

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ

ՄԱՏԵԱՆ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ

ԸՍՏ ՃՇԳՐԻՏ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽՆԵԱՑ ՄԵՐՈՑ

ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹԵԱՄԲ ԵՐԱՅԱԿԱՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԱՑ

معارف عمومیہ نظارت جلیلہ سنک ۱۱ ربیع الاول ۱۳۱۳ و ۲۰ اگستوس ۳۱۱
تاریخی و ۳۴۴ نومرولی رخصتنامه سیله طبع و نشر اولتشددر

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

—
1895

AMERICAN
LIBRARY SOCIETY

LIBRARY OF THE
Massachusetts
Bible Society
Boston University

School of Theology Library

Catalog No. A 200.3/B 1895

Family INDO-EUROPEAN

Sub-Family ANATOLIAN

Branch

Group

Language ANCIENT ARMENIAN

Dialect

Locality

Contents BIBLE

Version

Translator

Published by K. Baghdadlian

Place Constantinople

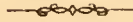
Date 1895

Accession No. 8

Accession Date July 19 1929

Price \$ 2.61

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

Յընծայել մեր արդ ի լոյս զկսուածաւունչ Մասեանս Հին եւ Նոր Կսակարանաց համեմատեալ զՀինն ընդ եբրայական բնագրին, եւ զՆորն ընդ Յունականին, արժան համարիմք ասել ինչ ինչ համառօտիւ ի գիտութիւն ընթերցանելեաց, նախ՝ զպատճառացն վասն որոց եկաք յայս կարեւոր գործ, եւ երկրորդ՝ զհանգամանաց աշխատութեան մերոյ:

Զպատճառացն՝ շատ իցէ ասել կարճառօտիւ եթէ յառաջ քան զայն ինչ, բարեաց յիշատակաց արժանին Ներսէս Պատրիարք ոչ սակաւ ջան յանձն առնոյր հաւանեցուցանել զԸնկերութիւն Գրոց Սրբոց՝ սալ ի լոյս ընծայել եւ տարածել դիւրագնի զասուածեղէն Մասեանն, զբարգմանեայն ի Հայ լեզու յերանելի հարցն մերոց ի Սահակայ եւ ի Մեսրոպայ:

Յետ բազում բանից որ եղին երկուսեք, ոչ յաջողեալ գործն՝ մնայր առ ժամանակ մի: Արդարեւ չէր ինչ անյօժար Ընկերութիւնն կատարել զյոնդիրն, այլ արգել այն էր, զի մին ի կանոնաց Ընկերութեանն էր ի լոյս ընծայել բարգմանութիւնս ի բնագիր լեզուաց Գրոյն: Եւ Հայերէն բարգմանութիւն Հին Կսակարանին, թէպէտ անհամեմատ գեղեցիկ եւ ընտիր, որպէս յայտ է չեղել յեբրայական բնագրէն, այլ ի Յոյն բարգմանութենէ: Առ ի բառնալոյ զայս դժուարութիւն, խորհուրդ արարեալ նշանաւորաց ոմանց ի մերայոց, զտին այսպիսի ինչ հնարս. համեմատեալ զՀայերէն բարգմանութիւնն ընդ եբրայականին՝ զայլակերպութիւնն նշանակել ի լուսանցս ի ներեոյ իւրաքանչիւր իջի, պահեալ զՀայերէնն որպիսի էն:

Չեղել անհամոյ Ընկերութեանն այս պայման, որով մարք էր սագրին եւ ստանալ դիւրագնի զբարգմանութիւն իւրոց նախնեաց անեղծ եւ անարատ, եւ լինել հմուտ հանգամանաց եբրայական բնագրին ի ծանօթութեանց անտի որ ի լուսանցս: Ի հանել Ընկերութեանն ընդ այս, կարգեցաւ ի Հայոց ուրոյն ժողով ի կատարել զայս գործ:

Իսկ զհանգամանացն՝ բաւական իցէ ասել զորս զկնի:

Վասն Հայերէն օրինակին, զորոյ զհետ գնացաք, ասեմք եթէ լուսագոյն համարեցաք չեբրալ զհետ միոյ միայնոյ օրինակի, այլ որ ինչ մերձաւորագոյնն էր բնագրին զայն ընտրեցաք ի Հայերէն օրինակս անդ որ ցարդ ի լոյս ընծայեալ են:

Վասն ծանօթութեանց գիտել պարտ է զի ոչ եղել մեզ կամ զնել զամենայն որ այլակերպ էր ի բնագրաց անտի. այլ որ ինչ կարեւոր բուեցաւ մեզ: Թուի մեզ եթէ հեմարտաւր ընթերցողն օժանդակեալ յորոց եղանն ի լուսանցս՝ մարթասցի քաջ հասու լինել մտաց ասուածատու Մասեանին, եւ ոչ կամիցի խտիւր գտել զվեց վասն սուտելութեան կամ նուագութեան, որպէս եւ վասն հանգամանաց ծանօթութեանցն, զմտաւ անեալ նախ՝ զի չէր ինչ դիւրին մուծանել իբրեւ երկուսասան հազարս ծանօթութեանց ի համեմատութենէ հնագոյն լեզուաց. երկրորդ ան-

գամ՝ զի աշխատութիւնս մեր է առաջին յազգի իւրում առ մեզ, առանց ունելոյ մեր ի ձեռին սմին նման գործ :

Գիտել պարս է զի ի Հին Կսակարանի անդ ուր զՀայն զսափ այլակերպ յերայականէն, ասացաք ի լուսանցս, Եջր., այսինքն՝ Եբրայեցեբէն, այսպէս. եթէ զսափ ի Հայունս ինչ որ չգոյր յերայական բնագրին, ասացաք, Յեջր., այսինքն՝ յերայականին, *պակարան*. եւ եթէ ի Հայունս պակասէր ինչ որ գոյր յերայականին, ասացաք, *Եբրայեցեբէն աստուծոյ*, եւ եղաք զաւելին : Ուր բանն յերայականին յերկուս միսս հարկանէր, զերկուրոցն եղաք ընդ բանիւս՝ Կա՛մ : Ուր կարեւոր բուեցաւ մեզ դնել զնշանակութիւն անուան անձին կամ տեղւոյ եւ կամ այլոյ իրիք, եղաք զնշանակութիւնն ընդ բանիւս՝ Այնքան : Միայն զանուանս անձանց եւ տեղեաց որ այլազգ հնչին յերայականին, բողաք որպիսի ենն ի Հայերէնին :

Գիտել արժան է եւս, զի երբեմն յես միանգամ կամ երկիցս դնելոյ ծանօթութիւն զբանից ինչ որ սէպ կրկնին, զի մի՛ ծանրասցի գործն, բաւական համարեցաք ստել, Այնպէս եւ այլոց. կամ, Այնպէս եւ ի ներքոյ. զոր օրինակ՝ յես նուագս ինչ յուշ առնելոյ եթէ Տէր Տէրն ի մերում քարգմանութեան, յերայականին է՝ Տէր Եհովայ, եւ անունն Այլազգի ի մերումն, յերայականին է՝ Փշտուցի, յայլ եւս նուագս բողաք որպէս էին : Ակն ունիմք՝ եթէ շաս իցէ հանճարեղ ընթերցողին այսչափ ինչ ակնարկութիւն առ ի միտ առնուլ ինքնին ուր եւ հանդիպեսցի սոցին նման բանից :

Իսկ ի համեմատութեան Նորոյ Կսակարանի աշխատութիւն մեր չեղեւ այնպէս դժուարին, զի քարգմանութիւն նախնեաց մերոց էր ի բուն իսկ բնագրէ Նորոյ Կսակարանի : Ուստի փոյթ մեր եղեւ միայն համեմատել զայն ընդ ընտիր ընտիրս ի Յոյն ձեռագրաց որ ցարդ ծանօթ են, եւ նշանակել զայլակերպութիւնսն, որ ի հարկէ չկարէին լինել այնչափ բազում որչափ եղեն ի համեմատութեան Հնոյն :

ԱՍՏՈՒԱԾ ԱՇՈՒՆԶ

Մ Ա Տ Ե Ա Ն

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ

	ԳՂՈՒԻՔ	ԵՐԵՍ		ԳՂՈՒԻՔ	ԵՐԵՍ
Ծնունդի Գ-Բ	50	1	Սոփոնու	3	968
ԵԼՔ	40	59	ԱՆԳԷՈՍ	2	971
ՂԵՒՏԱԿԱՆ	27	107	ԶԱՔԱՐԻԱ	14	973
ԹԻԻՔ	36	141	ՄԱՂԱՔԻԱ	4	983
ԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄՆ ՕՐԻՆԱՑ	34	188			
ՅԵՍՈՒ ՆԱԻԵԱՑ	24	227	ԱԻԵՏԱՐԱՆ		
ԴԱՍԱԽՈՐՔ	21	259	ԸՍՏ ՄԵՏԹԷՈՍԻ	28	1
ՀՈՒԻԹ	4	286	ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ	16	35
ԹԱԳԱԽՈՐՈՒԹԵԱՆՑ Ա.	31	292	ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ	24	58
ԹԱԳԱԽՈՐՈՒԹԵԱՆՑ Բ.	24	330	ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ	21	95
ԹԱԳԱԽՈՐՈՒԹԵԱՆՑ Գ.	22	362	ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՔԵԼՈՑ	28	122
ԹԱԳԱԽՈՐՈՒԹԵԱՆՑ Դ.	25	401	ԹՈՒՂԹՔ ՊԱԽՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑ		
ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ Ա.	29	435	ԱՌ ՀՈՌՎՄՕՅԵՑԻՈՒ	16	157
ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ Բ.	36	468	ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ Ա.	16	172
ԵԶՐ	10	507	ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ Բ.	13	186
ՆԷԵՄԻ	13	521	ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ	6	196
ԵՍԹԵՐ	10	539	ԱՌ ԵՓԵՍՍՑԻՍ	6	201
ՅՈՎԲ	42	554	ԱՌ ՓԻԼԻՊԵՑԻՍ	4	206
ԳԻՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՑ	150	587	ԱՌ ԿՈՂՈՍՑԻՍ	4	216
ԱՌԱԿՔ ՍՈՂՈՄՈՆԻ	31	656	ԱՌ ԹԵՍՍԱԼՈՆԻԿԵՑԻՍ Ա.	5	214
ԺՈՂՈՎՕՂ	12	688	ԱՌ ԹԵՍՍԱԼՈՆԻԿԵՑԻՍ Բ.	3	217
ԵՐԳ ԵՐԳՈՑ	8	697	ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ Ա.	6	219
ԵՍՍՑԻ	66	704	ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ Բ.	4	223
ԵՐԵՄԻԱ	52	771	ԱՌ ՏԻՏՈՍ	3	226
ՈՂԲՔ ԵՐԵՄԵԱՑ	5	834	ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՎՆ	1	228
ԵԶԵԿԻԷԼ	48	843	ԱՌ ԵՔԲԱՑԵՑԻՍ	13	229
ԴԱՆԻԷԼ	12	950	ԹՈՒՂԹ		
ՈՎՍԷԷ	14	931	ՅԱԿՈՒԱՑ ԱՌԱՔԵԼՈՑ	5	240
ՅՈՎԷԼ	3	941	ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑ Ա.	5	244
ԱՄՈՎՍ	9	944	ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑ Բ.	3	249
ԱՔԳԻՈՒ	1	951	ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑ Ա.	5	252
ՅՈՎՆԱՆ	4	953	ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑ Բ.	1	256
ՄԻՔԻԷ	7	956	ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑ Գ.	1	257
ՆԱԽՈՒՄ	3	962	ՅՈՒԳԱՑԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑ	1	258
ԱՄԲԱԿՈՒՄ	3	965	ԹԱՅՏՆՈՒԹԻՎԻՑ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ	22	260

Գ Լ ՈՒ Ի Ք Ծ Ն Ն Դ Ո Ց Ն ()

Աստուածի սուտութիւն վեցօրեայ արարչագործելոյն Աստուծոյ զաշխարհս, և թնկելոյ ի դրոսիսին զմարդն: Վասն իսրեկոյ օձին զկինն, և ևսն-ցանաց մարդոյն, և ևս աստուծոս կրելոյն: Մնաւեղն Վայելի, և ևս վասն սպանանելոյ զգորայրն պատուհաս նորին. և ևս զգահամար տան նորա մինչեւ ցեւթն ազգս: Մնաւեղն Սեթայ մինչեւ ց'նոյ. յորում և վասն հակա-յիցն: Հրաման առնու Նոյ կազմել զտապանն, որով ապրի ի ջրհեղեղէն ինքն և տուն իւր: Պատարագէ Նոյ Աստուծոյ, և ևս ընդու-նի օրէնս և ուխտս յԱստուծոյ: Անիծանի Բանան վասն կատակելոյն զՆոյ: Ծնունդք երկց որդւոցն Նոյի՝ և ևս Նա-նաուս և և ևս կուց ազգաց, յորում և ևս թէն ո' առաջին թտգաւորեաց, ինիծուած աշտարակին, և ևս բամանել լեզուացն, և ևս սփել ազգացն ընդ ամենայն երկիր: Ազգահամար ժամանակաբուծեամբ որդւոցն Սեմայ մինչեւ ց'Աբրահամ: Ենչ Աբրահամն ի Բաղդադացոց, և ևս զայն ի Միջագետս և ևս բնակել ի Սառան, և ևս զայն անտի հանդերձ Ղովտու զհետ խոստմանն Աստու-ծոյ ի Բանան, և ևս վասն սովոյն ի-ջանել յԱգիպտոս: Պատժէ Աստուած զՄարուսն վասն Սաուայի, և ևս դառնոյ Աբրահամ անդրէն ի Բանան: Վասն կռուոյ հովուացն մեկնի Ղովտ յԱբրահամէ, և ևս կեայ բնակէ ի Սոդոմ: Երկրորդութիւն խոստմանն Աստուծոյ առ Աբրահամ տայ նմա զերկիրն, և ևս բնակելն նորա ի Մամբրէ: Գերի Ղովտ ընդ Սոդոմացիս ի Բողոզա-գոմորեանց, որոց զհետ մտեալ Աբրահամ յաղթէ և ևս դարձուցանէ զաւանդերեան: Մեծ քան զԱբրահամ գոյով Մելքիսե-ղեկ՝ օրհնէ զԱբրահամ, և ևս առնու հաս զտասանորդան: Զորեքկնի խոստումն Աստուծոյ առ Աբրահամ. և ևս պատարագօքն գու-շակէ նմա զվիշտս որդւոցն յԱգիպ-տոս, և ևս համանէ զժամանակ երկցն: Իժէ ծնաւ Աբրահամ զԻսմայել յԱգա-րայ աղախնոյ յութուսն և ևս վեց ամի տրոցն իւրոց:

Մեծարի Աբրահամ յԱստուծոյ յորջորջ-մամբ անուանն, և ևս հրամանաւ Աս-տուծոյ թլքիտի ինքն և ևս իւրքն ամենայն: Երեւի նմա Աստուած երկու հրեշտա-կօք ի կերպարանս արանց, և ևս ըն-կալեալ զհրեղոյթան՝ հաստատէ զաւետիս ծննդեանն Իսահակայ ի նմին տարուջ: Կործանի Սոդոմ, և ևս Ղովտ զերծեալ ի լեռանն՝ ծնանի ի դատերացն զՄո-վսար և ևս զԱման: Զափշտակէ Աբրահմէք Փղշտացի զԱ-նու, և ևս ի սպանուլեացն Աստուծոյ զարհուրեալ՝ հանդերձ թոշակօք եւս տայ ի բաց: Կատարի աւետիքն Աստուծոյ, զի ծնաւ Սաուա զԻսահակ ի նմանամե-նի գողով, և ևս Աբրահամ հարեւա-մենի: Խրատուն Սաուայի ի բաց արձակէ Աբ-րահամ զաղախինն որդւոցն ի Փա-ռան: Երգնու Աբրահամ Աբրահմէքայ ի Ջրհորն երգման, և ևս հաստատէ և ևս թն ո-րջօքն իւր գոյ զՋրհորն, ուր և ևս կարդայ զԱստուած՝ Աստուած յա-ւետենական: Փորձի Աբրահամ, և ևս ընտիր գտեայ պատարագան՝ ընդունի զխոստումն զաւակին իւրոյ Քրիստոսի, յորմէ օրհնին ամենայն ազգք երկիր: Սերունդք Նաբոլոյ եղբօք Աբրահա-մու, յորոց և ևս իւրեքեալ: Մեռանի Սաուա ի Բեբրոն, և ևս զնէ Աբ-րահամ զազարակն Եփրոնի, յո-րում է սյնն կրկին, ուր և ևս թաղէ ի նմա զՍաուա: Աւարէ Աբրահամ զԺաուայն ի Սառան, և ևս առնու զգուսարն Բաթուելի զԹեբեկա՝ կին որդւոյ իւրում Ի-սահակայ: Աբրահամ ծնանի և ևս սյն եւս որդիս ի Բեհտուրայ. և ևս ինքն ի բարեոք ծերութեան մեռանի, և ևս թաղի յայրի անդ կրկնում: Սերունդք Իսմայելի որդւոյ Ագարու, և ևս մահ նորին: Վաթանամենի գոյով Իսահակ՝ ծնաւ զՅակոբ և ևս զԵսաւ. և ևս զի վաճառ-եաց Եսաւ ընդ կերակոյ զանդ-րանկութիւնն իւր Յակոբայ ընդ երգմամբ: Խոստումն և ևս զգուշութիւն յԱստուծոյ առեալ Իսահակ բնակէ ի մէջ Գե-րարացոց. և ևս Աբրահմէք զգուշա-ցուցանէ զԻբրան վասն Թեբեկայ, ուր և ևս հարեւարուր գտեալ զգա-

() Իսահակուսն իւրեքն և ևս գերայ յաւանայն գերայ պատուսն յԵբրայական:

րին Խաչակ' հայրածի յազգէն : ԼԶ. 1

Պեղէ զիցեալ ջրհորան և զնորան . ընդ որոյ զրկեալ է Փշտացւոցն , և ապա անդորրեալ' երդնուն միմեանց Խաչակ և Աբիմէլէք : ԼԶ. 18

Խրատու մօրն առնու Յակոբ զօրհու- թիւնն ի հարէն , որոյ անարժան գտեալ Եսաւայ' որայրով սպոռնայր սպանանել զՅակոբ : ԼԶ. 34

Պատուէր առեալ Յակոբ ի հօրէն գնալ , ի Խաւան , և հասեալ ի Բէթէլէ հանդիպի տեսեանն Աստուծոյ . և օծեալ զարձանն' ուխտէ զառաս- նորդան տալ Աստուծոյ : ԻԷ. 46

Հասեալ ի Միջագետս ի դաշտին , և պատահեալ Ռաբելայ' բանայ զՋր- հորն , և արբուցեալ զԲաշինան մտանէ ի տուն Լաբանու : ԻԺ. 1

Զորքքտասան ամ ծառայեալ' առնու զգոսերան Լաբանու երկու նածը- տացն , ի խորհուրդ երկուց ժող- զրդոցն Քրիստոսի : ԻԺ. 15

Ծնեալ ի կանանցն որդիս մետասան , մեծանայ և ընչիւք , եւ հրամա- նաւ Աստուծոյ դառնայ գնալ առ հայրն Խաչակ գաղտ ի Լաբանայ : ԻԺ. 31

Գողանայ Ռաբել զԳուգան . եւ պնդի Լաբան զհետ Յակոբայ և խա- փանեալ յԱստուծոյ նենգել Յա- կոբայ , սջ խաղաղութեան տուեալ դառնայ անդրէն յետս : ԼԱ. 17

Ընդ առաջ լինին Յակոբայ հրեշտակք Աստուծոյ , այլ կասկածեալ նորա յԵսաւայ' առաքէ նմա պատա- րագս , և քաջալերեալ յերկիւղէն ժուժկայելովն ընդ Աստուծոյ և Խ- րայէլ կոչմամբն , պատահեալ ա- պա Եսաւայ յուղարկէ սիրով : ԼԲ. 1

Հասեալ Խրայէլ ի Սիկիմ' ստացաւ զազարակն Եմովոյ հարեւր ոչ- խարաց : ԼԳ. 18

Ի պատճառս դստերն Յակոբայ թլփա- տին Սիկիմացիք . և զնախատանց աղջկանն զԳրէժ ի սուր և յաւար վարեցեալք սուժին : ԼԴ. 1

Ուստի իրախուսեալ Խրայէլ յԱստ- ուած' որ ահարկ ի վերայ բնակ- չաց երկրին , կորուսանէ զանտի տատուածան : ԼԵ. 1

Միխիթարէ Աստուած զԽրայէլ վասն Գեբուրայ , և տայ նմա վատահու- թիւն մեծութեան . ուստի իւղ-

եալ կրկնակի զարձանն' Տուև Աս- տուծոյ կոչէ զտեղին' : ԼԵ. 8

Մերձ յԵփրաթա հասեալ' դժուարա- ծին եղեալ Ռաբելի մեռաւ , և անդէն թաղեցաւ : ԼԵ. 16

Ելանէ Ռուբէն յանկողինս հօրն , ընդ որում իխիթայր Յակոբ մինչ ի մահ : Աստ թուէ զերկոտասան արդին Յակոբայ , և թէ մեռաւ Խաչակ ի Մամբրէ' այն ինքն է Քերթոն : ԼԵ. 21

Ծնունդք Եսաւայ' թագաւորք և իշ- խանք ի նմանէ , որք կորուսին զՔո- ռեցին քսան և սւթ ազգ , և ինք- եանք բնակեցին ի Սէբի : ԼԶ. 1

Թէ վասն երազոցն նախանձ կրեալ յեղբարցն Յովսէփ' վաճառի յԵ- զրիպտոս : ԼԷ. 1

Զարք գողով որդիքն Յուդայ մեռան ի Տեառնէ , իսկ թամարայ յղացեալ ի Յուդայէ ծնանի երկուս : ԼԸ. 1

Թէ ի վաւաչ տիկնոջէն զըզարտեալ Յով- սէփ և մտեալ ի բանս , մեկնէ զերազս ծառայիցն Փարաւոնի : ԼԹ. 1

Մեկնէ ապա և զՓարաւոնի զերազսն , և ի իշխանացեալ ժողովէ ցորեան վասն սոգոյն , և ծնանի որդիս : Խ. 24

Եկին եղբարքն Յովսէփայ զցորենոյ . և ի կրկին դարձին ծանօթս տուեալ նոցա , յիեաց զհօրէն և զըղոր տանէն վասն կարեաց սովոյն : ԽԲ. 1

Իջեալ Յակոբ յԵգիպտոս եւթանասուն և հինգ ոգւով , և օրհնեալ զՓա- րաւոն , ծերատածի ամենայն որդ- ւովքն ի Յովսէփոյ : ԽԶ. 2

Թէ ստացաւ Յովսէփ զերկիրն հանդերձ բնակչօքն Փարաւոնի քաց իբրմացն : ԽԷ. 14

Մերձ ի վախճան եղեալ Յակոբայ օրհնէ զորդին Յովսէփու , մեծարեալ զկրտսերն ի խորհուրդ նորոյս , և զՍիկիմ Յովսէփու սեպհականեալ : ԽԸ. 21

Օրհնէ ի ժամ մահուն զորդին իւր մարգարեութեամբ . եւ ինդրէ ի Յովսէփոյ թաղել զինքն ի գերեզ- մանին Աբրահամեանց ի Քերթոն . զոր եւ արար նմա : ԽԹ. 1

Միխիթարէ Յովսէփ զկասկած եղբարցն . եւ ինքն զերիս ծնունդս Եփրեմի տեսեալ , մարգարեանայ վասն ե- լիցն . եւս եւ վասն սփկեաց իւրոց պատուիրեալ' վախճանի ի փառս Աստուծոյ : Ծ. 15

ԾՆՈՒՆԴԻՓ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 **Ի**ՍԵՋԱՆՆԷ՛ արար Աստուած զեր-
 2 կին եւ զերկիր: Եւ երկիր էր՝ աներե-
 3 ւոյթ եւ անպատրաստ՝, եւ խաւար ի
 4 վերայ անգնոց . եւ Հողի Աստուծոյ
 5 չըջէր ի վերայ ջուրոց: Եւ ասաց Աստուած,
 6 Եղիցի յոյս: Եւ եղև լոյս: Եւ ետես
 7 Աստուած զլոյսն զի բարի է. եւ մեկնեաց
 8 Աստուած ի մէջ լուսոյն եւ ի մէջ խա-
 9 ւարին: Եւ կոչեաց Աստուած զլոյսն Տիւ,
 10 եւ զխաւարն կոչեաց Գիշեր. եւ եղև
 11 երեկոյ եւ եղև վաղորդայն, օր մի:
 12 Եւ ասաց Աստուած, Եղիցի 2՝ աստա-
 13 տութիւն ի մէջ ջրոց, եւ եղիցի մեկ-
 14 նել ի մէջ ջուրոց եւ ջուրոց. 3Եւ եղև
 15 այնպէս՝ Եւ արար Աստուած 4՝ զճաստա-
 16 տութիւնն, եւ անջրպետեաց Աստուած
 17 ի մէջ ջրոյն որ ի ներքոյ 5՝ ճաստա-
 18 տութեանն, եւ ի մէջ ջրոյն որ ի վերայ 6՝ ճա-
 19 տա-տութեանն: Եւ կոչեաց Աստուած
 20 զճաստա-տութիւնն Երկին. եւ եղև ե-
 21 րեկոյ եւ եղև վաղորդայն, օր երկրորդ:
 22 Եւ ասաց Աստուած, Ժողովեցին
 23 ջուրք որ ի ներքոյ երկնից ի ժողով
 24 մի, եւ երեւեցի ցամաքն. եւ եղև
 25 այնպէս: 3Եւ ժողովեցան ջուրքն որ ի
 26 ներքոյ երկնից ի ժողովս իւրեանց, եւ
 27 երեւեցաւ ցամաքն: Եւ կոչեաց Աս-
 28 տուած զցամաքն Երկիր, եւ զժողովս
 29 ջուրոցն կոչեաց Մոլս, եւ ետես Աստուած
 30 զի բարի է: Եւ ասաց Աստուած, Բղիսե-
 31 ցէ երկիր զանջար խոտոյ, 7 սերմանել
 32 սերմն ըստ ազգի եւ ըստ նմանութեան.
 33 Եւ՝ ծառ պտղաբեր՝ աննել պտուղ ըստ
 34 ազգի իւրում, որոյ սերմն իւր ի նմին
 35 ըստ ազգի ի նմանութիւնն՝ ի վերայ
 36 երկրի. եւ եղև այնպէս: Եւ եհան եր-
 37 կիր ըանջար խոտոյ, 8 սերմանել սերմն
 38 որ է ի վերայ ամենայն երկրի. եւ փայտ

պտղաբեր՝ աննել պտուղ որոյ սերմն իւր
 ի նմին ըստ ազգի՝ 9 ի վերայ երկրի. եւ
 10 ետես Աստուած զի բարի է: Եւ եղև
 11 երեկոյ եւ եղև վաղորդայն, օր երրորդ:
 12 Եւ ասաց Աստուած, Եղիցին լու-
 13 սաւորք 9 ի ճաստա-տութեան երկնից,
 14 9 ի լուսաւորութիւն ի վերայ երկրի, եւ՝
 15 մեկնել ի մէջ սուրնջեան եւ ի մէջ զի-
 16 շերոյ. եւ եղիցին ի նշանս եւ ի ժամա-
 17 նակս եւ յաւուրս եւ ի տարիս. Եւ եւ
 18 զիցին ի լուսաւորութիւն 9 ի ճաստա-
 19 տութեան երկնից ծագել յերկիր. եւ եղև
 20 այնպէս: Եւ արար Աստուած զերկուս
 21 լուսաւորան զմեծամեծս. զլուսաւորն
 22 մեծ յիշխանութիւն տաւրնջեան, եւ զլու-
 23 սաւորն փոքր յիշխանութիւն գիշերոյ,
 24 եւ զաստեգս: Եւ եղ զնոսա Աստուած
 25 9 ի ճաստա-տութեան երկնից լուսաւոր լի-
 26 նել յերկիր, Եւ իշխել տաւրնջեան եւ
 27 գիշերոյ, եւ մեկնել ի մէջ լուսոյն եւ
 28 ի մէջ խաւարին. եւ ետես Աստուած
 29 զի բարի է: Եւ եղև երեկոյ եւ եղև
 30 վաղորդայն, օր չորրորդ:
 31 Եւ ասաց Աստուած, Հանցին ջուրք
 32 զեռունս շնոց կենդանեաց, եւ թռչունս
 33 թեւաւորս ի վերայ երկրի ըստ 10 ճաստա-
 34 տութեան երկնից. 3Եւ եղև այնպէս: Եւ
 35 Եւ արար Աստուած 11 կէտս մեծամեծս,
 36 եւ զամենայն շունչ գեանոց կենդանեաց՝
 37 զոր հանին ջուրք ըստ ազգի իւրեանց,
 38 եւ զամենայն թռչունս թեւաւորս ըստ
 39 ազգի. եւ ետես Աստուած զի բարի են:
 40 Եւ օրհնեաց զնոսա Աստուած եւ սաէ,
 41 Աճեցէք եւ բազմացաւորք, եւ լցէք
 42 զջուրսգ որ ի ծովս. եւ թռչունք բազ-
 43 մասցին ի վերայ երկրի: Եւ եղև երեկոյ
 44 եւ եղև վաղորդայն, օր հինգերորդ:
 45 Եւ ասաց Աստուած, Հանցէ երկիր
 46 շունչ կենդանի ըստ ազգի, չորքուսանի
 47 եւ սողունս եւ զպաղանս երկրի ըստ ազ-
 48 զի. եւ եղև այնպէս: Եւ արար Աստ-
 49 ուած զգազանս երկրի ըստ ազգի, եւ

1 Եբր. Եղիցին, ամայի եւ թափօր 2 Եբր. տարածու-
 3 թիւն 3 Եբր. Եղիցին 4 Եբր. զտարածու-
 5 թիւն 6 Եբր. տարածութեան 7 Եբր. Եղիցին 8 Ե-
 9 լուս, եւ եղև այնպէս 10 Եբր. խոտ՝ որ աննել սերմն,
 11 Եբր. խոտ՝ որ աննել սերմն ըստ ազգի իւրում

9 Եբր. ի տարածութեան 10 Երեսաց տարա-
 11 ծութեան 11 Եբր. զկէտան

զանասունս ըստ ազգի, եւ զամենայն սողունս երկրի ըստ ապրի իւրեանց, եւ ետես Աստուած զի բարի են:

- 26 Եւ ասաց Աստուած, Արասցուք մարդ ըստ պատկերի մերում եւ ըստ նմանութեան, եւ իշխեսցեն ձկանց ծովու եւ թռչնոց երկնից եւ անասնոց եւ ամենայն երկրի եւ ամենայն սողնոց որ ստ-
- 27 զին ի վերայ երկրի: Եւ արար Աստուած զմարդն ի պատկեր իւր. ըստ պատկերի Աստուծոյ արար զնա, արու եւ էզ
- 28 արար զնոսա: Եւ օրհնեաց զնոսա Աստուած եւ Վասէ, Աճեցէք եւ բազմացարուք եւ լցէք զերկիր, եւ տիրեցէք զմա, եւ իշխեսցէք ձկանց ծովու եւ թռչնոց երկնից եւ ամենայն անասնոց եւ ամենայն երկրի եւ ամենայն սողնոց՝ որ ստ-
- 29 զին ի վերայ երկրի: Եւ անուանցիկ ետու ձեզ զամենայն խոտ անբամանեի՝ սերմանել՝ սերմն, որ է ի վերայ ամենայն երկրի, եւ զամենայն փայտ որ ունիցի յինքեանս պտուղ սերմանս սերմանելոյ՝ ձեզ լիցի ի կերակուր: Եւ ամենայն զալանաց երկրի, եւ ամենայն թռչնոց երկնից, եւ ամենայն սողնոց որ ստգին ի վերայ երկրի՝ որ ունիցի չաւնչ կենդանի, ամենայն խոտ զալար ի կերակուր. եւ
- 31 եզեւ այնպէս եւ ետես Աստուած զամենայն զոր արար, եւ անա բարի են յոյժ. եւ եզեւ երեկոյ եւ եզեւ վազորդայն, որ վեցերորդ:

ԳԼ. Բ

- 1 Եւ կատարեցան երկինք եւ երկիր եւ 2 ամենայն զարդ նոցա: Եւ կատարեաց Աստուած յաւուրն ⁴վեցերորդի զչորձս իւր զոր արար, եւ հանգեաւ յաւուրն եւ թներորդի յամենայն գործոց իւրոց զոր
- 3 արար: Եւ օրհնեաց Աստուած զօրն եւ թներորդ եւ սրբեաց զնա, զի ի նմա հանգեաւ յամենայն գործոց իւրոց զոր սկսաւ անել Աստուած:
- 4 Այս ⁵է զիր արարածոց՝ երկին եւ ⁶երկրի յաւուր յորում արար Աստուած զերկինն եւ զերկիր: Եւ զամենայն բանջար վայրի՝ մինչչեւ լիալ էր ի վերայ երկրի, եւ զամենայն խոտ վայրի մինչչեւ

- բուսեալ էր, զի չեւ եւս էր տեղացեալ Տեառն Աստուծոյ ի վերայ երկրի:
- 6 Ժարդ չէր որ գործէր զերկիր: Բայց ⁷ազրեւր կլանէր յերկրէ եւ ոտոզանէր ⁷զամենայն երեսս երկրի: Եւ ստեղծ Տէր Աստուած զմարդն հող յերկրէ. եւ փչեաց ⁸յերեսս նորա շունչ կենդանի, եւ եզեւ մարդն յոյր կենդանի:
- 8 Եւ տնկեաց ⁹Աստուած զգրախան՝ յեղեմ ընդ արեւելս, եւ եզ անդ զմարդն ⁹զոր ստեղծ: Եւ բուսոյց եւս Տէր Աստուած յերկրէ զամենայն ծառ զեղեցիկ ի տեսնել եւ քաղցր ի կերակուր, եւ զժառն կենաց ի մէջ գրախանս, եւ զժառն զիտելոյ զգիտութիւնս բարւոյ եւ
- 10 չարի: Եւ գեա ելանէր յեղեմայ ոտոզանի զգրախանս. եւ անտի բաժանի ի չորս ¹¹առաջս: Անուն միւռմն Փիտովն. նա է որ պատէ զամենայն երկիրն Եւրպատայ, ¹²անդ ուրուսիկն է, եւ ոսկի երկրին այնորիկ աշխւ. եւ անդ է սուտակն եւ ¹³ակն դանանակ: Եւ անուն գետոյն երկրորդի Գեհոնն. նա պատէ զամենայն երկիրն ¹⁰Եթովպացոյ: Եւ գետն երրորդ՝ Տիգրիս, նա է որ երթայ ¹³յանդիման Ասորեստանի: Եւ գետն չորրորդ Եփրատէս: Եւ առ Տէր Աստուած զմարդն զոր արար, եւ եզ զնա ի գրախանս ¹²փայկութեան գործել զնա եւ պահել: Եւ պատուիրեաց Տէր Աստուած Ագամայ եւ ասէ, Յամենայն ծառոց որ է ի գրախտիդ՝ ուսելով կերիցես. Բայց ի ծառոյն գիտութեանս բարւոյ եւ չարի՝ մի ¹³ուտիցէք, զի յորում աւուր ¹³ուտիցէք ի նմանէ՝ մահու ¹⁴մեռանիցիք:
- 18 Եւ ասաց Տէր Աստուած, Ոչ է բարուք մարդոյ միայն լինել, ¹⁵արասցուք ¹⁹զմա օգնական ըստ փմա: Եւ ստեղծ եւս Տէր Աստուած ¹⁶զամենայն գազանս վայրի եւ զամենայն թռչունս երկնից. եւ ամ զնոսա առ Ագամ տեսանել զինչ կոչեացէ զնոսա. եւ ամենայն շնչոյ կենդանոյ զինչ եւ անուտնեաց Ագամ, ²⁰այն անուն է նորա: Եւ կոչեաց Ագամ անուտանս ամենայն անասնոց, եւ ամենայն թռչնոց երկնից, եւ ամենայն գազանաց վայրի. բայց Ագամայ ոչ գտաւ օգնա-

¹Եբբ. ասէ ցնոսա Աստուած ²Եբբ. կենդանոյ
³Եբբ. որոյ է ⁴Եբբ. եւ թներորդի ⁵Եբբ. են ծնունդք
⁶Եբբ. երկրի, յորժամ արարան նորա,
⁷Եբբ. շողի: ⁸Եբբ. յունդունս ⁹Եբբ. Տէր Աստուած գրախտ ¹⁰Եբբ. Բուշայ ¹¹Կա՛, յարեւելս
¹²Եբբ. Եգեմայ ¹³Եբբ. ուտիցես ի նմանէ
¹⁴Եբբ. մեռանիցիս ¹⁵Եբբ. արարից ¹⁶Եբբ. յեղեմ յաւուր, ի հողոյ

21 կան նման նմա : Եւ արկ Տէր Աստուած
 թմբութիւն ի վերայ Ագամայ , եւ
 ննջեաց . եւ առ մի ի կողից նորա եւ ե-
 22 լից ընդ այն մարմին . Եւ շինեաց Տէր
 Աստուած զկողն զար սա յԱգամայ ի
 23 կին , եւ ամ զնա առ Ագամ : Եւ ասէ
 Ագամ , Այս այժմիկ ոսկր յոսկերաց ի-
 մաց եւ մարմին ի մարմնոց իմմէ . սա
 կոչեացի ¹Կին , զի ²յառնէ ³բւրմէ ա-
 24 տա : Վասն այնորիկ թողցէ այր զնայր
 իւր եւ զմայր իւր , եւ երթիցէ զհետ
 կնոջ իւրոյ , եւ եղիցին երկուքն ի մար-
 25 մին մի : Եւ էին երկուքսն մերկ , Ագամ
 եւ կին իւր , եւ ոչ ամաչէին :

Գ . Գ

1 Եւ օձն էր ¹հիմաստնագոյն քան զամենայն
 զազանս ²որ ի վերայ երկրի՞ զոր արար
 Տէր Աստուած . եւ ասէ օձն զկինն , ⁶Ձի՞ է
 զի սասց՞ Աստուած թէ Յամենայն ծա-
 2 ուողիցէք : Եւ ասէ կինն ցօձն , ի պողոյ
 3 ծառոց զբախտից կրկիցուք . Բայց ի
 պտոց ծառոյն՞ որ է ի մէջ զբախտին , ա-
 սաց Աստուած , Մի՞ ուտիցէք ի նմանէ ,
 եւ մի հուպ լինիցիք , զի մի մեռանի-
 4 ցիք : Եւ ասէ օձն զկինն , Ոչ եթէ մահու
 5 մեռանիցիք . Ձի զիտէր Աստուած թէ
 յորում աւուր ուտիցէք ի նմանէ , բա-
 նայցեն աչք ձեր ձեր , եւ լինիցիք իբրև
 զաստուածս՝ ճանաչել զբարի եւ զչար :
 6 Եւ ետես կինն զի բարի էր ծառն ի
 կերակուր եւ հաճոյ աչաց հայիւոյ , եւ
 ՚զեղեցիկ ի տեսանել՞ . եւ առ ի պազոյ
 նորա , եկեր . եւ ետ առն իւրում ընդ
 7 իւր , եւ ⁸կերան : Եւ բացան աչք եր-
 կողունց , եւ զիտացին զի մերկ էին . եւ
 կարեցին անրեւս թղկնուոյ , եւ արարին
 8 իւրեանց սիւսածանկիս : Եւ լուան զձայն
 զգնայոյ Տեառն Աստուծոյ ի զբախտի
 անդ ընդ երեկս , եւ թաքեան Ագամ եւ
 կինն իւր յերեսաց Տեառն Աստուծոյ ի
 9 մէջ ծառոց զբախտին : Եւ կոչեաց Տէր
 Աստուած զԱգամ , եւ ասէ ցնա , Ո՞ւր
 10 ես : Եւ ասէ , Հուայ զձայն քո ի զբախ-
 տի սատ եւ երկեաց , քանզի մերկ էի ,
 11 եւ թաքեաց : Եւ ասէ ցնա , Ո՞ պատ-
 մեաց քեզ թէ մերկ ես . բայց եթէ ի
 ծառոյն յորմէ պատուիրեցի քեզ անսի

³եւեթ չուակլ , կերամբ արդեւք ի նմա-
 12 նէ : Եւ ասէ Ագամ , Կինս զոր ետուր
 ընդ իս՝ սա ես ինձ ի ծառոց անսի եւ
 13 կերայ : Եւ ասէ Տէր Աստուած զկինն ,
 Ձի՞նչ զործեցեր զայց . եւ ասէ կինն ,
 14 Օձն խորեպ զիս , եւ կերայ : Եւ ասէ
 Տէր Աստուած ցօձն , Փոխանակ զի ա-
 րարեր զու զայն , անիծեալ լիջիր զու յա-
 մենայն անասնոց եւ յամենայն զազա-
 նաց երկրի . ի վերայ Յանջաց եւ՞ որո-
 վայնի քո զնասցես , եւ հող կերիցես
 15 զամենայն աւուրս կենաց քոց : Եւ եւ
 զից թշնամութիւն ի մէջ քո եւ ի մէջ
 կնոջ , եւ ի մէջ զաւակի քո եւ ի մէջ
 զաւակի զորա . նա ⁹պատեսցէ քում
 զլիսոյ . եւ զու սպասեցես նորա զար-
 6 շապարի՞ : Եւ զկինն ասէ , Բազմացու-
 ցանկով բազմացուցից զարամութիւնս
 քո եւ ¹⁰զհեծութիւնս քո . արամութեամբ
 ծնցես որդիս , եւ առ այր քո ¹¹գարձ քո ,
 17 եւ նա արկեսցէ քեզ : Եւ յԱգամ ասէ ,
 Փոխանակ զի լուար ձայնի կնոջ քո ,
 եւ կերար ի ծառոց անտի յորմէ պա-
 տուիրեցի քեզ անսի ³միայն չուակլ , ³եւ
 կերար ի նմանէ ,՝ անիծեալ լիցի երկիր
 12 ի զործս քո . արամութեամբ կերիցես
 զնա զամենայն աւուրս կենաց քոց .
 18 Փուշ եւ ոսասակ բուսուոցէ քեզ , եւ
 19 կերիցես զբանջար վայրի : Քրտամբ եւ
 րեսաց քոց կերիցես զհաց քո , մինչեւ
 զարձցիս յերկիր ուստի ստոր . զի հող
 էիր եւ ի հող զարձցիս :
 20 Եւ կոչեաց Ագամ զանուն կնոջ իւրոյ
 կեանս . զի նա է մայր ամենայն կեն-
 21 զանեաց : Եւ արար Տէր Աստուած Ա-
 գամայ եւ կնոջ նորա հանդերձս մաշկե-
 22 զէնս , եւ զղեցոյց զնոսս : Եւ ասէ Տէր
 Աստուած , Ահա Ագամ եզեւ իբրև զմի
 ի մէնջ՞ զիտել զբարի եւ զչար . եւ արգ
 զուցէ ձկիցէ զձեռն եւ անուուցու ի ծա-
 23 ռոյն կենաց , ուտիցէ եւ կեցցէ յաւիտ-
 24 թեան : Եւ եհան արձակեաց զնա Տէր
 Աստուած ի զբախտէ անսի ¹³Փափկու-
 թեան՝ զործել զերկիր ուստի սատ : Եւ
 եհան զԱգամ , եւ լնակեցոյց անդիման
 զբախտին ¹⁴Փափկութեան . եւ հրամայեաց
 քերորէից եւ բոցեղէն սրոյ՝ չուրջանա-
 կաւ պահել զճանապարհս ծառոյն կենաց :

¹Բեր . Խշշա ²Բեր . Կշ ³ՅԲԲԲ . Կ-Կ-Կ-Կ ⁴Բեր . Խո-
 րագէտ ⁵Բեր . Վայրի ⁶Բեր . Արգարեւ սասոյ
⁷Կ-Կ , ցանկայի յառնել իմաստուն ⁸Բեր . կերաւ

⁹Բեր . խորտակեցէ զզլու ի քո , եւ զու խորտա-
 կեցես զզարշապար նորա ¹⁰Կ-Կ , զերկունս
¹¹Բեր . ցանկութիւն ¹²Բեր . վասն ¹³Բեր . Լոքեմայ
¹⁴Բեր . Լոքեմայ զքերորէս եւ զբոցեղէն սուրն

ԳԼ . Գ

1 Եմուա Ազամ առ Եւայ կին իւր , եւ յղացաւ եւ ծնաւ զԿային . եւ ասէ , Ստա-
 2 ցայ մարդ Ստաուծով : Եւ յաւել ծնա-
 նիկ զեղբայր նորա զՀարէլ . եւ եղև-
 3 Հարէլ հովիւ խաչանց , եւ Կային գոր-
 4 ծէր զերկիր : Եւ եղև յետ սուրբց ե-
 5 րկր Կային ի պաղոյ երկրի պատարաց
 6 խաչանց իւրոց եւ ի պարարտաց նոցա .
 7 եւ հայեցաւ Ստաուծ ի Հարէլ եւ ի
 8 պատարագս նորա , եւ ի Կային եւ ի
 9 զօնս նորա ոչ նայեցաւ . եւ արամեցաւ
 10 Կային յոյժ , եւ խոնարհեցան անկան եւ
 11 րեւք նորա : Եւ ասէ Տէր Ստաուծ ցԿա-
 12 յին , Ընդէր սարամեցար , եւ ընդէր խո-
 13 նարհեցան անկան երեւք քո . Ո՞չ ապա-
 14 քէն կի՞ն 6 ուղիւ մտաուցանես , եւ ու-
 15 իրկ ոչ յաժանես՝ մեղար . Ըստ յեր ,
 16 առ քեզ լիցի դարձ՝ նորա , եւ զօւ տի-
 17 բեցես նմա :
 18 Եւ ասէ Կային ցՀարէլ եղբայր իւր ,
 19 եկ երթիցաւք ի դաշտ՝ . եւ եղև իր-
 20 քեւ չոգան ի դաշտ անդր , յարեաւ Կային
 21 ի վերայ Հարելի եղբոր իւրոց եւ սպան
 22 զնա : Եւ ասէ Տէր Ստաուծ ցԿային ,
 23 Ո՞ր է Հարէլ եղբայր քո : Եւ նա ասէ ,
 24 Չգիտեմ . մի՞թէ պահապան իցեմ եղբորն
 25 իմոյ : Եւ ասէ Ստաուծ , Չի՞նչ գոր-
 26 ծեցեր զայդ . գոչումն արեան եղբոր քո
 27 բողոքէ առ իս յերկրէ . Եւ արդ անիժ-
 28 եալ լի՛նջր դու ի վերայ երկրի , որ երաց
 29 զերբան իւր ընդունել զարիւն եղբոր քո
 30 ի ձեռաց քոց . Չի գործեցես զերկիր ,
 31 եւ ոչ յաւելցէ տալ քեզ զզօրութիւն
 32 իւր . երկրեալ եւ տառանեալ եղիցես
 33 ի վերայ երկրի եւ ասէ Կային ցՏէր Ստա-
 34 ուծ , Մե՞ծ է պատիժ իմ քան ՚ զթո-
 35 ղուլլ զիս՝ . 9 Եթէ հանես՝ զիս այսօր
 36 յերեսաց երկրէ , եւ յերեսաց քոց թա-
 37 քեայց . եւ լինիցիմ երերեալ եւ տառա-
 38 նեալ յերկրի , եւ եղիցի ամենայն որ
 39 գտանիցէ զիս՝ սպանցէ զիս : Եւ ասէ
 40 ցնա Տէր Ստաուծ , Ոչ այդպէս . ամե-
 41 նայն որ սպանանէ զԿային , եւ թն վրէժս

յաւծցէ . եւ եզ Տէր Ստաուծ նշան ի
 42 Կային՝ չաղանանիկ զնա ամենայնի որ
 43 գտանիցէ զնա :
 44 Եւ ել Կային յերեսաց 10 Ստաուծոյ , եւ
 45 ընակեցաւ յերկրին Նայիլ յանդիման Ե-
 46 ղեմայ : Եմուա Կային առ կին իւր , եւ
 47 յղացաւ եւ ծնաւ զԵնուօք . եւ չինէր քա-
 48 զաք , եւ զնէր անուն քաղաքին յանուն
 49 որդւոց իւրոց Ենուօքայ : Եւ եղև որդի
 50 Ենուօքայ Գայերիգալ , եւ Գայերիգալ
 51 ծնաւ զՄայիէլ , եւ Մայիէլ ծնաւ զՄա-
 52 թուսաղա , եւ Մաթուսաղա ծնաւ զՂա-
 53 մէք : Եւ ա իւր Ղամէք երկուս կա-
 54 նայս . անուն միումն Աղգա , եւ անուն
 55 երկրորդին Սէլլա . Եւ ծնաւ Աղգա զՅով-
 56 յէլ . նա է հայր այնոցիկ որ բնակեալ
 57 են ի վրանս իաշնարածաց . Եւ անուն
 58 եղբոր նորա Յովիգալ . նա է հայր որ եւ
 59 ցոյց զերկս եւ զքնարս : Եւ Սէլլա ծնաւ
 60 զԹովիէլ , եւ էր ճարտարապետ զարբին՝
 61 պղնձոյ եւ երկաթոյ . եւ քոյր Թովիե-
 62 լայ Նոյեմա : Եւ ասէ Ղամէք ցկանայս
 63 իւր ցԱղգա եւ ցՍէլլա , Լուարուք ձոյ-
 64 նի իմում , կանայք Ղամէքայ , եւ ունկն
 65 զիւր բանից իմոց . զի այր սպանի ի
 66 վերս ինձ , եւ երիտասարդ ի հարուածս
 67 ինձ . Չի թէ եւ թն անգամ վրէժք
 68 խնդրիցին ի Կայինէ , ապա եւ ի Ղա-
 69 մէքայ եւ թանտնեկին եւ ինն :
 70 Եմուա Ազամ առ Եւայ կին իւր , եւ
 71 յղացաւ եւ ծնաւ որդի , եւ անուննեաց
 72 զանուն նորա Սէթ . ասէ , Չի յարոց
 73 ինձ Ստաուծ զաւուկ այլ՝ փոխանակ
 74 Հարելի գոր սպանն Կային : Եւ Սէթայ
 75 եղև որդի , եւ անուննեաց զանուն նո-
 76 րա Ենուօք . 11 նա յուսացաւ կոչել զանուն
 77 Տեանն Ստաուծոյ՝ :

ԳԼ . Ե

1 Այս է զիր 12 արարածոց մարդկան՝ ,
 2 յաւուր յորում արար Ստաուծ զԱզամ ,
 3 ըստ պատկերի Ստաուծոյ սակզ զնա .
 4 Այսու եւ էք արար զնոսա , եւ օրհնեաց
 5 զնոսա . եւ անուննեաց զանուն նոցա
 6 ազամ , յաւուր յորում արար զնոսա :
 7 Եկեաց Ազամ ամս 14 երկերիւր եւ ե-
 8 րեսուն , եւ ծնաւ ըստ կիրազարանաց
 9 իւրոց եւ ըստ պատկերի իւրում , եւ

1|ԲԵ. Տերամբ 2|ԲԵ. Տեանն 3|ԲԵ. Տէր
 4|ԲԵ. Կ-Կ-Կ 5|ԲԵ. բարկացար 6|ԲԵ. բարւոր
 զործես , եղիցի ընդունելի , և եթէ բարւոր ոչ
 զործիցես , մեղք (Կ-Կ , պատարագ մեղաց) կանա
 զուր . և առ քեզ լիցիցանկութիւն 7|ԲԵ. խօսե-
 ցաւ Կային առ Հարէլ եղբայր իւր 8|ԲԵ. զկար
 իմ Կ-Կ , զնեղի թողութեան 9|ԲԵ. Ահա հաներ

10|ԲԵ. Տեանն 11|ԲԵ. յայնժամ սկիզբն եղև
 կոչելոյ յանուն Տեանն 12|ԲԵ. ծննդոց Ազամոյ
 13|Այ-Կ-Կ , մարդ 14|ԲԵ. հարեւր

4 անուանեաց զանուն նորա Աէթ : Եւ եւ զին աւուրք Ադամայ յետ ծնանելոյ նորա զԱէթ ամբ ¹եւթն հարեւր , եւ ծնու 5 ուստերս եւ զստերս : Եւ եղին ամենայն աւուրք Ադամայ զորս եկեաց՝ ամբ ինն հարեւր եւ երեսուն , եւ մեռաւ :

6 Եւ եկեաց Աէթ ամս ²երկերիւր եւ հինգ , 7 եւ ծնու զԵնոփս : Եւ եկեաց Աէթ յետ ծնանելոյ նորա զԵնոփս ամս ¹եւթն հարեւր եւ եւթն , եւ ծնու ուստերս եւ զստերս :

8 Եւ եղին ամենայն աւուրք Սեթայ ամբ ինն հարեւր եւ երկսասուն , եւ մեռաւ :

9 Եւ եկեաց Ենոփս ամս ³հարեւր եւ՝ 10 ինասուն , եւ ծնու զԿայնան : Եւ եկեաց Ենոփս յետ ծնանելոյ նորա զԿայնան ամս ¹եւթն հարեւր եւ հնգսասուն , եւ 11 ծնու ուստերս եւ զստերս : Եւ եղին ամենայն աւուրք Ենոփայ ամբ ինն հարեւր եւ հինգ , եւ մեռաւ :

12 Եւ եկեաց Կայնան ամս ³հարեւր եւ՝ եւթսասուն , եւ ծնու զՄարգարայէլ :

13 Եւ եկեաց Կայնան յետ ծնանելոյ նորա զՄարգարայէլ ամս ¹եւթն հարեւր եւ քա 14 սասուն , եւ ծնու ուստերս եւ զստերս :

14 Եւ եղին ամենայն աւուրք Կայնանայ ամբ ինն հարեւր եւ տասն , եւ մեռաւ :

15 Եւ եկեաց Մարգարայէլ ամս ³հարեւր եւ՝ յաթսուն եւ հինգ , եւ ծնու զՅարէլզ :

16 Եւ եկեաց Մարգարայէլ յետ ծնանելոյ նորա զՅարէլզ ամս ¹եւթն հարեւր եւ երեսուն , 17 եւ ծնու ուստերս եւ զստերս : Եւ եղին ամենայն աւուրք Մարգարայէլ ամբ ութ հարեւր եւ ինասուն եւ հինգ , եւ մեռաւ :

18 Եւ եկեաց Յարէլզ ամս հարեւր եւ յաթսուն եւ երկու , եւ ծնու զԵնոփք :

19 Եւ եկեաց Յարէլզ յետ ծնանելոյ նորա զԵնոփք՝ ամս ութ հարեւր , եւ ծնու 20 ուստերս եւ զստերս : Եւ եղին ամենայն աւուրք Յարեղի ամբ ինն հարեւր յաթս 21 սուն եւ հինգ , եւ ծնու զՄաթուսա :

22 զա : Եւ ⁴հաճոյ եղև Ենոփք՝ Աստուծոյ յետ ծնանելոյ նորա զՄաթուսա՝ 23 ամս ⁵երկերիւր : Եւ ծնու ուստերս եւ զստերս : Եւ եղին ամենայն աւուրք Ենոփքայ ամբ երեք հարեւր եւ յաթսուն 24 եւ հինգ : Եւ ⁴հաճոյ եղև Ենոփք՝ Աստուծոյ : Եւ ոչ ուրեք զասնէր , զի փո-

խեաց զնա Աստուած :

25 Եւ եկեաց Մաթուսայա ամս հարեւր ութսուն եւ եւթն , եւ ծնու զՂամէք :

26 Եւ եկեաց Մաթուսայա յետ ծնանելոյ նորա զՂամէք ամս եւթն հարեւր ութսուն եւ երկու , եւ ծնու ուստերս եւ զստերս : Եւ եղին ամենայն աւուրք Մաթուսայայի զորս եկեաց՝ ամբ ինն հարեւր յաթսուն եւ ինն , եւ մեռաւ :

28 Եւ եկեաց Ղամէք ամս հարեւր ութսուն եւ ⁶ութ , եւ ծնու որդի . Եւ ա 29 նուանեաց զանուն նորա ⁷Եոյ . առէ , Սա հանգուոյցէ զմեզ ի գործոց մերոց եւ ի արամութեանց ձեռաց մերոց , ⁸եւ 30 յերկէ զոր սնէ՞՞ Տէր Աստուած : Եւ եկեաց Ղամէք յետ ծնանելոյ նորա զԵոյ՝ ամս հինգ հարեւր եւ ⁸յաթսուն եւ հինգ , 31 եւ ծնու ուստերս եւ զստերս : Եւ եւ զին ամենայն աւուրք Ղամէքայ ամբ եւթն հարեւր ⁹չսուն եւ երեք՝ , եւ մե 32 աւ : Եւ էր նոյ ամաց հինգ հարիւրից , եւ ծնու նոյ ³երիս որդիս ,՝ զԱէմ , զՔամ , եւ զՅարէլմ :

ԳԼ . 9 .

1 Եւ եղև իրբև սկսան մարդիկն բազմանալ ի վերայ երկրի , եւ զստերք 2 ծնան նոցա , Տեսեալ որդւոյն Աստուծոյ զգտերս մարդկան զի զեղեցիկ էին , առին իւրեանց կանաչս յամենեկանց զոր 3 ընտրեցին : Եւ ստէ Տէր ³Աստուած , Մի մտայէ ոյի իմ ի մարդկանց յայգմիկ յաւիտեան , վասն լինելոյ զոցա մարմին . եւ եղիցին աւուրք զոցա ամբ հարեւր 4 քսան : Եւ սկսայք էին ի վերայ երկրի յաւուրան յայնտակ . եւ յետ այնորիկ իրբև մասնէին որդիքն Աստուծոյ առ զստերան մարդկան , եւ ծնան ¹⁰իւրեանց որդիս , նոքա էին սկսայն որ յաւիտե 5 նից արք անուանիք : Եւ իրբև ետես Տէր ³Աստուած էթէ բազմացան չարիք մարդկան ի վերայ երկրի , եւ ամենայն ոք խորհէր ի սրտի իւրում ինամով ի 6 չարիս զամենայն աւուրս , Եւ սարձացաւ ¹¹Աստուած զի սրտը զմարդն ի վերայ երկրի , եւ մտախոհ եղև ի սրտի իւրում , 7 Եւ ստէ Տէր ³Աստուած , Ջնջեցից ¹²զամենայն մարմին՝ զոր արարի յերևաց

1 Էբբ. ութ 2 Էբբ. հարեւր 3 ՅԷբբ. Կ-Լ-Ե 4 Էբբ. գնաց Ենոփք ընդ 5 Էբբ. երեք հարեւր

6 Էբբ. երկու 7 Այբբ. հանգիստ 8 Էբբ. ինասուն 9 Էբբ. եւթսասուն եւ եւթն 10 Էբբ. նոցա 11 Էբբ. Տէր 12 Էբբ. զմարդն

երկրէ, ի մարդոյ մինչև յանասուն, եւ ի սողնոց մինչև ի թռչուն երկնից, զի 8 ըստ արկայոց զի արարի զնոսս: Բայց Նոյ եղև չորսն առաջի Տեանն 2 Աստուծոյ: 9 Եւ այս են ծնունդք Նոյի. Նոյ այր արգար կատարեալ էր յազգի անդ իւրում. 10 եւ 3 հաճոյ եղև Նոյ՝ Աստուծոյ: Եւ ծնաւ Նոյ երիս սրբիս, զՍէմ, զՔամ, 11 զՅարէթ, եւ ապականեցաւ երկիր առաջի Աստուծոյ, եւ լցաւ երկիր անիրաւու: 12 Թեալմ: Եւ ետես 2 Տէր Աստուած գերկիր, եւ էր ապականեալ. զի ապականեաց ամենայն մարմին զճանապարհ իւր 13 ի վերայ երկրի: Եւ ստէ 2 Տէր Աստուած ցնոյ, 4 ժամանակ ամենայն մարդոյ՝ հասեալ է առաջի իմ, զի լցաւ երկիր անիրաւութեամբք ի նոցանէ. եւ ահա ես ապականեցի զնոսս եւ գերկիր: 14 Արգ արտ գու քեզ տապան ի 5 չորեքդևսի փայտից. խորչս խորչս գործեացես զտապանն, եւ նստ թիւ ծեփեացես 15 զնա ներքոյ եւ արտաքոյ: Եւ այսպէս արասցես զտապանն. յերեք հարևար կանգնոյ գերկայնութիւն տապանին, եւ ի յիսուն կանգնոյ զպայնութիւնն, եւ յերեւ 16 սուն կանգնոյ զարծրութիւնն: 6 Քազելով զործեսցես զտապանն, եւ ի մի կանգուն կատարեսցես զնա ի վերուստ, եւ զպուր տապանին ի կողմանէ արասցես. ներքնատունս եւ միջնատունս 17 եւ վերնատունս գործեսցես ի նմա: Եւ ահա ես ամից ջրհեղեղ ջրոյ ի վերայ երկրի, ապականել զամենայն մարմին յարում է չունչ կենդանի ի ներքոյ երկնից. եւ ինչ որ իցէ ի վերայ երկրի՝ 18 ստատկեսցի: Եւ եզից զուխտ իմ ընդ քեզ, եւ մոցես ի տապանն գու եւ որչքոյ ընդ քեզ, եւ կին քո եւ կանայք որդւոց 19 քոյ ընդ քեզ: Եւ յամենայն անասնոց եւ յամենայն զաւրանոց եւ յամենայն մարմնոյ՝ երկու երկու յամենայնէ մուծցես ի տապանն բուծանել ընդ քեզ. արու եւ 20 էգ լինիցին: Յամենայն հաւուց թռչնոց ըստ ազգի, եւ յամենայն անասնոց ըստ ազգի իւրեանց, երկու երկու յամենայնէ մասնիցն առ քեզ 7 կերակրել ընդ 21 քեզ՝ արու եւ էգ: Եւ զու տանուցուս

քեզ յամենայն կերակրոց 8 զոր ուսիցէք, եւ ժողովեսցես զու առ քեզ, եւ եզիցի 22 քեզ եւ նոցա կերակուր: Եւ արար Նոյ զամենայն զոր միանպամ պատուիրեաց նմա 2 Տէր Աստուած, նոյնպէս եւ արար:

ԳԼ. Է

1 Եւ ստէ Տէր 2 Աստուած ցնոյ, Մուս գու եւ ամենայն տուն քո ի տապանդ. զի զքեզ անսի արգար առաջի իմ յազգի 2 զից յազգի: Եւ յամենայն անասնոց սրբոց մոյճ ընդ քեզ եւ թն եւ թն արու եւ էգ, եւ յամենայն անասնոց որ ոչ են 3 սուրբ՝ երկուս երկուս արու եւ էգ, եւ ի թռչնոց երկնից 2 սրբոց՝ եւ թն եւ թն արու եւ էգ, 2 եւ ի թռչնոց որ ոչ սուրբ են՝ երկու երկու արու եւ էգ, 3 յուծանել զաւակ ի վերայ ամենայն երկրի: 4 Եւ այլ եւս եւ թն որ, եւ ամից ես անձրու ի վերայ երկրի զքառասուն տիւ եւ զքառասուն զիշեր, եւ ջնջեցի զամենայն հասակ զոր արարի յերեսոց երկ5 յոյ: Եւ արար Նոյ զամենայն զոր միանպամ պատուիրեաց նմա Տէր 2 Աս6 տուած: Նոյ էր ամաց վեց հարիւրոց, եւ ջրհեղեղ ջուրցն եղև ի վերայ երկրի: 7 Եւ եմուս Նոյ եւ որդիք իւր եւ կին նորս եւ կանայք որդւոց նորս ընդ նմա 8 ի տապանն վասն ջուրցն հեղեղի: 2 Եւ ի թռչնոց սրբոց, եւ ի թռչնոց որ ոչ սուրբ էին, եւ՝ յանասնոց սրբոց, եւ յանասնոց որ ոչ սուրբ են, 9 եւ յամենայն սողնոց սր սողին ի վերայ երկրի, 9 երկու երկու մայրն առ Նոյ ի տապանն սուրբ՝ արու եւ էգ, սրպէս պատուիրեաց 10 ըստ 10 նմա Տէր՝ Աստուած: Եւ եղև յես եւ թն աւուր, եւ ջուր ջրհեղեղին 11 եղև ի վերայ երկրի, Յամին վեցհաւրիւրդի կենայն Նոյի, յերկուորդում տանեանն 11 ի քսան եւ յեւթն՝ ամայն. 12 եւ պատուիրեաց ամենայն ազգերք անպնոց ըստ մայր, եւ սահանք երկնից 12 ըստան. Եւ եղև անձրու ի վերայ երկրի զքառասուն տիւ եւ զքառասուն զիշեր: 13 յերս Յուուր յայնմիկ եմուս Նոյ, Սէմ, Քամ, Յարէթ, որդիք Նոյի, եւ կին Նոյի, եւ երեք կանայք որդւոց նորս ընդ 14 նմա ի տապանն սուրբ. Նաքա եւ ամենայն զապանք ըստ ազգի, եւ ամենայն անասուն ըստ ազգի իւրեանց, եւ ամեն

1|Բբ. սորջացոյ 23|Բբ. ԴԻԻԻԷ 3|Բբ. զնոց Նոյ ընդ 4|Բբ. ՎԻԹԾԻՆ ամենայն մարմնոց 5|Բբ. գոփեր, ոչ է ԻՆԻՆԵԷ 6|Բբ. Լուսամուսուս գործեսցես տապանին 7|Բբ. զի կեցցեն

8|Բբ. որ ուսին 9|Բբ. ե ի թռչնոց եւ 10|Բբ. Նոյի 11|Բբ. յեւթն եւ տասն 12|Բբ. յաւուր յայնմիկ

նայն սողունն չարժուն ի վերայ երկրի
 15 թռչունն ըստ ազգի իւրեանց, եւ ամենայն հաւ
 նոց ի ստապան անդոյ երկու երկու յամե-
 16 նա յմարմնոյ յորում է չունչ կենդանի :
 նայն մարմնոյ մասնէին՝ որպէս պա-
 սուրբիաց Աստուած Նոյի . եւ փակեաց
 Տէր Աստուած արտաքոյ նորա զաւ-
 17 պանն : Եւ եղև ջրհեղեղ գլխատուն
 աիւ ¹եւ գլխատուն գիշեր՝ ի վերայ երկ-
 րի . եւ բազմապաւ ջուրն եւ վերացոյց
 18 զտապանն եւ դարձարացաւ յերկրէ : Եւ
 զօրանայր ջուրն եւ բազմանայր յոյժ ի
 վերայ երկրի, եւ չրջէր տապանն ի վե-
 19 րայ ջրոց : Եւ սաստկանայր ջուրն յոյժ
 յոյժ ի վերայ երկրի, եւ ծածկէր գամե-
 նայն լերինս բարձունս որ էին ի ներ-
 20 քոյ երկնից : Հնդկաստան կանդուս բարձ-
 րացաւ ջուրն ի վեր, եւ ծածկեաց գամե-
 21 նայն լերինս : Եւ մտաւ ամենայն մար-
 մին չարժուն ի վերայ երկրի, թռչնոց
 եւ անասնոց եւ գազանոց . եւ ամենայն
 սողունն զեռունն ի վերայ երկրի, եւ ա-
 22 մենայն մարդ : Ամենայն որ ունէր չունչ
 կենդանի յոնդունս իւր, եւ ամենայն
 որ ինչ էր ի վերայ ցամաքի՝ մտաւ :
 23 Եւ ջնջեաց զամենայն հասակ որ էր ի
 վերայ երեսաց երկրի, ի մարդոյ մինչև
 յանասունն եւ ի սողնոց մինչև ի թռչունս
 երկնից, եւ ջնջեցան յերկրէ . եւ մնաց
 միայն Նոյ եւ որ ընդ նմա էին ի տապանի
 24 անդ : Եւ բարձրացաւ ջուրն ի վերայ երկրի
 աւուրս հարեւր եւ յիսուն :

Գ. Ը

1 Եւ յիշեաց Աստուած զՆոյ եւ զամե-
 նայն գազանս եւ զամենայն անասունս
¹եւ զամենայն թռչունս՝ որ էին ընդ
 նմա ի տապանի անդ . եւ ավ Աստուած
 հոգմ ի վերայ երկրի, եւ գազարեաց
 2 ջուրն : Եւ խցան աղբերք անդնոց
 եւ ասնանք երկնից, եւ արգելաւ անձ-
 3 րեւ յերկնից : Եւ զիջանէր տակաւ, եր-
 թայր ջուրն եւ թուլանայր յերկրէ եւ
 նուազէր ջուրն յիս հարեւր եւ յիսուն
 4 աւուր : Եւ նստաւ տապանն յեթնե-
 րորդում ամսեանն ²ի քսան եւ յեթն՝
 5 ամսոյն ի լերինս Արարտոաց : Եւ ջուրն
 երթայր եւ նուազէր մինչև ի տասնե-

րորդ ամսն . իսկ յամսեանն ³մետա-
 սանկրորդի, որ օր առաջին էր ամսոյն՝
 երեւեցան գլուխք յերանց :
 6 Եւ եղև յես քառասուն աւուր եւ
 բաց Նոյ զպատուհան տապանին զոր ու-
 7 րար . եւ արձակեաց զաղաւն, եւ կ
 եւ անդրէն ոչ գարձաւ մինչև ցցամա-
 8 քիկ ջրոյն յերկրէ : Եւ արձակեաց զա-
 զանին ⁴զհետ նորա՝ տեսանել թէ ցա-
 9 ծուցեալ իցէ ջուրն յերեսաց երկրէ . եւ
 չգտնաւ ազաւնուոյն հանդուս ոսից իւ-
 րոց՝ զարձաւ անդրէն առ նա ի տապան
 անդր . զի ջուր գիտ ունէր զամենայն
 երեսս երկրի . եւ ձկեաց զձեան եւ ըն-
 կալաւ զնա, եւ առ զնա անդրէն առ իւր
 10 ի տապան անդր : Եւ գազարեաց եւս ա-
 լուրս եւթն, եւ դարձաւ արձակեաց
 11 զաղաւնին ի տապանէ անախ . եւ դարձաւ
 առ նա աղոււնին ընդ երեկս, եւ ունէր
 տերեւ ձիվմուտոյ յիդ ի լերան իւրում .
 եւ գիտաց Նոյ, թէ ցածուցեալ են ջուրն
 12 յերկրէ : Եւ գազարեաց աւուրս եւթն
 եւս, եւ գարձեալ արձակեաց զաղաւնին,
 եւ ոչ եւս յուսել զառնալ առ նա :
 13 Եւ եղև ի վեց հարիւրորդի եւ ի մի-
 ում ամի ⁵կենաց Նոյի՝ յամսեանն ա-
 սաջնում որ օր մի էր ամսոյն, նուա-
 զեաց ջուրն յերեսաց երկրէ . եւ երաց Նոյ
 զձեզունս տապանին զոր արար, եւ ետես
 զի նուազեալ էր ջուրն յերեսաց երկրէ :
 14 Իսկ յամսեանն երկրորդի, որ օր քսան
 եւ եւթն էր ամսոյն՝ ցամաքեցաւ երկիր :
 15 Եւ խօսեցաւ Տէր Աստուած ընդ Նո-
 16 յի եւ ասէ, Ել ի տապանէ այտի գու
 եւ կին քո եւ որդիք քո եւ կանայք
 17 որդւոց քոց ընդ քեզ, եւ ամենայն մար-
 քանք որ են ընդ քեզ, եւ ամենայն մար-
 մին ի թռչնոց մինչև ցանասունս . եւ
 զամենայն սողունն զեռունն երկրի հան
 ընդ քեզ, եւ զեռասցեն ի վերայ երկ-
 րի . եւ ⁶ստեղծէք եւ բազմացարուք՝ ի
 18 վերայ երկրի : Եւ կ Նոյ եւ կին նորա
 եւ որդիք նորա եւ կանայք որդւոց նո-
 19 րա ընդ նմա . եւ ամենայն գազանք եւ
 ամենայն սողուն չարժուն եւ ամենայն
 թռչուն յերկրէ ըստ ազգի իւրեանց եւ
 ինն ի տապանէ անախ :
 20 Եւ շինեաց Նոյ ⁶սեղան Մասուծոյ,
 եւ առ յամենայն անասնոց սրբոց եւ յա-

¹Եր. գ-ի-տ-ի ²Եր. յեթն եւ տասն

³Եր. տասնեւորդի ⁴Եր. յիւրմէ ⁵Եր. ա-
 ձեացեն և բազմացին ⁶Եր. զոճանոց, այ-
 դե- ի ք-աւ-ի տ-է-տ-ի ⁷Եր. Տեսան

մենայն թռչնոց սրբոց , և ևհան ողջաւ
 21 կէջ ի վերայ սեպտնոյն . Եւ հաստե-
 ցաւ Տէր Ստաուած ի հաւ անուշից :
 Եւ առէ Տէր Ստաուած՝ ամեալ զմտաւ ,
 Աչ ևս յաւելից անխժանել զերկիր վտան
 զարծոց մարդկան , զի միաք մարդոց
 հաստատաւ կն ի խնամս չարի ի ման-
 կութենէ իւրմէ . արդ ոչ ևս յաւելից
 հարկանել զամենայն մարմին կենդանի
 22 արպէս արարի . Այսուհետեւ զամենայն
 աւաւրս երկրի՝ սերմն և հունձք , զուրս
 և աթթ , ամսան և զարուն , զախե
 և զգիշեր՝ մի՛ զաղարեացին :

Գ. Թ

1 Եւ օրհնեաց Աստուած զՆոյ և զոր-
 զիս նորս , և առէ ցնտա , Աճեցէք և
 բազմացարուք և լցէք գերկիր ՝ և ախ-
 2 բրեցէք զմա՞ . Եւ ա՛ն և երկեւզ ձեր և
 զկցի ի վերայ ամենայն զազանոց երկ-
 րի , և ի վերայ ամենայն թռչնոց երկ-
 նից , և ի վերայ ամենայն զեռնոց երկ-
 րի , և ի վերայ ամենայն ձկանց ծու-
 Վու , զորս ընդ ձևատնի ձերով կտու :
 3 Եւ ամենայն զեռուն որ է կենդանի՝ ձեզ
 լիցի ի կերակուր . Իբրև զբանջար խոտոց
 4 ետու ձեզ զամենայն : Բայց զմիս ա-
 5 բեամբ չնչոյ մի՛ աւախցէք . Քանզի և
 զձեր արիւն չնչոյ ինդրեցից . ի ձեռաց
 ամենայն զազանոց ինդրեցից զմա և
 ի ձեռաց մարդոց . ի ձեռաց ա՛ն զչունչ
 6 կարօր իւրոց ինդրեցից : Ար հեղու զա-
 բեւն մարդոց , փոխանակ արեան նորս
 հեղցի արիւն նորս . զի ի պատկեր Աս-
 7 տուծոյ՝ արարի ես՝ զմարգն . Այլ զուք
 ամեցէք և բազմացարուք և լցէք գիւ-
 րի , և բազմացարուք ի վերայ զորս :
 8 Եւ խօսեցաւ Սէր Աստուած ընդ Նո-
 յի և ընդ սրգիս նորս որ ընդ նմա էին
 9 և առէ , Եւ ա՛նտառակի ևս հաստատեմ
 զուխտ իմ ընդ ձեզ , և ընդ զուտկի
 10 ձերում յիս ձեր . Եւ ընդ ամենայն չնչոյ
 կենդանւոց որ ընդ ձեզ են , ի թռչնոց
 և յանասնոց և յամենայն զազանոց
 երկրի որ ընդ ձեզ , և յամենայնոց որ
 կլին ի տապանէ անախ , և յամենայն
 11 անասնոց երկրի և հաստատեցից զուխտ
 իմ ընդ ձեզ . և ոչ ևս մեռանիցի ա-
 մենայն մարմին ի ջրհեղեղէ , և ոչ ևս

եղիցի ջրհեղեղ ջուրց ապականել զա-
 12 մենայն երկիր : Եւ առէ Սէր Աստուած
 յՆոյ , Այս է նշան ուխտին զոր ես ապ-
 ընդ իս և ընդ ձեզ , և ի մէջ ամենայն
 չնչոյ կենդանւոց որ է ընդ ձեզ , յարգս
 13 յաւիտենից . Զաղեզն իմ եղից յամագ ,
 և եղիցի ի նշանակ յաւիտենական ախ-
 տին ընդ իս և ընդ ամենայն երկիր :
 14 Եւ եղիցի ի զուտարկ ինձ զամագս ի վե-
 րայ երկրի , երևեսցի աղեղն իմ յամագս .
 15 Եւ յիշեցից զուխտ իմ որ ընդ իս և ընդ
 ձեզ , և ի մէջ ամենայն չնչոյ կենդան-
 ւոց յամենայն մարմին . և ոչ ևս և
 զիցի ջրհեղեղ ի ստատակ զամենայն
 16 մարմին : Եւ եղիցի աղեղն իմ յամագ ,
 և աւախց՝ յիշել զուխտն յաւիտենական
 ի մէջ իմ և ի մէջ ամենայն չնչոյ կեն-
 զանւոց յամենայն մարմին որ է ի վերայ
 17 երկրի : Եւ առէ Աստուած ցնոյ , Այս է
 նշան ուխտին զոր ՝ աւախցի ևս ընդ իս
 և ընդ ձեզ , և՛ ի մէջ ամենայն մարմ-
 նոց որ է ի վերայ երկրի :
 18 Եւ էին սրգիք Նոյի որ կլին ի տա-
 պանէ անախ , Սէմ , Քամ , Յարեթ . Քամ
 19 էր հայր Քանանու , Երեք սքաւ էին որ-
 զիք Նոյի , և ի սոցանէ սփռեցան ընդ
 ամենայն երկիր :
 20 Եւ սկսաւ Նոյ , այր հաղագործ , յզեր-
 21 կիր գործել . և անկեաց այլի , և արր
 ի գինւոյն և արբեցաւ , և մերկացաւ .
 22 ՝ ի սան իւրում : Եւ ետեա Քամ , հայր
 Քանանու , զմերկութիւն հօր իւրոց և
 և զպատմեաց երկուց կարաց իւրոց ար-
 23 սաքոյ : Եւ առեալ Սեմայ և Յարեթի
 հանգերձ , կլին ի վերայ թիկանց երկու-
 ցուն , և զմայցին յիս յիս և ծած-
 կիցին զմերկութիւն հօրն իւրեանց . և
 զերեսա իւրեանց յիս ընդգէմ ունէին ,
 և զմերկութիւն հօրն իւրեանց ոչ սև-
 24 սին : Եւ սթապիցաւ Նոյ ի գինւոց ան-
 տի իւրմէ , և զիսուց զինչ արոր ընդ
 25 նա սրգին իւր կրտսեր , և առէ , Անի-
 ձեալ Քանան , ՝ մանուկ , և եղիցի ծա-
 26 սոյ՝ կորարց իւրոց : Եւ առէ , Օրհնեալ
 Տէր Ստաուած , Աստուած Սեմայ , և
 27 եղիցի Քանան ծառայ ՝ նորս . Ընդար-
 ձակեալէ Աստուած Յարեթի , և քնա-
 կեացէ ՝ ի սան Սեմայ , և եղիցի Քա-
 նան ծառայ ՝ նոցա :

1Եբբ. արպէս 2Եբբ. ձկան 3Եբբ. սիւ և
 4Եբբ. արար

5Եբբ. հաստատեցի 6Եբբ. ի խորանի 7Եբբ. եղիցի
 ծառայ ծառայից 8Կամ. նոցա 9Եբբ. ի խո-
 րանս 10Կամ. նորս

28 Եւ եկեաց Նոյ յետ ջրհեղեղին ամս
29 երեք հարեւր եւ յիսուհն : Եւ եղեն ա-
մենայն աւուրք Նոյի ամբ ինն հարեւր
եւ յիսուհն , եւ մնաւս :

ՔԼ . Ժ

1 Եւ այս են ծնունդք որդւոցն Նոյի .
Սէմ , Բամ , Յարեթ . եւ ծնան նոցա
որդիք յետ ջրհեղեղին :
2 Արդիք Յարեթի՝ Գամեր եւ Մադովդ
եւ Մազա եւ Յաւան եւ ¹Ելիսա եւ՝ Թու-
3 բէլ եւ Մոսթք եւ Թիրաս : Եւ որդիք
Գամերոյ՝ Աաքանայ եւ Բիրաթ եւ Թոր-
4 Կոմա : Եւ որդիք Յաւանոյ՝ Ելիսա եւ
5 Թարսիս , Կիտայիք եւ ²Ռուպպիք : Եւ
ի սոցանէ մեկնեցան կղզիք ազգաց յերկ-
րի իւրեանց , իւրաքանչիւր՝ ըստ լեզուս
յազգս իւրեանց եւ ի սահմա իւրեանց :
6 Եւ որդիք Քամայ՝ Քուշ եւ Մեսարեմ ,
7 Փուգ եւ Քանան : Եւ որդիք Քուշոյ՝
Սարա եւ Եւբիս եւ Սարաթա եւ Ռեզ-
մա եւ Սարգիսթա . եւ որդիք Ռեզմայ՝
8 Սարա եւ Յուզագան : Եւ Քուշ ծնաւ
զՆերքովթ . նա սկսաւ լինել սկայ ի վե-
9 րայ երկրի : Եւ նա էր սկայ սրսորդ ա-
ռաջի Տեանն ³Աստուծոյ . վասն այնորիկ
ասեն , Իրբեզ զՆերքովթ սկայ առաջի
10 Տեանն ⁴Աստուծոյ : Եւ եղև սկիզբն
թագաւորութեան նորա Բարեյաֆե եւ
Որէք եւ Աքազ եւ Քազանէ յերկրին Սե-
11 նաար : Յերկրէն յայնմանէ կը Ասուր եւ
չինեաց զՆինուէ եւ զՌոսովթ քաղաք
12 եւ զՔազան , Եւ ³զԲաւեման ի մէջ Նի-
նուէի եւ ի մէջ Քազանայ , այն է քա-
13 զաք մեծ : Եւ Մեսարեմ ծնաւ զԼուզիթի-
մացիս եւ զՍենիթիմացիս եւ զՍազրիթի-
14 մացիս եւ զՀեթիթազիթիմացիս եւ զՊատ-
րոսնիթիմացիս , եւ զՔազանիթիմացիս
(ուստի ելին Փղշտացիք) , եւ զԿաթի-
15 թտրիթիմացիս : Եւ Քանանն ծնաւ զՍիրյան
16 զանդրանիկի իւր , եւ զՔեռացիս եւ զՅե-
բուսացիս եւ զԱմովրճացիս եւ զՓեր-
17 գեսացիս եւ զՈնեացիս եւ զԱրուսկա-
18 ցիս եւ զԱմփրացիս եւ զԱրազիթիմացիս եւ
զՍամարացիս եւ զԱմաթիացիս . եւ յետ
այնորիկ սփռեցան ազգք Քանանացոցոյ
19 Եւ եղեն սահմանք Քանանացոցոյ ի Սի-
զոնէ մինչև ի գալ ի Գերարա եւ ի Գա-
զա , մինչև ի գալ ի Սոդոմ եւ ի Գա-
մոր , եւ յԱգամա եւ ի Սերոյթմ մինչև

20 ի Լասա : Սոքա են որդիք Քամայ յազգս
իւրեանց , ըստ լեզուս իւրեանց , յաշ-
խարհս իւրեանց եւ ի սահմա իւրեանց :
21 Եւ Սեմայ ծնան որդիք եւ նորա , հօրն
ամենայն որդւոցն Երեւոյ , եղբորն Յա-
22 րեթի երիցուս : Արդիք Սեմայ՝ Երամ եւ
Ասուր , Արփաքասայ եւ Լուգ եւ Սրամ .
23 Եւ որդիք Արամոյ՝ Հուս եւ Եմուգ եւ
24 Փադեր եւ Մոսուր . Եւ Արփաքասայ ծնաւ
25 զՍալա , եւ Սալա ծնաւ զԵրեր : Եւ Ե-
րերայ ծնան երկու որդիք . սնուհն միոցն
⁴Փաղէկ , զի յաւուրս նորա բաժանու-
ցաւ երկիր . եւ սնուհն եղբոր նորա Յեկ-
26 անն : Եւ Յեկանն ծնաւ զԷնփուզազ եւ
27 զՍաղէք եւ զԱսարմովդ եւ զՅարաք Եւ
28 զՅոգորամ եւ զԵղէյ եւ զԴեկլա եւ
29 զԳերաղ եւ զԱրիմէէլ եւ զՍարէի եւ
զՈւլիթ եւ զԵւիլա եւ զՅալապ . ամե-
30 նեքեան սոքա որդիք Յեկաննայ : Եւ
եգեւ ընտելութիւն նոցա ի Մասեայ
մինչև գալ ի Սոփիերոս լեանն արեւել-
31 ւայց : Աոքա են որդիք Սեմայ յազգս
իւրեանց , ըստ լեզուս իւրեանց , յաշ-
խարհս իւրեանց եւ ի սահմա իւրեանց :
32 Այս են ազգք որդւոց Նոյի ըստ ծնունդս
իւրեանց , ըստ սահմա իւրեանց . եւ
ի սոցանէ սփռեցան ⁵կղզիք ազգաց՝
ի վերայ երկրի յետ ջրհեղեղին :

ՔԼ . ԺԱ

1 Եւ էր ամենայն երկիր լեզու մի , եւ
2 բարբառ մի ամենեցուն Եւ եղև ի իաւ-
զազն նոցա յարեւելից՝ գտին գաշտ մի
յերկրին Անաար , եւ ընտելեցան անց :
3 Եւ ասեն այր ջընկեր իւր , Եկայք արկ-
ցաք ապիւս , եւ թրծեսցուք զայն
հրով : Եւ եղև նոցա աղիւսն ի սեղի
4 քարի , եւ կուսր ի սեղի չազախոց : Եւ
ասեն , Եկայք շինեսցուք մեզ քաղաք
եւ աշտարակ , որոյ լինիցի զուրն մին-
չև յերկիրն . եւ այսացոյք մեզ սնուհն
⁶յառաջ քան զսփռել՝ ի վերայ երեսոց
5 ամենայն երկրի : Եւ էջ Տէր ստեանել
զբաղաքն եւ զաշտարակն զոր շինէին
6 որդիք մարդկան . Եւ ասէ Տէր , Ահա
այց մի եւ լեզու մի ամենեցուն , եւ
զայց սկսան գործել . եւ արդ ոչինչ սա-
կասէ ի նոցանէ , զամենայն զոր ինչ յօ-

¹Յէբր. գլխաւ Ժ ²Կամ, Գոգացիք ³Եբր. զՈնեան

⁴Այլ յեբր. բաժանուցն ⁵Եբր. ազգք ⁶Եբր. գու-
ծէ սփռեսցուք

7 ժարեացին գործել . Եկայք իջցուք եւ խառնակեացուք անդ զլիզուս նոցա , զի մի լիցին իւրաքանչիւր բարբառոյ ըն-
 8 կերի իւրոյ : Եւ սփռեաց զնոսա Տէր ¹Աստուած անտի ընդ երեսս ամենայն երկրի , եւ զպօրեցին ի շինելոյ զբա-
 9 զաքն ¹եւ զաշտարակն² : ³Ղամս այնու-
 րիկ կոչեցաւ անուն նորա ²Պաննակու-
 թիւն . զի անդ խառնակեաց Տէր ¹Աս-
 տուած զլիզուս ամենայն երկրի , եւ ան-
 տի յրուեաց զնոսա Տէր ¹Աստուած ընդ
 երեսս ամենայն երկրի :
 10 : Եւ այս են ծնունդք Սեմայ . Սէմ որդի
 հարբաբեանն էր յորժամ ծնաւ զԱր-
 11 փաքազ յերկրորդում ամի յետ ջրհեղե-
 12 զին Եւ եկեաց Սեմ յետ ծնանելոյ նորա
 զԱրփաքազ¹ ամս հինգ հարեւր , եւ ծնաւ
 13 ուստերս եւ զստերս , ¹եւ մեաւ :² Եւ
 Արփաքազ եկեաց ամս ¹հարեւր երեսուն
 14 եւ հինգ , եւ ծնաւ զՍաղա : Եւ եկեաց
 Արփաքազ յետ ծնանելոյ նորա զՍա-
 15 զա³ ամս ³երեք հարեւր եւ երեսուն⁴ , եւ
 ծնաւ ուստերս եւ զստերս , ¹եւ մեաւ :⁵
 16 Եւ եկեաց Սաղա ամս ¹հարեւր եւ
 17 սուն , եւ ծնաւ զԵրեւր : Եւ եկեաց Սաղա
 յետ ծնանելոյ նորա զԵրեւր⁶ ամս ³երեք
 18 հարեւր եւ երեսուն⁷ , եւ ծնաւ ուստերս
 19 եւ զստերս , ¹եւ մեաւ :⁸ Եւ եկեաց Ե-
 20 րեւր ամս ¹հարեւր երեսուն եւ չորս , եւ
 21 ծնաւ զՓաղէկ : Եւ եկեաց Երեւր յետ
 ծնանելոյ նորա զՓաղէկ ամս ⁵երկերիւր
 22 եւ եւթանասուն⁹ , եւ ծնաւ ուստերս եւ
 23 զստերս , ¹եւ մեաւ :¹⁰ Եւ եկեաց Սե-
 24 րուզ ամս ¹հարեւր եւ
 25 ծնաւ զՆաքովր : Եւ եկեաց Սերուզ յետ

ծնանելոյ նորա զՆաքովր¹¹ ամս երկերիւր ,
 եւ ծնաւ ուստերս եւ զստերս , ¹եւ մե-
 26 աւ :¹² Եւ եկեաց Նաքովր ամս ¹եւթա-
 27 նասուն եւ ինն , եւ ծնաւ զԹարս : Եւ
 եկեաց Նաքովր յետ ծնանելոյ նորա
 զԹարս¹³ ամս հարեւր ⁸քսան եւ երկու¹⁴ , եւ
 28 ծնաւ ուստերս եւ զստերս , ¹եւ մեաւ :¹⁵ Եւ
 եկեաց Թարս ամս եւթանասուն ,¹⁶ եւ
 ծնաւ զԱրրամ եւ զՆաքովր եւ զԱսան :
 29 Այս են ծնունդք Թարայի . Թարս
 ծնաւ զԱրրամ եւ զՆաքովր եւ զԱսան .
 30 եւ Ասան ծնաւ զՂովս : Եւ մեաւ Ա-
 31 սան առաջի Թարայի հօր իւրոյ , յերկ-
 րին յորում ծնաւ , ⁹յաշխարհին Քաղ-
 32 զեացւոյ : Եւ առին Արրամ եւ Նաքովր
 իւրեանց կանայս . անուն կնոջն Արրա-
 մու՝ Սարա , եւ անուն կնոջն Նաքովրայ՝
 Մեղքայ , զուստր Ասանայ , հօր Մեղքայ ,
 եւ հօր Յեղքայ : Եւ էր Սարա ամուլ եւ
 ոչ ծնանէր : Եւ առ Թարս զԱրրամ գոր-
 զի իւր , ¹եւ զՆաքովր զորդի իւր ,¹⁷ եւ
 զՂովս՝ զորդի Ասանայ որդւոյ իւրոյ , եւ
 զՍարա զնու իւր , զկին Արրամու որդ-
 ւոյ իւրոյ , եւ հնան զնոսա ¹⁰յաշխարհէն
 Քաղզեացւոյ՝ երթայ յերկիրն Քանա-
 նացւոյ . եւ եկին մինչեւ ցեղատան , եւ
 32 բնակեցին անդ : Եւ եզեն ամենայն ա-
 լուրք Թարայի ի Սասան՝ ամբ երկերիւր
 եւ հինգ , եւ մեաւ Թարս ի Սասան :

ԳԼ . ԺԲ

1 Եւ առէ ¹¹Աստուած ցԱրրամ , Ել զու
 յերկրէ քումմէ եւ յաղզէ քումմէ եւ
 ի ամսէ հօր քո՝ յերկիր զոր ցուցից քեզ .
 2 Եւ արարից զքեզ յաղզ մեծ , եւ օրհնե-
 ցից զքեզ , եւ մեծացուցից զանուն քո .
 3 եւ եզիցես օրհնեալ : Եւ օրհնեցից զօրհ-
 նիչս քո , եւ զանիծիչս քո անիծից .
 եւ օրհնեացին ի քեզ ամենայն աղգք
 4 երկրի : Եւ զնաց Արրամ որդէս խոսե-
 ցաւ ընդ նմ ¹¹Աստուած . երթայր ընդ
 նմ եւ Ղովս . եւ Արրամ էր ամաց եւ-
 թանասուն եւ հնգից յորժամ ել ի Սա-
 5 սանէ : Եւ առ Արրամ զՍարա զկին իւր ,
 եւ զՂովս զուբօրորդի իւր , եւ զամե-
 նայն զինչս իւրեանց զոր ստացան , եւ
 զամենայն սկիս զոր ստացան ի Սասան ,
 եւ եկին զնոյ յերկիրն Քանանացւոյ . եւ

¹ Յէբր. պոլտե 2 Յէբ. բարէլ 3 Յէբ. չորեք-
 հարեւր եւ երես 4 Յուն. յաւելու . Եւ եկեաց
 կայնան ամս հարեւր եւ երեսուն , եւ ծնաւ
 զՍաղա . եւ եկեաց կայնան յետ ծնանելոյ նո-
 րա զՍաղա՝ ամս երեք հարեւր եւ երեսուն ,
 եւ ծնաւ ուստերս եւ զստերս , եւ մեաւ :
⁵ Յէբ. չորեք հարեւր եւ երեսուն ⁶ Յէբ. երեսուն

⁷ Յէբ. քսան ⁸ Յէբ. իննեւասան ⁹ Յէբ. յիւր
¹⁰ Յէբ. յիւրե ¹¹ Յէբ. Տէր

ԳԼ . ԺԳ

6 եկին յերկիրն Քանանու : և չըջեցաւ Արքամ յերկիրն՝ ընդ երկայնութիւն նորա մինչև ի տեղին ի Ար.քամ, ի կազնին ՚բարձր . բայց Քանանացիք ընտանեաց 7 կեալ էին յայնժամ յերկիրն : և երևեցաւ Տէր Արքամու , և ասէ ցնա , Չաւակի քում տոց զերկիրս զայս և և չինեաց անդ Արքամ սեզան Տեառն որ և 8 բռեցաւ նմա : և մեկնեցաւ անտի ի բառնն ընդ արեւելս ²ի Բեթէլ . և և հար անդ զխորան ³իւր ի Բեթէլ , յանգիման ծովուն և Անդէի ընդ արեւելս . և չինեաց անդ սեզան Տեառն , և կուցեաց յանուն Տեառն : և չուեաց Արքամ , ⁴զնաց բնակեցաւ յանապատի :
10 Եւ եղև սով յերկիրն , և էջ Արքամ յեզրպատս ընակել անդ պանդրիստութեամբ , զի զօրացաւ սով յերկիրն :
11 Եւ եղև իբրև մերձեցաւ Արքամ մասնել յեզրպատս , և ասէ զՍարա ցկին իւր , Գիտեմ զի կին զեղեցիկ ես զու .
12 Արդ եզրցի եմէ տեսանիցին Եզրպատցիքն , և առիցին թէ կին նորա է սա . և սպանանիցեն զիս , և զբեց տարեւ 13 ցուցանիցին . Աստուցեա թէ Քոյր նորս եմ . զի բարի լիցի ինձ վասն քս , և 14 կեցցէ անձն իմ յազապ քս : Եւ եղև իբրև եմուտ Արքամ յեզրպատս , և տեսալ Եզրպատացն զկիկն զի զեղև 15 ցիկ էր յոյժ . Տեառն զնա և իշխանիցն Փարաւոնի , և զովցին զնա առաջի Փարաւոնի , և տարան զնա ի սուեն Փաւրաւոնի : Եւ Արքամու բարիս առնէին վասն նորա . և եղևն նորս խաչինք , անդեայք և էջք , ծառայք և ալախ 17 նայք , չորիք և սեղաք : Եւ պատմեաց Աստուած զՓարաւոն պատժօք մեծաւ մեծօք ⁵և չարօք՝ և զուեն նորս վասն 18 Մարայի կնոջն Արքամու : Կոչեաց Փարաւոն զԱրքամ , և ասէ ցնա , Ձի՞նչ զօրձեցիր զայց ընդ իս , զի ոչ պատուցիր թէ Քոյր իմ է , և ⁶առի զգա ինձ կնութեան . և արգ աւանիկ կին քո 20 առաջի քո , առ և զնա ի բաց : Եւ պատուէր ես արանջ վասն Արքամու յուզարկել զնա և զկին նորա և զամենայն որ ինչ էր նորա , ⁷և զՂովա ընդ նմա :

1 Եւ և Արքամ յեզրպատս՝ ինչն և կին իւր և ամենայն որ ինչ էր նորա , 2 և Ղովա ընդ նմա յանապատս և Արքամ էր մեծատուն յոյժ անտանով և ար 3 ծախով և սակով . և զնաց անդրէն ⁸ուստի եկն յանապատս՝ մինչև ցիկթէլ , մինչև ցակցին սւր էր խորան նորա 4 զուաջինն , Ընդ Բեթէլ և ընդ ⁹Անդէէ ի տեղի սեզանոյն , զոր արար անդ զասայինն . և կարգաց անդ Արքամ զանուն Տեառն ⁵Աստուծոյ :
5 Եւ Ղովոյ որ երթեալն էր ընդ Արքամու՝ էր արջառ և ոչխար և անաւ 6 սուն . և ոչ բաւ էր նոցա երկիրն ընակելոյ ի միասին . զի էին նոցա առաջուածք բազումք , և ոչ կարէին ընտելի ի միասին : Եւ եղև մարտ ի մէջ ⁷հովուաց խաչանցն Արքամու , և ի մէջ հովուաց խաչանցն Ղովոյն . և Քանանացիքն և Փերզացիքն յայնժամ ընտելի 8 կեալ էին յերկիրն Ասէ Արքամ զՂովա , Մի լիցի կօիւ ընդ իս և ընդ քեզ , և ընդ հովուս իմ և ընդ հովուս քո . զի 9 արք եղրարք եմք մեք : Ո՞չ աւազիկ երկիրդ ամենայն առաջի քո է , մեկնեաց յինէն . եթէ զու յանեակ իս յաջ , եթէ 10 զու յաջ՝ ես յանեակ : Ամբարձ Ղովա զու իւր և ետես զամենայն ¹⁰կողմանս Յարգանանու , զի ամենայն յուսթի էր , մինչև կործանեալ էր Աստուծոյ զՍոգոմ և զՊոմոր , իբրև զզրախան Աստուծոյ էր և իբրև զերկիրն Եզրպատացոյ՝ 11 մինչև ի վալ ի Սեզովր : Եւ ընտրեաց իւր Ղովա զամենայն ¹⁰կողմանս Յարգանանու . և չուեաց Ղովա յարեւելից , և մեկնեցան իւրաքանչիւր յեզրօրէ իւրով : 12 Եւ Արքամ պանդրիստեցաւ յերկիրն Քանանացոյ . և Ղովա նստու ¹¹ի քաղաքի միում կողմանցն , և ընակեցաւ՝ ի Աուգամ : Եւ մարցիկն Սոգամացոյ չարք և մեղաւորք էին առաջի ¹²Աստուծոյ յոյժ : 14 Եւ ասէ ¹³Աստուած զԱրքամ յեա մեկնելոյն Ղովոյն ի նմանէ , Հայեաց աչօք քովք և և սես ի սեզանոյ՛ յայնժանէ յարում զու ես , ի կողմանէ հիւսիսայ և 15 հարաւայ , յարեւելից և ի ծովա . Ձի

¹Եբբ. Աամբրէի ²Եբբ. Բեթէլայ ³Եբբ. իւր . ունէր զԲեթէլ ընդ արև. մուտս , և զՎայլի՝ ընդ արևելս ⁴Եբբ. երթուցր և չուէր ի հարաւ կոյս ⁵Եբբ. աւանի ⁶Եբբ. աւանի ⁷Եբբ. ի հարաւ . և սեզանս Քանանու ⁸Եբբ. բոս իշխանաց իւրոց ի հարաւ . սեզանս ⁹Եբբ. Կոյլի ¹⁰Եբբ. զաչան ¹¹Եբբ. ի քաղաքս զաչալին . և հար զգրան իւր մինչև ¹²Եբբ. Տեառն ¹³Եբբ. Տէր

զամենայն երկիրդ զոր զու տեսանես՝
 քեզ տաց զգա եւ զաւակի քում մինչեւ
 16 յաւիտեան : Եւ արարից զգաւակ քս իբ-
 րեւ զաւակ երկրի . եթէ կարիցէ ոք
 թուել զաւակ երկրի , ապա եւ քս զա-
 17ւակ ընդ թիւ մացէ : Եւ արդ արի
 չրջեաց ընդ երկիր յերկայնութիւն զորա
 եւ ի լայնութիւն զորա , զի քեզ տաց
 18 զգա : Եւ չու արարեալ Արամու՝ եկն
 ընակեցաւ առ կազնուօն Մամբրէի , որ
 է ի Քերքոն . եւ շինեաց անդ սեղան
 Տեան՝ Աստուծոյ :

Գ Լ Ժ Կ

1 Եւ եղև ի թագաւորութեանն Ամար-
 փաղայ արքայի Սենատրոյ , Արիաթ ար-
 քայ Սիլլատարայ եւ Քոզդազոմոր ար-
 քայ Ելամայ , եւ Թատգալ արքայ ազ-
 2 գաց , Ետուն պատերազմ ընդ Բաղակայ
 արքայի Սոդոմացոյ , եւ ընդ Բարսայ
 արքայի Դամորացոյ , եւ ընդ Սենայ
 արքայի Ագամացոյ , եւ ընդ Սիմորո-
 րոյ արքայի Սերպիմացոյ , եւ ընդ թա-
 գաւորին Բաղակայ , այն ինքն է Սե-
 3 զոփր : Ամենեքեան ստքա զումարեցան
 4 ի ձորն շագի , որ է ծով ալպից՝ : Զեր-
 կտատան ամ ի ծառայութեան կացեալ
 էին Քոզդազոմորայ , եւ յերեքաստաւ-
 5 ներորդում ամին սպատամրեցին Եւ յա-
 մին չորեքաստաներորդի եկն Քոզդա-
 զոմոր եւ թագաւորքն որ ընդ նմա , եւ
 կատրեցին զսկայնն սր յԱսատարպթ կառ-
 7 նայիմ էին , եւ զաղզս հօրս որ ընդ նա-
 տա , եւ զՍոլմայինն ի Շաէ քաղաքին
 6 նոցա , Եւ զՔոսացիսն որ ի լերինս Աէ-
 լրայ , մինչեւ Յրեւելկի ձորայն՝ որ է
 7 յանազատի անդ : Եւ զարձան եկին յաղ-
 բերն գատատանի , այն ինքն է կազէս ,
 եւ կոտորեցին զամենայն ՚իշխանս Ամա-
 զեկայ , եւ զԱմփրճացին զընակեալն յԱ-
 8 սասանիթամար : Եւ ել արքայ Սոդոմացոյ
 եւ արքայ Դամորացոյ եւ արքայ Ագա-
 մացոյ եւ արքայ Սերպիմացոյ եւ
 արքայ Բաղակայ որ է Սեկաթր , եւ ճա-
 կատեցան ընդ նոսա ի պատերազմ ի ձորն
 9 Վաղայ , Ընդ Քոզդազոմորայ արքայի ազ-
 գաց , եւ Ամարիաղայ արքայի Սենատ-
 րոյ , եւ Արիաթայ արքայի Սիլլատա-
 10 րոյ , չորք թագաւորք՝ ընդ հողից : Եւ

ի ձորն Վաղայ ջրճորք , ջրճորք նաւ-
 թի . եւ փախեաւ արքայ Սոդոմացոյ
 եւ արքայ Դամորացոյ , եւ ոնկան անդր .
 եւ մնացեալքն փախեան ի բնակարանն :
 11 Եւ ստին զամենայն աւար Սոդոմացոյ
 եւ Դամորացոյ եւ զամենայն համբարս
 12 նոցա եւ գնացին Թաին եւ զՂալա զեզ-
 րօրարցին Արամու եւ գինչս նորա , եւ
 երթային : Քանդի բնակեալ էր ի Սոլմոմ :
 13 Եւ հնաս ոնն ի զերծելոյ անախ , եւ
 պատմեաց Արամու յայնկոյս կացելոյ՝ .
 եւ նա էր բնակեալ առ կազնուսն Մամբ-
 րէի Ամփրճացոյն , երբորն Եսքոզայ եւ
 երբորն Աւանայ , որ էին զաշնաւորք
 14 Արամու : Եւ իրեւ յաւա Արամ թէ
 գերի վարեցաւ երբօրարցին իւր Ղոփա ,
 համարեցաւ զընդամինն իւր երեք հա-
 15 բեր եւ ութեւտանն : Եւ պնդեցաւ
 զկնի նոցա զիշխի , ինքն եւ ծառայք իւր ,
 եւ հնար գնոսա մինչեւ յՔորազ , որ է
 16 ի ձախմէ Դամասկոսի : Եւ զարձոյց զա-
 մենայն աւարն Սոդոմացոյ , եւ զՂալա
 զեզրօրարցին իւր եւ զամենայն սաա-
 ցուածս նորա զարձոյց , եւ զկանայս եւ
 17 զժողովուրդն : Եւ ել արքայ Սոդոմաց-
 ոյ ընդ սաաջ նորա՝ յետ զանալոյ նո-
 րա ի կատարածէ Քոզդազոմորայ , եւ
 թագաւորայն որ ընդ նմա էին ի ձորն
 Շաէ , այն ինքն է զաշա թագաւորաց :
 18 Եւ Մեկփեղեղի արքայ Սաղեմայ հան
 հայ եւ զինի . քանդի քահանայ էր Աս-
 19 սուծոյ Բարձրեայ . Եւ որհնեաց զԱր-
 րամ եւ սաէ , Օրհնեալ է Արամ յԱս-
 սուծոյ Բարձրեայ որ արար զերկինս եւ
 20 զերկիր : Օրհնեալ Աստուած Բարձրեայ
 որ մտանեաց ի ձեռս քս զթշնամիս քո
 Եւ ետ նմա տասանորդս յամենայնէ :
 21 Եւ սաէ արքայ Սոդոմացոյ ցԱրրամ ,
 Տուր զիս զմարգիկդ , եւ զաւարդ քեզ
 22 առ : Եւ սաէ Արրամ ցարքայն Սոդոմաց-
 ոյ , Չգեմ զձեռն իմ առ Աստուած
 Բարձրեայ որ արար զերկինս եւ զեր-
 23 կիր , Եթէ ի շաղամաթէ միսդէ մինչեւ
 ի խրայս մի կօշկաց առից ես յամենայնէ
 որ ինչ քո իցէ . զի մի ստեղծա թէ ես
 24 մեծացուցի զԱրրամ : Բայց որչափ ինչ
 կերան մանկաբոյ , եւ մասն արանդդ որ
 եկին ընդ իս՝ Աւան , Եսքոզ եւ Մամբ-
 րէ , նոքա առցին զբամին իւրեանց :

1 Յէբր. գ-կ-տ 2 Յէբր. Սեդգիմ որ է ծով աղի
 3 Յէբր. ցեղփառան 4 Յէբր. երկիրն 5 Յէբր. Սեդգիմ

6 Յէբր. եւ նա 7 Յէբր. երբայցեոյն 8 Յէբր. իշի
 9-է-ւ- , եւ հետամուտ եղեւ նոցա մինչեւ ի Կան

ԳԼ . ԺԵ

1 Յետ բանիցս այսոցիկ եղև բան Տեառն
 առ Աբրամ ի տեսեան, եւ ասէ, Մի
 երկնչիւր, Աբրամ, եւ ¹վերակացու եղէց
 քեզ, եւ վարձք քո լազուժ եղիցին յոյժ :
 2 Եւ ասէ Աբրամ, Տէր, Տէր, զի՞նչ ա-
 բացես ինձ, զի ես կորնչիմ անորդի,
 եւ ²որդի Մատնկայ ընդոճնի իմոյ, այն՞
 3 է Եղիազար Գամակացի : Եւ ասէ Աբ-
 րամ, ԱրափՆեսեւ ինձ ոչ ետուր զա-
 ւակ, ընդոճին իմ ժառանգեացէ զես :
 4 Եւ վաղփաղակի ձայն ³Աստուծոյ եղև առ
 նա եւ ասէ, Աչ ժառանգեացէ զքեզ դա,
 այլ որ ելանէն ի քէն՝ նա ժառանգեացէ
 5 զքեզ : Եւ եհան զնա արաաքս եւ ասէ
 ցնա, Հացեաց ընդ երկինս, եւ թուես
 զաստեղս, իթէ կարասցես թուել զնոսա .
 եւ ասէ ցնա, Աջնդէս եղիցի զուսկ
 6 քս : Եւ հաւատաց ⁴Աբրամ Աստուծոյ՞,
 եւ համարեցաւ նոս յարգարւթիւն :
 7 Եւ ասէ ցնա, Ես եմ Տէր ⁵Աստուած
 քո՞, որ հանի զքեզ ⁶յաշխարհէն Քաղ-
 զեացեոց, ապ քեզ զերկիր զայց ի ժա-
 8 սանգութիւն : Եւ ասէ Աբրամ, Տէր,
 Տէր, իւ գիտացից թէ ժառանգիցեմ
 9 զառ : Եւ ասէ ցնա, Առ զու ինձ երկնջ
 երեմեան եւ քօշ երեմեան եւ խոյ եւ
 10 րեմեան, եւ տասրակ եւ ազաւնի : Եւ
 առ զամենայն զայն, եւ յօշեաց զնոսս
 ընդ մէջ, եւ եզ զնոսս պէմ ընդ դէմ
 11 միմեանց . եւ զթաշուհն ոչ յօշեաց : Եւ
 իջանէին թաշուհք ի վերայ յօշերոյ ան-
 զամաթուլին նոցա . եւ ⁷նստէր առ նո-
 12 քօք՞ Աբրամ : Եւ մօտ ընդ մուսս աւ-
 րեւուս թմրութիւն անխնէր ի վերայ
 Աբրամու, եւ ահա աճ խաւարին ⁸հաստ-
 13 նէր ի վերայ նորա : Եւ ⁹ատացաւ առ Աբ-
 րամ, Գիտելով գիտասջիր, զի պան-
 զուստ եղիցի զաւակ քո յերկիր որ ոչ
 իւր իցէ, եւ ծառայեցուցին զնոսս եւ
 չարչարեցին, ⁵եւ տառայեցուցին՞
 14 զնոսս ամս չորեք՝արեւ . Բայց զազոյն
 որում ծառայեցին՝ զատեցայց ես . եւ
 յետ այնորիկ ելցին այսր լազուժ ստա-
 15 ցուածովք : Եւ դու երթիցես առ հարս
 քս խաղաղութեամբ՞ ¹⁰անեալ ի յարւոք
 16 ձերութեան : Եւ ի չորրորդում ազգի
 դարձցին այսրէն . քանզի չևս եւս լցեալ

¹Էբր. զա հան ²Էբր. ժառանգ տան իմոյ ³Էբր. Տեառն ⁴Էբր. ի Տէր ⁵Էբր. զ-վ-ու-ե ⁶Էբր. յուրե ⁷Էբր. զանէր զնոսս ⁸Էբր. արեւ յո-
 -ւ-ւ-ւ, մեծ ⁹Էբր. ասաց ¹⁰Էբր. թաղեալ

է մեզք Ամովրհացեոցն մինչևս ցայժմ :
 17 Եւ իրբեւ արեւն ի մուսս լինէր, բոցք հա-
 սանէին, եւ ահա հոց ծխեալ . եւ ճուսա-
 զայթք հրոյ անցանէին ընդ մէջ անգամոցն
 18 յօշերոյ : Յաւուր յայնմիկ եզ Տէր ուստ
 ընդ Աբրամու, եւ ասէ, Զաւակի քուժ
 սայ զերկիր զայց, ի գետոյն Եգիպտա-
 19 ցեոց մինչև ե ի գետն մեծ Եփրատ, Զկի-
 նեցիս եւ զկենեկացիս եւ զկեղմնացիս
 20 Եւ զՔեոացիս եւ զՓերեզացիս եւ զՌա-
 21 վիմացիս եւ զԱմովրհացիս եւ զՔանանա-
 ցիս եւ զՓերեզացիս եւ զՅերուսացիս :

ԳԼ . ԺԶ

1 Եւ Սարա, կին Աբրամու, ոչ ծնանէր
 նոս . եւ էր նորա ազջիկ մի Եգիպտացի
 2 որոյ անուն էր Ազար : Եւ ասէ Սարա
 ցԱբրամ ⁵յերկրին Քանանացեոց՞, Արափ-
 Նեսեւ արգել զիս Տէր ի ծնանելոյ, արգ
 մուս առ ազջիկ իմ, զի արարից ինձ
 որդի ի գմանէ : Եւ ունինդիր եղև Աբ-
 3 րամ ձայնի Սարայի : Եւ առ Սարա, կին
 Աբրամու, զԱզար Եգիպտացի զազախն
 իւր, յետ սոսն ամի բնակելոյ Աբրամու
 յերկրին Քանանացեոց, եւ ես զնա Աբ-
 4 րամու առն խրում կնութեան : Եւ ե-
 մուս առ Ազար, եւ յաջաւ . իրբեւ եւ-
 տես թէ յի է, արձամարհեցաւ ամիկինն
 5 իւր յաչս նորա : Եւ ասէ Սարա ցԱբրամ,
 Բաւան է ինձ ի քէն . ես ետու զազախինն
 իմ ի վրիս քո, եւ արգ իրբեւ ետես թէ
 յրոցաւ, արձամարհեցայ ես յաչս նորա .
 գատ արասցէ ¹¹Աստուած ընդ իս եւ ընդ
 6 քեզ : Եւ ասէ Աբրամ ցՍարա, Ահաւանիկ
 ազախն քո ի ձեռս քո, արա նոս գինչ
 հաճոյ է առաջի աչաց քոց : Եւ չար-
 չարեաց զնա Սարա, եւ վախեաւ յե-
 7 րեսաց նորա : Եգիպտոս հրեշտակ Տեառն
 յազրեւր ջուրց յանապատս անդ, յաղ-
 8 չիւրն որ ի ճանապարհին Սուրայ է . Եւ
 ասէ ⁵ցնա հրեշտակ Տեառն՞, Ազար, ա-
 զախին Սարայի, ուստի՞ գատ կամ յո՞
 երթատ Եւ ասէ, Յերեսաց Սարայի ամիկ-
 9 նոջ իմոյ վախուցեալ եմ ես : Ասէ ցնա
 հրեշտակն Տեառն, Դորձիր առ ամիկին
 քո եւ հնազանդ լիւր ընդ ձեւամր նորա :
 10 Եւ ասէ ցնա հրեշտակն Տեառն, Բազ-
 մացուցանելով լազմացուցից զզաւակ
 11 քո, եւ անթիւս լիցի ի լազմութենէ : Եւ
 ասէ ցնա հրեշտակն Տեառն, Ահաւազիկ

¹¹Էբր. Տէր

զու յղի իսկ ես . եւ ճնցես որդի , եւ կոչես-
 ցես զանուն նորա ¹Իսմայէլ . զի լուսու-
 12 Տէր տառապանաց քոց : Եւ նա եղիցի
 այր վայրայգ . ձեռք նորա յամենեանն ,
 եւ ձեռք ամենեցուն ի նա . եւ յանդի-
 ման ամենայն կըրայց իւրոց բնակեացէ :
 13 Եւ կարգաց Ագար զանուն Տեառն որ
 խօսեցաւ ընդ նմա , եւ ասէ , Դու ես
 Աստուած որ հայեցար յիս : Քանզի ս-
 14 սաց եթէ յանդիման իսկ տեսի զայն որ
 կրեւեցաւն ինձ : Վասն այնորիկ կոչեաց
 զՂրճորն՝ Ջրճոր այնորիկ զոր յանդիմանն
 տեսի . եւ անա է այն ընդ Կողէս եւ
 15 ընդ Բարազ : Եւ ծնաւ Ագար՝ Աբրամու
 որդի . եւ կոչեաց զանուն որդւոյն իւրոյ
 16 զոր ծնաւ նմա Ագար՝ Իսմայէլ : Եւ Աբ-
 րամ էր ամաց ութսուն եւ վեցից յոր-
 ժամ ծնաւ նմա Ագար զԻսմայէլ :

ԳԼ . ԺԷ

1 Եւ կը եւ Աբրամ ամաց իննսուն եւ ի-
 նունց . եւ երեւեցաւ Տէր ²Աստուած Աբ-
 րամու եւ ասէ ցնա , Ես եմ Աստուած ³քո .
 հաճոյ լիբ՝ առաջի իմ , եւ լիբ անարատ :
 2 Եւ եղից զուխտ իմ ընդ իս եւ ընդ քեզ ,
 3 եւ բազմացուցից զքեզ յոյժ յոյժ : Եւ ան-
 կու Աբրամ ի վերայ երեսաց իւրոց . եւ
 4 խօսեցաւ . ընդ նմա Աստուած եւ ասէ , Եւ
 իմ անաւայրիկ ուխտ ընդ քեզ . եւ եղիցես
 5 հայր բազմութեան ազգաց . Եւ ոչ կոչես-
 ցի այսուհետեւ անուն քո Աբրամ , այլ ե-
 6 զիցի անուն քո Աբրահամ . զի հայր ազ-
 7 ցաց բազմաց եղի զքեզ : Եւ անկուցից
 զքեզ յոյժ , եւ եղից զքեզ յազգս . եւ թա-
 8 զաւորք ի քէն ելցեն : Եւ հաստատեցից
 զուխտ իմ ընդ իս եւ ընդ քեզ , եւ ի մէջ
 զուսակի քո յետ քո յազգս իւրեանց յուխտ
 յաւիտեական , ինեկ քեզ Աստուած եւ
 9 զաւակի քում յետ քո : Եւ սաց քեզ եւ
 զաւակի ⁴քում դերկիրս զայս , յորում
 ընակէս պանդխտութեամբ , զամենայն
 երկիրք Քանանացուց ի ժառանգութիւն
 յաւիտեական . եւ եղէց նոցա Աստուած ,
 10 ⁵Բայց զու՝ զուխտ իմ պահեսցես , եւ
 զաւակ քո յետ քո յազգս իւրեանց : Եւ
 սաց է ուխտ իմ զոր պահեսցես ընդ իս
 եւ ընդ քեզ , եւ ի մէջ զաւակի քո յետ
 11 քո յազգս իւրեանց . Թղիատեացի ձեր

ամենայն արու , եւ թղիատեացիք զմար-
 մին անթղիատութեան ձերոյ . եւ եղի-
 ցի նշանակ ուխտին ընդ իս եւ ընդ ձեզ ,
 12 Եւ մանուկ ութօրեայ թղիատեացի ձեր ,
 ամենայն արու յազգս ձեր , ընդդռնին եւ
 արծաթաղինն , եւ յամենայն օտարածնէ
 13 որ ոչ իցէ ի զաւակէ քում մէ : Թղիա-
 տելով թղիատեացի ընդդռնին սան քո եւ
 արծաթաղին քո . եւ եղիցի ուխտ իմ ի վե-
 14 յայ մարմնոյ ձերոյ յուխտ յաւիտեական :
 Արուն անթղիատ որ ոչ թղիատեացէ
 զմարմին անթղիատութեան իւրոյ յա-
 15 ռուր ութկերորդի՝ սատակեացի անձնն այն
 յազգէ իւրմէ . զի ցրեաց զուխտ իմ :
 15 Եւ ասէ Աստուած զԱբրահամ , Եւ Սա-
 րայի կնոջ քո ոչ կոչեսցի անուն նորա
 Սարա , այլ ⁶Սատա եղիցի անուն նորա :
 16 Եւ օրհնեցից զնա , եւ սաց քեզ ի նմանէ
 որդի . եւ օրհնեցից զնա , եւ եղիցի յազգս ,
 եւ թաղաւորք ազգաց ի նմանէ եղիցին :
 17 Անկաւ Աբրահամ ի վերայ երեսացիւրոց եւ
 ծիծաղեցաւ . եւ խօսեցաւ ի սրայ իւրում
 եւ ասէ , Թէ Հարիւրամնն՝ որդի լինիցի ,
 18 եւ Սաու՝ իննըսամեայ ծնանիցի : Եւ ասէ
 Աբրահամ ցԱստուած , Իմայէլս այս կեց-
 19 ցէ առաջի քո : Եւ ասէ Աստուած ²ցԱբ-
 րահամ , Այո , անա Սատա կին քո ծնցի քեզ
⁷որդի . եւ հաստատեցից զուխտ իմ ընդ
 նմա յուխտ յաւիտեական , եւ ընդ զա-
 20ւակի նորա յետ նորա Եւ վասն Իսմայելի
 անա յուայ քեզ . եւ օրհնեցից զնա , եւ ա-
 ձեցուցից զնա եւ բազմացուցից զնա յոյժ .
 եւ երկուստասն ազգ ծնցի , եւ սաց զնա
 21 յազգ միծ : Բայց զուխտ իմ հաստատեցից
 ընդ իսահակայ՝ զոր ծնցի քեզ Սատա ի
 ժամանակի յայտնի ի միւսում տարուջ :
 22 Եւ վախճանեաց զխօսելն ընդ նմա , եւ
 23 վերացաւ Աստուած յԱբրահամէ : Եւ առ
 Աբրահամ զԻսմայէլ զարդի իւր եւ զամե-
 նայն զընդդռնին իւր եւ զամենայն զար-
 ծաթաղինս իւր եւ զամենայն արու արանց
 որ էին ի տան Աբրահամու , եւ թղիա-
 տեաց զմարմին անթղիատութեան նոցա
 ի ժամանակի աւուրն այնորիկ , որպէս
 24 խօսեցաւ ընդ նմա Աստուած : Եւ Աբրա-
 համ էր ամաց իննսուն եւ ինունց ի ժա-
 մանակի յորում թղիատեաց զմարմին ան-
 25 թղիատութեան իւրոյ : Եւ Իսմայէլ որդի
 նորա երեքտասանամեայ էր , յորժամ

¹ Այսինքն , յուրից Աստուած ² Յեբր . զու-
³ Յեբր . Ամենակալ . գնա ⁴ Յեբր . քում յետ քո
⁵ Յեբր . եւ ասէ Աստուած ցԱբրահամ , եւ զու

⁶ Այսինքն , կին իշխան ⁷ Յեբր . որդի , եւ կոչեսցես
 զանուն նորա Իսահակ

Թլփատեաց զմարմին անթլփատութեան
 26 իւրոյ : Ի ժամանակի աւուրն այնորիկ
 Թլփատեցաւ Արբանձամ եւ Իամայէլ որդի
 27 նորա : Եւ ամենայն արք տան նորա ,
 ընդոմինք եւ արծաթայինք որ էին յազ-
 րաց օտարաց , ՚Թլփատեաց զնոսա :

Գ . ԺԼ

1 Եւ երեւեցաւ նմա Չատուած առ կազ-
 նեաւն Մամրէի , մինչգիտ նստէր առ
 2 զուրա խարանի իւրոյ ի միջօրէի : Ամար-
 ձեալ զաչս իւր եւ ետես , եւ աճա արք
 երեք կային ի վերոյ քան զնա . եւ իրրեւ
 ետես , ընթացաւ ընդ առաջ նոցա ի
 դրանէ խորանին իւրոյ , եւ երկիր եպազ
 3 ի վերայ երկրի , Եւ ասէ , Տէր , եթէ գտի
 չնորս առաջի քո , մի գանց առներ ի
 4 ծառայէ քումմէ . Այլ առցի սակաւ մի
 ջուր , եւ յուացեն զոսս ձեր , եւ զո-
 5 վասչիք ընդ ծառովս . Եւ առից հաց եւ
 կերիչիք , եւ սպա երթիչիք զճանապարհ
 6 ձեր : Իոխանաւ կի զարձարուք առ ծա-
 ռայ ձեր : Եւ ասին , Այգպէս արա , որպէս
 7 ասացերդ : Եւ պնդեցաւ Արբանձամ ի խո-
 րանն առ Սառա , եւ ասէ ցնա , Փութա
 8 թրեա զրիւս երիս պեր նաչնոյ , եւ ա-
 9 րա նկանս : Եւ յանդեալ ընթացաւ Ար-
 բանձամ , եւ առ որի մի մատող եւ բարի
 եւ նա ցպատանին , եւ փութացոյց վազ-
 8 վազակի հաուցանին . Եւ առ կողի եւ
 կաթն եւ գորթն զոր հատոյց , եւ եզ ա-
 9 ռաչի նոցա եւ կերան . եւ նա կայր ա-
 9 ռաչի նոցա ընդ ծառովս : Եւ ասին ցնա ,
 Ո՛ւր է Սառա կին քո : Նա պատասխանի
 ետ եւ ասէ , Աճաւանիկ ի խորանի անդ է :
 10 Եւ ասէ , Դարձեալ եկից առ քեզ Յի ժա-
 մանակի յայտիկ ի տոյն աւուրս , եւ ու-
 նիցի որդի Սառա կին քո . եւ Սառա ունկն
 11 նորա կայր : Եւ Արբանձամ եւ Սառա ծե-
 րացեալք էին եւ անցեալք զաւուրքք , եւ
 պակասեալ էր ի Սառայէ լինել ի կանանց
 12 օրինի : Ծիծապեցաւ Սառա ընդ միտս
 եւ ասէ , ՚Որ ինչ ցայժմ ոչ եպեւ ինձ
 13 անդ լինիցի . եւ ատր իմ ձերացեալ է :
 Եւ ասէ Տէր ցԱրբանձամ , Չի՞ է զի ծիծա-
 զեցաւ Սառա ընդ միտս իւր եւ ասէ , Թէ
 14 Արգարեւ ծնանիցիմ , զի աճա ես պա-
 14 ռաւեալ եմ : Միթէ տկարանայց՞ առ ի

5 յԱստուծոյ բան . ի ժամանակի յայտիկ
 զարձայց առ քեզ Յի տոյն աւուրս , եւ
 15 եկիցի Սառայի որդի : Ժրտեաց Սառա
 եւ ասէ , Թէ Ոչ ծիծապեցայ . քանզի
 երկեաւ : Եւ ասէ , Ոչ այգպէս , այլ ծի-
 ծապեցայր :

16 Եւ յարուցեալ անախ արանցն հայե-
 ցան ընդ երեսս Սոդոմացոց զեւ Գոմո-
 րացոց . եւ Արբանձամ երթայր ընդ նո-
 17 սս յուզարկել զնոսա եւ ասէ Տէր , Միթէ
 թաքճուա ինչ իցէ յԱրբանձամէ ծառայէ
 18 իմմէ՞՞ զոր ինչ գործեաց եմ . Այլ Արբա-
 նամ լինեալով լինիցի յազգ մեծ եւ ի բա-
 զում , եւ օրհնեցին ի նա ամենայն այգք
 19 երկրի Քանդի գիւտի եթէ պատուիրեսցէ
 որդւոց իւրոց եւ ամն իւրոյ յես իւր՝
 պահել զճանապարհս Տեառն եւ առնել
 զարգարութիւն եւ զիրաւունս . եւ անցէ
 Տէր Չատուած ի վերայ Արբանձամու զա-
 20 մենայն զոր խօսեցաւ ընդ նմա : Եւ ասէ
 Տէր , Ազաղակ Սոդոմացոց եւ Գոմորա-
 ցոց յաճախեաց , եւ մեղք նոցա մեծանցն
 21 յոյժ : Եւ արգ իջեալ տեւից եթէ ըստ ա-
 զաղակին նոցա որ յիսն հասանէ՞ վճարի-
 22 ցե՞ն . ապա թէ ոչ՞ զի զիտացիցս Եւ զարձ-
 եալ անախ արանցն եկին ի Սոդոմ . եւ
 Արբանձամ կայր առաջի Տեառն :

23 Եւ մատուցեալ Արբանձամ ասէր , Միթէ
 կորուսանիցեն զարդարն ընդ ամպարը-
 24 սին , զեւ լինիցի՞ արդարն իրրեւ զամ-
 24 պարիչան . Եթէ իցին յիտուն արդար ի
 քաղաքի , կորուսանիցեն զնոսա , եւ ոչ
 ներիցես ամենայն տեղեացն վասն յիտուն
 25 արդարոյն եթէ իցեն ի նմա . Քաւ լիցի
 քեզ առնել զայն բան . սպանանել զար-
 դարն ընդ ամպարչտի , եւ լինիցի ար-
 դարն իրրեւ զամպարիչտն . քաւ լիցի
 քեզ որ զատիս զամենայն երկիր , մի ա-
 26 բացես զայն պատմտանս : Եւ ասէ Տէր ,
 Եթէ զացի ի Սոդոմ յիտուն արդար ի քա-
 զաքի անդ , թողացուցից ամենայն տեղ-
 27 եացն վասն նոցա : Պատասխանի ետ Ար-
 բանձամ եւ ասէ , Այժմ սկսայ իտեսլ ընդ
 28 Տեառն , բայց ես հող եմ եւ մոխիր . Եթէ
 պակասիցեն քան զչիտուն արդար հնդիւ-
 չափ , կորուսանիցեն վասն նրդիցն զա-
 մենայն քաղաքնս Եւ ասէ , Ոչ կորուսից .
 29 եթէ գտցի անդ քառասուն եւ հինու : Եւ
 յաւել եւս իտեսլ ընդ նմա եւ ասէ , Ըսկ
 եթէ դայի անդ քառասուն : Եւ ասէ , Ոչ
 30 կորուսից վասն քառասնիցն : Եւ ասէ ,

1 Լէբ. Թլփատեցան ընդ նմա 2 Լէբ. Տէր
 3 Լէբ. ըստ ժամանակի կենաց 4 Լէբ. եւ արգ
 զի ծեւրացայ , եղիցի ինձ փակուած ինձն

5 Լէբ. Տեառնէ 6 Լէբ. գլխի

1 Միթէ իցէ՞ ինչ, Տէր,՝ եթէ խօսիցիմ .
 Իսկ եթէ գացի անդ երեսուն : Եւ ասէ ,
 Ոչ կորուսից , եթէ գացի անդ երեսուն :
 31 Եւ ասէ , Որովհետեւ կալայ խօսել ընդ
 Տեառն . եթէ գացի անդ քսան : Եւ ասէ ,
 32 Ոչ կորուսից վասն քսանիցն : Եւ ասէ ,
 Միթէ իցէ՞ ինչ, Տէր՝, եթէ խօսեցայց եւս
 մեւս անգամ . եթէ գամնիցի անդ տասն :
 Եւ ասէ , Ոչ կորուսից վասն տասանցն :
 33 Եւ զնաց Տէր իբրեւ լռեաց ի խօսելոյ
 անտի ընդ Աբրահամու , եւ Աբրահամ
 դարձաւ ի տեղի իւր :

ԳԼ . ԺԹ

1 Եւ եկին երկու հրեշտակքն ի Սողոմ ընդ
 երկիս . եւ Ղովա նստէր առ դրան Սո-
 զոմացւոցն : Իբրեւ ետես Ղովա , յարեաւ
 ընդ առաջ նոցա , եւ երկիր եպագ ի վի-
 2 րայ երեսաց իւրոց յերկիր , Եւ ասէ , Ա-
 ճաւսիկ ես , անաղբ , եկայք ի տուն
 ծառայի ձերոյ , հանգրուք , եւ լուսցից
 զոսա ձեր . եւ կանխեալ ընդ առաւօտս
 երթի՞ջիք զճոռապարձ ձերու Եւ ասեն , Ոչ ,
 3 այլ ի քաղաքամիջի աստ ազցուք : Եւ
 բնադատեաց զնոսա յոյժ , եւ խտորե-
 ցան առ նա եւ մտին ի առն նորա . եւ
 արար նոցա ընթրիս , եւ յաղարջ եփեաց
 նոցա եւ կերան :
 4 Մինչեւ ի քուն մտեալ էր նոցա , եւ
 արք քաղաքին Սողոմացւոց պատեցին
 զտունն յերիտասարգաց մինչեւ ցծերս ,
 5 ամենայն ժողովուրդն ի միասին . Եւ կո-
 չէին արտաքս զՂովա եւ ասէին ցնա ,
 Ո՛ւր են արքն որ մտին առ քեզ գիշերի ,
 6 ամ ցնոսա առ մեզ զի դիտացուք զնո-
 6 սա : Եւ ել առ նոսա Ղովա արտաքոյ
 զրանն , եւ զրուան ձգեաց զկնի իւր ,
 7 Եւ ասէ ցնոսա , Քաւ յիցի ձեզ , եղբարք ,
 8 մի գործէք զայդ չարիս : Են իմ երկու
 դատերք որ զայր ոչ գիտեն , հանից զնո-
 սա առ ձեզ , եւ արարէք ընդ նոսա որպէս
 հաճոյ իցէ ձեզ . բայց միայն արանցդ
 այդոցիկ մի ինչ մեզ անիցէք , որով-
 հետեւ մտին ընդ յարկաւ գերանաց ի-
 9 մոց : Եւ ասեն , Ի բաց կաց . մտիք բնակել
 պանդխտութեամբ , միթէ եւ զատաստան
 եւս դատիկ . այժմ եւ զքեզ եւս չարչարեա-
 ցուք առաւել քան զնոսա : Եւ բնադա-
 տէին զայրն , զՂովա , յոյժ , եւ մերձ էին
 10 զզուրսն խորտակել : Եւ ձգեալ արանցն

զձեռս իւրեանց կորզեցին յինքեանս
 զՂովա ի տուն անոր , եւ զրուս սանն
 11 փակեցին . Եւ զարան որ առ զուս տանն
 կային՝ հարին կուրութեամբ ի փոքուէ
 մինչեւ ցմեծն , եւ լքան խնդրել զզուրսն :
 12 Եւ ասեն արքն ցՂովա , է՞ որ քո տատ
 փեսայ կամ որդիք կամ դատերք , կամ այլ
 որ քո իցէ՞ ի քաղաքի աստ . հան զնոսա
 13 ի տեղուջէ յայտմանէ : Չի կորուսանիւրոց
 եմք մերք զքաղաքս զայս . զի բարձրա-
 ցաւ ազգադակ սոցա առաջի Տեառն . եւ
 14 առաքւաց զմեզ Տէր սասակիկ զաս : Ել
 Ղովա եւ խօսեցաւ ընդ փեսայս իւր որ
 առնիւր էին զգասերս նորա , եւ ասէ , Ա-
 րիք եւ ելէք ի տեղուջէ աստի յայտմա-
 նէ , զի սատակէ Տէր զքաղաքս : Եւ
 թուէր ծաղր աննիկ յաչս փեսայից իւրոց :
 15 Եւ իբրեւ եղեւ առաւօտ , փութացու-
 ցանէին հրեշտակքն զՂովա եւ ասէին ,
 Արի առ զկին քո եւ զերկուս զատերս
 քո զոր ունիս , եւ ել աստի , զի մի եւ զու
 կորնչիցիս ընդ անորէնութիւնս քաղաք
 16 քիզ : Եւ նորա խօսեցան . Եւ կալան
 հրեշտակքն զձեռանէ նորա եւ զձեռանէ
 կնոջ նորա եւ զձեռանէ երկուց զատե-
 րաց նորա , զի ինայեաց Տէր ի նա , եւ
 հանին զնա եւ եղին արտաքոյ քաղաքին :
 17 Եւ եղեւ իբրեւ հանին զնոսա արտաքս ,
 ասեն , Ապրեցո զանձն քո , մի զգանայ-
 ցես յեաս , եւ մի կայցես յամենայն իկոզ-
 մանս աշխարհիդ՝ . զերծիր ի լեառն , գու-
 18 յցէ ընդ նոսա բմբնիցիս : Եւ ասէ Ղովա
 19 ցնոսա , Ազգանմ , Տէր . Որովհետեւ եգիտ
 ծառայ քո ողորմութիւնս առաջի քո , եւ
 մեծ արարիք զարգարութիւնս քո զոր առ-
 նես յիս տպրել անձին իմոյ . եւ արդ ես
 ոչ կարեմ զերծանել ի լեառն , գուցէ հա-
 սանիցեն ինձ չարիքն եւ մեռանիցիմ :
 20 Ահա քաղաքս այս մերձ է անկանել ի նա ,
 որ է փոքրիկ , անդ ապրեցայց . (եւ չէ՞
 փոքր ,) եւ կեցցէ անձն իմ փասն քո՝ :
 21 Եւ ասէ ցնա , Ահաւասիկ արարի մեծա-
 բանս երեսաց քոց եւ ի բանիդ յայդմիկ՝
 չկործանել զքաղաքն վասն որոյ խօսե-
 22 ցար : Եւ արդ փութաւ գերծանել ի նա ,
 զի ոչ կարեմ աննիկ իրս ինչ մինչեւ ան-
 կանիցիս անոր . վասն այնորիկ կոչեաց
 23 զանունս քաղաքին այնորիկ՝ Սեգուվր : Ա-
 րեգալին ծագեաց յերկիր , եւ Ղովա եմուս
 24 ի Սեգուվր : Եւ Տէր տեղաց ի Սողոմ եւ

1Եբբ. Աղէ՛, մի բարկացի Տէր իմ, 2Եբբ. հայեցիս 3Եբբ. գալտի 4Եբբ. Սայֆն, փոքր

ի Գոմոր ծծուճք եւ հուր ի Տեառնէ յերկ-
 25 նից, եւ կործանեաց զբազաւքան զայնու-
 սիկ եւ զամենայն ¹կազմանան եւ զամե-
 նայն բնակիչս թաղաւրացն եւ ²զամենայն
 26 լայս՝ երկրիւն եւ ³զարձաւ կինն Ղովտայ
 յետս, եւ եղև արձան աղի :
 27 եւ կանխեալ Աբրահամ ընդ առաւօտն
 28 ի տեղին ուր կայր առաջի Տեառն, եւ
 հայեցաւ յերես Սաղոմացւոց եւ Գոմո-
 րացւոց, եւ յամենայն երեսս երկրի ⁴զա-
 ւառին. եւ ետես եւ աճա երանէր բոց
 երկրին իբրև մորիկ հնոցի :
 29 եւ եղև ի սատակել ⁵Տեառն զամե-
 նայն քաղաքան շուրջ զբնակութեամբն՝
 յիշեաց Աստուած զԱբրահամ, եւ եհան
 արձակեաց զՂովտ ի միջոց կործանմանն,
 ի կործանել Տեառն զբազաւքան յորս
 բնակեալ էր ի նոսա Ղովտ :
 30 եւ ել Ղովտ ի Սեղովբայ, եւ նստէր
 ի բերինն, եւ երկուքին զստերք նորա ընդ
 նմա. քանզի երկուսն բնակել ի Սեղովբ .
 եւ բնակեաց յայրի անդ ինչն եւ երկուքին
 31 զստերք նորա ընդ նմա : եւ առէ երէցն
 ցիրտսերն, Հայր մեր ծերացեալ է, եւ չիք
 ոք յերկրի որ մտանիցէ առ մեզ, որպէս
 32 օրէն է ամենայն երկրի . եկ եւ արբուս-
 ցուք ձօր մերում զինի, եւ ննջեսցուք
 ընդ նմա, եւ յարուսցուք ի ձօրէ մերմէ
 33 զաւակ : եւ արուցին ձօրն իւրեանց զի-
 նի ի զիշերին յայնմիկ . եւ եմուտ երէցն
 ննջեաց ընդ ձօրն իւրում ⁶զգիշերն զայն՝ .
 եւ ոչ զիտէր ի ննջելն նորա եւ ի յառնել :
 34 եւ եղև ի վաղիւ անպր եւ առէ երէցն
 ցիրտսերն, Ահա ննջեցի ես երէկ ընդ
 ձօր իմում . արբուսցուք նմա զինի եւ
 ի զիշերիս յայնմիկ, եւ մուտ ննջեա ընդ
 նմա, եւ յարուսցուք զաւակ ի ձօրէ մեր-
 35 մէ : եւ արբուցին եւ յայնմ զիշերի զինի
 ձօրն իւրեանց, եւ եմուտ կրտսերն եւ
 ննջեաց ընդ ձօրն իւրում . եւ ոչ զիտէր
 36 ի ննջելն նորա եւ ի յառնել : եւ յղացան
 երկուքին զստերքն Ղովտայ ի ձօրէն իւր-
 37 եանց : եւ ծնաւ երէցն որդի, եւ կոչ-
 եաց զանուն նորա Մովաբ . ⁶առէ, ի ձօրէ
 իմմէ : Նա է հայր Մովաբացւոց մինչեւ
 38 զայսօր ժամանակի : Ծնաւ եւ կրտսերն
 որդի, եւ կոչեաց զանուն նորա ⁷Ամման,
⁶առէ, Որդի ազգի իմոյ : Նա է հայր
 Ամոնացւոց մինչեւ զայսօր ժամանակի :

ԳԼ Ի

1 **Եւ** չուեաց անալ Աբրահամ յերկիրն հա-
 րաւոյ, եւ բնակեցաւ ընդ Կազէս եւ ընդ
 2 Սուր . եւ արանկլատեցաւ ի Գերարա : եւ
 սոսայ Աբրահամ վասն Սաուայի կնաջն իւ-
 րոյ թէ Քոյր իմ է, եւ սոսարեաց Աբրամ-
 3 լէք արքայ Գերարացւոց, եւ առ զՍաուա
 եւ կին Աստուած առ Աբրամլէք ի տեւ-
 4 լեան զիշերոյ, եւ առէ, Ահա մեռանիս
 վասն կնաջդ զոր առեր, զի կին անաւ-
 5 կին է : Բայց Աբրամլէք ոչ մերձեցաւ ի
 նա, եւ առէ, Տէր, զազգ մի ⁶զանդէս
 եւ՝ զարդար կորուսանիցնս : Ո՛չ ապա-
 քէն նա սոսայ զիս, Քոյր իմ է, եւ սա
 սոսայ զիս, եղբայր իմ է . եւ ես արբու-
 6 թեամբ սրտի եւ արդարութեամբ ձեռաց
 արարի զայս : եւ առէ զնա Աստուած ի
 տեպեանն, եւ զիտացի զի սրբութեամբ
 սրտի արարեր զու զայդ, եւ խնայցի
 ես ի քեզ՝ չմեղանչել քեզ յիս . վասն
 այնորիկ ոչ ետու թող քեզ մերձեցալ ի
 7 զա : Բայց արձակեա զիինդ յայր իւր .
 զի այր մարդարէ է, եւ արասցէ ազօթս
 վասն քս եւ կեցցես . ապա թէ ոչ սա-
 ցես, զիտեա զի ⁸մեռանիս զու եւ ամե-
 նայն որ ինչ քո է :
 8 եւ կանխեաց Աբրամլէք ընդ առաւօտն
 եւ կոչեաց զամենայն զճառայս իւր, եւ
 խօսեցաւ զամենայն բանս զայստսիկ յա-
 կանջս նոցա . եւ զահի հարան ⁹ամենայն
 մարդիկն յոյժ : եւ կոչեաց Աբրամլէք
 զԱբրահամ, եւ առէ զնա, Զինչ գոր-
 9 ծեցեր զու զայդ ընդ մեզ . միթէ մեզմք
 ինչ քեզ, զի ամեր ի վերայ իմ եւ ի վե-
 րայ թաղաւորութեան իմոյ մեզս մեծա-
 մեծս . զործ զոր ոչ ոք զործէ՝ գործեցեր
 10 ընդ իս : եւ առէ Աբրամլէք զԱբրահամ,
 11 Զինչ տեսեալ արարեր զքանդ զայդ : եւ
 առէ Աբրահամ, Զի սոսացի թէ զուցէ ոչ
 զուցէ աստուած պաշտութիւն ի տեղւոյս
 յայնմիկ, եւ զիս սպանանիցեն վասն
 12 կնոջդ իմոյ : Բայց արդարեւ քոր իմ է
 ի ձօրէ եւ ոչ ի ձօրէ, եւ եղև ինձ կին :
 13 եւ եղև յորժամ եհան զիս Աստուած ի
 տանէ՝ ձօր իմոյ, եւ ես սոսացի զգա, Զայս
⁹արդարութիւն արասցես ընդ իս . յամե-
 նայն տեղիս ուր եւ երթիցուք, սասա-
 14 ջիբ զինէն թէ եղբայր իմ է : եւ առ Ա-
 բրամլէք ⁶հազար ստտեր, եւ՝ արջաւ եւ

¹ Եբր. դաշտն ² Եբր. զբոյս ³ Եբր. հայեցաւ
⁴ Եբր. դաշտին ⁵ Եբր. Աստուծոյ զբազաւքս
 դաշտին, ⁶ Եբր. զպոստ ⁷ Եբր. Բենամին

⁸ Եբր. մահաւ մեռանիցիս ⁹ Կա՛մ, շնորհս

ուխար, ծառայս եւ ազախնայս, եւ ետ Արբանամու, եւ ետ ցնա զՍառա զկին
 43 իւր: Եւ ստէ Արիմելէք ¹ցԱրբանամ, Ահաւաթիկ երկիրոյ իմ առաջի քօ, ուր
 46 հաճոյ իցէ քեզ ընակեաց: Եւ ցՍառա ստէ, Ահա ետու հազար սասեր երթօր
 քօմ, այն եղիցի քեզ ²ի պատիւ երեսաց քօց
 եւ ամենայն կանանց որ ընդ քեզ
 47 են, եւ զամենայն արդար խօսիցիս: Եւ եկաց
 յաղօթս Արբանամ առ Աստուած, եւ ³բժշկեաց
 զԱրիմելէք եւ զկին նորա 48 եւ զազախնայս
 նորա, եւ ծնանէին: Զի վակիլով վակեաց
 Տէր արտաքուստ զամենայն արգանդ
 ի սան Արիմելէքայ վասն Սառայի կնոջ
 Արբանամու:

ԳՂ. ԻԱ

1 Եւ Տէր յայց ել Սառայի որպէս եւ առ
 2 սօսեցաւ: Եւ յղայաւ եւ ծնաւ Սառա Արբանամու
 որդի ի ծերութեանն, ըստ ժամանակին
 որպէս եւ խօսեցաւ ընդ նմա 3 Աստուած: Եւ
 կոչեաց Արբանամ զանուն որդւոյ իւրոյ
 զոր ծնաւ նմա Սառա ⁴ ի սահակ: Եւ իր
 վատեաց Արբանամ զԻսահակ զորդի իւր
 յօրմամ եղև նմա Իսահակ որդի իւր: 6 Եւ
 ստէ Սառա, ⁵ Ծաղր արար զիս Աստուած,
 զի որ եւ իսիցէ ուրախ լինիցի ընդ իս: Եւ
 ստէ, Ո՞վ պատմեացէ Արբանամու եթէ
 մտացանէ մանուկ Սառա, զի 8 ծնայ
 որդի ի ծերութեանն 7 իմում: Եւ աճեաց
 իսահակ, եւ հասուցաւ ի սանէն, եւ արար
 Արբանամ ուրախութիւն մեծ յաւուր
 յորում հասուցաւ ի սանէն Իսահակ որդի
 իւր: 9 Եւ տեսեալ Սառայի զորդին Ազարայ
 եղիպտացւոյ որ եղև Արբանամու, զի ⁸ խաղալ
 ընդ Իսահակայ որդւոյ իւրում, 10 Ատէ
 ցԱրբանամ, Ի բաց հան զազախինոց
 եւ զորդի դորա, զի մի՞ ժառանգեացէ որ-
 ցի ազախնայց ընդ որդւոյ իմում Իսահակ
 11 կայ: Եւ խիտա թուեցաւ բանն առաջի

12 Արբանամու վասն որդւոյ նորա: Եւ ստէ
 Աստուած ցԱրբանամ, Մի՛ ինչ խիտա
 թուեցի առաջի քօ վասն մանկանն եւ
 վասն ազախնայն, զամենայն զոր ինչ ա-
 սիցէ քեզ Սառա լուր ձայնի նորա, զի
 13 Իսահակաւ կոչեացի քեզ զաւակ: Բայց
 զորդի ազախնայց արարից յազգ ⁹ մեծ, զի
 14 սերմն քօ է: Յարեաւ Արբանամ ընդ ա-
 ռաւօսն, եւ առ հայ եւ տիկ ջրոց եւ ետ
 ցԱզար, եւ եզ յուս ¹⁰ նորա զմանուկն,
 եւ արձակեաց զնա, եւ երթեալ մուր-
 15 հալ չըջէր յանապատի անդ առ Ջրնորովն
 16 երգման: Եւ նուաղեաց ջուր ի տէն ան-
 սի, եւ ընկէր զմանուկն ի ներքոյ մեոյ
 17 ¹⁰ եղևին ծառոյ: Եւ երթեալ նստաւ յան-
 զիման նորա ի բացեաց իրրեւ վտաւա-
 նաւ, զի ստէր թէ Ոչ տեսից զման որ-
 զւոյն իմոյ, եւ նստէր յանդիման նորա,
 18 ձայն լարձեալ ¹¹ մանկանն լար: Եւ լուաւ
 Աստուած ձայնի մանկանն ¹² ի տեղուջն
 ուր էր, եւ կոչեաց ¹³ Աստուած զԱզար
 յերկիր եւ ստէ ցնա, Զինչ է այլ, Ազար,
 մի՛ երկնչիր, զի լուաւ Աստուած ձայնի
 19 որդւոյ քօ ի տեղուջն այսի ուր է: Արի առ
 զմանուկն քօ, եւ զօրացո զնա ձեռամբ:
 20 զի յազգ մեծ արարից զնա: Եւ երաց
 Աստուած զաչս նորա, եւ հասն ջրնոր
 ջրոյ ¹⁴ կենդանւոյ, եւ չողաւ եկից զսիկն
 21 ջրով եւ արրոյց մանկանն: Եւ էր Աս-
 տուած ընդ մանկանն, եւ աճեաց ¹⁵ եւ
 22 եղև ազեզնուոր: Եւ ընակէր յանապա-
 տին Փառանու, եւ առ նմա մայր նորա
 կին յերկրէն եղիպտացւոյ: 22 Եւ եղև
 ի ժամանակին յայնմիկ խօսեալս
 Արիմելէք եւ ¹⁶ Որդաթմ տաճարազեա
 նորա եւ՝ Փիլքոց սպարապետ զօրաց նո-
 23 րա, եւ ասն ցԱրբանամ, Աստուած ընդ
 24 քեզ է յամենայնի զինչ եւ գօրծեալ Արդ
 երդուիր ինձ յԱստուած չմեղանչել ինձ,
 եւ մի՛ վաւակի իմում եւ ¹⁷ անուան իմոյ,
 այլ ըստ արդարութեանն զոր արարի
 ընդ քեզ՝ արացես ընդ իս, եւ երկրիս
 25 յորում ընակեալ ես ի տնա: Եւ ստէ Ար-
 26 բանամ, Ես երգում: Եւ յանդիմանեաց
 Արբանամ զԱրիմելէք վասն ջրնորոյն ջրոց
 զորս հանին ծառայքն Արիմելէքայ: Եւ
 ստէ ցնա Արիմելէք, Ոչ զիտացի ո՛ր արար
 զայն իրս, եւ դու ոչ պատմեցիր ինձ,

¹ Յեբր. պակաե ² Եբր. ի ծածկոյթ աչաց, ամե-
 նեցուն որ ընդ քեզ են, և ընդ ամենեպն. և նա
 յանդիմանեցաւ ³ Եբր. բժշկեաց Աստուած
⁴ Եբր. յեցէն յաւելաւ, նորա ⁵ Այբր. ծաղր
 խաղալու թիւն ⁶ Կամ, Ուրախ ⁷ Եբր. նո-
 րա ⁸ Եբր. ծաղր առնէր

⁹ Եբր. նորա, և զմանուկն ¹⁰ Եբր. ի մացառաց
¹¹ Տրեշտակ Աստուծոյ ¹² Եբր. և ընակէր յա-
 նապատին, և ¹³ Եբր. թողին

27 եւ իմ ոչ էր լուեալ՝ բայց այսօր : Եւ առ Արքանամ արջառս եւ ոչխարս , եւ ես Արիմուկեքայ . եւ եզին երկօքին ուխտ
 28 ընդ միմեանս եւ կայցոյց Արքանամ եւ թն
 29 որով ոչխարաց միայն : Եւ ասէ Արիմու-
 1 լէք ցԱրքանամ, Չինչ են այս եւ թն որովք
 30 ոչխարաց զորս կացուցեր միայն : Եւ ա-
 սէ , Չայդ եւ թն որովս առցես յինչն ,
 զի եզիցի ինձ ի վկայութիւն , թէ ես
 31 փորեցի զջրհորդ զայդ : Վասն այնորիկ
 անուանեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ
 1 Ջրհոր երզմանն . զի անդ երզուան եր-
 32 կօրին միմեանց : Եւ անդ եզին ուխտ առ
 Ջրհորին երզման : Յարեաւ Արիմուկէք
 եւ 2 Ոքոզաթ տաճարապետ նորա եւ՝
 Փիքոզ սպարապետ զօրաց նորա , եւ
 զարձան անդրէն յերկիրն Փղշապուոց :
 33 Եւ անկեաց Արքանամ տունկ առ Ջրհո-
 րովն երզման , եւ կարդաց անդ զանուն
 34 Տեառն , Աստուած յաւիտեանական : Եւ
 պանդխտեցաւ Արքանամ յերկրին Փղշապ-
 ուոց աւուրս բազումս :

Գ Լ Ի Բ

1 Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ փորձեաց
 Աստուած զԱրքանամ եւ ասէ ցնա , Ար-
 քանամ , 2 Արքանամ . եւ նա ասէ , Աւա-
 2 սիկ եմ : Եւ ասէ ցնա , Առ զու զորդիդ
 քո 3 սիրելի զոր սիրեցեր՝ զԻսահակ , եւ
 գնա զու յերկիր բարձր , եւ հանցես
 զղա անդ յողջակէզ ի վերայ միոյ լիբանց
 3 յորոց ասացից քեզ : Եւ յարեաւ Արքանամ
 ընդ առաւօտն , համետեաց զէջ իւր , եւ
 առ ընդ իւր երկուս ծառայս , եւ զԻսահակ
 զորդի իւր . եւ պատանեաց փայտ յու-
 4 ջակէզ , եւ յարեաւ դնաց . եւ եկն ի տե-
 4 ղին զոր ասաց նմա Աստուած : Եւ յա-
 ւուրն երրորդի համարձ Արքանամ զաչս
 5 իւր եւ ետես զտեղին ի հեռատանէ : Եւ
 ասէ Արքանամ ցպատանիս իւր , Նստա-
 րուք զուք այդ հանդերձ իշովի , եւ ես եւ
 պատանեակդ երթիցուք մինչեւ ցանդր ,
 եւ երկիր պողցուք եւ զարձցուք առ
 6 ձեզ : Եւ առ Արքանամ զփայտ ողջակի-
 ղին , եւ եդ ի վերայ Իսահակայ որդ-
 ւոյ իւրոյ . եւ առ ի ձեռն զնուրն եւ
 զտուրն . եւ գնացին երկօքեան ի միասին :
 7 Եւ ասէ Իսահակ ցԱրքանամ հայր իւր ,

Հայր . եւ նա ասէ , Ձի՞ է , որդեակ . եւ
 նա ասէ , Ահա հուր եւ անա փայտ , ուր
 8 է ոչխար յողջակէզ : Եւ նա ասէ , Աստ-
 ուած անսցէ իւր ոչխար յողջակէզ , որդ-
 9 եակ : Գնացին երկօքեան ի միասին . եւ
 եկին ի սեղին զոր ասաց նմա Աստուած .
 անդ շինեաց սեղան Արքանամ , եւ եդ
 ի վերայ զփայտն . եւ կապեաց զԻսա-
 հակ զօրդի իւր , եւ եդ դնա ի սեղանն
 10 ի վերայ փայտին : Եւ ձգեաց Արքանամ
 զձեռն առնուլ զտուրն եւ զնուլ զօրդին
 11 իւր : Եւ կոչեաց դնա հրեշտակ Տեառն
 յերկիրց եւ ասէ , Արքանամ , Արքանամ .
 12 եւ նա ասէ ցնա , Աւասիկ եմ : Եւ ա-
 ասէ , Մի միտեր զձեռն քո ի պատան-
 եակդ , եւ մի ինչ առներ դմա . զի այժմ
 զիտացի թէ երկիւզած ես զու յԱստու-
 13 ծոյ , եւ ոչ ինայեցեր յորդիդ քո 5 սիրե-
 լի վասն իմ : Համարձ Արքանամ զաչս
 իւր եւ ետես , եւ անա խոյ մի 6 կախ-
 եալ կայր զծառոյն սարեակ զեղջերաց .
 եւ գնաց Արքանամ առ զխոյն , եւ եհան
 գնա յողջակէզ փոխանակ Իսահակայ որ-
 14 զւոյ իւրոյ : Եւ կոչեաց Արքանամ զա-
 նուն տեղւոյն այնորիկ Տէր 7 ետես . զի
 ստիցես ցայսօր , ի լիբինն յայնմիկ Տէր
 15 8 երեւեցաւ : Եւ կոչեաց հրեշտակ Տեառն
 զԱրքանամ երկիցս անուակ յերկիրց եւ
 16 ասէ , Յանձն իմ երզուայ , ասէ Տէր ,
 փոխանակ զի արարեր զու զբանդ զայդ ,
 եւ ոչ ինայեցեր յորդիդ քո 5 սիրելի վասն
 17 իմ , Այո , օրհնելով օրհնեցից զքեզ , եւ
 բազմացուցանելով բազմացուցից զգա-
 ւակ քո իբրեւ զաստեղս երկիրց բազ-
 մութեամբ , եւ իբրեւ զուլազ առ ափն
 ծովու . եւ ծառանդեսցէ իւրակ քո զքա-
 18 զաքս հակառակորդաց իւրոց . Եւ օրհ-
 նեցին ի զուակի քում ամենայն ազգք
 երկրի , փոխանակ զի յուար ձայնի իմում
 19 Դարձաւ Արքանամ առ պատանիսն իւր ,
 եւ յարուցեալ գնացին ի միասին ի Ջրհորն
 երզման . եւ բնակեցաւ Արքանամ առ
 Ջրհորովն երզման :
 20 Եւ եղեւ յետ բանիցս այսոցիկ պատ-
 մեցաւ Արքանամու , թէ անա ծնաւ Մեզ-
 քա եւ նա որդիս Նաքոսրայ եղբոր քում .
 21 9 Չովք զանգրանիկն նորա , եւ զհաւ
 զեղբայր նորա եւ զԿամուէլ հայր 10 Ասոր-
 22 ւոց , Եւ զՔասազ եւ զԱղաւ եւ զՓաղազա

1 Եբբ. Բեբուաբէէ 2 ՅԵբբ. Կոլուե 3 Եբբ. զմիա-
 մօր 4 Եբբ. յերկիրն Մարեա

5 Եբբ. միամօր 6 Եբբ. կալեալ կայր ի մացառու
 յեղջերաց իւրոց 7 Եբբ. տեսցէ 8 Եբբ. երե-
 ւեսցի 9 Եբբ. ՉՀուս 10 Եբբ. Արամայ

23 եւ զՅեաղափ եւ զԲաթուէլ : Եւ Բա-
թուէլ ծնաւ զԻւրեկա . ու թ սքա որդիք
զորս ծնաւ Մեղքա Նաքոյրայ եզրօրն
24 Արբանամու : Եւ հարճն նորին որոյ էր
անուն Ռեէմա , ծնաւ եւ նա զՏարեկ եւ
զԴաամ եւ զՏարթա եւ զՄովբա :

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ եղեն կեանք Սառայի հարեւր եւ քան
2 եւ եւթն ¹ամ : Եւ մնաւ Սառա ի քա-
ղաքի Արբուկայ ²ի ձորն , այն ինքն է Քեր-
րոն յերկրին Քանանացւոց . եւ եկն Ար-
բանամ կոծիլ զՍառա եւ սուզ աւնուլ :
3 Եւ յարեաւ Արբանամ ի մեռելոյ անտի
իւրմէ , եւ խօսեցաւ ընդ որդիոն Քեաայ
4 եւ ասէ , Պանդուխա եւ նոժղե՛ հոմ ես ի
միջի ձերում . արդ առք ինձ ստացուած
գերեզմանի ընդ ձեզ եւ թաղեցից զմեա-
5 կայս իմ ³ : Պատասխանի ետուն որդիքն
6 Քեաայ Արբանամու եւ ասեն , Ունկն զիր
մեզ , Տէր . ⁴Թաղաւոր յԱտուածոյ ես ի
միջի մերում . յընտիր շիրմաց մերոց
թաղեալ զմեռեալդ քո . զի ոչ ոք ի մէնջ
7 արդելու ի քէն զչիրիմս : Յարեաւ Ար-
բանամ եւ երկիր եղազ ժողովրդեան
8 երկրին , որդւոցն Քեաայ . Եւ խօսեցաւ
ընդ նոսա Արբանամ եւ ասէ , Եթէ յօ-
ժարիցէք ի մտի ձերում թաղել զմեա-
կալդ իմ յերեսաց իմոց , ունկն զիք ինձ ,
եւ խօսեցարուք վասն իմ ընդ Եփրոնի
9 որդւոյ Սանաոայ , Եւ տացէ ինձ ⁵զայրն
կրկին ⁶ , որ է ի վիճակի ագարակին իւ-
րոյ , արծաթոյ որչափ եւ արժան իցէ .
տացէ զնա ինձ ի միջի ձերում ի սաս-
10 ցուած ⁶բնակաց : Եւ Եփրոն նստէր ի մէջ
որդւոցն Քեաայ : Պատասխանի ես Եփ-
րոն Քեաայի Արբանամու եւ ասէ լու ի
լու որդւոցն Քեաայ եւ ամենեցուն որ
մտանէին ընդ զուսն քաղաքին նորա .
11 Եւ ասէ , Յիս գարձ , Տէր , եւ ունկն զիր
ինձ . զագարակն ետու քեզ , եւ զայրն
որ ի նմա՝ տաց քեզ . առաջի ամենայն
քաղաքակցաց իմոց ետու քեզ . թաղեա
12 զմնոնեալն քո : Եւ երկիր եղազ Արբա-
13 համ առաջի ժողովրդեան երկրին . Եւ
խօսեցաւ ընդ Եփրոնի յակահնա ժողու-
մըրդեան երկրին եւ ասէ , Որովհետեւ
սկսացար ինձ , ունկն զիր ինձ . տաց քեզ

արծաթ ընդ ագարակին , սո յնէն եւ
14 թաղեցից սնդ զմեռեալս : Պատասխանի
եւ Եփրոն Արբանամու եւ ասէ զնա ,
15 Պչ անէր իմ . լուայ թէ՞ զեախնն հորեք-
հարեւր սատերի արծաթոյ է . ընդ իս եւ
16 ընդ քեզ զինչ է այն . լայց զու թաղ-
եա զմեռեալն քո : Եւ իրեւ լուաւ Ար-
բանամ Եփրոնէ , կշտեաց զարծաթն Եփ-
րոնի , զոր խօսեցաւ յակահնա որդւոցն
Քեաայ , չորեքհարեւր սատեր արծաթոյ
17 ընտրոյ վաճառականաց : Եւ հաստատե-
ցաւ ագարակն Եփրոնի , որ է ⁸առ կրկնով
այրեւն՝ յանդիման Մամբրէի , ագարակն
եւ այրն որ է ի նմա , եւ ամենայն ծա-
ռատունկ որ էր յագարակի անդ չուրջ
18 յամենայն սահմանս նորա , ի ստացուածս
Արբանամու առաջի որդւոցն Քեաայ , որ
մտանէին ընդ զուսն քաղաքին նորա :
19 Եւ յետ այնորիկ թաղեաց Արբանամ զՍա-
ռա զկին իւր ⁹ի կրկնում այրի ագարա-
կին , որ է՝ յանդիման Մամբրէի , այն է
20 Քերրոն՝ յերկրին Քանանացւոց : Եւ հաս-
տատեցաւ ագարակն եւ այրն որ է ի նմա՝
Արբանամու , ի ստացուածս չիրմաց յորդ-
ւոցն Քեաայ :

ԳԼ. ԻԴ

1 Եւ Արբանամ էր ձերացեալ եւ անցեալ
զաւուրբք . եւ Տէր օրճնեաց զԱրբանամ
2 ամենայնիւ : Եւ ասէ Արբանամ ցճա-
սայն իւր ցերէց տան իւրոյ , ցիշխան
ամենայն ընչից նորա , Իիր զձեան քո
3 ընդ երանօք իմօվք , Եւ երզմնեցուցից
զքեզ ի Տէր , յԱտուած երկնից եւ յԱտ-
ուած երկրի , զի մի առցես կին որդ-
ւոյ իմում Իսահակայ ի զստերաց Քա-
4 նանացւոց յորոց միջի ես ընակեմ . Այլ
յերկիրն ¹⁰իմ ուստի եղեալ եմ երթիցես
եւ ի առև իմ ¹¹ , եւ առցես զու անտի
5 կին որդւոյ իմում Իսահակայ : Ասէ զնա
ժառայն , Գուցէ կինն ոչ կամիցի զալ
ընդ իս յերկիրս յայս , զարձուցանելով
զարձուցնց զորդի քո յերկիրն ուստի եւ
6 լեր : Եւ ասէ Արբանամ , Չգոյշ լեր , մի
7 զարձուցանիցես զորդի իմ անդր : Տէր
Ատուած երկնից ²եւ Ատուած երկրի՝ ,
որ սո զիս ի ստանէ հօր իմայ եւ յերկրէն
ուստի ծնեալ էի , որ խօսեցաւն ընդ իս

¹ Եբբ. ամ. ամբ կենաց Սառայի ² Եբբ. Գ-Կ-Ե
³ Եբբ. Եյեյեյեյ Ե-Ե-Ե-Ե , յերեսաց իմոց ⁴ Եբբ. Իշխան
⁵ Եբբ. զայրն Մաքսիզայ ⁶ Եբբ. շերմի

⁷ Եբբ. Տէր իմ, ունկն զիր ինձ. ⁸ Եբբ. ի Մաք-
սիզայ ⁹ Եբբ. յայրեն որ յագարակին Մաքսի-
զայ ¹⁰ Եբբ. իմ, եւ առ ազգականս իմ երթիցես

և ևրդուաւ ինձ և ասէ , Չաւակի քում
 սաց զերկիրդ դայդ , նա առաքեցէ՛ զ՛րնչ-
 տակ իւր առաջի քո , և ասցես անտի
 8 կին որդւոյ իմում Իտահակայ : Ապա թէ
 սչ կամիցի կինն զայ ընդ քեզ յերկիրս
 յայս՝ , քաւեալ լիջիր զու յերդմանկդ
 յայդմանէ . բայց միայն զորդեակից իմ մի՛
 9 դարձուցանիցես անդր : Եւ ևզ ծառայն
 Արբահամու զձեան իւր ընդ երանօք
 տեանն իւրոյ , և ևրդուաւ նմա վանն
 բանիս այտորիկ :
 10 Եւ առ ծառայն տանն ուղտ յուղտուց
 տեանն իւրոյ և զնաց , և յամենայն
 բարութեանց տեանն իւրոյ ընդ իւր . և
 յարեաւ զնաց ի Միջագետս ի քաղաքն
 11 Նաքոլրայ : Եւ նստայց զուղտն արատ-
 քոյ քաղաքին սա ջրհորոյ ջրոցն ընդ և-
 12 րեկս , յորժամ ջրուտին երանէր : Եւ ասէ
 Տէր , Աստուած տեանն իմոյ Արբահա-
 մու , յաջողեա առաջի իմ այսօր , և ա-
 րա ողորմութիւն ընդ տեանն իմում Ար-
 13 բահամու : Ահաւասիկ ևս կամ ի վերայ
 աղբեր ջրոյս , և գոտեւր բնակչաց քա-
 14 ղաքին երանեն հանել ջուր : Եւ եղիցի
 կոյս մի որում ևս ասացից . թէ Խոնար-
 ճեցո զսափորդ քո զի տրիբց , և ասաս-
 ցէ ցիս , Արբ , և ուղտուցք քոյ ևս
 արբուցից մինչև զազարեացն յրմե-
 15 լոյ , զայն սլատրաստեցիր ծառային քում
 Իտահակայ , և այնու զիտացից թէ ա-
 րարեր ողորմութիւն տեանն իմում՝ Ար-
 բահամու :
 15 Եւ եղև մինչև և կատարեալ էր նորա
 զխօսանն ՚ի մտի իւրում՝ , և անա Ռե-
 րեկա ևկն ևլ , որ ծնեալն էր Բաթուելի
 որդւոյ Մեղքայ կնոջ՝ Նաքոլրայ եղբօր
 Արբահամու , և ունէր սափոր յուս իւր :
 16 Եւ էր կոյան զկեցիցիկ երեսօք յոյժ , կոյս՝
 զոր այր ոչ զիւէր . էջ յաղբեւրն և և-
 17 լից զսափորն իւր և ևլ : Ընթացաւ ծա-
 18 րայն ընդ առաջ նորա և ասէ , Արբո ինձ
 18 ասկաւ մի ջուր ի սափորոյ այտի : Եւ
 նա ասէ , Արբ , տէր . և փութացաւ ի-
 19 ջոյց զսափորն ի վերայ բաղկաց իւրոց ,
 և արբոյց նմա , Մինչև և զազարեաց յրմ-
 20 ակելոյ , և ասէ , Եւ ուղտուցք քոյ հա-
 նից ջուր՝ մինչև ամենեքեան արբցեն :
 20 Եւ փութացաւ թափեաց զսափորն յա-
 ւաղանն , և ընթացաւ դարձեալ ի ջրը-
 հորն հանել , և ևհան ջուր ամենայն

21 ուղտուցն նորա : Եւ այրն միտ զնէր
 նմա , և լուս կայր ի միտ անուուլ , և թէ
 22 աջողեաց Տէր զճանապարհ նորա , և
 22 թէ սչ : Եւ ևզև իբրև զազարեացին ա-
 մենայն ուղտըն յրմեկոյ , և առ այրն
 զինոս սակիս՝ մի մի բոս զանկեանի ձու-
 23 լոյ՝ , և ևրկուս ասարաննս ի ձեռս
 նորա ի տանն զանկեանէ ձոյլ նոցա՝ :
 23 Եւ ևնարց զնա և ասէ , Ո՛յր զուսար
 ևս զու , պատմեա ինձ . թէ իցէ՞ ի տանն
 24 զքում՝՝ մեզ տեղի իջախնաց : Եւ ասէ
 24 ցնա , Դուսար Բաթուելի ևս ևս որդւոյ
 25 Մեղքայ զոր ծնաւ Նաքոլրայ : Եւ ասէ
 ցնա , Եւ յարդ ևս խոտ շատ է մեր , և
 26 տեղի իջախնաց : Մնոցայ այրն և ևր-
 27 կիր ևզայց Սատուծոյ , և ասէ , Օրհնեալ
 Տէր Աստուած տեանն իմոյ Արբահամու ,
 որ ոչ վրիպեցոյց զարգարութիւն իւր և
 զճշմարտութիւն ի տեանն իմմէ , և ինձ
 յաջողեաց Տէր ի տանն ևզոր տեանն ի-
 28 մոյ : Եւ ընթացաւ աղջիկն պատմեաց
 ի տանն մօր իւրոյ ըստ բանիցն այնոյիկ :
 29 Եւ Ռեբեկայ էր ևզբայր որում անուն
 էր Լարան . և ընթացաւ Լարան առ
 30 այրն արտաքս յաղբեւրն . Իբրև ևտես
 զզինուան և զասարաննսն ի ձեռան
 31 քեկ իւրոյ , և զլ լուաւ զբանն յիւրե-
 կայ քեռէ իւրմէ որ ասէր , թէ Այսպէս
 ինչ խօսեցաւ ընդ իս այրն . և ևկն առ
 այրն , մինչ կայր ի վերայ ուղտուց իւրոյ
 31 առ աղբերն . Եւ ասէ ցնա , Եկ մուտ
 ի տուն , օրհնեալ Տեառն , զի՞ կաս ար-
 32 ստքոյ . զի ևս պատրաստեցի տուն և
 32 տեղի ուղտուցոյ : Եմուտ այրն ի տուն
 անդր , և իջոյց ուղտուցն . և ևտուն
 յարդ ևս խոտ ուղտուցն , և ջուր լուա-
 նալոյ ոտից նորա և ոտից նոցա որ ընդ
 33 նմայն էին : Եւ ևզին հաց առաջի նորա՝
 ուտել . և նա ասէ , Ոչ կերայց մինչև
 խօսեցայց զբանս իմ . և յասն Խօ-
 34 սեաց : Եւ ասէ , Մտայ Արբահամու ևս
 35 ևս . Եւ Տէր օրհնեաց զտէր իմ յոյժ , և ոչ-
 բարձրացաւ . և ևս նմա արջառ և ոչ-
 խար ևս արծաթ ևս ոսկի , ծառայս և
 36 աղախնայս , ուղտս և ևէս : Եւ ծնաւ
 Սառա կին տեանն իմոյ որզի մի տեանն
 իմում յեա ձերութեան իւրոյ , և նմա
 37 ևս զամենայն ինչ որ էր նոցա : Եւ
 ևրդմեցոյց զիս տէր իմ և ասէ , Ոչ

1 Յէբ. պլուս

2 Յէբ. զինդ սակի կիւոյ սկեզ սակեոյ
 3 Յէբ. սկեզէ սակեոյ
 4 Յէբ. հօր քո
 5 Յէբ. Անկաւ
 6 Յէբ. Տեառն
 7 Յէբ. ասէ

առցես կին որդւոյ իմում ¹Իսահակայ
 Ի դասերաց աստի Քանանացւոց , յորոյ
 միջի եւ պանդխտեալս եմ յերկրի սոցա .
 38 Այլ ի տուն հօր իմոյ երթիցես եւ ի տուն
 իմ , եւ առցես անախ կին որդւոյ իմում :
 39 Եւ ես ասացի ցտէրն իմ , Գուցէ ոչ գայ-
 40 ցէ կինն ընդ իս : Եւ ասէ ցիս , Տէր ²Աս-
 տուած իմ որում հաճոյ եղէ՞ առաջի նո-
 րա , նա առաքեացէ զհրեշտակ իւր ընդ
 քեզ , եւ յաջողեացէ զճանապարհ քո , եւ
 առցես կին որդւոյ իմում յազգէ իմմէ եւ
 41 ի տանէ հօր իմոյ : Եւ յայնժամ քաւեալ
 լիցիս ³ի նոզովից աստի իմոց՝ , յորժամ
 երթիցես ի տունն իմ եւ ոչ տացեն ,
 քաւեալ լիցին յերզմանէ աստի իմմէ :
 42 Եւ իբրեւ եկի այսօր յաղբերն , ասեմ ,
 Տէր , Աստուած տեսան իմոյ Աբրահամու ,
 եթէ յաջողեցիր ինձ զճանապարհս իմ
 43 զոր ես այժմիկ եկեալ եմ , Ահաւասիկ
 ես հասեալ կամ ի վերայ աղբեր ջրոյս ,
⁴եւ դատերք մարդեան քաղաքիս ելաննն
 հանել ջուր .՝ եւ եղիցի կոյս ցոր ես ա-
 սացից թէ Աբրո ինձ սակաւ մի ջուր
 44 ի սափորոյդ քումմէ , Եւ ասացէ ցիս թէ՛ ,
 Աբր եւ ուղտուցդ եւս քոց հանից ջուր ,
 այն է կին զոր պատրաստեաց Տէր ⁵ձա-
 ուսի իւրում Իսահակայ . եւ այնու գի-
 տացից թէ արարեր ողորմութիւն ընդ
 45 տեսան իմում Աբրահամու : Եւ եղև
 մինչև եւ իմ կատարեալ էր զխօսս ի մտի
 իմում , անդէն վազվազակի ելանէր Ռե-
 բեկա , եւ ունէր սափոր յուս իւր . էջ
 յաղբերն եւ եհան ջուր . եւ ասեմ ցնա ,
 46 Աբրո ինձ : Եւ փութացեալ ի ջոյց զսա-
 փորն յինքենէ եւ ասէ , Աբր զու , եւ
 ուղտուցդ եւս քոց արբուցից . եւ արբի ,
 47 եւ ուղտուցն իմոց արբոյց : Եւ հարցի
 ցնա եւ ասեմ , Ո՛յր զուտար ես զու ,
⁶պատմեա ինձ .՝ եւ նա ասէ , Դուստր Բա-
 թուելի եմ ես , որդւոյ նաքովրայ զոր
 ծնաւ նմա Մեղքա . եւ եզի ⁷զինգս յա-
 կանջս՝ նորա , եւ ասարանջանս ի ձեռս
 48 նորա : Եւ ⁸խնդացի , եւ երկիր պապի
 Տեառն , եւ օրհնեցի զՏէր Աստուած
 տեսան իմոյ Աբրահամու , որ յաջողեաց
 ինձ ի ճանապարհ աստ ճշմարտութեան ,
 անուղ զդուստր եղբոր տեսան իմոյ որդ-
 49 ուոյ նորա : Արդ եթէ աննէք զուք չնորս

եւ արգարութիւն առ տէրն իմ , պատմե-
 ցէք ինձ . ապա թէ ոչ , ցուցէք ինձ զի
 50 զարձայց յաջ կամ յահեակ : Պատասխա-
 նի ետուն Լաւրան եւ Բաթուել եւ ա-
 սան , ի Տեառնէ ել իրզ այդ . եւ մեք ոչ
 կարեմք ⁷հակառակ ինչ չար սակ բար-
 51 ուոյ : Ահաւաղիկ Ռեբեկա տտաջի քո ,
 առ եւ գնա . եւ եղիցի կին որդւոյ տեսան
 52 քո՝ որդէս եւ խօսեցաւ Տէր : Եւ եղև
 իբրեւ լուաւ ծառայն Աբրահամու դբանս
 53 նոցա , երկիր եպագ Տեառն : Եւ եհան
 ծառայն անօթս ոսկւոյ եւ անօթս ար-
 ծաթոյ եւ հանդերձս , եւ ետ Ռեբեկայ .
 եւ ետ ընծայք ⁸եղբարց նորա եւ մօրն :
 54 Կերան եւ արբին նա եւ արքն որ ընդ
 նմա էին , եւ ննջեցին . եւ յարուցեալ ի
 վաղորդայն անդր ասէ , Արձակեցէք զիս
 55 զի երթայց՝ առ տէր իմ : Եւ ստեն ⁹եղ-
 բարքն նորա եւ մայրն , Կացցէ կոյն առ
 մեզ իբրեւ աւուրս տան , եւ սպա եր-
 56 թիցէ : Եւ նա ասէ ցնոսս , Մի խափա-
 նէք զիս , զի Տէր աջողեաց զճանա-
 պարհս իմ . արձակեցէք զիս զի երթայց
 57 առ տէրն իմ : Եւ ասեն ¹⁰եղբարք նորա՝ ,
 Կոչեցուք զազջիկն եւ հարցցուք ի բե-
 58 րանոյ նորա : Կոչեցին զՌեբեկա եւ ա-
 սեն ցնա , երթան ընդ առնս ընդ այս-
 59 միկ . եւ նա ասէ , երթամ : Եւ յուզար-
 կեցին զՌեբեկա զքոյրն իւրեանց եւ
¹⁰զինչս նորա , եւ զճառայն Աբրահամու
 60 եւ որ ընդ նմայն էին : Եւ օրհնեցին
 զՌեբեկա եւ ասեն ցնա , Քոյր մեր ես .
 իցես ի հազարս եւ ի բերս , եւ ժա-
 ոանդեացէ զաւակ քո զքաղաքս թշնա-
 61 մեաց ¹¹քոց : Յարուցեալ Ռեբեկա եւ
 նամիչաք իւր՝ ելին յուղտան եւ գնացին
 ընդ առնն . եւ առեալ ծառային զՌեբե-
 կա՝ գնաց :
 62 Եւ Իսահակ ¹²յանապատի անդ առ
 Զրհորով տեսեանն՝ բնակէր յերկրին
 63 ի կողմն հարաւոյր Եւ ել Իսահակ ¹³զբո-
 սանել ի զաչալին ընդ երեկս . ամբարձ
 զաչս իւր եւ ետես զի գային ուղտք
 64 տան : Ամբարձեալ զաչս իւր եւ Ռե-
 բեկա կանս զԻսահակ , էջ վաղվազակի
 65 յուղտուէ անտի . Եւ ասէ ցճառայն , Ո՛վ
 է այրն որ զայ ի զաչալին ընդ առաջ
 մեր . եւ ասէ ծառայն , Նա է տէրն իմ .

¹ Եբր. գալուստի ² Եբր. որոյ գնացի ³ Եբր. յերզ-
 մանէ աստի իմմէ ⁴ Եբր. որդւոյ տեսան իմոյ
⁵ Եբր. օղ ի բիթ ⁶ Եբր. անկայ

⁷ Եբր. սակ ընդ չար ինչ կամ բարի ⁸ Եբր.
 եղբոր ⁹ Եբր. եղբայր ¹⁰ Եբր. զգայեակ
 (Տե՛ս Կ. 1. Ե. 8) ¹¹ Եբր. իւրոց ¹² Եբր. գարձեալ
 գայր ե ջրհորոյն Լահայոյրի . զի ¹³ Կա՛ւ, խոհալ

և նորա առեալ զձորձս արկաւ զիւրեւ :
 66 Եւ պատմեաց ծառայն Բաճակայ զա-
 67 մենայն զիտան զոր արար : Եւ ՚Կեմաւ
 Բաճակ ի տուն Սառայի մօր իւրոյ , և
 առ զԹեբեկա և եղև նորա կին . և
 սիրեաց զնա , և մխիթարեցաւ Բաճակ
 վասն ՝ Սառայի մօր իւրոյ :

ԳԼ ԻԵ

1 Եւ յաւել Արբաճամ առնուլ կին որու՞մ
 2 անուն էր Քետուրա : Եւ ծնաւ նմա
 զՉեմբան և զՅեկասն և զՄազան և
 զՄազիան և զՅեարակ և զՍալիւէ :
 3 Եւ Յեկասն ծնաւ զՍարա ՝ և զԹեման՝
 և զԴագան . և եղևն որդիք Դագա-
 4 նայ ՝ ՝ Ռազուէլ և Նարզեէլ և ՝ Ասու-
 5 բրիմ և Լատուսիմ և Լովովիմ : Եւ
 որդիք Մազիամու՝ Գեփար և Ափեր և
 6 Նոթ և Աբիզա և Եզգագա . ամենե-
 7 քեան սոքա էին որդիք Քետուրայ :
 8 Եւ ետ Արբաճամ զամենայն ինչս իւր
 9 Բաճակայ ՝ որդւոյ իւրու՞մ . և որդւոց
 չարճիցն իւրոյ որ էին Արբաճամու՝ եւ
 Արբաճամ պարգեւս , և արձակեաց
 զնոսա յԲաճակայ որդւոյ իւրոյ , մինչ-
 10 զեռ ինքն կենդանի էր , ընդ արեւելս՝
 յերկիրն արեւելից :
 11 Եւ այս են ամբ աւուրց կենացն Ար-
 12 բաճամու զորս եկեաց , չարեւր եւ թա-
 13 նասուն և չինոյ ամ : Եւ պակասեալ Ար-
 14 բաճամու մեռաւ ի բարեւոք ծերութեան ,
 15 արեւորեալ և ի աւուրքք . և յաւելաւ
 16 առ ժողովուրդ իւր : Եւ թաղեցին զնա
 Բաճակ և Բամայէլ որդիք նորա՝ յայրի
 17 անդ ՝ ի կրկնում յապարակին Եփրոնի
 18 որդւոյ Սաճառայ Քետուրայ , որ է յան-
 19 զիման Մամբրէի . Ապարակն և այրն զոր
 ստացաւ Արբաճամ յորդւոցն Քետայ .
 20 անդ թաղեցին զԱրբաճամ և զՍասա
 կին նորա :
 21 Եւ ելեւ յետ մահուանն Արբաճամու
 22 օրճնեաց Ասաուած զԲաճակ զորդի նու-
 23 րա . և բնակեցաւ Բաճակ առ Ջրճորի
 24 անաբանն :
 25 Եւ այս են ծնունդք Բամայելի որդւոյ
 26 Արբաճամու , զոր ծնաւ Աբար Եփալտա-
 27 յի Արբաճամու , ազախինն Սառայի : Եւ
 այս են անուանք որդւոցն Բամայելի բոս

անուանց ազգացն նորա . անդրանիկ Բա-
 մայելի՝ Նարեոլթ և Կեզար և Աբգեէլ
 14 և Բարաամ , և Մասմա և Իզուճա և
 15 Մասէ , և Քոզգայ և Թեմա և Յեաուր
 16 և Նափէս և Կեզմա : Սոքա են որդիք
 Բամայելի , և այս անուանք են նոցա
 ի հանգրուանս իւրեանց և իխորանս իւր-
 եանց , երկուստան իշխանք նոցա բոս
 17 ազգաց իւրեանց : Եւ այս են ամբ կե-
 նաց Բամայելի , չարեւր երեսուն և ե թն
 ամ . և պակասեալ մեռաւ , և յաւելաւ
 18 յաղց իւր : Եւ բնակեցաւ յԵփալտոսի
 մինչև ի գալ յԱսորեստանեայս . յանդի-
 ման ամենայն կըրարց իւրոց բնակեցաւ :
 19 Եւ այս են ծնունդք Բաճակայ որդւոյ
 Արբաճամու . Արբաճամ ծնաւ զԲաճակ
 20 և էր Բաճակ ամաց քառամից յորժամ
 առ զԹեբեկայ գլուտոր Բաթուելի Ասոր-
 21 ւոյ , որ էր ի Միջպետաց Ասորոց , զբար
 22 Լարանու Ասորւոյ իւր ի կնութեան : Եւ
 ազաչէր Բաճակ զՏէր վասն Ռերեկայ
 կնոջ իւրոյ զի ամուլ էր . և լուաւ նմա
 ՝ Ասաուած , և յգայաւ Ռերեկա կին նու-
 22 բա : Եւ իազային մանկունքն ի նմա .
 և ստէ , Եթէ այսպէս լինիցի ինձ , ընդ-
 էր իցէ ինձ այս . և զնաց հարցանել
 23 ի Տեաանէ : Եւ ստէ ցնա Տէր , Երկու
 աղգ են յարկանդի քում , և երկու ժա-
 զովուրդք յորովայնէ քումմէ գառցին .
 և ժողովուրդ զժողովուրդեամբ ելեւել առ-
 նիցէ , և երէցն կրասերոյն ծառայեցէ :
 24 Եւ իրբեւ լցան նորա աւուրք ծնանելոյ ,
 և էին երկու որդիք յորովայնի նորա :
 25 Եւ եկն ի որդին անդրանիկ շառագոյն
 26 ամենեւին՝ իրբեւ զմորթ թաւ , և ան-
 ուանեաց զանուն նորա ՝ Եսաւ . և ապա
 27 կըրայր նորա , և ձեռն նորա ունէր
 զգարչապարէ Եսաւայ . և կոչեաց զա-
 28 նուն նորա ՝ Յակոբ : Եւ Բաճակ էր ա-
 մաց վաթանից , յորժամ ծնաւ զնոսա
 29 Ռերեկայ : Եւ անեցին մանկունքն . և
 էր Եսաւ այր հմուտ որսոյ՝ վալրազ , և
 Յակոբ՝ այր ՝ առանց պաճուճանայ՝՝ բն-
 28 աստուն : Եւ սիրեաց Բաճակ զԵսաւ ,
 զի որս նորա կիրակուր էր նմա . և
 Ռերեկա սիրէր զՅակոբ :
 29 Եւ էր եփեալ Յակոբայ թան . և եկն
 30 Եսաւ ի գաշտէ նրբիեալ . և ստէ Եսաւ

1 Եբբ. եմոյծ զնա 2 ՅԵբբ. պ-ի-տ 3 Եբբ. Ասա-
 փեզայ

4 Եբբ. Տէր 5 Այ-է-է-է, թաւ 6 Այ-է-է-է, որ
 ունի զգարչապարէ : և , խորոզ 7 Եբբ. հան-
 գարտ, է-է, լաւ

յՅակօր , Տուր ինձ ճաշակել ի չիկա-
 թանէդ յայցմանէ , զի նքթեալ եմ . վասն
 այնորիկ կոչեցաւ անուն նորա ¹Նդօթմ :
 31 Եւ ասէ Յակօր յեսաւ , Վաճառեա ինձ
 32 այսօր ²զանդրանկութիւնս քո : Եւ ասէ
 Եսաւ , Ահաւասիկ ես երթամ ի վախճա-
 նել , եւ առ իմէ՞ իցեն ինձ այն ³անդ-
 33 բանկութիւնք : Եւ ասէ զնա Յակօր , Եր-
 դուիր ինձ այսօր . եւ երգուաւ նմա , եւ
 վաճառեաց Եսաւ ²զանդրանկութիւնս իւր
 34 Յակօրայ : Եւ Յակօր ետ Եսաւայ հաց
 եւ թան ոտայնեաց . կերաւ եւ արք , եւ
 յարեաւ զնաց . եւ անարգեաց Եսաւ
⁴զանդրանկութիւնսն :

ԳԼ . ԻԶ

1 Եւ եղև սոյլ յերկրին , թող զառա-
 ջին սոյլն որ եղև ի ժամանակս Արրա-
 համու . եւ չողաւ Իսահակ առ Արիմե-
 2 լէք արքայ Փղշտացւոց ի Գերարա : Եւ
 երևեցաւ նմա Տէր եւ ասէ , Մի իջաներ
 յեղիպատս , այլ բնակեալ գու յերկրիդ
 3 յորում ասացից քեզ . Պանդխտեաց յերկ-
 րիս յայսմիկ , եւ եղէց ընդ քեզ եւ օրճ-
 նեցից զքեզ . զի քեզ եւ զաւակի քում
 սաց զամենայն զերկիրս զայս , եւ հաւ-
 տասեցից զերգումն իմ զոր երդուայ
 4 Արրահամու հօր քում : Եւ բազմացու-
 ցից զըսեակ քո իրբւ զաստեղս երկ-
 նից , եւ տաց զուակի քում զամենայն
 զերկիրս զայս , եւ օրճնեցին ի զաւակի
 5 քում ամենայն ազգք երկրի . Փոխանակ
 զի լուաւ Արրահամ հայր քո ձայնի իւ-
 մում , եւ պահեաց զճրամանս իմ եւ
 զպատուիրանս իմ եւ զերաւունս իմ եւ
 զօրէնս իմ :
 6 Եւ բնակեցաւ Իսահակ ի մէջ Գերա-
 7 րացւոց : Եւ հարցին արք տեղւոյն զՌե-
 բեկայ կնոջէ նորա . եւ ասէ , Քոյր իմ
 է . քանզի երկեաւ ասել թէ կին իմ է ,
 թէ գուղէ սպանանիցեն զնա արք տեղ-
 ւոյն վասն Ռեբեկայ , զի զեղեցիկ էր
 8 երեսօք : Եւ եղև անդ բազում ժամա-
 նակս . եւ կարկառաւ Արիմելէք արքոյ
 Փղշտացւոց ընդ սրասունան , եւ ետևս
 զԻսահակ զի իսողար ընդ Ռեբեկայ կնոջ
 9 իւրում : Կոչեաց Արիմելէք զԻսահակ եւ
 ասէ զնա , Աւրեմն կին քո էր , եւ ընդ-
 էր սասայեր թէ Քոյր իմ է . ասէ զնա

Իսահակ , Քանզի ասացի թէ Գուցէ մե-
 10 անիցիմ վասն նորա : Ասէ զնա Արիմե-
 լէք , Ընդէր արարեր զայդ ընդ մեզ .
 սակաւիկ մեւս եւս եւ մտեալ էր ուրումն
 յազդէ իմմէ առ կին քո , եւ ամէիր ի վե-
 11 րայ մեր ⁵անդխտութիւն : Եւ պատուի-
 րեաց Արիմելէք ամենայն ժողովրդեան
 իւրում եւ ասէ , Ամենայն որ հարկա-
 նկցի ընդ այրդ ընդ այդ կամ ընդ կին
 զօրա , մահու պարտական լիցի :
 12 Եւ սերմանեաց սերմն Իսահակ յերկ-
 րին յայնմիկ , եւ եզիտ ի տարւոջն յայն-
 միկ հարիւրաւոր ⁶զգարին . եւ օրճնեաց
 13 զնա Տէր : Եւ բարձրացաւ այրն , եւ եր-
 թայր յառաջագէմ եւ մեծանայր , մինչև
 14 եղև մեծ յոյժ : Եւ եղև նորա անա-
 սուն ոչխարի եւ արջաոյ , եւ ⁷արմախք
 բազում . եւ նախանձեցան ընդ նմա
 15 Փղշտացիքն : Եւ զամենայն ջրհորս զօր
 փորեցին ծառայք ⁸նորա ի ժամանակսն
 Արրահամու հօր նորա խցին Փղշտացիքն
 16 եւ լցին զնոսա հողով : Եւ ասէ Արիմե-
 լէք զԻսահակ , Երթ զնա ի մէնջ , զի
 17 կարի զօրադոյն քան զմեզ եղեր : Եւ
 զնաց անտի Իսահակ , եւ բնակեցաւ ի
 ձորն Գերարացւոց , եւ անդ բնակեաց :
 18 Եւ զարձեալ Իսահակ փորեաց զջր-
 հորսն ջրոյ , զոր փորեցին ծառայքն
 Արրահամու հօր նորա , եւ խցին զայն
 Փղշտացիքն յեա մահուանն Արրահամու
 հօր նորա , եւ եզ նոցա անուանս ըստ
 անուանցն զոր անուանեաց նոցա Ար-
 19 րահամ հայր իւր : Եւ փորեցին ծա-
 ռայքն Իսահակայ ի ձորն Գերարացւոց ,
 20 եւ զաին անդ ջրհոր ջրոյ կենդանուց : Եւ
 մարտնչէին հովիւքն Գերարացւոց ընդ
 հովիւան Իսահակայ , եւ ասէին թէ իւր-
 եանց իցէ ջրհորն . եւ կոչեաց զանուն
 ջրհորոյն Զրկումն . քանզի զրկէին զնա :
 21 ⁹Չուեաց անտի եւ փորեաց մեւս եւս
 ջրհոր ջրոյ . հակառակէին եւ վասն այ-
 նորիկ եւս . եւ կոչեաց զանուն նորա
 22 Թշնամութիւն : Չուեաց անտի եւ փո-
 րեաց այլ ջրհոր , եւ ոչ մարտնչէին վասն
 այնր . Եւ կոչեաց զանուն նորա Անդոր-
 րութիւն , ասէ , Զի այժմ ընդարձակեաց
 մեզ Տէր , եւ ամեցոյց զմեզ յերկրի :
 23 Եւ անտի ի Զրհորն երդումն : (24) Եւ եւ-
 րևեցաւ նմա Տէր ի զիշերին յայնմիկ

¹ Այրաւ , շէկ ² Եբր . զանդրանկութիւն . ³ Եբր .
 անդրանկութիւն ⁴ Եբր . զանդրանկութիւնն

⁵ Եբր . յանցան ⁶ Եբր . պատու ⁷ Եբր . ծա-
 ռայք ⁸ Եբր . հօր նորա ⁹ Եբր . եւ փո-
 րեցին

և ասէ, Ես եմ Աստուած ¹հօր քո. մի
 երկնչիր, զի ընդ քեզ եմ, և օրհնեցից
 զքեզ և բազմացուցից զգաւակ քո վասն
 25 Արբաճամու հօր քո: և և չինեաց անդ
 սեղան, և կարգաց զանուն Տեառն, և
 եհար անդ զխորան իւր. փորեցին ծաւ-
 ապքն Իսահակայ անդ ջրհոր:
 26 Եւ Արիմելէք չողաւ առ նա ի Գերա-
 րայ, և Ոքողաթ ²աստճարապետ նորա
 27 և Փիքող սպարապետ գորաց նորա: Եւ
 ասէ ցնոսա Իսահակ, Ձի՛ եկիք առ իս,
 զի գուք ատեցէք զիս և հալածեցէք
 28 ի ձէնջ, և ասեն, Տեսանելով տեսաք
 զի էր Տէր ընդ քեզ, և ասեմք, Եղիցի
 դաչն ընդ միմեանս, ընդ մեզ և ընդ
 29 քեզ, և ցիցուք ընդ քեզ ուխտ Չառ-
 նել ինչ մեզ չար, որպէս և մեք ոչինչ
 մեղաք քեզ, և զոր օրինակ արարաք
 քեզ բարի և արձակեցաք զքեզ իս-
 զազութեամբ. և արդ գու օրհնեալ
 30 ի Տեառնէ ես: Եւ արար նոցա իրախու-
 31 թիւն, կերան և արբին: Եւ յարուցեալ
 ի վաղիւ անդ երգուան այր ընկերի իւ-
 րում.
 32 Եւ արձակեաց ցնոսա Իսահակ,
 և գնացին ի նմանէ ոգջութեամբ: Եւ
 եղև յաւուր յայնմիկ եկին ծառայքն Ի-
 սահակայ և պատմեցին նմա վասն ջրհո-
 րայն զոր փորեցին, թէ Բաաք ջուր:
 33 Եւ կոչեաց զնա Երզումն. վասն այնու-
 րիկ է անուն քաղաքին այնմիկ Ջրհոր
 երզումն՝ մինչև ցայսօր ժամանակի:
 34 Եւ էր Եսաւ ամաց քառասնից, և առ
 իւր կին զՅուզիթ դուստր Բէկերայ Գե-
 տացուոյ, և զՄասեմաթ դուստր Ելով-
 35 մայ Խեւացուոյ: Եւ զառնացուցանէին
 զԻսահակ և զԹերեկա:

ԳԼ ԻԷ

1 Եւ եղև իբրև ծերացաւ Իսահակ,
 և վատեցին աչք նորա ի տեսանելոյ,
 կոչեաց զԵսաւ զորպի իւր զերէց և ա-
 սէ ցնա, Որդեակ իմ. և նա ասէ ցնա,
 2 Ահաւասիկ եմ: Եւ նա ասէ ցնա, Ահա-
 շտակ ես ծերացեալ եմ, և ոչ գիտեմ
 3 զօր վախճանի իմոյ. Արդ առ գու զգոր-
 ծի քո՝ գաղեզն և զկապարճս, և ել
 4 ի գաշտ և որսա ինձ որս. և արա ինձ
 խորտիկս որպէս և ես սիրեմ, և բեր
 մատ ինձ զի կերայց, և օրհնեցէ:

զքեզ անձն իմ մինչև և մեռեալ իցեմ:
 5 Եւ լուաւ Թերեկա զի խօսէր Իսահակ
 ընդ որդւոյ իւրում. ցնաց Եսաւ ի գաշտ
 որսայ որս ³հօր իւրում:
 6 Եւ խօսեցաւ Թերեկա ընդ Յակոբայ
 որդւոյ իւրում և ասէ, Ահա լուայ ես
 ի հօրէ քումնէ, զի խօսէր ընդ կզրօր
 7 քում և ասէր, Բեր ինձ որս և արա
 ինձ խորտիկս, զի կերայց և օրհնեցից
 զքեզ առաջի Տեառն մինչև և մեռեալ
 8 իցեմ: Եւ արդ, որդեակ իմ, լուր ինձ,
 9 որպէս ես պատուիրեմ քեզ. Գնա գու
 ի խաչն, և առ ինձ անտի երկուս ուլս
 փափուկս և ընտիրս, և արարից ցնո-
 սա խորտիկս հօր քում որպէս և սիրէ:
 10 Եւ մատուցես հօր քում և կիրիցէ. զի
 օրհնեցէ զքեզ ⁴հայր քո՝ մինչև և մե-
 11 սեալ իցէ: Եւ ասէ Յակոբ ցմեռեկա
 մայր իւր, Եզրայր իմ Եսաւ՝ այր թաւ-
 12 է, և ես լերկ. Գուցէ չօչախիցէ զիս
 հայր իմ, և լինիցիմ առաջի նորա իւ-
 րև արհամարհոտ, և ամիցեմ ի վերայ
 13 իմ անէծս և ոչ օրհնութիւն: Եւ ասէ
 ցնա մայրն իւր, Յիմ վերայ անէծքն այն,
 որդեակ. բայց միայն լուր ձայնի իմում
 14 և երթ ամ ինձ: Գնաց և առ ամ մօր
 իւրում. և ⁵արար խորտիկս, որպէս և
 15 սիրէր հայր նորա: Եւ առեալ Թերեկայ
 զպատմուճանն զաղնիւ որդւոյ իւրոյ ե-
 րիցու՝ որ կայր առ նմա ի տան, զգե-
 16 նոյց Յակոբայ որդւոյ իւրում կրտսերոյ:
 Եւ զուրեման սպուց ի բաղուկս նորա,
 և ի վերայ մերկոյ պարանոցի նորա:
 17 Եւ ետ զխորտիկն և զհացն զոր արար
 ի ձեռս Յակոբայ որդւոյ իւրոյ:
 18 Եւ տարաւ հօր իւրում և ասէ, Հայր
 իմ. և նա ասէ, Աւասիկ եմ. և ասէ,
 19 Ո՞վ ես գու, որդեակ: Եւ ասէ Յակոբ
 ցնայրն, Ես եմ Եսաւ անգրանիկն քո.
 արարի որպէս և խօսեցար ընդ իս. արի
 նիստ և կեր յորսոյ իմնէ, զի օրհնեցէ
 20 զիս անձն քո: Եւ ասէ Իսահակ ցորգին
 իւր, Ձի՛ է զի վաղվաղակի գտեր, որ-
 դեակ. և նա ասէ, որպէս պատրաս-
 21 տեաց Տէր ⁶Աստուած առաջի իմ: Եւ
 ասէ Իսահակ ցՅակոբ, Մօս եկ և չօ-
 չափեցից զքեզ, որպէս, եթէ գնւ ի-
 22 ցես որպի իմ Եսաւ, թէ ոչ: Մատեաւ
 Յակոբ առ Իսահակ հայր իւր, և չօչա-

¹Եբր. Արբաճամու հօր ²Եբր. բարեկամ

³Եբր. և բերել ⁴Յեբր. պատե ⁵Եբր. արար մայր նորա ⁶Եբր. Աստուած քո

փեաց զնա եւ ասէ, Չայնդ՝ ձայն Յա-
 23 կորայ, եւ ձեռքդ՝ ձեռք Յաւաւայ: Եւ ոչ
 ծանկաւ զնա. զի էին ձեռք նորա իւր-
 24 րեւ զձեռան Յաւաւայ եղբոր իւրոյ թաւ.
 25 Եւ օրհնեաց զնա, եւ ասէ, Դո՞ւ ես որ-
 26 զի իմ Յաւաւ. եւ նա ասէ, Ես եմ: Եւ
 ասէ, Մատո ինձ եւ կերայց յորտոյ քում-
 մէ, որդեակ, զի օրհնեացէ զքեզ անձն
 իմ. առ մատոյց նմա եւ կերաւ. եւ ե-
 26 բեր նմա զինի, եւ արբ: Եւ ասէ ցնա
 Իսահակ հայր իւր, Մօտ եկ եւ համբու-
 27 րեա զիս, որդեակ: Եւ մատեաւ համ-
 բուրեաց զնա. եւ առ զնոտ հանդերձից
 նորա, եւ օրհնեաց զնա եւ ասէ, Ահա
 հոտ որդւոյ իմոյ իբրեւ զհոտ անգոյ լիոյ
 28 զոր օրհնեաց Տէր: Եւ ասցէ քեզ Աս-
 տուած ի յօգոյ երկնից եւ ի սարարտու-
 թենէ երկրի, եւ բաղմութիւն ցորենոյ
 29 եւ զինւոյ. Եւ ծառայեսցեն քեզ ազգք,
 եւ երկիր սպազցեն քեզ իշխանք. եւ ե-
 զկես տէր եղբոր քում, եւ երկիր սպազ-
 ցեն քեզ որդիք՝ չոր քո. որ անիծանի-
 ցէ զքեզ՝ անիծեալ լիցի, եւ որ օրհնեա-
 ցէ զքեզ՝ օրհնեալ լիցի:
 30 Եւ եղև յետ գաղարկոյն Իսահակոյ
 յօրհնելոյ անտի զՅակոբ զօրդի իւր, իւր-
 րեւ ել Յակոբ յերեսաց Իսահակոյ հօր
 իւրոյ, եւ եկն Յաւաւ եղբայր նորա յոր-
 31 տոյ: Արար եւ նա խորտիկս, եւ մատոյց
 հօր իւրում, եւ ասէ ցնայ իւր, Յարի-
 ցէ հայր իմ եւ կերիցէ յորտոյ որդւոյ իւ-
 32 րոյ, զի օրհնեացէ զիս անձն քո: Եւ ա-
 սէ ցնա Իսահակ հայր իւր, Ո՞վ ես դու.
 Եւ նա ասէ, Ես եմ որդին քո անդրա-
 33 նիկ Յաւաւ: Եւ զարմացաւ Իսահակ զար-
 մացումն՝ մեծ յոյժ, եւ ասէ, Իսկ այն
 ո՞վ էր որ որսացաւ ինձ որս, եւ երևր
 մատոյց, եւ կերայ յամենայնէ մինչչեւ
 քո եկեալ էր, եւ օրհնեցի զնա, եւ ե-
 34 զիցի օրհնեալ: Եւ եղև իբրեւ լուաւ Ն-
 սաւ զբանսն՝ Իսահակայ հօր իւրոյ, ա-
 զազակեաց ի ձայն մեծ գաննացեալ յոյժ,
 եւ ասէ ցնայրն իւր, Օրհնեա սրբ եւ
 35 զիս, հայր: Եւ ասէ նա, Եկն եղբայր քո
 ննկուութեամբ եւ առ զօրհնութիւնս քո:
 36 Եւ նա ասէ, Յիրաւի կոչեցաւ անուսն
 նորա Յակոբ, զի այս երկինս խարեաց
 զիս. առ զանդրամտութիւնս իմ, եւ արդ
 առ զօրհնութիւնս իմ: Եւ ասէ Լուաւ
 ցնայր իւր, Եւ ոչ մի՞ ինչ օրհնութիւն

37 թողեր ինձ, հայր: Պատասխանի եւ Ի-
 սահակ եւ ասէ ցնաւ, Որովհետեւ տէր
 արարի զնա քեզ, եւ զամենայն եղբայրս
 նորա արարի նմա ծառայս, ցորենով եւ
 զինւով հաստատեցի զնա, քեզ զինչ ա-
 38 րարից, որդեակ: Ասէ Յաւաւ ցնայրն իւր,
 Միթէ մի՞ օրհնութիւն իցէ քո, եւ հայր.
 օրհնեա եւ զիս, հայր. եւ իբրեւ սարջա-
 ցաւ Իսահակ,՝ ամբարձ զձայն իւր եւ
 39 սաւ եւ ելաց: Պատասխանի եւ Իսահակ
 հայր նորա եւ ասէ ցնա, Ահա ի սա-
 րարտութենէ երկրի եղիցի բնակութիւն
 40 քո, եւ ի յօգոյ երկնից ի վերուստ. Եւ
 սրով քով կեցցես. եւ եղբօր քում ծա-
 ռայեսցես, եւ եղիցի յորժամ քակեա-
 ցես, եւ լուծցես զլուծ նորա ի սարաւ-
 նոցէ քումմէ:
 41 Եւ պահէր Յաւաւ յիս Յակոբայ վասն
 օրհնութեանն զոր օրհնեաց զնա հայր
 իւր. եւ ասէր Յաւաւ ի մտի իւրում,
 Մերձեսցին աւուրք կարեաց հօր իմոյ,
 42 զի սպանից զՅակոբ զեղբայր իմ: Ազգ
 եզեն Ռերեկայ բանքն Յաւաւայ որդւոյ
 իւրոյ երկցու. եւ յիւսաց կոչեաց զօրդի
 իւր զերեսեր զՅակոբ եւ ասէ ցնա, Ա-
 հա Յաւաւ եղբայր քո սպանայ սպանա-
 43 նել զքեզ: Արդ լուր, որդեակ, ձայնի
 իմում, եւ արի զնա ի Միջագետս՝ առ
 44 Լարան եղբայր իմ ի Սաւան. Եւ բնա-
 կեսցես ընդ նմա աւուրս՝ արագումս, մին-
 չև անցցէ սրտմտութիւն բարկութեան
 45 եղբօր քո ի քէն. եւ ապա առաքեցից կո-
 չեցից զքեզ անտի. զուցէ անգաւակի-
 ցիմ յերկօցանց ի ձէնջ ի միում աւուր:
 46 Եւ ասէ Ռերեկա ցԻսահակ, Չանձ-
 րացեալ է անձն իմ ի գատերաց որդւոց
 Քիտայ. եթէ անուրցու Յակոբ կին
 ի գատերաց անտի Քիտայ, ի գատերաց
 երկիրս այսորիկ, եւ ընդէր իցէ ինձ կեալ:

ԳԼ . ԻԸ

1 Արցեաց առ ինքն Իսահակ զՅակոբ,
 օրհնեաց զնա եւ սպտուրեաց նմա եւ
 ասէ, Մի տոնուցուս կին ի գատերաց
 2 աստի Քանանացուց: Այլ սրի զնա ի Մի-
 ջագետս Ասորւոց, ի աւուս Բաթուելի հօր
 մօր քո, եւ առ անտի քեզ կին ի գատե-
 3 րաց Լարամու եղբօր մօր քո: Եւ Աս-

1 Եբ. մօր 2 Եբ. երկեաւ Իսահակ երկեւզ
 3 Եբ. պաւտ
 4 Եբ. ինչ 5 Եբ. քո. (45) Միջեւ անցցէ
 սրտմտութիւն եղբօր քո ի քէն, եւ

տուած ՚իմ օրհնեսցէ զքեզ, եւ աճե-
 ցուայցէ զքեզ եւ բազմացուացէ զքեզ,
 4 եւ եղիցես ի ժողովս ազգաց. եւ տայցէ
 քեզ զօրհնութիւնն Արքանամու՝ 2 հօր ի-
 մոյ՝, քեզ եւ զաւակի թում յետ քո,
 5 ժառանգել քեզ զերկիր պանդխտութեանն
 քո՝ զոր ես Աստուած Արքանամու։ եւ
 արձակեաց Իսահակ զՅակոբ, եւ գնաց
 ի Միջագետս Ասորոց առ Լաբան որդի
 Բաթուելի Ասորոց, եղբայր Ռերեկայ,
 6 մօր Յակոբայ եւ Եսաւայ։
 7 եւ իբրև ետես Եսաւ եթէ օրհնեաց
 Իսահակ զՅակոբ, եւ 3 գնաց ի Միջա-
 գետս Ասորոց ամուլ իւր անտի կին,
 եւ յօրհնելն զնա պատուիրեաց եւ ասէ,
 Մի՛ աննուցուս կին ի գտերաց աստի
 8 Քանանացոց, եւ ունկնդիր եղև Յա-
 կոբ հօր եւ մօր իւրում, եւ գնաց ի
 9 Միջագետս Ասորոց. եւ ետես Եսաւ ե-
 թէ չար թուին գտերք Քանանացոցն
 10 առաջի Իսահակայ հօր իւրոյ, Գնաց Ե-
 սաւ առ Իմայէլ, եւ առ զՄայելէթ
 11 զուտար Իմայելի որդւոց Արքանամու,
 զքոյր Նարէութայ, ի վերայ այլոց կա-
 նանց իւրոց իւր կնութեան։
 12 եւ ել Յակոբ ի Ջրհորայ անտի երգ-
 13 ման, եւ գնաց ի Ռաոան. եւ եհաս ի
 սեղի մի եւ ննջեաց անդ, քանզի արեւն
 ի մուտս էր. եւ առ ի քարանց տեղւոյն
 եւ եղ ընդ մարս իւր, եւ ննջեաց ի
 14 տեղւոյն յայնմ։ եւ ետես տեսիլ. եւ ա-
 նա սանգուղք հաստատեալ յերկրի, որոյ
 զլուս իւր հասանէր յերկինս, եւ հրեշ-
 15 տակք Աստուծոյ երանէին եւ իջանէին
 ընդ նա։ եւ Տէր հաստատեալ կայր ի
 նմա, եւ ասէ, Ես եմ Տէր, Աստուած
 Արքանամու հօր քո, եւ Աստուած Իսա-
 16 հակայ. 2 մի՛ երկնչիր, զի՛՞ զերկիրդ յու-
 րում զուզ ննջեցեր, քեզ տաց զգա եւ
 17 զաւակի թում։ եւ եղիցի զաւակ քո իբ-
 րև զաւակ երկրի, եւ ընգարձակեսցի
 ՚ի ծովափովն եւ ընդ արեւելս եւ ընդ
 հիւսիսի եւ ընդ հարաւ. եւ օրհնեսցին
 ի քեզ ամենայն ազգք երկրի եւ ի գա-
 18ւակի թում։ եւ ես աւասիկ ընդ քեզ եմ
 պահել զքեզ յամենայն ճանապարհս քո
 յոր եւ գնացես. եւ զարձուցից զքեզ
 յերկիրս յայս. զի ոչ թողից զքեզ մին-
 չեւ սրարից զամենայն ինչ զոր խօսե-

16 ցայ ընդ քեզ, եւ զարթեալ Յակոբ ի
 քնոյ անտի իւրմէ եւ ասէ, Տէր է ի
 17 տեղւոյն յայսմիկ, եւ ես ոչ գիտէիս Չա-
 հի հարաւ եւ ասէ, Ահեղ իմն է տեղիս
 այս. եւ ոչ է սա եթէ ոչ տուն Աստու-
 18ծոյ, եւ այս է դուռն երկնից։ եւ յա-
 րեալ Յակոբ ընդ առաւան եւ առ
 զվէնն զոր եղ ընդ մարս իւր, եւ կանդ-
 նեաց զնա արձան, եւ արկ եւզ ի գլուխ
 19 նորա. եւ կոչեաց Յակոբ զանուն տեղ-
 ւոյն այնորիկ՝ 2 Տուն Աստուծոյ. եւ յառաջ
 անուն էր քաղաքին այնորիկ Լուզա։
 20 եւ ուխտեաց Յակոբ ուխտ եւ ասէ, Ե-
 թէ եղիցի 2 Տէր Աստուած ընդ իս, եւ
 ապրեցուցէ զիս ի ճանապարհս յայս-
 միկ զոր ես երթամ, եւ տացէ ինձ հաց
 21 ուսելոյ եւ հանգերձ զգեւոյ, եւ գար-
 ձուցէ զիս ողջութեամբ ի տուն հօր
 22 իմոյ, եւ եղիցի ինձ Տէր յԱստուած. եւ
 վէմս զոր կանգնեցի արձան՝ եղիցի 2 ինձ
 Տուն Աստուծոյ. եւ յամենայն զոր տա-
 ցես ինձ՝ աաց քեզ տասանորոյս։

ԳԼ . ԻԹ

1 Եւ զոսս իւր ամբարձեալ Յակոբայ
 գնալ յերկիրն արեւելից, 2 առ Լաբան սր-
 գի Բաթուելի Ասորոց, եղբայր Ռերե-
 2 կայ, մօր Յակոբայ եւ Եսաւայ՝ եւ հա-
 յեցաւ եւ հաւ ջրհոր մի ի գաշտի անդ.
 եւ էին անդ երեք հօտք խաշանց մա-
 կազեալք ի նմա, եւ ի ջրհորոյն յայն-
 մանէ արբուցանէին զխաշինսն. եւ վէմ
 մի մեծ կայր ի վերայ բերանոյ ջրհորոյն.
 3 եւ անդր ժողովին ամենայն հօտք, եւ
 տապալէին զվէնն ի բերանոյ ջրհորոյն,
 եւ ասյին ջուր խաշանցն, եւ կափու-
 4 րէն ի տեղի իւր։ եւ ասէ ցնոսս Յա-
 կոբ, Եղբարք, ուսալ՞ էք զուք. եւ նո-
 5 քա ասեն, Ի իստանէ եմք։ Ասէ ցնոսս,
 Գիտէ՞ք զուք զԼաբան զորդի Նաբալոյայ.
 6 եւ նոքա ասեն, Գիտեմք։ Ասէ ցնոսս,
 Ո՞ղջ իցէ, եւ նոքա ասեն, Ողջ է. եւ
 անհ Բաբել զուտար նորա 6 զայր ընդ խա-
 7 շինան։ եւ ասէ Յակոբ, Դեռ աւուր չաս
 կայ, չեւ եւս է ժամ խաշանցդ ժողո-
 վելոյ. սորուցէք խաշանցդ, եւ երթայք
 8 արածեցէք, եւ նոքա ասեն, Չէ հնար
 թէ մինչ ոչ ժողովիցին ամենայն հալիւք,

1 Էբր. Ամենակալ
 2 Յիբր. պահուի 3 Էբր. ա-
 ռաքեաց զնա 4 Կամ, ընդ արեւմուտս 5 Էբր. Բեթէլ 6 Էբր. գայ

և տապալիցեն զվեմզ ի բերանոյ ջրհորոյ , և արբուցանիցեմք խաշանցս :
 9 Մինչդեռ նա ընդ նստա խօսէր , ահա Ռաքէլ դուստր Լարանու գայր ընդ խաշինս հօր իւրոյ , քանզի նա արածէր
 10 զխաշինս հօր իւրոյ : Եւ եղև իբրև և տես Յակոբ զՌաքէլ գուստր Լարանայ եղբոր մօր իւրոյ , և զխաշինս Լարանայ եղբոր մօր իւրոյ , և մատուցեալ Յակոբ տապալիցոյց զվէմն ի բերանոյ ջրհորոյ , և արբուց խաշանցն Լարանայ
 11 նու եղբոր մօր իւրոյ : Եւ համբուրեաց Յակոբ զՌաքէլ , և ձայն երարձ և և
 12 լաց : Եւ պատմեաց Յակոբ Ռաքելոյ և թէ եղբայր հօր նորա է , և որդի Ռեբեկայ , և ընթացաւ պատմեաց հօր իւրում
 13 լում ¹ ըստ բանիցս այսոցիկ³ : Եւ եղև իբրև լուաւ Լարան զանուն Յակոբոյ որդւոյ քեռ իւրոյ , ընթացաւ ընդ առաջ նորա , զիրիս արկ և համբուրեաց զնա , և տարաւ զնա ի տուն իւր . և պատմեաց Լարանու զամենայն գրանս զայս
 14 սոսիկ : Եւ ասէ ցնա Լարան , Յոսիերացս իմոց և ի մարմնացս իմոց ևս զու : Եւ էր ընդ նոն ամօրեալ մի ժամանակ :
 15 Եւ ասէ Լարան ցՅակոբ , Չի եղբայր իմ ևս զու , ² ոչ ծառայեացես ինձ ձրի⁴ . յայտ արա ինձ զինչ իցես վարձք քո :
 16 Եւ Լարանայ էին երկու գտաւքք . առնուն երիցուս Լիա , և անուն կրտսեւ
 17 ըսն Ռաքէլ : Եւ աչք Լիայ զԻջազոյնք , լայց Ռաքէլ լարի էր տեղեամբ և զեւ
 18 զեցիկ երեսօք : Եւ սիրեաց Յակոբ զՌաքէլ . և ասէ , Ծառայիցիք քեզ և լին ամ վասն Ռաքելոյ գտտեր քո կրտսեւ
 19 ըսն : Եւ ասէ ցնա Լարան , Լաւ իցէ՛ քեզ տալ զնա քան տալ զնա առն օտարի .
 20 բնակեա գու ընդ իս : Եւ ծառայեաց Յակոբ վասն Ռաքելոյ ամս և լին . և էին յաչս նորա իբրև աւուրք սակաւք , քանզի սիրէր զնա :
 21 Եւ ասէ Յակոբ ցԼարան , Տուր ինձ զկին իմ , յցեա ևս աւուրք , զի մտից
 22 առ նա : Եւ ժողովեաց Լարան զամենայն արս տեղւոյն , և արար հարտաւ
 23 նիս : Եւ եղև երեկոյ , տեսալ Լարանու զԼիա գուստր իւր տարաւ առ Յակոբ ,
 24 և ևս տեսաւ առ նա Յակոբ : Եւ ևս Լարան զՉիլիա զազախին իւր նաժիշտ
 25 գտտեր իւրում Լիայ : Եւ իբրև այդ և

զև , և անա Լիա էր . և ասէ Յակոբ ցԼարան , Չինչ գործեցեր զայս . ո՛չ վասն Ռաքելի ծառայեցի քեզ . ընդէր խաքեւ
 26 ցեր զիս : Ասէ Լարան , Չեն օրէնք յաշխարհի մերում տալ նախ զկրտսերն քան
 27 զերէց : Արդ կատարեա ³ և լին և ևս ամ ընդ նորա⁴ , և տաց քեզ և զնա փոխանակ վաստակոցն զոր վաստակեացես
 28 ինձ զև լին ամ և ևս այլ : Արար այնպէս Յակոբ , և կատարեաց ⁴ և լին և ևս ամ ընդ նորա⁵ . և ևս նմա Լարան զՌաքէլ
 29 ընդ գուստր իւր կնու լեան : Եւ ևս Լարան Ռաքելի գտտեր իւրում զԲայլա զազախին իւր նաժիշտ : Եւ ևս տեսաւ Ռաքէլ , և սիրեաց զՌաքէլ քան զԼիա . և ծառայեաց նմա այլ ևս և լին ամ :
 31 Իբրև և տես Տէր եթէ ատելի է Լիա , երաց զարգանդ նորա . լայց Ռաքէլ ա՛մու էր : Եւ յղացաւ Լիա , և ծնաւ որդի Յակոբայ , և կոչեաց զանունն նորա⁶ Ռուբէն . ասէ , Չի և տես Տէր զտառապանս
 33 իմ , արդ սիրեցէ զիս այր իմ : Յղացաւ զարձեալ ¹ Լիա և ծնաւ երկրորդ որդի Յակոբայ , և ասէ , Չի լուաւ Տէր եթէ ատեցեալ եմ , և յաւել ինձ զսա . և կոչեաց զանունն նորա ⁶ Շմուսն : Եւ յղացաւ և ծնաւ որդի , և ասէ , Արդ առ իս եղիցի այր իմ , զի ծնալ նմա երիս որդիս . վասն այսորիկ կոչեաց զանունն
 35 նորա ⁷ Դեբի : Եւ յղացաւ զարձեալ , ծնաւ որդի , և ասէ , Չայս միւսամոզամ զահացայց զՏեառնէ . և կոչեաց զանունն նորա ⁸ Յուզա . և եկաց ի ծննդոց :

Գ Լ . Լ

1 Իբրև և տես Ռաքէլ եթէ ոչ ծնաւ որդի Յակոբայ , նախանձեցաւ Ռաքէլ ընդ քեան իւրում , և ասէ ցՅակոբ , Տուր ինձ որդիս , ապա թէ ոչ մեռաւ
 2 նիմ : Բարկացաւ Յակոբ Ռաքելոյ և ասէ ցնա , Միթէ փոխանակ Աստուծոյ իցեմ ևս , որ արդէլ զպտուղ որովայնի
 3 քո : Եւ ասէ Ռաքէլ ցՅակոբ , Աւանիկ ազախին իմ Բայլա . մուտ առ նա , և ծնցի ի վերայ ծնկաց իմոց , և արարից
 4 և ևս որդիս ի նմանէ : Եւ ևս նմա զԲայլա զազախին իւր կնու լեան , և

³ Եր . զև լին երրորդն սորա ⁴ Եր . զև լին երրորդն նորա ⁵ Այսինչն , տես որդի ⁶ Այսինչն , լին ⁷ Այսինչն , յարումն ⁸ Այսինչն , գոհու թիւն

18Եր . գուստր 2Եր . միթէ ծառայեացես ինձ ձրի⁹

5 մուտ առ նա Յակոր : Եւ յզացաւ Բայլա՝
 6 նաժիշտ Ռաքելայ , եւ ծնաւ որդի Յա-
 7 նուն նորա : Բանս : Եւ յզացաւ զարձեայ
 8 Բայլա նաժիշտն Ռաքելայ , եւ ծնաւ որ-
 9 զի երկրորդ Յակորայ : Եւ սաէ Ռաքել ,
 10 Օգնեաց ինձ Աստուած , զի գուժարեցայ
 11 ընդ քեզ իմում եւ յաղթեցի . եւ կոչ-
 12 եաց զանուն նորա ³Եփեթագիմ :
 13 Իրբեւ ետես Լիա եթէ եկաց ի ծննդ-
 14 զննէ , առ զԶիզիա գնաժիշտ իւր եւ ետ
 15 Յակորայ կնութեան : Յզացաւ Զելփա
 16 նաժիշտն Լիայ , եւ ծնաւ որդի Յակո-
 17 րայ : Եւ սաէ Լիա , Առ իս բախա իմ .
 18 եւ անուանեաց զանուն նորա ⁴Գադ :
 19 Յզացաւ Զելփա նաժիշտն Լիայ , եւ
 20 ծնաւ եւս որդի երկրորդ՝ Յակորայ : Եւ
 21 սաէ Լիա , Երանելի եմ ես , զի երա-
 22 նեցնել զիս կանայք . եւ կոչեաց զանուն
 23 նորա ⁵Ասեր , ⁶մեծութիւնս :
 24 Գնաց Ռուբէն յաւուրս հնձոց զորե-
 25 նոց , եւ եղիս խնձար մանրագորաց յան-
 26 զի , եւ երբ զայն առ Լիա մայր իւր .
 27 սաէ Ռաքել յլիա քոյր իւր , Տաւր ինձ
 28 ի մանրագորաց որդւոց քո : Եւ սաէ
 29 Լիա , Ո՛չ իցէ քեզ շատ զի ատեր զայրն
 30 իմ , միթէ եւ զմանրագորս որդւոց իմոց
 31 անուոցուս . եւ սաէ Ռաքել , ⁷Ոչ այգ-
 32 պէս է՝ ննջեաց ընդ քեզ զայս գիշեր
 33 փոխանակ մանրագորաց որդւոց քո : Եւ
 34 իրբեւ ետես Յակոր յանդէ ընդ երեկս ,
 35 ել Լիա ընդ առաջ նորա եւ սաէ , Առ
 36 իս մտցես այսօր . քանզի ի վարձու կա-
 37 լայ զքեզ փոխանակ մանրագորաց որդ-
 38 ւոց իմոց . եւ ննջեաց ընդ նմա զայն գի-
 39 շեր : Եւ լուաւ Աստուած Լիայ . յզացաւ
 40 եւ ծնաւ Յակորայ որդի հինգերորդ : Եւ
 41 սաէ Լիա , Ետ ինձ Աստուած զվարձս
 42 իմ , փոխանակ զի ետու զազախինն իմ
 43 առն իմում . եւ կոչեաց զանուն նորա
 44 Դուաքար , ⁸որ է վարձս : Եւ յզացաւ
 45 մեծանամ Լիա , եւ ծնաւ որդի վեցե-
 46 րորդ՝ Յակորայ : Եւ սաէ Լիա , Պար-
 47 զեւեաց ինձ Աստուած սպարեւ բարի .
 48 յայսմ հեռէ ⁹սիրեացէ զիս՝ այր իմ , զի
 49 ծնայ նմա որդիս վեց . եւ կոչեաց զա-

21 նուն նորա ⁹Չարուզոն : Եւ յետ այնո-
 22 րիկ ծնաւ զուսար , եւ կոչեաց զանուն
 23 նորա ¹⁰Գիլայ :
 24 Եւ յիշեաց Աստուած զՌաքել . եւ
 25 լուաւ նմա Աստուած , եւ երայ զար-
 26 զանոց նորա . եւ յզացաւ ծնաւ որդի ¹¹Յա-
 27 կորայ . եւ սաէ ¹²Ռաքել , Ենան յինէն
 28 Աստուած զնախատինս իմ : Եւ կոչեաց
 29 զանուն նորա ¹³Յովսէփ . սաէ , Յաւել-
 30 ցէ ինձ ¹⁴Աստուած որդի մեւս եւս :
 31 Եւ եղեւ իրբեւ ծնաւ Ռաքել զՅով-
 32 սէփ , սաէ Յակոր յԼարան , Արձակեա
 33 զիս զի երթայց յեղի իմ եւ յերկիր
 34 իմ . եւ ատեր զկանայս եւ զմանկունս
 35 իմ , վասն որոց ծառայցել քեզ , զի
 36 գնացից . զի զու ինքնին իսկ զիտես
 37 զծառայութիւնն զոր ծառայցելի քեզ :
 38 Ասէ զնա Լարան , Եթէ գաի հորս ա-
 39 ռաջի քո , հմայցելի զի օրհնեաց զիս ¹⁵Աս-
 40 տուած յոտին քում : Եւ սաէ Լարան ,
 41 Յայտ արա զվարձս քո յինէն , եւ տայ
 42 Ասէ զնա Յակոր , Դու զիտես որչափ ինչ
 43 ծառայցելի քեզ , եւ որչափ խաչն էր քո առ
 44 իս . Սակաւիկ ինչ էր յառաջ քան զիս
 45 եւ աճեաց ի բազմութիւն , եւ օրհնեաց
 46 զքեզ Տէր ¹⁶Աստուած յոտին իմում . եւ սրդ
 47 ես երբ առնիցեմ ինձ ատուն Եւ սաէ զնա
 48 Լարան , Զինչ տայց քեզ : Եւ սաէ զնա
 49 Յակոր , Մի ինչ տար ինձ , բայց զայս
 50 եւեթ բանս արասցես ինձ . զարձեայ ա-
 51 րածեցից զխաչինս քո եւ պահեցից . ¹⁷Եւ
 52 անցնես այսօր ամենայն խաչինքդ առաջի
 53 քո , եւ զատո ի միմեանց զամենայն ոչխար
 54 զխաչտախարիւ եւ զգորշ , եւ զամենայն
 55 արօտական զհամակ յօղեաց . եւ ամենայն
 56 խաչտախարիւն յօղեաց եւ սիւտսին յայ-
 57 ձեաց եղիցին վարձք : Եւ երեւեացի ար-
 58 զարութիւն իմ ի վաղիւ օր թէ գոն իմ
 59 վարձք առաջի քո . ամենայն որ ոչ իցէ
 60 խաչս եւ սիւտակ յայձեաց , եւ գորշա-
 61 խաչս յօղեաց , ի գողոնս համարեալ
 62 իլիցի ինձ : Եւ սաէ զնա Լարան , Եղիցի
 63 ըստ բանի քում : Եւ զատոց յաւուր

¹ Յեբր. գլխաւ ² Այլննն , գատուար ³ Այլ-
 ննն , գուպարած իմ ⁴ Այլննն , բախտ
⁵ Այլննն , երանելի ⁶ Եբր. Ապա ⁷ Այլննն
 վարձ ⁸ Եբր. բնակեացէ ընդ իս

⁹ Այլննն , բնակութիւն ¹⁰ Այլննն , գա-
 տատան ¹¹ Այլննն , յուրելցէ ¹² Եբր.
 Տէր ¹³ Եբր. Անցից այսօր ընդ ամենայն խա-
 շինս քո , եւ զատուցից անտի զամենայն ոչխար
 պիտակ եւ խաչտախարիւ , եւ յօղեաց զամե-
 նայն ոչխար սեւաւ , եւ զխաչտախարիւն եւ զպի-
 տակ յայձեաց , եւ սորս եղիցին վարձք իմ
¹⁴ Եբր. պիտակ եւ խաչտախարիւ յայձեաց առ
 իս , եւ որ ոչ իցէ սեւաւ յօղեաց

յայնմիկ գքազս ¹կապոյտս եւ զպիտակս, եւ զամենայն այծս կապոյտս եւ զպիտակս, եւ զամենայն սպիտակս ի նոցանէ եւ զամենայն համակս՝ յօղեաց, եւ ի

36 ձեռս որդւոցն իւրոց: Եւ մեկնեցոյց ճանապարհ երկց աւուրց ընդ մէջ նոցա եւ ընդ մէջ Յակորայ. եւ Յակոր արածէր զխաչինսն Լարանու զմիացեալս:

37 Եւ առ Յակոր գաւազան՝ շիր դալար եւ ընդուզի եւ սօսուր, եւ կեղեւեկաց զնոսա Յակոր, եւ եղև սպիտակ. եւ երեք զգալարն ի գաւազանաց անտի, եւ երեւէր ի գաւազանսն սպիտակն զոր

38 քերծոյր՝ նկարէն: Եւ գնէր զգաւազանսն զոր քերծոյր՝ յաւազանս ջրարբից ջրոցն. զի իբրեւ գայցեն խաչինքն ըմպել ջուր, հանդէպ գաւազանայն զկծիցին, յոր-

39 ժամ գայցեն ըմպել ջուր: Եւ զկծէին խաչինքն ի գաւազանսն, եւ ծնանէին խաչինքն գորշխայտս եւ պիտակս եւ

40 խայտախարիւս: Եւ զորովն ուրոցն գատանէր Յակոր, եւ ²կացուցանէր յանդիման մաքեացն, եւ զիտոյ կապոյտ եւ զամենայն գորշխայտսն յօղեաց՝. եւ զատանէր իւր հօտս առանձինն, եւ ոչ իրանէր զնոսա ի խաչինս Լարանու:

41 Եւ լինէր յորժամ զկծէին խաչինքն ³ի խառնան եւ յղենային՝, գնէր Յակոր զգաւազանսն յանդիման խաչանցն յաւազանսն, առ ի զկծիւոյ նոցա ըստ գաւազանացն: Եւ յորժամ ⁴ծնանէին խաչինքն ոչ գնէր. եւ լինէր ⁵աննշանն Լարանու, եւ ⁶աննաւորն Յակորայ:

43 Եւ մեծացաւ այրն յոյժ յոյժ, եւ եղև նորա ոչխար եւ արջառ յոյժ, ծառայք եւ ազախնայք, ուղարք եւ էչք:

Գ Լ Լ Ա

4 Եւ լուաւ ⁷Յակոր զրանս որդւոցն Լարանու զի ասէին եկիէ, Առ Յակոր գամենայն ինչս հօր մերոյ, եւ ի հօր մերոյ ընչից արար իւր զայն ամենայն

2 վատս: Եւ ետես Յակոր զերեսս Լարանու, եւ ահա ոչ էին ընդ նմա որպէս

3 յերէին եւ յեռանդ. Եւ ասէ Տէր ⁷Աս-

տուած ցՅակոր, Գարձիր յերկիր հօրքո եւ յազգ քո, եւ եղէց ընդ քեզ:

4 Եւ յղեայ Յակոր եւ կոչեաց զՌաբէլ եւ զԼիւս ի որպէս անոր ուր խաչինքն

5 էին, Եւ ասէ ցնոսա, Տեսանես ու զերեսս հօր ձերոյ, զի ոչ են ընդ իս որպէս յերէին եւ յեռանդ. եւ Աստուած

6 հօր իմոյ էր ընդ իս: Եւ զուրք ինքնին զիտէք զի յամենայն զօրութիւնէ իմմէ

7 ծառայեցի հօր ձերում. Եւ հայր ձեր ընդհարուս ընդ իս, եւ փոխեաց զվարձս իմ

8 զտանն թմացոյ՝, եւ ոչ ետ նմա Աստուած առնել ինձ չար: Եկիէ ⁹ասիցէ, նկարէնքդ՝ եղիցին քո վարձք, ամենայն խաչինքս ¹⁰նկարէնս ծնանին՝. եւ եկիէ ¹¹ասիցէ թէ Սպիտակքդ՝ եղիցին քո վարձք, ամենայն խաչինքս ¹²սպիտակս ծնանին՝: Եւ եհան Աստուած ¹³գամենայն

9 խաչինս՝ հօր ձերոյ եւ ետ ինձ, Եւ լինէր յորժամ զկծէին խաչինքն, տեսանէի աչօք իմովք յերազի, եւ ահա քազք եւ խոյք ¹⁴եղանէին ի վերայ մաքեաց եւ այծից, պիտակք եւ խայտախարիւրք եւ գորշխայտք: Եւ ասէ զիս հրեշտակ Աստուծոյ ի տեսլանն, Յակոր. եւ ես աւսեմ, Զի է: Եւ ասէ, Հայեաց աչօք քովք, եւ տես զքազսն եւ զխոյս որ ելանեն ի մաքիան եւ յայծս. զիարգ պիտակք եւ զգորշխայտք եւ խայտախարիւրք են. քանզի տեսի որչափ ինչ աւսնէր ընդ քեզ Լարան: Ես եմ ¹⁵Աստուած որ երեւեցայ քեզ ի տեղու՞ն Աստուծոյ՝, ուր օծեր ինձ զարձանն, եւ եզիր ¹⁶ուխտս. եւ արգ արի ել յերկրէս յայսմանէ, եւ երթ յերկիր ծննդեան քո, եւ եղէց ընդ քեզ:

14 Պատասխանի ետուն Ռաբէլ եւ Լիւս եւ ասեն ցնա, Միթէ դո՞ն եւս մեր այստուհետեւ բաժին եւ ժառանգութիւն ի

15 տան հօր մերոյ. Ո՞չ ապաքէն իբրեւ զօտարտախ համարեալ եմք նմա. զի վաճառեաց զմեզ եւ եկիր ուտելով զար-

16 ծախժ մեր. Ամենայն մեծութիւն ¹⁷եւ փառք՝ զոր եհան Աստուած ի հօրէ մերմէ, ¹⁷մեզ եղիցի՝ եւ որդւոց մերոց. արգ զոր ինչ ասաց քեզ Աստուած՝ արա:

¹ Եբբ. գորշխայտս եւ խայտախարիւս, եւ գամենայն այծս պիտակս եւ խայտախարիւս, գամենայն յորում իցէ սպիտակ, եւ զամենայն սեւս
² Եբբ. գարձուցանէր զերեսս խաչանցն առ գորշխայտսն եւ առ ամենայն սեւս որ էին ի խաչինսն Լարանու
³ Եբբ. ուժեղք
⁴ Եբբ. տարանային
⁵ Եբբ. տկարն
⁶ Եբբ. ուժեղն
⁷ Յեբբ. պատիւ

⁸ Եբբ. տաննիցս
⁹ Եբբ. ասէր պայպէս, Պիտակքդ
¹⁰ պիտակս ծնանէին
¹¹ Եբբ. ասէր թէ Գորշխայտքդ
¹² Եբբ. գորշխայտս ծնանէին
¹³ Եբբ. զխաչինս
¹⁴ Եբբ. որ եղանէին
¹⁵ Եբբ. Աստուած թէ թեւայ
¹⁶ Եբբ. ուխտ ընդ իս անդ
¹⁷ Եբբ. մեր է

17 Յարեալ Յակոբ, առ զկանայս իւր եւ զմանկուսնս իւր, եւ եհան զնոսա յուզատս:

18 Եւ խաղաղոցոյ զամենայն ինչս իւր եւ զամենայն ստացուածս իւր զոր արար ի Միջագետս Ասորոց, երթալ առ Իսահակ հայր իւր յերկիրն Քանանացոց:

19 Եւ Լարան երթեալ էր ի կաւարս խաչանց իւրոց, եւ զողացաւ Ռաբէլ զկուսս:

20 հօր իւրոց, եւ զողացաւ Յակոբ զսիրտ Լարանու ՚աներոյ իւրոյ՝ չոգասուել նմա:

21 Թէ գնացել է եւ գնաց ինքն եւ ամենայն որ ինչ իւր էր, եւ յարուցեալ անց ընդ Գետ եւ զիմեաց ի լեռոն Գաղատա:

22 Ազգ եղև Լարանու ՝Ասորոց յաւուրն:

23 Երրորդի, եթէ գնաց Յակոբ, եւ առեալ զեղբարս իւր ընդ իւր, սնդեցաւ զինի նորա ճանապարհ զեւթն սուուր, եւ եւ:

24 հաս նմա ի լերինն Գաղատայու, եւ եկն Աստուած առ Լարան Ասորի ի տեղեան զլէշերոյ եւ ստէ ցնա, Զգոյշ լեր անձին քում, գուցէ խօսիցիս ընդ Յակոբայ:

25 ՚անզգամութեամբ: Եւ եհաս Լարան Յակոբայ, եւ Յակոբ հար զխորան իւր ի լերինն, եւ Լարան կացոյց զեղբարս իւր ի լերինն Գաղատայու:

26 Եւ ստէ Լարան ցՅակոբ, Ընդէր աւարեր զայդ, ընդէր զազատահաց եղեր յինէն, ՝եւ զողացար զիս,՝ եւ վարեցեր:

27 զդասերս իմ իբրեւ զղերեալս սրոյ, ՝Եւ եթէ ազգ արարեալ էր ինձ,՝ առաքելի զքեզ սուրխութեամբ եւ արուեստակա:

28 նօք թմրիկաց եւ քնարաց: Եւ ՝էլք արդեւք արժանի՝ համբուրել զորդեակս իմ եւ զդասերս իմ, եւ արդ անմտութեամբ աւարերս: Եւ այժմ ձեռնհաս էի առնել քեզ չար, բայց Աստուած հօր քո երէկ ասաց ցիս, ստէ, Զգոյշ լեր գուցէ խօսիցիս ընդ Յակոբայ ՝անզգամութեամբ:

30 Եւ արդ գնացեալ երթաս, զի ցանկաւ նալով ցանկացեալ ես երթալ ի տուն հօր քո, եւ ընդէր զողացար զաստուածան իմ: Պատասխանի ետ Յակոբ եւ ստէ ցԼարան, Քանզի երկեաց, ասացի թէ գուցէ հանիցես զգոսերս քո յինէն, ՝եւ:

32 զամենայն ինչ զիմ: Եւ ստէ Յակոբ, ՝Առ որում զսցես զաստուածան քո, ՝մի կեցցէ առաջի՝ եղբարցս մերոց, եւ արդ

ձանիր ինչ ի քոց ընչից առ իս, եւ առցես: Եւ ոչ ՝ձանեալ առ նմա եւ ոչ ինչ, եւ ոչ՝ զխէր Յակոբ թէ Ռաբելայ:

33 ՝կնոջ իւրոյ՝ զողացեալ էր գնաս, եւ մտեալ Լարան յուզէր ՝ի տան Յակոբայ, եւ ՝ի տան Լիայ, եւ ՝ի տան երկոցուն հարձիցն, եւ ոչ զամէր, եւ ելեալ ՝ի տանէ անտի Լիայ եմուտ ՝ի տուն Ռաբելի: Իսկ Ռաբելի առեալ զկուսնս եղ ընդ ուզատս պատաստու, եւ նստաւ ի վերայ նոցա, եւ յուզեաց Լարան զամենայն ստղաւարն եւ ոչ եղիտ: Եւ նաստէ ցհայր իւր, Մի ինչ ձանր թուեսցի քեզ, տէր, ոչ կարեմ յոսն յառնել առաջի քո, քանզի ի կանանց օրէնս եմ: Եւ յուզեաց ՝Լարան զամենայն զսուսն՝ եւ ոչ եղիտ զկուսնս:

36 Բարկացաւ Յակոբ եւ կաղէր ընդ Լարանու, պատասխանի ետ Յակոբ եւ ստէ ցԼարան, Զինչ վեաս է իմ, կամ զինչ յանցանք են իմ, զի սնդեցար:

37 գնեա իմ: Եւ յուզեցեր զամենայն զինչս իմ, զինչ գտեր յամենայն ընչից ՝քոց ի տան իմում՝, զի առաջի եղբարցս իմոց եւ եղբարց քոց, եւ յանցիմանես:

38 ցես ի մէջ միւր երկոցունց: Այս քսան ամ է զի էի ընդ քեզ, ոչխարք քո եւ այժիք ոչ ՝ստերջացան, եւ վիսոյս մաքեաց քոց ոչ կերայ: Զգազանաբեկն ոչ բերի առ քեզ, այլ ես յանձնէ տուէի:

39 ՝զողուսնի տուրնքեան եւ զողուսնի գիշերոյ, Զցերեկ այրեալ լինէի ի սօթոյ, եւ զցայոց ի ցրտոյ, հատալ էր քուն:

41 յաչաց իմոց: Այս քսան ամ է ի տան քում էի, զչորեքտասան ամ փոխանակ զստերաց քոց վաստակեցի, եւ զվեց ամ ի խաչինս քո, եւ ՝խարեցեր զիս ի վարձս:

42 տանս բճացս՝ եթէ ոչ Աստուած հօր իմոյ, Աստուած Արբանամու եւ Երկեզն Իսահակայ էր ընդ իս, այժմ թերեւս ունայն իսկ արձակէիր զիս, այլ զատաւարանս իմ եւ զվաստակս ձեռաց իմոց հաս Աստուած, եւ յանցիմանեաց զքեզ երէկ:

43 Պատասխանի ետ Լարան եւ ստէ ցՅակոբ, Իտտերքդ՝ զստերք իմ են, եւ ուստտերքդ՝ ուստտերք իմ են, եւ խաչինքդ՝ խաչինք իմ են, եւ ամենայն ինչ զոր

1 Եբր. Ասորոց 2 Եբր. գաւառ 3 Եբր. բարի կամ չար 4 Եբր. Ընդէր թարգմանցեր զփախուստ քո, 5 Գողացար զիս, 6 Ե ոչ ազգ աւարեր ինձ, 7 Եբր. ոչ թողեր ինձ 8 Եբր. մի կեցցէ, որոնեա առաջի

7 Եբր. ի խորանի 8 Եբր. ի խորանէ 9 Եբր. ի խորան 10 Եբր. տան քո 11 Եբր. վիժեցին 12 Եբր. ի ձեռանէ իմմէ պահանջէիր զզողուսնի 13 Եբր. փոխեցեր զվարձս իմ տաննիցս

զու տեսանես՝ իմ է եւ գասերացդ իմոց . եւ արդ զի՞նչ արարից զոցա այսօր , կամ որդւոց զոցա զոր ես ծնայ՝ :

44 Բայց արդ եկ ուխտ զիցուք ես եւ զու , եւ եղիցի ի վկայութիւն ընդ իս եւ ընդ քեզ : ²Եւ ասէ ցնա , Ահա ոչ ոք է ի միջի մերում , բայց Աստուած վկայ ընդ իս

45 եւ ընդ քեզ : ³Եւ ասեալ Յակոբայ վէմ՝

46 կանգնեաց արձան : Եւ ասէ ցեղբարան իւր , Կուտեցէք քարինս . եւ կուտեցին քարինս եւ արարին բլուր , եւ կերան եւ

47 քարին անդ ի վերայ բլրոյն : Եւ կոչեաց զնա Լաբան ⁴Կարկառ վկայութեան՝ . եւ

48 Յակոբ կոչեաց զնա ⁵Կարկառ վկայ : Եւ ասէ ցնա Լաբան , Բլուրս այս վկայ է ընդ իս եւ ընդ քեզ այսօր : ²Եւ կոչեաց զնա Լաբան Բլուր վկայութեան , եւ Յակոբ կոչեաց զնա Բլուր վկայ . եւ ասէ Լաբան ցՅակոբ , Ահա բլուրս այս եւ արձանս այս՝ զոր կանգնեցի ընդ իս եւ ընդ քեզ , վկայ է բլուրս այս , վկայ է արձանս այս : ⁶ Իսնայ այնորիկ կոչեցաւ ա-

49 նուն բլրոյն ⁴Վկայութիւն , եւ ⁵Տեւին զորմէ՝ ⁶ասաց թէ տեսցէ ⁶Աստուած ընդ իս եւ ընդ քեզ , զի մեկնիմք ըսկեր ցնն , կերէ : Եթէ վշտացուցես զդասերս իմ , եթէ առցես կանայս առ դասերօք իմովք , զգոյշ լը՛ր՝ զի ոչ ոք է ընդ մեզ որ տեսանէ . Աստուած լիցի վկայ ընդ իս եւ

51 ընդ քեզ : Եւ ասէ Լաբան ցՅակոբ , Ահա կարկառս այս եւ ահա արձանս զոր

52 հաստատեցար ընդ իս եւ ընդ քեզ . Եւ զիցի վկայ կարկառս , եւ վկայ արձանս , զի ոչ ես անցից ըստ կարկառս , եւ մի զու անցանիցես ըստ բլուրս եւ ըստ ար-

53 ձանս ըստ այս՝ չարութեամբ : Աստուած Աբրահամու եւ Աստուած Եսքովրայ եւ զիցի դատաւոր ի միջի մերում , Աստուած հարցն նոցա : Եւ երդուաւ Յակոբ

54 յերկեզ հօր իւրոյ Իսահակայ : Եւ եղեն Յակոբ զենկիս ի լերինն , եւ կոչեաց զեղբարս իւր ուտել հաց . կերան եւ ար-

55 բին , եւ սգան ի լերին անդ : Եւ յարուցեալ Լաբան ի վաղիւ անդր համբուրեաց զորդիս իւր եւ զզստերս իւր եւ օրհնեաց զնոսա , եւ զնաց՝ դարձարարեալ Լաբանայ ի տեղի իւր :

¹ Եբբ. իմ է , եւ գասերաց իմոց զի՞նչ արարից զոցա այսօր , կամ որդւոց նոցա զորս ծնան
² Եբբ. պոխտե
³ Բաբ. Եկար. սահտուութե
⁴ Եբբ. Գազատոց
⁵ Եբբ. Մասիա (դիտանոց) , զի
⁶ Եբբ. Տէր

1 Եւ Յակոբ զնայ զձանապարհ իւր ²Եւ հայեցեալ ետես զբանակ Աստուծոյ բանակեալ . ³ Եւ ընդ առաջ եղեն նմա հրեշ-

2 տակը Աստուծոյ : Եւ ասէ Յակոբ իբրեւ ետես զնոսա , Այս բանակ Աստուծոյ է : Եւ կոչեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ ⁷Բանակս :

3 Եւ առաքեաց Յակոբ հրեշտակս յառաջ քան զինքն առ Եսաւ եղբայր իւր յերկիրն ի Մէջի , յայտարհն Եդովմայ .

4 Պատուէր ետ նոցա եւ ասէ , Այսպէս առաջիք տեսն իմում Եսաւայ , թէ Այսպէս ասէ ծառայ քո Յակոբ , Ընդ Լաբանայ կեցի եւ յամեցի մինչեւ ցայժմ .

5 Եւ եղեն իմ արջառ եւ ոչխար եւ էջը , ծառայք եւ ազակնայք . եւ առաքեցի պատմել տեսնն իմում Եսաւայ զի դոցէ

6 ծառայ քո չտորն առաջի քո : Եւ դարձեալ հրեշտակացն առ Յակոբ՝ ասեն , Չոգար առ Եսաւ կիրայր քո , եւ դայ ընդ առաջ քո , եւ չորեք հարեւր այր ընդ նմա :

7 Չահի հարաւ Յակոբ , եւ տարակուսեալ էր . եւ զատոց զժողովուրդն որ ընդ նմա էր , եւ զարջառ եւ զոչխար եւ

8 զուզտս յերկուս բանակս . Եւ ասէ Յակոբ , Եթէ եկեացէ Եսաւ յառաջին բանակն եւ հարցէ զնա , ապրեացի երկրորդ

9 բանակն : Եւ ասէ Յակոբ , Աստուած հօր իմոյ Աբրահամու եւ Աստուած հօր իմոյ Իսահակայ , Տէր , որ ասացեր ցնա թէ երթ յերկիր ծննդեան քո եւ բարի ա-

10 բարից քեզ . Չեմ բաւական ամենայն արդարութեանն եւ ճշմարտութեանն զոր արարեր ընդ ծառայի քում . զի ցուպ ի ձեռն անցի ընդ այս Երդանան , եւ

11 արդ աւտօրիկ եղէ յերկուս բանակս : Եւ ապրեցո զիս ի ձեռոց եղբոր իմոյ Եսաւայ . զի գահի հարեալ եմ ես ի նմանէ , զուցէ եկեալ հարկանիցէ զիս , մայր առ

12 մանկան : Եւ զու ասացեր թէ ⁸Բարի արարից քեզ , եւ եղից զգաւակ քո իբրեւ գաւաւազ ծովու որ ոչ թուրցի ի բաղձութենէ :

13 Եւ ննջեաց անդ զայն զիչեր . եւ առ յորոց ամէէն ձեռամբ իւրով պատարագս , եւ առաքեաց Եսաւայ եղբոր իւրում ,

14 Այժմ երկերիւր , քազս քսան , մարխոս

15 երկերիւր , խոյս քսան , Ուղտս ⁹ճննայս

⁷ Եբբ. Մանայիմ
⁸ Եբբ. Առնելով արարից քեզ բարի
⁹ Եբբ. ստնտուս

կողմամբը հանգերձ՝ երեսուն, կոխ քա-
 16 մարուսի սասն : Եւ ետ ի ձեռս ծառա-
 լից խրոց հօտս հօտս սասնձինն : Եւ ա-
 սէ ցճառայան խւր, երթայր զուք յառաջ
 17 նկցիք հօտս ի հօտից : Պատուիրեաց ա-
 ռաջնայն եւ ասէ, Եթէ պատանիցէ քեզ
 ետաւ եղբայր իմ, եւ հարցանիցէ թէ Ո՞չը
 ես եւ յո՞ երթաս եւ ո՞չը է այդ որ ա-
 18 ռաջի քո երթայ, Ասացես, թէ Ծառայի
 քո Յակորայ պատարազք են, զոր ա-
 ռաքեաց տեսան իւրում Ետաւայ : Եւ
 19 ինքն զկնի մեր գայ : Պատուիրեաց Վա-
 ռաջնուն եւ երկրորդին եւ երրորդին,
 եւ ամենեցուն որ երթային յառաջ զհետ
 խաշանոյն՝ ասէր, Ըստ բանիս այսմիկ
 խօսեսցիք ընդ Ետաւայ, յորժամ գտա-
 20 նիցէք զնա : Եւ առաջիք, Անա ծառայ
 քո Յակոր գայ զհետ մեր : Քանզի ասաց
 թէ Յածուցից զերեսս նորա պատարա-
 21 զօք որ երթան առաջի, եւ սպաս տե-
 սից զերեսս նորա, թերեւս արասցէ մե-
 22 ծարանս երեսաց իմոց : Եւ երթային յա-
 ռաջապոյն ընծայքն քան զնա : Եւ ինքն
 ննչեաց զայն զիչեր անդէն ի բանակին
 23 Եւ յարուցեալ ինմին զիչերն առ զերկուս
 կանայան եւ զերկուս ազախնայան եւ
 զմետասան որդիս իւր, եւ անց ընդ հունն
 24 Յարոկայ : Եւ առ անցոյց զնոսս ընդ
 ձորն, եւ զամենայն ինչ որ իւր էր :
 25 Եւ մնաց Յակոր միայն : Եւ մարտեաւ
 այր մի ընդ նմա մինչեւ ցառաւօտ : Եւ
 իրրեւ ետես թէ ոչ յազթէ նմա, բունն
 եհար զամուրալից զբառն նորա, եւ ըն-
 զարմացոյց զամուրալի զբառն Յակորայ
 26 ի կուռեչն իւրում ընդ նմա : Եւ ասէ
 ցնա, Արձակեա զիս, քանզի այդ եղեւ :
 եւ նա ասէ, Ոչ արձակեցից զքեզ, ե-
 27 թէ ոչ օրհնեսցես զիս : Եւ նա ասէ ցնա,
 Զի՞նչ անուն է քո : Եւ սա ասէ ցնա,
 28 Յակոր : Եւ ասէ ցնա, Յայսմ հեռէ ոչ
 կոչեսցես զանուն քո Յակոր, այլ ²Իս-
 րայել եղիցի անուն քո : զի ժուժկայե-
 ցեր ընդ Աստուծոյ եւ ընդ մարդկան,
 29 ³Պօրաւոր լիջիր : Եհարց Յակոր եւ ասէ,
 Պատմեա ինձ զանուն քո : Եւ ասէ, Զի՞
 հարցանես զանուանէ իմմէ : Եւ օրհնեաց
 30 զնա անդ : Եւ կոչեաց Յակոր զանուն
 տեղւոյն այնորիկ ⁴Տեսիլ Աստուծոյ : զի

տեսի զԱստուած զէմ յանդիման, եւ
 ապրեցաւ անձն իմ :
 31 Եւ ծարեաց նմա արեւ իրրեւ ⁵անց
 Տեսիլն Աստուծոյ : Եւ նա կազայր եր-
 32 թայր ի զբառէ անտի : Վասն այնորիկ
 ոչ ուսան որդիքն Իսրայելի զամուրալի
 զոր ընդարմացոյց, որ է ի վերայ տախ-
 ասակի զբառն, մինչեւ ցայսօր : զի բառն
 եհար զտախասակէ զբառն Յակորայ, եւ
 ընդարմացոյց զամուրալի նորա :

ԳԼ . ԼԳ

1 ⁹Զաչս իւր ի վեր երարձ Յակոր եւ ե-
 սես, Եւ հնա Ետաւ ¹Եղբայր իւր՝ գայր,
 եւ ընդ նմա արք չորեք հարեւր : Եւ
 թաչխեաց Յակոր զմանկուսն ի Լիա եւ
 2 յԹաքէլ, եւ յերկուս ազախնայան : Եւ
 արար զերկուս ազախնայան եւ զորդիս
 նոցա առաջի, եւ զԼիա եւ զորդիս նո-
 րա զինի, եւ զԹաքէլ եւ զՅովսէփ հուսկ
 3 յետոյ : Եւ ինքն անց յառաջ քան զնո-
 սա, եւ երկիր եպագ եւթն անգամ ի
 վերայ երկրի՝ մինչեւ մերձենալ առ եղ-
 4 բայն իւր : Եւ ընթացաւ Ետաւ ընդ ա-
 ռաջ նորա : զիրկս արկ նմա ¹Եւ համ-
 բուրեաց, եւ անկաւ ի վերայ պարա-
 նոցի նորա եւ համբուրեաց զնա : Եւ լա-
 5 ցին երկրքեան : Եւ հայեցեալ ի վեր ե-
 տես զկանայան եւ զմանկուսն, եւ ա-
 սէ, Դոքա զինչ են քո : Եւ նա ասէ,
 Մանկուսք իմ են, որովք ողորմեցաւ
 6 Աստուած ծառայի քում : Եւ մատեան
 ազախնայքն եւ որդիք նոցա, եւ երկիր
 7 պագին նմա : Եւ մատեաւ Լիա եւ որ-
 դիք իւր եւ երկիր պաղին նմա : յետոյ
 մատեա Յովսէփ եւ Թաքէլ եւ երկիր
 8 պագին նմա : Եւ ասէ, Զի՞նչ էր այն
 ամենայն չու որ ինձ դիպեցաւ : Եւ նա
 ասէ, Զի գտցէ շնորհս ծառայ քո ա-
 9 ռաջի քո : Եւ ասէ Ետաւ, Կայ եւ իմ
 10 շատ, եղբայր, քեզ լիցի քոյդ : Եւ ասէ
 Յակոր, Մի այգալէս, եթէ գար շնորհս
 առաջի քո, ընկալ զընծայան ի ձեռաց
 իմոց : Քանզի այնպէս տեսի զերեսս քո՝
 որպէս ոք տեսանիցէ զերեսս Աստուծոյ,
 11 եւ զուարթացիս ընդ իս : Եւ առ զօրհ-
 նութիւնսդ իմ զոր մատուցի քեզ : զի
 ողորմեցաւ ինձ Աստուած, եւ է իմ ա-
 մենայն ինչ : Եւ բանագատեաց զնա, եւ
 12 առ : Եւ ասէ, Զուրեցուք զնացուք եւ
 13 ⁶Երթիցուք զուղղորդն : Եւ ասէ ցնա,

¹Յեբր. գալուստ ²Այլն, որ մարտնի ընդ Աս-
 տուծոյ ³Եբր. և զօրաւոր եղեր ⁴Եբր. Փանուել

⁵Եբր. անց ընդ ⁶Եբր. երթայց առաջի քո

Տէր իմ ինքնին գիտէ, զի մանկուներս մատաղ են, եւ ոչխարի եւ արջառոյ ծրնունդ արձակեալ է. եւ եթէ մի օր ստիպեմ զդոսա, մեռանին ամենայն խաւ:

14 չինքդ, Այլ յառաջեցէ տէր իմ քան զծառայ իւր, եւ ես ՚բստ կարի եւ բստ պարապոյ ճանապարհիդ՝ առաջի իմ, եւ բստ կաղորդել մանկանց ՚բմոց խաղացից, մինչեւ եկից առ տէր իմ ի Սէիր:

15 Եւ ասէ Եսաւ, իսկ թողից առ քեզ ի ժողովրդենէ աստի որ ընդ իսկն. եւ նա ասէ, Ընդէր իցէ ինձ այդ, շատ է:

16 զի գտի չնորհս առաջի քո, տէր: Եւ զարձաւ յաւուր յայնմիկ Եսաւ. ընդ ճանապարհ իւր ի Սէիր:

17 Եւ Յակոբ չուեաց ի Պորանս եւ արար իւր սնոց տունս, եւ խաչանոց իւրոց արար զպաշարս. վասն այնորիկ կոչեաց զանուն սեղեղն այնորիկ Պորանս:

18 Եւ եկն Յակոբ ի Սաղէմ քաղաք Սիկիմացոց, որ է յերկրին Քանանացոց, իրրեւ եկն ի Միջագետաց Ասորոց, եւ

19 քնակեցաւ յանդիման քաղաքին: Եւ ստացաւ զվիճակ անպին ուր եհար զիտւրան իւր՝ յեմովրայ Տորէ Սիւքիմայ հաւ:

20 Եւ Երեմ Դոնարի: Եւ չինեաց անդ սեղանս, եւ կարգաց զԱստուած Իսրայելի:

ԳԼ . ԼԻ

1 Եւ ել Դինա զուստր Լիայ՝ զոր ծնաւ Յակոբայ, ի դինն գատերայ աշխարհին:

2 Եւ ետես զնա Սիւքեմ որդի Եմովրայ Քոռեցի, որ իշխանն էր երկրին, եւ առ զնա, եւ ննջեաց ընդ նմա, եւ տառապեցոյ զնա: Եւ ուշ եղեալ Դինայի գատերն Յակոբայ՝ սիրեաց զկոյսն, եւ խօսեցաւ բստ մտաց կուսին: Եւ խօսեցաւ Սիւքեմ ընդ Եմովրայ Տոր իւրոց եւ ասէ, Առ զու ինձ զազջիկս զայս 5 կնութեան: Եւ լուաւ Յակոբ եթէ պրզծեաց որդի Եմովրայ զԴինա զզուստր նորա. եւ որդիք նորա էին ի խաչինս ի զաչտի. լուռ եղեւ Յակոբ մինչեւ եկին նոքա: Եւ ել Եմովր հայր Սիւքեմայ առ Յակոբ խօսել ընդ նմա: Եկին եւ որդիքն Յակոբայ ի զաչտէ. իբրեւ լուան, ստրջացան արքն, եւ տրտմու-

թիւն էր նոցա յոյժ. զի խայտառակութիւն արար յԻսրայելի, մասնելով առ զուստրն Յակոբայ, եւ ոչ այնպէս զճարիցի: Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա Եմովր եւ ասէ, Սիւքեմ որդի իմ սիրեաց ոգւովք չափ զզուստրն ձեր. արդ տուք 9 գնա նմա կնութեան, Եւ արարէք ընդ մեզ իննամութիւն. զզատերս ձեր տուք մեզ, եւ զգատերս մեր ասէք որդւոց 10 ձերոց. Եւ քնակեցէք ի միջի մերում, եւ երկիրդ անա ընդարձակ է առաջի ձեր, եւ քնակեցէք եւ շահեցարուք ի դմա, եւ ստացարուք ստացուածս ի 11 դմա: Եւ ասէ Սիւքեմ ցնայր նորա եւ ցեղբարս նորա, Գաից չնորս առաջի 12 ձեր, եւ զոր ինչ ասիցէք՝ տացուք: Յաճակեցէք յոյժ զվարձանս եւ զօժիտս, եւ սայ՝ որչափ եւ ստիցէք. եւ տուք 13 ինձ զազջիկն զայն կնութեան, Պատասխանի ետուն որդիքն Յակոբայ Սիւքեմայ եւ Եմովրայ Տոր նորաննկութեամբ, եւ ասնն ցնոսա՝ (վասն զի պղծեցին 14 զԴինա զքոյր նոցա) Եւ ասնն Տմաւոն եւ Դեւի եղբորքն Դինայ՝ որդիքն Լիայ՝, Ոչ կարեմք ասնեկ զայդ բան, տալ զքոյրն մեր ասն անթլխասի, քանզի նախատինք 15 են մեզ. Բայց այսու նամանեցուք ձեզ, եւ քնակեցուք ի միջի ձերում, եթէ լինիցիք իրրեւ զմեզ եւ զուք ի թլխա- 16 տիկ ձեզ զամենայն արու, Եւ տացուք զգատերս մեր ձեզ, եւ ի գատերաց ձերոց տացուք մեզ կանայս, եւ քնակեցուք առ ձեզ, եւ եղիցուք իրրեւ սզգ մի:

17 Այսա թէ ոչ լսիցէք մեզ թլխասել, առ 18 եայ զգատերս մեր ի բաց գնացուք: Եւ հաճոյ թուեցան բանքն առաջի Եմովրայ, եւ առաջի Սիւքեմայ որդւոց Եմովրայ:

19 Եւ ոչ յամեաց պատամինն ասնեկ զբանն, զի յոյժ հարեալ էր ի գատերն Յակոբայ. եւ նա էր պատուականագոյն քան զամենեւեանն որ ի տան Տոր նորա էին:

20 Եւ եկին Եմովր եւ Սիւքեմ որդի նորա ի գուռն քաղաքին իւրեանց, եւ խօսեցան ընդ արս քաղաքին իւրեանց եւ 21 տանն, Որեարն այն խաղաղութեամբ են ընդ մեզ. արդ քնակեցեան յերկրիս եւ շահեցցին ի սմա. զի երկիրս ընդարձակ է առաջի նոցա, զգատերս նոցա առցուք մեզ կանայս, եւ զգատերս մեր

1 Եբբ. մեղմով բստ գնացից խաչանցդ 2 Սեբբ. գլխոս 3 Եբբ. Սոկբովթ, ոչ-ի-ն-ն, փարսեք 4 Կամ, արծաթեայ 5 Եբբ. կոչեաց գնա Աստուած, Աստուած Իսրայելի 6 Եբբ. Խեւացի 7 Եբբ. խօսեցան 8 Եբբ. ցնոսա 9 Եբբ. հաւանեցուք ձեզ 10 Եբբ. զզուստր

22 տացուք նոցա: Բայց միայն այսու համանկեցն մեզ որեարն՝ ընակել ընդ մեզ լինել արզ մի, ի թլփատել մեզ զամուհայն արու, որպէս նոքայն թլփատեալ

23 են: Եւ ինչք նոցա եւ անասունն նոցա եւ չորքոտանի նոցա ոչ ապաքէն մեր լինիցի: Բայց այսու եւեթ համանկեցուք նոցա, եւ ընակեացն ի միջի մերում:

24 Եւ լուան Եմովրայ եւ Սիւքեմայ որդւոյ նորա ամենեքին որ ելանէին ընդ գուան քաղաքին իւրեանց. եւ թլփատեցին զմարմին անթլփատութեան իւրեանց ամենայն արու, ամենեքին որ ելանէին ընդ գուան քաղաքի նորա:

25 Եւ եղեւ յաւուրն երրորդի մինչդեռ էին նոքա ի ցաւան, առին երկու որդիքն Յակորայ, Եմաւոն եւ Դեւի եղբարք Դինայ՝ իւրաքանչիւր զսուր իւր, եւ մտին ի քաղաքն կազմութեամբ, եւ կուտարեցին զամենայն արու. Եւ զԵմովր եւ զՍիւքեմ զորդի նորա սպանին ի սուր սուսերի. եւ առին զԴինա ի տանէ Սիւքեմայ եւ ելին: Եւ որդիքն Յակորայ մտին ի վերայ վիրաւորացն, եւ առին աւար զքաղաքն, յորում պղծեցին զԴինա

28 զքոյրն նոցա. Զարջաու եւ զոչխար եւ զէչս նոցա որ էին՝ ի քաղաքին, եւ որ

29 ինչ ի բացի էր՝ առին. Եւ զամենայն մարդագրի նոցա, եւ զամենայն՝ զկահ եւ զկարասի նոցա, եւ զկանայս նոցա զերեցին, եւ յախչտակեցին որ ինչ էր

30 ի քաղաքին եւ որ ինչ՝ ի տունս եւ աւսէ Յակոր գճմաւոն եւ ցլեւի, Ստելի արարէք զիս, երեւել անդամ ամենայն՝ ընակչաց երկրիս ի մէջ Քանանացւոց եւ Փերեգացւոց. եւ ես սակաւաւոր եմ թուով, արդ եթէ ժողովցին ի վերայ իմ եւ հարկանիցեն զիս, սատակելով սատակիցիմ եւ ես եւ տուն իմ: Եւ ասեն,

31 Իսկ զիմորդ զի իբրեւ զբող քարչեցին զքոյրն մեր:՝

ԳԼ. ԼԵ

1 Եւ ասէ Աստուած ցՅակոր, Արի եյ ի տեղին ի Բեթէլ, եւ անդ ընակեացիս,

եւ արացես անդ սեղան Աստուծոյ որ երեւեցան քեզ ի փախչելն քո յերեսոց

2 Եսաւայ եղբոր քո: Եւ ասէ Յակոր ցընտանիս իւր եւ ցամենակն որ ընդ նմա էին, Ի բաց առէք զաստուածսդ օտարոտիս որ ընդ ձեզ են ի միջոյ ձերմէ, եւ սրբեցարուք, եւ փոխեցէք զպատուճանս ձեր. Եւ յարուցեալ կցուք ի Բեթէլ, եւ արացուք անդ սեղան Աստուծոյ, որ լուաւ ինձ յաւուր նեղութեան, որ էր ընդ լս եւ ասրեցոց զիս

3 ի ճանապարհին՝ զոր գնացի: Եւ ետուն ցՅակոր զաստուածսն օտարոտիս որ էին ի ձեռս նոցա, եւ զլինդս որ յականջս իւրեանց. եւ ծածկեաց զնոսա Յակոր ի ներքոյ բեւեկոտն ի Սիկիմ, եւ կորոյս զնոսա մինչեւ ցայսօր ժամանակի: Եւ չուեաց Իսրայէլ ի Սիկիմայ՝. եւ եղեւ ան Աստուծոյ ի վերայ քաղաքացն որ չուրջ զնուաւ, եւ ոչ ելին զձեռս որդւոցն իսրայելի: Եւ եկն Յակոր ի Լուզ, որ է յերկրին Քանանացւոց, այն ինքն է Բեթէլ, ինքն եւ ամենայն ժողովուրդն որ ընդ նմա. Եւ շինեաց անդ սեղան, եւ կոչեաց զանուն տեղւոյն՝ Բեթէլ. զի անդ երեւեցաւ նմա Աստուած ի փախչել նորա յերեսաց Եսաւայ եղբոր իւրոյ:

8 Եւ մեռաւ Դեբուրա դայեակն Ռեբեկայ, եւ թաղեցաւ ի ներքոյ Բեթելայ ընդ կաղնեաւն. եւ կոչեաց զանուն նորա Կաղնի սոյոյ:

9 Եւ երեւեցաւ Աստուած Յակորայ՝ մինչդեռ անդ էր ի Լուզ, յորժամ եկն ի Միջագետաց Ասորոց, եւ օրհնեաց զնա Աստուած: Եւ ասէ ցնա Աստուած, Անունդ քո Յակոր՝ ոչ եւս կոչեսցի Յակոր, այլ Իսրայէլ եղիցի անուն քո. եւ կոչեաց զանուն նորա Իսրայէլ: Եւ ասէ ցնա Աստուած, Ես եմ Աստուած զքաւական՝. աճեսլիք եւ բազմաջիր. աղգք եւ ժողովք ազգաց եղիցին ի քէն,

12 եւ թագաւորք յերանաց քոց կցին: Եւ զերկիրդ զոր ետու Արրահամու եւ Իսահակայ՝ քեզ տաց զգա, քեզ եղիցի, եւ զաւակի քում յետ քո տաց զերկիրդ զայդ:

13 Եւ վերացաւ ի նմանէ Աստուած ի տեղւոյնէն ուր խօսեցաւ ընդ նմա: Եւ կանգնեաց Յակոր արձան ի տեղուոյն ուր

1 Եբր. հաւանեցին 2 Եբր. հաւանեցուք 3 Եբր. նորա 4 Եբր. համարձակութեամբ 5 Եբր. եւ որ ինչ էր 6 ՅԵբր. ոչ-ի-տէ 7 Եբր. և զամենայն մանկուան նոցա և 8 Եբր. Տագնապեցուցէք զիս յինել զարշեի 9 Եբր. Միթէ Իբրեւ ընդ բող՝ պարտ էր գնալ ընդ քեռ մերում:

10 Եբր. ի Սիւքեմ (5) եւ չուեցին 11 Եբր. Յակորայ 12 Եբր. Աստուած Բեթելայ 13 Եբր. Ամենակալ

խօսեցաւ ընդ նմա , արձան քարեղէն ,
և նստիբնաց ի նմա նուէրս , և արկ ի
15 վերայ նորա եւզ : Եւ կոչեաց զանուն
տեղւոյն ուր խօսեցաւ ընդ նմա Աս-
տուած՝ Բեթէլ :

16 Եւ չուեաց ի Բեթելայ . և եղև
իրբևե մերձեցաւ ի Քարբաթա երկիր ,
մտանել՝ յԵփրաթա , ծնաւ Ռաքէլ , և

17 գժուարածին եղև ի ծննդեաննս և եղև
ի վշտանայն նորա ի ծննդեանն , և ասէ
ցնա ծնուցիչն , Քաջարեկաց , զի և

18 այդ ևս քո ուսոր է : Եւ եղև ընդ
հանել ուրոցն , քանզի մեռաւ , կոչեաց
զանուն նորա Ուրի վշտաց խոց , և

19 հայրն կաշեաց զնա Յենիթամին : Մեռաւ
Ռաքէլ և թաղեցաւ ի ծանապարհին Եփ-
20 րաթայ , այն խոյ է Բեթլղեհնս և կանդ-
նեաց Յակոբ արձան ի վերայ շիրմին նո-
րա , այն է արձան շիրմի Ռաքելայ մինչ-
չեւ ցայսօր ժամանակի :

21 Եւ չուեաց Իսրայել և ևհար զխորուն
22 իւր յայնիկոյ աշտարակին Գաղերայ : Եւ
եղև իրբև բնակեաց Իսրայել յերկրին
յայնմիկ , զնաց Ռուբէն և ննջեաց ընդ
Բալլայ հարձի հօր իւրոյ . յուա Իսրայել
Յեւ չար թուեցաւ ստաջի նորա՝ :

Եւ էին որդիք Յակոբայ երկոտասանք .
23 Որդիք Լիայ , անդրանիկ Յակոբայ՝ Ռու-
բէն , Շմուոն , Ղեւի , Յուդա , Իսաքար ,
24 Զարուզն . Եւ որդիք Ռաքելի՝ Յովսէփ
25 և Բենիթամին . և որդիք Բալլայ նա-
ժըլայն Ռաքելայ՝ Դան և Նեփթալիմ :

26 Եւ որդիք Սելյայ նաժշտին Լիայ՝ Գաղ
և Ասեր : Այս են որդիք Յակոբայ , որ
եղևն նմա ի Միջագետս Ասորոց :

27 Եւ եկն Յակոբ առ Իսահակ հայր իւր
ի Մամբրէ՝ ՚ի քաղաք դաշտին՝ , այն է
Քերթն , յերկրին Քանանացոց ,՝ ուր
պանդխտեցան Արբաճամ և Իսահակ :

28 Եւ եղևն ամենայն աւուրք Իսահակայ
զոր երկեաց՝ ամք հարկայ և ութսուն :

29 Եւ պակասեալ Իսահակայ մեռաւ , և
յաւելաւ յազգ իւր , ծերացեալ և լի
աւուրք . և թաղեցին զնա Եսաւ և
Յակոբ որդիք իւր :

ԳԼ . 19

1 Եւ այս են ծնունդք Եսաւայ , նա է Ե-

1 Եբր. չուեցին ի Բեթելայ , և էր տակաւին ճա-
նապարհ ի մտանել . 2 Այս է Եսաւ , որդի աջոյ
3 Եբր. գալտե 4 Եբր. ի քաղաքին Աբրոկայ
(տես ԳԼ . ԻԿ . 2)

2 զովմ : Եւ առ իւր Եսաւ կանայս ի զըս-
տերաց Քանանացոց , զԱղգա զգուսոր
Ելոնայ Քետացոյ , և զՈղիբամա գուսոր
Անայի՝ որդւոյ Սերեղովնի Խեացոյ ,

3 Եւ զԲասեմաթ զգուսոր Իամայիլի՝ զքոյր
4 Նարէութայ : Եւ ծնաւ Աղգա Եսաւայ
զԵղիբայ , և Բասեմաթ ծնաւ զՌա-

5 գուէլ , և Ողիբամա ծնաւ զՅէուս և
զԵղզոմ և զԿորիս . սքաւ են որդիք Ե-
սաւայ , որ եղևն նմա յերկրին Քանա-
նացոց :

6 Եւ առ Եսաւ զկանայս իւր և զու-
տերս և զգասերս իւր և զամենայն
մարդիկ տան իւրոյ , և զամենայն ինչս
և զանասուն , և զամենայն ինչ զոր
ստացաւ Յեւ զոր արար՝ յերկրին Քանա-
նացոց , և գնաց յերկրէն Քանանա-

ցոց յերեսաց Յակոբայ եղբօր իւրոյ :
7 Զի էին բազում ինչք նոցա ի միասին
բնակերոյ . և ոչ կարէր երկիրն պան-
զըլատուիւնս հանդարտել նոցա ի բազ-

8 մաթևնէ ընչից իւրեանց : Եւ բնակե-
ցաւ Եսաւ ի լերինս Սէիր . Եսաւ՝ որ նա
ինքն է Եղովմ :

9 Եւ այս են ծնունդք Եսաւայ՝ հօրն Ե-
10 զովմայեցոց , ի լերինս Սէիր : Եւ այս
են անունք որդւոցն Եսաւայ . Եղիբազ
որդի Աղգայի կնոջ Եսաւայ , և Ռա-
գուէլ որդի Բասեմաթայ կնոջ Եսաւայ :

11 Եւ եղևն որդիք Եղիբազայ՝ Թեման ,
Ուլմար , Սովքար , Գոթոմ և Կենէղ :
12 Եւ Թամնա էր հարձ Եղիբազու որդւոյ
Եսաւայ , և ծնաւ Եղիբազու զԱմազէկ .
սքաւ են որդիք Աղգայի կնոջ Եսաւայ :

13 Եւ այս են որդիք Ռագուէլի՝ Նաքովթ ,
Զարեն , Սամնա և Մեդա . սքաւ են որ-

14 դիք Բասեմաթայ կնոջ Եսաւայ : Եւ այս
են որդիք Ողիբամայ գասեր Անայի որդւոյ
Սերեղովնի կնոջ Եսաւայ , և ծնաւ Ե-
սաւայ զՅէուս և զԵղզոմ և զԿորիս :

15 Սքաւ են իշխանք՝ որդիք Եսաւայ .
որդիք Եղիբազու անդրանկանն Եսաւայ ,
իշխան Թեման , իշխան Ուլմար , իշխան
Սովքար , իշխան Կենէղ , իշխան Կորիս ,
իշխան Գոթոմ , իշխան Ամազէկ . սքաւ
են իշխանք Եղիբազու յերկրին Եղով-

16 մայեցոց . սքաւ են որդիք Աղգայի և
այս են որդիք Ռագուէլի որդւոյ Եսաւայ .
իշխան Նաքովթ , իշխան Զարեն , իշխան
Սամնա , իշխան Մոզէ . այս են իշխանք
Ռագուէլի յերկրին Եղովմայ . սքաւ են որ-

17 դիք Բասեմաթայ կնոջ Եսաւայ : Եւ այս
են որդիք Ողիբամայ գասեր Անայի որդւոյ
Սերեղովնի կնոջ Եսաւայ , և ծնաւ Ե-
սաւայ զՅէուս և զԵղզոմ և զԿորիս :

18 Սքաւ են իշխանք՝ որդիք Եսաւայ .
որդիք Եղիբազու անդրանկանն Եսաւայ ,
իշխան Թեման , իշխան Ուլմար , իշխան
Սովքար , իշխան Կենէղ , իշխան Կորիս ,
իշխան Գոթոմ , իշխան Ամազէկ . սքաւ
են իշխանք Եղիբազու յերկրին Եղով-

19 մայեցոց . սքաւ են որդիք Աղգայի և
այս են որդիք Ռագուէլի որդւոյ Եսաւայ .
իշխան Նաքովթ , իշխան Զարեն , իշխան
Սամնա , իշխան Մոզէ . այս են իշխանք
Ռագուէլի յերկրին Եղովմայ . սքաւ են որ-

20 դիք Բասեմաթայ կնոջ Եսաւայ : Եւ այս
են որդիք Ողիբամայ գասեր Անայի որդւոյ
Սերեղովնի կնոջ Եսաւայ , և ծնաւ Ե-
սաւայ զՅէուս և զԵղզոմ և զԿորիս :

21 Սքաւ են իշխանք՝ որդիք Եսաւայ .
որդիք Եղիբազու անդրանկանն Եսաւայ ,
իշխան Թեման , իշխան Ուլմար , իշխան
Սովքար , իշխան Կենէղ , իշխան Կորիս ,
իշխան Գոթոմ , իշխան Ամազէկ . սքաւ
են իշխանք Եղիբազու յերկրին Եղով-

22 մայեցոց . սքաւ են որդիք Աղգայի և
այս են որդիք Ռագուէլի որդւոյ Եսաւայ .
իշխան Նաքովթ , իշխան Զարեն , իշխան
Սամնա , իշխան Մոզէ . այս են իշխանք
Ռագուէլի յերկրին Եղովմայ . սքաւ են որ-

են որդիք Ողիբամայ կնոջ Եսաւայ . իշխան Յէուս , իշխան Յեզղոմ , իշխան Կորիս . այս են իշխանք Ողիբամայ գտեր

19 Անայի կնոջ Եսաւայ : Այս են որդիք Եսաւայ , եւ այս են իշխանք նոցա , ¹եւ

20 այս են որդիք՝ Եղովմայ Եւ այս են որդիք Սէիրայ Քոռացւոյ որ ընակեալ էր յերկրին . Դովտան , Սերաղ , Սերեզովե , Անա ,

21 Դեսոն եւ Ասեր եւ Ռիտոն . սաքա են իշխանք Քոռեցւոյն , որդւոյ Սէիրայ յերկրին Եղովմայ : Եւ եղեն որդիք Դովտանայ՝ Քոռի եւ Եման , եւ քոր Դովտանայ՝

23 Թաման : Եւ սաքա են որդիք Սորաղայ . Գողոմ եւ Մանաքաթ եւ Գերաղ եւ

24 Մովիար եւ Ովեան : Եւ այս են որդիք Սերեզովի . Այիէ եւ Ովեան . այս Ովեանն է որ եղիտ ²զաղբերն յանապատի՝ մինչ արածէր զէջն Սերեզովի հօր

25 իւրոյ : Եւ այս են որդիք Անայի . Դեսոն

26 եւ Ողիբամա զուսար Անայի . Եւ այս են որդիք Դեսոնայ . Անազան եւ Եսրան

27 եւ Յեթրան եւ Քառան : Եւ այս են որդիք Ասերայ . Բալլան եւ Զուկան եւ

28 ³Ոմեիկան եւ՝ Ուկամ : Եւ այս են որդիք ⁴Ռիտոնի . Ովս եւ Առան : Եւ այս են իշխանք Քոռեայ . իշխան Դովտան , իշխան Սովբաղ , իշխան Սերեզոն , իշխան

30 Անա , իշխան Դեսոն , իշխան Ասեր , իշխան ⁵Ռիտոն . այս են իշխանք Քոռեայի պետութիւնս իւրեանց յերկրին Եղովմայ :

31 Եւ այս թագաւորք են որ թագաւորեցին յերկրին Եղովմայիցոց , մինչչեւ թագաւորեալ էր թագաւոր յԻսրայելի :

32 Եւ թագաւորեաց յեղովմ Բաղա որդի Սեպփուրայ . եւ անուն քաղաքին նորա Դեննարա : Եւ մեաւ Բաղա , եւ թագաւորեաց ընդ նորա Յովբար որդի Զաւ

34 ընի ի Խոորայ : Եւ մեաւ Յովբար , եւ թագաւորեաց ընդ նորա Ասով յերկրէ

35 ըէ Թեմանացոց , Եւ մեաւ Ասով , եւ թագաւորեաց ընդ նորա Աղազ որդի Բաղաղայ , որ կոտորեաց զՄազիամ ի գաշտին Մովբացոց . եւ անուն քաղաքի նորա Գեթէմ : Եւ մեաւ Աղազ , եւ թագաւորեաց ընդ նորա Մամաղա ի

37 Մասեկիայ , Եւ մեաւ Մամաղա , եւ թագաւորեաց ընդ նորա Սաւուզ յԻսրայելայ՝

38 որ առ Դեսեղերն : Եւ մեաւ Սաւուզ , եւ թագաւորեաց ընդ նորա Բալլայենն

39 որդի Ոքսորայ : Եւ մեաւ Բալլայենն որդի Ոքսորայ , եւ թագաւորեաց ընդ նորա Աղազ Յորդի Բարաղայ՝ . եւ անուն քաղաքի նորա Փոգով , եւ անուն կնոջ նորա Մետարէէլ զուսար Մաւուսանք ³որդւոյն Մաւուսայ եւ՝ իշխանացն Եսաւայ յաղէ իւրեանց , ըստ տեղիս իւրեանց՝ ³յաշխարհս իւրեանց , եւ ի տոհմս իւրեանց՝ ըստ անուանց նոցա . իշխան Թաման , իշխան Դովտան , իշխան Յեթաթ , իշխան Ողիբամաս , իշխան Հեկայ , իշխան Փենոյիս , իշխան Կենէզ , իշխան Թեման , իշխան Մաղար ,

43 իշխան Մազէղիէլ , իշխան Զարային : Սաքա են իշխանք Եղովմայիցոց ըստ ընակութեան յերկրի ստացուածոց իւրեանց . եւ այս է Եսաւ հայր Եղովմայ :

ԳԼ . ԼԷ

1 Եւ ընակէր Յակոբ յերկրին ուր պանդրեաւեցաւ հայր նորա , յերկրին Քանանաւ

2 յւոց : Եւ այս են ծնունդք Յակոբայ . Յովսէփ եւ Թեմեաւանանայ էր մինչ արածէր եզրարքն հանգիւրծ խաչինս . եւ էր կրտսեր ընդ որդիսն Բալլայ եւ ընդ որդիսն Զեբուլայ կանանց հօր իւրոյ . եւ ⁶բերէին համբաւ չար զՅովսէփայ առ Իսրայէլ

3 հայրն իւրեանց : Բայց՝ Իսրայէլ սիրէր զՅովսէփի սաւաւել քան զամենայն որդիսն իւր , քանզի որդի ընտելեան էր նոցա . եւ արար նմա սլատմուճան ծաղկեաց :

4 Իրեւ տեսին եղբարքն նորա թէ սիրէ զնա հայրն քան զամենայն որդիս իւր , ատեցին զնա , եւ ոչ կարէին խօսել ինչ ընդ նմա խաղաղութեամբ :

5 Ետես երազ Յովսէփի եւ պատմեաց եզրարցն իւրոց . եւ յաւելին եւս ասել զնա : Եւ ասէ ցնոսա , Լուսորուք զերազն զոր տեսի . Թուէր եթէ որայ կայէաք ի գաշտի միում , եւ կանգնեցաւ որայն իմ եկաց ուղղորդ . եւ դարձան որայքն ձեր եւ պաղին երկիր իմում

8 որայոյն : Եւ ասեն զնա եղբարքն իւր , Միթէ թողաւորիցով թագաւորեցես ի վերայ մեր , կամ տիրիցով տիրեսցես մեզ . եւ յաւելին եւս ասել զնա փասն երազոյն նորա եւ վասն բանիցն նորա :

¹ Եբբ. սյսինքն ² Եբբ. զՅեթմուկան ³ Յեբբ. Գուլուտ ⁴ Եբբ. Դեսոնայ ⁵ Եբբ. Դեսոն

⁶ Եբբ. բերէր Յովսէփ համբաւ չար զնոցանէ առ հայր նոցա : (3) Եւ

9 Եւ հսեա մեւս եւս երազ, եւ պատմեաց
 10 1^{հօր} իւրում եւ՝ եղբարց իւրոց, եւ ա-
 սէ, Ահա տեսնէի մեւս եւս այլ երազ,
 որպէս թէ արեգակնց եւ լուսին եւ մե-
 11 1^{սաստեաց} նմա հայրն իւր եւ ասէ,
 2^{հնչ} է երազն գոր տեսեր. արդ զարով
 զայցեմք ես եւ մայր քո եւ եղբարք
 12 քո եւ երկիր պաղանկցեմք քեզ: Եւ նա-
 խանձեցան ընդ նմա եղբարքն իւր.
 13 Եւ զնազն եղբարքն նորա արածեի
 4^{գեստեաց} հօրն իւրեանց ի Սիււքեմ: Եւ
 ասէ Իսրայէլ զՅովսէփ, Ո՛չ աւանիկ եզ-
 րարք քո արածեն զխայնսն ի Սիււքեմ. եկ
 ստաքեցից զքեզ առ նոսա: Եւ ասէ ցնա,
 14 Ահաւասիկ ես: Ասէ ցնա Իսրայէլ, Երթ
 տես եթէ ո՞ղջ իցեն եղբարքն քո եւ
 խայնք, եւ բեր ինձ գրոց. եւ ա-
 15 ւաքեաց զնա ի ծործորոյն Քերոսի:
 16 Եւ երբ ի Սիււքեմ: Եւ եղև զնա այր մի՝
 մուրեալ ի դաշտն. հնարց ցնա այրն
 17 եւ ասէ, 2^{հնչ} ինզրեա: Եւ նա ասէ,
 2^{եղբարսն} իմ ինզրեմ. պատմեա ինձ
 18 ո՞ւր արածիցեն: Եւ ասէ ցնա այրն,
 Բարձին աստի. եւ լուայ զի ասէին,
 19 Երթիցուք ի Դովթայիմ: Եւ զնաց Յով-
 սէփ զհետ եղբարց իւրոց, եւ եղև
 20 2^{գնտա} ի Դովթայիմ: Տեսին զնա 1^{եզ-}
 րարքն յառաջագոյն՝ ի հեռաստանէ՝ մինչ-
 21 չեւ մօտ եկեալ էր առ նոսա, խորհուրդ
 22 վատ ի մէջ առին սպանանել զնա: Եւ
 ասեն իւրաքանչիւր ցեղբայր իւր, Ահա
 23 երազատեան զայ. Եկայք սպանուք
 զնա, եւ ընկեցուք ի մի ի գրոց աստի,
 եւ ասեցուք եթէ Գաղան չար եկեր զնա,
 եւ տեսցուք զինչ լինիցին երազն նորա:
 24 Իբրեւ լուաւ Ռուբէն, կորզեաց զնա
 ի ձեռաց նոցա եւ ասէ, Մի հարցուք
 25 զզա յողի: Եւ ասէ ցնտա Ռուբէն, Մի
 հեղցուք արևն, այլ արկէք զզա ի գուր
 մի յանապատի աստ, եւ ձեռն մի ար-
 կանէք ի նա. զի թափեացէ զնա ի ձե-
 26 րաց նոցա, եւ հասուցանիցէ զնա առ
 հայր իւր:
 27 Եւ եղև իբրեւ եկն Յովսէփ առ եզ-
 բարսն իւր, մերկացին զպատմուճանն
 28 նորա ծաղկեայ ի նմանէ. Եւ առին ըն-
 կիցին զնա ի գուրն. եւ գուրն ունայն

25 էր, եւ ջուր ոչ գոյր ի նմա: Եւ նստան
 ուտել հաց. զաչս ի վեր բարձեալ տե-
 սին, եւ ահա ճանապարհորդք Իսմայե-
 լացիք զային ի Գաղաազէ, եւ ուլտը
 նոցա լի էին ինկովք, ստաչխամր եւ
 26 փանսիւ, եւ երթային ի ջուրանել յե-
 զիպտոս: Եւ ասէ Յուզա ցեղբարսն
 իւր, 2^{հնչ} ոչ օրուտ է եթէ սպանանի-
 ցեմք զեղբայրն մեր, եւ թաքուցանի-
 27 ցեմք զարևն նորա. Եկայք վաճառե-
 ցուք զնա Իսմայելացուոցն, եւ ձեռք մեր
 մի չաղախեցին ի նմա, զի եղբայր
 եւ մարմն մեր է. եւ լուան նմա եզ-
 28 բարքն իւր: Եւ անցանէին արք Մա-
 դանայիք, վաճառականք, եւ ձգեցին
 հանին զՅովսէփ ի գրոց անտի, եւ վա-
 ճառեցին զՅովսէփ Իսմայելացուոցն քսան
 3^{գահեկանի}. եւ ի ջուրն զՅովսէփ յե-
 29 զիպտոս: Դարձաւ Ռուբէն ի գուրն, եւ
 ոչ եղև զՅովսէփ ի գրի անդ. պա-
 30 տանեաց զՅանդերձս իւր: Դարձաւ առ
 եղբարսն իւր եւ ասէ, Պատանեալն չէ
 անդ. եւ ես արդ յս երթայց:
 31 Եւ առեալ զպատմուճանն Յովսեփայ՝
 զենին ուլ այծեաց, եւ թաթաւեցին
 32 զպատմուճանն յարեանն: Եւ աւաքեցին
 զպատմուճանն ծաղկեայ տանել առ հայրն
 իւրեանց, եւ ասեն, 2^{այդ} գտաք. ծա-
 նիր եթէ որդւոյ քո իցէ պատմուճանդ
 33 եւ եթէ ոչ: Եւ ծանեաւ զնա եւ ասէ,
 Պատմուճանս որդւոյ իմոյ է. գազան
 չար եկեր զնա, գազան յափշտակեաց
 34 զՅովսէփ: Եւ սրտառեաց զհանդերձս
 իւր, եւ քուրձ զղեցաւ ի վերայ միջոյ
 իւրոյ. եւ սուղ ունէր ի վերայ որդւոյն
 35 իւրոյ աւուր բազումս: Եւ ժողովեցան
 ամենայն ուստերք նորա եւ ամենայն
 զստերք նորա, եւ եկին միտիմարել զնա,
 եւ ոչ կամէր միտիմարել. ասէ, 2^ի իմից
 ես սովին սզով առ որպի իմ ի դժոխս:
 36 Եւ ելաց զնա հայրն իւր: Իսկ Մագիա-
 նայիքն վաճառեցին զՅովսէփ յեղիպ-
 տոս Պետափրեայ ներքինուց զահճապե-
 տի Փարաւոնի:

ԳԼ . ԼԸ

1 Եւ եղև ի ժամանակի յայնմիկ էջ
 Յուզա յեղբարց իւրոց, եւ չորաւ առ
 ոմն Ոգոզումայի որում անուն էր Իրաս

1^{հօր} ք. պատմ. 2^{եզ} ք. Իբրեւ պատմեաց զայս հօր
 իւրում եւ եղբարց իւրոց, սաստեաց

3^{եզ} ք. արծաթոյ

2 Եւ ետես անդ Յուզա գրուարտ անն Քանանացոյ, որում անուն էր Շաւա, եւ առ զնա իւր կին, եւ եմուտ առ նա:

3 Եւ յղացաւ եւ ծնաւ որդի, եւ կոչեաց 4 զանուն նորա էր: Եւ յղացաւ. զարձեակ եւ ծնաւ որդի, եւ կոչեաց զանուն նորա Սելովմ:

5 Եւ նա էր ի Քարթի յորժամ ծնաւ ՚հնոսա:

6 Եւ առ Յուզա կին էրայ անդրանկի 7 իւրում, որում անուն էր Թամար: Եւ եղեւ էր անդրանկին Յուզայ՝ չար առաջի Տեանն, եւ սպան զնա՝ Աստուած:

8 Եւ ասէ Յուզա յԱւնան, Մուտ առ կին եղբոր քո, եւ ամուսնացիս ընդ նմա, եւ յարուսչես դաւակ եղբոր քում:

9 Իրբեւ զիտաց Աւնան թէ ոչ լինի նմա զաւակն, լինէր յորժամ մտանէր առ կին եղբոր իւրոյ, հեղոյր՝ զսերմն յեր-

10 կիր, չապ զաւակ եղբոր իւրում: Եւ չար թուեցաւ առաջի Աստուծոյ զործն

11 զոր արար, եւ սպան եւ զնա եւս: Եւ ասէ Յուզա զԹամար նու իւր, Նիստ այրի ի տան հօր քո՝ մինչեւ եղիցի մեծ Սելովմ որդի իմ. զի ասէր թէ՛ զուցէ եւ նա եւս մտանիցի որպէս եւ եղբարքն նորա: Գնաց Թամար եւ նստաւ ի տան հօր իւրոյ:

12 Իագմացան աւուրքն, եւ մտաւ զուարես Շաւայ, կին Յուզա. միխթարեցաւ Յուզա եւ զնայ ի կտուրս խաչանց իւրոյ, ինքն եւ Իրաս՝ հովիւ իւր

13 Ոզոզումացի ի Թամնա: Ազգ եղեւ Թամարայ՝ նուոյ նորա՝ եւ ասեն, Ահա սկեսրայր քո ելանէ ի Թամնա՝ կտրել

14 զիւրաչինս իւր: Եւ եհան զհանդերձս այրութեան իւրոյ յինքննէ, արկաւ տեղ եւ զարկարեցաւ, եւ նստաւ առ դրան Ենանու յանցս Թամնայ. զի ետես կթէ մեծ եղեւ Սելովմ, եւ նա ոչ տայր զնա

15 նմա կին: Իրբեւ ետես զնա Յուզա, համարեցաւ թէ՛ բող իցէ, քանզի ծածկեալ էր զերեսս իւր՝ եւ ոչ ծանեաւ

16 զնա՝: Ստորեցաւ առ նա ի ճանապարհէ անտի եւ ասէ, Թոյլ տուր ինձ մտանի առ քեզ: զի ոչ ծանեաւ թէ՛ նուն նորա իցէ: Եւ նա ասէ, Զինչ տացես

17 ինձ կթէ մտանիցես առ իս: Եւ ասէ, Ես տաղ ածել քեզ ուլ այծեաց ի խաչանց խոյ. եւ նա ասէ թէ՛ Տսն զրա-

18 ւական մինչեւ տացես ածել: Եւ նա ասէ, Զինչ գրաւական տաց քեզ. Եւ ասէ, Զմատանիւ եւ զզինդ եւ զզաւազանդ որ ի ձեռնն ՚քում. եւ եմուտ

19 առ նա, եւ յղացաւ ի նմանէ: Եւ յարեաւ զնայ, եւ եհան ի բաց զձորձն իւր յինքննէ, եւ զղեցաւ զհանդերձս

20 այրութեան իւրոյ: Եւ առաքեաց Յուզա ուլ այծեաց ի ձեռն՝ հովուին իւրոյ Ոզոզումացոյ անուլ զգրաւականն ի կնո-

21 շէ անտի. եւ ոչ եղիտ զնա: Եհարց զարս տեղւոյն եւ ասէ ցնոսա, Ո՛ւր է բողն որ էր յինան ի վերայ ճանապարհիս. եւ ասեն, Զէր աստ ուրեք բող:

22 Եւ զարձաւ առ Յուզա եւ ասէ, Ոչ գտի, եւ արք տեղւոյն ասեն թէ՛ Զիք

23 աստ բող: Ասէ Յուզա, Նմա լիցի այն, այլ զի մի՛ ծաղր կացցուք. ես ետու

24 տանել զուլդ, եւ զու ոչ գտեր: Եւ եղեւ յետ երից ամսոց ազգ եղեւ Յուզայի եւ ասեն, Պոռնկեցաւ նու քո Թամար, եւ ահա յղի է ի պոռնկութեանէ. եւ ասէ Յուզա, Հանէք զնա ար-

25 տաքս, եւ այրեսցի: Եւ մինչդեռ տանէին զնա, առարեաց առ սկեսրայրն իւր եւ ասէ, Յառնէ՛ ոյր այդ գրաւականք են՝ յղի եմ ես. եւ ասէ, Ծանիր ո՞յր իցէ մատանիդ եւ զինդ եւ զաւա-

26 զանդ: Ծանեաւ Յուզա եւ ասէ, Արգարացեալ է նա քան զիս. զի ոչ ետու զնա որզւոյ իմում Սելովմայ. եւ ոչ եւս յաւել զիտել զնա:

27 Եւ եղեւ իրբեւ ծնանէր, եւ էին եր-

28 կու որդիք յորովայնի նորա: Եւ եղեւ ի ժամանակի ծնողեան նորա, մին յառաջագոյն եհան զձեռն իւր. եւ առ ծնուցիչն՝ կապեաց կարմիր ի ձեռն նո-

29 րա, եւ ասէ, Նախ սա՝¹⁰ եկեսցէ: Իրբեւ ամիտիեաց զձեռն անդրէն, եկն ել վազվազակի եղբայր նորա. եւ նա ասէ, Զի՞ է զի՞¹¹ իրամատեցաւ վասն քո ցանդ՝, եւ կոչեաց զանուն նորա՝¹² Փարէս: Եւ յետոյ եկն ել եղբայր նորա, յորոյ ձեռն կապեալ էր զկարմիրն, եւ կոչեաց զանուն նորա Զարա:

Գլ. 1Թ

1 Եւ զՅովսէփ ի Ղուցին յեղիպոտս, եւ

1 Նբբ. զնա 2 Նբբ. Տէր 3 Նբբ. դաւաւ 4 Նբբ. Տեանն 5 Նբբ. բարեկամ

6 Նբբ. զմապաւէնդ 7 Նբբ. քում. և ես նմա 8 Նբբ. բարեկամին 9 Նբբ. մապաւէնդ 10 Նբբ. եւ 11 Նբբ. իրամատեցեր. եղիցի իրամատոր ի վերայ քո 12 Այլ յինչ, իրամատ

զնեաց զնա Պետափրէս ներքինի Փա-
 րաւոնի , զահճապետ , այր Եզրիպտացի ,
 Ի ձեռաց Իսմայիլացւոցն որք իջուցին
 2 զնա անդր : Եւ էր Տէր ընդ Յովսեփայ ,
 եւ էր այր աջողակ , եւ եղև ի տան
 3 տեան իւրոյ յԵզրիպտոս : Իբրև՝ զիտաց
 տէրն նորա թէ Տէր ընդ նմա է , եւ
 զամենայն զինչ եւ անէր՝ Տէր յաջողէր
 4 ի ձեռս նորա : Եւ եզրե Յովսեփի շնորհս
 առաջի տեան իւրոյ , զի հաճոյ էր նմա .
 եւ կացոյց զնա ի վերայ տան իւրոյ , եւ
 զամենայն ինչ որ իւր էր՝ եւ ի ձեռս Յով-
 5 սեփայ : Եւ եղև յետ կացուցանելոյ
 զնա ի վերայ տան իւրոյ եւ ի վերայ
 ամենայն իրիք որ ինչ էր նորա , եւ
 օրհնեաց Տէր զտուն Եզրիպտացւոցն փան
 Յովսեփայ . եւ եղև օրհնութիւն Տեառն
 ի վերայ ամենայն ընչից նորա ի տան եւ
 6 յանդի : Եւ եթող զամենայն որ ինչ իւր
 էր՝ ի ձեռս Յովսեփայ . եւ ոչ զիտէր
 զամենայն որ ինչ կայր ի տան իւրում ,
 բայց միայն զհացն զոր ուտէր : Եւ էր
 Յովսեփի ազնիւ երեսօք եւ զեղեցիկ
 տեսեալք յոյժ :
 7 Եւ եղև յետ բանիցս այսոցիկ եւ արկ
 կին տեան իւրոյ զահս իւր ի վերայ
 Յովսեփայ , եւ ասէ զնա , Քունեա ընդ
 8 իս : Եւ նա ոչ կամեցաւ , եւ ասէ զին
 տեան իւրոյ , Զի եթէ անէ իմ ոչ ճա-
 նաչէ ինչ ի տան իւրում ՚վասն իմ՝ . եւ
 9 զամենայն ինչ ետ ի ձեռս իմ . եւ չիք
 ինչ ի տան աստ որ մեծ է քան զիս .
 եւ չիք ինչ զտտեալ յինչն բայց ի քէն՝
 զի կին նորա ես . եւ զիտիք անեղևմ
 զբանդ զայց զչար եւ զմեծ , եւ մե-
 10 զանչիցիմ ասաջի Աստուծոյ : Եւ եղև
 իբրև խօսէր ընդ Յովսեփայ օր ըստ
 օրէ , եւ ոչ անայր քունէր ընդ նմա ,
 11 եւ ոչ հուպ յինկ : Եւ եղև օր ինչ այն-
 զիսի , մտեալ Յովսեփի ի տունն զորմեկ
 12 ամուսնոց անտի ի ներքս : Ինուն եհար
 զձորձոց նորա եւ ասէ , Ենչեա ընդ իս :
 Եւ նորա թողեալ զձորձս իւր ի ձեռս
 նորա , եւ փախեաւ եւ ել արտաքս :
 13 Եւ եղև իբրև ետեա կիթէ կիթող զձորձս
 իւր ի ձեռս նորա եւ փախեաւ ել ար-
 14 տաքս , Կոչեաց զբնտանիս տանն եւ ասէ ,
 Տեսէք զի ամ մեկ ծառայ Եբրայեցի իտղ
 ասնկ զմեկ . եւ ուտտ առ իս եւ ասէ ,
 Ենչեա ընդ իս . եւ ես աղաղակեցի ի

15 ձայն բարձր . Եւ իբրև լուա թէ մե-
 ծաբարբառ աղաղակեցի , եթող զձորձս
 իւր առ իս եւ փախեաւ ել արտաքս :
 16 Եւ եզ զձորձն առ իւր՝ մինչեւ եկն
 17 տէրն ի տուն իւր : Եւ խօսեցաւ ընդ
 նմա ըստ բանիցս այսոցիկ , եւ ասէ ,
 Եմտտ առ իս ծառայն Եբրայեցի զոր
 18 ամեր մեկ իտղ անեղ զիս . Յեւ ասէ
 18 զիս՝ Քունեա ընդ իս : Եւ իբրև լուա
 թէ բարձրացուցի զբարբառ իմ եւ ա-
 ղաղակեցի , եթող զձորձս իւր յիս եւ
 փախեաւ ել արտաքս :
 19 Եւ եղև իբրև լուա տէրն նորա
 զբանս կնոջն իւրոյ զոր խօսեցաւ ընդ
 նմա եւ ասէ , թէ Այսպէս արար ընդ
 իս ծառայն քո , բարկացաւ սրամտու-
 20 թեամբ : Եւ ան տէրն Յովսեփայ , արկ
 զնա ի բանա , ի տեղի ուր կայանաւորքն
 արքունի կապեալ կային ի բանտին :
 21 Եւ էր Տէր ընդ Յովսեփայ , եւ արկ
 զնովաւ ողորմութիւն , եւ ետ նմա շնորհս
 22 առաջի բանտապետին : Եւ ետ բանտա-
 պետն զբանտն ի ձեռս Յովսեփայ , Յեւ
 զամենայն կալանաւորան որ էին ի բան-
 տի անդ . եւ զամենայն որ ինչ զործէին
 23 անդ , նա էր որ զործէր : Եւ ոչ ինչ զի-
 տէր բանտապետն զբանտին փան նորա ,
 զի ամենայն ի ձեռս Յովսեփայ էր . քան-
 զի Տէր էր ընդ նմա , եւ զոր ինչ զոր-
 ձէր նա՝ Տէր յաջողէր ի ձեռս նորա :

Պ . Խ

1 Եւ եղև յետ բանիցս այսոցիկ , յան-
 ցեաւ տակառապետ արքային Եզրիպտա-
 ցոց , եւ մատակարար տեանն նոցա
 2 արքային Եզրիպտացոց : Եւ բարկացաւ
 Փարաւոն ի վերայ երկացունց ներքին-
 եացն իւրոց , ի վերայ տակառապետին
 3 եւ ի վերայ մատակարարին . Եւ եզ
 զնոտա ի բանտի առ զահճապետին , յայնմ
 բանտի ի տեղում ուր Յովսեփն կայր :
 4 Եւ յանձն արար զնոտա զահճապետն
 Յովսեփայ , եւ կայր նոցա ի սպասու .
 եւ էին առուրս ինչ ի բանտի անդ :
 5 Եւ անտին երազ երկօքն , զիւրաքան-
 չիւր երազ ի միում զիշերի , Յտեսիլ ե-
 րազոյ տակառապետին եւ մատակարա-
 րին՝ որ էին արքային Եզրիպտացոց ,

1Եբր. Եզրիպտացոց : (3) Եւ 2Եբր. ընդ իս

3ՅԻբր. պիտե 4 Եբր. կային . և մտաց անդ 5Եբր. իւրաքանչիւր ըստ մեկնութեան երազոյ իւրոյ , տակառապետն և մատակարարն

6 մինչ էին ի բանտի անդ : Եմուտ առնուսա
 Յովսէփ ընդ առաւօտն , եւ ետես զնոսա,
 7 եւ էին խոռովեալք : Ենարց ցնեքքինիսն
 Փարաւոնի որ էին ընդ նոսա ի բանտի անդ
 առ տեսան նորա եւ ասէ, Ընդէր արտում
 8 են երեսք ձեր այսօր : Եւ նորա ասեն
 ցնա , Երազ տեսաք , եւ ոչ ոք է որ
 մեկնիցէ զնա . եւ ասէ ցնոսա Յովսէփ ,
 11 Ո՞չ ապաքէն ի ձեռս Աստուծոյ իցէ մեկ-
 նութիւն նոցա . պատմեցէք ինձ :
 9 Եւ պատմեաց տակառապետն զերազն
 իւր Յովսեփայ եւ ասէ , Թուէր ինձ ի
 տեսեան իմում որթ մի առաջի իմ .
 10 Եւ յորթն երեք ¹ուռք կանաչք յոյժ .
 եւ ունէր երիտ ողկոյզս նասալ , ողկոյզ
 11 խաղողոյ . Եւ բաժակն Փարաւոնի ի
 ձեռին իմում . առնուի զխաղողն եւ ճօղէի
 ի բաժակն Փարաւոնի , եւ տայի զբա-
 12 ժակն ի ձեռս Փարաւոնի : Եւ ասէ ցնա
 Յովսէփ , Այս է մեկնութիւն նորա . երեք
 13 ուռքն՝ երեք աւուրք են . Այլ եւս երեք
 աւուրք , ²եւ յիշեացէ Փարաւոն զիշխա-
 նութիւնն քո , եւ անդէն ի նոյն տակա-
 ռապետութեան քում կացուցէ զքեզ .
 եւ տացես զբաժակն Փարաւոնի ի ձեռս
 նորա , ըստ առաջնոյ ³իշխանութեանն
 քո՝ որպէս եւ էիրն տակառապետս :
 14 Այլ զիս յիշեցիր յորժամ բարի լինիցի
 քեզ , եւ արասցես ինձ ողորմութիւն .
 եւ յիշեցցես զիս առաջի Փարաւոնի ,
 եւ նանցես զիս ի բանտէ աստի յայս-
 15 մանէ . Ձի զողանալով զողացան զիս
 յերկրէն Երբայեցուց . եւ աստ ինչ ոչ արա-
 16 րի , եւ արկին զիս ի տուն զբոյս այսօրիկ :
 Իբրեւ ետես մատակարարն եթէ ⁴ու-
 զիզ մեկնեաց , ասէ ցնովսէփ , Եւ ես
 տեսանէի յերազի , եւ թուէր ինձ ի՞նչ
 երիս խանս ⁵նաչոյ ունէի ի գլուխ իմ .
 17 Եւ ի վերնում խանին յամենայնէ զոր
 ուտէր արքայ Փարաւոն՝ գործ մատա-
 կարարաց . եւ թուչուքք ուտէին զնա ի
 խանէ անտի որ էր ի վերայ զլիսոյ իմոյ :
 18 Պատասխանի ետ Յովսէփ եւ ասէ ցնա ,
 Այս է մեկնութիւն նորա . երեք խանքն
 19 երեք աւուրք են . Յետ երկց աւուրց
 բարձցէ Փարաւոն զգլուխ քս ի քէն , եւ

կախեացէ զքեզ զփայտէ . եւ կերիցեն
 թուչուքք երկնից զմարմինս քո ի քէն :
 20 Եւ եղև յաւուրն երրորդի , օր ծննդոց
 էր Փարաւոնի , եւ առնէր ուրախութիւն
 ամենայն ծառայից իւրոց . եւ յիշեաց
 զիշխանութիւն՝ տակառապետին եւ ⁶զիշ-
 խանութիւն մատակարարին ի մէջ ծա-
 21 րայից իւրոց : Եւ կացոյց զտակառա-
 պետն անդէն ⁷յիշխանութեան իւրում ,
 եւ ետ զբաժակն ի ձեռն Փարաւոնի :
 22 Եւ զմատակարարն կախեաց զփայտէ ,
 որպէս մեկնեացն Յովսէփ :
 23 Եւ ոչ յիշեաց տակառապետն զՅով-
 սէփ , այլ մոռացաւ զնա :

ԳԼ . ԽԼԽ

1 Եւ եղև յետ երկուց ամաց աւուրց
 ետես Փարաւոն երազ . թուէր թէ կայցէ
 2 առ եղեր զետոյ : Եւ ահա որպէս թէ ի
 գետոյ անտի ելանէին եւթն երինջք զե-
 3 զեցիկ տեսանելով եւ ընտիրք մարմնով ,
 3 եւ արածէին ի խաղի անդ : Եւ ահա այլ
 եւս եւթն երինջք ելանէին յետ նոցա ի
 գետոյ անտի , զաղիքք տեսեամբ եւ
 4 փոխք մարմնովք , եւ արածէին առ այլ
 4 երնջովքն առ եզերք գետոյն . Եւ ուտէին
 եւթն երինջքն զազիքք տեսեամբ եւ
 5 փոխք մարմնովք զեւթն երինջան զե-
 զեցիկս տեսեամբ եւ զընտիրս : Չարթ-
 6 եաւ Փարաւոն : Եւ անդէն ի քունս եմուտ,
 եւ ետես երազ երկրորդ . եւ ահա եւթն
 7 հասկ ելանէին ի միում փնջի ընտիրք
 6 եւ զեզեցիկք : Եւ ահա եւթն այլ նասկք
 ոսինք եւ խորչակահարք ելանէին յետ
 7 նոցա . Եւ կանէին եւթն հասկքն ոսինք ⁸եւ
 խորչակահարք՝ զեւթն հասկան զընտիրս
 եւ զատորս : Չարթեաւ Փարաւոն , եւ
 8 էր երազ : Եւ եղև առաւօտ , եւ խոռ-
 վեցաւ անձն նորա , եւ առաքեաց կոչ-
 եաց զամենայն երազանամոս Եգիպտոսի
 եւ զամենայն իմաստաւորն նորա . եւ
 պատմեաց Փարաւոն զերազան իւր , եւ
 ոչ ոք էր որ մեկնէր զերազան Փարաւոնի :
 9 Եւ խօսեցաւ տակառապետն առաջի
 Փարաւոնի եւ ասէ , Ձյանցանս իմ ⁹ յիշե-
 10 ցուցանեմ այսօր : Բարկայաւ Փարաւոն
 ծառայից իւրոց , եւ եզ զմեկ ի բանտի
 ի տան զահճապետին , զիս եւ զմատակա-

¹ Եբբ. ուռք . և ընդ բողբոջն ել ի վեր ծաղիկ
 նորա . Տասուցին ողկոյզք նորա խաղողս ² Եբբ.
 բարձրացուցէ Փարաւոն զգլուխ քո , և զար
 ձուցէ զքեզ ի բարձ.քո ³ Եբբ. օրինակին
⁴ Եբբ. յաւուրն նորա ⁵ Եբբ. բարուք ⁶ Եբբ.
 գերմակ հացի

⁷ Եբբ. բարձրացոց զգլուխ ⁸ Եբբ. զգլուխ
⁹ Եբբ. ի մատառակութեան ¹⁰ Եբբ. պատմե
¹¹ Եբբ. յիշեմ

41 րարն . Եւ տեսաք երկօքին երազ ի միում դիչերի , ես եւ նա . իւրաքանչիւր
 42 շտա երազոյ իւրում՝ տեսանէաք : Եւ էր անդ ընդ մեզ պատանի մի մանուկ
 Երբայեցի , ծառայ դահճապետին , եւ պատմեցաք նմա , եւ մեկնեաց մեզ դե-
 րազոն մեր , առն ըստ իւրաքանչիւր
 43 երազոյ մեկնեաց : Եւ եղև որպէս մեկ-
 նեացն մեզ՝ նոյնպէս եւ պատահեաց .
 2ինձ զայ հասանել յիշխանութիւն , եւ նմա կախել զփայտէ՝ :
 44 Առաքեաց Փարաւոն եւ կոչեաց զՅով-
 սէփ . եւ հանին զնա ի բանտէ անտի , եւ փոքրեցին զհերս նորա , եւ փոխեցին զպատմուճան նորա՝ , եւ եկն առաջի
 45 Փարաւոնի : Եւ ասէ Փարաւոն ցՅովսէփի , Երազ տեսի , եւ չիք ոք որ մեկնէ զնա . բայց ես լուայ զքէն , ասնն , եթէ յես
 46 զերազս , մեկնես : Պատասխանի ետ Յով-
 սէփ եւ ասէ ցՓարաւոն , Առանց Աստու-
 ծոյ ոչ ինիցի պատասխանի փրկութեան՝ Փարաւոնի :
 47 Խօսեցաւ Փարաւոն ընդ Յովսէփայ եւ ասէ , Թուէր ի տեսեան իմում , եթէ
 48 կայի առ եղեր զեւոյ . Եւ որպէս թէ ի գեւոյց անտի ելանէին եւ թն երինջք ընտիրք մարմնովք եւ զեղեցիկք տեսա-
 49 նելով , եւ արածէին ի խազի անդ : Եւ անա այլ եւս եւ թն երինջք ելանէին զհնի նոցա 5 ի գետոյ անտի՝ , ժանդք եւ զաղիրք տեսանելով յոյժ եւ փոխք մարմնովք , որպիսի ոչ տեսի յամենայն երկրիս Եղիպ-
 20 տացուց զաղբարդյան քան զնոսա : Եւ ուտէին եւ թն երինջքն վտիարք եւ զաղիրք զեւ թն երինջան զառաջինս՝ 6 զզեղեցիկան
 21 եւ՝ զընտիրս . Եւ մտանէին յորովայնս նոցա եւ 7 ոչ երեւէին՝ . եւ երեսք նոցա զաղիրք իրբեւ զառաջինն : 7 Չարթեայ
 22 եւ զարձեալ ննջեցին՝ : Եւ տեսանէի միւտանդամ յերազի , որպէս թէ եւ թն հասկը ելանէին ի միում վնջի լիք :
 23 զեղեցիկք . Եւ այլ եւս եւ թն հասկը ապականեալք , ապաղուք եւ խորչա-
 24 կահարք ելանէին 8 մօտ առ նոսա՝ . Եւ կլանէին եւ թն հասկըն ազաղուք 9 եւ

խորչակահարք՝ զեւ թն հասկան զզեղեցիկս 10 եւ զառաքս՝ : Եւ պատմեցի երազահանացն , եւ ոչ ոք էր որ մեկնէր ինձ :
 25 Եւ ասէ Յովսէփ ցՓարաւոնն , Երազն Փարաւոնի մի է . զոր ինչ Աստուած
 26 աննկոյց է՝ եցոյց Փարաւոնի : Եւ թն երինջքն զեղեցիկք՝ եւ թն ամ են , եւ եւ թն հասկըն զեղեցիկք՝ եւ թն ամ են .
 27 երազն Փարաւոնի մի է . Եւ եւ թն երինջքն տգեղք եւ վտիարք որ ելանէին զհետ նոցա՝ եւ թն ամ են , եւ եւ թն հասկըն ոսինք եւ խորչակահարք՝ 9 լիցի զեւ թն
 28 ամ սով՝ : Բանն զոր ասացի Փարաւոնի՝ այն է , զոր ինչ Աստուած աննկոյց է՝
 29 եցոյց Փարաւոնի : Ահա ամք եւ թն եկեսցեն բազում լիութեան յամենայն երկ-
 30 րիս Եգիպտացուց . Եւ յետ այնորիկ եկեսցէ եւ թն ամ սովոյ , եւ մոռացցին զլիութիւնն յամենայն երկրիս Եգիպտացուց .
 31 եւ սպառեացէ սովն զերկիր . Եւ ոչ ծանրցի 10 լիութիւնն յերեսաց սովոյն որ գայցէ յետ այնորիկ . քանզի սաստիկ լինիցի
 32 յոյժ : Այլ յանն կրկնելոյ երազոյն Փարաւոնի երկիրս անգամ , զի ճշմարիտ իցէ լամն առ ի Աստուծոյ , եւ փութացի
 33 Աստուած աննել զնա : Եւ արգ տես , ինչորեա այր մի իմաստուն եւ խորհրդա-
 կան Փարաւոնի , եւ կացուցես զնա ի
 34 վերայ երկրիս Եգիպտացուց : Եւ արացէ , եւ կացուցէ զորձակայս Փարաւոնի ի վերայ երկրիս , եւ նինպարողեացեն զարմտիս երկրիս Եգիպտացուց զեւ թն ա-
 35 մայն լիութեան : Եւ ժողովեացեն զամենայն կերակուրս 10 զեւ թն ամացն բարեաց եկելոց , եւ ժողովեացի ցորեանն ընդ ձեռամբ Փարաւոնի , եւ կերակուրք
 36 ի քաղաքս պահեցին : Եւ եղիցին կերակուրքն սահեալ երկրիս յեւ թն ամ սովոյն որ լինիցին յերկրիս Եգիպտացուց , եւ մի ստատակացի երկիրս ի սովոյ :
 37 Եւ հաճոյ թուեցաւ բանն առաջի Փարաւոնի եւ առաջի ամենայն ծառայից
 38 իւրոյ : Եւ ասէ Փարաւոն յամենայն ծառայս իւր , Միթէ գտանիցև՝ ոք այր այնպիսի որ ունիցի զոգի Աստուծոյ
 39 յանձին իւրում : Եւ ասէ Փարաւոն ցՅովսէփի , Արովհեաեւ եցոյց քեզ Աստուած զայդ ամենայն , չիք այր իմաստ-
 40 նաղայն եւ խորհրդական քան զքեզ . Դու

1) Եբ. ըստ մեկնութեան երազոյ իւրոյ 2) Եբ. զարձայց զիս յիմ բարձ , ե զնա կախեաց 3) Եբ. փորքեաց զհերս իւր . ե փոխեաց զպատմուճան իւր 4) Եբ. Աչ ես . Աստուած տացէ պատասխանի ի խաղաղութիւն 5) Յեբ. պիտե 6) Եբ. ոչ գիտացաւ թէ մտեալ էին յորովայն նոցա 7) Եբ. եւ զարթեայ 8) Եբ. յետ նոցա

9) Եբ. լիցին եւ թն ամք սովոյ 10) Եբ. լիութեան յերկրին

լիցին ի վերայ ամն իմոյ, եւ բերանոյ քում հնազանդ լիցի ամենայն ժողովորդ իմ. բայց միայն աթոռովս ի վերայ եղէց ես քան զքեզ: Եւ ասէ Փարաւոն ՅՅովսէփի, Ահաւասիկ կացուցի զքեզ այսօր ի վերայ երկրիս Եգիպտաց: Եւ հանեալ Փարաւոնի զմատանին իւր ի ձեռանէ իւրմէ՝ եզ ի ձեռին Յովսէփայ, եւ զգեցոյց նմա պատմութեան բնեղեայ, եւ արկ մանեակ ոսկի ի պարանոց նորա: Եւ եհան զնա յերկրոց կառս իւր. եւ քարոզ կարոյար առաջի նորա. եւ կացոյց զնա ի վերայ երկրիս Եգիպտացոց: Եւ ասէ Փարաւոն ՅՅովսէփի, Ահաւասիկ ես Փարաւոն, առանց քո ոչ ոք համարձգէ զձեռս իւր եւ զոտս իւր ի վերայ ամենայն երկրիս Եգիպտացոց: Եւ կոչեաց Փարաւոն զանուն Յովսէփայ Քառմիթումփանէ, եւ ես նմա զԱսանէթ զուսար Պետարեայ քրմի Արեզ քաղաքի կուլթեան. եւ ել Յովսէփ յերկրս քաղաքի Փարաւոնի: Եւ էր Յովսէփ ամաց երեսնից՝ յորժամ ընծայեցաւ առաջի Փարաւոնի արքային Եգիպտացոց: Ել Յովսէփ յերեսաց Փարաւոնի, եւ չրջեցաւ ընդ ամենայն Եգիպտոս: Եւ արար երկիրն յեւթնաման իրութեանն արդիւս: Եւ ժողովեաց զամենայն կերակուրս ամայն եւ լծանց, յորս էր իրութիւն՝ յերկրին Եգիպտացոց. եւ համարեաց կերակուրս ի քաղաքս, զկերակուրս գաւտաց քաղաքին որ շուրջ վնովաւ, համարեաց ի նմա: Եւ ժողովեաց Յովսէփ զչորեան իբրեւ զաւազ ծովու բազում յոյժ, մինչեւ ոչ կարէր համարել, քանզի ոչ գոյր թիւ: Եւ եզեն Յովսէփու երկու որդիք՝ մինչչեւ եկեալ էր եւթն ամացս սովոյ, զորս ծնաւ նմա Ասանէթ զուսար Պետարեայ քրմի Արեզ քաղաքի: Եւ կոչեաց Յովսէփ զանուն անդրանկանն Մանասէ. զի ասէ՝ թէ Մոռացոյց ինձ Աստուած զամենայն վիշտս իմ, եւ զամենայն զվիշտս հօր իմոյ: Եւ զանուն երկրորդին կոչեաց Դեբուս, զի ասէ՝ թէ Աճեցոյց զես Աստուած յերկրի տառապանաց իմոց: Եւ անցին եւթն ամր իրութեանն որ

54 եզեն յերկրին Եգիպտացոց: Եւ սկսան զայ եւթն ամք սովոյն, որպէս եւ ասաց Յովսէփ. եւ եզեւ սով յամենայն երկրին, զի՝ յամենայն երկրին Եգիպտացոց ոչ գտանէր հաց: Եւ սովեցաւ ամենայն երկիրն Եգիպտացոց, եւ ասացալեաց յամենայն ժողովուրդն առ Փարաւոն վասն հացի. եւ ասէ Փարաւոն յամենայն Եգիպտացիսն, Երթաք առ Յովսէփ, եւ զոր ինչ ասիցէ ձեզ՝ արաջիք: Եւ էր սով ի վերայ երեսաց ամենայն երկրի. եւ երաց Յովսէփ զամենայն շտեմարանս ցորենոյ, եւ վաճառէր ամենայն Եգիպտացոցն. եւ ոստացաւ սովն յամենայն երկրին՝ Եգիպտացոց: Եւ ամենայն աշխարհք զայն յեգիպտոս գնել ի Յովսէփայ, զի զօրանայր սովն ընդ ամենայն երկիր:

ԳԼ. ԽԲ

1 Եւ ետես Յակօր եթէ զոյ լվաճառ յերկրին Եգիպտացոց, ասէ Յակօր ցորդին 2 իւր, Ընդէր հեղապք. Ահա լսեմ եթէ զոյ ցորեան յեգիպտոս. իլէք անդր եւ զնեցէք մեզ սակաւ մի կերակուր, զի 3 կեցցուք եւ մի մեռցուք: Եւ իլին եզբարքն Յովսէփայ առնեքին՝ գնել ցորեան յեգիպտոս: Եւ զԲեհեմայն զեզբայն Յովսէփայ ոչ արձակեաց Յակօր ընդ եզբարն. քանզի ասէր թէ Գուցէ պատահիցէ նմա ի հաւանագութիւն: 5 Եւ եկին որդիքն Իսրայելի գնել ընդ այլ երթեւեկսն. քանզի էր սով յերկրին 6 Քանանացոց: Եւ Յովսէփ էր իշխան երկրին, եւ նա վաճառէր ամենայն ժողովրդեան երկրին. եւ եկեալ եզբարքն Յովսէփայ երկիր պաղանէին ի վերայ երեսաց խոնարճ յերկիր: Եւ իբրեւ ետես Յովսէփ զեզբարն իւր, ծանեաւ. եւ օտարանայր ի նոցան, եւ խօսեցաւ ընդ նոսա խտաղոցն, եւ ասէ, Աւստի գայք. եւ նորս ասեն, Յերկրէն Քանանացոց՝ 8 գնել կերակուրս: Ծանեաւ Յովսէփ զեզբարն իւր, եւ նոքա ոչ ծանեան զնա: 9 Եւ յիշեաց Յովսէփ զերազնս իւր զոր ետես, եւ ասէ զնոսա, Լրտեսք էք զուրք, եւ գիտել լիցի եւ զմուս՝ աշխարհիս եկեալ էք: Եւ նոքա ասեն, Ոչ, տէր, ծա-

1|Եբ. նորա, Գիբ ծուր 2 Այսինքն, փրկիչ երկրին 3|Եբ. յնդ երկիրն Եգիպտացոց 4|Եբ. որ եզեն 5|Այսինքն, մոռացուցի 6|Եբ. տուն 7|Այսինքն, պողաքեր

8|Եբ. յամենայն երկիրս, այլ 9|Եբ. գլխու 10|Եբ. յերկրին 11|Եբ. ցորեան 12|Եբ. վտանգ 13|Եբ. զեզբարն

ուայք քո եկեալ եմք զնել կերակուրս :
 41 Ամենեքին մեք եմք որդիք անն միոյ .
 արք խաղաղութեան եմք , եւ չեն ծա-
 42 ուայք քո լրտեսք : Ասէ ցնոսա , Ոչ , այլ
 ՚հել եւ զմուս՝ երկրիս եկեալ էք ան-
 43 սանել : Եւ նոքա ասեն , Երկոտասան եղ-
 բարք եմք ծառայք քո , որդիք անն միոյ ,
 յերկրին Քանանացւոց . եւ կրտսերն առ
 հօր իւրուս է այսօր , եւ մեւան չէ ի միջի :
 44 Ասէ ցնոսա Յովսէփ , Այդ իսկ է զոր ա-
 45 սացի ձեզ , թէ լրտեսք էք . Եւ զովին
 յայտ արարէք . երզուեալ յարեւն Փա-
 րաւոնի , ոչ ելանէք աստի , եթէ ոչ եւ-
 46 կեսցէ եղբայրն ձեր կրտսեր այսր : Արդ
 առաքեցէք զմի ոք ի ձէնջ եւ ածցէ
 զեղբայրն ձեր , եւ զուք կացէք ի զի-
 պահոջ , մինչեւ յայտնի լինիցին բանք
 ձեր եթէ արդար խօսիցիք եւ թէ ոչ . ապա
 թէ ոչ , երզուեալ յարեւն Փարաւոնի՝
 47 թէ ոչ լրտեսք էք զուք : Եւ եղ զնոսա
 ի բանտի զերիս աւուրս :
 48 Եւ ասէ ցնոսա Յովսէփ յաւուրն եր-
 բորդի , Չայս արարէք եւ ապրիք . զի
 49 եւ ես յԱստուծոյ երկիւղած եմ : Եթէ
 արք խաղաղութեան էք , եղբայր մի ի
 ձէնջ աստ մնացէ ի բանտի , եւ զուք
 20 տարայք զվաճառ ցորենոյ՞ ձերոյ . Եւ
 զեղբայրն ձեր կրտսեր ածէք առ իս , եւ
 հաւատարիմ լինիցին բանք ձեր . ՚ասպա
 21 թէ ոչ , մեռանիք : Արարին՝ այնպէս : Եւ
 ասեն իւրաքանչիւր ցեղբայր իւր , Այո ,
 քանզի ի մեղս եմք վասն եղբօրն մե-
 րոյ . զի արհամարհեցաք զնեղութիւն
 ոգւոց նորա յորժամ աղաչէրն զմեզ , եւ
 ոչ լուար նմա . վասն այնորիկ եկն ի վե-
 22 ռայ մեր այս նեղութիւն : Պատասխանի
 ետ Ռուբէն եւ ասէ ցնոսա , Ո՛չ խօսե-
 ցայ ընդ ձեզ եւ ասեմ , թէ Մի՛ մեղան-
 չէք մանկանդ . եւ ոչ լուարուք ինձ . եւ
 23 անա արիւն նորա ինզորի : Եւ նոքա ոչ
 զիտէին թէ լսէր Յովսէփ , զի թարգման
 24 կայր ի միջի : Եւ անցեալ մեկուսի ի
 նոցանէ՛ կրց Յովսէփ . եւ եկն մեռանու-
 զամ առ նոսա , եւ խօսեցաւ ընդ նոսա .
 եւ առ ի նոցանէ զՇմաւոն եւ կապեաց
 առաջի նոցա :
 25 Եւ ետ հրաման Յովսէփ շոււլ զա-
 մանս նոցա ցորենով , եւ սնել զարծաթն
 իւրաքանչիւր ի քրձի իւրում , եւ տալ

նոցա պաշար ի ճանապարհ : Եւ եղև
 26 նոցա այնպէս : Եւ նոցա բարձեալ ՚իւ-
 27 ռաքանչիւր իչոյ՝ գնացին անտի : Եւ
 լուծեալ միոյ զքուրձ իւր տալ կիրա-
 կուր զրաստու իւրում յիջաւանին , ետես
 զծրար արծաթոյն իւրոյ զի կայր ի բերան
 28 քրձի իւրոյ : Ասէ ցեղբարս իւր , Իարձու-
 ցաւ ինձ այսքէն արծաթն , եւ անա աստէն
 կայ ի քրձի իմում . եւ զարմացան միտք
 նոցա , խոռիցան ընդ միմեանս եւ ասեն ,
 29 Ձի՛նչ է այս զոր արար ընդ մեզ Աստուած :
 Եւ եկին առ Յակոբ հայրն իւրեանց
 յերկիրն Քանանու , եւ պատմեցին նմա
 զամենայն ինչ որ անց ընդ նոսա , եւ ա-
 30 սեն , Խօսեցաւ այրն , անր երկրին , ընդ
 մեզ խստագոյնս , եւ ՚եզ զմեզ ի բան-
 31 տի՝ իրբեւ լրտեսա երկրին : Եւ ասեմք
 ցնա , Արք խաղաղութեան եմք , եւ չեմք
 32 լրտեսք . Երկոտասան եղբարք եմք որ-
 դիք հօր մերոյ . մին չէ ի միջի , եւ
 կրտսերն այժմ ընդ հօր մերում է յեր-
 33 կրին Քանանացւոց : Ասէ ցմեզ այրն ,
 տէր երկրին , Այսու զիտացից թէ արք
 խաղաղութեան էք , եթէ զեղբայր մի ձեր
 աստ առ իս թողուցուք , եւ զվաճառս
 ցորենոյդ ի տունս ձեր առեալ տանիցիք ,
 34 եւ զեղբայրն ձեր կրտսեր ածիցէք առ
 իս , եւ զիտացից եթէ չէք լրտեսք , այլ
 արք խաղաղութեան էք . եւ զայս եւս
 եղբայր տաց ցձեզ , եւ յերկրի աստ առ-
 35 նիցէք վաճառ : Եւ եղև ի թափելն նոցա
 զքուրձս իւրեանց , եւ կայր իւրաքան-
 չիւր ուրուք ծրար արծաթոյ ի քրձի
 իւրեանց . եւ իրբեւ տեսին զծրար ար-
 ծաթոյ իւրեանց , ինքեանք եւ հայր իւ-
 36 թեանց , երկեանս յոյժ : Եւ ասէ ցնոսա
 Յակոբ հայրն իւրեանց , Ձիս անորդի ա-
 րարէք . Յովսէփ չէ ի միջի , Շմաւոն չէ
 ի միջի , եւ զԲենիամին եւս առնուցուք .
 37 յիմ վերայ եկն այս ամենայն : Խօսեցաւ
 Ռուբէն ընդ հօր իւրում եւ ասէ , Չեր-
 կոսին զորդիսն իմ սպանջիւր , եթէ ոչ ածից
 զղա առ քեզ . տուր զղա յիմ ձեռս , եւ ես
 38 ածից զղա առ քեզ : Եւ նա ասէ , Ոչ ի-
 ջանէ որդի իմ ընդ ձեզ . զի եղբայր սորա
 մեռաւ , եւ տա միայն մնացեալ է . եւ զէպ
 լինիդի ամս⁶ հիւանդանալ ի ճանապարհին
 զոր երթայցէք , եւ իջուցանիցէք⁷ զձե-
 րո թիւնս իմ արտուութեամբ : Ի զժոխս :

¹Եբ. զմերկութիւն ²Եբ. ձերոյ վասն սովոյ տանց ձերոց ³Եբ. եւ մի՛ մեռանիցիք : Եւ արարին

⁴Եբ. գցորեան իւրեանց ի վերայ իչոյ իւրեանց ⁵Եբ. համարեցաւ զմեզ ⁶Եբ. վասնզ ⁷Եբ. զայլս

ԳԼ. ԽԳ

1 Եւ սոյն եւս քան զեւս սաստկանայր
 2 ի վերայ երկրին : Եւ եղև իրբև սպա-
 3 սակաւ մի կերակուր : Սօսեցաւ ընդ
 4 նմա Յուզա եւ ասէ , վկայութեամբ եղ
 5 ընդ մեզ վկայութիւն այրն եւ ասէ ,
 6 Մի տեսանիցէք զերեսս իմ , եթէ ոչ եղ-
 7 բայրն ձեր կրտսեր ընդ ձեզ իցէ : Արդ
 8 եթէ արձակես զեղբայրդ մեր ընդ մեզ ,
 9 իջցուք եւ ¹գնեսցուք կերակուրս . Ապա
 10 թէ ոչ արձակես ²զեղբայրդ մեր ընդ մեզ ,
 11 ոչ երթիցուք . զի այրն խօսեցաւ ընդ
 12 ձեզ եւ ասէ , Մի տեսանիցէք զերեսս
 13 իմ , եթէ ոչ եղբայրն ձեր կրտսեր ընդ
 14 ձեզ իցէ : Եւ ասէ Իսրայէլ , ²Զի՞նչ չա-
 15 րիս հասուցէք ի վերայ իմ , զի պատ-
 16 մեցէք առնն թէ զուցէ ձեր եղբայր :
 17 Եւ նորա ասեն , Հարցանելով ենարց
 18 զմինջ այրն , եւ զազգէ մերմէ , եւ թէ
 19 Տակաւին կենդանի իցէ հայրն ձեր , եւ
 20 եթէ իցէ ձեր եղբայր . եւ պատմեցաք նմա
 21 ըստ հարցանելոյն նորա . միթէ զիտէսք
 22 թէ ասելոց է ցմեզ՝ Ածէք զեղբայրն
 23 ձեր : Ասէ Յուզա ցիւրայէլ հայրն իւր ,
 24 Արձակեա ընդ իս զպատանեակդ , եւ
 25 յարուցեալ գնասցուք , զի կեցողք եւ
 26 մի մեռցուք , եւ մեք եւ զու եւ ³ստաց-
 27 ուածք մեր : Ես սնունւմ զբա յերաչխի .
 28 ի ձեռայ իմոյ խնդրեսլիր զպա . եթէ
 29 ոչ ածից զպա առ քեզ եւ կացուցից ա-
 30 ռաջի քո , յանցաւոր ⁴եղէց զամենայն
 31 աւուրս : Զի եթէ չէաք յամեալ , արդ
 32 երկիցս իսկ զարձեալ էր այսբէն : Ասէ
 33 ցնոսա Իսրայէլ հայրն իւրեանց , ⁵Այդ
 34 պէս իցէ , արարէք զայդ . առէք ի պտղոյ
 35 երկիրն յամանս ձեր , եւ տարայք առնն
 36 պատարագս , ռեախն եւ մեզր եւ խուճկս
 37 եւ ստաչին եւ բեւեկն եւ ընկոյզ . Եւ
 38 արձաթ կրկին առէք ի ձեռս ձեր , եւ
 39 զարձաթն որ զարձաւ յամանս ձեր՝ տա-
 40 րայք ընդ ձեզ , զուցէ ընդ խարս ինչ ի-
 41 3 գէ . Եւ զեղբայրդ ձեր առէք , եւ արիք
 42 իջէք առ այրն . Եւ Աստուած ⁶իմ տացէ
 43 ձեզ չնորհս առաջի առնն , եւ արձա-
 44 կեսցէ ընդ ձեզ զեղբայրն ձեր զմեւս

եւ զԲենիամին . բայց ես որպէս ան-
 զաւակեցայ , անզաւակեցայ :
 15 Եւ առեալ արանցն զպատարագսն եւ
 16 արձաթ կրկին ի ձեռս իւրեանց եւ զԲե-
 17 նիամին , յարուցեալ իջին յեգիպտոս ,
 18 եւ կային յանդիման Յովսեփայ : Իբրև
 19 ետես ⁷ցնոսա Յովսէփ , եւ զԲենիամին
 20 եղբայր իւր , ասէ ցնաղարարպետ տանն
 21 իւրոյ , Տար զարսպ ի սուճն , եւ զեն
 22 զենլիս եւ պատրաստեա . զի ընդ իս
 23 ուտելոց են արքդ այդքիկ հաց ի մի-
 24 27 ջօրէի : Եւ արար այրն որպէս եւ ասաց
 25 Յովսէփ . եւ սարաւ ցարսն ի սուճն
 26 Յովսեփայ : Եւ տեսեալ արանցն եթէ
 27 տարան ցնոսա ի սուճն Յովսեփայ , ասեն ,
 28 Վասն արձաթոյն որ զարձաւ յամանս
 29 մեր զառաջինն՝ մտանեմք մեք անպր
 30 առ ի ⁸խուզելոց զմեզ , արկանել՝ ի վե-
 31 րայ մեր , եւ առնուլ զմեզ ի ծառայս եւ
 32 34 զէչս մեր : Մատուցեալ առ այրն , վե-
 33 րակացու տանն Յովսեփայ , խօսեցան առ
 34 20 զրանն , եւ ասեն , Աղաչեմք զքեզ , տէր ,
 35 21 իջաք զառաջինն զենլ կերակուրս . Եւ ե-
 36 զե իբրև հասաք յիջալմանս եւ լացան
 37 զամանս մեր , եւ արձաթն իւրաքանչիւր
 38 յամանի իւրում էր . արդ զարձաթն այս-
 39 րէն կչող զարձուցաք , եւ աւասիկ ի ձե-
 40 22 ղին մերում է . Եւ այլ արձաթ բերաք ընդ
 41 մեզ , գնել՝ կերակուրս . եւ ոչ զիտեմք ո՛վ
 42 23 եզ զարձաթն յամանս մեր : Եւ ասէ ցնո-
 43 սա , Սաղազութիւն ընդ ձեզ , մի երկնչիք .
 44 Աստուածն ձեր եւ հարցն ձերոս եւ ձեզ
 45 զանձս յամանս ձեր . այլ իմ զձեր ար-
 46 ձաթն առեալ եւ հաճեալ եմ : Եւ եհան
 47 առ նոսա զԸմաւուն :
 48 24 Եւ տարաւ ի ներքս այրն զորեարն ի
 49 սուճն Յովսեփայ , եւ բերին ջուր լուա-
 50 նալ զոսա նոցա , եւ ետ կերակուր
 51 25 զրաստուց նոցա : Եւ նոքա պատրաստե-
 52 ցին զպատարագսն մինչև եկեալ էր
 53 Յովսէփ ի միջօրէին . քանզի լուան թէ
 54 26 անդ ճաչելոց է : Եմուս Յովսէփ ի սուճն ,
 55 եւ մատուցին նմա զընծայան զոր ու-
 56 նէին ի ձեռս իւրեանց՝ ի տան անդ , եւ
 57 երկիր պաղին նմա ի վերայ երեսաց իւր-
 58 27 եանց յերկիր : Եհարց ցնոսա եւ ասէ ,
 28 Զիմրդ կայք . եւ ասէ ցնոսա եթէ Ո՞ղջ
 29 իցէ հայրն ձեր ձերուճի , զորմէ ասացէք
 30 28 թէ տակաւին կենդանի է : Եւ նոքա
 31 ասեն , Ողջ է ծառայ քո հայր մեր , տա-

¹Իբր. գնեսցուք քեզ ²ՅԻբր. գուտ ³Եբր. մանկուճք ⁴Եբր. եղէց քեզ ⁵Եբր. եթէ այդ պէս ⁶Եբր. Ամենակալ

⁷Եբր. ընդ նոսա Յովսէփ զԲենիամին ⁸Եբր. գլուրելոյ ի վերայ մեր , և անկանելոյ

կաւին կենդանի է. 'եւ ասէ, Օրհնեալ է այրն այն յԱստուծոյ." եւ խոնարհե-
 29 ցան երկիր պագին նմա: Ամբարձ գաչս իւր եւ ետես գինեխամին զեղբայր իւր զհամամայր, եւ ասէ, Այդ է եղբայրն ձեր կրտսեր զորմէ ասացէք ածել առ իս. եւ ասէ, Աստուած որորմնացի քեզ,
 30 որդեակ: Եւ խռովեցաւ Յովսէփ, եւ գալարէին աղիք նորա ի վերայ եղբորն իւրոյ, եւ խնդրէր լալ մտեալ ի սենեակ
 31 սնոր երայ: Եւ լուացեալ զերեսս իւր ել, պնդեաց զանձն եւ ասէ, Արկէք
 32 հաց: Եւ արկին նմա միայնոյ, եւ նոցա իւրաքանչիւր ումեք, եւ Եգիպտացոցն որ ճաշէին ընդ նմա՝ իւրաքանչիւր ասան-
 33 ձինն. զի ոչ կարէին Եգիպտացիքն ուսել հաց ընդ Երրայեցիսն, քանզի գար-
 33 չելի էին Եգիպտացոցն: Նստաւ առաջի նորա անդրանիկն՝ ըստ երիցութեան իւրում, եւ կրտսերն՝ ըստ կրտսերութեան իւրում. եւ զորմոցեալ էին արքն իւ-
 34 րաքանչիւր ընդ եղբոր իւրում: Եւ առին իւրեանց մասունս ի նմանէ, եւ մեծացաւ մասն Բենիամինի քան զմասունս ամենեցուն հնգասրտիկ քան զնոցայն. արբին եւ արեցան ընդ նմա:

ԳԼ ԽԴ

1 Եւ հրաման ետ Յովսէփ հազարապետին իւրում եւ ասէ, Լցէք զամանս արանցն կերակրով որչափ եւ կարիցեն բառնալ, եւ զիք զարծաթն իւրաքանչիւր ի բե-
 2 րան ամանոյ իւրոյ: Եւ զսկիհն իմ արծաթի գիշիք յամանի կրտսերոյն, եւ զզինս ցորենոյ նորա: Եւ եղեւ ըստ բանին Յովսեփայ որպէս եւ ասաց:
 3 Եւ իբրեւ առաւօտ եղև, արձակեցան
 4 արքն, ինքեանք եւ էչք իւրեանց: Եւ իբրեւ ելին ըստ քաղաքն, եւ չէին մեկնեալ ի բաց, ասէ Յովսէփ ցհազարապետն իւր, Արի՛, պնդեաց զհետ աւրանցն, եւ հասցես նոցա, եւ ասացես ցնոսա, Զի՛ է զի հատուցէք չար փոխանակ բարեաց: ¹Ընդէ՛ր գողացայք
 5 զսկիհն արծաթի:՝ Ո՞չ այն էր որով ըմպէր տէրն իմ, եւ նովաւ ինքն հմայելով հմայէր. եւ արդ չար գործեցէք զոր
 6 արարէքդ: Եւ իբրեւ եկիտ գնոսա, ասէ
 7 ըստ բանիցս այսոցիկ: Եւ նոքա ասեն ցնա, Ընդէ՛ր խօսիցի տէր այդպիսի

բանս. քաւ լիցի ծառայից քոց աննել
 8 ըստ բանիդ այդմիկ: Զի եթէ զարծաթն զոր գտաք յամանս մեր՝ զարծուցաք առ ձեզ յերկրէն Քանանացոց, զիսոր գողանայաք ի տանէ տեառն քո արծաթ
 9 կամ ոսկի: Եւ արդ առ որում գտցի ի ծառայից քոց սկիհն՝ մեռցի, եւ մեք
 10 եղիցուք տեառն մերում ծառայք: Եւ նա ասէ, Այդպէս եղիցի որպէս ասացէքդ. առ որում գտցի սկիհն՝ եղիցի իմ ծառայ,
 11 եւ զուք անպարտք լինիցիք: Եւ փութացան իջուցին զբեռն իւրաքանչիւր ի գետին, եւ բացին իւրաքանչիւր զաման
 12 իւր: Եւ յուզեալ սկսեալ յերիցուէն մինչեւ եկն կատարեաց ի կրտսերն, եւ եղիտ զսկիհն յամանի Բենիամինի:
 13 Եւ պատահեցին զհանդերձս իւրեանց, եւ եղին իւրաքանչիւր զբեռն իւր ի վերայ իշոյ իւրոյ, եւ դարձան ի քա-
 14 ղաքն: Եւ եմուտ Յուզա եւ եղբարք իւր առ Յովսէփ, մինչդեռ անդէն էր, եւ անկան առաջի նորա ի վերայ երկրի:
 15 Ասէ ցնոսա Յովսէփ, Զինչ են իրքդ զոր արարէք. ո՞չ զիտէք թէ հմայելով
 16 հմայէ այր որ իբրեւ զիս է: Ասէ Յուզա, Զինչ տացուք պատասխանի տեառն, կամ զինչ խօսիցիմք, կամ զոր իրաւունսս ցուցանիցեմք. եգիտ Աստուած զյանցանս ծառայից քոց. արդ աւարիկ կամք ծառայք տեառն մերոյ, եւ մեք եւ
 17 առ որում սկիհն դտաւ: Եւ նա ասէ, Քաւ լիցի ինձ աննել զբանդ զայդ. այրն առ որում սկիհն գտաւ՝ նա եղիցի իմ ծառայ, եւ զուք ելէք ողջութեամբ առ հայրն ձեր:
 18 Մատուցեալ առ նա Յուզա եւ ասէ, Աղաչեմ, տէր, խօսեցի ծառայ քո բան մի առաջի քո. մի բարկացիտ ծառայի
 19 քում, զի զու ես յես Փարաւոնի: Տէր, զու հարցեր ցծառայս քո եւ ասացեր, եթէ կայցէ՛ ձեր հայր կամ եղբայր:
 20 Եւ մեք ասեմք տեառն, կայ մեր հայր ծերացեալ, եւ մանուկ մի կրտսեր, որդի ծերութեան նորա, եւ եղբայր նորա մեռաւ, եւ նա միայն մնաց մօր իւրոյ,
 21 եւ հայրն սիրէ զնա: Եւ ասացեր ցծառայս քո, Ի՞ջուցէք զնա առ իս եւ ²իննա-
 22 մարկեցից նմա՝: Եւ ասացաք ցտէր, Ոչ կարէ մանուկն թողուլ զհայր իւր. ապա թէ թողուցու զհայրն իւր՝ մեռանի:
 23 Եւ զու ասացեր ցծառայս քո, Եթէ ոչ

¹Եբբ. պատ

²Եբբ. եղից զսկիս իմ ի վերայ նորա

իջանիցէ եղբայրն ձեր կրտսեր ընդ ձեզ,
 մի՛ յաւելուցուք տեսանել զերեսս իմ :
 24 Եւ եղև իբրև ելաք մեք առ ծառայ
 քո հայր մեր, պատմեցաք նմա զրանս
 25 տեսան մերոյ : Եւ ասէ հայրն մեր,
 Երթալք դարձեալ զնեցէք մեզ սակաւ
 26 մի կերակուր : Եւ մեք ասացաք թէ Ոչ
 կարեմք իջանել անդր, եթէ ոչ եղբայրդ
 մեր կրտսեր իջանիցէ ընդ մեզ, եւ ա-
 պա իջանիցեմք . զի ոչ կարեմք տեսա-
 նել զերեսս առնն, եթէ եղբայրդ մեր
 27 կրտսեր ընդ մեզ ոչ իցէ : Եւ ասէ ցմեզ
 ծառայ քո հայր մեր, Դուք իսկ գիտէք
 28 զի երկուս ծնաւ ինձ կին իմ : Մին ել
 յինէն եւ Վասացէք թէ՛ գազանակուր
 եղև, եւ ոչ եւս տեսանեմ զնա մինչեւ
 29 ցայժմ : Արդ եթէ զսա եւս անուցուք
 յերեսաց իմոց, եւ պատահիցէ ամա
 3 ՚հրեանդուժիւն ի ճանապարհի՞, իջու-
 ցանէք 3 զձերուժիւնս իմ արտուժեմամբ
 30 ճանդերձ ի դժոխս : Եւ արդ եթէ եր-
 թայցեմք առ ծառայ քո հայր մեր, եւ
 պատանեակս չիցէ ընդ մեզ, եւ նորա
 31 ոգին կտինեալ կայ զգորա ողւոյգ . Եւ
 լինիցի իբրև ոչ տեսանիցէ ընդ մեզ
 գմանուկդ, վախճանիցի . եւ իջուցանի-
 ցին ծառայք քո 3 զձերուժիւն ծառայի
 քո հօր մերոց չարչարանօք ճանդերձ ի
 32 դժոխս : Զի ծառայի քո առեալ է յե-
 րաչխի գմանուկդ ի հօրէ իւրմէ . ասեմ,
 եթէ ոչ ամից զգա առ քեզ Վե կացու-
 ցից առաջի քո՞, յանցաւոր եղէց առ
 33 հայր իմ զամենայն աւուրս : Եւ արդ
 կացից ես ծառայ քո փոխանակ ման-
 կանդ սարուկ տեսան իմոյ, եւ պա-
 34 տանեակդ ելցէ ընդ եղբայրս իւր . Քան-
 զի զիսորդ ելանիցեմ առ հայրն իմ, եթէ
 պատանեակդ չիցէ ընդ մեզ . զի մի՛ տե-
 սից զչարիան որ գտանիցեն զհայրն իմ :

ԳԼ . ԽԵ

1 Եւ ոչ կարաց Յովսէփ ժոյժ ունել առա-
 ջի ամենեցուն որ չուրջ գնովաւն կային,
 6 այլ ասէ՞, Հանէք զամենեփն արտաքս
 յինէն . եւ չկայր եւս ոք անդ առ նմա,
 յորժամ ետ ծանօթս եղբարցն իւրոց :
 2 Եւ ձայն 6 արձեալ լալով ճանդերձ՝ մինչ
 լուան Եգիպտացիքն, եւ ազգ եղև ի
 3 տուն Փարաւոնի : Ասէ Յովսէփ ցեղ-

բարն իւր, Ես եմ Յովսէփ . արգարեւ
 տակաւին կենդանի՞ իցէ հայր իմ . եւ ոչ
 կարէին եղբարքն նորա տալ նմա նպ-
 տասխանի, զի խառնեցան յերեսաց նո-
 4 րա : Ասէ Յովսէփի ցեղբարն, Մօտ եւ
 կայք առ իս . եւ չուան մօտ, եւ ասէ,
 Ես եմ Յովսէփի եղբայրն ձեր, զոր դուք
 5 վաճառեցէք յեգիպտոս : Բայց մի՛ ինչ
 տրտմիք, եւ մի՛ խիստ թուեացի ձեզ զի
 վաճառեցէք զիս այսր : Քանզի ի փրկու-
 թիւն առաքեաց զիս Աստուած առաջի
 6 ձեր : Զի այս երկրոց ամ է սովոյս ի
 փրայ երկրի, եւ այլ եւս հինգ ամ՝
 7 յորս ոչ լինիցի վար եւ ոչ հունձ : Եւ
 զիս առաքեաց Աստուած առաջի ձեր
 առ ի թողոյ ձեզ զաւակ յերկրի, եւ
 7 կերակրել զձեր՝ մնացորդս մեծամեծս :
 8 Եւ արդ ոչ եթէ դուք առաքեցէք զիս
 այսր, այլ Աստուած . եւ արար զիս
 հայր Փարաւոնի եւ տէր ամենայն տան
 նորա, եւ իշխան ամենայն երկրիս Ե-
 9 գիպտացոց : Արդ փութացեալ ելէք առ
 հայրն իմ եւ ասացէք ցնա, Այսպէս ա-
 սէ որդի քո Յովսէփի, Արար զիս Աս-
 տուած տէր ամենայն երկրիս Եգիպտաց-
 10 ոց . արդ եկ էջ առ իս, եւ մի՛ հեղզար-
 10 Եւ րնակեցես յերկրիս Գոսեմ՝ ՆԱրա-
 րիա, եւ եղիցես մօտ առ իս, դու եւ որ-
 զիք քո եւ որդիք որդւոց քոց, եւ ոչխար
 քո եւ արջառ քո եւ որ ինչ քո իցէ :
 11 Եւ կերակրեցից զքեզ անդ . զի այլ եւս
 հինգ ամ կայ սովոյս . զի մի՛ ստատակի-
 ցիս, դու եւ որդիք քո եւ ամենայն
 12 ստացուածք քո՞ : Ահաւասիկ աչք ձեր
 տեսանն եւ աչք Բենիամիսի եղբօր
 իմոյ, զի բերան իմ խօսի ընդ ձեզ :
 13 Արդ պատմեցէք հօր իմում զամենայն
 զրիառս իմ որ են յեգիպտոս, եւ որչափ
 ինչ տեսէք դուք . եւ փութացեալ ի-
 14 ջուցէք զհայրն իմ այսր : Եւ անկեալ ի
 վերայ պարանոցին Բենիամիսի եղբօր
 իւրոյ ելաց, եւ Բենիամիս ելաց ի վերայ
 15 պարանոցի նորա : Եւ համուրեաց զա-
 մենայն եղբարան իւր, եւ ելաց ի վերայ
 նոցա . յեա այնորիկ խօսեցան եղբարք
 նորա ընդ նմա :
 16 Եւ հնչեաց համբաւն ի տուն Փարա-
 ւոնի, եւ ասնն, Եկին եղբարք Յովսե-
 փու . ուրախ եղև Փարաւոն եւ ծա-
 17ւայք նորա : Ասէ Փարաւոն ցՅովսէփի,

1Եբբ. ասացի 2Եբբ. վտանգ 3Եբբ. զայնս
 4Յեբբ. դուրս 5Եբբ. և գուշաց 6Եբբ. երարձ

7Եբբ. կեցուցանել ձեզ 8Եբբ. չբաւորեցի
 դու և տուն քո և ամենայն որ ինչ քո է

Ասա ցեղբարս քո , Այսպէս արարէք .
 18 Գնանապաշտոն : Եւ առեալ զհայրն ձեր եւ
 'դասացուածս ձեր' եկեսցիք առ իս . եւ
 տաք ձեզ յամենայն բարութեանցս եղիպ-
 1 տացւոց , եւ կերիջիք զուզիզ երկրիս :
 49 Եւ զու գայս հրաման տացես' . առնուլ
 յերկրէս եղիպտացւոց սայլս մանկանց
 . եւ կանանց ձերոց , եւ առեալ զհայրն
 20 ձեր ածիցէք : Եւ մի ազահիցեն աչք ձեր
 ի կահ ձեր , զի բարութիւն ամենայն
 երկրիս եղիպտացւոց ձեզ լինիցի :
 21 Եւ արարին այնպէս որդիքն Իսրայելի .
 եւ ետ նոցա Յովսէփ սայլս ըստ բա-
 նիցն Փարաւոնի արքայի , եւ ետ նոցա
 22 պաշար ի ճանապարհ : Եւ ամենեցուն
 ետ կրկին պատուածանս , եւ Բենիամինի
 ետ երեք հարեւր ³զահեկան եւ հինգ
 23 պատուածան փոխանակաւ : Եւ հօրն
 իւրում ետ տանել 'նոյնպէս , տանն իշոյ
 ընտնա յամենայն բարութեանց եղիպ-
 տացւոց , եւ տանն ջորի նպարակաւոր ,
 եւ' կերակուր հօրն իւրում ի ճանապարհ :
 24 Եւ արձակեաց զեղբարս իւր եւ զնազին .
 եւ ասէ ցնոսա , Մի գայրանայցէք ինչ
 ի ճանապարհի :
 25 Ելին յեղիպտոսէ , եւ չոգսն յերկրին
 Քանանացւոց առ Յակոբ հայրն իւրեանց :
 26 Եւ պատմեցին նմա եւ ասեն , Որդի քո
 Յովսէփ կենդանի է , եւ նա է իշխան
 ամենայն երկրին եղիպտացւոց : Եւ
 27 'գարմաղաւ ի միտս իւր Յակոբ' , զի
 ոչ հաւատայր նոցա : Եւ խօսեցան ընդ
 նմա զամենայն ինչ զոր տաց Յովսէփի .
 իրրեւ ետես զսայլսն զոր առաքեաց
 Յովսէփի առնուլ զնա , արժարձեցաւ ու-
 28 զին Յակոբայ հօր նոցա : Եւ ասէ Իս-
 րայել , Մեծ է ինձ եթէ արդարեւ տա-
 կաւին կենդանի իցէ որդի իմ Յովսէփի . եր-
 թաց տեսից զնա մինչչեւ մեռեալ իցեմ :

ԳԼ . ԽԶ

4 Չուեաց Իսրայել , ինքն եւ ամենայն որ
 ինչ իւր էր , եւ եկն ի Ջրհորն երզրման ,
 եւ մատոյց պատարազ Աստուծոյ հօր
 2 իւրոյ Իսահակայ : Սոսեցաւ Աստուած

ընդ Իսրայելի ի տելեան զիշերոյ , եւ
 ասէ , Յակոբ , Յակոբ . եւ նա ասէ ,
 3 ⁵Ո՞վ ես' : Ասէ , Ես եմ Աստուած 'հարցն
 քոց' . մի երկնչիք իջանել յեղիպտոս ,
 4 զի յազդ մեծ արարից զքեզ անդ : Ես
 իջից ընդ քեզ յեղիպտոս , եւ ես հանից
 զքեզ ի սպառ , եւ Յովսէփի զիցէ զձեռս
 5 իւր ի վերայ աչաց քոց : Յարեաւ Յակոբ
 ի Ջրհորայ անի երզման , եւ առին որդիքն
 Իսրայելի զՅակոբ հայրն իւրեանց եւ
 8 զկազմած եւ զկանայս իւրեանց ի սայլսն
 զոր առաքեաց ⁹Յովսէփի առնուլ զնա :
 6 Եւ առեալ ¹⁰զինչս իւրեանց եւ զամենայն
 ստացուածս զոր ստացան յերկրին Քա-
 նանացւոց , մոյն յեղիպտոս Յակոբ եւ
 7 ամենայն զաւակ նորա ընդ նմա , Որդիք
 նորա եւ որդիք որդւոց նորա ընդ նմա ,
 զստերք նորա եւ զստերք ¹¹զստերաց
 նորա , եւ զամենայն զաւակ իւր ած
 յեղիպտոս¹² :
 8 Եւ այս են անուանք որդւոցն Իսրա-
 յելի որ մոյն յեղիպտոս . Յակոբ եւ որ-
 դիք իւր . անդրանիկ Յակոբու՝ Ռուբէն .
 9 Եւ որդիք Ռուբէնի՝ Ենոփք եւ Փալլուս ,
 10 Ասրոփէ եւ Քարմի : Եւ որդիք Շմաւո-
 նի՝ Յամուէլ եւ Յամփն եւ Անոփք եւ
 Յաքին եւ Սահառ եւ Սաւուզ որդի
 11 Քանանացւոցն : Եւ որդիք Ղեւեայ՝ Գեր-
 12 տոն եւ Կահաթ եւ Մերարի : Եւ որդիք
 Յուդայ՝ Էր եւ Աւնան եւ Սելուփ եւ
 Փարէս եւ Չարա . եւ մեռան էր եւ
 Աւնան յերկրին Քանանացւոց . եւ եղեն
 որդիք Փարտի՝ Ասրոփմ եւ Յամուէլ :
 13 Եւ որդիք Եսաքարայ՝ Թովլա եւ Փուա
 14 եւ Յատուր եւ Չամամ : Եւ որդիք Չա-
 15 լուզոնի՝ Սերեզ եւ Ալոն եւ Էէլ : Սո-
 քա են որդիք Լիայ զոր ծնաւ Յակոբայ ի
 Միջագետս Ասորոց , եւ զԴինա զուստր
 նորա . ամենայն որդիք , ուստերք եւ
 16 զստերք , երեսուն եւ երեք : Եւ որդիք
 Գադայ՝ Սափոն եւ Մեղիս եւ Սաւնիս
 եւ Թաւտրամ եւ Այեզիս եւ Արոյէլիս
 17 եւ Արիէլիս : Եւ սոքա են որդիք Ասերայ՝
 Յեմնա եւ Յեսուսա եւ Յէուլ եւ Բարիս
 եւ Սարա քոր նոցա . եւ որդիք Բարիայ՝
 18 Քորոր եւ Մեզբիէլ : Սոքա են որդիք
 Չիլիայ , զոր ետ Լարան Լիայ զստերն
 իւրում , որ ծնաւ զսոսա Յակոբայ , վեչ-

¹Եբբ. զընտանիս ²Եբբ. հրամայեալ քեզ
³Եբբ. արժամի ⁴Եբբ. զայս օրինակ . տանն
 իշոյ բեռնին ի բարութեանց եղիպտացւոց , և
 տանն էլ մատակ որ բառնային ցորեանն հաց եւ
⁵Եբբ. նուազեցաւ սիրտ նորա
⁶Եբբ. Աւասիկ եմ ⁷Եբբ. Աստուած հօր քո
⁸Եբբ. զմանկուանս ⁹Եբբ. Փարաւոն ¹⁰Եբբ.
 զանասունս ¹¹Եբբ. որդւոց ¹²Եբբ. այնչէն
 յաւելւալ , ընդ իւր

19 ատանն ¹որդիս : ևւ որդիք Ռաբելայ ևն՝
 20 ևւ եզեն որդիք Յովսեփայ յերկրին ևւ-
 զիստացւոց , զորս ծնաւ նմա Ասանէթ
 զուսար Պետափրեայ յրմի Այելք քաղա-
 քի , զՄանասէ ևւ զԵփրեմ : ²ևւ եզեն
 որդիք Մանասէի զոր ծնաւ նմա հարժն
 Ատորի , զՄաքիր , ևւ Մաքիր ծնաւ զՄա-
 զաաղ : ևւ որդիք Եփրեմի եզրօրն Մա-
 նասէի՝ Սուտաղաամ ևւ Տաամ , ևւ որդի
 21 Սուտաղաամայ Եզեմ : ևւ որդիք Բենիա-
 մինի՝ Բազա ևւ Բոքոր ևւ Ասբէ , ²ևւ
 եզեն որդիք Բազայ՝ Գէհրա ևւ Նէհեման
 ևւ Սնաքիս ևւ Իսօս ևւ Մամիրիմ ևւ
 22 Ուփրմին , ևւ ³Գէհրա ծնաւ զՍրազ : Ասքա
 ևւ որդիք Ռաքելի զոր ծնաւ Յակոբայ ,
 23 ամենայն ողիք ⁴ուլ ևւ ասնն : ևւ որդիք
 24 Դանայ՝ Ատոմ : ևւ որդիք Նեփթաղեմի՝
 25 Ասրէլ ևւ Գոնիլի ևւ Ասար ևւ Սեղիմ : Աս-
 քա ևւ որդիք Բաղայ զոր եւ լարան Ռա-
 քելի գտեր իւրում , ևւ ծնաւ զտոսս
 26 Յակոբայ . ամենեքին ողիք ևւ լին ևւ
 ամենայն ողիք որ մտին ընդ Յակոբայ
 յեղիպտոս , որ ելիալ էին յերանայ նորա ,
 աւանդ կանանց որդւոցն Յակոբայ , ա-
 27 մենայն ողիք զաթսոււն ևւ վեց : ևւ որ-
 զիք Յովսեփայ որ եզեն նմա յեղիպտոս ,
 ողիք երկու . ևւ ամենայն ողիք ասնն
 Յակոբու որ մտին յեղիպտոս՝ ևւ լիմաս-
 սուսն ⁵ևւ ՚ննգ :
 28 ևւ զՅուդա յառաջագոյն առաքեաց առ
 Յովսէփ , ⁶զալ նմա ընդ սոսմ զՔաջաց
 քաղաքաւն , յերկրին Ռամեսսա . ևւ ինքն
 29 եկն՝ յերկրին Գեսեմ : Կաղմնաց Յովսէփ
 զկառս իւր , ևւ ել ընդ առաջ Բարայելի
 հօր իւրոյ ⁶զՔաջաց քաղաքաւն . ևւ իւր-
 րեւ յանգրիման եզեւ նմա , անկաւ ի վե-
 րայ պարանոցի նորա , ևւ երայ ի յայեւն
 30 մեծ : ևւ ասէ Բարայէլ զՅովսէփ , Մեռաց
 այսուհետեւ , որովհետեւ տեսի զերեսս
 31 քո զի տակաւին կենդանի ես : ևւ ասէ
 Յովսէփ զեզբարս իւր ևւ զտուն հօր
 իւրոյ , ևւ իմաց պատմեցից Փարաւոնի ,
⁷եթէ եզբարք՝ իմ ևւ ասուն հօր իմոյ որ
 էին յերկրին Քանանացւոց՝ եկին առ իս :
 32 ևւ արք հովիւք են , ևւ արք խաշաւ-
 դարմանք են , ևւ զանասուն ևւ զարջաւս
 ևւ զամենայն ինչ իւրեանց ամին այսր :

33 Արդ եթէ կոչիցէ զձեզ Փարաւոն ևւ ասի-
 34 զէ , Ձինչ զործ է ձեր , Ասաջիք եթէ ,
 Արք խաշաւարմանք եմք ծառայք քո
 ի մանկութենէ մինչև զյայժմ , ևւ մեք
 ևւ հարք մեր . զի լմակիցէք յերկրին Գե-
 սեմ . քանզի զարշիլի է եղիպտացւոց
 ամենայն հովիւ խաշանց :

ԳԼ . ԽԵ

1 Եւ երեսոյ Յովսէփ պատմեաց Փարաւոնի ,
 ևւ ասէ , Հայր իմ ևւ եզբարք , ևւ խա-
 շինք ևւ առջառ նոցա , ևւ ամենայն որ
 ինչ նոցա , եկին յերկրէն Քանանացւոց ,
 2 ևւ աճա են ի Գեսեմ : ևւ յեզբարց սնտի
 իւրոց առ ընդ իւր ՚ննգ այր , ևւ կազոց
 3 զնոսա առաջի Փարաւոնի : ևւ ասէ Փա-
 րաւոն զեզբարսն Յովսեփու , Ձինչ զործ է
 ձեր . ևւ նոքա ասնն զՓարաւոն , Հովիւք
 խաշանց են ծառայք քո , ևւ մեք ևւ հարք
 4 մեր : ևւ ասնն զՓարաւոն , Պանդիստանալ
 եկաք յերկիրս յայժմիկ , զի ոչ գոյր ճարակ
 խաշանց ճառայից քոց , քանզի ստատկա-
 ցաւ սոյն յերկրին Քանանացւոց . ևւ արդ
 ընակեցուք ծառայք քո յերկրին ի Գե-
 5 սեմ : ևւ խօսեցաւ Փարաւոն ընդ Յով-
 սեփու ևւ ասէ , Հայր քո ևւ եզբարք քո
 6 եկին առ քեզ . Աճա երկիրս եղիպտաց-
 ւոց առաջի քո է . ի բարեք երկրի բնա-
 կեց կեց յերկրին ի Գեսեմ . ապա թէ զբան
 թէ իցեն ի նոսա արք զօրաւորք , կայր
 զնոսա իշխանս ի վերայ իմոց խաշանց :
 7 ևւ աժ Յովսէփ զՅակոբ հայր իւր , ևւ
 կազոց առաջի Փարաւոնի . ևւ օրհնեաց
 8 Յակոբ զՓարաւոն : ևւ ասէ Փարաւոն
 զՅակոբ , Քանիք են ամք աւուրց կենաց
 9 քոց : ևւ ասէ Յակոբ զՓարաւոն , Աւուրք
 ամաց կենաց իմոց զպա պաղխտեղայ՝
 հարեւր ևւ երեսուն ամ է . սակաւք ևւ
 զժուարինք եզեն աւուրք ամաց կենաց
 իմոց , ևւ ոչ հասին յաւուրս ամաց կե-
 նաց հարց իմոց , զոր աւուրս պանդխտե-
 10 յան : ևւ օրհնեաց Յակոբ զՓարաւոն ևւ
 ել ի նմանէ :
 11 ևւ բնակեցոց Յովսէփ զհայրն իւր ևւ
 զեզբարս իւր , ևւ եւ նոցա բնակութիւն
 յերկրին եղիպտացւոց ի բարուք երկրի ,
 յերկրին Ռամեսայ , որպէս հրամայեաց
 12 Փարաւոն : ևւ ապա Յովսէփ առձիկս հօրն
 ևւ եզբարց իւրոց , ևւ ամենայն ասն հօր
 իւրոց ցորեան ըստ բերան :

1) Էր. ողիք 2) Յի. Գ-Լ-Կ 3) Էր. Արադ
 4) Էր. Լորէքտասան 5) Էր. ցուցանել առա-
 ջի իւր զԳեսեմ , և եկին 6) Էր. ի Գեսեմ
 7) Էր. ևւ ասացից զնա , եզբարք

13 Եւ կերակուր ոչ զոյր յամենայն երկրին, զի սաստկացաւ սոյն յոյժ. եւ նուազեաց երկիրն Եզրպտացւոց եւ երկիրն

14 Քանանացւոց ի սոյն անախ: Եւ ժողովեաց Յովսէփ զամենայն արծաթ զոտակ յերկրն Եզրպտացւոց եւ յերկրն Քանանացւոց ընդ ցորենոցն զոր վաճառէր, ¹եւ տայր նոցա կերակուր՝. եւ տարաւ Յովսէփ զամենայն արծաթն ի տուն Փարաւոնի: Եւ նուազեաց արծաթ յերկրէն Եզրպտացւոց եւ յերկրէն Քանանացւոց. եկին ամենայն Եզրպտացիք առ Յովսէփ եւ ասեն, **Տուր մեզ հաց, ընդէր մեռանիմք առաջիք. զի պակասեաց արծաթ:**

16 Ասէ ցնոսա Յովսէփ, **Աձէք զանասունս ձեր, եւ տաց ձեզ հաց փոխանակ անասնոց ձերոց, եթէ պակասեաց արծաթ:**

17 Եւ ամէն զանասունս առ Յովսէփ, եւ ես նոցա Յովսէփ հաց փոխանակ ձերոց եւ փոխանակ ոչխարի եւ փոխանակ արջառոց եւ փոխանակ իշոյ. եւ կերակրեաց զնոսա հացիւ փոխանակ ամենայն անասնոց նոցա յամին յայնմիկ:

18 Եւ այն ամ, եւ եկին առ Յովսէփ յերկրորդ ամին եւ ասեն զնա, ²Քուցէ սառաակիցիմք՝ ի տեսնէ մերմէ. եթէ արծաթ էր՝ պակասեաց, եւ եթէ խաչինք եւ ստացուածք, առ քեզ են, տէր. եւ չէինչ մնացեալ մեր առաջի տեսնն, բայց

19 միայն անձինք եւ երկուր մեր. Արդ ³զի մի՞ մեռանիցիմք առաջիք, եւ մեք, եւ ⁴երկիրս աւերեսցի՞. ստացիր զմեզ եւ զերկիրս մեր փոխանակ հացի, եզրցուք մեք եւ երկիրս մեր ծառայք Փարաւոնի. առւր սերմն ⁵զի սերմանեացուք՝, եւ կեցցուք եւ մի մեռցուք, եւ երկիրս մի աւերեսցի: Եւ ստացաւ Յովսէփ զամենայն երկիրն Եզրպտացւոց Փարաւոնի. քանզի վաճառեցին Եզրպտացիքն զերկիրն իւրեանց Փարաւոնի, զի սաստկացաւ ի վերայ նոցա սոյն, եւ եզեւ երկիրն Փարաւոնի: Եւ զժողովուրդն ⁶ճառայեցոյց իւր ի սարուկս՝, ի ծագաց սահմանաց

22 Եզրպտոսի մինչեւ ի ծագս նորուն: Բաց յերկրէ քրմացն, զի ոչ ստացաւ զնոսա Յովսէփ. քանզի տալով պարզեւս քրմացն Փարաւոն, եւ ուսէին զպարզեւան զոր տայր նոցա Փարաւոն. վասն այնորիկ ոչ վաճառեցին զերկիրն իւրեանց:

23 Ասէ Յովսէփ ⁶ցամենայն Եզրպտացիսն՝, Ահա ստացայ զձեզ այսօր եւ գերկիր ձեր Փարաւոնի. սառէք ձեզ սերմանս եւ սերմանեցէք զերկիրոց: Եւ եզրցին արցիւնք զորս, եւ տալէք զչինգերորդ մասն Փարաւոնի, եւ չորք մասունքն ձեր եզրցին ի սերմն երկրից եւ ի կերակուր ձեզ եւ ամենայն ընտանեաց ձերոց, եւ ի կերակուր տղայոց ձերոց: Եւ ասեն, **Կեցուցեր զմեզ, գտաք չնորհս առաջի տեսնն մերոց, եւ եզրցուք ծառայք Փարաւոնի:**

26 Եւ եզ նոցա օրէնս Յովսէփ մինչեւ ցայսօր յերկրն Եզրպտացւոց՝ չհնդկորդել Փարաւոնի, բայց յերկրէ քրմացն որ չէր Փարաւոնի:

27 Եւ ընտանեաց Իսրայէլ յերկրն Եզրպտացւոց յերկրն ի Գեսեմ. եւ ժառանգեցան ի նմա, եւ ամեցին եւ բազմացան յոյժ:

28 Եւ եկեաց Յակոբ յերկրն Եզրպտացւոց ամս եւթին եւ տասն, եւ եզեն աւուրք Յակոբայ ամաց կեանց նորա հարեւր եւ քառասուն եւ եւթն ամ: Եւ մերձեցան աւուրք Իսրայելի մեռանելոյ, եւ կոչեաց զորդի իւր զՅովսէփ եւ ասէ ցնա, **Եթէ պի չնորհս առաջիք, զիր զձեռն քո ընդ երանօք խնայք, եւ արասցես ի վերայ իմ սղորմութիւնս եւ ճշմարտութիւնս,**

30 **յթապէլ զիս յեզրպտոս. Այլ ննջեցիք ընդ հարսն իմ, եւ բարձցեն զիս յեզրպտոսէ, եւ թաղեցեն զիս ի գերեզմանի նոցա: Եւ նա ասէ, Ես արարից ըստ բանի քում:**

31 Եւ ասէ, Երգուիր ինձ. եւ երգուաւ նմա: Եւ երկիր եպարզ Իսրայէլ ի վերայ զլիտոյ ⁷գուտպանի իւրոյ:

ԳԼ . ԽԸ

1 Եւ եզեւ յետ բանիցս այսոցիկ ազգ եզեւ Յովսեփայ եթէ Յակոբ հայր քո նեղեալ է. եւ ⁸առեալ Յովսեփայ՝ զերկուս որդիսն իւր ընդ իւր, զՄանասէ եւ զԵփրեմ,

2 ¹եկն առ Յակոբ:՝ Ազգ եզեւ Յակոբայ եւ ասեն, Ահա որդի քո Յովսէփ դայ առ քեզ. եւ զօրացաւ Իսրայէլ եւ նստաւ

3 ի մահիճս: Եւ ասէ Յակոբ ցՅովսէփ, Աստուած ⁹իմ երեւեցաւ ինձ ի Լուզ, յերկրն

4 Քանանացւոց. օրհնեաց զիս. Եւ ասէ զիս, Ահա ես ամեցուցից զքեզ, եւ բազմացուցից զքեզ, եւ արարից զքեզ ի ժո-

¹Յէբբ. գլխակ 2Յբբ. Աի՛ ինչ թարգմտուցուք
³Յբբ. ընդէր 4Յբբ. երկիր մեր 5Յբբ. փոխեաց ի քաղաքս

⁶Յբբ. ցժողովուրդն 7Գա՛մ. մահճացն (Տե՛ս ԳԼ. ԽԸ. 2) ⁸Յբբ. Յովսէփ առ ⁹Յբբ. Ամենակալ

զովս ազգաց. և ևս սոց ¹քեզ զերկիրս զայս”

5 Ի ժառանգութիւն յաւրանականս : Արդ երկու որդիք քո որ եզեն յեղիպտոս մինչ-
չեւ եկեալ էր իմ յեղիպտոս իմ են, եփրեմ
և Բանասէ իրրեւ զիտութենն և զժմաւոն

6 Եղիցին ինձ : Եւ այլ ծնունդք զոր ծնա-
նդիցս յետ ²այսորիկ՝ քեզ եղիցին . յա-
նուն եղբարց իւրեանց կոչեսցին ի նոցա

7 Ժառանգութիւնն : Եւ ևս յորժամ գայի ի
Միջագետաց Ասորոց, մեռաւ ³մայր քո”
Ռաբէլ յերկրին Քանանացոց, ⁴ի մերձե-
նալ ինձ յասպարէզ երկրին Քարրաթայ,
ի գաղն” յեփրաթայ . և թաղեցի զնա
⁵երկրի ասպարիսն” , այն է Բեթղեհնմ :

8 Իրրեւ ետես Իսրայէլ զորդիսն Յով-
9 սեփայ, առէ, Չիւնչ են սոքք քո : Ասէ
Յովսէփ ցնայրն իւր, Որդիք իմ են զոր
ևս ինձ Աստուած աստ . և ևս ասէ Յա-
կոր, Մատո առ իս զդոսա, զի օրհնեցից
10 զդոսա : Եւ աչք Իսրայելի ծանրացեալ
էին ի ծերութենէ անտի, և ոչ կարէր
տեսանել . և մատոյց զնոսա առ նա,
և համբուրեաց զնոսա, և ի զիրկս իւր

11 առ զնոսա : Եւ ասէ Իսրայէլ ցՅովսէփ, և
⁶Ահա յերեսաց քոց ոչ կարօս եղէ, և”
եցոյց ևս ինձ Աստուած զգաւակ քո :

12 Եւ եհան զնոսա Յովսէփ ի ծնոցաց նորա
և Դերկիր պողին նմա ի վերայ երեսաց
13 իւրեանց” յերկիր : Եւ առեալ Յովսե-
փայ զերկուս որդիսն իւր, զԵփրեմ
ընդ աջմէ՝ ի ձախմէ Իսրայելի, և զՄա-
նասէ ի ձախմէ՝ յաջմէ Իսրայելի, մա-
14 աոյց զնոսա առ նա : Եւ ձգեալ Իսրա-
յելի զաջ ձեռն իւր՝ արկ զյլստօն եփրե-
մի, և նա էր կրտսեր, և զձախմ՝ զյլ-
ստօն Մանասէի, և փոփոխեաց ⁸զձեռնն,

15 զի Մանասէ էր անդրանիկ և օրհնեաց
⁹զնոսա և ևս ասէ, Աստուած, որում հա-
ձոյ եղեն հարքն իմ առաջի նորա, Ար-
րահամ և Իսահակ, Աստուած՝ որ կե-
րակոչէ զիս ի մանկութենէ իմմէ մինչև
16 ցայսօր, Հրեշտակն որ փրկեաց զիս
յամենայն չարեաց, օրհնեաց զմանկունս
զայստիկ, և կոչեսցի ի սոսա անուն
իմ և անուն հարց իմոց, Արրահամու
և Իսահակայ, և օրհնեացին ի բազմու-

17 Թիւն յոյժ ի վերայ երկրի : Եւ առեալ
Յովսեփայ եթէ արկ հայրն զաջ իւր
զյլստօն եփրեմի, ծանր թուեցաւ նմա.
և օրհնեաց Յովսէփ ձեռին հօրն իւրոյ,
հանել զնա ի զյլստն եփրեմի ի զլուին

18 Մանասէի : Ասէ Յովսէփ ցնայրն իւր, Ոչ
այդպէս է, հայր. քանզի սա է անդրանիկ.

19 զիւր զաջ քո ի վերայ զյլստյ սորա : Եւ ոչ
կամեցաւ հայրն նորա, Այլ առէ, Գիսեմ
որդեակ, զիսեմ. և զա եղիցի ի ժողո-
փուրդ, և զա բարձրասցի. այլ եղբայրս
զորս կրտսեր՝ եղիցի մեծ քան զգա, և
զաւակ սորա եղիցի ի բազմութիւն աչ-
20 զայց : Եւ օրհնեաց զնոսա յաւուր յայն-
միկ, և ևս ասէ, ¹⁰Ի ձեզ օրհնեողի՞” Իս-
րայէլ . սասացին, թէ Արայցէ զքեզ Աս-
տուած իրրեւ զԵփրեմ և զՄանասէ . և
եղ զԵփրեմ յառաջ քան զՄանասէ :

21 Եւ ասէ Իսրայէլ ցՅովսէփ, Ես աւասիկ
մեռանիմ, և Աստուած եղիցի ընդ ձեզ
և զարձուցցէ զձեզ յերկիր հարցն ձերոց :

22 Եւ ևս ետու քեզ ¹¹զՍիկիմ սեպհական,
սրտաքոյ եղբարց քոց” , զոր ասի ի ձեռաց
Ամոլիւհացոց սրով իմով և ազեղամբ :

ԳԼ. ԽԹ

1 Առջեաց Յակօբ զորդիսն իւր և ևս ասէ,
Ժողովեցարուք, զի պատմեցից ձեզ ինչ,
որ պատահիցէ ձեզ ի վախճանի աւուրց :

2 Ժողովեցարուք, և լուարուք, որդիք Յա-
կօբայ . լուարուք Իսրայելի հօր ձերում :

3 Ռուբէն, անդրանիկ իմ, զու զօրու-
թիւն իմ և սիկզն ¹²որդւոց իմոց,
խստութեամբ գնացեր և խստութեամբ
4 յանդգնութեամբ թշնամանեցեր : Իրրեւ
զլուր մի՞ եռասցին” . զի Էլեր յանկողինս
հօր քո, յայնժամ սղծեցեր . ¹³զանկո-
ղինս յոր ելեր” :

5 Ծմաւոն և Դեւի եղբարք . ¹⁴կատարե-
ցին զանկորաւութիւն ի կամաց իւրեանց” :

6 Ի խորհուրաց նոցա մի՞ մտցէ անձն իմ,
և ի ժողովս նոցա ոչ հաճեսցին մխոք
իմ . զի սրտմտութեամբ իւրեանց սպա-
նին զարս, և ցանկութեամբ իւրեանց
7 կարթակտոր արարին զյուս : Անի-
ծեալ սրտմտութիւն նոցա, զի յանպուզն

¹Եբ. զերկիրս զայս զաւակի քում յետ քո
²Եբ. նոցա ³Յիբ. առնիմ էր ինձ ⁴Եբ. ի
ճանապարհին, մինչ էր տակաւին վայր ի մոտ-
նել ⁵Եբ. անդ ի ճանապարհին եփրաթայ
⁶Եբ. Ոչ ակն ունէի տեսանել զերեսս քո, և ահա
⁷Եբ. երկիր եպագ ի վերայ երեսաց իւրոց
⁸Եբ. զձեռնս խորհրդով ⁹Եբ. զՅովսէփ

¹⁰Եբ. Ի քեզ օրհնեացէ ¹¹Կմ. մեւս եւս
բամին, ի վերայ եղբարց քոց
¹²Եբ. զօրութեան իմոյ, առաւելութիւն բարձ-
րութեան և առաւելութիւն մեծութեան :
(4) Եսացեր իրրեւ զլուր, մի՞ առաւելուցուս
¹³Եբ. . յանկողի՞նս իմ ել ¹⁴Եբ. անօթք ա-
նիրաւութեան սուսերք նոցա

էր. եւ սխուժիւն նոցա, զի խիտա էր. 24
բաժանեցից զնոսա ի մէջ Յակորայ, եւ
ցրուեցից զնոսա ի մէջ Իսրայելի :
8 Յուզա, գբեզ օրհնուցեցն եզրարք քո.
ձեռք քո ի վերայ թիկանց թշնամեաց
քոց. երկիր պատգան քեզ որդիք հօր
9 քո : Կորիւն առիւծու Յուզա. Ի չա-
ռաւիղէ ելեր, որգեակ իմ. ելեր բազ-
մեցար, ննջեցեր իբրեւ զառեւծ եւ իբրեւ
զկորիւն առիւծու. ո՞ յարուցանէ զնա :
10 Մի սպիակասեցէ իշխան ի Յուզայ, եւ մի
պետ յերանաց նորա, մինչեւ ²եկեացեն
նմա հանդերձեալքն, եւ նա է ակնկա-
11 լութիւն հեթանոսաց : Կապեղեզ զորթոյ
գլաւանակ իւր, եւ զգոհակէն՝ ոչաւանակ
իշոյն. լուացէ զինուով զպատմուճան
իւր, եւ արեամբ խաղողոյ զհանդերձս
12 իւր : Զուարթաղին են աչք նորա ի զին-
ւոյ եւ սպիտակ առամուկք իւր քան
զկաթն :
13 Զարուզոն յեզերս ծովու ընակեացէ, եւ
ինքն նաւահանդիստ նաւաց, եւ ձգեցի
մինչեւ ի Սիզոն :
14 Իսաքար ³բարւոյ ցանկացաւ, հան-
15 զուցեալ ի մէջ ⁴վիճակաց. Տեսեալ
զհանդիսան զի զեղեցիկ էր, եւ զեր-
կիրն զի սպարաթ էր, եզ զուս իւր յաշ-
խաակ, եւ եզեւ ⁵այր արգիւնարար :
16 Դան գառտեց զժողովուրդ իւր իւր-
17 բեւ ⁶զմի այր ի մէջ՝ Իսրայելի : Եւ ե-
զիցի Դան օձ ⁷գարանակալ ի ճանապար-
հի, հարկանել զգարչապար երթիարի, եւ
18 ընկենու զհեծեալն յիտս : ⁸Եւ մնալ
19 փրկութեան Տեսան : ⁹Գագ հինի կիցէ, եւ
ինքն կիցէ հինիւ զհեա նոցա :
20 Ասերայ սպարաթ հաց իւր, եւ ինքն
տացէ կերակուր իշխանաց :
21 Նեփիմաղիմ ¹⁰ձառ բարձրացեալ, ա-
ճեցուցանել արմտեօք, զզեցուցանել
արմտեօք զգեղեցկութիւն :
22 Որգեակ աճեցեալ Յովսեփ, որդեակ
աճեցեալ նախանձելի. որդեակ իմ մա-
23 տալ, առ իս գարձիր : Զոր բննաարկուք
բամբասէին եւ դատափեսա առնէին, եւ

24 սխանային ընդ նմա արք ազեղանց : Եւ
փշրեցան զօրութեամբ ազեղուհք իւր-
եանց, եւ լուծան ջիւղք բազկաց նոցա
ձեռամբ Հզօրին Յակորայ. անտի որ զօ-
25 բացոյց զԻսրայել, ՅԱստուծոյ հօրն քո,
եւ օգնեաց քեզ Աստուած իմ, եւ օրհ-
նեաց զքեզ օրհնութիւն երկնից եւ զիւ-
րուստ, եւ զօրհնութիւն երկրի լի ամե-
նայնիւ. լսան օրհնութեանց ստեանց եւ
26 արգանդի : Օրհնութեանց հօր քո եւ մօր
քո, որ զօրացան քան զօրհնութիւնս
լերանց մշտնջենաւորաց, եւ քան զօրհ-
նութիւնս բլրոց յաւիտենականաց, եղիցի
ի վերայ գլխոյ Յովսեփայ, եւ ի վերայ
գլխոյ եղբայրն որոց առաջնորդեաց :
27 Բենիամին գալլ յախշտակոյ, զալ-
գուցն գեռ եւս ուտիցէ, եւ առ երեկս
բաշխիցէ ¹¹կերակուրս :
28 Ամենեքեան սօքա ¹²որդիք Յակորայ՝
ազդք՝ երկոտասան. եւ այս է զոր
խօսեցաւ ընդ նոսա հայրն իւրեանց, եւ
օրհնեաց զնոսա. իւրաքանչիւր ըստ
օրհնութեան իւրում օրհնեաց զնոսա :
29 Եւ սրատուիրեաց նոցա եւ ասէ զնոսա,
Ես յաւելում առ ժողովուրդ իմ. թաղե-
ցէք զիս ընդ հարս իմ յայրի անդ որ է
30 յաղարակին Եփրայի Քեռացուց. Յայրին
որ յանդի անդ է, ¹³ի կրկնում, յանդի-
ման Մամբրէի յերկրին Քանանացոց՝
զոր ստացաւ Արքանում ¹⁴զայրն յեփրո-
նէ Քեռացուց ի ստացուածս չիրմի :
31 Անդ թաղեցին զԱրքանում եւ զՍաա
զկին նորա. անդ թաղեցին զԻսահակ
եւ զԵրեկա կին նորա. անդ ¹⁵թաղե-
32 ցին զԼիա : Ի ստացուածի ազարակին
եւ այրին որ է ի նմա առ ի յորդոցն
33 Քեռաց : Եւ զազարեաց Յակոր ի պա-
տուիրելոյ որդւոցն իւրոց, եւ առեալ
զուս իւր անդրէն ի մահիճան՝ պակա-
սեաց, եւ յաւելաւ առ ժողովուրդ իւր :

¹Եբր. յաւարէ ²Եբր. եկեացէ Սելով ³Եբր. էշ
ուժեղ ⁴Վաժ. գոմեց ⁵Եբր. հարկատու ծառայ
⁶Եբր. զմին ի ցեղեց ⁷Եբր. ի ճանապարհի եւ ի ծ
յուղեոյ ⁸Եբր. Սպասեցի փրկութեան քում.
Տէր ⁹Եբր. Գագ՝ ելցէ ի նա Տէն ¹⁰Եբր.
եզն արձակեալ, որ տայ բանս գեղեցկութեան :
(22) Յովսեփ շառաւիղ պտղատու, շառաւիղ
առ աղբեր. գտտեք (տաք) նորա ելանել զոր-
մով : (23) Աղեղնաւորք զառնացուցին զնա,
նետաձիգ լինէին եւ ասէին զնա : (24) Այլ ա-

զէզն նորա բնակեաց ի հօտի, ե զօրացան
բազուկք ձեռաց նորա ի ձեռաց Հզօրին Յակո-
րայ : Անտի հովիւն, զէմ Իսրայելի : (25) ՅԱս-
տուծոյ հօրն քո, եւ նա օգնեացէ քեզ, յԱմե-
նականէն՝ եւ նա օրհնեացէ զքեզ, օրհնութիւն
երկնից ի վերուստ. օրհնութիւնք անդոյ ոչ որ
ընկողմանին ի ներքոյ. օրհնութիւնք ստեանց եւ
արդանդի : (26) Օրհնութիւնք հօր քո զօրացան
քան զօրհնութիւնս ծնանկեաց լմից մինչեւ ի
կատար բլրոց յաւիտենականաց. եղիցի ի գլուխ
Յովսեփայ, ի գագաթն քան քանակէն իւր
եղբայր
իւրոց : ¹¹Եբր. կողողուս ¹²Եբր. ազգք
Իսրայելի ¹³Եբր. ի Մաքիեղա ¹⁴Եբր. զարան
¹⁵Եբր. թաղեցի

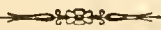
ԳԼ . Ծ

1 Եւ անկեալ Յովսէփ ի վերայ երեսաց հօր
 իւրոյ կ'այ գնա , եւ համբարեաց գնա :
 2 Եւ հրաման ետ Յովսէփ ծառայից իւրոյ
 3 ՚գրազարգաց պատել գնայրն իւր . եւ
 4 արանեցին ՚գրապատարիքն զԻւրայել : Եւ
 5 լցան նորա աւուրք քառասուն , զի այն-
 6 պէս թուէին աւուրք ՚թաղելոց . եւ սուղ
 7 առ վանն նորա եղիպատոս աւուրս եւ-
 8 թանասուն : Եւ իրրեւ անցին աւուրք
 9 սգոյն , խօսեցաւ Յովսէփ ընդ ՚իշխանան
 10 Փարաւոնի եւ ասէ , իթէ՛ գաի հորհոս
 11 առաջի ձեր , խօսեցարուք ընդ Փարա-
 12 շոնի եւ ասայէք , Հայր իմ երգմնեցոյց
 13 զիս եւ ասէ , Ահաւատիկ ես մեռանիմ . ի
 14 չիրան անդ զոր փորեցի ես ինձ յերկրին
 15 Քանանացոց , անդ թաղեցես զիս . արդ
 16 ելեալ թաղեցից գնայրն իմ , եւ եկից :
 17 Եւ ասէ Փարաւոն , Ել թաղեա գնայր
 18 քո , որպէս եւ երգմնեցոյց զքեզ :
 19 Եւ ել Յովսէփ թաղել գնայր իւր . ելին
 20 ընդ նմա եւ ամենայն ծառայք Փարա-
 21 շոնի , եւ ձերք սանն նորա եւ ամենայն
 22 ձերք երկրին Եղիպատցոց : Եւ ամե-
 23 նայն համօրէն տուն Յովսէփայ եւ զե-
 24 րարք նորա , եւ ամենայն հայրենի բնա-
 25 կաւթիւն նորա . եւ զազգատոհմ եւ զոչ-
 26 խար եւ զարջառ թողին յերկրին ի Գե-
 27 սեմ : Ելին ընդ նմա եւ կառք եւ հեծեալք ,
 28 եւ եզին բանակ մեծ յոյժ : Եւ հասին ի
 29 կալն Ատազայ , որ է յայնկոյս Յորդա-
 30 նանու . եւ կոծեցան գնա անդ կոծ մեծ
 31 եւ աստիկ յոյժ . եւ արար հօր իւրում
 32 սուղ զեւթն օր : Տեսին բնակիչք երկրին
 33 Քանանացոց զսուգն ի կալն Ատազայ ,
 34 եւ ասեն , Սուղ մեծ է եզիրտացոց .
 35 վասն այնորիկ կոչեաց զանունն նորա
 36 Սուղ Եղիպատսի , որ է յայնկոյս Յորդա-
 37 նանու : Եւ արարին նմա այնպէս որ-
 38 զիքն Իսրայելի , որպէս պատուիրեաց
 39 նոցա : Քարմին գնա եւ թաղեցին գնա
 40 անդ . եւ տարան գնա որդիքն իւր յեր-
 41 կրն Քանանացոց , եւ թաղեցին յայ-
 42 րին ՚երկնում , զոր ստացաւ Արրահամ ի
 43 սասցուածս չիրմի յեփրոնէ Քեսացոց
 44 յանդիման Մամրէի : Եւ զարձաւ Յով-
 45 սէփ յեղիպատոս , ինքն եւ կարարք իւր ,

եւ ամենեքին որ ելեալ էին ընդ նմա
 թաղել գնայրն նորա :
 15 Իրրեւ տեսին եղբարքն Յովսէփայ եթէ
 մեռաւ հայրն նոցա , ասեն , Գուցէ ռիս
 ունիցի ընդ մեզ Յովսէփ , եւ հատու-
 ցանիցէ մեզ հատուցումն զամենայն
 16 չարեացն զոր անցուցաք ընդ նա : Եկին
 աւ Յովսէփ եւ ասեն , Հայր քո ՚երգմնե-
 ցոյց զմեզ՝ մինչչեւ վախճանեալ էր
 17 նորա , ասէ , Այսպէս ասա՛յիք ցՅով-
 սէփ . Թողցես ՚ոցա զյանցանան եւ
 զմեզս իւրեանց , զի չարիս անցուցին
 ընդ քեզ . եւ արդ ներեա յանցանաց
 ծառայից Աստուծոյ հօր քո : Եւ կ'այց
 Յովսէփ վասն բանիցն զոր խօսեցան
 18 ընդ նմա : Եւ եկեալ առ նա կարգացն
 իւրոց՝ անկան առաջի նորա եւ ասեն ,
 19 Ահաւատիկ մեք ծառայք քո եմք : Եւ
 20 ասէ ցնոսա Յովսէփ , Մի երկնչիք ,
 21 զի եւ ես Աստուծոյ եմ : Գուք խորհե-
 22 ցարուք զինէն ի չարութիւն , եւ Աս-
 23 տուած խորհեցաւ ՚վասն իմ՝ ի բարու-
 24 թիւն . ՚որպէս եզիւ իսկ յաւուր յայս-
 25 միկ , ՚զի կերակրեցի՛ ժողովուրդ բա-
 26 շուս : Եւ ասէ ցնոսա , Մի երկնչիք ,
 27 ես կերակրեցից զձեզ եւ զառւան ձեր :
 28 Եւ միթարեաց զնոսա , եւ տիրեաց
 29 զսիրտս նոցա : Եւ ընակեաց Յովսէփ յե-
 30 զիպատոս , ինքն ՚եւ կարարք իւր , եւ
 31 ամենայն համօրէն տուն հօր իւրոյ . եւ
 32 եկեաց Յովսէփ ամս հարեւր եւ տասն :
 33 Եւ ետես Յովսէփ զորդիս Եփրեմի մին-
 34 չեւ յերրորդ ազգ . Եւ որդիք Մաքիբայ
 35 որդւոց Մանասէի ծնան յերանս Յովսե-
 36 վայ : Եւ խօսեցաւ Յովսէփ ընդ կարարս
 37 իւր եւ ասէ , Ես աւատիկ մեռանիմ . այ-
 38 ցիլութեամբ այց արասցէ ձեզ Աստուած ,
 39 եւ հանցէ զձեզ յերկրէս յայսմանէ յեր-
 40 կրն զոր երգուաւ Աստուած տայ հարցն
 41 մերոց Արրահամուս , Իահանայ եւ Յա-
 42 կորայ : Եւ երգմնեցոյց Յովսէփ զորդիան
 43 Իսրայելի եւ ասէ , Յայցիլութեանն յո-
 44 րում այց առնիցէ ձեզ Աստուած՝ հան-
 45 չիք եւ զիմ ոսկերս աստի ընդ ձեզ :
 46 Եւ վախճանեցաւ Յովսէփ ամաց հա-
 47 րեւր եւ տասանց . եւ ՚թաղեցին գնա ,
 48 եւ եզին գնա ի տասպանի յեղիպատոս :

1) ԲԵՐ. ԲՃՂԿԱՅ 2) ԲԵՐ. ԲՃԻՂԿԻՆ 3) ԲԵՐ. ԱՍՏ-
 4) ԲԵՐ. ԱՍՏԻ 5) ԲԵՐ. ԳԼԻՄԻՆ 6) ԲԵՐ. ՄԱՐԿԻԿԱՅ

7) ԲԵՐ. ԱՌԱՐԿԵՅԻՆ 8) ԲԵՐ. ԱՍՏՈՒԽԻԿԱՅ ՄԵԶ
 9) ԲԵՐ. ԵՂԲԱՐԵՑ ԲՈՅ 10) ԲԵՐ. ՄԻԹԵՎ ՎՈՒՄԱՆԿ
 ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԻՅԵՍՒ ԵՍ 11) ԲԵՐ. ԱՌՆԵՆԻՆ՝ ՈՐՊԷՍ
 12) ԲԵՐ. ԿԵՅՈՒՑԱՆԵԼ 13) ԲԵՐ. ԱՍՏԱԵՅԻՆ

Գ Լ Ո Ւ Խ Ք Ե Լ Ի Յ Ն (*)

	Գլ. Հմբ.		Գլ. Հմբ.
Թուէ զստկաւուծթիւն մտելոցն լեզիպտոս, որբ ըստ խոսամանն Աստուծոյ աճեցին յանթիւ բազմուծթիւն:	Ա. 1	Նօբ և Հանել զԽորայէլ:	Ձ. 10
Թէ յետ վախճանին Յովսեփայ նեղէին լեզիպտացիքն զԽորայէլ ի շինուածս քաղաքաց և ի գործս դաշտաց:	Ա. 8	Որպէս թուեաց զագգն նախ վասն ստուգութեան, թուէ եւ զժամանակ տիոցն Մովսիսեանց, որոց հրամանս տայ Տէր առ Փարաւոն գործել սքանչելիս:	Ե. 7
Թէ հրաման ետ Փարաւոն մանկաբարձացն սպանանել ի ծնունդոն զարուսն Խորայելի, յորմէ վրիպեալ հրամայեաց զծնեալ արուսն ի գետ ընկենուլ:	Ա. 15	Գառնայ յօձ գաւաղանն Մովսիսի, եւ կաննէ զառաջօր օձակերպ գաւազանս կախարդացն՝ ի նշանակ կորստեան նոցա:	Ե. 10
Վասն ծննդեանն Մովսիսի և գետնկէց լինելոյ և հանելոյ զնա դատերն Փարաւոնի:	Ա. 15	Սկիզբն առնէ տանջել զԵգիպտոս, եւ դարձուցանէ զԸւրան յարիւն՝ վասն արեանց անմեղ աղայոցն զորս հեղձուցին ի գետն:	Ե. 14
Ձի սպան Մովսէս զգրկիչ լեզիպտացին, եւ ընդ այնր դաւաճանս կրեալ յիւրայոցն՝ փախեալ ի Մարիամ:	Բ. 1	Երկրորդ տանջանք՝ գորսն, զի զազիրբ և բորբոսեայք էին չարօք:	Ը. 1
Ուր եւ առ ջրհորի անդ աւարինացեալ՝ չեթող զրկել հովուացն զգոտերոն Հազուելայ քրթի. և սմին վասն փեսայոցեալ քրթին՝ ծնանէր որդիս:	Բ. 11	Երրորդ հարուած՝ մուսն, խոշտանդիչ մանրածնու բարուց եւ կծուակիծ բանից նոցա:	Ը. 16
Թէ լուսաւ Աստուած զորոք չարչարանացն Խորայելի, և յայտնեալ Մովսիսի ի Քորէք հրով ստէ, Երթ Հան զժողովուրդն, և ետ եղէց ընդ քեզ:	Բ. 15	Չորրորդ հարուած՝ շանճանճն, շնաբարդ կնամոյեացն:	Ը. 20
Հրամանս տանու Մովսէս անել առ ժողովուրդն թէ Որլն, Աստուածն Աբրահամու, աւարեաց զիս առ ձեզ:	Բ. 23	Հինգերորդ մահ անանոցն, ամբանաբար յոխորատացելոցն:	Թ. 1
Հրամանս տանու և առ Փարաւոն զարժանն:	Գ. 11	Վեցերորդ հարուած՝ եռացեալ կեղն խաղաւարտ, խոյտառակիչ դիւթականն չար խորհրդոյ:	Թ. 8
Ձի ի վերայ երից նշանացն, այս է՝ գաւազանին եւ գունափոխութեան ձեռինն եւ որակութեան ջրոյն, զի դեռ հրաժարէր, զԱհարոն ևս տայ իմա ի գործակցութիւն:	Գ. 18	Եւթն հարուած՝ կարկուտն հրախառն, ամբարտաւան զրտացելոցն ի սիրոյն Աստուծոյ:	Թ. 13
Ձի ի գնայ նորա սպառնացաւ հրեշտակն, մինչեւ դարձոյց անդրէն զկինն և զորդիսն:	Գ. 18	Ութերորդ պատուհաս՝ մարտին, ապականիչ պտղոց, զպլլոց արաս յափշտակողոցն:	Թ. 1
Հրամանաւ Աստուծոյ գայ Ահարոն ընդ առաջ Մովսիսի. և մտեալ նոցա ի ժողովուրդն՝ տանէ նշանա Մովսէս, և ուրախ եղեւ ժողովուրդն:	Գ. 19	Եւններորդ խաւարն թանճրամած, կրփիչ խաւարելոցն կռամոյութեամբ, և հրաւէր նոցին հանգրծեալ անդոյժ խաւարին:	Թ. 21
Մասնեն առ Փարաւոն հրամանաւ Աստուծոյ, եւ նա ըմբոստանայ, և ծանրացուցանէ զչարչարանսն Խորայելի:	Գ. 19	Հրամանս տանու Մովսէս պատուէր տալ որդւոցն Խորայելի ի տաններորդում աւուր ամնեանն առաջնոյ պատրաստել զօջիտարն ի զատիկ, այլովք եւս նշանօքն ի խորհուրդ Փրկչին:	Թ. 1
Բողոքեաց ժողովուրդն դառնապէս, և Մովսէս դարձաւ առ Տէր, և եկն ի Տեառնէ խոսամամբ, և ոչ անօաց նմա ժողովուրդն կարճամիտ:	Գ. 27	Թէ ըստ հրամանին Տեառն պատուիրեաց Մովսէս ի չորեքտասան աւուր ամսոյն զենուլ զգատիկն, և շաղախել արեամբն զգետս գրանցն. զոր եւ արարին այնպէս:	Թ. 21
Կնքէ Տաւատեաւ թէ անվրէպ կատարի հրամանս ելիցն Խորայելի ի ձեռն Մովսիսի և Ահարոնի որբ ի տանն Վեւեայ: Եւ ի տարակուսելն դեռ Մովսիսի, աստուած ևս զնէ փա Փարաւոնի, զօրանալ նշա-	Ե. 1	Տասներորդ հարուած՝ մահ անդրանկացն լեզիպտացոց, յորմէ զարհուրեալ Փարաւոն հրամանս ետ ելանել որդւոցն Խորայելի:	Թ. 29
	Ե. 19	Թէ ելին որդիքն Խորայելի յեգիպտոսէ գիւղերի առանց խմորոյ, կողոպտեալ զեգիպտացիսն. ել և խառնիճաղուճճ բաղում յօտար աղաց ընդ նոսա:	Թ. 34
		Պատուիրէ զի անթիփասն մի՛ կերիցէ զգառն զատկին, որպէս և չեւ ևս	

(*) Բովնորախոսութիւնք գլխաց պատմութեան յԵբրայականէ

մկրտեան զհոգեւոր գառնն Աստուծոյ :

Ձգուչացուցանէ դարձեալ ի խմորոյ , և հաստատէ զօրէնս գտակին . եւ խնդրէ ինքեան զանդրանիկս մարդոյ և դանսանոց :

Թէ երարձ Մովսէս զսովեբուն Յովսեփու : և և զի սեամբ հրոյ և ամպոյ առաջ նորդէր նոցա Աստուած ընդ ծանապարհս Կարմիր ծովուն :

Թէ ել Փարաւոն զհետ Խարայիէ պատարաստութեամբ կառաց և զօրաց , յորոց զարհուրեալ Խարայէ . եւ պաշտպանեալ նոցա Աստուծոյ՝ անջրպետեաց ամպոն ի մէջ երկոցունց , և հրամայեաց Մովսեփի բաժանել զծովն , ընդ որ էանց Խարայէ :

Մտեալ Եգիպտոցիք զհետ նոցա՝ հեղձան ի ջուրնս , որպէս Բանարկուն ի գետ Յորդանիս սուրբ աւաղանին :

Թէ մեծ փրկութեամբն հաւատաց Խարայէ , և երգեաց Աստուծոյ զօրհնութիւնս յաղթականս :

Ձի քաղցրացոյց փայտիւ զգառն ջուրս Մեռային , որպէս Քրիստոսիւ և խաչիւն զընտութիւնս :

Եկին յԵղիմ , ուր երկրտասան աղբււրքն եւ արմաւենիք ի ցոյց խորհրդոյ , թէ յետ դառն վշտաց հասանէ միխթարութիւն . ևս և ի հոպ երկրտասան և եւթանասուն սուրբ առաքելոցն վարդապետութեան :

Ի հնգետասաներորդ աւուր երկրորդի մանեանն տրանջեցին , և ետ նոցա Տէր զյորամարգն եւ զմանանայն չափով ըստ աւուր աւուր :

Սկիզբն օրինադրութեան աւուրն շաբաթու :

Հրամայէ ընու չափով զմանանայն ի սափոր ոսկի , եւ գնել ի պահետ ի յիշատակ սրանչիքն եւ ի խորհուրդ Կուսին :

Հասեալք յՌափիգիմ տրանջեցին վասն ջրոյ . և ետ նոցա ջուր ի վիմէն հարմամբ գաւազանին :

Եկն Ամազէկ պատերազմել ընդ Խարայիի , եւ տարածմամբ ձեռուցն Մովսեփի յաղթահարեցաւ :

Եկն Յովթոր աներն Մովսեփի ի լուր սրանչիեացն . և հաւաատացեալ՝ անդէն զոհս Աստուծոյ մատոյց :

Թէ իրատուն Յովթորայ լուեալ՝ կարգեաց Մովսէս հազարապետս և հարիւրապետս գատել զԽարայէ :

Յետ յիսուն աւուր ելիցն նոցա տայ Աստուած օրէնս , զտասն պատգամս և սոյլ մանաւորս :

Թէ ի տեսիլ արհաւիրացն զարհուրեցաւ ժողովուրդն , որով կրկին զգուշացուցանէ ի կուսմութենէ քան-

ԳԼ. ՀՄԲ. |

ԺԲ. 43

ԺԳ. 1

ԺԳ. 17

ԺԳ. 5

ԺԳ. 23

ԺԳ. 31

ԺԵ. 22

ԺԵ. 27

ԺԶ. 1

ԺԶ. 23

ԺԶ. 32

ԺԷ. 1

ԺԷ. 8

ԺԸ. 1

ԺԸ. 13

ԺԹ. 1

դակեալ նկարուց : Եւ սեզան հողեղն կամ յանտաշ քարանցի իւր առնել պատուիրէ , յոր ոչ որ ելցէ . ի խորհուրդ ողջս պահելոյ զչինտածս ընտութեան :

Յաւելու և զայս , զի յետ վեց ամի արձակեցն զծառայ Նրայեցի , ի խորհուրդ ազատելոյն զեղ Քրիստոսի զկնի վեց դարուն :

Եւ թէ որ զգուտոր իւր վաճառէ , և թէ ոչ հաճեցի ընդ նա որ գնեացն : Որէնք վասն կամաւոր և ազամոյ սպանողաց :

Որէնք հարկանողաց զծնոցս : Մարդագողն մահու սպանցի : Բամբասող ծնողացն սպանցի : Հարկանոցն զընկեր՝ ըստ չափոյ գանին տուժեացի :

Սպանոցն զծառայ իւր՝ սպանցի . բայց թէ մի օր կամ երկու կեցցէ , մի՛ սպանցի :

Վասն որ զկին յղի հարցէ . թէ սաղմն աննկար ելցէ կամ թէ նկարեալ , Վասն որ հարկանէ զակն կամ զատամն ծառայի :

Վասն թէ ջուլ հարեալ զօր սպանցէ , և թէ գիտէր տէրն նորա կամ ոչ : Թէ անասուն ի հոր կամ ի ջրհոր անկցի , թէ ջուլ զցուլ հարեալ սպանցէ , Որ արջու կամ ոչխար գողացի , թէ որ զգողն ի հատանել զտուն՝ սպանցէ , թէ՛ ի գիշերի կամ թէ՛ ի տունընջեան :

Որ զպոյլոյ անդ կամ զպոյզի արածել տայցէ , թէ որ զանդս հրդեհիցէ , Վասն յաւանդ տուեալ գորհից , թէ մեռցի կամ գողացի կամ գերի տուցի :

Վասն ի վարձու առելոյ իրիք , թէ որ խարեացէ զկցոս զոչ խօսեալ , Չկախարդս սպաննել , Չանասնագէտս սպաննել , Չգիցապաշտս սպաննել թէ Խարայեացի իցէ :

Չպանդուխտս չնեղել : Չսյրիս և զորոս չզգուել : Չտալ զարծաթ վաչիւնել : Չգրաւել զպտարականին : Չհայհոյել զիշխանս , զորս և աստուածս ասէ կամ զկուս իսկ :

Չպտուղս կարել և զհնձանի ոչ հատանել : Յոթութերորդ աւուրն նուիրել զանդրանիկս անասնոց :

Չգազանարեկն ոչ ուտել : Չհամբուս տուտ չընդունել :

Մի՛ կցորդել չարաց : Ուտ չվկայել :

Չդատաստան մի՛ թլուրել : Չմոլորեալ և զանկեալ անասուն թըշնամոյն՝ անտես ոչ տուել :

Մի՛ առնուլ կաշառս իրաւանց : Մի՛ նեղել զպանդուխտն :

ԳԼ. ՀՄԲ. |

Ի. 18

ԻԱ. 2

ԻԱ. 7

ԻԱ. 12

ԻԱ. 15

ԻԱ. 16

ԻԱ. 17

ԻԱ. 18

ԻԱ. 20

ԻԱ. 22

ԻԱ. 26

ԻԱ. 28

ԻԱ. 33

ԻԱ. 35

ԻԲ. 1

ԻԲ. 2

ԻԲ. 5

ԻԲ. 6

ԻԲ. 7

ԻԲ. 14

ԻԲ. 16

ԻԲ. 18

ԻԲ. 19

ԻԲ. 20

ԻԲ. 21

ԻԲ. 22

ԻԲ. 25

ԻԲ. 26

ԻԲ. 28

ԻԲ. 29

ԻԲ. 30

ԻԲ. 31

ԻԳ. 1

ԻԳ. 1

ԻԳ. 2

ԻԳ. 2

ԻԳ. 4

ԻԳ. 6

ԻԳ. 9

	ԳԼ. ՀՄԲ.		ԳԼ. ՀՄԲ.
Ձի յամն շարաթու բերք այգեացն և ծառաց և տնտնկաց եւս լինիցի :	ԻԳ. 10	զսեղան ինկոցն :	ԻԶ. 35
Հանգչել յաւուր շարաթու :	ԻԳ. 12	Եւ այս արտաքին խորանիս վարադոյր տանել ի վերայ սեանց հնդից :	ԻԶ. 36
Ձանուան դից ոչ յիշել :	ԻԳ. 13	Եւ ի գուռն խորանին պղնձի սեղանն զսղակիլաց :	ԻԷ. 1
Ձերիս տօնս յանդիման լինել երախայրեօք Եռանձնեայ Տէրութեանն :	ԻԳ. 14	Նուրջ զիտրանաւն պարսպածե տաւգաստ տանել, հարեւր կանգուն ընդ հարաւ, և հարեւր ընդ հիւսիսի, յիսուն ընդ արեւելս, և յիսուն ընդ արեւմուտս :	ԻԷ. 9
Ձգոհել ի վերայ խմորոյ, և վասն ճարպոյ և երախայրեաց. և չեփել զգառն ի կաթն մօր իւրոյ :	ԻԳ. 18	Ի ձիթոյ թիթեանաց լուցցէ Ահարոն զճարգունսն յերկորեայ մինչեւ ցառաւօտն :	ԻԷ. 20
Ի պահելն զհրամանն՝ պաշտպանել խառանայ ազգին յերեսաց Քանանացոցն՝ հրեշտակաւ և պիծակօք :	ԻԳ. 20	Առնել հրամայէ պատմուածան Ահարոնի ցածրունան՝ յոսկւոյ և ի ծիրանոց ի պատիւ փառաց. թող զբէհեղեայ պատմուածանն, որով ի սուրբն սրբոց մտանէր :	ԻԷ. 20
Ի պատելն՝ Մովսիս զհրամանն Աստուծոյ՝ յանձն էտռ ժողովուրդն լսել և առնել :	ԻԳ. 1	Ի սոցուն նիւթոց և զվսկամն ուսանոց, յորոյ ուսոցն վերայ երկու ակունք զբարբառեայք յանդիմանութիւնն և ճշմարտութիւնն :	ԻԷ. 1
Գրեալ Մովսիսի զօրհնան՝ շինէ սեղան, և կանգնէ վէմն երկուսասուն :	ԻԳ. 3	Վասնակն անօար կտաւեսայ ի լանջան և ի թիկունս. և մնաւուածոյքն վերջք, չուանք հիւսուածու, կապել զվահանակն ընդ ուսովք եւ ընդ անթովք :	ԻԷ. 6
Երիտասարդքն հաննն ողջակէզս, զորոք իրինն խառնեայ չրով սրակէ զգրովքն և զժողովրդեամբն :	ԻԳ. 4	Ի տախտակն դատաստանի, որ է կրծանոցն, ընդ երուզանել ստէ զականան երկուսասունս. իսկ վահանակն զոր ստտ ստէ, կամ նոցն է զոր նախ սաաց, կամ երկու տախտակ այլ է ի թիկանց և ի լանջոց, պիտել վկակասն զի մի՛ զեթանիցի :	ԻԷ. 15
Հրուիրեայք յառաջ և սրբալք ելանն Մովսէս և Ահարոնեանք, եւ թանախուն տղեւորօքն, և ընդ ուսուն Աստուծոյ տեղեւ տեսանեն զի կայր ակն շափիղայ :	ԻԳ. 5	Վտաւակն ներքնակ է. կապուտակ տնդերձ է, պճղնուոր ի ներքոյ վահանակն ունիթով ի ստորսն զանգակս և նոնաձեւս :	ԻԷ. 31
Կոչի Մովսէս ի վեր յայլում աւուր առնել զտախտակս օրինացն. և յանձնեալ զժողովուրդն Ահարոնի և Որոյս ինքն ելանէ հանդերձ Յիսուսիւ, մտեալ ի մէզն առ Աստուած՝ մնայ անդէն զքառասուն տիւ և զքառասուն զիշեր :	ԻԳ. 9	Թիթեղնն սակի, թերթի անօար, ի խոյր զլեոյն ի վերայ ճովապուռն :	ԻԷ. 36
Անդ իսկ ցուցանէ նմա Աստուած զձեւ խորանին իմանալապէս. և հրամայէ առնել զայն բոս օրինակին յասացեալ նիւթոցն :	ԻԳ. 12	Յիշէ դարձեալ զպատմուածանն բէհեղեղէն :	ԻԷ. 39
Սայ նախ զհանդամանս շափոյ տապանակին զքառութեանն և զքերութից, ուր և զնել հրամայէ զտախտական ի տապանակին :	ԻԳ. 1	Չարարօշն վերին գօտի տան զանութիւնն ի վերայ պճղնուոր պատմուածանին. և կամար՝ բուն գօտին ի վերայ միջին. և եւ անդրավարակին ի ցոյցս ողջախոսութեանն :	ԻԷ. 40
Առնել հրամայէ սեղան զինկոցն և զկահս նարին, զինկաղացն ուր աղային զիտեղանս, և զայլան եւս :	ԻԳ. 10	Նուէրք քահանայանայոյ Ահարոնի եւ որդւոց նորս. զորս լուցանալ ջրրով, և զգեցուցեալ մատուցել զողջակէզան, և արեամբ և իւղով ոճցին հանդերձիւք քահանայութեանն :	ԻԷ. 40
Առնել հրամայէ սեղան զանկոցն և զկահս նարին, զինկաղացն ուր աղային զիտեղանս, և զայլան եւս :	ԻԳ. 23	Ի խոյն անտի կատարման՝ զերբուծն մասն տանուլ Մովսիսի, յորինակ՝ զսկիզբն և զկատարումն ամենինց անդամաց բամբին Աստուծոյ նուրբել :	ԻԷ. 26
Առնել հրամայէ սեղան զանկոցն և զկահս նարին, զինկաղացն ուր աղային զիտեղանս, և զայլան եւս :	ԻԳ. 30	Ի մասնէ քահանայոցն մի՛ կերիցէ օտար, որ չէ գործակից քահանայութեանն :	ԻԷ. 31
Առնել հրամայէ սեղան զանկոցն և զկահս նարին, զինկաղացն ուր աղային զիտեղանս, և զայլան եւս :	ԻԳ. 31	Չսեղանն եւս սրբել ստէ, որ սրբէ զի վերայ եղեալան ի տիպ Քրիստոսի :	ԻԷ. 36
Առնել հրամայէ սեղան զանկոցն և զկահս նարին, զինկաղացն ուր աղային զիտեղանս, և զայլան եւս :	ԻԶ. 1		
Առնել հրամայէ սեղան զանկոցն և զկահս նարին, զինկաղացն ուր աղային զիտեղանս, և զայլան եւս :	ԻԶ. 31		
Պննել ստէ արտաքոյ այսր վարագուրի զսեղան հայցին ի կողմն հիւսիսայ, զաշտանակն ի հարաւակողմն, և			

ԳԼ. Հմբ.

ԳԼ. Հմբ.

Երկուս գառնիս, զվին առաւօտու և
 Կմուսն երեկոյին, երեկոյին՝ այժ-
 մուցս խորհուրդ Քրիստոսի, և ա-
 առաւօտուն՝ հանգեք ձեր յոյն, և ուր և
 անդ նա ինքն է վայելքն մեր : Ինժ. 38

Ազգանն խնկոց որիչ է յորմէ խնկազոցն
 սասց, զի անդ աղաղակայն սաս լի-
 նէր պահեցեալ : Աւր և միանգամ
 քահանայականն ի տարւոյժ քուէր : Լ. 1

Հրամայէ ի քանամենից առնուլ զկէս
 երկրամեանն հաս Տեառն : Լ. 12

Աւագանն առ ի լուանայ ի խորհուրդ նա-
 րայ, առանց սրբոյ լուացման վերծու
 և զգնացս՝ ոչ մտցէ որ յարքայու-
 թի ին : Լ. 17

Նիւթք իւղոյն օծու թեան խորհուրդ
 չորից առարինու թեանց, և օտարի
 ոչ տայն ի զգուշութի ին, Կանուն
 Քրիստոնէութեան և առաքելական
 պատուոյ մի տալ անարժանից : Լ. 22

Եւ չորք խունիքն ցամաք ծխելոյ ի հուր,
 անուշահաս վարս զկնի օծմանն : Լ. 34

Յուցեղոց ահա նիւթոցն և կահից կոչէ
 Աստուած հանձարիչս զԵսէկիել
 Ովրեանց Յուդայեան, և զիզկար ի
 ցեղէն Կանայ : Լ. 1

Զգուշացուցանէ եւս վասն զչարսմին
 պատուելոյ : Լ. 12

Տայ Մովսիսի զտախտական զստուա-
 ծաղիւրս : Լ. 18

Թէ ժողովորդն կուտեալ ի վերայ Ահա-
 րանի արարին սրթ, և կուտպաշտե-
 ցին : Լ. 1

Ազգ արար Աստուած Մովսիսի զանօրի-
 նել ժողովորդեանն : Լ. 7

Թէ աղաղակայ Մովսիսի ցածեալ Տէր ի
 ցամառնէն : Լ. 9

Իջեալ Մովսէս ի լեռնէն, և վասն մեծ
 չարեացն նոցա խորտակեաց իսկոյն
 զտախտական : Լ. 15

Այրեաց զորթն զայն և խորտակեաց և
 արկ ի վտակն բմոյել ի պատիժ եր-
 կրպագողաց նորին շնացելոց : Լ. 20

Կշտամբէ զԱհարոն ընդ այնր, և նա
 ցուցանէ զյանդգնութիւն խիստ
 ժողովորդեանն պատճառ որթուին : Լ. 21

Հրամանաւն Մովսիսի մատչին Աւետա-
 ցեքն սրով առնուլ վրէժս յերկրպա-
 օրուաց որթուին և առնուն ընդ այնր
 օրհնութիւն քահանայութեան : Լ. 25

Յուցանէ Մովսէս ժողովորդեանն զմեծու-
 թի ին մեղաց առնելեաց որթուին, և
 ինքն զարձեալ աղաղէ զՏէր ընդ
 մեղաւորացն : Լ. 30

Չառնմ մտպարտ, սակ, թէ ոչ զղջա-
 ցին. թէ պէտ ներէ առ մամբն, և
 առաջնորդել նմա հրամայչ. զքոս և
 հարկանէ սպաս՝ սատակմամբ առ
 սակուս առկաւ : Լ. 33

Հրեշտակ տայ առաջնորդ նոցա սակ և
 ոչ ինքն, և կշտամբէ զխատարտու-
 թի ինն և զտագն կերպարանօք, և
 զգուշացուցանէ դարձեալ զնոսս : Լ. 4

Թէ խորանն Մովսիսի կոչեցաւ խորան
 վիրայութեան, զի չէ եւս էր կազ-
 մեալ բուն խորանն : Լ. 9. 7

Խնդրէ Մովսէս առնանել զԱստուած իս-
 կալ թեամբ, և լսէ թէ զյետոյս
 փառաց իմոց ցուցից քեզ : Լ. 9. 12

Հրամանն առեալ Մովսիսի կոփէ երկուս
 քարեղէն տախտակս և առեալ ե-
 լանէ ի լեռանն, ուր իջեալ առ-
 նմա Տէր ի ծերպ վիմին՝ տիրական
 սնուամբ գնա մեծարէ, ուստի զօ-
 րացեալ կարոցաց զխորհուրդական ա-
 նուանն ի վերայ Աստուծոյ, և
 հայցեաց զարձեալ վերթալն Աս-
 տուծոյ ընդ նոսս : Լ. 9. 1

Նուս Աստուած զհայցուածս նորա, բու-
 քանչեւեօք մերժել զՔանանացին, և
 զգուշացուցանէ զժողովորդն ի
 կրկին պատնուութեանէ, զի Աստուած
 նախանձաւ է, և ոչ ներէ : Լ. 9. 10

Աստուծոյ զարձեալ վասն տօնի բա-
 զարջակեացն : Լ. 9. 18

Հրամայէ զարձեալ՝ զի իւր իսկ սացեն
 զանդբանիկս մոնայն : Լ. 9. 19

Յիշէ դարձեալ վասն շարձում և վասն
 տօնի ի թնորոցայն և տաղաւա-
 րահարցն, և երկոյս ի տարւոյժ յան-
 դիման լինել ինքեան բնծայիւր : Լ. 9. 21

Կի՛ զեղեցս զգոհս իմ ի վերայ խմորոյ
 թուր թէ ի խմորատ աման զարբունն
 չառնու : Լ. 9. 25

Չառաջնու արձուցան ի առն Տեառն
 նուիրել : Լ. 9. 26

Կի՛ եփել զգառն ի կաթն մօր իւրոյ : Լ. 9. 26

Ի յրումն երկրորդի սյամ քառասնե-
 կէս՝ հրամայէ Աստուած Մովսիսի
 զբն զպատգամն յուղոյթի ինն
 ժողովորդեանն, զոր և ինքն Աս-
 տուած զբնաց զառաջին տա-
 նեակն ի տախտակն երկրորդս
 քարեղէն : Լ. 9. 27

Զի փառաւորեցան երեսն Մովսիսի, ի
 յրումն խոտմանն Աստուծոյ թէ
 հրաշխ նոր զարձեցից, ուստի և
 վասն ոչ կարելոյ նոցա հայել՝ ար-
 կանէր քոջ վերսօք իւրովք : Լ. 9. 29

Երկրորդեաց նոցա զհրամանս օրինացն,
 և հրամայեաց բերել զնիւթն ի
 կազմել խորանին : Լ. 9. 1

Թէ յոմարութեամբ յաճախեաց մող-
 վորդն ի բերել զնիւթն ստաց-
 եալս, զքոս և տան ի ձեռս Բեկի-
 երի և Նիկարու : Լ. 9. 20

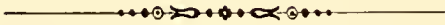
Թէ զարձեցին զփեղկս խորանին և զա-
 մեանն կազմած նորին և զվարա-
 զոյրան : Լ. 9. 8

Զի արար զտապանակն բոս ցուցելու
 օրինակին, և զբաւուր ինն և
 զբերբրեան : Լ. 9. 1

Չառաջնու արձուցանն սաս՝ ինկոյն է,
 զի եւ վկահս նորին զհետ բերէ
 զինկազայն և զայլն : Լ. 9. 10

Զի արար զաշտանակն սակի՞ ձայլ՝ կա-

	ԳԼ. ՀՃԲ.		ԳԼ. ՀՃԲ.
Հիւքն :	ԼԵ. 17	զտախտակն զականակապ :	Լթ. 1
Սեղանն ոսկի հինգ կանգնեան՝ զառա- ջաւորն է, յորոյ վերայ հացն երե- սաց յառաջին արմտեաց զնիւր :	ԼԵ. 25	Եւս եւ զպատմութեանն վտաւակ պը- ճըղնաւոր, զանգակօք եւ նոսա- ձեւիւք :	Լթ. 20
Զի արար գեղն սուրբ օծութեան, եւ գիտունկան ծխելոյ :	ԼԵ. 29	Եւս եւ զպատմութեանն բեհեղեղէն, զա- պարօշն, զխոյրն, եւ զոսկի թի- թեղնն ի խոյրն փապաւիտեալ :	Լթ. 27
Արար զբեղանն պղնձապատ որ է ողջա- կիզացն, ի բուրուառացն Կորիւ- եանց՝ զոր ի Թիւսն ասէ :	ԼԲ. 1	Զի կատարեալ զգործն ամենայն բերին առաջի Մովսիսի, եւ օրհնեաց ըզ- նոսա Մովսէս :	Լթ. 32
Իսկ եւ զաւազանն ի հայելեաց կանանց պահողաց :	ԼԲ. 8	Զի հրամայեաց Աստուած Մովսիսի կանգ- նել զխորանն ի մուտ ամոյն ա- ռաջնոյ, եւ օծանել զնա եւ զա- մենայն կահ նորա, եւ զՍհարոն եւ զորդիս նորա յօծութեան քահանա- յութեան :	Խ. 1
Արար զառագաստն ի բարձրութիւն կանգունս հնգետասան, իսկ զըր- րանն առագաստ՝ կանգունս քսանն :	ԼԲ. 9	Վանգնեաց Մովսէս զխորանն ըստ հրա- մանի Տեառն, եւ ծածկեաց զնա ամպն, եւ լի եղեւ խորանն փա- ռօքն Տեառն :	Խ. 16
Միահամուռ թուէ զկշիռ ոսկւոյ եւ զարծաթոյ, եւ զթիւ համարոյ ժողովրդեանն զանցելոցն ի հան- դիսի, որք եւ պատրաստեցին իսկ զնիւթսն :	ԼԲ. 24		
Արարին զպատմութեանն եւ զվսկանն եւ			

Ե Լ Ք

ՊԼՈՒՆ Ա

1 ԱՅՍ են անուանք որդւոցն Իսրայելի մտկոյցն յեգիպտոս հանդերձ Յակորաւ շարրն իւրեանց՝ իւրաքանչիւր ըստ համօրէն տանց իւրեանց 2 մտանէին . Ռուբէն , Շմաւոն , Ղևի , 3 Յուդա . Իսաքար , Չարուզոն եւ Իււ 4 Նիւամին . Դան եւ Նեփթալիմ , Գադ եւ 5 Ասեր : Եւ էին ամենայն ողիք կլեպէք Յակորայ , եւ թանասուն շեւ հինգ՝ ոգի : 6 եւ Յովսէփ էր յեգիպտոս : Վախճանեցաւ Յովսէփի եւ ամենայն կըրարք նորա , 7 եւ ամենայն ազգն այն : Եւ որդիքն Իսրայելի աճեցին եւ յօրացան , բազմանային եւ զօրանային յոյժ , զի բազմացուցանէր զնոսա՝ երկիրն :

8 Յկաց այլ թագաւոր՝ որ ոչ զիտէր 9 զՅովսէփի : Եւ ասէ ցազգն իւր , Ան աղզ որդւոցն Իսրայելի մեծ է զօրութեամբ : 10 եւ զօրանայ քան զմեզ . Արդ եկայք հնարեսցուք ինչ նոցա , զուցէ բազմանայցեն , եւ յորժամ դիպիցի մեզ պատերազմ , յաւելուցուն եւ նոքա ի թշնամին , եւ մարտուցեալ ընդ մեզ՝ ելաւ 11 նիցեն յերկրէ աստի : Եւ կացոյց ի վերայ նոցա զործավարս , զի չարչարեսցեն զնոսա ի զործ . եւ շինեցին քաղաքս 12 անուրս Փարաւոնի , զՓիզոն եւ զՌամես 2 եւ զՈւլէ՝ որ է Արեգ քաղաք : Եւ որչափ ճնշէին զնոսա , այնչափ առաւել բազմանային եւ զօրանային յոյժ . եւ 7 զարչեցուցանէին եգիպտացիքն զորդիսն՝ Իււ 13 րայելի : Եւ յաղթանարէին եգիպտացիքն 14 զորդիսն Իսրայելի բռնութեամբ : Եւ կեզէին զկեանս նոցա ի զործ խիստ կաւոյ եւ աղիւսարկի եւ յամենայն զործ զաշտաց , ըստ ամենայն զործոյ իւրեանց որով ծառայեցուցանէին զնոսա բռնութեամբ :

15 Եւ խօսեցաւ արքայն եգիպտացւոց ընդ ծնուցիչն Երրայեցւոց , ընդ միւսն որում անուն էր Սեփովրա , եւ անուն երկրորդին Փուա , Եւ ասէ , Յորժամ ծնուցանիցէք զկանայս Երրայեցիս եւ իցեն մերձ ի ծնունդս , թէ արու իցէ , սպանանիջիք զնա , եւ թէ էգ՝ ապրեցուցանիջիք : 17 Եւ երկեան ծնուցիչքն յԱստուծոյ , եւ ոչ արարին որպէս նրաման ետ նոցա արքայն եգիպտացւոց . եւ ապրեցուցանէին զարուսն : Կոչեաց արքայն եգիպտացւոց զծնուցիչն եւ ասէ զնոսա , 20 Զի է զի արարէք զիրսն զայնոսիկ եւ ապրեցուցէք զարուս : Եւ ասեն ծնուցիչքն ցՓարաւոն , Ոչ իրեւ զկանայս եգիպտացիս են Երրայեցիքն . քանզի 21 նախ ծնանին՝ մինչչեւ մտեալ աւ նոսա մանկարարձաց : Եւ ծնանէին . եւ՝ բարի առնէր Աստուած մանկաբարձացն . եւ բազմանայր յոյժ ժողովորդն եւ զօրանայր յոյժ : Յորմէնտէ երկեան մանկաբարձքն յԱստուծոյ , 3 արարին իւրեանց՝ 22 տունս : Հրաման ետ Փարաւոն ամենայն ժողովորդեան իւրում , եւ ասէ , Չամենայն արու որ ծնանիցի Երրայեցւոց՝ ի զեա ընկեալիք , եւ զամենայն էգ ապրեցուցանիջիք :

ՊԼ . Բ

1 Եւ էր անդ ոմն յազգէ Ղեւեայ , որ առ 2 Խուր կինն ի զստերաց անտի Ղեւեայ : Եւ յղացաւ ծնաւ՝ արու , եւ 11 տեսանէին զնա կայտառ , եւ 12 թաքուցին զնա առ 3 միտս երիս : Եւ իրբու ոչ եւս 13 կարէին թաքուցանել , առ մայրն նորա տապանակ պրտուեայ , եւ ծեփեաց զնա կարածիւթով , եւ եղ ի նմա զմանուկն , եւ ընկէց զայն ի խաղ մի առ ավն վետոյն : 4 Եւ զիտէր քոյրն նորա ի հեռասանէ՝ տեսանել թէ զինչ անոց անցանիցեն ընդ

1 Եբբ. եւ այս 2 Յեբբ. 7-1-1-1 3 Եբբ. յերու- նաց Յակորայ 4 Եբբ. եւ լցաւ նորօր 5 Եբբ. եւ յարեաւ թագաւոր նոր ի վերայ եգիպտոսի 6 Եբբ. մթերից 7 Եբբ. գարշէին նոքա յորդւոցն

8 Եբբ. առոյգ են . ծնանին 9 Եբբ. արար նոցա 10 Եբբ. յղացաւ կինն եւ ծնաւ 11 Եբբ. ետես 12 Եբբ. թաքոյց 13 Եբբ. կարէր

5 նա : Եւ իջեալ զուստրն Փարաւոնի լուանալ ի գետն , եւ նաժիշտք նորա չրջէին առ զետօրն . եւ տեսալ զասպա-
 6 ընդ անուղ զնա . Եբաց եւ ետես զմա-
 նուկն , եւ զայր մանուկն ²ի տասրանկի անդ . խանդապատեցաւ զնովաւ ³զուստրն Փարաւոնի , եւ ասէ , ի մանկանց Եր-
 7 րայեցւոց է դա : Եւ ասէ քոյրն նորա զզուստրն Փարաւոնի , Կաժնս զի կոչե-
 ցից քեզ կին մի զպղեակ ի Հերբայեցւոց անտի , եւ անուցանիցէ քեզ զմանուկդ :
 8 Ասէ զուստրն Փարաւոնի , Երթ . Կնաց
 9 ապէ զիկն եւ կոչեաց զմայր մանկանն : Եւ ասէ զնա զուստրն Փարաւոնի : Առ զմա-
 նուկդ , եւ անո ինձ զրա , եւ ես տաց քեզ զվարձս քո . եւ առ կինն զմանուկն եւ
 10 անոց զնա : Եւ իրբեւ հաստատեցաւ . մա-
 նուկն , աճ զնա առ զուստրն Փարաւոնի , եւ եղև նմա յորդկելիս . եւ անուանեաց զանուն նորա ³Մովսէս . ասէ , ի ջրոյ անտի հանի գրա :
 11 Եւ եղև յետ աւուրց ²բազմաց , իրբեւ եղև մեծ Մովսէս , ել առ եղբարս իւր ²որդիան Իսրայելի , հայեցեալ ի չարչա-
 րանս նոցա . ետես այր մի Եղիստացի , զի հարկանէր զոմն Երբայեցի յեղբարց
 12 իւրոց ²յորդոցն Իսրայելի : Հայեցեալ յայս կոյս յայն կոյս՝ ոչ զոր տեսանէր , եւոր զեղիպտացին եւ ծածկեաց զնա
 13 ընդ աւագով : Եւ եղև յերկրորդում աւուր , անսանէր երկուս արս Երբայեցիս ընդ միմեանս մարտուցեալս . եւ ասէ ցայրն որ զրկէին , Ընդէր հարկանես
 14 զքնկերդ : Եւ նա ասէ , Ո՛ կացոյց զքեզ այր իշխան եւ զատաւոր ի վերայ մեր . եթէ սպանանել զիս կամիցիս որպէս երէկ սպաներ զեղիպտացին : Չահի հաւ-
 րաւ Մովսէս եւ ասէ թէ Այնպէս յայտ-
 նի եղև բանն :
 15 Եւ լուաւ Փարաւոն զբանն , եւ ինչրէր սպանանել զՄովսէս . եւ փախաւ Մով-
 սէս յերեսաց Փարաւոնի , եւ բնակեաց յերկրին Մադիամու . եւ ²եկեալ յերկրին Մադիամու՝ նստաւ առ ջրհորի միում :
 16 Եւ քրոջն Մադիամացւոց էին զստերք եւ թն , ²որ արածէին զխաչինս հոր իւր-
 հանց ,՝ եկեալ էին հանել ջուր , մինչեւ լցին զաւագանս՝ արբուցանել խաչանց
 17 հորն իւրեանց : Եւ եկեալ ²այլ հովիւք մեր-

ժեցին զնոսս ի բաց . յարուցեալ Մովսէս թափեաց զնոսս , եւ ²հնանոցս ջուր եւ՝
 18 արբոց զխաչինս նոցա : Եւ եկին առ Հաւ-
 գուէլ հայրն իւրեանց եւ նա ասէ զնոսս ,
 19 Չի՛ է զի յարեաւ եկիք այսոր : Եւ նո-
 քա ասեն , Այր մի Եղիստացի փրկեաց զմեզ ի հովուաց անտի , եւ եհան ջուր
 20 եւ արբոց խաչանց մերոց : Եւ նա ասէ յգտաւորն իւր , Եւ ո՛ւր է , ընդէր թողէք զայրն . արդ կոչեցէք զնա զի կերիցէ հաց :
 21 Եւ բնակեցաւ Մովսէս առ ամոն , եւ ես զՍեպտիմար զուստր իւր Մովսիսի կնու-
 22 թեանս Յիզուղաւ կինն եւ ծնաւ որդի , եւ ա-
 նուանեաց զանուն նորա Մովսէս՝ Կերամ . ասէ , Չի սլանդուխտ եմ ես յօտար երկրի :
 23 Եւ յետ աւուրց բազմաց մեռաւ թա-
 գաւորն Եղիստացւոց . եւ տառապէին որ-
 զիքն Իսրայելի ի զործոյ անտի , եւ աղա-
 զակէին ի վեր . եւ ել աղաղակ նոցա ա-
 24 ռաջի Աստուծոյ ի զործոյ անտի : Եւ լուաւ Աստուած հեծութեանս նոցա , եւ յիշեաց Աստուած զուխ իւր որ ընդ Արբահամու
 25 եւ Իսահակոյ եւ Յակոբայ : Եւ հայեցաւ Աստուած յորդիան Իսրայելի , եւ ծանու-
 ցաւ նոցա :

Գ Լ Գ

1 Եւ Մովսէս արածէր զխաչինս Յոթորայ աներոց իւրոյ քրոջն Մադիամացւոց . եւ աճ զխաչինսն ⁵յանապատ , եւ եկն ի
 2 լեաանն Աստուծոյ ի Քորեւ : Եւ երեւեցաւ նմա հրեշտակ Տեառն բոցով հրոյ ի միջոյ մորենուց . եւ տեսանէր զի մորենին վառ-
 3 եալ էր հրով , եւ ոչ այրէր մորենին : Եւ ասէ Մովսէս , Անցեալ տեսից զանսին զայն մեծ . զի՛ է զի ոչ այրիցի մորենին :
 4 Իրբեւ ետես Տէր եթէ մերձենայ տեսանել , կոչեաց զնա ⁶Տէր ի միջոյ մորենուցն , ասէ , Մովսէս , Մովսէս . եւ նա ասէ , ⁷Չի՛ է :
 5 Եւ ասէ , Մի՛ մերձենար այսր . լոյճ զիօ-
 չիկս քո յօտից քոց , զի տեղիդ յորում կաս
 6 զու ի գմա՝ երկիր սուրբ է : Եւ ասէ զնա , Ես եմ Աստուած հոր քո , Աստուած Աբրա-
 համու եւ Աստուած Իսահակոյ եւ Աս-
 7 տուած Յակոբայ . եւ ⁸զարձոյց Մովսէս զերեսս իւր , զանդի երկնչէր հայել ⁹առա-
 ջի Աստուծոյ :

¹Եբբ. իւր ²Յեբբ. ոլ-ու-է ³Ա.յ.է.է.հ. հան-
 եալ ի ջրոյ ⁴Եբբ. ծանեաւ Աստուած ⁵Եբբ. յետ կոյս
 անապատին ⁶Եբբ. Աստուած ⁷Եբբ. Ա.հա-
 ւաթիկ եմ ⁸Եբբ. ծածկեաց ⁹Եբբ. յԱստուած

զարչարանս ժողովրդեան իմոյ որ յեղիպ-
 ասսա, և լուսայ ազաղակի նոցա ի գործա-
 վարայն իբրևանց, զի գիտեմ զվիշտս նո-
 8 ցա. և իմի փրկել զնոսա ի ձեռաց Ե-
 գիպտացոցն, և հանել զնոսա յերկրէն
 յայնմանէ, և ասնել զնոսա յերկիր բարի
 և յընդարձակ, յերկիր՝ որ բշխէ զիպֆն
 և զմեզր. յերկիրն Քանանացոց և Քե-
 տացոց և Ամփրնացոց և Փերիզացոց
 և Խեւացոց և Փերզեսացոց՝ և Յե-
 9 բուսացոց, և արզ աւառիկազազաղկորդ-
 ւոցն Իսրայելի հասեալ է առ իս, և տեսի
 և զնեզու թիւնն զորհեզնն զնոսա Եգիպ-
 10 տացիւնն. և արզ եկ առաքեցից զքեզ առ
 Փարաւոն արքայ Եգիպտացոց՝ և հան-
 ցես զժողովուրդ իմ, զորդին Իսրայելի,
 11 յերկրէն Եգիպտացոց: և ասէ Մօսէս
 յԱստուած, Ա՛վ եմ ես զի երթայեմ առ
 Փարաւոն արքայ Եգիպտացոց՝, և հա-
 նիցեմ զորդին Իսրայելի յերկրէն Եգիպ-
 12 տացոց: և ասէ, ²Ես եղէց ընդ քեզ. և
 այս եղիցի քեզ նշան թէ ես առաքեցի
³զքեզ հանել՝ զժողովուրդ իմ յԵգիպտոսէ,
 պաշտեալիք զԱստուած ի լերինս յայսմիկ:
 13 և ասէ Մօսէս յԱստուած, Ահա ես
 երթեալ առ որդին Իսրայելի ասիցեմ զնո-
 սա, Աստուած հարցն ձերոց առաքեաց
 զիս առ ձեզ. և հարցանիցես զիս թէ
 2Ի՞նչ է անուն նորա, զի՞նչ առաջից ցնու-
 14 սա: և ասէ Աստուած զՄօսէս, Ես եմ
¹Աստուած ՈՐ ԷՆ: և ասէ, Այսպէս ա-
 սացես ցորդին Իսրայելի, ՈՐ ԷՆ առաք-
 15 եաց զիս առ ձեզ: և ասէ զարձեալ Աս-
 տուած զՄօսէս, Այսպէս ասացես ցոր-
 դին Իսրայելի, Տէր Աստուած հարցն ձե-
 րոց, Աստուած Արբանամու և Աստուած
 Իսահակայ և Աստուած Յակոբայ, առաք-
 եաց զիս առ ձեզ. այս է անուն իմ յաւի-
 տնական, և յիշատակ ազգաց յազգս:
 16 Արզ երթեալ ժողովուցես զձերակոյտորդ-
 ւոցն Իսրայելի, և ասացես ցնոսա, Տէր
 Աստուած հարցն ձերոց երեւեցաւ ինձ,
 և ասալեմ Արբանամու և Աստուած Իսա-
 հակայ և Աստուած Յակոբայ և ասէ,
 Այցելու թեամբ այցարարի ձեզ, և որ ինչ
 17 անցը անցին ընդ ձեզ յեգիպտոս: և ա-
 սեմ, Հանից զձեզ յերկրէ հարչարանաց
 Եգիպտացոցն յերկիրն Քանանացոց և
 Քետացոց և Ամփրնացոց և Փերե-
 զացոց ¹և Փերզեսացոց՝ և Խեւացոց

և Երուսացոց, յերկիր՝ որ բշխէ զիպֆն
 18 և զմեզր: և լուսայն ձայնի քում. և
 մայես գու և ձերակոյտ որդւոցն Իսրա-
 յելի առ Փարաւոն արքայ Եգիպտացոց,
 և ասացես ցնա, Տէր Աստուած Երբա-
 յեցոց ¹կոչէ զմեզ առ ինքն՝. արզ երթի-
 ցուք մեք երկոյ աւուրց ճանապարհ յանա-
 պատ, զի զահեցուք Տեառն Աստուծոյ
 19 մերում: և ես գիտեմ, եթէ ոչ թողուցու
 զձեզ արքայն Եգիպտացոց զնալ, եթէ
 20 ոչ հզօր ձեռամբ: և ձղեալ զձեռն իմ հա-
 րից զԵգիպտոս ամենայն սքանչելօք ի-
 մօվք զոր արարից ի նոսա. և ապա ար-
 21 ձակեացէ զձեզ և ասց հոսոր ժողովր-
 դեան իմոյ առաջի Եգիպտացոցն. և յոր-
 ժամ երանիցէք, մի՛ երանիցէք դատարիք.
 22 Այլ ինդրեացէ կին ի գրացոց և յեր-
 գակցէ իւրմէ անօթս ոսկւոց և անօթս
 արծաթոց և հանդերձս, և զարգարես-
 ջիք զուստերս և զգաստերս ձեր. և
⁵գաւածաննեջիք զԵգիպտացիսն:

Գ Լ Դ

1 Պատասխանի ես Մօսէս և ասէ, և
 թէ ոչ հաւատացին ինձ, և ոչ լուսայն
 ձայնի իմում. քանզի ասիցեն թէ չիք
 երեւեալ քեզ ⁶Աստուծոյ, զի՞նչ ասացից
 2 ցնոսա՝ Ասէ ցնա Տէր, Զի՞նչ է այց որ
 ի ձեռին քում է. և նա ասէ, Գաւա-
 3 զան: և ասէ, Ընկես զգա ի գեափն.
 և ընկէց զնա ի գեափն, և եղև օձ,
 4 և վախեաւ Մօսէս ի նմանէն: և ասէ
 Տէր զՄօսէս, Զգեա զձեռն քո և բուռն
 հար գտասանէ. և ձգեաց զձեռն իւր
 և բուռն եհար գտասանէն, և եղև գա-
 5 լազան ի ձեռին նորա. Զի հաւատացեն
 քեզ թէ երեւեալ է քեզ Տէր Աստուած
 հարցննոցա, Աստուած Արբանամու և Աս-
 տուած Իսահակայ և Աստուած Յակոբայ:
 6 Ասէ ցնա զարձեալ Տէր, Արկ զձեռն
 քո ի ծոց քո. և արկ զձեռն իւր ի ծոց
 իւր, և եհան զնա ի ծոցոյ իւրմէ, և
 եղև ձեռն նորա բորոտ իրեւ զձիւն:
 7 և ասէ, Արկ զձեռն քո ի ծոց քո. և
 արկ զձեռն իւր ի ծոց իւր, և եհան զնա
 ի ծոցոյ իւրմէ, և զարձեալ անդրէն ի նոյն
 8 հասաստեցաւ ի գոյն մարմնոյ իւրոյ: Եթէ
 ոչ հաւատացին քեզ և ոչ լուսայն ձոյ-
 նի առաջնոյ նշանին, հաւատացին քեզ

¹Եբբ. գ-լ-ռ-ի ²Եբբ. Ապարէն ևս ³Եբբ.
 զքեզ. յորժամ հանցես ⁴Եբբ. պատահեաց մեզ ⁵Եբբ. կողպտեսջիք
⁶Եբբ. Տեառն

9 ճայնի երկրորդի նշանիդ : Եւ եզիցի եթէ ոչ հաւատասցեն երկրորունց նշանացդ ալրոցիկ, եւ ոչ լուիցեն ճայնի քում, առցես զու ի ջրոյ գետնոյն եւ հեղցես ի ցածարի, եւ եղիցի ջուրն զոր առնուցուս ի գետոյ անտի՝ արվես ի ցամաքին :

10 Եւ ասէ Մովսէս ցՏէր, Ազաչեմ գբեզ, Տէր, չեմ արուական, որպէս թէ՛ յերիկէ եւ յեռանդէ, եւ ոչ յորմէ հետէ սկար ի սոսել ընդ ծառայի քում. զի նրբաձայն եւ

11 ծանրակզու եմ ես : Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Ո՞վ եւ բերան մարդոյ, կամ ո՞վ արար զխուշն եւ զհամը, զպիսնի եւ զկոյր :

12 ո՞չ ապաքէն ես Պատուած : Եւ արդ երթ, եւ ես բայցից զբերան քո եւ խելամուռ ա-

13 բարից գբեզ զոր պարտ իցէ խօսել : Եւ ասէ, Աղաչեմ գբեզ, Տէր, առ քեզ ի ձեռն

14 զայլ ոք Պորաւոր զոր առաքիցես : Եւ բարկացաւ Տէր սրտմտութեամբ ի վերայ Մովսիսի եւ ասէ, Ո՞չ աւանիկ կայ Ահարոն եղբայր քո Ղեւտացի. զիտեմ զի խօսելով խօսեսցի նա զնդ քեզ՝. եւ ահա նա ելցէ ընդ առաջ քո, եւ ի տեսանելն գբեզ

15 բերկրեսցի ի միտս իւր : Եւ խօսեսցիս ընդ նմա, եւ տացես զպատգամս իմ ի բերան նորա. եւ ես բացից զբերան քո եւ զբերան նորա, եւ խելամուռ աբարից զձեզ

16 զինչ առնիցէք : Եւ նա խօսեսցի առ ի քէն ընդ ժողովրդեանն. եւ նա եղիցի քո բերան, եւ զու եղիցես նմա յատուածա-

17 կոյս կողմանէ : Եւ զգաւազանդ Պորաւոր ձաւ յօձ՝ առցես ի ձեռին քում, որով արացես նշանս :

18 Գնաց Մովսէս եւ դարձաւ առ Յոթոր աներ իւր եւ ասէ զնա, Գարձայց եւ երթայց առ եղբարս իմ որ յեզիպտոս, եւ տեսից թէ տակաւին կենդանի իցեն. եւ

19 ասէ Յոթոր ցՄովսէս, Ողջ երթ : Եւ յետ առուրցն բազմաց այնոցիկ վախճանեցաւ արքայն Եփրատացոց. եւ՝ ասէ Տէր ցՄովսէս ի Մափիամ, Գնա եւ երթ յեզիպտոս, զի մեռան ամենայն արք որ խնդրէին

20 զանձն քո : Եւ ասեալ Մովսիսի զիին իւր եւ զմանկուսն իւր, եւ եհնն զնոսա ի գրաստս, եւ դարձաւ յեզիպտոս. առ Մովսէս զգաւազանն որ յԱտուածոյ՝ ի ձեռին

21 իւրում : Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Յերթալոց քում եւ ի դառնալոց յեզիպտոս՝ տեսչիր զամենայն նշանս զոր ետու ի ձեռս քո, արացես առաջի Փարաւոնի. եւ ես խտտա-

ցուցից զսիրտ նորա, եւ ոչ արձակեսցէ

22 զժողովուրդն : Եւ զու ասացես ցՓարաւոն, Այսպէս ասէ Տէր, Որդի անդրանիկ

23 իմ Իորայէլ : Ասացի ցբեզ, Արձակեա ՚ղժողովուրդ իմ, զի պաշտեսցեն՝ զիս. ապա թէ ոչ կամիցիս արձակել զդա, ես եմ ապաքէն որ սպանանիցեմ զորդի քո զանդրանիկ :

24 Եւ եղեւ ի ճանապարհի յիջաւմանս, պատահեաց նմա ՚հրեշտակ Տեառն՝ եւ

25 խնդրէր սպանանել զնա : Եւ առեալ Աեպփորայի գայլաբազ թլրիատեաց զան թլրիատութիւն որբւոյն իւրոյ. եւ ճանկեալ առ ոտս նորա ասէ, Ահա եկաց ար-

26 իւն թլրիատութեան մանկան իմոյ : Եւ ՚գնաց հրեշտակն ի նմանէ՝. քանզի ասաց եթէ ՚եկաց արիւն թլրիատութեան մանկան իմոյ՝ :

27 Եւ ասէ Տէր ցԱհարոն, Երթ ընդ առաջ Մովսիսի յանապատն. եւ գնաց եւ պատահեաց նմա ի լերինն Ատուածոյ, եւ համ-

28 բուրեաց զնա : Եւ պատմեաց Մովսէս Ահարոնի զամենայն պատգամս Տեառն որ առաքեաց զնա, եւ զամենայն զնշանն զոր պատուիրեաց նմա :

29 Գնացին Մովսէս եւ Ահարոն եւ ժողովեսցին զամենայն ծերակոյտ որբւոյն Իսրայելի : Եւ խօսեցաւ Ահարոն զամենայն պատգամն զոր խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի. եւ արար նշանս առաջի ժողովրդ-

30 գեանն : Եւ հաւատաց ժողովուրդն եւ ուրախ եղեւ, զի արար Պատուած այց որբւոյն Իսրայելի, եւ զի հայեցաւ ի նեղութիւն նոցա. խոնարհեցաւ ժողովուրդն եւ երկիր եպագ :

Գ Լ Ե

1 Եւ ապա մտին Մովսէս եւ Ահարոն առաջի Փարաւոնի եւ ասին զնա, Այսպէս ասէ Տէր Ատուած Իսրայելի, Արձակեա զժողովուրդ իմ, զի արասցեն ինձ տուն յանա-

2 պատի : Եւ ասէ Փարաւոն, Ո՞վ է նա, որում լուսայց ճայնի նորա արձակել զորդիսն Իսրայելի. ոչ զիտեմ զՏէրն, եւ

3 զԻսրայէլ ոչ արձակեմ : Եւ ասեն զնա, Ատուածն Եբրայեցոց զկոչեաց զմեզ առ

1 Եբր. պր խօսող, ոչ 2 Եբր. Տէր 3 Յեբր. գլխի

4 Եբր. զորդի իմ զի պաշտեսցէ 5 Եբր. Տէր 6 Եբր. մերձեցցոյ յոտս նորա եւ ասէ, Արդարեւ փեսայ արեան ես դու ինձ 7 Եբր. եթ ող զնա 8 Եբր. Փեսայ արեան ես դու ինձ վասն թլրիատութեան 9 Եբր. պատահեաց մեզ

ինքն՝ արդ երթիցուք երկից աւուրց ճանապարհ յանապատն , զի զոհնոցուք Տեսուն Աստուծոյ մերում . գուցէ պատահիցէ մեզ
 4 մահ կամ սպանումն : Եւ ասէ ցնոսա արքայն Եղիպատացուց , Ընդէր ՚դու , Մովսէս եւ Ահարոն , խափանէք զժողովուրդն ի գործոյ իւրեանց . երթայք յիւրաքան-
 5 չիւր գործ իւր : Եւ ասէ Փարաւոնն , Ահա բազմանայ յոյժ ժողովուրդն յերկրիս . արդ մի հանդարտեցուցուք զնոսա ի գործոյ :
 6 Եւ հրամայեաց Փարաւոն յաւուր յայնմիկ գործավարաց ժողովրդեանն եւ զպրաց 7 նորա . ասէ , Մի եւս յաւելուցուք տայ յարդ ժողովրդեանն յաղիւսարիւթիւն որպէս յերէկն եւ յետնդ . ինքեանք եր-
 8 թիցին եւ ժողովեցին իւրեանց յարդ : Եւ զսակ զաղիւսարիկն որպէս զործէին հա- նապազ , արկէք ի վերայ նոցա . մի հա- տանիցէք ինչ անտի . զի դատարկացան եւ վասն այնորիկ աղաղակին եւ ասին , Եր-
 9 թիցուք զոհնոցուք Աստուծոյ մերում :
 10 Մանրասցի գործ մարդկանն , եւ այնմ հոգացեն , եւ մի հոգացեն ի բանս սարա-
 11 պարտա : Եւ ստիպէին զնոսա գործավարք ժողովրդեանն եւ զպիրք նորա , եւ խոսէին ընդ ժողովրդեանն եւ ասէին , Այսպէս ասէ Փարաւոնն , Ոչ եւս տայ ձեզ յարդ .
 12 Դուք ձեզէն երթայք ժողովեցէք ձեզ յարդ ուստի եւ դասնիցէք . զի ոչ թողացցի ձեզ
 13 ի սակէն ձերմէ եւ ոչ ինչ : Եւ սիսեցաւ ժողովուրդն ընդ ամենայն երկիրն Եղիպ-
 14 տացուց ժողովել եղէզն առ ի յարդ : Եւ գործավարքն ստիպէին զնոսա եւ ասէին , Բովանդակեցէք զգործն ձեր ըստ հանապազորդ սակին , որպէս մինչ յարդն տային
 15 ձեզ : Եւ տանջեցան զպիրք քաղի որդւոցն Իսրայելի որ կային ի վերայ նոցա՝ ի վերակացուացն Փարաւոնի , զի ասէին , Թէ Ընդէր ոչ բովանդակեցէք զսակ աղիւստցն ձերոյ որպէս շերէկն եւ յետանդ՝ եւ զայսր աւուրդ՝ :
 16 Եւ մտեալ զպրաց որդւոցն Իսրայելի՝ բողոք կարան առաջի Փարաւոնի եւ ասին , Ընդէր անեն այսպէս ընդ ծառայս
 17 քո : Յարդ ոչ ասն ծառայից քոց , եւ դազիւսն հրամայեն մեզ գործել . եւ ահա ծառայք քո ի տանջանս են . ³բունս աւ-
 18 նես ժողովրդեան քում՝ : Եւ ասէ ցնոսա , Դատարկ էք , պարապորդ էք . վասն այնորիկ ասէք , Երթիցուք զոհնոցուք՝ Աս-

18 տուծոյ մերում՝ : Արդ երթայք գործեցէք ,
 19 քանզի յարդ ոչ ոք տայ ձեզ , եւ դսակ ա-
 20 զիւստցն բովանդակ տայցէք : Տեսանէին զպիրքն որդւոցն Իսրայելի զանձինս իւրեանց՝ ի չարչարանս եւ ասէին , Ոչ ոք թո-
 21 թուին՝ : Պատահեցին Մովսիսի եւ Ահարոնի , զի գային հանդէպ նոցա՝ ելեալք
 22 յերեսաց Փարաւոնի . Եւ ասնն ցնոսա , Տեսցէ՞ Աստուած եւ պատեցի զձեզ . զի
 23 գարչեցուցէք զհոս մեր առաջի Փարաւոնի եւ առաջի ծառայից նորա , տալ սուր ի ձեռս նորա կոտորել ձեզ :
 24 Դարձաւ Մովսէս առ Տէր եւ ասէ , Տէր ,
 25 ընդէր չարչարեցեր զժողովուրդն քո ,
 26 եւ ընդէր առաքեցեր զիս : Եւ յորմէ հետէ մտի առ Փարաւոնն խօսել յանուն քո չարչարեաց զժողովուրդն , եւ փրկելով ,
 ոչ փրկեցեր զժողովուրդ քո :

Գ Լ Զ

1 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Այժմ տեսցես զինչ արարից ընդ Փարաւոն . զի հզօր ձեռամբ արձակեսցէ զդոսա , եւ բարձրացեալ բազ-
 2 կաւ հանցէ զդոսա յերկրէ իւրմէ : Կօսեցաւ Աստուած ընդ Մովսիսի եւ ասէ ցնա ,
 3 Ես եմ Տէր . Եւ երեսեցայ Աբրահամու եւ Իսահակայ եւ Յակոբայ . Աստուած նոցա եմ , եւ անուն իմ՝ Տէր , եւ ոչ յայտնեցի
 4 նոցա՝ Եւ հաստատեցի դուխտ իմ առ նոսա , տալ նոցա զերկիրն Քանանացուց ,
 5 ուր պանդխտեցանն : Եւ ես յուայ հեծու-
 6 թեան որդւոցդ Իսրայելի զոր Եղիպտացիք ծառայեցուցանին , եւ յիշեցի դուխտն
 7 իմ : Երթ խօսեսց ընդ որդիսն Իսրայելի , եւ ասացես , Ես եմ Տէր . եւ հանից զձեզ ի բռնութենէ Եղիպտացուց , եւ փրկեցից զձեզ ի ծառայութենէ դոցա , եւ ապրեցուցից զձեզ բարձր բազկաւ եւ մեծամեծ
 8 զատաստանօք : Եւ առից զձեզ ինձ ի ժողովուրդ , եւ եզէց ձեզ Աստուած . եւ ծանիցիք թէ ես եմ Տէր Աստուած ձեր , որ հաննեմ զձեզ ի բռնութենէ Եղիպտացուց :
 9 Եւ տարայց զձեզ յերկիրն յոր ձգեցի զձեռն իմ տալ զնա Աբրահամու , Իսահակայ եւ Յակոբայ , եւ տայ զնա ձեզ՝ ⁹փրձակաւ .

¹Եբբ. Ի չարչարանս , իբրեւ ասացաւ եթէ Աչ նուազեցի ի հանապազորդ աղիւսաթումունն ձերմէ
²Եբբ. Տէր ³Եբբ. Յակոբայ յանուն Աստուծոյ Ամենակայի , և ոչ յայտնեցայ նոցա յանուն իմ Եհովայ (Տէր) ⁴Եբբ. զերկիր պանդխտութեան նոցա ուր ⁵Եբբ. ի վիճակ , Կհ , ի ժառանգութիւն

¹Եբբ. գու-տէ ²Եբբ. յեռանդն , երէկ եւ պսոր եւս ³Եբբ. և ժողովրդեան քո ե զնա ⁴Եբբ. Տեսուն

9 զի ես եմ Տէր : Խօսեցաւ Մովսէս այնպէս ընդ որդիսն Իսրայելի . եւ ոչ անասցին նմա ի կարծածաւթենէ եւ ի խիստ գործոցն :

10 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,

11 Մուտ խօսեաց ընդ Փարաւոնի արքային Եղիպտացոց , զի արձակեսցէ զորդիսն :

12 Իսրայելի յերկրէն Կերպտացոց : Խօսեցաւ Մովսէս առաջի Տեառն եւ ասէ , Ահա որդիքն Իսրայելի ոչ լուան ինձ , եւ զիսորդ լսիցէ ինձ Փարաւոն . եւ ես ²չեմ խօսող

13 ոք : Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ Ահարոնի , եւ ետ նոցա հրաման առ որդիսն Իսրայելի եւ առ Փարաւոն արքայ Եղիպտացոց , հանել զորդիսն Իսրայելի յերկրէն Եղիպտացոց :

14 Եւ այս են նահապետք սանց ազգաց նոցա . որդիք Ռուբենի անդրանկանն Իսրայելի՝ Ենոք եւ Փալլուս , Ասրոֆն եւ Քարաֆ . այս ցեղ Ռուբենի է : Եւ որդիք Շմաւոնի՝ Յամուէլ եւ Յամֆն եւ Ահովղ եւ Յաքին եւ Սահառ եւ Սաուուզ ³որ ի Փիւնիկիւցոց անտի էր . այս ցեղք են որդւոցն :

16 Շմաւոնի : Եւ այս անուանք են որդւոցն Դեւեայ ըստ ազգս իւրեանց . Գերսոն , Կահաթ եւ Մերարի : Եւ ամբ կենաց Դեւեայ հարեւր երեսուն եւ եւթն ամ : Եւ այս են որդիք Գերսոնի՝ Լոբնի եւ Սեմէի ,

18 տունք նահապետաց նոցա Եւ որդիք Կահաթը՝ Ամրամ եւ Սահառ եւ Քերրոն եւ Ողիէր : Եւ ամբ կենաց Կահաթը՝ հարեւր

19 երեսուն եւ երեք ամ : Եւ որդիք Մերարայ՝ Մոսլիլ եւ Մուսի . այս են տունք նահապետաց Դեւեայ ըստ ազգաց իւրեանց : Եւ առ Ամրամ գՅովքարէթ ⁴զուտոր եղբոր՝ հոր իւրոյ իւր կնուծեան , եւ ծնաւ նմա զԱհարոն , եւ զՄովսէս ⁵եւ զՄարիամ քոյր նոցա : Եւ ամբ կենաց Ամրամայ հա-

21 ղեւր երեսուն եւ եւթն ամ : Եւ որդիք Սահառայ՝ Կորն եւ Նափեղ եւ Չեքրի : Եւ որդիք Ողիկայ՝ Միսայել եւ Եղիսափան :

23 Եւ Սեթրի : Եւ առ Ահարոն զԵղիսարէթ զուտոր Ամֆնապարայ գքոյր Նասսոնի իւր կնուծեան , եւ ծնաւ նմա ⁶զՆարայ եւ

24 զԱրիուզ եւ զԵղիսաղար եւ զԻթամար : Եւ որդիք Կորնայ՝ Ասրիւ Եղիկանա եւ Արիւա :

25 Եւ ասի . տքսն այս ցոյք Կորնայ Եւ Եղիսաղար Ահարոնեան առ ի զստերաց անտի Փուտիելի իւր կնուծեան , եւ ծնաւ նմա

զՓենէէս . այս են իշխանք նահապետաց Դեւեայոցն ըստ ազգս իւրեանց :

26 Եւ այս Ահարոն եւ Մովսէս , ցորս ասաց ⁷Աստուած հանել զորդիսն Իսրայելի յերկրէն Եղիպտացոց հանդերձ զօրուծեամբ :

27 Իւրեանց : Եւ սքքս են որ վիճէին ընդ Փարաւոնի արքային Եղիպտացոց , հանել զորդիսն Իսրայելի յԵղիպտոսէ , այս Մովսէս եւ Ահարոն : Յաւուր յորում խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի յերկրին Եղիպտացոց : Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ , Ես եմ Տէր . խօսեաց ընդ Փարաւոնի արքային Եղիպտացոց զամենայն

30 ինչ զոր ասեմ քեզ : Եւ ⁸ասէ Մովսէս առաջի Տեառն , Ահաւասիկ ես ⁹նրաձայն եմ , եւ զիսորդ լսիցէ ինձ Փարաւոն :

Գ Լ Ե

1 Եւ ասէ Տէր զՄովսէս , Ահա ետու գքեզ ատուած Փարաւոնի , եւ Ահարոն եղբայր

2 քո եղիցի քեզ մարտարէ : Դու եղիցիս ընդ նմա զամենայն ինչ զոր պատուիրեմ քեզ , եւ Ահարոն եղբայր քո խօսեսցի ընդ Փարաւոնի , արձակել զորդիսն Իսրայելի

3 յերկրէ իւրմէ : Եւ ես խստացուցից զսիրան Փարաւոնի , եւ յաճախեցից զնշանս իմ եւ

4 զարուեստս յերկրից Եղիպտացոց : Եւ ոչ լուիցէ ձեզ Փարաւոն . Եւ արկից զձեռն իմ յԵղիպտոս , եւ հանից ⁵հանդերձօրուծեամբ իմով՝ զմոզուլար իմ , զորդիսն Իսրայելի , յերկրէն Եղիպտացոց , մեծաւ

5 վրէժխնդրուծեամբ : Եւ ծանրցին Եղիպտացիքն , իժէ ես եմ Տէր . եւ ձգեցից զձեռն իմ յԵղիպտոս , եւ հանից զորդիսն Իսրայելի ի միջոյ նոցա Եւ արարին Մովսէս եւ Ահարոն , որպէս եւ պատուիրեաց նոցա

7 Տէր , նոյնպէս եւ արարին Եւ Մովսէս էր ամաց ութամից , եւ Ահարոն էր որդի ամաց ութսուն եւ երեց , յորմամ խօսեցան ընդ Փարաւոնի :

8 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ

9 Ահարոնի եւ ասէ , Եթէ խօսեսցի ընդ ձեզ Փարաւոն եւ ասացէ , Տուք մեզ նշան կամ արուեստ , ասացեսց ցԱհարոն ⁶եղբայր քո՝ , Առ դու զդաւազանդ , եւ ընկեա զգա ի գետին առաջի Փարաւոնի ⁷եւ ծա-

10 ուպից նորա , եւ եզիցի վիշապ : Մտին Մովսէս եւ Ահարոն առաջի Փարաւոնի , եւ արարին այնպէս , որպէս պատուիրեաց նոցա Տէր . եւ ընկէց Ահարոն զգաւազանն

¹Եբր. իւրմէ ²Եբր. անթլփատ եմ ³Եբր. ԳԵՅԻ
⁴Եբր. որդի կնուծ ⁵Քանապացոյ ⁶Եբր. զԵՅԻ
⁷Եբր. զՄՈՒՍԵՍ ⁸Եբր. ԵՅԻԵԻ Եւ ձգեց զգաւազանն

⁷Եբր. Տէր ⁸Եբր. զԵՅԻ Եւ ձգեց զգաւազանն

առաջի Փարաւոնի եւ առաջի ծառայից
 11 նորա, եւ եղև վիշապ: Եւ կոչեաց Փա-
 րաւոն զիմաստունս ¹Եգիպտացւոց եւ
 զկախարդս. եւ արարին զէտքն Եգիպ-
 տացւոց կախարդութեամբ իւրեանց նոցն:
 12 պէս: Եւ ընկէց իւրաքանչիւր ոք զգաւա-
 զան իւր եւ եղեն վիշապք. եւ եկուլ գա-
 13 լազանն Ահարոնի զգաւազանս նոցա: Եւ
 կարծրացաւ սիրտն Փարաւոնի, եւ ոչ
 լուաւ նոցա, որպէս խօսեցաւ Տէր:
 14 Եւ ասէ Տէր զՄովսէս, Ծանրացեալ է
 սիրտն Փարաւոնի չարձակել զժողովուրդն:
 15 Երթ առ Փարաւոն ընդ առաւօտն. ահա
 նա ելանէ ի ջուրն. եւ կացցես հանդէպ
 նորա առ եղեր գետոյն, եւ զգաւազանն
 16 որ գարձաւ յօձ՝ առցես ի ձեռին քում, Եւ
 ասացես ցնա, Տէր Աստուած Եւրայեց-
 ւոց առաքեաց զիս առ քեզ եւ ասէ, Ար-
 ձակեա զժողովուրդ իմ զԵգիպտացեացն զիս
 յանապատի. եւ ահա ոչ լուար ինձ մինչև
 17 ցայժմ: Այսպէս ասէ Տէր, Այդու գիտաս-
 ցես թէ եւ իմ Տէր. ահա առիկ ես հարկա-
 նեմ գաւազանաւս որ ի ձեռին իմում է՝
 18 զջուր գետոյդ, եւ զարձցի յարևն. Եւ
 ձկուռք որ ի գետ այդր են՝ սատակեացին,
 եւ նեխեացի գետդ. եւ ոչ կարացին Ե-
 գիպտացիք ըմպել ջուր ի գետոյ այտի:
 19 Եւ ասէ Տէր զՄովսէս, Ասա ցԱհարոն,
 Առ զգաւազանդ եւ ձգես զձեռն քո ի վե-
 րայ ջրոցդ ²Եգիպտոսի եւ ի վերայ՝ գետոց
 նոցա եւ ի վերայ ճաց նոցա եւ ի վերայ
 խաղից նոցա եւ ի վերայ ջրակուտաց նո-
 ցա, եւ եղիցի արևն: Եւ ³եղև արևն
 յամենայն երկրին Եգիպտացւոց, ի փայտս
 20 եւ ի քարին: Եւ արարին այնպէս Մով-
 սէս եւ Ահարոն որպէս եւ պատուիրեաց
 նոցա Տէր. եւ վերացուցիալ զգաւազանն
 իւր՝ եհար զջուր գետոյն առաջի Փարա-
 ւոնի եւ առաջի ծառայից նորա, եւ զար-
 21 ձոց զամենայն ջուրս գետոյն յարևն: Եւ
 ձկուռք որ ի գետ անդր էին՝ սատակեացն,
 եւ նեխեցաւ գետն, եւ ոչ կարէին Եգիպ-
 տացիքն ըմպել ջուր ի գետոյ ամառի. եւ էր
 արիւն յամենայն երկրին Եգիպտացւոց:
 22 Եւ արարին այնպէս եւ զէտքն Եգիպ-
 տացւոց կախարդութեամբն իւրեանց, եւ
 խստացաւ սիրտն Փարաւոնի եւ ոչ լուաւ
 23 նոցա, որպէս ասաց Տէր: Գարձաւ Փարա-
 ւոն եւ եմուտ ի տուն իւր, եւ ոչ հաստա-
 24 տեաց զմիտս իւր եւ ոչ այնու եւս եւ փո-

րեցին ամենայն Եգիպտացիքն չուրջ զգե-
 տովն ջուր ըմպելոյ, ⁴եւ ոչ կարէին ըմպել
 25 ջուր ի գետոյ ամառի: Եւ լցան աւուրք
 եւ թն յետ հարկանելոյ Տեառն զԿեան:

Վ. Ը

1 Եւ ասէ Տէր զՄովսէս, Մուտ առ Փարա-
 ւոն եւ ասացես ցնա, Այսպէս ասէ Տէր,
 Արձակեա զժողովուրդ իմ, զի պաշտեցան
 2 զիս: Ապա թէ ոչ կամիս զու արձակել,
 ահա ես հարից զամենայն սահմանս քո
 3 զորաւ: Եւ բլխեացէ գետդ գորտ, եւ ել-
 եալ մտանիցեն ի առնս քո եւ ⁵ի չտեմա-
 րանս սենեկաց քոց՝ եւ ի գահոյս քո, եւ
 ի տունս ծառայից քոց եւ ժողովրդեան
 քո, եւ ի թոնիրս քո եւ ի զանդուածս քո:
 4 Եւ ի վերայ քո, եւ ի վերայ ժողովրդեան
 քո, եւ ի վերայ ծառայից քոց եւ մանիցեն
 զգորտք:
 5 Եւ ասէ Տէր զՄովսէս, Ասա ցԱհարոն
 եղբայր քո, Չգիւս ձեռամբ քով զգաւա-
 զանդ քո ի վերայ գետոյն եւ ի վերայ ջրա-
 զարձից եւ ի վերայ խաղից, եւ հանդես
 6 զորտ ի վերայ երկրից Եգիպտացւոց: Եւ
 ձկեաց Ահարոն զձեռն իւր ի վերայ ջրոցն
 Եգիպտացւոց, եւ ⁷հեան գորտ՝. ել գորտն
 7 եւ ծածկեաց զերկիրն Եգիպտացւոց: Ա-
 րարին նոյնպէս եւ զէտքն Եգիպտացւոց
 կախարդութեամբն իւրեանց եւ հանին
 գորտ յերկրին Եգիպտացւոց:
 8 Կոչեաց Փարաւոն զՄովսէս եւ զԱհա-
 րոն եւ ասէ, Ազօթս արարէք սա Տէր, եւ
 ի բաց արասցէ զգորտս յինէն եւ ի ժողո-
 վրդենէ իմմէ, եւ արձակեցից զժողո-
 9 վուրդդ, եւ զոճեցեն Տեառն: Եւ ասէ
 Մովսէս ցՓարաւոն, Ժամ դիր ինձ, առ
 երբ արարից ազօթս վասն քո եւ ծառայից
 քոց եւ ժողովրդեան քո, սատակել զգորտդ
 ի քէն եւ ⁶ի ժողովրդենէ քումմէ եւ ի
 տանց ձերոց՝, բայց միայն ի գետ անդր
 10 մնացին: Եւ նա ասէ, Առ վաղիւ: Եւ սա
 ասէ, Որպէս ասացիդ եզիցի. զի պիտաս-
 ցես եթէ չիք ⁷այլ ոք բաց ի Տեառնէ Աս-
 11 տուծոյ մերմէ՝, Եւ բարձցին գորտքդ ի
 քէն եւ ի տանց քոց, եւ ի ծառայից քոց
 եւ ի ժողովրդենէ քումմէ, բայց միայն ի
 12 գետ անդր մնացին: Եւ ելին Մովսէս եւ
 Ահարոն ի Փարաւոնէ, եւ ազազակեաց

¹Եբբ. գի-
³Եբբ. եղիցի
²Եբբ. Եգիպտացւոց, ի վերայ
⁴Եբբ. զի
⁵Եբբ. ի սենեակ անկողնոյ քո
⁶Եբբ. ի տանց քոց
⁷Եբբ. իբրև զՏէր Աստուած մեր

Մովսէս առ Տէր վասն ¹ժամադրութեան գորտոյն , որպէս ժամադիր եղեւ՝ Փա-
 13 րաւսնի , եւ արար Տէր որպէս եւ ասացն Մովսէս . եւ աստակեցաւ գորտն ի տանց
 14 եւ ի սրահից եւ յանդոց : Եւ ժողովեցին զնոսա կոյսա կոյսս , եւ նեխեցաւ երկիրն :
 15 Իբրեւ ետես Փարաւոն եթէ եղեւ զիւրու-
 թիւն , ծանրացաւ սիրտ նորա եւ ոչ լուաւ նոցա , որպէս եւ խօսեցաւ Տէր :
 16 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Ասա ցԱհարոն , թէ Զգեա ²ձեռամբ քով՝ զգաւազանդ եւ խոր զհող երկրիդ . եւ եղիցի մուն ³ի մարդ եւ յանասուն , եւ՝ յամենայն երկրիդ Ե-
 17 զիպտացւոց : Եւ արարին այնպէս . ձգեաց Ահարոն ձեռամբ իւրով զգաւազանն եւ եհար զհող երկրին , եւ եղեւ մուն ի մարդ եւ յանասուն , ³եւ յամենայն հող՝ երկրին
 18 Եզիպտացւոց : Արարին նոյնպէս եւ գէտքն կախարդութեամբքն իւրեանց նանկ մուն , եւ ոչ կարէին . եւ եղեւ մուն ի մարդ եւ
 19 յանասուն : Եւ ասն եզտքն ցՓարաւոն , Մասն Աստուծոյ է պէշ . եւ խտացաւ սիրտն Փարաւոնի , եւ ոչ լուաւ նոցա , որ-
 20 պէս եւ խօսեցաւ Տէր :
 20 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Կանխեա ընդ առաւօտն եւ կաց առաջի Փարաւոնի . եւ անա նա ելանէ ի ջուր անդր . եւ ասացես ցնա , Ա յապէս ասէ Տէր , Արձակեա զժո-
 21 զովորդ իմ զի պաշտեսցեն զիս . Ապա թէ ոչ կամիցիս արձակել զժողովորդ իմ , ա-
 նա ես առաքեմ ի վերայ քո եւ ի վերայ ծառայից քոց եւ ի վերայ ժողովրդեան քո եւ ի վերայ տանց ձերոց շանաճանձ . եւ լցցին սունք Եզիպտացւոց շանաճանձի .
 22 եւ երկիրն յորում իցեն ի նմա : Եւ սքանչելի արարից յաւուրն յայնմիկ գերկիրն Գեեսմ , յորում ժողովորդն իմ իցէ , եւ մի լիցի անդ շանաճանձ . զի գիտացես թէ
 23 ես եմ Տէր , ⁴Տէր ամենայն՝ երկրի Եւ տաց խտրոց ի մէջ ժողովրդեան իմոյ եւ ի մէջ ժողովրդեան քո . եւ վազիւ եղիցի նշանդ
 24 այդ ⁵ի վերայ երկրիդ՝ : Եւ արար Տէր այն-
 պէս . եւ եկն շանաճանձ բազում ի տունս Փարաւոնի եւ ի տունս ծառայից նորա եւ յամենայն երկիրն Եզիպտացւոց . եւ սատակեցաւ երկիրն ի շանաճանձէ անտի :
 25 Եւ կոչեաց Փարաւոն զՄովսէս եւ զԱհարոն , եւ ասէ , Երթա՛յք զոհեցէք ⁶Տեառն Աստուծոյ ձերում աստէն ի սմին երկրիս :

26 Եւ ասէ Մովսէս , Զէ մարթ այդմ լինել կթէ զգարչելիս Եզիպտացւոց զոհեցեմք Տեառն Աստուծոյ մերում . քանզի եթէ զոհեցեմք զգարչելիս Եզիպտացւոց ա-
 27 ռաջի նոցա , քարկոծ անոնն զմեզ : Այլ երթիցե՛ք երեքօրեայ ճանապարհ յանա-
 սրատ , եւ զոհեցե՛ք Տեառն Աստուծոյ
 28 մերում , որպէս եւ ⁷ասաց մեզ Տէր՝ : Եւ ասէ Փարաւոն , Ես արձակեմ զձեզ , եւ զոհեսցիք Տեառն Աստուծոյ ձերում յա-
 նապատի . այլ մի ուրեք հեռի ձզիցիք եր-
 թալ . եւ արդ աղօթս արարէք վասն իմ
 29 ⁸առ Տէր՝ : Եւ ասէ Մովսէս , Ես ելից ի քէն եւ աղօթս արարից առ ⁶Աստուծամ , եւ փա-
 րատեսցի շանաճանձդ ի Փարաւոնէ եւ ի ծառայից իւրոց եւ ի ժողովրդենէ իւրմէ վազիւ . բայց մի եւս խաբեսցէ Փարաւոն առ ի չարձակել զժողովորդ զոհել
 30 Տեառն : Եյ Մովսէս ի Փարաւոնէ , եւ եկաց
 31 յաղօթս առ ⁶Աստուած : Եւ արար Տէր որ-
 պէս եւ ասաց Մովսէս . եւ փարատեցա զշանաճանձն ի Փարաւոնէ եւ ի ծառայից նորա եւ ի ժողովրդենէ նորա . եւ ոչ մնաց
 32 եւ ոչ մի : Եւ ծանրացոյց Փարաւոն զսիրտ իւր եւ ի ժամանակին յայնմիկ , եւ ոչ կա-
 մեցաւ արձակել զժողովորդն :

Գ Լ . Թ

1 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Մուտ առ Փա-
 րաւոն եւ ասացես ցնա , Ա յապէս ասէ Տէր Աստուածն Երրայեցւոց , Արձակեա զժո-
 2 զովորդ իմ զի պաշտեսցեն զիս . Ապա թէ ոչ կամիս արձակել զժողովորդ իմ , այլ
 3 տակաւին ունիցիս զգա , Ահա ձեռն Տեառն եղիցի ի խաչինս քո որ ի դաշտի են , եւ ի ձիս եւ յէչս եւ յուզաս եւ յարջատ եւ յոչ-
 4 խար մահու մեծաւ յոյժ : Եւ ⁷արարից ես սքանչելիս՝ ի մէջ խաչանցն Եզիպտաց-
 ւոց , եւ ի մէջ խաչանցն Իսրայելի , եւ ոչ ծախեսցի ⁸յամենայն որդւոցն Իսրայելի
 5 կոփնէս : Եւ ժամանակեաց ⁶Աստուած եւ ասէ , Վազիւ արացէ Տէր զքանդ զայդ ի
 6 վերայ երկրիդ : Եւ արար Տէր զքանն զայն ի վազիւ անդր , եւ սատակեցաւ ամենայն անասուն Եզիպտացւոցն : Բայց յանասնոց որդւոցն Իսրայելի ոչ ծախեցաւ եւ ոչ ինչ :
 7 Իբրեւ ետես Փարաւոն , թէ ոչ ծախեցաւ յանասնոց որդւոցն Իսրայելի եւ ոչ ինչ , ծանրացաւ սիրտ նորա , եւ ոչ արձակեաց զժողովորդն :

¹Եբբ. գորտոյն զոր ամ ի վերայ ²Յեբբ. ԳԿԿԿ
³Եբբ. ամենայն հող երկրին եղեւ մուն , յա-
 մենայն ⁴Եբբ. ի մէջ
⁵Եբբ. ասացէ մեզ ⁶Եբբ. Տէր ⁷Եբբ. բաժա-
 նեցէ Տէր ⁸Եբբ. յամենայնէ

8 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ Ահարոնի եւ ասէ , Առէք դուք լի ձեռօք ձերովք մովսիր հնօղի , եւ ցանկացէ դայն Մովսէս ընդ երկինս առաջի Փարաւոնի

9 ¹Եւ առաջի ծառայից նորա¹ : Եւ եղիցի փոշի ընդ ամենայն երկիրդ եղիսպատացոց . եւ եղիցի ի մարդ եւ յանասուն կեղ , եւ ասացին խաղաւարտք , ²Իմարդ եւ յանասուն² յամենայն երկրիդ եղիսպատացոց :

10 Եւ աօին զմովսիր հնօղին ³առաջի Փարաւոնի . եւ ցանկաց դայն Մովսէս ընդ երկինս . եւ եղև կեղ , խաղաւարտք եռաց-

11 եւղք , ի մարդ եւ յանասուն : Եւ ոչ կաւրէին կարարդքն կալ առաջի Մովսիսի վասն կեղոյն . քանզի եղև կեղն եւ ի կախարդան , եւ յամենայն ³երկիրն եղիսպ-

12 տացոց³ : Եւ խստացոյց Տէր զսիրամն Փարաւոնի , եւ ոչ լուաւ նոցա , որպէս եւ ասաց Տէր ցՄովսէս :

13 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Կանխեա ընդ առաւօտն , եւ կայ առաջի Փարաւոնի , եւ ասացես ցնա , Այսպէս ասէ Տէր Աստուած Երրայեցոց , Արձակեա զժողովուրդ իմ

14 զի պաշտեսցին զիս . Բանդի յայսմ ժամանակի առաքեցից ես զամենայն պատահարս ի սիրա քօ եւ ծառայից քոց եւ ժողովրդեան քս . զի զիստացես թէ չիք ոք

15 իրբեւ զիս յամենայն երկրի . Բանդի ձգեալ զձեան իմ հարից զքեզ եւ զժողովուրդ քօ

16 մահուամբ , եւ աստակեսցես յերկրէ : Եւ վասն այնորիկ ⁴պահնցար , զի ի քեզ ցուցից զզօրութիւնն իմ , եւ զի պատմեսցի

17 անուն իմ ընդ ամենայն երկիր : Եւ դու տակաւին ⁵Թեւարկեմս զժողովրդեամբ ի-

18 մով չարչարել⁵ զդոսա : Եւ ես անա տեղացից վաղիւ յայսմ ժամու կարկուտ սաստիկ յոյժ , որպիսի ոչ եղև յեղիսպատոս յօրէ

19 յորմէ հատատեցաւ մինչև ցայսօր : Եւ արդ փութա ժողովիլ զանասուն քօ եւ որ ինչ իցէ քօ ի գաշտի . զի ամենայն մարդ եւ անասուն որ գտցի ի գաշտի եւ ոչ մտցէ ի տուն , անկցի ի վերայ նոցա կարկուտն

20 եւ ⁶աստակեսցէ : Որ միտնգամ երկեաւ ի բանէ Տեառն , ի ծառայիցն Փարաւոնի , ժողովիսց զժառանգս իւր եւ զանասուն ի

21 տուն . Եւ որ ոչն անտաց ի միտս իւր բանիցն Տեառն , եթող զժառանգս իւր եւ գանասուն իւր ի գաշտի :

22 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Չգեա զձեան քօ յերկինս , եւ եղիցի կարկուտ ի վերայ ամենայն երկրիդ եղիսպատացոց , ի վերայ մարդկան եւ անասնոյ , եւ ի վերայ ամենայն բանջարոց որ է ի գաշտի երկրիդ եւ

23 զիսպատացոց : Եւ ձգեաց Մովսէս ⁷զձեան իւր յերկինս . եւ ես Տէր բարբառս եւ կարկուտ , եւ ընթանայր հուր ընդ երկիրն . եւ անդաց Տէր կարկուտ ի վերայ երկրին եւ

24 զիսպատացոց : Էր կարկուտ եւ հուր բորբոքեալ ի մէջ կարկիսն . եւ կարկուտն սաստիկ էր յոյժ , որպիսի ոչ եղև յամենայն երկրին եղիսպատացոց , յորմէ հետէ

25 եղեալ էր ի վերայ նորա աղբ : Եւ նար կարկուտն յամենայն երկրին եղիսպատացոց զամենայն որ ինչ էր ի գաշտի ի մարդոյ մինչև անասուն , եւ զամենայն բանջար որ ի գաշտի էր՝ եւ նար կարկուտն , եւ զամենայն փայտ որ ի գաշտս՝ մանրեաց :

26 Բայց յերկրին Գեհեմ , ուր էին որդիքն

27 Իսրայելի , ոչ եղև կարկուտ : Եւ առաքեալ Փարաւոնի կոչեաց զՄովսէս եւ զԱհարոն եւ ասէ ցնօսա , ⁸Մեղաց . այսուհետեւ՝

28 լուրդ իմ ամպարիչաք , Կացէք յաղօթս վասն իմ առ Տէր , եւ զազարեսցին ի լինելոյ ձայնքն Աստուծոյ եւ կարկուտն եւ հուր . եւ արձակեցից զձեզ , եւ ոչ եւս

29 յաւելուցուք մնալ : Եւ ասէ ցնա Մովսէս , Այժմ իրբեւ ելից ըստ քաղաքս՝ ձգեցից զձեռս իմ առ ⁹Աստուած , եւ ձայնքն գազարեսցին , եւ կարկուտն եւ անձրեւ ոչ եւս լիցի . զի ծանխես թէ Տեառն է եր-

30 կիր : Եւ դու եւ ծառայք քօ զիտեմ թէ չեւ եւս երկերուք ի Տեառնէ Աստուծոյ :

31 Կտաւն եւ գարին հարաւ . զի դարին յոժ

32 կայր եւ կտաւն սերմանացեալ էր : Եւ ցորեանն եւ հսճարօջ հարան , զի անաղան էին :

33 Եւ ել Մովսէս ի Փարաւոնէ արտաքս քսն զքաղաքն , եւ ձգեսց զձեան իւր առ Տէր , եւ գաղարեցին ձայնքն եւ կարկուտն , եւ անձրեւ ոչ եւս կաթեաց յեր-

34 կիր : Իրբեւ ետես Փարաւոն եթէ զաղարեսց անձրեւն եւ կարկուտն եւ ձայնքն , յաւել ի մեղանչել , եւ ծանորացոյց զսիրտ

35 իւր ¹⁰եւ զժառայից իւրոց¹⁰ : Եւ խստացաւ սիրան Փարաւոնի եւ ոչ արձակեաց զօրդիան Իսրայելի , որպէս խօսեցաւ Տէր ի ձեան Մովսիսի :

¹Եբր. գովուտ ²Եբր. և կացին առաջի ³Եբր. եղիսպատացիս
⁴Եբր. յարուցի զքեզ ⁵Եբր. խրոխտանս ի վերայ ժողովրդեան ինչ չարձակել
⁶Եբր. սատակեսցին

⁷Եբր. զգաւապան ⁸Եբր. Մեղաց զպս նուագ
⁹Եբր. Տէր ¹⁰Եբր. որպէս և ծառայք նորա

Պ Լ . Ժ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 Մուտ առ Փարաւոնն , զի ես իտաացուցի
 զպիրտ նորա եւ զսիրտ ծառայից նորա , զի
 կարգաւ եկեացեն նշանքն իմ ի վերայնո-
 2 ցա . Որպէս զի պատմիցէք յականջս որդ-
 ւոց ձերոց , եւ որդւոց որդւոց ձերոց , որ-
 չափ խաղացի ընդ Եգիպտացիսոք , եւ
 զնշանս իմ զոր արարի ի նոսա , եւ ծանի-
 3 ջիք թէ ես եմ Տէր :
 Մտին Մովսէս եւ Ահարոն առաջի Փա-
 րաւոնի , եւ ասենցնա , Այսպէս ասէ Տէր
 Աստուածն Երբայից քոց , Մինչև երբ ոչ
 կամիցիս ¹ամաչիլ յինէն . արձակեա զԺու-
 4 ղովուրդ իմ զի պաշտեսցեն զիս : Ապա թէ
 ոչ կամիցիս դու արձակել զԺողովուրդ իմ ,
 ահաւասիկ ես ամից ի սոյն ժամու վաղիւ
 մարախ ²աստիկ ի վերայ ²ամենայն ոսն-
 5 մանաց քոց . եւ ծածկեողէ ³զամենայն եւ-
 րեսա երկրի , եւ ոչ կարիցես ⁴տեսանել զեր-
 կիր . եւ կերիցէ զամենայն նշխարն զոր
 եմոզ ձեզ կարկուտն , եւ կերիցէ զամե-
 նայն փայտ բուսեալ ձեզ ի վերայ երկրի :
 6 Եւ լցցին տունք քո եւ տունք ամենայն
 ծառայից քոց , եւ տունք յամենայն երկրիկ
 Եգիպտացւոց . զոր ոչ երբեք տեսին հարք
 ձեր եւ ոչ հաւք նոցա , յորմէ օրէ եղեն
 յերկրի մինչև երայսօր : Եւ խոյս տուեալ
 ել ի Փարաւոննէ :
 7 Ասենցնա ծառայքն Փարաւոնի , Մին-
 չև երբ իցէ մեզ խոչոյ այդ . արձակեա
 զմարտիկն զի պաշտեսցեն զՏէր Աստուած
 իւրեանց . եթէ զբաժնի կամիցիս զի կորեա .
 8 Եգիպտոս : Եւ զարձուցին զՄովսէս եւ
 զԱհարոն առ Փարաւոնն . եւ ասէցնոսա ,
 9 Երթայք պաշտեցէք զՏէր Աստուած ձեր .
 Բայց ո՞վ եւ ո՞վ իցեն որ երթայցեն : Եւ
 ասէ Մովսէս , Երիտասարդք հանցերձ եւ
 ձերովք մերովք երթիցուք . ուստերօք եւ
 դստերօք մերովք , արջառով եւ ոչխարով
 մերով երթիցուք , զի տօն ⁵է Տեառն Աս-
 10 տուծոյ մերոյ : Եւ ասէցնոսա , Եզիցի
 այդպէս , Տէր ընդ ձեզ , ⁵քանզի արձակեմ
 զձեզ . միթէ եւ զստացուածս ձեր . տեսա-
 11 նէք զի չարիք կան ի ձեզ : Մի այդպէս . այլ
 երթիցեն արք եւ եթ , եւ ⁶պաշտեսցեն զԱս-

տուած . քանզի զայդ իսկ ինզրէիք զուր-
 12 Եւ ասէ Տէր զՄովսէս , Չգեա զձեռն քո
 ի վերայ երկրիկ Եգիպտացւոց , եւ ելց
 մարախ ի վերայ երկրիկ Եգիպտացւոց ,
 եւ կերիցէ զամենայն բանջար երկրիկ ,
²եւ զամենայն պտուղ ծառոց զոր եմոզ
 13 կարկուտն : Եւ ամբարձ Մովսէս ⁷զձեռն
 իւր յերկինս . եւ ամ Տէր հողմ ⁸հարաւոյ
 յերկիր զսփուս ամենայն եւ զզիչերն ամե-
 նայն . իրրեւ առաւօտ եղեւ , եւ հողմ ⁸հա-
 14 րաւոյ առ զմարախն : Եւ ⁹եհան յամենայն
 երկիրն Եգիպտացւոց , եւ ¹⁰զաղարեցոյց
 ի վերայ ամենայն սահմանաց Եգիպտա-
 ցւոց . յառաջ քան զայն ոչ եղեւ այնպիսի
 մարախ , եւ յետ անորիկ ոչ ¹¹եղեւ այն-
 15 պիսի : Եւ ծածկեաց զամենայն երեսա
 երկրին , եւ ¹²ապականեցաւ երկիրն , եւ
 եկեր զամենայն բանջար երկրին եւ զա-
 մենայն պտուղ ծառոց որ մնաց ի կարկտէ
 սնտի . եւ ոչ մնաց կանաչ , ոչ ի ծառս եւ
 ոչ յամենայն բանջար զայտի յամենայն
 երկիրն Եգիպտացւոց :
 16 Եւ փութացաւ Փարաւոն կոչել զՄով-
 սէս եւ զԱհարոն , եւ ասէ , Մեղայ առաջի
 17 Տեառն Աստուծոյ ձերոց եւ ձեզ . Արդ նե-
 րեցէք այսմ եւս յանցանաց իմոց , եւ ա-
 զաչեցէք առ Տէր Աստուած ձեր , եւ ¹³փա-
 18 րատեսցէ յինէն զմարախս՝ զայս : Եւ ել
 Մովսէս ի Փարաւոննէ , եւ եկաց յաղօթս
 19 առ ¹⁴Աստուած : Եւ զարձոյց Տէր հողմ
 սաստիկ ¹⁵ի ծովէ , եւ առ զմարախն եւ ա-
 մաց ի ծովն կարմիր . եւ ոչ մնաց մարախ
 20 յամենայն երկիրն Եգիպտացւոց : Եւ
 խտացոյց Տէր զսիրտն Փարաւոնի , եւ ոչ
 արձակեաց զորպիսն Բարայիլի :
 21 Եւ ասէ Տէր զՄովսէս , Չգեա զձեռն
 քո յերկինս , եւ ելցից իսաւար ի վերայ
 երկրիկ Եգիպտացւոց , խաւար չօշափիցի :
 22 Չզեաց Մովսէս զձեռն իւր յերկինս , եւ
 եղեւ խաւար եւ մէզ եւ մութ ի վերայ
 ամենայն երկիրն Եգիպտացւոց զերես ա-
 23 ռուրս . Եւ ոչ ոք տեսանէր զեղբայր իւր
²զերես առուրս , եւ ոչ յարեաւ ոք յան-
 կողմէ իւրմէ զերես առուրս . բայց ամե-
 նայն որդւոցն Բարայիլի լոյս էր յամենայն
 բնակուած իւսն իւրեանց :

¹Եբր. խնարհել առաջի իմ ²Յեբր. պիտե
³Եբր. զերես երկրի . եւ չիցէ մարթ ⁴Եբր.
 Տեսան է մեզ ⁵Եբր. եթէ տրձակեցից զձեզ
 և զաղի ձեր , տեսէք զի չարիք կան առաջի
 ձեր ⁶Եբր. պաշտեցէք զՏէր

⁷Եբր. զգաւազան իւր ի վերայ երկրին Եգիպ-
 տացւոց ⁸Եբր. արեւելից ⁹Եբր. երին ¹⁰Եբր.
 հանգեան ¹¹Եբր. եղից . եղեւ խա-
 ւար յերկրին ¹²Եբր. եղեւ խա-
 ւար յերկրին ¹³Եբր. բարձգէ միայն յինէն
 զմոսս ¹⁴Եբր. Տէր ¹⁵Եբր. յարեւմտից

24 Եւ կոչեաց Փարաւոն զՄովսէս ¹եւ զԱհարոն՝ եւ ասէ ²հնտաւ, երթա՛ցք պաշտեցէ՛ք զՏէր՝ Աստուած ձեր՝, բայց զարջառ եւ զոչխար ձեր աստէն թողէ՛ք, եւ
 25 այլ ազխոյ ձեր երթիլոցն ընդ ձեզ : Եւ ասէ Մովսէս, Նա եւ զու եւս ասցես մեզ ողջակէզս եւ զոհս զոր ասնիրցեմք
 26 Տեասն Աստուծոյ մերում : Այլ մեր աստուծն իսկ երթիցէ ընդ մեզ, եւ ոչ թողուցու՞ք եւ ոչ կծոյակ մի . քանզի ի նոցանէ ասնուցու՞ք պաշտել զՏէր Աստուած մեր . եւ մեք ոչ գիտեմք զինչ մատուցանիլցեմք Տեասն Աստուծոյ մե.
 27 րում՝՝ մինչեւ անոր հասանիրցեմք : Եւ խտտացոյց Տէր զսիրան Փարաւոնի, եւ
 28 ոչ կամեցաւ արձակել գնտանս եւ ասէ Փարաւոն, Ի բաց գնա յինէն . զդոյչ լեր անձին քում, մի եւս յաւելուցուս ասասնել զերեսս իմ . գի յորում աւուր երեւիս
 29 զու ինձ , մեռանիս : Եւ ասէ Մովսէս ,
²Ասացիր . ոչ եւս երեւեցայց երեսաց քոց :

Վ Լ . ԺԱ

1 Եւ ասէ Տէր զՄովսէս, Այլ մեւս եւս հարուածս ամից ի վերայ Փարաւոնի եւ ի վերայ եգիպտոսի, եւ ասպ արձակեցէ զձեզ աստի . այլ յորժամ արձակեցէ զձեզ , ա-
 2 մենեւին հանցէ զձեզ աստի : Արդ խտեաց ³զազառ յականջս ժողովրդեանն , եւ ինդրեսցեն իւրաքանչիւր ոք յրնկերէ իւրմէ եւ կին ի գրացոյ իւրմէ անօթս ոսկեղէնս եւ անօթս արծաթեղէնս ⁴Եւ հան-
 3 զերձս՝՝ եւ ետ Տէր շնորհս ժողովրդեան իւրում առաջի եգիպտացոցն , ⁵Եւ ետուն նոցա ի գորգ .՝՝ եւ այլն Մովսէս մեծարոյ եղև յոյժ ⁶առաջի եգիպտացոցն եւ առաջի Փարաւոնի , եւ առաջի ամենայն ծառայից նորա՝ , եւ յաչս ժողովրդեանն :
 4 Եւ ասէ Մովսէս , Այսպէս ասէ Տէր ,
 5 Զհասարակ զիշերաւ ես մաից ի մէջ ե-
 6 զիպտոսի . Եւ ստատկեսցի ամենայն անգրանիկ յերկրից եգիպտացոց , յանգրանիկ անաթի Փարաւոնի որ նստի յաթոս նորա , մինչեւ ցանդրանիկ ազախնոյն որ կայցէ առ երկանս , եւ մինչեւ ցանդրանիկ ամենայն անասնոց : Եւ եղիցի ազազակ մեծ յամենայն երկրից եգիպտացոց , որպիսի ոչ եղև եւ ոչ եւս յաւելուցու լինել նոյն
 7 պիտի : Եւ ⁸ի մէջ ամենայն՝՝ արդւոցն Իս-

րայելի ոչ կանչեսցէ եւ ոչ շուն մի լեզուալուրով, եւ ոչ ի մարդոյ մինչեւ յանասուն . զի ⁹գիտասցես որչափ ինչ սքանչելիս արասցէ՝՝ Տէր ի մէջ եգիպտացոց եւ ի մէջ
 8 Իսրայելի : Եւ ինչցեն ամենայն ծառայրսքս այսորիկ աս իս , եւ երկիր պաղցեն ինձ եւ ասացեն , Ել զու եւ ամենայն ժողովուրդ քս , որում զուզ ատաջնորդես . եւ այդա ելից : Եւ ել Մովսէս ի Փարաւոնէ լի բարկութեամբ :
 9 Եւ ասէ Տէր զՄովսէս , Ոչ լուիցէ ձեզ Փարաւոն , զի յաճախեցից գնչանս իմ ¹⁰Եւ զարուեստս՝՝ յերկրից եգիպտացոց : Եւ Մովսէս եւ Ահարոն արարին զամենայն նշանս ¹¹եւ զարուեստս զայստիկ յերկրին եգիպտացոց՝՝ առաջի Փարաւոնի . եւ խտտացոյց Տէր զսիրան Փարաւոնի, եւ ոչ կամեցաւ արձակել զորդանս Իսրայելի յերկրէն ¹²եգիպտացոց :

Վ Լ . ԺԲ

1 Եւ խտեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ընդ Ահարոնի յերկրին եգիպտացոց , եւ ասէ,
 2 Ամիսս այս եղիցի ձեզ սկիզբն ամսոց . առաջին եղիցի ձեզ յամիսս տարւոյ : ³Պօսեաց ընդ ամենայն ժողովրդեան որդւոցն Իսրայելի եւ ⁴ասացես , Ի սասնեորդու՞մ ամենանա այսորիկ ասցեն իւրեանց իւրաքանչիւր ⁵ուչխար ըստ տունս ազգացն
 4 իւրեանց , ⁶ուչխար ըստ երդ : Եւ եթէ սակաւք իցեն ի տանն՝ որպէս թէ չիցեն բաւական լինի ⁷ուչխարին , աոցէ ընդ իւր զզրացի իւր եւ զընկեր իւր ըստ մտրպաթուի . իւրաքանչիւր ըստ բաւականի իւրում համարեցի ⁸յոչխարնս Ոչխար՝՝ կատարեալ՝՝ արու , տարւեոր , անարատ լիցի
 6 ձեզ . յօբեաց եւ յայժեաց ասնուցուք : Եւ եղիցի ձեզ պոհեալ մինչեւ ի չորս եւ ի տասն աւուր ամսոցս այսորիկ . եւ զենցեն զնա ամենայն բազմութիւն ժողովրդեան որդւոցն Իսրայելի ընդ երեկս : Եւ ասցեն յարենէ անաթի եւ զիցեն ի վերայ երկուց սեւոցն եւ բարաւորին տանցն յորս ուտիցեն զնա ի նոստ : Եւ կերիցեն զմիսն ի զիշերիս յամիկ . խորովեալ հրով, եւ բա-
 9 զարջ լնոյ եղելի կերիցեն . Եւ ոչ ուտիցէք ի նոցանէ հում , եւ ոչ պտիս երկաղ ջրով ,

5|Էբ. գիտասցէք ելի՞ ըստ անցէ 6|Էբ. զու-
 տակ 7|Էբ. իւրմէ 8|Էբ. Խտեցարսք
 9|Էբ. ասացէք 10|Կաւ, գառն 11|Կաւ, գառն
 12|Կաւ, ի գառնն (5) Գառն

1|ՅԷբ. գառն 2|Էբ. Ա զիւր ասացիր 3|Էբ. յերկրին եգիպտացոց, յաչս ծառայից Փարաւոնի 4|Էբ. ումք յամենայն

այլ խորովեալ հրով. զգուլին ստուքն հան-
 40 զերձ, եւ զփորոտին նորա. եւ ոչ թողու-
 ցուք ի նմանէ յայդ . ¹եւ ոսկր մի՛ բեկա-
 նիցէք ի նմանէ .” եւ որ ինչ մնայցէ ի նմա-
 41 նէ յայդ՝ հրով այրեսցիք : Եւ այսպէս ու-
 տիցէք . զօտիք ձեր ընդ մէջս , եւ կօշիկք
 ձեր յոտս , եւ ցուսք ձեր ի ձեռին . փու-
 թանակի ուտիցէք , զի ²զօտիկ Տեաան է :
 42 Եւ անցից ընդ ամենայն երկիրոյ եղիպ-
 տացւոց ի գիշերիս յայսմիկ , եւ հարից զա-
 մենայն անդամնիկ երկրիդ եղիպտացւոց
 ի մարդոյ մինչեւ յանասուն . եւ յամենայն
 դիւան եղիպտացւոց արարից յրէժինդրու-
 43 թիւն . զի ես եմ Տէր . եւ եղիցի ձեզ արիւնդ
³նշանակեալ ի վերայ տանց՝ յորս իցէք
 ցուք անդ . եւ տեսից զարիւնդ եւ ⁴սպրե-
 ցուցից զձեզ” . եւ ոչ լինիցին ի ձեզ հար-
 ուածք . ի սատակել՝ յորժամ հարկանիցեմ
 44 յերկրիդ եղիպտացւոց . եւ եղիցի ձեզ օրդ
 այդ ի յիշատակ , եւ տօնեցէք զզա՝ տօն
 Տեաան . յազգս ձեր օրէն յաւիտեանս
 45 տօնեցէք զզա՝ Չեւիւն օր բազարջ ուտի-
 ցէք . յառաջնումէ իսկ օրէ անտի անհետ
 ասնիջիք զխմոր ի տանց ձերոց . ամենայն
 որ ուտիցէ խմորեալ՝ սատակեսցի աճնն
 այն յիտրայելէ՝ յառաջնումէ օրէն մինչեւ
 46 յօրն եւ թնորդ . եւ ⁵օրն առաջին կոչես-
 ցի սուրբ , եւ օրն եւ թնորդ նուիրեալ
 եղիցի ձեզ՝ սուրբ . զամենայն գործ սպա-
 սու մի՛ գործիցէք ի նմա , բայց միայն ⁶որ
 գործիցի ամենայն անձին” այն միայն գոր-
 47 ծեսցի ձեզ . եւ պահեսցիք ⁷զպատուիրանս
 իմ զայս” . զի յաւուր յայսմիկ ⁸հանից զզօ-
 րու թիւն՝ ձեր յերկրէս եղիպտացւոց . եւ
 48 տանիցէք զորս զայս յազգս ձեր օրէն յաւի-
 տեանս : Ի սկսանել չորեքստասանե-
 րորդի աւուր ամսայն առաջնոյ յերեկորեայ
 բազարջ ուտիցէք մինչեւ ցքսան եւ մի օր
 49 ամսոյն ցերեկոյ Չեւիւն օր մի՛ զտցի խմոր
 ի տունս ձեր . ամենայն որ ուտիցէ խմոր-
 եալ՝ սատակեսցի անձն այն ի ժողովրդինէ
 Իտրայելի յեկայ եւ ի բնակաց երկրին :
 20 Խմորեալ մի՛ ⁹ուտիցին . յամենայն ընա-
 կու թեան ձերում ուտիցէք բազարջ :
 21 Եւ կոչեաց Մովսէս զամենայն ծերա-
 կոյտ որդւոցն Իտրայելի , եւ ստէ գնոսա

և ի խայր անէք ձեզ ¹⁰ոչխար ըստ ազգս
 22 ձեր , եւ զնշիք ի զատիկ : Եւ անուցուք
 մշակի զսպայի թաթաւեալ յարեան որ
¹¹առ գրօքն՝ իցէ , եւ սրսկեսցիք զբարա-
 ւորսն եւ զերկիքումսք սեւովքն յարենէ
 անտի որ ¹²առ գրօքն” . բայց զուք մի՛ կա-
 նիցէք իւրաքանչիւր ըստ գուռն տան իւ-
 23 րոյ մինչեւ ցառաւօտ . եւ անցցէ Տէր հար-
 կանել զեղիպտացիս , եւ տեսանիցէ զա-
 րիւնն որ ի վերայ բարաւորին եւ ի վերայ
 երկուդ սեւոց , եւ զանց առնիցէ Տէր
 զգրօքն , եւ ոչ տայցէ թոյլ սատակչին
 24 մտանել ի տունս ձեր հարկանելի : Եւ պա-
 հեսցիք զբանս զայս , օրէն քեզ եւ որդւոց
 25 քոց մինչեւ ցառաւօտն : Եւ եթէ մաւ-
 նիցէք յերկիրն զոր տայցէ ձեզ Տէր , որ-
 պէս եւ իստեցաւ , պահեսցիք զպաշտօնդ
 26 զայդ : Եւ եղիցի եթէ ասիցեն զձեզ որ-
 27 զէք ձեր , Չինչ է պաշտօնս այս ձեզ , Ա-
 սասցիք նոցա , եթէ Չո՞ն զատիկ Տեաան է
 այս , յորժամ ¹³պահեսցա զտունս” որդւոցն
 Իտրայելի յեղիպտոս , մինչ հարկանել զե-
 զիպտացիս , եւ զտունս մեր ապրեցոյց :
 28 Եւ այգ . եւ գնացեալ որդիքն Իտրայելի տ-
 րարին որպէս պատուիրեաց Տէր Մովսէսի
 եւ Ահարոնի , նոյնպէս եւ արարին :
 29 Եւ եղև ի հասարակ գիշերի եւ Տէր ե-
 հար զամենայն անդրամիկ յերկրին եղիպ-
 տացւոց , յանդրամիկանէ անտի Փարաւոնի
 որ նստէր յաթոս նորա , մինչեւ յանդրա-
 նիկ գերեզն որ կայր ի վիրտի , եւ զա-
 30 մենայն անդրամիկ անտնոց : Եւ յարեաւ
 Փարաւոն զիշերայն , ինքն եւ ամենայն
 ծառայք իւր եւ ամենայն եղիպտացիք ,
 եւ եղև ազագակ մեծ յամենայն երկրին
 եղիպտացւոց . զի ոչ զոյր տուն յորում ոչ
 զոյր մեռեալ ի նմա :
 31 Եւ կոչեաց Փարաւոն զՄովսէս եւ զԱ-
 հարոն զիշերայն , եւ ասէ ցնոսա , Արիք
 եւ ելէք ի ժողովրդեն իմնէ , եւ զուք եւ
 որդիքն Իտրայելի . երթալ եւ պաշտեցէք
 զՏէր ¹⁴Աստուած ձեր” , որպէս ասացէք .
 32 Եւ զարջառ եւ զոչխար ձեր առեալ գնա-
 ցէք , որպէս եւ ասացէքն . բայց եւ զիս
 33 օրհնեցէք : Եւ ընտրատէին եղիպտացիքն
 զժողովուրդն փութանակի հանել զնոսա
 յերկրէ անտի . բանդի ասէին թէ Ամենե-
 34 քին իսկ մեռանիւք : Եւ առ ժողովուրդն
 զհայն իւրեանց մինչեւ խմորեալ էր ,

¹Յէբր. գ-լ-տ-է ²Եբր. փեստի , այսինչն անցա-
 նել , (Գեհ Յաւօթն-թիւն 4) : ³Եբր. ի նշանս
⁴Եբր անցից զձեզ ⁵Եբր. յաւուրն առաջնում
 եղիցի ժողով սուրբ , եւ յաւուրն եւ թնորդի
 եղիցի ձեզ ժողով ⁶Եբր. զօր ուտիցէ ամե-
 նայն անձն ⁷Եբր. զտօն բազարջն ⁸Եբր.
 հանի ⁹Եբր. ուտիցէք

¹⁰Լւմ , գառն ¹¹Եբր. ի կնիքին ¹²Եբր. զանց
 արար զտամբք

զգանգուածս իւրեանց ծրարեալ ի կտաւս
 35 իւրեանց , ի վերայ ուսոց իւրեանց : Եւ որդիքն Իսրայելի արարին որպէս եւ հրաման եւ նոցա Մովսէս . եւ խնդրեցին յեզրիպտացւոցն անօթս ոսկեզէնս եւ անօթս
 36 արծաթեղէնս եւ հանդերձս : Եւ ետ Տէր շնորհս ժողովրդեան իւրում առաջի Եզրիպտացւոցն , եւ ետուն նոցա ՚ի զարդ . եւ կողովատեցին զԵզրիպտացիսն :
 37 Եւ չուեցին որդիքն Իսրայելի յիւամուսայ ի Սոկրոթ : Վեց հարեւր հազար այր
 38 հետեւակ , թող զայլ աղիս եւ խտնիճազանձ բազում ել ընդ նոսա , եւ արջաւ եւ
 39 ոչխար եւ անասուն բազում յոյժ : Եւ եւփեցին զհայնս զոր հանին յեզրիպտոսէ՝ նկանս բազարջս , քանզի ոչ խնորեցաւ . զի հանին զնոսա Եզրիպտացիքն , եւ ոչ կարէին մնալ : Եւ ոչ պաշար արարին իւրեանց ճանապարհին :
 40 Եւ քնակութիւն որդւոցն Իսրայելի զոր քնակեցին յերկրին Եզրիպտացւոց՝ եւ յերկրին Քանանացւոց՝ ինքեանք եւ հարք իւրեանց՝ , ամբ չորեք հարեւր եւ երեսուն :
 41 Եւ եղև յետ չորեք հարեւր եւ երեսուն ամի , յաւուր յայնմիկ ելին ամենայն զօրութիւնք Տեառն յերկրէն Եզրիպտացւոց :
 42 Պփոքրի որէ յառաջապահեստ Տեառն՝ հանել՝՝ զնոսա յերկրէն Եզրիպտացւոց . ՚այն զիչեր յառաջապահեստ Տեառն՝ լինել՝՝ ամենայն որդւոցն Իսրայելի յաղաք նոցա :
 43 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ Ահարոնի եւ ասէ , Այս է որէն զատկի . ամենայն այլազգի մի կերիցէ ի նմանէ . եւ զամենայն ծառայ ուրու . եւ զարծաթաղիսն թլփատեսցես , եւ ապա կերիցէ ի նմանէ :
 45 Պանդուխանս եւ վարձկանն մի կերիցէ ի նմանէ : Ի տան միում կերիցի . եւ մի հանիցէք ի մտց անտի արտաքս քան զտունն ,
 47 եւ ոսկր մի բեկանիցէք ի նմանէ : Ամենայն ժողովուրդ որդւոցն Իսրայելի անտիկեկամուտ եւ աննիցէ զզատիկն Տեառն , թլփատեսցես զամենայն արու մանուկ նորա , եւ ապա մերձեսցի աննել զնա , եւ եղիցի իրբու զքնակ երկրին . ամենայն անտիկատ մի կերիցէ ի նմանէ : Օրէն՝ մի եւ նոյն կացցէ քնակին եւ եկին որ զայցէ
 50 մերձենալ ի ձեզ , Եւ արարին ամենայն որդիքն Իսրայելի , որպէս սլատու իրեանց

Տէր Մովսիսի եւ Ահարոնի , նոյնպէս արարին : Եւ եղև յաւուր յայնմիկ եւ հան Տէր զորդիսն Իսրայելի յերկրէն Եզրիպտացւոց հանդերձ զօրութեամբ իւրեանց :

Գ Լ Ժ Գ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 2 Արբեա զու ինձ զամենայն անդրանիկ Պաիսիս որ բանայ զամենայն արգանդ ի մէջ որդւոց Իսրայելի , ի մարդոյ մինչեւ
 3 յանասուն , քանզի իմ է : Եւ ասէ Մովսէս յժողովուրդն , Յիշեսջիք զօրս զայս յորում ելէք յեզրիպտոսէ ի տանէ ծառայութեան , զի հզօր ձեռամբ եհան զձեզ Տէր
 4 աստի . եւ ոչ ուտիցէք խմորուն : Զի յայտ աւուր կանէք զուք յամենանս կանխոց :
 5 Եւ եղիցի յորժամ ՚եթէ տանիցի զքեզ Տէր ՚Աստուած քո՝ յերկիրն Քանանացւոց եւ Քետացւոց եւ Ամովրհացւոց եւ Ելեացւոց եւ Յեբուսացւոց՝ եւ Փերզացւոց եւ Գերզեսացւոց՝ , զոր երզուաւ հարցն քոց տալքեզ , երկիր որ բլխէ զկաթն եւ զմեղր , եւ արասցես զպաշտօնս զայս յամենանս
 6 յայսմիկ : Զեթն որ բաղարջ կիրիջիք , եւ
 7 յաւուրն եւ թնբորդի տօն Տեառն : Բաղարջ կերիջիք զեւթն օր , ոչ երեւեսցի առ քեզ խմորուն , եւ ոչ եղիցի խմոր ամենայն սահմանս քո : Եւ պատմեսցես որդւոյ քում յաւուր յայնմիկ եւ ասասցես , Վասն այնորիկ արար ինձ Տէր ՚Աստուած ,
 9 մինչ ելանէի յեզրիպտոսէ : Եւ եղիցի քեզ նշան ի վերայ ձեռին քո , եւ յիշատակ առաջի աչաց քոց , զի լինիցին որէնք Տեառն ի բերանի քում . զի հզօր ձեռամբ եհան
 10 զքեզ Տէր յեզրիպտոսէ : Եւ պահեսջիք զօրէնս զայս ՚ի ժամանակաց ի ժամանակս ,
 11 եւ՝ աւուրց յաւուրս : Եւ եղիցի յորժամ տանիցի զքեզ Տէր ՚Աստուած քո՝ յերկիրն Քանանացւոց , որպէս երզուաւ քեզ եւ
 12 հարցն քոց , եւ տացէ զնա քեզ , Եւ զատուցես Տեառն զամենայն շարու որ բանայ զարգանդ , եւ զամենայն որ բանայ զարգանդ յանդէոց եւ յանասնոց քոց որ լինիցի քեզ . արուքն շարուք Տեառն լինիցին : Եւ զամենայն որ բանայցէ զարգանդ իչոյ , փոխանակեսցես ընդ ոչխարի , եւ եթէ ոչ փոխանակեսցես ,⁶ փրկեսցես զնա . զամենայն անդրանիկս որդւոց քոց փրկես
 14 յետ այտորիկ եւ ասիցէ թէ Զհնչ է սյղ .
¹ Եւ Ք . ի ժամանակի իւրում ,
⁶ Եւ Ք . փողատեսցես

¹Եւ Ք . զոր խնդրեցին ²Եւ Ք . 7-1-1-1 ³Եւ Ք . Քիչեր պահպանութեան է այն Տեառն , զի եհան ⁴Եւ Ք . այս իսկ է գիշեր պահպանութեան

ասացես ցնա , Ձի հօր ձեռամբ եհան
 45 զմեզ Տէր յերկրէն Եգիպտացւոց ի տանէ
 ծառայութեան . Յորժամ խտտացաւ Փա-
 րաւոն չարձակել զմեզ , կտտորեաց Տէր
 զամենայն անդրանիկս յերկրին Եգիպտա-
 ցւոց , յանդրանիկ մարդոյ մինչեւ ցանդրա-
 ցանեմ Տեառն զամենայն արու որ բանայ
 զարգանդ , եւ զամենայն անդրանիկս որդ-
 46 ւոց իմոց փրկեցից : Եւ եղիցի նշան ի վե-
 րայ ձեռին քո , եւ ¹անշարժ առաջի աչաց
 քոց , քանզի հօր ձեռամբ եհան զմեզ
 Տէր յեգիպտոսէ :
 47 Եւ իրբեւ արձակեաց Փարաւոն զժողո-
 վուրդն , ոչ առաջնորդեաց նոցա Աստուած
 ընդ երկիրն Փղշտացւոց , ընդ կարճոյ ճա-
 նապարհ . քանզի ասաց Աստուած թէ
 Գուցէ զանգիտիցէ ժողովուրդն յորժամ
 տեսանիցէ զպատերազմն , եւ դառնացէ
 48 յեգիպտոս : Եւ պատեաց ած Աստուած
 զժողովուրդն ընդ ճանապարհ անապատին՝
 առ Կարմիր ծովուն . եւ ²ի հինգերորդ ազ-
 գի՝՝ ելին որդիքն Իսրայելի յերկրէն Եգիպ-
 49 տացւոց : Եւ առ Մովսէս զսոսկերան Յով-
 սեփի զորդին Իսրայելի , եւ ասէ , եթէ այ-
 ցելու թեամբ այց արասցէ ձեզ ³Տէր , հան-
 ջիք աստի զսոսկերս իմ ընդ ձեզ :
 20 Եւ չուեայ որդւոցն Իսրայելի ի Սոկ-
 քովթայ , բանակեցան յՈթոմ առ անա-
 21 պատուն : Եւ ⁴Աստուած առաջնորդէր նո-
 ցա ցերեկ սեամբ ամպոյ , ցուցանել նոցա
 զճանապարհն , եւ ցրպից սեամբ հրոյ ,
 լուստառւ լինել նոցա ի գնայն՝ գցայց եւ
 22 զցերեկ : Եւ ոչ սրկատէր սիւն ամպոյն ի
 տուէ եւ սիւն հրոյն ի գիշերի առաջի ամե-
 նայն ժողովողեանն :

Գ Լ . Ժ Կ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 2 Խօսեաց ընդ որդին Իսրայելի , եւ զարձ-
 ցին բանակեցին զէմ յանդիման ⁵Հանդ-
 րուանին , ընդ Մագդովզ եւ ընդ ծովն .
 հանդէպ Բէնգուեպիփովայ , յանդիման նո-
 3 ցա բանակեցիս առ ծովեզերրն : Եւ ա-
 սացէ Փարաւոն զորդւոցդ Իսրայելի թէ
 Մոյորեայ են յերկրին , քանզի պատեաց
 4 զնոսա անապատն : Եւ են խտտացուցից

զսիրան Փարաւոնի եւ պնդեցի զհետ գո-
 ցա . եւ փառաւորեցայց ի Փարաւոն , եւ
 յամենայն զօրո նորա , եւ ծանիցեն ⁶ամե-
 նայն Եգիպտացիքն թէ ես եմ Տէր : Եւ
 արարին այնպէս :
 5 Եւ ազդ եզեւ արքային Եգիպտացւոց
 եթէ փախեաւ ժողովուրդն . եւ չըջեցաւ
 սիրան Փարաւոնի եւ ծառայից իւրոց ի
 վերայ ժողովողեանն , եւ ասեն , Ձի՞նչ
 զործեցաք զայն , զի արձակեցաք զորդին
 6 Իսրայելի , զի մի՞ ծառայեացին մեզ : Եւ
 հանդերձեաց Փարաւոն զկառս իւր , եւ
 7 տարաւ ընդ իւր զամենայն ժողովուրդն՝
 7 իւր . Եւ առ վեց հարեւր կառս ընտիրս ,
 եւ զամենայն ⁸երկրայ Եգիպտացւոց , եւ
 8 սպառագէշս ի վերայ ամենեցուն : Եւ
 խտտացոյց Տէր զսիրան Փարաւոնի ար-
 քային Եգիպտացւոց , եւ պնդեցաւ զհետ
 որդւոցն Իսրայելի . եւ որդիքն Իսրայելի
 9 ելանէին բարձրացեալ ձեռամբ Եւ պնդե-
 ցան Եգիպտացիքն զհետ նոցա , եւ գտին
 զնոսա բանակեալս առ ծովեզերրն . եւ ա-
 մենայն երկարք եւ կտոք Փարաւոնի եւ
 հեծեալք նորա եւ զօրք նորա յանդիման
 5 Հանդրուանին , հանդէպ Բէնգուեպիփովայ :
 10 Եւ եհաա մօտ Փարաւոն , եւ համբար-
 ձեալ սրղւոցն Իսրայելի զաչս իւրեանց
 9 տեսնէին զի բանակեցան Եգիպտացիքն
 ի թիկանց՝՝ նոցա , եւ երկեան յոյժ , եւ բո-
 11 զուրեցին որդիքն Իսրայելի առ Տէր : Եւ
 ասեն ցՄովսէս , Իրբեւ թէ ո՞չ գոյին գե-
 րեզմանք յերկրին Եգիպտացւոց , հաներ
 զմեզ սպանանալ յանապատի աստ . զի՞նչ
 զործեցեր զայս ընդ մեզ , զի հաներ զմեզ
 12 յեգիպտոսէ : Ո՞չ այս այն բանք են զոր խօ-
 սեցաք ընդ քեզ յերկրին Եգիպտացւոց , թէ
 13 Թոյլ տուր մեզ զի ծառայեսցուք Եգիպ-
 տացւոցն . զի լաւ էր մեզ ծառայի Եգիպ-
 տացւոցն , քան մեռանի յայսմ անապա-
 13 տի : Եւ ասէ Մովսէս ցժողովուրդն , Քա-
 ջարկեցարուք , պինդ կացեք , եւ տեսա-
 նիցեք զփրկութիւն ի Տեառնէ զոր արասցէ
 ձեզ այսօր . զի զոր օրինակ տեսէք զԵգիպ-
 տացիան այսօր , ոչ եւս յաւելուցուք տե-
 սանել զնոսա յաւիտեանս ժամանակաց :
 14 Տէր տայ պատերազմ ընդ ձեր , եւ զուր-
 ք լուցեք :
 15 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Ձի՞ գոչես առ
 իս . խօսեսց ընդ որդիւդ Իսրայելի եւ

¹Եբբ. գրապանակ ²Եբբ. գուեղ կազմեայ
³Եբբ. Աստուած ⁴Եբբ. Տէր ⁵Եբբ. Փիայ-
 րոթայ ⁶Եբբ. գ-լ-տ-տ ⁷Եբբ. առ ընդ իւր զժողովուրդ
⁸Եբբ. կառս ⁹Եբբ. եւ աչս Եգիպտացիք պնդե-
 ին զհետ

46 չուեացեն . Եւ դու առ զգաւազանդ քո եւ ձգեա զձեռն քո ի վերայ ծովուն եւ պատահա զնա . եւ մայրն որդիքն Իսրայելի
 47 ի մէջ ծովուն ընդ ցամաք : Եւ ա՜նա եւ խտացուցից ՚՛զգիրտն Փարաւոնի եւ զԵգիպտացւոցն ամենեցուն ,” եւ մտցեն զԼինի դոցա . եւ փառաւորեցայց ի Փարաւոն եւ յամենայն զօրս նորա եւ ի կառս նորա
 48 եւ յերիվարս նորա : Եւ ծանխցեն ամենայն Եգիպտացիքն ի՞՛է ես եմ Տէր , ի փառաւորել իմում ի Փարաւոն եւ ի կառս նորա եւ յերիվարս նորա :
 49 Եւ ամարձաւ հրեշտակն Աստուծոյ որ երթայր առաջի բանակի որդւոցն Իսրայելի , եւ չոգաւ զԼինի նոցա , եւ վերացաւ սիւն ամպոյն յերեսաց նոցա եւ եկաց ի թիկանց նոցա . եւ եմուտ ի մէջ բանակի Եգիպտացւոցն եւ ի մէջ բանակի Իսրայելացւոցն , եւ եղև խաւար 2 մէգ , եւ անց գիշերն” . եւ ոչ խառնեցան ընդ միմեանս զամենայն գիշերն :
 21 Եւ ձգեաց Մովսէս զձեռն իւր ի վերայ ծովուն , եւ ՚՛զարձոյցանդէն զծովն լանութեամբ հոգմոյ ՚՛հարաւոյ զամենայն գիշերն , եւ արար զծովն ցամաք , եւ պատահեցաւ ջուրն : Եւ մտին որդիքն Իսրայելի ի մէջ ծովուն ընդ ցամաք . եւ եղև ջուրն պարիսպ ընդ աջմէ նոցա , եւ ընդ ա՛նկէ իւրեանց :
 23 Պնդեցան Եգիպտացիքն եւ մայն զԼինի նոցա , ամենայն երիվարք Փարաւոնի եւ կառք նորա եւ հեծեալք նորա ի մէջ ծովուն : Եւ եղև յառաւօտուն պահուն հայեցաւ Տէր ի բանակն Եգիպտացւոց սեամբ հրոյ եւ ամպոյ , եւ խռովեաց դրամակն Եգիպտացւոցն . Եւ կապիսցաւ զանիւր կառաց նոցա , եւ վարէր զնոսա բռնութեամբ . ասեն Եգիպտացիքն , Փախիցուք յերեսաց Իսրայելի , զի Տէր պատերազմի վասն նոցա ընդ Եգիպտացիս :
 26 Եւ ասէ Տէր զՄովսէս , Չգեա զձեռն քո ի վերայ ծովուդ , եւ կարկատեսցի անդրէն ջուրդ , եւ ծածկեսցէ զԵգիպտացիսդ , եւ զհառս զոցա եւ զհեծեալս իւրեանց : Եւ ձգեաց Մովսէս զձեռն իւր ի վերայ ծովուն , եւ դարձաւ ջուրն ընդ առաւօտն ի տեղի իւր , եւ Եգիպտացիքն փախեան յերեսաց ջրոյն . եւ թօթափեաց Տէր զԵգիպտացիս :

28 ասցին ի մէջ ծովուն : Եւ դարձուցեալ զջուրն՝ ծածկեաց զկառս եւ զհեծեալս եւ զամենայն զօրութիւն Փարաւոնի , որ մտեալ էին զհետ նոցա ի ծով անդր . եւ ոչ մնաց ի նոցանէ եւ ոչ մի : Եւ որդիքն Իսրայելի գնացին ընդ ցամաք ի մէջ ծովուն , եւ ջուրն պարիսպ էր ընդ աջմէ նոցա եւ ընդ ա՛նկէ իւրեանց : Եւ ասլրեցոյց Տէր զԻսրայել յաւուր յայնմիկ ի ձեռաց Եգիպտացւոցն , եւ ետես Իսրայել զԵգիպտաւոցն : Եւ ետես Իսրայել զձեռն մեծ զոր արար Տէր ընդ Եգիպտացիսն . եւ երկեաւ ժողովուրդն ի Տեառնէ , եւ հաւասացին ՚՛յԱստուած եւ ի Մովսէս ծառայ նորա :

Վ Լ . Ժ Ե

1 Յայնժամ երգեաց Մովսէս եւ որդիքն Իսրայելի զօրհնութիւնս զայս 6 Աստուծոյ , եւ ասեն , 7 Օրհնեսցուք զՏէր , զի փառօք է փառաւորեալ . ՚՛զերիվարս եւ զհեծեալս նոցա ընկէց ի ծով : Օրհնական ընդունելի իմ” Տէր , եւ եղև ինձ փրկութիւն . սա է իմ Աստուած եւ փառաւոր արարից զսա . Աստուած հօր իմոյ , եւ յարձր արարից զսա : Տէր 9 յորտակէ զպատերազմունս , 4 Տէր՝ անուն նորա Չկառս Փարաւոնի եւ զզօրութիւնս նորա ընկէց ի ծով , զընտիրս հեծելոց եւ զսպառազէսս . ընկղմեցան ի ծով Կարմիր : Խորք ծածկեցին զնոսա , ընկան յանգուստս իրրեւ զվէմ : Աջ քո , Տէր , փառաւորեալ է զօրութեամբ . 7 աջ քո , Տէր , խորտակեաց զթնամին : Եւ բազմութեամբ փառաց քոց մանրեցեր զհակառակորդս . առաքեցեր զբարկութիւն քո եւ եկեր զնոսա իրրեւ զեզէզն : 8 Եւ հոգմով սրտմտութեամբ քով պատանեցան ջուրք , պաղեցան իրրեւ զսարիսպ 9 ջուրք . պաղեցան ալիք ի մէջ ծովուն : Ասաց թնամին , Հալածեցից եւ հասից , բաժանեցից զաւարն , եւ լցուցից ի նոցանէ զանձն իմ” 10 սատակեցից սրով իմով , տիրեացէ նոցա” ձեռն իմ : Առաքեցեր զհոգմն քո , եւ ծածկեաց զնոսա ծով . ընկղմեցան իրրեւ զկապար ի ջուրս սաստիկս : 11 Ո՛վ իցէ նման քեզ յաստուածս , Տէր ,

1 Եբր. զերտ Եգիպտացւոցն 2 Եբր. մէգ եգէպտացւոցն 3 Եբր. զարձոյց Տէր 4 Եբր. արեւելից

5 Եբր. ի Տէր 6 Եբր. Տեառն 7 Եբր. Օրհնեսցից 8 Եբր. զերիվարն եւ զհեծեալն նորա ընկէց ի ծով (2) Չօրութիւն իմ եւ գովութիւն 9 Եբր. է այր պատերազմի , ԵՀՈՎԱՅ 10 Եբր. մեղաջուրեց զսա ը իմ , սատակեացէ զնոսա

1 Եւ կամ ո՞վ մանրիցէ քեզ, փառաւորեալ ի սուրբս, սքանչելի փառօք՝, որ առնես
 12 զնշանս: Ձգեցիր զաջ քո, եւ եկուլ զնոսա
 13 երկիր: Առաջնորդեցիր արգարութեամբ ժողովրդեան ջուժ այսմ զոր փրկեցեր. 2 մխիթարեցիր զօրութեամբ քով ի բանա-
 14 կետդ սրբութեան քո: Լուան ազգք եւ 3 բարկացան. եւ երկունք կայան գբնա-
 15 կիչս 4 Քանանացւոց: Յայնժամ տագնապեցան զատաւորք եղովմայ եւ իշխանք Մովսրացւոց, կալա. զնոսա զողումն. հայեցան ամենայն ընակիչք Քանանա-
 16 ցւոց: Անկցի ի վերայ նոցա ա՛ն եւ երկեւզ. մեծութեամբ բազկի քո քարացին, մինչեւ անցցէ ժողովուրդ քո, Տէր, մինչեւ անցցէ ժողովուրդ քո այս զոր ստացար:
 17 Տարեալ տնկեացես զնոսա ի յետն ժառանգութեան քո, 5 ի պատրաստութիւն բնակութեան քո, զոր արարիր, Տէր, սրբութիւն, Տէր, զոր պտորասեցին
 18 ձեռք քո: Տէր թագաւոր յաւիտեան եւ յաւիտեանս եւ եւս:
 19 Ձի մտին երիվարք Փարաւոնի կառօք եւ հեծելովք նորա ի ծով, եւ ած ի վերայ նոցա Տէր զջուրս ծովուն, եւ որդիքն Իսրայելի զնացին ընդ ցամաք ի մէջ ծովուն:
 20 Եւ աւ Մարիամ մարգարէ քոյրն Ահարոնի զթմրուկն ի ձեռն իւր, եւ ելին ամենայն կանաչք զհետնորա թմրկօք եւ պա-
 21 րուք: Եւ յառաջէր Մարիամ եւ ասէր, 6 Օրհնեսցուք զՏէր, զի փառօքէ փառաւորեալ. 7 զերիվարս եւ զհեծեալս՝ ընկէց ի ծով:
 22 Եւ իսաղապոյց Մովսէս զորդին Իսրայելի ի Կարմիր ծովէ անտի, եւ ած զնոսա յանապատս ի Սուր. եւ զնացին երեքօրեայ ձանապարհ յանապատի անդ, եւ ոչ
 23 զտանէին ջուր ըմպելոյ: Եկին ի 8 Մեուա, եւ ոչ կարէին ըմպել ջուր ի Մեուայն, քանզի գառն էր. վասն այնորիկ անուանեաց զա-
 24 նուն անղւոյն անորիկ Դատնութիւն: Եւ տրտնջեաց ժողովուրդն զՄովսիսէ եւ ա-
 25 սնն, 9 Ձինչ արբուք: Ազգակեաց Մովսէս առ Տէր, եւ եցոյց նմա Տէր փայտ, եւ արկ զայն ի ջուրն, եւ քաղցրացաւ ջուրն: Եւ անդ զնմա իրաւունս եւ զա-
 26 տաստանս. եւ անդ փորձեաց զնա, եւ ասէ, Եթէ լսելով լուիցես ձայնի Տեառն

Աստուծոյ ջուժ, եւ զհաճոյս առաջի նորա արասցես, եւ ունկնդիր լիցիս պատուիրանաց նորա, եւ պահեսցես զամենայն իրաւունս նորա, զամենայն զախտն զոր ածի ի վերայ Եզրիպտացւոցն, ոչ ածից ի վերայ քո. զի ես եմ Տէր որ բժշկեմ զքեզ:
 27 Եւ եկին յեղիմ. եւ էին անդ երկուտասան ազրեւր ջրոց եւ եւթմասսուն ծառ արմաւենեաց. եւ անդ բանակեցան առ ջրովն:

Գ Լ Ժ Զ

1 Չուեցին յեղիմայ, եւ եկին ամենայն ժողովուրդ որդւոցն Իսրայելի յանապատս ի Սին, որ է ընդ Եղիմ եւ ընդ Սինա, յաւուրն հնգետասաներորդի յերկրորդի ամսեան ելանելոյ նոցա յերկրէն Եզրիպտա-
 2 ցւոց: Տրտնջեաց ամենայն ժողովուրդ որդւոցն Իսրայելի զՄովսիսէ եւ զԱհարոնէ 3 յանապատս անդ: Եւ ասնն ցնոսա որդիքն Իսրայելի, Լաւ էր թէ մեռալ էաք 9 հարուածովքն ի Տեառնէ՝ յերկրէն Եզրիպտացւոց, մինչ նստէաք առ կաթասոյս մտոյն եւ ուտէաք հաց յող, քան հանէք զմեզ յանապատս յայս՝ սպանանել զամենայն ժողովուրդս ի ստույ: 4

Եւ ասէ Տէրց Մովսէս, Ահա ես տեղացից ձեզ հաց յերկնից, եւ ելցէ ժողովուրդ 10 իմ եւ ժողովուրդն զօրրստօրէն, զի փորձեցից զնոսա եթէ գնացցեն յօրէնս իմ եթէ ոչ:
 5 Եւ եղիցի յաւուրն վեցերորդի պատրաստեցին զորինչ բերիցենն, եւ եղիցի կրկին քան զայն զոր օրրստօրէն ժողովցին:
 6 Եւ ասնն Մովսէս եւ Ահարոն ցամենայն ժողովուրդ որդւոցն Իսրայելի, Ընդ երեկոյս զիտաջիք եթէ Տէր եհան զձեզ 7 յերկրէն Եզրիպտացւոց: Եւ առաւօտուց տեսիլք զփառն Տեառն, ի լսել նորա զարտունջ ձեր 11 զԱստուծոյ. այլ մեք ո՞վ
 8 եմք զի տրտնջէք զմէնջ: Եւ ասէ Մովսէս, Ի տալ ձեզ Տեառն ընդ երեկոյս միս ուտելոյ, եւ ընդ առաւօտս հաց յող, վասն լսելոյ Տեառն զարտունջ ձեր զոր դուք տրտնջեցէք 12 զմէնջ. քանզի մեք ո՞վ եմք. զի ոչ զմէնջ է տրտունջդ ձեր, 9 այլ 11 զԱստուծոյ: Եւ ասէ Մովսէս ցեւհարոն, Ասա ցամենայն ժողովուրդ որդւոց Իսրայելի, Մատերուք առաջի Տեառն, քանզի լուաւ զարտունջ ձեր: 10 Մինչդեռ խօսէր Ահարոն ընդ ամենայն ժողովրդեան որդւոցն Իսրայելի, զարձան
 9 Եբբ. ձեռամբ Տեառն 10 Յեբբ. պիտե 11 Եբբ. զՏեառնէ 12 Եբբ. զմաննէ

11 Եբբ. ո՞վ իւրեւլ զքեզ փառաւորեալ ի սրբութեան, ահեղ գողութեամբք 2 Եբբ. ածեր 3 Լամ, խառվեցան 4 Եբբ. Փղըշացւոց 6 Եբբ. ի տեղի 6 Եբբ. Սրճնեցէք 7 Եբբ. զերիվարս եւ զհեծեալ նորա 8 Այլսեթ, զառնութիւն

յանապատն, եւ աճափառք Տեառներեւել-
 41 ցան ամպով: Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մով-
 42 սիսի եւ ասէ, Լուս պտրտունն ճորղոցն
 Իսրայելի. արգ խօսեցաւ ընդ նոսա եւ
 ասասցես, Ընդ երեկոյս միս կերիջիք,
 եւ ընդ առաւօտս հայիւ յագեսջիք. եւ
 ծանիջիք թէ ես եմ Տէր Աստուած ձեր:
 43 Եւ եղև ընդ երեկոյսն, եւ ել լորա-
 մարդին եւ ծածկեաց զբանալն. եւ ե-
 ղև ընդ առաւօտն՝ ընդ արկանել ցօ-
 44 ղոյն՝ շուրջ զբանակաւն, ² Եւ ահա՝ ի
 վերայ երեսաց անապատին մանր ³ իրբեւ
 զգինձ, սպիտակ՝ իրբեւ զեղեանն ի վե-
 45 րայ երկրին: Իբրև տեսին զայն որդիքն
 Իսրայելի, ասին ընկեր ցընկեր, ⁴ Ձի՞նչ
 է այս. քանզի ոչ զիտէին զինչ խցէ. եւ
 ասէ ցնոսա Մովսէս, Այդ է հացն զոր
 46 ետ ձեզ Տէր ուտելոյ: Եւ այս բան է
 զոր պատուիրեաց Տէր. Ժողովեցէք ի
 զմանէ իւրաքանչիւր ըստ բաւականի
 իւրում, ⁵ չափով ըստ զլուխ, ըստ թուղ
 անձանց ձերոց, ըստ իւրաքանչիւր ըստ
 47 վրանս ձեր ժողովեցէք: Եւ արարին այն-
 պէս որդիքն Իսրայելի. եւ ժողովեցին,
 48 որ շատ եւ որ սակաւ: Եւ չափեցին
⁶ չափովն. որոյ շատն էր՝ ոչ յաւելաւ,
 եւ որոյ սակաւն էր՝ ոչ պակասեաց. իւ-
 49 րաքանչիւր ըստ բաւականի իւրում ժո-
 թողեցին: Եւ ասէ ցնոսա Մովսէս, Մի՞ ոք
 20 թողուցու այսի յայդ: Եւ ոչ լուան Մով-
 սիսի, այլ թողին ոմանք ի նմանէ յայդ, եւ
 եւաց ի նմա որդն եւ նիխեցաւ. եւ զառ-
 21 նացաւ ի նոսա Մովսէս: Եւ քաղէին այդուն
 այդուն իւրաքանչիւր ըստ բաւականի իւ-
 22 րում. եւ իբրև արեւն ջեռնոյր, հոյէր:
 Եւ եղև յաւուրն վեցերորդի ժողովե-
 ցին զպէտան կրկին՝ երկուս ⁷ չափս առ
 մի մի. եւ մտին ամենայն ի իխանք ժո-
 23 ղովորդեանն եւ պատմեցին Մովսիսի: Ասէ
 ցնոսա Մովսէս, Այս բան է զոր խօսե-
 ցաւ Տէր. Շարաթ հանդիստ սուրբ Տեառն
 վաղիւ, որ ինչ եփելոց էք՝ եփեցէք, եւ
 որ ինչ հասուցանելոց էք՝ հասուցէք, եւ
 զամենայն զաւելորդն թողուցուք յա-
 24 մանս մինչև ցառաւօտ: Եւ թողին ի
 նմանէ յայդ, որպէս հրամայեաց նոցա
 Մովսէս. եւ ոչ նիխեցաւ, եւ ոչ եղև

25 ի նմա որդն: Եւ ասէ Մովսէս, Կերայք
 զայդ այսօր, քանզի շարաթ Տեառն է
 այսօր. ոչ գտանէք այսօր զայդ ի դաշ-
 26 տի: Զվից օր ժողովեցէք զայդ, եւ յա-
 27 ի նմա, Եւ եղև յաւուրն եւ թներորդի
 ելին ոմանք ի ժողովորդնէ անտի քաղել,
 28 եւ ոչ գտին: Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս,
 Մինչև յերբ ոչ կամիր լսել պատուի-
 29 րանաց իմոց եւ օրինաց: Տեսէք զի Տէր
 ետ ձեզ զօրս զայս շարաթ, վասն այ-
 նորիկ ինքն ետ ձեզ յաւուրն վեցերորդի
 հաց երկուց աւուրց. նստարուք իւրա-
 քանչիւր ⁸ ի տունս ձեր, եւ մի՞ ոք ե-
 լանիցէ ի տեղուցէ իւրմէ յաւուրն եւ թ-
 30 ներորդի: Եւ շարաթացաւ ժողովուրդն
 31 յաւուրն եւ թներորդի: Եւ անուանեցին
 որդիքն Իսրայելի զանուն նորա Ման. եւ
 նա էր իբրև զսերմն զնձոյ՝ սպիտակ,
 եւ համ նորա իբրև զխորիստ մեղու:
 32 Եւ ասէ Մովսէս, Այս բան է զոր հրա-
 ման ետ Տէր. Լցէք ⁹ ի չափով զմա-
 նանայդ յաման մի, եւ սահեցէք՝ յագգս
 ձեր, զի ¹⁰ ստեանիցէք զհացդ զոր ¹¹ կե-
 րայք զուք՝ յանապատի աստ ի ժամա-
 նակի իրբեւ ¹² Էհան զմեզ Տէր՝ յերկրէն
 33 Եզիպտացուոց: Եւ ասէ Մովսէս ցԱհարոն,
 Առ սափոր մի ¹³ ոսկի, եւ արկցես ի նա
 լի ⁶ չափովդ մանանայ, եւ զիցես զգա
 առաջի ¹⁴ Աստուծոյ ի սահեստ յագգս ձեր:
 34 Որպէս հրաման ետ Տէր Մովսիսի, եւ
 եղ զայն Ահարոն առաջի Վկայութեանն
 35 ի սահեստ: Եւ որդիքն Իսրայելի կերան
 զմանանայն զքառասուն ամ, մինչև ե-
 36 մինչև Էհան ¹⁵ ի կողմն Փիւնիկեցոց՝ Եւ
¹⁶ չափն էր տամերորդ ¹⁷ երկուց զրուաց՝:

ԳԼ . ԺԷ

1 Եւ չուեաց ամենայն ժողովուրդ որդ-
 ւոցն Իսրայելի ի Սինն անապատէ ըստ
 բանակս իւրեանից բանիւ Տեառն, եւ
 բանակեցան յիսայիլիմ. եւ ոչ գոյր ջուր
 2 ըմպել ժողովորդեանն: Եւ բամբասէր ժո-
 ղովուրդն զՄովսէս եւ ասէին, Տուր մեզ

¹ Եբբ. հանդեաւ ցօղն ² Եբբ. եւ իրբեւ վերա-
 ցաւ ցօղն որ հանդեաւ, ահա էր ³ Եբբ. թի-
 փաձեւ ինչ, մանր ⁴ Եբբ. Մանհու (յորմէ Մ-
 նանայ) ⁵ Եբբ. օսէր ⁶ Եբբ. օսէրիւ ⁷ Եբբ.
 օսէրի

⁸ Եբբ. ի տեղուց իւրում ⁹ Եբբ. զօմերն անտի
 պահել ¹⁰ Եբբ. տեսանիցեն ¹¹ Եբբ. ետու
 ձեզ ուտել ¹² Եբբ. հանի զձեզ ¹³ Եբբ.
 պիտի ¹⁴ Եբբ. Տեսուն ¹⁵ Եբբ. ի սահմանս
 երկրին Գանանացոց ¹⁶ Եբբ. օսէրն ¹⁷ Կա-
 արգուի

ջուր զի արբցուք . եւ ասէ ցնոսա Մովսէս, Ձի՞ բամբասէք զիս , եւ զի՞ փորձէք զՏէր : Եւ ծարաւեաց անդ ժողովուրդն ի ջրոյ . եւ տրանջեաց ժողովուրդն զՄովսիսէ, եւ ասեն, Ընդէ՞ր հաներ զմեզ յեգիպտոսէ, կոտորել զմեզ եւ զորդիս մեր եւ զխաչինս մեր ի ծարաւոյ :

4 Եւ բողոքեաց Մովսէս առ Տէր եւ ասէ, Ձի՞նչ արարից ժողովրդեանս այսմիկ , սակաւիկ մեւս եւս, եւ քարկոծ

5 ասնիցեն զիս : Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Երթ առաջի ժողովրդեանդ, եւ առ ընդ քեզ ի ծիրոց ժողովրդեանդ . եւ զգաւազանն քո որով հարկը զգեան՝ առ ի ձեռին քում, եւ երթիցես : Եւ ես հասուակ կայցեմ անդ յաստջառոցն քան զքեզ ի վերայ վիտին ի Քորեք . եւ հարցես զվէմն եւ կյցէ ի նմանէ ջուր, եւ արբցէ ժողովուրդդ : Եւ արար այնպէս Մովսէս առաջի ի որդւոցն Իսրայելի : Եւ անուանեաց զանուն տեղւոցն այնորիկ ՝ Փորձութիւն եւ Բամբասանս . վասն բամբասանաց որդւոցն Իսրայելի եւ վասն փորձելոյ նոցա զՏէր եւ ասելոյ, Եթէ իցէ ի մեզ Տէր եւ եթէ ոչ :

8 Եկն Ամազէկ, եւ ասայ պատերազմ ընդ Իսրայելի յԻսափիզիմ : Եւ ասէ Մովսէս ցՅեսու, Ընտրեալ որ ՝ Քեզ արս զօրաւորս՝, եւ ելեալ տացես պատերազմ ընդ ՝Ամազելայ առ վազիւ . եւ ահա ես եկեալ՝ կայցեմ ի վերայ զիւրոյ բլրոցն, եւ զաւազանն Աստուծոյ ի ձեռին իմում :

10 Եւ արար Յեսու որպէս ասաց նմա Մովսէս, եւ ճակատեցաւ յանդիման Ամազելայ . եւ Մովսէս եւ Ահարոն եւ Ովր

11 եկին ի գլուխ բլրոցն : Եւ լինէր յորժամ ամբասնայր Մովսէս զձեռս իւր, զօրանայր Իսրայել . եւ յորժամ խոնարհեցուցանէր զձեռս իւր, զօրանայր Ամազէկ :

12 Եւ ծանրէին ձեռքն Մովսիսի, եւ ասուակ վէմ զնէին ընդ նոխաւ, եւ նստէր ի վերայ նորա . եւ Ահարոն եւ Ովր հաստակէին զձեռս նորա, մի աստի եւ մի անտի, եւ լինէին ձեռքն Մովսիսի հաստատակաք մինչեւ ցմտանել արեգակսնն :

13 Եւ եհար Յեսու զԱմազէկ եւ զամենայն

14 զօրս նորա կոտորմամբ սրոյս եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Գրեալ զայց սու ի յիշատակ ի զիրս, եւ տուր յակնաջա Յեսուայ, զի ջնջելով ջնջեցից զիշատակ Ամազելայ :

15 յերկրէ ի ներքոյ երկնից : Եւ յինեաց Մովսէս սեղան ՝ Տեառն, եւ անուանեաց զանունն նորա՝ Տէր ասպաւէն իմ, Եւ ասէ, Ձի՞ ճածուկ ձեռամբ Տեառն պատերազմի Տէր՝ ընդ Ամազելայ աղբաց յազգս :

Գ Լ ԺԸ

1 Եւ լուաւ Յոթոր քուրմ Մագիամուսներ Մովսիսի զամենայն զոր արար Տէր ընդ Մովսիսի եւ Իսրայելի ժողովրդեան իւրում, զի եհան Տէր զԻսրայել 2 յեգիպտոսէ : Եւ առ Յոթոր աներ Մովսիսի զՍեպտուորա զկին Մովսիսի՝ յետ 3 թողլոյն զնա . Եւ զերկուս որդիս նորա, յորոց միումն անուն էր Գերամ, 4 ասէ, Պանդուխտ էի յօտար երկրի . Եւ անուն երկորդին Նեղիազար, ասէ, Աստուած հօր իմոյ օգնական իմ, եւ ապրեց 5 ցոյց զիս ի ձեռաց Փարաւոնի : Եւ եկն Յոթոր աներն Մովսիսի եւ որդիք նորա եւ կին նորա առ Մովսէս յանապատն, ուր բնակեալ էր ի լերինն Աստուծոյ :

6 Այդ եղև Մովսիսի եւ ասեն, Թէ Ահա աներ քո Յոթոր դայ սու քեզ, եւ կին 7 քո եւ երկու որդիք քո ընդ նմա : Ել Մովսէս ընդ ասաջ աներոյն իւրոյ, եւ երկիր եպազ նմա եւ համբուրեաց զնա . եւ ողջոյն ետուն միմեանց ի խազաղու 8 թիւն, եւ տարաւ զնոսա ի խորանն : Եւ պատմեաց Մովսէս աներոյն իւրում զամենայն ինչ զոր արար Տէր ընդ Փարաւոն եւ ընդ Եգիպտացիսն վասն Իսրայելի, եւ զամենայն աշխատութիւնս որ եղև նոցա ի ճանապարհի, եւ զի ապրեցոյց 9 զնոսա Տէր : Եւ ՝ զարմացաւ Յոթոր ի վերայ ամենայն բարեացն զոր արար նոցա Տէր, եւ զի ապրեցոյց զնոսա ի ձեռաց Նեղիպտացւոցն ՝ եւ ի ձեռաց Փարաւոնի՝ :

10 Եւ ասէ Յոթոր, Օրհնեալ է Տէր որ ապրեցոյց ՝ զզոսա ի ձեռաց Նեղիպտացւոցն եւ ի ձեռաց Փարաւոնի . զի վրկեաց զժողովուրդդ ի ներքուստ ձեռինն Եգիպտացւոց : Այդ զիտեմ թէ մեծ է Տէր քան զամենայն աստուածս . ¹⁰ վասն այնորիկ զի բնանային ի վերայ զոցա՝ :

12 Եւ առ Յոթոր աներն Մովսիսի ողջա-

1 Եբբ. ձերոցն 2 Եբբ. Աստու եւ Մերկայս
3 Եբբ. մեզ արս 4 Եբբ. Ամազէկոյ. առ վազիւ ես

5 Եբբ. Գ-Լ-Ի-Ե 6 Եբբ. ձեռն ի վերայ ամբողջ Տեառն, պատերազմ՝ Տեառն 7 Եբբ. յղեցոյն
8 Եբբ. ուրտի եղև 9 Եբբ. զձեզ 10 Եբբ. զի յորում ամբարտաւանէինն՝ եղև ընդդէմ՝ նոցա

կէզս եւ զոճս Աստուծոյ . եւ զնային Մովսէս եւ Ահարոն եւ ամենայն ծերքն Իսրայելի՝ ուտել հաց ընդ աներոյն Մովսիսի առաջի՝ ¹Տեսան :

13 Եւ եղև ի վաղիւ անդր նստաւ Մովսէս դասել զժողովուրդն . եւ կայր ամենայն ժողովուրդն շուրջ զՄովսիսիս ,

14 յառաւօտէ մինչև ցերեկոյ : Եւ տեսաւ Յոթորայ զամենայն ինչ զոր առնէր ժողովրդեանն , եւ ասէ , Չինչ է բանդ այդ զոր առնես զու ժողովրդեանդ . ընդէր զու նստիս միայն , եւ ամենայն ժողովուրդդ կայ շուրջ գրեւ յառաւօտէ մինչև ցերեկոյ : Եւ ասէ Մովսէս ցաներն իւր , Բանդի դայ ժողովուրդդ առ իս

16 խնդրել իրաւունս յԱստուծոյ : Յորժամ լինիցի ինչ զոցս հակառակութիւն , զան առ իս , եւ ես ընտրեմ ի մէջ իւրաքանչիւր ուրուք , եւ իմացուցանեմ զոցս զհրամանս Աստուծոյ եւ զօրէնս նորա :

17 Եւ ասէ ցնա աներն Մովսիսի , Ոչ է ու-

18 չիդ բանդ զոր առնես : Անհարկն տանվանօք տանջիս զու եւ ամենայն ժողովուրդդ որ է ընդ քեզ . ծանր է քեզ բանդ այդ , ոչ կարես միայն առնել :

19 Բայց արդ լուր ինձ , եւ տաղ քեզ խրատ , եւ եզիցի Աստուած ընդ քեզ : Կեր զու ժողովրդեանդ առ ի յԱստուծոյ , եւ տար-

20 ցես զու զբանս զոցս առ Աստուած . Եւ զիցես զոցս վկայութիւն զհրամանացն ²Աստուծոյ եւ զօրինաց նորա՝ , եւ զուցցես զոցս ճանապարհս յորս քնայցեն , եւ

21 զգործս զոր գործիցեն : Եւ զու տես քեզ յամենայն ժողովրդեանէդ արս զօրաւորս , աստուածապաշտս , արս արզարակորոյս որ ասիցեն ³զհպարտութիւն , եւ կացուցես զնոսս ի վերայ զոցս հազարապետս եւ հարիւրապետս եւ յիննապետս

22 եւ տաննապետս . եւ դատեսցին զժողովուրդդ յամենայն ժամ . եւ զբան ինչ մեծ առ քեզ հասուցանիցեն , եւ զվտքր ինչ դատաստան՝ ինքեանք դատեսցին . եւ թիթեւացուցեն ի քէն , եւ եղիցին քեզ

23 օգնականք : Եթէ դասս բան արացես , զօրացուցէ զքեզ Աստուած , եւ կարացես տոկալ , եւ ամենայն ժողովուրդդ երթիցէ ի տեղի իւր խաղաղութեամբ :

24 Եւ լուաւ Մովսէս ձայնի աներոյն իւրոյ , եւ արար զամենայն որ միանդամ

25 ասաց նմա : Եւ ընտրեաց Մովսէս յա-

մենայն Իսրայելէ արս զօրաւորս , եւ արար զնոսս ի վերայ նոցս հազարապետս եւ հարիւրապետս եւ յիննապետս եւ տաս-

26 նապետս : Եւ դատէին՝ զժողովուրդն յամենայն ժամ . բայց զբան ինչ մեծ հասուցանէին տո Մովսէս , եւ զամենայն բան

27 թիթեւաց ինքեանք դատէին եւ արձակեաց Մովսէս զաներն իւր , եւ գնաց յերկիր իւր

Գ Լ . ԺԹ

1 Յամեսանն երրորդի ելանելոյ որդւոցն Իսրայելի յերկրէն Եգիպտացոց , յաւուրն

2 յայնմիկ եկին յանապատն Սինայ , Չուեցին յմափիղիմայ եւ եկին յանապատն Սինայի , եւ բանակեցան յանապատի անդ . եւ բանակեցաւ Իսրայել անդ հան-

3 գէպ լերինն : Եւ Մովսէս ել ՚ի լեռանն Աստուծոյ՝ . եւ կոչեաց զնա ⁵Աստուած ի լեռնէ անտի եւ ասէ , Այսպէս ասացես տանն Յակորայ , եւ պատմեսցես

4 որդւոցն Իսրայելի . Դուք ձեզէն տեսէք որչափ ինչ արարի ընդ Եգիպտացիսն , եւ սոի զձեզ իրիւս ի վերայ թեւոց

5 արծուոյ եւ յարեցի զձեզ առ իս : Եւ արդ՝ եթէ յսելով լուիցէք ձայնի իմում , եւ պահիցէք զուխան իմ , եղև իւր զուք ինձ ժողովուրդ սեսրական յամենայն ազգաց .

6 զի իմ է ամենայն երկիր : Եւ զուք եղև ջիւր ինձ ի Թագաւորութիւն ⁶եւ ի քահանայութիւն՝ եւ յազդ սուրբ . զայս բանս խօսեսցիս ընդ որդիսն Իսրայելի :

7 Եկն Մովսէս եւ կոչեաց զձերս ժողովրդեանն , եւ եղ առաջի նոցս զամենայն զբանս զայստօիկ զոր պատուիրեաց նմա

8 ⁵Աստուած : Պատասխանի ես ժողովուրդն միահամուռ եւ ասեն , Չամենայն ինչ զոր ասաց ⁵Աստուած , արասցուք ⁷և լուրացուք՝ : Եւ տարաւ Մովսէս զպատգամս ժողովրդեանն առ ⁵Աստուած :

9 Եւ ասէ Տէր զՄովսէս , Ահաւասիկ ես եկից տո քեզ ⁸սեամբ անոյոյ , զի լուիցէ ժողովուրդն մինչ ես ընդ քեզ խօսիցիմ , եւ հաւատացին քեզ յաւատեան : Եւ պատմեաց Մովսէս զբանս

10 ժողովրդեանն առ Տէր : Եւ ասէ Տէր զՄովսէս , ⁹Եջ զիւր վկայութիւն ժողովրդեանն՝ եւ սրբեա զնոսս սչսոր եւ վաղիւ , եւ լուացեն զձորձս իւրեանց ,

¹ Եբբ. Աստուծոյ ² Եբբ. և զօրինաց ³ Եբբ. զշարաղութիւնս

⁴ Եբբ. առ Աստուած ⁵ Եբբ. Տէր ⁶ Եբբ. քահանայից ⁷ Եբբ. դուրս ⁸ Եբբ. ի միմեկեանս ⁹ Եբբ. երթ առ ժողովուրդն

11 Եւ պատրաստեցին աւուրն երրորդի . զի յաւուրն երրորդի իջցէ Տէր յանդիման ամենայն ժողովրդեանդ ի լեառնդ Սի-

12 նա : Եւ զատուցես զժողովուրդն շուրջ՝ եւ ասացես , Զդոյշ կացէք անձանց յեւրանելոյ ի լեառնն եւ մերձենալոյ ի նա . զի ամենայն որ մերձեացի ի լեառնն՝ մա-

13 հու սատակեացի : Մի մերձեացի ի նա ձեռն . քանզի քարամբ քարկոծեացի եւ նետիւք խոցոտիցի . եթէ անասուն իցէ եւ եթէ մարդ , մի կեցցէ . այլ յորժամ ձայնքն եւ փողն եւ ամպս վերացցին ի լեռնէ անտի ,՝ ելանլոցեն նորա ի լեառնն :

14 Եւ էջ Մովսէս ի լեռնէ անտի առ ժողովուրդն , եւ սրբեաց զնոսա . եւ լուս-

15 ցին զձործս իւրեանց : Եւ ասէ ցժողովուրդն , Պատրաստ լերուք ՝ զերբիս աւուրս՝ . ի կանայս մի մերձենայք :

16 Եւ եղև յաւուրն երրորդի ընդ առաւօտան ձայնք եւ փայլատակուէք եւ ամպ միգլախառն ի վերայ լերինն ՝ Սինայի լինէին , եւ ձայն փողոյն հնչէր մեծաձայն , եւ դարհուրեցաւ ամենայն ժո-

17 ղովուրդն որ էր ի բանակի սնդ : Եւ եհան Մովսէս զժողովուրդն ընդ առաջ Աստուծոյ ի բանակէ անտի , եւ կացոյց

18 շուրջ՝ զատորոտով լերինն ՝ Սինայի : Եւ լեառն Սինա ծխէր առ հասարակ , քանզի լջէալ կայր ՝ Աստուած ի վերայ նորա հրով , եւ ելանէր ծուխ նորա իրբեւ զծուխ հնոցի , եւ զարհուրեցաւ ամենայն ժո-

19 ղովուրդն յոյժ . Քանզի՝ հասանէին ձայնք փողոյն ի բաց , յառաջացեալք եւ ասատակացեալք յոյժ , Մովսէս խօսէր , եւ Աս-

20 տուած տայր նմա ձայն : Եւ էջ Տէր ի լեառնն Սինա , ի գլուխ լերինն , եւ կոչեաց Տէր զՄովսէս ի գլուխ լերինն , եւ

21 ել անդր Մովսէս : Եւ խօսեցաւ ՝ Աստուած ընդ Մովսիսի եւ ասէ , էջ , զիր վիպութիւն ժողովրդեանդ , զուցէ մերձենայցեն հայել առ ՝ Աստուած , եւ ան-

22 կանիցին բազումք ի նոցանէ : Եւ քահանայքն որ մերձենան առ ՝ Աստուած՝ սրբեացին , զուցէ սատակիցէ ի նոցանէ՝

23 Տէր : Եւ ասէ Մովսէս ՝ ցԱստուած , Ոչ կարէ ժողովուրդն ելանել ի լեառնն Սինա . զի զու ինքնին ուխտեցեր մեզ եւ ասացեր , եթէ Զատուցես զլեառնս եւ

24 սրբեցես զգա : Եւ ասէ ցնա Տէր , Երթ էջ , եւ ել այսրէն զու եւ Ահարոն ընդ քեղ . բայց քահանայքն եւ ժողովուրդն մի ժտեցին երանել առ ՝ Աստուած ,

25 զուցէ սատակիցէ ի նոցանէ Տէր : Էջ Մովսէս առ ժողովուրդն եւ ասէ ցնոսա՝

ԳԼ . Ի

1 Խօսեցաւ ՝ Տէր զամենայն զպատգամս զայստոսիկ եւ ասէ ,

2 Ես եմ Տէր Աստուած քո որ հանի զքեզ յերկրէն եգիպտացոց ի տանէ ծառայութեան :

3 Մի եղիցին քեզ այլ աստուածք բաց յինն :

4 Մի արացես զու քեզ կուռս ըստ ամենայն նմանութեան որ ինչ յերկինս ի վեր է , եւ որ ինչ յերկրի ի խոնարհ ,

5 եւ որ ինչ ի ջուրս ի ներքոյ երկրի . Մի երկիր պաղանկեցն նոցա , եւ մի պատեցես զնոսա . զի ես եմ Տէր Աստուած քո , Աստուած նախանձոս , որ հատուցանեմ զմեզս հարանց որդոց , յերբս եւ

6 ի նորս ազգս ատելեաց իմոց . Եւ առնեմ զդորմութիւն ի հազար ազգս սիրելեաց իմոց , եւ ոչք պահեն զհրամանս իմ :

7 Մի անուռցուս զանուն Տեառն Աստուծոյ քո ի վերայ մտտեաց . զի ոչ սրբեցէ Տէր զայն որ անուռցու զանուն նորա ի վերայ մտտեաց :

8 Յիշեալիբ զօրն շարաթուց սրբել զնա ,

9 Զվեց օր դործեցես , եւ արացես զամենայն զգործս քո . Յաւուրն եւ թներորդի շարաթ Տեառն Աստուծոյ քո . մի գործեցես ի նմա զամենայն գործ քո , զու եւ ուսար քո եւ զուսար քո , ծառայ քո եւ աղախին քո , զեզն քո եւ էջ քո եւ ամենայն անասուն քո , եւ եկն՝ քո եւ պանդուխտն

11 որ ի քեղ . Զի զվեց օր արար Տէր Աստուած զերկինս եւ զերկիր , եւ զծով եւ զամենայն որ ի նոսա , եւ հանդեաւ յաւուրն եւ թներորդի . վասն այնորիկ օրհնեաց Տէր զօրն եւ թներորդ եւ սրբեաց զնա :

12 Պատուեա զհայր քո եւ զմայր քո ՝ զի քեզ բարի լիցի , եւ՝ զի երկայնակեաց լինիցիս ի վերայ երկրին ՝ բարութեան զոր Տէր Աստուած քո տացէ քեզ :

1 Եբբ . յերկարել փողոյն 2 Եբբ . յօրն երրորդ
 3 Եբբ . գլխու 4 Եբբ . կացին 5 Եբբ . Տէր 6 Եբբ .
 զողայր ամենայն լեառնն , (19) եւ 7 Եբբ .
 ցՏէր

8 Եբբ . Աստուած 9 Եբբ . և անասուն

46 Մի սուտ վկայութիւն վկայեր զընկերէ քու մէջ :

47 Մի ցանկանար սան ընկերի քո, ¹ Եւ մի անդոյ նորա :² մի ցանկանար կնոջ ընկերի քո, եւ մի ծառայի նորա, եւ մի աղախնոյ նորա, եւ մի եղին նորա, եւ մի իշոյ նորա, ³ Եւ մի ամենայն անասնոյ նորա⁴ Եւ մի ամենայնի զինչ ընկերի քո խցէ :

48 Եւ ամենայն ժողովուրդն տեսանէր զձայնն եւ զճառագայթանն եւ զբարբառ փողոյն եւ զլեռանն ծխեալ : Զահի հարաւ ամենայն ժողովուրդն եւ խորչեցաւ :

49 Եկաց ի հեռաստանէ . Եւ ասնն ցՄովսէս, Դու խօսեաց ընդ մեզ եւ լուիցուք, եւ մի խօսեցի ընդ մեզ Աստուած, գուցէ մե-

20 ասնիցիմք : Եւ ասէ ցնոստ Մովսէս, Քաջալերեցարուք, զի վասն փորձելոյ զձեզ եկն աս ձեզ Աստուած, որպէս զի լինիցի երկեզ նորա ի ձեզ, զի մի՛ մեղանչիցէք :

21 Եւ կայր ժողովուրդն ի հեռաստանէ . եւ Մովսէս եմուտ ի մէջն ուր էր Աստուած :

22 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Այսպէս աւսացես զու ¹սանդ Յակոբայ, եւ պատմացես² որդւոցդ Բարայելի, Դուք ձեզէն

23 տեսք, զի յերկնից խօսեցայ ընդ ձեզ : Մի անիցէք ձեզ աստուածս ոսկեղէնս եւ

24 աստուածս արծաթեղէնս : Սեղան հողեղէն արասլիք ինձ, եւ մատուցիք ի նմա զողջակէզս ձեր եւ ²զվրկութիւնս ձեր, զոչխարս ձեր եւ զարջառս ձեր, յամենայն տեղիս ուր անուանեցից զանուն իմ անդ, եւ կից իս քեզ եւ օրհնելից զքեզ :

25 Ապա եթէ սեղան ի քարանց առնիցես ինձ, մի չհնեցես զնոսա կոփածոցս քանզի զձեռնիցործին քո մերձեցուցի ի նա,

26 եւ պղծեալ է : Մի՛ ելանիցես ընդ աշտիճանս ի սեղան իմ, զի մի՛ մերկասցին առականք քո ի վերայ նորա :

Գ Լ Ի Ա

1 Եւ այս իրաւունք են զոր զիցես առաջի նոցա :

2 Եթէ գնեսցես ծառայ երբայցի, զվեցամ ծառայեսցէ քեզ, եւ յամին եւթ-

3 ներորդի գնասցէ աղատ ձրի Եթէ ինքն միայն մտեալ իցէ, միայն գնացցէ . եւ եթէ կնու հանդերձ մտեալ իցէ, կցէ եւ

4 կինն ընդ նմա Ապա եթէ տէրն իւր տացէ նմա կին, եւ ծնանիցի նմա ուստերս եւ զստերս, կինն եւ որդիք՝ տեսան նորա

5 եղիցին, եւ նա միայն կցէ : Ապա եթէ պատասխանի տուեալ ասիցէ ծառայն, Սիրեցի զաէր իմ եւ զկին իմ եւ զորդիս իմ, եւ ոչ զնամ յազատութիւն,

6 Տարցի գնա տէրն իւր յատենս Աստուծոյ, եւ ապա մատուցէ գնա առ սեռմս գրանն . եւ ծակեսցէ զունկն նորա հերեամբ, եւ ծառայեսցէ նմա յաւիտեանս :

7 Իսկ եթէ վաճառեսցէ ոք զզուսոր իւր յազախնութիւն, մի գնացէ որպէս

8 ելանիցին ³ազախնայք : Եթէ ոչ լինիցի հաճոյ յաչս տեսնն իւրոյ որում հաստատեցան, փրկեսցէ գնա . բայց յազգ օտար չէ իշխան վաճառի, զի անար-

9 զեաց գնա : Ապա թէ որդւոյ իւրում հաստատեսցէ գնա, ըստ օրինաց գտերաց

10 արտացէ նմա : Ապա թէ առ նոյաւ այլ սանուցու, ⁴ զօրէնն եւ գնանդերձ նորա եւ զմերձաւորութիւն մի հասցէ ի նմանէ :

11 Ապա թէ վերին զայստիկ ոչ առնիցէ նմա, ձրի իսկ կցէ առանց արծաթոյ :

12 Եթէ հարցէ ոք զոք եւ մեռանիցի,

13 մահու մեռցի եւ նա : Իսկ որ ոչ կամաւ այլ Աստուած մատնեաց ի ձեռս նորա, տացի նմա տեղի ուր վախիցէ

14 սպանօցն : Իսկ եթէ մտարերեսցէ ոք յընկեր իւր սպանանել գնա նենդութեամբ եւ վախիցէ, եւ ի սեղանոյ իմ մէ առնուցուս գնա եւ սպանանիցես :

15 Որ հարկանէ գնայր իւր կամ զմայր իւր, մահու մեռցի :

16 Որ ոք զողացի ⁵ յորդուցն Իսրայելի՝ եւ վաճառեսցէ գնա, եւ գացի առ նմա, մահու մեռցի :

17 Որ ⁶ բամբասեսցէ գնայր իւր կամ զմայր իւր, մահու մեռցի :

18 Եթէ կագիցին արք երկու, եւ հարկանիցէ ոք ի նոցանէ զընկեր իւր քարիւ կամ բնցի, եւ ոչ մեռանիցի, այլ

19 զնիցի ի մահճս, Եթէ յառնիցէ սյրն եւ չրջիցի արտաքոյ ի ցպոյ, անպարտ լիցի որ եհարն, բայց զխտախնածոյ նորա եւ զբժշկութեանն սուժեսցի :

20 Եթէ ոք հարցէ զծառայ իւր կամ զազախին իւր զաւագանաւ, եւ մեռցի ի ձեռանէ նորա, պատաստանաւ վրէժ-

21 ինորութիւն լիցի . Բայց թէ մի օր կամ երկուս կեցցէ, մի խորեցի վրէժն . զի զինք արծաթոյ իւրոյ են :

22 Իսկ եթէ կուրիցին արք երկու, եւ

¹ Եթէ. գովո-տ ² Եթէ. գիտազազական ³ Եթէ. ծառայք ⁴ Եթէ. անիճոց ⁵ Եթէ. զկերակուր ⁶ Եթէ. մարդ

հարկանիցեն զկին յղի եւ եղանիցէ սաղմն
 1 աննկար , կէս վնասու՝ տու ժեսցի , որ-
 23 տացէ ²աղաչելով Ապա եթէ ³կերպարան-
 24 եալ իցէ՝, տացէ անձն ընդ անձին, Ակն ընդ
 ական, առամն ընդ աստաման, ձեան ընդ
 25 ձեալին, ոտն ընդ ոտին, Սարան ընդ խարա-
 նի, վէր ընդ վիրի, հարուած ընդ հարուածոյ
 26 Իսկ եթէ հարցէ ոք զակն ծառայի
 իւրոյ կամ զակն աղախնոյ իւրոյ , եւ
 կուրացուցէ , արձակեսցէ ⁴զնոսս ա-
 27 զատս՝ փոխանակ ական ⁵նոցա : Եւ եթէ
 զատամն ծառայի իւրոյ , կամ զատամն
 աղախնոյ թափեսցէ , արձակեսցէ ⁶ա-
 զատս փոխանակ ատաման ⁷նոցա :
 28 Իսկ եթէ հարցէ ցու զայր կամ զկին,
 եւ մեռանիցին , ցուլն քարկոծ լիցի , եւ
 մնա նորա մի կերիցի . եւ տէր ցլուն
 29 անպարտ լիցի : Ապա թէ ցուլն հարկա-
 նօղ իցէ յերկին եւ յեռանդն , եւ բողոք-
 եալ իցէ ⁸տեառն նորա , եւ նորա չիցէ ի
 միջոյ բարձեալ , եւ սպանանիցէ զայր կամ
 զկին , ցուլն քարկոծ լիցի , եւ տէր ցլուն
 30 առ նմին մեացի : Իսկ եթէ փրկանք ան-
 կանիցին ի վերայ նորա , տացէ փրկանս
 ընդ անձին իւրում , ըստ ամենայնի որ-
 31 չափ ինչ արկանիցեն նմա զին , Եւ եթէ
 զուստ կամ զղուստը հարկանիցէ , ըստ
 32 նմին օրինակի արասցեն նմա Իսկ եթէ
 զծառայկամ զաղախին հարկանիցէ ցուլն,
 երեսուն ⁹կրկին սատեր՝ արծաթ տացէ
 տեառն նոցա , եւ ցուլն քարկոծ լիցի :
 33 Իսկ եթէ բացցէ ոք հոր , կամ փո-
 րեսցէ ջրհոր , եւ ոչ խփանիցէ զնա , եւ
 34 անկանիցի անդ արջառ կամ էշ , Տէր
 հորոյն տու ժեսցի արծաթ եւ տացէ
 տեառն նորա , եւ չաղիղն նորա լիցի :
 35 Իսկ եթէ հարցէ ցու ուրուք զցուլ
 ընկերի իւրոյ եւ մեռցի , վաճառեսցեն
 զցուլն կենդանի , եւ բաժանեսցեն զզինս
 նորա , եւ զցուլն սպանեալ՝ բաժանես-
 36 ցեն : Ապա եթէ յերկին եւ յեռանդն
 զիտելին զցուլն , եւ ⁸բողոքեալ իցէ
 տեառն նորա , եւ նորա չիցէ ի միջոյ
 բարձեալ զնա ,՝ տու ժեսցի ցուլ ընդ
 ցլուն , եւ սպանեալն նորա լիցի :

1 Իսկ եթէ զողացի ոք արջառ կամ ոչ-
 խար , եւ սպանցէ կամ վաճառեսցէ ,
 հինգ արջառ ընդ արջառոյն տու ժեսցի ,
 2 եւ չորս ոչխար ընդ ոչխարին : Իսկ ե-
 թէ յական գտանիցի գող , եւ խոցեալ
 մեռանիցի , չէ այն նմա ի սպանութիւնս
 3 Ապա եթէ արեւն ի վերայ նորա ծագի-
 ցէ , մահապարտ է , ⁹փոխարէն մեռցի՝ .
 ապա թէ ոչինչ գտանիցի նորա , վա-
 ճառեսցի փոխանակ գողութեանն իւ-
 4 րոյ : Իսկ եթէ ըմբռնեսցի եւ գտցի ի
 ձեռին նորա գողօմն՝ յարջառոյ եւ յիշոյ
 մինչեւ ցոչխար , կրկին տու ժեսցի :
 5 Եթէ արածիցէ ոք զանդ կամ զայգի,
 եւ թող տացէ խաչին իւրում արածել
 զանդ այրոց , ¹⁰յիւրմէ անգոյ անտի տու-
 ժեսցի ըստ արդեանն : Ապա թէ զամենայն
 իսկ զանդն արածիցէ , զընտիր կողմնանոցոյ
 իւրոյ եւ զընտիր այգւոյ իւրոյ տու ժեսցի
 6 Իսկ եթէ երանիցէ հուր եւ գտանիցէ
 փուշ , եւ ընդ նմին այրիցէ զկալ կամ
 զօրան կամ զանդ , տու ժեսցի տու ժեսցի
 որոյ զհրդեհն հանեալ իցէ :
 7 Իսկ եթէ ոք տացէ ընկերի իւրում
 արծաթ կամ այլ ինչ կորստի զիւր յա-
 ճանդ , եւ գողացայցի ի տանն անն ,
 եթէ գտցի որ զողացաւն , կրկին տու-
 8 ժեսցի . Ապա եթէ ոչ գտցի որ զողա-
 ցաւն , մատիցէ տէր տանն առաջի ¹¹Աս-
 տուծոյ , եւ երպուլիցի եթէ իւր չէ նեն-
 գեալ ամենեւին զաւանդ ընկերի իւրոյ :
 9 Ըստ ամենայն ¹²վնասակար բանի՝ , յար-
 ջառոյ եւ յիշոյ եւ յոչխարէ եւ ի հան-
 գերձէ , եւ յամենայն կորստինն ¹³որում
 վնասակար աւնիցեն , որ զինչ իցէ՝ ա-
 ռաջի ¹⁴Աստուծոյ եկեսցէ զատաստան
 երկոցուն , եւ ¹⁵որ ոք ի նոցանն
 ըմբռնեսցի ի ձեռն Աստուծոյ՝ , կրկին
 տու ժեսցի ընկերի իւրում :
 10 Եւ եթէ տացէ ոք ընկերի իւրում էշ
 կամ եզն կամ ոչխար կամ այլ ինչ ա-
 նասուն ի պահեստ , եւ բեկցի կամ մեռ-
 ցի կամ գերի վարեսցի , եւ ոչ ոք զի-
 11 տացէ , Երգումն ¹⁵Աստուծոյ լիցի ի մէջ
 երկոցուն , եթէ նենդանօք ինչ չիցէ

1 Եբբ. նորա , ե չար ինչ ոչ պատահիցէ , տու-
 ժեսցի 2 Եբբ. ըստ զատուսորաց 3 Եբբ. չար
 ինչ պատահիցէ 4 Եբբ. զնա ազատ 5 Եբբ.
 նորա 6 Այտիւն , ցաւեր 7 Եբբ. սիկզ 8 Եբբ.
 տեառն նորա չիցէ պահեալ զնա , տու ժեսցի

9 Եբբ. զի մարթ էր նմա տու ժեսցի տու ժես-
 10 Եբբ. պիտե 11 Կա , զատուսորաց 12 Եբբ.
 բանի անիրաւութեան 13 Եբբ. գործէ անիցէ
 թէ այս է այն 14 Եբբ. զոր զատուսորացեացէ
 Աստուած , կամ , զատուսորացեացէ զատուսոր-
 15 Եբբ. Տեառն

11 զնացեալ ամենեւին ընդ աւանդ ընկերին իւրոյ . ապա յանձն տոցէ տէրնորա, եւ մի՞
 12 տուժեացի : Իսկ եթէ գողութեամբ գողա-
 նայցի ի նմանէ , տուժեացի սեւան նորա :
 13 Ապա թէ գաղանարեկ լինիցի , չածցէ
 վկայ ի գէշ անոր , եւ մի՞ տուժեացի :
 14 Իսկ եթէ ինպրեպէ սք ²անօթ յըն-
 կերէ իւրմէ , եւ բեկցի կամ մեռցի ³կամ
 գերի գնասցէ , եւ տէր նորա չիցէ ընդ
 15 նմա , տուժելով տուժեացի . Ապա թէ
 տէր նորա ընդ նմա իցէ , ոչ տուժեացի .
 ապա թէ ի վարձու առեալ իցէ , ընդ
 վարձուց իւրոց եղիցի նմա :
 16 Իսկ եթէ ոք խարեացէ զկոյս զոչ խօս-
 եալ եւ ննջեացէ ընդ նմա , վարձանօք
 17 վարձեացի զնա իւր կնութեան : Եւ եթէ
 ոչ առնուցու յանձն հայր նորա տալ գնա
 նմա կնութեան , տուժեացի արձամ ³օր
 նորա՞ որպէս իցեն վարձանք կուսից :
 18 ⁴Զկախարդս մի՞ ապրեցուցանիցէք :
 19 Զամենայն որ խառնակիցի ընդ անա-
 սուն՝ մահու սպանանի՞ջիք :
 20 Որ զից զոչիցէ՝ սատակեացի , բայց
 միայն Տեառն :
 21 Զպանդուխտն մի՞ չարչարիցէք եւ մի՞
 նեղիցէք զնա , զի եւ գուք պանդուխտը
 22 էիք յերկրին Եգիպտացուց : Զամենայն
 23 գայրի եւ զորը մի՞ չարչարիցէք : Ապա
 եթէ չարչարելով չարչարիցէք զնոսա ,
 եւ բողոք բարձեալ ազազակիցեն առ
 24 իս , լսելով լուսայց ազազակի նոցա . Եւ
 բարկացայց սրամտութեամբ եւ կոտո-
 րեցից զձեզ սրով , եւ եղիցին կանայք
 ձեր այրիք եւ մանկունք ձեր որբք :
 25 Եւ եթէ արձաթ փոխ տայցես ⁵եզրօր
 քու՞մ՞ որ աղքատ իցէ առ քեզ , մի՞ ⁶ձե-
 պեցես զնա , եւ մի՞ սրկանիցես նմա տո-
 26 կոսիտ : Եւ եթէ գրաւեացես զբաձկոն ըն-
 կերի քո , նախ քան զմասնել արեւու զար-
 27 ձուսցես անգրէն . Զի այն է վերարկու ու-
 րա , եւ այն է հանգերձ ⁷առականաց նորա
 որով ննջիցէ . եւ եթէ բողոքիցէ առ իս ,
 լուսայց նմա , քանզի ողորմած եմ :
 28 ⁸Զաստուածս քո՞՞ մի՞ բամբասիցես , եւ
 զիշխան ժողովրդեան քո մի՞ հայնոցեստ :
 29 Զպտուզ կալոյ քո եւ զհնձանի մի՞
⁹հատանիցես . զանդրանիկս որդւոց քոց

30 ինձ տացես : Նոյնպէս արասցես զար-
 ջաս քո եւ զօչխար քո ³եւ զէշ քո՞ .
 զեւթն օր եղիցի ընդ մարդ իւրով , եւ
 յաւուրն ութերորդի տացես զնա ինձ :
 31 Եւ մարդը սուրբը լինի՞ջիք ինձ . եւ
 զմիս գաղանարեկին ի բացի՞ մի՞ ուտի-
 ցէք , այլ շան ընկես՞իք :

ԳԼ . ԻԳ

1 Եւ զհամրաւ սուտ մի՞ ¹⁰րոպուռիցիս :
 Մի՞ հաւանիցի ընդ անիրաւի՞ լինել
 2 վկայ անիրաւ : Մի՞ յօժարեացիս ընդ բա-
 զուճս ի չարիս :
 Մի՞ յաւելուցուս ի բազմութիւն միտել
 ընդ բազուճս առ իխոտորեւոյ զիրաւունս :
 3 Եւ մի՞ ողորմեացիս անանկին ի գատաս-
 տանի :
 4 Եւ եթէ պատահեացես եղին թ շնամուց
 քո , կամ իչոյ նորա մորթեալ , զարձուճ-
 5 ցես եւ հասուցես զնա առ նա : Եւ եթէ
 սեռանիցես զգրաստ ¹¹ընկերի քո անկ-
 եալ ընդ բեռամբ , մի՞ զանց առնիցես
 զնովաւ , այլ յարուսցես զնա ընդ նմա :
 6 Մի՞ խոտորեացես զիրաւունս անան-
 7 կին ի գատաստանի իւրում : ¹²Յամե-
 նայն ի զուր բանէ՞ ի բաց լինիցիս , եւ
 զանպարտն եւ զարդարն մի՞ սպանանի-
 ցես . ¹³եւ զամպարիչտն մի՞ աղրեցու-
 ցանիցես վանն կաշառի՞ :
 8 Եւ կաշառ մի՞ առնուցուս . զի կաշառ
 կուրացուցանէ զաչս համարձակահայե-
 ցաց , եւ ապականէ ¹⁴զբանս արդարս :
 9 Եւ զպանդուխտն մի՞ նեղիցես . քան-
 զի ճանաչէք զուք զանձինս պանդխտաց .
 զի եւ գուք պանդուխտք էիք յերկրին
 Եգիպտացուց :
 10 Զվկայ մօ սերմանեացես զերկիր քո , եւ
 11 ժողովեացես զարմախս նորա . Եւ յամին
 եւթներորդի թողութիւն արասցես , եւ
 հանգուցես զնա , եւ կերիցեն անանկը
 ազգի քո , եւ զմնացեալն ի նոցանէ կե-
 րիցեն զազանք վայրի . այնպէս սրաս-
 ցես զայլի քո եւ զձիթնի քո :
 12 Զվկայ օր զորձեացես զզորձ քո , եւ
 յաւուրն եւթներորդի ¹⁵հանգիցէ եզն քո
 եւ էշ քո , եւ հանգիցէ որլի ազալնոյ
 քո եւ ¹⁶պանդխտին :

11 ԲԵՐ. բերցէ զնա վկայ 12 ԲԵՐ. ինչ 13 ՅԵՐ. զ-
 րկուսէ 14 ԲԵՐ. Զկին կախարդ 15 ԲԵՐ. ումիք
 ի ժողովուրդ են իմէ 16 ԲԵՐ. լիցես նմա իբրեւ
 վաշխառու 17 ԲԵՐ. մերկութեան 18 ԲԵՐ. զԱ-
 տուած , կամ զգատաւորս 19 ԲԵՐ. յամեցուցես

10 ԲԵՐ. հանցես 11 ԲԵՐ. թ շնամուց 12 ԲԵՐ. ի
 բանէ ստութեան 13 ԲԵՐ. զի ոչ արդարա-
 ցուցից զամպարիչտն 14 ԲԵՐ. գրանս արդա-
 րոց , կամ զիրաւունս արդարոց 15 ԲԵՐ. դատա-
 րեացիս , զի հանգիցէ 16 ԲԵՐ. պանդուխտն

13 Զամենայն զոր ասացի ձեզ՝ պահեսցիք .
 և և զանունն աստուածոց օտարաց մի՛ յի-
 14 շխցէք , և մի՛ լուիցի ի բերանոց ձերմէ :
 15 Երբս ժամանակս ի տարւոջ արասցիք
 ինձ տօնս : Զտօն բազարձակերացն պա-
 16 հեսցիք . զեւթին օր բազարջ կերի՛ջիք ,
 որպէս պատուրեցի ձեզ ըստ ժամա-
 նակի ամսոցն կանխոց . զի ի նմա ելէք
 17 զուր յերկրէն եգիպտացուոց . ոչ երևեսու-
 18 ցիս առաջի իմ գատարկածեան . Եւ զտօն
 19 ամարայնոյ , առաջնոյ այմտեաց քոց ,
 20 2արսացես զգործոց քոց :՝ որ ինչ վար-
 21 նալ իցէ յանդի քում , և զտօն 3կատա-
 22 րածի ելից՝ տարւոյն՝ ի ժողովել զործոց
 23 17 քոց յանգէ : Երբս ժամանակս ի տարւոջ
 24 յանդիման լիցի ամենայն արու քո ա-
 25 ռաջի Տեառն 4Ատուածոյ :
 26 Եւ մի՛ զոհեսցես ի վերայ խմորոց զու-
 27 րլուն զոհից 5քոց , և մի՛ ազցի ճարպ
 28 տօնի իմոց մինչև երեսուցս : Զպտուզս
 29 առաջին արմեաց քոց բերցես ի տուն
 30 Տեառն Ատուածոյ քո :
 31 Եւ մի՛ եփեսցես 6զգամն ի կաթն մօր
 32 իւրոյ :
 33 Եւ ահա ես առաքեմ զհրեշտակ իմ
 34 առաջի երեսաց քոց , զի պահեսցէ զքեզ
 35 ի ճանապարհի . որպէս զի տարցի զքեզ
 36 յերկիրն՝ զոր պատրաստեցի քեզ : Զգոյշ
 37 լիւր անձին քում եւ լուիցես նմա , և մի՛
 38 անհաւան լինիցիս նմա . զի ոչ 7խորշիցի ի
 39 քէն՝ , քանպի անունն իմ ի վերայ նորա
 40 22 է : Եւ եթէ լսելով լուիցես ձայնի իմում ,
 41 և արսացես զամենայն զոր ինչ ասացի
 42 քեզ , իզէց թշնամի թշնամեաց քոց , և
 43 հակառակ կացից հակառակորդաց քոց :
 44 Զի երթիցէ հրեշտակ իմ առաջնորդ քեզ ,
 45 և տարցի զքեզ առ Ամոլրհայնիս եւ
 46 Քետացի եւ Փերեզացի եւ Քանանացի եւ
 47 2Գերզեկացի եւ՝ 8Եւրացի եւ Յերուսա-
 48 24 ցից , և աստակեացի զնոսա : Մի՛ պազա-
 49 նիցես երկիր աստուածոց նոցա , և մի՛
 50 պաշտեսցես զնոսա , և մի՛ անեիցես ըստ
 51 գործոց նոցա . այլ քակելով քակեսցես
 52 զնոսա , և մանրելով մանրեսցես զար-
 53 25 ձանս նոցա : Եւ պաշտեսցես զՏէր Աս-
 54 26 ատուած քո , և 9օրհնեցից զհաց քո եւ
 55 զլուր քո , և զարձուցից ի ձէնջ պախա
 56 Եւ մի՛ եղիցի անտերմնս եւ ամուլ յերկրի

27 քում . զթիւ աւուրց քոց լցուցից : Եւ
 28 զահ իմ առաքեցից առաջնորդել քեզ ,
 29 և զարհուրեցուցից զամենայն ազգս յորս
 30 մասնիցես ի նոսա , և ասց զամենայն
 31 Տեառնակորդս քո փախստականս : Եւ
 32 առաքեցից առաջի քո զպիծակ , և մեր-
 33 ժեսցէ 2զԱմոլրհայնիս եւ՝ զԵւեւացին եւ
 34 զՔանանացին եւ զՔետացին յերեսաց
 35 29 քոց : Եւ ոչ մերժեցից զնոսա յերեսաց
 36 քոց ի միում ամի , զի մի՛ երկիրն անա-
 37 պատ լինիցի , և բազմանայցես ի վերայ
 38 30 քո զագանք երկրին : Առ սակաւ սա-
 39 կաւ մերժեցից զնոսա ի քէն , մինչև
 40 31 ածեսցես եւ ժառանգեսցես զերկիր : Եւ
 41 ելից զսահմանս քո ի Կարմիր ծովէ մինչ-
 42 չև եւ ի ծովն Փշտացուոց , և յանապա-
 43 սէն մինչև ի գեան մեծ Եփրատ . և
 44 մասնեցից ի ձեռս ձեր զբնակիչս երկրին ,
 45 32 և մերժեցից զնոսա ի քէն : Եւ զու մի՛
 46 զնիցես ընդ նոսա եւ ընդ զիս նոցա
 47 33 ուխտ : Եւ մի՛ բնակեսցին յերկրի քում ,
 48 զի մի՛ յանցուցանիցին զքեզ առ իս . զի
 49 եթէ ծառայեսցես զից նոցա , նոքա լի-
 50 ցին քեզ ի պայծազուութիւն :

Գ Լ Ի Գ

1 Եւ ասէ ցՄովսէս , Ել առ Տէր , զու եւ
 2 Ահարօն եւ Նաբալ եւ Արիուզ եւ եւ-
 3 թանատուն այր ի ճերտոց Իսրայելի , և
 4 9երկիր պազցին Տեառն՝ ի հեռաստանէ :
 5 Եւ մերձեցի Մովսէս միայն առ 10Ատու-
 6 7ուած , և նոքա մի՛ մերձեցին . բայց
 8 ժողովուրդն մի՛ ելցէ ընդ նոսա :
 9 Եւ եւմու Մովսէս եւ պատմեաց ժո-
 10 զովրդեանն զամենայն պատգամս 11Աս-
 11 ատուածոց եւ զամենայն իրաւունս . պա-
 12 տասխանի կտ ամենայն ժողովուրդն ի
 13 մի ձայն եւ ասին , Զամենայն պատգամս
 14 զոր խօսեցաւ Տէր՝ արասցուք 12Եւ լուի-
 15 ցուք՝ : Եւ զրեաց Մովսէս զամենայն
 16 զպատգամն Տեառն , և կանխեալ Մով-
 17 սիս ընդ առաւօտն , շինեաց սեզան ի
 18 ստորտուրիին , և երկտասան վէմկանգ-
 19 նեաց ըստ երկտասան ազգայն Իսրայելի
 20 5 Եւ առաքեաց զերիտասարգս որդւոցն
 21 Իսրայելի , և հանին ողջակէզս , և զօհե-
 22 ցին զօհս 12վրկութեան Ատուածոց՝ որթս
 23 6 Եւ առեալ Մովսիսի զկէս արեանն արկ
 24 ի խառնելիսն , և զկէս արեանն եհեզ

11:բբ. հնձոց 2Յ:բբ. Գ-Կ-Ե 3:բբ. ժողովե-
 4լոյ յեւլ 4:բբ. Եհովայի 5:բբ. իմոց 6:բբ.
 7զուլ 7:բբ. թողուցու զյանցանս ձեր 8:բբ.
 9օրհնեցէ

9:բբ. երկիր պազանիցէք 10:բբ. Տէր 11:բբ.
 Տեառն 12:բբ. խաղաղութեան Տեառն

7¹ առաջի սեղանոյն : Եւ առեալ զգիր ուխտին ընթերցաւ յախանջս ժողովրդեանն : Եւ ասին , Չամենայն զոր խօսեցաւ Տէր՝ 8 արասցօք եւ լուխցօք : Եւ առեալ Մովսիսի վարիւնն՝ ցանեաց զԺողովրդեամբն եւ ասէ , Անա այս արիւն է ուխտին զոր ուխտեաց Տէր ընդ ձեզ վասն ամենայն բանիցս այսօրիկ :

9 Եւ ելին Մովսէս եւ Ահարոն եւ Նարայ եւ Արփուդ եւ եւթանասունք ի ծերացն 10 Իսրայելի , Եւ ասին ² զտեղին ուր կայր Աստուած՝ Իսրայելի . եւ ընդ սօրբնորս իրբեւ զգործած ազիւտոյ շափիղայ , եւ իրբեւ ³ զանոյ շաստատութեան երկնից 11 սրբութեամբն : Եւ յընտրելոցն Իսրայելի ոչ ծախեցաւ եւ ոչ մի . եւ երեւեցան ի տեղուն Աստուծոյ՝ , եւ կերան եւ արբին : 12 Եւ ասէ Տէր զՄովսէս , Ել առ իս ի լեառնն , եւ անդ լինիջիր , եւ տայ քեզ տախտակս . քարեղէնս եւ օրէնս եւ սրատուիրանս զորս գրեցի , ⁴ լինիջ նոցա օրէնս : 13 զիր՝ : Յարեաւ Մովսէս եւ Յեսուս պաշտօնեայ նորա , եւ ⁵ ելին ի լեառնն Աստուծոյ . 14 Եւ ասէ զԾերան , Իտպարեցէք այգր մինչեւ զարձցուք առ ձեզ . եւ անա Ահարոն եւ Ովր ընդ ձեզ են . եւ եթէ ուրուք գատաստան ինչ լինիցի , երթիցեն առ նոսա : 15 Եւ ել Մովսէս ի լեառն , եւ ծածկեաց 16 ամպն զլեառնն : Եւ իջին փառքն Աստուծոյ ի լեառնն Սինա , եւ ծածկեաց զնա ամպն զվից օր . եւ կոչեաց Տէր զՄովսէս յաւուրն եւթներորդի ի միջոյ 17 ամպոյն : Եւ տեսիլ փառացն Տեառն իրբեւ զճուր բորբոքեալ ի վերայ զխոյ լերինն : 18 յանդիման որդւոցն Իսրայելի : Եւ եմուտ Մովսէս ի մէջ ամպոյն , եւ ել ի լեառնն , եւ էր Մովսէս ի լերին անդ զքառասուն տիւ եւ զքառասուն զիշեր :

ԳԼ . ԻԵ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ , Ասացես յորդինն Իսրայելի . եւ ասէք ինձ ⁶ պտուղ ի նոցանէ , որոց հաճոյ թուեացի ի սիրտս խրեանց եւ անուշ 3 յուր ⁶ զպտուղս իմ : Եւ այս է ⁶ պտուղն զոր անուշցօք ի նոցանէ . ոսկի եւ ար-

4 ծախ եւ սղիւնձ , Եւ կապուտակ եւ ծխուսնի , եւ կարմիր կրկին , եւ բնեզ մանեայ , եւ մազ այծեաց , Եւ մորթս խոցոց կարմիր ներկեալ , եւ մորթս ⁷ կապուտակեայ , եւ վայսա ⁸ անխուտա , Եւ եւզ լուսայ եւ խուսիկ՝ յեւզ օծման եւ ի ⁷ ճանդերձանս խնկոց , Եւ սկանս սարգիտնս , եւ սկանս գրոյ ի գործ ⁹ վախասին , եւ ¹⁰ զպճղնաւորն :

8 Եւ ¹¹ արասցես ինձ սրբութիւն , եւ ¹² երեւեցայց ի ձեզ : Եւ արասցես ինձ ըստ՝ ամենայնի գոր ցուցի . քեզ ¹³ ի լերինն՝ օրինակ խորանի եւ օրինակ ամենայն սպասուց նորա , եւ սպալէս ¹⁴ արասցես : 10 Արասցես սասպանակ վրայս թեան յանուտս վայտից . յերկուց կանգնոց եւ ի կիսոյ զերկայնութիւն նորա , եւ ի կանգնոց եւ ի կիսոյ զլայնութիւն նորա , եւ ի կանգնոց եւ ի կիսոյ զբարձրութիւն նորա : Եւ պատեացես զնա ոսկեով սրբով , ներքոց եւ արտաքոյ ¹⁵ օձիցս զնա . եւ արասցես նմա ճնօտս ոսկիս շուրջ շրջանակաւ : Եւ ձուլեացես նմա չորս օղամանեակս ոսկիս , եւ զիցես ի չորեցունց կողմանց նորա , երկուս օղամանեակս ի միջէ կողմանէ , եւ երկուս օղամանեակս ի միւսմէ կողմանէ : Եւ արասցես լծակս յանուտս վայտից , եւ պատեացես զնոսա ¹⁴ ոսկեով : Եւ ազուսցես զլծակն յօղամանեակն ի կողմանս սասպանակին , բառ : 15 նալ նորօք զտասպանակն . Չի յօղամանեակս տասպանակի կտակարանացն կայցեն լծակն . անշարժք անգատին ի նմանէ : Եւ զիցես ի տասպանակին զվիպուութիւնն զոր ես տայ քեզ :

17 Եւ արասցես զքաւութիւնն ¹³ ինկակալ յօսկոյ սրբոյ , յերկուց կանգնոց եւ ի կիսոյ զերկայնութիւն նորա , եւ ի կանգնոց եւ ի կիսոյ զլայնութիւն նորա : Եւ արասցես երկուս քերթէս ոսկիս ¹⁶ ձախարակեայ , եւ զիցես զնոսա ի վերայ 19 երկոցունց կողմանց քաւութեանն . Եւ լինիցին քերթէքն՝ մի ի միւսմէ կողմանէ , եւ մի ի միւսմէ կողմանէ քաւութեանն . եւ արասցես երկուս քերթէս ի վերայ 20 երկոցունց կողմանց նորա : Եւ իցէ քերթէիցն տարածեալ զվեւս խրեանց ի վե-

¹ Եբբ. ի վերայ ² Եբբ. զԱստուած ³ Եբբ. զբուն երկինս ըստ յասակութեան : (11) Եւ յընտրեալսն որդւոցն Իսրայելի ոչ ձգեաց զձեռն իւր . եւ ասին զԱստուած ⁴ Եբբ. ուսուցանելի նոցա ⁵ Եբբ. Էլ Մովսէս ⁶ Եբբ. նուէր , կամ ընծայ

⁷ Եբբ. թէ հաշիս , այսպէս իմ եւ ուլուր ⁸ Եբբ. սատիմ , այսպէս ընթերցել զանգատ քայր ⁹ Այսբառ , եփուտին ¹⁰ Եբբ. տախտակին (կրծանոցին) ¹¹ Եբբ. արասցես ¹² Եբբ. բնակեցայց ի միջի նոցա (9) Ըստ ¹³ Եբբ. պատու ¹⁴ Եբբ. արասցիք ¹⁵ Եբբ. պատեցես ¹⁶ Կամ , կռածոյս

րուստ , եւ հովանի ունիցին թեւօք իւր-
 եանց ի վերայ քաւութեանն . եւ երեսք
 նոցա յանդիման միմեանց , զի ի քաւու-
 21 թիւնն հայեացին երեսք քերորէիցն : Եւ
 զիցես զքաւութիւնն ի վերայ տապանա-
 կին ի վերուստ կողմանէ . եւ զիցես ի
 տապանակի անդ զվկայութիւնն զոր ես
 22 տաց քեզ : Եւ յայանցայց քեզ անտի ,
 եւ խօսեցայց ընդ քեզ ի վերուստ ի քա-
 ւութենէ անտի , ի միջոյ երկուց քերո-
 քէիցն՝ որ իցեն ի վերայ տապանակին
 վկայութեան , ըստ ամենայնի զոր պա-
 23 սուրբեցից քեզ առ որդիսն Իսրայելի :
 Եւ արասցես սեղան յանփուտ փայ-
 տից . յերկուց կանգնոց զերկայութիւն
 նորա , եւ ի կանգնոց զլայնութիւն նորա ,
 եւ ի կանգնոց եւ ի կիսոյ զբարձրութիւն
 24 նորա : Եւ պատեցես զնա սսկւով սրբով ,
 եւ արասցես նմա ծնօտս ոսկիա չրջա-
 25 նակաւ չորջանակի : Եւ արասցես նմա
 պսակ ուղկեան չորջանակի . եւ արաս-
 26 ցես պսակին ¹ծնօտս չրջանակաւ չոր-
 ջանակի : Եւ արասցես նմա չորս օ-
 ղամանեակս ոսկիա , եւ զիցես զօղամա-
 նեակսն ի չորեալն կողմանսն , որ իցեն
 չորեցսնց օտից նորա , ի ներքոյ պսա-
 27 կին : Եւ եզիցին օղամանեակքն լամբք
 28 լծակացն՝ բառնոյ նոքօք զսեղանն : Եւ
 արասցես զլծակն յանփուտ փայտից ,
 եւ պատեցես զնոսա սսկւով ²սրբով .
 29 եւ բարձցի նոքօք սեղանն : Եւ արաս-
 ցես ³զինկաղացան եւ զտուփս նորա ,
 եւ զճաշակս եւ զնուիրանոցս նորա ու-
 րովք նուիրեցես , յոսկւոյ սրբոյ ա-
 30 րասցես ⁴զայն : Եւ զիցես ի վերայ ⁵սե-
 ղանոյ հացին երեսոց հաց՝ յանդիման
 իմ հանապազօրոյ :
 31 Եւ արասցես աշտանակ յոսկւոյ սրբոյ .
⁶ճախարակեայ գործնցես զաշտանակն .
 բունն եւ ստեղունքն եւ սկահքն եւ
 գնդակքն եւ շուշանքն անդստին ի նմա-
 32 նէ իցեն : Վեց ստեղունք արձակեալք ի
 կողմանց նորա . երեք ստեղունք աշտա-
 նակին ի միտջէ կողմանէ , եւ երեք ստե-
 ղունք աշտանակին ի միւսմէ կողմանէ :
 33 Եւ երեք սկահածեք ընկուզազարդք
 յօրինեալք ի միում ստեղանն , եւ գնդակ
 եւ շուշան . եւ երեք սկահածեք ընկու-
 զազարդք յօրինեալք ի միւսում ստե-

ղանն , եւ գնդակ եւ շուշան . նոյնպէս
 վեցեցունց ստեղանցն արձակելոց յաշ-
 34 տանակէ անտի : Եւ յաշտանակի անդ չորք
 սկահածեք ընկուզազարդք յարդարեալք ,
 35 եւ գնդակք եւ շուշանք նորա : Գնդակ
 ի ներքոյ երկուց ստեղանցն անդստին ի
 նմանէ , եւ գնդակ ի ներքոյ երկուց եւս
 ստեղանցն անդստին ի նմանէ . նոյնպէս
 արասցես վեցեցունց ստեղանցն արձա-
 36 կելոց յաշտանակէ անտի : Զի գնդակք
 նոցա եւ ստեղունք անդստին ի նմանէ
 իցեն , համակ ⁶ճախարակեայ ի միտջէ
 37 ոսկւոյ սրբոյ : Եւ արասցես նմա ճրա-
 գարանս եւթն , եւ ⁷զիցես զճրագարանն
 ի վերայ աշտանակին , եւ տայցն լոյս
 38 ի միտջէ՝ կողմանէ երեսաց նորա : Եւ
⁸զբազմակալս նորա եւ զնեցուկսն՝ ա-
 րասցես յոսկւոյ սրբոյ . ի տաղանդէ միոյ
 յոսկւոյ սրբոյ արասցես զայն ամենայն
 39 սպաս : Զլոյշ լեր , որպէս ցուցաւ քեզ
 օրինակ ի լերինն՝ արասցես :

Գ Լ Ի Զ

1 Եւ արասցես խորան տանփեղկեան ,
 ի թեհեղոյ մանկոյ եւ ի կապուտակէ եւ
 ի ծիրանոյ եւ ի կարմրոյ կրկնելոյ . ⁹քե-
 րոր՝ գործ անկուածոյ՝ գործեցես զնոսա :
 2 Երկայնութիւն միոյ փեղկին ի քսան եւ
 յութ կանգնոյ , եւ լայնութիւն ի չորից
 կանգնոց փեղկի միոյ լինիցի . չափ՝ նոյն
 3 եղիցի ամենայն փեղկիցն : Հինգ փեղկ
 ընդ միմեանս կցեալ , եւ հինգ եւս այլ
 4 ընդ միմեանս խառնեալ : Եւ արասցես
 ճարմանդս կապուտակեայս առ եզերք
 միոյ փեղկին ի միտջէ կողմանէ ի խառ-
 նուածս . նոյնպէս արասցես եւ առ եզերք
 արտաքնոյ փեղկին , երկրորդի խառ-
 5 նուածոյն : Յիսուս ճարմանդ արասցես
 միում փեղկի , եւ յիսուն ճարմանդ ա-
 րասցես ի կողմանէ փեղկին ըստ երկրորդի
 խառնուածոյն . զէմ ընդ զէմ միմեանց
 իւրաքանչիւր խառնիցին ճարմանդքն :
 6 Եւ արասցես յիսուն օղս ոսկիա , եւ խառ-
 նեացես զփեղկսն ընդ միմեանս աղսիւքն .
 եւ եզիցի խորան մի :
 7 Եւ արասցես վկայնափեղկս մաղեղէնս
 նուարտան խորանին , մետասան փեղկ
 8 գործեացես զնոսա : Երկայնութիւն միոյ

¹ Եբբ. ծնօտս ոսկիա ² Յեբբ. Գ-Լ-Կ-Ե ³ Եբբ. զսկւուտեղան ⁴ Եբբ. գնոսա ⁵ Եբբ. սեղա- նոյն հաց երեսոց ⁶ Կ-Լ, կուածոյ

⁷ Եբբ. բարձցէ զճրագարանս իւր, և տայցէ լոյս ի ⁸ Եբբ. գուռնիս նորա և զբազմակալս նորա ⁹ Եբբ. քերորէիւք գործ ճարտարի

փեղկի՝ լինիցի յերեսուն կանգնոյ . եւ
 1 լայնութիւնն միոյ փեղկի ի չորից կանգնոց .
 չափ նոյն եղիցի մեաստանեցունց փեղ-
 9 կիցն . եւ խառնեցես ընդ միմեանս զհինգ
 փեղկան ի միասին , եւ զվից փեղկին ի միա-
 սին . եւ կրկնեցես զվիցերորդ փեղկին
 10 առաջոյ կողմանէ խորանին : եւ արաս-
 ցես ճարմանոց յիսուն առ եղերբ միոյ
 փեղկին ի մէջ խառնուածոցն . եւ յիսուն
 ճարմանոց արասցես առ եղերբ փեղկին
 11 երկրորդի խառնուածոցն : եւ արասցես
 օղս պղնձիս յիսուն , եւ խառնեցես զօղսն
 ընդ ճարմանոցն , եւ կցեսցես զփեղկին ,
 12 եւ եղիցին մի : եւ հիցես զաւելորդ փեղ-
 կիցն ի ներքոյ խորանին . կիսով փեղկին
 աւելորդաւ մնացելով ծածկեցես զա-
 պարտանս փեղկից խորանին յետոյ կող-
 13 մանէ՞ , Կանդնա՞՝ յայսմ կողմանէ , եւ
 կանգնաւ՝ յայնմ կողմանէ , յաւելորդէ
 երկայնութեան փեղկից խորանին եղիցի
 ծածկիչ զատարունս խորանին աստի ան-
 14 տի : եւ արասցես զվիժակս խորանին
 ի շիկակարմիր մորթոյ խոյոց , եւ ծած-
 կելիս՝ ի կապուտակ՝ մորթոյ ի վերուստ :
 15 եւ արասցես զսիւնակս խորանին յան-
 16 փոտ փայտից կանգնաւորս : ի տասն
 կանգնոց զերկայնութիւնն միոյ յսինակին
 աւանիցես , եւ ի միոջէ կանդնոց եւ ի կիսոյ
 զվժանձրութիւնն եւ՞ զլայնութիւնն միոյ
 17 յսինակին : եւ երկուս ՚ափուիչս միում
 յսինակին՝ զաղուցեալ ընդ միմեանս՞ .
 այնպէս արասցես ամենայն յսինակից
 18 խորանին : եւ յարասցես քսան սինակս
 19 խորանին ի հիւսիսոյ կողմանէ՞ : եւ քա-
 րասուն խարիսիս սրծաթիս արասցես
 11 քսանեցունց սեանցն՞ . երկու խարիսիք
 12 առ մի սին յերկոցունց կողմանց՞ , եւ
 երկու խարիսիք 13 առ մի սին յերկոցունց
 20 կողմանց խորանին՞ : եւ յերկրորդէ կող-
 մանէ խորանին ընդ 13 արաւ քսան սին՞ ,
 21 եւ քառասուն խարիսիք նոցա արծա-

թիք . երկու խարիսիք 14 առ մի սին
 22 յերկոցունց կողմանց՞ : եւ յետուստ խա-
 րանին 15 ի ծովակողմն կուսէ՞ արասցես
 23 վեց 16 սին : եւ երկուս 17 սինս արաս-
 ցես յանկիւնս խորանին ի թիկանց կող-
 24 մանէ : եւ եղիցին 18 ճասարակ ի ներ-
 քուստ , եւ ըստ նմին օրինակի լինիցին
 19 զոյգք խոյակաց նորա ի մի խառնուած .
 նոյնպէս արասցես երկոցունց անկեանցն
 25 կանգնաւորս՞ . եւ եղիցին ութ 20 սին .
 եւ խարիսիք նոցա արծաթիք՞ վեցա-
 սան խարիսիք . երկու խարիսիք 14 առ
 մի սին յերկոցունց կողմանց նորա , եւ
 26 երկու խարիսիք առ մեւս եւս սին՞ : եւ
 արասցես նիգս յանփուտ փայտից . հինգ
 նիգ առ 21 մի սին՞ ի միոջէ կողմանէ խա-
 27 րանին , եւ հինգ նիգ առ 21 մեւս եւս սին՞
 յերկրորդ կողմանէ խորանին . եւ հինգ նիգ
 առ 21 մի սին՞ ի թիկանց խորանին ընդ
 28 ծովակողմն . եւ նիգ մի ի մէջ 22 սեանցն՞
 29 թափանցանց ի միոջէ ի մեւս կողմն : եւ
 23 զսինանս պատեցես ոսկւով . եւ ա-
 րասցես օղս ոսկին՝ յորս աղուցանիցես
 զնիգսն . եւ պատեցես զնիգսն ոսկւով :
 30 եւ կանդնեցես զխորանն ըստ օրինա-
 կին որ ցուցաւ քեզ ի իւրին անդ :
 31 եւ արասցես վարադոյր ի կապուտակէ
 եւ ի ծիրանեոյ եւ ի կարմրոյ մանկոյ եւ
 ի բնկեղոյ նիւթկոյ . զործ 24 անկուածոյ
 32 զործեցես զնա քերութիւն : եւ զիցես զնա
 ի փերայ չորեցունց անփուտ եւ ոսկիա-
 սրատ սեանցն . եւ 25 խոյակք նոցա ոս-
 33 կիք , եւ խարիսիք նոցա արծաթիք : եւ
 ձղեացես զվարադոյրն 26 սինէ ի սինն՞ ,
 եւ տարցիս ի ներքս քան զվարադոյրն
 զտապանակ վկայութեանն . եւ անջրպե-
 տիցէ ձեզ վարադոյրն ի մէջ սրբութեանն ,
 34 եւ ի մէջ սրբութեան սրբութեանցն : եւ
 27 ծածկեացես վարապուրան զտապա-
 նակ՞ վկայութեանն ի սրբութիւն սրբու-
 35 թեանցն : եւ զիցես զսեղանն արտաքոյ
 վարապուրին , եւ զաշտանակն յանդիման

1 ԼԷՐ. աւելորդն փեղկից վրանին , կէս փեղկին՝
 աւելորդն , յետոյ կողմանէ խորանին կայցէ
 կախեալ 2 ԼԷՐ. վիժակ (ծածկոյթ) 3 ԼԷՐ.
 վիժակ ի թեհաշի 4 ԼԷՐ. զտախտակս 6 ԼԷՐ.
 տախտակին 6 ԼԷՐ. զփփուտ 7 ԼԷՐ. ձեռս ,
 այլն : աղոյցս 8 ԼԷՐ. համեմատս միմեանց
 9 ԼԷՐ. տախտակոց 10 ԼԷՐ. արասցես զտախ-
 տակս խորանին . քսան տախտակս ի հարաւոյ՝
 ի հարաւ կոյս 11 ԼԷՐ. ընդ քսաներումբ
 տախտակոցն 12 ԼԷՐ. ընդ միով տախտակաւ
 վրան երկուց աղուցից 13 ԼԷՐ. հիւսիսի քսան
 տախտակք

14 ԼԷՐ. ընդ միով տախտակաւ , եւ երկու խա-
 րիսիք ընդ միով տախտակաւ 15 Ս. յեւնէս ,
 յարեւմտեց 16 ԼԷՐ. տախտակ 17 ԼԷՐ. տախ-
 տակս 18 ԼԷՐ. կրկին , կա՛մ , կցեալք 19 ԼԷՐ.
 կցեալ ի վերուստ ի մի ճարմանոց . նոյնպէս
 եղիցի երկոցունց նոցա . յերկուսն անկեանն ե-
 ղիցին 20 ԼԷՐ. տախտակք 21 ԼԷՐ. տախ-
 տակն 22 ԼԷՐ. տախտակոցն 23 ԼԷՐ. զտախ-
 տակն 24 ԼԷՐ. զործ ճարաարի զործեցի
 քերութիւք 25 Կա՛մ , ճարմանոցք 26 ԼԷՐ. ի
 ներքոյ ճարմանոցիցն 27 ԼԷՐ. զիցես զբաւու-
 թիւնն ի վերայ տապանակի

սեղանոյն՝ ի կողմանէ խորանին ընդ հա-
րաւ. եւ զսեղանն զիցես ի կողմանէ՝ ¹խո-
րանին ընդ հրւսիսի :

- 36 Եւ արասցես սրահակ գրան խորանին
ի կայուսակէ եւ ի ծիրանուոյ եւ ի կար-
մրոյ մանկւոյ եւ ի բեհեզոյ նիւթկոյ, գործ
- 37 նկարակերպ : Եւ արասցես վարագուրին
հինգ սիւնակ յանփուտ փայտից, եւ ²օձցես
զնոսս սուկուով, եւ ³խոյակք նոցա սսիւք.
եւ ձուլեսցես նոցա հինգ խարխիս պղնձի :

Գ Լ . Ի Է

- 1 Եւ արասցես սեղան յանփուտ փայտից, և
ի հինգ կանգնոյ զերկայնութիւնս եւ ի
հինգ կանգնոյ զլայնութիւնս . չորեքկու-
սի լինիցի սեղանն . եւ յերկոյ կանգնոց
- 2 զբարձրութիւնս նորա : Եւ արասցես զեղ-
ջևերս նորա ի վերայ չորեքունց անկեանց
իւրոց, զի անպատին ³նարեալ իցեն եղ-
- 3 ջևերքն . եւ պատեսցես զնա պղնձով : Եւ
արասցես ⁴սրակ սեղանոյն, եւ զնուար-
տանն՝ նորա, եւ զտաշտան եւ զմաս-
հանսն եւ զկրակարանսն, եւ զամենայն
- 4 սպասն արասցես սղնձի : Եւ արասցես
նմա գահաւորակ վանդակակերպ պղնձի .
եւ արասցես զտահաւորակին չորս օղա-
մանեակս պղնձիս ի չորեքունց կողմանէ :
- 5 Եւ զիցես ⁶զնոսս ընդ գահաւորակաւ՝
սեղանոյն ի ներքոյ . եւ եղիցի գահաւո-
- 6 րակն մինչեւ ի մէջ սեղանոյն : Եւ արաս-
ցես լծակս սեղանոյն՝ լծակս յանփուտ
փայտից . եւ պատեսցես զնոսս պղնձով .
- 7 եւ սրկցես զլծակն ընդ օղան, եւ եղի-
ցին լծակքն յերկոցունց կողմանց սեղա-
- 8 նոյն՝ առ ի բաւնալ զնա : Խոր ատիտա-
կամածս արասցես զնա . բոս օրինակին
որպէս ցաւցաւ քեզ ի լերին անդ, այն-
պէս արասցես զնա :
- 9 Եւ արասցես ⁷սրահ խորանին . ի կողմ
հարաւոյ գատագատս ⁸սրահին ի բեհեզոյ
մանկուոյ, հարեւր կանգուն յերկայնու-
- 10 թիւն միւր կողմանն, Եւ սիւնք նորա
քսան, եւ խարխիսք նոցա պղնձիք քսան,
եւ օլք նոցա եւ ⁹խոյակք նոցա արծա-
- 11 թիւք : Եղնալէս եւ ի կողմանն որ ընդ հիւ-
սիսի՝ առադաստիս հարեւր կանգուն յեր-
կայնութիւնս . եւ սիւնք նոցա պղնձիք :

- քսան, եւ խարխիսք նոցա պղնձիք քսան,
եւ ¹⁰խոյոզք նոցա եւ խարխիսք սեանցն,
- 12 եւ խարխիսք պատեալ արծաթով : Եւ
ի լայնութիւնս ⁸սրահին ընդ ծալակողմն
առադաստք ի յիսուն կանգնոյ, սիւնք
նոցա տանս եւ խարխիսք նոցա տանս :
- 13 Եւ լայնութիւնս ¹¹առաջին սրահին՝ որ ընդ
արեւելս՝ ¹առադաստք ի յիսուն կանգնոյ .
¹սիւնք նոցա տանս եւ խարխիսք նոցա
14 տանս՝ Եւ ի հնդետասան կանգնոյ բարձ-
րութիւնս առադաստիցն ի միօջէ կողմա-
նէ . սիւնք նոցա երեք եւ խարխիսք նոցա
15 երեք : Եւ յերկրորդում կողմանն՝ հնդե-
տասան կանգուն առադաստիցն ի բարձ-
րութիւնս սիւնք նոցա երեք եւ խարխիսք
16 նոցա երեք : Եւ զրանս ⁸սրահին վարագոյր՝
քսան կանգուն ի բարձրութիւնս, ի կա-
պուսակէ եւ ի ծիրանուոյ եւ ի կարմրոյ
մանկուոյ եւ ի բեհեզոյ նիւթկոյ, նկա-
րէն յապնագործաց . եւ սիւնք նոցա չորք
17 եւ խարխիսք նոցա չորք : Ամենայն սիւնք
⁸սրահին չորքջանակի՝ ¹²արծաթապատք,
եւ խոյակք՝ նոցա արծաթիք, եւ խո-
18 թիսիք նոցա պղնձիք : Եւ երկայնութիւնս
¹³սրահին հարեւր առ հարեւր, եւ լայ-
նութիւնս յիսուն առ յիսուն, եւ բարձրու-
թիւնս ¹⁴հնդետասան կանգուն, ի բեհեզոյ
մանկուոյ . եւ խարխիսք նոցա պղնձիք :
- 19 Եւ ամենայն կահ խորանին ¹⁵եւ ամե-
նայն գործի նորա՝ եւ ամենայն ցիցք
⁸սրահին՝ պղնձիք :
- 20 Եւ զու պատուիրեա որպէոցն Բարա-
յելի, եւ առցնն քեզ ձէթ ի ձիթենեաց
պարզ, ¹⁶սուրբ, խակակով,՝ ի լոյս . զի
21 եղիցի ճրագ հանապարզ : Ի խորանին
վկայս թեան՝ արտաքոյ վարագուրի ուլա-
սին, լուցանիցէ զնա Ահարոն եւ որդիք
իւր յերկրեւոյ մինչեւ ցառաւօտ առաջի
Տեաւն . օրէն յաւիտենական յազգս ձեր
առ ի յորպէոցն Բարայելի :

Գ Լ . Ի Ը

- 1 Եւ գու մատուցես առ քեզ զԱհարոն
զեղբայր քո, եւ զորդիս նորա ընդ նմա՝
յորպէոցն Բարայելի, քահանայանալ ինձ .
զԱհարոն եւ զԵարազ եւ զԱրիւղ եւ
զԵղիալաար եւ զԻթամար զորդիս Ահա-

- զԱհարոն, եւ զօսիք նոցա արծաթիք

¹ ՅԷՐ. ՎԻՐԻԷ ² ԵՐ. պատեսցես ³ ԵՐ. ճարմանդք ⁴ ԵՐ. ի նմանէ ⁵ ԵՐ. գահովս մտիւրջ նորա եւ գրահս ⁶ ԵՐ. զնա ընդ ծնօտաւ ⁷ ԵՐ. գուլիթ ⁸ ԵՐ. գաւլիթ ⁹ ԵՐ. գօտիք

¹⁰ ԵՐ. օլք սեանցն եւ գօտիք նոցա արծաթիք ¹¹ ԵՐ. գաւլիթն առաջակողմն ¹² ԵՐ. գօտ եօր արծաթի կօք, եւ օլք ¹³ ԵՐ. գաւլիթն հարեւր կանգուն ¹⁴ ԵՐ. հինգ ¹⁵ ԵՐ. առ ամենայն սպաս նորա, եւ ամենայն ցեցք նորա ¹⁶ ԵՐ. ծեծեալ

2 րոնի : Եւ արասցես ¹պատմութեան սուրբ Ահարոնի եղբոր քում ի պատիւ եւ ի վաստ :

3 Եւ զու խօսեսցես ընդ ամենայն իմաստունս մտօք , զորս լլուցից նոզուլ ի մաստութեան , եւ արասցես պատմութեան ²սուրբ Ահարոնի ի սրբութիւնս , սրովք քան ⁴հանալանայցէ ինձ : Եւ այս ³օրինակ պատմութեանսցին՝ զոր աճնիցեն . ⁴զպճնաւորն եւ զվախս զուսովք եւ զլամնօք , եւ զպատմութեանն բննիզեայ՝ եւ խոյր եւ կամար . եւ արասցեն պատմութեան սուրբ Ահարոնի եղբոր քում եւ արդուց նորա՝ քանալանայ ինձ :

5 Եւ առցեն նորա սկիւ եւ կապուտակ եւ ծիրանի եւ կարմիր մանեալ եւ բննիզ :

6 Եւ արասցեն զվախանս յոսիւոյ ²սրբոյ եւ ի կապուտակէ եւ ի ծիրանուոյ եւ ի կարմրոյ մանիւոյ եւ ի բննիզոյ նիւթելոյ , զործ ⁷նստայնի նկարակերպ՝ : Երկու ⁶վախաք ընդ միմեանս խաճնեալք , եւ եղիցին ի վերայ երկուցեց կողմանց նորա հաս :

8 Խոտեակք : Եւ ⁷զործ վախախն օր իցէ ի վերայ նորա , ըստ նմին օրինակի զործ անդտին ի նմանէ լինիցի , յոսիւոյ ²սրբոյ եւ ի կապուտակէ եւ ի ծիրանուոյ եւ ի կարմրոյ մանիւոյ եւ ի բննիզոյ նիւթելոյ :

9 Եւ առցես երկուս ականս զբմբուխս , եւ զբնոցես ի նոսա զանուսնս որդուցն :

10 Իսրայելի : Զվից անուն նոցա ի միւռմ ականս , եւ զայն եւս վից յերկորորում ¹¹ականն , ըստ ⁸ազգս իբրեանց . Գործ ճարտարութեան ակնագործաց , քանդակ կնքոյ քանդակեսցես զերկուսին ականան՝ ըստ անուանց օրդուցն Իսրայելի . ³տալաւորեալս եւ քանդակեալս սսկուլ՝՝ արաս :

12 ցես զնստս : Եւ զբնոցս զերկուս ականանս ի վերայ ուսոց վախանին , զի լինիցին աւկանքն յիշատակ օրդուցն Իսրայելի . եւ բանալայցէ Ահարոն զանուանս որդուցն Իսրայելի առաջի Տեսուն ի վերայ երկուց ¹³ուսոց իւրոց ի յիշատակ վասն նոցա : Եւ ¹⁴արասցես ¹⁰վանանակս յոսիւոյ ²սրբոյ : Եւ արասցես երկուս վերջս յոսիւոյ սրբոյ , մանուածոյս ծաղկեալս՝ զործ հիւսկէն , եւ զբնոցս զվերջսն մանուածոյս ի վերայ

¹¹երկուցուն վանանակայն սա վասաւկօքն նոցա առաջոյ կողմանէ՝ :

15 Եւ արասցես զտախտակն զատաստանաց զործ ¹²նկարակերպ . ըստ ձեւոյ՝ վախախն արասցես զնա , յոսիւոյ եւ ի կապուտակէ եւ ի ծիրանուոյ եւ ի կարմրոյ ¹⁶մանիւոյ եւ ի բննիզոյ ¹³նիւթելոյ : Եւ արասցես զնա չորեքանկիւնն՝ , թլուս յերկայնութիւնս եւ թլուս ի լայնութիւնս : Եւ ընդերուցցես ի նմա ընդերուզածս , ըստ չորեքկարգեան ականց . կարգ ականցն , առաջին՝ զըմբուխս եւ սարգիմն եւ տպաւ ¹⁸զիմն , կարգ մի . Եւ կարդն երկորորդ՝ ¹⁹կարկեճան եւ չափիղա եւ յասպիս . Եւ կարգն երրորդ՝ զոճաղմ եւ ականս եւ ուսուտակ . Եւ կարդն չորրորդ՝ յակինթ եւ բիւրեղ եւ եղունգն , ¹⁴ընդերուզեալ , յոսկի կապեալ յերաքանչիւր կարգս կացնն՝ : Եւ եղիցին ականքն յանուանց օրդուցն Իսրայելի երկուսանս , ըստ անուանց նոցա գրեալք քանդակաւ իւրաքանչիւր ըստ անուանս իւրում լիցին , ըստ ²²ազգայն երկուսանից : Եւ արասցես ¹⁵տախտակ մի հիւսկէն վերջիւք , զործ ²³չղթայագործ՝ յոսիւոյ սրբոյ . Եւ արասցես ի վերայ տախտակին երկուս օղս սսկիս , եւ զիցես զերկուս օղսն սսկիս ի ²⁴վերայ երկուց ծայրից տախտակին : Եւ զիցես զերկուս ¹⁶չղթայագործան սսկիս ի վերայ երկուցուն օղցն սա ծայրիւք ²⁵տախտակին . Եւ զերկուս ծայրս երկուց ¹⁷չղթայագործիցն տացես ի վերայ երկուցուց ¹⁸մաճ . եւ զիցես ի վերայ թիկանց ²⁶վախախն ի ճակատս երեսաց նորա : Եւ արասցես երկուս օղս սսկիս , եւ տացես զնստս ի վերայ երկուց ծայրից տախտակին , առ եզերքն՝ օր իցէ հանդէպ վախախն ի ներքոյ կողմանէ : Եւ արասցես երկուս օղս սսկիս , եւ տացես զնստս ի վերայ երկուց ուսոց վախախն ի ներքոյ կողմանէ՝ յանկիման ¹⁹միմեանց միարան . եւ զաղիս նորա ի վերայ մինքննայից՝ ²⁸վախախն : Եւ պինդ ունիցին զտախտակն յօղոց նորա մինչեւ ցօղս վախախն , ի նիւթոյ կապուտակէ . զի իցէ ի վերայ

¹⁰Պատմութեան, սուրբ Եղեմ եւ Բաղդասարէ, Եղեմ-իւս ազանելիս (սմ զգեստ սու հասարակ) ²Յեբբ. Գլ-իւս ³Եբբ. Են ազանելիքն ⁴Եբբ. տախտակ (կրճանոց) եւ վախս (եփուտ), եւ պարեգօտ եւ շապիկ նկարէն ⁵Եբբ. ճարտարի ⁶Եբբ. վաստակք (ուսանոց) ⁷Եբբ. ժապուէն ⁸Եբբ. ծնունդս ⁹Եբբ. ընդերուզեալս ի խորշս սսկիս ¹⁰Եբբ. խորշս

¹¹Եբբ. խորշիցն ¹²Եբբ. ճարտարի . ըստ գործոց ¹³Եբբ. նիւթելոց արասցես զնա : (16) ¹⁴Եբբ. ընդերուզեալք ի խորշս սսկիս ¹⁵Եբբ. տախտակին չղթայս ողորեալս , զործ հիւսկէն ¹⁶Եբբ. հիւստածան ¹⁷Եբբ. հիւստածոցն ¹⁸Եբբ. խորշիցն ¹⁹Եբբ. խոտեւածոց նորա ի վերուս ժապուէնի

1 մենքնայից վախասին , եւ մի՛ զերծա-
 29 նիցի տախտակն ի վախասէ անտի : Եւ առցէ Ահարոն զանուն որդւոցն Իսրայելի ի վերայ տախտակի դատաստանին ի լանջս իւր , ի մտանել իւրում ի սրբութիւնն ի յիշատակ հանապարդ առաջի 2 Աստու-
 30 ծոյ : 3 Եւ զիցես ի վերայ տախտակի գատաստանին զվերջն չղթայագործս , յերկոցունց կողմանց տախտակին զիցես . եւ զերկուս վաճանակն զիցես ի վերայ երկուց ուսոց վախասին յերեսաց կողմանէ ի ներքուստ : Եւ զիցես ի վերայ տախտակի դատաստանին 4 զՅանդիմանութիւն եւ զճշմարտութիւն . եւ եղիցի ի վերայ լանջացն Ահարոնի յորժամ մասնիցէ ի 3 սրբութիւնն առաջի Տեառն . եւ տարցի Ահարոն զգատաստանս որդւոցն Իսրայելի ի վերայ լանջաց իւրոց առաջի Տեառն հանապաղ :
 31 Եւ արասցես 5 վառակս պճղնաւորս :
 32 համակ կապուտակ : Եւ 6 զօճիւն գրասրահնաւ արարեալ , բոլորակ ձեւեցես չուրջանակի՝ գործ անկուածոյ , եւ զխառնուածան անկեալ անդատին ի նմանէ . զի
 33 մի՛ արատիցի՛ : Եւ արասցես 7 առ ստորուտով վառակացն ի ներքոյ կողմանէ՛ իբրեւ նունաձեւս ծաղկեալս՛ , ի կայուտակէ եւ ի ծիրանուոյ եւ ի կարմրոյ մանելոյ 3 եւ ի բնեկոյ նիւթեկոյ՛ , առ ստորուտով 8 վառակացն չուրջանակի , եւ տեսիլ նորա նունաձեւ . եւ զանգակս ոսկիս
 34 ի մէջ նոցա չուրջանակի : Զանգակ ոսկի եւ 9 նունաձեւ՝ ծաղկեալ առ ստորով վտա-
 35 ւակացն՛ չուրջանակի : Եւ եղիցի ի վերայ Ահարոնի , յորժամ պաշտիցէ , հնչիւն բարբառոյ ի մտանել իւրում ի սրբութիւնն առաջի Տեառն եւ յիւանել նորա , զի մի՛ մեռանիցի :
 36 Եւ արասցես թիթեղն յոսկւոյ սրբոյ , եւ քանդակեացես ի նմա քանդակ կնքոյ՛ :
 37 ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՏԵԱՌՆ : Եւ զիցես զնա ի վերայ
 38 իայ 10 կապուտակին մանելոյ՛ : Եւ եղիցի

11 իուրին յերեսաց կողմանէ՛ ի վերայ ձակատուն Ահարոնի , եւ բարձցէ Ահարոն զմեզս նուիրայն , որչափ ինչ նուիրեցին որդիքն Իսրայելի , ըստ ամենայն սրոց սրբութեանցն իւրեանց . եւ եղիցի ի վերայ ձակատուն Ահարոնի հանապաղ յնդունելութիւն նոցա առաջի Տեառն :
 39 Եւ 12 զպճղնաւոր պատմուճանն՛ ի բնեկոյ , եւ սրասցես 13 ապարօշ բնեկեզէն , եւ կամար՝ գործ նկարակերպ : Եւ որդւոցն Ահարոնի արասցես 14 պատմուճանս եւ կամարս եւ խոյրս՛ , ի պատիւ
 41 եւ ի փառս : Եւ զգեցուցես զայն Ահարոնի եղբօր քում , եւ որդւոց նորա ընդ նմա , եւ օճցես զնոսա , եւ 15 լցցես զձեռս՛ նոցա , եւ սրբեցես զնոսա զի քանա-
 12 նայասցին ինձ : Եւ արասցես նոցա անդրավարտիս կտաւիս , ծածկել զառականս մարմնոյ իւրեանց , միջովք չափ եւ բար-
 43 ձիւք չափ : Եւ ունիցի զայն Ահարոն եւ որդիք նորա , յորժամ մասնիցեն ի խորանն վիպութեան , կամ յորժամ մերձենայցեն ի սեղանն սրբութեան պաշտել , եւ մի՛ անիցեն ի վերայ իւրեանց մեզս , զի մի՛ մեռանիցին . օրէն յաւիտեանական նմա եւ զաւակի իւրում յետ նորա :

Գ Լ Ի Թ

1 Եւ այս ինչ է զոր անիցես նոցա , 16 եւ սրբեցես՛ զնոսա քանանայանալ նոցա ինձ . առցես զուարակ մի յանուոյ , եւ խոյս
 2 երկուս անարատս , Եւ պանս բազարջս , եւ չօթս բազարջս զանդեալ իւզով , եւ քարարս բազարջս օժեալ իւզով . նաչի՛ն զորնոյ՛ 17 զանդեալ իւզով արասցես զայն՛ :
 3 Եւ զիցես ի վերայ խանի միոյ . եւ մասուտսն զայն խանիւն , եւ զղուարակն
 4 եւ զերկուս խոյսն : Եւ զԱհարոն եւ զորդիս նորա մատուցես ի զուան խորանին վիպութեան , եւ լուացես զնոսա ջրով :
 5 Եւ տեսեալ զպատմուճանն՛ զգեցուցես Ահարոնի 18 եղբօր քում , եւ զպարեգօտս պճղնաւորս ի վերայ ներքնակացն՛ , եւ զվականս եւ զտախտակն , եւ պնդեացես

1) ԲԲ. Ժապաւենի 2) ԲԲ. Տեառն 3) ԲԲ. պո-
 4) ԲԲ. զՈւրիմ՝ եւ զՅուրիմ՝ . այնքան զոյսն եւ զկատարելութիւնն 5) ԲԲ. զպարեգօտն վախասին 6) ԲԲ. եղիցի բերան զիւրոյ նորա ի միջոցն նորա . չըթ ունիք եղիցին բերանայ նորա չուրջանակի , գործ անկուածոյ իրբեզբերուն զբաժի եղիցին նմա , զի մի՛ պատասուտսն 7) ԲԲ. ի քղանցս նորա նունաձեւս 8) ԲԲ. քղանցիցն չուրջանակի 9) ԲԲ. նունաձեւ , զանգակ ոսկի եւ նունաձեւ ի վերայ քղանցից պարեգօտին 10) ԲԲ. Ժապաւենի կապուտակին

11) ԲԲ. ի վերայ իուրին . յերեսաց կողմանէ իուրին եղիցի (38) Եւ եղիցի 12) ԲԲ. անկցես զչապիկն 13) ԲԲ. խոյր 14) ԲԲ. շապիկս , եւ արասցես նոցա կամարս , եւ ապարօշս արասցես նոցա 15) Նուր զձեռս՛ շաւախի սոր սրպեւ եւ այւլ , նախել ի Ժահարոյս թիւն 16) ԲԲ. սրբել 17) ԲԲ. արասցես զնոսա 18) ԲԲ. զչապիկն եւ զպարեգօտ վախասին

6 գտախտատկն ՚ընդ վահանն՝: Եւ զիցես զխոյնն ի վերայ զխոյ նորա, եւ զիցես
7 զթիթիեզնն սուրբ ի վերայ խուրինն: Եւ
8 առցես յիւզոյ անտի օծման, եւ արկցես
9 ի զուռն նորա եւ օծցես զնա: Եւ զոր-
10 զիս նորա մատուցես, եւ զգեցուցես
11 նոցա ՚պատմուծանս: Եւ ամցես նոցա
12 կամարս, Ահարոնի եւ որդւոց նորա, եւ
13 ամցես նոցա սպարօշս: Եւ եղիցի նոցա
14 ՚այն ինձ ի քահանայութիւնն՝ յաւիտե-
15 նական, եւ ՚կատարեսցես զձեռս Ահա-
16 րոնի եւ զձեռս որդւոց նորա:
17 Եւ մատուցես զգուարակն առ զբանն
18 խորանին վկայութեան, եւ զիցեն Ահա-
19 րոն եւ որդիք նորա զձեռս իւրեանց ի վե-
20 րայ զխոյ զուարակին՝ առաջի Տեառն՝ առ
21 զբանն խորանին վկայութեան: Եւ սպանե-
22 ցես զգուարակն առաջի Տեառն առ զբանն
23 խորանին վկայութեան: Եւ առցես յա-
24 րենէ զուարակին, եւ զիցես ի վերայ եղ-
25 ջերաց սեզանոյն մատամբ քով: Եւ զայլն
26 ամենայն արխն ցանեսցես առ յատակաւ
27 սեղանոյն: Եւ առցես զամենայն ճարպ
28 թագանիթոյ քաղրթին եւ զլիբրոարոյթին եւ
29 զերկուս երկամուռնն ճարպոյթին, զիցես
30 ի վերայ սեզանոյն: Եւ զմիս զուարակին
31 եւ զմորթ նորա եւ զապաւանն այրե-
32 ցես արտաքոյ բանակին: զի այն խկ է
33 վանն մեղաց:
34 Եւ զխոյն զմի՝ առցես, եւ զիցեն Ահա-
35 րոն եւ որդիք նորա զձեռս իւրեանց ի վե-
36 րայ զխոյ խոյնն: Եւ զեւեցես զխոյնն եւ
37 առեալ զարխն նորա ՚հեզցես շուրջ գե-
38 զանովն: Եւ զխոյն յօշեսցես անգամ ան-
39 գամ, եւ յուսացես զփորոտին եւ զոսսն ու-
40 րա ջրով, եւ զիցես ի վերայ յօշուածոյն՝
41 հանգիւրձ զխոյնն նորա: Եւ հանցես բո-
42 վանդակ զխոյնն ի վերայ սեզանոյն յոջա-
43 կէջ Տեառն ի հոռ անուշից, զոր Տեառն է:
44 Եւ առցես զխոյնն զերկորդ, եւ զիցեն
45 Ահարոն եւ որդիք նորա զձեռս իւրեանց
46 ի վերայ զխոյնն խոյնն: Եւ սպանցես զխոյնն,
47 եւ առցես յարենէ նորա, եւ զիցես ի վե-
48 րայ բլթակի աջոյ ունկանն Ահարոնի, եւ
49 ի վերայ բլթակի աջոյ ունկանն որդւոց
50 նորա, եւ ՚ի վերայ ծայրից ձեռին նորա
51 աջոյ, եւ ՚ի վերայ ծայրից աջոյ ռախնն նո-
52 րա, եւ ՚ի վերայ աջուց լլթակաց սկսուն-

ջաց որդւոց նորա, եւ՝ ի վերայ ծայրից
աջոյ ձեռաց նոցա, եւ ՚ի վերայ ծայրից
աջոյ ռախնն նոցա: Եւ ՚հեզցես զարխնն
21 շուրջ գեզանովն: Եւ առցես յարենէն
որ ի վերայ սեզանոյն իցէ, եւ յիւզոյ օծու-
թեանն, եւ ցանեսցես ի վերայ Ահարոնի
եւ ՚ի վերայ պատմուծանի նորա, եւ ՚ի
վերայ որդւոց նորա եւ ՚ի վերայ սպա-
մուծանաց որդւոց նորա ընդ նմա: Եւ
սրբեսցի ինքն եւ պատմուծան իւր, եւ
որդիք նորա եւ պատմուծանք որդւոց
նորա ընդ նմա: Եւ զարխնն խոյնն ցա-
22 նեսցես շուրջ գեզանովն: Եւ առցես ի
խոյնն անտի զճարսն եւ զգմակն եւ զճարպ
թագանիթոյ քաղրթին, եւ զլիբրոարոյթին
եւ զերկուս երկամուռնն ճարպոյթին, եւ
զերինն աջոյ: զի այն է ՚կատարումն:
23 Եւ սպան մի եւ շօթ մի իւզով զանգեալ,
եւ քաքար մի ի խանէ անտի բազարջոցն
24 եպիւրոց առաջի Տեառն, եւ զիցես զայն
ամենայն ի վերայ ձեռացն Ահարոնի: Եւ ՚ի
վերայ ձեռաց որդւոց նորա, եւ ՚նուր-
25 րեսցես զայն նուէր՝ առաջի Տեառն: Եւ
առցես ի ձեռաց նոցա եւ ՚հանցես ի սե-
զանն՝ ողջակիցաց ի հոռ անուշից առաջի
26 Տեառն: զի ՚պատու Տեառն է: Եւ առ-
ցես զերբուծն ի խոյնն անտի ՚կատար-
ման՝ որ է Ահարոնի, եւ ՚նուրբացես
զայն նուէր՝ առաջի Տեառն: Եւ եղիցի
27 քեզ ի մասն: Եւ սրբեսցես զերբուծն ՚ի
նուէր, եւ զերբի նուրբինն որ նուրբիցի,
եւ որ ինչ հանիցի ի խոյնն կատարման
28 Ահարոնի եւ յորդւոցն՝ նորա: Եւ եղիցի
Ահարոնի եւ որդւոց նորա օրէն յաւի-
տանականն առ ի յորդւոցն Իսրայելի: զի
այն է ՚նոցա հաս, եւ եղիցի նուէր յորդ-
ւոցն Իսրայելի ի զենկաց փրկութեանց
իւրեանց, նուէր՝ նոցա Տեառն:
29 Եւ պատմուծանն սրբութեանն որ է Ա-
հարոնի, եղիցի որդւոց նորա յետ նորա,
օծանել զնոսս նոքօք, եւ ՚կատարել նու-
30 քօք զձեռս նոցա: Զեւթն օր զգեհուցու
զայն քահանայն որ փոխանակ նորա կայ-

11 ԲԲ. ժապաւախն վակախն 2 ԲԲ. շապիկս
13 ԲԲ. քահանայութիւնն օրէն 4 ԲԲ. լցցես,
ԹԵ՝ ԿԸ. ԻԸ. 41: 8 ԲԲ. ԳԻ. ԳԻ. ԳԻ. ԳԻ.
այրեսցես 7 ԲԲ. սրբակցես

8 ԲԲ. բուրթի 9 ԲԲ. խոյնն, յարխն՝ նու-
րման 10 ԲԲ. երբեսցես զոսս երբուծն
11 ԲԲ. այրեսցես ի վերայ սեզանոյն 12 ԲԲ. պա-
տարագ 13 ԲԲ. լրման, ԿԸ. ԿԸ.՝ նուրբման
14 ԲԲ. երբեսցես զայն երբուծն 15 ԲԲ. երբ-
ման, եւ զերին վերացման, որ երբեսցէ եւ որ
վերացեալ իցէ, ի խոյնն անտի նուրբման որ վանն
Ահարոնի եւ որ վանն որդւոց 16 ԲԲ. վերա-
ցումն, եւ վերացումն իցէ յորդւոցն Իսրայելի
ի զօհից խաղաղութեանն իւրեանց, վերացումն
17 ԲԲ. լուռ, ԹԵ՝ ԿԸ. ԻԸ. 41:

ցէ յորգւոց իւրոց , որ մտանիցէ ի խո-
 րանն վկայութեան պաշտել ի սրբու-
 31 թիւնսն : Եւ զխոյն ¹կատարման առցես ,
 եւ եփեսցես զմիս նորա ի սրբում տեղ-
 32 ւոջ . Եւ կերիցեն Ահարոն եւ որդիք նո-
 րա զմիս խոյնն , եւ զսաման որ ի խանի
 անդ՝ առ զբան խորանին վկայութեանն :
 33 Եւ կերիցեն զնոսա , որովք սրբեցանն ի
 կատարել զձեռս նոցա եւ սրբել զնոսա ,
 օտարագլի ոք մի կերիցէ ի նոցանէ , զի
 34 սրբութիւնք են : Ապա թէ մնացէ ի մտոյ
 զոհին կատարման եւ ի հացէ անտի յայդ ,
 այրեսցես զնշխարն հրով , եւ մի կերի-
 ցի , զի սրբութիւն ²Տեառն է :
 35 Եւ արսացես Ահարոնի եւ որդւոց նորա
 այսպէս , ըստ ամենայնի զոր միանգամ
 պատուիրիցի քեզ , զեւթն որ կատարես :
 36 Կես զձեռսնոցա : Եւ ³զգլուարակն զվամն՝
 մեզաց՝ արսացես յաւուրն ⁴սրբութեանն .
 եւ մաքրեսցես զսեղանն ի ⁵սրբել քեզ ի
 վերայ՝ նորա , եւ օծցես զնա առ ի սրբե-
 37 լոյ զնա : Զեւթն որ ⁶մաքրեսցես զսե-
 զանն եւ սրբեսցես զնա . եւ եղիցի սե-
 զանն սուրբ սրբոյն . ամենայն որ մեր-
 ձնացի ի սեղանի՝ սրբեսցի :
 38 Եւ այս ինչ իցէ զոր անիցես ի վերայ
 սեղանոյն . երկուս զատինս տարեւորս
²անարատս՝ առ օր ի վերայ սեղանոյն
 յաճախութեամբ . ²զի պտուղ յաճախու-
 39 թեան է : Չմի զատնն անիցես ընդ առա-
 ւօսս , եւ զերկրորդ զատնն անիցես ընդ
 40 երեկոյս : Եւ տասանորդ նաչնոյ մղեալ
 իւղով թրմեալ , եւ զչորրորդ գորակի , եւ
 նուէր ըստ չորրորդ գորակի գինւոյ առ
 41 մի գանն : Եւ զգանն երկրորդ արտա-
 ցես ընդ երեկոյս՝ ըստ ասուօտին զո-
 հին , եւ ըստ նորին նուիրին անիցես նմա
 42 ի հոտ անուշից ⁷պտուղ Տեառն : Զո՛ն յա-
 ճախութեան յազդս ձեր , առ զբան խո-
 րանին վկայութեան ասոցի Տեառն , ⁸ո-
 րովք ծանուցայց քեզ անդ խօսել ընդ քեզ :
 43 Եւ ⁹ժամանակեցիցի անդ որդւոցն Իսրա-
 44 յելի : Եւ ¹⁰սրբեցայց փառօթ իմովք : Եւ
 սրբեցից զիսրան վկայութեանն եւ զսե-
 զանն , եւ զԱհարոն եւ զորդիս նորա սրբե-
 45 ցից ինձ ի քահանայութիւն : Եւ ¹¹անուա-
 նեցայց յորդին Իսրայելի , եւ եղէց նոցա

46 Աստուած . Եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր
 Աստուած նոցա , որ հանի զնոսա յերկ-
 րէն Եզրիսայսցւոց , ¹²անուանել նոցա եւ
 լինել նոցա Տէր Աստուած” :

ԳԼ . Լ

1 Եւ արսացես սեղան ինկակալ ինկոց
 2 յանիւուս փայտից . Եւ արսացես զնա
 կանգնու յերկայնութիւն եւ կանգնու ի
 յայնութիւն , չորեքկուսի լինիցի , եւ յեր-
 կուց կանգնոց բարձրութիւն նորա . եւ
 եղջերք իւր անդտալին ի նմանէ լինի-
 3 ցին : Եւ պատեսցես զնա ոսկւով սրբով ,
¹³զվանդակն նորա եւ զկողմանս շուր-
 ջանակի եւ զեղջերս նորա . եւ արսացես
 նմա սյակ ոսկի չրջանակաւ շուրջանա-
 4 կի : Եւ երկուս օգս ոսկիս ²սուրբս ա-
 րսացես ընդ չրջանակաւ սյակի նորա
 յերկողունց կողմանց . եւ արսացես յեր-
 կոսին անկիւնս նորա , եւ եղիցին լծակք
 5 օղալամբացն բառնալ զնա նոքօք : Եւ
 արսացես զլծակն յանիւուս փայտից ,
 6 եւ պատեսցես զնոսա ոսկւով . Եւ զիցես
 զնա յանդիման վարագուրին , որ իցէ ա-
 ռաջի տապանակին վկայութեան , ընդ-
 դէմ ¹⁴վկայութեանն որ իցէ առ վկայու-
 թեամբն , որովք՝ երեւեցայց քեզ անդ :
 7 Եւ արկցէ ի վերայ նորա Ահարոն ¹⁵խուճկ
 հանդերձեալ՝ ազացեալ մանր՝ ընդ առա-
 ւօսս առաւօսս , յորժամ զճրագսն հան-
 դերձիցէ , ծխեսցէ խուճկ ²ի վերայ նորա” :
 8 Եւ յորժամ լուցանիցէ Ահարոն զճրագսն
 երեկորին , ծխեսցէ ²ի վերայ նորա՝
 խուճկ յաճախութեան հանուպազորդ ա-
 9 տաջի Տեառն յազդս ¹⁶Իւրեանց . Եւ ոչ
 հանիցէք ի վերայ նորա խուճկ օտար , եւ
¹⁷պտուղս եւ զոհս” , եւ նուէրս մի նուիր-
 10 րիցէք ի վերայ նորա : Եւ քաւեսցէ Ահա-
 րոն ի վերայ եղջերաց նորա միանգամ ի
 տարւոջ . յարնէ՛ս առ ի վասն մեզացն
²սրբութեան եւ” քաւութեան միանգամ
 ի տարւոջ ¹⁸սրբեսցէ զնա յազդս ¹⁹նոցա .
 զի սրբութիւնս սրբութեանց Տեառն է :
 11 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 12 Եթէ՛ ունիցիս զճամար որդւոցն Իսրայելի
 ի հանդիսի Իւրեանց , տացն իւրաքան-
 չիւր փրկանս ընդ անձին իւրոյ Տեառն

1) Եբր. լրմանն պիտի՝ նուիրմանն 2) Եբր. պոլտե
 3) Եբր. զուարակ վասն 4) Եբր. վասն քաւութեանն
 5) Եբր. քաւել քեզ վասն 6) Եբր. քաւեսցես 7) Եբր.
 պատարագ 8) Եբր. ուր 9) Եբր. հանդիպեցայց
 10) Եբր. սրբեսցի իսրանն 11) Եբր. բնակեցայց

12) Եբր. բնակել ի նոսա. ես եմ Տէր Աստուած
 նոցա 13) Եբր. գյարկ 14) Եբր. քաւութեանն
 որ իցէ առ վկայութեամբն, ուր 15) Եբր. խուճկս
 անուշուհ 16) Եբր. ձեր 17) Եբր. ողջակէզ
 եւ ընծայս 18) Եբր. քաւեսցէ

ըստ հանդիսին իւրեանց , եւ մի լինիցի
 ի նոսա մահ ի հանդիսի անդ իւրեանց :
 43 Եւ այս ինչ է գոր տացին որք անցանիւ-
 ցեն եւ հանդիսի անդ . զկէս ¹երկգրամնին
 որ իցէ ըստ սրբութեան ¹երկգրամնին .
 քսան դանդ է ²երկգրամնան . եւ կէս
 44 ¹երկգրամնին եղիցի հաս Տեառն : Ամե-
 նայն որ անցանիցէ ի հանդիսի անդ ի քա-
 նամնից եւ ի վեր սացեն հաս Տեառն :
 45 Մեծատունն մի յաւելցէ , եւ սնանկն մի
 պակասեցուցէ ի կիսոյ ¹երկգրամնին ի
 տայ անդ զհաս Տեառն ³յորպոչն Բարա-
 յելի , առնել քաւութիւն վասն անձանց
 46 ձերոց : Եւ առցես զարծաթ ¹հասին յորդ-
 ւոցն Բարայելի , եւ տացես զնա ի զործ
 խորանին վկայութեան , եւ եղիցի որդ-
 ւոցն Բարայելի յիշատակ առաջի Տեառն ,
 քաւել վասն անձանց նոցա :
 47 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ սաէ ,
 48 Արա աւազան պղնձի , եւ զխարիսի նո-
 րա պղնձի , առ ի լուսնայոյ ի նմա . եւ
 զիցես զնա ընդ խորանն վկայութեան եւ
 49 ընդ սեղանն , եւ սրկցես ի նա ջուր : Եւ
 լուսացին Ահարոն եւ որդիք նորա ի
 20 նմանէ զձեռս եւ զոտս իւրեանց : Յոր-
 ժամ մտանիցեն ի խորանն վկայութեան
 լուսային ջրով եւ մի մեռանիցին , կամ
 յորժամ մերձենայցեն ի սեղանն պաշտել :
 21 Եւ հանել զողջակէզան Տեառն . կուսա-
 ցեն զձեռս եւ զոտս իւրեանց , զի մի մե-
 րանիցին . եւ եղիցի նոցա օրէն յաւիտե-
 նական , նմա եւ ազգաց նորա յեա նոցա :
 22 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ սաէ ,
 23 Եւ դու առ քեզ խուճեկս անուշաւնս , ծա-
 զիկ ընտիր զմեռնեանց հինգ հարեւրսիկդ ,
 եւ կինամոմնն զանոյշ զկէս այնորիկ՝ եր-
 24 կեբիւր եւ յիսուն , եւ զխուճեկզէզն դա-
 նոյշ՝ երկեբիւր եւ յիսուն , եւ հրիկի հինգ
 հարեւր սիկդ ըստ սրբութեանն , եւ եւզ
 25 ի ձիթենեաց հիմնաւ միով . եւ արաւ-
 ցես զայն եւզ յօծուին սրբութեան , եւզ
 եփեսցի ըստ արուեստի իւզազործաց , եւզ
 26 յօծուին սրբութեան լինիցի : Եւ օճցես
 ի նմանէ զխորան վկայութեանն եւ զաւ-
 27 պանակ վկայութեանն , եւ զսեղանն եւ
 զամենայն զկահ նորա , եւ զաշտամակն
 եւ զամենայն զկահ նորա , եւ զսեղանն
 28 խնկոցն , եւ զսեղանն ողջակիկացն եւ
 զամենայն զկահ նորա , եւ զաւազանն
 29 եւ ⁵զյատակ նորա : Եւ սրբացես զնոսա ,

եւ եղիցի սրբութիւն սրբութեանց . ա-
 մենայն որ մերձենայցէ ի նոսա՝ սրբես-
 30 ցի : Եւ զԱհարոն եւ զորդիս նորա օճ-
 ցես եւ սրբացես զնոսա ինձ ի քահանա-
 31 յութիւն : Եւ ընդ որդիսն Բարայելի խօ-
 սեսցիս եւ ասացես , Եւզ յօծուին օծու-
 32 թեան սրբոյ եղիցի ձեզ յազգս ձեր : Ի
 մարմնն մարդոյ ոչ օծանիցի , եւ ըստ
 այգմ հանցերձանի ոչ առնիցէք ձեզ այդ-
 պիսի , զի սուբբ է , եւ ի սրբութիւն եղիցի
 33 ձեզ : Ար ոք առնիցէ այդպիսի , եւ որ ոք
 տացէ ի գմանէ այլազգոյ , սատակեսցի
 ի ժաղպրզենէ իւրմէ :
 34 Եւ սաէ Տէր զՄովսէս , Առ դու քեզ
 խուճեկս անուշաւնս , ստաչին եւ եզուճն
 եւ զքաղբանն զանոյշ եւ զկնգրուկ զե-
 35 րեւելի . զի հասարակ առ հասարակ լի-
 ցնիցին . Եւ արաւցես զայն խուճեկ եփ-
 եալ , զործ իւզազործաց հանցերձանի ,
 36 զործ մաքուր ի սրբութիւն : Եւ աղաւ-
 ցես ի նոցանէ մանր , եւ զիցես ի նմա-
 նէ յանդիման վկայութեանն ի խորանն
 վկայութեան , ուստի երեւեցայց քեզ
 անախ . ի սրբութիւն սրբութեանցն ե-
 զիցի ձեզ խուճեկն այն զոր առնիցէք :
 37 Ըստ այնմ հանցերձանի մի առնիցէք ձեզ
 խուճեկս . զի սրբութիւն Տեառն եղիցի
 38 ձեզ : Այր ոք որ առնիցէ ըստ այնմ
 օրինակի՝ առնուլ հոտ ի նմանէ , կորիցէ
 ի ժաղպրզենէ իւրմէ :

Գ Լ Լ Ա

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ սաէ ,
 2 Ահաւազիկ յանուանէ կոչեցեալ է իմ զԲե-
 սելիէլ զԱրիեան , զորդի Ուրայ յազգէ
 3 Յուզայ . եւ լցուցի զնա աստուածեղէն
 4 Հողուով իմաստութեան եւ հանձարոյ եւ
 5 զիսութեան ամենայն զործոյ , ինկամուս
 լինել եւ ճարտարապետել , զործել զոս-
 6 կին եւ զարծաթ եւ զպղնձ , ⁶ զկապու-
 տակն եւ զժիրանին եւ զկարմիրն ման-
 եալ . եւ զականակապն ի լրութիւն զոր-
 7 ծոյն , եւ զհիւսնութիւնն փայտից , զործել
 8 ըստ ամենայն զործոյ : Եւ ես ահա ետու
 զնա եւ զԵղիար Աքիտամայ յազգէ Դա-
 նայ . եւ ի սիրտ ամենայն իմաստնոյ ետու
 զիմաստութիւն , եւ արաւցեն զամե-
 նայն զոր միանգամ պատուիրեցի քեզ :
 9 Զխորանն վկայութեան եւ զաւազանակ
 կտակարանայն եւ զքաւութիւնն որ ի
 վերայ նորա , եւ զամենայն զպատա խու-
 10 ճեկս . եւ զականակապն ի լրութիւն

¹Էբ . սկեզն ²Էբ . սիկզն ³Էբ . դ-1-տ ⁴Էբ . քաւութեանն ⁵Էբ . զխարիսի , ԽԵ ԳԼ ԼԱ . 91

⁶Էբ . եւ զականակապն ի լրութիւն

8 բռնին ¹Եւ զգոհանոցսն՝, Եւ զսեղանն
 եւ զամենայն զկահ նորա, եւ զաշտա-
 նակն սուրբ եւ զամենայն զկահ նորա,
 9 եւ զսեղան խնկոցն, Եւ զսեղան ողջա-
 կիզայն եւ զամենայն զկահ նորա, եւ
 10 զաւազանն եւ զխարխիս նորա, Եւ
 զպատմութեանս պաշտամանն, եւ զհան-
 դերծս սրբութեանն զԱհարոնի քահա-
 նայի, եւ զպատմութեանս որդւոց նորա ի
 11 քահանայանայ ինձ, Եւ զեւզն օծու-
 թեան եւ զխոնկս հանդերձանաց սրբ-
 բութեանն, եւ զամենայն զոր միանգամ
 պատուիրեցի քեզ՝ ²արասցես :
 12 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
 13 Եւ զու խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի եւ
 ասացես, Չգոյ՛ կացէք պահելոյ զչա-
 բաթս իմ. զի նշանակ է ընդ իս եւ ընդ
 ձեզ յազգս ձեր, զի ծանխիք թէ ես
 14 եմ Տէր որ սրբեմ զձեզ : Եւ պահեալիք
 զչարաթս, զի սրբութիւն է այն ³Տեառն
 եւ՝ ձեզ. որ պղծեացէ զնա՝ մահու մեռ-
 ցի . ամենայն որ գործեցէ ի նմա գործ,
 սատակեսցի սնձն այն ի միջոյ ժողովրդ-
 15 զեան իւրոյ : Զվեց որ գործեսցես գործ,
 եւ յաւուրն եւթներորդի չարաթ հան-
 դրստեան սրբութիւն Տեառն . ամենայն
 որ գործեսցէ գործ յաւուր չարաթու՝
 16 մահու մեռցի : Եւ պահեսցեն որդիքն
 Իսրայելի ³զչարաթս՝ առնել զնոսա յազգս
 17 ձեր՝ ուխտ յաւիտեանական : Ընդ իս եւ
 ընդ որդիսն Իսրայելի, նշանակ իմ է
 յաւիտեանական . զի զվեց որ արար Տէր
 զերկին եւ զերկիր, եւ յաւուրն եւթնե-
 րորդի զազարեաց եւ հանգեաւ :
 18 Եւ ես Մովսիսի, իրբեւ զազարեաց ինքն
 ի խօսից իւրոյ ի լերինն Մինա, գերկուս
 տախտակսն վկայութեան, տախտակս
 քարեզէնս պրեալս մատամբն Աստուծոյ :

Գ Լ Բ

1 Եւ տեսեալ ժողովրդեանն եթէ յամեաց
 Մովսէս ի իմանել ի լեռնէ անտի, կուտե-
 ցաւ ժողովուրդն ի վերայ Ահարոնի եւ
 ասենցնա, Արի եւ արա մեզ աստուածս
 որ առաջնորդեացին մեզ . զի այրն այն
 Մովսէս որ եհան զմեզ յեգիպտոսէ, ոչ
 2 զիտեմք զի՛ հզեւ նմա : Եւ ասէցնոսա
 Ահարոն, Կողոպտեցէք զգլխոս ոսկիս
 յականջաց կանանց ձերոց եւ ուստերաց

եւ զստերաց ձերոց, եւ բերէք առ իս :
 3 Եւ կողոպտեաց ամենայն ժողովուրդն
 զգլխոս ոսկիս յականջաց իւրեանց, եւ
 4 բերին առ Ահարոն : Եւ ընկալաւ ի ձե-
 ւաց նոցա, եւ ձուլեաց զայն քանդա-
 կազործով, եւ արար որթ ձուլածոյ : Եւ
 ասին, Այս են աստուածք քո, Իսրայէլ,
 որ հանին գքեզ յերկրէն Եգիպտացոց :
 5 Եւ իրբեւ ետես Ահարոն, շինեաց սեղան
 առաջի նորա . եւ քարոզ կարգաց Ահա-
 րոն եւ ասէ, Տօն Տեառն առ վաղիւ :
 6 Եւ կանխեալ ի վաղիւ անդր եհան ող-
 ջակէզս, եւ մատոց զոսն ⁴փրկութեան .
 եւ նստաւ ժողովուրդն յուսել եւ յըմ-
 պել, եւ յարեան ի խաղալ :
 7 Եւ Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
 ասէ, Գնա է՛լ զու աստի ⁴վաղվաղակի,
 զի անօրինեցաւ ժողովուրդն քո զոր
 8 հաներ յերկրէն Եգիպտացոց : Անցին
 վաղվաղակի զճանապարհաւն զոր ⁵պատ-
 ուիրեցիք նոցա . արարին իւրեանց որթ
 ձուլածոյ, եւ երկիր պաղին նմա, եւ
 զոհեցին նմա եւ ասին, Այս են աստ-
 ուածք քո, Իսրայէլ, որ հանին գքեզ
 9 յերկրէն Եգիպտացոց : Եւ ասէ Տէր
 զՄովսէս, Տեսի՛ զժողովուրդն զայն, եւ
 10 ահա ժողովուրդ խտասպարանոց է : Եւ
 Արգ թոյլ տուր ինձ, եւ բարկացեալ
 սրտովութեամբ իմով ի նոսա՝ սատակե-
 ցից զնոսա, եւ արարից զքեզ յազգ մեծ :
 11 Եւ աղաչեաց Մովսէս առաջի Տեառն
 Աստուծոյ իւրոյ եւ ասէ, Ընդէ՛ր, Տէր,
 բարկանաս սրտովութեամբ քով ժողո-
 վրդեան քուս, զոր հաներ յերկրէն
 Եգիպտացոց զօրութեամբ մեծաւ եւ
 12 բարձր բազկաւ. ⁶Գուցէ խօսիցին Եգիպ-
 տացիքն եւ ասիցեն, Առ չսրբութեան
 եհան զնոսա, կոտորել զնոսա ի լերինս
 եւ ջնջել զնոսա յերկրէ . զազարեա ի
 բարկութենէ սրտովութեան քո, եւ
 13 ցածիր ի չարեաց ժողովրդեան քո Յիշեա
 զու զԱբրահամ եւ զԻսահակ եւ զՅակոբ
 զճառայ քո, որոց երգուար յանձն քո,
 խօսեցար ընդ նոսա եւ ասես, ⁷Առաւել
 բազմացուցից զզաւակ ձեր իրբեւ զաս-
 տեկս երկինց բազմութեամբ . եւ զամե-
 նայն յերկիրն զայն զոր ⁷ասացեր տալ
 զաւակի նոցա՝ կայցին զնա յաւիտեան :
 14 Եւ յածեաւ Տէր ի չարեանց զոր ասաց
 աննել ժողովրդեան իւրում :

¹Եբբ. պահեալ Գլխոսն Գլխոսն Գլխոսն Գլխոսն
 բաթն՝ առնել զչարաթն յազգս իւրեանց
 Գլխոսն Գլխոսն Գլխոսն Գլխոսն
 Գլխոսն Գլխոսն Գլխոսն Գլխոսն
 Գլխոսն Գլխոսն Գլխոսն Գլխոսն

15 Եւ դարձաւ Մովսէս էջ ի լեռնէ անտի,
 եւ երկու տախտակքն վրայու թեան ի ձեռս
 նորա . տախտակք ¹ քարեղէնք, գրեալք
 յերկոցունց կողմանց , աստի եւ անտի
 16 գրեալք Եւ տախտակքն գործ Աստուծոյ
 էին . եւ զիրն Գիր Աստուծոյ գրոշմապ ի
 17 տախտակսն : Եւ լուեալ Յեսուայ զձայն
 ժողովրդեանն ազազակելոյ , ասէ զՄով-
 սէս , Չայն պատերազմի է ի բանակի
 18 անդ : Եւ ասէ , Այ է ձայն նահատակաց
 զօրութեան , եւ ոչ բարբառ նահատակաց
² քաջութեան , այլ ձայն յանդապելոց ի
 19 զինուոյ՝ լսեմ ես : Եւ իրբև մերձեցաւ ի
 բանակ անդ , եւ ետես գործին եւ զպա-
 րաւորսն , յարկացեալ ստամտութեամբ
 Մովսէս ընկէց ի ձեռաց իւրոց զտախ-
 տակսն ¹ երկուսին , եւ խորտակեաց զնոսա
 20 առ ստորտոով լերիննս : Եւ ասեալ զորին
 զոր արարին՝ այրեաց հրով , եւ խարտեաց
 զնա մանր , եւ զանեաց ի վերայ ջրոցն
 եւ արրոց որդոցն Իսրայելի :
 21 Եւ ասէ Մովսէս զԱհարոն , Ձի՛նչ ա-
 րար քեզ ժողովուրդդ , զի ամեր ի վե-
 22 լայ զոցա զանհարին մեզազ : Եւ ասէ
 Ահարոն զՄովսէս , Մի բարկանար սրտ-
 մտութեամբ , տէր իմ , զի զու ինքնին
 գիտես զյանդգնութիւն ժողովրդեանդ .
 23 Ձի ասացին թէ Արա մեզ աստուածս
 որ առաջնորդեացեն մեզ , զի այրն այն
 Մովսէս որ եհան զմեզ յեղիպտոսէ՝ ոչ
 24 գիտեմք զի եղև նմա : Եւ ասեմ ցնո-
 սա , եթէ իցէ ուրուք ոսկի , կողոպտե-
 ցէք եւ բերէք . եւ հտուն ցիս . եւ ըն-
 կեցի զայն ի հուր , եւ ել սրթդ այդ :
 25 Եւ ետես Մովսէս եթէ յանցեաւ ժո-
 ղովուրդն , քանզի յանցոյց զնոսա Ահա-
 րոն յատնարութիւն թ չնամեացիւրեանց ,
 26 Եւ եկաց Մովսէս առ զբան բանակին եւ
 ասէ , Որ ոք Տեառն իցէ՛ առ իս մատիցէ .
 հասանէին առ նա ամենայն որգիքն Դեւ-
 27 եայ : Եւ ասէ ցնոսա , Այսպէս ասէ Տէր
 Աստուած Իսրայելի , Դիք իւրաքանչիւր
 զսուր իւր յազգեր իւրում . անցէք եւ
 այսրէն դարձարուք զբանէ ի դուռն բա-
 նակիդ , եւ կտտորկեցէք իւրաքանչիւր զեղ-
 28 իւրաքանչիւր զմերձաւոր իւր : Եւ արա-
 ըին որգիքն Դեւեայ որպէս ասաց Մով-
 սէս . եւ անկան ի ժողովրդինէ անտի յա-
 29 լուր յայնմիկ իրբև երբք հաղար այր Եւ

ասէ ցնոսա Մովսէս , ³ Այցք զձեռս ձեր
 այսոր Տեառն իւրաքանչիւր յորդի իւր ,
 եւ իւրաքանչիւր յեղբայր իւր , ապ ի
 վերայ ձեր այսոր օրհնութիւն :
 30 Եւ եղև ի վազիւ անդր , եւ ասէ Մով-
 սէս ցժողովուրդն , Դուք մեզայք զմեզոց
 զայդ զմեձ . բայց ես արդ ելից առ ⁴ Աս-
 տուած , զի գածուցից վասն մեզայք ձե-
 31 րոց : Դարձաւ Մովսէս անդրէն առ Տէր
 եւ ասէ , Ազաչեմ զքեզ , Տէր , մեզաւ
 ժողովուրդն այն մեզս անհարինս , եւ
 արարին իւրեանց աստուածս ոսկեղէնս :
 32 Արդ եթէ թողուս նոցա զմեզս իւրեանց ,
 թող . ապ թէ ոչ , ջնջեալ գիս ի զպրու-
 33 թեանէ քումմէ յոր գրեցեր Եւ ասէ Տէր
 զՄովսէս , Եթէ ոք մեղաւ առաջի իմ ,
 34 ջնջեցից զնա ի պարութեանէ իմմէ : Բայց
 արդ երթ էջ եւ առաջնորդեա ժողովրդ-
 րեանն այնմիկ ի տեղին յոր ասացի քեզ .
 եւ ահա հրեշտակ իմ երթիցէ առաջի
 երեսաց քոց . բայց յաւուր յորում այց
 արարից , ամից ի վերայ նոցա զմեզս իւր-
 35 եանց : Եւ եհար Տէր զժողովուրդն վասն
 տանելոյ զորին զոր արար Ահարոն :

Գ Լ Գ

1 Եւ ասէ Տէր զՄովսէս , Երթ ել աստի,
 զու եւ ժողովուրդն քո զոր հաներ
 յերկրէն Եգիպտացոց , յերկիրն զոր երզ-
 ուայ Արբահամու , Իսահակայ եւ Յա-
 կոբայ , ասեմ , Չաւակի ձերում տաց զնա
 2 Եւ առաքեցից առաջի երեսաց քոց ⁵ զհրեշ-
 տակ իմ , եւ մերժեսոյ՛է՝ զՔանանացին
 եւ զՍմովրճային եւ զՔետացին եւ զՓե-
 3 րեզացին եւ ¹ զԳիրզեզեացին եւ՝ զՍեւա-
 3 յին եւ զՅերուսացին : Եւ տարցի զքեզ
 յերկիրն որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր . բայց
 ես ոչ ելից ընդ քեզ , վասն խստապարա-
 նոց ինեկոյ ժողովրդեանն . զի մի՛ սատա-
 4 կիցեմ զքեզ ի ճանապարհի : Եւ լուեալ
 ժողովրդեանն զբանն զայն չար , սուգ առին
¹ սղաւորօք . եւ ոչս՛տ այր զզարդ զանձամբս
 5 Եւ ասէ Տէր զՄովսէս , Ասա զու ցորդին
 Իսրայելի , Դուք ժողովուրդ խստապարա-
 նոց էք . զզոյ լերուք , զուրցէ եւ այլ
 եւս հարուած ամիցեմ ի վերայ ձեր , եւ
 սատակիցեմ զձեզ . արդ մերկացարուք
 զպատմուճանս վառաց ձերոց , ¹ եւ զզարդ
 քո ի քէն ,՝ եւ ⁶ ցուցից քեզ՝ զինչ առ-

¹ Բէր . գլխի 2) Բէր . պարտութեան , սյլ ձայն երգոց ³ Այսինքն՝ նուիրեցէք ⁴ Բէր . Տէր ⁵ Բէր . հրեշ- տակ , եւ մերժեցից ⁶ Բէր . գիտացից

6 Նիցեմ քեզ : Եւ մերկացան որգիքն Իս-
 րայելի զգարզ իւրեանց , ¹եւ զպատմու-
 ճանս իւրեանց՝ ի Քորեբ լերին :

7 Եւ առեալ Մովսիսի ²զխորան իւր՝
 եհար արտաքոյ լանախին , մեկուսի ի
 քանակէ անտի , եւ ³կոչեցաւ այն Խո-
 րան վկայութեան՝ . եւ լինէր ամենայն
 ոք որ ինզրէր ⁴ինչ ի Տեառնէ՝ , երանէր
 ի խորանն վկայութեան արտաքոյ բա-
 8 Նակին : Եւ յորժամ երթայր Մովսէս ի
 խորանն , կայր ամենայն ժողովորդն
 գէտակն կայեալ իւրաքանչիւր ուրուք
 առ գուրս խորանի իւրոյ , եւ հայէին ընդ
 Մովսէս մինչ երթայր մտանէր ի խորանն .

9 Եւ յորժամ մտանէր Մովսէս ի խորանն ,
 իջանէր սիւն ամպոյն եւ կայր առ գուրս
 խորանին , եւ խօսէր ⁵Տէր ընդ Մովսիսի :

10 Եւ տեսանէր ամենայն ժողովուրդն զսիւն
 ամպոյն որ կայր առ գուրս խորանին .
 եւ կային ամենայն ժողովուրդն յոտն , եւ
 երկիր պագանէին իւրաքանչիւր առ
 11 գուրս խորանի իւրոյ : Եւ խօսէր Տէր
 ընդ Մովսիսի գէմ յանդիման , որպէս
 ոք զի խօսիցի ընդ բարեկամի իւրում .
 եւ գառնայր ի բանակ անդր . բայց սյաշ-
 տօնեայն նորա Յեսու որգի Նաւեայ ոչ
 երանէր ի խորանէ անտի :

12 Եւ ասէ Մովսէս ցՏէր , Անա ասես ցիս ,
 Հան զժողովուրդդ զայգ . եւ զու ոչ
 ցուցիր ինձ զո՞ առաքիցես ընդ իս . եւ
 զու ցիս ասացիր , թէ ճանաչեմ զքեզ
⁶քան զամենեօսին՝ , եւ ունիս շնորհս յի-

13 նէն : Արդ եթէ զտի շնորհս առաջի քո ,
⁷ցոյց ինձ զանձն քո յայտնապէս , զի
 զխտացից թէ իւ գտեալ իցէ իմ շնորհս
 առաջի քո . եւ զի ծանեայց թէ ժողո-

14 վուրդս քո այս՝ յագգ մեծ լինիցի : Եւ
 ասէ , Ես ինքնին երթայցա առաջի քո , եւ
 15 զետեղեցից զքեզ : Եւ ասէ ցնա , Եթէ
 ոչ զու ինքնին երթայցես՝ ընդ մեզ , մի՞
 16 հաներ զմեզ աստի : Եւ զխաբոզ յայտնի
 լինիցի , եթէ արդարեւ զտի շնորհս ա-
 ռաջի քո , եւ ես եւ ժողովուրդս քո , այլ
 յերթալն քո ընդ ⁸մեզ փառաւորեայուք՝ ,

եւ ես եւ ժողովուրդս քո ⁸քան զամե-
 նայն ազգս՝ որ իցեն ի վերայ երկրի :

17 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Եւ զայգ եւս
 զքո բան զոր ասացիր՝ արարից . քանզի
 զտեր շնորհս առաջի իմ , եւ ճանաչեմ
 18 զքեզ ⁹քան զամենեօսան՝ : Եւ ասէ ,
 19 Յոյց ինձ զփառս քո : Եւ ասէ , Ես ⁹ան-
 ցից առաջի քո փառօք իմովք՝ , եւ կոչե-
 ցից յանուն Տեառն առաջի քո , եւ ողոր-
 մեցայց որում ողորմեցայց , եւ զթացայց
 20 յոր զթացայց : Եւ ասէ , Ոչ կարես տե-
 սանել զերեսս իմ , զի ոչ տեսանէ մարդ
 21 զերեսս իմ եւ ապրի : Եւ ասէ Տէր , Անա
 տեղի մի առաջի իմ , եւ կացցես ի վե-
 22 ռայ վիմին . Յորժամ անցանիցեն փառքն
 իմ , եւ եղից զքեզ ի ծերպի վիմին , եւ
 ծածկեցից զքեզ ձեռամբ իմով մինչեւ
 23 անցից ես . եւ բարձից զձեռն իմ ¹⁰ի
 քէն , եւ սպա տեսցես զյետոյսն իմ ,
 բայց երեսք իմ քեզ մի երեւեսցին :

ԳԼ ԼԳ

1 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Կոփեա զու քեզ
 երկուս տախտակս քարեղէնս ըստ ա-
 ռաջին տախտակացն , ¹եւ ել առ լա ի
 լեանն .՝ եւ գրեցից ի վերայ տախտա-
 կացն զստազաման որ էին յառաջին տախ-
 2 տակն զոր խորտակեցերն : Լեր սյառ-
 բատս առ վապիւ , եւ ելանիցես ընդ ա-
 ռաւօտս ի լեանն Սինա , եւ մնացես
 3 ինձ անդ ի վերայ զլտոյ լերինն : Եւ մի
 ոք ելանիցէ ընդ քեզ , եւ մի ոք երե-
 ւեսցի ամենեւին ի լերինն , եւ արջառ
 եւ ոչխար մի արածեսցին մօտ ի լեաննն :

4 Եւ կովեաց երկուս տախտակս քարե-
 զէնս ըստ օրինակի առաջնոցն . եւ կանխ-
 եալ Մովսիսի ընդ առաւօտն ել ի լեանն
 Սինա , որպէս հրամայեաց նմա Տէր , եւ
 առ Մովսէս ընդ իւր զերկուս տախտակն
 5 քարեղէնս : Եւ էջ Տէր ամպով , եւ կայր
 յանդիման նորա անդ . եւ կոչեաց յա-
 6 նուն Տեառն : Եւ անց Տէր առաջի նո-
 րա . եւ կարգաց , ¹⁰Տէր Աստուած՝ զլմած
 եւ ողորմած , երկայնամիտ , բազում-
 7 ողորմ եւ ճշմարիտ , Որ սրանէ՝ զարդա-
 բութիւն , եւ ասնէ՝՝ զողորմութիւն ի
 հազար ազգս , բառնայ զանօրէնութիւնս
 եւ զանիրաւութիւնս եւ զմեզս , եւ ոչ

¹ՅԷբր. պատե 2|Էբր. զխորանն ³Էբր. կոչեաց
 զայն Խորան ժողովոյ (խորան ժողովոյ Բ-բէհնէ-տ
 է Բ-զ Բ-աււ-տ անգամ խորան վկայութեան) ⁴Էբր.
 զՏէր ⁵Էբր. յանուանէ ⁶Էբր. տուր ինձ զիտել
 զճանապարհ քո , և զխտացից զքեզ , զի գտից
 շնորհս յայս քո , եւ տես զի ազգս այս ժողովուրդ
 քո է (14) Եւ ասէ , Երեսք իմ երթիցես , եւ հան-
 գուցից զքեզ (15) Եւ Մ-Է-Է- ասէ ցնա , եթէ ոչ
 երեսք քո երթիցեն ⁷Էբր. մեզ , եւ որոշեսցուք

⁸Էբր. յամենայն ազգաց ⁹Էբր. անցուցից զա-
 մենայն բարութիւնս իմ ընդ երեսս քո ¹⁰Էբր.
 Տէր , Տէր ,

անպարտ առնէ զպարտաւորն . ածէ զանորէնութիւնս հարց յորցիս եւ յորգւոց յորցիս մինչեւ յերիս եւ ի չորս ազգս :

8 Եւ կրագեաց Մովսէս , ՚խոնարճ երկիր”

9 Եւսագ եւ ասէ , Եթէ զտի շնորնս առաջի քո , Տէր , երկիցէ ընդ մեզ Տէր . զի ժողովուրդս խտապարանոց է . եւ յարձցես զու զանորէնութիւնս եւ զմեզս մեր , եւ եղիցուք մեք քո :

10 Եւ ասէ ՚Տէր ցՄովսէս” , Ահա ես գնեմ ընդ քեզ ուխտ . առաջի ամենայն ժողովրդեան քո արարից սքանչելիս որ ոչ եզենյ յամենայն երկրի եւ յամենայն ազգս . եւ անցէ ամենայն ժողովուրդդ յորս ես զու ի միջի զոցս՝ զգործս Տեսան . զի զարմանալիք իցեն զոր կոս արարից ձեզ :

11 Զգոյշ լիբ զու ամենայնի զոր միանգամ ես պատուիրեմ քեզ այսօր . ահաւասիկ ես մերժեմ յերեսաց ձերոց զԱմովրոնացին եւ զԳիսնուացին եւ զՓերեզացին եւ զԻսելացին ՚Եւ զԳերեզացիս” եւ զՅերուսացիս : Զգոյշ լիբ անձին քում , զուցէ գնիցես ուխտ ընդ բնակիչս երկրին , յոր զու մտանիցես ի նոսա , զուցէ լինիցի ձեզ զայլակալութիւն :

13 Զբազինս նոցա կործանեսցիք , եւ զարձանս նոցա փշրեսցիք , եւ ՚զանտասս նոցա կոտորեսցիք , ՚Եւ զգրօշեալս զից

14 նոցա հրով այրեսցիք :” Եւ մի պաղաւնիցէք երկիր սասուածոց օտարաց . զի ՚Տէր Ասատուածդ՝ անուն նախանձեկի է” ,

15 Աստուած նախանձոտ է : Գուցէ գնիցեն ուխտ ընդ բնակիչս երկրին , եւ պողաւրկիցին զկնի զից նոցա , եւ զոհիցեն աստուածոց նոցա , եւ կոչիցեն զքեզ , եւ

16 ուտիցես ի զոհից նոցա : Եւ ասուուցուս ի գտերաց նոցա ուստերաց քոց , եւ ՚ի գտերաց քոց տացես ուստերաց նոցա , եւ պողաւրկիցն գասերք քո զկնի նոցա” , եւ պողաւրկեցանիցեն զուստերս

17 քո զկնի զիցն իւրեանց : Եւ աստուածս ձուլածոցս մի անիցես քեզ :

18 Զուսն բազարձակերաց պահեսցես . զեւթն օր բազարձ կերիցես , որպէս պատուիրեցի քեզ , ի ժամանակի իւրում յամենանն կանխոց . զի յամենանն կանխոց կլիբ յեզրպատոս :

19 Ամենայն շարու որ բանայ զարգանդ ինձ լիցի , եւ ամենայնարուք անասնոց քո , անգրանիկն արջատոց եւ անգրանիկն ոչ

20 խարի : Եւ զոնգրանիկն իչոյ փրկեսցես զառամր . ապա թէ ոչ փրկեսցես գնա , ՚զլինս նորս տացեո” : Զամենայն անգրանիկս որգւոց քոց փրկեսցես . եւ ձեռնուենայն առաջի իմ մի երեսեցիցն :

21 Զվից օր զործեսցես , եւ յաւուրն եւթնհորդի հանգիցես . ի սերմանս եւ ի հունձս հանգիցես :

22 Եւ սօն եւթնհորդոց արացես ՚Ինձ ի սկզբան հնձոց ցորենոց , եւ զսօն արմուտեաց ամիւրիկոյց՝ ՚լինգմիջեւ տարւոյն :

23 Երիս ժամանակս ի տարուջ երեսեցի ամենայն արու մանուկ քո առաջի Տեսան

24 Աստուծոյ Բարայելի : Քսնդի մերժեցից զապան յերեսաց քոց . եւ ընդարձակեցից զասնմանս քո , եւ ոչ սք իցէ որ ակն զնիցէ երկրին քում , յործում ելանիցես երեսեւ առաջի Տեսան Աստուծոյ քո երիս ժամանակս ի տարուջ :

25 Մի զենուցուս ի վերայ խմորելոյ զայլուն զոհից խոց , եւ մի ելանիցէ

26 յայց զենուսն սօնի զատկի : Զառաջին արմախս երկրի քո տարցիս ի տուն Տեսան Աստուծայ քո :

Մի եփեսցես զգասն իկաթն մօր իւրոյ :

27 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Գրեսա զու քեզ զպատգամս զայգոսիկ . զի այգու բանիւ

28 գնիցեմ ուխտ ընդ քեզ եւ ընդ ՚Իսա Եւ էր Մովսէս առաջի Տեսան զքառասուն տիւ եւ զքառասուն զիշեր . հաց ոչ եկեր եւ ջուր ոչ արբ . եւ զրեսաց ի վերայ տախտակացն զրանս ուխտի զասան պատգամացն

29 Մինչդեռ իջանէր Մովսէս ի լեւնէն Սինայ , եւ երկոքին տախտակքն ուխտի ի ձեռս Մովսէսի էին , եւ յիջանել իւրում ի լեւնէ անախ՝ ոչ զիւտէր Մովսէս եթէ ՚Փառաւորեալ իցէ տեսիլ զունոյ” երեսաց նորս ի խօսել նորս ընդ նմա :

30 Եւ ետես Ահարոն եւ ամենայն որդիքն Բարայելի զՄովսէս , եւ ՚էր փառաւորեալ տեսիլ զունոյ՝ երեսաց նորս , եւ երկեսան

31 մերձենալ ի նա : Եւ կոչեաց զնոսա Մովսէս , եւ զարձանս առ նա Ահարոն եւ ամենայն իշխանք ժողովրդեանն , եւ խօ

32 սեցաւ Մովսէս ընդ նոսա Եւ ապա մերձեցանս առ նա ամենայն որդիքն Բարայելի :

1 Եբր. և խոնարճեցաւ յերկր եւ երկիր 2 ՅԵբր. պատու 3 Եբր. Աշերա , որ նշան է ի թու ին աստուծոյ Այսպէս էնա եւ այլուր 4 Եբր. Տէր , նախանձոտ անուն նորս 5 Եբր. պողաւրկիցն գտեսցր նոցա զկնի զից իւրեանց

6 Եբր. փողոսեցես գնա 7 Եբր. քեզ 8 Եբր. ի կատարածի 9 Եբր. զու 10 Եբր. Լարայելի 11 Եբր. փայլէր մերթ 12 Եբր. ահա փայլէր մերթ

եւ պատմեաց նոցա զամենայն զոր խօսեցաւ ընդ նմա Տէր ի բերինն Սինայ :
 33 ¹Եւ իբրեւ զապարեաց ի խօսելոյ անտի ընդ նոսա , արկ² պատարուակ զերեսօք
 34 իւրովք : Իբրեւ մտանէր Մովսէս առաջի Տեառն խօսել ընդ նմա , մերկանայր զպատրուակն մինչեւ այսրէն ելանելոյ .
 եւ իբրեւ ելանէր , խօսէր ընդ ամենայն որդիան Իսրայելի զոր միանդամ պատ-
 35 ուիրեաց նմա Տէր : Եւ տեսին որդիքն Իսրայելի զերեսնն Մովսիսի զի ³Վառաւորեալ էր տեսիլ գունդ⁴ երեսաց նորա . եւ արկանէր Մովսէս պատարուակ ի վերայ երեսաց իւրոց , մինչեւ անդրէն մտանելոյ եւ խօսելոյ ընդ նմա :

Ք Լ Ե

1 **Եւ ժողովեաց Մովսէս զամենայն ժողովուրդ որդւոցն Իսրայելի եւ ասէ ցնոսա , Այս բանք են զոր ասաց Տէր առնել**
 2 **զնոսա Չփեց օր գործեցես զգործ , յաւուրն եւ թնորոյրի³ ճանդիցես . շարաթ սուրբ է , հանդիստ⁴ Տեառն . ամենայն**
 3 **որ գործեացէ ի նմա , սատակեսցի . Մի լուցցի հուր յամենայն քնակութեան ձերում յաւուր շարաթուց .⁵ զի ես եմ Տէր :**
 4 **Եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ ամենայն ժողովրդեան որդւոցն Իսրայելի եւ ասէ , Այս պատարու է զոր պատուիրեաց Տէր**
 5 **եւ ասէ , Առէք ի ձէնջ հաս Տեառն . աւմնայն ոք զիարդ եւ յօժարեացէ ի սրտի իւրում , բերցն պտուղ Տեառն , ոսկի**
 6 **եւ արծաթ , պղինձ , եւ կապուտակ եւ ծիրանի եւ կարմիր կրկին մանեալ եւ**
 7 **քնեղ նիւթեալ եւ մաղ այծեաց , եւ մորթ⁵ կապուտակեալս , եւ փայտ անփուտս , եւ եւզ լուսոյ , եւ խուճկոս իւզոյ օժման ,**
 9 **եւ խուճկոս հանդերձանաց , եւ ականս սարդիոնս⁶ եւ ականս զրմբուխտս⁷ եւ ականս ի զիր վակապին , եւ⁸ զպզղնաւորն :**
 10 **Եւ ամենայն որ խմաստուն իցէ սրտիւ ի ձեզ , եկեալ գործեացէ զամենայն ինչ**
 11 **զոր պատուիրեաց Տէր . Չխորանն , եւ զնուարտանս իւր , եւ զփիժակս նորա , եւ⁷ զգահակս նորա , եւ զտախտակս**

նորա , եւ զպարզունակս նորա , եւ զսիւ-
 12 նակս նորա , եւ զխարիսխս նորա , եւ զառապանակն ⁸վկայութեան եւ զլծակս նորա , եւ զքաւութիւնն եւ ⁹զլարագոյրն , զառապատ սրահին եւ զսիւնակս նորա , եւ զականսն զրմբուխտս , եւ
 13 զխուճկան եւ զեւզն օժման⁹ , եւ զսեղանն , ¹⁰եւ զամենայն զկահ նորա եւ զհովանոցս սեղանայն¹⁰ եւ զլծակս նորա եւ զամենայն
 14 զկահ նորա , եւ զհացն երեսաց , եւ զաշտանտակն լուսոյ եւ զամենայն զկահ նորա , եւ զճարագարանս նորա եւ զեւզն
 15 լուսոյ , եւ զսեղանն ինչոց , եւ զլծակս նորա , եւ զեւզն օժութեան , եւ զխուճկան հանդերձանաց , եւ զլարագոյր զրան խորանին , եւ զսեղանն ողջակիւզաց , եւ զփանդակս նորա զպզնձիս , զլծակս նորա եւ զամենայն զկահ նորա , եւ զաւազանն եւ զխարիսխս նորա , եւ զառապատ ⁹սրահին եւ զսիւնակս նորա եւ զխարիսխս նորա , եւ զսրահակ զրան
 18 ⁹սրահին , եւ զպիցս խորանին եւ զցիցս
 19 ⁹սրահին եւ զապարուսնոցս , եւ զպատմուճանսն որովք պաշտպիցն ի սրտութեանն , եւ զպատմուճանսն սուրբս Ահարոնի քահանայի , եւ զպատմուճանս քահանայութեանն որդւոցն Ահարոնի :
 20 Եւ ել ամենայն ժողովուրդ որդւոցն
 21 Իսրայելի աւ ի Մովսիսէ : Եւ բերին իւրաքանչիւր որպէս եւ յօժարէին սիրտք իւրեանց , եւ որոց զիարդ եւ կամ եղև անձանց իւրեանց , բերէին նուէրս Տեառն յամենայն զործս խորանին վկայութեան , եւ յամենայն նիւթս նորա , եւ յամենայն
 22 պատմուճանս սրտութեանն : Եւ ¹⁰բերին արք ի կանանց , ամենայն ոք որպէս եւ միտք իւր վարէին , ականս եւ¹⁰ զինդս եւ մտանինս եւ ծամակայս եւ կշտապանակս , եւ զամենայն անօթս ոսկիղէնս . եւ ամենայն արք որ ¹¹եւ էին¹¹ բերէին նուէրս ոսկւոյ Տեառն : Եւ ամենայն այր առ որում գտանէր կապուտակ եւ ծիրանի եւ կարմիր մանեալ եւ բեհեղ , եւ մաղ այծեաց եւ մորթս խոցոց կարմիր ներկեալ եւ մորթս ⁵կապուտակեալս , բերէին : Ամենայն որ նուէրէր նուէրս , արծաթ եւ պղինձ բերէին զնուէրս Տեառն , եւ ամենայն առ որում գտանէր փայտ անփուտս յամենայն զործ

¹ Կտ. մինչեւ ի գաղարեւ Մովսիսի ի խօսելոյ ընդ նոսա , արկանէր ² Եբբ. փայլէր մորթ ³ Եբբ. եղիցի ձեզ սրտութիւն , շարաթ ճանդատեան ⁴ Յեբբ. զմտտ ⁵ Եբբ. թեհաշի ⁶ Եբբ. տախտակին (կրծանոց) ⁷ Կտ. զճարամանդս

⁸ Եբբ. զվարագոյրն որ ծածկէ ⁹ Եբբ. գաւթին ¹⁰ Եբբ. եկին արք հանդերձ կանամքք , իւրօքանչիւր յօժարութեամբ ի սրտէ , և բերին

25 կահին՝ բերէին : Եւ ամենայն կին իմաստուն մտօք նիւթէր ձեռօք իւրովք, եւ բերէր ժանտոյ զկապուտակին եւ զծիրանի եւ զկարմիրն ներկեալ եւ զբենեզն :
 26 Եւ ամենայն կանայք որ յօժարէին ի միտս իւրեանց՝ մանէին իմաստութեամբ :
 27 զմտոյ այծեայն : Եւ իշխանքն բերէին ականոս զբարութաս, եւ սկանս ի նիւթ :
 28 վակասին եւ տախտակին, Եւ ՚՛զհանգերձանս ինկոցն, եւ զեւոնն յուսոյ եւ :
 29 զեւոնն օծութեանն : Եւ ամենայն այր եւ կին, որոց յօժարէին մտք իւրեանց, մասնէին զործել զամենայն զործն զարպտուտիւրեաց Տէր զործել ի ձեռն Մովսիսի. բերէին որդիքն Իսրայելի վնուէրան Տեսուհն :
 30 Եւ առ Մովսէս զորդիան Իորայելի, Տեսէք, զի կոչեաց Ասատուած յանասնէ զհետեւիէլ զՍերիան զորդի Սվոսայ յազգէ :
 31 Յուգայ . եւ ելից զնա աստուածեզէն Հողուով իմաստութեան, եւ հանձնարով եւ :
 32 զհատութեամբ յամենայնի, Ըստ ամենայն զործոյ ճարտարագիտել ճարտարագիտութեամբ, զործել զոսկին եւ զարծաթն :
 33 եւ զպղինձ . Եւ քանդակել զսկանսն, եւ զարծել զփայտն, ասնել զամենայն զործ :
 34 իմաստութեան, Եւ ՚՛խելամանի, զի՛՛ ետ ի սիրտ նորա զիմաստութիւն, եւ եզրաբայ որդուց Աքիսամայ յազգէ Դանայ :
 35 Զորս ելից մտօք իմաստութեան, ՚՛խելամանի՛ զործել զամենայն զործ ՚՛սրբութեանն, զոստայնանկութեան եւ զնկարու, կապուտակաւն եւ ծիրանեաւն եւ կարմրովն ներկելով եւ բենեզով սնկանել զործել զամենայն զործ ճարտարութեան նկարակերտաց :

Պ Լ 19

4 Եւ արարին Բեռելիէլ եւ Եղիար եւ ամենայն այր իմաստուն մտօք, որում տուաւ ի Տեսանէ իմաստութիւն եւ զիտութիւն՝ խելամուտ լինել զործել զամենայն զործ տարազու սրբութեանն, ըստ ամենայնի որպէս եւ հրամայեաց Տէր :
 2 Եւ կոչեաց Մովսէս զԲեռելիէլ եւ զԵղիար եւ զամենակին որ ունէին իմաստութիւն ի սրախ, որոց ետ ՚՛Աստուած հանձար ի սիրտս նոցա, զամենակին որ կամակար

մտօք կամէին մերձեալ ի վործն եւ :
 3 կատարել : Եւ ասին ի Մովսիսէ զամենայն նուէրան զար բերին որդիքն Իսրայելի յամենայն զործ տարազու սրբութեանն ասնել զայն . եւ ՚՛նքեանք եւս ընդունէին զնուէրան ի նուիրարեայն՝ ընդ առաւօսս առաւօսս :
 4 Եւ զայն ամենայն իմաստունք որ զործէին զգործ սրբութեանն, իւրաքանչիւր ըստ տարազու իւրում զոր ինքն :
 5 Եւ զգործէին ՚՛Սուեցան ընդ Մովսիսի եւ ասնն, Կարի յաճախէ բերել ժողովորդ զքան զբաւական տարազու սրբայն զգործոյն, զոր հրամայեաց ՚՛Աստուած ասնել : Եւ հրամայեաց Մովսէս զարդ կարգալ ի բանակին եւ ասել, Այր կամ կին՝ մի եւս զործեսցին ի պտուղ սրտութեանն : Եւ ասցա արպելաւ :
 7 Ժողովուրդն ի բերելոյ : Եւ ՚՛զգործեացն իւրեանց բերէին՝ յամենայն կազմած զործոյն զործել զայն, եւ ՚՛զպարեցին :
 8 Եւ զործէր ամենայն իմաստուն սրախ ընդ զործաւորսն զգործ խորանին տանփեղկեան, ի բենեզոյ մանկոյ եւ ի կապուտակէ եւ ի ծիրանեոյ եւ ի կարմրոյ կրկնելոյ, ՚՛քերոր զործ անուածոյ՝ զործէին . երկայնութիւն միոյ փեղկին ի քսան եւ յութ կանգնոյ, եւ լայնութիւն ի չորից կանգնոց միոյ փեղկի. չափ նոյն :
 10 Էր ամենեցունց փեղկիցն : Եւ կցեալ զհինգ փեղկան ընդ ՚՛միւս հինգ փեղկից,՝ եւ զհինգն եւս փեղկս կցեալ ընդ ՚՛ալոց :
 11 հնդից՝ : Եւ արար ճարմանդս կապուտակեայ առ եզերք միոյ փեղկին ի կողմանէ առ ի խառնուածս . նոյնպէս արար եւ առ եզերք արտաքնոյ փեղկին երկրորդի :
 12 խառնուածոյն : Յիսուսն ճարմանդ արար միոյ փեղկի, եւ յիսուսն ճարմանդ արար ի կողմանէ փեղկին ըստ երկրորդի խառնուածոյն, առ ի խառնելոյ իւրաքանչիւր :
 13 ճարմանդայն ընդ միմեանս : Եւ արար օղս ոսկիս յիսուսն, եւ խառնեաց զփեղկին ընդ միմեանս օղւքն, եւ եղև խորան մի :
 14 Եւ արար փեղկս մազեղէնս ծածկիչս խորանին . մետասան փեղկ արար զնոսս :
 15 Երկայնութիւն միոյ փեղկի յերեսուն կանգնոյ, եւ լայնութիւն միոյ փեղկի ի չորից կանգնոց . չափ նոյն էր մետաս

¹ Եբբ. համեմունն եւ զս ի յոյս ե յեւզ օծութեան ե ի խունկս անուշուան ² Եբբ. առ ի խելամուտ առնելոյ ³ Եբբ. գոլաթ ⁴ Եբբ. ճարտարութեան քանդակագործաց ⁵ Եբբ. Տէր

⁶ Եբբ. նորա տակաւն բերէին առ նա նուէրս ⁷ Եբբ. նիւթն եղև բաւական ⁸ Եբբ. աւելի եւս ⁹ Եբբ. քերորէս զործ ճարտարութեան ¹⁰ Եբբ. միմեանս

16 սանեցուծեց փեղկիցն : Եւ կցեաց զհինգ փեղկան ի միասին եւ զվեց փեղկան ի մի-
 17 ափն : Եւ արար յիսու՛ն ճարմանցս առ եզերք փեղկին , որ ի մէջ խառնուածոցն , եւ արար յիսու՛ն եւս ճարմանցս առ եզերք փեղկին երկրորդի խառնուածոյն :
 18 Եւ արար օղս պղնձիս յիսու՛ն : Եւ կցեաց
 19 զխորանն զի լինիցի մի : Եւ արար զվե-
 փակս խորանին ի մօրթոց խոցոց կար-
 միր ներկելոց , եւ զարտախորակսն ¹ի կապուեալէ ի վերոյ կողմանէ :
 20 Եւ արար ²գերկուս սիւնս՝ խորանին
 21 յանփուս փայտից կանգնաւորս : Ի տանն կանգնոյ գերկայնութիւն միոյ սեան , եւ ի կանգնոյ եւ ի կիսոյ ³զմանձրութիւն
 22 եւ՝ զլայնութիւն միոյ սեան : Եւ երկուս ⁴սփոխչս առ մի մի սիւն խառնեալ ընդ միմեանս : Նոյնպէս արար ամենայն սեանց
 23 խորանին : Եւ արար զսիւնս խորանին :
 24 Քսան սիւն՝ ի հարաւոյ կողմանէ : Եւ քառասուն խարխախ արծաթի՛ սեանցն քառանցուծեց . երկուս խարխախ առ մի սիւն յերկուցուց կողմանց , եւ երկուս խարխախ առ մեւս եւս սիւն յերկուցուց
 25 կողմանց : Եւ յերկորդ կողման խորա-
 26 նին ընդ հիւսիսի արար քսան սիւն , եւ քառասուն խարխախ արծաթի՛ , երկուս խարխախ առ մի սիւն , եւ երկուս խա-
 27 րխախ առ մեւս եւս սիւն : Եւ ի թիւ կանց խորանին ընդ ⁵մականգլմն արար
 28 վեց սիւն : Եւ երկուս սիւնս արար յան-
 29 կիւնս խորանին յիսուստ կողմանէ : Եւ էին ⁶հասարակ ի ներքուստ , եւ ըստ նմին օրինակի ⁷հասարակ էին՝ ի զլսոյ կողմանէ ի մի խառնուած . նոյնպէս ա-
 րար եւ երկուցուծեց սեանցն որ ⁸յան-
 30 կիւնան : Եւ էին ութ սիւն , եւ խարխախք նոցա արծաթիք , վեշտասան խարխախ . երկու խարխախք առ մի սիւն , եւ եր-
 31 կու խարխախք առ մի սիւն : Եւ արար պարզունակս յանփուս փայտից , հինգ առ մի սիւն ի միօնէ կողմանէ խորա-
 32 նին , Եւ հինգ՝ եւս պարզունակ առ մեւս սիւն՝ յերկրորդ կողմանէ խորանին , եւ հինգ պարզունակ առ մեւս սիւն ի թիւ-
 33 կանց խորանին ընդ ⁵մականգլմն : Եւ ա-
 րար զմիջին պարզունակն թափանցանց
 34 ի մէջ սեանցն ի կողմանէ ի կողմն : Եւ

⁹գերկուս սիւնան՝ պատեաց ոսկեով . եւ ¹⁰գերկուս օղամանեակս՝ նոցա արար ոսկիս , յորս մասնիցն պարզունակքն , եւ պատեաց զպարզունական ոսկեով :
 35 Եւ արար վարաշոյր ի կապուեալէ եւ ի ծիրանւոյ եւ ի կարմրոյ մանեղոյ եւ ի բեհեղոյ նիւթեղոյ , գործ ¹¹անկուածոյ
 36 գործեաց զնա ¹²քերոր : Եւ եղ զայն ի վե-
 րայ չորից սեանցն յանփուս փայտից սու-
 կիապատաց , եւ խոյակք՝ նոցա ոսկիք , եւ
 37 չորք խարխախք նոցա արծաթիք : Եւ ա-
 րար զվարագոյր զրան խորանին վիա-
 յութեան ի կապուեալէ եւ ի ծիրանւոյ եւ ի կարմրոյ մանեղոյ եւ ի բեհեղոյ նիւ-
 38 թեղոյ , գործ անկուածոյ ¹³քերոր . Եւ զսիւնս նոցա հինգ եւ զօղս նոցուն . եւ պատեաց զնոցակ ¹⁴նոցա ոսկեով . եւ խարխախք նոցա պղնձիք հինգ :

Գ Լ Լ Է

1 Եւ արար Բեռլիէլ զաապանակն յան-
 փուս փայտից , յերկուց կանգնոց եւ ի կիսոյ գերկայնութիւն նորա , եւ ի կանգ-
 նոց եւ ի կիսոյ զլայնութիւն նորա , եւ ի կանգնոց եւ ի կիսոյ զբարձրութիւն նորա
 2 Եւ սրտեաց զնա ոսկեով սրբով ներքոյ եւ արտաքոյ , եւ արար նմա ծնօտս ոսկիս
 3 շուրջանակի : Եւ ձուխաց նմա չորս օղս-
 մանեակս ոսկիս ի չորեցուծեց կողմանց նորա , երկուս օղամանեակս ի միօնէ կողմանէ , եւ երկուս օղամանեակս ի միւսմէ կողմանէ , ⁵եւ աղոյց լծակացն՝
 4 Եւ արար լծաս յանփուս փայտից , եւ ⁵պատեաց զնոսա ոսկեով : Եւ ¹⁵ագուցին զմական յօղամանեակսն ի կողմանց աու-
 պանակին , բաւեալ զնա նոքօք :
 6 Եւ ¹⁶արարին զքաւուութիւնն ի վերուստ տաղանակին՝ յօսկւոյ սրոյ , յերկուց կանգնոց եւ ի կիսոյ գերկայնութիւն նորա , եւ ի կանգնոց եւ ի կիսոյ զլայ-
 7 նութիւն նորա : Եւ արար երկուս քե-
 րօրէս ոսկիս : ¹⁷Ճարարակեայս գործեաց զնոսա՝ յերկուց կողմանց քաւու-
 8 թեանն . Քերոր մի ի վերայ միոյ զլսոյ քաւութեանն , եւ քերոր մի ի վերայ երկրորդի զլսոյ քաւութեանն , անդստին ի քաւութեանէ անախ արար գերկուսին

1 Եբբ. ի մերթոց թ Ե Հաշի 2 Եբբ. տախտակս (զւեւնն էնս արտորակ) 3 Եբբ. պոլուտ 4 Եբբ. ձեւս, ոչ բոլոր 5 ագուցս 6 Եբբ. արեւմուտս 6 Եբբ. զայր 7 Եբբ. կցէին 8 Եբբ. յերկուսին անկիւնսն

9 Եբբ. զաախտակսն 10 Եբբ. զօղամանեակս 11 Եբբ. ճարարութեան 12 Եբբ. քերորէիք : (36) Եւ արար նմա սիւնս չորս յանփուս փայտից սուկիապատս . Եւ ճարմանոք 13 Եբբ. նկարակերպ 14 Եբբ. նոցա և զգօտիս նոցա 15 Եբբ. աղոյց 16 Եբբ. արար զքաւութիւնն 17 Կառ, կուածոյս

9 քերորան, յերկոցունց ծայրից նորա : Եւ էր քերորէիցն տարածեալ զթեւս իւրեանց ի վերստ, եւ հոխնի ունէին թեւօք իւրեանց ի վերայ քառաթեւանն, եւ երեսք քերորէիցն հանդէտ միմեանց ի վերայ քառաթեւանն :

10 Եւ արար զսեղանն ¹ զտաջաւոր յտեւոյ սրբոյ, եւ ձուրեաց նմա չորս օղա՝ մանեակս սակիս, երկուս ի միմեջէ կողմանէ, եւ երկուս յերկորոց կողմանէ, եւ ազոյցս, բառնալ զնա ազուցիւքն : Եւ զազոյցս տաղանակին եւ զսեղանոյն աւարտ՝ յանիւտ փայտից, ² եւ պատեաց զնոսա սակեով : յերկուց կանգնոց զերկայնութիւն նորա, եւ ի կանգնոց եւ ի կիսոյ զլայնութիւն նորա, եւ ի կանգնոց

11 եւ ի կիսոյ զբարձրութիւն նորա : Եւ սրտեաց զնա սակեով սրբով, եւ արար

12 նմա ծնօսա սակիս չուրջանակի : Եւ արար նմին պտակ ուղիեան չուրջանակի, եւ արար ծնօսա սակիս սրակին նորա չուր-

13 ջանակի : Եւ արար նմա չորս օղամանեակս սակիս, եւ եզ զօղամանեակն ի չորս կողմանս որ էին չորեքունց սակից

14 նորա : Ի ներքոյ սրակին եղեն օղամանեակքն ազոյցք լծակացն առ ի բառ-

15 նալոյ զսեղանն : Եւ արար երկուս լծակս յանիւտ փայտից, եւ սրտեաց զնոսա

16 սակեով առ ի բառնալոյ զսեղանն : Եւ արար զկահ՝ ³ սեղանոյն եւ զինկազացս նորա եւ զարբեհակալս նորա՝ եւ զճանակիս նորա եւ զնութիւնն ողորմանս ողորմութիւնն՝ յսակեոյ սրբոյ :

17 Եւ արար զաշտանակն ⁴ լուսոյ ձեռք սակի՝, ⁵ զրուսն, եւ զտակուսան յերկուցունց կողմանց նորա, եւ ի ստեղանոյն շտապիւրք ընարեալք առ միմեանս՝ երեսք ի միմեջէն եւ երեսք ի միւսմէն՝ հաւասարք միմեանց, եւ զլուսակալս նոցա որ էին ի ծայրան ընկուղազարգս անզատին ընտրեալս : Եւ զբարձրակալսն ի նոսա, զի իցեն ճրագարանքն ի վերայ նոցա, եւ զբարձրակալն զեթներոյ՝ որ ի զլուս լուսակալին, որ ի վերայ բուն իսկ գլխոյն ի վերստ, ձեռք՝ համակ սակիս եւ զեթն ճրագարանն որ ի վերայ նորա սակիս, եւ զտարգարիչս նորա սակիս յսակեոյ սրբոյ : ⁶ ճախարակեացս զործեաց զաշտանակն, զրուսն

եւ զտակուսան նորա, եւ զսահանձեան եւ զզնդակն եւ զչուշանս նորա

18 անդալին ի նմանէ : Վեց սակն արծա- կեալ ի կողմանց նորա, երեսք ստեղանք ի միմեջէ կողմանէ աշտանակին, եւ երեսք ստեղանք յերկորոց կողմանէ, աշտանա-

19 կին, երեսք սահանձեւք ընկուղազարգք յօրինեալք ի միւսմ ստեղան, եւ զնդակ եւ չուշան, եւ երեսք սահանձեւք ընկուղազարգք յօրինեալք ի միւսմ եւս ստեղան, եւ զնդակ եւ չուշան, աշտակս վեցեցունց ստեղանոցն արձակելոց յաշտանա-

20 կէ անտի : Եւ ի բուն աշտանակին չորք սահանձեւք ընկուղազարգք յօրինեալք,

21 եւ զնդակք նորին եւ չուշանք : Եւ զնդակ մի ընդ երկուք ստեղանիքն անդալին ի նմին, ⁷ վեցեցունց ստեղանոցն արձակելոց

22 ի նմանէ : Գեղակք նոցա եւ ստեղանք իւրեանց անդալին ի նմին, բոլանդակ ⁸ ճախարակեոյ ի միմեջէ՝ յսակեոյ սրբոյ :

23 Եւ արար զճրագարանս նորա եւթն, եւ զուսելիս եւ զյարգարիչս նորա յսակեոյ

24 սրբոյ : Ի տաղանդէ միայ սակեոյ սրբոյ արար զնա եւ զամենոցն զկահ նորա :

25 Եւ արար զսեղանն ⁹ սակիստաւս յանիւտ փայտից, ⁷ ի հինգ կանգնոց զերկայնութիւն նորա եւ ի հինգ կանգնոց զլայնութիւն՝ նորա՝ չորեքուսի, եւ ⁸ յերկուց կանգնոց զբարձրութիւն նորա, եւ

26 զեղջեւերս նորա անդալին ի նմանէ : Եւ սրտեաց զնա սակեով սրբով, եւ զյարկ նորա եւ զկողմանս նորա չուրջանակի եւ զեղջեւերս նորա, եւ արար նմա

27 ծնօսա սակիս չուրջանակի : Եւ երկուս օղամանեակս սակիս ընդ ծնօսաւք նորա առ ի կողմանէ ընդ երկուք միւրք կողմամբք նորա՝ յազոյցս լծակացն, առ ի

28 բաննալոյ զնա նոքօք : Եւ արար զլծակն յանիւտ փայտից, եւ պատեաց զնոսա

29 սակեով : Եւ արար զեթն օժտ թեւան զսեղանոցն, եւ զանդակներս ինկողն, զործ մաքուր իւզագործաց :

Գ Լ Լ

1 Եւ արար զսեղանն ⁹ պղնձապատ ի բուրսապացն սղինձեաց՝ որ էին ի ձեռս տրանոցն ապստամբաց հանդերձ ժողովրդ-

¹ Յէբ. գլխի 2 էբբ. սեղանոյն, զսակեոյ սակիս նորա եւ զինկանոցս ³ էբբ. յսակեոյ սրբոյ ⁴ Կեւ, կահոյ

⁵ էբբ. եւ զնդակ մի ընդ երկուք ստեղանիքն անդալին ի նմանէ, եւ զնդակ մի ընդ երկուք ստեղանիքն անդալին ի նմանէ, վեցեցունց ⁶ էբբ. ինկոց ⁷ էբբ. կանգնաւ երկուսութիւն նորա, եւ կանգնաւ լայնութիւն ⁸ էբբ. յերկուց ⁹ էբբ. ողջակալաց

եամբն կորխայ,՝ յանփուռ փայտից . ի հինգ կանգնոյ զերկայնութիւն նորա , եւ ի հինգ կանգնոյ զլայնութիւն նորա , չորեքըւսի , եւ յերկից կանգնոց բարձրութիւն նորա : Արար եւ զեղջեւերս նորա ի վերայ չորեքուց անկեանց իւրոց . անդտօին ի նմանէ էին եղջեւերք նորա ,

3 եւ պատեաց զնոսա պղնձով : Եւ արար զամենայն կահ սեղանոյն , ¹զխարխսան եւ զըլշակն եւ զտաշտան եւ զմտահանան եւ զբուրուռան . եւ զամենայն կահ նորա արար պղնձի : Եւ արար զգահաւորակս սեղանոյն , գործ վանդակագործ պղնձի ² ի բուրուռառանց , ի ներքուստ : ⁵ Ինչչեւ ցմէջս : Եւ եզ նմա չորս օղամանեակս պղնձիս ի չորեքուց կողմանց զահաւորակի սեղանոյն՝ արոյցս նգայնս :

6 Եւ արար զլծական յանփուռ փայտից , եւ զպատեաց զնոսա պղնձաւ : Եւ ազուցին զլծական յօղամանեական ի կողմանս սեղանոյն , բառնալ զսեղանն նորօք . ³ իտ վանդակ սախաակամամ գործեաց զնա : 8 Եւ արար զաւազանն պղնձի եւ զտարխին նորա պղնձի՝ ի հայկեաց կանանց ուխտաւորաց , որք ⁴ պահեցին պահս՝ առ զբան խորանին վկայութեան՝ ²յաւուր յորում եհար զխորանն :

9 Եւ արար ⁵ զարահն որ հայէր ընդ հարաւ . եւ՝ զառագաստ ⁶ որահին ի բնեզոյ մանկոյ հարեւր ⁷ առ հարեւր՝ . Եւ սիւնք շոցանքսն , եւ խարխիսք նոցա պղնձիք քսան . եւ ⁸ զարդք սեանցն եւ ⁹ խոյակք ¹¹ նոցա արծաթիք : Եւ ընդ կողմն հիւսիսոյ հարեւր ⁷ առ հարեւր՝ , եւ սիւնք նոցա քսան , եւ խարխիսք նոցա պղնձիք քսան . եւ ⁸ զարդք սեանցն եւ ⁹ զբուրուգք ¹² նոցա արծաթիք : Եւ ¹⁰ ընդ ծոփակողմն սրահք՝ ի յիսուն կանգնոյ . եւ սիւնք նոցա տասն , եւ խարխիսք նոցա տասն . եւ ³ զարդք սեանցն եւ ⁹ զբուրուգք նոցա արծաթիք : Եւ ընդ կողմն արեւելից ի յիսուն կանգնոյ , Եւ առապասաքն ի հնդեւտասան կանգնոյ ¹¹ ի թիկանց , եւ սիւնք նոցա երեք , եւ խարխիսք նոցա երեք . 15 Եւ յերկրորդ ¹² թիկունսն առ զբամբ սրահին , սրահք՝ ի հնդեւտասան կանգնոյ , եւ

սիւնք նոցա երեք , եւ խարխիսք նոցա երեք : Ամենայն ¹³ սրահք խորանին՝ չուր-
 17 ջանակի ի բնեզոյ մանկոյ : Եւ խարխիսք ¹⁴ նոցա պղնձիք , եւ ¹⁵ զբուրուգք սեանցն եւ խոյոգք՝ նոցա արծաթիք , եւ խոյակք նոցա արծաթապատք , եւ ¹⁶ սիւնքն արծաթապատք , ամենայն սիւնք սրահին՝ : 18 Եւ սրահակք զբան ⁶ սրահին՝ գործ նկարակերպ ի կապուտակէ եւ ի ծիրանեոյ եւ ի կարմրոյ մանկոյ եւ ի բնեզոյ նիւթկոյ . ի քսան կանգնոյ երկայնութիւն , եւ ի ¹⁷ հնդեւտասան կանգնոյ բարձրութիւն եւ լայնութիւն՝ հասարակ ըստ առագաստ-
 19 անց ⁶ սրահին : Եւ սիւնք նոցա չորք , եւ խարխիսք նոցա պղնձիք չորք , եւ ⁸ խոյոգք նոցա արծաթիք , եւ սախակք նոցա ¹⁸ արծաթապատք : Եւ ամենայն ցիցք ⁶ սրահին եւ խորանին չուրջանակի պղնձիք : 21 Եւ այս էր ¹⁹ պայման խորանին վկայութեան , ²⁰ որպէս հրաման ետ Մովսիսի կազմել զպաշտօն՝ Ղեւտապետն ի ձեռն Իթմատայն որպէս Ահարոնի քա-
 22 հանայի : Եւ Բեսելիէլ Ուրիսեայ որդի Ուրայ յազգէ Յուզայ տար որպէս հրաման ետ Տէր Մովսիսի : Եւ ապա Եղիաք Աքիսամայ յազգէ Իսայ , որ ճարտարակառէր զտոտայնանկութիւն եւ զաստիւնապարտութիւն եւ զնկարակերպութիւն , ի կապուտակէ եւ ի ծիրանեոյ եւ ի կարմրոյ մանկոյ եւ ի բնեզոյ նիւթկոյ : 24 Ամենայն սակոյն որ գործեցաւ ի գործն , ըստ ամենայն գործոյ սրտութեանցն , եղև կշիռ սակոյ նուիրացն քսան եւ ինն տաղանդ , եւ եւթն հարեւր եւ երեսուն ²⁵ սիկլ՝ ըստ սրտութեան սկիզն : Եւ արծաթիոյ նուէրք , յանցելոյ արանց ժողովրդեանն ի հանդիսի , հարեւր տաղանդ , եւ հազար եւ եւթն հարեւր եւ եւթանասուն եւ հինգ սիկլ ըստ սրտութեան սկեզն : 26 Դրամ մի առ զըւելս , կէս սկեզ ըստ սրտութեան սկեզն , ամենայն որ անցանէր ի հանդիսի անդ ի քսանամսնից եւ ի վեր , վեց հարեւր հազար եւ երեք հա-
 27 զարք եւ հինգ հարեւր եւ յիսուն : Եւ եղև հարեւր տաղանդ արծաթիոյ ի ձոյլ

¹ Եբբ. զանօթս միւրոյ ² Եբբ. գ-վ-տ-ե ³ Եբբ. սնանկ ⁴ Եբբ. պաշտէին, կ-տ, ժողովէին ⁵ Եբբ. զգաւ-թիմն. ի հարաւ կոյս ⁶ Եբբ. գաւթի ⁷ Եբբ. կանգուն ⁸ Եբբ. ճարմանդք ⁹ Եբբ. գօտիք ¹⁰ Եբբ. ընդ արեւմուտս առագաստք ¹¹ Եբբ. միւր կողման զբանն ¹² Եբբ. կողման առ զբամբ գաւթին առագաստք ¹³ Եբբ. սռագաստք գաւթին ¹⁴ Եբբ. սեանցն ¹⁵ Եբբ. ճարմանդք սեանցն եւ գօտիք ¹⁶ Եբբ. գօտիք ամենայն սեանցն գաւթին արծաթիք ¹⁷ Եբբ. հինգ ¹⁸ Եբբ. արծաթապատք , եւ գօտիք նոցա արծաթիք ¹⁹ Եբբ. համար խորանին՝ ²⁰ Եբբ. որ համարեցաւ ըստ բերանոյ Մովսիսի ի սպաս

1 Կարեւր խոյակաց խորանին, եւ ի խոյակս վարապետին. Կարեւր տաղանդ ի Կարեւր խոյակ, տաղանդ մի առ խոյակ”:

28 Եւ զհաղար եւ զԵթն հարեւր եւ զԵթն թանառուն եւ հինգ սիկոն գործեաց ի խոյոջու սնոցա, եւ պատեաց 2 սուկուով զխոյակս նոցա, եւ 3 զարդարեաց գնտա:

29 Եւ պղինձ նուիրացն եւ թանառուն տաղանդ, եւ երկու հաղար եւ չորեք հարեւր սիկոն: Եւ արար անտի գիտարիստ գրան խորանին վիպութեան, եւ զԵթն պղինձի, եւ զգահաւորակ սեղաւտոյն պղինձի, եւ զամենայն գոպաս սեղանոյն, եւ զխարիստ 4 սրահին չուրջանակի, եւ զխարիստ գրան 5 սրահին, եւ զամենայն զցիցս խորանին, եւ զամենայն զցիցս սրահին չուրջանակի. եւ զապարուստն ի կապուտակէ եւ ի ծիրանեոյ եւ ի կարմրոյ մանեոյ:”

Գ Լ Լ Թ

1 Եւ 6 արար պատմուճանս պաշտամանն, պաշտել նորօք ի սրբութեանն. եւ 7 արար պատմուճանս սրբութեանցն որ իցեն Ահարոնի 2 քահանայի, որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի:

2 Եւ արարին զվական յոսկեոյ եւ ի կապուտակէ եւ ի ծիրանեոյ եւ ի կարմրոյ մանեոյ եւ ի բենեղոյ նիւթեոյ:

3 Եւ հասանէին զթիթիզունս ոսկեոյն թեյութեյ՝ անկանել ընդ կապուտակին եւ ընդ ծիրանեոյն եւ ընդ կարմրոյ մանեոյն եւ ընդ բենեղոյ նիւթեոյ: 8 Գործ անկուածոյ վակասի գործեցին զնա՝, խառնեալ յերկոցունց կողմանց ընդ միմեանս 2 հիւսկէն. գործ անկուածոյ ի միմեանս 3 նոյն՝: Եւ ի նմանէ գործեցին 9 ըստ իւրում գործուածոյ, յոսկեոյ եւ ի կապուտակէ եւ ի ծիրանեոյ եւ ի կարմրոյ մանեոյ եւ ի բենեղոյ նիւթեոյ, որպէս եւ հրամայեաց Տէր Մովսիսի:

6 Եւ 10 գործեաց զերկոսին ականան զըմբուխտ՝ ժապաւինեալս եւ՝ ընդերուցեալս ոսկեով, քանդակեալս 2 եւ մա-

ծուցեալս՝ ի քանդակ կնքոյ, յանուանց 7 որպէոցն Երայելի: Եւ հաստատեաց զնոսա ի վերայ ուսոց վակասին, ականս յիշատակի որպէոցն Երայելի, որպէս եւ հրամայեաց Տէր Մովսիսի:

8 Եւ արար զտախտակն գործ 11 անկուածոյ նկարակերպ՝ ըստ գործոյ վակասին, յոսկեոյ եւ ի կապուտակէ եւ ի ծիրանեոյ եւ ի կարմրոյ մանեոյ եւ ի բենեղոյ նիւթեոյ: 2 արեքկուսի եւ կրկին գործեաց զտախտակն. թղաւ յերկայնու-

10 թիւն եւ թղաւ ի լայնութիւն. Եւ անկանէր ընդ նմին անկուած ականայ չորեքկարկեան ականց. կարգն առաջին՝ սարգիսն եւ սպազիսն եւ զըմբուխտ, 11 կարգ մի. Եւ կարգն երկրորդ՝ կարկե-

12 հան եւ չափիղա եւ յասպիս. Եւ կարգն երրորդ՝ սուտակ եւ զտճաղօք եւ ակատ. 13 Եւ կարգն չորրորդ՝ ոսկեակն եւ եղունգն եւ բիւրեղ. պատեալ եւ ընդերուցեալ 14 սուկուով: Եւ ականքն ըստ անուանց որպէոցն Երայելի էին. երկուտասանք յանուանց նոցա զբեալք եւ քանդակեալք, ըստ իր քաքանչիւր անուանց ազգացն եր-

15 կոտասանից: Եւ արարին ընդ տախտական վերջս փողփողեալս ի վերայ 2 երկուց օղոցն, գործ հիւսկէն յոսկեոյ 16 սրբոյ: Եւ արարին երկուս վահանակս ոսկիս եւ երկուս օղս ոսկիս. եւ եղին գերկուս օղան ոսկիս յերկոսին յերկոսին առաջս տախտակին: Եւ եղին զվերջս փողփողեալս ի վերայ երկուց օղոցն յերկոսին կող-

18 մանս տախտակին: Եւ յերկոսին խառնուածան զերկուս վերջս փողփողեալս եղին ի վերայ երկուց վահանակացն. եւ զնոսա եղին ի վերայ ուսոց վակասին 19 զէմ յանգիման յերկուց կողմանէ: Եւ արարին երկուս օղս ոսկիս, եւ եղին ի վերայ երկուցունց թեւոցն ի ծայրս տախտակին, ի գլուխ թիկանց վակասին ի 20 ներքոյ կողմանէ: Եւ արարին երկուս օղս ոսկիս, եւ եղին ի վերայ երկուցունց ուսոց վակասին ի ներքոյ կողմանէ յերկուց նորա՝ ըստ վերոյ խառնուած 21 ծոյ անկուածոյ վակասին: Եւ պնդեցին զտախտակն յօղից նորս մինչեւ ցօղս վակասին, խառնեալ ընդ միմեանս ի կապուտակէ, 12 հիւստալս ընդ միմեանս յանկուած՝ վակասին, զի մի գերծանիցի տախտակն ի վակասէ անտի, որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի:

1 Եբբ. խարիստց սրբութեանն եւ խարիստց վարապետին. Կարեւր տաղանդ ի Կարեւր խարիստս, տաղանդ մի առ խարիստս 2 Եբբ. Կ-Կ-Ե 3 Եբբ. պղինձեաց 4 Եբբ. գաւթին 5 Եբբ. գաւթին չուրջանակի 6 Եբբ. ի կապուտակէ եւ ի ծիրանեոյ եւ ի կարմրոյ մանեոյ արարին 7 Եբբ. արարին 8 Եբբ. Վտախտակ արարին նման 9 Եբբ. զժապաւէնն որ ի վերայ վակասին ըստ 10 Եբբ. գործեցին զականն՝ եղնաքարինս

11 Եբբ. ճարտարի 12 Եբբ. զի եղէ ի վերայ ժապաւինի

22 Եւ 1արարին զվտաւակնս ի վերայ վա-
կասին՝, զորձ անկուածոյ համակ կապու-
23 տակ : Եւ 2օձիք վաւաւակացն անդէն ի
նորին ի միջի անկուածոյ հըւակէն՝ գրա-
24 պանսու օձիքն շուրջանակի անքակ՝ : Եւ
արարին առ ստորտով 3վտաւակացն իբ-
րեւ ծաղկեալս նանածեւս ի կապուտակէ
եւ ծիրանեայ եւ ի կարմրոյ մանկոյ եւ ի
25 բննեղոյ նի թեւոյ : Եւ արարին զանդակս
յոսկեայ սրբոյ, եւ եզին զզանդակն ի մէջ
նանածեւացն առ ստորտով 3վտաւակացն
26 շուրջանակի : Ի մէջ նանածեւացն զանե-
զակս սակիս եւ նանածեւ, զանդակ եւ
նանածեւ՝ առ ստորտով 3վտաւակացն
շուրջանակի ի սպստ պաշտամանն, որ-
պէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի :
27 Եւ արարին 4պատմուճանս բննեղե-
զէնս զորձ անկուածոյ՝ Ահարանի եւ
28 որդւոց նորաւ Եւ զապարօշան ի բննե-
ղոյ, եւ զխոյրն ի բննեղոյ, եւ զանոյ-
բաւորաբան 5աարաա ի նիւթոյ բննեղոյ՝ :
29 Եւ 6ղկամարս նոյս՝ ի բննեղոյ նի թե-
ւոյ եւ ի կապուտակէ եւ ի ծիրանեայ եւ
ի կարմրոյ մանկոյ, զորձ նկարու, զոր
օրինակ հրամայեաց Տէր Մովսիսի :
30 Եւ արարին զթիթեզն 7ոսկի նուէր՝
սրբութեանն յոսկեայ սրբոյ, եւ զբե-
ցին ի նմա զբր զորչմեայ քանդակի,
31 ՍԲԲՈՒԹԻՒՆ ՏԵՍԱՒԵՆ. Եւ եզին 8առ
կապուտակեայ ժապաւնեաւն՝, զի կայ-
ցէ ի խուրին ի վերոյ կողմանէ, զոր
օրինակ հրամայեաց Տէր Մովսիսի :
32 Եւ կառարեցաւ ամենայն զորձ խո-
րանին յարկի 9վկայութեան. եւ արարին
որպիքն Խորայիլի բոս ամենայնի օրպէս
եւ հրամայեաց Տէր Մովսիսի. նոյնպէս
եւ արարին : 10Եւ զաւելորդ զոսկի նուե-
րացն՝ արարին կա՛ն պաշտելոյ նոքօք
33 առաջի Տեառնս՝ Եւ բերին 11զպատմու-
ճանսն ի խորանն՝ առ Մովսէս, զյարկին
եւ զամենայն զկա՛ն նորա, եւ 12զա-
՛սանդան եւ զտախտակս նորա, եւ զպար-
զունակս նորա, եւ զպիւնակս նորա, եւ
34 զխորբիստս նորուն, Եւ 13զմաշկան, եւ

զմորթս խոյոցն ներկեպս կարմրով, եւ
զլիթակն կապուտակեայս՝, եւ զսրա-
35 նակն որ ծածկէր, Զտապանակ կտա-
կարանացն, եւ զլծակն, եւ զքաւու-
36 թիւնն, Զսեղանն 10զառաջաւոր եւ զա-
մենայն զկա՛ն նորա, եւ զհացն երեսաց,
37 Եւ զաշտանակն սուրբ եւ զճրագարանս
նորա եւ զճրագունսն օյրելոյ, եւ զա-
մենայն զկա՛ն նորա, եւ զեւզն լուսոյ,
38 Եւ զսեղանն ոսկի, եւ զեւզն օծութեան,
եւ զխուսկին հանդերձանաց, եւ զսրա-
39 նակս 14կրանն, եւ զխօրանն՝, Եւ զսեղանն
պղնձի եւ 15զլծակս նորա, եւ զամենայն
զկա՛ն նորա, եւ զաւազանն եւ զխորբիս
40 նորա, Եւ 16զառագաստս սրահին՝ եւ զօրնս
նորա եւ զխորբիստս նորա, եւ զվարպոյր
զրան 17խօրանին եւ զզրան սրահին՝, եւ
զապաւանդակս նորա եւ զցիգս նորա,
եւ զամենայն զկա՛ն խօրանին յարկի
41 9վկայութեանն, Եւ զպատմուճանսն
պաշտամանս պաշտել ի սրբութեանն, եւ
զպատմուճանսն սրբութեանն որ իցին
Ահարանի քահանայի, եւ զպատմուճանս
42 որդւոց նորա ի քահանայութիւնս Ըստ
ամենայնի զոր միանգամ պատուիրեաց
Տէր Մովսիսի՝ նոյնպէս եւ արարին որ-
պիքն Խորայիլի զամենայն կազմածն :
43 Եւ ետես Մովսէս զամենայն զորձն,
եւ էր զորձեւ ըստ օրինակին օրպէս
հրամայեաց Տէր Մովսիսի. նոյնպէս եւ
արարին. եւ օրհնեաց զնոսա Մովսէս :

ԳԼ . Խ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ սաէ,
2 Յամսեանն սոսաջնու՛մ յամսամոր ամսոյն
կանդնեացես զխորանն, զյարկ 9վկայու-
3 թեաննս եւ զիցես անդ զտապանակն
վկայութեան, եւ ծածկեցես զտապա-
4 նակն փարպուրունս Եւ ասարղիս ի ներքս
զսեղանն, եւ յօրինեցես զհացն ի վերայ
նորա. եւ ասարղիս ի ներքս զաշտանակն,
եւ զիցես ի վերայ նորա զճրագարանս
5 նորա : Եւ զիցես զսեղանն ոսկի՝ սրկա-
նեյ խուսկիս սոսաջի տապանակի վկայու-
թեանն, եւ ձկնացես զպատուակ 10վա-
րպուրին ի՝՝ զրան խօրանին 10վկայու-
6 թեանս : Եւ զիցես զսեղանն ողջակիգացն
առ զրան խօրանին, յարկի 9վկայութեանն.
10Եւ օծցես շուրջ վկայանն, եւ զամենայն

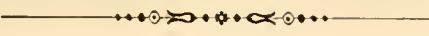
1 Եբբ. արար զպարեգօս զուկայան 2 Եբբ. օձիք պարեգօսին ի միջոցն նորա իբրեւ զօձիս զրահի, զի մի շուրթն բերանոյ նորա պատաւեսցի 3 Եբբ. պարեգօսին 4 Եբբ. շապկիս 5 Եբբ. կտաւեայս ի բննեղոյ մանկոյ 6 Եբբ. զկամարն 7 Եբբ. պսակին 8 Եբբ. ի վերայ նորա ժապաւէն կապուտակեայ 9 Եբբ. ժողովոյ 10 Եբբ. ԴՎԷԷ 11 Եբբ. զխորանն 12 Եբբ. զճարմանդուն 13 Եբբ. զծածկելին ի մորթոյ խոյոց ներկելոյ կարմրով, եւ զծածկելիս ի մորթոյ թեւհաշի
14 Եբբ. զրան խօրանին 15 Եբբ. զգահաւորակ նորա պղնձի, զլծակս 16 Եբբ. զառագաստս գաւթին 17 Եբբ. գաւթին

ինչ որ ի նմա իցէ՝ սրբեացես չուրջանակի»¹
 7 Եւ զիցես զաւագանն ընդ խորանն վիս-
 յութեան եւ ընդ սեզանն, եւ արկցես անդ
 8 ջուր։ Եւ ¹օծցես ²գորանն չուրջանակի, եւ
 9 ձգեսցես զգրանակ զրանն ³արանին։ Եւ
 աօցես զեւըն օծութեան եւ օծցես զխո-
 րանն եւ զամենայն որ ինչ ի նմա է, եւ
 սրբեացես զնա եւ զամենայն զկա՛ն նու-
 10 րա, եւ եղիցին սրբութիւնք։ Եւ օծ-
 ցես զսեզանն ողջակիցաց եւ զամենայն
 զկա՛ն նորա, եւ սրբեացես զսեզանն. եւ
 11 եւ իջիցի սեզանն՝ սուրբ սրբութեանց։ Եւ
 12 օծցես զաւագանն եւ զխորխորանն նորա,
 13 եւ սրբեացես զնա։ Եւ մատուցես զԱ-
 նարանն եւ զորդին նորա ի գու՛սն խորանին
 վիպութեան, եւ յուսացես զնոսա ջրով։
 14 Եւ զիցեսցես Անարանի գոյատու՛ճանն
 սուրբ, եւ օծցես զնա եւ սրբեացես զնա,
 15 եւ քահանայապետի ինձ։ Եւ մատուցես
 զորդխորան, եւ զբեցու սցես նոցա ⁴պատ-
 16 մուճանն։ Եւ օծցես զնոսա, զոր օրինակ
 օծեր զՎայրն նոցա, եւ քահանայապետին
 ինձ. եւ եղիցի նոցա օժու՛մն քահանա-
 յութեան ի յախտեան եւ յազգս նոցա։
 17 Եւ արար Մովսէս ըստ ամենայնի զոր
 միանգամ պատուիրեաց նմա Տէր, նոյն-
 18 պէս եւ արար։ Եւ եղև յամենանն առաջ-
 նում յամի երկրորդի ⁵Երանելոյ նոցա
 յերկրէն եղիպատացոց՝ յամանտօրն կանդ-
 19 նեցաւ խորանն։ Եւ կանդեաց Մովսէս
 զխորանն, եւ եզ զխորխորանն նորա, եւ
 կանդեաց ⁶զսիւնս նորա, ⁵եւ եզ ի վե-
 րայ զխոյակս նորա.՝ եւ պարզեաց զպար-
 20 զունակս նորա։ Եւ տարածեաց զվերնա-
 վեզին ի վերայ խորանին, եւ արկ զվի-
 տակս խորանին ի վերայ նորա ի վերուստ,
⁵եւ յօրինեաց զարտախորակս նորա,՝
 21 որպէս նրամայեաց Տէր Մովսէսի։ Եւ առ
 զվիպութիւնն եւ եզ ի տապանակի անդ.
 եւ ⁸եզ զնիզան ընդ տապանակաւն,՝ եւ
 եզ զբաւաթիւնն ի վերայ տապանակին ի
 22 վերուստ։ Եւ տարաւ ի ներքս զտապա-
 նակն ի խորանն, եւ ձգեաց զպատուակ
 վարագուրին եւ ծածկեաց զտապանակ
 վիպութեանն, զոր օրինակ նրամայեաց

22 Տէր Մովսէսի։ Եւ եզ զսեզանն ի խո-
 րանին վիպութեան ի հիւսիսոյ կողմանէ
 խորանին, արտաբայ վարագուրի խորանին.
 23 Եւ յօրինեաց ի վերայ նորա զՎայրն երե-
 սաց առաջի Տեսան, զոր օրինակ նրա-
 24 մայեաց Տէր Մովսէսի։ Եւ եզ զաչաւ-
 նակն ի խորանին վիպութեան յանդի-
 մանն սեզանոյն, ի նարուոյ կողմանէ
 25 խորանին։ Եւ եզ զճրագարանն ի վե-
 րայ նորա առաջի Տեսան, զոր օրինակ
 26 նրամայեաց Տէր Մովսէսի։ Եւ եզ զսե-
 զանն սակի ի խորանին վիպութեան՝ յան-
 27 դիման վարագուրին. Եւ արկ խուճակ ի վե-
 րայ նորա ի խնկոյ հանդերձանաց, որպէս
 28 նրամայեաց Տէր Մովսէսի։ Եւ ձգեաց
 29 գորանակ զրան խորանին։ Եւ զսեզանն
 ողջակիցաց եզ առ զրան խորանին, յարկի
 վիպութեանն. եւ ե՛նան ի վերայ նորա
 ողջակէզս եւ զո՛սն, որպէս պատուիրեաց
 30 Տէր Մովսէսի։ Եւ եզ զաւագանն ընդ խո-
 րանն վիպութեան եւ ընդ սեզանն, եւ
 31 արկ ի նա ⁹ջուր. Ձի լուսացն՝ ի նմանէ
 Մովսէս եւ Անարան եւ որդիք նորա զձեռս
 32 եւ զոսա իւրեանց. Յորժամ ¹⁰մտանիցեն
 ի խորանն վիպութեան, կամ յորժամ
¹¹մերձենայցեն ի սեզանն ⁵պաշտել, եւ՝
 լուսնային ի նմանէ, որպէս եւ նրա-
 33 մայեաց Տէր Մովսէսի։ Եւ կանդեաց
¹²զգրանն չուրջ զխորանուսն եւ զսեզա-
 նովն, եւ ձգեաց զգրանակ զրան ¹³արանին
 եւ կաարեաց Մովսէս զամենայն զգործն։
 34 Եւ ծածկեաց ամպն զխորանն վիպու-
 35 թեան, եւ լի եզև փառօք Տեսան խո-
 րանն։ Եւ ոչ կարէր Մովսէս մտանել ի
 խորանն վիպութեան, զի ծածկեաց զնա
 ամպն, եւ լի եզև փառօք Տեսան խո-
 36 րանն։ Յորժամ վերանայր ամպն ի խո-
 րանէ անտի, չուէին որդիքն Բարայելի
¹⁴հանդերձ ամենայն աղիւի՝ իւրեանց.
 37 Եւ եթէ ոչ վերանայր ամպն, ոչ չուէին
 38 մինչևև ցօրն վերանայոյ։ Ձի ամպն
 Տեսան էր ի վերայ խորանին ի տուէ,
 եւ հուր կայր ի վերայ նորա ի զիշերի,
 առաջի ամենայն տանն Բարայելի, յա-
 մենայն ի չուս իւրեանց։

¹Եբբ. զիցես ²Եբբ. զգաւիթն ³Եբբ. գաւթին
⁴Եբբ. շապիկս ⁵Յեբբ. պօօօ ⁶Եբբ. գատի-
⁷Եբբ. նորա ⁸Եբբ. կանդեաց զսիւնս նորա
⁹Եբբ. տղայ զլճակն ընդ տապանակն

⁹Եբբ. ջուր առ ի լուսնակ (31) Եւ լուսնային
¹⁰Եբբ. մտանէին ¹¹Եբբ. մերձենային ¹²Եբբ.
 զգաւիթն ¹³Եբբ. գաւթին ¹⁴Եբբ. յամե-
 նայն ի չուս

ՉԼՈՒԻՔ ՂԵՏԱԿԱՆԻՆ

	ԳԼ. Հմբ.		ԳԼ. Հմբ.
Հրամայէ Աստուած Մովսիսի զօրինակ մատուցման որջակիրզացն, որ յարջառոց, որ յոչխարաց, ի թռչնոց, ի նաշջոյ, ի թճերի եփելոյ, ի տապակէ, ի կասկարայից:		կշտամբէ զքահանայան զհին դարծին: Նոյն օրինակ կերիցեն և զխոյն որ վասն յանջանաց:	Ձ. 24
Ձայս ամենայն աղիւ յաղել եւ անխմոր. իսկ զմեղրեալ եւ զխմորեալ պըտուղ տապեն քահանայիցն. այլ ի սեղանն մի՛ ելցէ, բայց մուրկն փխրեալ, որ է եղի խանձեալ:	Ա. 1	Ձի մորթ որջակիրքի փրկութեանն զոր վերջոյ տասց, զորչ չէր օրէն այրել զմորթն, քահանային լիցի: Եւ զոչ եփեալ ի թճերում և ի կասկարայս՝ քահանային. և միս զոչի գոհուցութեանն՝ քահանային լիցի, և յայդ մի՛ թողցի:	
Ի զոչէ փրկութեանն պտուղ Տեառն, թէ յարջառոց իցէ, թէ յօդեաց, թէ յայծեաց:	Բ. 11	Ձի կամաւոր զոչն կերիցէ և ի վաղիւն, այլ ոչ և յերրորդն աւուր:	Ե. 8
Վասն չուտելոյ զարիւն եւ զճարպ:	Գ. 1	Անտուրն որ կերիցէ ի զոչէ փրկութեանն՝ կորիցէ: Արպէս առ մեք, զատաստան անձին ուտէ և ըմպէ:	Ե. 16
Թէ վասն ակամայ մեղաց քահանայապետին զուարակ մատուցի, յորոյ արենէն տարցի ի նեքս ի սրբութեանն, և զճարպն և զմատուռն ի սեղանն որջակիրզաց, և զմիսն և զմորթն և զտապաւառն ոյրեսցեն ի տեղի մխրակուտին:	Գ. 17	Ձարպ մուրկութեանն ի փոկ և ի կաշի տացի ի գործ, այլ ոչ յուտելու. որպէս մեռեալն որ զուով ի պէտս սշխարհի՛ այլ ոչ յԱստուծոյ:	Ե. 20
Թէ ամենայն ժողովուրդն մեղիցէ յանդէտս, նմանապէս մատուցի զուարակ, և այրեսցի արտաքոյ: Եւ յանն մեղացեալ ակամայ, մատուցէ նորապէ՛ ժողովրդականն մեղացեալ ակամայ, մատուցէ այլ զամ կամ ոչխար:	Գ. 1	Ար ուտէ զարիւն կորիցէ: Ի զոչէ փրկութեանն մասն Ահարոնի և որդւոց նորա:	Ե. 22 Ե. 26
Հրամայէ չհրամարել ումեք զճշմարիտն վկայել յերս զոր ետես:	Գ. 13	Ձի զանդերձեալ է սակ վասն պողոցն Տեառն, զոր մատուցէ Ահարոն և որդիք նորա յաւուր օծմանն իւրեանց:	Ե. 28
Մերձեցեալն ի մեռելոտի, և որ երգմամբ ինչ ուխտեաց չար սուտել և կամ բարի և ոչ կատարեաց, որջաւ կամ տարակօք կամ նաշջով քաւեցին:	Գ. 1	Հրաման տուաւ Մովսէս օծանել զԱհարոն և զորդիս նորա, եկեղեցացուցեալ զժողովուրդն:	Ե. 35
Որ ակամայ խափանէ զտէրունիս՝ հատուցէ լիով զգլուխն, և ի հինգ մասն զմին եւս ի վերայ, և խցիւ քաւեսցի: Եւ որ այլ ինչ ակամայ՝ խցիւ քաւեսցի:	Ե. 2	Ձի օծ նախ զսեղանն և զխորանն և զԱհարոն որդւովքն, իւղով և սպա արեամբ, և մատոյց զպատարագսն վասն նոցա, և առ զերուծն ի խոյնն կատարման. և պատուէր ետ նոցա լսիկել ի գրանէ խորանին գեւթն օր:	Ը. 1
Թէ ընդ զրկանաց զքք՝ զգլուխն և զհինգերորդն եւս հատուցէ, և խցիւ քաւի:	Ե. 14	Միանգամ Մովսէս մատոյց պատարագ, որպէս և Բրիսաոս, որ և աւանդեաց թէ Ձայս արարէք. և Մովսէս յԱհարոն և յորդիսն աւանդեաց. Մատո, սակ, պատարագ ընդ անձին և ընդ ժողովրդեանն: Եւ ընդ օրհնելն զժողովուրդն՝ էջ հարբ ի Տեառնէ և եկեղ զպատարագն, զոր չէր օրէն շիջուցանել:	Ը. 5
Ձի մի՛ շիջցի հուր սեղանոյն. բառ որում Ձէպին մի՛ շիջուցանէք: Եւ զի քահանայն պատմուծանաւն հանցէ զընծայն ի սեղանն:	Զ. 1	Թէ Նարագ և Արիուդ օտար մատուցեալ մեռան. զորս ժողովրդեան լալ Մովսէս հրամայեսց, բայց Ահարոնի և որդւոցն ոչ, ի պատիւ օծմանն:	Թ. 1
Ի զոչէ նաշջոյ մասն քահանային. զոր բաղարթ կերիցեն արուք քահանային:	Զ. 8	Պատուէր տայ քահանայիցն՝ ոչ ըմպել զինի ի մտանել ի խորանն. թերևս՝ յայս պատճառ մեռան Նարագեանք:	Թ. 8
Ի տանէն Ահարոնի հանապուզորդ պատարագ իւղով զանգեալ նաշիչ, այգուն և երեկոյն. և զոչ քահանային մի՛ կերիցի, զի որջակեղէ:	Զ. 14	Մեծ արեաց Մովսէս զԱհարոն և զորդիսն՝ ուտել զբաժինն իւրեանց, և զնախն զոր վասն մեղաց. և զի այրիցեալ էր զայն, բարկացաւ Մովսէս թէ ուտել պարտ էր և քաւել զմեղս ժողովրդեանն: Եւ ցա-	Զ. 1
Թէ զվասն մեղացն զոր վերջոյ տասց ի սրահին կերիցեն արուք քահանային սուրբք. և զի յոր ինչ մերձեսցի ի նմանէ սրբի. զոր լուսնայ և քերել սակ զդուռութեամբ: Զոր վասն այսր իսկ և Անդէոս մարգարէ	Զ. 19		

ծոյց գնա Ահարոն, թէ առ երկիւղին ոչ կերան: Բայց տես զի առաջին կատարագն որ վան մեղաց մողորդեանն էր՝ ոչ կերաւ. և ոչ քաւեցան ապա մեղք որթուն:

Թէ զորս սրբէ ուտել յանանոց ի նշանակ բանաւորաց, զի կճղակն՝ անսայլթաք վարուց, և որոճն բանի սուրբք են:

Թէ զորս ի ջրայնոց. զի թեւք՝ առաքինութեան, և թեփք՝ ծածկոյթ պատկառանաց՝ սուրբք են:

Ի թռչնոց զորս պիղծս ասէ՝ նշանակք են ամբարտաւանից և յափշտակողաց և խաւարատէր մարդկան:

Ի գեռուն թռչնոց չորս ազգս մարտիայ, զորս սրբէ ուտել, անխայտ առտրինութեանց նման:

Վասն գեռնոց որք ի չորս ոտս գնան, նշանակ ստորաքորչ վարուց ի չար սովորոյթս կապեալք, պիղծք իբրեւ զվուռնս:

Վասն փայտեղէն կամ խեցեղէն պղծեալ անօթոյ:

Վասն պղծեալ կերակրոց:

Վասն ջրհորոց և վան սերմնոց:

Չմերձեալ ի մեռելոտի, և զգուշանալ ի գեռնոց պղծոց:

Սուրբք լերուք՝ զի ես սուրբ եմ:

Իրաւունք սրբութեան կնոջ որ արու կամ էգ ծնցի:

Վասն այլ և այլ նշանաց բորոտութեան սրբելոյ կամ պղծելոյ:

Վասն բորոտութեան գլխոյ կամ մորուաց և վան կնտութեան և ճեղղութեան:

Վասն տձեւութեան բորոտի, և պղղճութեան:

Վասն ասուեսայ և կուտեսայ հանդերձից բորոտութեան:

Իրաւունք սրբութեան բորոտի յառաջում և յիւլինբորոքում աւուրն, խորհրդական նուիրօք ի տիպ Քրիստոսի:

Վասն բորոտելոյ տան և պղծելոյ, և օրբութեան նորին:

Վասն պղծութեան սերմնակաթի, և յոր ինչ մերձեսցի. և վասն սրբելոյ նորին:

Վասն որ յերազս հոսի, կամ ընդ կնոջ լինի:

Վասն կնոջ եւթնորեայ բղխման դաւտանի. և վան տեւատեսի պղծութեան կամ սրբութեան:

Ձի ի տօնի քաւութեանն միայն մտցէ քահանայպետն ի ներքսազոյն սրբութիւնն:

Ձի ի տօնի քաւութեանն արկցեն վիճակս երկուց նոխազաց զեւելոյ և արձակելոյ, ի խորհուրդ միութեան Տեառն Քրիստոսի:

Օրինակ քաւելոյ զսրբութիւնն և զվուղղուրդն, և արձակելոյ զնոխազն:

Թէ զաւարակն և զնոխազն որոց ար-

ԴԼ ԷԺԲ
 12
 1
 9
 13
 20
 23
 32
 34
 36
 39
 44
 1
 1
 29
 45
 47
 1
 3
 1
 16
 19
 1
 5
 11

եամբն սրբեցաւ խորանն, այրեսցեն արտաքոյ բանակին, ի խորհուրդ Յիսուսի արտաքոյ գրանն չարչարելոյ:

Վասն պատուոյ աւուրն քաւութեան՝ ի տաներորդում աւուր եւթնութորդի ամոյն:

Թէ յարեւնահէց համարեալ է՝ որ առնէ զոչ կամ որջակեզ արտաքոյ գրան խորանին:

Վասն չուտելոյ զարիւն, և վան գարիւն որոտոց ընդ հողով ծածկելոյ:

Վասն որ զմեռելոտի կամ զգալանաբեկ կերիցէ:

Չորիցս կրկնելով զին եմՏէր Աստուածն՝ ի բաց տանի զնոսս յեղիպատեան ազգաշաղախ պղծութենէ, յերից կողմանց ազգականութեան ի վեր և ի խնարհ և յառ կողմ:

Յառաջին աստիճանին ըստ առ ի վեր կուտէ՝ սաստէ չխայտառակել պղղճութեամբ առ իրեսարս առաջին տողին, այսինքն՝ դուստր առ հայր, կամ որդի առ մայր, կամ խորթ առ մօրու: Կարծեալ ի նոյն ազգ և յաստիճան ըստ ի խնարհ կուտէ՝ չխայտառակել հօր զորդւոյ կին, այսինքն՝ զիւր հարսն, կամ զկնոջ իւրոյ դուստր, որ է զիւր խորթ:

Իսկ յերկրորդ ազգին և աստիճանին՝ ըստ առ ի կողմն կուտէ, չապականել զիւր քոյր, թէ և յայլ մօրէ իցէ, ի տան ծնեալ կամ արտաքոյ ի հարճէ հօր կամ զխորթ հօրն իւրոյ, որ է հօրն կնոջ դուստր, կամ զեղբոր կին, կամ զիւր կնոջ քոյր: Եւս ի նոյն աստիճանի ըստ ի խնարհ կուտէ մի՛ խայտառակել զիւրն թոռնիայ, որ է իւր որդւոյ կամ դուստր դուստր, կամ զհարսին դուստր զորդւոյ կնոջ, որ է որդւոյն խորթ, կամ զխորթուն դուստր:

Իսկ յերրորդ ազգի և յաստիճանի ըստ առ ի կողմն կոյս՝ չմտանել առ իւր հօրաքոյր կամ մօրաքոյր կամ առ հօրեղբօր կին: Իսկ ի խնարհ կողմն՝ չմտանել առ իւր խորթուն թոռնիայն կամ առ հարսին թոռնիայն:

Չմտանել առ ապարհ, և ոչ առ կին ընկերի:

Ուժգին սաստիւ՛ չտուլ զգաստերս ի պոռնկութիւն և զվարձն նուիրել կոտց, և ոչ ի կնութիւն հեթանոս իշխանի:

Չգուշանալ ի մահուցափ մեղաց, յարուամիլութենէ և յանասնագիտութենէ:

Սուրբք եղբրուք՝ զի ես սուրբ եմ:

Նրկնեյ ի ծնողաց:

Պահել զչարաթ:

Չյարեւ ի կուռս:

Ի զոհէ փրկութեանն՝ յօրն և յերկրորդն ուտել, և յերրորդն ոչ:

ԴԼ ԷԺԲ
 27
 29
 1
 10
 15
 1
 6
 9
 12
 19
 21
 22
 1
 3
 3
 4
 5

Ի հոռւնս իւր և ի կութս մի՛ առնել
 հասկաբազ և ոչ ճուաբաղ, այլ
 տնանկին թողուլ :

Չգողանայ :
 Չերդնուլ սուտ :
 Չգրկել զգր :
 Առ օրին տալ զվարձս վարձկանին :
 Չհամր և զկոյր չզգուել :
 Չառնուլ ակն ի դատաստանի :
 Մի՛ նենգել զգր, և մի՛ յօժարել ի մահ
 ուրուք :

Մի՛ տակ զգր՝ այլ յանդիմանել :
 Չառնուլ վրէժ, և չպահել ոխ :
 Մերել զընկերն իբրև զանձն :
 Չտալ զանտունս յօտարաբառն :
 Չայցի՛ այլ եւ այլ չվարել, որ է՛ առ
 կին մի՛ անբնական մասնել :
 Չօրս երկդիմիս մի՛, որ է նշանակ հեր-
 ձուածցի :

Վասն քառութեան որ պղծ է զազարիքն
 ուրուք :

Չերեամ մի՛ ուտել ի նորահատ տնկոց,
 այլ ի չորորդն ամի :
 Չզոհել ի լեբրն :
 Մի՛ հմայել զօր և զլուսին, կամ զիմբ-
 ուիչս և զկուրս հուռուց :
 Յցունս վարսից, ծամս կամ խոպոպիս
 մօրուսց չառնել :
 Վէտս ասղնածեծս մի՛ սուռնել :
 Չկապել գիրս ինչ զբազկաց :
 Չտալ զգուսար ի պոռնկոց, կամ հարսն
 կամ ծառայ Տեթմ սնտի :
 Երկիւղիւ պահել զարարթս :
 Չյարել ի վճուկս :
 Պատուել զձեռս :
 Երկնել յառու ծոց :
 Չնեղել զեկն :
 Սիրել զեկն իբրև զանձն :
 Սրբարս լինել ի դատս, ի չափս, ի շրիտ :
 Դարձեալ ստտէ չտալ զտերմ, որ է
 զաւակ իւր՝ Տեթմ անտի :
 Անարդօն հօր կամ մօր մեռցի :
 Ննասօզքն մահու սպանցին :
 Խորթ առ մօրու մտեայ՝ մահու մեռցին :
 Առ կին որդւոյ մտեայ՝ մահու սպանցին :
 Արուազէտքն մահու մեռցին :
 Զգուսար և զմայր սուօզքն սյրեցին
 հրով :
 Անամտեզն սպանցի :
 Առ քոյր մտեայն սպանցին :
 Առ ապարահ մտեայն սպանցին :
 Առ հօրաքոյր մտեայն սպանցին :
 Առ կին քեռւոյ մտեայն սպանցին :
 Առ կին եղբոր մտեայն սպանցին :
 Չյարել ի վճուկս :
 Քահանային մի՛ վայրապար պղծել ի
 գի մեռելոյ, և մի՛ իպել վճերս :
 Վասն կնոջ տանոց քահանայի, և վասն
 դատեր քահանայի պոռնկեցեոյ :
 Քահանայապետն բնաւ ի ի գի մի՛ պղծի-
 ցի, և ոչ ի հօր : Եւ կին կոյս առցէ :
 Որ արատ կայցէ ի մարմին՝ մի՛ քահանա-
 յասցի . այլ ի հասնցն կերեցէ :

Գլ. Հմբ.
 ԺԹ. 9
 ԺԹ. 11
 ԺԹ. 12
 ԺԹ. 13
 ԺԹ. 13
 ԺԹ. 14
 ԺԹ. 15
 ԺԹ. 16
 ԺԹ. 17
 ԺԹ. 18
 ԺԹ. 18
 ԺԹ. 19
 ԺԹ. 19
 ԺԹ. 19
 ԺԹ. 19
 ԺԹ. 20
 ԺԹ. 23
 ԺԹ. 26
 ԺԹ. 26
 ԺԹ. 27
 ԺԹ. 28
 ԺԹ. 28
 ԺԹ. 29
 ԺԹ. 30
 ԺԹ. 31
 ԺԹ. 32
 ԺԹ. 32
 ԺԹ. 33
 ԺԹ. 34
 ԺԹ. 35
 Ի. 1
 Ի. 6
 Ի. 9
 Ի. 10
 Ի. 11
 Ի. 12
 Ի. 13
 Ի. 14
 Ի. 15
 Ի. 17
 Ի. 18
 Ի. 19
 Ի. 20
 Ի. 21
 Ի. 22
 ԻԱ. 1
 ԻԱ. 7
 ԻԱ. 10
 ԻԱ. 16

Քահանայ որ չիցէ սուրբ՝ ի սրբութեանցն
 մի՛ կերիցէ մինչեւ սրբեացի :
 Որ չիցէ Ղեւտացի մի՛ կերիցէ, եւ ոչ
 վարձկան քահանային . բայց բնա-
 ծինն և արծաթագինն կերիցին :
 Գուսար քահանայի սյուց սուեան մի՛
 կերիցէ, բայց սյուրին անդրէն դար-
 ձեայն ի տուն հօրն :
 Որ ի հասնցն կերիցէ յանդէտս՝ զգը-
 լը ին և զհնգեակն հատուցէ :
 Չարատարս յանանոց ոչ նուերել,
 և ոչ ի ձեռաց Տեթմ անտի :
 Յուլ երորդ օրէն և յառաջ ապա նուի-
 րեյ զձնուեղս արջառոց և զոչխարաց :
 Չմայր և զձնուեղն իւր ի մուսմ աւուր
 մի՛ զենուլ ի նուէր :
 Չզոհ գոհութեանն ի նմին աւուր ու-
 տել, և ոչ թողուլ յայլ :
 Տօնիցն տապին՝ չարաթն յաճախ,
 երկրորդ՝ զառիկն, երրորդ՝ պն-
 տեկոսան, չորրորդ՝ քառութեանն,
 հինգ՝ սաղաւարահարցն :
 Չբոյր գիշերն ճրագուշերն ոչ չիջցին :
 Երկուստսն բաղարջ գնել ի սեղանն, ի
 չարաթն ցշարաթմ :
 Քարկոծեալ տայ զայն որ անէժ զԱնուն,
 Սարգասպանն սպանցի :
 Որ սնասուռն սպանցէ՝ անձն ընդ անձին
 հատուցէ :
 Որ խեղիցէ զգր՝ խեղիցեն զինքն, ակն
 ընդ ակն և ստամբ ընդ ստամանս
 Ամն եւ թնորդ՝ հանգիտս, և մի՛ գոր-
 ձեացի անդ կամ սյգի :
 Ամն յիմեքորդ հանգստեան և թողու-
 թեան . յորում ի սօնի քուռու-
 թեանն փողէին սպիեցու թեան :
 Եւ զի վաճառեալքն առ տեսարն
 դարձցին :
 Հանդամներ տանց վաճառելոց ի քու-
 դաքս պարսպաւորս կամ յազա-
 րակ կամ ի քաղաքս Ղեւտացոց :
 Չտայ փոխ տոկոսոյ :
 Արձակել զծասուլ Երայեցի յեւթն
 ամին :
 Չառնել տատուած ձեռագործս :
 Խոստանայ բարիս թէ կայցեն յօրէնս,
 տպա թէ ոչ ստակապէս սպառ-
 նայ զգերելն ի Բարելոն, և խոս-
 անայ զդարձն :
 Գինք անձանց որոց նուերեն զինքեանս
 Տեառն, կամ զանասուն կամ զգե-
 սին :
 Թէ որ զոր նուերեաց Տեառն՝ գնել իւր
 կամեցի, յաւելցէ ի գինն և զհին-
 գերորդ եւս մանն . իսկ թէ վա-
 ճառեցէ զանդն զոր փրկեաց չէ
 վաճառն հաստատուն . ի թողու-
 թեանն ամի՛ Տեառն լիցի :
 Ամենայն ընչից տատնորդ Տեառն լիցի .
 յորոց թէ պատու զս ինչ չնէ կա-
 միցի նուերոցն, և զհինգերորդ եւս
 մասն յաւելցէ ի գինն : Իսկ զուր
 անանոց տատնակն, ոչ փրկել
 զնովք, և ոչ փոխանակել սյուլով :

Գլ. Հմբ.
 ԻԲ. 1
 ԻԲ. 10
 ԻԲ. 12
 ԻԲ. 14
 ԻԲ. 17
 ԻԲ. 26
 ԻԲ. 28
 ԻԲ. 29
 ԻԳ. 1
 ԻԳ. 1
 ԻԳ. 5
 ԻԳ. 10
 ԻԳ. 17
 ԻԳ. 18
 ԻԳ. 19
 ԻԵ. 1
 ԻԵ. 29
 ԻԵ. 35
 ԻԵ. 39
 ԻԶ. 1
 ԻԶ. 2
 ԻԷ. 1
 ԻԷ. 19
 ԻԷ. 30

ՂԵԻՏԱԿԱՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 **Ե**՞ն կոչեաց Տէր զՄովսէս , եւ խօսեցաւ ընդ նմա ի խորանէ անտի
 2 ¹վկայութեան՝ եւ ասէ , Խօսեաց զու ընդ որդիսդ Իսրայելի , եւ ասասցես ցրտաւ , Այր ոք ի ձէնչ եթէ մատուցանիցէ պատարագ Տեաան՝ ի խաչանց , յարժատդ կամ յոչ խարէ մատուցանիցէ , ք զպատարագս ձերս
 3 Եթէ ողջակէզ իցէ պատարագն նորա յարջատոց , արու անարատ մատուցէ , առ զուրա խորանին ¹վկայութեան ամզէ զնա ընդունելութիւն ²ի նմանէ՝ առ ի
 4 քաւելոյ՝ առաջի Տեաան Եւ զիցէ զձեռն իւր ի վերայ դիւայ ³ընծային՝ յնկունելութիւն նմա առ ի քաւելոյ վասն անձին
 5 իւրոյ , եւ ⁴սպանցն զգրուարակն առաջի Տեաան . եւ մատուցեն քահանայքն որդիքն Ահարոնի զարիւնն , եւ ⁵Նեղզն չուրջ զսեղանոյն որ կայցէ առ զրան
 6 խորանին ¹վկայութեան , եւ ⁶մորթեացն զողջակէզն , եւ անդամ անդամ յօշուս-
 7 ցեն զնա : եւ զիցեն որդիքն Ահարոնի քահանայքն հուր ի վերայ սեղանոյն , եւ
 8 կուտեացն փայտ ի վերայ հրոյն . եւ զիցեն որդիքն Ահարոնի քահանայքն զանգամաթիւն եւ զզլուխն եւ զճարսն ի վերայ փայտին որ կայցէ ի վերայ հրոյ
 9 սեղանոյն . եւ զփորոտին եւ զտոան ⁸լուտացն ջրով . եւ զիցեն քահանայքն՝ զամենայն ի վերայ սեղանոյն . զի ողջակէզ զոհի է ի հօտ անուշից Տեաան :
 10 Ապա թէ ⁹յոշխարաց իցէ պատարագն Տեաան , ի դասանց եւ յուրոյ՝ յողջակէզ , արու անարատ մատուցանիցէ
 11 զնա : եւ ¹⁰զիցէ զձեռն իւր ի վերայ զլուխ նորա . եւ սպանցն զնա ի կողմանց սեղանոյն ընդ հիւտիսի՝ առաջի Տեաան . եւ ⁵Նեղզն զարիւնն՝ որդիքն

Ահարոնի քահանայք չուրջ զսեղանոյն :
 12 եւ յօշուսցեն զնա անդամ անդամ , եւ զզլուխ նորա եւ զճարս . եւ զիցեն զայն քահանայքն ի վերայ փայտին եւ
 13 հրոյ սր ի վերայ սեղանոյն իցէ : եւ զփորոտին եւ զտոան ¹¹լուտացն ջրով . եւ մատուցէ քահանայն զամենայն , եւ ¹²զիցէ ի վերայ սեղանոյն . զի ողջակէզ զոհի է ի հօտ անուշից Տեաան :
 14 Իսկ եթէ ի թոշնոց մատուցանիցէ յողջակէզ պատարագ Տեաան , ի սատարակաց կամ ¹³յաղաւենաց տարցի զպատարագ
 15 իւր : եւ մատուցէ զնա քահանայն առ սեղանն . եւ խաւսաց զզլուխ նորա , եւ ¹²զիցէ քահանայն՝ ի վերայ սեղանոյն , եւ քամեացէ զարիւնն առ յատակաւ սե-
 16 զանոյն եւ կորզեացէ ¹⁴զարմուշանն թեւ-օքն հանդերձ . եւ հանցէ զայն առ ¹⁵սե-
 17 զանոյն ի սեղի մոխրակուտին եւ ջախջախեացէ զայն ի թեւոցն , եւ ի բուզմի՝ զատուցէ . եւ ¹²զիցէ զայն քահանայն ի սեղանն ի վերայ փայտին եւ հրոյ . զի ողջակէզ զոհի է ի հօտ անուշից Տեաան :

ԳԼ . Բ

¹Եբբ. ժողովոյ ²Եբբ. դ-կ-ռ-է ³Եբբ. ողջակէզին
⁴Եբբ. սպանցէ ⁵Եբբ. սրակեացն զարիւնն ⁶Եբբ. մորթեաց ⁷Եբբ. յօշուսցէ ⁸Եբբ. լուտացէ ջրով .
 և այրեացէ քահանայն ⁹Եբբ. ի հօտից իցէ պատարագն , յօղջուսցէ և յայծեաց ¹⁰Եբբ. սպանցէ

1 **Ե**ւ անձն ոք եթէ մատուցանիցէ պատարագ Տեաան , նաչիհ լիցի պատարագն նորա . եւ արկիցէ զնովաւ եւզ , եւ զիցէ ի վերայ նորա կնգրուկ . ²զի ²զոհ է : եւ տարցի զայն առ քահանայսն որդիս Ահարոնի . եւ լցեալ զձեռն իւր ի նաչնոյ անտի լուղովն հանդերձ , եւ զամենայն զկնգրուկն նորա , ¹²զիցէ քահանայն զյոշխարակ նորա ի վերայ սեղա-
 3 նոյն զոհ ի հօտ անուշից Տեաան : եւ նշխարն ի զոհէ անտի՝ Ահարոնի եւ որդւոց իւրոց լիցի , սրբութիւն սրբութեանց ի զոհից անտի Տեաան :
 4 Ապա թէ ¹⁶մատուցանիցէ պատարագ

¹¹Եբբ. լուտացէ ¹²Եբբ. այրեացէ ¹³Եբբ. ի ճաղատաց արուտեաց ¹⁴Եբբ. զեւծին և զփեատրան , խ-ւ , զաղբն ¹⁵Եբբ. սեղանոյն ընդ արեւելս ¹⁶Եբբ. մատուցանիցես

1 զոհ եփեալ ի թոնրի, պատարագ Տեառն ի նաշնոյ՝ պանս բազարջս ի նաշնոյ զանգեալ իւզով, եւ քաքարս բազարջս օձեալ իւզով :

5 Իսկ եթէ զոհ ի տապակէ իցէ պատարագն քո, նաշին զանգեալ իւզով

6 բազարջ լինիցի : Եւ րրգեցես պոյն պատառս պատառս, եւ արկցես ի վերայ նոցա եւզ . զի զոհ² Տեառն է :

7 Ապա թէ զոհ ի կաւարացից իցէ պատարագն քո, նաշին իւզով գործեացի :

8 Եւ մատուցես զզոհն զոր աննիցես ի նոցանէ Տեառն . եւ սարքիս առ քահանայն . եւ մատուցեալ քահանային առ

9 սեղանն, Հանցէ ի զոհէն զառ ի յիշատակէ նորա, եւ³ զիցէ քահանայն ի վերայ սեղանոցն . ընծայ անուշութեան

10 Տեառն է : Եւ որ մնացէ ի զոհէ անտի, Ահարոնի եւ որդեոց նորա լինիցի, սրբութիւն սրբութեանց ի զոհիցն⁴ քոյ :

11 Զամենայն զոհ զոր մատուցանիցէք Տեառն, ոչ ամփոցէք խմորուն . զամենայն խմորուն եւ զամենայն մեղրեալ՝ մի⁵ մատուցանիցէք ի նոցանէ² պտուղ ի զոհ² Տեառն . Պատարալ պտոցոյ մատուցանիցէք զայն Տեառն, բայց ի սեղանն մի կլանիցէ

13 ի հոտ անուշից² Տեառն : Եւ ամենայն պատարալ զոհից ձերոց սալիւ² Տեառն յագեցի . մի պակասեցուցանէք զազուխտայ Սատուեոյ ի զոհից ձերոց . ընդ ամենայն պատարալս սոգ մատուցանիցէք :

14 Իսկ եթէ յառաջին արմատեաց մատուցանիցես պատարալ Տեառն, մերկ նոր փխրեալ եւ մանրեալ² Տեառն, մատուցես զոհ զառաջնոց արմատեաց քոց . Եւ արկցես զնոպաւ եւզ . եւ զիցես ի վերայ

16 նորա կնդրուկ . զի զոհ է : Եւ հանցէ քահանայն զառ յիշատակէ նորա ի միկէ անտի հանգերձ իւզովն, եւ զամենայն կնդրուկ նորա, զի պտուղ Տեառն է .

ԳԼ. Գ

4 Ապա թէ զոհ⁶ փրկութեան իցէ պատարալ նորա² Տեառն, եթէ յարջատոց մատուցանիցէ, եթէ արու իցէ, եւ եթէ էջ իցէ, զանարատն մատուցէ առաջի² Տեառն : Եւ զիցէ զձեռս իւր ի վերայ

զլիսց պատարալին . եւ սպանցէ զնա առ դրան խորանին վկայութեան . եւ⁷ հեղցեն որդիքն Ահարոնի քահանայք զօրիւնն ի վերայ սեղանոյ սղջակիցայն չուրջանակի :

3 Եւ մատուցէ ի զոհէն⁶ փրկու թեան պտուղ Տեառն՝ զճարպ թաղանթ քաղրթին, եւ

4 զամենայն ճարպ փորտաւոցն, Եւ զերկուս երիկամունանս եւ զճարպն որ ի նոսա՝ որ առ մասնամբքն իցեն, եւ զլերդարոյթն երի-

5 կամամբքն հանդերձ⁸ կորզեցեն : Եւ հանցեն՝ զայն որդիքն Ահարոնի² քահանայք ի սեղանն յոգջակէզ ի վերայ փայտին եւ հրոցն պտուղ անուշից Տեառն :

6 Ապա թէ յոցեաց իցէ պատարալ նորա զոհ⁶ փրկութեան Տեառն, արու կամ

7 էջ, անարատ մատուցէ զայն : Իսկ եթէ զառն մատուցանիցէ զպատարագն իւր, մատուցէ զնա առաջի Տեառն .

8 Եւ զիցէ զձեռն իւր ի վերայ զլիսց պատարալին իւրոց, Եւ սպանցէ զնա առ դրան խորանին վկայութեան . եւ⁹ հեղցեն որդիքն Ահարոնի² քահանայք զա-

9 րիւնն չուրջ սեղանովն : Եւ⁹ մատուցեն ի զոհէն⁶ փրկութեան պտուղ Տեառն . զճարպն եւ զմասնն անարատ՝ հանդերձ զըստօքն հանցէ ի նմանէ, եւ զճարպ թաղանթ քաղրթին, եւ զամենայն ճարպ

10 փորտաւոցն, Եւ զերկուսն երիկամունանս եւ զճարպն որ ի նոսա որ առ մասնամբքն, եւ զլերդարոյթն հանդերձ երիկամամբքն

11 կորզեալ⁸ Հանցէ քահանայն ի սեղանն հոտ անուշից պտուղ Տեառն :

12 Իսկ եթէ յայժեաց իցէ պատարագն

13 իւր, մատուցէ առաջի Տեառն . Եւ զիցէ զձեռն իւր ի վերայ զլիսց նորա, եւ¹⁰ սպանցեն զնա² առաջի Տեառն՝ առ դրան խորանին վկայութեան . Եւ⁷ հեղցեն որդիքն Ահարոնի² քահանայք զա-

14 րիւնն չուրջ սեղանովն : Եւ⁹ հանցեն ի նմանէ պտուղ Տեառն զճարպն զթաղանթ քաղրթին, եւ զամենայն զճարպ

15 փորտաւոցն, Եւ զերկուս երիկամունանս, եւ զճարպն ի նոսա՝ որ առ մասնամբքն, եւ զլերդարոյթն երիկամամբքն հան-

16 դերձ կորզեացէ . Եւ¹¹ հանցէ քահանայն ի սեղանն պտուղ ի հոտ անուշից Տեառն .

17 զամենայն ճարպ Տեառն :՝ Օրէն յաւի-

1 Եբբ. մինխայ, որ յձեռնէ բազար՝ սրբէ և ուււեր Լու ընծայ որ լինի սուրբ սրբան 2 Եբբ. պատար 3 Եբբ. սյրեաց 4 Եբբ. Տեառն 5 Եբբ. սյրեաց 6 Եբբ. խաղաղութեան

7 Եբբ. սրկեացեն 8 Եբբ. կորզեացէ : (5) Եւ սյրեացեն 9 Եբբ. մատուցէ 10 Եբբ. սպանցէ 11 Եբբ. սյրեացէ զնոսա քահանայն ի վերայ սեղանոյն կերակուր պատարագի ի հոտ անուշից ամենայն ճարպ Տեառն է

տենական յազգս ձեր, յամենայն ընա-
կութեան ձերում. զամենայն ճարպ եւ
զամենայն արիւն մի ուտիցէք:

ԳԼ. Գ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
 2 Խօսեաց զաւ ընդ որդիսդ Իսրայելի եւ
 ասասցիս, Անձն եթէ մեղիցէ ¹առաջի
 Տեառն՝ ակամայ յամենայն հրաժանաց
 Տեառն յորոց չէ արժան անել եւ առ-
 3 նիցէ ինչ ի նոցանէ, եթէ ²քահանայա-
 պետս օժեակ մեղանչիցէ առ ի զժողո-
 վուրդն յանուցանելոյ, մատուցէ վանն
 մեղաց իւրոց զոր մեղաւ՝ զուարակ
 յանդուց անարատ Տեառն՝ վանն մեղաց.
 4 Եւ ասցէ զզուարակն ի գուռն խորանին
 վկայութեան առաջի Տեառն, եւ զիցէ
 զձեռս իւր ի վերայ գլխոյ զուարակին
³առաջի Տեառն, եւ սպանցեն՝ զզուա-
 5 րակն առաջի Տեառն: Եւ ասեալ քա-
 հանային օժեկոյ ⁴Կոտարելոյ ի ձեռս իւր՝
 յարենէ զուարակին, եւ սարցի զայն ի
 6 խորանն վկայութեան: Եւ թացցէ քա-
 հանայն զմասն իւր յարեանն, եւ ցու-
 նեսցէ յարենէ անտի եւթն անգամ մա-
 տավին իւրով առաջի Տեառն առ վա-
 7 րագուրան սրբութեան: Եւ գիցէ քա-
 հանայն յարենէ զուարակին ի վերայ եզ-
 ջերաց սեղանոյ ինկոյն հանդերձանաց
 առաջի Տեառն որ իցէ ի խորանին վկա-
 8 յութեան, եւ զամենայն արիւն զուա-
 րակին հեղցէ առ յատակաւ սեղանոյն
 ողջակիզաց, որ կայցէ առ զբան խորա-
 9 նին վկայութեան: Եւ զամենայն ճարպ
 զուարակին մեղաց կորցեսցէ ի նմանէ,
 զճարպ թաղանթ քաղթին եւ զամե-
 10 նայն ճարպ փորտուոյն, եւ զերիկա-
 մուռնան երկաթն, եւ զճարպն որ ի նո-
 սա որ առ մասնամբքն, եւ զբերդարոյթն
 11 երիկամամբքն հանդերձ կորցեսցէ, Զոր
 օրինակ անուցու ի զուարակէ զոհի
⁵փրկութեանն, եւ հանցէ՝ քահանայն
 12 ի սեղանն ողջակիզաց: Եւ զմտթ զուա-
 րակին եւ զամենայն մարմին նորս հան-
 դերձ գլխովն եւ ստիւք եւ քաղթմանն
 13 եւ ապակառան ⁶Հանցն ողջոյն զզուա-
 րակն արտաքոյ բանակին ի տեղի մի
 սուրբ, ուր զմոխիրն հեղուցուն, եւ

այրեսցեն զնա ի վերայ փայտի հրով.
 ի վերայ մոխրակուտին այրեսցի:
 13 Ապա թէ ամենայն ժողովուրդ որդուրն
 Իսրայելի անգլատանայցէ ակամայ, եւ
⁶մոռանայցի բանն յաչաց ժողովրդեանն,
 եւ ասնիցեն ինչ մի յամենայն պատուի-
 րանաց Տեառն որ ոչ անիցի, եւ յան-
 14 ցանիցեն, Եւ յայանիցի նոցա մեղքն
 որ մեղան նովաւ, մատուցէ ժողո-
 վուրդն զուարակ անարատ յանդուց վանն
 մեղաց, եւ ասցէ զնա ի գուռն խո-
 15 րանին վկայութեան: Եւ զիցեն ձերք
 ժողովրդեանն զձեռս իւրեանց ի վերայ
 գլխոյ զուարակին առաջի Տեառն, եւ
 սպանցեն զզուարակն առաջի Տեառն:
 16 Եւ սարցի քահանայն օժեակ յարենէ
 զուարակին ի խորանն վկայութեան:
 17 Եւ թացցէ քահանայն զմասն իւր յա-
 րենէ զուարակին, եւ ցանեսցէ եւթն
 անգամ առաջի Տեառն յանդիման վա-
 18 րագուրին ⁷արբութեան: Եւ զիցէ յարե-
 նէ անտի քահանայն ի վերայ եզջերաց
 սեղանոյն ⁸ինկոյն հանդերձանաց, որ
 կայցէ առաջի Տեառն ի խորանին վկա-
 9 յութեան, եւ զամենայն զարիւնն հեղ-
 ցէ առ յատակաւ սեղանոյն ողջակիզաց
 որ է առ զբան խորանին վկայութեան:
 19 Եւ զամենայն ճարպն կորցեսցէ ի նմա-
 20 նէ եւ ⁹հանցէ ի սեղանն: Եւ արտացէ
 զզուարակին զոր օրինակ արար զուա-
 րակին մեղաց, նայնպէս արտացէ եւ
 նմա, եւ քաւեսցէ վանն նոցա քահա-
 21 նայն, եւ թողցին նոցա մեղքն: Եւ
⁸հանցեն զզուարակն ողջոյն արտաքոյ
 բանակին, եւ ⁹այրեսցեն զզուարակն,
 զոր օրինակ ¹⁰սպրեցին զառաջին զուա-
 րակն, զի վանն մեղաց ժողովրդեանն է:
 22 Եւ եթէ իշխանն մեղիցէ, եւ արտացէ
 մի ինչ ի պատուիրանաց Տեառն Աստուծոյ
 որ ոչ անիցի, եւ յանցանիցէ ակամայ,
 23 Եւ յայանիցին նմա մեղքն զոր մեղաւ,
 մատուցէ զպատարագն իւր նոխաց յայժ-
 24 ևայ՝ արու անարատ. Եւ գիցէ զձեռս
 իւր ի վերայ գլխոյ նոխացին, եւ ¹¹սպան-
 ցեն զնա ի տեղուով ուր սպանանիցեն
 զողջակիցան առաջի Տեառն. քանզի մե-
 25 ղաց է: Եւ ասցէ քահանայն յարենէ
 անտի ¹²մեղացն մատամբ իւրով եւ զիցէ
 ի վերայ եզջերաց սեղանոյն ողջակիզաց,

¹Յէբբ. գ-ի-տէ ²Եբբ. քահանայն ³Եբբ. և սպանցէ
⁴Եբբ. խաղտութեան, և այրեսցէ զնոսա ⁵Եբբ.
 Հանցէ

⁶Եբբ. ծածկեսցի ⁷Եբբ. այրեսցէ ի վերայ սեղա-
 նոյն ⁸Եբբ. հանցէ ⁹Եբբ. այրեսցէ ¹⁰Եբբ.
 այրեսց ¹¹Եբբ. սպանցէ ¹²Եբբ. մեղացայոյն

և զամենայն արիւն նորա հեղցէ առ
 26 յատակաւ սեղանոյ ողջակիզացն : Եւ զամենայն զճարպ նորա ՚հանցէ ի սե-
 զանն՝ իրրեւ զճարպ զոճի 2 փրկութեանն .
 և քաւեսցէ վասն նորա քահանայն ի
 մեղաց անտի 3 իւրոց , և թողցի նմա :
 27 Եւ եթէ մեղիցէ անձն ակամայ ի ծո-
 զովբենէ երկրին՝ յառնել նմա մի ինչ
 յամենայն պատուիրանացն Տեառն որ
 28 ոչ առնիցի , և յանցանիցէ , Եւ յայտնես-
 ցին նմա մեղքն զոր մեղաւ , մատուցէ
 զպատարապ իւր ալ ոչ մտաւ զամն
 29 մեղացն զոր մեղաւ : Եւ զիցէ զձեռս
 իւր ի վերայ գլխոյ նորա , և 4 սպանցեն
 զալոջն՝ զվասն մեղացն ի սեղուչ ուր
 30 սպանանիցեն զողջակէզան : Եւ աւցէ
 քահանայն յարեւնէ նորա մատաւր իւ-
 րով , և զիցէ ի վերայ եղջերաց սեղա-
 նոյն ողջակիզաց , և զամենայն արիւն
 նորա հեղցէ առ յատակաւ սեղանոյ ող-
 31 ջակիզացն : Եւ զամենայն զճարպն կոր-
 զեսցէ՝ զոր օրինակ կորզիցի ճարպ յող-
 ջակիզէ 2 փրկութեանն . և 5 հանցէ զայն
 քահանայն ի սեղանն ի հոտ անուշից
 Տեառն . և քաւեսցէ վասն նորա քա-
 32 հանայն , և թողցի նմա : Եւ եթէ ոչ-
 խար մատուցանիցէ զպատարագն իւր ,
 33 էջ անարատ մատուցէ զնա . և զիցէ
 զձեռն իւր ի վերայ գլխոյ նորա որ վասն
 մեղացն իցէ . և 6 սպանցեն զնա ի
 սեղուչն ուր սպանանիցեն զողջակէզան :
 34 Եւ առեալ քահանային յարեւնէ այնր սր
 վասն մեղացն իցէ մատաւրն իւրով , և
 զիցէ ի վերայ եղջերաց սեղանոյ ողջա-
 կիզացն . և զամենայն արիւն նորա հեղ-
 ցէ առ յատակաւ սեղանոյն ողջակիզաց :
 35 Եւ զամենայն զճարպ նորա կորզեսցէ՝
 զոր օրինակ կորզիցի ճարպ սչխարին
 2 փրկութեանն . և զիցէ զայն քահանայն
 ի վերայ սեղանոյն յողջակէզ Տեառն . և
 քաւեսցէ վասն նորա քահանայն ի մե-
 զաց անտի զոր մեղաւ , և թողցի նմա :

ԳԼ . Ե

1 Եւ եթէ մեղիցէ անձն , և յուրից
 զբարբառ երգման , և նա իցէ վկայ , կամ
 թէ ետես կամ թէ իրազէտ իցէ , եթէ
 2 ոչ հանցէ ի վիր , մեղս ընկալցի : Եւ

անձն որ մերձեսցի յիրս պղծութեան ,
 կամ ի մեռելոտի , կամ ի զազանարեկ ,
 կամ ի պիղծ ինչ , կամ ի մեռելոտիս
 տնանոց պղծոց , կամ ի մեռելոտիս սող-
 նոց պղծոց , և անցանիցէ գնովաւ , և
 3 ինքն պղծիցի և յանցանիցէ . կամ
 մերձենացցէ ի պղծութեան մարդոց կամ
 յամենայն պղծութեան նորա , յոր թէ
 մերձեցեալ պղծիցի , և մոտացօնք լինի-
 ցին նմա , և յետ այնորիկ ի վերայ հա-
 4 սանիցէ , և յանցանիցէ : Եւ անձն որ
 ուխտիցէ չար ինչ առնել կամ բարի ,
 բառ տաննային որ ինչ ուխտիցէ մարդ
 երգմամբ չափ , և 6 մոտանայցի այն յա-
 չաց նորա , և ապա ի վերայ հասանիցէ ,
 և մեղանչիցէ միով իւրիք ի նոցանէ .
 5 և 7 խոստովան լինիցի զմեղսն՝ զոր մե-
 6 զաւ . 8 Մատուցէ վասն յանցանայն զոր
 յանցեաւ Տեառն , և՝ վասն մեղացն զոր
 մեղաւ , էջ յօգեաց որոջ , կամ ալ ոչ մի
 յայժևոց վասն մեղացն . և քաւեսցէ
 վասն նորա քահանայն ի մեղաց անտի ,
 9 և թողցին նմա մեղքն :
 7 Ապա թէ չիցէ ձեաննաւ լինել բաւա-
 հան ոչխարաւ , մատուցէ վասն մե-
 զացն զոր մեղաւ երկուս տատարակո
 կամ երկուս ձագս աղաւնեաց , մին վասն
 8 մեղացն , և մին յողջակէզ : Աձցէ առ
 քահանայն , և տարցի ի ներքս քահա-
 նայն նախ զվասն մեղացն , և խոսեսցէ
 քահանայն զլուրին յուրանէ անտի և
 9 մի հասցէ . և զանեսցէ յարեւնէ անտի
 այնր որ վասն մեղացն իցէ՝ զորմով սե-
 զանոյն , և զմնացեալ արիւնն քամես-
 ցէ առ յատակաւ սեղանոյն . քանզի
 10 վասն մեղաց է . Եւ զերկրորդն արասցէ
 յողջակէզ որպէս և օրէն իցէ . և քա-
 ւեսցէ վասն նորա քահանայն ընդ մե-
 զացն զոր մեղաւ , և թողցի նմա :
 11 Եւ եթէ ոչ գտանիցին ընդ ձեռամբ
 նորա զոյգք տատարակաց կամ երկու
 ձագք աղաւնեաց , բերցէ զպատարագն
 իւր վասն որոյ մեղան զասանորդ գրուի
 միոյ նաչիս վասն մեղացն . և եւզ մի
 օրկիցէ ի նա , և կնդրուկ մի գիցէ ի վերայ
 12 նորա , զի վասն մեղաց է : Եւ տարցի զայն
 առ քահանայն . և առեալ քահանային ի
 նմանէ լի ափով զառ ի յիշտտակէն նորա ,

1 Եբբ. սյրեսցէ ի վերայ սեղանոյն 2 Եբբ. խա-
 զաղու-թեանն 3 Եբբ. նորա 4 Եբբ. սպանցէ
 5 Եբբ. սյրեսցէ

6 Եբբ. ծածկեսցի 7 Եբբ. եղիցի թէ մեղուցեալ
 իցէ միով իւրիք ի նոցանէ , և խոստովան 8 Եբբ.
 և մատուցէ Տեառն զվասն յանցանայն 9 Եբբ.
 գ-լ-տ

1 զիցէ ի վերայ սեղանոյ ողջակիրաց”
 13 Տեանն. քանզի վասն մեզաց է : Եւ քա-
 լեսցէ վասն նորա քահանայն զմեզոն զոր
 մեզաւ՝ որով իւր եւ իցէ ի նոցանէ ,
 եւ թողցի նմա . եւ մնացեալն՝ քահա-
 նային եղիցի իրիւս զո՞ն նաչնոյ :
 14 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 15 Անձն որ լի է վրիպեցի եւ մեղիցէ ա-
 կամայ ի սրբութեանդ սնաի Տեանն՝ մա-
 տուցէ վասն յանցանացն իւրոց Տեանն
 իոյ սնարաս յօգեաց՝ ²զնոց արծաթոյ
 ի յիտուն սկեզէ՝՝ ըստ սրբութեան սկեզն ,
 16 վասն որոյ յանցուցեալն իցէ : Եւ զոր
 մեզաւն ի սրբութիւնն , հատուցէ , եւ
 զհինգերորդ եւս մասնն յաւելցէ ի նոյն ,
 եւ ատցէ ցքահանայն . եւ քաւեսցէ ի
 նմանէ քահանայն իսոյնն որ վասն յան-
 ցանայն իցէ , եւ թողցի նմա :
 17 Եւ անձն որ մեղիցէ , եւ արասցէ մի ինչ
 յամենայն պատուիրանաց Տեանն զոր չիցէ
 պարտ առնել , եւ ոչ իմանայցէ եւ յան-
 18 ցանիցէ եւ ընդունի ինչ մեզաւ , Ածցէ իոյ
 սնարատս ի խաչանց ³զնոց արծաթոյ՝ վասն
 յանցութեանն սա քահանայն . եւ քաւեսցէ
 վասն նորա քահանայն վասն անգիտու-
 թեանն զոր անգիտացաւ եւ ինքն ոչ գի-
 19 տէր , եւ թողցի նմա . ⁴Քանզի յանցեաւ
 յանցութիւնն յանցանաց առաջի Տեանն :

ԳԼ . 9

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 2 Անձն ոք եթէ մեղիցէ , եւ արհամար-
 հելով արհամարհիցէ զպատուիրանս
 Տեանն , եւ ստեսցէ ընկերի իւրում , եւ
 թէ՛ յաւանդի , եթէ ի զովորութեանն եւ
 եթէ ի յափշտակութեանն , եւ եթէ վնա-
 3 սեսցէ ինչ ընկերի իւրում , Եւ եթէ ե-
 գիտ կորուստ ինչ եւ ժխտիցէ ի վերայ
 նորա , եւ երգնուցու սուտ վասն միոյ
 իրիք , յամենայնէ զոր եւ ասնիցէ մարդ
 4 առ ի մեզանչելոյ նորա նոքօք , Եւ ե-
 զիցի յորժամ մեզանչիցէ եւ յանցանիցէ ,
 հատուցէ զյափշտակութիւնն զոր յա-
 5 փշտակեաց , կամ զվնասն զոր վնասեաց ,
 կամ զաւանդն որ աւանդեցաւ նմա ,
 5 կամ վիրուստն զոր եղիտ . Յամենայն
 իրաց վասն որոյ երգուեալ սուտ , սուտ
 ժեսցի զպատանն , եւ զհինգերորդ մասն
 յաւելցէ ի նոյն . եւ ոյր իցէ՝ հատուցէ

6 նմա յաւուր յորում յանդիմանեցի : Եւ
 ընդ յանցանաց իւրոց մատուցէ Տեանն
 իայ սնարատ ի հօսից՝ ³զնոց արծա-
 7 թոյ՝՝ վասն որոյ յանցեաւն եւ քաւես-
 ցէ վասն նորա քահանայն առաջի Տեանն ,
 եւ թողցի նմա վասն միոյ իրիք յամե-
 նայնէ զոր արար եւ յանցեալ նա :
 8 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 9 Պատուէր սուր Ահարոնի եւ որպէս
 նորա եւ սասացես , Այս օրէն է ողջա-
 կիցին . ⁵վասն այրելոյ նորա ի վերայ՝
 սեղանոյն զամենայն գիշերն մինչեւ ցա-
 10 վերայ նորա՝ մին չիջցի : Եւ զգիցցի քա-
 հանայն պատմուճան կառախ , եւ անդ-
 րափարտիս կառախ զգիցցի ի վերայ
 մարմնոյ իւրոյ , եւ հանցէ ⁶զընծայս ող-
 ջակիցին ի վերայ սեղանոյն զոր հուրն
 ծախիցէ՝ , եւ զիցէ առնիժեր սեղանոյն :
 11 Եւ մերկացի զպատմուճանն իւր , եւ
 զգիցցի այլ պատմուճան , եւ հանցէ
 12 սուրբ : Եւ հուրն որ սրբիցի ի վերայ
 սեղանոյն՝ մին չիջցի , եւ այրեսցէ ի վե-
 րայ նորա քահանայն փայտ ընդ առա-
 ւօսս , եւ զիցէ ի վերայ նորա զողջա-
 կէզն , եւ ⁸իցցէ ի նմա զճարդ ⁹փրկու-
 13 թեանն : Եւ հուր հանապաղ այրեսցի ի
 վերայ սեղանոյն , եւ մին չիջցի :
 14 Եւ այս օրէն է ¹⁰զոհին՝ զոր մատու-
 ցանիցեն՝ որդիքն Ահարոնի ¹¹քահանայքն
 15 առաջի Տեանն յանդիման սեղանոյն Առջէ
 ափով իւրով ի նաչնոյ զոհին հանդերձ իւ-
 զով նորա եւ կնորկաւն որ իցէ ի վերայ
 զոհին , եւ ¹²հանցէ ի սեղանն՝՝ պտուղ ի
 16 հատ անուշիկ յիշատակ նորա Տեանն : Եւ
 զմնացեալն ի նմանէ կերիցին Ահարոն եւ
 որդիք նորա . բազարջ կերիցի ի սուրբ
 սեղուոյ , ¹³ի արահի խորանին վկայութեան
 17 կերիցեն ցնա : Այ եփեսցի խմորեաց .
 մասն ետու զայն նոցա ի պտոցն ¹⁴Տեանն .
 սրբութիւննք սրբութեանոց են , որպէս
 վասն մեզայն իցէ , նոյնպէս եւ վասն
 18 յանցանայն : Ամենայն արու քահանա-
 յիցն կերիցէ զայն . օրէն յաւիտեանական
 յազգս ձեր ի պտոցոյ սնաի Տեանն . ա-
 մենայն որ մերձեցի ի նոսա՝ սրբեսցի :

⁵ Եբբ. ողջակէզն կացցէ ի վերայ հրոյ ⁶ Եբբ. զմո-
 խիրն որ ի ծախելոյ հրոյն զողջակէզն որ ի վերայ
 սեղանոյն ⁷ Եբբ. զմոխիրն ⁸ Եբբ. սրբեսցէ
⁹ Եբբ. խաղաղութեանն ¹⁰ Եբբ. զօհին մատու-
 ցանիցեն զնա ¹¹ Եբբ. դ-լուտ ¹² Եբբ. սրբեսցէ
 ի վերայ սեղանոյն ¹³ Եբբ. ի գաւթի ¹⁴ Եբբ. իմոց

¹ Եբբ. սրբեսցէ ի վերայ սեղանոյն ի վերայ պատա-
 րագաց ² Եբբ. ըստ գնոց բոց սկեզ արծաթոյ
³ Եբբ. ըստ գնոց բոց ⁴ Եբբ. վասն յանցանաց է այս .

49 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
 20 Այս է պատարագ Ահարոնի եւ որդւոց
 նորա զոր մատուցանիցեն Տեառն յաւուր
 յորում օծանիցեն զնա . զտասանորդ
 զրուի միոյ նաչնոյ զոհ հանապազօրոյ,
 զկէս նորա՝ այգուռն , եւ զկէս նորա՝ եւ
 21 բրկուռնն : Ի տապակի իւզով զանդեալ
 գործեսցի . եւ մատուցէ զայն մաքրեալ
 զոհ ի պատուոյ , զոհ ի հոտ անուշից
 22 Տեառն : Քահանայն օծեալ փոխանակ նո-
 րա յորդւոց իւրոց՝ արասցէ զայն , օրէն
 յաւիտեանական Տեառն . ամենեւին՝ ¹կա-
 23 տարեսցի : Եւ ամենայն զոհ քահանային
 ողջակէզ լինիցի , եւ մի ուտիցի :
 24 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
 25 Խօսեալ ընդ Ահարոնի եւ ընդ որդիս
 նորա եւ աստայսն , Այս օրէն իցէ վասն
 մեղացայոցն . ի տեղւոջ ուր սպանանի-
 ցեն զողջակէզն՝ սպանցեն եւ զվասն
 մեղացն առաջի Տեառն . սրբութիւն
 26 սրբութեանց է : Քահանայն որ մատու-
 ցանիցէ զայն՝ կերիցէ . ի սուրբ տեղ-
 ւոջ կերիցի , ²ի սրահի խորանին վկայու-
 27 թեան : Ամենայն որ մերձենայցէ ի միս
 նորա՝ սրբեսցի . եւ յոր ձորձոց վերայ
 սրակեսցի ի նմանէ արիւն՝ լուսացի ի
 28 սուրբ տեղւոջ : Եւ անօթ կաւեզէն յօ-
 րում եփեսցի , փշրեսցի . եւ եթէ ի
 պզնձի անօթ եփեսցի , քերեսցէ զնա եւ
 29 ջրով ողողեսցէ : Ամենայն արու քահա-
 նայիցն կերիցէ զայն . սրբութիւն սրբու-
 30 թեանց է ³Տեառն : Եւ ամենայն վասն
 մեղացն , յորոց մասնիցէ յարենէ նոցա ի
 խորանն վկայութեան քաւել ի սրբու-
 թիւնան , մի կերիցի , այլ հրով այրեսցի :

ԳԼ Ե

4 Եւ այս օրէն իցէ խոյին որ վասն յան-
 ցանացն իցէ . ⁴զի սրբութիւն սրբու-
 2 թեանց է . Ի տեղւոջ ուր սպանանիցեն
 զողջակէզն՝ սպանցեն եւ զխոյն յան-
 ցանաց ⁴առաջի Տեառն , եւ զարիւնն
⁵հեզցէ առ յատակաւ՝ սեզանոցն շուր-
 3 ջանակի . Եւ զամենայն զճարպ նորա
 առցէ ⁶եւ զմկանն , եւ զամենայն ըզ-
 ճարպ թազանթ քաղթին եւ զամենայն
 4 ճարպ փորտուոցն . Եւ զերիկամունն
 զերկոսին եւ զճարպն որ ի վերայ նոցա
 առ մասնամբն , եւ զլերզարթիւն երի-

5 կամամբն հանգերձ կորզեսցէ . Եւ ⁷հանցէ
 զայն քահանայն ի սեզանն՝ պտուղ Տեառն .
 6 զի վասն յանցանաց է : Ամենայն արու
 քահանայիցն կերիցէ զայն . ի սուրբ տեղ-
 ւոջ կերիցին զայն , քանզի սրբութիւն
 7 սրբութեանց է : Արպէս զվասն մեղացն
 նոյնպէս եւ զվասն յանցանացն . օրէն՝ մի
 եւ նոյն կայցէ նոցա . եւ քահանայն որ
 8 քաւիցէ նովաւ՝ նմա լիցի : Եւ քահանայն՝
 որ մաստ յանիցէ զողջակէզ ինչ մարդոյ ,
 մորթ ողջակիլին զոր մատուցանէ՝ նմա
 9 եղիցի : Եւ ամենայն ⁸զոհ որ գործիցի ի
 թնորի , եւ ամենայն որ գործիցի ի կաս-
 կարայս կամ ի տասպակի , քահանային որ
 10 մատուցանիցէ զայն՝ եղիցի : Եւ ամե-
 նայն զոհ զանդեալ իւզով եւ որ չիցէ
 զանդեալ , ամենեցուն որդւոցն Ահարոնի
 իւրաքանչիւր ումեք եզիցի հասարակաց :
 11 Այս օրէն է զոհիցն ⁹փրկութեան զոր
 12 մատուցանիցեն Տեառն . Իսկ եթէ վասն
 զոհութեան մատուցանիցէ զայն , մա-
 տուցէ վասն զոհի զօտութեանն պանս
 բապարսս ⁴ի նաչնոյ զանդեալ իւզով , եւ
 13 նաչի՝ զանդեալ իւզով , չօթիւք Բաղարջ
 հացիւ մատուցէ զպատարագն իւր ի
 վկայ զոհին զօտութեան ⁹փրկութեան :
 14 Եւ մատուցէ մի ինչ յամենայն պատա-
 րագաց իւրոց նուէր Տեառն . եւ այն ,
 քահանային որ հեղուցու զարիւնն
 15 ⁹փրկութեան՝ լինիցի : Եւ միս զոհին գո-
 հութեան ⁹փրկութեան՝ նորին լինիցի ,
 յորում աւուր պատարագիցի՝ կերիցի ,
 16 եւ մի թողուցուն ի նմանէ յայդ : Եւ
 եթէ ¹⁰կամաւ ոք ուխտս մատուցանիցէ
 զպատարագն իւր՝ , յաւուր յորում մա-
 տուցանիցէ զզոհն՝ կերիցի , եւ ի վաղիւ
 17 ¹¹անդր . Եւ մնացեալն ի մոյզ զոհին մին-
 18 չեւ յորն երրորդ՝ հրով այրեսցի : Ապա
 թէ ուտելով ուտիցի ի մոյզ զոհին
⁹փրկութեան իւրոյ յաւուրն երրորդի ,
 մի լինիցի ընդունելի , ¹²մատուցանել-
 ւացն , եւ՝ մի համարեսցի նմա այն .
 քանզի ⁴ապակաւ եւ՝ պզնութիւն է , եւ
 19 անձն որ կերիցէ ի նմանէ՝ մեղս առցէ : Եւ
 միս որ մերձեսցի յամենայն պղծութիւն՝
 մի կերիցի , այլ հրով այրեսցի . ամենայն

⁷Եբբ. այրեսցէ զնոսա քահանայն ի վերայ սեզա-
 նոցն ⁸Տեա ԳԼ Բ. 4 : ⁹Եբբ. խաղաղու-
 թեան ¹⁰Եբբ. ուխտ կամ՝ կամաւոր քնձայ
 իցէ զօջ պատարագի նորա ¹¹Եբբ. անդր մնաց-
 եալն ի նմանէ կերիցի ¹²Եբբ. որում մատու-
 ցանէն զայն :

¹Եբբ. այրեսցի ²Եբբ. ի գաւթի ³Եբբ. այն ⁴ՅԵբբ.
 պակաւ ⁵Եբբ. որակեսցէ ի վերայ ⁶Եբբ. զըմակն
 եւ զճարպն որ ծածկէ զփորտոսին

20 սուրբ կերիցէ զմինս : Եւ անձն որ կե-
 րիցէ ի զո՛հէ ¹փրկութեանն որ իցէ Տեառն,
 եւ սգծութիւնն նորա ի նմա իցէ, կորիցէ
 21 անձն այն ի ժողովրդենէ իւրմէ : Եւ
 անձն որ մերձեացի յամենայն իրս սգծու-
 թեան , ի սգծութիւնս մարդոյ կամ յա-
 նանապ սգծոյ , կամ յամենայն զարչե-
 լիս պիղծս , եւ կերիցէ ի մտոյ զո՛հին
¹փրկութեանն որ իցէ Տեառն , կորիցէ
 անձն այն ի ժողովրդենէ իւրմէ :
 22 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ սաէ,
 23 Խօսեաց ընդ որդիսդ Իսրայելի եւ ա-
 սասցես , Չամենայն զճարպ զարջատոյ
 եւ զոչխարի եւ զայծեաց մի՛ ուտիցէք :
 24 Եւ ճարպ մեռերատոց եւ զտգանարե-
 կաց լինիցի յամենայն գործ , բայց ի կե-
 25 բակուր մի՛ ուտիցի : Եւ ամենայն որ ու-
 տիցէ ի ճարպոյ անասնոց զոր մատուցա-
 նիցէք պտուղ Տեառն՝ կորիցէ անձն այն
 26 ի ժողովրդենէ իւրմէ : Չամենայն արևն
 մի՛ ուտիցէք յամենայն բնակութիւնս
 ձեր , ի թռչնոց եւ յամենայն անասնոց :
 27 Ամենայն անձն որ կերիցէ արևն՝ կա-
 րիցէ ի ժողովրդենէ իւրմէ :
 28 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ սաէ,
 29 Խօսեաց ընդ որդիսդ Իսրայելի եւ ա-
 սասցես , Ար մատուցանիցէ զո՛հ ¹փրկու-
 թեան Տեառն , աճցէ զպատարագն իւր
 30 Տեառն ի զո՛հէ ¹փրկութեանն իւրոյ : Չեւք
 նորա մատուցին ²պտուղ Տեառն . ³զճարպ
 երրոմոյ եւ զլերգորոյթն մատուցէ զմեկ
 31 առաջի Տեառն եւ հանցէ զայն քահա-
 նայն ի սեզանն՝ . եւ եղիցի երբու՛ծն Ա-
 32 հարոնի եւ որդւոց նորա : Եւ զերին զաջոյ
 տայցէք ⁴հաս քահանային ի զո՛հոց
 33 ¹փրկութեանն ձերոյ : Ար մատուցանիցէ
 զարիւնն ¹փրկութեանն եւ զճարպն առ ի
 յորդոցն Ահարոնի , նորա լիցի երին աջոյ
 34 ի մասն : Զի զերու՛ծն ⁵վերադրաց եւ
 զերին ⁶ուտարայն առի եւ յորդոցն Բա-
 րայելի ի զո՛հին ⁷փրկութեանն ձերոյ , եւ
 ետու զայն՝ Ահարոնի քահանայի եւ որդ-
 ւոց նորա , օրէն յաւիտեանական յորդոցն
 35 Իսրայելի : Այս օժու՛մն է Ահարոնի եւ
 որդւոց նորա ի ⁸պաղոց անախ Տեառն ,

յաւուր յորում ⁹մատուցանէր զնոսա՛՛ ,
 36 Արպէս պատախրեաց Տէր տոյ նոցա
 յաւուր յորում օժ զնոսա յորդոցն Բարա-
 յելի , օրէն յաւիտեանական յազգս նոցա :
 37 Այս օրէն է ոչջուկիլոպոյն եւ զո՛հոց , եւ
 վասն մեկոցն , եւ վասն յանցանաց , եւ
 վասն ¹⁰կատարմանն եւ զո՛հին փրկու-
 38 թեանն՝ , Արպէս պատախրեաց Տէր Մով-
 սիսի ի լերինն Սինայ , յաւուր յորում
 պատախրեաց Տէր որդւոցն Իսրայելի ,
 մատուցանել զպատարագս իւրեանց ա-
 ռաջի Տեառն յանսպասմն Սինայ :

Գ Լ . Ը

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ սաէ ,
 2 Առ զԱհարոն եւ զորդիս նորա , եւ
 զպատմու՛ծանս նոցա եւ զեւզն օժու-
 թեան , եւ զզուարակն զվասն մեզաց
 եւ զխոյսն զերկուսին եւ զխանն բա-
 3 զարջաց . Եւ զամենայն ժողովուրդն
 եկեղեցայտուցիս ի զու՛ռն խորանին վկա-
 4 յութեանն Եւ արար Մովսէս որպէս հրա-
 մայեաց նմա Տէր . եւ եկեղեցայոցոյ զժո-
 յովուրդն ի զու՛ռն խորանին վկայու-
 5 թեան : Եւ սաէ Մովսէս ցժողովուրդն ,
 Այս բան է զպր պատախրեաց Տէր սաւ-
 6 նել : Եւ մասաց Մովսէս զԱհարոն եւ
 զորդիս նորա , եւ լուսաց զնոսա շրոյ .
 7 Եւ զպեցոց ¹¹Ահարոնի զպատմու՛ծանն՝ ,
 եւ աճ ընդ մէջ նորա զկամարն , եւ
 արկ զնոյ՛ւաւ ¹²զվտաւակն , եւ եզ ի
 վիրայ նորա զվականն , եւ խառնեաց ի
 նմա ¹³քստ գործուածոյ՝՝ վակապին , եւ
 8 պնդեաց զնա ի նմա : Եւ եզ ի վիրայ
 նորա զապետակն , եւ եզ ի վիրայ
 9 տախտակին ¹⁴զՅանդիմանութիւնն եւ
 զճճմարտութիւնն՝ : Եւ եզ ի վիրայ զլլոց
 նորա զխոյնն , եւ եզ ի վիրայ խուրին
 յերեսաց կողմանէ զթիթեզնն ոսկի ,
 զնուիրեակն եւ զսուրբ , որպէս պատ-
 10 ուիրեաց Տէր Մովսիսի : Եւ սաեւոյ Մով-
 սիսի ¹⁵յիւզոյ օժութեանն՝ զանեաց ի
 11 վիրայ սեզանոցն եւ թն անդում . Եւ օժ
 զսեզանն եւ սրբեաց զնա եւ զամենայն

¹ Եբբ. խաղաղութեան ² Եբբ. պատարագ ³ Եբբ. զճարպն հանդերձ երբ ծովն մատուցէ . երբու՛ծն երբեման երբեքոցն առաջի Տեառն , (31) Եւ զճարպն պրեւոցէ քահանայն ի վերայ սեզանոցն ⁴ Եբբ. ի վերացումն ⁵ Եբբ. երբեման ⁶ Եբբ. վերացման ⁷ Եբբ. խաղաղութեան նոցա , եւ ետու զնոսա ⁸ Եբբ. պատարագաց

սպաս նորա, եւ զուսուզանն եւ զխարխիս
 նորա, եւ սրբեաց զնոսա, եւ ոճ զխո-
 րանն եւ զամենայն ինչ որ ի նմա, եւ
 12 սրբեաց զնա: Եւ արկ Մովսէս յիւզոյ
 օժութեանն ի գլուխն Ահարոնի եւ ոճ
 13 զնա, եւ սրբեաց զնա: Եւ մատոյց Մով-
 սէս զորդինն Ահարոնի եւ զբեցոյց նոցա
 1 զսրատուճանն, եւ ոճ ընդ մէջ նոցա
 զկամարն, եւ 2 եզ նոցա զխոյրան, որ-
 պէս եւ հրամայեաց Տէր Մովսիսի:
 14 Եւ մատոյց Մովսէս զզուարակն զվասն
 մեղացն, եւ եղին Ահարոն եւ որդիք
 նորա զձեռս իւրեանց ի վերայ գլխոյ
 15 սրտարկին մեղաց: Եւ սպան զնա, եւ
 ան Մովսէս յարնէ անտի, եւ եզ ի վե-
 րայ եղջերաց սեզանոյն չուրջանակի մա-
 տամբ իւրով, եւ սրբեաց զսեզանն, եւ
 զարիւնն եւնեզ առ յատակաւ սեզանոյն,
 եւ սրբեաց զնա առնել քաւութիւն ի
 16 վերայ նորա: Եւ սա զամենայն ճարպ
 փորտուոյն, եւ զլեյզարոյթիւն եւ զեր-
 կտոն զերիկամունն, եւ զամենայն
 ճարպն որ ի վերայ նոցա, եւ 3 եհան
 17 Մովսէս ի սեզանն: Եւ զզուարակն եւ
 զկաշի նորա եւ զմիսն եւ զապաւառն
 այրեաց հրով արտաքոյ բանակին, որ-
 պէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի:
 18 Եւ մատոյց Մովսէս զխոյն որ յողջա-
 կէզ, եւ եղին Ահարոն եւ որդիք նորա
 19 զձեռս իւրեանց ի վերայ գլխոյ խոյինն եւ
 սպան 4 Մովսէս զխոյն, եւ եհեզ՝ զա-
 20 րիւնն չուրջ զսեզանովն: Եւ զխոյն յօշեաց
 անդամ անդամ, եւ 5 ան Մովսէս զգլուխն
 21 եւ զանդամովիւնն եւ զճարպն, եւ զքա-
 զիրթն եւ զտան լուաց ջրով, եւ 6 եհան
 Մովսէս զխոյն սղջոյն 6 ի սեզանն ողջակէզ
 ի հոտ անուշից, 7 բանդի սրտուճ՝ Տեառն
 է, որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի:
 22 Եւ մատոյց Մովսէս զխոյն երկրորդ,
 զխոյն 8 կատարման, եւ եղին Ահարոն եւ
 որդիք նորա զձեռս իւրեանց ի վերայ
 23 գլխոյ խոյինն, եւ սպան զնա, եւ ան
 Մովսէս յարնէ նորա, եւ եզ ի վերայ
 ըլծակի աջոյ ունկանն Ահարոնի, եւ ի
 վերայ 9 ծայրի աջոյ ձեւին նորա, եւ ի
 24 վերայ 9 ծայրի աջոյ ռախն նորա: Եւ մա-
 տոյց Մովսէս զորդինն Ահարոնի, եւ եզ

Մովսէս յարնէ անտի ի վերայ ըլծա-
 կաց աջուց ախանջաց նոցա, եւ ի վե-
 րայ 10 ծայրից աջուց ձեռաց նոցա, եւ ի
 վերայ 10 ծայրից աջուց ռախն նոցա, եւ
 11 եհեզ Մովսէս զարիւնն չուրջ զսեզա-
 25 նովն: Եւ սա զճարպն եւ 12 զմիսն, եւ
 զճարպն որ ի վերայ քաղցրթին, եւ
 զլեյզարոյթիւն եւ զերիկամունն զեր-
 կտոնն, եւ զճարպն որ ի վերայ նոցա,
 26 եւ զերինն աջոյ, եւ ի խանէն 13 կա-
 տարմանն որ կայր աւաջի Տեառն՝ ան
 սպան մի բազարջ եւ պան մի յիւզոյ
 14 անտի, եւ եզ ի վերայ ճարպոյն եւ ի
 27 վերայ երւոյն աջոյ, եւ եզ զամենայն
 ի վերայ ձեռացն Ահարոնի, եւ ի վերայ
 ձեռաց սրբուց նորա, եւ 15 մատոյց զայն
 28 նուէր՝ առաջի Տեառն: Եւ սա զայն
 Մովսէս ի ձեռաց նոցա, եւ 16 եհան ի
 սեզանն յողջակէզ կատարման, որ է ի
 հոտ անուշից սրտուճ Տեառն, որպէս
 29 պատուիրեաց Տէր: Եւ առեալ Մովսիսի
 զկրուճն՝ 17 եհան նուէր՝ առաջի Տեառն
 ի խոյէ անտի 18 կատարման, եւ՝ եզ եւ
 Մովսիսի ի մասն, որպէս պատուիրեաց
 30 Տէր Մովսիսի: Եւ առեալ Մովսիսի յիւ-
 զոյ օժութեանն, եւ յարնէն որ ի վե-
 րայ սեզանոյն, ցանեաց զԱհարոնիւ
 եւ զպատմուճանօք նորա, եւ զորդուք
 նորա եւ զպատմուճանօք նոցա, եւ
 սրբեաց զԱհարոն եւ զպատմուճանս
 նորա, եւ զորդիս նորա եւ զպատմու-
 ճանս որբուց նորա ընդ նմա:
 31 Եւ սաէ Մովսէս ցԱհարոն եւ ցորդիս
 նորա, եւ փեկեք զմիտ ի 19 սրահի խո-
 րանին վկայութեան ի սուրբ տեղուճ՝,
 եւ անդ ուտիցէք զայն, եւ զպանն որ
 ի խանի 8 կատարմանն իցին, զոր օրի-
 նակ հրամայեաց ինձ Տէր եւ սաէ, Ա-
 հարոն եւ որդիք նորա կերիցեն զայն:
 32 Եւ զնշխար հացի եւ մսոյ հրով այրես-
 33 ջիք: Եւ ի զրանէ խորանին վկայու-
 թեան մի ելանիցէք զեւթն օր, մինչեւ
 յօր լրման աւուրց կատարմանն ձերոյ:
 34 զի զեւթն օր լցցէ զձեռս ձեր: Որպէս
 եւ արարն յաւուրն յայնմով, որպէս
 պատուիրեաց Տէր օտնէս, առ ի բաւելոյ

1 Եբբ. զշապիկան 2 Եբբ. ոճ նոցա զսպարոջան 3 Եբբ. սրբեաց Մովսէս ի վերայ սեզանոյն 4 Եբբ. եւ րուսն ի վերայ սեզանոյն 5 Եբբ. սրբեաց 6 Եբբ. ի վերայ սեզանոյն 7 Եբբ. պատարագ 8 Այսինքն, նուիրման 9 Եբբ. բուժոյ

10 Եբբ. բուժոյ 11 Եբբ. սրբեաց 12 Եբբ. զղ մակն 13 Եբբ. բազարջ 14 Եբբ. անտի եւ բաբար 15 Եբբ. երբեաց զնոսա երբուսն 16 Եբբ. սրբեաց ի վերայ ողջակիցն որ ի սեզանին, սորա են նուիրումն ի հոտ անուշից պատարագ Տեառն 17 Եբբ. երբեաց զայն երբուսն 18 Այսինքն, նուիրման սյս 19 Եբբ. զրան խորանն ժողովոյ

35 վասն ձեր: Եւ առ զրան խորանին վիւ-
յութեան նստիցիք զեւթն օր, զցայց եւ
զցերեկ, եւ պահեալիք զարձարանութիւնս
Տեառն զի մի մեռանիցիք: զի այնոյէս
36 պատուիրեաց ինձ Տէր: Եւ արար Ահա-
բոն եւ որդիք նորա զամենայն զրանս
զոր պատուիրեաց Տէր Մովսիսի:

ԳԼ . Թ

1 Եւ եղև յաւուրն ութերորդի կոչեաց
Մովսէս զԱհարոն եւ զորդիս նորա եւ
2 զձերակոյտն Իսրայելի: Եւ ասէ Մովսէս
ցԱհարոն, Աս զու քեզ զարարակ մի
յանդոյ վասն մեզաց եւ խոյ յողջակէզ,
անարատս. եւ մասս զնոսս առաջի
3 Տեառն: Եւ ընդ ձերակոյտն Իսրայելի
խօսեսցիս եւ ասասցես, Առէք զուք ձեզ
նոխազ մի յայծեաց վասն մեզաց, ²եւ
խոյ եւ զուարակ եւ զտան ասրեւոր
4 յողջակէզ անարատս. եւ զուարակ եւ
խոյ յողջակէզ ³փրկութեան ասաջի
Տեառն, եւ ⁴զոհ նաչի՛ճ զանդեալ իւզով-
զի այսօր երևեսցի Տէր ի միջի ձե-
5 բու՛մ: Եւ ասին որպէս եւ հրամայեաց
Մովսէս առաջի խորանին վիւյութեան,
եւ մատենն ամենայն ժողովուրդն եւ
6 կացինն առաջի Տեառն: Եւ ասէ Մով-
սէս, Այս բան է զոր ասաց Տէր ասնկ-
եւ երևեսցին ի ձեզ փառք Տեառն:
7 Եւ ասէ Մովսէս ցԱհարոն, Մտաիր սա
սեղանն, եւ արա զվասն մեզայն քո
եւ զողջակէզն քո, եւ քաւս վասն
քո եւ ⁵տան քո՛: Եւ արա զպատարազս
ժողովրդեան ²քո, եւ քաւս վասն
նոցա, որպէս պատուիրեաց Տէր ²Մով-
8 սիսի: Եւ մատեաւ Ահարոն առ սեղանն,
եւ սղան զզուարակն զվասն մեզայն
9 իւրոց: Եւ մատուցին որդիքն Ահարոնի
զարևանն առ նա, եւ եկոց զմասն
յարևանն, եւ եզ ի վերայ եղջերաց սե-
ղանոյն, եւ զարիւնն եհեզ առ յատակաւ
10 սեղանոյն: Եւ զճարպն եւ զերիկամունան
եւ զլերդարոյն զվասն մեզացայոյն՝
⁶եհան ի սեղանն՝, որպէս պատուիրեաց
11 Տէր Մովսիսի: Եւ զմիսն եւ զկաչին ⁷ալ-
12 սեցին հրով արտաքոյ բանակին: Եւ
սղան զողջակէզն. Եւ մատուցին որ-
դիքն Ահարոնի զարիւնն առ նա, եւ

13 ⁸եհեզ չուրջ զսեղանոյն: Եւ զողջակէզն
մատուցին առ նա անգամ անգամ՝ եւ
14 զզլուխն, եւ ⁷եզ ի վերայ սեղանոյն: Եւ
յուսաց զքաղիթին եւ զտան ջրով, եւ
⁷եզ ի վերայ ողջակիլին ի սեղանն:
15 Եւ ⁹մատուցին զպատարազ ժողո-
վրդեանն, եւ առ զնոսայն զվասն մե-
զաց ժողովրդեանն եւ սղան ¹⁰զնա իրբև
16 զատաջինն: Եւ մատուց զողջակէզն, եւ
17 արար զնա որպէս եւ օրէն էր: Եւ մա-
տոյց ⁴զզոհն, եւ ելից զձեռս ի նմանէ,
եւ ⁷եզ ի վերայ սեղանոյն ուրայն յա-
18 ռաւօտին ողջակիլէն: Եւ սղան զպաւ-
րակն եւ զխոյն զոհի ³փրկութեան ժողո-
վրդեանն, եւ մատուցին որդիքն Ահարոնի
զարիւնն առ նա, եւ ⁸եհեզ զայն չուրջ
19 զսեղանոյն: Եւ զճարպն օր ի զօտարա-
կէն եւ ի խոյն ¹¹եւ զմկանն՝, եւ զճարպ
թագանթ քաղրթին, եւ զերիկովն երի-
կամունն ²ճարպովն, եւ զերկարայթն:
20 Եւ եզին զճարպն ի վերայ երբժոյցն, եւ
⁷հանին զճարպն ²հանդերձ երբժովքն,
եւ եզին զճարպն՝ ի վերայ սեղանոյն:
21 Եւ զերբուժան եւ զերին զայժոյ ¹²նոր-
եաց նուէր՝ առաջի Տեառն, որպէս
պատուիրեաց ¹³Տէր Մովսիսի՛:

ԳԼ . Ժ

1 Եւ ասեալ երկուց որդւոյն Ահարոնի,
Նաբադայ եւ Արիուգայ, զիւրօքանչիւր
բուրուս՝ եզին ի նոսա հուր, եւ ար-
կին խաւկս եւ մատուցին ասաջի Տեառն
հուր օտար, զոր ոչ հրամայեաց նոցա
2 Տէր: Եւ ել հուր ի Տեառնէ եւ եկի
3 զնոսա, եւ մեռան առաջի Տեառն: Եւ ասէ
Մովսէս ցԱհարոն, Այս է զոր ասաց Տէր:

¹Եբբ. որդիանն ²Յեբբ. զ-
տըւթեան ³Տե- Գլ . Բ. 4: ⁵Եբբ. վասն ժո-
ղովրդեան ⁶Եբբ. այրեաց ի վերայ սեղանոյն
⁷Եբբ. այրեաց

⁸Եբբ. սրակեաց ⁹Եբբ. մատոյց ¹⁰Եբբ. զնա եւ
արար զնա վասն մեզաց ¹¹Եբբ. զղմակն ¹²Եբբ.
երբեհաց երբուժան ¹³Եբբ. Մովսէս ¹⁴Եբբ.
յես մատուցանելոյ ¹⁵Եբբ. զխաղաղութեանն

ասէ , ի մերձաւորս իմ սրբեցայց , եւ առաջի ամենայն Յողովրդեան իմոյ փառաւորեցայց . եւ սարջացաւ Ահարոն :

4 Եւ կոչեաց Մովսէս զՄիսազայի եւ զԵղիափան , զորդիս Ողիւլի , զորդիս հօրեկբօր Ահարոնի , եւ ասէ ցնոսա , Մատիք եւ բարձէք զեղբարս ձեր , հանդերձ պատմուճանօքն իւրեանց՝ յերեսաց սրբութեանցդ արտաքոյ քան զրանսովն :

5 Մասեան եւ բարձին զնոսա հանդերձ պատմուճանօքն իւրեանց արտաքոյ լանակին , զոր օրինակ ասաց Մովսէս :

6 Եւ ասէ Մովսէս ցԱհարոն եւ ցԵղիազար եւ ցԻթամար ցորդիս նորա մնացեալս , Ձգուխս ձեր մի ապրիտուէք , եւ զհանդերձս ձեր մի պատառէք , զի մի մեռանիցիք , եւ ի վերայ Յողովրդեանդ լինիցի բարկութիւն , բայց եզբարք ձեր եւ ամենայն սուռնն Իսրայելի լացցեն զհրայրեացն որ այլեցան ի Տեառնէ : Եւ ի զրանէ խորանիդ վկայութեան մի ելանիցէք , զի մի մեռանիցիք . զի եւ զնօժութեան որ ի Տեառնէ է՝ ի վերայ ձեր է . եւ արարին ըստ բանին Մովսիսի :

8 Խօսեցաւ Տէր ընդ Ահարոնի եւ ասէ ,

9 Գինի եւ ցբի մի ըմպիցէք զու եւ որդիք քո ընդ քեզ յորժամ մտանիցէք ի խորանն վկայութեան , հիտմ յորժամ մերձենայցէք ի սեզանն , զի մի մեռանիցիք . օրէն յաւիտեանս յազգս

10 ձեր , Ձատանկ ի մէջ սրբոց եւ պղծոց , եւ ի մէջ պարկեշտից եւ անպարկեշտից :

11 Եւ իմացուցանել որդւոցն Իսրայելի զամենայն զօրէնս զոր խօսեցաւ Տէր ընդ նոսա ի ձեռն Մովսիսի :

12 Եւ ասէ Մովսէս ցԱհարոն եւ ցԵղիազար եւ ցԻթամար ցորդիս նորա ցմնացեալս , Առէք զգոհն մնացեալ ի պտղոց անտի Տեառն , եւ կերայք բազարջ առաջի սեղանոյն . զի սրբութիւն սրբու

13 թեանց է . Եւ կերիջիք զայն ի սուրբ տեղւոյ , զի օրէն քեզ լինիցի այն , եւ օրէն որդւոց քոց ի պտղոց անտի Տեառն :

14 զի այնպէս հրամայեալ է ինձ : Եւ զերբուժ զնուիրին եւ զերի հասին՝ կերիջիք ի սուրբ տեղւոյ զու եւ որդիք քո եւ հտուն քո ընդ քեզ . զի օրէն քեզ է այն , եւ օրէն որդւոց քոց տուաւ ի զոհից զիրկութեան որդւոցն Իսրայելի :

15 Զերին զհասի եւ զերբուժն նուիրի ի վերայ ընծայից՝ ճարպոյն մատուցեն նուէրնուիրել՝ առաջի Տեառն . եւ եղիցի քեզ եւ որդւոց քոց եւ զստերաց քոց ընդ քեզ՝ օրէն յաւիտեանսին , զոր օրինակ հրամայեաց Տէր Մովսիսի :

16 Եւ զնախաջն զլամն մեղաց ինպրեւ լով խնդրեաց Մովսէս , եւ այն էր այլեցեալ . եւ բարկացաւ Մովսէս Եղիազարու եւ Իթամարայ որդւոցն Ահարոնի :

17 Ինացելոց եւ ասէ , Ընդէր ոչ կերայք զլամն մեղայն ի սուրբ տեղւոյ . զի սրբութիւն սրբութեանց է , եւ զայն ետ ձեզ ուտել , զի բաննայցէք զմեզս ժողովրդեանն . եւ անհիցէք քառութիւն

18 վամն նոցա առաջի Տեառն : Քանզի ոչ եմուտ յարնէ նորա ի սրբութիւնն յանդիման երեսացն՝ ի ներքս , արդ կերայք՝ զնա ի սուրբ տեղւոյ՝ զոր օրինակ հրամայեցաւ ինձ : Խօսեցաւ Ահարոն ընդ Մովսիսի եւ ասէ , Ձի եթէ այսօր մատուցին զլամն մեղացն իւրեանց եւ զողջակէզս իւրեանց առաջի Տեառն , եւ այսպիսի անցք սնցին ընդ իս . եւ ուտիցեմ այսօր զվամն մեղացն ,

20 զուցէ չլինիցի հաճոյ առաջի Տեառն եւ լուաւ Մովսէս եւ հաճոյ թուեցաւ նմա :

ԳԼ . ԺԱ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ

2 Ահարոնի եւ ասէ , Խօսեցարուք ընդ որդիսդ Իսրայելի եւ սասցէք , Այս առաջառնք են զոր ուտիցէք յամենայն առաջնաց որ են ի վերայ երկրի , Ձամենայն անասուն թաթաներձ եւ կճղակաւոր որոյ յերկուս բաժանեալ իցեն թաթքն եւ որոճիցէ , յանասնոց՝ զայն կերիջիք :

4 Բայց յայնցանէ մի ուտիցէք , որք որոճիցին եւ կճղակահերձ ոչ իցին . ուղտ զի որոճայ եւ կճղակն ոչ լաժմանի , պիղծ իցէ նա ձեզ : Եւ նապաստակ զի որոճայ եւ թաթքն ոչ լաժմանի , պիղծ իցէ նա ձեզ : Եւ ձագար զի որոճայ եւ թաթքն ոչ լաժմանի , պիղծ իցէ նա ձեզ : Եւ խոզ զի թաթաներձ է եւ կճղակս ունի եւ որոճայ ոչ , պիղծ իցէ նա ձեզ : Ի մոյն նոցա մի ուտիցէք , եւ ի գէշ նոցա մի մերձենայցէք . քանզի պիղծ իցէ ձեզ այն :

9 Եւ այս է զոր ուտիցէք յամենայնէ որ

13Եբբ. գոհտ. 2Տե. ԳԼ. Բ. 4. 3Եբբ. զերբուժն երբմանն եւ զերին վերացմանն 4Եբբ. գոտերք 5Եբբ. խաղաղութեանն 6Եբբ. վերացմանն 7Եբբ. երբմանն հանդերձ պատարագք 8Եբբ. յերբուժն երբմանն 9Եբբ. պարտ էր ձեզ ուտելով ուտել

ի ջուրս իցեն. ամենայնի որոյ իցեն թեւք
 եւ թեփի ի ջուրս եւ ի ծովս եւ ի վտակս,
 10 զայնս ուտիցէք: Եւ ամենայնի որոյ ոչ
 իցեն թեւք եւ թեփի 'ի ջուրս եւ" ի ծովս
 եւ ի վտակս, մի ուտիցէք, յամենայնէ զոր
 ջուրքն բոխիցեն, եւ յամենայն շնչոյ
 կենդանւոյ որ ի ջուրս. քանզի պիղծ է
 11 այն, պիղծ լինիցի ձեզ: Ի մտոց նոցա մի
 ուտիցէք, եւ ի մեռելոց նոցա զարչեա՞ծիք:
 12 Զի ամենայնի որոյ ոչ իցեն թեւք եւ թեփի
 որ ի ջուրս իցեն, պիղծ իցէ ձեզ այն,
 13 եւ այս իցեն ի թռչնոց յորոց զար-
 չիջիք, եւ ոչ ուտիցի, այլ պիղծ իցէ ձեզ.
 արծուի, եւ պատկուծ, եւ զետարծուի,
 14 եւ անղղ, եւ ցին, ²եւ որ ինչ նման իցէ
 15 նոցա", եւ աղտաւ, եւ որ ինչ նման ի-
 16 ցէ նմա, եւ ջայլեամիս, եւ բու, եւ որոր,
 եւ որ ինչ նման իցէ նոցա, եւ լազէ,
 17 եւ որ ինչ նման իցէ նմա, եւ հաւապա-
 18 տիր, եւ հողամալ, եւ քաջահաւ, եւ
 19 սոխակ, եւ հաւալուան, եւ կարասպ, եւ
 արագիլ, եւ քարապր, եւ աւ ինչ նման
 իցէ նոցա, եւ յօպոպ, եւ չիղջ:
 20 Եւ ամենայն զեռուն թռչունս որ զը-
 21 նայցէ ի չորս՝ պիղծ եղիցի ձեզ, Այլ
 զայն ուտիցէք ի զեռնոց թռչնոց որ
 գնայցեն ի չորս, որոյ իցեն կարթք ի
 վերոյ քան զոտս ոստոստել նոքօք յերկ-
 22 ըէ: Եւ այս իցէ զոր ուտիցէք ի նոցանէ.
 զՋորանկզ, եւ որ ինչ նման է նմա. եւ
 զխարազուլ, եւ որ ինչ նման է նմա.
 եւ զմարախ, եւ որ ինչ նման է նմա. եւ
 զօձամարտ, եւ որ ինչ նման իցէ նմա:
 23 Ամենայն զեռուն թռչունս, որոյ իցեն
 24 չորք ոտք, պիղծ իցէ ձեզ. Մի նոքօք
 պղծիցիք. ամենայն որ մերձենայցէ ի
 մեռեալ նոցա՝ պիղծ լիցի մինչեւ ցերե-
 25 կոյ: Եւ ամենայն որ բառնայցէ զմեռ-
 եալ նոցա, լուսացէ զձորձս իւր, եւ
 25 պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ: Յամենայն
 անասնոց որ կճղակահերձ իցէ եւ մա-
 զիւս սփոխցէ եւ որոճիցէ ոչ, պիղծ լիցի
 ձեզ այն ամենայն. որ մերձեսցի ի մեռ-
 եալ նոցա՝ պիղծ լիցի 'մինչեւ ցերեկոյ":
 27 Եւ ամենայն որ գնայցէ ի ձեռս իւր,
 յամենայն զաղանաց որ գնայցէ ի չորս,
 պիղծ լիցի ձեզ այն. ամենայն որ մեր-
 ձեսցի ի մեռեալ նոցա՝ պիղծ լիցի մին-
 28 չեւ ցերեկոյ: Եւ որ բառնայցէ ի մեռե-
 լոյ նոցա, լուսացէ զձորձս իւր, եւ

պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ. զի այն
 ամենայն պիղծ իցէ ձեզ,
 29 Եւ այս իցէ ձեզ պիղծ յամենայն սոյ-
 նոց որ սոյլիցին ի վերայ երկրի. աքիս եւ
 30 մուկն եւ ³տիտեան յատին", եւ մկնաքիս
 եւ գեանառեւծ եւ կոխաղիաց եւ մողէզ
 31 եւ խուրդ: Այն ամենայն պիղծ իցէ ձեզ
 յամենայն սողնոց որ սոյլին ի վերայ երկրի.
 ամենայն որ մերձեսցի ի մեռեալ նոցա՝
 պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ:
 32 Եւ յամենայն յորոց վերայ անկանիցի
 ի մեռելոյ նոցա՝ պիղծ լիցի. յամենայն
 փայտեղէն անօթոյ կամ ի հանդերձէ կամ
 ի մաշկէ կամ ի քրձէ, ամենայն անօթ
 յորում գործ ինչ զորձիցի ի նմա, ի ջուր
 թացցի եւ պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ,
 33 եւ ապա սուրբ լինիցի: Եւ ամենայն
 անօթ խեցեղէն յոր անկանիցի ինչ ի նո-
 ցանէ, եւ որ ինչ ի ներքսն կայցէ, պիղծ
 34 լիցի, եւ զայն բեկանիջիք: Եւ ամե-
 նայն կերակուր որ ուտիցի, եւ անկա-
 նիցի ի վերայ նորա ի ջրոյ անտի, պիղծ
 լիցի. եւ ամենայն բմայելի որ ըմպիցի յա-
 35 մենայն ամանի՝ պիղծ լիցի: Եւ ամենայն
 յոր ինչ անկանիցի ի մեռելոյ նոցա՝ պիղծ
 լիցի. եւ թոնիրք եւ կատկարայք քա-
 կեոյին. քանզի պղծեալ են, եւ պիղծք
 36 իցեն ձեզ: Բայց 'յազբերաց ջրոց եւ ի
 ջրհորոց եւ ի ջրակուսաց, որ՝ սուրբ
 լինիցին ձեզ, եւ ամենայն որ մերձենայցէ
⁵ի պղծուծ իւրան շնչոյ մեռելոյ՝ նոցա, պիղծ
 37 լիցի: Իսկ եթէ անկանիցի ինչ ի մեռե-
 լոյ նոցա ի վերայ ամենայն սերման
 սերմանիւոյ որ սերմանիցի, սուրբ լիցի:
 38 Ապա թէ հեղուցու ջուր ի վերայ ամե-
 նայն սերման, եւ անկանիցի ինչ անղր
 ի մեռելոյ նոցա, անսուրբ լիցի ձեզ:
 39 Եւ եթէ մեռանիցի ինչ յանասնոց որ
 ձեզ ուտելն են, որ մերձենայցէ ի մեռեալ
 40 նոցա՝ պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ: Եւ ⁶որ
 բառնայցէ ի մեռելոյ նոցա՝ լուսացէ զձորձս
 իւր, եւ պղծեալ լիցի մինչեւ ցերեկոյ:
 41 Եւ ամենայն սողուն որ սողի ի վե-
 րայ երկրի, պիղծ լիցի ձեզ, եւ մի կե-
 42 ըիցի: Ամենայն որ սողի ի վերայ որո-
 վայնի իւրոյ, եւ ամենայն որ դնայցէ
 ի չորս, մինչեւ ցամենայն բազմոտանիս,
 յամենայն զեռնոց որ զեռայցեն ի վերայ

¹Յեբբ. գլոստե ²Յեբբ. ըստ ազգի իւրում. այս-
 ցին եւ է ներոյ

³Յեբբ. տիտեան ըստ ազգի իւրում ⁴Յեբբ. աղ-
 բեւբբ ե գուբբ, ջրակայոք ⁵Յեբբ. ի մեռելոսի
⁶Յեբբ. որ ուտիցէ ի մեռելոյ նոցա՝ լուսացէ զձորձս
 իւր եւ պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ, եւ որ

երկրի , մի ուտիցէք : զի պիղծ է այն
 43 ձեզ . եւ մի գարշեցուցանիցէք զանձինս
 ձեր ամենայն սողնովք որ սողիցին ի
 վերայ երկրի . եւ մի պղծիցիք նոքօք :
 44 եւ մի լինիցիք անսուրբ նոքօք : Ես եմ
 Տէր Աստուած ձեր . եւ սրբիցիք եւ
 սուրբք լինիցիք , զի սուրբ եմ ես՝ Տէր
 Աստուած ձեր” . եւ մի պղծիցէք զան-
 45 ձինս ձեր ամենայն գեղձովք որ չարմի-
 ցին ի վերայ երկրի : Զի ես եմ Տէր
 ՝Աստուած որ հանի գձեզ յերկրէն եւ
 զիսպաղչեաց լինել ձեզ Աստուած , եւ
 եղիջիք սուրբք , զի ես սուրբ եմ :
 46 Այս օրէն լինիցի վասն անասնոց եւ
 թռչնոց եւ ամենայն շնչոյ որ չըջիցի ի
 ջուրս , եւ ամենայն շնչոյ որ չըջիցի ի վե-
 47 րայ երկրի . Արտշիլ ի մէջ սրբոյն եւ ի մէջ
 անսրբոյն , եւ խելամուտ առնել զոր-
 զիսպ Բարայելի ի մէջ ուտելեացն կեն-
 զանածնայց եւ ի մէջ չուտելեաց անասնոց :

ԳԼ . ԺԲ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ստէ ,
 2 Խօսեաց ընդ սրբիան Իսրայելի եւ ա-
 սացես ցնտա , կին սք եթէ սերմն առ-
 ցէ եւ ծնանիցի արու , պիղծ լիցի զեւթն
 օր . ըստ աւուրց զասանելոյ զաշատնին
 3 իւրոյ պիղծ լիցի . եւ յաւուրն ութ եւ-
 ըրորի թլլիվածեաց զմարմին սնթլլիա-
 4 ստթեան նորա : Եւ զերեսուն եւ զերիս
 աւուրս նսացի ի սրբութեան արեան
 իւրոյ . յամենայն ինչ սուրբ նա մի մեր-
 ձենայցէ , եւ ի սրբութիւնն մի մտցէ ,
 մինչեւ լցցին աւուրք սրբութեան նորա :
 5 Ապա թէ էզ ծնանիցի , պիղծ լիցի ՝ զեւթն
 օր” ըստ դաշտանին , եւ զվաթսուն եւ
 6 զվեց օր նսացի ՝ ի սուրբ արեանն իւ-
 սրբութեան նորա ի վերայ ուտելն կամ
 գտելն , ածցէ զան սարեւոր յողջակէզ ,
 եւ ՝ զպոք ապաւնուց կամ տատրակի” փան
 մկալց ի գուն խորանին վիպութեան
 7 առ քահանայն , եւ մատուցցէ առաջի
 Տեսուն , եւ քաւեացէ վասն նորա քա-
 հանայն , եւ սրբեացէ զնա յողբերէ արեան
 նորա Այս օրէն իցէ այնորի որ ծնանիցի
 8 արու կամ էզ : Ապա թէ ոչ գտանիցէ
 ձեան նորա բաւական լինել զաւամբ ,

առցէ երկուս տատրակս կամ երկուս
 ձագս աղաւնեաց . զմին յողջակէզ եւ
 զմեան վասն մկալց , եւ քաւեացէ վասն
 նորա քահանայն , եւ սրբեցի :

ԳԼ . ԺԳ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ
 2 Ահարոնի եւ ստէ , Մարգոյ ուրուք եթէ
 լինիցի ի մորթ մարմնոյ իւրոյ նշան
 սպոյ , կամ սլար , կամ պաղպաջ ,
 եւ լինիցի ի մորթ մարմնոյ նորա արած
 բորոտութեան , եկեացէ առ Ահարոն
 3 քահանայից : Եւ տեսցէ քահանայն զա-
 րածն ի մորթ մարմնոյ նորա , եւ ՝ կամ թէ”
 մազ արածին ի սպիտակ գարձեալ իցէ ,
 եւ տեսիլ արածին զնստագոյն իցէ քան
 զմորթ մարմնոյն , արած բորոտութեան
 է . եւ տեսցէ քահանայն եւ ՝ պղծեացէ
 4 զնա” : Ապա թէ սլապաջն սպիտակ իցէ
 ի մորթ մարմնոյ նորա , եւ զնստագոյն
 չիցէ տեսիլ նորա քան զմորթն , եւ
 մազն ի սպիտակ չիցէ գարձեալ , ՝ եւ
 ինքն չլապոյն իցէ ,” զասուցէ քահա-
 5 նայն զարածն զեւթն օր : Եւ տեսցէ
 քահանայն յաւուրն եւթներորդի , եթէ
 կայցէ նայնպէս արածն առաջի նորա ,
 եւ չիցէ ՝ փոխեալ արածն ի մորթն , զա-
 սուցէ զնա քահանայն այլ եւս աւուրս
 6 եւթն : Եւ տեսցէ քահանայն յաւուրն
 եւթներորդի մեւս անպամ , եւ անա չա-
 պոյն իցէ արածն , եւ ՝ յայլապոյն չիցէ ՝ փոխ-
 եալ ի մորթն , սրբեացէ զնա” քահանայն .
 զի ՝ նշան ինչ” է այն . եւ լուացեալ զձորձս
 7 իւր եղիցի սուրբ : Ապա թէ ՝ չըջելով
 չըջեացի նշանն” ի մորթն յետ տեսանե-
 8 ըրեւոցի մեւս անպամ քահանային : Եւ
 տեսցէ քահանայն , եւ անա ՝ ալլապոյն-
 եալ իցէ նշանն” ի մորթն , պղծեացէ զնա
 քահանայն , զի յորոտութիւն է :
 9 Եւ արած բորոտութեան եթէ լինիցի
 մարգոյ , ՝ եկեացէ առ Ահարոն քահանայ” .
 10 Եւ տեսցէ քահանայն . եւ անա պալար
 սպիտակ իցէ ի մորթն , եւ մազ նորա
 ի սպիտակ գարձեալ իցէ , եւ ՝ յառողջ
 11 եւ ի կենդանի մարմնոյ ի պալար” , Բո-

1 Թեք . Գոհուի 2 Թեք . երկուս եւթներորդս 3 Թեք .
 ի վերայ արեան սրբութեանն 4 Թեք . ձագ ա-
 ղաւնուց կամ տատրակ

5 Թեք . ձանուցէ թէ պիղծ է 6 Թեք . տարածեալ
 7 Թեք . ձանուցէ թէ սուրբ է 8 Թեք . բոս 9 Թեք .
 տարածելով տարածեացի բոսն 10 Թեք . տա-
 րածեալ իցէ բոսն 11 Թեք . տարցի առ քա-
 հանայն 12 Թեք . առողութիւն մազ կենդան-
 ւոյ ի պալարի անդ

րոտութիւն հնացեալ իցէ ի մորթ մարմնոյ նորա . պղծեացէ զնա քահանայն , եւ չգատուցէ զնա զի պիղծ է :

42 Ապա թէ փութելով փութեցի բորստու-թիւնն ընդ մորթն , եւ ծածկեաց թորստութիւնն զամենայն մորթ իրանայն ի գլխոյ մինչեւ ցտա , ըստ ամենայն անոց² :

43 քահանային , եւ անսանիցէ քահանայն եւ անա ծածկեաց բորստութիւնն զամենայն մորթ մարմնայն , ³սրբեացէ քահանայն զարածն . քանզի ամենայն ի

44 սպիտակ դարձաւ , սուրբ է : եւ յորում աւուր երեւեսցի ի նմա մարմին կենդանի ,

45 պղծեցի : եւ անոցէ քահանայն զմարմինն կենդանի , եւ պղծեաց զոչ մարմինն . եւ պիղծ լիցի , քանզի բորստու-

46 թիւն է : Ապա թէ անդրէն հաստատեցի մարմինն ողջ եւ զարձցի ի սպիտակ , եկեսցէ առ քահանայն . եւ անսանիցէ զնա քահանայն , եւ անա զարձեալ իցէ արածնորա ի սպիտակ , սրբեացէ քահանայն զարածն . քանզի ուրբ է :

48 Եւ մարդոյ եթէ լինիցի ի մորթ նորա

49 կեղ եւ ողջացի , եւ եղիցի ի անդի կեղոյն սպիտակ փայլուն , լսնացեալ կամ կար-

20 մրացեալ , եւ երեւեսցի քահանային եւ անսանիցէ քահանայն , եւ անա անտիւն խորագոյն քան զմորթն իցէ , եւ մազն ի սպիտակ դարձեալ իցէ , պղծեաց զնա քահանայն . զի բորստութիւնն ընդ կեղոյն

21 բորբոքեալ : Իսկ եթէ անսանիցէ քահանայն եւ չիցէ ի նմա մազ սպիտակ , եւ ոչ խորագոյն իցէ քան զմարմինն , եւ ինքն չլագոյն իցէ , գատուցէ զնա քահանայն

22 զեւթն օր : եթէ փութեցի ընդ մորթն , պղծեաց զնա քահանայն . քանզի արած ⁴բորստութեան ընդ կեղոյն բորբոքեցաւ :

23 Ապա եթէ անդէն ի անդու ի կացցէ փայլիւնն եւ ոչ տարածեցի , սպի կեղոյն է . սրբեացէ զնա քահանայն :

24 Եւ մարմնոյ եթէ լինիցի ի մորթ նորա այրեցած հրոյ , եւ լինիցի ողջացեալ մորթ նորա յայրեցածէ անտի , եւ լինիցի անդի այրեցածին փայլուն կամ պաղպաղ սպիտակ , կամ կարմրացեալ ,

25 կամ լսնացեալ , եւ անսանիցէ զնա քահանայն , եւ անա փութեալ իցէ մազն ի սպիտակ ի փայլուն , եւ անտի նորա զիջագոյն իցէ քան զմորթն , բորստու-

թիւն է ընդ այրեցածին բորբոքեալ . եւ պղծեացէ զնա քահանայն , զի արած

26 բորստութեան է : եւ եթէ անսանիցէ քահանայն , եւ անա չիցէ ի նմա փայլիւն ինչ կամ մազ սպիտակ , եւ ոչ զնաստագոյն քան զմորթն , լայց չլագոյն իցէ , գատուցէ զնա քահանայն զեւթն

27 օր : եւ տեսցէ զնա քահանայն յաւուրն եւթներորդի , եթէ փութելով փութեալ իցէ ընդ մորթն , պղծեացէ զնա քահանայն . զի արած բորստութեան է ⁵ընդ

28 կեղոյն բորբոքեալ : եւ եթէ ի նմին անդու կացցէ փայլիւնն եւ ոչ փութեցի ընդ մորթն , եւ ինքն չլագոյն իցէ , սպի այրեցածոյն է . սրբեացէ զնա քահանայն . զի զրոյժ այրեցածոյն է :

29 Եւ անն կամ կնոջ⁶ եթէ լինիցի արած ⁷բորստութեան ի զլուսի կամ ի մորուս ,

30 եւ անսանիցէ քահանայն զարածն , եւ անա տեսիլ նորա զնաստագոյն իցէ քան զմորթն , եւ ի նմա մազ աղուամզ խարտեչացեալ , պղծեաց զնա քահանայն . քանզի ⁸հարած է , բորստութիւն զլուսի է ,

31 կամ բորստութիւն մորուսոյ : եւ եթէ անսանիցէ քահանայն զարած հարածոյն , եւ անա չիցէ զնաստագոյն անտիւն քան զմորթն , եւ ոչ մազ ⁹խարտեչացեալ ի նմա , գատուցէ քահանայն զարած հա-

32 րածին զեւթն օր : եւ անսանիցէ քահանայն զարածն յաւուրն եւթներորդի . եւ անա չիցէ աարածեալ հարածն ընդ մորթն , եւ մազ խարտեչացեալ չիցէ ի նմա , եւ ոչ անտիլ հարածոյն զնաստագոյն իցէ

33 քան զմորթն , ¹⁰Գերծցէ զնա , բայց զհարածն մի զերծցէ . եւ գատուցէ քահանայն զարածն զեւթն օր կրկին անդամ

34 Եւ անսանիցէ քահանայն զարածն յաւուրն եւթներորդի . եւ անա չիցէ փութեալ հարածն ընդ մորթն ¹¹յեա զերծանելոյն զնա , եւ անտիլ հարածոյն չիցէ զնաստագոյն քան զմորթն , սրբեացէ զնա քահանայն . եւ լուսեցեալ զձորձս իւր՝ եղիցի

35 սուրբ : Ապա թէ փութելով փութեցի հարածն ընդ մորթն յեա ¹²զերծելոյն զնա ,

36 եւ անսանիցէ զնա քահանայն . եւ անա փութեալ իցէ հարածն ընդ մորթն , մի զարմանեացէ քահանայն վասն խարտեչ

37 մագոյն , զի պիղծ է : Իսկ եթէ կացցէ ի անդու ¹³հարածն , եւ մազ թուսի

¹ Եբբ. մի՛ փակեցէ ² Եբբ. անդէն յաւուրն , աչաց ³ Եւ յաւուրն սրբեացէ թէ ուրբ է : ⁴ Եւ յաւուրն ⁵ Եբբ. է այն

⁶ Եբբ. զ-ի-ի-ի ⁷ Եբբ. զ անդու թիւն . յաղիւն է ⁸ Եւ սրբեացէ ⁹ Եբբ. թուսի ¹⁰ Եբբ. Գերծցի ¹¹ Եբբ. սրբեցի

եկեացէ ի նմա, ողջացաւ հարածն. սուրբ է, և սրբեսցէ զնա քահանայն :

38 Եւ առն կամ կնոջ եթէ լինիցի ի մորթ մարմնոյ իւրոյ փայլուն ինչ փայ-

39 լածիւն ընացեալ, Եւ տեսանիցէ քահա- նայն, և ահա ի մորթ մարմնոյ նորա փայ- լիւն փայլածուն ընացեալ, թեփուկ է տա- րածեալ ի մորթ մարմնոյ իւրոյ. սուրբ է :

40 Եւ եթէ մաշտեսցի զլուխ ուրուք՝

41 կունա է, սուրբ է : Եւ եթէ յերեսաց կողմանէ մաշտիցի զլուխ նորա՝ ձեզ է,

42 սուրբ է : Ապա թէ լինիցի ի կնտութեան նորա կամ ի ձեզութեան արած սպիտակ կամ կարմրացեալ, բորտութիւն թա- քուցեալ է ի կնտութեան նորա կամ ի

43 ձեզութեան : Եւ տեսանիցէ զայն քա- հանայն. և ահա տեսիլ արածին սպի- տակ իցէ կամ կարմրադոն ի կնտու- թեան նորա կամ ի ձեզութեան, իբրև զտեսիլ բորտութեան ի մորթ մարմնոյ

44 նորա, Այբ բորտեալ է, պիղծ է. պղծելով պղծեսցէ զնա քահանայն. զի ի զլուխ իւրում է արածն իւր :

45 Եւ բորտ յորում իցէ արած, հան- զերծ նորա քակեալ լիցի, և զլուխ նո- րա մերկ, և զբերան իւր պատեսցէ,

46 և պիղծ կոչեսցի՝ : Չամենայն աւուրս որչափ իցէ ի նմա արածն, պիղծ եկիցի. և պիղծ է, մեկնեալ նստցի. և արտա- քոյ բանակին եկիցի բնակութիւն նորա :

47 Եւ ձորձ յորում լինիցի արած բորտ- ատութեան, եթէ ի ձորձ ասուի, եթէ ի

48 ձորձ կաւուի, եթէ յառէջ, եթէ ի թե- զան, եթէ ի կաւուիս և եթէ յասուիս, եթէ ի մորթ և եթէ յամենայն մաշկ

49 գործոյ, Եւ լինիցի արած կանաչացեալ կամ կարմրացեալ ի մորթ կամ ի հան- զերծ, կամ յառէջ կամ ի թեզան, կամ յամենայն մորթ գործոյ, կամ յանօթ ինչ, արած բորտութեան իցէ, և

50 ցուցցէ քահանային : Եւ տեսցէ քահա- նայն զարածն, և զատուցէ քահանայն

51 զարածն զեւթն օր : Եւ տեսցէ քահա- նայն զարածն յաւուրն եւթնկորովի. եթէ տկուեալ իցէ արածն ընդ ձորձն կամ ընդ առէջ կամ ընդ թեզան կամ ընդ կաւուիս կամ ընդ ասուիս կամ՝ ընդ մորթ, ըստ ամենայնի որպէս և զոր- ծիցի մորթ ի գործ, ճնակ բորտու-

52 թիւն է արածն. պիղծ է և սպրեացէ

զձորձան եթէ առէջ իցէ, և եթէ թե- զան, յատուեաց կամ ի կաւուեաց կամ յամենայն մաշկեղէն նիւթոյ, յորում իցէ արածն. քանզի՝ ճնակ բորտութիւն

53 է, հրով այրեսցի : Ապա թէ տեսանիցէ քահանայն և չիցէ տկուեալ հարածն ընդ հանդերձն կամ ընդ առէջն կամ ընդ թեզանն կամ ընդ յաւուն կամ ընդ կր- ատուն կամ ընդ՝ ամենայն անօթ մաշ-

54 կեղէն, Հրաման տացէ քահանայն, և լուսացն յորում իցէ արածն. և զա- տուցէ քահանայն զարածն զեւթն օր

55 երկիցս անդամ : Եւ տեսցէ քահանայն յաւ լուսնայոյ զարածն. եթէ չիցէ փոխեալ տեսիլ արածին, և ոչ տկուեալ իցէ արածն, պիղծ է, հրով այրեսցի. զի հաստատեալ է ի հանդերձին կամ

56 յառէջն կամ ի թեզան : Եւ եթէ տե- սանիցէ քահանայն և չլազոյն իցէ ա- րածն յաւ լուսնայոյն զնա, պատա- ւեսցէ զայն ի հանդերձէ անտի կամ ի մորթոյն կամ յառիջէ կամ ի թեզանոյ :

57 Ապա թէ զարձեալ երևեսցի ի հանդեր- ձին կամ յառէջ կամ ի թեզան կամ յամենայն անօթ մաշկեղէն, բորտու- թիւն բորտքեալ է. հրով այրեսցի յո- րում իցէ արածն : Եթէ հանդերձ իցէ, և եթէ առէջ, և եթէ թեզան, և եթէ ամենայն անօթ մաշկեղէն որ լուս- նայցի և ելանիցէ ի նմանէ արածն,

59 կրկին լուսացի և սուրբ լիցի : Այս օ- րէն իցէ արածի բորտութեան ասուեաց հանդերձի կամ կաւուոյ կամ առիջոյ կամ թեզանոյ կամ ամենայն մաշկեղէն անօթոյ, ի սրբել կամ ի պղծել զնա :

ԳԼ. ԺԴ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի և առէ,

2 Այս օրէն եկիցի բորտի յաւուր յորում

3 սրբեսցի. Աձցի առ քահանայն. Եւ ել- ցէ քահանայն արտաքոյ բանակին, և տեսանիցէ քահանայն. և ահա բժշկե- ցեալ իցէ արած բորտութեանն ի բորտ-

4 սէ անտի, Հրաման տացէ քահանայն, և առցն սրբելոյն երկուս հուս կնու- զանիս սուրբ, և փայտ եղեւնեալ և

5 կարմիր մանեալ՝ և զուպա Եւ հրաման տացէ քահանայն, և սպանցեն զմի հաւն յանօթ խեցեղէն ի վերայ ջրոյ կնու-

6 զանուոյ : Եւ զհաւն կնեզանի առցէ, և

1 Եբբ. գոչեսցէ՝ Պիղծ, պիղծ 2 Յեբբ. զ-տ-տ 4 Եբբ. փտութիւն է ի ներքոյ նորա, կամ արտա- քոյ նորա 5 Եբբ. որդան կարմիր

զիպայն եղեւնեաց եւ ¹զկարմիրն մանեալ¹ եւ զգոպայն, եւ թացցէ զնոսա եւ զհաւն կենդանի յարիւն հաւուն սպանեւ 7 յոյ ի վերայ ջրոյն կենդանուոյ : Եւ ցանեացէ ի վերայ սրբերոյն ի բորտաութենէ եւ թն անգամ, եւ սրբեացէ զնա : եւ սրբ 8 ձակեացէ զհաւն կենդանի ի գաշտ : Եւ լուսացէ ²սրբեալն զձորձա իւր, եւ զերծցէ զամենայն զմագ իւր, եւ լուսայլի ջրով եւ սուրբ լիցի : եւ ապա մացէ ի բանակն, եւ լիցի արտաքոյ ասան իւրոյ զեւթն օր : 9 Եւ յաւուրն եւ թն երորդի զերծցէ զամենայն զմագ իւր եւ զգլուխ եւ զօրուս եւ զշոնս, եւ զամենայն զմագ իւր զերծցէ : եւ ողորկեացէ զհանդերձա իւր, եւ լուսացէ զմարմին իւր ջրով, եւ սուրբ լիցի :

10 Եւ յաւուրն ութ երորդի առցէ երկուս զատինս անարատա ³տարեւորս, եւ որով մի անարատ տարեւոր, եւ երկու տասանորդս նաչնոյ ի զոճ իւզով զանգեալ, եւ 11 ճաշակ մի իւզոյ : Եւ կացուացէ քահանայն որ սրբիցէ՝ զայրն որ սրբիցի, եւ ⁴զայն՝ առաջի՝ խորանին վրայութեան :

12 Եւ առցէ քահանայն զմի զոճն, եւ մասուսացէ զնա վասն յանցանաց, եւ զճաշակն իւզոյ, եւ ⁵նուիրեացէ զայն նուէր՝

13 առաջի՝ Տեառն : Եւ սպանցէ զգառնն ³զմեւս ի տեղուջն ուր սպանանիցին զողջակէզն եւ զվասն մեղացն ի սուրբ տեղուջն : զի որպէս որ վասն մեղացն իցէ, նոյնպէս եւ որ վասն յանցանացն իցէ, եւ եզիցի քահանայն : զի սրբութիւնս 14 սրբութեանց է : Եւ առցէ քահանայն յարեւնէ այնր որ վասն յանցանացն իցէ, եւ զիցէ քահանայն յարեւնէ անտի ի վերայ բլթակի աջոյ ունկան այնորիկ որ սրբիցին, եւ ի վերայ ⁶ծայրի աջոյ ձեռին նորա

15 եւ ի վերայ ⁶ծայրի ոտին նորա աջոյ : Եւ առեալ քահանային ի ճախոյէ անտի իւզոյ՝ արկցէ ի ճախոյ ձեռն քահանային :

16 Եւ թացցէ քահանայն զմասն իւր աջոյ յիւզոյ անտի որ իցէ ի ձեռին իւրում ձախոյ, եւ ցանեացէ մասամբ իւրով եւ թն 17 անգամ առաջի Տեառն : Եւ զմնացեալ եւզն ի ձեռին իւրում՝ զիցէ քահանայն ի վերայ բլթակի աջոյ ունկան այնորիկ որ սրբիցին իցէ, եւ ⁷ի ծայրի աջոյ ձե-

ռին նորա, եւ ⁷ի ծայրի աջոյ ոտին նորա, ի տեղուջն արեանն յանցանաց : Եւ զմնացեալ եւզն ի ձեռին քահանային՝ զիցէ քահանայն ի վերայ գլխոյ սրբեցելոյն, եւ քաւեացէ վասն նորա քահանայն 19 առաջի Տեառն : Եւ արասցէ քահանայն զվասն մեղացն, եւ քաւեացէ քահանայն վասն այնորիկ որ սրբիցին իցէ ի մեղաց իւրոյ, եւ ապա սպանցէ քահանայն զողջակէզն : Եւ նանցէ քահանայն զողջակէզն եւ զպոճն ³առաջի Տեառն՝ ի սեւզանն, եւ քաւեացէ վասն նորա քահանայն, եւ սրբեցի :

21 Եւ եթէ ազքատ իցէ եւ չգտանիցէ ձեռն իւր, առցէ գառն մի վասն յանցանաց ⁸զոր յանցեաւ ի նուէր՝ ի քաւելոյ վասն նորա, եւ զտասանորդ նաչնոյ իւզով զանգեալ 22 ի զոճ, եւ ճաշակ մի իւզոյ : Եւ երկուս տատրակս կամ երկուս ձագս աղաւնեաց, որչափ ինչ ելիտ ձեռն նորա, եւ եզիցի 23 մին վասն մեղաց, եւ մին յողջակէզ : Եւ տարցի զայն յաւուրն ութ երորդի տա քահանայն, առ ի սրբելոյ զնա առ զրան խո 24 րանին վրայութեանս առաջի Տեառն : Եւ առեալ քահանային զգառնն զվասն յանցանաց, եւ զճաշակն իւզոյ, եւ ⁹զիցէ նուէր՝ առաջի Տեառն : Եւ սպանցէ զգառնն զվասն յանցանաց, եւ առցէ քահանայն յարեւնէ անտի՝ որ վասն յանցանացն իցէ, եւ զիցէ ի վերայ բլթակի աջոյ ունկան սրբեցելոյն, եւ ⁷ի ծայրի աջոյ ձեռին նորա, եւ ⁷ի ծայրի աջոյ ոտին 26 նորա : Եւ յիւզոյ անտի արկցէ քահանայն ի ճախոյ ձեռն քահանային : Եւ ցանեացէ քահանայն մասամբն աջոյ յիւզոյ անտի որ իցէ ի ճախոյ ձեռին իւրում՝ 28 եւ թն անգամ առաջի Տեառն : Եւ զիցէ քահանայն յիւզոյ անտի որ իցէ ի ձեռին իւրում ի վերայ բլթակի աջոյ ունկան սրբեցելոյն, եւ ի վերայ ⁶ծայրի աջոյ ձեռին նորա, եւ ի վերայ ⁶ծայրի աջոյ ոտին նորա, ի տեղուջն արեանն որ վասն 29 յանցանացն իցէ : Եւ զմնացեալ եւզն որ իցէ ի ձեռին քահանային՝ արկցէ ի գլուխ սրբեցելոյն, եւ քաւեացէ վասն նորա քահանայն առաջի Տեառն : Եւ արասցէ զմի ի տատրակայ անտի կամ ի ձագուցն աղաւնեաց՝ ըստ ընչին զոր ելիտ ձեռն 31 իւր, Զմին՝ վասն մեղաց, եւ զմին յողջակէզ զանգեալ զոճն : Եւ քաւեացէ քա-

¹ Եբբ. զորքան կարմիրն ² Եբբ. որ սրբին ³ Եբբ. զիւրեւ ⁴ Եբբ. զնոսա առաջի Տեառն ի զրոն ⁵ Եբբ. երեւեացէ զնոսա երեւումն ⁶ Եբբ. բուծոյ ⁷ Եբբ. ի բուծի

⁸ Եբբ. յերեւումն ⁹ Եբբ. երեւեացէ զնոսա քահանայն յերեւումն

հանայն վասն սրբեցելոյն առաջի Տեառն :
 32 Այս օրէն իցէ յորում իցէ արած բորոտութեան , եւ այս ոչ գտանիցի ի ձեռին բաւական լինելոյ ի սրբութիւն իւր :
 33 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ
 34 Ահարոնի եւ ասէ , Յորժամ մտանիցէք յերկիրն Քանանացոց զոր ես ասայ ձեզ ի ստացում , եւ մտցցեմ արած բորոտութեան ի տունս երկիրն ստացուածոյ
 35 ձերոյ , եւ զայցէ որոյ տունն իցէ , եւ պատմիցէ քահանային եւ ասիցէ , եթէ
 36 Արած ինն երեւեցաւ ի տան իմում : Հրաման տայէ քահանայն թափել զառնն , մինչև եւ մտեալ իցէ քահանային տեսանել զառնն , եւ մի պղծեացէ զամենայն ինչ որ ի տանն կայցէ . եւ ասայ մացէ
 37 քահանայն սրտնել զառնն . եւ տեսանիցէ քահանայն զարածն յորմս տանն , զնստագոյնս , կանաչս կամ կարմրացեալս , եւ տեսից նորա զնստագոյն իցէ
 38 քան զորմոցն , եւ ելեալ քահանայն ի տանն անտի ի դռնն տանն , զատուցէ
 39 քահանայն զառնն զեւթն օր : եւ եկեաց զարձեալ քահանայն յառուրն եւթնբորոգի , եւ տեսանիցէ զառնն . եթէ սպիւնայ
 40 իցէ սպածն ընդ որմս տանն , Հրաման տայէ քահանայն , եւ քակեացին զքարինսն յորս արածն իցէ , եւ հանցին զնստարտաքոյ քաղաքին ի տեղի անսուրբ :
 41 եւ քերեացին զառնն ի ներքոյ շուրջանակի , եւ հեցցին զքերուածն արտաքոյ
 42 քաղաքին ի տեղի անսուրբ : եւ ասցին այլ քարինս ¹ քերածոյս , եւ զիցին փոխանակ այնց քարանց , եւ այլ հող սու
 43 ցին եւ ձեփուցցին զառնն : եւ եթէ անգրէն կրկնեացի արածն , եւ երեւեացի ի տանն յետ զքարինսն քակելոյ եւ զառնն
 44 քերելոյ եւ ¹ միւտանգամ ձեռելոյ , Մացէ քահանայն եւ տեցէ , եթէ սպիւնայ իցէ արածն ընդ տունն , զնախ բորտութիւն
 45 է ի տանն , պիղծ է : Քակեացին զառնն եւ զփայտ նորա եւ զքարինս նորա եւ զամենայն հող տանն , եւ հանցին ար
 46 տաքոյ քաղաքին ի տեղի անսուրբ : եւ որ մտանիցէ ի տունն զամենայն աւուրս զառննելոյ նորա , պիղծ լիցի մինչև երկ
 47 րեկոյ : եւ որ ննջիցէ ի տան անդ լուսացէ զձորձս իւր , ¹ եւ պիղծ լիցի մինչև երկ
 րեկոյ . եւ որ կերիցէ ի տանն լուսացէ զձորձս իւր , ¹ եւ պիղծ լիցի մինչև երկ

րեկոյ :
 48 Եւ եթէ եկեալ մտանիցէ քահանայն եւ տեսանիցէ , եւ ահա չիցէ սպիւնայ արածն ընդ տունն յետ ձեփուրց զառնն , սրբեացէ քահանայն զառնն ,
 49 զի բժշկեցաւ արածն : եւ ասացէ առ ի սրբելոյ զառնն երկուս հաւս ¹ կենդանիս սուրբս , եւ փայտ եղեւնեայ եւ ³ կար
 50 միր մանեայ" եւ զոպայ : եւ սպանցէ զմի հաւն յաման խեցեղէն ի վերայ ջրոյ կեն
 51 զանուոյ : եւ ասացէ զփայտն եղեւնեայ եւ ⁴ զկարմիրն մանեայ" եւ զգոպայն եւ զհաւն կենդանի , եւ թացցէ զնստա յարեան հաւուն սպանելոյ եւ ի վերայ ջրոյ կենդանուոյ , եւ յամեացէ նորք զտամբն
 52 եւ թն սնդամ . եւ սրբեացէ զառնն արեամբ հաւուն եւ ջրովն կենդանեաւ եւ հաւուն կենդանեաւ եւ փայտին եղեւնեաւ եւ զոպային եւ ⁵ կարմրովն ման
 53 նելով" . եւ արձակեացէ զհաւն կենդանի արտաքոյ քաղաքին ի դաշտ , եւ քաւեացէ վասն տանն , եւ մաքրեացի ¹ եւ
 54 սուրբ եղիցի" : Այս օրէն լիցի ըստ ամենայն արածոյ բորտութեան եւ հաւ
 55 րածի , եւ բորտութեան հանդերձի եւ
 56 տան , եւ սպւոյ եւ պալարի եւ սպաղ
 57 պաջոյ : Նշանակելոյ թէ յորում աւուրս պղծիցի եւ յորում աւուրս սրբիցի , այս օրէն լիցի բորտութեան :

ԳԼ . ԺԵ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ Ա
 2 հարոնի եւ ասէ , Խօսեաց ընդ որդեաց Իսրայելի եւ ասացանց ցրտաց , Առն ուր
 3 նոյ իւրոյ , ծորումն իւր պիղծ է : եւ այս
 4 օրէն լիցի սրբութեան նորա , որոյ ծորիցէ սերմն ի մարմնոյ իւրմէ , կամ թէ հայիցի մարմին նորա ի ծորելոյնս . պղծութիւն իւր ի նմա է զամենայն աւուրս ծորելոյ մարմնոյ իւրոյ , կամ թէ հայիցի մարմին նորա ի ծորելոյ անտի" , պղծու
 5 թիւն մարմնոյ է այն : Ամենայն անկողին յորում ննջիցէ սերմնակաթն՝ պիղծ եղիցի . եւ ամենայն յորոյ վերայ նստիցի՝
 6 պիղծ լիցի : եւ մարդ որ մերձեացի յանկողին նորա՝ ողորկեացէ զձորձս իւր , եւ լուսացի ջրով , եւ պիղծ լիցի մինչև երկ

1 ՅԵՐ. Գ-Կ-ԻԷ 2 ԵՔ. զայրացեալ

³ ԵՔ. որդան կարմիր ⁴ ԵՔ. զորդան կարմիրն
⁵ ԵՔ. որդան կարմիրն ⁶ ԵՔ. լինիցի պղծութիւն նորա ի ծորման իւրում . եթէ հասեացէ մարմին նորա զծորումն իւր , կամ թէ կացցէ մարմին նորա ի ծորելոյն

6 րեկոյ : Եւ որ նստիցի ի վերայ անօթոյ յորում նստեալ իցէ սերմնակաթին , ոգոզեացէ զհանգերծս իւր եւ լուսացի ջրով ,
 7 եւ պիղծ լիցի մինչև երեկոյ : Եւ որ մերձեացի ի մարմին սերմնակաթին , ոգոզեացէ զձործս իւր , եւ լուսացի ջրով ,
 8 եւ պիղծ լիցի մինչև երեկոյ : Եւ եթէ թուք սերմնակաթին հասանիցէ ի սուրբն , ոգոզեացէ զձործս իւր , եւ լուսացի ջրով ,
 9 եւ պիղծ լիցի մինչև երեկոյ : Եւ ամենայն համեա ՚իչոյ յորոյ վերայ նստիցի սերմնակաթին՝ պիղծ լիցի ՚մինչև երեկոյ :
 10 Եւ ամենայն որ մերձեացի յամենայն որ ինչ ՚ի ներքոյ նորա իցէ , պիղծ լիցի մինչև ²երեկոյ : Եւ յոր ինչ մերձեացի սերմնակաթին եւ զձեռս իւր ոչ լուսնացէ ջրով , ոգոզեացէ զհանգերծս իւր , եւ լուսացէ զմարմին իւր ջրով , եւ
 12 պիղծ լիցի մինչև երեկոյ : Եւ անօթ խեցեղէն յոր մերձեացի սերմնակաթին , փշրեսցի , եւ ամենայն անօթ փայտեղէն լուսացի ջրով , ՚և եղիցի սուրբ :
 13 Եւ եթէ սրբեցի սերմնակաթին ի բլղումանէ իւրմէ , համարեսցի իւր եւ ի՞նչ որ ի սրբութիւն իւր , եւ ոգոզեացէ զհանգերծս իւր , եւ լուսացէ զմարմին իւր
 14 ջրով կենդանեալ , եւ եղիցի սուրբ . Եւ յաւուրն ութերորդի ասցէ երկուս աստրակա կամ երկուս ձաղա ազաւնեաց , եւ տարցի զայն առաջի Տեառն ի դուսն խորանին վկայութեան , եւ տացէ յբաշտ :
 15 Նայն : Եւ արտացէ քահանայն զմին վտան մեղաց , եւ զմին՝ յողջակէլ , եւ քաւեացէ վտան նորա քահանայն առաջի Տեառն ի բլղումանէ անտի նորա :
 16 Եւ այր ոք յորմէ ելանիցէ արութիւն սերման , լուսացէ զամենայն մարմին իւր
 17 ջրով , եւ պիղծ լիցի մինչև երեկոյ : Եւ ամենայն հանգերձ եւ սնուչ յորոյ վերայ հասանիցէ արութիւն սերման , լուսացին ջրով , եւ պիղծ լիցին մինչև երեկոյ :
 18 Եւ կին ընդ որում հարկանիցի այր արութեամբ սերման , լուսացին ջրով , եւ պիղծ լիցին մինչև երեկոյ :
 19 Եւ կին որոյ ³բլղիցէ արիւն , եւ լիւնիցի բլղուտն արեան՝ նորա ի մարմնի իւրմէ , դեւթն որ եղիցի ի գաշտանի իւրում . ամենայն որ հարկանիցի ընդ նա ,

20 պիղծ լիցի մինչև երեկոյ : Եւ ամենայն յորոյ վերայ ննջիցէ ի գաշտանին իւրում , եւ ամենայն յորոյ վերայ նստիցի՝ պիղծ
 21 լիցի : Եւ ամենայն որ մերձենայցէ յանկողին նորա , ոգոզեացէ զհանգերծս իւր , եւ լուսացէ զմարմին իւր ջրով , եւ պիղծ
 22 լիցի մինչև երեկոյ : Եւ ամենայն որ մերձենայցէ յամենայն անօթ յորոյ վերայ նստիցի նա , ոգոզեացէ զհանգերծս իւր , եւ լուսացի ջրով , եւ պիղծ լիցի
 23 մինչև երեկոյ : Եւ եթէ ասկաւին յանկողին իւրում իցէ , եւ կամ թէ ի վերայ անօթոյ իրիք յորոյ վերայ նստեալ իցէ , ի մերձեացոյ ուրուք ի նա՝ պիղծ
 24 լիցի մինչև երեկոյ : Եւ եթէ ննջեալ ոք ննջեացէ ընդ նմա , եւ պղծութիւն նորա ի նմա իցէ , պիղծ լիցի վեւթն որ , եւ ամենայն անկողին յորոյ վերայ եւ ննջիցէ՝ պիղծ լիցի ՚մինչև երեկոյ :
 25 Եւ կին որ բլղիցէ զբլղուտն արեան գաւուրս բարուսն , ոչ ի ժամանակի գաշտանի իւրոյ , եւ եթէ բլղիցէ յետ գաշտանին իւրոյ , ամենայն աւուրք բլղուտն պղծութեան իւրոյ , այնպէս իցեն իրբեւ դուստրս զաշտանին իւրոյ , եւ
 26 եղիցի պիղծ : Եւ ամենայն անկողին յորոյ վերայ ննջիցէ զամենայն աւուրս բլղուման իւրոյ , ըստ անկողնի գաշտանին իւրոյ լիցի անսուրբ , եւ ամենայն անօթ յորոյ վերայ նստիցի՝ պիղծ լիցի ըստ պղծութեան աւուր գաշտանին իւրոյ :
 27 Եւ ամենայն որ մերձեացի ի նա՝ պիղծ լիցի , եւ ոգոզեացէ զձործս իւր , եւ լուսացէ զմարմին իւր ջրով , եւ պիղծ
 28 լիցի մինչև երեկոյ : Այս թէ սրբեցի ի բլղումանէ անտի , համարեսցի իւր աւուրս եւ ինչ , եւ ասոս սրբեցի : Եւ յաւուրն ութերորդի ասցէ իւր երկուս աստրակա կամ երկուս ձաղա ազաւնեաց , եւ տարցի զայն առ քահանայն ի դուսն
 30 խորանին վկայութեան : Եւ արտացէ քահանայն զմին վտան մեղաց , եւ զմին յողջակէլ . եւ քաւեացէ վտան նորա քահանայն առաջի Տեառն ի բլղումանէ պղծութեան նորա :
 31 Եւ զգուշապոյնս աննիցէք զսրբիւն Իսրայելի ի պղծութեանց իւրեանց . եւ ոչ մեռանիցին վտան անարութեան իւրեանց , առ ի պղծելոյ նոցա զխորանն իմ
 32 որ է ի նոստ : Այս օրէն իցէ սերմնակաթին , եւ եթէ կլանիցէ յաւուրք սրբութիւն սերման՝ առ ի պղծելոյ նովալ , եւ
 33 թիւն սերման՝ առ ի պղծելոյ նովալ , եւ

¹ Յեբր. զաւուրս ² Յեբր. երեկոյ Եւ որ բառնայցէ զնոստ՝ լուսացէ զձործս իւր . Եւ լուսացի ջրով , եւ պիղծ լիցի մինչև երեկոյ ³ Յեբր. իցէ բլղուտն , արիւն իցէ բլղուտն

տեոստեոսի ի դաշտանի իւրում, եւ սերմնակաթմին ի բզլաման իւրում, արուին եւ իզի, եւ առն որ ննջիցէ ընդ դաշտանի:

ԳԼ . ԺԶ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի ¹ եւ ասէ՛, յետ վախճանելոյ ² որդւոցն Ահարոնի, ³ ի մատուցանել նոցա զհօւրն օտար՝ առաջի
 2 Տեառն եւ սատակել . եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Խօսեաց ընդ Ահարոնի ընդ եղբօր քում, եւ մի ⁴ մտոցն յամենայն ժամ ի սրբութիւնն ի ներքս քան զվարագոյրն յանդիման քաւութեանն, որ է ի վերայ ստապանակի վկայութեանն, եւ ոչ մեռանիցի . զի ամոյով երեւեցայց ի վերայ
 3 քաւութեանն: ⁵ Եւ ասպա՛ մտանիցէ Ահարոն ի սրբութիւնն . զուարակաւ յանդուոյ վասն մեղաց, եւ խոյլս յողջակէզ:
 4 Եւ ⁶ պատմուծան կտաւ ի սրբեայ զզեցիցի, եւ անդրափարտիս կտաւ իս ունիցի յանդամս իւր, եւ զօտի կտաւ ի ամեայ ընդ մէջ իւր, եւ խոր կտաւ ի եզեայ ի զլուխ, զի հանդերձ սրբութեան են . եւ լուսացէ ջրով զամենայն մարմին իւր,
 5 եւ զզեցի զնոսա: Եւ ի ժողովրդենէ որդւոցն Բարայելի աոցէ երկուս նոխազս յայծեաց վասն մեղաց, եւ խոյ մի յողջակէզ: Եւ մատուցէ Ահարոն զզուարակն վասն մեղաց իւրոց, եւ քաւեսցէ
 7 վասն իւր եւ վասն սան իւրոց: Եւ աոցէ երկուս նոխազս եւ կացուոցէ զնոսա առաջի Տեառն առ դրան խորանին վախճութեան: Եւ արիցէ Ահարոն ի վերայ երկուց նոխազացն վիճակս, վիճակ մի
 9 Տեառն եւ վիճակ մի արձակելոյ: Եւ մատուցէ Ահարոն զնոխազն յորոյ վերայ լիցէ վիճակն արձակելոյ, եւ կացուցէ
 10 զնա առաջի Տեառն կենդանի, Քաւել՝ նովա՝ առ արձակելոյ զնա յարձակումն, եւ թողոյ զնա յանապատ . ¹ եւ աոցէ նոխազն յինքն զանօրէնութիւնս նոցա յանկոխն՝:
 11 Եւ մատուցէ Ահարոն զզուարակն զվասն մեղաց զիւր, եւ քաւեսցէ վասն իւր եւ վասն սան իւրոց, եւ սպանցէ

12 զզուարակն զվասն մեղացն զիւր: Եւ աոցէ լի բուրուառաւ կայծակունս հրոյ ի սեզանոյ անտի որ է առաջի Տեառն, եւ լցցէ զձեռս իւր խնկով հանդերձանացն մանր ազացելով, եւ տարցի ի ներքս
 13 քան զվարագոյրն: Եւ զիցէ զիտունկն ի վերայ հրոյն առաջի Տեառն, եւ ծածկեսցէ ծուր խնկոյն զքաւութիւնն որ իցէ ի վերայ վկայութեանցն, եւ ոչ մեռանիցի: Եւ աոցէ յարենէ զուարակին, եւ ցանեսցէ մատամբ իւրով ի վերայ քաւութեանն ընդ կողմն արեւելից ընդզէմ քաւութեանն, եւ ցանեսցէ եւթն անգամ յարենէ անտի մատամբ իւրով:
 15 Եւ սպանցէ զնօխազն զվասն մեղաց, որ վասն ժողովրդեանն իցէ ¹ առաջի Տեառն՝ . եւ տարցի յարենէ անտի ի ներքս քան զվարագոյրն, եւ արասցէ զարիւն նորա զոր օրինակ արար զարիւն զուարակին . եւ ցանեսցէ զարիւն նորա ի վերայ ⁸ սեզանոյն յանդիման քաւութեանն:
 16 Եւ քաւեսցէ զսրբութիւնն ի պղծութեանց որդւոցն Բարայելի եւ յանիրաւութեանց նոցա, վասն ամենայն մեղաց նոցա . եւ այսպէս արասցէ ի խորանին վկայութեան, ⁹ ստապելոյ ի նոսա ի մէջ
 17 պղծութեան նոցա: Եւ ամենեւին մարդ ոչ յինիցի ի խորանին վկայութեան ի մըտանել նորա քաւել ի սրբութեանն, մինչև կանիցէ եւ քաւեսցէ վասն իւր եւ վասն սան իւրոց, եւ վասն ամենայն ժողովրդեան որդւոցն Բարայելի: Եւ ելցէ ի սեզանն որ առաջի Տեառն, եւ քաւեսցէ ի վերայ նորա, եւ աոցէ յարենէ զուարակին եւ յարենէ նոխազին, եւ զիցէ ի վերայ եղջերաց սեզանոյն շուրջանակի: Եւ ցանեսցէ յարենէ անտի մատամբ իւրով ի վերայ նորա եւ թն անգամ, եւ մաքրեսցէ զնա, եւ սրբեսցէ զնա ի պղծութեանց որդւոցն Բարայելի:
 20 Եւ վախճանեսցէ առ ի քաւելոյ զսրբութիւնն, եւ զսեզանն, ¹ եւ վասն քահանայիցն սրբեսցէ, ² եւ մատուցէ զնօխազն կենդանի . Եւ զիցէ Ահարոն զձեռս իւր ի վերայ զլսոյ նոխազին կենդանուոյ, եւ խոստովան լիցի ի վերայ նորա զամենայն անօրէնութիւնս որդւոցն Բարայելի, եւ զամենայն անիրաւութիւնս նոցա եւ զամենայն զմեղս նոցա . եւ զիցէ զնոսա ի

¹ Յէբ. գաւ-տ ² Յէբ. երկուց որդւոցն ³ Յէբ. ի մատուցել նոցա ⁴ Յէբ. մաց ⁵ Յէբ. Այսու ⁶ Յէբ. շապիկ ⁷ Յէբ. էլ վիճակն Տեառն, եւ արասցէ զնա վասն մեղաց . (10) Եւ զնօխազն յորոյ վերայ էլ վիճակն արձակելոյ՝ կացուցէ կենդանի՝ առաջի Տեառն, քաւել

⁸ Յէբ. քաւութեանն . ⁹ Յէբ. բնակելոյ

վերայ գլխոյ նոխապին կենդանւոյ . եւ արձակեացէ ի ձեռն տան սրատրատելոյ՝
 22 յանապատ : Եւ սոցէ նոխապն յանձն իւր զանօրէնութիւնս նոցա յերկիր սնկոխ . եւ արձակեացէ զնոխապն յանապատ :
 23 Եւ մոցէ Ահարոն ի խորանն վկայութեան , եւ մերկացի զպատմութեանն կրտաւի զոր զդենայր ի մասնեցն իւրում
 24 ի սրբութիւնն , եւ զիցէ զայն սնկ : Եւ լուսոցէ զմարմին իւր ջրով ի տեղւոջն սրբութեան , եւ զգեցցի զպատմութեանն իւր . եւ կեպ սրտացէ զողջակէզն իւր եւ զողջակէզ ժողովրդեանն , եւ քաւեացէ վասն իւր եւ վասն տան իւրոյ եւ՝ վասն ժողովրդեանն ¹ որպէս վասն քահանայիցն՝ : Եւ զճարպն որ վասն մեղացն իցէ՝ ² հանցեն ի սեղանն՝ :
 26 Եւ որ արձակիցէ զնոխապն ³ ուխտեալ յարձակումն , ողոգեացէ զձորձս իւր , եւ լուսոցէ զմարմին իւր ջրով , եւ ապա մոցէ ի բանակն :
 27 Եւ զղուարակն որ վասն մեղաց , եւ զնոխապն զվասն մեղաց , որոց արիւնն մուծաւ քաւել ի սրբութեանն , հանցեն արտաքոյ բանակին եւ այրեցեն զնոսս հրով , եւ զմորթս նոցա եւ զմխ նոցա
 28 եւ զապաւստ նոցա : Եւ որ այրիցէն զնոսս՝ ողոգեացէ զճանդերձս իւր , եւ լուսացէ զմարմին իւր ջրով . եւ ապա մոցէ ի բանակն :
 29 Եւ եղիցի ձեզ այն օրէն յաւիտենական , յամենանն եւ թնկորդի ի տանն ամսոյն , լլկեսջիք զանձինս ձեր , եւ զամենայն զորձ մի՛ զործիցէք , բնակն եւ
 30 պանդուխտն որ յեցեալ իցէ ի ձեզ : Զի յաւուրն յայնմիկ լինիցի քաւութիւն վասն ձեր՝ առ ի սրբելոյ զձեզ իսմենայն մեղաց ձերոց առաջի Տեառն , եւ սրբես
 31 ջիք : Զի չարաթ չարաթուց է , եւ եւ զիցի ձեզ այն ի հանգիստ . եւ լլկեսջիք զանձինս ձեր , զի օրէն յաւիտենական է :
 32 Եւ քաւեացէ քահանայն զոր օժանիցեն , եւ զորոյ կատարիցեն զձեռս նորա քահանայանալ յետ հօր իւրոյ , եւ զգեցցի զպատմութեանն կտաւի՛ սրատմութեանն
 33 սուրբ . եւ քաւեացէ զսրբութիւն սրբութեանն , եւ զխորանն վկայութեան եւ զսեղանն , եւ քաւեացէ վասն քահանայիցն , եւ վասն ամենայն ժողովրդեանն
 34 քաւեացէ : Եւ եղիցի ձեզ այն օրէն յա-

ւիտենական՝ քաւել վասն որպէսն Իսրայելի յամենայն մեղաց նոցա մի անգամ ³ ի տարւոջ առնիցի .՝՝ որպէս հրամայեաց Տէր Մօսիսիս :

ԳԼ . ԺԵ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մօսիսիս եւ սաէ ,
 2 Խօսեաց զու ընդ Ահարոնի եւ ընդ որպիս նորա եւ ընդ ամենայն որպիսն Իսրայել
 3 լի , եւ ստացեսցն զնոսս , Այս բան է զոր պատաւիրեաց Տէր եւ սաէ . Այր ոք այր յորպէսն Իսրայելի որ սպանանիցէ արջա կամ ոչխար կամ այծ ի բանակի , եւ որ ոք սպանանիցէ արտաքոյ բանակին , ⁴ եւ ի զուսն խորանին վկայութեանն ոչ ածիցէ զայն , առ առնելոյ զնա յողջակէզ վասն վրկութեանն Տեառն ընդունելի ի հոտ սնուչից . եւ որ սպանանիցէ ⁵ արտաքոյ ,՝՝ Եւ ի զուսն խորանին վկայութեանն ոչ ածիցէ առ ի մատուցանելոյ սրատարաք Տեառն յանգիման խորանին վկայութեանն Տեառն , յարիւն համարեցի մարդոյն այնմիկ . որպէս թէ արիւն եւ հեղ . ստատակեցի անձն այն ի ժողովրդիցն իւրմէ . որպէս զի ածիցեն որպիքն Իսրայելի զզոսն իւրեանց՝ զոր ինքեանք սպանանիցեն ի գաշտ , եւ մատուցեն առաջի Տեառն ի զուսն խորանին վկայութեանն առ քահանայն , եւ զենուցուն զնոսս զենուսն վրկութեանն՝ Տեառն :
 6 Եւ ⁶ հեղցէ քահանայն զարիւնն առ սեղանովն յանգիման Տեառն , առ զբան խորանին վկայութեանն , եւ ⁷ հանցեն զճարպն
 7 ի հոտ սնուչից Տեառն : Եւ ոչ եւս զոչիցեն զզոսն իւրեանց սնտակեաց զորոց զհեա ինքեանք սրունկէին . օրէն յաւիտենականն եղիցի ձեզ յազգս ձեր : Եւ ստացեսցն զնոսս , Մարդ ոք մարդ յորպէսն Իսրայելի , եւ յորպէսց կիսց յեցելոց ի ձեզ , որ առնիցէ ողջակէզ կամ ⁹ զո՛հ , Եւ ի զուսն խորանին վկայութեանն ոչ ածիցէ տանկ զնա Տեառն , ստատակեցի մարդն այն ի ժողովրդեանն իւրմէ :
 10 Եւ մարդ ոք մարդ յորպէսց Իսրայելի կամ յեկաց յեցելոց ի ձեզ , որ ուտիցէ զամենայն արիւն , հաստատեցից զերեսս իմ ի վերայ սնձինն որ ուտիցէ զարիւնն , եւ կորուսից զնա ի ժողովրդեանն իւրմէ :
 11 Զի չունչ ամենայն մարմնոյ արիւն իւր

¹ Եբբ. գ-ի-տ-ի ² Եբբ. այրեացէ ի վերայ սեղանոյն

³ Եբբ. ի տարւոջ , եւ տարբ ⁴ Եբբ. սրակեացէ ⁵ Եբբ. այրեացէ

է. եւ ես ետու զայն ձեզ ի սեղանն՝ քա-
 եւել վասն անձանց ձերոց . զի արիւն
 12 ցէ : Վասն այնորիկ սասացի ցորգիւն Լա-
 րայելի , Սամնայն անձն ի ձէնջ արիւն մի՛
 կերիցէ . եւ եկն որ եկեալ յեցեալ իցէ
 13 ի ձեզ՝ արիւն մի՛ կերիցէ : Եւ մարգ ոք
 մարգ յորդուոցն Լորայելի կամ յեկաց յե-
 ցելոց ի ձեզ , որ որսացէ որս երէ ինչ
 կամ թռչուն որ ուտիցի , հեղցէ զարիւն
 14 նորա եւ ծածկեացէ հողով : Զի շունչ ա-
 մենայն մարմնոց արիւն իւր է . եւ սասացի
 ցորգիւն Լորայելի , Զարիւն ամենայն
 մարմնոց մի՛ ուտիցէք , զի շունչ ամե-
 նայն մարմնոց արիւն իւր է . ամենայն
 որ ուտիցէ զայն՝ սաստկեացի :
 15 Եւ ամենայն անձն որ ուտիցէ զմեռե-
 լոտի կամ զգաղանարեկ , ի բնակաց կամ
 ի պանդխտաց , ողորկեաց զհանդերձս իւր ,
 եւ լուսացէ զմարմին իւր , եւ պիղծ լիցի
 մինչեւ ցերեկոյ , եւ սպա սուրբ լիցի :
 16 Եւ եթէ ոչ ողորկեաց զհանդերձս իւր ,
 եւ ոչ լուսացէ զմարմին իւր ջրով , բն-
 կացի զանօրէնութիւնս յանձն իւր :

ԳԼ . ԺԷ

1 Թօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ստէ ,
 2 Խօսեաց ընդ որդիան Լորայելի եւ սասա-
 ցես ցնտա , Ես եմ Տէր Աստուած ձեր :
 3 Ըստ ամենայն գնացից երկրին Եգիպ-
 տացւոց յորում պանդխտեցարուք՝ մի՛
 անիցէք , եւ ըստ գնացից երկրին Քա-
 նանացւոց յոր ես տարայց զձեզ՝ մի՛ առ-
 նիցէք , եւ ըստ օրինաց նոցա մի՛ գնաց-
 4 ցէք : Զիրաւունս իմ արասջիք , եւ
 զհրամանս իմ պահեալիք , գնալ ի նոսա :
 5 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր : Եւ պահեա-
 չիք զամենայն հրամանս իմ եւ զամե-
 նայն գիրաւունս իմ , եւ արասջիք զնո-
 սա , զոր արարեալ մարդոց՝ կեցցէ նո-
 քօք . ես եմ Տէր Աստուած ձեր :
 6 Մարգ ոք մարգ առ ամենայն բնու-
 անութիւն մարմնոց իւրոց մի՛ մերձեցի՛
 յայտնել զառականս նորա . ՚Ղի ես եմ
 7 Տէր : Զառականս հօր քո եւ զառականս
 մօր քո մի՛ յայտնեացես . զի մայր քո է ,
 եւ մի՛ յայտնեացես զառականս նորա :
 8 Զառականս կնոջ հօր քո մի՛ յայտնե-
 9 ցես . զի ստականք հօր քում են : Զա-
 րականս քեռ քո , թէ՛ առ ի հօրէ իցէ

կամ առ ի մօրէ , ի տան ճնեալ կամ ար-
 տաքոյ , մի՛ յայտնեացես զառականս նո-
 10 րա : Զառականս դստեր ուստեր քո կամ
 զգտտեր դստեր քո , մի՛ յայտնեացես զա-
 րականս նոցա . զի ստականք քո են :
 11 Զառականս դստեր կնոջ հօր քո մի՛ յայտ-
 նեացես , զի համհօրեայ քոյր քո է . մի՛
 12 յայտնեացես զառականս նորա : Զառա-
 կանս հօրաքեռ քո մի՛ յայտնեացես . զի
 13 բնտանի հօր քո է : Զառականս մօրաքեռ
 քո մի՛ յայտնեացես , զի բնտանի մօր քո
 14 է : Զառականս հօրեղբօր քո մի՛ յայտնե-
 ցես , եւ առ կին նորա մի՛ մտանիցես , զի
 15 սղգական քո է : Զառականս նուոյ քո
 մի՛ յայտնեացես , զի կին որդւոյ քո է .
 մի՛ յայտնեացես զառականս նորա : ՚ՍԵ
 զգուստր ուստեր նորա , կամ զգուստր
 գտտեր նորա մի՛ առնուցուս՝ յայտնել զա-
 րականս նոցա , զի բնտանի են քո . ամ-
 16 պարչտութիւն է : Զառականս կնոջ եղ-
 17 եղբօր քո մ են : Զառականս կնոջ եւ
 զգտտեր իւրոց մի՛ յայտնեացես . զգուստր
 ուստեր նորա եւ զգուստր գտտեր նորա
 մի՛ առնուցուս՝ յայտնել զառականս նո-
 րա , զի բնտանի քո են . ամպարչտու-
 18 թիւն է : Կին առ քերթ իւրով մի՛ առնու-
 ցուս նախանձընդդէմ՝ յայտնել զառա-
 կանս նորա առ նովաւ կենդանւոցն :
 19 Եւ առ կին ի զաշտանի պղծութեան
 իւրոյ մի՛ մտանիցես՝ յայտնել զառականս
 նորա :
 20 Եւ ի կին ընկերի քո մի՛ տացես զա-
 րութիւն սերման քո , առ ի պղծելոյ ընդ
 21 նմա : Եւ ի սերմանէ քումմէ մի՛ տացես
 3ձտոտայել իչխանի՛ , եւ մի՛ պղծեացես զա-
 22 նուն կամ սուրբ . զի՛ ես եմ Տէր : Եւ
 ընդ արուի մի՛ մտանիցես զմուտ կանա-
 23 ջի . զի պղծութիւն է այն : Եւ յամենայն
 անտառն ոչ տացես զարութիւն սերման
 քո առ ի պղծելոյ ընդ նախ . եւ կին մի՛
 կացցէ առաջի ամենայն անաւնոյ մտա-
 րերել ի նա . զի գորչելի է այն :
 24 Եւ մի՛ պղծիցիք այնու ամենայնիւ , զի
 այնու ամենայնիւ պղծեցանս ազգքն , զոր
 25 ես մերժեցիցի յերեսաց ձերոց , եւ ե-
 զեւ գորչելի երկիրն , եւ հանդէս արարի
 սնիրաւութեանց նորա ի նմանէ . եւ
 ստաղակացաւ երկիրն ի բնակչաց իւրոց :
 26 Եւ պահեցէք զօրէնս իմ եւ զամենայն

1ՅԵբ. Գոլոտե

2Եբ. Կին հօրեղբօր 3Եբ. անցուցանել ընդ հաւ
վասն Մոզբայ 4Եբ. Աստուծոյ քո .

հրամանս իմ, եւ մի՛ սոնիցէք յամենայն պզծութեանցն այնոցիկ, ընտկն եւ եկն 27 եւ պանդուխան որ ի ձեզ իցէ . Ձի զայն ամենայն պզծութիւնս արարին մարդիկ երկրին որ էին անդ յառաջ քան զձեզ, 28 եւ պզծեցաւ երկիրն : Ձի մի՛ տագակահայցէ եւ ձեւք երկիրն ի պզծել ձեր գնա, որպէս տագակացաւ ազդօրն որ էին յառաջ քան զձեզ : Ձի ամենայն մարդ որ արասցէ յամենայն պզծութեանցն այնոցիկ, սատակեացին անձինքն որ աւնիցեն զայն ի միջոյ ժողովրդեան իւր- 30 եանց : Եւ պահեա՛լիք զպահպանութիւնս իմ, զի մի՛ սոնիցէք յամենայն պզծութեան օրինացն որ գործեցան յառաջ քան զձեզ . եւ մի՛ պզծիցիք նորօք, զի ես եմ Տէր Աստուած ձեր :

Ղ. ԺԹ

1 Իսուեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ սակ, 2 Խօսեաց ընդ ժողովրդեան որպէս իւրացելի եւ ասացեսցնոսա, Սուրբ եզերութք, զի ես սուրբ եմ Տէր Աստուած ձեր : 3 Իւրաքանչիւր ¹ի հօրէ եւ ի մօրէ՝ իւր մէ երկնչի՛լիք . եւ զչարքախ իմ պահեալիք . զի ես եմ Տէր Աստուած ձեր : 4 Մի՛ երթայցէք գնեա կոոց, եւ աստուածս ձուլածոյս մի՛ սոնիցէք ձեզ . ես եմ Տէր Աստուած ձեր : 5 Եւ եթէ՛ գոհիցէք գոհ ²փրկութեան Տեան, զընդունելիսն ձեր գոհեալիք : 6 Յաւուր յորում մատուցանիցէք՝ կերիցի, եւ ի վազիւ անդր . եւ եթէ՛ մատուցէ մին- 7 չեւ ցօրն երրորդ, հրով այրեսցի : Ապա թէ՛ ուսելով ուսիցի յաւուրն երրորդի, 8 ³անգոհ է, մի՛ ընկալցի : Եւ որ ուսիցէ զայն՝ մեզս աոցէ, զի զարբութիւն Տեան պզծեաց, եւ սատակեացին անձինքն որ ուսիցեն՝ ի ժողովրդեանէ իւրեանց : 9 Եւ ի հնձիկ հնձողաց ձերոց գոհունձս երկրին ձերոց, մի՛ սպառիցէք գոհունձս անոց ձերոց մաս հնձելով . եւ զան- 10 կեայն ի հնձոց քոց մի՛ սպողիսցես : Եւ զայդի քո ճաքազ մի՛ սոնիցես, եւ պողաքազ այգւոյ քո մի՛ լինիցիս . սոնակին եւ պանդխտին թողցես զայն . ես եմ Տէր Աստուած ձեր : 11 Մի՛ գողանայցէք, եւ մի՛ ստիցէք, եւ

մի՛ զրպարտիցէք իւրաքանչիւր զընկեր 12 իւր : Եւ մի՛ երգունցուք սուտ յանուն իմ, եւ մի՛ պզծիցէք զանուն ⁴Տեան Աստուծոյ ձերոյ . ես եմ Տէր ⁵Աստուած ձեր : Մի՛ զրկեսցես զընկեր քո, եւ մի՛ յափշտակեսցես : մի՛ սոնիցէ վարձեկանին առ ըեզ մինչեւ ցաւաւօս : 14 ⁶Չհամրն մի՛ զգուրցես . եւ առաջի կուրին զայթակղութիւն մի՛ գնիցես . եւ երկնչիցիս ⁶ի Տեանէ՛ Աստուծոյ՝ քում մէ . ես եմ Տէր ⁷Աստուած քո՝ : 15 Անիրաւութիւն ի զատաստան մի՛ սոնիցես, եւ սկն աղքատի մի՛ սոնուցուս, եւ մի՛ երեսաց աշտիցես հարստի . արգարութեամբ զատակցիս զընկեր քո : 16 Եւ նենգութեամբ ընդ ազգի քում մի՛ գնայցես . յարիւն ընկերի քո մի՛ յօժարիցես . ես եմ Տէր ⁸Աստուած ձեր : Մի՛ ստեսցես զեզբայր քո ի մտի քում . յանգիմանութեամբ յանդիմանեցես զընկեր քո, եւ մի՛ ընդունիրիս վասն նորս զմեզս : 18 Մի՛ խնդրեսցէ վրէժ ձեան քո . եւ ընդ որպէս ժողովրդեան քո սկս մի՛ ունիցիս, եւ սիրեսցես զընկեր քո իբրեւ զանձն քո, զի ես եմ Տէր : 19 Չօրէնս իմ պահեալիք . զանասուն քո յօտարխառնս մի՛ խանիցես . եւ ⁷զայլիս քո մի՛ վարեսցես այլեւայլ, եւ ⁸զձորձս երկրիմիս գարշելիս՝ մի՛ արկահիցես զրեւ : 20 Եթէ՛ ոք ննջեացէ ընդ կնոջ արութեամբ սերման, եւ նա իցէ ազախին ⁹պահեալ առն, եւ փրկանօք չիցէ փրկեալ եւ ազատութեամբ չիցէ ազատեալ, հարց եւ փորձ լիցի նոցա . եւ մի՛ մեռանիցին, 21 զի չիցէ ազատեալ : Եւ մատուցէ ընդ յանցանացն իւրոց Տեան առ զրան խոքաւեացէ վասն նորա քահանայն խոյուն յանցանաց ստա՛լի Տեան վասն մեզացն զոր մեզաւ . եւ թողցին նմս մեզքն զոր մեզաւ : 23 Եւ յորժամ մատնիցէք ձերկիրն ⁴զոր Տէր Աստուած տացէ ձեզ, եւ անկիցէք զամենայն վայտ ուսելի, սրբեալիք զպզծութիւն նորա . եւ պառզ նորա զերեամ պիղծ լիցի ձեզ եւ մի՛ կերիցի : 24 Եւ յամին չորրորդի եզիցի ամենայն պառզ նորա սուրբ, օրհնեալ Տեան :

¹Եբբ. ի մօրէ եւ ի հօրէ ²Եբբ. խաղաղութեան ³Եբբ. պիղծ

⁴Եբբ. պ-վ-տ ⁵Լւմ. Ձխուրն ⁶Եբբ. յլլասու- ⁷ծոց ⁸Եբբ. զարտ ⁹Եբբ. ձորձ երկդիմի այլայլախառն ⁹Եբբ. խօսեալ

25 Եւ յամին հինգերորդի կերիջիք զպտուղ նորա . յաւելուած ձեզ լիցին բերք նա-
 26 րա . ես եմ Տէր Աստուած ձեր . ի վերայ ՚լերանց մի՛ սւտիցէք . եւ մի՛ հմա-
 յիցէք . եւ մի՛ հաւանարց եւ մի՛ հուա-
 27 զէաք լինիցիք : Տցունս ի վարսից զլսաց ձերոց մի՛ աննիցէք , եւ մի՛ սպականիցէք
 28 զտեսիլ մօրուաց ձերոց : Եւ վէաս ի վերայ ողւոյ մի՛ աննիցէք ի մարմինս ձեր . եւ գիր կտեալ մի՛ աննիցէք ի ձեզ , ես եմ Տէր ՝Աստուած ձեր՝ :
 29 Մի՛ պղծիցես զգոռատր քո պոռնկեցուցանելով զնա , զի մի՛ պոռնկացի երկիրն , եւ լցի երկիրն անօրէնութեամբ :
 30 Չարաթս իմ պահեսձիք , եւ ի սրբութեանց իմոց երկնիձիք , ՝զի ես եմ Տէր :
 31 Չհետ վհկաց մի՛ երթայցէք եւ ի դէտս մի՛ յարիցիք պղծել նոքօք . ես եմ Տէր Աստուած ձեր :
 32 Առաջի արեաց յաննիցես , եւ պատուեսցես զերես ծերոյն , եւ երկնիցիս յԱստուծոյ բումմէ . ես եմ Տէր ՝Աստուած քո՝ :
 33 Եւ եթէ յարեսցի առ ձեզ եկ յերկրին
 34 ձերում , մի՛ նեղիցէք զնա : Իրբեւ զընամին ձեր լինիցի ձեզ եւ եկն յարեալ ի ձեզ , եւ սիրեսցես զնա իրբեւ զանձն քո . զի պանդուխտք եղերաւք եւ զուք յերկրին Եգիպտոսացոց . ես եմ Տէր Աստուած ձեր :
 35 Մի՛ աննիցէք անիրաւութիւն ի գաւառաւանի , ի չափա եւ ի կշիռս եւ ի
 36 զոյդս : Չոյդք արդարք եւ կշիւք արգարք , եւ ՝չափք արդարք , եւ կասի՞՞ արգար լինիցի ձեր , ես եմ Տէր Աստուած ձեր որ հանի զձեզ յերկրէն Եգիպտա-
 37 ցոց : Եւ պահեսձիք զամենայն զօրէնս իմ եւ զամենայն զհրամանս իմ , եւ արաձիք զնոսա . զի ես եմ Տէր ՝Աստուած :

Գ Լ Ի

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 2 Խօսեաց ընդ սրգիսց Իսրայելի եւ ասասցես , եթէ ոք յորգւոցց Իսրայելի կամ յեկեղոց պանդխտացն Իսրայելի տացէ ՝զգերմն իւր իշխանի՞ , մահու մեռցի . եւ ազգք երկրին քարկոծ արասցեն զնա
 3 քարամբ : Եւ ես հաստատեցից զերեսս իմ ի վերայ մարդոյն այնորիկ , եւ կո-

րուսից զնա ի ժողովրդենէ իւրմէ . զի ես ՝ի սերմանէ իւրմէ իշխանին՝ պղծել զարքս թիւն իմ , եւ զարչեցուցանել զանունն ՝սրբեցելոցն իմոց՝ : Ապա թէ ակնա՞ծելով ակնա՞ծեացն ընակիչք երկրին աչօք իւրեանց յառնէն յայնմանէ՞ ի տալ նորա ՝զգերմն իւր իշխանին՝ չապանանել զնա , Հաստատեցից զերեսս իմ ի վերայ ամեն այնորիկ եւ ի վերայ ազգի նորա , եւ կորուսից զնա եւ զամենայն միաբանեալն ընդ նմա առ ի պոռնկեցուցանելոյ զնոսա ընդ ՝իշխանին՝ ի միջոյ ժողովրդեան իւրեանց : Եւ անձն որ երթիցէ զհետ վհկաց կամ գիտաց՝ պոռնկել զկնի նոցա , հաստատեցից զերեսս իմ ի վերայ անձինն այնորիկ , եւ կորուսից զնա ի ժողովրդենէ իւրմէ : Եւ սրբեաձիք եւ եղիձիք սուրբք , զի ՝սուրբ եմ ես՝ Տէր Աստուած ձեր : Եւ պահեսձիք զհրամանս իմ եւ արաձիք զնոսա . ես եմ Տէր ՝Աստուած ձեր՝ որ սրբեմ զձեզ :
 9 Մարդ ոք մարդ որ հայնցեսցէ զհայր իւր կամ զմայր իւր՝ մահու մեռցի . զհայր իւր կամ զմայր իւր թէ բամբասեսցէ՝
 10 մահապարտ է : Եւ այր ոք եթէ շնացի ընդ առնակնոջ կամ շնացցէ ընդ կնոջ ընկերի իւրոյ , մահու մեռցին եւ շնացողն
 11 եւ շնացեալն : Եւ այր ոք որ ննջիցէ ընդ կնոջ հօր իւրոյ , զառականս հօր իւրոյ յայանեսց . մահու մեռցին երկուքին , զի ամպարչեսցան , եւ մահապարտք են :
 12 Եւ եթէ ննջեսցէ ոք ընդ նուոյ իւրում , մահու մեռցին երկուքին , զի ամպարըչս
 13 սեցան եւ մահապարտք են : Եւ այր ոք եթէ ննջեսցէ ընդ արուի զզործ կանացի , պղծութիւն գործեցին , մահու մեռ-
 14 ցին երկուքին , զի՞ մահապարտք են : Եւ այր ոք որ անուցու զկին եւ զմայր նուրա , անօրէնութիւն է , հրով պղեսցեն զնա եւ զնոսա . եւ մի՛ լինիցի ի ձեզ ա-
 15 նօրէնութիւնս : Եւ այր ոք որ տացէ զարութիւն իւր յանասուն՝ մահու մեռցի ,
 16 եւ զանասունն սպանանիձիք : Եւ կին որ մատչիցի յամենայն անասուն պղծել նմա ի նմանէ , սպանանիձիք զկինն եւ զանասունն . մահու մեռանիցին , զի մահա-
 17 պարտք են : Եւ այր ոք որ անուցու զքոյր իւր զառ ի հօրէ կամ զառ ի մօրէ , եւ տեսանիցէ զառականս նորա , եւ նա տեսանիցէ զառականս նորա , նախա-

1 Եբբ. արեան 2Յեբբ. Գ-1-1-1 3Եբբ. արգու. արգար և հիմեն 4Եբբ. ի գաւազէ իւրմէ Մողբ. 5Եբբ. սրբութեան իմոց 6Եբբ. Մողբաց 7Եբբ. ես եմ

տինք են . սատակեսցին յերեսաց որզւոց ազգին իւրեանց . զի զառականս քեւ իւրոյ յայսնեսաց . ¹Ընկալցին զմեզս իւր-
 18 եանց՝ և ւայր որ ննջիցէ ընդ կնաջ գաշտանի և ւայսնեսցէ զառականս նորա , զի զազրեւր արեան նորա յայսնեսաց , և սա՛ յայտնեսաց զբոլորսն արեան իւրոյ , սատակեսցին ևրկոքիան յազգէ իւրեանց :
 19 և զառականս ճորարեա քո և զօրաւ քեռ քո մի՛ յայսնեսցես . զի զընտանութեան տտականս յայսնեսցին , զմեզս իւրեանց տարցին , ²և անորդիք մեռցին :
 20 և մարդ սք որ ննջիցէ ընդ կնաջ ³քեռուայ իւրոյ , զառականս ³քեռուոյ իւրոյ յայսնեսաց . զմեզս իւրեանց ընկալցին .
 21 և անորդիք մեռցին : և մարդ սք որ առնուցու զկին ելլայր իւրոյ՝ պղծութիւն է . զառականս եզրօր իւրոյ յայսնեսաց . անորդիք մեռցին :
 22 և պահեսցիք զամենայն հրամանս իմ և զամենայն զիրաւունս իմ , և արտաւ ջիք զնոսս , և ես ոչ տալականացի ձեւք երկիրն յոր ևս տարբայ զձեզ ընակել ի
 23 նմա : և մի՛ գնացէք ըստ օրինաց ազգաց զորս մերժեցից ես ի ձէնջ զի զայն ամենայն արարին , և գորչեցայ ես ի
 24 նոցանէն . և ասացի ցձեզ , Դուք ժառանգեցէք զերկիրն զայն , և ես տաց ձեզ զնա ի ստացուած , երկիր որ բզխէ զկաթն և զմեղր . և ես Տէր Աստուած ձեր որ մեկնեցի զձեզ յամենայն ազգաց :
 25 և զատուցիք ²զանձինս ձեր՝ ի մէջ առնանոց սրբոց և անսրբոց , և ի մէջ թռչնոց սրբոց և անսրբոց . և մի՛ պղծեցէք զանձինս ձեր անասնովք և թռչնովք և ամենայն սողնովք երկրի , զոր ես
 26 զատուցի ձեզ ի պղծութիւն : և ելլի՛ջիք ինձ սուրբք , զի սուրբ եմ ես Տէր ³Աստուած ձեր՝ , որ զատուցի զձեզ յամենայն ազգաց լինել ինձ :
 27 և ւայր կամ կին որ լինիցի վնուկ կամ զէտ , մահու մեռցի . քարամբք քարկոծեցէք զնոսս զի մահապարսք են :

ԳԼ. ԻԱ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի և ասէ , Խօսեաց ընդ որպիսզ Ահարոնի ընդ քահանայս և ասացիս ցցոսս . զի մի՛
 2 պղծիցին յոգիս ազգի իւրեանց , կամ

յրնտանի կամ ի զրացի իւրեանց . այլ կամ ի հայր կամ ի մայր՝ կամ յուստերս
 3 կամ ի գտաերս կամ յեղբայր , կամ ի ⁵քոյր կամ ի զուսար մերձաւոր իւր՝ զոր ասն
 4 չիցէ սուեալ , նոքօք ⁶պղծեսցին : և մի՛ պղծեսցին վայրապար ի ժողովրդեան
 5 իւրում ի պղծութիւն իւրեանց : և մի՛ զերժուցուն զզուլիս իւրեանց ²ի վերայ մեռելոյ՝ ի կնատ ի իւն , և ⁷գտեսիլ մօրուաց մի՛ զերժուցուն , և ի մարմինս
 6 իւրեանց վէտս մի՛ հասանիցեն . Չի սուրբ լինիցին Աստուծոյ իւրեանց , և մի՛ գարչեցուցեն զանուն Աստուծոյ իւրեանց , զի զզոնն Տեսնն , պատարագ Աստուծոյ իւրեանց , նորս մատարացանն . և
 7 եղիցին սուրբք : կին պոսնիկ և պղծեալ մի՛ առնուցուն , և զկին հանեալ յասնէ իւրմէ մի՛ ստնուցուն . զի սուրբ է Տեսնն
 8 Աստուծոյ իւրում : և ⁸արիսցէ զանձն , զի զպատարացն Տեսնն Աստուծոյ ձեւոյ՝ նա մատուցանէ . սուրբ եղիցի , զի
 9 սուրբ եմ ես Տէր՝ որ սրբեմ ⁹զնոսս : և զուսար ասն քահանայի , եթէ ի պոսնըկութեան պղծեսցի , զանուն հօր իւրոյ յամրասեաց . հրով այրեսցի :
 10 և քահանայն մեծ յեղբայր իւրոց , յորոց վերայ զլիտն արկեալ իցէ զիւզն օծութեան և կատարեալ զձիսս նորս զգինույ զպատամուձանն , զզուլիս իւր մի՛ տալտուրեացէ , և զհանպերձս իւր մի՛
 11 պատուեսցէ . և յանձն վախճանեալ մի՛ մայցէ . ի հայր իւր կամ ի մայր իւր մի՛
 12 պղծիցի : և ի սրբութեանց անտի մի՛ ելանիցէ , և մի՛ պղծեսցէ զսրբութիւն Աստուծոյ իւրոյ . զի սուրբ և զն օծութեան որ յԱստուծոյ՝ ի վերայ նորս է .
 13 ²զի ես եմ Տէր : և կին կոյս յազգէ
 14 իւրմէ առնուցու . Չայրի և զհանեալ և զպոսնիկ մի՛ առնուցու . այլ կոյս յազգէ
 15 իւրմէ առնուցու կին , և մի՛ պղծեսցէ զսերմն իւր ի ժողովրդեան իւրում . զի ես եմ Տէր որ սրբեմ զնա :
 16 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի և ասէ ,
 17 Խօսեաց ընդ Ահարոնի և ասացիս , Այր սք յազգէ քուամէ , յամենայն ազգս ձեր ,

¹Խբբ. ընկալցի զմեզս իւր ²ՅԽբբ. գ-ի-տ-ի ³Կ-մ-Ն ⁴ՅԽբբ. պղծիցի զանն ուրուք ի ժո-

զպղդեան իւրում, (2) Բայց եթէ վասն ազգականի որ մերձաւոր իւր իցէ , ի մայր կամ ի հայր ⁵Խբբ. քոյր կոյս որ մերձաւոր իցէ նմա ⁶Խբբ. պղծեսցի : (4) և մի՛ պղծեսցի , իշխան է ի ժողովրդեան իւրում. ի պղծել զանձն : ⁷Խբբ. զանկիւն ⁸Խբբ. սրբեսցեն զնա , զի զհանցն Աստուծոյ քո ⁹Խբբ. զձեզ

յորում իցէ արատ , մի՛ մատիցէ մատուցանել ¹պատարազ Աստուծոյ իւրոյ .
 18 Զի ամենայն այր յորում իցէ արտա՛ մի՛ մատիցէ , այր կազ կամ կայր կամ կարծ-
 19 ունչ կամ ականջատ , կամ այր ձեռնրեկ
 20 կամ սանրեկ , կամ սասարառոյն կամ ²չիլ կամ սրողակն , կամ այր յորում իցէ քոս
 21 կամ քաղցկեղ կամ միտրձի . Ամենայն այր յորում իցէ արտա , ի զաւակէ Ահարոնի քահանայի , մի՛ մերձեացի մատուցանել զո՞ս ³Աստուծոյ քում . զի արտա զոյ ի նմա , եւ զպատարազն Աստուծոյ
 22 մի՛ մտաչիցի մատուցանել , ⁴Զի պատարազքն Աստուծոյ՝ սրբութիւնք սրբութեանց են . ի՛ սրբութեանց անտի կե-
 23 ըիցէ . Բայց ի վարագոյնն մի՛ մերձեացի , եւ առ սեղանն մի՛ մատիցէ , զի արատաւոր է , եւ մի՛ պղծեացէ զսրբութիւն ⁵Աստուծոյ իւրոյ , զի ես եմ Տէր որ սրբեմ
 24 զնոսա : եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ Ահարոնի եւ ընդ սրգիս նորա , եւ ընդ ամենայն սրգիսն Իսրայելի :

ԳԼ ԻԲ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 2 Աստացիս զԱհարոն եւ զորգիս նորա , եւ զզոյչ լինիցին սրբութեանց որդւոցն Իսրայելի , եւ մի՛ պղծեցեն զանոն իմ սուրբ , զորս նոքայն սրեն ինձ . ⁶զի ես
 3 եմ Տէր : Աստացիս ցնոսա , Յազգս ձեր ամենայն այր լամենայն զաւակէ ձերմէ որ մերձենայցէ ի սրբութիւնն , զոր սրգիցեն որդիքն Իսրայելի Տեառն , եւ պղծութիւն իւր ի նմա իցէ , ստտակեացի անձնն այն յերեսաց իմոց . ⁶զի ես եմ
 4 Տէր : եւ այր ոք ի զաւակէ Ահարոնի քահանայի , եթէ բորոտ կամ սերմնակաթ իցէ , ի սրբութեանց անտի մի՛ կերիցէ մինչեւ սրբեացի . եւ որ մերձեացի յամենայն պղծութիւնն ոգւոյ , եւ կամ այր
 5 յորմէ ելանիցէ արտութիւն սերման , կամ որ մերձենայցէ յամենայն սողուն պիղծ յոր պղծիցեն , կամ ի մարզ որով պղծիցեն զնա՝ ըստ ամենայն պղծութեանն նո-
 6 քա , Անձն որ մերձենայցէ ի նա՝ պիղծ լիցի մինչեւ ցերեկոյ , եւ մի՛ կերիցէ ի սրբութեանց անտի , եթէ ոչ լուանայցէ

7 զմարմին իւր ջրով . եւ մտանիցէ արեգակն , սուրբ լիցի , եւ ասպ կերիցէ ի սրբութեանց անտի , զի նայ նորա է այն :
 8 Զմտեցտի եւ զգազանարեկ մի՛ ուարիցէ՝ պղծել նմա նոքօք . ⁶զի ես եմ Տէր :
 9 եւ պահեցեն զպահպանութիւնս իմ , զի մի՛ ընդունիցին վասն նոցա մեզս , եւ մեռանիցին վասն այնորիկ , եթէ պղծիցեն զնոսա . ⁶զի ես եմ Տէր որ սրբեմ զնոսա :
 10 եւ ամենայն օտարազգի մի՛ կերիցէ զսրբութիւնն , պանդուխտ քահանային եւ վարձկանն մի՛ կերիցեն ի սրբութեանցն : Բայց ի՞նչ քահանայն սասացի ոպի սասցուածով արծաթոյ՝ նա կերիցէ ի նացից անտի նորա . եւ ընտոծինք նո-
 12 քա կերիցեն ի նացից անտի նորա : եւ զուսար անն քահանայի , եթէ լինիցի անն այլազգւոյ , նա ի պաղպ սրբութեանցն
 13 մի՛ կերիցէ : եւ զուսար անն քահանայի , եթէ լինիցի այրի կամ հանեալ , եւ զաւակ ոչ իցէ նորա , եւ զահաւայցէ անզրէն ի առն իւր նայրենի , ըստ մանկութեան իւրում ի նացից անտի հօր իւրոյ կերիցէ . եւ ամենայն այլազգի՝ մի՛ կերիցէ ի նոցանէ :
 14 եւ մարզ որ յանգէսա կերիցէ զսրբութիւնն , յուելցէ ի նոյն զհինգերորդ մասնն , եւ տայց զսրբութիւնն ցքահանայն : եւ մի՛ պղծեցեն զսրբութիւնս սրբութեանցն որդւոցն Իսրայելի , զոր զատուցին նոքա Տեառն . եւ ամիցեն ի վերայ իւրեանց անորէնութիւն անցանաչ , ուտելով իւրեանց զսրբութիւնն սրբութեանցն . զի ես եմ Տէր որ սրբեմ զնոսա :
 17 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 18 Խօսեաց ընդ Ահարոնի եւ ընդ որգիս նոքա եւ ընդ ամենայն ժողովրդեանն որդւոցն Իսրայելի , եւ ասացիս ցնոսա , Այր ոք այր յորգւոյն Իսրայելի , կամ յեկացն յարելոց ի նոսա ի մէջ Իսրայելի , որ մատուցանիցէ զպատարազս իւր ըստ ամենայն խոտտովանութեանց իւրեանց , կամ ըստ ամենայն կամաց իւրեանց զոր ինչ մատուցանիցեն Տեառն՝ յողջակեղ
 19 ընդունելի առ ի ձէնջ , Արու՝ անարատ
 20 յանգւոց եւ յօցեաց եւ յայծեաց : Զամենայն արատաւորն մի՛ մատուցանիցեն

1 Եբր. զհացն 2 Եբր. թզուկ 3 Եբր. Տեառն 4 Եբր. Զհացն Աստուծոյ իւրոյ ի սրբութեանց սրբութեան եւ ի 5 Եբր. իմ 6 Եբր. արեգակ 7 Եբր. որով պղծիցի , կամ ի մարզ որով պղծիցի

8 Եբր. յողջակեղ . (19) Զի լինիցիք ընդունելի . եղիցի արու

1 Տեառն , զի ոչ լինիցի ընդունելի առ ի
 21 ձէնջ : Եւ այր որ մատուցանիցէ զպա-
 տարագս իւր ըստ ամենայն խոստովա-
 նութեան իւրեանց , կամ ըստ ամենայն
 կամեաց իւրեանց զո՞ փրկութեան Տեառն ,
 ուխտեալ ուխտ , կամ ըստ կամաց կամ
 ի տօնս ձեր” , յանբոց կամ յոգեաց , ա-
 նարատ լինիցի յընդունելութիւն . ամե-
 22 նայն արատ մի՛ լիցի ի նմա : Չկոյրն կամ
 զկազն կամ զրեկն կամ ՚Վյեղուստ կամ
 զմարմառոտ կամ զքրոստ կամ զօրքի-
 նոտ , մի՛ մատուցանիցին զայն Տեառն .
 եւ յողջակէզ ոչ տայցէք ի նոցանէ ի սե-
 23 զան Տեառն : Չարջառ եւ զոչխար ՚Ղա-
 կանջատ կամ զկրճատ՝ քեզ արտադես ի
 զենկիս” , եւ յուխտս քո մի՛ լիցին ըն-
 24 զուենլի : Չթաղամուսուրն եւ զմարեայն
 եւ զքածաւարտան եւ զհանաւն , մի՛
 մատուցանիցես Տեառն . եւ յերկրի ձե-
 25 բուս մի՛ առնիցէք : Եւ ի ձեռանէ այլ-
 ազգուոյն մի՛ մատուցանիցէք զպատա-
 րագս Աստուծոյ ձերոյ յամենայնէ յայն-
 պիսեաց անտի . զի խեղութիւնք եւ ա-
 րատք են ի նմա , եւ ոչ լինիցի այն ըն-
 զուենլի առ ի ձէնջ :
 26 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 27 Արջառ կամ ոչխար կամ այծ , յորժամ
 ծնանիցին , կացցէ զեւթն օր ընդ մարրն .
 եւ յօրէն ութերօրոցէ եւ անգր ընդունելի
 28 լիցի ի պատարագ ընծայ Տեառն : Չար-
 ջառ եւ զոչխար եւ զծնունդ իւրեանց
 մի՛ սպանանիցէք ի միւսմ աւուր :
 29 Եւ եթէ զօնեացես զզո՞ զօնութեան
 Տեառն , զընդունելին առ ի ձէնջ զօնեա-
 30 ջիք . Ի նոյն աւուր կերիցի , եւ մի՛ թո-
 զուցուք ի մոյ անտի յայգ . ՚Ղի ես եմ
 Տէր :
 31 Եւ պահանջիք զպատուիրանս իմ , եւ
 32 արասցիք զնոսա . ՚Ղի ես եմ Տէր : Եւ
 մի՛ պզծիցէք զանուն իմ սուրբ՝ ՚Ղի ես
 եմ Տէր .” Եւ սրբեցայց ի մէջ որդւոցն
 Իսրայելի . ես եմ Տէր որ սրբեմ զձեզ ,
 33 Որ հանի զձեզ յերկրէն Եփրատացւոց լի-
 նել ձեզ Աստուած . ես եմ Տէր :

ԳԼ ԻԳ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 2 Խօսեաց ընդ որդիան Իսրայելի եւ տասա-

1 ՅԷՐ. զՎ-տե 2 ՅԷՐ. պատարագ խաղաղու-
 թեան Տեառն ի կատարել զուխտ կամ ընծայ
 կամուսոր 3 ՅԷՐ. որ ունիցի աւելի ինչ կամ
 պակաս՝ արացես ընծայ կամուսոր

ցես ցնոտս , ՚Տօնս Տեառն զոր ասնի-
 գէք , կոչեցեալք եւ սուրբք” այնք իցեն
 3 իմ ամօնք . Չվեց օր զորձեցես զգործ ,
 յա ուրն եւ թնիրօրոյի շարաթ ՚Տանդիստ
 անուանեալ սուրբ Տեառն” . զամենայն
 զործ մի՛ գործիցէք , զի շարաթ Տեառն
 է յամենայն ընակութեան ձերում :
 4 Չի այն են ամօնք Տեառն , եւ նոքա
 անուանեալք են սուրբք զորս անուա-
 5 նիցէք ի ամօնս նոցա” : Յառաջնում ամ-
 սեանն ի տանն եւ ի չորս ամօնոյն ի մէջ
 6 երեկօրեայցն զատիկ Տեառն . Եւ յա-
 ռուրն հոգեատասանիրօրոյի նորին ամօնոյ՝
 ամօն բազարջակերաց Տեառն . զեւթն օր
 7 բազարջ կերիցիք : 7 Եւ օրն առաջին ան-
 ուանեալ՝ սուրբ եղիցի ձեզ . զամենայն
 զործ սպասուորութեան մի՛ առնիցէք :
 8 Եւ մատուցիք ոչ ջակէզս Տեառն զեւթն
 օր , ՚Եւ օրն եւ թնիրօրոյ՝ սուրբ կոչեց-
 եալ” լիցի ձեզ . զամենայն զործ սպա-
 սուորութեան մի՛ գործիցէք :
 9 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 10 Խօսեաց ընդ որդիան Իսրայելի եւ տասա-
 ցես ցնոտս , Յորժամ մասնիցէք յերկիրն
 զոր ես տայ ձեզ , եւ հանիցէք զհունձս
 նորա , բերիցէք զորայն , զպտուղ հնձոց
 11 ձերոց , առ քահանայն . Եւ ՚Տանցէ զու-
 րայն առաջի Տեառն յընդունելութիւն
 առ ի ձէնջ . եւ ի վաղիւ անոր 10 աւուրն
 12 առաջնոյ հանցէ” զայն քահանայն . Եւ
 11 արտացէ յաւուրն յորում մատուցանիցէ
 զորայն՝ ոչխար” անարատ տարուոր յող-
 13 ջակէզ Տեառն . Եւ զզոնն իւր երկուս
 տասանորոս ի նաչոյ զանկերոյ իւղով ,
 զո՞ Տեառն ի նոտ անուչից ՚Տեառն . եւ
 նուէր նորա՝ չորրօրոց մասն 12 զորակի
 14 զինուոյ . Եւ պանն մի՛ եւ 13 զամենայն
 մուրկ փխրեալ” մի՛ ուտիցէք մինչև յօրն
 յորում մատուցանիցէք արատարագս Աս-
 տուծոյ ձերոյ . օրէն յախանակապա յազգս
 ձեր , յամենայն ընակութեան ձերում :
 15 Եւ համարեսցիք ձեզ ի վաղուէ շա-
 րաթունն յօրէ յօրմէ մատուցանիցէք զու-
 րայ 14 ուխտին , եւ թն եւ թնիրօրոյս ըս-

4 ՅԷՐ. Տօնք Տեառն զոր կոչիցէք ժողով սուրբաւ
 5 ՅԷՐ. հանգստեան՝ ժողով սուրբ 6 ՅԷՐ. Այս
 են ամօնք Տեառն , ժողովք սուրբք զոր կոչեցէք
 ըստ ժամանակի իւրեանց 7 ՅԷՐ. յաւուրն յա-
 ուանում ժողով 8 ՅԷՐ. յաւուրն եւ թնիրօրոյի
 ժողով սուրբ 9 ՅԷՐ. երեքեաց 10 ՅԷՐ. շա-
 րաթունն երեքեաց 11 ՅԷՐ. առնիցէք յաւուրն
 երեքման որային ձերոյ որով մի 12 Վ-տե. հիմենի
 13 ՅԷՐ. մուրկ փխրեալ Եւ հասկնոր 14 ՅԷՐ. երեքման

16 վանդակս թուրցես . Մինչև ցլաղիւն
 յետին եւ թնորորդին թուրցէք յիտուն օր,
 եւ մատուցանիցէք զո՛ր նոր Տեառն :
 17 Ի բնակութեանէ ձերմէ մատուցանիցէք
 պանսա նուիրի, երկուս պանսա . յերկուց
 տասանորդաց լինիցի պան մի, խմորեալք
 եփեսցին յառաջնոց արդեանց Տեառն :
 18 Եւ մատուցանիցէք ընդ հացիցն եւ թն
 որոջ անարատ տարեւոր, եւ զուարակ
 մի յանդուց, եւ խոյս երկուս անարատս,
 եւ կղիցին յողջակէզ Տեառն, եւ զո՛րք
 նոցա եւ նուէրք նոցա՝ զո՛ր ի նոս անու
 19 ից Տեառն : Եւ սանիցէք նոխազ մի
 յայծեաց վանս մեղաց, եւ երկուս գա
 ոինս տարեւորս ի զո՛ր խաղազականաց
 20 ընդ պանից առաջնոց արմտեացն : Եւ
 նուիրեսցէ զնոսա քանանայն նուէր՝
 ընդ պանից առաջնոց արմտեացն յանդի
 ման Տեառն հանդերձ երկու զառամբքն .
 սրբեսցին Տեառն, քանանային ²որ մա
 21 տուցանիցէ զնոսա՝ կղիցին : Եւ կոչեա
 չիք զօրն զպն անուանեալ կոչեցեալ,
 սուրբ կղիցի ձեզ . զամենայն զորձ սպա
 սաւորութեան մի՛ գործիցէք ի նմա . օրէն
 յախտեական կղիցի յողջս ձեր յամե
 նայն բնակութեան ձերում :
 22 Եւ յորժամ հնձիցէք գնունձս երկրի
 ձերոյ, մի՛ առ հասարակ զնչխար հնձոց
 անդոցն թո ի հնձեկ քում ամփոփիցես .
 եւ զանկեայն հնձոցն քոց մի՛ ժողովեա
 ցես, այլ սզքատին եւ պանդխտին թու
 զուցուս զայն . ²գի ես եմ Տէր Աստուած
 ձեր :
 23 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
 24 Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի եւ ասա
 ցես, Յամեսանն եւ թնորորդի որ օր մի
 իցէ ամսոյն, կղիցի ձեզ հանդիստ, յի
 չատակ փողոց, ³կոչեցեալ սուրբ Տեառն :
 25 Չամենայն զորձ սպասաւորութեան մի՛
 գործիցէք, եւ մատուցանիցէք ողջակէզ
 Տեառն :
 26 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
 27 Ի տասներարդում աւուր ամսոյն եւ թն
 երորդի, որ օրն քառութեան է, ⁴կո
 չեցեալ սուրբ կղիցի ձեզ . եւ խմոր
 հեցուսչիք զանձինս ձեր ²յիններորդ օ
 րէն յերեկորեաց, եւ մատուսչիք ողջա
 28 կէզս Տեառն : Չամենայն զորձ մի՛ գոր

ծիցէք յաւուր յայնմիկ, զի օր քառու
 թեան է նա ձեզ, քաւել վանս ձեր ա
 29 ուջի Տեառն Աստուծոյ ձերոյ : Մամենայն
 սնձս որ ոչ խմորեացի յաւուր յայն
 միկ, աստակեսցի ի ժողովրդեանէ իւրմէ :
 30 Եւ ամենայն սնձս որ գործիցէ գործ յա
 ւուր յայնմիկ, կորիցէ սնձս այն ի ժու
 31 ղովրդեանէ իւրմէ : Չամենայն գործ մի՛
 գործիցէք . օրէն յախտեական կղիցի
 յողջս ձեր, յամենայն բնակութիւնս
 32 ձեր : Շարաթ յալաթուց կղիցի ձեզ, եւ
 խմորեացիցուսչիք զանձինս ձեր . յինն
 բորդէ ամեսանն յերեկորեաց մինչև ցե
 33 րեկոյն շարաթացուսչիք զչաքաթս ձեր :
 34 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ,
 35 Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի եւ ասա
 ցես, Ի հնգետասներորդի աւուր ամ
 սեսանն եւ թնորորդի սուն տաղաւարա
 36 հարաց զեւթն օր Տեառն : Եւ օրն ա
 ռաջին ⁵կոչեցեալ սուրբ . զամենայն գործ
 37 սպասաւորութեան մի՛ գործիցէք : Չեւթն
 օր մատուցանիցիք ⁶ողջակէզս Տեառն,
 եւ օրն եւ թնորորդ կոչեցեալ, սուրբ ե
 38 ղիցի ձեզ, եւ մատուցանիցէք ողջակէզ
 Տեառն . ⁷քանզի ելք են : զամենայն գործ
 39 սպասաւորութեան մի՛ գործիցէք : Այս
 են սունք Տեառն զորս կոչիցէք ¹⁰կոչե
 ցեալ սուրբս, առ ի մատուցանելոյ ¹¹ըն
 40 ձայ Տեառն, զողջակէզս եւ զօրնս իւր
 41 եանց, եւ նուէրս օր ըստ օրէ, Առանց
 շարաթուց Տեառն, եւ առանց ընծայիցն
 42 ձերոց, եւ առանց ամենայն ուխտիցն
 43 ձերոց, եւ առանց կամայականացն ձե
 44 ռոց զոր տայցէք Տեառն : Եւ ի հնգետա
 սաներորդում աւուր ամսոյն եւ թնե
 45 րորդի յորժամ բովանդակիցէք զարդիւնս
 երկրին, տօնուսչիք Տեառն զեւթն օր .
 յաւուրն առաջնում հանդիստ, եւ յա
 46 ւուրն ութերորդի հանդիստ : Եւ անու
 ցուք ձեզ յաւուրն առաջնում պտուղս
 47 զգեղեցիկ ծառոց, կողբես յարմաւենեաց,
 եւ ոստս ի տերեւտիստ ծառոց եւ յու
 48 րեաց ²եւ ոստս հազնեաց՝ ի ձորոց, ու
 49 րայս լինել առաջի Տեառն զեւթն օր : Եւ
 տօնուսչիք զնա սուն Տեառն զեւթն օր
 տարեոյն . օրէն յախտեական յողջս
 50 ձեր, յամեսանն եւ թնորորդի տօնուսչիք
 51 զնա : Ի տաղաւարս բնակեալիք զեւթն

¹ Եբբ. Երեմիան ² Եբբբ. գլ-ւ-է ³ Եբբ. Երեբեցէ
 զնոսա քանանայն ⁴ Եբբ. կորդայցէք ի նմին
 իսկ աւուր. ժողով ⁵ Եբբ. ժողով սուրբ կղիցի
 ⁶ Եբբ. ժողով ⁷ Եբբ. Չի ամենայն ⁸ Եբբ. պատարագ Տեառն,
 յաւուրն ութերորդի ժողով ⁹ Եբբ. սուն մեծ է
 այն ¹⁰ Եբբ. ժողով ¹¹ Եբբ. զպատարագ Տեառն,
 ողջակէզ եւ ընծայ հացի, զոչս

որ . ամենայն բնակիչն Իսրայելի ընտ-
 43 կեսցեն ի տաղաւարս . Զի զիտացեն
 ազգք ձեր , եթէ ի տաղաւարս բնակե-
 ցուցի զորդիսն Իսրայելի ի հաներն ինձ
 զնոսս յերկրէն Եգիպտացուոց . ես եմ
 14 Տէր Աստուած ձեր : Եւ պատմեաց Մով-
 սէս զտօնս Տեառն որդւոցն Իսրայելի :

Գ Լ . Ի Դ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 2 Պատուիրեա որդւոցն Իսրայելի , եւ աս-
 ցենք եւզ եւզ ի ձիթնեաց սուրբ իա-
 կակութ ի լոյս , զի այրիցի ճրագ հանա-
 3 պազորդ , Արտաքոյ վարագործին ի խո-
 րանին վկայութեանս . եւ Վուցցին զայն
 Ահարոն եւ որդիք նորա¹ , յերկիրեաց
 մինչեւ ցառաւօս առաջի Տեառն ան-
 պակաս . օրէն յա իտնեական յազգս ձեր :
 4 Ի վերայ աշտանակին սրբոյ² այրիցէք ճրա-
 գունս առաջի Տեառն³ մինչեւ ցառաւօս⁴ :
 5 Եւ Վանուցուք նաչին⁵ , եւ Յանիցէք
 զայն երկուտասան պան . յերկուց տասա-
 6 նորոցս լինիցի պան մի : Եւ Չմիցէք
 զնոսս երկուս Պուէրս , վեց պան զմի
 նուէրն⁶ ի վերայ սեզանոցն սրբոյ առաջի
 7 Տեառն : Եւ զիցես ի վերայ Պուիրին
 կնգրուկ սուրբ⁷ եւ ազ⁸ . եւ եղիցին ի
 հաց յիշատակի⁹ զառաջաւոր Տեառն :
 8 Յաւուրն չարաթուց զմիցէ առաջի Տեառն
 հանապազորդ յորդացի Իսրայելի ուխտ
 9 յաւիտենականս : Եւ եղիցի Ահարոնի եւ
 որդւոցն նորա , եւ կերիցեն զայն ի սուրբ
 տեղւոջն . զի սրբութիւն սրբութեանց է
 այն նմա¹⁰ ի զոհաւորացն Տեառն , օրէն
 յաւիտենականս :

10 Եւ ել որդի կնոջ Իսրայելացուոյ , եւ
 նա էր որդի անն Եգիպտացուոյ ի մէջ
 որդւոցն Իսրայելի . եւ կուռեցան ի բա-
 նակին¹¹ որ յԻսրայելացուոյ անախէր¹² : Եւ
 11 այր մի Իսրայելացի . Եւ¹³ անուանեալ
 որդի կնոջն Իսրայելացուոյ զԱնուանն¹⁴ եւ
 անէծ . եւ ամին զնա առ Մովսէս . եւ
 անուան մօր նորա Սազամիթ¹⁵ զուսոր
 12 Իարբեայ , յազգէ Դանայ : Եւ արկին զնա

ի պան , պատել զնա հրամանաւ Տեառն :
 13 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 14 Հանէք զայն որ անէծն¹⁶ արտաքոյ բա-
 նակին , եւ զիցեն որք լուսն զձեռս իւր-
 եանց ի վերայ զլիւոյ նորա , եւ քարկու-
 15 ձեացեն զնա ամենայն ժողովուրդն : Եւ
 ընդ որդիսն Իսրայելի խօսեացին եւ ա-
 սացեսցնոսա , Սյր սք այր որ անիծա-
 16 նիցէ¹⁷ զԱստուած , մեզս ընկալցի . Զի
 անուանեաց¹⁸ զանուսն Տեառն մահու մեա-
 ցի . քարընկեցութեամբ քարկոծ արաս-
 ցեն զնա ամենայն ժողովուրդն . եթէ
 պանդուխտ իցէ եւ եթէ բնակ ,¹⁹ յանուա-
 նել նորա զանուսն Տեառն , սասակեսցի :
 17 Եւ մարդ որ հարկանիցէ զամենայն
 անձն մարդոյ եւ մեռանիցի²⁰ մահու մեացի
 18 եւ նա : Եւ որ հարկանէ զանասուն²¹ անձն
 19 ընդ անձին տուժեսցի . Եւ եթէ խեղիսցէ
 ոք զընկեր իւր , որպէս արարն²² նոյնպէս
 20 արասցի նմա . Բեկուանն ընդ բեկման ,
 ակն ընդ ական , ատամն ընդ ատաման .
 որպէս անիցէ ոք զխեղութիւն , նոյն-
 21 պէս հատուցի իմաս : Եւ որ հարկանիցէ
 22 նա : Իրաւունք²³ մի եւ նոյն կացցեն եւ
 կին եւ բնակին . զի ես եմ Տէր Աստ-
 ուած ձեր :
 23 Եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ որդիսն Իս-
 րայելի , եւ հանին զայրն որ անէծն²⁴ ար-
 տաքոյ բանակին , եւ քարկոծ արարին
 զնա Պամենայն ժողովուրդն²⁵ քարավրք .
 եւ որպիքն Իսրայելի արարին որպէս
 պատուիրեաց Տէր Մովսիսի :

Գ Լ . Ի Ե

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի ի լերինն
 2 Սինայ եւ ասէ , Խօսեաց ընդ որդիսն Իս-
 րայելի եւ ասացեսցնոսա ,¹ Եթէ մտա-
 նիցէք յերկիրն զոր ես տաց ձեզ ,² եւ
 հանուչիցի երկիրն զոր տաց ձեզ , զի
 3 չարաթ Տեառն է³ : Զվեց ամ վարես-
 ցես զանդ քո , եւ զվեց ամ յատցես
 զայլի քո , եւ ժողովեսցես զպտուղ նո-
 4 յա . Յամին եւ թմրորդի չարաթ հան-
 գիտս եղիցի երկրին , զի չարաթ Տեառն
 է . զանդ քո ոչ վարեսցես , եւ զայլի

1|Էբբ. յարգարեացէ զնոսս Ահարոն 2|Էբբ. յար-
 գարեացէ 3|Էբբ. հանապաղ 4|Էբբ. աննուցուս
 5|Էբբ. աննիցես 6|Էբբ. զիցես 7|Էբբ. կարգս .
 վեց ի կարգի 8|Էբբ. կարգացն 9|Էբբ. պա-
 վա 10|Էբբ. պատարագ 11|Էբբ. ի պատարա-
 գաց 12|Էբբ. որդին կնոջն Իսրայելացուոյ 13|Էբբ.
 հայհայեաց

14|Էբբ. զԱստուած իւր , եւ զմեզս իւր ընկալցի .
 (16) եւ որ հայհայեն 15|Էբբ. ի հայհայել 16|Էբբ.
 զանասուն տուժեսցի . եւ որ հարկանիցէ զմարդ-
 սպանցի 17|Էբբ. քորմամ 18|Էբբ. թող չա-
 բաթացի երկիրն չարաթ Տեառն

5 քո ոչ յառցես . Եւ զինքնեակն անդոյ քո
 որ գայցէ՝ ոչ հնձեսցես , եւ զխաղող
 սրբութեանն քո ոչ կթեսցես . զի ամ
 6 հանգստեան է այն երկրին : Եւ եղիցի
 շարաթի երկրին ձերոյ , կերակուր՝ քեզ
 եւ ծառայի քում , եւ ազախնոյ քում ,
 եւ վարձկանին քում , եւ պանդխտին
 7 յեցիւոյ ի քեզ , եւ անասնոյ քում , եւ
 գազանաց որ իցեն յերկրին քում եղի-
 ցի ամենայն բերն նորա ի կերակուր :
 8 Եւ թուեսցես զու քեզ եւթն հան-
 գիստ ամաց՝ եւթն ամ եւթնեկին , եւ
 եղիցին եւթն եւթնորոպքն ամաց՝ քա-
 9 ռատուն եւ ինն ամ : Եւ ազդ ստնիցէք
 բարբառով փողով՝ յամենայն երկրին ձե-
 րում՝ , յամենայն եւթնորոպիւրօր տանն
 իցէ ամսոյն , յաւուրն քառութեանն ազդ
 արասջիք փողով ընդ ամենայն երկրին
 10 ձեր : Եւ արեանջիք զամն յիսնիորդ
 սարուոյն , եւ քարոյեանջիք թողութիւն
 ի վերայ երկրին ամենայն բնակչաց նո-
 րա . զի շտարի թողութեան՝ եղիցի ձեզ
 այն յազդեցութիւն , եւ գարձցի իւրա-
 քանչիւր ոք ի ստացուած իւր , եւ իւրա-
 քանչիւր ոք յազդ իւր երթիցէ . ՚յի թու-
 11 զութեանն ազդեցութիւն է այն՝ Ամն յիս-
 ներորդ՝ եղիցի ձեզ շտարեկան . մի սեր-
 մանիցէք , եւ մի հնձիցէք զինքնեակս
 նորա որ կանիցեն , եւ մի կթիցէք
 12 գարբեցութիւն նորա . Զի թողութեան
 ազդեցութիւն՝ է , սուր լիցի ձեզ . ի
 13 գաշտաց կերկրի՞ք զարմատիս նորա՝ Յամին
 ազդեցութեանն թողութեան նորա՝ գարձ-
 ցի իւրաքանչիւր ոք ի ստացուած իւր :
 14 Ապա թէ վաճառեսցէ ոք վաճառ ընկե-
 րի իւրում , եւ ստացի յընկերէ իւրմէ ,
 15 մի նեղեսցէ այր զընկեր իւր . Ըստ
 թուոյ ամացն յետ շազդեցութեանն
 ստացի յընկերէ իւրմէ , ըստ թուոյ ս-
 16 մաց արմտեացն վաճառեսցի քեզ : Ըստ
 յաճախելոյ ամացն յաճախեսցէ զստաց-
 ուածս իւր՝ եւ ըստ պտիստելոյ ամացն
 ՚պակասեցուցէ զստացուածն իւր՝ .
 զի ըստ թուոյ արդեանցն վաճառեսցէ
 17 նա քեզ : Մի նեղեսցէ այր զընկեր իւր ,
 եւ երկնչիցիս ՚ի Տեսնտէ Աստուծոյ՝
 քումմէ . ես եմ Տէր Աստուած ձեր :
 18 Եւ արասջիք զամենայն իրաւունս իմ

եւ զամենայն դատաստանս իմ , եւ պահես-
 ջիք եւ արասջիք զնոսա , եւ բնակեսցիք
 19 յերկրին յաւուր : Եւ սացէ երկիրն զբերս
 իւր , եւ կերկրի՞ք ջրագ . եւ բնակեսցիք
 20 ի նմա վտանաւթեամբ : Ապա թէ ստի-
 ցէք , Զինչ կերթցուք յամին եւթնորոպի
 յայնմիկ , եթէ ոչ սերմանիցեմք եւ ոչ
 21 ժողովիցեմք զարմատիս մեր . Առաքեցից
 զօրհնութիւն իմ ի ձեզ յամին վեցերորդի ,
 եւ արասցէ զարդիւնս իւր երկր ամաց :
 22 Եւ սերմանեսցիք յամին ութերորդի ,
 եւ կերկրի՞ք զինչ արդեանցն մինչեւ ցամն
 իններորդ . մինչեւ զայցին արմաիք նո-
 րա , կերկրի՞ք նին ի նոյ :
 23 Եւ երկիրն ոչ վաճառեսցի ՚ի հաս-
 տատութիւն . զի իմ է երկիրն . քանզի
 պանդուխտք եւ նժդեհք էք զուք ա-
 24 ռաջի իմ : Եւ ըստ ամենայն երկրին
 կալուածոյ ձերոյ փրկանս տաջիք ՚ի երկ-
 25 րին : Եւ եթէ ազքատացի եղապր քո
 որ ընդ քեզ իցէ , եւ վաճառեսցէ ի կալ-
 ուածոյ իւրոյ , եւ եկեսցէ մերձաւորին
 որ մերձաւոր իցէ նորա , եւ փրկեսցէ
 26 զվաճառ եղբոր իւրոյ : Ապա թէ չիցէ
 ուրուք մերձաւորիչ , եւ ձեռննաց իցէ ,
 եւ գտանիցի նմա բաւական փրկանացն
 27 իւրոյ , եւ համարիցի զամս վաճառին
 իւրոյ , եւ հատուցէ ՚կարողն սունն ու-
 րում վաճառեսց յամս , եւ զարձցի ի
 28 կալուածս իւր : Ապա թէ ոչ գտցի ի
 ձեռին նորա բաւականն առ ի հատու-
 ցանելոյ նմա , եղիցի վաճառ նորա այնմ
 որ ստացաւն զնա մինչեւ յամն ՚թու-
 զութեանն . եւ ելցէ յամին ՚թողութեան
 եւ զարձցի անդրէն ի կալուածս իւր :
 29 Եւ եթէ վաճառեսցէ ոք տուն բնա-
 կութեան ի պարսպաւոր քաղաքի , եղի-
 ցին փրկանք նորա մինչեւ ի կատարել
 տարւոյն աւուրցն վաճառի նորա . օրա-
 30 թուի լինիցին փրկանք նորա : Ապա թէ
 ոչ փրկիլի մինչեւ ընուցու նորա տարին
 ողջոյն , հաստատեսցի տունն որ իցէ ի
 պարսպաւոր քաղաքի հաստատութեամբ՝
 ստացողին իւրոյ յազգս իւր . եւ մի ելցէ
 31 ի ՚թողութեանն : Իսկ տունք , որ յաւանս
 իցեն , որոց արարիսոյ ոչ զուցէ չուրջա-
 նակի , ընդ այնք երկրի համարեսցին ,
 եւ հանապաղ ընդ փրկանսք լինիցին .
 32 եւ ի ՚թողութեանն ելցեն : Եւ ի քա-

13Եբբ. պահե- 2Եբբ. յորեկեան 3Եբբ. ամ
 յորեկեան 4Եբբ. Յամի ստտ յորեկեան 5Եբբ.
 յորեկեան 6Եբբ. յաճախեսցես զգին նորա 7Եբբ.
 պակասեցուցես զգին նորա 8Եբբ. յԱստուծոյ

9Եբբ. վտանաւթեամբ 10Եբբ. ի սպառ 11Եբբ.
 վանն երկրին 12Եբբ. զմնացորդն 13Եբբ.
 յորեկեան

զաքս Ղեւտացւոց տունք որ ի քաղաքս
 կալուածոց նոցա իցեն՝ ընդ փրկանօք
 լինիցին հանապազ որ ի մէջ Ղեւտաց-
 33ւոցն իցէ՝։ Եւ որ ոք փրկեացէ ի Ղեւտաց-
 ւոց անտի, ելցէ վաճառ տանց քաղա-
 քաց կալուածոց նորա ի Յիողաթիւանն .
 34բայելի։ Եւ ազարակքն ՚ճատուցեալք ի
 քաղաքս՝ նոցա՝ մի՛ վաճառեացին . զի
 կալուած չաւխտեալիսն է այն նոցա։
 35 Եւ եթէ ալքատանայցէ եզրայր քո եւ
 տկարանայցէ ձեռօք, առ քեզ պատասխա-
 րեացես զնա իբրև զեկն եւ զպանդուխտն .
 եւ կեցցէ եզրայրն քո որ ընդ քեզն իցէ։
 36 Մի՛ջանուցուս ի նմանէ վաշխ եւ տու-
 կոսիս . եւ երկնչիցիս ՚ի Տեսանէ Աստու-
 ծոյ քումմէ, զի ես եմ Տէր՝. եւ կեցցէ
 37 եզրայր քո ընդ քեզ։ Չարմաթ քո մի՛
 տացես նմա ընդ տոկոսեօք, եւ զկերա-
 կուր քո մի՛ տացես նմա ընդ շարկատիւ։
 38 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, որ հանի զձեզ
 յերկրէն եղիպտացւոց՝ ապ ձեզ զերկիրն
 Քանանայոց, առ ի լինելոյ ձեր Աստուած։
 39 Եւ եթէ տնանկացի եզրայր քո առ քեզ
 եւ վաճառեցի քեզ, մի՛ ծառայեացէ քեզ
 40 զծառայութիւն ստրկի։ Իբրև զվարձ-
 կան, իբրև զպանդուխտ եղիցի քեզ,
 մինչև յամն թողութեան զործեացէ առ
 41 քեզ . եւ ելցէ թողութեանն ինքն եւ
 որդիք իւր ընդ իւր, եւ զարձցի յազգ
 իւր, եւ ի հայրենի կալուած իւր երթի-
 42 ցէ։ Չի ծառայք իմ են նոքա զորս եւ
 հանի յերկրէն եղիպտացւոց . մի՛ վաճա-
 43ռեացին ի վաճառ ստրկի։ Եւ մի՛ տառա-
 պեցուցես զնա ընդ աշխատութեամբ .
 եւ երկնչիցիս ՚ի Տեսանէ Աստուծոյ քում-
 44 մէ՝։ Եւ ծառայ կամ ազախին որչափ եւ
 լինիցին քեզ՝ յազգացն որ չուրջ զքեւն
 45 իցեն, ի նոցանէ ստասջիք։ Եւ յորգւոց
 պանդխտացն որ ի միջի ձերում իցեն,
 ի նոցանէ ստանայցէք, եւ յազգահմանայ
 նոցա որչափ ինչ լինիցին յերկրն ձերում՝
 46 եղիցին ձեզ ի կալուածս . Եւ բաժանես
 ջիք զնոսա որգւոց ձերոց յետ ձեր, եւ
 կիցիցին ձեզ սարուկք յաւիտեանս . բայց
 յերարց ձերոց յորգւոցն Իսրայելի՛ իւ-
 րաքանչիւր ոք զեզրայր իւր մի՛ տառա-
 պեցուցանիցէք աշխատութեամբ։

47 Եւ եթէ բաւական իցէ ձեռն եկին եւ
 պանդխտին որ առ քեզ իցէ, եւ չքա-
 ւորեալ եզրայր քո վաճառեցի եկին կամ
 պանդխտին որ առ քեզ իցէ՝ անգէն ծնե-
 48 յոյ պանդխտին, Յետ վաճառելոյն նորա
 փրկանք լինիցին նմա . մի ոք սր եւ իցէ
 49 յերարց իւրոց՝ փրկեաց զնա . եզրայր
 հօր կամ որցի հօրեզրօր փրկեացէ զնա,
 կամ ոք յընտանեաց մարմնոյ իւրոյ ի
 ցեղէ իւրմէ փրկեացէ զնա . ապ թէ
 իւր իակ զձեռամբ իցէ՝ ինքնին փրկեացէ
 50 զանձն։ Եւ համարեցի ընդ ստացոյցին
 իւրոյ յամէ անտի յորում վաճառեցու-
 նմա մինչև եւ ցամն թողութեան . եւ եւ
 զիցի արձուց զնոց նորա իբրև վարձ-
 կանի, ամ յամէ որչափ իցէ ընդ նմա .
 51 Եւ եթէ յաւելի եւս քան զայն ամս կայցէ,
 տացէ՝ զփրկանս իւր յարմաթոյ՝ ստաց-
 52 ուածոյն իւրոյ . Եւ եթէ սակաւ ինչ կայցէ
 յամայ անտի մինչև եւ ցամն թողութեան,
 համարեցի իւր ըստ ամացն իւրոց, եւ
 53 տացէ զփրկանս իւր։ Իբրև զվարձկան
 ամ յամէ որչափ եւ՝ իցէ ընդ նմա .
 մի՛ տառապեցուցանիցէ զնա աշխատու-
 54 թեամբ առաջի քո։ Ապ թէ ոչ փրկեացէ
 ըստ այսմ օրինակի, ելցէ յամն թողու-
 թեան ինքն եւ որդիք իւր ընդ նմա .
 55 Չի իմ են որդիքն Իսրայելի սարուկք,
 ծառայք իմ՝ զորս հանի յերկրէն եղիպ-
 տացւոց . ես եմ Տէր Աստուած ձեր։

ԳԼ ԻԶ

1 Մի՛ տոնիցէք ձեզ ձեռագործս կամ
 գրօշեալս, եւ մի՛ կանգնիցէք ձեզ ար-
 ձան, եւ մի՛ քարկոթող գնիցէք յերկրի
 ձերում երկիր պագանել նմա . ես եմ
 Տէր Աստուած ձեր։
 2 Չչարմաթ իմ պահեսջիք, եւ ի սրբու-
 թեանց իմոց երկնչիջիք . զի ես եմ Տէր։
 3 Եթէ ըստ հրամանաց իմոց զնայցէք,
 եւ զպատուիրանս իմ պահիցէք եւ սու-
 4 նիցէք զնոսա, Տայ ձեզ անձրևս ի ժա-
 մանակի իւրում, եւ երկիրն տացէ զար-
 մտիս իւր, եւ ծառք զպատուոց տացին
 5 զպատուք իւրեանց . Եւ հասանիցեն ձեր
 կայք ի կուլթս, եւ կուլթք ի սերմանս
 հասանիցեն, եւ կերթիջիք զհաց ձեր ցյապ,
 եւ բնակեսջիք անհողութեամբ յերկրի

1 Եբբ. Ղեւտացւոցն 2 Եբբ. յորեկենին 3 Եբբ. արուարձանաց քաղաքաց 4 Եբբ. յԱստուծոյ քումմէ 5 Եբբ. յորեկեան 6 Եբբ. առ ի քէն

7 Եբբ. տակաւին բազում ինչ կայցէ յամոցն . ըստ այսմ տացէ 8 Եբբ. գնոյն 9 Եբբ. պահիցէք 10 Եբբ. յորեկենի 11 Եբբ. կուլթս

6 ձերում : Եւ սաց խաղաղութիւն յերկրին
 ձերում , եւ ննջիցէք , եւ ոչ ոք իցէ որ
 զարհուրեցուցանիցէ զձեզ . եւ կորուսից
 զգազանս չարս յերկրէ ձերմէ . եւ որս-
 7 լածեսձիւք զթշնամիս ձեր , եւ անկանի-
 8 ցին տասջի ձեր սպանմամբ : Եւ հալա-
 ծիցեն ի ձէնջ հինգք զհարեւր , եւ հա-
 րեւրք ի ձէնջ հալածեսցեն զբելա , եւ
 անկանիցին թշնամիք ձեր առաջի ձեր
 9 սրով : Եւ հայեցայց ի ձեզ , եւ աճեցու-
 ցից զձեզ եւ բազմացուցից զձեզ , եւ
 10 հաստատեցից զուրս իմ ընդ ձեզ , եւ
 կերիջիւք զհին եւ զհոյ հին , եւ զհինն
 11 յերեսաց նորոյն հանիջիւք ի բաց : Եւ հաս-
 տատեցից ՝ զուրս իմ ի ձեզ . եւ ոչ զար-
 12 շեսցի անձն իմ ի ձէնջ . Եւ գնացից ի
 ձեզ , եւ եղէց ձեր Աստուած , եւ զուք
 13 եղիջիւք ինձ ի ժողովուրդ : Ես եմ Տէր
 Աստուած ձեր որ հանի զձեզ յերկրէն
 ճեղաբացուող , մինչ էիք զուք ծառայք .
 եւ խզիցի զկապանս լծոց ձերոց , եւ
 2 ձածի զձեզ համարձակութեամբ :
 14 Ապա թէ ոչ լսիցէք ինձ , եւ ոչ առ-
 նիցէք զամենայն հրամանս իմ զայտու-
 15 սիկ , Այլ հետախցէք սոցա , եւ յիրաւանց
 իմոց սազտկայցեն անձինք ձեր , սո ի
 շառնելոց ձեզ զամենայն զորստութեանս
 16 իմ եւ ցրելոց զուրսան իմ , Արարից նոյն-
 սէս եւ ես ձեզ . հաստատեցից ի վերայ
 ձեր տագնապաւ տարակուսանս , զքոս
 եւ զպալուկն որ սորեցուցանիցեն զուս
 ձեր , եւ հայիցէք յանձինս ձեր , եւ սեր-
 մանեսձիւք ի մտտիս զսերմանիս ձեր , եւ
 17 զայն հակառակորդք ձեր կերիցեն . Հաս-
 տատեցից վերեսս իմ ի ձեզ , եւ անկա-
 նիջիւք տասջի թշնամեաց ձերոց , եւ հա-
 լածեսցեն զձեզ ասելիք ձեր , եւ լինի-
 18 ծելոց զձեզ : Եւ եթէ տակաւին ոչ լսի-
 ցէք ինձ՝ յաւելից իրատել զձեզ եւթնապո-
 19 սիկ ի վերայ մեղացն ձերոց : Եւ խոր-
 տակեցից գնդարտութիւն ամբարտաւա-
 նութեանց ձերոց . եւ արարից ձեզ զեր-
 կիսս երկաթի եւ զերկիր ձեր իրրեւ
 20 պղնձի : Եւ եպիցի ընդունայն զորու-
 թիւն ձեր . եւ մի տացէ երկիր ձեր զսեր-
 մանիս իւր , եւ մի՛ ծառ վայրաց տացէ
 զպտուղ իւր :
 21 Եւ եթէ տակաւին գնացէք զուք խու-
 տարնակս , եւ ոչ կամիցիւք լսել ինձ ,

յաւելից ձեզ հարուածս եւթնապատիկ ըստ
 22 անօրէնութեան ձերում : Եւ առաքեցից
 ի վերայ ձեր գազանս չարս երկրի , եւ
 3 կերիցեն զձեզ , եւ սատակեցեն զա-
 նասունս ձեր , եւ նուազունս արարից
 զձեզ . եւ կուրացին ճանապարհք ձեր :
 23 Ապա թէ այնու եւս ոչ իրատիցիւք , այլ
 ստակաւին խոտորնակս գնացէք ընդ իս ,
 24 Գնացից եւ ես ընդ ձեզ արարկութեամբ
 խոտորնակս . եւ հարից զձեզ եւթնապա-
 25 սիկ փոխանակ մեղաց ձերոց : Եւ սա-
 տակեցից զձեզ սրով խնդրել զվրէժ ուխ-
 տին . եւ թէ մարմնայցէք ի քաղաքս
 ձեր , առաքեցից մահ ի ձեզ , եւ մատ-
 26 նեսձիւք ի ձեռս թշնամեաց : Ի նեղել զձեզ
 ոռճկաւ հացի , եփեսցին տասն կին զհացն
 ձեր ի մլում թմբի , եւ սացեն զհաց
 ձեր կշուով . եւ կերիջիւք եւ մի՛ յաղեսձիւք :
 27 Եւ եթէ այնու եւս ոչ լսիցէք ինձ ,
 28 այլ գնացէք ընդ իս խոտորնակս , եւ ես
 գնացից ընդ ձեզ բարկութեամբ խոտոր-
 նակս , եւ իրատեցից զձեզ եւթնապատիկ
 29 ըստ մեղաց ձերոց . Եւ կերիջիւք զմար-
 մինս ուստիաց ձերոց , եւ զմարմինս
 30 զստերաց ձերոց կերիջիւք : Եւ կործանե-
 ցից ՝ զարձանս ձեր , եւ աւերեցից զփայ-
 տեղէն ձեռապործս ձեր՝ , եւ արկից զգիր-
 ձեր զկրակամիւք կոռց ձերոց , եւ գար-
 31 շեսցի անձն իմ ի ձէնջ : Եւ արարից զբա-
 վաքս ձեր աւերակս , եւ թափուր ա-
 րարից զսրբութիւնս ձեր , եւ ոչ հոռու-
 32 տեցայց ի հոռ զոհից ձերոց : Եւ աւե-
 րեցից զերկիրն ձեր , եւ զարմացին ընդ
 նա թշնամիքն ձեր որ ընակեալ իցին ի
 33 նմա : Եւ ցրուեցից զձեզ ընդ ազգս , եւ
 սատակեցէ զձեզ ոտերն եկեալ ի վե-
 րայ , եւ եղիցի երկիրն ձեր աւերակ եւ
 34 քաղաքք ձեր թափուրք , Յայնժամ հա-
 ճեսցի երկիրն ընդ չարաթիս իւր զամե-
 նայն աւուրս աւերածոյն իւրոց , եւ զուք
 եղիջիւք յերկրին թշնամեաց ձերոց՝ յերկիր
 օտար . յայնժամ չարաթասցի երկիրն ,
 35 եւ հաճեսցի ընդ չարաթիս իւր . Զամե-
 նայն աւուրս աւերածոյն իւրոց յարա-
 թառցի զչարաթիւն զոր ոչ չարաթացաւ
 ի չարաթիս ձեր՝ ի ժամանակի յորում
 36 ընտելիւքն ի նմա : Եւ ի վերայ մնացե-
 լացն ի ձէնջ ամից գողունն ի սիրտս նոցա
 յերկրի թշնամեացն իւրեանց . եւ հալա-

1 Եբբ. զխորան 2 Եբբ. ետու ձեզ գնալ ուղղորդ

3 Եբբ. անդաւակեցեն 4 Եբբ. արացեն 5 Եբբ. պալուկ 6 Եբբ. զարձունս ձեր , եւ աւերեցից զպատկերս ձեր արեգական

ծեսցէ գնոսա ձայն տերեւոյ խարխաւ-
 փելոյ, եւ փախիցեն որպէս որ փախչի-
 ցին ի պատերազմէ, եւ անխնիցին ա-
 37 ռանց ուրուք հալածելոյ: Եւ թողցէ
 եզրայր զեզրայր իւր իբրև ի պատե-
 րազմի՝ առանց ուրուք զհետ մտանելոյ,
 եւ ոչ կարիցէք ընդդէմ գառնալ թշնամ-
 38 եաց ձերոց: Եւ կորնչիցիք ի մէջ ալ-
 ցաց, եւ կերիցէ զձեզ երկիրն թշնամ-
 39 եաց ձերոց: Եւ մնացեալքն ի ձէն՝ սա-
 տակեցին փան մեզաց իւրեանց յերկրի
 թշնամեաց իւրեանց, եւ փան մեզաց
 հարց իւրեանց՝ որ ընդ նոսա մաշիցին:
 40 ¹Եւ խոստովան լինիցին զմեզս իւր-
 եանց եւ զհարց իւրեանց, զի յանցեան
 եւ արհամարհեցին զիս, եւ զի գնացին
 41 առաջի իմ խոտորնակս, եւ ես գնացից
 ընդ նոսա ²բարկութեամբ խոտորնակս,
 եւ ³կորուսից գնոսա յերկրի՝ թշնամեաց
 իւրեանց, յայնժամ ամաչեսցէ սիրա նո-
 ցա անխիփատ, եւ յայնժամ հաճեսցին
 42 ընդ ⁴մեզս իւրեանց, եւ յիշեցից զօխտան
 Յակոբայ եւ զօխտան Իսահակայ, եւ
 զօխտան Աբրահամու յիշեցից, եւ զեր-
 կիրն յիշեցից:
 43 Եւ երկիրն լքցի ի նոցանէ. յայնժամ
 ընկալցի երկիրն զպարթիս իւր՝ յաւերել
 նորա փան նոցա, եւ նոքա ընկալցին
 զանօրէնութիւնս իւրեանց, փոխանակ
 զի զիրաւունս իմ արհամարհեցին, եւ
 ի հրամանաց իմոց տազտկացաւ անձն
 44 նոցա: Եւ ես՝ մինչդեռ ⁵էլիս յերկրի
 թշնամեաց իւրեանց, ոչ անտես ⁶արարի
 գնոսա, ու ոչ ⁷տազտկացայ նոքօք առ
 ի սատակելոյ գնոսա՝ ցրել զօխտ իմ որ
 ընդ նոսա. զի ես եմ Տէր Աստուած
 45 նոցա. եւ յիշեցից զառաջին ուխտան
 նոցա, յորժամ հանի գնոսա յերկրէն
 Եղիպտոսացոց ⁸ի տանէ ծառայութեան՝,
 առաջի ամենայն ազգաց՝ լինել նոցա
 Աստուած. զի ես եմ Տէր:
 46 Այս են իրաւունք եւ հրամանք եւ օ-
 րէնք, զոր ես Տէր ի մէջ իւր եւ ի մէջ
 որդւոցն Իսրայելի ի լերինն Սինայ ի
 ձեռն Մովսիսի:

ԳԼ . ԻԷ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ սասէ,
 2 Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի եւ սասա-

ցես ցնոսա, Որ ոք ուխտեսցէ ուխտս՝
 3 տայ զգինս անձին իւրոյ Տեսան, եղի-
 ցին զինք արուի, ի քսանամենից մին-
 չիւ զվախմանամեանս, եղիցին զինք նորա
 յիսուն ⁸երկգրամեան արծաթոյ ըստ
 4 սրբութեան սկեզն. Եւ իզկն լիցին զինք՝
 5 երեսուն ⁸երկգրամեանս Ապա թէ ի հինգ-
 ամենից մինչև ցըսանամեանս, լինի-
 ցին զինք արուին քսան ⁸երկգրամեանս,
 6 եւ իզկն սասան ⁸երկգրամեանս: Եւ յամ-
 սօրէէն մինչև ցինչեմեանն՝ եղիցի
 արուին հինգ ⁸երկգրամեան արծաթոյ,
 եւ իզկն երեք ⁸երկգրամեանք արծա-
 7 թոյ: Ապա թէ ի վախմանամենից եւ ի վեր-
 իցէ, եթէ արու իցէ, եղիցին զինք նորա
 հոգեառասան ⁸երկգրամեան արծաթոյ, եւ
 8 իցին՝ տասն ⁸երկգրամեանս: Ապա թէ
 ալքատ իցէ ի գնոցն, կացցէ առաջի
 քահանային, եւ հատցէ նմա քահանայն
 զին, եւ որչափ ինչ ի կարի իցէ ի ձեռին
 ուխտաւորին՝ արկցէ նմա զինս քահանայն:
 9 Եւ եթէ յանասնոց մատուցանելեաց
 Տեսան իցէ պատարազն, որչափ ինչ
 10 տացէ ի նոցանէ Տեսան՝ սուրբ լիցի. Եւ
 մի՛ փոխանակեսցէ զլաւն ընդ յոռոյն, եւ
 մի՛ զյոռոյն ընդ լաւին. ապա թէ
 փոխանակելով փոխանակեսցէ զայն ա-
 նոսուն ընդ սմասնոյ, եղիցի եւ այն եւ
 11 փոխանակն սուրբ: Ապա թէ յամենայն
 սմասնոց անարող իցէ յորոց ոչ մատ-
 չիցի պատարագ Տեսան, կացուցէ զա-
 12 նատունս առաջի քահանային. Եւ արկցէ
 նմա զինս քահանայն ի մէջ լաւին եւ
 յոռոյն. եւ որպէս զիարգ արկցէ նմա
 13 զինս քահանայն՝ այն կացցէ: Իսկ եթէ
 փրկելով փրկեսցէ զնա, եւ զհինգերորդ
 մասն գնոց նորա յաւելցէ ի նոյն:
 14 Եւ մարդ ոք որ սրբեսցէ զտուն իւր
 սրբութիւն Տեսան, արկցէ նմա զինս
 քահանայն ի մէջ լաւին եւ յոռոյն. եւ
 որպէս զիարգ արկցէ նմա զինս քահա-
 15 նայն, նոյն կացցէ: Ապա թէ որ սրբեացն
 զնա փրկեսցէ զտուն իւր, յաւելցէ եւ
 զհինգերորդ արծաթոյ գնոցն ի նայն, եւ
 նմին իսկ եղիցի:
 16 Եւ եթէ յանդոյ կայուածոց իւրոց
 սրբացէ ոք ինչ Տեսան, եղիցին զինք
 նորա ըստ սկրման իւրում. քսոի միոջ
 գեանոյ՝ եղիցի յիսուն ⁸երկգրամեանս ար-
 17 ծաթոյ: Եւ եթէ յամէ ⁹թողութեանն
 սրբեսցէ զանդն իւր, ըստ գնոցն որչափ

¹ Ա. յ. Է. Կ., եթէ ² ՅԵՔ. Դ. 1-1-Ե ³ ՅԵՔ. ամից
 գնոսա յերկրի ⁴ Կ. 7, պատու հաս ⁵ ՅԵՔ.
 իցեն ⁶ ՅԵՔ. արարից ⁷ ՅԵՔ. տազտկացայց

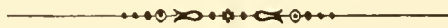
⁸ ՅԵՔ. սկզ ⁹ ՅԵՔ. յորեւրէնէ

48 Ինչ իցեն, կացցէ : Ապա թէ յետ ¹Թո-
 զութեանն սրբեսցէ զանդն իւր, համա-
 րեսցի նմա քահանայն զարծաթն յայլ
 եւս աման՝ մինչեւ ցտարին ²Թողութեան,
 եւ հասցէ փոքր ինչ ի գնոց անտի նորա :
 49 Ապա թէ փրկեսցէ զանդն որ սրբեացն
 գնա, յաւելցէ զհինգերորդ մասն արծա-
 թոյն ի զինս իւր, եւ նորա իսկ լիցի :
 20 Ապա թէ ոչ փրկեսցէ զանդն իւր, եւ
 վաճառեսցէ զանդն այլում մարդոյ, մի՛
 21 եւս փրկեսցէ : Այլ եզլիցի անդն, ելեալ
 ի ³Թողութեանն՝ սուրբ Տեառն, իրբեւ
 զերկիր մի դատուցեալ . քահանային եւ
 զլիցի ի կալուած :
 22 Ապա թէ յանդոյ զոր գնեալ իցէ եւ
 չիցէ յիւրոց կալուածոց սրբեսցէ Տեառն,
 23 Հաշուեսցի ընդ նմա քահանայն ի գնոցն
 մինչեւ ցտարին ²Թողութեան, եւ տա-
 ցէ զգինսն յաւուր յայնմիկ սրբութիւն
 24 Տեառն : Եւ յամին ¹Թողութեան զարձցի
 անդն անդրէն առ այլն յորմէ ստացեալ
 իցէ, որոյ իւր իսկ էր կալուած երկրին :
 25 Եւ ամենայն զինք եզլիցին ըստ սրբու-
 թեան ³կշտոցն . քսան ⁴դանդ լիցի ⁵երկ-
 զրամեանն :
 26 Եւ ամենայն անդրանիկ որ ծնանիցի
 ի խաչանց քոց՝ Տեառն լիցի, եւ մի՛ ոք
 սրբեսցէ զայն . եթէ արձառ իցէ, եւ
 27 եթէ ոչխար՝ Տեառն լիցի : Եւ եթէ ի

չորքոտանեաց անսրբոց փրկիցէ ըստ
 գնոց իւրոց, զհինգերորդ մասն ի նոյն
 յաւելցէ, եւ նորին լիցի . ապա թէ ոչ
 փրկեսցի, վաճառեսցի ըստ գնոց իւրոց :
 28 Ամենայն նուէր զոր նուիրեսցէ ոք
 Տեառն յամենայնէ որ ինչ իւր իցէ, ի
 մարդոյ մինչեւ յանասուն եւ յանդոյ ⁶մին-
 չեւ ցկալուածս իւր, մի՛ դարձցի անդ-
 րէն՝ եւ մի՛ փրկեսցի . ամենայն նուէր՝
 29 սուրբ սրբութեանց լիցի Տեառն : Ամե-
 նայն նուէր որ նուիրիցի ի մարդկանէ՝
 մի՛ փրկեսցի, այլ մահու մեռանիցի :
 30 Ամենայն տասանորդ յերկրէ, ի սեր-
 մանեաց երկրին եւ ի ստոգոց ծառոց,
 31 Տեառն է, ի սրբութիւն Տեառն : Եւ եթէ
 փրկելով ոք փրկեսցէ զտասանորդ իւր,
 զհինգերորդ մասն յաւելցէ ի նոյն, ⁷եւ
 32 նորին լիցի՝ : Եւ ամենայն տասանորդ
 արձառոյ եւ ոչխարի, ամենայն տասա-
 նորդ որ մտանիցէ ընդ թուով դաւա-
 33 դանի, սրբութիւն Տեառն լիցի : Մի՛ լիցի
 խտիր ընդ բարին եւ ընդ յոռին, եւ մի՛
 փոխանակեսցես զբարին ընդ յոռոցն .
 ապա թէ փոխանակելով փոխանակես-
 ցես, եւ նա եւ փոխանակն իւր եզլի-
 ցին սուրբ, եւ մի՛ փրկեսցի :
 34 Այս են պատուիրանք զոր պատուիր-
 եաց Տէր Մովսիսի առ որդիսն Իսրայելի
 ի լերինն Սինայի :

¹Եբբ. յորեկեհին ²Եբբ. յորեկեան ³Եբբ. սկեղն
⁴Ա. յեհեմ կերատ, կ-տ, ցորեան ⁵Եբբ. սկեղն

⁶Եբբ. կալուածոց իւրոց, մի վաճառեսցի
⁷Եբբ. դոկտո

ԳԼՈՒԽԲ ԹՈՒՈՅՆ

Հրաման առնու Մովսէս հանդերձ իշխանօրն առնու զհամար զորացն Խորայելի, ի քսանամենից եւ ի վեր՝ բաց յՂեւտացւոցն:

Վացուցանէ զՂեւտացիսն բարձորս խորանին և կահից նորուն, եւ զցեղան երիս երիս ի չորից կողմանց ի բացեայ նշանօր ազգացն:

Տայ զՂեւտացիսն պաշտօնեսայ Ահարոնի, եւ առնուլ ստէ յամօրէից եւ ի վեր զհամար երկց որդւոցն Ղեւեսայ, եւ բամանէ զործս իւրաբանչիւրցն ի խորանին:

Առնու զթիւ անդրանկացն Խորայելի, եւ փոխանակ ընդ նոցա իւր զՂեւտացիսն յամօրէից, անձն ընդ սինձին, եւ ընդ աւելարդաց անդրանկացն Խորայելի՝ զհիւզ գեղկրամեանն, եւ տայ ցԱհարոն:

Տայ զպատիւ քահանայութեանն տանն Ահարոնի, եւ ինկարկուս տապաւնակին եւ սեզանոցն զԱհարոն եւ զորդիս իւր, եւ զայլ որդիսն Կահաթու բարձորս՝ այտորդի, Իսկ բարձորս փեղկից խորանին՝ գունդն Քերանի, եւ սեանցն խոյակացն՝ գունդն Մերարեայ:

Վասն զբորոտն եւ զմանանն արտաքոյ պահել բանակին:

Զի զզրկանս, զգլուխն և զհնգեակն հատուցեն ի տեսարն կամ ի քահանայսն:

Վասն կնոջ զորմէ կասկածէ սյրն շնագեալ գոյ. թէ իցէ կամ չիցէ, տալ զերուսն նորովն ընով:

Զի մի արբցէ ուխտաւոր գինի կամ զմմանսն, եւ նուէրք ի կատարման ուխտին:

Որ հնու թիւն քահանային զոր տայր ժողովրդեանն:

Ի նաւակատիս խորանին ընծայք երկոտասան իշխանաց ցեղիցն, եւ խօսելն Աստուծոյի միջոյ բերորէիցն:

Վասն լուցման ճրագաց աշտանակին: Սրբէ զՂեւտացիսն սրկմամբ ի գործ սարկաւազութեան՝ ի քսանամենից միջեւ ցլիսնամեանսն:

Հրամայէ առնել զզատիկն ի չորեքտասան ամսեանն առաջնոյ, Իսկ որք չիցեն սուրբք՝ յերկրորդում ամսեանն ի չորեքտասանն:

Զի հրամանաւ Տեսուն չուեացն կամ բանակեցին ի վերանայ կամ ի ծածկել ամպոյն գիտանին:

Փողս կուածոյս արծաթիս փողէ՛ զի հաւաքեացին, եւ ազդեցութեան՝ զի ընթացին բանակքն չորեքին, ի պատերազմունս, եւ յամսմուտս ի վերայ զՏիցն՝ ի տիպ առա-

Գլ. Հմբ.

բերցն փողոց, եւ շնչտակայնոյն ի Տեսուն գալուստն:

Վերացաւ ամպն, և չուեցին ըստ հրամանի ազդեցող փողոյն ի Սինայէ ի Փառան:

Մեծարէ Մովսէս զՅորաք զաներ իւր երթալ ընդ ինքեանս, եւ իննել քահանայ կամ աւագ:

Թէ ի չուել նոցա, յառաջագոյն երիւք աւուրբք երթայր տապանակն, եւ ամպն ունէր հովանի:

Տրանցեաց ժողովուրդն, եւ պատեցաւ հրով ի կոչեցեալն Հրայրեսացս:

Յանկացան մայ, եւ ինդրեաց Մովսէս ինու զցանկութիւն նոցա, և տալ ինքեանօղնական, և ետգեւթանասուն ծերան, եւ զլորամարգն՝ ամօրեսայ. եւ հարուածեաց զնոսա, եւ ի թաղելոյն կոչեցաւ տեղին՝ Գերեզման ցանկացողաց. յահ եւ յերկեւղ մեղ ի դառխոց:

Բորանի Մարիամ վասն բարբառանացն զՄովսէսէ, զայժմուցս առ մեզ սասան Աստուծոյ նկարագրելով:

Թէ ի զանդ իտեցուցել բանից լրտեսացն՝ յեղիպոսս դատնալ կամէին, ընդ որ բարկացեալ Աստուծոյ վճռեաց նոցա թէ մտցեն ի հանդիստն, բայց որդիքն նոցա, եւ Քաղէք եւ Յեսու:

Ելին պատերազմել ընդ Ամոնեակայ, եւ պարտեցան վասն չլինելոյ ընդ նոսա Տեսուն զոր ցատուցին:

Օրինադրէ զիրաւունս որջակիցացն նաշնով եւ գինուով, ընդ գառին, ընդ խոյի եւ ընդ զուարակի: Զառ մեզ կենդանի բանաւոր զՏից նուէրս նշանակելով զմեզին՝ ուղիդ աղօթիւք ինկանուէր, ընդ սրբոյ Խաչեցարին հզօր եւ անմահ Գառինն Աստուծոյ:

Ի խմորեայ հացից՝ զառաջին նկանակն հաս Տեսուն տալ հրամայէ:

Եթէ ամենայն ժողովուրդն ակամայ յանցիցէ, զուարակ մի յողջակեզ, եւ նոխազ մի վասն մեղաց. իսկ ընդ միոյ անձին ակամայի՝ այտջ մի:

Կամակար մտօք մեղուցեալն՝ մահու մեռցի:

Վարկոծել տայ զկրկտաբաղն ի շարաթու՝ յահ և յերկեւղ ամենայն արհամարհողաց:

Մոպս ստղանին առնել ի տտուես հանդերձիցն, նշանակ յիշման զպատուիրանսն:

Խուժանն Կորխայ եւ Գաթանայ յարեան ի վերայ Մովսէսի եւ Ահարոնի, եւ կորեան չարագար:

Գլ. Հմբ.

Ժ. 1

Ժ. 11

Ժ. 29

Ժ. 33

ԺԱ. 1

ԺԱ. 4

ԺԲ. 1

ԺԳ. 2

ԺԳ. 39

ԺԴ. 1

ԺԵ. 16

ԺԶ. 22

ԺԷ. 30

ԺԸ. 32

ԺԹ. 37

ԺՁ. 1

	ԳԼ. Հմբ.		ԳԼ. Հմբ.
Հրամայէ զբուրուստն պղնձին զպրեցելոցն սունել ծածկոյթ սեղանոյն, յիշատակ յանցուցելոցն և ի ստկուսն ապագայիցն :		արկուք վայ կարգան Մովսէսու, Առ և զթագաւորութիւնն Ովգայ զԲասանաստանն :	ԻԱ. 21
Տրանջեաց ժողովուրդն զՄովսիսէ՝ իբրև թէ յանձնէ պատժեաց զժողովն Կորիայ, և անկան ընդ այնր չորքտասան հազարք, մինչեւ Ահարոն խնկարկեալ քաւեաց :	ԺԶ. 36	Եկն ժողովուրդն մօտ ի Յորդանան, և կոչեաց Բաղակ զԲաղասամ անիծանել զԿարայէ. որ և յորհնելն զԻսրայէլ մարգարեացաւ եւս զԲրիստոսէ թէ ծագեցէ Ասադն Յակուբայ : Եւ ապա ի ձեռն չար խրատու՝ գայթագղութիւն նիւթեաց Իսրայելի, ուր և անկան քսան և չորք հազարք :	ԻԲ. 1
Հրամայէ առնուլ դաւազանս բատ անուանց ցեղիցն, վասն ընտրութեան քահանայութեան. և ծաղկեցաւ քաւազանն Ահարոնի :	ԺԶ. 41	Անդ առաքինացեալ Փենեէս խոցեաց զՍամբրի, և տուաւ նմա ուխտ քահանայութեան. և սասց Տէր առնուլ վրէժս ի Մադիանացոց :	ԻԵ. 6
Տայ զՂեւտացիսն ի պաշտօն Ահարոնի պահել զխորանն. բայց մի՛ ի սեղանն մերձեալ :	ԺԷ. 1	Հրամայէ դարձեալ թուել զԿարայէլ, որոց սայոց էր զերկիրն ի ժառանգութիւն Բայց Ղեւտացւոցն :	ԻԶ. 1
Շնորհէ Ահարոնի և որդւոց նորա զհաս նուիրացն և զոհից, և զախապարտուղս արմուեացն համարձակ ուտել ուստերաց և դստերաց տանն Ահարոնի. և զանդրանիկս անասնոց և զփրկանս անդրանկաց ժողովրդեանն :	ԺԷ. 8	Գան դստերքն Սաղպաադու խնդրել ժառանգութիւն, և հրամայեաց զարժանն վասն ժառանգութեանց :	ԻԷ. 1
Ձառասանորդս մտից ժողովրդեանն տայ Ղեւտացւոցն. և սմին վասն ոչ տայ նոցա վիճակ կայուածոց երկրի. զի Տէր է բաժին նոցա :	ԺԷ. 21	Հրամայէ Մովսիսի երանել Նաբաւ լեառն և վախճանել. բայց նախ ձեռնադրել զՅիսուս առաջնորդ Իսրայելի :	ԻԸ. 12
Ի մտից անտի տասանորդացն՝ տացին Ղեւտացիքն տասանորդս տանն Ահարոնի :	ԺԷ. 25	Պատուէր տայ զհանապազորդ նուիրացն, զառաւօտոց և զերկիրեայ գառանց, և զշարաթուց և զյանամտից. եւս և զգլխաւոր տօնից, զՉասակի, զՊենտակոստէի, զԲաւուլութեան, զՏաղաւարահարաց :	ԻԹ. 1
Ձմեխիբ սյրեցելոյ կարմիր երնջուս ունել ի պահեստ տա ի սրակուսն սըրբութեան. նկարելով զարասար չարարարանս Գրիստոսի :	ԺԹ. 1	Հրամայէ զի զոր ուխտ որ հաստուցէ. բայց թէ այն կամ հայրն չտացեն թող՝ մի՛ հատուցէ :	Լ. 1
Մերձեցելոցն ի զի կամ յոսկր մեռելոյ՝ սրբել սրկմամբ միխրոյն յերրորդ և յեւթներորդ աւուր հրամայէ :	ԺԹ. 11	Առին վրէժ ի Մադիանայ, սպանին զՏիմոթ թագաւորսն, և զԲաղասամս և Ետուսն յաւարէն հաս Տեառն և Ղեւտացւոցն :	ԼԱ. 1
Մեռաւ Մարիամ ի Կարէս. և ի տըրանջել ժողովրդեանն ընդ հրոյ՝ հրամանս առեալ Մովսէս չարախանէ զվէսն երկիցս, և ապա ել ջուրն : Վասն որոյ մեղադրին Մովսէս և Ահարոն. և կոչեցաւ տեղին՝ Ջուր բամբասանաց :	Ի. 1	Խնդրեցին ի Մովսիս Գադ և Ռուբէն ի կալուած զերկիրն Ահարոնի եւ Ովգայ, եւ ետ. պատուիրելով երթալ նոցա ընդ ինն ցեղիցն յառաջապահ նկազակակց՝ մինչեւ նուաճեցեն զերկիրն ընդ ձեռամբ :	ԼԲ. 1
Խնդրեաց Մովսէս ճանապարհ ընդ Եգիպտոս, և նա ոչ ետ, այլ ել պատերազմել. յորմէ խոյս տուեալ Իսրայելի եկն ի Հովր լեառն :	Ի. 14	Բանակեալք Իսրայելի յԵգիպտոսէ մինչեւ ցեղրն Յորդանանու յանդիման Երեքոյի :	ԼԳ. 1
Անդ մեռաւ Ահարոն, և մինչդեռ ի սուգ էր ժողովուրդն՝ եկն պատերազմել Բանանացիսն, և նզովեաց զնա Իսրայէլ :	Ի. 23	Հրամայէ զի ի մտանելն յերկիր անդր կործանեցեն զկուսն և զբաղինս : Ըրացրէ զեղբոր աշխարհին զոր ժառանգելոց էին՝ ըստ լայնութեան և երկայնութեան :	ԼԳ. 50
Տրանջեցին վասն մանանային, և յօժիցն բազումք սասակեցան, մինչեւ կանգնեաց զօձն պղնձի ի տիպ Գրիստոսի :	ԻԱ. 4	Անուանք իշխանացն, որ ժառանգեցուցանելոց են նոցա զերկիրն :	ԼԳ. 16
Ձբարում օթեւանոր անցեալ եկին ի Ջրհորն մեծ ի ձորն Առնոփայ. ուր և նուաղեցին Աստուծոյ ի վերայ Ջրհորոյն մեծի :	ԻԱ. 10	Հրամայէ զի տացեն Ղեւտացւոցն ի կալուած զբարաքսն ապաստանի, յորս անկեալ ապրեսցին ակամայ սպանողն :	ԼԵ. 1
Խնդրեաց Իսրայէլ ճանապարհ ընդ սահմանս Ահարոնի, և նա ոչ ետ. և հար զնա Իսրայէլ, և առ զամենայն սահմանս նորա. ուր և առակ-		Թէ զինչ խնդրեցին իշխանք ցեղին Մասաէի ի պատճառս դստերոցն Սաղպաադու. և թէ զինչ օրինադրեցաւ վասն ժառանգութեան :	ԼԶ. 1

ԹԻԻՔ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 **Ե**ր խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի
յանապատին Սինայի , ի խորանին
1 Վկայութեան , ի միում՝ ամսեանն երկ-
րորդի , յամին երկրորդի ելանելոյ նոցա
2 յերկրէն եզիպտացոց , ասէ , Ասէք զՆա-
մար ամենայն ժողովրդեան սրբոցն Իս-
րայելի , ըստ սպգս , ըստ տանց նահա-
պետաց , ըստ թուոց յանուանէ , ըստ
3 զլիտոց նոցա՝ ամենայն արու , ի քսանա-
մենից եւ ի վեր , ամենայն որ ելանիցէ
ի զօրսդ Իսրայելի , հանդէս առնել նոցա
հանդերձ զօրութեամբ իւրեանց զու եւ
4 Ահարոն . ¹առնիցէք նոցա հանդէս :՝ Եւ
ընդ ձեզ լինիցին իւրաքանչիւր ըստ
ցեղի , իւրաքանչիւր ի իշխան , ըստ տանց
նահապետաց լինիցին .
5 Եւ այս են անուանք արանցն որ յան-
դիման լինիցին ընդ ձեզ . Ռուբենի՝ Ե-
6 դիսուր որդի Սաղիուրայ , Շամուոնի՝ Սա-
7 զամիէլ որդի Սուրիսաղայի , Յուզայի՝
8 Նասսոն որդի Ամինադարայ , Իսաքա-
9 յայ՝ Նաթանայէլ որդի Սուլպարայ , Չա-
10 բուղոնի՝ Եղիար որդի Քեղովկայ , Արդ-
ւոցն Յովսեփայ , Եփրեմի՝ Եփրատմա
որդի Եմփուզայ , Մանասէի՝ Գամաղիէլ
11 որդի Փազասուրայ , Բենիամինի՝ Աբի-
12 զան որդի Գեգէոնի , Դանայ՝ Արիեկեր
13 որդի Ամիսաղայի , Սսերայի՝ Փազիէլ որդի
14 Եբրամայ , Գադայ՝ Եփրատմա որդի
15 Գազուէլի , Նփիթաղիմայ՝ Աբիրէ որդի
16 Ենանայ : Առքա են անուանիք ժողովր-
դեանն , ի իշխանք ցեղիցն ըստ նահապե-
տաց՝ հազարապետք Իսրայելի :
17 Եւ առին Մովսէս եւ Ահարոն զարսն
զայնոսիկ որք յանուանէն կոչեցան .
18 Եւ զամենայն ժողովուրդն ժողովեցին
ի միում՝ ամսեանն երկրորդի , ² յամին
երկրորդի ,՝ եւ մտին ի հանդէս ըստ ազ-
գաց իւրեանց , ըստ նահապետաց իւր-
եանց , ըստ թուոց անուանց նոցա , ի
քսանամենից եւ ի վեր , ³ ամենայն արու .

19 ըստ զլիտոց իւրեանց : Որպէս հրամայ-
եաց Տէր Մովսիսի , եւ մտին ի հանդէս
յանապատին Սինայի :
20 Եւ եզեն սրգիք Ռուբենի՝ անդրան-
կանն Իսրայելի , ըստ սպգս իւրեանց ,
ըստ գունդս իւրեանց , ըստ տանց նա-
հապետաց իւրեանց , ըստ թուոց անուանց
իւրեանց , ըստ զլիտոց իւրեանց , ամե-
նայն արու ի քսանամենից եւ ի վեր ,
ամենայն որ ելանէր ի զօրսն ² Իսրայելի՝
21 Հանդէս նոցա յազգէն Ռուբենի , քա-
ռասուռն եւ վեց հազար եւ հինգ հարեւր :
22 Եւ որդոցն Շամուոնի , ըստ ազգս իւր-
եանց , ըստ գունդս իւրեանց , ըստ տանց
նահապետաց իւրեանց , ըստ թուոց ան-
ուանց իւրեանց , ըստ զլիտոց իւրեանց ,
ամենայն արու ի քսանամենից եւ ի վեր ,
23 ամենայն որ ելանէր ի զօրսն՝ Հանդէս
նոցա ի ցեղէն Շամուոնի , յիսուռն եւ ինն
հազար եւ երեք հարեւր :
24 Եւ որդոցն Գադայ՝ ըստ սպգս իւր-
եանց , ըստ գունդս իւրեանց , ըստ տանց
նահապետաց իւրեանց , ըստ թուոց ան-
ուանց ³ նոցա , ըստ զլիտոց իւրեանց ,
ամենայն արու՝ ի քսանամենից եւ ի վեր ,
25 ամենայն որ ելանէր ի զօրու՝ Հանդէս
նոցա ի ցեղէն Գադայ , քառասուռն եւ
հինգ հազար եւ վեց հարեւր եւ յիսուռն :
26 Եւ որդոցն Յուզայ՝ ըստ ազգս իւր-
եանց , ըստ գունդս իւրեանց , ըստ տանց
նահապետաց իւրեանց , ըստ թուոց ան-
ուանց ³ նոցա , ըստ զլիտոց իւրեանց ,
ամենայն արու՝ ի քսանամենից եւ ի
27 վեր , ամենայն որ ելանէր ի զօրսն՝ Հան-
դէս նոցա ի ցեղէն Յուզայ՝ եւ թմանասուռն
եւ չորք հազարք եւ վեց հարեւր :
28 Եւ որդոցն Իսաքարայ՝ ըստ սպգս
իւրեանց , ըստ գունդս իւրեանց , ըստ
տանց նահապետաց իւրեանց , ըստ թուոց
անուանց ³ իւրեանց , ըստ զլիտոց իւր-
եանց , ամենայն արու՝ ի քսանամենից
եւ ի վեր , ամենայն որ ելանէր ի զօ-
29 բու՝ Հանդէս նոցա ի ցեղէն Իսաքարայ ,
յիսուռն եւ չորք հազարք եւ չորեքհարեւր :

¹Եբր. ժողովոց. այսպէս յաճուի. ²ՅԵբր. գալուստ

30 Եւ որդւոցն Ջարուղոնի՝ ըստ գունդս իւրեանց , ըստ աղզս իւրեանց , ըստ տանց նահապետաց իւրեանց , ըստ թուոյ անուանց ՚իւրեանց , ըստ զլիտց իւրեանց , ամենայն արու՝ ի քսանամենից եւ ի վեր ,

31 ամենայն որ ելանէր ի գորու՝ Հանդէս նոցա ի ցեղէն Ջարուղոնի , յիսուն եւ եւթն հազար եւ չորեքհարեւր :

32 Եւ որդւոցն Յոսեփայ , որդւոց Նփրեմի՝ ըստ աղզս իւրեանց , ըստ գունդս իւրեանց , ըստ տանց նահապետաց իւրեանց , ըստ թուոյ անուանց , նոցա , ըստ զլիտց իւրեանց , ամենայն արու՝ ի քսանամենից եւ ի վեր , ամենայն որ ելանէր ի գորու՝

33 ի զորու՝ Հանդէս նոցա ի ցեղէն Նփրեմի , քառասուն հազար եւ հինգ հարեւր :

34 Եւ որդւոցն Մանասէի՝ ըստ աղզս իւրեանց , ըստ գունդս իւրեանց , ըստ տանց նահապետաց իւրեանց , ըստ թուոյ անուանց ՚իւրեանց , ըստ զլիտց իւրեանց , ամենայն արու՝ ի քսանամենից եւ ի վեր , ամենայն որ ելանէր ի գորու՝

35 Հանդէս նոցա ի ցեղէն Մանասէի , երեսուն եւ երկու հազար եւ երկիրիւր :

36 Եւ որդւոցն Բենիամինի՝ ըստ աղզս իւրեանց , ըստ գունդս իւրեանց , ըստ տանց նահապետաց իւրեանց , ըստ թուոյ անուանց նոցա , ըստ զլիտց իւրեանց , ամենայն արու՝ ի քսանամենից եւ ի վեր , ամենայն որ ելանէր ի գորու՝

37 Հանդէս նոցա ի ցեղէն Բենիամինի , երեսուն եւ հինգ հազար եւ չորեքհարեւր :

38 Եւ որդւոցն Դանայ՝ ըստ աղզս իւրեանց , ըստ գունդս իւրեանց , ըստ տանց նահապետաց իւրեանց , ըստ թուոյ անուանց նոցա , ըստ զլիտց իւրեանց , ամենայն արու՝ ի քսանամենից եւ ի վեր , ամենայն որ ելանէր ի գորու՝

39 Հանդէս նոցա ի ցեղէն Դանայ , վաթսուն եւ երկու հազարք եւ եւթն հարեւր :

40 Եւ որդւոցն Ասերայ՝ ըստ աղզս իւրեանց , ըստ գունդս իւրեանց , ըստ տանց նահապետաց իւրեանց , ըստ թուոյ անուանց նոցա , ըստ զլիտց իւրեանց , ամենայն արու՝ ի քսանամենից եւ ի վեր ,

41 ամենայն որ ելանէր ի գորու՝ Հանդէս նոցա ի ցեղէն Ասերայ , քառասուն եւ մի հազար եւ հինգ հարեւր :

42 Եւ որդւոցն Նեփթաղիմայ՝ ըստ աղզս իւրեանց , ըստ գունդս իւրեանց , ըստ տանց նահապետաց իւրեանց , ըստ թուոյ

անուանց նոցա , ըստ զլիտց իւրեանց , ամենայն արու՝ ի քսանամենից եւ ի վեր ,

43 ամենայն որ ելանէր ի գորու՝ Հանդէս նոցա ի ցեղէն Նեփթաղեմի , յիսուն եւ երեք հազարք եւ չորեքհարեւր :

44 Այս է հանդէս զոր արարին Մովսէս եւ Ահարոն եւ իշխանքն Իսրայելի , երկու տասն ՚իշխանք . այր մի ըստ ՚միում աղդի , ըստ ցեղից՝ ամաց նահապետաց

45 իւրեանց էին : Եւ եղև ամենայն հանդէս որդւոց Իսրայելի ՚հանդերձ գորու՝ իւրեանց ի քսանամենից եւ ի վեր ամենայն որ ելանէր ՚տալ պատերազմ՝ ի

46 միջոյ Իսրայելի . Եւ եղև ամենայն անցեալ յին ի հանդիսի վեց հարեւր հազար , եւ երեք հազար եւ հինգ հարեւր եւ յիսուն :

47 Բայց Ղեւտացիքն ի ցեղէ աղզին իւրեանց ոչ անցին ի հանդիսի ՚ընդ որդիսն

48 Իսրայելի՝ : Յօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի

49 եւ ասէ , Տեսջիր , զագգն Ղեւտայ մի՛ խառնեցես ընդ նոսա ի հանդէս , եւ զհամար նոցա մի՛ առնուցուս ի մէջ որդւոցն

50 Իսրայելի . Եւ կացուցես զՂեւտացիսն ի վերայ խորանին վկայութեան , եւ ի վերայ ամենայն կահի նորա , եւ ի վերայ ամենայնի որ ինչ է ի նմա . նոքա բարձցին զխորանն եւ զամենայն զկահ նորա , եւ նոքա պաշտեցին ի նմա , եւ

51 չուրջ զխորանուն բանակեցցին : Եւ ի չուել խորանին՝ իշուցին զնա Ղեւտացիքն , եւ ի բանակիս խորանին՝ կանգնեցցին զնա Ղեւտացիքն . եւ այլազգի որ մերձեցի ի նա՝ մեռցի :

52 Եւ բանակեցցին որդիքն Իսրայելի այր ըստ իւրաքանչիւր կարգի , եւ այր ըստ իւրաքանչիւր նահապետութեան հանդերձ գորու իւրեանց : Բայց Ղեւտացիքն բանակեցցին չուրջ զխորանուն վկայութեան նոցա յանդիման Տեառն՝ , եւ ոչ լինիցին մեղք ի մէջ որդւոցն Իսրայելի . եւ պահեցցին Ղեւտացիքն զպահպանութեան խորանին վկայութեան : Եւ արարին որդիքն Իսրայելի ըստ ամենայնի , որպէս պատուիրեաց Տէր Մովսիսի՝ Եւ Ահարոնի՝ . նոյնպէս եւ արարին :

ԳԼ . Բ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ Ահարոնի եւ ասէ , Այր իւրաքանչիւր

18Եբբ. գլ-ու-ի

² Եբբ. այր ³ Եբբ. ըստ տանց նահապետաց
⁴ Եբբ. ի զըրու ⁵ Եբբ. ի միջի նոցա

¹զհետ նշանի գնդի իւրոյ գնացեն , ըստ տանց նահապետաց իւրեանց , ըստ բանակաց իւրեանց բանակեացն որդիքն իւրայելի¹ :

3 Եւ որ յառաջագոյնն բանակիցին յարեւելից կողմանէ՝ ցեղ բանակին Յուզայ իցէ հանդերձ զօրուն իւրեանց . եւ իշխան որդւոցն Յուզայ՝ Նաասն որդի

⁴Ամինադարայ : Եւ զօրք նորա անցեալք ի հանդիսի՝ եւթսնասուն եւ չորք հազարք եւ վեց հարեւր : Եւ որք բանակիցին զհետ նոցա՝ ցեղն Իսաքարայ իցէ . եւ իշխան որդւոցն Իսաքարայ՝ Նաթանայէլ որդի Սուլլարայ : Եւ զօրք նորա անցեալք ի հանդիսի՝ յիսուն եւ չորք հազարք եւ չորեքհարեւր : Եւ բանակեացին առ նոքօք ցեղն Զարուզոնի . եւ իշխան որդւոցն Զարուզոնի՝ Եղիար որդի Քեզոմելն Եւ զօրք նորա անցեալք ի հանդիսի՝ յիսուն եւ եւթն հազար եւ չորեքհարեւր :

⁹Ամենեքին անցեալք ի հանդիսի բանակին Յուզայ , հարեւր ութսուն եւ վեց հազար եւ չորեքհարեւր , հանդերձ զօրուն իւրեանց յառաջագոյն չուեցին :

40 Գունդ բանակին Ռուբինի ընդ հարաւակողմն , եւ զօրն նոցա . եւ իշխան որդւոցն Ռուբինի՝ Եղիսուր որդի Սազիուրայ : Եւ զօրն նորա անցեալք ի հանդիսի՝ քսուսուն եւ վեց հազար եւ հինգ հարեւր : Եւ բանակեացին առ նովաւ ցեղն Շամաոնի . եւ իշխան որդւոցն Շամաոնի Սաղամիէլ որդի Սուրիսապայի :

13 Եւ զօրն նորա անցեալք ի հանդիսի՝ յիսուն եւ ինն հազար եւ երեք հարեւր :

44 Եւ բանակեալք սու նովաւ ցեղն Գադայ . եւ իշխան որդւոցն Գադայ՝ Եղիսուփան

15 որդի Իսգուելի : Եւ զօր նորա անցեալք ի հանդիսի՝ քսուսուն եւ հինգ հազար

46 եւ վեց հարեւր եւ յիսուն : Ամենեքին անցեալք ի հանդիսի ցեղին Ռուբինի , հարեւր յիսուն եւ մի հազար եւ չորեքհարեւր եւ յիսուն , հանդերձ զօրուն իւրեանց երկրորդ չուեցին :

17 Եւ խազապէ խորանն Չվլայութեան եւ բանակ Ղեւտաղոցն ի մէջ բանակացն . որպէս բանակեացին՝ նոյնպէս չուեցին , իւրաքանչիւր ³զհետ միմեանց ըստ պետութեանն² :

18 Եւ զունդ բանակին Եփրեմի ընդ ⁴ծովակողմն հանդերձ զօրուն իւրեանց . եւ իշխան որդւոցն Եփրեմի՝ Եղիսամա որդի

19 Եմիուզայ : Եւ զօրն նորա անցեալք ի հանդիսի՝ քսուսուն հազար եւ հինգ

20 հարեւր : Եւ որ բանակիցին զհետ նոցա՝ ցեղն Մանասէի իցէ . եւ իշխան որդւոցն Մանասէի՝ Գամաղիէլ որդի Փադասու

21 րայ : Եւ զօրն նորա անցեալք ի հանդիսի՝ երեսուն եւ երկու հազարք եւ երկեւ

22 ըրւր : Եւ որ բանակիցին զհետ նոցա՝ գունդն Բենիամինի իցէ . եւ իշխան որդւոցն Բենիամինի՝ Արիգան որդի Գեղէո

23 նի : Եւ զօր նորա անցեալք ի հանդիսի՝ երեսուն եւ հինգ հազար եւ չորեքհա

24 ղուր : Ամենեքին անցեալք ի հանդիսի բանակին Եփրեմի , հարեւր եւ ութ հազար եւ ⁵երկիրւր , հանդերձ զօրուն իւրեանց՝ երրորդ չուեցին :

25 Եւ զունդ բանակին Դանայ ընդ հիւսիսի հանդերձ զօրուն իւրեանց . եւ իշխան որդւոցն Դանայ՝ Աքիեզեր որդի

26 Ամիսադայի : Եւ զօր նորա անցեալք ի հանդիսի՝ վաթսուն եւ երկու հազարք

27 եւ եւթն հարեւր : Եւ որ բանակեացին զհետ նորա՝ ազգն Ասերայ իցէ . եւ իշխան որդւոցն Ասերայ՝ Փաղիէլ որդի

28 Եքրանայ : Եւ զօր նորա անցեալք ի հանդիսի՝ քսուսուն եւ մի հազար եւ հինգ

29 հարեւր : Եւ որ բանակեացին զհետ նորա՝ ցեղն Նեփթաղեմի իցէ . եւ իշխան որդւոցն Նեփթաղեմի՝ Աքիրէ որդի Ենա

30 նայ : Եւ զօրն նորա անցեալք ի հանդիսի՝ յիսուն եւ երեք հազարք եւ չորեք

31 հարեւր : Ամենեքին անցեալք ի հանդիսի բանակին Դանայ , հարեւր եւ յիսուն եւ եւթն հազար եւ վեց հարեւր . հանդերձ զօրուն իւրեանց յետոյ չուեցին ըստ գունդս իւրեանց :

32 Այս է հանդէս որդւոցն Իսրայելի ըստ տանց նահապետաց իւրեանց . ամենայն հանդէս բանակացն հանդերձ զօրօք իւրեանց՝ վեց հարեւր հազար եւ երեք հա

33 զարք եւ հինգ հարեւր եւ յիսուն : Բայց Ղեւտաղիքն որպէս անցին ընդ նոսա՝ ի հանդիսի , որպէս սրատուրեաց Տէր

34 Մովսիսի . Եւ արարին որդիքն Իսրայելի զամենայն՝ որպէս նրամայեաց Տէր Մովսիսի . այնպէս բանակէին ըստ ⁷գունդոց

¹Եբբ. առ դրոշի իւրում ի նշանս տան հարց իւրոց , բանակեացն որդիքն Իսրայելի , դէմ՝ յանգիման շուրջ գերսանուն ժողովոյ բանակեացն : ²Եբբ. ժողովոյ ³Եբբ. ի կայի իւրում ըստ դրօշու իւրեանց

⁴կամ , արեւմուտս ⁵Եբբ. հարեւր ⁶Եբբ. ի մէջ որդւոցն Իսրայելի ⁷Եբբ. դրօշուց

իւրեանց , եւ այնպէս չուէին իւրաքանչիւր զհետ ցեղից իւրեանց ըստ տանց նահապետաց իւրեանց :

ԳԼ . Գ

1 Եւ այս ասղիք են Ահարոնի եւ Մովսիսի , յաւուր յորում խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի ի լերինն Սինայի : Եւ այս են անուանք որդւոցն Ահարոնի . անդրանիկ՝ ¹Նաբադ եւ Աբիուզ եւ Եղիազար եւ ²Իթամար : Եւ այս են անուանք որդւոցն Ահարոնի՝ քահանայիցն օծելոց , զորոց կատարելիցն զձեռս իւրեանց քահանայանալ : Եւ վախճանեցան Նաբադ եւ Աբիուզ առաջի Տեառն՝ մինչ մտառեցանէին զհօրն օտար առաջի Տեառն յանապատին Սինայի , եւ որդիք ոչ էին նոցա . եւ քահանայացան Եղիազար եւ Իթամար ընդ Ահարոնի ընդ հօրն իւրեանց :

5 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ⁶ասէ , Ա՛ն զազգն Ղեւեայ , եւ կայուցիս գնոսա առաջի Ահարոնի քահանայի , եւ պաշտեցիցն զնա : Եւ պահեցին զպահարնութիւնս նորա եւ զպահարնութիւնս որդւոցն Իսրայելի առաջի խորանին ²վկայութեան՝ զործել զգործ ³խորանին : Եւ պահեցին զամենայն սպասխորանին ²վկայութեան եւ զպահարնութիւնս որդւոցն Իսրայելի եւ զամենայն զործ խորանին : Եւ տացիս զՂեւեային Ահարոնի՝ ³եզբօր քում՝ եւ որդւոց նորա ³քահանայից . հատուցումն տուեալ ⁴իցին նոքա յորդւոցն Իսրայելի : Եւ զԱհարոն եւ զորդիս նորա կացուցիս ³ի վերայ խորանին վկայութեան , եւ պահեցին զքահանայութիւնն իւրեանց ³եւ զամենայն ինչ զսեղանոցն , եւ որ ինչ ի ներքոյ քան զվարագոյրն իցէ՝ . եւ ալլազգի որ մերձենայցէ՝ մնայի :

11 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ¹²ասէ , Եւ ես ահա առի զՂեւեայիսն ի միջոյ որդւոցն Իսրայելի փոխանակ ամենայն անգամնկան որ բնայ զարգանդ ի միջոյ որդւոցն Իսրայելի . ³փրկանք նոցա ¹³լիցին ,՝ եւ եղիցին ինձ Ղեւեայիքն : Զի իմ է ամենայն անդրանիկ . յաւուր յորում հարի զամենայն անդրանիկ յերկրին Եզրիպտացոց , սրբեցի ինձ զամենայն անդրանիկս Իսրայելի ի մարդոց մինչեւ

յանասուն . իմ լիցին . ³զի ես եմ Տէր : ¹⁴ Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի յահարոնիսն Սինայի եւ ասէ , Հանդէս արա որդւոցն Ղեւեայ ըստ տանց նահապետաց իւրեանց , ³ըստ գունդս իւրեանց ,՝ ըստ ազգս իւրեանց , ամենայն արու՛ յամօրէից եւ ի վեր անիցէք ¹⁶հանդէս : Եւ հարարին նոցա հանդէս Մովսէս ³եւ Ահարոն՝ ըստ ըստրառոյ Տեառն՝ ¹⁷որպէս եւ ⁵հրամայեաց նոցա Տէր՝ : Եւ սոքա են որդիք Ղեւեայ ըստ անուանց իւրեանց . Գերսոն , Կահաթ եւ Մերարի : ¹⁸ Եւ այս են անուանք որդւոցն Գերսոնի ըստ գունդս իւրեանց . Դորեհի եւ Սեմէի : Եւ որդիք Կահաթու ըստ գունդս իւրեանց , Ամրամ եւ Իսահառ եւ Քերոն եւ Ոզիէլ : Եւ որդիք Մերարեայ ըստ գունդս իւրեանց , Մոզի եւ Մուսի . սոքա են գունդք Ղեւեայցոց ըստ տանց նահապետաց իւրեանց :

21 Գերսոնի՛ գունդն Դորեհայ եւ գունդն ²²Սեմեայ . սոքա են գունդք Գերսոնի : Եւ հանդէս նոցա ըստ թուոյ ամենայն արուի , յամօրէից եւ ի վեր , հանդէս նոցա՝ ²³եւ թիւ հազար եւ հինգ հարեւր : Եւ այս գունդք Գերսոնի՛ յետոյ խորանին ընդ ²⁴ծովակողմնս բանակեացին : Եւ իշխան տան նահապետաց զնոցին Գերսոնի՛ Եղի-²⁵սսիսն որդի Գերսոնի : Եւ պահպանութիւն որդւոցն Գերսոնի ի խորանին վկայութեան՝ խորանն եւ ⁶արտախուրակք եւ նուարտանք խորանին վկայութեան , Եւ առաջաստք սրահին , եւ վարագոյր զրօն խորանին , եւ այլ եւս աւելորդ՝՝ ամենայն զործոյն նորա :

27 Եւ Կահաթու՛ գունդ մի Ամրամայ , եւ գունդ մի Իսահառայ , եւ գունդ մի Քերոնի , եւ գունդ մի Ոզիէլի . սոքա ²⁸են գունդք Կահաթու . Ըստ թուոյ ամենայն արուի յամօրէից եւ ի վեր , ութ հազար եւ վեց հարեւր , որ պահիցին ²⁹զպահարնութիւն սրբութեանցն : Եւ գունդք որդւոցն Կահաթու բանակեացին ³⁰ի կողմանէ խորանին ընդ հարաւ : Եւ իշխան տան նահապետաց զնոցին Կահա-³¹թու՛ Եզրիստիսն որդի Ոզիէլի : Եւ պահպանութիւն նոցա՛ տասպանակն եւ սե-

¹ Եբբ. Նաբադ , այսպէս եւ այլ-որ զովոյ ³ Եբբ. պ-ի-տե ² Եբբ. ժո- յովոյ ⁴ Եբբ. արար ⁵ հրամայեցաւ ⁶ Եբբ. վրանն , նուարտան նորա եւ վարագոյր զրօն խորանին ժողովոյ , (26) Եւ առաջաստք գաւթին , եւ վարագոյր զրան գաւթին որ զխորանուսն եւ զսեղանոցն շուրջանակի , եւ ապաւանդակք նորա վասն

զանն եւ աշտանակն եւ զոճանոցքն եւ կահ սրբութեանն որովք պաշտէինն, եւ ¹սրկապանն, եւ ամենայն գործի նոցա :

32 Եւ իշխանն ի վերայ իշխանայն Ղեւտացւոցն՝ Եզրիպար որպի Ահարոնի քահանայի կացչէ, պահի զպահպանութիւնս սրբութեանցն :

33 Եւ Մերարեայ՝ զուսնն Մոսլեայ եւ զուսնն Մուսուայ, սորա են զուսնք Մե-
 34 րարեայ : Եւ հանդէս նոցա ըստ թուոյ ամենայն սրուի յամօրէից եւ ի վեր՝
 35 վեց հազար եւ երկերիւր : Եւ իշխանն տան նահապետաց զնպին Մերարեայ՝ Մուրիէլ որպի Աբիբեայ, ի կողմանէ խորանին բանակեացին ընդ հիւսիսի, ²եւ
 36 հանդէս նոցա : Եւ պահպանութիւնս՝ որդւոցն Մերարեայ ³խոյակք խորանին եւ նիգք նորա եւ սիւնակք նորա, խորիսք նորա եւ ամենայն կահ նոցուն :
 37 Եւ գործի նոցին, Եւ սիւնք ⁴սրահին չարջանակի եւ խարիսիք նոցա եւ ցիւք նոցա եւ ապաւանդակք նոցուն :

38 Եւ որ բանակիցին յանդիման խորանին վկայութեան յարեւելից կողմանէ՝ Մովսէս եւ Ահարոն իցեն, եւ որդիք նորա պահեցնին զպահպանութիւնս սրբութեանցն ի պահպանութիւնս որդւոցն Իսրայելի, եւ սլազզի որ մեքձենայցէ՝
 39 մուցի : Ամենայն հանդէս Ղեւտացւոցն որոց արարին հանդէս Մովսէս եւ Ահարոն ընդ Տիւնն, ըստ զուսնոս իւրեանց, ամենայն արու յամօրէից եւ ի վեր՝ քսան եւ երկու հազարք :

40 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ, Հանդէս արա ամենայն անդրանկան արուի յորդւոցն Իսրայելի յամօրէից եւ ի վեր, եւ կալ զթիւ նոցա
 41 յանուանէ : Եւ ապա զՂեւտացիսն ինձ, զի ես եմ Տէր, փոխանակ ամենայն անդրանկաց որդւոցն Իսրայելի : Եւ զահասունն Ղեւտացւոց՝ փոխանակ անասնոց
 42 անդրանկաց որդւոցն Իսրայելի : Եւ արար Մովսէս հանդէս, որպէս պատուիրեաց Տէր նմա, ամենայն անգրանկաց որդւոցն
 43 Իսրայելի : Եւ եղին ամենայն արուք անգրանիկք ⁵որդւոցն Իսրայելի՝, ըստ թուոյ յանուանէ յամօրէից եւ ի վեր, ի հանդիսէ անտի նոցա՝ քսան եւ երկու հազարք եւ երկերիւր եւ եւթանասուն եւ երեք :

44 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
 45 ասէ, Առ զՂեւտացիսն փոխանակ ամենայն անգրանկաց որդւոցն Իսրայելի, եւ զանասունն Ղեւտացւոց՝ փոխանակ անասնոց նոցա, եւ եղիցին ինձ Ղեւտացիքն :
 46 ⁶Պի ես եմ Տէր : Եւ զվրկանս զերկիւրիւրոց եւ զեւթանասնից եւ զերկնասերորոց քան զՂեւտացիսն՝ յանգրանկաց որդւոցն Իսրայելի՝ Աոցես հինգ սիկզ ըստ պլուի, ըստ սրբութեանն ⁷երկրորդանինն աոցես : քսան ⁸զանգ առ սիկզ :
 48 Եւ աոցես զարծաթն Ահարոնի եւ որդւոց նորա վրկանս ընդ աւելորդացն
 49 ի նոցանէ : Եւ առ Մովսէս զարծաթն՝ զվրկանս աւելորդաց ի վրկանս Ղեւտացւոցն՝ Յանգրանկաց որդւոցն Իսրայելի : Եւ առ զարծաթն հազար եւ երեք հարեւր եւ վաթսուն եւ հինգ սիկզ ըստ
 51 սրբութեանն սկեզն : Եւ ես Մովսէս ⁹զվրկանս աւելորդացն Ահարոնի եւ որդւոցն՝ նորա ըստ բանի Տեսան, որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի :

ԳԼ Դ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ
 2 Ահարոնի եւ ասէ, Կալ զթիւ զլսոց որդւոցն Կահաթու ի միջոց որդւոցն Ղեւտայ՝ ըստ զուսնոս իւրեանց, ըստ տանց
 3 նահապետաց իւրեանց, ¹քսան եւ ի հինգամենից՝ եւ ի վեր մինչեւ ցլխանսմանս, ամենայն որ մտանիցէ ի սարս գործել զամենայն գործ որդւոցն Կահաթու ²ի միջոց որդւոցն Ղեւտայ՝ ըստ զուսնոս իւրեանց, ըստ տանց նահապետացն՝ ի խորանին վկայութեանն
 4 ¹⁰վկայութեանն : Եւ այս իցէ գործ որդւոցն Կահաթու ⁵ի միջոց որդւոցն Ղեւտայ՝ ըստ զուսնոս իւրեանց, ըստ տանց նահապետացն՝ ի խորանին վկայութեանն
 5 սրբութիւնք սրբութեանցն : Եւ մոցէ Ահարոն եւ որդիք իւր յորժամ խազայցէ բանակն, եւ ի թուսցն զվարագոյրն հովանոց, եւ ծածկեացնն նովաւ
 6 զատպանակն վկայութեանն : Եւ զիցեն ի վերայ նորա գնուարտանն մաշկեզէն ¹¹զկապուսակ, եւ արկցնն զնովաւ ձորձ համակ կապուսակ ի վերուստ կողմանէ,
 7 եւ ագուսցնն զլծակն : Եւ ի վերայ զառաջաւորի սեզանոցն արկցնն հանդերձ համակ ծիրանի, եւ զալտէսն եւ զտուփս եւ զճաշակս եւ զնուիրանոցնն որովք

¹ Կալ, վարագոյրն ² Եբբ. (36) եւ հանդէս պահպանութեան ³ Եբբ. տախտակք ⁴ Եբբ. գաւթին ⁵ Եբբ. պլուս

⁶ Եբբ. սկեզն ⁷ Եբբ. կերատ ⁸ Եբբ. զարծաթն վրկանաց ցլխարոն եւ ցորդիս ⁹ Եբբ. Գերեսն համակից ¹⁰ Եբբ. մողովոյ, որպէս եւ Եբբ. ¹¹ Եբբ. թեհաշի

նուիրեսցեն, եւ հացքն հանապազորդք
 8 Ի վերայ նորա կացցեն. Եւ արկցեն զնո-
 վաւ հանդերձ կարմիր, եւ ծածկեսցեն
 զնա մաշկեղէն նուարտանաւ ¹կապու-
 տակաւ. եւ ալուսցեն ի նմա զլծակոնս:
 9 Եւ առցեն հանդերձ կապուտակ եւ ծած-
 կեսցեն զաշամանակն լուսոյ եւ ²զերկու-
 սին ճրագարանսն՝ նորա եւ զունկլիս
 նորա եւ զբազմակալս նորա, եւ զամն-
 10 նայն ամանս իւրոյ որովք պաշտիցեն. Եւ
 արկցեն զնա եւ զամենայն զկահ նորա
 ի նուարտան մաշկեղէն ³կապուտակ, եւ
 11 զիցեն զնա ի վերայ լծակացն: Եւ զսե-
 զանն ոսկի ծածկեսցեն հանդերձիւ կա-
 պուտակաւ, եւ արկցեն ի վերայ նորա
 նուարտան մաշկեղէն ⁴կապուտակ. եւ
 12 ալուսցեն ի նմա զլծակս նորա: Եւ առ-
 ցեն զամենայն զկահ պաշտամանս՝ որովք
 պաշտիցեն ի սրբութիւնսն, եւ արկցեն
 ի հանդերձս կապուտակս, եւ ծածկես-
 ցեն ⁵զայն մաշկեղէն նուարտանաւ ⁶կա-
 պուտակակ, եւ զիցեն ի վերայ լծա-
 13 կայն: Եւ ⁷զնուարտանն զիցեն ի վե-
 րայ սեզանոյն՝, եւ ծածկեսցեն զնա հան-
 14 զերձիւ համակ ծիրանուով, եւ զիցեն ի
 վերայ նորա զսարանս որովք պաշտիցեն
 ի վերայ նորա, զբուրուստս եւ զմա-
 հանս եւ ⁸զտաշտան, եւ զծածկիչն եւ՝
 զամենայն սպաս սեզանոյն, եւ արկցեն
 ի վերայ նորա նուարտան մաշկեղէն ⁹կա-
 պուտակ. եւ անցուցցեն ընդ նա զլծակոնս:
⁶ Եւ առցեն հանդերձ ծիրանի եւ ծած-
 կեսցեն զաւազանն եւ զխարխիսս նորա,
 եւ արկցեն զնովաւ մաշկ կապուտակ,
 15 եւ զիցեն ի վերայ լծակացն:՝ Եւ կա-
 տարեսցեն Ահարոն եւ որդիք նորա ծած-
 կել զսրբութիւնսն, եւ զամենայն կահ
 սրբութեանն ի չուել թանակին. եւ սպաս
 մոցեն որդիքն Կահաթու թանակ. եւ
 մի մերձեցցին ի սրբութիւնսն՝ զի մի մե-
 16 ւանիցին. զայն թանակացեն որդիքն Կա-
 հաթու ի խորանէ անտի վկայութեան:
 Եւ ⁷ոստիկանս Եզրազար որդի Ահարոնի
 քահանայի՝ զեւզն լուսոյ եւ զխուճկան
 հանդերձանաց եւ զլոհն հանապազորդ
 եւ զեւզն օծութեան, եւ զհանդերձ՝ ամն-

նայն խորանին եւ որ ինչ ի նմա, եւ որ ի
 սրբութեանն եւ ⁸յամենայն սրբութիւնսն՝,
 17 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
 18 ընդ Ահարոնի եւ ասէ, Մի սատակիցէք
 զլոհն զհանաթու ի միջոյ Ղեւտացւոցն.
 19 Զայս ինչ արասցիք նոցա եւ կեցցեն
 եւ մի՛ մեռանիցին ի մերձեանալ նոցա ի
 սրբութիւն սրբութեանցն. Ահարոն եւ
 որդիք նորա մտցեն ի ներքս, եւ կար-
 20 գեսցեն զնոսա իւրաքանչիւր ըստ կարգի
 եւ ըստ թեոխն իւրում: Եւ մի՛ մասնի-
 ցեն վայրապալ տեսանել ⁹զսրբութիւն
 սրբութեանցն՝, զի մի՛ մեռանիցին:
 21 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
 22 ասէ, Կալ զու զհամար որդւոցն Գեր-
 ստնի, ըստ տանց նահապետաց իւրեանց,
 23 ըստ գնդից իւրեանց. ¹⁰Ի քսան եւ ի
 հինգամենից՝ եւ ի վեր մինչեւ ցյիսնա-
 մետնս, եւ արասցես նոցա հանդէս,
 ամենայն որ մտանիցէ ի սպաս զործել
 24 զպործ խորանին վկայութեան: Այս իցէ
 սպասաւորութիւն զնպլին Գերստնի՝ ի
 25 մտանել ի հարկ եւ ի բառնալ. Եւ ¹¹բարձ-
 ցէ զվերնափելակս՝ խորանսն եւ զխո-
 րանն վկայութեան եւ զարտափութակս
 նորա, եւ զնուարտանն ¹²կապուտակեայ
 որ ի նմա ի վերուստ կողմանէ, եւ զվա-
 26 րադոյր ¹³խորանին վկայութեան, Եւ
 զառագաստ սրտին, եւ որ ինչ ի վե-
 րայ խորանին վկայութեան՝, եւ զպաւ-
 րումնս եւ զամենայն զկահ սպասուսն
 27 որովք պաշտիցենն: Եւ արասցեն ըստ
 թերանոյ Ահարոնի եւ որդւոց նորա.
 եղիցի սպասաւորութիւն որդւոցն Գեր-
 ստնի ըստ ամենայն սպասաւորութեան
 իւրեանց եւ ըստ ամենայն զործոց իւր-
 եանց. եւ արասցիք նոցա հանդէս ⁶յան-
 ուանէ, եւ՝ ամենայնի որ ինչ թանակցի
 28 ի նոցանէ: Այս իցէ սպասաւորութիւն
 որդւոցն Գերստնի ի խորանին վկայու-
 թեան, եւ պահպանութիւն նոցա ի ձեռն
 ի թամարայ որդւոյ Ահարոնի քահանայի:
 29 Եւ որդւոցն Մերարեայ ըստ գնդից
 իւրեանց, ըստ տանց նահապետաց իւր-
 30 եանց արասցիք հանդէս. ¹⁰Ի քսան եւ
 ի հինգամենից՝ եւ ի վեր մինչեւ ցյիս-

¹ ԵՔԲ. թե հաշի ² ԵՔԲ. զճրագարանս ³ ԵՔԲ. զնոսա
⁴ ԵՔԲ. մարթեցեն զսրհանոցն ⁵ ԵՔԲ. զբազս եւ զլոհնս,
⁶ ԵՔԲ. գալուտ ⁷ ԵՔԲ. ընդ տեսութեամբ Նդիազարու որդւոյ Ահարոնի քահանայի եւ զն լուսոյ եւ իսունկքն հանդերձանաց եւ ընծայն հոցի հանապազորդ եւ զն օծութեան, եւ տեսութիւն

⁸ ԵՔԲ. ի սպաս նորա ⁹ ԵՔԲ. զսրբութիւնսն
¹⁰ ԵՔԲ. Զերեսնամենից ¹¹ ԵՔԲ. բարձցեն զվարա-
 գոյրս ¹² ԵՔԲ. մտից խորանին ժողովոյ. (26)
 Եւ զսպասաւորութիւն եւ զվարազոյր մտից
 զքան զաւթին, որ իսորանաւ եւ զսեզանով
 շուրջանակի

նամեանս՝ արասջիք նոցա հանդէս , ամե-
 նայն որ մտանիցէ ի սպաս գործոյ խո-
 31 րանին վկայութեանս : Եւ այս իցէ պահ-
 պանութիւն բեռանցն որ բառնայցին ի
 նոցանէ , ըստ ամենայն գործոյ նոցա ի
 խորանին վկայութեանս . ¹զխոյակս խո-
 րանին եւ գնիգս եւ զսիւնակս նորա եւ
 զխարիսխս նորա , ²եւ զվարագոյրն եւ
 զխարիսխս նոցա եւ զսիւնս նոցա . եւ
 32 զվարագոյր գրան խորանին , Եւ զսիւնս
 սրահին՝՝ չուրջանակի եւ զխարիսխս
 նոցա , եւ ³զսիւնս վարագուրին գրան
 սրահին , եւ զխարիսխս նոցա եւ՝՝ զցիցս
 նոցա եւ զապաւանդակս նոցա , եւ զու-
 մենայն գեկահ նոցա եւ զամենայն սպաս
 նոցա . եւ յանուանէ հանդէս անիցէք
³նոցա , եւ՝՝ ամենայն կահի պահպանու-
 33 թեանն որ բառնայցի ի նոցանէ . Այս իցէ
 սպասաւորութիւն գնդի որդւոցն Մե-
 րարեայ , յամենայն ի գործս իւրեանց ի
 խորանին վկայութեանս՝ ի ձեռն իթա-
 մարայ որդւոց Ահարոնի քահանայի :
 34 Եւ արարին հանդէս Մովսէս եւ Ահա-
 րոն եւ իշխանքն Իսրայելի որդւոցն Կա-
 հաթու ըստ գնդից իւրեանց եւ ըստ
 35 տանց նահապետաց իւրեանց՝ ⁴Ի քսան
 եւ ի հինգամենից՝՝ եւ ի վեր մինչեւ
 ցլինամեանս , ամենայն որ մտանէր ի
 սպաս եւ գործէր գործ ի խորանին վկա-
 36 յութեանս . Եւ եղև նոցա հանդէս ըստ
 գնդից իւրեանց՝ երկու հազար եւ եւթն
 37 հարեւր եւ յիսուռն : Այս է հանդէս գնդին
 Կահաթու ամենայն որ մտանէր ի սպաս
 ի խորանն վկայութեան , որպէս եւ ա-
 րարին հանդէս Մովսէս եւ Ահարոն բա-
 նիւ Տեառն ի ձեռն Մովսիսի :
 38 Եւ անցին ի հանդիսի որդիքն Գեր-
 սոնի ըստ գնդից իւրեանց , ըստ տանց
 39 նահապետաց իւրեանց՝ ⁵Ի քսան եւ ի
 հինգամենից՝՝ եւ ի վեր մինչեւ ցլինամե-
 անս , ամենայն որ մտանէր պաշտել եւ
 40 գործել գործ ի խորանին վկայութեանս : Եւ
 եղև հանդէս նոցա ըստ գնդից իւրեանց ,
 ըստ տանց նահապետաց իւրեանց՝ երկու
 41 հազար եւ վեց հարեւր եւ երեսուռն : Այս է
 հանդէս գնդի որդւոցն Գերսոնի , ամենայն
 որ պաշտէր ի խորանին վկայութեանս ,
 որոց արարին հանդէս Մովսէս եւ Ահա-
 րոն ըստ բանի Տեառն ³ի ձեռն Մովսիսի՝ :
 42 Անցին ի հանդիսի եւ զուեղք որդւոցն

Մերարեայ ըստ գնդից իւրեանց , ըստ
 43 տանց նահապետաց իւրեանց՝ ⁴Ի քսան
 եւ ի հինգամենից՝՝ եւ ի վեր մինչեւ ցլին-
 ամեանս , ամենայն որ մտանէր պաշ-
 44 տել ի գործ խորանին վկայութեանս . Եւ
 եղև հանդէս նոցա ըստ գնդից իւր-
 եանց , ըստ տանց նահապետաց իւրեանց՝
 45 երեք հազար եւ երկերեւր : Այս է հան-
 դէս գնդի որդւոցն Մերարեայ , որոց ա-
 րարին հանդէս Մովսէս եւ Ահարոն ըստ
 բանի Տեառն ի ձեռն Մովսիսի :
 46 Ամենեքին անցեալք ի հանդիսի , ո-
 րոց արարին հանդէս Մովսէս եւ Ահա-
 րոն եւ իշխանքն Իսրայելի Դևեաացւոցն՝
 ըստ գնդից իւրեանց , ըստ տանց նա-
 47 հապետաց իւրեանց՝ ⁴Ի քսան եւ ի հինգ-
 ամենից՝՝ եւ ի վեր մինչեւ ցլինամեանս ,
 ամենայն որ մտանէր ի գործ ⁵սրբու-
 թեանցն եւ ի գործ կրեւիսայ խորանին
 48 վկայութեանս , Եղևն անցեալք ի հանդի-
 սի ութ հազար եւ հինգ հարեւր եւ
 49 ⁶ութսուռն ըստ բանի Տեառն : Արար նո-
 ցա հանդէս Տէր՝ ի ձեռն Մովսիսի , այր
 ըստ անէն է ի վերայ գործոյ իւրեանց , ի
 վերայ բեռանցն զոր ինքեանք բառնա-
 յին . եւ անցին ի հանդիսի՝ որպէս հրա-
 մայիսայ Տէր Մովսիսի :

ԳԼ . Ե

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 2 Հրաման տուր որդւոցն Իսրայելի , եւ
 արձակեցցին ի բաց դամենայն րորտս ի
 բանակէ անտի , եւ դամենայն սերմեա-
 3 կաթ եւ զամենայն պղծեալ յողի . Յա-
 րուէ մինչեւ գէզ արձակեցէք ի բաց
 ի բանակէ անտի , եւ մի՛ պղծեցցին զա-
 4 նակս իւրեանց յոր ետդ ⁷Իջանսիս : Եւ ա-
 րարին այնպէս որպիքն Իսրայելի , եւ
 արձակեցցին զնոսս ի բաց ի բանակէ ան-
 տի . որպէս խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսի-
 սի , այնպէս արարին որպիքն Իսրայելի :
 5 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 6 Խօսեաց ընդ որպիսոյ Իսրայելի եւ ա-
 սացես , Այր կամ կին , որ ոք արաս-
 ցէ յամենայն մարդկեղէն մեզաց , եւ
 արհամարհելով ⁸արհամարհիցէ եւ յան-
 7 ցանիցէ անձնն այն , Խոստովան լիցի
 զմեզս իւր զոր արար , եւ հատուցէ
 ընդ յանցանայն զզուրնս , եւ զհինդե-

¹ Եբբ. զտախտակս ² Եբբ. Եւ զսիւնս գաւթին
³ Յեբբ. պիտի ⁴ Եբբ. Յերեսնամենից

⁵ Եբբ. սպասու ⁶ Եբբ. ութսուռն (49) լստ բանի
 Տեառն արարաւ նոցա հանդէս ⁷ Եբբ. բնա-
 կեմի ի միջի նոցա ⁸ Եբբ. արհամարհիցէ զՏէր

որդ եւս մասն նորա յաւելցէ ի նոյն ,
 8 եւ տացէ այնմ որում յանցեաւն : Ապա
 թէ չիցէ ոք առնն մերձուորիչ հասու-
 ցանիկ նա զյանցանաց նորա , եւ ընդ
 յանցանայն որ ինչ ընծայիցի Տեառն
 այն քահանային եղիցի , բայ ի խոյէ
 9 քաւութեանն որով քաւիցէ վասն իւր :
 9 եւ առննայն պատու ըստ առննայնի
 որ սրբիցի յորդոցն Իսրայելի զոր ինչ
 մատուցանիցեն Տեառն , քահանային եւ
 10 զիցի : եւ չիւրաքանչիւր սրբելոց ան-
 ախ՝ նորա լինիցին . եւ այր ոք որ տացէ
 քահանային՝ նորա լինիցի :
 11 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 12 Խօսեաց ընդ որդիսդ Իսրայելի եւ ա-
 սացես նոցա , Ասն ուրուք առն , եւ
 թէ յանցանիցէ կին իւր եւ արհամար-
 13 հիցէ զնա , եւ ննջեսցէ ոք ընդ նմա
 արութեամբ սերման , եւ վրիպիցի յա-
 չաց առն իւրոյ եւ թաքուցանիցէ , եւ
 նա պղծեալ իցէ , եւ վկայ ոչ գուցէ
 14 զնմանէ , եւ չգի ոչ իցէ՝ , եւ հասա-
 նիցէ ի վերայ առն նորա ոգի նախան-
 ձու , եւ նախանձ բերիցէ ընդ կնոջ իւ-
 րում , եւ նա իցէ պղծեալ . կամ հա-
 սանիցէ ի վերայ նորա ոգի նախանձու ,
 եւ նախանձ բերիցէ ընդ կնոջ իւրում ,
 15 եւ նա ոչ իցէ պղծեալ , Ածցէ այրն զկին
 իւր առ քահանայն , եւ մատուցէ վասն
 նորա պատարագ՝ գտասանորդ գրուի ա-
 ըր զարեղէն , եւ եւզ մի՛ արկցէ ի նա ,
 եւ կնոքուկ մի՛ իկցէ ի վերայ նորա . զի
 զո՞ նախանձաւորութեան է , զո՞ յի-
 16 յատակի , զո՞ յիշատակելոյ զմեզս Մա-
 տուցէ քահանայն եւ կացուցէ զկինն
 17 առաջի Տեառն : եւ տացէ քահանայն
 ջուր սուրբ կենդանի խեցեղէն ամանու ,
 եւ ի նոգոյ անախ որ իցէ առ յատակաւ
 խորանին վկայութեան՝ առեալ քահա-
 18 նայն զկինն առաջի Տեառն , եւ մեր-
 կացուցէ զզուրս կնոջն , եւ տացէ ի
 ձեռս նորա զզո՞ յիշատակին , զզո՞ նա-
 խանձաւորութեանն . եւ ի ձեռին քա-
 հանային կացցէ ջուրն յանդիմանութեան
 19 նզովին այնորիկ . եւ երզմնեցուցէ զնա
 քահանայն եւ ասացէ զկինն , եթէ չիցէ
 ննջեցեալ ընդ քեզ առն , եթէ չիցես
 յանցուցեալ եւ պղծեալ առ արամբ քով .

քաւեալ լիջիր ի ջրոյդ ³ յանդիմանու-
 20 թեան նզովիդ այգորիկ . Ապա թէ յան-
 ցուցեալ իցես առ արամբ քով , կամ
 պղծեալ իցես , եւ տուեալ իցէ ուրուք
 զարութիւն իւր ի քեզ՝ առանց առն քո ,
 21 եւ երզմնեցուցէ քահանայն զկինն երզ-
 մամբ նզովիս այտորիկ , եւ ասացէ քա-
 հանայն զկինն , Տացէ զքեզ Տէր ի
 նզովս եւ յերզումն ի մէջ ժողովրդեան
 քո , ի սալ Տեառն զբարձս քո ի քակ-
 տումն , եւ զորովայն քո յուսուցումն .
 22 եւ մացէ ջուրս նզովեալ յորովայն քո ,
 ուսուցանի զմէջ քո եւ քակի զբարձս
 քո . եւ ասացէ կինն , եղիցի , եղիցի :
 23 եւ զրեցէ քահանայն զնզովս զայտորիկ
 ի մատնին , եւ յուսացէ ի ջուրն յանդի-
 24 մանութեան նզովիցն : եւ տացէ ըմպել
 կնոջն զջուրն յանդիմանութեան նզովից ,
 եւ մացէ ի նա ջուրն յանդիմանութեան
 25 նզովեալ : եւ առցէ քահանայն ի ձեռանէ
 կնոջն զզո՞ նախանձաւորութեանն , եւ մա-
 26 տուցէ առ սեզանն : եւ առցէ բամբ
 քահանայն ի զո՞նէ յիշատակին նորա եւ
⁵ հանցէ զայն ի սեզանն՝ , եւ սպա ար-
 բուցէ կնոջն զջուրն յանդիմանութեան :
 27 եւ եղիցի եթէ պղծեալ իցէ , եւ ծած-
 կելով ծածկեալ իցէ յառնէն նորա , եւ
 մտանիցէ ի նա ջուրն յանդիմանութեան
 նզովեալ , ուսուցէ զորովայն նորա եւ
 քակեցին բարձք նորա , եւ եղիցի կինն
 28 ի նզովս ի մէջ ժողովրդեան իւրոյ : Ապա
 թէ չիցէ պղծեալ կինն եւ սուրբ իցէ ,
 29 քաւեալ լիցի եւ ընկալցի սերմն : Այս
 օրէն իցէ նախանձաւորութեան , որոյ
 յանցուցեալ իցէ կին՝ որ առնակին իցէ
 30 եւ պղծիցի , կամ այր յորոյ վերայ հա-
 սանիցէ ոգի նախանձու , եւ ի նախանձ
 մտանիցէ ընդ կնոջ իւրում , կացուցէ
 զկինն առաջի Տեառն , եւ արացէ նա
 քահանայն ըստ առննայն օրինիս այտու-
 31 ռիկ . եւ քաւեալ լիցի այրն ի մեզաց
 անախ , եւ կինն ընկալցի զմեզս իւր :

ԳԼ. Զ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 2 Խօսեաց ընդ որդիսդ Իսրայելի եւ ա-
 սացես նոցա , Այր կամ կին , որ մեծ ինչ
 ուխտս ուխտեցէ սրբել ⁶ զարբութիւն

¹ Եբբ. զոր իւրաքանչիւր ոք սրբիցէ՝ ² Եբբ. չիցէ ըմբռնեալ
³ Եբբ. զառնութեան , այսպէս է՛ս եւ է սորբէս
⁴ Եբբ. երեքեցէ ⁵ Եբբ. այրեցէ ի վերայ սե- զանոյն ⁶ Եբբ. զանձն

3 Տեառն , ի գինւոյ եւ ի ցքւոյ սրբեցցի . եւ զքացախ գինւոյ եւ զքացախ ցքւոյ մի՛ արբցէ , եւ ¹պիտաբոց նոր եւ զչամիչ մի՛

4 կերիցէ : Չամնայն աւուրս ուխտին իւրոյ՝ յամենայնէ զինչ եւ լինիցի ²յորթոյ , զպինի՛ ի չամչոյ մինչեւ զթիւնն մի կե-

5 րիցէ : Չամնայն աւուրս սրբութեանն , սրբիչ մի ամիցէ զլլխով իւրով , մինչեւ լցցին աւուրքն զորս ուխտաց Տեառն՝ սուրբ կացցէ , ածեցուցեալ զվարս մա-

6 զոյ զլիւոյ իւրոյ : Չամնայն աւուրս ուխտին իւրոյ Տեառն , յոյր վախճան-

7 հոյ մի մտցէ . ի հօր եւ ի մօր , յեղբօր եւ ի քեռ , մի՛ պղծեացի նորօք ի մահու նոցա , զի ուխտ ³Տեառն ի վերայ գլխոյ

8 նորա է : Չամնայն աւուրս ուխտին իւրոյ

9 սուրբ կացցէ Տեառն : Եւ կթէ յանկարծ մեռանիցի ոք ի վերայ նորա , առժամայն պղծեացի զլուխ ուխտի նորա . եւ զերծցէ զլուխ իւր յաւուր յորում սրբիցի , եւ

10 յաւուրն եւթներորդի զերծցի . Եւ յաւուրն ութներորդի ամցէ երկուս ստատարկս կամ երկուս ձագս աղանետց սա քահանայն

11 ի զուռն խորանին վկայութեան : Եւ աւրացէ քահանայն զմին վասն մեղաց , եւ զմին յողջակէզ . եւ քաւեացէ վասն նորա քահանայն ընդ մեղացն զոր մեղաւ յողի , եւ սրբեացէ զլուխ իւր յաւուր

12 յայնմիկ . ⁴Չի յայնմ աւուր սրբեաց՝ Տեառն զաւուրս ուխտին իւրոյ , եւ ամցէ գառն մի տարեւոր վասն յանցանայն . եւ աւուրքն առաջինք անհատրք լինիցին , զի պղծեցաւ ⁵զլուխ ուխտի՛ նորա :

13 Եւ այս օրէն իցէ ուխտաւորին յաւուր յորում կատարիցէ զաւուրս ուխտին իւրոյ , ամցի ի զուռն խորանին

14 վկայութեան . Եւ մատուցէ զպատարազն իւր Տեառն , գառն մի տարեւոր անարատ յողջակէզ , եւ որոջ մի տարեւոր անարատ վասն մեղաց , եւ խոյ մի

15 անարատ ⁶ի փրկութիւն , Եւ խանն մի բազարջաց նաչնոյ , եւ պանս զանգեալ իւղով , եւ քաքարս բազարջո սօհալս իւղով , եւ զգոհս նոցա եւ զնուէրս իւր-

16 եանց : Եւ մատուցէ քահանայն առաջի Տեառն , եւ արասցէ զվասն մեղացն

17 նորա եւ զողջակէզն նորա : Եւ զլուոյն արասցէ զո՛հ ⁷փրկութեան Տեառն ի վե-

րոյ խանին բազարջոյ , եւ արասցէ քահանայն զգոհն նորա եւ զնուէրս նորա

18 Եւ զերծցէ ուխտաւորն առ զրան խորանին վկայութեան զլուխ ուխտին իւրոյ , եւ զիցէ զմագն ի հուրն որ ⁸ի

19 վերայ գոհին ⁷փրկութեան : Եւ առցէ քահանայն զերին եփեալ ի խոյէ անսի , եւ պան մի բազարջ ի խանէն եւ քաքար մի բազարջ , եւ զիցէ քահանայն ի վերայ ձեռաց ուխտաւորին , յետ զեր-

20 ձեւոյ նորա զլուխն իւր . Եւ ⁹մատուցէ զայն քահանայն ընծայ՝ առաջի Տեառն , եւ եղիցի սուրբ , քահանային եղիցի ի վերայ երրօն ¹⁰նուիրի եւ ի վերայ երեւոյն ¹¹նախ . եւ ապա արբցէ ուխտա-

21ւորն զինի : Այս օրէն իցէ ուխտաւորի որ ուխտիցէ ոք Տեառն զպատարազ իւր վասն ուխտից , թող զայն որ ինչ գտանիցէ ձեռն իւր . ըստ կարի ուխտին իւրոյ զոր ուխտիցէ ըստ օրինի ¹²սրբութեան Տեառն՝ :

22 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ

23 առէ , Խօսեաց ընդ Ահարոնի եւ ընդ որդիս նորա եւ ասացես , Այսպէս օրհնես յիւր զորդիս իւրայելի , եւ ասալիք

24 նոցա , Օրհնեսցէ զքեզ Տէր եւ պահեսցէ

25 ցէ զքեզ . Երեւցուցէ Տէր զերեսս իւր

26 ի քեզ , եւ ողորմացի քեզ . Ամբարձցէ Տէր զերեսս իւր ի քեզ , եւ ասցէ քեզ

27 իսողազութիւն : Եւ զիցեն զանուռն իմ ի վերայ որդեոցն իւրայելի , եւ ես օրհնելոյ զնոս :

ԳԼ . Ե

1 Եւ եղեւ յաւուր յորում կատարեաց Մովսէս առ ի կանգնելոյ զխորանն , եւ օծ զնա ¹³ եւ զամենայն սպասս նորա , եւ զզոհանոցն եւ զամենայն սպասս նորա ,

2 եւ օծ զնոսա եւ սրբեաց զնոսա , Եւ մատուցին իշխանքն իւրայելի ¹⁴երկուսասան իշխանք տանի նահապետաց նոցա . նորա էին իշխանք ցեղիցն , եւ նորա կային ի վերայ ¹⁵ստորկանութեանն :

3 Եւ մատուցին զընծայս իւրեանց առաջի Տեառն , վեց սայլս զարգարեալս եւ եզրինս երկոտասանս , սայլ մի յերկուց իշխանաց եւ զուարակ յիւրաքանչիւր ու-

¹ Եբբ. զամենայն հոյզ խորոզոյ մի՛ արբցէ , և
² Եբբ. յորթոյ գինւոյ . ³ Եբբ. Աստուծոյ իւրով
⁴ Եբբ. եւ սրբեացէ ⁵ Եբբ. ուխտ ⁶ Եբբ. ի խաղաղական ⁷ Եբբ. խաղաղութեան

⁸ Եբբ. ի ներքոյ ⁹ Եբբ. երեքեաց զնոսա քահանայն երեքուսն ¹⁰ Եբբ. երեքուսն ¹¹ Եբբ. վերացման ¹² Եբբ. նուիրման , Կ-Է , զատուցման իւրոյ ¹³ Եբբ. յաւուր , և սրբեաց զնա ¹⁴ Եբբ. գ-Կ-Է ¹⁵ Եբբ. հանդիսին

4 մեքէ . եւ ամին առաջի խորանին : Սօ-
5 սեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ , Առ
զայդ ի դոցանէ , եւ եղիցին ի գործ սպա-
սաւորութեան խորանին վկայութեան .
եւ տացին զայդ ցլեւտացիան՝ իւրա-
քանչիւր ըստ իւրում սպասաւորութեան .
6 Եւ առեալ Մովսիսի զասլան եւ զեղինան՝
7 ետ ցլեւտացիան : Սայս երկուս եւ ե-
զինս չորս ետ ցորդիան Գերսանի ըստ
8 սպասաւորութեան իւրեանց . Եւ սայս
չորս եւ եղինս ութ ետ ցորդիան Մե-
րարեայ ըստ սպասաւորութեան իւրեանց ,
ի ձեռն իթմարայ որդոյ Անարոնի քա-
9 ճանայի : Եւ ցորդիան կահաթու ոչինչ
եա . այի զսպասաւորութիւն սրբութեան
սրբութեանցն ունէին , եւ յուս իւր-
եանց բառնային :
10 Եւ մատուցին իշխանքն ի նաւակա-
տիս սեզանոն , յաւուր յորում օծ զնա ,
եւ բերին իշխանքն զընծայս իւրեանց
11 առաջի սեզանոցս . Եւ օր Տէր ցՄովսէս ,
Մի մի իշխան մի մի օր մատուցին զըն-
ծայս իւրեանց ի նաւակատիս սեզանոցս :
12 Եւ մատուցանէր զընծայս իւր յաւուրն
առաջնում Նաաթոն որդի Ամինադարայ ,
13 իշխան ցեղին Յուզայ : Մասոյց զըն-
ծայսն իւր . կոնք մի արծաթի՛ ի հարեւր
եւ յերեսուն կշորդէ , տաշտ մի ար-
ծաթի՛ յեւթանասուն սկեզէ ըստ սրբու-
թեան սկեզն , երկոքին լի նաշնով զան-
14 գելով ընդ իւզոյ ի զո՛հ , Տուփ մի ոսկի
15 ի տասն ¹զահեկանէ լի խնկով , Չուարակ
մի յանդուոյ , խոյ մի , գառն մի տարեւոր
16 յողջակէզ , Եւ նոխազ մի յայծեաց վանն
17 մեզաց , Եւ ի զո՛հ ²փրկութեան՝ երինջս
երկուս , խոյս հինգ , նոխազս հինգ , որոջս
տարեւորս հինգ . այս ընծայ Նաաթոնի
որդոյ Ամինադարայ :
18 Եւ յաւուրն երկրորդի մատոյց Նա-
թանայէլ որդի Սովգարայ , իշխան ցեղին
19 Իսաքարայ : Եւ մատոյց զընծայս իւր .
կոնք մի արծաթի ի հարեւր եւ յերեսուն
կշորդէ , տաշտ մի արծաթի՛ յեւթանա-
սուն սկեզէ ըստ սրբութեան սկեզն ,
երկոքեան լի նաշնով զանգելով ընդ իւ-
20 զոյ ի զո՛հ , Տուփ ³մի ի տասն զահե-
21 կանէ՛ լի խնկով , Չուարակ մի յանդուոյ ,
խոյ մի , գառն մի տարեւոր յողջակէզ ,
22 Եւ նոխազ մի յայծեաց վանն մեղաց ,
23 Եւ ի զո՛հ ²փրկութեան՝ երինջս երկուս ,

խոյս հինգ , նոխազս հինգ , որոջս տա-
րեւորս հինգ . այս ընծայ Նաթանայելի
որդոյ Սովգարայ :
24 Եւ յաւուրն երրորդի՛ իշխան սրբուցն
Չարուզնի , Եղիսուր որդի Քեղուլեի ,
25 Չընծայսն իւր . կոնք մի արծաթի ի
հարեւր եւ յերեսուն կշորդէ , տաշտ
մի արծաթի յեւթանասուն սկեզէ ըստ
սրբութեան սկեզն , երկոքին լի նաշնով
26 զանգելով ընդ իւզոյ ի զո՛հ , Տուփ ³մի
27 ի տասն զահեկանէ՛ լի խնկով , Չուա-
րակ մի յանդուոյ , խոյ մի , գառն մի տա-
28 րեւոր յողջակէզ , Եւ նոխազ մի յայծ-
29 եաց վանն մեզաց , Եւ ի զո՛հ ²փրկու-
թեան՝ երինջս երկուս , խոյս հինգ , նո-
խազս հինգ , որոջս տարեւորս հինգ .
այս ընծայ Եղիսուր որդոյ Քեղուլեի :
30 Եւ յաւուրն չորրորդի՛ իշխան սրբուցն
Ռուբենի , Եղիսուր որդի Սեղիուրայ ,
31 Չընծայս իւր . կոնք մի արծաթի ի հա-
րեւր եւ յերեսուն կշորդէ , տաշտ մի
արծաթի յեւթանասուն սկեզէ ըստ սրբու-
թեան սկեզն , երկոքին լի նաշնով զան-
32 գելով ընդ իւզոյ ի զո՛հ , Տուփ ³մի ի
33 տասն զահեկանէ՛ լի խնկով , Չուարակ
մի յանդուոյ , խոյ մի , գառն մի տարե-
34 ւոր յողջակէզ , Եւ նոխազ մի յայծեաց
35 վանն մեզաց , Եւ ի զո՛հ ²փրկութեան՝
երինջս երկուս , խոյս հինգ , նոխազս
հինգ , որոջս տարեւորս հինգ . այս ընծայ
Եղիսուրայ որդոյ Սեղիուրայ :
36 Եւ յաւուրն հինգերորդի՛ իշխան սրբ-
ուցն Շամաւի , Սաղամիէլ որդի Սուրի-
37 սադայի , Չընծայս իւր . կոնք մի արծա-
թի ի հարեւր եւ յերեսուն կշորդէ , տաշտ
մի արծաթի յեւթանասուն սկեզէ ըստ
սրբութեան սկեզն , երկոքին լի նաշնով
38 զանգելով ընդ իւզոյ ի զո՛հ , Տուփ ³մի ի
39 տասն զահեկանէ՛ լի խնկով , Չուարակ
մի յանդուոյ , խոյ մի , գառն մի տարե-
40 ւոր յողջակէզ , Եւ նոխազ մի յայծեաց
41 վանն մեզաց , Եւ ի զո՛հ ²փրկութեան՝
երինջս երկուս , խոյս հինգ , նոխազս
հինգ , որոջս տարեւորս հինգ . այս ընծայ
Սաղամիէլի որդոյ Սուրիսադայի :
42 Եւ յաւուրն վեցերորդի՛ իշխան սրբ-
ուցն Փադայ , Եղիսափան որդի Դադու-
43 ելի , Չընծայս իւր . կոնք մի արծաթի
ի հարեւր եւ յերեսուն կշորդէ , տաշտ
մի արծաթի յեւթանասուն սկեզէ ըստ
սրբութեան սկեզն . երկոքին լի նաշնով
44 զանգելով ընդ իւզոյ ի զո՛հ , Տուփ ³մի

¹ Եբբ. սկեզէ ² Եբբ. խաղաղութեան ³ Եբբ. մի ոսկի
ի տասն սկեզէ

45 Ի տասն գահեկանէ՝ լի խնկով, Չուարակ մի յանդուոյ, խոյ մի, գառն մի տա-

46 րեւոր յողջակէզ, Եւ նոխազ մի յայծ-

47 եաց վասն մեղաց, Եւ ի զոհ՝ փրկութեան՝ երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս հինգ, որոջս տարեւորս հինգ. այս ընծայ Եղիսափանայ որդւոյ Դագուելի:

48 Եւ յաւուրն եւթներորդի՝ իշխան որդւոցն Եփրեմի, Եղիսամա որդի Եմիու-

49 դայ, Չընծայսն իւր. կոնք մի արծաթի ի հարեւր եւ յերեսուն կշորդէ, տաշտ մի արծաթի յեթանասուն սկեղէ ըստ սրբութեան սկեղն, երկոքին լի նաշնով

50 զանգելով ընդ իւզոյ ի զոհ, Տուփ ²մի

51 ի տասն գահեկանէ՝ լի խնկով, Չուարակ մի յանդուոյ, խոյ մի, գառն մի տարե-

52 ւոր յողջակէզ, Եւ նոխազ մի յայծեաց

53 վասն մեղաց, Եւ ի զոհ՝ փրկութեան՝ երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս հինգ, որոջս տարեւորս հինգ. այս ընծայ Եղիսամայ որդւոյ Եմիուզայ:

54 Եւ յաւուրն ութներորդի՝ իշխան որդւոցն Մամաւէի, Դամաղիէլ որդի Փա-

55 դատուրայ, Չընծայսն իւր. կոնք մի արծաթի ի հարեւր եւ յերեսուն կշորդէ, տաշտ մի արծաթի յեթանասուն սկեղէ ըստ սրբութեան սկեղն. երկոքին լի

56 նաշնով զանգելով ընդ իւզոյ ի զոհ, Տուփ

57 ²մի ի տասն գահեկանէ՝ լի խնկով, Չուարակ մի յանդուոյ, խոյ մի, գառն մի

58 տարեւոր յողջակէզ, Եւ նոխազ մի յայծ-

59 եաց վասն մեղաց, Եւ ի զոհ՝ փրկութեան՝ երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս հինգ, որոջս տարեւորս հինգ. այս ընծայ Գամաղիելի որդւոյ Փաղատուրայ:

60 Եւ յաւուրն իններորդի՝ իշխան որդւոցն Բենիամինի Աբիդան որդի Գեղէ-

61 նի, Չընծայս իւր. կոնք մի արծաթի ի հարեւր եւ յերեսուն կշորդէ, տաշտ մի արծաթի յեթանասուն սկեղէ ըստ սրբութեան սկեղն. երկոքին լի նաշնով

62 զանգելով ընդ իւզոյ ի զոհ, Տուփ ²մի ի

63 տասն գահեկանէ՝ լի խնկով, Չուարակ մի յանդուոյ, խոյ մի, գառն մի տարեւոր

64 յողջակէզ, Եւ նոխազ մի յայծեաց վասն

65 մեղաց, Եւ ի զոհ՝ փրկութեան՝ երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս հինգ, որոջս տարեւորս հինգ. այս ընծայ Աբիդանայ որդւոյ Գեղէնի:

66 Եւ յաւուրն տասներորդի՝ իշխան որդ-

ւոցն Դանայ Աքիեզեր որդի Ամիսա-

67 դայի, Չընծայսն իւր. կոնք մի արծաթի ի հարեւր եւ յերեսուն կշորդէ, տաշտ մի արծաթի յեթանասուն սկեղէ ըստ սրբութեան սկեղն. երկոքին լի նաշնով

68 զանգելով ընդ իւզոյ ի զոհ, Տուփ ²մի

69 ի տասն գահեկանէ՝ լի խնկով, Չուարակ մի յանդուոյ, խոյ մի, գառն մի տարե-

70 ւոր յողջակէզ, Եւ նոխազ մի յայծեաց

71 վասն մեղաց, Եւ ի զոհ՝ փրկութեան՝ երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս հինգ, որոջս տարեւորս հինգ. այս ընծայ Աքիեզերայ որդւոյ Ամիսադայի:

72 Եւ յաւուրն մնասաններորդի՝ իշխան որդւոցն Ասերայ, Փաղիէլ որդի Եքրա-

73 նայ, Չընծայսն իւր. կոնք մի արծաթի ի հարեւր եւ յերեսուն կշորդէ, տաշտ մի արծաթի յեթանասուն սկեղէ ըստ սրբութեան սկեղն, երկոքին լի նաշնով

74 զանգելով ընդ իւզոյ ի զոհ, Տուփ ²մի

75 ի տասն գահեկանէ՝ լի խնկով, Չուարակ մի յանդուոյ, խոյ մի, գառն մի տարե-

76 ւոր յողջակէզ, Եւ նոխազ մի յայծեաց

77 վասն մեղաց, Եւ ի զոհ՝ փրկութեան՝ երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս հինգ, որոջս տարեւորս հինգ. այս ընծայ Փաղիէլի որդւոյ Եքրանայ:

78 Եւ յաւուրն երկուսասներորդի՝ իշխան որդւոցն Նիփթաղիսայ, Աքիրէ որդի

79 Նիանայ, Չընծայսն իւր. կոնք մի արծաթի ի հարեւր եւ յերեսուն կշորդէ, տաշտ մի արծաթի յեթանասուն սկեղէ ըստ սրբութեան սկեղն, երկոքին լի

80 նաշնով զանգելով ընդ իւզոյ ի զոհ, Տուփ

81 ²մի ի տասն գահեկանէ՝ լի խնկով, Չուարակ մի յանդուոյ, խոյ մի, գառն մի տա-

82 րեւոր յողջակէզ, Եւ նոխազ մի յայծեաց

83 վասն մեղաց, Եւ ի զոհ՝ փրկութեան՝ երինջս երկուս, խոյս հինգ, նոխազս հինգ, որոջս տարեւորս հինգ. այս ընծայ Աքիրէի որդւոյ Նիանայ:

84 Այս է օրէն նաւակատեաց սեղանոյն յաւուրն յորում օժ գնա. յիշխանայ որդւոցն Իսրայելի, կոնք արծաթիք երկուսասն, տաշտք արծաթիք երկուսասն,

85 ³տուփք երկուսասն, Ի հարեւր եւ յերեսուն սկեղէ կոնք ¹մի, յեթանասուն սկեղէ տաշտ մի. ամենայն արծաթ սպասուցն՝ երկու հազար եւ չորքհարեւր

86 սիկզ ըստ սրբութեան սկեղն. Տուփք

¹Եբբ. խաղաղութեան ²Եբբ. մի ոսկի ի տասն սկեղէ

³Եբբ. տուփք ոսկիք ¹Եբբ. մի արծաթի

ոսկիք երկոտասանք լի խնկով, ¹ամենայն ոսկի տփոցն՝ հարեւր եւ քսան 87 ²ցահեկան . եւ ամենայն արջառ յողջակէզ , զուարակք երկոտասանք , խոչք երկոտասանք , գառինք տարեւորք ²անարատք երկոտասան , եւ զո՞ք նոցա եւ նուէրք նոցին . եւ նոխաղք յայծեաց 88 վասն մեղաց երկոտասանք . եւ ամենայն արջառք ի զո՞հ ³ողջակիզին ²երկոտասանք , երինջք քսան եւ չորք , խոչք վաթսուն , նոխաղք վաթսուն , որոջք տարեւորք ²անարատք վաթսուն . այս են նուակատիք սեղանոյն յեա ⁴կատարելոյ զձեռս նոցա՝

89 Ի մտանեցն Մովսիսի ի խորանն վալուլեան խօսել ընդ նմա , եւ լուսազարբառն ⁵Տեառն ի խօսելն՝ ընդ նմա ի վերուսա ի քաւութեանէ անտի՝ ⁶ի միջոյ երկուցն քերտլբէից որ էին՝ ի վերայ ասարանակին վկայութեան , ի միջոյ երկուց քերտլբէիցն , եւ խօսէր ընդ նմա :

Ղ . Ը

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 2 Խօսեաց ընդ Ահարոնի եւ աստացես ցնա , Յորժամ դնիցես զճրագունան , ի ²միռջէ կողմանէ երեսաց աշտանակին լուցա-
 3 նիցին եւ թանեքին ճրագարանքն : եւ արար այնպէս Ահարոն . ²ի միռջէ կողմանէ՝ հանդէպ աշտանակին ելոց զճրագարանս նորա , որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի :
 4 Եւ այս էր կարճած աշտանակին . ⁷ձոյ ոսկի , բուն նորա , եւ չուշանք նորա ձոյ համակ՝ , ըսա օրինակին որպէս ելոց Տէր Մովսիսի՝ այնպէս արար զաշտանակն :
 5 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ ,
 6 Առ զու գլխեւացիսն ի միջոյ որդւոցն
 7 Իսրայելի եւ սրբեացես զնոսա , եւ այսպէս արասցես նոցա զարբութիւնն իւրեանց . ցանուցես զնոքք ջուր սրբութեան , եւ ածցի ածեկի ի վերայ ամենայն մարմնոցնոցա , եւ լուսացեն զձործս
 8 իւրեանց , եւ սուրբք եղիցին : եւ առցեն զուարակ մի յանդուոյ , եւ ըսա նմին զո՞հ , նաշի՞ զանպեալ իւզով , եւ առցես ⁸որթ տարեւոր՝ յանդուոյ վասն մեղաց :
 9 Եւ տարցիս գլխեւացիսն առաջի խո-

րանին վկայութեան . եւ ժողովեցես զամենայն ժողովուրդ որդւոցն Իսրայելի :
 10 Եւ մատուցես գլխեւացիսն առաջի Տեառն , եւ դիցին որդիքն Իսրայելի զձեռս
 11 իւրեանց ի վերայ Դեւտացւոցն : եւ զատուցէ Ահարոն գլխեւացիսն ի հատուցումն առաջի Տեառն յորդւոցն Իսրայելի , եւ եղիցին գործել զգործ խորանին առաջի Տեառն : եւ Դեւտացիքն
 12 դիցեն զձեռս իւրեանց ի վերայ զլիտոյ զուարակացն . եւ արասցես զմին վասն մեղաց , եւ զմին յողջակէզ Տեառն քա-
 13 լել վասն նոցա : եւ կացուցես գլխեւացիսն ²առաջի Տեառն եւ՝ առաջի Ահարոնի եւ առաջի որդւոց նորա , եւ տացես զնոսա հատուցումն առաջի Տեառն
 14 Եւ զատուցես գլխեւացիսն ի միջոյ
 15 որդւոցն Իսրայելի , եւ եղիցին ինձ : եւ ասպա մտցեն Դեւտացիքն գործել զգործ խորանին վկայութեան . եւ սրբեցես զնոսա , եւ տացես զնոսա հատուցումն
 16 ²առաջի Տեառն՝ . Զի հատուցումն հատուցեալ են նոքա ինձ ի միջոյ որդւոցն Իսրայելի . փոխանակ ամենայն անդրանկաց որ բանան զամենայն արգանդ յորդ-
 17 ւոցն Իսրայելի՝ առ ի զնոսա ինձ : Զի իմ է ամենայն անդրանիկ որդւոցն Իսրայելի , ի մարդոյ մինչեւ յանասուն . յաւուր յորում հարի զամենայն անդրանիկ յերկրին Եփրատացւոց , սրբցի զնոսա ինձ :
 18 Եւ առ ի գլխեւացիսն փոխանակ ամենայն անդրանկաց որդւոցն Իսրայելի : եւ հատու գլխեւացիսն հատուցումն տուեալս Ահարոնի եւ որդւոց նորա ի միջոյ որդւոցն Իսրայելի , գործել զգործ որդւոցն Իսրայելի ի խորանին վկայութեան , եւ քաւել վասն որդւոցն Իսրայելի ⁹մերձեւաբով ի սրբութիւնսն :
 20 Եւ արարին Մովսէս եւ Ահարոն եւ ամենայն ժողովուրդ որդւոցն Իսրայելի Դեւտացւոցն . որպէս պատուիրեաց Տէր Մովսիսի վասն Դեւտացւոցն՝ նոյնպէս արարին նոցա որդիքն Իսրայելի . եւ սրբեցան Դեւտացիքն , եւ լուսացին ¹⁰զհանդերձս , եւ հատու զանձինս Ահարոնի ի հատուցումն՝ առաջի Տեառն . եւ քաւեաց վասն նոցա Ահարոն սրբել զնոսա :
 22 Եւ ասպա մայն Դեւտացիքն պաշտել զպաշտոն իւրեանց ի խորանին վկայու-

¹Եբբ. մի մի տուփ ի տանն սկեղէ ըստ սրբութեան սկեղն . ամենայն ²Յեբբ. պ-լու-է ³Եբբ. խաղաղութեան ⁴Եբբ. օծանելոյ զնա ⁵Եբբ. օրոյ խօսելն ⁶Եբբ. որ ⁷Եբբ. ճախարակեայ , Կ-Է կուածոյ յոսկւելոյ , ի բնոյ նորա մինչեւ ի չուշանն կուածոյ ⁸Եբբ. մեւս եւս զուարակ

⁹Եբբ. զի մի՞ գիպեցի հարուած յորդին Իսրայելի ի մերձեւալ որդւոցն Իսրայելի ¹⁰Եբբ. զհանդերձս իւրեանց , եւ մատոյց Ահարոն զնոսա նուէր

Թեան՝ առաջի Ահարոնի եւ առաջի որդւոց նորա . որպէս պատուիրեաց Տէր Մովսիսի վասն Ղեւտացոցն , նոյնպէս եւ արարին նոցա :

- 23 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
- 24 ասէ , Այս ինչ է որ վասն Ղեւտացոցն իցէ . ի քսան եւ հինգամենից եւ ի վեր մտցնել զործել ի խորանին վկայութեան .
- 25 Եւ ի յիմանմենից՝ ի բաց կացցեն ի պաշտամանէ սնտի , եւ ոչ եւս գործեսցեն :
- 26 Եւ ¹պաշտեսցէ եզրայր նորա՝ ի խորանին վկայութեան , ²պահել պահեսցէ զպահպանութիւնս , բայց զործ ինչ մի՝ զործեսցէ . այնպէս արասցես Ղեւտացոցն ի պահպանութիւնս իւրեանց :

Գ. Լ. Թ

- 1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի յանուպտին Սինայի , յամին երկրորդի երանելոյ նոցա յԵգիպտոսէ յամսեանն առաջնում ,
- 2 եւ ասէ , ³Ասա եւ՝ արասցեն որդիքն Իսրայելի զգառիկն ի ժամանակի իւրում :
- 3 Ի չորեքտասաներորդում աւուր ամսոյն առաջնոյ ⁴արասցն զաջն ընդ երեկս , ըստ ժամանակս , ըստ ⁵օրինի իւրում ,
- 4 ըստ ⁶պայմանի իւրում ⁷առնիցին զնաւ եւ խօսեցաւ Մովսիսն ընդ որդիսն Իսրայելի ⁸առնել զգառիկն : ⁹Ի սկսանել չորեքտասաներորդի աւուր ամսոյն՝ յանապատին Սինայի . որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի , այնպէս արարին որդիքն Իսրայելի :
- 6 Եւ եղեն արք որ ոչ էին սուրբ ողւոյ՝ ամբողջ , եւ ոչ կարէին առնել զգառիկն յաւուր յայնմիկ . եւ մատեան առաջի Մովսիսի եւ Ահարոնի յաւուր
- 7 յայնմիկ , Եւ ասին ցնոսս արքն այնուքիկ , Մեք անսուրբք եմք յողի մարդոյ . ⁸արք մի՞ յանեսցուք ի մատուցանելոյ պատարագ Տեառն ի ժամանակի իւրում
- 8 Ի մէջ որդւոցն Իսրայելի : Ասէ ցնոսս Մովսիս , Կացէք այդր , եւ լուսոյց թէ զինչ ասացէ հրաման Տէր վասն ձեր :
- 9 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
- 10 ասէ , Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի եւ ասացես , Մարդ ոք՝ մարդ որ լինիցի անսուրբ յողի մարդոյ , եւ կամ լի է ի

- հեռի ճանապարհի ոք իցէ ի ձէնջ յազգս
- 11 ձեր , արասցէ զգառիկն Տեառն . Յամսեանն երկրորդի , ի չորեքտասաներորդում աւուր ընդ երեկս արասցէ զնա , բազարջում եւ եղեգով կերիցեն զնա .
- 12 Եւ մի՛ թողուցուն ինչ ի նմանէ յայդ , եւ ոսկր մի՛ բեկանիցեն ի նմանէ . ըստ
- 13 ⁵օրինի զատկին արասցեն զնա . եւ մարդ ոք որ սուրբ իցէ , եւ ի հետաւոր ձանապարհի ոչ իցէ , եւ հեղգասցի ամնել զգառիկն , սատակեսցի անձն այն ի ժողովրդնէ իւրմէ , զի զպատարագն Տեառն ոչ մատոյց ի ժամանակի իւրում . զմեզս
- 14 Իւր ընկալցի մարգն այն : Եւ եթէ յարեսցի ի ձեզ եկ ոք յերկրն ձերում , եւ առնիցէ զգառիկն Տեառն , ըստ օրինակի զատկին եւ ըստ պայմանի իւրում արասցէ զնա . օրէն՝ մի եւ նոյն կացցէ ձեզ , եկին եւ բնակի երկրն :
- 15 Եւ յաւուրն յորում կանգնեցաւ խորանն՝ ծածկեաց ամպ զխորանն ⁹եւ զտունն՝ վկայութեան . եւ ընդ երեկս լինէր ի խորանին իրբւ գտեսիլ հրոյ մին :
- 16 չեւ ցառաւօտ . Այնպէս լինէր հանապայ . ամպ ծածկէր զնա ի տուէ , եւ
- 17 տեսիլ հրոյ ի գիշերի : Եւ յորժամ վերանայր ամպն ի խորանէ անտի , ապա չուէին որդիքն Իսրայելի . եւ ի տեղւոջ յորում գտեզի տանոյր ամպն՝ անդ բանակէին որդիքն Իսրայելի : Հրամանաւ Տեառն չուէին որդիքն Իսրայելի , եւ հրամանաւ Տեառն բանակէին . զամենայն աւուրս յորս հովանի ¹⁰ուռնիցի ամպն ի վերայ խորանին , ¹¹բանակեացն որդիքն Իսրայելի : Եւ յորժամ ¹²ձգիցի ամպն ի վերայ խորանին աւուրս բազումս , ¹³պահեսցեն որդիքն Իսրայելի զպահպանութիւն Տեառն , եւ ¹⁴մի՛ չուեսցեն : Եւ եղիցի՝ յորժամ հովանի ¹⁰ուռնիցի ամպն զաւուրս թուով ի վերայ խորանին , ըստ բանի Տեառն ¹¹բանակեացին , եւ
- 21 ըստ բանի Տեառն ¹⁵չուեսցեն Եւ եղիցի յորժամ լինիցի՝ ամպն յերեկորեայ մինչեւ ցառաւօտ , ¹⁶եթէ վերանայցէ՝ ամպն ընդ առուօան , ¹⁷չուեսցեն . զցերեկ կամ զցայտ . եւ եթէ ոչ վերասցի ամպն , ոչ

¹ Եբբ. պաշտեսցեն զեզրայր իւրեանց ² Եբբ. պահել զպահպանութիւնս , բայց զործ ինչ մի՝ զործեսցեն ³ Եբբ. պահել ⁴ Եբբ. առնիցէք ⁵ Եբբ. ամենայն օրինի ⁶ Եբբ. ամենայն պայմանի ⁷ Եբբ. եւ արարին զգառիկն յամսեանն առաջնում ի չորեքտասաներորդում աւուր ամսոյն ընդ երեկս ⁸ Եբբ. ընդէ՞ր

⁹ Եբբ. զբանաւն ¹⁰ Եբբ. ուռնէր ¹¹ Եբբ. բանակէին ¹² Եբբ. ձգէր ¹³ Եբբ. պահէին ¹⁴ Եբբ. ոչ չուէին (20) եւ էր ¹⁵ Եբբ. չուէին , (21) եւ էր յորժամ լինէր ¹⁶ Եբբ. եւ վերանայր ¹⁷ Եբբ. և չուէին զցերեկ կամ զցայտ յորժամ վերանայր ամպն , չուէին :

30 բարութիւնս Իսրայելի, Եւ նա ասէ, 10
 Ոչ երթայց անգր, այլ յերկիրն իմ եւ
 31 յազգն իմ գնացից, Եւ ասէ ցնա, Մի
 թողուր զմեզ. քանզի ¹էիր ընդ մեզ
 յանապատին. եւ եղիցես ընդ մեզ ձեր, 11
 32 Եւ եղիցի թէ երթայցես ընդ մեզ, եւ
 լինիցին բարութիւնքն զոր ինչ արասցէ
 մեզ Տէր, բարի արասցուք եւ քեզ,
 33 Եւ չուեցին ի լիննէ անտի Տեառն
 երեքօրեայ ճանապարհ. եւ տապանակ
 ուխտին Տեառն յառաջագոյն քան զնոսա
 երթայր երեքօրեայ ճանապարհաւ, զի-
 34 տել նոցա հանդիսաւ: Եւ ²ամպն հովանի
 ունէր ի վերայ նոցա ի սուէ ի չուել
 նոցա ի բանակէ անտի:
 35 Եւ եղև ի չուել տապանակին՝ ասէ
 Մովսէս, Արի, Տէր, եւ ցրուեսցին թշնա-
 միք քո, փախիցեն ³ամենայն ատկիք քո՝:

ԳԼ . ԺԱ

4 Եւ ժողովուրդն արանջէր չարաչար ա-
 ռաջի Տեառն. եւ լուաւ Տէր եւ բար-
 կացաւ սրամտութեամբ, եւ բորբոքեցաւ
 ի նոսա հուր ի Տեառնէ, եւ եկեր զմամն
 2 ինչ բանակին: Եւ աղաղակեաց ժողո-
 վուրդն առ Մովսէս, եւ յաղօթս եկաց
 Մովսէս առ Տէր, եւ զազարեաց հուրն:
 3 Եւ կոչեցաւ անուն անդւոյն պնտրիկ
 Հրայրեաց. զի բորբոքեցաւ ի նոսա հուրն:
 4 Ի Տեառնէ: Եւ խառնադանձն որ էր ի
 մէջ նոցա ցանկացան ցանկութիւն, եւ
 նստակ լայն որդիքն Իսրայելի եւ ա-
 5 սէին, Ո՞ տացէ մեզ միս ուտելոյ. Զի
 յիշեցաք զձուկնն զոր ուտէաք յեղիպ-
 ատս ձրի, եւ զսեխն եւ զմեղրապոսպ եւ
 6 զպրամն եւ զսօխն եւ զխատոր. Եւ արդ
 աւասիկ նքողեպ են անձինք մեր, եւ
 ոչ ուրեք բայց միայն ի մանանայն են
 7 աչք մեր: Եւ մանանայն էր իբրեւ գսերմն
 գնձոյ ⁴սպիտակ, եւ տեսիլ նորա իբրեւ
 8 զտեսիլ սառին: Եւ չրջէր ժողովուրդն
 եւ քաղէին, եւ աղային յերկանի եւ լե-
 սուին յանգանի, եւ եփէին ի պուտան
 եւ աննէին նկանս. եւ էր քաղցրութիւն
 նորա իբրեւ զխորիսի իւղոյ ⁵եւ մուրձ: 10
 9 Եւ յորժամ իջանէր ցօղ ի բանակն զյայգ,
 իջանէր եւ մանանայն ի վերայ նորա:

10 Լուաւ Մովսէս զպլինն նոցա ըստ
 գնդից իւրեանց, զիւրաքանչիւրն առ զքան
 վրանի իւրոյ. եւ բարկացաւ սրամտու-
 թեամբ Տէր յոյժ, եւ առաջի Մովսիսի
 11 չար թուեցաւ: Եւ ասէ Մովսէս ցՏէր,
 Ընդէր ⁶Տէր, չարչարեցեր զձառայ քո,
 եւ հիմ ոչ գաի չնորնս առաջի քո,
 արկանել զինեւ ⁷զբարկութիւն ժողո-
 12 վրդեանս այտորիկ: Միթէ ե՞ս յոյցայ
 զամենայն ժողովուրդս զայս, կամ թէ ե՞ս
 ծնայ զսոսա, զի ասես ցիս թէ՛ Առ զգա
 ի զոգ քո, որպէս առնուցու զայեակ
 զսանդիաց, ամենել յերկիրն զոր երգուար
 13 հարցն նոցա: Եւ արդ ուսալի է ինձ միս՝
 տալ ամենայն ժողովրդեանս այսմիկ, զի
 լան զինեւ եւ ասեն, Տուր մեզ միս զի
 14 կերիցուք: Ոչ կարեմ ես միայն կրել զժո-
 ղովուրդս զայս, զի ծանրագոյն քան զիս
 15 է բանդ: Եթէ այդպէս առնիցես ընդ իս,
 սպան իսկ զիս, եթէ հաճոյ իցէ քեզ,
 եթէ զաի չնորնս եւ ողորութիւնս առ
 ի քէն, զի մի տեսից զչարչարանս իմ:
 16 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Ժողովա ինձ
 եւ թանառուն այր ի ծերոցն Իսրայելի,
 զոր զու գիտես եթէ նոքա իցեն ծերա-
 զոյնք ժողովրդեանն, եւ ընտրք նոցա.
 եւ հանցես զնոսա ի խորանն վկայու-
 17 թեան, եւ կացցեն անդ ընդ քեզ. Եւ
 իջից անգր եւ խօսեցայց ընդ քեզ. եւ
 առից ի Հոգւոյդ որ ի քեզ է եւ արկից զնո-
 քօք. եւ բարձցեն ընդ քեզ ⁸զյանդգնու-
 թիւն ժողովրդեանդ այտորիկ, եւ ոչ
 18 կրեսցես զզոսա զու միայն: Եւ ցժողո-
 վուրդն ասացես, Արկեցարուք առ վա-
 զիւ, եւ կերիջիք միս. զի լացէք առաջի
 Տեառն եւ ասացէք, Ո՞ ջամբեացէ մեզ
 միս. զի լաւ էր մեզ յեղիպտոս. եւ տացէ
 19 ձեզ Տէր միս ուտելոյ, եւ կերիջիք միս,
 եւ ոչ զհինգ յը, եւ ոչ զտոսն, եւ ոչ
 20 զքսան որ: Այլ զամօրեայս աւուրս ու-
 տիցէք, մինչեւ կանիցէ ընդ ուրնուոնս
 ձեր, եւ եղիցի ձեզ ի զանութիւն. զի
 հետեացէք Տեառն որ է ի միջի ձերում,
 եւ լացէք առաջի նորա, եւ ասէիք՝ Ըն-
 21 գէր էր մեզ եղանել յեղիպտոսէ:
 21 Եւ ասէ Մովսէս, Վեցհարեւր հազար
 հետեակաց է ժողովուրդն յորոյ միջի
 եմ ես, եւ զու ասեմ Միս տոց նոցա եւ
 22 կերիցեն ամօրեայ ժամանակ. Միթէ
 արջառ եւ ոչխար սուպանանիցի եւ բա-

¹ Եբբ. գիտես ուր ազցուք յանապատին, եւ ե-
 ղիցես մեզ փոխանակ աչաք ² Եբբ. ամեն Տեառն
³ Եբբ. ատկիք քո յերեսաց քոց ⁴ Եբբ. զպիտակ

⁵ Եբբ. զբեռն

լական լինիցի նոցա , կամ թէ ամենայն
 23 լինիցի նոցա : Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս ,
 Միթէ ձեռն Տեառն չիցէ՞ բաւական .
 այժմ դիտասցես կթէ հասանիցէ ի վերայ
 24 քո բանս իմ , եթէ ոչ : Եւ ել Մովսէս
 եւ խօսեցաւ ընդ ժողովրդեանն զպատ-
 փամս Տեառն . եւ ժողովեաց եւթանա-
 սուն այր ի ծերոց ժողովրդեանն , եւ կա-
 25 ղոց զնոսա չուրջ զխորանաւն : Եւ էջ
 Տէր ամելով , եւ խօսեցաւ ընդ Մովսիսի ,
 եւ ա՛ռ ի Հոլւայն որ ի նմա , եւ արկ
 զեւթանասուն արամբքն զծերովք . եւ
 իրբեւ հանդեւ Հոզին ի վերայ նոցա ,
 եւ մարգարէացան ի բանակին , եւ այլ
 26 ոչ եւս յաւելին : Եւ մնացին երկու այրք
 ի բանակին , անուն միունն Եզրազ , եւ
 անուն երկրորդին Մովզազ , եւ հանդեւ
 ի վերայ նոցա Հոզին . եւ նոքա էին ի
 զերկոց անախ եւ ոչ եկին ի խորանն . եւ
 27 մարգարէացան ի բանակին : Եւ ընթա-
 ցեալ պատանի մի պատմեաց Մովսիսի եւ
 ասէ ցնա , Եզրազն եւ Մովզազն մար-
 28 գարէացան ի բանակին : Պատասխանի
 տուեաց Յեսուայ որդւոյ Նաւեայ , սրաչ-
 ածնէին Մովսիսի ընտրելոյ , եւ ասէ ,
 29 Տէր Մովսէս , արդի զնոսա : Եւ ասէ ցնա
 Մովսէս , Մի արկաներ դու ինձ նախան-
 30 ձուկս . եւ ս՛ ապր զամենայն ժողովուրդս
 Տեառն մարգարէս , յորժամ տայր Տէր
 զՈղին իւր ի վերայ նոցա : Եւ գնաց Մով-
 սէս ի բանակն , ինքն եւ ծերքն Խորայելի
 31 Եւ ել հողմ ի Տեառնէ եւ խաղացոյց
 յայս կոյս զխորամարզին ի ծովն , եւ ան-
 կաւ զբանակաւն աւուր գնաց ատի եւ
 32 իրբեւ ցերկուս կանգունս յերկրէ : Եւ
 յարուցեալ ժողովուրդն զտիւն ողջոյն եւ
 զդիշերն ողջոյն , եւ զտիւն ողջոյն ի վաղիւ
 անայր , ժողովեցին զարամարզին , որ աւ-
 կաւ ժողովեաց տանն քոռ . եւ սպանին եւ
 33 սպխեցին իւրեանց ապուխտս ապուխտս
 չուրջ զբանակաւն : Մինչդեռ միսն յա-
 տամունս նոցա էր՝ յառաջ քան զպակա-
 սելն , եւ Տէր բարկացաւ ժողովրդեանն ,
 եւ հնար Տէր զժողովուրդն հարուածս
 34 մեծամեծս յոյժ : Եւ կոչեցաւ անուն տեղ-
 ոյն այնորիկ Գերեզմանք ցանկութեան .
 զի անդ թաղեցին զժողովուրդն ցան-
 35 կացող : Եւ ի Գերեզմանացն ցանկու-
 թեան չուեաց ժողովուրդն յԱսերովթ¹ :

1 Եւ բամբասեցին Մարիամ եւ Ահարոն
 զՄովսէս վասն կնոջն Եթէ՞ովպացւոյ որ
 առ Մովսէս . զի կին Եթէ՞ովպացի առ .
 2 եւ ասին , Միթէ ընդ Մովսիսի՞ միայն
 խօսեցաւ Տէր . ս՛ յապաքէն եւ ընդ մեզ
 3 խօսեցաւ . եւ լուաւ Տէր : Եւ այրն Մով-
 սէս հեղ էր յոյժ քան զամենայն մար-
 4 գիկ որ էին ի վերայ երկրի : Եւ ասէ Տէր
 նոյնժամոյն ցՄովսէս եւ ցԱհարոն եւ
 ցՄարիամ , Ելէք դուք երեքին ի խորանն
 վկայութեան . եւ ելին երեքին ՚ի խո-
 5 բանն վկայութեան : Եւ էջ Տէր սեամբ
 ամպոյ , եւ եկաց առ պատ խորանին
 վկայութեան . եւ կոչեցան Ահարոն եւ
 6 Մարիամ , եւ ելին երկօքեան : Եւ ասէ
 ցնասա Տէր , Լուարուք բանից խոց . եւ
 թէ լինիցի մարգարէ ի ձէնջ Տեառն ,
 տեսեամբ երեւեցայց նմա , եւ երազով
 7 խօսեցայց ընդ նմա : Ոչ այնպէս որպէս
 ծառայն իմ Մովսէս , որ յամենայն ամս
 8 իմում հաւատարիմ է . Բերան ի բերան
 խօսեցայց ընդ նմա , երեսօք եւ ոչ աւ-
 9 րակօք . եւ զփառն Տեառն ետես . եւ
 ընդէր ոչ երկերուք բամբասել զճա-
 9 սայն իմ Մովսէս : Եւ եղև բարկութիւն
 արամտութեան Տեառն ի վերայ նոցա ,
 10 եւ ՚զնացին , եւ ամպ վերացաւ ի խո-
 բանէ անտի , եւ ա՛հա Մարիամ բորտեալ
 էր իրբեւ զձիւն . եւ հայեցաւ Ահարոն
 11 ընդ Մարիամ , եւ ա՛հա բորտեալ էր : Եւ
 ասէ Ահարոն ցՄովսէս , Խնդրեմ ի քէն ,
 տէր , մի ամեր ի վերայ մեր մեզս . զի
 12 անգիտացաք , եւ քանդի մեղաք : Մի
 լինիցի հանդոյն մահու , իրբեւ զվիժած
 որ ելանիցէ յարգանդէ մօր եւ ՚ուտիցէ
 13 զկէս՝ մարմնոյ նորա : Եւ աղաղակեաց
 Մովսէս առ Տէր եւ ասէ , Խնդրեմ ի
 14 քէն , Աստուած , բժշկեա գնա : Եւ ասէ
 Տէր ցՄովսէս , Եթէ հօր իւրոյ թքա-
 նելով թքեալ էր ընդ երեսս նորա , չա-
 մաչէր զեւթն օր . մեկնեցի զեւթն օր
 արաւքոյ բանակին , եւ ապա մտցէ :
 15 Եւ զատուցաւ Մարիամ արսաւքոյ բա-
 նակին զեւթն օր . եւ ժողովուրդն ոչ
 չուեաց , մինչև սրբեցաւ Մարիամ :

1 Եւ ասալ չուեաց ժողովուրդն յԱսե-
 րովթայ , եւ բանակեցաւ յանապատին

¹Եբբայեցի յաւելու , եւ եղև յԱսերովթ
²Յեբբայեցի յաւելու ³Եբբայեցի ⁴Եբբայեցի յաւելու

2 Փառանու : Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մով-
 3 սիսի եւ ասէ , Առաքեալ արս եւ լրտե-
 սեացն զերկիրն Քանանացւոց , զոր ես
 ասց որդւոցն Լորայելի ի կալուածս .
 այր մի ըստ զեղի , ըստ ասոնց նահա-
 պետաց իւրեանց առաքեացեալ զնոսս
 4 զամենայն զլիաւորս ի նոցանէ : Եւ ա-
 ռաքեաց զնոսս Մովսէս յանապատէն
 Փառանու ըստ բանին Տեառն . ամենե-
 քին արք զլիաւորք էին նոքա յորդ-
 5ւոցն Լորայելի : Եւ այս են անուանք
 նոցա . զեղին Ռուբենի , Սաղամբէլ որ-
 6 զի Չաքուրայ . Յեղին Շմաւոնի , Սա-
 7 փատ որդի Քուրեայ . Յեղին Յուդայ ,
 8 Քաղէք որդի Յեփոնեայ . Յեղին Իսա-
 9 քարայ , Գաղամ որդի Յովսեփայ . Յեղին
 10 Նփրեմայ , Աւսէս որդի Նաւեայ . Յեղին
 Բենիամինի , Փաղտի որդի Ռափուայ .
 11 Յեղին Չաքուզոնի , Յուզիէլ որդի Սու-
 12 զիայ . Յեղին Յովսեփայ որդւոցն Մա-
 13 նասէի , Գաղէք որդի Սուսայ . Յեղին
 14 Դանայ , Սալէլ որդի Կամայի . Յեղին
 15 Ասերայ , Սամուր որդի Միքայելի . Յե-
 16 յին Գաղայ , Գուզիէլ որդի Մակքեայ .
 17 Այս անուանք են արանցն՝ զոր առաք-
 եաց ¹Տէր լրտեսել զերկիրն Քանանաց-
 ւոց . եւ անուանեաց Մովսէս զանուն
 18 Աւսեայ որդւոյ Նաւեայ՝ Յեսու : Եւ ա-
 ռաքեաց զնոսս Մովսէս յանապատէն
 Փառանու՝ լրտեսել զերկիրն Քանանաց-
 ւոց , եւ ասէ զնոսս , Ելէք ընդ ³անա-
 19 պատղ եւ ամրարձայք ի լեանն . Եւ
 տեսի՞ք զերկիրն զինչ իցէ , եւ զժողո-
 վուրդն որ նստի ի նմա , եթէ զօրաւ-
 ւորագո՞ն իցէ թէ անաւազ , եթէ սա-
 20 կա՞ւք իցին եթէ բազումք . Եւ զի՞նչ իցէ
 երկիրն յորում նոքա բնակեալ իցին ,
 եթէ բարձր իցէ եթէ չար . եւ զինչ ի-
 ցեն քաղաքքն յորս նոքա բնակեալ են ,
 պարսպաւորք իցին եթէ անպարիսպք .
 21 Եւ զի՞նչ իցէ երկիրն , պարա՞րտ իցէ
 եթէ տկար . եթէ իցէ՞ ի նմա ծառա-
 տունկ եթէ ոչ : Եւ ժրասի՞ք , առջիք
 ի պտոյղ երկիրն : Եւ ⁴աւուրք զար-
 նայոյ էին աւուրքն՝ խայծուածոյ խա-
 22 ղողոյ : Եւ ելեալ լրտեսցին զերկիրն
 յանապատէն Սինայ մինչեւ զԲորս ի
 23 մուսս ⁵Եփրաթայ : Ելին ընդ ³անա-

պատն եւ եկին մինչեւ ցՔերրոն . եւ անդ
 Աքիման եւ Աէսի եւ Թազամի , ազգքն
 ենակայ . (եւ Քերրոն եւթն ամաւ յա-
 ռաջագոյն շինեալ էր քան զՏայանիս Ե-
 24 զԿայսաղւոյ) Եւ եկին մինչեւ ցՉորն
 ողիււղոյ , ²եւ լրտեսցին զնա՝ եւ նստին
 անտի ուռ որթոյ , եւ ողիւղ մի խաղո-
 զոյ ի նմա , եւ բարձին զնա յծակօք , եւ
 25 ի նոսանէ եւ ի թղոյ : Եւ անուանցին
 զանուն տեղւոյն՝ Չոր ողիււղոյ , զասն
 ողիււղին զոր նստին անտի որդիքն Իս-
 26 րայելի : Եւ զարձան անդէն՝ ²որդիքն
 Իսրայելի՝ լրտեսեալ զերկիրն յետ ա-
 27ւուրք քառասունից . Եւ նստեալ եկին առ
 Մովսէս եւ առ Նաբոն , եւ առ ամենայն
 ժողովուրդ որդւոցն Իսրայելի յանապատն
 Փառան Կաղէս . եւ ետուն նոցա զբոց
 եւ ամենայն ժողովրդեանն . եւ ցուցին
 28 զպտուղ երկիրն Եւ պատմցին նմա , եւ
 ասին զնա , Չոքաք յերկիրն յոր տաւ-
 րեցեր գմեղ . երկիր՝ որ լրիւն է զկաթն
 29 եւ զմեղր , եւ այս է պտուղ նորս : Բայց
 ազգն սասաիկ ⁶էր որ ընակեալ ⁶էին ի
 նմա , եւ քաղաքք ամուրք եւ պարս-
 պաւորք եւ մեծամեծք յոյժ . եւ զազդն
 30 ենակայ տեսաք անդ : Եւ Ամաղէկ բնակ-
 եալ ⁶էր յերկիրն ընդ նարաւակոյմն . եւ
 Քեստային ²եւ Խեւսցին՝ եւ Յերուսացին
 եւ Ամուրնային բնակեալ են առ իրաւորքն ,
 եւ Քանանացին առ ծովեղբրն եւ առ
 31 Յորդանանաւ : Լուեցոյց Քաղէք զժողո-
 վուրդն ի Մովսիսէ , եւ ասէ զնոսս , ²Ոչ
 այդպէս է . այլ՝ երանկով ելցուք եւ ժա-
 ռանդեսցուք զնա . զի կարող է՞ք յաղ-
 32 թել նոցա Եւ արքն որ ընդ նմա երթեալ
 էին՝ ասէին , Ոչ ելցուք , քանզի ոչ կա-
 րեմք երթալ ի վերայ ազգին . զի զօրա-
 33 ղոյն ըսն զմեզ է յոյժ : Եւ զարհուրե-
 յցոցին երկրաւն զոր լրտեսցին՝ զորպիսն
 Իսրայելի եւ ասին , Երկիրն ընդ որ մեք
 անցաք լրտեսել զնա , երկիր մարգա-
 ծախ է բնակչաց իւրոց . եւ ամենայն
 ազգն զպր տեսաք ի նմա՝ արք յաղթա-
 34 նասակք են . Տեսաք անդ եւ ⁷սկայս եւ
 էաք յաչս նոցա իբրեւ մարախ՝ :

ԳԼ . ԺԳ

1 Եւ ձայն բարձին ամենայն ժողովուրդն ,
 եւ երազ ազգն զգիշերն ³զայն ողջոյն :

¹ Եբբ. Մովսէս ² Յեբբ. պատիւ ³ Եբբ. հա-
 բաւակոյմն ⁴ Եբբ. աւուրքն էին աւուրք ⁵ Եբբ.
 եմաթայ

⁶ Եբբ. է ⁷ Եբբ. սկայս , զորդան ենակայ ի հակայից .
 և էաք յաչս մեր իբրեւ մարախ եւ այսպէս էաք
 յաչս նոցա ⁸ Եբբ. զայն (2) եւ արանքեցին

2 Եւ տրանջեաց ժողովուրդն՝ զՄովսէսէ
 եւ զԱհարոնէ, ամենայն որդիքն Իսրայելի . եւ ասէ ցնոսա ամենայն ժողովուրդն,
 3 Կառ էր եթէ մեռեալ էաք յերկրին Նգիպտացոց . կամ թէ աստէն յա-
 4 նապատի աստ իսկ մեռանէաք : Եւ ընդէր
 5 ¹տանիցի զմեզ Տէր յերկիրն յայն՝ անկանել մեզ պատերազմաւ, եւ կանայք մեր
 6 եւ որդիք մեր լինիցին ի յափշտակութիւն . եւ արդ լաւ իցէ մեզ դառնալ
 7 անդրէն յՆգիպտոս : Եւ ասէ այր ցընկեր,
 8 Արասողք զօրավար, եւ դարձյալք յՆ-
 9 գիպտոս : Եւ անկան Մովսէս եւ Ահարոն
 10 ի վերայ երեսաց իւրեանց առաջի ամենայն
 11 ժողովրդեան որդւոցն Իսրայելի : Բայց
 12 Յեսու որդի Նաւեայ, եւ Քաղէբ որդի Յե-
 13 փոնեայ ի լրտեսաց երկիրն՝ պատասեցին
 14 զհանդերձա իւրեանց . եւ խօսեցան ընդ
 15 ամենայն ժողովրդեան որդւոցն Իսրայելի
 16 եւ ասին, Երկիրն զոր մեզ լրտեսեցաք,
 17 երկիր բարի է յոյճ : Եթէ հաճեցի միայն
 18 ընդ մեզ Տէր, եւ տարցի յերկիրն յայն,
 19 եւ տացէ զնա մեզ, երկիր է որ բոխէ
 20 զկաթն եւ զմեղր : Բայց ի Տեառնէ միայն
 21 ապտամբք մի լինիցիք, եւ ի ժողովրդե-
 22 նէ երկրին մի երկնչիջիք, քանզի կե-
 23 րակոր մեր են . զի մեկնեցաւ ի նոցա-
 24 նէ ²Տէր, եւ ընդ մեզ է Տէր . մի զան-
 25 10 զիտիցէք ի նոցանէ : Եւ ասաց ամենայն
 26 ժողովուրդն քարկոծել զնոսա քարամբք .
 27 եւ փառքն Տեառն երեւեցան ամպով ի
 28 վերայ խորանին վկայութեան յանդիման
 29 ամենայն որդւոցն Իսրայելի : Եւ ասէ
 30 Տէր ցՄովսէս, Մինչեւ յերբ բարկացու-
 31 ցանէ զիս ժողովուրդդ, եւ մինչեւ յերբ
 32 ոչ հաւատան ինձ ամենայն նշանօքն զոր
 33 արարի ի միջի զոցա : ³Թող տուր ինձ՝
 34 եւ՝ հարից զգոսա մահուամբ, եւ կորու-
 35 սից զգոսա . եւ զքեզ ³եւ զտուն հօր քո՝
 36 արարից յազգ մեծ եւ ի բազում քան
 37 զայդ : Եւ ասէ Մովսէս ցՏէր, Իսկ արդ
 38 լսիցեն Նգիպտացիքն եթէ դու հաներ զօ-
 39 րութեամբ քո ³մեծաւ զժողովուրդս զայս
 40 ի նոցանէ, Այլ եւ ամենայն բնակիչք
 41 երկրիս այտորիկ լսիցեն թէ դու, Տէր, ի
 42 ժողովրդեանս յայսմիկ ես որ դէմ յան-
 43 դիման երեւիս դու, Տէր, եւ ամպ քո
 44 կայ ի վերայ զոցա, եւ սեամբ ամպոյ
 45 երթաս դու առաջի զոցա ի տուէ, եւ
 46 սեամբ հրոյ ի զիշերի : Եւ սատակիցես

զժողովուրդս քո զայս իբրեւ զայր մի,
 եւ խօսիցին ազգքն որ լուան զանուանէ
 16 քումմէ, եւ ասիցեն, Վասն զի ոչ կա-
 17 րէր տանել Տէր զժողովուրդն զայն յեր-
 18 կիրն զոր երզուաւ նոցա, արկ զնոսա
 19 տապատ յանապատի անդ : Եւ արդ
 20 բարձրացի ձեռն քո, Տէր, որպէս խօ-
 21 սեցար եւ ատացեր, Թէ Տէր երկայնա-
 22 միտ է եւ բազումոգորմ ³եւ ճշմարիտ՝,
 23 բառնայ զանօրէնութիւնս ³եւ զանիրա-
 24 ւութիւնս՝ եւ զմեղս . եւ սրբելով ոչ
 25 սրբէ զպարտաւորն, հատուցանէ զմեղս
 26 հարանց յորդիս մինչեւ յերիս եւ ի չորս
 27 ազգս . Թող զմեզս ժողովրդեան քո ըստ
 28 մեծի ոգորմութեան քում, որպէս նե-
 29 րեցեր զոցա յՆգիպտոսէ մինչեւ ցայժմ :
 30 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Ներեցից զոցա
 31 ըստ բանի քում . Բայց կենդանի եմ ես,
 32 ³եւ կենդանի է անուն իմ,՝ եւ լցցեն
 33 փառք Տեառն զամենայն երկիր . Զի ա-
 34 մենայն արք՝ որ տախն գրառան իմ եւ
 35 զնշանս զոր արարի ես յՆգիպտոս եւ
 36 յանապատիս յայսմիկ, եւ փորձեցին զիս
 37 այս տամ անգամ, եւ ոչ լուան ձայնի
 38 իմում, Թէ տեսանիցեն զերկիրն զոր
 39 երզուայ հարցն նոցա . ³այլ որդիք նոցա
 40 որ են աստ ընդ իս, որ ոչ գիտեն զչար
 41 կամ զբարի, ամենայն մանուկ տիմար,
 42 նոցա տաց զերկիրն .՝ եւ ամենեքին որ
 43 բարկացուցին զիս՝ ոչ տեսեն զնա . Բայց
 44 Քաղէբ ծառայ իմ յորում եղեւ հօգի այլ,
 45 եւ եկն զհետ իմ, տարայց զնա յերկիրն
 46 յոր եմուտ, եւ գաւակ նորս ժառան-
 47 25 գեսցէ զնա : Եւ Ամաղէկ եւ Քանանա-
 48 ցին բնակեալ են ի ձորն . բայց դուք
 49 վաղիւ դարձարուք եւ չուեցէք յանա-
 50 պատէն ընդ ձանապարհ Կարմիր ծովուն :
 51 26 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ
 52 Ահարոնի եւ ասէ, Մինչեւ յերբ զժո-
 53 ղովուրդդ զայդ զչար կրիցեմ, եւ զոքա
 54 տրանջեն առաջի իմ . զարտունջ որդ-
 55 ւոցն Իսրայելի որ տրանջին զձէնջ՝ լուայ
 56 Արդ ասացիս ցնոսա, Կենդանի եմ ես,
 57 ասէ Տէր, եթէ ոչ որպէս խօսեցայք յա-
 58 29 կանջս իմ՝ նոյնպէս արարից ձեզ . Յա-
 59 նապատիս յայսմիկ անկցին ոսկերք ձեր .
 60 եւ ամենայն հանդէս ձեր, եւ մտեալքն
 61 ի ձէնջ ի համար՝ ի քսանամենից եւ ի վեր՝
 62 30 որ տրանջեցին զինէն, Թէ մտանիցեն
 63 յերկիրն յոր համբարձի զձեռն իմ բնա-
 64 կեցուցանել զձեզ ի նմա, բայց Քաղէբ՝
 65 31 որդի Յեփոնեայ, եւ Յեսու Նաւեան : Եւ

¹Եբբ. ամ զմեզ Տէր յերկիրս յայս ²Եբբ. հովա-
 նին իւրեանց ³Յեբբ. գլխիս ⁴Եբբ. հզոր

զորդին զորմէ ասացէք թէ ի յափշտա-
 կուծիւն լինիցին՝ աւարայց գնտա յեր-
 կիրն , եւ ժառանգեացին գնա , յորմէ
 32 գուքն յափրայտորուք : Եւ ոսկերք ձեր
 33 անկցին ասաէն յանապատիս : Եւ որդիք
 ձեր ճարակեսցին յանապատի աստ ամն
 քառասուն , եւ յարձցին զգոռնկու-
 թիւն ձեր , մինչեւ մաշեցցին ոսկերք
 34 ձեր յանապատի աստ : Ըստ թուոյ ա-
 ռուրցն ¹քառասնից , որ ընդ տարւոյ
 ընդունիցիք զմեզս ձեր՝ զքառասուն ամ ,
 եւ ծանիջիք զարտաուծիւն բարկու-
 35 թեան խնայ : Եւ Տէր ի սուսեցայ , եթէ
 ոչ արարից ժողովրդեանց այդմիկ չարի
 յարուցելոյ ի վերայ իմ . յանապատի աստ
 36 ծախիցին , եւ ասաէն մեռանիցին : Եւ
 արքն զորս առաքեաց Մովսէս լրտեսել
 զերկիրն եւ եկեալ բամբասեցին գնմանէ
 առ ժողովրդիսն՝ հանել համբաւ չար
 37 գերիւրէն , Մեռան արքն այնքիկ որ
 հանին համբաւ չար գերկրէն՝ չարաչար
 38 հարուածովք առաջի Տեառն : Եւ Յեսու-
 որդի Նաւեայ եւ Քաղէր որդի Յեփան-
 եայ միասն ապրեցան յարանցն յայնցանէ
 39 որ երթեալ էին լրտեսել զերկիրն : Եւ
 իսուսեցաւ Մովսէս զպատգամս զայս առ
 ամենայն որդիսն Իսրայելի , եւ սուզ սոռ
 40 ժողովուրդն յայժ , եւ կանխեալ ընդ
 առաւօսն ելին ի գլուխ յերինն եւ ա-
 սնն , Ահաւասիկ կամք մեք , ելյուք ի
 41 տեղին զոր ասաց Տէր , զի մեղաք : Եւ
 ասէ Մովսէս , Ընդէր ²անցէք զբամբու-
 42 Տեառն , եւ ոչ աջողեսցի ձեզ : Մի ելա-
 նէք , զի ոչ է Տէր ընդ ձեզ , եւ անկանի-
 43 ցիք առաջի թշնամեաց ձերոց . Չի Ամա-
 ղէկ եւ Քանանացին են անդ առաջի ձեր ,
 եւ անկանիցիք սրով . փոխանակ զի դար-
 ձայք յետս եւ հետեցէք Տեառն , եւ ոչ
 44 լինիցի Տէր ընդ ձեզ : Եւ անտասեալ
 ելին ի գլուխ յերինն . լայց տապանակ
 կտակարանացն Տեառն եւ Մովսէս ոչ
 45 չարժեցան ի բանակէ անտի : Էջ Ամա-
 ղէկ եւ Քանանացին որ բնակեալ էր ի
 յերինն , եւ հարին գնտա եւ կտարեւ-
 46 ցին գնտա մինչեւ ցձերմտ : ³Եւ գար-
 ձան անդրէն ի բանակն : ”

ԳԼ . ԺԵ

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ ,
 2 Խօսեալ ընդ որդիադ Իսրայելի եւ ասաւ-

ցես ցղոսա , Յարժամ մտանիցէք յերկիրն
 3 բնակութեան ձերոյ զոր ես ասց ձեզ , եւ
 աննիցէք ⁴ողջակէզ Տեառն՝ եւ ողջըն-
 ծայ ի զո՞ն , մեծացուցանել՝ զուխան կամ
 զկամաւն , կամ ի ածես ձեր աւնեւ հոտ
 անուշից Տեառն , եթէ յարջառոյ եւ եթէ
 4 ի հօտից , եւ բերցէ որ մատուցանիցէ
 զպատարագն իւր Տեառն , զո՞ն նաչնոյ
 զտասանորդ զբուխն՝ գանգեալ իւզով .
 5 չորրորդաւ զորակին : Եւ գլինի ի նուէր
 զչորրորդ զորակին աննիցէք ըստ զո՞նին
 կամ ըստ ողջակիցին առ գառն մի . ⁵այն-
 չափ աննիցես ընծայ ի հոտ անուշից
 6 Տեառն . եւ խոյին յորժամ աննիցես գնա
 յողջակէզ կամ ի զո՞ն , ” արասցես զզո՞ն
 նաչնոյն երկուս տասանորդս գանգեալ
 7 իւզով երրորդաւ զորակին . եւ գլինի ի
 նուէր զերկրորդ զորակին մատուցանի-
 8 ցէք ի հոտ անուշից Տեառն : Ապա թէ
 յարջառոյ աննիցէք յողջակէզ կամ ի
 զո՞ն , ⁶մեծացուցանել զուխան ⁷ի վերկու-
 9 թիւն Տեառն , Մատուցէ ըստ զուարա-
 կին զո՞ն նաչնոյ՝ երիս տասանորդս գան-
 10 գեալ իւզով կիսով զորակին . եւ գլինի ի
 նուէր՝ կէս զորակին , ընծայ ի հոտ ա-
 11 նուշից Տեառն : Այնպէս աննիցես միում
 զուարակին , կամ միում խոյին , կաս
 միում գառնին , յօգեաց կամ յայժեաց :
 12 Ըստ թուոյ նոցա , որպէս գինն աննիցէք
 նոյնպէս արասիք միումն ըստ իւրա-
 13 քանչիւր թուոյ նոցա : Ամենայն բնակն
 նոյնպէս արասցէ , նոյնպիսի ընծայս մա-
 14 տուցանել ի հոտ անուշից Տեառն : Եւ
 եթէ եկ ոք յարեսցի ի ձեզ յերկիրն ձե-
 15 րում , որ լինիցի առ ձեզ յազգս ձեր ,
 արասցէ ընծայ ի հոտ անուշից Տեառն .
 որպէս գուքն աննիցէք՝ նոյնպէս աննիցէ
 16 եւ ⁸եկն եւ ժողովուրդն Տեառն : Օրէն՝
 մի եւ նոյն կացցէ ձեր եւ եկացն որ յարի-
 17 ցին ի ձեզ . օրէն յաւիտեանական յազգս
 ձեր . որպէս եւ գուքն իցէք , եւ եկն
 18 լինիցի առաջի Տեառն : Օրէն մի եւ նոյն
 կացցէ , եւ իրաւունք մի եւ նոյն լինի-
 19 ցին՝ ձեր եւ եկին որ յեցեալ իցէ ի ձեզ :
 17 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի եւ ասէ ,
 18 Խօսեաց ընդ որդիոյ Իսրայելի եւ ասաս-
 19 ցես ցղոսա , Ի մտանել ձեր յերկիրն յոր

⁴ Եբբ. պատարագ Տեառն՝ ողջակէզ կամ զո՞ն ի
 կատարել ⁵ Եբբ. (6) Կամ առ խոյ ⁶ Եբբ.
 ի կատարել ⁷ Եբբ. կամ գեաղաղականս ⁸ Եբբ.
 նա : (15) Ո՛վ ժողովուրդ , օրէն

¹ Եբբ. յորս լրտեսեցէք զերկիրն առուրս քառաս-
 սուն ² Եբբ. անցանէք ³ Եբբ. գլուխ

20 ուտիցէք զուրք ի հացէ երկրին , ¹Առջիք հաս ի նուէր Տեառն զտուային [զանգուածոյ ձերոյ , եւ տարջիք զհաց հասին Տեառն , զատուածիք զայն Տեառն որպէս զհասն ի կապոյ . նոյնպէս եւ զայն զատու-

21 ցանիցէք ²Չատային զանգուածոյն ձերոյ , եւ տայիք Տեառն հաս յազգս ձեր :

22 Իսկ յորժամ յանցանիցէք , եւ ոչ առնիցէք զամենայն զպատուիրանս զպատուիկ զոր խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի ,

23 որպէս հրաման եւ ձեզ Տէր ի ձեան Մովսիսի , յորէ յորմէ հրաման եւ ձեզ Տէր եւ յառ յապա ժամանակս յազգս ձեր :

24 Եւ եղիցի եթէ յաջաց ժողովրդեանն վրիպիցի ակամայ ինչ , արասցէ ժողովուրդն զուարակ մի յանդուոյ ²անարատ յողջակէզ ի հոտ անուշից Տեառն . եւ զո՛հ բտ նմին եւ նուէր բտ նմին պայմանի , եւ

25 նորսպ զմի յայծեաց վասն մեզաց : Եւ քաւեսցէ քահանայն վասն ամենայն ժողովրդան որդոցն Իսրայելի , եւ թողցի նոցա , զի ակամայ է , եւ նոքա մատուցեն զպատարագն իւրեանց ընծայ Տեառն՝ վասն մեզաց իւրեանց առաջի Տեառն :

26 յազադս ակամայիցն իւրեանց . եւ թողցի ամենայն ժողովրդեան որդւոցն Իսրայելի , եւ եկին յեցելոյ ի ձեզ . զի ամենայն ժողովրդեանն է ակամայն :

27 Եւ եթէ մի անձն մեղիցէ ակամայ , մատուցէ այոջ մի տարեւոր վասն մե-

28 զաց . եւ քաւեսցէ քահանայն ի վերայ անձին ակամայացելոյ եւ մեղուցելոյ առաջի Տեառն ակամայ , քաւել վասն

29 նորա ³ : Ինակին որդւոցն Իսրայելի եւ եկին յեցելոյ ի նոսա՝ օրէն մի եւ նոյն կացէ որ ինչ անիցէ ոք ակամայ :

30 Եւ անձն որ անիցէ ձեռամբ հօտարտուծեան ի բնակաց կամ յեկաց , բարկացոյց նա զՏէր , սատակեսցի անձն այն ի ժողովրդենէ իւրմէ : Զի զբանն Տեառն խտտեաց , եւ զպատուիրանս նորա ցրեաց , քնջելով քնջեսցի անձնն այն ի ժողովրդենէ իւրմէ . զի մեղք նորա ի նմա են :

32 Եւ էին որդիքն Իսրայելի յանապատի անպ եւ գտին այր մի որ քաղէր փայտ 33 յաւուր չարաթու : Եւ մատուցին զնա

որք գտինն զի քաղէր փայտ յաւուր չարաթու՝ առ Մովսէս եւ առ Ահարոն՝ եւ առ ամենայն ժողովուրդ ²որդւոցն Իսրայելի : Եւ ետուն զնա ի պահ , զի ոչ ընարկեցին՝ թէ զինչ անիցեն նմա : Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ , Մահու մեոցի այրն . քարամբք քարկոծեսցեն զնա ամենայն ժողովուրդն արտաքոյ բանակին : Եւ հանին զնա ամենայն ժողովուրդն արտաքոյ բանակին , եւ քարկոծեսցին զնա ⁵ամենայն ժողովուրդն արտաքոյ բանակին՝ որպէս հրամայեաց Տէր Մովսիսի :

37 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ , 38 Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի եւ ասասցես ցնոսա , զի արասցեն իւրեանց ծոպս ի տոունս հանգերձից իւրեանց յազգս իւրեանց . եւ գնիցէք ի վերայ ծոպից 39 տանոցն ասպանի կապուտակ . Եւ լինիցի այն ձեզ ի ծոպսն , եւ տեսանիցէք զայն եւ յիշիցէք զամենայն զպատուիրանս Տեառն աննել զնոսա . եւ ոչ խտտորիցիք զինի ⁶մտաց եւ աչաց ձերոց , որով զուքն 40 պոռնիկք զինի նոցա . Զի յիշիցէք եւ անիցէք զամենայն զպատուիրանս իմ , եւ եղի՞ք սուրբք Աստուծոյ ձերում :

41 Զի ես եմ Տէր Աստուած ձեր որ հանի զձեզ յերկրէն եկիստացուց լինել ձեզ Աստուած . ես եմ Տէր՝ Աստուած ձեր :

ԳԼ ԺԶ

1 Եւ խօսեցաւ Կորն՝ որդի Իսահառայ որդւոյ Կահաթու որդւոյ Դեւեայ , եւ Դաթան եւ Արիսոն որդիք եղիարայ ⁸որդւոյ Ռուբենի , եւ Աւնան որդի Փազելթայ ²որդւոյ՝ Ռուբենի , Եւ կացին հակառակ Մովսիսի , եւ երկերիւր եւ յիտուն այր յորդւոցն Իսրայելի զլիսուորք ժողովրդեանն՝ խորհրդականք խորհրդոյ եւ 3 արք անուանիք : Կուտեցան ի վերայ Մովսիսի եւ Ահարոնի եւ ասեն , Շատ լիցի ձեզ , զի ամենայն ժողովուրդն եւ ամենեքեան սուրբք են , եւ Տէր ի միջի նոցա . եւ արդ ընդէր ճոխացեալ էք ի վերայ ժողովրդեանդ Տեառն : Եւ լուեալ ⁴ Մովսիսի՝ անկաւ ի վերայ երեսաց իւրոց . ⁵ Եւ խօսեցաւ ընդ Կորնայ եւ ընդ ամենայն ժողովրդեան նորա , եւ ասէ , ⁶Յայց ել եւ ծանեաւ Աստուած՝ զիւրսն եւ

¹ Եբբ. մատուցեք ընծայ վերացման Տեառն . (20) Յառաջին զանգուածոյն ձերմէ մատուցիք նուէր վերացման պան մի . որպէս գնուէր վերացման կայց՝ այնպէս վերացուցիք զսա : (21) Չատային զանգուածոյն ձերոյ առջիք նուէր վերացման Տեառն յազգս ձեր ² Եբբ. պատու ³ Եբբ. այնպէս յաւելու , եւ թողցի նմա

⁴ Եբբ. չէր յայտ ⁵ Եբբ. եւ մեռաւ , ⁶ Կաթ , սրտից ⁷ Եբբ. ա՛ռ ուր ⁸ Եբբ. եւ Աւնան որդի Փազելթայ , որդիք ⁹ Եբբ. Առաւօտուն ցուցցէ Տէր

զտուրն , եւ ¹մերձեցոյց առ ինքն . եւ զորս ²ոչն ընտրեաց ³ոչ մերձեցոյց” առ
6 ինքն : Արդ զայս արարէք . առէք ձեզ զբարեւատս ձեր , կորխ եւ ամենայն
7 ժողովուրդ իւր . եւ զիք ի նոսա հուր , եւ արկէք ի նոսա խոնկ առաջի Տեառն ի վազիւ . եւ եզիցի այր զսր ընտրեացէ
8 Ղեւեայ : Եւ ասէ Մովսէս ցկորխ , կուս
9 բուք ինձ , որպէք Ղեւեայ . Միթէ փոքր
10 ինչ իցէ ձեզ այց , զի գատոյց զձեզ Աստուած Կարայիկ ի ժողովրդենէ իւրմէ , եւ մերձեցոյց զձեզ առ ինքն” պաշտել զպաշտօն խորանին Տեառն , եւ կող ա-
11 ուջի ժողովրդեանն պաշտել զնա . եւ մերձեցոյց զքեզ առ ինքն , եւ զամենայն եղբարս քո զորդանն Ղեւեայ ընդ քեզ ,
12 եւ քահանայանալ եւս ինդրէք : Եւ այդպէս զու եւ ժողովուրդ քո զուժարեալ էք զԱստուծոյ . եւ Ահարոն ո՞վ է զի
13 արանջէք զնմանէ , եւ ասաքեաց Մովսէս կոչել զԴաթան եւ զԱբիրոն , զսրդինն եղիւրբու . եւ ասին , Այ եկեսցուք .
14 Միթէ փոքր իցէ այն զի հաներ զմեզ յերկրէն որ բղիւնք զկաթն եւ զմեզր , սպանանել զմեզ յանապատի աստ . եւ արգ սաստնա եւս մեզ , եւ զո՞ւ ես իշ-
15 խան : Միթէ յերկիրն որ բղիւնք զկաթն եւ զմեզր տարար զմեզ , եւ ետուր մեզ անդ ժառանգութիւն անդոց եւ այդեաց .
⁵եթէ զաչս մեր բրեսցես , ոչ եկեսցուք
16 առ քեզ” : Եւ ծանրացատունն եզիւ յոժ Մովսէս , եւ ասէ ցՏէր , Մի՛ հայիր ի զո՞նն նոցա . ⁴զի զցանկալի ինչ” ուրուք ի նոցանէ ես ոչ առի , եւ ոչ զոք ի նոցա-
17 նէ չարչարեցի : Եւ ասէ Մովսէս ցկորխ ,
⁵Արեւա զժողովուրդ քո , եւ” եզի՛ջիք պատրաստք առաջի Տեառն , զու ⁶եւ
18 Ահարոն” առ վազիւ . Եւ ասէք իւրաքանչիւր զուրուժա իւր , եւ զի՛ջիք ի վերայ նոցա խոճկս , եւ մատուցիք առաջի Տեառն իւրաքանչիւր զբուրուժա իւր , զերկերիւր եւ զխոճն բուրուժոսն , եւ զու եւ Ահարոն զիւրաքանչիւր բուր-
19 ուժա իւր : ⁷Եւ եղին ի նոսա հուր , եւ արկին ի նոսա խոճկ , եւ կացին առ զրան խորանին վկայութեան , ⁸Մովսէս եւ Ա-

հարոն : Եւ կուսեաց ի վերայ նոցա կորխ զամենայն ժողովուրդն իւր ի զուճն խորանին վկայութեան , եւ երեւեցան փառք Տեառն ամենայն ժողովրդեանն :
20 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ
21 Ահարոնի եւ ասէ , Մեկնեցարուք ի միջոյ ժողովրդեանց այցորիկ , եւ աստակեցից
22 զգոսա միանգամայն : Անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց եւ ասին , Աստուած , Աստուած հողուց ամենայն մարմնոյ , եթէ մի մարդ մեղաց , ի վերայ ամենայն ժողովրդեանց զայցէ բարկութիւն Տեառն :
23 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-
24 սէ , Աստուած ընդ ժողովրդեանն եւ ասա-
25 ցիս , Չատարար ք չուրջ ⁹ժողովրդեամբդ
26 կորխայ եւ Դաթանայ եւ Աբիրոնի : Եւ յարեա Մովսէս եւ զնաց առ Դաթան եւ Աբիրոն , եւ գնացին ընդ նմա ²ամենայն
27 ձերքն Իսրայիլի : Եւ խօսեցաւ ընդ ժողովրդեանն եւ ասէ , Մեկնեցարուք ի վրանաց արանց խտասարտաց այցոցիկ , եւ մի՛ մերձենայցէք յինչ ի զոցա , զի մի՛ կորնչիցիք ընդ ամենայն մեղս զոցա :
28 Եւ մեկնեցան ¹⁰ի ժողովրդենէն կորխայ” չուրջ զնոքոք . եւ Դաթան եւ Աբիրոն ելին եւ կային առ զրան վրանաց իւրեանց , եւ կանայք նոցա եւ մանկուճք
29 իւրեանց եւ աղին իւրեանց : Եւ ասէ Մովսէս , Այսու գրտաաջիք եթէ Տէր ասաքեաց զիս զործել զամենայն զգործս
30 զայստսիկ , եւ եթէ ոչ յինէն ինչ է . եթէ ըստ մահու ամենայն մարդկան մեռանիցին զոքա , կամ ըստ հանդիսի ամենայն մարդկան լինիցի հանդէս զոցա , ապա
31 զիս Տէր ոչ ասաքեաց : Այլ թէ նորանչան ինչ ցուցցէ Տէր , եւ բացեալ երկրի գրեւրան իւր կրանիցէ զգոսա ²եւ զտուճս զոցա” եւ զամենայն ինչ որ զոցա իցէ , եւ իջանիցեն կենդանեոյն ի զժօխս , գրտաաջիք եթէ բարկացուցին արք
32 այգաբիկ զՏէր : Եւ իրրեւ զաղարեաց ի խօսելոյ զրանս զայստսիկ , պատա-
33 սեցաւ երկիրն ի ներքոյ նոցա . Եւ ¹¹բացաւ երկիր” եւ եկուլ զնոսա եւ զտուճս նոցա , եւ զմարգրիկն որ էին
34 ընդ կորխայ եւ զանասունս նոցա : Եւ իջին նոքա եւ որ ինչ էր նոցա կենդանուոյն ի զժօխս . եւ ծածկեաց զնոսա երկիրն , եւ կորեան ի միջոյ ժողովրդեանն :

¹Իբր. մերձեցուցէ ²Եբր. զ-վ-տ-ե ³Իբր. միթէ զաչս արանց այցոցիկ բրեսցես ոչ էյցուք
⁴Իբր. գէշ ⁵Իբր. Դու եւ ամենայն ժողովուրդ քո ⁶Իբր. եւ նորա եւ Ահարոն ⁷Իբր. Եւ ասեալ իւրաքանչիւր զբուրուժա իւր” ⁸Իբր. նոյնպէս Մովսէս

⁹Իբր. զխորանաւք ¹⁰Իբր. առ ի խորանէն կորխայ , Դաթանայ եւ Աբիրոնի ¹¹Իբր. երաց երկեր գրեւրան իւր

34 Եւ ամենայն Իսրայէլ որ չուրջ զնորք էր՝ փախեան ի ձայնէ նոցա . զի համարէին թէ զուշ կ'անդիցէ եւ զնոսա եր-

35 զիրն : Եւ ել հուր ի Տեառնէ եւ եկեր զերկերիւր եւ զչիտուն այրն՝ որ մատուցանէին զխուճկան :

36 Եւ 'ստէ Տէր յՄովսէս (37) եւ՝ ջնդիազարցորդին Ահարոնի քահանայ, ² Բարձէք զբուրու առող պղնձիս՝ ի միջոյ այրեցելոցդ . եւ զհուրդ ³ օտար ցրուեացես ի լայ-

38 Զի սրբեցան բուրու առջը՝ մեղաւորացդ այցողիկ յողիս իւրեանց , ⁴ եւ արասցես զայդ՝ զբուրու կոածոյս նուարտանս սեղանայն . զի մատուցան առաջի Տեառն եւ սրբեցան . եւ եղիցին ի նշանակ որդ-

39 ւոցն Իսրայելի : Եւ առ Եղիազար ⁵ որդի Ահարոնի քահանայի՝ զբուրու առն պղնձիս զորս մատուցին այրեցեալքն ,

40 եւ արար զբուրու սեղանոյն ի յիշատակ որդւոցն Իսրայելի , զի մի՛ մերձենայցէ այլազոր ոք որ չիցէ ի գաւակէ Ահարոնի՛ զնկ խուճկա առաջի Տեառն , զի մի՛ լինիցի իբրեւ զԿորն եւ զխուճան նորս . որպէս խօսեցաւ Տէր ի ձեան Մովսիսի :

41 Եւ արանջեցին ⁶ որդիքն Իսրայելի ի վազիւ անդր զՄովսիսէ եւ զԱհարոնէ , եւ ասէն , Դուք կոտորեցէք զմուզուրդն

42 Տեառն : Եւ եղիւ ի կուտել ժողովրդեանն ի վերայ Մովսիսի եւ Ահարոնի , ⁷ զի մնցին ի խորանն վկայութեան , ⁸ եւ ծածկեաց զնա ամպն , եւ երևեցան փառքն

43 Տեառն , Եւ կացին Մովսէս եւ Ահարոն :

44 յանդիման խորանին վկայութեան : Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի ⁹ եւ ընդ Ահարոնի՝ եւ ասէ , Մեկնեցարուք ի միջոյ ժողովրդեանց այցորիկ եւ սատակեցից զբոսս միանգամայն . եւ անկան ի վե-

46 րայ երեսաց իւրեանց : Եւ ասէ Մովսէս յԱհարոն , Առ զու զբուրու առն , եւ զիցես ի նմա հուր ի սեղանոյ անտի , եւ արկ ի նա խուճկ , եւ տար վազվազակի ի բանակն եւ քաւեացես վասն նոցա . քանզի ել բարկութիւն ի Տեառնէ եւ սկսաւ

47 սատակել զժողովուրդն : Եւ առ Ահարոն , որպէս խօսեցաւ ընդ նմա Մովսէս , եւ ընկապաւ ի ժողովուրդ անդր , եւ անա սկսեալ էր սատակումն ի մտ-

ղովրդեանն , եւ արկ զխուճկն , եւ քաւեաց վասն ժողովրդեանն . Եւ եկաց ի մէջ մեռելոց եւ կենդանեաց . եւ դա-

49 զարեաց սատակումն : Եւ եղեն մեռեալք եւ սատակմանն չորեքտասան հազար եւ եւթն հարեւր , թող զմեռեալսն

50 վասն Կորնայ : Եւ դարձաւ Ահարոն առ Մովսէս ի զուոն խորանին վկայութեան , եւ դազարեաց սատակումն :

ԳԼ ԺԷ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ , Խօսեաց դու ընդ որդիսդ Իսրայելի , եւ ասցես ի նոցանէ զաւազանս ըստ տանց նահապետաց իւրեանց՝ յամենայն իշխանաց իւրեանց , ըստ տանց աղաջ իւրեանց՝ երկոտասան գաւազան . եւ զիւրաքանչիւր անուն զրեցես ի վերայ

3 զաւազանի իւրոյ : Եւ զանունն Ահարոնի զրեցես ի վերայ ¹⁰ իւրոյ գաւազանի եւ իցէ գաւազան մի ըստ ցեղից Իսրայելի՛ զոր ի տանց նահապետաց իւրեանց

4 տայեն՝ . Եւ զիցես զնոսա ի խորանին ¹¹ վկայութեան՝ որովք երևեցայց քեզ՝

5 անդ . Եւ եղիցի մարդոյ զոր ընտարեցից՝ գաւազանն իւր ծաղկեցի . եւ բարձից յինէն զարտունջ որդւոցն Իսրայելի զոր արանջեն նոքա զձէնջ :

6 Եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ որդիսն Իսրայելի . եւ ետուն ցնա ամենայն իշխանքն նոցա զգաւազանս իւրեանց , գաւազան միոյ իշխանի ըստ տանց նահապետաց իւրեանց , երկոտասան գաւազան , եւ դաւազանն Ահարոնի ի մէջ գաւա-

7 ղանայն նոցա : Եւ եղ Մովսէս զգաւազանն առաջի Տեառն ի խորանին վկայութեան : Եւ եղիւ ի վազիւ անդր ¹² մտին Մովսէս եւ Ահարոն՝ ի խորանն վկայութեան . եւ անա զպարսցաւ դաւազանն Ահարոնի ի տանն Դեւայց , եւ արձակեաց չառաւիղ , եւ ծաղկեաց ծաղիկ , եւ

9 երևեցոյց ¹³ ընկոյզ : Եւ եհան Մովսէս զգաւազանս յերեսաց Տեառն առ ամենայն որդիսն Իսրայելի , եւ տեսին . եւ

10 առ իւրաքանչիւր ոք զգաւազան իւր : Եւ ասէ Տէր յՄովսէս , Դիր զգաւազանդ Ահարոնի առաջի վկայութեանն ի պահեստ , ի նշանակ որդւոցն անհնազան-

¹ Եբբ. խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ասէ (37) Աստ
² Եբբ. և բարձցէ զբուրու առն ³ Եբբ. ցրուեացես ի լայց, զի սրբեցան. (38) Զբուրու առն ⁴ Եբբ. արասցես զնոսա ⁵ Եբբ. քահանայ ⁶ Եբբ. ամենայն ժողովուրդ որդւոցն ⁷ Եբբ. հայեցան ⁸ Եբբ. եւ անա ⁹ Եբբ. պահեստ

¹⁰ Եբբ. գաւազանն Դեւայց. զի գաւազան մի իցի ըստ ցեղից հարց նոցա ¹¹ Եբբ. ժողովոյ առաջի վկայութեանն ուր երևեցոյց ձեզ ¹² Եբբ. եմուտ Մովսէս ¹³ Եբբ. նուշ

դից . եւ դազարեացէ արանջիւն նոցա
 11 յինէն եւ մի մեանիցին : եւ Վարարին
 Մովսէս եւ Ահարոն , որպէս հրաման եւ
 12 Տէր Մոյսիսի՝ նոյնպէս եւ արարին՝ : եւ
 խօսեցան որդիքն Իսրայելի ընդ Մով-
 սիսի եւ սանն , Ահաւասիկ սատակիւք :
 13 կորնչիւք , ծախիւք . Ամենայն որ մեր-
 ձնայ ի խորանն զկայտեթեան Տեառն՝
 մեռանի . մինչեւ ի սպառ մեռանիցիմք :

ԳԼ . ԺԸ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Ահարոնի եւ սակ ,
 Դու եւ որդիք քո եւ տուն նահապետու-
 թեան քո ընդ քեզ՝ սանուցաւք զմեզս
 սրբութեանցն . եւ դու եւ որդիք քո առ-
 նուցուք զմեզս քահանայութեան ձերոյ :
 2 Եւ զեղբարս քո պեղեմ Դեւեայ , զպաշտօն
 հօր քո , մատուցես առ քեզ , եւ յա-
 լելցին ի քեզ , եւ պաշտեպէն դքեզ . եւ
 դու եւ որդիք քո ընդ քեզ , յանդիման
 3 խորանին զկայտեթեան : եւ պահեցեն
 զպահպանութիւնս քո , եւ զպահպանու-
 թիւնս խորանին զկայտեթեան . բայց ի
 սպասն իմ ի սուրբ եւ ի սեղանն մի
 մերձեցին , զի մի մեանիցին , եւ նու-
 4 քա եւ դուք : եւ յաւելցին ի քեզ ,
 եւ պահեցեն զպահպանութիւնս խորա-
 նին զկայտեթեան ըստ ամենայն պաշ-
 տաման խորանին . եւ օտարազղի մի
 5 մերձեցի առ ձեզ : եւ պահեցիք զպահ-
 պանութիւնս սրբութեանցն եւ զպահ-
 պանութիւնս սեղանոյն , եւ ոչ եւս լի-
 նիցի բարկութիւն յորդան Իսրայելի :
 6 Եւ ես առի զեղբարս ձեր զԴեւատայիս ի
 միջոյ որդւոցն Իսրայելի՝ զփոխանակս
 տուեալ Տեառն , պաշտել զպաշտօն խո-
 7 րանին զկայտեթեան : եւ դու եւ որդիք
 քո ընդ քեզ պահեցիք զքահանայութիւն
 ձեր ըստ ամենայն պայմանի սեղանոյն , եւ
 զներքին կողմն վարազուրին , եւ պաշ-
 տեցիք զպաշտօն քահանայութեան ձե-
 8 րոյ . եւ այլազղին որ մերձենայցէ՝ մեռցի :
 9 Եւ ստուգալ Տէր ընդ Ահարոնի եւ սակ ,
 եւ ամուսնակի ետու . քեզ զպահեաւս պաղոյ
 իմոց . յամենայն նուիրելոցն ինձ յորդ-
 ւոցն Իսրայելի՝ քեզ ետու զայն ²ի պա-
 տիւ , եւ որդւոց քոյ ³չիտ քո՝ , որէն
 9 յաւխտեալսն : եւ այս կոչցի ⁴ձեզ ի

նուիրելոց սրբութեանցն ընծայից , յա-
 մենայն պատարասաց նոցա եւ յամենայն
 զահիցն՝ նոցա , եւ յամենայնէ առ ի յան-
 դանայն նոցա , եւ յամենայնէ առ ի մե-
 զացն նոցա , զոր տացին ինձ յամենայն
 սրբութեանցն՝ քեզ լիցի եւ որդւոց քոյ :
 10 Ի սրբութիւն սրբութեանցն կերթիւք
 զայն . ամենայն սրբ ուսիցէ զայն , դու
 եւ որդիք քո . զի սրբութիւնք կոչցին
 11 քեզ : եւ այն կոչցի քեզ՝ ⁵ի պաղոյ արոցն
 նոցա , յամենայն նուիրաց՝ որդւոցն Իս-
 րայելի , քեզ ետու զայն եւ ուստերաց
 եւ զստերաց քոյ ընդ քեզ , որէն յախ-
 տեանական . ամենայն սուրբ ի տան քում
 12 կերիցէ զայն : եւ զամենայն ⁶պաղու իւ-
 զոյ , եւ զամենայն ⁶պաղու զինուոյ եւ
 զորենոյ , ⁷զոր տացին Տեառն զպաղու
 13 իւրեանց՝ քեզ ետու զայն : Ամենայն
 առաջինք արմատաւ յերկրին իւրեանց
 զոր մատուցեն Տեառն՝ քեզ լիցին , եւ
 ամենայն սուրբի տան քում կերիցէ զայն :
 14 Եւ ամենայն նուիրեալ յորդւոցն Իսրա-
 15 յելի քեզ լիցի : եւ ամենայն որ ընդ
 զարգանոյ՝ յամենայն մարմնոյ , զոր մա-
 սուցանիցեն Տեառն ի մարդոյ մինչեւ
 յանասուն քեզ լիցի . այլ փրկելով փրկեա-
 ցես զանդրանիկս մարդկան , եւ զանդ-
 րանիկս անտանոց անարդց փրկեացիս :
 16 Եւ փրկանք նորս յամուսրէից ⁸եւ ի վեր՝ ,
 եւ զին նորս հինգ սիկ ըստ սրբութեան
 17 սիկն , որ է քսան զանգ : Բայց զանդ-
 րանիկս արձատոց եւ զանդրանիկս օգեաց
 եւ զանդրանիկս այժեաց ոչ փրկեացես ,
 զի սուրբ են . եւ զարիւն նոցա հնչցես
 առ սեղանովն , եւ զձարպն ⁸հանցես ըն-
 18 ծայ ի նոտ անուշից Տեառն . Եւ միան
 կոչցի քո , որպէս երբուձ ⁹նուիրին եւ
 19 երկն աջոյ քեզ լիցի : Զամենայն ¹⁰ինչ հաս՝
 ի սրբութեանցն զոր ¹¹հանդիցին Տեառն
 որդիքն Իսրայելի՝ քեզ ետու եւ ³որդւոց
 քոյ եւ՝ ուստերաց եւ զստերաց քոյ ընդ
 քեզ , որէն յախտեանական . քանզի ուխտ
 սպի է տալի Տեառն , քեզ եւ զաւակի
 20 քում ¹²չիտ քո՝ : Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ
 Ահարոնի եւ սակ , Յերկրի նոցա մի ծա-
 սանդեացես , եւ բաժին քո ընդ նոսա մի
 լիցի , զի ես եմ բաժին քո եւ ծառան-
 զութիւնս ի մէջ որդւոցն Իսրայելի :

¹Եբբ. արար Մովսէս որպէս հրամայեցանս Տէր .
 նոյնպէս արար ²Եբբ. յաղաբս օծութեան
³Յեբբ. զպատիւն ⁴Եբբ. քեզ որ ի սրբութեանցն
 սրբութեանցն առանց հրոյ . ամենայն պատա-
 րագ նոցա յամենայն ընծայէ հացի

⁵Եբբ. վերացումն ընծայից նոցա , մինչեւ յամե-
 նայն երբուձ ⁶Եբբ. պարարտութիւն ⁷Եբբ.
 զերկայցիկ նոցա զոր տացին Տեառն՝ ⁸Եբբ.
 այրեացես ⁹Եբբ. երբման ¹⁰Եբբ. վերացումն
¹¹Եբբ. վերացուցեն ¹²Եբբ. ընդ քեզ

21 Եւ որպէս Ղեւեայ ահա ետու զամե-
 նայն սասանորդս Իսրայելի ի ժառան-
 գութիւն , փոխանակ պաշտաման նոցա
 22 զոր նորայն պաշտիցեն ի խորանին վրա-
 յոր նորայն պաշտիցեն ի խորանին վրա-
 23 նել պմեզս մահարերս : Եւ պաշտեացէ
 Ղեւեային ինչն զպաշտօն խորանին
 վկայութեան , եւ նոքս ապցեն զմեզս
 նոցա . օրէն յաւիտենական յազգս իւր-
 եանց . եւ մի ժառանգեացն ժառանգու-
 24 թիւն ի մէջ որպէս Իսրայելի : Զի զտա-
 սանորդս որպէս Իսրայելի՝ զոր ¹զա-
 տուցեն Տեառն հաս՝ ետու Ղեւեայց-
 ւոցն ի ժառանգութիւն . վասն այսորիկ
 սասայի նոցա թէ ի մէջ որպէս Իսրա-
 յելի մի ժառանգեացն վիճակ :

25 Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ սաէ ,
 26 եւ ընդ Ղեւեային խօսեցայն եւ սասա-
 ցեն ցնոսա , եթէ անուցուք յորպէս
 Իսրայելի սասանորդս զոր ետու ²ձեզ ,
 հանիցէք եւ զուք անտի հաս՝ Տեառն՝
 27 զասանորդն ի սասանորդէ : Եւ համա-
 րեսցի ձեզ ³հասն ձեր իբրեւ գցորեան ի
 28 կապոյ եւ իբրեւ զպտուղ ի հնձանէ : Այն-
 պէս եւ զուք ⁴հանիցէք ի հասոց անտի՝
 Տեառն , յամենայն սասանորդաց ձերոց
 զոր անուցուք յորպէս Իսրայելի , եւ
 տայցէք ի նոցանէ ⁵հաս Տեառն , Ահա-
 29 րոնի քահանայի . Զամենայն տրոցն ձե-
 րոց ⁶հանիցէք հաս եւ յամենայն պաղոց՝
 30 զնախկեայն ի նմանէ : Եւ սասայեն
 ցնոսա , ⁷Յորժամ հանիցէք զպտուղն
 ի նմանէ՝ համարեսցի Ղեւեայցոցն իւր-
 31 րեւ զարգիւնն ի կապոյ , եւ իբրեւ զպտուղ
 ի հնձանէ , եւ կերթիք վայն յամենայն
 տեղուսջ , զուք եւ տունք ձեր . զի վարձ
 ձեր է այն , փոխանակ պաշտամանցն
 32 ձերոց ի խորանին վկայութեան : Եւ մի
 անուցուք վասն այնորիկ մեզս , ⁸յոր-
 ժամ հանիցէք զպտուղն ի նմանէ զարու-
 թիւն՝ որպէս Իսրայելի ոչ պղծիցէք՝
 զի մի մեռանիցիք :

ՅԼ . ԺԹ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ
 2 Ահարոնի եւ սաէ , Այս որչումն է օրի-
 նին զոր պատուիրեաց Տէր ⁹Մովսիսի եւ
 սաէ , Խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի , եւ
 ապցեն առ քեզ երեսն մի կարմիր անա-
 3 րատ , յորում ոչ գուցէ բիծ ինչ , եւ ոչ
 3 իցէ մահալ ընդ լծով : Եւ տացեն զնա
 ցեղիազար քահանայ . եւ հանցեն զնա
 արտաքոյ բանակին ⁸ի տեղի սուրբ՝ , եւ
 4 սպանցեն զնա ստաջի նորա : Եւ առցէ
 Եղիազար ⁹յարենէ նորա՝ , եւ ցանեացէ
 յանդիման խորանին վկայութեան յարենէ
 5 նորա եւ թն սնզամ : Եւ սրբեացն զնա
 ստաջի նորա . եւ մարթ նորա եւ միս
 նորա եւ արիւն նորա հանդերձ ապա-
 6 ւառաւն իւրով այրեսցի : Եւ տացէ քա-
 հանայն վայտ եղեւնեայ եւ զոպոյ եւ
 10 կարմիր , եւ արկցեն ի մէջ այրեցածի
 7 երրնջուն : Եւ ողողեսցէ զհանդերձս իւր
 քահանայն , եւ լուսացէ զմարմին իւր
 ջրով , եւ ապա մտցէ ի բնակն . եւ ան-
 սուրբ լիցի քահանայն մինչեւ ցերեկոյ :
 8 Եւ սր այրեցէն զնա՝ ողողեսցէ զհանդերձս
 իւր , եւ լուսացէ զմարմին իւր ջրով ,
 9 եւ անսուրբ լիցի մինչեւ ցերեկոյ եւ ժո-
 զովեսցէ այր սուրբ զմօսիք երրնջուն , եւ
 կուտեսցէ արտաքոյ բանակին ի սուրբ
 տեղուսջ . եւ եղիցի ժողովրդեան որպ-
 ւոցն Իսրայելի ի պահեստ ջուր սրսկման ,
 10 զի սրբութիւն է : Եւ լուսացէ զմարմին
 իւր որ ժողովիցէ զմօսիք երրնջուն , եւ
 ողողեսցէ զհանդերձս իւր , եւ անսուրբ
 լիցի մինչեւ ցերեկոյ . եւ եղիցի ժո-
 զովրդեան որպէս Իսրայելի եւ եկացն
 յեղիոց ի նոսա օրէն յաւիտենական :

11 Եւ որ մերձենայցէ ի մեռեալ ամենայն
 անձին մարդոյ , անսուրբ լիցի զեւթն օր :
 12 Եւ սրբեսցի ¹¹նա յաւուրն երրորդի եւ
 յաւուրն եւթներորդի , եւ ապա սուրբ
 լիցի . ապա թէ ոչ սրբեսցի յաւուրն եր-
 րորդի եւ յաւուրն եւթներորդի , մի լիցի
 13 սուրբ : Ամենայն որ մերձենայցէ ի մեռ-
 եալ անձին մարդոյ որ մեռանիցի , եւ
 ոչ սրբեսցի , զխորանն Տեառն պղծեաց ,
 սասակեսցի անձն այն յԻսրայելէ . զի
 ջուրն սրսկման ոչ սրսկեցաւ ի վերայ
 նորա , անսուրբ է , զի պղծութիւն իւր
 14 ի նմա է : Եւ այս օրէն իցէ մարդոյ որ

¹ Եբբ. վերացուցեն Տեառն վերացումն ² Եբբ. ձեզ ի նոցանէ ի ժառանգութիւն ձեր՝ յայն-
 ժամ վերացուսջիք եւ զուք անտի վերացումն
³ Եբբ. վերացումն ⁴ Եբբ. վերացուսջիք անտի
 վերացումն ⁵ Եբբ. վերացուսջիք զամենայն վե-
 րացումն Տեառն յամենայն պարտադրուհից
 նորա , ⁶ Եբբ. ի վերացուցանել ձեր զպարտա-
 րադրոյն նորա ի նմանէ , յայնժամ ⁷ Եբբ.
 յորժամ վերացուցանիցէք զպարտադրոյնն նո-
 րա ի նմանէ , եւ զբրտութիւն

⁸ Եբբ. գուրե ⁹ Եբբ. քահանայ յարենէ նորա
 մտամբ ¹⁰ Եբբ. որդան կարմիր ¹¹ Եբբ. նովա

մեռանիցի ի 1տան . ամենայն որ մտա-
 նիցէ ի տունն եւ որ ինչ կայցէ ի տանն՝
 45 անսուրբ լիցին զեւթն օր : Եւ ամենայն
 աման բաց որ ոչ իցէ խփեալ կամ սե-
 46 բեկեալ՝ պիղծ լիցի : Եւ ամենայն որ մեր-
 ձենացէ ընդ երեսս դաշտի ի վերաւոր
 կամ ի մեռեալ , կամ յոսկր մարդոյ կամ
 47 ի գերեզման , պիղծ լիցի զեւթն օր : Եւ
 սոցեն 2պղծելոյն ի մոխրոյ այրեցելոյն
 սրբութեան՝, եւ արկցին ի վերայ նորայ
 48 3ջուր յամանի . Եւ սոցէ զսալայ , եւ
 թացցէ ի ջուրն այր սուրբ , եւ ցանեացէ
 զտամբն եւ զկահլին եւ զամանովքն եւ
 զանձամբքն որ իցին սնդ , եւ զմերձե-
 ցելովն յոսկր մարդոյ կամ ի վերաւոր կամ
 49 ի մեռեալ կամ ի գերեզման : Եւ ցանեացէ
 սուրբն զպղծովն յաւուրն երրորդի եւ
 յաւուրն եւթներորդի , եւ 4սրբացի յա-
 վուրն եւթներորդի . եւ սոզեացէ զհան-
 դերձս իւր , եւ լուսացէ զմարմին իւր
 ջրով , եւ 5անսուրբ լիցի մինչեւ ցերե-
 20 կոյ՝ : Եւ մարդ որ պղծիցի եւ ոչ սրբե-
 ցի , սատակեացի անձն այն ի ժողովրդենէ
 իւրմէ . զի զսրբութիւնն Տեսան սրժեաց ,
 եւ ջուր սրսկման ոչ սրսկեցաւ զնովաւ ,
 21 անսուրբ է : Եւ եղիցի ձեզ այն օրէն յա-
 իտենական , եւ որ սրսկէ զջուրն սրակման
 լուսացէ զձորձս իւր . եւ որ մերձենայցէ
 ի ջուրն սրակման , անսուրբ լիցի մինչեւ
 22 ցերեկոյ : Եւ յամենայն ինչ յոր մերձե-
 նայցէ պղծեալն , անսուրբ լիցի 6մինչեւ
 ցերեկոյ՝ , եւ անձն որ մերձենայցէ ի
 նա , անսուրբ լիցի մինչեւ ցերեկոյ :

Գ Լ Ի

4 Եւ եկին որդիքն Իսրայելի ամենայն
 ժողովրդեաւորն յանապատն Մինայի , յա-
 աաջնում անսեանն . եւ բանակեցաւ ժո-
 ղովուրդն ի Կաղէս . եւ վախճանեցաւ
 անդ Մարիամ , եւ անդ թաղեցաւ :
 2 Եւ ոչ զոյր անդ ջուր ըմպելոյ ժո-
 ղովրդեանն . եւ կուտեցան ի վերայ Մով-
 3 սիսի եւ Ահարամի : Եւ բամբասեաց ժո-
 ղովուրդն զՄովսէս եւ ատեն , Լաւ էր
 թէ մեռեալ էաք ի կորստեան եղբարց
 4 մերոց առաջի Տեսոն . Եւ ընդէր ամէք
 զժողովուրդս Տեսոն յայս անապատ՝ կո-
 5 տրեղ զմեզ եւ զանասունն մերս : Եւ ըն-

զէր հանէք զմեզ յերկրէն Եգիպտացոց՝
 զայ ի տեղիս յայս չար , ի տեղի ուր ոչ
 սերմն սերմանի , եւ ոչ 3սեխնիք , եւ ոչ
 սյգիք , եւ ոչ նուննիք . եւ ոչ ջուր զոյ
 6 ըմպելոյ : Եւ մօին Մովսէս եւ Ահարան
 յերեսաց ժողովրդեանն ի գուռն խորանին
 վկայութեան , եւ անկան ի վերայ երե-
 սաց իւրեանց . եւ երեսեցան փառքն
 Տեսոն ի վերայ նոցա :
 7 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-
 8 սէ , Աս զու զգաւազարանն , եւ եկեղեցացո
 զժողովուրդն զու եւ Ահարոն եղբարք
 քո . եւ բարբառեսցիք ի վերայ վիժին
 յանդիման նոցա , եւ սացէ զջուրս իւր .
 եւ 9հանջիք նոցա ջուր ի վիժէ անախի ,
 եւ 10արբուսցիք ժողովրդեանն եւ անաս-
 9 նոց նոցա : Եւ ան Մովսէս զգաւազարանն
 11 յանդիման Տեսոն , սյգէս հրամայեաց
 10 նմա Տէր : Եւ ժողովիցին Մովսէս եւ Ա-
 հարոն զժողովուրդն հանդէպ վիժին , եւ
 սսէ ցնոտս , Լուարուք ինձ , սնհաւանք ,
 միժէ ի վիժէս յայսմանէ հանիցեմք ձեզ
 11 ջուր : Եւ ամբարձեալ Մովսիսի զձեան
 իւր՝ եհար զվէին զաւազանտուն երկիցս
 անգամ . եւ ել ջուր բաղում . եւ արբ
 ժողովուրդն եւ անասունն նոցա :
 12 Եւ սսէ Տէր ցՄովսէս եւ ցԱհարոն ,
 Փոխանակ զի ոչ հաւատացէք զուք ինձ՝
 սուրբ աննիլ զիս առաջի որդեոցն Իս-
 րայելի , վասն այգորիկ ոչ ամնիցիք զուք
 զժողովուրդոյ յերկիրն զոր ետու զոցա :
 13 Այն է ջուր 12բամբասանաց . զի բամ-
 բասեցին որդիքն Իսրայելի առաջի՝
 Տեսոն , եւ սրբեցաւ ի նոսա :
 14 Եւ առաքեաց Մովսէս հրեշտակս ի
 Կաղեսոյ առ արքայն Եգիպտայ եւ սսէ ,
 Այսպէս սսէ եղբարք քո Իսրայել , Դու
 ինքնինդիտես զամենայն աշխատութիւնս
 15 որ գտին զմեզ . եւ սրպէս իջին հարքն
 մեր յԵգիպտոս , եւ պանդխտեցաք յե-
 զիպտոս աւուրս բաղում . եւ շարչա-
 րեցին զմեզ Եգիպտացիքն եւ զարարն
 16 մեր : Եւ բողոքեցաք սս Տէր , եւ լուսա-
 Տէր ձայնի մերում . եւ առաքեալ հրեշ-
 տակ՝ եհան զմեզ յԵգիպտոսէ . եւ արդ
 եմք մեք ի Կաղէս քաղաքի , ի կողմն մի
 17 սահմանաց քոց . Եւ արդ անցյուք ընդ
 երկիր քո . եւ ոչ անցյուք ընդ անդս

1 Տուն Բաբել՝ ին մրան . այդեւ եւ է Նեբոյ 2 Եբր.
 վասն պղծելոյն ի մոխրոյ այրեցելոյն որ վասն մե-
 զաց 3 Եբր. ջուր կենդանի 4 Եբր. սրբեացէ
 զնա 5 Եբր. սուրբ լիցի յերեկոյն 6 3 Եբր.
 գալստի 7 Եբր. ի Ան

8 Եբր. թ զեմիք 9 Եբր. հանցես 10 Եբր. արբուսցես
 11 Եբր. յերեսաց 12 Եբր. Ահարայոյ , այն է Կա-
 կառակուրթեան , որով հակառակեցան որդիքն
 Իսրայելի ընդդէմ

1 քո , եւ ոչ ընդ այլիս 1 քո , եւ ոչ արք-
 ցուք ջուր ի ջրհորոց 1 քոց , ճանապարհ
 զարքունի գնասցուք , ոչ խոտորեացուք
 յաջ կամ յանկակ , մինչեւ անցցուք բոս
 18 սահմանս քս : Եւ ասէ յնա եղովմ , Մի
 անցցես ընդ իս , սուր թէ ոչ 2 պատե-
 19 բազմաւ ելից ընդդէմ քո : Եւ ասեն յնա
 որդիքն Իսրայելի , 3 Աս լերամբդ՝ անց-
 ցուք . եւ եթէ արբացք ի ջրոյ քումմէ
 ես եւ խաչինք իմ , տացուք քեզ զգինս .
 4 արդ սչինչ են իրքդ , անցցուք առ լե-
 20 բամբդ : Եւ նա ասէ , Ոչ անցցես ընդ
 իս . եւ ել եղովմ ընդդէմ նոցա ծանր ամ-
 21 բոխիւ եւ հզոր ձեռառն : Եւ ոչ կամեցաւ
 եզովմ տալ անց Իսրայելի ընդ սահմանս
 իւր . եւ խոյս ետ Իսրայել ի նմանէ :
 22 Եւ չուեցին ի Կաղեայ , եւ եկին որ-
 զիքն Իսրայելի ամենայն ժողովրդեամբն
 23 ի Հովր լեառն : Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ
 Մովսէսի եւ ընդ Ահարոնի ի Հովր լե-
 24 բինն , ի սահմանս երկրին եղովմայեւոց ,
 եւ ասէ , Յաւելիցի Ահարոն առ ժողովուրդ
 իւր , զի մի մտցէ յերկիրն զոր ետու
 որդւոցն Իսրայելի . քանզի 5 բարկացու-
 ցէք զիս ի վերայ Ջուրցն բամբասանայ :
 25 Առ զու զԱհարոն եւ զեղիազար զորդի
 նորս , եւ հան զնսսա ի Հովր լեառն
 26 1 յանդիման ամենայն ժողովրդեանն . Եւ
 մերկացոյ յԱհարոնէ զպատմուճանս նորս ,
 եւ զգեցուցես եղիազարու որդւոց նո-
 րա . եւ Ահարոն յաւելիալ մեռցի անդ :
 27 Եւ արար Մովսէս որդէս եւ հրամայեաց
 նմա Տէր . եւ 6 Եհան զնա՝ ի Հովր լեառն
 28 առաջի ամենայն ժողովրդեանն : Եւ մեր-
 կացոյց 7 յԱհարոնէ զհանդերձս նորս ,
 եւ զգեցոյց զնսսա եղիազարու որդւոց
 նորս . եւ մեռաւ Ահարոն ի գլուխ լե-
 29 բինն . եւ իջին Մովսէս եւ եղիազար ի
 լեռնէ անտի : Եւ ետես ամենայն ժողո-
 վուրդն թէ վախճանեցաւ Ահարոն , եւ
 լացին զԱհարոն զերեսուն օր ամենայն
 սուռնն Իսրայելի :

ԳՎ . ԻԱ

1 Եւ լուաւ 8 Քանանայցին արքայն Արաւ-
 դայ որ բնակեալ էր 9 առ տնապատանն՝ ,
 եթէ եկն Իսրայել զճանապարհն Աթալ-

բինայ , եւ ետ պատերազմ ընդ Իսրայելի ,
 2 եւ սու ի նոցանէ գերի : Եւ ուխտեաց
 Իսրայել ուխտ Տեառն եւ ասէ , Եթէ
 մասնեացես ընդ ձեռամբ իմով զազգն
 զայն , 10 Կողկեցից 1 զնա եւ՝ զքազաքս
 3 նորս : Եւ լուաւ Տէր ձայնի Իսրայելի ,
 եւ մասնեաց զՔանանացին ի ձեռս նորս .
 եւ նղովեաց զնա եւ զքազաքս նորս . եւ
 կոչեաց զանուն անդւոցն այնորիկ նղովա :
 4 Եւ չուեալ ի Հովր լեռնէ ընդ ճանա-
 պարհ Կարմիր ծովուն պատեցան զԵ-
 զովմա . եւ 11 յայնեցաւ ժողովուրդն՝ ի
 5 ճանապարհին : Եւ բամբասեաց ժողո-
 վուրդն զԱստուած եւ զՄովսէս եւ ասեն ,
 Ընդէր հաներ զմեզ յեզրպատոսէ կոտորել
 զմեզ յանապատս յայտնի . զի ոչ գոյ
 հայ եւ ոչ ջուր . եւ անձինք մեր տազու-
 6 կացեալ են ի սնտոի հացէս : Եւ առա-
 քեաց Տէր ի ժողովուրդն օձա 12 կոտորիչս ,
 եւ հարկանէին զժողովուրդն . եւ մեռաւ
 ժողովուրդ բազում յորդւոցն Իսրայելի :
 7 Եւ եկին առ Մովսէս եւ ասեն , Մեզաք
 զի խօսեցաք ջուր զՏեառնէ եւ զքէն .
 արդ կայ յազոթս առ Տէր , եւ բարձրէ
 ի մէնջ զօձօք . եւ եկաց Մովսէս յազօթս
 8 1 առ Տէր՝ վասն ժողովրդեանն : Եւ ասէ
 Տէր զՄովսէս , Արա զու քեզ 13 օձ , եւ
 պիցես զնա ի վերայ նշանակի . եւ եզիցի
 յորժամ հարկանիցէ օձ զմարդ , ամենայն
 9 օձահար որ տեսանիցէ զնա՝ կեցցէ : Եւ
 սրտը Մովսէս օձ պղնձի , եւ կացոյց
 զնա ի վերայ նշանակին . եւ լինէր յոր-
 ժամ հարկանէր օձ զմարդ , հայէր ընդ
 օձն պղնձի եւ կիսր :
 10 Եւ չուեցին որդիքն Իսրայելի եւ եկին
 11 բանակեցան յԱթալի : Եւ չուեալ յԱթալ-
 լիայ բանակեցան յԱքեզգայ յայնկոյս
 անաստայն որ է յանդիման Մովարայ
 12 յարեւելից կողմանէ : Անալ չուեցին եւ
 բանակեցան ի ձորն Ջարեզ :
 13 Եւ անտի չուեալ բանակեցան յայն-
 կոյս Առնոնիայ յանապատին՝ առ ելիւք
 սահմանայն Ամովրհայեոց . քանզի Առ-
 նոնի սահման է Մովարացեոց , ընդ Մո-
 14 վարային եւ ընդ Ամովրհայցին : Վասն
 այնորիկ սաի 14 իրար , Պատերազմ Տեառն ,
 ՉՉովոր հրձիգ արար եւ զձորն Առնով-

13Եբբ. կիւտտե 2Եբբ. սրով 3Եբբ. Ընդ պոզս-
 սայն 4Եբբ. ոչ այլ ինչ , անցցել ստիւք իմովք
 5Եբբ. հեասեցէք բան իմում ի վերայ ջուրցն
 Մերկայ (հակառակութեան) 6Եբբ. եկին
 7Եբբ. այնքն յաւելա , Մովսէս 8Կւտ. Քանանիս
 9Եբբ. ի հարաւակողման

10Կւտ. աւեքեցից , այսպէս եւ է Եբբ. 11Եբբ.
 կարճատեցաւ անձն ժողովրդեան 12Եբբ. կիզիչս
 13Եբբ. օձ կիզիչ 14Եբբ. ի գիրս պատերազմաց
 Տեառն . ՉՎասէպ ի Սուփա . և զձորն Առնոնիայ .
 (15) Եւ հեղեղք ձորը որ գնան ի բնակութիւնս
 երայ , և հասանեն ի սահման Մովարու

15 նայ , Եւ հաստատեաց զձորան բնակեալս յէր , որ առննիւր կոչ սահմանացն Մովսէօս :
 16 Եւ անտի քան զնա Ջրհորն , այն է՝ Ջրհորն զորմէ ասաց Տէր զՄովսէս , ժողովեա զժողովուրդն եւ սոց նոցա ջար 17 ըմպելոյ : Յայնժամ օրհնեաց Իսրայէլ զօրհնութիւնս ¹զայս ի վերայ Ջրհորն .
 18 Նուազեցէք նմա . Ջրհորն զոր ի խխանք փորեցին , եւ սաշկեցին զնա թաղաորք ազգաց ի թագաւորութեան իւրեանց եւ ի տիրել իւրեանց :
 19 Եւ ²ի Ջրհորոյ անտի ի Մանթանին , եւ ի Մանթանինայ ի Մանայէլ , եւ ի Մանա- 20 յելէ ի Բամովթ , եւ ³ի Բամովթայ յԱնա- յէն , որ է ի դաշտին Մովսէս , ի կատար կոտորուին՝ որ նայի ընդ անապատս :
 21 Եւ առաքեաց ⁴Մովսէս հրեշտակս առ արքան Ամովրհացոց լանիւք խաղա- 22 զութեան եւ ասէ , Անցցուք ընդ երկիր քո . զճանապարհայն գնացուք ,՝ ոչ խոտորեացուք՝ ոչ յանդս եւ ոչ յայգիս , եւ ոչ արբցուք ջուր ի Ջրհորաց քոց . ճա- նապարհ զարքունի գնացուք մինչեւ 23 անցցուք քառ սահմանս քոս : Եւ ոչ ետ Սեհոն անցանկ Իսրայելի ընդ սահմանս իւր . եւ ժողովեաց Սեհոն զամենայն ժողովուրդն իւր , եւ ել սոյ պատերազմ ընդ Իսրայելի յանապատին . եւ եկն ի Յասա եւ ետ պատերազմ ընդ Իսրայելի :
 24 Եւ եհար զնա Իսրայէլ կոտորմամբ սրոյ , եւ տիրեցին երկրի նորա յԱնուվեայ մինչեւ ցեճարովի , մինչեւ ցորգինս Ամոնայ . զի ⁵Յազեր է սահման՝ որդւոցն Ամո- 25 նայ , Եւ սոս Իսրայէլ զամենայն քա- զաքան զայնտիկ . եւ բնակեցաւ Իսրա- յէլ յամենայն քաղաքս Ամովրհացոց , յեւերոն եւ յամենայն արուարձանեայս 26 նորա . Քանցի Եւերոն էր քաղաք Աե- հոնի արքայի Ամովրհացոց . եւ նա նախ ետ պատերազմ ընդ արքայն Մովսէս , եւ առ զամենայն երկիրն ⁶նորա յԱրու- 27 յերայ՝ մինչեւ զԱւանս : Վասն այնորիկ սահն ամենայն առակարկուք . Եկացք

յեւերոն . զի ⁷չինեցաւ , եւ հանդերձե- 28 ցաւ՝ քաղաքն Սեհոնի . Ձի հուր ել յե- սերոնայ եւ բոց ի քաղաքէն Աեհոնի , եւ եկեր մինչեւ ⁸զՄովսէս , եւ լավեաց 29 զարձանսն Անուվեայ : Վայ քեղ , Մո- վսէս , կորեար . ժողովուրդ քամովսայ , մասնեցան ուստերք նոցա ի վախուսա , եւ զստերք նոցա ի զերութիւն թաղա- 30 ւորին ⁹Ամովրհացոց . Եւ զուսակ նոցա ստատեկեցի յեւերոնէ մինչեւ ցԿերոն . եւ կանայք նոցա բորբոքեցան հրով ի վերայ Մովսէս :
 31 Եւ բնակեաց Իսրայէլ ¹⁰յամենայն քա- 32 զաքս՝ Ամովրհացոց : Եւ առաքեաց Մովսէս յրահել զՅազեր . եւ առին զնա եւ զաւանս նորա , եւ հանին զԱմովրհա- ցին որ բնակեալ էր ի նմա :
 33 Եւ կրկնեցան ելին ընդ ճանապարհն ի Բասան . եւ ել Ուլգ թագաւոր Բասա- նուս ընդդէմ նոցա , եւ ամենայն ժողո- վուրդն նորա ի պատերազմ յեղբայրն :
 34 Եւ ասէ Տէր զՄովսէս , Մի երկնչիր ի նմանէ . զի ի ձեռս քո մասնեցի զնա եւ զամենայն ժողովուրդն նորա , եւ զամենայն երկիր նորա . եւ արասցես ընդ նա որպէս արարեր ընդ Սեհոն ար- քայ Ամովրհացոց որ բնակեալ էր յեւե- 35 բան : Եւ եհար զնա եւ զորդիս նորա եւ զամենայն ժողովուրդն նորա , մինչեւ ամենեւին չննայոյ ի նմանէն սպրեալ . եւ ժառանգեցին զերկիրն նորա :

ԳԼ ԻԲ

1 Եւ չուեալ որդւոցն Իսրայելի բանա- կեցան ¹¹յարեւմտից Մովսէս առ Յոր- գանանուս յանպիման Երիքովի :
 2 Եւ տեսեալ Բազակայ որդւոց Սեպ- փովրայ զամենայն զոր արար Իսրայէլ 3 ընդ Ամովրհային , երկեաւ Մովսէս յոյժ ի ժողովրդին անպա , զի լազուս էին . եւ զանգիտեաց Մովսէս յերեսաց որդ- 4ւոցն Իսրայելի : Եւ ասէ Մովսէս զձերա- կայան Մապիամու , Արգ լիզանէ ժողո- վուրդս այս զամենայն որ չուրջ զմեւք են , որպէս լիզանիցէ արջառ զղեզ զալար ի գաչալի : Եւ Բազակ որդի Սեպփովրայ էր արքայ Մովսէս ի ժամանակին յայն-

¹Եբ. զայս . Բոլեաց , ով Ջրհոր . նուազեցէք նմա . (18) Ջրհոր զոր փորեցին ի խխանք , փորեցին զնա մեծամեծք սոգիին զաւարձմառ իւրեանց՝ հրամանաւ օրէնտրին ²Եբ. յանապատ ասէ ³Եբ. ի Բամովթայ ի հովանս որ է ի դաշտին Մովսէս , ի կատար Փոսոպի ⁴Եբ. Իսրայէլ հրեշտակս սոս Աեհոն արքայ Ամովրհացոց եւ ասէ (22) Անցի ընդ երկիր քո . ⁵Եբ. ամուր էին սահմանք ⁶Եբ. ի ձեռաց նորա

⁷Եբ. շինեցի եւ հանդ երձեցի Մովսէս . ⁸Եբ. Ամովրհացոց , Աեհոնի . (30) Հարաք զնոսս նետիւք . Եւերոն կորեաւ մինչեւ ցԿերոն . եւ աւերեցաք գնոսս մինչեւ ի նորա որ առ Սեգարայ ¹⁰Եբ. յերկրին ¹¹Եբ. յԱրովթ (ի դաշտս)

5 միկ : Եւ առաքեաց հրեշտակս առ Բազասմ որդի Բէտորայ՝ առ Փաթուրն , որ էր առ զհետեղերբ երկրին որդւոց աղ-
 19 վին իւրոյ , կոչել զնա եւ ասել , Ահա աղզ ել յեզիպտոսէ , եւ ծածկեաց զերեսս երկրի , եւ նստի սա մօտ առ իս .
 6 Եւ արզ եկ անէձ գու ինձ զժողովուրդս զայս . զի զորագոյն քան զիս է սա . թերեւս կարասցուք հարկանել ի սոցանէ , եւ հանից զսա յերկրէ իմմէ . քանզի զի գիտեմ թէ զոր օրհնես գու՝ օրհնեալ է , եւ զոր անխճանես՝ անխճեալ :
 7 Եւ գնացին ձերակոյսն Մովսրու եւ ձերակոյսն Մադիամու . եւ ըզձութիւնք ի ձեւս նոցա . եկին առ Բազասմ , եւ ասացին նմա զպատգամն Բազակայ :
 8 Եւ ասէ ցնոսա , Ազարուք աստ զայս զիչէր , եւ արարից ձեզ պատասխանի իրացդ ինչ զոր Տէր խօսեացի ընդ իս . եւ ազան իշխանքն Մովսրու առ Բազասմու : Եւ եկն Աստուած առ Բազասմ եւ ասէ ցնա , Զի՛ ես արբզ այդոքիկ առ
 10 քեզ : Եւ ասէ Բազասմ ցԱստուած , Բազակ որդի Սեպտիմայ արքայ Մովսրու
 11 առաքեաց զգոսա առ իս եւ ասէ , Ահա աղզ ել յեզիպտոսէ եւ ծածկեաց զերեսս երկրի , եւ նստի սա մօտ առ իս .՝ արզ եկ անէձ գու զսոսա ինձ , թերեւս կարացից հարկանել զսա եւ հանից զսա
 12 յերկրէ իմմէ : Եւ ասէ Աստուած ցԲազասմ , Մի՛ երկիր ընդ նոսա , եւ մի անխճանիցես զժողովուրդն , քանզի օրհ-
 13 նեալ է : Եւ յարուցեալ Բազասմ ընդ առաւօտն , ասէ ցիշխանն Բազակայ , Գնացէք սնորէն առ տէրն ձեր . զի ոչ
 14 թողու զիս ²Աստուած գալ ընդ ձեզ : Եւ յարուցեալ իշխանքն Մովսրու եկին առ Բազակ եւ ասին , Ոչ կամեցաւ Բազասմ զալ ընդ մեզ :
 15 Եւ յաւել առաքել Բազակ իշխանս բազումս եւ պատուականաւորսն քան ցնոսա : Եկին առ Բազասմ եւ ասին ցնա , Այսպէս ասէ Բազակ Սեպտիմրեոն , Ազաչեմ գբեզ , մի՛ գանդալիցիս գալ առ
 17 իս . Զի պատուելով պատուեցից զքեզ , եւ զոր ինչ ասիցաս արարից քեզ . եւ արզ
 18 եկ անէձ ինձ զժողովուրդս զայս : Պատասխանի ետ Բազասմ եւ ասէ ցիշխանն Բազակայ , Եթէ տացէ ինձ Բազակ լի տամբ իւրով արծաթ եւ ոսկի , ոչ կա-

րացից անցանել զբանիւ Տեառն ³Աստուածոյ՝ առնել զնա փոքր կամ մեծ մասք
 19 իմովք : Եւ արզ աղերուք ⁴գուք ասա զգիշերս զայս , եւ զխօսցից զինչ յաւելցէ
 20 Տէր խօսել ընդ իս : Եւ եկն Աստուած առ Բազասմ ի գիշերին եւ ասէ ցնա , Եթէ կոչել զքեզ եկեալ ես արբզ այդոքիկ , արի երթ զկնի՛ր զոցա . բայց զբանն զոր ես խօսեցայց ընդ քեզ՝ գայն արացես :
 21 Եւ յարուցեալ Բազասմ ընդ առաւօտն հանդերձեաց գէշ իւր , եւ գնաց
 22 ընդ իշխանն Մովսրու : Եւ բարկացաւ սրամտութեամբ Աստուած ընդ երթալն նորա . եւ եկաց հրեշտակ ⁵Աստուածոյ լինի նմա իմաստորիւ . եւ նա հեծեալ էր ի վերայ իշու իւրոյ , եւ երկու պատա-
 23 նիք նորա ընդ նմա : Եւ տեսեալ իշոյն զհրեշտակ ⁶Աստուածոյ զի կայր նմա ընկիւձեալ ի ճանտոպարհին , եւ սուսեր մերկ ի ձեռին իւրում , խուսեաց էչն ի ճանապարհէն եւ երթայր ընդ զաշտն . եւ եհար ⁷գաւազանաւ գէչն ուղղել զնա ի
 24 ճանապարհն : Եւ եկաց հրեշտակն ⁸Աստուածոյ յառամէջս այգեացն . եւ էր
 25 ցանդ աստի՛ եւ ցանդ անտի : Եւ տեսեալ իշոյն զհրեշտակն ⁹Աստուածոյ՝ նեղեաց զինքն ընդ սրմնն եւ ձկեաց գոտն Բազասմու . եւ յաւել եւս հարկանել զնա :
 26 Եւ յաւել հրեշտակն ¹⁰Աստուածոյ երթալ կալ ի նեղ տեղոյ ուստի ոչ գոյր խու-
 27 սել յա՛լ կամ յահեակ : Եւ տեսեալ իշոյն զհրեշտակն ¹¹Աստուածոյ , նստաւ ընդ Բազասմու . եւ բարկացաւ Բազասմ , եւ
 28 եհար գէչն գաւազանաւն : Եւ երաց ¹²Աստուած զբերան իշոյն , եւ ասէ ցԲազասմ , Զինչ արարի քեզ զի հարեր գիս
 29 այս երիցս անգամ : Եւ ասէ Բազասմ ցէչն , Փոխանակ զի խոզ արարիւր գիս , եւ եթէ էր սուր ի ձեռին իմում , արզ
 30 եւ խոցեալ էր իմ քեզ : Եւ ասէ էչն ցԲազասմ , Ոչ ես այն էչ եմ քո յորում հեծանէիր ի մանկութենէ քումմէ մինչեւ ցայսօր ժամանակի . միթէ՛ յուլանայով յուլայայ ինչ երբեք ստնել քեզ
 31 այսպէս . եւ նա ասէ , Ոչ : Եւ երաց ¹³Աստուած զաշտ Բազասմու , եւ ետես զհրեշտակն Տեառն ընկիւձեալ նմա ի ճանապարհին , եւ սուսեր մերկ ի ձեռին իւրում . եւ անկեալ ի վերայ երեսաց

13Եբբ. պ-տ-տ 2Եբբ. Տէր

3Եբբ. Աստուածոյ իմոյ առնել փոքր կամ մեծ
 4Եբբ. գուք եւս 5Եբբ. Տեառն ի ճանապարհին
 6Եբբ. Տեառն 7Եբբ. Բազասմ

32 Իւրոց երկիր եպագ նմա : Եւ սսէ ցնա հրեշտակն ¹Աստուծոյ , Ընդէ՛ր հարեր դու զէչդ այս երիցս անդամ . եւ ա՜նա ելի ես ի բանասրկութիւն քեզ . զի ոչ է

33 ճանապարհդ քո ուղիդ առաջի իմ . Եւ տեսեալ զիս իշոյդ՝ խուսափեաց յինէն այս երիցս անդամ . եւ եթէ չէր խուսափեալ յինէն , արդ իմ զքեզ տղանեալ

34 էր , եւ զգոս ապրեցուցեալ : Եւ սսէ Բաղասամ ցհրեշտակն Տեառն , Մեղայ , զի ոչ գիտէի թէ՛ դու ինձ ընկեմեալ կայցես ի ճանապարհս . եւ տրդ՝ եթէ չիցէ

35 քեզ հաճոյ , զարձայց անդրէն : Եւ սսէ հրեշտակն ¹Աստուծոյ ցհաղասամ , երթ դու ընդ արտդ ընդ այդոսիկ , բայց բանի զոր ես ասացից քեզ , այնմ զլոյչ լինիջիր խօսելոյ . եւ զնաց Բաղասամ ընդ իշխանսն Բաղակայ :

36 Եւ լուեալ Բաղակայ եթէ զայ Բաղասամ , ել նմա ընդ տաջ ի քաղաքն Մովբարու որ է ի սահմանս Առնանայ յե

37 զեր միում սահմանացն : Եւ սսէ Բաղակ ցհաղասամ , Ո՛չ առաքեցի առ քեզ կոչել զքեզ . ընդէ՛ր ոչ գայիր առ իս . որպէս թէ ո՛չ էի արգելք կարող սրտուել զքեզ : Եւ սսէ Բաղասամ ցհաղակ , Ահաւասիկ եկի առ քեզ . արդ կարո՞ղ իցեմ խօսել բան ինչ , բայց եւ թէ՛ զոր արկանիցէ Աստուած ի բերանս

39 իմ զայն խօսեցայց : Եւ զնաց Բաղասամ ընդ Բաղակայ , եւ ²եկն ի քաղաքս

40 ճանդրուանացն : Եւ եղեն Բաղակ արջառ եւ ոչխար , եւ առաքեաց Բաղասամու եւ իշխանացն որ ընդ նմա էին :

41 Եւ իբրեւ այդ եղեւ , առեալ ընդ իւր Բաղակայ զԲաղասամ եհան զնա ³յարձանն Բահաղու , եւ ելոյց նմա անտի զմասն ինչ ժողովրդեանն :

ԳԼ ԻԳ

1 Եւ սսէ Բաղասամ ցհաղակ , Շինեա ինձ աստ եւթն բազին , եւ պատրաստեա ինձ

2 աստ եւթն զուարակ եւ եւթն խոյ : Եւ տրար Բաղակ որպէս եւ ստաց նմա Բաղասամ , եւ եհան՝ զուարակ եւ խոյ ի բազին : Եւ սսէ Բաղասամ ցհաղակ , Կայ ի վերայ զո՛նից քո , եւ ես երթայց , թեւ բեւս յայտնեցի ինձ ⁵Աստուած ընդ առաջ ելեալ . եւ բան զոր ցուցցէ ինձ՝

պատմեցից քեզ : ⁶Եւ եկաց Բաղակ ի վերայ զո՛նն իւրոյ . եւ զնաց Բաղասամ հարցանել զԱստուած .՝ եւ երթայր ⁷ուղչորդ : Եւ երեւեցաւ Աստուած Բաղասամու . եւ սսէ ցնա Բաղասամ , Եւթն բազին պատրաստեցի , եւ հանի զուարակ եւ խոյ

5 ի բազին մի : Եւ արկ ⁵Աստուած բան ի բերան Բաղասամու եւ սսէ , Գարձիր առ Բաղակ , եւ այսպէս խօսեցիր : Եւ գարձաւ առ նա . եւ նա կայր ի վերայ ⁸ողջակիպացն իւրոց՝ , եւ ամենայն իշխանքն Մովբարացւոց ընդ նմա : Եւ ⁶եղեւ չոզի Աստուծոյ ի վերայ նորա եւ՝ ամբարձեալ զառակս իւր սսէ , ի Միջպետաց կոչեաց զիս Բաղակ արքայ Մովբարացւոց , ի լերանցն արեւելից , եւ սսէ , Եկ նոզմեա դու ինձ զՅակոբ , եւ

8 եկ անէ՛ծ ինձ զԻւրայել : Զինչ նոզմեցից՝ զոր ոչ նորովէ Աստուած , կամ զինչ

9 անիծից՝ զոր ոչ անիծանէ Տէր . Զի ի լերանց տեսի զնա , եւ ի բլրոց՝ յառաջադոյն հայեցայ ի նա . եւ ա՜նա ժողովուրդ ընակեսցէ ստանձինն , եւ ընդ

10 ազգս մի՛ համարեսցի : ⁹Ո՞՞ ճշգրտեաց զղաւակն՝՝ Յակոբայ , եւ ո՞՞ համարեսցի ¹⁰զղուռդսն Իսրայելի . մեռցի անձն իմ ¹¹ընդ անձինս արդարոցն , եւ եղիցի զաւակ իմ իբրեւ զզաւակ նոցա՝ :

11 Եւ սսէ Բաղակ ցհաղասամ , Զինչ զործեցեր ընդ իս . ¹²յանիծանել թշնամեաց՝՝ կոչեցի զքեզ , եւ դու օրհնեցեր

12 օրհնութիւն : Եւ սսէ Բաղասամ ցհաղակ , Ո՛չ ապաքէն զինչ արկանիցէ ⁵Աստուած ի բերան իմ՝ զայն զզուչարայց խօսել : Եւ սսէ ցնա Բաղակ , Եկ զարձեալ ընդ իս յայլ տեղի , ուստի ⁶ոչ տեսնիցես զնա , այլ զմասն ինչ ի նմանէ տեսանիցես , եւ զամենեսեան ոչ տեսանիցես . եւ անէ՛ծ ինձ զնա անտի : Եւ առ զնաց զնա յազարակս դիտանոցին , ի կատար ¹³կոփածոյին , եւ չինեաց անդ եւթն բազին , եւ եհան զուարակ եւ խոյ

15 ի բազին : Եւ սսէ Բաղասամ ցհաղակ , Կոյ ի վերայ զո՛նից քո , եւ ես երթայց

16 ¹⁴հարցանել զԱստուած՝ : Եւ ընդ առաջ եղեւ ⁵Աստուած Բաղասամու , եւ արկ բան ի բերան նորա , եւ սսէ , Գարձիր

¹Եբբ. Տեառն ²Եբբ. եկին ի Կարիաթ Նուսովթ ³Եբբ. ի բարձուսն ⁴Եբբ. յեցէն յաւելւ , Բաղակ եւ Բաղասամ ⁵Եբբ. Տէր

⁶Եբբ. ոչ-տե ⁷Եբբ. ի բլուր մի ⁸Եբբ. ողջակիցին իւրոյ ⁹Եբբ. Ո՞ կարիցէ թուել զփոշին ¹⁰Եբբ. զզորորդն ¹¹Եբբ. զմահ արդարոց . Ե եղիցի վախճան իմ իբրեւ զնոցայն ¹²Եբբ. ոնիծանել զթշնամիս իմ ¹³Եբբ. Փասագայի ¹⁴Եբբ. ընդ առաջ անդր

անդրէն առ Բաղակ , եւ այսպէս խօսեալ
 17 ցիս : Եւ դարձաւ առ նա . եւ նա կայր
 ի վերայ ողջակիղին իւրոյ , եւ ամենայն
 իշխանքն Մովսարացւոց ընդ նմա . եւ
 18 ստէ ցնա Բաղակ , Ձիւնչ խօսեցաւ Տէր :
 Եւ ամբարձեալ զառակս իւր ստէ , Արի
 Բաղակ եւ լուր . ունին զիր ¹վկայդ՝ որ-
 19 զիդ Սեպտովբայ : Ոչ իբրեւ զմարդ է
 Աստուած ²ի գարթնուլ , եւ ոչ իբրեւ
 զորդի մարդոյ ³ի սպառնալ . զու սաս-
 20 ցիբ թէ ոչ՝ արասցէ , ⁴խօսեցի եւ ոչ՝
 կացուցցէ : Անա՛ յօրհնել առեալ եմ .
 21 ⁵օրհնեցից եւ ոչ դարձուցից : Ոչ ⁶լիցի
 աշխատութիւն ի Յակոբ . եւ մի երեւ-
 22 ւեցի վաստակ՝ ի մէջ Իսրայելի . Տէր
 Աստուած նորա ընդ նմա . ⁷փառաւո-
 22 բութիւնք իշխանաց՝ ի նմա : Եւ Աս-
 տուած որ եհան զնորս յեղիպտոսէ՝ իբ-
 23 րեւ փառք միեղջիբու ի վերայ նորա :
 23 Ձի ոչ գոն հմայք ի Յակոբ , եւ ոչ ըզ-
 ձութիւնք ի մէջ Իսրայելի . ըստ ժա-
 մանակի սրտամեցի Յակոբայ եւ Իսրա-
 24 յելի , զի՛նչ ⁸կատարելոց իցէ՝ Աստուած :
 Անա ժողովուրդն իբրեւ զկորիւն առիւ-
 24 ծու յարիցէ , իբրեւ զառեւծ նագեցի .
 եւ ոչ ննջիցէ , մինչեւ կերիցէ որս եւ
 զարիւն վիրուորաց արբցէ :
 25 Եւ ստէ Բաղակ ցեաղաամ , Մի անիւ-
 ծանկելով անիծաներ ինձ գնա , եւ մի օրհ-
 26 նելով օրհնեցես գնա : Պատասխանի ետ
 Բաղասմ եւ ստէ ցեաղակ , Ո՛չ խօսեցայ
 ընդ քեզ լանս եւ ասեմ , թէ Ձոր ինչ
 27 խօսեցի ընդ իս ⁹Աստուած՝ զայն արարից :
 Եւ ստէ Բաղակ ցեաղաամ , Եկ սա-
 27 րայց զքեզ յայլ տեղի , թերեւ հաճոյ
 լիցի Աստուծոյ , եւ անիծանիցես ինձ
 28 զնոսա անտի : Եւ տարաւ Բաղակ զԲա-
 զասմ ի կատարն Փոգովբայ որ ¹⁰ձցի յա-
 29 նապասն՝ : Եւ ստէ Բաղասմ ցեաղակ ,
 Շինես ինձ աստ եւթն բազին , եւ պատ-
 29 րատես ինձ աստ եւթն զուարակ եւ
 30 եւթն խոյ : Եւ արար Բաղակ որպէս եւ
 սասց նմա Բաղասմ , եւ եհան զուա-
 րակ եւ խոյ ի բաղին :

ԳԼ . ԻԳ

1 Եւ տեսեալ Բաղասմութե բարեօք

¹ Եբբ. ինձ ² Եբբ. զի ստեցէ ³ Եբբ. թէ զղջացի-
 ինչն ասաց , եւ ոչ ⁴ Եբբ. խօսեցաւ եւ ոչ
⁵ Եբբ. եւ օրհնեաց ⁶ Եբբ. զիտեաց անիրա-
 ւութիւն ի Յակոբ եւ ոչ ետես յօրութիւն
⁷ Եբբ. ցնծութիւնք թագաւորի ⁸ Եբբ. գործեաց
⁹ Եբբ. Տէր ¹⁰ Եբբ. Տայի յեհիմն

թուր առաջի Տեառն օրհնել զԻսրայել ,
 ոչ չողաւ ըստ սովորութեանն ընդ ա-
 2 նաջ հմայիցն , գարձոյց զերեսս իւր յա-
 2 նապասն : Եւ ամբարձեալ Բաղասմու
 զայս իւր ետես զԻսրայել բանակեալ
 ըստ ցեղից ցեղից . եւ եղեւ Հոգի Աս-
 3 տուծոյ ի վերայ նորա . Եւ ամբարձեալ
 զառակս իւր ստէ , Ասէ Բաղասմ որդի
 4 Բէովբայ , ստէ այրն ճշմարտաստես , ¹¹Որ
 զտեսիլ Աստուծոյ՝ ետես ի քուն աչօք
 5 իւրովք բացօք . Իբրեւ զի գեղեցիկ են
¹²տունք քո , Յակոբ , եւ խորանք քո ,
 6 Իսրայել . Իբրեւ ¹³զանառոս հովանա-
 ւորս՝ , եւ իբրեւ զբուրաստանս առ զե-
 տովք , եւ իբրեւ ¹⁴պիտրանս զոր կանգ-
 նեաց՝ Տէր , եւ իբրեւ զմայրս ի գնացս
 7 ջուրց : ¹⁵Եւ ելցէ այր ի գաւակէ նորա ,
 եւ տիրեցէ ազգաց բազմաց՝ . եւ բարձ-
 րացի քան ¹⁶գովոյցայ թագաւորութիւն՝
 նորա , եւ աճեցէ թագաւորութիւն նո-
 8 րա : Աստուած առաջնորդեաց նմա յե-
 զիպտոսէ , իբրեւ փառք միեղջիբու ի
 վերայ նորա . կերիցէ գազգս թշնամեաց
 իւրոց , եւ ¹⁷զպարարութիւն նոցա ուղ-
 9 ճառեւ արասցէ՝ . եւ նեախք իւրովք
 9 նետաձիգ լիցի ի թշնամիս : Եւ բազ-
 մեալ հանգեաւ իբրեւ զառեւծ , եւ իբ-
 րեւ զկորիւն առիւծու . եւ ո՞ յարուցա-
 նիցէ գնա : Օրհնիչք քո օրհնեցին , եւ
 անիծիչք քո անիծցին :

10 Եւ բարկացաւ Բաղակ Բաղասմու ,
 եւ ծափ զծափի հարկանէր . եւ ստէ Բա-
 զակ ցեաղասմ , Անիծանել զթշնամիս
 իմ կոչեցի զքեզ , եւ ահա օրհնելով օրհ-
 11 նեցեր զնա այս երիցս անգամ : Եւ արդ
 փախիր զու ի տեղի քո . ասացի պա-
 տուել զքեզ , եւ վրիպեցոյց զքեզ Տէր
 12 ի վառոց : Եւ ստէ Բաղասմ ցեաղակ ,
 Ո՛չ եւ ընդ հրեշտակն քո զոր առա-
 13 քեցեր առ իս՝ խօսեցայ եւ ասացի , Ե-
 թէ տայէ ինձ Բաղակ լի տամբ իւրով
 արծաթ եւ ոսկի , ոչ կարիցեմ անցանել
 զբանի Տեառն , առնել զայն չար կամ
 բարի յանձնէ իմմէ . այլ զոր ինչ ասիցէ
 14 ⁹Աստուած՝ զայն խօսեցայց : Եւ արդ ահա
 գնամ ի տեղի իմ . եկ տաց քեզ խրատ ,
 թէ զի՛նչ տոնելոց է ժողովուրդն այն

¹¹ Եբբ. Ասէ որ լուան զպատգամս Աստուծոյ . որ
 զտեսիլ Ամենակային ¹² Եբբ. վրանք ¹³ Եբբ.
 զհեղեղս սարածեալ են ¹⁴ Եբբ. զհայուէս զոր
 սնկեաց ¹⁵ Եբբ. Հասեցէ ջուր ի գուլից նորա ,
 եւ սերմն նորա ի ջուրս բազումս ¹⁶ Եբբ. զԱ-
 գազ . թագաւոր ¹⁷ Եբբ. զոսկերս նոցա մանրեացէ

ընդ ժողովուրդ քո ի վախճանի առուրց :
 15 Եւ ամբարձեալ զառակս իւր ասէր , Ասէ
 Բաղաամ որդի Բէռվրայ , ասէ այրն
 16 Ճշմարտապա , Որ լուաւ զպատգամս
 Աստուծոյ , եւ հմուտ է զխտութեան
 Բարձրելոյ , եւ զտեսիլ Աստուծոյ ետես
 17 Ի քուն աչօք իւրովք բացօք .¹ Յուցից
 նմա , եւ ոչ այժմ . երանեցից² , եւ ոչ
 ի մօտոյ . ծագեսցէ Աստղն Յակորայ , եւ
 յարիցէ³ այր յԻսրայելէ , եւ հարցէ զիշ-
 խանս Մովսրայ , եւ ատցէ աւար զա-
 18 մենայն որդիս Սեթայ : Եւ եղիցի նմա
 Նեղով ժառանգութիւն⁴ ՚Ասուայ թշնամ-
 ւոյ իւրոյ . եւ Իսրայէլ արար զօրու-
 19 թեամբ . Եւ յարիցէ այր ի Յակորայ , եւ
 կորուսցէ զասրեհայն ի քաղաքէ անտի :
 20 Եւ տեսեալ զԱմաղէկ , ամբարձեալ
 զառակս իւր ասէ , Գլուխ ազգաց Ամա-
 ղէկ , եւ ՚զաւակ նոցա կորիցէ⁵ :
 21 Եւ տեսեալ զԿինեցին , ամբարձեալ
 զառակս իւր ասէ , Հգօր է րնախութիւն
 22 քո .⁶ Եւ թէ լիցի ի Բէռվր րոյն խար-
 զախութեան քո , Ասորեստանեայք զե-
 րեսցեն⁷ :
 23 Եւ ամբարձեալ զառակս իւր ասէ ,
 Ո՞ք կեցցէ յորժամ զնիցէ զայն Աս-
 24 տուած : Եւ ՚էլցէ ի ձեռաց Կիտացւոց ,
 եւ չարչարեսցեն զԱսուր . եւ չարչարե-
 25 սցեն ՚զԵբբայելիս , եւ ինքեանք միան-
 գամայն կորիցեն :
 25 Եւ յարուցեալ Բաղաամ զարձաւ
 զնաց ի տեղի իւր , եւ Բաղակ զնաց
 ընդ իւր կողմն :

ԳԼ . ԻԵ

1 Եւ րանակեցաւ Իսրայէլ ի Սատտիմ .
 եւ պղծեցաւ ժողովուրդն պոռնիկ ընդ
 2 զստերան Մովարու : Եւ կոչեցին զնոսա
 ի զոնս կոռց իւրեանց , եւ եկեր ժողո-
 վուրդն ի զոհից նոցա , եւ երկիր պաղին
 3 կոռց նոցա : Եւ նուիրեցաւ Իսրայէլ
 Բեղիկոզովրայ , եւ բարկացաւ սրտմուռ-
 4 թեամբ Տէր ի վերայ Իսրայելի : Եւ ասէ
 Տէր ցՄովսէս , Ա՛ռ զամենայն իշխանս

ժողովրդեանդ , եւ առակեա զընոս առաջի
 Տեառն յանդիման արեգակնս , եւ զարձ-
 5 յիսրայելէ , եւ ասէ Մովսէս¹⁰ ցցեզսն Իս-
 րայելի , Կոտորեցէք իւրաքանչիւր զըն-
 տանի իւր զնուիրեալ Բեղիկոզովրայ :
 6 Եւ անա այր Իսրայելացի գայր ամէր
¹¹ զհզրայր իւր առ կին Մադիանացի¹¹ յան-
 զիման Մովսիսի եւ յանդիման ամենայն
 ժողովրդեան որդւոցն Իսրայելի , եւ նոքա
 յայն սո զրան խորանին վկայութեան :
 7 Եւ տեսեալ Փենեէսի որդւոյ Եղիազար-
 րու որդւոյ Ահարոնի քահանայի , յար-
 եաւ ի միջոյ ժողովրդեանն , եւ ստեալ
 8 զեղարոն ի ձեռն իւր՝ Եւ եմուտ զհեա
 առնն Իսրայելացւոյ ի¹² հնոցն , եւ խոց-
 եաց զերկոսին՝ զայրն Իսրայելացի եւ
 զկինն ընդ արգանդ իւր . եւ զաղարեաց
 9 հարուածն յորդւոցն Իսրայելի : Եւ եղեն
 մեռեալքն ի հարուածոցն յայնցանէ քսան
 եւ չորք հազարք :
 10 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-
 11 սէ , Փենեէս , որդի Եղիազարու , որդւոյ
 Ահարոնի քահանայի , ցածոց զսրտմուռ-
 թիւն իմ յորդւոցն Իսրայելի , ի նախան-
 ձեցուցանել ինձ զնախանձ իմ ի նոսա .
 եւ ոչ սատակեցի զորդիսդ Իսրայելի նա-
 12 խանձու իմով : Եւ արդ այսպէս ասա-
 ցես , Ահա ես տաց նմա ուխտ խաղա-
 13 զութեան . Եւ եղիցի նմա եւ զաւակի
 նորա յետ նորա ուխտ քահանայութեան
 յաւ իտենական , փոխանակ զի քինտինդիր
 եղեւ Աստուծոյ իւրում , եւ քաւեաց
 14 վասն որդւոցն Իսրայելի : Եւ անուռն առն
 Իսրայելացւոյ հարելոյ որ հարաւ ընդ
 կնոջն Մադիանացւոյ՝ Զամբրի որդի Սա-
 զովմայ , իշխանս տան ազգի որդւոցն
 15 Շմաւոնի : Եւ անուռն կնոջն Մադիա-
 նացւոյ հարելոյ՝ Բազրի , զուսար Սու-
 րայ իշխանի ՚ազգին Ամովթայ՝ տան
 նահապետութեան Մադիամու :
 16 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
 17 ասէ , Ոստեաց ընդ որդիսն Իսրայելի եւ
 ասացես , Ք՜չնամեցայք ընդ Մադիա-
 18 նացիսն եւ հարկանիցէք զնոսա . Զի
 թշնամի են նոքա ընդ ձեզ նենգու-
 թեամբ , որ նենգեցին զձեզ Փագորաւ ,
 եւ Բազրեաւ զստերք իշխանին Մադիա-
 մու քերքն իւրեանց հարելով յաւուրն
 հարուածոց վասն Փագովրայ :

¹ Եբբ. Ամենակային ² Եբբ. Տեսից զնա , եւ ոչ
 այժմ . հայեցայց ի նա ³ Եբբ. գաւազան ⁴ Եբբ.
 եւ Սէիր ժառանգութիւն թշնամեաց իւրոց
⁵ Եբբ. վախճան նորա մինչեւ ի կորուստ ⁶ Եբբ.
 գլուխ ⁷ Եբբ. Զի եղիցի յաւեր Կինեցին , մե-
 չեւ Ասորեստանեայք զերկայեն զքեզ ⁸ Եբբ.
 եցեն նաւք ⁹ Եբբ. զԵբբ

¹⁰ Եբբ. ցգատաւորան ¹¹ Եբբ. կին Մադիանացի
 առ եղբարս իւր ¹² Եբբ. վրանն

ՔԼ. ԻԶ

1 Եւ եղև յես հարուածոցն, խօսեցաւ
 Տէր ընդ Մովսիսի եւ ընդ ¹Նղիաշարու
 2 քահանայի եւ ասէ, ²Կալ զհօտար ամե-
 նայն ժողովրդեան որդւոցդ Իսրայելի ի
 3 քահանանից եւ ի վեր ըստ ասնց նա-
 հապետաց իւրեանց, ամենայն որ ելա-
 4 ՚նիցէ յԻսրայելէ տալ պատերազմ: Եւ
 խօսեցան Մովսէս եւ Նղիազար քահանայ
⁵ յՌարովթ Մովարու առ Յորդանանաւ
 6 յանդիման Երիքովի, եւ ասին, Ի քա-
 նամենից եւ ի վեր, որպէս հրաման ետ
 Տէր Մովսիսի, ⁷գու եւ որդիքդ Իսրայելի
 8 կլեակքդ՝ յեղիպտոսէ, կազմեցարուք:
 9 Ռուբէն անգրանիկն Իսրայելի, եւ որ-
 դիք Ռուբենի. Ենոք, եւ գունդն Ենո-
 10 քայ. Փաղղուս, եւ գունդն Փաղղուսայ.
 11 Ասրովմ, եւ գունդն Ասրովմայ. Քարմի,
 12 եւ գունդն Քարմեայ. Սոքա են գունդք
 Ռուբենի. եւ եղև հանդէս նոցա քա-
 13 նասուն եւ երեք հազարք եւթն հարեւր
 14 եւ երեսուն: Եւ որդիք Փաղղուսայ Ե-
 15 յիար: Եւ որդիք Եղիարու՝ Նամուէլ եւ
 16 Դաթան եւ Արիոն. սոքա էին անուա-
 17 նիք ժողովրդեանն, եւ սոքա են՝ որ յար-
 18 ևան ի վերայ Մովսիսի եւ Ահարոնի ի ժո-
 19 ժովրդեանն Կորխայ յարուցելոյ հակա-
 20 րակ Տեառն. Եւ բացեալ երկրի զբերան
 21 իւր եկուլ զնոսա եւ զԿորս մահուամբ
 22 ժողովրդեանն իւրոյ, յորժամ եկեր հուր
 23 զերկերիւր եւ զյիսուանն. եւ եղեն ի
 24 նշաւակ: Եւ որդիքն Կորխայ ոչ մնասն:
 25 Եւ որդիք Շմաւոնի, եւ գունդք որդ-
 26 ւոցն Շմաւոնի. Նամուէլ, եւ գունդ մի
 27 Նամուէլի. Յամին, եւ գունդ մի Յա-
 28 մինայ. Յաքին, եւ գունդ մի Յաքինայ.
 29 Զարա, եւ գունդ մի Զարայի. Սաւուդ,
 30 եւ գունդ մի Սաւուդայ: Այս են գունդք
 31 Շմաւոնի ի հանդիսի իւրեանց, քսան եւ
 32 երկու հազար եւ երկերիւր:
 33 Եւ որդիք Գադայ՝ ըստ գնդից իւր-
 34 եանց, Սափան, եւ գունդ մի Սափոնայ.
 35 Անգի, եւ գունդ մի Անգեայ. Սուներ,
 36 եւ գունդ մի Սուներայ. Ազնի, եւ
 37 գունդ մի Ազնեայ. Ադդի, եւ գունդ
 մի Ադդեայ. Արուադի, եւ գունդն Ա-
 38 րուադեայ. Արիէլ, եւ գունդ մի Արիե-
 39 լի: Սոքա են գունդք որդւոցն Գադայ

ի հանդիսի իւրեանց, քառասուն ⁴եւ
 չորք՝ հազարք եւ հինգ հարեւր:
 19 Եւ որդիք Յուդայ՝ էր եւ Աւնան ⁵եւ
 Սեղովի եւ Փարէս եւ Զարա՝. եւ մե-
 20 րոն էր եւ Աւնան յերկրին Քանանաց-
 21 ւոց: Եւ եղեն որդիք Յուդայի ըստ գնդից
 իւրեանց. Սեղովմ, եւ գունդ մի Սե-
 22 ղովմայ. Փարէս, եւ գունդ մի Փարե-
 23 սի. Զարա, եւ գունդ մի Զարայի: Եւ
 24 եղեն որդիք Փարեսի. Ասրովմ, եւ գունդ
 մի Ասրովի. Յամուէլ, եւ գունդ մի
 25 Յամուէլի: Սոքա են գունդք Յուդայ
 ըստ հանդիսի իւրեանց, եւթմասսուն
 26 եւ վեց հազար եւ հինգ հարեւր:
 27 Եւ որդիք Իսաքարու՝ ըստ գնդից իւր-
 28 եանց. Թովզայ, եւ գունդ մի Թովզայի.
 29 Փուս, եւ գունդ մի Փուսայի. Յասուբ,
 30 եւ գունդ մի Յասուբայ. Սամրան, եւ
 31 գունդ մի Սամրանայ: Սոքա են գունդք
 32 Իսաքարու ի հանդիսի իւրեանց, վաթ-
 33 սուն եւ չորք հազարք եւ երեք հարեւր:
 34 Եւ որդիք Զաբուղոնի՝ ըստ գնդից իւր-
 35 եանց. Սարեզ, եւ գունդ մի Սարե-
 36 զայ. Աղզոն, եւ գունդ մի Աղզոնի.
 37 Ազէլ, եւ գունդ մի Ազելայ: Սոքա են
 38 գունդք Զաբուղոնի ի հանդիսէ իւրեանց,
 39 վաթսուն հազար եւ հինգ հարեւր:
 40 Եւ որդիք Յովսեփայ ըստ գնդից իւր-
 41 ւոցն Յովսեփայի. Մաքիթ, եւ գունդ մի
 42 Մաքիթի. Մաքիթ, եւ գունդ մի Մա-
 43 քիթայ. եւ Մաքիթ ծնաւ զԳաղաադ.
 44 Գաղաադ, եւ գունդ մի Գաղաադու:
 45 Եւ որդիք Գաղաադու՝ Աքիեզեր, եւ
 46 գունդ մի Աքիեզերայ. Քեղէզ, եւ գունդ
 47 մի Քեղէզեայ. Եսրիէլ, եւ գունդ մի
 48 Եսրիելի. Սիւքէմ, եւ գունդ մի Սիւ-
 49 կեայ. Սիմայ, եւ գունդ մի Սիմայ-
 50 եայ. Ոփեր, եւ գունդ մի Ոփերայ: Եւ
 51 Սաղպաադայ որդւոյ Ոփերայ ոչ եղեն
 52 ուստիքք, այլ զստերքք. եւ անուանք
 53 զստերայն Սաղպաադայ՝ Մաադա եւ
 54 Նուա եւ Էզզա եւ Մեզզա եւ Թերաս:
 55 Այս գունդք Մանասէի ի հանդիսէ իւր-
 56 եանց, յիսուն եւ երկու հազարք եւ
 57 եւթն հարեւր:
 58 Եւ այս են որդիք Եփրեմայ. ⁶Սուտա-
 59 զա, եւ գունդ մի Սուտադայի՝. Տա-
 60 նաք, եւ գունդ մի Տանաքայ: Սոքա
 61 են որդիք Սուտադայի. Եղեն, եւ գունդ

¹Եբք. Եղիազարու որդւոց Ահարոնի ²Այսինքն ի
 դաշտս ³Եբք. եւ որդւոցն Իսրայելի երեւոց

⁴Յեբք. զվաւր ⁵Եբք. ըստ գնդից իւրեանց, Սու-
 տադա, եւ գունդ մի Սուտադայի. Բովբոր, եւ
 գունդ մի Բովբորայ

37 մի եղենայ : Այս գունդք եփրեմայ ի
հանդիսէ իւրեանց , երեսուն եւ երկու
հազարք եւ հինգ հարեւր : Սոքա են
գունդք Յովսեփայ ըստ գնդից իւրեանց :
38 Եւ որդիք Բենիամինի ըստ գնդից իւր-
եանց . Բաղէ , եւ գունդ մի Բաղեայ .
Ասիբեր եւ գունդ մի Ասիբերայ . Յաքի-
39 րան , եւ գունդ մի Յաքիրանայ . Սա-
40 փան , եւ գունդ մի Սափանայ : Եւ ե-
ղեն որդիք Բալեայ՝ Արեգ եւ Նոյե-
41 ման ,² եւ գունդ մի Նոյեմանայ : Այս
որդիք Բենիամինի , ըստ գնդից իւրեանց
ի հանդիսէ իւրեանց ,³ երեսուն եւ հինգ
հազար եւ հինգ հարեւր :
42 Եւ որդիք Դանայ՝ ըստ գնդից իւր-
եանց . Սամի , եւ գունդ մի Սամեայ .
այս են գունդք Դանայ ըստ գնդից իւր-
43 եանց : Ամենայն գունդք Սամեայ ըստ
հանդիսի իւրեանց՝ վաթսուն եւ չորք
հազարք եւ ⁵վեց հարեւր :
44 Եւ որդիք Ասերայ՝ ըստ գնդից իւր-
եանց . Յամին , եւ գունդ մի Յամինայ .
Յեսու , եւ գունդն Յեսուայ . Բարիա ,
45 եւ գունդ մի Բարիայի : ⁶Քորէր , եւ
գունդ մի Քորերայ . Մեղքիէլ , եւ գունդն
46 Մեղքիելի : Եւ անուն գտանին Ասերայ՝
47 Սորա : Սոքա են գունդք Ասերայ ի
հանդիսէ իւրեանց ,⁷ Դառասուն եւ երեք
հազարք եւ ⁵վեց հարեւր :
48 Եւ որդիք Նեփթաղիմայ՝ ըստ գնդից
իւրեանց . Ասէղ , եւ գունդ մի Ասեղայ .
49 Գաւնի , եւ գունդ մի Գաւնեայ . Յե-
ներ , եւ գունդ մի Յեսերայ . Սեզզեմ ,
50 եւ գունդ մի Սեզզեմայ : Այս գունդք
Նեփթաղիմայ ի հանդիսէ իւրեանց ,⁸ քա-
ռասուն հազար եւ ⁵երեք հարեւր :
51 Այս է հանդէս որդւոցն Իսրայելի ,
վեց հարեւր հազար եւ հազար մի եւ
եւթն հարեւր եւ երեսուն :
52 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-
53 սէ , Դոցա ըստանեացի երկիրն ժառան-
54 գել ըստ թուոյ անուանց : Ըստ ըստմաց
բազմացուցին զստոանդուութիւնն , եւ
ըստ սակաւուց՝ սակաւացուցին զժա-
ռանդութիւնն իւրեանց . իւրաքանչիւր
որպէս եւ անցին ի հանդիսի՝ տալի ժա-
55 ռանդութիւնն իւրեանց : Վիճակօք ժա-

ռանդեացի երկիրն , ըստ անուանց , ըստ
ցեղից նահապետաց իւրեանց ժառան-
56 գեացին : Վիճակաւ ըստանեացին զժա-
ռանդութիւնն նոցա ի մէջ բազմաց եւ
սակաւուց :
57 Եւ որդիք Ղեւեայ ըստ գնդից իւր-
եանց . Գերսան , եւ գունդ մի Գերսանի .
Կահաթ , եւ գունդ մի Կահաթու . Մե-
58 րարի , եւ գունդ մի Մերարեայ : Սոքա
են գունդք որդւոցն Ղեւեայ . գունդ մի
Ղորենի , եւ գունդ մի Քերրոնի⁹ , եւ
գունդ մի Կորի , եւ գունդ մի Մուռի :
59 Եւ Կահաթ ծնաւ զՄորամ : Եւ անուն
կնոջ նորա Յովքաբեթ՝ զուսար Ղեւ-
եայ , որ ծնաւ զսոսա Ղեւեայ յեղիպ-
տոս . եւ ծնաւ Ամրամայ զԱհարոն , եւ
զՄովսէս , եւ զՄարիամ քայր նոցա :
60 Եւ ծնան Ահարոնի Նարայ եւ Արիուզ ,
61 Եղիազար եւ Իթսամար : Եւ մեռան Նա-
րայ եւ Արիուզ ի մատուցանել իւրեանց
զհուն օտար առաջի Տեռն¹⁰ յանա-
62 պատին Սինայի : Եւ եղին ի հանդիսէն
իւրեանց քսան եւ երեք հազարք , ա-
մենայն արու յամսօրէից եւ ի վեր . քսան-
զի ոչ անցին ի հանդիսի ի մէջ որդւոցն
Իսրայելի , զի ոչ էր նոցա տուեայ վի-
ճակ ի մէջ որդւոցն Իսրայելի :

63 Եւ այս է հանդէս Մովսիսի եւ եղիա-
զարու քահանայի , որ արարին հանդէս
որդւոցն Իսրայելի¹¹ յԱրարով Մոսարու
աւ Յորդանանու՝ յանդիման Երիքովի :
64 Եւ ընդ նոսա մի այր ոչ գոյր յանցելոցն
ի հանդիսի ի Մովսիսէ եւ յԱհարոնէ որ
արարին հանդէս որդւոցն Իսրայելի յա-
65 նապատին Սինայի : Քանցի ատաց զնո-
ցանէ Տէր թէ մահու մեռանիցին յանա-
պատին , եւ ոչ մնաց ի նոցանէ եւ ոչ
մի , բայց Քաղէր որդի Յեփոնեայ , եւ
Յեսու որդի Նաւեայ :

ԳԼ ԻԷ

1 Եւ մատնան գտարքն Սաղպաազու
որդւոյ Ոփիկայ , որպէս Գազաազու ,
որդւոյ Մաքիբայ , ի գնդէն Մանասէի
որդւոցն Յովսեփայ . եւ այս են անուանք
նոցա . Մաազա եւ Նուա եւ Էզզա եւ
2 Մեղքա եւ Թերսա . Կացին առաջի Մով-
սիսի եւ առաջի Եղիազարու քահանայի
եւ առաջի իշխանացն , եւ առաջի ա-
մենայն ժողովրդեան ի գրան խորանին
9 Եֆրայիմի յա-եւ- , եւ գունդ մի Մոզայ¹⁰ Եֆ-
զի-տէ ¹¹ Այսինքն ի դաշտս

¹ Եֆրայիմի յա-եւ- . Ոփիմ , եւ գունդ մի Ոփիմայ
² Եֆրայիմի յա-եւ- , գունդ մի Արեղայ . Նոյեման
³ Եֆր . քառասուն ⁴ Եֆր . վեց ⁵ Եֆր . չորեք
⁶ Եֆր . Յորդւոցն Բարիայի Քորեր ⁷ Եֆր . յեսուն
⁸ Եֆր . քառասուն եւ հինգ

⁹ Եֆրայիմի յա-եւ- , եւ գունդ մի Մոզայ¹⁰ Եֆ-
զի-տէ ¹¹ Այսինքն ի դաշտս

3 վկայութեան, եւ ասեն, Հայր մեր մե-
 4 ուս յանապատի անդ. եւ նա ոչ էր ի
 մէջ ժողովրդեանն գումարելոց առաջի
 Տեառն ի ժողովրդեանն Կորնայ, ¹որ
 վասն մեղաց իւրոց մեռաւ. եւ որդիք
 4 ոչ եղեն նորա: ²Եւ արդ մի՞ ջնջեսցի
 անունն հօր մերոյ ի միջոյ ցեղի իւրոյ,
 վասն զի ոչ գոյր նորա որդի. տուք մեզ
 ժառանգութիւն ի մէջ եղբարց հօր մե-
 5 րոյ: Եւ մատոյց Մովսէս դպատաստան
 6 նոցա առաջի Տեառն: Եւ խօսեցաւ Տէր
 7 ընդ Մովսիսի եւ ասէ, Ուզի՞լ խօսեցան
 դատերքն Սաղպաազու. տալով տացես
 նոցա կալուածս ժառանգութեան ի մէջ
 եղբարց հօր իւրեանց, եւ զիցես զլիճակ
 8 հօրն իւրեանց զնքօք. եւ ընդ որդիսն
 Իսրայելի խօսեսցիս եւ ասասցես, Այր
 ոք եթէ մեռանիցի, եւ ուստր ոչ գուցէ
 նորա, տացէ գժառանգութիւն իւր դստեր
 9 իւրում. եւ եթէ ոչ գուցէ նորա դուստր,
 տա՞լիք գժառանգութիւն նորա ³եղբօր
 10 իւրում. Եւ եթէ ոչ գուցեն նորա եղ-
 բարք, տա՞լիք գժառանգութիւն նորա
 11 հօրեղբօր իւրում. Եւ եթէ ոչ գուցեն
 եղբարք հօր նորա, տա՞լիք գժառան-
 12 գութիւն ընտանեոյ մերձաւորի նորա.
 Ի ցեղէն նորա ժառանգեսցէ զնորայն.
 Եւ եզրիցի այդ որդւոցն Իսրայելի իրա-
 13 ւունք դատաստանի, որպէս հրաման ետ
 Տէր Մովսիսի:
 12 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս, Ել զու ⁵ի
 լեառնն որ յայնկոյս է՝ ի լեառն ի նա-
 բաւ, եւ տես զերկիրն Բանանադեոց
 14 զոր եւ տաց որդւոցն Իսրայելի ⁶ի կա-
 լուած. Տեցես զնա եւ յաւելցիս առ
 ժողովուրդ քո եւ զու, որպէս յաւելաւ
 Ահարոն եղբայր քո ⁶ի Հովր լերինն.՝
 14 վասն զի անցէք զբանիւ իմով յանապա-
 տին ի Սին ի հակառակել ժողովրդեանն
 առ ի սուրբ աննելոյ զիս ⁶եւ ոչ արա-
 15 ըէք զիս սուրբ՝ ի վերայ ջրոցն յանդի-
 ման նոցա. այն է Չուր հակառակու-
 թեան ⁷ յանապատին ի Սին:
 15 Եւ ասէ Մովսէս ցՏէր, (16) Տեսցէ
 Տէր Աստուած հոգւոց ամենայն մարմնոյ
 այր ի վերայ ժողովրդեանս այսորիկ,
 17 Որ ելանիցէ առաջի սոցա, եւ որ հա-
 նիցէ եւ մուծանիցէ զսոսա. եւ մի լի-

նիցի ժողովուրդս Տեառն իբրեւ զոչ-
 խարս որոց ոչ իցէ հովիւ:
 18 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
 19 ասէ, Առ զու քեզ զՅեսու որդի նա-
 բեայ, զայր յորում զոյ Հոզի, եւ զիցես
 20 գձեաս քո ի վերայ նորա. եւ կացուցես
 զնա յանդիման Եղիազարու քահանայի
 եւ ⁶պատուիրեսցես նմա՝ յանդիման ա-
 մենայն ժողովրդեանն, եւ պատուիրես-
 20 ցես ⁸վասն նորա՝ յանդիման նոցա. Եւ
 տացես ի փառաց քոց ի վերայ նորա,
 21 զի լուիցեն նմա որդիքն Իսրայելի: Եւ
 կացցէ առաջի Եղիազարու քահանայի,
 եւ ⁹հարցցեն ի նմանէ զիրաւունս յայտ-
 նութեանց՝ առաջի Տեառն. ըստ բանի
 բերանոյ նորա ելանիցեն, եւ ըստ բանի
 բերանոյ նորա մտանիցեն, ինքն եւ որ-
 22 զիքն Իսրայելի միտքան եւ ամենայն
 ժողովուրդն: Եւ արար Մովսէս որպէս
 պատուիրեաց նմա Տէր. եւ առեալ զՅե-
 սու կացոյց առաջի Եղիազարու ⁶որդւոյ
 Ահարոնի՝ քահանայի, եւ առաջի ամե-
 23 նայն ժողովրդեանն: Եւ եզ զձեռս իւր
 ի վերայ նորա, եւ ¹⁰արար զնա յանձն՝
 որպէս պատուիրեաց Տէր՝ Մովսիսի:

ԳԼ ԻԸ

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-
 2 սէ, Պատուիրեա որդւոցն Իսրայելի, եւ
 3 ասասցես ցնոսա, ¹¹Ապատարագս իմ եւ
 զգահանութենս իմ եւ զընծայս իմ ի հոտ
 անուշից՝ զզուշասա՞լիք մատուցանել ի
 3 տօնս իմ: Եւ ասասցես ցնոսա, Այս ¹²են
 ընծայք՝ զոր մատուցանիցէք Տեառն.
 4 զտախն ¹³Երկուս անարատս հանապազ՝
 4 յողջակէզ անպակաս. Զմի գառնն ա-
 5 րասցես ընդ առաւօտս. Եւ զերկրորդ
 5 գառնն արասցես ընդ երեկոյս: Եւ արաս-
 6 ցես տասանորդ գրուի նաշի՛ն զանգեալ
 6 իւզով մզելով՝ չորրորդաւ դորակի: Ուզ-
 ջակէզ անպակասութեան, որպէս լինէր ի
 լերինն Սինայի, ի հոտ անուշից ¹⁴Տեառն:
 7 Եւ նուէր նորուն չորրորդ դորակին առ
 մի գառն. ի սրբութեանն նուիրեսցես
 8 զնուէրն ըմպելի Տեառն. Եւ զգառնն
 երկրորդ արասցես ընդ երեկոյս. ըստ

¹Եբբ. զի ²Եբբ. Բնդէր ³Եբբ. եղբարց իւրոց
⁴Եբբ. հօրեղբարց իւրոց ⁵Եբբ. ի լեառնդ յայդ
 յԱբարիմ ⁶Եբբ. ու-ի-ի ⁷Եբբ. շե-ի-ի յ-ի-
 Ը-, Կարեաի

⁸Եբբ. նմա ⁹Եբբ. հարցցէ նմա քստիրաւանց Ուրիմայ
¹⁰Եբբ. պատուիրեաց նմա՝ որպէս խօսեցաւ Տէր
 ի ձեռն ¹¹Եբբ. Զընծայն իմ, զճաց իմ: ի պատա-
 րագս իմ ի հոտ անուշից, զզուշասա՞լիք մատու-
 ցանել ինձ ի ժամանակի իւրում ¹²Եբբ. է պա-
 տարագ ¹³Եբբ. երկուս տարբերոս անարատս,
 երկուս յաւուրն ¹⁴Եբբ. պատարագ Տեառն

¹զոհին իւրում՝՝ եւ ըստ նուիրին իւրում արասջիք ի հոտ անուշից Տեառն :
9 Եւ յաւուրն շարաթուց մատուցիր երկուս գառինս տարեւորս անարասս , եւ երկուս տասանորդս նաչնոյ զանդելոյ
10 իւղով ²ի զոհ : Եւ զնուէր ողջակիզին շարաթուց ի շարաթս , ի վերայ հանապարհորդ ողջակիզին եւ ³զնորուն նուէր :
11 Եւ յամսամուտս մատուցիք ողջակէզս Տեառն՝ զուարակս երկուս յանդուոյ եւ խոյ մի , գառինս տարեւորս անարասս եւ ին
12 րասս եւ ին . Եւ երիս տասանորդս նաչնոյ զանդելոյ իւղով առ զուարակ մի , եւ երկուս տասանորդս նաչնոյ զանդելոյ
13 իւղով առ խոյ մի , Եւ տասանորդ նաչնոյ զանդելոյ իւղով առ զան մի , ի
14 հոտ անուշից ընծայ Տեառն : Եւ նուէր նոցա կէս զորակին զինուոյ լիցի առ զուարակ մի , եւ երրորդ զորակին լիցի առ խոյ մի , եւ չորրորդ զորակին լիցի առ զան մի , այս ողջակէզք իցին ա
15 միս յամսոյ յամիսս տարւոյն : Եւ նոխագ մի յայծեայ Տեառն վասն մեղաց ⁴իւրեանց ի վերայ հանապարհորդ ողջակիզին առնիցի , եւ նուէրն նորս :
16 Եւ յամսանին առաջնում , ի չորերտասաներորդում աւուր ամսանին՝ զա
17 տիկ Տեառն : Եւ ի հնգիստասաներորդում աւուր նորուն ամսոյ՝ տոն . զեւթն օր
18 բարաբջ կերիջիք , Եւ ⁵օրն առաջին կոչեցեալ՝ սուրբ լիցի ձեզ , զամենայն զործ սպասաւորութեան մի՝ զործիցէք . Եւ մատուցիք ⁶ողջակէզս եւ ընծայս՝ Տեառն , զուարակս երկուս յանդուոյ եւ խոյ մի , գառինս տարեւորս անարասս
20 եւ ին . Եւ զոհ նոցա՝ նաչիհ զանդելոյ իւղով երիս տասանորդս առ զուարակ մի , եւ երկուս տասանորդս առ խոյ մի :
21 Եւ տասանորդ տասանորդ արասցես առ
22 զան մի եւ ի մանեցունց զաւանցն . Եւ նոխագ մի յայծեայ վասն մեղաց , քա
23 ւել վասն նոցա , թող զհանապարհորդ առաւօտին ողջակէզն , որ է ողջակէզ
24 յաճախութեան : Զայս ըստ այսմ օրինակի արասջիք աւուր աւուր՝ զեւթն օր , ⁷պատարագ ողջակէզ՝ ի հոտ անուշից Տեառն . ի վերայ հանապարհորդ ող
25 ջակիզին առնիցէք զնուէր նորին : Եւ

⁸օրն եւ ի մներորդ կոչեցեալ՝ սուրբ եղիցի ձեզ . զամենայն զործ սպասաւորութեան մի՝ զործիցէք ի նմա :
26 Եւ յաւուրն նորեաց յործամ մատուցանիցէք ⁹զոհ Տեառն զեւթն երրորդացն , ¹⁰կոչեցեալ սուրբ եղիցի ձեզ . զամենայն զործ սպասաւորութեան մի՝ զործիցէք .
27 Եւ մատուցիք ողջակէզս ի հոտ անուշից Տեառն՝ զուարակս երկուս յանդուոյ եւ խոյ մի , գառինս տարեւորս ¹¹անարասս եւ ին
28 րասս եւ ին . Եւ ¹²զոհ նոցա նաչիհ զանդելոյ իւղով երեք տասանորդք առ զուարակ մի եւ երկու տասանորդք առ խոյ
29 մի , Եւ տասանորդ տասանորդ առ զան մի՝ եւ ի մանեցունց զաւանցն . Եւ նոխագ մի յայծեայ վասն մեղաց՝ քաւել վասն
30 մի՝ թող զհանապարհորդ ողջակէզն , եւ ¹²զզոհս նոցա զոր առնիցէք , եւ զնուէրս նոցա . եւ անարատք լինիցին ձեզ :
Գ Լ . Ի Թ

1 Եւ յամսանին եւ ի մներորդի որ օր մի իցէ ամսոյն , ¹⁰կոչեցեալ սուրբ եղիցի ձեզ . զամենայն զործ սպասաւորութեան մի՝ զործիցէք . օր ¹³նշանակելոյ եղիցի
2 ձեզ : Եւ արասջիք ողջակէզս ի հոտ անուշից Տեառն , զուարակ մի յանդուոյ , խոյ մի , գառինս տարեւորս անարասս
3 եւ ին , Եւ ¹⁴զոհ նոցա նաչիհ զանդելոյ իւղով , երիս տասանորդս առ զուարակ մի , եւ երկուս տասանորդս առ խոյ մի ,
4 Եւ տասանորդ տասանորդ առ զան մի
5 եւ ի մանեցունց զաւանցն . Եւ նոխագ մի յայծեայ վասն մեղաց՝ քաւել վասն ձեռ
6 թող զողջակէզն ամսամտիցն , եւ ¹⁴զոհն նոցա եւ նուէրք իւրեանց՝ ըստ սլայմանի իւրեանց ի հոտ անուշից ¹⁶Տեառն :
7 Եւ ի տասաներորդի ¹⁶նորին ամսոյ՝ կոչեցեալ՝ սուրբ եղիցի ձեզ . եւ լլկեալիք զանձինս ձեռ . զամենայն զործ սպասաւորութեան մի՝ զործիցէք : Մատուցիք ողջակէզս ի հոտ անուշից ընծայս Տեառն , զուարակ մի յանդուոյ , խոյ մի , գառինս տարեւորս անարատս եւ ին .

¹Եբբ. առաւօտեան զոհին ²Եբբ. եւ զնուէր նորս ³Եբբ. նուիրի նորս ⁴ՅԵբբ. պատարագ ⁵Եբբ. յաւուրն առաջնում ժողով ⁶Եբբ. պատարագ , ողջակէզ ⁷Եբբ. Հաց պատարագի

⁸Եբբ. յաւուրն եւ ի մներորդի ժողով ⁹Եբբ. ընծայ Հացի նոր ¹⁰Եբբ. ժողով ¹¹Եբբ. ընծայ Հացի ¹²Եբբ. զընծայ Հացի նորս , մատուցիք (անարատք լինիցին ձեզ) եւ զնուէր նոցա ¹³Եբբ. հարկանելոյ փող զընծայ Հացի նորս , եւ զողջակէզն հանապարհորդ եւ զընծայ Հացի նորս , եւ զնուէրս նոցա ¹⁴Եբբ. պատարագ Տեառն ; ¹⁵Եբբ. ամսոյն սլայմանի եւ ի մներորդի ժողով

9 Եւ ՚գոհ նոցա նաչի՜ զանգեալ իւզով, |
 երիս տասանորդս առ զուարակ մի, եւ
 10 երկուս տասանորդս առ խոյ մի, եւ
 տասանորդ տասանորդ առ գառն մի,
 11 եւ թանեցունց գառանցն. եւ նոխազ մի
 յայծեաց վասն մեղաց՝ շքաւել վասն ձեր՝.
 Թող զվասն մեղացն քաւուրթեան, եւ
 3 զողջակէզսն հանապազորդս եւ զգոհն
 նորա, եւ զնուէր նորին ըստ պայմանի
 իւրում ի հոտ անուշից ընծայ Տեառն՝.
 12 Եւ յաւուրն հնգեատասներորդի նորին
 եւ թներորդի ամսոյ՝ ՚կոչեցեալ սուրբ
 եպիցի ձեզ. զամենայն գործ սպասաւոր
 րուրթեան մի՛ գործիցէք, եւ տօնեալիք
 13 ՚ղնա տօն Տեառն զեւթն օր. եւ մա-
 սուսյիք ՚ողջակէզս ընծայս՝ ի հոտ ա-
 նուշից Տեառն, ՚յաւուրն առաջնում՝
 զուարակս յանդւոյ երեքտասան, խոյս
 երկուս, գառինս տարեւորս չորեքտա-
 14 սան, անարատք լինիցին. եւ ՚գոհք նո-
 ցա նաչի՜ զանգեալ իւզով, երիս տա-
 սանորդս առ զուարակ մի՛ երեքտասա-
 նեցունց զուարակայցն. եւ երկուս տա-
 սանորդս առ խոյ մի՛ երկոցունց խոյոցն,
 15 եւ տասանորդ տասանորդ առ մի մի
 գառն՝ չորեքտասանեցունց գառանցն.
 16 Եւ նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց.
 Թող զհանապազորդ ՚ողջակէզս եւ զգոհն
 եւ զնուէրս նոցա՝.
 17 Եւ յաւուրն երկրորդի՛ զուարակս եր-
 կոտասան, խոյս երկուս, գառինս տա-
 18 րեւորս անարատս չորեքտասան. եւ
 ՚գոհք նոցա եւ նուէրք՝ զուարակացն
 եւ խոյոցն եւ գառանցն՝ ըստ թուոյ
 19 նոցա եւ ըստ պայմանի իւրեանց. եւ
 նոխազ մի յայծեաց վասն մեղաց. թող
 զհանապազորդ ողջակէզն եւ ՚զգոհն նո-
 ցա՝ եւ զնուէրս իւրեանց.
 20 Եւ յաւուրն երրորդի՛ զուարակս մե-
 տասան եւ խոյս երկուս, գառինս տա-
 21 րեւորս անարատս չորեքտասան. եւ
 ՚գոհ նոցա եւ նուէր՝ զուարակացն եւ
 22 խոյոցն եւ գառանցն՝ ըստ թուոյ նոցա՝. եւ
 քօշ մի յայծեաց վասն մեղաց. թող զհա-
 նապազորդ ՚ողջակէզս նոցա եւ զնուէրս
 իւրեանց՝.

23 Եւ յաւուրն չորրորդի՛ զուարակս
 տասն, խոյս երկուս, գառինս սարե-
 24ւորս անարատս չորեքտասան, եւ ՚գոհք
 նոցա եւ նուէրք՝ զուարակացն եւ խո-
 յոցն եւ գառանց՝ ըստ թուոյ նոցա եւ
 25 ըստ պայմանի իւրեանց. եւ նոխազ մի
 յայծեաց վասն մեղաց. թող զհանա-
 պազորդ ՚ողջակէզսն եւ զգոհն նոցա եւ
 զնուէրս իւրեանց՝.
 26 Եւ յաւուրն հինգերորդի՛ զուարակս
 ինն, խոյս երկուս, որոջս տարեւորս
 27 անարատս չորեքտասան. եւ ՚գոհք նոցա
 եւ նուէրք՝ զուարակացն եւ խոյոց եւ
 գառանց՝ ըստ թուոյ նոցա եւ ըստ պայ-
 28մանի ՚իւրեանց. եւ նոխազ մի յայծեաց
 վասն մեղաց. թող զհանապազորդ ՚ող-
 ջակէզսն եւ զգոհն նոցա եւ զնուէրս
 իւրեանց՝.
 29 Եւ յաւուրն վեցերորդի՛ զուարակս
 ութ, խոյս երկուս, գառինս տարեւորս
 30 անարատս չորեքտասան. եւ ՚գոհք նո-
 ցա եւ նուէրք՝ զուարակացն եւ խոյոց
 եւ գառանց՝ ըստ թուոյ նոցա եւ ըստ
 31 պայմանի ՚իւրեանց. եւ նոխազ մի յայ-
 ծեաց վասն մեղաց. թող զհանապազորդ
 ՚ողջակէզսն եւ զգոհն նոցա եւ զնուէրս
 իւրեանց՝.
 32 Եւ յաւուրն եւթներորդի՛ զուարակս
 եւթն, խոյս երկուս, գառինս տարե-
 33ւորս անարատս չորեքտասան. եւ ՚գոհք
 նոցա եւ նուէրք՝ զուարակացն եւ խո-
 յոց եւ գառանց՝ ըստ թուոյ նոցա եւ
 34 ըստ պայմանի իւրեանց. եւ նոխազ մի
 յայծեաց վասն մեղաց. թող զհանապա-
 զորդ ՚ողջակէզսն եւ զգոհն նոցա եւ
 զնուէրս իւրեանց՝.
 35 Եւ յաւուրն ութերորդի՛ 10 եւթ լիցին
 ձեզ. զամենայն գործ սպասաւորուրթեան
 36 մի՛ գործիցէք ի նմա. եւ մատուցիք 11 ող-
 ջակէզս ի հոտ անուշից ընծայս՝ Տեառն
 զուարակ մի, խոյ մի, գառինս տարեւորս
 37 անարատս եւթն. եւ ՚գոհք նոցա եւ
 նուէրք՝ զուարակին եւ խոյի եւ գառանց՝
 ըստ թուոյ նոցա եւ ըստ պայմանի ՚իւր-
 38եանց. եւ նոխազ մի յայծեաց վասն
 մեղաց. թող զհանապազորդ ՚ողջակէզսն
 եւ զգոհն նոցա եւ զնուէրս իւրեանց՝.
 39 Չայս անիցէք ի տօնս ձեր Տեառն.
 Թող զուխասն ձեր եւ զողջակէզսն ձեր եւ

1 Եբբ. ընծայ հացի 2 Յեբբ. գառնե 3 Եբբ. զող-
 ջակէզն հանապազորդ եւ զընծայ հացի նորա ե
 զնուէրս նոցա 4 Եբբ. յողով 5 Եբբ. ողջա
 կէզ, պատարագ 6 Եբբ. ողջակէզն եւ զընծայ
 հացի նորա եւ զնուէր նորա 7 Եբբ. ընծայ հացի
 նոցա եւ նուէրք նոցա վասն 8 Եբբ. զընծայ
 հացի նորա 9 Եբբ. յեցե՛ն յաւուրս, ըստ օրինի

10 Եբբ. տօնք 11 Եբբ. ողջակէզ, պատարագ ի հոտ
 անուշեց

զկամայականսն ձեր եւ ¹զգոհոն ձեր եւ
 զնուէրան ձեր եւ ²զվրկութիւնսն ձեր :
 40 Եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ որդիսն Իսրա-
 յելի ³որպէս պատուիրեաց Տէր Մովսիսի :

ԳԼ Է

1 Եւ խօսեցաւ Մովսէս ընդ իշխանս որդ-
 2 ւոցն Իսրայելի եւ առէ , Այս բան է զոր
 3 հրամայեաց Տէր . Այր որ այր՝ եթէ ուխ-
 տիցէ ուխտ Տեառն , կամ երգնուցու
⁴Երբումն սահմանաւ , կամ սահմանիցէ՝
 ինչ վասն անձին իւրոյ , մի արասցէ ա-
 պախա զրան իւր . այլ զամենայն ինչ
 որ կրանիցէ ի բերանոյ իւրմէ՝ արասցէ :
 3 Եւ եթէ կին որ ուխտիցէ ուխտ Տեառն ,
 կամ սահմանիցէ սահման ինչ ի տան
 4 հօր իւրոյ ի մանկութեան իւրում . Եւ
 լսիցէ հայր նորա զուխտս նորա եւ զսահ-
 մանս նորա զոր սահմանեաց զանձնէ
 իւրմէ , եւ լուսցէ նմա հայր նորա , կաց-
 5 ցին ամենայն ուխտք նորա , եւ ամենայն
 սահմանքն զոր սահմանեաց զանձնէ իւր-
 6 մէ՝ հաստատեցին նմա : Եւ եթէ ոչ առ-
 նուցու յանձն հայր նորա յաւուր յորում
 լսիցէ զամենայն ուխտսն նորա , եւ զսահ-
 մանսն զոր սահմանեաց զանձնէ իւրմէ ,
 մի կացցին . եւ Տէր անպարտ արասցէ
 զնա . զի ոչ առ յանձն հայր նորա :
 6 Ապա թէ լինելով լինիցի անն , եւ
 ուխտք իւր ի նմա իցին ըստ ուխտելոյ
 շրթանոյ իւրոց զոր սահմանեաց զանձնէ
 7 իւրմէ , եւ լսիցէ այրն նորա եւ լսիցէ
 նմա յաւուր յորում լսիցէ , այնպէս կաց-
 ցին ամենայն ուխտք նորա , եւ սահ-
 մանքն նորա զոր սահմանեաց զանձնէ
 8 իւրմէ՝ հաստատեցին : Ապա թէ ոչ առ-
 նուցու յանձն այր նորա յաւուր յորում
 լսիցէն , ամենայն ուխտքն նորա եւ
 9 ամենայն սահմանքն զոր սահմանեաց
 զանձնէ իւրմէ՝ մի հաստատեցին . զի
 10 այրն ոչ առ յանձն . եւ Տէր անպարտ
 արասցէ զնա :
 9 Եւ ուխտք այլուոյ կամ հանելոյ , զոր
 ուխտիցէ զանձնէ իւրմէ՝ հաստատեցին
 10 նմա : Ապա թէ ի տան անն իւրոյ իցին
 ուխտք նորա , կամ սահմանն զոր սահ-
 11 մանիցէ երգմամբ զանձնէ իւրմէ , եւ
 լսիցէ այր նորա եւ լսիցէ նմա , եւ առ-

նուցու նմա յանձն , կացցին ամենայն
 ուխտք նորա , եւ ամենայն սահմանք
 նորա զոր սահմանեաց զանձնէ իւրմէ՝
 12 հաստատեցին նմա : Եւ եթէ խափա-
 նելով խափանեցէ այրն նորա յորում
 առ ի լսիցէ զամենայն ինչ որ կրանիցէ
 ի շրթանոյ նորա ըստ ուխտից նորա եւ
 ըստ սահմանոցն նորա զանձնէ իւրմէ ,
 մի հաստատեցի նմա . զի այր նորա
 զանցաց , եւ Տէր անպարտ արասցէ զնա :
 13 Զամենայն ուխտ եւ զամենայն երգումն
 կապոյ առ լլկելոյ զանձն , այր նորա
 հաստատեցէ նմա , եւ այր նորա զան-
 14 ցուցէ : Եւ եթէ լսելով լուսցէ նմա որ
 ըստ օրէ , հաստատեցէ նմա զամենայն
 ուխտսն իւր , եւ զսահմանն կացուցէ
 նմա . վասն զի լուսց նմա յաւուրն յո-
 15 բում լուսա : Եւ եթէ զանցուցանելով
 զանցուցէ այր նորա յեա աւուրն յո-
 բում լուսա , ընկալցի զմեզս իւր :
 16 Այս իրաւունք են զոր պատուիրեաց
 Տէր Մովսիսի ընդ այր եւ ընդ կին իւր ,
 ընդ հայր եւ ընդ դուստր իւր ի ման-
 կութեանն ի տան հօր իւրոյ :

ԳԼ Ը

1 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-
 2 սէ , Ա՛ռ վրէժժ որդւոց Իսրայելի ի Մա-
 զրանացուոց անտի . եւ ապա յաւելցիս
 3 ի ժողովուրդ քո : Եւ խօսեցաւ Մովսէս
 ընդ ժողովրդեանն եւ ասէ , Վառեցէք
 ի ձէնջ արս՝ ձակառակ սառաջի Տեառն՝
 ի վերայ Մազրամու , հատուցանել վրէժժ
 4 ի Տեառնէ Մազրամու : Հազար այր ի ցե-
 ղէ յամենայն ցեղիցն Իսրայելի սառաքե-
 5 ցէք առ պատերազմ : Եւ համարեցան
 ի հազարաւորայն Իսրայելի հազար այր
 ի ցեղէ , երկուտասան հազար վառեալ ի
 6 պատերազմ : Եւ արձակեաց զնոսն Մով-
 սէս , հազար այր ի ցեղէ հանդերձ զօրու
 իւրեանց , եւ զՓնեհն որդի Եզրաղա-
 բու ⁵որբւոյ Ահարանի՝ քահանայի . եւ
 զսպասն սրբութեան եւ փողքն ազգե-
 7 ցութեան ի ձեռս ⁶Նոցա : Եւ ձակառակ-
 ցան ընդգէմ Մազրանացուոցն , որպէս եւ
 հրամայեաց Տէր Մովսիսի . եւ կոտորե-
 8 ցին զամենայն արու . Եւ զթապաւորսն
 Մազրանացուոց կոտորեցին հանդերձ մի-
 րաւորօք նոցա , եւ զԵւրն եւ զՄուր եւ
 զԲոկոմ եւ զԼուր եւ զԼուրօրք , զհինգ
 թապաւորս Մազրամու . եւ զԲապամ

¹Եբբ. զհայի ընծայ ²Եբբ. զխաղաղական ³Եբբ.
 ըստ ամենայնի որպէս ⁴Եբբ. երգումն , սահ-
 մանաւ սահմանել

⁵ՅԵբբ. պոլուս ⁶Եբբ. նորա

որդի Բէովրայ սպանին սրով, ¹հանդերձ
 9 վիրաւորօք նոցա՝: Եւ զկանայս Մա-
 զիամու եւ զազինն նոցա եւ զանասուն
 նոցա եւ զամենայն ստացուածս նոցա
 10 եւ զգօրս նոցա ²առին յաւարի: Եւ զա-
 մենայն քաղաքս նոցա ³տամբ իւրեանց
 11 եւ զաւանս նոցա հրձիգ արարին: Եւ
 առին զամենայն զաւար նոցա եւ զամե-
 նայն կապուտ նոցա ի մարդոյ մինչև:
 12 յանասուն: Եւ ածին առ Մովսէս եւ առ
 Եղիազար քահանայ եւ առ ամենայն
 որպիսն Իսրայելի զգերին եւ զկապուտ
 եւ զաւար ⁴բանակին յիարովթ Մօ-
 վար՝, որ է յանդիման Երիքովի առ ե-
 զերբ Յորդանանու:
 13 Եւ ելին Մովսէս եւ Եղիազար քահա-
 նայ եւ ամենայն իշխանք ժողովրդեանն
 ընդ առաջ նոցա արտաքոյ բանակին:
 14 Եւ բարկացաւ Մովսէս ի վերայ ոտու-
 կանաց զօրուն, հազարապետաց եւ հա-
 ռիւբապետաց եկելոյ ի ճակատէ պատե-
 15 յազմին. Եւ սաէ ցնոսա Մովսէս, ⁵Ընդէր
 16 սպրեցուցէք՝ զամենայն էջ, ⁶Չի նորա
 էին որպիսն Իսրայելի ըստ բանիցն Իս-
 զամու, առ ի վրիպեցուցանելոյ եւ ար-
 համարհելոյ զբան Տեառն վասն Փողով-
 17 Տեառն: Եւ արգ կոտորեցէք զամենայն
 արու յամենայն ⁶աղխից, եւ զամենայն
 կին որոյ գիտացեալ է զարութիւնն արուի:
 18 Կոտորեցէք: Եւ զամենայն զաղխ կա-
 նանց որ էչ իցէ գիտացեալ զարութիւն
 19 արուի՝ սպրեցուցէք: Եւ զուք բանա-
 կեցարուք արտաքոյ բանակին զեւթն
 օր. ամենայնի որոյ սպանեալ իցէ եւ
 մերձեալ ի ⁷վիրաւոր՝ սրբեսցի յաւուրն
 երրորդի եւ յաւուրն եւ իմերորդի, զուք
 20 եւ զերկզ ձեր: Եւ զամենայն հանդերձ
 եւ զամենայն անօգիմ մաշկեղէն եւ զամե-
 նայն գործ մազազորմ եւ զամենայն կահ
 փայտակերտ սրբեմջիք:
 21 Եւ սաէ Եղիազար քահանայ յարս գօ-
 րուն եկելոյ ի ճակատէ պատերազմին,
 Այս իրաւունք օրինի են զոր հրամայեաց
 22 Տէր Մովսիսի: ⁸Իսաց յսկեոյ եւ յարձա-

թոյ եւ ի պղնձոյ եւ յերկաթոյ եւ ի կա-
 23 պարոյ եւ յանապէ, Ամենայն որ անցա-
 նէ՝ ընդ հուր՝ եւ սրբեսցի, այլ եւ ջրով
 սրսկման սրբեսցի. եւ ամենայն որ ոչ
 անցանիցէ ընդ հուր՝ լուսնայցի ջրով:
 24 Լուսաջիբ զհանդերձս յաւուրն եւթնե-
 րորդի, եւ սուրբ լինիջիք, եւ ապա
 մասնիցէք ի բանակն:
 25 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ
 26 սաէ, Ա՛ս զհամար աւարի գերութեանդ
 ի մարդոյ մինչև յանասուն, զու եւ Ե-
 զիազար քահանայ, եւ իշխանք նահա-
 27 պետաց ժողովրդեանդ. Եւ բաժանեցէք
 զաւարդ ի մէջ պատերազմողաց ելելոցդ
 ի պատերազմ, եւ ի մէջ ամենայն ժո-
 28 ղովրդեանդ: Եւ առջիք հաս Տեառն յա-
 մենայն արանց պատերազմողաց երթե-
 լոց ի պատերազմ, ողի մի ի հինգ հարիւ-
 րոց՝ ի մարդոյ եւ ⁹յանասնոյ եւ յարջա-
 29 ոց եւ յոչխարէ եւ յայծեաց: Եւ զկէս՝
 նոցա անուցուս, եւ տացես Եղիազա-
 30 րու քահանայի զպրտուզան Տեառն: Եւ
 ի կիտոյ որդեոցն Իսրայելի առցես մի ի
 յիսնէ, ի մարդոյ եւ ¹յանասնոյ, յարջա-
 ոց եւ յոչխարէ եւ յիշոյ եւ յամենայն
 անասնոյ, եւ տացես զայն Ղեւտացուցն
 որ պահիցեն զպահպանութիւնս խորա-
 31 նին Տեառն: Եւ արարին Մովսէս եւ Ե-
 զիազար քահանայ որպէս հրամայեաց
 Տէր Մովսիսի:
 32 Եւ եղև աւելորդ աւարին զոր ածին
 յաւարի արքն պատերազմօք՝ յոչխարաց
 վեց հարեւր հազար եւ եւթանասուն եւ
 33 հինգ հազար, Եւ արջառ՝ եւթանասուն
 34 եւ երկու հազարք, Եւ էջք՝ վաթսուն
 35 եւ մի հազար, Եւ ողիք մարդկան՝ ի կա-
 նանց որ ոչ գիտէին զարութիւնն առն, ա-
 մենայն ողիք՝ երեսուն եւ երկու հազարք:
 36 Եւ եղև կէս աւարին երթելոցն ի պա-
 տերազմ ի թուոյ ոչխարացն՝ երեք հա-
 րեւր եւ երեսուն հազար եւ եւթն հա-
 37 զար եւ հինգ հարեւր. Եւ եղև հասն
 Տեառն յոչխարէ՝ վեց հարեւր եւ եւթա-
 38 նասուն եւ հինգ. Եւ արջառ՝ երեսուն
 եւ վեց հազար, եւ հասն Տեառն՝ եւթա-
 39 նասուն եւ երկու. Եւ էջք՝ երեսուն հա-
 զար եւ հինգ հարեւր, եւ հասն Տեառն՝
 40 վաթսուն եւ մի. Եւ ողիք մարդկան՝ վեչ-
 տասան հազար, եւ հաս ինոցսնէ Տեառն՝
 41 երեսուն եւ երկու ողիք: Եւ ետ Մով-

¹ Յէբ. գ-կ-տ-ե ² Յէբ. առին որդիքն Իսրայելի
³ Յէբ. ի բնակութիւնս ⁴ Յէբ. ի բանակն, ի
 գաշտուն Մովսէսու ⁵ Յէբ. Միթէ սպրեցուցէք
⁶ Յէբ. աղխ, յ-ձ-տ-ը-ւ-տ-ի մասկուցք: ⁷ Յէբ.
 վիրաւոր, յ-ձ-տ-ը-ւ-տ-ի սպանեալ ⁸ Յէբ. Միայն
 զուկի եւ զարձաթ եւ զպղինձ եւ զերկաթ եւ
 զանագ եւ զկապար (23) Չամենայն որ անցանէ
 ընդ հուր՝ անցուցէք

⁹ Յէբ. յառջառոյ եւ յիշոյ եւ յոչխարէ, (29) ի
 կնոյ

սէս զհասն Տեառն զնուէրն ¹Աստուծոյ՝
 Եղիազարու քահանայի, որպէս հրաման
 ետ Տէր Մովսիսի:
 42 ²Չհասարակած որդւոցն Իսրայելի՝
 զորս բաժանեաց Մովսէս յարանցն պա-
 43 սերազմողաց: Եւ եղև հասարակած ի
 ժողովրդինէ անտի, յոչխարէ՝ երեք հա-
 44 րեւր եւ երեսուն հազար եւ եւթն հա-
 45 սուն եւ վեց հազար, Եւ էջք՝ երեսուն
 46 հազար եւ հինգ հարեւր, Եւ ոգիք մարդ-
 47 կան՝ վիշտասան հազար: Եւ առ Մով-
 սէս ի հասարակածէ որդւոցն Իսրայելի՝
 մի ի յիսնէ, ի մարդոց եւ յանանոց, եւ
 ետ զայն Ահաուելոցն որ պահէին զպահ-
 պանութիւնս խորանին Տեառն, որպէս
 հրաման ետ Տէր Մովսիսի:
 48 Եւ մասեան առ Մովսէս ամենայն
 վերակացուք հազարապետութեան զօ-
 49 րուն, հազարապետք եւ հարիւրապետք:
 Եւ ասնն զՄովսէս, Մառաքք քո կալան
 զհամար արանց պատերազմողաց առ ի
 մէջն, եւ ոչ ծախեցաւ ի նոցանէ եւ ոչ
 50 մի: Եւ ըրիարք մատուցանել ընծաց Տեառն,
 այր որոյ գտանիցի ոսկի մեհնեանց կամ
 ապարանջանք, եւ մատանի եւ կշառ-
 պանակ եւ փողոսուկ ընգելուզեալ, քա-
 51 լեւ զանն մեր առաջի Տեառն: Եւ ա-
 ռին Մովսէս եւ Եղիազար քահանայ զու-
 կին ի նոցանէ, զամենայն անօթ զոր-
 52 ծեալ: Եւ եղև ամենայն ոսկի հասին
 զոր հանին Տեառն՝ վիշտասան հազար
 եւ եւթն հարեւր եւ յիսուն սիկղ ի հա-
 53 զարապետաց ³անտի: Եւ արք պատե-
 րազմօլք որ ամին աւար, խրաքանչիւր
 54 ումեք՝: Եւ ասին Մովսէս եւ Եղիազար
 քահանայ զուսկին ի հազարապետաց ան-
 տի եւ ի հարիւրապետաց, եւ տարան ի
 խորանն վկայութեան, յիշատակ առ ի
 յորդւոցն Իսրայելի առաջի Տեառն:

ԳԼ . ԼԻ

1 Եւ անասուն բազում էր որդւոցն ¹Իս-
 րայելի, որդւոցն՝ Ռուբինի եւ որդւոցն
 Գազայ զեղևալ յոյժ, եւ տեսին զերկիրն
 Յագերայ եւ զերկիրն Գազաաղու, եւ
 2 էր տեղին տեղի խաչանց: Եւ մատու-
 ցեալ որդիքն Ռուբինի եւ որդիքն Գա-

զայ ասնն զՄովսէս եւ զԵղիազար քա-
 3 հանոց եւ զիշխանս ժողովրդեանն, Ատա-
 րավի եւ Կերան եւ Յագեր եւ Կեմրա
 եւ Եսերան եւ Եղէաղէ եւ Սերամա եւ
 4 Նարաւ եւ Բէւան, Երկիրն զոր մաս-
 նեաց Տէր առաջի որդւոցն Իսրայելի,
 երկիր անանասանոց է. եւ ծառայից
 5 քոց խաչիր են: Եւ ասնն, Եթէ գտաք
 չնորս առաջի քո, տայի երկիրն այն
 ծառայից քոց ի կալուած, եւ մի ան-
 6 գուցաներ զմեզ ընդ Յորդանան:
 Եւ ասէ Մովսէս ցորդին Գազայ եւ
 ցորդին Ռուբինի, Եղարք ձեր երկայցն
 ի պատերազմ, եւ զուք նապիցիք աստ:
 7 Եւ ընդէր խտտրեցուցանէք զվրաս որդ-
 ւոցն Իսրայելի շանցանել յերկիրն զոր
 8 Տէր տարոց է նոցա: ¹Մ՛ջ այդպէս արա-
 ըին հարքն ձեր, յարժամ առաքեցի զնու-
 սա ի կապերանեաց զիսել զերկիրն:
 9 Եւ ելին ի Չորս ոգիուզի եւ զիտեցին զեր-
 կիրն, եւ զանգիտեցուցին զսիրտս որդ-
 ւոցն Իսրայելի, զի մի մասնիցն յեր-
 10 կիրն զոր ետ նոցա Տէր: Եւ բարկացաւ
 արտառութեամբ Տէր յաւուր յայնմիկ,
 11 եւ երդուաւ եւ ասէ, Մի՛ տեսցնեալ արք
 որ ելին յեզրպտուէ, ի քսանամեակի եւ
 ի վեր, ¹որ զիտեցն զչար եւ զբարի,՝
 զերկիրն զոր երդուայ տալ Արրահամու
 եւ Իսահակայ եւ Յակոբայ, զի ոչ եկին
 12 զհետ իմ. Իսայ Գազէր որդի Յեփոնեայ
⁴գատուցեալն, եւ Յեսու որդի Նաւեայ,
 13 զի եկին զկնի Տեառն: Եւ բարկացաւ
 արտառութեամբ Տէր ի վերայ Իսրայելի,
 եւ յածեցոյց զնոսա յանապատին ամս
 քառասուն, մինչև սատակեցաւ ամե-
 նայն ազգն որ արարին զչարիս առաջի
 14 Տեառն: Եւ արդ զուք յարուցեալ էք
 փոխանակ հարցն ձերոց, ժողովք մարդ-
 կան մեղաւորաց, յաւելուլ միւսանգամ
 ի սրտառութիւն բարկութեան Տեառն ի
 15 վերայ Իսրայելի: Ձի գարձեալ էք ի
 նմանէ, յաւելուլ միւսանգամ լքանել
 նմա զձեզ յանապատի աստ. եւ անօ-
 ըրնիք յամենայն ժողովուրդս յայս:
 16 Եւ մասեան առաջի նորս եւ ասնն,
 Գադարս ոչխարաց մերոց շինեցուք եւ
 անանոց մերոց, եւ քաղաքս ազխից
 17 մերոց, Եւ մեք վառեցուք ¹առաջի
 Տեառն՝, առաջապահը երթիլուք որդ-
 ւոցն Իսրայելի, մինչև անցուք զնոսա
 յիւրաքանչիւր տեղի. եւ բնակեցէ աղինս

¹Յեբբ. Գ-Ի-Ի-Ե ²Յեբբ. Եւ ի հասարակածէ (ի կիսոյ բաժնէն) ³Յեբբ. անտի եւ ի հարիւրապետաց (53) Արանց պատերազմողաց առեալ էր աւար իւրաքանչիւր որ վան իւր

⁴Յեբբ. կինեզացի

մեր իքազաքս պարսպաւորս վասն բնակ-
 18 չաց երկրիս . Եւ ոչ դարձցուք ի տունս
 մեր , մինչև եւ բաժանեցին որդիքն Իս-
 19 րայելի զիւրաքանչիւր ժառանգութիւն :
 Եւ ոչ եւս ժառանգեցուք ի մէջ նոցա
 յանցիցն Յորդանանու եւ անդր . զի ու-
 նիմք զվիճակս մեր յայսկոյս Յորդանա-
 նու յարեւելից :

20 Եւ ասէ ցնոսա Մովսէս , Եթէ անսի-
 ցէք ըստ բանիդ ըստ այդմիկ , եթէ վա-
 21 րդիք առաջի Տեառն ի պատերազմ , Եւ
 անցցէ ձեր ամենայն վատեալ ընդ Յոր-
 դանան առաջի Տեառն , մինչև սատա-
 22 կից թշնամին նորա առաջի նորա , Եւ
 նուաճեցի երկիրն առաջի Տեառն , եւ
 սպա դռանայցէք , քաւեալ լիճիք առաջի
 Տեառն եւ յիւրայելէ . եւ եղիցի երկիրս
 23 այս ձեզ ի կալուած առաջի Տեառն : Ա-
 պա թէ ոչ անսիցէք այդպէս , յանցաւոր
 դատնիցիք առաջի Տեառն . եւ յձանի-
 ջիք զմնդս ձեր , յորժամ նասանիցեն
 24 ձեզ չարիք : Եւ շինեալիք զուք ձեզ
 քաղաքս սպխին ձերոյ , եւ զպարս
 խաչանց ձերոց , եւ որ ինչ ել ի բերա-
 նոյ ձերմէ՝ անսիցէք :

25 Եւ խօսեցան որդիքն Ռուբենի եւ որ-
 զիքն Գադայ ընդ Մովսիսի եւ ասեն ,
 Արասցին ծառայք քո որպէս նրամայեաց
 26 մեզ տէրդ մեր : Ազիս մեր եւ կանայք
 մեր եւ ամենայն անասուն մեր կացցեն
 27 ի քաղաքս Գադաաղու : Եւ ծառայք քո
 անցցեն վառեալք եւ կաղմնալք առաջի
 Տեառն ի պատերազմ , որպէս եւ տէրդ ասէ :
 28 Եւ յանդիման արար նոցա Մովսէս
 զեղիապար քահանայ , եւ զՅեսու որդի
 նաւեայ եւ զիշխանս նահապետաց ցե-
 29 ղիցն Իսրայելի , Եւ ասէ ցնոսա Մով-
 սէս , Եթէ անցցին որդիքդ Ռուբենի եւ
 որդիքդ Գադայ ընդ ձեզ ըստ Յորդանան ,
 ամենեքին վառեալ ի պատերազմ առաջի
 Տեառն , եւ արիցէք երկրին² առջիք
 զոցա զերկիրն Գադաաղու ի կալուածս .

30 Ապա թէ ոչ անցցեն ընդ ձեզ ³վառեալք
 ի պատերազմ առաջի Տեառն , անյուս-
 ջիք զազիս զոցա եւ զկանայս զոցա եւ
 զանասուն զոցա յառաջագոյն քան զձեզ
 յերկիրն Քանանացւոց , եւ՝ ժառանգեցեն
 31 ընդ ձեզ յերկիրն Քանանացւոց : Պատաս-
 խանի ետուն որդիքն Ռուբենի եւ որդիքն

Գադայ եւ ասեն , Զոր ինչ նասէ տէրդ
 32 ցժառայս իւր՝ արասցուք : Մեք անց-
 ցուք վառեալք առաջի Տեառն յերկիրն
 Քանանացւոց , եւ առջիք մեզ կալուածս
 33 յայսկոյս Յորդանանու : Եւ ետ Մովսէս
 որդւոցն Գադայ եւ որդւոցն Ռուբենի եւ
 կիսոյ ցեղին Մանաւէի որդւոցն Յով-
 սեփայ զվազաւորութիւնն Սեհոնի ար-
 քային Ամովրճացւոց , եւ զՔաղաւորու-
 թիւնն Ուզայ արքային Բասանու , զեր-
 կիրն եւ զքաղաքս սահմանօք իւրովք ,
 եւ զքաղաքս երկիրն չուրջանակի :

34 Եւ շինեցին որդիքն Գադայ զԿերոն
 35 եւ զԱտարովթ եւ զԱրոյեր , Եւ ⁶զԱռ-
 փար եւ զՅազգեր , եւ ⁶բարձրացուցին
 36 զնոսա՝ , Եւ զՆամրան եւ զԲաւթառու ,
 քաղաքս ամուրս եւ զպարս նօսից :
 37 Եւ որդիքն Ռուբենի շինեցին զՍե-
 38 րոն եւ զԵղիաղէ եւ զԿարիաթեմ . Եւ
⁷զԲէեղմէոյն , չուրջ ամրացուցեալս ,
 եւ զՍերամայ . եւ անուանեցին ըստ ա-
 նուանց իւրեանց զանուանս քաղաքացն
 զոր շինեցին :

39 Եւ ⁸զնայ որդի՝ Մաբիրայ որդւոց Մա-
 նասէի ի Գադաաղ եւ ⁹առ զնա , եւ կո-
 րոյս՝ զԱմովրճային որ բնակեալ էր ի
 40 նմա : Եւ ետ Մովսէս զԳադաաղ Մա-
 քիրայ որդւոց Մանասէի , եւ բնակեցաւ
 41 անդ : Եւ Յայիր Մանասեան չօքաւ առ
 զքաղաքս նոցա , եւ անուանեաց զնոսա
 42 Աւանս Յայիրայ : Եւ Նարաւ զնաց եւ
 առ զԿանաթմ եւ զուանս նորա , եւ
 անուանեաց ¹⁰զնոսա Նաբաւթ ըստ ա-
 նուան իւրոյ :

ԳԼ ԼԳ

1 Եւ այս են բանակեալք որդւոցն Իսրա-
 յելի՝ յորմէ նստէ կլին յերկրէն Եգիպ-
 տացւոց նանգերձ զօրուն իւրեանց ի ձեռն
 2 Մովսիսի եւ Ահարոնի : Եւ զրեաց Մովսէս
 զչուս նոցա եւ զբանակետոս իւրեանց
 բանիւ Տեառն . եւ այս են բանակետօք
 3 զնայից նոցա : Զուեցին յիտմեսեայ
 յամեսանն առաջնում , ի ննգետասանե-
 րորդում աւերն ամսոյն առաջնոյ . զայ-
 զոյ զատկին եւկրն որդիքն Իսրայելի բարձ-
 րացեալ ձեռնամբ առաջի ամենայն Եգիպ-
 4 տացւոցն . Եւ Եգիպտացիքն թաղէին
 զամենայն մեսեայն ի նոցանէ , զորս

¹Եբբ. գիտաալիք եթէ մեզք ձեր գտցեն զձեզ
²Եբբ. բնիցն յո-եւ-ու, որ առաջի ձեր , եւ ³Եբբ.
 վառեալք , յայնժամ

⁴Եբբ. ասաց Տէր ցժառայս քո , այնպէս ⁵Եբբ.
 զԱթրովթ-Սոփան ⁶Եբբ. զՅոզբէն ⁷Եբբ. զնա-
 բաւեալ զԲէեղմէոյն , (գործեալ զանուանս) ⁸Եբբ. զնա
 ցին որդիքն ⁹Եբբ. առին զնա եւ կորուսին ¹⁰Եբբ. զնա-

կոտորեաց Տէր, զամենայն անդրանիկս
 1 յերկրին եղիպտացւոց՝, եւ ի դիս նոցա
 արար 2 վրէժինդրուժիւն Տէր :
 5 Եւ չուեալ որդւոցն Իսրայելի յիւա-
 6 մասեալ բանակեցան ի Սոկրովթ : Եւ
 չուեալ ի Սոկրովթայ՝ բանակեցան 3 ի
 Բովթան, որ է մասն ինչ՝ անապատին :
 7 Չուեցին 4 բանակեցան առ բերանովն Եւ-
 պիրովթայ՝, որ է յանդիման Բէեղսեպ-
 փովթայ, եւ բանակեցան հանդէպ Մագ-
 8 դավղայ : Չուեցին 5 հանդէպ Եպիրով-
 թայ՝, եւ անցին ընդ մէջ ծովուն յա-
 նապատն, եւ դնացին նոքա երեքօրեայ
 ճանապարհ ընդ 6 անապատն եւ բանա-
 9 կեցան 7 զԴաոն ալրերբքն՝ : Չուեցին 8 ի
 Դաոն աղբերացն՝ եւ եկին յեգիմ. եւ
 էին յեղիմ երկոսասան ակն ջրոց, եւ
 եւթամասուն ծառ արմաւենեաց. եւ
 10 բանակեցան անդ 1 առ ջրովն : Չուեցին
 յեղիմայ, եւ բանակեցան զարտոյր Կար-
 11 միր ծովուն : Չուեցին ի Կարմիր ծովն,
 եւ բանակեցան յանապատին ի Սին :
 12 Չուեցին ի Սին անապատէն, եւ բանա-
 13 կեցան ի Դափիկա : Չուեցին ի Դափիկայ,
 14 եւ բանակեցան յեղաւ : Չուեցին յեղու-
 սայ, եւ բանակեցան յիւափիղիմ. եւ ոչ
 15 գոյր ջուր ըմպելոյ ժողովրդեանն : Չուե-
 ցին յիւափիղիմայ, եւ բանակեցան յա-
 16 նապատին Սինայ : Չուեցին յանապատէն
 Սինայ, եւ բանակեցան ի Գերեղմանս
 17 ցանկութեան : Չուեցին ի Գերեղմանոցն
 ցանկութեան, եւ բանակեցան յԱսե-
 18 րովթ : Չուեցին յԱսերովթայ, եւ բա-
 19 նակեցան յիւաթամա : Չուեցին յիւաթա-
 մայ, եւ բանակեցան յիւեմոնփարէս :
 20 Չուեցին յիւեմոնփարեայ, եւ բանա-
 21 կեցան ի Դերոնա : Չուեցին ի Դերոնայ,
 22 եւ բանակեցան յիւեսաա : Չուեցին :
 յիւեսայէ, եւ բանակեցան ի Կեղղաթ :
 23 Չուեցին ի Կեղղաթայ, եւ բանակեցան
 24 9 ի Սովփար : Չուեցին ի Սովփարայ՝, եւ
 25 բանակեցան ի Քարաղաթ : Չուեցին ի
 Քարաղաթայ, եւ բանակեցան ի Մակե-
 26 ղովթ : Չուեցին ի Մակեղովթայ, եւ
 27 բանակեցան ի Կատտաաթ : Չուեցին ի
 Կատտաաթայ, եւ բանակեցան ի Տարաթ :
 28 Չուեցին ի Տարաթայ, եւ բանակե-

29 ցան ի Մատեկա : Չուեցին ի Մատեկայ,
 30 եւ բանակեցան ի Սեղմոնա : Չուեցին ի
 Սեղմոնայ, եւ բանակեցան ի Մատու-
 31 րութ : Չուեցին ի Մատուրովթայ, եւ
 32 բանակեցան ի Բանէա : Չուեցին ի Բա-
 նէայ, եւ բանակեցան ի լերինն Գադ-
 33 գադ : Չուեցին ի լեոնէ անտի Գադգա-
 34 դայ, եւ բանակեցան յետեբաթա : Չուե-
 ցին յետեբաթայ, եւ բանակեցան յեր-
 35 րոնա : Չուեցին յերրոնայ, եւ բանա-
 36 կեցան ի Գասիոնգարեթ : Չուեցին ի Գա-
 սիոնգարեթայ, եւ բանակեցան յանա-
 պատին ի Սին. 1 չուեցին ի Սինն անա-
 պատէ, եւ բանակեցան յանապատին
 Փաւանու,՝ այն է Կադէս :
 37 Չուեցին ի Կադեսայ, եւ բանակեցան
 ի Հովր լերինն, մերձ առ երկրաւն Եղով-
 38 մայ : Եւ ել Ահարոն քահանայ 10 լեւանն
 հրամանաւ Տեառն եւ մեռաւ անդ, ի
 քառասներորդի ամի եղանկոյ որդւոցն
 Իսրայելի յերկրէն Եղիպտացւոց, յաճ-
 11 սեանն հինգերորդի, որ օր մի էր ամօսն :
 39 Եւ Ահարոն էր հարեւր եւ քսան եւ երից
 ամաց յորժամ մեռաւ ի Հովր լերինն :
 40 Եւ լուաւ Քանանիս արքայ Արադայ,
 եւ ինքն բնակեալ էր 11 յերկրին Քանա-
 նացւոց, յորժամ մտանէին որդիքն Իս-
 րայելի :
 41 Չուեցին ի Հովր լեոնէ, եւ բանակե-
 42 ցան ի Սեղմոնա : Չուեցին ի Սեղմոնայ,
 43 եւ բանակեցան ի Փենով : Չուեցին ի Փե-
 44 նովայ, եւ բանակեցան յՈրովթ : Չուե-
 ցին յՈրովթայ, եւ բանակեցան ի Գայի
 45 յայնկոյս սահմանացն Մովարու : Չուեցին
 ի Գայեայ, եւ բանակեցան ի Իւեմոնգադ :
 46 Չուեցին ի Իւեմոնգադայ, եւ բանակե-
 47 ցան ի Գեղմոնգերղաթէմ : Չուեցին ի
 Գեղմոնգերղաթեմայ, եւ բանակեցան ի
 լերինն Արարիմ յանդիման Նաբաւայ :
 48 Չուեցին ի յերանցն Արարիմայ, եւ բա-
 նակեցան 12 յարեւմտից Մովարու առ Յոր-
 49 դանանաւ յանդիման Երիքովի : Եւ բա-
 նակեցան զՅորդանանաւ 13 ի մէջ Եսի-
 մովթայ՝, մինչեւ ցԱրեղատով 13 յա-
 րեւմտից Մովարու :
 50 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի 12 յա-
 րեւմտից Մովարու առ Յորդանանաւ
 51 յանդիման Երիքովի, եւ սասէ, Խօսեաց
 ընդ որդիսդ Իսրայելի եւ ասացես ցրո-
 սա, Դուք ահաւազիկ անցանէք ընդ

1 Յեբբ. գ-ի-տ-ե 2 Եբբ. գատաստան 3 Եբբ. յլլ-
 թոմ : որ է ի ծայր 4 Եբբ. յՈւմոնայ եւ դար-
 ձան այսրէն ի Փիսյրոթ 5 Եբբ. առ Փայրոթաւ
 6 Եբբ. անապատն Ոթոմ 7 Եբբ. ի Մեռա 8 Եբբ.
 ի Մեռայ 9 Եբբ. ի լերինն Սովփար (24) Չուե-
 ցին ի լեոնէն Սովփարայ

10 Եբբ. ի Հովր լեոնէ 11 Եբբ. ի Տարաւոյ երկրին
 12 Եբբ. ի դաշտան 13 Եբբ. ի Բեթեսիմովթայ

52 Յորդանան յերկիրն Քանանացւոց . եւ կորուսչիք զամենայն բնակիչս երկիրն յերեսաց ձերոց , եւ կործանեալիք ¹զդրտանոցս երկիրն նոցա , եւ զամենայն կուսս ձուլածոցս նոցա կորուսչիք , եւ զամենայն զարձանս նոցա յառնայցէք ի

53 միջոյ : եւ կորուսչիք զբնակիչս երկիրն , եւ բնակեալիք զուք ի նմա . զի ձեզ եւ

54 առ զերկիրն նոցա ի վիճակս ²Ըստ ցեղից ձերոց , ըստ բազմաց , բազմացուցանիչիք զկալուածս իւրեանց , եւ ըստ սակաւուց ³սակաւացուսչիք զկալուածս իւրեանց . որպէս ելանիցէ յանուն ուրուք ⁴անդ լինիցի . ըստ ցեղից նահապետու-

55 թեան ձերոյ ժառանգեալիք : եւ եթէ ոչ կորուսանիցէք զբնակիչս երկիրն յերեսաց ձերոց , եղիցին զոր թողուցուքն ի նոցանէ՝ իոչ յակն ձերում եւ նեաք ի կողս ձեր , եւ եղիցին ձեզ թշնամիք յերկ-

56 րին յորում զուք բնակիցէք : եւ եղիցի որպէս խորհէի առնել նոցա , արարից ձեզ :

Գ՛ . ԼԳ

1 **Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-**

2 **սէ , Պատուիրեա որդւոցն Իսրայելի եւ**
 ասացիս զնոսա , Դուք մասնէք յերկիրն Քանանացւոց , եւ այն լիցի ձեզ ի մա-

3 սանազութիւն , երկիրն Քանանու հանդերձ սանձանօք իւրովք . եւ եղիցի ձեզ կողմն ընդ հարաւ ի Սինն անապատէ մինչեւ մօտ յԵգիպտ . եւ եղիցին ձեզ սանձանքն որ ընդ հարաւ իցեն , ի մասնէ Աղի ծովուն

4 յարեւելից կողմանէ . եւ պատիցին սահմանքն ձեր ի հարաւոյ՝ ընդ սարն Ակրաբինայ եւ անցցին ⁵յենակ , եւ եղիցին ելք նորա ընդ հարաւոյ կողմն կաղերառնեայ . եւ ելցին ⁶յաւանն Արա-

5 զայ՝ եւ անցցին յԱսեմն . եւ պատիցին սանձանքն յԱսեմոսայ ձորոյն Եգիպտացւոց , եւ եղիցին ելք նորա ընդ ծովն :

6 **Եւ սանձանք ⁷ծովուն ձեզ լիցին . ծովն**
 մեծ սանձան իցէ , եւ այն լիցին ձեզ սանձանք ⁸ծովուն :

7 **Եւ սոյ լիցին ձեզ սանձանք ընդ կողմն**
 հիւսիսոյ . ի մեծէ ծովէն չափեալիք ձեզ

8 ⁹զլեառնդեոնայն . եւ ի լեռնէ անաբի չափեալիք զնոյն մինչեւ ի մուտան Եմաթայ , եւ եղիցին ելք նորա սանձանքն Սեյա-

9 զայ . եւ երանիցէ առ սանձանքն Զեփ-

րոնայ , եւ եղիցին ելք նորա Ասիւնայն . այն լիցին ձեզ սանձանք ի հիւսիսոյ :

10 **Եւ չափեալիք ձեզ սանձանս յարեւելից՝**
 յԱսիւնայնոցս յՍեպտամար . եւ իջանիցեն սանձանքն ի Սեպտամարայ ցեհզա , յարեւելից կողմանէ՝ օղբերացն . եւ իլցին սանձանքն ի Բեղայ մինչեւ զծովն Քենարայ յարեւելից կողմանէ .

12 **Եւ իջանիցեն սանձանքն մինչեւ ցոր-**
 դանան , եւ ելք նորա լինիցին ծովն Ազի : Այն ամենայն երկիր լինիցի ձեզ , եւ սանձանք նորա չորջանակի :

13 **Եւ պատուիրեաց Մովսէս որդւոցն**
 Իսրայելի եւ ասէ , Այս է երկիրն զոր ժառանդիցէք զսա վիճակաւ , որպէս հրամանս ետ Տէր սալ զնա ինն ցեղիցն

14 **եւ կիսայ ցեղին Մանասէի . Վասն զի**
 նա ցեղ որդւոցն Ռուբենի՝ եւ ցեղ որդւոցն Գադայ՝ ըստ սանց նահապետաց իւրեանց , եւ կէս ցեղին Մանասէի ,

15 **զվիճակս իւրեանց ¹⁶Յայնկոյս Յորդա-**
 նանու յանդերձան Երիքովի ¹⁷ի հարաւոյ ընդ կողմն արեւելից :

16 **Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի եւ ա-**

17 **սէ , Այս անուանք են արանցն՝ որ ժա-**
 ռանգեցուցանիցեն ձեզ զերկիրն . Եղիա-

18 զար բանայ եւ Յեուս Եաւան . եւ մի մի ի իշխան ի ցեղէ առնուցուք ժա-

19 ռանգեցուցանել ձեզ զերկիրն : Եւ այս անուանք են արանցն . ցեղին Յուզայ՝

20 Քաղէք որդի Յեփոնեայ . Տեղին Շմաու-

21 նի՝ Սաղամիէլ որդի Ամիուզայ . Տեղին Բենիամինի՝ Եղազ որդի Քասղովայ .

22 Տեղին Դանայ՝ իշխան Բակթիր որդի Եզ-

23 զայ . Որդւոցն Յովսեփայ , ցեղի որդւոցն Մանասէի՝ իշխան Անիէլ որդի Սու-

24 փայ . Տեղի որդւոցն Եփրեմի՝ իշխան

25 Կամուէլ որդի Սարաթայ . Տեղին Զա-

26 նաբայ . Տեղի որդւոցն Իսաքարայ՝ իշ-

27 խան Փաղափէլ որդի Ողիայ . Տեղի որդւոցն Ասերայ՝ իշխան Աքիթուր որդի Սե-

28 ղեմայ . Տեղին Եփթաղիմայ՝ իշխան

29 Փաղայէլ որդի Ամիուզայ : Սորա են որոց հրամանս ետ Տէր բաժանել որդւոցն Իսրայելի զերկիրն Քանանացւոց :

Գ՛ . ԼԵ

1 **Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի ¹⁰յարեւ-**

¹ Եբբ. զամենայն պատկերս ² Եբբ. եւ ժառանգեալիք զերկիրն վիճակաւ ըստ ³ Եբբ. ի Սին ⁴ Եբբ. յԱսար-աղար ⁵ Եբբ. արեւմտից ⁶ Եբբ. մինչեւ ցլեառն չովր . (8) եւ ի չովր

⁷ Եբբ. առին ցեղ որդւոցն Ռուբենի ըստ սանց նահապետաց իւրեանց . ⁸ Եբբ. երկու ցեղք եւ կէս ցեղի առին զժառանգութիւն իւրեանց յայնկոյս ⁹ Եբբ. գ-ւ-տ ¹⁰ Եբբ. ի դաշտս

մուտս Մովսրոս՝ առ եղբր Գորգանա-
 2 նու յանդիման Երկթովի, և ասէ, Հրա-
 ման տուր որդւոցն Իսրայելի, և տա-
 3 ման Ղեւտայւոցն ի վիճակաց կալուա-
 ծոց իւրեանց քաղաքս բնակութեանց,
 4 և 1 քուրատանն չուրջ զքաղաքոք ի ր-
 3 եանց տացնն Ղեւտայւոցն: Եւ եղիցին
 նոցա քաղաքք բնակութեան, և 2 զա-
 տուցեալքն նոցա եղիցին 3 խաչանց նո-
 4 ցա, և ամենայն չորքոտանեաց նոցա,
 5 և արուարձանք քաղաքացն զորս տայ-
 ցէք Ղեւտայւոցն ի պարսպէ քաղաքին
 և արտաքոյ պարսպին 4 երկուս հազարս
 5 կանգունս՝ չուրջանակի: Եւ չափեսլիք
 արտաքոյ քաղաքին, յարեւելից կող-
 մանէ երկուս հազարս կանգունս, և
 6 ընդ հարաւոյ կողմն երկուս հազարս
 կանգունս, և ընդ ծովակողմն երկուս
 հազարս կանգունս, և ընդ կողմն հիւ-
 սիսի երկուս հազարս կանգունս. և
 7 քաղաք 5 ի մէջ այնորիկ լինիցի ձեզ. և
 6 զարուարձանս՝ քաղաքացն: Եւ զքա-
 ղաքան զորս տայցէք Ղեւտայւոցն, զվեց
 քաղաքս ապաստանիդ զոր տայցէք,
 7 փախչել անդր սպանողին. և առ այնու
 8 քառասուն և երկուս քաղաքս լնդ
 ամենայն քաղաքս՝ քառասուն և ութ
 9 քաղաք տայցէք Ղեւտայւոցն, և զնո-
 8 սա և 6 զքուրատանս իւրեանց: Եւ
 9 զքաղաքս՝ զոր տայցէք ի կալուածոց
 որդւոցն Իսրայելի, ի բազմաց բաղումս,
 և ի սակաւուց՝ սակաւս. ըստ իւրաքան-
 10 չիւր ժառանգութեան զոր ժառանգիցեն
 տացնն ի քաղաքաց անտի՝ Ղեւտայւոցն:
 9 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի և ա-
 10 սէ, և իստեաց ընդ որդիսն Իսրայելի և
 11 ասացես զնոսա, Դուք աւաղիկ անցա-
 նէք ընդ Գորգանան յերկիրն Քանանաց-
 12 ւոց, և զատուսլիք ձեզ քաղաքս, որ
 լինիցին ձեզ ապաստանայ՝ փախչել անդր
 սպանողին, 1 ամենայն որ հարկանիցէ
 12 զանձն ուրուք ակամայ: Եւ եղիցին ձեզ
 քաղաքք ապաստանի ի մերձաւորէ ար-
 եանն, և մի մեռանիցի սպանողն մին-
 13 չեւ կացցէ առաջի ժողովրդեանն ի դա-
 տաստանի: Եւ քաղաքքն զոր տայցէք՝
 14 վեց քաղաքք ապաստանի լինիցին ձեզ:
 14 Երիս քաղաքս տալիք յայնկոյս Գորգա-

նանու, և երիս քաղաքս տալիք յերկ-
 15 ւիրնութիւն Սրբուոցն Իսրայելի, եկին և
 պանդխտայն ի միջի ձերում, եղիցին
 քաղաքքն այնորիկ վեց՝ ապաստանք,
 16 փախչել անդր ամենայնի որ հարկանիցէ
 զանձն ուրուք ակամայ:
 16 Եւ եթէ երկաթեղէն անօթով ոք հար-
 կանիցէ և սպանանիցէ զնա, սպանող
 17 է. մահու մեռցի սպանողն: Եւ եթէ
 բռնաքարաւ որով մեռանիցի ոք՝ հար-
 կանիցէ զնա և մեռանիցի, սպանող է.
 18 մահու մեռցի սպանողն: Եւ եթէ փայ-
 տեղէն անօթով ի ձեռանէ որով մեռա-
 նիցի ոք՝ հարկանիցէ զնա և մեռանի-
 19 ցի, սպանող է. մահու մեռցի սպանողն.
 19 Մերձաւոր արեանն սպանցէ զսպանողն.
 յորժամ պատահեացէ նմա՝ սպանցէ զնա:
 20 Եւ եթէ առ թշնամութեան մղեսցէ զնա,
 և ձգեսցէ նմա դամնեայն անօթ խար-
 21 զախութեամբ և մեռանիցի, Կամ առ
 քինալ հարկանիցէ զնա ձեռամբ իւրով
 և մեռանիցի, մահու մեռցի որ եհարն.
 սպանող է, 2 մահու մեռցի որ սպանի-
 22 ցէն.՝ մերձաւոր արեանն սպանցէ զսպա-
 նողն ի պատահելն նորա նմա:
 22 Ապա թէ վրիպակաւ և ոչ առ թշնա-
 մութեան մղեսցէ զնա, և ձգեսցէ նմա
 23 զամենայն անօթ և ոչ խարդախու-
 թեամբ, Կամ զամենայն քար որով մե-
 24 րանիցի, և ոչ զխտութեամբ հարկանիցէ
 զնա և մեռանիցի, և նա չէր նորա
 թշնամի և ոչ խնդրէր չար առնել նմա,
 24 Դատեսցի ժողովուրդն ի մէջ 8 հարկա-
 նելեացն և ի մէջ մերձաւորի արեանն
 25 ըստ դատաստանացս այսոցիկ. Եւ սպ-
 րեցուցէ ժողովուրդն զսպանողն ի մեր-
 ձաւորէ արեանն, և յուղարկեսցէ զնա
 ժողովուրդն անդրէն ի քաղաքն ապաս-
 տանի յոր ապաւինեալն էր. և բնակեա-
 26 ցէ անդ մինչեւ մեռանիցի քահանայն
 26 մեծ զոր օձին իւղովն սրբութեան: Եւ
 եթէ երանելով կրանիցէ սպանողն ըստ
 սահմանս քաղաքին յոր ապաւինեցաւն,
 27 Եւ գտցէ զնա մերձաւոր արեանն ար-
 տաքոյ սահմանաց քաղաքին ապաստա-
 նի իւրոյ, և սպանցէ մերձաւոր ար-
 28 հանն զսպանողն, մի լինիցի մահապարտ:
 28 Վասն այնորիկ ի քաղաքի ապաւինին
 իւրոյ բնակեսցէ, մինչեւ մեռանիցի քա-

1 Եբբ. արուարձանս 2 Եբբ. արուարձանքն 3 Եբբ. արջառոց և խաչանց 4 Եբբ. կանգունս հազար
 5 Եբբ. ի միջի. այս լինիցի նոցա արուարձանք
 6 Եբբ. զարուարձանս 7 Եբբ. դ-լ-ս-տ

8 Եբբ. հարկանելոյն (սպանողին)

հանայն մեծ . եւ յետ մեռանելոյ քահա-
 նայնն մեծի՝ զարձցի սնգրէն սպանողն
 29 յերկիր կալուածոց իւրոց : Եւ եղիցի այս
 ձեզ յիրաւունս դասաստանի յազգս ձեր ,
 յամենայն բնակութեան ձերում :
 30 Ամենայն որ հարկանիցէ զանձն , վկա-
 յիւք սպանցին զսպանողն . եւ մի միայն
 վկայ մի՝ վկայեցէ սպանտնելոյ զանձն :
 31 Եւ փրկանս ընդ անձին ի սպանողէն որ
 մահապարտ իցէ՝ մի՞ տանուցուք . այլ
 32 մահու մեռանիցի : Եւ մի՞ տանուցուք
 փրկանս վասն փախչելոյ ի քաղաքն ա-
 պաստանի առ միւսանգամ բնակելոյ
 յերկրին , մինչեւ մեռանիցի քահանայն
 33 մեծ : Եւ մի՞ չազախիցէք զերկիրն² . եւ
 ոչ քաւիցի երկիրն յարենէն հեղուի ի վե-
 34 րայ նորս , եթէ ոչ արեանքն հեղուի : Եւ
 մի՞ պղծիցէք զերկիրն յորում բնակիցէք
 ի նմա , յորում ես բնակեցայ ի միջի
³ձերում . զի ես եմ Տէր ⁴Աստուած , որ
 բնակեմ ի մէջ որդւոցն Իսրայելի :

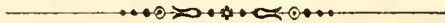
ԳԼ ԼԶ

1 Եւ մատանս իշխանք ցեղի որդւոցն
 Գաղատազու որդւոյ Մաքիթայ որդւոյ
 Մանասէի ի ցեղէ որդւոցն Յովսեփու ,
 եւ խօսեցան առաջի Մովսիսի եւ ²առա-
 ջի Եղիազարու քահանայի , եւ՝ առաջի
 իշխանաց տանց նահապետաց որդւոցն
 2 Իսրայելի , Եւ ասեն , Տեառնոյ միտում
 հրամանս ետ Տէր տալ զերկիրն ժառան-
 գութեանս ³վիճակ որդւոցն Իսրայելի .
 եւ տեսնոց հրամանս ետ Տէր տալ ⁶ժա-
 ռանգութիւնս զստերայն Սաղպատազու
 3 եղբոր մերում .՝ Եւ արդ եթէ լինիցին
 միում ցեղիցն Իսրայելի կանայք , եւ
 բառնայցի վիճակ նոցա ի կալուածոց
 հարց մերոց , եւ յաւելուցու ի ժառան-
 գութիւնս այնր ցեղի որոց լինիցինն կա-

նայք , եւ ի վիճակէ ժառանգութեան
 4 մերոց բառնայցի . Եւ եթէ լինիցի ⁷Թո-
 ղութիւն որդւոցն Իսրայելի , յաւելու-
 ցու ժառանգութիւնս նոցա ի ժառան-
 գութիւնս ցեղին որոց լինիցինն կանայք ,
 եւ ի ժառանգութիւնէ ցեղի ազգիս մե-
 րոց բառնայցի ժառանգութիւնս նոցա :
 5 Եւ պատուիրեաց Մովսէս որդւոցն
 Իսրայելի հրամանաւ Տեառն եւ ասէ ,
⁸առ արն զոր ասաց զնա՝ ցեղ որդւոցն
 6 Յովսեփայ : Այս բան է զոր հրամանս ետ
 Տէր զստերայն Սաղպատազու , եւ ասէ ,
 Որոց հանց թուսցի յաչս նոցա՝ եղի-
 ցին նոքա կանայք , բայց ի ցեղէ հօրն
 7 իւրեանց եղիցին կանայք . Եւ մի՞ փո-
 խեսցի ժառանգութիւնս որդւոցն Իսրա-
 յելի ցեղէ ի ցեղ . զի յերաքանչիւր ժա-
 ռանգութիւնս հայրենի ցեղի իւրոյ յա-
 8 րեսցին որդիքն Իսրայելի : Եւ ամենայն
 օրիորդ ⁹մերձաւոր ժառանգութեան՝ ի
 ցեղից որդւոցն Իսրայելի՝ միում ումեք
 յաղգսկանէ հօր իւրոյ լինիցի կին , զի
¹⁰մերձաւորեցուցանն օրդիքն Իսրայելի
 իւրաքանչիւր զհայրենի ժառանգութիւնս
 9 իւր . Եւ մի՞ փոխեսցի վիճակ ի ցեղէ
 յայլ ցեղ . այլ իւրաքանչիւր յիւր ժա-
 ռանգութիւնս յարեցին որդիքն Իսրայելի :
 10 Եւ որպէս հրամանս ետ Տէր Մովսի-
 սի , այնպէս արարին զստերքն Սաղ-
 11 պատազու : Եւ եղին Թերսա եւ Եգզա եւ
 Մեղքա եւ Նուս եւ Մատղա զստերքն
 Սաղպատազու՝ հօրեղբարց որդւոց իւր-
 12 եանց կանայք : Ի ցեղէն ¹¹Մանասէի որդ-
 ւոցն՝ Յովսեփայ եղին կանայք , եւ ե-
 ղեն ժառանգութիւնք նոցա յազգատոն-
 13 մի հօրն իւրեանց : Այս են պատուի-
 րանք ⁴եւ իրաւունք՝ եւ զատաստանք
 զոր պատուիրեաց Տէր ի ձեռն Մովսիսի
¹²յարեւմուտս Մովսիսու , առ եզիրք Յոր-
 գանանու յանդիման Երիքովի :

¹ Եբբ. փախուցելոյն ² Եբբ. այնչէն յ-եււ . յորում էր դուք . զի արիւնն այն պղծէ զերկիրն
³ Եբբ. նորս ⁴ Եբբ. պ-հ-տ ⁵ Եբբ. վիճակաւ
⁶ Եբբ. զժառանգութիւնս Սաղպատազու եղբոր մե-
 րոյ զստերայն նորս

⁷ Եբբ. յորեկեան ⁸ Եբբ. Ազդիգ խօսեցաւ . ⁹ Եբբ. որ ժառանգ եղէ ժառանգութիւնս ¹⁰ Եբբ. ժառանգ եղցեն ¹¹ Եբբ. որդւոցն Մանասէի որդւոցն
¹² Եբբ. որդւոցն Իսրայելի ի դաշտան

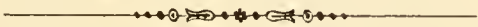

ԳԼՈՒԻԲ ԵՐԿՐՈՐԴՄԱՆ ՕՐԻՆԱՑ

	ԳԼ. Հմբ.		ԳԼ. Հմբ.
Երկրորդելով մեկնե՛լ Մովսէս զօրէնս որպէս աղայոց, և ջուցանէ թէ զքառասուն ամ յամեն յանպատին՝ ինքեանք իսկ արարին. զի Տէր Աստուած մեր վաղ ուրեմն ասաց ի Բորեր, թէ մտէք ժառանգեցէք զերկիրն զոր երդուայ ասլ զնա ձեզ ի կայրուած:		Մի՛ փորձեցես զՏէր Աստուած քո, և և զհաճոյն սառաջի նորա արասցես, զի քեզ բարի է:	Զ. 16
Յիշեցուցանէ եւս զի առ ի հանգիստ եւ ի զգուշու թիւն նոցա կարգեաց զհագարապետսն:		Զառնել ինտմութիւն ընդ Բանանացին, այլ փշրել զարձանս նոցա:	Է. 1
Ի նոսա հանէ զպատճառս առաքման լրտեսացն, և և թէ զանգիտեցուցչացն լուսյք եւ արանջեցէք զԱստուծոյ, և բարկացաւ Տէր եւ ասաց՝ թէ մտջիք ի հանգիստն:	Ա. 1	Օրհնութիւնս խոստանայ ի պահելն զպատուիրանն:	Է. 11
Թէ զի բարկացուցէք զՏէր, և կամեցայք սպա ելանել ժառանգել զերկիրն, պարտեցայք յԱստուծոյ յերկիր սոդր. այլ մի՛ բրդուել յանցանելն ընդ երդով՝ կամ ընդ Մովսէսայ:	Ա. 9	Զխոստանաւ մերժել ասէ զագգսն առ սակաւ սակաւ, զի մի՛ թափուրեսի երկիրն եւ զապտնք ի նմա բազմացին:	Է. 17
Թէ մտանեաց Տէր ի ձեռս նոցա զԱհհոն եւ զԱլփ. և և ժառանգեցոյց զերկիր նոցա Ռուբենի և Գադայ:	Ա. 19	Յիշեցուցանէ զարանելիս անապատին, որով վատահաճ առնէ մեծանել զնոսա յերկիրն բարի: Եւ ստո կայ՝ թէ Աչ հայել միայն կեցցէ մարդ:	Ը. 1
Թէ հրամայեաց նոցուն երկուց եւ կիսայ ջեղին՝ առաջնպահս վառել առաջի Յեսուայ յայնկոյ: Յորգանանու, մինչեւ զետեղեցի երկիրն ընդ ձեռամբս:	Ա. 41	Հայեաց յանձն քո, մի՛ հպարտացես, զի Տէր Աստուած քո՝ հօւրն ծախիչ՝ ստապէ զթշնամիս քոս Աստ յիշէ դառաջին բառանեակ պահոցն, և և թէ վասն որթուն զոր մեղայք բարկացաւ ձեզ Տէր ստապել, ուստի զահի հարեայ եմ եւ զոգամ:	Ը. 11
Ըղձայի կամելով առնել նոցա զերկիրն՝ Աղայէցի, ստէ, զՏէր մտանել ի լեռան Սիոն, և անտես արար զիս Տէր վասն ձեր:	Բ. 2	Յիշեցուցանէ զերկին աշխատութիւնն երկրորդն՝ քառանեկի, և և թէ լուսա ինձ Տէր եւ ոչ ստապեաց զձեզ:	Թ. 25
Յօրէնսն ստէ չյաւելուլ ինչ կամ հասանել, այլ պահել ի գովեստ եւ ի շահ անձանց:	Բ. 24	Երկնչել պատուիրէ նոցա ի Տեսանէ, որով ժառանգել մարթացին զերկիրն:	Ժ. 12
Յիշեցուցանէ զահեղ երեւումն Աստուծոյ յօրն եկեղեցոյ, և և պատուիրէ չառնել կուռս ձեռագործս:	Գ. 18	Զգուշանալ պատուիրէ ի զից, և և խօսել յօրէնս եւ խոկալ ի նմին, այլ եւ ի վերայ սեմոցն եւս գրել զնոցն:	ԺԱ. 13
Մեծացուցանէ եւս զերախտն, թէ ինձ բարկացաւ Տէր չմտանել յերկիրն, և և դուք մտանէք ժառանգել. արդ զգոյ՛ լրբոք՝ զի Աստուած հուր ծախիչ է:	Գ. 23	Օրհնութիւնս եւ անձն զնէ՛ ի լսին կամ ի չլսի, և և հրամայէ կարդալ զայն ի Գեբայ և ի Գարիզին:	ԺԱ. 26
Համառօտ զերախտն Աստուծոյ առ նոսա յեղիպտոս եւ յառաջ:	Դ. 1	Փշրել հրամայէ զարձանս եւ զգրօշեայս ազգացն:	ԺԱ. 32
Զատոյց զերիս քաղաքն յանկոյց Յորգանանու՝ յապաւիտութիւնս սկամայ պատնաց:	Դ. 9	Ի միում տեղու՞ մատուցանել ստէ զոգջակէզն ի մի աստուածպաշտութիւն զնոսա մողովելով:	ԺԲ. 5
Երկրորդէ յականջն նոցա զտանս պատգամն, և և զգուշացուցանէ սրբել զՏէր Աստուած, զի Տէր մի է. և և երկնչել ի Տեսանէ Աստուծոյ՝ զի նախանձոտ է:	Դ. 21	Արիւն մի՛ ուտել ստէ, զի ուտելն հեթանոսք զարիւն, և և մի՛ զօջել զմարդ:	ԺԲ. 20
	Դ. 32	Մի՛ լսել երազահանաց որք խոտորեցուցանին զքեզ յԱստուծոյ, և և ոչ երբօր կամ հեռաւորի այլ քարկածեցին ուր եւ զտանիցին:	ԺԳ. 1
	Դ. 41	Ի վերայ մեռեցոյ մի՛ ցտել կամ ճակատ հարկանել:	ԺԴ. 1
	Դ. 44	Թէ ո՛րք են սուրբք եւ կամ պիղծք յանասնոց՝ ի ջրայնոց կամ յօդականաց:	ԺԵ. 3
		Զմեռելութիւն՝ պանդուխտ այլազգոյն սպասէ, կամ վաճառել: Այլ ի նոր կանոնք զայս եւ հրամայեն, զի պիղծ են գինքն սոցա:	ԺԶ. 21

	Գլ. Հմբ.		Գլ. Հմբ.
Մի՛ եփել զգառն ի կաթն մօր իւրոյ,	ԺԳ. 21	Պատուարս դնել շուրջ զտանեօք,	ԻԲ. 8
Հատուցանել զամենայն տասանորդս յետ երեց ամսոց, մինչեւ սրբեացի խորհրդով երկցն:	ԺԳ. 22	Զվարել այլ եւ այլ զսյոզի, ի խորհուրդ կնոջ մտնաւանդ յղւոյ:	ԻԲ. 9
Ի յիններորդ ամին՝ թողու թիւն առնել եղբօրն պարտուց, և մի՛ կրծկել զձեռն առ ի չասպոյ փոխ եղբօրն ի մերձենալ ամին թողոյ:	ԺԵ. 1	Ծոպս առնել նշան անմտացու թեան:	ԻԲ. 12
Յեւ թնկերորդում ամի արձակել զերբայցի ծառայն թողակօր, որ թե՛ չելանէ՝ ծակեացի տկանջն հետեամբ:	ԺԵ. 12	Որ բամբասէ զկին իւր ի շնու թիւն նախ քան զառնուլն զնա:	ԻԲ. 13
Նուիրել ասէ յերուսաղէմ՝ զնախծինս հօտից, իսկ զարատուորն յամեւնայն քաղաքս զենուլ, եւ ուտել սրբոց եւ պղծոց:	ԺԵ. 19	Ապանտնել զչնացեալն:	ԻԲ. 22
Վասն պատուոյ երեց մեծամեծ տօնիցն:	ԺԶ. 1	Վասն խօսեցելոյ եւ պղծելոյ կուսի ի դաշուր կամ ի քաղաքի, եւ վասն ոչ խօսեցելոյ:	ԻԲ. 23
Օրինադրէ դատուորաց առանց կաշառոց դատել:	ԺԶ. 18	Մերժէ զԱմանացին եւ զՄովսարացին:	ԻԳ. 3
Զտնկել անտառս մերձ առ սեղանն:	ԺԶ. 21	Վասն եկաց Եգիպտացոց եւ Եթովպացիացոց:	ԻԳ. 7
Զնուիրել Տեառն զարատաւոր սնանուսն:	ԺԷ. 1	Ուրբ պահել զբանակն ի բնական աղտեղութենէ, ցիցս զգօտեաւ կրելով:	ԻԳ. 9
Երկուք եւ երկուք վկայուք մեռցի մահապարտն, եւ բարձէք զչարն ի միջոյ:	ԺԷ. 2	Զմատնել զծառայն ի չար տեսնէ փախուցեալ:	ԻԳ. 15
Զմեծ ինչ դատաստան քահանայք դատացին, եւ ոչ հաւանեալքն սպանցին:	ԺԷ. 8	Զպտնկել եւ շնուիրել դիւաց:	ԻԳ. 17
Մի՛ զայլազգի՛ այլ զՆորայելացի կացուցես իշխան, որում առ իւր ունել զգիրս զսյս ասէ:	ԺԷ. 14	Պարշելի ասէ գոլ զկարձս շնութեան:	ԻԳ. 18
Հաս քահանային ի զենկեաց ժողովրդեանն:	ԺԷ. 1	Հրածեշտ տայ ի վաշխից:	ԻԳ. 19
Զգիւթել կամ կտարրեղ, զի մարգարէ յարուսցէ ձեզ Տէր:	ԺԸ. 9	Զեղեալ ուխտն չյապարհել:	ԻԳ. 21
Երիս եւս քաղաքս զատուցանել ասէ յապատտոն ակամայ սպանչաց:	ԺԹ. 1	Յարտ եւ յայգի այլոց մտեալ ուտել միայն, եւ ոչ ամանել:	ԻԳ. 24
Զկամօք սպանողն սպանցն:	ԺԹ. 11	Ոչ կարէ գրով արձակեալ կին եւ այլում եղալ, ի մեռանել վերջնոյ առնն, դառնալ յառաջինն:	ԻԿ. 1
Զյափշտակել զասման ընկերին:	ԺԹ. 14	Նորոգ փեսայացեալն մի՛ ելցէ ի պատերազմ:	ԻԿ. 5
Երկուք եւ երկուք վկայուք սպանցի մահապարտն:	ԺԹ. 15	Զգրուել զերկուս երկանաբարս:	ԻԿ. 6
Որո՞ց պարտ է երթալ ի պատերազմ, եւ որո՞ց՝ դառնալ:	Ի. 1	Մարդագողն մահու սպանցի:	ԻԿ. 7
Օրինակ պաշարելոյ զքաղաքս թշնամեաց:	Ի. 10	Բորտն արասոյք բանակին իցի:	ԻԿ. 8
Զպղծագործ Քանանացինն ոչ սպրեցուցանել:	Ի. 16	Դարձուցանել զգրուսն նախ քան զմտուտ արեւուն:	ԻԿ. 10
Թէ՛ գտցի սպանեալ ի դաշտի եւ չգիտիցն զբանօղն:	ԻԱ. 1	Զվարձ վարձկանին ի նիսն աւուր վճարել նախ քան զմուտս արեւուն:	ԻԿ. 14
Զխառնակել ընդ գերեալ կամայս մինչեւ ամցէ ի տուն քստ օրինի:	ԻԱ. 9	Մի՛ մեռցի հայր ընդ մեղաց որդւոյ:	ԻԿ. 16
Վասն պատուելոյ զանդրանիկս, ի խորհուրդ անդրանկութեան Եկեղեցւոյ:	ԻԱ. 15	Զզուել զորբս, եւ չգրուել զտնանկս:	ԻԿ. 17
Քարկոծել կամ խալել ասէ զանտաակ որդի, եւ թաղել զխաչեալսն նախ քան զմուտս արեւուն:	ԻԱ. 18	Մատնել հասկաքաղ, ոչ ճոսքաղ եւ ոչ պողսքաղ:	ԻԿ. 19
Զմոյրեալ եւ զընդ բնոամբ անկեալ գրաստ եղբօրն՝ յարուցանել:	ԻԲ. 1	Քառասունն անգամ՝ հարկանել զարժանին գանի, եւ այլ ոչ:	ԻԵ. 1
Վասն պատշաճ զգետուց արանց եւ կանանց, ի խորհուրդ ողջ պահելոյ զասման բնութեանն:	ԻԲ. 5	Զկուպել զցոռուկ եկին կալուտոյ:	ԻԵ. 4
Զառնուլ զմայրն եւ զձագս հաւուց:	ԻԲ. 6	Սենդանի եղբայրն առցէ զկին անգաւակ եղբօր մեռելոյ, ապա թէ՛ ոչ տուն բոկացելոյ կոչեցի:	ԻԵ. 5
		Կին որ թէ ի թափել զայր իւր զերկաւորեաց մարտակցին կայցի՝ կրտրեացի ձեռնն:	ԻԵ. 11
		Կշիւք եւ չսփք արդար ինիցին:	ԻԵ. 13
		Զանուն Ամաղեկայ ջնջել ասէ, որ կասարեցաւ ի ձեռն Մուրթբէի, յահ եւ յերկեւղ խակագործաց:	ԻԵ. 17
		Առաջին պտղովքն ելանել ասէ ի տեղի անուանն Ատուծոյ, եւ գօհանալ վանս բերօց երկրին:	ԻԶ. 1

	ԳԼ. ՀՃԲ.		ԳԼ. ՀՃԲ.
Յերկրորդում ամին կրկին տասանորդս տալ, զմին Ղեւտացւոց և զմեւան աղքատաց :		Յեսուայ յանձնի ժողովութոյն, զոր եւ յորդորէ քաջալերելով :	ԼԱ. 1
Ի վերայ բռեալ քարեայ սեղանոյ գրել ասէ զբանս օրինացն, զի ընթերցեալ ուսոյին հեթանոսք յանցանելն ընդ հունն Յորդանանու :	ԻԶ. 12	Գրեալ զօրէնս տոյ յաւանդ ցքահանայն ընթերցուել յսկանջս ժողովրդեանն :	ԼԱ. 9
Կարգէ անէծս եւ օրհնութիւնս ընթերցուել յերկուս լերինսն ի լուր ամենայն ազգին, կամ զարհուրել յանիծիցն կամ փափաքել օրհնութեանցն. և կարի աղիտաւոր առնէ զանէծսն : Եւ աստ կայ այն, թէ զկեանս քո տեսցես կախեալ զփայտէ :	ԻԿ. 1	Էջ Տէր ամպով տալ հրաման Յեսուայ, եւ գուշակեաց Մովսիսի զոր ինչ առնելոց էր ժողովութոյն. եւ հրամայեաց գրել զօրհնութիւնսն ի վկայութիւն անօրինելոցն ի գտանել զնոսա չարեացն իւրեանց :	ԼԱ. 14
Համառօտէ զամենայն բարիսն Աստուծոյ առ նոսա յնիգիպտոսէ եւ յառաջ. և զգուշացուցանէ եւ զոչ եւս ծնեալսն ի դից պաշտելոյ խառնելով նորով :	ԻԶ. 9	Քաջալերեալ Մովսիսի զՅեսուէ՝ զբեաց զօրհնութիւնսն ի մատան, և ետ ի պահեստ յՂեւտացիսն :	ԼԱ. 23
Ահեղ ցուցանէ զաստն Աստուծոյ ի յանցուցեալսն եւ կորուսիչս. եւ յոյս օրհնութեան տոյ ի զղջանայն, խրատեալ յօրինացս՝ որ ոչ են հեռի, այլ ի սիրտս եւ յանձին :	ԻԷ. 2	Հրաման առեալ Մովսիսի ելանել ի լեառն՝ տեսնել զերկիրն եւ վախճանել, և նախ քան զելանելն՝ յառաջեաց օրհնեաց զԻսրայէլ միահամուռ, եւ ըստ ցեղից ցեղից, բաց ի նմուսնէ :	ԼԲ. 48
Յայտ առնէ Մովսէս՝ զի յետ իւր	ԻԹ. 19	Եւ Մովսէս ի լեառն Նարաւ, ետես զերկիրն զոր ունելոց էր Իսրայէլ, եւ վախճանեցաւ :	ԼԴ. 1
		Զի եկաց Յեսուէ փոխանակ Մովսիսի առաջնորդ ժողովրդեանն :	ԼԴ. 9

ԵՐԿՐՈՐԴՈՒՄՆ ՕՐԻՆԱՑ

ԳՂՈՒԽ Ա

ԱՅՍ են պատգամք զոր խօսեցաւ Մովսէս ընդ ամենայն Իսրայելի յայնկոյս Յորդանանու յանապատին՝ յարեւմուտս՝ մերձ ի ծովն Կարմիր, ի մէջ Փառանտիփոզայ, եւ Ղորանայ, եւ Հանգրուանացն եւ Ոսկեկայ՝: (Մետասանօրեայ ճանապարհ ի Քորեբայ ²ցլեանն Սէլը՝ մինչեւ ցԿարեւրառնեայ):
3 Եւ եղեւ ի քառամներորդում ամի, յամսեանն մետասաներորդում, որ օր մի էր ամսոյն, խօսեցաւ Մովսէս ընդ ³ամենայն որդիսն Իսրայելի, ըստ ամենայնի որպէս պատուիրեաց նմա Տէր առ նսա,
4 սա, Յեա հարկանելոյ զՍեհոն արքայ Ամովրհացւոց զընակեալն յԵսերան, եւ զՈվզ արքայ Բասանու զընակեալն
5 յԱստարովթ եւ յԵզրային: Յայնկոյս Յորդանանու յերկրին Մովաբու սկսաւ Մովսէս մեկնել զօրէնս զայսօրիկ եւ ասէ,
6 Տէր Աստուած մեր խօսեցաւ ընդ մեզ ի Քորեբ եւ ասէ, Շատ լիցի ձեզ բնակելոյ ի լեռինս յայսմ: Դարձարուք եւ չուեցէք զուք աստի, եւ մտանիցէք ի լեռանն Ամովրհացւոց, եւ առ ամենսն որ չուրջ բնակեալ իցեն ⁴ՂԱրաբացւոյք ի լեռինս եւ ի դաշտս՝ ընդ հարաւ եւ ընդ ⁵ծովեզրն Քանանացւոց, եւ յաներն Լիբանանու՝՝ մինչեւ ցԿեան մեծ
8 ցզեանն Եփրատ: Տեսէք զի անս մասնեցի առաջի ձեր զերկիրն, մտէք ժառանգեցէք զերկիրն զոր երգուայ ես հարցն ձերոց, Աբրահամու եւ Իսահակայ եւ Յակոբայ, ասոյ նոցա եւ զաւակի նոցա յետ նոցա ³զերկիրն որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր՝:
9 Եւ խօսեցայ ընդ ձեզ ի ժամանակին յայնօրիկ եւ ասեմ, Ոչ կարեմ միայն հան-

10 զարտել ձեզ: Տէր Աստուած ⁶մեր բազմացոյց զձեզ, եւ ահաւարդիկ էք զուք այսօր իրրեւ զաստեղս երկնից բազմութեամբ: Տէր Աստուած հարցն ⁷մերոց յաւելցէ ի ձեզ եւս քան որչափ էքդ հազարապատիկ, եւ օրհնեացէ զձեզ որպէս
12 եւ խօսեցաւ ընդ ձեզ: Եւ զիմրոյ կարեցեմ միայն կրել զաշխատութիւն ձեր եւ ⁸գաղթս ձեր եւ զհակառակութիւնս
13 ձեր: Արդ տուք ի ձէնջ արս իմաստունս եւ խորհրդականս եւ ⁹հանձարեղս ի վերայ՝՝ ցեղից ձերոց, եւ կացուցից ի
14 վերայ ձեր իշխանս ձեզ, եւ պատասխանի տուեալ ասացէք ցիս, Բարեռք է
15 բանջ զոր խօսեցար ասնել: Եւ ասի ի ձէնջ զցեղապետս, արս իմաստունս եւ հանձարեղս եւ խորհրդականս, եւ կացուցի վնոսս ի վերայ ձեր առաջնորդս: հաղարայետս եւ հարիւրապետս եւ յսնապետս եւ տանապետս եւ ատենապետս
16 Եւ պատուիրեցի դասաւորացն ձերոց ի ժամանակին յայնմիկ եւ ասեմ, Լուարուք ատենի ի մէջ եզրարց ձերոց, եւ գատեցարուք արդարութեամբ ի մէջ ասն եւ եզրօր իւրոյ, եւ ի մէջ եկին իւրոյ:
17 Եւ մի առնուցուս ակն ի դատաստանի, ¹⁰ըստ փառուն եւ ըստ մեծին գատիցիս՝: եւ մի խորհիցիս յերեսաց մարդոյ, զի դատաստանն Աստուծոյ է. եւ բան ինչ որ ծանարդոցն քան զձեզ իցէ, հատու
18 ջիք աս իս եւ լուայց: Եւ պատուիրեցի ձեզ ի ժամանակին յայնմիկ զամենայն բանս զոր ասիցէք:
19 Եւ չուեալ ի Քորեբայ չըջեցաք ընդ ամենայն անապատն ընդ մեծ եւ ընդ անապին, զոր զուք իսկ տեսէք, զճանապարհ լեռինն Ամովրհացւոց, որպէս պատուիրեաց Տէր Աստուած մեր մեզ,
20 եւ եկաք մինչեւ ցԿարեւրառնեայ: Եւ ասայի ցձեզ, Եկայք մինչեւ ցլեռանն Ամովրհացւոց զոր Տէր Աստուած մեր

¹Եբբ. ի դաշտին, մերձ ի Սուփ, ի մէջ Փառանու եւ Տոփեղայ, եւ Ղորանայ, եւ Ասերովթայ եւ Տիզահայայ ²Եբբ. ընդ ճանապարհ լեռինն Սէլը ³ՅԵբբ. գալ-տ ⁴Եբբ. ի դաշտին, ի լեռինն եւ ի չովտին եւ ⁵Եբբ. ծովեզրն, ընդ երկիրն Քանանացւոց եւ ի Լիբանան

⁶Եբբ. ձեր ⁷Եբբ. ձերոց ⁸Եբբ. գրեուն ⁹Եբբ. ծանօթս ըստ ¹⁰Եբբ. որպէս մեծին, նոյնպէս փորուն լուիջի

21 տայցէ ¹ձեզ : ²Տեսէք զի Տէր Աստուած
³մեր մատնեաց առաջի երեսաց ⁴ձերոց
զերկիրն . ⁵Ելէք , ժառանգեցէք՝ որպէս
ասաց Տէր Աստուած հարցն ⁶մերոց ձեզ՝ .
մի ⁷երկնչիցիք եւ մի գանդիտիցիք՝ :
22 Եւ մատեայք առ իս ամենեքեան եւ
ասացէք , Առաքեսցուք յառաջագոյն քան
զմեզ արս , եւ զիտեսցեն մեզ զերկիրն ,
եւ պատմեսցեն մեզ զճանգամանս ճա-
նապարհին ընդ որ ելանիցեմք անդր ,
23 եւ զքաղաքացն յորս մտանիցեմք : Եւ
հաճոյ թուեցաւ առաջի իմ բանն . եւ
առի ի ձէնջ երկոտասան այր , այր մի
24 ըստ ցեղի : Եւ գնացին ելին ի լեւանն ,
եւ հասին մինչեւ ի Չորն ողկուզի , եւ
25 լրտեսեցին գնա : Եւ առին ի ձեռս իւր-
եանց ի պողոյ երկրին , եւ իջին առ մեզ
եւ բերին մեզ զրոյց . ասեն , Բարի է
երկիրն զոր Տէր Աստուած տալոց է մեզ :
26 Եւ ոչ կամեցայք ելանել , եւ հետեցէք
27 բանին Տեառն Աստուծոյ ⁸մերոյ . Եւ
տրանջեցէք ի վրանս ձեր եւ ասացէք ,
Առ ատելութեան Տեառն եւսն զմեզ
յերկրէն Եգիպտացոց՝ մասնել զմեզ ի
ձեռս Ամովրճացոց , սատակել զմեզ :
28 Արդ յո՞ ելանիցեմք . եւ եզրարք ⁹ձեր
զանգիտեցուցին զսիրտս ⁹ձեր եւ ասեն ,
Ազգ մե՞ծ եւ բազում եւ գորագոյն է քան
զմեզ , եւ քաղաքք մեծամեծք եւ պարս-
պաւորք մինչեւ յերկիրն . այլ եւ ¹⁰որ-
29 զիս սկայից՝ ստեար մեք անդ : Եւ ա-
սացի զձեզ , Մի զանդիտիցէք եւ մի
30 զարհուրիք ի նոցանէ . Տէր Աստուած
¹¹մեր որ երթայ առաջի երեսաց ձերոց ,
նա տայ պատերազմ ընդ նոսա փոխա-
նակ ձեր , ըստ ամենայնի զոր արար ձեզ
յերկիրն Եգիպտացոց առաջի աչաց ձե-
31 րոց : Եւ յանապատիս յայսմիկ զոր տե-
նէք , զի մտայց զքեզ Տէր Աստուած քո ,
որպէս մտուցանիցէ ոք զորդի իւր , ըստ
ամենայն ճանապարհին զոր գնացէք մին-
32 չեւ եկիք ի տեղիս յայս : Եւ ի բանիս
յայսմիկ ոչ հաւատացէք Տեառն Աստու-
33 ծոյ ձերոյ , Որ երթայ առաջի ձեր ի ճա-
նապարհիդ ընտրել ձեզ զտեղին , առաջ-
նորդել ձեզ հրով ի գիւհերի , ցուցանել
ձեզ ճանապարհ ընդ որ գնայցէք , եւ
34 ամպով ի տուէ : Եւ լուաւ Տէր զձայն

բանիցն ձերոց , եւ բարկացեալ երդուաւ
35 եւ ասէ , Թէ սեսանիցէ ոք յարանցդ
յայցցանէ՞ զերկիրն բարի գոր երդուայ
36 տայ հարցն նոցա . Բայց Քաղէր որդի
Յեփունեայ , նա տեսցէ զնա , եւ նմա տայ
զերկիրն յոր եհաս եւ որդւոցն նորա ,
37 վան յարելոյ նորա ի Տէր : Եւ ինձ բար-
կացաւ Տէր վան ձեր եւ ասէ , Եւ զու
38 մի մտցես անդր : Այլ Յեսու որդի Նաւ-
եայ սպասաւոր քո , նա մտցէ անդր .
զնա զորացս , զի նա ժառանդեցուցէ
39 զնա Իսրայելի : Եւ ճնունդք եւ որդիք
ձեր զորոց ասացէք թէ ի յախշտակու-
թիւն լինիցին , եւ ամենայն մանուկ մա-
տազ որ ոչ զիտիցէ այսոր զբարի եւս
զչար , նոքա մտցեն անդր , եւ նոցա
տայց գնա , եւ նոքա ժառանգեսցեն զնա :
40 Եւ զուք դարձարուք եւ չուեցէք յանա-
պատն ընդ ճանապարհ Կարովր ծովուն :
41 Եւ պատասխանի ետուք ինձ եւ ասա-
ցէք , Մեղաք առաջի Տեառն Աստուծոյ
մերոյ . ելցուք մեք , տացուք պատե-
րազմ , որպէս պատուրեաց մեզ Տէր Աս-
տուած մեր . եւ ատեալ իւրաքանչիւր
զղործի պատերազմի իւրոյ՝ գումարե-
42 ցայք ելէք ի լեւանն : Եւ ասէ զիս Տէր ,
Ասա ցնոսա , Մի ելանէք եւ մի մարտնչիք ,
զի չեմ ընդ ձեզ , գուցէ խորտակիցիք
43 առաջի թշնամեաց ձերոց : Եւ իտեսցայ
ընդ ձեզ , եւ ոչ լուարուք ինձ , եւ ան-
ցէք զբանի Տեառն , եւ անաստեղէք
44 ելէք ի լեւանն : Եւ ելեալ Ամովրճացին ,
որ բնակեալն էր ի լերինն յայնմիկ , ընդ-
գէմ ձեր՝ հալածեաց զձեզ , որպէս պա-
տիցի մեզու , եւ խոցտեսցին զձեզ ի
45 Մէիրայ մինչեւ ցձերմա : Եւ նստեալ
լայիք առաջի Տեառն , եւ ոչ լուաւ Տէր
46 ձայնի ձերու , եւ ոչ անսաց ձեզ : Եւ
նստայք ի Կաղէս աւուրս բազումս , որ-
չափ աւուրս երբինն նստայք անդր :

ԳԼ . Բ

1 Եւ դարձար չուեցաք յանապատն ընդ
ճանապարհ Կարովր ծովուն , զոր օրինակ
խօսեցաւ Տէր ընդ իս , եւ պատեցայք
2 զՄէիր լերամբ աւուրս բազումս : Եւ
3 ասէ զիս Տէր , Շատ լիցի ձեզ պատել
զլերամրդ . արդ դարձարուք ընդ կողմն
4 հիւսիսոյ : Եւ ժողովրդեանդ պատուէր
տուր եւ ասասցես , Դուք աւազիկ ան-

¹ Եբբ. մեզ ² Եբբ. Տես ³ Եբբ. քո ⁴ Եբբ. քոց
⁵ Եբբ. եւ , ժառանգեա ⁶ Եբբ. քոց բեղ ⁷ Եբբ.
երկնչիցիս եւ մի՝ գանդիտիցիս ⁸ Եբբ. ձերոյ
⁹ Եբբ. մեր ¹⁰ Եբբ. զորդան ենակայ ¹¹ Եբբ. ձեր

¹² Եբբ. ոչեցն յո-եւ-ու , յազգէ այտի շարէ ,

ցանէք ետ սանմանօք եղբարց ձերոց՝
 որպէս Եսաւայ, որ բնակեալ են ի Սէիր .
 եւ երկնչիցին ի ձէնջ, եւ զգուշանայցէք
 5 յոյժ . Մի՛ գրգռիցիք ընդ նոսա ի պատե-
 րագմ, զի ոչ տաց ձեզ յերկրէ նոցա եւ
 ոչ քայլ մի ոտին . քանզի վիճակաւ ե-
 6 տու Եսաւայ զԵստանն Սէիր : Կերակուրս
 գնեսջիք ի նոցանէ՜ եւ կերիջիք, եւ
 ջուր չափով արծաթոյ առջիք ի նոցանէ՜
 7 եւ արբջիք . Զի Տէր Աստուած ² մեր
 օրհնաց զքեզ յամենայն զործս ձեռաց
 քոց . ³ ձանիր զիարզ անցեր ընդ անա-
 պատն մեծ եւ անազին . անա քառա-
 սուն ամ Տէր Աստուած քո ընդ քեզ է,
 եւ ոչ իւրք կարօտացար :
 8 Եւ անցաք առ եղբարք մերովք որդ-
 ւովքն Եսաւայ բնակելովքն ի Սէիր, առ
 ճանապարհուն ⁴ Արարացւոց յեզովմայ՝,
 եւ ի Գառինոգարերայ . եւ դարձեալ ան-
 ցաք ընդ ճանապարհ անապատին Մո-
 9 վաբու : Եւ ասէ ցիս Տէր, Մի՛ թշնամա-
 նայցիք ընդ Մովաբացիսն եւ մի՛ գրգռի-
 ցէք ընդ նոսա պատերազմ . զի ոչ տաց
⁵ ձեզ յերկրէն նոցա ի վիճակ . քանզի
 որդւոցն Դովտայ ետու ⁶ զՍէիր ի ժա-
 10 ոսնպուծիւն : Եւ Ոմմինքն նախ բնա-
 կեալ էին ի նմա, ազգ մեծ եւ բազում
 11 եւ ⁷ չօր . Որպէս Ենամիմք ընդ Ռափա-
 յիսնն համարիցին,՝ նայնպէս եւ նոքա
 իբրեւ զԵնակիսն . եւ Մովաբացիք ա-
 12 նուանեն զնոսա Ոմմինս : Եւ ի Սէիր նախ
 բնակեալ էր Քուեցին . եւ որդիքն Ե-
 սաւայ կորուսին զնոսա, եւ սատակե-
 ցին զնոսա յերեսաց իւրեանց, եւ բնա-
 կեցան փոխանակ նոցա . զոր օրինակ
 արար Իսրայէլ զերկիր ժառանգութեան
 13 իւրոյ զոր ետ նոցա Տէր : Եւ արդ արիք
 չուեցէք եւ անցէք ընդ ձորն Զարեղ՝⁸
 14 Եւ առուրք որչափ անկան մեզ ի գնալն
 մեզ ի Կաղեհորառնեայ մինչեւ անցաք
 ընդ ձորն Զարեղ, երեսուն եւ ութ ամ .
 մինչեւ անկաւ ամենայն ազգ արանց
 պատերազմողաց ի բանակէ անտի, որպէս
 15 երզուաւ նոցա ⁹ Աստուած : Եւ ձեռն
¹⁰ Աստուծոյ էր ի վերայ նոցա ստատակել
 զնոսա ի բանակէն, մինչեւ անկան :
 16 Եւ եզեւ իբրեւ անկան ամենայն արք

պատերազմողք մեռեալք ի միջոյ ժո-
 17 զովորեանն, Խօսեցաւ Տէր ընդ իս եւ
 18 ասէ, Դու անցանես այսօր առ սանմա-
 19 նօք Մովաբու ¹¹ ի Սէիր, Եւ մօտ հասա-
 նիցէք յորդինն Ամոնայ, մի՛ թշնամա-
 նայցիք ընդ նոսա, եւ մի՛ գրգռիցէք ընդ
 նոսա պատերազմ . զի ոչ տաց ձեզ զեր-
 կիր որդւոցն Ամոնայ ի վիճակ, քանզի
 որդւոցն Դովտայ ետու զնա վիճակաւ :
 20 (Երկիր ¹² որ Ռափինայ համարեսցի՝, քան-
 զի նախ՝ ¹³ Ռափայինք բնակէին ի նմա,
 եւ Ամոնացիք անուանեն զնոսա Զում-
 21 զումինս . Ազգ մեծ եւ բազում եւ ¹⁴ զօ-
 բաւոր իբրեւ զԵնակիսնն . եւ կորոյս
 զնոսա Տէր յերեսաց նոցա, եւ ժառան-
 ցեցին եւ բնակեցին փոխանակ նոցա .
 22 Որպէս արար որդւոցն Եսաւայ բնակելոց
 ի Սէիր, զոր օրինակ ստատակեաց Տէր
 զՔուեցին յերեսաց նոցա, եւ ժառան-
 ցեցին եւ բնակեցին փոխանակ նոցա
 23 մինչեւ ցայսօր : Եւ Խեւացիքն որ բնա-
 կեալ էին յԱսիրովթ մինչեւ ցԳազա . եւ
¹⁵ Գամիրքն որ ելեալ էին ի Գամրաց՝
 ստատակեցին զնոսա, եւ բնակեցան փո-
 24 խանակ նոցա : Արդ արիք չուեցէք եւ
 անցէք ընդ ձորն Ամոնովայ . անա մատ-
 նեցի ի ձեռս քո Սեհոն արքայ Եսերո-
 նայ զԱմովրոնայի . եւ զերկիր նորս սկսիր
 ժառանգել, եւ զրզոնլ ընդ նմա պա-
 25 տերազմ : Յօրէ յայսմանէ ¹⁶ սկսիր տալ
 զահ եւ զերկեւզ քո առաջի ամենայն
 ազգաց որ են ի ներքոյ երկնից, զի որք
 լսիցեն զանուանէ քումմէ՛ խառվեսցին,
 եւ երկունք կայցին զնոսա յերեսաց քոց :
 26 Եւ առաքեցի հրեշտակս յանապատէն
 Կեղմովթայ առ Սեհոն արքայ Եսերոնայ
 27 իսնիւք իազազուծեան, եւ ասեմ, Ան-
 ցից ընդ երկիր քո, զճանապարհայն գնա-
 ցից, ոչ խոտորեցայց յաջ եւ ոչ յահեակ :
 28 Կերակուր՝ արծաթոյ վաճառեսցես ինձ
 եւ կերայց, եւ ջուր՝ արծաթոյ վաճա-
 րեսցես ինձ եւ արբից, բայց զի ոտիւք
 29 եւեթ անցից . Որպէս արարին ինձ որ-
 դիքն Եսաւայ բնակեալքն ի Սէիր, եւ
 Մովաբացիքն բնակեալք ¹⁷ յԱրոյէր, մին-
 չեւ անցից ընդ Յորդանան յերկիրն զոր
 30 Տէր Աստուած տացէ մեզ : Եւ ոչ կա-
 մեցաւ Սեհոն արքայ Եսերոնայ անցանել

¹ Եբբ. Երեմի, Ես-Եւ, արծաթոյ ² Եբբ. քո ³ Եբբ. գիտե ⁴ Եբբ. դաշտին յեղաթմայ ⁵ Եբբ. քեզ ⁶ Եբբ. զԱր ⁷ Եբբ. երկայնահասակ իբրեւ զԵնակիսնն. (11) Ընդ հսկայոյ համարէն ⁸ Եբբ. Երեմի Ես-Եւ, եւ անցաք ընդ ձորն Զարեղ ⁹ Եբբ. Տէր ¹⁰ Եբբ. Տեառն

¹¹ Եբբ. ընդ Ար ¹² Եբբ. հսկայից համարէր ¹³ Ա. Երեմի, հսկայք ¹⁴ Եբբ. երկայնահասակ ¹⁵ Եբբ. Կափիմ արացիքն որ ելեալ էին ի Կափիմորայ ¹⁶ Եբբ. սկսայց ¹⁷ Եբբ. յԱր

մեզ առ նովաւ . զի խստացոյց Տէր Աստուած ¹մեր զոգի նորա , եւ կարծրացոյց զսիրտ նորա , զի մասնեցի ի ձեռս 31 քո յաւուրս յայմիկ : Եւ սո՛ւ է ցիս Տէր , Անա սկեհայ եմ մասնել առաջի երեսաց քոց զՍեհոն ²արքայ Եսերոնի զԱմովրճացի՝ եւ զերկիրն նորա . սկսիք վիճակու ժառանգել զերկիրն նորա :

32 Եւ ել Սեհոն ³արքայ Եսերոնի՝ ընդդէմ մեր , ինքն եւ ժողովուրդ իւր պատեւ 33 րագումաւ ի Յասսա : Եւ մտանեաց զնա Տէր Աստուած մեր ի ձեռս մեր , եւ հարաք զնա եւ զորդիս նորա եւ զամենայն 34 ժողովուրդ նորա . Եւ յազթեցաք ամենայն քաղաքացն նորա ի ժամանակին յայնմիկ , եւ սատակեցաք զամենայն ³քաղաքս նորա մի ըստ միոյնէ , եւ զկանայս նոցա եւ զմանկունս իւրեանց . եւ՝

35 ոչ թողաք ի նոցանէ սարկուս . Բայց զի զխոչինս ամաք յուարի եւ զկապուս 36 քաղաքաց զոր սաաք : ՅԱրոյեբայ որ է առ եզերբ ձորոյն Աւնովնայ , եւ զբազաքն որ է ի ձորն , մինչեւ ցտահմանս Գաղապուս , սչ էր քաղաք որ սարկեցաւ ի մէնջ . այլ զամենայն մասնեաց Տէր 37 Աստուած մեր ի ձեռս մեր : Բայց յերկիր որդւոցն Ամոնայ չոր ոչ մերձեցաք , զամենայն արուարձանս ձորոյն Յարովկանս , եւ զամենայն քաղաքսն յեռնականս , որպէս՝ պատուիրեսց մեզ Տէր Աստուած մեր :

Գ . Գ

1 Եւ գարձաք ելաք ընդ ճանապարհն Բասանու , եւ ել Ուզ արքայ Բասանու ընդդէմ մեր , ինքն եւ ամենայն ժողովուրդ 2 նորա պատերազմուս յեղրային : Եւ սո՛ւ է ցիս Տէր , Մի երկնչիցիս ի նմանէ , զի ի ձեռս քո մասնեցի զնա եւ զամենայն ժողովուրդ նորա եւ զամենայն երկիր նորա . եւ արասցես նմա որպէս արարեր Սեհոնի արքայի Ամովրճացւոց որ 3 ընտկեալ էր յԵսերոն : Եւ մտանեաց ²զնա Տէր Աստուած մեր ի ձեռս մեր եւ զՈւզ արքայ Բասանու եւ զամենայն ժողովուրդն նորա . եւ հարաք զնա մինչ ոչ 4 թողուլ նմա զուսակ : Եւ յազթեցաք ամենայն քաղաքացն նորա ի ժամանակին

յայնմիկ . եւ ոչ էր քաղաք զոր ոչ աւաք ի նոցանէ . վաթսուն քաղաք զամենայն շուրջ զպաւառուն Արգովբայ , 5 թագաւորին Ուզայ ի Բասան : Ամենայն քաղաքք ամուրք բարձրապարիսպք զրամբք եւ զանափակօք . թող զքաղաքան արձակաքաղաքս ²Փերեգայւոց 6 րապուսս յոյժ : Եւ սատակեցաք զնոսա , որպէս արարաք զՍեհոն արքայ Եսերոնի . եւ սատակեցաք զամենայն քաղաքան ⁵մի ըստ միոյնէ եւ զկանայս եւ զմանկունս , եւ ոչ թողաք մաղապուրս՝ : Եւ զամենայն զանասունս եւ զկապուս քաղաքացն ամաք մեզ յաւար : Եւ առաք ի ժամանակին յայնմիկ զերկիրն ի ձեռաց երկուց թագաւորացն Ամովրճացւոց , որ էին յայնկոյս Յորպանանու , յԱւնովնայ մինչեւ ցՀերմոն : Եւ ⁶Փիւնիկեցիք անուանեցին զՀերմոնն Սանիովր , եւ Ամովրճացին անուանեցաք զնա Սաւնիր : Ամենայն քաղաքք ⁷Միտովբայ եւ ամենայն Գաղապայ եւ ամենայն Բասան , մինչեւ ցԵդքա , եւ ցԵղրային , քաղաքք թագաւորութեան էին Ուզայ ի Բասան : 8 Զի Ուզ միայն արքայ Բասանու մնաց ⁸յՌտտիայնոց անտի . եւ գահոյք նորա զահոյք երկաթիք , եւ անս է այն յամրոցի որդւոցն Ամոնայ . ինն կանգունս երկայնութիւն նորա եւ չորք կանգունք լայնութիւն նորա , ⁹սկալից կանգնով :

12 Եւ զերկիրն զայն ժառանգեցաք ի ժամանակին յայնմիկ յԱրոյեբայ որ է սու եւ զերբ ձորոյն Աւնովնայ , ¹⁰եւ զէս ձորոյն՝ Գաղապուս եւ զքաղաքս նորա ետու 13 Ռուբենի եւ Գաղայ . Եւ զաւելորդն Գաղապուս եւ զամենայն Բասան , զթագաւորութիւնն Ուզայ , ետու կիսոյ ցիւղին Մանասէի , զամենայն գաւառն Արգովբայ եւ զամենայն Բասանն , որ երկիր ¹¹Ռափայնոցն համարիցի : Եւ Յայիր , որդի Մանասէի , առ զամենայն գաւառն Արգովբայ մինչեւ ցտահմանս Գարգասեայ եւ Ուքասեայ . եւ անուանեաց ¹²զնա յիւր անուն զԲասանն՝ Աւալթիայիր՝ , մինչեւ ցայսօր ժամանակի : Եւ Մաբիրայ 15 ետու զԳաղապադ : Եւ Ռուբենի եւ Գաղայ ետու ի Գաղապադէ մինչեւ ի ձորն

¹ Եբր. քո ² Յեբր. Դլ-տ-տ ³ Եբր. քաղաքս , զարս եւ զկանայս եւ զմանկունս . ⁴ Եբր. ոչ մերձեցաք , յամենայն կողմն ձորոյն Յարովկայ , եւ ի քաղաքսն լուծականս եւ յամենայն յոր

⁵ Եբր. զարս եւ զկանայս եւ զմանկունս : ⁶ Եբր. Սիդոնացիք ⁷ Այ-բ-բ-բ , դաշտին բարձու ⁸ Այ-բ-բ-բ , ի հսկայից ⁹ Եբր. մարդոյ ¹⁰ Եբր. մինչեւ ի կէս լեւրենն ¹¹ Այ-բ-բ-բ , հսկայից ¹² Եբր. զնոսա յիւր անուն Բասան-Աւալթ-Յայիր

Առնովնայ, ընդ մէջ ձորոյն՝ սահման
 17 ւոցն Ամնայ, եւ Սարաբ, եւ Յորդա-
 նան սահման է նմա՞ր Քեներեթայ մին-
 չեւ զծովն Սարաբայ՝ ծովն Ազի յԱսե-
 գավթայ յարեւելից Փառայ՞:

18 Եւ պատուիրեցի ձեզ ի ժամանակին
 յայնմիկ եւ ասեմ, Տէր Աստուած Յմեր
 եւ ձեզ զերկիրս զայս ի վիճակ. վառե-
 ցարուք անցէք առաջի եզրարց ձերոց,
 որդւոցն Իսրայելի, ամենայն զորաւոր.

19 Ի՞նչոց կանայք ձեր եւ մանկուք ձեր եւ
 անասուն ձեր, զիւսեմ զի անասուն բա-
 զում է ձեր, բնակեացնն ի քաղաքս ձեր

20 զոր ետու ձեզ, Մինչեւ զեանդեացէ Տէր
 Սասուած մեր՞ զեզրարս ձեր, որպէս
 եւ զձեզդ, զի ժառանգեցնն եւ նորա
 զերկիրն զոր Տէր Աստուած Յմեր տացէ
 Նոցա յայնկոյս Յորդանանու: Եւ զարձ-
 յիք այսրէն յերաքանչիւր ժառանգու-
 թիւն իւր զոր ետու ձեզ:

21 Եւ Յեսուայ պատուիրեցի ի ժամանա-
 կին յայնմիկ եւ ասեմ, Աչք Յձեր իսկ
 տեսին զամենայն զոր արար Տէր Աս-
 տուած Յքո ընդ երկուս թագաւորան ընդ
 այնսոսիկ. նոյնպէս արացէ Տէր ընդ ա-
 մենայն թագաւորութիւնս յորոց վերայ

22 զիմնացիս զու. Մի՞ զանդիտեցէք՞. զի
 Տէր Աստուած Յմեր ինքնին պատրազ-

23 մեացի փոխանակ ձեր: Եւ աղաչեցի զՏէր
 Աստուած ի ժամանակին յայնմիկ եւ ա-

24 սեմ, Տէր, Տէր, զու սկսար ցուցանել
 ծառայի քում զաստիւտութիւնս քո եւ
 զզօրութիւնս քս, զձեռն չօր եւ զբա-
 զուկ բարձր. քանզի ո՞վ է Աստուած
 յերկիրն կամ յերկրի որ առնիցէ որպէս
 զու արարեար ըսա՞ զօրութեանս քում:

25 Արդ անդեալ տեսից զերկիրն բարի որ
 է յայնկոյս Յորդանանու, զիւսոնն բա-

26 րի եւ զերկրորդն Լիւրանան՞: Եւ ան-
 տես արար զիս Տէր վասն ձեր, եւ ոչ
 լուաւ ինձ. եւ ասէ ցիս Տէր, Շատ լիցի
 քեզ, մի՞ եւս յաւելուցուս խօսել զբանդ

27 զայդ. Ել ի կատար ճովածոյիդ, եւ հա-
 յեցեալս աչօք քովք ընդ ծովակողմն եւ
 ընդ հիւսիսի եւ ընդ հարաւ եւ ընդ ա-
 րեւելս, տես աչօք քովք. քանզի ոչ

1 Եբբ. զգաշան եւ զՅորդանան եւ զսահմանն
 2 Եբբ. գաշտին, ծովն Ազի, ի ներքոյ Ասեղովթ-
 Փառայց ընդ Արեւելս 3 Եբբ. ձեր 4 Եբբ.
 զ-իւսե 5 Եբբ. քո 6 Եբբ. յե-ի-ն յ-ե-լ-ւ, ի
 նոցանէ 7 Եբբ. արարեար ըստ գործոց եւ ըստ
 8 Եբբ. զԼիւրանան 9 Եբբ. Փառայի

28 անցանդեցիս ընդ այդ Յորդանան: Եւ
 պատուիրեա Յեսուայ եւ զօրացուցես
 զնա, եւ մխրթարեսցես զնա. զի նա
 անցցէ առաջի ժողովրդեանդ իմոյ այ-
 դորիկ, եւ նա ժառանգեցուցէ դոցա

29 զերկիրն զոր տեսեր: Եւ նստաք ի հո-
 վիտան 10 մերձ ի տունն Փողովրայ՞:

Գ Լ Դ

1 Եւ այժմ, Իսրայել, լուր իրաւանց եւ
 զատասանաց զոր եւ ուսուցանեմ 11 քեզ
 այսօր առնել. զի կեցիք, եւ մտանի-
 ցէք ժառանգիցէք զերկիրն զոր Տէր Աս-
 2 տուած 12 մեր տացէ ձեզ, Մի՞ յաւելու-
 ցուք ինչ ի բանն զոր եւ պատուիրեմ
 ձեզ, եւ մի՞ հատանիցէք ի նմանէ. պա-
 3 հեցիք զպատուիրանս Տեսուն Աստու-
 ծոյ 13 մերոյ զոր եւ պատուիրեմ ձեզ:

3 Աչք ձեր տեսին զոր ինչ արար Տէր ընդ
 Բեզվեպովթ. զի ամենայն մարդ որ չոգաւ
 զհետ Բեզվեպովթայ՝ աստակաց զնա Տէր

4 Աստուած 14 մեր ի ձէնջ՞: Բայց զուք որ
 յարեցայք ի Տէր Աստուած ձեր, կեն-
 5 զանի էք զուք ամենեքեան յաւուրս
 յայսմիկ: Տեսէք զի ուսուցի ձեզ զի-
 6 րաւունս եւ զգատասանս որպէս պա-
 տուիրեալ ինձ Տէր 15 առնել զայն յերկ-
 7 րին յոր զուք մասնիցէք ժառանգել զնա:

6 Եւ պահեսցիք եւ արասցիք, զի այն է
 իմաստութիւն ձեր եւ հանճար առաջի
 ամենայն ազգայն, որ լսիցին զամենայն
 իրաւունս զայստիկ եւ ասիցին, Ահա
 ժողովուրդ իմաստուն եւ հանճարեզ,

7 ազգս այս մեծ: Քանզի ո՞վ իցէ ազգ
 մեծ որոյ իցէ Աստուած մօտ 16 ի նոսա՞,
 որպէս Տէր Աստուած մեր յամենայնի

8 որովք կարգասցուք առ նա: Եւ ո՞ր ազգ
 մեծ որոյ իցին իրաւունք եւ զատասանք
 արդարք, ըստ ամենայնի օրինացս այսո-

9 ցիկ զոր եւ տամ այսօր առաջի ձեր: Հայ-
 10 կաց ի քեզ եւ զդոյ լեր անձին քում
 յոյժ. մի՞ մոռանայես զամենայն բանս
 զայստիկ զոր տեսին աչք քո, եւ մի՞
 մերժեցնին ի սրտէ քում մէ զամենայն
 աւուրս կենաց քոց. եւ իսկամուտ ա-
 րացես որդւոց քոց եւ որդւոց որդւոց

10 Եբբ. յանդիման ի թփողովրայ 11 Եբբ. ձեզ 12 Եբբ.
 հարցն ձերոց 13 Եբբ. ձերոյ 14 Եբբ. քո ի միջոյ քում
 մէ 15 Եբբ. յե-ի-ն յ-ե-լ-ւ, Աստուած իմ 16 Եբբ. ի նա

Եկեղեցացո առ իս զժողովուրդդ, եւ լուիցեն զպատումս իմ զոր ուսուցից երկնչել յինէն զամենայն աւուրս որչափ կենդանի իցեն գոքս ի վերայ երկրի,

11 եւ ուսուցին զորդիս իւրեանց: Եւ մատուցեալ կայիք զուք առ ստորոտով լուսինն: Եւ լիառնն բորոքէր նրով մինչեւ յերկինս, եւ խաւար եւ մէջ եւ մա-

12 րախուղ էր: Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ ձեզ ի միջոյ հրոյն, զձայն պտպամայն լուարուք զուք: Եւ նմանութիւն ինչ ոչ տե-

13 սէք, բայց միայն զբարբառն: Եւ պտմեաց ձեզ զուխան իւր զոր պատուիրեաց ձեզ առնել, զառան պատմանս, եւ զրեաց զնոսա զվերայ երկուց քա-

14 րեզէն տախտակաց: Եւ պատուիրեաց ինձ ի ժամանակին յայնմիկ ուսուցանել իրաւունս ձեզ եւ դատաստանս, եւ առնել ձեզ զնոսա յերկրին յոր զուր մտանիցէք ժառանգել զնա:

15 Եւ զգուշացարուք յոյժ անձանց ձերոց. զի նմանութիւն ինչ ոչ տեսէք յաւուրն յայնմիկ յորում խօսեցաւ ընդ ձեզ Տէր:

16 Ի Քորեբ լերինն ի միջոյ հրոյն. Մի նորինիցիք եւ առնիցէք ձեզ զրօշկալ, նմանութիւն ամենայն պատկերի, նմա-

17 նութիւն արուական կամ իգական, նմանութիւն ամենայն անասնոց որ իցեն երկրի, նմանութիւն ամենայն հաւու թռչող որ թռչիցին ի ներքոյ երկնից,

18 նմանութիւն ամենայն սողնոց որ սողիցին ի վերայ երկրի, նմանութիւն ամենայն ձկանց որ իցեն ի ջուրս ի ներքոյ երկրի:

19 Եւ մի նայեցեալ ընդ երկինս տեսանիցես զարեգակն եւ զլուսին եւ զաստեղս եւ զամենայն զարդ երկնից, եւ մոլորեալ երկիր պտպանիցես նոցա եւ պաշտիցես զնոսա, զոր բաժանեաց Տէր Աստուած ամենայն ազգաց որ ի ներքոյ

20 երկնից: Եւ զձեզ առ ²ի ձեռն Աստուած, եւ եհան զձեզ յերկաթեզէն հնոցէն յեզրպտոսէ, լինել նմա ժողովուրդ ³ի իճակաւ, որպէս եւ յաւուր յայսմիկ:

21 Եւ Տէր բարկացաւ ինձ վասն ⁴բանիցն ասացելոց ի ձէնջ, եւ երզուաւ զի մի անցից ընդ այլ Յորզանսն, եւ զի մի մտանիցեմ ⁵յերկրին զոր Տէր Աստուած

22 քո տացէ քեզ ի ժառանգութիւն: Եւ արդ ես տւասիկ մեռանիմ յերկրիս յայսմիկ, եւ ոչ անցանեմ ընդ Յորզանսն:

բայց զուք անցանէք եւ ժառանգէք զեր-

23 կիրն բարի: Զգոյշ լիբուք զուցէ մաւանայցէք զուխան Տեսան Աստուծոյ ⁶մերոյ զոր ուխտեաց ընդ ձեզ, եւ առնիցէք ձեզ զրօշկալ, նմանութիւն յամենայն յորոց պատուիրեաց քեզ Տէր

24 Աստուած քո: Զի Տէր Աստուած քո հուր ծախիչ է, Աստուած նախանձոտ:

25 Եւ եթէ ծնանիցիս որդիս եւ ՚զորդիս որդուց քոց, եւ յամիցէք յերկրին, եւ սնորինիցիք եւ առնիցէք զրօշկալ նմանութիւն ամենայնի, եւ առնիցէք չար առաջի Տեսան Աստուծոյ ձերոյ բարկա-

26 ցուցանել զնա, Ուրիմ ձեզ վկայս այսօր զերկինս եւ զերկիր, զի կորստեամբ կորնչիցիք յերկրէն յոր զուք անցանէք ընդ Յորզանսն ժառանգել զնա. եւ ոչ բազմացուցանիցէք զժամանակս աւուրց ի վերայ նորա, այլ սատակելով սատա-

27 կեսչիք: Եւ ցրուեսցէ Տէր զձեզ ընդ ամենայն ազգս, եւ մնայցէք սակաք թուով ի մէջ ազգացն յոր սարցի զձեզ

28 Տէր անոր: Եւ պաշտիցէք անդ զաստուածս օտարս, զձեռագործս մարդկան, զփայտեղէնս եւ զքարեղէնս, որք ոչ տեսանիցեն եւ ոչ լսիցեն եւ ոչ ուտիցեն

29 եւ ոչ հոտտիցեն: Եւ ինզրիցէք անդ զՏէր Աստուած ձեր, եւ գտանիցէք յորժամ ինզրիցէք զնա յամենայն սրտ՝

30 ձերմէ եւ յամենայն անձնէ ձերմէ, ի նեւ գութեան ձերում, ⁸եւ գտանիցեն զքեզ ամենայն բանքս այսօրիկ ի վասնձանի տուրց, ⁹եւ զարձգիս զու առ Տէր Աս-

31 տուած քո, եւ լուիցես ձայնի նորա, Զի Աստուած ողորմած է¹⁰, ոչ թողցէ զքեզ եւ ոչ սատակեսցէ զքեզ. եւ ոչ մոռացի զուխտ նորոյն քոց զոր երզուաւ նոցա:

32 Հարցէք զաւուրսն զառաջինս զեղեակոյ յասաջազոյն քան զձեզ, յորէ յորմէ հաստատեաց Աստուած մարդ ի վերայ երկրի, ի ծաղագ երկնից մինչեւ ի ծաղս երկնից, եթէ եզեան իցէ ըստ բանիս մեծի այսորիկ, եթէ ազգեալ իցէ լուր

33 այսպիսի. Եթէ լուեալ իցէ ազգի զձայն Աստուծոյ ¹¹կենդանուոյ բարբառելոյ ի միջոյ հրոյ, որպէս լուար զու եւ կիցեր:

34 Եթէ յօժարեալ իցէ Աստուծոյ մասնել անուղ լուր ազգ ի միջոյ ազգի, փորձութեամբ եւ նշանօք եւ արուեստութե-

¹ Եբբ. ինձ Տէր ² Եբբ. Տէր ³ Այբբ. սեպհական ⁴ Եբբ. բանից ձերոց ⁵ Եբբ. յերկրն բարի

⁶ Եբբ. ձերոյ ⁷ Եբբ. որդիս որդուց ⁸ Այբբ. յորժամ ժամ ⁹ Այբբ. եթէ ¹⁰ Եբբ. իցէ յորժամ ¹¹ Եբբ. Աստուած քո ¹² Եբբ. պիտի

35 եւ պատերազմաւ, հզօր ձեռամբ եւ բարձր բողկաւ եւ մեծամեծ տեսեամբ, ք ըստ ամենայնի զոր արար Տէր Աստուած մեր յեզրպատս յանդիման ըր իսկ ան-
 36 սանելով: Զի զխտոպես թէ՛ Տէր նա է Աստուած, եւ չիք այլ ոք բաց ի նմանէ: 36 Յերկնից յսելի եղև բարբառ նորա խրատակ զքեզ, եւ յերկրի եցոյց քեզ զհօւր իւր զմեծ, եւ զպատգամս նորա լուար
 37 ի միջոյ հրոյ: Վասն սրբելոյ նորա զհարմն ըր, եւ ընտրեաց զլաւակ նոցա յես նոցա, ²զձեզ քան զամենայն ազգս: Եւ եհան զքեզ ինքնին զօրութեամբ իւրով
 38 մեծաւ յեզրպատս, Սատակել ²քեզ զազգս մեծամեծս եւ հօրաբազոյնս քան զքեզ յերեսաց քոց, տանել զքեզ եւ տալ քեզ զերկիր նոցա ի ժառանգութիւն,
 39 որպէս ունիս իսկ այսօր: Եւ ծանկես աչսօր եւ զարձցիս մասք, զի Տէր ²Աստուած ըր՝, նա է Աստուած յերկինս ի վեր եւ յերկրի ի խոնոր՝ եւ չկր այլ ոք բաց ի նմանէ: Եւ պահեցես զիրաւունս նորա եւ զպատուիրանս նորա զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր, զի բարի լինիցի քեզ եւ որդւոց քոց յես ըր, եւ երկայնակեաց լինիցիս յերկրին զոր Տէր ³Աստուած տացէ քեզ զամենայն աւուրս:
 41 Յայնժամ զատոց Մովսէս երիս քազաք յայնկայ Յորդաննու յարեւելից
 42 կողմանէ, Փախչել անգր սպանողին որ ոք սպանանիցէ զընկեր իւր եւ ոչ զխտութեամբ, եւ ինքն ոչ ատեսար զնա յերէկն եւ յետնոյն, անկցի ի մի ի քաղաքացն
 43 այնոցիկ եւ կեցցէ: ԶՔոտոր յանապաւին, ի գաշտին յերկրին՝ Ռուբենի, եւ զՌամոթթ ի Գազապ՝ զԳապայ, եւ զԳազովն ի Բասան՝ զՄանասէի:
 44 Եւ այս օրէն է զոր ետ Մովսէս տուալի
 45 որդւոցն Իսրայելի: Եւ այս են վկայութիւնք եւ իրաւունք եւ զատաստանք զոր խօսեցաւ Մովսէս ընդ որդիսն Իսրայելի յելմանկ նոցա յերկրէն եզրպատաց-
 46 ւոց, Յայնկայ Յորդաննու, ի ձորն որ է մերձ ի աունն Փոպոլրայ՝, յերկրին Սեհնի արքայի Ամովրհացւոց որ լնակեալ էր յեհերոն, զորս եհար Մովսէս եւ որպիսի Իսրայելի յելմանկ իւրեանց
 47 յերկրէն եզրպատացւոց: Եւ ժառանգեցին զերկիրն նորա, եւ զերկիր Ովզայ թապաւորին Բասանու, զերկուց թաղաւու-

48 բայն Ամովրհացւոց որ էին յայնկայ Յորդաննու ընդ արեւելս, ՅԱրայերայ որ է առ եզրը ձորոյն Ասնուխայ, մինչեւ
 49 ցրեառնն Սեհնի՝ որ է Հերմոն, Զամենայն զԱրարա՝ որ է յայնկայ Յորդաննու ընդ արեւելս, մինչև ցծովն Սրաւրացւոց ի ներքոյ Ասեղովթայ կոխածոյն:

ԳԼ . Ե

1 Եւ կոչեաց Մովսէս զամենայն Իսրայել եւ ասէ ցնոսա, Լուր, Իսրայել, զիրաւունս եւ զպատաստանս զոր ես խօսիմ յականջս ձեր յաւուր յայսմիկ, եւ ուս-
 2 սա: Տէր Աստուած մեր ուխտեաց ⁷ձեզ ուխտ ի Քորեբ: Ոչ եթէ ⁸հարցն ձերոց՝ ուխտեաց Տէր զուխտն զայն, այլ ⁹ձեզ, եւ զուք ամենեկին կենդանի էք այ-
 3 սօր: Ի՛ւ՛մ յանդիման խօսեցաւ Տէր ընդ ⁵ձեզ ի յերկինս ի միջոյ հրոյն. (Եւ ես կացի ի մէջ Տեառն եւ ձեր ի ժամանակն յայնմիկ, պատմել ձեզ զպատգամն Տեառն. զի զարհուրեցայք յերեսաց հրոյն եւ ոչ ելէք ի յետնն,) ասէ,
 6 Ես եմ Տէր Աստուած ըր որ հանի զքեզ յերկրէն եզրպատացւոց, ի տանէ ծառայութեան:
 7 Մի լինիցին քեզ աստուածք օտարք տուալի աչաց իմոց:
 8 Եւ մի աննիցես զու քեզ զրօշեալ, եւ մի զմանսութիւն ամենայնի որ ինչ յերկինս ի վեր, եւ որ ինչ յերկրի ի խոնոր՝, եւ որ ինչ ի ջուրս ի ներքոյ երկ-
 9 ըր: Մի երկիր պազանիցես նոցա եւ մի պաշտեսցես զնոսա. զի ես եմ Տէր Աստուած ըր, Աստուած նախանձոտ, հատուցանեմ զմեզ հարանց որդւոց իւրեանց, յերիս եւ ի չորս ազգս ատելեաց
 10 իմոց. Եւ աունեմ ողորմութիւն ի հազար ազգս սրբելեաց իմոց, եւ որոց պահիցեն զհրամանս իմ:
 11 Մի առնուցուս զանուն Տեառն Աստուծոյ ըր ի վերայ սնտտեաց. զի ոչ սրբեսցէ Տէր Աստուած ըր զայն որ առնուցու զանուն նորա ի վերայ սնտտեաց:
 12 Զգուշատալիւ աւուրն շարաթու սրբել զնա, որպէս եւ պատուիրեաց քեզ Տէր

¹ Եբբ. ձեր ² Եբբ. զմեզ ³ Եբբ. Աստուած ըր
⁴ Եբբ. յանդիման Բեթ փեզովրայ

⁵ Եբբ. Սրանի որ է Հերմոն, (49) Եւ զամենայն զգաւշան ⁶ Եբբ. գաշտին ի ներքոյ Ասեղովթ-
 փապայ ⁷ Եբբ. ընդ մեզ ⁸ Եբբ. ընդ հարս
 մեր ⁹ Եբբ. ընդ մեզ, մեզ իսկ ամենեցուն որ
 աստ այսօր կենդանի եմք

13 Աստուած քո : Զվեց օր գործեսցես եւ
 14 արապես զամենայն գործ քո . Յառուրն
 եւ թնեբորդի շարաթ Տեառն Աստուծոյ
 քո . մի գործեսցես ի նմա զամենայն գործ
 քո , զու եւ ուտար քո եւ զուտար քո
 եւ ծառայ քո եւ աղախին քո , եզն քո
 եւ էջ քո եւ ամենայն անասուն քո , եւ
 եկն որ ի ներքոյ գրանց քոյ . զի հան-
 զիցէ ծառայն քո եւ աղախին քո որպէս
 15 եւ զու . եւ յիշեսցես զու զի ծառայ էիր
 յերկրին Եփրայտացոյ , եւ եհան զքեզ
 Տէր Աստուած քո անտի հօր ձեռամբ
 եւ բարձր բազկաւ . Վասն այտորիկ պա-
 տաւիրեաց քեզ Տէր Աստուած քո պա-
 ճել զօրն շարաթուց ¹եւ սրբել զնա² :
 16 Պատուեա զհայր քո եւ զմայր քո ,
 որպէս պատուիրեաց քեզ Տէր Աստուած
 քո , զի բարի լինիցի քեզ , եւ երկայնա-
 կեաց լինիցիս ի վերայ երկրին զոր Տէր
 Աստուած քո ստացէ քեզ :
 17 Մի սպանանիցես :
 18 Մի չնայցես :
 19 Մի գողանայցես :
 20 Մի վկայիցես զընկերէ բուամէ վկա-
 յութիւն սուս :
 21 Մի ցանկանայցես կնոջ ընկերի քո ,
 եւ մի ցանկանայցես տան ընկերի քո ,
 եւ մի անոյր նորա , եւ մի ծառայի
 նորա , եւ մի աղախնոյ նորա , եւ մի
 եզին նորա , եւ մի իշոյ նորա , ¹եւ մի
 ամենայն անասնոյ նորա ,² եւ մի ամե-
 նայնի զինչ ընկերի քո իցէ :
 22 Զայս պատգամս խօսեցաւ Տէր ընդ
 ժողովրդեանն ձերում ի լերինն ի միջոյ
 հրոյն , ուր խաւարն եւ մէզ եւ մառա-
 խուղ էր , մեծաւ բարբառով , եւ ոչ եւս
 յուել . եւ զրեաց զնոսս ի վերայ երկուց
 քարեզէն տախտակացն եւ ես ցիս :
 23 Եւ եզեւ իրբեւ լուայք զբարբառն ի մի-
 ջոյ ²հրոյն , եւ լեառնն բարբառեալ էր
 հրով , եւ մատուցեալ առ իս իշխանաց
 ցեղիցն ձերոց եւ ծերակուտին ձերոյ³
 24 առէին , Անա կոչոյց մեզ Տէր Աստուած³
 զբառս իւր եւ զեծուութիւն իւր , եւ
 զբարբառ նորա լուաք ի միջոյ հրոյ .
 յառուր յայսմիկ տեսաք եթէ խօսիցի
 25 Աստուած ընդ մարդոյ եւ կեցցէ : Եւ
 արդ ⁴մի մեռցուք , զի մի⁵ սատակեսցէ
 զմեզ հուրս այս մեծ . եթէ յաւելուցումք
 մեք լսել զձայն Տեառն Աստուծոյ մերոյ

26 մի սանդամ , եւ մեռանիցիմք : Զի ո՞
 սք մեկի իցէ որ լուաւ զձայն Աստու-
 ծոյ կենդանոյ բարբառելոյ ի միջոյ հրոյ
 27 որպէս մեքս , եւ կեցցէ : Մատար զու
 եւ լուր զոր ինչ տիցել Տէր Աստուած
 մեր , եւ զու խօսեցիս ընդ մեզ զա-
 մենայն ինչ զոր խօսիցի Տէր Աստուած
 մեր ընդ քեզ , եւ լուիցուք եւ արաւ-
 28 ցուք , եւ լուաւ Տէր զբարբառ բանիցն
 ձերոյ խօսելոյ ընդ իս , եւ տսէ ցիս
 Տէր , Լուայ զբարբառ բանից ժողո-
 վրդեանն զոր խօսեցան ընդ քեզ . ուզիվ
 29 խօսեցան զամենայն : Ա՛ ստացէ լինել
 այնպէս սրաւոյ նոցա ի նոսս՝ երկնչել
 յինէն եւ պահել ⁵զպատուիրանս իմ զա-
 մենայն առուրս , զի բարի լինիցի նոցա
 30 եւ որպէս նոցա յաւիտեանս : Արդ երթ
 սաս զնոսս , Գարձարուք զուք ⁶ի սունս
 31 ձեր : Եւ զու ատո կայ առ իս , եւ խօ-
 սեցայց ընդ քեզ ⁵զպատուիրանս եւ զի-
 բաւունս եւ զգատաւասանս զոր ուտու-
 զանիցես նոցա , եւ արապեն յերկրին զոր
 ես տայ նոցա ի ժառանգութիւն :
 32 Զգոյ լիբուք սանելոյ որպէս պա-
 տուիրեաց ⁷քեզ Տէր Աստուած քո , եւ
 մի խտորիցիս՝ յաջ եւ մի յահեակ :
 33 Ըստ ամենայն ճանապարհին զոր պա-
 տուիրեաց ⁸քեզ Տէր Աստուած մեր գնալ ,
 զի հանգուցէ զքեզ եւ բարի արացէ
 քեզ , եւ երկայնօրեայք լինիցիք յերկ-
 րին զոր ժառանգիցէք :

ԳԼ . Զ

1 Եւ այս են պատուիրանք եւ իրաւունք
 եւ զատառասանք զոր պատուիրեաց ձեզ
 Տէր Աստուած ⁹մեր , ուտուցանել զձեզ
 առնել այնպէս յերկրին յար զուք մտա-
 2 նիցէք ժառանգել . Զի ¹⁰երկնչիցիք ի
 Տեառնէ Աստուծոյ ¹¹մերմէ , պահել զա-
 մենայն իրաւունս նորա եւ զպատուիրանս
 նորա զոր ես պատուիրեմ ¹²ձեզ այսօր ,
 զու եւ որպիք քո եւ որպիք որպէս քոց ,
 զամենայն առուրս կենաց քոց , զի եր-
 3 կայնօրեայք լինիցիք : Եւ լուր , Բորայէ ,
 եւ զգոյ լիբ սանելոյ , զի բարի լինիցի
 քեզ եւ բազմանայցէք յոյժ , որպէս խոս-
 տացաւ Աստուած հարցն քոց սոյլ քեզ

¹Յեբբ. գ-ի-տ-ի յ-տ-ե-ւ-ւ , մեր ²Յեբբ. խաւարին ³Յեբբ. յեցիցի

⁵Յեբբ. զամենայն պատուիրանս ⁶Յեբբ. ի վրանս
⁷Յեբբ. ձեզ Տէր Աստուած ձեր . Ե մի՛ խտորիցիք
⁸Յեբբ. ձեզ Տէր Աստուած ձեր գնալ , զի կեցցիք
 եւ բարի լինիցի ձեզ ⁹Յեբբ. ձեր ¹⁰Յեբբ.
 երկնչիցիս ¹¹Յեբբ. բուամէ ¹²Յեբբ. քեզ

զերկիրն որ բզխէ զկաթն եւ զմեղր¹ Այս են իրաւունք եւ գառաստանք զոր պատուիրեաց Մովսէս որդւոցն Իսրայելի յանապատին, յերանել նոցա յերկրէն Եգիպտացւոց ։

4 Լուր, Իսրայէլ, Տէր Աստուած մեր՝ Տէր մի է ։ Եւ սիրեցես զՏէր Աստուած քո յամենայն արտէ քումով եւ յամենայն անձնէ քումով եւ յամենայն գորութենէ

6 քումով ։ Եւ եղիցին պատգամքս այսուքիկ զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր՝ ի

7 արտի շքում եւ յանձին քում ։ Եւ իմացուցես՝ զայս որդւոց քոց, եւ խօսեսցես սաքօք ի նստել ի տան եւ ի գնալ ի ճանապարհի եւ ի ննջել եւ ի յանել ։

8 Եւ արկես զոտս նշան ի ձեռին քում, եւ եղիցի Յուշարժ առաջի աչաց քոց ։

9 Եւ գրեցես գնտա ի վերայ սեւոց տանց քոց եւ ի գրունս քո ։

10 Եւ եղիցի յորժամ տանիցի գրեզ Տէր Աստուած քո յերկիրն զոր երգուաւ ՚Տէր

հարցն քոց Աբրահամու եւ Իսահակայ եւ Յակոբայ՝ տալ քեզ քաղաքս մեծա-

11 մեծս եւ զեպեղիս զոր ոչ չինեցեր, Եւ ստուն լի ամենայն թաղութեամբ զոր ոչ լցեր, եւ ջրհորս փորեալս զոր ոչ փորեցեր, եւ այլիս եւ ձիթենիս զորս ոչ անկեցեր, եւ ուտիցես եւ յաղիցես ։

12 Զգոյ՛ լինիջիք սնձին քում, զուցէ մուսանայցես զՏէր Աստուած քո՝ որ եհան զքեզ յերկրէն Եգիպտացւոց ի ամեն ծա-

13 րայութեան ։ Ի Տեառնէ Աստուծոյ քում մէ երկիցես եւ գնա միայն պաշտեսցես, ՚Եւ ի նա յարեացիս՝ եւ յանուն նորա

14 երգեսցուս ։ Ի՛ր իրթալէք զհետ աստուածոց օտարոց, եւ զհետ աստուածոց

15 ազգացն որ չուրջ զձեւք իցեն ։ Զի Աստուած նախանձոս, Տէր Աստուած քո ի միջի քում ։ Կուցէ բարկացեալ արամտիցի Տէր Աստուած քո ստաակել զքեզ յերեսաց կրկիէ ։

16 Ի՛ր փորձեսցես զՏէր Աստուած քո

17 որպէս փորձեցէք ի Փորձութեանն ։ Պահելով պահեսցես զպատուիրանս Տեառն Աստուծոյ քո, զվկայութիւնս եւ զիրա-

18 ռունս զոր պատուիրեաց քեզ ։ Եւ աւրացես զբարին եւ զհաճոյսն առաջի Տեառն ՚Աստուծոյ քո՝, զի քեզ բարի լինիցի եւ մայցի եւ ժառանգեսցես զերկիրն բարի զոր երգուած Տէր հարցն

19 մերոց, Հալածել զամենայն թշնամիս յերեսաց քոց, որպէս եւ խօսեցաւ⁵ ։

20 Եւ եղիցի յորժամ հարցանիցէ զքեզ վաղու որդին քո եւ ստիցէ, Զի՛նչ են վկայութիւնքն եւ իրաւունք եւ գառաստանք զոր պատուիրեաց Տէր Աստուած

21 մեր⁶ մեզ, Եւ ասացես ցորդին քո, Մասայք էսք Փարաւոնի յեգիպտոս, եւ հան զմեզ Տէր Աստուած անտի հզօր

22 ձեռամբ ՚Եւ բարձր բազկաւ՝, Եւ ետ Տէր նշանս եւ արուեստս մեծամեծս եւ չարաչարս յերկիրն Եգիպտացւոց, ի Փարաւոն եւ ի տուն նորա առաջի մեր ։ Եւ զմեզ եհան անտի, զի անցէ այսր տալ մեզ զերկիրս զայս զոր երգուաւ տալ

23 Տէր սանել զամենայն իրաւունս զայսուսիկ, երկնչել ի Տեառնէ Աստուծոյ մերմէ, զի բարի լիցի մեզ զամենայն ա-

24 ռուքս, զի կեցցուք որպէս եւ այսօր ։ Եւ յողորմածս թիւն եղիցի մեզ, եթէ զյուշացուք սանել զամենայն պատուիրանս զայսուսիկ ստաջի Տեառն Աստուծոյ մերայ, որպէս եւ պատուիրեաց մեզ ։

25 Եւ եթէ տարցի զքեզ Տէր Աստուած քո յերկիրն յոր զու մասնիցես ժառանգել, եւ բարձրէ՛ զազգան մեծամեծս եւ զբաղումս՝ յերեսաց քոց, զՔեռացին եւ զՓերեկեացին եւ զԱմոլրճային եւ զՔանանացին եւ զՓերեզայցին եւ զՍեւացին եւ զՅեբրուսացին, եւ թիւ սզգս մեծամեծս

2 Եւ զօրագոյնս քան ՚Պձեզ, Եւ մասնեսցէ գնտս Տէր Աստուած քո ի ձեռս քո, հարցես գնտս, եւ եզձանելով եզձցես գնտս ։ Ի՛ր գնիցես ընդ նոս ուխտ, 3 եւ մի ողորմեցիս նոցա ։ Եւ մի առնիցէք խնամութիւն ընդ նոսս ։ զգուստր քո մի աացես ուստեր նորա, եւ զգուստր նորա մի անուշացուս ուստեր քում ։ Զի մի սպասամեցուցանիցէ զորդին քո յինէն, եւ պաշտիցէ զաստուածս օտարս, եւ բարկացի արամտութեամբ Տէր ի ձեզ, եւ ստաուիրեսցի ՚Պձեզ վաղվադակի ։

5 Այլ այսպէս արասցիք նոցա ։ զբայլինս նոցա կործանեալիք, եւ զարձանս նոցա փշրեսցիք, եւ ՚Պձանտոս նոցա կոտորեսցիք, եւ զբրօշեալս նոցա այրեսցիք

6 հրով ։ Զի ժողովուրդ սուրբ ես զու Տեառն

ԳԼ Է

1 Եւ եթէ տարցի զքեզ Տէր Աստուած քո յերկիրն յոր զու մասնիցես ժառանգել, եւ բարձրէ՛ զազգան մեծամեծս եւ զբաղումս՝ յերեսաց քոց, զՔեռացին եւ զՓերեկեացին եւ զԱմոլրճային եւ զՔանանացին եւ զՓերեզայցին եւ զՍեւացին եւ զՅեբրուսացին, եւ թիւ սզգս մեծամեծս

2 Եւ զօրագոյնս քան ՚Պձեզ, Եւ մասնեսցէ գնտս Տէր Աստուած քո ի ձեռս քո, հարցես գնտս, եւ եզձանելով եզձցես գնտս ։ Ի՛ր գնիցես ընդ նոս ուխտ, 3 եւ մի ողորմեցիս նոցա ։ Եւ մի առնիցէք խնամութիւն ընդ նոսս ։ զգուստր քո մի աացես ուստեր նորա, եւ զգուստր նորա մի անուշացուս ուստեր քում ։ Զի մի սպասամեցուցանիցէ զորդին քո յինէն, եւ պաշտիցէ զաստուածս օտարս, եւ բարկացի արամտութեամբ Տէր ի ձեզ, եւ ստաուիրեսցի ՚Պձեզ վաղվադակի ։

5 Այլ այսպէս արասցիք նոցա ։ զբայլինս նոցա կործանեալիք, եւ զարձանս նոցա փշրեսցիք, եւ ՚Պձանտոս նոցա կոտորեսցիք, եւ զբրօշեալս նոցա այրեսցիք

6 հրով ։ Զի ժողովուրդ սուրբ ես զու Տեառն

¹ ՅԵՔ. գլխուէ ² ՅԵՔ. քում. (7) եւ յեղեղեզնացես ³ ՅԵՔ. գրապանակ

⁴ ՅԵՔ. քոց ⁵ ՅԵՔ. յեղեղեզնու, Տէր ⁶ ՅԵՔ. ձեզ ⁷ ՅԵՔ. արգարութիւն ⁸ ՅԵՔ. սզգս մեծամեծս ⁹ ՅԵՔ. զքեզ ¹⁰ Տե. եկց ԼԳ. 13 :

Աստուծոյ քում, եւ դրեղ ընտրեաց Տէր
 Աստուած քո լինել նմա ժողովուրդ սեւ-
 նական քան զազգս ամենայն որ ի վերայ
 7 երեսոց երկրի : Ոչ զի բազում էք զուք
 քան զամենայն ազգս՝ հաճեցաւ Տէր ընդ
 ձեզ եւ ընտրեաց զձեզ, զի զուք աւ-
 8 կաւաւոր էք քան զամենայն ազգս : Այլ
 վասն սիրելոյ զձեզ Տեսան եւ պահելոյ
 զերզումն զոր երպուաւ հարցն ձերոց՝
 եհան զձեզ Տէր հօր ձեռամբ ¹եւ բարձր
 բաղկաւ, եւ մրկեաց ²զձեզ ի տանէ
 ծառայութեան, ի ձեռաց Փարաւոնի ար-
 9 քայլն եղիպտոսացոց : Եւ ծանխցես զի
 Տէր Աստուած քո նա է Աստուած, Աս-
 տուած հաւատարիմ, որ պահէ զուխա
 եւ զսպասութիւն սիրելեաց իւրոց, եւ
 որոց պահեն զպատուիրանս նորա՝ ի նա-
 10 զար ազգ : Եւ հաստցանէ ասելեաց
 իւրոց յանդիման աստակել զնոսա . եւ ոչ
 յամեցուցէ յաստելեաց, այլ յանդիման
 11 նատուցէ նոցա : Եւ պահեսցես զպու-
 տուիրանս եւ զիրաւունս եւ զգաստու-
 տանս զոր ³ես պատուիրիմ քեզ անուկ :
 12 Եւ եղիցի յորմամ յուրեք զամենայն
 իրաւունս զայտասիկ եւ պահիցեք եւ սու-
 նիցեք զսոսա, պահեսցէ քեզ Տէր Աս-
 տուած քո զուխան եւ զսպասութիւն
 13 որպէս երզուաւ հարցն ⁴մերոց, եւ սի-
 բեսցէ զքեզ եւ օրհնեսցէ զքեզ . եւ բազ-
 մացուցէ զքեզ . եւ օրհնեսցէ զծնունդս
 որովանի քո եւ զպառուկ երկրի քո, զցո-
 րեան քո եւ զլինի քո եւ զհեղ քո, զան-
 զեայս արջատոց քոց եւ զհօտս ոչխա-
 րաց քոց յերկրն զոր երպուաւ Տէր
 14 հարցն քոց սալ զնա քեզ : Օրհնեալ լի-
 ցիս զու քան զազգս ամենայն . մի լիցի
⁵ի ձեզ անծնունդ եւ մի ամուլ, եւ մի
 15 յանասունս քո : Եւ բարձցէ ի քէն Տէր
 զամենայն ախտ, եւ զամենայն ցուս
 չարաչարս եղիպտոսացոցն ⁶զորս անսերն
 եւ՝ զորս գիտացեր . եւ մի անցէ զնոսա
 ի վերայ քո, այլ անցէ զնոսա ⁷ի վերայ
 թշնամեաց քոց եւ՝ ի վերայ ամենայն
 16 աստեղաց քոց, եւ ⁸կերիցես զամենայն
 զկապուս ազգացն՝ զոր Տէր Աստուած
 քո ասցէ քեզ . եւ մի խնայեսցէ ակն
 քո ի նոսա, եւ ոչ սրաշանցես զլիս նո-
 17 ցա, զի ⁹խոչ է այն քեզ : Ապա թէ ա-
 սիցես ի մտի քում, զի Բաղուամ է ազգն

այն քան զես, զիւրդ կարացից աստա-
 18 կել զնոսա : Մի՛ երկնչիցիս ի նոցանէ,
 յիշելով յիշեսցես զոր ինչ արար Տէր
 Աստուած քո ընդ Փարաւոն եւ ընդ ծա-
 19 րայն, Չփորձանս մեծամեծս զոր տեսն
 ասք քո, զնշանս եւ զարուեստս մեծա-
 մեծս, զձեռնն հօր եւ զբազուկն բարձր,
 որպէս եհան զքեզ Տէր Աստուած քո
 անտի, նոյնպէս արասցէ Տէր Աստուած
⁸մեր ընդ ամենայն ազգս յորոց զու
 20 երկնչիցիս յերեսոց նոցա : Եւ զձիաս-
 տացն առարկացէ Տէր Աստուած քո ի
 նոսա, մինչեւ ստատակեցկն մնացորդն
 21 եւ թաղուցեալքն ի քէն : Մի՛ զսնդիւ-
 սիցես յերեսոց նոցա . զի Տէր Աստուած
 22 քո ի միջի քում է, ⁹մեծ եւ հօր՝ եւ
 ծախեսցէ Տէր Աստուած քո զազգսն
 զայնտիկ յերեսոց քոց առ սակաւ սա-
 կաւ . ոչ կարասցես ստատակել զնոսա
 վազվազակի . զի մի՛ լինիցի երկիրն ա-
 23 լերակ, եւ՝ բազմանայցին ի վերայ քո
 զազանք անտպասի : Եւ մասնեսցէ զնո-
 սա Տէր Աստուած քո ի ձեռս քո, եւ
 կորուցէ զնոսա կորատեամբ մեծաւ,
 24 մինչեւ ստատակեսցէ զնոսա : Եւ մատ-
 նեսցէ զթագաւորս նոցա ի ձեռս ⁸ձեր,
 եւ կորուսիք զանուն նոցա ¹⁰ի անզու-
 ջէն յայնմանէ՝ . եւ մի՛ ոք կացցէ ընդզէմ
 25 քո մինչեւ ստատակեսցես զնոսա : Զլրոշ-
 եայս զից նոցա այրեսցես հրով, եւ մի՛
 ցանկանայցես արծաթոյ եւ ոսկոյ ¹¹ի
 նոցանէ, եւ մի՛ անուցուս քեզ, եւ մի՛
¹²յանցանիցես նոյաւ . զի զարչելի է այն
 26 Տեսան Աստուծոյ քում : Եւ մի՛ տանի-
 ցիս զպարչելին ի տուն քո, եւ լինիցի
 ի նզովս իրեն զնոյն . այլ զարչելով
 զարչեսցիս, եւ պղծելով պղծեսցես զնո-
 սա, զի նզովեալ է :

ԳԼ . Ը

1 Ամենայն պատուիրանաց զոր ես պա-
 տուիրիմ ձեզ այսօր, զզոյլ լինիջիք առ-
 նելոյ, զի կիցիք զանունս եւ բազմապատիկք լի-
 նիցիք, եւ մասնիցեք ժառանգիցեք զեր-
 կիրն զոր երպուաւ Տէր հարցն ¹³մերոց :
 2 Եւ յիշեսցիս զամենայն ճանապարհն զոր
 ամ զքեզ Տէր ¹⁴ընդ անապասն, զի լլկիցէ

¹Յէբ. Կ-Լ-տէ ²Եբ. գթեզ ³Եբ. ես այսօր
⁴Եբ. քոց ⁵Եբ. ի քեզ ⁶Եբ. սպառես-
 ցես զամենայն ազգս ⁷Կ-տ, որոգայցի

⁸Եբ. քո ⁹Եբ. Աստուած մեծ եւ հօրուօր
¹⁰Եբ. ի ներքոյ երկնից ¹¹Եբ. որ ի նոսա ¹²Եբ.
 անկցիս ի թակարդ ¹³Եբ. ձեքոց ¹⁴Եբ. ար-
 յեյն Ե-Ե-Լ-Լ, Աստուած քո զայս քառասունս ամ

զքեզ եւ փորձիցէ զքեզ, եւ ճանաչիցէ թէ զինչ կայցէ ի սրտի քում, եթէ պահեցես զպատուիրանս նորա եւ թէ ոչ :

3 Եւ չարչարեաց զքեզ, եւ սովարեկ աբար զքեզ, եւ կերակրեաց զքեզ մանանայիւն զոր ոչ զխաէիր եւ ոչ զխաէին հարքն քո, զի յայս արասցէ քեզ թէ ոչ հացիւ միայն կեցցէ մարդ, այլ ամենայն բանիւ որ ելանէ ի բերանոյ :

4 Աստուծոյ կեցցէ մարդ : Հանգերձք քո ոչ մաշկըսն ի քէն, եւ սաք քո ոչ փապարեցին զան ամս քառասուն :

5 Եւ ծանիցես ի սրտի քում, թէ որպէս այր ոք որ խրատէ զարգի իւր, այնպէս 6 Տէր Աստուած քո խրատեցէ զքեզ : Եւ ստուծոյ քս գնալ ի ճանապարհս նորա եւ 7 երկնչել ի նմանէ : Զի Տէր Աստուած քո սարցի զքեզ յերկիրն բարի ³եւ յազթ⁴, ուր վտակքն չրոց եւ ազբեւք անդնոց 8 թղինն ընդ զաշտս եւ ընդ լերինս . երկիր ցորենոյ եւ գարեոյ եւ զինւոյ, ⁵սպգեաց եւ նուննեաց, երկիր ձիթնեաց, 9 իւզոյ եւ մուգու . երկիր՝ յարււմ ոչ աղքատութեամբ կերիցես զճար քո, եւ ոչ կարօտանայցես խմիք ի նմա . երկիր՝ ուրոյ քարինք իւր երկաթ, եւ ի լերանց նորա հատանիցես սղլինձ :

10 Եւ կերիցես եւ յազեցես, եւ օրհնեցես զՏէր Աստուած քո ի վերայ երկրին 11 բարութեան զոր ետ քեզ : Հայեաց յանձն քո, ուրեցէ մատանիցես զՏէր Աստուած քո՝ չպահել զպատուիրանս նորա եւ զգատատանս եւ զիրաւունս նորա զոր ես 12 քեզ պատուիրեմ⁵ : Գուցէ յորժամ ուտիցես եւ յաղիցիս, եւ տունս զեղեցիկս 13 շինեցես եւ բնակեցես ի նոսա, եւ բազմանայցէ արջառ եւ ոչխար քո, եւ յաճախիցէ քեզ սրծաթ եւ սակի, եւ ամանայն ինչ որ քո իցէ՝ բազմանայցէ :

14 Հպարտանայցես ի սրտի քում, եւ մոռայցիս զՏէր Աստուած քո որ եհան զքեզ յերկրէն Եգիպտացոց ի տանէ ծառայութեան, եւ ամ զքեզ ընդ անապատսն մեծ եւ ընդ աճաղին, ուր օձն խամանէր եւ կարծ եւ ծարաւ, ⁶եւ սչ զայր ջուր, եւ եհան քեզ յապտոած վիմէ տղրեր 16 ջուրց . որ կերակրեաց զքեզ մանանայիւն յանապատսն, զոր ոչ զխաէին հարքն

քո, զի չարչարեաց զքեզ եւ փորձեաց զքեզ, եւ բարի արասցէ քեզ ի վախճանի քում . Մի ասիցես ի սրտի քում, թէ Զօրութիւն իմ եւ ուժգնութիւն ձեռն իմոյ արար ինձ զօրութիւնս զայս ³մեծ .

18 Այլ յիշեցես զՏէր Աստուած քո, զի նա տայ քեզ ոյժ աննի զօրութիւն, զի հատասեացէ զուխան իւր զոր երզուաւ հարցն քոց, որպէս եւ այսօր :

19 Եւ եղբիքի եթէ մոռանալով մոռանցիս զՏէր Աստուած քո, եւ երթայցես զհետ տատուածոց օտարաց եւ պաշտիցես զնոսա եւ երկիր պապանիցես նոցա, ⁷ու՛նիմ ձեզ վկայ այսօր զերկիրն եւ զերկիր⁸, 20 զի կորսեանի կորնչիլք . որպէս եւ ազգքն զորս Տէր կորուցէ յերեսոց ձերաց, այնպէս կորնչիլք, փոխանակ զի ոչ լուարուք ձայնի Տեառն Աստուած ձերոյ :

ԳԼ . Թ

1 Եւ որ, Իսրայէլ . զու անցանես այսօր ընդ Յորդանան մտանիլ ժառանգել զազգսն մեծամեծս եւ զօրապոզնս քան ⁸զձեզ, եւ քազաքս մեծամեծս եւ պարսպալս 2 մինչեւ յերկիրն, Զժողովուրդն մեծ եւ զբազում եւ զյազթանդամ, զորդինն Ենակայ գորս զու իսկ զհետս, եւ լուար եթէ Մի վկայցցէ ընդզէմ որբոցն Ենակայ : 3 Եւ ծանիցես այսօր զի Տէր Աստուած քո նա ինքն երթայցէ առաջի քո, որ հուրն ծախիչ է, նա սատակեացէ զնոսա, եւ նա կործանեցէ զնոսա տաալի երեսոց քոց, եւ ⁹սատակեցէ զնոսա և կորուցէ¹⁰ զնոսա վազվազակի, որպէս 4 եւ ասաց քեզ Տէր : Մի ասիցես ի սրտի քում ի ծախիչ զնոսա Տեառն Աստուծոյ քո յառաջոյ քումմէ, թէ վասն արգարութեան իմոյ ամ զիս Տէր ժառանգել զերկիրս զայս ¹⁰բարի . զի ու՛ վասն արգարութեան քո, այլ՝ վասն անպարտութեան սղգանց այնոցիկ սատակեաց զնոսա Տէր ³Աստուած քո՝ յառաջոյ քում 5 մէ : Քանզի ոչ վասն արգարութեան քո եւ ոչ վասն անբժութեան սրտի քո մտանես ժառանգել զերկիր նոցա, այլ վասն անօրէնութեան սղգայն այնոցիկ Տէր Աստուած քո սատակեացէ զնոսա յերեսոց քոց, եւ զի հատասեացէ ¹¹զուխան զոր երզուաւ Տէր հարցն ¹²մերոց Արբա-

¹Եբբ. Տեառն ²Եբբ. խրատ ³Յիբբ. գ-լ-ւ-է ⁴Եբբ. թճնեաց ⁵Եբբ. արքայն յ-ւ-լ-ւ, այսօր ⁶Եբբ. ուր

⁷Եբբ. վկայեմ ձեզ այսօր ⁸Եբբ. զքեզ ⁹Եբբ. վանեցես զնոսա եւ կորուցես ¹⁰Եբբ. զի ¹¹Եբբ. զբռն ¹²Եբբ. քոց

6 համու եւ Իսահակայ եւ Յակոբայ : Եւ ծանիցես այսօր զի ոչ վասն սրբարու-
թեան քո Տէր Աստուած քս սացէ քեզ
զերկիրն թարի ժառանգել : զի ժողովուրդ
խտապարանաց ես :

7 Յիշեա , մի մտանայցես որչափ բար-
կացուցեր զՏէր Աստուած քս յանասա-
րին . յօրէ յօրմէ կէք յերկրէն Եգիպ-
տացւոյ , մինչեւ եկիք ի սեղիս յայս ,
խեղութեամբ լարէիք ի տեսանկողմն :

8 Կոյս : Եւ ի Բորեւր բարկացուցէք զՏէր ,
9 եւ բարկացաւ Տէր սասակել զձեզ : Յե-
լանեցն իմում ի լեւանն ամուսլ գտախ-
տակսն քարեղէնս , գտախտակսն ուխտի
զոր ուխտեաց Տէր ընդ ձեզ , եւ կզէ ի
լերինն զքառասուն տիւ եւ զքառասուն
զիշեր , հաց ոչ կերաց եւ ջուր ոչ արբի :

10 Եւ ես ինձ Տէր զերկուսն տախտակսն
քարեղէնս , գրեալս մատամն Աստու-
ծոյ . եւ ի նոսս գրեալ էին ամենայն
պատգամքն զոր խօսեցաւ Տէր ընդ ձեզ
11 ի լերինն՝ յաւուրն կերկեցւոյ : Եւ եղև
յես քառասուն տարն՝ ջնան եւ քառա-
սուն զիշերոյ ես ինձ Տէր զերկուս տախ-
տակսն քարեղէնս , տախտակս ուխտի :

12 Եւ սաէցիս Տէր , Արի էջ վազվազակի
աստի , զի անօրինեցաւ ժողովուրդն քո
զոր հաներ յերկրէն Եգիպտացւոյ . ան-
ցին արդէն զճանապարհաւն զոր յաւ-
տուիրեցեր նոցա , եւ արարին իւրեանց
13 ձուլածոյս : Եւ յասէցիս Տէր , Սօսե-
ցալ ընդ քեզ մի անդամ եւ երկիցս եւ
սսեմ" , Տեսի զժողովուրդ զայց , եւ
14 ահա ժողովուրդ խտապարանոց է . Թոյլ
տաւր ինձ սասակել զդոսա , եւ ջնջեցից
զանուն դոցա ի ներքայ երկնից , եւ ա-
րարից զքեզ յազգ մեծ եւ ի" հզօր եւ
ի բազում առաւել քան զայց :

15 Եւ պարձեալ իջի ի լեւանէ անտի , եւ
լեւանն բորբոքէր նրալ , եւ երկու տախ-
16 տակքն յերկուսն ի ձեռս իմում : Եւ տե-
սեալ եթէ մեկուք առաջի Տեսան Աս-
տուծոյ ՝ մերայ , եւ արարէք ձեզ ՝ ձաւ-
լածոյս , եւ անցէք զճանապարհաւն զոր
17 պատուիրեաց Տէր , Ասեալ զերկուսն
տախտակսն ՝ ի ձեռաց իմոց՝ խորտակե-
18 ցի յանգիման ձեր : Եւ ազաչեցի առաջի
Տեսան կրկին անդամ իբրեւ զառաջինն

զքառասուն տիւ եւ զքառասուն զիշեր .
հաց ոչ կերաց եւ ջուր ոչ արբի , վասն
ամենայն մեղաց ձերոց զոր մեզայք՝ առ-
նել զչար առաջի Տեսան ՝ Աստուծոյ մե-
19 լոյ" , բարկացուցանել զնա . ՝ Եւ զահի
հարեալ եմ վասն բարկութեանն եւ
սրտմտութեանն , զի բարկացաւ Տէր ի
վերայ ձեր սասակել զձեզ . եւ լուաւ
20 ինձ Տէր ի ժամանակին յայնմիկ : Եւ Ա-
հարանի բարկացաւ Տէր յոյժ սասակել
զնա . եւ արարիս ազօթս եւ վասն Ահա-
21 րանի ի ժամանակին յայնմիկ : Եւ զմեզան
ձեր զոր արարէք , զօրթն , ասի եւ այ-
րեցի զնա հրով , եւ կտորեցի եւ խոր-
տակեցի զնա յոյժ , մինչեւ եղև մանր
իբրեւ զվոշի , եւ ընկեցի զփոշին ի վասն
որ իջանէր ի լեւանէ անտի :

22 Եւ ի Հրայրեացսն եւ ի Փորձութեանն
եւ ի Գերեզմանս յանկութեանն բարկա-
23 ցուցէք զՏէր ՝ Աստուած ձեր" : Եւ յոր-
ժամ առաքեաց զձեզ Տէր ի Կապեսարու-
նեայ , սաէ , Եյէք ժառանգեցէք զերկիրն
զոր տալոց եմ ձեզ , հասեցէք բանին
Տեսան Աստուծոյ ձերոյ , եւ ոչ հաւա-
տացէք նմա , եւ ոչ լուարուք ձայնի
24 Տեսան . Զի հեստեալ կայիք ի տեսոնա-
կազմանն յօրէ յօրմէ ՝ ծանուցաւ ձեզ" :
25 Եւ ազաչեցի առաջի Տեսան զքառա-
սուն տիւ եւ զքառասուն զիշեր , զորս
ազաչեցին , քանզի ասաց Տէր սասակել
26 զձեզ : Եւ կացի յազօթս առ Տէր եւ ա-
սեմ , Տէր , Տէր , ՝ Թաղաւոր աստուա-
ծոյ , մի սասակեր զժողովուրդ քո եւ
զբաժին քո զոր փրկեցեր զօրութեամբ
քո մեծաւ , զորս հաներ յեգիպտոսէ
10 զօրութեամբ քո մեծաւ , եւ կարօզ ձե-
27 ոսմբ եւ բորձր բազկաւ" : Յիշեա զու
զԱբրահամ եւ զԻսահակ եւ զՅակոբ ,
զժառայս քո , որաց երզուար քեւ : մի
հայր ի խատութիւն ժողովրդեանց այ-
րորիկ եւ յամպարչտութիւնս եւ ի մեզս
28 զոցա , Գուցէ խօսիցին բնակիչք երկրին
ուստի հոնոր զմեզ , եւ ասիցին , Առ ի
չկարելոյ Տեսան ամեն զնոսա յերկիրն
զոր խոտացաւ նոցա , եւ առ ասել
զնոսա ՝ Տեսան՝ եհան ցնոսա կտորել
29 զնոսա յանասարտին : Եւ սքա ժող-
վուրդ քո եւ ժառանգութիւն քո զոր
հաներ յերկրէն Եգիպտացւոց զօրու-
թեամբ քո մեծաւ եւ բորձր բազկաւ :

1 Եբր. Եյէք յա- Եբր. Եյէք յա- 2 Եբր. պատ-
ուիրեցի 3 Եբր. խօսեցաւ Տէր ընդ իս եւ սաէ
4 Եբր. Կալ-սե 5 Եբր. ձեռոյ 6 Եբր. որք ձուլածոյ
7 Եբր. ընկեցի յերկրոցուց ձեռաց իմոց , եւ

8 Եբր. ջջի 9 Եբր. ծանուցաւ զձեզ 10 Եբր. կա-
րօզ ձեռամբ

ՊԼ . Ժ

1 Ի ժամանակին յայնմիկ ասաց զիս Տէր, Կոփեա գո՛ւ քեզ երկուս տախտակս քարեղէնս իբրեւ զստաջիննսն, և 1¹եղ ի լիսանն. և արասցես գո՛ւ քեզ տապա-

2 նակ վայտեղէն. և և գրեցից ի տախտակսն զնոյն պատգամսն որ էին յառաջին տախտակսն զորս գուն խորտակեցեր, և գի-

3 ցես զնոսա ի ներքս ի տապանակին: և արարի տապանակ յանփուտ վայտից, և կոփեցի երկուս տախտակս քարեղէնս իբրեւ զստաջիննսն, և էլի ի լիսանն, և երկու տախտակքն 2²յերկուսին ի ձևսս

4 իմու՛մ: և և զրեաց յերկոսին տախտակսն ըստ ստաջին գրոյն զսամն պատգամսն զոր խօսեցաւ ընդ ձեզ Տէր ի լերինն ի ի միջոյ 3³հրոյն, և և տ զնոսա ցիս Տէր:

5 և և զարձայ իջլ ի լիսնէ անտի, և և եղի զտախտակսն ի ներքս 4⁴ի տապանակին, և և էին՝ անդ սրպէս և պատուիրեաց ինձ Տէր:

6 և և որդիքն Խորայելի չուեցին ի Բերովթայ որդւոցն Յակիմայ ի 5⁵Սաղայի. և և անդ մեռաւ Ահարոն և և անդէն թաղեցաւ, և և քահանայացաւ Եզրայար

7 որդի նորա ընդ նորս: Անտի չուեցին ի Գազգազ, և և ի Գազգազայ յՆտակա, յերկիր վտակաց Գուրց:

8 Յաջմ ժամանակի զատոյց Տէր զգեզն Ղեւեայ բառնայ զտապանակ ուխտին Տեառն, կալ առաջի Տեառն պաշտել և և 6⁶ազօթս մատուցանել՝ յանուն նորա

9 մինչև և զայսօր: Վասն այնորիկ ոչ զոյ Ղեւտացւոցն յամին և ժառանգութիւն ի մէջ և զորարց իւրեանց, զի Տէր ինքնին է մասն և ժառանգութիւն նոցա, որպէս և ասաց 7⁷նոցա:

10 և և և կազի ի լերինն 8⁸ զքառասուն տիւ և և զքառասուն զիշեր, և և յուաւ ինձ Տէր ի ժամանակին յայնմիկ, և և ոչ կա-

11 մեցաւ ստակիկ զձեզ: և և ասէ զիս Տէր, Գնա չուես տառչի ժողովրդեանդ այգորիկ, և և մտցես և ժառանգեցես յերկիրն զոր երգուայ հարցն զոցա ասլ զոցա:

12 և և արդ, Խորայէլ, զինչ խնդրէ ի քէն Տէր Աստուած քո. այլ երկնչել ի

Տեառնէ Աստուծոյ քումմէ, և և զնալ յամենայն ի ճանապարհս նորա և և սիրել զնա և և պաշտել զՏէր Աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ և և յամենայն

13 անձնէ քումմէ, և և պահել զպատուիրանս Տեառն 2²Աստուծոյ քո՝ և և զիրաւունս նորա զոր և և պատուիրեմ քեզ

14 այսօր, զի բարի լիցի քեզ: Ահաւասիկ Տեառն Աստուծոյ քո երկինք և և երկնից երկինք, և և երկիր և և ամենայն որ

15 է ի նոսա: Բայց ընդ հարսն ձեր 2²յառաջագոյն հաճեցաւ Տէր սիրել զնոսա, և և ընտրեաց զզաւակ նոցա յետ նոցա, զձեզ քան զայլս ամենայն ըստ աւուրս

16 ըստ պայմել: և և թլփատեցէք 9⁹զխտարտութիւն ձեր՝, և և զպարանոցա ձեր

17 մի՛ և և խտապուցանէք. Զի Տէր Աստուած 10¹⁰մեր, նա է Աստուած աստուծոց և և Տէր սերանց, Աստուած մեծ և և հզօր և և աճաւոր, որ ոչ աչափ և և

18 րեսաց, և և ոչ առնու կաշառ. Առնէ իրաւունս 2²եկին և և՝ որբոյ և և այրոյ. սիրէ զնժոզենս տալ նմա հաց և և հան-

19 դերձ: և և սիրեցէք զպանդուխտս. զի և և զուք պանդուխտք էիք յերկիրն և և

20 գրպատացոց: Ի Տեառնէ Աստուծոյ քումմէ երկիրես, և և զնա պաշտեցես, և և ի նա յարեցիս, և և յանուն նորա երգ-

21 նուցուս: Զի նա է պարծանք քո և և նոյն Աստուած քո, որ արար ի քեզ զմեծամեծսն և և զփառաւորս զոր տե-

22 սին աչք քո: և և թմանասուն ուլուղք իջին հարքն քո յեկրպտոս, և և արդ ահա արար զքեզ Տէր Աստուած քո իբրև զատուկս երկնից բազմութեամբ:

ՊԼ . ԺԱ

1 Եւ սիրեցես զՏէր Աստուած քո, և և պահեցես զպահպանութիւնս նորա և և զիրաւունս նորա և և զպատուիրանս նորա և և զպատաստանս նորա զամենայն

2 աւուրս 2²կենաց քոյ: և և ծանկջիք այսօր, և և թէ ոչ վասն որդւոց քոց որք ոչ զիսեն և և ոչ սեւսին զիրաս Տեառն Աստուծոյ քո և և զմեծամեծս նորա, զձեռն

3 հզօր և և զբազուկ բարձր, Զնշանս նորա և և 11¹¹զարուհաստ զոր արար ի մէջ Եգիպտոսի, ի Փարաւոն արքայ Եգիպտացւոց և և յամենայն երկիր նորա. և և զոր ինչ

1 Եբր. ել առ իս 2 Եբր. զ-լու-է 3 Եբր. հրոյն յաւուրն Եկեղեցւոյ 4 Եբր. ի տապանակին զոր արարի. և և եղեն 5 Եբր. Մոսերա 6 Եբր. օրհնել 7 Եբր. Տէր Աստուած քո նմա 8 Եբր. յեջի յ-եւ-ը, ըստ աւուրցն առաջնոց.

9 Եբր. զանթլփատութիւն սրտից ձերոց 10 Եբր. ձեր 11 Եբր. զգործս նորա

արար ընդ զօրսն Եգիպտացւոց, ¹ զկառս նոցա եւ զերթւարս իւրեանց²։ որպէս ծփեաց զՎուրս Կարմիր ծովուն ի վերայ երեսաց նոցա ի յարձակել նոցա զկնի ³ մեր, կորոյս զնոսա Տէր մինչեւ ցայսօր ⁴ ժամանակի։ Եւ զոր ինչ արար ձեզ յանպատի սնդ, ⁵ մինչեւ եկիք ի սեզիս 6 յայս։ Եւ զոր ինչ արար ընդ Գաթան եւ ընդ Աբիրոն, ընդ որդիս Եգիպտու որդւոյ Ռուբենի, որոց խոցեալ երկրի զբերան իւր եկուլ զնոսա եւ զաւանս նոցա եւ զվրանս նոցա, եւ զամենայն ինչս նոցա ընդ նոսա ի միջոյ ամենայն ⁷ Իորայիլի։ Զի ձեր խի աչք սեփն զամենայն զգործս Տեառն զմեծամեծս զոր ⁸ արար ³ ձեզ մինչեւ ցայսօր²։ Եւ պահեցէք զամենայն պատուիրանս նորա զոր ես պատուիրեմ ձեզ այսօր, զի ⁹ կեցջիք եւ յազմապատիկք լինիցիք¹⁰, եւ մտանիցէք ժառանգիցէք զերկիրն, յոր զուրք անցանէք ¹¹ ընդ Յորդանան¹² ժամանակ զնա։ Զի երկայնօրեայք լինիցիք ի վերայ երկրն զոր երզուա Տէր հարցն ձերոց տալ նոցա եւ զաւտիկ նոցա ¹³ յետ նոցա¹⁴, երկիր՝ որ լզխէ զկաթն եւ զմեղր։

¹⁰ Քանզի երկիրն յոր մտանելոց էք ժամանակ զնա՝ ոչ իրբեւ զերկիրն Եգիպտացւոցէ ձ ուտի կէք զուրք անտի, ¹⁵ յորում սերմանեն սերմանս, եւ ոտն զանեն ոտիւք¹⁶ իրբեւ զպարտէզ յանջալ ¹⁷ րոյ։ Այլ երկիրն յոր զուրք մտանելոց էք ժառանգել՝ երկիր լեանային եւ գաչտական է, յանձրեւոյ երկնից ըսպէ ջուր։

¹² Երկիր՝ զոր Տէր Աստուած քո զարմանէ զնա, հանապազ աչք Տեառն Աստուծոյ քո ի վերայ նորա, ի սկզբանէ տարւոյն ¹⁸ մինչեւ զկատարումն տարւոյն։ Եւ եթէ լսելով լուիցես ¹⁹ ամենայն պատուիրանաց նորա²⁰ զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր, սիրել զՏէր Աստուած քո եւ պաշտել զնա յամենայն սրտէ քումով, եւ ²¹ յամենայն անձնէ քումով, ²² Տաղէ անձրեւ երկրին ձերում ի ժամանակի իւրում զկանուխ եւ զանագան, եւ ժողովոցսցես զցորեան քո եւ զղինի քո եւ զեւզ քո։

²³ Եւ տացէ խոտ յանդս քո անասնայ քում,

²⁴ եւ կերիցես եւ յաղեսցես։ Հայեցարուք յանձինս ձեր, զուցէ յուխանայցն սիրտք ձեր եւ յանցանիցէք եւ պաշարիցէք զաստուածս ստարս, եւ երկիր պաղանիցէք ²⁵ նոցա։ Եւ սրտմտեալ բարկանայցէ Տէր ի վերայ ձեր, եւ սրբելուզու զերկիրս եւ ոչ լինիցի անձրեւ, եւ երկիր ոչ տացէ զպտուղ իւր, եւ կորնչիցիք արագ արագ յերկրէն բարութեան զոր ես ձեզ Տէր։

²⁶ Եւ զիջիք զբանս զայս ի սիրտս ձեր եւ յանձինս ձեր, եւ արկջիք զսոսա նշանս ի ձեռս ձեր, եւ եղիցին ²⁷ անչարժ առաջի ²⁸ աչաց ձերոց։ Եւ ²⁹ ուսուսջիք որդւոց ձերոց խօսել զսոսա ի նստել ի օսան, եւ ի զնալ ի ճանապարհի, եւ ի ննջել եւ ի ³⁰ յաննել։ Եւ զբնջիք զսոսա ի վերայ սեփն ³¹ մոյ ամնց ձերոց եւ ի դրունս ձեր։ Զի ³² բազմօրեայք լինիցիք³³, եւ աւուրք որդւոց ձերոց ի վերայ երկրին զոր երզուա Տէր հարցն ³⁴ քոց սակ քեզ³⁵ ըստ սուրբ երկնից ի վերայ երկրի։

³⁶ Եւ եղիցի եթէ ³⁷ լսելով լուիցէք ամենայն պատուիրանացս այսոցիկ³⁸ զոր ես պատուիրեմ ձեզ այսօր աննել, սիրել զՏէր Աստուած քո, զնալ ի ճանապարհս ³⁹ նորա եւ յարել ի նա, Լերձեացէ Տէր զամենայն ազգոն զայնտիկ յերեսաց ձերոց, եւ ժառանգեալք զազգս մեծամեծս ⁴⁰ եւ հզօրազոյնս քան զձեզ։ Ամենայն տեղի ուր կոխիցն գնացք սոյց ձերոց՝ ձեզ լիցի։ յանապատէ անտի ⁴¹ մինչեւ ցլնեյն Լիբանանու, եւ ի գետոյն մեծէ, զետոյն⁴² Եփրատայ մինչեւ զծոյն արևու ⁴³ մտից եղիցին սահմանք ձեր։ Եւ ոչ ոք զանայցէ ընդգէմ ձեր, եւ զահ եւ զերկեւզ ձեր արկցէ Տէր Աստուած ձեր ի վերայ երեսաց ամենայն երկրին զոր կոխիցէք, որպէս խօսեցու ընդ ձեզ Տէր։

⁴⁴ Եւ ես անաւտիկ տամ զայսօր առաջի ⁴⁵ ձեր օրհնութիւնս եւ անէծս։ Օրհնութիւն՝ եթէ լիցիք պատուիրանաց Տեառն Աստուծոյ ձերոյ զոր ես պատուիրեմ ձեզ ⁴⁶ այսօր։ Եւ անէծս՝ եթէ ոչ լուիցէք պատուիրանաց Տեառն Աստուծոյ ձերոյ ⁴⁷ զոր ես պատուիրեմ ձեզ այսօր⁴⁸, եւ մուրթիցիք ի ճանապարհէն զոր ես պատուիրեցի ձեզ, երթալ պաշտել զաս-

¹ Եբբ. ընդ երկրարս նոցա. եւ ընդ կառս նոցա
² Եբբ. ձեր ³ Եբբ. գ-կ-տ-ե ⁴ Եբբ. զօրանայցէք
⁵ Եբբ. անդր ⁶ Եբբ. ուր սերմանէիք զսերմն քո, եւ ուտողանէիր ստիւք քովք ⁷ Եբբ. պատուիրանաց իմոց ⁸ Եբբ. Տաղ

⁹ Եբբ. գբապանակ ¹⁰ Եբբ. ուսուսջիք զնոսա
¹¹ Եբբ. բազմացին աւուրք ձեր ¹² Եբբ. ձերոց տալ նոցա ¹³ Եբբ. պահելով պահեցէք զամենայն պատուիրանս զայստիկ ¹⁴ Եբբ. ե ի Լիբանանէ եւ ի գետոյն, ի գետոյն

29 տուածոյ օտարս զորս ոչ ճանաչիցէք : Եւ եղիցի յորժամ տարցի դքեղ Տէր Աստուած քո յերկիրն յոր անդամեսս ¹ընդ Յորդանան՝ ժառանգել զնա , եւ տացես զու գորհնութիւնն ի լերինն Գարիղին ,

30 եւ զանէնս ի լերինն Գերազ . Ո՞չ ապա քէն յայնկոյս Յորդանանու է այն , յետոյ ճանապարհին արեւմտից յերկիրն Քանանացոց , ²որոյ նիսան ընդ արեւմուտս է մերձ ի Գազգաղ՝ առ կազնեաւն

31 յարձու՝ : Եւ զուք անդանէք ընդ Յորդանան մտանել ժառանգել զերկիրն զոր Տէր Աստուած սալոց է ձեզ ի ժառանգութիւն ¹զամենայն աւուրս՝ , եւ ժառանգեալիք զնա եւ բնակեալիք ի նմա :

32 Եւ զգուշասցիք առնել զամենայն նրամանս նորա , եւ զգատաստանս զայստսիկ զոր ես տամ առաջի ձեր այսօր :

ԳԼ ԺԲ

1 Եւ այս են նրամանք եւ գատաստանք զոր զգուշանայցէք առնել յերկիրն զոր Տէր Աստուած նարցն ձերոց սալոց է ձեզ ի ժառանգութիւն , զամենայն աւուրս

2 զորս կեցցէք զուք ի վերայ երկրի : Կորուսանելով կորուսցիք զամենայն սեղիսն յորս պաշտեցին ի նոսա ազգքն , զորս զուք ժառանգիցէք զնոսա , զլիսիւրեանց ի վերայ լերանց բարձանց եւ ի վերայ բլրոց , եւ ի ներքոյ ամենայն

3 վարսաւոր ծառոց . Եւ կործանեալիք զբազինս նոցա , եւ փշրեալիք զարձանս նոցա , եւ այրեալիք նոցա , ³զանտառս նոցա , եւ զգրօչկայս զից նոցա կոտորեալիք , եւ կորուսցիք զանուանս նոցա ի սեղեռնէն յայնմանէ :

4 Եւ մի տանիցէք նոյնպէս Տեառն Աստուծոյ ձերում . Այլ ի սեղեռն զոր ընտրեսցէ Տէր Աստուած ձեր ի միում ի ցեղից ձերոց , ⁴անուանել զանուն իւր եւ կոչել ի նմա՝ , խնդրեալիք եւ մաջիք

6 անդր . Եւ մատուցիք զողջակէզս ձեր եւ զզոնս ձեր եւ գտասանորգս ձեր եւ ⁵զպառուզս ձեր՝ եւ զուխտս ձեր եւ զկամայականս ձեր ¹եւ զխոստովանութիւնս ձեր՝ , եւ զանդրանիկս արջատոյ եւ ոչ

7 խարի ձերոյ . Եւ կերիցիք առաջի Տեառն

Աստուծոյ ձերոյ , եւ ուրախ լինիցիք ի վերայ ամենայնի յոր միսիցէք զձեռս ձեր , զուք եւ տունք ձեր , որպէս եւ օրհնեաց զքեզ Տէր Աստուած քո :

8 Մի առնիցէք զամենայն ինչ զոր այսօր մէք աստ ¹ոչ տանեմք , իւրաքանչիւր

9 զհաճոցն առաջի իւր : Քանզի ոչ հասէք ի հանդիսան եւ ի ժառանգութիւնն զոր Տէր Աստուած ⁶մեր սալոց է ձեզ , մինչևս ցայսօր՝ : Եւ անցցիք ընդ Յորդանան եւ բնակեալիք յերկիրն զոր Տէր Աստուած ⁷մեր ժառանգեցուցէ ձեզ . եւ հանգուցէ զձեզ զամենայն թշնամեաց ձերոց որ չուրջ յանկք իցն . եւ բնակեալիք ⁸զպառուցութեամբ . Եւ եղիցի սեղին զոր ընտրեսցէ Տէր Աստուած ⁹մեր կոչել զանուն իւր ի վերայ նորա , անդ մատուցիք՝ զամենայն զոր ես պատուիրեմ ձեզ այսօր , զողջակէզս ձեր եւ զզոնս ձեր եւ գտասանորգս ձեր եւ ¹⁰զպառուզս ձեռաց ձերոց ¹եւ զգահամունս ձեր՝ , եւ զամենայն ընտիրս ¹¹պատարադաց ձերոց զոր ուխտիցէք ¹²Աստուծոյ ձերում՝ . Եւ ուրախ լինիցիք առաջի Տեառն Աստուծոյ ¹³մերոյ , զուք եւ ուստերք ձեր եւ զստերք ձեր եւ ծառայք ձեր եւ աղախնայք ձեր , եւ Ղեւտացին որ ի զրուես ձեր , զի ոչ գոյ նորա յամին եւ ոչ ժառանգութիւն ընդ ձեզ :

13 Չգոչ լիւր անձին քում , զուցէ մատուցանիցես զողջակէզս քո յամենայն

14 սեղեռն զոր սեռանիցես . Այլ ի սեղեռն զոր ընտրեսցէ Տէր ¹⁴Աստուած քո իւր ի միում ի քաղաքաց՝ քոց , անդ մատուցանիցես զողջակէզս քո , եւ անդ արասցես զամենայն զոր ես պատուիրեմ քեզ

15 այսօր : Այլ եւ ըստ ամենայն ցանկութեան քում զենցես եւ ուտիցես միս ըստ օրհնութեան Տեառն Աստուծոյ քո , զոր ես քեզ յամենայն քաղաքս . անուորքն որ ի քեզ եւ սուրբն ի միասին կերիցեն զայն՝ իրրեւ զայժեհամն եւ զեղջերու :

16 Բայց արիւն մի ուտիցէք , այլ յերկիր հեղուցուք զնա իրրեւ զջուր :

17 Մի ժախցես ուտել ի քաղաքս քո զտասանսորգս ցորենոյ քո եւ զղինւոյ քո եւ զլուգոյ քո , զանդրանիկս արջատոյ քո եւ

¹Յեբ. գ-լ-տ-ե ²Եբ. բնակելոց յԱրաբա (ի դաշտին) , մերձ ի Գազգաղ , առ կազնեօրն Մորէի ³Տեւ Ելից 1, Կ. 13 : ⁴Եբ. դնել զանուն իւր անդ , բնակել նմա ⁵Եբ. զվել բացմունս ձեռաց ձերոց

⁶Եբ. քո սալոց է քեզ ⁷Եբ. ձեր ⁸Եբ. յապահոփս ⁹Եբ. ձեր ի նմա , բնակեցուցանել զանուն իւր անդ , անդր տարջիւր ¹⁰Եբ. զվերացմունս ¹¹Եբ. ուխտից ¹²Եբ. Տեառն ¹³Եբ. ձերոյ ¹⁴Եբ. ի միում ի ցեղից

զոչխարի քո , եւ զամենայն ուխտս զոր
 18 ուխտիցէք, եւ ՚զխոստաւանութիւնս ձեր
 եւ զպատու ձեռաց ձերոց՝. Այլ առա-
 ջի Տեառն Աստուծոյ քո կերիցես զայն,
 ի տեղւոջն զոր ընտրեսցէ Տէր Պատու-
 ած իւր՝, զու եւ ուսար քո եւ զուսար
 քո , ծառայն քո եւ ազսխին քո եւ Յէն
 որ ի քաղաքս քո . եւ ուրախ լինիցիս
 առաջի Տեառն Աստուծոյ քո ի վերայ
 19 ամենայնի յոր մտիցես զձեռն քո : Զգոյշ
 լիւր անձին քում , զուցէ թողուցուս
 զԱւետացին զամենայն ժամանակս քո
 որչափ եւ կեցցես ի վերայ կրկրին :
 20 Եւ եթէ ընդարձակեսցէ Տէր Աստուած
 քո զսահմանս քո սրպէս եւ խոստացու-
 քեղ , եւ ասիցես թէ՛ Կերայց միս , եթէ
 ցամկանայցէ անձն քո ստակ միս , ըստ
 ամենայն ցանկութեան անձին քո կերի-
 21 ցես միս : Ապա թէ հեռագոյն իցէ ի քէն
 անդին զոր ընտրեսցէ Տէր Աստուած քո
 ՚սնտուանել զանուն իւր ի վերայ նորա՝,
 եւ զնուցուս յարջառոյ քումմէ եւ
 յոչխարէ քումմէ յորոց տացէ քեզ Պատու-
 ածւած , զոր օրինակ պատուիրիցի քեզ ,
 կերիցես ի քաղաքս քո ըստ ցանկութեան
 22 անձին քո : Որպէս ուտիցի այժեամս եւ
 եղջերու , այնպէս կերիցես եւ զայն .
 անտուրքն ի քեզ եւ սուրքն նոյնպէս կե-
 23 րիցեն : Զգոյշ լիւր չուտելոյ զարիւն , զի
 24 արիւն նորա է շունչ իւր . Մի՛ ուտիցես
 շունչ ընդ մտոյ , յերկիր հեղուցուս զնա
 25 իբրև զշնուր : Եւ մի՛ ուտիցես զնա , զի
 բարի լինիցի քեզ եւ որդոց քոց յետ քո ,
 եթէ արասցես զբարին եւ զհաճոյ առաջի
 26 Տեառն Պատուծոյ քո՝ : Բայց զսրբու-
 թիւնսն քո որ լինիցին քեզ , եւ զուխտան
 քո զոր ուխտիցես , առեալ եկեսցես ի
 տեղին զոր ընտրեսցէ Տէր Պատուած քո
 իւր՝ կոչել զանուն իւր ի վերայ նորա՝ :
 27 Եւ արասցես զողակէզան քո , ՚զմիտն
 հանցես ի վերայ սեղանոյ Տեառն Ասա-
 ուծոյ քո , եւ զարիւն զո՛հիցն հեղուցուս
 առ յատակաւ սեղանոյն Տեառն Ասա-
 ուծոյ քո , եւ զմիտն կերիցես :
 28 Զգոյշ լիւր եւ լուր , եւ արասցես զա-
 մենայն զրանս զոր ես պատուիրեմ քեզ ,
 զի բարի լինիցի քեզ եւ որդւոց քոց

յաւխտեան , եւ արասցես զբարին եւ
 զհաճոյն առաջի Տեառն Աստուծոյ քո :
 29 Եւ եթէ սատակեսցէ Տէր Աստուած
 քո զազգան յերեսաց քոց , յորում գու-
 մտանելոց եւ ժառանգել զերկիրնոցա , եւ
 ժառանգեսցես զնոսա եւ բնակեսցես
 30 յերկիր նոցա , Զգոյշ լիւր անձին քում ,
 զուցէ ինչորիցես երթալ զնա նոցա յետ
 սատակելոյ զնոսա յերեսաց քոց . մի՛
 քննիցես զգիս նոցա եւ ասիցես , Զիարդ
 առնիցեն ազգքս այսորիկ զիցն ի րեանց՝
 31 զի եւ ես արարից Պատուսն Մի՛ առնիցես
 նոյնպէս Տեառն Աստուծոյ քում , զի զգար-
 չելիսն զոր ատեալ Տէր՝ արարին պիցն իւր-
 եանց . զի զուստերս իւրեանց եւ զստերս
 32 իւրեանց այրեն ճրով զիցն իւրեանց : Ամե-
 նայն բանի զոր ես պատուիրեմ քեզ ՚այսոր՝
 զզուչանայցես աննելոյ , մի՛ յաւելուցուս
 ի նա եւ մի՛ հատանիցես ի նմանէ :

ԳԼ . ԺԳ

1 Եւ եթէ յանիցէ ի միջի քում մարդարէ
 կամ երազահան երազոյ , եւ տացէ քեզ
 2 նշան կամ սրուեստ , Եւ լինիցի նշանն
 կամ արուեստն զոր խօսեցաւ առ քեզ ,
 եւ ասիցէ , Երթիցուք սրաշտեսցուք
 զաստուածս օտարս զորս ոչ ճանաչիցէք ,
 3 Մի՛ լսիցէր բանից մարդարէին այնորիկ ,
 կամ երազահանին երազոյ . զի փորձէ
 զձեզ Տէր Պատուած ճանաչել՝ , թէ սի-
 րիցէք զՏէր Աստուած ՚մեր յամենայն
 սրտէ ձերմէ եւ յամենայն անձնէ ձերմէ :
 4 Զկնի Տեառն Աստուծոյ ձերոյ երթիջիք ,
 եւ ի նմանէ երկնիջիք եւ զպատուի-
 րանս նորա պահեմ ձեր . եւ ձայնի նորա
 5 լուիջիք՝ եւ ի նա յարեմ ձեր : Եւ մար-
 զարէն այն կամ երազահանն երազոց
 մեոցի , զի խօսեցաւ սպասամբեցուցանել
 զքեզ ի Տեառնէ Աստուծոյ քումմէ որ
 եհան զրեզ յերկրէն Երկրասցուոց , որ
 փրկեացն զքեզ յերկրէն ծառայութեան ,
 մերմել զքեզ ի ճանապարհէն զոր պա-
 տուիրեսցի քեզ Տէր Աստուած քո գնալ ընդ
 նա . եւ բարձցես զչարն ի միջոյ ձերմէ :
 6 Եւ եթէ ազաչեսցէ զքեզ եղբայր քո
 ՚առ ի հօրէ կամ՝ առ ի մօրէ քումմէ ,
 կամ սուսար քո , կամ զուսար քո , կամ
 կին ծոցոյ քո , կամ յարեկամ հանգոյն
 անձին քո , զպալ եւ ասիցէ , Երթիցուք

1 Եբբ. զկամայականս եւ զվերայցմունս ձեռաց քոց
 2 Եբբ. Աստուած քո 3 Եբբ. Աւետացին 4 Եբբ.
 զնեղ զանուն իւր անդ 5 Եբբ. Տէր 6 Եբբ.
 7 Եբբ. զմիտն եւ զարիւն 8 Եբբ. վ. քոց
 յետ քո

9 Եբբ. այնպէս 10 Եբբ. Աստուած ձեր ճանաչել
 զձեզ 11 Եբբ. ձեր 12 Եբբ. յարեմ յարեմ
 եւ զնա պաշտեմ ձեր

պաշտեցուք զաստուածս օտարս զորս
 7 ոչ ճանաչիցես զու եւ հարք քո , Յաստուածոց ազգացն որ չուրջ զձեւք իցին , ի մերձաւորացն քոց կամ ի հեւաւորաց , ի ծագաց երկրին մինչև ի ծագս երկրին ,
 8 Մի՛ հաւանիցես նմա եւ մի՛ լուիցես նմա , եւ մի՛ իննչեացէ ակն քո ի նա , եւ մի՛ զթասցիս ի նա եւ մի՛ ծածկեսցես զնա .
 9 ¹Պատմելով պատմեսցես զնմանէ՛ . ձեռք քո նայս լինիցի ի նա սպանանել զնա , եւ ապա ձեռն ամենայն ժողովրդեանն .
 10 Եւ քարկոծեսցես զնա քարամբոյ եւ մեոցի . զի ինչորեաց ապատմեցուցանել զքեզ ի Տեառնէ Աստուծոյ յումմէ , որ ե՛հան զքեզ յերկրէն Եզրիպացուց
 11 Ի տանէ ծառայութեանս : Եւ լուեալ ամենայն Իսրայելի զարհուրեսցի , եւ ոչ եւս յաւելուցուն առնել ըստ բանին սցնորիկ չարի ի միջի ձերում :
 12 Եւ եթէ լսիցես ի միւմ ի բարգաւրացն զորս Տէր Աստուած քո տացէ քեզ ըստ
 13 կել անդ , աակ՛ եթէ Ելին արբ անօրէնք ի մէնջ եւ ապատմեցուցին զամենայն բնակիչս քաղաքին իւրեանց , եւ ասեն , Երթիցուք եւ պաշտուցուք զաստուածս օտարս զորս ոչ զիտիցէք ,
 14 Եւ քննեսցես եւ հարցցես եւ յազնացես յոյժ , եւ անս ստուգ հաւատեալս իցէ լամն , եւ եղևոյ իցէ զարշութիւնն
 15 ի ձեզ , Կտարելով կտարեալիք զամենայն բնակիչս ²երկրին այնորիկ կտարեալս սրոյ , եւ նորովիով նզովեալիք զնա եւ զամենայն ինչ որ ի նմա եւ
 16 զանասուն նոցա ի բերանս սրոյ . Եւ զամենայն կապուտ նորա ժողովեսցես յես նորա , եւ այրեսցես հրով զքաղաքն եւ զամենայն զաւար նորա համօրէն ³առաջի Տեառն Աստուծոյ քո , եւ եղիցի աւերակ յաւիտեան եւ ոչ եւս շինեսցի
 17 Եւ մի՛ կուտիցի ի ձեռն քում ի նզովից նորա , զի զարձցի Տէր ի բարկութենէ սրամտութեան իւրոյ , եւ տացէ քեզ ողորմութիւն , եւ սղորմեսցի քեզ եւ բազմացուցէ զքեզ , զոր օրինակ երբ
 18 ուս Տէր հարցն քոց , եթէ լսիցես ձայնի Տեառն Աստուծոյ քս պահել զամենայն պատուիրանս նորա զոր ես քեզ պատուիրեմ այսօր , առնել ⁴զբարին եւ զհաճոցն՝ առաջի Տեառն Աստուծոյ քո :

ԳԼ ԺԴ

1 **Չ**ի որդիք էք զուք Տեառն Աստուծոյ ձերոյ , մի՛ ցտիցէք , եւ մի՛ հարկանիք
 2 ցէք զճակատ ի վերայ մեռելոյ . Չի ժողովուրդ ես զու սուրբ Տեառն Աստուծոյ քո . եւ զքեզ ընտրեաց Տէր ⁵Աստուած քո՝ լինել քեզ նմա ժողովուրդ սեպհական յամենայն ազգաց որ ի վերայ երևաց
 3 երկրի : Մի՛ ուտիցէք զամենայն զարշելիս :
 4 Այս անասունք են զորս ուտիցէք . արջառ եւ ոչխար ի Տօփց , եւ ⁶նոխազ յայժևոյ , ⁷Զեղջերու եւ զայժևանս եւ զգամէշ եւ զխարբուզ եւ զայծբազ եւ զյամօր եւ զանալութ . Եւ զամենայն անասուն զթաթաներձ եւ զկճղակարաչխ
 7 եւ զորոճոյ յանասնոց ուտիցէք . ⁷Եւ զայն մի՛ ուտիցէք որ որոճեն եւ թաթաներձ եւ կճղակարաչխ ոչ իցին . ուզա եւ նապատակ եւ ճագար՝ . զի որոճեն եւ կճղականերձ ոչ են . անսուրբ իցին
 8 նորա ձեզ : Եւ խոզ զի թաթաներձ եւ կճղակարաչխ է եւ որոճէ ոչ՝ անսուրբ իցէ նա ձեզ . ի մտոյ նոցա մի՛ ուտիցէք , եւ ի մեռեալ նոցա մի՛ մերձենայցէք :
 9 Եւ այս են զոր ուտիցէք յամենայնէ որ ի ջուրս են . ամենայնի որոյ իցին
 10 թևք եւ թեփ , ուտիցէք , Եւ ամենայնի որոյ ոչ իցին թևք եւ թեփ , մի՛ ուտիցէք . անսուրբ իցին նորա ձեզ :
 11 Զամենայն հաւ սուրբ ուտիցէք :
 12 Եւ այս է զոր ոչ ուտիցէք ի նոցանէ . զարձուի եւ զկորճ եւ զգետարձուի ,
 13 Եւ զցին եւ զանկղ , եւ որ ինչ նման է
 14 նոցա , Եւ զորի՛ եւ որ ինչ նման իցէ
 15 նմա , Եւ զշայեսամն եւ զբու եւ զճայ
 16 եւ զարագիլ , Եւ զփոր եւ զհողմառ
 17 եւ զբաջահաւ , Եւ զտխակ եւ զագուս
 18 եւ զհաւալուան , Եւ զքաղազր , եւ որ ինչ նման է նոցա , եւ զյոպուզ եւ զչիզջ
 19 Եւ ամենայն ոտուռն ⁸ ի թռչնոց՝ անսուրբ լիցի ձեզ , եւ մի՛ ուտիցէք ի նոցանէ :
 20 Եւ զամենայն թռչուն սուրբ՝ կերիջիք :
 21 Եւ զամենայն մեռելոտի մի՛ ուտիցէք , այլ պահելտին որ է ի քաղաքս որ տացես զնա եւ կերկցէ , կամ վաճառեսցես օտարտուոցն . զի ժողովուրդ սուրբ ես զու Տեառն Աստուծոյ քո :

¹ Եբբ. Սպանանելով սպանցես զնա ² Եբբ. քաղաքին ³ Եբբ. վասն ⁴ Եբբ. զուղիղն

⁵ Եբբ. գ-լ-տ-ե ⁶ Եբբ. այծ ⁷ Եբբ. Սակայն յորոց որոճեն կամ կճղակարաչխ իցեն՝ մի՛ ուտիցէք զգոսա . զուղտ , զնպատակ եւ զճագար ⁸ Եբբ. թռչուն

Մի եփեսոսն ¹զգանն ի կաթն մօր իւրոյ :
 22 Տասանորդս տասանորդեսցես յամե-
 նայն արմատեաց սերմանց քոց , զարմախ
 23 անդոց քոց ամբսա ամէ , եւ կերիցես
²զայն առաջի Տեառն Աստուծոյ քո ի
 տեղուջն զոր ընտրեսցէ ³Տէր Աստուած
 քո անուանել զանուն իւր ի վերայ նա-
 րս , անդ մատուցես՝ զտասանորդս
 ցորենոյ քո եւ զլինեոյ քո եւ զլուզոյ
 քո , եւ զանգրանիկս արջատոյ քո եւ
 զոչխարի քո . զի ուսցիս երկնել ի
 Տեառնէ Աստուծոյ քումմէ զամենայն
 24 առուրս : Ապա թէ նեւի իցէ ի քէն ճա-
 նայարն , եւ ոչ կտրիցես տանել զայն ,
 վասն զի նեւի ի քէն տեղին զոր
 ընտրեսցէ Տէր Աստուած քո ⁴անուա-
 նել զանուն իւր անդ , զի օրհնեաց զքեզ
 25 Տէր Աստուած քո , վաճառեցես զայն
 արծաթոյ , եւ տացես զարծաթն ի ձե-
 ւին քում , եւ երթիցես ի տեղին զոր
 26 ընտրեսցէ Տէր Աստուած քո . եւ տացես
 զարծաթն ընդ ամենայն որում ցանկա-
 նայցէ անձն քո , արջատոյ կամ ոչխարի
 կամ զլինեոյ կամ ցլոյ կամ ամենայնի
 որում ցանկանայցէ անձն քո , եւ կերիցես
 անդ առաջի Տեառն Աստուծոյ քո , եւ
 27 ուրախ լինիցիս զու եւ ⁵ուսար քո . եւ
 Ղեւտացին որ ի քաղաքս քո , մի՛ թո-
 զուցուս զնա , զի ոչ գոյ նորս բաժին
 եւ ոչ ժառանգութիւն ընդ քեզ :
 28 Յետ երկց ամաց նանիցես զամենայն
 տասանորդս արմատեաց քոց , եւ յամին
 29 յայնմիկ զիցես զայն ի քաղաքս քո . եւ
 եկեսցէ Ղեւտացին , քանզի ոչ գոյ նո-
 րա բաժին եւ ժառանգութիւն ընդ քեզ ,
 եւ եկն եւ որբ եւ այրի ի քաղաքս քո ,
 կերիցեն եւ յաղտային . զի օրհնեսցէ
 զքեզ Տէր Աստուած քո յամենայն գործս
 քո զոր ատնիցես :

ՅԼ. ԺԵ

1 ⁶Յեւթն եւթներորդ ամի՝ արասցես թո-
 2 զութիւն : եւ այս իցէ նրաման թողու-
 թեանն . թողցես զամենայն պարսս քո
 զոր պարտիցի քեզ ընկեր քո , եւ մի՛ պա-
 նանջիցես յընկերէ եւ յեղբօրէ քումմէ ,
 զի թողութիւն կոչեցեալ է ²Տեառն Աս-
 3 տուծոյ քա՛ : Յօտարաւոյն ⁷պահանջիցես

որ ինչ իցէ քո առ նմա , բայց եղբօրն
 քում թողութիւն արասցես զպարտուցն
 4 քոց՝ : եւ մի՛ լինիցի ի միջի քում կա-
 բօտեալ . զի օրհնելով օրհնեսցէ զքեզ
 Տէր ²Աստուած քո՝ յերկրին զոր Տէր
 Աստուած քո տալոյ է քեզ ի ժառան-
 5 գութիւն ժառանգել զնա : եւ եթէ լսե-
 լով լուիցես ձայնի Տեառն Աստուծոյ
 քո , պահել եւ առնել զամենայն պա-
 6 սօր , Ձի Տէր Աստուած քո օրհնեաց
 զքեզ , որպէս եւ խոտայաւ քեզ , եւ
 տացես փոխ ազգայ լազմայ , եւ զու-
 ոչ անուցուս փոխ . եւ տիրեսցես ազ-
 7 գաց բազմայ , եւ քեզ մի՛ տիրեսցեն :
 եւ եթէ լինիցի ի միջի քում կարօ-
 տեալ յեղբօրց քոց , ի միւրս ի քաղա-
 քաց քոց յերկրին զոր սացէ քեզ Տէր
 Աստուած քո , մի՛ զարծուցանիցես զսիրս
 քո , եւ մի՛ կծկիցես զձեռն քո յեղբօրէ
 8 քումմէ կարօտելոյ . Այլ ընդարձակելով
 ընդարձակեցես նմա զձեռն քո , եւ տա-
 լով տացես նմա փոխ՝ որչափ եւ խնդրի-
 9 ցէ ի կարօտութեան իւրում՝ : Ձգոյշ
 լեր անձին քում , զուցէ լինիցի բան
²ժածուկ անօրէնութեան ի սրտի քում ,
 եւ տալցես , Մերձ է ամն եւթներորդ ,
 ամն թողութեան , եւ չարակնեսցէ ակն
 քո ի վերայ եղբօր քո կարօտելոյ , եւ
 ոչ տայցես նմա . եւ յողբեսցէ զքէն առ
 Տէր , եւ լինիցին քեզ այն ³մեղք մե-
 10 ծամե՞ք : Այլ պարզեւելով պարզեւեւ-
 ցես նմա , եւ տալով տացես նմա փոխ
 որչափ եւ պիտոյ իցէ՝ , եւ մի՛ սրամի-
 ցիս ի սրտի քում զկնի արօյն քոց նմա .
 զի վասն յանին այնորիկ օրհնեսցէ զքեզ
 Տէր Աստուած քո յամենայն ի գործս
 քո , եւ յամենայնի յոր ինչ եւ մխեսցես
 11 զձեռն քո : Ձի ոչ պակասէ կարօտեալ
 յերկրէ , վասն այնորիկ եւ պատուիրեմ
 զբանս զայս եւ ասեմ , Ընդարձակելով
 ընդարձակեցես զձեռն քո յեղբօրց քո ,
 յաղքատ եւ ի առաւելեալ որ իցէ յերկ-
 12 րին քում :
 եւ եթէ վաճառեսցի քեզ եղբօրց քո
 երրայեցի , կամ կին երրայեցի , ծառա-
 յեսցէ քեզ զլից ամ . եւ յամին եւթնե-
 13 րորդի արձակեցես զնա ազատ ի քէն :

¹ Եբր. զուլ ² Եբր. գու-տ ³ Եբր. բնակե-
 ցուցանել զանուն իւր սօր . ⁴ Եբր. զնէլ
⁵ Եբր. տուն ⁶ Եբր. Կ կատարածի եւթն ամաց
⁷ Եբր. պահանջիցես և որ ինչ իցէ քո ընդ եղբօր
 քում , թողէ ձեռն քո

⁸ Եբր. ըստ բաւականի կարօտութեաննորս որում
 կարօտիցէ ⁹ Եբր. մեղք (10) Տալով տացես
 նմա ¹⁰ Եբր. այնիցէ յաւելու , ազատ ի քէն

14 ձակեացն զնա ունայն . Այլ հանդերձե-
լով հանդերձեացես զնա յոչխարաց քոց
և ե ի ցորենոյ քումմէ եւ ի հնձանէ քում-
մէ . որպէս ե օրհնեաց զքեզ Տէր Աս-
15 տուած քո՝ տացես նմա : եւ յիշեսցես ,
զի եւ դու ծառայ էիր յերկրին Եգիպ-
տացւոց , եւ վրիկեաց զքեզ Տէր Աստուած
քո անախ . վասն այնորիկ ես սլատուի-
16 ղեմ քեզ աւնել զլամնս զայս : Ապա լիէ
ասիցէ ցքեզ , Աչ ելանեմ ի քէն . զի սի-
րեաց զքեզ եւ զտուն քո , զի բարի իցէ
17 նմա առ քեզ , Ապես հերիւն , եւ ծա-
կեացես զունկն նորա ի վերայ ՚սեմոց
զբանն , եւ եզկցի քեզ արուկ յաւի-
տեան . եւ զազախիմն քո նոյնպէս ա-
18 լացես : եւ մի խիստ թուեսցի աւա-
ջի քո յորժամ արձակեսցես զնոսա ա-
զատս ի քէն . զի ամի ամի վարձուք
վարձկանի ծառայեաց քեզ զվեց ամ .
եւ օրհնեսցէ զքեզ Տէր Աստուած քո
յամենայնի զինչ եւ զործեսցես :

19 Զամենայն անգրանիկս որ ծնանիցին
յանդեայս քո եւ ի հօտս քո , զարուն
ի նոցանէ սրբեացես Տեառն Աստուծոյ
քում . ոչ զործեսցես անգրանկաւ եզին
քո , եւ մի կարեսցես զանգրանիկս հօ-
20 տից քոց : Ամ յամէ կերիցես զնա ա-
ռաջի Տեառն ի տեղոսն զոր ընտրեսցէ
21 Տէր Աստուած քո , զու եւ տուն քո : եւ
եթէ արատաւոր իցէ կամ կազ կամ կոյր ,
եւ կամ ամենայն արատ չար զինչ եւ
զուցէ ի նմա , մի զենցես զնա Տեառն
22 Աստուծոյ քում . Այլ ի քաղաքս քո կե-
րիցես զնա . անսորբն ի քեզ եւ սորբն
նոյնպէս կերիցեն , իրիւ զայժեամն կամ
23 զեզջերու : Բայց զարիւն մի ուտիցես ,
յերկիր հեղուցուս զնա իրիւ զջուր :

Պ . ԺԶ

1 Զգուշացիր ամսոյն կանխոց , եւ արաս-
ցես զատիկ Տեառն Աստուծոյ քո . զի
յամսեամն կանխոց ²եկէք յեգիպտոսէ ի
2 գիշերի եւ զենցես զգատիկն Տեառն
Աստուծոյ քում , սխարս եւ արջատս ,
ի տեղոսն զոր ընտրեսցէ Տէր Աստուած
3 քո ³անուանել զանուն իւր անդ . Մի
ուտիցէք ընդ նմա խմորուն , զեւթն օր
բազարջ կերիցես ընդ նմա , հաց չար-
չարանաց . քանզի տաղնասպաւ ելէք յե-
զիպտոսէ . զի յիշիցէք զօրն ելից ձերոց

յերկրէն Եգիպտացւոց զամենայն աւուրս
4 կենաց ձերոց : եւ մի՛ երեսեսցի ի քեզ
խմոր յամենայն տահմանս քո զեւթն օր .
եւ մի՛ ապցի ի մասն զար զեւտուցուս յե-
5 ղեկորեայ յաւուրնս աւաջոյ՝ յայգ : եւ
մի՛ ժակեսցի զենուլ զգատիկն ի միւտմ
ի քաղաքաց քոց զորս Տէր Աստուած քո
6 տացէ քեզ . Այլ ի տեղոսն զոր ընտ-
րեսցէ Տէր Աստուած քո ³անուանել զա-
նուն իւր ի նմա , անդ զենցես զգատիկն
առ երկիւ ընդ արեւմուտս , ի ժամանա-
7 կին յորում ելեր յեգիպտոսէ : Եգիպտես
՚եւ խորակեացես՝, եւ կերիցես ի տեղ-
ւոսն զոր ընտրեսցէ Տէր Աստուած քո .
եւ զարձցիս ի վաղիւն երթիցես ՚ի տուն
8 քո : Զվեց օր կերիցես բազարջ , եւ յա-
ւուրն եւթներորդի ՚եկք տօն Տեառն Աս-
տուծոյ քո . մի՛ գործեսցես ի նմա զամե-
նայն գործ ՚յայց օր ինչ գործիցի անձին՝ .
9 եւ լին եւթներորդս համարեսցես քեզ .
ի սկսանելոյ մանկազի քո յո՞՞ սկսանիցիս
10 համարել եւթն եւթներորդս : եւ արաս-
ցես տօն եւթներորդաց Տեառն Աստու-
ծոյ քում , որչափ կարող իցէ ձեան քո
ըսա ընչին ⁶գոր տացէ քեզ՝ որպէս զխորդ
11 օրհնեսցէ զքեզ Տէր Աստուած քո . եւ
ուրախ լիցիս առաջի Տեառն Աստուծոյ
քո զու եւ ուսար քո եւ զուսար քո , ծա-
ռայ քո եւ ազախիմն քո , եւ Ղեւտացին
որ ի քաղաքս քո , եւ եկն եւ որբն եւ
այրին որ ի ձեզ , ի տեղոսն զոր ընտրես-
ցէ Տէր Աստուած ³անուանել զանուն իւր
12 անդ : եւ յիշեսցես զի ծառայ էիր յերկ-
րին Եգիպտացւոց , եւ զգուշացիս եւ
արասցես զպատուիրանս զայստախիկ :

13 Տօն տողաւարանարաց արասցես զեւթն
օր , ի ժողովել քեզ ի կալել քումմէ եւ
14 ի հնձանէ քումմէ : եւ ուրախ լիցիս ի
տօնի քում զու եւ ուսար քո եւ զուսար
քո , ծառայ քո եւ ազախիմն քո , եւ Ղե-
տացին եւ եկն եւ որբն եւ այրին որ ի-
15 ցեն ի քաղաքս քո : Զեւթն օր տօնեսցես
Տեառն Աստուծոյ քում ի տեղոսն զոր
ընտրեսցէ ⁶Տէր Աստուած քո ի նմա . եւ
եթէ՞՞ օրհնեսցէ զքեզ Տէր Աստուած քո
յամենայն արմախ քո եւ յամենայն գործս
ձեռաց քոց , եւ լինիցիս ուրախ :

16 Զիրիս ժամանակս ի տարուջ յանգիման
լիցի ամենայն արու քո տաղի Տեառն
Աստուծոյ քո ի տեղոսն զոր ընտրեսցէ
Տէր . ի տօնի բազարձակերացն , եւ ի

¹ Թեբբ . գոլուտ ² Եբբ . եհան զքեզ Տէր Աստուած քո ³ Եբբ . բնակեցուցանել

⁴ Եբբ . ի վրանս ⁵ Եբբ . տացես ⁶ Եբբ . Տէր , զե

ածնի եւ թնկերորդացն , եւ ի աննի սա-
 դաւորահարացն . եւ ոչ կրեւեացիս ա-
 սաջի Տեառն ¹Աստուծոյ քո՝ ունայնա-
 47 ձեռն . Իւրաքանչիւր ըստ կարի ձեռաց
 իւրոց ըստ օրհնութեան Տեառն Աստու-
 ծոյ քո զոր եւս քեզ :

18 Դատաւորս եւ ատենազպիրս կացու-
 ցես յամենայն ²քաղաքս քո զոր Տէր Աս-
 տուած քո տացէ քեզ ըստ ցեղից , եւ
 դատեացեն զժողովուրդն զատաստան
 19 արգար : ³Եւ մի՛ աշտուիցեն երեսաց , եւ
 մի՛ անուսցուն՝ կաշտոս . քանզի կա-
 շառ կուրացուցանէ զաշտ իմաստնայ :

20 Եւ սպուկանն զբանս արգարոց : ⁴Ար-
 զարու թեամբ արացես զկրտուռնս , զի
 կեցցէք եւ մտանիցէք ժառանգել՝ զեր-
 կիրն զոր Տէր Աստուած տացէ ⁵ձեզ :

21 Մի՛ տնկեացես քեզ անտատ գամենայն
 փայտի առ սեզանով Տեառն Աստուծոյ
 22 ⁶քո : Եւ մի՛ արտացես ինչ քեզ ձօնի .
 եւ՝ մի՛ կանգնեացես քեզ արձան զոր
 ատեաց Տէր Աստուած քո :

ԳԼ . ԺԷ

1 Եւ մի՛ զահիցես Տեառն Աստուծոյ քում
 արջատ կամ ոչխար յարում իցէ արատ
 ինչ , ըստ ամենայն արատաւոր բանի . զի
 պիղծ է այն առաջի Տեառն Աստուծոյ քո :

2 Եւ եթէ՞ գտցի ի միջի քում , ի միտում
 ի քաղաքացիս զոր Տէր Աստուած քո տա-
 ցէ քեզ , այր կամ կին որ անիցէ զչար
 առաջի Տեառն Աստուծոյ քո , անցանել
 3 զուխտիւ նորա , եւ երթեալ պաշտիցեն
 զաստուածս օտարս , եւ երկիր պապա-
 նիցեն նոցա , պեղական կամ լուանի ,
 կամ ամենայնի որ իցէ ի զարգուէ երկ-
 4 նից , զորս ոչ նրամայցի . Եւ պատ-
 մնացի քեզ , ⁷եւ քննեացես յոյժ , եւ ա-
 նա ճշմարտիւ լեալ իցէ բանն , եւ եղեալ
 իցէ պղծութիւնն այն ի մէջ Իսրայելի ,
 5 Հանցես զայրն զաջն կամ զկին որ ա-
 րարին զբանն չար ի գրուսն ⁸ձեր , եւ
 քարկոծեցէք՝ զնոսա քարամբք եւ մեռ-
 6 ցին : Երկուք եւ երկուք վկայիք մեռցի
 որ մեռանիցին , եւ մի՛ մեռցի միով

7 վկայիւ : Եւ ձեռն վկայիցն եղիցի նախ
 ի նա սպանանել զնա , եւ ապա ձեռն
 ամենայն ժողովրդեանն . եւ բարձցես
 զչարն ի միջոյ ⁹ձեւթէ :

8 Եւ եթէ՞ ¹⁰վրիպեցէ ի քնն՝ բան ի գա-
 տասանի , ի մէջ արեան եւ արեան , եւ
 ի մէջ գատասանի եւ գատասանի , եւ
 ի մէջ ¹¹զրգուութեան եւ զրգուութեան ,
 եւ ի մէջ նահառակութեան եւ նակա-
 ռակութեան , բան գատասանի ի քա-
 զաքս՝ քո , եւ յարուցեալ ելցես ի տե-
 զին զոր ընտրեցէ Տէր Աստուած քո
 9 ¹անուանել զանուն իւր՝ անդ , եւ եր-
 թայցես առ քանանայն Աւուսայիս , եւ
 առ գատաուրն որ լինիցի յաւուրն յայ-
 նոսիկ , եւ ¹²քննեալ պատմեցն քեզ
 10 ¹³զգատաստանն . Եւ արտացես ըստ նրա-
 մանին զոր պատմեցին քեզ ոյ՛ ի սեզ-
 ւոյն իցեն՝ զոր ընտրեցէ Տէր ¹⁴Աստուած
 քո՝ , եւ զգուշաձլիւր յոյժ աննել ըստ
 ամենայնի որպէս օրինադրեցի քեզ .
 11 Ըստ ¹⁵օրինացն եւ ըստ պատասանի զոր
 ասացն քեզ՝ արտացես , եւ մի՛ խո-
 տորեացիս ի բանէն զոր պատմեցն քեզ
 12 մի՛ յաջ եւ մի՛ յանակ : Եւ մարդ ոք
 որ անիցէ նպարտութեամբ առ ի չլսե-
 լոյ քանանային որ կայցէ ¹⁵պաշտել յա-
 նուն Տեառն Աստուծոյ քո՝ , կամ գա-
 տաւորին ¹որ իցէ յաւուրն յայնոսիկ՝ ,
 մեռցի մարդն այն , եւ բարձցես զչարն
 13 յիսրայելէ : Եւ ամենայն ժողովրդեանն
 լուեալ երկիցէ , եւ մի՛ եւս ամպարչեսցիս :
 14 Եւ եթէ՞ մտանիցես յերկիրն զոր Տէր
 Աստուած քո տացէ քեզ , եւ ժառան-
 գեացես զնա եւ ընտրեցես ի նմա , եւ
 ասիցես , Կացուցից ի վերայ իմ ¹⁶իշխան
 որպէս եւ այլ ազգք որ չուրջ զինեւ են ,
 15 Կացուցանելով կացուցես ի վերայ քո
¹⁶իշխան , զոր ընտրեցէ Տէր Աստուած
 քո . յեղբարց քոց կացուցես քեզ ¹⁶իշ-
 խան . եւ մի՛ իշխեսցես կացուցանել քեզ
 16 վայր օտար որ չիցէ եղբար քո : Չի
 մի՛ յաճատեսցէ իւր երիվարս , եւ մի՛
 զարձուցէ զժողովուրդն յեզիպատս ¹⁷ . զի
 Տէր ասաց , թէ՛ Մի՛ եւս յաւելցուք
 17 գամնայ ընդ նոյն ձանապարհ : Եւ մի՛

¹ Թեք . ուլ-տե ² Թեք . գրուսն , այդեո քաղա-
 ւորեք ³ Թեք . Մի՛ զարձուցես զերտուռնս ,
 մի՛ սպառիցես եւ մի՛ անուսցուն ⁴ Թեք . Ձար-
 դարութեան , զարգարութեան երթիցես զՏեառ-
 զի կեցցես եւ ժառանգեացես ⁵ Թեք . քեզ ⁶ Թեք .
 քո զոր ստնիցես քեզ : (22) Եւ ⁷ Թեք . եւ
 լուիցես եւ ⁸ Թեք . քո , զայրն կամ զկինն ,
 եւ քարկոծեացես

⁹ Թեք . քումնել ¹⁰ Այդեո , զժողովրդն լուեացի
 քեզ ¹¹ Թեք . Տարուածոյ եւ Տարուածոյ , բան
 նահառակութեան ի գրուսն ¹² Թեք . Տարց-
 ցես , եւ ¹³ Թեք . զպատգամ գատասանին
¹⁴ Թեք . օրինացն զոր ստուցեն քեզ ¹⁵ Թեք .
 պաշտել անդ զՏէր Աստուած քո ¹⁶ Թեք . թա-
 գաւար ¹⁷ Թեք . այեջն յաւելու , յաճատել երիվարս

յաճախեսցէ իւր կանայս , զի մի խոտո-
 րեսցի սիրա նորա . եւ արծաթ եւ ոսկի
 18 մի կարի յաճախեսցէ իւր : Եւ եզիցի
 յորում նստիցի յիշխանութեան իւրում ,
 ՚գրեսցես նմա գերկրորդումն՝ օրինացս
 այսոյիկ ի մատենի առ ի քահանայիցն
 19 Ղեւտացոց : Եւ լիցի առ նմա , եւ ըն-
 թերցցի զսա զամենայն աւուրս կենաց
 իւրոց . զի ուսցի երկնչել ի Տեառնէ Աս-
 տուծոյ ՚քումմէ , պահել զամենայն պա-
 20 տուիրանս ՚գայտոսիկ , եւ աննել զիրա-
 սիրտ նորա ի վերայ եզրարց իւրոց , զի
 մի անյանիցէ զպատուիրանօքս յաջ կամ
 յահեակ . զի երկայնակեաց լիցի յիշխա-
 նութեանն իւրում ինքն եւ սրգիք իւր
 ի մէջ ՚որդւոցն Իւրայելի :

ԳԼ . ԺԸ

4 Եւ մի լիցի քահանայիցն Ղեւտացոց ,
 որբւոցն Ղեւեայ , բաժին եւ ժառան-
 ցութիւն ընդ Իւրայելի . ՚Երախայրիքն
 Տեառն վիճակ նոցա , զայն՝ կերիցնն .
 2 Եւ վիճակ մի լիցի նոցա ի մէջ եզրարց
 իւրեանց . զի Տէր է վիճակ նոցա , որ-
 պէս ասաց նոցա :
 3 Եւ այս են իրաւունք քահանային ի
 ժողովրդեանէ անտի , որք զենուցուն զեն-
 ւլս . եթէ արջառ իցէ եւ եթէ ոչխար ,
 տայէ քահանային զերկն եւ զմնօտուն եւ
 4 զխախտացոցն : Եւ ՚զպատօք այրենոյ քո
 եւ զգինւոյ քո եւ զիւղոյ քո , եւ ՚զպատու
 5 կարոց խաչանց քոց տացես նոցա : Զի
 զնա ընտրեաց ՚Տէր յամենայն ցեղիցն
 քոց ՚կալ առաջի Տեառն Աստուծոյ քո ,
 պաշտել եւ օրհնել յանուն նորա՝ , նա
 եւ որդիք իւր զամենայն աւուրս :
 6 Ապա թէ եկեալն Ղեւտացին ի ՚մի ի
 քաղաքացի քոց յամենայն որբւոցն Իս-
 րայելի , ուր իցէ ինքն բնակեալ , եւ ե-
 կեսցէ ըստ ցանկութեանն անձին իւրոյ
 7 ի տեղին զոր ընտրեսցէ Տէր , Պաշտել
 զանուն Տեառն Աստուծոյ իւրոյ , իբրեւ
 զամենայն եզրարան իւր Ղեւտացիս որ
 կացցեն անդ առաջի Տեառն ՚Աստու-
 8 ծոյ : Կերիցէ ՚զմամնն հասեալ , բայց

իւրաքանչիւր յազգական վաճառէն՝ :
 9 Եւ եթէ մասնիցես յերկիրն զոր Տէր
 Աստուած տացէ քեզ , մի ուսանիցիս
 աննել ըստ գարչելեաց ազգացն այնո-
 10 ցիկ : Մի՛ գտանիցի ի քեզ որ ամիցէ
 զուսար իւր կամ զզուսար իւր զբոցով ,
 եւ զիւթիցէ զիւթութիւն , եւ հմայիցէ ,
 11 եւ հաւահարց լինիցի , եւ կօխարցիցէ
 կախարդանօք , եւ վուկ եւ նշանագէտ
 12 լինիցի առ ի զմոռեալս հարցանելոյ Քան-
 զի պիզի է Տեառն ամենայն որ անն
 զայն . զի վասն այսպիսի դարչտանայցէ սա-
 13 աակեսցէ զնոսա Տէր ի քէն , Կատարեալ
 լինիցիս առաջի Տեառն Աստուծոյ քո .
 14 Զի ազգքն այնոքիկ զորս զու ժառան-
 գելոց ես , նոքա հմայից եւ զիւթու-
 թեանց անասն . բայց քեզ ոչ այնպէս
 ետ հրաման Տէր Աստուած քո :
 15 Մարգարէ յեզրարց քոց իբրեւ զիս յա-
 րուսցէ քեզ Տէր Աստուած քո , նմա
 16 լուիջիք . Ըստ ամենայնի զոր խնդրեցի
 ի Տեառնէ Աստուծոյ քումմէ ի Քորեք
 յաւուրն եկեզեցուոյ , ասէիք , Ոչ եւս
 յաւելուցումք լսել զձայն Տեառն Աս-
 տուծոյ մերոյ , եւ զհուրդ զայդ զմեծ
 ոչ եւս տեսցուք , զի մի մեռանիցիմք :
 17 Եւ ասէ զիս Տէր , Ուզիզ է ամենայն
 18 ինչ զոր խօսեցան . Մարգարէ յարուցից
 նոցա յեզրարց իւրեանց իբրեւ զքեզ ,
 եւ տայ զպատգամս իմ ի բերան նորա ,
 եւ խօսեսցի ընդ նոսա որպէս եւ պա-
 19 տուիրեցից նմա : Եւ մարդ որ ոչ լուի-
 ցէ զոր խօսիցի մարգարէն յանուն իմ՝
 եւ խնդրեցիցի վրէժ ի նմանէ :
 20 Բայց մարգարէն , եթէ ամպարչաեսցի
 խօսել յանուն իմ բանն ինչ զոր ես ոչ
 հրամայելի խօսել , եւ կամ թէ խօսիցի
 յանուն աստուածոյ օտարաց , մնոցի
 21 մարգարէն այն : Ապա թէ ասիցէք ի
 սրտի ձերում , Զիմրոց զխտապարէք զբանն
 22 զոր ոչ խօսեցաւ Տէր . Զոր ինչ խօսիցի
 մարգարէն յանուն Տեառն եւ ոչ լինիցի
 բանն եւ ոչ պիպիցի , այն բան է զոր ոչ
 խօսեցաւ Տէր . ամպարչտութեամբ խօ-
 սեցաւ մարգարէն , մի՛¹¹ թողուցուք նմա՝ :

ԳԼ . ԺԹ

1 Եւ եթէ սատակեսցէ Տէր Աստուած քո
 զազգան զորոց Տէր Աստուած տացէ քեզ
 զերկիրն նոցա , եւ ժառանգեսցես զնա

1 Նբբ. գրեսցէ իւր զպատճէն 2 Նբբ. իւրմէ 3 Նբբ. օրինացս այսոցիկ 4 Նբբ. զպատճէն 5 Նբբ. զպատարագս Տեառն ե. զժառանգութիւն նորա 6 Նբբ. զԵրախայրիս 7 Նբբ. Տէր Աստուած քո 8 Նբբ. կալ պաշտել յանուն Տեառն 9 Նբբ. միոջէ 10 Նբբ. զբաժին իբրեւ բաժին , թող զսա

ի վաճառացն նորա ի Տայրեհիմն 11 Նբբ. երկիցես ի նմանէ

և քնակեցես ի քաղաքս և ի տունս 2
 2 նոյա , Երևա քաղաքս գտառուցես քեզ ի միջոյ երկրին զոր Տէր Աստուած քո
 3 տացէ քեզ . Եկատեցես քեզ զճանապարհն , և ընդ երևս բաժանեցես քեզ զսահմանս երկրին քո , զոր բաժանեցէ քեզ Տէր Աստուած քո . և եղիցի անդ ապատան ամենայն սպանողի :

4 Այս սահման եղիցի ամենայն սպանողի որ փախչիցի անդր և ապրեացի . Որ ոք հարկանիցէ զընկեր իւր ակամայ , և նա ոչ ասեայր զնա յերէկն և յեռանդ . և որ ոք մասնիցէ ընդ ընկերի իւրում ի մայրի հարկանել փայտ , և ամբառնայցէ զձեռն իւր փայտասաւն հարկանել փայտ , և անկանիցի երկաթն ի մեղելիս անոր , և զիւրիցի ընկերին և մեռանիցի , փախիցէ նա և անկի ի մի ի քաղաքացիս այնոցի և կեցցէ , Զի մի՛ սպրեացի մերձաւոր արեանն զկնի սպանողին մինչև ապրիցի սիրտ նորա , և հասանիցէ նմա , եթէ հետագոյն իցէ ճանապարհն , և հարկանիցէ զանձն նորա , և նմա չէ գատատան մահու , զի ոչ ասեայր զնա յերէկն և յեռանդ : Վասն այնորիկ ևս պատուիրեմ քեզ զբանս զայս և ասեմ , Երևա քաղաքս գտառուցես քեզ :

8 Եւ եթէ ընդարձակեցէ քեզ Տէր Աստուած քո գահմանս քո որպէս և երգուաւ Տէր հարցն քոյ , և տացէ քեզ Տէր զամենայն երկրին զոր խոստայաւ 9 տալ հարցն քոյ , և եթէ լուրջես առնել զամենայն պատուիրանս զայստիկ զոր ևս պատուիրեմ քեզ այսօր , սիրել զՏէր Աստուած քո , և գնայ յամենայն ճանապարհս նորա զամենայն աւուրս . և յաւելցես քեզ այլ ևս երևս քաղաքս 10 յայնս յերևան . և մի՛ հեզցի արևն անպարտ յերկրին քում , զոր Տէր Աստուած քո տացէ քեզ ի ժառանգութիւնս . և մի՛ ոք լիցի ի միջի քում պարտական արեան :

11 Եւ եթէ լինիցի այր որ ստիցէ զընկեր իւր , և գարանս զորմիցէ նմա , և յարիցէ ի վերայ նորա և հարկանիցէ զանձն նորա և մեռցի , և փախչիցի ի մի ի քաղաքացիս այնոցիկ , Առաքեացին ծարակոյտ քաղաքի նորա և առցեն զնա անտի , և մասնեցեն զնա ի ձեռս մերձաւորի արևն և մեռցի : Եւ մի՛ ինայեցէ ակն քո ի նա . և սրբեցես զարևն անպարտ ի միջոյ Խորայիկի , և բարի լիցի քեզ :

14 Մի՛ վտխեցես գահմանս ընկերի քո զոր հաստակցին հարք քո ի ժառանգութեան քում , զոր ժառանգեցես յերկրին զոր Տէր Աստուած քո տացէ քեզ ի ժառանգութիւնս :

15 Ոչ հաստակեցի մի վկայ վկայել զմարդոյ ըստ ամենայն սպիրատութեան և ըստ ամենայն յանցանայ , և ըստ ամենայն մեղաց զոր մեղանչէ . ի բերանոյ երկուց ² և երկուց վկայից հաստակեցի ամենայն բանս :

16 Եւ եթէ կացցէ յառաջ սուտ վկայ զմարդոյ , և չարախօսեցէ զնմանէ 17 ամպարչաութիւն ինչ , կացցեն երկուքին արքն որոյ հակառակութիւնն իցէ առաջի Տեսն և առաջի քահանայիցին և առաջի գատաւորայն որ իցեն յաւուրն 18 յայնտիկ . և քննեցին գատաւորքն ճշմարտութեամբ . և ահա վկայ անիրաւ վկայեաց զանիրաւութիւնս , և եկաց հակառակ եղբոր իւրում . Արասլիք նմա որպէս խորհեցաւ չար առնել ընկերի իւրում , և բարձէք զչարն ի միջոյ 20 ձերմէ . Եւ այլոցն լուեալ գահի հարկանիցին , և մի՛ եւս յաւելուցուն առնել ըստ 21 բանին այնմիկ չարի ի միջի ձերում : Մի՛ ինայեցէ ակն քո ի նա . անձն ընդ անձին , ակն ընդ ական , ատամն ընդ ատաման , ձեռն ընդ ձեռին , ոտն ընդ ոտին :

ԳԼ Ի

1 Եւ եթէ եյանիցես ի սպտերազմ ի վերայ թշնամեաց քոյ , և տեսանիցես երբիարս և հեծեալս և ազգ բազում քան զքեզ , մի՛ երկնչիցիս ի նոցանէ , զի Տէր Աստուած քո ընդ քեզ է որ եհան զքեզ 2 յերկրէն եգիպտացուց : Եւ եղիցի յորժամ մերձենայցես ի սպտերազմ , մատուցեալ քահանայն խօսեցի ընդ ազգին , Եւ ասացէ զնոսա , Լուր , Խորայիլ . զուք զիմնայ երթացք այսօր ի սպտերազմ աւազիկ ի վերայ թշնամեաց ձերոյ , մի՛ լքանիցին սիրաք ձեր , և մի՛ երկնչիցիք և մի՛ զարհուրիցիք , և մի՛ խուսիցէք յիրեսայ նոցա . Զի Տէր Աստուած ³ մեր երթայ առաջի ձեր ընդ ձեզ՝ տալ պատերազմ վասն ձեր ընդ թշնամիս ձեր , սպրեցուցանել զձեզ :

5 Եւ խօսեցին զպիրքն ընդ ժողովրդեանն և ասացին , Այր ոք որոյ շինեալ իցէ տունս նորաչէն , և ոչ իցէ

¹Յբբ. Գ-Կ-Կ

²Յբբ. կամ

³Յբբ. ձեր

արարեալ նմա նաւակառօն , գնասցէ եւ գործցի ի տուն իւր . գուցէ մեռանիցի ի պատերազմի , եւ այլ այր անիցէ նմա 6 նաւակառօն : Եւ այր ոք որոյ անկեալ իցէ այցի , եւ չիցէ ուրախ լեալ ի նմանէ , գնասցէ եւ գործցի անպղէն ի տուն իւր . գուցէ մեռանիցի ի պատերազմի , 7 եւ այլ այր ուրախ լինիցի ի նմանէ : Եւ այր ոք որոյ խօսեալ իցէ կին , եւ չիցէ առեալ գնա , գնասցէ եւ գործցի ի տուն իւր . գուցէ մեռանիցի ի պատերազմի , 8 եւ այլ այր առնուցու գնա : Եւ յաւելցեն զպիւրքն խօսել ընդ ժողովրդեանն եւ ասացեն , Այր ոք որ երկնչիցի եւ վատասիրտ սրտիւ իցէ , գնասցէ եւ գործցի ի տուն իւր . զի մի՛ զանդիտեցուցէ 9 զսիրտ եղբօր իւրոյ իրբեւ զիւրն : Եւ եւ զիցի յորժամ զազարեացեն զպիւրքն ի խօսելոյ ընդ ժողովրդեանն , կայուցեն ի խամս զօրուն ասաջնորդս ժողովրդեանն : 10 Եւ եթէ մործենայցես ի քաղաք սալ պատերազմ ընդ նմա , կոչեացես գնաս 11 ի խաղաղութիւն : Եւ եղիցի եթէ տայցեն խաղաղութեան պատասխանի եւ բացցեն քեզ , եղիցի ամենայն ժողովուրդն որ գտանիցին ի նմա հարկատուք 12 եւ հնազանդեալք քեզ : Աստ թէ ոչ 13 հնազանդեալքն քեզ , եւ արասցեն ընդ քեզ պատերազմ , պաշարեալսն գնա . 14 եւ մատնեացէ գնա Տէր Աստուած քո ի ձեռս քո , եւ հարցես զամենայն արու 15 նորա կոտորմամբ սրոյ , Բաց ի կանանց եւ 2 ի կա՛ռէ եւ յամենայն անասնոյ . եւ զամենայն ինչ զինչ եւ գտանիցի ի քաղաքին , եւ զամենայն աղխ տացես քեզ յաւարի . եւ կերիցես զամենայն զաւար թշնամեալ քոց զոր Տէր Աստուած քո տացէ քեզ : Նոյնպէս տրասցես ընդ ամենայն քաղաքս ընդ յոյժ հեռուորս , որք ոչ ի քաղաքաց ազգացն 16 այնոցիկ իցեն : Բայց ի քաղաքաց ազգացն այնոցիկ զոր Տէր Աստուած քո տացէ քեզ զերկիր նոցա ի ժամանութիւն , մի՛ պարկեցումնիցէք ի նոցանէ զամենայն 3 չնչաւոր . Այլ նողովելով նողովեալք գնոսա , զԲեստացին եւ զԱմուրհացին եւ զԲանանացին եւ զՓերկեացին եւ զՍեււացին եւ զՅերուսացին 4 եւ զԳերղեսացին , զոր օրինակ պատուիրեաց Տէր Աստուած քո . 2 ի մի՛ ուսուցանիցեն ձեզ

առնել զամենայն գարշութիւնս իւրեանց , զոր արարին զիցն իւրեանց , եւ մեղանչիցէք առաջի Տեսառն Աստուծոյ ձերոյ : 19 Եւ եթէ նստեալ պաշարեացես զքաղաք աւուրս բազումս մարտնչել ընդ նմա յամուլ գնա , մի՛ հարկանիցես զժառատունկ նորա արկանելով ի նմա երկաթ . այլ կերիցես ի նմանէ , եւ գնա մի՛ հարկանիցես . միթէ մարդ իցէ ձեռատունկն որ յանդի անդ իցէ՛ մտանել յեւրեաց քոց ի պատնէշ : Այլ զվայտ զոր գիտիցես թէ չիցէ պողաբեր , գայն հարցես եւ կոտորեսցես , եւ շինեսցես պատնէշ չուրջ զքաղաքաւս որ տացէ ընդ քեզ պատերազմ , մինչեւ մատնեսցի :

ԳԼ ԻԱ

4 Եւ եթէ գտանիցի 5 վիրաւոր յերկրի քում զոր Տէր Աստուած քո տացէ քեզ ժառանգել , եւ անկեալ գնիցի ի պաշտի , եւ ոչ գիտիցես գայն որ խոցեացն գնա . 2 Նլցեն ձերակոյտն քո եւ գատաւորքն քո , եւ չափեացեն չուրջ զվիրաւորաւսն 3 զվայրս քաղաքացն . Եւ եղիցի քաղաք որ հուպ իցէ ի վիրաւորն , ապցէ ձերակոյտ քաղաքին այնորիկ երկնջ մի յարջատոց որ ընդ գործ չիցէ մտեալ եւ լուծ 4 չիցէ ձգեալ . Եւ իջուցին ձերակոյտ ժողովրդեանն զերկնջն ի ձոր մի տպաւամժ ուր չիցէ գործեալ եւ ոչ սերմանեալ , եւ 5 կարթակոտոր արտացեն՝ զերկնջն ի ձոր անդր : Եւ մատիցեն քահանայքն 7 Լեււայք , զի գնոսա բնորեաց Տէր Աստուած քո կալ առաջի իւր եւ օրհնել յանուն նորա . եւ ըստ բերանոյ նոցա վճարեսցի ամենայն հակառակութիւն եւ ամենայն ձերակոյտ քաղաքին այնորիկ որ հուպ իցէ ի վիրաւորն , լուսացին զձեռս իւրեանց ի վերայ զլիտոյ երնջուն 7 6 կարթահարելոյ ի ձորն . Եւ պատասխանի տուեալ ասացեն , 2 Եւք մեր ոչ հեղին զարեւնս զայս , եւ աչք մեր ոչ 8 տեսին . Քաւեա զժողովուրդ քո զԻսրայէլ զոր փրկեցեր , Տէր , զի մի՛ եկեսցէ արեւնս անպարտ ի վերայ ժողովրդեան քո Իսրայելի . եւ քաւեսցի ի նոցանէ 9 արիւնն . Եւ յարձցես զու զարեւնս անպարտ 7 ի ձէնջ . եւ եթէ արասցես զքա-

1 Եբբ. արասցեն խաղաղութիւն ընդ ի մանկուոց 3 Եբբ. 7-10-է 2 Եբբ.

4 Տեւ Թուոց ԼԱ. 19. 5 Եբբ. փողոտեացեն 6 Եբբ. փողոտելոյ 7 Եբբ. ի միջոյ քումմէ , զի արասցես զուղեղն առաջի Տեսառն

րին եւ զհաճոյ առաջի Տեառն Աստու-
 ծոյ քո՞ւ։

10 Եւ եթէ եղանկեա ի սլատերազմ ի վե-
 րայ թնամեաց քոց, եւ մատնեաց զնու-
 սա Տէր Աստուած քո ի ձեռս քո, եւ

11 ¹աւարեացեա զաւար՞ նոցա, եւ տեսա-
 նիցես ²յաւարին կին զեղեցիկ տեսեամբ,
 եւ ցանկացես նմա, եւ առցես զնա քեզ

12 կնտ թեան, եւ սարցիս զնա ի տուն քո,
 եւ ³գերծցես զզուռն նորա, եւ սրբես-

13 ցես զեղնուոնս նորա, եւ հանցես զհան-
 գերձ գերութեան նորա՞, եւ նսացի ի
 տան քում, եւ լացցէ զհայր եւ զմայր
 իւր զաւուրս ամսոյ միոյ. եւ ապա
 մացես առ նա եւ ընտանեացս ընդ նմա,

14 եւ եղիցի քո կին։ Եւ եղիցի եթէ ոչ
 հաճեսցես ընդ նա, արձակեսցես զնա
 ազատ. եւ վաճառելով մի՞ վաճառես-
 ցես զնա արձաթոյ, եւ մի՞ անարգես-
 ցես զնա, քանզի լկիցեցր զնա։

15 Եւ եթէ լինիցին ան միում երկու կա-
 նայք, եւ լինիցի ի նոցանէ մին սիրելի
 եւ մեւան ասելի, եւ ծնանիցին նմա
 որդիս, սիրելին եւ ասելին, եւ լինիցի

16 որդի անգրանիկ ասելուոյն, եւ եղիցի
 յաւուր յորում ժառանգեցուցանիցէ որդ-
 ւոց իւրոց զինչս իւր, մի՞ իշխեսցէ անդ-
 րանկացուցանել զորդի սիրելուոյն, ան-
 տես արարեալ զորդի ասելուոյն զանդ-

17 րանիկ. Այլ զանգրանիկ ասելուոյն ծա-
 նիցէ՞ տալ նմա կրկնս յամենայնէ որ ինչ
 գատանիցի նորա. զինչա է սկիզբն ⁴որդոց
 նորա, եւ նմա անկ է անգրանիկութիւնն՞։

18 Եւ եթէ իցէ ուրուք որդի խնո եւ
 անզգամ, եւ ոչ լսիցէ ձայնի հօր եւ մօր
 իւրոյ, եւ իրատիցեն զնա եւ ոչ անսայ-

19 ցէ նոցա. կալցին զնա հայր եւ մայր
 նորա, եւ սարցին զնա առ ծերակոյտ
 քաղաքին իւրեանց եւ ի գուռն ակզուոյն

20 իւրեանց. Եւ անսայեն ⁵ցարս քաղաքին
 իւրեանց, Որդիս մեր այս խնո է եւ
 անզգամ, եւ ոչ լսէ ձայնի մերում,

21 հանգանակող է եւ արբչիս։ Եւ քարկո-
 ծեացեն զնա արք քաղաքին նորա քա-
 րամբք եւ մեռցի. եւ բարձջիք զչարն ի
 միջոյ ձերմէ. եւ լուեալ ⁶այլոցն՞ զանի
 հարկանիցին։

22 Եւ եթէ հասանիցեն ումբք մեզք մա-
 հապարտութեան եւ ⁷մեռանիցի, կա-

23 խտջիք զնա զխալսէ. Եւ մի՞ ազանիցի
 մարմին նորա ի փայտին, այլ թաղելով
 թաղեսջիք զնա ի նովն աւուր. զի անի-
 ծեալ յԱստուծոյ է ամենայն որ կախիցի
 զխալսէ. եւ մի՞ սլո՞ծիցէք զերկիրն զոր
 Տէր Աստուած քո սացէ քեզ ի ժա-
 անգութիւն։

ԳԼ ԽԲ

1 Գուցէ տեսեալ զարջաւ եւ զոչխար
 եզրօր քո մողորեալս ի ճանապարհի, եւ
 անտես անիցես զնոսա. այլ զարձու-
 ցանելով զարձուցես զնոսա եւ անցես

2 առ եղբայրն քո։ Ապա թէ չիցէ մօս
 եղբայրն քո առ քեզ, եւ ոչ ճանաչիցես
 զնա, ժողովեսցես զնոսա ի տուն քո, եւ
 եղիցին առ քեզ, մինչեւ խնդրեսցէ զնոսա

3 եղբայր քո, եւ սացես ցնա։ Նոյնպէս
 արասցես զէջ նորա, նոյնպէս արասցես
 զճանպերձ նորա, նոյնպէս արասցես եւ
 զամենայն կորուսա եզրօր քո, որ ինչ
 կորնչիցի ի նմանէ եւ զտանիցես. մի՞
 իշխեսցես անտես աննկ զայն։

4 Գուցէ տեսանիցես զէջ եզրօր քո,
 կամ զեզն նորա անկեալ ի ճանապարհի,
 եւ կանց անիցես զնոքօք, այլ յարու-
 ցանելով յարուցես ընդ նմա։

5 Մի՞ եղիցի հանգերձ առնացի զկա-
 նամբք, եւ մի՞ զգեցցի այր զկեսա կա-
 նացի. զի սլո՞ղմ է Տեառն Աստուծոյ
 քում ամենայն որ առնէ զայն։

6 Եւ եթէ զիսկեսցիս բունոյ հաւուց ա-
 ռաջի քո ի ճանապարհի, եթէ ի ծառ եւ
 եթէ ի գետնի, ձագուց կամ ձուոց, եւ
 մայրն ջեռեալ նստիցի ի վերայ ձագուցն
 կամ ձուոց, մի՞ առնուցուս զմայրն

7 հանպերձ որբուղքն. Արձակելով արձա-
 կեսցես զմայրն, եւ զորդին առցես
 քեզ. զի բարի լիցի քեզ, եւ բազմօր-
 եալ լինիցիս ի վերայ երկրի՞։

8 Եւ եթէ շինեսցես տուն նորաչէն,
 արասցես սլտակ շուրջ գտանութն, եւ
 մի՞ սպանումն գործեսցես ի տան քում,
⁹զի մի՞ անկանիցի որ անկանիցոցն իցէ՞
 ի նմանէ։

9 Մի՞ վարեսցես զայդի քո այլ եւ այլ,
 զի մի՞ ¹⁰սրբեսցին արմտիրն եւ սերմն
 զոր սերմանիցես ընդ բերլոյ այգուոյն քո։

¹ Եբբ. գերեացես զգերութիւն ² Եբբ. ի գերու-
 թեանն ³ Եբբ. գերծցէ զզուռն իւր, եւ սրբեսցէ
 զեղնուոնս իւր, (13) Եւ հանցէ զհաւորերձ
 գերութեան իւրոյ ⁴ Եբբ. զորում ճեռն նորա,
 նմա անկ են իրաւունք անգրանիկութեանն
⁵ Եբբ. ցծերս ⁶ Եբբ. ամենայն իսրայելի

⁷ Եբբ. եղեցի պարտաւոր մահու ⁸ Եբբ. գ-լ-տ-ի
⁹ Եբբ. յանկանել ուրուք ¹⁰ Կաթ, ապականեսցին

10 Մի՛ վարեացես զէջ եւ զեզն ի միասին :

11 Մի՛ զգննուցուս այլայլախառն՝ զտար եւ զկտաւն ի միասին :

12 Ծոպս մանուածոյս արասցես ի վերայ չորեցունց տանոյ նանդերձից քոց , զոր եւ զգննուցուս :

13 Եւ եթէ անուցու ոք կին եւ ամուս-

14 նասցի ընդ նմա , եւ ասեսցէ զնա , եւ զիցէ ի վերայ պատճառս բամբասական բանից , եւ անուն չար նանիցէ զնմանէ եւ ասիցէ , Չկինս զայս աօի , եւ մերձեցեալ ի սա ոչ գաի զկուսութիւն սորա .

15 Եւ առեալ նայր եւ մայր աղջկանն , նանցեն զկուսութիւնս աղջկանն առ ծն-

16 րակոյտն ի դուռն . եւ ասասցէ նայր աղջկանն ցծերակոյտն , Չգուսարս իմ զայս ետու անոյ այդմիկ կնութեան , եւ

17 ասեցեալ զսա՝ Դնէ ի վերայ պատճառս բամբասաւոր բանից՝ եւ ասէ , Ոչ գաի զկուսութիւն զստեր քո . եւ աճաւասիկ կուսութիւնք զստեր իմոյ . եւ բացցեն զհանդերձս ատաջի ձերոց քաղաքին աչ-

18 նորիկ : Եւ ասցէ ձերակոյտ քաղաքին այնորիկ զայրն զայն եւ խրատեսցեն զնա ,

19 Եւ առեժեսցեն ի նմանէ նորեւր սիկզ , եւ տացեն հօր աղջկանն , զովսնակ գի եհան անուն չար զկուսէն Խարայկաց-

20 ւոյ . եւ նորին լիցի կին , եւ մի՛ իշխեսցէ որձակիկ զնա զամենայն ժամանակս :

21 Ապա թէ ճամբորտ իցէ բանն , եւ ոչ զայցին կուսութիւնք աղջկանն , Հանցեն զաղջիկն առ գուրս՝ հօր իւրոյ , եւ քարկոծ արասցեն զնա արք քաղաքին իւրոյ եւ մեռցի . զի արար անդամութիւն ի մէջ որդւոցն Խարայիկի , պոսնկել ի սան հօր իւրոյ . եւ բարձջիք զչարն ի ձէնջ :

22 Եւ եթէ դտցի այր չնացեալ ընդ առնակնոջ , սպանջիք զերկոտեան , զայրն չնացեալ ընդ կնոջն եւ զկինն . եւ բարձջիք զչարն յԽարայիկէ :

23 Եւ եթէ եղիցի աղջիկ կոյս խօսեցեալ անն , եւ գտանիցէ զնա այր ոք ի քա-

24 զաքի եւ ննջեսցէ ընդ նմա , Հանջիք զերկոտին ի դուռն քաղաքին իւրեանց , եւ շքարկոծեսցեն զնոսա քարամրք եւ մեռցին . զաղջիկն՝ զի ոչ բողոքեաց ի քաղաքին , եւ զայրն որ լլկեաց զկին ընկերի իւրոյ . եւ բարձջիք զչարն ի միջոյ ձերմէ :

25 Ապա թէ ի դաշտի զայցէ այր զաղջիկ ոք խօսեալ անն , եւ բռնաբար ննջեսցէ ընդ նմա , սպանջիք զայրն որ ննջեաց

26 ընդ նմա : Եւ աղջկանն մի՛ ինչ անիցէք . զի ոչ է աղջկանն վնաս մահու . զի որպէս յառնիցէ մարդ ի վերայ ընկերի իւրոյ եւ սպանանիցէ զնա , այն-

27 պէս է իրն : Զի ի բացի եգիտ զնա . եւ բողոքեաց աղջիկն խօսեալ , եւ ոչ ոք էր որ օգնէր նմա :

28 Եւ եթէ գտանիցէ ոք զաղջիկ կոյս որ չլցէ խօսեալ անն , եւ բռնաբար

29 ննջեսցէ ընդ նմա՝, Տացէ այրն որ ննջեաց ընդ նմա՝ հօր աղջկանն յիսուն երկրամեան արծաթոյ , եւ նորա լիցի կին՝ . եւ մի՛ իշխեսցէ արձակել զնա զամենայն ժամանակս իւր :

30 Մի՛ սացէ այր զկին հօր իւրոյ , եւ մի՛ յայանեսցէ զձածուկս հօր իւրոյ :

ԳԼ ԻԳ

1 Մի՛ մտցէ մալեալն եւ կրճատեալն յե-

2 կեղեցի՝ Աստուծոյ : Մի՛ մտցէ պոսնկորդի յեկեղեցի Տեառն՝ :

3 Մի՛ մտցէ Ամենացի եւ Մովարացի յեկեղեցի Տեառն . մինչև ցտանս ազգ մի՛ մտցեն յեկեղեցի Տեառն եւ մինչև ցյաւի-

4 տեան . Վասն զի ոչ ելին ընդ առաջ ձեր հացիւ . եւ ջրով ի ճանապարհի երանելոյն ձերոյ յեղիպատէ . եւ զի ի վարձու կարան վասն քո զհազամ որդի Բէով-

5 րայ Դի Միջարեւոտոց անիծանել զքեզ . Եւ ոչ կամեաց Տէր Աստուած քո լսել Բազամու , եւ զարձոյց Տէր Աստուած քո զանէծան յորհնութիւնս . զի սիրեաց զքեզ

6 Տէր Աստուած քո : Մի՛ խօսեսցիս ընդ նոսա խաղաղութեամբ՝ զամենայն ա-

7 ւուրս քո մինչև ցյաւիտեան :

8 Մի՛ զարչեցուցանիցես զեզովմայեցին , զի եղբայր քո է : Մի՛ զարչեցուցանիցես զեղիպարացին , զի պանգուստ է իր յերկ-

9 ռի նորա : Եթէ լինիցին նոցա որդիք , յերրորդ ազգի մտցեն յեկեղեցի Տեառն :

10 Եւ եթէ երանիցես ի պատերազմ բանակել ի վերայ թ՛համեաց քոց , զգոյշ լինի՛ իր յամենայն բանէ չարէ : Եթէ իցէ ի քեզ այր որ չիցէ սուրբ ի ցայ-

11 կեթեանս լրկմանէ , կցէ արտաքոյ բա-

12 նակին , եւ մի՛ մտցէ ի բանակն . Եւ ընդ երեկան լուսացէ զմարմին իւր ջրով ,

1 Եբբ. սան հօր 2 Եբբ. քարկոծեսցիք

3 Եբբ. այեյեյն յաւելու , եւ գացին 4 Եբբ. այեյեյն յաւելու , զի լլկեաց զնա 5 Եբբ. Տեառն 6 Եբբ. այեյն յաւելու , մինչև ցտանս ազգ մի՛ մտցէ յեկեղեցի Տեառն 7 Եբբ. ի Բեթ թրայ Միջարեւոտոց 8 Եբբ. ինդրեացես զխաղաղութիւն եւ զբարու-

9 Եբբ. ինդրեացես զխաղաղութիւն եւ զբարու-

10 Եբբ. ինդրեացես զխաղաղութիւն եւ զբարու-

11 Եբբ. ինդրեացես զխաղաղութիւն եւ զբարու-

12 Եբբ. ինդրեացես զխաղաղութիւն եւ զբարու-

ԳԼ . ԻԿ

12 Եւ ընդ մտանել արեւուն մտցէ ի բա-
 13 Եւ ցից լինիցի զգօտոյ քումմէ . եւ եւ-
 14 զաղանգութիւն քո : Զի Տէր Աստուած
 քո չըջի ընդ բանակն քո Վրկել զքեզ ,
 եւ մասնել զթշնամիս քո առաջի երե-
 սաց քոց . եւ եղիցի բանակն քո սուրբ ,
 եւ ոչ երեւեսցի ի միջի քոմ ալական
 զութիւն՝ իրացն , եւ գառնայցէ ի քէն :
 15 Մի՛ մասնեացես զճառայ տեսան իւ-
 րում , որ յաւելուցու ի քեզ ի տեսանէ
 16 իւրմէ . Ընդ քեզ բնակեացէ եւ ընդ քեզ
 զետեղեսցի յամենայն տեղում որ եւ
 հաճոյ իցէ նմա , եւ մի՛ ներկեցէք զնա :
 17 Մի՛ լինիցի բող ի դատերաց Բարայելի ,
 եւ մի՛ պոռնիկ յուստերաց Բարայելի :
 2 Մի՛ լինիցի ձօնի ի գատերաց Բարայելի ,
 եւ մի՛ նուիրեալ ոք յուստերաց Բարա-
 18 յելի : Մի՛ սարցիս զկապէնս պոռնիկի ,
 եւ մի՛ զշանախուրս ի տուն Պատուծոյ
 քո յամենայն ուխտս . զի պիղծ են ա-
 աջի Տեառն Աստուծոյ քո երկոքեան :
 19 Մի՛ տացես եղբոր քում արծաթ վաշ-
 խիւ , եւ մի՛ զկերակուր շարխախի , եւ
 20 մի՛ սոկոսեօք . Զամենայն ինչ փոխ
 տացես օտարին եւ եղբոր քում , զի
 օրհնեացէ զքեզ Տէր Աստուած քո յա-
 մենայն ի գործս քո ի վերայ երկրին յոր
 մասնելոց ես ժառանգել զնա :
 21 Եւ եթէ ուխտիցես ուխտ Տեառն Աս-
 տուծոյ քում , մի՛ յամնուցի հառուցա-
 նել զայն . զի սահանջուով պահանջեացէ
 Տէր Աստուած քո ի քէն , եւ լինիցի
 22 քեզ ի մեղս . Ապա թէ ոչ կամիցիս
 23 ուխտել , չլինիցի քեզ մեղք : Որ ինչ
 ելանէ ընդ շրթունս քո՝ զգոյշ լինիջիր ,
 եւ արասցես որպէս ուխտեցիր Պատու-
 ծոյ քում , դառուրն զոր խոստացար
 բերանով քով :
 24 Եւ եթէ մտանիցես յայդի ընկերի քո ,
 կերիցես խաղող մինչեւ զյաղել անձին
 25 քո , բայց յաման մի՛ ամանացես , եւ
 եթէ մտանիցես ի հունձս ընկերի քո ,
 քաղեսցես ձեռօք քովք զհասկն , եւ
 մանգաղ մի՛ արկանիցես յոճ ընկերի քո :

1 Եւ եթէ անուցու ոք կին եւ մտա-
 նիցէ առ նա , եւ եղիցի եթէ ոչ գաա-
 նիցէ՝ չնորհս առաջի նորա , զի եզիս ի
 նմա իրս անարգութեան , գրեսցէ նմա
 զիր ապահարգանի եւ տացէ ի ձեռս նու-
 2 րա , եւ արձակեացէ զնա ի տանէ իւրմէ ,
 3 եւ եթէ 7 գնացեալ լինիցի առն աչլում ,
 4 եւ ստիցէ զնա այրն վերջին , գրեսցէ
 նմա զիր մեկնելոյ , եւ տացէ ի ձեռս
 նորա , եւ արձակեացէ զնա ի տանէ
 իւրմէ . ապա թէ մեռանիցի այրն նորա
 5 վերջին որ առ զնա կնութեան , Մի՛
 կարացէ այրն առաջին որ արձակեաց
 զնա՝ գառնալ առնուլ զնա իւր կնու-
 6 թեան , յեա պղծելոցն նորա . զի պիղծ
 է այն առաջի Տեառն Պատուծոյ քո՝ .
 եւ մի՛ պղծեցէք զերկիրն զոր Տէր Աս-
 տուած տացէ ձեզ ի ժառանգութիւն :
 7 Եւ եթէ անուցու ոք կին նորոյ ,
 մի՛ մացէ ի պատերազմ , եւ մի՛ անկ-
 8 ցին ի վերայ նորա եւ մի ինչ իրք . աչլ
 անպարս լիցի ի սան իւրում , եւ ու-
 9 րախ արասցէ գլին իւր զոր առ :
 10 Մի՛ գրաւեսցես զվերին եւ զներքին՝
 երկան . զի զոգիս գրաւէ այնպիսին :
 11 Եթէ ըմբռնեսցի այր ոք մարդագող
 յեղբարց իւրոց յորպուցն Բարայելի , եւ
 12 բնաբարեալ փաճառեսցէ զնա , մեպի
 գողն , եւ բարձրք զչարս ի միջոյ ձերմէ :
 13 Զգոյշ լիւր անձին քում յարածէ բո-
 14 րոտութեան . զգոյշ լինիջիր՝ առնլ ըստ
 15 ամենայն օրինին զոր պատմիցեն ձեզ
 16 քահանայքն Դեւտայիք , զոր օրինակ
 17 սրատուիրեցի 10 ձեզ զգուշանալ՝ առնելոյ :
 18 Յիշեցէք զոր ինչ արար Տէր Աստուած
 19 քո ընդ Մարիամ ի ճանապարհի երանե-
 20 լոյն ձերոյ յեզրիպտոսէ :
 21 Եւ եթէ պարտելով պարտիցի ընկեր
 22 քո զինչ եւ իցէ , մի՛ մասնիցես ի տուն
 23 նորա զրաւել ինչ զրաւ . Աչլ արաքոյ
 24 կայցես , եւ այրն առ որում պարաքն
 25 քո իցեն՝ հանցէ զզրաւն արտաքս : Եւ
 եթէ աղքատ իցէ այրն , մի՛ ազգի ընդ
 2 զրաւաւն իւրով . Գարձուքանելով կար-
 3 ձուցես զզրաւ նորարնդ մտանել արեւու ,
 եւ ննջեսցէ հանգերձիւն իւրով եւ օրհ-

1 Եբբ. մի՛ տեսցէ քեզ զմեղքութիւն 2 Եբբ. գառնե-
 3 Եբբ. Տեառն Աստուծոյ 4 Եբբ. տոկոսեօք զամե-
 նայն ինչ որ տացի վաշխիւ . (Ս) Ստարին տացես
 վաշխիւ , եւ եղբոր քում մի՛ տացես վաշխիւ

5 Եբբ. կինիցի նմա այր , եւ եղիցի զի ոչ գացէ կինն
 6 Եբբ. եզիս այրն 7 Եբբ. ելցէ կինն ի տանէ նորա եւ
 զնացեալ 8 Եբբ. ելցէն յաւելում , մի՛ սամ 9 Եբբ. որ
 առնուցու գրաւ զաղորիս կամ զվերին 10 Եբբ. նա-
 ցա , զգուշացիք 11 Եբբ. ազցիս ընդ գրաւաւ նորա

նեսցէ զքեզ . եւ եղիցի քեզ ¹յողորմա-
 ծութիւն առաջի Տեառն Աստուծոյ քո :
 14 Մի՛ զլասցիս զվարձս անանկին եւ
 զկարօտելոյ յեղբարց քոց , կամ յեկաց
 15 քաղաքաց քոց : Նոյն օրին հասուցես
 զվարձս նորա , եւ մի՛ մտանիցէ արե-
 զակն ի վերայ այնորիկ . զի անանկ է ,
 եւ այն է յոյս նորա . եւ մի՛ բողոք
 հարկանիցէ զքէն առ Տէր , եւ մի՛ լի-
 նիցի այն քեզ ի մեզս :
 16 Մի՛ մեղցին հարք ընդ որդւոց , եւ
 մի՛ որդիք մեռանիցին ընդ հարց . իւ-
 բարանչիւր ոք ի մեզս իւրում մեռանիցի :
 17 Մի՛ խոտորիցես զիրաւունս զեկին եւ
 զորբոյ ²եւ զայրոյ՝ . եւ մի՛ գրաւեսցես
 18 զձորձս այրւոյն . ³Քանզի ծառայ էիր
 զու յերկրին Եղիպտացւոց , եւ փրկեաց
 զքեզ Տէր Աստուած քո անտի . վասն
 այնորիկ եւ սրտաւիրեմ քեզ աննել
 զքանս զայս :
 19 Եւ եթէ հնձեսցես զհունձս յանգի
 քում , եւ մոռացի որայ յանգի քում ,
 մի՛ գառնացես անդրէն անուղ զնա .
²ազքատին եւ՝ եկին եւ այրւոյ եւ որ-
 բոյ եղիցի այն . զի օրհնեսցէ զքեզ Տէր
 Աստուած քո յամենայն ի գործս ձեռաց
 20 քոց : Եւ եթէ կթեսցես ձէթ , մի՛
 գարձցիս անդրէն պողաքազ աննել զկնի
 քո . եկին եւ որբոյ եւ այրւոյ եղիցի
 21 այն : Եւ եթէ կթեսցես զայգի քո , մի՛
 ճաքազ աննիցես զկնի քո . եկին եւ
 22 որբոյ եւ այրւոյ եղիցի այն : Եւ յիշես-
 ցես զի եւ զու ծառայ էիր յերկրին Ե-
 զիպտացւոց . վասն այնորիկ եւ պա-
 տուիրեմ քեզ աննել զքանս զայս :

ԳԼ . ԻԵ

1 Եւ եթէ լինիցի հակառակութիւն ի
 մէջ մարդկան , մտաիցեն յատեան եւ
 զատեսցին . եւ արդարացուցեն զար-
 2 ըրեան : Եւ եղիցի եթէ արժանի իցէ
 զանի ամպարիշտն , ⁴հասուցին զնա
 ստաջի գատաւորացն՝ , եւ հարցին զնա
 առաջի ⁵նոցա ըստ ամպարիշտութեան
 3 նորա ⁶թուով քաւաստն՝ , եւ այլ մի՛
 յաւելուցուն . ապա թէ յաւելուցուն հար-
 կաննել զնա աւելի քան զայն , անար-

գութիւն լիցի եղբարն քում առաջի քո :
 4 Մի՛ կապեսցես զցտուկ եղին կայրաւոյ :
 5 Եւ եթէ բնակեսցեն եղբարք ի միա-
 սին , եւ մեռանիցի մի ոք ի նոցանէ , եւ
 զաւակ ոչ իցէ նորա , մի՛ լինիցի կին մե-
 ռելոյն սրտաքոյ տուն ⁷ումեք որ մեր-
 ձաւոր չիցէ նորա՝ . այլ եղբայր ան
 իւրոյ մացէ առ նա , եւ առցէ զնա իւր
 6 կնութեան , եւ ⁸ընակեսցէ ընդ նմա՝ . Եւ
 եղիցի ⁹մանուկն որ ծնանիցի՝ հաստա-
 տեալ յանուն վախճանելոյն . եւ մի՛ ջնջես-
 7 զի անուն նորա յիւրացիլէ : Ապա թէ ոչ
 կամիցի այրն անուղ զկին եղբոր իւրոյ ,
 ելցէ կինն ի գուռն անդր առ ձերակոյտն
 եւ ասացէ , Ոչ կամի եղբայր ան իմոյ
 կանգնել զանուն եղբոր իւրոյ ի մէջ Իս-
 8 Տրայելի¹⁰ . Եւ կոչեսցեն զնա ձերակոյտ
 քաղաքին իւրոյ , եւ խօսեսցին ընդ նմա .
 եւ նա կացցէ եւ աւիցէ , Ոչ կամիմ առ-
 9 նուղ զպա . Եւ մատուցեալ կին եղբոր
 նորա առաջի ձերոցն , հանցէ զկօշիկ մի
 յտաննէ նորա , եւ թքցէ ընդ երեսս նո-
 րա , եւ պատասխանի տուեալ ասացէ ,
 Այսպէս արասցեն անն որ ոչ չինիցէ
 10 զտուն եղբոր իւրոյ : Եւ կոչեսցի անուն
 նորա ի մէջ Իսրայելի Տուն բոկացելոյ :
 11 Եւ եթէ կուտեսցին արք ընդ միմեանս ,
 այր ընդ եղբոր իւրում , եւ մատուցեալ
 կին միոյ ի նոցանէ թափել զայր իւր ի
 ձեռաց այնորիկ որ հարկանիցէն զնա ,
 եւ ձգեալ զձեռն բուռն հարկանիցէ զեր-
 12 կուորեաց նորա , Հատանիցես զձեռն ,
 եւ մի՛ խնայեսցէ ի նա ակն քո :
 13 Մի՛ լինիցի յամանի քում կշիռ եւ կշիռ ,
 14 մեծ կամ փոքր : Եւ մի՛ լինիցի ի աման
 15 քում չափ եւ չափ , մեծ կամ փոքր : Կշիռ
 ստոյգ եւ արգար եղիցի քեզ , եւ չափ
 ստոյգ եւ արգար եղիցի քեզ , զի բազ-
 մօրեայ եղիցիս ի վերայ երկրին զոր Տէր
 Աստուած քո տացէ քեզ ²ի ժառանգու-
 16 թիւն : Զի պիղծ է Տեառն Աստուծոյ
 քում ամենայն որ անէ զայն , եւ ա-
 մենայն որ անէ զանիրաւութիւն :
 17 Յուչ լիցի քեզ զոր արարն քեզ Ամու-
 զէկ ի ճանապարհի ելանելոյն քո յե-
 18 զիպտոսէ . Զիարգ ընդդէմ եկաց քեզ ի
 ճանապարհին , եւ կրճատեաց զվերջն
 քո եւ զաշխատեալսն զկնի քո , եւ գու-
 քազցեալ եւ աշխատեալ էիր , եւ ոչ

¹Եբբ. յարգարութիւն ²Յեբբ. Դ-Ի-Ի ³Եբբ. եւ յիշեսցես զի ⁴Եբբ. տացէ նմա գատաւորն անկանել ի գետին ⁵Եբբ. նորա ⁶Եբբ. թուով : (3) Քաւասանիցս հարցէ

⁷Եբբ. օտարի ⁸Եբբ. հատուցէ նմա զպարտոս տագեր ⁹Եբբ. անդրանիկն ¹⁰Եբբ. Եթէն Ե-Ե-Լ- , ոչ կամի հատուցանել ինձ զպարտոս տագեր

19 երկեաւ յԱստուծոյ : Եւ եղիցի յորժամ հանգուցանիցէ զքեզ Տէր Աստուած քո յամենայն թէ՛նամեաց քոց որ չուրջ զքեւ իցեն յերկրին զոր Տէր Աստուած քո տացէ քեզ վիճակաւ ի ժառանգութիւն , քննեացես զանուն Ամազկեայ ի ներքոյ երկնից , եւ մի՛ մոռասցիս :

ԳԼ . ԻԶ

1 Եւ եղիցի եթէ մտանկեցես յերկրին զոր Տէր Աստուած քո տացէ քեզ ի ժառանգութիւն , եւ ժառանգեացես զնա եւ

2 ընակեացես ի նմա , Առցես զառաջինս պաղոց զերկրին քո զոր Տէր Աստուած քո տացէ քեզ , եւ արկցես ի կողով , եւ զնասցես ի տեղին զոր ընտրեսցէ Տէր Աստուած Դանուանել զանուն իւր անդ .

3 Եւ երթիցես առ քահանայն որ կայցէ յաւուրսն յայնոսիկ , եւ ասացես զնա , Գոհանամ այսօր զՏեսանէ Աստուծոյ Յիմէ , զի մտի յերկրին զոր երպուաւ

4 Տէր հարցն մերոց սայ մեզ : Եւ տացէ քահանայն զկողովն ի ձեռաց քոց , եւ զիցէ զնա առաջի սեղանոյն Տեսան Աստուծոյ քո . Եւ պատասխանի տուեալ ասացես առաջի Տեսան Աստուծոյ քո .

5 ՉԱսորիս եթող՝ հայր իմ եւ էջ յեզրպատոս , եւ պանդխտեցաւ անդ սակաւ ինչ թուով , եւ եղեւ անդ յազգ մեծ , եւ

6 բազմացաւ անդ յոյժ յոյժ . Եւ չարչարեցին զմեզ Եգիպտացիքն , Կիւցին զմեզ եւ եղին ի վերայ մեր գործ խառութեան .

7 Եւ ազազակեցաք առ Աստուած հարցն մերոց . եւ լուաւ Տէր ձայնի մերում , եւ ետես զտառապանս մեր եւ զաշխատութիւն մեր եւ զհնգութիւն մեր . Եւ եհան զմեզ Տէր յԵգիպտոսէ ինքնին՝ զօրութեամբ մեծաւ , եւ՝ հօր ձեռամբ եւ բարձր բազկաւ , եւ մեծամեծ տեսիեամբք

9 եւ նշանօք եւ արուեստիւք . Եւ աճ զմեզ ի տեղիս յայս , եւ ես մեզ զերկիրս զայս ,

10 երկիր՝ որ բոլիսէ զկաթն եւ զմեղր : Եւ արդ աւասիկ բերի՝ զպտուղ արգեանց երկրին զոր ես ինձ Տէր , երկիր՝ որ բոլիսէ զկաթն եւ զմեղր : Եւ՝ երկիր պաղցես անդ առաջի Տեսան Աստուծոյ

11 քո . Եւ ռարս լիցիս անդ յամենայն բարութիւնսն զոր ես քեզ Տէր Աստուած քո եւ սան ջոււմ , զու եւ Դեւ տացին եւ պանդխտան որ ի քեզ :

առաւ քո եւ սան ջոււմ , զու եւ Դեւ տացին եւ պանդխտան որ ի քեզ :

12 Եւ եթէ կատարեսցես տասանորդել զամենայն տասանորդս երկրի քո , յամին՝ երկրորդ կրկին տասանորդեսցիս՝ Դեւտացւոյն , եւ եկին եւ որոյ եւ այլուոյ . եւ կերբցին ի քաղաքս քո եւ յազիցցին . Եւ ասացես առաջի Տեսան Աստուծոյ քո , Արբեցի ի բաց զսրբութիւնսն ի տանէ խմմէ , եւ ետու զայն Դեւտացւոյն եւ եկին եւ որոյ եւ այլուոյ , ըսաւ ամենայն պատուիրանաց Տեսան Աստուծոյ՝ զոր պատուիրեայ էր ինձ . ոչ անցի զպատուիրանաւ քով եւ ոչ մոռացայ . Եւ ոչ կերայ ի վիշտս ի նոցանէ եւ ոչ ընծայցի ի նոցանէ պղծոյն , եւ ոչ ետու ի նոցանէ մեռելոյ . լուայ ձայնի Տեսան Աստուծոյ իմոյ . Եւ արաւ

15 լի որպէս պատուիրեցեր ինձ : Արդ հայկաց ի արդ ընալութիւնէ ջոււմէ յերկնից , եւ օրհնեա զժողովուրդ քո զԻսրայէլ , եւ զերկիրն զոր ետուր Նոցա . որպէս երզուար հարցն մերոց , սայ մեզ զերկիր որ բոլիսէ զկաթն եւ զմեղր :

16 Յաւուր յայսմիկ պատուիրեաց քեզ Տէր Աստուած քո առնել զամենայն իրաւունս զայստիկ եւ զզատաստանս .

17 Սպանեալք եւ արտալք՝ զսոսա յամենայն արտէ՝ ձեռմէ եւ յամենայն անձնէ

18 ձեռմէ : ՉՏէր Աստուած քո՝ ընտրեա այսօր լինել քեզ Աստուած եւ զնասանք ի ձեռնապարսն նորա , եւ պանդխտեց զիրաւունս եւ զզատաստանս նորա՝ լսել

19 ձայնի նորա . Եւ Տէր ընտրեաց զքեզ այսօր լինել նմա ժողովուրդ սեպհական որպէս եւ խօսեցաւ քեզ , պանել զամենայն պատուիրանս նորա , Եւ լինել քեզ ի վեր քան զամենայն ազգս . որպէս արար զքեզ՝ անուանի եւ բարդաւած եւ փառաւոր , լինել քեզ ժողովուրդ սուրբ Տեսան Աստուծոյ ջոււմ , որպէս եւ խօսեցաւ քեզ :

ԳԼ . ԻԷ

1 Եւ պատուիրեաց Մովսէս եւ ծերակոյսն Իսրայելի եւ սանն , Պանդեղ զամենայն պատուիրանս զոր ես պատուիրեաց ինձ : Եւ ասացես զամենայն արտալք եւ արտալքիս՝ զսոսա յամենայն արտէ՝ ձեռմէ եւ յամենայն անձնէ ձեռմէ : ՉՏէր Աստուած քո՝ ընտրեա այսօր լինել քեզ Աստուած եւ զնասանք ի ձեռնապարսն նորա , եւ պանդխտեց զիրաւունս եւ զզատաստանս նորա՝ լսել ձայնի նորա . Եւ Տէր ընտրեաց զքեզ այսօր լինել նմա ժողովուրդ սեպհական որպէս եւ խօսեցաւ քեզ :

1 Եբր. քո ընակեցուցանել 2 Եբր. ջոււմէ 3 Եբր. Ասորի թագաւորական էր 4 Եբր. զուլուտ 5 Եբր. զերկիրս որպէսնց երկրին զոր ետուր ինձ , Տէր : Եւ գիցես զայն առաջի Տեսան Աստուծոյ քո , եւ

6 Եբր. երրորդի , յամին տասանորդաց , տացես 7 Եբր. բոց 8 Եբր. մեզ 9 Եբր. պանդխտեց եւ արտալք 10 Եբր. գնալ ի ձեռնապարսն նորա եւ պանել զիրաւունս նորա , եւ զպատուիրանս նորա , եւ զզատաստանս նորա , եւ 11 Եբր. ազգս զորս արար :

2 ուիրեմ ձեզ այսօր : Եւ եղիցի յաւուր յորում անցանիցես ընդ Յորդանան , յերկիրն զոր Տէր Աստուած քո տացէ քեզ՝ կանգնեսցես անդ քարինս մեծամեծս ,

3 եւ բռնեցես զնոսա բռով . Եւ գրեսցես ի վերայ ¹քարանցն զամենայն պատգամս զօրինացս այսոցիկ , յորժամ ²անցանիցէք ընդ Յորդանան , ի ժամանակի իրբն մտանիցէք՝ յերկիրն զոր Տէր Աստուած ³հարցն ձերոց՝ տացէ քեզ , երկիր՝ որ բղխէ զկաթն եւ զմեղր . որպէս խոստացաւ Տէր Աստուած հարցն քոց

4 տայ քեզ : Եւ եղիցի յորժամ անցանիցէք ընդ Յորդանան , կանգնեսցիք զքարինսն զայնտիկ զոր ես պատուիրեմ ձեզ այսօր : Ի լերինն Գնբաղ , եւ բռնեսցիք զնոսա բռով : Եւ շինեսցես անդ սեղան Տեառն Աստուծոյ քո , սեղան ի քարանց . եւ մի՛ հպեսցի ի նոսա երկաթ .

6 ⁴Բոլորակ վիմօք շինեսցես զսեղանն Տեառն Աստուծոյ քո . եւ հանցես ի վերայ նորա ողջակէտ Տեառն Աստուծոյ քում . Եւ զենցես ⁵անդ զենուճն փրկութեան Տեառն Աստուծոյ քում , եւ կերիցես եւ յազեսցես՝ անդ , եւ ուրախ

8 լիցիս առաջի Տեառն Աստուծոյ քո . Եւ գրեսցես ի վերայ քարանցն զամենայն զօրէնս զայտոսիկ յայտնապէս յոյժ :

9 Եւ խօսեցաւ Մովսէս եւ քահանայքն ⁶եւ Ղեւտացիք ընդ ամենայն Իսրայելի եւ տանն , Լուս լեր եւ լուր , Իսրայէլ . յաւուր յայտոսիկ եղբր ժողովուրդ Տեառն

10 Աստուծոյ քո . Եւ լուիցես ձայնի Տեառն Աստուծոյ քո , եւ արացես զամենայն պատուիրանս նորա եւ զիրաւունս նորա զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր :

11 Եւ պատուիրեաց Մովսէս ժողովրդեանն

12 յաւուր յայնմիկ եւ ասէ , Սոքս կացցեն օրհնել զժողովուրդն ի լերինն Գարիզն , յորժամ անցանիցէք ընդ Յորդանան . Շմաւոն , Ղեւի , Յուզա , Իսաքար , Յովսէփ եւ Բենիամին . Եւ սոքս կացցեն ի վերայ անիծիցն ի լերինն Գնբաղ . Ռուբէն , Գադ , Ասեր , Զարուզոն , Դան եւ Նեփթաղիմ :

14 Եւ պատասխանի տուեալ Ղեւտացւոյն ասիցեն մեծաձայն ամենայն Իսրայելի , Անիծեալ լիցի մարդն որ արատցէ գրօշեալ եւ ձուլածոյ , զի պիղծ է

Տեառն ձեռագործ ձարտարի , եւ զնիցէ զնա ի Թաքստեան . Եւ պատասխանի տուեալ ժողովրդեանն՝ ասացեն , Եղիցի : Անիծեալ՝ որ անարգեսցէ զհայր իւր կամ զմայր իւր . եւ ասացէ ամենայն

16 ժողովուրդն , Եղիցի : Անիծեալ՝ որ փոխեսցէ զասձամնս ընկերի իւրոյ . եւ ասացէ ամենայն ժողովուրդն , Եղիցի :

18 Անիծեալ՝ որ խոտորիցէ զիրաւունս եւ կին եւ որդոյ եւ այլոյ . եւ ասացէ ամենայն ժողովուրդն , Եղիցի : Անիծեալ՝ որ մտորեցուցէ զկոյրն ի ճանապարհէ . եւ ասացէ ամենայն ժողովուրդն , Եղիցի :

20 Անիծեալ՝ որ ննջեսցէ ընդ կնոջ հօր իւրոյ , զի յայտնեաց զաներեւոյթն հօր իւրոյ . եւ ասացէ ամենայն ժողովուրդն , Եղիցի :

22 Անիծեալ՝ որ ննջեսցէ ընդ կնոջ մեծնայն ժողովուրդն , Եղիցի : Անիծեալ՝ որ ննջեսցէ ընդ քեռ իւրում , որ առ ի հօրէ իցէ կամ առ ի մօրէ . եւ ասացէ ամենայն ժողովուրդն , Եղիցի :

24 Անիծեալ՝ որ հարկանիցէ զընկեր իւր նենգութեամբ . եւ ասացէ ամենայն ժողովուրդն , Եղիցի : Անիծեալ՝ որ սոռնուցու կաշառ հարկանել զանձն արեան արգարոյ՝ . եւ ասացէ ամենայն ժողովուրդն , Եղիցի :

26 Անիծեալ ամենայն մարդ՝ որ ոչ կացցէ յամենայն բանս օրինացս այսոցիկ առնել զոսոսա . եւ ասացէ ամենայն ժողովուրդն , Եղիցի :

ԳԼ ԻԸ

1 Եւ եղիցի իկէ լսելով ⁹լուիցէք ձայնի Տեառն Աստուծոյ ³մերոյ , զզուշանալ եւ առնել զամենայն պատուիրանս նորա , զոր ես պատուիրեմ ¹⁰ձեզ այսօր , տացէ զքեզ Տէր Աստուած քո ի վեր քան

2 զամենայն ազգս երկրի : Եւ եկեսցեն ի վերայ քո ամենայն օրհնութիւնքս այսոցիկ եւ զացեն զքեզ , եթէ լուիցես

3 ձայնի Տեառն Աստուծոյ քո : Օրհնեալ լիցիս զու ի քաղաքի , եւ օրհնեալ յանդի . Օրհնեալ լիցին ծնունդք որովայնի քո , եւ արարք երկրի քո , անվեայք արջառոց քոյ , եւ հօտք ոչխարաց քոց .

5 Օրհնեալ լիցին շանմարանք քո եւ համբարք քո . Օրհնեալ լիցին զու յելանել

7 եւ ի մտանել քում . Մասնեսցէ Տէր

¹ Եբբ. նոցա ² Եբբ. անցանիցես մտանել ³ Եբբ. քո ⁴ Եբբ. Ողջ ⁵ Եբբ. խաղաղականս եւ կերիցես ⁶ Եբբ. պիւսի

⁷ Եբբ. յեղեղի յաւուր . (23) Անիծեալ՝ որ ննջեսցէ ընդ զքանի իւրում . եւ ասացէ ամենայն ժողովուրդն , Եղիցի : ⁸ Եբբ. անպարտ արեան ⁹ Եբբ. լուիցես ¹⁰ Եբբ. քեզ

Սատուած քո զթշնամիս քո եւ գհա-
կառակորդս՝ քո խորտակեալս առաջի
երեսաց քոց . ընդ մի ճանապարհ ելցեն
առ քեզ , եւ ընդ եւթն ճանապարհ՝ փա-
8 խիցեն յերեսաց քոց : Ասաքեսցէ Տէր ի
վերայ քո օրհնութիւն , ի շտեմարանս
քո եւ յամենայն ինչ ուր միտեսցես զձեռն
քո ի վերայ երկրին զոր Տէր Աստուած
9 քո տացէ քեզ : Կանդնեսցէ զքեզ Տէր
Աստուած քո իւր ժողովուրդ սուրբ ,
որպէս երբուս 2 Նարցն քոց՝ , եթէ լուի-
ցես ձայնի Տեառն Աստուծոյ քո , եւ
10 գնացես ի ճանապարհ նորս . եւ տես-
ցեն ամենայն ազգք երկրի զի անուն
Տեառն կոչեսցես է ի վերայ քո , եւ եր-
11 կիցեն ի քէն : եւ բազմացուցէ զքեզ
Տէր 3 Աստուած քո՝ ի բարութիւնս
ծննդեամբք որովայնի քո եւ արդեամբք
երկրի քո եւ ծննդեամբք խաչանց քոց
ի վերայ երկրին զոր երբուս Տէր Նարցն
քոց տալ քեզ , 3 բառ աւուրց երկնից ի
12 վերայ երկրի՝ : Բացցէ քեզ Տէր զգանձան
բարութեան իւրոյ զերկինս , տալ անձ-
րեւ ի ժամանակի իւրում երկրին քո ,
օրհնել զամենայն գործս ձեռաց քոց .
եւ տացես փոխ ազգաց բազմաց , եւ
13 զու ոչ անուցուս փոխս : 3 եւ իշխեսցես
ազգաց բազմաց , եւ քեզ մի իշխես-
ցին : 4 հաստատեսցէ զքեզ Տէր Աստուած
քո ի զլուխ՝ եւ ոչ ի վերջ , եւ եղիցիս
ի վեր՝ եւ ոչ ի խոնարհ , եթէ լուիցես
պատուիրանաց Տեառն Աստուծոյ քո ,
զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր պահել
14 եւ առնել , եւ ոչ անցանիցես զամենայն
բանիւք զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր՝
ոչ յաջ եւ ոչ յածեակ , երթալ զհետ
աստուածոց օտարաց սոստակ գնոսս :
15 եւ եղիցի եթէ ոչ լուիցես ձայնի
Տեառն Աստուծոյ քո , պահել եւ առնել
զամենայն պատուիրանս նորս զոր ես
պատուիրեմ քեզ այսօր , եկեսցին ի վե-
րայ քո 4 անէծքս սպտբոլի եւ հասցեն
16 քեզ : Անիծեալ լիջիր զու ի քաղաքի եւ
17 անիծեալ յանդի . Անիծեալ շտեմարանք
18 քո եւ համարաք քո . Անիծեալ ծնունդք
որովայնի քո եւ արդիւնք երկրի քո , եւ
անպետք արջատոց քոց եւ հօսք ոչխա-
19 բաց քոց . Անիծեալ լիջիր զու ի մտու-
20 նել , եւ անիծեալ յեղանել : Ասաքեսցէ

քեզ Տէր 5 գնուազութիւնս եւ զկարօ-
աութիւնս եւ ծախս՝ ի վերայ ամենայնի
յոր միտեսցես զձեռն քո , եւ զոր ինչ
աննիցես , մինչեւ սատակեսցէ զքեզ Տէր ,
մինչեւ կորուսցէ զքեզ վազվազակի վասն
չարութեան գնացելոց քոց , զի թողեր
21 զու զիս : Խանձեցուցէ Տէր ի քեզ մահ ,
մինչեւ սատակեսցէ զքեզ Տէր յերկրէն
յար զու մասնիցոց ես ժառանգել զնա :
22 Հարցէ զքեզ Տէր 6 տարակուսանօք , եւ
ջերմամբ եւ սարսուով , եւ խնիթիւք եւ
երկիւզիւք , եւ խորտակուս եւ զուսով ,
եւ հարածեսցին զքեզ մինչեւ կորուսցեն
23 զքեզ : եւ եղիցին ի վերայ զլսոյ քո
երկինք պզնձի , եւ երկիր ի ներքոյ քո՝
24 երկաթի : Տացէ Տէր զանձրեւ երկրի քո
փոշի , եւ հող յերկնից իջցէ ի վերայ քո ,
մինչեւ սատակեսցէ զքեզ եւ կորուսցէ
25 զքեզ : Տացէ զքեզ Տէր ի պարտութիւն
սատլի թշնամեաց քոց . ընդ մի ճանա-
պարհ ելցես ի վերայ նոցա , եւ ընդ եւթն
ճանապարհ՝ փախիցես յերեսաց նոցա .
եւ եղիցիս ցրուեալ ընդ ամենայն թա-
26 վաւորութիւնս երկրի . եւ 7 եղիցին մե-
ռեալք ձեր՝ կերակուր թռչնոց երկնից
եւ զազանաց երկրի , եւ ոչ ոք իցէ որ
27 ընդոտուցանիցէ : Հարցէ զքեզ Տէր կե-
տով եղիպատացոցն եւ թմնչիւք , եւ
զայրացեալ քոսով եւ մնով , զի մի կա-
28 բացես բժշկել , Հարցէ զքեզ Տէր յի-
մարտութեամբ եւ շաղկութեամբ եւ ապ-
29 չութեամբ մտաց . եւ խարխախեսցես ի
մէջօրէի որպէս խարխախիցէ կայր ի խա-
ւարի , եւ ոչ ուզգեսցես զճանապարհս
քո . եւ եղիցիս յայնժամ զրիկեալ եւ
յափշտակեալ զամենայն աւուրս , եւ ոչ
30 ոք իցէ որ օգնիցէ քեզ : 8 Անուցուս
կին , եւ այլ այր հանիցէ զնա ի քէն՝ .
չինեսցես տուն , եւ մի բնակեսցես ի
նժա . անկեսցես այգի , եւ մի կթեսցես
31 զնա . Արջատ քո սպանեալ սատլի քո ,
եւ մի կերիցես ինժանէ . էջ քո յափշտա-
կեալ ի քէն , եւ մի գարձիլ առ քեզ .
ոչխար քո մասնեալ թշնամեաց քոց ,
32 եւ ոչ ոք իցէ որ օգնիցէ քեզ : Ուստերք
քո եւ զստերք քո մասնեալք ազգի օ-
տարի , եւ աչք քո կկոցեալ հայիցին ի
33 նոսա՞ , եւ ոչ հասանիցէ ձեան քո : 9 Զբերս

1 Եբբ. զթշնամիս քո յարուցեալս ի վերայ 2 Եբբ. քեզ 3 Եբբ. Դ-Ի-Ի-Ե 4 Եբբ. ամենայն անէծքս

5 Եբբ. անէծս եւ տառապանս եւ կշտամբանս 6 Եբբ. ձիւրութեամբ 7 Եբբ. եղիցի զի քո 8 Եբբ. խօսեսցիս կին , եւ այլ այր ննջեսցէ ընդ նմա 9 Եբբ. ոչեցէն յ-Ե-Ե-Ե , զոր ամենայն

երկրի քո եւ զամենայն վաստակս քո
 կերիցէ ազգ զոր դու ոչ գիտիցես, եւ
 եղիցես գրիեալ եւ խորտակեալ զամեն-
 34 նայն աւուրս: Եւ եղիցես յիմարեալ
 վասն սեւեղեանց աշաց քոց զոր տեսա-
 35 նիցես: Հարցէ զքեզ Տէր չարաչար կե-
 դով ի ծուռկս եւ ի սրունս, եւ ոչ կա-
 36 չեւ ցգլուխ քո: Տարցի զքեզ Տէր եւ
 ՚ղիշխանան զոր կացուցես ի վերայ քո՝
 յազգ զոր ոչ գիտիցես դու եւ ոչ հարք
 քո: Եւ պաշտեսցես անդ զաստուածս
 օտարս՝ զիսայտեղէնս եւ գքարեղէնս:
 37 Եւ եղիցես յառակ եւ ի ցոյց եւ ի զրոյց
 ի մէջ ամենայն ազգաց յոր տանիցի գրեզ
 38 Տէր անդր: Սերմն բաղում հանցես յան-
 զի, եւ սակաւ ժողովեսցես. զի կերի-
 39 ցէ զայն մարտիս: Այլիս անկեսցես եւ
 զործեսցես, եւ գինի ոչ արբցես, եւ
 մի՞ ²ուրախ լինիցիս ի նմանէ՞: զի կե-
 40 րիցէ զայն որդն: Եւ եղիցին ձիթենիք
 յամենայն սահմանս քո, եւ իւզով ոչ
 օծցիս. զի թափեսցին ձիթենիքն քո:
 41 Ուստերս եւ դատերս ճնցիս, եւ ոչ լի-
 նիցին քո. քանզի երթիցեն ի դերու-
 42 թիւն: Չամենայն ծառատունկ քո եւ
 զարգիւնս երկրի քո հարցէ թրթուր:
 43 Եկն որ ի քեզ իցէ, ելցէ քան զքեզ
 վեր ի վեր, եւ դու իջցես վայր ի վայր:
 44 Նա տացէ քեզ փոխ. եւ դու ոչ տա-
 ցես նմա փոխ. նա եղիցի զլուխ, եւ
 45 զու եղիցիս վերջ: Եւ եկեսցեն ի վերայ
 քո ³անէձքս այտքիկ եւ հալածեսցեն
 գրեզ եւ հասցեն քեզ, մինչեւ սատա-
 կեսցին զքեզ եւ մինչեւ կորուսցին
 զքեզ. զի ոչ լուար ձայնի Տեառն Աս-
 տուծոյ քո, պահկ զպատուիրանս նո-
 րա եւ զիրաւունս նորա զոր պատուի-
 46 րեաց քեզ. եւ եղիցին ի քեզ նշանք եւ
 արուեսաք եւ ի զուակի քում մինչեւ
 47 ցլաւիտեան: Փոխանակ զի ոչ պաշտե-
 ցիր զՏէր Աստուած քո ուրախութեամբ
 եւ ճշմարիտ սրտիւ վասն ³բազմութեանդ
 48 ամենեցուն՝. Պաշտեսցես զթշնամիս քո
 զորս ատարեսցէ ի վերայ քո Տէր, ի սով
 եւ ի ծարաւ եւ ի մերկութիւն եւ ի նուա-
 զութեան ամենայնի. եւ զիցէ անուր
 երկաթի ի պարանոցի քում մինչեւ սա-
 49 տակեսցէ զքեզ: Աձցէ ի վերայ քո ազգ
 ի հեռաստանէ ի ծագաց երկրի իբրեւ

զխոյանալ արծուոյ, ազգ՝ զորոյ ոչ լսի-
 50 ցես զձայն նորա, Ազգ ժպիր՝ երեսօք
 որ ոչ աշտոցէ երեսաց ծերոյ, եւ ոչ
 51 ողորմեսցի տգայոյ. Եւ կերիցէ զճնուռդս
 խաշանց քոց եւ զարղունս երկրի քո.
 Եւ ոչ թողուցու քեզ ցորեան, գինի,
 եւղ, զանդեայս արջատոց քոց, եւ զհօտս
 ոչխարաց քոց, մինչեւ կորուսցէ զքեզ.
 52 Եւ նեղեսցէ զքեզ յամենայն քաղաքս
 քո, մինչեւ կործանեսցին պարխապք քո
 բարձրացեալք եւ ամուրք յորս դուն յու-
 սացեալ իցես յամենայն երկրին քում.
 Եւ նեղեսցէ զքեզ յամենայն քաղաքս
 53 քո զորս եւ քեզ Տէր Աստուած քո. Եւ
 կերիցես զճնուռդս որովայնի քո, զմիս
 ուստերաց քոց եւ զդատերաց քոց զոր
 եւ քեզ Տէր՝ յանձկութեան քում եւ ի
 նեղութեան քում որով նեղեսցէ զքեզ
 54 թշնամին քո: Փիրզն որ ի քեզ եւ փա-
 փուկն յոյժ չարակնեսցէ յեղբայր իւր եւ
 ի կնն ծոցոյ իւրոյ, եւ ի մնացեալ որ-
 55 զիսն որ մնացցեն նմա, Տալ միում ի
 նոցանէ ի մարմնոյ որդւոց իւրոց յորոց
 ուտիցէ, վասն չմուղոյն նմա ինչ. յանձ-
 կութեանն քում եւ ի նեղութեան որով
 նեղիցեն զքեզ թշնամիքն քո յամենայն
 56 քաղաքս քո: Եւ ⁵ղիրզն որ ի քեզ եւ
 փափուկն յոյժ, որոյ ոչ իցէ ոտին իւրոյ
 առեալ զփոթձ դնալոյ ի վերայ երկրի
 վասն փափկութեան իւրոյ եւ զրգու-
 թեան, չարակնեսցէ յայր ծոցոյ իւրոյ,
 57 եւ ⁶զուատրն իւր եւ զզուատր, Եւ զաղան
 ելեալ ի միջոյ իւրմէ, եւ զճնուռդն զոր
 ծնանիցի՝ խորովեսցէ ի նոցանէ եւ կե-
 րիցէ. եւ վասն նուազութեանն՝ յամե-
 նայնէ թաքուսցէ՝ յանձկութեանն եւ ի
 նեղութեանն, որով նեղիցէ զքեզ թշնա-
 մին յամենայն քաղաքս քո:
 58 Եւ եթէ ոչ լուրիցէ ք առնկ զամենայն
 բանս օրինացս այտոցիկ, զգրեալս ի
 գիրս յայամիկ, երկնչկ ի պատուական
 եւ սքանչիկ անուանէ Տեառն Աստուծոյ
 59 քո, Նորանշան արացցէ Տէր զհարուածս
 քո եւ զհարուածս զուակի քո, զհա-
 րուածս մեծամեծս եւ զարմանալիս, եւ
 60 զցլաւս չարաչարս եւ զկարեւորս. Եւ
 անցէ ի վերայ քո զամենայն արտոս չա-
 րաչարս զեղիպտացուոյն յորմէ սուկա-

¹Եբբ. զթագաւոր քո ²Եբբ. կիծեսցես ³Եբբ. ամենայն անէձքս ⁴Եբբ. առատութեան ամենայնի

⁵Եբբ. կին գիրք ⁶Եբբ. յուտր իւր եւ ի դուտր իւր, (57) Եւ յաղան ելեալ ի միջոյ իւրմէ, եւ յոր-
 դիս իւր զոր ծնանիցի, զի կերիցէ զնոսս վասն
 նուազութեանն յամենայնէ ի ծածուկ.

յիւրն յերեսաց նոցա , եւ միտեցին ի բեզ |
 61 Եւ զամենայն հիւանդութիւնս եւ զա-
 մենայն հարուածս ¹պրեայր ի գիրս օ-
 րինացս այսոցիկ՝ ածցէ Տէր ի վերայ քո ,
 62 մինչեւ աստակեացէ զբեզ : Եւ միասջիք
 թուով սակաւք , յիտանակ զի էիք զուք
 իրրեւ զաստեգս երկնից բազմութեամբ ,
 63 ծոյ ձերոյ : Եւ եղիցի , որպէս ուրախ
 եղեւ ի ձեզ Տէր բարի տանել ձեզ եւ
 բազմացուցանել զձեզ , նոյնպէս ուրախ
 լինիցի Տէր ի ձեզ աստակել զձեզ , եւ
 բարձջիք յերկրէն յոր մասնելոց էք ժա-
 64 ոանդել զնա : Եւ զրուեսցէ զբեզ Տէր
²Սատուած քո՝ ընդ ամենայն ազգս , ի
 ծագաց երկրի մինչեւ ի ծագս երկրի , եւ
 ծառայեցես անդ աստուածոց օտարոց ,
 65 փայտից եւ քարանց , զորս ոչ զիտէիր
 զու եւ հարք քո : Այլ եւ յազգան յայ-
 նոսիկ ոչ հանգուացէ զբեզ , եւ ոչ լի-
 նիցի կայ թաթից ոտից քոց . եւ տացէ
 66 եւ անձն հաշխալ . Եւ եղիցին կեանք քո
 կարեակ առաջի աչաց քոց , եւ զար-
 հուրեսցին զցայց եւ զցերեկ , եւ ոչ հա-
 67 լատասցես կենացն քոց . Ընդ առաւօտս
 ասիցես թէ Ե՞րբ լինիցի երկելոյ , եւ ընդ
 երկելոյս ասիցես թէ Ե՞րբ լինիցի առա-
 ռաւօտ , ի զարհուրանաց սրտի քո զոր
 երկնչիցիս , եւ ի տեսիանց աչոց քոց
 68 զոր տեսանիցես : Եւ զարձուացէ զբեզ
 Տէր անդրէն յեղիպատոս նաւօք ³Հազա-
 րաւոր զօրօք . եւ՝ ընդ ճանտարս՝ ⁴ընդ
 նոյն՝ ոչ յաւելեցուք՝ տեսանել զնա . եւ
 վաճառեսջիք անդ թշնամեաց ձերոց ի
 ծառայս եւ յազախնայս , եւ ոչ որ իցէ
 որ գնիցէ :

Վ. ԻԹ

1 Այս բանք են ուխտին զոր պատուիրեաց
 Տէր Մովսիսի , հաստատել որդւոյն Իս-
 րայելի յերկրին Մովարու , թող զայն
 ուխտ զոր ուխտեաց նոցա ի Քորեր :
 2 Եւ կոչեաց Մովսէս զամենայն որդիան
 Իսրայելի եւ ասէ ցնտաս , Իուք ձեզէն
 տեսէք զամենայն ինչ զոր տար Տէր
 յեղիպատոս առաջի ձեր , ընդ Փարաւոն
 եւ ընդ ծառայս նորա , եւ ինչ ամենայն
 3 երկիր նորա . Չկործանան մեծամեծս զոր

տեսին աչք ձեր , զնշանն եւ զարուեստս
 մեծամեծս զայնոսիկ , ⁵զձեռն հյօր եւ
 4 զբազուկ բարձր .՝ Եւ ոչ եւ ձեզ Տէր
⁶Սատուած ձեր՝ սիրտ զիտելոյ եւ աչս
 տեսանելոյ եւ ականջս լսելոյ մինչեւ
 5 զսպօրս : Եւ ⁶ամ զձեզ զբառաստուն ամ
 ընդ անտպասն . ոչ հնազան ձորձք ձեր
 եւ ոչ մաշեցան կօշիկք յտից ձերոց .
 6 Հաց ոչ կերայք եւ զինի եւ ցբի ոչ ար-
 քէք , զի ծանխջիք թէ ես եմ Տէր Աս-
 7 տուած ձեր , եւ եկիք մինչեւ ի տեղիս
 յայս , եւ ել Սեռն թաղաւոր Եսերու-
 նայ , եւ Ովդ թաղաւոր Բասանու ընդ-
 8 գէմ մեր պատերազմաւ . Եւ հարաք զնու-
 սա եւ առաք զերկիր նոցա , եւ ⁹հառու
 զնա ի ժառանգութիւն Ռուբենի եւ Գա-
 9 զայ եւ կիսոյ ցեղին Մանասէի : Եւ զզու-
 շտայք առնել զամենայն բանս ուխտիս
 այսորիկ , զի ⁷իմանայցէք զամենայն՝
 զոր ասնիցէք :

10 Իուք կայք աւազիկ այսօր ամենեքեան
 առաջի Տեառն Սատուծոյ ձերոյ , ցեղա-
 պետք ձեր եւ ձերակոյտ ձեր եւ դատա-
 ւորք ձեր եւ ատենագպիրք ձեր , եւ ա-
 11 մենայն այր Իսրայելի , Եւ կանայք ձեր
 եւ որդիք ձեր , եւ եկն որ ի միջի բա-
 նակին ձերում , ի փայտակոտորէ ձերմէ
 12 մինչեւ զջրբեր ձեր . Յանցանել քո զուխ-
 տիւ Տեառն Սատուծոյ քո , եւ ⁸գնդու
 վիւք նորա զոր Տէր Սատուած քո ուխ-
 13 տէ քեզ այսօր , Ձի կայուացէ զբեզ՝ իւր
 ժողովուրդ , եւ նա եղիցի քեզ Սատուած
 որպէս եւ ասաց ¹⁰ , եւ զոր օրինակ եր-
 դուաւ հարցն քոց Աբրահամու եւ Իսա-
 14 հակայ եւ Յակոբայ : Եւ ոչ ձեզ միայն
 ուխտեմ ես զուխտս քայս եւ ¹¹զնդովս
 15 զայստիկ՝ , Այլ եւ որոց աստ ընդ մեզ
 իցեն այսօր առաջի Տեառն Սատուծոյ մե-
 16 րոյ , եւ որոց չիցեն ընդ մեզ այսօր . Ձի
 զուք ինքնին զիտէք , որպէս բնակեցաք
 յերկրին Եղիպտացւոց , եւ որպէս ան-
 ցաք ընդ մէջ ազգայն ընդ որս անցէք
 17 զուք . Եւ տեսէք զպարչկիս նոցա եւ
 զկուսս իւրեանց , զփայսն եւ զքար ,
 18 զարծաթն եւ զտակի որ է առ նոսա : Եւ
 ոք իցէ ի ձէնջ այր կամ կին , կամ ազգ
 կամ ցեղ որոց միաք իւր խոտորեայ ¹²ի-
 ցեն ի Տեառնէ Աստուծոյ մերմէ , երթալ

¹Եբբ. որ չիցեն զրեալ ²Եբբ. քանիկ ³ՅԵբբ. գալ-տե ⁴Եբբ. զորմէ ասացի քեզ Ոչ յաւե- լուցուս

⁵Եբբ. ամի ⁶Եբբ. տուաք ⁷Կալ. յաջողես- ջիք յամենայնի ⁸Եբբ. զերդ-մամբ ⁹Եբբ. յեջն յա-եւ-ւ. այսօր ¹⁰Եբբ. յեջն յա-եւ-ւ. քեզ ¹¹Եբբ. զերդ-ու-մնս զայս ¹²Եբբ. իցեն այսօր

պաշտել զգլխ ազգացն այնոցիկ , ¹մի՛ն ոք իցէ ի ձէն՛ջ՝ արմատ ի վեր բուսեալ

19 զանուութեանն եւ զաժանութեանն . եւ եւզիցի եթէ լուիցէ զսատգամս նշովիցս այսոցիկ , եւ ²խոկասցի ի սրտի իւրում եւ ասիցէ , ³Քառութիւնք եղիցին՝ ինձ , եթէ ես ըստ մոլորութեան սրտի իմոյ գնայցեմ . ⁴զի՛ մի՛ կորուսանիցէ մեղաւորն զանմեզն՝ . եւ ոչ հաճեսցի ⁵Աստուած ներել նմա . այլ յայժամ բորբոքեսցի բարկութիւն նորա եւ նախանձ նորա ի մարցն յայն , եւ հասցեն նմա ամենայն նշովք ուխտոս այտորիկ՝ գրեալք ի գրի օրինացս այսոցիկ , եւ ⁶Յնջեսցէ Տէր զանուն նորա ի ներքոյ երկնից . եւ զատուցէ զնա Տէր ի չարիս յամենայն որդւոցն Իսրայելի , ըստ ամենայն նշովից ուխտիս գրեալոյ ի գիրս օրինացս այսոցիկ . եւ ասիցեն ազգքն ⁷մեւս եւ՝ որդիքն ձեր որ յարիցեն յիտ ձեր , եւ օտարտորն որ զայցէ յերկրէ հեռաստանէ , անանիցն զհարուածս երկրին այնորիկ եւ զպիտս նորա զոր ատաքեաց

23 Տէր ի վերայ նորա , ⁸Զծծումնն եւ զաղն այրեցեսալ . յամենայն ի հող նորա մի սերմանեսցի եւ մի բուսցի , եւ մի կիցէ ի վերայ նորա ամենայն գեղ զալար , որպէս կործանեցան Մոզոմ եւ Գոմոր , Ագամա եւ Սեւոյիմ , զորս կործանեաց Տէր սրտմատութեամբ եւ բարկութեամբ :

24 Եւ ասացեն ամենայն ազգքն , Ընդէ՛ք արար Տէր այնպէս երկրին այնմիկ , զի՛նչ իցէ սրտմտութիւն մեձ բարկութեանն

25 այնորիկ , Պատասխանի տացեն եւ ասացեն , ⁹Զի՛ թողին զուխտն ¹⁰Աստուծոյ հարց իւրեանց , զոր ուխտեաց հարցն նուց յորժամ եհան զնոսս յերկրէն Եզրիպ-

26 տացւոց , եւ զնացեալ պաշտեցին զաստուածս օտարս , եւ երկիր պաղին նոցա զոր ոչն ձսնաչէին , եւ ոչ ¹¹բաժանեաց

27 նոցա : Եւ բարկացաւ Տէր սրտմտութեամբ ի վերայ երկրին այնորիկ , անկ ի վերայ նորա ըստ ամենայն նշովից ուխտիս զրե-

28 լոյ ¹²ի մատենի օրինացս այսոցիկ՝ . եւ եւրարձ գնոսս եւ Տէր յերկրէ իւրեանց բարկութեամբ եւ սրտմտութեամբ եւ զայրացմամբ մեձ աւ յոյժ , եւ մերժեաց զնոսս

29 յերկիր օտար մինչեւ ցայժմ : Ծածուկքն Տեառն Աստուծոյ մերում , եւ յայտնիքն մեզ եւ որդւոց մերոց յաւիտեան , առնել զամենայն պատգամս օրինացս այսոցիկ :

Գ Լ Լ

1 Եւ եղիցի եթէ հասանիցեն ի վերայ քո ամենայն պատգամքս սցսորիկ , կամ օրհնութիւնք կամ անէձք զորս ետու առաջի երեսաց քոց , եւ կայցիս ի սրտի քում ընդ ամենայն ազգսն ուր ցրուես :

2 Գէ զքեզ Տէր անդ , եւ զարձցիս առ Տէր Աստուած քո , եւ լուիցես ձայնի նորա ըստ ամենայնի զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր , ¹⁰ յամենայն սրաէ քում մէ եւ

3 յամենայն անձնէ քում մէ , եւ ¹¹ բժշկեսցէ Տէր զմեզն՝ . քո եւ ողորմեսցի քեզ , եւ զարձեալ ժողովեսցէ զքեզ յամենայն ազգաց ուր ցրուես զքեզ ¹² Տէր անդ :

4 Եթէ իցէ ցրումն քո ¹³ ի ծագաց երկրի մինչեւ ի ծագս երկրի՝ , անտի ժողովեսցէ զքեզ Տէր Աստուած քո , եւ անսրտի ասցէ զքեզ ¹⁴ Տէր Աստուած քո՝ . եւ անգէ զքեզ Տէր Աստուած քո յերկիրն զոր ժառանգեցին հարք քո , եւ ժառանգեսցես զնա եւ բարի եղիցի քեզ , եւ բազմապատիկ արասցէ զքեզ քան զհարս քո . եւ ¹⁵ պարուերեսցէ Տէր զսիրտ քո եւ զսիրտ զաւակի քո , սիրել զՏէր Աստուած քո յամենայն սրաէ քում մէ եւ յամենայն անձնէ քում մէ , զի կեցցես

7 ¹⁴ զու եւ զաւակ քո՝ . եւ տացէ Տէր Աստուած քո զնշովս զայս ի թշնամիս քո եւ յատելիս քո որք հալածեցինն գքեզ :

8 Եւ զու զարձցիս եւ լուիցես ձայնի Տեառն ¹⁴ Աստուծոյ քո՝ , եւ արասցես զպատուիրանս նորա զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր : եւ անհցուցէ զքեզ Տէր Աստուած քո յամենայն գործս ձեռաց քոց , ծննդովք որովայնի քո , եւ արդեամբք երկրի քո , եւ ծննդովք անանոց քոց . զի զարձցի ի քեզ Տէր ¹⁴ Աստուած քո՝ ուրախ լինել քեւ ի բարութիւնս որպէս ուրախ եղես հարբքն

10 քովք , եթէ լուիցես ձայնի Տեառն Աստուծոյ քո , պահել եւ առնել զամենայն պատուիրանս նորա եւ զիրաւունս նորա եւ զգատաստանս նորա զզրեալս ի

¹ Եբբ. մի՛ լիցի ի ձեզ ² Եբբ. օրհնեսցէ զանձն
³ Եբբ. Խաղաղութիւն եղիցի ⁴ Եբբ. առ յաւելուլ զարեցութիւն ի ծարաւ ⁵ Եբբ. Տէր
⁶ Եբբ. որ առ յապալ , ⁷ Եբբ. Տեառն Աստուծոյ
⁸ Եբբ. էին բաժին ⁹ Եբբ. ի մատենիս յայտնիկ

¹⁰ Եբբ. զու եւ որդիք քո յամենայն ¹¹ Եբբ. զարձուցէ Տէր Աստուած քո զգերութիւն
¹² Եբբ. Տէր Աստուած քո ¹³ Եբբ. մինչեւ ի ծագս երկնից ¹⁴ Եբբ. պաւտ ¹⁵ Եւ , թշնամեաց

գրի օրինացս այսոցիկ , եթէ զարձցիս առ Տէր Աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ եւ յամենայն անձնէ քումմէ :

11 Զի պատուիրանքս այս զոր ես պատուիրեմ քեզ այսօր , ոչ ¹ձանրարեան

12 ինչ է եւ ոչ Նոսի ի քէն : Ոչ յերկինս թէ ասիցես , Ո՞վ ելանիցէ մեզ յերկինս եւ առնուցու զնա , եւ լուիցուք եւ ա-

13 րացուք . եւ ոչ յայնկոյս ծովու է , թէ ասիցես , Ո՞վ անցանիցէ յայնկոյս ծովու եւ առնուցու մեզ զնա , եւ լսելի արաս-

14 ցէ մեզ եւ արասցուք . Մերձ է բանն առ քեզ յոյժ , ի բերան քո եւ ի սրտի քում , ²եւ ի ձեռս քո է՝՝ առնել զնա :

15 Ահաւասիկ ետու այսօր առաջի երեսաց քոց ³զկեանս եւ զմահ՝ , զբարի եւ

16 զչար . եւ եթէ լուիցես պատուիրանաց Տեառն Աստուծոյ քո՝ զոր՝՝ ես պատուիրեմ քեզ այսօր սիրել զՏէր Աստուած քո , գնալ ի ճանապարհս նորա , պահել զիրաւունս եւ զպատուիրանս նորա եւ զգատաստանս նորա , ⁴կեցցէք եւ բազումք լինիցիք՝՝ . եւ օրհնեսցէ զքեզ Տէր Աստուած քո յամենայն երկրին յոր մտա-

17 նելոց ես ժառանգել զնա : եւ եթէ փոխեսցի սիրտ քո եւ ոչ լուիցես , եւ մտորիսի երկիր պագանիցես աստուածոց

18 օտարաց եւ պաշտեսցես զնոսա , Պատմեմ ⁵քեզ այսօր զի կորստեամբ կորնչիցիք , եւ ոչ լինիցիք բազմօրեայք ի վերայ երկրին յոր զուք անցանէք ընդ

19 Յորգանան ժառանգել զնա : Ունիմ ձեզ վկայ այսօր զերկինս եւ զերկիր . զկեանս եւ զմահ՝ ետու առաջի երեսաց ձերոց , զորհուրթիւնս եւ զանէժն . եւ ընտրեալ կեանս , զի կեցցես զու եւ զաւակ քո :

20 Սիրել զՏէր Աստուած քո եւ լսել ձայնի նորա եւ ունել զնմանէ , զի այն են կեանք քո եւ երկայնութիւն աւուրց քոց , ինակել յերկրին զոր երզուաւ Տէր հարցն քոց Աբբահամու եւ Իսահակայ եւ Յակոբայ՝ տալ նոցա :

ՔԼ . ԼԱ

1 Եւ ⁶կատարեաց Մովսէս խօսել զամենայն՝՝ զբանս զայսօրիկ առ ամենայն որ-
2 զիան Իսրայելի , եւ ասէ զնոսա , Հա-

րեւր եւ քսան ամաց եմ ես այսօր , եւ ոչ եւս կարեմ ելանել եւ մասնել . ⁷քանզի Տէր ասաց զիս թէ՛ ոչ անցանիցես ընդ այդ Յորգանան . Տէր Աստուած քո երթաց առաջի երեսաց քոց , նա սասակեսցէ զազգոս զայնտիկ յերեսաց քոց , եւ ժառանգեսցես զնոսա . եւ Յետու երթաց առաջի երեսաց քոց որպէս

4 խօսեցաւ Տէր : եւ արասցէ Տէր ընդ նոսա որպէս արար ընդ Ահնոն եւ ընդ Ուլզ , ընդ ²երկասին թագաւորան Ամովրոնացւոց ²որ էին յայնկոյս Յորգանանու՝ , եւ ընդ երկիր նոցա , սրբալ ³աստակեցաք ⁵զնոսա . եւ մասնեսցէ զնոսա Տէր առաջի ձեր , եւ արասջիր ընդ նոսա որպէս

6 պատուիրեցի ձեզ : Քաջ լեր եւ զօրացիր , մի երկնչիւր , եւ մի զանգիտեր , եւ մի զարհուրեսցիս յերեսաց նոցա . զի Տէր Աստուած քո ինքնին է որ երթացցէ յասաջագոյն ընդ ձեզ ի միջի ձերում . ոչ թողցէ զքեզ եւ ոչ ընդ վայր հարկանիցէ :

7 Եւ կոչեաց Մովսէս զՅետու եւ ասէ զնա առաջի ամենայն Իսրայելի , Քաջ լեր եւ զօրացիր . քանզի զու մասնելոց ես առաջի երեսաց ժողովրդեանդ այգորիկ յերկրին զոր երզուաւ Տէր հարցն ⁹ձերոց տալ նոցա , եւ զու ժառանգեսցու-

8 ցես զնոսա : եւ Տէր որ երթալոց է ¹⁰ընդ քեզ , ոչ թողցէ զքեզ եւ ոչ ընդ վայր հարցէ . մի երկնչիւր եւ մի զանգիտեր :

9 Եւ զրեաց Մովսէս ¹¹զամենայն բանս օրինացս այսոցիկ ի մասնելի՝՝ , եւ ետ զայն զբահանայան , ցորդիան Դեւեայ , որ բառնային զտապանակ ուխտին Տեառն ,

10 եւ ¹²ցմերս որդւոցն՝՝ Իսրայելի , եւ պատուիրեաց նոցա Մովսէս յաւուր յայնմիկ՝՝ եւ ասէ , Յետ եւթն մամ ժամանակի տարւոյն թողութեան ի տօնի տաղա-

11 ւարահարացն , Ի գոււմարել ամենայն Իսրայելի յանդիման լինելոյ առաջի Տեառն Աստուծոյ քո ի տեղուջն զոր ընտրեսցէ Տէր , ընթեռուցուք զօրէնս զայս ա-

12 ռաջի ¹³Իսրայելի յականջն նոցա , եկեւ զեցացուցեալ զժողովուրդն , զարս եւ զկանսցս եւ զմանկունս , եւ զեկն որ ի քաղաքս ձեր . զի լուիցեն եւ ուսանիցին երկնչել ի Տեառնէ Աստուծոյ ¹⁴մերմէ , եւ ուսցին ամնել՝՝ զամենայն պատ-

¹կաւ, անհաս ²Յնքբ. գուտե ³Յքբ. զկեանս եւ զբարի, եւ զմահ՝ եւ զչար. (16) Զի ⁴Յքբ. եւ կեցցես եւ բազում լինիցիս ⁵Յքբ. ձեզ ⁶Յքբ. չղաւ Մովսէս եւ խօսեցաւ

⁷Յքբ. եւ ⁸Յքբ. սատակեաց ⁹Յքբ. նոցա ¹⁰Յքբ. առաջի քո . նա եղիցի ընդ ¹¹Յքբ. զօրէնս զայս ¹²Յքբ. ցամենայն ձերս ¹³Յքբ. ամենայն Իսրայելի ¹⁴Յքբ. ձերմէ պահել եւ առնել

13 գամն օրինացս այսոցիկ , եւ որպիսի նոցա որ ոչ զիտիցեն՝ լուիցեն եւ ուսցին երկնչել ի Տեառնէ Աստուծոյ՝ մերմէ զամենայն աւուրս որչափ եւ կեցցին նաքա՝ ի վերայ երկրին յոր գուր անցանելոց էք ընդ Յորդանան ժողովոցել զնա :

14 Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Ահա մերձեցան աւուրք մահուան քո . կոչեա զՅիսուս , եւ կացէք՝ առաջի գրան խորանին վկայութեան՝ , եւ հրաման տայ նմա : Եւ գնացին Մովսէս եւ Յեսուս Յի խորանն վկայութեան՝ , եւ կացին՝ առ դրան :

15 Խորանին վկայութեանն : Եւ էջ Տէր՝ ստամբ ամպոյ՝ եւ եկաց առ գրան խորանին վկայութեան՝ , եւ եկաց սիւն :

16 ամպոյն առ դրան խորանին : Եւ ասէ Տէր ցՄովսէս , Ահաւասիկ գու ննջեսցես ընդ հարս քո , եւ յարուցիս ժողովուրդդ այդ պոռնիկեցի զհետ աստուածոց օտարաց երկրին յոր մտանիցէ զս ի նոսա , եւ թողուցուն զիս եւ ցրիցեն :

17 գուխան իմ զոր ուխտեցի ընդ զոսա : Եւ բարկացայց զոցս պրտնութեամբ յաւուր յայնմիկ , եւ լքից զգոսա , եւ դարձուցից զերեսս իմ ի բոցանտէ , եւ եղիցին կերակուր Յի նամեաց . եւ զոցեն զգոսա չարիք բազումք եւ նեղութիւնք , եւ աստացեն յաւուր յայնմիկ , Քանզի չէ Տէր Աստուած մեր ընդ մեզ , զամին :

18 զմեզ չարիքս այսորիկ , եւ ես զարձուցանելով զարձուցից զերեսս իմ ի նոցանէ յաւուր յայնմիկ վասն ամենայն չարեացն զոր արարին , զի պարձան յաստուածս օտարոտիս : Եւ արդ զրեցէք զբանս օրհնութեանս այսորիկ , եւ ուսուսջիք զպս որդւոցն Իսրայելի , եւ արկջիք զպս ի բերան նոցա , զի եզիցին ինձ օրհնութիւնդ այդ ի վկայութիւն ի :

20 մէջ որդւոցդ Իսրայելի : Քանզի սասրայց զգոսա յերկիրն՝ ճարի զոր երգուայ հարց նոցա . երկիր՝ որ բլխէ զկաթն եւ զմեղր , եւ կերիցեն եւ լցեալ յագնային . եւ զառնայցեն յաստուածս օտարոտիս եւ պաշտիցեն զնոսա , եւ զայրացուցանիցեն զիս , եւ ցրիցեն զուխան իմ զոյ :

21 ուխտեցի նոցա : Եւ ընդգէմ՝ կացցէ նոցա օրհնութիւնդ այդ յանդիման իննի

վկայ . եւ մի՛ մոռացի Յի բերանոց նոցա եւ՝ ի բերանոց զաւակի նոցա . քանզի զիտեմ՝ զչարութիւն նոցա զոր արարին ասա՝ այսօր յառաջ քան զտաննին իմ զնոսա յերկիրն յարութեան զոր երգուայ ՚հարցն նոցա՝ : Եւ զրեաց Մովսէս զօրհնութիւնս զպս յաւուր յայնմիկ , եւ ուսոյց զսա որդւոցն Իսրայելի :

23 Եւ պատուիրեաց Մովսէս Յեսուայ որդւոյ Նաւեայ եւ ասէ , Քաջ լեր եւ զօրացիր . զի գու տանելոց ես զորդիան Իսրայելի յերկիրն զոր յիստատեա տալ նոցա Տէր , եւ նա եղիցի՝ ընդ քեզ :

24 Եւ իլրեւ կատարեաց Մովսէս զրել զամենայն զբանս օրինացս այսոցիկ ի մատենի մինչեւ ի սայառ , եւ պատուիրեաց Ղեւտացւոցն որ կրէին զսապանակ ուխտին Տեառն , ասէ , Ասեալ զմատենս օրինացդ այդոցիկ զնիցէք ի կողմանէ տապանակի ուխտին Տեառն Աստուծոյ ձեւրոյ , եւ եղիցի անդ ընդ քեզ ի վկայութիւն . Ձի ես զիտեմ զհետտութիւն քո եւ զիլատ պարանոց քո . զի մինչդեռ ես ընդ ձեզ կենդանի եմ այսօր , զառնացուցիչք էք՝ Աստուածակողմանն , ո՞րպէս ոչ ապաքէն եւ յետ մահուան իմ :

28 մոյ : Արդ ժողովցէք առ իս՝ զցեղապետս եւ զձերս ևճեր եւ զգատաւորս ձեր՝ եւ զատենագպիրս ձեր , զի խօսեցայց յականջս նոցա՝ զամենայն զբանս զպատուիրեալ , եւ կարայց ձեզ վկայ զերկրնս եւ զերկիր . Քանզի զիտեմ եթէ յետ վախճանի իմոյ անօրինելով անօրինիցէք , եւ խտորիցիք ի ճանապարհէն զոր պատուիրեցի ձեզ , եւ պատահիցեն ձեզ չարիքն ի վախճանի աւուրց . քանզի անիցէք զոր ասաջի Տեառն՝ բարկացուցանել զնա զործովք ձեռաց ձերոց : Եւ խօսեցաւ Մովսէս յականջս ամենայն եկեղեցւոցն Իսրայելի զբանս օրհնութեանս այսորիկ մինչեւ ի սայառ :

ԳԼ ԼԲ

1 12 Մայնցարուք , երկինք , եւ խօսեցայց , եւ լուիցէ երկիր զպատգամս յերանոց իմ : 2 մոյ : 13 Ամնկալեացի իբրեւ զանձրեւ բար-

1 Եբբ. ձերմէ զամենայն աւուրս զորս կենդանի իցէք 2 Եբբ. ի խորանին ժողովոց 3 Եբբ. զպատուիրեալ 4 Եբբ. երեւեցաւ Տէր ի խորանին 5 Եբբ. եւ եղիցի յորժամ՝ գացեն զնոսա չարիք բազումք եւ նեղութիւնք , եւ ընդգէմ

6 Եբբ. զխորհուրդ նոցա զոր առնեն 7 Եբբ. երգուայ տալ նոցա , եւ ես եղէց 8 Եբբ. Տեառնակողմանն 9 Եբբ. զամենայն ձերս ցեղից ձերոց 10 Եբբ. եւ 11 Եբբ. նոցա 12 Եբբ. Ունկն դիք 13 Եբբ. Կաթեաց

բառ իմ, եւ ինչն իբրեւ զցօզ պատ-
 4 գամբ իմ, իբրեւ գանձրեւ ի վերայ սի-
 3 խոտոյ . Զի գանձն Տեառն կարգացի .
 տուք օրհնութիւն ¹Տեառն Աստուծոյ
 4 մերոյ . ²Աստուած՝ որոյ ճշմարիտ են
 գործք նորա , եւ ամենայն ճանապարհք
 նորա իրաւամբք , Աստուած հաւատա-
 5 ըրմ է եւ ոչ գոյ ի նմա անիրաւութիւն ,
 արդար եւ անարատ է Տէր : ³Մեզան եւ
 ոչ նմա որզիք արատոյ , աղբ թեւր եւ
 6 խոտորեալ : Զայն Տեառն հատուցանէք
 այգպէս , ժողովուրդ յիմար եւ ոչ իմաս-
 տուն . ոչ նա եւ Հայրն որ ստացաւ զբեզ ,
 7 արար զբեզ եւ հաստատեաց զբեզ : Յուչ
 լիցին քեզ աւուրքն յաւիտենից , իմա-
 8 ցարուք զամեն ազգաց յապոս . հարց
 ցնարանք եւ սպասմտեցեն քեզ . եւ
 9 ցծիրս քո , եւ ասացեն քեզ . ⁴Յորժամ
 բաժանեաց Բարձրեայն զազգս ամենայն ,
 որպէս սփռանաց՝ զորդիսն Ազառայ , կա-
 ցոց սանձանա ազգաց ըստ թուոյ որդ-
 9 ւոց ⁵Աստուծոյ , եղև յամեն Տեառն
 ժողովուրդ իւր , Յակոբ վիճակ ժառան-
 10 գութեան իւրոյ ¹Իրայէլ : Բաւական եւ
 զեւ նմա յանապատի , ի ծարաւ սօթոյ
 յանձրգի պաշտպանեաց զնա եւ խրա-
 սեաց եւ պահեաց զնա իբրեւ զբեր ա-
 11 կան : ⁶Իբրեւ զարծուի ի ծածկել զբոցն
 իւր , եւ ի ձագ պի գլխացա . տարա-
 ծեաց զթեւս իւր եւ ընկալաւ զնա եւ
 բարձեալ բերէր զնա ի վերայ միջնո-
 12 դանց իւրոց . Տէր միայն ամէր ⁷դնտա ,
 եւ ոչ գոյ ընդ ⁸նտա աստուած օտար :
 13 ⁹Նճան զնտա ի զօրութիւն՝ երկրի , կե-
 րակրեաց զնտա արգեամբք անգաստա-
 նաց . զիկեցոց մեղք ի վիմէ եւ եւզ յա-
 14 պոտած վիմէ . կողի կովուց եւ կաթն
 մաքեաց , հանգերձ ճարպով զառանց եւ
 խոյոց , որգուց ցլուց եւ նոխալաց՝ ընդ
 ճարպոյ երկիւմանց ցորենոյ . եւ զարիւն
 15 խաղզոց բմպէին գինի : ¹Եկեր Յակոբ
 եւ յաղեցաւ , յօրացաւ եւ անկուշեաց
 սիրելին . զիրացաւ , ստուարացաւ եւ
 լայնացաւ , եւ եթող զՏէր Աստուած

զԱրարիչ իւր , եւ ¹⁰ապստամբեաց յԱս-
 16 տուծոյ վրկչէ իւրմէ : Բարկացուցին
⁷զիս օտարաւուրք , եւ զպոչկեօք իւր-
 17 եանց զառնացուցին ⁷զիս : Զոնեցին զի-
 ւաց եւ ոչ Աստուծոյ , զից՝ զորս ոչ
 զիտէին . նորք եւ աւժամայնք եկեալ ,
 18 ¹¹զորս ոչ գիտէին՝ հարբ ձեր : Թողեր
¹²զԱստուած որ ծնաւ զբեզ , մտայար
 19 զԱստուած ¹³զկերակրինք քո : Եսեւ Տէր
 եւ ¹⁴նախանձեցաւ , եւ սրտեակցաւ լսան
 բարկութեան՝ ուստերաց եւ պատրաց
 20 իւրոց . Եւ ստաց , Իարծուցից զերես
 իմ ի նոցանէ , եւ ¹⁵ցուցից նոցա՝ զինչ
 լինելոց իցէ ¹⁶ի վախճանի աւուրց՝ . զի
 ազգ թեւր են , որպէք՝ յարս ոչ զն հա-
 21 ւատք . նօքանախանձեցուցին զիս հաս-
 տուածովք , եւ բարկացուցին զիս կողք
 իւրեանց . եւ ես նախանձեցուցից զնո-
 սա չազգաւ , եւ անմիտ ժողովրդեամբ
 22 բարկացուցից զնտա : Զի հուր բորբո-
 քեալ է ի բարկութեանէ իմմէ , այրեցէ
 մինչեւ ի գօթիս ներքինս . կերիցէ զիւր-
 կիր եւ զարմտիս նորա , բորբոքեցէ
 23 զհիմունս լեբանց : Կուսեցից ի նոսա չա-
 րիս , եւ զնետս իմ սպառեցից ի նոսա :
 24 Մաշեալք սովով եւ ¹⁷կերակրով թախտոց .
 լարս ստանց բժշկութեան՝ եւ ժանիս
 գազանաց առաքեցից ի նոսա , ¹⁸սրմուռ-
 25 թեամբ քարել զնտա ընդ երկիր : Ար-
 տաբուսանգաւակեաց զնտա սուր , եւ
 ի չանմարանաց երկեւզ . զերիտասարգն
 հանգերձ կուսիւն , եւ զստեղիայն հան-
 26 գերձ հաստաւելով ձերով : Ասայի բամ՝
 Յրեցից զնտա , զազարեցուցից ի մարդ-
 27 կանէ զյիշատակս նոցա . Թէ ¹⁹ոչ վան
 բարկութեան թճամեաց , եւ զի մի՞ լարձ-
 րացին հակառակորդն եւ ասիցեն , թէ
 28 Զեւն մեր բարձր եւ ոչ Տէր արար զայս
 ամենայն : Զի ազգ խորհրդակորոյս են ,
 29 եւ ոչ գոյ ի նոսա իմաստութիւն . ²⁰Եւ
 ոչ խորհեցան ի միտ առնուլ զայս . արդ
 30 ընկայցին առ յապա ժամանակս՝ : Զիմրդ
 հալածեցէ մի զհաղարս , եւ երկուք

¹Յեբբ. գ-ի-տ-է ²Եբբ. վ-է-մն ³Եբբ. Ապակա-
 նեցան յանձրին , չեն որզիք նորա , տրան նոցա
⁴Եբբ. ի ժառանգեցուցանել Բարձրելոյն զազգս ,
 ի բաժանել ⁵Եբբ. Իարայելի ⁶Եբբ. Որպէս
 արծուի գրգռէ զբոցն իւր , գրգէ ի վերայ ձա-
 գուց իւրոց ⁷Եբբ. զնա ⁸Եբբ. նմա ⁹Եբբ.
 Հեծոց զնա ի վերայ բարձանց

¹⁰Եբբ. արհամարհեաց զվ-է-մն փրկութեան իւրոյ
¹¹Եբբ. յորոց ոչ երկնչէին ¹²Եբբ. զվ-է-մն ¹³Եբբ.
 զստեղծիւն ¹⁴Եբբ. գաղչեցաւ , զի մի զարացու-
 ցանել ¹⁵Եբբ. տեսից ¹⁶Եբբ. վախճան նոցա
¹⁷Եբբ. սպառեալք տապով եւ գառն սագնապաւ
¹⁸Եբբ. հանդերձ թունավք զեռնոց երկրի ¹⁹Եբբ.
 ոչ երկնչէի ²⁰Եբբ. իցէ լինէին իմաստուրք ,
 ի միտ առնուին զայս եւ իմանային զվախճան
 իւրեանց

չարժեացնն զբեւրս , եթէ ոչ ¹Աստուած
 31 վաճառեաց զնոսա : Զի ոչ են խրեւ զԱս-
 տուած մեր աստուածք՝ նոցա , եւ թշնա-
 32 միք մեր ²վատախորհուրդք : Զի յորթոյ
 Մոպանայ է որթ նոցա , եւ ուս նոցա ի
 33 Գոմորայ . խաղող նոցա՝ խաղող լիցի , եւ
 34 ողկոյգ նոցա՝ դաճուածիւն . ³Մրոմտու-
 թիւն վիշապաց զինի նոցա , եւ ⁴սրոմտու-
 34 թիւն իծից առանց բժշկութեանն : Ո՞չ
 աղաքէն այս ամենայն ժողովեալ է ա-
 իս , եւ կնքեալ կայ ի գանձի իմում :
 35 ⁵Յաւուր վրէժխնդրութեան հասուցից՝ ,
 ի ժամանակի յորում սխարեացէ ոսն նո-
 ցա . զի մերձ է օր կորստեան նոցա ,
 եւ հասեալ պատրաստալ կայ ⁶ձեզ ,
 36 Զի դատեացէ Տէր զժողովուրդ իւր , եւ
 ի ծառայս իւր ⁷մխիթարեացի . զի ետես
 զնոսա լուծեալս եւ յբեալս եւ մատնեալս
 37 ի զերութիւն : Եւ ասաց Տէր , Ո՞ւր են
 աստուածք նոցա՝ ⁸յորս յուսացեալ էին
 38 ի նոսա՝ , Զորոյ զճարպ դո՛ւնց նոցա ⁹ու-
 տէիք եւ բմպէիք՝ զզինի նուիրաց նո-
 ցա . յարիցեն օդնեացն ձեզ եւ եղիցին
 39 ձեր թիկուհք , Տեսէք , ¹⁰տեսէք զի ես եմ ,
 եւ չիք այլ ոք՝՝ բաց յինէն . ես սպա-
 նանեմ եւ ես կեցուցանեմ , հարկանեմ
 եւ բժշկեմ , եւ ոչ ոք իցէ որ հանիցէ ի
 40 ձեռաց իմոյ : Զի ամբարձից յերկինս
 զձեռս իմ , ¹¹եւ երզուայց յաջ իմ ,՝՝ եւ
 ասացից , կենդանի եմ ես յաբառեանս :
 41 ¹²Զի սրեցից իրեւ զփոյցական զսու-
 սեր իմ , եւ կայցի զդատաստանաց ձեռն
 իմ , հատուցից վրէժս թշնամեաց իմոց ,
 42 եւ ատելեաց իմոց հատուցից : Արբե-
 ցուցից զնեաս իմ յարնէ , եւ սուր իմ
 կերիցէ միս յարնէ վերաւորաց եւ գե-
 րութեան , ի զլսոց իշխանաց թշնա-
 մուայ : ¹³Ուրախ լերուք , երկինք , հան-
 դերձ նովա , եւ երկիր պազցեն նմա
 43 ամենայն որդիք Աստուծոյ :՝՝ Ուրախ լե-
 րուք , աղվք , ընդ ժողովրդեան նորս ,
¹⁴եւ զօրացուցեն զնա ամենայն հրեշ-
 տակք Աստուծոյ , զի ինդրի վրէժ ար-

եան որդւոց նորս . եւ ինդրեաց վրէժ
 եւ հատուցէ զասատանս թշնամեաց՝ ,
 եւ ¹⁵ատելեացն հատուցէ եւ սրբեացէ
 Տէր զերկիր ժողովրդեան իւրոյ :
 Եւ զբեւր Մովսէս զօրհնութիւնս
 44 զայս յաւուր յայնմիկ , եւ ուսոց զսա
 սրդւոցն Եսրայելի՝՝ Եւ եմուս Մովսէս
¹⁶ի ժողովուրդն , եւ խօսեցաւ զամենայն
 բանս ¹⁷օրինացս այսոցիկ՝՝ յականջս ժո-
 ղովրդեանն , ինքն եւ Յեսու որդի Նաւ-
 45 եայ : Եւ կատարեաց Մովսէս ¹⁸խօսել
 46 ընդ ամենայն Եսրայելի , Եւ ասէ զնո-
 սա , Զգոյշ լերուք սրտիք ձերովք ա-
 մենայն բանեցս այսոցիկ , զորոց ես
 գնեմ վկայութիւն ընդ ձեզ այսօր , զոր
 պատուիրիցէք որդւոց ձերոց , պահել եւ
 առնել զամենայն բանս օրինացս այսո-
 47 ցիկ : Զի ոչ եթէ բան ինչ ընդունայն
 իցէ ձեզ . զի սա է կէտնք ձեր , եւ վասն
 այսր բանի երկայնօրեայք լինիցիք ի
 վերայ երկրին յոր զուք անցանէք ընդ
 Յարգանս ժառանգել գնա :
 48 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսէսի ի նմին
 49 աւուր եւ ասէ , Ել զու ի լեւանն Աբա-
 րիմ , ի լեւան Նարաւ , որ է յերկրին
 Մովարու յանգլման Երիքովի , եւ տես
¹⁹զերկիրն զոր ես տաց որդւոցն Եսրա-
 50 յիկ ի կայուածս . Եւ վախճանեաց ան-
 զէն ի լերինն յոր ելանիցես , եւ յաւե-
 իր ի ժողովուրդ քո , զոր օրինակ մե-
 51 աւս Ահարոն եղբայր քո ի Հովր լերինն ,
 եւ յաւելաւ աւ ժողովուրդ իւր . Փո-
 խանակ զի հետեցէք բանին իմոյ ի մէջ
 որդւոցն Եսրայելի ի վերայ ջաւրցն Հա-
 կառակութեան ի Կապէս , յանապատին
 ի Սին . զի ոչ սրբեցէք զիս ի մէջ որդ-
 52ւոցն Եսրայելի : Յանդիման տեսցես զեր-
 կիրն , եւ անդր մի մտանիցես ²⁰ :

ՓԼ . ԼԳ

1 Այս է օրհնութիւն զոր օրհնեաց Մով-
 սէս այրն Աստուծոյ զարդինն Եսրայելի
 2 յառաջ քան զվախճանեին իւր . Եւ ասէ ,
 Տէր ի Սինայէ ¹⁸եկեացէ , եւ երեւեցաւ
¹⁵մեզ ի Սէլիրայ , եւ ¹⁹իւրութացաւ ի լեւանէն
 փառանու , ²⁰բիւրաւորօքն ի Կաղեայ՝՝ ,

¹Եբբ. վաճառէր Վէմ նոցա գնոսա . եւ Տէր մատ-
 ներ գնոսա : (31) Զի ոչ իրեւ զՎէմ մեր վէմ
²Եբբ. գատաւորք ³Եբբ. Թոյն ⁴Եբբ. Իմ է
 վրէժխնդրութիւն եւ հատուցումն ⁵Եբբ. նոցա
⁶Եբբ. արգահատեցի ⁷Եբբ. վէմն յոր յուսա-
 ցեալ էին ի նա ⁸Եբբ. ուտէին , ըմպէին
⁹Եբբ. արգ , զի ես , ես եմ , եւ չիք Աստուած
¹⁰Յեբբ. դուստ ¹¹Եբբ. եթէ ¹²Եբբ. զի ենդ-
 րեացէ վրէժ արեան ծառայից իւրոց , եւ հա-
 տուցէ վրէժ թշնամեաց իւրոց

¹³Եբբ. քաւեացէ զերկիր իւր , զժողովուրդ իւր
¹⁴Եբբ. երգոյս սյորիկ ¹⁵Եբբ. խօսել զամենայն
 բանս զայսօրիկ ¹⁶Եբբ. զերկիրն Բանանու
¹⁷Եբբ. այցելի յաւելաւ , զերկիրն զոր ես տաց որդ-
 ւոցն Եսրայելի ¹⁸Եբբ. եկն ¹⁹Եբբ. ծագեաց
²⁰Եբբ. եւ եկն բիւրուք սրովք

յաջմէ նորա ¹հրեշտակք իւր ընդ իւր :
 3 Եւ խնայեաց ի ժողովուրդ իւր . եւ ա-
 մենայն սրբեալք ի ներքոյ ձեռնն քո , եւ
 4 նոքա ընդ քեւ են : եւ ընկալաւ ի սլա-
 վամաց նորա օրէնս , զոր սլատուիրեաց
 մեզ Մովսէս , զմասնագութիւն ժողովոյն
 5 Յակոբայ : եւ եղիցի իշխանս ի մէջ սիրե-
 ցիւոյն , զուսակերպ իշխանաց ժողովոյոց
 հանդերձ գեղիւքն Իսրայելի” :
 6 Կեցցէ Ռուբէն եւ մի մեայր , եւ եւ-
 զիցի բազմաւոր թուով :
 7 Եւ զայս ասէ զՅուդայէ . Լուր , Տէր ,
 ձայնի Յուդայի , եւ ի ժողովուրդ նորա
²եկեացես , եւ ձեւք նորա ընտրեացեն
 նմա , եւ օգնականս ի թշնամեաց եղի-
 ցես նմա” :
 8 Եւ զԼուեայ ասէ , ³Տուք Ղեւեայ
 զյայտնութիւնս նորա , եւ զճշմարտու-
 թիւնս նորա առնն անարատի , զոր փոր-
 ձեցին փորձանօք , եւ բամբասեցին գնա”
 9 Ի վերայ ջրոցն Հակառակութեանս : Որ
 ասէր ցնայր իւր եւ ցմայր իւր՝ թէ Այ
 տեսի գբեզ , եւ զեզբարս իւր ոչ ծա-
 նեաւ , եւ զորդիս իւր ոչ զխալ . ⁴զգու-
 շացաւ բանից քոց , եւ զուխտ քո ⁵պա-
 10 ճեաց : Պատմեցին զիրաւունս քո Յա-
 կոբայ , եւ զօրէնս քո Իսրայելի . զիցեն
 խուսկս ⁶ի բարկութեան քում հանա-
 11 պաղ” ի վերայ սեղանայ քո : Օրհնեա ,
 Տէր , զզօրութիւնս նորա , եւ ընկալ
 զզործս ձեռաց նորա . խորատեա զմէջս
 ի վերայ յարուցելոց թշնամեաց նորա ,
 եւ ասելիք նորա մի կողմեացեցին :
 12 Եւ զԻնիթալինէ ասէ , Սիրեցեալն ի
 Տեառնէ բնակեացէ ⁷յուսով . եւ Աստուած
 հովանի լիցի նմա զամենայն աւուրս ,
 եւ ի մէջ ուսոց նորա հանդեա :
 13 Եւ զՅովսեփայ ասէ , ⁸Յօրհնութեան
 Տեառն երկիր նորա , ⁸ի ժամանակայ

երկնից եւ ի ցօղոյ , եւ յանդնոց աղ-
 14 րերայ ի ներքուս , ⁹ի ժամանակի աղ-
 անց արեգական ⁹փախտմանց , եւ ի
 15 գումարեւոյ առ միմեանս ամպոց ,” Ի
 գաղաթմանց լերանց ի սիզբան , եւ ⁸ի
 16 զլիսոց բլրոց մշանջնաւագոց , եւ ¹⁰բա-
 ժամանակի երկրի լրութեան . եւ ըն-
 գունելութիւնք երեւելոյն” ի մարմնոցն՝
 եկեացեն ի վերայ զլիսոց Յովսեփայ եւ
 ի վերայ զագաթման փառաւորեացիս ի մէջ
 17 եղալոց : Անպրանիկ ցլու գեզ նորա , եւ
 եղջերք միեղջիկոյ եղջերք նորա .
 խիթիկացէ նոքօք զագգս միտնդամայն
 մինչեւ ցծագս երկրի . այս են բիւրաւորք
 եփրեմի , եւ սոքա հազարաւորք Մա-
 նասէի :
 18 Եւ զՉարուզանէ ասէ , Ուրախ լեր ,
 Չարուզան , յեւ ¹¹քս : Եւ զԻսաքարայ
 ասէ , Ի բնակութիւնս նոցա ազգք սա-
 19 ակեացին , եւ անգր կոչեալք եւ զո-
 հեալք զօ՛ս արդարութեան . զի զմեծու-
 թիւն ծովու զիկցուացէ քեզ , եւ զշահս
 փաճառաց առ ծովիվեր բնակելոց” :
 20 Եւ զՊաղայ ասէ , Օրհնեալ սր ընդար-
 ձակեաց Քաղայ . հանդեա իրբեւ զա-
 սեւ , եւ խորատեալ ¹²զբարկս եւ
 21 զիշխանս . Եւ ետես զիշխանութիւնս իւր .
 զի անդ բաժանեցաւ երկիր իշխանաց
 ժողովրդովք հանդերձ ազգատեսօք աղ-
 վաց ցեղիւքն Իսրայելի” , զարդարու-
 թիւն Տեառն արար եւ զգաւաստանս
 իւր ընդ Իսրայելի :
 22 Եւ զԻսնայ ասէ , Դան՝ կորիւն ա-
 ռիւծու , եւ յարձակեցի ի Բասանայ :
 23 Եւ զԵնիթալիմայ ասէ , Ենիթալիմ
 յարուրդ ընդունելութեանց , եւ լցցի
 օրհնութեամբ ի Տեառնէ , եւ ¹³զմով եւ
 զհարաւ յաւանդեացէ :
 24 Եւ զԱսիրայ ասէ , Օրհնեալ յարուրդ
 Ասիր , եւ եղիցի ընդունելութիւնս կզ-
 25 յարց , եւ միտացէ յեւզ զտան իւր : Եւ
 երկաթ եւ պղինձ եղլցին կոչիլք նորա .
¹⁴բաւ աւուրց քոց եւ” զօրութիւնս քո :

¹Եբբ. հօւր՝ օրէնք նոցա : (3) Նաեւ սիրեաց զժո-
 ղովուրդս ամենայն աւուրք նորա ի ձեռնն քում :
 եւ նոքա զեգերին առ ոտիւք քովք ընդունել ի
 բանից քոց : (4) Օրէնս պատուիրեաց մեզ Մով-
 սէս . ժամանակութիւն ժողովոյն Յակոբայ : (5)
 Եւ եղեւ յեսուրուն (յիսրայելի) թագաւոր ,
 ի գումարել իւր զիշխանս ժողովրդեան հան-
 գերձ ցեղիւքն Իսրայելի ²Եբբ. մուծցես գնա-
 ձեռն նորա բաւական լիցի նմա , եւ օգնական
 ի թշնամեաց նորա եղիցես ³Եբբ. Ձիւռմիմ
 քո եւ զՈւրբմ քո (Տե՛ եկից Ի՛՛. 30) առնն
 բում անարատի , զոր փորձեցեր ի Մասա ,
 ընդ որում հակառակեցար ⁴Եբբ. զի զգուշա-
 ցան ⁵Եբբ. պահեցին ⁶Եբբ. յոշուունս քո
 եւ ողջակէզ ⁷Եբբ. յապահովս առ նմա ⁸Եբբ.
 ի բարութեանէ

⁹Եբբ. ի բարութեանէ արգասեաց լուսնի ¹⁰Եբբ.
 ի բարութեանէ երկրի եւ ի լրութեանէ նորա ,
 եւ ի կամոց որոյ բնակեն ¹¹Եբբ. քո , եւ
 իսաքար , ի վրանս քո : (19) Զժողովուրդս ի
 լեւանն կոչեացեն . անդ զոչեացեն զօ՛ս արդա-
 րութեան , զի զաւաստութիւն ծովուց ծծեացեն ,
 եւ զգանն ծածկեալս աւուրց ¹²Եբբ. զբա-
 զակս , նա՛ եւ զագաթմն . (21) Եւ ետես
 փանս իւր զԵնիթալն , զի անդ բաժին օրէնագրին
 պահեալ , եւ եկն գիրաւորք ժողովրդեանն
 13 Կա՛մ , զարեւմուս ¹⁴Եբբ. եւսաւուրց քոց

26 Այ զոյ իրբև զԱստուած Կիրևե-
 27 լայն , որ կրանէ յերկինս օշնականն քո
 28 և մեծամեծայն հաստատութեան . և
 29 ճածկոյթ Աստուծոյ իշխմանս թեանն , և
 30 ի զօրութենէ թողկաց մշտնջենաւորաց” .
 31 և մերժեց յերեսաց քոյ զթշնամին ,
 32 և ասացէ թէ Կորիւր : և բնակեց զ
 33 Իսրայել 2 յաւսով ասանձինն յերկրին
 34 Յակիրայ” ի մէջ” ցորենոյ և զինոյ , և
 35 Երկինք” նմա համարակ ցօղոյ : Երան-
 36 եակ ևս զաւ , Իսրայել . ո՞ նմանեցէ
 37 քեզ , ժողովուրդ բնորեակ ի Տեառնէ .
 38 3 պաշտօնեցեցէ քեզ օշնականն քո , և
 39 սուր՝ պարծանք քո . և կկեացին թշնա-
 40 միք քո , և զաւ կցես ի վերայ սարա-
 41 նոյի նոցա” :

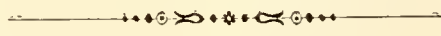
ԳԼ . ԼԴ

1 Եւ ել Մովսէս Կարարովի Մովսէս ,
 2 ի յետն նորաւ , ի կատայն 5 Փոյգով-
 3 րաց , որ է յանդիման Երբբովի , և և
 4 ցոյց նմա Տէր զամենայն երկիրն Գա-
 5 2 զասոցու մինչև ԿՊան , և զամենայն
 6 երկիրն Կեփթեաղիմայ , և զամենայն
 7 երկիրն Կեփթեաղիմայ , և զամենայն
 8 երկիրն Յուդայ մինչև Կժովն
 9 զԵրջին , և զամնապտան և չորս զԵ-
 10 րեբայիւ , և զքաղաքան” Արմուկենեայ

4 մինչև ցԱկոպըր : և ասէ Տէր ցՄով-
 5 սէս , Այ է երկիրն զոր երցուայ Արա-
 6 համաւ և Իսահակայ և Յակոբայ և
 7 ասեմ , Զաւակի քում ասոց զգա . ցոյցի
 8 օչաց քոյ , և անոր մի՞ ժամնիցես :
 9 և զախճանեցաւ Մովսէս ճառայ
 10 Տեառն յերկրին Մովսէս ըստ բանի
 11 Տեառն . և թաղեցին զնա ի Գալի”
 12 մերձ ի սունն Փոյգովրաց . և ոչ ոք
 13 զիտայ զգրեկման նորա մինչև ցայս-
 14 7 օր : և Մովսէս էր անոց հարեւր և
 15 քանից ի փոխճանին իւրում , և ոչ
 16 վասեցին աչք նորա և ոչ թորշամեցան
 17 ճնօսք” նորա :
 18 և լացին որդիքն Իսրայելի զՄովսէս
 19 10 յՄարտի Մովսէս 11 ա Յորգանանու
 20 յանդիման Երբբովի” աւուրս երեսուն .
 21 և կատարեցան աւուրք սոյոյ լալեայն
 22 Մովսիսի :
 23 և Ենտու որդի նաւեայ լցաւ հոգւով
 24 իմաստութեամբ , զի եզ Մովսէս 12 զձեռն
 25 իւր ի վերայ նորա . և հաղանդեցան
 26 նմա որդիքն Իսրայելի , և արարին որ-
 27 պէս սրատուիրեայ Տէր Մովսիսի :
 28 և ոչ ևս ևկայ մարգարէ յԻսրայելի
 29 իրբև զՄովսէս , ալի՞ զոր ծանեաւ Տէր
 30 զէմ յանդիման , Ամենայն նշանօք և
 31 արուեստիք զոր ասաքեայ Տէր աննիկ
 32 յերկրին Եգիպտացոյ , ի Փարաւոն և
 33 ի ճառայս նորա և յամենայն երկիր նո-
 34 12 լա , 13 Չնշանա մեծամեծս , զձեռն հզօր
 35 և զրոպուկ բարձր” զոր արար Մով-
 36 սէս առաջի որդւոցն Իսրայելի :

1 Եբբ. ո՛վ Եսուրուն (Իսրայել) . նա նստի յերկինս
 2 յօշնութիւն քո , և ի մեծ վայելչութեան իւ-
 3 րում յամագ . (27) Ապուէն , Աստուած յաւի-
 4 տենականն . և ի ներքստ բազուկ մշտնջենա-
 5 ւոր 2 Եբբ. յապահովս առանձինն . սկի Յակոբայ
 6 յերկրի 3 Եբբ. նա է ասպար օգնութեան քո ,
 7 և սուր պարծանաց քոյ . և հնազանդեցին
 8 քեզ թշնամիք քո , և զաւ կոխեցես ի վերայ
 9 բարձանց նոցա 4 Եբբ. ի գաշտացն 5 Եբբ.
 6 Փասոցայ 6 Եբբ. զԵրկիրն 7 Եբբ. զՏարուա-
 8 կողմն , և զգաշան հոստին Երբբովի , քաղաքին

8 Եբբ. թաղեց զնա ի ձորն յերկրին Մովսէս
 9 Եբբ. պակասեաց ոյմ 10 Եբբ. ի գաշտան 11 Եբբ.
 12 Կ-Կ-Ե 13 Եբբ. զձեռն 14 Եբբ. Ամենայն հզօր
 15 ձեռամբ , և ամենայն ահիւ մեծաւ .

ԳԼՈՒԽԲ ԳՐՈՑ ՅԵՍՈՒԱՅ ՈՐԴԻՈՑ ՆԱԽԵԱՅ

Յանձն առնէ Աստուած Յեսուայ զԵսրայէլ, եւ վտաճ առնէ յաղթել Քանանու, բայց լծէ զգուշացիին զօրէնս պահել:

Հրամայէ Յեսու պատրաստել պաշար ի մանանայէն, զի յանցանքն ընդ Յորդանան պարագ լիցին տեսանել զգրանչելիսն:

Վառէ զդուռն Ռուբենի յառաջապահ, զի մի՛ բեկցի սիրտ եղբարցն իւրեանց չգնայո՞վն:

Առաքէ զԿրտսեան ի քաջալերս մողովորէանն, եւ ի փրկութիւն տանն Ռախաբու, եւ ի նշանակ մտին Տելանուաց քարղութեամբ խաչին եւ արեանն Քրիստոսի:

Բանակեցան առ Յորդանան աճ արկանել Քանանացեացն, չմարմնչել եւ կորչել: Եւ ի պատիւ տապաւնակին որ առաջնորդէր նոցա ի տիպ Քրիստոսի նորս Եսրայէլի՝ բացարձակ Տրամայէ կայ մողովորէանն:

Բամանեցաւ գետն ի խրատոյս մողովորէանն եւ յաճ Քանանացեացն, ի տիպ գարձի ի զրախան եւ կորստեան չարաց, եւ երկուտասան քարինքն առան ի ջուրցն ի յիշատակ Տրաչիցն եւ ի տիպ Առաքելոցն, եւ որք սուղանն ի ջուրսն ի նշանակ մեղաց:

Լուսն ազգքն զբամանել գետոյն, եւ յիմարեցան: Բայց յանդգնեցան մտրանչել ըստ Փարաւոնի, եւ կորեան ի Յեսուայ:

Փայլախազիւ թոյփտեաց զԵսրայէլ, զի դիւրաւ ողջանայ, եւ զի խտտութիւն նոցա օրինօքն թոյփտեացն, եւ ի տիպ դրոշմելոյն զմեզ Յիսուսի Նոբուսն, եւ բառնալոյ զնախատինս ծառայութեան մեղացն:

Արարին զգատիկն, եւ արգելաւ մանանայն, զի մի՛ անարգ եցնի՝ որպէս ի Տարցն նոցա:

Երեւեցաւ Տրեշտակն սուսերք օգնել Եսրայէլի, եւ լուծանել ասաց զկոչիկն, եւ Տնձան Տարկանել զՎանանացիսն: Եւ զի սրբեցուք յաղտեղի իրաց զը կոխեն կոչիկք:

Շրջապատեն զԵրիբով զվեց օր: Եւ զի ոչ Տնագանդեցան պաշարեայքն լուծին զչարսի՛ն յառաջին պատերազմին, զի միշտ պատրազմեսցաք ընդ դեւս: Եւ զի յաղազակել նոցա սնկան պարիպքն ի նշանակ քակման դժոխոցն, եւ զի մնաց տուեն Ռախաբու նշանաւն:

Գլ. 2. Ժբ.

Ա. 1

Ա. 10

Ա. 12

Բ. 1

Գ. 1

Գ. 7

Ե. 1

Ե. 2

Ե. 10

Ե. 13

Գլ. 2. Ժբ.

Գ. 1

Գ. 22

Գ. 26

Է. 1

Ը. 1

Ը. 30

Թ. 1

Ժ. 1

Ժ. 12

Ժ. 16

զի ի վերջին քակտելն աշխարհիս՝ օչ սասանին զբոշմեայքն խաչիւն:

Ապրեցոյց Յեսու զՍտրատր վասն Տաւտոցն, եւ նողովեաց զԵրիբով ի փորձ ընտրութեան Եսրայէլի, զի յաղթելուցս քաջաց լծեան սրբեաց Տեսուն զարժամէ եւ զուսի տասանորդս ի նշանակ Տաւտոցն եւ սուրբ վարուց:

Անէծ որ շինէ զԵրիբով, զի սուսչին յանդգնեցաւ ի մարտ, եւ այն յետ ներելոյն զեւթն օր: զի մեք մի՛ արժամարճեցուք զներելոյն Աստուծոյ, եւ մի՛ շինեցուք զմեզս:

Փողացաւ Աքար ի նուիրելոցն Տեսան, ընդ որոյ պարտեցաւ Եսրայէլ անտես եղեւ Յեսու մինչեւ ցերեկոյ՝ զի զոջնացի Աքար սպառնացաւ վիճակաւն եւ ներեաց զդրչելն: Իրբեւ յանդիմանեցաւ, կորեաւ իւրայոյժքն որպէս Աստուծոյ նախնի՝ յաճ եւ յերկեւզ մեզ այժմ եւ յետոյ:

Պարանակալ լինի ի վերայ Փայեսայ՝ յուսումն Տարից պատերազմի՝ ազդէ Յեսու կանգնելով նիզակին գծամ յեթութութեանն, եւ զթագաւորեալ մեղն կախէ խորհրդով խաչին:

Պրեաց զօրէնսն ի վերայ բաեալ սեղանայն, զի ուսցին Տելանուք: Ընթերցաւ զօրհնութիւնն եւ զանէծան՝ նոցա եւ մեզ յերկեւզ եւ ի փափաքումն:

Ժամադիր եղեն Քանանացիք մարտնչել ընդ Յեսուայ: Այլ Քաբանուցիք սննատուր եղեալ ապրեցան Տնարեք՝ յօրինակ զի մեղաց յԱստուած:

Վուտեցան Տնգերին թագաւորն ջնջել զՎարաւոն, զի Աստուայ ցաւուր զոջնացելոց: Խնդրեցին նորս փրկել զՅեսու, որոց օգնեալ վանեաց զմարտուցալսն սրով, եւ քարեայ կարկտիւ:

Արքել զարեգակն եւ զլուսն, զի ցուցցէ զտկարութիւն պաշտելանին Տելանուաց, նկարելով եւ զնշանն որ եղեւ ի յուսուորան յօր խաչին Քրիստոսի:

Ապան զՏնգ թագաւորն եւ կախեաց զփայտից, եւ զայլ բարումն գրեանայինս եւ զբաշտայինս կուտրեաց զքսան եւ ինն թագաւորան, եւ սու վաշխարհս նոցա:

Խնդրեաց Վաղէր զերկիրն խոտացեալ նմա, եւ առին Յաւգա եւ Եփ-

	ԳԼ. ՀՄԲ.		ԳԼ. ՀՄԲ.
րեմ և կէս ցեղին Մանասէի զբա- մին ժառանգ ութ եան իւրեանց :	ԺԳ. 6	առ ի չմերժելոյ որդւոց ձերոց զմերս ի զՏէր պաշտելոյ :	ԻԲ. 9
Եկեղեցոցաւ ժողովուրդն ի Աելով, եւ կանգնեցին անդ զխորանն վկայու- թեան ի վիճակն Եփրեմի, եւ բա- մանեաց զմնացեալ երկիրն եւթն եւս ցեղիցն :	ԺԸ. 1	Ծերացեալ Յեսուայ ժողովեաց զԿարա- յէլ առաջի Տեսուն, եւ յիշեցոյց նոցա լիով զերախտին Աստուծոյ ՝ Աքբրաճամէ մինչեւ ցայն վայր, եւ զգուշացոյց նոցա պաշտել զՏէր. և երկրորդեալ նոցա զխոստուցն պաշ- տելոյ զՏէր, զբեաց եւ կանգնեաց վէմ ի վկայութիւն :	ԻԳ. 1
Զի ետուն Աւետացւոցն յամենայն ցե- ղիցն քառասուն եւ ութ քաղաքս սպաստանի :	Ի. 1	Թէ վախճանեցաւ Յեսու, և զի թագե- ցին ընդ նմա զսուրն քարեղէնս, նշանակեալ թէ ի մեռանին Յի- սուսի խափանեալ անյայտ լինի մտմնաւոր թլփատու իւնն :	ԻԴ. 30
Բնակեաց Յեսու ի Խամնասարք. եւ զի հանգոյց Տէր ըստ խոստմանն իւրում զԿարայէլ :	ԻԱ. 42	Վասն թաղմանն ոսկերացն Յովսեփու, և վասն մահունն Եղիազարու քահա- նայի, և Փեննէճեսի որդւոյ նորա :	ԻԵ. 32
Սրհնեաց Յեսու զԼուրինեանն եւ ար- ձակեաց թոշակօք ի վիճակս իւր- եանց, և սատու իրեաց նոցա զգու- շանալ օրինացն Տեսուն :	ԻԲ. 1	Ամբաստանու իւն կոսպաշտելոյն Իս- րայելի եւ մտանելոյն ընդ ծառա- յու թեամբ :	ԻԶ. 33
Նինեցին Ռուրինեանքն սեղան ի վիճակն իւրեանց. ընդ որոյ հարցեալք պատասխանեցին թէ Ի վկայու- թիւն որդւոց մերոց կանգնեցաք :			

Գ Ի Բ Բ

ՅԵՍՈՒԱՅ ՈՐԴԻՈՅ ՆԱԽԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 **Ն**Ե՛հիւ յեա վախճանելոյն Մովսիսի ծառայի Տեառն , խօսեցաւ Տէր ընդ Յեսուայ որդւոյ Նաւեայ պաշտօնէի Մովսիսի եւ ասէ , Մովսէս ծառայ իմ վախճանեցաւ . արդ յարուցեալ անցցես ընդ այդ Յորդանան գու եւ ամենայն ¹ժողովուրդ քո՝ յերկիրն զոր

3 ես տաց որդւոցն Իսրայելի : Յամենայն տեղիս յոր հասանիցեն Կնայք ոտից ձերոց՝ ձեզ տաց զնա , որպէս խօսեցայ ընդ Մովսիսի . ²Չամապատն եւ զԼիրաններն՝ մինչեւ յգիսն մեծ , յգիսն Եփրատ , զամենայն երկիրն Քեսաղոց . մինչեւ յծովն ³Վերջին իմալցն արեւու՝

5 ձեզ լիցին սահմանքն : Եւ ոչ սք կացցէ ընդդէմ ⁴ձեր զամենայն աւուրս կենաց քոց . եւ որպէս էի ընդ Մովսիսի , նոյնպէս եղէց եւ ընդ քեզ . եւ ոչ թողից

6 զքեզ եւ ոչ անտես արարից զքեզ : Չօրացիր եւ քաջ լիր . զի զու բաժանեսցես ժողովրդեանդ այդմիկ զերկիրն զոր

7 երկուայ հարցն ⁵քոց տալ զոցա : Արդ զօրացիր եւ քաջ լիր յայժ , պահել եւ առնել ըստ ամենայն օրինացն որպէս պատուիրեաց քեզ Մովսէս ծառայ իմ : եւ մի խտորիցիս ի նոցանէ յաջ կամ յանեակ , զի խեղամուտ լիցիս ամենայնի

8 զինչ եւ զործեսցես : Եւ մի՛ մերժեսցի՛ գիր օրինացս այսոցիկ ի բերանոյ քում : եւ իտկացես ի գա ի սուէ եւ ի Կիշերի , զի իմացիս առնել զամենայն զրեւալոյ ի դժա . եւ ապա աշոգեսցիս եւ ուզգեսցես զճանապարհս քո , եւ ա-

9 պա խեղամուտ լինիցիս : Անա պատուիրում քեզ . զօրացիր եւ քաջ լիր . մի՛ զանդաւրցես եւ մի՛ երկնիցիս , զի ընդ քեզ է Տէր Աստուած քո յամենայն տեղիս ուր եւ երթայցես :

10 Եւ պատուիրեաց Յեսու ⁶Կարաց ժողովրդեանն եւ ասէ , Մակք ի մէջ բանակի ժողովրդեանդ , եւ հրաման առեալ ժողովրդեանդ ասացէք , Պատրաստեցէք ձեզ պաշար . զի այլ եւս երեք աւուրք , եւ անցանէք զուք ընդ այլ Յորդանան՝ մասնել ունել զերկիրն զոր Տէր Աստուած հարցն ձերոց տացէ ձեզ ի ժառանգութիւն :

12 Եւ ընդ Ռուբենի եւ ընդ Գադայ եւ ընդ Կիսայ ցեղին Մանասէի խօսեցաւ Յեսու

13 եւ ասէ , Յիշեցէք զբանն ⁷Տեառն զոր պատուիրեաց ձեզ Մովսէս ծառայ ⁸նորա եւ ասէ , Տէր Աստուած ձեր գետեղեցոյց զձեզ , եւ ես ձեզ զերկիրս զայս : ⁹Կանայք ձեր եւ մանկուծք ձեր եւ անասուծք ձեր բնակեսցեն յերկրիս զոր ես ձեզ Մովսէս յայսկոյս Յորդանանու . բայց զուք զինեալք անցանիցէք յառաջագոյն քան զԵրարս ձեր , ամենայն զօրաւոր զօրութեամբ , եւ լինիցիք նո-

15 ցա մարտակիցք , Մինչեւ գետեղեցուցէ Տէր Աստուած ձեր զեղարս ձեր որպէս եւ զձեզ , եւ ժառանգեսցեն եւ նոքա զերկիրն զոր Տէր Աստուած ձեր տացէ նոցա . եւ զառնայցէք յԵրաքանչիւր ժառանգութիւն , եւ ժառանգիցէք զնա զոր ես ձեզ Մովսէս ծառայ Տեառն յայսկոյս Յորդանանու յարեւելից :

16 Եւ պատուիրանի առեալ սակն ցՅիսուս , Չամենայն զոր միանգամ որաւուիրես մեզ՝ արասցուք , եւ յամենայն տեղիս ուր առաքիցես զմեզ՝ երթիցուք :

17 Եւ ըստ ամենայնի որպէս լսէաք Մովսիսի , նոյնպէս լուիցուք եւ քեզ . բայց միայն Տէր Աստուած ⁴մեր եղիցի ընդ

18 քեզ , որպէս էր ընդ Մովսիսի : Եւ այր որ անհնազանդ լիցի քեզ եւ ոչ լուիցի բանից քոց , որպէս ինչ հրաման տացես նոն , մեոցի . բայց միայն զօրացիր եւ քաջ լիր :

¹Եբբ. ժողովուրդս այս ²Եբբ. Յանապատն եւ ի Լիրանանէ անտի ³Եբբ. մեծ ⁴Եբբ. քո ⁵Եբբ. նոցա

⁶Կպիր ասր եւ այլ բազմապէս չլանուի ստիկանն : ⁷ՅԵբբ. Դ-Լ-Ի-Է ⁸Եբբ. Տեառն

ԳԼ . Բ

1 Եւ առաքեաց Յիսուս որդի Նաւեայ ի Ասարիմայ երկուս երեսուարաց լրտեսել զերկիրն զազտ, եւ ասէ, ելէք լրտեսեցէք զերկիրն եւ զերկրով, եւ գնացեալ 'երկուց երեսուարացն եկին յերկրով եւ մտեալ" ի սուսն կնոջ պրտնիկ մտոջ որում անուն էր Ռախար, եւ անց կա-

2 լան օթևեմանս : Ազգ եզեւ թագաւորին Երկրովայ եւ ասնն, Ահա սրք մտեալ են այսր զչաչոյց յարզւոյն Եւրպայիկ լրտես-

3 սել զերկիրս : Եւ առաքեալ թագաւորն Երկրովայ եւ ասէ ցեփաւոր, Հանս այսր զաչոյց մտեալոյ առ քեզ որ եկին ի սուսն քս ' զչաչոյց, զի լրտեսել զամենայն եր-

4 կիրս եկին : Եւ ասեալ կնոջն զերկրովն արմն թաքաց զնոսա, 'եւ խօսեցաւ ընդ 'նոսա" եւ ասէ, Մտին առ իս սրք, եւ

5 ես ոչ զիտէի ուստի իցին : Եւ ընդ ասնոյ կրանն ընդ աղջամուղչա' 'առաս օտին արմն արքն արտաքս եւ ոչ զիտեմ յո գնացին : Կրտեցարք սակալ զհեա

6 նոցա, թիրեւս հասանիցէք նոցա : Եւ եհանս գնոսա ի սանիս, եւ թաքաց զնոսա ընդ իրձածիք կտաւոյ զոր զիղեայ

7 էր իւր ի սանիս : Եւ Կրտեցան արքն զկնի նոցա զճանապարհն Յորդանանու ի հունն, եւ զուսն փակեցաւ, 'եւ ե-

8 զեւ" իլլրեւ եկին ինդրակքն զհեա նոցա :

9 Եւ ինքն առ նոսա ի սանիսն, Եւ ասէ ցնոսա, Գիտեմ զի ետ ձեզ Տէր զերկիրս . քանցի անկառ աճ ձեր ի վերայ մեր, եւ զի հաչեցան ամենեքեան որ ընակեալ էին յերկիրս յայսմիկ յերեսաց

10 ձերոյ . Քանզի լուսք թէ ցամաքեցոյց Տէր զձովն Կարմիր յերեսաց ձերոյ յեկանցն ձեր յեկեալոսէ, եւ զոր ինչ աբարէք ընդ երկուս թագաւորան Ամոլու հացուց որ էին յայնկոյս Յորդանանու, ընդ Ահնանի եւ ընդ Ովոյայ, զորս սա-

11 աակեցէք : Եւ իրրեւ լուսք մեք, զսրհարկեցար սրտաւք մերովք, եւ ոչ եւս զոյ շունչ յամբի ի մէնջ յերեսաց ձերոյ . զի Տէր Աստուած ձեր, նա է Աստուած յերկիրս ի վեր եւ յերկիր ի խո-

12 նարհ : Եւ արգ երկուսարք ինձ ի Տէր Աստուած, զի առնեմ ձեզ ողորմութիւնս, եւ արասջիք եւ զուք ողորմութիւն սանհօր խոյ . եւ ասք ինձ նշան ճշմարտա :

13 Եւ ապրեցուցէք ' զառն հօր խոյ", եւ զմայր իմ եւ զեղբարս իմ եւ զքոյս իմ, եւ զամենայն որ ինչ իցէ նոցա, եւ

14 փրկեալիք 'զանձն իմ" ի մահուանէ : Եւ ասնն ցնա արքն, Անձինք մեր փառանակ ձեր ի մահ, եթէ ոչ պատմիցէք զրանս զայս զմէնջ . եւ 'նա ասէ," եւ զիցի յորժամ մասնեացէ 'ձեզ Տէր զբազարս, արասջիք ընդ իս" սղորմութիւն

15 եւ ճշմարտութիւն : Եւ 'կախեաց զնոսա չուսնուս ընդ պատահանն . քանզի սուսն նորա ի պարսպին էր եւ ինչն ընակեալ էր

16 ի պարսպին : Եւ ասէ ցնոսա, Զրեսանլեանայն գնասջիք, զի մի պատահեցին ձեզ ինդրակքն . եւ թարթիքք անդ զերիս աւուրս, մինչև զարձկն ինդրակքն յետոյ ձերմէ . եւ ապա երթի՛ք զճա-

17 նապարհն ձեր : Եւ ասնն արքն ցնա, 'Քաւեալ եմք մեք յերկմանէզ, զոր

18 երգմնեցուցիք զմեզ . Ահա մեք մտանիլցեմք ի մանն ինչ քաղաքիք, եւ զուգնիցես նշանակ զլարոյ կարմիր, եւ կապեցես զպատահանէզ ընդ որ զմեզ իջուցիր . եւ զհայր քո եւ զմայր քո եւ զեղբարս քո եւ զամենայն սուսն հօր քո

19 ժողովեցես առ քեզ ի սուսն յայս : Եւ եկիցի ամենայն որ ելանէ ի սանէ քում մէ արտաք՝ ինքն եկիցի անձին իւրում պարտական . եւ մեք քաւեալ լիցուք 'յերգմանէզ քում մէ յայտանէ" . եւ որ միտնգամ լինիցին ընդ քեզ ի սան քում, մեք լիցուք պարտականք, եթէ ձեան

20 ուրք մերձեցի ի նա : Ապա թէ 'սք մեզանչեացէ մեզ եւ" յայսնեցես զրանս մեր զայստիկ, քաւեալ լիցուք յերկմա-

21 նէզ քում մէ յայտանէ" : Եւ ասէ, Եւ զիցի ըստ բանից ձերում, նոյնպէս եկիցի . եւ արձակեաց զնոսա եւ գնացին . եւ կապեալ 'նշան կարմիր ի պատահանին :

22 Եւ գնացին եւ եկին ի լեանակողմն, եւ կացին անդ զերիս աւուրս, մինչև զարձան ինդրակքն . եւ յուղեցին ինդրակքն զամենայն ճանապարհն եւ ոչ

23 գտին : Եւ զարձան երկուքն երեսուսարդք եւ ի՞նչն ի լեանէ անտի եւ եկին յայնկոյս, եւ հտանս առ Յիսուս որդի Նաւեայ, եւ սրամեցին զամենայն անցսն

24 որ անցին ընդ նոսա . Եւ ասնն ցՅիսուս

1 Եբբ. եկին 2 Եբբ. գ-լ-տ-տ 3 Եբբ. գհայր իմ 4 Եբբ. զանձինս մեր 5 Եբբ. մեզ Տէր զերկիրս, արասցուք ընդ քեզ 6 Եբբ. իջոյց 7 Եբբ. յերկիրս, յ-տ-լ-ւ, զոր ետուր մեզ երգմուք 8 Եբբ. զլարն

Թէ մասնեաց Տէր Աստուած ի ձեռս մեր զամենայն երկիրն , եւ զարձուրեցան ամենայն ընտելիք երկիրն ի մէնջ :

ԳԼ . Գ

1 **Ե.** կանխեաց Յեսու ընդ աստօսան . եւ չուեցին ի Սաափմայ եւ եկին մինչև զՅորդանան , ինքն եւ ամենայն սրբիքն Իսրայելի . եւ բանակեցան անց յաստ՝

2 քան զանցանին : եւ եղև յետ երկոց ա-

3 ռուրց անցին զպոլոցն ընդ բանակն . եւ սրատուիրեցին ժողովրդեանն եւ ասեն , Յորժամ տեսանիցէք զատարնակ ուխտին Տեառն Աստուծոյ ձերոյ , եւ զբահանայան 'մեր եւ" զ՛հետացիսն որ բարձեաց ունիցին դիտա , եւ զուք խաղապիք ի անդեաց ձերոց եւ զնապիք զհետ 'նորա . Բայց 'հետագոյն լինիցի ընդ ձեզ եւ ընդ 'նոստ՝ որչափ կանուցուք երկուց հոգաբարց . 'զանգի տանուցուք" եւ ոչ մերձենացէք ի նա , զի զխաղէք զճանապարհն ընդ որ երթացէք . զի ոչ ՚էք երթալոց զճանապարհ երեկին եւ ե-

5 անցի" : եւ ասէ Յեսու ցժողովուրդն , Արեցարուք սա վաղիւ , զի վաղիւ ա-

6 թացէ ի ձեզ Տէր արանչելիս : եւ խօսեցաւ Յեսու ընդ քահանայսն եւ ասէ , Առէք զատարնակ ուխտին 'Տեառն , եւ դնացէք յաստճագոյն ստաջի ժողովրդեանն . եւ բարձին քահանայքն զատարնակ ուխտին 'Տեառն եւ երթային ստաջի ժողովրդեանն :

7 եւ ասէ Տէր ցՅեսու , Յաւուր յայտնիկ սկիզբն արարից բարձրացուցանել զերզ աստճի ամենայն որդւոցն Իսրայելի , զի ծոնիցին թէ սրպէս էի ընդ Մովսիսի ,

8 նոյնպէս եղէց եւ ընդ քեզ : եւ սրբ պատուիրեա քահանայիցն որ բառնան զատարնակ ուխտին եւ ասացին , Յորժամ մտանիցէք յեզր ջրոյն Յորդանանու , կայցիք ի ներքս ի Յորդանան :

9 եւ ասէ Յեսու ցորդիսն Իսրայելի , Մատերուք այս եւ յուսուք զպատ-

10 զամն Տեառն Աստուծոյ ձերոյ : եւ ասէ Յեսու , Այնու զխտաջիք եթէ Տէր կենդանի է ի ձեզ , եւ սատակիլով սատակեացէ յերեսաց ձերոց զՔանանային եւ զՔեռացիս եւ զՍեուացիս եւ զՎերեղացիս եւ զՎերեղացիս եւ զՎերեղացիս եւ զՎերեղացիս եւ զՎերեղացիս

11 եւ զՅերուսաղիմ . Ահաւասիկ ասարու-

նակ ուխտին Տեառն ամենայն երկրի անցանէ ասաջի ձեր ընդ Յորդանան : 12 եւ սրբ յաստճ կարտուք ի ձէնջ արս երկատասան յորպոց Իսրայելի , այր մի 13 յերաքանչիւր ցեղէ . եւ ելիցի իբրև միտացին սար քահանայիցն կրեկեաց զատարնակ ուխտին Տեառն ամենայն երկրի ի ջուրն Յորդանանու , սրակատեսցէ ջուրն որ իջանէ ի վերասա , կայցէ իբրև զկարկատակոյս մի :

14 եւ եղև իբրև չուեաց ժողովուրդն ի խորանաց ի բնանց անցանել ընդ Յորդանան , եւ քահանայքն բարձին զատարնակ ուխտին 'Տեառն ստաջի 'տան-

15 նայն ժողովրդեանն : եւ իբրև մասնէին 'քահանայքն որ կրէին զատարնակ ուխտին ի Յորդանան , եւ սար քահանայիցն կրեկեաց ատարնակին միտցան յեզր ջրոյն Յորդանանու . եւ Յորդանան յեկալ զայր զարիւ եւ զարիւ 'որպէս յաւուրս

16 նձոց ցորենոյ" , եւ կային ջուրքն որ իջանէին ի վերասա՝ միաձոյք , անջրակատար , հետացեալք յոյժ յոյժ , յԱզա միտէս քաղաքէ որ է 'մասն Կարխաթիմոյ" . եւ սր իջանէինն՝ իջին ի ծովն 'Արարացոյ , ի ծովն Ազի , մինչև ի սպառ նուաղելոյ . եւ ժողովուրդն 'կայր

17 յանցիման երեքովիս եւ կային քահանայքն որ կրէին զատարնակ ուխտին Տեառն ի վերայ ցամաքի ի մէջ Ջորդանանու 'պատրաստութեամբ . եւ ամենայն սրբիքն Իսրայելի անցին ընդ ցամաք , մինչև վախճանեաց ամենայն ժողովուրդն անցանել ընդ Յորդանան :

ԳԼ . Գ

1 **Ե.** իբրև վախճանեաց ամենայն ժողովուրդն անցանել ընդ Յորդանան , խօսեցաւ Տէր ընդ Յեսուոց եւ ասէ , Առեալ քեզ ի ժողովրդենէ այսի արս երկատասան , այր մի յերաքանչիւր ցեղէ , 2 Հրաման սուրնոցս եւ ստացես , Առէք զուք ձեզ այսի ի միջոց Յորդանանու յամնատեղեաց քահանայից պատրաստական քարինս երկատասան , եւ սարջիք ընդ ձեզ . եւ զիջիք ի մէջ բանակին 3 ձերոց ուր բանակիցիք զայս վիշեր : եւ կոչեաց Յեսու արս երկատասան 10 ի վախճանեաց սրբոցն՝ Իսրայելի , մի միւ-

1 ՅԵՐ . գլխիս 2 ՅԵՐ . նա 3 ՅԵՐ . անցէք զճա . նապարհն յերեկէ յետուցէ

4 ՅԵՐ . զամենայն ուսուրս հնձոց 5 ՅԵՐ . սա բնիկ եր Սորթմանոյ 6 ՅԵՐ . զայտոց 7 ՅԵՐ . անց 8 Վաւ , հատաստութեամբ 9 ՅԵՐ . ձեզ 10 ՅԵՐ . զորս պատրաստեալ էր յորդուցն

5 քաբանչիւր յեղէ . Եւ ասէ ցնոսա Յե-
սու , ¹Մատեիւր ատալի իմ յանդիման
Տեառն՝ ի մէջ Յորդանանու , եւ առեալ
բարձցին անտի իւրաքանչիւր որ քար
մի ի վերայ ուսոյ իւրոց բաա թուոյ ցե-
6 զիցն Իսրայելի . Ձի լինիցին նորա ձեզ
կալ ի նշանակ հանապարզորդ . զի յորժամ
հարցանիցէ ցբեզ առ վաղիւ որդին քո
եւ ամիցէ , Ձինչ են քարինքս այստքիկ
7 ձեզ , Պատմեցես զու որդւոցն քում եւ
ասիցես , թէ Ձի պահասեաց զեանն Յոր-
դանան յերեսաց տապանակի ուխտին
Տեառն ²ամենայն երկրի՝ մինչ անցանէր
ընդ Յորդանան , նուազեաց չուրն Յոր-
դանանու . եւ եզդիցին ձեզ քարինքս այ-
ստքիկ ի յիշատակ ի մէջ որդւոցն Իսրա-
8 յելի մինչեւ ցյաւիտեան : Եւ արարին
որդիքն Իսրայելի որպէս պատուիրեաց
³Տէր Յեսուայ . եւ առեալ երկոտասան
քարինն ի միջոյ Յորդանանու , որպէս
հրաման եա Տէր Յեսուայ , ⁴ի վախճանի
անցանելոյ՝ որդւոցն Իսրայելի , եւ տա-
րան դնոսա ընդ իւրեանս ի բանակն եւ
9 ելին զնոսա անդ : Եւ կանդնեաց Յեսու
այ եւս երկոտասան քարինս անդէն ի
Յորդանան , ի սեղուոյ ուր կացին ոտք
քահանայիցն որ կրէին զտապանակ ուխ-
տին ⁵Տեառն . եւ են անդ մինչեւ ցայսօր
10 ժամանակի : Եւ կային անդ քահանայքն
որ բարձեալ ունէին զտապանակ ուխ-
տին ⁶Տեառն ի մէջ Յորդանանու՝ մինչեւ
վախճանեաց Յեսու զամենայն զոր սլա-
տուիրեաց Տէր Յեսուայ պատմել ժո-
զովրդեանն բաա ամենայնի զոր պատուի-
րեաց Մովսէս Յեսուայ . եւ փութացաւ
11 ժողովուրդն եւ անց : Եւ եզեւ իբրեւ վախ-
ճանեաց ամենայն ժողովուրդն անցանել ,
անց եւ տապանակ ուխտին Տեառն , եւ
⁷երկոտասան քարինքն ատալի նոցա՝ :
12 Անցին եւ որդիքն Ռուբենի եւ որդիքն
Գադայ եւ կէս ցեղին Մանասէի կազմուայք
ատալի որդւոցն Իսրայելի , որպէս սլա-
13 տուիրեաց նոցա Մովսէս . Չորք բելքք
վառեալք ի կորի , անցին ատալի Տեառն
ի պատերազմ՝ ընդ երիքով քսպաքի՝ :
14 Յաւուր յայնմիկ անեցոյց Տէր զՅեսու
ատալի ամենայն ազգին Իսրայելի , եւ

երկնչէին ի նմանէ որպէս երկնչէին ի
Մովսէս որպի ժամանակս եւ կեեաց :
15 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Յեսուայ եւ ասէ ,
16 Հրաման տուր քահանայիցդ որ բարձեալ
ուսին զտապանակ ուխտին վկայութեան՝
17 ելանել ի Յորդանանէ : Եւ հրաման եա
Յեսու քահանայիցն եւ ասէ , Ելէք ի
18 Յորդանանէ : Եւ եզեւ իբրեւ կլին քա-
հանայքն որ բարձեալ ունէին զտապա-
նակ ուխտին Տեառն ի միջոյ Յորդանա-
նու , եւ եզին զտանու քահանայքն ի ցա-
մաքի , զիմեաց չուրն Յորդանանու ի
սեղի իւր , եւ գնայր որպէս յերէկն եւ
յետանդ ընդ ամենայն յատակս նորա :
19 Եւ ել ժողովուրդն ի Յորդանանէ ի
տաններորդում աւուր ամսոցն առաջնոյ .
եւ բանակեցան ⁸որդիքն Իսրայելի՝ ի
Գազգազա , յարեւելից կողմանէ Երի-
20 քովի : Եւ զերկոտասան քարինս զոր
տոին ի Յորդանանէ՝ կանդնեաց Յեսու
21 ի Գազգազա . Եւ ասէ ցորդին Իսրա-
յելի , Յորժամ հարցանիցին որդիքն ձեր
22 առ վաղիւ եւ ասացին , Ձինչ են քա-
րինքս այստքիկ , Պատմեալք որդւոց ձե-
րոց թէ՛ Յամաքաւ անց Իսրայէլ ընդ
23 Յորդանան , ի ցամաքեցուցանել Տեառն
Աստուծոյ ⁹մերոյ զչուրան Յորդանանու
յերեսաց ¹⁰նոցա մինչեւ անցին՝ , որպէս
արար Տէր Աստուած ¹¹մեր ընդ ծով
Կարմիր , զոր ցամաքեցոյց ¹²Տէր Աս-
տուած մեր՝ առաջի մեր մինչեւ ան-
24 ցաք . Ձի ծանիցեն ամենայն ազգք երկ-
րի թէ՛ ¹³զօրութիւն Տեառն զօրաւոր է ,
եւ զի զուք սլաշտիցէք զՏէր Աստուած
ձեր զամենայն ժամանակս :

ԳԼ Ե

1 Եւ եզեւ իբրեւ լուան ամենայն թա-
գաւորք Ամովրհացւոց , որ էին յայնկոյս
Յորդանանու ¹առ ծովեզերքն , եւ թա-
գաւորքն Փիւնիկեցւոց՝ որ առ ծովե-
զերքն , եթէ ցամաքեցոյց Տէր ²Աստուած
զՅորդանան զեա առաջի որդւոցն Իսրա-
յելի յանցանելն նոցա , հաչեցան սիրոջ
նոցա ³եւ զարձուրեցան՝ , եւ ոչ գոյր ի
նոսա ⁴իմաստութիւն եւ ոչ մի՝ յերե-
սաց որդւոցն Իսրայելի :

2 Ընդ այնու ժամանակաւ ասէ Տէր
ցՅեսու , Արա զու քեզ սուր ի գայլա-

¹ Եբբ. Անցէք առաջի տապանակին Տեառն Աս-
տուծոյ ձերոյ ² Յեբբ. Գոլ-տ ³ Եբբ. Յեսու
⁴ Եբբ. բաա թուոյ ցեղից ⁵ Եբբ. քահանայքն ա-
ռաջի ժողովրդեանն ⁶ Եբբ. ընդ դաշան Ե-
րբեզի

⁷ Եբբ. ձերոյ ⁸ Եբբ. ձերոց մինչեւ անցէք ⁹ Եբբ.
ձեր ¹⁰ Եբբ. ձեռն ¹¹ Եբբ. յարեւմտից , եւ
թագաւորքն Գանանացւոց ¹² Եբբ. ոգի

խող լինէ . եւ նստեալ թրփատեացես
 3 զորդիսն Իսրայելի կրկնակի : Եւ արար իւր Յեսու սուրս քարիզէնս զայլախազեայս , եւ թրփատեաց զորդիսն Իսրայելի ի տեղւոյն որ կոչէր Բյուր անթրփատից : ¹Եւ զոր օրինակ յապաւեաց Յեսու զորդիսն Իսրայելի որ էին ի ճանապարհի անդ , որ բնաւ չէին թրփատեալք յերկրոյն յեզրիպտոսէ , զամենեւեմսն թրփատեաց Յեսու : Եւ այս ժողովուրդ է զոր թրփատեաց Յեսու . ամենայն ժողովրդեանն երկրոյ յեզրիպտոսէ զարու մանուկ . քանզի ամենայն արք՝ պատերազմողք մեռան յանապատին անդէն ի ճանապարհին յիւանելն :
 5 Իբրևանց յերկրէն Ելիպատացւոց : Զի թրփատեալք էին ամենայն ժողովուրդն որ ելին , եւ ամենայն ժողովուրդն որ ծնան յանապատին ի ճանապարհին կանելոյ նոցա յերկրէն ²Եզրիպատացւոց .
 6 Քանզի զքառասուն եւ զերկուս ամս չըջեցաւ Իսրայէլ յանապատին Արզաւրեայ , վասն որոյ անթրփատք էին բազումք ի պատերազմոյայն երկրոց յերկրէն Եզրիպատացւոց՝ որք անհնազանդիցան պատուիրանացն Աստուծոյ . որոց եւ սահմանեաց Տէր չտեսանել զերկիրն զոր ³երզուաւ հարցն նոցա տալ նոցա .
 7 զերկիր՝ որ բղխէ զկաթն եւ զմեզր : Եւ փոխանակ նոցա կացոյց զորդիս նոցա՝ զոր թրփատեաց Յեսու , քանզի անթրփատաք էին , վասն լինելոյ նոցա անթրփատեաց :
 8 Իատա ի ճանապարհին : Եւ իբրեւ թրփատեցաւ ամենայն աղբն , հանդարտութիւն կալեալ նստան անդէն ի բանակին :
 9 մինչեւ ողջացան : Եւ ասէ Տէր ցՅեսու , Յաւուր յայսմիկ բարձի զնախատինս Եզրիպատացւոց ի ձէնջ . եւ կոչեաց զանուն տեղւոյն այնորիկ Գաղզաղա :
 10 մինչեւ ցայսօր . եւ անդ բանակիցան որդիքն Իսրայելի . եւ արարին ⁵որդիքն Իսրայելի՝ զզարիկին ի չորիքատասաներորդում աւուր ամսոյն յերեկորեայ , ⁶յաւ :
 11 Իււելից Երիքովի ի զաշար անդ՝ : Եւ

կերան ի ցորենոյ երկրին զայլոյ զատկին բազարջ , եւ նորի՝ յաւուր յայնմիկ :
 12 Եւ պակասեաց մանանայն⁷ յեսու տեղոյ նոցա ի ցորենոյ երկրին , եւ ոչ եւս զամենէր որդւոցն Իսրայելի մանանայ . եւ ⁸ժողովայնն զսպտուղ երկրին ⁹Փիւնիկեացւոց ի արաւոջն յայնմիկ :
 13 Եւ եզեւ մինչ էր Յեսու յերիքով , ամբարձեալ զաչս իւր ետես զի կայր առաջի նորա այր . եւ սուսեր մերկ ի ձեռին նորա . եւ մատուցեալ Յեսուայ ասէցնա , Մե՛ր ես թէ ի թշնամեաց մերոց :
 14 Եւ նա ասէցնա , ¹⁰Ես զօրավար եմ զօրութեանս , եւ այժմ եկի : Եւ անկաւ Յեսու ի վերայ երեսաց իւրոց եւ երկիր ելալ եւ ասէցնա , Տէր , զի՞նչ հրաման տացես ծառայի քում : Եւ ասէ զօրավարն Տեառն ցՅեսու , Լոյճ զիօրիկս քո յոտից քոց , զի տեղիդ յորում կաս սուրբ է : Եւ արար այնպէս Յեսու :

ԳԼ . Զ

1 Եւ Երիքով փակեալ եւ ամբարձեալ էր յերեսաց որդւոցն Իսրայելի , եւ ոչ ոք ելանէր ի նմանէր , եւ ոչ ոք մատանէր :
 2 Եւ ասէ Տէր ցՅեսու , ահա ես տամ ի ձեռս քո զԵրիքով եւ զթագաւորն որ ի նմա , եւ զօրաւորս զօրութեամբ :
 3 Բայց զու ամ պատեալ գնովաւ զամենայն մարտիկս ¹¹չուրջանակի յօրելինաւն , ի լսել ձեզ զձայն եղջեր փողոյ . եւ եղիցի իբրեւ հարկանիցէք զփողն պատեսլիք զքաղաքն ամենայն արք պատերազմողք՝ չուրջ զքաղաքաւն մի անգամ . այսպէս ասնիցեալ զվից օր :
 4 Եւ եւթն քահանայ առցեն զեւթն փողան եղջերեայս յօրելեան առաջի տապանակին . եւ յաւուրն եւթներորդի պատեսլիք զքաղաքն եւթն անգամ . եւ քահանայքն հարցեն զփողան եղջերայս :
 5 Եւ ¹²աղաղակեացն ասոնստարակ ամենայն ժողովուրդն . եւ յաղապակերն ուրցա՝ կործանեացն ինքնին պարխապք քաղաքին ի ներքոյ նոցա . եւ մտցէ ամենայն ժողովուրդն դիմեալ իւրաքանչիւր հանդէպ երեսաց իւրոց ի քաղաքն :
 6 Եւ ¹³եմուտ Յեսու որցի նաւեայ առ

¹ Եբբ. (4) Եւ այս է բանն վասն որոյ թրփատեաց Յեսու . ամենայն արուք համարէն ժողովրդեանն երկրոյ յեզրիպտոսէ , արք ²Եբբ. Եզրիպտացւոց՝ ոչ թրփատեցան . (6) Քանզի զքառասուն ամ չըջեցան որդիքն Իսրայելի յանապատին , մինչեւ սպառեալ համարէն ազգին արանց պատերազմողաց երկրոց յեզրիպտոսէ ³Եբբ. Երզուաւ Տէր ⁴Եբբ. մեզ ⁵ՅԵբբ. ԳԼ-ԳԵ ⁶Եբբ. ի զաշարն Երիքովի

⁷ Եբբ. Երիքով յ-ԵԼ- , ի վաղիւն ⁸Եբբ. կերան ⁹Եբբ. Գանանացւոց ¹⁰Եբբ. Աչ , զի ես ¹¹Եբբ. չուրջանակի , պատեսլիք ¹²Եբբ. Եղիցի յերկարել նոցա հարկանել զեղջերն յօրելեան , ի լսել ձեզ զձայն փողոյն՝ աղաղակեացն առ հասարակ ամենայն ժողովուրդն արաղակ մեծ , և ¹³Եբբ. գոյեաց

քահանայան հե սաէ ցնտա, Ատէք զատ-
 սանակ ուխտին . և եւթն քահանայք
 7 տաջի տապանակին Տեառն : և խօսե-
 ցաւ ՚րնդ նոսա և սաէ , Պատուէր
 սաւք ժողովրդեանն անցանկ պատեյ”
 գրազարն . և մարտիկն երթիցին
 2 վառակք սաւջի տապանակին Տեառն :
 8 Եւ եղև իրբև պատու իրեայ ժողովրդ-
 զեանն և եւթաներին քահանայքն որ
 սենէին եւթն փոյս 3 նա իրակոնս , 4 անց-
 ցին նոյնպէս տաջի Տեառն և 5 աղ-
 զեացն սեժղին” . և տապանակ ուխ-
 տին Տեառն 6 երթիցէ զհնա նոցա :
 9 Եւ մարտիկն 7 երթիցին առաջի , և
 քահանայքն և սր հարկանիցն զփողան
 եղջերեայ” վերջապահք զկնի սապա-
 նակին Տեառն , հարկանելով զփողան
 10 եղջերեայս երթիցին” : և ժողովրդեանն
 պատուէր ևս Յեսու և սաէ , Մի՛ ա-
 զապակիցէք , և մի՛ սք լաիցէ զբար-
 բաւ ձեր , և մի՛ ելանիցէ բան ի բերա-
 նոյ ձերմէ , մինչև յորն յարաւ 8 ինքն
 ազգ արտոցէ” ապազակեայ , և ապա
 11 ապադակեաջիք : և շարժ եկեայ սա-
 սանակի ուխտին Տեառն գրազարան
 9 գնաց անցրէն ի բանակն և անդ 10 ապա :
 12 Եւ 2 յաւաքն երկրորդի” յարեաւ Յե-
 սու ընդ տաւօսն . և բարձին քահա-
 13 նայքն պատպանակն Տեառն : և եւթն
 քահանայքն տսին եւթն փոյս 13 նա ի-
 բականս , և երթային առաջի Տեառն :
 և քահանայքն հարին զփողան , և սյ
 և ս ամբոխն ամենայն , և գնացին զարձ-
 եայ անցրէն ի բանակն . և ապա մտա-
 նէին մարտիկն , և սյ և ս ամբոխն”
 զկնի տապանակի ուխտին Տեառն . և
 երթային և հարկանէին զփողան եղ-
 14 ջերեայս : և պատեցին գրազարն յա-
 ւաւքն երկրորդի մի անգամ 2 ի մօտայ ,
 և զնացին զարձեայ անցրէն ի բանակն .
 15 այնպէս արարին զվից օր : և եղև
 յաւաքն եւթներորդի , յարեան ընդ կո

աւաւօստն և պատեցին գրազարն ըստ
 16 նմին օրինակի եւթն անգամ . 13 Եւ եղև”
 յեւթներորդում նո ազի պատեցին” հա-
 րին քահանայքն զփողան . և սաէ Յե-
 սու ցորդին Իսրայելի , Արց ազազա-
 կեցէք , քանցի մասնեայ Տէր ի ձեռս
 17 մեր գրազարս : և եղիցի քաղաքն
 նոյովեայ , ինքն և ամենայն որ ինչ ի
 նմա իցէ ի Տեառնէ 2 գորա ի կեանց . բայց
 զմախաք պունիկ ապրեցա սջիք , զնա
 և զամենայն որ ինչ իցէ ի սան նորա ,
 զի ի աքայց զհրեշտակն զոր արձակե-
 18 ցար : Այլ զաւք զզայ լինիջիք ի նոյ-
 վիցն . զուցէ ցանկացեայք անուօցուք
 ինչ զաւք ի նոյովից անտի , և անիցէք
 զբանակ օրգոցոյ Իսրայելի ի նոյովս և
 19 13 Նիւթիցէք զմեզ” : Ամենայն սակի և ար-
 ծաթի և սլղինձ և երկաթի եղիցի սաւք
 Տեառն . ի գանձ Տեառն մայցէ :
 20 Եւ ապազակեայ ժողովուրդն , և հա-
 րին քահանայքն զփողան . իլլու լուաւ
 ժողովուրդն զձայն փողոյն՝ ազազակ-
 եայ ամենայն ժողովուրդն սահասարակ
 մեծ և և ուժգին աղաղակաւ . և սնկաւ
 սրբիսն շարձանակի . և ել ամենայն
 ժողովուրդն ի քաղաքն ի բարբանջիւր
 21 հանդէպ իւր , և տսին գրազարն . և
 նոյովիցին զնա և որ ինչ էր ի քաղա-
 քին յանէ մինչև զկնի , և յերիտա-
 սարկէ մինչև զձեր , և յարձառոյ մին-
 չև ցախիւր և զէչ , արկին ի բերան սրոյ :
 22 Եւ ցերիւս երիտասարդան որ լրան-
 սեցին զերկիրն՝ առէ Յեսու , Մաէք ի
 սան կնոջն պունիկ , և հանէք զնա
 անտի , և զամենայն ինչ որ նորա իցէ ,
 23 որպէս երգուսք նմա : և մտին երկու
 երիտասարդքն որոց լրանեայ էր զքա-
 ղաքն՝ 2 ի տուն կնոջն ,” և հանին զմա-
 խաք 2 պունիկ , և զհայր նորա և զմայր
 նորա և զեղբարս նորա , և զամենայն
 որ ինչ էր նորա , և զամենայն ազա-
 սանձն նորա , և կացուցին զնա սքաւաքոյ
 24 բանակին Իսրայելի : և քաղաքն այրե-
 ցաւ հրով և ամենայն ինչ որ ի նմա
 էր , բայց յակուց և յարծաթից և ի
 պլինձոյ և յերկաթից զոր ետուն ի գանձ
 25 Տեառն մաւծանկ , և զմախաք պունիկ
 և զտուն նորա հարկնի և զամենայն
 ինչ որ սորա էր՝ ապրեցոյց Յեսու . և

1) Էբ. առ ժողովուրդն . Անցէք , պատեցէք 2) Էբ. Գաւաթ 3) Էբ. յարեանս . 4-7, ազգեցու թեան
 6) Էբ. անցին 7) Էբ. հարին գտողն 8) Էբ. երթայր
 9) Էբ. յիցն սր հարկանէին զփողան , և վերջապահքն
 երթային զկնի տապանակին . երթային և հար-
 կանէին զփողան 8) Էբ. ազգ արտոցէ ձեզ 9) Էբ.
 մի անգամ , գնացին 10) Էբ. ազան 11) Էբ. յարե-
 անս առաջի տապանակի Տեառն . երթային և
 հարկանէին զփողան . և մարտիկն երթային
 առաջի նոցա , և վերջապահքն երթային

12) Էբ. բայց յաւաք յարմիկ պատեցին գրա-
 զարն եւթն անգամ (16) և եղև 13) Էբ.
 խառնիցէք զնա

ընակեցաւ ի մէջ Բարայելի մինչեւ յայսօր մասնաձախի . ժամն զի թաքայց զբառնան զոր առաքեալաց Յեսու յստար յայնմիկ՝ լրտեսել զԵրեքոսի :

26 Եւ Նիզովեաց Յեսու յաւար յայնմիկ ՚՛զԵրեքոսի եւ առէ , Անիծեալ լիցի մարդն առաջի Տեառն , որ կանգնեացէ եւ շինեացէ զքաղաքն զԵրեքոսի . անդրանկու իւրով ՚՛գինել զճիւղունս նորա , եւ կրտսե յաւ իւրով կանգնեացէ զգրտուն պարսպի նորա : ՚՛Եւ այնպէս արար Ազան Էֆեֆե յայցի . Արիրոնաւ անդրանկաւ իւրով եղ զճիւղունս նորա , եւ Չերծերով կրասերով իւրով կանգնեաց զգրտունս նորա :

27 Եւ էր Տէր ընդ Յեսուայ , եւ էր անունս նորա ընդ ամենայն երկիր :

ԳԼ Ե

1 Եւ յանցեան որդիքն Բարայելի յանցանս , եւ զողացան ի նիզովից անախ . եւ ան Աքար որդի Քարմեայ , որդւոյ Զամբրեայ , որդւոյ Զարայի ի ցեղի Յուզայ ի նիզովից անախ , եւ արիկացաւ սրտաւս թեամբ Տէր որդւոյն Բարայելի :

2 Եւ առաքեալաց Յեսու արս յերեքոսի ի Գայի որ է ՚՛յանդիման Էֆեֆեայ , եւ առէ ցնտա , ՚՛Լրտեսեցէք զԳայի : Եւ

3 ելին արքն եւ լրտեսեցին զԳայի : Եւ զարձան առ Յեսու եւ տան , Մի՛ ելցի ամենայն ժողովուրդս , այլ իրբև երկու հազարք կամ երեք հազարք արանց ելցին եւ ՚՛որաչարեացն զքաղաքն : Իմ տանիր անդ զամենայն ժողովուրդն , ՚՛զի սակաւք են : Եւ ելին անդր ի ժողովրդեանն իբրև երեք հազարք , եւ

5 փախեան յերեսաց արանցն Գայեայ . Եւ կոտորեցին ի նոցանէ արք Գայեայ արս երեսուն եւ վեց , եւ հորածեցին գնտա ի զրանն մինչեւ ՚՛բարտակեցին գնտա : Եւ վերաւորեցին ի զատրիպորին . եւ սրակտու սիրտ ժողովրդեանն եւ եղին իբրև զճուր :

6 Եւ պատառեաց Յեսու զհանդերձս իւր , եւ անկաւ ի վերայ երեսաց իւրաց յերկիր առաջի ստապանակին Տեառն մինչեւ ցերեկոյ , ինքն եւ ձերքն Բարայելի , եւ

7 արկին հոյ զպիտոկը իւրանոց : Եւ առէ Յեսու , Ազաչեմ զքեղ , Տէր , Տէր , ընդէր իսկ ընաւ ՚՛անցանկելով անցայց ծառայ քո : զժողովուրդս զայս ընդ

Յարգանան , մասնել ՚՛գտտա Ամովրեացացն եւ : Կորուսանել զմեզ . լաւ էր թէ անպէն զեակեղեալ եւ ընակեալ էար տա Տեղերը Յարգանանու : Յիս , Տէր , եւ արդ զինչ սրարից , որովհետև կորուսայց Բարայել զպարանոց իւր առաջի ՚՛թճնամեայ իւրաց , եւ լաեալ Քանանացուցն եւ ամենայն ընակեաց երկրին՝ սրտակեցն զմեզ եւ ստտակեացն ՚՛յերկրէ , եւ զինչ արատցես զանուն քո մեծ :

10 Եւ առէ Տէր ցՅեսու , Յտան կոյ . զի՞ անկեալ կաա ի վերայ երեսաց քոյ . 11 Մեղաւ ժողովուրդն , եւ անց զուխտի իմով զոր սելտեցի նոցա . եւ զողոցան եւ ասին ի նիզովիցն , սակցին եւ արկին

12 յամանս իւրեանց . Եւ ոչ եւս կարցեցն որդիքն Բարայելի կալ առաջի թճնամեայ իւրեանց . այլ զարձաւացն զպարանոցս առաջի թճնամեայ իւրեանց , զի եղին ի նիզովս . եւ ոչ եւս յաւելից լինել ընդ ձեզ , եթէ ոչ բանաոցեք գնիզովս

13 զայց ի միջոյ ձերմէ : Արի , սրբա զմու զախուրդ , եւ ՚՛արտացես սրբի սա վազիւ : արայէս առէ Տէր Աստուած Բարայելի , նիզովք են ի ձեզ , Բարայել . ոչ կարցեք կալ առաջի թճնամեայ ձերաց , մինչեւ

14 բանաոցեք գնիզովսն ի ձէնջ : Եւ ժողովուրդը ամենեքեան ընդ առաւոսն ըստցեղից ձերաց . եւ եղիցի ցեղն զոր զուցցէ Տէր՝ մատուցիք ըստ ստճից , եւ գտճնն զոր յանդիմանեացէ Տէր՝ մատուց

15 ջրը ըստ արանց . Եւ որ յանդիմանեաց ի նիզովսն , այրեցի ինքն նրով եւ ամենայն սունս իւր , եւ ամենայն ինչ որ նորա իցէ զի անց զուխտին Տեառն , եւ արար անորէնու թիւն ի մէջ Բարայելի :

16 Եւ կանխեաց Յեսու ընդ առաւոսն , եւ մատուց զժողովուրդն ըստ ցեղիցն իւրեանց , եւ յանդիմանեցաւ ցեղն Յուզայի . Եւ մատուցաւ ցեղն Յուզայի ըստ ստճից , եւ յանդիմանեցաւ տճնն Զարայի . եւ մատուցաւ տճնն Զարայի ըստ արանց , եւ յանդիմանեցաւ Զամբրի :

18 Եւ մատուցաւ սունս նորա ըստ արանց , եւ յանդիմանեցաւ Աքար որդի Քարմեայ , որդւոյ Զամբրեայ , որդւոյ Զարայի , ի

19 ցեղէն Յուզայ : Եւ առէ Յեսու ցԱրար , Արգեակի իմ , սուր վտառ սյորս Տեառն

1 Եբբ. գ-Կ-Ե 2 Եբբ. երգուտա 3 Եբբ. դեղէ 4 Եբբ. մերձ ի Էֆեթուսն յարեակեղ 5 Եբբ. կէք եւ լրտեսեցէք գերկրն 6 Եբբ. հաղցեն զ՛Գայի 7 Եբբ. ի Աբարիմ 8 Եբբ. անցանկելով անցուցեր

9 Եբբ. զմեզ ի ձեռս Ամովրեաց 10 Եբբ. շեֆէ յ-Ե-Լ-Ե , զանուն մեր 11 Եբբ. ստացես , Արբե շարուք առ վազիւ , զի

Աստուծոյ Իսրայելի, եւ առւր խոստովանութիւնն եւ պատմեա ինձ զինչ զործեցեր, եւ մի՛ թաքուցաներ յինչն:

20 Պատասխանի եւս Աքար եւ ասէ յՅեսու, Արդարեւ ես մեզայ առաջի Տեսուն Աստուծոյ Իսրայելի. զայս ինչ եւ զայս

21 զործեցի. Տեսի յաւարին ամզան մի նկարէն գեղեցիկ, եւ երկերիւր երկդրամեան արծաթոյ, եւ լեզու մի ոսկի որոյ յսունն երկգրամեան էր ձոյլ նորա, եւ յանկացեալ նոցա առի. եւ ահաւանիկ թաքուցեալ կայ ընդ հողոյ ի վրանի իմում, եւ արծաթն թաքուցեալ կայ

22 Ի ներքոյ նոցա: Եւ առաքեաց Յեսու հրեշտակս արս, եւ ընթացան ի վրանն՝ ՚ի բանակն. եւ անդ թաքուցեալ կայր ի վրանի նորա, եւ արծաթն ի ներքոյ

23 նոցա. Հանին զայն ի վրանէ անտի եւ բերին առ Յեսու եւ առ ՝ձերսն Իսրայելի, եւ եզին առաջի Տեսուն:

24 Եւ սո՛ւ Յեսու զԱքար զորդի Չարայի, եւ ՝հեան զնա ի ձորն Աքովրայ, եւ զուստերս նորա եւ զպտերս նորա եւ զարջոս նորա եւ զէջ նորա եւ զամենայն զոչխարս նորա, եւ զվրանս նորա եւ զամենայն ինչս նորա, եւ ամենայն Իսրայէլ ընդ նմա, եւ ամ զնոսա յեմակն

25 Աքովրայ: Եւ ասէ Յեսու, Ընդէ՞ր սատակեցեր զմեզ. սատակեցէ՞ զքեզ Տէր բստ առւրս բստ այսմիկ. եւ քարկոծեցին զնա ամենայն Իսրայէլ քարամբք, եւ այրեցին զնոսա հրով. եւ քարկոծե-

26 յին զնոսա քարամբք: Եւ կուտեցին ի վերայ նոցա կարկառ մեծ քարանց մինչև զայսօր: Եւ զպարեակց Տէր ի սրտմտուութենէ բարկութեան իւրոյ. վասն այնորիկ անուանեաց զնա Եմակ Աքովրայ մինչև եր ցայսօր:

Գ. Ը

1 Եւ ասէ Տէր յՅեսու, Մի՛ երկնչիր եւ մի՛ զանդիտիցես. սո՛ւ զու ընդ քեզ զամենայն արս սրտերազմողս, եւ յաբուցեալ կցես ի Գայի. ահա ես տամ ի ձեռս քո զթագաւորն Գայեայ եւ զժողովուրդ նորա, եւ զքաղաք նորա եւ զերկիր նորա. Եւ արասցես ընդ Գայի եւ ընդ թագաւորն նորա, զոր օրինակ արարեր ընդ Երիքով եւ ընդ թագաւորն

նորա, եւ զաւար նորա եւ զանասունն նորա ամցես յաւարի: Եւ կացուցես քեզ զարանամուսս քաղաքին զկնի նորա:

3 Եւ յարեաւ Յեսու եւ ամենայն ժողովուրդն պատերազմող կանել ի Գայի. եւ ընտրեաց Յեսու երեսուն հազար արանց զօրաւորս զօրութեամբ, եւ առաքեաց զնոսա զցայլ. Եւ պատուիրեաց արանամուսս լինիցիք յեսուսա քաղաքին. եւ մի՛ կարի հետի լինիջիք ի քաղաքէն, եւ կացջիք պատասաք ամենեքին. Եւ ես եւ ամենայն ժողովուրդն որ ընդ լա՛ մօտեցուք ի քաղաքն. եւ եզիցի յորժամ կանիցեն ընակիչքն Գայեայ ընդզէմ մեր իրբեւ զառաջինն,

6 փախիցուք յերեսաց նոցա. Եւ իբրեւ կցես զկնի մեր, մեկնեցուք զնոսա ի քաղաքէ անտի,՝ եւ ասիցեն թէ Փախեան յերեսաց մերոց իրբեւ զառաջինն. եւ իբրեւ փախիցուք յերեսաց նոցա,

7 Դուք յարիջիք ի զարանէ անտի եւ մտջիք ի քաղաքն եւ հարջիք՝ զքաղաքն. եւ տացէ զնոսա Տէր Աստուած

8 Իսրայելի ի ձեռս մեր:՝ Եւ եզիցի յորժամ ամուսուք զքաղաքն, այրեալիք զնա հրով. բստ՝ այսմ օրինակի՛՝ սունիջիք, ահա պատուիրեցի ձեզ: Եւ առաքեաց զնոսա Յեսու, եւ զնացին ի գարանն, եւ մաին զօգեցան ի մէջ Բեթելայ եւ ի մէջ ՝Գանայ ի ծովակողմանէն Գայեայ. եւ ազաւ Յեսու զայն զիչեր ի մէջ ժողովրդեանն:

10 Եւ կանխեալ Յեսու ընդ առաւօսն սրար հանդէս ժողովրդեանն. եւ ել ինքն եւ ձերքն Իսրայելի առաջի ժողովրդեանն ի վերայ Գայեայ: Եւ ամենայն զօր պատերազմող՝¹⁰ կին ընդ նոսա, եւ՝ զնացին եկին եկին հանդէպ քաղաքին՝ յարեւելից կողմանէ, եւ գարանամուսք քաղաքին ի ծովակոյս կողմանէ՝, եւ բանակեցան ի հիւսիսոյ Գայեայ, եւ ձոր ընդ մէջ նոցա եւ

12 Գայեայ: Եւ սո՛ւ հինգ հազար արանց եւ եմոյժ զնոսա ի զարան ընդ՝¹¹ Բեթաւն

13 եւ ընդ ծովն Գայեայ՝: Եւ արկ՝¹² զժողովուրդն եւ՝ զամենայն բանակն ի հիւ-

¹ Եբբ. գլխի 2) Եբբ. ամենայն որդիան 3) Եբբ. զարծաթն եւ զամզանն, եւ զլեզունն ոսկի 4) Եբբ. խուովեցեր զմեզ. խուովեցէ 5) Եբբ. զի 6) Եբբ. կայիք 7) Եբբ. ձեր ի ձեռս ձեր 8) Եբբ. բանի Տեսուն 9) Եբբ. Գայեայ 10) Եբբ. որ ընդ նմա 11) Եբբ. Բեթել եւ ընդ Գայի ի ծովակոյս կողմանէ քաղաքին 12) Եբբ. ժողովուրդն

սխոյ քաղաքին, եւ վերջ նոցա ի ծու-
 փակողմն քաղաքին. եւ անց Յեսու
 զվիշերն զայն ընդ մէջ ձորոցն :

44 Եւ եղև իրբև ետես թաղաւորն
 Գայեայ, ¹փութացաւ կանխեաց եւ ել
 ընդդէմ նոցա. եւ արք քաղաքին եր-
 թացին հանդէպ նոցա՝ ի սրտերսոցմ,
 ինքն եւ ամենայն ժողովուրդ իւր ի
 ժամանակին յանգիման ²Արարայ. եւ
 ինքն ոչ զիտէր եթէ զարան գործեայ

45 Իցէ նմա յետուս քաղաքին : ³Իրբև
 ետես Յեսու զարձաւ անլորէն յնդ
 կրուկն, եւ ամենայն Իսրայէլ յերեսաց
 նոցա, եւ փախեան ընդ ճանապարհ ա-

46 նադատին : Եւ ⁴ստրպեաց ամենայն ժո-
 ղովուրդ երկրին՝ երթալ զհետ նոցա .
 եւ պնդեցան երթալ զկնի ⁵որդուցն Իս-
 րայելի. եւ նոքա՝ մեկնեցան ի քաղա-

47 քէ անտի : Եւ ոչ մնաց ի Գայի եւ ի Բե-
 լէլ՝ որ ոչ պնդեցաւ զհետ Իսրայելի .
 եւ թողին զքաղաքն ի բաց, եւ յար-
 ձակեցան զհետ Իսրայելի :

18 Եւ ասէ Տէր ցնՅեսու, Չգես զձեռնքո
 զայխոնաւդ որ ի ձեռն ջուժ ի վերայ
 քաղաքին, զի ի ձեռս քո մասնեցի գնա.
⁶Եւ զարանակալքն ելցին փաղվազակի ի
 տեղուջէ իւրեանց.՝ Եւ ձգեաց Յեսու զգա-
 յիսմն ⁷Եւ զձեռս իւր՝ ի վերայ քաղաքին.

49 Եւ զարանակալքն յարեան փաղվազակի ի
 տեղուջէ իւրեանց եւ ելին իրբև ձգեաց
 զձեռն, եւ մտին ի քաղաքն, եւ տտին
 գնա, եւ փութացաւ պրկեցին զքաղաքն

20 Կրով : Եւ հայեցեալ ընակչացն Գայեայ
 ի թիկունս իւրեանց, տեսանէին զի եւ-
 լանէր ծուխ քաղաքին մինչև երկինս .
 եւ ոչ եւս ուրեք զոյր նոցա փախուսաւ պար
 կամ անգր. եւ ժողովուրդն որ թաքու-
 ցեալ էր յանապատին՝ յարեան ի վերայ

21 Կետամտացն : Եւ Յեսու եւ ամենայն
 ժողովուրդն իրբև տեսին թէ ասին զա-
 րանակալքն զքաղաքն, եւ զի երանէր
 ծուխ քաղաքին մինչև երկինս, զսու-
 ձան անլորէն ընդ կրուկն, եւ հարին

22 զարան Գայեայ : Եւ նոքա ելին ի քա-
 ղաքէ անտի ընդ առաջ նոցա. եւ եղին
 ի մէջ ⁸բանակին. նոքա անտի՝ եւ սո-
 քա անտի. եւ հարին զնոսա մինչև եւ չմտա-

լոյ ի նոցանէ ասրեայ եւ փախստական :
 23 Եւ զթագաւորն Գայեայ ձերբակալ ա-
 րարին կենդանուցն, եւ ասին առ Յեսու :

24 Եւ իրբև զագարեցին որվոքն Իս-
 րայելի ի կոտորելոյ զամենայն Գայացիս,
⁹զորս ի գաշաս, զորս ի լիւրինս գառի-
 փայրին մինչև հարածեցին՝ զնոսա. եւ
 անկան ամեներին ի սուր սուսերի մին-
 չև ի սպառ. եւ զարձաւ ¹⁰Յեսու ի Գա-

25 յի, եւ հնար գնա սրով սուսերի : Եւ ե-
 գեն անկեալք յաւուր յայնմիկ յառնէ
 մինչև յիկն՝ երկատասան հազար, ամե-

26 նայն բնակիչքն Գայեայ : Եւ Յեսու ոչ
 զարձոց զձեռն իւր զոր ձգեաց զայի-
 սոնաւն՝ մինչև նոքա յառնեաց զամենայն

27 բնակիչան Գայացոց. Բաց յանառայ եւ
 յաւարէ քաղաքին զոր աւարեցին որ-
 զվոքն Իսրայելի ըստ հրամանի Տեառն՝

28 որպէս հրամայեաց Տէր Յեսուայ : Եւ
 այրեաց Յեսու զքաղաքն հրով եւ արար
 զնա ըլուր հողոյ՝ անչէն յաւիտեան մին-

29 չև ցայսօր : Եւ զթագաւորն Գայեայ
 կախեաց ¹¹զերկծեղ փայտէ, եւ էր ի
 վերայ փայտին կախեալ՝ մինչև ցերե-
 կոյ. եւ ընդ մտանել արեգակսնն հրա-
 մայեաց Յեսու եւ իջուցին գնա ի փայ-
 տէ անտի, եւ ընկեցին գնա ի գուր առ
 զրան քաղաքին, եւ կուտեցին ի վերայ
 նորա կարկառ քարանց մինչև ցայսօր :

30 Յայնժամ չինեաց Յեսու սեղան Տեառն
 Աստուծոյ Իսրայելի ի իւրինս Գերազ
 31 Որպէս պատուիրեաց Մովսէս ծառայ
 Տեառն որդուցն Իսրայելի. զոր օրինակ
 գրեալ է յօրէնան Մովսիսի, սեղան յող-
 լոց քարանց՝ յորս ոչ մարձեալ իցէ եր-
 կաթ. եւ անց եհան ողջակէզ Տեառն

32 Եւ զոճ ¹²փրկութեան : Եւ զրեաց Յեսու
 ի վերայ քարանցն զերկրորդուն օրինացն
 զօրէնան Մովսիսի, զոր զրեաց ստալի

33 որդուցն Իսրայելի, եւ ամենայն Իսրա-
 յէլ, եւ ձերք նոցա եւ զատուորք նո-
 ցա եւ զպիրք նոցա, երթային ատտի
 անտի հանդէպ տապանակին, եւ քա-
 հանայքն Ղեւտացիք բարձին զապա-
 նակ ուխտին Տեառն, եւ եկն եւ բնակ
 եւ էին կէսք ի նոցանէ մերձ ի լեռան
 Գարիղին, եւ կէսք ի նոցանէ մերձ ի
 լեռան Գերազ, որպէս պատուիրեաց
 Մովսէս ծառայ Տեառն՝ օրհնել նախ

¹ Եբբ. փութացան եւ կանխեցին, եւ ելին արք
 քաղաքին ընդդէմ Իսրայելի ² Ա. յ. է. 24, 25,
 զաշտին ³ Եբբ. եւ կերպարանեցան Յեսու
⁴ Եբբ. կոչեցան ամենայն ժողովուրդն որ ի քա-
 ղաքին ⁵ Եբբ. Յեսուայ եւ ⁶ Յեբբ. պատ-
⁷ Եբբ. որ ի ձեռն իւրուժ ⁸ Եբբ. Իսրայելի

⁹ Եբբ. ի գաշտին, յանապատին ուր հարածեալ էր
 նոցա ¹⁰ Եբբ. ամենայն Իսրայել ¹¹ Եբբ.
 զփայտէ ¹² Եբբ. խաղաղութեան

34 զժողովուրդն : Եւ ապա ընթերցու զամենայն բանս օրինացս այսոցիկ , զօրհնութիւնս եւ զանէ՛ծս՝ ըստ ամենայն
 35 գրեւոցն յօրէնան Մովսիսի՝ : Եւ ոչ էր բան յամենայն զոր պատուիրեաց Մովսէս Յեսուայ՝ զոր ոչ ընթերցաւ Յեսուայականնս ամենայն եկեղեցւոցն Եւրոպայի , արանց եւ կանանց եւ մանկանց , եւ եկեղեցւոցն յԵւրոպայի :

Գ Լ . Թ

1 Իբրև լուան ամենայն թաղաւորքն Սամովրհացոց որ յայնկոյս Յորդանանու՝ որ յանայլինք եւ որ զաչառայլինք , եւ որ յամենայն ծովուցի ծովուն մեծի եւ որք առ Լիբանաներին , եւ Քեսապերն եւ Սամովրհացիք եւ Չերզեղացիք եւ Քանանացիք եւ Փերեզացիք եւ Ռեւաչիք եւ Յերուսաղիք , եկին ի միասին ապ պատերազմ բնոց Յեսուայ եւ ընդ Եւրոպայի՝ ամենեքին առ հասարակ :
 3 Եւ ընտելիչն Գարամի լուան զոր ինչ արար Յեսու ընդ երբժով եւ ընդ Գայի :
 4 Արարին նորա խորամանկութեամբ՝ եկեայք որչարոպք եւ պատրաստութեամբ , ստին քուրձ հնացեալս ի վերայ Չուտոց իւրեանց , եւ տիկս զինւոյ հնացեալս եւ պատաստաւունս կարկատեալս : Եւ անկանուրք կօշկաց նոցա ,՝ հազմովք իւրեանց հնացեալք եւ կարկատեալք յոտս իւրեանց , եւ հանցիրձք իւրեանց հնացեալք զանձամբք իւրեանց , եւ հայ պաշարի իւրեանց չորացիակ եւ ճճեկեր :
 6 Եւ եկին առ Յեսու ի բանտակ Եւրոպայի ի Գաղգազա , եւ ստին զՅեսու եւ ցամենայն Եւրոպայի , Յերկրէ հեռատանէ եկեալ եմք , եւ արդ՝ զեք ընդ մեզ ուխտ : Եւ ստին ՚որդերն Եւրոպայի զԲուսային , Տես՝ զուցէ՝՝ առ իս բնակեալ իւցես , եւ զլամրդ զինեմք ընդ քեզ ուխտ :
 8 Եւ ստին զՅեսու , Ծառայք քո եմք : Եւ սաէ ցնոտս Յեսու , Ուստի՛ էք զուք ,
 9 եւ ուստի՛ եկեալ էք , եւ ստին ցնա , Յերկրէ հեռատանէ յոյժ եկին ծառայք քո յանուն Տեսան Աստուծոյ քո , զի լուաք զանուն նորա , եւ զոր ինչ արար
 10 ընդ եկիպտոս , եւ զոր ինչ արար ընդ երկուս թաղաւորան Սամովրհացոց որ էին յայնկոյս Յորդանանու , ընդ Սեհան թա-

ղաւորն Եսերանի , եւ ընդ Ուլգ թաղաւորն Բասանու՝ որ ընտելեալ էր յԱստաւով ՚եւ յեղրային՝ : Եւ խօսեցան ընդ մեզ ճերքն մեր , եւ ամենայն ընտելիք երկրին մերոց եւ ստին , Առէք ձեզ պաշար ճանապարհի , եւ երթայք ընդ առաջ նոցա , եւ ստաշիք ցնոտս , Ծառայք ձեր եմք , եւ արդ զեք ընդ մեզ ուխտ :
 12 Զի զհացս զայս մեր , Չերս՝ ստաք պաշար ի սանց մերոց յաւուր յորում ելաք ի սանց մերոց եւ եկաք առ ձեզ , եւ արդ՝ չորացաւ եւ եղեւ ճճեկեր : Եւ արկերս զոր լցաք զինւով՝ նորք էին , եւ պատասեցան : Եւ ձորձք մեր եւ կօշիկք մաշեցան ի բազում երկայն ճանապարհ :
 14 Նէն : Եւ անին իշխանքն զպաշար նոցա՝ եւ զՏէր ոչ հարցին : Եւ արար ընդ նոտս խաղաղութիւն Յեսու , եւ ուխտեաց նոցա ուխտ ասրեցուցանել զնոտս : Եւ երզուան նոցա իշխանք ժողովրդեանն : Եւ եղև յետ երկոց աւուրոց զհետ ուխտակցան նոցա զուստն՝ լուան եկիէ մօտաւորք են , եւ սնոցէն առ նոտս բնակին : Չուեղին որդերն Եւրոպայի , եւ եկին ի քաղաքս նոցա յաւուրն երրորդի : Եւ քաղաքք նոցա էին Գարուան եւ Կեփիրան եւ Բերովթ , եւ քաղաքք յԱրիմայ : Եւ ոչ մարտեան ընդ նոտս որդերն Եւրոպայի . քանզի երզուան նոցա զամենայն իշխանք ժողովրդեանն ի Տէր Աստուած Եւրոպայի : Եւ տրանջեցին ամենայն ժողովուրդն զիշխանացն :
 19 Եւ ստին ամենայն իշխանքն ցամենայն ժողովուրդն , Մեք երզուաք նոցա ի Տէր Աստուած Եւրոպայի , եւ ոչ կարեմք ստել
 20 նոցա : Արդ՝ զայս արասցուք նոցա ապրեցուցանել զնոտս , ՚եւ ստացուք զնոտս :՝ Եւ մի եկեացէ ի վերայ մեր երզուակութիւն վանն երզմանն զոր երզուաք
 21 նոցա : Եւ ստին ցնոտս իշխանքն , Կեցցեն , եւ լինիցին վայսարերք եւ ջրակիրք ամենայն ժողովրդեանոց : Եւ եւ զին փայտակոտորք եւ ջրարերք , որ
 22 պէս եւ սաացին նոցա իշխանքն : Եւ կոչեաց զնոտս ՚միահամուռ Յեսու , եւ խօսեցաւ ընդ նոտս եւ սաէ , Ընդէր խարեցեք զիս եւ սաացեք , Հեռի եմք ի ձէն՞ յոյժ , եւ զուք ՚ղաւառականք էք
 23 ընտելչացս որ ի միջի մերում : Եւ արդ՝ անիծեալք էք , եւ մի պակասեացէ ի ձէն՞

1 Եբբ . ի գիրս օրինաց 2 Յեբբ . գալուտ 3 Եբբ . իւցոց 4 Եբբ . աբն Եւրոպայի ցեւեացին Գուցէ 5 Կա՛ , ընկալան զարան ի պաշարոց նոցա 6 Եբբ . զմեզ 7 Եբբ . ի միջի մերում 8 Եմակէք

ծառայ, փայտակոտոր եւ ջրկիր 1ինձ
 24 եւ Աստուծոյ իմում՝ Պատասխանի եւ
 սուն եւ ասին գՅեաւ, Ազգեցութեամբ
 ազգ եղեւ 2մեզ, զոր ինչ հրամայեաց
 Տէր Աստուած քս Մոսիսի ծառայի իւ-
 րոյ, տալ ձեզ գերկիրս զայս, եւ սու-
 տակել զամենայն բնակիչս սորս յերե-
 սաց ձերոց, եւ երկեաք յոյժ յօսն ան-
 ձանց մերոց յերեսաց ձերոց, եւ ա-
 25 րարաք զիրն զայն: Եւ արդ աւստիկ
 եմք ընդ ձեռամբ ձերոյ. որպէս ճա-
 ճոյ 3է ձեզ եւ որպէս կամօք՝ առնել՝
 26 արարէք: Եւ արարին նոցա այնպէս,
 եւ արարեցոյց զնոսա Յեսու 4յաւուր յայն-
 միկ՝ ի ձեռաց սրբւոյն Իսրայելի, եւ
 27 ոչ կոտորեցին զնոսա: Եւ կացոյց զնոսա
 յաւուր յայնմիկ փայտակոտորս եւ ջրա-
 կիրս 5ամենայն ժողովրդեանն եւ սե-
 զանոյն 6Աստուծոյ մինչեւ ցայսօր ժամա-
 նակի, եւ ի սեղեւոյն զոր ընտրեցէ Տէր:

ԳԼ Ժ

1 Եւ իբրև լուսւ 6Ազնիրեղեկ թաղա-
 ւոյն երուսագեմի, թէ առ Յեսու զՊոպի
 եւ ստատկեաց զնա, զոր օրինակ արտը
 ընդ երիքալ եւ ընդ թաղաւոր նորս,
 նայնպէս արար ընդ Պոպի եւ ընդ թաղա-
 ւոր նորս, եւ զի անձնատուրք եղին
 բնակիչք Պարաւսնի 7առ Յեսու եւ՝ առ
 2 Իսրայել եւ եզին ի մէջի նոցա, 9ար-
 ճուրեցան յանձինս իւրեանց յոյժ, քանզի
 զխոէին թէ քաղաք մեծ է Պարաւսն
 որպէս զմի ի մայրաքաղաքաց թաղա-
 ւորացն. քանզի նա մեծ էր քան զՊոպի,
 3 եւ ամենայն արք նորս զօրաւորք: Եւ
 առաքեաց 8Ազնիրեղեկ արքայ երուսա-
 գեմի առ ելամ արքայ Քերբանի, եւ առ
 Երբիմ արքայ Յերխմաթայ, եւ առ
 4 արքայ եզզոնայ, եւ ասէ, Եկայք ելէք
 առ իս եւ օգնեցէք ինձ, եւ տացուք
 պատերազմ ընդ Պարաւսնի. զի անձնա-
 տուրք եղին առ Յեսու եւ առ որդիան
 5 Իսրայելի: Եւ զամարեցան եւ ելին
 հինգ թաղաւորքն 9Յերուսաղեոց, թա-
 զուարն երուսաղեմի եւ թաղաւորն
 Քերբանի եւ թաղաւորն Յերխմաթայ եւ
 թաղաւորն Լաքիսայ եւ թաղաւորն եզզո-

նայ, ինքեանք եւ ամենայն ժողովուրդ
 նոցա, եւ նոսան զՊարաւսնիս եւ պա-
 շարեցին զնա:
 6 Եւ առաքեցին բնակիչք Պարաւսնի
 առ Յեսու ի բանակն 10Իսրայելի ի Պոպ-
 ցալ՝ եւ ասին, Մի՛ խորայնացես
 զձեան քս ի ծառայից քոց, ել առ մեզ
 փազլազակի եւ ապրեցս զմեզ, եւ օգնես
 մեզ, զի ժողովեալ են ի վերայ մեր ա-
 մենայն թաղաւորք Ամալրճացոց որ
 7 բնակեալ են ի լեւնակաղմանն: Եւ ել
 Յեսու ի Պոպցաղայ, ինքն եւ ամենայն
 զօրն պատերազմօզ ընդ նմա, եւ ամե-
 8 նայն որ կարսզ էր զօրութեամբ: Եւ
 ասէ Տէր գՅեաւ, Մի՛ երկնչիցես ի նո-
 ցանէ, զի ի ձեռս քո մասնեցից զնոսա,
 եւ ոչ ժուժկայեացէ ի նոցանէ: Եւ ոչ մի
 9 ոք ասաջի 8ձեր: Եւ եհաս ի վերայ նոցա
 Յեսու յանկարծակի զջայցն ամենայն
 10 եկեալ ի Պոպցաղայ, եւ զարձուրեցոյց
 զնոսա Տէր յերեսաց Իսրայելի, եւ երեկ
 զնոսա թեկաւն մեծ ի Պարաւսն. եւ
 9ճալածեցին զնոսա ընդ ձանապարճ զա-
 ուրիայրին Բեթորանայ, եւ 10կոտորեցին
 զնոսա մինչեւ յԱղեկա եւ զՄակեդա:
 11 Եւ ի փոխելոն նոցա յերեսաց սրբոյն
 Իսրայելի ընդ զաւրիայրն Բեթորանայ,
 եւ Տէր արկ ի վերայ նոցա քարինս 11կար-
 կալի յերկնից մինչեւ զԱղեկա՝. եւ եզին
 կարեւմք այնտիկ որ մեռան ի քարանոց
 կարկալն, քան զայնտիկ զոր կատորե-
 ցին որպէքն Իսրայելի սրով պատերազմի:
 12 Յայնժամ խօսեցաւ Յեսու ընդ Տեսն
 յաւուր յորում մասնեաց Տէր 12Աստուած
 զԱմալրճացին ընդ ձեռամբ սրբւոյն Իս-
 րայելի, 12ի ժամանակին յորում խորտակ-
 եաց զնոսա ի Պարաւսն, եւ իսրտակե-
 ցան յերեսաց Իսրայելի, եւ ասէ Յեսու՝,
 Կացցէ արեգակն ճանդէպ Պարաւսնի եւ
 13 լուսին ճանդէպ ձորոցն Երախայ: Եւ կա-
 ցին արեգակն եւ լուսին ի կայի իւրեանց,
 մինչեւ էառ 13Աստուած զլրէժ ի թ՛համա-
 եաց 14նոցա: Ո՛չ ապաքէն զրեալ է այս
 ի գիրս Ուզզութեան, Եւ եկաց արե-
 զակն ի մէջ երկնից, եւ ոչ խաղաց ընդ
 արեւմուսա՝ մինչեւ ցկատարումն աւուր
 14 միոյ: Եւ ոչ եզեւ այսպիսի օր ոչ յա-
 սաջ եւ ոչ յետայ, լսել 15Աստուծոյ ձայնի

1|Եբ. վասն ասն Աստուծոյ իմոյ 2|Եբ. ծա-
 ուայից քոց 3|Եբ. եւ որպէս ուղից է յաւս ձեր
 4|Եբ. գալուստ 5|Եբ. Տեսան 6|Եբ. Ազնիր
 սեղեկ 7|Եբ. Անմիք հացոց

8|Եբ. քո 9|Եբ. հայածեաց 10|Եբ. կոտորեաց
 11|Եբ. մեծամեծս յերկնից մինչեւ զԱղեկա, եւ
 մեռան 12|Եբ. ե ասէ յանդիման Իսրայելի 13|Եբ.
 ժողովուրդն 14|Եբ. իւրոց

մարդոյ, զի Տէր սրատերազմեցաւ ՚խառն ընդ՝ Իսրայելի :

15 Եւ զարձաւ Յեսու եւ ամենայն Իսրայէլ ընդ նմա ի բանակն ի Գողգազա :

16 Եւ փախեան հնգիքին թագաւորքն այնորիկ եւ թաքեան ի յայրին ի Մակեդա :

17 Եւ ազգ կելեւ Յեսուայ եւ ասնն , Գասն հինգ թագաւորքն թաքուցեալք ի յայրի :

18 անդ ի Մակեդա : Եւ ասէ Յեսու , Թաւակեցուցէք վէմս մեծամեծս ի բերան այրին , եւ կացուցէք ի վերայ նոցա արս :

19 պահել զնոսա . Բայց զուք մի՛ զաշարէք ի սնդուրոյ զհետ թշնամեաց ձերոց , եւ հասէք ի վերջս նոցա , եւ մի տայք նոցա թող մասնեղ ի բարկաքս ի բրեանդ . քանզի մասնեաց զնոսա Տէր Աստուած ի ձեռս :

20 Ձերս : Եւ եղև իբրև գաղարկաց Յեսու եւ ամենայն որդիքն Իսրայելի ի կոտորելոյ զնոսա կոտորումս մեծ յոյժ մինչև եւ ի սպառ , եւ ապրեալքն որ ապրեցան ի

21 նոցանէ՛ մտին ի քաղաքս ամուրս , եւ զորձաւ ամենայն ժողովուրդն ի բանակն առ Յեսու ի Մակեդա ողջանդամք . եւ ոչ ոք ³կոնչեաց յորդոցն Իսրայելի :

22 լեզուաւ իւրով : Եւ ասէ Յեսու , Բացէք զայրն եւ հանէք առ իս զհնգեակն թաւաւորսն յայրէ անտի : Եւ արարին այնպէս , եւ հանին առ նա զհնգեակն թաւաւորսն յայրէ անտի , զթագաւորն Երուսաղեմի եւ զթագաւորն Քերթնի եւ զթագաւորն Յերիմութայն եւ զթագաւորն Լաքիսայ եւ զթագաւորն Եղ :

24 զոնայ : Եւ իբրև հանին զնոսա առ Յեսու , եւ կոչեաց Յեսու զամենայն Իսրայէլ եւ զյառաջամարտիկս երթալ ընդ նմա , եւ ասէ զնոսա , Մատիք յառաջ եւ զիք զոտս ձեր ի վերայ պարանոցայ նոցա ի բրեանդ ի վերայ պարանոցայ նոցա :

25 Եւ ասէ զնոսա Յեսու , Մի՛ երկնչիք ի նոցանէ եւ մի՛ զանդիտիցէք , քաջացարուք եւ զօրացարուք , զի այսպէս արտոցէ Տէր ընդ ամենայն թշնամիս ձեր :

26 ընդ որս զուք մարանչիցիք : Եւ կոտորեաց զնոսա Յեսու , եւ կախեաց զնոսա հնգեակն զփայտից , եւ կային :

27 կախեալ զփայտիցն մինչև ցերեկոյ : Եւ եղև ընդ արևմուտան հրամայեաց Յեսու եւ ի ջուցին զնոսա ի փայտիցն , եւ ընկեցին յայրն յոր փախուցեալ անկեալ էին ,

եւ թաւակեցուցին քարինս մեծամեծս ի վերայ այրին մինչև ցայսօր ժամանակի :

28 Եւ զՄակեդա առին յաւուր յայնմիկ . եւ կոտորեցին զնա սրով սուսերի եւ զթագաւորն նորա , եւ սատակեցին զնա եւ զամենայն չնչաւոր որ ի նմա . եւ ոչ ոք մնաց ի նմանէ ապրեալ եւ փախուցեալ . եւ արար ընդ թագաւորն Մակեդայ , զոր օրինակ արար ընդ թագաւորն Երիքովի :

29 Եւ զնաց Յեսու եւ ամենայն Իսրայէլ ընդ նմա ի Մակեդայէ ի Լերնա , եւ պահարեցին զԼերնայ : Եւ մասնեաց զնա Տէր ի ձեռս Իսրայելի . եւ առ զնա՝ եւ զթագաւոր նորա , եւ կոտորեաց զնա սրով սուսերի եւ զամենայն չնչաւոր որ ի նմա , եւ ոչ մնաց ի նմա եւ ոչ մի ապրեալ եւ փախստական . եւ արար ընդ թագաւորն նորա՝ զոր օրինակ արար ընդ թագաւորն Երիքովի :

31 Եւ զնաց Յեսու եւ ամենայն Իսրայէլ ընդ նմա ի Լերնայէ ի Լաքիս , եւ նստաւ :

32 զնովաւ եւ պաշարեաց զնա : Եւ մատնեաց Տէր զԼաքիս ի ձեռս Իսրայելի , եւ առ զնա յաւուրն երկրորդի , եւ կոտորեաց զնա բերանով սրոյ , եւ սատակեաց զնա՞ , զոր օրինակ արար ընդ Լերնա :

33 Յայժամ ել Ելյամ արքայ Գազերայ օգնել Լաքիսայ , եւ եհար զնա Յեսու սրով սուսերի եւ զօրս նորա մինչև չմնալ ի նոցանէ ապրեալ եւ փախստական :

34 Եւ չուեաց Յեսու եւ ամենայն Իսրայէլ ընդ նմա ի Լաքիսայ յեզզոն , եւ նստաւ զնովաւ եւ պաշարեաց զնա եւ մատնեաց զնա Տէր ի ձեռս Իսրայելի՞ :

35 Եւ առ զնա յաւուր յայնմիկ , եւ կոտորեաց զնա սրով սուսերի , եւ զամենայն չնչաւոր որ ի նմա յաւուր յայնմիկ կոտորեցին , զոր օրինակ արարին ընդ Լաքիս :

36 Եւ չուեաց Յեսու եւ ամենայն Իսրայէլ ընդ նմա յեզզոնայ ի Քերթն , եւ նստաւ զնովաւ . Եւ առին զնա , եւ հարին զնա բերանով սուսերի , եւ զթագաւորն նորա՞ , եւ զամենայն չնչաւոր որ ի նմա , եւ ի նմա ոչ ոք էր ապրեալ . եւ արարին ընդ նմա որպէս արարին ընդ Եզզոն . եւ սատակեցին զնա եւ զամենայն չնչաւոր եւ զամենայն ինչ որ ի նմա :

¹ Եբբ. վասն ումեք ² Եբբ. ձեր ³ Եբբ. կոնչեաց

⁵ Եբբ. զնա եւս Տէր ի ձեռս Իսրայելի ⁶ Եբբ. յե- յե՛ յա-եւ- , եւ զամենայն չնչաւոր որ ի նմա ⁷ Եբբ. պաշարեցին զնա եւ պատերազմեցան ընդ նմա ⁸ Եբբ. յեյնչ յա-եւ- , եւ զամենայն քաղաքս նորա

38 Եւ զարձաւ Յեսու եւ ամենայն Իս-
 րայէլ ի Գարիբ , եւ նստեալ զնովաւ :
 39 Առին զնա եւ զթագաւորն նորա եւ զամե-
 նայն ¹ զօրս նորա . եւ հարին զնա բե-
 րանով սրայ , եւ սասակեցին զնա եւ
 զամենայն ճնչաւոր որ ի նմա , եւ ոչ
 թողին եւ ոչ մի ապրեալ . զոր օրինակ
 արարին ընդ Քերթոն՝ նոյնպէս արարին
 ընդ Գարիբ եւ ընդ թագաւորն նորա ,
 եւ որպէս արարին ընդ Լերնա եւ ընդ
 թագաւորն նորա :
 40 Եւ եհար Յեսու զամենայն երկիրն բռնա-
 կան եւ ² զեագեր եւ զգաչտակմանն , եւ
³ զԱսեթովթ եւ զամենայն թագաւորս
⁴ նորա , եւ ոչ եթող ⁵ ի նմանէ ապրեալ ,
 եւ զամենայն ճնչաւոր սասակեցին ⁶ ի
 նմանէ , զոր օրինակ պատուիրեաց Տէր
 41 Աստուած Իսրայելի եւ կոտորեաց զնոսա
 Յեսու ի Կապէսրաճնեայ մինչեւ ցԿազա ,
 եւ զամենայն երկիրն Գոստայ մինչեւ
 42 ցԳարաւաճն : Եւ զամենայն թագաւորսն
 նոցա , եւ զերկիրնոցա սա Յեսու միմե-
 զամայն , զի Տէր Աստուած Իսրայելի ⁷ հա-
 43 մագունց կուէր ընդ՝ Իսրայելի : Եւ զար-
 ձաւ Յեսու եւ ամենայն Իսրայէլ ընդ
 նմա ի բանակն ի Գազգազա :

ԳԼ ԺԱ

1 Իրբեւ յուաւ Յարին սրբայ Աստուրայ ,
 առաքեալս առ Յորար արքայ Մառոնայ
 եւ առ արքայն Ալմերոնի եւ առ ար-
 2 քայն Աքիւիայ , Եւ առ թագաւորս ⁸ մեծի
 Սիզոնայ ի լեռնայինանն , եւ յիպարթ
 հանդէպ Քեներեթայ , եւ ի գաշտայինն
 եւ ի նարեթղովր , եւ ի ծովեգերեայսն ,
 3 Քանանացիս յարեւելից կողմանէ , ի ծո-
 վեգերեայսն Ամոլրհացւոց՝ , եւ ի Քե-
 տացիս եւ ի Փերեզայիս եւ Յերուսա-
 4 ընդ Հերմոնիւ ի Մասեփա : Եւ ելին
 ինքեանք եւ ⁹ թագաւորք իւրեանց ընդ
 նոսա , եւ՝ զօր բազում իրբեւ զաւագ
 առ ալին ծովու բազմութեամբ , եւ ե-
 5 յիվարք եւ կառք բազում յոժ : Գու-
 մարեցան ամենայն թագաւորքն այնո-

քիկ եւ եկին ի միասին , եւ բանակե-
 ցան միանգամայն առ ջրոյն Մառո-
 նայ՝ առ պատերազմ ընդ Իսրայելի :
 6 Եւ սաէ Տէր ցՅեսու , Մի՛ երկնչիք
 յերեսաց նոցա , զի վաղիւ ի սոյն մամու-
 մասնեցից ես զամենեւեմն զնոսա վանե-
 եալս սաաջի որդւոցն Իսրայելի : զերի-
 վորս նոցա կաթթախորտոս արատցես ,
 7 եւ զկասո նոցա այրեցես հրով : Եւ եկն
 Յեսու եւ ամենայն զօրն պատերազմող
 ընդ նմա ի վերայ նոցա ի ջրոյն Մառո-
 նայ յանկարծ օրէն , եւ անկան ի վերայ
 Տհոցա ¹⁰ ի լեռնակողմանն : Եւ մասնեաց
 զնոսա Տէր ընդ ձեռամբ Իսրայելի , եւ
 կոտորեալ զնոսա՝ արարին հալածական
 մինչեւ զմեծն Սիզոն , եւ մինչեւ զՄաս-
 րեփաթթմայթ , եւ մինչեւ ցԿաշտն Մա-
 սեփայ ընդ արեւելս . եւ կոտորեաց զնոսա
 9 մինչեւ չնաղոյ ի նոցանէ ապրեալ : Եւ
 արար ընդ նոսա Յեսու որպէս պատուիր-
 եաց նմա Տէր , զերկիրսնոցա կարթակո-
 տորս արար , եւ զկասո նոցա այրեալ յոժով
 10 Եւ զարձաւ Յեսու ի մամանակն յայն-
 միկ , եւ առ զԱստուր եւ զթագաւորն
 նորա , եւ սպան զնա . զի Աստուր էր նախ
 իշխան ամենայն թագաւորութեանցն այ-
 11 նոցիկ . եւ կոտորեցին զամենայն ճնչա-
 ւոր որ ի նմա սրով սուսերի , եւ սասա-
 կեցին զամենեւեմն . եւ ոչ մնաց ի նմա
 12 ճնչաւոր , եւ զԱստուր այրեցին հրով : Եւ
 զամենայն քաղաքս թագաւորութեանցն
 այնոցիկ եւ զթագաւորսնոցա սա Յեսու ,
 եւ կոտորեաց զնոսա սրով սուսերի եւ
 սաստակեաց զնոսա , զոր օրինակ հրա-
 մայեաց նոցա Մովսէս ծառայ Տեառն :
 13 Այլ զամենայն քաղաքս ¹⁰ հողացուցեալս
 ի նոցանէ՝ ոչ այրեաց Իսրայէլ , բայց միայն
 14 զԱստուր զոր այրեաց Յեսու : Եւ զամե-
 նայն կապուա ¹¹ նորա եւ զանասուն ամին
 իւրեանց յաւարի օրդիքն Իսրայելի , բայց
¹² զնոսա զամենեւեմն՝ սաստակեցին սրով
 սուսերի մինչեւ կորուսին զնոսա , եւ
 ոչ թողին ի նոցանէ եւ ոչ մի ճնչա-
 15ւոր : Զոր օրինակ հրամայեաց Տէր Մով-
 սիսի ծառայի իւրում , եւ որպէս պատու-
 ուիրեաց Մովսէս Յեսուայ՝ նոյնպէս ա-
 րար Յեսու . եւ ոչ անց եւ ոչ զիսկը յամե-
 նայնէ զոր ¹³ պատուիրեաց նմա Մովսէս :
 16 Եւ սա Յեսու զամենայն երկիրն զայն ,

¹ Եբբ. քաղաքս ² Ալմերոն ³ զհարաւայինան ⁴ Այու-
 ինն , զտօրոսան ⁵ Եբբ. նոցա ⁶ Յեբբ. պ-լ-ս-ե
⁷ Եբբ. կուէր վասն ⁸ Եբբ. Մագոնայ ⁹ Եբբ.
 որ ի հիւսիսոյ ի լեռնին , եւ ի գաշտին որ ի հա-
 ռեայ Քեներեթայ , եւ ի հօգոնն եւ ի գաւտաս
 Կոզրայ յարեւմտից , (3) Ի Քանանացիս յարեւե-
 լից եւ յարեւմտից կողմանէ , եւ յԱմոլրհացիս ,
⁹ Եբբ. ամենայն բանակ նոցա , ընդ նոսա ,

¹⁰ Եբբ. որ կային ի վերայ հողարկոց ¹¹ Եբբ. քա-
 ղաքացն այնոցիկ ¹² Եբբ. զամենայն մարդ
¹³ Եբբ. պատուիրեալ էր Տէր Մովսիսի

զիւնակողմինն եւ զամենայն ¹Երկիրն
 Նազելի¹, եւ զամենայն Երկիրն Գոտով,²
 եւ ²զգաշատյիւնն եւ զարեւմտեայն³, եւ
 զիւստանն Բարսելի եւ զճովիտ նորա ³որ
 17 առ յերամին. Ի լեւանայ Աքելայ եւ ցերեն
 Սուբայ⁴, մինչեւ ցինապոլսոյ⁵, ⁶եւ զգաշ-
 ապյինն⁶ Լիրաննու առ ոտամին Հեր-
 մանի, եւ զԹապաւորս նոցա զամենեօն
 18 առ եւ կոտորեաց, եւ առւերս բազումս
 արար Յեսու ընդ ամենայն թագաւորսն
 19 ընդ տնտեսիկ պատերազմ: Եւ ոչ էր
 քաղաք ⁵որ ոչ մասնեաց Տէր⁷ որդւոցն
 Բարսելի, բայց ի Սեւասեոցն որ բնակեալ
 էր ի Գարաւան. զամենեօն առ պատե-
 20 բազմաւ: Չի ի Տեանէ կարծրամային
 սիրտք նոցա պատահել պատերազմաւ
 Բարսելի զի սատակեացին, եւ մի սացի
 նոցա ողորմութիւն, այլ զի սատակե-
 ցին որպէս իօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի:
 21 Եւ եկն Յեսու ի ժամանակին յայնմիկ
 եւ սատակեաց զնանկիւնսն ի յանակողմն
 Քերքնի եւ⁸ Գարիբայ, եւ յԱնովբայ եւ
 յամենայն լեւանէն Բարսելի եւ յամենայն
 լեւանէն Յուգայ, հանդերձ քաղաքօք նո-
 22 ցա, եւ սատակեաց զնոսա Յեսու: Եւ
 ոչ մնաց յնանկիւնացն ⁷որդւոցն Բարա-
 յելի, բայց միայն ի Գազա եւ ի Գէէթ եւ
 յԱսեղովթ մնացին:
 23 Եւ առ Յեսու զամենայն երկիրն որ-
 պէս որտա իրեաց Տէր Մովսիսի, եւ ետ
 Յեսու ժառանգութիւն Բարսելի զիճա-
 կաւ ըստ ցեղից նոցա. եւ զապարեայ
 երկիրն պատերազմել:

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ այս են թագաւորք զորս ⁸կոտորեաց
 Մովսէս եւ⁹ որպիքն Բարսելի, եւ ժա-
 ռանդեցին զերկիրն նոցա յայնկոյս Յոր-
 զանանու. ⁹յարեւմտից կողմանէ, ի ձո-
 րոյն Անտոյիայ մինչեւ ցիւսանն Հեր-
 ման, եւ զամենայն ¹⁰զկարաւոր յարեւելից
 2 կողմանէ. Չմենն թագաւոր Ամովրոնաց-
 ւոյ որ բնակեալ էր յԵսերան, եւ ավերք
 յԱրոյերայ ¹¹մինչեւ ցձորն Անտոյիայ յե-
 զերբ ձորոյն, եւ զԷլան¹² Գաղապոս
 մինչեւ ցնեղեկրանն Յարովկայ, ¹²սահ-

3 մանք որդւոցն Ամոնայ, եւ Արաբայ մին-
 չեւ ցծովն Քենեթեթայ ընդ արեւելս
 13 Արաբայ ցծովն,¹³ մինչեւ ցծովն Ազի,
 յարեւելից ընդ ճանապարհն Ասեմովթաւ,
 եւ ի Թեմանայ որ է ¹⁴ընդ Ասեղովթաւ
 4 ի Փասգայէն¹⁴: Եւ սահմանք Ուղայ ար-
 քայի Բասանու որ մնացեալ էր ի սկա-
 յից անտի, որ բնակեալ էր յԱստարովթ
 5 եւ յԵզրային. ¹⁵Իշխան ի լեւանէն Հեր-
 մանի եւ ի Սելբայ, եւ զամենայն Բա-
 սան¹⁵ մինչեւ ի սահմանս Գեսուբայ եւ
 16 զՄաքաթի ի եւ զԷլէս¹⁶ Գաղապոս սահ-
 մանայն Սեւանի արքայի Եսերանայ:
 6 Մովսէս ծառայ Տեանն եւ որպիքն Բա-
 րայելի հարին զնոսա, եւ ետ զայն Մով-
 սէս ծառայ Տեանն ի ժառանգութիւն
 Ռուբենի եւ Գազայ, եւ կիսոյ ցեղին
 Մանասէի:
 7 Եւ այս են թագաւորք ¹⁷Ամովրոնաց-
 ւոց զորս կոտորեաց Յեսու եւ որպիքն
 Բարսելի յայնկոյս Յորդանանու ¹⁸առ
 ծովկերքն Գազաուոս¹⁸ ի գաշտն Լի-
 բաննու մինչեւ ցիւսանն ¹⁹Ալովկայ յայն
 Ալիրայ¹⁹. եւ ետ զնա Յեսու ցեղիցն Բա-
 րայելի ի ժառանգութիւն ըստ վիճակաց
 8 նոցա. Ի յերկինն եւ ²⁰ի գաշտի, եւ յԱրա-
 բա²⁰ եւ յԱսեղովթ, եւ յանապատին եւ
 21 ի Նազելի, զՔեստային եւ զԱմովրոնացին
 եւ զՔանանացին եւ զՓերեզացին եւ
 զՍեւացին եւ ²²զԳերեզացին եւ²² զՅե-
 9 բուսային. Չթագաւորն Երեքովայ զմի,
 զթագաւորն Գայիայ որ մերձ ի Բեթէլ²³
 10 զմի, Չթագաւորն Երուսաղեմի զմի,
 11 զթագաւորն Քերքնի զմի, Չթագաւորն
 Յերիմովթայ զմի, զթագաւորն Լաքի-
 12 սայ զմի, Չթագաւորն Եզրոնի զմի,
 13 զթագաւորն Գազայի զմի, Չթագաւորն
 Գաբիբայ զմի, զթագաւորն Գարիբայ
 14 զմի, Չթագաւորն Հերմայ զմի, զթա-
 15 գաւորն ²³Աբերայ զմի, Չթագաւորն
 Լորնայ զմի, զթագաւորն Ուղոսմայ զմի,
 16 Չթագաւորն Մակելայ զմի, (17) ²⁴Չթա-
 գաւորն Թափուայ զմի, զթագաւորն
 18 Սիփերայ զմի, Չթագաւորն Աիփեկայ զմի,

¹Եբբ. հարաւակողմն ²Եբբ. զհովիտն եւ զգաշտն
³Եբբ. (17) Ի լեւանէն Քաղսկոյ որ ելանէ ի Ալիր
⁴Եբբ. ի հովիտն ⁵Եբբ. որ արար թագաւոր-
 թիւն ընդ ⁶Եբբ. ի լեւանէն. ի Քերքնէ. ի ⁷Եբբ.
 յերկրի անդ որդւոցն ⁸Եբբ. կոտորեցին ⁹Եբբ.
 յարեւելից ¹⁰Այբբ. զգաշտն ¹¹Եբբ. որ
 էր առ Եզբբ. ձորոյն Անտոյիայ եւ միջոցի ձորոյն,
 եւ կիսոյ ¹²Եբբ. որ ի սահմանս

¹³Եբբ. եւ ցծովն Արաբայ ¹⁴Եբբ. առ ստորոտով
 Ասեղովթ փառայ ¹⁵Եբբ. (5) Եւ տիրէր ի
 յերինն Հերմանի եւ ի Սեղաւ եւ յամենայն Բասան
¹⁶Եբբ. Մաքաթայ եւ կիսոյ ¹⁷Եբբ. երկրին ¹⁸Եբբ.
 յարեւմտաս կոյս, ի Բասաղգալայ ¹⁹Եբբ. Բա-
 զակայ որ ելանէ ի Ալիր ²⁰Եբբ. ի հովտին եւ
 ի գաշտին ²¹Այբբ. ի հարաւ ²²Եբբ. զԳաշտ
²³Եբբ. Արաբայ ²⁴Եբբ. Չթագաւորն Բեթէկայ
 զմի, զթագաւորն

19 Զթագաւորն Աստուրայ զմի, (20) Զթագաւորն Սասորնայ զմի, զթագաւորն՝ Մաստփեայ զմի, զթագաւորն Աքաւ-
 21 փայ զմի, Զթագաւորն Թանաքայ զմի,
 22 զթագաւորն Մակեդոնայ զմի, Զթագաւորն Կեղեսայ զմի, զթագաւորն Յեկ-
 23 նոնայ զՔերմելայն զմի, Զթագաւորն Իոնիայ զՆափեղովրայ զմի, զթագաւորն Գեկիմայ զմի, զթագաւորն Թերսայ զմի, Ամենեփան սո-
 քա թալաւորք զքանեւրնն:

Գ Լ ժ Գ

4 Եւ Յեսու ծերացեալ եւ անցեալ զաւուրքք, եւ ասէ Տէր ցՅեսու, Դու ծերացեալ ես եւ անցեալ զաւուրքք, եւ երկիր բազում մնացեալ է ի ժառանգու-
 2 թենէ: Եւ այս է երկիրն մնացեալ. ա-
 3 մենայն սահմանք Փղշտացոց, ⁴Գեսու-
 րի եւ Քանանացին, Յանչինէ՝ սնափ ընդզէմ Եղիպտոսի՝ մինչեւ ի սահմանս Ակկարոնի, ⁵ընդ ալմէ՝ Քանանացոյն համարի, հնդից ⁶թագաւորացն Փղշտացոց, Գազացոյն եւ Ալովտացոյն եւ Ասկազոնացոյն եւ Գեկիմացոյն եւ Ակ-
 4 կարոնացոյն, եւ ⁷Դեւացոյն. Ի Թեմանայ՝ ամենայն երկիրն Քանանացոյն, ⁸Գաղա եւ Սիզոնայիք՝ մինչեւ ցՅափեկա՝ մինչեւ ցսահմանս Ամովրճաց-
 5 ոյն. եւ ⁹զամենայն երկիրն Աքաւրայ ի Փղշտացոց՝ եւ զամենայն Լիբանան յերկին արեւու, ի Գաղզազայ, Կառուսի լեռինն Հերմոնն մինչեւ ցմուսս
 6 Եմաթայ. Ամենայն որ քակեալ իցէ զԵրեւանկողմնն, ի Լիբանանէ մինչեւ ի Մասերեփովթմայրիմ, զամենայն Սիզոնացին, ես ստասկեցից զնոսս յերեսաց որդւոյն Իսրայելի. բայց զու բաշխեա զնոսս ի ժառանգութիւն Իսրայելի, որպէս պատուիրեցի քեզ:
 7 Եւ արդ բաժանեա զերկիրս զայս ի ժառանգութիւն ինն ցեղիցն եւ կիսոյ ցեղին Մանասէի, ¹⁰ի Յորդանանէ մինչեւ ցծովն մեծ ընդ կողմն արեւմտից՝

տացեա զնա. եւ ծովն մեծ սահմանեա-
 8 յէ: Եւ երկու ցեղիցն եւ կիսոյ ցեղին Մանասէի՝ որ են ընդ Ռուբենի եւ ընդ Գադայ որ՝ տայն զժառանգութիւն իւրեանց զոր ¹¹եւ Մափէս յայնկոյս Յորդանանու յարեւելից. ¹²բաժանեաց նոցա
 9 Մափէս ծառայ Տեսան, ՅԱրայիւրայ որ է աւ եզերը Նեղեղասփն Աւնոփեայ, եւ զբազարն որ է ի մէջ Ճորոյն, եւ զամենայն Միտովր, ի Մեգարայ մինչեւ
 10 ցԳերոն, Զամենայն քաղաքն Ահնոփ արքայի Ամովրճացոց որ թագաւորեաց յեռերն, մինչեւ ցսահմանս որդւոցն Ամնայ, եւ ¹³զԳաղազայցինն եւ զսահմանս Գեսուրայ եւ զՄաքաթեայ, եւ զամենայն լեւանն Հերմոն, եւ զամենայն Բառանաստան մինչեւ ցՍեբու.
 12 Զամենայն թագաւորութիւնն Ուլգայ ի Բասան, որ թագաւորեաց յԱստապովթ եւ յԵրայլին. նա մնաց ի մնացորդաց սկայիցն. եւ եհար զնա Մափէս եւ սա-
 13 սակայ: Եւ ոչ սասակեցին որդիքն Իսրայելի զԳեսուրի եւ զՄաքաթի ²եւ զՔանանայցին. Եւ բնակէր ¹⁴թագաւորն Գեսուրայ եւ Մաքաթեայ՝ ի մէջ որդւ-
 14 ոցն Իսրայելի մինչեւ ցայսօր: Բայց ցեղին Դեւեայ ոչ առաւ ¹⁵բաժին եւ ժառանգութիւն. զի Տէր Աստուած Իսրայելի է նոցա ժառանգութիւն որպէս ասաց նոցա Տէր: Եւ այս են բաժինք զոր բաժանեաց Մափէս որդւոցն Իսրայելի, յիտարովթ Մափէս յայնկոյս Յորդանանու յանդիման Երեբայի:
 15 Եւ եւ Մափէս ըստ ցեղին Ռուբենի
 16 եւ ըստ սահմից նոցա. Եւ եզեն սահմանք նոցա յԱրոյեարայ որ կայ յանդիման Ճորոյն Անտփեայ, եւ ¹⁶քաղաքն ի Ճորն
 17 Անտփեայ, եւ ամենայն Միտովր. Եւ Մեգարայ մինչեւ ցԵսերոն, եւ զամենայն քաղաք նոցա որ են ի Միտովր՝ եւ զԳերոն, եւ զԲամովթբանայ. եւ զառնս
 18 Բասապովթայ, եւ զՅասա եւ զԿեղմովթ
 19 եւ զՄեփայաթ եւ զԿարթիթ եւ զՍեբուս եւ զՍարեթ եւ զՍիտովր ի լեռինն
 20 Ենակայ, եւ զԵկեփաղովր եւ զԱսե-

11Եբբ. Դասարնայ զմի, (19) Զթագաւորն Մազոնայ զմի, զթագաւորն Աստուրայ ²ՅԵբբ. Կաւտ ³Եբբ. Երեսուն եւ մի ⁴Եբբ. եւ ամենայն Գեսուր. (3) ի Միտուրայ ⁵Եբբ. ի հիւսիսայ որ ⁶Եբբ. նախարարացն ⁷Եբբ. Աւացոցն (4) Ի հարաւոյ ⁸Եբբ. եւ Մէտար որ է Սիզոնացոց ⁹Եբբ. երկիրն Գեկիմացոց եւ ամենայն Լիբանան յարեւելից, ի Բասապազայ ¹⁰Եբբ. (8) Լեռնանս Ռուբենեանք եւ Գաղեսանք

11Եբբ. եւ նոցա ¹²Եբբ. որպէս բաժանեաց ¹³Եբբ. զԳաղազայ ¹⁴Եբբ. Գեսուրայցին եւ Մաքաթեայցին ¹⁵Եբբ. բաժին. պատուազք Տեսան Աստուծոյ Իսրայելի, այն է ժառանգութիւն նորա, որպէս ասացնմաւ ¹⁶Եբբ. քաղաքն որ ի Ճորն, եւ ամենայն գաշտն յանդիման Մեգարայ. (17) ԶԵսերոն եւ զամենայն քաղաքս նորա որ են ի գաշտին,

21 գովթիապազա եւ զԲեթսարովիմ , եւ զամենայն յապաքս Վրաովրաց , եւ զամենայն թագաւորութիւնն Անհնի արքայի Ամովրնացւոց , որ թագաւորեաց յԵստրոն , զոր ենար Մովսէս՝ զնա եւ զԻսրայէլսն Մադրամու , զԵրեմ եւ զԲեդամ եւ զՍուր եւ զՍուր եւ զՍուրբ , ²եւ զԻսրայէլսն Պարսպոնացն՝ զրնակեաց յերկրին : Եւ զԲագասմ Բէթթրեան զհարցուէրն կրտսրեցին որդիքն Բարսելի որով

22 ³ի մլտամ վայրկենի՝ : Եւ եղեն սահմանքն ⁴Ռուբինի , Յորգանան սահման՝ : Այս է ժառանգութիւնն որդւոցն Ռուբինի ըստ տոհմից իւրեանց , քաղաքք եւ ականք նոցա :

24 Եւ ետ Մովսէս որդւոցն Գադայ ըստ տոհմից իւրեանց , Եւ եղեն նոցա սահմանք Յազերայ , եւ ամենայն յապաքս Գադապազու . եւ կէս երկրի որդւոցն Ամովրայ մինչեւ ցՍարդէր որ է յանդիման

25 Ռարայ , եւ յԵստրոնայ մինչեւ ցՀամովիմ ստ Մարտայր , եւ Բոտանիմ եւ Մանայեմ մինչեւ ցսահման Գազերայ ,

27 եւ յԵստրոն , Բեթթրամ եւ Բեթթրամրա եւ Մովթով եւ Մափան . ⁵եւ զայլ եւս թագաւորութիւնն՝ Անհնի արքայի Եստրոնայ , Յորգանան ⁶սահման է՝ , մինչ զԵր ծովուն Քեներթայ , յայնկոյս Յորգանանու յարեւելից : Այս է ժառանգութիւնն որդւոցն Գադայ ըստ տոհմից իւրեանց , ըստ քաղաքաց նոցա՝ եւ ազարակը նոցին՝ :

29 Եւ ետ Մովսէս կիսոյ ցեղին Մանասէի . եւ եղեւ կիսոյ ցեղի որդւոցն Մանասէի ըստ տոհմից իւրեանց : Եւ եղեն սահմանք նոցա ի Մանայեմայ , ամենայն Ովդայ արքայի Բառանու , եւ ամենայն Ավդայ արքայի Բառանու , եւ ամենայն սանք Յայկրայ , որ են ի Բառանուտու

31 տանի , վովստն յապաքս . եւ կէս Գադապազու , եւ Աստարովիմ եւ Նգրային , քաղաքք թագաւորութեանն Ովդայ ի Բառանաստանի , տունն որդւոցն Մաքիբայ որդւոցն Մանասէի , կիսոյ որդւոցն Մանասէի ըստ տոհմից իւրեանց :

32 Սուր են զորս ժառանգեցոյց Մովսէս յայնկոյս Յորգանանու ⁸յնարովիմ Մովսէս՝

¹ Այլ-Են-Դաշտին ² Եբր. զնախարարս Սեհոնի . ³ Եբր. ընդ սպանեալս նոցա ⁴ Եբր. որդւոցն Ռուբինի Յորգանան եւ սահմանն ⁵ Եբր. մնացորդ թագաւորութեանն ⁶ Եբր. եւ սահմանն ⁷ Եբր. քաղաքք եւ ականք նոցա ⁸ Եբր. ի գաշտան Մովսէս

յայնմ կողմանէ Յորգանանու հանդէպ

33 երկրայի յարեւելից , եւ ցեղին Ղեւեայ ոչ ետ Մովսէս ժառանգութիւն . զի Տէր Աստուած Բարսելի ինքնին է ժառանգութիւն նոցա , որպէս խօսեցաւ ընդ նոսա :

Գ Լ Ժ Գ

1 Եւ ⁹սուրս են որ ժառանգեցուցին որդւոցն՝ Բարսելի յերկրին Քանանացւոց , որոց ժառանգեցուցին Նգրագար յահանայ եւ Յեսու Նուեան եւ Իշխանք նահապետութեան ցեղից որդւոցն Բարսելի : Եւ վիճակօք ժառանգեցուցին , զոր որինակ պատուիրեաց Տէր ի ձեռն ¹⁰Յեսուայ , իննեցունց ցեղիցն եւ կիսոյ ցեղին : Քանոպի ետ Մովսէս ժառանգութիւն երկուց ցեղիցն եւ կիսոյ ցեղին յայնկոյս Յորգանանու , եւ Ղեւեայցւոցն ոչ ետ ժառանգութիւն ի մէջ նոցա : Չի էին որդիքն Յովսեփու երկու ցեղք , Մանասէ եւ Նփրեմ . եւ ոչ տուաւ բաժին յերկրին Ղեւեայցւոցն , այլ քաղաքք ընակելոյ , եւ ¹¹պատուցեալս ըստ նոցին՝

5 խաշանց ¹²նոցա : Չոր որինակ պատուիրեաց Տէր Մովսիսի , նոցայէս արարին որդիքն Բարսելի , եւ յսահմանեցին զերկիրնս

6 Եւ ժառանգն որդիքն Յուդայ առ Յեսու ի Գադգազա , եւ ասէ զնա Քաղէր Յեփանեայ Կենդեան , Դու ինքնին զԻստան զըսնն զոր խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի անն Աստուծոյ վան իմ եւ վան

7 թ ի Կաղէսարանեա ¹³Չի յառանանակայ էի ես , յորժամ առաքեաց զիս Մովսէս ժառայ Տեառն ի Կաղէսարանեայ լրտեսի զերկիրն , եւ ¹⁴երբաք նմա զըսց ըստ

8 մտայ ¹⁵նորա . Բայց եզբարքն իմ որ ելին ընդ իս թ իւրեցին զմիտս ժողովբորդեանն . լայց ետ յաւելայ երթալ զՆեո

9 Տեառն Աստուծոյ իմոյ : Եւ երբուա Մովսէս յաւուր յայնմիկ եւ ասէ , Երկիրն յոր հասեր՝ քեզ լիցի ի ժառանգութիւն եւ որդւոց քոց յաւիտեան . զի յաւելար երթալ զՆեո Տեառն Աստուծոյ

10 իմոյ : Եւ արդ ¹⁶կերակրեաց զիս Տէր , որպէս ասաց , այս սմ քառասունորոց հինգերորդ է յորմէ հետք խօսեցաւ Տէր զըսնս զայս ընդ Մովսիսի . եւ չքնեցաւ Բարայէլ յանապատին . եւ արդ աւասիկ եմ ես

⁹ Եբր. այսորիկ են զորս ժառանգեցին որդիքն ¹⁰ Եբր. Մովսիսի ¹¹ Այլ-Են-Դաշտին արուարձանք ¹² Եբր. եւ ստացուածոց նոցա ¹³ Յեբր. զալ-տե ¹⁴ Եբր. բերի ¹⁵ Եբր. իմոց ¹⁶ Եբր. ահա կեցցւց

14 այսօր ամայ ութսուն եւ հնդից . եւ կա-
 րօզ եմ այսօր , որպէս յարժամ առար-
 եայ զիս Մովսէս , նոյնպէս եւ արդ կա-
 րօզ եմ մտանել եւ կաննել ի պատերազմ :
 12 Եւ այժմ խնդրեմ ի ընէն զհետանն զայն ,
 որպէս ասաց Տէր յաւուր յայնմիկ . զի
 զու ինչնին լուար զրանս զոյս յաւուր
 յայնմիկ . եւ արդ աւանիկ ենակիրն են
 անդ , եւ քաղաքք ամուրքք եւ մեծա-
 մեծք . 1 սարդ կի՛ն Տէր ընդ իս է ;” աս-
 տակեցից զնոսա , որպէս ասաց ինձ Տէր :
 13 Եւ օրհնեայ զնա Յեսու , եւ եա զՔերրան
 Քաղերայ որդւոյ Յեփանեայ 2 Կենեղազուոյ
 14 ի ժառանգութիւնս : 4 վասն աշորիկ եզեւ
 Քերրան Քաղերայ որդւոյ Յեփանեայ կենե-
 զացուոյ ի ժառանգութիւնս 3 . վասն եր-
 թաղոյ նորա զհետ հրամանի Տետուն Աս-
 15 աուծոյ Իսրայելի . եւ անուն Քերրանի
 էր յառաջ քաղաք 4 Արբոկ . նա էր 5 մայր
 քաղաքաց ենակիրմայն :
 Եւ երկիրն զաղաքեայ ի պատերազմ :

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ եզեն սահմանք ցեղի որդւոցն Յու-
 դայ ըստ սո՛մից իւրեանց ի սահմանացն
 եզովմայեցուոյ , 6 ի Սինն անապատէ մին-
 չեւ ի Կադէս , ընդ հարաւակողմնս :
 2 Եւ եզեն նոցա սահմանք ի հարաւոյ
 մինչեւ յեզր ծովուն Ազուոյ , ի սարսն
 3 որ իջանէ ի հարաւակողմն , եւ անցա-
 նեն 7 մինչեւ ի դառ ի վերին Ակրարիմայ ,
 եւ պատին 8 զՍինաքաւ , եւ վերանան ի
 հարաւոյ ցկաղէսբառնեա , եւ կաննեն 9 ի
 Հոռօն , եւ ձգին առ Ազդարաւ , եւ սյա-
 4 տին առ 10 արեւմտիւքն Կաղեւայ , եւ
 երթան ցԱսեման , եւ հաննեն մինչեւ
 ցձորն Եգիպտացուոյ . եւ եզիցին նորա
 կէք սահմանացն ընդ ծովակողմն . 11 այս
 են նոցա՝ սահմանք ի հարաւոյ :
 5 Եւ սահմանք յարեւելից 2 ամենայն ծովն
 Ազի մինչեւ ցեղոն Յորզանանու :
 Եւ սահմանք նոցա ընդ հիւսիսի ի սա-
 6 րոյ ծովուն եւ յեզերէ Յորզանանու , Հա-
 սաննն սահմանքն ի Բէթաղազ , եւ չրջին
 առ հիւսիսով ցԲէթաբարա , եւ վերա-
 նան սահմանքն առ Բէթօնն վրմաւ որդ-
 7 լուցն Ռուբենի . եւ կաննեն սահմանքն

12 առ չորրորդ մասամբ՝ ի ձորոցն Աբաղրայ ,
 եւ ընդ 13 հարաւակողմն , եւ իջաննն ի
 Կաղազայ , որ է հանդէպ 14 մասուցին եւ-
 զամրմայ , եւ՝ ընդ հարաւակողմն . եւ
 հասանէ սահմանն ի ջուր Աբեղ ազրեր ,
 եւ եզիցին նոցա կէք աղբերն Ռով-
 8 ցեղայ , եւ կաննեն սահմանքն ի ձոր
 որդւոցն Ենովմայ ի թիկանց Յերս սայ
 ի հարաւոյ , այն է Երուսաղէմ . եւ հա-
 սաննն սահմանքն ի գլուխ լիբնին որ է
 հանդէպ ձորոցն Ենովմայ ի ծովակոյս
 կողմանէ որ է յեզեր երկրին Ռափայնոյ
 9 ընդ հիւսիսի . եւ հանէ սահմանն ի զլիտ
 լիբնին յաղբեր ջրոցն Եովովիմայ , եւ
 15 հասանէ ի սաննն Եփրեմի ի Կայն . եւ
 հանէ սահմանն ի Բաազ , այն է քաղաք
 10 Յարիմայ . եւ սյափ սահմանն ի Բաա-
 զայ ընդ ծովակողմն 2 Ասարէս ի լեւանն
 Աէլի , եւ սյափ զԹիկամիք քաղաքին
 Յարիմայ ի հիւսիսոյ , այն է Քասպն .
 եւ 16 իջացանէ յԱբեղ քաղաք , եւ ան-
 11 ցանէ ի հարաւ . եւ հասանէ սահմանն
 ի թիկանց Ակկարոնի ընդ հիւսիսի . եւ
 հաննն սահմանքն ի Սայբայովիայ , եւ
 անցաննն առ լեւամբ երկրին Բաազայ ,
 եւ հասաննն ցԱբնեղ . եւ եզիցին կէք
 սահմանայ նոցա ընդ ծովակողմն :
 12 Եւ զսահման նոցա 17 ի ծովէ՝ ծովն մեծ
 զատանէ : Այսեն սահմանք որդւոցն Յու-
 դայ չուրջանակի՝ ըստ սո՛մից իւրեանց :
 13 Եւ Քաղերայ որդւոյ Յեփանեայ կտ
 բաժին ի մէջ որդւոցն Յուդայ հրամա-
 նաւ 18 Ասաուծոյ . եւ կա նմա Յեսու
 զքաղաքն 19 Արբոկ , զմայր քաղաքացն՝
 14 Ենակայ , այն է Քերրան : Եւ 20 սատակ-
 եայ զնոսա անտի Քաղէր 2 որդի Յեփոն-
 եայ , զերիս որդին Ենակայ զՌուսի ,
 զԹովմայի եւ զԱրիմայ , զԿնուեղս Ե-
 15 նակայ : Եւ կ սյափ Քաղէր ի վերայ
 ընակչացն Գարիբայ . եւ անուն Գարի-
 բայ էր յառաջադոյն քաղաք Նամակայ :
 16 Եւ ասէ Քաղէր , Ար ոք ատցէ զքաղաքն
 Նամակայ , եւ տիրեայէ նմա , սայ նմա
 17 զԱքսա զուսար իմ կնուի՛եանս : Եւ առ
 զնա Գոթմիկի որդի Կենեղի , 21 Եզրայր
 Քաղերայ կրասիր . եւ կա նմա զԱքսա
 18 զուսար իւր կնուի՛եանս : Եւ եզեւ յեր-

1 Եբր. թերեւս ընդ իս կցէ Տէր , ե 2 Յեբր. գոհուէ
 3 Եբր. արեւելիս յաւուր , մինչեւ ցայսօր 4 Եբր.
 Աբգոկայ 5 Եբր. այր մեծ յանակիման 6 Եբր.
 մինչեւ յամապատան ի Սին ի հարաւ կոյս , ի ծա-
 զաց հարաւոյ 7 Եբր. ի հարաւոյ 8 Եբր. զՍինաւ
 9 Եբր. Երան 10 Եբր. Կարկայն 11 Եբր. այս եզիցին ձեզ

12 Եբր. ի Կարիբ 13 Եբր. հիւսիսակողմն 14 Եբր. զառ-
 ի վերին կց ովմիմայ որ 15 Եբր. կաննէ ի քաղաք
 լիբնն եփոնայ 16 Եբր. իջանէ յԱբեղ քաղաք
 (ի Բեթսամիւս) . եւ անցանէ ի Բաանս 17 Այնիւն
 յարեւմտից 18 Եբր. Տետուն առ Յեսու 19 Եբր. Ար-
 բոկայ , հօր 20 Եբր. վանեայ 21 Եբր. եզրօր Քաղերայ

Թա՛ն նորա Վարճեցաւ ընդ նա եւ ասէ, ինչորեքից ի չորէ խնձէ ազարակ. եւ ազարակեաց՝ յիշոյ անտի: Եւ ասէ զնա 19 Քաղէր, Զի՞ է քեզ: Եւ ասէ զնա, Տուր ինձ օրհնութիւն. զի յերկիր 2Նագեր ետուր զիս. սուր ինձ 3Գովլաթ մայիմ: Եւ ետ նմա Քաղէր 4Գովլաթն վերին եւ 4Գովլաթն ներքին:

20 Ա.յս է ժառանգութիւն զիցի որդւոցն Յուգայ՝ ըստ տո՛մից իւրեանց:

21 Եւ եղևն 5Նոցա քաղաքք. քաղաք առաջին զիցի որդւոցն Յուգայ ի սահմանս Եդոմայ յանապատին,՝ Կարեէզ 22 եւ Եղրային եւ Յադուր եւ Կինա եւ 23 Դեմոնա եւ Ազազա եւ Կաղէս եւ 6Իթ-24 նանդիփ եւ Տէղէմ եւ Բասդովթ (25) եւ 26 7քաղաքն Ասերոն, այն է Ասուր,՝ Ամամ 27 եւ Սամա եւ Մովլազ եւ Ասէրգաղա 28 եւ 8Բեթփաղէթ եւ Ասարսուզա եւ 9Բեր-սարէէ, եւ աւանք նոցա եւ ազարակք 29 նոցա,՝ Բաազա եւ Աւիմ եւ Ասեմ (30) եւ 31 Եղթովլաղ եւ Քուզ եւ Երմա եւ Սի-32 կելէկ եւ Մաղերենա եւ Սանտանա եւ Ղանովթ եւ Սէղէմի եւ 10Ռեմոն. քաղաքք քաննելին եւ աւանք նոցա:

33 Ի զաշտափայր՝ Եսթաւուզ եւ Սարտա 34 եւ Սանա, 11եւ Ռամոն՝՝ եւ Չանոն եւ 35 12Աղիաթեմ եւ Ենայիմ եւ Յերիմութ եւ Ազոզամ եւ 11Ներմա եւ՝ Սոքով եւ 36 Ազեկա եւ Սադարիմ եւ 13Գադերա, եւ ազարակք նոցա. քաղաքք չորեքտա-37 սանք եւ աւանք նոցա, Սենան եւ Ա-38 զաս եւ Մակղաղաղ եւ Դաղասն, 39 եւ Մասփա եւ Յեթթայեղ եւ Ղաքիս 40 եւ Բազիլթ եւ Ազգով եւ Բարրա եւ 41 Լամաս եւ Քասղով եւ Գաղերովթ եւ Բեթղադոն եւ Նոյիմա եւ Մակեղա. քաղաքք վիշտասան՝ եւ աւանք նոցա:

42 Ղերնա եւ 14Աթիր (43) եւ Յեփթա եւ Ա-44 սեննա եւ Նեսիբ եւ Կէլլա եւ Աքեղիբ եւ Մարեսա 11եւ Ելէմովմ՝. քաղաքք ինն

45 եւ աւանք նոցա: Ակկարոն եւ աւանք 46 նորա եւ ազարակք նորա. Եւ յԱկկա-րոնէ 15Եմէն, ամենայն արուարձանք Ասերովգայ, եւ աւանք նոցա եւ ազա-47 րակք նոցա: 16Գազա եւ աւանք նորա եւ ազարակք նորա՝ մինչեւ ցնեղեղասն Եղիպտոսի, եւ ծովն մեծ զատուցանէ: 48 Եւ ի յեռնափայրան՝ Սամիր եւ Յեթեր 49 եւ Սովքով եւ Դեհնա 11եւ լեաւնն Ա-հերմոն,՝ եւ քաղաքն 17Նամակաց՝ այն 50 է Դաբիր, եւ Անուր եւ Եսթեմով 51 եւ Անիմ՝ Եւ Գոսով եւ Քիզուոն եւ Գեղոն. քաղաքք մետասան եւ աւանք 52 նոցա: Երեր եւ 18Եսան եւ Երուճա՝ 53 Եւ Յանուճ եւ Բեթթափուէ եւ Ափա-54 կա եւ Քամմատա եւ քաղաքն Ար-բոլ՝ այն է Քերրոն, եւ Սրուր. քա-55 ղաքք ինն եւ աւանք նոցա: Մաւոն եւ 56 Քերմէլ եւ Զիփ եւ Յետաա եւ Յեղ-57 րայէլ եւ Յեկտամ եւ Չանովա, Եկիմ եւ Գաբաա եւ Թամնա. քաղաքք 19Ինն եւ 58 աւանք նոցա: Ալուլ եւ Բեթսուր եւ 59 Գեզովր եւ Մարովթ եւ Բեթանուլթ եւ Եղթեկին. քաղաքք վեց եւ աւանք նո- նոցա: 11Եկով եւ Եփրաթա՝ այն է Բեթ- զանէմ, եւ Բազովր եւ Ետամ եւ Կու- զովն եւ Տատամի եւ Սովրէս եւ Կա- րեմ եւ Դաղլիմ եւ Բեթեր եւ Մանու- քով. քաղաքք մետասան եւ աւանք 60 նոցա: Կարիաթրաաղ, նա է քաղաք Յարիմայ եւ Ռաբա. քաղաքք երկու եւ աւանք նոցա՝ 20եւ ազարակք իւրեանց:

61 Բէթբարդիս եւ՝ Բէթբարբա եւ Մա- 62 զովն եւ Սովքովա եւ Ներասն, եւ քաղաքք աղտիցն, եւ Ենգալի. քաղաքք 21եւ թն եւ աւանք նոցա:

63 Եւ Յերուսաղիմ ընկեալ էր յերու- սաղէմ, եւ ոչ կարացին որդիքն Յուգայ 22մարտնչել ընդ նոսա՝. եւ ընակեցան Յերուսաղիքն ընդ որդիսն Յուգայ յերու- սաղէմ մինչեւ այսօր:

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ եղևն որդւոցն Յովսիփայ սահմանք, ի Յորդանանէ հանդէպ Երիքովի, ի ջրոյ անտի 11որ հանդէպ՝ Երիքովի յարեւելից, ընդ անապատն եւ ամբառնան յԵրիքովէ ի յեռնակողմ 23անապատին ի 15Եբր. մինչեւ ի ծովն 16Եբր. Ասերովթ եւ աւանք նորա եւ ազարակք նորա, Գազա 17Եբր. Սաննա 18Եբր. Թուճա եւ Եսան 19Եբր. տասն 20Եբր. Յանապատին՝ 21Եբր. վեց 22Եբր. վանել զնոսա 23Եբր. ի Բեթէլ

1 Եբր. հաւանեցոց զնա ինչորեկ ի չորէ իւրմէ ազարակ, եւ էջ 21Ա.յ-Բ.Բ. հարաւոյ 21Ա.յ-Բ.Բ.՝ զգրասանս, Կ-՝ զակուն ջուրց (ՏԵ՝ Դատ. Ա. 15) 4 Ա.յ-Բ.Բ.՝ զակունս 5 Եբր. քաղաքք ի սպառուածոյ անտի զիցի որդւոցն Յուգայ առ սահմանօքն Եդովմայ ի հարաւոյ. 6 Եբր. Հասովր եւ Սթանն, (24) Զիփ 7 Եբր. (25) Հասովր Ազաղայ եւ Քերիովթ, Հեթոն, այն է Հասովր 8 Եբր. Եսեմոն եւ Բեթփաղէթ 9 Ա.յ-Բ.Բ.՝ Զրհար երգման, (ՏԵ՝ Ընչոք. ԻՍ. 31) եւ Բաղիովթիա, Եւ 10 Եբր. Ային եւ Ռեմոն 11 Եբր. Կ-Ի-Ի-Ե 12 Եբր. Ենգալ-նիմ՝ եւ Թափուա 13 Եբր. Ատիթայիմ եւ Գադերա (եւ Գաղերովթ այիմ) 14 Եբր. Աթեր եւ Ասան

2 Բեթէզզուզ՝, Եւ եյանեն ՚ի Բեթէզզուզայ եւ անյաննն առ սահմանօրն
 3 Արքիարարովթայ, Եւ եյանեն ընդ ծովակողմն ի սահմանն Յիփաղթեայ, մինչև
 4 ընդ ծովակողմն, Եւ ժառանգեցին որդիքն Յովսեփայ՝ Եփրեմ եւ Մանասէ :
 5 Եւ եղեն սահմանք որդւոցն Եփրեմայ ըստ տոճմից իւրեանց . եւ եղեն սահմանք
 6 ժառանգութեան նոցա յարեւելից՝ Ատարովթ Ազար, մինչև ցՅԵԹորմնն
 7 վերին շեւ ցԳազեր՝. Եւ անցաննն սահմանքն ընդ ծովակողմն ի Մաքովթ ի հիւսիսոյ,
 8 եւ պատիցի սահմանն ընդ արեւելս ի Թենաթանյով, եւ անցանէ
 9 յանէ յարեւելից առ Յանովաւ, Եւ իջցէ Յանովայ յԱտարովթ եւ ի Նատարթա, եւ շաւանք
 10 նոցա՝ անցցին առ Երիբայի : Եւ հանցեն ի Յորդանան . Եւ ի Թափուտեայ անցցին
 11 սահմանքն ի ծովակողմն ի հեղեղաան Կանայ, եւ եղիցին ելք նորա ի ծովակողմն
 12 Այս է ժառանգութիւն ցեղի որդւոցն Եփրեմի ըստ տոճմից իւրեանց . Եւ քաղաքքն
 13 զատուցեալք որդւոցն Եփրեմի ի մէջ ժառանգութեան որդւոցն Մանասէի,
 14 ամենայն քաղաքք եւ աւանք նոցա :

ԳԼ ԺԵ

1 Եւ եղեն սահմանք ցեղի որդւոցն Մանասէի, զի նա էր անդրանիկ Յովսեփայ.
 2 Մաքովթայ՝ անդրանկանն Մանասէի հօր Փաղապատ, ըսնդի այր պտտերովոզ էր,
 3 Փաղապատցինն եւ Բառառասանն : Եւ եղեւ այլոց որդւոցն Մանասէի, ըստ
 4 տոճմից իւրեանց, որդւոցն Արիեղերայ եւ որդւոցն Քեղեկայ եւ որդւոցն Եսրիւլայ
 5 եւ որդւոցն Սիւքեմայ եւ որդւոցն Սեմիգայեայ, եւ որդւոցն Ոփերայ, սուքա են
 6 որդիք Մանասէի որդւոց Յովսեփայի : Եւ քաղաքքն ըստ տոճմից իւրեանց : Եւ

1 Եբբ. ի Բեթէզայ ի Լուզ 2 Եբբ. գլխի

Մաղպատայ որդւոց Ոփերայ, որդւոց Փաղապատ, որդւոց Մաքովթայ, որդւոց Մանասէի, ոչ գոյին նորա ուստերք, այլ զտտերք. եւ այս են սմուսներ գասերայն Մաղպատայ . Մատա եւ Լուսա
 4 եւ Էզգա եւ Մեղքա եւ Թերա : Կացին առաջի Եղիապարու քանոնայի, եւ առաջի Յեաուայ որդւոց Կաւեայ եւ առաջի իշխանայն, եւ սահն, 3 Ասաուած պատուիրեաց ՚ի ձեռն Մովսիսի ապ մեզ ժառանգութիւն ի մէջ կարար մերոց : Եւ սուսա նոցա ժառանգութիւն հրամանաւ Տեանն ի մէջ եղարաց հօր իւրեանց : Եւ 4 կ վիճակ Մանասէի գաշան Ղարեկայ եւ Փաղապայի եւ Բառաուայ, 6 որ է յայնկոյ Յորդանանու . 2 որ զտտերք 2 որդւոց Մանասէի ժառանգեցին վիճակ ի մէջ 5 կարարցիւրեանց՝, եւ կրկիցն Փաղապատ եղեւ որդւոցն Մանասէի մնացելոցն : 7 Եւ եղեն սահմանք 2 որդւոցն Մանասէի յԱսերմաքովթայ, որ է հանցէ պիւրեմայ, եւ երթան սահմանքն 6 ցՅաւմին եւ ցԱսեր յազբերն՝ Թափովթայ : 8 Մանասէի կիցի երկիր Թափովթայ, եւ Թափովթա ի սահմանս Մանասէի՝ 9 որդւոցն Եփրեմայ, Եւ իջանն սահմանքն ի ձորն Կանայ ընդ հարաւակողմն հանցէ ձորոյն 7 Յայիրայ, եւ իւրեկնին Եփրեմայ ի մէջ քաղաքն Մանասէի՝. եւ սահմանք Մանասէի ընդ հիւսիսի ցհեղեղաան, եւ կղիցին նորա 10 կիք ծովն : Եւ հարաւակողմն կուսէ Եփրեմայ եւ ի հիւսիսոյ Մանասէի, եւ երկրի ծովն սահման նոցա . եւ յԱսեր յարեւոյնն ի հիւսիսոյ կողմանէ, եւ յԵ 11 սաքար՝ յարեւելից կողմանէ : Եւ կղիցին Մանասէի ընդ Լուսաքա եւ ընդ Ասեր, Բեթսան եւ աւանք նորա, եւ Ամրզան եւ աւանք նորա, 8 ընակիչք Ենյովրայ եւ աւանք նորա, եւ ընակիչք Տանաքայ եւ աւանք նորա . եւ ընակիչք Մակեղովայ եւ աւանք նորա, 9 եւ երկրորդ կափեթայ եւ աւանք նորա, 10 սաուակիկ զքաղաքն զայնափիկ . եւ 11 սիսա

3 Եբբ. Տեր 4 Եբբ. ելին բաժինք տանն Մանասէի, թոզ գ՛Նաղապատ եւ զԼուսան 5 Եբբ. որդւոց նորա 6 Եբբ. յաջմէ մինչև ցՅԵԹորմնն յազբերն 7 Եբբ. այս են քաղաքք Եփրեմայ ի մէջ քաղաքոցն Մանասէի 8 Եբբ. եւ ընակիչք Կովրայ եւ աւանք նորա, եւ ընակիչք 9 Եբբ. նահանգք երեք 10 Եբբ. ժառանգել 11 Եբբ. յամուեցաւ

Քանանացին ընակել յերկրն յայնոիկ |
 13 Եւ եղև իբրև յաղթահարեցին որդիքն
 Իսրայելի , արարին զՔանանացին ²Հնա-
 զանդս , բայց ³սատակելով ոչ սատակե-
 ցին՝ զնոսս :
 14 Լնդդէմ զարձան որդիքն Յովսեփայ Յե-
 սուայ եւ ասնն , Լնդէր ժառանգեցուցեր
 մեզ մի ժառանգութիւն եւ մի փիճակ , եւ
 ես ժողովուրդ բազում եմ , եւ Աստուած
 15 օրհնեաց զիս՝ եւ ասէ ցնոսս Յեսու , Եթէ
 ժողովուրդ բազում ես զու , ել յանտան
 եւ սրբեա զու քեզ զերկիրն , զՓերե-
 զայրսն եւ զՌափայնսն , եթէ նեղ իցէ
 16 քեզ յեանդ Եփրեմի : Եւ ասն որդիքն
 Յովսեփայ , Չէ մեզ բաւական ⁵լեանն
 Եփրեմայ . եւ անդ ընտիր ընտիրք երի-
 վարաց , եւ զէն ամենայն Քանանայւսն
 ընակելոյ յերկրի իմում ընդ իս՝ , ի Բեթ-
 սան եւ յաւանս նորա եւ ի ձորն Յեզ-
 17 րայելի : Եւ խօսեաց Յեսու ընդ որդիսն
 Յովսեփայ , ընդ Եփրեմի եւ ընդ Մա-
 նաէի եւ ասէ , Թէ ժողովուրդ բազում
 ես զու եւ զօրութիւն բազում ունիս ,
 18 մի՛ լիցի քեզ մի փիճակ . ⁶Անտան եւ
 զիցի քեզ , զի անտառ է եւ սրբեացես
 զիս , եւ եղիցին քեզ ելք նորա յորժամ
 սատակեացես զՔանանացին . ⁷զի թէ-
 պէտ եւ երկվարք ընտիրք՝ իցին նորա ,
 եւ զօրապն քան զքեզ իցէ , ⁸զու յաղ-
 թահարեացես զիս՝ :

Գ.Լ. ԺԸ

1 Եւ եկեղեցացաւ ամենայն ժողովուրդ
 սրբւոյն Իսրայելի ի Սելով , եւ կանդ-
 նեցին անդ զիտրանն վկայութեան . եւ
 2 երկիրն նուաճեացաւ ի նոցանէ : Եւ մնա-
 ցին ³որդիքն Իսրայելի եւ ոչ ժառան-
 3 գեցին եւթն ցեղն : Եւ ասէ ցնոսս Յե-
 սու , Մինչև յերբ մեղկիցիք չմտանել
 ժառանգել զերկիրն զոր ես ձեզ Տէր
 4 Աստուած հարցն ¹⁰մերոյ : Տուք ինձ ե-
 րիս արս ի ցեղէ , եւ առաքելից զնոսս ,
 եւ յարուցեալ անցանիցին ընդ երկիրն ,
 եւ զրեւոյն զիս ¹¹առաջի իմ՝ թէ որ-

¹ Եբբ. զօրացան ² Եբբ. հարկատու ³ Եբբ. վա-
 նելով ոչ վանեցին ⁴ Եբբ. այեցէյ յաւելա, մի-
 չեւ ցայժմ ⁵ Եբբ. յեանն. եւ կառք երկա-
 թիք ամենայն Քանանացւոց ընակելոց յերկրի
 անդ հովտին ⁶ Եբբ. Լեանն ⁷ Եբբ. թէ-
 պէտ եւ կառք երկաթիք ⁸ Եբբ. պոտտ ⁹ Եբբ.
 յորդոցն Իսրայելի եւթն ցեղք որ ոչ ժառան-
 գեցին ¹⁰ Եբբ. ձերոց ¹¹ Եբբ. բաւ ժառան-
 գութեան իւրեանց, եւ զարձցին առ իս : (5)
 Եւ բաժանեցին զիս յեւթն մասն

5 պէս պարս իցէ բաժանել զիս : Եւ ե-
 կին առ նա . եւ բաժանեաց նոցա եւթն
 մասն . Յուդայ կացցէ նոցա սահման
 ի հարաւոյ , եւ որդիքն Յովսեփայ կաց-
 6 ցին ի սահմանս իւրեանց ի հիւսիսոյ , եւ
 զուք բաժանեցէք զերկիրն եւթն բաժին,
 եւ բերէք առ իս այսր , եւ հանից ձեզ
 վիճակ աստ առաջի Տեառն Աստուծոյ
 7 մերոյ : Չի ոչ զոյ ընդ ձեզ բաժին որդ-
 ւոցն Դեւեայ, զի քանանայութիւն Տեառն
 է բաժին նորա . եւ Գաղ եւ Ռուբէն եւ
 կէն ցեղին Մանասէի աօրն զմտան-
 զութիւն իւրեանց յայնկոյս Յորդանա-
 նու յարեւելս , զոր ես նոցա Մովսէս
 ծառայ Տեառն :

8 Եւ յարուցեալ արքն զնացին . եւ պա-
 սուիրեաց Յեսու արանցն ելով երոց աշ-
 խարհաղիտել զերկիրն , եւ ասէ , Ան-
 ցէք զնացէք եւ աշխարհաղիտեցէք զեր-
 կիրն . եւ եկեալէք առ իս այսր , եւ հա-
 նից ձեզ վիճակս առաջի Տեառն ի Սելով :
 9 Եւ զնացին արքն եւ չրջցան ընդ եր-
 կիրն , եւ աշխարհաղիտեցին զերկիրն եւ
 տեսին զիս , եւ զրեցին ըստ քաղաքաց
 իւրեանց եւթն բաժին ի մատնի , եւ
 10 քերին առ Յեսու ի բանակն ի Սելով : Եւ
 արկ նոցա Յեսու վիճակ ի Սելով առաջի
 Տեառն , եւ բաժանեաց անդ զերկիրն որդ-
 ւոցն Իսրայելի՝ ըստ բաժանանց իւրեանց :

11 Եւ ել նախ վիճակն Բենիամինի ըստ
 սոնմից իւրեանց . եւ էին սահմանք վի-
 ճակի նոցա ի մէջ Յուդայ եւ ի մէջ սրդ-
 12 ւոցն Յովսեփայ : Եւ եղին սահմանք նոցա
 ի հիւսիսոյ ¹²Յորդանանու . եւ ամբարձցին
 սահմանք ¹³ի հարաւոյ Երեքոյի ընդ հիւսի-
 սի , եւ ամբարձցին ի լեանն ընդ ծովա-
 կողմն , եւ եղիցին նորա ելք ¹⁴Մարդա-
 13 րայինն Բեթաւան . եւ անցցին անտր սահ-
 մանքն ¹⁵Լուդայ , ի թիկանց Լուդայ ի հա-
 բաւոյ կողմանէ , այն է Բեթէլ . եւ իջցին
 սահմանքն ցԱռաքովթ Ազարայ ի լեանա-
 կողմն , որ է ի հարաւոյ Բեթ սորնայ ներք-

14 նոյ , եւ անցցին սահմանքն եւ պատեցին
 առ եզերքն որ հայի ընդ ծով ի հարաւոյ ,
 ի իրոնէն որ հանդէպ Բեթ սորնի է ընդ
 հարաւոյ , եւ եղիցին նորա ելք ի Կա-
 ռիաթրաաղ , այն է Կարիաթ արիմ քա-
 ղաք որդւոցն Յուդայ . եւ այն է եզր
 15 ընդ ծովակողմն : Եւ եզր ընդ հարաւ
 յեզրէ Կարիաթ արիմայ , եւ անցանն

¹² Եբբ. ի Յորդանանէ ¹³ Եբբ. Էջմիկունս ¹⁴ Եբբ.
 ցանապասն ¹⁵ Եբբ. ի Լուդ

սահմանքն 1 ՚ի Գային , եւ եղցեն յաղբեր |
 16 ջրոցն Նափթովայ : Եւ իջցեն սահմանքն
 յեղբ լերինն որ է յանդիման հովտացն
 որդւոցն Ենովմայ , որ է մասն Ենակայ .
 Ռափայնոցն , ի հրւսիսի . եւ իջցեն 2 ՚ի
 Գայի Ենովմայ ի թիկանց Յերուսայ ի
 հարաւոյ , եւ իջցեն յաղբերն Ռովդելայ .
 17 Եւ հասցեն ընդ հրւսիսի , եւ անցցեն
 յաղբերն ի Սամբու , եւ պատեացին առ
 Գալլովթաւ , որ է հանդէպ զառիօքինն
 Եղովմինեայ . եւ իջցին ի վէմն Բաան ,
 18 որդւոյ Ռուբնի . Եւ անցցին ի թիկանց
 3 Բեթարարայ ի հրւսիսոյ , եւ իջցեն յԱ-
 19 բարա . Եւ իջցեն սահմանքն ի թիկանց
 Բեթաղզայ ի հրւսիսոյ 4 ձոփու , եւ եղի-
 ցին ելք սահմանացն ի սար ծովան Ազւոյ
 ի հրւսիսոյ , եւ յեղբ Յորդանանու ի հա-
 րաւոյ . այս են սահմանքն նոցա ի հա-
 20 բաւոյ : Եւ Յորդանան զատուցանէ ի կող-
 մանէ արեւելից : Այս է ժառանգութիւն
 որդւոցն Բնիաւմինի , եւ սահմանք նոցա
 չորքանակի ըստ սոճմից իւրեանց :
 21 Եւ եղեն քաղաքք ցեղի որդւոցն Բե-
 նիաւմինի ըստ սոճմից իւրեանց , Երե-
 22 քով եւ Բեթաղզա եւ Ամնոյտայի եւ
 Բեթարարա եւ Սեմարիմ եւ Բեթէլ եւ
 23 Աւիմ եւ Ափար եւ Ափրա եւ Կարեմ
 24 եւ Քափիրամին եւ Գարաա . Քաղաքք
 25 Երկոտասան եւ աւանք նոցա : Գարաւան
 26 եւ Ռամմա եւ Բերովթ եւ Մասփա եւ
 27 Կեփիրա եւ Ամուսա եւ Ռէկէմ եւ Յեր-
 28 ժայէլ եւ Ռարաղա եւ Սեղա , Ելէփ եւ
 Երաւո՝ այն է Երուսաղէմ , եւ Գարայիթ
 եւ քաղաքն Արեմ . քաղաքք չորեքասա-
 սան , եւ աւանք նոցա : Այս է ժառան-
 գութիւն որդւոցն Բնիաւմինի ըստ սոճ-
 մից իւրեանց :

Վ . ԺԹ

1 Եւ ել երրորդ վիճակն Շմաւոնի , ցեղի
 որդւոցն Շմաւոնի ըստ սոճմից իւրեանց .
 եւ եղեւ ժառանգութիւն նոցա ի մէջ
 2 վիճակի որդւոցն Յուգայ : Եւ եղեւ վի-
 ճակ նոցա Բերսարէէ եւ Աարէէ եւ Մով-
 3 զաղա եւ Ասերսուաղ եւ Բովլա եւ Ա-
 4 սոմեւ Եղթուղաայ եւ Բաթուղ եւ Երմա
 5 եւ Սիկեղա եւ Բեթամարքարովթ եւ
 6 Ասերսուսիմ եւ Բեթղարայիթ , եւ 5 աղա-
 լակիք նոցա՝ . քաղաքք Երեքասասն եւ

7 աւանք նոցա : Այլն եւ Ռեմոն եւ Ե-
 թեր եւ Ասան . քաղաքք չորք եւ ա-
 8ւանք նոցա : Եւ ամենայն ազարակք
 չորք զքաղաքքոքն այնոքիւք , մինչեւ
 ցե՛նասպելի Բերամմովթ , ի մուսա Ռա-
 մաթայ ընդ հարաւ : Այս է ժառանգու-
 թիւն ցեղի որդւոցն Շմաւոնի ըստ սոճ-
 9 մից իւրեանց : Ի վիճակին Յուգայ մա-
 սանդութիւն ցեղի որդւոցն Շմաւոնի .
 քանզի եղեւ բաժին որդւոցն Յուգայ
 մեծ քան գնացայն , եւ ժառանգեցին որ-
 զիչն Շմաւոնի ի մէջ վիճակի նոցա :
 10 Եւ ել երրորդ վիճակն Չարուզոնի
 ըստ սոճմից իւրեանց . եւ եղեն սահ-
 մանք ժառանգութեան նոցա մինչեւ յՍա-
 11 բիղ . Սահմանք նոցա ծովն եւ Մարա-
 դա , եւ հասցին յԴարապիթ : Եւ հան-
 զիպեցին ձորայն որ է հանդէպ Յեկնա-
 12 մայ , Եւ զարձցին ի Աարիլա զէմ
 յանդիման յարեւելից 4 Բեթսամոսայ , ի
 սահմանս Քասաղովթ Թարովրայ , եւ
 անցցին ի Դարարայիթ , եւ ամբարձցին
 13 առ Յարաղայիւ : Եւ անտի պատիցին
 հանդէպ ընդ արեւելս 6 ձղեայ ի քաղաքն՝
 Կատասիմ , եւ անցցեն յԲեմոնն , 7 յԱ-
 14 մաթարիմ , Աննուայ , Եւ պատեցին
 զսահմանքն հրւսիսոյ ցեկանթոնն , եւ
 եղիցին ելք նոցա 2 ՚ի Գայի Ենովթայեղի .
 15 Եւ ընդ Կատասամաթ եւ ընդ Նասաղովզ
 եւ ընդ Աեմրոն եւ ընդ Յաղեղա եւ ընդ
 Բեթղեհնեմ . քաղաքք Երկոտասան եւ ա-
 16ւանք նոցա : Այս է ժառանգութիւն ցե-
 զի որդւոցն Չարուզոնի ըստ սոճմից իւր-
 եանց , քաղաքք նոցա եւ աւանք իւրեանց :
 17 Եւ Իսաբարայ ել չորրորդ վիճակն ,
 որդւոցն Իսաբարու ըստ ազգականու-
 18 թեան իւրեանց : Եւ եղեն սահմանք նո-
 զա Յեզրայէլ եւ Աքասեղովթ եւ Սու-
 19 նամ եւ Ափրեմ եւ Սիւան եւ 4 Ռամաթ
 20 եւ Ենոյանիմ եւ Ռեմոնիթ եւ՝ Անարեթ
 21 եւ Ռարովթ եւ Կեսիմ եւ Այեմէս Եւ
 Ռամաթ եւ Ենդաղիա եւ Ենդպղա եւ
 22 Բեթմասեմ . Եւ կցեցին սահմանքն ի
 Թարովր եւ 8 ՚ի Կասիմ ընդ ծովակաղմն՝ ,
 եւ ի Բեթամաթու . եւ եղիցին ելք սահ-
 մանայ նոցա Յորդանան . քաղաքք վեչ-
 23 ասասն եւ աւանք նոցա : Այս է մա-
 սանդութիւն ցեղի որդւոցն Իսաբարու
 ըստ սոճմից իւրեանց . քաղաքք եւ ա-
 զարակք իւրեանց :

1 Եբր . ընդ արեւմուտս 2 Եբր . ի ձորն 3 Եբր .
 ի հանդիպոյ Արարայ 4 ՅԵբր . պոփոփ 5 Եբր .
 Սարուհէն

6 Եբր . ի Գեթթափեր , ի 7 Եբր . որ ձգի ի Նուա
 8 Եբր . ի Ահասիմ

24 Եւ ել վիճակն հինգերորդ ցեղի որդ-
 25 ւոցն Ասերայ ըստ տոհմից իւրեանց : Եւ
 եղևն սահմանք նոցա Քեղզկաթ եւ Ռոզի
 26 եւ Բաանէ եւ Աքափ Եւ Սամթ եւ
 Մասաղ . եւ կցեսցի ի Կարմնդ ընդ ծո-
 վակողմն . եւ Չիոլր եւ ի Բազանա-
 27 յէ՝, Եւ դարձցին յարեւելից կողմանէ ի
 Բեթղազովն , եւ կցեսցի ի Չարուզոն եւ
 ՚ի Գայի , յեփթայեղի , ընդ հիւսիսի . եւ
 մտցին սահմանքն ի Սափաթա Բեթա-
 մեկ . եւ դասցեն ընդ սահմանակիցս
 Անայելի՝, եւ անցցեն ի Քարովղ յանե-
 28 կէ կողմանէ , եւ յԱքրան , եւ յՌոլր ,
 եւ յԱմսոյն , եւ ի Կանայի մինչեւ ի Սի-
 29 դոն մեծ . Եւ դարձցին սահմանքն յՌա-
 մա մինչեւ ցքաղար ամրոցն Տիւրաց-
 ւոց , եւ դարձցին սահմանքն ի Սոփա ,
 եւ եղիցին ելք նորա ծովն , եւ վիճակն
 30 Ակցիփայ . Եւ Ամմա եւ Ափիկա եւ Ռա-
 ւովրա . քաղաքք քսան եւ երկու եւ ա-
 31 ւանք նոցա : Այս է ժառանգութիւն ցեղի
 որդւոցն Ասերայ ըստ տոհմից իւրեանց :
 քաղաքք նոցա եւ աւանք իւրեանց :
 32 Եւ Նեփթաղիմայ ել վիճակն վեցե-
 րորդ , որդւոցն Նեփթաղիմայ ըստ տոհ-
 33 մից իւրեանց : Եւ եղևն սահմանք նոցա
 Վեեզիփ եւ Մայեղովմ եւ Բերսանա-
 յիմ եւ Արմէ եւ՝՝ Նազեր եւ Յաբնեղ
 մինչեւ ցլակուս . եւ եղևն ելք նոցա
 34 Յորդանան : Եւ դարձցին սահմանքն ՚ի
 ծովն Ազանովթ Ռարովր , եւ անցցեն
 անտի ի Կովկ . եւ կցեսցին ի հարաւոյ՝
 Չարուզոնի , եւ Ասերայ կցեսցին ՚ի ծո-
 վակողմն , Յուգայ եւ՝՝ Յորդանան յա-
 35 րեւելից կողմանէ : Եւ քաղաքք պարս-
 պաւորք ՚Տիւրացւոց՝ Տիւրոս՝ եւ Ամաթ
 36 եւ Ռեկկաթ եւ Քենեթեթ Եւ Ագամի
 37 եւ Ռամմա եւ Ասովր Եւ Կարէս եւ
 38 Եղրայիլ եւ Ակնասովր Եւ Յարովն եւ
 Մաղկաղիէլ , Ռլրամ եւ Բեթանամթ
 եւ Բեթասամիւս . քաղաքք ինն եւ տասն
 39 եւ ազարակք նոցա : Այս է ժառանգու-
 թիւն ցեղի որդւոցն Նեփթաղիմայ , ըստ
 տոհմից իւրեանց , քաղաքք եւ աւանք
 նոցա :

40 Եւ ցեղի որդւոցն Դանայ ըստ տոհ-
 մից իւրեանց ել վիճակն եւթնորորդ :

41 Եւ եղևն սահմանք ժառանգութեան նո-
 42 ցա Սարսա եւ ՚Եսթաւուզ Եւ Սաղարին
 43 եւ Յեթգա եւ Թամնա Եւ Եղթեկով եւ
 44 Բաաղովթ եւ Բանեբարակ , Եւ քա-
 ղաքք Սամէս եւ Յազոն եւ Եղոն եւ
 45 Ակկարոն Եւ Գարաթոն եւ Յովեւ
 46 Գեթրեմոն , Եւ ի ծովէն Բազէից , եւ
 47 Բակրովնա . սահման մերձ Յոպպէ՝ : Եւ
 ել սահման որդւոցն Դանայ ի նոցանէն :
 Պայս է ժառանգութիւն ցեղի որդւոցն
 Դանայ ըստ տոհմից իւրեանց , քաղաքք
 եւ աւանք նոցա : Եւ ոչ ջնջիցին որ-
 դիքն Դանայ զԱմովրայցին գնեղիչն իւր-
 եանց ի իւրինն . եւ ոչ թողուն գնոսս
 Ամովրայիքն ի ջանել ի հովիտան , եւ
 նեղէին ի նոցանէ զսահմանս բաժնի իւր-
 եանց :՝ Եւ գնացին որդիքն Դանայ եւ
 ետուն պատերազմ ընդ Ասեմայ , եւ
 առին գնա եւ հարին գնա սրով սուսե-
 րի . եւ ժառանգեցին գնա եւ բնակեցին
 ի նմա . եւ անուանեցին զԱսեմ՝ Դան ,
 48 ըստ անուան հոյն իւրեանց : Այս է ժա-
 ռանգութիւն նոցի որդւոցն Դանայ ըստ
 ազգականութեան իւրեանց . քաղաքքս
 այսոքիկ եւ ազարակք իւրեանց :
 49 Եւ վախճանեցին ժառանգիկ զերկիրն
 ըստ սահմանաց իւրեանց : ՊԵ Ամովրա-
 ցին տեւեաց բնակիկ յեղով եւ ի Սաղա-
 միմ . եւ ծանրացաւ ձեռն Եփրեմի ի վե-
 րայ նոցա , եւ հզին նոցա ի հարկա-
 տուս . եւ գնացին նկատել զերկիրն ըստ
 սահմանաց նոցա :՝ Եւ ետուն որդիքն
 Իսրայելի ժառանգութիւն Յեսուայ որդ-
 50 ւոյ Նաւեայ ի մէջ իւրեանց . Հրամա-
 նաւ Տիտոն ետուն նմա զքաղաքն զոր
 ինդրեաց զԹամնաթ սարա որ է ի լիւրինն
 Եփրեմայ , եւ շինեաց զքաղաքն եւ բնա-
 կեցաւ ի նմա :

51 Այս են բաժինք՝ զորս բաժանեաց Ե-
 ղիազար քահանայ եւ Յիսու Նաւեան ,
 եւ իշխանք նահապետութեանց ցեղիցն
 Իսրայելի , վիճակօքն ի Սելով առաջի
 Տիտոն սա զրան խորանին վկայու-
 թեան . եւ ¹⁰գնացին նկատել՝ զերկիրն :

¹ Եբբ. Ազամելք եւ Ամաթ ² Եբբ. ի Սիովրդեանամ
³ Եբբ. ի ձորն Յեփթայեղի ընդ հիւսիսի ի Բեթամեկ
 եւ ի Նէիէլ ⁴ Եբբ. յեղեփայ եւ յեղովմայ ի
 Սանանիմ եւ յԱզամի ⁵ Եբբ. յարեւմտից
⁶ Եբբ. յարեւմտից , եւ ի Յուգայ մինչեւ ի ⁷ Եբբ.
 Ասեթիմ , Աէբ

⁸ Եբբ. Եսթաւուզ եւ Իրսամէս (42) Եւ Սա-
 զարին եւ Այեղոն եւ Յեթգա (43) Եւ Եղոն եւ
 Թամնա եւ Ակկարոն . (44) Եւ Եղթեկէ եւ Գա-
 քաթոն եւ Բաաղովթ (45) Եւ Յուզ եւ Բանե-
 բարակ եւ Գեթրեմոն (46) Եւ Ահարկոն եւ
 Ռակկոն Հանդերձաս Համաւալ յանդիման Յոպպէի
⁹ Եբբ. պլուս ¹⁰ Եբբ. վախճանեցին բաժանել

ԳԼ. Ի

1 Խօսեցաւ Տէր ընդ Յեսուայ եւ տաւ, 2 Սօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի եւ ա- 3 սացեալս, Տուք զքաղաքս սպաստանայն զորոց խօսեցայ ընդ ձեզ ի ձեռն Մով- 4 սիսի, Ապաստան սպանողի որ սղանանէ զանձն ակամայ յանգէտս, եւ եղիցին ձեզ քաղաքք ապաստանի, ¹եւ մի միւ- 5 ցի սպանողն՝ ի մերձաւորէ արեանն, ²մինչեւ կացցէ առաջի ժողովրդեանն 3 յասեմի՝ Եւ փախիցէ ի մի ի քաղա- 4 քացն այնոցիկ, եւ կացցէ ի մուտս զան քաղաքին, եւ խօսեցողի յականջս ձերոց քաղաքին այնորիկ զրանս իւր. եւ ժո- 5 ղովեսցեն զնա ժողովուրդն առ ինք- 6 եանս, եւ տացին նմա տեղի, եւ բնա- 7 կեսցէ ընդ նոսա : Եւ եթէ երթայցէ մեր- 8 ձաւոր արեանն զկնի նորա, մի մատ- 9 նեցեն զսպանողն ի ձեռս նորա . քան- 10 զի յանդրս եւր զընկերն իւր, եւ ոչ 11 ատուցար զնա յերէկն եւ յետոյց : Եւ ընակեացէ ի քաղաքին յայնմիկ մինչեւ կացցէ առաջի ժողովրդեանն յասեմի, մինչեւ մեռանիցի քանանայն մեծ որ ի- 12 ցէ յաւուրսն յայնոսիկ . եւ ապա գործ- 13 ցի սպանողն եւ եկեսցէ ի տեղի իւր եւ ի տուն իւր, ի քաղաքն ուտտի փախեալ : 14 Եւ զատուցին զԿաղէս ի Գալիլեա ի լերինն Նեփթաղիմայ, եւ զՍիււքեմ ի լերինն Նփրեմայ, եւ զքաղաքն Արոսի՝ 15 այն է Քերբոն ի լերինն Յուդայ, եւ յայն- 16 կոյս Յորդանանու յարեւելից Երեքոյի, ետուն զԲոտոր յանապատին ի դաշտի՝ ի ցեղէն Ռուբենի, եւ զՌամովթ ի Գա- 17 զաադ՝ ի ցեղէն Գադայ, եւ զԳովգան ի 18 Բաաանաստան՝ ի ցեղէն Մանասէի : Այն 19 են քաղաքք ³հոյակապք ամենայն որդ- 20 ւոցն Իսրայելի եւ եկին յեզելոյ ի նո- 21 սա, փախչել սնոր ամենայնի որ հարկա- 22 նիցէ զանձն ակամայ . զի մի մեռանիցի ի ձեռաց մերձաւորի արեանն, մինչեւ կացցէ առաջի ժողովրդեանն յասեմի :

ԳԼ. ԻԱ

1 Եւ մատնան նահապետք որդւոցն Դեւ- 2 եայ առ Եղիազար քանանայ, եւ առ Յե- 3 սու Նաւեան, եւ առ նահապետս սոն- 4 մից յեզելից որդւոցն Իսրայելի, եւ խօ- 5 սեցան ընդ նոսա ի Սելուզ յերկրին Քա- 6 նանացւոց եւ ասին, Հրաման ետ Տէր

ի ձեռն Մովսիսի՝ տալ մեզ քաղաքս բնա- 7 կելոյ, եւ զանդաստանս նոցա անասնոց 8 մերոց : Եւ ետուն որդիքն Իսրայելի Դեւ- 9 տացւոցն ի ժտանալութիւն հրամանաւ Տեառն զքաղաքսն զայնոսիկ եւ զան- 10 գաստանս նոցա : 11 Եւ ել վիճակ տո՛մին Կահաթու . եւ եղևն որդւոցն Ահարոնի՝ քանանայիցն Դեւտացւոց, ի ցեղէն Յուդայ եւ ի ցե- 12 ղէն Շմաւոնի եւ ի ցեղէն Բենիամինի՝ 13 վիճակաւ քաղաքք երեքաստանք : Եւ ալոց որդւոցն Կահաթու մնացելոց յազ- 14 րականութենէ ցեղին Նփրեմայ, եւ ի ցեղէն Գադայ եւ ի կիսոյ ցեղին Մանա- 15 սէի՝ վիճակաւ քաղաքք տան : Եւ որդ- 16 ւոցն Գերսոնի յազրականութենէ ցեղին Իսաքարայ եւ ի ցեղէն Ասերայ, եւ ի ցեղէն Նեփթաղիմայ եւ ի կիսոյ ցեղին Մանասէի ի Բասան, վիճակաւ քաղաքք 17 երեքաստան : Եւ որդւոցն Մերարեայ ըստ տո՛մից իւրեանց, ի ցեղէն Ռուբե- 18 նի եւ ի ցեղէն Գադայ եւ ի ցեղէն Զա- 19 րուզոնի, վիճակաւ քաղաքք երկոտա- 20 սան : Եւ ետուն որդիքն Իսրայելի Դեւ- 21 տացւոցն զքաղաքսն զայնոսիկ եւ զան- 22 գաստանս նոցա, զոր օրինակ սպասուի- 23 լեաց Տէր Մովսիսի, վիճակաւ : 24 Եւ ետ ցեղ որդւոցն Յուդայ եւ ցեղ որդւոցն Շմաւոնի ¹եւ ցեղ որդւոցն Բե- 25 նիամինի՝ զքաղաքսն զայնոսիկ, որ կո- 26 յեցան ²յանուն եւ յազր Որդւոցն՝ Ա- 27 հարոնի, ի տո՛մէ Կահաթու որդւոցն 28 Դեւեայ . զի նոցա ել նախ վիճակն : Եւ ետուն նոցա ³զԿարիաթաբթոկ զմայր քաղաքացն՝ Ննակայ, այն է՝ Քերբոն ի լերինն Յուդայ, եւ զանդաստանս շուրջ 29 զնովաւ Եւ զազարակս նորա եւ զանասն նորա զոր ⁴եա Յեսու՝ Քաղերայ որդւոց 30 Յեփոնեայ ի կալուած : Եւ որդւոցն Ա- 31 հարոնի քանանայի ետուն քաղաք ա- 32 սպատոսնի սպանողի՝ զՔերբոն եւ զզա- 33 սուցեայն ի նա, եւ զԴեյնա եւ զզա- 34 սուցեայն ի նա, եւ զՅեթեմա եւ զզա- 35 սուցեայն ի նա, եւ զՍլոն եւ զզա- 36 սուցեայն ի նա, եւ զԲաբիր եւ զզա- 37 սուցեայն ի նա, եւ զՍլոն եւ զզա- 38 սուցեայն ի նա, եւ զԲեթաա եւ զզա- 39 սուցեայն ի նա, եւ զԲեթաա եւ զզա- 40 սուցեայն ի նա, եւ զԲեթաա եւ զզա- 41 սուցեայն ի նա . քաղաքք ինն :

³Եբբ. յանունէ. (10) Եւ եղևն որդւոցն ⁴Եբբ. զքաղաքն Արբուկայ, Տօր ⁵Եբբ. ետուն

¹Յեբբ. գլ-ի-տ ²Եբբ. սահմանեալք

17 յերկուց ցեղիցն այնոցիկ : Եւ ի ցեղէն
 18 Բենիամինի՝ զԳարաւուն եւ զգատու-
 ցեալսն ի նա , եւ զԳարաւա եւ զգատու-
 19 տուցեալսն ի նա . քաղաքս չորս : Ամե-
 նայն քաղաքք որդւոցն Անարոնի՝ քահա-
 նայից , քաղաքք երեքտասանք , եւ ան-
 դաստանք նոցա :
 20 Եւ տոնմից որդւոցն Կահաթու Ղեւ-
 տացւոցն՝ մնացելոց յորդւոցն Կահաթու ,
 եւ եղին քաղաքք Կահաթուց նոցա ի
 21 ցեղէն Եփրեմայ . եւ ետուն նոցա քա-
 ղաք ապաստանի սոլանողի՝ զԱիւքեմ
 եւ զգատուցեալսն ի նա ի լերինն Եփ-
 22 րեմայ , եւ զԳազեր եւ զգատուցեալսն
 23 ի նա , եւ զՎարսեմ եւ զգատուցեալսն
 24 ի նա , եւ զՖալսն եւ զգատուցեալսն ի
 նա , եւ զԳեթրեման եւ զգատուցեալսն
 25 ի նա . քաղաքք չորք : Եւ կիսոց ցեղին
 Մանասէի՝ զԹանաք եւ զգատուցեալսն
 26 ի նա . քաղաքս երկուս : Ընդ ամենայն՝
 քաղաքս տասն եւ զգատուցեալսն ի նոսա ,
 տոնմի որդւոցն Կահաթու մնացելոց :
 27 Եւ որդւոցն Գերսոնայ , ազգականացն
 Ղեւտացւոց , ի կիսոց ցեղէն Մանասէի
 քաղաքս դատուցեալս սոլանողաց՝ զԳու-
 զան ի Բասանաստանս եւ զգատուցեալսն
 28 ի նա , եւ զԲեհաստար եւ զգատուցեալսն
 29 նա , եւ զԳազերսն Եմաիկայ՝ եւ զգա-
 30 տուցեալսն ի նա . քաղաքս չորս : Եւ ի
 ցեղէն Ասերայ՝ զՄասաող եւ զգատու-
 ցեալսն ի նա , եւ զԱրզան եւ զգատու-
 31 ցեալսն ի նա , եւ զԳեղկաթ եւ զգա-
 տուցեալսն ի նա , եւ զԹուրք եւ զգա-
 32 տուցեալսն ի նա . քաղաքս չորս : Եւ ի
 ցեղէն Եփրեմայի քաղաքս գատու-
 ցեալս սոլանողի , զԿաղէս ի Գալիլեա
 եւ զգատուցեալսն ի նա , զԱմաթիոսի եւ
 զգատուցեալսն ի նա , եւ զՆոյեման եւ
 զգատուցեալսն ի նա . քաղաքս երկու :

33 Ընդ ամենայն քաղաքս Գերսոնի ըստ
 տոնմից իւրեանց քաղաքս երեքտասան ,
 եւ գատուցեալք նոցին :
 34 Եւ տոնմի որդւոցն Մերարիայ այլոցն
 Ղեւտացւոց , ի ցեղէ որդւոցն Չարու-
 զոնի՝ զՅեկեմամ եւ զանդաստանս նորա ,
 զԿաղէս եւ զանդաստանս նորա ,
 35 թա եւ զանդաստանս նորա , ՉԳեմնա
 եւ զանդաստանս նորա , զՆաաղովղ եւ
 զանդաստանս նորա . քաղաքս ⁶հինգ :
 36 Եւ զայնկոյս Յորդանանու ի հանդիպէ
 երկքովի , ի ցեղէն Ռուբինի՝ քաղաքս
 սոլաստանի սոլանողի՝ զԲասթ ²յանա-
 պատին Մաաղայ՝ եւ զանդաստանս
 նորա , եւ զՅազեր եւ զանդաստանս նո-
 37 րա , զԱյեղսն եւ զանդաստանս նորա ,
 զՄասոփա եւ զանդաստանս նորա . քա-
 38 ղաքս չորս : Եւ ի ցեղէն Գադայ՝ քա-
 ղաքս ապաստանի սոլանողի , զՄասոփ
 ի Գաղաաղ եւ զանդաստանս նորա , զՄա-
 39 նայամ եւ զանդաստանս նորա , ՉԵսերոն
 եւ զանդաստանս նորա , եւ զԱզեր եւ
 զանդաստանս նորա . ընդ ամենայն՝ քա-
 40 ղաքս չորս : Ամենայն քաղաքք որդւոցն
 Մերարիայ , ըստ տոնմից իւրեանց մնա-
 ցելոց ի ցեղէն Ղեւեայ , եւ եղին սահ-
 մանք նոցա քաղաքք երկուսասան :
 41 Ընդ ամենայն՝ քաղաքք Ղեւտացւոցն
 ի մէջ կալուածոց որդւոցն Իսրայելի՝
 քառասուն եւ ութ քաղաք , եւ անդաս-
 տանք նոցա չորս զքաղաքքն այնո-
 42 յիւք՝ Գաղաքք , եւ անդաստանք չորս
 զքաղաքքն . նոյնպէս ամենեկուց քա-
 ղաքայն այնոցիկ :
²Եւ վասճանակայ Յեսու թաժանիկ զեր-
 կիրն սահմանօք իւրովք : Եւ ետուն որ-
 զիքն Իսրայելի թաժին Յեսուայ ըստ հրա-
 մանի Տեսան՝ ետուն նաժա զքաղաքն զոր
 խնդրեաց զԹամնասարս ի լերինն Եփ-
 րեմայ . եւ շինեաց Յեսու զքաղաքն եւ
 բնակեցաւ ի նմա : Եւ սո Յեսու զտարն
 քարեղէնս որով թլփաստաց զորդիսն Իս-
 րայելի զԵլեալս ի ճանապարհի անապա-
 տին , քանզի ոչ թլփաստեցան յանապատի
 անդ , եւ եզ զնոսա ի Թամնասարս :
 43 Եւ ես Տէր Իսրայելի զամենայն երկիրն
 զոր երգաւու տալ հարցն նոցա , եւ ժա-
 44 սանդեցին զնա Եւ բնակեցին ի նմա : Եւ
 հանդոյց հոսոս Տէր չուրջանակի՝ որպէս
 երգաւու հարցն նոցա . եւ ոչ ոք յարեաւ
 ընդզէմ նոցա ի թշնամեաց իւրեանց . զի

¹Եբ. զԵմաիկ ²ՅԵբ. Գ-Լ-Ե ³Եբ. եւ զԳեթ-
 րեման ⁴Եբ. զԵմաիկ ⁵Եբ. զԿաղէս ⁶Եբ. չորս ⁷Եբ. զԿաղէս ⁸Եբ. զՄասոփ

զամենայն թշնամիս նոցա մասնեաց
45 Տէր ի ձեռս նոցա : Եւ ոչ սխալեցաւ իսն
մի յամենայն րամից րարեաց զոր խօսե-
ցաւ . Տէր որդւոցն Իսրայելի , այլ ամե-
նայն ինչ եղև :

ԳԼ ԻԲ

1 Յայնժամ կոչեաց Յեսու զորդոսն Ռու-
բենի եւ զորդոսն Գադայ եւ զկէս ցեղին
2 Մանասէի , եւ ասէ ցնտա , Գուք ձե-
զէն յաւարուք զամենայն ինչ զոր սր-
տուիրեաց ձեզ Մովսէս ծառայ Տեստն ,
և ունինցիր եզէք բարբառոց իմզ ըստ
3 ամենայնի զոր պատուիրելի ձեզ : Եւ ոչ
թողէք զեզդարս ձեզ զայնչափ աւուրս ,
'եւս աւելի' մինչև զայնչափ աւուրս ,
4 տուծոյ ձերոյ : Եւ արդ հանդոց Տէր
Աստուած ²մեր զեզդարս ձեր , որպէս եւ
ստաց նոցա . լաց արդ զարձեաց եր-
թոյք ի տունս ձեր յերկիր կայուա-
ծոց ձերոյ , զոր ետ ձեզ Մովսէս ծա-
5 առ Տեստն յայնկոյ Յորդանանու : Այլ
զդոյ լինիջիք յոյժ առնելոյ զպատուի-
րանսն եւ զօրէնսն զոր պատուիրեաց
ձեզ Մովսէս ծառայ Տեստն , սիրել զՏէր
Աստուած ձեր եւ զնոյ յամենայն ճա-
նտարսն նորա , պահել զպատուիրանս
նորա , եւ յարել ի նա եւ պաշտել զնա
յամենայն սրտէ ձերմէ եւ յամենայն սնձ-
6 նէ ձերմէ : Եւ օրհնեաց զնոսա Յեսու
եւ արձակեաց զնոսա , եւ զնացին ի
7 տունս իւրեանց : Եւ կիտոյ ցեղին Մու-
նատէի եւս Մովսէս ի Բասանաստան , եւ
կիրոյն ետ Յեսու ընդ եզդարս նոցա ³աս
ծովեզերին : Եւ յորժամ արձակեաց զնո-
սա Յեսու ի տունս իւրեանց , եւ օրհ-
8 նեաց զնոսա . Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա
ևւ ասէ , Ընչիւք լազուք ⁴երթիցեն ի
տունս իւրեանց , եւ սնաստուն լազում
յոյժ , եւ արծաթ եւ ոսկի , եւ ողկինձ
ևւ երկաթ , եւ հանգերձ լազում յոյժ
5 լաժանեզանս աւար ի թշնամեաց ընդ
եզդարս իւրեանց :
9 Եւ զարձան եւ զնացին որդիքն Ռու-
բենի եւ որդիքն Գադայ եւ կէս ցեղին
Մանասէի յորդւոցն Իսրայելի , ի Սկո-
փայ , յերկրէն Քանանացոց , երթալ

յերկիրն Գազաաոց՝ յերկիր կայուածոց
իւրեանց զոր մտանցեցին հրամանաւ
Տեստն ի ձեռն Մովսէսի :

10 Եւ եկին ⁶ի Գալիլով Յարզանանու ,
որ է յերկրին Քանանու , եւ շինեցին որ-
գիքն Ռուբենի եւ որդիքն Գադայ եւ կէս
ցեղին Մանասէի սեզանս աւ եզերք Յոր-
11 զանանու , սեզանս մեծ տեսանելով : Եւ
յուսն որդիքն Իսրայելի եւ ասն եթէ՛ Ահա
շինեցին որդիքն Ռուբենի եւ որդիքն Գա-
դայ եւ կէս ցեղին Մանասէի սեզանս ի
սահմանս երկրին Քանանացոց ⁶ի Գա-
լիլով Յարզանանու , յայնկոյ որդւոցն
12 Իսրայելի . Եւ յուսն որդիքն Իսրայելի
ևւ ժողովեցան որդիքն Իսրայելի ի Սե-
լով , ելանել տալ ընդ նոսա պատերազմ :
13 Եւ ասաքեցին որդիքն Իսրայելի առ որ-
գիան Ռուբենի եւ առ որդիան Գադայ եւ
առ կէս ցեղին Մանասէի ի Գազաաոց ,
զփնէնէս զորդի Եզրազարու ⁷որդւոց Ա-
14 հարոնի՝ քահանայի եւ տանս այր յիշ-
խանայն ընդ նմա , մի մի իշխան ի նա-
հայեաացն՝ յամենայն ցեղիցն Իսրայելի .
իշխանք տանց նահապետաց էին հա-
15 զարստութք Իսրայելի . Եւ եկին առ որ-
գիան Ռուբենի եւ առ որդիան Գադայ եւ
առ կէս ցեղին Մանասէի ի Գազաաոց ,
16 խօսեցան ընդ նոսա եւ ասն , Այսպէս
ասէ ամենայն ժողովուրդն Տեստն , Չինչ
են յանցանքդ այդքիկ զոր յանցեալք ա-
ռաջի ¹Տեստն Աստուծոյ Իսրայելի , գառ-
նալ՝ յեսա ի Տեստնէ , շինել ձեզ սե-
զանս , եւ լինել ձեզ՝ ապատար ի Տեստնէ
17 'Աստուծոյ մերմէ' : Միթէ փոքր իցին
մեզ մեզքն Փեզովրայ զի ոչ եւք սրբեաց
ի նմանէ մինչև զայսօր , եւ եզեն հա-
յուածք ի վերայ ժողովրդեանն Տեստն .
18 Եւ զուք զարձայք այսօր ի Տեստնէ .
ևւ եղիցի թէ ապատարիչէք այսօր ի
Տեստնէ , եւ լինիցի վազիւ բարկութիւն
19 ի վերայ ամենայն Իսրայելի : Եւ արդ
եթէ ⁸փոքր իցէ ձեզ երկիր կայուածոց
ձերոց , անպէք յերկիր կայուածոց Տեստն ,
ուր հայեալ է խորանն Տեստն , եւ ժա-
սանդեղէք ի միջի մերում . եւ մի լինիք
ապատարք ի Տեստնէ , եւ մի ի մէնջ
ապատարէք , վասն շինելոյ ձերոյ սե-
զանս արտաքոց քան զսեզանն Տեստն Աս-
20 տուծոյ մերոյ : Ա՛չ ապաքէն Արար Չա-
րայեանս յանցեալս յանցանս ի նոյովից սն-

¹ Յէբր. գ-լ-տ-է ² Յէբր. ձեր ³ Յէբր. յայտելոյ
Յորդանանու ընդ արեւմուտս ⁴ Յէբր. զար-
ձարուք ի վրանս ձեր ⁵ Յէբր. բաժանեցարուք
զաւարն ի թշնամեաց ձերոց ընդ եզդարս ձեր

⁶ Այս-Իւր. , ի սահմանս ⁷ Յէբր. ցեղն յա-Եւր. , այսօր
⁸ Յէբր. պիղծ

արի, եւ ի վերայ ամենայն ժողովրդեանն Իսրայելի եզեւ բարկութիւն. եւ նա միայն էր.՝ միթէ ի՞նքն միայն մեռաւ յերում ի մեզսն :

21 Պատասխանի ետուն որդիքն Ռուբենի եւ որդիքն Գադայ եւ կէս ցեղին Մանասէի, խօսեցան ընդ հազարապետան

22 եւ ասեն, Աստուած՝ Աստուած է Տէր, եւ Աստուած՝ Աստուած ինքնին գիտէ, եւ Իսրայել ինքնին գիտացէ, եթէ վասն ապստամբութեան ինչ յանցեալք առաջի Տեառն, մի սպրեցուցէ զմեզ յաւուրս

23 յայտնիկ. եւ եթէ չինեցաք մեզ սեզան ապստամբելու ի Տեառնէ մերոյ, հանել ի վերայ նորա զո՞ն ողջակիզաց, կամ եթէ աննել ի վերայ նորա զո՞ն փրկու-

24 թեան, Տէր ինքնին խնդրեացէ : Այլ վասն երկիւզի արարաք զայս. ասեմք, Գուցէ խօսեցցին որդիքն ձեր ընդ սրգիսն մեր եւ ասիցեն, թէ Չի՞ կայ ձեր

25 եւ Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի. եւ ասման եղ Տէր ընդ մեզ եւ ընդ ձեզ, որդիք Ռուբենի եւ որդիք Գադայ, զՅորգանան, եւ չիք ձեր բաժին ի Տեառնէ. եւ օտարացուցանիցեն որդիք ձեր զոր-

26 գիսն մեր զի մի պաշտիցեն զՏէր՝, եւ ասացաք աննել այսպէս. շինել զսեզանս զայս, ոչ վասն ողջակիզաց եւ ոչ վասն

27 զո՞նց, Այլ զի իցէ սա ի վկայութիւն ընդ մեզ եւ ընդ ձեզ եւ ընդ սրգիս մեր յետ մեր, պաշտել զպաշտօն Տեառն առաջի նորա ընծայիւք մերովք եւ պատարագօք մերովք եւ զո՞նք փրկութեանց մերոյ, եւ ոչ ասացեն որդիք ձեր ցորգիս մեր վաղիւ, թէ Ոչ գոյ ձեր

28 բաժին ի Տեառնէ : Եւ ասացաք թէ լինիցի երբեք եւ խօսեցցին ընդ մեզ կամ ընդ ազգս մեր վաղիւ, եւ ասիցեն թէ Տեսէք գնամսութիւն սեզանոյ Տեառն զոր արարին հարքն մեր, ոչ վասն ողջակիզաց եւ ոչ վասն զո՞նց, այլ վկայութիւն ընդ մեզ եւ ընդ ձեզ ՚եւ ի մէջ

29 որդւոց մերոց : Այլ քաւ լիցի մեզ ապստամբել ի Տեառնէ ՝այսօր, առ ի շինելոյ մեզ սեզան զո՞նց կամ ողջակիզաց կամ զո՞նց փրկութեան՝ արտաքոյ քան զսեզան Տեառն Աստուծոյ մե-

րոյ որ է առաջի խորանի նորա :

30 Եւ իբրեւ լուաւ Փենէէս քահանայ եւ ամենայն իշխանք ժողովրդեանն եւ հազարապետքն Իսրայելի որ էին ընդ նմա գրանան, զոր խօսեցան որդիքն Ռուբենի եւ որդիքն Գադայ եւ ՚կէս ցեղին՝

31 Մանասէի, հաճոյ թուեցաւ նոցա : Եւ ասէ Փենէէս որդի Եղիսազարու քահանայ ՝ Տեառն ցորգիսն Ռուբենի եւ ցորգիսն Գադայ եւ ՚ցկէս ցեղին՝ Մանասէի, Այսօր գիտացաք թէ ընդ մեզ է Տէր, զի ոչ յանցեալք առաջի Տեառն զյանցուցնող զայդ, զի սպրեցուցէք զորգիսն Իսրայելի ի ձեռաց Տեառն :

32 Եւ դարձան Փենէէս քահանայ որդի Եղիսազարու եւ իշխանք տոճմիցն յորդւոցն Ռուբենի եւ յորդւոցն Գադայ եւ ի կիսոյ ցեղէն Մանասէի, յերկրէն Գազաաօւ՝ յերկիրն Քանանու առ որդիսն Իսրայելի, եւ ետուն նոցա զպատգամսն :

33 Եւ հաճոյ թուեցաւ բանն որդւոցն Իսրայելի, եւ օրհնեցին զԱստուած ՝ որդւոցն Իսրայելի. եւ խօսեցան ընդ որդիսն Իսրայելի եւ ասեն մի՛ եւս ելանել ընդ նոսա ի պատերազմ՝ սատակել զերկիր որդւոցն Ռուբենի եւ որդւոցն Գադայ ՚եւ կիսոյ ցեղին Մանասէի. եւ բնակեցան ի նմա : Եւ անուանեաց Յեսու գանձութիւն Ռուբենի եւ զԳադայ եւ զկէս ցեղին Մանասէի եւ ասէ, Չի՞ վկայութիւն է ի մէջ նոցա, թէ Տէր՝ Աստուած է նոցա :

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ եզեւ յետ աւուրցն բազմաց, յետ հանգուցանելոյ Տեառն զԻսրայել յամենայն թշնամեաց նոցա շուրջանակի, եւ Յեսու ձերայեալ եւ անցեալ զաւուրք՝

2 Կոչեաց Յեսու միանգամայն զամենայն որդիսն Իսրայելի եւ զձերակոյտս նոցա, եւ զիշխանս նոցա եւ զգառաւորս նոցա եւ զզպիրս նոցա, եւ ասէ ցնոսա, Ես

3 ձերացայ եւ անցի զաւուրք, եւ զուք ձեզէն տեսէք զամենայն զոր արար Տէր Աստուած ՝ մեր ընդ ամենայն սոզսն՝ ՝ զոր երարձ՝ յերեսաց ձերոյ. զի Տէր Աստուած ինքնին տայդ պատերազմ ընդ

4 ձեր : Եւ արդ տեսէք զի թողի ձեզ

¹ Յեբբ. զ-1-տ ² Յեբբ. ողջակիզս եւ նուերս ³ Յեբբ. խաղաղութեան ⁴ Յեբբ. չերկնել ի Տեառնէ ⁵ Յեբբ. ողջակիզօք մերովք, եւ պատարագօք մերովք եւ խաղաղակնօք մերովք ⁶ Յեբբ. եւ դաւանալ այսօր յետս ի Տեառնէ, շինել սեզան ողջակիզաց, հացի բնծայի եւ զո՞ն

⁷ Յեբբ. որդիքն ⁸ Յեբբ. ցորգիսն ⁹ Յեբբ. յայտ որդւոցն ¹⁰ Յեբբ. որդիքն ¹¹ Յեբբ. որ բնակէին ի նմա : (34) Եւ կոչեցին որդիքն Ռուբենի եւ որդիքն Գադայ զսեզանս ՝ վկայութեան, զի վկայ է նա ի մէջ մեր, եթէ Տէր է Աստուած ¹² Յեբբ. ձեր

զազզան զմնացեալան զայնոսիկ ի ժա-
 անսուցութիւն ըստ ցեղից ձերոց, ի Յոր-
 զանանէ զամենայն ազգան զոր սատա-
 կեցի ի ծովէն մեծէ որ զատուցանէ:
 5 ի մտիցն արեւու: Արդ Տէր Աստուած
 1 մեր նա սատակեացէ զնոսա յերեսաց
 ձերոց մինչև կորիցն: 2 Եւ արձակեա-
 ցէ ի վերայ նոցա զգալանս վայրենիս՝
 մինչև սատակեացէ զնոսա եւ զթա-
 զաւորս նոցա յերեսաց ձերոց: 3 Եւ ժա-
 անագեալիք զերկիր նոցա որպէս խօսե-
 6 ցաւ Տէր Աստուած 1 մեր ընդ 3 մեզ: Արդ
 զօրացարուք յոյժ զգուշանալ եւ սունել
 զամենայն զրեալս ի զորս օրինացն Մով-
 սիսի, զի մի խոտորիցիք ի նմանէ յաջ
 7 կամ յանակ: Գուցէ մտանիցէք յազգան
 մնացեալս յայնոսիկ, եւ անուանք զից
 նոցա մի անուանեսցին ի միջի ձերում,
 մի երզնուցուք ի նոսա, եւ մի պաշախ-
 ցէք զնոսա, եւ մի երկիր պազանիցէք
 8 նոցա: Այլ զհնա մեռնս Աստուծոյ 1 մե-
 րոյ երթիչիք՝ որպէս արարէք մինչև
 9 ցայսօր: Եւ սատակեաց զնոսա Տէր յե-
 րեսաց ձերոց զազգս մեծամեծս եւ զճօրս,
 եւ ոչ ոք եկաց ընդզժ մեր մինչև ցայս-
 10 օր: Մի այր ի ձէնջ հալածեաց զնազարս,
 զի Տէր Աստուած ձեր ինքնին տայր
 զպտերազմ ընդ ձեր, որպէս խօսեցաւ
 ընդ ձեզ:
 11 Զգոյշ լինիչիք յոյժ անձանց ձերոց
 12 սիրել զՏէր Աստուած ձեր: Ապա թէ
 զառնալով զառնայցէք եւ յաւելուցուք
 յազգան մնացեալս ի ձէնջ, եւ ինամու-
 թիւնս առնիցէք ընդ նոսա, եւ խաւ-
 նակիցիք զուրք ընդ նոսա եւ նոքա ընդ
 13 ձեզ, Վիտելով գիտասցիք, զի ոչ եւս
 յաւելուցու Տէր սատակել զազգան զայ-
 նոսիկ յերեսաց ձերոց, եւ լինիցին ձեզ
 յորոգայթս եւ ի զայթակղութիւնս, 5 խոչ
 ի գարշապարս՝ ձեր, եւ նեւք յաչս ձեր,
 մինչև կոյնիցիք յերկրէս բարութեան
 14 զոր ետ ձեզ Տէր Աստուած ձեր: Եւ ես
 անա երթամ այսօր զձանապարհ որպէս
 ամենաբն որ են յերկիր: Եւ ծանիջիք
 յամենայն օրաէ ձերմէ եւ յամենայն
 սնձնէ ձերմէ, զի ոչ վրիպեաց բան մի
 յամենայն 6 րանից զոր խօսեցաւ Տէր Աս-
 տուած ձեր. այլ ամենայն ինչ եկն ե-
 նաս ձեզ, եւ ոչ սխալեցաւ ի նոցանէ

15 բան մի: Եւ եղիցի զօր օրինակ եկին ի
 վերայ ձեր ամենայն բանք բարիք զոր
 խօսեցաւ Տէր վասն ձեր, նոյնպէս ամ-
 ցէ Տէր ի վերայ ձեր զամենայն բանս
 չարս, մինչև սատակեացէ զձեզ յերկ-
 րէս բարութեան զոր ետ ձեզ Տէր Աս-
 16 տուած ձեր, Յանցանել ձեզ զօւստիւն
 Տեսոն Աստուծոյ ձերոյ զոր պատուի-
 րեաց ձեզ, եւ յերթալ պաշտել զաս-
 տուածս օտարս եւ երկիր պապանել նո-
 ցա. եւ բարկանայցէ ձեզ Տէր, եւ կորն-
 չիջիք վաղվազակի յերկրէս բարութեան
 զոր ետ ձեզ Տէր:

ՊԼ. ԻԻ

1 Եւ ժողովեաց Յեսու զամենայն ցեղան
 Իսրայելի 7 ի Սելով, եւ կոչեաց զամե-
 նայն ձերան Իսրայելի եւ զիշխանս նո-
 ցա եւ զպարս նոցա եւ զգատաւորս նո-
 2 ցա, եւ կացին առպի: 3 Տեսոն, եւ խօ-
 սեցաւ Յեսու ընդ ամենայն ժողովորդանն
 եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր Աստուած
 Իսրայելի, Յայնկոյս Գիտոյն պանդխտե-
 ցան հարքն ձեր յառաջագոյն, Թարս՝
 հայր Արրահամու եւ հայր Նաքովոյ,
 3 եւ պաշտեցին զաստուածս օտարս: Եւ
 առի ես զհայր ձեր զԱրրահամ յայնմ կող-
 մանէ Գիտոյն, եւ առաջնորդիցի նոնս
 յամենայն երկրիդ Գանանացւոց, եւ բազ-
 մացուցի զգաւակ նորս, եւ ետու նմա
 4 զԻտահակ: Եւ ետու Իտահակայ զՅովոր
 եւ զԵսաւ. եւ ետու Եսաւայ զԿեսանն
 Սէլի ի ժառանգութիւն. եւ Յակոր եւ
 5 որդիք նորս ի յին յեզիպտոս: 6 Եւ եղևն
 անդ յողզ մեծ եւ ի բաղում եւ ի հօր.
 եւ չարչարեցին զնոսա եզիպտացիքն,
 եւ եհար Տէր զեզիպտացիսն նշանօք եւ
 6 արուեստիւք՝ զոր արար ի նոսա. Եւ ա-
 պա եհան զձեզ յեզիպտոսէ, եւ մաէք՝
 ի ծովն, եւ սղոնեցան եզիպտացիքն զնետ
 հարցն ձերոց կաօք եւ երիվարօք ի
 7 ծովն Կարմիր: Եւ 10 աղազակեցաք առ
 Տէր, եւ եդ զամպն եւ զմէջ՝ ի մէջ ձեր
 եւ ի մէջ եզիպտացւոց. եւ ամ ի վերայ
 նոցա զծովն եւ ծածակաց զնոսա. եւ տե-
 սին աչք ձեր զոր 11 արար Տէր՝ ընդ եր-
 կիրն եզիպտացւոց. եւ էիք յանապատի

1 Եբբ. ձեր 2 ՅԵբբ. զ-ի-տ 3 Եբբ. ձեզ 4 Եբբ.
 ձերոյ 5 Եբբ. իմ ան ի կողս 6 Եբբ. բանից
 բարեաց

7 Եբբ. իմ արեւմ 8 Եբբ. Աստուծոյ 9 Եբբ. եւ
 սուսբեցի զՄոսէս եւ զԱհարոն. եւ հարի զԵ-
 զիպտոս որպէս արարի ի միջի նորս, եւ ապա
 հասնի զձեզ. (6) Եւ հասնի զհարս ձեր յեզիպ-
 տոսէ, եւ եկիք 10 Եբբ. աղազակեցին առ Տէր
 եւ եդ խաւար 11 Եբբ. արարի

8 անդ զաւուրս բազումս : Եւ ¹ած զձեզ յերկիրն Ամովրհացոց ընակեաց յայնկոյս Յորդանանու, եւ ետուն ընդ ձեզ պատերազմ . եւ ²մասնեաց զնոսս Տէր՝ ի ձեռս ձեր, եւ ժառանգեցէք զերկիրն նոցա, եւ ³սասակեցէք զնոսս յերեսաց ձերոց : Եւ յարեաւ Բազակ Աւագփովրայ արքայ Մալբարու եւ ես պատերազմ ընդ Բարայելի, եւ առաքեաց կոչեաց զԲագասամ որդի Բէովրայ նորս 40 վել զձեզ . Եւ ոչ ⁴կամեցաւ Տէր Աստուած քո կորուսանել՝, եւ օրհնելով օրհնեաց զձեզ, եւ ⁵ապրեցոյց զձեզ ի ձեռաց նոցա, եւ մասնեաց զնոսս ի 44 ձեռս ձեր՝ : Եւ անցէք ընդ Յորդանան, եւ եկիք յերիբով . եւ պատերազմեցան ընդ ձեզ ընակիչք Երիբավի, Ամուրհացին եւ Քոնանացին եւ Փերեգացին եւ Լեւոյացին եւ Գերգեսացին, եւ ⁶մասնեաց զնոսս 42 ի ձեռս ձեր : Եւ ⁷առաքեաց յառաջագոյն քան զձեզ զձիաստացն, եւ մերձեաց զնոսս յերեսաց ձերոց՝ ⁸զերկրասասն խազաւորս Ամովրհացոց, ոչ սրով 43 քով եւ ոչ սպեղամբ քով . Եւ ⁹եւ ձեզ Տէր՝՝ զերկիրս յորում ոչ փաստակեցէք . եւ ընակիցէք ի քաղաքս զոր ոչ շինեցէք, եւ յայդիս եւ ¹⁰ի թղմնիս՝ զոր ոչ սնկեցէք զուք, եւ ուտէք :

14 Եւ արդ երկրուք զուք ի Տեաանէ, եւ պաշտեցէք զնա ուղղութեամբ եւ արգարութեամբ . եւ ի բաց արարէք զաստուածս օտարոտիս զոր պաշտեցին հարք ձեր յայնկոյս Գեաոյն եւ յերկրոսս, եւ 45 պաշտեցէք զՏէր : Ապա թէ ոչ իցէ ձեզ հոձոյ պաշտել զՏէր, ընտրեցէք այսօր թէ զո՞ պաշտիցէք . զաստուածս հարցն ձերոց որ յայնկոյս Գեաոյն էին, թէ զաստուածս Ամովրհացոցն յորոց զուք ընակեալ էք յերկիր նոցա . այլ ես եւ տուն իմ պաշտեմ զՏէր, ¹¹զի սուրբ է՝ :

46 Պատասխանի ետուն ժողովուրդն՝ եւ ասան, Բու իիցի մեզ թողու զՏէր ¹¹Աստուած մեր՝ : Եւ պաշտել զաստուածս օտարս . Զի Տէր Աստուած մեր նա եհան զմեզ եւ գոպոս մեր յերկրէն Եփրատացոց ի տանէ ծառայութեան, եւ արար

մեզ զնշանս մեծամեծս զայնոսիկ, եւ պահեաց զմեզ յամենայն ճանապարհին յորում գնացաք, եւ յամենայն ազգ ընդ 18 որ անցաք : Եւ մերձեաց Տէր զԱմովրհացին եւ զամենայն ազգս ընակեալս յերկրին յերեսաց մերոց . այլ եւ մեք պաշտեացուք զՏէր, զի նա է Աստուած մեր :

49 Եւ ասէ Յեսու ցթողութւրդն, Ոչ կարէք զուք պաշտել զՏէր, զի ¹²սուրբ է՝, եւ նա նախանձեալ ոչ ներիցէ մեզոց 20 եւ անօրէնութեանց ձերոց, Յործամ թողուցուք զՏէր, եւ պաշտիցէք զաստուածս օտարս, եւ հասեալ ի վերայ՝ չարչարիցէ զձեզ, եւ ծախեցէ զձեզ փոխանակ թարեացն զոր արար ձեզ :

21 Եւ ասէ ժողովուրդն ցՅեսու, Ոչ այդպէս, այլ զՏէր պաշտեցուք :

22 Եւ ասէ Յեսու ցթողութւրդն, Ահա զուք ձեզէն եպիւրօք վկայք անձանց ձերոց, զի զուք ընտրեցէք զՏէր պաշտել զնա . եւ ասեն, Վկայ եմք, եւ ասէ, Արդ ի բաց արարէք ի ձէնջ զաստուածս օտարոտիս, եւ ուղղեցէք զսիրտս 24 ձեր առ Տէր Աստուած Բարայելի : Եւ ասէ ժողովուրդն ցՅեսու, ՉՏէր Աստուած մեր պաշտեցուք եւ ձայնի նորա լուիցուք :

25 Եւ ուխտեաց Յեսու ուխտ ընդ ժողովրդեանն յաւուր յայնմիկ, եւ ետնմա օրէնս եւ զաստասանս ¹³ի Աելով առաջի 26 խորանին Աստուծոյ Բարայելի՝ : Եւ գրեաց Յեսու զբանս զայնոսիկ ի զիրս օրինաց Աստուծոյ . եւ առ վէմ մի մեծ եւ կանցնեաց զնա ի ներքոյ բեւեկնոցն ¹⁴առաջի 27 Տեաան . Եւ ասէ Յեսու զամենայն ժողովուրդն, Ահա վէմս այս եղիցի ¹⁵ձեզ ի վկայութիւն, զի սա լուաւ զամենայն խօսեցեալն ի Տեաանէ զոր խօսեցաւ ընդ ¹⁵ձեզ այսօր՝ . եւ եղիցի սա ձեզ ի վկայութիւն ¹⁶աւուրց յեանոց յործամ՝ :

28 ասիցէք Տեաան Աստուծոյ ձերում . Եւ արձակեաց Յեսու զթողութւրդն, եւ զնաց 29 իւրաքանչիւր ի տեղի իւր : ¹⁷Եւ պաշտեաց Բարայել զՏէր զամենայն աւուրս Յեսուայ, եւ զամենայն աւուրս ձերոցն որ ձեցցին զժամանակս ¹⁸ընդ Յեսուայ, որք եւ տեսին՝ զամենայն զործս Տեաան զոր արար յԲարայել :

¹ Եբբ. ամի ² Եբբ. մասնեցի զնոսս սասակեցի ³ Եբբ. սասակեցի ⁴ Եբբ. կամեցայ լսել Բազաամնու ⁵ Եբբ. ապրեցուցի զձեզ ի ձեռաց նորս ⁶ Եբբ. մասնեցի ⁷ Եբբ. առաքեցի ⁸ Եբբ. զերկուս ⁹ Եբբ. ետու ձեզ ¹⁰ Եբբ. ի ձիթեհիս ¹¹ Եբբ. պատե

¹² Եբբ. Աստուած սուրբ է նա ¹³ Եբբ. ի Սեւրեմ ¹⁴ Եբբ. որ առ սրբութեան ¹⁵ Եբբ. մեզ ¹⁶ Եբբ. գուցէ ¹⁷ Այս համար յԵբբայալան Բաբելոն Գայ գլխէ 30 համարէ : ¹⁸ Եբբ. յետ Յեսուայ, եւ որ գիտէին

30 Եւ եղև յետ այսորիկ մեաննկ Յե-
սուայ որդւոյ Նաւեայ ծառայի Տեանն՝
31 հարևար եւ տանն տմայ . եւ թաղեցին
զնա առ սահմանօք ժառանգութեան իւ-
րոյ ի Թաննաթաբար ի լերինն Եփրեմայ ի
հիւսիսայ լերինն Գայատու : ¹Եւ անդ եւ
զին ընդ նմա՝ ուր թաղեցին զնա՝ առ ի
յիշատակէ զսուբան քարեղէն , որով
թլրխատեաց զորդինն Իսրայելի ի Գաղ-
ղազա , յարժամ եհանն զնոսա յերկրէն
Եգիպտոսցւոց՝ որովէս հրամայեաց Տէր .
եւ անդ են մինչեւ յայսօր ժամանակի :
32 Եւ զոսկերանն Յովսեփու հանին որ-
զիզին Իսրայելի յեզիպտոսէ , եւ թաղե-
ցին զնա ի ²Սիկիմ , ի բաժնի աղաբակին
զոր սաացաւ Յակոբ ³յԱմուլըհացւոցն
ընակելոյն ի Սիկիմ՝ ⁴որովայ հարիւ-
րոց , եւ ետ զայն Յովսեփայ ի բաժնի :

33 Եւ ⁵եղև յետ այսորիկ վախճանիկ Ե-
զիազարու քահանայի որդւոյ Ահարոնի ,
եւ թաղեցաւ ի Գարատթ Փենեէսի որդ-
ւոյ իւրում զոր ետ նմա ի լերինն Եփ-
րեմայ : Յաւուրան յայնոսիկ առևայ որդ-
ւոցն Իսրայելի զտապանակի ուխտին Աս-
տուծոյ շրջեցուցանէին ընդ իւրեանս :
Եւ քահանայացաւ Փենեէս փոխանակ
Եզիազարու հօր իւրոյ , մինչև եւ մեռաւ
եւ թաղեցաւ յիւրումն Գարատթ :
Եւ որդիքն Իսրայելի զնային յիւրա-
քանչիւր տեղիս իւրեանց , եւ յիւրաքան-
չիւր քաղաքս իւրեանց . եւ պաշտե-
ցին որդիքն Իսրայելի զԱստարոն եւ
զԱստարովթ , եւ զտառուածս աղպոցն
որ չուրջ զնոքօք : Եւ մեանեաց զնոսա
Տէր ի ձեռս Եգիպտայ արքայի Մովսրու ,
եւ տիրեաց նոցա ամս ութ եւ տասն :

¹ Յեբր. գ-լ--տ ² Եբր. Սիւքեմ . այդիւս եւ այլը--
³ Եբր. յորդւոցն Եմովրայ . հօր Սիւքեմայ . ⁴ Ամ .
գահեկանաց

⁵ Եբր. վախճանեցաւ Եզիազար , որդի Ահարոնի .
եւ թաղեցին զնա ի ըլուրն Փենեէսի որդւոյ նո-
րա , որ տուաւ նմա ի լերինն Եփրեմայ

ԳԼՈՒԽԲ ԳՐՈՑ ԴԱՏԱԽՈՐԱՅՆ

	Գլ. Հմբ.	Գլ. Հմբ.
Թէ յետ վախճանին Յեսուայ զիզն Յուդայ կարսու զառաջնորդութիւնն յորում եւ կրկնարանէ զառ Յեսուաւ եղևլոց իրացն ի Քաղերայ :		ժ. 1
Թէ զի ոչ սատակեցին զազգան ըստ Տրամանին Տեառն, երեւեցաւ Տրեշտակն, եւ յանդիմանեաց զանօրէնութիւնն նոցա, եւ լացին ընդ այնր առաջի Տեառն :		ժ. 3
Ամբաստանութիւն չարեաց նոցո, զի յետ մահունն Յեսուայ յետ կային յԱստուծոյ, եւ մասնեաց զնոսա Տէր ի ձեռս Քուսարայ արքայի Ասորոց, եւ փրկեաց զնոսա ի ձեռն Քաղսիիսի :	Ա. 1	ժ. 6
Յուէյին ի չարիս եւ մասնեցան իջ զամայ Մովսարացոյ, եւ յարոյց Տէր զԱւովդ, որ սպան զիջ զամ. եւ վանեաց զՄովսար :	Ա. 28	ժԲ. 8
Յետ նորա Աամեղար, որ սպան վեցհարեւր պր մաճիս արօրայ :		ժԲ. 11
Մասնեցան Յարինայ Քանանացոյ, եւ եղև պատգամ Տեառն ի ձեռն Կերօփայ առ Բարսի. եւ նա չոգաւ Տէր զգօրան Յարինայ. սպանաւ եւ Յարին. եւ օրհնեաց Կերօփայ օրհնութիւնս Տեառն յազիմականս :	Բ. 7	ժԲ. 13
Եղևեաց զնոսա Մաղիամ եւ յարեալ Կեզէան, նկարեաց զարածունն կատարչաւ ի հանն. եւ ինչան յազիմութեանն անձրեւոյն ի գեղմին՝ զօրէնան Աստուծոյ առ Հրեայնն, եւ զիջուցն Կանան ի կայսն եւ զանարատ ծնունդն. եւ սպառ զցամաքել շրեիցն, եւ զանձրեւելն աշխարհի : Այլ եւ սոփորք՝ Հրեայնն երկամեաց զաւազանաւ փշրեալք ըստ Կաւթի եւ Նրեմիայ. յորոց եւ յոյս Նրարգուլեանն փոզովք Առարերցն վանեաց զիշխանն աշխարհի : Այլ եւ ի խորատիել մարմնական գործոց՝ պայծառանայ յազիմութիւն Տեառն :	Գ. 12 Գ. 31	ժԳ. 2
Եղևեաց զնոսա Մաղիամ եւ յարեալ Կեզէան, նկարեաց զարածունն կատարչաւ ի հանն. եւ ինչան յազիմութեանն անձրեւոյն ի գեղմին՝ զօրէնան Աստուծոյ առ Հրեայնն, եւ զիջուցն Կանան ի կայսն եւ զանարատ ծնունդն. եւ սպառ զցամաքել շրեիցն, եւ զանձրեւելն աշխարհի : Այլ եւ սոփորք՝ Հրեայնն երկամեաց զաւազանաւ փշրեալք ըստ Կաւթի եւ Նրեմիայ. յորոց եւ յոյս Նրարգուլեանն փոզովք Առարերցն վանեաց զիշխանն աշխարհի : Այլ եւ ի խորատիել մարմնական գործոց՝ պայծառանայ յազիմութիւն Տեառն :	Գ. 2	ժԻ. 1
Յետ մահունն Կեզէանի Արիմեյէք Տարծորդ նորա սպան զԷլիմաստունն եղբորան իւր, եւ ինչ առարաց, եւ յետ սուղ աւարց ինդրեցաւ ի նմանն վրէժ, զի մամրեցաւ զԷլիմաս եւ մեռաւ :	Գ. 1	ժԳ. 1
	Ը. 33	ժԹ. 1

Յետ նորա Թովդա :

Յետ նորա Յայիր :

Յետ նորա Յեփթայի, որ եւ զօհեաց զգուստրն, եւ Աստուած Տրուշեւք՝ որպէս առ Աքրասամ ոչ խափանեաց, զի այլ որ յայնպիսի ուխտ մի՛ ժպրհեցի. կատարեաց եւ զնիփրեմ վասն անպատեհ զողորութեանն :

Յետ նորա Եսերոն Բեթթա Տեմուցի :

Յետ նորա Եզոն Չարուզանացի :

Յետ նորա Լարգան :

Ապա Աամեհան, որու ժեզ զարութեամբն իւրով նկարէր զանչափ զօրութիւնն Տեառն իւրոյ. եւ յազիմելովն ի կնոջն նկարէր զԲեթթա Տեմուցի անառջի մեղաց :

Ամբաստանէ զՄիքեայ որ կանգնեաց զպատկեր իւրոցն ի տուն իւր. զի ստաց ցմայր իւր թէ զարծալ զոր զողացան ի բէն, եւ երգուար զի թէ գացի, արտայես անտի պատկեր ձուլածոյ, արդ արծաթն առ իսէ, առ եւ արա պատկեր ըստ երգմանն. եւ օրհնեաց զնա մայրն, զի ստաց թէ արա պատկեր. արար եւ վակաւ, եւ վարձեաց բարձր զՄեւսացին :

Ամբաստանէ եւ զցեզէն Կանայ, զի առին զԿուստն ի տանէն Միքայ, որով եւ կատարչուցանն մինչեւ ցգերելն ի Սազմանասարայ :

Պանկեցաւ Տարծ՝ Աւետացին, եւ փախեաւ, եւ նա գործոց զնա, եւ եկն ի Կարաս. երբեւ լկեցին զՏարծն եւ մեռաւ, ժողովեցաւ Բօրայէլ ի վերայ Քարասոյ. եւ զի վասն կատարչուցին ոչ նախանձեցան՝ որ ժեժէր, եւ վասն կնոջն իրաց նախանձեցան, թոյլ ետ Աստուած պատերազմել ընդ միեմտա. մինչեւ ուստուզութիւնն զվրժ չարեացն միմեամբք յերկրացունց կողմանցն :

Իսկ զՆուբեյ զիրան՝ վճարմամբ իրացն եւ մեկնութեամբք անուանցն, թէ կամիս, առցես ի պատահան Աղամայ եւ յիւնն ի դարձան, եւ ի սեպուցութիւնն Աստուծոյ առ նա՝ ծննդեամբն ի տանէն Կաւթի :

ԴԱՏԱԻՈՐՔ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 **Ն**ե կղեւ յետ վտիճանելոյն Յեռուայ՝
 հարցանէին որդիքն Իսրայելի զՏէր
 եւ ասէին, Ո՞ր կղէ մեզ սո Քանանա-
 ցին սոաջնորդ՝ պատերազմել ընդ նմա։
 2 Եւ ասէ Տէր, Յուզա կղէ, զի ետաւ
 3 զերկիրն ի ձեռս նորա։ Եւ ասէ Յուզա
 ցճմուռն ցեղապր իւր, Ել ընդ իս ի վի-
 ճակիս խուճ, եւ տայուք պատերազմ
 ընդ Քանանացիսն, եւ եկից եւ ես ընդ
 4 ընդ ի քուճ վիճակին, եւ զմաց ընդ նմա
 5 Ծմուռնս։ Եւ ել Յուզա, եւ ետ Տէր զՔա-
 նանացիսն եւ զՓերեզացիսն ի ձեռս նորա
 6 եւ եհար՝ զնաս ի Բեզեկ տանս նարաբա-
 7 յանց։ Եւ զալին զԱզմիրեզեկ ի Բեզեկ,
 8 եւ ետուն պատերազմ ընդ նմա, եւ հա-
 9 ըին զՔանանացիսն եւ զՓերեզացիսն։ Եւ
 10 վախեաւ Ազմիրեզեկ, եւ սնդեպան
 11 զհնա նորա, եւ հասին նմա, եւ կորե-
 12 յին 2 զժայռս ձեռաց նորա եւ զժայռս՝
 13 Եւ ասէ Տէր, Երբ որ քաղէին զվերսնս
 14 ի ներքոյ սեղանոց խոց, արդ սրպէս ա-
 15 րարի, նոյնպէս հատոյց ինձ Աստուած։ Եւ
 16 ասին զնա յերուսաղէմ, եւ անց մեռաւ։
 17 Եւ պատերազմէին որդիքն Յուզայ ընդ
 18 երուսաղէմ, եւ ասին զնա, եւ հարին
 19 զնա որով սուսերի, եւ զքաղաքն սրե-
 20 յին հրով։
 21 Եւ յետ այնորիկ իջին որդիքն Յուզայ
 22 պատերազմել ընդ Քանանացւոյն բնակե-
 23 լոյ ի բնակաւորման եւ ի հարաւ եւ ի դաշ-
 24 ատախարս։ Եւ զնաց Յուզա ի վերայ Քա-
 25 նանացւոյն բնակելոյ ի Քերթան, 3 եւ ել
 26 Քերթան ընդգէմ։ 4 Եւ էր անուն Քեր-
 27 թանի յառաջ Կարթաթարթակ 3 Սեփեր, եւ
 28 հարին զՍեփ եւ զԱքիման եւ զԹոլմի։
 29 3 Եւ զնունցան Լնակայ։ 4 Եւ ելին անախ ի
 30 վերայ բնակչացն Գարիբայ, եւ անուն
 31 Գարիբայ էր յառաջագոյն Քաղաք Եւ-

12 մակայ, եւ ասէ Քաղէր, Որ որ հարցէ
 13 զքաղաք Եւսակայ եւ ասցէ զնա, ասց
 14 նմա զԱքսա զգուսար իմ կնուխեան։
 15 Եւ ան զնա Քաղէր որդի Կենեպի կղ-
 16 արայ Քաղերայ՝ կրտսեր քան զնա, եւ
 17 ետ նմա Քաղէր զԱքսա զգուսար իւր
 18 կնուխեան։ Եւ կղեւ ի գնալն նորա,
 19 յորդսրեաց զնա 3 Գողոնիէլ խնդրել ի հօրէ
 20 իւրմէ աղարակ, եւ 4 արունջեաց եւ ա-
 21 զազակեաց յիշոյ անտի, եւ ասէ, Յերկիր
 22 հարաւոյ ետուք զիս։ Եւ ասէ զնա Քա-
 23 զէր, Զի է բեղ։ Եւ ասէ զնա Աքսա,
 24 Տար ինձ օրհնութիւն, զի յերկիր հա-
 25 րաւոյ ետուք զիս, եւ ասցես ինձ օր-
 26 սանս ջրոց։ Եւ ետ նմա Քաղէր 3 բա-
 27 սարի նորա՝ զքուսանս յարձանց, եւ զքո-
 28 սանս հովապ։
 29 Եւ որդիքն 3 Յորարայ կինկեւոյ անե-
 30 լայն Մովսիսի կին ի քաղաքէն Արմա-
 31 լենեաց աւ որդիսն Յուզայ ի յանապատն
 32 Յուզայ, որ է ի հարաւոյ 3 Յուզայ, սո
 33 զառիւթայրին՝ Արազայ, եւ զնացիսն բնա-
 34 յի կեցան ընդ ժողովրդեանն։ Եւ վնաց Յու-
 35 զա ընդ Ծմուռնի կղբոր իւրոյ, եւ հա-
 36 ըին զՔանանացիսն բնակեալ ի Սեփաթ,
 37 եւ նշովեցին զնա 3 եւ սասակեցին զնա՝
 38 եւ կոչեցին զանուն քաղաքին 5 Սասա-
 39 կումն։ Եւ 3 ոչ ժառանգեաց Յուզա զՔա-
 40 զա եւ զասնանս նորա, եւ զԱսիարան
 41 եւ զասնանս նորա, 3 եւ զԱզովտա եւ
 42 զանգաստանս նորա։ Եւ էր Տէր ընդ
 43 Յուզայ, եւ ժառանգեաց զԵսուռն, զի
 44 ոչ կարացին 6 ժառանգել զբնակիչս հով-
 45 ատայն, զի 3 Սեփար զատոյց զնոսա, եւ՝
 46 20 կառք երկաթիք էին նոցա։ Եւ ետուն
 47 Քաղերայ զՔերթան որպէս եւ խօսեցաւ
 48 Մովսէս, 3 եւ ժառանգեաց անախ զերիս
 49 քաղաքս որպէսն Լնակայ, եւ երարձ
 50 անախ զերեսին որդիսն Լնակայ։
 51 Եւ զՅերուսացիսն զբնակեալսն յերու-
 52 սաղէմ ոչ 7 ժառանգեցին որդիսն Բե-

1 Եբր. նոցա, եւ հարին 2 Եբր. զբոյժս ձեռաց 4 Եբր. էջ յիշոյ անտի 5 Եբր. նորա 6 Եբր. վանեկ 7 Եբր. վանեցին

նրամինի . եւ ընակեաց Յերուսայն ընդ որդիսն Բենիամինի յերուսազէմ մինչև ցայսօր :

22 Եւ ելին որդիքն Յովսեփու եւ ինք-
 23 եանք ի Բեթէլ , եւ Տէր ընդ նոսա : Եւ
 'րանակեցան սուեն Բարայելի ի Բեթէլ" .
 եւ անուն քաղաքին էր յառաջ Լուզա :

24 Եւ տեսին պահապանքն զայր մի երեւոյ
 ի քաղաքէ անտի . ²Կալան զնա եւ ա-
 սեն" , Յայց մեզ զմուտ քաղաքիդ , եւ
 25 արասցուք ընդ քեզ ողորմութիւն : Եւ
 եցայց նոցա զմուտ քաղաքին . եւ նա-
 ըին զբաղարն որով սուսերի . եւ զայնն
 26 եւ զազատոհմն իւր արձակեցին : Եւ
 զնայց այրն յերկիրն ի Քեթաթ , եւ շին-
 եաց անդ քաղաք , եւ կոչեաց զանուն
 նորա Լուզա . եւ այն է անուն նորա մին-
 27 չեւ ցայսօր : Եւ ոչ ժառանգեաց Մա-
 նասէ զԲեթամն ³որ է Սկիւթուպոլս" ,
 եւ ոչ զգոտերս նորա ³եւ ոչ զանդաւա-
 տան նորա" , եւ ոչ զԹանաք եւ զգոտերս
 նորա , եւ ոչ զընակիչսն 'Էովրայ ³եւ ոչ
 զչուրջ ընակեալսն զնախու" . եւ ոչ
 զգոտերս նորա . ³եւ ոչ զընակիչս Բա-
 զակայ եւ ոչ զչուրջ ընակեալսն զնախու .
 եւ ոչ զգոտերս նորա . եւ ոչ զընակիչս
 Յերուսայ եւ ³ոչ զչուրջ ընակեալսն զնա-
 լու եւ" ոչ զգոտերս նորա . ⁴եւ սկսաւ"
 Քանանային ընակել յերկրին յայնմիկի :

28 Եւ եղև իրրեւ զորտես Բարայէլ' եւ
 զՔանանային ընդ զորտես , եւ բաժնա-
 լով ոչ երարձ զնա :

29 Եւ եփրեմ ոչ երարձ զՔանանային
 զընակեալն ի Գազեր . եւ ընակեաց Քա-
 նանային ի մէջ նորա ի Գազեր , ³եւ եղև
 նմա հարկատու :

30 Եւ Զաբուղոն ոչ երարձ զընակիչսն
 կեղրոնի եւ զընակիչսն Ամանայ . եւ
 ընակեաց Քանանային ի մէջ նորա , եւ
 եղև նմա հարկատու :

31 Եւ Ասեր ոչ երարձ զընակիչսն Ակթո-
 վայ , ³եւ եղև նմա հարկատու . եւ զընա-
 կիչսն Դովրայ , եւ զընակիչսն Սիբո-
 նի , եւ զընակիչսն Աքլափայ , եւ զԱ-
 քաղիփի եւ զԵրիփա եւ զՍիփեկ եւ զԻոփը .

32 Եւ ընակեաց Ասեր ի մէջ Քանանայեւոյն
 ընակելոյն յերկիրն . քանզի ոչ կարացին
 բաժնալ զնա :

33 Եւ Նեփթաղիմ ոչ երարձ զընակիչսն
 Բեթամիւսայ եւ ոչ զընակիչսն Բեթա-
 նայի . եւ ընակեաց Նեփթաղիմ ի մէջ
 Քանանայեւոյն ընակելոյ յերկիրն . եւ
 ընակիչքն Բեթամիւսայ եւ Բեթանայի
 եղև նմա հարկատու :

34 Եւ նեղեաց Ամովրճացին զորդիսն Գա-
 նայ ի լերինն , զի ոչ տայր նոցա թոյլ
 35 իջանել ի Նովիտոն : Եւ ⁵սկսաւ Ամովր-
 ճացին ընակել ի լերինն ⁶Մուրաստանի,
 ուր արջք եւ ազուէսք ի Մուրաստանն"
 եւ ի Սազապին . եւ ծանրացաւ ձեռն Յով-
 սեփայ ի վերայ Ամովրճացւոյն , եւ եղև
 36 նոցա հարկատու . ⁷Զի սահման Ամովր-
 ճացւոյն ⁸Յովրճացիցն էր ի վերայ գառի-
 վայրին Ակրարիմայ ի Վիթէն եւ ի վեր :

Գ Լ Բ

1 Եւ ել հրեշտակ Տեառն ի Գազգալայ
 ի Լայեազն , ⁸եւ ի Բեթէլ եւ ի սուենն
 Բարայելի , եւ ասէ զնոսա , Այսպէս ասէ
 Տէր . Տէր եհան" զձեզ յԵղիպտոսէ , եւ ⁹ած
 զձեզ յերկիրդ ¹⁰յոր երգուաւ հարցն ձերոց
 տալ ձեզ , եւ ասէ զձեզ , Ոչ" ցրեցից
 2 զուխան իմ որ ընդ ձեզ յաւիտեան : Եւ
 մի գնիցէք ուխտ ընդ ընակիչս երկրիդ
 այցորիկ . ³եւ մի ընդ գիս նոցա , եւ մի
 երկիր պահանքիցէք նոցա . այլ զգրօշեալս
 նոցա խորտակեալք , եւ" զսեղանա նո-
 ցա կործանեալք . եւ ոչ լուարուք ձայ-
 3 նի իմում . ¹¹քանզի արարէք զայն : Եւ
 ասացի թէ Ոչ ³յաւելից փոխել զժողո-
 վուրդն զոր յաւելի սաստակել , եւ ոչ"
 բարձից զնոսա յերեսաց ձերոց . եւ եղի-
 ցին ձեզ ի վտանդս , եւ զիք նոցա եղի-
 4 ցին ձեզ ի գալթակալութիւն : Եւ եղև
 իրրեւ խօսեցաւ հրեշտակն Տեառն զբանս
 զայստակ առ ամենայն որդիսն Բարայե-
 լի , ամբարձին ժողովուրդին զձայնս իւր-
 5 եանց եւ լային . Եւ փանս այնորիկ կո-
 չեցաւ անուն տեղւոյն այնորիկ Լազօնք .
 եւ զրճեցին անդ Տեառն :

6 Եւ արձակեաց Յեսու զժողովուրդն .
 եւ զնային որդիքն Բարայելի ³յիւրա-
 քանչիւր սուեն իւր եւ" յիւրաքանչիւր
 ժառանգութիւն իւր ժառանգիլ զերկիրնս :

7 Եւ ծառայեաց ժողովուրդն Տեառն զա-
 մանայն աւուրս Յեսուայ եւ զամենայն
 աւուրս ձերոցն , որ միանգամ երկայնա-

¹Եբբ. սուենն Յովսեփայ եւս լրտեսիլ զԲեթէլ
²Եբբ. եւ ասեն զնա ³Եբբ. զ-լ-տ-ե ⁴Եբբ. եւ
 ոչ զընակիչս Մակեդոնայ , եւ ոչ զգոտերս
 նորա . եւ յամառեցաւ

⁵Եբբ. յամառեցաւ ⁶Եբբ. Հարէս , յԱյեզոն
⁷Եբբ. եւ ⁸Եբբ. եւ ասէ , Հանի ⁹Եբբ. ամի ¹⁰Եբբ.
 զոր երգուաց հարցն ձերոց , եւ ասացի , Ոչ
¹¹Եբբ. զե"

կեացք եղեն ¹ընդ Յեսուայ, որ գիտակ լեալ էին ամենայն մեծամեծ գործոցն

8 Տեառն զոր արար յԻսրայէլ, եւ վախճանեցաւ Յեսու որդի Նաւեայ ծառայ Տեառն,

9 որդի հարեւր եւ տասն ամաց . եւ թագեցին զնա ի լերինն ժառանգութեան նորա, ի Թամաւաթարէս ի լերինն Եփրե-

10 մի ի հրեօտոյ լերինն Գալատու : եւ ամենայն ազգն այն յաւելան առ հարս իւրեանց . յարեաւ այլ ազգ յեա նոցա որ ոչ ճանաչէին զՏէր եւ ոչ զգործսն զոր արար ³ի մէջ Իսրայելի :

11 Եւ արարին որդիքն Իսրայելի չար առաջի Տեառն, եւ պաշտեցին զհաւան-

12 զիմ . եւ թողին զՏէր Աստուած հարցն իւրեանց, որ եհան զնոսա յերկրէն Երկպտացւոց, եւ գնացին զհետ աստուածոց օտարաց, աստուածոց ազգացն որ չուրջ զնոքօք, եւ երկիր պազին նոցա,

13 եւ բարկացուցին զՏէր . եւ թողին զնա եւ պաշտեցին զհաւանգ եւ զԱստարտան :

14 Եւ բարկացաւ սրամտութեամբ Տէր Իսրայելի, եւ մասնեաց զնոսա Տէր ի ձեռս աւարառուացն, եւ ³աւերեցին զնոսա . եւ ետ զնոսա Տէր ի ձեռս թշնամեաց իւրեանց չուրջանակի, եւ ոչ կարացին կալ ընդգլմ թշնամեաց ⁴իւրեանց ամեն-

15 նեցունց ընդ որս սյունկեցան : եւ՝՝ ձեռն Տեառն էր նոցա ի չարութիւն, որպէս եւ խօսեցաւ Տէր եւ որդէն երգուաւ Տէր, եւ ⁵նեղեաց զնոսա՝ յոյժ :

16 Եւ յարոյց նոցա Տէր գատաւորս, եւ ⁶փրկեաց զնոսա Տէր՝ ի ձեռաց աւարա-

17 ռուաց նոցա : Ասակայն եւ ⁷նոցա ոչ լուան . զի պոռնկեցան զհետ աստուածոց օտարաց, եւ երկիր պազին նոցա, ⁸եւ բարկացուցին զՏէր, եւ՝՝ խոտորեցան վազվազակի ի ճանապարհէն ընդ որ գնալին հարք նոցա՝ լսիլ պատուիրանաց

18 Տեառն, եւ ոչ արարին այնպէս : եւ յորժամ յարոյց նոցա Տէր գատաւորս, եւ էր Տէր ընդ գատաւորին . եւ փրկեաց զնոսա ի ձեռաց թշնամեաց նոցա զամենայն աւուրս գատաւորին, զի ⁹միտթարեցաւ Տէր ի հեծութիւնէ՝՝ նոցա յերեսաց պաշարողացն նոցա որ չարչարէին զնո-

19 սա : եւ լինէր իրբեւ մեռանէր գատա-

ւորն, զառնային միւսանգամ եղձանել ատաւել քան զհարս իւրեանց, երթալ զհետ աստուածոց օտարաց, սրաշտել զնոսա եւ երկիր պալանել նոցա . եւ ոչ ընկեցին ի բաց ¹⁰զարուեստս իւրեանց, եւ ոչ հատան ի խիտ ճանապարհաց իւր-

20 եանց : եւ բարկացաւ սրամտութեամբ Տէր Իսրայելի, եւ ասէ, Փոխանակ զի եթոյ ազգոյ այլ զուխտ իմ զոր պատուիրեցի հարց գոցա եւ ոչ լուան ձայնի

21 իմում, եւ ես ոչ յաւելից թանալ զայր յերեսաց նոցա, յազգացն զոր եթոյ Յե-

22 սու ¹¹որդի նաւեայ . եւ եթոյ վործել նովաւ՝՝ զԻսրայէլ, եթէ զզուշնայցնն ճանապարհին Տեառն զնա ընդ նա, զոր օրինակ զզուշնայցն հարցն նոցա, եւ ե-

23 թէ ոչ : եւ եթոյ Տէր զազգսն զայնուսիկ չբանալ զնոսա վազվազակի, եւ ոչ մասնեաց զնոսա ի ձեռս Յեսուայ :

Գ Լ . Գ

1 Եւ այս ազգք են զորս եթոյ ¹²Յեսու վործել նոքօք զԻսրայէլ, զամենեակն որ ոչ զլտէին զամենայն պատերազմունս Բանանացւոց . Բայց ¹³վասն ազգաց որդուցն Իսրայելի՝ ուսուցանել նոցա պատերազմ . ¹⁴ասակայն եւ՝՝ որ յառաջագոյն

3 քան զնոսա էին՝ ոչ զլտէին . Չհինգ նախարարութիւն ¹⁵այլազգեցն, եւ զամենայն Բանանացն եւ զՍիրգոնացն եւ զՍեւացն զնախկեայն ի Լիրոնան ի լեռնէն Բազհերմանեայ մինչեւ ¹⁶Լաբովե-

4 մաթ : եւ եղեւ ի փորձիլ նոքօք զԻսրայէլ, զիտել եթէ լսիցն պատուիրանացն Տեառն զորս պատուիրեաց հարցն նոցա ի ձեռն Մովսիսի :

5 Եւ որդիքն Իսրայելի բնակեցին ի մէջ Բանանացւոցն եւ Քեռացւոցն եւ Սամուրահացւոցն եւ Փերեգացւոցն եւ Սեւացւոցն եւ Յերուսացւոցն ⁸եւ Փերգեսացւոցն՝՝

6 եւ առին զգատերս նոցա իւրեանց ի կանայս, եւ զգատերս իւրեանց ետուն ուստերաց նոցա, եւ պաշտեցին զգլխ նո-

7 ցա : եւ արարին որդիքն Իսրայելի չար առաջի Տեառն, եւ մոռացան զՏէր Աստուած իւրեանց եւ սրաշտեցին զհաւանգ

8 եւ ¹⁷զանտատանս : եւ բարկացաւ սրամտու-

¹ Եբբ. յեա ² Եբբ. վասն ³ Եբբ. յաւարի առին ⁴ Եբբ. իւրեանց : (15) Յո եւ երթային ⁵ Եբբ. նեղութիւն եղեւ նոցա ⁶ Եբբ. փրկեցին զնոսա ⁷ Եբբ. գատաւորաց իւրեանց ⁸ Եբբ. պատու ⁹ Եմ. սարճացաւ Տէր ընդ հեծութիւն

¹⁰ Եբբ. զգործս ¹¹ Եբբ. ի մեռանեմ, (22) Առ ի փորձելոյ նոքօք ¹² Եբբ. Տէր ¹³ Եբբ. առ ի զիտել ¹⁴ Եբբ. մանուսանդ զի ¹⁵ Այլ ազգի նշանակե սոր, որդես եւ այլ բազմ սորեւ, փզտացի ¹⁶ Այլ զնա ի մեռտս եմաթայ ¹⁷ Եբբ. Աշերայ, (տե՛ս Ելից ԼԳ. 13.)

Թեամբ Տէր Իսրայելի, եւ մասնեաց զնոսա ի ձեռս Քուսարաւթեմայ արքային Ասորոց Միջագետաց . եւ ծառայեցին նմա ամս ութ :

9 Եւ աղաղակեցին որդիքն Իսրայելի աւ Տէր . եւ յարոյց Տէր փրկիչ Իսրայելի, եւ ետ նոցա զՊոզոնիէլ որդի Կենեզեայ, զԳրայր Քաղերայ՝ կրտսեր քան զնա . եւ ՚լուաւ նոցա՝՝ Եւ եղեւ ի նմա 10 Լոգի Տեանն, եւ դատեաց զԻսրայել . եւ ել ի պատերազմ շքնդ Քուսարաւթեմայ՝ . եւ մասնեաց Տէր ի ձեռս նորա զՔուսարաւթեմ արքայ Ասորոց . եւ սաստկացաւ ձեռն նորա ի վերայ Քուսարաւթեմայ : Եւ զաղարեաց երկիրն ամս քառասուն . եւ մեռաւ Պոզոնիէլ որդի Կենեզի :

12 Եւ յաւելին որդիքն Իսրայելի ասնել չար առաջի Տեանն . եւ զօրացոյց Տէր զԵզդոմարքայ Մովբառու ի վերայ Իսրայելի՝ ժամն ասնելոյ նոցա չար առաջի Տեանն : Եւ ժողովեաց ի վերայ նոցա զամենայն որդիան Ամոնայ եւ զԱմազէլ . եւ չալաւ եհար զԻսրայել, եւ ժառանգեաց զքաղաքն Արմաւենեայ : Եւ ծառայեցին որդիքն Իսրայելի Եզդոմայ արքայի Մովբառու ամս ութուսան :

15 Եւ աղաղակեցին որդիքն Իսրայելի աւ Տէր . եւ յարոյց նոցա Տէր փրկիչ զԱւուրի որդի Գերեայ՝ զորդի անն Յեմինցուոյ, զերկոցունց ձեռաց սչնդական՝ . եւ առաքեցին որդիքն Իսրայելի ի ձեռն նորա պատարազս Եզդոմայ արքայի Մովբառու : Եւ արար իւր Աւուրի սուր երկուայրի թժպտ յերկայնութիւն, եւ եզ յաւայ աղեր իւրու՝ ընդ սաստակունն, 17 Եւ գնաց՝՝ Եւ մատոյց զպատարազսն Եզդոմայ արքայի Մովբառու . եւ Եզդոմէր այր յոյլ յոյժ : Եւ եղև իբրև լուսնայնեաց Աւուր ժասուցանել զպատարազսն, եւ արծախեաց զպատարազաւ 19 բարձն, Եւ ՚Եզդոմ զարձաւ ՚ի զրօչելոցն ՚հանդերձ Գաղղաղաւն՝ . եւ ասէ Աւուր, Բանք ինչ են ինձ ընդ քեզ լուսնայն, արքայ, եւ ասէ Եզդոմ . Լուսն լեր : Եւ ասէ ցամառնին, Ի թայ գնացէք .՝ եւ ելին արտաքս որ զնովաւն կա- 20 յին . Եւ նա՝՝ նստէր յամարանոցի ի վեր-

նստանն իւրու՝ միայն առանձինն . եւ ասէ Աւուր, Պատուած Աստուծոյ է իմ առ քեզ, արքայ : Եւ յարեաւ Եզդոմ 21 ՚յաթոռոցն մերձ առ նա՝ եւ եղև ընդ յառնեյն նորա՝՝ ձգեաց Աւուր զձեռն իւր զձախ, եւ առ զսուրն յաջոյ ազգերէ 22 իւրմէ, եւ եհար ի կշտի Եզդոմայ, ՚Արկ եւ զերախակայն եւս զհեա վիրին . եւ արգել ձարպն զվիրաբերանն՝, զի ոչ ձգեաց 23 ի թայ զսուրն ի կշտէ նորա . 10 Եւ ել ի սրտոշրամն, եւ անց ընդ լամբակապատուն, եւ՝՝ փակեաց զգուլս վերնա- 24 սանն ընդգէմ նորա եւ աղխեաց . Եւ ինքն ել գնաց . եւ ծառայքն նորա մտին եւ տեսին, եւ անա զուրք վերնատանն փակեալ էին, եւ ասնն, Քուղէ յաթոռն 25 նստցի ի սլտա ի սենեկին : Եւ կացին մնացին ամաչեցեալք . եւ անա ոչ ՚ոք էր որ՝՝ բանայր զգուլս վերնատանն . եւ ասին զբանային եւ բացին, եւ անա աէրն իւրեանց սնկեայ կայր մեռեալ ի 26 գեանի : Եւ Աւուր գերծաւ ՚ի Սիրովթա՝՝ մինչ նոքա զաղմբաւն էին . Եւ ոչ ոք էր որ փոյթ ասնէր զնմանէ՝՝ եւ նա անց 11 առ զրօչելովքն՝, եւ զերծաւ անկաւ ի Սիրովթա :

27 Եւ եղև իբրև եկն Աւուր ՚յերկիրն Իսրայելի՝, եհար փող ի լերինն Եփրեմայ . եւ իջին ընդ նմա որդիքն Իսրայելի ի լեռնէ անախ, եւ ինքն առաջի նոցա : 28 Եւ ասէ ցնտա, Իջէք զկնի իմ, զի մասնեաց Տէր ՚Աստուած մեր՝՝ զթնաւմիս 12 մեր զՄովբաբցիս ի ձեռս 12 մեր . եւ իջին զկնի նորա, եւ կալան նախ զանցս Յորդանանու ի Մովբաբց, եւ ոչ 29 թողին մարդս անդանել : Եւ հարին ի Մովբաբց յաւուր յայնմիկ իբրև սասն հաղար արանց, զամենայն պատերազմողս ի նոցանէ եւ զամենայն այր զօրութեանն, եւ ոչ ապրեցաւ եւ ոչ մի այր : 30 Եւ վանեցաւ Մովբաբ յաւուր յայնմիկ ընդ ձեռամբ Իսրայելի, եւ զաղարեաց երկիրն ամս ութսուն . Եւ զատեաց զնոսա Աւուր մինչեւ մեռաւ : 31 Եւ յետ նորա յարեաւ Սամեղար որդի Անաթայ, եւ եհար յայլաղղեացն վեց հարուր այր 13 մաճով արօրոյ, եւ առ

1 Եբբ. փրկեաց զնոսա 2 Եբբ. պիտե 3 Եբբ. Բենիամինեան, որոյ փակեալ էր սոջո ձեռն 4 Եբբ. ինքն 5 Կռ. ի բարաշտեան 6 Եբբ. մերձ ի Գաղղաղա 7 Եբբ. Եւ Աւուր մատեաւ առ նա, եւ նա

8 Եբբ. յաթոռոցն (21) Եւ 9 Եբբ. Եւ եմուս երախակայն եւս զհետ երկաթոցն, եւ պատեցաւ ձարպն զերկաթոցն 10 Եբբ. եւ հեղաւ աղբ նորա, (23) Եւ ել Աւուր ի պատաշտման, եւ 11 Կռ. բառ քարահասան 12 Եբբ. ձեր 13 Եբբ. իթանաւ եղին

յաւարի արջառ եւ ոչխար բազում յոյժ , թող զորթն արջառոց” . եւ փրկեաց նա զԻսրայէլ :

ԳԼ . Կ

1 Եւ յաւելին որդիքն Իսրայելի ասնել չար առաջի Տեառն . եւ Սամեղար մեռաւ :

2 Եւ մատնեաց գնտա Տէր ի ձեռս Յարինայ արքայի Քանանացոց , որ թագաւորեաց յԱսովր . եւ իշխան զօրաւ նորա Աիսարա , եւ ինչքն բնակէր յԱրիսովթ :

3 ազգաց : եւ ազգակեցին որդիքն Իսրայելի առ Տէր . զի իննհարեք կառք երկաթիք էին նորա , եւ նա նեղէր զԻսրայէլ սաստիկ ամս քսան :

4 Եւ Դերովրա կին մարգարէ , կին Լաբիգովթայ , նա գատէր զԻսրայէլ ի ժամանակին արմաթիկ : Եւ ինչքն բնակեալ էր շնոյ արմաւենեաւ” ի մէջ Ռաւնայ եւ ի մէջ Բեթեղայ ի լերինն Եփրեմայ , եւ երանէին որդիքն Իսրայելի առ նա ի

6 դատաստան : եւ ստարեաց Դերովրա եւ կոչեաց զԲարակ զորդի Արինէեմայ ի Կադեայ Նեփթաղիմի , եւ ասէցնա , Ո՞չ ապաքէն հրաման ետ քեզ Տէր Աստուած Իսրայելի , ³եւ երթիցես” ի լեռանն թարովր , եւ առցես ընդ քեզ ստան հազար արանց յորդոցն Նեփթաղիմայ եւ

7 յորդոցն Չարուզոնի . եւ “արքիս ընդ” քեզ ի հեղեղասն Կիսմի , ի վերայ Սիսարայ իշխանի զօրուն Յարինայ , եւ զօրաց նորա եւ կառաց նորա , եւ մատնեցից գնա ի ձեռս քո : եւ ասէցնա Բարակ , Եթէ երթիցես ընդ իս՝ երթայց , եւ եթէ ոչ երթիցես ընդ իս՝ ոչ երթայց .

9 քանզի ոչ զիտեմ զօրն յորում աջողես : 9 ցէ Տէր զհրեշտակ իւր ընդ իս” եւ ասէցնա Դերովրա , Երթալով երթայց ընդ քեզ . բայց զիտասջիր , զի ոչ քո լիցի քաջութիւն ի ճանապարհին զոր երթայցես , քանզի ի ձեռն կնոջ մասնեացէ Տէր զԱիսարա : եւ յարեաւ Դերովրա , եւ

10 գնաց ընդ Բարակայ ⁶ ի Կադեայ : եւ պատուէր ետ Բարակի Չարուզոնի եւ Նեփթաղիմի” ի Կադէս . եւ ելին զհետ նորա տան հազար արանց . ել ընդ նմա

11 եւ Դերովրա : եւ ⁷ մերձաւորք կինեցոցն մեկնեցան” ի կինեայ՝ յորդոցն Յովրա-

րայ աներոցն Մովսիսի , եւ հետք զիտան իւր առ կազնեաւն ⁸ հանգուցելոցն՝ որ է մերձ ի Կադէս :

12 Եւ ազգ կեցեւ Աիսարայ եթէ ել Բարակ որդի Արինէեմայ ի լեռան թարովր :

13 Եւ զուժայեալ Աիսարա զամենայն կառս իւր , իննհարեք կառս երկաթեղէնս , եւ զամենայն զօրն որ ընդ իւր յԱրիսովթայ ազգաց՝ ի հեղեղասն Կիսմի :

14 Եւ ասէ Դերովրա զԲարակ , Արի , զի այս օր է՝ յորում մատնեաց Տէր զԱիսարա ի ձեռս քո . զի ահա Տէր է տոռայի քո : եւ էջ Քորակ ի լեռնէն թարովրայ , եւ ստան հազար արանց զհետ

15 նորա : եւ զարհուրեցոյց Տէր զԱիսարա , եւ զամենայն կառս նորա եւ զամենայն լանակն նորա սրով սուսերի առաջի Բարակայ . եւ էջ Աիսարա ի կառաց իւրայ ,

16 եւ փախեաւ հեախոսս : եւ Բարակ զհետ մտեալ երթայր զկնի կառացն , եւ զհետ լանակն մինչեւ ¹⁰ յանտան ազգաց . եւ անկաւ ամենայն լանակն Աիսարայ սրով սուսերի , եւ ոչ մնաց եւ ոչ մի :

17 Եւ Աիսորա մեկնեցաւ գնաց հեախոսս ի խորանն Յայելի կնոջ Քարեբայ կինեցուց . քանզի իտագաւթիւն էր ի մէջ Յարինայ արքայի Ասովրայ եւ ի մէջ տանն

18 Քարեբայ կինեցուց : եւ ել Յայել ընդ առաջ Աիսարայ , եւ ասէցնա , Սոտորեաց առ իս , սէր իմ , խոտորեաց , եւ մի երկնչիր : Եւ խոտորեցաւ առ նմա ի խորանն . եւ ծածկեաց գնա ընդ վեղ-

19 կիւք նորա : եւ ասէցնա Աիսարա , Արքո ինձ սակաւ մի ջուր , զի ծարաւի եմ : եւ երայց գաիկ կաթի՛նն եւ արբոյց նմա .

20 եւ ծածկեաց զերեսս նորա : եւ ասէցնա Աիսարա , Կաց գաւ առ զքան խորանիդ , եւ եզիցի եթէ եկեացէ ոք առ քեզ եւ հարցցէ եւ ասացէ ոք ցրեզ , կի՛թ է՞

21 ոք այդր այր , ասացես թէ Ոչ է : եւ ծածկեաց գնա ընդ վեղկիւքն նորա , եւ՝ առ Յայել կին Քարեբայ զցից խորանին , եւ կարաւ զուսնն ի ձեռն իւրում , եւ եմուտ մեղմով առ նա , եւ լախեաց զցիցն ընդ ծամելիս նորա եւ փարսեաց ընդ զեախնն . եւ նա ¹¹ տապալեցաւ

22 ի մէջ ոռից նորա եւ եհան զողի” : եւ ահա Բարակ սրեկեալ զայր զհետ Աիսարայ . եւ ել Յայել ընդ առաջ նորա եւ

¹ Եբբ. Աւովր ² Եբբ. ընդ արմաւենեաւն Կեթաղայ ³ Եբբ. եւ սե. երթ եւ ել ⁴ Եբբ. ձգեցից առ ⁵ Եբբ. գալուսե ⁶ Եբբ. ի Կադէս . (10) եւ կոչեաց Բարակ զՉարուզոն եւ զՆեփթաղիմ ⁷ Եբբ. Քարեք կինեցի մեկնեալ էր

⁸ Եբբ. հարեալ էր ⁹ Եբբ. ի Ահահանիմ ¹⁰ Եբբ. յԱրիսովթ ¹¹ Եբբ. թ մրեալ էր եւ խնջեալ , եւ մեռաւ :

առէ ցնա, եկ այր եւ ցուցից քեզ զայրն զոր դու ինչորես: Եւ ետեալ առ նա. եւ ահա Միսրայ կայր անկեալ մեռեալ, եւ ցիցն ի ծամելոյ նորա:

23 Եւ կորացոյց ¹Տէր Աստուած յաւուր յայնմիկ զՅարին արքայ Քանանացւոց 24 առաջի որդւոցն Իսրայելի: Եւ ձեռն որդւոցն Իսրայելի երթալով երթայր խառնեալ ի վերայ Յարինայ արքային Քանանացւոց մինչեւ սատակեցին ²զնոսա:

Գ Լ Ե

1 Եւ օրհնեաց Դերովրա եւ Բարակ որդի Արինէհմայ յաւուր յայնմիկ, եւ սսեն, 2 ³Ի սկաննել զօրավարացն Իսրայելի՝ մտազիւրութեամբ ժողովրդեանն՝ օրհնեցէք 3 զՏէր: Լուարուք, թագաւորք, եւ ունկնդիր լիւրուք, նախարարք. եւ Տեառն երկեցից եւ սաղմս առացից ⁴Աստուծոյ Իսրայելի: 4 Ի Տէր, յիւանել քո ի Սէլայի եւ ի չուել զուս յանցատանացն Եզովմայ՝ երկիր չարմեցաւ եւ երկինք ⁵խառնեցան, եւ 5 ամպք ցօղեցին ջուր: Լերինք չարմեցան յերեսաց ⁶Տեառն Եզովայ Մինայի, յերեսաց 6 Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի: Յաւուրս Սամեգարայ որդւոյ Անաթայ՝ յաւուր Յայելի պակասեցին ⁷թագաւորք, եւ 7 ⁸գնային ընդ շաւիլս, գնացին՝ ընդ ճաշայտարն կամակորս: Պակասեցին ⁹փարայունք բնակեալք ի մէջ Իսրայելի, պակասեցին, մինչեւ յարեալ Դերովրա, 8 մինչեւ յարեալ մայր Իսրայելի: ¹⁰Յանկացան իրրեւ դարեկէն նկանակի աւստուածոց օտարաց սնտուոց. յայնժամ պատերազմեցան քաղաքք ի յխանաց, ծածկութեամբ նորոց զեզորդանց, քասասուն հազար այր՝ ի մէջ Իսրայելի: 9 Միրա իմ ի վերայ ¹¹կարգելացն Իսրայելի. զօրաւորք ժողովրդեանն, օրհնեցէք 10 զՏէր: ¹²Հեծեալք յերիվարս ի մէջօրէի,

եւ սպիտակաց, երթեալք յատենս ա- 11 տենտկտաց: Տուք ձայն բարբառոյ նուազածուայ ի մէջ ցնձացելոց. անդ տացեն արդարութիւն Տեառն. զարգարութիւն զօրացոյց՝ ի մէջ Իսրայելի. յայնժամ էջ ի քաղաքս ժողովուրդ 12 Տեառն: Զարթիր, զարթիր, Դերովրա, ¹զարթի զբերաւորս հանգերձ ժողովրդեամբ: զարթիր, զարթիր, խօսեաց երկրովք. զօրացեալ յարիցես, Բարակ. զերկայեալ զբերութիւն քո, որդի Արինէհ- 13 մայ: ¹³Յայնժամ մեծացաւ զօրութիւն նորա. Տէր ընկրկեաց ինձ զօրագոյնսն 14 քան զիս: Ժողովուրդ Եփրեմայ պատժեաց զնոսա ի հովիտսն. եղբայր քո Բենիամին՝ քոյին ժողովուրդ. յինէն ի Մաքիր ի յին խուղարկուք, եւ ի Զարուզոնէ զօրացուցիչք՝ գաւազանաւ պատ- 15 մութեամբ դպրի: Եւ զօրավարք Իսաքարու ընդ Դերովրայ եւ ընդ Բարակայ. եւ այդա Բարակ ի հովիտսն տարածեաց զոսա իւր. ի բաժինս Թուբեհի մեծա- 16 մեծ ճշգութիւնք սրտի: Ընդէր նստիցին ի մէջ Մոսիաթիմայ, լսել զչաչիւնս ստանապոզաց, անցանել ի կողմս Թուբեհի: Մեծամեծ յարուցեալ կան հետա- 17 զօտութիւնք սրտի: Գազ յայնկոյս Յորդանանու բնակեաց. եւ Իան, ընդէր բնաւ պանդխտիցիս ի նաւս. Ասեր բնակեաց առ ծովեզերք ծովուց, եւ ի 18 կիրճս նորա բնակեացէ: Զարուզոն ժողովուրդ անձամախատ ի մահ, եւ Նեփ- 19 թաղիմ՝ ի բարձունս աղարակի: Հասին թաղաւորք եւ ճակատեցան. յայնժամ ստղանապեցան թաղաւորք Քանանացւոց ի Թանար. ի վերայ ջրոց Մակեդովայ. զաղահութիւն արծաթոյ ¹⁴ես ոչ սոխի:

13Եբբ. պ-ստե 2Եբբ. գՅարին արքայ Քանանացւոց 3Եբբ. Յառաջնորդել առաջնորդաց Լիսրայելի, ի նուիրել ժողովրդեան զանձն 4Եբբ. Տեառն Աստուծոյ 5Եբբ. կաթեցուցին 6Եբբ. Տեառն, Արնս իսկ 7Եբբ. ճանապարհք 8Եբբ. որ գնային ընդ շաւիլս, գնային 9Այ-Ի-Ի՝ ճոխք, Կտ, աւանք 10Եբբ. ընտրեցին սատուաւ նորս, յայնժամ պատերազմ ի դրուսովաճան միթէ երեւեցաւ եւ գեղարդն ի մէջ քառասուն հազարաց 11Եբբ. իշխանացն Իսրայելի նահատակք, Կտ, կամուրք ի ժողովրդեան, 12Եբբ. Հեծեալք ի վերայ Իււց սպիտակաց, նստեալք յատենս ստենա- կալաց, եւ որ շրջիրդ ի ճանապարհի, խօսեցա-

րուք: (11) Ի ձայնէ բարբառոյ աղեղնաւորաց ի տեղիս ուր հանի ջուր. անդ տացեն զարգարութիւն Տեառն, զարգարութիւնս ճոխութեան նորա 13 Եբբ. Յայնժամ էջ մնացորդն ընդդէմ զօրուաւորաց ժողովրդեանն. էջ Տէր առ իս ընդդէմ հզօրաց: (14) Ար ենն յարմատոյն Եփրեմայ ընդդէմ Ամուղեկայ. յետ քո Բենիամին ի ժողովուրդս քո. ի Մաքիրայ ի յին իշխանք, եւ ի Զարուզոնէ որ ունին գաւազան դպրի: (15) Եւ զօրավարք Իսաքարու ընդ Դերովրայ, եւ Իսաքար իրրեւ գերակ առաքեցաւ ի հովիտս զՏեա նորա. ի բաժինս Թուբեհի մեծամեծ վարանք սրտի: (16) Ընդէր նստիցիս ի մէջ երկուց գամնջ լսել զբառայէլ Տօտից. ի բաժինս Թուբեհի մեծամեծ հետազօտութիւնք սրտի: (17) Գաղատա յայնկոյս Յորդանանու բնակեաց, եւ Իան ընդէր պանդխտիցի ի նաւս 14Եբբ. ոչ սոխի

20 Յերկնից ձակասեցան աստեղք յերա-
 քանչիւր յօրինուածոց , ետուն պատե-
 21 րազմ ընդ Սիսարայ : Հեղեղասն կիսո-
 նի մերժեաց զնոսա , հեղեղասն ¹կա-
 զեահմայ , հեղեղասն կիսոնի . կօրեացէ
²զնոսա անձն իմ , ուր իմ գօրացցի”
 22 Դօրութեամբ ։ Յայնժամ կարթակոտորք
 եղին դարչապարք ³երկվարաց Մաղդա-
 րովթայ , եւ հարթեացն պարչապարք
 իմ զհպարտութիւնս զարհուրանաց նո-
 23 ցա” : Եզպիեցէք զՄայրով , աէ հրեշ-
 տակն Տեառն , անիծանելով անիծէք
 զբնակչս նորա , զի ոչ եկին յօգնականու-
 թիւն Տեառն , ⁴օւնական Տէր ի մէջ նա-
 24 հատակաց հօրոն” : Օրհնեալ լիցի ի կա-
 նայ Յայել կին Քարերայ կինեցոյ ,
 օրհնեցի ի կանայս ի խորանի ⁵իւրում :
 25 Զուր լնդրեաց , եւ ետ կաթն , պաշ-
 խուրանաւ զօրաւորաց մատոց կոպի :
 26 Զձեռն իւր ⁶ձախ ձրեաց ի ցիցն , եւ զաջ
 իւր ⁸ի սպառապուս ջախջախանս անպի-
 տանացուցանել” , եւ վախճանեցոյց զՍի-
 սարա . վարեաց ընդ ծամելիս նորա եւ
 անցոյց ցից ընդ զլուխ ⁷նորա եւ սա-
 27 տակեաց : Ի մէջ ոտից նորա անկաւ
 ծանրացեալ , եւ նիւրհեցոյց ի մէջ ծնդաց
 իւրոց , յորում կորացաւ ⁹մինչեւ զգեա-
 28 նեցաւ , անզ անկաւ . չուառտականն Մայրն
 Սիսարայ հայեցեալ զէտ ակն ունէր ի
 վանդակապատ պատուհանէն , քանզի
 տեսանէր զդարձեալսն ի Սիսարայ , վասն
 զի” յետնեղան կառք նորա ի զալոյ : Ըն-
 29 զէ՞ր յամեցին հետք կառաց նորա : Կա-
 նայք խմատունք ⁵իշխանաց նորա եւ
 տուն անդրէն պատասխանի մնա ⁶եւ ա-
 սեն” . եւ իւրնին սննամբ անձին տոնէր
 30 իւր պատասխանի . ⁸Ոչ զամսիցեն զնա
 աւարարաչիւք , աննել սէր բարեկամաց
 ի զլուխ արանց : Եւ եզել զաղիս նորա
 կապուտ երանգոցն Սիսարայ , կապուտ

երանգոցն զոյնագոյն նկարուց , նարոս
 պէսպէս նկարուց . այն էր պարանոցին
 31 նորա կապուտ” : Այսպէս կորիցն ամե-
 նայն թշնամիք քո , Տէր , եւ որք սիրի-
 ցենն զնա՞ իբրեւ զեւս արեգական ի զօ-
 րութեան նորա :
 32 Եւ զաղարեաց երկիրն ամս քառասուն :

ԳԼ . Զ

1 Եւ արարին որդիքն Իսրայելի չար ա-
 2 ռաջի Տեառն , եւ ետ զնոսա Տէր ի ձեռս
 2 Մաղիամու ամս եւթն : Եւ զօրացաւ
 ձեռն Մաղիամու ի վերայ Իսրայելի . եւ
 արարին իւրեանց որդիքն Իսրայելի յե-
 րեսաց Մաղիամու ³գոմս ի լերինս եւ
 3 յայցս եւ յամուրա” : Եւ լինէր իբրեւ վա-
 րէր այր Իսրայելի , ելանէր Մաղիամ եւ
 Ամաղէկ եւ որդիքն արեւելեաց , հա-
 4 սանէին ի վերայ նոցա . Եւ բնակէին
 առ նոքօք , եւ ապականէին զերես երկ-
 րին մինչեւ ի մուսա Գաղայ . եւ ոչ թու-
 զուին ¹⁰զաղար կենաց Իսրայելի , ոչխար
 5 եւ արջառ եւ էջ : Զի ինքեանք եւ խա-
 չինք իւրեանց կլանէին , եւ զվրանս իւր-
 եանց բերէին , եւ հասանէին իբրեւ զմա-
 րախ յազմութեամբ . եւ ոչ զայր թիւ-
 նոցա եւ ուղտոց իւրեանց . եւ հասա-
 նէին յերկիրն Իսրայելի սպականել զնա :
 6 Եւ ազքատացաւ Իսրայել յոյժ յերեսաց
 Մաղիամու . եւ ազազակեցին որդիքն
 Իսրայելի առ Տէր :
 7 Եւ եղեւ իբրեւ ազազակեցին որդիքն
 Իսրայելի առ Տէր վասն Մաղիամու ,
 8 Եւ առաքեաց Տէր այր մարգարէ առ որ-
 զինն Իսրայելի եւ ասէ ցնտաս , Այսպէս
 ասէ Տէր Աստուած Իսրայելի . Ես եմ
 որ հանի զձեզ յերկրէն Եգիպտացուց ,
 եւ կորզեցի զձեզ ի տանէ ծառայու-
 9 թեան , եւ վրկեցի զձեզ ի ձեռաց Ե-
 գիպտացուցն , եւ ի ձեռաց ամենայն նեղ-
 չաց ձերոց . եւ մերժեցի զնոսա յերեսաց
 10 ձերոց , եւ ետու ձեզ զերկիր նոցա . Եւ
 սասցի զձեզ , Ես եմ Տէր Աստուած ձեր ,
 մի երկնչիւք յաստուածոց Ամալիւհացոցն ,
 յորոց միջի զուք բնակեալ էք յերկրի
 նոցա . եւ ոչ լուարուք ձայնի իմում :
 11 Եւ եկն հրեշտակ Տեառն , եւ նստա-
 ընդ կազնեաւս որ էր յեփրա Յովատու ,
 հօր Եսրեայ , եւ Գեղէնն որզի նորա ձե-

¹ Եբբ . ի վաղուց ² Եբբ . անձն իմ ³ Եբբ . երի-
 վարաց , յարչաւանաց , յարչաւանաց զօրաւո-
 րաց նորա ⁴ Եբբ . յօգնականութիւն Տեառն
 ընդդէմ հզօրաց ⁵ Եբբ . յուռն
 գործաւորաց ⁶ Եբբ . նորա (27) Ի մէջ ոտից նորա
 կորացաւ , անկաւ , զգեանեցաւ . ի մէջ ոտից
 նորա կորացաւ անկաւ . ուր կորացաւն անդ
 անկաւ կործանեալ (28) Ընդ պատուհանն հայե-
 ցաւ , եւ գոլեաց մայրն Սիսարայ ընդ վանդակա-
 պատն , Զի” ⁸ Եբբ . Ոչ սպարէն զտաննն ,
 բաշխեն աւար , աղջիկ մի , նա՞ աղջկունս եր-
 կուս առ այր . կապուտ երանգոց՝ վասն Սիսա-
 րայ , կապուտ երանգոց նկարակերտ . երանգ
 երկուստեք նկարէն՝ պարանոցի նորա կապուտ

⁹ Եբբ . սորս ի լերինս եւ այլս եւ ամուրս ¹⁰ Եբբ .
 պաշար

ձէր ցորեան ի Կալ, փախել” յերեսաց
 12 Մազրիամու : Եւ երեւեցաւ նմա հրեշտակ
 Տեառն եւ ասէ ցնա, Տէր ընդ քեզ,
 13 հօր զօրութեամբ : Եւ ասէ ցնա Գե-
 դէնն, Յիս, Տէր իմ. եթէ էր Տէր ընդ
 մեզ, ընդէր դափն զմեզ ամենայն չա-
 րիքս այսօրիկ . եւ ո՞ւր են ամենայն
 սքանչելիքն նորա զոր պատմեցին մեզ
 հարքն մեր եւ ասեն, Ո՞չ ապաքէն յե-
 գիպտոսէ եհան զմեզ Տէր . եւ արդ ըն-
 14 ՚դէր մերժեաց զմեզ, եւ մասնեաց զմեզ
 ի ձեռս Մազրիամու : Եւ հայեցաւ ընդ
 նա “հրեշտակն Տեառն”, եւ ասէ ցնա,
 երթ զօրութեամբդ քով այդուիկ, եւ
 15 փրկեսցես զԵսրայէլ ի ձեռաց Մազրի-
 մու . ո՞չ աւասիկ ես առաքեցի զքեզ . եւ
 16 ասէ ցնա Գեդէնն, Յիս, Տէր, ի՞նչ փրկե-
 ցից զԵսրայէլ . եւ ահա հազարաւորն իմ
 խոնարհադոյն է ի մէջ Մանասէի, եւ
 17 ես կրտսեր եմ ի տան հօր իմոյ : Եւ աս-
 18 տէ ցնա, Տէր” ընդ քեզ, եւ հարցես
 զՄազրիամ իբրեւ զայր մի : Եւ ասէ Գե-
 19 դէնն, եթէ դո՞ւ հնորնս առաջի աչաց
 քոց, արասցես ինձ նշան եթէ “դու խօ-
 20 սեսցիս” ընդ իս : Մի գնասցես աստի
 մինչեւ եկից առ քեզ, եւ բերից զդո՞ւ
 իմ եւ եղից առաջի քո : Եւ ասէ, ես
 21 “եմ, եւ” նստայց ասա մինչեւ դարձցիս
 22 առ իս : Եւ եմուտ Գեդէնն եւ հասոյց
 ու զմի յայժեաց, եւ արդու մի պիւր
 բաղարջ . եւ զմիսն եզ ի վերայ խանի,
 եւ զարգանակն արկ ի պոյսն, եւ եհան
 23 առ նա ընդ կաղնեաւն եւ “երկիր եւ
 24 պառ” : Եւ ասէ ցնա հրեշտակն Տեառն,
 Առ զու զմիսզ եւ զհացդ բաղարջ, եւ
 25 զիր ի վերայ վիմին այնորիկ, եւ հեզ
 26 զարգանակն . եւ արար այնպէս : Եւ
 27 ձգեաց հրեշտակն Տեառն զձայր գաւա-
 զանին որ ի ձեռին իւրում, եւ հասոյց
 ի միսն եւ ի բաղարջն . եւ բորբոքեցաւ
 հուր ի վիմէ անտի, եւ եկեր զմիսն եւ
 28 զբաղարջն . եւ հրեշտակն Տեառն գնաց
 29 յաչաց նորա : Եւ ասեալ Գեդէնն եթէ
 30 հրեշտակն Տեառն է . եւ ասէ Գեդէնն,
 Ա՛, ա՛, Տէր, Տէր . զի տեսի զհրեշտակն
 31 Տեառն գէտ յանդիման : Եւ ասէ ցնա Տէր,
 Սաղազութիւն ընդ քեզ . մի՛ երկնչիր .
 ոչ մեռանիցիս :

24 Եւ շինեաց անդ Գեդէնն սեղան Տեառն,
 եւ կոչեաց զնա Սաղազութիւն Տեառն
 մինչեւ յայսօր . ⁹Եւ մինչդեռ ինքն ան-
 զէն էր” յեփրա հօր իւրոյ Եսրեայ :
 25 Եւ եղեւ ի զիշիրին յայնմիկ եւ ասէ
 ցնա Տէր, Առ դու քեզ զեղն պարարակ
 հօր քո, եւ զեզն երկրորդ զեւթնեմանս .
 եւ քակեսցես զսեղանն Բահաղու որ է
 հօր քո, եւ կոտորեսցես ⁹զանտան որ
 26 գնովաւ : Եւ շինեսցիս սեղան Տեառն
 Աստուծոյ ըում, ¹⁰որ երեւեցաւ քեզ ի
 զլուս լիբինն Մանովպայ, ի սեղուջ պա-
 տերազմին” . եւ ասցես զեզն զերկրորդ,
 եւ հանցես յողջակէզ փայտիւք ⁹անտա-
 27 ռին զոր կոտորեսցես : Եւ աս Գեդէնն
¹¹երկրտասան այր ի ծառայից իւրոց, եւ
 արար որպէս եւ խօսեցաւ ընդ նմա Տէր .
 եւ եղեւ իբրեւ երկեաւ ի տանէ հօր
 իւրոյ եւ յարմն քաղաքին առնել ի
 ստէ, արար զիշիրի :
 28 Եւ կանխեցին արք քաղաքին ընդ ա-
 ռուսոն, եւ անա կործանեալ սեղանն
 Բահաղու, եւ ⁹անտան որ գնովաւ՝ կո-
 տորեալ, եւ եզն պարարակ հանեալ ող-
 29 ջակէզ ի սեղանն շինեալ : Եւ ասեն այր
 ցընկեր իւր, Ո՞ արար զիւս զայս . եւ
 յուզէին եւ քննէին եւ ասէին թէ Գե-
 30 դէնն սրզի Յովասու արար զիրզ զայդ :
 31 Եւ ասեն արք քաղաքին ցՅովաս, Հան
 արտաքս զորդին քո եւ մեռցի . զի կոր-
 ձանեաց զսեղանն Բահաղու, եւ կոտո-
 32 րեաց ⁹զանտան որ գնովաւ : Եւ ասէ
 Յովաս ցարան ցյարուցեայս ի վերայ նո-
 րա, Դո՞ւք այժմ դատիցիք վասն Բա-
 հաղու, եւ կը դո՞ւք պարեպուցանիցէք
 զնա . որ ¹²վնասեաց նմա՞ մեռցի մին-
 չեւ ցառաւօտ . եթէ աստուած իցէ, ինքն
 ինչպիսեղէ զվրէժ անձին իւրոյ, զի կոր-
 33 ձանեցին զսեղան նորա : Եւ կոչեաց զնա
 յաւուր յայնմիկ Յերոբաազ, եւ ասէ,
 Դատաստան Բահաղու . զի կործանեաց
 զսեղան նորա :
 34 Եւ ամենայն Մազրիամ եւ Ամադէկ եւ
 ամենայն որդիքն արեւելեայց ժողովե-
 ցան ի միասին, եւ եկին բանակեցան ի
 35 հովիտան Յեզրայելի : Եւ Հողի Տեառն
¹³զօրացոյց զԳեդէնն”, եւ եհար փող եղ-
 ջերեաւն . եւ խրախոյս երարձ Աբիեզեր

¹ Եբբ. հնձանի փախուցանել, Կ-ձ, թարուցանել
² Եբբ. Տէր ³ Եբբ. ցնա Տէր, Չի ես եղէց ⁴ Եբբ.
 դու ես որ խօսիս ⁵ Եբբ. գ-լ-ս-տ ⁶ Եբբ.
 մատոյց ⁷ Եբբ. Աստուծոյ

⁸ Եբբ. եւ տակաւին անդ է ⁹ Եբբ. աշերա,
 (Դեւ Եղից ԼԳ. 13.) ¹⁰ Եբբ. ի գլուխ ամրոյս այ-
 սորիկ ըստ կարգի ¹¹ Եբբ. տան ¹² Եբբ.
 դատիցին վասն նորա ¹³ Եբբ. արկաւ գԳե-
 դէննիւ, -յոյն- պատեաց զնա իբրեւ հանդերձ

35 զկնի նորա : Եւ արձակեաց հրեշտակս ընդ ամենայն Մանասէ , եւ զոչեաց եւ նա զկնի նորա . եւ արձակեաց հրեշտակս յԱսեր եւ ի Ջարդղոն եւ ի Նեփթաղիմ , եւ ելին ընդ առջ Նորա :

36 Եւ ասէ Գեղէնն զԱստուած , եթէ փրկեացես ձեռամբ իմով զԲարայէյ որ- 37 պէս եւ խօսեցար , Անա գնեմ զգաթ մի ասուի ի կոյ . եթէ լինիցի անձրեւ ի վերայ զգաթուն միայն եւ ի վերայ ամենայն երկրի զամաքութիւն , զխօսացից եթէ փրկեցես ձեռամբ իմով զԲարա- 38 յէյ որպէս եւ խօսեցար , Եւ եղև այնպէս . եւ կանխեաց Գեղէնն ընդ առաւօտն ի վաղև անդր , եւ քամաց զգաթն , եւ էջ ցօղ ի զգաթէ անտի լի կոնքիս :

39 Ջրոյ : Եւ ասէ Գեղէնն զԱստուած , Ո՛ր բարկացի գատումն քս ինձ , եւ խօսեցայց զարձեայ միւսանգամ , եւ փորձեցի միւսանգամ զգաթուն . եւ եղիցի միւսանգամ զամաքութիւն ի վերայ զգաթուն միայնոյ , եւ ի վերայ ամենայն երկրի 40 եղիցի անձրեւ : Եւ արար Աստուած այնպէս ի զհիշերին յայնմիկ . եւ եղև ցամաքութիւն ի վերայ զգաթուն միայնոյ , եւ ի վերայ ամենայն երկրի եղև անձրեւ :

Գ Լ Ե

1 Եւ կանխեաց Յերորասոյ , նա ինքն է Գեղէնն , եւ ամենայն զօրն ընդ նմա , եւ բանակեցան առ աղբերն Արեգայ , եւ բանակն Մաղիամու 2 եւ Ամաղեկայ՝ էր նոցա ընդ հիւսիսոյ 3 ի Գարաաթիւմ որ ի 2 նովաի անդ : Եւ ասէ Տէր ցԳեղէնն , Բազում է զօրդ որ ընդ քեզ է , առ ի չմատնելոյ ինձ զՄաղիամ ի ձեռս զոցա . զուցէ պարծիցի ի վերայ իմ Խորայէյ եւ ա- 3 սիցէ , թէ Չեռն իմ փրկեաց զիս : Եւ ասէ ցնա Տէր , Սօսեաց յականջս ժողովրդեանդ , եւ ասացես , Ո՛ր ք 4 պատարտ իցէ՞ զարձցի . եւ զիմիցին՝ ի լեռնէն Գազատորու , եւ զարձան ի գօրուէն քսան եւ երկու հարթք , եւ մնա- 4 ցին տանն նազարն : Եւ ասէ Տէր ցԳեղէնն , Տակաւին բաղում է զօրդ . իջլ զգրսս ի ջուրն եւ փորձեցից քեզ զգոսս անդ . եւ եղիցի զօրմէ ասացից ցքեզ եթէ Դա երթից ընդ քեզ , նա երթիցէ ընդ քեզ . եւ զամենայն զօրմէ ա-

սացից թէ Դա մի երթիցէ ընդ քեզ , նա 5 մի երթիցէ ընդ քեզ : Եւ իջոց զզօրն ի ջուրն . եւ ասէ Տէր ցԳեղէնն , Ամե- նայն որ յափեցէ լեզուաւ իւրով ի ջրոյ անտի իբրև զչեռն , կացուցես զնոսս ուրոյն . եւ ամենայն որ անկցի ի վերայ ճակաց իւրոյ ըմպել , կացուցես զնոսս 6 ասանձինն : Եւ եղև թիւ ամենեցուն որ յափեցին ձեռամբ եւ լեզուով իւրեանց , երեք հարեւր այր . եւ մնացորդ ժողովրդեանն անկան ի վերայ ճակաց 7 իւրեանց ըմպել ջուր : Եւ ասէ Տէր ցԳեղէնն , Երեք հարեւր արամբոյ որ լափեցին զջուր՝ փրկեցից զձեզ , եւ ասց զՄաղիամ ի ձեռս քո . եւ ամենայն ժողովրդդ երթիցէ այր իւրաքանչիւր ի 8 տեղի իւր : Եւ ասին զպաշար ժողովրդեանն ի ձեռս իւրեանց , եւ զփողս նոցա եղջերեացս : Եւ զամենայն այր Իսրայիլի արձակեաց զայր ի բնակութիւն իւր , եւ զերեքհարեւր այրն եւեթ կալու . եւ բանակն Մաղիամու էին ի ներքոյ նորա ի նովիսան :

9 Եւ եղև ի զհիշերին յայնմիկ եւ ասէ ցնա Տէր , Արի էջ աստի վաղիտակի ի բանակն , զի մասնեցի զնա ի ձեռս քո : 10 Ապա թէ երկնչիցիս զու իջանել , էջ նախ գու եւ պատանեակդ քո Փարա ի բա- 11 նակն . եւ լուհես եթէ զինչ խօսիցին , եւ ապա զօրացին ձեռք քո , եւ իջես ի բանակն : Եւ էջ ինքն եւ պատանեակն իւր Փարա ընդ նմա ի մասն ինչ յիսնե- 12 ռորդաց բանակին : Եւ Մաղիամ եւ Ամաղէկ եւ ամենայն որդիքն արեւելեաց բանակեայ էին ի ծործորան իբրև զմարտիս բազմութեամբ . եւ ուղտուց նոցա ոչ զայր թիւ , այլ էին իբրև զաւազ առ 13 եղերը ծալու բաղմութեամբ : Եւ եմուտ Գեղէնն , եւ ահա այր պատմէր ընկերի իւրում երազ . Տեսի , ասէ , երազ , եւ ահա նկանակ զարեղէն հոյովեայ ի բանակս Մաղիամու , եւ եկն մինչև ի խորանն Մաղիամու , եւ անդ գնա եւ կործանեաց , եւ անկա խորանն վերուստ 14 ի վայր : Պատասխանի ետ ընկերն նորա եւ ասէ , Ո՛չ է այն՝ եթէ ոչ սուրն Գեղէննի որդոյ Յովատու ան Խորայիացւոյ . մասնեաց Տէր ի ձեռս նորա զՄաղիամ եւ զամենայն բանակս :

15 Եւ եղև իբրև յուաւ Գեղէնն զպատմութիւն երազոյն եւ զմեկնութիւն նորա , երկիր եպազ Տեաան , եւ զարձաւ

1 իբբ. ցօղ 2 իբբ. ուլ-տե 3 իբբ. աւ բլրոյն
 Մորէի 4 իբբ. վատարտ եւ երկուտ եցէ
 զարձցի եւ մեկնեցի

անդրէն ի բանակն Իսրայելի, եւ ասէ,
 Արիք, զի մասնեաց Տէր զբանակն Մա-
 16 զիամու ի ձեռս ¹մեր: Եւ բաժանեաց
 զերեք հարեւր այրն յերկս առաջս. եւ
 եւ զփողան եղջերեայս² ի ձեռս ամենե-
 17 ցունց, եւ ջանս ի մէջ սափորոցնս Եւ ա-
 սէ ցնոսա, Ընդ իս հայեալիք, եւ այն-
 պէս արասջիք. ահա ես մտանեմ ի մէջ
 բանակին, եւ եղիցի որպէս ես ասնի-
 18 ցեմ, նոյնպէս եւ զուք արասջիք: Եւ
 հարից ես զփողն եղջերեայ, եւ ամե-
 նեքեան որ ընդ իս էք³ հարջիք եւ զուք
 զփողան եղջերեայս, շուրջ զամենայն
 բանակաւն, եւ ասասջիք, Սուր Տեառն
 եւ Գեղէննի:
 19 Եւ եմուտ Գեղէնն եւ հարեւր այր ընդ
 նմա ի կողմն բանակին, ի սկզբան միջ-
 նոյ պահուն, ⁴միայն զարթուցանելով
 զարթուցին⁵ զպահաստանն, եւ հարին
 զփողան եղջերեայս, եւ ⁶թօթափելցին
 20 զսափորան որ ի ձեռս իւրեանց: Եւ հարին
 զփողան եղջերեայս երեքին առաջն, եւ
 խորտակեցին զսափորան, եւ առին ձա-
 խու ձեռամբք իւրեանց զջանն, եւ ա-
 ջու ձեռօք իւրեանց զփողան հարկանել,
 եւ աղազակեցին եւ ասեն, Սուր Տեառն
 21 եւ Գեղէննի: Եւ կայցին իւրաքանչիւր
 առանձինն շուրջ զբանակաւն. եւ ըն-
 թացաւ ամենայն բանակն, ⁷փող հա-
 22 ըին⁸ եւ փախեան: Եւ զոչեցին երեք-
 հարիւրեքին փողքն եղջերեայք. եւ եզ
 Տէր զսուր ան յնկեր իւր եւ յամենայն
 բանակն. եւ փախեաւ ամենայն բանակն
 մինչեւ ⁹ցօթախտատա, եւ մեւս զունցն
 մինչեւ¹⁰ ցորսն Արէլմաուրայ եւ ցՏարէթ,
 23 Եւ զոչեաց այր Իսրայելացի ի նեփ-
 թաղիւրայ եւ յԱտերայ եւ յամենայն Մա-
 24 նասէէ, եւ զհետ մտին Մազիամու: Եւ
 հրեշտակս արձակեաց Գեղէնն յամենայն
 ստնմանս Եփրեմայ, եւ ասէ, Իջէք յա-
 ռաջս Մազիամու, եւ կալարուք զկիրճս
 ջրոցն մինչեւ ցօթախտատայ եւ ցՅողղա-
 նան: Եւ զոչեաց ամենայն այր Եփրե-
 մի, եւ կալան իւրեանց զանցս ջրոցն
 25 մինչեւ ցօթախտատայ եւ ցՅողղանան: Եւ
 կալան զերկու իշխանան Մազիամու զՈւ-
 բեր եւ զԶեր. եւ սպանին զՈւբեր¹¹

Սուրորերա, եւ զԶեր սպանին ⁸յակեր-
 զերա, եւ հայածեցին զՄազիամ. եւ
 զլուխսն Ուբերայ եւ Զերայ բերին առ
 Գեղէնն յայնմ կողմանէ Յորդանանու:

ԳԼ Ը

1 Եւ ասեն ցԳեղէնն այր Եփրեմի, Զինչ
 է բանդ այդ զոր արարեր ընդ մեզ, զի
 ոչ կոչեցեր զմեզ յորժամ երթայիր պա-
 սերագմել ընդ Մազիամու. եւ վիճէին
 2 ընդ նմա սաստկազոյնս: Եւ ասէ ցնո-
 սա, Արդ զինչ ինչ արարի իբրեւ զձեզ.
¹ոչ ապաքէն լաւագոյն է ճոսաբազու-
 թիւնդ Եփրեմի քան զկուլթան Աբիեզե-
 3 րայ: Ի ձեռս ձեր մասնեաց ⁹Տէր զիշ-
 խանս Մազիամու զՈւբեր եւ զԶեր. եւ
 զինչ կարացի առնել իբրեւ զձեզ: Եւ
 ապա զազարեաց ոգի նոցա ի նմանէ ի
 խօսել նորա զբանս զայս:
 4 Եւ եկն Գեղէնն ի Յորդանան, եւ անց
 իւրն եւ երեք հարեւր արքն որ ընդ նմա
 5 պարտասեայք¹⁰ եւ քաղցեալք¹¹: Եւ ասէ
 ցարսն Սոկքովթայ, Տուք աւաղիկ հաց
 ի կերակուր զօրուս այսմիկ որ ընդ իս,
 զի քաղցեալ են. եւ ես պնդեցայց զհետ
 Զերէի եւ Սաղմանայ թագաւորացն Մա-
 6 զիամու: Եւ ասեն իշխանքն Սոկքով-
 թայ, Միթէ ձեռն Զերէի եւ Սաղմա-
 7 յորակամիդ քու՛մ: Եւ ասէ Գեղէնն, Ոչ
 այդպէս, այլ ի տալ Տեառն զԶերէի եւ
 զՍաղմանա ի ձեռս իմ, եւ ես ¹²քարչե-
 ցից զմարմինս ձեր փշովք անապատի եւ
 8 բորկոնիմաւ: Եւ կ' անտի ի Փանուէլ,
 եւ խօսեցաւ ընդ նոսա նոյնպէս. եւ պա-
 տասխանի արարին նմա արք Փանուե-
 9 յայ՝ զոր օրինակ արարին նմա պատաս-
 10 յանի արք Սոկքովթայ: Եւ խօսեցաւ
 Գեղէնն ընդ արս Փանուելի եւ ասէ, Ի
 դառնալ իմու՛մ այսքէն խաղաղութեամբ՝
 կործանեցից զաշտարակդ զայդ:
 11 Եւ Զերէի եւ Սաղմանա էին ի կար-
 կար, եւ լանակ նոցա ընդ նոսա, իբ-
 բեւ հնդեասան հազար այր ընդ ամե-
 նայն՝ որ մնացեալ էին յամենայն բանա-
 կէ որդուցն արեւելից. եւ անկեալք էին
 հարեւր եւ քսան հազար արանց սուսե-
 12 բանիւրիայ: Եւ կ' Գեղէնն ընդ ճանա-
 պարհս վրանորնակչացն յարեւելից նա-
 բաէի եւ հանդէպ նարեայ, եւ եհար զբա-

¹ Եբբ. ձեր ² Եբբ. այն ինչ կացուցեալ էր նոցա
³ Եբբ. խորտակեցին ⁴ Եբբ. եւ աղազակեցին ⁵ Եբբ.
 ցօթախտատա ի կողմն Սարերայ, մինչեւ 7 Ա. յա-
 իս. առ վիմն Որերայ

⁸ Ա. յաբ. առ հնձանին Զերայ ⁹ Եբբ. Աստուած
¹⁰ Եբբ. սակայն եւ հայածեին ¹¹ Եբբ. ճեծեցից

12 նախն , զի ահա էր բանական յանհոգս : Եւ
 13 փախեան Չերէէ եւ Սաղմանա , եւ պնդե-
 ցաւ զհետ նոցա . եւ ձերբակալ արար
 14 զերկուս թաղաւորսն Մաղխամու զՉե-
 րէէ եւ զՍաղմանա , եւ զամենայն բա-
 նակ նոցա զգրգեցոցց :

13 Եւ դարձաւ Գեղէնն սրբի Յովասու ի
 պատերազմէն ՚ի զառիւկայրէ անտի Արեւ-
 14 սայ՝ : Եւ կարաւ պատանեակ մի յարանց
 Սոկրովթայ , եւ եհարց զնա . եւ զրեաց
 առ ինքն զիշխանսն Սոկրովթայ եւ զծերս
 15 նորա եւ թանասուն եւ եւթն այր : Եւ
 եկին ²Գեղէնն առ իշխանսն՝ Սոկրով-
 թայ , եւ ասէցնտսա , Ահաւասիկ Չերէէ
 եւ Սաղմանա , վասն որոց նախասեցէր
 զիս եւ ասացէք , Միթէ ձեան Չերէի
 եւ Սաղմանայ այժմ ի ձեռքն քում իցէ ,
 զի տացուք հաց արանց քոց նրբերոց :

16 Եւ առ ³զիշխանսն եւ՝ զծերս քաղաքին
 եւ փուչս յանապատէ եւ զբորինինն ,
 եւ ⁴քարչեաց նոքօք զարսն Սոկրովթայ :

17 Եւ զաշտարակն Փանուելի կործանեաց ,
 եւ կոտորեաց զարս քաղաքին :

18 Եւ ասէց զՉերէէ եւ զՍաղմանա , ⁵Ո՛ր
 են՝ արքն զոյս կոտորեցէք ի թարովր :
 Եւ ասեն , Որպէս զու , նոյնպէս եւ
⁶նոքա նման քեզ , եւ զու նման նոցա ,

19 իբրեւ զտեսիլ որդւոց թաղաւորի : Եւ
 ասէ Գեղէնն , Եզբարք իմ եւ որդիք մօր
 իմոյ էին . ³եւ երգուաւ նոցա եւ ասէ ,
 Կենդանի է Տէր , եթէ կենդանի պահեալ
 20 էր ձեր գնոտս , ոչ սպանանէի զձեզ : Եւ
 ասէց յեթիւր ցանդրանիկ իւր , Արի սարան
 զգոտս . եւ ոչ եհան պատանեակն զտուր

21 իւր զի երկեաւ , քանզի մանակ էր : Եւ
 տսեն Չերէէ եւ Սաղմանա , Արի եւ զու
 քեզէն պատահեա մեզ , զի ըստ ասն եւ
 զօրութիւն իւր . եւ յարեաւ Գեղէնն եւ
 սպան զՉերէէ եւ զՍաղմանա , եւ առ զմա-
 նեակսն ի սարանոցաց ուղտուց նոցա :

22 Եւ ասեն այր Իսրայելի ցեղեղէնն , Իշ-
 խեա մեզ զու եւ որպի քո , եւ որպի որդ-
 ւոց քո , զի փրկեցեր զմեզ ի ձեռաց
 23 Մաղխամու : Եւ ասէցնտսա Գեղէնն ,
 Ոչ իշխեցից ես ձեզ , եւ ոչ իշխեացէ ձեզ
 որպի իմ . այլ Տէր իշխեացէ ձեզ :

24 Եւ ասէցնտսա Գեղէնն , Խնդրեցից
 ի ձէնջ հացուածս ինչ , եւ տուք ինձ տս
 այր զինզ մի յաւարէ անտի . զի զինդք

1 տակիք էին նոցա , քանզի Իսրայելացիք
 25 էին : Եւ ասեն , Տայով տացուք . եւ տա-
 րածեցին ⁷զհանդերձս նորա՝ , եւ ընկե-
 ցին անդր այր իւրաքանչիւր զզինդս
 26 ⁸սակիս զաւարի խորոյ : Եւ եզեւ կշիւս
 զնպայն ոսկեաց զոր խնդրեաց՝ հազար
 եւ եւթն հարեւր սիկղ ոսկու , թող
 զչունչանունն եւ զմեհեւանդս եւ ⁸զպատ-
 կակալս եւ զծիրանիս , եւ որ ինչ ի թա-
 զաւորսն՝ Մաղխամու . եւ թող զմա-
 նեակս ոսկիս պարանոցաց ուղտուց նո-
 27 ցա : Եւ արար զայն Գեղէնն յեփուզ , եւ
 հաստատեաց զայն ի քաղաքի իւրում
 յեփրա . եւ պտակեցաւ ամենայն Իսրա-
 յէլ զկնի նորա անդր , եւ եզեւ Գեղէն-
 նի եւ ասն նորա ի զայթապգութիւն :

28 Եւ վանեցաւ Մաղխամ առաջի որդւոցն
 Իսրայելի եւ ոչ եւս յաւելին տարածնալ
 զզրութս իւրեանց . եւ զազարեաց երկիրն
 ամս քառասուն յաւուրս Գեղէննի :

29 Եւ զնաց Յերոբոամ սրբի Յովասու ,
 30 եւ յնակեաց ի տան իւրում : Եւ Գեղէն-
 նի էին եւ թանասուն որդիք եղեալք յե-
 րանայ նորա . զի կանայք բազումք էին
 31 նորա . եւ հարձ նորա որ ի Սիկիմայ՝
 ծնաւ նմա եւ նա որպի , եւ եզ անուն նմա
 32 Արիմելէք : Եւ մեռաւ Գեղէնն սրբի Յո-
 վասու ի բարւօք ձերութեան , եւ թա-
 զեցաւ ի գերեզմանի Յովասու հօր իւ-
 րոյ յեփրա հօրն Եսրեայ :

33 Եւ եզեւ իբրեւ մեռաւ Գեղէնն , դար-
 ձան որդիքն Իսրայելի եւ պտակեցան
 զհետ Բահայիմայն . եւ եկին զուխտ
 իւրեանց ընդ Բահայուուն Բերթիթայ , լի-
 34 նել նոցա յատուած : Եւ ոչ յիշե-
 ցին որդիքն Իսրայելի զՏէր Աստուած
 իւրեանց որ փրկեաց զնոտս յամենայն
 35 թշնամեաց իւրեանց չօրջանակի : Եւ ոչ
 արարին ողորմութիւն ընդ տանն Յերո-
 բոամայ , որ նա ինքն է Գեղէնն , բա-
 ամենայն բարութեանն զոր արար ընդ
 Իսրայելի :

Գ Լ Թ

1 Եւ զնաց Արիմելէք սրբի Յերոբոամայ
 ի Սիկիմ առ եզբարս մօր իւրոյ , եւ խօ-
 սեցաւ ընդ նոտս եւ ընդ ամենայն աղ-
 զատածի տան հօր մօր իւրոյ եւ ասէ ,
 2 Խօսեցարուք յականջս ամենայն սարանց
 Սիկիմացւոց . Ո՞ր լու իցէ ձեզ , իշխել
 ձեզ եւ թանասունս արանց ամենայն որդ-

¹ Կա՛ւ , յառաջ քան զիս արեւու ² Եբբ . առ արսն
³ Եբբ . պիւնի ⁴ Եբբ . իսրայելի ⁵ Եբբ . Որ-
 պիս ⁶ որ էին ⁶ Եբբ . նոքա . իւրաքանչիւր

⁷ Եբբ . հանդերձ ⁸ Եբբ . զծիրանիս որ ի զերայ
 թաղաւորացն

ւոցն Յերորասաղայ, եթէ տիրել ձեզ առն
 միաջ . եւ յիւնցէք զի սակր ձեր եւ մար-
 3 մին ձեր եմ ես : Եւ խօսեցան գնմանէ
 եղբարք մօր նորա յականջն ամնայն ա-
 բանց Աիկիմացւոց զամնայն բանս զայ-
 ստօիկ . եւ միտեցաւ սիրտ նոցա զկնի
 Արիմեիքայ , զի ասացին թէ Եղբարք
 4 մեր է : Եւ ետուն նմա եւ թանասուն ար-
 ծաթոյ ի տանէ Բանազու Բերիթայ ՚ուխ-
 տին , եւ վարձեցաւ Նոքօք Արիմեիք
 արս սրիկայս եւ զարձարեցուցիչս , եւ
 5 գնացին զհնանորա Եւ եմուտ ի տուն հօր
 իւրոյ յեփրա , եւ կոտորեաց զեղբարս իւր
 զորդին Յերսրասաղայ արս եւ թանասուն ,
 ի վերայ վիմի միայ . եւ մնաց Յոթաթամ որդի
 Յերսրասաղայ կրտսեր , քանզի թագեաւ :
 6 Եւ ժողովեցան ամնայն արք Աիկիմացւոց
 եւ ամնայն տունն Մասգունայ , եւ չոգան
 թագաւորեցուցին զԱրիմեիք ի թագա-
 ւոր՝ առ կազնեա .² կոտոցն որ ի Աիկիմա :
 7 Եւ ազգ եղև Յովաթամայ , ել գնաց
 եւ եկաց ի վերայ գլխոյ լերինն ի Գա-
 բիզին . ամբարձ զձայն իւր եւ ՚Կրաց ,
 եւ ասէ ցնոսա , Լուարուք ինձ , արք
 Աիկիմացւոց , եւ լուիցէ ձեզ Աստուած :
 8 Գնալով գնացին ծառք օծանել խրեանց
 թագաւոր , եւ ասն ցձիթենին , թա-
 9 գաւորեա ի վերայ մեր : Եւ ասէ ցնոսա
 ձիթենին , Թողլց զարարասութիւն իմ
 10 մարդիկ՝ , եւ երթայցեմ ի յինել ծառոց : Եւ
 ասն ծառքն ցլի զենին , Եկ թագաւորեա
 11 ի վերայ մեր : Եւ ասէ ցնոսա թզենին ,
 Թողեալ զբազդասութիւն իմ եւ զրերս
 բարութեան ինոյ , եւ երթայցեմ ի յինն
 12 լինել փայտից : Եւ ասն ծառքն ցորթ ,
 13 Եկ թագաւորեա ի վերայ մեր : Եւ ասէ
 ցնոսա ոյթ , Թողեալ զգլխի իմ ՚Եւ զու-
 բախութիւն Աստուծոյ եւ մարդկան , եւ
 14 երթայցեմ ի յինն լինել փայտից : Եւ ա-
 սն ծառքն ցրմնիկ , Եկ թագաւորեա ի
 15 վերայ մեր : Եւ ասէ զմնիկ ցծառս , Թէ
 արդարեւ օծանիցէք զիս թագաւորել ի
 վերայ ձեր , եկալք ծածկեցարուք ընդ
 հալանեա խնով , եթէ ոչ , ելանիցէ հուր
 ի զմնիկ աստի , եւ կերիցէ զեղեւնա-
 16 փայտս Լիբանանու : Եւ արգ եթէ ճշմար-
 տութեամբ եւ բովանդակութեամբ ա-
 բարէք եւ թագաւորեցուցէք զԱրիմե-

իւք , եւ ՚Թէ որպէս՝ արարէք ընդ Յե-
 ռորասաղ եւ ընդ տուն նորա , եւ եթէ
 ըստ հատուցման ձեռն նորա արարէք
 17 նմա , Որպէս ետ սրատերազմ հայր իմ
 փոխանակ ձեր , եւ ընկէց զանձն իւր
 յասաջ , եւ ապրեցոյց զձեզ ի ձեռաց
 18 Մագրիամու , Եւ զուք յարեայք ի վերայ
 տան հօր իմոյ այսօր , եւ կոտորեցէք
 զորդիս նորա , արս եւ թանասուն ի վե-
 րայ վիմի միոյ , եւ թագաւորեցուցէք
 զԱրիմեիք զորդի ազալնոյ նորա ի վե-
 րայ արանց Աիկիմացւոց , զի եղբարք ձեր
 19 է . Եթէ ճշմարտութեամբ եւ բովանդա-
 կութեամբ արարէք ընդ Յերսրասաղայ եւ
 ընդ տան նորա յաւուրս յայսմիկ , ՚Յօրձ-
 նեսլիք զուք եւ՝ ուրախ լիջիք յԱբիմե-
 20 լէք , եւ ուրախ լիցի եւ նա ի ձեզ . Ա-
 սցա թէ ոչ , ելցէ հուր յԱրիմեիքայ եւ
 կերիցէ զարս Աիկիմացւոց , եւ զտունն
 Մասգունայ .⁶ սպա թէ ոչ ,՝ ելցէ հուր
 յարանց Աիկիմացւոց եւ ի տանն Մասգու-
 21 նայ եւ կերիցէ զԱրիմեիք : Եւ վախ-
 եաւ Յովաթամ եւ զկրծաւ , եւ գնաց ընդ
 ճանապարհն ի Բերա , եւ բնակեաց անդ
 յերեսաց Արիմեիքայ եղբոր իւրոյ :
 22 Եւ ի յիսեաց Արիմեիքայ ի վերայ Խարա-
 23 յելի տան երիս : Եւ առաքեաց Աստուած
 սցի չար ի մէջ Արիմեիքայ եւ ի մէջ ա-
 բանց Աիկիմացւոց , եւ ՚արհամարհեցին
 արք Աիկիմացւոց զտունն Արիմեիքայ՝
 24 Աձեղ ի վերայ նորա զանիրաւութիւն
 եւ թանասնից որբւոցն Յերսրասաղայ , եւ
 հատուցանել զարին նոցա ի վերայ Ա-
 րիմեիքայ եղբորն իւրեանց որ կոտու-
 րեաց ցնոսա , եւ ի վերայ արանց Աիկիմաց-
 ւոց՝ զի զօրացուցին զձեռս նորա կատարել
 25 զեղբարս իւր : Եւ զօրծեցին նմա զա-
 բան արք Աիկիմացւոց ի վերայ գլխոց
 լերանց , եւ յայնչապէս զամնեակն որ
 անցանէին առ Նոքօք ընդ ճանապարհն .
 26 Եւ ազգ եղև Արիմեիքայ : Եւ եկն Գաազ
 որդի Արեղզայ եւ եղբարք նորա . եւ
 անցին ի Աիկիմ , եւ վատահ եղեն ի նա
 27 արք Աիկիմացւոց . Եւ ելին յանդաս-
 տանն եւ կլի եցին զայդ իսրեանց , եւ
 հարին հնձանս , եւ արարին սարանցիկս ,
 եւ մտին ի տուն աստուածոցն իւրեանց .
 եւ կերան եւ արբին եւ անիծին զԱրի-
 28 մեիք : Եւ ասէ Գաազ որդի Արեղզայ ,
 Ո՞ է Արիմեիք , եւ ո՞ է ՚Որպէն Արե-

¹ Եբբ. Գ-Լ-Է ² Եբբ. Կոթսղեն. Կ-Է. պահակին
³ Եբբ. աղաղակեաց ⁴ Եբբ. որով պատուեն յիս
 զԱստուած եւ զմարդիկ

⁵ Եբբ. եթէ բարեա ⁶ Եբբ. եւ ⁷ Եբբ. գործեցին
 գաւարք Աիկիմացւոց Արիմեիքայ ⁸ Եբբ. Արեբեմ

մայ՝ զի ծառայեմք նմա . ո՞չ նա է որ-
 29 գի Յերորատայ, և Զերուզ ¹ճառայ խւր՝
 ոստիկան նորա , ²Նանդերձ արամբ՝՝ Ե-
 մովրայ հօր Սիբեմայ , և զի է զի ծա-
 30 ռայիցեմք նմա : Եւ ս՝ ապր զժողովուրդս
 դայս ի ձեռս իմ , և ժողովի զԱրիմե-
 31 լէք . և սաէի ցԱրիմելէր , Բազմայո
 զգօրս քօ ևւ կլ ինձ :
 32 Եւ լուսա Զերուզ իշխան քաղաքին
 գրանս Գառայ որդւոյ Այեզգայ , և
 33 արամեոցաւ բարկութեամբ . ևւ առա-
 քեաց սա Արիմելէք հրեշտակս ³պատա-
 բազօք ևւ սաէ , Ահաւաթիկ Գառայ որ-
 գի Արեզգայ ևւ եզրարք նորա եկին ի
 Սիկիմ , ևւ պաշարեն զքաղաքս ի վերայ
 34 քօնդաստանին . Եւ եզիցի ընդ առաւօտն
 ի ծագել արեգականն՝ կանխեցես ևւ
 35 հաօցես զքաղաքսս . ևւ աճա սա ևւ զօրս
 որ ընդ սմա է ելանէ սա քեզ . ևւ արաւ-
 ցես ընդ սա որպէս ինչ դաջէ ձեռն քօ :
 36 Եւ յարեաւ Արիմելէր ևւ ամենայն զօրն
 որ ընդ նմա զջայզ , ևւ մտին ի զարմա
 37 զԱրիմեա չորք առաջք : Եւ եղև ⁴ընդ
 առաւօտն՝ կլ Գառայ որդի Արեզգայ ևւ
 38 եկաց ի մուտս գրան քաղաքին . ևւ յա-
 բեաւ Արիմելէք ևւ ամենայն զօրն որ
 39 ընդ նմա ի զարմացին : Եւ ետես Գառայ
 որդի Արեզգայ զզօրն , ևւ սաէ ցԶերուզ ,
 40 Ահաւաթիկ զօր իջանն , ի գլխս լերանցն .
 ևւ սաէ ցնա Զերուզ , Զասաւր լերանցն
 41 սեռանեսս գու իրբև զմարդիկ : Եւ յա-
 42 ւել ևւս խոսի Գառայ ևւ սաէ , Ահաւա-
 43 սիկ զօր իջանն ⁵ընդ ծովակողմն՝ սո
 պորտով երկրին , ևւ առաջ մի կլ ընդ
 44 ճանապարհ կազմեցն Վրասնոցայ : Եւ
 45 սաէ ցնա Զերուզ , Արց սւր է բերան
 քօ որ սաէր , թէ Ո՞վ է Արիմելէք , զի
 46 ծառայեցուք նմա . ո՞չ աւանիկ այն զօր
 է զօր դուն սղարակիր . արց կլ ևւ սաւր
 47 ընդ նմա պատերազմ : Եւ կլ Գառայ ա-
 48 սաջի արանցն Սիկիմացոց , ևւ մար-
 49 տեաւ ընդ Արիմելեքայ : Եւ հալածեաց
 զնա Արիմելէք . ևւ փոխեաւ յերեսայ
 50 նորա , ևւ սնկան վիրաւորք յազուժք
 51 մինչև երրուես քաղաքին : Եւ նստաւ Ա-
 52 րիմելէք յԱրիմ , ևւ եհան Զերուզ զԳառայ
 ևւ զեզրարս նորա զի մի բնակեացին ի
 53 Սիկիմ : Եւ եղև ի վաղիս անդր ևւ կլ

ժողովուրդն ի զայն , ևւ ազ եղև Ա-
 43 րիմելեքայ . Եւ սո զզօրն ևւ բամանեաց
 յերիս սասլս , ևւ եմուս նովա ի զա-
 44 րան . ևւ ետես , ևւ աճա զօր կլանէր ի
 քաղաքէ անտի . ևւ յարեաւ ի վերայ
 45 նոցա ևւ եհար գնաս : Եւ Արիմելէք ևւ
 զուճօքն որ ընդ նմա՝ ճակատեցան ևւ
 կացին սա գրան քաղաքին . ևւ երկու
 զուճօքն սփռեցան ի վերայ ամենեցուն
 որ յանդատանն էին , ևւ հարին գնու-
 46 սա : Եւ Արիմելէք պատերազմէր ընդ
 քաղաքին զօրն զայն ողջոյն , ևւ սաին
 47 զքաղաքն , ևւ զժողովուրդն որ ի նմա
 կոտորեցին , ևւ զքաղաքն կործանեցին
 ևւ սղարս վարեցին :
 48 Եւ լուան ամենայն արք աշտարակին
 Սիկիմացոց , ևւ եկին յամրոց տանն
 49 Բեթէլ Բեթիթայ : Եւ ազ եղև Արի-
 մելեքայ եթէ ժողովեցան ամենայն արք
 50 աշտարակին Սիկիմացոց : Եւ կլ Արի-
 մելէք ի լեռանն Սիկիմն , ինքն ևւ ամե-
 51 նայն զօրն որ ընդ նմա , ևւ սո Արիմե-
 լէք սաղար ի ձեռն խւր ևւ կոտորեաց
 52 բնն մի փայտի , ևւ սա զայն ևւ կլ
 զայն ի վերայ սուսոց խւրոց , ևւ սաէ զզօրն
 խւր , Զինչ տեսնիցէք յիս զօր ամնի-
 53 ցեմ , արաջիք ևւ զուք վաղվազակի
 43 իրբև զիս : Կոտորեցին ևւ նօքա խւրա-
 քանչիւր որ ամենեքին ⁶բնն մի փայտ ,
 ևւ բարձին ևւ գնացին զնա Արիմելե-
 54 քայ . ևւ եղին ⁷ի վերայ ամրոցին՝ , ևւ
 այրեցին ի վերայ նոցա զամրոցն հրով .
 ևւ մնան ամենայն արք աշտարակին
 Սիկիմացոց իրբև հազար մի՝ ընդ այր
 ևւ ընդ կին :
 50 Եւ չոյաւ Արիմելէք ի Թերէս , ևւ
 51 նստաւ չորջ գնովա , ևւ սո զնա : Եւ
 աշտարակ մի էր հօր ի մէջ քաղաքին ,
 ևւ փոխեան անդր ամենայն արք ևւ կա-
 նայք ևւ ամենայն գլխաւորք քաղաքին ,
 ևւ փոխեցին ընդդէմ իւրեանց , ևւ կլին
 52 ի տանիս աշտարակին : Եւ եկն Արիմե-
 լէք մինչև յաշտարակն , ևւ մարտեաւ
 53 ընդ նմա , ևւ մերձեցաւ Արիմելէք ի
 54 զուրս աշտարակին . Եւ ընկէց կին մի
 րեկոր երկանի ի վերայ գլխոց նորա , ևւ
 55 մանրեաց զգազաթն Արիմելեքայ : Եւ
 ազազակեաց վաղվազակի սո պատա-
 նեակն կապարճակիր խւր ևւ սաէ ցնա ,
 56 Մերկեա գուր քօ ևւ սպան գիս . գու-

¹Յէբր. զաւանդիկ ի ծածուկ ²Յէբր. ճառայեցէք արանց ³Յէբր. ⁴Յէբր. աս ⁵Յէբր. զամրոցաւն ⁶Յէբր. յայրէ զնա հրով

ցէ ամիցեն թէ կին սպան զնա : Եւ խո-
ցեաց զնա պատանին իւր , եւ մեռաւ :
55 Արիմելէք : Եւ ետես այր Իւրայելացի
թէ մեռաւ Արիմելէք , գնացին այր իւ-
րաքանչիւր ի տեղի իւր :
56 Եւ զարձոյց Աստուած զչարին Արի-
մելէքայ ի զուլս իւր զոր արար հօր իւ-
րում կոտորելով զեւթանասուն եղբարսն :
57 Իւր : Եւ զամենայն չարսն արանց Սի-
կիմացոց զարձոյց Աստուած ի գուլս
նոցա , եւ եկին ի վերայ նոցա անէձքն
Յովաթամայ որդւոյ Յերորաազայ :

ԳԼ . Ժ

1 Եւ յարեաւ յետ Արիմելէքայ վրկել զԻս-
րայել թովղա որդի Փուայ , ¹ որդի հօրեղ-
բօր Իսրա՛մ , այր յիսաքարայ . եւ նա բնա-
2 կէր ² ի Սամարիս , ի լեբնն Եփրեմօյ : Եւ
զասեաց զԻսրայել ամս քսան եւ երիս ,
եւ մեռաւ եւ թաղեցաւ ³ ի Սամարիս :
3 Եւ յարեաւ յետ նորա Յայիր Գաղաա-
զացի , եւ զասեաց զԻսրայել ամս քսան
4 եւ երկուս : Եւ եզեն նորա որդիք երեւ-
սուեն ³ եւ երկու՛ , որ հեծանէին յերեսուն
³ եւ երկու՛ յովանակս . եւ երեսուն ³ եւ
երկու՛ քաղաքք նոցա . եւ ⁴ կոչեաց զնու-
սու ասան Յայիրայ մինչեւ ջայսօր , որ
5 են ի Գաղաազ , եւ մեռաւ Յայիր եւ
թաղեցաւ ի Կամօնիս :

6 Եւ յաւելին որդիքն Իւրայելի սունել
չար առաջի Տեսան , եւ պաշտեցին զԻս-
հաղիման եւ զԱստարոսիմն , եւ զաս-
տուածս Ասորոց եւ զաստուածս Սիւր-
նայ եւ զաստուածս Մովարայ եւ զաս-
տուածս որդոցն Ամոնայ եւ զաստուածս
այլազեկացն . եւ թողին զՏէր եւ ոչ ծա-
7 ապեցին նմա : Եւ սրտմտեցաւ բարկու-
թեամբ Տէր Իւրայելի , եւ մտանեաց
զնոսա ի ձեռս այլազեկացն , եւ ի ձեռս
8 որդւոցն Ամոնայ : Եւ խախտեցին եւ
խորտակեցին զորդին Իւրայելի ի ժա-
մանակին յայնմիկ ամս ութուստան , զա-
մնայն Իւրայելացիս յայնկոյս Յորդա-
նանու , յերկրի Ամովրհացոցն ի Գա-
9 զաազ : Եւ անցին որդիքն Ամոնայ ընդ
Յորդանան ապ պատերազմ ընդ Յուդայ
եւ ընդ Բենիամինի , եւ ընդ տանն Եփրե-
մայ . եւ նեղեցան որդիքն Իւրայելի յայժ :
10 Եւ աղաղակեցին որդիքն Իւրայելի առ
Տէր եւ ասեն , Մեղաք քեզ , զի թողաք

զԱստուածդ մեր եւ պաշտեցաք զԻս-
11 հաղիման : Եւ ասէ Տէր ցորդին Իսրա-
յելի , Ո՛չ ապաքէն եզկուտայիք եւ Ա-
մովրհացիք եւ որդիք Ամոնայ ³ եւ Մո-
12 վաբ՛ եւ այլազցիք եւ Սիւրոնացիք եւ
Ամազէկ եւ ⁵ Բանան նեղեցին զձեզ ,
եւ աղաղակեցէք առ իս եւ վրկեցի զձեզ
13 ի ձեռաց նոցա : Եւ զուք թողէք զիս եւ
ծառայեցէք աստուածոց օտարաց . վասն
14 այնորիկ ոչ յաւելից վրկել զձեզ : Եր-
թայք աղաղակեցէք առ աստուածան զոր
ընարեցէք ձեզ , եւ նոքա վրկեսցեն
զձեզ ի ժամանակի նեղութեանց ձերոց :
15 Եւ ասեն որդիքն Իւրայելի ցՏէր , Մե-
ղաք , արա զու ընդ մեզ զամենայն որ
ինչ հաճոյ թուի առաջի քո . բայց , Տէր ,
միայն սարեցո՛ր զմեզ յաւուր յայսմիկ :
16 Եւ մերժեցին զաստուածան օտարոսիս
ի միջոց իւրեանց , եւ պաշտեցին ⁶ զՏէր
միայն . եւ ոչ հաշտեցաւ ընդ ժողո-
վրդեանն . եւ յողիս ապաստան եղեւ
յաշխատութեւն՝ Իւրայելի :
17 Եւ ելին որդիքն Ամոնայ եւ բանա-
կեցան ի Գաղաազ . եւ ելին որդիքն
Իւրայելի եւ բանակեցան ⁷ ի դիտանու-
18 զլին : Եւ ասեն իշխանք ժողովրդեանն
Գաղաազու այր ցընկեր իւր , Այր որ
սկիզբն սանիցէ պատերազմիւ ընդ որ-
դիան Ամոնայ , եղիցի զուլս ամենայն
բնակչացս Գաղաազու :

ԳԼ . ԺԱ

1 Եւ Յեփթայէ Գաղաազացի էր այր հզօր
զօրութեամբ , եւ նա որդի կնոջ պոռնկի .
2 եւ ծնաւ ⁸ Գաղաազու զՅեփթայէ : Եւ
ծնաւ կինն Գաղաազու նմա որդիս . եւ
հաստատեցան որդիք կնոջն , եւ մերժե-
ցին զՅեփթայէ , եւ ասեն ցնա , Ոչ
ժառանգեցես ի տան հօր մերոյ , զի
3 որդի կնոջ պոռնկի ես զու : Եւ փախ-
եաւ Յեփթայէ յերեսաց եղբարց իւրոց ,
եւ բնակեցաւ յերկրին ի Տովբ . եւ ժո-
ղովին առ Յեփթայէ արք որիկայք ,
եւ ելանէին ընդ նմա :
4 Եւ եղեւ յետ առուրց , եւ պատե-
րազմեցան որդիքն Ամոնայ ընդ Իւրայե-
5 լացիան : Եւ եղեւ յորժամ ետուն պա-
տերազմ որդիքն Ամոնայ ընդ Իւրայելի՛
չոզան ձերք Գաղաազու առնուլ զՅեփ-

¹ Եբբ. որդւոյ Մովղայ ² Եբբ. ի Սամիր ³ Եբբ. զուլս
զուլս ⁴ Եբբ. կոչեցին ⁵ Եբբ. զՏէր . եւ նեղեցաւ անձն
նորա ընդ տառապանս ⁷ Եբբ. ի Մափա , այս-
դէս եւ այլուր ⁸ Եբբ. Գաղաազ

6 թայէ յերկրէն Տոբբայ : Եւ ասնն յՅեփ-
թայէ , եկ եւ եզիցես մեզ ի զօրտալար ,
եւ տաղուք պատերազմ ընդ որդիան
7 Ամոնայ : Եւ ասէ Յեփթայէ զձերան Գա-
ղատու , Ո՞չ ապաքէն զուք ասեցէր
զիս , եւ հանէք ի ասնոյ Տօր խնդ , ¹Եւ
արձակեցէք զիս ի ձէնջ .” Եւ արդ զի²
8 եկիք առ իս յորժամ նեղեցայք , եւ
ասնն ծերքն Գաղատու զՅեփթայէ ,
³Ո՞չ այգոյէս է . այլ եկաք” առ քեզ , եւ
երթիցես ընդ մեզ , եւ տաղուք պա-
տերազմ ընդ որդիան Ամոնայ . եւ եզի-
ցես մեզ ի զլուխ ամենայն բնակչացս
9 Գաղատու : Եւ ասէ Յեփթայէ զձերան
Գաղատու , Եթէ գարձուցանիցէք զիս
պատերազմի ընդ որդիան Ամոնայ , եւ
մասնեացէ զնոս Տէր տապի իմ , ես
10 եզէց իշխան : Եւ ասնն ծերքն Գաղա-
տու զՅեփթայէ , Տէր կայցէ լսօզ ի
միջի մերում , եթէ ոչ ըստ բանիդ բում
11 Նոյնպէս եւ պատուք : Եւ զնաց Յեփ-
թայէ ընդ ձերան Գաղատու . եւ կա-
ցուցին զնա ժողովուրցն ի վերայ իւր-
եանց զլուխ եւ առաջնորդ . եւ իստե-
ցաւ Յեփթայէ զամենայն զբան իւր ա-
ռաջի Տեսան ի Կապիս :

12 Եւ տառքեաց Յեփթայէ հրեշտակս
առ թաղաւոր որդւոցն Ամոնայ եւ ասէ ,
Չի՞ կայ իմ եւ քո , զի եկեալ ես առ
13 իս սրատերազմի յերկրի իմում : Եւ ասէ
արքայ որդւոցն Ամոնայ զհրեշտակն
Յեփթայեայ , ³Ի՞նչէ՞ք սոս Իսրայելի զեր-
կիր իմ յեւանի իւրում յեզիպատս՞
յԱմոնայ մինչեւ զՅարոկ եւ մինչեւ
զՅորդանն . եւ արդ զարձո զնոս առ
իս խաղաղութեամբ ¹Եւ զնացից . եւ
14 զարձան հրեշտակքն առ Յեփթայէ” : Եւ
յաւել եւս Յեփթայէ տապրել հրեշտակս
15 առ արքայ որդւոցն Ամոնայ , Եւ ասէ
ցնա , Այսպէս ասէ Իսրայելի եւ” Յեփ-
թայէ . Աչ սոս Իսրայելի զերկիրն Մովա-
բայ եւ զերկիր որդւոցն Ամոնայ յեղա-
16 նել իւրեանց յեզիպատոս : Այլ զնայ
Իսրայելի ընդ անասական մինչեւ զձովն
17 Կարմիր , եւ եկն մինչեւ զԿաղէս . Եւ
առաքեաց Իսրայելի հրեշտակս առ ար-
քայ Եղոմայ եւ ասէ , Թող անցից ընդ
երկիր քո . եւ ոչ անասայ արքայն Եզու-
մայ , եւ առաքեաց առ արքայն Մովա-
բայ . եւ ոչ կամեցաւ . եւ նստու իւ-

18 յաղէլ ի Կաղէս : Եւ շրջեցաւ ընդ անա-
պան , եւ պատեցաւ զերկրան Եզոմայ
եւ զերկրան Մովաբայ . եւ եկն առ
արեւելիք երկիրն Մովաբայ , եւ բանա-
կեցաւ յայնիկոյ Ամոնայ , եւ ոչ մտին
ի սահման Մովաբու . քանզի Ամոնի
19 էր սահման Մովաբու : Եւ տառքեաց
Իսրայելի հրեշտակս առ Ահնոն արքայ
Ամոլիւնացոյ՝ թագաւոր Եսերանայ ¹Եւ
Ամոլիւնացոյ , եւ ասէ ցնա Իսրայելի ,
Թող անցից ընդ երկիր քո մինչեւ ցտե-
20 զի իմ : Եւ ոչ կամեցաւ Ահնոն զԻսրայելի
անցանել ընդ սահմանս իւր . եւ ժողով-
եաց Ահնոն զամենայն ժողովուրդ իւր ,
եւ բանակեցաւ յԱտա . եւ ես սրատե-
21 բազմ ընդ Իսրայելի : Եւ մասնեաց Տէր
Աստուած Իսրայելի զԱհնոն եւ զամե-
նայն ապրն նորա ի ձեռս Իսրայելի , եւ
եհար զնոս , եւ ժառանգեաց Իսրայելի
զերկիր Ամոլիւնացոյն բնակիւոյն յերկ-
22 ըին յայնմիկ : Եւ ժառանգեաց Իսրայելի
զամենայն սահման Ամոլիւնացոյն յԱ-
նոնայ մինչեւ զՅարոկ , եւ յանապատն
23 մինչեւ զՅորդանն : Եւ արդ Տէր Աս-
տուած Իսրայելի երարձ զԱմոլիւնացին
յիրեսաց ժողովրդեան իւրոյ Իսրայելի .
24 Եւ զնւ ժառանգիցես զնա : Ա՞չ տալ-
քէն զոր ժառանգեցոյց քեզ Քամուս
ստտածն քո՞ զայն ժառանգեցես , եւ
զամենայն զոր ժառանգեցոյց Տէր Աս-
տուած մեր յերեսոց ⁴ձերոց՞ զայն մեք
25 ժառանգեցաւք : Իսկ արդ՞ միթէ յաւ-
ինչ իցես զու քան զԲաղակ սոգի Աեպ-
փովրայ՞ զարքայն Մովաբու . միթէ
մալտիւ մարտեաւ ընդ Իսրայելի , կամ
պատերազմաւ պատերազմեցաւ ընդ նո-
26 սա , ի բնակին Իսրայելի յԵսերան եւ
ի գատերանորա , եւ յԱրայէր եւ ի գատերա
նորա , եւ յամենայն քաղաքս որ առ
եղբր ⁵Յորդանանու ամս երեք հարեւր
զի՞ է զի ոչ ⁶Թափեցին զնոս ի ժամա-
27 նակին յայնմիկ : Եւ ես ոչ ինչ մեղաց
քեզ , եւ զու ասննս ընդ իս հարու-
թիւն՝ ապ ընդ իս պատերազմ . զա-
տեացէ Տէր որ գատերոցն է այսօր ի մէջ
որդւոցն Իսրայելի եւ ի մէջ որդւոցն
28 Ամոնայ : Եւ ոչ անասայ արքայ որդւոցն
Ամոնայ բանիցն Յեփթայեայ զորս ա-
ռաքեաց առ նա :

29 Եւ եղև ի վերայ Յեփթայեայ Հոյի
Տեսան , եւ անց ընդ Գաղատայ եւ ընդ

¹Յեբբ. գ-լ-տ-ե ²Եբբ. Վասն այտորիկ զարձար
³Եբբ. Գանգի

⁴Եբբ. մերոց ⁵Եբբ. Առնոփայ ⁶Եբբ. թմոփեցեր

Մանասէ, եւ անց ընդ զիտանոցն Գաղատայ, եւ ի զիտանոցէն Գաղատայու
 30 յայնկոյս որդւոցն Ամոնայ: Եւ ուխտեաց Յեփթայէ ուխտ Տեառն եւ ստէ, Եթէ մասնելով մասնեացես զորդիսն Ամոնայ
 31 ի ձեռս իմ, Եւ եղիցի որ եղանելով եւ լանիցէ ի դրանց սան իմոյ ընդ առաջ իմ ի դառնայն իմում խաղաղութեամբ յորդւոցն Ամոնայ, եղիցի՞ զի մատուցից գնա
 32 Տեառն յողջակէզ: Եւ անց Յեփթայէ առ որդիսն Ամոնայ սրտերազմել ընդ նոսա.
 33 Եւ մասնեաց գնոսա Տէր ի ձեռս նորա: Եւ եհար գնոսա յԱրայէրայ մինչեւ ի մուսա Մէննիթայ, զսան զաղաքք, մինչեւ Յարաէլ այգեստանեայն, հարուածս մեծամեծս յոյժ. եւ լմանեցան որդիքն Ամոնայ յերեսաց որդւոցն Իարայելի:
 34 Եւ եկն Յեփթայէ ի Մասիա ի տուն իւր. եւ ահա զուստր իւր երանէր ընդ առաջ նորա թմբիօք եւ դարուք. եւ նա էր միսօր Կիրիելի նորա, եւ ոչ գոյր նորա բաց ի նմանէ ուստր կամ
 35 զուստր: Եւ եղև իրբև ետես գնա, պատասեաց զճանդերծս իւր եւ ստէ, Վայ է ինձ, զուստր իմ, ընկձեցեր զիս, Զիսչընթակն եղեր ինձ: զի ես բացի զբերան իմ Վասն քո՞ առ Տէր, եւ ոչ
 36 կարացից դարձուցանել: Եւ առէ ցնա, Եթէ վասն իմ՞ բացեր զբերան քո առ Տէր, արա զիս որպէս ել ի բերանոյ քումմէ, փոխանակ զի արար քեզ Տէր փռէժինդրութիւն ի թէնամեաց քոց յորդւոցն Ամոնայ: Եւ առէ ցնայր իւր, Աւրա ինձ զբանս զուս. թողայր ինձ զերկուս ամիսս, եւ երթայց չրջեցայց ընդ բերնս եւ լացից զկուսութիւնս իմ ես
 38 Եւ ընկերք իմ: Եւ առէ ցնա, Երթ. եւ արձակեաց գնա զերկուս ամիսս. եւ չողաւ ինքն եւ ընկերք իւր, եւ ելաց
 39 զկուսութիւն իւր ի վերայ լերանց: Եւ եղև յետ կատարելոյ երկուց ամսոցն, դարձաւ առ հայր իւր. եւ արար նովաւ զուխան զոր ուխտեաց. եւ նա ոչ գիրապէր զայր: Եւ եղև ի կրօնս ի մէջ Իսրայելի Կողբայ զգուստրն Յեփթայեայ՝ աւուրց յաւուրս ժողովէին զատերք Իսրայելի ողբայ զգուստրն Յեփթայեայ Գաղատայացւոյ չորս աւուրս ի սարուջ:

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ ժողովեցան որդիքն Եփրեմի եւ եփին Ի Սեփեհա, եւ սանն ցՅեփթայէ, 2^{Զի՞} է զի կեր սրտերազմել ընդ որդիսն Ամոնայ, եւ զմեզ ոչ կոչեցեր երթալ ընդ քեզ. արք այրեացուք հրով
 2 զսուս քո ի վերայ քո: Եւ ստէ ցնոսա Յեփթայէ, 3^{Այր} զբկեալ էի ես եւ ժուղովուրք իմ, եւ որդիք Ամոնայ սառապեցու ցանէին զիս յոյժ: Եւ բողոք արկի առ ձեզ, եւ ոչ փրկեցէք զիս ի ձեռաց
 3 նոցա: Եւ տեսի զի ոչ ոք էր որ փրկէր, եւ եղի զամեն իմ ի ձեռին իմում, եւ անցի առ սրբիսն Ամոնայ, եւ մասնեաց գնոսա Տէր ի ձեռս իմ. եւ սրդ ընդէր ելէք առ իս յաւուր յայնմիկ մարտնչել
 4 ընդ իս: Եւ ժողովեաց Յեփթայէ զամենայն արս Գաղատայու եւ սայր պատերազմ ընդ Եփրեմի. եւ հարին արք Գաղատայու զԵփրեմ: 5^{Զի} ասացին սպարեալքն Եփրեմի, թէ Կուք Գաղատայացիք ի մէջ Եփրեմի եւ ի մէջ Մանասէի
 5 էք: Եւ կայաւ Գաղատայ զկիրճ Յորգանանու զԵփրեմի. եւ եղև իրբև աւացին սպարեալքն Եփրեմայ, թէ Թող
 6 անցուք, սանն ցնոսա արք Գաղատայու, Միթէ եւ զուք յԵփրեմէ՞ իցեք.
 7 Եւ սանն, 2^{Եւ} քո ի նոցանէ: Եւ սանն ցնոսա, 3^{Տուք} մեզ նշան ինչ, եւ ասացէք, Հասկ հասկ. եւ ոչ յաջողեցան խօսել այնպէս. եւ կայան եւ կոտորեցին գնոսա՞ յանցան Յորգանանու. եւ անկան ի ժամանակին յայնմիկ յԵփրեմէ քառասուն եւ երկու հազարք:
 8 Եւ զատեաց յետ նորա զԻսրայել 9^{Տես} րոն ի Բեթզեհեմէ: Եւ եղևն նորա ուստերք երեսուն, եւ զստերք երեսուն տուեալ արտաքս. եւ երեսուն կին ամ

1 ՅԵՔ. դաւաւ 2 ՅԵՔ. դու եւս եղեր ի նեղաց իմոց 3 ՅԵՔ. Հայր իմ,

4 ՅԵՔ. ի հելուսի 5 ՅԵՔ. Այր կուսայ եղէ ես եւ ժողովուրք իմ, եւ որդիքն Ամոնայ յոյժ 6 ՅԵՔ. բանցի ասացեալ էր նոցա թէ Փոխտեայք Եփրեմի էք գուք, Գաղատայացիք, ի մէջ Եփրեմի, ի մէջ Մանասէի 7 ՅԵՔ. անցից. սանն ցնա արք Գաղատայու, Միթէ եւ զուք յԵփրեմէ՞ իցես. եւ ստէ, Այ (6) Եւ սանն ցնա, Ասա, Երպպոյթթ, եւ նա ստեր, Միպպոյթթ, եւ ոչ յաջողէր խօսել այնպէս, եւ անէին գնա եւ կոտորէին գնա 8 ՅԵՔ. Աքեսան

ուստերաց իւրոց արտաքուստ. եւ գատ-
 10 եաց զԻտրայէլ ամս եւթն : Եւ մեռաւ.
 11 Եւսերոն եւ թաղեցաւ ի Բեթղէհէն :
 12 Եւ գատեաց յետ նորա զԻտրայէլ Երոն
 13 Զարուզոնացի ամս տասն : Եւ մեռաւ
 14 Երոն Զարուզոնացի եւ թաղեցաւ յԵզրիմ
 15 յերկրին Զարուզոնի :
 16 Եւ գատեաց յետ նորա զԻտրայէլ Ար-
 17 զոն որդի Ելիբայ Փարաթոնացի : Եւ
 18 եղեն նորա որդիք քառասուն , եւ երե-
 19 սուն որդիք որդւոցնորա , որ հեծանէին
 20 յեթմաստուն յաւանակս : Եւ գատեաց
 21 զԻտրայէլ ամս ութ : Եւ մեռաւ Արզոն
 22 որդի Ելիբայ Փարաթոնացի , եւ թա-
 23 ղեցաւ Զեփրաթոն , յերկրի Եփրեմայ
 24 ի լիբնին Ամազեկայ :

ԳԼ ԺԳ

1 Եւ յաւելին որդիքն Իտրայելի ամսել
 2 չար առաջի Տեառն . եւ մասնեաց գնասա
 3 Տէր ի ձեռս 3 այլազգեացն ամս քառասուն :
 4 Եւ եղև այր մի ի Սարայս ի ցեղէ
 5 Դանայ , եւ անուն նորա Մանովէ . եւ
 6 կին նորա ամուլ էր եւ ոչ ծնանէր : Եւ
 7 երեւեցաւ հրեշտակ Տեառն կնոջն , եւ
 8 ասէ ցնա , Ահա աղիկ գու ամուլ ես եւ
 9 ոչ է քո ծնեալ , եւ յղասցիս եւ ծնցիս
 10 որդի : Արդ զգոյշ լիբ , գուցէ ըմպիցես
 11 զինի եւ օղի , եւ մի՛ ուսիցես զամե-
 12 5 նայն անսուրբ . Զի ահա յղասցիս գու
 13 եւ ծնցիս որդի , եւ երկաթ մի՛ կըցէ ի
 14 զուլն նորա . զի ուխտաւոր Աստուծոյ
 15 եղիցի մանուկն անգատին յորովայնէ . եւ
 16 նա սկսցի փրկել զԻտրայէլ ի ձեռաց
 17 6 Փղշատացոցն : Եւ եմուտ կինն եւ ասէ
 18 ցայր իւր , եթէ Այր Աստուծոյ եկն առ
 19 իս , եւ սեսիլ նորա իրեւ գտեսիլ հրեշ-
 20 տակի Աստուծոյ՝ երեւելի յոյժ . եւ՝ հարցի
 21 ցնա թէ Ուստի ես , եւ զանուկս իւր ոչ
 22 7 պատմեաց ինձ : Եւ ասէ ցնա , Ահա
 23 յղասցիս գու եւ ծնցիս որդի . եւ արդ
 24 մի՛ ըմպիցես զինի եւ օղի , եւ մի՛ ու-
 25 սիցես զամենայն անսուրբ . զի ուխտա-
 26 ւոր Աստուծոյ կըլիցի մանուկն անգատին
 27 յորովայնէ մօր իւրոյ մինչև եւ ցօր մահ-
 28 անն իւրոյ :

8 Եւ աղաչեաց Մանովէ զՏէր եւ ասէ ,
 1 1Եբբ. Արեստն 2Եբբ. ի Փարաթոն 3Եբբ.
 Փղշատացոց , Թարթանէլ Թար զԷթ երթեւ 3առնին
 4առնին Փղշատցիք ի Էնթամարէնէն . իսկ յետ այնուի
 5որեղ՝ Այլազգիք , Ենթեղեւ ըստ 3առնին : 4առնի գործք
 6 ի Էնթալ Փղշատցիք , 4Եբբ. ամեկել 5Եբբ.
 6ահաւոր յոյժ . եւ ոչ

Յիս , Տէր . այցն Աստուծոյ զոր առա-
 քեցեր առ մեզ , եկեացէ զարձեալ առ-
 մեզ եւ լուսաւորեսցէ զմեզ , թէ զինչ
 9 արասցուք մանկանն որ ծնանիցի : Եւ
 10 լուսաւ Աստուած ձայնի Մանովէի , եւ եկն
 11 հրեշտակն Աստուծոյ մեւս անգամ առ
 12 կին նորա մինչդեռ նստէր յանդի . եւ
 13 Մանովէ այր նորա չէր առ նմա : Եւ
 14 փութացաւ կինն եւ ընթացաւ պատմեաց
 15 սուն իւրում եւ ասէ ցնա , Ահա երեւե-
 16 ցաւ ինձ այցն որ եկն առ իս յաւուր
 17 յայնմիկ : Եւ յարեաւ գնաց Մանովէ զճեա
 18 կնոջ իւրոյ , եւ եկն առ այցն եւ ասէ
 19 ցնա , Եթէ զ՞ու իցես այցն որ խօսեցար
 20 ընդ կնոջն . եւ ասէ հրեշտակն , Ես եմ
 21 Եւ ասէ Մանովէ , Արդ զայով չար բա-
 22 նին քոյոյ , զինչ լինիցին իրաւունք ման-
 23 կանն եւ զործք նորա : Եւ ասէ հրեշ-
 24 տակն Տեառն զՄանովէ , յամենայնէ զոր
 25 14 սացի կնոջ՝ զգոյշ լինիցի . Յամենայնէ
 15 որ կանէ յոյթոյ՝ մի՛ կըլիցէ , եւ զինի
 16 եւ օղի մի՛ արբցէ , եւ զամենայն ան-
 17 սուրբ մի՛ կերիցէ . յամենայնէ զոր պա-
 18 տուիրցի նմա՝ զգոյշ լինիցի :
 19 Եւ ասէ Մանովէ ցհրեշտակն , Թող
 20 բունագատեսցուք զքեզ , եւ արասցուք
 21 16 սուաջի քո ուլ մի յայճեաց : Եւ ասէ
 22 հրեշտակն Տեառն զՄանովէ , Եթէ բունա-
 23 գատեսցես զիս , ոչ կերայի ի հացից
 24 լոյց , եւ եթէ արասցես ողջակէլ՝ Տեառն
 25 մատուցես գնա . զի ոչ զիտաց Մանովէ
 26 17 թէ հրեշտակն Տեառն իցէ : Եւ ասէ Մա-
 27 նովէ ցհրեշտակն Տեառն , Զի՞ ոչ անուն
 28 է քեզ , զի յորժամ եկեսցէ լանն քո ,
 29 18 փառաւորեսցուք զքեզ : Եւ ասէ ցնա
 30 հրեշտակն Տեառն , Զի՞ հարցանես զան-
 31 19 ուանէ իմմէ , եւ նա է սքանչելի : Եւ
 32 ան Մանովէ գուլն այճեաց 6 զգոջն , եւ
 33 մատոյց ի վերայ Մամին՝ 7 Տեառն սքան-
 34 չկարարի . եւ Մանովէ եւ կին նորա
 35 20 հայէին : Եւ եղև ընդ ամբասնալ լու-
 36 ցոյն ի վերուստ ի սեզանոյն յերկինս՝
 37 ամբարձաւ հրեշտակն Տեառն լոյսով սե-
 38 զանոյն , եւ Մանովէ եւ կին նորա հա-
 39 յէին . եւ անկան ի վերայ երեսաց իւր-
 40 21 ենաց յերկիր : Եւ ոչ եւս յաւելի երեւել
 41 հրեշտակն Տեառն Մանովէի եւ կնոջ
 42 նորա . յայնժամ գիտաց Մանովէ թէ
 43 22 հրեշտակ Տեառն է : Եւ ասէ Մանովէ
 44 ցկինն իւր , Մահու մեռանիցիմք զի

6Եբբ. եւ զնձայն հացի 7Եբբ. Տեառն . եւ սքանչելիս ետ գործել

23 զԱստուած տեսաք : Եւ սաէ ցնա կին նորա , Եթէ կամեցեալ էր Տեառն սպանանել զմեզ , ոչ ընդունէր ի ձեռաց մերոց զողջակեգն եւ Վզոհն , եւ ոչ շուսաւորէր մեզ զայն ամենայն ընդ ժամանակս ժամանակս , եւ ոչ լսելի առնէր :

24 մեզ զայն : Եւ ծնաւ կինն որդի , եւ կոչեաց զանուն նորա Սամիսոն . եւ ածեաց մանուկն , եւ օրհնեաց զնա Տէր :

25 Եւ սկսաւ Հոգի Տեառն շրջել ընդ նմա ի բանակին Դանայ , ի մէջ Սարայայ եւ ի մէջ Եսթաուղայ :

ԳԼ ԺԳ

1 Եւ էջ Սամիսոն ի Թամնաթա , եւ ետես կին մի ի Թամնաթա ի գտերաոցն այլազգեաց , ³եւ հաճոյ թուեցաւ առաջի ²նորա . Եւ ել պատմեաց հօր իւրում եւ մօր իւրում եւ սաէ , կին մի ակտի ի Թամնաթա ի գտերաոցն այլազգեաց . եւ

3 արգ սաէք զնա ինձ կնաթեանս : Ասեն ցնա հայր եւ մայր իւր , Սիթէ ոչ գուցէ ի գտերաց եղբարց քոց եւ յամենայն ժողովրդեան իմում կին , զի երթիցես զու ամուսլ կին յայլազգեաց անթլփաւից . եւ սաէ Սամիսոն ցնայր իւր , Զնա ած ինձ , զի նա հաճոյ է աչաց ի-

4 մաց : Եւ հայր նորա եւ մայր նորա ոչ գիտային թէ ի Տեառնէ է , զի ⁴հատուցուան ինչորիցէ՝ նա յայլազգեացն . եւ ի ժամանակին յայնմիկ այլազգիքն արեւին Բարայելի :

5 Եւ էջ Սամիսոն եւ հայր նորա եւ մայր իւր ի Թամնաթա . եւ խոստրեցաւ Սամիսոն յազգեստանն Թամնաթայ , եւ աճա կորինն մի տօրեժուց զօչեաց ընդգէմ նորա : Եւ յաջողեցաւ ի վերայ նորա Հոգի Տեառն , եւ ձեռքեաց զնա իրբեւ զուլ մի այժեաց , եւ ոչ ինչ զոյր ի ձեռնն նորա . եւ ոչ պատմեաց հօր իւրում եւ մօր իւրում զոր արար : Եւ իջին խօսեցան ընդ կնոջն . եւ հաճոյ թուեցաւ առաջի Սամիսոնի :

8 Եւ զարձաւ յետ աւուրց անուսլ զնա . եւ խոստրեցաւ տեսանել զվէչ առիւժուն , եւ աճա գունդ մեղուաց ⁵ի բերան

9 առիւժուն եւ մեղր . եւ աճա զայն ⁶ի բերան իւր , եւ երթալով երթայր եւ ուտէր . չոյաւ առ հայր իւր եւ առ

մայր իւր , եւ ետ նոցա եւ կերան . եւ ոչ պատմեաց նոցա թէ ⁷ի բերանոյ առիւժունն եճան զմեզրն :

10 Եւ էջ հայր նորա առ կինն , եւ արար անդ Սամիսոն ⁸հարսանիս զեւթն օր .

11 զի այնպէս ստնէին երիտասարդք : Եւ ելել ⁹ի զարձուել նոցա ի նմանէ՝ , կացուցին առ նա ընկերս երեսուն , եւ էին ընդ նմա :

12 Եւ սաէ ցնոսա Սամիսոն , Արկից ձեզ առտապիլ , եթէ առեզմանելով առեզմանիցէք զնա ինձ զեւթն օր իւրախութեանս եւ զտանիցէք , սաց ձեզ երեսուն պատառակալ եւ երեսուն պատմուճան հան-

13 զերձից . Սպա թէ ոչ կարիցէք առեզմանել ինձ , սաջիք զուք ինձ երեսուն պատառակալ եւ երեսուն պատմուճան հանդերձից . եւ սսեն ցնա , Արկ մեզ

14 գտառապիլն քո , եւ լուիցուք զնա : Եւ սաէ ցնոսա , Ի կերչէ ել կերակուր , եւ ի հզարէ ել քալցր : Եւ ոչ կարացին սակեղմանել զառասպելն նորա զերիս

15 աւուրս : Եւ եղև յաւուրն ¹⁰չորրորդի , եւ սսեն ցկինն Սամիսոնի , Պատրեա զայր քո եւ պատմեցէ քեզ զառասպելն , զուցէ այրիցիմք զքեզ եւ զառն հօր քո . թէ ալքատացուցանել կոչեցեր

16 զմեզ այսր : Եւ ելաց կինն Սամիսոնի առ նա եւ սաէ ցնա , Ատեցեր զիս եւ ոչ սիրեցեր զիս . զի գառասպելն զոր արկեր որդուց մողովրդեան իմոյ ինձ ոչ պատմեցեր : Եւ սաէ ցնա Սամիսոն , Աճա հօր եւ մօր իմոյ ոչ պատմեցի , եւ

17 արգ քեզ պատմիցեմ : Եւ ելաց առ նա զեւթն օր յորս էր խրախութիւնն . եւ եղև յաւուրն եւթներորդի պատմեաց նմա քանզի թախանձեաց զնա . եւ նա

18 պատմեաց որդուց ազկին իւրոյ : Եւ սսեն ցնա արք քազաքին յաւուրն եւթներորդի յառաջ քան զնոսանել արեգականն , Զինչ քազցրազոյն քան զմեզր , կամ զինչ հզօրազոյն քան զառեւծ : Եւ սաէ ցնոսա Սամիսոն , Եթէ ոչ ¹¹ճնչեալ էր զերինջն իմ՝ , ոչ զտանէիք զառաս-

19 պիլն իմ : Եւ յաջողեցաւ ի վերայ նորա Հոգի Տեառն , եւ էջ յԱսկազոն եւ եւ հար անդ արս երեսուն . եւ աճա ետ զպատմուճանս առեզմանելիցաց առասպելին . եւ բարկեացաւ սրտմուտթեամբ

¹ Եբբ. զընծայն հացի ² Եբբ. ցուցանէր մեզ զուս ամենայն , եւ ի ժամանակի սաս ոչ սայր մեզ լսել այսպիսի ինչ ³ Եբբ. պատե ⁴ Եբբ. պատճառս ինչորէր ⁵ Եբբ. ի մարմնի ⁶ Եբբ. ի ձեռս

⁷ Եբբ. ի մարմնոյ ⁸ Եբբ. խրախութիւն ⁹ Եբբ. իրբեւ տեսին զնա ¹⁰ Եբբ. եւթներորդի ¹¹ Եբբ. արօրադիր լեալ էր ձեր երջաւ իմով

20 Սամփառն , եւ ել ի տուն հօր խորոյ : Եւ ամուսնացաւ կինն Սամփառնի ընդ հաւցերիցուն նորա սր էր նորա ընկեր :

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ եղիւ յեա սուտբց , յաւուրս հնձոց ցորենոյ , այց արար Սամփառն կնոջ իւրում , ածեալ ուլ մի յաջծեաց , եւ ասէ , Մտից առ կին իմ ի սենեակ . եւ ոչ եթող զնա հայրն նորա մտանել առ նա :

2 Եւ ասէ հայրն նորա , Ասելով ասացի թէ ասեցեր զնա , եւ ետաւ զնա ընկերի լուսմ , ոչ աւանիկ քորչ նորա կրասեր բաւաղոյն է քան զնա , եղիցի սա քեզ :

3 փոխանակ նորա : Եւ ասէ Սամփառն , Անպարա եմ ես միանգամայն յայլազգեացող , եթէ արարից ես ընդ զոսա չարութիւնս : Եւ զնաց Սամփառն , եւ կալաւ երեք հարերս աղուէս . եւ սո ջահս եւ կապեաց զնոսա ընդ միմանս ձեա ընդ ձեա , եւ եզ զջահսն ի մէջ երկուց ձեատոցն , եւ կապեաց ի միջոցն զջահսն :

5 Եւ երոյց հօր ի ջահսն , եւ արձակեաց յոճ այլազգեացն . եւ այրեաց Վորանն , եւ գյառաջագոյն հնձեալսն՝ ի բարդից մինչեւ ցկանպնաւորն , եւ մինչեւ ցայգ :

6 զիս եւ ցձիթիկսն : Եւ ասնն այլազգիքն , Ո՞ արար զայս : Եւ ասնն , Սամփառն փռաս պատմացոյն . զի եհան զկին նորա եւ ես ընկերի նորա : Եւ եկին այլազգիքն եւ այրեցին Վառն հօր նորա , եւ՝ զկինն եւ զհայր նորա հրով :

7 Եւ ասէ ցնոսա Սամփառն , Յեթէ զոյն չափ եւս առնիցէք , սակայն ոչ հաճեցայց . այլ զվրէժ իմ յիւրաբանչիւր ում :

8 մեքէ ի ձէնջ ինդրեցից՝ : Եւ եհար զնոսա ի սրօնից մինչեւ ցերսնս հարուածս մեծամեծս . եւ էջ քնակեցաւ ՝ առ ճեղեղատուն յայրին՝ Եսամայ :

9 Եւ եկին այլազգիքն , եւ լանակեցան :

10 զՅուզայիւ , եւ Վանկան զԵյրեաւ : Եւ ասէ ցնոսա այր Յուզայ , Ընդէր ելեք ի վերայ իմ , եւ ասնն այլազգիքն , Կապել զՍամփառն ելաք , եւ ասնն ընդ :

11 նա զար օրինակ արար ընդ մեզ : Եւ իջին երեք հազարք արանց Յուզայ ի ծագ վիմին Ետեմնայ , եւ ասնն ցՍամփառն ,

1 Եբբ. գաւար 2 Եբբ. Թէպետեւ արարէք սյգպակս , սակայն զվրէժ իմ ինդրեցից ի ձէնջ . եւ սպա դարստեցայց 3 Եբբ. ի ծակ վիմին 4 Եբբ. տարածեցան ի Լէբի (Լէբի Զուռնի Զեօր :)

փառն , Ո՞չ զիսեա զի իշխեն մեզ այլազգիքն , եւ ընդէր արարիւր զայն ընդ մեզ . եւ ասէ ցնոսա Սամփառն , Որպէս արարին ընդ իս , նոյնպէս արարի ընդ :

12 նոսա : Եւ ասնն ցնա , Կապել զքեզ իջաք , եւ մասնել ի ձեոս այլազգեացն . եւ ասէ ցնոսա Սամփառն , Երբուարուք ինձ զուր չստանանել զիս Վե տուք զիս ցնոսա . եւ զուր մի երբեք պատահիցէք ինձ՝ : Եւ երբուան նմա եւ ասնն , Ոչ , այլ կապելով կապեացուք զքեզ , եւ սացուք ի ձեոս նոցա . բայց մահու ոչ ստանցուք զքեզ . եւ կապեցին զնա՝ երբեք կարողք նորովք , եւ հանին զնա ի վիմէն :

14 Եւ եկն մինչեւ ցՄոսան . եւ այլազգիքն աղաղակեցին եւ ընթացան ընդդէմ նորա . եւ յաջողեցաւ ի վերայ նորա Հոգի Տեառն , եւ եզնն կարքն ի բազուկս նորա իբրեւ զիծուծ յորժամ ի հօր հօտտիցի , եւ հայեցան կապանքն ի բաղկաց նորա : Եւ եղիտ ծնօս մի իշոյ ընկեցեալ , ձգեաց զձեռն իւր եւ առ գնա , եւ եհար նովաւ հազար սյր : Եւ ասէ Սամփառն , Մոսաիւ իշոյ ջնջելով ջնջեցից զնոսա , զի՝ ծնօսիւ :

17 իշոյ կոտորեցի հազար սյր : Եւ եղիւ իբրեւ կատարեաց զիսօսելն , ընկէց զԾնօսն ի ձեռանէ իւրմէ . եւ կոչեաց զտեղին Վոտորած ծնօսի :

18 Եւ ծարաւեաց յոյժ , եւ աղաղակեաց եւ Տէր եւ ասէ , Դու յաջողեցեր ձեռամբ ծառայի քո զփրկութիւնս զայս մեծ . եւ արդ մեռանիցիմ ի ծարաւոյ , եւ անկանիցիմ ի ձեոս անթիբատից :

19 Եւ երայ Յէր զծակ ծնօտին՝ , եւ ել ի նմանէ ջուր , եւ արբ . եւ զարձաւ ողի իւր առ ինքն եւ զովագաւ . փառն սյնորիկ կոչեաց զանուն նորա՝ Սոլրեւր :

20 անուանեալ ծնօտի՝՝ մինչեւ ցայսօր Եւ զատեաց զԽորայէլ յաւուրս այլազգեացն ամս քսան :

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ չոգաւ Սամփառն անտի ի Գաղա , եւ ետես անդ կին մի պոռնիկ , եւ եմուտ 2 առ նա : Եւ աղջ եղիւ Գազացոցն եւ ասնն , Եկեալ է այսր Սամփառն : Եւ պատեցին եւ զարանակալ եղեն նմա :

5 Եբբ. երկուք 6 Եբբ. գաւար 7 Եբբ. շեղջ , շեղջս երկուս . 8 Եբբ. Ելուր 9 Եբբ. Ատուած գիտն օր ի Լէբի 10 Եբբ. Այնգորէ (որ Զուռնի Ալբե-ր Կուրն) ի Լէբի

զգիշերն ողջոյն առ զրան քաղաքին, եւ անշուռնջ կացին զզիշերն ողջոյն, եւ ասեն, Աստ կացցուք մինչեւ ցառաւօտ, ³ եւ սպանցուք զնա: Եւ ննջեաց Սամփսոն մինչեւ ցմէջ զիշերոյն, եւ յարեալ գմէջ զիշերաւն, եւ թափեաց զչրուն քաղաքին հանդերձ սեմովքն, եւ երարձ զնոսա հանդերձ նոգօքն, եւ եզ ի վերայ ուսոց իւրոց, եւ եհան զնոսա ի գլուխ լերինն որ է հանդէպ Քերրոնի, ⁴ եւ եզ զնոսա անդ: ⁵ Եւ եզեւ յետ այտորիկ սիրեաց կին մի առ եղերք հեղեղաօլին Սոլյեկայ, ⁶ եւ սնուհն նորա Դալիլա: Եւ ելին առ նա նախարարք այլազգեացն եւ ասն, Պատրեա զնա եւ տես իւ իցէ զօրութիւն նորա մեծ, եւ կամ իւ կարասցուք նմա հնար գտանել եւ կապել զնա առ ի տկարացուցանել զնա. եւ մեք տացուք քեզ այր իւրաքանչիւր հազար ⁷ եւ հարիւր արծաթոյ, եւ ասէ Դալիլա ցՍամփսոն, Պատմեա ինձ իւ իցէ զօրութիւն քո մեծ, եւ իւ կապիցիս առ ⁸ ի տկարացուցանելոյ զքեզ: Եւ ասէ ցնա Սամփսոն, Եթէ կապիցեն զիս եւթն ջլօք դալարովք չվատելովք, տկարացայց ⁹ եւ եզէց իբրեւ զմի ի մարդկանէ: Եւ բերին առ նա նախարարք այլազգեացն եւթն ջլիւ զալարս անվտիտ, եւ նա ¹⁰ կապեաց զնա նոքօք: Եւ զարան նստէր նմա ի շանմարանի. եւ ասէ ցնա, Այլազգիք հասեալ են ի վերայ քո, Սամփսոն. եւ խզեաց զլիւն՝ զոր օրինակ խլիցի բուզ ի թօթափելոյ յորժամ ի հուր հոտաւիցի. եւ ոչ ծանուցաւ ¹¹ զօրութիւն նորա: Եւ ասէ Դալիլա ցՍամփսոն, Ահա խարեցիր զիս եւ խօսեցար սուտ. գոնէ արզ պատմեա ինձ թէ իւ ¹² կապիցիս: Եւ ասէ ցնա, Եթէ կապելով կապեցեն զիս ¹³ եւթն կարովք նորովք, որովք չիցէ գործեալ գործ, տկարացայց եւ եզէց իբրեւ զմի ի մարդկանէ: Եւ ան Դալիլա կարս նորս, եւ կապեաց զնա նոքօք, եւ ասէ ցնա, Այլազգիք հասեալ են ի վերայ քո, Սամփսոն. եւ զարան նստէր նմա ի շտեմարանի. եւ խզեաց զայն ի բազկաց իւրոց իբրեւ զտազանի: Եւ ասէ Դալիլա ցՍամփսոն, Մինչեւ ցնէր խարիցես զիս, եւ խօսիցիս ընդ իս սուտ. արզ պատմեա ինձ իւ կապիցիս: Եւ ասէ ցնա, Եթէ

անկցես զեւթանեսին զիսակս զլիտոյ իմոյ ընդ ազբին, ¹⁴ եւ վարեցես ցցովք ընդ որմն, եզէց տկարացեալ իբրեւ զմի մարդկանէ: Եւ ննջեցոյց զնա Դալիլա, եւ ան զեւթանեսին զիսակս զլիտոյ նորս հանդերձ աքրամբն, եւ վարեաց ցցովք ընդ որմն, եւ ասէ ցնա, Այլազգիք հասեալ են ի վերայ քո, Սամփսոն: Եւ զարթեալ ի քնոյ իւրմէ, եւ կորզեաց զցիցսն հանդերձ ոտայնիւն եւ ազրամբն յորմոյ անտի. եւ ոչ ծանուցաւ զօրութիւն նորա: Եւ ասէ ցնա Դալիլա, Զիւրաք ասես թէ Սիրեցի զքեզ, եւ սիրա քո չէ ուղիւ ընդ իս. այս երիցս անգամ խարեցիր զիս, եւ ոչ պատմեցիր ինձ թէ իւ իցէ զօրութիւն քո մեծ: Եւ եզեւ իբրեւ վտանգեաց զնա բանիւք ¹⁶ զզիշերն ողջոյն՝ եւ թախանձեցոյց զնա, եւ պարտասեցոյց զնա մինչեւ ցմահ, Պատմեաց նմա զամենայն ինչ ի սրտէ իւրմէ, եւ ասէ ցնա, Աճեկի ոչ չեցէ ի գլուխ իմ, զի ուրտաւոր Ասաուժոյ եմ ես յորովանէ մօր իմոյ. ապա թէ գերծուցում, մեկնեացի յինէն զօրութիւն իմ, եւ տկարացայց եւ եզէց իբրեւ զամենայն մարդիկ: ¹⁸ Իբրեւ ետես Դալիլա եթէ պատմեաց նմա զամենայն ինչ ի սրտէ իւրմէ, առաքեաց կոչեաց զնախարարս այլազգեացն եւ ասէ, Ելէք միանգամայն, զի պատմեաց ինձ զամենայն ի սրտէ իւրմէ: Եւ ելին առ նա միանայն նախարարք այլազգեացն, եւ բերին զարծաթն ի ձեռս իւրեանց: Եւ ննջեցոյց զնա ի մէջ ծնոցայ իւրոց. եւ կոչեաց վարսավիրայ, եւ եզերձ զեւթանեսին զիսակս զլիտոյ նորա. եւ սկսաւ թօշնել, եւ մեկնեցաւ ²⁰ ի նմանէ զօրութիւն նորա: Եւ ասէ Դալիլա, Այլազգիք հասեալ են ի վերայ քո, Սամփսոն: Եւ զարթեալ ի քնոյ իւրմէ, եւ ասէ, Ելից եւ արարից որպէս միշան, եւ թօթափեցից. եւ նա ոչ ²¹ գիտէր թէ Տէր մեկնեցաւ ի նմանէ: Եւ կալան զնա այլազգիքն, եւ բրեցին զաչս նորա. եւ իջուցին զնա ի Գազա, եւ կապեցին զնա երկաթի կապանօք. եւ ապայր ի տան բանտին: ²² Եւ սկսաւ մազ զլիտոյ նորա բուսանել ²³ յետ զերծելոյն: Եւ իշխանք այլազգեացն ժողովեցան զո՛նել զո՛ն մեծ Դագոնայ

¹ Եբբ. պոլտեի

² Եբբ. (14) Եւ Դալիլա վարեաց ցցովք զամենայն աւուրս ³ Եբբ. Եւ ⁴ Եբբ. զպս նուագ

աստուծոյն իւրեանց, եւ ուրախ լինել .
 եւ ասէին, Մասնեաց աստուած մեր
 զՍամիրոն թշնամի մեր ի ձեռս մեր :
 24 Իրրեւ անխին ժողովուրդն, օրհնէին
 զաստուած իւրեանց . զի ստացին թէ
 Մասնեաց աստուած մեր զթշնամին մեր
 ի ձեռս մեր, եւ զսպականիչ երկրի մե-
 րոյ, որ յաճախեաց զվիրաւորս մեր :
 25 Եւ եղև իրրեւ զուարթացան սիրաբ
 իւրեանց, ասեն, Կոչեցէք զՍամիրոն
 ՚ի սանէ յանտին, եւ խաղաօցէ առաջի
 մեր . եւ կոչեցին զՍամիրոն ՚ի սանէ
 րանտին, եւ ՚իաղային նովաւ . եւ կու-
 26 զուցին գնա ի մէջ ՚Կրկուց սեռնցն եւ
 ասէ Սամիրոն յսպասանին որ ունէր
 զձեռանէ նորա . Թոյ սուր ինձ եւ զնե-
 ցից զսիւնս յուրոց վերայ սունս հաս-
 27 տատեալ կայ, եւ յեցսց ՚ի նոսա : Եւ
 սուռնն լի էր արամբք եւ կանամբք . եւ
 անդ ամենայն նախարարք սպաղղեացն .
 եւ ՚ի տանխն իրրեւ երեք հազարք, արք
 եւ կանայք որ սեռանէին զխաղն Սամ-
 28 փամի : Եւ սգազակեաց Սամիրոն առ
 Տէր եւ ասէ, Տէր, Տէր ՚գորութեանց,
 յիշեա զիս . եւ զօրացո զիս զայս եւս
 մի նուազ, Աստուած, եւ խնդրեցից
 զվրէժխնդրութիւն իմ փոխանակ երկուց
 29 աչաց իմոց յայլաղղեաց աստի : Եւ բռնն
 եհար Սամիրոն զերկոցունց սեռնցն
 միջնոց, յորոց վերայ սուռնն հաստատեալ
 կայր, եւ յեցաւ ՚ի նոսա, ՚ի մին աջով
 30 իւրով եւ ՚ի մեւան ձախով իւրով : Եւ
 ասէ Սամիրոն, Մեղցի անձն իմ ընդ
 սպաղղիս . եւ ՚չարժեաց զօրութեամբ .
 եւ անկաւ սուռնն ՚ի վերայ ամենայն նա-
 խարարացն եւ ՚ի վերայ ամենայն ժողո-
 վոյն որ ՚ի նմա . եւ էին մեռեալքն զորս
 մեռոցց Սամիրոն ՚ի մահուն իւրում,
 առաւել քան զորս սպան ՚ի կենդանու-
 31 թեան իւրում : Եւ իջին եղարք նորա
 եւ ամենայն սուռն հօր նորա, եւ բար-
 ձին եւ հանին թագեցին զնա ՚ի մէջ
 Սարաայ եւ ՚ի մէջ Եսթաուղայ ՚ի զե-
 րեզմանի Մանուլայ հօր իւրոյ . եւ նա
 զատեաց զԽորայէլ ամս քսան :

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ եղև այր ՚ի լեռնէն Եփրեմայ, եւ
 2 անուռն նորա Միքա : Եւ ասէ ցմայր իւր,

Չհազար եւ գհարեւր արծաթոյն զոր
 ասեր առ քեզ, եւ երցուար եւ ասեւ
 յակահնջս իմ թէ՛ արծաթն առ իս է, եւ
 ստի զայն . եւ ասէ մայր նորա, Օրհ-
 նեալ լիցիս, որդեակ իմ, ՚ի Տեառնէ :
 3 Եւ զօրձոց անդրէն զհազար եւ զհա-
 րեւր արծաթոյն առ մայր իւր . եւ ասէ
 մայր նորա, Արրելով որրեցի զարծաթն
 Տեառն ՚ի ձեռանէ իմմէ՝ եւ ասանձինն՝,
 սանից զրօշեալ եւ ձուլածոյ . եւ արգ զար-
 4 ձուցից զնա առ քեզ : Եւ զօրձոց զար-
 ձաթն սա մայր իւր, եւ աս մայր նորա
 երկիրիւր արծաթոյ, եւ ես զայն ցձու-
 լիչ, եւ արար զայն զրօշեալ եւ ձուլա-
 5 ծոյ . եւ եղև ՚ի սան Միքայի : Եւ սուռն
 Միքայի նմա սուռն Աստուծոյ . եւ արար
 եփուղ եւ թեշափ . եւ ելից զձեռս միոյ
 յորդուց իւրոց, եւ եղև նմա ՚ի քահա-
 6 նայ : Յաւուրան յայնտիկ ոչ զոյր թա-
 դուոր Եսրայելի, եւ այր իւրաքանչիւր
 զհաճոյս աչաց իւրոց ասնէր :
 7 Եւ եղև պատանեակ մի ՚ի Բեթղե-
 հեմէ Յուդայ, յազգէ սահմին Յուդայի,
 եւ ինքն Ղեւտացի, եւ ընակէր նա անդ :
 8 Եւ գնաց այրն ՚ի քաղաքէ Բեթղեհեմի
 Յուդայ պանդխակ ուր եւ զտանիցէ .
 եւ եկն մինչև ցեխանն Եփրեմի եւ
 մինչև ցառուն Միքայ՝ ասնել զճանա-
 9 պար՝ իւր : Եւ ասէ ցնա Միքա, Աւափ
 գաս . եւ ասէ ցնա, Ղեւտացի կմ ես ՚ի
 Բեթղեհեմէ Յուդայ, եւ երթամ պան-
 10 ղխտանալ ուր եւ զտանիցեմ : Եւ ասէ
 ցնա Միքա, Նիսա ասա առ իս, եւ լիւր
 ինձ ՚ի հայր եւ ՚ի քահանայ . եւ ես տաց
 քեզ տան արծաթոյ՝ ճաւուրս յաւուրս .
 եւ զոյրս ձորձոց եւ ոտճիկ որով կեցցեա-
 11 եւ չոգաւ Ղեւտացին : Եւ սկսաւ պանդխ-
 տանալ առ ասնն, եւ եղև նմա պա-
 12 տանեակն իրրեւ զմի յորդուց նորա : Եւ
 ելից Միքա զձեռս Ղեւտացւոյն, եւ ե-
 ղև նմա պատանեակն ՚ի քահանայ, եւ
 13 էր ՚ի սան Միքայ : Եւ ասէ Միքա,
 Այժմ զիտացի եթէ բարի արար ինձ Տէր,
 զի եղև ինձ Ղեւտացին ՚ի քահանայ :

ԳԼ. ԺԶ

1 Յաւուրան յայնտիկ ոչ զոյր թագաւոր
 Եսրայելի . եւ յաւուրան յայնտիկ ցեղն

4 Եբե. Հազար եւ հարեւր արծաթոյն որ հանաւ
 ՚ի քէն, եւ նովեցեւր եւ ասացեւ եւս յակահնջս
 իմ, ահա 5 Եբե. որդուց իմում 6 Այ. էն. 2.

1 Թեբբ. գ-լ-ու-է 2 Եբբ. խաղաց առաջի նոցա
 3 Եբբ. խոնարհեցաւ

Դանայ լնգրէր իւր ժառանգութիւն ընակելոյ . զի ոչ կ՛նա նմա ցաւուրան ցայնտիկ ի մէջ ցեղիցն Իսրայելի ժա-

2 ոանդութիւն : Եւ առաքեցին որդիքն Դանայ ի տամբից իւրեանց արս հինգ ,
 1 սպր ըստ ցեղի՝ իւրեանց , որպիս զօրութեան ի Սարայ եւ յեւթաուզայ , լրտեսել զերկիրն եւ հետաքօտել զնա . եւ ասն ցնտա , երթայր որոնեցէք զերկիրն . եւ չոզան ի լեառնն Եփրեմայ մինչեւ ցտունն Միքայ , եւ հանդեան

3 անդ : Եւ մինչդեռ էին նորա 2 ի տան Միքայ , ծանեան զձայն պատանեկին Ղեւտացոյ , եւ խտտորեցան անդ եւ ասն ցնա , Ո՞ ամ զքեզ սպր , եւ զինչ զործես զու ստտ , եւ կամ զի՞նչ կայ

4 քո ստա : Եւ ասէ ցնտա , Այսպէս եւ պսպէս արար ինձ Միքա , եւ կալաւ զիս

5 ի վարձու , եւ եղէ նմա ի քահանայ : Եւ ասն ցնա , Աղէ հարց զԱստուած , եւ զիտասցուք թէ՛ յաջողեսցին մեզ ճանապարհս

6 մեր յոր երթամք : Եւ ասէ ցնտա քահանայն , երթայք ի խողազութիւն . առաջի Տեսան է ճանապարհ ձեր զոր երթայք :

7 Եւ զնային հնգեքին արքն , եւ չոզան ի Լայիսա . եւ տեսին զժողովուրդն որ ի նմա , որ ընակեալ նստէր 3 յուսով ըստ նմանութեան Սիզոնացոցն հանգարտելոցն 4 յուսով . եւ ոչ բաւական լինելոյ խօսել ումք բան մի յերկրի զանձուցն ժառանգաւորի . եւ՝ հեօի էին ի Սիզոնէ , եւ բանք ինչ ոչ զոյին նոցա

8 ընդ 5 Ասորիս : Եւ եկին հնգեքին արքն՝ առ եղարս իւրեանց ի Սարայ եւ յեւթաուզ . եւ ասն ցնտա եղարք իւր-

9 եանց , 6 Ձի՞ նստիք զուք : Եւ ասն , Արիք 7 կլցուք ի վերայ նոցա , զի մտաք եւ չըջեցաք ընդ երկիրն մինչեւ ցԼայիսա , եւ տեսաք ժողովուրդ ընակեալ ի նմա յուսով հանդոյն Սիզոնացոյ , եւ հեօի են ի Սիզոնէ , եւ բանք ինչ ոչ զոյ նոցա ընդ 8 Ասորիս . արիք՝ եւ կլցուք ի վերայ նոցա . զի աճա տեսաք զերկիրն , եւ բարի է յոյժ , եւ զուք զազարեալ կայք . եւ արդ է՞ր վատանայք երթալ

10 մտանել ժառանգել զերկիրն : Եւ եղիցի յորժամ երթայք , ունիք զազգն յուլացեալ եւ զերկիրն ընդարձակ . զի մատ-

նեայ զնա Աստուած ի ձեռս 8 մեր . տեղի յորում ոչ զոյ պակասութիւն ամենայն բանի որ ինչ իցէ յերկրի :

11 Եւ խողացին անտի յազգականութենէ տամբիցն Դանայ , ի Սարայ եւ յեւթաուզայ , արք վեց հարեւրք վառեալք զի-

12 նու պատերազմի : Եւ ելին բանակեցան ի Կարիաթարիմ Յուդայ . վասն այնորիկ կոչեցաւ տեղին այն բանակեալ Դանայ մինչեւ ցայսօր . որ է ի թիվանց Կարիա-

13 թարիմայ : Եւ անցին անտի եւ եկին մինչեւ ցլեառնն Եփրեմայ , եւ հասին

14 մինչեւ ի տունն Միքայի : Պատասխանի ետուն արքն հնգեքին որ երթեալ էին լրտեսել զերկիրն Լայիսա , եւ ասն ցեղարս իւրեանց , Թի՛ է զիտիցէ՞ք 9 զի ի տունս յայտարիկ եփուղ եւ թերափ եւ զրօշեալ եւ ձուլածոյ . արդ զիտաջիք

15 զինչ ատնիցէք . Եւ խտտորեցան անդ , եւ մտին ի տուն պատանեկին Ղեւտացոյ , որ էր ի տան Միքայ , եւ հարցին զոգ-

16 ջունէ նորա : Եւ վեց հարեւր արքն վառեալք պատերազմական զինու իւրեանց արձանացեալք կային առ մուտս զրանն

17 որ էին յորդուոցն Դանայ : Եւ ելին հնգեքին արքն որ երթեալ էին լրտեսել զերկիրն , յարձակեցան եւ ստին զզրօշեալն եւ զեփուղ եւ զթերափ եւ զձուլածոյ . եւ քահանայն արձանացեալ կայր ի մուտս զրանն . եւ վեց հարեւր արքն վառեալք

18 պատերազմական զինու : Եւ նորա մտին ի տունն Միքայ , եւ ստին զզրօշեալն եւ զեփուղ եւ զթերափ եւ զձուլածոյ . եւ ասէ ցնտա քահանայն , Ձի՞նչ զոր-

19 ծէք զուք : Եւ ասն ցնա , Կարկեսց , ափիրերան լեր , եկ ընդ մեզ եւ լեր մեզ ի հայր եւ ի քահանայ . միթէ լա՞ւ իցէ լինել քեզ քահանայ տան միոյ առն , քան լինել քահանայ ցեղի միոյ եւ ազգի

20 Իսրայելի : Եւ զուարթացաւ սիրտ քահանային , եւ առ զեփուղն եւ զթերափ եւ զզրօշեալ 7 եւ զձուլածոյ՝ , եւ եմուտ

21 ի մէջ յորուն : Եւ զարձանս գնացին , եւ 11 հարին համօրէն զտունն , եւ զստացուածն վայելչութեան նորա առաջի

22 նոցա : Եւ ի հետանալ նոցա ի տանէ Միքայ , եւ 12 աճա Միքա եւ արքն որ

1 Եբբ. ի սահմանաց 2 Եբբ. առ տան 3 Եբբ. յանհոգս 4 Եբբ. յանհոգս . եւ ոչ գոյր յերկրին յայնմիկ ձոս որ նեղէր , եւ 5 Եբբ. ումեր : (8) եւ եկին 6 Եբբ. Ձի՞ ձեզ 7 Եբբ. արիք

8 Եբբ. ձեր 9 Եբբ. զի գոն 10 Եբբ. յԻսրայելի 11 Եբբ. եղին զաղին եւ զանտունն եւ որ ինչ էր պատուական առաջի իւրեանց 12 Եբբ. արքն որ ի տունս որ մերձ ի տունն Միքայ՝ ժողովեցան , հասին որդուոցն Դանայ . (23) եւ բողոք բարձին առ որդիսն Դանայ , եւ զարձուցին

ի տու նս նորա էին ընդ Միքայ, ըրողք
 23 բարձին և հասին որդուոյն Դանայ: Եւ
 դարձուցին՝ զերեսս իւրեանց որդիքն
 Դանայ, և ասենց Միքա, 2¹ և 1² քեզ, զի
 24 աղազակես: Եւ ասէ Միքա, 2¹ զաս-
 առածսն իմ զոր արարի ինձ ասէք, և
 զքահանայն, և գնացէք: և զի՛նչ կայ
 այսուհետեւ ինձ: և զի՛նչ է այդ զոր
 25 ասէք զիս թէ 2¹ զաղազակես: Եւ ասեն
 ցնա որդիքն Դանայ, Մի լուիցի ձայն քո
 զկնի մեր, զուցէ պատահիցեն քեզ արք
 դամապեալք սգուով, և 3¹ զիւրցեն գամձն
 26 քո և գանձն ասն քո: Եւ գնացին որ-
 զիքն Դանայ զճանապարհս իւրեանց: և
 իրեւ ևտես Միքա եթէ բռնապսն քան
 գնա են, զարձաւ ի տուն իւր:
 27 Եւ նաքա աօին զոր ինչ արարն Մի-
 քա և զքահանայն նորա, և չողան ի
 Լայիսա՝ ի ժողովուրդն հանդարապեալ
 և փտահայեալ յուսով: և հարին գնոսս
 սրով սուսերի, և զբաղարն այրեցին:
 28 Եւ ոչ զք էր որ փրկէր: զի հետի էին ի
 Սիդոնացուց, և բանք ինչ ոչ էին նս-
 ցա ընդ ումեր ի մարդկանէ: և նա կայ ի
 հովտի տանն Ռոբայ: և շինեցին զբա-
 29 ղաքն և բնակեցան ի նմա: Եւ կոչեցին
 զանուն նորա Դան՝ ըստ անունն հօրն
 իւրեանց որ եղև Իսրայելի: և էր ա-
 նուն քաղաքին յառաջագոյն Լայիսա:
 30 Եւ կանդնեցին իւրեանց որդիքն Դանայ
 զզրօշեալն 4 Միքայ: և Յովնաթման որդի
 Գերսոնի որդուց Մանասէի, ինքն և
 որդիք իւր, էին քուրմք ցեղին Դանայ,
 31 մինչև ցօր զերութեան երկրին: Եւ
 կարգեցին իւրեանց զզրօշեալն զոր ա-
 րար Միքա, զամենայն աւուրս զորս էր
 տունն Աստուծոյ ի Սկով:

ԳԼ. ԺԹ

1 Եւ եղև յաւուրն յայնոսիկ, և թա-
 գաւոր ոչ գոյր յիսրայելի և էր այր Ղեւ-
 սացի պանդխտեալ ի կողմանս լերինն
 եփրեմի: և առ իւր այլն կին հարձ ի
 2 Բեթղեհնեմէ Յուզայ: Եւ սարստաւ ի
 նմանէ հարձն իւր, և գնաց ի նմանէ
 ի տուն հօր իւրոյ ի Բեթղեհնեմ Յուզայ,
 3 և եղև անդ 5 զերիս ամիսս և ն յա-
 բուցեալ այրն չողաւ զնա նորա, խօ-
 սել ի սիրտ նորա հաչակեցուցանել զնա
 ընդ իւր, և ամել միւսանդամ առ ինքն:

1¹Եբբ. քեզ զի գուամբեցար 2¹Եբբ. է քեզ 3¹Եբբ. կրուսցես 4¹Եբբ. գ-ի-տ-է 5¹Եբբ. զըրս

և պատանի իւր ընդ իւր և զայդք ի-
 չոց: և 6 չողան մինչև ե ցառն հօր նո-
 րա՝: իրբեւ ետես գնա հայր աղջկանն,
 4¹ Եւ ընդ ատաջ նորա՝: Եւ ատաւա գնա
 ի ներքս աներ իւր, հայր աղջկանն, և
 նստաւ առ նմա սուուրս իրիս: և իերան
 և արբին և ննջեցին անդ:
 5 Եւ եղև յաւուրն չորրորդի կանխե-
 ցին ընդ առաւօսն, և յարեաւ գնալ.
 և ասէ հայր աղջկանն ցփեսայ իւր,
 Հաստատեա զսիրս քո պատաստով միով
 6 հայր, և սպա գնաձիք: Եւ նստան
 կերան և արբին ի միասին երկուրին: և
 ասէ հայր աղջկանն ցփեսայ իւր, 8 Արդ
 սկսեալ աստէն իսկ՝ աղիր, և զուար-
 7 թեացի սիրտ քո: Եւ յարեաւ այրն ի գնալ.
 և բռնապատեաց գնա աներ իւր, և
 8 նստաւ և անդէն ագաւ: Եւ կանխեալ
 ընդ առաւօսն յաւուրն ՚նիդերորդի ի
 գնալ, ասէ հայր աղջկանն, Հաստատեա
 զսիրս քո հայր, և 9 որսօիր մինչև
 չըջնայի օրն: և կերան և արբին եր-
 9 կուրին: Եւ յարեաւ այրն գնալ, ինքն
 և հարձն և պատանին իւր: և ասէ
 10 գնա հայր աղջկանն, Ահա գարձաւ օրս
 յերկս, 11 աստէն աղիր և զուարթացի
 սիրտ քո, և կանխեալքի վաղիւ ի ձա-
 10 նապարձ քո և երթիցես յարկս քո: Եւ
 ոչ կամեցաւ այրն աղանել անդ, այլ
 յարեաւ և գնալ: և կին ետա մինչև
 ցնանդէպ Յերուսայ, այն է Երուսաղէմ.
 և ընդ նմա զոյգք լչոց համետեւոց, և
 հարձն իւր ընդ նմա:
 11 Եւ նաքա հանդէպ Յերուսայ, և օրն
 խոնարհեցաւ յոյժ. ասէ պատանին ցտէր
 իւր, Եկ խոտորեսցուք ի քաղաքն Յե-
 12 րուսաղէմ, և ազցուք ի նմա: Եւ ասէ
 գնա տէր իւր, Ոչ խոտորեսցուք ի քա-
 զաքս օտարաւուցս, յորում ոչ զուցէ
 յարգուցն Իսրայելի, այլ անցցուք մինչև
 13 ց Գարասա: Եւ ասէ ցպատանին իւր, Եկ
 մերձեցուք ի մի ուրեք ի սեզեսոց, և
 անդ ազցուք ի Գարասա կամ ի Հուամա:
 14 Եւ անցին գնացին. և եմուսնոցա ա-
 րեզակն մերձ ի Գարասա, որ է Բենիաւ:
 15 մինի: Եւ խոտորեցան անդր մտանել ա-
 զանել ի Գարասա: և եմուս նստաւ ի

6¹Եբբ. եմոյժ գնա կինն ի տուն հօր իւրոյ 7¹Եբբ. ուրախ եղև ընդ պատահելն նմա 8¹Եբբ. Հաճեաց, աղէ, և 9¹Եբբ. յամեցին մինչև ի տարածմել աւուրն 10¹Եբբ. ցնա աներ նորա, 11¹Եբբ. աղէ, ազերուք. սահա տարածմեալ է օրս, աստէն

հրապարակի քաղաքին . եւ ոչ էր այր որ ժողովէր զնոսա ի տուն իւր ազանել :

16 Եւ ահա այր մի ծեր եմուտ ի գործոյ իւրմէ յանդոյ անապոսի . եւ սյրն ի յետնէ եփրեմայ , եւ ինքն պանդխտեայ էր ի Գարաա եւ արք տեղւոյն՝ սրղիք :

17 Բենիամինի : Եւ ամբարձեալ զաչս իւր ետես զայրն ուղեւոր ի մէջ հրապարակի քաղաքին . եւ ասէ այրն ծեր , Յմի՛ կր-

18 Թաա եւ ուստի՞ զաս : Եւ ասէ ցնա , Անցանեմք մեք ի Բեթղեհեմէ Յուզայ մինչեւ ցիղովանս լըրինն եփրեմայ . քանզի անախ եմ ես . եւ չողաց մինչեւ ցԲեթղեհեմ Յուզայ , եւ ի տուն ¹Նոր իմոյ՝ երթամ . եւ չիք այր որ ժողովիցէ :

19 Ղովեղ ի տուն . Եւ յարգ եւ խոտ կայ ի չոց մերոց , եւ հաց եւ գինի ինձ եւ ²աղձկանոց եւ պատանեոց՝ . եւ չէ ինչ պակասութիւն ամենայն իրաց ³ժառայից քոց : Եւ ասէ այրն ծեր , Խաղաղութիւն ընդ քեզ . ամենայն պակասութիւնդ քո զինեւ , բայց զու ի հրապարակիդ մի՛ աղտոնիցիս : Եւ սարաւ զնա ի տուն իւր . եւ սրկ խոտ իչոցն , եւ լուսային զոտսնոցաւ եփրեմա եւ արբին :

22 Եւ ի զուարթանալ սրտից նոցա , եւ ահա արք քաղաքին , սրք՝ սրղիք անօրինաց , պատեցին զոտունս եւ լախեցին զգուրան , եւ խօսեցան ընդ ասնն ծերոյ ընդ տեսուն տանն եւ ասնն , Հան զայրդ մտեալ ի տուն քո , զի գիտացուք զգա :

23 Եւ նա առ նոսա այրն աէր տանն , եւ ասէ ցնա , Բաւ լիցի ձեզ , եղբարք , մի՛ ինչ անդգամէք յետ մտանելոյ ասնոց այգորիկ ի տուն իմ . մի՛ տանէք զանդգա :

24 Ընթեմանոց զայրդ : Ահաւասիկ զուսոր իմ կոյս , եւ հարձ նորա , հանից զնոսա արատքս , եւ լկեցէք զնոսա , եւ արաւէք ընդ նոսա զինչ հաճոյ է յաչս ձեր . եւ անսն այսմիկ մի՛ տանէք ըստ անդգա :

25 Ընթեման քանից այգորիկ : Եւ ոչ կամեցան արքն անապ . եւ առ այրն զհարձն իւր , եւ եհան զնա արատքս . եւ գիտացին զնա , եւ լկեցին զնա զգիշերն ողջոցն մինչեւ ցառաւօտ , եւ արձակե-

26 ցին զնա ի ծագել առաւօտուն : Եւ եկն կինն ընդ առաւօտան , եւ անկաւ աս զբանդոց զբան տան ասնն՝ ուր էր տէր 27 նորա , ⁴եւ եհան զողին : Եւ յարեա-

տէր նորա ընդ առաւօտն , եւ եբաց զգուրս տանն եւ կլ զնայ զճանապարհս իւր , եւ ահա կինն հարձ նորա անկեալ կայր առ դրսնն , եւ ձեռն իւր ի վերայ 28 գրանդեոցն : Եւ ասէ ցնա , Արի եւ զնասցուք . եւ ոչ ետ նմա պատասխանի՝ ⁵քանցի մեռեալ էր . Եւ առ եհան զնա յէշ , եւ յարեաւ այրն եւ չողաւ ի անղի 29 իւր : Իբրեւ եմուտ ի տուն իւր , առ սուր , եւ բուսն եհար զհարձէն իւրմէ եւ յօշեաց զնա ըստ ոսկերաց իւրոց յերկոտասան մասն . եւ առաքեսոց զայն ընդ 30 ամենայն ցեղան Իսրայելի : Եւ եղեւ զի ամենայն որ անասնէր՝ ասէր , Թէ՛ Ոչ եղեւ եւ ոչ երեւեցաւ այսպէս յառուրց երանելոյ սրղեոցն Իսրայելի յերկրէն Ներպտացուոց մինչեւ ցայսօր . արդ ասէք ձեզ վասն այգորիկ խորհուրդ , եւ խօսեցարուք :

Գ . Ի

1 Եւ կլին ամենայն որդիքն Իսրայելի , եւ եկեղեցացաւ ժողովուրդն իբրեւ զայր մի ի Դանայ մինչեւ ցԲեթսարէէ եւ երկիրն Գաղատան՝ առ Տէր ի Մասիա :

2 Եւ ⁶եկաց կողմն՝ ամենայն ժողովրդեանն , ⁷եւ ամենայն ցեղք Իսրայելի յամենայն եկեղեցուջ ժողովրդեանն Աստուծոյ , չորեք հարեւր հազար ճարանց 3 սուսերամերկաց : Եւ լուսն որդիքն Բենիամինի , եթէ կլին որդիքն Իսրայելի ի Մասիա : Եւ ասնն որդիքն Իսրայելի , Խօսեցարուք թէ՛ ⁸ուր եղեւ այսպիսի 4 չարութիւն : Պատասխանի ետ այրն Ղեւտայի այր կնոջն սպանելոյ , եւ ասէ , Ի Գաբաա Բենիամինի եկի ես եւ 5 հարձ իմ աղտնել : Եւ յարեան ի վերայ իմ արք Գաբաացիք , եւ պատեցին չուրջ զինեւ զտունն զցայց , եւ զիս կամեցան սպանանել . եւ զհարձն իմ լկեցին 6 ⁹եւ հնգձուցին , եւ մեռաւ . Եւ առի զհարձն իմ եւ յօշեցի զնա , եւ առաքելի յամենայն սահմանս ժառանգութեան Իսրայելի . զի արարին վնաս մեծ 7 եւ անդգամութիւնս ի մէջ Իսրայելի : Եւ ահաւասիկ ¹⁰մեք ամենաբեան որդիք Իսրայելի , առք ¹¹մեզ լանս եւ խորհուրդ 8 Եւ յարեաւ ամենայն ժողովուրդն իբրեւ զայր մի , եւ ասնն , Ոչ մտցուք այր իւրաքանչիւր ընդ յարկաւ իւրով , եւ ոչ խտորեացուք այր իւրաքանչիւր ի տուն

¹ Եբբ. Տեառն ² Եբբ. աղանջոյ քում եւ պատանեոց որ ընդ ժառայս քո ³ Եբբ. պատե ⁴ Եբբ. մինչեւ ցառաւօտ

⁵ Եբբ. կացին իշխանք ⁶ Եբբ. արանց հետեւակաց ⁷ Եբբ. զիսրք ⁸ Եբբ. գուք ⁹ Եբբ. ձեզ

9 իւր : Եւ արդ այս բան է զոր արաս-
 ցուք ընդ Քարաա . ելցուք ի վերայ նո-
 10 րա վիճակաւ : Բայց առցուք տասն այր
 ի հարիւրոց յամենայն ցեղիցդ Իսրայելի,
 եւ հարեւր ի հազարաց , եւ հազարս ի
 բիւրուց . սանուլ պաշար զօրուն բու-
 վանդակ երթողաց ի Քարաա Բենիա-
 մնի , ¹ըստ ամենայն անդգամութեան
 11 զոր արարին ի մէջ Իսրայելի : Եւ յագու-
 վեցաւ ամենայն Իսրայել իրրեւ զայր մի
 եկեալք ի քաղաքաց :
 12 Եւ առաքեցին ցեղքն Իսրայելի արտ
 յամենայն ցեղն Բենիամնիս եւ ստեն ,
 2¹նչ է չարութիւնց այդ եղեալ ի միջի
 13 ձերում : Եւ արդ ²սուսէք զարսն զամպա-
 րիշտս զՔարաացիս զորդիան Բեկիարայ ,
 եւ սպանցուք զնոսս եւ բարձցուք զչա-
 րիան յԻսրայելի : Եւ ոչ կամեցան որ-
 զիքն Բենիամնիս լսել ձայնի եղբարց
 14 իւրեանց որդւոցն Իսրայելի : Եւ ժողո-
 վեցան որդիքն Բենիամնիս ի քաղաքաց
 իւրեանց ի Քարաա , կյանել ի պատե-
 15 ռազմ ընդ որդիան Իսրայելի : Եւ հան-
 զէս արարին որդիքն Բենիամնիս յաւուր
 յայնմիկ յիւրաքանչիւր քաղաքաց , քսան
 եւ ³հինգ հազար արանց սուսերամեր-
 կաց . թող զբնակիչս Քարաացւոց , որ
 16 անցին ի հանդիսի՝ եւ թն հարիւր այր , Ե-
 ըրտասարկք ընտիրք յամենայն ժողովրդ-
 զննէն , յերկոցունց ձեռացն աշտակը՝ .
 ամենեքին նոքա պարսաւորք , որ ձգէին
 17 քարնս եւ ի մազէ ոչ վրկոյէին : Եւ ա-
 մենայն այր Իսրայելի անցին ի հանդիսի ,
 առանց որդւոցն Բենիամնիս , չորեք
 հարեւր հազարք արանց սուսերամերկաց ,
 ամենեքին նոքա արք պատերազմողք :
 18 Եւ յարեան ելին ³ի Բեթէլ , եւ հար-
 ցին զԱստուած եւ ասեն որդիքն Իսրա-
 յիլի , Ո՞վ ելցէ մեզ առաջնորդ պատե-
 ռազմուլ ընդ որդիան Բենիամնիս . եւ
 ասէ Տէր , Յուզա ⁶ելցէ առաջնորդ՝ :
 19 Եւ յարեան որդիքն Իսրայելի ընդ ա-
 20 ռաւօսան եւ լսանակեցան զՔարաա : Եւ
 ել այր Իսրայելացի պատերազմուլ ընդ
 Բենիամնիս . եւ ճակատեցան ընդ նոսս
 այր Իսրայելի ի պատերազմ առ Քարաա :
 21 Եւ ելին որդիքն Բենիամնիս ի քաղա-
 քէն , եւ աստակեցին յԻսրայելէ քսան
 եւ երկու հազար արանց յաւուր յայն-

22 միկ , եւ արկին տապաստ յերկիր : Եւ
 զօրացան դարձեալ այր Իսրայելացի , եւ
 յաւելին ճակատեցան յաւուրն առաջ-
 23 նում : Եւ ելին որդիքն Իսրայելի եւ
 լացին առաջի Տեառն մինչեւ ցերեկոյ .
 եւ հարցին զՏէր եւ ասեն , Եթէ յաւել-
 ցուք մարտնչել ի պատերազմ ընդ Բենիա-
 մնիս եղբոր մերում . եւ ասէ Տէր , Ելէք ի
 24 վերայ նոցա եւ ելին որդիքն Իսրայելի ի
 պատերազմ ընդ որդիան Բենիամնիս յա-
 25 ւուրն երկրորդի . եւ ել Բենիամնիս ընդզէմ
 նոցա ⁷ի պատերազմ յաւուրն երկրորդի .
 եւ սասակեաց միւսանգամ ի ժողովրդնէ
 սնտի ⁸ութ հազար արանց յերկիր , ա-
 մենեքեան նոքա սուսերաճիգք :
 26 Եւ ելին ամենայն որդիքն Իսրայելի
 եւ ամենայն ժողովուրդն եւ եկին ⁹ի
 Բեթէլ . եւ նստան լացին առաջի Տեառն ,
 եւ պահեցին յաւուր ⁹յայնմիկ , եւ մա-
 սուցին ողջակէզս ¹⁰վրկութեան առաջի
 27 Տեառն . Քանցի անդ էր տապանակ ուխ-
 տին ¹¹Տեառն Աստուծոյ յաւուրն յայ-
 նտիկ . եւ Փննեկս որդի եղիազարու
 որդւոյ Ահարոնի կայր առաջի նորս յա-
 28 ւուրն յայնտիկ : Եւ հարցին որդիքն
 Իսրայելի զՏէր , եւ ասեն , Յաւելցուք
 միւսանգամ կյանել ի պատերազմ ընդ
 որդիան Բենիամնիս եղբոր մերում , թէ
 զպաշտեցուք . եւ ասէ Տէր , Ելէք , եւ
 վազիւ տաց զնա ի ձեռս ձեր :
 29 Եւ ելին որդիքն Իսրայելի դարանա-
 30 կայս չուրջ զՔարաա : Եւ ելին որդիքն
 Իսրայելի ի վերայ Բենիամնիս յաւուրն
 երրորդի , եւ ճակատեցան զՔարաա
 31 որպէս միանդամն եւ միւսանդամն : Եւ
 ելին որդիքն Բենիամնիս ընդզէմ ժողո-
 վրդեանն , եւ ձգեցան ի քաղաքէ անտի ,
 եւ սկսան հարկանել ի ժողովրդնէ անտի
 վիրաւորս , որպէս միանդամն եւ միւս-
 անդամն , առ ճանապարհօքն որ մին
 ելանէր ի Բեթէլ , եւ մնան կյանէր ի
 Քարաա , եւ հարին յանդի անդ իրրեւ
 32 արս երեսուն յԻսրայելէ : Եւ ասեն որ-
 դիքն Բենիամնիս , Կոտորելոց են սւքա
 ստաջի մեր իրրեւ զառաջինն . եւ որ-
 դիքն Իսրայելի ասեն , Փախիցուք եւ
 մերժեցուք զնոսս ի քաղաքէն ի ճա-
 33 նապարհս : Եւ ամենայն այր Իսրայելի

¹ Եբբ. առնել ըստ ² Եբբ. տուր ³ Եբբ. վեց
⁴ Եբբ. եւ թն հարեւր , որոց փակեալ էր արջ ձեռն
⁵ Կաթ , ի տուն Աստուծոյ ⁶ Եբբ. զառաջինն

⁷ Եբբ. ի Քարաայ ⁸ Եբբ. ու թ եւ տասն ⁹ Եբբ.
 յայնմիկ մինչեւ ցերեկոյ ¹⁰ Եբբ. եւ խաղա-
 զականս ¹¹ Եբբ. պախտի

յարեան յերաքանչիւր ի տեղոջէ իւրմէ, եւ ճակատեցան ի Բաաղթամար. եւ զարանակալքն Իսրայելի Կոուէին ի տեղոջէ ի բեանց յարեւմտից՝ Փարաայ:

34 Եւ եկին Նանղէպ Փարաայ սամն հազար արանց ընարելոյ յամենայն Իսրայելէ: եւ ծանրացաւ պատերազմն, եւ նոքա ոչ գիտէին թէ հասեալ են ի վերայ նոցա չարիք: Եւ վանեաց Տէր զԲենիամին առաջի որդւոցն Իսրայելի, եւ սատակեցին որդիքն Իսրայելի ի Բենիամինէ յառուր յայնմիկ քսան եւ հինգ հազար եւ հարեւր այր, ամենեքին նոքա սուսերածիլք: ²Իրբեւ տեսին որդիքն Բենիամինի եթէ ի պարտութիւն մատնեալ են. տեղի ետուն այր Իսրայելեան Բենիամինի, զի յուսացեալ էին ի գարանամուտան որ էին զՓարաաւ: Եւ յարձակեցան զարանամուտքն եւ հեղան զՓարաաւ. եւ մտին եւ հարին զքաղաքն ամենայն սրով սուսերի: Եւ ժամագրութիւն էր առն Իսրայելի առ զարանակալան հրով Նանղ նոցա զրոց ծիոյ

39 քաղաքին: Եւ ³զարծաւ այր Իսրայելացի ի պատերազմէն՝. եւ Բենիամին սկսաւ հարկանել զիրաւորս ⁴ի գարանակալացն Իսրայելի իբրեւ արս երեսուն. զի առայցին թէ Վանելով վանին առաջի մեր իբրեւ զպատերազմն զառաջին: Եւ նշաւ նակն ամբարձաւ յորդեալ ի վերայ քաղաքին իբրեւ սին ծիոյ. եւ հայեցաւ Բենիամին ի թիկունս իւր, եւ ահա եւ

41 յանէր վախճան քաղաքին յերկինս: Եւ այր Իսրայելացի գարծաւ անդրէն, եւ սաղնուպեցաւ այր Բենիամինի. զի տեսին հասեալ ի վերայ նոցա զչարիան:

42 Եւ խոյս ետուն յերեսաց առն Իսրայելի ընդ ճանապարհ անապատին, եւ պատերազմն ժամանեաց նոցա. եւ որ ի քաղաքացն երանէին՝ ստատակէին զնոսա

43 ի մէջ Իրեանց: Եւ ⁶հարին զԲենիամին, եւ մտին զհետ նորա ⁷ի նուայ մինչեւ հանղէպ Փարաայ՝ յարեւելից

44 կողմանէ: Եւ սնկան ի Բենիամինէ ութուստան հազար արանց, ամենեքեան նոքա սրք զորաւորք: Եւ տեսեալ մնացորդացն փախեան յանապատն առ պատտան ի վէմն Ռեւմնայ. եւ ճաքազ

արարին ի նմանէ ի ճանապարհին հազարս հինգ արանց. եւ պնդեցան զհետ նոցա մինչեւ ⁸ցՓաղաազ, եւ հարին ի Բենիամինէ երկուս հազարս արանց: Եւ եկին ամենայն անկեալքն ի Բենիամինէ քսան եւ հինգ հազար արանց սուսերատմերկաց յառուր յայնմիկ, ամենեքեան

47 նոքա արք զորութեան: Եւ խուսեալ մնացորդացն փախեան յանապատն առ պատտան ի վէմն Ռեւմնայ՝ արք վեց հարեւր. եւ նստան ի վիմին Ռեւմնի

48 չորս ամիսս: Եւ այր Իսրայելի զարձան ⁹ընդ կրակն որդւոցն՝ Բենիամինի. եւ հարին զնոսա սրով սուսերի ի քաղաքէ ¹⁰կարգաւ մինչեւ ջանասուն, մինչեւ ջամենայն ¹¹գտեալ յամենայն քաղաքս՝. եւ զքաղաքն ապրիայս ¹²առաքեցին եւ՝ սյրեցին հրով:

ԳԼ. ԽԱ

1 Եւ այր Իսրայելի երդուան ի Մասիա, եւ ասեն, Այր ոք ի մէնջ մի՛ տացէ զգուսոր իւր Բենիամինի կնութեան:

2 Եւ եկին ամենայն ժողովուրդն ¹²ի Մասիա՝ ¹³ի Բեթէլ, եւ նստան անդ մինչեւ զերեկոյ առաջի Աստուծոյ, եւ ամբարձին զձայնս իւրեանց եւ լացին լալիւն

3 մեծ: Եւ ասեն, Ընդէր, Տէր Աստուած Իսրայելի, եղեւ այս յԻսրայել, քնաջինջ

4 լինել այսօր յԻսրայելէ զեղի միոյ: Եւ եղեւ ի վազիւ անգր կանխեաց ժողովուրդն եւ չինեցին անդ սեղան, եւ մատուցին զողջակէզս ¹⁴փրկութեան:

5 Եւ ասեն որդիքն Իսրայելի, Ո՞վ է որ ոչ ել յայս եկեղեցի յամենայն զեղիցն Իսրայելի առ Տէր ¹²ի Մասիա. զի երդուին մեծ էր այնմ որ ոչ ¹³եղանէր ի Մասիա եւ ասէին թէ Մահու մեղցի:

6 Եւ ¹⁶միսիթարեցան որդիքն Իսրայելի ի վերայ Բենիամինի եղբօր իւրեանց, եւ ասեն, Իարձաւ այսօր զեղ մի յԻսրայելէ: Եւ արգ զվնչ արասցուք մնացելոցն ստանց կանանց, եւ մեք երդուաք ի Տէր՝ չտալ նոցա ի դատերաց մերոց

8 կանայս: Եւ ասեն, Ո՞ ոք մի ի զեղիցն Իսրայելի որ ոչ ել առ Տէր ի Մասիա. եւ ահա չէր որ եկեալ Յարիսայ Փաղաազու ի բանակ եկեղեցւոյն: Եւ անց

¹ Եբբ. դիմեցին ի տեղոջէ իւրեանց, ի դաշտն
² Եբբ. եւ ³Եբբ. խոյս ետ այր Իսրայելացի ի պատերազմն ⁴Եբբ. յարանց սնտի ⁵Եբբ. Տրդեհն
⁶ Եբբ. պատեցին ⁷Եբբ. հարին զհետ ուր հանդեան

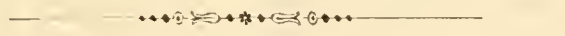
⁸ Եբբ. ցիւեղամ ⁹Եբբ. առ որդին ¹⁰Եբբ. ի մարդոյ ¹¹Եբբ. գահուր ¹²Եբբ. զալտե
¹³Կաւ, ի սուն Աստուծոյ ¹⁴Եբբ. եւ խաղաղականս ¹⁵Եբբ. եղանէր առ Տէր ¹⁶Եբբ. ստրջացան

ի նանդիսի ժողովուրդն , եւ ոչ գոյր անդ
 10 այր ի ասնէ Յարխայ Գաղապու : Եւ
 առաքեցին անոք ժողովուրդն երկաստ-
 սան նազար արանց յորդոցն զօրու-
 թեան , եւ սրասուրեցին նոցա եւ ա-
 սնն , երթալք եւ նարէք զքնակիչս Յա-
 11 րխայ Գաղապու սրով սուսերի , եւ
 է զոր ասնիցէք . զամենայն արու եւ
 զամենայն կին որ զիսիցէ զանկապինս
 12 արուի , նզովեաջիք : Եւ զաին ի ասնէ
 Յարխայ Գաղապու չորեքճարեւր ալ-
 ջիկ կայս որ ոչ զիտէին զայր յանկողինս
 արուի . եւ ամին գնոսա ի բանակն ի
 13 Սելով , որ է յերկրին Քանանու : Եւ ա-
 սաքեաց ամենայն ժողովուրդն եւ խօսե-
 ցան ընդ որդիան Բենիամինի որ էին ի
 զիմին Ռեմոնայ , եւ կոչեցին գնոսա ի
 14 խաղապութիւն : Եւ զարձաւ Բենիամին
 ի ժամանակին յայնմիկ ²առ որդիան Բա-
 րայելի . եւ ետուն նոցա կանայս զալ-
 նոսիկ որ էին ի կանանցն Յարխայ Գա-
 15 ղապու : Եւ ³նաճոյ թուեցաւ նոցա այն-
 ի վերայ Բենիամինի . զի արար Տէր
 իւրամասութիւն ի մէջ ցեղիցն Բարայելի :
 16 Եւ ասնն ծերք ժողովրդեանն , Զինչ
 արասցուք եւ վասն այլոց անկանանցն .
 17 զի աստակեցաւ կինն ի Բենիամինէ : Եւ
 ասնն , ժառանգութիւն զերժեալ է ի
 Բենիամինէ , եւ մի ջնջեացի ցեզն յԻս-
 18 րայելէ . եւ մեք ոչ կարեմք ապ նոցա
 կանայս ի գատերաց մերոց , զի երզուք

որդիք Բարայելի եւ ասեմք թէ Անիծ-
 19 եալ լիցի որ ասցէ կին Բենիամինի : Եւ
 ասնն , Անա ասն Տեառն է ի Սելով
 սուրբ յաւուրս , որ է ի հիւսիսոյ Բե-
 թելայ , ընդ արեւելս ճանապարհին որ
 նանէ ի Բեթելայ ի Սիկիմ , եւ ի նարա-
 20 ոյ ⁴Լիրամանու յերերոնայ : Եւ պատ-
 ուիրեցին որդոցն Բենիամինի եւ ասնն ,
 երթալք եւ զարմամուս լերաք յայ-
 21 զեստանին : Եւ յորժամ տեսանիցէք թէ
 կաննն դատերք բնակչացն Սելովայ սար
 առեալ պարուք , ելջիք յայցեստանեացն ,
 եւ յամչաակեծջիք այր իւրաքանչիւր
 կին ի գատերաց Սելովայ , եւ երթիջիք
 22 յերկրն Բենիամինի : Եւ եզիցի յորժամ
 զայցեն նարքն նոցա կամ եղբարք նոցա
⁵զատկ ընդ ձեզ , սասացուք նոցա թէ
⁶Ողորմեցաք նոցա . զի ոչ՝ առ այր զկին
 իւր ի պատերազմին , եւ ոչ գուք ետուք
 23 նոցա թէ յանցանք ինչ իցեն : Եւ արա-
 րին այնպէս որդիքն Բենիամինի , եւ ա-
 ոին կանայս ըստ թուոյ իւրեանց ի պա-
 րտորացն զորս յամչասակեցին . եւ զնա-
 ցին եւ զարձան յիւրաքանչիւր ժառան-
 24 գութիւնս իւրեանց , եւ չինեցին քա-
 զին որդիքն Բարայելի ի ժամանակին
 յայնմիկ այր յիւրաքանչիւր ցեղ իւր եւ
 յազգատոճմ իւր , եւ ելին անտի այր
 25 յիւրաքանչիւր ժառանգութիւն իւր : Յա-
 ւուրան յայնտմիկ ոչ գոյր թաղաւոր Իս-
 րայելի , եւ այր իւրաքանչիւր զճաճոյս
 աչաց իւրոց առնէր :

¹ Եբբ. զմանկաի ² Յեբբ. պոլ-տ ³ Եբբ. չեղեւ
 նոցա բուական ⁴ Եբբ. սորջացու

⁵ Եբբ. ի գատաստան առ մեզ ⁶ Եբբ. ննորհեցէք
 մեզ գնոսա . զի ոչ պահեցար

ՀՌՈՒԹ

ԳՆՈՒՆ Ա

1 **Ե** եղև յաւուրս դատելոյ դասաւորացն եկն սով յերկիրն . եւ գնացայր ի Բեթղեհեմէ Յուզայ պանդխտանալ ¹յադարակին Մովսարայ, ինքն եւ 2 կին իւր եւ երկու որդիք իւր : Եւ անուն ասնն Նիմելէք, եւ անուն կնոջ նորա Նոոմին, եւ անուն երկուց որդուց նորա Մաալոն եւ Քելլոն, եւ փրութայիք ի Բեթղեհեմէ Յուզայ . չորան 3 ²յադարակն Մովսարու, եւ անդ էին Եւ մուսու Նիմելէք այնն Նոոմինայ, եւ 4 մուսու կինն եւ երկու որդիք նորա : Եւ ասին իւրեանց կանայս Մովսարացիս . 5 սնուն միուսն Որփա, եւ անուն երկրորդին Հուսթ . եւ ընտելցին անդ իր 5 բիւ ամս տասն : Եւ մուսն անդ՝ երկուքին, Մաալոն եւ Քելլոն, եւ մնաց կինն միայն յանէ իւրմէ եւ յորդուց իւրոց : 6 Եւ յարեաւ ինքն եւ երկուքինն նուանր նորա . եւ դարձան ³յադարակէն Մովսարայ . զի ⁴լուան եթէ սցց արար Աստուած՝ ժողովրդեան իւրում տայ նոցա 7 հաց : Եւ ել ի սեղուջէն ուր էր, եւ երկուքինն նուանք նորա ընդ նմա, եւ գնացին ճանապարհ՝ դառնալ յերկիրն 8 Յուզայ : Եւ ասէ Նոոմին ցերկոսին նուանս իւր, երթայք դարձարուք իւրաքանչիւր տուն ⁵Յօր իւրոյ . եւ արասցէ ընդ ձեզ Տէր սղարմութիւն, որպէս արարէք ընդ մեռեալսն եւ ընդ իս : 9 Ծայց ձեզ Տէր եւ գտջիք հանդիստ իւրաքանչիւր ի տան ասն իւրոյ . եւ համբուրեաց զնոսա . ամբարձին գձայնս իւր 10 եանց եւ լացին : Եւ ասէն ցնա, Ոչ սպգպէս, այլ ընդ քեզ դարձցուք ի ժողովուրդ քո : Եւ ասէ Նոոմին, Դարձարուք, դատերք իմ . ընդէ՞ր գայցէք ընդ իս . միթէ դարձեալ որդիք իցեն յորովայնի իմում, եւ լինիցին ձեզ յարս :

12 Դարձարուք, դատերք իմ, եւ երթայք, զի ես ձերացեալ եմ, եւ չեմ լինելոյ ասն . եթէ ասիցիմ՝ եթէ կայցէ ինչ ինձ ազիրս եւ լինիցիմ ասն ⁶աշխարհակա 13 նացեալ, եւ ճնանիցիմ որդիս, Եւ նոցա սպասիցէ՞ք մինչեւ դարգանայցեն, եւ ի նոսա գրաւիցի՞ք չլինել ասն . մի, դատերք իմ . զի առաւել քան դձեզ դառնացեալ 14 եմ, զի ել ընդ իս ձեռն Տեառն : Եւ ամբարձին գձայնս իւրեանց միւսանգամ, եւ լացին . եւ համարեաց Որփա գսկեսուր իւր, ⁷եւ դարձաւ ի ժողովուրդ 15 իւր . ՚բայց Հուսթ թնայ զկնի նորա . Եւ ասէ Նոոմին ցՀուսթ, Ահա նէք դարձաւ ի ժողովուրդ իւր եւ առ աստուածս իւր, դարձիր եւ զու դնտ նիրին քո : 16 Եւ ասէ Հուսթ, Մի ⁸պատանեացէ ինձ՝ թողուլ զքեզ եւ դառնալ ի քէն . զի ուր զու երթայցես՝ երթայց, եւ ուր հանգչիցիս՝ հանգեալ . ժողովուրդ քո՝ ժողովուրդ իմ, եւ Աստուած քո՝ Աստուած 17 իմ . Եւ ուր մեռանիցիս՝ մեռայց, եւ անց թաղեցայց . օն եւ օն արասցէ ինձ Տէր եւ օն եւ օն յաւելցէ, բայց եթէ 18 մահ մեկնուցէ ընդ իս եւ ընդ քեզ, Եւ իրիւս կտես Նոոմին եթէ սնդեալ է երթալ նա ընդ նմա, դապարեաց այնուհետեւ ի խօսելոյ ընդ նմա : 19 Եւ զնացին երկուքին մինչեւ գալ նոցա ի Բեթղեհեմ . եւ եղև ի զալն նոցա ի Բեթղեհեմ, հնչեաց ամենայն քաղաքն ⁹գնովաւ, եւ ասն թէ Սա իցէ Նոոմին : 20 Եւ ասէ ցնոսա, Մի կոչէք զիս ¹⁰Նոոմին, այլ կոչեցէք զիս Դաանացեալ, զի դառ 21 նացայց զիս Բաւակամն յոյժ . Լի չոգայ, եւ ունայն դարձայց զիս Տէր . եւ արդ՝ ընդէ՞ր կոչէք զիս Նոոմին, եւ Տէր նկուն արար զիս, եւ Բաւակամն չարչարեաց 22 զիս : Եւ դարձան Նոոմին եւ Հուսթ Մովսարացի նու իւր ընդ նմա՝ գնացեալ ³յադարակէն Մովսարայ, եւ եկին ի Բեթղեհեմ ի սկզբան հնձոց գարւոյ :

¹ Կա՛, յերկրն ² Կա՛, յերկրն ³ Կա՛, յերկրն
⁴ Եբբ. լուսաւ յերկրն Մովսարու եթէ սցց արար Տէր ⁵ Եբբ. մօր

⁶ Եբբ. յայտմ գիշերի 7 Եբբ. դաւաւ ⁸ Եբբ. բռնադատեր զիս ⁹ Եբբ. զնոցանէ ¹⁰ Եւնանի Հաճեցեալ

ԳԼ . Բ

1 **Ե**ւ անդ էր այր ծանօթ ասնն Նոոմի-
նայ , եւ այրն հօր զօրութեամբ , յագ-
գէն Նիմփիքայ , եւ անաւն նորա Բոոս .
2 Եւ ետ Նոոմինայ սոււն այրութեան
2 բնակելոյ ի նմա՝ Եւ ասէ Հոութ Մո-
վարացի ցնոոմին , երթաց յանդ եւ քա-
ղեցից հասկ զնեա ուրուք , որոյ գտից
չորնս առաջի աչաց նորա . եւ ասէ ցնա ,
3 երթ , դուսար : Եւ զնայ . եւ երթեալ
քաղէր հասկ յանցի զնեա հնձողացն , եւ
զիպելով զիպեցաւ վրձակի անպին Բոո-
սայ , ազգակոնի Նիմփիքայ :
4 Եւ անա Բոոս եկն ի Բեթղեմեմէ ,
եւ ասէ ցնձողս խր , Տէր ընդ ձեզ .
եւ ասին ցնա , Օրհնեացէ զքեզ Տէր :
5 Եւ ասէ Բոոս ցպատանին իւր որ կայր
ի վերայ հնձողացն , Ո՛յր է ազնիկդ այգ :
6 Պատասխանի ետ պատանին որ կայր ի
վերայ հնձողացն եւ ասէ , Մովարացի
ազնիկն է որ զարձաւ ընդ Նոոմինայ :
7 Եւ յազարակէն Մովարայ : Եւ ասէ , Թող
քաղեցից եւ ժողովեցից հասկ ի մէջ
որոյց զնեա հնձողացդ . եւ եկն եկոց
յառաւօտէ մինչեւ ցայմմ , 3 Եւ ոչ գա-
զարեաց եւ ոչ սակաւիկ ինչ յանդին :
8 Եւ ասէ Բոոս ցՀոութ , Լուսար , դուսար .
այ այ ուրեք երթիցին քաղի հասկ
յայցոց անդի , եւ մի ցնաւ ուրեք զնաւ-
ցնս աստի . այ սատէն իսկ յարեաց յազ-
9 Վրունս իմ : Եւ աչք քո յանցին ուր եւ
հնձեացեն , եւ երթիցին զնեա նոցա . ոչ
սպաքէն պատուէր ետու ժանկուոյ ի-
մում չմերձենայ ի քեզ . եւ եթէ ծարա-
ւեացին , երթիցին յամանսն եւ արքցես
10 ետստի հանիցեն չուք մանկալոյ : Եւ անկ-
ուս ի վերայ երեսոց իւրոց երկիր եղապ
չերկիր ի խոնար՝ , եւ ասէ , Ձի է զի
գտի չորնս առաջի աչաց քոց ճանաչել
11 զիս , եւ ես եմ կին մի օտար : Պատաս-
խանի ետ Բոոս եւ ասէ ցնա , Պատմելով
պատմեցաւ ինձ ամենայն ինչ զոր արարեր
սկեսրի քում յես մահուան ամնն քում ,
եւ զխրոյ թողր զՆայր քո եւ զմայր ,
եւ զերկիր ծննդանի քո , եւ եկիր ի
ժողովուրդ զոր ոչ գիտէիր յերէկ եւ յե-
12 անդ : Հատուցէ քեզ Տէր ըստ վաս-
տակոց քոց , եւ եղիցի լի վարձք քո ի
Տեառնէ Աստուծոյ Իսրայելի , յոր զիմե-

ցերն ապաստան լինել ընդ թեւօք նորա
13 Եւ նա ասէ , Գտի չորնս առաջի աչաց
քոց , աէր . զի միմիք արեցեր զիս , եւ
զի խօսեցար ի սիրա ազանոյ քո . եւ
եւ հեղէց իրբեւ զմի յազանից քոց :
14 Եւ ասէ ցնա Բոոս , Ահա ժամ հաճոյ
է , մատիր՝ այս եւ կեր ի հացեզ , եւ
թացցես զպատառ քո ի քացախիզ . եւ
նստաւ Հոութ ի կազմանէ հնձողացն ,
եւ խառնեաց նմա Բոոս փոխինդ . եւ
եկեր եւ յաղեցաւ , եւ եթող նշխար :
15 Եւ յարեաւ քաղել հասկ , եւ պատուի-
րեաց Բոոս մանկուոյ իւրում , եւ ասէ ,
Այլ եւ ի մէջ որոյցն քաղեսցէ , եւ մի
16 պատկասեցուցանէք զնա . Այլ եւ Դառնա-
լով բարձուսջիք , եւ՝ արկանելով արկ-
ջիք առաջի նորա 6 ի փոխնոցն խառ-
նելոյ , եւ թոյլ տասջիք նմա եւ Կերի-
ցէ՝ եւ՝ քաղիցէ հասկ . եւ մի ինչ զգու-
17 իցէք զնա : Եւ քաղեաց յանդին մինչեւ
ցերեկոյ . եւ մեծեաց զոր քաղեացն , եւ
18 եղև արգու մի գարւոյ : Եւ ան եւ ե-
մուս ի քաղաքն . իյրեւ ետես սկեսուրն
նորա զոր քաղեացն , եւ եհան Հոութ
եւ նմա ի նշխարէն յորոյ յաղեցան :

19 Ասէ ցնա սկեսուրն իւր , Մեր ժողո-
վեցեր այսօր , եւ կամ ո՛ւր եզեր . եղիցի
որ ծանեաւն զքեզ՝ օրհնեայ . եւ պատ-
մեաց Հոութ սկեսորին իւրոյ թէ ուր ե-
զև , եւ ասաց զանուն ամնն առ որում
20 եղև այն օր թէ Բոոս է : Ասէ Նոոմին
ցնու խր , Օրհնեայ է նա ի Տեառնէ ,
զի ոչ պակասեցոց զգութ իւր ի կեն-
դանեաց եւ ի մեռելոց . եւ ասէ ցնա
Նոոմին , Մերձ է այրն ի մեզ , ի մերձա-
21ւորաց մերոց է : Եւ ասէ Հոութ ցսկե-
սուրն իւր , Դրաւ է , ասաց ցիս թէ
Յազնիւնսդ՝ իմ յարեաց , մինչեւ վախ-
ձանեացեն զ՛ուճսդ՝ որչափ իցին իմ :
22 Եւ ասէ Նոոմին ցՀոութ նու իւր , Բարի
է զուսար , զի եզեր ընդ ազնիւնս նո-
րա , եւ մի պատահիցէ որ քեզ յայլում
23 անդի : Եւ յարեցաւ Հոութ յազնիւնսն
Բոոսայ քաղել հասկ մինչեւ վախճանել
հնձոցն գարեան քո , եւ հնձոց ցորենոյ . եւ
նստաւ առ սկեսրի իւրում :

ԳԼ . Գ

1 **Ե**ւ ասէ ցնա Նոոմին սկեսուր իւր .
Դուսար , 8 խնդրեցից քեզ հանդիսա , զի

1 Եբբ. գոհոտ 2 Գմհ, յերկրէն 3 Եբբ. նստաւ
միայն սակաւիկ մի ի տան

4 Եբբ. չեմ 5 Եբբ. Բոոս ի ժամ ճաշցն, Մատիր
6 Եբբ. յորոյցն 7 Եբբ. Ասաց եւս թէ ի մանկոսն
8 Եբբ. ոչ ինդրեցէք

2 բարի լինիցի քեզ, եւ արզ ո՛չ ապարէն Բոսս ծանօթ մեր է, որոյ էիր ընդ ազ-
 3 կալ ի վարուոյ ի պիշերիս յայսմիկ: Եւ զու լուսացիս եւ օծցիս, եւ արկցես գհանգերձ քո գքեւ եւ ելցես ի կալն, եւ մի ասցես առնն ծանօթս մինչեւ վախճանեացէ զուտել եւ զըմպել իւր:

4 Եւ եզիցի ի մտանելն նորա ի քուն, նշմարեացես զտեղին ուր ննջիցէ. եւ երթիցես եւ բացցես յտից կողմանէ, եւ ննջիցես. եւ նա պատմեացէ քեզ զինչ

5 ամենելոց իցես: Եւ ստէ ցնա Հոսթ, Չամենայն զոր ինչ ասացես ցիս՝ արարից:

6 Էջ ի կալն, եւ արար ըստ ամենայնի որպէս պատուիրեաց նմա սկեսուրն իւր:

7 Եկեր Բոսս եւ արբ, եւ զուարթացաւ սիրտ նորա, եւ չոգաւ ննջեաց առ եզերք զազչին. եւ նա եկն զազա, եւ մերկա-

8 ցոյց յտից կողմանէ եւ ննջեաց: Եւ եղև զհասարակածաւ զիշերոյն, զպր-
 9 կին ննջէր առ ստիւք նորա: Եւ ստէ, Ո՞վ ես դու. եւ ստէ, Եւ եմ Հոսթ պարխին քո, եւ արկցես զու զգորչակ քո զաղախնալ քով. զի մերձաւորիչ ես

10 զու: Եւ ստէ Բոսս, Օրհնեալ ես զու ի Տեառնէ Աստուծոյ, զուտոր, զի աղ-
 նուացուցեր զու զզուժ քո զվերջինս քան զառաջինն. զի ոչ չոգար զհեա ե-
 11 րիտասարկաց զաղքատաց կամ զմեծա-
 12 մեծաց: Եւ արբ, զուտոր, մի երկնչիւր. զամենայն զոր ինչ ասացես ցիս ա-
 13 րարից քեզ. քսնելի զիտէ ամենայն ցեղ ժողովրդեան խնոյ եթէ կին զօրութեան

14 Եւ արգարեւ եմ ես մերձաւո-
 15 րիչ քո. լայց գոյ եւ այց եւս մօտ մեր-
 16 ձաւորիչ՝ մօտապոյն քան զիս: Ազիր աստ զգիշերս զայս. եւ եզիցի ազուոն, եթէ մերձաւորեցուցէ զքեզ մերձա-
 17 ւորիչն, բարի է. սպա եթէ ոչ կամիրի մերձաւորեցուցանել զքեզ, եւ մերձա-
 18 ւորեցուցից զքեզ, կենդանի է Տէր. ննջեալ այդր մինչեւ ցառաւօտ:

19 Եւ ննջեաց առ ոտս նորա մինչեւ ցա-
 20 ռաւօտն. եւ յարեաւ կինն մինչեւ ճա-
 21 նաչէր այր զընկեր իւր. եւ ստէ Բոսս, Մի՞ ոք զխտացէ թէ կին ոք եկն ՚ստ

22 Իս՝ ի կալս. Բեր զմեկնոց որ ի վերայ քո է, եւ կալ աստ. եւ նա կալաւ. եւ չափեաց վեց չափովն զարի, եւ եզ ի

16 վերայ նորա, եւ եմուա ի քաղաքն Եւ չոգաւ Հոսթ առ սկեսուրն իւր. եւ նա ստէ, Չի՞ է զուտոր. եւ պատմեաց նմա զամենայն ինչ զոր արար նմա այրն:

17 Եւ ստէ ցնա, Չայս վեց չափ զարույ եւս ինձ եւ ստէ, Չի մի մտցես ունայ-
 18 նաձեան առ սկեսուրն քո: Եւ նա ստէ, ՚Նիտա զու՝ մինչեւ յայս լիցի մեզ. որ-
 պէս զի ոչ վրիպէ բանն, զի ոչ զազարէ այրն թէ ոչ կատարէ սոյն օրին զբանն:

ԳԼ . Դ

1 Եւ Բոսս ել ի զուոնն եւ նստաւ անդ. եւ անա անդանէր առ նովաւ մերձաւո-
 2 րիչն զօրմէ խօսեցաւ Բոսս. եւ ստէ ցնա Բոսս, Անց նիստ առա՞ Վայր մի Եւ մնա՞. եւ նա անց նստաւ: Եւ առ Բոսս ասան այր ի ծերոց քաղաքին եւ ստէ,
 3 Նստարուք աստ, եւ նստան: Եւ ստէ Բոսս ցմերձաւորիչն, Չբաժին անոյդ որ է եզբօր մերոյ ելիմելիքայ՝ վաճառէ Նոսմին, որ զարձայն է ՚յազարակէն

4 Մովարայ. Եւ ես ստացի թէ յայտնեցից յունկն քո. արբ ասացիր առջի սոցա որ նստինս, եւ առաջի ծերոց ժողո-
 վրդեան իմոյ. արբ եթէ մերձաւորե-
 5 ցուցանես՝ մերձաւորեցո՞. ապա թէ ոչ մերձաւորեցուցանես, պատմես ինձ եւ զիտացից. զի ոչ զայ լայց ի քէն մերձա-
 6 ւորարար, եւ յեա քո ես եմ մերձաւո-
 7 րիչ: Եւ ստէ Բոսս, Յաւուր ստանա-
 8 ւոյ քո զազարուկն ի ճեւաց Նոսմինայ, եւ ի Հուսթայ Մովարացոյն ի կիողէ մեւելոյն, եւ զնա պարախն ատանալ եւ յարուցանել զանաւն մեւելոյն ի ժառան-
 9 զութեան իւրում: Եւ ստէ մերձաւո-
 10 րիչն ցրտոս, Ոչ կարեմ մերձաւորեցու-
 11 ցանել ես ինձ, զուցէ եզժանիցեմ զժա-
 12 սանգութիւն իմ. մերձաւորես զու քեզ զմերձաւորութեան իմ, զի ես ոչ կարեմ

13 մերձաւորեցուցանել: Եւ այս օրէն էր յասաջաղոյն ի մէջ Լարայիլի վասն մեր-
 14 ձաւորութեան, եւ վասն գնելոյ առ ի հաստասակոյ զամենայն բան. բոկոնայր այր զվօշիկ իւր, եւ տայր ցընկեր իւր՝
 15 Դոր մերձաւորելոց էր զմերձաւորութիւն նորա.՝ եւ այն լինէր ի վկայութիւն ի
 16 մէջ Լարայիլի: Եւ ստէ մերձաւորիչն ցրտոս, Մտայիր զու քեզ ՚զմերձաւո-

2 Եբբ. Նիտա, զուտոր, 3 Եբբ. ա՛յր զու, 4 Կա՛մ, յերկրէն 5 Եբբ. յեջն յաւելու, եւ նա ստէ, 6 Եբբ. մերձաւորեցուցից:

13 Եբբ. պիտէ

բութիւն իմ¹ . և բոկացաւ զկօշիկ իւր¹ և ետ ցնա¹ .

9 Եւ ստէ Բոոս յծերան և ցամենայն ժողովուրդն , Վկայք իմ էք զուք այսօր , զի ստացայ զամենայն ինչս ելլիմեղբայ , և զամենայն ինչ որ է Քելլոնայ և

10 Մապոնայ ի ձեռաց Նոոմինայ , Նա և զՀոութ Մոփաբացի զկին Մապոնայ ստացայ ինձ կնութեան , կանգնել զանուն մեռելոյն ի ժառանգութեան իւրում . և մի ջնջեցի անուն մեռելոյն յեղբարց իւրոց և ²ի ցեղէ սեղեոյ իւրոյ . և վկայք զուք էք այսօր : Պատասխանի ետ ամենայն ժողովուրդն ի զրանն և ³ասեն , Մեք եմք վկայք . և ձերքն ասեն .” Տացէ Տէր զկինն որ մասնէ ի սուն քո իբրև զՀաքէլ և իբրև զԼիա , որ շինեցին երկուքին զառնն Բարայել , առնել զօրութիւն յեփրաթա ,

12 և կոչել անուն ի Բեթ զեհէմ : Եւ եղբի սուն քո իբրև զառնն Փարեաի , զոր ծնաւ Թամար Յուզայի , յայնմ զաւակէ :

⁴Եւ տացէ քեզ Տէր ¹որդի ⁵յաղջկանէդ յայցմանէ :

13 Եւ սո Բոոս զՀոութ , և եղև նմա ի կնութեան . և եմուտ սա նա , և ետ նա Տէր յղութիւն , և ծնաւ որդի :

14 Եւ սան կանայքն ցնոոմին , Օրհնեալ Տէր , որ ոչ քակեաց ի քէն այսօր զմերձաւորին , անուանել զանուն ⁶քո ի մէջ Իսրայելի . Եւ եղիցի քեզ ի գործուցանել զսղի և կերակրել զծերութիւն քո . զի նու քո որ սիրեաց զքեզ՝ ծնաւ որդի :

16 Եւ սո Նոոմին զմանուկն և եղ ի ծոց իւրում . և եղև նմա զայեակ : Եւ կոչեցին անուն նմա զրազիքն և ասեն , Մնաւ որդի Նոոմինայ , և կոչեցին զանունորա Ուրէղ . նա է հայր Յեսուայ հօր Դաւիթի :

18 Եւ այս են ծնունդք Փարեաի . Փարէս

19 ծնաւ զԵսրովմ , Եւ Եսրովմ ծնաւ զԱրամ ,

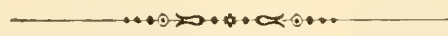
20 Արամ ծնաւ զԱմինապար , Ամինապար ծնաւ զՆաաթոփել , Նաաթոփել ծնաւ

21 զԱպամն , Ապամն ծնաւ զԲոսս , Բոսս

22 ծնաւ զՈւրէթ , Ուրէթ ծնաւ զՅեսուէ , Յեսուէ ծնաւ զԴաւիթ :

¹ Եբր. դ-կ-տ-ի ² Եբր. ի գրանէ
 ձերքն և ասեն , ³ Եբր. ի վկայք

⁴ Եբր. գոր ⁵ Կ-տ , ի մանկամարդոց ⁶ Եբր. նորս

ԳՆՈՒԻՔ ԱՌԱՋԻՆ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑՆ

	Գլ. Հ՛մբ.		Գլ. Հ՛մբ.
Վասն նշխանայ ե երկուց կանոնաց նորաւ Ծնունդն Սամուէլի աղօթ իւր մօրն :	Ա. 1	Թէ ծանրացան այլազգիքն ի վերայ Խաչապետի, եւ թէ անդէսք էին Կարապետացիք բաց ի Սաւուղայ եւ Յովնայ ձայնայ :	ԺԳ. 15
Զի մատուցին փա երեւեան առաջի Աստուծոյ :	Ա. 9		
Զի նուիրեալ զնա Տեառն յանձն արարին Հէղեայ :	Ա. 22	Թէ զԽաչապետ Յովնայ ի կայարձակարան զգրղեցոյց զբանակս այլազգեացն :	ԺԿ. 6
Վասն երեքմանի մասնացն :	Բ. 11	Առաքի խրատեսայ Սաւուղ, յարձակեցաւ զօրօքն, եւ վանեաց զայլազգիսն :	ԺԿ. 16
Զի ոչ լսէին խրատու Տօրն որդիքն Հէղեայ :	Բ. 21	Զի երգմեցոյց Սաւուղ չուսել ինչ ումբ :	ԺԿ. 23
Պատգամ՝ Տեառն առ Հէղի՝ բառնայ գտուն նորա :	Բ. 26	Թէ սկսան ուսել արեամբ :	ԺԿ. 32
Աղիքն յայտնելոյ բանին Տեառն առ Սամուէլ :	Գ. 1	Եւ զինչ զի մեռցի Յովնայ ձայն, եւ ոչ եթող մոռոտըրն :	ԺԿ. 36
Զի խօսեցաւ Տէր բառնայ զքահանայու թիւն տանն Հէղեայ :	Գ. 11	Պատգամ՝ Տեառն առ Սաւուղ՝ երթալ նզովել ընթիլ զԱմաղէկ :	ԺԿ. 47
Պարտին Կարայելի եւ գերել տապաւնակին :	Գ. 1	Զի աքահանայ Սաւուղ յաւարն Ամաղէկայ :	ԺԵ. 4
Վասն որնարեկ մահուանն Հէղեայ :	Գ. 12	Զի ինքնածէն ողջակիցէր Տեառն, եւ եհտա տա նա Սամուէլ :	ԺԵ. 10
Հարուածք Աղօղտայ եւ Գաղմայ ի տաղանակն :	Ե. 1	Զի կշտամբեաց զնա սաստկացին :	ԺԵ. 16
Թէ փնջնա տանջեալք այլազգիքն խորհին դարձուցանել զտապանակն :	Ե. 7	Պատճառս իմն կարկառէ Սաւուղ, եւ փաղարչէ եւս. զոր անընկալ արարեալ՝ սպառնայ սաստկապէս եւ սպաննայ զԱզազ գնաց ի Սաւուղայ :	ԺԵ. 20
Թէ գինչպիսի՛ նուիրօք արձակեցին գտապանակն :	Զ. 3		
Թէ եկն ինքնին տապանակն ի Բեթձաւմա, եւ վասն հարուածոցն որ անդ :	Զ. 13	Հրաման ապա առեալ յԱստուծոյ՝ օծ զԿուրիթ որդի Յեսայ :	ԺԵ. 35
Զի փոխեցաւ տապանակն ի Կարխա թարիմ, եւ վասն աղօթիցն Սամուէլի եւ ջրոյն զոր նուիրեաց Աստուծոյ :	Է. 1	Զի հայածէր Կուրիթ զգեւն ի Սաւուղայ :	ԺԶ. 19
Զի յաղթմս Սամուէլի որոտաց Տէր, եւ վանեաց զայլազգիսն առաջի Խաչապետի :	Է. 7	Ժողովեցան այլազգիք ընդգէմ՝ Կարայելի ի պատերազմ :	ԺԷ. 1
Զի թագաւոր ինչ բեցին ի Սամուէլ :	Ը. 1	Թէ նախատէր Կարայել զԿարայել, եւ զի առարեաց Յեսայ զԿուրիթ ի բանակն :	ԺԷ. 4
Զի եցոյց նոցա Սամուէլ զհարկս թագաւորն :	Ը. 10	Զի խրատեսաց Կուրիթ Էրթալ ընդգէմ՝ այլազգոյն :	ԺԷ. 26
Զի ել Սաւուղ ի խնդիր կարուսեայ իւրոցն :	Թ. 1	Ապան Կուրիթ զԳորդազ, եւ վանեցան այլազգիքն, եւ նախանձեալ ընդայն Սաւուղայ՝ ջանայր սպանանել զԿուրիթ :	ԺԷ. 48
Եւ զի պատահեաց նմա Սամուէլ, որոյ եւ Տէր յայտնեալ էր վասն նորա :	Թ. 10		
Զի հիւրնկալեաց Սամուէլ զՍաւուղ :	Թ. 22	Զի նեղուց ի սամուէլ զԿուրիթ ի զատերս իւր, զի այնու արկցէ փա ի սուր անթիպախին :	ԺԸ. 14
Թէ օծ զՍաւուղ, եւ զի հասին նմա տուեալ նշանքն ի Սամուէլ :	Ժ. 1	Ասաց Սաւուղ սպանանել զԿուրիթ, եւ խափանեաց զայն Յովնայ ձայն :	ԺԹ. 1
Թէ ժողովեաց զԿարայել, եւ զինչակաւ թագաւորեցոյց նոցա զՍաւուղ :	Ժ. 17		
Թէ զիսրդ գուժարեաց Սաւուղ զԿարայել եւ յաղթեաց Ամանացոցն :	ԺԱ. 1	Վարկեաց ի խոցելոյ զԿուրիթ, եւ յամուտէր ի նոյն, եւ փախոյց զնա Կեղբոյ պաճուճեալ հարսեւր :	ԺԹ. 8
Զի արարեալ նաւակապա՛սն՝ օծ Սամուէլ զՍաւուղ :	ԺԱ. 14	Առ Սամուէլ գերծեալ Կուրիթ՝ առարէր Սաւուղ ըմբռնել զնա, որոց երեց զասուցն մարգարեացեալք, ապա եւ ինքն եկն անդ, եւ մարդարեանայր զկորուսան զիւր :	ԺԹ. 18
Զի արգար գտաւ Սամուէլ ու ժողովեալքն :	ԺԲ. 1		
Զի կշտամբեաց նա զժողովուրդն ի կոյմանէ Տեառն, եւ ետ Տէր ձայնի զկոյման իւն բանիցն. եւ թէ զէրկեամ՝ մի եկաց միամիա Սաւուղ :	ԺԲ. 5	Մուճանէ Կուրիթ զՅովնայ ձայն յախտ Տեառն, զուշակել նմա թէ արգարեւ ի միտս շարս իցէ զԿուրիթ Սաւուղ :	Ի. 1
Եհար Յովնայ ձայն այլազգիս, եւ նորա զուճարեաց զարձակ :	ԺԲ. 2		
Թէ Սաւուղ սղջակէզ մասոյց, եւ կշտամբեաց զնա Սամուէլ :	ԺԳ. 8	Տայ Յովնայ ձայն նշանակաւ ազգել	

	Գլ. Հմբ.		Գլ. Հմբ.
Գաւիթի նորոք զկամն Սաւուղայ :	Ի. 17	կնոջն ընծայիբ : ցածոց զԳաւիթի :	ԻԵ. 13
Իտրկանայ Սաւուղ ի վերայ Յոփաթմա- նու վանն արձակելոյն Գաւթի :	Ի. 27	Թէ յետ սակաւ ինչ աւուրց մեռանի Նարազ :	ԻԵ. 36
Ազգ արար Յոփաթման փրնաւն, եւ արձակեաց զԳաւթի :	Ի. 35	Եւ թէ առ Գաւթի զԱրեղեա կիննորա :	ԻԵ. 39
Եկն Գաւթի եւ ա՛ռ պաշար ի քաջա նայէն, եւ ետեսզայն Կոփկ Ատրի :	ԻԱ. 1	Եւ Սաւուղ զգտերս իւր պլլոց արանց, եւ ինքն զՏեա մտեալ խնդրէր զԳաւթի՝ որոյ մտեալ ի վերայ նա- րա՝ առ զգեղարզն եւ զկուսն, եւ զերծեալ աղաղակեաց առ զօրան :	ԻԵ. 44
Եկն Գաւթի ի Քէթի, եւ երկուցեայ պլլաձեւեցաւ եւ զերծաւ. և զՏայր եւ զմայր իւր յանձնեաց լարբայն Սոփարայ :	ԻԱ. 10	Փաղարչէ իմն Սաւուղ նենդաւ. պլլ Գաւթի Տեառն յանձնեալ զինքն՝ զնայ յինքեան :	ԻԶ. 17
Կոտորեաց Սաւուղ զքաջանայան վանն Գաւթի, եւ զերծաւ Արիաթար եւ Եկն առ Գաւթի :	ԻԲ. 5	Եկեալ Գաւթի առ Անքուս ի Քէթի, եւ իւրովքն արամբր եւ աղբիւ նստի ի Արկելակ :	ԻԷ. 1
ԵՏայց Գաւթի ի Տեառնէ երթալ փրկել զԿիլիս :	ԻԳ. 1	Թէ ո՛ւր ուրեք արշաւէին Գաւթեանք, եւ զի Տրախրեաց Անքուս զԳաւթի զՏեա իւր ի պատերազմ ընդ Խս- րայելի :	ԻԸ. 8
Եկն Գաւթի փրկեաց զԿիլիս, եւ զա- գարեաց անդ իւրպովքն. եւ Սա- ւուղ պատրաստէր պաշարել զնա անդ :	ԻԴ. 4	Թէ զի խրատուն Սամուելի երարձ Սա- ւուղ զվճուկան, եւ զի Տէր զոր- ձոց զերեսս իւր ի նմանէ, զար- ձաւ նա խնդրեաց վճկուան, եւ Ել զեւն ի նմանութիւն Սամուելի :	ԻԹ. 3
Զի ել Գաւթի եւ իւրքն, եւ զնացին անտի :	ԻԿ. 13	Զի Տասայց վճուկն զօրթն, եւ եղ ա- ռաջի Սաւուղայ ուտել :	ԻՂ. 21
Եյ Գաւթի ի յեառն Զիփա, եւ Եկն առ նա Յոփաթման եւ զարձաւ, եւ Զիփացիք գուշակեցին Սաւուղի զԳաւթի :	ԻԳ. 14	Զի ոչ կամեցան իշխանք պլլազգեացն զնալ ընդ նոսա Գաւթի ընդդէմ Խարայելի :	ԻՓ. 1
Եյ Սաւուղ պաշարել զԳաւթի, եւ գուժկան Տասեալ առ նա, գարձաւ անդրէն :	ԻԳ. 24	Զի յերրորդումաւուրն Տասեալ Գաւթի ի Արկելակ՝ եղիտ զերեալ զիւր- եանցսն, եւ վճեա մտեալ եՏաս :	ԻՖ. 11
Ել զարձեալ Սաւուղ զՏեա Գաւթի . եւ մտեալ Գաւթի եՏատ զգրջակ նորա, եւ մեկնեալ խօսեցաւ առ նա զարժանն, եւ երգմնեցոյց զնա Սաւուղ. եւ թէ մեռաւ Սամուէլ :	ԻԿ. 2	Զի թափեալ զգերին ամբողջ՝ գարձաւ յաղթ ութեամբ :	Ի. 18
Առարեաց Գաւթի առ Նարազ Տարցա- նել սիրով :	ԻԵ. 2	Թէ առարեաց բարեկամայ իւրոց մա- սունա յաւարէ անտի :	Ի. 26
Զի անարգանօք դարձայց նա զմանկտին Գաւթի :	ԻԵ. 9	Զի պարտեցաւ Խարայել ի պատերազմ անդր. եւ զի սպանաւ Սաւուղ եւ երեքին որդիք նորա :	ԻԱ. 1
Կիսեաց Գաւթի բարկուկեամբ ի վե- րայ Նարազայ, եւ յառաջեալ			

ԹԱԳԱԽՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

Երայր մի էր յԱրիմաթեմայ, ի
 1 Սիրայ՝ ի իւռնէ՛ եփրեմի, եւ անուռն
 նորա եզրանա, որդի Յերեմիայի, որդե-
 2 եփրեմի՛: եւ էին նորա երկու կանաչք.
 անուռն միուռն Աննա, եւ անուռն երկ-
 3 որդիք եւ Աննայի ոչ գոյր որդի: Եւ
 կանէր ուլոյն աւուրց յաւուրս ի քա-
 զաքէ իւրմէ՛ յԱրիմաթեմայ՝ երկիր պա-
 4 զանիկ, եւ գոնի Տեառն՝ Աստուծոյ
 զօրոթխանց ի Սեղով. եւ անդ՝ Հեղի
 5 եւ՝՝ երկու որդիք՝ Նորա Ուփնի եւ Փե-
 6 նեկէ՛: քաննայք Տեառն: Եւ եղև օր
 մի եւ զոհեաց եղիանա, եւ ետ Փեննա-
 նայի կնոջ իւրում եւ ուստերաց նորա
 7 եւ զստերաց նորա մասունս. Եւ Ան-
 նայի ետ մասն՝ մի զի ոչ գոյր նորա
 որդի. բայց զԱննա սիրէր եղիանա ա-
 8 ռուել ջանս զՓեննանա, եւ՝՝ Տէր փակ-
 9 եաց զարգանդ նորա. 5 Ձի ոչ ետ նմա
 որդի՛ ըստ նեղութեան իւրում եւ ըստ
 արտմութեան անձին իւրոյ. եւ արամեայ
 էր վասն այնորիկ՝. զի փոփեաց Տէր
 զարգանդ նորա՝ առ ի չապոյ նմա որդի՛:
 7 Եւ այնպէս առնէր ամի ամի յելանել
 նորա ի տուն Տեառն. եւ արամէր եւ
 8 լայր եւ ոչ ուստէր: Եւ ասէ ցնա եղ-
 րայրն այր իւր, 6 Աննա. եւ ասէ ցնա,
 Աւասիկ եմ, տէր, Եւ ասէ ցնա, 9 Ձի է
 քեզ զի՛ լաս, եւ ընդէ՛ր ոչ ուստես, եւ
 ընդէ՛ր հարկանէ գքեզ սիրտ քո. ոչ լաւ
 եմ ես քեզ քան զասան որդի:
 9 Եւ յարեաւ Աննա յետ ուստելոյ՝ նորա
 ի Սեղով, եւ եկաց առաջի Տեառն.՝՝ եւ

Հեղի քաննայ նստէր ամոռով առ
 10 սեւան տաճարին Տեառն: Եւ նա ցաւա-
 զին անձամբ եկաց յաղօթս առ Տէր,
 11 եւ ելաց լալով՝ 8 եւ ասէ, Աղոնայ Տէր՝,
 ելովէ Սարաւովթ, եթէ հայելով հա-
 յեսցիս ի տառապանս ազախնոյ քո, եւ
 յիչեսցես զիս՝, եւ տացես ազախնոյ քում
 զաւակ ատն, տաց զնա՝ 10 նուէր առաջի
 քո մինչեւ ցօր մահուան իւրոյ. եւ զինի
 եւ արբեցութիւն մի արբցէ, եւ՝՝ երկաթ
 12 մի՛ ելցէ ի գլուխ նորա: Եւ եղև իբրև
 յաճախեաց կալ յաղօթս առաջի Տեառն,
 եւ Հեղի քաննայ միտ զնէր բերանոյ
 13 նորա: Եւ նա խօսէր ի սրտի իւրում,
 եւ չրթուք իւր շարժէին, եւ բարբառ
 իւր ոչ լինէր լսելի. 9 եւ լուաւ նմա Տէր.՝՝
 14 եւ համարեցաւ զնա Հեղի արբեալ. Եւ
 ասէ ցնա՝ 11 պատանեակն Հեղեայ՝, Մին-
 չեւ յերբ կայցես յարբեցութեան, թափ-
 ետ ի քէն զգինիդ քո, 2 եւ գնա յերև
 15 սաց Տեառն:՝՝ Եւ պատասխանի ետ Աննա
 եւ ասէ, 12 այդպէս, տէր. այլ կին
 վշտագնեալ եմ ես պելով, եւ զինի եւ
 արբեցութիւն ոչ է իմ արբեալ. եւ հե-
 16 ղում զանձն իմ առաջի Տեառն: Մի
 համարիր զազախին քո զուստր ժանա,
 զի ի բազում արտմութենէ եւ ի տխրու-
 թենէ իմմէ վարանեալ կամ մինչեւ ցայժմ:
 17 Ետ նմա պատասխանի Հեղի եւ ասէ,
 Երթի ի խաղաղութիւն, եւ Աստուած իւ-
 րայելի տացէ քեզ զամենայն ինդրուածս
 18 քո զոր խնդրեցիր ի նմանէ: Եւ ասէ
 Աննա, 12 Եգիտ ազախին քո չնորհս ա-
 ռաջի քո. եւ գնաց կինն զճանապարհս
 իւր, 13 եւ եմուա ի վանս իւր, եւ կե-
 րաւ ընդ ատն իւրում եւ խօսեցաւ՝,
 եւ երևաք իւր այլ ոչ եւս տխրեցան:

1 Եբբ. որդւոյ Սուփայ եփրաթացւոյ 2 Յեբբ. զ-լուսե 3 Եբբ. Հեղեայ 4 Եբբ. մի կրկին, զի զԱննա սիրէր, եւ 5 Եբբ. եւ զրգուէր զնա նեղել նորա ի բարկութիւն զայրացուցանել զնա 6 Եբբ. Աննա, զի 7 Եբբ. եւ յետ ըմպելոյ, ի Սեղով

19 Եւ կանխեցին ընդ առաւօտն, երկիր
 8 Եբբ. եւ ուխտեաց ուխտ եւ ասէ. 9 Եբբ. յեջն յաւելաւ, եւ ոչ մոռացիս զազախին քո 10 Եբբ. Տեառն զամենայն առուր կենացիւրոց, եւ 11 Եբբ. Հեղի 12 Եբբ. գտցէ 13 Եբբ. եւ կերաւ

պագին Տեառն , եւ ¹գնացին զճանապարհս իւրեանց . եւ եմուա Եզկիանա ի սուն իւր յԱրիմաթեմ , եւ մերձեցաւ առ Աննա կին իւր” , եւ յիշեաց զնա Տէր :

20 Եւ յգացաւ , եւ եղև ի ժամանակի աւուրցն եւ ծնա որդի , եւ կոչեաց զանունն նորա Սամուէլ , ապէ , ²Զի ի Տեառնէ ³Աստուծոյ զօրութեանց” խնդրեցի զսա :

21 Եւ ել այրն Եզկիանա եւ ամենայն սունն նորա զոհել ³ի Սելով զզոհ աւուրցն . եւ զուխաս իւր ²եւ զամենայն տասա :

22 նորգս իւր տարաւ” : Եւ Աննա ոչ ել ընդ նմա . զի սասց ցայր իւր , թէ Մինչև եկեցէ ստուկս յորժամ հատուցից զսա ի ստեղծ” , եւ յանդիման լիցի սուաջի Տեառն , եւ նստցի սնդ մինչև ե :

23 ցյաւրտեան : Եւ ապէ զնա Եզկիանա այր իւր , Արա որ ինչ բարի թուի սուաջի աչաց քոց . նիստ ասուէն մինչև հատուցես զգա ի ստեղծ . եւ Տէր հատատեացէ ⁵որ ինչ ել ի բերանոյ քումմէ” : Եւ նստաւ կինն եւ սնոցս զարգին իւր՝ մինչև հատուց զնա ի ստեղծ :

24 Եւ ⁶եղ ընդ նմա ի Սելով երեմնեաւ զուարակաւ , եւ պանիւք” եւ արդուաւ նաչոյ եւ սափորով զինուոյ . եւ ⁷մտին ի սունն Տեառն ի Սելով , եւ մանուկն ընդ նոսա , եւ մատուցին սուաջի Տեառն .

25 Եւ սպան հայրն նորա զզոհն՝ զոր առնէր աւուրց յաւուրս Տեառն : Եւ մատուց զմանուկն , եւ սպան զզուարակս զամն փրկութեան մանկանն : Եւ մատուց Աննա մայր մանկանն” զմանուկն առ Հեղի :

26 Եւ ապէ , Յիս տէր իմ , կենդանի է անձն քո , ես այն կին եմ” որ կացի սուաջի քո ընդ քեզ՝ կալ յազօթս առ Տէր :

27 Վասն մանկանս ⁸պտորիկ . եւ” ետ Տէր զինդորուածս իմ , զոր ինչդրեցի ի նմանէ :

28 Եւ տամ զգա փոխ Տեառն զամենայն աւուրս որչափ եւ կեցցէ . եւ եղիցի զա փոխ Տեառն . եւ ⁹պագին երկիր” անդ Տեառն :

ՓԼ . Բ

1 Եւ յազօթս եկաց Աննա եւ ապէ , ¹⁰ Հատատեացաւ սիրտ իմ ի Տէր , եւ բարձ :

¹ Եբբ . զարձան եւ եկին ի սունն իւրեանց ի Հուման , եւ գիտաց իղկանս զԱննա զկին իւր : ² Եբբ . զաւաւե : ³ Եբբ . Տեառն : ⁴ Եբբ . Հատուցի մանուկս ի ստեղծ , եւ տարայց զնա : ⁵ Եբբ . զբան իւր : ⁶ Եբբ . հան զնա ընդ իւր իբրեւ Հատուց զնա ի ստեղծ երեւ զուարակօք : ⁷ Եբբ . եմոյծ զնա ի սունն Տեառն , ի Սելով եւ մանուկն էր տղայ : (25) Եւ սպանին զուարակն , եւ մատուցին : ⁸ Եբբ . պտորիկ կացի , յազօթս , եւ ⁹ Եբբ . երկիր եպագ նա (մանուկն) : ¹⁰ Եբբ . Բնծացաւ :

բացաւ եղջեր իմ ¹¹Աստուած իմ” . ընդարձակեցաւ բերան իմ ի վերայ թշնամեաց իմոց , ուրախ եղէ ի վրիկութեան :

2 քումմ : Զի ոչ գոյ սուրբ իրբև զՏէր , ¹² եւ ոչ գոյ արգար իրբև զԱստուած մեր ,

3 եւ ոչ գոյ սուրբ բաց ի քէն” : Մի պարծիք եւ մի խօսիք զամբարտաւանս , եւ մի ելցէ մեծարանութիւն ի բերանոյ ձերմէ . զի Աստուած զիտութեանց Տէր , եւ ¹³ Աստուած պատրաստէ զարուեստս իւր” :

4 Աղեղունք հզօրաց տկարացան , եւ տկարք ⁵ զզեցան զօրութիւն : Լցեալք հացիւ ¹⁴ նուազեցին , եւ քաղցեալք բնակեցան յերկրի . զի” ամուկս ծնաւ եւթն , եւ ⁶ բազմամբնն նուազեցս յորգուոյ Տէր մեոուցանէ եւ կեցուցանէ , իջուցանէ ի ⁷ գժոխս եւ հանէ : Տէր ազքատացուցանէ եւ մեծացուցանէ , խոնարհեցուցանէ ⁸ եւ բարձրացուցանէ : Կանգնէ յերկրէ զանանին , եւ յարուցանէ զալքամս յազբեաց , նստուցանել զնոսա ընդ զօրաւորս ժողովրդեան . եւ ամժող փառաց ⁹ ժառանգեցուցանէ ¹⁵ նոցա : Տայ զուխաս ուխտաւորի , եւ օրհնեաց զամս արգարոյ” . զի ոչ իւրով զօրութեամբ զօրա :

10 նայ այր հզօր : ¹⁶ Տէր տկար առնէ զնա կատակորոս իւր , Տէր սուրբ է : Մի պարծեացի իմաստունն յիմաստութիւն իւր , եւ մի պարծեացի հզօրն ի զօրութիւն իւր , եւ մի պարծեացի մեծաստունն ի մեծութիւն իւր . սլլ այնու պարծեացի” որ պարծիցին , իմանալ եւ ճանաչել զՏէր , եւ սունել զիրաւունս եւ զարգարութիւն ի մէջ երկրի : Տէր ել յերկինս եւ որտաց , եւ ինքն զատի զձագս երկրի , որ արպարն է , սայ զօրութիւն թագաւորաց մերոց” , եւ բարձրացուցէ զեղջեր ¹¹ օծելոյ իւրոյ : Եւ ¹⁷ թողին զնա անդ սուաջի Տեառն , եւ գնացին յԱրիմաթեմ ի սունն իւրեանց : Եւ մանուկն Սամուէլ կայր ի սպասու երեսաց” Տեառն առաջի ¹² Հեղեայ քահանայի : Եւ որդիքն Հեղեայ

¹¹ Եբբ . ի Տէր : ¹² Եբբ . զի ոչ գոյ բաց ի քէն , եւ ոչ վէմ իբրեւ զԱստուած մեր : ¹³ Եբբ . նովա կշտին զործք : ¹⁴ Եբբ . եղևն վարձկան , եւ քաղցեալք հանգեան , մինչև : ¹⁵ Եբբ . նոցա . զի Տեառն են հիմունք երկրի , եւ ի վերայ նոցա հաստատեաց զաշխարհ : (9) Չոտս երկրի զածագ իւրոց պահէ նա , եւ ամբարիշտք լուսեցն ի խաւարի : ¹⁶ Եբբ . խորակեացին հակառակորդք Տեառն . նա ի վերայ նոցա յերկինս որտայցէ : Տէր զատի զձագս երկրի . սայ զօրութիւն թագաւորին իւրում : ¹⁷ Եբբ . գնաց իղկանս ի սունն իւր ի Հուման . եւ մանուկն կայր ի սպասու :

1 ջահանայի որդիք ժանաք, և ոչ ճա-
 13 նաչէին զՏէր: Եւ իրաւունք քահանային
 էին առ ի ժողովրդեանէն յամենայնէ որ
 զոհէր. գայր մանուկ քահանային մինչ-
 14 զեռ եփէր միսն, և երեքժամի մասնան
 ի ձեռին իւրում. Եւ արկանէր զայն
 2 յաւազան կամ ի սան մեծ պղնձի՝ կամ
 ի պոյսն, և զամենայն որ ինչ գայր ի
 մասնանն՝ առնայր իւր քահանայն: Ըստ
 այսմ օրինակի առնէին ամենայն Իսրայ-
 էլի որ զայն զոհել ՚ի տուն Տեառն՝ ի
 15 Սեղով: Եւ մինչչեւ ճարպն ձենձերեալ
 էր, զայր մանուկ քահանային և ասէր
 ցայրն որ զոհէրն, Տուր միս խորովելոյ
 քահանային, և ոչ 3 աւնուում ի քէն միս
 16 եփեալ ի սանէ՞: Եւ ասէր այրն որ զո-
 հէր, ձենձերեացի նախ ճարպն որպէս
 օրէն է, և ապա առցես քեզ յամենայնէ
 որոյ և ց ցանկացի անձն քո. և ևս
 ասէր, Ոչ, բայց եթէ արդ տայցես. և
 17 եթէ ոչ տաս՝ ուժղին ստից: Եւ էին
 այն մեղք մեծամեծք յոյժ մանկանցն
 առաջի Տեառնս՝:
 18 Եւ Սամուէլ մանուկն սլաշտէր առաջի
 19 Տեառն արկեալ զիւրեւ եփուզ: Եւ
 կրկնոց փոքրիկ առնէր նմա մայրն իւր,
 և ևս տանէր նմա 5 աւուր յաւուր՝ յեւա-
 նել ընդ առն իւրում զոհել զոհն 6 աւուրցն:
 20 Եւ օրհնեաց Հեղի զեղկանա և զկին
 նորա, և ասէ, Հասուցէ քեզ Տէր
 զաւակ ի կնոջէզ յարմանէ փոխանակ
 փորոյն զոր ետուր Տեառն. և 7 զնայց
 21 այրն ի տեղի իւր՝: Եւ այց արար Տէր
 Աննայի, և յղացաւ և ծնաւ եւս երես
 ուստերս և 8 երիս զստերս. և մեծա-
 ցաւ մանուկն Սամուէլ տոաջի Տեառն:
 22 Եւ Հեղի ձերացեալ էր յոյժ, և լսէր
 զամենայն ինչ զոր առնէին որդիք նո-
 րա ընդ որդիսն Իսրայելի, և որպէս
 ննջեցուցանէին զկանայս ուխտաւորս առ
 23 զբան խորանին վկայութեան: Եւ ասէ
 ցնոսա, Ընդէր առնէք ըստ բանին ըստ
 այնմիկ, զոր ես լսեմ 9 բանս ի բերանոյ
 24 ամենայն ժողովրդեանն ՚ի Տեառն: Մի,
 որդեակք, զի ոչ է բարւոք լուրն զոր
 ես լսեմ, 10 առ ի չճառայելոյ ժողովրդ-

25 անն Ասաուծոյ՝: Չի եթէ մեղանչելով
 մեղանչիցէ այր առն, 11 կացցեն յաղօթս
 վասն նորա առ Տէր: Եւ եթէ Տեառն
 մեղանչիցէ, ո՞վ կացցէ յաղօթս վասն
 նորա: Եւ ոչ լսէին ձայնի հօրն իւրեանց.
 զի կամելով կամէր Տէր եղծանել զնոսա:
 26 Եւ մանուկն Սամուէլ իրթայր և մե-
 ծանայր, և հաճոյ էր Ասաուծոյ և
 մարդկան:
 27 Եւ եկն 12 հրեշտակ Ասաուծոյ առ Հեղի
 և ասէ, Այսպէս ասէ Տէր. Յայտնելով
 յայտնեցայ ամենայն տան հօր քո մինչ-
 զեռ էին նոքա յերկրին եզրպատացոց
 28 ծառայք տան Փարաոնի. Եւ ընտրեցի
 զտուն հօր քո յամենայն 13 զաւազանայն
 Իսրայելի քահանայանալ ինձ, և ևանել
 առ սեղանն իմ, արկանել խոճակս և
 կրել զեփուզն առաջի իմ. և ետու տան
 հօր քո զամենայն զառ ի հրոյն ոռղւոցն
 29 Իսրայելի ՚ի կերակուր: Եւ ընդէր 14 հայե-
 ցար ի խոճակս իմ և ի զոհս իմ ժպլոր՝
 ախար՝, և փառաւորեցեր զորդիսն քո
 քոն զիս, 15 օրհնելով զպառուզ ամենայն
 30 զոհիցն Իսրայելի որ է առաջի իմ՝: Վասն
 այգորիկ այսպէս ասէ Տէր Ասաուած
 Իսրայելի. Ասացի թէ տուն քո և տուն
 հօր քո չըջկեցին առաջի իմ մինչչեւ ցյա-
 ւախեանս. և արդ ասէ Տէր, Բաւ լիցի
 ինձ. այ զփառաւորիչս իմ փառաւորե-
 ցից, և որ արհամարհէն զիս՝ անար-
 31 զեցի: Ահա աւուրք եկեացին և 16 սա-
 տակեցից 17 զզաւակ քո և 17 զզաւակ
 տան հօր քո, և մի եղիցի ձեր ի տան
 32 քում: Եւ 18 հայեցիս ասէպ կողկողագին
 յամենայն բարութիւնս զոր արասցէ Տէր
 Ասաուած Իսրայելի՝, և ևս մի եղիցի ձեր
 33 ի տան քում զամենայն աւուրս: Եւ այր
 ոչ ստատակեցից ի սեղանոյ իմմէ, առ ի
 ստրելոյ աչաց 19 իւրոյ և մաշելոյ զանձն
 20 նորա. և ամենայն մնացորդք տան քո
 34 անկցին 21 սրով սրանց՝: Եւ այն նշա-
 նակ լիցի քեզ որ եկեսցէ ի վերայ երկու-
 ցուն որպէսցն քոց Ուինեայ և Փենեէսի.
 35 ի միում աւուր մեռցին երկուքեան: Եւ

13Եբբ. դուրսի 2Եբբ. ի կամ սայն կամ ի սան
 կամ ի տապակ 3Եբբ. առնու է քէն միս եփեալ.
 այլ ող 4Եբբ. այնչէն յաւուր. զի արհամար-
 հէին արքն զոհ Տեառն 5Այլնն՝ աւրս ամէ
 6Այլնն՝ տարեկանացն 7Եբբ. զնայցին ի տեղի
 իւրեանց 8Եբբ. երկուս 9Եբբ. զբանս ձեր չարս
 10Եբբ. տալ անաստեկ ժողովրդեանն Տեառն

11Եբբ. և զատեցի զնա Ասաուած 12Եբբ. այր
 13Աւ, ցեղիցն 14Եբբ. անարգէք զզոհս իմ և
 զնուէրս իմ զորս պատուիրեցի վասն ընակու-
 թեանս 15Եբբ. պարտել զձեզ ընտիր ընտիր
 զոհիւք Իսրայելի. ժողովրդեան իմոյ 16Եբբ.
 խորտակեցից 17Եբբ. զբայուկ 18Եբբ.
 տեցես զտաւապանս ընակութեան ինչ յամե-
 նայնի յորս վայելեցէ Իսրայէլ 19Եբբ. քոց
 20Եբբ. քո 21Եբբ. յերիտասարդութեան

յարուցից ինձ քահանայ հուսատարիմ, որ զամենայն ինչ որ ի սրտի խնում եւ յանձին խնում արասցէ, եւ շինեցից նմա տուն հուսատարիմ, եւ չրջեցիք ատաջի 36 օծելոց իմոց զամենայն աւուրս : Եւ եզիցի րի ամենայն որ մնայցէ ի ամն քում, եկեացէ երկիր սրգանեկ նմա զանգի միոջ արձաթոյ եւ նկանակի միոց հոցի, եւ ասիցէ, Ընկեա զիս ՚ի տեղի մի քահանայութեան քո՞, զի կերայց հաց :

Գ Լ Գ

1 Եւ մանուկն Սամուէլ կայր ի սարսու Տեառն աւաջի Հեղեայ 2 քահանայի. եւ բան Տեառն սրատուական էր յաւուրն յայնտիկ, եւ ոչ զոյր տեսիլ որ գուշակէր : 2 Եւ եղև յաւուր յայնտիկ ննջէր Հեղի ի տեղում իւրում. եւ աչք նորա սկրան 3 ծանրանայ եւ ոչ կարէր անանկ. Եւ ճրագ Աստուծոյ չև եւս էր անցեայ, եւ Սամուէլ ննջէր ի սաճարին Տեառն 4 ուր էր ապաքանակն Աստուծոյ, եւ կոչեաց 3 Տէր եւ ասէ, Սամուէլ, Սամուէլ : 5 Եւ ասէ՞, Աւասիկ եմ : Եւ ընթացաւ առ Հեղի եւ ասէ, Աւասիկ եմ ես, զի կոչեցեր զիս : Եւ ասէ, ոչ կոչեցի զքեզ, զարձիր անդրէն եւ ննջեա : Եւ զարձաւ 6 անդրէն եւ ննջեաց, եւ յաւել Տէր միւս անգամ 4 կոչել, եւ ասէ, Սամուէլ, Սամուէլ : Եւ յարեաւ Սամուէլ չոգաւ առ Հեղի 2 երկրորդ անգամ՝ եւ ասէ, Աւասիկ եմ, զի կոչեցեր զիս : Եւ ասէ, ոչ կոչեցի զքեզ, որպեակ իմ, զարձիր անդ 7 րէն եւ ննջեա : Եւ 5 Սամուէլ նախաժանօթ էր Աստուծոյ, եւ չև եւս յայտ 8 նեալ էր նմա բան Տեառն : Եւ յաւել Տէր միւս անգամ կոչել զՍամուէլ յերրորդում նուագին. եւ յարեաւ չոգաւ առ Հեղի եւ ասէ, Աւասիկ եմ ես, զի կոչեցեր զիս : Եւ խնայաւ Հեղի թէ Տէր 9 կոչէ զմանուկն : Եւ ասէ Հեղի ցՍամուէլ, Դարձիր անդրէն եւ ննջեա, 2 որպեակ. եւ եզիցի եթէ կոչեացէ զքեզ, սասացես Սոսեայ, Տէր, զի լուրիցէ ծառայ քո : Եւ գնաց Սամուէլ եւ ննջեաց 10 ի տեղում իւրում : Եւ եկն Տէր եկաց ի վերայ եւ կոչեաց զնա որպէս միանգամն եւ միւսանգամ, Սամուէլ, Սա-

մուէլ. եւ ասէ Սամուէլ, Սոսեայ, Տէր, 11 զի լուրիցէ ծառայ քո : Եւ ասէ Տէր ցՍամուէլ, Անա ես աննեմ զբանս իմ ի մէջ Իսրայելի, որպէս զի ամենայնի որ լուրիցէ զնոսա՝ հնչեցրեն երկոքեան ականջք իւր : 12 Յաւուր յայնմիկ յարուցից ի վերայ Հեղեայ զամենայն ինչ զոր խօսեցայ ի վերայ ամն նորա. սկսայց եւ կատարեցից, 13 որպէս պատմեցի նմա եթէ ինչրեցից զբժ ի ամն նորա մինչև յաւիտեան վասն 6 անօրէնութեան որպոց նորա, զի հայհոյէին զԱստուած՝ որպիք նորա, եւ 14 նա ոչ խրատէր զնոսա : Եւ ոչ այնպեսայ՝ երգուայ ամն Հեղեայ, եթէ ոչ քաւեցի անօրէնութիւն ամն Հեղեայ 7 ինկոսք եւ զոհուք մինչև յաւիտեան : 15 Եւ ննջեայ Սամուէլ մինչև. ցատաւուն, 2 եւ կանխեայ ընդ առաւօսն՝ եւ երաց զպարս ամն Տեառն. եւ Սամուէլ 16 երկեաւ պատմի զտեսիլն Հեղեայ : Եւ ասէ Հեղի ցՍամուէլ, Սամուէլ, որպէս 17 եակ. եւ ասէ, Աւասիկ ես : Եւ ասէ, Զինչ է բանն խօսեցեալ ընդ քեզ. մի թարուցաներ յինէն. օն եւ օն արասցէ ընդ քեզ Աստուած, եւ օն եւ օն յաւելցէ՛ եթէ թաքտ պիտ յինէն բան մի յամն 18 նայն բանից խօսեցիլոց յականջս քո : Եւ պատմեացնում Սամուէլ զամենայն բանն, եւ ոչ թաքոյց ի նմանէ : Եւ ասէ Հեղի, 9 Տէր որ ինչ բարի է առաջի իւր ինքն արասցէ : 19 Եւ մեծացաւ Սամուէլ, եւ էր Տէր ընդ նմա, եւ ոչ անկաւ յամենայն բա 20 նից նորա ի գեօրին : Եւ զիտաց ամենայն Իսրայելի ի Դանայ մինչև ցերսարէէ թէ նուատարիմ է Սամուէլ ի մարդարէ 21 Տեառն : Եւ յաւել Տէր 10 գուշակիլ ի Սելյով, թէ՞ յայանեցաւ Տէր Սամուէլի ի Սելյով ըստ բանին Տեառն. 2 եւ հաւատարիմ եղև Սամուէլ լինել ի մարդարէ Տեառն յամենայն Իսրայելի ի ծագաց երկրին մինչև ի ծագս : Եւ Հեղի ծերտցեալ էր յոյժ, եւ որպիք նորա երթալին երթալով եւ չար էր ճանապարհ նոցա :՝

Գ Լ Գ

1 Եւ եղև 11 ընդ աւուրն ընդ այնտիկ, ժողովէին այլազգիքն ի վերայ՝ Իսրայելի :

1 Եբբ. ի մին ի քահանայութեանց 3 Յեբբ. զաւուր 3 Եբբ. Տէր զՍամուէլ. եւ նա ասէ 4 Եբբ. կոչել, Սամուէլ 5 Եբբ. Սամուէլ չև եւս զիտեր զՏէր

6 Եբբ. անօրէնութեան զոր գիտաց. եթէ ասէին անէծս անձանց 7 Եբբ. վասն այնորիկ. 8 Եբբ. նուիրօք 9 Եբբ. Տէր է նա. 10 Եբբ. երեւել ի Սելյով. զի 11 Եբբ. բանն Սամուէլի ամենայն

2 և ել Իսրայել ընդդէմ ¹Նոցա ի պատե-
 րազմ, և բանակեցան յԱրևելեղեր. և
 2 այլազգիքն բանակեցան յԱփեկ: և ճա-
 կատէին այլազգիքն ընդդէմ Իսրայելի,
 և խփեցաւ պատերազմն, և պարտեցաւ
 այլ Իսրայելի յերեսաց այլազգեացն, և
 հորան ի ճակատու անդ չորք հազարք
 3 արանց: և եկն զօրն ի բանակն. և
 ասնն ծերքն Իսրայելի, Ընդէր արդեւք
 պարտեաց զմեզ Տէր այսօր առաջի այ-
 լազգեացն. սոցուք աւ մեզ ի Սելովայ
 զտապանակ ուխտին ²Աստուծոյ մերոյ՝
 և ելցէ ի միջի մերում և և փրկեացէ զմեզ
 4 ի ձեռաց թշնամեաց մերոյ: և տաք-
 անոյ ժողովուրդն ի Սելով, և առնի
 անոյ զտապանակ ուխտին Տեառն զօ-
 րութեանց՝ որ նստի ի քերովբէս. և
 երկոքեան պղիքն Հեղեայ ընդ տապա-
 նակի ուխտին Աստուծոյ՝ Ոփնի և Փե-
 5 նեէս գնացին: և եղև իրբև եկն տա-
 պանակ ուխտին Տեառն ի բանակն, ա-
 զազակեաց ամենայն Իսրայել մեծաձայն,
 6 և հնչեաց երկիրն: և լուան այլազ-
 գիքն զբարբառ ազազակին, և ասնն
 այլազգիքն: Չինչ է բարբառ մեծի ա-
 զազակին այնորիկ ի բանակի Երբայեց-
 ւոցն. և զիտացին թէ տապանակն
 7 Տեառն եկն ի բանակն: և երկեան այ-
 լազգիքն և և ասնն, ³Այն Աստուածք
 նոցա եկին ի բանակն. սպրեցո զմեզ,
 Տէր, այսօր՝ Վայ մեզ զի ոչ եղև ⁴մեզ
 8 այսպիսի յիբէէ և յեանեղ. Վայ մեզ,
 և ո՞ սպրեցուցէ զմեզ ի ձեռաց Աստ-
 ուծոցն հօրացն այնորիկ. այն Աստ-
 ուծք են որ հարին զԵղիպտոս ամե-
 նայն ⁵հարուածովք, և յամենայն սնա-
 9 պապին՝: Բաջացարուք և լերուք արք, ո՞
 այլազգիք, զուցէ ծառայիցէ Երբայեց-
 ոցն զար օրինակ ծառայիցին ձեզ. լե-
 10 րուք արք և պատերազմեցայք ընդ նոս,
 և փախեաւ այլ Իսրայելի իւրաբանչիւր ի
 յարկս իւրեանց. և եղևն հարուածք
 մեծամեծք յոյժ, և անկան յԻսրայելէ
 11 երեսուն հազար ⁶զատուց. և տապա-
 նակն Աստուծոյ առաւ, և երկոքին որ-
 գիքն Հեղեայ մեռան, Ոփնի և Փենեէս:
 12 և ընթացաւ այլ ⁷Յամինացի ի բու-

նակէ անտի, և եկն ի Սելով յառուր
 յայնմիկ. և ձորձք իւր պատառեալք
 13 և հող զգլխով իւրով: և եկն, և ա-
 հա Հեղի նստէր աթոռով իւրով առ
 զբանն, և զիակը զճանապարհն. զի էր
 սիրտ նորա տապանակաւ լսան տապա-
 նակին Աստուծոյ. և եմուտ այն զոյժ
 արկանել ի քաղաքին, և աղաղակեաց
 14 Քաղաքն: և լուաւ Հեղի զձայն ա-
 զազակին և ասէ, Չինչ է ձայն աղա-
 զակին այնորիկ. և սյրն փութացաւ
 15 մասնել և տալ զոյժ Հեղեայ: և Հեղի
 էր ամաց իննսուն և ութից, և աչք
 իւր փատեալ էին և ոչ տեսանէր. ⁹և
 ասէ Հեղի ցարսն որ չուրջ կային զնո-
 վաւ, Չինչ է բարբառ ազազակին այ-
 16 նորիկ: և այրն փութացեալ եմուտ առ
 Հեղի և ասէ ցնա՞, Ես եմ որ եկի ի
 բանակէ անտի, և ես եմ որ փախեաց
 այսօր ի պատերազմէն. և ասէ, Չինչ
 զոյժ զործեցաւ, որդեակ, պատմեա ինձ:
 17 Պատասխանի ետ ¹⁰պատանին և ասէ,
 Փախեաւ այլ Իսրայելի յերեսաց այլազ-
 կեացն, և հարուածք մեծամեծք եղևն
 ի ժողովրդեանն. և երկոքին որգիքն
 քո մեռան, Ոփնի և Փենեէս, և տա-
 18 պանակն Աստուծոյ առաւ: և եղև իբ-
 բև յիշեաց զտապանակն Աստուծոյ,
 անկաւ Հեղի յաթոռոցն յեսա աւ զբանն,
 և բեկաւ ոգն նորա և մեռաւ, զի այր
 ծեր էր և ծանրացեալ. և նա զատեաց
 զԻսրայել ամ ¹¹քսան:
 19 և նու նորա, կին Փենեէսի, յղի էր
 մերձ ի ծնունդս. իրբև լուաւ զգոյժն
 եթէ առաւ տապանակն Աստուծոյ, և
 թէ մեռաւ սկեսրայրն նորա և այլ իւր,
¹²կաց և ծնաւ, զի պատեցան զնովաւ
 20 երկունք իւր: և ի ժամանակի իւրում
 մեռանէր. և ասնն ցնա կանայքն որ
 չուրջ գնովաւն կային, Մի երկնչիւր, զի
 ուսար ծնար. և ոչ ետ պատասխանի,
 21 և ոչ իմացաւ սիրա նորա: և ¹³կոչեցին
 զմանուկն Վայքարովթ՝. ի վերայ տա-
 պանակին Աստուծոյ և ի վերայ սկես-
 րայրին նորա և ի վերայ առն իւրոյ:
 22 և ¹⁴ասնն, Բարձեալ են փառք Իսրա-
 յիկի յատնուլ տապանակին Տեառն, ¹⁵և

¹Եբբ. Փշտուցուց (այլազգեաց) ²Եբբ. Տեառն
³Եբբ. Եկն Աստուած ի բանակն. և ասնն ⁴Եբբ.
 զուլ-տ ⁵Եբբ. հարուածովք յանապատին ⁶Եբբ.
 հեռեակ ⁷Եբբ. Բենիամինեան

⁸Եբբ. ամենայն քաղաքն ⁹Եբբ. (16) և ասէ սյրն
 ց Հեղի ¹⁰Եբբ. պատգամաւոցն ¹¹Եբբ. քա-
 ռատուն ¹²Եբբ. խնարհեցաւ ¹³Եբբ. կոչ-
 եաց զմանուկն Եբբ. արովթ. և ասէ, Բարձան
 փառք Իսրայելէ ¹⁴Եբբ. ասէ

վասն մեռանելոյ սկեսրէին նորա եւ
առն իւրոյ :

ԳԼ. Ե

1 Եւ այլազգիքն առին զապպանակն Աստուծոյ , եւ տարան զնա յԱրեւելեաց
2 յԱղովտոս : Եւ առին այլազգիքն զտապանակն ¹Տեառն եւ տարան ի առն Դագոնայ , եւ կանգնեցին զնա առ Դագոնա :
3 Գոնա : Եւ կանխեցին Աղովտացիքն ի վաղիւ անդր , ²եւ մաին ի տուն Դագոնայ ,
4 Եւ անսին զԴագոն կողմանեայ ի վերայ երեսաց իւրոց ի գեալն առաջի տապանակին Տեառն . եւ կանգնեցին զԴագոն , եւ կացուցին զնա ի տեղեոջ իւրում : ²Եւ ծանրացաւ ձեռն Տեառն ի վերայ Աղովտացոցն : եւ չարչարեաց զնոսա , եւ եհար զնոսա յերաստանս իւրեանց , զԱղովտոս եւ զսահմանս նորա :
5 Եւ եղև իրեւ կանխեցին ընդ աւառսն ի վաղիւ անդր , եւ ահա Դագոն կործանեալ կայր ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր առաջի տապանակի ուխտին Տեառն . եւ գլուխն Դագոնայ ²եւ երկրքն թափեալ ընդ մէջ զեախնն , եւ երկրքն գոտտակը ձեռաց նորա անկեալը գտնուիքն .
6 Բայց միայն ³ողնայարն Դագոնայ մնացեալ էր : Վասն այնորիկ ոչ կոխնն քորմը Դագոնայ եւ ամենայն որ մտանէ ի տուն Դագոնայ՝ գտնամս ասնն Դագոնայ յԱղովտոս մինչև ցայսօր . ²այլ քայլելով զքայլն եւ անցանն :
7 Եւ ծանրացաւ ձեռն Տեառն ի վերայ ⁴Աղովտայ , եւ ձեռն ի վերայ նոցա հարուածս յերաստանս , եւ ետացոյց մկռնս յանդա նոցա . եւ եղև չչուկ մեծ մահու ի քաղաքին :
8 Եւ տեսին արք Աղովտայ թէ այն այնպէս է , ասնն , Ոչ նստցի տապանակն ⁶Աստուծոյ առ մեզ , զի ծանրացաւ ձեռն նորա ի վերայ մեր եւ ի վերայ Դագոնայ աստուծոյն մերոյ : Եւ առաքեցին ժողովեցին զամենայն նախարարս այլազգեացն առ ինքեանս , եւ ասնն , Չինչ արասցուք տապանակին Աստուծոյ Բարայելի . եւ ասնն ⁷Գեթացիքն , Փոխեցի՝ տապանակն Աստուծոյ Բարայելի :

յելի ²առ մեզ . եւ փոխեցաւ տապանակն Աստուծոյ ⁸ի Գեթ , Եւ եղև յետ փոխելոյ նորա անդր , լինէր ձեռն Տեառն ի վերայ քաղաքն եւ խոտովթիւն մեծ յոյժ . եւ ⁹չարչարեաց զարս քաղաքին ի փոքուէ մինչև ցմեծամեծս , եւ ¹⁰եհար զնոսա յերաստանս իւրեանց . եւ արարին Գեթացիքն իւրեանց կրատանս :
10 Եւ տաքեցին զապպանակն Աստուծոյ ¹¹յԱսիական . եւ եղև ի մտանել տապանակին Աստուծոյ ¹¹յԱսիական , դուրս յարձին ¹²Ասիականացիքն եւ ասնն , ¹³Ընդէր պարձուցէք՝ զապպանակն Աստուծոյ Բարայելի առ մեզ սպանանել
11 զմեզ եւ զժողովուրդս մեր : Եւ առաքեցին եւ ժողովեցին զամենայն նախարարս այլազգեացն , եւ ասնն , Առաքեցէք զապպանակն Աստուծոյ Բարայելի եւ նստցի ի տեղեոջ իւրում , եւ մի՛ սպանեցէ զմեզ եւ զժողովուրդս մեր . զի եհաւ չչուկ մահու յամենայն ¹⁴քաղաքն ծանրացեալ յոյժ յորմէ հետէ եմուտ տապանակն Աստուծոյ Բարայելի
12 անդր : Եւ ¹⁵կենդանիքն որ ոչ էին մեռեալ՝ հարան ¹⁶յերաստանս իւրեանց , եւ ել սպաղսկ քաղաքն յերկինս :

ԳԼ. Զ

1 Եւ էր տապանակն Տեառն յանգատտանին այլազգեաց գեթն ամիս . ²եւ ²եռացոյց յերկիր նոցա մուկն :
2 Եւ կոչեցին այլազգիքն զքորման եւ զիղձսն ²եւ զգէտս իւրեանց՝ եւ ասնն , Չինչ արասցուք տապանակին Տեառն , ցուցէք մեզ իւր առաքեսցուք զնա ի տեղի
3 իւր : Եւ ասնն եթէ առաքեցէք զտապանակն Աստուծոյ Բարայելի ²ուխտին Տեառն , մի՛ առաքեցէք զնա ունայն , այլ տարով տաջիք նա ¹⁷զհարուածոցն , եւ ապա բժշկեսցիք եւ ¹⁸հաչաեցի ընդ ձեզ . գուցէ՝ ոչ վերանայցէ ձեռն նորա
4 ի ձէնջ : Եւ ասնն , Չինչ տայցիմք ¹⁹ընդ գանին նորա . եւ ասնն , Ըստ թնոյ նախարարացն այլազգեաց հինգ ²⁰կրատանս ոսկիս արարէք եւ հինգ մուկն

¹ Եբբ. Աստուծոյ ² Եբբ. Գ-Լ-Կ ³ Եբբ. Դագոն (ձկնիկն) մնացեալ էր ի վերայ նորա ⁴ Եբբ. Աղովտացոց , եւ սատակեաց զնոսա ⁵ Կ-Մ , Եհար զնոսա սպանուիք թանչից . զԱղովտոս եւ զսահմանս նորա ⁶ Եբբ. Աստուծոյ Բարայելի ⁷ Եբբ. Ի Գեթ փոխեցի

⁸ Եբբ. Բարայելի ⁹ Եբբ. Եհար ¹⁰ Եբբ. Երևեցան ի նոսա սպանուիք թանչից ¹¹ Եբբ. յԱսիական ¹² Եբբ. Արևելեացիքն ¹³ Եբբ. Կարձուցին ¹⁴ Եբբ. քաղաքին . ծանրացեալ էր յոյժ ձեռն Աստուծոյ անդ ¹⁵ Եբբ. արքն ¹⁶ Կ-Մ , սպանուիք թանչից ¹⁷ Եբբ. զսահմանացն ¹⁸ Եբբ. յայտնի լիցի ձեզ թէ ընդ էր ¹⁹ Եբբ. վասն զյանդանացն ²⁰ Կ-Մ , սպանուիք թանչից

ոսկի . զի ¹հարուածք են ի ձեզ եւ յիշ-
⁵խանս ձեր եւ ի ժողովրդեանդ՝ Եւ արգ
արարէք զպատկիրս ²երաստանաց ձե-
րոց , եւ զմամուռթիւն մկանց ձերոց՝
ապակոնչաց երկրին . եւ սուք ³Տեառն
փառս , զի՝ թևթևեացուցէ զձեռն իւր
ի ձէնջ եւ ի գից ձերոց եւ յերկրէ ձերմէ :
⁶Եւ ընդէր ծանրացուցանէք զսիրտս ձեր ,
որպէս ծանրացոյց Եզրիպտոս եւ Փարա-
ւոն զսիրտս իւրեանց . ոչ ապաքէն ⁴յոր-
ժամ խաղաց նորքը՝ , ապա արձակեցին
⁷զնոսս եւ գնացին : Եւ արգ սուէք եւ
արարէք սայլ մի նոր , եւ երկուս երինջս
⁵անդրանկածինս տուանց որբուց՝ , եւ
լծեցէք զերինջն ի սայլին , եւ քեցեցէք
⁸զորդիս ի հետոց նոցա ի սուռն . եւ ա-
ռէք զտապանակն Տեառն եւ զիք զնա
ի վերայ սայլին , եւ զանօթան զոսկիս
զոր տայցէք նմա ⁶ընդ զանին՝ , եւ զի-
ջիք ⁷ի քուրձ արգոր՝ ի կողմանէ նո-
րա , եւ առաքեսլիք զնա եւ ⁸վարեսլիք
⁹զնա եւ՝ երթիցէ . եւ տեսլիք եթէ ի
մուտս սահմանաց իւրոց երթիցէ ընդ
Բեթսամիւս՝ նա արար մեզ զչարիտս մե-
ծամեծս զայստօրիկ . սորս թէ ոչ՝ գիտաս-
ցուք եթէ ոչ ձեռն նորա եկն ի վերայ
մեր , այլ ⁹վրիպակ իմն գործեցաւ՝ ի մեզ :
¹⁰Եւ արարին ¹⁰այլազգիքն այնպէս , եւ
առին երկուս երինջս ¹¹անդրանկածինս
եւ լծեցին զնոսս ի սայլին , եւ զորդիս
¹¹նոցա արգելին ի տան : Եւ եղին զտա-
պանակն Տեառն ի վերայ սայլին , եւ
¹²զքուրձն արգոր՝ եւ զմկուռնն ոսկիս
եւ զպատկիրս ¹³երաստանաց իւրեանց :
¹²Եւ ուզեցան երինջքն ընդ ճանապարհ
մտիցն Բեթսամիւսայ , ընդ մի շաւիղ
երթային եւ ¹⁴վաստակէին եւ ոչ խոտո-
րէին ոչ յաջ եւ ոչ յանակ . եւ նախա-
րարք այլազգեացն երթային զհետ ¹⁵նո-
րա մինչեւ ի սահման Բեթսամիւսայ :
¹³Եւ որ ի Բեթսամիւսն էին՝ հնձէին հունձս
ցորենոյ ի հովիտան . եւ ամբարձին զաչս
իւրեանց եւ տեսին զտապանակն ⁸Տեառն ,
¹⁴եւ ուրախ եղեն ¹⁶ընդ առաջ նորա՝ : Եւ

սայն եմո տ յանդաստանն Յեսուայ Բեթ-
սամիւսայոցոյ . եւ ¹⁷կանգնեցին անդ առ
նովաւ՝ վէժ մի մեծ , եւ պատանեցին
զփայտ սայլին , եւ զերինջն հանին
¹⁵յողջակէզս Տեառն : Եւ Ղև տացիքն հա-
նին զտապանակն Տեառն , եւ ¹⁸զքուրձն
արգոր ընդ նմին եւ զանօթան ոսկիս որ
ի նմա՝ , եւ եկին ի վերայ վիմին մեծի .
եւ արք Բեթսամիւսայ մատուցին որ-
ջակէզս , եւ զոհեցին զոնս յաւուր յայն-
¹⁶միկ Տեառն : Եւ հինգ նախարարքն այլ-
ազգեաց տեսանէին , եւ զարձան յԱկ-
¹⁷կարոն յաւուր յայնմիկ : Եւ ¹⁹երաստանքն
ոսկիք զոր ետունս այլազգիքն Տեառն՝ ²⁰ընդ
զանին , մին Ազովտայ էր եւ մին Գազայ
եւ մին Ասկազոնի եւ մին Գեթայ եւ մին
¹⁸Ակկարոնի՝ : Եւ մկուռքն ոսկիք ըստ
թուոյ ամենայն քաղաքացն այլազգեաց ,
հինգեցուն նախարարացն , յամուր քա-
ղաքաց՝ մինչեւ ցաւանս ²¹Փեղեգացոյն ,
մինչեւ յվէմն՝ յորոյ վերայ եղին զտա-
պանակն Ախտայ Տեառն , մինչեւ ցայսօր
յանդին Յեսուայ Բեթսամիւսայոցոյ :
¹⁹Եւ ²²ոչ հաճեցան որդիքն Յեքոնեայ
ընդ արս Բեթսամիւսայոցոցն , զի տեսին
զտապանակն Տեառն . եւ՝ եհար ի նո-
ցանէ յիսուռն հազար եւ եթմանսուն
այր . եւ սուզ առ ժողովուրդն , զի ե-
հար Տէր ի ժողովրդեանն հարուածս մե-
²⁰ծամեծս յոյժ՝ Եւ անս արք Բեթսա-
միւսացիք , Ո՛ կարտացէ ²³չրջկ ստաջի
Տեառն Աստուծոյ սրբոյս այստօրիկ . եւ
արգ առ ո՞ եյանիցէ ⁸տապանակ Տեառն՝
²¹ի մէնջ : Եւ առաքեցին հրեշտակս առ
ընակիչս Կարիթաթարիմայ եւ ստեն , Դար-
ձուցին այլազգիքն զտապանակն Տեառն ,
իջէք եւ հանէք զնա առ ձեզ :

ԳԼ Է

1 Եւ եկին արք Կարիթաթարիմայ , եւ հա-
նին սնտի զտապանակ ուխտին Տեառն ,
եւ տարան զնա ի սուռն Արինադարայ
որ ի բլրին . եւ զեյլազգար զորդի նորա
սրբեցին պահել զտապանակ ուխտին
2 Տեառն : Եւ եղև յորէ յորմէ հետէ էր
¹⁷Եբբ . եկաց սնդէն . եւ էր անդ ¹⁸Եբբ . զարկէն
ընդ նմին , յորում էին անօթքն ոսկիք ¹⁹Եբբ .
այստօրիկ են այստուրք թմանչից ²⁰Եբբ . վասն
յանդանաց . վասն Ազովտայ մի , վասն Գազայ
մի , վասն Ասկազոնի մի , վասն Գեթայ մի , վասն
Ակկարոնի մի ²¹Եբբ . անպարիտպս եւ մինչեւ
ցվէմն մեծ ²²Եբբ . եհար զարսն Բեթսամիւսայ ,
զի հայեցան ի տապանակ անոր Տեառն . եւ
²³Եբբ . կաւ

¹Եբբ . մի հարուած է ամենեցուն ձեզ եւ նախա-
րարաց ձերոց ²Կաւ . այստուրք թմանչից ³Եբբ .
Աստուծոյ Խորայելի փառս . թերեւս ⁴Կաւ .
զարմանալիս արար ի նոսա ⁵Եբբ . ստնտուս ,
յորոց վերայ չէցէ եղեպս լուծ ⁶Եբբ . վասն
յանդանացն ⁷Եբբ . յարկեց ⁸Եբբ . գաւառե
⁹Եբբ . պատահար իմն եղև ¹⁰Եբբ . արքն ¹¹Եբբ .
ստնտուս ¹²Եբբ . զարկէն ¹³Կաւ . այստուրք
թմանչից ¹⁴Եբբ . բառաչէին ¹⁵Եբբ . նոցա
¹⁶Եբբ . իբրև տեսին

տապանակն ի Կարիաթարիմ՝ բազմա-
 ցան աւուրքն եւ եզնն ամբ քսան . եւ
 1 Նայեցաւ ամենայն տունն Իսրայելի զինի
 3 Տեսան : եւ խօսեցաւ Սամուէլ ընդ ա-
 մենայն տանն Իսրայելի եւ ասէ , թէ
 յամենայն սրտէ ձերմէ դարձեալ էք սո-
 Տէր , ի բաց արարէք գաստուածսն օ-
 տայտօսիս ի միջոյ ձերմէ եւ 2 զանաաւսն ,
 եւ պատրաստեցէք զսիրտս ձեր առ Տէր ,
 եւ ծառայեցէք նմա միայնոյ , եւ փրկեսցէ
 4 զձեզ ի ձեռաց այլազգեացն : եւ ի բաց
 արարին որդիքն Իսրայելի զԲահայիսնն
 եւ 3 զանաաւսն Աստարովթայ՝ , եւ ծա-
 5 ռայեցին "անս միայնոյ : եւ ասէ Սա-
 մուէլ , ժողովեցէք զամենայն Իսրայել
 ի Մասիա , եւ կացից յազօթս վասն
 6 ձեր առ Տէր : եւ ժողովեցան ի Մասիա
 եւ հանին ջուր , եւ 5 հնեղ յերկիր ա-
 ռաջի Տեսան . եւ պահեցին յաւուր յայն-
 միկ , եւ ասեն , Բեզաք առաջի Տեսան :
 եւ գասեցաւ Սամուէլ զորդիսն Իսրա-
 յելի ի Մասիա :
 7 Եւ լուան այլազգիքն եթէ ժողովե-
 ցան որդիքն Իսրայելի ի Մասիա , եւ
 ելին նախարարք այլազգեացն ի վերայ
 Իսրայելի . եւ լուան որդիքն Իսրայելի
 8 եւ երկեան յերեսաց այլազգեացն : եւ
 ասնն որդիքն Իսրայելի յՍամուէլ , Մի-
 դադարեր ի գոչելոյ վասն ձեր առ Տէր
 Աստուած 6 քո , եւ փրկեսցէ մեզ ի ձե-
 9 ռաց այլազգեացն : եւ ան Սամուէլ զան
 մի զիեցիկ , եւ հնան զնա 7 ողջակէզ
 Տեսան հանդերձ ամենայն ժողովրդ-
 եամին" . եւ գոչեաց Սամուէլ առ Տէր
 վասն Իսրայելի , եւ լուաւ նմա Տէր :
 10 Եւ մինչդեռ մատուցանէր Սամուէլ
 զողջակէզն , մերձեցան այլազգիքն ի
 պատերազմ ի վերայ Իսրայելի . եւ ու-
 բոտաց Տէր մեծաւ բարբառով յաւուր
 յայնմիկ ի վերայ այլազգեացն , եւ 8 չփո-
 11 թեցան եւ անկան առաջի Իսրայելի : եւ
 ելին արքն Իսրայելի ի Մասիայ եւ հա-
 լածեցին զայլազգիսն , եւ հարին զնոսա
 12 մինչեւ ի ներքոյ Բեթքովրայ : եւ ան
 Սամուէլ վէմ մի , եւ կանդիեաց ի մէջ
 Մասիայ եւ ի մէջ 9 Բեթսանայ հողին" .
 եւ կոչեաց զանուն նորա Արենեզեր , 10 վէմ

օցնականի" . եւ ասէ , Մինչեւ ցայս վայր
 13 օցնեաց մեզ Տէր : եւ կորացոյց Տէր զայլ-
 ազգիսն . եւ ոչեւս յաւելին ելանել ի վերայ
 սահմանացն Իսրայելի . եւ եզեւ ձեռն
 Տեսան ի վերայ այլազգեացն զամենայն
 14 աւուրս Սամուելի : եւ զարձուցին զքա-
 զաբան զոր առին այլազգիքն յորդոցն
 Իսրայելի , եւ ետուն զնոսա անդրէն Իս-
 րայելի , 11 յԱսիադոնէ մինչեւ ցԳէթ . եւ
 12 զասհմանս Իսրայելի հանին" ի ձեռաց
 այլազգեացն . եւ էր խաղաղութիւն ի
 մէջ Իսրայելի եւ ի մէջ Ամովրոնացոցն :
 15 Եւ գասեաց Սամուէլ ի Իսրայել զա-
 16 մենայն աւուրս կենաց իւրոյ : երթայր
 ամ յամէ , եւ սրատէր զԲեթէլ եւ 13 զԳա-
 զաազ եւ զՄասիա , եւ դատէր զԻս-
 րայել յամենայն 14 սրբալսն յայնտօսիկ :
 17 Եւ զարձ իւր էր յԱրիմաթեմ , զի անդ
 էր տուն նորա . եւ անդ դատէր զԻս-
 րայել , եւ շինեաց անդ սեզան Տեսան :

ԳԼ Ը

1 Եւ եզեւ իբրեւ ծերացաւ Սամուէլ ,
 կացոյց զորդիս իւր գասաւորս Իսրայելի
 2 եւ այս են անուանք որպէսց նորա . անդ-
 րանկանն՝ Յովէլ , եւ անուն երկրորդն
 3 Արիա . գասաւորք ի Բերսաբէէ : եւ ոչ
 զնացին որդիքն նորա զճանապարհս նո-
 յա , եւ թիւրեցան զհետ զսչաքաղու-
 թեան . առնուին կաշառս եւ թիւրէին
 զիրաւունս :
 4 Եւ ժողովեցան ամենայն արք Իսրա-
 յելի եւ եկին առ Սամուէլ յԱրիմաթեմ ,
 5 եւ ասեն ցնա , Դու աւազիկ ծերացար ,
 եւ որդիք քո ոչ զնան զճանապարհ քո .
 եւ արգ կացո ի վերայ մեր թագաւոր
 6 զասել զմեզ որպէս եւ այլ ազգք : եւ
 չար թուեցաւ բանն յայս Սամուելի , զի
 ասացին թէ Տուր մեզ թաղաւոր գա-
 սել զմեզ . եւ յազօթս եկաց Սամուէլ
 7 առ Տէր : եւ ասէ Տէր յՍամուէլ , Լուր
 ձայնի ժողովրդեանդ , որպէս եւ խօսե-
 ցան ընդ քեզ . զի ոչ եթէ զքեզ 15 ա-
 նարդեցին , այլ զիս մերժեցին չթաղաւ-
 8 ւորել ի վերայ նոցա : Լստ ամենայն
 զործոյ զոր արարին ընդ իս յօրէ յորմէ
 հանի զնոսա յեղիպտոսէ մինչեւ ցայսօր ,
 եւ թողին զիս եւ ծառայեցին աստուա-
 ծայ օտարաց , նոյնպէս առնեն նոքա եւ

1 Եբբ. ողբաց 2 Եբբ. զԱստարովթ, որ էր Կէն շատր-
 րոսն Սերնայոց 3 Եբբ. զԱստարովթ 4 Եբբ.
 Տեսան 5 Եբբ. հեղին 6 Եբբ. մեր 7 Եբբ.
 բովանդակ ողջակէզ Տեսան 8 Եբբ. խոռվեցոյց
 զնոսա , 9 Եբբ. Անայ 10 Եբբ. գլուխ

11 Եբբ. յԱկկարոնէ 12 Եբբ. գասհման իւր զերծոյց
 Իսրայել 13 Եբբ. զԳազազա 14 Եբբ. տեղիսն
 15 Եբբ. մերժեցին

- 9 ընդ քեզ, Եւ արդ լուր ձայնի նոցա. բայց դնելով դնիցես վիպաութիւն նոցա, եւ պատմեացես նոցա զիրաւունս թագաւորի որ թագաւորեսցէ նոցա :
- 10 Եւ խօսեցաւ Սամուէլ զամենայն պատգամս Տեառն առ ժողովուրդն որ
- 11 ինդրեցին ի նմանս թագաւոր . Եւ ասէ, Այս ինչ լիցին իրաւունք թագաւորին որ թագաւորեսցէ ի վերայ ձեր . զուտտերս ձեր անցէ եւ արասցէ կառավարս եւ հեծեալս եւ սուրհանդակս առաջի
- 12 կառաց իւրոց . Եւ կապուսցէ զնոսա իւր հազարապետս եւ ¹հարիւրապետս, եւ հնձել զունձս նորա ²եւ կթել զկութս նորա³, եւ ասնել նմա զէնս եւ անօթս
- 13 կառաց : Եւ զդատերս ձեր անցէ յիւզադործս եւ ի խորակարարս եւ ի հացեփ-
- 14 եացս : Եւ զանդս ձեր եւ զայգիս ձեր եւ զծիթենիս ձեր զաղնիւս⁴ անցէ, եւ
- 15 ասցէ սարկաց իւրոց : Եւ զսերմանս ձեր եւ զայգիս ձեր տասանորդեսցէ, եւ տացէ ներքինեաց իւրոց եւ սարկաց իւրոց :
- 16 Եւ զմտոսյս ձեր եւ զաղախնայս ձեր եւ ³զանգեկոսյս ձեր զաղնիւս եւ զէշս ձեր անցէ եւ ⁴տասանորդեսցէ ի զործ իւր :
- 17 Եւ զհօտս ձեր տասանորդեսցէ, եւ զուրք
- 18 եղիջիք նմա ծառայք : Եւ տղազակեսջիք յաւուր յայնմիկ յերեսաց թագաւորին ձերոց զոր ընտրեսցէք ձեզ, եւ ոչ լուիցէ ձեզ Տէր յաւուրան յայնոսիկ . ⁵զի զուրք ձեզէն ընտրեսցէք ձեզ թագաւոր :
- 19 Եւ ոչ կամեցաւ ժողովուրդն լսել Սամուելի . եւ ասնն ցնա, Ոչ այդպէս է,
- 20 այլ ⁵թագաւորեսցէ ի վերայ մեր . Եւ եզրիցուք եւ միք իրրեւ զայլ ազգս, եւ դատեսցի զմեզ թագաւորն մեր, եւ ելցէ առաջի մեր եւ պատերազմեսցի զպամենայն բանս ժողովրդեանն, եւ խօսե-
- 22 ցաւ զնոսա յականջն Տեառն : Եւ ասէ Տէր ցՍամուէլ, Լուր ձայնի նոցա եւ թագաւորեցո նոցա թագաւոր : Եւ ասէ Սամուէլ ցարս Իսրայելի, Երթիցէ իւրաքանչիւր ոք ի քաղաք իւր :

ԳԼ . Թ

1 Եւ էր այր մի յորդոցն Բենիամինի եւ անունն նորա Կիս, որդի Աբիելի, որդւոյ

- ⁶Արեղայ, որդւոյ Բեքովրաթայ, որդւոյ Ափիայ, որդւոյ անն Յեմինացւոյ . այր
- 2 զօրաւոր : Եւ էր նորա որդի, եւ անունն նորա Սաւուզ, այր բարի եւ անձնեայ . եւ ոչ զոյր յորդին Իսրայելի այր լաւ քան զաննայն ժողովուրդն :
- 3 Եւ կորեան էջք⁷ հօրն Սաւուզայ . ասէ Կիս ցՍաւուզ ցորդի իւր, Առ ընդ քեզ մի ի մանկանցդ, եւ արիք երթայք
- 4 ինդրեցէք զէշն : Եւ գնացին, եւ անցին ընդ լեռանն Եփրեմի, եւ անցին ընդ կիրն Սարիսայ, եւ ոչ գտին . եւ անցին ընդ երկիրն Սաղիմայ, եւ ոչ ուրեք էին . եւ անցին ընդ երկիրն Յեմինացւոյն, եւ
- 5 ոչ գտին : Եւ իրրեւ եկին ի Սիփ, ասէ Սաւուզ ցպատանեակն իւր որ ընդ նմա, Եկ դարձցուք անդէն, զուցէ թողեալ հօր միւրոց զէշն եւ զմէնջ հոգասցէ :
- 6 Եւ ասէ ցնա պատանին, Ահա այր Աստուծոյ է ի քաղաքիս յայտիկ, այր փառաւոր, եւ զամենայն զոր ինչ խօսիցի լինելով լինի . եւ արդ երթիցուք անդր, զի պատմեսցէ մեզ զձանապարհս մեր,
- 7 եւ զնասցուք : Եւ ասէ Սաւուզ ցպատանին ⁸որ ընդ նմա⁹, Ահա երթայցեմք, եւ զի¹⁰նչ տանիցիմք առնն ¹¹Աստուծոյ . զի հաց ¹²եւս սրակասեաց յամսնոց մերոց, եւ չիք ինչ որ կայցէ ընդ մեզ աւելի տանել առնն Աստուծոյ : Եւ յաւել պատանին տալ պատանանի Սաւուզայ եւ ասէ, Ահա գտանի ի ձեռնն իմում չորրորդ սկիզ արծաթոյ, եւ ⁸տացես առնն Աստուծոյ, եւ պատմեսցէ մեզ զձանապարհս մեր :
- 9 Եւ յառաջ ի մէջ Իսրայելի այսպէս ասէր իւրաքանչիւր ոք յորժամ երթայր հարցանել զԱստուած, Եկայք երթիցուք առ տեսանօղն . զի զմարդարէ յառաջ
- 10 տեսանօղ կոչէր ժողովուրդն : Եւ ասէ Սաւուզ ցպատանին իւր, Բարեք է բանդ, եկ երթիցուք . եւ չորան ի քա-
- 11 զաքն ուր էր այրն Աստուծոյ : Եւ մինչդեռ ելանէին ընդ դառ ի վեր քաղաքին, գտին նոքա աղջկունս որ ելանէին հանել ջուր, եւ ասնն ցնոսա, Եթէ զուցէ¹²
- 12 ասա տեսանօղ, Պատասխանի ետուն նոցա աղջկունքն եւ ասնն, Գոյ . անաւարդիկ առաջի ձեր այդր . արդ արագեցէք, զի վասն աւուրս եկեալ է ի քա-

¹ Եբբ. յիմապետս, եւ հերկել զհերկս նորա
² Յեբբ. գ-լ-տ-ե ³ Եբբ. զնտիրս կ-մ գել իտասարդս
⁴ Եբբ. վարեսցէ ⁵ Եբբ. կացցէ թագաւոր

⁶ Եբբ. Սերորայ ⁷ Եբբ. անցէն յ-տ-ե-ւ-ւ, Կիսեայ,
⁸ Եբբ. տաց

զաքս, զի զոհ է այսօր ժողովրդեանն ի
 43 ¹Բամա . Յորժամ մտանիցէք ի քաղաքդ,
 ապագտանիցէք զնա ի քաղաքիդ, մինչև
 երթեալ իցէ նորա ի Բամա ուսել, քանզի
 ոչ ուտէ ժողովուրդն մինչև ի մասնել
 նորա, զի նա օրհնէ զզոհն, եւ ապա
 ուտեն կոչնականքն . եւ արդ ելէք զի
 44 վասն աւուրս գտանէք զնա այդր : Եւ
 ելին ի քաղաքն . եւ իբրև մտին նորա
 ի քաղաքամէջն, եւ ահա Սամուէլ ել
 ընդ առաջ նոցա երթալ ի Բամա :
 45 Եւ էր Տեառն յայտնեալ յունկն Սա-
 մուէլի աւուր միով յառաջ քան զզայն
 46 Սաւուղայ առ նա, եթէ վաղիւ ի սոյն
 ժամու առաքեցից առ քեզ այր յերկրէն
 Բենիամինի, եւ օծցես զնա իշխան ի
 վերայ ժողովրդեան իմոյ Խորայելի . եւ
 փրկեսցէ զժողովուրդ իմ ի ձեռաց այլ-
 ազգեացն . զի հայեցայ ի աստապանս
 ժողովրդեան իմոյ, քանզի եհաս զոչին
 47 նոցա առ իս : Եւ Սամուէլ ետես զՍա-
 ւուղ, եւ Տէր սաէ ցնա, Ահաւազիկ է
 այրն զորմէ ասացի քեզ եթէ նա իշ-
 48 խեսցէ ժողովրդեան իմում : Եւ մատեաւ
 Սաւուղ առ Սամուէլ ի մէջ ²քաղաքին
 եւ սաէ, Պատմեա ինձ՝ ո՞ր առն իցէ
 49 տեսանողին : Պատասխանի ետ Սամուէլ
 եւ սաէ ցՍաւուղ, Ես ինքնին իսկ եմ .
 ել առաջի իմ ի Բամա, եւ կերիցես ընդ
 իս այսօր, եւ արձակիցից զքեզ վաղիւ .
 եւ զամենայն ինչ որ ի սրտի քում է՝
 20 պատմիցիք քեզ : Եւ վասն իշոցն երեքօ-
 րէից կտրուսելոց մի՝ ինչ ամեր զմտաւ
 քանզի գտեալ են . եւ ո՞ր Յիցեն վայել-
 չութիւնք՝ Խորայելի, եթէ ոչ քո եւ ա-
 21 մենայն տան հօր քո : Պատասխանի ետ
 Սաւուղ եւ սաէ, Ա՞չ ապաքէն առն միոյ
 Յեմինացոյ եմ ես, փոքու զաւազանի
 ցեղին Խորայելի, եւ կրտսերոյ ցեղի
 յամենայն իշխանութենէ Բենիամինի . եւ
 ընդէ՞ր խօսեցար ընդ իս ըստ բանիդ ըստ
 22 այրմիկ : Եւ առ Սամուէլ զՍաւուղ եւ
 զպատանին նորա, եւ տարաւ զնոսա
 ՚ի վանս իւր՝ . եւ ետ նոցա տեղի ի վե-
 րայ կոչնականացն իբրև զերեսուն ա-
 23 ռամր : Եւ սաէ Սամուէլ ցխոհակերն,
 Տուր ինձ զմամնն զօր ետու ցքեզ, զորմէ
 24 ասացի զնեղ զնա առ քեզ : Եւ ⁵եփեսաց
 խոհակերն զազդրն եւ զթամրն որ զնո-

վաւ, եւ եղ զայն առաջի Սաւուղայ,
 եւ սաէ Սամուէլ ցՍաւուղ, Ահաւա-
 սիկ նշխար, զիր զայդ առաջի քո եւ
 կեր, ՚զի վկայութիւն լիցի քեզ առ ի
 ժողովրդոց, եւ կրճեսցես՝ . եւ եկեր Սա-
 ւուղ ընդ Սամուէլի յաւուր յայնմիկ :
 25 Եւ էջ ի Բամայ ի քաղաքն եւ նար-
 կին անկողինս Սաւուղայ ի տանին, եւ
 26 ննջեաց՝ : Եւ եղև ընդ երանել առաւօ-
 տուն՝ կոչեաց Սամուէլ զՍաւուղ ի տան-
 եացն եւ սաէ, Արի եկ եւ արձակեցից
 զքեզ . եւ յարեաւ Սաւուղ եւ ել ինքն
 27 եւ Սամուէլ արտաքս : Եւ մինչդեռ ի-
 ջանէին նորա յեղր քապարին, սաէ Սա-
 մուէլ ցՍաւուղ, Ասա ցպատանիդ եւ
 անցիէ յառաջ քան զմեզ . (եւ անց.) եւ
 զու կացցես այսօր աստ եւ լուիցես
 ՚զպատգամս Տեառն՝ :

ԳԼ. Ժ

1 Եւ առ Սամուէլ զսրուակն իւրոյ եւ
 եհեղ ի գլուխ նորա, եւ համարուեաց
 զնա եւ սաէ ցնա, Ա՞չ ապաքէն օծ զքեզ
 Տէր ի վերայ ժառանգութեան իւրոյ իշ-
 խան, ⁹եւ ի վերայ ժողովրդեան իւրոյ
 Խորայելի . եւ զու իշխեսցես ժողովրդը-
 եան Տեառն, եւ փրկեսցես զնա ի ձե-
 ոսց թշնամեաց իւրոց չուրջանակի . եւ
 այն եղիցի քեզ նշանակ՝ եթէ Տէր օծ
 2 զքեզ : Իբրև երթնայցես այսօր յինչն,
 գտցես երկուս արս առ զերեզմանուն
 Հոսաքելի՝ ¹⁰ի լերինն Բենիամինի, զի մե-
 ծամեծս վազկցին՝, եւ ստիցեն ցքեզ,
 Գտան էչքն յորոց գուն ի ինդիր երթ-
 եալ էիր . եւ թողեալ հօր քո զիրս ի-
 ջոյն՝ հողայ վասն ձեր, եւ սաէ, ²Ինչ
 3 արարից վասն որդւոց իմոց : Եւ երթի-
 ցես անտի եւս անդր, եւ հասցես մին-
 չեւ ի կազնին ¹¹Գերովրայ, եւ զտցես անդ
 երիս արս որ ելանիցեն առ Աստուած ի
 Բեթէլ . միոյն բարձեալ ուլս երիս, եւ
 միոյն բարձեալ երիս ¹²ամանս հացի, եւ
 4 միոյն բարձեալ տիկ մի զինւոյ : Եւ
 հարցցեն զքէն ի խաղաղութիւն, եւ տա-
 ցեն քեզ ¹³երկուս պտուղս հացի՝, եւ
 5 առցես ի ձեռաց նոցա : Եւ ապա մացես

⁶ Եբբ. զի ի սահմանեալ ժամանակն պահեալ է
 քեզ, յորժամ ասացի հրաւիրել զժողովուրդն
⁷ Եբբ. խօսեցաւ ընդ Սաւուղայ ի տանին ⁸ Եբբ.
 զպատգամս Աստուծոյ ⁹ Եբբ. գլխու ¹⁰ Եբբ.
 ի սահմանս Բենիամինի ի Սեղաս ¹¹ Եբբ. Թա-
 բովրայ ¹² Եբբ. նկանակս ¹³ Եբբ. զերկուս
 ի հացից անտի

¹ Եբբ. Բամա բարձրաւանդակ, այդիւն իմա եւ ի
 արբեւ : ² Եբբ. գորն ³ Եբբ. իցէ ամենայն
 ցանկութիւն ⁴ Եբբ. ի բազմականն ⁵ Եբբ. եւ արձ

ի բլուրն Աստուծոյ , ուր է գունդ պղազգեացն . եւ եղիցի յորժամ մտանիցեն ի քաղաքն , զիպիսցիս պարտե մարգարէից իջիլոց ի Բամայ , եւ առաջի նոցա սրինդ եւ թմբուկ եւ փող եւ քնար , եւ ինք-
 6 եանք մարգարէացեալք : Եւ խաղասցէ ի վերայ քո Հագի Տեանն , եւ մարգարէացիս եւ զու ընդ նոսա , եւ զարձ-
 7 ցին յայր յայլ : Եւ եղիցի յորժամ գայցին նշանքս այսոքիկ ի վերայ քո , աքաղսցիս զամենայն ինչ զոր գտանիցէ
 8 ձեան քո , զի Աստուած ընդ քեզ է , եւ իջցես յառաջ քան զիս ի Գաղգապա . եւ անա ես ի լից առ քեզ մատուցանիլ ողջակէզս եւ զոս խաղաղակամս . զեւթն օր կարարեսցես մինչեւ եկից առ քեզ , եւ իմացուցից քեզ զոր ինչ առնիցես :
 9 Եւ եղև ի դարձուցանիլ զթիկունս իւր զնալոյ ի Սամուէլէ՝ չրջեաց նմա Աստուած սիրտ ալլ , եւ եկին Նափն նմա ամենայն նշանքն յաւուր յայնմիկ :
 10 Եւ եկն անտի ի բլուրն , եւ անա պարմարգարէից ընդ առաջ նորա . եւ խաղաց ի վերայ նորա Հոյի Աստուծոյ , եւ
 11 մարգարէացաւ ի միջի նոցա : Եւ եղև իբրև ծանեան զնա ամենեւին որսց յերէկն եւ յետանդ տեսեալ էր զնա , եթէ անա եւ նա ի մէջ մարգարէիցն մարգարէանայր , առ ժողովուրդն իւրաքանչիւր զընկեր իւր , Զի՞նչ է այդ որ եղև որդւոյ կիսեակ , կամ թէ եւ Սաւուղ ընդ
 12 մարգարէից է իցէ : Եւ պատասխանի ետ ոմն ի նոցանէ եւ ասէ , Եւ ո՞վ է նայր նորա , իթէ ոչ կիս . վասն այնորիկ եղև յառակա թէ
 13 Եւ Սաւուղ ի մարգարէս : Եւ վախճանեաց զմարգարէանայն , եւ եկն ի բլուրն :
 14 Եւ ասէ ընտանի նորա ցնա եւ ցծառայն նորա , Յո՞ չողայք . եւ ասին , ինդրիկ գէշն . եւ իբրև տեսաք թէ չեն
 15 ուրեք , մտաք առ Սամուէլ : Եւ ասէ ընտանին ցՍաւուղ , Պատմեա ինձ զի՞նչ
 16 ասաց քեզ Սամուէլ : Եւ ասէ Սաւուղ զընտանին իւր , Պատմելով պատմեաց ինձ եթէ գտան էչքն : Բայց զբան թագաւորութեանն ոչ եհան նմա ի վեր , զոր ասաց նմա Սամուէլ :
 17 Եւ ժողովեաց Սամուէլ զամենայն
 18 ժողովուրդն առ Տէր ի Մատիա : Եւ ասէ զորդիան Լարայելի , Այսպէս խօսեցաւ Տէր Աստուած Լարայելի եւ ասէ , Ես եմ որ հանի զորդիան Լարայելի յե-

զիպտուէ , եւ փրկեցի զձեզ ի ձեռաց Վարաւոնի արքային՝ Եփրատացոց , եւ յամենայն թագաւորութեանց նեղչոց
 19 ձերոց : Եւ զուք այսօր անարգեցէք զՍտուած , որ է փրկիչ ձեր յամենեցունց որ չուրջ զձեւք եւ եւ նեղեն զձեզ , եւ ասացէք՝ Ոչ այդպէս , այլ զի կացուցես ի վերայ մեր թապաւոր . եւ արդ կացէք առաջի Տեանն ՚րտ իշխանութեանց ձերոց , եւ՝ ըստ զուազանաց
 20 ձերոց , եւ ըստ հուզարուորաց ձերոց : Եւ մատոյց Սամուէլ զամենայն գաւազանան Լարայելի , եւ ել վիճակն գաւազանին Բե-
 21 նիամինիս Եւ մատոյց զգաւազանն Բենիամինի ըստ ցեղից , եւ երանէր վիճակն ցեղին Մատարեայի . եւ մատուցին զցեղն Մատարեայ ըստ արանց , եւ երանէր վիճակն Սաւուղայ որդւոյ կիսեակ . եւ ինդրէր զնա
 22 եւ ոչ գտանէր : Եւ հարաց միւսանգամ Սամուէլ՝ զՏէր , եթէ գայցէ՞ այսր այրն . եւ ասէ Տէր , Աւաղիկ թաքուցեալ է ընդ
 23 կարասեաւ : Եւ ընթացաւ եւ ան զնա անտի , եւ կայրց զնա՞ ի մէջ ժողովրդեանն . եւ բարբախտաւ քան զամենայն ժողովուրդն թիխամբ չափ ի վեր :
 24 Եւ ասէ Սամուէլ ցամենայն ժողովուրդն , եթէ Տեսանիցէք զոր ընտրեացդ իւր Տէր , զի ոչ զոյնման զորա՞ յամենեւին ի ձեզ . եւ ծանեան՝ ամենայն ժողովուրդն
 25 եւ ասին , Կեցցէ՞ արքայ : Եւ ասաց Սամուէլ ժողովրդեանն զիրաւունս ՚ թագաւորին , եւ զբեաց ի մատենի եւ եղ առաջի Տեանն . եւ արձակեաց Սամուէլ զամենայն ժողովուրդն , եւ զնաց
 26 իւրաքանչիւր որ ի տեղի իւր : Եւ Սաւուղ զնաց ի սահն իւր ի Գաբաա . եւ զնացին որդիք զգրութեան զորոց զրգուեաց
 27 Տէր զսիրտս նոցա՞ ընդ Սաւուղայ : Եւ որդիք ժանտք ասէին թէ Ո՞ է սա որ փրկիցէ զմեզ . եւ անարգեցին զնա , եւ ոչ բերին նմա պատարագս¹² :

Գ Լ , ԺԱ

1 Եւ Նեղև յետ ամսոյ միոյ աւուրց՝ ել Նասա Ամովեացի , եւ բանակեցաւ զՅա-

13Եբբ. դաւաթ 2Եբբ. Տօրեղաբայրն 3Եբբ. ցՏօրեղաբայր 4Եբբ. մերժեցէք զԱստուած ձեր 5Եբբ. յամենայն շարեաց ձերոց եւ ի նեղութեանց ձերոց 6 Այսինքն , ցեղից , այսպէս եւ ի սորբեւ . 7Եբբ. ինդրեցին 8Եբբ. հարցին միւսանգամ 9Եբբ. ընթացան եւ առին զնա անտի . եւ եկաց նա 10Եբբ. յամենայն ժողովրդեանդ . եւ գոչեաց 11Եբբ. թագաւորութեանն 12Եբբ. այնպէս յաւուր , եւ եղև որպէս խուլ

բիսաւ Գաղատադու . եւ ասեն ամենայն արք Յարիսայ ցնաաս Ամոնացի, Աւիսու հա ընդ մեզ ուխտ , եւ ծառայեսցուք 2 քեզ : եւ ասէ ցնոսա Նաաս Ամոնացի , Այնու ուխտեցից ընդ ձեզ ուխտ , եթէ ¹հանդիցէք զամենայն ակն ձեր զսփոյ . եւ եղից նախատրմտ ի վերայ ամենայն 3 Իսրայելի : եւ ասեն արք Յարիսայ ցնաաս , Թող սուր մեզ աւուրս եւ թն , եւ առաքեսցուք հրեշտակս յամենայն առձմանս Իսրայելի , եթէ չլցէ որ որ փրկիցէ զմեզ , էլցուք առ քեզ :

4 Եւ եկին հրեշտակին ի Գարաս ²առ Սաւուզ , եւ խօսեցան զբանսն յականձս ժողովրդեանն . եւ ամբարձին ժողովուրդն զձայնս իւրեանց եւ լացին : եւ աձա Սաւուզ գայր ³ընդառաւօսն՝ յանդոյ , եւ ասէ Սաւուզ , Զի՞նչ իցէ զի լայ ժողովուրդն . եւ պատմեցին նմա զպատգամս որդւոցն Յարիսայ : եւ խաղաց չոգի ⁴Տեսոն ի վերայ Սաւուզայ իրրեւ լուսա զբանսն զայնտորիկ . եւ սրամտեցաւ րարկութիւն նորա յոյժ : եւ սն երկուս եղինս եւ յօշոտց զնոսա , եւ աւաքեաց յամենայն սաձմանս Իսրայելի ի ձեան հրեշտակաց եւ ասէ , Որ որ ոչ կանդիցէ զհետ Սաւուզայ եւ զհետ Սամուելի , բաս այլմ օրինակի արասցեն զերկնս նորաս : եւ սնկաւ աձ Տեսոն ի վերայ ⁵ամենայն ժողովրդեանն Իսրայելի , եւ իրախոսեցին լրբեւ Գմի սցր :

8 Եւ հանդէս արար նոցա ի Բեղեկ . ⁶ամենայն սցր Իսրայելացի եկին վեց՝ հարեւր հազար , եւ սցր Յուդայ ⁷եւթաստուս հազար : եւ ասէ ցհրեշտակն եկեալս , Այսպէս սասաջիք զար Յարիսայ Գաղատադու , Վաղիւ եղիցի ձեզ փրկութիւն ընդ ջեռուցանել արեգականն . եւ եկին հրեշտակին ⁸ի քաղաքն , եւ պատմեցին արանցն Յարիսայ . եւ ուրախ եղին : եւ ասեն արք Յարիսայ ⁹ցնաաս Ամոնացի՝ , Վաղիւ էլցուք մեք առ ձեզ , եւ արասջիք ընդ մեզ որ ինչ ¹⁰հաճայ իցէ առաջի ձեր : եւ եղեւ ի վազուս անդր , եւ ըստմանեաց Սաւուզ զժողովուրդն յերկս առաջս . եւ մախն ի մէջ բանակին յառաւօտին սրահուն , եւ հարկանէին զորդիսն Ամոնայ մինչեւ ի ջեռու

նույ արեւուն , եւ եղեն մնացեալքն ցրուեալք , եւ ոչ մնացին ի նոցանէ երկու ի միասին :

12 Եւ ասէ ժողովուրդն ցՍամուէլ , Ո՞վ է որ սասցն թէ մի՛ թագաւորեացէ մեզ Սաւուզ . սուր ի ձեռս զորսն եւ սպանուցուք զնոսա : եւ ասէ ⁸Սամուէլ , Մի՛ սք մեզի յաւուր յայսմիկ , զի այսօր արար Տէր ⁹զփրկութիւն Իսրայելի՝ :

14 Եւ խօսեցաւ Սամուէլ ընդ ժողովրդեանն եւ ասէ , երթիցուք ի Գաղատադա , եւ արասցուք նաւակաւսիս թագաւորութիւնս : եւ չոզաւ ամենայն ժողովուրդն ի Գաղատադա , եւ ¹⁰օծ անդ Սամուէլ զՍաւուզ ի թագաւոր՝ առաջի Տեսոն ի Գաղատադա . եւ զօհեցին անդ զոնս իազազականս առաջի Տեսոն . եւ ուրախ եղեւ անդ ⁹Սամուէլ եւ ամենայն ժողովուրդն յոյժ :

ԳԼ . ԺԷ

1 Եւ ասէ Սամուէլ ցամոնայն արս Իսրայելացիս , Ահաւասիկ լուայ ձայնի ձերում յամենայնի զոր սասցէք ինձ , եւ թագաւորեցուցի ձեզ թագաւոր : եւ արգ աւազիկ թագաւոր երանէ ստաջի ձեր . ես ձերացեալ եմ՝ ¹¹երթայնատայց՝ . եւ որդիքդ իմ աւագիկ են ի միջի ձերում . եւ ես չբձեցայ առաջի ձեր ի մանկութենէ իմմէ մինչեւ ցայսօր : Ահաւասիկ կամ ես . սուք զինէն պատասխանի առաջի Տեսոն եւ առաջի օծելոյ նորաս , եթէ զեզն ուրուք ասի՞ , կամ զէ ուրուք վարեցի՞ , կամ յաղթահարեցի՞ զոք ի ձէն՞ , կամ թէ զրկեցի՞ ինչ գոք . յոցր ձեռաց սոխ ¹²նոս կամ կօշիկս . սուք զինէն պատասխանի՞ , եւ հասուցից ձեզ :

4 Եւ ասեն ⁵ցՍամուէլ , Ոչ մեզար մեզ եւ՝ ոչ զրկեցեր զմեզ եւ ոչ նեղեցեր զմեզ , եւ ոչ առեր ի ձեռաց ուրուք եւ ոչ ինչ :

5 Եւ ասէ Սամուէլ ցժողովուրդն , Վկայ լիցի Տէր ի միջի ձերում , եւ վկայ օծեալս նորս այսօր յաւուր յայսմիկ , զի ոչ զատէք ի ձեռին իմում եւ ոչ ինչ . եւ ասեն , Լիցի վկայ :

6 Եւ ¹³խօսեցաւ Սամուէլ ընդ ժողովրդեանն եւ ասէ , Վկայ լիցի՞՝ Տէր՝ որ արար զՄովսէս եւ զԱհարոն , որ եհան

¹Եբբ. հաճեց ²Եբբ. Սաւուզայ ³Եբբ. զհետ եզանցն ⁴Եբբ. Աստուծոյ ⁵ՅԵբբ. ուխտ ⁶Եբբ. եւ եղեն որդիքն Իսրայելի երեք ⁷Եբբ. երեսուն

⁸Եբբ. Սաւուզ ⁹Եբբ. փրկութիւն Իսրայելի ¹⁰Եբբ. թագաւորեցուցին անդ զՍաւուզ ¹¹Եբբ. եւ այնուորեայ ¹²Եբբ. կայստ , եւ կափուցի զայս իմ այնու ¹³Եբբ. ասէ Սամուէլ ցժողովուրդն

7 զհարսն ¹մեր յեղիպտոսէ : Եւ արդ կա-
 ցէք յառաջ եւ գատեցայց զձեզ առաջի
 Տեառն , եւ պատմեցից ձեզ զամենայն
 արդարութիւնս զոր արար Տէր ի միջի
 8 ձերում եւ ի հարսն ձեր : Յորժամ հմուտ
 Յակոբ եւ որդիք նորս յեղիպտոս , ²եւ
 լիկեաց զնոսա եգիպտոս ,³ եւ ազազա-
 կեցին հարքն ⁴մեր առ Տէր , եւ առաք-
 եաց Տէր զՄովսէս եւ զԱհարոն , եւ ⁵ե-
 հան զհարսն մեր յեղիպտոսէ եւ բնակե-
 9 ցոյց՝ ի տեղւոջս յայտմիկ : Եւ մոռացան
 զՏէր Աստուած իւրեանց , եւ մասնեաց
 զնոսա ի ձեռս Միսրայ զօրավարին
⁶Յաբլոնայ արքային՝ Աստլոյայ , եւ ձեռս
 այլազեկաց եւ ի ձեռս թագաւորին Մու-
 10 վարայ , եւ պատերազմեցան ընդ նոսա :
 Եւ ազազակեցին առ Տէր եւ ասին ,
 Մեզաք՝ զի թողաք զՏէր եւ ծառայե-
 ցաք Բահաղիմացն եւ ⁷անտառացն , եւ
 արդ սարեցո զմեզ ի ձեռաց թշնամեաց
 11 մերոց , եւ ծառայեցուք քեզ : Եւ ա-
 ռաքեաց Տէր զՅիսրայառ ի ⁸զհարակ
 եւ զՅեփթայէ եւ ⁹զՍամփունն , եւ սպ-
 րեցոյց զձեզ ի ձեռաց թշնամեաց ձերոց
 չուրջանակի , եւ բնակեցէք վատահու-
 12 թեամբ : Եւ տեսէք զի նոսա Ամոնացի
 եկն ի վերայ ձեր , եւ ասացէք , Ոչ այդ-
 պէս , այլ զի թագաւոր թագաւորեսցէ
 ի վերայ մեր . եւ Տէր Աստուած ¹մեր՝
 13 թագաւոր ¹մեր : Եւ արդ աւազիկ թա-
 գաւորդ զոր ընտրեցէք եւ զոր խնդու-
 ցէք , եւ տնա ետ ձեզ Տէր թագաւոր :
 14 Եթէ երկնչիցիք ի Տեառնէ եւ ծառայե-
 ցէք նմա , եւ լսիցէք ձայնի նորա եւ ոչ
 հետսիցէք բերանոյ Տեառն , եւ լինիցիք
 զուք եւ թագաւորն որ թագաւորեսցէ
 ձեզ՝ երթալ զկնի Տեառն , ⁷ոչ եզիցի
 ձեռն Տեառն ի վերայ ձեր եւ ի վերայ
 15 թագաւորին ձերոյ՝ Ապա թէ ոչ լսի-
 ցէք ձայնի Տեառն , եւ հետսիցէք բե-
 րանոյ Տեառն , եզիցի ձեռն Տեառն ի
 վերայ ձեր եւ ի վերայ ⁸թագաւորին
 16 ձերոյ՝ : Եւ արդ կացէք եւ տեսէք զբանս
 զայս մեծ , զոր արասցէ Տէր առաջի ա-
 17 չաց ձերոց : Ո՞չ ապաքէն հունձք ցո-
 բենոյ են այսօր . կարգացից առ Տէր ,
 եւ ասցէ ձայնս եւ անձրեւս , եւ գիտաս-
 ջիք եւ անսձիք թէ մեծ է չարութիւն

ձեր զոր արարէք առաջի Տեառն՝ խնդ-
 րիկ ձեզ թագաւոր :
 18 Եւ կարցաց Սամուէլ առ Տէր , եւ ետ
 Տէր ձայնս եւ անձրեւս յաւուր յայնմիկ .
 եւ երկեսու ամենայն ժողովուրդն յոյժ
 19 ի Տեառնէ եւ ի Սամուէլէ : Եւ ասէ ա-
 մենայն ժողովուրդն զՍամուէլ , Կաց
 յայօթս առ Տէր Աստուած քո վասն
 ծառայից քոց , եւ մի՛ մեռցուք . զի յա-
 20 եւ խնդրեցաք մեզ թագաւոր : Եւ ասէ
 Սամուէլ զժողովուրդն , Մի՛ երկնչիք .
 զուք արարէք զայդ ամենայն չարիս ,
 բոց մի՛ խոտորիցիք ի Տեառնէ , եւ ձա-
 ռայեցէք Տեառն յամենայն սրտէ ձերմէ .
 21 Եւ ⁹մի՛ երթայցէք զհետ ոչնչիցն , որ ոչ
 ինչ վճարին , եւ ոչ փրկեն . քանզի ¹⁰չեն
 22 աստուածք՝ : Զի ոչ մերժեսցէ Տէր զժո-
 զովուրդ իւր վասն անուան իւրոյ մեծի
 զի ¹¹հեղութեամբ առ՝ զձեզ Տէր իւր
 23 ժողովուրդ : Եւ ինձ քաւ լիցի մեղան-
 չիկ Տեառն , հեղալ առ ի չառնելոյ ա-
 զօթս վասն ձեր . ²եւ ծառայեցէք Տեառն ,
 եւ ցուցից ձեզ զճանապարհն զբարի եւ
 24 զուղիղ : Բայց երկերուք ի Տեառնէ , եւ
 ծառայեցէք նմա ճշմարտութեամբ յա-
 մենայն սրտէ ձերմէ . քանզի տեսէք
 25 զմիծամեման զոր արար ընդ ¹²մեզ , եւ
 եթէ լսարդախաւթեամբ խարդակիցէք ,
 եւ զուք եւ թագաւոր ձեր սատակիցիք :

ԳԼ . ԺԳ

1 Որդի տարեւոր Սաւուզ ի թագաւորել
 իւրում , եւ երկուս ամս թագաւորեաց
 2 ի վերայ Խարայելի : Եւ ընտրեաց իւր
 Սաւուզ երիս հազարս արս յարանցն Խա-
 րայելի . եւ էին ընդ նմա երկու հա-
 զարք ի Մաքմաս եւ ի Երիմն Բեթելայ ,
 էին ընդ Յոնիսաթմանու հազար ի Գարաս
 Բենիամինի . եւ զմնացորդս ժողովրդ-
 եանն արձակեաց յիւրաքանչիւր բնա-
 կութիւնս :
 3 Եւ եհար Յոնիսաթման ¹³զեասիր այլ-
 ազգի , որ էր ի բլրին , եւ լուան այլ-
 ազգիքն : Եւ Սաւուզ փող եհար ընդ
 ամենայն երկիրն եւ ասէ , ¹⁴Եթէ անզոս-
 4 նեցին ծառային՝ : Եւ լուան ամենայն
 Խարայել , ասին՝ եթէ եհար Սաւուզ

¹ Եբբ. ձեր ² Յիբբ. զ-Լ-Լ-Լ ³ Եբբ. հանին զհարսն
 մեր յեղիպտոսէ եւ բնակեցուցին ⁴ Եբբ. Աս-
 տուրովթայ ⁵ Եբբ. զհեղան ⁶ Եբբ. զՍամուէլ
⁷ Եբբ. Աստուծոյ ձերոյ ⁸ Եբբ. հարցն ձերոց

⁹ Եբբ. մի՛ խոտորիցիք . քանզի ¹⁰ Եբբ. ոչինչ են
 նորս ¹¹ Եբբ. կամեցաւ առնել ¹² Եբբ. ձեզ
¹³ Եբբ. զպահակ այլազգեացն որ ի Գարաս ¹⁴ Եբբ.
 Լուիցեն Երայեցիքն

1 զհետքի ալյազգի եւ յամօթ արարի սրայէլ զալլազգիսն . եւ գոչեաց՝ ժողովուրցն
 5 զհետ Սաւուզայ ի Գաղզազաւ : եւ ալլազգիքն ժողովեալ էին ի պատերազմ ընդ Իսրայելի . եւ ելին ի վերայ Իսրայելի երեսուն հազար կոտաց եւ վեց հազար հեծելոց , եւ ժողովուրցն իրրեւ զաւազաւ եղերս ծովու թաղմութեամբ . ելին եւ բանակեցան ի Մաքմաս , 2 յանդիման

6 Բեթորովեայ ընդ հարաւ : եւ ետես այր Իսրայելի եթէ անձուկ է նմա 3 մերձեւ նալ առ նա . եւ թաքեաւ ժողովուրցն յայրս եւ 4 ի գոմս եւ ի վէմս եւ 5 ի խոր 7 խորատս եւ ի ջրորս . եւ 6 սր անդանելոցն էին ընդ Յորդանան՝ անցին՝ յերկիրն Գազայ եւ Յառապոււ . եւ Սաւուզ զեռ անդէն եւս էր ի Գաղզազաւ , եւ ամենայն ժողովուրցն 7 թօթափեցան ի նմանէ :

8 Եւ զաղարեայ զեւթն օր վկայութեանն որպէս եւ ասաց Սամուէլ . եւ ոչ եկն Սամուէլ ի Գաղզազաւ . եւ զրուցացաւ ժողովուրցն իւր ի նմանէ . եւ ասէ Սաւուզ , 8 Մատուցեք զի արարից՝ ուղջակէզս եւ խաղաղակեաց . եւ եհան զողջակէզսն : եւ եղև իրրեւ կատարեայ մատուցանել զողջակէզսն , եկն Սամուէլ . եւ ել Սաւուզ ընդ առաջ նորս որհնել 11 զնա : եւ ասէ Սամուէլ , 2 ի նչ գործեցիր : եւ ասէ Սաւուզ , 2 ի տեսի թէ զրուցեալ ժողովուրդ իմ յինէն , եւ զու ոչ եկիր 3 որպէս ուխտեցին ի վկայութեանն՝ աւուրցն , եւ ալլազգիքն ժողովեցան ի Մաքմաս , եւ ասացի թէ արդ ի ջանիցեն ալլազգիքն ի վերայ իմ ի Գաղզազաւ , եւ զերեստ Տեառն չէր աղաչեալ . 13 ժանդայ եւ մատուցի զողջակէզսն : եւ ասէ Սամուէլ ցլ Սաւուզ , 10 ի գուր է քեզ , զի ոչ պահեցիր զպատուիրսն իմ զոր պատուիրեաց Տէր . զի այժմ հաստատէր Տէր զթագաւորութիւն քո ի վերայ 14 Իսրայելի մինչև յաւիտեան . Բայց արդ մի կացցէ թագաւորութիւն քո , խնդրես

զէ իւր Տէր այր ըստ սրտի իւրում , եւ տագէ զնա պատուիրանաւ յիշխան ի վերայ ժողովրդեան իւրոյ . զի ոչ պահեցիր զոր ինչ պատուիրեայ քեզ Տէր :
 15 Եւ յարեաւ Սամուէլ եւ զնաց 11 ի Գաղզազայ զճանապարհ իւր : եւ մնացողք ժողովրդեանն ելին զհետ Սաւուզայ ընդ առաջ պատերազմական ժողովրդեանն : եւ ի հասանել նոցա՝ ի Գաղզազայ ի Գարատա Բենիամինի . եւ հանդէս արար Սաւուզ ժողովրդեանն զանկայ ընդ նմա , 16 իրրեւ վեց հարիւրոց արանց : եւ Սաւուզ եւ Յովնաթան որպի նորս եւ ժողովուրցն զանկայ ընդ նոսա՝ նստան ի Գարատա Բենիամինի . եւ ալլազգիքն բանակեալ էին ի Մաքմաս :

17 Եւ ելանէր առկականիչն 12 յանդէ ալլազգեացն յերիս առաջս . առաջ մի 13 որ հայէր՝ ընդ ճանապարհն Ուփերայ 14 յաղբերն Սողովկայ . եւ տառձ մի 15 ընդ ճանապարհն որ հայէր ի Բեթորոն . եւ առաջ մի 16 ընդ ճանապարհն որ հայէր ի Գարայէ յառեալ ի Գայի Սարային անապատին :
 19 Եւ զարբին երկաթեղ ոչ զառանէր յամենայն երկրին Իսրայելի , քանզի ասէին ալլազգիքն եթէ զուցէ աւելիցն երբաւ 20 յեցիքն սուսեր նւ զեղարոյն : եւ ի ջանէին ամենայն Իսրայելացիքն յերկիրն ալլազգեաց՝ թեքել իւրաքանչիւր 17 զգեւրանդի իւր եւ զգործի իւր , եւ իւրաքանչիւր զիսորատա սարեւ զմանկայ իւր : 21 Եւ էին կութք իսրայրսա հնձելոյ , եւ կահին երեք սկեզք էին՝ խոփոյ եւ կացնոյ եւ մանկաղի յարդ հանդոյն նմին :
 22 Եւ եղև յաւուրս պատերազմին 11 որ ի Մաքմաս՝ եւ ոչ գտանէր սուսեր եւ զեղարոյն ի ձեռին ամենայն ժողովրդեանն որ էին ընդ Սաւուզայ եւ ընդ Յովնաթանու 11 որդւոյ նորս . եւ զատաւ Սաւուզայ եւ Յովնաթանու որդւոյ նորս :
 23 Եւ ել 18 ի ճամբար ալլազգեացն յայնկոյս Մաքմասայ . եւ հօր իւրում ոչ եհան ի վեր :

1 Եբբ. զպահակ ալլազգեացն . այլ եւ նեխեցաւ Իսրայել յալլազգիսն , եւ իսրիտուսեաց 2 Եբբ. յարեւելից Բեթումանայ 3 Եբբ. զի նեղեցաւ ժողովուրցն 4 Եբբ. յամուրս 5 Եբբ. յաշտարակս 6 Եբբ. Եբրայեցիքն անցին ընդ Յորդանան 7 Եբբ. երթայր երկիւղիււ զվին նորս : (8) Եւ մնաց զաւուրս եւ թն ըստ սահմանելոյն Սամուելի 8 Եբբ. Մատուցեք առ իս 9 Եբբ. ըստ ժամանակին սահմանելոյ 10 Եբբ. Անմատուցար . ոչ պահեցիր զպատուիրսն Տեառն Աստուծոյ քո , զոր պատուիրեաց քեզ

11 Եբբ. գլխի 12 Եբբ. ի բռնակէ 13 Եբբ. դէմ եղեալ էր ընդ ճանապարհն Բեթորոնայ 14 Եբբ. դէմ եղեալ էր ընդ ճանապարհն սահմանացն որ հայէր ի ձորն Աբրայիմայ յանապատն կոյս : 15 Եբբ. զբրիչ իւր եւ զխոփ իւր , եւ զառապար իւր ե զբահահար (21) 16 Եբբ. ի թեքել զբրիչ եւ զխոփ եւ զեղբարժանի եւ զառապար եւ զխժան 17 Եբբ. պահակ ալլազգեացն ի կիրճ անդր Մաքմաս

ԳԼ . ԺԿ

1 Եւ եղեւ օր, եւ ասէ Յովնաթաման որդի Սաւուռուդայ ցոյաաանին ցկապարճակիրն իւր, Եկ եւ անցցուք ¹ի կիրճս այլազգեացն յայնկոյս¹ . եւ հօր իւրում ոչ պատմեաց :

2 Եւ Սաւուզ նստէր ի դուռն Էլբոյն ընդ նոննեւեան ի Մարդոյղ . եւ էին ընդ նմա իբրեւ վեց հարիւր այր ի ժողո-
3 վորդանէ : Եւ Աքիա որդի Աքիտոյլբայ կըրօր ²Քարիկի, որդույ Փենեէսի, որդույ ³Ղուեայ քահանայի Աստուծոյ ի Սելով որ կրէր զեփուզն . եւ ժողովուրդն ոչ զիտէր եթէ երթեալ իցէ :

4 Յովնաթաման : Եւ ի մէջ կրճին ընդ որ խնդրէր անցանել Յովնաթաման ի ճամբար այլազգեացն ⁴ի կիրճս . եւ՝ քարածայոք յայտ կողմանէ, անուն մուռն Բազէս, եւ
5 անուն մուռուն Սենա : ⁵Եւ ժայռ մի ի Նիւսիոյ որ երթայր ընդ Մաքմաս, եւ մեւս եւս ժայռ՝ որ երթայր ի հա-
6 բուոյ ի Գարայէ : Եւ ասէ Յովնաթաման ցպատանին ցկապարճակիրն իւր, Եկ անցցուք ⁶ի կիրճս անթլբատիցն ունու-
7 ցիկ, թիրեւս արատցէ ինչ մեզ Տէր . զի ոչինչ է խալր Տեան արեցուցանել
8 Երզմօք կամ սակաւուք : Եւ ասէ ցնա կապարճակիրն իւր, Արա զամենայն ինչ յոր եւ յօժարեսցէ սիրաքո . ահաւասիկ ես ընդ քեզ եմ . որպէս սիրտք՝ սիրտ
9 իմ : Եւ ասէ Յովնաթաման, Ահաւասիկ մեք անցանեմք առ արսն, եւ ⁷յայտի-
10 թերս երթիցուք առ նոսա⁷ . Եթէ ասիցնն ցմեզ, ի րայ կայէք այտի մինչեւ
11 ⁸պատմեցուք ինչ՝ ձեզ, զտեղի կալ-
12 ցուք եւ մի ելցուք առ նոսա : Ապա թէ ստիցնն, Ելէք առ մեզ, ելցուք, զի մասնեաց ցնոսա Տէր ի ձեռս մեր . այս
13 լիցի մեզ նշանակ : Եւ մաին երկուքեան ⁹ի կիրճս այլազգեացն . եւ ասնն այլազգիքն, Ահա Երբայիցիքն ելանն ի ծակուց իւրեանց ուր թաքուցեալ էին :
14 Եւ պատասխանի ետուն արք ¹⁰կրճայն եւ ասնն ցՅովնաթաման եւ ցկապարճակիրն, Ելէք առ մեզ եւ ծանուցուք ձեզ բանս . եւ ասէ Յովնաթաման ցկա-

պարճակիրն իւր, Եկ զինի իմ, զի մաս-
13 նեաց ցնոսա Տէր ի ձեռս Իսրայելի : Եւ եկ Յովնաթաման յախօթերս, եւ կապարճակիրն նորա ¹⁰ընդ նմա եւ հպեցան ընդզէմ՝ Յովնաթամու, եւ ¹¹հնար ցնոսա . եւ կապարճակիրն սայր ստէպ՝
14 զհետ նորա : Եւ եղեն առաջին հարուածքն զոր հնար ցնոսա Յովնաթաման եւ կապարճակիրն իւր՝ իբրեւ քանս արանց, ¹²նետուք եւ բնապարամբ դաչ-
15 աին¹² : Եւ եղեւ խոսովթիւն յանդին, ի բանակին, եւ ¹³ամենայն ժողովուրդն որ ի կիրճսն էին՝ եւ ապականիչքն զարհուրեցան, ¹⁴եւ ոչ կամօխն աշխատել . եւ զզոգեցաւ երկիրն, եւ եղեւ ահ¹⁵ ի Տեառնէ :
16 Եւ տեսին զէտքն Սաւուզայ ի Գաբայ Բենիաթինի, եւ ահա խոսովեալ էր բա-
17 նակն յայտուց յայնկոյս : Եւ ասէ Սաւուզ ցժողովուրդն որ ընդ նմա, Հանդէս արարէք եւ տեսէք ո՞ր երթեալ իցէ ի մէջ . եւ հանդէս արարին, եւ ոչ զտանէր Յովնաթաման եւ կապարճակիր
18 նորա : Եւ ասէ Սաւուզ ցԱքիա, Մատո ¹⁶զեփուզդ . քանզի նա կրէր զեփուզն . զի էր տապանակն Աստուծոյ յաւուր
19 յայնմիկ առաջի Իսրայելի : Եւ եղեւ մինչդեռ խօսէր Սաւուզ ընդ քահանային, եւ ազապէ ի բանակին այլազգեաց երթալով երթայր եւ յաճախէր . եւ ասէ Սաւուզ ցքահանայն, Ամիտիւս զձեռն քո
20 եւ ել Սաւուզ եւ ամենայն ժողովուրդն որ ընդ նմա, եւ եկին մինչեւ ցպատեւրայն . եւ ահա եղեւ սուր ատն ի վերայ ընկերի իւրոյ, եւ ազմուկ մեծ յոյժ :
21 Եւ ¹⁷ճառայքն որ էին ընդ այլազգիան յերէկն եւ յետանդն՝ որ ելեալ էին ընդ բանակին, զարճան անորէն լինել ընդ Իսրայելի եւ ընդ Սաւուզայ եւ Յովնա-
22 թամու : Եւ ամենայն Իսրայելի որ թաքուցեալ էին ի լերինն Եփրեմի, իբրեւ լուան եթէ փախանս այլազգիքն, իարեցան եւ
23 նոքա Եւս զհետ նոցա ի պատերազմ : Եւ փրկեաց Տէր յաւուր յայնմիկ զԻսրայել, եւ պատերազմն պատեցաւ զԲեթաւ անաւ :
24 ¹⁸Եւ ամենայն ժողովուրդն էր ընդ Սա-

¹ Եբբ. ի պահակ այլազգեացն որ ի կրճին ² Եբբ. Իբարովիտայ ³ Եբբ. Հեղեայ ⁴ Եբբ. Գալաե ⁵ Եբբ. Մին ի ժայռից կայր ի Նիւսիոյ յանդինն Մաքմասայ, եւ մեւսն ի հարաւայ հանդէպ Կաւրայ ⁶ Եբբ. ի պահակ ⁷ Եբբ. յայնեացուք նոցա ⁸ Եբբ. պատահեցուք ⁹ Եբբ. պահակին

¹⁰ Եբբ. զՏեա նորա, եւ անկան առաջի ¹¹ Եբբ. կապարճակիր նորա սպանանէր ¹² Եբբ. իբրեւ ի վերայ կիսոյ արտավարի գեանոյ ¹³ Եբբ. յամենայն ժողովուրդեան . պահակն ¹⁴ Եբբ. նորա եւս ¹⁵ Եբբ. յապատեցան Աստուծոյ ¹⁶ Եբբ. Երբայեցիքն ¹⁷ Եբբ. եւ սայր Իսրայելի տապանեցաւ յաւուր յայնմիկ . եւ Սաւուզ երզմեցոց

և ուզայ իբրեւ տասն հազար արանց. եւ էր պատերազմ ցրուեալ ընդ ամենայն քաղաքսն ի իւրմին Եփրեմի: Եւ Սաւուղ անպիտացաւ անգիտութիւն յաւուր յայնմիկ, եւ նոզովեաց՝ զժողովուրդն՝ եւ ասէ, Անիծեալ լիցի մարդն որ կերիցէ հաց մինչեւ ցերեկոյ: Եւ ինչորեցից վրէժ ի թշնամաց իմոց. եւ ոչ ճաշայկեաց ամենայն ժողովուրդն հաց. Եւ ամենայն Ներկիրն ճաշէր. եւ անդ էր անտառ մեզուաց հանդէպ անդին՝: Եւ եմուտ զօրն ²ի մեզուանոցն, եւ անցանէին քրթմնջկով՝. եւ չէր ոք որ դարձուցանէր զձեռն իւր ի բերան իւր. քանզի երկեաւ ժողովուրդն յերգմանէն ²⁷Տեառն: Եւ Յովնաթանու չէր լուեալ եթէ երգմնեցոյց հայր նորա զժողովուրդն, եւ կարկառ զժողովուրդն ասաւ զանի իւրոյ որ ի ձեռին իւրում, եւ եհար ի խորիսն մեղու. եւ դարձոյց զձեռն իւր ի բերան իւր, եւ բազան աչք նորա: ²⁸Եւ պատասխանի ետ ոմն ի զօրուէ անտի եւ ասէ, Երգմնեցուցանելով երգմնեցոյց հայր քո զժողովուրդս եւ ասէ, Անիծեալ լիցի այր որ կերիցէ հաց մինչեւ ցերեկոյ: Եւ լքաւ ժողովուրդն: Եւ ³իրբեւ գիտաց՝ Յովնաթան ասէ, Կորոյս հայր իմ գերկիրս. զի եթէ տեսին աչք իմ, վասն զի ճաշակեցի սակաւ մի ի ³⁰մեղուէս յայսմանէ. Եթէ ուտելով կերեալ էր այսոր ժողովուրդեան յաւարէ թշնամեաց իւրեանց զոր զօրն, մեծամեծ հարուածս առնէին յայլազգիսն: ³¹Եւ Նհար յաւուր յայնմիկ յայլազկեացն ⁵ի Մաքմաս. եւ աշխատեցաւ ժողովուրդն յոյժ: Եւ յարձակեցաւ ժողովուրդն յաւարն. եւ ան ժողովուրդն զհօտս եւ զանգիպս եւ զճնուղոս արջառոց, եւ սպանանէր ի վերայ երկրի, եւ ուտէր ժողովուրդն հանդերձ արեամբն: ³³Ազգ եղև Սաւուղայ եւ ասեն, թէ Մեղաւ ժողովուրդն Տեառն. զի կերան արեամբ հանդերձ. եւ ասէ Սաւուղ, ⁶ի Գեթթամա անօրինեցայք՝. Թաւաշ ³⁴լեցուցէք ինձ այսր վէմ մի մեծ: Եւ ասէ Սաւուղ, Սփոեցայք ընդ ժողովուրդդ

եւ ասացէք ցոտս մատուցանել այսր գիւրաքանչիւր արջաս իւր եւ գիւրաքանչիւր ոչխար իւր, եւ սպանէք ի վերայ զօրս եւ կերայք զցոտս. եւ մի մեղանչէք Տեառն ուտելով հանդերձ արեամբ: Եւ մատոյց ժողովուրդն իւրանքանչիւր՝ որ ի ձեռին իւրում՝ զցայտն, ³⁵եւ սպանանէին անդ: Եւ չինեաց անդ Սաւուղ սեղան Տեառն. զայն նախ սկսաւ Սաւուղ չինել սեղան Տեառն: ³⁶Եւ ասէ Սաւուղ, Իջցուք զհետ այլազգեացն զցայգս եւ յախշտակեցուք ի նոցանէն մինչեւ լուսապի որ, եւ մի թողցուք ի նոցանէ այր. եւ ատեն ցնա, Զամենայն զոր ինչ հաճոյ թաւ ի սուսչի աչաց քոց՝ արա: Ասէ յանանայն, Մատիցուք սատ սո Ասաուած: Եւ եհարց Սաւուղ զԱսաուած, Իջցուք զհետ այլազգեացն, եթէ մասնեցեն զնոսս ի ձեռս Եւրայելի: Եւ ոչ արար նմա պատասխանի Տէր յաւուր յայնմիկ: Եւ ասէ Սաւուղ, ⁸Մատուցէք այսր զամենայն ազգս Եւրայելի, եւ գիտանջիք եւ տեսչիք թէ վասն ո՞ր եղևն այսոր մեղքս ³⁹այսօրիկ: Զի կենդանի է Տէր որ փրկեաց զԵւրայել, եթէ զՅովնաթանայ որդուց իմոյ տացէ պատասխանի, մահու մեացի. եւ ոչ ոք էր որ տայր պատասխանի յամենայն ժողովուրդն: Եւ ասէ ցամենայն այր Եւրայելի, Դուք լիջիք ի մի կողմն, եւ ես եւ Յովնաթանս որդի իմ եղիցուք ի մի կողմն. Եւ ասէ ժողովուրդն ցՍաւուղ, Որ ինչ հաճոյ իցէ ⁴¹առաջի աչաց քոց՝ արա: Եւ ասէ Սաւուղ, Տէր Ասաուած Եւրայելի, ⁹զի է զի ոչ ետուր պատասխանի ծառայի քում յաւուր յայնմիկ. եթէ յիս իցեն այսոր եւ եթէ ի Յովնաթանս յորդի իմ անօրէնութիւնք, տուր յայնութիւնս եւ եթէ ի ժողովուրդեան քում Եւրայելի իցէ անիրաւութիւն՝ տուր քաւութիւն: Եւ արկին վիճակս Յովնաթանու եւ Սաւուղայ՝. ⁴²եւ ել ժողովուրդն արտաքս: Եւ ասէ Սաւուղ, Արկէք վիճակ ընդ իս եւ ընդ Յովնաթանս որդի իմ. ³եւ որում հանդէ Տէր զվիճակն՝ մեոցի, եւ ասէ ժողովուրդն ցՍաւուղ, Մի լիցի բանդ այդ: Եւ ստիպեաց Սաւուղ զժողովուրդն, եւ արկին ընդ նա եւ ընդ Յովնաթանս որդի

¹ Եբբ. երկիրն, «յ-ն-ն» ժողովուրդն, եկն յանտառն, եւ էր մեղք ընդ երեսս դաշտին ² Եբբ. յանտառն, եւ ասոս գնայր մեղք ³ Եբբ. զ-լ-տ-ի ⁴ Եբբ. հարին ⁵ Եբբ. ի Մաքմասայ յԱյեղոն ⁶ Գեթթամա, յԵբբ. «յ-ն-ն» Պրկատթեմ Եւ Ն-լ-լ-ի անօրինեցայք:

⁷ Եբբ. զարջաս իւր ⁸ Եբբ. Մատուցէք այսր ամենայն իշխանք ժողովուրդեան ⁹ Եբբ. յայնտես զարդարութիւնս. եւ ըմբանեցաւ Յովնաթանս եւ Սաւուղ

նորա .” եւ ել զիճակն Յովնաթանու :

43 Եւ սաէ Սաւուզ գՅովնաթան , Պատմեա
 քնձ զինչ արարեր . եւ սրտամեայ նմա
 Յովնաթան եւ սաէ , ճաշակելով ճաշա-
 կեցի ծայրիւ գաւազանին սր ի ձեռին
 իմում սակաւ մի մեղք , եւ տճա մեռաւ :

44 Նրմ եւ : Եւ սաէ ցնա Սաւուզ , Օն եւ
 Օն սրտայէ ինձ Աստուած եւ Օն եւ Օն
 յաւելցէ , եթէ ոչ մտճա մեռանիցիս :

45 ¹Այսօր : Եւ սաէ ժողովուրդն ցՍաւուզ ,
 Քաւ լիցի եթէ մեռանիցի ¹այսօր , որ
 արար զփրկութիւնս զայս մեծ Իսրայելի-
 կենդանի է Տէր եթէ անկցի ի ներայ
 զլիսայ նորա յերկիր . զի ²ժողովուրդս
 Աստուծոյ արար զմեղա զպատիկ : Եւ
 կողմ ժողովուրդն յազօրին առ Տէր փանձ
 Յովնաթանու յաւուր յայնմիկ” , եւ ոչ

46 մեռաւ : Եւ զարձաւ Սաւուզ յաղազը-
 կացն , եւ ալլազըքն զնոցին ի տեղիս
 իւրեանց :

47 Եւ եհառ Սաւուզայ թագաւորիկ , ³Եւ
 զիճակեցաւ” ի վերայ Իսրայելի . եւ սայր
 պատերազմ չարժ ընդ ամենայն թշնա-
 միս իւր , ընդ Մովաբայ եւ ընդ որ-
 իման Ամոնայ եւ ընդ արգիան Եգիպտոյ
³Եւ ընդ Բեթուրայ” եւ ընդ թագաւորին
 Սաւուզ եւ ընդ ալլազըքն . եւ աւ չարժէր”

48 փրկէր : Եւ առնէր զօրութիւնս սատակա-
 եւ եհար զԱմազէկ , եւ սայրեցոյց զԽա-
 լայէլ ի ձեռաց կոտորաց նորա :

49 Եւ էին արգիք Սաւուզայ Յովնաթան
 եւ Յեսաթ . եւ Մեղքիսաւէ . եւ անուանք
 երկուց զստերայ նորա , անուն սեղբան-
 կանն Մերայք , եւ անուն երկրորդին

50 Մեղքայ : Եւ անուն կնոջ նորա Աքի-
 նոամ զուսար Աքիմոսայ . եւ անուն զօ-
 բախարին նորա Արեններ , որդի Եերեայ

51 որդւոյ ³ընտանուց Սաւուզայ : Եւ կիս
 հայր Սաւուզայ , եւ Եեր հայր Արեննե-
 րայ , ⁵որդիք Յամինայ որդւոյ Արիելի :

52 Երեանն եւ ութ” : Եւ էր պատերազմ
 սատակ ընդ ալլազըքն զամենայն աւուրս
 Սաւուզայ . եւ տեսայ Սաւուզայ գա-
 մենայն զօրաւոր եւ զամենայն որդի
 զօրութեան , ժողովեաց զնոսա առ ինքն :

ԳԼ . ԺԵ

Եւ սաէ Սամուէլ ցՍաւուզ , Չիս ա-

աւրեաց Տէր օճանել զքեզ ի թագաւոր
 ի վերայ ժողովրդեան իւրոյ Իսրայելի .
 եւ սրգ լուր ձայնի պատգամաց Տեսոնն

2 Այսպէս սաէ Տէր զօրութեանց . Արգ
 ինզրեցից զվրէժ , զոր արար Ամազէկ
 ընդ Իսրայելի . զիարգ պատահեաց նմա
 ի ճանապարհի Երանելոյ նորա յԵգիպ-
 3 տաէ : Եւ սրգ երթ եւ հարցես զԱմա-
 զէկ եւ ⁶զՅարթմ եւ” զամենայն սր ինչ
 նորա իցէ . եւ մի ապրիցուցանիցես ի
 նոցանէ , եւ սատակեցես զնա եւ կո-
 րուցես յառնէ մինչեւ ցկին եւ ի ազայոյ
 մինչեւ ցամպրացն , եւ յարժաոյ մինչեւ
 զայսար եւ յաւուրէ մինչեւ ցէ :

4 Եւ հրաման եա Սաւուզ ժողովրդեանն ,
 եւ հանդէս արար նոցա ⁷ՅԱղիմ , չարեք
 հարեւր հաղար զատականաց , եւ երե-
 սուն հաղարոյ զատականաց” Յուգայ :

5 Եւ եկն Սաւուզ մինչեւ ցքաղաքն Ամա-
 զիկոյ , եւ զարանամուտ եղեւ ի նե-
 6 ղեղաւազն : Եւ սաէ Սաւուզ ցկինեցին ,
 երթ խոյս սուր ի միջոյ Ամազէկացւոյն ,
 զի մի սատակեցիկ զքեզ ընդ նմա . եւ
 զաւ արարեր սղորմութիւն ընդ ամե-
 նայն արգիան Իսրայելի յերանին նոցա
 յԵգիպտաէ . եւ խոյս եա կկինեցին ի մի-
 7 ջոյ Ամազէկայ : Եւ եհար Սաւուզ զԱ-
 մազէկ յեւ իրաոսայ մինչեւ ի Սուր , որ է
 8 հանդէպ Եգիպտոսի . եւ կալաւ զթա-
 զաւորն Ամազէկայ զԱգայ կենդանոյն ,
 եւ զամենայն ազգն ³Յարիմայ կոտորե-
 9 զին սրով սուսերի : Եւ սայրեցոյց Սա-
 ւուզ եւ ³ամենայն ժողովուրդն զԱգայ
³կենդանի , եւ զընարթս իաշայց եւ
 զանդուց եւ ⁸զկերակոց եւ զայցեաց
 եւ զամենայն բարաթիւանց” , եւ ոչ կա-
 մեցաւ սատակել զնոսա . եւ զամենայն
 զօրձ զանարգ եւ զարճամարհեալ սա-
 տակեցին :

10 Եւ եղեւ բան Տեսոն առ Սամուէլ եւ
 11 սաէ , Չզջացեալ եմ զի թագաւորեցուցի
 զՍաւուզ ի թագաւոր . զի զարձաւ յինն
 յեսա , եւ զրամա իմ ոչ պահեաց : Եւ
 սրամեցաւ Սամուէլ , եւ գոչեաց Սա-
 12 մուէլ առ Տէր զվիշերն ամենայն : Եւ
 կանխեաց Սամուէլ եւ զնաց ընդ առաջ
⁹Իսրայելի ընդ առաւօսն . եւ ալլա եւ
 զեւ Սամուէլի եւ ամեն , Եկն Սաւուզ

¹ Եբբ. Յովնաթան ² Եբբ. Աստուծով արար
 յաղմութիւն յաւուր յայնմիկ : Եւ փրկեաց ժող-
 վուրդն զՅովնաթան ³ Յեբբ. պիտի ⁴ Եբբ.
 Տօրեղբօր ⁵ Եբբ. որդի Արիելի

⁶ Եբբ. նպոկեցես ⁷ Եբբ. ի Տեղայիմ, երկերեւր հա-
 զար հեռեւակաց, եւ ստան հաղար սրանց ⁸ Եբբ.
 զպարտաւս, եւ զգառիսա եւ զամենայն բարա-
 թիւնս ⁹ Եբբ. Սաւուզայ

ի Կարմեզուս եւ կանդեայ իւր ձեան, եւ
 13 Եւ եկն Մամուէլ առ Սաւուզ. ²Եւ աճա
 նա մտապահներ սղօսկէզս Տեառն գա
 ուղջին ստարոյն զոր ամ յԱմազկեայ :
 Եւ եկն Մամուէլ առ Սաւուզ, ³Եւ ասե
 շնա Սաւուզ, Օրհնեալ զու ի Տեառնէ :
 14 Կացուցի զոր ինչ խօսեցաւ Տէր : Եւ
 ասէ Սամուէլ, Եւ զինչ է բարբառ հօ
 տիցոյ սչգոյցի յսկանձս իմ, եւ բարբ
 15 քառ արջաւոց զոր ես լսեմ : Եւ ասէ
 Սաւուզ, ՅԱմազկեայ ամին զայց զոր
 սպրեցոյց ժողովորդ, գրնտիրս խա
 շանց եւ զարջաւոց, զի գոհեացն Տեառն
 Աստուծոյ քում : Եւ զայլն ⁴սասակեցի :
 16 Եւ ասէ Մամուէլ զՍաւուզ, Անտա եւ
 պատմեցիք քեզ զոր խօսեցաւ Տէր ընդ
 իս յայտմ գիշերի : Եւ ասէ զնա, Սուս
 17 եաց : Եւ ասէ Մամուէլ զՍաւուզ, Մշա
 պաքն փոքր ⁵հս գու առաջի նորս զօրա
 վար գաւաղանի յեզին ⁶Բարայելի, եւ
 օժ զքեզ Տէր թաղաւոր ի վերայ Բա
 18 րայելի : Եւ առաքեալ զքեզ Տէր ի ձա
 նապարհ, եւ ասէ զքեզ, Երթ եւ սա
 ասկեա զմեզանչականն յիս զԱմազէկ,
 եւ տացես ընդ նոսա պատերազմ մին :
 19 Կե վախճանեացես զնոսա : Եւ ընդէր
 ոչ լուար ձայնի Տեառն, այլ յարձակե
 ցար զինի ի վերայ աւարից, եւ արաւ
 20 լոր շար առաջի Տեառն : Եւ ասէ Սա
 ւուզ զՄամուէլ, ⁷Վասն լսելոյ իմոց
 ձայնի ժողովրդեանն, եւ չողայ ի ձա
 նապարհն զոր առաքեալ զիս Տէր, եւ
 ամի զԱզազ արքայ Ամազկեայ, եւ զԱ
 21 մազէկ սասակեցի : Եւ առ ժողովուրդս
 յաւարէ անտի հօսա եւ անդեպար զյն
 տիրս սասակեանն ⁸առաջի Տեառն Աս
 22 տուծոյ գոհել ⁹ի Գողգազուս : Եւ ասէ
 Մամուէլ, Եթէ հաճոյ իցէ Տեառն ոչ
 ջակէզ եւ զոհ իբրեւ զյսկ ձայնի Տեառն,
 աճա լաւ է աւնկնդրութիւն քան զգոհ
 ընտիր, եւ հնազանդութիւն քան զճարպ
 23 խոյց : Զի ¹⁰հմայք մեզք են, եւ ցուս
 եւ աշխատութիւնս ամէ թերաւիզ ի վե
 րայ, զի արհամարհեցի զքան Տեառն,
 արհամարհեցէ զքեզ Տէր չլինել թա
 զաւոր ¹¹ի վերայ Բարայելի :

24 Եւ ասէ Սաւուզ զՄամուէլ, Մեկոյ
 զի անցի գրանիս Տեառն եւ գրանիս
 քով, զի երկեայ ի ժողովրդեանն եւ լաւայ
 25 ձայնի նոցա : Եւ արդ յարձ զմեզս իմ,
 եւ գործիք ընդ իս, եւ պապից երկիր
 26 Տեառն Աստուծոյ քում : Եւ ասէ Սա
 մուէլ զՍաւուզ, Աչ գործայ ընդ քեզ
 զի արհամարհեցի զքանն Տեառն, եւ
 արհամարհեցէ զքեզ Տէր չլինել թա
 27 զաւոր ի վերայ Բարայելի : Եւ գործայ
 Մամուէլ զերեսս իւր ի գնայ, եւ բուն
 եճար Սաւուզ գամնայ կրկնոցի նորս եւ
 28 ¹²պատասեաց զնա : Եւ ասէ զնա Սա
 մուէլ, Պատասեայ Տէր զիտաղա որու
 թիւնց ի ձեալց քայ յերայելէ այսօր,
 եւ տագէ զգա ընկերի քում լաւապունի
 29 քան զքեզ : ¹³Եւ բամանեցի Բարայել
 ընդ երկու, եւ ոչ գործիք եւ ոչ զգջապի
 Տէր : զի ոչ եթէ իբրեւ զմարդ է ի
 30 զգջանայ, ¹⁴ինքնին սպաննացի : Եւ ասէ
 Սաւուզ, Մեկոյ, այլ մեծարեա զիս ա
 ռաջի ձերայ ժողովրդեանն իմոց, եւ ա
 ռաջի Բարայելի : Եւ գործիր ընդ իս,
 եւ երկիր պապից Տեառն Աստուծոյ քում :
 31 Եւ գործաւ Մամուէլ զինի Սաւուզոյ,
 եւ երկիր եպոց ¹⁵Տեառն :

32 Եւ ասէ Մամուէլ, Մատուցէք առ իս
 զԱզազ թաղաւորն Ամազկեայ, եւ մաա
 եաւ առ նա Սպազ ¹⁶գողգազով, եւ ասէ
 Ազազ, ¹⁷Եթէ այսպէս զանն իցէ մահ :
 33 Եւ ասէ Մամուէլ զԱզազ, Զոր օրինակ
 որպեկատար արաք սուր քա զկանայս,
 նոյնպէս որպեկատար լիցի ի կանանց
 մայր քո : Եւ ¹⁸սպանն Մամուէլ զԱզազ
 առաջի Տեառն ի Գաղգազա :
 34 Եւ զնայ Մամուէլ յԱրիմաթիւս, եւ
 35 Սաւուզ ել ի աւն իւր ի Գաբաա : Եւ
 ոչ եւս յաւել Մամուէլ անանեղ զՍա
 ւուզ մինչեւ յօր մահնան իւրոյ : զի
 սուղ ունէր Մամուէլ ի վերայ Սաւու
 զայ, եւ զգջացաւ Տէր զի թաղաւորե
 ցոյց զՍաւուզ ի վերայ Բարայելի :

ԳԼ . ԺԶ

1 Եւ ասէ Տէր զՄամուէլ, Մինչեւ յերբ
 սոց անուս ի վերայ Սաւուզայ, եւ
 եւ անարպեցի զնա չթաղաւորել ի վե

¹Եբբ. գարձաւ եւ անց ²ՅԵբբ. գ-լ-տ-ե ³Եբբ.
 սասակեցար ⁴Եբբ. էրբ գու յայս քո, Լոկեր
 գլուխ զեղիցն ⁵Եբբ. Լուայ ձայնի Տեառն ⁶Եբբ.
 գոհել Տեառն Աստուծոյ քում ⁷Եբբ. մեզք
 հմայից՝ ապստամբութիւն, եւ ստութիւն եւ
 թերափիմ՝ անաստութիւն

⁸Եբբ. պատասեացաւ ⁹Եբբ. Զի Ազազէնն Խա
 րայելի ոչ ստեցէ եւ ոչ զգջացի ¹⁰Եբբ.
 Սաւուզ Տեառն ¹¹Եբբ. փոփկութեամբ ¹²Եբբ.
 Արդարեւ անց զանուս թիւն մահու ¹³Եբբ.
 յօշեաց

րայ Իսրայելի . լից զեղջևեր քո իւզով, և եկ առաքեմ զքեզ առ Յեսսէ մինչև ցրեթղհնեմ¹ . զի տեսի ես յորդուոցն նո .

2 րա թագաւորիկ ինձ ի թագաւոր : Եւ ասէ Սամուէլ , Զիսորդ երթայց . եւ լսիցէ Սաւուղ եւ սպանանիցէ զիս : Եւ ասէ Տէր , առ զու ինձ երինջ մի յարջատոց .

3 եւ ասասցես զՅեսսէ ի զոհն . եւ ցուցից քեզ զինչ առնիցես . եւ օծցես զոր ես ասացից քեզ :

4 Եւ արար Սամուէլ զամենայն զոր իստեցաւ ընդ նմա Տէր , եւ եկն ի Բեթղհնեմ : Եւ զարձուրեցան ձերք քաղաքին ի պատահել նմա , եւ ասնն , Ոստաւորութիւն իցէ մուտղ քո , ²տեսանօզդ :

5 Եւ ասէ , Սրեցաղութիւն է . զոհել Տեսան եկի . սրեցաղութ եւ ³ուրախ լերուք ընդ իս այսօր⁴ . Եւ սրեաց զՅեսսէ եւ զորդիս նորա , եւ կոչեաց գնոսա ի

6 զոհն : Եւ եղև ի մտաննն նոցա ետես զԵղիար եւ ասէ , Այլ եւ ստաջի իսկ

7 Տեսան օծեալ իւր : Եւ ասէ Տէր ցՍամուէլ , Մի՛ հայիր ընդ տեսիլ զորա , եւ մի՛ ի մեծութիւն հասակի զորա , զիտարգեցի զդա . զի ոչ եթէ որպէս տեսանիցէ մարդ ²տեսանէ Աստուած⁵ . զի մարդ հայի յերեսս , եւ ⁴Աստուած

8 հայի ի սիրտս : Եւ կոչեաց Յեսսէ զԱրինաղաբ , եւ անց առաջի Սամուելի . եւ

9 ասէ , Եւ ոչ զգա ընտրեաց Տէր : Եւ անցոյց Յեսսէ զՍամնա . եւ ասէ , Եւ ոչ

10 զգա ընտրեաց Տէր : Եւ անցոյց Յեսսէ զԵթանիսիս զորդիսն իւր առաջի Սամուելի . Եւ ասէ Սամուէլ ցՅեսսէ , Ոչ

11 ընտրեաց ի զոցանէ Տէր : Եւ ասէ Սամուէլ ցՅեսսէ , Ա՛յդչափ են մանկտիդ , Եւ ասէ , Կայ մուս եւս փոքրիկ եւ արածէ իաչն : Եւ ասէ Սամուէլ ցՅեսսէ , Առաքեա եւ ած զնա . զի ոչ բազմես

12 ցուք մինչև ի դալ նորա այսր : Եւ առաքեաց եւ ած զնա . եւ նա էր կարմիր եւ աչօք զեղեցիկ եւ բարուք տեսանելով ²Տեսան : Եւ ասէ Տէր ցՍամուէլ , Արի օձ ⁵Դաւիթ , զի գա է

13 բարի . Եւ առ Սամուէլ զեղջևերն իւզով , եւ օձ զնա ի մէջ եղբարց իւրոց . եւ խաղաց Հոգի Տեսան ի վերայ Դաւիթի յօրէ յայնմանէ եւ առ յասպա . եւ յարեաւ Սամուէլ եւ գնաց յԱրիմաթիմ :

14 Եւ Հոգի Տեսան վերացաւ ի Սաւուղայ , եւ ինդղէր զնա այս չար ի Տեսանէ :

15 Եւ ասնն ցնա ծառայքն իւր , Ահա այս չար ⁶ի Տեսանէ խեղդէ զքեզ . Ոստեսցին ծառայք քո առաջի քո , եւ ինդրեցեն տեսան մերուս⁷ այր մի որ զիտիցէ երգել քնարաւ . եւ եղիցի ի հասանել ի վերայ քո այսոցն չարի որ յԱստուծոյ երգեսցէ քնարաւ , եւ զեւր լիցի քեզ

17 եւ հանդուացէ զքեզ : Եւ ասէ Սաւուղ ցծառայսն իւր , Տեսէք ինձ այր մի որ բարուք երգիցէ , եւ ածէք զնա առ իս :

18 Պատասխանի ետ մի ոմն ի մանկաւոյ նորա եւ ասէ , Ահա տեսի զորդի Յեսսեայ զԲեթղհնեմացի , եւ զիտէ սաղմոս , եւ այր իմաստան եւ այր պատերազմօղ , եւ այր հանճարեղ եւ ճարտարարան , եւ այր զեղեցիկ տեսիւմբ :

19 Եւ Տէր ընդ նմա : Եւ առաքեաց Սաւուղ հրեշտակս առ Յեսսէ , եւ ասէ , Առաքեա առ իս զԴաւիթ որդի քո որ ի հօտի քու մէ : Եւ առ Յեսսէ ⁸արդու մի հացի⁹ եւ տիկ մի զինւոյ եւ ուլ մի յայծեաց , եւ առաքեաց ի ձեռն Դաւիթ որդւոյ

21 իւրոյ Սաւուղայ : Եւ եմուտ Դաւիթ առ Սաւուղ , եւ կայր ի սպասու առաջի նորա . եւ սիրեաց զնա յոյժ , եւ եւ

22 զեւ նորա կապարճակիր : Եւ առաքեաց Սաւուղ առ Յեսսէ եւ ասէ , Կացցէ Դաւիթ առաջի իմ , զի եզրա չնորհս առ

23 ոռաջի աչաց իմոց : Եւ լինէր յորժամ հասանէր այսն չար ի վերայ Սաւուղայ , առնուր Դաւիթ զքնարն եւ նուագէր ձեռանք իւրով , եւ հանգուցանէր զՍաւուղ , եւ զԻսրայնայր նմա , եւ մեկնէր ի նմանէ այսն չար :

ԳԼ . ԺԷ

1 Եւ ժողովեցին այլազգիքն զբանակս իւրեանց ի պատերազմ , եւ գումարեցան ի Սոկրով Հրէաստանի . եւ բանակեցան ընդ Սոկրով եւ ընդ Ազելա յԱֆեկոմին : Եւ Սաւուղ եւ արք Իսրայելի ժողովեցան եւ ²նօքա ի հովիտան³ , եւ ճակատեցան ի պատերազմ ընդդէմ այլ

3 ազգեացն : Եւ այլազգիքն կային ի վերայ լեւինն յայնմ կողմանէ , եւ Իսրայէլ կայր ի վերայ լեւինն յայնմ կողմանէ , եւ հո

4 վիան ի մէջ նոցա : Եւ ել այր զօրա

¹ Եբբ. Բեթղհնեմացի ² Եբբ. պատե ³ Եբբ. եկայք ընդ իս ի զոհն ⁴ Եբբ. Տէր ⁵ Եբբ. զգա

⁶ Եբբ. յԱստուծոյ ⁷ Եբբ. Արդ խօսեցի տէր մեր ծառայեցի իւրոց առաջի իւր , ինդրեցեն ⁸ Եբբ. էշ բարձեւ հաց ⁹ Եբբ. բանակեցան ի հովտին եղայ , այլառ. կաղնեղն

ւոր ի ճակատէ այրազգեացն , Գողիազ
 անուն նորա ի Գեթեայ . բարձրաթիւն
 5 նորա վեց կանդուն եւ թղաւ , եւ 1 սա-
 զաւարտ ի զլուխ նորա , եւ գրահս վերաս
 զցեցեալ . եւ կշիռ դրահից նորա հինգ
 6 հարար սիկկ պղնձայ 2 եւ երկաթոյ 3 : եւ
 սոնապանք պղնձիք ի վերայ բարձից
 նորա , եւ վահան պղնձի ի վերայ թի-
 7 կանց նորա : եւ բուն զեզարպեան նորա
 իբրեւ զստորի տասնամակաց , եւ աէզ
 նորա ի վեց հարեւր սիկկէ երկաթից .
 եւ զինակիր նորա աւաջի նորա երկապր
 8 եկն եկաց , ձայն ետ ի ճակատն Իսրա-
 յելի եւ աէ ցնոսա , Ընդէր ելանէք ճա-
 կատել ի սրատերազմ 2 ընդզէմ մեր . ոչ
 ապաքէն ես այլազգի եմ , եւ զուք 2 եր-
 րուցեցիք՝ ծառայք Սաւուզայ . ընտրեցէք
 9 զուք ձեզ այր մի , եւ իջցէ առ իս . եթէ
 կարասցէ կուռել ընդ իս եւ հարկանել
 զիս , եղիցուք մեք ձեզ ի ծառայս . ապա
 թէ ես յաղթեցիք եւ հարից զիս , եւ
 զիջիք զուք մեզ ի ծառայս եւ ծառա-
 10 յեաջիք մեզ : եւ աւէ այլազգին , Ահա-
 լատիկ ես նախատեցի զճակատց Իսրա-
 յելի յաւուր յայսմիկ . տուք այր մի ,
 եւ ես եւ նա մենամարտեցուք երկուք-
 11 եան : Իբրեւ լուաւ Սաւուզ եւ ամենայն
 Իսրայէլ զբանս այլազգոյն , զահի հա-
 րան եւ երկեան յոյժ :
 12 Եւ էր այր մի որդի առն եփրաթաց-
 ւոյ , եւ նա ի Բեթզեհեմէ Յուզայ , եւ
 անուն նորա Յեսսէ . եւ էին նորա որ-
 զիք ութ . եւ այրն յաւուրս Սաւուզայ
 13 ծերացեալ հասեալ յարս : եւ գնացին ե-
 րեք որդիքն Յեսսեայ մեծագոյնք՝ երթ-
 եալ զհետ Սաւուզայ ի սրատերազմ . եւ
 անուանք որդեց նորա երթելոց ի պա-
 14 տերազմ , Եղիար անգրանիկ նորա , եւ
 երկորդ նորա Արինազար , եւ երրորդ
 15 նորա Սամաա . եւ Դաւիթ էր կրտսեր ,
 եւ երեքին մեծագոյնքն երթեալ էին
 16 զհետ Սաւուզայ : եւ Դաւիթ գնացեալ
 դարձաւ ի Սաւուզայ արածել զոչխարս
 17 հօր իւրոյ ի Բեթզեհեմ : եւ մասուցեալ
 այլազգուոյն կանխեալ եւ անհարանեալ
 արձանանայր աւուրս քառասուն :
 18 Եւ աւէ Յեսսէ ցԴաւիթ ցորգի իւր ,
 Աս զու եղբարց քոց զարգաւ փոխնոցոյս
 այտորիկ , եւ զտասն նկանակս զայտորիկ,
 եւ պնդեա ի բանակն եւ տուր եղբարց
 19 քոց : եւ զտասն մաճառակս զկաթին

տալցես հաղարարեալն . եւ տեսես
 զորջոյն եզբարց քոց , եւ 3 եթէ պէտք
 19 ինչ իցեն նոցա , իմասցիս՝ Եւ Սաւուզ
 եւ ամենայն այր Իսրայելացի էին ի հո-
 վիտս Կաղնուոյն , սրատերազմեալ ընդ
 այլազգիսն :
 20 Եւ կանխեաց Դաւիթ ընդ առաւօտն ,
 եւ եթող զոչխարսն ի տուարածականն ,
 առ եւ գնաց որդէս եւ հրամայեաց նմա
 Յեսսէ . եւ եկն 4 ի տախարակն եւ ի զօրն
 որ ելանէր ի ճակատն , եւ աղաղակեցին
 21 ի պատերազմին , եւ ճակատեցան Իսրա-
 յելացիքն եւ այլազգիքն ճանգչալ մի-
 22 մեանց ճակատ առ ճակատ : եւ եթող
 Դաւիթ զկարասին յինքենէ ի ձեռն վա-
 նասանին , եւ ընթացաւ ի ճակատն , եւ
 եկն եհարց զոչխուռնէ եզբարցն իւրոց :
 23 Եւ մինչդեռ նա խօսէր , ահայցն 5 Յա-
 մինացի ելանէր , Գողիազ անուն նորա ,
 Փղշտացի ի Գեթեայ ի ճակատուց այլազ-
 24 ցեացն , եւ խօսեցաւ ըստ նմին բանից :
 Եւ լուաւ Դաւիթ : եւ ամենայն Իսրայէլ
 ի տեսանել իւրեանց զայրն՝ փախեան յե-
 րեսաց նորա , եւ զարհուրեցան յոյժ :
 25 Եւ տոէ այր Իսրայելի , եթէ Տեսանէք
 զայցն զայն որ ելանէ , զի նախատել
 ելանէ զԻսրայէլ . եւ եղիցի այր որ սպա-
 նանիցէ զիս , մեծացուսցէ զիս արբայ
 յոյժ մեծութեամբ , եւ զուտոր իւր
 տացէ նմա կուռթեան , եւ զուուն հօր
 նորա արասցէ ազատ ի մէջ Իսրայելի :
 26 Եւ խօսեցաւ Դաւիթ ընդ արսն որ շուրջ
 կային զնովաւ . եւ աւէ , Զինչ առնիցի
 առն որ հարկանիցէ զայլազգին զայն ,
 եւ բառնայցէ զնախաախնս յԻսրայելէ .
 զի զինչ է այլազգին այն անթիւլատ , զի
 նախատեաց զճակատս Աստուծոյ կեն-
 27 գանույ : եւ խօսեցաւ ընդ նմա ժողո-
 վուրդն ըստ նմին բանից եւ աւէ , Այն-
 պէս արասցի առն՝ որ սպանանիցէ զիս :
 28 Իբրեւ լուաւ Եղիար եղբայր նորա եւ
 բէց վխօսել նորա ընդ արսն , բարկացաւ
 սրամտութեամբ Եղիար Դաւիթի եւ ա-
 սէ , Ընդէր բնաւ իջեր սյար , եւ յոյր
 ձեռն թողր զստիաւ ոչխարանս յա-
 նասյաութ անդ . եւ գիտեմ զհպարտու-
 թիւն քո եւ զչարութիւն սրտի քո , զի
 վասն տեսանելոյ զպատերազմս իջեր :
 29 Եւ աւէ Դաւիթ , Եւ որդ զինչ արարի .
 30 ոչ ապաքէն բանք իցեն : եւ զարձաւ ի

1 Եբբ. սաղաւարտ պղնձի 2 Յեբբ. պ-կ-տ-ի

3 Եբբ. զգրաւ նոցա առցես 4 Եբբ. ի տեղին կա-
 ռաց 5 Եբբ. անգրան

Նմանէ ի մեւս կողմն եւ խօսեցաւ ըստ նմին բանից . եւ ետ նմա պատասխանի յողովուրդն ըստ առաջնոց բանիցն :

- 31 Եւ լու եղևն բանքն զոր խօսեցաւ Դաւիթ , եւ պատմեցին առաջի Սաուուզայ ,
- 32 եւ առ զնա առ ինքն : Եւ առէ Դաւիթ ցՍաուուզ , Մի' անկցի սխտ ¹սեստն իմոյ՝ ի վերայ իւր . ծառայ քս երթիցէ եւ մարտիցէ ընդ այլազգւոյն ընդ այնո՞րիկ :
- 33 Եւ առէ Սաուուզ ցԴաւիթ , Գուցէ ոչ կարիցես երթալ կուռել ընդ այլազգւոյն . զի գու մանուկ ես , եւ նա այր պատե-
- 34 ռազմօղ ի մանկութենէ իւրմէ : Եւ առէ Դաւիթ ցՍաուուզ , Արածէր ծառայ քս զխաչինս հօր իւրոյ , եւ յորժամ պար առեւծ կամ արջ եւ առնոյր ոչխար ի
- 35 հօտէ անտի , Ելանէի զհնա նորա եւ հարկանէի զնա , եւ կորզէի ի բերանոյ նորա . եւ եթէ յառնէր ի վերայ իմ , ունէի զփողից նորա եւ հարկանէի եւ
- 36 սպանանէի զնա : Զառեւծ եւ զարջ սատակէր ծառայ քս . եւ եղիցի այլազգին անխրիտա իբրեւ զմի ի նոցանէն . ²Եւ արդ ո՛չ երթայց սատակիցից զնա , եւ բարձից այսօր զնախատինս յԻսրաւ յելէ , զի ո՞ ոք է այն անխրիտա որ՝ նախատեաց զքանակս Աստուծոյ կեն-
- 37 զանուոյ : Եւ առէ Դաւիթ , Տէր ³Աստուած որ պարեցոյց զիս ի ձեռաց աւսիւծուսն , եւ ի ձեռաց արջոյն , նոյն պարեցուցէ զիս ի ձեռաց այլազգւոյն ³անխրիտա տին այնորիկ : Եւ առէ Սաուուզ ,
- 38 Երթ , եւ Տէր եղիցի ընդ քեզ : Եւ զղեցոյց Սաուուզ Դաւիթի զվարսպանակս իւր , եւ սազաւարա պղնձի ի զլուխ
- 39 նորա , եւ աղոյց նմա զրահս : Եւ ած Դաւիթի զսուսեր իւր ի վերայ վարսպանակացն . եւ ⁴գլխաց ի գնալն մի անգամ եւ երկիցս՝ , եւ առէ Դաւիթ ցՍաուուզ , Ոչ կարեմ երթալ սօքօք , զի չեմ հմուտ . եւ ⁵հանին զայն ի նմանէ՝ :
- 40 Եւ առ զցուտն իւր ի ձեռին իւրում , եւ ընտրեաց իւր հինգ քարինս ողորկս ի հեղեղաւան , եւ եզ գնտա ի հովուական մախաղին ³յոր սովոր էր զքարն յողովել , եւ զզարսն ի ձեռին իւրում .
- 41 եւ մերձեցաւ առ այնն այլազգի : Եւ զնայր զայր այլազգին եւ մերձենայր առ Դաւիթ . եւ այր վահանակիւր առաջի

- 42 նորա : Իբրեւ հայեցաւ այլազգին եւ ետես զԴաւիթ , արհամարհեաց զնա . զի էր պատանեակ , իարտեալ եւ ⁶աչօք զեղեցիկ՝ : Եւ առէ այլազգին ցԴաւիթ , Զիարդ . չո՞ն եմ ես զի ցպով ⁷եւ քաւամբք գաս ի վերայ իմ . եւ առէ Դաւիթ , Նա եւ վասթար եւս ես քան զչուսն : Եւ նզովաւց այլազգին զԴաւիթ զիւրօքն
- 44 իւրովք : Եւ առէ այլազգին ցԴաւիթ , Եկ առ իս եւ տաց զմարմին քո թռչնոց
- 45 երկնից եւ զազանաց երկրի : Եւ առէ Դաւիթ ցայլազգին , Գու գաս ի վերայ իմ սրով եւ զեղարդեսօր եւ ապարաւ , եւ ես զամ ի վերայ քս անուամբ Տեստն զօրութեանց ⁸ձակատուս Իսրայելի զոր
- 46 նախտուեցի ³այսօր : Եւ փակեացէ զքեզ Տէր այսօր : Եւ առէ այլազգին զքեզ , եւ առից զզլուխ քս ի քէն . եւ տաց ³զգէջ քս եւ՝ զգիակուսն բանակի այլազգեաց յաւուր յայտնիկ թռչնոց երկնից եւ զագանաց երկրի . եւ ծանիցէ ամենայն երկիր եթէ զոյ Աստուած ի մէջ
- 47 Իսրայելի . Եւ ծանիցէ ամենայն եկեղեցիս այս թէ ոչ սրով եւ զեղարդեսօր փրկէ Տէր . զի Տեստն է պատերազմ , եւ մասնեացէ զձեզ Տէր ի ձեռս մեր :
- 48 Եւ յարեաւ այլազգին եւ եկն եւ մերձեցաւ ընդդէմ Դաւիթի . եւ աճապարեաց Դաւիթ եւ ընթացաւ ի ճակատն
- 49 ընդդէմ այլազգւոյն : Եւ ձգեաց Դաւիթ զձեռն իւր ի մախաչն , եւ առ անտի քար մի , եւ պարսաքարեաց եւ եհար զձակատայլազգւոյն . եւ եմուտ քարն ³ընդ սաղաւարանն՝ ի ճակատն , եւ ան-
- 50 կաւ ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր : Եւ զօրացաւ Դաւիթ քան զայլազգին պարսիքն եւ քարիւն , եւ եհար զայլազգին եւ սպան զնա . եւ սուր չէր ի ձեռին
- 51 նորա : Եւ ընթացաւ Դաւիթ եւ հարաւ ի վերայ նորա , եւ առ զնորին սուսեր , եւ մերկեաց զնա ի պատենից իւրոց , եւ սպան զնա եւ ¹⁰եհառ զզլուխ նորա : Իբրեւ տեսին այլազգիքն թէ մեռաւ
- 52 զօրաւորն նոցա , փախեան : Եւ յարեան արք Իսրայելի եւ Յուզայ , ազազակեցին եւ յարձակեցան զճեա նոցա մինչեւ ¹¹ի մուտս Գեթթայ՝ եւ մինչեւ ի գրունս Ակիարոնի . եւ անկան վիրաւորք այլազ-

¹ Եբբ. մարդայ ² Եբբ. զի ³ Եբբ. արտ- ⁴ Եբբ. կամեցաւ գնալ , զի չէր վարժ . ⁵ Եբբ. հան զնոս յերբնէ

⁶ Եբբ. միանգամայն գեղեցիկ ի տեսնել ⁷ Եբբ. գաս ի վերայ իմ ⁸ Եբբ. Աստուծոյ ձակատուց ⁹ Եբբ. Դաւիթի . ¹⁰ Եբբ. Եհառնուաւ ¹¹ Եբբ. ի մուտս Տօլօտն

զեացն ¹ զճանապարհսն մինչև ցորունս
 53 Գեթայ եւ Ակկարանի՝ Եւ դարձան արք
 Իսրայելի սուպատակալքն զնա ալք-
 ազդեացն , եւ կոխեցին դրանակս նոցա :
 54 Եւ առ Դաւիթ զղլուխ ալլազդւոյն , եւ
 երևր զնա յԵրուսաղէմ . եւ զզէն նորա
 եղ ի վանս իւրում :
 55 Եւ իբրև ևտես Սաւուղ զԴաւիթ ել-
 եալ ընդզէմ ալլազդւոյն , առէ ցԱրեւն-
 ներ իշխան զորուն , Այր որդի է պա-
 սանեակոյ այլ , Արեւններ . եւ առէ Արեւն-
 ներ , Կենդանի է անձն քո , արքայ , թէ է
 56 զիսիցեմ : Եւ առէ արքայ , Հարց թէ է
 57 ո՞յր որդի իցէ պատանեակոյ : Եւ իբրև
 զարձաւ Դաւիթ ի հարկանելոյ զայլազ-
 դին , առ զնա Արեւններ եւ ած զնա ա-
 սաջի Սաւուղայ . եւ զլուխ ալլազդւոյն
 58 ի ձեռին նորա : Եւ առէ ցնա Սաւուղ ,
 Այր որդի ես , մանուկ դու : Եւ առէ
 Դաւիթ , Որդի ծառայի քո Յեսուայ
 Ինթղեհնեմայոց :

ԳԼ . ԺԸ

1 Եւ եղև իբրև վախճանեաց զսօսերն
 ընդ Սաւուղայ , եւ ոգի Յովնաթանու
 կեպեցաւ ընդ ողւոյն Դաւիթի , եւ սի-
 բեաց զնա Յովնաթան ըստ անձին իւ-
 2 րում : Եւ առ զնա Սաւուղ աս իւր յա-
 լուր յայնմիկ , եւ ոչ ետ նմա զբաճայ
 3 ի տուն հօր իւրոյ : Եւ ուխտեաց ընդ նմա
 Յովնաթան ուխտ առ ի սիրել զնա ըստ
 4 անձին իւրում : Եւ մերկացաւ Յովնա-
 թան զլողիկն որ զիւրեւ եւ ետ զայն
 Դաւիթի , եւ զվարապանակս իւր՝ մին-
 5 չև ցտուսեր իւր եւ ցաղիզն իւր եւ ցկա-
 յմար իւր : Եւ երթայր Դաւիթ ամենայն
 ուրեք ուր եւ առաքէր զնա Սաւուղ ,
 եւ իմաստանայր . եւ կացոյց զնա Սա-
 6 ւուղ ի վերայ արանց պատերազմի . եւ
 հաճոյ եղև առաջի աչաց ամենայն ժո-
 զովրդեանն , նա եւ առաջի աչաց ծա-
 7 յայիցն Սաւուղայ :
 8 Եւ եղև ի մտանեկն նոցա իբրև դար-
 ձաւ Դաւիթ ի սպանանելոյ զայրալոյսն ,
 ելին ² պարսուորք ընդ առաջ Դաւիթի՝ յա-
 մենայն քաղաքայն Իսրայելի երզել , պար
 առնուլ ընդ առաջ Սաւուղայ արքայի
 թմրկօք եւ ուրախութեամբ եւ ծնծկա-
 9 յիւր : Եւ նուաղէին կանայք խաղալիկք
 եւ առէին , Ենար Սաւուղ զհնազարս , եւ

8 Դաւիթ զբերս : Եւ զչարեցա Սաւուղ
 վասն բանին այնորիկ . եւ առէ , Դաւիթի
 ևտուն զրեւրս , եւ ինձ ետուն զհնազարս .
 եւ արց զինչ սրակառ նմա , բայց եթէ
 9 իտպաւորութիւնս : Եւ ընդ ակամբ հա-
 յէր Սաւուղ ³ յօրէ յայնմանէ եւ առ յապտ :
 10 Եւ եղև ի վաղիւ անդր եւ հորաւ այս
 չօր յԱստուծոյ ի վերայ Սաւուղայ , եւ
 մարդարէանայր ի մէջ տան իւրոյ , եւ
 Դաւիթ երզէր ձեռակար իւրով որպէս
 եւ հանապարհ . եւ զեղարար ի ձե-
 11 ոին Սաւուղայ : ⁴ Եւ առէ , Հարից կա-
 ընցից զԴաւիթ ⁵ զեղարդեամբս ընդ որմն
 եւ ձգեաց Սաւուղ , եւ խոցս ետ յերե-
 12 սաց նորա Դաւիթ երկիրս : Եւ երկեսաւ
 Սաւուղ յերեսաց Դաւիթի , զի Տէր էր ընդ
 13 նմա , եւ ի Սաւուղայ վերացեալ էր Եւ
 ի բաց արար զնա Սաւուղ յիւրմէ , եւ
 կացոյց զնա իւր հաղորասեղ , եւ երա-
 նէր եւ մտանէր առաջի ժողովրդեանն :
 14 Եւ էր Դաւիթ իսկամուտ յամենայն ճա-
 15 նապարսն իւր , եւ Տէր ընդ նմա : Եւ եւ-
 տես Սաւուղ թէ այնչափ իմաստուն է
 16 յայժ , ակնածէր յերեսաց նորա : Եւ ա-
 մենայն Իսրայել եւ Յուդա սիրէր զԴա-
 17 ւիթ , զի նա եւանէր եւ մտանէր առա-
 ջի երեսաց ժողովրդեանն :
 18 Եւ առէ Սաւուղ ցԴաւիթ , Անա դուստր
 իմ երէց Մերոյր , սաց զնա քեզ կնու-
 թեան . բայց լեր դու ինձ յորդի զօրու-
 թեան , եւ պատերազմեա զպատերազ-
 մունս Տեառն . քանի ի սաց Սաւուղ ,
 Մի եղիցի ձեռն իմ ի նա , այլ եղիցի ի
 19 նա ձեռն ալլազդեացն : Եւ առէ Դաւիթ
 ցՍաւուղ , Ա՞յլ եմ ես եւ կամ կեանք աղ-
 գատո՞մի հօր իմոյ ի մէջ Իսրայելի , զի
 20 լինիցիմ վեհաց արքայի : Եւ եղև ի ժա-
 մանակի տայոյ զՄերոյր դուստր Սաւու-
 զայ Դաւիթի , տուաւ նա Եզրիելի Մով-
 լաթայոց կնութեանս :
 21 Եւ սիրեաց Մեղքող՝ դուստր Սաւու-
 զայ՝ զԴաւիթ . եւ ազգ եղև Սաւու-
 զայ , եւ հաճոյ թուեցաւ բանն յաչս նու-
 22 բա : Եւ առէ Սաւուղ , Տաց զնա նմա
 կնութեան , եւ եղիցի նմա ի զայթալ-
 գութիւն . եւ ⁶ էր ի վերայ Սաւուղայ՝
 ձեռն ալլազդեացն : Եւ առէ Սաւուղ
 ցԴաւիթ , Երկարու՞մբք վեհայայսյիս դու
 22 ինձ այսօր : Եւ պատուիրեաց Սաւուղ

¹ Եբբ. ի ճանապարհսն Սազարիմայ , եւ մինչև ի
 Գէթ եւ Ակկարան ² Եբբ. կանայք ³ Եբբ. եւ ձգեաց
 Սաւուղ զգեղարդն . եւ ⁴ Եբբ. ընդ որմն
⁵ Եբբ. եղիցի ի վերայ նորա

¹ Եբբ. ի ճանապարհսն Սազարիմայ , եւ մինչև ի
 Գէթ եւ Ակկարան ² Եբբ. կանայք

ծառայից իւրոց եւ ասէ , Ստեցարուք զուրբ լուսեայն ընդ Դաւթի եւ ասացէք , Ահա արքայ հաճեալ է ընդ քեզ , եւ ամենայն արք նորա սիրեն զրիզ . եւ արգ 23 փեսայացիր զու արքայի : Եւ խօսեցան ծառայքն Սաւուղայ յականջս Դաւթի ըստ ամենայն բանիցս այսոցիկ . եւ ասէ Դաւթի , Թեթեւ իցէ յաչս ձեր փեսայանալ արքայի . եւ ես սյր մի տա 24 սապեալ եմ , եւ ոչ փառաւոր : Եւ պատմեցին Սաւուղի ծառայքն իւր ըստ բանիցս 25 այսոցիկ զոր խօսեցաւ Դաւթի : Եւ ասէ Սաւուղ , Այսպէս ասասջիք ցԴաւթի , եթէ Ոչ կամի արքայ վարձանս , այլ հարեւր անթլփատութիւն պլազգեաց , աուուղ վրէժ ի թէնամեաց արքայի . եւ Սաւուղ խորէր սրկանել զնա ի ձեռս այլ 26 զազկեացն : Եւ պատմեցին Դաւթի ծառայքն Սաւուղայ զբանս զայսոսիկ . եւ հաճոյ թուեցաւ բանն յաչս Դաւթի փեսայանալ արքայի . եւ չէին լցեալ ա 27 ռուրք , եւ յարեաւ Դաւթի եւ գնաց ինքն եւ արք իւր , եւ հնար յայլազգեացն այս հարեւր , եւ երկր զանթլփատութիւնս նոցա եւ ելից զնոսա տոաջի արքայի , 2 եւ փեսայացաւ . արքայի . եւ ես Սաւուղ զՄեղքող զուսոր իւր նմա կնութեան : 28 Եւ հոսե Սաւուղ եւ ծանեաւ եթէ Տէր է ընդ նմա , եւ 3 ամենայն Իսրայէլ . սի 29 բէր զնա , եւ յաւել եւ 4 ակնածել ի Դաւթէ . եւ եղեւ Սաւուղ թէնամուլ թեամր ընդ Դաւթի զամենայն աւուրս : 30 Եւ ելին ի խամբ պլազգեացն , եւ 5 եղեն ի բազում ժամանակաց ելք . նոցա , խելամուս էր Դաւթի քան զամենայն ծառայսն Սաւուղայ , եւ պատուեցաւ անուս նորա յոյժ :

Գ | . ԺԹ

1 Եւ խօսեցաւ Սաւուղ ընդ Յովնաթանայ որդոյ իւրում , եւ ընդ ամենայն 2 ծառայս իւր սպանանել զԴաւթի : Եւ Յովնաթանս որդի Սաւուղայ հաճեալ էր ընդ Դաւթի յոյժ . եւ պատմեաց Յովնաթան Դաւթի եւ ասէ , Հայր 6 իմ խնդրէ սպանանել զքեզ . զդոյչ լեր վաղիւ ընդ առաւօսն , եւ թաքիջիր եւ նստիջիր ի 3 թաքստեան . Եւ ես ելից եւ կացից մօտ առ հօր իմում յանդին , ուր եւ իցես զու

անդ , եւ ես խօսեցայց վասն քո ընդ հօր իմում , եւ տեսից եթէ զինչ իցէ եւ 4 պատմեցից քիզ : Եւ խօսեցաւ Յովնաթան վասն Դաւթի բանս բարիս ընդ Սաւուղայ հօր իւրում , եւ ասէ ցնա , Մի մեղիցէ արքայ ի ծառայ իւր Դաւթի , զի սչինչ մեղաւ նա քեզ . եւ զործք նորա 5 բարութեամբ եւս առ քեզ յոյժ : Եւ եղ զանձն իւր ի ձեռին իւրում , եւ հնար զայլազգին . եւ այսար Տէր փրկութիւն 7 մեծ , եւ ամենայն Իսրայէլ տեսին եւ ուրախ եղին . Եւ ընդէր մեղանչիցես յարիւն արգար սպանանել զԴաւթի տա 6 րապարտուց : Եւ լուաւ Սաւուղ ձայնի Յովնաթանու , եւ երգուաւ Սաւուղ եւ ասէ , Կենդանի է Տէր եթէ մեռանիցի : 7 Եւ կոչեաց Յովնաթան զԴաւթի , եւ պատմեաց նմա Յովնաթան զամենայն բանս զայսոսիկ . եւ տարաւ Յովնաթան զԴաւթի առ Սաւուղ , եւ էր առաջի նորա իրիւ յերէկն եւ յեռանդ : 8 Եւ յաւել եւս լինել պատերազմ , եւ զօրացաւ Դաւթի տալ պատերազմ ընդ պլազգինս , եւ հնար ինոցանէ հարուածս մեծամեծս յոյժ . եւ փախեան յերեսաց 9 նորա : Եւ եղեւ այս չար ի Տեառնէ ի վերայ Սաւուղայ , եւ ինքն նստէր ի տան , եւ զեղարզն ի ձեռին նորա , եւ 10 Դաւթի երգէր ձեռօք իւրովք : Եւ խնդրէր Սաւուղ հարկանել զղեզարզն ընդ Դաւթի եւ ընդ որմն . եւ խուսեաց յերեսաց Սաւուղայ . եւ հնար զզեղարզն յորմն , եւ Դաւթի կ զնաց եւ 8 զերծաւ : 11 Եւ եղեւ ի զիչեթին յայնմիկ . առաքեաց Սաւուղ հրեշտակս ի առն Դաւթի պահել զնա , զի սպանցէ զնա ընդ առաւօսն : Եւ պատմեաց Դաւթի Մեղքող կին իւր եւ ասէ , Եթէ ոչ ապրեցուցես զանձն քո ի զիչերիս յայնմիկ , վա 12 յիւ մեռանելոց ես : Եւ իջոյց Մեղքող զԴաւթի ընդ պատուեանն , եւ փախեաւ 13 զնաց եւ ապրեաց : Եւ սն Մեղքող պաւճուճապատանս եւ եղ ի վերայ մահճացն , 9 եւ լեսող այժեաց . եւ կծիկ մազոյ եղ ի սնարէ , եւ ծածկեաց զնա հանդերձիւ : 14 Եւ առաքեաց հրեշտակս Սաւուղ ունել 15 զԴաւթի . եւ 10 ասեն թէ իօթ է : Եւ առաքեաց 11 վերայ Դաւթի զարձեալ . եւ

1 Եբբ. երկերիւր 2 Եբբ. զի փեսայացի 3 Եբբ. Մեղքող , զուսոր Սաւուղայ , 4 Եբբ. յեչն յաւել Սաւուղ 5 Եբբ. լինէր յերանել 6 Եբբ. իմ Սաւուղ

7 Եբբ. մեծ ամենայն Իսրայելի , տեսեր զու եւ ուրախ եղեր 8 Եբբ. զերծաւ ի զիչերին յայնմիկ (11) եւ 9 Եբբ. զայժե 10 Եբբ. ասէ կինն 11 Եբբ. Սաւուղ հրեշտակս տեսանել զԴաւթի :

ասէ , Հանէք զնա մահճօքն առ իս եւ
 16 ապանից զնա : Եւ եկին հրեշտակքն , եւ
 ահա պաճուճապատանոյն ի վերայ մահ-
 ճացն , ¹ Եւ լեարդ այժեաց” եւ կծիկ մա-
 17 զոյ ի մնարսն : Եւ սսէ Սաւուղ ցՄեղքող ,
 Ընդէր այսպէս խորեցիբ զիս , եւ արձա-
 կեցիբ զթշնամին իմ եւ ապրեցաւ . եւ սսէ
 Մեղքող ցՍաւուղ , Ինքնասաց թէ արձակ-
 եա զիս , ապա թէ ոչ սպանանեմ զքեզ :
 18 Եւ Դաւիթ փախեաւ եւ ապրեցաւ ,
 եւ եկնաւ Սամուէլ յԱրիմաթեմ , եւ պատ-
 մեաց նմա զամենայն ինչ զոր արար նմա
 Սաւուղ : Եւ զնացին Սամուէլ եւ Դա-
 19ւիթ եւ նստան ի Նաւաթ ¹ Հոամայ : Ազգ
 եղիւ Սաւուղայ եւ ասեն , Ահա Դաւիթ
 20 ի Նաւաթ Հոամայ է : Եւ ստաբեաց
 Սաւուղ հրեշտակս ունել զԴաւիթ . եւ
 տեսին զեկեղեցին մարգարէից մարդա-
 րէացելոց , եւ Սամուէլ կայր ի վերայ
 նոցա . եւ եղև ի վերայ հրեշտակացն
 Սաւուղայ Հոգի Աստուծոյ , եւ մարդա-
 21 թէացան եւ նորա : Եւ պատմեցաւ Սա-
 ւուղայ . եւ յաւել Սաւուղ ստաբել այլ
 հրեշտակս , եւ մարդաբէացան եւ նորա :
 Եւ յաւել Սաւուղ ստաբել այլ հրեշտակս ,
 22 եւ մարգարէացան եւ նորա : Եւ Բար-
 կացաւ սրտմտութեամբ Սաւուղ , եւ
 զնաց ինքն յԱրիմաթեմ , եւ եկն մինչ-
 չևե ի ջրհորն մեծ որ ի Սոկքով , եւ ե-
 հարց եւ սսէ , Ո՞ր է Սամուէլ եւ Դա-
 ւիթ : Եւ ասեն , Ի Նաւաթ Հոամայ է :
 23 Եւ զնաց անտի ի Նաւաթ Հոամայ . եւ
 եղև ի վերայ նորա Հոգի Աստուծոյ ,
 եւ երթալ երթալով եւ մարգարէանայր ,
 մինչև եւստանն նմա ի Նաւաթ Հոա-
 24 մայ : Եւ մերկացաւ զհանդերձ իւր ինք-
 նին , եւ մարգարէացաւ ստաջի ² նոցա .
 եւ անկաւ մերկ զտիւն ողջոյն եւ զզի-
 չերն ամենայն . վասն այնորիկ սսէին
 թէ Եւ Սաւուղ ի մարգարէս :

ԳԼ . Ի

1 Եւ փախեաւ Դաւիթ ի Նաւաթայ Հոա-
 մայ . եւ եկն խօսեցաւ ստաջի Յովնա-
 թանայ եւ սսէ , Զի՞նչ արարի , եւ զի՞նչ
 վնաս է իմ , եւ զի՞նչ մեղայ ստաջի հօր
 2 քո զի ինզրէ զանձն իմ : Եւ սսէ զնա
 Յովնաթան , Քաւ քեզ , ոչ մեռանիցիս .
 զի ահա ոչ աննէ հայր իմ քսն մի մեծ
 կամ փոքր զոր ոչ յայսնէ յաւնին իմ . եւ զի-
 նար իցէ զի թաքուցանիցէ հայր իմ յի-

3 նէն զքանց զայդ . չէ այդպէս : Պատաս-
 խանի եա Դաւիթ եւ սսէ Յովնաթան” ,
 Գիտելով զիտէ հայր քո զի գտի հորհր-
 ստաջի աչաց քոց , եւ սսէ թէ Մի զի-
 սասցէ Յովնաթան , զուցէ ոչ կամիցի” .
 այլ կենդանի է Տէր եւ կենդանի է անձն
 4 քո , զի ³ որպէս ասացի վճարեալ է ընդ
 իս եւ ընդ հայր քո մինչևե զմահ” : Եւ
 սսէ Յովնաթան ցԴաւիթ , Զի՞նչ ցան-
 5 կայ անձն քո եւ արարից քեզ : Ասէ
 Դաւիթ Յովնաթան , Ահա վաղիւ ամ-
 սամուա է . եւ ես նստելով ոչ նստայց
 ուտելի հաց ընդ արքայի . եւ ստաբեա-
 ցես զիս եւ թաքեացի ի պաշտի սաս
 6 մինչևե զընդերեկս աւուրն երբորդի . Ե-
 թէ աննելով սոնիցէ այց զինէն հայր
 քո , ⁶ ստապես եթէ Հրամարելով հրա-
 մարեալ” յինէն Դաւիթ երթալ մինչևե
 7 չե ինքեզնեմ քաղաք իւր . զի զո՞ն աւուրց
 է անց ամենայն ցեղին : Եթէ ասասցէ
 թէ Բարուք է , խաղաղութիւն է ծա-
 սայի քում . ապա թէ խափս սուչցէ
 պատասխանի , զիսասջիբ զի վճարեալ
 8 է չարութիւն առ ի նմանէ , եւ արաս-
 ցես ողորմութիւն ընդ ծառայի քում .
 զի յուխտ Տեառն մեծեր զճառայ քո
 ընդ քեզ . եւ եթէ վնաս ինչ է ⁷ ճառայի
 քում” , զու իսկ սպան զիս . եւ ընդէր
 9 հասուցանիցես զիս առ հայր քո : Եւ ա-
 սէ Յովնաթան , Քաւ լիցի քեզ . զի ե-
 թէ զիտելով զիտացից եթէ վճարեալ է
 չարութիւն սո ի հօրէ իմմէ զայ ի վի-
 10 րայ քո՝ եթէ ոչ ՚ի քաղաքն իսկ քո”
 պատմեցից քեզ : Եւ սսէ Դաւիթ Յովնա-
 թան , Ո՞ պատմեցէ ինձ եթէ խափս
 11 պատասխանի սոացէ քեզ հայր քո , Եւ
 սսէ Յովնաթան ցԴաւիթ , ⁸ Երթ եւ մնա
 յանդին” . եւ զնացին երկուքեան յանդին :
 12 Եւ սսէ Յովնաթան ցԴաւիթ , Տէր
 Աստուած Եսրայի զիտէ եթէ ոչ քննե-
 ցից զհայր իմ ⁹ զերեք ժաման” . եւ ե-
 թէ բարի ինչ իցէ զԴաւիթ եւ եթէ չար ,
 13 ստաբեցից առ քեզ ¹⁰ յանդս : Օն եւ օն
 արասցէ Տէր Յովնաթանու , եւ օն եւ
 օն յաւելիցէ , եթէ ¹¹ ոչ քննեցից զչարու-
 թիւնն” վասն քո , եւ յայսնեցից յաւնին

³ Եբբ. Նա երդուաւ եւս Դաւիթ եւ սսէ ⁴ Եբբ.
 վշտանայցէ ⁵ Եբբ. քայլ մի է ի մէջ իմ ե ի
 մէջ մահու ⁶ Եբբ. յայնժամ ստացես , Խորդ-
 բելով ինքեզնեմ ⁷ Եբբ. յես ⁸ Եբբ. եկ եւ
 ելցուք յանդին ⁹ Եբբ. ի ժամանակես վաղիւ .
 կամ , Երբորդուս ¹⁰ Եբբ. եւ յայսնեցից յաւնին քո
¹¹ Եբբ. բարուք թուեցի հօր իմմէ չարութիւն

¹ Եբբ. գլխի ² Եբբ. Սամուէլի

քո, եւ արձակեցից զքեզ եւ կրթիցես
 14 ի խաղաղութիւն, եւ կրթիցի Տէր ընդ
 15 թեզ՝ որպէս էր ընդ հօր իմում: Եւ իցէ
 16 թէ մինչդեռ ես կենդանի իցեմ, սրտա-
 17 յեւ ընդ իս խակ ոգորմութիւն. ¹Եւ եթէ
 18 մահու՞մ մեռանիցիմ, եւ մի բարձրեա
 19 զոգորմութիւն քո ի տանէ իմմէ մինչեւ
 20 ցյաւ խտեան. եւ եթէ ոչ, ի ջնջիկ Տեառն
 21 զթշնամբս Դաւթի զԼուրբանչիւր որ
 22 յերեսաց երկրէ. ²Կոպի ոմուն Յովնա-
 23 թանու ի տան Դաւթի՞, Խնդրեցէ Տէր
 24 ի ձեռաց թշնամիաց Դաւթի: Եւ յաւելի
 25 Յովնաթան երպմենեցուցանել զԴաւթի
 26 առ սէր նորա. զի ³սիրեաց զանձն սի-
 27 ըրելոյն իւրոյ: Եւ առէ ցնա Յովնա-
 28 թան, Վաղիւ ամսամուտ է, եւ խնդրես-
 29 ցիս. քանզի խնդրեսցի ամթոռ քո: Եւ
 30 երեքօրեակցա ⁴Եւ խնդրեսցի՞ եւ եկես-
 31 ցիս ի սեղի քո՞ ուր թարեալն յաւուրն
 32 գործոյ. եւ նստցիս առ ⁵երգաբազ
 33 աղբուրի՞: Եւ ես երեքօրեակցից փքեօք
 34 յոր՞ ամեկ եւ ձգել յամատարայն՞: Եւ
 35 արձակեցից զպատանեակն, եւ ասացից,
 36 երթ, զիտ զփրքինն. եւ եթէ ասելով ա-
 37 սացից ցպատանեակն, ի քէն եւ այսր է
 38 փքինն եւ այսր առ զնա, եկեսջիր, զի
 39 իտպաղութիւնն է քեզ, եւ չեն ինչ բանք,
 40 կենդանի է Տէր. Ապա թէ ասացից ցպա-
 41 տանին, ի քէն եւ անդր է փքինն, զնա՛յլի,
 42 զի արձակեաց զքեզ Տէր. Եւ բանիցս զոր
 43 խօսեցաք ես եւ զաւ, ա՜նա Տէր լիցի վկայ
 44 ընդ իս եւ ընդ քեզ մինչեւ ցյաւ խտեան:
 45 Եւ թարեաւ Դաւթի յանդին. եւ եհաս
 46 ամսամուտն, եւ եմուտ արքայ ի սե-
 47 նեակն ուսել հաց: Եւ նստաւ արքայ
 48 յաթոռ իւրում, որպէս միանպանն եւ
 49 միւսանգամ ամթոռով յորմայեցն. եւ ⁷մու-
 50 ժանեաց Յովնաթան, եւ նստաւ Աքեն-
 51 ներ ի կողմանէ Սաւուղայ, եւ խնդրե-
 52 ցաւ տեղին Դաւթի: Եւ ոչ ցոսեցաւ
 53 Սաւուղ եւ ոչ ինչ յաւուր յայնմիկ. քան-
 54 զի ասաց թէ Դէպք ինչ իցին չլինելոյ
 55 սուրբ, եւ չիցէ սրբեալ: Եւ եղև ի
 56 վաղիւ ամսամուտն յաւուրն երկրորդի
 57 խնդրեցաւ տեղին Դաւթի. եւ առէ Սա-
 58 ռուղ ցՅովնաթան ցորդի իւր, Զի՞ է զի
 59 ոչ եկն որդին Յեսակաց երէկ եւ այսօր
 60 ի սեղանա՞ Պատասխանի ես Յովնաթան

եւ առէ ցՍաւուղ, ⁸ Հրամարեաց յինէն
 29 երթալ ի Բեթղեմ ⁹քաղաք իւր՞. Ա-
 սէ, Արձակեա զիտ, զի զո՞ է ցեղին մե-
 30 լոց ի քաղաքին, եւ ¹⁰պատուիրեցին յիս
 31 կերպոք՞ իմ. եւ արդ եթէ ցտի չնորնս
 32 ստօջի աչաց քոց, երթայց ատից զեղ-
 33 բարս իմ. վասն այնորիկ ոչ եկն ի սե-
 34 ղան արքայիս եւ բարկացաւ Սաւուղ ի վե-
 35 լոց Յովնաթանու եւ ասէ ցնա, Արձկորդի
 36 անձնամատն, ես ո՞չ գիտեմ, զի զաշնաւոր
 37 ես զու որդւոյն Յեսակայ՞ յամօթ քո եւ
 38 յամօթ առականաց մօր քո. Զի զամե-
 39 նայն սուրս որչափ որդին Յեսակայ
 40 կենդանի ¹¹է, ոչ հատտաւեայի՞ թաղա-
 41 ւորութիւն քո. արդ առաքեա կալ զպա-
 42 տանին, զի որդի մահու է նա: Պատաս-
 43 խանի ես Յովնաթան Սաւուղայ հօր իւ-
 44 ռում, եւ առէ ցնա, Ընդ՞ որ մեռանիցի.
 45 զի՞նչ զործեաց: Եւ վերացոյց Սաւուղ
 46 զգեղաբարն ի վերայ Յովնաթանու սպանա-
 47 նել զնա. եւ զիտաց Յովնաթան թէ
 48 յմարեալ է չարութիւն ի հօրէ նորա
 49 սպանանել զԴաւթի: Եւ Երեսաց Յով-
 50 նաթան ի սեղանոյ անտի գրտաքս բար-
 51 կութեամբ եւ սրամտութեամբ. եւ ոչ
 52 եկեր յաւուրն երկրորդի ամսոյն հաց,
 53 զի բեկաւ վասն Դաւթի, զի ¹²լճարեաց
 54 վասն նորա՞ հայրն իւր:
 55 Եւ եղև ընդ ասաւօսն ել Յովնա-
 56 թան յանդն, որպէս ժամադիր եղև Դաւ-
 57 թի ³ ի վկայութիւն. Եւ ամուտել փոք-
 58 ըրիկ ընդ նա՛ւ: Եւ առէ ցպատանեակն,
 59 Ընթա, զիտ զփրքինն զոր ձգեցից. եւ
 60 ընթացաւ պատանեակն. եւ նա ձգեաց
 61 զփրքինն, եւ ¹³Երեք զնա: Եւ չողաւ պա-
 62 տանեակն մինչեւ ցտեղի փքինն զոր ձգեաց
 63 Յովնաթան. եւ աղաղակեաց Յովնաթան
 64 զինի պատանեակին եւ ասէ, ի քէն եւ անդր
 65 է փքինն: Եւ աղաղակեաց Յովնաթան
 66 զինի պատանեակին եւ ասէ, Փութացեալ
 67 արաղեա եւ մի կացցես: Եւ քաղեաց
 68 մանուկն Յովնաթանու զփքինն եւ ե-
 69 բեր սա սէր իւր: Եւ պատանեակն ոչ
 70 ինչ զիտէր բաց ի Յովնաթանայ եւ ի
 71 Դաւթէ, զի գիտէին զբանն: Եւ ետ Յով-
 72 նաթան զգործին իւր ցպատանեակն, եւ
 73 ասէ ցպատանեակն իւր, Երթ մուտ ի
 74 քաղաքն: Եւ եմուտ պատանեակն. եւ

¹Եբբ. զի մի ²Եբբ. եւ ուրտեաց Յովնաթան
 ընդ տանն Դաւթի եւ -- ³Եբբ. զսէր անձին
 իւրոյ սիրեաց զնա ⁴Եբբ. ինչցես վաղվաղակի,
⁵Եբբ. զիմն ի քէն ⁶Եբբ. յայն կոչս իբրև ի
 նպատակ ⁷Եբբ. յարեաւ

⁸Եբբ. Խնդրելով խնդրեաց Դաւթի ⁹Եբբ. պատու
¹⁰Եբբ. պատուիրեաց ինձ եղբայր ¹¹Եբբ. է յերկրի,
 ոչ հատտաւեայիս դու եւ ոչ ¹²Եբբ. թշնա-
 մանեաց զնա ¹³Եբբ. անցոյց անդր քան

յարեաւ Դաւիթ ¹յԱրգարայն, եւ անկաւ
 Ի վերայ երեսայ իւրոց յերկիր, եւ եր-
 կիր ետագ նմա երկրս անգամ, եւ համ-
 բարեաց իւրաքանչիւր զընկեր իւր, եւ
 12 Եւրոյ մինչև ²գամ զախճան: Եւ սաէ
 Յովնաթան զԴաւիթ, երթ ի խաղաղու-
 թիւն. եւ որպէս երրուար միւր երկու-
 քին յանուն Տեաան եւ խոնկար, Տէր
 լիցի վկայ ընդ իս եւ ընդ քեզ, եւ ի մէջ
 զաւակի խոյ եւ ի մէջ զաւակի քս մին-
 43 չև ելլաւ խառնան: Եւ յարեաւ Դաւիթ եւ
 զնոց, եւ Յովնաթան եմուս ի քաղաքն:

ԳԼ . ԻԱ

1 Եւ եկն Դաւիթ ի նորա՝ առ Աքիմե-
 լէք քահանայ. եւ զպահարկցաւ Աքի-
 միւլէք ի պատահել նորա, եւ սաէ զնա,
 2 Զի է զի դու միայն ես՝ եւ ոչ որ է ընդ
 2 քեզ: Եւ սաէ Դաւիթ զԱքիմիւլէք քա-
 ճանայ, Բան ինչ հրամայեալ է ինձ ար-
 քայի այտօր, եւ սաէ զիս՝ Եթ որ գի-
 տասցէ զբանն վասն որոյ աւարեցի զքեզ,
 եւ վասն որոյ պատուիրելի քեզ. եւ
 հրաման ետու մանկուսն ի տեղւոյն ³որ
 կոչի Ասաուծոյ հաւատարմութիւն, վեր-
 3 մանի երմանի: Եւ արդ եթէ իցեն ի ձե-
 սին քում հինգ նկանակ հոցի, աուր ի
 պետս իմ, թէ որչափ եւ գտանիցի:
 4 Պատասխանի ես քահանայն ⁵Ասաուծոյ
 եւ սաէ զԴաւիթ, Աչ կայ հայ պիղծ
 ընդ ձեռամբ իմով, այց հայ որբաթեան.
 եւ եթէ իցեն զգուշացեալ մանկանի ի
 5 կանանց, կերելցեն: Պատասխանի ես
 Դաւիթ քահանային եւ սաէ զնա, Ի կա-
 նանց մեկուսի եմք յերեկէ եւ յետանդէ,
 յերանել ինձ ⁶ի ճանապարհս արեցան եւ
 մանկանի, զի եւ ճանապարհս իսկ պիղծ
 է. եւ վասն այնորիկ այտօր արեցի
 6 զործպա իմով: Եւ ես նմա ⁶Աքիմիւլէք
 քահանայ՝ ի զատաճար հոցէն. զի չգոյր
 անդ հայ, բայց ի հոցէն երեսայ, ⁷ա-
 ուեալ յերեսայ Տեաան, զինկ առաջի հայ
 7 ջերմ՝ յաւուրն յորում ⁸առ զայն: Եւ
 անդ էր մի ի ճառայիցն Ասաուզայ յա-
 ռուր յայնմիկ ⁹եղեղեալ նետարաւ՝ առաջի

Տեաան. եւ անուն նորա Դավիկ ¹⁰Ասորի,
 8 արածէր զճորս՝ Ասաուզայ: Եւ սաէ
 Դաւիթ զԱքիմիւլէք, եթէ իցէ՞ աստ ընդ
 ձեռամբ յով զեղարդն կամ սուսեր. զի
 զաւակս իմ եւ զկազմած իմ ոչ աք ի
 ձեռն իմում. քանզի բանն արքայի
 9 ստիպեաց զիս: Եւ սաէ քահանայն, Ահա
 սուսերն Դավիկուս այրազուց Փղշտայ-
 ւոյ զոր սպաներ ի հովիտն եղայ. եւ
 այն սրաւեալ կայ ձործով յետոյ վակա-
 սին. եթէ զայն աւնուս ընդ քեզ՝ առ,
 զի ոչ զոյ տառ բաց յայնմանէ. եւ սաէ
 Դաւիթ, Չիք իրբեւ զնա, աուր զիս
 զայն. եւ ես նմա զայն:

10 Եւ յարեաւ Դաւիթ եւ վախեաւ յա-
 ռուր յայնմիկ յերեսայ Ասաուզայ, եւ
 եկն Դաւիթ առ Անբուս արքայ Գեթիւ:
 11 Եւ ստեն ծառայքն Անբուսայ զնա, Ա՞չ
 սա է Դաւիթ իմազաւոր երկրին. մ՞չ տես
 նուազէին պարաւորքն եւ սաէին, Եհար
 Ասաուզ զհազարս, եւ Դաւիթ զրեւրս:
 12 Եւ եզ Դաւիթ զբանն ի սրտի իւրում,
 եւ երկեաւ յայժ յերեսայ Անբուսայ ար-
 13 քայի Գեթիւ. Եւ այլստիպեաց սաւաջի
 նոցա զերեսս իւր, եւ պատճառեցաւ
¹¹յաւուր յայնմիկ. եւ կարաւէր առ
 զուրս քաղաքին, եւ ծորեցուցանէր զպար-
 ձաւս իւր ի վերայ մօրուսայ իւրոյ, ¹²եւ
 14 յախիթիւրս իսպայր: Եւ սաէ Անբուս
 զծատայս իւր, Ահա տեսէք զայցն այսա-
 15 ճար, եւ ընդէր մուծէք զնա առ իս Եթիւ
 կարծոս ինչ իցեմ ես այսաճարօր, զի
 սաէք զզա այսաճարեկ առաջի իմ. ¹²մի
 մացէ՞ զա ի սուն իմ:

ԳԼ . ԻԲ

1 Գնաց անտի Դաւիթ եւ եկն զերծաւ
 յայնն Ոգոզումայ. եւ յուսն եղարքը նու-
 2 իջին առ նա անդր: Եւ մտադիւին սու
 նա ամենայն վշտառեաք եւ ամենայն
 սրախապանք եւ ամենայն ցաւայնեալք
 սզւովք, եւ էր նոցա զորազուս. եւ
 էին ընդ նմա իբրեւ արք չորքհարեւր:
 3 Եւ զնոց անտի Դաւիթ ի Մատիս
 Մովարայ, եւ սաէ զարքայն Մովարայ,
 եզիցին հայր իմ եւ մայր իմ առ քեզ,
 4 մինչև զիսայից իմ զինչ արասցէ ինձ
 5 Աստուած: Եւ ¹³աղաչեաց զերեսս՝ այր-

¹ Եբբ. Ի հարաւոյ կուտ ² Եբբ. յայ յոյժ Դաւիթի
³ Եբբ. յայտ նիշ եւ յայն նիշ ⁴ Եբբ. դուստ
⁵ Եբբ. Ի ճանապարհս. եւ անօթք մանկուսոյ զ
 սուրբ եւ. եւ (հաց) այդ է ի կարգի պղծու-
 թեան, նա եւ այտօր արքի այլ (հաց) յամանս:
⁶ Եբբ. քահանայն ⁷ Եբբ. որ առնոյր ⁸ Եբբ.
 առնոյր ⁹ Եբբ. փակեալ

¹⁰ Եբբ. կոպիւնայցի. հօրազոյն հովուաց ¹¹ Եբբ.
 մայիւ ընդ ձեռամբ նոցա եւ սունէր զեղու թիւնս
 ի վերայ փեղկից զբանն ¹² Եբբ. մացէ ¹³ Եբբ.
 ած զնոս առաջի

քային Մովսրայ, և բնակեցին առ նմա զամենայն աւուրս մինչեւ էր Դաւիթ յանձարին :

5 Եւ ասէ Դազ մարգարէ պ՛Դաւիթ, Մի նստի յանձարիդ, այլ արի ևւ երթիցես յերկիրն Յուդայ : Գնաց Դաւիթ ևւ եկն նստաւ ի քաղաքին Կարիթ :

6 Եւ լուաւ Սաւուզ եթէ յայտնեցաւ Դաւիթ ևւ արքն որ ընդ նմա . ևւ Սաւուզ նստէր ՚ի բլրին ի ներքոյ հերկին որ ի Հոամա՞, ևւ գեղարգն ի ձեռին իւրոս, ևւ ամենայն ծառայք նորա կային :

7 Նուրջ գնտխաւ : Եւ խօսեցաւ Սաւուզ ընդ ծառայսն իւր որ կային Նուրջ գնտխաւ, ևւ ասէ ցնտա, Լուարուք որդիք Բենիամինի, թէ արգարեւ ամենեցուն ձեզ տացէ՞ որդին Յեսուայ անդս ևւ այգեստանս, ևւ զամենեւեան զձեզ առնիցէ՞ հազարապետս ևւ հարիւրապետս :

8 Զի միարանեպ կայք ի վերայ իմ դուք ամենեքեան . ևւ ոչ ոք էր որ յայտնէր յունկն իմ ի գնել որդւոյն իմոյ ախա ընդ որդւոյն Յեսուայ, ևւ չիք ոք ի ձէնջ որում ցաւէր վասն իմ, ևւ յայտնէր յունկն իմ . զի յարոց որդի իմ զժառայ իմ ի վերայ իմ թշնամի, որպէս յաւուր :

9 յայտմիկ Պատապխանի ևւ Դովիկ Սաորի, որ կայր ի վերայ Յորուոյն Սաւուզայ, ևւ ասէ, Տեսի զորդին Յեսուայ եկեալ ի Նոմրա առ Աքիմիէք որդի Աքիտով-

10 րայ առ քահանայ . ևւ հարցանէր նա նմա ի Տեսանէ, ևւ ես նմա պաշար, ևւ գտուսերն Գողիազու այլազգւոյ ևւ նմա :

11 Եւ առաքեաց արքայ, կոչեաց զԱքիմիէք որդի Աքիտովրայ զքահանայ, ևւ զամենայն արդիս հօր նորա՞ զքահանայս որ էին ի Նոմրա . ևւ եկին ամենեքին :

12 առ արքայ : Եւ ասէ Սաւուզ, Լուր որդի Աքիտովրայ . ևւ ասէ, Աւասիկ կամ,

13 ՚խօսեաց, աէր : Եւ ասէ ցնա Սաւուզ, Զի է զի միարանեցէք դու ևւ որդին Յեսուայ հակառակ ինձ, տալ նմա հաց ևւ սուսեր, ևւ հարցանել նմա յԱտուծոյ, գնել զնա ինձ թշնամի, որպէս ևւ :

14 յաւուր յայտմիկ Պատապխանի ևւ Աքիմիէք արքայի ևւ ասէ, Եւ ո՞վ է յամենայն ծառայս քո հաւատարիմ իրրեւ զԴաւիթ, ևւ վերայ արքայի, ևւ իշխան ամենայն հրամանի քո, ևւ փառաւոր

15 ի տան քում : Եթէ այսր աւուր ինչ սկսեալ իցեմ հարցանել նմա յԱտուծոյ . քաւ մի երբեք զիցէ արքայ ի վերայ ծառայիւրոյ այդպիսի բան, ևւ ի վերայ սան հօր իմոյ . զի ոչ գիտէ ծառայ քո յամենայն յայդմիկ բան մի մեծ կամ փոքր :

16 Եւ ասէ արքայ Սաւուզ, Մահու մեռցիս, Աքիմիէք, դու ևւ ամենայն տուն :

17 հօր քո : Եւ ասէ արքայ ցտուրհանդակն որ կային Նուրջ գնտխաւ, Մատիք ևւ սպանէք զքահանայսն Տեսան, զի ձեռն նոցա ընդ Դաւիթ է . զի գիտային եթէ փախչի նա, ևւ ոչ յայտնեցին յունկն իմ . ևւ ոչ կամեցան ծառայքն արքայի արիանել զձեռս իւրեանց, ևւ մեզանչել ի քահանայսն Տեսան : Եւ ասէ արքայ ցԴովիկ, Դարձիր դու ևւ պատահա քահանայիցն Տեսան : Եւ դարձաւ Դովիկ Սաորի, ևւ կոտորեաց զքահանայսն Տեսան, ևւ սպան յաւուր յայտմիկ ճերեք հարեւր՞ ևւ հինգ պար, զամենեպին որ :

19 կրէին զեփուզի կառի : Եւ զՆոմրա քաղաք քահանայիցն ևւ հար սրով սուսերի յանէ մինչեւ ցկին, ի սպայոյ մինչեւ ցսանդիաց, յարջառոյ ևւ յիչոյ մինչեւ ցոչխար՞ բերանով սրոյ :

20 Եւ ապրեցաւ որդի մի Աքիմիէքայ, որդւոյ Աքիտովրայ, ևւ անուն նորա Աքիտովար, ևւ փախեաւ զհետ Դաւիթի :

21 Եւ պատմեաց Աքիտովար Դաւիթի եթէ կոտորեաց Սաւուզ զամենայն քահանայսն Տեսան : Եւ ասէ Դաւիթ ցԱքիտովար, Գիտէի յաւուր յայտմիկ եթէ Դովիկ Սաորի պատմելով պատմէ Սաւուզայ . ևւ եմ պարտական սղւոց տան հօր քո . Նիստ առ իս ևւ մի երկնչիր . զի ուր ինչրեցից անձին իմոյ սեղի, ինչրեցից ևւ քում անձին՞, զի պահեսցիս դու առ իս :

ԳԼ . ԻԳ

1 Եւ ազգ եղև Դաւիթի ևւ տսնն, Ահա այլազգիք պատերազմին ընդ Կելիայ, 2 ևւ յայնչտակեցին զկալորայն : Եւ եհարց Դաւիթ ի Տեսանէ ևւ ասէ, Եթէ երթնայ ևւ հարկանիցեմ զայլազգիսն զայնոսիկ, ևւ ասէ Տէր ցԴաւիթ, Երթ ևւ հարցես զայլազգիսն, ևւ փրկեսցես զԿելիա : Եւ ասեն արք Դաւիթ ի ցնա, Ահա մեք աստէն ի Հրէաստանի յերկիւզի

1 Եբբ. ի Գաբաա ընդ ծառայսն որ ի բլրին 2 Եբբ. եղովմիցեցի 3 Եբբ. ծառայեցն 4 Եբբ. տուն 5 Եբբ. դուրս 6 Եբբ. ուխտուն 7 Եբբ. որ ինչրեցէ զանձն իմ ինչրեցէ ևւ զանձն քո

4 հմք, եւ զիւրոյ լինիցի եթէ երթիցեոյր
 5 ի Կեիլա յաւար սլաղագեացն : Եւ յաւել
 միւսանոյսով Դաւիթ հարցանել ի Տեառնէ .
 եւ պատասխանի եւ նմա Տէր եւ ասէ
 6 զնա , Արի էջ ի Կեիլա , զի ես մասնեւ
 7 զից զապազդիան ի ձեռս քո : Եւ զնա
 Դաւիթ եւ արքն որ ընդ նմա ի Կեիլայ ,
 եւ մարտեաւ ընդ սլաղազիւնս . ²Եւ փախ-
 եան յերեսաց նորա : Եւ առ զանտառն
 նոցա , եւ եհար ի նոցանէ հարուածս
 մեծամեծս . եւ փրկեաց Դաւիթ զյնու-
 8 կիչն Կեիլայ : Եւ եղև ի փախչելն
 Արիաթարայ որդւոյ Աքիմիւղբայ առ
 9 Դաւիթ ²Եւ ինքն ընդ Դաւիթի էջ՝ առ
 Կեիլա . եւ ունէր զեփուղն ի ձեռն իրուսի
 10 Դաւիթ ի Կեիլա . եւ ասէ Սաւուղ , Վա-
 ճառեաց զնա Աստուած ի ձեռս իմ . զի
 11 փակեցաւ մտեալ ի քաղաք դրոնդ եւ
 12 զընախակաց : Եւ հրատան ետ Սաւուղ
 13 ամենայն ժողովրդեանն իջանել ի պա-
 տերազմ ի Կեիլա , ունել զԴաւիթի եւ
 14 զուրայ եթէ ոչ զապարէ ի չարութենէ՝ .
 եւ ասէ Դաւիթ զԱրիաթար քահանայ ,
 15 Մատն զեփուղ ²Տեառն , եւ ասէ Դաւիթ ,
 Տէր Աստուած Իսրայելի , լսելով լուաւ
 16 ծառայ քո եթէ խնդրէ Սաւուղ զայ ի
 17 վերայ Կեիլայ , ապականել զքաղաքս
 18 զան իմ . ³Եթէ պաշարիցի՞ . եւ եթէ
 19 իւնանիցէ՞ : այժմ այսր Սաւուղ որպէս
 20 լուաւ ծառայ քո , Տէր Աստուած Իս-
 21 րայելի , պատմեա ծառայի քում : Եւ
 22 ասէ Տէր , ⁴Պաշարեցի : Եւ ասէ Դաւիթ ,
 23 եթէ մասնեացն զիս Կեիլացիքս եւ
 24 զարս իմ ի ձեռս Սաւուղայ : Եւ ասէ
 25 Տէր , Մասնեացն : Եւ յարեաւ Դաւիթ եւ
 26 արքն որ ընդ նմա իրբեւ չարեքհարեւր ,
 27 ելին ի Կեիլայ եւ զնացին յո եւ գնացին . եւ
 28 ազգ եղև Սաւուղայ եթէ զերծաւ Դաւիթ
 29 ի Կեիլայ , եւ զաղարեաց յերանկայ :
 30 Եւ նստաւ Դաւիթ յանապատին ²Ի
 Մասերեթ յանձուկան , եւ նստէր ի լերին
 31 անապատին Զիփայ ²Ի մոսայ լերինն ի
 32 մթին երկրին : Եւ խնդրէր զնա Սաւուղ
 33 զամենայն աւուրս , եւ ոչ մասնեաց
 34 զնա Տէր ի ձեռս նորա : Եւ ետես Դաւ-
 35 իթ եթէ Էլանէ Սաւուղ խնդրել զԴաւիթ ,

եւ Դաւիթ նստէր յանապատին ⁷Ի մոսայ
 լերինն Զիփայ ի նորում :
 16 Եւ յարեաւ Յովնաթան որդի Սաւու-
 17 զայ , եւ չոգաւ առ Դաւիթ ⁸Ի նորն .
 18 Եւ հաստատեաց զձեռս իւր ի Տէր : Եւ
 19 ասէ զնա , Մի երկնչիր , զի ոչ գոցէ
 զքեզ ձեռն Սաւուղայ չոր իմոյ . եւ զու-
 20 թաղաւորեացես ի վերայ Իսրայելի , եւ
 21 ես եղէց քո երկրոյդ . եւ Սաւուղ հայր
 22 իմ զիտէ թէ այդպէս է : Եւ ուխտեցին
 23 ուխտ երկոքեանս ստաջի Տեառն : Եւ
 24 նստէր Դաւիթ ¹⁰Ի նորումն . եւ Յովնա-
 25 թան զնայ ի տուն իւր :
 26 Եւ ելին Զիփացիքն ¹¹Ի մոսայ երկրէն
 27 առ Սաւուղ ի բլուրն , եւ ասին , Ոչ
 28 աւանիկ Դաւիթ թաքուցեալ է առ մեզ
 29 ²Ի Մասերա յանձուկս ¹²Նորոյն ի բլուրն
 30 Եքեղատու ¹³ընդ աջմէ՞ Յեսեմնայ , եւ
 31 որդ ըստ ամենայն ցանկութեան անձին
 32 արքայի իջէ իջանկով առ մեզ . ¹⁴քանզի
 33 զիակեցուք զնա ի ձեռս արքայի : Եւ
 34 ասէ զնոսա Սաւուղ , Օրհնեալ էք զուք
 35 ի Տեառնէ , զի յաւեաց ձեզ յան իմ :
 36 Արդ երթայք եւ այլ եւս ¹⁵կազմեցա-
 37 րուք , եւ զիտեցէք եւ տեսէք զտեղին
 38 ուր իցէ ոսն նորա . ¹⁶Նստէք զխաղա-
 39 զակի անդր ուր ստացէքն թէ է , զուցէ
 40 խորամանկիցէ : Եւ քննեաջիք եւ տես-
 41 յիք յամենայն տեղեաց ուր թաքուցեալ
 42 իցէ , եւ զարձիք առ իս պտարտաու-
 43 թեամբ , եւ երթիցուք ընդ ձեզ . եւ ե-
 44 զիցի եթէ իցէ յերկրին , խուզեցից զնա
 45 ¹⁷ամենայն հազարաւորք : Յուլայ , Եւ
 46 յարեան եւ զնացին Զիփացիքն յերեսաց
 47 Սաւուղայ . եւ Դաւիթ եւ արք նորա
 48 էին յանապատին Մասնայ ¹⁸առ երեկս՝
 49 ընդ աջմէ Յեսեմնայ , Եւ զնայ Սաւուղ
 50 եւ արք իւր խնդրել զԴաւիթ . եւ ազգ
 51 արտրին Դաւիթի , եւ էջ ի վէմն ¹⁹որ յա-
 52 նապատին Մասնայ , եւ լուաւ Սաւուղ ,
 53 եւ պնդեցաւ զհետ Դաւիթ յանապատն
 54 Մասնայ : Երթայր Սաւուղ ²Եւ արք
 55 իւր՝ զայս կողմն լերինն , եւ Դաւիթ
 56 եւ արք իւր առ ի կողմն զայն կողմն
 57 լերինն . եւ եղև Դաւիթի ²⁰թաքստեամբ

7 Եբբ. Զիփայ, յանապատին 8 Եբբ. յանապատն 9 Եբբ.
 նորա յԱստուած 10 Եբբ. յանապատին 11 Եբբ.
 առ Սաւուղ ի Գարասն 12 Եբբ. անապատին
 13 Եբբ. ի հարաւայ 14 Եբբ. եւ 15 Եբբ. ստու-
 զեցէք 16 Եբբ. ո՞ր ետես զնա անդ , զի ասին
 եթէ յոյժ խորամանկ է նա 17 Եբբ. յամենայն
 հազարաւորս 18 Եբբ. ի դաշտին 19 Եբբ. եւ
 նստաւ 20 Եբբ. ճեպով

1 Եբբ. ի ձախաս 2 Եբբ. զուսե 3 Եբբ. եթէ
 Սաւուղ նիւթէ նմա չարիս 4 Եբբ. Միթէ մաս-
 նեացն զիս արք Կեիլայ ի ձեռս նորա 5 Եբբ.
 եջցէ 6 Եբբ. վեցհարեւր

երթալ յերեսաց Սաւուղայ . եւ Սաւուղ
 27 զարամբք նորա ունել զնոսա : եւ եկն
 նրէշտակ առ Սաւուղ եւ ասէ , Փռւթա
 28 կիրա : եւ զարծաւ Սաւուղ չպնդել զհեա
 Գաւթի , եւ չողաւ ընդգէմ այլազգե-
 կացն . վասն այնորիկ կոչեցաւ տեղին
 այն Վէմ բաժանեալ :

ԳԼ ԻԳ

1 Եւ յարեա Գաւթի անախ եւ նստաւ
 2 յանձուէս Գաղգայ : եւ եղև իրրև զար-
 ձաւ Սաւուղ յայլազգեացն , աղղ եղև
 նմա եւ տանն , Ահաւանիկ Գաւթի յա-
 3 նապատին Գաղգայ է : եւ 2^ա րնդ իւր
 երկա հազարս արանց բնորելոց յամե-
 նայն Իսրայէլէ , եւ գնաց ինդրել զԳաւթի
 եւ զարս նորա , 3^{անդէպ} Ելիմայ որսոյն
 4 եղջերուաց : եւ եկն ի պատակս հօտիցն
 որ առ ճանապարհան . եւ անդ էր այր
 մի , եւ եմուա Սաւուղ հանդչել . եւ
 Գաւթի եւ արք նորա նստէին ի ներք-
 5 նում այրին : եւ ասնն արքն Գաւթի
 ցնա , Ահա այս օր է , զարմէ ասաց Տէր
 ցբեզ մասնել զԹՀնամիս քս ի ձեռս քս .
 եւ արտացես ընդ նա սրպէս հաճոյ թուի
 յաչս քս : եւ յարեա Գաւթի եւ եհաա
 6 զատուն լօղկին Սաւուղայ զաղտ : եւ
 եղև յեա այնորիկ զզՎայոց զԳաւթի
 սիրան իւր , զի եհաա զատուն լօղկի
 7 նորա : եւ ասէ Գաւթի ջարս իւր , Գաւ-
 լիցի ինձ ի Տեառնէ , թէ արարից զբանդ
 զայց անան իմում օծելոց Տեառն , միսել
 ի նա զձեռս իմ . զի օծեալ Տեառն է նա :
 8 Եւ հաճեաց Գաւթի զարսն իւր բանիւք ,
 եւ ոչ եա նոցա յասնել եւ սպանանել
 զՍաւուղ . եւ Սաւուղ յարեա յայրէ
 9 անախ եւ էջ ի ճանապարհն : եւ յարեա
 Գաւթի զկնի նորա ել յայրէ անախ , եւ
 սղաղակեաց Գաւթի զհեա նորա եւ ասէ ,
 Տէր իմ այբայ : եւ հայեցաւ Սաւուղ ի
 թիկունս իւր . եւ անկաւ Գաւթի ի վե-
 10 նայ երկիր : եւ ասէ Գաւթի զՍաւուղ ,
 Ընդէր լսեա բանից ժողովրդեանն որ
 ասնն թէ Գաւթի ինդրէ 4^{անձն} քո :
 11 Ահա յաւուր յայամիկ տեսին աչք քո ,
 սրպէս մասնեաց զքեզ Տէր այսօր ի
 ձեռս իմ յայրի անդ , եւ 5^{ոչ} կամեցայ

սպանանել” զքեզ . եւ խնայեցի ի քեզ ,
 եւ ասացի թէ Ոչ ձրեցից զձեռն իմ ի
 12 ատէր իմ . զի օծեալ Տեառն է նա : եւ
 տես , հայր իմ , անա տառն լօղկի քո
 ի ձեռին իմում . ես հօտի զատուն հան-
 զերձի քո , եւ ոչ սպանի զքեզ . եւ ծա-
 նիր եւ տես 6^{այսօր} , զի ոչ գոյ ի ձեռին
 իմում չարութիւն եւ ոչ արհամարհու-
 թիւն եւ ոչ անկարտութիւն , եւ ոչ մե-
 զայ ինչ քեզ . եւ զու սղաղակս գանձն
 13 իմ անուղ գնա : Գաա սրացէ Տէր ընդ
 իս եւ ընդ քեզ . եւ ասցէ Տէր զվրէժ
 իմ ի քէն , եւ ձեռն իմ մի եղիցի ի քեզ :
 14 Արպէս ասէ հին սաւատրին , Յանօրէն
 ձեռաց ելցէ մեա , եւ ձեռն իմ մի եւ-
 15 զիցի ի քեզ : եւ արդ զճր հեա ելեալ
 ես , արքայք Իսրայէլի , եւ զո՞ հպածես .
 զհեա շան միոյ մեռելու եւ զհեա լուոյ
 16 միոյ : եղիցի Տէր զատուոր եւ իրաւա-
 բար ընդ իս եւ ընդ քեզ . տեսցէ Տէր
 եւ զատուցի զգոտաատանս իմ , եւ ա-
 բացցէ ինձ իրաւունս ի ձեռաց քոց :
 17 Եւ եղև իրրև կատարեաց Գաւթի
 խօսել զբանս զայտոսիկ ընդ Սաւուղայ ,
 եւ ասէ Սաւուղ , Այր քո՞ ձայն իցէ ,
 որբեակ իմ Գաւթի . եւ ամբարձ Սա-
 18 ռուղ զձայն իւր եւ ելաց : եւ ասէ Սա-
 ռուղ զԳաւթի , Ի՞նչ արդար ես քան զիս .
 զի զու հատուցի ինձ բարիս , եւ ես
 19 հատուցի քեզ չարիս : եւ զու պատմե-
 ցի ինձ այսօր զոր արարեր ինձ բարիս ,
 եւ թէ որպէս փակեաց զիս Տէր այսօր
 20 ի ձեռս քո եւ ոչ սպաներ զիս : Չի որ-
 պէս զասնէ որ զԹՀնամի իւր 6^{ինեղու-}
 լիւնն , եւ արձակիցէ գնա բարեա ընդ
 ճանապարհ , եւ Տէր հատուցէ 7^{նմա}
 21 բարիս . որպէս զու արարեր 8^{այսօր} եւ
 արդ զիտեմ զի թագաւորելով թագաւո-
 րեացիս , եւ հատատեսցի ի ձեռս քո
 22 թագաւորութիւնն Իսրայէլի : եւ արդ
 երպուր ինձ ի Տէր , զի մի սատակեա-
 ցիս զգաւակ իմ զկնի իմ , եւ մի եղծցես
 23 գանուն իմ ի ասնէ հօր իմոյ : եւ երզ-
 ուա Գաւթի Սաւուղայ , եւ գնաց Սա-
 ռուղ ի տեղի իւր , եւ Գաւթի եւ արք
 իւր 9^{եկին} ի Մասարա՞ յանձուէս :

ԳԼ ԻԾ

1 Եւ մեռաւ Մամուէլ , եւ ժողովեցան ա-
 մենայն Իսրայէլ եւ կոծեցան զիս , եւ

1 Եբբ. Ենգագոյց 2 Եբբ. ա՛ռ Սաւուղ 3 Եբբ. ընդ
 կրեսա ապառաժից այժմեանց 4 Եբբ. քեզ չարիս
 5 Եբբ. ասացին զի սպանից 6 Եբբ. գաւառ 7 Եբբ.
 քեզ 8 Եբբ. այսօր ինձ 9 Եբբ. ելին

թաղեցին զնա ի տան իւրում յԱրիմա-
թեմ : և և յարեալ Դաւիթ և Էջ յանա-
պանս ¹Մանայ :

2 Եւ էր այր մի ի Մանս , և ²հօտք իւր՝
ի Կարմղոս , և այրն մեծատուն էր յոյժ .
և նորա էին ոչխարք երեք հազարք ,
և ւայք հազար . և եղեն կաւարք հօ-
3 աբցն ի Կարմղոս : Եւ անուն նորա Նա-
բազ , և անուն կնոջ նորա Արիզեա .
և կին նորա առատ իմաստութեամբ և
զեզեցիկ տեսչամբ յոյժ . և այրն խնտ
և չար խորհրդովք և այր ³չնարարոյ :

4 Եւ լուալ Դաւիթ ⁴յոււուր յայնմիկ՝ եթէ
կարէ Նարազ Կարմեղացի զհօտս իւր :
5 Եւ ստաքեաց Դաւիթ մանկուսնս տանս ,
և ստէ Դաւիթ ցմանկուսնս , Եւ էք ի
Կարմղոս՝ և երթալք առ Նարազ , և
6 հարցէք յանուն իմ զողջուսէ՝ նորա , և
ասաջիք այսպէս ⁵ի սոյն աւուրս՝ Ազջ
իցես , զու և ստեն քս և ամենայն որ
7 ինչ քո՝ ողջ լիցի : Եւ արզ աւտոիկ լուայ
եթէ կաւարք են հօսից ⁶քոց որ ընդ
մեզ էին յանապաւիտաս՝ , և ոչ ար-
զելաք զգոտս , և ոչ խուցաք զգոտս
և ոչ խիւք զամենայն աւուրս որչափ և
8 էին ընդ մեզ ի Կարմեղոս : Հայց ցմանկովից
քս և պատմեցին քեզ , և գացին ման-
կուսք շնորհս առաջի աչաց քոց , զի ի
լարի աւուր եկին . արդ սացես որչափ
ինչ և գացէ ձեան քո ծառայից քոց ,
9 և որպէս քում Դաւիթի : Եւ եկին ման-
կուսքն Դաւիթի , և խօսեցան զբանսն
ընդ Նարազայ , ըստ ամենայն բանիցն
10 այնորիկ յանուն Դաւիթի : Դարտատա-
ցաւ , և՝՝ ետ պատասխանի ծառայիցն
Դաւիթի և ստէ , Ո՞ր Դաւիթ , կամ ո՞
որդին Յեսսեայ . բաղմացեալ են այսօր
ծառայք զնացակրանք իւրաքանչիւր յե-
11 բեսաց տեսն իւրոյ : Այս պատուցում
զհաց իմ և ⁸զգլնի իմ և զգեղիս իմ
զոր զենի կարողաց իմց պատուծակս ,
և սայցեմ արանց զորս ոչ զխախտմ
12 ուստի իցին : Եւ գարձան մանկուսքն
Դաւիթի ի ճանապարհ իւրեանց , և եկին
պատմեցին Դաւիթի ըստ բանիցն այնու-
13 ցիկ : Եւ ստէ Դաւիթ ցորսն իւր , Ածէք
ընդ մէջ իւրաքանչիւր զսուր իւր . և
սծին ընդ մէջ այր իւրաքանչիւր զսու-

սուր իւր . սծ ընդ մէջ և Դաւիթ զսուր
իւր . և եկին զհեա Դաւիթի իրիւս արք
չորեքհարեւր , և երկերիւրն և սնուէն
նոտան առ կարապին :

14 Եւ Արիզեայ կնոջ Նարազու պատեաց
մի ոմն ի մանկուոյ անտի և ստէ , Ահա
ստաքեաց Դաւիթ հրեշտակս յանապա-
սէն օրհնել զուէր միւր , և նա՞ խուսեաց
15 ի նոցանէն՝ : Եւ արքն երախտաւոր էին
մեզ յոյժ , և ոչ արցելին զմեզ , և ոչ
իւրք խուսեցին զմեզ՝ որչափ եզեաք ընդ
16 նոսա ի բացի : Եւ իրբու զպարիսպ էին
մեզ զցայց և զցերեկ զամենայն աւ-
ուուրսն որչափ էաք ընդ նոսա և սրա-
17 ձէաք զխաչխանս : Եւ արզ զխօսացես և
սեացես զինչ գործեսցես . զի վճարեալ
է չարութիւն ի վերայ տեսան մերս , և
ի վերայ ամենայն տան նորա . և նա
այր ժանա է , և ոչ զոյ խօսել ընդ նմա :

18 Եւ աճապարեաց Արիզեա , և սոն եր-
կերիւր նկանակ և երկուս ամանս զին-
ուոյ և հինգ ոչխար հասուցեալ և հինգ
արզու փոխնոց և ¹⁰կայի մի չամիչ՝ ,
և պաղատիս երկերիւր , և եւ ի վե-
19 րայ իչոց : Եւ ստէ ցմանկովն իւր , Եր-
թայք յառաջագոյն քան զիս , և ես գամ
զկնի ձեր . և ան իւրում Նարազայ ոչ
20 եհան ի վեր : Եւ եղեւ ընդ եղանկ նա-
րա յէչն և ընդ իջանել ընդ գանխուղ
լերինն , և ահա Դաւիթ և արք նորա
իջանելն ընդ առաջ նորա , և զիպեցաւ
21 նոցա : Եւ ստէ Դաւիթ , Զուր ուրեմն
պահեցի զամենայն ինչ Նարազու յանա-
պատի անդ , և ոչ խուսեցար առնուղ յամե-
նայնէ որ ինչ էր նորա և ոչ ինչ . և հա-
22 տայց ինձ չար երախտեաց իմոց Օն և զն
արասցէ Ասաուած ¹¹Դաւիթ , և զն և զն
յաւելցէ , եթէ թողց յամենայնէ Նարազու
մինչև ցառաւօտն որ զբմով միզիցէ :

23 Իրբու ետես Արիզեա զԴաւիթ փու-
թացաւ և վագեաց յիչոյն , և անկու
ստաջի Դաւիթի ի վերայ երեսայ իւրոց ,
24 և երկիր կարգ նմա յերկիր : և ան-
կու առ սոս նորա և ստէ , Յիս , տէր ,
վեսա իմ . բայց խօսեցի աղախին քո
յականջս քո , և լուիցես բանից ազախնոց
25 քո : Մի՛ զիցէ տէր իմ զսիրտ իւր ի վե-
րայ անն մանախ Նարազայ . զի բստ
անուան նորա և ինքն է . ¹²Նարազ աւ-
նուս նորա , և անզգամութիւն ընդ նմա .

¹Իբր. Փառանու ²Իբր. արտք նորս ³Կաւ, Կարմղեան ⁴Իբր. յանապատին ⁵Իբր. գլուսէ ⁶Իբր. քոց հօսիւք քո ընդ մեզ էին ⁷Իբր. և Նարազ ⁸Իբր. զնուր

⁹Իբր. անարգեաց զնոսա ¹⁰Իբր. հորեւրողչոյ չամիչ ¹¹Իբր. թ շնամեաց Դաւիթի ¹²Այսինչն, անզգամ

և ևս ազախին քո ոչ տեսի զմանկունս
 26 քո զոր առաքեցեր : Եւ ¹ապօղ կենդանի է Տէր և կենդանի է անձն քո , որպէս արգել զքեզ Տէր չգալ յարիւն ²անպարտ , սյլ պահել զձեռն քո առ քեզ . և արգ եղիցին իրբև զՆարազ թշնամիք քո և
 27 որ ինդրիցեն տեսն իմում չարիս : Եւ արգ առ զօրճութիւնս զայս զոր երբ արգախին քո տեսն իմում . և սացես մանկուողդ որ կան առաջի տեսն իմոյ
 28 Եւ լարձ զիկաս ազախնոյ քո . զի առնելով արասցէ Տէր տեսն իմում տուն հաւատարիմ . զի զպատերազմ ³տեսն իմոյ Տէր” պատերազմի , և չարութիւն
 29 մի երբեք գտայի ի քեզ : Եւ ⁴ոչ յարեզ” մարդ հալածել զքեզ , և ինդրել զանձն քո . և եզկիցի անձն տեսն իմոյ ծրարեալ ի ծրարի կենաց ⁵Տեառն Աստուծոյ” , և զանձն թշնամեաց քոց ⁶պարսաքա-
 30 րեացես ի մէջ պարսաստեաց : Եւ եզկիցի յորժամ արասցէ Տէր տեսն իմում զամենայն բարիս զոր խօսեցաւ անել ի վերայ քո , և սացէ զքեզ պատուիրա-
 31 նաւ առաջնորդ ի վերայ Երրայելի , Մի լիցի ⁷պղծութիւն և գոյլեաց զութիւն ի սրբի տեսն իմոյ հեզուլ զարիւն արգար ստրապարտուց , և պահեցի ձեռն տեսն իմոյ առ իւր” . և բարի արասցէ Տէր տեսն իմում , և յիշեացես զազախին քո ⁸բարի անել նմա” :
 32 Եւ սաէ Դաւիթ ցեղբոցեա , Օրհնեալ Տէր Աստուած Երրայելի որ առաքեացի
 33 զքեզ այսօր ընդ առաջ իմ . Եւ օրհնեալ բարք քո , և օրհնեալ լիցիս դու որ արգելի զիս այսօր առ չերթալ յա-
 34 րիւն , և պահել զձեռն իմ առ իւր Բայց կենդանի է Տէր Աստուած Երրայելի , որ արգել զիս այսօր յաննելոյ քեզ չար . զի թէ չէիր փաթեացեալ և եկեալ ընդ առաջ ⁸իմ . քանզի ասացի , թէ ոչ մնասցէ” Նարազայ մինչև ցլոյս ատառտու որ
 35 զորմով միկուցէ : Եւ առ Դաւիթ ի ձեռնոց նորա զամենայն ինչ զոր երեք նմա , և սաէ ցնա , ել ի տուն քո խողազու թեամբ . տես զի լուսոյ ձայնի քում , և ակն առի երեսոց քոց :
 36 Եւ զնաց Արիպեա առ Նարազ . և էր

Երախութիւն ի տան նորա իրբև զերախութիւն իապաւորի , և սիրա Նարազու զու զուարճացեալ էր յինքեան , և ինքն արկեալ էր յայժ . և ոչ պատմեաց նմա բան մի մեծ կամ փոքր մինչև ցլոյս
 37 առառտան : Եւ եղև ընդ ատառտն , իրբև սթափեցաւ Նարազ ի զինուոյանսի , պատմեաց նմա կինն իւր զբանս զայստօսիկ . և մնաւ սիրա նորա ի նմա ,
 38 և եղև իրբև զքար : Եւ եղև իրբև առուրք տանն , և հնար Տէր զՆարազ , և մնաւ :
 39 Եւ լուաւ Դաւիթ եթէ մնաւ Նարազ , և սաէ , Օրհնեալ Տէր Աստուած որ գտառեց զպատաստան նախատմաց իմոյ ի ձեռաց Նարազայ . և զմտաց իւր արկեցոյց ի ձեռաց չարեաց , և զչարութիւն Նարազայ զարձոյց Տէր ի գլուխ նորա . և առաքեաց Դաւիթ և խօսեցաւ ընդ Արիպեայ տանուլ զնախոր
 40 կնաթեան : Եւ եկին ծառայքն Դաւիթ առ Արիպեա ի Կարմեղա , խօսեցան ընդ նմա և տան , Դաւիթ առաքեաց զմեզ առ քեզ աննուլ զքեզ իւր կնաթեան :
 41 Եւ յարեա երկիր եղազ ի վերայ երեսոց իւրոց յերկիր և սաէ , Ահաւասիկ կայ ազախին քո ի սարկութիւն լուա-
 42 նալոյ զոսս ծառայից տեսն իմոյ : Եւ փաթեացեալ յարեաւ Արիպեա , ել յէջ . և ճինոց ազջիկ զնային զհեա նորա , և չարա զհեա ծառայիցն Դաւիթ , և եղև նորա կին :
 43 Եւ զԱրիմուղամ առ Դաւիթ յեզրայելէ .
 44 և էր նորա երկօրեան կանայք : Եւ Սաուլ ևս զՄեղքոյ զուսար իւր զկին Դաւիթի Փազաիկի որբուց Յեմեսեայ Ռաթմալոյ :

ԳԼ . ԻԶ

1 Եւ եկին Զիփայիքն ⁹ի մալղէն առ Սաուլ ի ըլլարն” և տան , Ահա Դաւիթ իտարուցեալ է առ մեզ ի ըլլին երեզա-
 2 տա” հանդէպ Յեսեմնայ , և յարեա Սաուլ և էջ յանապատն Զիփայ , և ընդ նմա երեք հողարք արոնց ընտրելոց յԵրրայել , ինդրել զԴաւիթ յանապա-
 3 սին Զիփայ : Եւ բանակեցաւ Սաուլ ի ըլլին երեզատա հանդէպ Յեսեմնայ ի վերայ ճանապարհին . և Դաւիթ նստէր յանապատն , իրբև ետա Դաւիթ թէ եկն Սաուլ զկին նորա յանապատն ,
⁹ Եւ Սաուլ է Գարսա

¹ Եբբ . արգ , տէր իմ : ² Յեբբ . գ-Լ-Է ³ Եբբ . Տեսն տէր իմ ⁴ Եբբ . յարեա : ⁵ Եբբ . ընդ Տեսնն Աստուծոյ քում : ⁶ Եբբ . պարսաքարեացէ : ⁷ Եբբ . այր քեզ ի վարանս , և ի վիշտ սրբի տեսն իմում : ⁸ Եբբ . զարիւն ստրապարտուց , և աննել փրկութիւն տեսն իմոյ իւրօրի : ⁹ Եբբ . իմ , չէր մնացեալ

4 Առաքեաց Դաւիթ լրտեսս, եւ զիտաց եթէ եկեալ է Սաւուղ պարաստու- թեամբ 3բ Կեկա :

5 Եւ յարեաւ Դաւիթ դազա եւ եկն ի տեղին ուր նստէր Սաւուղ . եւ ետես Դաւիթ գտեղին ուր ննջեաց Սաւուղ, եւ անդ Արեւննոր որդի Ներեայ զորս- վար նոյա . եւ Սաւուղ ննջէր 2բ պապ- պաճունն, եւ զօրն բանակեալ էր չուրջ

6 գնովաւ : Պատասխանի եա Դաւիթ եւ ասէ ցԱքիմելէք Քետացի եւ ցԱրեսաս որդի Շարուհեայ եղբայր Յախարայ, եւ ասէ, Ո՞՞ մացէ ընդ իս առ Սաւուղ ի բանակն . եւ ասէ Արեսաս, Ես մտից

7 ընդ քեզ, եւ մտին Դաւիթ եւ Արեսաս ի պօրն զցայզ . եւ անա Սաւուղ ննջէր 2բ պապպաճունն, եւ զեղարգն ցցեալ յերկրի ի սնարից նորա . եւ Արեւննոր եւ

8 զօր նորա ննջէին չուրջ գնովաւ : Եւ ասէ Արեսաս ցԴաւիթ, Փակեաց Տէր այսօր զԹ՛նամիս քո ի ձեռս քո . արզ հարից զառ զեղարգեամբս յերկրի միանգամ եւ :

9 ոչ կրկնեցից : Եւ ասէ Դաւիթ ցԱրեսաս, Մի նարկաներ զոս . զի ո՞վ իցէ որ ձկիցէ զձեռն իւր յօծեալ Տեսուն եւ սրբիցի :

10 Եւ ասէ Դաւիթ, Կենդանի է Տէր, բայց եթէ Տէր 3արասեացէ զգա, եւ կամ թէ օր իւր եկեոցէ եւ մեոցի, կամ թէ ի

11 պատերազմ մոցէ եւ յաւելցի . Բաւ լիցի ինձ ի Տեսունէ ձկել զձեռն իմ յօծեալ Տեսուն . բայց արզ առ զգեղարգնդ ի սնարից զորա եւ զկուժ ջրոցի եւ զնսա-

12 զուր ի մեզ, եւ ան Դաւիթ զգեղարգն եւ զկուժ ջրոյն ի սնարից նորա, եւ զնային յինքեանս . եւ ոչ ոք էր որ տե- անէր եւ ոչ որ զխէր, եւ ոչ որ էր որ յանէր . զի ամենքեան ի քուն էին, քանզի թմրուածիւն ի Տեսունէ անկա- թ ի վերայ նոյա :

13 Եւ անց Դաւիթ յոյն կողմն, եւ եկաց ի վերայ զլիւս լերինն ի բացեայ, եւ

14 թաղում ճանապարհ էր ի մէջ նոյա : Բար- բառեցաւ Դաւիթ ի զօրն, եւ խօսեցաւ ընդ Արեւննորեայ եւ ասէ, Ո՞չ ատս ար- ստախանի, Արեւննոր . եւ 4ասէ, Ո՞վ ես

15 զու որ կոչես 3գիս առ արքայ : Եւ ասէ Դաւիթ ցԱրեւննոր, Ո՞չ ապաքէն այր քաջ ես զու, եւ ո՞վ է իրրեւ զքեզ ի մէջ Խորայելի . եւ ընդէր ոչ պանհա զտէր քո զարքայ . զի եմուտ ունի ի

զօրուէզ սպանանել զտէր քո զարքայ :

16 Չէ բարի բանդ զոր արարեր . կենդանի է Տէր զի որդիք մահու էք զուք որ 5պահէք զտէր ձեր զարքայգօծեալ Տեսուն . եւ արզ աւասիկ զեղարգնն արքայի եւ կուժ ջրոյն ո՞ւր է որ առ մտարս նորա

17 կային : Եւ ծանեաւ Սաւուղ զձայնն Դաւիթի եւ ասէ, Այց ձայն քո՞ է, որդ- եակ իմ Դաւիթ . եւ ասէ Դաւիթ, 6Մա- ոայ քո եմ”, աէր իմ արքայ, եւ ասէ, Ընդէր է այդ, աէր իմ, զի մտեալ ես զկնի ծառայի քո . զի՞ մեզայ, եւ զի՞

18 զառ յիս վնաս : Եւ արզ լուիցէ՝ աէր իմ արքայ զքանս ծառայի իւրոյ . եթէ 7Ատուժոյ չարմեալ է զքեզ ի վերայ իմ, ձենձերեացի գո՞՛՛ր . եւ եթէ որչոց մարդկան, անիծեալ լիցին զօքս առաջի Տեսուն . զի մերձեցին զիս այսօր չնա- տատել ինձ ի ժառանգութեան Տեսուն . տանն, իրթ ծառայեալ ատուածոց օտա-

20 յայ : Եւ արզ մի անկցի պիւն իմ յեր- կիր ստաջի երեսաց Տեսուն . զի կեալ է թաղաւոր Խորայելի խնդրել 8զոնձն իմ, որպէս ընթանայցէ ազոս .” ընդ լերինս :

21 Եւ ասէ Սաւուղ, Մեկոյ, զարձիր, որդեակ իմ Դաւիթ, զի ոչ ինչ արարից քեզ չար, փոխանակ զի սրատուական է անձն իմ առաջի աչաց քոց . եւ ես յայտմ աւուր ժամանակի զբանդիր եւ յան-

22 ցաւոր եմ յոյժ : Պատասխանի եա Դա- յիթ եւ ասէ, Ահաւասիկ զեղարգնն ար- քայի, անցցէ մի ոք ի մանկուոյզ եւ

23 աոցէ զառ : Եւ Տէր հատուցէ իւ- բաքանչիւր ումք ըստ արդարութեանց իւրոց եւ ըստ հաւատարմութեան . թէ ո՞րպէս մատնեաց զքեզ Տէր այսօր ի ձեռս իմ, եւ ոչ կամեցայ ձկել զձեռն

24 իմ յօծեալ Տեսուն : Եւ որպէս մեծացաւ անձն քո առաջի ստաջի աչաց իւ- մոց, այնպէս մեծացի անձն իմ առաջի Տեսուն, 9եւ ամբարշտացէ զիս” եւ ապ- րեցուցէ զիս յամենայն նեղութիւնէ :

25 Եւ ասէ Սաւուղ ցԴաւիթ, Օրհնեալ ես զու, որդեակ իմ Դաւիթ, եւ անկրօլ արացեալ եւ զօրանալով զօրասցիս : Եւ գնաց Դաւիթ գճանապարհ իւր, եւ Սա- լուղ զարձաւ ի տեղի իւր :

1 Յեբր. գ-լ-տ-է 2 Յեբր. ի մէջ կառաց 3 Յեբր. հարցէ 4 Յեբր. ասէ Արեւննոր

5 Յեբր. ոչ պահէք 6 Յեբր. Ձայն իմ 7 Յեբր. Տեսուն 8 Յեբր. լու մի, որպէս հալածիցի կարաւ

ԳԼ ԻԷ

1 **Ե**ւ խօսեցաւ Դաւիթ ի սրտի իւրում եւ
 2 ասէ, Այդ անկանկրիմ յաւուր միում ի
 3 ձեռս Սաւուգոյ . եւ չէ ինձ բարի, եւ
 4 թէ ոչ գործայց յերկիրն Փղշապացոց .
 5 եւ ¹եթէ իցէ՝ ինդրեցէ զիս Սաւուղ՝
 6 յամենայն սահմանս Իսրայելի, ապրե-
 7 ցայց ի ձեռաց նորա : Եւ յարեաւ Դա-
 8ւիթ, եւ անց ինքն եւ վեց հարեւր արքն
 9 որ ընդ նմա, եւ գնաց առ Անրուս որ-
 10 զի Սովաքայ՝ արքայ Գիթայ : Եւ նստաւ
 11 Դաւիթ ընդ Անրուսայ ի Գէթ, ինքն եւ
 12 արք իւր՝ իւրաքանչիւր սամբ իւրով .
 13 եւ Դաւիթ եւ երկուսն կանայք իւր,
 14 Աքնոփամ Յեղապիլացի եւ Արիգեա կին
 15 Նարազայ Կարմնգուցոյ : Եւ ազգ եզեւ
 16 Սաւուղայ եթէ փոխեաւ Դաւիթ ի Գէթ,
 17 եւ ոչ եւս յաւել ինդրել զնա :
 18 Եւ ասէ Դաւիթ ցԱնրուս, Եթէ եզիս
 19 ծառայ քո չնորն առաջի աչաց քոց,
 20 ասցես ինձ տեղի ի միում քաղաքաց
 21 յանդ, եւ նստայց անդ . եւ ընդէ՛ր նստի-
 22 զի ծառայ քո ի թագաւորեալ քաղաքի ընդ
 23 քեզ : Եւ ես նմա Անրուս յաւուր յայնմիկ
 24 զՄիկեղակ. վասն այնորիկ եզեւ Սիկեղակ
 25 արքայից Հրէատամնի մինչեւ ցայսօր : Եւ
 26 եզեւ թիւ աւուրցն զոր նստաւ Դաւիթ
 27 յանդիս յաղաղեացն՝ աւուրք չորից ամսոց՝ :
 28 Եւ երանէր Դաւիթ եւ արքն որ ընդ
 29 նմա էին, եւ ասագոսակէին ի վերայ՝ աւ-
 30 մենայն Գեաբայոյն եւ Գեղեարայոյն
 31 եւ Ամաղեկացոյն . ¹եւ անա բնակէր
 32 երկիրն ի Գեղամուրաց յապահոփիւոց
 33 պարսպաւորաց մինչեւ ցեղիպատոս : Եւ
 34 հարկանէր Դաւիթ զերկիրն, եւ ոչ ապ-
 35 րեցուցանէր զայր եւ զկին . եւ անոցը
 36 հօտս եւ անդեայս եւ էչս եւ ուզաս եւ
 37 հանդերձս, եւ գամնայր եւ գայր առ Ան-
 38 քուս : Եւ ասէր Անրուս ցԴաւիթ, Ու-
 39 ընում կողմանս արչաւեցէք այսօր : Եւ
 40 ասէր Դաւիթ ցԱնրուս, Ի կողմանս հաւ-
 41 րաւոյ Հրէատամնի, եւ ի կողմանս՝ Յեւ-
 42 ըմիկի, եւ ի կողմանս՝ կենեղայ : Զայր
 43 եւ զկին ոչ ²ապրեցուցի ամել ի Գէթ,
 44 ասեմ՝, Գուցէ ազգ լինիցի զմէնջ ի Գէթ,
 45 եւ առիցեն թէ Զայս ինչ զործէ Դաւիթ :

Եւ այս յիրաւունք էին՝ նորա զամենայն
 աւուրս որչափ եւ նստաւ Դաւիթ յան-
 12 զի այլազգեացն : Եւ հաւատաց Անրուս
 Դաւիթ յոյժ, եւ ասէ, ³Ամաչելով ա-
 մաչէ՞ ի ժողովրդեն իւրմէ յԻսրայել,
 եւ եղիցի ինձ ծառայ յաւիտեան :

ԳԼ ԻԸ

1 **Ե**ւ եզեւ յաւուրն յայնոսիկ՝ ժողովե-
 2 ցան այլազգիքն բանակօք իւրեանց եւ
 3 լանել պատերազմել ընդ Իսրայելի . եւ
 4 ասէ Անրուս ցԴաւիթ, Գիտեով զի-
 5 տասցես, զի ընդ իս եղանկոց ես ի պա-
 6 2 տերազմ, դու եւ արք քո : Եւ ասէ Դա-
 7ւիթ ցԱնրուս, Այլպէս լիցի, արգ գի-
 8 տասցես զինչ զործեացէ ծառայ քո : Եւ
 9 ասէ Անրուս ցԴաւիթ, Այլպէս լիցի .
 10 անձնագործացես արարից զքեզ զամե-
 11 նայն աւուրս :
 12 Եւ Սամուէլ մուտաւ, եւ կոծեցան զնա
 13 ամենայն Իսրայել, եւ թաղեցին զնա ի
 14 քաղաքին իւրում յԱրմաթեմ : Եւ Սա-
 15ւուզ երարձ զվճուկ եւ զզէաս յերկրէ :
 16 Եւ գումարեցան այլազգիքն, եւ եկին
 17 բանակեցան ի Սոփան . եւ ժողովեաց
 18 Սաւուզ զամենայն այր Իսրայելի, եւ
 19 բանակեցան ի Կեղբուէ : Իրբեւ ետես
 20 Սաւուզ զբանակ այլազգեացն, երկեաւ
 21 եւ զարձուրեցու սիրտ նորա յոյժ : Եւ
 22 եհարց Սաւուզ ի Տետունէ, եւ ոչ արար
 23 նմա պատասխանի Տէր երազովք եւ
 24 ¹⁰ գուշակութեամբք եւ մարգարէիւք : Եւ
 25 ասէ Սաւուզ ցճառայս իւր, Խնդրեցէք
 26 ինձ կին մի վճուկ, եւ երթայց առ նա
 27 եւ ինդրեցից նովուս : Եւ ասն ծառայքն
 28 նորա ցնա, Ահաէ կին մի վճուկ յԱյնեղովր :
 29 Եւ ծայտեցաւ Սաւուզ, եւ զգեցաւ այլ
 30 հանդերձս, եւ գնաց ինքն եւ երկու արք
 31 ընդ նմա, եւ եկին առ կինն զԻչելի :
 32 Եւ ասէ ցնա, Դիւփեա զու ինձ վճուկ,
 33 եւ հան ինձ զոր ասացից քեզ : Եւ ասէ
 34 կինն, Ահա գաւ ինքնին իսկ գիտես զոր
 35 ինչ արար Սաւուզ, որպէս ստատկեաց
 36 զվճուկս եւ զզէաս յերկրէ . եւ արգ ընդ-
 37 էր որսաս զանձն իմ սպանունել զնա :
 38 Եւ երզուաւ նմա Սաւուզ ի Տէր եւ ա-
 39 սէ, կենդանի է Տէր, իթէ պատահեցի
 40 քեզ վնաս ի բանիս յայմիկ : Եւ ասէ
 41 կինն, Զո՞ հանից քեզ : Եւ ասէ, ԶՍա-
 42 մուէլ հան ինձ :

¹ Եբբ. յուսասնատ լիցի Սաւուզ ի ինդրելոյ զիս այլ
 եւս ² Եբբ. մի ամ եւ ամուք չորք ³ Յեբբ. զ-
⁴ Եբբ. զի բնակէին նորա ի վաղուց յերկրն, յայն-
 միկ ի մտից Սաւուզ մինչեւ յերկիրն յզիպատացոյ
⁵ Եբբ. յեբբ. յաւուր, հարաւոյ, ⁶ Եբբ. ապրեցուցա-
 նէր Դաւիթ տանել հոմբոս ի Գէթ զի ասէր,

⁷ Կաւ. էր սովորութիւն ⁸ Կաւ. յերկրն ⁹ Եբբ.
 Ատեղով ատեցաւ ¹⁰ Եբբ. Աւրմուս

42 Եւ ետես կինն զՍամուէլ, եւ ազա-
 զակեաց ի ձայն մեծ . եւ ասէ կինն զՍա-
 ւուզ, Ընդէր խարեցեր զիս . եւ զու
 43 Սաւուզ եւ : Եւ ասէ ցնա արքայ, Մի
 կրկնչիր, ասա զո՞ տեսեր : Եւ ասէ ցնա
 կինն, Աստուածս տեսանեմ երեսու յերկրէ :
 44 Եւ ասէ ցնա, 'Ձի՞նչ զիտացեր'' : Եւ ասէ
 ցնա, Այր 'ուզգորդ երեսու յերկրէ'' , եւ
 արկեաց զիւրեւ կրկնոց : Եւ ծանեաւ
 Սաւուզ եթէ Սամուէլ է նա . եւ անկաւ
 ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր , եւ եպագ
 45 նմա երկիր : Եւ ասէ Սամուէլ զՍաւուզ ,
 Ձի՞ վիեցիր զիս 'Եւանկ ինձ'' : Եւ ասէ
 Սաւուզ, 'Նեզեայ եմ յոյժ , եւ այլազ-
 գիք պատերազմին ընդ իս , եւ Աստուած
 ձեռացաւ յինէն , եւ ոչ լուսւ ինձ ոչ
 մարդարէիւք , եւ ոչ երազովք . եւ արդ
 կոչեցի գքեզ ցուցանել ինձ զինչ զոր-'
 46 ծեցից : Եւ ասէ Սամուէլ , Ձի՞ հարգա-
 նես զիս , եւ Տէր 'հոռացաւ իքէն , եւ
 47 եզեւ 'ընդ ընկերի քում'' . Եւ արար ընդ
 քեզ Տէր որպէս խօսեցաւ յիմ ձեռն . եւ
 պատահեցէ Տէր զԹագաւորութիւնդ ի
 ձեռաց քոց , եւ տացէ զգա ընկերի քում
 48 Դաւթի : Չի ոչ լուար ձայնի Տեառն ,
 եւ ոչ արարեր զարամութիւն թարկու-
 թեան նորա յԱմազէկ . վասն այնր բանի
 արար քեզ Տէր զայդ յաւուր յայսմիկ :
 49 Եւ մատնեցէ Տէր զԻսրայէլ քեւ հան-
 դերձ ի ձեռս այլազգեացն , եւ վազիւ
 զու եւ որդիք քո 'ընդ քեզ անկզկն'' ,
 եւ զբանակն Իսրայելի տացէ Տէր ի
 ձեռս այլազգեացն :
 20 Եւ փութացաւ Սաւուզ եւ անկաւ
 յտանկելեաց ի գեաին . եւ զարհուրեցաւ
 յոյժ ի բանիցն Սամուէլի , եւ զօրութիւն
 ոչ եւս զոյր ի նմա . զի ոչ եկեր հազ
 21 զաիւն ողջոյն եւ զգիչերն ամենայն : Եւ
 եմուտ կինն առ Սաւուզ եւ ետես զի
 տաղնապեալ էր յոյժ , եւ ասէ ցնա , Ա-
 հա լուսա ազալին քո ձայնի քում . եւ
 եզի զոգի իմ ձեռն իմում . եւ ունկնդիր
 22 եզէ բանիցն զոր խօսեցար ընդ իս : Եւ
 արդ լուր եւ զու ձայնի ազաինոյ քո ,
 եւ եզից առաջի քո պատառ մի հաց եւ
 կերիցես , եւ եզիցի քեզ զօրութիւն . զի
 23 երթիցես զճանապարհ քո : Եւ ոչ 'կա-
 մեցաւ ուտել'' . եւ բռնադատեցին զնա

ծառայքն իւր եւ կինն , եւ լուսա ձայնի
 նոցա , եւ յարեաւ ի գեանոյն' եւ նստաւ
 24 յաթոռ : Եւ կնոջն անուցեայ էր որթ մի
 ի տան , եւ փութացաւ եզնն զնա . եւ
 առ աչիւր , թրեաց , եւ եփեաց բազարջս .
 25 Եւ մատոց տաջի Սաւուզոյ , եւ ա-
 սաջի ծառայից նորա , եւ կերան եւ յա-
 րեան գնացին զգիչերն զայն :

ԳԼ . ԻԹ

1 Եւ ժողովեցին այլազգիքն զամենայն
 զբանակս իւրեանց յԱփեկ , եւ բանակե-
 ցաւ Իսրայէլ 'ՅԱյնդովր Յեզրայելի :
 2 Եւ նախարարք այլազգեացն⁹ հարիւրա-
 ւորօք եւ հազարաւորօք , եւ Դաւիթ եւ
 արք իւր երթային յետոյ ընդ Անքուսայ :
 3 Եւ ասն նախարարք այլազգեացն , Ո՞
 են¹⁰ զոքա որ անցանննո՞ք'' : Եւ ասէ Ան-
 քուս ցնախարարս այլազգեացն , Ո՞չ զա
 է Դաւիթ ծառայ Սաւուզոյ արքայի Իս-
 րայելի ,¹¹ եւ այս երկու ամբ են զի առ
 մեզ է'' , եւ ոչ ինչ զաի ի զմա յօրէ յոր-
 մէ հեռէ անկաւ ի մեզ մինչեւ ցայսօր :
 4 Եւ խոժոռեցան նմա նախարարք այլազ-
 գեացն , եւ ասն ցնա , Դարձո գայրն ,
 եւ երթիցէ ի տեղի իւր ուր կացուցեր
 զնա անդ . եւ մի եկեացէ ընդ մեզ ի պա-
 տերազմ , եւ մի լիցի զաւաճան բանա-
 կիս . եւ ի՞նչ հաճիցի զա ընդ տառն իւ-
 րում , եթէ ոչ զլիսովք արանց այդոցիկ :
 5 Ո՞չ այդ Դաւիթ է որում նուազէին ի
 պարս եւ ասէին , եթէ Եհար Սաւուզ
 6 գնազարս եւ Դաւիթ զբեւրս : Եւ կոչեաց
 Անքուս զԴաւիթ , եւ ասէ ցնա , Կեն-
 դանի է Տէր , զի ուզիդ եւ բարի ես գու-
 յաչս իմ , եւ մուտ քո եւ ել ի բանակի
 առ ընդ իս . եւ ոչ զաի ի քեզ չարու-
 թիւն յօրէ յորմէ հեռէ եկիր առ իս մին-
 չեւ ցայսօր ժամանակի . եւ յաչս նա-
 7 իարարացն ոչ թուիս գու բարուք . Եւ
 արդ զարձիր եւ երթ ի խազազութիւն ,
 եւ ոչ արացես¹² չարութիւն յաչս նա-
 8 իարարաց այլազգեացս : Եւ ասէ Դաւիթ
 զԱնքուս , Ձի՞նչ արարի քեզ , եւ զինչ
 զտեր ի ծառայի քում յօրէ յորմէ էի ա-
 սաջի քո մինչեւ ցայսօր . զի՞ ոչ զայցեմ
 պատերազմիկ ընդ թշնամիս տեսուն իմոյ
 9 արքայի : Պատասխանի ետ Անքուս եւ

¹ Եբբ. Ձի՞նչ են կերպարանք նորա ² Եբբ. ծեբ
 երեսու ³ Եբբ. հանել զիս ⁴ Կամ, թշնամի քո
⁵ Եբբ. ընդ իս իցեք ⁶ Եբբ. կամեցաւ, եւ ասէ,
 Ոչ կերպց

⁷ Եբբ. ի գահոցս ⁸ Եբբ. առ աղբերն ⁹ Եբբ. ցեջն
 յաւուր , անցանէին ¹⁰ Կամ, իրբոյեցիք ¹¹ Եբբ.
 որ եղեւ առ իս այսլափ աւուրս ¹² Եբբ. չար

ասէ ց'Դաւիթ , Գիտեմ զի բարւոք թուիս
 զու յաչս իմ իրրեւ զհրեշտակ Աստու-
 ծոյ . այլ նախարարք այլազգեսայն ասեն ,
 10 Մի եկեացէ ընդ մեզ ի պատերազմ : Եւ
 արք կանխեալս զու ընդ առաւօտն , զու
 եւ ծառայք անառն քո որ եկեալ են ընդ
 քեզ , ¹եւ երթալք ի անդին յորում կա-
 ցուցի զձեզ . եւ բան ինչ յուսեթեանն
 մի զիցես ի սրտի քում , զի հաճոյ ես
 զու առաջի իմ :² Եւ վաղայարոյց լինի-
 ցիք ի ճանապարհ եւ յուսացի ձեզ եւ
 11 գնասցիք : Եւ կանխեաց Դաւիթ եւ արք
 իւր զնոյ ընդ առաւօտն ³եւ պահել զեր-
 կիր⁴՝ այլազգեսայն . եւ այլազգէքն ելին
⁵պատերազմել ընդ Իսրայելի⁶ :

ԳԼ . Լ

1 Եւ եղև ընդ մտանել Դաւթի եւ ա-
 լանց նորա ի Սիկեզակ յաւուրն երրոր-
 դի , եւ Ամադէկ ասպատակեաց ի հա-
 րուակողմն եւ ի Սիկեզակ . եւ եհար զՍի-
 2 կեզակ եւ այրեաց զնա հրով , եւ գե-
 րեաց զկանայս ¹եւ զամենայն ինչ² որ
 ի նմա ի փոքուէ մինչև ցմեծ . եւ ոչ
 սպանին զայր ³եւ զկին⁴ , այլ զերեցին
 3 եւ գնացին զճանապարհ իւրեանց : Եւ
 եկն Դաւիթ եւ արք իւր ի քաղաքն . եւ
 ահա այրեցեալ էր քաղաքն , եւ կանայք
 նոցա եւ ուստերք եւ գտերք իւրեանց
 4 գերեալք : Եւ ամբարձին Դաւիթ եւ արք
 նորա զձայնս իւրեանց եւ լացին , մին-
 5 չեւ ոչ եւս գոյր ի նոսա զօրութիւն լա-
 6 լոյ : Եւ երկուքն կանայքն Դաւթի գե-
 րեցան , Աքինովամ Յեզրայելացի եւ Ա-
 7 ըիգեա կին Նարազու Կարմեղացու : Եւ
 նեղեցաւ Դաւիթ յոյժ , զի ասաց ժողո-
 վուրդն քարկոծել զնա . զի զայրացեալ
 էր ոգի ամենայն ժողովրդեանն իւրա-
 8 ջանչիւր ի վերայ ուստերաց եւ զստե-
 րաց իւրեանց : Եւ զօրացաւ Դաւիթ ի
 9 Տէր Աստուած իւր : Եւ ասէ Դաւիթ ցԱ-
 բիաթար քահանայ որդի Աբիմեղքայ ,
 Մատո զեփուղգ : Եւ մատոյց Աբիաթար
 10 զեփուղն աս Դաւիթ : Եւ եհարց Դաւիթ ի
 Տեառնէ եւ ասէ , Պնդեցայց զկնի¹ զեզգու-
 րայն այնորիկ , եթէ հասանիցեմ նոցա
 11 եւ ասէ ցնա Տէր , Պնդեցա եւ հասնիւրով
 հասանես , եւ թափելով թափեսցես :
 12 Եւ զնայ Դաւիթ եւ ⁵չորեքհարեր արքն
 որ ընդ նմա , եւ եկին մինչև ցհեզե-

զատն Բոսորայ . եւ ⁶աւելորդքն զտեղի
 10 առին : Եւ պնդեցաւ Դաւիթ չորեքհա-
 րեր արամբ . եւ երկերիւր այր մնա-
 ցին⁷ որք նստան⁸ յայնկոյս հեղեղատին
 11 Բոսորայ : Եւ զտին այր մի Եղիպտացի
 յանդին եւ կալան զնա , եւ ամին առ
 12 Դաւիթ ⁹յանդն . եւ ետուն նմա հաց եւ
 կերաւ , եւ արուցին նմա ջուր . Եւ ե-
 տուն նմա կոտոր մի պաղատաց եւ եր-
 կուս չամչեայս , եւ կերաւ , եւ հաս-
 տատեցաւ այնու ողի նորա . քանզի չէր
 կերեալ հաց եւ ոչ արրեալ ջուր զերկս
 13 տիւս եւ դերիս զհչիւս : Եւ ասէ ցնա
 Դաւիթ , Մյր ես դու , եւ ուստի ես :
 Եւ ասէ պատանեակն , Եղիպտացի եմ
 ես ծառայ առն Ամադեկացու , եւ եթող
 զիս տէր իմ . զի նըողեցայ ես այս եր-
 14 րորդ օր . Եւ մեք ասպատակեցաք ի
 կողմանս հարաւոյ Քերեթեայ , եւ ի
 կողմանս Հրէաստանի , եւ ի հարաւա-
 կողմ Քաղեբայ , եւ զՍիկեզակ այրեցաք
 15 հրով : Եւ ասէ ցնա Դաւիթ , Եթէ ի-
 ջուցանիցնս զիս ⁸ի գեզգուրն յայն : Եւ
 ասէ ցնա Եղիպտացին , Երգուիր ինձ⁹ եւ
 թէ ոչ սպանցես զիս , եւ ոչ մասնես
 ցես զիս ի ձեռս տեսան իմոյ , եւ իջուցից
 զքեզ ⁸ի գեզգուրն : ¹Եւ երգուաւ նմա²
 16 Եւ իջոյց զնա անդր . եւ ահա նոքա
 ցրուեալ էին ընդ երեսս ամենայն երկ-
 րին , ուտէին եւ ըմպէին եւ տօնէին ա-
 մենայն աւարքն մեծամեծօք զոր ա-
 վին յերկրէն այլազգեաց եւ յերկրէն Յու-
 17 դայ : ³Եւ եհաս ի վերայ նոցա Դաւիթ⁴ ,
 եւ եհար զնոսա Դաւիթ ⁵յերանելոյ ա-
 բուսեկին մինչև ցերեկոյ եւ ի վաղիւ
 անդր⁶ , եւ ոչ այրեցաւ ի նոցանէ այր-
 18 յայց միայն պատանեակք չորեքհարեւր
 հեծան յուզտս եւ փախան : Եւ թա-
 փեաց Դաւիթ զամենայն ինչ զոր առին
 Ամադեկացիքն , եւ զերկուսին կանայս
 19 իւր թափեաց Դաւիթ : Եւ ոչ սխալե-
 ցաւ ի նոցանէ ի փոքուէ մինչև ցմեծ ,
 եւ յուստերաց եւ ի դատերաց եւ յաւա-
 20 ըն մինչև ցամենայն ինչ զոր առին ի
 նոցանէ , զամենայն պարձոյց Դաւիթ : Եւ
 առ Դաւիթ զամենայն հօտս եւ զանդեայր ,
 եւ ¹¹տանէր առաջի աւարին . եւ ¹²աւարին
 անուն կոչէր¹³ թէ Այս աւար Դաւիթի է :

¹ Եբբ. գաւառ ² Եբբ. գառաւայ յերկիր ³ Եբբ. յեզգուրն ⁴ Եբբ. գեղին ⁵ Եբբ. վեցհարեւր ⁶ Եբբ. որ քանցին ⁷ Եբբ. լքեալք անցանել ⁸ Եբբ. ի գուռդն ⁹ Եբբ. յայգուէ մինչև ցերեկոյ վաղուրն ¹⁰ Եբբ. յայգուէ մինչև ցերեկոյ վաղուրն ¹¹ Եբբ. տանէին ¹² Եբբ. ասէին

21 Եւ եկն Դաւիթ առ երկհրելւման շքեալս յերթալոյ զկնի Դաւթի, եւ նստոյց զնոսա ի հեղեղաթին Բոսորայ. եւ կլին ընդ առաջ Դաւթի եւ ընդ առաջ զօրուն որ ընդ նմա. եւ մտաեաւ Դաւիթ առ զօրն, եւ եհարց զօղջտանէ նորա ի խաղաղու-

22 Թիւն: Եւ պատասխանի ետուն նմա աւմենայն արք ժամաք եւ անզգամք յաւրանց պատերազմողաց որ երթեալ էին ընդ Դաւթի, եւ ասնն եթէ Զի ոչ եւզեն հետամուտ ընդ մեզ, ոչ սասցուք զոցա յաւարէ աստի զոր թափեցաք. քայց եթէ զիրարքանչիւր զկինս եւ զօր-

23 զիս առցին եւ գնացին ի բաց: Եւ աւսէ Դաւիթ, Մի արասցի բազպէս, եղբարք իմ, յիս մտանելոյ զնոսա մեզ Տեառն եւ պահելոյ զմեզ. եւ մասնեաց Տէր ի ձեռս մեր ՚զգեղզուրն եկեալ ի

24 վերայ մեր. եւ ո՞ անասցէ բանիցք ձերոց աչոցիկ, զի ոչինչ են ընդհատ ի ձէնջ. քանզի բաս մասին երթելոյն ի պատերազմ, նոյնպէս եղցի մասն վանուպանին. բաս նմին օրինակի բաժանես:

25 ցին: Եւ եղև յօրէ յայնմանէ եւ անդր իրբեւ որէնք եւ իրաւունք ի մէջ Իօրաւ յերի մինչև ցայտօր:

26 Եւ եկն Դաւիթ ի Սիկեղայ՝, եւ առաքեաց յաւարէ անաի ձերօցն Յուգայ՝ եւ ընկերաց իւրոց, եւ ասէ, Այդ ձեզ օրն նոթիւն յաւարէ թշնամեաց Տեառն:

27 Որ ի Բեթէլզ էք՝ եւ յիսամաթ հարաւ-

28 ւոյ, եւ որք յեթեր եւ յՍրայեր, եւ որք

29 յեփթամովթ, եւ որք յեփթամա, Եւ որք յերաքէլ, եւ որք ի քաղաքս Յերիմիացւոյն, եւ որք ի քաղաքս Կինեյ-

30 ւոյն, Որք ի Հոամա, եւ որք ի Քոպրա-

31 սան, եւ որք յԱթաք, Եւ որք ի Քերուրն, եւ որք յամենայն տեղիս ընդ որ շրջեցաւ Դաւիթ ինքն եւ արք իւր:

ԳԼ. ԼԱ

1 Եւ այլազգիքն պատերազմէին ընդ Իսրայելի. եւ փախեսն արք Իսրայելի յերեսաց այլազգեացն, եւ անկանէին վի-

2 րաւորք ի յերկնն Գեղրուայ: Եւ հաօին այլազգիքն ի Սաւուզ եւ յորգիս նորա, եւ հարին այլազգիքն զՅոթնաթամս եւ

զԱրինազար եւ զՄեղքիսաւէ զօրգիս

3 Սաւուզայ, Եւ ծանրացաւ պատերազմն ի վերայ Սաւուզայ, եւ գտին զնա արք կորովիք աղեղնաւորք, եւ վիլաւորե-

4 ցա ՚ընդ կարաւանդսն ի ներքս՝, Եւ ասէ Ասաւ զցկապարճակիրն իւր, Մերկեա զտուր քո եւ խոցեա զիս նովաւ. զուզէ զայցեն անթլիտաքն եւ խոցուտիցն զիս, եւ խալալցին զինեւ: Եւ սչ կամեցաւ կապարճակիրն, քանզի երկեաւ յայժ: Եւ ան Ասաւ զտուսերն

5 իւր եւ անկաւ ի վերայ նորա: Իրբեւ ետես կապարճակիրն թէ մնաւ Սաւուզ, անկաւ եւ նա ի վերայ սուսերին իւրոյ

6 եւ մեռաւ ընդ նմա: Եւ մեռաւ Ասաւ զ եւ երեքեան օրգիք նորա, եւ կապարճակիրն իւր, եւ ամենայն արք նորա յաւուր յայնմիկ ի միասին:

7 Եւ իրբեւ տեսն արք Իսրայելի որ յայնկոյս հոխաջն եւ որ յայնկոյս Յորգանանու, եթէ փախեսն արք Իսրայելի, եւ թէ մնաւ Սաւուզ եւ օրգիք նորա, թողին զքաղաքս իւրեանց եւ փախեսն, եւ կլին այլազգիքն եւ բնակեցան ի նոսա:

8 Եւ եղև ի վաղև անդր եկին այլազգիքն մերկացուցանել զգիսկուսնն. եւ գտին զՍաւուզ եւ զերիս օրգիս նորա

9 անկեալս ի յերկնն Գեղրուայ: Վարձուցին զնա, եւ մերկացուցին զհանդերձ նորա. եւ հաօին զղլու ՚նորա. եւ առտաքեցին յերկիրն այլազգեաց չօրջանակի աւետաւորս ի կուսս իւրեանց եւ

10 ի ժողովուրդն: Եւ եղին զկարասին նորա յԱստարաթոնն, եւ ՚զմարմինս նոցա՝ կախեցին զպարսպէն Բեթոանայ:

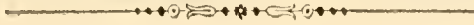
11 Եւ յուսն ՚զնոցանէն բնակիչք Յարիսայ Գաղատացուցոց զոր ինչ արտորին այլ-

12 ազգիքն ընդ Սաւուզ. Եւ յարեան ամենայն այլ զօրութեան եւ գնացին զգիչերն ամենայն, եւ տոին զմարմինն Սաւուզայ եւ զմարմինն Յոթնաթամու օրգւոյ նորա ի սարսպէն Բեթսանայ, եւ իւրին զնոսա Յարիս, եւ այրեցին զնո-

13 սա անդ: Եւ ասին զոսկերս նոցա եւ թողեցին զնոսա ընդ ՚անդին Յարիսայ՝, եւ պահեցին զեւթն օր:

1 Եբբ. գգուուդն էին ի Բեթել 2 Յեբբ. Կ-Կ-Կ 3 Եբբ. Որք

4 Եբբ. յաղեղնաւորայն 5 Եբբ. Եւ հաօին զգլուսն նորա եւ մերկացուցին զգլուսն 6 Եբբ. զմարմինս նորա 7 Եբբ. զնմանէ 8 Եբբ. ծառուցն ի Յարիս

ԳԼՈՒԽԲ ԵՐԿՐՈՐԴ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

	Գլ. ՀՃԲ.		Գլ. ՀՃԲ.
Զի սպան Գաւիթ զայլն որ ասաց թէ նա սպանի զՍաւուզ :	Ա. 1	զՏրեշտական Գաւիթի վարձեաց զԱտրիս կռուել ընդ Գաւիթի :	Ժ. 1
Ողբք Գաւիթի ի վերայ Սաւուզայ եւ Յոֆնաթանու :	Ա. 17	Զի առաքինացան ընդդէմ նոցա Յովաբ եւ Աբեսաա : եւ նոքա դարձեալ գոճմարեցան :	Ժ. 7
Զի օծին զԳաւիթ ի Քեբրան ի վերայ Յուզայ :	Բ. 1	Անդ առաքինացեալ Գաւիթի, եւ թագաւորըն անձնատուրք ծառայք լինելն նմա :	Ժ. 15
Զի թագաւորեաց Յերուսթէ որդի Սաւուզայ ի վերայ մետառն ցեղիցն : Կախն ի Պարաւոն, ուր եւ սպանաւն Ասայէլ :	Բ. 8	Եմուտ Գաւիթ առ կինն Ուրիայ, ուստի յղացաւ կինն :	ԺԱ. 2
Զի զօրանայր տունն Գաւիթի :	Բ. 12	Եւ զի ի պատերազմի անդ սպանաւ Ուրիա կամելով Գաւիթի :	ԺԱ. 14
Տրտունջն Յերուսթէայ, եւ սպանանլիքն Աբենեբեայ :	Գ. 1	Թէ զի'նչ զիմք խօսեցաւ Նաթան ընդ Գաւիթի վասն կնոջն Ուրիայ :	ԺԱ. 26
Զի առաքեաց Աբենեբեա առ Գաւիթ բանս ուխտի :	Գ. 6	Զի ի վճռելն Գաւիթի զԵրաւն, սատակացաւ առ նա բանն Տեառն. եւ զի յանձն ա'ռ Գաւիթ զմեղանն էւ սպրեցաւ :	ԺԲ. 5
Զի խօսեցաւ Աբենեբեա յականջաւմեանայն Խարայեյի վասն Գաւիթի թագաւորի նմա :	Գ. 12	Վասն մահու մեռկանն եւ վասն ծննդեանն Սողոմոնի :	ԺԲ. 15
Մա՛հն Աբենեբեայ, եւ սուգն Գաւիթի ի վերայ նորա :	Գ. 17	Զոգաւ Գաւիթ եւ առ զԽաբաթ Ամնուայց, եւ յերկայ յարկ զգերեալսն անտի :	ԺԲ. 26
Զի սպան Գաւիթ զսպանողն Յերուսթէայ :	Գ. 22	Զար խրատ ետ Յովադար Ամնի վասն Թամարայ :	ԺԳ. 1
Զի օծին զԳաւիթ ի վերայ ամենայն Խարայեյի :	Ե. 1	Զի բռնադատեաց Ամնի զԹամար, եւ եղև ընդ նմա :	ԺԳ. 6
Ա'ա Գաւիթ զԱմն, եւ արար որորմու թիւն կաղաց եւ կուրաց. եւ վասն որդեց նորա :	Ե. 6	Զի ել իբրն ի վեր, եւ լուեալ Գաւիթի բարկացաւ :	ԺԳ. 15
Զի խրամատեաց Տէր զայլազգիսն առաջի Գաւիթի :	Ե. 17	Զի ընդ նախատանաց քեռն սպան Աբիսողոմ զեղբայր իւր զԱմն :	ԺԳ. 22
Զի դարձեալ է՛հար զայլազգիսն ի նշան անատախն :	Ե. 22	Եւ զի փոխեաւ Աբիսողոմ յերեսաց Գաւիթի :	ԺԳ. 37
Թէ մեռաւ Ողտ առ տապանակաւն, վասն որոյ խտորեցոյց Գաւիթ զտապանակն ի տուն Աբեգգարայ :	Զ. 1	Զի ի ձեռն բանեղ կնոջն զարթոյց Յովաբ զկամն Գաւիթի զոր ունէր վասն Աբիսողոմայ :	ԺԳ. 1
Զի է՛հար Գաւիթ զտապանակն յԱրուսագէմ ի խորանն զոր ինքն կազմեաց. եւ թէ անգոռնեաց Մեղբող զԳաւիթի :	Զ. 12	Զի գիտաց Գաւիթ թէ ինքն Յովաբ եղբանս ի բերան կնոջն խօսել ընդ Գաւիթի զԱբիսողոմայ :	ԺԳ. 12
Ասաց Գաւիթ ցնաթմոն շինել տուն Աստուծոյ. եւ նա յորդորեաց զնա առանց Տեառնի ի նոյն :	Ե. 1	Զի հրամանաւ Գաւիթի ած Յովաբ զԱբիսողոմ յԱրուսագէմ, եւ վասն գեղոյ եւ Տերաց նորա :	ԺԳ. 21
Պատգամ Տեառն առ Գաւիթ թէ Ուրդի քո շինեացէ ինձ տուն, եւ ես եւ զէց նմա ի հայր եւ նա եղիցի ինձ յորդի :	Ե. 4	Զի այրեաց Աբիսողոմ զփճակ գարւոյն Յովաբայ, եւ գնացեալ Յովաբայ եմոյճ գնա առ արքայ :	ԺԳ. 28
Գոհութիւն Գաւիթի վասն այսր, եւ ինդրուածք վասն յնոյ խոստմանն :	Ե. 18	Զի նեղութեամբ պատեր Աբիսողոմ եւ քարէք յինքն զԽարայէլ :	ԺԵ. 1
Կրկին հայցումս վասն այսոցիկ :	Ե. 27	Թէ խրատուն Աբիսողոմայ թագաւորեաց Աբիսողոմ :	ԺԵ. 7
Զի տիրեաց Գաւիթ գետոյն Եփրատայ, եւ յուարէ հՅեթանոսացն պատրաստեաց պղինձ յոյժ ի նիւթ կահից տաճարին :	Ը. 1	Զի փախեաւ Գաւիթ յԱբիսողոմայ, եւ զի դարձոյց յեստ զտապանակն, եւ պատուիրեաց Սաղոմկայ գուշակել ինքեան զԿիսրայն :	ԺԵ. 14
Սպան Գաւիթ զԱբիսողոմ. վասն որոյ առաքեաց նմա արքայն Անտիոքու անոթս ոսկեղէնս :	Ը. 9	Զի դարձոյց յեստ զԿիսրայն յերաբիսողոմայ : Եւ զի եկն Աբեա պատանի Մեմփիսոթէայ պատարագօր ընդ առաջ Գաւիթի :	ԺԵ. 32
Զի արար Գաւիթ որորմու թիւն Մեմփիսոթէայ որդւոյ Յոֆնաթանու :	Ը. 15	Զի անիծանէր Սեմէի զԳաւիթ, եւ նա չխոստանայր :	ԺԶ. 5
Առաքեաց Գաւիթ մխիթարել զՀանան արքայ Ամնոյ. որոյ նախատեալ			

Գլ. Հմբ.

Եկն Աբիսողով յերուսղէմ՝ եւ եկն առ նա Քուսի բարեկամ Գուլթի : ԺԶ. 15

Եւ զի խօսեցաւ Քուսի ըստ մտացն Աբիսողովայ : ԺԶ. 17

Զար խորանն Աբիտոփեայ՝ ննջել Աբիտաղովայնդ հարձս հօրն . և գծնեայ խորհուրդն նորա՝ փութով հասանել սպանանել զ՛Կուլթի : ԺԶ. 20

Զի ցրեաց Քուսի զնենգաւոր խորհուրդն Աբիտոփեայ : ԺԷ. 5

Զի առարեաց գուշակեաց Քուսի ամբանով Գուլթի . զոր գիտացեալ Աբիտոփէյ խեղդամահ եղեւ : ԺԷ. 15

ԶԱմեսայի կացոյց Աբիսողով՝ ի տեղի Յովարու . և թէ որք էին որ կերակրեցին զ՛Կուլթի ի փախել անդ : ԺԷ. 24

Զի պարտեցաւ զօրն Աբիսողովայ ի պատերազմի անդ՝ առաջի զօրացն Գուլթի : ԺԸ. 1

Նշաւակեալ մահն հայրազեղծն Աբիտաղովայ : ԺԸ. 9

Զի դադարեցոյց Յովար դպատերազմն . և վասն արձանին Աբիսողովայ : ԺԸ. 16

Զի եկն Քուսի առ Գուլթի . և սասաց՝ թէ սպանաւ Աբիսողով : ԺԸ. 19

Զի ողբաց Գուլթի զԱբիտողով : և խորշեցան ի նմանէ զօրքն . և մեծաբանեաց Յովար ի վերայ Գուլթի և նա յանձին կալաւ : ԺԸ. 33

Զի եկն ցեղն Յուդայ և այլքն դարձուցանել զ՛Կուլթի ի տուն իւր . և կազմեցին զՅորդանան անցանել արբայի : ԺԹ. 9

Զի անյիշաւար եղեւ Գուլթի առ Սեւէի . թէ պէտ գազանանայր Աբեստ : ԺԹ. 18

Թէ զի՛նչ փաղարչեաց Մեմփիրսոթէ առաջի Գուլթի : ԺԹ. 24

Թէ զի՛նչ խօսեցաւ Գուլթի ընդ ինր-

Գլ. Հմբ.

զելեայ՝ որ կերակրեացն զնա : ԺԹ. 31

Եկին տասն ցեղքն Խորայեյի և կուռէին ընդ արս Յուդայ իրբեւ արհամարհեալք : ԺԹ. 39

Ապստամբեաց Սարէէ ի Գուլթէ հանդերձ Կուլթեյի : Ի. 1

Վասն տասն հարձիցն . և զի առարեաց Կուլթի զԱմեսայի ժողովել զ՛Կուլթի . և նա յառեաց : Ի. 3

Զոգանն Յովարեանք զհետ Սարէի Բորբեանց . և մահն Ամեսայայ ի Յովարայ : Ի. 6

Սօսեցաւ կինն իմաստուն և լափեաց զբողայն ի Յովարայ հատմամբ զլիտյն Սարէի : Ի. 14

Յարագեցին սպանին Քարաւոնայիք զորիս Սաւուղայ . և լուու Տէր երկրին . և վասն պատերազմացն և ստակմանն Ռափայնոցն : ԻԱ. 1

Օրհնութիւն զոր օրհնեաց Գուլթի զԱստուած որ փրկեաց զնա ամենայն ուրեք : ԻԲ. 1

Գոհութիւն իրաւանցն Աստուծոյ մարգարէութեամբ հանդերձ : ԻԲ. 26

Վերջին բանք ի Գուլթայ սասցեալք : ԻԳ. 1

Առարինութիւնք քաջացն Գուլթի . Զի նուիրեաց Գուլթի Աստուծոյ զճուրջը Տորոյն Բեթղեհէմի : ԻԳ. 14

Անուանք զօրուորացն Գուլթի նախաթուելովքն՝ երեսուն և եւթն : ԻԳ. 23

Թէ գրգռեաց Տէր զ՛Կուլթի թուել զ՛Կուլթի : ԻԳ. 1

Պատգամն Աստուծոյ առ Գուլթի վասն երկց պատժոցն . յորոց ընտրեաց զմահն Գուլթի . և զի կանգնեաց սեղան Տեառն . և դադարեաց մահն յԽորայել : ԻԳ. 10

ԹԱԳԱԻՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

ԵՐԿՐՈՐԳ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 **Ե**րեւելիք յետ մահուանն Սաւուղայ ,
 եւ Դաւիթ գարձաւ ի հարկանելոյ
 զԱմադէկ , եւ նստաւ Դաւիթ ի Սիկե-
 2 ղակ աւուրս երկուս : Եւ եղև ³ յետ ա-
 լուրն երկրորդի , եւ աճաւ այր եհաս ի
 բանակէ զօրուն Սաւուղայ , եւ հանդերձք
 իւր պատառեալք , եւ հող զզլխով իւ-
 3 րով , եւ եղև ի մտանել նորա առ Դա-
 ւիթ , անկաւ յերկիր եւ երկիր եպագ նմա :
 4 Եւ առէ զնա Դաւիթ , Ուսալ՛ գաս զու :
 5 Եւ առէ զնա , ի բանակէն Իսրայելի զեր-
 6 ծեայ եւ նա : Եւ առէ զնա Դաւիթ , Չինչ
 զրոյց է , պատմեա ինձ : Եւ առէ , Փա-
 խեաւ ժողովորդն ի պատերազմէն , եւ
 7 անկան բազումք ի ժողովրդենէն եւ մե-
 8 ասն , եւ Սաւուղ եւ Յովնաթան ⁹ մե-
 9 սան : Եւ առէ Դաւիթ զպատանին որ
 պատմեաց նմա , Չլա՛րդ զխոնս եթէ մե-
 10 սաւ Սաւուղ եւ Յովնաթան որդի նորա :
 11 Եւ առէ պատանին որ պատմեաց նմա ,
 Դիպելով զիսկեցայ ի լերինն Գեղբուայ ,
 եւ աճաւ Սաւուղ յեցեալ կայր ի նիզակն
 իւր . եւ աճաւ կառք եւ արտոյանք հեծե-
 12 լոյ զուժարեցան ի նա : Եւ հայեցաւ ի
 թիկունս իւր եւ հասն զիս , եւ կոչեաց
 13 զիս , եւ տսեմ , Աւասիկ եմ ես : Եւ ա-
 14 սէ զիս , Ո՛վ ես զու : Եւ ասեմ , Ամ , մի
 15 զեկացի եմ ես : Եւ առէ զիս , Արի ի վե-
 16 րայ իմ եւ սպան զիս , զի կալաւ զիս
¹⁶ մութ անհնարին , մինչ զիս ամենայն
 17 շունչ իմ յիս է : Եւ յարեաց ի վերայ նո-
 18 րա եւ սպանի զնա . զի զիսէի թէ ոչ է
 19 ապրանայ , յետ անկանելոյն նորա . եւ
 20 ասի զթագն ի զլխոյ նորա եւ զպա-
 21 րանջանն ի բազկէ նորա , եւ բերի զնո-
 22 ռս տեսնոն ի մութ այսր : Եւ բուռն եհար
 23 Դաւիթ զհանդերձից իւրոց եւ պատա-
 24 ռեաց զնստա . եւ ամենայն արք որ ընդ

25 նմա՝ պատառեցին զհանդերձա իւրեանց :
 26 Եւ կոծեցան եւ պահեցին եւ լացին մին-
 27 չեւ զընդերեկս ի վերայ Սաւուղայ եւ
 28 Յովնաթանու որդւոյ նորա , եւ ի վերայ
 29 ժողովրդեանն ³⁰ Յուդայ , եւ ի վերայ տանն
 30 Իսրայելի զի հարան սրով :
 31 Եւ առէ Դաւիթ զպատանին որ պատ-
 32 մեաց նմա , Ուսալ՛ ես զու : Եւ առէ ,
 33 Որդի տան պանդխտի Ամադեկացւոյ եմ
 34 ես : Ասէ զնա Դաւիթ , Եւ զիսորդ ոչ
 35 երկեար ձգել զձեռն քո ³⁶ սպականել զօ-
 36 ծեայն Տեառն : Եւ կոչեաց Դաւիթ զմի
 37 ի մանկաւոյն եւ առէ , Մատի որ պատա-
 38 ճեա զմա . եւ եհար զնա եւ մեասա : Եւ
 39 առէ զնա Դաւիթ , Արիւն քո ի գլուխ
 40 քո . զի բերան քո խօսեցաւ զքէն եւ
 41 առէ , ի՞նչ ես սպանի զօծեալն Տեառն :
 42 Եւ ողբաց Դաւիթ զօրս պաշ ի վե-
 43 րայ Սաւուղայ եւ ի վերայ Յովնաթանու
 44 որդւոյ նորա . Եւ ասաց Դաւիթ ուսուցա-
 45 նել որդւոցն Յուդայ արեղնաւորութիւն .
 46 եւ աճաւ գրեալ է ի գիրս Ուզզութեան :
 47 ⁴⁸ Սքանապիս Իսրայել , ի վերայ բլրոցն
 48 ի բարձունս քո վիրաւորաց . զխորցն
 49 կան զօրաւորքն : Մի պատմէք ի Գէթ ,
 50 եւ մի տայք զայդ աւետիս յելս Ասկա-
 51 զանի . զի մի երբեք ուրախ լիցին զստերք
 52 այլազգեանն եւ մի զնձապեղն զստերք
 53 անթիբիտոյնն : Լերինք Գեղբուայ , մի
 54 իջցէ ի ձեզ ջուղ , եւ մի եկեացէ ի վերայ
 55 ձեր անձրեւ , անդատանք պալոց , զի
 56 անդ ⁵⁷ սարականեցաւ ստպար զօրաւորաց .
 57 վաճանն Սաւուղայ ոչ օծաւ իւղով : Յա-
 58 լենէ վիրաւորաց եւ ի ճարպոյ զօրաւո-
 59 րաց ազեղն Յովնաթանու ոչ զարձաւ
 60 ունայն յետ , եւ սուրն Սաւուղայ ոչ
 61 ամբոխեցաւ զատարկացիս : Սաւուղ
 62 եւ Յովնաթան սիրելիք եւ զեղեցիկք եւ
 63 վայելուչք , չմեկնեալք ի կենդանութեան

¹ Եբբ. յաւուրն երրորդի ² Եբբ. այնչին յաւուրն որդի նորա ³ Եբբ. տագնայ ⁴ Եբբ. թմբու թիւն
⁵ Եբբ. իսկուցեալ ⁶ Եբբ. կորուսանել ⁷ Եբբ. Ով վայելչութիւնք Իսրայելի , ի վերայ բլրոց քոց վիրաւորեալ է ⁸ Եբբ. ընկեցաւ

իւրեանց , եւ ոչ մեկնեցան ի մահուան իւրեանց . թեթեւագոյնք քան զարծուիս , զօրացան առաւել քան զառիժունս :

24 Կառերք Իսրայելի , լացէք ի վերայ Սաւուղայ , լացէք ի վերայ նորա որ զկեցուցանէր ձեզ կարմիրս՝ հանդերձ զարդուն ձերով , որ արկանէր զարցս ոսկւոյ :

25 Ի վերայ հանդերձից ձերոց , Զխորդ անկան զօրաւորքն ի մէջ պատերազմի . Յովնաթան , ի վերայ բարձանց քոց վիրաւոր :

26 Յաւէ ինձ ի վերայ քո , եղբայր իմ Յովնաթան . գեղեցկացար ինձ յոյժ . զարմանալի եղև սէր քո ինձ քան զսէր կա :

27 Նանց , Զխորդ անկան զօրաւորքն , եւ կորեան անօթքն պատերազմականք :

ՊԼ . Բ

1 Եւ եղև յետ այնորիկ եւ հնարց Դաւիթ ի Տեառնէ եւ ասէ , եթէ երանիցեմ ի մի ի քաղաքացն Յուդայ : Եւ ասէ ցնա Տէր , Եյ : Եւ ասէ Դաւիթ , Յո՞

2 եկից : Եւ ասէ , Ի Քեբրոն : Եւ ել Դաւիթ ի Քեբրոն , եւ երկօքին կանայք նորա՝ Աքիսուվամ Յեզրայելացի եւ Արի-

3 զեա կին Նարադու Կարմեղացուց : Եւ արքն զորս եհան Դաւիթ իւրաքանչիւր տամբ իւրով . եւ ցնակէին ի քաղաքին :

4 Քեբրոնի : Եւ եկին արք Հրէաստանի եւ օծին անդ զԴաւիթ թագաւոր ի վերայ տանն Յուդայ : Եւ պատմեցին Դաւիթայ եւ ասեն , եթէ Արք Յարիսայ Գաղատա-

5 գացուց թաղեցին զՍաուղ : Եւ առաքեաց Դաւիթ հրեշտակս առ ՝ առաջնորդս Յաբիս Գաղատացուցոյն , եւ ասէ ցնոսա Դաւիթ , Օրհնեալ էք զուք ի Տեառնէ , զի արարէք զուք զզուժն զայն ի վերայ տեան ձերոց Սաուղայ ²օծելոց Տեառն , եւ թաղեցէք զնա զՅով-

6 նաթան զորդի նորա՝ : Եւ արդ արասցէ Տէր ընդ ձեզ ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն . եւ ես հատուցից ձեզ ընդ բարութեանն այնորիկ զի արարէք զբանն :

7 զայն : Եւ արդ զօրացոյցն ձեռք ձեր , եւ լիւրաք յորդիս զօրութեան . զի մեռուսէրն ձեր Սաուղ , եւ զիս օծ տունս Յուդայ իւրեանց ի թագաւոր :

8 Եւ Արեւններ որդի Ներեայ զօրավար Սաուղայ առ զՅիւրուսիէ զորդի Սաուղ

9 զայ , եւ տարաւ զնա ³ի բանակն , Եւ թագաւորեցոյց զնա ի վերայ Գաղատադաստանի եւ ի վերայ Թաաիրայ եւ ի

վերայ Յեզրայելի եւ ի վերայ Եփրեմի եւ ի վերայ Բենիամինի , եւ ի վերայ ա-

10 մենայն Իսրայելի : Եւ էր ամաց քառասնից Յերուսիէ որդի Սաուղայ յորժամ թագաւորեաց ի վերայ Իսրայելի , եւ երկուս ամս թագաւորեաց . յաց ի տանէն :

11 Յուդայ՝ որ էին զհետ Դաւիթի : Եւ եղևն աւուրք զորս թագաւորեաց Դաւիթ ի Քեբրոն ի վերայ տանն Յուդայ՝ ամք եւ ին եւ ամիսք վեց :

12 Եւ ել Արեւններ որդի Ներեայ եւ ծառայք Յերուսիթեայ որդուց Սաուղայ ⁴ի

13 բանակացն ի Գաբաւոն : Եւ Յովսաբ որդի Շարուհեայ եւ ծառայք Դաւիթի կինն ի Քեբրոնէ , եւ զիսկեցան միմեանց ի վերայ աղբերն Գաբաւոնի . եւ նստան նոքա անախ աղբերն Գաբաւոնի , եւ սո-

14 քա տասի : Եւ ասէ Արեւններ ցՅովսաբ , Յարիցեն մանկաբոյ եւ խաղացեն առաջի մեր . եւ ասէ Յովսաբ , Յարիցեն :

15 Եւ յարեան , եւ անցին թուով ի մանկանցն Բենիամինի երկոտասանք , Յերուսիթեայ որդուց Սաուղայ . Եւ ի ման-

16 կանցն Դաւիթի երկոտասանք . Եւ կալանայր իւրաքանչիւր ձեռամբ զզլխոյ ընկերի իւրոց , եւ սուր ի կողս ընկերի իւրոց . եւ անդէն անկանէին ⁵եւ մեռանէին . եւ կոչեցաւ անունս անգոյն այնորիկ Վիճակ զաւաճանաց , որ է ի Գաբաւոն :

17 Եւ եղև պատերազմ խիստ յոյժ յաուր յայնմիկ . եւ պարտեցաւ Արեւններ եւ արք Իսրայելի առաջի ծառայիցն Դաւ-

18 թի : Եւ անդ էին երեք որդիքն Շարուհեայ , Յովսաբ եւ Արեսաա եւ Ասայէլ . եւ Ասայէլ թեթեւ էր ոտիւք իրրեւ զմի

19 յայժեմանց ի զաչտի : Եւ սնդեցաւ Ասայէլ զհետ Արեւններեայ , եւ ոչ խոտորեցաւ երթալ յաջ եւ ոչ յանկալ ի հե-

20 տոց Արեւններեայ : Եւ հայեցաւ Արեւններ ի թիկունս իւր եւ ասէ , եթէ զո՞ւ

21 իցես Ասայէլ : Եւ ասէ , Ես եմ : Եւ ասէ ցնա Արեւններ , Խոտորեա զու յաջ կամ յանկալ , եւ կալ քեզ զմի ի մանկաւուց , եւ աս զու քեզ զսպասաղխութիւն նորա . եւ ոչ կամեցաւ Ասայէլ

22 խոտորել ի հետոց նորա : Եւ յաւել եւս Արեւններ տակ ցԱսայէլ , Ի բաց կոց լիւնէն , զի մի հարկց զբեզ ընդ գեալին . եւ զխորք ամբարձից գերեաս իմ առ Յովսաբ , ⁶եւ ո՞ւր լինիցի անս . զարձիր

23 առ Յովսաբ՝ եղբայր քո : Եւ ոչ կամե-

1Եբբ. արս 2Եբբ. եւ թ աղեցէք զնա 3Եբբ. ի Մանայիմ 4Եբբ. ի Մանայիմայ 5Եբբ. միանգ ամայն 6Եբբ. դ-լ-տ

ցաւ թափել . եւ եհար զնա Արեւններ
 24 Եւ սնդեցան Յսուք եւ Արեւսա զկնի
 Արեւններեայ . եւ արեւն եմուտ , եւ նորա
 մտին մինչեւ ցրլուրն Ամենայ որ է
 յանդիման Գայեայ , ընդ ճանապարհ ա-
 նապատին Գարաւոնի :
 25 Եւ ժողովեցան որդիքն Բենիամինի
 զկնի Արեւններեայ , եւ կացին ի վերայ
 26 Երրոյ միոյ : Եւ կոչեաց Արեւններ զՅո-
 վար եւ ասէ , Միթէ իսպառ ուսիցէ
 սար եւ ասէ թէ ոչ զիտիցես զի դառ-
 նալ իւն յինի վախճանն . մինչեւ ցերբ
 ոչ ասիցես ժողովրդեանն զատնայ ի հե-
 27 տոց եզրարց իւրեանց , Եւ ասէ Յովար ,
 Կենդանի է Տէր , զի եթէ քո չէր խօ-
 սեցեալ , յայրուէ իսկ Յիսմէր ամբոխս
 իւրաքանչիւր զհետ եզրոր իւրոյ :
 28 Եւ փոզ եհար Յովար , եւ մեկնեցան
 ժողովուրդն ամենայն , եւ ոչ եւս պնդե-
 29 յին պատերազմել : Եւ Արեւններ եւ արք
 նորա գնացին ընդ Պարեւկա զղիչերն
 զայն ողջոյն , եւ անցին ընդ Յորդանան
 եւ չոպան ընդ ամենայն ձգեան , եւ ե-
 30 կին ի բանակին : Եւ Յովար գարձաւ
 յԱրեւններեայ , եւ ժողովեաց զամենայն
 ժողովուրդն . եւ հանցէս եղեւ ծառա-
 յիցն Դաւթի որ կոտորեցան ինն եւ տասն
 31 ասն , եւ Ասայէլ . Եւ ծառայքն Դաւթի
 հարին յորդոպն Բենիամինի եւ յարանց
 Արեւններեայ երեք հարեւր եւ վաթսուն
 32 այր : Եւ բարձին զԱսայէլ եւ թաղեցին
 զնա ի գերեզմանի հօր իւրոյ ի Բեթղի-
 հեմ . եւ գնացին Յովար եւ արք նո-
 րա , եւ լուսացաւ նոցա ի Քեբրոն :

Գ Լ . Գ

4 Եւ էր պատերազմ սաստիկ ի մէջ տանն
 Սաուուայ եւ ի մէջ ամանն Դաւթի . եւ
 5 տունն Դաւթի՝ երթայր եւ զօրանայր ,
 եւ տունն Սաուուայ երթայր եւ ակա-
 բանայր :

2 Եւ ծնան Դաւթի որդիք ի Քեբրոն .
 3 Յեզրայելուցուց , եւ երկրորդ նորա՝ ¹⁰Դա-
 ւիա , յԱրիգեայ՝ Կարմեղացուց , եւ եր-
 4 րորդ՝ Արիսողամ , ի Մաաքեայ գտերէ
 5 Թուլմեայ արքայի Գեսուրայ , եւ չոր-
 6 րորդ՝ Ագոնիա , որդի Ազգիթայ , եւ հին-
 7 գերորդ՝ Ստիատիա , որդի Ամիտազայ ,
 8 Եւ վեցերորդ՝ Յեթրամ , յեզրայթայ կնոջէ
 9 Դաւթի . սոքա ծնան Դաւթի ի Քեբրոն :
 10 Եւ եղեւ ի լինել պատերազմին ի մէջ
 տանն Սաուուայ եւ ի մէջ ամանն Դաւ-
 11 թի , եւ Արեւններ ունէր զտունն Սա-
 12 ոուայ եւ Սաուուայ էր հարձ մի , որում
 13 անուն էր Ռեափա , զուսոր Յուզայ : Եւ
 14 ասէ Յերուսթէ որդի Սաուուայ յԱրեւններ ,
 15 Ընդէր մտանես զու առ հարձ հօր իմոյ :
 16 Եւ բարեացաւ Արեւններ յոյժ վասն բա-
 17 նին Յերուսթեայ , եւ ասէ ցնա Արեւ-
 18 ներ , Միթէ չան զյո՞ւն իցեմ ես , որ ա-
 19 ըարի ողորմութիւն այսօր ի վերայ տանն
 Սաուուայ հօր քո , եւ ի վերայ եզրարց
 եւ ի վերայ բարեկամաց , եւ ոչ ²¹եղէ
 20 անձնատուր ի տունն՝ Դաւթի . եւ
 21 խնդրես յինէն այսօր վրէժ կնոջ միոյ : Օն
 եւ զն այսօրսցէ Սաուուայ Արեւններայ եւ
 22 զն եւ զն յաւելցէ նմա , եթէ ոչ որպէս երդ-
 23 ուաւ Տէր Դաւթի , այնպէս արարից նմա .
 24 Բաւալ զթաղաւորութիւնն ²⁵Սաուու-
 25 ազայ , եւ կանդնել զթաղաւորութիւնն
 Դաւթի ի վերայ Բարայելի եւ ի վերայ
 26 Յուզայ ի Դանայ մինչեւ զԲերսաբէէ : Եւ
 27 ոչ եւս կարաց Յերուսթէ տալ պատաս-
 28 խանի Արեւններայ բան մի յերկիւղէն :
 29 Եւ Առաքեաց Արեւններ հրեշտակս առ
 Դաւթի ³⁰ի Թեսազմու երկիր՝ առ ժա-
 31 մայն . եւ ասէ , Ուխտես ընդ իս զուխտ
 քո , եւ ահա ձեռն իմ ընդ քեզ , դար-
 32 ձուցանել առ քեզ զամենայն տունն Դա-
 33 յայելի : Եւ ասէ Դաւթի , Բարեոք է .
 ես ուխտեցիք ընդ քեզ ուխտ . բայց բան
 մի ես խնդրեմ ի քէն , մի տեսցես զերեսս
 իմ , եթէ ոչ անցես զՄեղքող զուսոր
 Սաուուայ ի գայն ըստ անանի զերեսս
 34 իմ : Եւ առաքեաց Դաւթի առ Յերուս-
 35 թէ որդի Սաուուայ հրեշտակս եւ ասէ ,
 36 Տուր ցիս զկին իմ զՄեղքող , զոյ առի
 ես ընդ հարեւր անթիվատութեանց այլ-

¹ Եբր. թիկամբ նիգակին ² Եբր. քամակ ³ Այս-
 եւս մեկնէր ⁴ Եբր. զտեղի առ ⁵ Եբր. գաշան
⁶ Եբր. Բեթրոն , եւ եկին ի Մանայիմ ⁷ Եբր.-
 յեյնէ յաւելու , որք մեռան ⁸ Եբր. գնացին զգե-
 շերն ողջոյն ⁹ Եբր. Դաւթի

¹⁰ Եբր. Քիզար յԱրիգեայ , ի կնոջէն Նաբազայ
¹¹ Եբր. մասնեցել գթեզ ի ձեռս ¹² Եբր. ի տանէն
 Սաուուայ ¹³ Եբր. յերմէ կուսէ , եւ ասէ .
 Այր է երկիրդ

15 աղգեացն : Եւ առաքեաց Յերուսթէ եւ
 16 առ զնա յառնէ իւրմէ Փաղտիկէ որդւոյ
 16 Սեղգայ : Եւ երթալարար նորա զճնանորա
 եւ լայր մինչեւ ցեօրակիրմ : Եւ ստէ ցնտ
 Արեւններ , երթ զարծիր . եւ զարձաւ :
 17 Եւ խօսեցաւ Արեւններ ընդ ձերս Իս-
 րայելի եւ ստէ , երէկ եւ եսանդ խնդրէիք
 18 զԴաւիթ թագաւորել ի վերայ ձեր . եւ
 արդ զարէք , զի Տէր խօսեցաւ վասն
 Դաւիթի եւ ստէ , Չեոտմբ ծառայի
 իմոյ Դաւիթի փրկեցից զԻսրայէլ ի ձե-
 19 ասց այլապիսոցն եւ ի ձեռնոց տմենայն
 19 Թճառնաց իւրեանց : Եւ խօսեցաւ Ա-
 րեւններ յահանջս Բենիամինի . եւ զնոց
 Արեւններ խօսել յահանջս Դաւիթի ի Քեր-
 20 րոն զամենայն ինչ որ ճանջ թուեցաւ
 յաչս Իսրայելի , եւ յաչս ամենայն տանն
 20 Բենիամինի : Եւ եկն Արեւններ սա Դա-
 ւիթ ի Քերրոն , եւ ընդ նմա քսան այր :
 եւ արար Դաւիթ Արեւններայ եւ արանցն
 21 որ ընդ նմա իւրախա թիւն : Եւ ստէ Ա-
 րեւններ ցԴաւիթ , Յարեայց եւ զնացից
 եւ ժողովեցից սա աէր իմ արքայ զա-
 մենայն Իսրայէլ , եւ ՚ուխտեցից ընդ
 22 քեզ ուխտ , եւ թագաւորեցիս ի վե-
 րայ Պամենեղուն որոց՝ ցանկայ անձն
 քո . եւ առաքեաց Դաւիթ զԱրեւններ ,
 եւ զնոց խազաւոր լիեամբ :
 22 Եւ աճա ծառայք Դաւիթի եւ Յովար
 եկին յասպատակէ , եւ աւար բազում
 ածին ընդ իւրեանս . եւ Յովար չէր
 ընդ Դաւիթի ի Քերրոն ՚յորմաւ արձա-
 կեաց զնա եւ զնոց խազաւոր լիեամբ :
 23 Եւ Յովար եւ ամենայն զոր նորա եկին .
 եւ ազգ եզեւ Յովարայ եւ սանն , եկն
 Արեւններ որդի Ներեայ սա ՚Դաւիթ ,
 եւ արձակեաց զնա եւ զնոց խազաւոր-
 24 լիեամբ : Եւ եմուտ Յովար սա Դաւիթ
 արքայ եւ ստէ , Չինչ զործեցր զայդ ,
 զի եկն Արեւններ սա քեզ . եւ ընցէ՞ր
 25 արձակեցիք զնա խազաւոր լիեամբ : Եթէ
 ո՛չ գրախցիս զչարութիւն Արեւններայ
 որդւոյ Ներեայ . զի խարել զքեզ եկն ,
 եւ իմանալ զմուտ եւ զեղ քո , եւ տե-
 26 զեկանայ ամենայնի զինչ եւ զործիցես : Եւ
 ել Յովար ի Դաւիթ , եւ արձակեաց
 հրեշտակ զինի Արեւններայ , եւ զար-
 ձուցին զնա ի ջրհորոց անտի Սէիրմայ :
 27 Եւ Դաւիթ ոչ գրտեր : Եւ գաւձոց զԱ-
 րեւններ ի Քերրոն , եւ խառտրեցոյ զնա

Յովար ի կողմանց զրանն խօսել ընդ
 նմա ⁶զաւսձանութեամբ . եւ եհար ընդ
 անախուսն , եւ մուտ . վասն արեանն
 Ասայելի եզուր ⁷Յովարայ :
 28 Եւ լուաւ Դաւիթ յիտ այնորիկ եւ ա-
 սէ , Անպարտ եմ ես եւ թագաւորու-
 թիւն իմ ի Տեսանէ մինչեւ ցյաւխտան՝
 յարեւնն Արեւններայ որդւոյ Ներեայ :
 29 Հասցին ի զլուսն Յովարայ եւ ի վերայ
 ամենայն տան հօր նորա . եւ մի պակա-
 սեացէ ի տանէ Յովարայ սիրմնակաթ եւ
 30 բարտա եւ մարող որ չըջիցի ի ցոցոյ , եւ
 Արեսա եզուր նորա ⁸սպասէին Արեւնե-
 րայ՝ , փոխանակ զի սպան զԱսայել զեզ-
 րայր նոցա ի Գարաւոն ի պատեարազմին :
 31 Եւ ստէ Դաւիթ ցՅովար եւ ցամենայն
 ժողովուրդն որ ընդ նմա , Պատառեցէք
 զճանգիրձս ձեր , եւ զդեպարտ ք քորձ ,
 եւ կոծեցարտ ք առաջի Արեւններայ . եւ
 արքայ Դաւիթ կրթալար զճնտ գագազայն :
 32 Եւ թագեցին զԱրեւններ ի Քերրոն . եւ
 ամբարձ արքայ զձայն իւր եւ կայ ի
 վերայ զերեզմանի նորա , եւ կայ ամե-
 նայն ժողովուրդն ի վերայ Արեւններայ :
 33 Եւ սա սպրս արքայ ի վերայ Արեւնե-
 րայ , եւ ստէ , Միթէ որպէս մեռանիցի
 անզգամ , մուտ Արեւններ . ⁹Եթէ ըստ
 մահուան նարազայ՝ մուտ Արեւններ :
 34 Չեոք քո ոչ կապեցան , եւ ոսք քո ոչ
 սպիսեցան ի չղթայ . ⁹Եւ ոչ մատեար
 իրրեւ զկարայ առաջի որդւոց անիրա-
 ւութեան եւ անկար . սղլ՝ որպէս ան-
 կանիցին առաջի անիրաւայ անկար : Եւ
 ժողովեցան ամենայն ժողովուրդն լալ
 35 զնա : Եւ եկն ամենայն ժողովուրդն տալ
 ընթրիս Դաւիթի մինչդեռ աւուր կայր .
 եւ կրուաւ Դաւիթ եւ ստէ , Մն եւ զն
 արասցէ ինձ Աստուած եւ զն եւ զն յա-
 ւելոցէ , եթէ ոչ մոտանիցէ արեգակն եւ
 36 ապա ճաշակեցից նոց , եւ կամ զայլ ինչ
 ամենայն : Եւ զլուտոյ ամենայն ժողո-
 վուրդն , եւ ճանջ թուեցաւ առաջի նո-
 ցա ամենայն ինչ զոր արտար արքայ ա-
 37 սաջի ժողովրդեանն զչարութիւն : Եւ
 զխապ ամենայն ժողովուրդն եւ ամե-
 նայն Իսրայէլ յաւուր յայնմիկ եթէ ոչ
 յարքայէ եզեւ սպանանել զԱրեւններ որ-
 38 զի Ներեայ : Եւ ստէ արքայ ցճառայն
 իւր , Ո՛չ զլուէք եթէ առաջնորդ մեծ

¹ Եբբ. ուխտեցն ² Եբբ. ամենայնի ընդ որ ³ Եբբ. Արեւններ ⁴ Եբբ. քանգի ⁵ Եբբ. արքայ ⁶ Եբբ. Հանգարտութեամբ , Կտ. ի ծածուկ ⁷ Եբբ. Իւրոյ ⁸ Եբբ. սպանին զԱրեւններ ⁹ Եբբ. Կտ-Կ

39 անկաւ յաւուր յայսմիկ յիտրայելի . եւ
 'զի սա ազգական է այսօր եւ յարքայէ
 կազուցեալ է" . եւ արքզ այդօրիկ որ-
 զիք Շարուհեայ խաաադոնք քան զիս
 են . հասուայէ Տէր չարին ըստ չարու-
 թեան իւրում :

ԳԼ . Կ

1 **Եւ լուս Յերուսթէ որդի Սաւուզայ**
 եթէ մեռաւ Աբեններ ի Քերրոն , լուծան
 ձեռք իւր , եւ ամենայն արք Իտրայելի
 2 լքան : Եւ արք երկու զլիսաւորք գնդին
 Յերուսթեայ որդւոյ Սաւուզայ , անուն
 միունն Բամնա , եւ անուն երկրորդին
 Ռեքար , որդիք Ռեմանայ Բերայթացւոյ ,
 յորդոնն Բենիամինի . զի եւ Բերայթ
 3 որդւոնն Բենիամինի ի համարի էր : Եւ
 փախեան Բերայթացիքն ի Կեթթայի ,
 եւ էին անգ պանդխտացեալք մինչեւ
 4 ցայսօր : Եւ Յովնաթանու որդւոյ Սա-
 ւուզայ էր որդի մի հաչմ տալք , որդի
 ամայ հնդից . եւ զնա ի հասանել գու-
 ժին Սաւուզայ եւ Յովնաթանու որդւոյ
 նորա յեղրայել՝ առ զայեակ իւր եւ փա-
 խեաւ . եւ եղև ընդ փութամայն իւրում
 ի զազթեկ՝ անկաւ եւ կազայաւ . եւ ա-
 5 նուն նորա Մեոփիթայթէ : Եւ գնացին
 որդիք Ռեմանայ Բերայթացւոյ , Ռեքար
 եւ Բամնա , եւ մտին ի ասթամտու ա-
 ւուրն ի սուուն Յերուսթեայ . եւ նա ննջէր
 6 յանկողնի ի հասարակ աւուր . ²Եւ ըս-
 րապան տանն սրբէր ցորեան , եւ նիւր-
 հեաց եւ ի քուն եմուտ . եւ Ռեքար եւ
 7 Բամնա եղրարք զօգեցին : Եւ մտին ի
 սուուն . եւ Յերուսթէ ննջէր ի գահոյս
 իւրում ի սենեկի . եւ հարին զնա եւ
 սպանին , եւ հատին զլուսն նորա եւ ա-
 ռին զզլուխն , եւ զնացին զճանապարհն
 8 ³արեւելից զամենայն զիւզերն . եւ բերին
 զզլուխն Յերուսթեայ առ Դաւիթ ի Քեր-
 րոն , եւ ասն զարքայ , Ահա զլուսն Յե-
 րուսթեայ որդւոյ Սաւուզայ թշնամւոյ
 քս , որ ինդրէր զանձն քո . եւ Տէր ետ
 ստանաւ մերում արքայի վրէժխնորու-
 թի իւն ⁴ի թշնամեաց իւրոց , որպէս՝ յա-
 ւուր յայսմիկ ի Սաւուզայ ⁵ի թշնամւոյ
 9 քումովէ՝ եւ ի զաւակէ նորա : Եւ պա-

տասխանի ետ Դաւիթ Ռեքարայ եւ Բա-
 նայ եղբօր նորա՝ որդւոց Ռեմանայ Բե-
 րայթացւոյ՝ եւ ասէ ցնտա , Կենդանի է
 Տէր որ վրիեաց զանձն իմ յամենայն
 10 նեղութեանէ , Զի որ սլատմեաց ինձ եթէ
 Մեռաւ Սաւուզ , եւ նմա թուէր եթէ
 աւետիս տայցէ առաջի իմ , կալայ եւ
 սպանի զնա ի Սիիեզակ , որում օրէն էր
 11 ինձ տալ աւետչեայ . եւ արդ արք չարք
 սպանէք զայր արգար ի տան իւրում յան-
 կողնի . եւ արդ ինդրեցից զարիւն նորա ի
 ձեռաց ձերոց , եւ ստատեցից զձեզ յերկ-
 12 րէ : Եւ հրաման ետ Դաւիթ մանկաւոյ
 իւրում , եւ սպանին գնտա , եւ կարե-
 ցին զձեռս եւ զոտս նոցա , եւ կախեցին
 ի վերայ ջրգլխին ի Քերրոն : Եւ զզլուխն
 Յերուսթեայ թաղեցին ի գերեզմանի Ա-
 բենիայոց որդւոյ Ներայ ի Քերրոն :

ԳԼ . Ե

1 **Եւ եկին ամենայն ցեղքն Իսրայելի առ**
 Դաւիթ ի Քերրոն , խօսեցան եւ ասնն ,
 Ահաւասիկ ոսկերք քո եւ մարմինք քո
 2 եմք : Եւ յերէկն եւ յեռանդ մինչ էր
 Սաւուզ թագաւոր ի վերայ մեր , զու-
 էիր որ մուծանէիր եւ հանէիր զԻսրա-
 յէլ . եւ ասաց քեզ Տէր , Դու հովուե-
 ցես յողորդեան խոյ Իսրայելի , եւ զու-
 3 լիցիս առաջնորդ ի վերայ Իսրայելի : Եւ
 եկին ամենայն ձերքն Իսրայելի առ ար-
 քայ ի Քերրոն , եւ ուխտեաց ընդ նոսա
 ուխտ արքայ Դաւիթ ի Քերրոն առաջի
 Տեառն . եւ օժին զԴաւիթ թագաւոր ի
 վերայ ամենայն Իսրայելի :
 4 Որդի ամաց երեսնից Դաւիթ ի թա-
 գաւորիկ իւրում . եւ քառասուն ամ թա-
 5 գաւորեաց : Եւ իմն ամ եւ վեց ամիս թա-
 գաւորեաց ի Քերրոն ի վերայ Յուզայ ,
 եւ երեսուն եւ երկս ամս թագաւորեաց
 ի վերայ ամենայն Իսրայելի եւ Յուզայ
 յերուսաղէմ :
 6 Եւ չպտու Դաւիթ եւ արք նորա յե-
 րուսաղէմ առ Յերուսայցին ընակեալ
 յերկրին . եւ ասացաւ Դաւիթ թէ Ոչ
 մայես զու այսր , ⁵քանզի ընդդէմ դար-
 ձան կոյրք եւ կազք՝ եւ ասնն , Մի՛ մտցէ
 7 այսր Դաւիթ : Եւ սոռ Դաւիթ ⁶զՍիրոն
 եւ զամրոց նորա՝ , այն է քաղաք Դաւ-
 8 թի : Եւ ասէ Դաւիթ յաւուր յայսմիկ ,
 Ամենայն որ հարկանիցէ՝ սրով զՅերու-

¹ Եբբ. ես տկար եմ այսօր , թէպէտեւ օժեալ
 թագաւոր ² Եբբ. եւ ահա մտին մինչեւ ի
 մէջ տանն որպէս որ առնուցուն ցորեան . եւ
 հարին զնա ընդ սնակուշան , եւ Ռեքար եւ
 Բամնա եղբայր նորա փախեան : ³ Եբբ. գահոյսին
⁴ Յեբբ. զայս-ի

⁵ Եբբ. մինչեւ վանեցես զկոյրս եւ զկազք ⁶ Եբբ.
 զամրոցն զՍիրոն

սպին, և և մտախիչ ¹սրով և և կազան և և 23
 1 և կոյր ²և յատկիս անձին Դաւիթի, վասն
 9 և ատեն ²Տեառն : և և նստաւ Դաւիթ յամ-
 րոցին, և և կոչեցաւ ան զտաք Դաւ-
 10 10 և և շինեաց ²զնա քաղաք՝ Դաւիթ
 շուրջանակի ³ձագէ ի ձագ, և և զտունն
 11 11 և և երթալով երթալայ Դաւիթ և և մե-
 ծանայր, և և Տէր ամենակալ էր ընդ նա :
 12 12 և և ստարեաց Քիրամ սրբայ Տիրու-
 սի հրեշտակս առ Դաւիթ, և և փայտ
 եղևնեայս և և հիւսունս փայտից և և ճար-
 տարապետս քարանց, և և շինեցին ատեն
 13 13 Դաւիթի : և և զիտաց Դաւիթ եթէ նա-
 ստանայ զնա Տէր թագաւոր ի վերայ
 Իսրայելի, և և թէ յարձրացաւ թագաւո-
 րութիւն նորս փան ժողովրդեան նո-
 14 14 ռա Իսրայելի : և և առ և և Դաւիթ կա-
 նայս և և նարձս յերուսաղեմ՝ յետ զա-
 լոյ նորս ի Քերթնէ : և և եղևն Դաւիթի
 15 15 և և այլ և և սուսերք և և զսուրբ : և և այս
 են անուանք ծնեաց սրբոց նորս յե-
 16 16 րուսաղէմ : Ամամթ, Յեփրաթ, Կա-
 թան, Գաղամասն, Յերաւր, Թեմեսուս,
 17 17 Եղփաղաս, Կողբ, Կաթիկ, Յեննու-
 թա, Եղիսամբն, Բողիզայ,՝ Եղիսաղէտ :
 18 18 և և լուան այլազգիքն եթէ օծեալ է
 Դաւիթ թագաւոր ի վերայ Իսրայելի, և և
 ելին ամենայն այլազգիքն ինչրև զԴա-
 19 19 ւիթ : և և լուս Դաւիթ և և էջ յամրացն :
 և և այլազգիքն եկին նստին և և իսանե-
 20 20 ցան ի նովիսս Տրտանայն : և և եհարց
 Դաւիթ ի Տեառնէ և և ստէ, և և ի՞նէ ելլից
 ի վերայ այլազգեացն, և և մասնեացն
 զնոսս ի ձեռս իմ : և և ստէ Տէր զԴա-
 21 21 ւիթ, Ել : զի մասնելով մասնեցից զայլ-
 ազգիան ի ձեռս քս : և և եկն Դաւիթ ⁵ի
 վերուստ խրամասիցն՝, և և կատարեաց
 անց զայլազգիան : և և ստէ Դաւիթ, Տէր
 խրամասեաց զթճնամբն իմ առաջի իմ,
 որպէս խրամասիցին շուրբ : փանս այ-
 22 22 նորիկ կոչեցաս անուն տեղոսն այնորիկ
 Գի վերայ խրամասիցն՝ : և և իտպին անց
 զաստուածս իւրեանց, և և առ զնոսս
 Դաւիթ և և արքն որ ընդ նմա :
 23 23 և և յաւելին այլազգիքն միւսանդամ
 ելանել, և և զուժարեցան ի նովիսս Տր-

տանայոց : և և եհարց Դաւիթ ի Տեառ-
 նէ : և և նաէ, և և ի՞նէ ելլից ի վերայ այլազ-
 գեացն, և և մասնեացն զնոսս ի ձեռս
 իմ : և և ստէ Տէր, Ար ելանեք ընդդէմ
 նոցա, զարձիր ի նոցանէն, և և եկեացես
 24 24 ի թեւէ նոցա մօտ ի Կաթունն : և և ելի-
 ցի յորժամ լսիցես զձայն շարժման ⁸ան-
 ստիսն Կաթունց՝, յայնժամ իջցես ²առ
 նոսս՝ : քանզի յայնժամ ելցէ Տէր առա-
 25 25 ջի քս կատարել ⁹ի պատարարով այլազ-
 գեացն : և և արայ Դաւիթ որպէս հրա-
 ման ետ նմա Տէր, և և եհար զայլազ-
 գիան ի Գաբաւունէ մինչև ցԳաղբար :

Պ . 9

1 1 և և ժողովեաց միւսանդամ Դաւիթ զա-
 մենայն երիտասարցս յԻսրայելէ իրբև
 2 2 և և իմանառուն շարք : և և յարեաւ զնաց
 Դաւիթ և և ամենայն ժողովուրդ ի նոցա
 ընդ նմա ¹յիշխանայն Յուզայ ի զատի-
 վերն ընդ որ ել ստապանակն՝ Աստու-
 ծոց, յորոց վերայ կոչեցաւ անուն Տեառն
 3 3 Աստուծոց զօրութեանց, որ նստի ի քե-
 4 4 յարբէս ի վերայ նորս : և և ¹²նան ել
 զստապանակն Տեառն ի վերայ սպի նո-
 5 5 յոց : և և առ զնա ի տանէ Աբինազա-
 րայ բրաւուցայ, և և Ազա և և կրարք նո-
 6 6 ռա որպէք Աբինազարայ՝ վարէին զսպին
 հանդերձ ստապանական, և և եղարք
 7 7 նորս երթալին առաջի ստապանակին : և և
 Դաւիթ և և որպէն Իսրայելի խաղային
 ստաջի Տեառն սաւղօք և և նուազարու-
 8 8 նօք զօրութեանս, և և երպովք և և քնա-
 րօք և և սրնօք և և իմբօք և և ծնծգա-
 9 9 յիք և և փողովք :
 10 10 և և եկին մինչև ցկաչն ¹³Աբինազա-
 րայ : և և ձգեաց Ազա զձեան իւր ի տա-
 պանակն Աստուծոց ունել զնա, և և կա-
 յու զնա : զի թխրեաց զնա զուարակն

7 Եբբ. ստէ Տէր Արիսայն, զարձիր յաստանոցս, և և եկ առ նոսս ի թ ինչպիս թ թ եկեացն, Կաթ, Կաթունից (Եբբ. պերես) : 8 Եբբ. ի զուսթ թ թ եկեաց, Կաթ, Կաթունից : 9 Եբբ. ի բաւանակն : 10 Եբբ. երեսուն : 11 Եբբ. ի Բաւաղ Յուզայ հանել անոր զստապանակն : 12 Եբբ. Տեմուցին զստապանակն Աստուծոց ի վերայ սպի նոցայ, և և բարձին զնա ի տանէ Աբինազարայ բրաւուցայ, և և Ազա և և կրարք Աբինազարայ վարէին զսպին նոր : (4) և և բարձին զնա ի տանէ Աբինազարայ բրաւուցայ զանգեք ձեռք ստապանական Աստուծոց : և և Աբինով երթալայ ստաջի ստապանակին : (5) և և Դաւիթ և և ամենայն ստան Իսրայելի խաղային առաջի Տեառն տանայն շարձուածս ի փայտից մայրի, և և քնարօք և և սողմնարանօք և և իմբօք և և սաւղօք և և ծնծգայիք : 13 Եբբ. Սարնայ

1 Եբբ. ի ջրանցան : 2 Եբբ. զ-Կ-Կ : 3 Եբբ. ի Մե-
 լունէ և և ի ներքս : 4 Եբբ. և Սողոմոն, (15) և և Յե-
 բար, և և Եղիսուս և և Նորեկ և և Յափիէ, (16)
 և և Եղիսամս, և և Եղիսադա, և և : 5 Եբբ. ի տեղի
 խրամասիցն : 6 Եբբ. Տեղի խրամասից

7¹ ունեւոյ անտի զնա՝ Եւ բարկացաւ Տէր Ողայ, եւ եհար զնա անդ Աստուած վասն յանդգնութեանն, եւ մեռաւ անզէն առ տապանակին՝ ¹Տեառն առաջի՝

8 Աստուծոյ: Եւ արտմեցաւ Դաւիթ՝ զի խրամատեաց Տէր խրամատութիւն լիլլաւ. եւ կոչեցաւ սեղին այն Խրամա-

9 առթիւն Ողայ մինչեւ ցայսօր: Եւ երկեաւ Դաւիթ ի Տեառնէ յառուր՝ յայնմիկ եւ ասէ, ²Զխորդ մտանիցէ առ իստապանակդ ³Աստուծոյ: Եւ ոչ կամեցաւ Դաւիթ սանկ առ ինքն զտապանակ ուխտին Տեառն ի քաղաքն Դաւիթի. եւ խտորեցոյց զնա Դաւիթ ի առուն:

11 ³Արեղդարայ Ֆեւմացոյ: Եւ նստաւ տապանակն Տեառն ի տան ³Արեղդարայ Գեւեցոյն ափսա երիս. եւ օրհնեաց Տէր ⁴զԱրեղդար եւ զամենայն տուն նորա:

12 Եւ պատմեցին Դաւիթի եւ ասեն, Օրհնեաց Տէր զտունն ³Արեղդարայ եւ զամենայն ինչ որ նորա վասն տապանակին Աստուծոյ. եւ չոգաւ Դաւիթ եւ եհան զտապանակն Տեառն ի տան ³Արեղդարայ ի քաղաք Դաւիթի ուրախութեամբ:

13 Եւ ⁵էին ընդ նմա որ բաճային զտապանակն եւ թին զաս պարուց, եւ սպանդ

14 զուարակի եւ զառանց: Եւ Դաւիթ հարկանէր զառախս նուադարանայն առաջի Տեառն. եւ էր Դաւիթ զպեցեակ պատմուծան հանդերձեակ՝ Եւ Դաւիթ եւ ամենայն տունն Իսրայելի հանին զտապանակն Տեառն հոչակաւ եւ ձայնի:

16 Բողոյ: Եւ եղև ի նպի տապանակին ի քաղաքն Դաւիթի, եւ Մեղքոյ զուտոր Սաուղայ նայէր ընդ պատուհանն. եւ ետես զԴաւիթ արքայ զի կաքաւէր եւ նուաղէր զնուադարանն՝ առաջի Տեառն, անգոմնեաց զնա ի սրտի իւրում: Եւ բերին զտապանակն Տեառն, եւ եղին զնա ի սեղուծ իւրում ի մէջ խորանին զոր եհար նմա Դաւիթ. եւ մատոյց Դաւիթ ողջակէզս առաջի Տեառն:

18 Եւ իսպազականս: Եւ իբրև կատարեաց Դաւիթ մատուցանել զողջակէզսն եւ զխաղազականս, օրհնեաց զժողովուրդն յանուն Տեառն զօրութեանց:

19 Եւ րաչխեաց ամենայն ժողովրդեանն,

7 յամենայն զօրութեան Իսրայելի ի Դանայ մինչեւ ցեփերաբէէ, յառնէ մինչեւ ցիկին, իւրաքանչիւր ումեք բլիթ մի հացի, եւ պատառ մի ի կակարայից, եւ քաքար մի ի տապակէ. եւ զնաց ամենայն ժողովուրդն իւրաքանչիւր ոք ի սուն իւր:

20 Եւ զարձաւ Դաւիթ օրհնել զտունն իւր. եւ կլ Մեղքոյ զուտոր Սաուղայ ընդ առաջ Դաւիթի, եւ ³օրհնեաց զնա եւ՝ ասէ, Քանի՜ փառաւորեակ էր այսօր արքայ Իսրայելի, որ հոլանեցաւ այսօր առաջի աղախանաց եւ ծառայից իւրոց, զոր օրինակ հոլանիցի հոլանելով մի ոք ի կաքաւէաց: Եւ ասէ Դաւիթ ցՄեղքոյ, Առաջի Տեառն կաքաւեցից, ³օրհնեակ է Տէր Աստուած՝ որ ընտրեաց զիս քան զնայր քո եւ քան զամենայն տուն նորա, եւ կացոյց զիս առաջնորդ ի վերայ ժողովրդեան իւրոյ Իսրայելի, եւ խաղացից՝ եւ կաքաւեցից՝ առաջի

22 Տեառն: Եւ ⁸հոլանեցայց սոյնպէս՝ եւս քան զեւս. եւ եղէց անպիտան յաչս ⁹քո, եւ ընդ աղախանայ ընդ որս ասա-

23 ցից Դաւիթ փառաւորեակ՝ փառաւորեցայց: Եւ Մեղքոյ զստեր Սաուղայ ոչ եղև որդի մինչեւ ցօր մահուան իւրոյ:

ԳԼ Ե

1 Եւ եղև յորժամ նստաւ ¹⁰Դաւիթ ի տան իւրում, եւ Տէր հանդոյց զնա յամենայն թշնամեաց իւրոց չուրջանակի,

2 Եւ ասէ արքայ ցևաթան մարգարէ, Ահաւաթիկ եւ բնակեալ եմ ի տան եղևնափայտից, եւ տապանակն Աստուծոյ

3 ¹¹չըջիցի ի մէջ խորանի՝: Եւ ասէ Նախան ցարքայ, Զամենայն որ ինչ իցէ ի սրտի քում, երթ եւ արա. զի Տէր ընդ քեզ է:

4 Եւ եղև ի զիչերին յայնմիկ եղև բան

5 Տեառն առ Նաթան եւ ասէ, Երթ եւ ասա ցճատայ իմ Դաւիթ, Այսպէս ասէ Տէր. ¹²Ոչ չինեցես զու՝ ինձ տուն բնակելոյ. Զի ոչ բնակեցայ ի տան յօրէ յորմէ հետէ հանի զորդիսն Իսրայելի յեղկատուէ մինչեւ ցայսօր, եւ չըջէի

7 ¹³յիմալանի խորանաւ: Ամենայն ուրեք ուր չըջէի ի մէջ ամենայն Իսրայելի,

¹ 8Եբր. արտ. ² Եբր. Տեառն ³ Եբր. Արեղդարայ ⁴ ցլլ. քո գոմ ⁵ Եբր. եղև իբրև գնացին որ բառնային զտապանակն Տեառն քայլս վեց, եւ զօհէր ելն եւ պարարակ: (14) Եւ Դաւիթ կաքաւէր ամենայն զօրութեամբ առաջի Տեառն եւ Դաւիթ զքեցեակ էր եփող կտանայ ⁶ Եբր. խաղայր ⁷ Եբր. ամենայն քաղաքութեան Իսրայելի ⁸ Եբր. եղէց անարգ ⁹ Եբր. իմ ¹⁰ Եբր. արքայ ¹¹ Եբր. նստի ընդ վարագուրաւ ¹² Եբր. Դու՛ն չինեցես ¹³ Եբր. վրանաւ եւ

եթէ խօսելով խօսեցանց կրեք ընդ մի-
 ում ցեղի Իսրայելի ում եւ հրամանն ե-
 տու հովուել զժողովուրդ իմ զԻսրայել,
 ասել թէ Ընդէր ոչ շինեցէք ինձ տուն
 8 եղևնափայտեայ : Եւ արդ այսպէս ա-
 տացես զժառայ իմ Դաւիթ , Այսպէս
 ասէ Տէր ամենակալ . Առի ես զքեզ ի
 վանաց հօտից լինել քեզ յառաջնարդ ի
 9 վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայելի . Եւ
 էի ընդ քեզ ամենայն ուրեք ուր եւ
 երթայիր . եւ սասակեցի զամենայն
 թշնամիս քո յերեսաց քոց , եւ արարի
 զքեզ անուանի ըստ անուանց մեծամե-
 10 ծաց որ ի վերայ երկրի : Եւ եզից տեղի
 ժողովրդեան իմոյ Իսրայելի , եւ անկե-
 ցից զնա եւ ընակեացէ Վառանձինն . եւ
 մի եւս հօգացի՞ եւ ոչ եւս յաւելցէ
 որդի անօրէնութեան լլիկ զնա իրիւ-
 11 զառաջինն , Յաւուրցն յորոց կարգեցի
 դատաւորս ի վերայ ժողովրդեան իմոյ
 Իսրայելի . եւ հանգուցից զքեզ յամենայն
 թշնամեաց քոց , եւ զպատմեցէ քեզ
 12 Տէր զի շինեցես նմա տունն : Եւ եզիցի
 եթէ լցցին աւուրք քո , եւ ննջեսես
 ընդ հարս քո , յարուցից զգաւակ քո յետ
 քո , որ եզիցի յորովայնէ ջուժմէ , եւ
 զպատրաստեցից զարքայութիւն ՚քո՛նմա՞ :
 13 Նա շինեցէ տուն անուան իմոյ , եւ կանգ-
 նեցից զաթոռ նորա մինչեւ ցյաւիտեան .
 14 Ես եզէց նմա ի նայր , եւ նա եզիցի ինձ
 յորդի . եւ թէ՛ եկեացէ անիրաւութիւն
 նորա , յանգիմանեցից զնա , եւ՞ խրա-
 տեցից զնա զաւազանու արանց եւ
 15 տանձնօք որդւոց մարդկան . Բայց զու-
 զորմութիւն ոչ մերժեցից ի նմանէ , որ-
 պէս մերժեցի ՚յորոց մերժեցին առաջի
 16 երեսաց իմոց : Հաւատարիմ լիցի նա-
 նուն նորա եւ արքայութիւն նորա ա-
 ռաջի իմ՞ մինչեւ ցյաւիտեան , եւ ա-
 թոռ նորա կացցէ կանգուն ՚առաջի իմ՞
 17 մինչեւ ցյաւիտեան : Ըստ ամենայն բա-
 նիցս այսօրիկ եւ ըստ ամենայն տեղ-
 եանս այսօրիկ՝ սոյնպէս խօսեցաւ Նա-
 թան ընդ Դաւիթայ :

18 Եւ եմուտ արքայ Դաւիթ եւ նստաւ
 առաջի Տեառն , եւ ասէ , Ո՞վ եմ ես ,

Տէր իմ Տէր , եւ ո՞ տուն իմ , զի ¹⁰մի-
 19 ընցեր զիս մինչեւ ցայց վայր . եւ ¹¹ոչ
 փոքրկացայ սակաւիկ ինչ՞ առաջի քո ,
 Տէր իմ Տէր , եւ խօսեցար վասն տան
 ծառայի քո յերկար . եւ ա՞յս է օրէն
 20 մարդոյ , Տէր իմ Տէր : Եւ զի՞ եւս յաւե-
 լուցու Դաւիթ խօսել առ քեզ . եւ զու-
 լինքնին դիտես զժառայ քո , Տէր իմ Տէր :
 21 ¹²Վասն ծառայի քո արարեր , եւ ըստ
 ամենայն՞ սրտի քո արարեր զամենայն
 զմեծութիւնս զայս ծանուցեալ ծառայի
 22 ջուժմ ¹³Վասն մեծացուցանելոյ զիս՞ ,
 Տէր իմ Տէր . զի չիք ոք իրիււ զքեզ ,
 եւ չիք Աստուած բաց ի քէն ի վերայ
 ամենայնի զոր լուաք սկանջօք մերովք :
 23 Եւ ո՞վ է ազգ ի վերայ երկրի իրիւ-
 զժողովուրդ քո զԻսրայել , որում առաջ-
 նորեկաց Աստուած զկրկել իւր ժողո-
 վուրդ , գնել ¹⁴քեզ անուն եւ տօնել
¹⁴քեզ մեծութիւն եւ ¹⁵յայտնութիւն ,
 մերժել քեզ՞ յերեսաց ժողովրդեանս քո
 զոր փրկեցեր զու քեզ յեզիպոտս՞
 24 զազգս եւ զընակութիւնս՞ : Եւ պաւ-
 րաստեցեր զու քեզ զժողովուրդ քո
 զԻսրայել ի ժողովուրդ մինչեւ ցյաւիտ-
 եան , եւ զու , Տէր , եզեր նոցա յԱւ-
 25 տուած : Եւ արդ , Տէր իմ , զբանն զոր
 խօսեցար վասն ծառայի քո եւ տան
 նորա՞ հաւատարմաց մինչեւ յաւիտեան ,
 2 ի եւ արա որպէս եւ խօսեցար . Եւ մե-
 ծացի անուն քո մինչեւ ցյաւիտեան .
 եւ ¹⁷արդ , Տէր ամենակալ , Աստուած
 ի վերայ ամենայն Իսրայելի . տուն ծա-
 ռայի քո Դաւիթի եզից կանգուն առաջի
 27 քո . Զի զու ⁹եւ Տէր ամենակալ Աս-
 տուած Իսրայելի , ⁹Եւ արդ որպէս խօ-
 սեցար մեծացի անուն քո մինչեւ ցյա-
 վիտեան , ասէ Տէր ամենակալ Աստուած
 Իսրայելի .՞ յայտնեցեր յունկն ծառայի
 քո եւ ասացեր , շինեցից քեզ տուն .
 վասն այնորիկ եզիտ ծառայ քո զպիրտ
 իւր՝ կալ առ քեզ յազօթս զազօթս զայ-
 28 տսիկ : Եւ արդ , Տէր իմ Տէր , զու ես
 Աստուած , եւ բանք քո եզիցին ճշմա-
 րիտ , եւ զոր խօսեցար վասն ծառայի
 29 քո զամենայն բարութիւնս զայս : Եւ
 արդ սկսիր օրհնել զտուն ծառայի քո՞

¹Եբբ. ի տեղեոյ իւրում , եւ մի՞ եւս խախտեսցի
²Եբբ. պատմէ քեզ Տէր , զի շինեցէ քեզ Տէր տունն
³Եբբ. հաստատեցից ⁴Եբբ. նորա ⁵Եբբ. ի խո-
 տորիկ նորա ⁶Եբբ. ի Սաւուզայ զզր մերժեցի
 յերեսաց քոց ⁷Եբբ. տուն քո եւ որբայու-
 թիւն քո առաջի քո ⁸Եբբ. քո ⁹ՅԵբբ. զմիւսի

¹⁰Եբբ. տճեր ¹¹Եբբ. փոքր եղեւ այս տակաւին
¹²Եբբ. Վասն բանի քո եւ ըստ ¹³Եբբ. Վասն որոյ
 մեծացար ¹⁴Եբբ. իւր ¹⁵Եբբ. արհաւիրս
 երկրի բուժմ ¹⁶Եբբ. յազգաց եւ ի զից նոցա
¹⁷Եբբ. ասիցի

լինել առաջի քո յաւիտեան . զի դու ,
Տէր իմ Տէր , խօսեցար , եւ յորհու-
թենէ քաւմէ՛ օրհնեցիք տաւն ծառայի
քո յաւիտեան :

ԳԼ . Ը

1 Եւ եղև յետ այտրիի եհար Դաւիթ
 զյալազգիան եւ վանեաց զնոսա , եւ առ
 Դաւիթ՝ զգառուցեալան ի ձեռաց պաղպղ-
 2 եացն : Եւ եհար Դաւիթ զՄովար , եւ
 չափեաց զնոսա պարանօք , եւ գա-
 ռացոց զնոսա յերկիր . եւ եղևն երկու
 պարանքն սպանանելոյ եւ ՝ երկու պա-
 3 ընքն՝ ապրեցուցանելոյ . եւ եղև Մո-
 վար Դաւիթ ի ծառայս պատարապարկիս :
 4 Եւ եհար Դաւիթ զԱգրատգար զորդի
 Ռովամայ՝ զարքայ Սուբայ , յերթայ
 նորա սրկանել զձեռն իւր ի վերայ զե-
 5 առն Եփրատայ : Եւ առ զնորա Դաւիթ
 հազար ՝ զկառս , եւ եւթն հազար՝ հե-
 ծկոց , եւ քսան հազար հեանեակոց .
 եւ քսակեաց Դաւիթ զամենայն կառսն ,
 եւ եթող իւր ի նոցանէ հարեւր կառս :
 6 Եւ զայր Ասորին ի Դամասկոսէ օգնել
 Ագրատգարայ արքայի Սուբայ . եւ եհար
 Դաւիթ յԱսուբայն քսան եւ երկու հա-
 7 զարս արոնց : Եւ եղ Դաւիթ պա-
 հակս յԱսորիս հանգէպ Դամասկոսի . եւ
 եղևն Ասորիք Դաւիթ ի ծառայս պա-
 տարապարկիս . եւ փրկեաց Տէր զԴաւիթ
 8 ամենայն ուրեք ուր եւ երթայր : Եւ
 առ Դաւիթ ՝ զասպարանջանն սակիս որ
 էին ի ծառայն Ագրատգարու . արքայի
 9 Սուբայ՝ եւ երեք յերուսաղէմ : Եւ առ
 զայն Սաւակիթ արքայ Եփրատացոց
 յեղանել իւրում յերուսաղէմ յաւուրս
 Ռարովամայ որդոց Սուգամնի : Եւ ի
 Մապտիկայ սու արքայ Դաւիթ՝ չընտիր
 ընտիր քաղաքաց Ագրատգարայ՝ պզինձ ,
 որով արար Մոզամն զձովն պզինձի եւ
 զպիւնն եւ զաւաղաման եւ զամենայն
 կահն :
 10 Եւ յուսա Ռովու արքայ Եմաթայ ,
 եթէ եհար Դաւիթ զամենայն զօրն Ագ-
 րատգարայ , եւ առաքեաց Ռովու ՝ զիւր-
 գուրա զորդի իւր սու արքայ Դաւիթ՝
 հարցանել զխաղաղութենէ նորա . եւ

՝ օրհնեաց զնա՝ փոխանակ զի սատակեաց
 զԱգրատգար . (զի այր գոռ պատերազմա-
 էր նա ընդ Ռովայ) ՝ Եւ հակառակ կայր
 նմա Ագրատգար . եւ ի ձեռս նորա էին
 11 սնօթք ոսկեզէնք եւ արծաթեզէնք եւ
 սնօթք պզինձիք : Եւ սրբեաց զայն ար-
 քայ Դաւիթ Տեառն ընդ արծաթոյն եւ
 ընդ ոսկոյն , զոր սրբեաց յամենայն
 12 պատերազմաց որոց յաղթեաց , ՝ Յեղովմայ
 եւ ի Մովարայ եւ յորդոցն Ամոնայ եւ
 յայլազգեացն եւ յԱմազեկայ , եւ յաւարէ
 Ագրատգարայ որդոյ Ռովայ արքայի
 13 Սուբայ : Եւ արար Դաւիթ ՝ սնուսն . եւ
 ի զանայ իւրում եհար Դաւիթ զԱսու-
 բիս ի Դարեղիւմ՝ յաթուտան հազար :
 14 Եւ եղ յեղովմայ պահակապանս յամենայն
 եղովմայեցիք¹¹ , եւ եղևն ամենայն Ե-
 ղովմայեցիք ծառայք արքայի . եւ
 15 փրկեաց Տէր զԴաւիթ ամենայն ուրեք
 ուր եւ երթայր :
 16 Եւ ՝ յապաւորեցոյց զԴաւիթ՝ ի վե-
 րայ ամենայն Իսրայելի . եւ առնէր Դաւիթ
 իւրուսնս եւ արգարութիւն ի վերայ
 17 ամենայն յաղովրդեան իւրոյ : Եւ Յո-
 վայ սրդի Շարուհեայ էր ի վերայ զօ-
 բուն , եւ Յովսափատ սրդի Աքիայ ի
 18 վերայ յիշատակաց . Եւ Սաղովկ որդի
 Արիտովայ եւ Աքիմիէք որդի Աքիա-
 թորայ՝ քահանայք . եւ ՝ Ասա՝ զպաւ-
 19 պետ . եւ Բանեաորդի Յովիգայեայ¹¹ խոր-
 հրակից , եւ Քերեթին եւ Ոփեղեթին՝
 եւ սրդիք Դաւիթ խոստպետք էին :

ԳԼ . Թ

1 Եւ ասէ Դաւիթ , Եթէ իցէ՞ ոք մնաց-
 եաց ի ամունն Սաւուլայ , եւ արարից
 ընդ նմա ոգորմութիւն վասն Յովնա-
 2 թանու : Եւ ի ամունն Սաւուլայ էր մա-
 նուկ մի , եւ անուն նորա Սիրա , եւ
 կոչեցին զնա առ Դաւիթ . եւ ասէ զնա
 3 արքայ , Եթէ զո՞ւ իցն Սիրայն . եւ
 4 ասէ , Ես եմ ծառայ քո : Եւ ասէ ար-
 քայ , Եթէ իցէ՞ ոք մնացեալ ի ամունէ
 Սաւուլայ , եւ արարից ընդ նմա ոգոր-
 մութիւն Ասաուոց . եւ ասէ Սիրա
 յարքայ , է որդի մի Յովնաթանու հալմ

1) Էբբ. զԱթեկամինա 2) Էբբ. ողջոյն պարան
 3) Էբբ. եւ եւթն հարեւր 4) Էբբ. գասպարան 5) Էբբ.
 Դաւիթ 6) Էբբ. եւ ի Բեթաճէ եւ ի Բեթաթայէ .
 ի քաղաքաց Ագրատգարայ , ա՛ւ սրբայ Դաւիթ
 պզինձ բազում յոյժ 7) Էբբ. զՅովրամ

8) Էբբ. օրհնել զնա զի պատերազմեցու ընդ Ագրա-
 տգարու եւ սատակեաց զնա 9) Էբբ. յԱսորոց
 10) Էբբ. անուն ի գաւառս իւրում ի հարկանելոյ
 զԱսորիս ի ձորն Աղտից 11) Էբբ. Եսայի
 պահակապանս 12) Էբբ. թագաւորեաց Դաւիթ
 13) Էբբ. Սարայա 14) Էբբ. ի վերայ Քերեթայն եւ
 Ոփեղեթայն (Տե՛ս Գլ. Ի. 23 :)

4 Թախք : Եւ ասէ արքայ , Ո՛ւր է նա |
 Եւ ասէ Սիրա ցարքայ , Ահա է ի տան
 5 Եւ առաքեալաց արքայ Դաւիթ եւ աս
 գնա ի տանէ Մաքիթայ որդւոյ Ամիելի
 6 Լազարարացւոյ : Եւ եկն Մեմփիրոսթէ
 որդի Յովնաթանու որդւոյ Մաւուզայ
 առ արքայ Դաւիթ , եւ անկաւ ի վերայ
 երեսաց իւրոց եւ երկիր եզազ նմա :
 7 Եւ ասէ , Աւասիկ եմ ծառայ քո : Եւ
 ասէ գնա Դաւիթ , Մի՛ երկնչիր , զի
 աննկով արարից ընդ քեզ պորմու-
 լի իւն Վառնաթանու հօր քո . եւ
 զարձուցից քեզ զամենայն անդս Մաւու-
 զայ՝ ¹ Կճօր հօր քո . եւ զու ուսիցես հաց
 8 հանապազ ի սեղան իմում : Եւ երկիր
 եզազ Մեմփիրոսթէ եւ ասէ , Ո՛վ է ծառայ
 քո , զի հայեցար ի շուն մի մեռեալ
 9 նմանոց ինձ : Եւ կոչեաց արքայ զՍիրա
 զծառայ Մաւուզայ եւ ասէ գնա , Զա-
 մենայն ինչ որ է Մաւուզայ , եւ զա-
 մենայն որ տան նորա , ետու որդւոյ
 10 տեառն քո : Եւ զործեցես զմա զեր-
 կիրն , զու եւ որդիք քո եւ ծառայք քո ,
 եւ մուծցես ի տուն տեառն քո հաց եւ
 կերելցն զայն . եւ Մեմփիրոսթէ որդի
 տեառն քո կերիցէ հաց հանապազ ի
 սեղան իմում : Եւ Սիրայի էին որդիք
 11 հոգեառան եւ ծառայք քանն : Եւ ասէ
 Սիրա ցարքայ , Ըստ ամենայնի զոր
 հրաման ետ աէր իմ արքայ ծառայի
 իւրում , այնպէս արասցէ ծառայքու Եւ
 Մեմփիրոսթէ ուսէր հաց ի սեղանոյ
 Դաւիթի իբրեւ զմի յորդոցն արքայի :
 12 Եւ Մեմփիրոսթեայ էր որդի մի փոքրիկ ,
 եւ անուն նորա Միքա . եւ ամենայն
 ընակութիւն ամեն Սիրայի՝ ծառայք
 13 Մեմփիրոսթեայ : Եւ Մեմփիրոսթէ բնա-
 կէր յերուսաղէմ , զի հանապազ ի սե-
 զանոյ արքայի ուսէր . եւ ինքն էր կազ
 յերկոցունց օտից իւրոց :

ՔԼ. Ժ

4 Եւ եղև յես այնորիկ եւ մեռաւ ար-
 քայ որդւոցն Ամնայ . եւ թաղաւորեաց
 2 Անն որդի նորա ընդ նորա : Եւ ասէ
 Դաւիթ , Արասցուք պորմութիւն ընդ
 Աննայ որդւոյ Նաասայ , զոր օրինակ
 արար հայր նորա ընդ իս ողորմութիւն .
 եւ առաքեաց Դաւիթ միսիթարիլ զնա

ի ձեռն ծառայից իւրոց վասն հօր իւրոց .
 եւ չողան ծառայքն Դաւիթի յերկիր որդ-
 3 ւոց Ամնայ : Եւ ասնն իշխանք որդ-
 ւոցն Ամնայ զԱննն աէրն իւրեանց ,
 Միթէ փառաւորել ինչ զհայր քո առա-
 ջի քո առաքեալ առ քեզ Դաւիթ մտի-
 թարիս . սչ , այլ զի որմնեցեն զբա-
 զարս եւ զխանեցեն զսա , եւ ² յրանել
 զսա ստաքեաց Դաւիթ զծառայ իւր
 4 առ քեզ : Եւ կայաւ ³ զծառայն Դաւիթի ,
 եւ եզերմ ⁴ զմօրուս նոցա , եւ կարեաց
 զզրասոս նոցա ի միջոյ մինչև եղբր , եւ
 5 արձակեաց զնասա Եւ պատմեցին Դաւիթի
 վասն արանցն . եւ ստաքեաց Դաւիթ
 ընդ առաջ նոցա զի էին արքն անարգ-
 եայք յոյժ . եւ ասէ արքայ , Կատարուք
 յերկրով մինչև աճեցեն մօրուք ձեր ,
 եւ ապա դարձչիք :
 6 Եւ անոյն որդիքն Ամնայ եթէ ⁵ ամօթ
 արարին ժողովրդեանն՝ Դաւիթի , ստա-
 քեցին որդիքն Ամնայ եւ ի փարձու-
 կայան զԱսորիս ⁶ Ռովբայ եւ զԱսորիս
 Մուբայ քանն հազար հեռեւտկաց , եւ
 զարքայն ⁷ Ամաղեկայ հազար արամիք ,
 եւ ի Մատրայ երկրոտտան հազար արանց :
 7 Ըստ արքայ Դաւիթի , եւ առաքեաց
 զՅովար եւ զամենայն զօրն զօրուոր :
 8 Եւ ելին որդիքն Ամնայ եւ ճակատե-
 ցան ի պառերազմ սա զրան ⁸ քաղաքին
 Ասորոց Մուբայ , եւ Ռովբ եւ Մոովբ
 9 եւ Ամաղէկ՝ էին միայն յանդին : Եւ ե-
 աես Յովար եթէ ⁹ եկին հայնն ի վերայ
 նորա՝ առաջոյ եւ զկնի , ընարեաց յա-
 մենայն ¹⁰ երկրոտտարկայ Իսրայելի , եւ
 10 ճակատեցոց ընդդէմ Ասորոց . Եւ զմեա-
 ցորդս զօրուն ետ ի ձեռս Արեսայ եղբոր
 իւրոց , եւ ճակատեցան ընդդէմ որդւոցն
 11 Ամնայ : Եւ ասէ , Եթէ յայլմահարես-
 ցն զիս Ասորիքն , եղիչիք ինձ ի վրիճու-
 թիւն . եւ եթէ որդիքն Ամնայ յազ-
 թահարեցեն զքեզ , եղիցուք ապրե-
 12 ցուցանել զքեզ . Բաջ լեր եւ ժրասցուք
 ի վերայ ժողովրդեան մերոյ եւ ի վերայ
 քաղաքաց Ասաուծոյ մերոյ . եւ Տէր
 արասցէ զհաճոյն առաջի աչոյ իւրոց :
 13 Եւ մտտեաւ Յովար եւ զօրն որ ընդ
 նմա ի պառերազմ ընդ Ասորիսն , եւ

² Եբբ. կործանել ³ Եբբ. ցեցին յաւելու , Անն
⁴ Եբբ. զկէս մօրուաց ⁵ Եբբ. զարչելի եղեն ⁶ Եբբ.
 Բեթբովբայ ⁷ Եբբ. Մազարայ ⁸ Եբբ. քա-
 զարին . և Ասորիքն Մուբայ և Ռովբայ և Մոովբ
 և Մասթա ⁹ Եբբ. էին նմա ճակատք կուսոյ
¹⁰ Եբբ. ընտրելոց

¹ Եբբ. դաւաւտ

44 փախեան Ասորիքն յերեսաց նորա : Եւ որդիքն Ամոնայ իբրեւ տեսին եթէ փախեան Ասորիքն , փախեան եւ նոքա յերեսաց Արեւսայ , եւ մահն ի քաղաքն . եւ գործաւ Յովար յորդոցն Ամոնայ եւ եկն յԵրուսաղէմ :

45 Իբրեւ ետես Ասորին եթէ պարտեցաւ առաջի Իսրայելի , զուժարեցան իմիասին :

46 Եւ առաքեաց Ագրասազար եւ յորովեաց զԱսորիսն յայնմ կողմանէ Գեառնն ՚ի Քաղամակ . եւ եկին Նափն ՚Եղամ եւ Սովբակ իշխանք զորայն Ագրասազարայ յառջ քան զնա : Եւ աղջ եղև Դաւիթ , եւ յորովեաց զամենայն Իսրայել եւ անց ընդ Յորդանան , եւ եհաա ՚ի Քաղամակ . եւ ճակատեցան Ասորիքն ընդէմ Դաւիթ ի տայ ընդ նմա պատերազմ :

48 Եւ փախեան Ասորիքն յերեսաց Իսրայելի . եւ կոտորեաց Դաւիթ յԱսորեոցն եւ թն ճարեւր կոտս , եւ քառասուն Նազար Նեծկոց , եւ զՍովբակ իշխան զորուն :

49 Նորա եհար , եւ մտաւ անդէն : Իբրեւ տեսին ամենայն ինպատարք ծառայք Ագրասազարու թէ պարտեցան առաջի Իսրայելի , անճառառք եղին : Եւ ուխտեցին ուխտ ընդ Իսրայելի , եւ ծառայեցին նոցա . եւ երկեան Ասորիքն այնուհետեւ սպրեցուցանել զորդիսն Ամոնայ :

ԳԼ . ԺԱ

1 Եւ եղև ի գառնալ տայւոցն ի նայն ժամանակ ելից թագաւորայն , եւ առաքեաց Դաւիթ զՅովար եւ զԺառայս իւր ընդ նմա եւ զամենայն Իսրայել , եւ աստակեցին զորդիսն Ամոնայ , եւ նստան զՌաբբաթաւ . եւ Դաւիթ նստէր յԵրուսաղէմ : Եւ եղև ընդ երեկս եւ յարեաւ Դաւիթ յանկողնէ իւրմէ , եւ զգնայր ի վերայ ասնեաց ասն ինպատարին . եւ ետես ի ասնեացն կին մի լուացեալ , եւ կինն գեղեցիկ տեսեալսմբ յոյժ : Եւ առաքեաց Դաւիթ եւ ինպրեւաց զկինն , եւ ասէ , Ո՞չ գա է Բերայթէ , զուտար :

4 Եղիարայ , կին Ուրիայ Քեաացուց : Եւ առաքեաց Դաւիթ հրեշտակս եւ առ զնա , եւ հմուտ առ նա եւ ննջեաց ընդ նմա . եւ նա էր սրբեալ ի գաշտանէ իւրմէ :

5 Եւ գործաւ ի տուն իւր : Եւ յլացաւ կինն , եւ առաքեաց պատմեաց Դաւիթ ի տունէ , Յղի եմ ես : Եւ առաքեաց

Դաւիթ առ Յովար եւ ասէ , Առաքեա առ իս զՈւրիայ Քեաացի . եւ առաքեաց

7 Յովար զՈւրիայ առ Դաւիթ : Եւ եկեալ Ուրիայ հմուտ առ Դաւիթ , եւ եհարց Դաւիթ զողջունէ Յովարայ եւ զողջունէ զորուն եւ զողջունէ պատերազմին : Եւ ասէ Ուրիայ , Ողջոյն է : Եւ ասէ Դաւիթ զՈւրիայ , Արի էջ ի տուն քո եւ լուս զտաքո . եւ ել Ուրիայ ի տանէ արքայի , եւ ել զկնի նորա պարգև ի ձեռանէ արքայի :

9 Եւ ննջեաց Ուրիայ առ գրան տանն արքայի ընդ ծառայս նորա , եւ ոչ էջ ի տուն :

10 Իւր : Եւ պատմեցին Դաւիթի եւ տանն , եթէ ոչ էջ Ուրիայ ի տուն իւր : Եւ ասէ Դաւիթ զՈւրիայ , Ո՞չ ի ճանապարհէ եկեալ ես զու , ընդէր ոչ իջեր ի տուն :

11 քո : Եւ ասէ Ուրիայ զԴաւիթ , Տոպանակն Աստուծոյ եւ Իսրայել եւ Յուդա ընակեալ են ի վրանս , եւ ակր իմ Յովար եւ ծառայք անան իմոյ ընակեալ են ի բացի , եւ ես մտանիցեմ ի սո՞ւն իմ ուսել եւ ըմպել եւ ննջել ընդ կնոջ իմում . Եւ զխմր լինիցի այն : Կենդանի է անձն քո թէ արարից զբանդ :

12 զայց , եւ ասէ Դաւիթ զՈւրիայ , Նիստ այսօր տատ , եւ վաղիւ արձակեցից զքեզ : Եւ նստաւ Ուրիայ յԵրուսաղէմ յաւուր :

13 յայնմիկ , եւ ի վաղիւ անդր : Կոչեաց զնա Դաւիթ , եկեր նա առաջի նորա եւ արք եւ սարեցաւ , եւ ել սնազանի , ննջեաց յանկողնի իւրում ընդ ծառայս տեսն :

14 Իւրոյ , եւ ի տուն իւր ոչ էջ : Եւ եղև ընդ առաւօսն եւ զրեաց Դաւիթ հրովարտակ առ Յովար , եւ առաքեաց

15 Դաւիթ ի ձեռն Ուրիայ : Եւ զրեաց ի հրովարտակին եւ ասէ , Ո՞րտա զՈւրիայ ընդգէմ սասակացեալ պատերազմին , եւ գործչիւր ընդ կրուկ ի նմանէ , եւ հարցի :

16 Եւ մտցի : Եւ եղև ի պահել Յովարայ զբաղաքն , եւ ես զՈւրիայ ի տեղին ուր զիակր թէ արք զորութեան էին անդ :

17 Եւ ելին արք քաղաքին ի պատերազմ ընդ Յովարայ , եւ անկան ի զորուէ ծառայիցն Դաւիթ ՚Եւ մեռան , եւ Ուրիայ

18 Քեաացի մեռաւ : Եւ առաքեաց Յովար եւ պատմեաց արքայի զամենայն զրոյց :

19 պատերազմին : Եւ պատուէր ետ հրեշտակին եւ ասէ , Ի վախճանել քում զամենայն զրոյցս պատերազմիս իտակ ընդ

20 արքայի , Եւ եղիցի եթէ ելցէ ցասուն

1 Եբբ. գաւաւ . 2 Եբբ. յեղամ . եւ Սովբակ զորավար Ագրասազարայ առաջի նոցա 3 Եբբ. յեղամ

4 Եբբ. կենդանի ես գու եւ 5 Եբբ. արբեցցց զնա Դաւիթ

արքայի եւ ասացէց յքեզ , եթէ Ընդէր մերձենայիք ի քաղաքն մարտնչել , եւ ո՛չ զիտէիք եթէ ի վերուստ ի պարսպայն

21 նետաձիգ լինին . Ո՛ր եհար զԱրիմիւղէք զորդի Յերորաաղայ ¹որպէս ներեսց” . ո՛չ ապաքէն կին մի բեկոր երկանի ընկէց ի վերայ նորա ի վերուստ ի պարսպէն , եւ մեռաւ ²ի Թամասի . ընդէր մօտեցայք ի պարիսպն . եւ աստղեա թէ՛ և՛ ծա-

22 ապ թո Ուրիա Քեռացի մեռաւ : Եւ չորաւ հրեշտակն ³Յովսրայ առ արքայ յերուսաղէմ , եւ եհաս եւ պատմեաց Դաւթի զամենայն ինչ զոր պատուիրեաց նմա Յովար , զամենայն իրս պատերազմին : Եւ բարկացաւ Դաւիթ ի վերայ Յովսրայ , եւ ասէ զհրեշտակն , Ընդէր մերձեցայք ի քաղաքն մարտնչել . ո՛չ զիտէիք եթէ հարկանելոց էք ի պարսպէն . ո՛ր եհար զԱրիմիւղէք սրդի Յերորաաղայ . ո՛չ ապաքէն կին մի բեկոր երկանի ընկէց ի վերայ նորա ի պարսպէն , եւ մեռաւ ի Թամասի . ընդէր

23 մերձենայիք ի պարիսպն” . Եւ ասէ հրեշտակն զԴաւիթ , Զի սաստիկացան ի վերայ մեր արք , եւ եկին առ մեզ սրտաքս , եւ հասար ի վերայ նոցա մինչեւ զլուսն

24 քաղաքին . Եւ նետաձիգ եղեն ազեղնաւորքն ի ծառայս թո ի վերուստ ի պարսպէ սնաի , եւ մեռան ի ծառայից արքայի , եւ ծառայ թո Ուրիա Քեռացի

25 մեռաւ : Եւ ասէ Դաւիթ զհրեշտակն , Այսպէս ասացես զՅովար , Մի թուեսցի չար բանց յոչս թո . զի երբեմն այսպէս ուտէ սուր , եւ երբեմն այնպէս . սաստիկացո զպատերազմն ընդ քաղաքից եւ կործանեցես զպա . եւ ⁴գորացո զանձն

26 թո” : Եւ իբրեւ լուաւ կինն Ուրիայ եթէ մեռաւ Ուրիա այր իւր , կոծեցաւ ի

27 վերայ անս իւրոյ : Իբրեւ անց սուգն , առաքեաց Դաւիթ եւ ամօխօցաց զնա ի տուն իւր , եւ եղեւ նմա կին եւ ծնաւ նմա որդի : Եւ չար թուեցաւ բանն զոր արար Դաւիթ յաչս Տեառն :

ԳԼ . ԺԲ

1 Եւ առաքեաց Տէր զՆաթան ¹մարգարէ առ Դաւիթ . եւ եմուտ առ նա եւ ասէ զնա , Այք երկու էին ի քաղաքի միւսմ ,

2 մին մեծատուն եւ մեծն ազքատ : Եւ

¹Եբր. գլխի Բեբ. ի Թեբէս ²Եբր. եւ եհաս եւ պատմեաց Դաւթի զամենայն յոր սակա առաքեալ էր զնա Յովսր ³Եբր. զու զօրացո զնա

մեծատանն էին հօտք եւ անդեայք բա-

3 զու՛մ յոյ՛մ , Եւ ազքատին եւ ոչ ինչ , բայց որս՛ մի փոքր զոր ստացեալ եւ սպրեցուցեալ եւ մուսցեալ էր զնա , եւ հաստատեալ էր ընդ նմա եւ ընդ որչես նորա ի միասին . ի հացէ նորա ուտէր եւ ի բամակէ նորա ըմպէր եւ ի ծոց նորա ննջէր , եւ էր նորա իբրեւ զլուսար :

4 Եւ եկն անցաւար առ այրն մեծատուն . եւ խնայեաց ասնույ ի հօտից իւրոց եւ յանդէոց իւրոց աննեյ հիւրոջն անցաւորի եկելոյ առ նա , եւ էառ զորո՛ջ ազքատին եւ սրար առնն եկելոյ առ նա կե-

5 յակուր : Եւ բարկացաւ սրամտութեամբ Դաւիթ յոյ՛մ առնն , եւ ասէ Դաւիթ զՆաթան , Կենդանի է Տէր զի որդի մահու-

6 է այրն որ սրար զայն : Եւ զորո՛ջն սու՛մեսցի ⁵եւ թնայտիկ , փոխանակ առնելոյ զբանն զայն , փասն զի ոչ խնայե-

7 եաց : Եւ ասէ Նաթան զԴաւիթ , Դու ես այրն ¹որ արարեր զայն” . այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իսրայելի , Ես եմ որ օծի զքեզ թագաւոր ի վերայ ¹ամենայն Իսրայելի , եւ ես փրկեցի զքեզ ի ձեռաց

8 Սաուուղայ . եւ ետու քեզ զառն սեանս թո , եւ զկանայս տեսան թո ի ծոց թո . եւ ետու քեզ զԻսրայել եւ զՅուդա . եւ թէ սակաւ իցէ , յաւելից քեզ զոյն-

9 չափս Եւ ընդէր անարգեցեր զբան Տեառն ստնեյ չար առաջի աչսոյ նորա . զՈւրիա Քեռացի հարեր զու սրով , եւ զկին նորա առեր զու քեզ կնութեան , եւ զնա սպաներ սրով որպէսցն Ամոնայ :

10 Եւ արդ մի հետացի սուր ի տանէ քումմէ մինչեւ զյաւելտեան , փոխանակ զի անարգեցեր զիս , եւ ասեր զկինն Ուրիայ

11 Քեռացույ լինել քեզ կնութեան : Այսպէս ասէ Տէր , Ահա ես յարուցից ի վերայ թո չարիս ի տանէ քումմէ . եւ առից զկանայս թո առաջի աչսոց քոց եւ տաց ընկերի քում , եւ ննջեաց ընդ կանայս թո

12 յանդիման արեգականս այսորիկ : Զի զու արարեր զայց ի ծածուկ , եւ ես արարից զբանց զայց յանդիման ամենայն Իսրայելի

13 եւ առաջի արեգականս այսորիկ : Եւ ասէ Դաւիթ զՆաթան , Մեղայ Տեառն . եւ ասէ Նաթան զԴաւիթ , Եւ Տէր անցոյց

14 զքեւ զմեղս քումմի մեղսիս : Բայց բանով զայրացուցանելով զայրացուցեր զթնաւմիս Տեառն բանին այնուիկ , որպիս թո որ ծնանելոց է քեզ՝ մահու մեղցի :

⁵Եբր. չորեքստիկ

15 Եւ զհնաց Նաթման ի սուռն իւր . եւ եւ-
 հար Տէր զմանուէն զոր ծնաւ կինն
 16 Ուրիայ Դաւիթի , եւ հիւանդացաւ : Եւ
 խնդրեաց Դաւիթ յԱստուծոյ վասն ման-
 կանն , եւ պահեաց Դաւիթ պահս , եւ եմուտ¹
 17 անկաւ ի վերայ գեանոյ : Եւ յարեան ի
 վերայ նորա ²ճառայք սանն յարուցա-
 նել զնա , եւ ոչ կամէր յաննել ի գեա-
 18 նոյն , եւ ոչ եկեր ընդ նստա հաց : Եւ
 եղև յաւուրն եւթներորդի մեռանել
 մանկանն . եւ երկեսն ճառայքն Դաւ-
 թի պատմել նմա եթէ Մեռաւ մանուէն .
 զի ասացին , եթէ մինչդեռ կենդանի էր
 մանուէն խօսեցաք ընդ նմա եւ ոչ լուաւ
 ձայնի մերու՛մ , եւ զլարդ ասացուք
 նմա թէ Մեռաւ մանուէն , եւ զործիցէ
 19 չարիս : Եւ ետես Դաւիթ եթէ չչնջեն
 ծառայք նորա , եւ իմացաւ Դաւիթ եթէ
 մեռաւ մանուէն . եւ ասէ Դաւիթ յժա-
 ոպսն իւր , եթէ Մեռեալ իցէ մանուէն .
 20 եւ ասեն , Մեռաւ : Եւ յարեաւ Դաւիթ
 ի դեանոյն , եւ լուացաւ եւ օծաւ , եւ
 փոխեաց զհանրործ իւր , եւ եմուտ ի
 սուռն ³Աստուծոյ եւ երկիր եպպոյ նմա .
 եւ եմուտ ի սուռն իւր , եւ խնդրեաց
 հաց ուտել . եւ եղին ստաջի նորա հաց ,
 21 եւ եկեր : Եւ ասեն ցնա ծառայքն իւր ,
 Զինչ է բանոց այց զոր արարեք վասն
 մանկանն . մինչդեռ կենդանին էր , պահէիր
 եւ լայիր ⁴Կե քանէիր . եւ իրեւ մեռաւ
 մանուէն , յարեար կերար եւ արբեր :
 22 Եւ ասէ Դաւիթ , Մինչդեռ կենդանի էր
 մանուէն , պահէի եւ լայի . քանզի ասէի ,
 Ո՞ր զիսէ , ոգորմեսցի Տէր , եւ կեցցէ մա-
 23 նուէն : Արդ որովհետեւ մեռաւ մանուէն ,
 ես ընդէր պահիցեմ . միթէ կարող իցեմ
 դարձուցանել զնա այսրէն . ես առ նա
 երթալոց եմ , եւ նա առ իս ոչ դարձցի :
 24 Եւ միթիտարեաց Դաւիթ զԲերաբէէ
 զկին իւր , եւ եմուտ առ նա եւ ննջեաց
 ընդ նմա . եւ յղացաւ եւ ծնաւ որդի ,
 եւ կոչեաց զանուն նորա Սողոմոն . եւ
 25 Տէր սիրեաց զնա : Եւ առաքեաց ի ձեռն
 Նաթմանայ մարդարէի , եւ կոչեաց զա-
 նուն նորա ⁵Յեղեղի վասն Տեառն :

26 Եւ պատերազմեցաւ Յոլայր յԹաբաթ
 որդուցն Ամոնայ , եւ եհաս յառնուլ
 27 զքաղաքն իտաւուորութեանն : Եւ առաք-
 եաց Յովար հրեշտակս առ Դաւիթ եւ

ասէ , Պատերազմեցայ ընդ Ռաբա-
 թայ , եւ հասի յառնուլ զքաղաքս ջրոց .
 28 Եւ արդ ժողովեա զմիացորդս ժողովրդ-
 եանդ , եւ բանակեցիս զքաղաքաւ եւ
 ապես զսա . զի մի ես սոսից քաղաքս
 եւ կոչեացի անուն իմ ի վերայ սորա :
 29 Եւ ժողովեաց Դաւիթ զամենայն ժո-
 ղովորդն եւ չոլաւ յԹաբաթ , եւ պա-
 30 տերազմեցաւ ընդ նմա եւ առ զնա : Եւ
 առ զպսակն ⁶Մեղքումայ թագաւորին
 նոցա . ի գլխայ նորա . եւ կշիռ նորա
 տաղանդ մի ոսկւոյ , եւ ականց պա-
 սուականաց . եւ էր ի գլուխ Դաւիթ .
 եւ զսո քաղաքին եհան բազում յոյժ :
 31 Եւ զժողովուրդն որ էր ի նմա եհան ար-
 տաքս , եւ արկ ընդ սոցաւ եւ ընդ քերանօք
 երկաթեօք , եւ չրջեցուցանէր զնոսա ա-
 զիւսով . եւ այնպէս առնէր ընդ ամենայն
 քաղաքս որդւոցն Ամոնայ . եւ գարձաւ
 Դաւիթ եւ ամենայն զօրն յերուսաղէմ :

ԳԼ . ԺԴ

1 Եւ եղև յես այնորիկ , եւ Արխաղո-
 մայ որդւոյ Դաւիթի էր քոյր մի յոյժ գե-
 ղեցիկ տեսեամբ , եւ սնուն նորա Թա-
 մար . եւ սիրեաց զնա Ամոն որդի Դաւ-
 2 թի : Եւ նեղէր Ամոն մինչեւ հիւան-
 դանայ նմա վասն Թամարայ քեռ իւրոյ .
 զի կոյս էր նա , եւ ծանր էր յաչս Ամոնի
 3 առնել ինչ նմա : Եւ էր ընկեր Ամոնայ ,
 եւ անուս նորա Յովիազար , որդի Սա-
 մայ եղբոր Դաւիթի . եւ Յովիազար պր
 4 իմաստուն յոյժ : Եւ ասէ ցնա , Զի՞ է
 զի այդպէս ծիւրիս , որդի արքայի , այ-
 գունն այգուն եւ ոչ պատմես ինձ : Եւ
 ասէ ցնա Ամոն , զԹամար զքոյր Արի-
 5 սուլումայ եղբոր իմոյ սիրեմ ես : Եւ ա-
 սէ ցնա Յովիազար , Ննջեա ի մահիճս
 քո եւ հիւանդացիր , եւ ասացէ հայր քո
 տեսանել զքեզ . եւ ասացես ցնա ,
 Մայց թամար քոյր իմ եւ տացէ ինձ
⁸Խիւս . եւ արացէ առաջի աչաց իմոց
 կերակուր , զի տեսից եւ կերայց ի ձե-
 6 ապ նորա : Եւ ⁹անկաւ Ամոն եւ հիւան-
 դայաւ . եւ եմուտ արքայ տեսանել զնա .
 եւ ասէ Ամոն զարքայ , Եկեսցէ Թամար
 քոյր իմ առ իս , եւ արացէ առաջի իմ

¹ Եբբ.-չեցին յա-եւ- , եւ ադու եւ ² Եբբ. ծեբբ
³ Եբբ. Տեառն ⁴ 3Եբբ. պ-պ- ⁵ Եբբ. Յեղե-
 դիս , -չե-չ- սիրելի Տեառն

⁶ Եբբ.-չեցին -նէ 4-յն Մեղքում -բ-ն-ն-ն-ն թա-
 գաւոր նոցա ⁷ Եբբ. ընդ սասարթ , եւ
 անցոյց զնոսա ընդ հնոց աղիւսոյ ⁸ Եբբ. ուտել
 հաց ⁹ Եբբ. ընդգնեցաւ Ամոն եւ խօթա-
 պատճառ եղև

7 կերակուր բլիթս, եւ կերայց ի ձեռաց
 7 նորա: Եւ առաքեաց Դաւիթ սա թամար
 ի սուռն եւ ասէ, Երթ ի սուռն Ամոնի
 կղբօր քո, եւ արա նմա կերակուր:

8 Եւ գնաց թամար ի սուռն Ամոնի կղբօր
 իւրոյ. եւ նա անկեալ զնէր. եւ սոս
 նայս եւ թրեաց, եւ արար առաջի նորա

9 բլիթս, եւ եփեաց զբլիթսն. եւ առ
 գտաօական եւ խափեաց առաջի նորա.
 եւ ոչ կամեցաւ ուտել. եւ ասէ Ամոն,
 Հանէք զամենայն այր յինէն արտաքս.
 եւ հանին արտաքս զամենայն այր ի նմա:

10 Նէ: Եւ ասէ Ամոն զթամար, Տար զխոր-
 ափիսդ ի սենեակ, եւ կերայց ի ձե-
 աաց քոց: Եւ սոս թամար զբլիթսն զոր
 արար, եւ տարաւ Ամոնի կղբօր իւրում

11 ի սենեակն, եւ մատոյց նմա ուտել: Եւ
 նա բուռն եհար զնմանէ եւ ասէ ցնա,
 12 Եկ ննջեա ընդ իս, քոյր իմ: Եւ ասէ
 ցնա, Մի՛, կղբայր իմ, մի՛ տառապե-
 ցուցաներ զիս. զի ոչ գործի այգպիսի
 ինչ ի մէջ Իսրայելի, եւ մի՛ սունեի զայց

13 անղգամութիւն: Եւ ես յո՞ տանիցիմ
 զմի աստիտիս իմ. եւ զու լինիցիս իբրեւ
 գմի յանղգամաց ի մէջ Իսրայելի. եւ
 արդ խօսեաց ընդ արքայի, եւ ոչ ար-

14 գելու զիս ի քէն: Եւ ոչ կամեցաւ
 Ամոն լսել ձայնի նորա. եւ բռնահոր-
 եաց եւ բռնազատեաց զնա, եւ տա-
 ռապեցոյց զնա եւ ննջեաց ընդ նմա:

15 Եւ ասեաց զնա Ամոն ասելութիւն մեծ
 յոյժ. զի մեծ էր ատկութիւնն զոր ատ-
 եաց զնա. ²եւ անհարկն վերջին ա-
 ղէտքն՝ քան զառաջին սէրն զոր սիր-
 եաց զնա. եւ ասէ ցնա Ամոն, Արի

16 զնա: Եւ ասէ ցնա թամար, ³Մեծ են
 չարիքս այս քան զայն զոր արարեր
 ընդ իս, արձակելոյ քո զիս. եւ ոչ կա-

17 մեկաց Ամոն լսել ձայնի նորա: Եւ կո-
 չեաց զպատանին՝ իւր զլիբակացու տան
 իւրոյ, եւ ասէ ցնա, Հան զդա յինէն
 արտաքս, եւ փակեա զդուրսդ զինի գո-

18 րա: Եւ էր զնովաւ ⁵պարեգօտաւ ասզնու-
 զորքք եւ կոճկէնք՝, զի այնպէս զղե-
 նուին զստեկրթազաւորաց կայսք զձորձս
 իւրեանց. եւ եհան զնա սպասաւորն
 արտաքս, եւ փակեաց զգուրան զինի

19 նորա: Եւ սոս թամար մտխոր եւ արկ
 զգլխով իւրով, եւ ⁶զպարեգօտան կոճ-

կէնս՝ զոր զգեցեալ էր՝ պատասեաց,
 եւ եց զձեռս իւր ի վերայ զլիսոյ իւրոյ,
 20 եւ երթայր երթալով եւ լայր: Եւ ասէ
 ցնա Արիստով եղբայր նորա, Միթէ
 Ամոն կըրայր քո եղև ընդ քեզ. եւ
 արդ, քոյր իմ, լուս կաց, զի կըրայր
 քո է, մի՛ ամեր զմտաւ քով խօսել
 զբանդ վայլ. եւ նստաւ թամար՝ աչու-
 թեամբ ի սան Արիստովայ կղբօր իւ-

21 րոյ: Եւ լուաւ ⁸արքայ զբանս զայստիկ
 եւ բարկացաւ յոյժ. ²եւ ոչ արտմեցոյց
 զողի Ամոնայ որդոյ իւրոյ զի սիրէր

22 զնա, զի անպատանի նորա էր:՝ Եւ ոչ
 խօսեցաւ Արիստով ընդ Ամոնայ ի չարէ
 մինչև կըրարի. զի տառայր Արիստով
 զԱմոն վասն բանին զոր տառապեցոյց
 զթամար զքոյր նորա:

23 Եւ եղև յետ ⁹երևոյ աւուրց, եւ էին
 կտուրք Արիստովայ ¹⁰ի Բեթմարտն մերձ
 յեփրեմ. եւ կոչեաց Արիստով զամե-

24 նայն որպիսն արքայի: Եւ եկն Արիստ-
 զով առ արքայ եւ ասէ ցնա, Ահաւա-
 նիկ կտուրք են ծառայի քում, երթիցէ
 արքայ եւ ծառայր իւր ընդ ծառայի քում:

25 Եւ ասէ արքայ ցերխողով, Մի՛, որդ-
 եակ իմ, մի՛ երթիցուք ամենեքեան
 մեք, եւ մի՛ ծանրացուք քեզ. եւ
 ստիպեաց զնա, եւ ոչ կամեցաւ երթալ,

26 եւ օրհնեաց զնա: Եւ ասէ Արիստով,
 Ապա թէ ոչ՝ զոնէ կեկեցէ ընդ իս Ամոն
 կղբայր իմ. եւ ասէ արքայ, Ընդէր

27 երթիցէ ընդ քեզ Ամոն: Եւ ստիպեաց
 զնա Արիստով, եւ արձակեաց ընդ նմա
 զԱմոն եւ զամենայն զորպիսն արքայի:

28 Եւ արար Արիստով խրախուժիւն բոս
 խրախուժեան թագաւորի:՝ Եւ սպաս-
 ուէր ետ Արիստով մանկաւոյ իւրում
 եւ ասէ, Տեսէք, յորժամ զուարթացի
 սիրտն Ամոնայ զիմուոյ, եւ ասացից
 ձեզ, Հարէք զԱմոն եւ սպանէք զնա,
 մի՛ երկնչիք. զի ոչ պարէն ես իցեմ
 որ հրամայիցեմ ձեզ. քաջպերեցարուք

29 եւ ընուք յորդիս զօրութեան: Եւ ա-
 բարին մամկալին Արիստովայ Ամոնի
 որպէս հրամայեաց նոցա Արիստով, եւ
 յարեան ամենայն որպէք արքայի, եւ
 հեծան այր իւրաքանչիւր ի ջուրոջ իւ-

30 բում եւ փախեան: Եւ եղև մինչդեռ
 նորա էին ի ձանապարհին, զոյժ եկն առ
 Դաւիթ եւ ասեն, Կոտորեաց Արիստ-

¹ Եբ. երկուս ² Եբ. Գ-Լ-Ե ³ Եբ. Մի՛ այդ-
 պէս, մեծ ⁴ Եբ. զպատաւոր իւր ⁵ Եբ. պարե-
 գօտ գոյնագոյն ⁶ Եբ. զպարեգօտան գոյնագոյն

⁷ Եբ. անմխիթար ⁸ Եբ. արքայ Դաւիթ ⁹ Եբ.
 երկեմոյ ¹⁰ Եբ. ի Բաաղ-Հասոր

զոմ զամենայն որդիս արքայի, եւ ոչ
 31 եթող ի նոցանէ եւ ոչ մի: Յարեաւ
 արքայ, պատառեաց զճանդերձս իւր, եւ
 անկաւ ի վերայ զեանոյ. եւ ամենայն
 ծառայք նորա կային չորջ զնովաւ սրա-
 32 սատեալ զճանդերձս իւրեանց: Պատաս-
 խանի եւ Յովնազար որդի Ամամայ կղ-
 բոր Դաւթի եւ ասէ, Մի ասացէ տէր
 իմ՝ արքայ եթէ ամենայն որդիք արքայի
 մեռան, զի Ամոն միայն մեռաւ. քանզի
 ի բերան Աբիսողոմայ կայր, յորէ յորմէ
 սառապեցոյց զԹամար զքոյր նորա:
 33 Եւ արդ մի՞ գիցէ՞ արքայ ի սրտի
 երուժ գրանդ եւ ասացէ թէ Ամենայն
 որդիքն արքայի մեռան. այլ զի Ամոն
 34 միայն մեռաւ: Եւ փախեաւ Աբիսողոմ:
 Եւ երարձ պատանին զէան զաչս իւր
 եւ ետես, եւ ահա ժողովուրդ բազում
 գայր ընդ ճանապարհն ի նմանէ առ կող-
 մամբ լերինն՝ ընդ զառ ի վայրն. եւ
 եկն զէան պատմեաց արքայի եւ ասէ.
 Տեսի արս ի ճանապարհին Որովիմայ
 35 առ կողմամբ լերինն՝: Եւ ասէ Յովնա-
 զար ցարքայ, Ահա որդիք արքայի եկին.
 ըստ բանի ծառայի քո նոյնպէս եղեւ:
 36 Եւ իբրեւ վախճանեաց զխօսելն, եւ ահա
 որդիքն արքայի եկին, եւ ամբարձին
 զձայնս իւրեանց եւ լացին. այլ եւ ար-
 քայ եւ ամենայն ծառայք իւր լացին
 37 լալիւն մեծ յոյժ: Եւ Աբիսողոմ փախ-
 եաւ, եւ չորակ առ Մովսէլեձ որդի
 եմուռաց արքայի Գեաուրայ՝ յերկիր
 Մաքուլայ. եւ սուգ առ Դաւթի ար-
 քայ ի վերայ որդւոյն իւրոյ զամենայն
 38 առուրս: Եւ Աբիսողոմ փախեաւ եւ
 զնաց ի Գեաուր, եւ էր անդ ամս երիս:
 39 Եւ զազարեաց արքայ Դաւթի յերանե-
 լոյ ի վերայ Աբիսողոմայ՝, քանզի մխի-
 թարեցաւ ի վերայ Ամոնայ որ մեռաւն:

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ իմացաւ Յովաբ որդի Շարուհեայ,
 եթէ է սիրտ արքայի ի վերայ Աբիսո-
 2 ղոմայ: Առաքեաց Յովաբ ի Թեկուէ,
 եւ առ անտի կին մի իմաստուն, եւ
 ասէ ցնա, Սուգ առ եւ զղեցիր հան-
 զերձ սոյո. մի՞ օժանիցիս իւղով, եւ
 եկիցես իբրեւ զկին մի սպայեալ ի վե-
 3 րայ բազմորեայ մեռելոյ: Եւ եկեացես
 առ արքայ, եւ խօսեցիս ընդ նմա ըստ

բանիս ըստ այսմիկ. եւ եզ Յովաբ բանս
 4 ի բերան նորա: Եմուտ կինն Թեկու-
 ցի առ արքայ, եւ անկաւ ի վերայ երե-
 սաց իւրոց ի գետին՝, եւ ասէ, Ապրեցո
 5 յիս արքայ, Չի՞ է քեզ: Եւ նա ասէ, Վարի
 իսկ տարնալ է ինձ. կին մի այրի իմ
 6 ես. մեռաւ այր իմ. եւ աղախնոյ քո
 երկու որդիք էին, մարտեան ընդ մի-
 մեանս երկօքեան յանդի. եւ ոչ ոք էր
 որ համոզէր ի մէջ նոցա, եւ հնար մին
 7 զմեւս եղբայրն եւ սպան գնա: Եւ ահա
 յարուցեալ է ամենայն ազգն ի վերայ
 աղախնոյ քո, ասեն, Տուր զսպանուցն
 եղբոր իւրոյ, եւ սպանցուք զնա փո-
 խանակ անձին եղբոր իւրոյ, եւ բարձ-
 ցուք զժառանգակալն՝ ՚քո. եւ չիջու-
 ցանիցեն զկայծակն իմ զմնացեալ, առ
 ի չթողոյ առն իմում մնացորդ եւ ա-
 8 նուն ի վերայ երեսաց երկրի: Եւ ասէ
 արքայ՝, եթէ՞ ՚որջամբ ի տուն քո, եւ
 9 ես պատուիրեցից զման քո: Եւ ասէ
 կինն Թեկուացի՞, Յիմ վերայ, արքայ,
 անօրէնութիւնն, եւ ի վերայ տան հօր
 իմոյ, եւ արքայ եւ ամբողջ իւր քառեալ:
 10 Եւ ասէ արքայ, Ո՞վ է որ խօսեցի ընդ
 քեզ, եւ անցես զնա առ իս եւ ոչ եւս
 11 մերձեցի առ քեզ: Եւ ասէ, Յիշեցէ
 արքայ զՏէր Աստուած իւր, ի յաճախել
 մերձաւորի արեանն սպականել. մի՞
 ջնջեացեն զորդեակն իմ: Եւ ասէ Դա-
 ւթիթ, Կենդանի է Տէր եթէ անկցի ի
 12 հերոյ որդւոյ քո մագ մի ի գետին: Եւ
 ասէ կինն, Խօսեցի աղախին քո ա-
 ռաջի Տեառն իմոյ արքայի բան մի. եւ
 13 ասէ, Խօսեաց: Եւ ասէ կինն, Ընդէր
 խորհեցար սղոյսիս ինչ ի վերայ ժողո-
 վրդեանն Աստուծոյ՝ Կամ թէ ի բերա-
 նոյ արքայն լոյէ բանն այն վնասու՞-
 չդարձուցանի ալքայի զմերձեալն յիւրմէ:
 14 Չի մահու մեռանիցի, եւ իբրեւ զջուր
 հեղեալ յերկիր ոչ ամիտիցի, եւ ոչ
 առնուցու Աստուած զոգին, եւ խորհիցի
 15 ոք մերձիկ՝ յինքննէ զմերձեալն: Եւ
 արդ եկի խօսել առ արքայի տեսուն

1 ՅԵՐ. դաւթի 2 ՅԵՐ. տէր իմ արքայ 3 ՅԵՐ. ցանկայր արքայ Դաւթի երանել առ Աբիսողոմ

4 ՅԵՐ. յեջնէ յաւելաւ, եւ երկեր եպագ նմա 5 ՅԵՐ. յեջնէ յաւելաւ, ցկին 6 ՅԵՐ. յեջնէ յաւելաւ, ցարքայ 7 ՅԵՐ. զի է խօսել արքայի գրտնս զայս՝ յին իբրեւ յանցուցեալ, քանզի ոչ զարձուցանէ արքայ սպարէն զմերձեալն իւր. (14) Չի մահու մեռանիցի եմք, եւ եմք իբրեւ զջուր հեղեալ յերկիր որ ոչ ամիտիցի, եւ ոչ առնու Աստուած զոգին, այլ հնարի հնարս առ ի չմերձելոյ

իմոյ զբանս զայս . զի ¹տեսանիցէ զիս ժողովուրդն եւ ասիցէ , թէ ապախին քո խօսեցաւ” ընդ արքայի , ի խրեւս արասցէ արքայ զբանս ազախնոյ իւրոյ .

16 Զի լուիցէ արքայ եւ փրկեացէ զիս ի ձեռաց առնն , որ խնդրէ ջնջիլ զիս եւ զորդի իմ ի ժառանգութենէ Աստուծոյ :

17 Եւ ²ասէ կինն” , Եզիցիրան տեսան իմոյ արքայի ³ի զոնս , զի իբրև զհրեշտակ Աստուծոյ այնպէս է աէր իմ արքայ ի լսիլ զբարի եւ զչար . եւ Տէր Աստուած

18 քո եզիցի ընդ լեզուս : Եւ պատասխանի ետ արքայ եւ ասէ ցկինն , Մի թարբուցաներ յիննէս զբանս զոր իմ արքայ : Եւ ասէ կինն , Սոսեացի աէր իմ արքայ :

19 Եւ ասէ արքայ , Միթէ ձեռն Յովարայ իցէ՞ յամենայնի յայդմիկ ընդ լեզուս . եւ ասէ կինն ցարքայ , Կենդանի է անձն քո , աէր իմ արքայ , եթէ իցէ յաջ կամ յահեակ յամենայնէ զոր խօսեցաւ աէր իմ արքայ . զի ծառայ քո Յովար” նա պատուիրեաց ինձ , եւ նա եղ ի բերանս աղախնոյ քո զամենայն բանս զայտասիկ :

20 Վասն բոլորելոյ երեսաց բանիս յայտրիկ՝ զոր արար ծառայ քո Յովար զբանս զայտասիկ , եւ աէր իմ իմաստուն է ըստ իմաստութեանս հրեշտակի Աստուծոյ՝ զիտև զամենայն ինչ որ յերկրի :

21 Եւ ասէ արքայ զՅովար Անաւասիկ արարի լեզ ըստ բանի քում ըստ այդմիկ . երթ զարժն ամ զպատանեակն

22 զԱրիստղոմ : Եւ անկաւ Յովար ի վերայ երեսաց իւրոյ յերկիր եւ երկիր եպպզ նմա , եւ օրհնեաց զարքայ . եւ ասէ Յովար , Այսօր գիտաց ծառայ քո եթէ գտի չնորձս յաչս քո , աէր իմ արքայ , զի արար աէր իմ

23 արքայ զբանս ծառայի իւրոյ : Եւ յարեաւ Յովար եւ գնաց ի Գեսուր , եւ ամ զԱ-

24 րիստղոմ յերուսաղէմ : Եւ ասէ արքայ , Դարձցի ի տուն իւր , եւ զերեսս իմ մի տեսցէ : Եւ զարձաւ Արիստղոմ ի տուն իւր , եւ զերեսս արքայի ոչ ետես :

25 Եւ իբրև զԱրիստղոմ ոչ գոյր յամենայն Իսրայելի այր զեզեցիկ զփոխի յոյժ . ի թաթից ոտից իւրոց մինչև ի գլուխ

26 իւր ոչ գոյր ի նմա արատ : Եւ ի փոքրել զհերոս իւր ՚իմէր ի սկսանելոյ առուրց յառուրս” փոքրել , զի կարի ծանրանայր

ի վերայ նորա , եւ ⁵յորժամ փոքրէր , եւ կշտէր զհեր զլիտոյ իւրոյ երկերիս քիկ քիկ

27 ըստ արքունական սկիզ : Եւ ծնան Արիստղոմայ երևը ուստեյը եւ զուսոր մի եւ անուն նարա Թամար . եւ նա էր կին զեզեցիկ յոյժ տեղեկամը : Եւ եղև կին Խորովամայ որդւայ Աղգուտնի , եւ ծնաւ նմա զԱրիստղոմ :

28 Եւ նստաւ Արիստղոմ յերուսաղէմ առուրս ամայ երկուց , եւ զերեսս արքայի ոչ ետես : Եւ առարեաց Արիստղոմ աւ Յովար յզիլ զնա աւ սարայ . եւ ոչ կամեցաւ երթալ առ նա . եւ առարեաց երկրորդ անգամ առ նա , եւ ոչ կամեցաւ երթալ : Եւ ասէ Արիստղոմ ցժառայս իւր , Դիտէր զգիծակ զեանոյ Յովարայ , լի զարևով մօտ է աւ իս . երթայը այրեցէր գնա հրով : Եւ այրեցին ծառայքն Արիստղոմայ զգիծակն Յովարայ հրով : ⁶Եւ եկին ծառայքն Յովարայ առ նա պատասխալ զհանդերձս իւրեանց , եւ ասեն , Այրեցին ծառայքն

31 Արիստղոմայ զգիծակն հրով : Եւ յարեաւ Յովար եւ եկն աւ Արիստղոմ ի տուն եւ ասէ ցնա , Ընդէր այրեցին ծառայք քո զգիծակն իմ հրով : Եւ ասէ Արիստղոմ ցՅովար , Յզեցի առ լեզ եւ ասեմ , Եկ այս յզեցից զլեզ աւ արքայ , ասել թէ Ընդէր եկի ի Գեսուրայ , լաւ էր ինձ տակաւին անդ լինել ⁶քան ոչ աստանել” զերեսս արքայի , եւ եթէ

33 վնաս ինչ կայցէ յիս , ⁷սպան գիս : Եւ եմուտ Յովար առ արքայ եւ սրատեաց նմա . եւ կոչեաց զԱրիստղոմ . եւ եմուտ սո արքայ եւ երկիր եպպզ նմա , եւ անկաւ ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր առաջի արքայի . եւ համբուրեաց արքայ զԱրիստղոմ :

ԳԼ . ԺԵ

1 Եւ եղև յետ այնորիկ եւ արար Արիստղոմ կառս եւ երկվարս , եւ յիտուն

2 այր սուրճանդակ առաջի իւր : Եւ կանխէր Արիստղոմ եւ կայր աւ ձոնապարհի զբանն . եւ լինէր ամենայն այր որոյ էր գատ զայ առ արքայ ի դատաստանս , բարբառէր առ նա Արիստղոմ եւ ասէր ցնա , Յորմէ՞ քաղաքէ ես զու . եւ ասէր այրն , Ի միոյ ի ցեղիցն Իսրայելի է ծառայ քո . Եւ ասէ ցնա Արիստղոմ , Անա

¹ Եբբ. երկեցոց զիս ժողովուրդն . եւ ասէ աղախին քո , Սոսեացայ ² Եբբ. տաց աղախին քո ³ Եբբ. ի հանգիստ չա՛մ , ի միթարութիւն ⁴ Եբբ. եւ լինէր ի վախճանել տարւոյն

⁵ Եբբ. զ-ի-տ-ի ⁶ Եբբ. եւ արգ տեսից ⁷ Եբբ. սպանցէ

բանք քո բարի են եւ զիւրինք, եւ որ
 ունկնդիր լինիցի քեզ՝ չիք առ ի յար-
 4 քայլէ : Եւ աւելք Արիստղոս, Ո՛ր կացու-
 ցանէր զիս զատաւոր ի վերայ երկրիս,
 եւ առ իս զայր ամենայն այլ որոյ էր
 5 հակառակութիւն եւ զատաստան, եւ
 3 առնէր նմա իրուուհւոս : Եւ լինէր յոր-
 ժամ մերձենայր առ նա այր երկիրս սա-
 զանկ նմա, ձգէր զձեան իւր եւ առ
 ինքն մատուցանէր, եւ համբուրէր զնա :
 6 Եւ առնէր Արիստղոս ըստ բանիս ըստ
 այսմիկ ամենայն Խորայկի եկեղոյ ի գա-
 տատան առ արքայ, եւ յանկուցանէր
 լինքն Արիստղոս զսիրտս ամենայն ա-
 բանց Խորայկի :
 7 Եւ եղև ի կատարել ¹չորից ամաց,
 առէ Արիստղոս ²ցհայր իւր՝, Երթայց եւ
 հատուցից զուխտս իմ զոր ուխտեցի
 8 Տեսան ի Քերթոն . Զի ուխտեալք ուխ-
 տեսց ծառայքս մինչ էի ի Քեսուր յԱ-
 սորիս . առևմ, եթէ զարձուցանելով
 զարձուցէ զիս Տէր յերուսաղէմ, սաշ-
 9 տեցից զՏէր : Եւ առէ զնա արքայ,
 Երթ խորագուրթեամբ . եւ յարեաւ զնաց
 10 ի Քերթոն : Եւ առաքեաց Արիստղոս
 պատուիրակս յամենայն զեղս Խորայկի,
 եւ առէ, Ի լսել ձեր զձայն եղջեր փո-
 զոյ, ստասցիք եթէ Թագաւորեաց թա-
 11 զաւոր Արիստղոս ի Քերթոն : Եւ ընդ Արի-
 ստղոսայ զնաղին արք երկերբւր ³ հրախր-
 ետալք, եւ երթային միասնութեամբ,
 12 Եւ ոչ զիտէին ամենեւին զզրոյցսն : Եւ
 առաքեաց Արիստղոս Եւ կոչեաց զԱքի-
 տուրիւ ⁴Թեկուացի խորհրդակից Դաւիթի
⁵ի քաղաք իւր ի Գովյա՝ ի զոնկ իւրում
 զզոնսն . եւ եղև ⁶ժողով սաստիկ, եւ
 ժողովուրդ բազում երթայր ընդ Արի-
 ստղոսայ :
 13 Եւ եհաւ զուժկան առ Դաւիթ եւ
 առէ, Եզիւ սիրտ արանց Խորայկի զհեա
 14 Արիստղոսայ : Եւ առէ Դաւիթ յամե-
 նայն ծառայս իւր որ ընդ նմա յերու-
 սաղէմ, Արիք եւ փախիցուք . զի ոչ
 զոյ մեզ փրկութիւն յերեսաց Արիստ-
 զոսայ . փութացարուք զնալ, զի մի
 արաղիցէ եւ հասանիցէ մեզ, եւ արկա-
 նիցէ ի վերայ մեր չարիս, եւ հարկա-
 15 նիցէ զքաղաքս սրով սուսերի : Եւ առնն
 ծառայքն արքայի զարքայ, Ըստ ամե-

նայնի զոր եւ կտակիցի աէր մեր արքայ՝
 ահաւաստիկ կամք ծառայք քո :
 16 Եւ ել արքայ եւ ամենայն տուն նորա
 ի հեօրոտս . եւ եթող արքայ տան կին
 ի հարձից անտի իւրոց սլանկ զտունն :
 17 Եւ ել արքայ եւ ամենայն ծառայք նորա
 հետեակք, եւ կացին ⁷առ ձիթենուոյն
 18 որ յանապատի տեղ : Եւ ամենայն ծա-
 ռայք նորա մի ըստ միոջէ անցանէին
 առ նոյսու, եւ ամենայն Քերեթին եւ
 Որեկեթին, եւ ամենայն Քեթայիք, վեց
 հարեւր այր եկեղոյ հետեակք ի Քեթայ,
 19 անցանէին տոաջի Գաւթի : Եւ առէ ար-
 քայ զեթթի Քեթայի, Ընդէր գայցես եւ
 զու ընդ մեզ . զարձիր անգրէն եւ ընակեա
 ընդ արքայի, զի այր օտար ես զու, եւ
⁸խախտեցար ի տեղոջէ քումմէ ի Քե-
 20 թայ եւ եկիր՝, Եւ այսօր խախտեցեմ
 զքեզ զնալ ընդ մեզ . եւ ես երթայց յո
 եւ երթայոց իցեմ, յայց զու զարձիր
 եւ զարձս զեզրարս քո ընդ քեզ . եւ
⁹արասցէ ընդ քեզ Տէր՝՝ ողորմութիւն
 21 եւ ճշմարտութիւն : Պատասխանի ետ
 Եթթի արքայի եւ առէ, Կենդանի է
 Տէր, եւ կենդանի է տէր իմ արքայ, զի
 ի տեղոջ ուր տէր իմ արքայ իցէ, եւ
 ի մահու եւ ի կեանս՝ անդ եզրիցի եւ
 22 ծառայ քո : Եւ առէ արքայ զեթթի, Եկ
 անց ¹⁰ընդ իս՝ . եւ անց Եթթի Քեթայի,
 եւ ամենայն ծառայք նորա եւ ամենայն
 23 սմբոխ նորա ընդ նմա : Եւ ամենայն
 երկիրն լայր մեծածայն, եւ ամենայն զօրն
 անցանէր ¹⁰ընդ հեզեզասն Կեզրոնի՝ .
 անց եւ արքայ ընդ հեզեզասն Կեզրոնի .
 եւ ամենայն զօրն ¹¹եւ արքայ երթային՝
 ընդ երեսս ճանապարհին անապատի :
 24 Եւ ահա Սողոմլի եւ ամենայն Ղեւ-
 տացիք ընդ նմա, բարձին զտապանակ
 ուխտին ¹²Տեսան ի Բեթարայ, եւ կա-
 ցուցին զտապանակն Աստուծոյ . եւ ել
¹³Եւ Բեթարայ մինչեւ կտատարեաց ամե-
 նայն ժողովուրդն անցանկ ի քաղաքէ
 25 անտի : Եւ առէ արքայ զՍաղոմլի, Դարձո
 զտապանակց Աստուծոյ ի քաղաք, եւ
 նստցի ի տեղոջ իւրում . եթէ զտից
 չնորնս առաջի Տեսան՝ զարձուցէ զիս,
 եւ ցուցցէ ինձ զգա եւ զվայելչութիւն
 26 զորա . Ապա թէ այսպէս ստասցէ զիս

¹ Եբբ. բառասուն ² Եբբ. ցարբոյ ³ Եբբ. արեւելիս յա-
 եւու, յերուսաղէմէ ⁴ Եբբ. Կեզրոնացի ⁵ Եբբ. ի
 քաղաքէ իւրմէ ի Կեզրոնայ ⁶ Եբբ. դաւան
⁷ Եբբ. ի Բեթթմերհայ, արեւելիս ի հեռագոյն տան
⁸ Եբբ. պանդուխտ . արեւելիս ի տեղի քո : (20) Եկիր
 երկէ ⁹ Եբբ. ընդ քեզ ¹⁰ Եբբ. գովթ ¹¹ Եբբ.
 անցանէին ¹² Եբբ. Աստուծոյ ¹³ Եբբ. Արիստղապ

թէ Չեմ հաճեալ ընդ թեղ, ահաւասիկ
 կամ, արասցէ ինձ որդէս հաճոյ իցէ
 27 առաջի աչաց նորա: Եւ սաէ արքայ
 ցՍաղոմկ քահանայ, ¹Տեսէր, զի դու
 դառնաս՝ խաղաղութեամբ ի քաղաք,
 եւ Աքիմասս որդի քո եւ Յովնաթման
 որդի Արիաթարայ՝ երկուքն որդիք ձեր
 28 ընդ ձեզ: Եւ ահա ես բանակիցիսմ ²յիտա-
 ըովթ անապատին, մինչեւ եկեացէ գրոյց
 29 ի ձէնջ պատմել ինձ: Եւ գարձուցին
 Սաղոմկ եւ Արիաթար գտապանակին
³յերուսաղէմ, եւ նստաւ՝ անդ:
 30 Եւ Դաւիթ կրանէր ընդ զաւ ի վերն
 Չիթենեաց, ելանէր եւ լայր, եւ զղուրի
 իւր ծածկեալ. եւ ինքն երթալը թով.
 եւ ամենայն ժողովուրդն ընդ նմա ձորձ
 զլլխով, այր իւրաքանչիւր կրանէին եւ
 31 յային: Ազգ եղեւ Դաւիթի եւ ասնն,
 եւ Աքիաթիէլ ընդ ժողովեալսն սա Ա-
 րիսողոմայ է: Եւ սաէ Դաւիթ, Յրեա
 զխորհուրդն Աքիաթիկայ, Տէր Աս-
 32 տուած իմ: Եւ եհաս Դաւիթ ի ⁴Հոռու-
 ուր եպագն երկիր Ասաուժոյ. եւ ահա
 ընդ առջ նորա Բուսի Արաքայի ⁵լա-
 րեանմ Դաւիթի՝ պատառակ զպատմու-
 33 ձան իւր եւ հող ի գլուխ նորա: Եւ սաէ
 ցնա Դաւիթ, Եթէ անցանիկես ընդ իս՝
 34 բռնս լինիս ինձ. Ապա թէ գարձցիս ի
 քաղաք, եւ ասացես ցԱրիսողոմ, ⁶եթէ
 Անցին եղբարք քո, եւ այբայ կամու-
 զին էր զկնի իմ, եւ անց հայր քո. եւ
 արգ՝ ծառայ քո եմ, արքայ, ⁷եւ թող
 կացից առաջի քո.՝ ծառայ հոր քո էի
 յայնմամ, եւ արգ ըմ ծառայ եմ ես,
 արքայ. եւ զրեսցես ինէն զխորհուրդն
 35 Աքիաթիկայ: Եւ ահա ընդ քեզ Սա-
 զոմկ եւ Արիաթար քահանայք. եւ ե-
 զիցի թան զոր լսիցես ի ասնէ արքայի՝
 պատմեսցիր Սաղոմկայ եւ Արիաթարու
 36 քահանայից: Եւ ահա են ընդ նոսա եր-
 կոքեան որդիք իւրեանց, Աքիմասս
 որդի Սաղոմկայ եւ Յովնաթման որդի
 Արիաթարայ. եւ ստաքեսցիք ի ձեռն
 նոցա առ իս պամենայն թան զոր եւ
 37 լսիցէք: Եւ եմուտ Բուսի բարեկամ
 Դաւիթի ի քաղաքն. եւ Արիսողոմ մտա-
 նէր ⁸ի քաղաքն:

ԳԼ ԺԶ

1 Եւ Դաւիթ անցեալ էր սակաւիկ ինչ
 ըստ ¹Հոռու, եւ ահա Սիրա պատանի
 Մեմփիրոթեաց ընդ առաջ նորա, եւ
 զոյգը իչոց բեռնաւորաց, եւ ի նոսա
 երկերթուր նկանակ եւ հարեւր ²չամչեաց
 եւ հարեւր արմաւ եւ մար՝ մի զինուոր
 2 Եւ սաէ արքայ ցՍիրա, Չինչ է այդ:
 Եւ սաէ Սիրա, Էչբզ ³նստեղ արքայի,
 եւ հացք եւ արմաւդ՝ ի կերակուր ման-
 կանցք, եւ զինիդ՝ ըմպելի բերցոյց յա-
 3 նաորատի սատ: Եւ սաէ արքայ, Ուր
 է որդի տեսան քո: Եւ սաէ Սիրացար-
 քայ, Ահա նստի յերուսաղէմ. զի սաէ,
 Այսօր գարձուցեն ինձ սուենն Իսրայելի
 4 զթագաւորութիւն հօր իւնց: Եւ սաէ
 արքայ ցՍիրա, Ահա քեզ լիցի ամենայն
 ինչ որ է Մեմփիրոթեաց, Երկիր եպագ
 Սիրա եւ սաէ, Գաի շնորհս ստաջի քո,
 սէր իմ արքայ:
 5 Եւ եկն արքայ Դաւիթ մինչեւ զԲա-
 ռուրիմ, եւ ահա ելանէր անսաի այր
 յազգականութիւնէ ասնն Սաւուզայ, եւ
 անուեն նորա Սեմէի որդի Գերեայ, ելաւ
 6 ներս ի կրանէր եւ անիծանէր. Եւ ձգէր
 յարքինս Դաւիթի եւ ամենեցուն որոց
 ընդ արքայի Դաւիթի. եւ ամենայն ժու-
 զովուրդն եւ ամենայն զօրաւորք Էին
 7 ընդ տջմէ եւ ընդ անեկէ արքայի: Եւ
 այսպէս սաէր Սեմէի յանիծանելն զնա,
 Ել, ել, այր արեանց եւ այր անօրէն.
 8 Դարձայց ի թեզ Տէր զամենայն արիւնս
 ասնն Սաւուզայ, զի թագաւորեցիր
 փոխանակ նորա. եւ ետ Տէր ⁹զգաւա-
 ռորութիւն քո՝ ի ձեռս Արիսողոմայ
 որդւոյ քո. ¹⁰եցոյց քեզ զչարիս քո՝,
 9 զի այր արեանց ես դու: Եւ սաէ Արեւ-
 սա որդի Շարուհեայ ցԴաւիթ, Ընդէր
 անիծանէ այնպէս շուն մի մեռեալ զաւր
 իմ զարքայ. անցից եւ առից զլլուրի
 10 նորա: Եւ սաէ արքայ, Չի կայ իմ եւ
 ձեր, որդիք Շարուհեայ. թող սուք նմա,
 թող անիծանէ այնպէս. զի Տէր սասոց
 նմա անիծանել զԴաւիթ. եւ սի պատսոյց
 11 իէ Ընդէր արարեր այդպէս: Եւ սաէ
 Դաւիթ ցԱրեւսա եւ զամենայն ծառայս
 իւր, Ահաւանիկ որդի իմ որ ելեալ է

¹ Եբբ. Ո՛չ ապաքէն տեսանող ես դու, գարձ
² Եբբ. յանցս, կա՛ւ, ի դաշտս ³ Եբբ. Ասաուժոյ
 յերուսաղէմ, եւ նստան ⁴ Եբբ. Գագաթմն
⁵ Եբբ. գոփփե ⁶ Եբբ. յերուսաղէմ

⁷ Եբբ. ողկոյլ չամչոյ, եւ հարեւր պատու սմարա-
 յին եւ սիկ ⁸ Եբբ. ասնն արքայի ի Տեճմանլ,
 եւ հացք եւ պտուղք ⁹ Եբբ. զթագաւորու-
 թիւնն ¹⁰ Եբբ. եւ ահա դու ի շարի քում

յորովայնէ իմմէ՝ ինդրէ զանձն իմ, որ-
չափ եւս որդին Յեմմնայ. թոյլ ասուք
նմա եւ սնիծցէ, զի Տէր ասաց նմա :
12 Թերեւս տեսցէ Տէր զտառապանս իմ,
եւ հատուցէ ինձ բարխ փոխանակ
13 անիծից նորա յաւուր յայսմիկ : Եւ եր-
թայր Գաւիթի եւ արքն որ ընդ նմա
զճանապարհն, եւ Աւեէի երթայր մօտ
առ նա ընդ կողաց լերինն, երթայր եւ
անիծանէր, եւ քարինս ի կողմանէ նո-
րա ընկենայր, եւ հոյ ցանէր ի վերայ :
14 Եւ եկն արքայ եւ ամենայն զօրն որ ընդ
նմա աշխատակար, եւ հանգևոն անդ :
15 Եւ Արիստովմ եւ ամենայն Իսրայէլ
մահն յերուսաղէմ, եւ Աքիտովէլ ընդ
16 նմա : Եւ եկեւ իբրեւ եկն Քուսի Արա-
քայի բարեկամ Գաւթի առ Արիստովմ,
եւ ասէ Քուսի ցԱքիտովմ, Կեցցէ
17 արքայ՝ Եւ ասէ Արիստովմ ցՔուսի,
Այդ զուժ էր քո ընդ բարեկամին քուս-
ինդէր ոչ չօգար ընդ բարեկամին քուս-
18 Եւ ասէ Քուսի ցԱրիստովմ, Աչ այդպէս
է, այլ զհետ այնորիկ զոր ընտելաց
Տէր եւ ժողովուրդս այս եւ ամենայն
այր Իսրայէլի՝ երթայց, եւ նորա եղէց
19 Եւ ընդ նմա նստայց : Եւ երկրորդ ան-
գամ՝ ո՞ւմ ծառայիցեմ ես, ո՞չ արարէն
ասա՞լի որդւոյ նորա. որպէս ծառայեցի
ատա՞լի հօր քո, նոյնպէս եղէց ատա-
ջի քո :
20 Եւ ասէ Արիստովմ ցԱքիտովէլ, Ա-
ռէք խորհուրդ ի մէջ թէ զինչ գործեա-
21 ցուսի : Եւ ասէ Աքիտովէլ ցԱրիստովմ,
Մուտ առ հարճս հօր քո զորս եթոյ պա-
հկ զտունն իւր, եւ լուրիցէ ամենայն
Իսրայէլ թէ յամօթ արարեւր զհայր քո .
եւ զօրասցին ձեռք ամենեցուն ուրք են
22 ընդ քեզ : Եւ հարին վրան Արիստովմայ
ի ամախս, եւ եմուտ Արիստովմ առ հարճս
հօր իւրոյ յանդիման ամենայն Իսրայէ-
23 լի : Եւ խորհուրդ ցԱքիտովէլայ զոր խոր-
հէր յաւուրն Պատալինս, որպէս թէ
հարցանիցէ ոք բան Ատաուծոյ, այնպէս
էր ամենայն խորհուրդն Աքիտովէլայ
եւ առ Գաւթի եւ առ Արիստովմայ :

ԳԼ . ԺԷ

1 Եւ ասէ Աքիտովէլ ցԱրիստովմ, Ընտ-
րեցից ինձ երկրաստան հազար արանց,
եւ յարեայց եւ պնդեցայց զհետ Գաւթի

2 զցայգս, եւ հասից ի վերայ նորա զցայգ-
եւ նա աշխատեալ է եւ լքեալ ձեռք,
եւ զարհուրեցուցից զնա, եւ փախիցէ
զօրն որ ընդ նմա . եւ հապանից զարքայ
3 միայն : Եւ զարձաւցից զամենայն զօրն
առ քեզ, զար օրինակ զանայցէ հարան
առ այր իւր . բայց միայն զանձն միոյ
անն ինդրեացես, եւ ամենայն զօրն եւ
4 զլիցի ի խաղաղութեան : Եւ ուղիղ թուե-
ցաւ բանն ասա՞լի Արիստովմայ եւ ա-
սա՞լի ամենայն ձերոցն Իսրայէլի :
5 Եւ ասէ Արիստովմ, կոչեցէք զՔուսի
Արաքայի, եւ լուրիցուք թէ զինչ կայ-
6 ցէ ի բերան նորա : Եւ եմուտ Քուսի առ
Արիստովմ, եւ խօսեցաւ Աքիստովմ ընդ
նմա ըստ բանին այնորիկ զոր խօսեցաւ
Աքիտովէլ . Եւ ասէ թէ Արաքայէք ըստ
բանի նորա, ասցա թէ ոչ, եւ զու խօ-
7 սեաց ինչ : Եւ ասէ Քուսի ցԱքիստովմ,
Աչ է բարեք խորհուրդն զոր խորհեցաւ
8 Աքիտովէլ այս անգամ : Եւ ասէ Քու-
սի, Դու ինքնին զխեռ զհայր քո եւ
զարս նորա, զի կարի զօրաւորք են յոյժ,
եւ զանուացեալք ողբով իբրեւ զարջ մի
որդեկոտոր ի վայրի ՝ Եւ զայրացեալ ի
զայտի՞ . Եւ հայր քո այր պատեղազմող,
9 Եւ ոչ ճոտայ զուլ՝ զօրուն . Եւ ահա ինքն
զօղեալ իցէ ի միւսմ Դի բլրոց կամ ի
միւսմ ուրեք ի անդեաց . Եւ եղիցի յան-
կանեկ ՝ Եւ վերայ նոցա զատա՞լինն հար-
կանիցէ՞, եւ լսիցէ որ լսիցէ, եւ ասիցէ
թէ եղև խորտակումն ժողովրդեանն
10 որ վինի Արիստովմայ : Քունդի եւ նա
այր զօրու թեանն, որոյ սիրան իբրեւ
զսիրտ աւուժու, հաչկով հաչիցի . զի
զիտէ ամենայն Իսրայէլ թէ զօրաւոր է
հայր քո, եւ որդիք զօրութեան որ ընդ
11 նմայն են : Ես այպէս ասմ քեզ խրատ .
ժողովելով ժողովեացի ամենայն այր Իս-
րայէլի ի Գանայ մինչև եւ ցԵրասրէէ իբ-
րեւ զաւազդ առ երր ծովու բազմութեամբ,
12 Եւ քո երեսք երթիցեն ի մէջ նոցա : Եւ
հասցուք ի վերայ նորա ի միւսմ ի տե-
ղեաղ ուր եւ զատանիցուք զնա անդ . Եւ
պատեհացուք զնախա, որպէս իջանիցէ
ցօղ ի վերայ երկրի, եւ ոչ ապրեցու-
13 ցուք զնորա եւ ոչ զօր : Ապա թէ ի

3 Երբ. Գ-Կ-Ի 4 Երբ. հարից 5 Երբ. իբրեւ
զգառայց ամենեցուն է այրն զօր գու ինդրես
6 Երբ. ազանի ընդ 7 Երբ. ի բլրոց 8 Երբ. ի
ստոս զաւազիցեն 9 Երբ. զնա եւ յամենայն
արանց որ ընդ նմա

1 Երբ. յեցի յ-Ի-Ե-Կ, Կեցցէ արքայ 2 Երբ.

քաղաք մտանկցէ, առցէ ամենայն Իւ-
րայէլ քաղաքին աշմիկ պարանս, և
քարչեցուք.¹ զնստս մինչև ե գնեղեզանս.
4 զի մի մնացէ անդ և մի մի քարս և
ասէ Արիսողոմ և ամենայն այր Իւրա-
յելի, Քաջ է խորհուրդդ Քուսեայ Արա-
քացւոյ քան զխորհուրդ Արիսողոմիւյ :
Եւ Տէր ետ հրամանս ցրել զքաջ խոր-
հուրդն Արիսողոմիւյ, զի ասցէ Տէր ի
վերայ Արիսողոմայ զամենայն չարին :
45 Եւ ասէ Քուսի Արաքացի ցՄաղովկ
և ցԱրիսողոմ քահանայս, Ջայս ինչ և
զայս խրատ ետ Արիսողովէլ Արիսողո-
մայ եւ ճերոյ Իւրայելի, և զայս ինչ
46 և զայս ես Քաղաքացւոյ. և արդ առա-
քեցէք վաղվաղակի և պատմեցէք Դաւ-
թի և ասացէք, Մի ազանկիկս զայս
գիշեր յՄարտովի անապատին, այլ փու-
թա՛յիր անցանել, գուցէ կանկիցէ զար-
քայ և զամենայն ժողովուրդն որ ընդ
47 նմա : Եւ Յովնաթան և Արիսողոմ կա-
յին առ աղբերն Ռափղայ, և չոզա-
տղախին մի և պատմեաց նոցա, և
նոքա գտային և պատմեցին զայս ար-
քայի Դաւթի. զի ոչ կարէին մտանել
48 երևել ի քաղաքին : Եւ ետես զնստս
պատանեակ մի, և պատմեաց Արիսո-
ղոմայ. և չոզան երկրքին⁵, և մտին
ի տուն ասն միոյ ի Բաւուրիմ, և նո-
քա էր զուր մի⁶ ի տան, և մտին անդր :
49 Եւ աս կինն և ճարտար զիսուփն⁷ ի վե-
րայ րբին, և ցամաքեցուցանէր ի վե-
րայ նորա յարարովի. և ոչ ևլ բանն ի
20 վեր : Եւ եկին ծառայքն Արիսողոմայ
առ կինն ի տուն անդր, և ասին, Ո՛ր
են Արիսողոմ և Յովնաթան : Եւ ասէ
ցնստս կինն, Անցին յայնկոյս ջրոց : Եւ
նոքա խնդրեցին զնստս և ոչ զայն :
21 Եւ զարձան յերուսաղէմ : Եւ եղև յես
զնաղոմն նոցա, ելին ի րրայն և չոզան
պատմեցին պարափ Դաւթի, և ասին
ցԴաւթիմ, Արիք և անցէք⁸ քաջ ջուրդ .
զի զայս ինչ և զայս խորհեցու փանս
22 ձեր Արիսողովէլ : Եւ յարեա Դաւթիմ և
ամենայն ժողովուրդն որ ընդ նմա, և
անցին ընդ Յորդանան մինչև ի լուսու-
նակ առաւօտուն, մինչև ոչ միտոյ և
ոչ միոյ ուրուք որ ոչ անց ընդ Յորդա-

23 նան : Եւ Արիսողովէլ իրբե ևտես ելիէ
ոչ եղև խորհուրդն նորա, հանդերձեաց
զէլ խր և յարեա զնոց ի տուն խր
ի քաղաք, և հրաման ետ ասն խրում,
և խեղզ արկ և մեաւ, և թաղեցաւ
ի զերեւմանն հոր իւրոյ :
24 Եւ Դաւթիմ և նա⁹ ի Բանտիս. և Ա-
րիսողոմ անց ընդ Յորդանան ինքն և
25 ամենայն Իւրայել ընդ նմա : Եւ զԱմե-
սայի կայոց Արիսողոմ փախանակ Յո-
փարայ ի վերայ զօրուն. և Ամեսայի
որդի էր ասն օրում անուն էր Յոթիոր
10 Յեզրայելացի. նա եմուտ առ Արիսողոմ
զուսար Յեսեայ¹⁰ քոյր Շարուհեայ մօր
26 Յոթարայ : Եւ բանակեցաւ Արիսողոմ և
ամենայն Իւրայել յերկրին Գաղատայու :
27 Եւ եղև իրբե և նա⁹ Դաւթիմ յի Բա-
նական, Վեսի որդի Նասայ ցԻսաբա-
թայ որդուցն Ամոնայ և Մարի որդի
Ամլելի ի Լազարարայ, և Բերեկի Գա-
28 զապացի ցԻսոպելիմայ, Բերին անկողինս
11 տան, և 12 օթիոցս և ասնս տանս¹¹, և
անօթիս բրափ, և ցորեան և զօրի և
ալեւր և փոխինդ և ոտնն և սոսն¹³
29 Եւ մեզր և կողի և ստորուճակս և
14 որթս զիւցիկս¹², և մատուցին Դաւթիմ
և զօրուն որ ընդ նմա¹³ ուսուլ. 15 զի էր
զօրն քաղցեալ¹⁴ և ճարաւի և լքեալ
յանապատի անդ :

ԳԼ ԺԸ

1 Եւ հանգէս արար Դաւթիմ զօրուն որ
ընդ նմա, և կացոց ի վերայ նոցա հա-
2 զարսպեաա և հարիւրապետա : Եւ ա-
ստրիաց Դաւթիմ զերիւր մասն զօրուն ի
ձեռն Յոթարայ, և զերիւր մասն ի ձեռն
Արեսայ որդուց Շարուհեայ եղբոր Յո-
փարայ, և զերիւր մասն ի ձեռն ելիթիկայ
Գեթաղուց. և ասէ Դաւթիմ զօրուն, Ե-
3 լանելով կից և ես ընդ ձեզ, և ասին,
Ոչ կեցես. զի ելիէ փախկցիմք, ոչ զի-
ցեն ի վերայ մեր զսիրա. և ելիէ կիսոց
կէս ի մէնձ մեռանկիցիմք, ոչ զիցեն ի
վերայ մեր զսիրա. զի զու իրբու զտանս
հաղար ի մէնձ ես. և արդ լու է թէ
զու ի քաղաքի իցես, զի լինիցես մեզ
4 յօգնակամութիւնս : Եւ ասէ ցնստս ար-
քայ, Որ ինչ հաճոյ իցէ առաջի ձեր ա-

1 Եբբ. զնա 2 Եբբ. ետու խրատ 3 Եբբ. ի դաշտս
4 Եբբ. այնչէն յաւելու, շտապաւ 5 Եբբ. ի գաւթիմին
6 Եբբ. տարածեաց ծածկոյթ 7 Եբբ. ցորեան
8 Եբբ. այնչէն յաւելու, փութով

9 Եբբ. ի Ամոնայիմ 10 Եբբ. Իսրայելացի 11 Յեբբ.
դաւթիմ 12 Եբբ. կոնքս 13 Եբբ. այնչէն յաւելու,
և սիրեան 14 Եբբ. պանիւր կովու 15 Եբբ. զի
առացին Բաղցեալ էցէ զօրն

բարից . եւ եկաց արքայ յեց առ զբանն ,
 եւ ամենայն զօրն ելանէր ըստ հարիւ-
 5 թաւորաց եւ ըստ հազարաւորաց : Եւ
 պատուէր ետ արքայ Յովարայ եւ Արես-
 տայ եւ Եթթեայ եւ սաէ , Մնայեալիք 1ի
 պատանեակն իմ” Արխողոմ . եւ ամե-
 նայն զօրն լուաւ ի պատուիրելն արքայի
 ամենայն իշխանացն վասն Արխողոմայ :
 6 Եւ ել 2ամենայն զօրն յանատան” ընդ-
 գէմ Իսրայելի , եւ եղեւ կախ յանաա-
 7 ռին Եփրեմայ : Եւ պարտեցաւ անդ զօրն
 Իսրայելի առաջի ծառայիցն Դաւթի . եւ
 ելեւ խորտակուան մեծ յաւուր յայնմիկ ,
 8 եւ անկան քսան հազար արսնց : Եւ ե-
 զեւ անդ պատերազմն ցրուեալ ընդ ա-
 մենայն երեսս երկրին . եւ յաճախեաց
 անտառն ուսել ի գորուէն քան գորսե-
 կիր սուրն ի գորուէն յաւուրն յայնմիկ :
 9 Եւ զիպեղաւ Արխողոմ առաջի ծառա-
 յիցն Դաւթի . եւ Արխողոմ էր հեծեալ
 ի ջորուոյ 3իւրուս , եւ եմուտ ջորին ընդ
 թաւ կազնեաւ մեծաւ , եւ սրտեցաւ
 զլուրի նորա ընդ կազնեաւն , եւ կախե-
 ցաւ ընդ երկինս եւ ընդ երկիր , եւ ջո-
 10 ռին անց ի ներքոյ նորա : Եւ ետես այր
 մի եւ պատմեաց Յովարայ եւ սաէ , Ա-
 հա տեսի զԱրխողոմ կախեալ զկազն-
 11 Աւրն : Եւ սաէ Յովար ցայցն որ պառ-
 մեաց նմա , եւ աճա տեսեր եւ ընդէր
 ոչ հարկն զնա ընդ զեաթին , եւ ես տայի
 քեզ “այսոր յիտուն սկեզ արծաթոյ եւ
 12 սուսեր” մի : Եւ սաէ այցն ցՅովար , Եւ
 եթէ կշտով իսկ առնուի 5ի ձեռաց քոյ”
 հազար սկեզ արծաթոյ , ոչ ձգէի զձեան
 իմ յորդի արքայի . զի յականջս միւր պա-
 տուիրեաց արքայ քեզ եւ Արեստայ եւ
 Եթթեայ , եւ սաէ , 2գոյց լինի՛ջիք պա-
 13 տանեկին Արխողոմայ , 6Մի ինչ վեաս
 առնել անձին նորա” . եւ ամենայն բան
 ոչ թաքչիցէ յարքայէ , եւ զու 7կայցես
 14 ի բազեաց : Եւ սաէ Յովար , Վասն այ-
 դորիկ իսկ անցից ստաջի քո” . եւ ան
 Յովար երիտ նետս ի ձեռնն իւրում , եւ
 եհար զնոսա ի սրաի Արխողոմայ մինչ-
 15 զեւ կենդանի կայր ի կազնեոջն : Եւ պա-
 տեցան սասն մանուկ ի զինակրտցն Յո-

վարայ , եւ հարին զԱրխողոմ եւ սպա-
 16 նին գնա : Եւ եհար Յովար զիողն 2եղ-
 ջերեայ , եւ զարձաւ զօրն 8 որ ընդ նմա ,
 զի մի երթիցեն զհետ Իսրայելի . զի
 17 ինայեաց Յովար ի զօրն : Եւ ան Յո-
 վար զԱրխողոմ , եւ ընկեց” զնա ի վիչ
 մեծ յանատին , 9 ի խորին յոյժ . եւ ամե-
 նայն Իսրայելի փախեաւ այր իւրաքան-
 չիւր ի բնակուելուն իւր :
 18 Իայց Արխողոմ մինչգեւ կենդանի
 էր կանոնեաց իւր արձան , 10 եւ կանգ-
 նեաց ի Յարին զարձանս ի հովիտս թա-
 զաւորաց” . քանզի տաց թէ չիք 11 իւր
 որդի որ յիշիցէ զանուն 12 նորա . եւ կու-
 չեաց զարձանն յիւր անուն , եւ 12 կոչեաց
 գնա” ձեռն Արխողոմայ մինչգեւ ցայսօր :
 19 Եւ Աքրիմաստ որդի Սաղովկայ սաէ ,
 Ընթացայց տարայց աւետիտ արքայի ,
 զի արար նմա Տէր իրաւունս ի ձեռաց
 20 թշնամեաց իւրոյ : Եւ սաէ գնա Յովար ,
 Ոչ ես զու այր աւետեաց յաւուր յայն
 միկ , եւ տայր աւետիտ յայլում ա-
 ւուր . բայց յաւուր յայմիկ մի տացես
 աւետիտ , քանզի որդի արքայի մեռաւ :
 21 Եւ 13 սաէ ցՔուսի , երթ պատմեա ար-
 քայի զոր ինչ տեսեր . եւ երկիր եպագ
 22 Քուսի Յովարայ եւ 14 ել , Եւ յաւել եւս
 Աքրիմաստ որդի Սաղովկայ եւ սաէ ցՅո-
 վար , եւ զինչ լինիցի եթէ ընթանայ-
 ցեմ եւ ես զինչ Քուսեայ : Եւ սաէ Յո-
 վար , եւ ընդէր իցէ քեզ այն եթէ ըն-
 թանայցես , որդեակ իմ . 3այսր եկ ,” ոչ
 ինչ են քեզ աւետիքն յօգուս երթալոյ :
 23 Եւ սաէ Աքրիմաստ , 2ի է եթէ ընթա-
 նայցեմ . եւ սաէ գնա Յովար , Ընթա :
 Եւ ընթացաւ Աքրիմաստ ընդ ճանապարհն
 24 15 կըրարայ եւ անց գՔուսեաւ , եւ Իա-
 շիթ նստէր ի մէջ երկրօղտեաց զբանցն .
 եւ գնաց զէսն ի տանին զբանն ի պա-
 ըրայն , ամբարձ դաչս իւր եւ ետես , եւ
 աճա այր ընթանայր միայն 3անողէպ իւր” :
 25 Եւ աղաղակեաց զէսն եւ աղղ տրար
 արքայի . եւ սաէ արքայ , Եթէ միայն
 է , աւետիք են ի բերան նորա . եւ գա-
 26 լով զայր եւ մերձենայր : Եւ ետես զէսն
 մեւս եւս այր ընթացեալ , եւ աղաղա-
 կեաց զէսն ի դուռն եւ սաէ , Աչա մեւս

1 Եբբ. ինձ ի պատանեակն 2 Եբբ. զօրն ի ծակատ
 3 Եբբ. գ-ի-տ 4 Եբբ. տասն սկեզ արծաթոյ
 եւ կամար 5 Եբբ. ի ձեռս իմ 6 Եբբ. Ապա
 թէ ոչ արարեալ էր իմ նեղուելուն ընդ-
 գէմ անձին իմոյ 7 Եբբ. կայիր հակառակ
 ինձ : (14) Եւ սաէ Յովար , Ոչ այդպէս ժամա-
 վաճառ եղէց առաջի քո

8 Եբբ. ի հայածեցոյ զԻսրայել . զի արգել Յովար
 զգօրն : (17) Եւ առին զԱրխողոմ եւ ընկեցին
 9 Եբբ. եւ կուտեցին ի վերայ նորա կարկառ քա-
 րանց մեծ 10 Եբբ. ի հովտին արբունի 11 Եբբ.
 իմ 12 Եբբ. կոչեցաւ այն 13 Եբբ. սաէ
 Յովար 14 Եբբ. ընթացաւ 15 Եբբ. դաշտին

27 եւս այր ընթանայ միայն, եւ ասէ ար-
 քայ, եւ նա աւետաւ որ է: Եւ ասէ զէսն,
 Տեսանեմ զընթացս ստաջնոյն իրրեւ
 զընթացս Աքրիմասայ որդւոյ Սաղովկայ: Եւ
 28 ասէ արքայ, Այր բարի է նա, եւ
 բարի աւետեօք զայ: Եւ աղաղակեաց
 Աքրիմաս եւ ասէ ջարքայ, Ազջոյն է:
 եւ երկիր եպագ ի վերայ երեսաց ի բոց
 յերկիր եւ ասէ, Օրհնեալ է Տէր Աստուած
 քո, որ փակեաց զարստեցիս քո՞ որ ամ-
 բարձին զձեռս ի բեանց ի վերայ տեսան
 29 մերոյ արքայի եւ ասէ արքայ, եթէ Ազ-
 յոյն իցէ մանկանն ՚իմոյ Արիստղոմայ: Եւ
 ասէ Աքրիմաս, Տես խաւսմի մեծ՝ ուս-
 տի առաքեալն ճովար ծառայ քո, ար-
 քայ: ՚՞ զիս զծառայ քո, եւ ոչ զիտացի
 30 թէ զինչ իցէ անդ, եւ ասէ արքայ, գոր-
 ձիր եւ արձանացիր. եւ զարձաւ եւ եւ
 31 կաց: Եւ եհաս Քուսի եւ ասէ ՚՞ յարքայ,
 Աւետիք տեսան իմոյ արքայի. զի արար
 քեզ Տէր իրաւունս այսօր ի ձեռաց ա-
 32 զնայն յարուցիւոյ ի վերայ քո: Եւ աս-
 տէ արքայ զՔուսի, եթէ Ազջոյն իցէ
 մանկանն ՚իմոյ Արիստղոմայ, եւ ասէ
 Քուսի, Եզիցին իրրեւ զմանուկն թշնա-
 միք տեսան իմոյ արքայի, եւ ամենայն
 յարուցեալք ի վերայ քո ի չարութիւն:
 33 Եւ խոովեցաւ արքայ եւ ել ի վերնա-
 տուն զբանն եւ կրաց. եւ այցաւս ասէր
 ՚՞ ի լայ իւրում, Արդեակ իմ Արիստղոմ,¹
 Արիստղոմ որդեակ իմ, ո՞ սայր զմա՞ն
 իմ փոխանակ քո. ՚՞ ես փոխանակ քո,²
 Արիստղոմ սրդեակ իմ, որդեակ իմ ՚՞ Ա-
 րիստղոմ:

ԳԼ . ԺԹ

1 Եւ սրտուհեաւ Յովարայ եւ ասեն, Ա-
 հաւանիկ արքայ լայ եւ սղայ ի վերայ Ա-
 2 բիստղոմոյ: Եւ եղև փրկութիւնն յա-
 ռուր յայնմիկ ի սուղ ամենայն զօրուն.
 զի լուաւ զօրն յաւուր յայնմիկ, ասեն
 իէ Տրամիցաւ արքայ փանն որդւոյն իւ-
 3 ռոյ: Եւ խորէր զօրն յաւուր յայնմիկ
 մտանկ ի քաղաքն, որդէս խորչիցի զօր
 ամաչեցեալ յորժամ փոխչիցի ի պատե-
 4 ՚՞ րազմէ: Եւ արքայ ծածկեաց զերեսս
 իւր, եւ կահուն բարձ ի ձայն մեծ եւ
 ասէ, Արդեակ իմ Արիստղոմ, Արիստ-
 զոմ որդեակ իմ:
 5 Եւ եմուտ Յովար առ արքայ ի տուն եւ

ասէ, Յամօթ արարեր այսօր զերեսս ա-
 մենայն ծառայից քոց, որ ապրեցս ցին
 գրեզ այսօր, եւ զանձինս ուստերաց եւ
 6 գատերաց քոց, եւ զանձինս կանանց եւ
 զհարձից քոց. Սիրել զասուլիս քո եւ ա-
 տել զսիրելիս քո. եւ ուսուցեր այսօր
 եթէ ոչ ինչ համարիս զիշխանս քո եւ
 ոչ զծառայս քո. եւ ստուգեալ զխոսմ
 այսօր, զի եթէ Արիստղոմ կենդանի էր,
 մեք ամենեքեան մեռեալ էաք, եւ այն
 7 էր քեզ հաճոյ: Եւ արզ յարուցեալ ել
 եւ խօսեաց ի սիրաս ծառայից քոց. զի
 ի Տէր երգուեալ, եթէ ոչ ինանիցիս այ-
 սօր, եթէ աղանիցի առ քեզ այր մի
 զգիշերս գայս. եւ գիտասցիր յանձն քո,
 թէ չար լինիցի քեզ այն քան զամենայն
 չարիս որ եկին ի վերայ քո ի մանկու-
 8 թենէ քումմէ մինչև երայժմ: Եւ յարեաւ
 արքայ եւ նստաւ ի դրանն. եւ ամե-
 նայն զօրուն պատմեցին եւ ասեն, Ահա
 արքայ նստի առ դրանն, եւ եմուտ ա-
 մենայն զօրն ստաջի արքայի. եւ Իս-
 րայէլ փախեաւ այր իւրաքանչիւր ի
 բնակութիւն իւր:
 9 Եւ ամենայն ժողովուրդն խզէր յա-
 մենայն ցեղան Իսրայելի. եւ ասէին, Արքայ
 ՚՞ Դաւիթ փրկեաց զմեզ յամենայն թշնամ-
 հաց մերոց, եւ նա ապրեցոյց զմեզ ի
 ձեռոց այլազղեաց. եւ արզ փախստական
 է յերկրէս եւ ի թագաւորութենէ իւրմէ
 10 յԱրիստղոմայ. Եւ Արիստղոմ զոր օձաք
 մեզ՝ մեռաւ ի սրատերազմի. եւ արզ գուք
 զի լեակ կայք ի զարձուցանելոյ զարքայ:
 11 ՚՞ Եւ պատգամ ամենայն Իսրայելի եկն
 առ արքայ: ՚՞ եւ արքայ Դաւիթ առաք-
 եաց առ Սաղովկ եւ Արիաթար քահա-
 նայս եւ ասէ, Խօսեցարուք ընդ ձերս
 Յուդայ եւ ասացէք. Ընդէր լինիք յե-
 ափնք զարձուցանել զարքայ ի տուն իւր.
 եւ պատգամ ամենայն Իսրայելի եկն
 12 առ արքայ: Եւ ասէ Դաւիթ ցցեղն
 Յուդայ, Ասկերբ իմ եւ մարմնք իմ
 զուք՝ ընդէր լինիք յեափնք զարձուցա-
 13 նել զարքայ ի տուն իւր: Եւ ցԱմասայի
 սասաջիք, Ահ սակր իմ եւ մարմին իմ
 ես գու. եւ արզ օն եւ օն սրասցէ ինձ
 Աստուած եւ օն եւ օն յաւելցէ, եթէ
 ոչ իշխան զօրուն լինիցիս առաջի իմ
 զամենայն աւուրս փոխանակ Յովարայ:
 14 Եւ զարձայց զսիրտ ամենայն Յուդայ
 իրրեւ զամն միոջ, եւ առաքեցին առ

¹ Յեբր. գ-1-տ ² Յեբր. յառաքելն Յովարայ զծա-
 ռայն արքայի, եւ ³ Յեբր. ի գնալ ⁴ Յեբր. այցել
 յա-տե-ւ, որդեակ իմ

⁵ Յեբր. արքայ, ի տուն նորա (12) Նզաբք իմ գուք

արքայ եւ ստնն, Գարձիր դու եւ ամե-

15 նայն ծառայք քո: Եւ դարձաւ արքայ
 եւ եկն մինչեւ ցՅորդանան. եւ արք
 Յուդայ եկին ի Գաղղալա՝ երթալ ընդ
 առաջ արքայի, եւ անցուցանել զար-
 քայ ընդ Յորդանան:

16 Եւ անապարեաց Սեմէի որդի Գերեայ
 որդւոյ Յեմֆնայ ի Բաւուրբմայ, եւ էջ
 ընդ առն Յուդայ ընդ առաջ արքայի

17 Գաւթի, եւ հազար այր ընդ նմա ի Բե-
 նիամինէ, եւ Սիրա սրատանի տանն Սա-
 ռուզայ, եւ հնպետասանեքին որդիք նա-
 րա ընդ նմա, եւ քսանեքին ծառայք
 նորա ընդ նմա, եւ Կազմեցին զՅոր-

18 դանան առաջ արքայի եւ հարին սպա-
 սաւորութիւն անցուցանելոյ գաղթայ. եւ
 անցին անցուորք զայրմուցանել՝ զառնն
 արքայի, եւ առնել զորդորմութիւն ա-
 սաջի աչտոց նորա. եւ Սեմէի որդի Գեր-
 եայ անկաւ ի վերայ երեսոց իւրոց ա-
 սաջի արքայի՝ մինչ անցանէր ընդ Յոր-

19 դանան, եւ սաէ ցարքայ, Մի համա-
 րեացի տէր իմ արքայ անօրէնութիւն,
 եւ մի յիշուցէ զոր ինչ յանցեաւ ծա-
 ռայ քո յաւուր յորում ելանէր տէր իմ
 յերուսաղեմէ, զնկ արքայի ի սրտի իւ-

20 րում. Զի դիտոց ծառայք թէ մեզայ.
 եւ անաւարկ ես եկի այսօր յառաջա-
 գոյն քան զամենայն առնն Յովսեփայ,
 իվանիլ ընդ առաջ տեսն իմոյ արքայի:

21 Եւ պատասխանի ես կերտաւ որդի Շա-
 յուհեայ եւ սաէ, Միթէ փոխանակ այ-
 նորիկ ո՞չ մեռանդիլ Սեմէի, զի սնէ՞՞

22 զօժեպ Տեստու: Եւ սաէ Գաւթի, Զի
 կայ իմ եւ ձեր, որպիք Շարուհեայ, զի
 լինիր գուք ինձ այսօր ի դաւաճանու-
 թիւն. «մի ոք մեռցի»՝ այսօր այր յիւրա-

23 թազաւորեմ ես ի վերայ Իսրայելի: Եւ
 սաէ արքայ ցՍեմէի, Ոչ մեռցիս. եւ
 երգուաւ նմա արքայ:

24 Եւ Մեմփիրոսթէ որդի Յովեաթանու
 որդւոյ՝ Սաւուզայ էջ ընդ առաջ ար-
 քայի. եւ ոչ էր դարմանեալ զոտս իւր,
 Եւ ոչ էր հասկայ զհզնուանս իւր,՝ եւ
 ոչ էր փորրեալ զմօրուս իւր, Եւ ոչ էր
 արարեալ զընչօք իւրովք,՝ եւ ոչ էր
 լուացեալ զհանդիւրձս իւր, յօրէ յօրմէ
 հետէ գնաց արքայ մինչեւ ցօրն յորում

25 եկն նա իաղապարթեամբ: Եւ եղև իւ-

րեւ եմուս յերուսաղէմ, ել ընդ առաջ
 արքայի. եւ սաէ ցնա արքայ, Զի է
 զի ոչ գնացեր ընդ իս, Մեմփիրոսթէ:

26 Եւ սաէ ցնա Մեմփիրոսթէ, Տէր իմ
 արքայ, ծառայ իմ՝ արհամարհեաց զիս,
 զի սսաց ծառայք քո՝ ցնա թէ կազմեա՞
 ինձ էչ եւ հեծայց ի նա եւ գնացից ընդ

27 արքայի. զի կազ է ծառայք քո: Եւ
 զպարացոյց ընդ իս ծառայք քո գքեզ տէր
 իմ արքայ. եւ տէր իմ արքայ արտր
 գբարին իւր տոաջի իւր՝ իրբեւ զհրեչ-
 տակ Ասաուծոյ. եւ արզ արա որ ինչ

28 բարի է յաչս քո: Զի ոչ էր ամենայն
 տուն հօր իմոյ եթէ ոչ արք մահու
 տեսնն իմոյ արքայի, եւ կարգեցեր
 զծառայք ընդ այնտիկ որ ուտեն զսե-
 վան արքայի. եւ արզ զինչ իրաւունք
 կան իմ այսուհետեւ բողոք ունել միւս-

29 սնդամ առ արքայ: Եւ սաէ ցնա ար-
 քայ, Զի եւս խօսիս զբանս քո. սասցի
 թէ գու եւ Սիրա բաժանեցէք զաղա-

30 բակն: Եւ սաէ Մեմփիրոսթէ ցարքայ,
 Զամենայն իսկ առցէ, որովհետեւ եկն
 արքայ խաղապարթեամբ ի տուն իւր:

31 Եւ Բերդելի Գաղաղայի էջ յիտե-
 լիմայ, եւ անցոյց արքայ՝ ընդ Յոր-
 դանան, յուզարկել զնա ի Յորդանանէ:

32 Եւ Բերդելի այր ձեր էր յոյժ, որդի ա-
 մայ ութմնից. եւ նա կերակրեաց զար-
 քայ մինչ բնակէր ՝ ի Բանակս, զի այր

33 մեծ էր յոյժ: Եւ սաէ արքայ ցԲերդելի,
 Իու անցեալ ընդ իս եւ կերակրեցից
 զձերութիւն քո՝ ընդ իս յերուսաղէմ

34 Եւ սաէ Բերդելի ցարքայ, Քանի ինչ
 իցին աւուրք կինաց իմոց, զի եղանիցեմ

35 ընդ արքայի յերուսաղէմ. Որդի ամաց
 ութմնից եմ ես այսօր. միթէ դիտիցեմ
 ինչ ի մէջ բարւոց եւ չարի, կամ թէ
 իմանայցէ՞ ծառայք քո զոր ուտեմ կամ
 զոր բնակեմ, կամ թէ լսիցեմ տակաւին
 զձայն գուսանաց եւ վարձակաց. եւ
 ընդէր լինիցի ծառայք քո բնոն տեսնն

36 իմոյ արքայի: Սակաւ ինչ անց ծա-
 ռայք քո ըստ Յորդանան ընդ արքայի,
 եւ ընդէր հատուցանիցես ինձ, պարայ,

37 զհատուցանից զայլ. Եւ սոցի ծառայ-
 քո եւ մեռցի ի քաղաքի իւրում, եւ ի

1 Եբբ. անցին 2 Եբբ. անց նաւակ անցուցանել 3 Եբբ. գբարին 4 Եբբ. մեռցի 5 Եբբ. դարձիւ 6 Եբբ. խաբեաց 7 Եբբ. կազմեցից 8 Եբբ. չարախօս եղև զծառայեք բուժմէ առ տէր իմ արքայ եւ տէր իմ արքայ 9 Եբբ. տէր իմ արքայ 10 Եբբ. անց ընդ արքայի 11 Եբբ. ի Մանայիմ 12 Եբբ. գքեզ 13 Եբբ. անցցէ 14 Եբբ. Գաղղայի

գերեզմանի հօր եւ մօր իւրոյ . եւ ահա
 ծառայ քս Քամասով անցցէ ընդ Տեառն
 իմուժ արքայի , եւ արտ նմա որ ինչ
 38 բարի թուի առաջի աչաց լոց : եւ ասէ
 արքայ , Անցցէ ընդ իս Քամասով , եւ ես
 արարից նմա որ ինչ բարի իցէ առաջի
 աչաց Կրտոյ . եւ զամենայն որ ինչ ակն
 39 ունիցիս յինչն՝ արարից քեզ : եւ անց
 ամենայն ժողովուրդն ընդ Յորգանան ,
 անց եւ արքայ : եւ համբուրեաց արքայ
 զԲերզելի , եւ օրհնեաց զնա , եւ զօր-
 40 ձաւ ի տեղի իւր : եւ անց արքայ ի
 Դաղգաղա , անց եւ Քամասով ընդ նմա .
 եւ ամենայն ժողովուրդն Յուդայ անցին
 ընդ արքայի՝ , եւ կէս ժողովրդեանն
 Իսրայելի :
 41 Եւ ահա ամենայն այր Իսրայելի եկին
 առ արքայ եւ ասենցնա , Չի է զի գո-
 զացան զքեզ եղբարք մեր այր Յուդայ ,
 եւ անցուցին զարքայ եւ զառն իւր ընդ
 42 Յորգանան³ : եւ պատասխանի ես այր
 Յուդայ առն Իսրայելի եւ ասէ , Քանզի
 մեր մառոր իսկ է իմ արքայ . եւ ընդէր
 զժկամակ եղեր վառն բանիս այսօրիկ .
 միթէ ուսելով կերպք ինչ յարքայէ ,
 կամ թէ պարզեւ ես մեզ , ⁴կամ թէ
 43 զբնն ինչ երարձ զմեր : Պատասխանի
 ես այր Իսրայելացի առն Յուդայ եւ
 ասէ , Տասն ձեռք իմ են յարքայի , ⁴եւ
 անդրանիկ ես եմ քան զքեզ . նա եւ
 ի Դաւթի՝ եւ ի վեր եմ քան զքեզ . եւ
 ընդէր այգպէս լինամանեցեր զիս , եւ
 ոչ եղև ի համարի բան իմ , նախ ինձ
 դարձուցանել զարքայ առ իս . եւ խոսա-
 ցաւ բան առն Յուդայ քան զբան առն
 Իսրայելի :

ԳԼ Ի

1 Եւ անդ իրախուսեաց այր սնորհն , եւ
 անուն նորա Սարէէ որդի Բոքորեայ այր
 Յեմֆնացի , փող եհար եղջերեալ եւ ա-
 սէ , Չիք մեր մտնն ի Դաւթի , եւ ոչ
 ժառանգութիւն յորդին Յեսսեայ . հուեա
 այր իւրաքանչիւր ի բնակութիւնս քո ,
 2 Իսրայել : եւ ել ամենայն Իսրայել ի Դաւ-
 թէ զինի Սարէեայ որդոյ Բոքորեայ , եւ
 այր Յուդայ չորան զհետ թագաւ որին իւր-
 եանց ի Յորգանանէ մինչեւ ցերութաղէմ :
 3 Եւ եմուտ Դաւթի թ առն իւր յերու-

սաղէմ . եւ սնա արքայ զասան կանայան
 զհարճս իւր զորս եթող պահել զառնն ,
 եւ ետ զնոսա թ առն պահեստի . եւ կե-
 րակրեաց զնոսա , եւ առ նոսա ոչ ե-
 մուտ . եւ էին նեղեալք , զի մինչեւ ցօր
 մահուան իւրեանց կեցին այրիք :
 4 Եւ ասէ Դաւթի՛ զԱմեսայի , Չայնեա
 առ իս զամենայն այր Յուդայ զերիս ա-
 5 լուրս , եւ դու այսր եկեսցես : եւ զնաց
 Ամեսայի ձայնել զՅուդա , եւ յամեաց ի
 6 ժամանակէն զոր եղ նմա : եւ ասէ Դա-
 ւթի՛ զԱքեսաս , Արդ առնէ մեզ չար
 Սարէէ որդի Բոքորեայ ⁵վասն Աքիսա-
 զոմայ . արդ առ դու ընդ քեզ զժառայս
 տեսան քո , եւ պնդեաց զհետ նորա .
 զուցէ զասնիցէ իւր քաղաքս ամուրս ,
 եւ ⁶ածիցէ ստուերածս ի վերայ աչաց՝
 7 մերոց : եւ ելին զհետ նորա Աքեսաս
 եւ՝ արք Յովարայ , եւ Քերեթիւն եւ Ո-
 վելիթիւն եւ ամենայն զօրաւորք , եւ
 ելին յերուսաղեմէ պնդել զհետ Սարէ-
 եայ որդոյ Բոքորեայ :
 8 Եւ մինչդեռ էին նորա առ վիմին մեծի
 որ ի Գարաւոն , եւ Ամեսայի եմուտ ա-
 ռաջի նոցա . եւ Յովար զգեցեալ էր վա-
 րապանակս զրահից , եւ ի վերայ նորա
 սուսեր ընդ մէջ՝ ձայնեալ առ միմյն պա-
 տնիւք հանդերձ , եւ այն էր թերաքա-
 9 մեայ⁷ : եւ ասէ Յովար զԱմեսայի , Եթէ
 ո՞ղջ իցես , եղբայր . եւ կալաւ Յովար
 աշով ձեռամբն զմօրուսցն Ամեսայայ
 10 համբուրել զնա : եւ Ամեսայի ոչ զգու-
 չացաւ ի սրոյն որ էր ի ձեպն Յովարայ .
 եւ եհար զնա նովաւ Յովար ընդ սնա-
 կուշտն , եւ վայթեցաւ որովայն նորա
 յերկիր , եւ ոչ կրկնեաց նմա . եւ մե-
 ոաւ Ամեսայի : եւ Յովար եւ Աքեսաս
 եղբայր իւր պնդեցան զհետ Սարէեայ
 11 որդոյ Բոքորեայ : եւ այր ոմն եկն եւ-
 կաց ի վերայ Ամեսայայ յերիտասարդացն
 Յովարայ եւ ասէ , Որ ոք սիրիցէ զՅո-
 վար կամ զԴաւթի , երթիցէ զհետ Յո-
 12 վարայ ⁸եւ Աքեսայ : եւ Ամեսայի կայր
 թաթաւեալ յարեանն ի մէջ ճանապար-
 հին . եւ տեսեալ առնն եթէ զտեղի ա-
 ուսեալ կայ ամենայն զօրն , տապալեաց
 զԱմեսայի ի ճանապարհէն յանդն , եւ
 ընկէց ի վերայ նորա հանդերձ . քանզի
 տեսանէր զամենայն ոք եկեալ կացեալ
 13 ի վերայ նորա : եւ իբրև փոխեցաւ ի

¹ Եբր. քոց ² Եբր. անցուցին զարքայ ³ Եբրայե-
 ցն յա-եւ- , եւ զամենայն արս Դաւթի ընդ նմա
⁴ Եբր. գա-տ-տ

⁵ Եբր. քան զԱքիսազոմ ⁶ Եբր. խուսափեսցէ
 յաչաց ⁷ Եբրայեցն յա-տ-եւ- , եւ անկաւ

ճանապարհէն , անցանէր ամենայն այր
 14 Մարայելի զհետ Յովարայ պնդել զհետ
 15 Սարէկայ որւոյ Բորքրեայ (եւ անց ընդ
 ամենայն ցեղան Իսրայելի յԱրէլ եւ ի
 Բեթ մարա , եւ ամենայն ընտիր ընտիրքն
 16 Սարէկայն եւ պատեցին ² ի վերայ նորա զԱ-
 րէլ եւ զԲեթմաքա՞ . եւ կուտեցին ըլուր
 նոցոյ հանդէպ քաղաքին , եւ կանգնե-
 ցաւ իբրեւ զպատուար . եւ ամենայն
 զօրն որ ընդ Յովարայ՝ եղծանէր կոր-
 ծանէր զպարիսպն :
 16 Եւ աղաղակեաց կին մի իմաստուն ³ ի
 պարսպէն եւ ասէ , Լուարուք , լուա-
 րուք . ասացէք ՅՅովար , Մատիր այտ
 17 եւ խօսեցայք ընդ քեզ : Եւ մատեաւ առ
 նա . եւ ասէ կինն , եթէ Դ՞ու իցես Յո-
 վար : Եւ ասէ , Ես եմ : Եւ ասէ զնա ,
 Լուր բանից աղախնոյ քո : Եւ ասէ Յո-
 վար , Ի լսել եկեալ եմ ես : Եւ խօսե-
 ցաւ եւ ասէ , Բան ճառէր յառաջինս եւ
 ասէին , Հարցանելով հարցաւ յԱրէլ եւ
 ի Դան . եթէ պակասեցուցնե՞ն , եթէ առ-
 պատակեցնե՞ն հաւատարիմք Իսրայելի .
 հարցանելով հարցցեն յԱրէլ , եւ ապա
 19 թէ պակասեցուցանիցեն : Ես եմ խա-
 զազարար հատատութեան Իսրայելի ,
 եւ զու խնդրես կոտորել զքաղաքս Իս-
 րայելի՞ . ընդէր ընկղմես զժառանգու-
 20 թիւն Տեառն : Պատասխանի ետ Յովար
 եւ ասէ , Բաւ լիցի ինձ , քաւ լիցի ե-
 21 թէ ընկղմեցից եւ ապականցից . Ոչ
 այդպէս է բանդ . զի այր մի ի լեռնէ
 Եփրեմի , Սարեէ անուն նորա՝ որդի Բո-
 քորեայ , համարած զձեռն իւր ի վերայ
 արքայի Դաւթի . սուք ինձ զնա միայն ,
 եւ զնացից ի քաղաքէ աստի : Եւ ասէ
 կինն յՅովար , Ահա զլուր նորա ընկեցի
 22 առ քեզ ընդ պարիսպս : Եւ ետուս կինն
 առ ամենայն ժողովարդն . ⁵ Եւ խօսեցաւ
 ընդ ամենայն քաղաքին իմաստութեամբ
 իւրով՝ հատանել զգլուխն Սարէկայ որդ-
 ւոյ Բորքրեայ . եւ հատին՞ ընկեցին զնա
 առ Յովար . եւ փոզ եհար եղջերեաւն , եւ
 սիրեցան ի քաղաքէն յայնմանէ այր իւ-
 րաքանիւր ի բնակութիւնս իւրեանց . եւ

Յովար զարձաւ յերուսաղէմ առ արքայ :
 23 Եւ Յովար էր ի վերայ ամենայն զօ-
 րուն Իսրայելի . եւ Բանեա որդի Յովի-
 ղայեայ ի վերայ Քերեթայն եւ Ոփելե-
 24 թայն . Եւ Ադոնիրամ ի վերայ հարկաց .
 եւ Յովափաա որդի Աքելովթայ՝ յիշա-
 25 տակաց . Եւ Սուզա՞՝ զպարսպետ . եւ
 26 Սաղովկ եւ Արիաթար՝ քահանայք . Եւ
 Իրաս՞ որ Յարինն՝ էր քահանայ՞ Դաւթի :

ԳԼ ԻԱ

1 Եւ եղև սով յաւուրս Դաւթի զերես
 ամս՝ ամ զամի զկնի , եւ խնայեաց Դա-
 վիթ յերեսաց Տեառն . եւ ասէ Տէր ,
 վասն Սաւուղայ եւ վասն արեանց ասն
 նորա է՞ Վաստղ այդ , զի կոտորեաց զԳա-
 2 րաւոնացիսն : Եւ կոչեաց արքայ Դա-
 վիթ զԳարաւոնացիսն , եւ ասէ զնոսա .
 եւ Գարաւոնացիքն չեն՝ որդիք Իսրա-
 յելի , այլ յարենէ Ամովրհացւոյն՞ , եւ
 որդիքն Իսրայելի երզուան նոցա . եւ
 խնդրեաց Սաւուղ հարկանել զնոսա ,
 նախանձ ատեալ վասն սրղւոցն Իսրա-
 3 յելի եւ Յուդայ : Եւ ասէ Դաւիթ զԳա-
 րաւոնացիսն , Զի՞նչ արարից ձեզ եւ ի՞նչ
 քաւեցից , եւ օրհնիցէք զժառանգութիւն
 4 Տեառն : Եւ ասեն զնա Գարաւոնացիքն ,
 Ոչ զոյ մեր արձաթ եւ ոսկի առ Սա-
 ւուղայ եւ ի տան նորա , եւ ոչ պիտի
 մեզ այր սպանանել յԻսրայելէ : Եւ նա
 ասէ , Եւ արդ զի՞նչ ասէք զի արարից
 5 ձեզ : Եւ ասն ցարքայ , Այր որ սպա-
 ոնեայ զմեզ եւ ⁶ հալածեաց զմեզ , որ
 համարեցաւ սատակել զմեզ , զնա ապա-
 կանեցուք . զի մի կացցէ՞ յամենայն
 6 սահմանս Իսրայելի , Տացին մեզ եւթն
 արք յորդւոց նորա , եւ յարգեցուք
 զնոսա Տեառն ի Գարաւ Սաւուղայ՝ զն-
 7 սիրս Տեառն : Եւ ասէ արքայ , Ես տաց
 7 ձեզ : Եւ խնայեաց արքայ ի Մեմիիբոս-
 թէ որդի Յովթաթանու որդւոյ Սաւու-
 ղայ վասն երզմանն Տեառն որ ի մէջ
 Յովթաթանու որդւոյ Սաւուղայ եւ ի մէջ
 8 Դաւթի : Եւ առ արքայ զերկուս որդիսն
 Ռեափայ զստեր Այիայ զորս ծնաւ Սա-
 ւուղայ , զԵրմոնիթի եւ զՅերուսթէ , եւ
 զհնգիսին որդիսն Մերորայ զստեր Սա-
 ւուղայ , զորս ծնաւ Եադրիելի որդւոյ
 9 Բերզելայ Մովլաթացւոյ , եւ ետ զնու-

¹Յէբր. Կ-Կ-Կ-Կ ²Եբր. զնա յԱրէլ Բեթմաքայ
³Եբր. ի քաղաքէն ⁴Եբր. հարցցեն յԱրէլ եւ այն-
 պէս կատարեցեն : (19) Ես եմ խաղաղարար հա-
 տատարմաց Իսրայելի . եւ զու խնդրես սատա-
 կել զքաղաք , որ է մայր Իսրայելի ⁵Եբր.
 իմաստութեամբ իւրով , եւ հատին զգլուխն
 Սարէկայ որդւոյ Բորքրեայ եւ

⁶Եբր. Յայիբոցի էր քահանայ , Կ-Կ նախարար
⁷Եբր. յորդւոցն Իսրայելի , այլ ի մնացորդաց Ա-
 մովրհացւոց ⁸Եբր. հարեցաւ հակառակ մեզ
 զի եղեցուք բնաջնջք ⁹Եբր. ընտրոյ

սա ի ձեռս Գարաւանացոցն . եւ յարա-
 զեցին զնոսա ի յերկինն առաջի Տեառն .
 եւ անդ անկան եւ ի վանկերն նոքա ի միա-
 սին . եւ մեռան նոքա յաւուրս Տնձոց ,
 յառաջաւոր ի սկզբանն Տնձոց զարեաց :
 10 Եւ ան Ռեափա զուսար Ալիայ քուրձ
 եւ Յարկ ի վերայ նոցա՝ ի վիճին ի սկզբանն
 Տնձոց զարեաց , մինչեւ կաթեաց ի վե-
 րայ նոցա ջուր յերկինից . եւ ոչ տայր
 թոյլ թռչնոց երկինից հանգչել ի վերայ
 նոցա ի տուէ , եւ ոչ զգամնաց անա-
 11 պատի ի գիշերի : Եւ պատմեցաւ Դաւ-
 թի զոր ինչ արար Ռեափա զուսար Ա-
 յիայ՝ հարձ Սաւուղայ , շեւ լքան . եւ
 եհաս ի վերայ նոցա Դան որդի Յայա-
 12 սայ՝ ի ծննդոց սկայից : Եւ չոգաւ Դաւ-
 լիթ եւ ան զոսկերան Սաւուղայ եւ զուս-
 կերան Յովնաթանու որդուց նորա յա-
 րանց Յարիսայ Գաղապոյ , որ գողտ-
 ցան զնոսա ի հրապարակացն Բեթժա-
 նայ . զի արձանացոցցին զնոսա անդ սյլ-
 ազդիքն յաւուր յորում հարին զնոսա
 13 այլազդիքն ի Գեղղուէ . եւ եհան անտի
 զոսկերան Սաւուղայ եւ զոսկերան Յով-
 14 նաթանու որդուց նորա . Յփոզովեաց եւ
 զյարաղելոցն յերկինն Բենիամինի , ի վե-
 րեզմանն որ է մերձ առ Կիւս հայր նո-
 րա , եւ անդ թաղեցան . եւ արարին
 զամենայն ինչ զոր հրամայեաց արքայ ,
 եւ լուաւ Ասաուած երկրին յետ այնորիկ :
 15 Եւ եղև միւսանդամ պատերազմ այլ-
 ազդեացն ընդ Իսրայելի , եւ էջ Դաւ-
 լիթ եւ ծառայք նորա ընդ նմա , եւ պա-
 տերազմեցան ընդ այլազդիսն . եւ լքաւ
 16 Դաւիթ : Եւ Արեսաս ի Յեարէ՞ , որ էր
 ի ծննդոցն Ռափայ , եւ կշիւս նիզակի
 նորա յերեքհարեւր սկզգէ կուռ սղոնձոց ,
 եւ ինքն ունէր ընդ մէջ իւր թուր , եւ
 17 խորճէր հարկանել զԴաւիթ : Եւ օգնեաց
 Դաւիթ Արեսաս որդի Շարուհեայ , եւ ե-
 հար զայլազդին եւ սպան զնա . յայնժամ
 երդուան արք Դաւիթ իւր ասեին , եթէ Ոչ
 եւս ելցես ընդ մեզ ի պատերազմ , եւ
 ոչ շիջուցես զճրագ ի արայելի :
 18 Եւ եղև յետ այնորիկ , եղև միւսան-
 գամ պատերազմ ՚ի Գէթ ընդ այլազ-
 գիսն . յայնժամ եհար Սովրաք Ովսայի

զԱեիտոն ի ծննդոցն Ռափայ :
 19 Եւ եղև միւսանդամ պատերազմ
 ՚ի Ռուր ընդ այլազդիսն . եւ եհար եղեւ-
 նան որդի Արիօլիմայ Բեթզեհեմացոյ
 զԳաղիազ Գեթացի , եւ փայտ նիզակի
 նոցա իրրև ստորի ոտայնանկաց :
 20 Եւ եղև միւսանդամ պատերազմ ի
 Գէթ . եւ էր անդ սյր մի ՚Մասուլ , եւ
 մասունք ձեւաց նորա եւ ստից փեց զեց
 քան եւ չորք թուով . եւ նա ծնաւ Ռա-
 21 փայ : Եւ Դափաուէր զԼուրայէլ . եւ ե-
 հար զնա Յովնաթան որդի Սամուայ եղ-
 22 րօր Դաւիթի : Չորեքին սարք ծնան Ռա-
 փայ ՚ի տան ի Գէթ . եւ անկան ի ձեռս
 Դաւիթ եւ ի ձեռս ծառայից նորա :

ԳԼ . ԽԲ

1 Եւ իստեցաւ Դաւիթ Տեառն զրանս
 օրհնութեանս այսորիկ յաւուր յորում
 փրկեաց զնա Տէր ի ձեռաց ամենայն
 ի Տնամեաց իւրոց եւ ի ձեռաց Սաւու-
 2 զայ , եւ ասէ , Տէր վէ՛մ իմ , եւ ամբու-
 3 թիւն իմ , եւ փրկիչ իմ ինձ . Ասաուած
 ՚պահապան եղիցի ինձ՞ , յաւայեալ եղէց
 ի նա . ՚Փրակացու իմ եւ եղջեւր
 փրկութեան իմոյ , ՚պաշտպան իմ եւ ա-
 պաւէն փրկութեան իմոյ . յանիրաւէ
 4 փրկեսցես զիս , Տէր : Չօրհնեայն զՏէր
 կարգալից , եւ ի ի Տնամեաց իմոց ապրե-
 5 ցայց : Զի պաշարեցին զիս ջարձտաւանք
 մահու , ու զիսք անօրհնութեան տալնա-
 6 պեցուցին զիս : ՚Սրկուներ մահու՞՞ պա-
 տեցան զինեւ , ժամանեցին ինձ որո-
 7 քայիք մահու : Ի նաւութեան իմում
 կարգալից ատ Տէր , եւ ատ Ասաուած իմ
 աղաղակեցի , եւ ՚Ղուիցէ ի տաճարէ սրբոյ՞
 իւրմէ ձայնի իմում , եւ աղաղակ իմ
 8 յականջս նորա : ՚Ղայեցաւ եւ՞ խոփե-
 ցաւ եւ չարժեցաւ երկիր , եւ հիմունք
 երկինից խոփեցան եւ տապալեցան . զի
 9 բարկացաւ նոցա Տէր : Ել ծուխ ի բար-
 կութենէ նորա , եւ հուր ի բերանոց նո-
 րա կերիցէ . կայծակուներ օրորեցան
 10 ի նմանէ : Եւ խոնարհեցոյց զերկինս եւ
 11 էջ , եւ մէդ ի ներքոց օտից նորա : Ել եւ
 նստաւ ի վերայ քերթիւրէից եւ թռեաւ ,
 եւ երևեցաւ ի վերայ ի եւոց հոգմոց :
 12 Եւ եզ զխաւարն ծածկութիւն իւր ,

¹ Եբբ. արկ իւր ² Յիբբ. գ-լ-ւ-ե ³ Եբբ. եւ թռ-
 զովեցին զոսկերս յարագեղցոցն : (14) Եւ թաղե-
 ցին զոսկերս Սաւուղայ եւ Յովնաթանու որդուց
 նորա յերկինն Բենիամինի ի Սեղա , ի գերեզմանի
 Կիսայ հօր նորա ⁴ Եբբ. Յեարի Բենար ⁵ Եբբ.
 ի Գովբ

⁶ Եբբ. բարձր հասակաւ ⁷ Եբբ. պարիսպ իմ ⁸ Եբբ.
 վահան ⁹ Եբբ. բարձրութիւն ¹⁰ Եբբ. ճո-
 ռուներ զժողոց ¹¹ Եբբ. լուաւ ի տաճարէ ¹² Եբբ.
 Յայնժամ

չուրջ զնովաւ խորան իւր . եւ խաւար
 13 ջրոց թանձրացոյց զամպս օդոց : Ի լու-
 սոյն առաջի նորա բորբոքեցան կայծա-
 14 կունք հրոյ : Եւ որոտաց յերկնից Տէր,
 15 եւ Բարձրեալն ետ զձայն իւր : Եւ ա-
 ռաքեաց զնեաա իւր եւ ցրուեաց զնոսա,
 16 փայլատակեցոյց զփայլատակունս եւ
 17 զարձուրեցոյց զնոսա : Եւ երեւեցան
 յորբութիւնք ծովու, եւ յայսնեցան հի-
 մուեք տիեզերաց ի սաստէ Տեառն եւ
 ի ճշեղոյ հովոյ բարկութեան նորա :
 18 Առաջեաց ի բարձանց եւ առ զիս, ձգեաց
 19 զիս ի ջրոց բազմաց : Կորդեաց զիս ի
 բռնութիւնէ թշնամեաց իմոց եւ յատկե-
 20 հաց իմոց, զի սասակացան քան զիս :
 21 Ժամանեցին ինձ ¹աւուրք նեղութեան
 իմոց, եւ եղեւ ինձ Տէր հաստատու-
 22 թիւն : Եւ եհան զիս յանդօրր եւ ապրի-
 23 ցոց զիս, զի հաճեցաւ ընդ իս : Եւ
 հատոյց ինձ Տէր ըստ արգարութեան իւ-
 մում, եւ ըստ սրբութեան ձեռաց իմոց
 24 հատուցէ ինձ Տէր : Զի պահեցի զձա-
 նապարհս Տեառն, եւ ոչ տմարչաեցայ
 25 յԱստուծոյ իմմէ : Զի ամենայն իրաւունք
 նորա առաջի իմ են, եւ յարգարու-
 26 թեանց նորա ոչ հեռացայ : Եւ եղէց նմա
 ամբիժ, եւ յոտաջապոյն զգուշացայց
 27 յանօրէնութիւնէ իմմէ : Եւ հատուցէ ինձ
 Տէր ըստ արգարութեան իմում, եւ ըստ
 սրբութեան ձեռաց իմոց առաջի աչաց
 28 նորա : Ընդ ²սրբոյն սուրբ՝ եզկցես, եւ
 ընդ ³ան կատարելոյ կատարեացիս : Եւ
 ընդ ⁴ընտրելոյն ընտրեալ եզկցես, եւ ընդ
 29 թիւրերոյն թիւրեացիս : Զի զու զժողովու-
 րոց անանկ փրկեացես, եւ ⁵զաչս ամ-
 30 բարտաւանից խնամարհեցուցես : Զի զու
 ես ճրագ իմ, Տէր, եւ զու, Տէր, յուսու-
 31 լորեացես ինձ զխաւար իմ : Զի քեւ
 ընթացայց ⁶ամենալինեալ, եւ Աստուծով
 32 իմով անցից ընդ պարիսպ : Աստուած
⁷իմ հօր, որոյ անարաս է ճանապարհ
 իւր . բան Տեառն ⁸հօր քննեալ, ⁹փերա-
 կացու է ամենայն արաւիկնելոց իւրոց :
 33 Ո՞ղ է հօր՝ ըստ ի քէն, Տէր, եւ ո՞վ է
 34 ¹⁰հաստիչ բաց յԱստուծոյ մերմէ : ¹¹Հօր՝
 որ զօրացուցանէ զիս զօրութեամբ .
 34 ¹²ձգեաց անարաս՝ զճանապարհս իմ, Դնել

զոտս իմ իրրեւ զեզջիրուաց . եւ ի վե-
 35 րայ բարձանց կացուցանէ զիս : Ուսու-
 ցանէ զձեռս իմ ի պատերազմ, եւ
 հաստատեաց ազկն՝ պզնձի զբազուկս
 36 իմ : Եւ ետուր ինձ ¹³պաշտպանութիւն
 փրկութեան իմոց, եւ հնազանդութիւն իմ
 37 յաճախեաց ինձ Ընդարձակութիւն ի ներ-
 քոյ պնացից իմոց, եւ ոչ ստանեցան
 38 բարձք իմ : Հարածեցից զթշնամիս իմ
 եւ ապրկանեցից զնոսա, եւ ոչ զարձայց
 39 մինչեւ սպառեցից զնոսա, ինորատեցից
 զնոսա եւ մի կանգնեացին, անցիցին ի
 40 ներքոյ ոտից իմոց : Եւ զօրացուցես
 զիս զօրութեամբ ի պատերազմ, եւ կո-
 41 րացուցես ի ներքոյ իմ զյարուցեալսն
 42 ի վերայ իմ : Եւ զթշնամիս իմ զարձու-
 ցեր յետս յինէն եւ զատելիս ¹⁴իմ կո-
 12 տորեցեր : Ալազակեացին՝ եւ ոչ ոք իցէ
 43 որ օգնեացէ : Եւ Տէր՝ եւ ոչ լուաւնոցա :
 44 Եւ լուսի զնոսա իրրեւ զհոգ երկրի, եւ
 իրրեւ զկու գոհեաց մանրեցից զնոսա :
 45 Եւ փրկեացես զիս ի կուռոյ ¹⁵ժողովրդոց,
 եւ պահեացես զիս ի գլուխ ազգաց . ժո-
 46 զովուրդ զոր ոչ զիտէի՝ ծառայեաց ինձ,
¹⁶եւ ի լուր ունկան լուան ինձ : Որդիք
 օտարոտիք ստեղծեց ինձ, եւ ի լուր ա-
 47 կանջաց լուան ինձ : Որդիք օտարոտիք
¹⁷ընկեացին ի բաց, եւ սխալեացին ի պա-
 48 շարմանց իւրեանց : Կենդանի է Տէր եւ
 օրհնեալ է ¹⁸Պահապանն իմ եւ բարձ-
 րացի Աստուած իմ ¹⁹պահապան փրկու-
 49 թեան իմոց : Հօր Տէր որ աննէ զլիւթ-
 ինդրութիւն, իրատէ զժողովուրդս ի
 50 ներքոյ իմ : Եւ հանէ զիս ի թշնամեաց
 իմոց . եւ յարուցելոց ի վերայ իմ բարձ-
 51 րացուցես զիս, յաննէ անիրաւութեանց
 փրկեացես զիս : Վասն այսորիկ գոհա-
 ցայց զքէն ի մէջ ազգաց, Տէր, եւ
 52 անուան քում սաղմոս ասացից : Մեծա-
 ցուցանէ զփրկութիւն թագաւորի, եւ
 աննէ ոգորմութիւն ոճկոյ իւրում Դաւթի
 եւ զաւակի նորա մինչեւ գյաւիտեան :

ԳԼ . ԻԳ

1 Եւ այս են բանք Դաւթի վերջինք . ¹⁵Հա-
 ւատարիմ Դաւթի որդի Յեսեայ, եւ

¹ Եբբ. յաւուր ² Եբբ. ոգորմածին ոգորմած ³ Եբբ. աչք թո ի վերայ ամբարտաւանից զի խնար- հեցուցես ⁴ Եբբ. ի վերայ հինի ⁵ Եբբ. պատէ ⁶ Եբբ. ասպար ⁷ Եբբ. վեմ ⁸ Եբբ. Աստուած է բերդ իմ ամուր որ առնէ կատարեալ

⁹ Եբբ. զասպար փրկութեան թո, եւ հեղութիւն թո մեծացոյց զիս : (37) Ընդարձակեցի զգնացս իմ ընդ ինեւ ¹⁰ Եբբ. իմ, եւ կոտորեցի զնոսա : (42) Ալազակեացին եւ ոչ որ էր որ սգնէր, - Եւ Կենդանի ¹¹ Եբբ. ժողովրդեան իմոց ¹² Եբբ. մաշեցան, եւ սար- ստիկցան ի թագաւանէ իւրեանց ¹³ Եբբ. վեմ ¹⁴ Եբբ. վեմ ¹⁵ Եբբ. Ասէ

1 հաւատարիմ այր , զոր կացոյց Տէր յօծեայ Աստուծոյ ի վերայ՝ Յակորայ .
 2 և վայելուչ շնն երգք՝ Իսրայելի շոգի Տեան խօսեցաւ յնա , և բան նորա ի
 3 լեզուի իմում : Առէ Աստուած Իսրայելի ,
 4 ընդ իս իսկ խօսեցան Իս-
 5 րայելի : Կառուեալն ասացի ի մարգ .
 6 ո՞վ է որ կալցի զերկիւղէ Տեան և
 7 զԱստուծոյ , ի լոյս առաօտու : Ծաղ-
 8 կալ զարեգակն ընդ առաօտս և ոչ
 9 նուազեաց ի լուսոյ , և իբրև անձրևոյ
 10 զալարոյ յերկրէ : Չի ոչ եթէ այս տուն
 11 իմ է ընդ հօրին Աստուծոյ .” ու խա
 12 յառնական եղ ինձ , պատրաստական
 13 յամենայն ժամանակի պահէ , զի ամենայն
 14 փրկութիւն իմ և ամենայն կամք իմ
 15 Տէր , Չի մի յազրոջեցի անօրէնքն իր-
 16 բև զվուչ մերձեայ են ամենեքին նորա՝
 17 որ ոչ ձեռամբ անուշտու : Եւ աշխա-
 18 տեցի ի նոսա այր , և զամենայն եր-
 19 կաթ և զվայտ նիզակի հրով այրեցէ ,
 20 և բորբոքեցին ամօթով իւրեանց :
 21 Այս անուանք են զորավարաց Դաւթի .
 22 Յերուսթէ Քանանացի՝ իշխան երբ մա-
 23 սինն , Ազինոն Ասովացի , ի վերայ ութ
 24 հարիւրոց վիրաւորաց ի միում նուազի :
 25 Եւ յետ նորա Յիզէանան որդի հօրեզ-
 26 րօր նորա՝ որդի Սափացոյն . ի մէջ երկոց
 27 զորավարաց Դաւթի , յիեմա ի նախա-
 28 տկ նորա՝ զայլազկիս , ուր գումարե-
 29 ջան ի պատերազմ և ի արտաւանաց այր
 30 Իսրայելի , Եւ նա յարեաւ և և հար յայ-
 31 լազգեացն զմինչև մատչեցաւ ձեռն նո-
 32 րա արովն . և՝ արար Տէր փրկութիւն
 33 մեծ յաւուր յայնմիկ . և զօրն յատէր

յետոյ նորա , բայց միայն ի կապուան :
 1 Եւ յետ նորա Սամա որդի Սիբայ
 Արուկացի : Եւ ժողովեցան սլազդիքն
 ի Սոփոն , և անդ էր վիճակ սնդի
 լի սպամբ , և զօրն փախեալ յերեսաց
 12 սլազդիկացն . Եւ արձանացաւ ի մէջ վի-
 13 ճակին և ապրեցոյց զնա , և և հար զայ-
 14 լազդիսն , և արար Տէր փրկութիւն մեծ :
 15 Եւ իջին երեք յերեսնից , և իջին ի
 16 կասովա՝ առ Դաւիթ յայրն Ոգոզմայ ,
 17 զունդք այլազգեացն բանակեալ էին ի
 18 հովիսա Ռափայնոցն : Եւ Դաւիթ էր
 19 յայնժամ յամրոյցն , և ճամբար այլազգ-
 20 անցն էր յայնժամ ի Բեթղեհնմ : Եւ
 21 ցանկեր ինձ ջուր ի ջրհորոյն Բեթղեհնմի
 22 որ առ զրանն է : Եւ զունդք այլազգ-
 23 եացն էին ի Բեթղեհնմ : Եւ հապին ե-
 24 րեք զօրավարք զբանակն սլազգեաց ,
 25 և հանին ջուր ի ջրհորոյն Բեթղեհնմի
 26 որ առ զրանն , և ասին և և կին առ
 27 Դաւիթ . և ոչ կամեցաւ ըմպել զայն ,
 28 այլ նուիրեաց զայն Տեան . Եւ ասէ ,
 29 Քաւ լիցի ինձ , Տէր , ամենկ զայլ , եթէ
 30 զարիւն արանց երթկոց ողուք չափ՝
 31 ըմպիցեմ . և ոչ կամեցաւ ըմպել զայն
 32 Չայս արարին երեք զօրավարքն :
 33 Եւ Աբեսա եզրայր Յովարայ որդի
 Շարուհայ , ինքն իշխան ի մէջ երկոցն .
 և նա կանգնեաց զնիզակիս իւր ի վերայ
 երեքհարիւրոց վիրաւորաց . և նորա ա-
 19 նուն ի մէջ երկոցն . Յայնցանէ փառա-
 20 ւորեալ , և ևզեւ նոցա իշխան , և
 21 մինչև 15 յերիսն ոչ և հաս :
 22 Եւ Բանեաարդի Յովիցայեայ որդի առն
 23 զօրաւորի , որոյ բազում զործ զօրձեալ
 էր ի կարէսեղա . և նա և հար զերկուս
 որդիսն Արիելի Մովարացոյ , և նա էջ
 և սպան զառուծն ի մէջ զրին յաւուր
 24 ձեան : Եւ նա սպան զայրն երեւելի՝
 զայրն Եզիպտացի . և ի ձեռնն Եզիպ-
 տացոյն էր նիզակ 14 իբրև զվայտ կա-
 մըրջի . և էջ առ նա 16 նիզակաւն , և
 յափշտակեաց զնիզակն ի ձեռաց Եզիպ-
 տացոյն , և սպան զնա նորին նիզա-
 22 կաւ : Չայս արար Բանեա որդի Յովի-
 23 կայ . և նորա անուն ի մէջ երկոցն զօ-
 24 րաւորայ . 17 Յերիցն փառաւորեալ , և առ
 15 երիսն ոչ հասանէր . և կարգեաց զնա

1 Եբբ. ասէ այրն հաստատեալ բարձր , օծեալն Աստուծոյ 2 Եբբ. երգիչն 3 Եբբ. Վէճն 4 Եբբ. Ար տիրէն մարդկան՝ արգարութեամբ քրէնքե . որ տիրէն՝ երկնդիւ Աստուծոյ (4) Եզիցի Բրբեւ զոյս առաւօտու ի ծագել արեգակունս , առաւօտու՝ առանց ամպոյ ի բուսանել զուրբ խոտոյ յերկրէ . ի ծագել լուսոյ զին անձրեւոյ (5) Խէպէտեւ ոչ այրպէս է տուն իմ ընդ Աստուծոյ , այլ 5 Եբբ. իմ այր է , թէպէտեւ ոչ տացէ ըողբոջն (6) Սակայն ստորէնք . ամենեքին մերձեալ են իբրև զփուչ որ ոչ անուշտու ձեռամբ : (7) Այր որ մերձեցի ի նոսա՝ վառեցի երկաթով և փայտի նիզակի , և նորա այրելով այրեցին հրով ի գագարս իբրև անց : 6 Եբբ. Յոսեբ-րուսեբեթ Խա հրեմնայն , զլուխ երբորդացն . նա ամբարձ զնիզակ իւր 7 Եբբ. Եղե-ազար որդի Նովիցայ որդւոյ Արարացոյն . ի մէջ երկոց զօրավարոցն ընդ Կաւթի , ի նախատեւ նոցա 8 Եբբ. փոխեաւ 9 Եբբ. մինչև խոնջեցաւ ձեռն նորա և 10 Եբբ. գառնայր

11 Եբբ. Արբոյ 12 Եբբ. գունդ 13 Եբբ. եկին յաւուրս հնձոց 14 Եբբ. պատե 15 Իմ՝ զերէնս այ յառաջիցն յէջոն 16 Եբբ. գաւազանաւն 17 Եբբ. Յերեսնիցն

Դաւիթ ի վերայ ¹համբարաց իւրոց :

24 ²Եւ այս անուանք են զօրաւորացն Դաւիթի արքայի : "Ասացէլ եզրայր Յուփարայ , նա էր ի մէջ հօրեանկնն . եղէա- նան՝ որդի ³Ապիուզայ Նօրեղբօր որոս ի 25 Բեկղեհնեմ" , Մամաա Ռուզայցի , ⁴Մելլոմ 26 Կեղովթացի , "ԱղզաաՓեկզատացի , Իրաս" 27 որդի Եսկաթայ Թեկուացի , Աքիեղեր Սնաթովթացի՝ յորդուց Սսովթացւոյն , 28 ⁵Եղզոն Ազիոյացի , Նոնրէ" Նեատիւթացի , 29 Աղափ՝ որդի ⁶Փամիանայ , Անաովէ Նեփ- ղաթացի" , Եթթի՝ որդի Ռիրայի Գարաե- 30 թայ որդւոցն՝ Բենիւամինի Նփրաթացւոյ" , 31 Աղզայի ի ձորոյն Գովասայ , Աքիեղերոն ⁸ի զայտալարացն Աղզայի ի Նաքաղայ , Գասրիէ Ղաղաբարացի , Ասմոն Բարա- 32 սամացի" , Եղլիաո Սաղարոնացի , որդի Ա- 33 սանայ՝ Յովլաթան , Սամանն Արովղացի , 34 Եղլիան՝ որդի Աքեղայ Արաթիրացի , Ազի- փաղեթ՝ որդի Ասիւրացւոյ՝ որդի Ամաքայ , Եղլաբ՝ որդի Աքիտոփիւայ Գաղամոնաց- 35 ւոյ , Սասրէ Կարմեղացի , ⁹Տուուր Եր- 36 քացի , Գաղա՝ որդի Նաթմանայ ի զօրու- 37 թենէ որդի Գաղապայ , Եղիէ Ամմոնացի , Գեղովրէ Բեքրովթացի" , կապարճակիր 38 Յովաբայ որդւոյ Շարուհայ , Իրաս Յե- թիւրացի , ¹⁰Գարէի Բեթմանայ" , Ուրիա 39 Քեաացի : Ընդ ամենայն երեսուն եւ եւթն . ²պէք ի հեղեղատէն Գաղարկելի որդւոյ Արարովթացւոցն" :

ԳԼ . ԻԻ

1 Եւ յաւել սրտմտութիւն Տեառն բոր- բոքիլ ի վերայ Իսրայելի , եւ զրդուեաց զԴաւիթ ի նոսա եւ ասէ , Երթ թուեա 2 զԻսրայէլ եւ զՅուզա : Եւ ասէ արքայ ցՅովաբ իշխան զօրուն սր ընդ նմա , Շրջեա ընդ ամենայն ցեղան Իսրայելի՝ ի Դանայ մինչև ցեհրաբարէէ , եւ հանդէս արա ժողովրդեանդ , եւ զիտացիս զթիւ 3 դոցա : Եւ ասէ Յովաբ ցարքայ , Յաւելցէ Տէր ¹¹ ի ժողովուրդն որչափ ենն՝ հա- բիւրապատիկ , եւ տեսցին աչք տեսուն

իմոյ արքայի . եւ տէր իմ արքայ ընդէր 4 կամիցի զբանդ զայց : Եւ սաստկացաւ բանն արքայի առ Յովաբ եւ առ իշխանս զօրուն . եւ ել Յովաբ եւ ¹²ամենայն իշխանք զօրութեան՝ յերեսաց արքայի՝ տանել հանդէս ժողովրդեանն Իսրայելի : 5 Եւ անցին ընդ Յուդանան , եւ ¹³պառե- ցան ընդ Արոյեր" յամմէ քաղաքին , որ ի մէջ ձորոյն Գաղայ եւ ¹⁴Եղէազարու , 6 Եւ անցին ընդ Գաղապ , եւ ¹⁵ի թա- բասոն եւ յնսթոն եւ յԱրասէ . եւ հա- սին ի Դան" , եւ պատերաճ զՍիդոնա : 7 Եւ եկին ¹⁶ի Մափսար Տիւրոսի , եւ յա- մենայն քաղաքս Խեաւցոցն եւ Դանա- նացւոյն . Եւ եկին ի հարաւուց կողմանէ 8 ¹⁷ի Յուզա եւ" ի Բեքաբարէէ : Եւ շրջեցան ընդ ամենայն երկիրն , եւ եկին հասին ի կատարիկ ինն ամսոց եւ աւուրց քա- 9 նից՝ յերուսաղէմ : Եւ ետ Յովաբ զհա- մար հանդիսի ժողովրդեանն արքայի . եւ եղև Իսրայելի ութ հարեւր հազար արանց զօրու սուսերամերկաց , եւ այր Յուզայ հինգ հարեւր հազար արանց ²մարակաց :

10 Եւ եհար զԴաւիթ սիրան իւր յետ թուելոյ զժողովուրդն , եւ ասէ Դաւիթ ցՏէր , Մեզայ յոյժ զօր արարի . եւ արդ անցո զանօրէնութիւն ի ծառայէ 11 քումմէ , զի ընդունայնայայ յոյժ : Եւ յարեա Դաւիթ ընդ առաւօտն . եւ բան Տեառն եղև ի վերայ Դաղայ մարդարէի 12 տեսանողի ¹⁸առ Դաւիթ" , եւ ասէ , Երթ խօսեաց ընդ Դաւիթ եւ ասացես , Այս- պէս ասէ Տէր , Երբս ինչս ասեմ ի վե- րայ քո , եւ ընտրեսցես քեզ զմի ի նո- 13 ցանէ , եւ արարից քեզ զայն : Եւ եմուտ Դաղ առ Դաւիթ , եւ պատմեաց նմա եւ ասէ ցնա , Ընտրես քեզ լինել , եթէ եկեաոյէ սով ¹⁹զերիս ամա յերկիր քո , կամ զերիս ամիսս վախչել յերեսաց թշնամեաց քոց եւ լինիցին հալածել զքեզ , կամ լինել զերիս աւուրս մահ յերկիր քում . եւ արդ ծանիր եւ տես զինչ պատասխանի տաց առաքչին իմոյ 14 Եւ ասէ Դաւիթ ցԴաղ , ²⁰Վասնց է ինձ յամենայն կողմանց" յոյժ . բայց արդ անկայց ի ձեռս Տեառն , զի բազում են

¹Եբբ. Թիկնապահայ ²Յեբբ. դ-ու-ե ³Եբբ. Իովզայ Բեթղեհեմուցւոյ ⁴Եբբ. Եղեկա Հա- բողացի ⁵Եբբ. Աեղմն Աքուբացի , Մարա ⁶Եբբ. Բանայ Նեատիւթացւոյ ⁷Եբբ. Բենիա- մինի , Բանես Փարաթոնացի ⁸Եբբ. Արաբ- թացի , Աղամովթ Բարումացի , ⁹Եբբ. Փարապ Արաբացի , (36) Իգաղ որդի Նաթմանայ Սորայի Բանի Փաթացի , (37) Աեղեկ Ամմոնացի , Նասրոյ Բեքրովթացի ¹⁰Եբբ. Փարեհ Յեթիւրացի ¹¹Եբբ. - Եբբ. Ե-ս-է-ւ- , Աստուած քո

¹²Եբբ. Իշխանք զօրուն ¹³Եբբ. Բանակեցան յԱ- րոյեր ¹⁴Եբբ. Ի Յոգեբ ¹⁵Եբբ. յերկիրն Թարթիւմազատայ , եւ եկին ի Դանեաան ¹⁶Եբբ. յամրոցն ¹⁷Եբբ. Յուզայ ¹⁸Եբբ. Դաւիթ ¹⁹Եբբ. զեւթն ²⁰Եբբ. Տագնայ է ինձ

գլխով թիւնք նորա յոյժ, եւ մի՛ անկայց
 ի ձեռս մարդոյ. ¹Եւ ընտրեաց իւր
 Դաւիթ զմահն. եւ էին աւուրք հնձոց
¹⁵ ցորենոյ.՝ եւ ետ Տէր մահ յԻսրայել յա-
 ուաւօտէ մինչեւ ²ցճաշամամ. եւ սկսաւ
 սատակումն ի ժողովրդեանն՝, եւ մեռաւ
 ի ժողովրդենէ անտի ի Դանայ մինչեւ
 ցԲերսարէէ՝ եւ ի մասսուն հազար արանց:
¹⁶ Եւ ձգեաց հրեշտակն ¹Աստուծոյ զձեռն
 իւր յերուսաղէ՛մ սպականել զնա. եւ
 մխիթարեցաւ Տէր ի վերայ չարեացն,
 եւ ասէ ցհրեշտակն որ սպականէր
 զժողովուրդն, Շատ է, արդ ամփոփեա
 զձեռն քո. եւ հրեշտակն Տեառն կայր
¹⁷ առ կալոցն Ոռնեայ Յերուսաղեոյ: Եւ
 ասէ Դաւիթ ցՏէր, իրրու ետեա զհրեշ-
 տակն որ հարկանէր զժողովուրդն, ասէ,
 Աւասիկ կամ, ես մեղոյ, ես ¹հովիւս
 յանցեայ, եւ գոքս ոչխորքդ զի՞ արա-
 րին. եղիցի ձեռն քո յիս եւ ի տուն
 հօր իմոյ:
¹⁸ Եւ եկն Գաղ առ Դաւիթ յաւուր յայն-
 միկ եւ ասէ ցնա, Ել եւ կանգնեա Տեառն
¹⁹ սեղան ի կալն Ոռնեայ Յերուսաղեոյ: Եւ
 ել Դաւիթ ըստ բանին Գաղայ, որպէս
²⁰ եւ պատուիրեաց նմա Տէր: Եւ ³խոնար-
 հեցաւ Ոռնա իրրեւ՝ ետես զարքայ եւ

¹ՅԷբ. պատի ²ՅԷբ. ի սահմանեալ ժամանակն
³ՅԷբ. հայեցաւ Ոռնա, եւ

զճառայն նորա երթեալս առ նա, եւ
 ել առ նա եւ երկիր եպաղ ⁴Տեառն ի
²¹ վերայ երեսաց իւրոց յերկիր: Եւ ասէ
 Ոռնա, Ձի՞ է զի եկն տէր իմ արքայ
 առ ծառայ իւր: Եւ ասէ Դաւիթ, Գնել
 ի քէն զկալս, շինել սեղան Տեառն. զի
 դադարեացէ ապականութիւն ի ժողո-
²² վրդեհէն: Եւ ասէ Ոռնա ցԴաւիթ,
 Ապցէ եւ մատուցէ տէր իմ արքայ
¹Տեառն, որպէս եւ հաճոյ իցէ առաջի
 աչաց նորա. ահաւասիկ եզինքս յողջա-
 կէզ, եւ անիւքդ եւ կահ եզանցդ ի վայտո
²³ Ձամենայն ետ ⁵Ոռնա արքայի՛. եւ ասէ
 Ոռնա ցարքայ, Տէր Աստուած քո ⁶օրհ-
²⁴ նեացէ զքեզ: Եւ ասէ արքայ ցՈռնա,
 Ոչ այդպէս, այլ գնելով զնեցից ի քէն
 զնոց, եւ ոչ մատուցից Տեառն Աստուծոյ
 իմոյ ողջակէզ ձրի. եւ գնեաց Դաւիթ
 զկալն եւ զեզինսն արծաթոյ յիսուն սկեզ:
²⁵ Եւ շինեաց անդ Դաւիթ սեղան Տեառն
¹Աստուծոյ, եւ եհան ողջակէզս եւ խա-
 զազականս ի վերայ նորա: Եւ յաւել
 Սողոմոն ի սեզանն յետոյ, զի փոքր էր
 զառաջինն: Եւ լուաւ Տէր՝ երկրին,
 եւ արդելաւ սատակումն յԻսրայելէ:

⁴ՅԷբ. արքայի ⁵ՅԷբ. Ոռնա սրբայ՝ արքայի
⁶ՅԷբ. ընկայցի ⁷ՅԷբ. մատուցաւ աղերս առ
 Տէր վասն

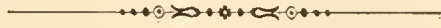

ԳԼՈՒԻՔ ԵՐՐՈՐԴ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

	ԳԼ. ՀՃԲ.	ԳԼ. ՀՃԲ.
Ձի ցուրտ ցաւով վտանգէր Դաւիթ, եւ զի ժուժկալ գտաւ առ Աբիսակ փոխանակ Բերաբայ իրացն:	Ա. 1	Ե. 13
Ձի Աղոնիա անձամբ թագաւորել ջանայր:	Ա. 5	
Թէ զինչ խրատ ետ Նաթան մարգարէ Բերաբայի զՍողոմոննէ, եւ կամ զինչ խօսեցաւ ընդ Դաւիթի:	Ա. 11	Ե. 51
Ձի Տրամանաւ Դաւիթի թագաւորեաց Սողոմոն, եւ նստաւ յաթոռն Դաւիթի:	Ա. 28	Բ. 10
Ձի ձեւով ուխտի արձակեաց Սողոմոն զԱղոնիա ի տուն իւր:	Ա. 50	Բ. 14
Ձի պատուէր ետ Դաւիթ Սողոմոնի յատուածայնն եւ ի մարդկայինս, եւ ինքն ննջեաց ընդ Տրա իւր:	Բ. 1	Բ. 22
Թէ յորպիսի պատճառս սպան Սողոմոն զԱղոնիա եւ զՅովբա, եւ մերժեաց զԱբիսակ ար Նիթամարեան, եւ կացող զԱզոպիկ Նեղիսզարեան:	Բ. 13	Բ. 26
Ձի ա՛ռ Սողոմոն զգուստրն Փարաոնի, եւ վասն շինուածոցն եւ ողջակիզաց ի կարճոյ:	Բ. 35	Բ. 53
Յիշէ աստ եւ վասն քաղաքացն զոր շինեաց յետ շինութեան տաճարին:	Բ. 35	
Թէ յինչպիսի պատճառս սպան Սողոմոն զՍեթի որդի Գերայ:	Բ. 35	Բ. 62
Ձի հազար ողջակէզ մատոյց Սողոմոն ի Գաւաւոն ի վերայ սեղանոցն զոր արար Բեռայիէլ, որ կայր անդ առաջի խորանին զոր կանգնեաց Մովսէս:	Գ. 1	Բ. 2
Երեւեցաւ Տէր Սողոմոնի եւ ասէ, Ննդրեա զոր ինչ կամիս. եւ խրնդրեաց զիմաստութիւն. եւ ետ նմա:	Գ. 5	Ժ. 16
Ձի արար նա դատաստան ի մէջ երկուց կանանցն:	Գ. 16	ԺԱ. 1
Վասն իշխանացն եւ երկոտասան գործակալացն ի վերայ Խարայելի, աճառայ ամոց տալ ռոճիկ տանն Սողոմոնի. եւ վասն առար առար ծախիցն, եւ վասն կառաց եւ ձիոց նորս:	Գ. 1	ԺԱ. 4
Թէ իմաստնացաւ Սողոմոն քան զամենայն մարգիկ, եւ խօսեցաւ առակս եւ օրհնութիւնս, զփայտից զանասնոց եւ զձկանց:	Գ. 29	ԺԱ. 14
Ձի օգնէր Գիրամ փայտու, եւ սկսաւ Սողոմոն շինել զտունն Տեառն յանտառ քարանց:	Ե. 1	ԺԱ. 26
Թէ զինչ խօսեցաւ Տէր ընդ Սողոմոնի ի շինելն զտունն. եւ հանգամանք մանրապատում վասն շինուածոց տաճարին, եւ վասն սեանցն եւ ծովունն, եւ վասն տան դստերն Փարաոնի:	Զ. 11	ԺԱ. 43
Երկրորդելով բովանդակէ զպղնձեղէն		ԺԲ. 12
զգործն, եւ յաւելու վասն ոսկի սեղանոցն եւ վասն աշտանակացն եւ սյոց կահիցն:		
Ձի տարաւ Սողոմոն ամենայն եկեղեցեաւն Խարայելի զտապանակն ի ներք ի դարբին ընդ քերթէիւքն. եւս եւ զամենայն սպաս սրբութեան տաճարին, եւ հանին ողջակէզս:		
Ձի լցին փառք Տեառն զտունն ամպով, եւ թէ զինչ խօսեցաւ Սողոմոն:		
Ձի օրհնեաց Սողոմոն զԱստուած Խարայելի որ ուխտեաց Դաւիթի թէ Որդի քո Սողոմոն շինեսցէ ինձ տուն: Գարձալ աղօթք Սողոմոնի առ Տէր վասն հաստատութեան ամբողջն Դաւիթի:		
Ննդրուածք մարգարէութեամբ վասն բնակելոյ Տեառն ի տաճարին եւ մարմնանայնս Գրխատոսի, եւ վասն լսելոյ Տեառն ամենայն խնդրոյ աղօթից:		
Թէ զիարզ օրհնեաց զՏէր յետ սղօթիցն, եւ յորդորեաց զժողովուրդն հաստատել յԱստուած:		
Ձի զաւուր չորքբտասան արարածն մեծ ամենայն բազմութեամբն Խարայելի, եւ նաւակատիւ տաճարին:		
Երեւեցաւ Տէր Սողոմոնի կրկին անգամ խոտամբք եւ սպառնայեօք: Եւ զի Գիրամ օգնէր Սողոմոնի, եւ զի նաւք բերէին Սողոմոնի ոսկի:		
Ձի եկն տիկկինն Սարայ պատարագք առ Սողոմոն:		
Վասն ոսկի նիզակացն եւ փղօսկրեայ ամբողջն եւ սյոց կահիցն եւ բազմութեան գանձոցն Սողոմոնի:		
Թէ կնատէր գողով Սողոմոն յաճախեաց առնուլ իւր կանայս, որք հեռացրցին զնա յԱստուածոյ:		
Ձի խոտորեցաւ Սողոմոն յԱստուածոյ զհետ գարշեանցն, եւ բարկացաւ Տէր պատասել զթագաւորութիւնն ի տանէ նորս:		
Ձի յարոյց Տէր սատան Սողոմոնի զԱղէր Եդոմայեցի զփախուցեալն յեգիպտոս, եւ զՍատան Դամասկոցի:		
Ձի Աբիա Սիլովոցի խոտասցաւ Յերոբոամայ Խարատեանց զթագաւորութիւն տասն ցեղէն Խարայելի, եւ նա յօհէն Սողոմոնի փախաւ յեգիպտոս:		
Թագաւորեաց Ռորովամ, եւ խնդրեաց ժողովուրդն ի նմանէ թէթեւութիւն հարկին. եւ թէ զինչ խրատեցին զնա ծեբքն, եւ կամ զինչ մտնկարին:		
Ձի եթող Ռորովամ զխորհուրդ ծերոցն անմտութեամբ:		
Ձի վասն խրատ պատասխանոյն ճեղքե-		

ցան տանն ցեղքն ի նմանէ :
 Եւ զի արհամարհեալ զնա՝ քարկոծեցին զհարկապետն նորա :
 Զի թագաւորեցոյց իւր Իսրայէլ զՅերուովամ՝ նաբատեանց, եւ Ռորովամ կազմէր պատերազմել :
 Զի արգել Տէր զԽորովամ չպատերազմել, և զի արար Յերուովամ զերկուս երկնցն ի պաշտօն Իսրայելի, եւ ինքն իսկ զոհէր :
 Անդ հասեալ մարգարէն բանիւ Աստուծոյ պատառեաց զեղանն, եւ գոսացոյց զձեռն Յերուովամայ, եւ դարձաւ ինքն ի գնալ :
 Զի նենգեալ նմա մարգարէն ծեր որ ի Բեթէլ զարձոյց զնա ուսել հաց, եւ ի գնալն անդրէն եհեղձ զնա առ եւծ, եւ ծերն թաղեաց զնա : Եւ պատգամ Տեառն բարկութեամբ ի ձեռն Աբիայ Արևովացոյ ի վերայ տանն Յերուովամայ, եւ մահ նորա : Եւ զի նաբատ որդի նորա տիրեաց ընդ նորա :
 Զի ի չարիս հատաւ Ռորովամ՝ եւ յաւուրս նորա ել Սաւուակիմ՝ եգիպտացի, յորտ ասղէմ, և առ զգանձս տանարին :
 Յու թուտան ամին Յերուովամայ թագաւորէ Աբիայ, եւ գնաց նա ի մեղս հօր իւրոյ :
 Ի քսան ամին Յերուովամայ թագաւորէ Ասա, եւ արար ուղղութիւն : Եւ վարձեաց զարքայն Ասորոց ընդդէմ Բաասայ արքայի Իսրայելի :
 Ի չորրորդ ամին Ասայի սպան Բաաս զնաբատ, եւ թագաւորեաց ամս քսան եւ չորս եւ արար չարիս, եւ ի քսան եւ ութ ամին Ասայի թագաւորեաց Ելա որդի Բաասայ ամս երկուս, եւ սպանաւ :
 Յերեսուն ամի Ասայի թագաւորեաց Չամբրի ուուրս եւթն, եւ սյրեաց զնա Ամբի, եւ թագաւորեաց ամս երկուսասան, եւ չինեաց զՍամարիա, եւ արար չարիս եւ մեռաւ :
 Յերեսներորդ ութերորդ ամին Ասայի՝ թագաւորէ Աբասր որդի Ամբիայ՝ ամս քսան եւ երկուս : Եւ չինեաց զԵրեբով :
 Յաւուրս Աբասրու փակեցան երկինք

ԳԼ. Հմբ. 16
 Եւ եկն Եղիա ի Սարգիթա, ուր եւ յարոյց զարդի կնոջն որ գնա ընկալաւ :
 Զրաման ա՛ռ Եղիա, եւ պատահեալ Աբասրու՝ հրամայեաց ժողովել զԻսրայէլ եւ զմարգարէնն Յեզարելի ի Արամեղոս :
 Ի՛է զիարգ այսպնեաց զբուրմն վասն անօրուս զոհին :
 Եւ թէ զիարգ ինքն փառաւորեաց զԱստուած սուրբ պատարագ աւն, եւ կոտորեաց զբուրմն Բելլայ :
 Զի յաղօթս Եղիայի երեւ անձրեւ մեծ, եւ զի սպառնացաւ Յեզարէլ սպանանել զԵղիա :
 Երկուցեալ Եղիայի եւ կերակրեալ ի հրեշտակէ, գնաց այնու զաւուրս քառասուն եւ եկն ի Քորեբ, եւ ամրաստան յեալ Տեառն զԻսրայելի : հրամանն ի Տեառնէ առեալ եկն եւ կոչեաց զԵղիա :
 Արքայն Ասորոց պաշարեաց զՍամարիա, եւ բանիւ Տեառն էլ Աբասր եւ թն հաղարօրն, եւ յաղթեաց նմա :
 Կրկին անգամ յաղթեալ ըմբռնեաց զարքայն Ասորոց, եւ արձակեաց :
 Զի վասն այնր բանի գանել ետ զինքն մարգարէն, եւ բանիւ Տեառն սպառնացաւ ի վերայ Աբասրու :
 Զի ի պատճառս սյզւոյն իւրոյ նենգ կրեալ ի Յեզարելի քարկոծեցաւ նաբովթ, եւ թէ սղաց ընդ այնր Աբասր :
 Պատգամ վրիժուց ի Տեառնէ վասն այնր ի ձեռն Եղիայի առ տունն Աբասրու :
 Պատրաստեցան Աբասր եւ Յովսափատ արքայ Յուդայ պատերազմել ընդ Թամասթ Գաղաաղու, եւ սուտ մարգարէքն քաջայերէին :
 Բառ բանին Տեառն ի ձեռն Աբիայ սպանաւ Աբասր ի պատերազմի սնդ :
 Յամին չորրորդի Աբասրու թագաւորեաց Յովսափատ որդի Ասայի ամս քսան եւ հինգ, արար ուղղութիւն եւ մեռաւ :
 Յամին եւ թնուտաններորդի Յովսափատայ թագաւորեաց յԻսրայելի Աբասր որդի Աբասրու ամս երկուս, եւ արար չարիս եւ մեռաւ :
 ԳԼ. 52

ԹԱԳԱԻՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

ԵՐՐՈՐԴ

ԳՆՈՒՆ Ա

1 **Ն**արքայ Դաւիթ ծերացեալ եւ անցեալ զաւուրբք, եւ ծածկէին 2 զնա հանդերձիւք եւ ոչ ջեռնոյր: Եւ ասեն ծառայք նորա, ինդրեացն տեսան մերոյ արքայի ազջիկ մի կոյս, եւ կացցէ առաջի արքայի եւ եղիցի զարմանկ, եւ ննջեսցէ ընդ նմա եւ ջեռցի տէր մեր 3 արքայ: Եւ խնդրեցին ազջիկ մի գեղեցիկ յամենայն սահմանացն Իսրայելի, եւ գտին զԱրիսակ Սոմնացի, եւ ամին 4 զնա առ արքայ: Եւ էր ազջիկն գեղեցիկ յոյժ, եւ ¹ջեռուցանէր զարքայ եւ պաշտէր զնա. եւ արքայ ոչ զիտայ զնա: 5 Եւ Ազոնիա որդի Ադիթայ ամբանայր ասէ, եւ թագաւորեցից. եւ արար իւր կառս եւ հեծեալս, եւ յիսուն այր սուր- 6 հանդակս ընթանալ առաջի նորա: Եւ հայրն ոչ արդեոյր զնա, եւ ոչ երբեք ասէր թէ Ընդէր արարեր զայդ. եւ ինքն էր գեղեցիկ տեսանելով, եւ զնա 7 ծնաւ յետ Արիսակոյ: Եւ եղեն բանք նորա ընդ Յովբարայ որդւոյ Եարուհայ եւ ընդ Արիսակարայ քահանայի. եւ 8 օգնէին Ազոնիայ: Եւ Սաղովկ քահանայ եւ Բանեա որդի Յովկայեայ եւ Նաթան մարգարէ եւ Սեմէի եւ Ռէի, եւ ²որդիք զօրաւորք Դաւիթի չէին զհետ 9 Ազոնիայ: Եւ եղեն Ազոնիա ոչխարս եւ եզինս եւ ³գառինս առ զիմին Զողեթայ, որ է մօտ Կերկիրն Ռովղելայ. եւ կոչեաց զամենայն զեղբարս իւր զորդիս արքայի, եւ զամենայն զարս Յուդայ 10 զձառայս արքայի. եւ զՆաթան մարգարէ եւ զԲանեա եւ զզօրաւորսն եւ զՍողոմոն զեղբայր իւր ոչ կոչեաց: 11 Եւ խօսեցաւ Նաթան ²մարգարէ ընդ Բերաբաբայ մօր Սողոմոնի եւ ասէ, Ո՛չ լուար զի թագաւորեաց Ազոնիա որդի

Ադիթայ, եւ տէր մեր ²արքայ Դաւիթ 12 ոչ զիտայ: Եւ արդ եկ տաց քեզ խրատ, եւ ապրեցուցես զանձն քո եւ զանձն 13 որդւոյ քո Սողոմոնի: Երթ մուտ առ արքայ Դաւիթ, եւ խօսեսցիս ընդ նմա եւ ասացես, Ո՛չ դու, տէր իմ արքայ, կրղուար ազախնոյ քում եւ ասացեր թէ Սողոմոն որդի քո թագաւորեսցէ յետ իմ, եւ նա նստցի յաթոռ իմ. եւ այն 14 զի՞նչ է զի թագաւորեաց Ազոնիա: Եւ անա մինչդեռ դու խօսիցիս անդ ընդ արքայի, եւ մտից եւ յից դբանս քո: 15 Եւ եմուտ Բերաբաբէ աս արքայ ի սենեակն. եւ արքայ ծերացեալ էր յոյժ, եւ Արիսակ Սոմնացի կայր ի սպասու 16 արքայի: Խնարհեցաւ Բերաբաբէ եւ երկիր եպագ արքայի: Եւ ասէ արքայ, 17 Զի՞ է քեզ, եւ նա ասէ, Տէր իմ արքայ, դու կրղուար ի Տէր Աստուած քո՞ ազախնոյ քում եւ ասացեր, թէ Սողոմոն որդի քո թագաւորեսցէ յետ իմ, եւ 18 նա նստցի յաթոռ իմ. Եւ անա Ազոնիա թագաւորեաց, եւ դու, տէր իմ արքայ, 19 ոչ զիտայցեր. Եւ եղեն արջառս եւ ոչխարս եւ ³գառինս բազումս, եւ կոչեաց զամենայն որդիս արքայի եւ զԱրիսակար քահանայ եւ զՅովբաբ իշխան զօրուն. եւ զՍողոմոն զձառայ քո ոչ կոչեաց: 20 Եւ, տէր իմ արքայ, այք ամենայն Իսրայելի ի քեզ են, պատմիլ նոցա թէ ո՞ նստցի յաթոռ տեսան իմոյ արքայի յետ 21 նորա. Եւ եղիցի՝ եթէ ննջեսցէ տէր իմ արքայ ընդ հարս իւր, լինիցիմ ես եւ որդի իմ Սողոմոն վնասապարտք: 22 Եւ մինչդեռ նա խօսէր ընդ արքայի, 23 եին Նաթան մարգարէ: Եւ պատմեցաւ արքայի, ասեն, Աւաթիկ Նաթան մարգարէ. եւ եմուտ առաջի արքայի, եւ երկիր եպագ արքայի ի վերայ երեսաց 24 իւրոց յերկիր. Եւ ասէ Նաթան, Տէր իմ արքայ, զո՞ւ ասացեր եթէ Ազոնիա թագաւորեսցէ զինի իմ, եւ նա նստցի յա-

¹Նբբ. զարմանէր ²Յբբ. պատմիլ ³Նբբ. պարարակս ⁴Նբբ. յաղբեւրն

25 թոռ իմում . Ձի էջ այսօր եւ եղին ար-
ջտաւ եւ ոչխարս եւ 'գառինս բազումս,
եւ կոչեաց զամենայն որդիան արքայի
եւ զիշխանս զօրուն եւ զԱրիթար քա-
հանայ . եւ ահա ուսեան եւ բմբկն առաջի
նորա , եւ ասն , Կեցցէ արքայ Ագո-
26 նիա : Եւ զիս զժառայ քո , եւ զՈւ-
ղիկ քահանայ եւ զԲանեա որդի Յովի-
ղայեայ եւ զՍողոմոն զժառայ քո ոչ
27 կոչեաց : Եթէ ի ձեռն տեանն իմոյ ար-
քայի եղեւ բանն այն , եւ ոչ ցուցեր ծա-
ռայի քում թէ ո՛նտցի յաթոս տեանն
իմոյ արքայի յետ նորա :

28 Պատասխանի ետ Դաւիթ արքայ եւ
ասէ , Կոչեցէք առ իս զԲերսաբէէ : Եւ
եմուտ առաջի նորա , եւ եկաց յանդի-
29 ման նորա : Եւ երգուաւ արքայ եւ
ասէ , Կենդանի է Տէր , որ վրկեաց
30 զանձն իմ յամենայն նեղութենէ , Ձի
որպէս երգուայ ի Տէր Աստուած Իրա-
յելի եւ ասեմ , եթէ Սողոմոն որդի քո
թագաւորեսցէ յետ իմ , եւ նա նտացի
յաթոս իմ վրտանաակ իմ , եթէ ոչ այս-
31 պէս արարից յաւուր յայսմիկ : Եւ խո-
նարհեցաւ Բերսաբէէ ի վերայ երեսաց
իւրոց յերկիր , եւ երկիր եպագ արքայի
եւ ասէ , Կեցցէ տէր իմ արքայ Դաւիթ
յաւիտեան :

32 Եւ ասէ արքայ Դաւիթ , Կոչեցէք առ
իս զՍաղովկ քահանայ եւ զՆաթիմ մար-
գարէ եւ զԲանեա որդի Յովիղայեայ :

33 Եւ մտին առաջի արքայի : Եւ ասէ ցնոսա
արքայ , Առէք ընդ ձեզ զժառայս տեանն
ձերոյ , եւ հեծուցէք զՍողոմոն զորդի
իմ ի ջորւոջն իմում , եւ իջուցէք զնա
34 ի Գեհնոն . Եւ օճցեն զնա անդ Սաղովկ
քահանայ եւ Նաթիմ մարգարէ ի թա-
գաւոր ի վերայ Իսրայելի . եւ փոզ հա-
րէք եղջերեան եւ ասասջիք , Կեցցէ
35 արքայ Սողոմոն . Եւ ելջիք զԳին նորա ,
եւ մտցէ եւ նտացի յաթոս իմում , եւ
նա թագաւորեսցէ ընդ իմ . եւ ես ետու
հրամանն լինել նմա առաջնորդ ի վերայ
36 Իսրայելի եւ Յուդայ : Եւ սպասախանի
ետ Բանեա որդի Յովիղայեայ արքայի
եւ ասէ , Եղիցի այգպէս . հաւատարմա-
ցուցէ Տէր Աստուած տեանն իմոյ ար-
37 քայի : Եւ որպէս էր Տէր ընդ տեանն
իմում արքայի , եղիցի եւ ընդ Սողո-
մոնի . եւ մեծացուցէ զաթոս նորա
քան զաթոս տեանն իմոյ արքայի Դաւիթ :

38 Եւ էջ Սաղովկ քահանայ եւ Նաթիմ
մարգարէ եւ Բանեա որդի Յովիղայեայ ,
եւ Բերեթիմ եւ Ռփելեթիմ . եւ հեծու-
ցին զՍողոմոն ի ջորւոջն արքայի Դաւիթի ,
39 եւ սարսն զնա ի Գեհնոն Եւ ան Սա-
ղովկ քահանայ զեղջերն իւզոյ ի խորա-
նէն եւ օճ զՍողոմոն եւ եհար զփողն
եղջերեայ , եւ ասէ ամենայն ժողո-
40 վաբն , Կեցցէ արքայ Սողոմոն : Եւ ել
ամենայն ժողովուրդն զհետ նորա , եւ
պար տեսալ պարուք ուրախ լինէին մե-
ծաւ ուրախութեամբ , եւ հնչեաց եր-
կիրն ի բարրատոյ նոցա :

41 Եւ լուաւ Ագոնիա եւ ամենայն բազ-
մականք նորա , եւ կատարեցին նոքա
զուտեին . եւ լուաւ Յովար զձայն եղ-
ջերոյն , եւ ասէ , Ձինչ է բարբառն որ
42 հնչէ ի քաղաքին : Եւ մինչդեռ նա խօ-
սէր ահա Յովաթման որդի Արիթարու
քահանայի եհաս . եւ ասէ Ագոնիա ,
Մուտ զի այր զօրութեան ես գու , եւ
43 բարութիւնս աւետարանես : Պատաս-
խանի ետ Յովաթման եւ ասէ ցԱգոնիա ,
եւ կարի իսկ քաջ . տէր մեր արքայ
44 Դաւիթ թագաւորեսցոյց զՍողոմոն . Եւ
ստաքեաց ընդ նմա արքայ զՍաղովկ
քահանայ եւ զՆաթիմ մարգարէ եւ
զԲանեա որդի Յովիղայեայ , եւ զԲերե-
թիմ եւ զՌփելեթիմ , եւ հեծուցին զնա
45 ի ջորւոջն արքայի . Եւ օճին զնա Սա-
ղովկ քահանայ եւ Նաթիմ մարգարէ ի
թագաւոր ի Գեհնոն . Եւ ելին անտի ու-
րախութեամբ , եւ հնչեաց քաղաքն . եւ
46 այն է բարբառն զոր լուարուք : Եւ
նստաւ Սողոմոն յաթոսն արքայութեան .
47 Եւ մտին ծառայն արքայի օրհնել զտէր
մեր զարքայ Դաւիթ եւ ասեն , Մեծա-
ցուցէ Աստուած զանուն Սողոմոնի
որդւոյ քո քան զանուն քո , եւ մեծա-
ցուցէ զաթոս նորա քան զաթոս քո :
Եւ երկիր եպագ արքայ յանկողնէ իւր-
48 մէ : Եւ այսպէս ստաց արքայ , Օրհ-
նեալ է Տէր Աստուած Իրայելի՛ որ ետ
ինձ այսօր ի զաւակէ իմմէ նստել յա-
49 թոս իմ , եւ աչք իմ տեսանեն : Եւ
զարհուրեցան եւ յարեան ամենայն կոչ-
նականքն Ագոնիայ , եւ զհացին ոչր
իւրաքանչիւր զճանապարհ իւր :

50 Եւ Ագոնիա երկեաւ յերեսաց Սողո-
մոնի , եւ յարեաւ չողաւ բուռն եհար
51 զեղջերաց սեղանոյն : Եւ ազգ եղեւ

¹ Եբր. պարարակս

² Եբր. յեղե յաւելու , քո

Սողոմոնի եւ ասնն , Անա Աղոնիա երկեաւ յարքայէ Սողոմոնն եւ ունի զեղջերայ սեղանոյն եւ ասէ , Երգութիցի ինձ այսոր արքայ Սողոմոնն , եթէ ոչ սպանցէ 52 զձեռոյ իւր սրով : Եւ ասէ Սողոմոնն , Եթէ լինիցի յորդի զօրութեանն , ոչ անկցի ի հերոյ նորա մազ մի ի գեախն , ապա եթէ չարութիւն գացի ի նմա՝ մահու 53 մեռցի : Եւ առաքեաց արքայ Սողոմոնն , եւ իջոյց զնա ի վերուստ ի սեղանոյ անախ : Եւ եմուտ երկիր եպաղ արքայի Սողոմոնի . եւ ասէ ցնա Սողոմոնն , երթ ի առն զո :

Գ Լ . Բ

1 Եւ մերձեցան աւուրք Դաւթի մեռանելոյ , եւ պատասխանի ետ Սողոմոնի 2 որդւոյ իւրում , եւ ասէ , Ես երթամ զճանապարհ ամենայն երկրի . եւ զու 3 զօրասցիս եւ եկիցես յայր . եւ պահեսցես զպահանաութիւնս Տեառն Աստուծոյ զո , գնալ ի ճանապարհս նորա եւ պահել զպատուիրանս նորա եւ զիրաւունս եւ զգատատանս եւ զվկայութիւնս նորա , զգրեալս յօրէնս Մովսիսի . զի ՚ի միտ անուուցուս զօր աննիցես , ըստ ամենայնի զոր պատուիրեմ Քեզ : 4 Զի հաստատեցէ Տէր զբան իւր զոր խօսեցաւ փոսն իմ եւ ասէ , Եթէ պահեսցես որդիք զօրճանապարհս իւրեանց զնալ առաջի իմ ճշմարտութեամբ յամենայն սրտէ իւրեանց եւ յամենայն անձնէ իւրեանց , ասէ՝ Մի՞ ատակեցցի 5 այր յաթոռոյ Իսրայելի : Եւ զու ինքնին գիտես , զոր ինչ արար ինձ Յօվաբ որդի Շարունհայ , զոր ինչ արար ընդ երկուս իշխանս զօրաց Իսրայելի՝ ընդ Արեմներ որդի Ներեայ եւ ընդ Ամեսայի որդի Յեթերայ , եւ սպան գնտա , եւ Յարնդրեաց զարխն պատերազմի ի խաղաղութեանն , եւ ետ զարխն՝ անպարտ ի կեանս իւրում , ի մէջ իւր եւ ի կօշիկս 6 ոտից իւրոց : Եւ արասցես ըստ իմաստութեան զում , եւ ոչ իջուցես զայլիս 7 նորա խաղաղութեամբ ի գոյս : Եւ որդւոցն Բերզեկայ Գաղաաղացոյ աւրասցես ողորմութիւն , եւ եզիցին ընդ այնոսիկ որ ուտիցեն ի սեղանոյ ըումմէ . զի այնպէս մերձեցան յիս ի փախչել ի-

մում յերեսաց Արիսողոմայ եղբոր զո : 8 Եւ անա ընդ Քեզ է Սեմէի որդի Գերեայ որդւոյ Յեմիհայ Բաւուրիմացւոյ . եւ նա անէձ գիս անէձս ցաւազինս՝ յաւուր յորում գնացեալ երթայի ՚ի Բանակս . եւ նա էջ ընդ առաջ իմ ի Յորգանան , եւ երգուայ նմա ի Տէր եւ ասեմ եթէ Ոչ 9 սպանից զքեզ սրով : Եւ մի անպարտ աննիցես գնա , զի այր իմաստուն ես զու , գիտասջիր որպէս ատնիցես նմա , եւ իջուցես զայլիս նորա արեամբ ի զժոխս : 10 Եւ ննջեաց Դաւիթ ընդ հարս իւր , եւ ի թաղեցաւ ի քաղաքի Դաւթի : Եւ աւուրք զոր թաղուորեաց Դաւիթ ի վերայ Իսրայելի՝ ամբ քուսասուն . ի Քերթոն թաղաւորեաց տմս եւթն , եւ յերուսաղէմ թաղաւորեաց ամս երեսուն եւ երիս : 12 Եւ Սողոմոնն նստաւ յաթոռ Դաւթի հօր ՚իւրոյ , ամաց երկուսասանից , եւ պատարտեցաւ՝ թաղաւորութիւնս նորա յոյժ : 13 Եւ եմուտ Աղոնիա որդի Աղիթայ առ Բերսարէէ մայր Սողոմոնի , եւ Ներկիր եպաղ նմա . եւ՝ ասէ , Խաղաղութիւն է մուտոյ զո . եւ ասէ , Խաղաղութիւն է 14 է . Եւ ասէ , Բանք ինչ են իմ ընդ Քեզ . 15 եւ ասէ , Խօսեաց . Եւ ասէ ցնա , Դու ինչնին գիտես զի իմ էր թագաւորութիւնն , եւ իմ վերայ եղ ամենայն Իսրայել զերեսու իւր ի թագաւոր , եւ զարձաւ թաղաւորութիւնն եւ եկեւ եղբոր 16 իմում . զի ի Տեառնէ եկեւ նմա՝ Եւ արդ ինդիր մի խնդրեմ ի Քէն , մի դարձուցաներ զերեսու զո յինէն : Եւ ասէ 17 ցնա Բերսարէէ , Խօսեաց : Եւ ասէ ցնա , Ասացես ցՍողոմոն արքայ , զի ոչ զարձուցէ զերեսու իւր ի Քէն , եւ տացէ 18 ինձ զԱրիսայ Սամնացի կնութեան : Եւ ասէ Բերսարէէ , Բարւոք է , եւ խօսեցայց զբան զո ընդ արքայի : 19 Եւ եմուտ Բերսարէէ առ արքայ Սողոմոն խօսել ընդ նմա վասն Աղոնիայ . եւ յոտն եկաց արքայ ընդ առաջ նորա , եւ ճամբուրեաց ցնա՝ . եւ նստաւ յաթոռ իւրում , եւ եղաւ աթոռ մօրն արքայի , եւ նստաւ ընդ աջմէ նորա . Եւ ասէ ցնա , Խնդիր մի փոքր խնդրեմ ես ի Քէն , մի դարձուցանիցես զերեսու զո յինէն : Եւ ասէ արքայ , Խնդրեա , մայր իմ . զի ոչ զարձուցից զերեսու իմ ի Քէն :

1 Եբբ. յաղաղեցես յամենայնի զոր աննիցես , եւ յո եւ զառնայցես 2 Եբբ. պակասեցի Քեզ 3 Եբբ. եղ 4 Եբբ. պատերազմի 5 Եբբ. ի Մանայիմ 6 Եբբ. իւրոյ եւ հաստատեցաւ 7 Եբբ. Բերսարէէ 8 Եբբ. երկիր եպաղ նմա

21 Եւ ասէ , Տապի Արիտակ Սոմնացի Աղո-
 22 նիայ եղորք քում կնուխեան : Պատաս-
 խանի եւ արքայ Սողոմոն եւ ասէ զմայր
 իւր , Եւ ընդէ՞ր ինդրիցես զԱրիտակ
 Սոմնացի Աղոնիայ , այլ ինդրես նմա
 զԹագուորութիւնս . զի նա երէց եղ-
 23 արայր է քան զիս , ¹եւ նորա Արիտար
 քահանայ եւ Յովար որդի Շարուհայ
 սպարապետ եւ բարեկամ : Եւ երգուաւ
 արքայ Սողոմոն ի Տէր եւ ասէ , Օն եւ
 օն արասցէ ինձ Ասաուամ եւ օն եւ օն
 յաւելցէ՛ եթէ ոչ հակառակ անձին իւ-
 24 րոյ խօսեցաւ Աղոնիա զբանդ զայց : Եւ
 արդ կենդանի է Տէր , որ ²արար զիս
 եւ եզ՝ յաթու Դաւթի հօր խնոյ , եւ նա
 արար ինձ սուն որպէս եւ խօսեցաւ
 Տէր , եթէ ոչ այտօր իսկ մեացի Աղոնիա :
 25 Եւ առարեայ արքայ Սողոմոն ի ձեռն
 Բանեայ որդւոյ Յովիզայեայ , եւ սպան
 զնա , եւ մնաւ ³Աղոնիա յաւուր
 յայնմիկ :
 26 Եւ զԱրիտար քահանայ ասէ արքայ ,
 Երթ յԱնաթովիկ յագարակ քո , զի ար
 մահու ես ⁴զու յաւուր յայնմիկ . եւ ոչ՝
 սպանից զքեզ , զի կրկցիր զտաղանակ
 ուխտին Տեանն ⁵սոտջի հօր խնոյ . եւ
 զի չարջարեցար ամենայն ուրեք ուր
 27 չարջարեցաւ հայր իմ : Եւ եհան Սողո-
 մոն զԱրիտար չինկ քահանայ Տեանն ,
 առ ի կատարելոյ բանին Տեանն զար
 խօսեցաւ ի վերայ սանն Հեղեայ ի Աելոի
 28 Եւ լուր եհաս մինչեւ առ Յովար , զի
 Յովար միացեալ էր զհետ Աղոնիայ , եւ
 ոչ միտեցաւ զհետ ⁶Սողոմոնի . եւ փախ-
 եւ Յովար ի խորանն Տեանն , եւ բոււն
 29 եհար զեղջերայ սեղանոյն : Եւ ազգ
 եղև Սողոմոնի եւ ասեն , թէ փախ-
 եաւ Յովար ի խորանն Տեանն . եւ ան
 ունի զեղջերայ սեղանոյն , ³եւ ասար-
 եայ Սողոմոն առ Յովար եւ ասէ , Չի՞
 եղև քեզ՞ զի փախար ի սեղանոյ : Եւ
 ասէ Յովար , Չի երկեայ յերեսայ քոյ ,
 եւ փախեայ առ Տէր : Եւ ասարեայ
 Սողոմոն արքայ զհանեա որդի Յովի-
 30 զայեայ եւ ասէ , Երթ սպան զնա , ³եւ
 թաղես զնա : Եւ չոգու Բանեա ³որդի
 Յովիզայեայ առ Յովար՝ ի խորանն Տեանն ,

եւ ասէ զնա , Այսպէս ասէ արքայ , Եւ
 այտի . եւ ասէ Յովար , Չկանեմ , քան-
 զի աստէն մեռանիմ . եւ զարձաւ Բան-
 եա ³որդի Յովիզայեայ , եւ խօսեցաւ
 ընդ արքայի եւ ասէ , Չայս ինչ խօսե-
 ցաւ Յովար , եւ զայս ինչ եւս պատաս-
 31 խանի : Եւ ասէ զնա արքայ , Երթ եւ
 արա նմա որպէս եւ ասայն , եւ սպան
 զնա եւ թաղես զնա , եւ բարձցես այս-
 օր զարիւնն զուր զոր եհեզ Յովար՝
 32 յինէն եւ ի տանէ հօր խնոյ : Դարձոյց
 Տէր զարիւն ³սնիրաւութեան նորա ի
 նորին զլուխ , որպէս պատահեաց եր-
 կուց արանց արգարոց եւ քաջաց քան
 զնա , եւ սպան զնոսա սրով , եւ հայր
 իմ ոչ զիտաց ³զարիւն նոցա , զԱրիւն-
 ներ որդի Երեսայ՝ զսպարապետն Իս-
 րայելի , եւ զմեռայի որդի Աեթիբայ՝
 33 զսպարապետն Յուզայ : Եւ զարձան
 արիւնք նոցա ի զլուխ զորա եւ ի զլուխ
 զուակի զորա յախտեան . եւ Դաւթի
 եւ զաւակի խրոյ եւ տան խրոյ եւ
 34 աթոռոյ խրոյ կղիցի խաղաղութիւն ի
 Տեանն յախտեան : Եւ ել Բանեա որդի
 Յովիզայեայ , եւ պատահեաց Յովարայ
 եւ սպան զնա , եւ թաղեայ զնա ի տան
 35 իւրում յանապատին : Եւ եւս արքայ
 զԲանեա որդի Յովիզայեայ փոխանակ
 նորա ի զորավարութիւն . ³եւ թողա-
 ւորութիւնն ուղէր յերուսաղէմ : Եւ
 զՍապովի քահանայ եւս արքայ փոխանակ
 Արիտարու ³ի քահանայ առաջի Տեանն :
 Եւ եւս Տէր Սողոմոնի հանձնայ եւ իւ-
 մաստութիւն բաղում յոյժ , եւ լայնու-
 թիւն սրտի իրբեւ զաւազ առ եզր ծո-
 վու . եւ բազմացաւ հանձար Սողոմոնի
 քան զամենայն որդւոց նախնեաց , եւ
 քան զմասանոց եզիպտացոց : Եւ առ
 զզուստին Փարաւոնի , եւ ամ զնա ի
 քաղաքն Դաւթի , մինչեւ զկատարել
 նորա զտունն իւր : Եւ նախ գտունն
 Տեանն եւ զպարիսպն երուսաղեմի չուր-
 ջանակի՝ զեւթն ամ տարւ եւ կատարեայ
 եւ էին Սողոմոնի եւ թանասուն հազար
 բանակրոց , եւ ութսուն հազար քա-
 լանձատայ ի իրինն : Եւ արար Սողոմոն
 զծովն եւ զմոլիսն եւ զաւաղանսն մե-
 ծամեմն , եւ զարեանն եւ զՄարտիսն
 պատինն եւ զժովն պրննի : Եւ չինեաց
 զբարձաւանդակն մահարձանօք , եւ ան-
 ջրակեանայ զքաղաքն Դաւթի : Եւ սպա-
 զուստին Փարաւոնի ել ի քաղաքէն

¹ Եբբ. եւ նմա , եւ Արիտարայ քահանայի , եւ
 Յովարայ որդւոյ նորուհեայ ² Եբբ. հաս-
 տատեայ զնա , եւ ես նստել ինձ ³ Եբբ. հաս-
 պուտե ⁴ Եբբ. զու , եւ յաւուր յայնմիկ ոչ
⁵ Եբբ. եհաղայի առաջի Դաւթի ⁶ Եբբ. Աբի-
 սողմայ ⁷ Եբբ. Սողոմոնի արքայի

Դաւթի ի տուն իւր զոր շինեաց նոա .
 եւ ապա շինեաց զբարձաւանդակն . եւ
 Սողոմոն մատուցանէր երկցս ի տարւոջ
 ողջակէզս եւ խաղաղականս ի վերայ
 սեղանոյն զոր շինեաց Տեառն , եւ ար-
 կանէր խունկս առաջի Տեառն . եւ կա-
 տարեաց զտունն :

Եւ այս են իշխանք որ կային ի վե-
 րայ գործոյն Սողոմոնի . երեք հազար
 եւ վեց հարեւր գործավարք ժողովբը-
 դեանն , որ գործէին զգործն : Եւ շինեաց
 զԱսուր եւ զՄակղով եւ զԱզեր եւ
 զԲեթորոն վերին եւ զհաղասաթ . բայց
 յետ շինելոյն նորա զտունն Տեառն եւ
 զպարխապն երուսաղեմի շուրջանակի՝
 ապա շինեաց զբազաքան զայնոսիկ :

Եւ մինչդեռ կենդանի էր Դաւիթ՝
 պատուիրեաց Սողոմոնի եւ ասէ , Ահա
 ընդ քեզ է Սեմէի որդի Գերեայ՝ որդի
 զաւակի Յեմինայ ի Քերբոնէ . նա անէծ
 զիս անէծս ցաւազինս յաւուր յորում
 գնացեալ երթայի ի Բանակս : Եւ նա էջ
 ընդ առաջ իմ յամի Յողղանանու . եւ
 երզուս նմա ի Տէր , թէ Ոչ մեոցիս
 սրով . եւ արգ մի առնիցես զնա ան-
 պարտ , զի այր իմաստուն ես զու , եւ
 զիտասցես զինչ առնիցես նմա . եւ ի-
 ջուսցես զայլիս նորա արեամբ ի գոխս :

36 Եւ առաքեաց արքայ եւ կոչեաց զՍե-
 մէի , եւ ասէ ցնա , Շինեա զու քեզ
 տուն յերուսաղէմ , եւ նիտ անդ , եւ
 37 մի՛ ուրեք երանիցես անտի . եւ եղիցի
 յաւուր կեանելոյ քո թէ անդանիցես ընդ
 հեղեղաան Կեղրոնի , զիտելով զիտա-
 ջիբ զի մահու մեռանիցիս , եւ արիւն
 քո ի զուխ քո եղիցի : Եւ երզուաւ
 38 նմա արքայ յաւուր յայնմիկ : Եւ ասէ
 Սեմէի ցարբայ , Բարի է բանդ զոր խո-
 սեցար , առք իմ արքայ , այնպէս ա-
 րասցէ ծառայ քո : Եւ նստաւ Սեմէի
 յերուսաղէմ շամս երիս :

39 Եւ եղև յետ երկդ ամաց փախեան
 ծառայք երկու Սեմեայ առ Անքուս որդի
 Մաաբայ արքայ Գեթայ . եւ ազգ եղև
 Սեմեայ եւ ասնն , Ահա ՚երկու ծառայք
 40 քո ի Գէթ են : Յարեաւ Սեմէի եւ հան-
 դերձեաց զէջ իւր , եւ գնաց առ Ան-
 քուս ինդրեղ զծառայս իւր . եւ չոգաւ
 Սեմէի եւ ամ զծառայսն իւր ի Գեթայ :

41 Եւ պատմեցաւ Սողոմոնի , ասնն , թէ
 Չոգաւ Սեմէի յերուսաղեմէ ի Գէթ եւ

42 ՚դարձոց զծառայս իւր : Եւ առաքեաց
 արքայ եւ կոչեաց զՍեմէի եւ ասէ ցնա .
 Ո՛չ երզմեցուցի զքեզ ի Տէր , եւ եղի
 քեզ վկայութիւն եւ ասեմ , Յաւուր յո-
 րում երանիցես յերուսաղեմէ եւ եր-
 թայցես յաջ կամ յանակ՝ զիտելով զի-
 տասջիբ զի մահու մեռանիցիս . եւ ա-
 սացեր ցիս , Բարի է բանդ զոր լուայ .
 43 Եւ արդ զիսոր է զի ոչ պահեցեր զեր-
 գունն Տեառն եւ զպատուէրն զոր պատ-
 44 ուիրցի քեզ : Եւ ասէ արքայ զՍեմէի ,
 Դու ինքնին զիտես ՚զարութիւն քո՛ ,
 զոր զիտէ սիրտ քո զոր արարեր ընդ
 Դաւթի հօր իմում . եւ հատոց Տէր
 45 զչարիւն քո ի զուխ քո . եւ արքայ
 Սողոմոն օրհնեալ է , եւ աթոռ Դաւթի
 46 ՚պատրաստ առաջի Տեառն յաւիտեանն :
 Հրաման ետ արքայ Սողոմոն Բանեայ
 որդւոյ Յովիզայեայ , եւ ել սպան զնա ,
 եւ մեռաւ :

ԳԼ . Գ

1 Եւ ՚ի նստատեղ թագաւորութեանն
 Սողոմոնի՝ ինամութիւն արար Սողոմոն
 ընդ Փարաւոնի արքային եգիպտացւոց ,
 եւ ան զզուսար նորա եւ ամ ի քաղաք
 Դաւթի , մինչև կատարեաց շինել զտուն
 իւր եւ զտուն Տեառն եւ զպարխապն
 2 Երուսաղեմի շուրջանակի : Սակայն ժո-
 զովուրդն ՚արկանէին խունկս՝ ի վերայ
 ըսրձանց , զի ոչ շինեցաւ տուն անուան
 Տեառն մինչև ցաւուրսն ցայնոսիկ :
 3 Եւ սիրեաց Սողոմոն զՏէր գնալ ըստ
 հրամանաց Դաւթի հօր իւրոյ , բայց ի
 բարձունս եւ նա զոհէր եւ արկանէր
 4 խունկս : Եւ յարեաւ գնաց արքայ ի
 Գարաւոն զոհել անդ , զի նա առաւել
 բարձրագոյն եւ մեծ էր . հաղպ ողջա-
 կէզ եհան Սողոմոն ի վերայ սեղանոյն
 5 այնորիկ : Ի Գարաւոն երևեցաւ Տէր
 Սողոմոնի ի քուն գիշերոյ , եւ ասէ Տէր
 զՍողոմոն , ՚Խնդրեա զու քեզ խնդիր
 6 ինչ : Եւ ասէ Սողոմոն , Դու արարեր
 ողորմութիւն մեծ ընդ Դաւթի հօր ի-
 մոյ , որպէս եւ չրջեցաւ առաջի քո ճըշ-
 մարտութեամբ եւ արգարութեամբ եւ
 ուղղութեամբ սրտի ընդ քեզ . եւ պա-

1 Յեբբ. գոխսի 2 Յեբբ. աւուրս բազումս

3 Յեբբ. դարձաւ 4 Յեբբ. զամենայն չարութիւն
 5 Յեբբ. եղիցի հաստատուն 6 Յեբբ. ցեցիս յաւելու .
 եւ թագաւորութիւնն հաստատեցաւ ի ձեռս
 Սողոմոնի 7 Յեբբ. զՏէր 8 Յեբբ. Խնդրեա ինչ ,
 տաց քեզ

հեցեր նմա զողորմութիւնս զայս մեծ՝
 ապ որդւոց նորա նստել յաթու նորա
 7 որպէս եւ յաւուր յարմիկ: Եւ արդ,
 Տէր Աստուած իմ, զու ՚հաուր զճառայ
 քո փոխանակ Դաւթի հօր իմոց, եւ ես
 եմ մանուկ փոքր եւ ոչ զիտեմ զկե եւ
 8 զմուտ իմ: Եւ ճառայ քո ի մէջ ժողո-
 վրդդեան քո է զոր ընտրեցեր ժողո-
 վուրդ քո՝ բազում, անթիւ եւ անհա-
 9 մար ի բազմութենէ: Եւ տաղես ծառայի
 քում սիրա լսելոյ եւ դատելոյ զժողո-
 վուրդ քո արգարութեամբ, խելամուտ
 լինել ի մէջ բարւոյ եւ չարի: Քանզի ո՞
 կարիցէ զատել զայս ժողովուրդ քո
 10 զճանր: Եւ հաճոյ թուեցաւ բանն աւ-
 րաջի Տեառն, զի խնդրեաց Սողոմոն
 11 զայն բան: Եւ ասէ զնա ՚Տէր, Փոխա-
 նակ զի խնդրեցեր յինէն զբանոյ զայդ, եւ
 ոչ խնդրեցեր քեզ աւուրս բազումս, եւ
 ոչ խնդրեցեր քեզ մեծութիւն, եւ ոչ
 խնդրեցեր զանձինս թշնամեաց քոց,
 այլ խնդրեցեր զու քեզ խելամուտ լի-
 12 նել լսելոյ զերաւունս, Ահա արարի բտա
 բանիդ քում, ահա ետու քեզ սիրտ ի-
 մաստուն եւ հանճարեղ, իբրեւ զքեզ
 ոչ ոք եղև յառաջ քան զքեզ, եւ յետ
 13 քո ոչ ոք յարիցէ նմանոյ քեզ: Եւ զոր
 ոչն եւս խնդրեցեր՝ ետու քեզ, զմեծու-
 թիւն եւ զփառս, որպէս ոչ ոք եղև
 նման քեզ ի թագաւորս զամենայն աւուրս
 14 քո: Եւ եթէ դնասցես ի ճանապարհս
 իմ սրահը զհրամանս իմ եւ զպատուե-
 րանս իմ որպէս եւ զնաց Դաւթի հայր
 15 քո, եւ բազմացուցի զաւուրս քո: Եւ
 զարթեալ Սողոմոն եւ ահա երազ էր
 եւ յարեաւ եկն յերուսաղէմ, եւ եկաց
 առաջի սեղանոյն յանդիման տապանակի
 ուխտին Տեառն ՚ի Սիւն, եւ մատոց
 ողջակէզս եւ արար խաղաղականս, եւ
 արար խրախուրթիւն մեծ ՚իւր եւ՝ ա-
 մենայն ծառայից իւրոց:

16 Յայնժամ երեւեցան երկու կանայք
 գոռնիկք՝ արքայի, եւ կային առաջի
 17 նորա: Եւ ասէ մի կինն, Յիս տէր իմ,
 ես եւ կինս այս էաք ի միում տան,
 18 եւ ծնայ՝ ի տանն, եւ եղև յաւուրն
 երրորդի՝ ծնաւ եւ կինս այս, եւ մեք
 առանձինն էաք, եւ ոչ ոք գոյր ընդ
 մեզ ի տանն բող ի մէջ երկոցունց ի

19 տանն: Եւ մեռաւ որդի սորա ի զիշերի,
 20 քանզի ննջեաց ի վերայ նորա: Եւ յար-
 եաւ ի հասարակ զիշերի, եւ առ զմա-
 նուկն իմ ի զրկաց իմոց, եւ ազախին
 քո ի քուն էր: Եւ ննջեցոց զնա ի ծոց
 իւրում, եւ զորդին իւր զմեռեալն ննջե-
 21 ցոց ի ծոց իմում: Եւ յարեաց ընդ ա-
 սաւօսան զիկցուցանել զորդին իմ, եւ
 նա էր մեռեալ, եւ հայեցայ ընդ նա
 այդունն, եւ ահա չէր որդին իմ զոր
 22 ծնայ: Եւ ասէ մեւս կինն, Այլ որդի
 քո է մեռեալն, եւ որդի իմ կենդանին:
 Եւ մեւս եւս ասէր, Այլ որդի իմ կեն-
 դանին, եւ որդի քո մեռեալն, եւ խօսեցան
 23 առաջի արքայի: Եւ ՚ասէ զնոսա ար-
 քայ, Դու ասես թէ՞՝ Այս որդի իմ է որ
 կենդանիս է, եւ որդի դորա մեռեալն,
 եւ ՚զու ասես՝, Այլ այլ որդին քո մեռ-
 24 եալն, եւ որդին իմ կենդանին: Եւ ա-
 սէ արքայ, Առէք առ իս զսուրն, եւ լն-
 25 ըին զսուրն առաջի արքայի: Եւ ասէ
 աղքայ, Կտրեցէք զամնուկն ՚զասնդիսց
 զկենդանի՝ յերկուս, եւ առք զկէտն
 26 նորա զմա, եւ զկէտն նորա նմա: Եւ
 պատասխանի եւ կինն որոյ որդին կեն-
 դանի էր, եւ ասէ ցարքայ, Քանզի խու-
 վեցան աղիք նորա ի վերայ որդւոյն
 իւրոյ, եւ ասէ, Յիս տէր, տուք նմա
 զմանուկն կենդանի, եւ մահու մի՛
 սպանանէք զնա: Եւ մեւս ասէր, Մի՛
 իմ լիցի՝ եւ մի՛ դորա, կտրեցէք ընդ
 27 մէջ: Պատասխանի եւ արքայ, Եւ ասէ,
 Տուք դմա զմանուկն կենդանի, ՚որ ա-
 սաց թէ Տուք զգա նմա՝ եւ մահու մի՛
 28 սպանանէք զգա: Նա է մայր դորա: Եւ
 լուաւ ամենայն Իսրայէլ զգատաստանն
 զոր դատեցաւ արքայ, եւ զահի հարան
 յերեսաց արքայի: զի տեսին թէ իմաս-
 տութիւն Աստուծոյ է ի նմա առնել
 իրաւունս:

ԳԼ Դ

1 Եւ էր արքայ Սողոմոն թաղաւորեալ
 2 ի վերայ ՚Իսրայէլի: Եւ այս էին իշխանք
 նորա. Ազարիա որդի Սաղովկայ՝ քա-
 3 հանայ, Եզիպրեի եւ Աքիա որդիք Սի-
 սայ՝ գոյրք, եւ Յովսափատ որդի Աքի-
 4 զիլայ՝ ի վերայ յիշատակաց, եւ Բանեա
 որդի Յովիզայիայ՝ ի վերայ զուրաց, եւ
 5 Սաղովկ եւ Աքիախար՝ քահանայք, եւ

¹ Եբբ. թագաւորեցուցեր ² Եբբ. Աստուած
³ Յեբբ. գուտ ⁴ Եբբ. յեշե՛ն յաւելու, առ նմա
⁵ Եբբ. յեշե՛ն յաւելու, ծնանելոյ իմոյ

⁶ Եբբ. ասէ արքայ, Սա ասէ, ⁷ Եբբ. սա ասէ
⁸ Եբբ. ամենայն Իսրայէլի

Ազարիա որդի Նաթանայ՝ ի վերայ զոր-
 6 ծափարաց, եւ Զաբութ որդի Նաթա-
 7 նայ՝ ¹քահանայ բարեկամ արքայի, եւ
 Աքիսար էր հրամանատար, ²եւ Նզիակ՝
 հազարապետ, եւ Նզլափ որդի Սափայ՝
 շահապ,՝ եւ Ազոնիբամ որդի Արզովայ՝
 7 ի վերայ հարկաց: Եւ էին Սողոմոնի
 երկուտասան զործակալք ի վերայ ամե-
 8 նայն Իսրայելի, տալ սոճիկ արքայի եւ
 9 տան նորա մէն մի ամիս ի տարւոջ: Եւ
 այս են անուանք նոցա ³Բէէին որդի Ու-
 9 րայ՝ ի լերինն Նփրեմի. ²Մի որդի Դա-
 կարայ՝ ի Մաքմաս եւ ի Սաղաբիմ եւ
 ի Բեթսամիւս եւ յԱյիզոմ մինչեւ ցԲե-
 10 թանան. Արզի Նազայ՝ յԱրարովիմ, նորա
 Սոքով եւ ամենայն երկիրն Ոփերայ.
 11 Արզի Արինազարայ ամենայն Նեփա-
 զովք, որոյ Տափաթ զուսոր Սողոմոնի
 12 էր նորա կուռթեան. Բաանա՝ որդի Ա-
 քեղովմայ, ⁴զԹանաք եւ զՄաքզով եւ
 զամենայն տունն Սանայ, որ առ Նզ-
 սարթիման,՝ ի ներքոյ Նզրայելի, եւ ի
 13 Բեթսամայ մինչեւ ցԱրէլմաուլա, եւ
 մինչեւ ⁵Մամբրազա. Եկմաաղ որդի՝
 14 Գարերայ՝ յԻմամով Գաղապ, նորա
 Աւիով Թայիրայ որդւոյ Մանասէի ի
 Գողապ, նորա վիճակն Արզոր որ ի
 Բասան. վաթսուն քաղաքք մեծամեծք
 14 պարապաւորք պղնձանիքք. Աքինազար
 15 որդի Ազովայ ի Մայնեմ. Աքինաս ի
 Նեփաթարիմ. սա առ զՄասեմաթ զուսոր
 16 Սողոմոնի կուռթեան. Բաանաս որդի
 17 Բուսեայ՝ յԱսեր եւ ի Բաազովմ. Յով-
 18 սափատ որդի Փարուայ՝ յԻսաքար. Սե-
 19 մէի որդի Նզայ՝ ի Բենիափին. Գարեր որդի
 Արայի՝ յերկրին Գաղապու, յերկրին
 Սեհոնի արքայի Ամովհաւցուոց եւ Ուզայ
 արքայի Բասանու. ⁶Եսրիփ յերկրին՝:
 20 Յուգա եւ Իսրայէլ թողում էր իր-
 րեն գաւառի առ եկր ծովու բազում-
 թեամբ. ուտէին եւ բնպէին եւ ուրախ
 21 լինէին: Եւ Սողոմոն իշխան էր ⁷Թա-
 գաւորութեանց ի գետոյ երկրին այրազ-
 րայ՝ մինչեւ ի սահմանս Եգիպտոսի.
 Բերէին պատարազս եւ ծառայէին Սո-
 զոմոնի զամենայն աւուրս կենաց նորա:

22 Եւ այս սոճիկք էին Սողոմոնի ի միում
 աւուր. երեսուն քոռ նաշնոյ, եւ ⁸քա-
 23 սասուն քոռ պեր գերմակոյ, Եւ տանն
 եզն ընտիր, եւ քան կով արօտական,
 եւ հարեւր ոչխար. թող զեզնու եւ
 զայծեամն եւ զընտիր ընտիր հաւուց
 24 պարարելոց: Զի էր իշխան ամենայնի
 յայնկոյս զետոյն՝ ի Թափապ մինչեւ
 ցԳազա, ամենայն թագաւորութեանց
 յայնմ կողմանէ գետոյն. եւ էր նմա
 խաղաղութիւն յամենայն կողմանց շուր-
 25 քանակի: Եւ բնակեալ էր Յուգա եւ
 Իսրայէլ վստահութեամբ, իւրաքանչիւր
 ոք ընդ որթով իւրով եւ ընդ թղկնեաւ
 իւրով ⁹ուտէին եւ բնպէին՝ ի Դանայ
 մինչեւ ցԲեքարէէ զամենայն աւուրս
 Սողոմոնի:
 26 Եւ էին Սողոմոնի քառասուն հազար
⁹մատակ ձիոց ի կառս, եւ երկուտասան
 27 հազար ¹⁰երկիւրաց: Եւ տային ¹¹այնպէս
 սոճիկ զործակալքն արքայի Սողոմոնի,
 եւ զամենայն հրամանս սեղանոցն ար-
 քայի՝ զուրաքանչիւր ամիս, եւ ոչ
 28 սխալէին բան մի: Նոյնպէս եւ զգարին
 եւ զյարգն ¹²երկիւրացն եւ կառամտացն՝
 բերէին ի տեղին ուր ¹³էր արքայ՝ իւրա-
 քանչիւր ոք ըստ սակի իւրում:
 29 Եւ ետ ¹⁴Տէր իմաստութիւն Սողո-
 մոնի եւ հանձար բազում յոյժ, եւ զե-
 զումն սրտի իրբեւ զաւաղ առ եգեր ծո-
 30 վու: Եւ բազմացաւ իմաստութիւնն
 Սողոմոնի յոյժ քան զհանձար ամենայն
¹⁵Նախնեաց մարդկան՝ եւ քան զամե-
 31 նայն իմաստնոց Եգիպտոսի: Եւ իմաստ-
 նացաւ քան զամենայն մարդիկ, ¹⁶եւ
 իմաստնացաւ քան զԳեթման Զարապի՝,
 եւ զԲաման, եւ զՔաղքազ եւ զԴարզան
 որդիս Մաւուգու, եւ էր անուանի յամե-
 32 նայն ազգս շուրջանակի: Եւ խօսեցաւ
 Սողոմոն երիս հազարս առակս. եւ էին
 33 սոճնութիւնք նորա ¹⁷զինդ հազար՝: Եւ
 խօսեցաւ զփայտից՝ զեղեւնափայտէն
 որ ի Լիբանան, մինչեւ ցզոպայն որ
 յորմն եղանէ. եւ խօսեցաւ զանանոց
 34 եւ զԹոշնոց եւ ¹⁸զձկանց: Եւ գային

¹ Կամ, նախարար, ² Եբբ. գաւառի ³ Եբբ. Բենուր
⁴ Եբբ. ի Թանաք եւ ի Մակգով եւ յամենայն
 տանն Սանայ որ առ Սարթիմայ ⁵ Եբբ.
 յայնկոյս Յեկմամայ: (13) Արզի ⁶ Եբբ. եւ մի
 զործակալ յերկրին ⁷ Եբբ. ամենայն թա-
 գաւորութեանց ի Գետոյն մինչեւ յերկրին
 Փղաւսուցուոց, եւ

⁸ Եբբ. վաթսուն ⁹ Եբբ. ասպատանք ¹⁰ Եբբ.
 հեծելոց ¹¹ Եբբ. սոճիկ գործակալքն այնորիկ
 արքային Սողոմոնի եւ ամենեցուն որ մերձենային
 ի սեղանն արքային Սողոմոնի ¹² Եբբ. ձիոց եւ
 երկիւրաց ¹³ Եբբ. էին ¹⁴ Եբբ. Աստուած
¹⁵ Եբբ. որդւոց արեւելից ¹⁶ Եբբ. քան զԵթման
 Եգրահայի, ¹⁷ Եբբ. հազար եւ հինգ ¹⁸ Եբբ.
 զձկանոց եւ զձկանց

1 ամենայն ազգք՝ ըսել զիմաստութիւնն Սողոմոնի, յամենայն թողաւորաց երկրի՝ որ լսէին զիմաստութիւն նորա :

ԳԼ Ե

1 Եւ առաքեաց Քիրամ արքայ Տիրոսի զժառայս իւր առ Սողոմոն. քանզի լուսութէ զնա օժին ի թաղաւոր փոխանակ Դաւթի հօր իւրոյ . զի սիրէր Քիրամ 2 զԴաւթիմ զամենայն աւուրս : Եւ առաքեաց 3 եւս Սողոմոն առ Քիրամ եւ ասէ, Դաւթինքն զխոս զԴաւթիմ զհայր իմ, զի ոչ կարաց շինել տուն անուան Տեան Աստուծոյ շինոց յերեսաց պատերազմաց որ չուրջ էին զնովաւ, մինչև սոց 4 Տեան զնսաւրնոց տալաք նորա : Եւ արցցածոց Տէր Աստուած իմ չուրջ զինեւ, եւ ոչ զայ փաստար եւ ոչ պատահար 5 չար : Եւ անա եւ ասեմ շինել տուն անուան Տեան Աստուծոյ իմոյ, որպէս խօսեցաւ Տէր Աստուած ընդ Դաւթի հօր իմուժ եւ ասէ, Որդի քո զոր տաց փոխանակ քօ յաթա քո՝ նա շինեցէ 6 տուն անուան իմոյ : Եւ արց հրաման տուր, եւ հարցեն ինձ 4 փայտ ի Լիբանանս : Եւ անա ծառայք իմ եղբայրն ընդ ծառայս քո՝ և զվարձս 5 ծառայու թեան քո՝ տաց բեղ ըստ ամենայնի զոր եւ ասացես . զի զու ինքնին զխոսս, զի ոչ զայ մեր այր որ զխաէ հարկօնել փայտ իրրեւ զՍիլօնացիս :

7 Եւ եղև իրրեւ լուսա Քիրամ զբան Սողոմոնի՝ ուրախ եղև յոյժ եւ ասէ, Օրհնեալ է Տէր Աստուած այսօր, որ եա որդի իմաստուն Դաւթի ի վերայ 8 բազում յողովրդեանն այնորիկ : Եւ առաքեաց Քիրամ առ Սողոմոն եւ ասէ, Լուսայ վասն ամենայնի զոր առաքեցեր առ իս . ես արարից զամենայն զկամս 6 քօ . եղև նա փայտ եւ մայր՝ 9 Իջուսկեն ծառայք իմ ի Լիբանանս ի ծով, եւ ես արարից զնոսա լուսաս ի ծովու մինչև ցտեղի յոր առաքեցես առ իս, եւ 7 հանից յեզր՝ եւ զու առցես, եւ արասցես զկամս իմ սոց հաց 10 տան իմոյ : Եւ տայր Քիրամ Սողոմոնի

եղև նա փայտ եւ մայրս, զամենայն 11 զկամս նորա : Եւ Սողոմոն տայր Քիրամայ քսան հազար քօս 8 զորենոյ եւ քսան հազար սափոր իւղոյ՝ 9 ի սարսփր 12 Եւ եա Տէր իմաստութիւն Սողոմոնի, որպէս եւ խօսեցաւ ընդ նմա . եւ էր խաղաղութիւն ի մէջ Քիրամայ եւ ի մէջ Սողոմոնի, եւ ուխտեցին ուխտի մէջ իւրեանց :

13 Եւ արկ արքայ Սողոմոն ժողովարկ յամենայն Իսրայէլ, եւ էր հարկն երեւ 14 տուն հազար արանց : Եւ առաքէր զնոսա ի Լիբանանս տան հազար յամենան, փոխանակաւ կային ամիս մի ի Լիբանանս եւ զերկուս ամիսս ի տունս իւրեանց . եւ Ագոնկրամ ի վերայ հարկին : 15 Եւ էին Սողոմոնի եւ իմաստուն հազար բեանակրաց եւ ուխտուն հազար 10 քսան 16 քահատաց ի լեբնն, թող զիշխանս կացուցեայ Սողոմոնի ի վերայ զործոյն, երեք հազարք եւ 11 շինոց հարեւր, ի վերայ ժողովրդեանն որ գործէին զգործն : 17 Եւ հրաման ետ արքայ եւ բերին վեմս մեծամեծս, քարինս պատուականս ի 18 հիմն տանն, եւ քարինս 12 անտաչս : Եւ տաչեցին 13 որդիքն Սողոմոնի եւ 13 որդիքն Քիրամայ եւ 15 Բիրայցիքն . եւ պատրասեցին զփայտն եւ զքար 3 զերկս ամս՝ շինել զտունն :

ԳԼ Զ

1 Եւ եղև յամին չորեքճարեւորդի եւ 15 քստաներորդի եղանկոց որդւոցն Ըսրայելի յեղիպտոսէ, յամին չորրորդի 16 ամանանն երկրորդի՝ թաղաւորեայ արքայի Սողոմոնի ի վերայ Ըսրայելի՝ չինէր զտունն Տեան :

2 Եւ տունն զոր շինեաց արքայ Սողոմոն Տեան՝ վաթսուտն կանգուն երկայնութիւն նորա, եւ քսան կանգուն լայնութիւն նորա, եւ 17 քսան կանգուն 3 քարճրութիւն նորա : Եւ կամարակապ ասաջի 15 տանն, ի քսան կանգնոց երկայն

1 Եբբ. յամենայն ազգաց 2 Եբբ. իւրոյ 3 Յեբբ. զ-լ-տ-ե 4 Եբբ. եղևին 5 Եբբ. ծառայից քոց 6 Եբբ. քօ զեղև նա փայտից եւ զմայր փայտից 7 Եբբ. քահեցից զնոսա անդ

8 Եբբ. ջորենոյ ի կերակուր տան նորա եւ քսան քօս իւղոյ 9 Եբբ. ամ ըստ ամէ 10 Եբբ. հաստնողաց 11 Եբբ. երեք 12 Եբբ. կոփածոյս 13 Եբբ. շինողք 14 Եբբ. Գերայցիքն 15 Եբբ. ութաներորդի 16 Եբբ. յամենանն Զլու որ է ամիս երկրորդ 17 Եբբ. երեսուն 18 Եբբ. տու-ճարի տանն

նութիւնն նորա՝ հանդէպ ¹բարձրութեանն 16 Եւ շինեաց քսան կանգուն ¹¹ի ծագէ որ-
 տանն , եւ ի տասն կանգնոյ լայնութիւնն մոյն զմի կողմանոցն՝ ի յատուկէ տանն
 նորա՝ առաջի երեսաց տանն . ²եւ շին- մինչեւ ց՛նեծանան . եւ արար ի ներքոյ
 4 կեաց զտունն եւ կաաարեաց զնա՝՝ Եւ կողմանէ նորա ¹²զգարիրն ի սրբութեանն՝
 5 արար տանն պատուհանն հայեցիկս ծա- 17 սրբութեանցն : Ի քասասուն կանգնոյ
 6 ծուկս : Եւ ած զորմովք տանն ³պա- 18 էրտունն , ¹³ասճարն ներքին : Եւ զրուագ-
 տուարս շուրջանակի՝ աւ որմովք տանն հաց զտունն ի ներքոյ եղեւնափայտիւք
 շուրջանակի տաճարին եւ զարիրայն . ¹⁴զկամարն եւ զկողակս , եւ զքո-
 եւ արար ⁴կողմանոցս շուրջանակի : շուածս՝ զամենայն յեղեւնափայտից , եւ
 8 կողմանոցին ներքնոյ՝ ի հինգ կանգնոյ լայնութիւնն նորա , եւ միջնոյն՝ ի վեց
 կանգնոյ լայնութիւնն , եւ երրորդին յեւթն կանգնոյ լայնութիւնն նորա . քանզի ան-
 ջրայնութիւնն աւ տանն շուրջանակի արասարուտ կողմանէ տանն , զի մի
 7 նարկանիցին ընդ որմս տանն : Եւ ի յի- նիւ տանն ⁵ապառաժ եւ անգործ քա-
 նել տանն ⁶ապառաժ եւ անգործ քա- րամիր շինեցաւ , եւ մուրճ եւ ամե-
 8 նոյն ինչ՝ երկաթի ոչ հնչեաց ի շինել նայն ինչ՝ երկաթի ոչ հնչեաց ի շինել
 9 նորա : Եւ զուսն ⁶կողմանոցին ի ներ- շարկանիցին ընդ որմս տանն : Եւ ի յի-
 քոյ աջոյ՝ ուսոյ տանն , եւ կյանելի շուրջանակի՝ աւ զի միջինն , եւ ի միջնոյն՝ նել տանն ⁵ապառաժ եւ անգործ քա-
 9 յերրորդ յարկն : Եւ շինեաց զտունն եւ կատարեաց զնա , եւ զրուագեաց զտունն
 տախտակամածօք պահանգօք եւ յորին- տախտակամածօք պահանգօք եւ յորին-
 10 ուածովք եղեւնափայտից : Եւ շինեաց ՚ղկողակս ամենայն տանն՝ , ի հինգ
 ՚ղկողակս ամենայն տանն՝ , ի հինգ կանգնոյ բարձրութիւնն նոցա , եւ պատ-
 11 կեաց ⁸զկողակն եղեւնափայտիւ : կեաց ⁸զկողակն եղեւնափայտիւ :
 12 Եւ ասէ , Զտունդ զոր շինես զու , եթէ Եւ ասէ , Զտունդ զոր շինես զու , եթէ
 13 ըստ հրամանաց խնդ պնայցես եւ զի- ըստ հրամանաց խնդ պնայցես եւ զի-
 րաւունս իմ արասցես եւ պահեսցես զա- րաւունս իմ արասցես եւ պահեսցես զա-
 մենայն պատուիրանս իմ զալ զնորօք , հաստասեցից զրան իմ ընդ քեզ՝ զոր
 14 խօսեցայ ընդ Դաւթի հօրքո . եւ յնու- խօսեցայ ընդ Դաւթի հօրքո . եւ յնու-
 կեցայց ի մէջ որպօպն Բորայելի , եւ կեցայց ի մէջ որպօպն Բորայելի , եւ
 15 ոչ թողից զժողովարդ իմ զԲորայել : ոչ թողից զժողովարդ իմ զԲորայել :
 16 Եւ շինեաց Սողոմոն զտունն եւ կա- Եւ շինեաց Սողոմոն զտունն եւ կա-
 17 տարեաց զնա : Եւ շինեաց զորմս տանն տարեաց զնա : Եւ շինեաց զորմս տանն
 ի ներքուստ յեղեւնափայտից , ի յատուկէ ի ներքուստ յեղեւնափայտից , ի յատուկէ
 տանն մինչեւ ⁹ցորման եւ մինչեւ զգե- տանն մինչեւ ⁹ցորման եւ մինչեւ զգե-
 րանն , եւ՝ պատեաց շուրջանակի փայ- րանն , եւ՝ պատեաց շուրջանակի փայ-
 տիւ ի ներքուստ , եւ զրուագեաց ¹⁰ի ներքոյ տանն կողմանոցօք՝ մայրիւք :

16 Եւ շինեաց քսան կանգուն ¹¹ի ծագէ որ-
 մոյն զմի կողմանոցն՝ ի յատուկէ տանն
 մինչեւ ց՛նեծանան . եւ արար ի ներքոյ
 կողմանէ նորա ¹²զգարիրն ի սրբութեանն՝
 17 սրբութեանցն : Ի քասասուն կանգնոյ
 18 էրտունն , ¹³ասճարն ներքին : Եւ զրուագ-
 հաց զտունն ի ներքոյ եղեւնափայտիւք
¹⁴զկամարն եւ զկողակս , եւ զքո-
 շուածս՝ զամենայն յեղեւնափայտից , եւ
 19 ոչ երեւէր քարն . ¹⁵Հանդէպ զարիրայն՝
 ի մէջ տանն ի ներքուստ կողմանէ
 պատրաստեաց , զնել անդ զապանակ
 20 ուխտին Տեառն : Եւ հանդէպ զարիրայն
 քսան կանգուն յերկայնութիւնն եւ քսան
 կանգուն ի լայնութիւնն , եւ քսան կան-
 գուն ի բարձրութիւնն նորա . եւ զրուագ-
 21 կեաց զնա ոսկւով ձուլով , եւ ¹⁶արար
 սեղան եղեւնափայտեայ՝ : Եւ զրուագ-
 22 կեաց Սողոմոն զտունն ի ներքուստ ոսկ-
 ւով զտով , եւ ¹⁷հաստատեաց ոսկի
 լեւեռօք՝ հանդէպ զարիրայն՝ եւ պատ-
 23 կեաց զնա ոսկւով : Եւ զամենայն առուն
¹⁸օծ ոսկւով մինչեւ ի սպառ ամենայն
 տանն . եւ ¹⁹ամենայն ներքին կողման
 զարիրայն՝ արար թիթղունս ոսկիս :
 24 Եւ արար ի ներքս ի զարիրն երկուս
 քերովբէս ի փայտից ²⁰տճից , ի տասն
 25 կանգնոյ մեծութիւն միոյն՝ կշռով : Եւ
 ի հինգ կանգնոյ թեւ մի նորա , եւ ի
 հինգ կանգնոյ թեւ մի երկորդ , տասն
 կանգուն թեւէ ի թեւ . թեւոց նորա :
 26 Եւ երկուսն եւ երկուսն քերովբէսն , միով
 չարով մի բրոյնդակութիւն քերովբէսն :
 27 Եւ բարձրութիւն միոյ քերովբէի ի տասն
 կանգնոյ , նոյնպէս եւ երկուսն քերով-
 28 բէին : Եւ եզ զերկուսն քերովբէսն ի մէջ
 տանն ներքնոյ , եւ տայրածեաց զթեւս
 նոցա , եւ հասանէր թեւ միոյն յորմն ,
 եւ հասանէր թեւ քերովբէին երկուսն
 յորմն երկուսն . եւ թեւք նոցա ի մէջ
 29 տանն հասանէին թեւէ ի թեւ . Եւ
 պատեաց զքերովբէսն ոսկւով :
 Եւ զամենայն որմս տանն շուրջա-

¹ Եբբ. լայնութեան ² Յեբբ. դ-լ-տ-ե ³ Կ-լ-ն-ն
⁴ Կողմանոցս Կ-լ, յարկս ⁵ Եբբ. սենեակս ⁶ Եբբ. շինե-
 ցաւ քարամիրք կափեղովք ի բարահատս եւ մուրճ
 եւ տապար. ամենայն գործի ⁷ Եբբ. կողմանոցին
 միջնոյ՝ յայզ 71 Եբբ. կողմանոց զամենայն զտամբն
⁸ Եբբ. զտունն ⁹ Եբբ. ցորմս ձեղուան ¹⁰ Եբբ.
 զյատուկ տանն տախտակամածօք

¹¹ Եբբ. զյետուստ տանն տախտակամածօք յեղեւ-
 նափայտից ¹² Եբբ. զգարիրն , զսրբութիւնն
¹³ Եբբ. սայնքն տաճարն որ առաջի (գաբբոյ)
¹⁴ Եբբ. գնդակօք եւ ծաղկօք փթ թեւովք ¹⁵ Եբբ. եւ
 զգարիրն ¹⁶ Եբբ. զրուագեաց զսեղանն եղեւ-
 նափայտիւ ¹⁷ Եբբ. անցոյց զվարագոյրն ի շղթայս
 ոսկիս ¹⁸ Եբբ. գրուագեաց ¹⁹ Եբբ. զամե-
 նայն սեղանն հանդէպ զարիրայն զրուագեաց
 ոսկւով ²⁰ Եբբ. եւ զայ , ի տասն կանգնոյ
 բարձրութիւն նորա

նակի քանդակեալ գրեաց գրչաւ քերորս
 եւ արմաւենիս , եւ ¹գրչուածս հայեկիս”
 30 ի ներքառողմնս եւ յարտաքինն : Եւ գյա-
 տակ տանն գրուագրեաց ոսկւով գներք-
 նոյն եւ զարտաքնոյն :
 31 Եւ զրաց զարիբայն արար ²գուրս
 ի փայտից ³զիտց , եւ սեամս նոգեկինս :
 32 Եւ երկուս զուրս ի փայտից մայրից , եւ
 քանդակս ի նոցանէ մածուցեալս քերորս
 եւ արմաւենիս եւ թիթիզունս խուց-
 եալս” , եւ պատեաց ոսկւով , եւ իջա-
 նէր ի վերայ քերովքէիցն եւ արմաւեն-
 եացն ոսկին :
 33 Այնպէս արար զրաց տաճարին սեամս
 34 ի փայտից ⁴զիտց չորեքկինս . Եւ երկու-
 ցունց գրանցն փայտս մայրս , երկրա-
 ցիկս , մի մի գուռն , եւ ծինիք նոցա
 35 երկբայցիկք : Եւ գուռն երկբորց չրջա-
 նակաւ՝ զրօշեալ՝ ի նմա քերորս եւ ար-
 մաւենիս , եւ ⁵թուցեալ թիթիզունս ,
 եւ պատեալ՝ ոսկւով իջնուով ի վերայ
 յօրինուածոյն :
 36 Եւ չինեաց ⁶գուրանն ներքին երեք-
 կարգեան ⁷յամտաշից , եւ պարկայ գործ-
 եալ յեղեւնափայտից” :
 37 Յամին չորրորդի արկ հինն տանն
 Տեառն , յամսեանն Զիւ՝ ⁸յերկրորդում
 38 ամսեանն , Եւ յամին մետասաներորդի
 յամսեանն ի Բուլ , այն է ամիսն ութե-
 րորդ , կատարեցաւ տունն ըստ ամե-
 նայն բանի նորա , եւ ըստ ամենայն
 յօրինուածոյն իւրոյ . եւ չինեաց զնա
 զեւթն ամ :

ՔԼ . Ե

1 Եւ զիւր տունն չինեաց Սոզոմոն զե-
 րեքտասան ամ , եւ կատարեաց զամե-
 նայն գտունն իւր :
 2 Եւ չինեաց զտուն անտառին Լիբա-
 նանու՝ հարեւր կանգուն երկայնութիւն
 եւ յիսուն կանգուն լայնութիւն նորա ,

եւ երեսուն կանգուն բարձրութիւն նո-
 րա , ⁹եւ երկց՝ կարգաց սեանցն եղեւ-
 նափայտից , եւ ¹⁰ուք եղեւնեայք ի վե-
 3 րայ սեանցն . Եւ ¹¹էյարկ զտունն ի
 վերայ կողմանոցաց սեանցն” . Եւ թիւ
 սեանցն քառասուն եւ հինգ , եւ հնգե-
 4 տասն կարգ : Եւ ¹²պատուարք երեք ,
 եւ անջրպետք առ անջրպետք” երեք-
 5 կին : Եւ ամենայն զրունք եւ ամենայն
¹³անջրպետք չորեքկուսիք ¹⁴պատուա-
 րաւորք , եւ ի գրանէ ի գուռն՝ երեքկինս
 6 Եւ ¹⁵զկամար սեանցն՝ արար յիսուն
 կանգուն յերկայնութիւն եւ երեսուն ի
 լայնութիւն , զօգեալ կամարքն հան-
 7 զէպ միսեանց , եւ սիւնքն եւ խորիսք
 ի զինաց կողմանէ կամարայն : Եւ զկա-
 մար աթոռոցն ուր գատէր ¹⁶ի կամարի
 տանինն՝ արար , եւ յարկ՝ եղեւնափայ-
 տիւք ի յատակէ մինչեւ ¹⁷յլատակ :
 8 Եւ տան նորա յորում նաւիցն՝ սրահ
 մի կամարակալ ըստ նմին զործոյ . եւ
¹⁸տունն զտանին Փարաւանի զոր նա Սո-
 զոմոն՝ ըստնմին օրինակի կամարակալայ
 9 Ամենայն ի քարանց պատուականաց ,
 չափով ¹⁹յանկովից կցեալ ընդ միմեանս
 յերկարաւոր՝ ի ներքոյ եւ արտաքոյ , ի
 հիմանէ մինչեւ ²⁰յատաստայն . եւ ար-
 10 տաքուստ ի սրահին մեծի՝ Հաստատեալ
 քարամբք մեծամեծօք ասանկանցնէիւք
 11 եւ ութկանգնէիւք , Եւ ի վերուստ կողմա-
 նէ քարամբք պատուականօք ըստ նմին
 չափոյ ²¹անտաշից , եւ եղեւնափայտիւք :
 12 ⁶Զսրահն մեծ չուրջանակի երեքկար-
 ցեանա ²²յամտաշից , եւ կարգ մի ²³մա-
 ծուցեալ եղեւնափայտիւ : Եւ չինեաց
 զսրահ տանն Տեառն՝ զներքին կամարաց
 տան Տեառն հանպէս տաճարին” :
 13 Եւ ատաքեաց արքայ Սոզոմոն , եւ
 14 առ զԲիրամ ի Տիւրուէ , Որդի կնոջ
 այրուոյ , եւ նա էր ի ցեղէն Նեփթաղի-

¹ Եբբ. ծաղիկս փթթեալս ² Եբբ. փեղկս ³ Եբբ. իւղց , հանդերձ գրանդեօք հինգերորդ մասն որնոյն : (32) Այլպէս երկուս փեղկս ի փայտից իւղց , եւ քանդակեաց ի նոսա քանդակս քե-
⁴ Եբբ. իւղց , չորրորդ մասն որնոյն : (34) Եւ փեղկքն երկրքին ի մայր փայտէ . երկու կողք միայ փեղ-
 կին ծալածոյ , եւ երկու կողք միւսայ փեղկին՝ ծալածոյ : (35) Եւ գրօշեաց ⁵ Եբբ. ծաղիկս փթթեալս , եւ պատեաց ⁶ Եբբ. զգաւիթին
⁷ Եբբ. քարինս կոփածոյս , եւ մի կարգի գերանն եղեւնափայտեայ ⁸ Եբբ. պաւստ

⁹ Եբբ. ի վերայ չորից ¹⁰ Եբբ. հեծանք ¹¹ Եբբ. ծածկեաց եղեւնափայտիւք ի վերուստ զան-
 եակնն որ ի վերայ սեանց ¹² Եբբ. լուսանդոյց երեքկին , եւ պատուահան առ պատուահան ¹³ Եբբ. գրանդեք ¹⁴ Եբբ. ի տեսանել , եւ պատուահան առ պատուահան ¹⁵ Եբբ. զսրահն կամարակալ . «րդե» եւ «լի» ¹⁶ Եբբ. արար ի կամար (սրահ) , առեւի եւ ծակեաց ¹⁷ Այլպէս , ցճեղուն ¹⁸ Եբբ. արար տուն ¹⁹ Եբբ. ի կոփածոյից սղոցելոց սղոցիւք ²⁰ Եբբ. զատաստաղն , եւ արտաքուստ մինչեւ ի գաւիթին մեծ . ²¹ Եբբ. կոփելովք ²² Եբբ. ի քարանց կոփելոց ²³ Եբբ. հեծանօք եղեւնափայտիւք , նոյնպէս եւ գաւիթ տանն Տեառն ներքին , որպէս եւ սրահ տանն

մայ, եւ հայր նորա այր Տիւրայի. ճարտարապետ պզնձոյ եւ յի արուեստիւ եւ իմաստութեամբ եւ գիտութեամբ գործել զամենայն գործ պզնձոյ. եւ եւ մուտ առ արքայ Սողոմոն, եւ արար

15 զամենայն զգործն: Եւ ձուլեաց զերկուսին սիւննսն՝ ¹կամարի ասնն՝, ութ եւ տասն կանգուն բարձրութիւն ²սեանն, եւ չուրջ զնոժաւ չափ ³չորեքաստան կանգուն չուրջանակի ⁴թանձրութիւն սեանն, եւ ի չորից մատանց մասնէքն՝:

16 նոյնպէս եւ երկրորդ սիւնն: Եւ երկուս խոյակս արար տալ ի վերայ գլխոյ սեանցն ձոյ պզնձիս. հինգ կանգուն բարձրութիւն միոյ խոյակին, եւ հինգ կանգուն բարձրութիւն երկրորդ խոյակին:

17 Եւ արար երկուս վանդակս ծածկել զխոյակին, եւ արար երկուս եւս վանդակս ծածկել զերկրորդ խոյակին, գործ

18 կախադանաւ. Եւ երկոցունց սեանցն նւնաձեւս պզնձիս ի վանդակապատան, գործ կախադանաւ, կարգ առ կարգ.

19 եւ այնպէս արար երկրորդի խոյակին ի վերայ գլխոյ սեանցն՝, գործ չուշանագործ ⁵առ կամարաւ՝ ի չորից կանգնոց:

20 Եւ պատուար ի վերայ երկոցունց սեանցն ի վերուստ ի կողմանոցայ խոյակին պատուար, եւ նւնաձեւացն երկրիւր կարգ՝ չուրջ զերկրորդի խոյակ

21 հուն: Եւ կանգնեաց զսիւնսն ⁶կամարի տաճարին, եւ կանգնեաց ⁸զմի սիւնն, եւ կոչեաց զանուն նորա ⁹Յարեմ. եւ կանգնեաց զսիւնն ¹⁰երկրորդ, եւ կոչեաց զանուն նորա ¹¹Քոող: Եւ ի վերայ գլխոյ սեանցն՝ գործ չուշանագործ. եւ կատարեցաւ գործ սեանցն:

23 Եւ արար զծովն ձուլածոյ, տասն կանգուն չրթանէ ի չուրթին, գործ բարձրի

¹²նոյնաձեւ. հինգ կանգուն բարձրութիւն նորա, եւ ¹³գոգեայք երեսուն եւ երկք կանգնալք պատէին՝ գնա չուրջ

24 ջանակի: Եւ ¹⁴հեցուկք ի ներքոյ նորա՝ չուրջանակի պատէին գնա ի տասն կանգնոց չուրջանակի՝, երկու կարգ ¹⁵մութից ձուլեայք ի ձուլին նորա՝ հաստատեալք:

25 Եւ երկոսասուն եզն ի ներքոյ ծովուն. երեքն հայէին ընդ հիւսիսի, եւ երեքն հայէին ընդ ¹⁶ծալ, եւ երեքն հայէին ընդ հարաւ, եւ երեքն հայէին ընդ արեւելս. եւ ծովն ի վերայ նոցա ի վերուստ կողմանէ. Եւ ամենեցուն ¹⁷թիւ

26 կունք ի սուննսն՝. եւ թանձրութիւն նորա ¹⁸թգաւ, եւ չուրթն նորա իրրեւ զգործ չրթան բաժակի. եւ բոց չուշանի ի վերայ նորա. եւ տանէր իրրեւ երկուս հազարս մարս:

27 Եւ արար ¹⁹մէքենալթիւ տասն պզնձիս. ²⁰հինգ կանգուն երկայնութիւն միոյ մեքենալթայ, եւ չուրք կանգունք բայնութիւն նորա, եւ ²¹վեց կանգուն բարձրութիւն նորա: Եւ այց գործ էր մէքենալթայն, ²²խորշք խորշք ի վերայ, եւ խորշք

29 ի մէջ ատանցիցն: Եւ ի վերայ խորշից նոցա ի մէջ ատանցիցն՝ առեւծք եւ եզնք եւ քերարք, եւ ի վերայ ²³առանցիցն նոցալս ի վերայ, եւ ի ներքոյ առեւծուցն եւ կզանց՝ տեղիք գործ գառ

30 ի թավի: Եւ չորք սնկոք պզնձիք ամբուս մէքենալթայն եւ առանցք պզնձիք. եւ ի չորեցունց կողմանց նոցա ուսք նոցա ի ներքոյ ²⁴աւազանացն եւ ուսք ձուլեայք հանդոցնք մարդոյ առ ընթե

31 րակայք՝. Եւ բիրան նորա ի ներքուստ ի խոյակէն եւ ի վեր կանգնաւ. եւ բերան նորա ²⁵գործ բարձրի՝, նոյնպէս ի կանգնոց եւ ի կիսոյ թանձրութիւն նորա. եւ առ բերանոլ նորա ²⁶ճախարակեայ հաստատուն՝ չարեքիւուսի եւ ոչ բա-

1 Եբբ. պզնձիս 2 Եբբ. միոյ սեանն 3 Եբբ. երկաստան 4 ՅԵբբ. գոգեայք 5 Եբբ. Կործ Տիւս. կեն վանդակակերպ. շղթայոց գործ վասն խոյակացն որ ի վերայ գլխոյ սեանցն, եւ թն վասն միոյ խոյակի, եւ եւթն վասն միւսոց խոյակի. (18) Եւ արար սիւնսն. 4-ւ կարգս երկուս նունաձեւաց չուրջանակի ի վերայ միոյ վանդակակերպին՝ ծածկել զխոյակն որ ի վերայ գլխոյ սեանն. այնպէս արար երկրորդի խոյակին. (19) Եւ խոյակքն որ ի վերայ գլխոյ սեանցն որ ի սրահին

6 Եբբ. եւ խոյակք ի վերայ երկոցունց սեանցն եւս ի վերուստ, առ փորոզն առքնթեր վանդակակերպին. եւ երկեղիւր նւնաձեւք կարգու

7 Եբբ. սրահի 8 Եբբ. զաջոյ կողմն 9 Եբբ. Յարեմ, Կառնի, Հաստատեաց 10 Եբբ. ձախոյ կողմն 11 Եբբ. ձախոյ զորութիւն ի նմա

12 Եբբ. չուրջանակի 13 Եբբ. ծիր երեսուն կանգնորովք պատէր 14 Եբբ. գնդակք ընդ ծնօտիւ նորա պատէին գնա չուրջանակի տասն տասն առ կանգուն 15 Եբբ. գնդակաց 16 Եբբ. արեւմուտս 17 Եբբ. յետոյք ի ներքս 18 Եբբ. ուղկաւ 19 Ա. Եբբ. խորշիք, այսպէս եւ ի սրահն

20 Եբբ. չորք 21 Եբբ. երեք 22 Եբբ. սպառուածք ի նոսա. եւ սպառուածք ի մէջ եզերացն (29) Եւ ի վերայ սպառուածոց որ ի մէջ եզերացն

23 Եբբ. եզերացն 24 Եբբ. ուսպանին ուսք ձուլեայք հանդերձ կարգուք առ բնթեր միոյ միոյ

25 Եբբ. բարձրի գործ խարսի 26 Եբբ. բանդակք եւ սպառուածք

32 յորչի : Եւ չորք անկբ ի ներքոյ ¹հաստատուցն , եւ ²ձեռք յանիւան , ի մերեւնովթան . եւ բարձրութիւն միայ անուայ

33 ի կանդնայ եւ ի կիսոյ : Եւ զորձ անուայն իրբեւ զգործած անուայ կրտայ , եւ ²ձեռք նոցա եւ պարսնոցք իւրեանց եւ թիկուհք իրեանց եւ ամենայն արար

34 նոցա ձալածոյ : Եւ չորք ուսք ի վերայ չորեցունց անկեանց միոյ մեքենովթայն .

35 իւր : Եւ ի զլուի մեքենովթայն կէս կանգնոյ ³մեծ բոլորակ չարջ գնովա ի վերայ գլխոյ մեքենովթայն , եւ սկիզբն ձեռայ նորա եւ խորչք” նորա անդստին

36 ի նմանէ : Եւ ⁴բանային ի սկիզբն ձեռայ նորա , եւ խորչք” նորա քերտք եւ սուրեծուեք եւ արմուենիք ⁵կանգնեալք առ նովա . իւրաքանչիւր հանդէպ երեաց իւրոց ի ներքս եւ” չորջանակի :

37 Ըստ նմին օրինակի արար զամենայն գտանեալն մեքենովթան . մի պայման եւ մի չափ եւ մի օրինակ ամենեցուն :

38 Եւ արար տանն պուսնարդս պղնձիս . եւ ունէր պուսնարդ մի քառասուն սափոր . ի չորից կանդնոց պուսնարդ մի չափով , եւ պուսնարդ մի ի վերայ միոյ մեքենովթայն տանեցունց մեքենովթայն :

39 Եւ եղ զմեքենովթան հինգ յուսոյ տանն յաջմէ , եւ զհինգն յուսոյ տանն ի ձախմէ . եւ ծովն յուսոյ տանն ընդ աջմէ՝ ընդ արեւելս ի հարաւայ կողմանէ :

40 Եւ արար Քիրամ ⁶զսանն եւ ⁷ղջեռուցիչն եւ զտաշտն . եւ կատարեաց Քիրամ ամենկ զամենայն գործն զոր արար արքայի Սողոմոնի ի տան Տեառն .

41 Սիւնս երկուս , եւ չըջանակս քանդակագործից սեանցն ի վերայ գլխոյ սեանցն . երկուս երկուս վանդակապատս՝ ծածկել զերկտին չըջանակն քանդակագործայն սր էին ի վերայ սեանցն .

42 Զնեւաձեւան զչորեքհարեւր երկուցունց վանդակացն , երկու կարկ նանաձեւայ միոյ վանդակի , ծածկել չուրջ զերկուսն չըջանակս մեքենովթայն ի վերայ

43 երկուցունց սեանցն . Եւ զմեքենովթան

եւ զպուսնարդն տանեալն ի վերայ մեքենովթայն . Եւ զծովն զմի , եւ զերկտասանեալն եղինն ի ներքոյ ծաղուն .

45 Եւ զսանն եւ ⁷ղջեռուցիչն ⁸զերեալն եւ զտաշտն , եւ զամենայն կահն զոր արար Քիրամ արքայի Սողոմոնի ի տանն Տեառն ⁹եւ սիւնք քառասուն եւ ութ տանն արքայի եւ տանն Տեառն . զամենայն զորձ զարքայի պատարասեաց Քիրամ պղնձի համօրէն . եւ ոչ զայր կշիռ պղնձոյն որով արար զամենայն զգործան զայնտսկ ի բաղձութենէ անտի յոյժ , եւ ոչ զայր չափ կշռոյ պղնձոյն”

46 վայրնոյ : Առ ափն Յորդանանու ձուլեաց զայն արքայի , ի թանձրութեան երկրին ի մէջ Սոկրովթայն եւ ի մէջ Սիրարթաւայն :

47 մայ : Եւ ¹⁰եւ արքայ Սողոմոն ¹¹յամենայն կահն , քանդի կարկ յոյժ էր բազմութեամբ եւ ոչ զայր թիւ պղնձոյն :

48 Եւ արար Սողոմոն զամենայն կահն որ ի տան Տեառն , զզոհանոցն ոսկի , եւ զսեղանն յորոյ վերայ հայն պատարագի՝ ոսկի , եւ զաշտանակն հինգ ընդ աջմէ եւ հինգ ընդ ձախմէ հանդէպ զարկայն ի զուտ ոսկեայ , եւ զբազմակայն եւ

49 զծրագունն եւ զյարգարիչն ոսկիս , Եւ ¹²զքրանդնն եւ զբեւեռնն” եւ զտաշտն եւ ¹³զսկաւառակն եւ զառփան” սակիս զուտ , եւ ¹⁴զգրուես տանն ներքնոյ , զարրութեան սրբութեանցն , եւ զգրուես տանն տաճարին՝ ոսկիս :

51 Եւ բովանդակեցաւ ամենայն գործն զոր արար արքայ Սողոմոն զտանն Տեառն . եւ տարաւ արքայ Սողոմոն զարրութիւնն Դաւթի հօր իւրոյ ⁸եւ զամենայն սրբութիւնս Սողոմոնի՝ զարծաթ եւ զոսկի եւ զկահ՝ եւ ի գանձս տանն Տեառն :

ԳԼ . Ը

1 Յայնժամ եկեղեցացոյց արքայ Սողոմոն զամենայն ծերս Իսրայելի , հանդերձ ամենայն զլիւօք ¹⁵զաւազանացն համարձեկոց” հարց որդւոցն Իսրայելի առ արքայ Սողոմոն ¹⁶ի Սիւն , հանկ զտապանակ ուխտին Տեառն ի քաղաքէ 2 Դաւթի՝ այս է Սիւն : Եւ եկեղեցացան

¹Եբբ. սպառուածոցն ²Այլեւն՝ առանցք ³Եբբ. բարձրութեամբ բողորակ չորջանակի . եւ ի վերայ գլխոյ մեքենովթայն կեքք նորա եւ սպառուած ⁴Եբբ. քանդակեալ էին ի վերայ տախտակաց կեքքոց նորա եւ սպառուածոց ⁵Եբբ. ըստ պատաշաճութեան իւրաքանչիւր եւ զարդք կաթեալք ⁶Եբբ. զպուսնարդն ⁷Եբբ. զբահն

⁸Եբբ. Գ-Լ-Ե ⁹Եբբ. ի պղնձոյ ¹⁰Եբբ. եթող կէ-Է ¹¹Եբբ. զամենայն ¹²Եբբ. զբաժակնն եւ զբազմակայն ¹³Եբբ. զհնկամանն եւ զբուռուառան ¹⁴Եբբ. զծիւնիս զբանց ¹⁵Եբբ. ցեղիցն , զիշեանս ¹⁶Եբբ. յերուսաղէմ :

առ արքայ Սողոմոնն ամենայն այր Իս-
 3 րայելի, յամսեանն Աթանիմ ի սո-
 լին ամենայն ծերք Իսրայելի, եւ բար-
 4 ձին քահանայքն զտաղանտին: Եւ հա-
 նին զտաղանտին Տեանն եւ զխորանն
 վիպութեան, եւ զամենայն սպանն
 սրբութեան որ ի խորանին վկայութեան.
 եւ հանին զայն քահանայքն եւ Ղեւ-
 5 տայիք: Եւ արքայ Սողոմոնն եւ ամե-
 նայն ժողովուրդն Իսրայելի գումարեալք
 առ նա՝ հանդերձ նախաւ առաջի տապա-
 նակին զհնուին արջառս եւ ոչխարս
 6 անհամարս եւ անվիւսս ի բազմութենէ:
 Եւ տարան ի ներքս քահանայքն զտա-
 պանակ ուխտին Տեանն ի տեղի իւր, ի
 գարիր տանն, սրբութեան սրբութեանցն՝
 7 ընդ թեւովք քերովքէիցն. Զի քերով-
 քէքն թռուցեալ թեւովք ի վերայ տեղ-
 ւոյ տապանակին, եւ ծածկեցին քերով-
 քէքն զտապանակն եւ Վարբութիւնս
 8 նորա ի վերուստ: Եւ Վկային ի վերայ
 սրբեցելոցն, եւ հայէին զյուխք սրբե-
 ցելոցն՝ ի սրբութեանց անտի հանդէպ
 զարկայն, եւ արասքս ոչ երեւէին.
 9 եւ եզեն անդ մինչեւ զայսօր: Եւ ոչ
 ինչ գոյր ի տապանակին, բայց երկու
 տախտակքն քարեղէնք՝ տախտակք ուխ-
 տի՝ զորս եզ անդ Մովսէս ի Քորեբ,
 զորս ուխտեաց Տէր ընդ որդիսն Իսրա-
 յելի յելանել նոցա յերկրէն Եգիպտոց-
 10 ւոց: Եւ եզեւ իրեն ելին քահանայքն
 ի սրբութենէն, եւ ամսն ելից զտունն
 11 Տեանն. Եւ ոչ կարէին քահանայքն կալ
 ի սպասու յերեսաց ամպոյն, զի փառք
 Տեանն լցին զտունն:
 12 Յայնժամ ասէ Սողոմոն, Տէր սոսաց
 13 հովանի լինել միզով՝ Շինելով շինեցի
 քիզ տուն բնակութեան, հաստատու-
 14 թիւն ամոռոյ քում յաւիտեան: Եւ
 զարձոյց արքայ զերեսս իւր եւ օրհ-
 նեաց զամենայն Իսրայել. եւ ամենայն
 15 եկեղեցին Իսրայելի կայր. Եւ ասէ,
 Օրհնեալ Տէր Աստուած Իսրայելի՝ սոսոր,
 որ խօսեցաւ բերանով խրով՝ Վասն
 Դաւթի հօր իմոյ, եւ ձեռօք իւրովք
 16 ելից. եւ ասէ, Յօրէ յորմէ հանի զժո-
 ղովուրդ իմ զԻսրայել յեգիպտոսէ՝ ոչ
 ընտրեցի ի քաղաքի միւում ուրեք գաւ-

ւազանաց Իսրայելի շինել տուն զի լի-
 նիցի անուան իմոյ. եւ ընտրեցի զԴաւթիթ
 լինել ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրա-
 17 յելի: Եւ եղև ի սրտի Դաւթի հօր իմոյ
 շինել տուն անուան Տեանն Աստուծոյ
 18 Իսրայելի. Եւ ասէ Տէր ցԴաւթիթ ցնայր
 իմ, Փոխանակ զի եկն ի սիրաքս շինել
 տուն անուան իմոյ, բարեռք քարեր
 19 զի եզև ի սրտի քում. Բայց դու ոչ
 շինեցես զտունն, այլ որդի քո որ ելա-
 նիցէ յերանայ քոյ՝ նա շինեացէ տուն
 20 անուան իմոյ, եւ կանգնեաց Տէր զբան
 իւր զոր խօսեցաւ. եւ կոցի ես փոխա-
 նակ Դաւթի հօր իմոյ, եւ նստայ յա-
 թմոն Իսրայելի որպէս եւ խօսեցաւ Տէր.
 եւ շինեցի տուն անուան Տեանն Աս-
 21 տուծոյ Իսրայելի. Եւ եզի անդ տեղի
 տապանակին, ուր է ուխտն Տեանն զոր
 ուխտեաց Տէր ընդ հարսն մեր, ի հանել
 նորա գնոսս յերկրէն Եգիպտացւոց:
 22 Եւ յարեաւ Սողոմոն յերեսաց սեղա-
 նոյն Տեանն առաջի ամենայն եկեղեց-
 ւոցն Իսրայելի, եւ տաղանակց զձեռս
 23 իւր յերկինս, Եւ ասէ, Տէր Աստուած
 Իսրայելի, չիք իրբեւ զքեզ Աստուած
 յերկինս ի վեր եւ յերկիր ի խոնարձ, որ
 պահեցեր զուխտ եւ զողորմութիւն՝ ծա-
 24 նայի քում գնացելոյ առաջի քո ամե-
 Նայն սրախ իւրով՝ Պահել ծառայի քում
 Դաւթի հօր իմոյ զոր խոստացար նմա
 եւ խօսեցար բերանով քով, եւ ձեռօք
 քովք կատարեցի որպէս եւ յաւուր
 25 յայտմի: Եւ արդ, Տէր, Աստուած Իս-
 րայելի, պահեա ծառայի քում Դաւթի
 հօր իմոյ զոր խօսեցար նմա եւ ասա-
 ցեր, Ոչ բարձցի քո այր յերեսաց իմոյ
 որ նստիցի յաթոռ Իսրայելի, միայն թէ
 զդու շատցին որդիք քո ճանապարհաց
 իւրեանց գնալ առաջի իմ, որպէս եւ
 26 գնացեր առաջի իմ: Եւ արդ, Տէր, Աս-
 տուած Իսրայելի, հաւատարիմ լիցի
 բանն քո զոր խօսեցար ծառայի քում
 Դաւթի հօր իմոյ:
 27 Թէ Դնակիցե՞ Աստուած ընդ մարդ-
 կան որ ի վերայ երկրի. եթէ՞ երկինք
 եւ երկինց երկինք չեն քիզ բաւական,
 28 արդ զիարձգ տունս զոր շինեցի: Եւ արդ
 հայեաց յայտմի ծառայի քում եւ ի
 ինչորումս իմ, Տէր Աստուած՝ Իսրայելի,

1 Եբբ. զծակս 2 Եբբ. երկայնեցին զծակսն, եւ
 երեւէին գլուխք լծակացն 3 Եբբ. պոխտե
 4 Եբբ. բնակել ի միգի 5 Եբբ. ընդ

6 Եբբ. ծառայից քոց որ գնան առաջի քո ամե-
 նայն սրտիւ իւրեանց 7 Եբբ. արդարեւ բնա-
 կեցէ Աստուած ի վերայ երկրի. ահա 8 Եբբ. իմ

լսել պաղատանաց աղօթից ծառայի քո
 29 որ ¹կայ առաջի քո առքեղ², Լինել բաց
 աչաց քոց զցայց եւ զցերեկ ի տեղւոյս
 զորմէ ասացիր թէ Եգիբի անուռն իմ անդ,
 ի լսել աղօթից զար ազաչէ ծառայ քո ի
 տեղւոյս յայսմիկ ³ի տուէ եւ ի գիշերի⁴ :
 30 Եւ լուիցես ձայնի ծառայի քո եւ ժու
 զովրդեան քո Իսրայելի, զոր կայցեն
 յաղօթս ի տեղւոյս յայսմիկ . եւ զու
 լուիցես ի տեղւոյ ընակութեան քո յեր-
 31 կինս, եւ ⁵արասցես եւ քաւեսցես զոր
 ինչ ոք մեղիցէ ընկերի իւրում . եւ եթէ
 առցէ ի վերայ նորա անէծս սնիծանել
 զնա, եւ խոստովան լիցի⁶ առաջի սեւ
 32 զանոյ քո ի տանս յայսմիկ, Եւ զու
 լուիցես յերկնից եւ արասցես, եւ զաւ-
 տեսցիս ⁷զժողովուրդ քո Իսրայել⁸ յա-
 նօրինել անօրինին, առ ըստ ճանսս
 պարհաց նորա ի զլուսն նորա եւ ար-
 զարացուցանել զարգարն՝ տայ նմա ըստ
 արգարութեան նորա :
 33 Եւ ի պարտել ժողովրդեան քո Իս-
 րայելի առաջի թէ՛ չնամեաց, յորմամ մե-
 զանչիցեն քեզ եւ զառնայցեն առ քեզ
 եւ խոստովան լիցին անուան քում, եւ
 յաղօթս կայցեն եւ ազաչիցեն առ քեզ
 34 ի տանս յայսմիկ, եւ զու լուիցես յերկ-
 նից եւ քաւեսցես զմեզս ժողովրդեան
 քո Իսրայելի, եւ զարձուացես զնոսս
 յերկիրս զոր ետուր հարցն նոցա :
 35 Եւ յարգելուլ երկնից եւ ի չլինել
 անձրեւի, զի մեղուցեալ իցեն քեզ, եւ
 յաղօթս կայցեն ի տեղւոյս յայսմիկ, եւ
 խոստովան լինիցին անուան քում, եւ
 ի մեղաց իւրեանց զառնայցեն, յորմամ
 36 նկուռն առնիցես զնոսս, Լուիցես յերկ-
 նից եւ քաւեսցես զմեզս ծառայից քոց
 եւ ժողովրդեան քո Իսրայելի . զի յուզ-
 ցես նոցա ճանապարհ լարի գնալ ի նա,
 եւ տացես անձրեւ յերկիր քո զոր ետուր
 ժողովրդեան քում ի ժառանգութիւնս :
 37 Եւ տով եթէ լինիցի յերկիր, կամ թէ
 մար լինիցի, կամ թէ հրայրեանցք կամ
 զալուկն կամ ջորեակ, կամ ժանգ եթէ
 լինիցի, եւ նեղիցէ զնա թէ՛ նամի իւր ի
 միում ի քաղաքացն իւրոց, ամենայն պա-
 38 տահար եւ ամենայն ցաւ, Ամենայն ա-

ղօթք, եւ ամենայն խնդրուածք որ լի-
 նիցին ամենայն մարդոյ, ամենայն ժո-
 զովրդեան քո Իսրայելի, որպէս զիարգ
 զիսիցեն իւրաքանչիւր զախտ սրտի
 իւրոյ, եւ տարածուցէ զձեռս իւր ի
 39 տանս յայսմիկ, Եւ զու լուիցես յերկ-
 նից ի պատրաստ ընակութենէ քումմէ,
 եւ քաւեսցես եւ արասցես . եւ տացես
 անն ըստ ամենայն ճանապարհաց իւրոց,
 որպէս եւ զիսիցես զսիրտ նորա . զի
 զու միայն գիտես զսիրտ ամենայն որդ-
 40 ւոց մայրկան . Զի երկիցեն ի քէն զա-
 մենայն աւուրս իւրեանց որչափ եւ
 կեցցեն ի վերայ երեսաց երկրին զոր
 ետուր հարցն մերոց :
 41 Եւ օտարտուն որ ոչ իցէ ի ժողովրդե-
 նէ քումմէ Իսրայելէ, եւ նա եկեալ ի-
 42 ցէ յերկրէ հեռասաանէ⁵, Ուր եւ լսիցէ
 զանուանէ քումմէ մեծէ եւ զձեռանէ
 քումմէ հօրէ եւ զբազկէ քումմէ ձգե-
 լոյ, եւ եկեացէ եւ յաղօթս կացցէ ի
 43 անգլուսս յայսմիկ, Եւ զու լուիցես յերկ-
 նից ի պատրաստ ընակութենէ քում-
 մէ, եւ արասցես ըստ ամենայնի զոր
 եւ կարգացցէ առ քեզ օտարտուն . զի
 ծանիցեն ամենայն ազգք երկրի զանուն
 քո, եւ երկիցեն ի քէն որպէս եւ ժո-
 զովուրդ քո Իսրայել . եւ ծանիցեն զի
 անուն քո կոչեցեալ է ի վերայ տանս
 զոր չինեցի :
 44 Եւ եթէ երանիցէ ժողովուրդ քո ի պա-
 տերազմ ընդ թէ՛ նամի իւր ի ճանապարհի
 45 յորմէ զարձուացես⁶ զնոսս, եւ կայցեն
 յաղօթս յանուն Տեստի ի ճանապարհի
 քաղաքին զոր ընարեցեր, եւ տանս զոր
 46 չինեցի անուան քում, Եւ լուիցես
 յերկնից աղօթից նոցա եւ խնդրուածոց
 նոցա, եւ արասցես նոցա իւրաւունս :
 47 ⁷Քանզի մեղանչիցեն քեզ, զի չկը
 մարդ որ ոչ մեղանչէ, եւ եթէ ⁸ածցես
 ի վերայ⁹ նոցա, եւ մասնեցես զնոսս
 առաջի թէ՛ նամեաց, եւ գերիցեն զնոսս
 գերիչք իւրեանց յերկիր թէ՛ նամուոյ ի
 48 ⁵հոսաւոր կամ ի մօտաւոր, Եւ գար-
 ձուացեն զսիրտս իւրեանց յերկրին յոր
 գերեցան, եւ զառնայցեն եւ ազաչի-
 ցեն զքեզ յերկրին գերութեան իւր-
 եանց, եւ ասիցեն, Մեղաք, անօրինե-
 48 ցաք, անիրաւեցաք, եւ գարձցին առ քեզ

¹ Եբբ. կայ յաղօթս առաջի քո այսօր
² Եբբ. գործե
³ Եբբ. լուիցես եւ քաւեսցես : (31)
 եթէ մեղիցէ որ ընկերի իւրում, եւ նա ինչ բեռացէ
 ի նմանէ երգումն, եւ երգումն գայցէ ⁴ Եբբ.
 զժառայս քո

⁵ Եբբ. յեցեն յաւելու, վասն անուան քո
 ընդ որ առաքեացես ⁶ Կամ, Յորմամ ⁷ Եբբ.
 բարկացցես

յամենայն սրտէ իւրեանց եւ յամենայն
անձնէ իւրեանց յերկրին թշնամեաց
իւրեանց յոր փոխեցեր զնոսա, եւ յա-
զօթս կացցեն առ քեզ ¹վասն ճանա-
պարհի երկրին իւրեանց զոր ետուր
հարցն նոցա եւ քաղաքիս զոր բնարեցեր
եւ տանս զոր շինեցի անուան քում,
49 եւ լուիցես յերկնից ի պատրաստ բնա-
կաւթենէ քումմէ ազօթից նոցա եւ
ինչպրուածոց նոցա, եւ արասցես նոցա
50 իրաւունս. եւ քաւեացես զանիրաւու-
թիւունս նոցա զոր մեզան քեզ, եւ ըստ
ամենայն արհամարհանաց նոցա զոր
արհամարհեցին զքեզ. եւ տացես զնո-
սա ի զթութիւն առաջի գերչաց իւր-
51 եանց, եւ զթացցիս ի նոսա. Չի ժո-
ղովուրդ քո եւ ժառանգութիւն քո են
զորս հաներ յերկրէն Եզրիպտացւոց ի
52 միջոց երկաթոյն հալոցաց: Եւ եզրիցն
աչք քո ²եւ ականջք քո՝ բաց ի խնդ-
րուածս ծառայի քո. եւ ի խնդրուածս
ժողովրդեան քո Իսրայելի լսել նոցա
յամենայնի որովք եւ կարգայցեն առ
53 քեզ: Չի զու զատուցեր զնոսա քեզ ի
ժառանգութիւն յամենայն ժողովրդոց
երկրի, որպէս իսուեցար ի ձեռն Մով-
սիսի ծառայի քո ի հանել զհարսն մեր
յժղկապտոսէ, Տէր Տէր:

³Յայնժամ իսուեցաւ Սողոմոն վասն
տանն իբրև կատարեաց շինել զնա.
Չարեգակն ծանեաւ յերկինս. Տէր ա-
սաց բնակիլ ի միզի. Շինեա գտուն իմ
տուն վայելուչ բնակել ի նմա նորոգու-
թեամբ: Ո՞չ աւանիկ զրեալ է այս ի
54 գիրս երգոյ՝. Եւ եղև իբրև կատար-
եաց Սողոմոն կալ յազօթս առ Տէր
զամենայն ազօթս զայս եւ զինչպրուածս,
յարեաւ յերեսաց սեղանոյն Տեառն ուր
կայր ի գուճս ի վերայ ծնոցայ իւրոց,
եւ ձեռք իւր ընդ երկինս տարածեալ,
55 Եւ եկաց եւ օրհնեաց զամենայն եկե-
ղեցին Իսրայելի մեծածայն, եւ առէ,
56 Օրհնեալ է Տէր՝ շայտօր, որ ես հանգիստ
ժողովրդեան իւրում Իսրայելի ըստ ա-
մենայնի զոր եւ իսուեցաւ. ոչ վրիպեաց
բան մի յամենայն բանից նորս բարեաց
որովք իսուեցաւ ի ձեռն Մովսիսի ծա-
57 տայի իւրոց: Եզրից Տէր Աստուած մեր
ընդ մեզ որպէս էր ընդ հարսն մեր,
58 եւ մի թողցէ ⁴զմեզ, Այլ զարձուցէ

զմեզ առ ի չխտտրելոյ՝ սրտից մերոց ի
նմանէ, գնալ յամենայն ճանապարհս
նորա եւ պահել զամենայն պատու իրանս
նորա եւ զհրամանս նորա եւ զիրաւունս
նորա զորս պատու իրեաց հարցն մերոց:

59 Եզրիցն բանքս իմ՝ պատգրիկ որովք պա-
ղատեցայ առաջի Տեառն ⁵Աստուծոյ մե-
րոյ՝ մերձենալ առ Տէր Աստուած մեր
ի տուէ եւ ի զլիչերի, աննել իրաւունս
ծառայի քում, եւ իրաւունս ժողովր-
դեան քում Իսրայելի, զբան օր ըստ օ-
60 թէ. Չի ծանիրցն ամենայն ժողովուրդք
երկրի, զի Տէր՝ նա է Աստուած, եւ չիք
61 ալ ոք: Եւ եզրիցն սիրաք ⁶մեր կատա-
րեալք առ Տէր Աստուած մեր ⁷անարա-
տութեամբ գնալ ըստ հրամանաց նո-
րա, եւ պահել զպատու իրանս նորա
որպէս եւ յաւուր յայտիկ:

62 Եւ արքայ եւ ամենայն որդիքն Իս-
րայելի ընդ նմա զօհեցին զոնս առաջի
63 Տեառն: Եւ զօհոս արքայ Սողոմոն
զօնս խաղաղականաց զորս զօհեաց
Տեառն յարջատոց քսան եւ երկուս հա-
զարս, եւ յոչխարաց հարեւր եւ քսան
հազար. եւ արար նաւակատիս տանն
Տեառն արքայ եւ ամենայն որդիքն Իս-
64 րայելի: Յաւուր յայնմիկ սրբեաց ար-
քայ զմիջոց ⁸սրահին որ հանդէպ տանն
Տեառն. զի անդ տարա զողջակէզան եւ
զպատարականաց. զի սեղանն պղնձի որ
առաջի Տեառն կայր՝ փոքր էր. եւ ոչ
կարէր ընդունել զողջակէզան եւ զպա-
տարազս եւ զզոնս խաղաղականաց:

65 Եւ արար Սողոմոն յաւուր յայնմիկ
տօն, եւ ամենայն Իսրայել ընդ նմա
եկեղեցի մեծ, ի մտիցն մտաթոյ մինչև
եզեան Եզրիպտացւոց. առաջի Տեառն
Աստուծոյ մերոյ ⁹ի տանն զոր շինեաց,
ուսելով եւ ըմպելով եւ ուրախ լինելով
առաջի Տեառն Աստուծոյ մերոյ՝՝ զեւթն
օր եւ զեւթն օր, աւուրս չորեքաստան:

66 Եւ յաւուրն ութերորդի արձակեաց
զժողովուրդսն. եւ օրհնեցին զարքայ
եւ զնայցին իւրաքանչիւր ի բնակու-
թիւնս իւրեանց, ինչպէս ի եամբ եւ քտիւ
զուարթութեամբ ի վերայ ամենայն բա-
րեացն զոր արար Տէր ծառայի իւրում
Իւրութի եւ Իսրայելի ժողովրդեան իւրում:

¹ Եբբ. ի ² Յեբբ. գալ-տե ³ Եբբ. զմեզ, եւ մի՛
լքցէ զմեզ, (58) Աւ. ի չխտտրելոյ

⁴ Եբբ. ձեր ⁵ Եբբ. գաւթին

Գ. Թ

1 Եւ եղև իրբև կատարեաց Սողոմոն չինել զտունն Տեանն եւ զտունն արքայի, եւ զամենայն հանդերձանս Սո-

2 զոմոնի զոր կամեցաւ ասնել, Եւ երևւեցաւ Տէր Սողոմոնի երկրորդ անգամ,

3 որպէս երևեցաւ նմա ի Գարաւան, Եւ ասէցնա Տէր, Լուայ ձայնի ազօթից քոց եւ սրտառանայ զոր սրտառանցար առաջի իմ, արարի քեզ բաւ ամենայն ազօթից քոց.՝ սրբեցի զտունն զոր չինեցիր գնել զանուն իմ անդ յաւիտեան, եւ եզրցին աչք իմ եւ սիրա իմ անդ զա-

4 մենայն առաջս Եւ զու եթէ գնացես առաջի իմ, որպէս գնաց Գաւթի՞մ Նայր.քո՝ սրբութեամբ սրաիւ եւ ուղղութեամբ՝ ասնել բաւ ամենայնի զոր սրտառելիցի նմա, եւ զհրամանս իմ եւ զսրտառել-

5 րանս իմ պահեսցես, Կանդնեցից զաթոս թագաւորութեան քո ի վերայ Իսրայելի յաւիտեան, որպէս իստեցայ Գաւթի հոր քում եւ սասցի, Մի պահեսցէ քո այր՝ ատաշնորդ յերայելէ՞ն՝

6 Ապա թէ զամնայով զաննացէք զուք եւ որդիք ձեր յինէն, եւ ոչ պահեցէք զուք զպատուիրանս իմ եւ զհրամանս իմ զոր Կեռ Մովսէս՝՝ ատաշի ձեր, եւ երթայցէք եւ ծառայեցէք աստուածոց օտարաց եւ երկիր պագանիցէք նոցա,

7 Իարձից զԲարայէլ յերկրէն զոր ետու նոցա եւ զտանդ գայց զոր սրբեցի առնուն իմոյ՝ ընկեցից յերեսայ իմոց. եւ եզրցի Իսրայէլ յայականութիւն եւ ի

8 խօսս ընդ ամենայն ժողովուրդս Եւ սունդ բարձրացեալ ի զրոյցս ամենայն որ անդանիցէ առ զովաւ՝ զարմացի եւ չչեացէ եւ սասացէ, Ընդէր արար Տէր այսպէս երկրիս այսմիկ եւ տանս այս-

9 միկ Եւ ասացեն, Փախանիկ զի թողին զՏէր Աստուած իւրեանց որ եհան զհարս նոցա յեզրիստուէ ի սանէ ծառայութեան, եւ բուռն հարին զաստուածոց օտարաց, եւ երկիր պագին նոցա եւ ծառայեցին նոցա, վասն այնորիկ ամ

Տէր ի վերայ զոգա զամենայն չարիպ զայրտիկ ԻՅանիմամ եհան Սողոմոն զգոտարն Փարաւոնի ի քաղաքէ Գաւթի ի սուն իւր՝ զոր չինեաց իւր ։

10 Եւ եղև յաւաւրան յայնտիկ յամս քսան

զոր՝ չինեաց Սողոմոն զերկրոսն սունն՝ զտունն Տեանն եւ զտունն արքայի,

11 Քիրամ արքայ Տիրուսի ձեռնառ էր Սողոմոնի եզեւնափայտիւք եւ փայտիւք մայրից եւ ոսկեով, Եւ ամենայն կամօք իւրովք՝. յայնժամ ետ արքայ Սողոմոնն Քիրամայ քսան քաղաք ի Գալի-

12 լիս ։ Եւ ել Քիրամ ի Տիրուսէ՝ Եւ չուգաւ ի Գալիլիս՝՝ սեռանել զքաղաքն զոր ետ նմա Սողոմոն, եւ ոչ եղև նմա

13 հաճոյ. Եւ ասէ, Չինչ են քաղաքս այսօրիկ զոր ետուր ինձ, եզրայր. եւ կոչեաց գնտա՝ հանմանս մինչեւ ցայ-

14 սոր ։ Եւ Պերեր Քիրամ Սողոմոնի հարևար եւ քսան տաղանդ ոսկեոյ ։

15 Եւ այս 10 են հանդերձանք աւարին՝, զոր եհան արքայ Սողոմոն չինել զտունն Տեանն եւ զտունն 11 արքայի, եւ զՄեղոն եւ զբարձաւ անդակն, ինուկ յիրսան քաղաքին Գաւթի, եւ զՍաուր եւ զՄալղան եւ զպարթասն Երուսաղեմի, եւ զՏեներ եւ զՄակեդոնով եւ զԳազեր,

16 Փարաւոնի արքայի Եզրիտացոց. քսան զի ել՝՝ եւ առ զԳազեր, եւ այլեաց գնա հրով, եւ զՔանանացին սր նստէր ի քաղաքին՝ սպան, եւ ետ գնա պաշտատական զստեր իւրում կնոջ Սողոմո-

17 նի ։ Եւ չինեաց Սողոմոն զԳազեր եւ

18 զԲեթորան գներքին, Եւ զԲաղաթ եւ 12 զԹերմովթ յանապատի յերկրի անդ,

19 Եւ զամենայն քաղաքս 13 յանապատեանց որ էին Սողոմոնի, եւ զքաղաքս կանոսց եւ զամենայն քաղաքս երկիրաց, եւ զհանդերձանս Սողոմոնի զոր հանդերձեաց չինել յերուսաղէմ եւ ի Լի-

20 բանան եւ յամենայն 14 երկրին. վասն չիչխելոյ նորա ամենայն ազգին մնացելոյ՝ յԱմովրիտացոցն եւ ի Քեռացոց եւ ի Փերեզացոց եւ ի Սեւացոց եւ 15 ի Քանանացոց եւ ի Յերուսացոց եւ ի Գերզեսացոց՝, որ ոչ յորդոյն Իս-

24 րայելի էին. Արդիք նոցա մնացեալք յետ նոցա յերկրին, զորս ոչ կարացին որդիքն Իսրայելի սասակել. Եւ արկ

1 Յեբ. գ-ի-տ-է 2 Յեբ. կատարեայ 3 Յեբ. յաթոսոց Լուրայելի 4 Յեբ. ետու 5 Յեբ. յաւաւր 6 Յեբ. ի կատարածի ամաց քանից յորս

7 Յեբ. բոտ ամենայն կամաց նորս 8 Յեբ. երկիր Գաբոզայ, 9 Յեբ. անհամայն 10 Յեբ. տաւարեաց 11 Յեբ. է բան հարիկն 12 Յեբ. իւր եւ զՄեղոն եւ զպարթասն Երուսաղեմի, եւ զՉասուր, եւ զՄակեդոնով եւ զԳազեր ։ (16) Փարաւոն արքայ Եզրիտացոց ել 12 Յեբ. զՍաուր 13 Յեբ. համարաց 14 Յեբ. երկրն ի իշխանութեան իւրոյ ։ (20) Չամենայն ազգն զմնացեալ 15 Յեբ. ի Յեռուսացոց

զնոսա Սողոմոն ընդ հարկօք ծառայու-
 22 թեան մինչեւ ցայսօր : Եւ յորդոպն
 Իսրայելի ոչ ¹եա Սողոմոն ի հանդեր-
 ձաւորութիւն² : զի նոքա արք պատե-
 րազմօք էին, եւ ծառայք նորա եւ իշ-
 33 ²հեծեալք նորա : Եւ այս են իշխանք
 որ կային ի վերայ գործոյն Սողոմոնի,
 հինգ հարեւր եւ յիսուն, որ ունէին
 զժողովուրդն որ գործէին զգործն :
 24 Բայց զուստոյն Փարաւոնի կ'ի քա-
 ղաքէն Իսթի ի տունն իւր, զոր չի-
 նեաց նմա . յայնժամ շինեաց զՄեղոն :
 25 Եւ նանէր Սողոմոն երիցս անգամ ի
 տարւոջ ողջակէզս եւ խաղաղականս ի
 վերայ սեղանոյն զոր շինեաց Տեառն,
 եւ արկանէր խուսկս առաջի Տեառն :
 26 Եւ բովանդակեաց զտունն : Եւ արար
 նաւ արքայ Սողոմոն ի Գասիոնգարեր,
 որ է մերձ յեղաթ³ յեզեր ³վերջնոյ ծո-
 27 վուն յերկրին Տեղոմայ : Եւ առաքեաց
 Քիրամ ընդ նաւուն ի ծառայից իւրոց
 նաւորդս հմուտս նաւարկութեան ծովու
 28 ընդ ծառայս Սողոմոնի : Եւ չողան ³ի
 Սովփերա, եւ առին անախ ոսկի չո-
 րեքհարեւր եւ քսան տաղանդ, եւ բե-
 րին արքայի Սողոմոնի :

ԳԼ . Ժ

1 Եւ տիկինն Սարայ լուաւ զանուն Սո-
 զոմոնի եւ զանուն Տեառն ⁵եւ զիմաս-
 տութիւն Սողոմոնի⁶ : Եւ եկն փորձել
 2 զնա առակօք : Եւ եկն յեյուսազէմ զօ-
 րու ծանու յոյժ, եւ ուղտուք որ բար-
 ձեալ բերէին խուսկս եւ ոսկի բազում
 յոյժ եւ ականս պատուականս . եւ ե-
 մուտ առ Սողոմոն, եւ խօսեցաւ ընդ
 նմա զամենայն ինչ որ էր ի սրտի իւ-
 3 բուծ : Եւ մեկնեաց նմա Սողոմոն զա-
 մենայն բանս նորա, եւ ոչ էր բան
 սխալեալ յարքայէ զոր ոչ մեկնեաց նմա :
 4 Եւ ետես ⁵տիկինն զամենայն իմաստու-
 թիւնն Սողոմոնի, եւ զտունս զոր չի-
 5 նեաց, եւ զխորտիկան Սողոմոնի, եւ
 զաթոռ ծառայից նորա, եւ զկարգ պաշ-
 տօնէից նորա, եւ զճանդերձանս նոցա,
 եւ զմատուռակս նորա, եւ ⁷զողջա-

կէզս նորա զոր մատուցանէր⁸ Տեառն,
 6 եւ յիմարեցաւ : Եւ աւէ ցարքայ Սողո-
 մոն, ճշմարիտ էր բանն զոր լուայ յեր-
 կրին իմում վասն բանից քոց եւ վասն
 7 իմաստութեան քո . Եւ ոչ հաւատացի
 խօսելեացն առ իս, մինչեւ ինձէն եկի
 եւ տեսին աչք իմ . եւ ահա ի կէս չէ
 զոր պատմեցին ինձ իմաստութեանդ
 զոր յաւելիւր եւ բարութեան, եւ ամե-
 նայն համբաւոյն զոր լսէին յերկրին ի-
 8 մում : Երանելի են ⁸կանայք քո եւ ե-
 բանելի ծառայք քո որ կան առաջի քո⁹
 եւ հանապազ լսեն զիմաստութիւն քո :
 9 Եւ եղիցի Տէր Աստուած քո օրհնեալ
 որ հաճեցաւ ընդ քեզ տալ զքեզ յա-
 թոող Իսրայելի . վասն սիրելոյ Տեառն
 զԻսրայելի հաստատել յաւիտեան . եւ
 կացոյց զքեզ արքայ ի վերայ նոցա,
 առնել իբաւուեսս եւ արդարութիւն ⁹յա-
 10 տանսս նոցա : Եւ ետ Սողոմոնի հա-
 բեւր եւ քսան տաղանդ ոսկույ եւ
 խուսկս բազումս յոյժ եւ ականս պա-
 տուականս . եւ ոչ էին եկեալ այնպիսի
 խուսկք բազումք ⁵եւ անուշուշք¹⁰, զորս
 ետ տիկինն Սարայ արքայի Սողոմոնի :
 11 Եւ նաւն Քիրամայ որ բերէր ոսկի
⁹ի Սովփերայ, երեք ⁹ի Սովփերայ փայտ
¹⁰անտաշ բազում յոյժ եւ ականս պա-
 12 տուականս : Եւ արար արքայ զփայտան
¹⁰անապա մոյթս տանն Տեառն եւ տանն
 արքայի, եւ շնորս եւ տաւիղս երգե-
 ցողայի . եւ ընր եկեալ այնպիսի փայտ
¹⁰անտաշ յերկիրն, եւ ոչ երեւեցաւ
 ուրեք մինչեւ ցայսօր :
 13 Եւ արքայ Սողոմոն ետ տիկնոջն Սա-
 րայ զամենայն ինչ զոր կամեցաւ եւ
 զոր ինդրեաց, բայց յայնմանէ զորս
 տուեալ էր ¹¹նորա ի ձեռս¹¹ արքայի
 Սողոմոնի . եւ զարձաւ եւ գնաց յերկիր
 իւր ինքն եւ ⁵ամենայն ծառայք իւր :
 14 Եւ էր կշիռ ոսկուոյն եկելոյ Սողոմոնի
 ի միում տարւոջ վեց հարեւր եւ վաթ-
 15 տուն եւ վեց տաղանդ ոսկույ . Թող զհար-
 կացն կարգելոց եւ զվաճառաց վաճառա-
 կանաց . եւ զամենայն թաղաւորաց
¹²այնր կողման¹² եւ նախարարաց երկրին :
 16 Եւ արար արքայ Սողոմոն ¹³երեքհա-
 բեւր նիզակ¹³ ոսկի կռածոյ, եւ ¹⁴երեքհա-

¹ Եբբ. առ Սողոմոն ծառայ ² Եբբ. վերակա
 ցուք կառաց եւ երկվարաց ³ Եբբ. Կարմիր
⁴ Եբբ. Ռովեր ⁵ Եբբ. պ-լ-տ-տ ⁶ Եբբ. տի-
 կինն Սարայ ⁷ Կաթ, զսանդուղն որ ելանէր
 ի տունն

⁸ Եբբ. արք ⁹ Եբբ. Ռովերայ ¹⁰ Եբբ. արմուկ
¹¹ Եբբ. նմա ըստ ձեռնին ¹² Եբբ. Արաբացոց,
 և՛, իմասն ժողովորոց ¹³ Եբբ. երկերեւր վաճառ
¹⁴ Եբբ. վեցհարեւր Իկլ

րեւր զահեկան՝¹ ի վերայ միոյ ՚հիգակի։
 17 Եւ երեքճարեւր² զէն ոսկի կուս, ³եւ երեք մանք ոսկւոյ ի մի զէն՝. եւ եղ զայն արքայ ի տուն անտառին Լիւանանու։
 18 Եւ արար արքայ աթոս փղոսկրեայ մեծ, եւ սլտեաց զնա ոսկւով փոր-
 19 ձով. վեց աստիճան աթոռոյն, եւ ⁴զեւք եզանց՝ ի թիկանց կողմանէ աթոռոյն, եւ ձեռք աստի եւ անտի ի վերայ աթոռոյն նստերոյ, եւ երկու առիւծունք
 20 կային առնիթեւր ձեռացն։ Եւ երկուստան առեւծք կային ի վերայ վեցեցունց աստիճանացն աստի եւ անտի. եւ ոչ եղև այնպիսի յամենայն թագաւորութեան։
 21 Եւ ամենայն կահ սպասու արքայի Սողոմոնի ոսկի ⁵գործեաց, եւ աւալանք ոսկիք՝, եւ ամենայն կահ տան անտառին Լիւանանու ⁶ոսկւով պատեալ. եւ ոչ գոյր աշտաթ, քանդի ոչ էր համարեաց արծաթ յաւուրս Սողոմոնի իէ
 22 իցէ ինչ։ Զի նաւ Թարսուացի էր Սողոմոնի արքայի ի ծովու ընդ նաւս Քիրամայ, եւ յերեւած գայր արքայի նաւ ի Թարսէ, ոսկւոյ եւ արծաթոյ եւ ժանեաց փղաց եւ կապկաց եւ սիրամարգաց։
 23 Եւ մեծացաւ Սողոմոն քան զամենայն թագաւորս երկրի մեծութեամբ եւ ի-
 24 մաստուութեամբ։ Եւ ամենայն ⁷թագաւորք երկրի խնցրէին տեսանել՝ զերեսս Սողոմոնի, լսել զիմաստութիւն նորա
 25 զոր ետ ⁸Տէր ի սիրահորա։ Եւ նաք իւրէին իւրաքանչիւր զպատարագս իւրեանց, անօթս արծաթեղէնս եւ անօթս ոսկեղէնս եւ հանդերձս, ⁹տաշին եւ խունկս եւ ձիս եւ ջորիս, ամի ամի։
 26 Եւ ժողովեաց Սողոմոն կուս եւ հեծեալս. եւ էին Սողոմոնի ¹⁰քառասուն հազար ձիք մատակք՝ կառաց, եւ երկուստան հազար երկվարաց, եւ եղ զնոսս ի քաղաքս կառաց, եւ որ ընդ արքայի յերուսաղէմ։ ¹¹Եւ էր իշխան ամենայն թագաւորացի Գեատոյն մինչև ցայկպիս,
 27 եւ մինչև ցտահմանս եգիպտացւոց։՝ Եւ ետ արքայ զարծաթ ¹²եւ զոսկի՝ յերուսաղէմ իրրեւ զքարինս, եւ զեղեւնափայտ՝ իրրեւ զմոլաթղեւնիս ի գաշաս

28 քաղմութեամբ։ Եւ ելք երկվարաց Սողոմոնի յեգիպտոսէ, եւ ¹¹ի թեկուայ վաճառք արքայի. եւ անուին ի Թեւ-
 29 կուայ գնովք։ Եւ ելանէին ելք կառաց յեգիպտոսէ փոխանակ ¹²արծաթոյ, եւ ձի ընդ հարեւր եւ յիսուն արծաթոյ. եւ նոյնպէս թագաւորացն ամենեցունց Քեատիւմայ, եւ թագաւորացն Ասորւոց ¹³որ ընդ ծովակաղմն՝ կլանէին։
 ԳԼ ԺԱ

1 Եւ արքայ Սողոմոն ¹⁴էր իրասէր. եւ ան իւր՝ կանայս օտարոսիս բազումս, եւ զգուստրն Փարաւոնի, եւ Մովաբայիս եւ Ամոնացիս եւ եգիպտացիս եւ ¹⁵Ասորիս եւ Քեատացիս ¹⁶եւ Ամոլիւհացիս՝.
 2 Յազգացն յորոց ¹⁶վճարեաց Տէր որդոցն Խորայիլի չնտանել առ նոսա, եւ նորա մի մտցին առ ձեզ թէ զուցէ խտորեցուցանիցն զսիրտս ձեր զկնի կոտցն իւրեանց. ի նոսա յարեցաւ Սողոմոն
 3 սիրել։ Եւ էին նորա կանայք տիկնայք եւթն հարեւր, եւ հարճք երեք հարեւր. եւ խտորեցուցին կանայք նորա
 4 զսիրտ նորա։ Եւ եղև ի ժամանակի ձերութեանն Սողոմոնի կանայք նորա խտորեցուցին զսիրտ նորա զհետ աստուածոց օտարաց. եւ ոչ էր սիրտ նորա կատարեալ ընդ Տեառն Աստուծոյ իւրոյ իրրեւ զսիրտն Դաւիթի հօր իւրոյ։
 5 Եւ գնաց Սողոմոն զհետ Աստարտայ զարչելոյ Սիզոնացւոց, եւ զհետ Մեղ-
 6 քոմայ զարչելոյ որդւոցն Ամոնայ։ Եւ արար Սողոմոն չար առաջի Տեառն, եւ ոչ չորաւ զհետ Տեառն իրրեւ զԴաւիթ
 7 զհայր իւր։ Յայնժամ շինեաց Սողոմոն զրարծաւանդակն Քամովսայ ¹⁷կոտցն Մովաբու ի իրինն հանդէս Նրուսաղեմի, եւ Մեղքոմայ ¹⁷կոտց որդւոցն Ամոլուհայ ¹⁸եւ Աստարտայ զարչելոյ Սիզո-
 8 նացւոց։ Եւ այնպէս արար ամենայն կանանց իւրոց օտարոսուց. արկանէին խունկս եւ զոճէին կոտց իւրեանց։
 9 Եւ բարկացաւ Տէր Սողոմոնի, զի խտորեցուց զսիրտ իւր ի Տեառնէ Աստուծոյ Իսրայիլի որ երեւեցաւ նմա
 10 երկիցս, եւ պատուիրեաց նմա վասն

¹ Եբբ. վահանի ² Եբբ. ասպար ³ Եբբ. երեւր
 մնաս ոսկւոյ ի մի ասպար ⁴ Եբբ. գլուխ բոլորչի
⁵ Յեբբ. գլուխ ⁶ Եբբ. ոսկի զուս ⁷ Եբբ. եր-
 կիր ինչերէր ⁸ Եբբ. Աստուած ⁹ Եբբ. զէնս
¹⁰ Եբբ. հազար եւ չորքհարեւր

¹¹ Եբբ. վաճառականք արքային առնուին երա-
 մակս գնովք ¹² Եբբ. վեց հարեւր արծաթոյ
¹³ Եբբ. ի ձեռն նոցա ¹⁴ Եբբ. սիրեաց ¹⁵ Եբբ.
 Սիզոնացիս ¹⁶ Եբբ. ասաց ¹⁷ Եբբ. գար-
 չելոյ

բանին այնորիկ , ամենեւին չերթալ զհետ
 աստուածայ օտարայ , եւ 'պահել եւ
 11 ասնել" զոր պատուիրեաց նմա Տէր
 12 Աստուած : Եւ ասէ Տէր ցՍողոմոն ,
 13 Փոխանակ զի եղև այդ ընդ քեզ , եւ
 ոչ պահեցեր զհրամանսն իմ եւ զպատու-
 14 րանս զոր պատուիրեցի քեզ , պա-
 տասելով պատանեցից զթագաւորու-
 15 թիւնդ ի ձեռանէ թուամէ , եւ սայ
 16 զդա ծառայի թում : Բայց ի քս աւուրս
 ոչ արարից զայն վասն Դաւթի հօր քո ,
 սայ ի ձեռանէ որդւոյ քո ասից զգա :
 17 Ասկայն զամենայն թագաւորութիւնդ ոչ
 սոսից . Դաւապան մի սայ որդւոյ թում
 վասն Գաւթի ծառայի իմոյ եւ վասն
 18 երուսաղեմի քաղաքի զոր բնարեցի :
 19 Եւ յարոյց Տէր սասան Սողոմոնի
 20 զԱզեր զԵզոմայեցի ի զաւակէ թա-
 21 զաւորութեանն Եզոմայեցոց : Եւ ե-
 22 զեւ 'ի սատակել Դաւթի զԵզոմ" , յեր-
 թալ Յովաբայ իշխանի զօրուն թաղել
 զիրբաւորսն , զի կոտորեցին զամենայն
 23 արու յեղոմ . Զի զվից ամիս նստա-
 24 անց Յովաբ եւ ամենայն Իսրայէլ յե-
 25 զոմ , մինչեւ սատակեաց զամենայն
 26 արու Եզոմայեցոց . Եւ փախեաւ
 27 Ազեր ինքն եւ ամենայն արք Եզոմա-
 28 յեցիք ի ծառայից հօր նորա եւ մօրն
 յԵզրիպոսս . եւ յԱզեր մանուկ փոքր
 29 էր : Եւ յարեան 6 արքն ի քաղաքէ ան-
 30 աի Մազիառուս" եւ եկին ի Փարուն , եւ
 31 ասին ընդ իւրեանս արս ի Փարունէ եւ
 32 եկին յԵզրիպոսս առ Փարաւուն արքայ
 33 Եզրիպոսցոց , 2 եւ եմուս Ազեր առ
 34 Փարաւուն" . եւ եա նմա սուն եւ կար-
 35 զեաց նմա հաց , եւ եա նմա զեափն :
 36 Եւ եզիտ 5 Ազեր չնորհս առաջի Փարա-
 37 ւունի յոյժ , եւ եա նմա կին զքոյր կնոջ
 38 իւրոյ՝ զքոյր 7 Թեկեմիմնայ զերէց : Եւ
 39 ծնաւ քոյրն Թեկեմիմնայ Ազերայ՝ զՓա-
 40 ներաթ զորդի նորա . եւ սնայց զնա
 41 8 Թեկեմիմնա ի մէջ որդւոցն Փարաւունի .
 42 եւ էր Դաներաթ ի տան Փարաւունի ի
 43 մէջ որդւոցն Փարաւունի : Եւ լուաւ
 44 5 Ազեր յԵզրիպոսս եթէ ննջեաց Դաւթի
 45 ընդ հարս իւր , եւ եթէ մեուս Յովաբ
 46 իշխան զօրուն . եւ ասէ 5 Ազեր ցՓա-

րաւուն , Արձակեա զիս եւ զարձայց
 22 յերկիր իմ : Եւ ասէ Փարաւուն 9 զԱզեր ,
 23 Զինչ պոկաս է քեզ առ իս զի ինչդիս
 երթալ յերկիր քո . եւ ասէ 10 զնա Ազեր ,
 24 Զի" արձակելով արձակեաց զիս . 2 եւ
 25 զարձաւ Ազեր յերկիր իւր :
 26 Եւ յարոյց 11 Տէր սասան Սողոմոնի
 27 զԳաւուն զորդի Եզրիպոց , որ փախեաւ
 28 յԱզրաստոց արքայէ Սուբայ ի տեառ-
 29 նէ իւրմէ : Եւ մոգովիցան առ նա արք ,
 եւ էր իշխան զնոյն ի կոտորել զնոսա
 30 Դաւթի . եւ զնայցին ի Դամասկոս եւ
 նստան ի նմա . եւ 12 թագաւորեաց ի
 31 նստան Դամասկոս : Եւ եղև հակառակ Իսրա-
 32 յէլի զամենայն աւուրս Սողոմոնի . 13 այս
 է չարութիւն Ազերայ" . եւ ծանրացաւ
 սունն եղև Իսրայելի , եւ թագաւոր-
 33 եաց յերկիրն 14 Եզոմայ :
 25 Եւ Յերոբոամ որդի Նարատայ Եփ-
 26 րաթայցի ի Սաբրոց , եւ անուն մօր
 նորա Սարուա կին այրի , 2 եւ նա էր
 որդի կնոջ այրւոյ՝ ծառայ Սողոմոնի .
 27 եւ ամարձ զձեռն իւր յարքայ : Եւ այն
 28 իւրք էին զի վերացոյց զձեռն իւր յար-
 29 քայ՝ Սողոմոն . արքայ՝ Սողոմոն չինեաց
 30 15 զարձատնդակն , եւ եկից զԵրամ
 31 քաղաքին Դաւթի հօր իւրոյ . Եւ այն
 32 Յերոբոամ հօր զօրութեամբ . իրիւ
 ետես Սողոմոն զպատանեակն եթէ
 այր զորոյ է , կայոց զնա ի վերայ
 հարկաց թեւտակրաց սանն Յովաբայ :
 29 Եւ եղև ի ժամանակին յայնմիկ եւ ել
 Յերոբոամ յերուսաղեմէ , եւ եզիտ
 զնա Աքիա Սիլոնիացի մարգարէ ի ճա-
 նոսարարհի 2 եւ մեկուսացոյց զնա ի ճա-
 նոսարահէն" . եւ Աքիա զգեցեալ էր
 հանդերձ նոր . եւ երկոքեան ի զաշ-
 30 տին : Եւ բունն եհար Աքիա զհանդեր-
 ձէն իւրմէ զնորոյ որ ի վերայ իւր ,
 եւ պատանեաց զնա յերկտասան կա-
 31 պերաս : Եւ ասէ զՅերոբոամ , Առ զու
 քեզ զատան կապերաց . զի այսպէս
 ասէ Տէր Աստուած Իսրայելի , Ահա ես
 պատանեցից զթագաւորութիւնն ի ձե-
 32 ոսց Սողոմոնի , եւ սայ քեզ զատան
 33 զաւազանսն : Եւ 16 երկու զաւազանքն
 եզրիցին" նորա վասն Դաւթի ծառայի իւ-
 մոյ , եւ վասն երուսաղեմի քաղաքի

1 Եբբ. նա ոչ պահեաց 2 Յեբբ. պատու 3 Եբբ. զԱզադ 4 Եբբ. ի ինեւ Դաւթի յեղոմ 5 Եբբ. Ազադ 6 Եբբ. ի Մազիառայ 7 Եբբ. Թաւհ- փենեպ տիկնոջ . (20) եւ ծնաւ նմա քոյրն Թաւհ- փենեպ 8 Եբբ. Թաւհփենեւ

9 Եբբ. ցԱզադ 10 Եբբ. Ոչինչ . այլ 11 Եբբ. Աստուած 12 Եբբ. թագաւորեցին 13 Եւ , թոյլ զարուս իւնն Ազադայ 14 Եբբ. Ասորոց 15 Եբբ. զՄեղան , տե՛ս Գլ. Թ. 15 : 16 զաւազան (ցեղ) մի եղեցի

զոր ընտրեցի յամենայն ցեղիցն Եսրա-
 33 յելի Փոսամնակ զի ՚Լեթող զիս, եւ եր-
 կիր եղապ Ասասրայ զարչերոյ՝ Աի-
 զոնացւոց, եւ Քամսիոց կոսց Մովա-
 րայ, եւ Մեղքալմայ ²զազրոսոց որդ-
 ւոցն Ամոնաց. եւ ոչ ³ցնոց ի ճանա-
 պարն իմ առնել ուղղութիւն առաջի
 իմ, եւ զճշմարտութիւնս եւ զգատոս-
 ամնս իմ իրիւս գիտաիմ զճոյր իւր :
 34 Եւ ոչ առից զամենայն թաղաւորա-
 թիւնն ի ձեռանէ նորա, ⁴զի հակառա-
 կութեամբ կացից հակառակ նմա՝ գա-
 մենայն աւուրս կենաց նորս, վասն
 Դաւթի ծառայի իմոց զոր ընտրեցի, որ
 պահեաց զպատա իրանս իմ եւ զճշմար-
 35 ստութիւնս : Եւ առից զթագաւորութիւնն
 ի ձեռանէ նորա, եւ տաց քեզ գոտան
 36 գաւազանան. եւ որդւոց նոցա տաց
⁶զերկուս գաւազանան, վասն մնաց
 ճրացի ծառայի իմում Դաւթի գամե-
 նայն աւուրս առաջի իմ յերուսաղէմ
 քաղաքի զոր ընտրեցի զնել զամուսն իմ
 37 անց : Եւ զքեզ առից եւ թագաւորեա-
 ցես որոց եւ զանկացի անձն քո. եւ
 զու եղիցես թագաւոր ի վերայ Եսրա-
 38 յելի : Եւ եղիցի եթէ պահեացես զամե-
 նայն ինչ զոր ես պատահեմ քեզ, եւ
 զնստցես ի ճանտարհոս իմ եւ արտա-
 ցես ուղղութիւն առաջի իմ, զղուշանալ
 պատուիրանաց իմոց եւ հրամանաց ի-
 մոց, որպէս արար Դաւթի ծառայ իմ,
 եւ եղէց ընդ քեզ, եւ շինեցից քեզ
 ստեն հաւատարիմ որպէս շինեցի Դաւ-
 39 թի : Եւ տաց քեզ զԵսրայէլ : Եւ չար-
 յարեցից զգաւակն Դաւթի վասն այնու-
 40 թիկ. բայց ոչ զամենայն աւուրս : Եւ
 ինդրեաց Սողոմոն սպանանել զՅերոբո-
 վամ. եւ յարեաւ Յերոբոլամ եւ վա-
 խեաւ յեգիպտոս առ Սաւսակիմ արքայ
 Եգիպտացոց. եւ էր յեգիպտոս մին-
 չեւ մեռաւ Սողոմոն :
 41 Եւ մնացորդք բանիցն Սողոմոնի եւ
 ամենայն ինչ զոր արար եւ ամենայն
 իմաստութիւնս նորա ոչ աւանիկ զրեալ
 42 է ի վիրս բանից Սողոմոնի : Եւ աւուրք
 զորս թագաւորեաց Սողոմոն յերուսա-
 զէմ ի վերայ ամենայն Եսրայելի սմբ
 43 քառասուն : Եւ ննջեաց Սողոմոն ընդ

հարս իւր, եւ թաղեցին զնա ի քաղա-
 քի Կաթի հօր իւրոց եւ թագաւորեաց
 Ռորովամ որդի նորա ընդ նորա :

ԳԼ ԺԲ

1 Եւ չաղաւ Դարբայ Ռորովամ ի Արիխ.
 զի ի Արիխ զայր ամենայն Եսրայէլ
 2 թագաւորեցուցանել զնա : Եւ եղեւ իւ-
 րեւ լուաւ Յերոբոլամ որդի Նարտայ,
 եւ ինքն էր ապիտակն յեգիպտոս յարմ
 հեաէ վախեաւ յերեսաց արքայի Սողո-
 մոնի, եւ ⁸զարձաւ Յերոբոլամ յեգիպ-
 3 տաւ : Եւ ստուքեցին եւ կոչեցին զնա.
 եւ եկն Յերոբոլամ եւ ամենայն եկե-
 ցեցին Եսրայելի. եւ խօսեցաւ ամենայն
 ժողովուրդն ընդ Դարբայի Ռորովամայ
 4 եւ ասեն, Հայր քո ծանրացոյց զամուր
 մեր, եւ զու թեթեւացոս ի խխտ ծա-
 սպութենէ հօր քո եւ ի ծանր անրայ
 նորա զոր եզ ի վերայ մեր, եւ ծառա-
 5 յեցոսք քեզ, եւ սաէ ցնոսա, Երթաք
 մինչեւ ցերիս աւուրս, եւ զարձիք սո-
 խա. եւ ցնացին :
 6 Եւ խորհեցաւ արքայ Ռորովամ ընդ
 ձեռան որ կոչին առաջի Սողոմոնի հօր
 նորա մինչդեռ կենդանի էր, եւ սաէ,
 7 Զիսից խորհիք եւ սպասք պատաս-
 յի խանի ժողովրդեանն : Եւ խօսեցան ընդ
 նմա եւ ասեն, Եթէ յաւուր յարմիկ լի-
 նիցիս ծառայ ժողովրդեանն այնմիկ եւ
 ծառայեցես նոցա, եւ անսացես նոցա
 եւ խօսեցիս ընդ նոսա բանս բարիս,
 ելլիցին քեզ ծառայք զամենայն աւուրս :
 8 Եւ եթող զերտուրք ձերայն զոր խոր-
 հեցաւ ընդ նոսա, եւ խորհեցաւ ընդ
 մանկախն աննդակիցս իւր որ կային
 9 առաջի նորա, եւ սաէ ցնոսա, Զինչ
 տայք խրատ, եւ տաց պատասխանի
 ժողովրդեանն՝ որ խօսեցան ընդ իս եւ
 10 ասեն, Թեթեւացոս յանրոցն զոր եզ հայր
 քո ի վերայ մեր : Եւ խօսեցան ընդ
 նմա մանկախն աննդակիցք իւր որ
 կային առաջի նորա եւ ասեն, Այսպէս
 խօսեցիս յակամձս ժողովրդեանն որ
 խօսեցան ընդ քեզ եւ ասեն, Հայր քո
 ծանրացոյց զամուր մեր, եւ զու թե-
 թեւացոս ի մէնջ. այսպէս խօսեցիս ընդ
 նոսա, Ծկույթ իմ ստուար է քան զմէջ
 11 հօր իմոց, եւ արդ հայր իմ եզ ի վե-
 րայ ձեր սնուր ծանր, եւ ես յաւելից

¹ Եբբ. թողն զես եւ երկիր պագին Ասասրայոյ,
 ստուածոցն ² Եբբ. առուածոցն ³ Եբբ. գնացին
⁴ Եբբ. այլ կացուցից զնա Էլշանս ⁵ Եբբ. որդւոց
 նորա ⁶ Եբբ. զմ գաւազանն

⁷ Եբբ. դուրսէ ⁸ Եբբ. բնակէր Յերոբոլամ յե-
 գիպտոս

յանուրն ձեր . հայր իմ խրատեաց զձեզ
 12 Եւ եկն շամենայն Իսրայէլ առ ար-
 քայ՝ Ռոբովամ յաւուրն երրորդի որ-
 պէս խօսեցաւ ընդ նոսա արքայ , եւ
 13 ստէ , Դարձչիք առ իս յաւուրն երրոր-
 14 զի : Եւ պատասխանի ետ արքայ ժո-
 ղովրդեանն խատուծեամբ . եւ եթող
 Ռոբովամ զխորհուրդ ձերոցն զոր խոր-
 15 հեցան ընդ նմա , եւ խօսեցաւ ընդ նո-
 սա ըստ խորհրդեան մանկուոցն եւ ստէ ,
 Հայր իմ ծանրացոյց զանուր ձեր , եւ
 ես յաւելից յանուր ձեր . հայր իմ
 խրատէր զձեզ զանիւք , եւ ես խրատե-
 15 ցից զձեզ չքբողք : Եւ ոչ լուաւ ար-
 քայ ժողովրդեանն , զի էր խտտորուն
 ի Տեառնէ . զի հաստատեցէ Տէր զբան
 իւր զոր խօսեցաւ ի ձեռն Աքիայ Սի-
 16 լովնայւոյ , վասն Յերթովամայ որդւոյ
 17 Նարայոյ : Իբրեւ տեսին ամենայն Իս-
 րայէլ եթէ ոչ լուաւ նոցա արքայ , պա-
 տասխանի ետ ժողովուրդն արքայի եւ
 ստէ , Չինչ բաժին կայ մեր ընդ Դաւ-
 թի , եւ ոչ գոյ մեր ժառանգութիւն
 ընդ որդւոյ Յեսուայ . ³պնդեաց ի բնա-
 կութիւնս՝ քո , Իսրայէլ , եւ արդ զու-
 17 արածես զառնն Դաւթի՝ . եւ գնաց
 18 Իսրայէլ ³ի ընտելութիւնս իւր : Եւ
 որդւոցն Իսրայելի որ նստէին ի քա-
 զաքս Յուզայ՝ թագաւորեաց Ռոբովամ :
 18 Եւ առաքեաց արքայ Ռոբովամ զԱդո-
 նիրամ հարկապետ , եւ քարհոծեցին
 զնա ամենայն Իսրայէլ քարամբք եւ մե-
 առա : Եւ արքայ Ռոբովամ աճապարեաց
 կանեղ ի կառս՝ փախչել յերուսաղէմ .
 19 Եւ արհամարհեաց Իսրայէլ զտունն Դաւ-
 թի մինչև ցոյսօր :
 20 Եւ եղև իբրև լուաւ ամենայն Իսրա-
 յէլ եթէ զարձաւ Յերթովամ , առաքե-
 ցին եւ կոչեցին զնա ի ժողովուրդն , եւ
 թագաւորեցուցին զնա ի վերայ Իսրա-
 յելի . եւ ոչ ոք էր զինի տանն Դաւթի ,
 21 քայց միայն ի զաւսուանէ տանն Յու-
 ժայ ⁵եւ Բենիամինի՝ : Եւ Ռոբովամ ե-
 մուտ յերուսաղէմ , եւ եկեղեցացոյց
 զժողովուրդն Յուզայ եւ զգաւազանն
 Բենիամինի՝ հարեւր եւ ութսուն հա-
 զար երիտասարդաց սրատերազմոյաց՝
 պատերազմել ընդ տանն Իսրայելի ,

զարձուցանել զթագաւորութիւնն ⁶Ռո-
 բովամայ որդւոյ՝ Սողոմոնի :
 22 Եւ եղև բան ⁷Տեառն առ Սամեա
 23 այր Աստուծոյ եւ ստէ , Սոսեաց ընդ
 Ռոբովամայ որդւոյ Սողոմոնի , արքայի
 Յուզայ , եւ ընդ ամենայն տանն Յու-
 ժայ եւ Բենիամինի , եւ ընդ մնացորդս
 24 ժողովրդեանն , եւ ասացես , Այսպէս
 ստէ Տէր , Մի կլանէք եւ մի տայցէք
 պատերազմ ընդ եղբարս ձեր ընդ որ-
 զինն Իսրայելի , զարձցի իւրաքանչիւր
 ոք ի տուն իւր , զի յինէն եղև բանն
 սոյն : Եւ լուան բանի Տեառն , եւ զա-
 զարեցին յերթայոյ ըստ բանին Տեառն :
 25 Եւ շինեաց Յերթովամ զՍիկիմ ի
 յերինն Եփրեմայ եւ ընտելէր ի նմա .
 26 եւ ել սնտի եւ շինեաց զՓանուէլ : Եւ
 ստէ Յերթովամ ի սրտի իւրում , Ահա
 27 արդ զառնայցէ ⁸թագաւորութիւնս իմ՝
 27 ի տունն Դաւթի : Եթէ կլանիցէ ժո-
 ղովուրդս զո՜նկ զո՜ս ի տան Տեառն
 յերուսաղէմ , եւ զառնայցէ սիրտ ժո-
 ղովրդեանս այսորիկ առ ⁵Տէր , եւ առ՝
 տէր իւրեանց Ռոբովամ արքայ Յուզայ ,
 եւ սպանանիցեն զիս եւ զառնայցեն
 28 առ Ռոբովամ արքայ Յուզայ : Եւ խոր-
 հեցաւ արքայ , եւ չոգաւ արար երկուս
 կրինջս սակիս , եւ ստէ ցժողովուրդն ,
 Շատ լիցի ձեզ կլանել յերուսաղէմ .
 29 ահա աստուածք քո , Իսրայէլ , որ հա-
 նին զքեզ յերկրէն Եփրատացուց , եւ
 եզ զմին ի Բեթէլ եւ զմեւն ի Դան :
 30 Եւ եղև բանն այն ի մեզ . եւ երթայր
 ժողովուրդն առաջի երեսաց միոյն մին-
 31 չիւ ցԴան , Եւ արար տունս ի վերայ
 յարձանց . եւ արար քուրմս ⁹զմասն ինչ
 ժողովրդեանն որ ոչ էին ի տանց՝ Ղեւեայ :
 32 Եւ արար Յերթովամ տն յամեանն
 ութերորդի յաւուր հնգետասաներորդի
 նորին ամսոյ ըստ տօնին որ յերկրին
 Յուզայ , եւ ¹⁰ել ի սեղանն զոր՝ արար
 ի Բեթէլ զո՜նկ երնջոյն զոր արար եւ
 կացոյց ի Բեթէլ քուրմս բարձանցն
 33 զոր արար . Եւ ¹¹ել ի սեղանն զոր ա-
 րար ի Բեթէլ , որ որ հնգետասան էր
 ամսոյն ութերորդի ¹²ի տօնին զոր ստեղծ
 ի սրտէ իւրմէ , եւ արար տնս որդւոցն
 Իսրայելի , եւ ել ի սեղանն ¹³զո՜նկ :

¹ Կա՛մ , կարճօք ² Եբբ . Յերթովամ եւ ամենայն
 ժողովուրդն առ ³ Եբբ . ի վրանս ⁴ Եբբ .
 տես զտուն քո , Դաւթի ⁵ ՅԵբբ . զպիտի

⁶ Եբբ . ի Ռոբովամ , որդի ⁷ Եբբ . Աստուծոյ ⁸ Եբբ .
 թագաւորութիւնն ⁹ Եբբ . ի յետնոց ժողովուր-
 դեան որ ոչ էին յորդուոց ¹⁰ Կա՛մ , եհան զոհս ի
 սեղանն . Նոյնպէս ¹¹ Կա՛մ , եհան զոհս ¹² Եբբ .
 յամեանն ¹³ Եբբ . արկանել խունկս

ԳԼ. ԺԳ.

1 Եւ ահա այր Աստուծոյ եհաս ի Յուզայ բանիւ Տեառն ի Բեթէլ, եւ Յերուսալեմ կայր ի վերայ սեզանոյն ՚Իւրոյ 2 զսօնի ի վերայ՝ եւ կոչեաց զսեզանն թանիւ Տեառն եւ սաէ, Սեզան, սեզան, այսպէս սաէ Տէր, Ահա որդի ծնցի սանն Դաւթի՝ Յովսիա անուն նորա, եւ զոհեցէ ի վերայ քո զբաւրսն բարձանցոյ որ զսօնն ի վերայ քո, եւ սակերս 3 մարդկան այրեցեն ի վերայ քո: Եւ ես յաւուր յայնմիկ նշան եւ սաէ, Այս նշան է զոր խօսեցաւ Տէր եւ սաէ, Ահա սեզանդ պատասխայի, եւ հեզցի 4 պարարտութիւնդ որ ի վերայ գորաս: Եւ եղև իրբև յուսա արքայ Յերուսալեմ զբանն սանն Աստուծոյ բարբառելոյ ի վերայ սեզանոյն որ ի Բեթէլ, ձգեաց արքայ զձեան իւր ի սեզանոյ անտի եւ սաէ, Կայարաք զգա. եւ զօտացաւ ձեան նորա զոր ձգեաց ի նա, եւ ոչ կարաց զարձացանիկ զնա առ 5 ինքն: Եւ սեզանն պատասխաւ եւ հեզաւ Կարորասութիւնն ի սեզանոյ անտի, թա նշանին զոր ես այրն Աստուծոյ բանիւ Տեառն: Եւ սաէ արքայ Յերուսալեմ զայրն Աստուծոյ, Ազաչեա զերեսս Տեառն Աստուծոյ քո, եւ արա ալօթիս վասն իմ եւ զօրձցի ձեան իմ առ իս. Եւ ազաչեաց այրն Աստուծոյ առաջի Տեառն, եւ զարձաւ ձեանն արքայի սո նա, եւ եղև իրբև 7 զառաջինն: Եւ խօսեցաւ արքայ ընդ առնն Աստուծոյ եւ սաէ, Մուս ընդ իս ի սուն եւ ձաչեա, եւ սոց քեզ 8 պարգև: Եւ սաէ այրն Աստուծոյ զարքայ, Եթէ սոցես ինձ զիչս սան քո, ոչ մաից ընդ քեզ, եւ ոչ կիրայց հաց, եւ ոչ արբից ջուր ի տեղոսն յայնմիկ: 9 Ձի այսպէս պատուիրեաց ինձ Տէր թանիւ եւ սաէ, Մի ուտիցես հաց, եւ մի ըմպիցես ջուր, եւ մի զնայցես ընդ 10 նոյն ճանապարհ ընդ որ երթայցես՝ Եւ զնայց զճանապարհ իւր, այլ ոչ ընդ նոյն ճանապարհ ընդ որ եկն զնայց ի Բեթէլայ: 11 Եւ մարգարէ մի ծեր ընտկեալ էր ի

Բեթէլ, եւ եկին որդիք նորա եւ պատմեցին նմա զամենայն զգործան զոր աւար այրն Աստուծոյ յաւուր յայնմիկ ի Բեթէլ, եւ զբանն զոր խօսեցաւ ընդ արքայի, եւ ՚Գարձուցին զերեսս՝ հօրն 12 իւրեանց: Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա հայրն նոցա եւ սաէ, Ընդ սր ճանապարհ գնաց. եւ ցուցին նմա որդիք նորա զճանապարհն ընդ որ գնաց այրն Աստուծոյ որ եկեալ էր ի Յուզայ: Եւ սաէ ցորդիս իւր, Կազմեցէք զէչն. եւ 14 կազմեցին նմա էչ, եւ ել ի նա. Եւ գնաց զհեա առնն Աստուծոյ, եւ եզրտ գնա նստեալ ընդ կաղնուփն, եւ սաէ ցնա, Եթէ գո՛ւ իցես այրն Աստուծոյ 15 եկեալ ի Յուզայ. եւ սաէ, Ես եմ: Եւ սաէ ցնա, Եկ ընդ իս ի տուն, եւ կիր 16 հաց: Եւ սաէ, Ոչ կարեմ գառնալ ընդ քեզ եւ ոչ գալ ընդ քեզ, եւ ոչ կիրայց հաց եւ ոչ արբից ջուր ի տեղոսն յայնմիկ: Զի այսպէս հրաման առեալ է ինձ թանիւ Տեառն եւ սոացեալ, Եթէ Մի ուտիցես անդ հաց, եւ մի ըմպիցես ջուր, եւ մի գառնայցես ընդ նոյն 18 ճանապարհ ընդ որ երթայցես: Եւ սաէ ցնա, Եւ ես մարգարէ եմ իրբև զքեզ. եւ հրեչասի Տեառն խօսեցաւ ընդ իս եւ սաէ, Դարձո գնա առ քեզ ի սուն քո, եւ կիրիցէ հաց եւ արբցէ ջուր. եւ սոեաց նմա: 19 Եւ զարձայց զնա ընդ իւր, եւ եկեր 20 հաց ի սան նորա, եւ արբ ջուր: Եւ լինէր մինչդեռ նստէին նոքա ի սեզանն, եղև թան Տեառն առ մարգարէն որ 21 զարձոյց զնա, Եւ խօսեցաւ ընդ առնն Աստուծոյ եկելոյ ի Յուզայ եւ սաէ, Այսպէս սաէ Տէր, Փոխանակ զի գառնացուցի զբանն Տեառն, եւ ոչ պահեցի զպատուէրն զոր պատուիրեաց քեզ 22 Տէր Աստուած քո, Եւ զարձար, եւ կերար հաց եւ արբից ջուր ի տեղոսն յայնմիկ զորմէ խօսեցաւ ընդ քեզ եւ սաէ, Մի ուտիցես հաց եւ մի ըմպիցես ջուր, արդ մի մացէ մարմին քո ի զերեզման հարց քոյ: 23 Եւ եղև յես ուսելոյն նորա հաց եւ ըմպելոյ ջուր, հանդերձեաց զէչ մարգարէ 24 ընդ նա. Եւ զարձաւ եւ գնաց, եւ եզրտ գնա սոեւձ ի ճանապարհին, եւ սպան գնա. եւ էր մարմին նորա ընկեցեալ ի ճանապարհին, եւ էչն կայր առ նմա, 25 Եւ պատմեցին

1 Եբբ. արկանել խունկս 2 Եբբ. արկանեն խունկս
 3 Եբբ. մեխրոզ 4 Եբբ. մեխրոզ 5 Եբբ. գառնայցես ընդ ճանապարհն ընդ որ եկեր ի Բեթէլ
 6 Եբբ.

25 եւ առեւծն կայր առ մարմնին : Եւ ահա
այք սնցաւորք անսին մեռեալ ընկե-
ցեալ ի ճանապարհին , եւ առեւծն կայր
առ ընթեր մեռելոյն . եւ մտին եւ խո-
սեցան ի քաղաքին ուր մարգարէն ծեր
26 ընակեալ էր : Իրրեւ լուաւ¹ որ գարձոյցն
զնա ի ճանապարհէն , սաէ , Այն այրն
Աստուծոյ է որ պառնացոյց զբանն Տեառն .
եւ ետ զնա Տէր սաիւծու եւ կրեկ զնա ,
եւ սպուն զնա ըստ բանին Տեառն զպր
27 խօսեցաւ ընդ նմա : Եւ խօսեցաւ ընդ
որդիան իւր եւ սաէ , Հանդերձեցէք զէջն .
28 եւ հանդերձեցին : Եւ զնաց եւ եզրա
զմարմին նորա ընկեցեալ ի ճանապարհին .
եւ էջն եւ առեւծն կայրն առ մարմնին ,
եւ ոչ եկեր առեւծն զմարմին տանն Աս-
29 տուծոյ , եւ ոչ երեկ զէջն : Եւ առ մար-
գարէն զմարմին տանն Աստուծոյ , եւ եզ
զնա ի վերայ իշոյն , եւ գարձոյց զնա եւ
եկն ի քաղաք² մարդարէնի ձերոյ՝ կո-
30 ծել եւ ի խաղել զնա . եւ³ ցածոյց զզին
նորա մարգարէն ի թագել զնա՝ ի գե-
րեզմանի իւրում . եւ կոծեցան զնա եւ
31 տանն , Վայ կզրայր : Եւ եզեւ յետ կու-
ծելոյն զնա , խօսեցաւ ընդ որդիան իւր
եւ սաէ , Եթէ մեռանիցիմ , թաղեալք
զիս յայտմ գերեզմանի ուր թաղեցաւ
այրս Աստուծոյ , առ սակերս զորա գի-
ջիք⁴ զիս , զի սպրեացին սակերք իմ ընդ
32 սակերս զորս՝ . Զի լինելով լինիցի բանն
զոր խօսեցաւ բանիւ Տեառն ի վերայ
սեզանոցն ի Բեթէլ , եւ ի վերայ տանց
բարձանց որ⁵ Սամարիտս :
33 Եւ յետ բանիցս այսոցիկ ոչ գարձաւ
Յերոբոաբամ⁶ ի չարեաց իւրոյ՝ . եւ զպր-
ձաւ եւ արար⁷ ի մասնէ ժողովրդեանն
քուրմս բարձանց . որ կամէր ընոյր զձեռս
34 իւր , եւ լինել ջուրմբարձանց : Եւ եզեւ
բանն այն ի մեզս տանն Յերոբոաբամայ ,
եւ ի սասակումն եւ յապականութիւն
յերեսաց երկրին :

ԳԼ . ԺԿ

1 Ի Ժամանակին յայտնիկ հիւանդացաւ
2 Արիա որդի Յերոբոաբամայ : Եւ սաէ Յե-
րոբոաբամ ցկին իւր , Արի եւ այրակեր-
պեաց , եւ մի զիստացին թէ գու կին
Յերոբոաբամայ իցես , եւ երթիցես ի

Սելով . ահա անդ է Աքիա մարգարէ .
նա խօսեցաւ վասն իմ թագաւորել ի
3 վերայ ժողովրդեանս այսորիկ . Եւ առ
ի ձեռքն քո⁸ տանն Աստուծոյ՝ հաց , եւ
բլիթս⁹ որդւոց նորա , եւ չամիչ՝ եւ
սառման մի մեզու , եւ երթիցես առ նա ,
եւ պատմեցէ քեզ զինչ լինելոց իցէ
4 մանկանն : Եւ արար այնպէս կինն Յե-
րոբոաբամու , եւ յարեաւ եւ զնաց ի Սե-
լով , եւ եմուտ ի սուսն Աքիայ . եւ
այրն ձերացեալ ի սեռանելոյ . եւ վատ-
եալ աչք իւր ի ձերաթմենէ իւրմէ :
5 Եւ սաէ Տէր ցլքիւ , Ահա կինն Յերո-
բոաբամայ զայ հարցանել բան ի քէն վասն
որդւոց իւրոյ , զի հիւանդ է . զայս
ինչ եւ զայս ասացես նմա . եւ¹⁰ եզեւ
ի մտանէն նորա , եւ իւքն յանձանութս
6 լինէր : Եւ եզեւ իրրեւ լուաւ Աքիա
զձայն ոտից նորա , ի մտանէն նորա
12 եւ ի բանալ՝ , սաէ , Մուտ , կինն Յերո-
բոաբամու . ընդէր իցէ այդ զի յան-
ձանութս լինիս . եւ ես եմ առաքեալ
7 առ քեզ խատութեամբ : Երթ եւ սաս
ցՅերոբոաբամ , Այսպէս սաէ Տէր Աս-
տուծամ Իսրայելի , Փոխանակ զի բարձ-
րացուցի գքեզ ի մէջոյ ժողովրդեանդ ,
եւ ետաւ զքեզ յաստնորդ ի վերայ ժողո-
8 վրդեան իմոյ Իսրայելի , Եւ պատառեցի
զիսպաւորութիւնն ի տանէն Դաւթի ,
եւ ետաւ որտ քեզ , եւ ոչ եզեր իրրեւ
զձառայ իմ Դաւթի որ սրահեաց զպա-
ստ իրանս իմ , եւ եկն զկնի իմ ամենայն
արտիւ իւրով ամենկ ուղղութիւնս առա-
9 ջի իմ , եւ չարացար ամենկ քան զամե-
նեսին որ եզեն յառաջ քան զքեզ , եւ
զնացեր եւ արարեր քեզ աստուածս
օտարութիս եւ ձուրձոյս բարկացուցա-
նել զիս , եւ զիս ընկեցեր յետս ի մար-
10 մնոյ քումմէ , Վասն այսորիկ ես ամից
չարիս ի վերայ տանն Յերոբոաբամայ ,
եւ սատակեցից զՅերոբոաբամայ որ մի-
զիցէ զորժով , կծկեալ եւ լքեալ ի մէջ
Իսրայելի . եւ հուաքեցից զհեա տանն
Յերոբոաբամայ , որպէս հուաքիցի սպր .
11 մինչեւ սպառել զնա : Զգիսիւրենս Յե-
րոբոաբամու ի քաղաքի կերիցեն չուսք ,
եւ զմեռեալս յանդի կերիցեն թաչուսք
12 երկնից . զի Տէր խօսեցաւ : Եւ զու ա-
րի զնա ի սուսն քո , եւ ի մտանել ոտից
13 քոց ի քաղաքն մեացի մանուկն . Եւ

1 Եբրայեցի յաւելու , մարգարէն 2 Եբր . Եոր .
գարէն ձեր 3 Եբր . եզ զզին նորա 4 Եբր .
զոսկերս իմ 5 Եբր . ի քաղաքս Սամարիայ 6 Եբր .
ի ճանապարհէ իւրմէ չարէ 7 Եբր . ի յետնոց

8 Եբր . տանն 9 Եբր . պլակի 10 Եբր . երկնի
11 Եբր . իցէ 12 Եբր . ընդ դուռնն

կոճեացին զնա ամենայն Իսրայէլ, և թաղեցին զնա . զի նա միայն Յերուսաղեմաց մտցէ ի գերեզման . զի դատ ի նմա բան բարի վասն Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի ի տան Յերորովամայ :

14 Եւ յարեացէ Տէր իւր թագաւոր ի վերայ Իսրայելի , որ հարցէ պտուն Յերորովամայ յաւուր յայմիկ . եւ արդ

15 զինչ եւս : Հարցէ Տէր զԻսրայէլ որպէս չարմի եղէզն ի ջուր , եւ խեցցէ Տէր զԻսրայէլ յերկրէս բարութեան յայսմանէ զոր ետ հարց նոցա , եւ հոսեացէ զնոսա յայնկոյս Գեառն , փոխանակ զի պարին իւրեանց անտառս

16 բարկացուցանել զՏէր . Եւ մասնեցէ Տէր զԻսրայէլ փասն մեղացն Յերորովամու , որ մեղաւ եւ մեղաց զԻսրայէլ :

17 Եւ յարեաւ կինն Յերորովամու , եւ զնաց ՚ի Սարիբա . եւ եղև իրբեւ եւ մուտ առաջի զբան տանն , մեսաւ մա :

18 Նուկն : Եւ կոճեցան զնա , եւ թաղեցին ամենայն Իսրայէլ ըստ բանին Տեառն զոր խօսեցաւ ի ձեռն ծառայի իւրոյ Աքիայ մարդարէի :

19 Եւ մնացորդ բանից Յերորովամայ , թէ որչափ պատերազմեցաւ , եւ որչափ թաղաւորեաց , ահա գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն Իսրայելի :

20 Եւ աւուրց զորս թագաւորեաց Յերորովամ , ամբ քսան եւ երկու . եւ ննջեաց ընդ հարս իւր , եւ թագաւորեաց Նարասորցի նորա ընդ նորա :

21 Եւ Ռորովամ որդի Սոգոմոնի թագաւորեաց ի վերայ Յուդայ . որդի քառասուն եւ մի ամաց Ռորովամ ի թագաւորել ի րում , եւ եւթնուտասն ամ թագաւորեաց յերուսաղէմ քաղաքի զոր ընտրեաց Տէր զնել զանուն իւր անդ յամենայն ցեղիցն Իսրայելի . եւ անուն մօր նորա Նասամ Ամնացի :

22 Եւ արար Ռորովամ չար առաջի Տեառն , եւ նախանձեցաւ ընդ ամենայն զոր արարին հարք նորա , եւ ըստ մեղաց

23 նոցա՝ զոր մեղան : Եւ յինեցին նորա իւրեանց բարձունս եւ անտառս ի վերայ ամենայն բլրոյ բարձու , եւ ի ներ

24 քոյ ամենայն վարսաւոր ծառոց : Եւ նուէրք եղեն՝ յերկրին , եւ արարին

յամենայն պարշտութեանց աղգացն զորս երարձ Տէր յերեսաց որդւոցն Իսրայելի :

25 Եւ եղև ի հինգերորդ տարուոյն յորում թագաւորեաց Ռորովամ՝ եւ Սաւսակիմ արքայ Եգիպտոսի ի վերայ Երուսաղեմի , եւ առ զամենայն զանձս՝ տանն Տեառն եւ զզանձս տանն արքայի , եւ զնիզական ոսկիս զոր ան Դաւիթ ի ձեռաց Ագրասաղարայ արքայի Սուրայ , եւ տարաւ յերուսաղէմ զամենայն զոր առ . եւ առ զզէնան՝ ոսկիս զոր արար

27 Սոգոմոն : Եւ արար արքայ Ռորովամ փոխանակ նոցա զէնս սղնձիս . եւ զիմեցին ի վերայ նոցա զորագլուխք՝ սուրհանդակացն որ պահէին զգրուսն

28 տանն արքայի : Եւ ինէր յորժամ մտանէր արքայ ի սունն Տեառն , բանալին ¹⁰ զայն սուրհանդակքն եւ ¹¹ յեղուցանէին զնոսա ի թեւէ՝ սուրհանդակացն :

29 Եւ մնացորդ բանիցն Ռորովամայ եւ ամենայն ինչ զոր արար , ոչ աւանիկ գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց

30 թագաւորացն Յուդայ , եւ պատերազմէր ի մէջ Ռորովամայ եւ ի մէջ Յերորովամայ զամենայն աւուրս : Եւ ննջեաց Ռորովամ ընդ հարս իւր եւ թագեցաւ ընդ հարս իւր ի քաղաքի Դաւիթի . եւ անուն մօր նորա Նասամ Ամնացի . եւ թագաւորեաց Աքիա որդի նորա ընդ նորա

ԳԼ ՃԵ

1 Եւ յամին ութնուտասներորդի թագաւորութեանն Յերորովամայ արդւոյ Նասատայ թագաւորէ Աքիա ¹² որդի Ռորովամայ՝ ի վերայ Յուդայ : Եւ երեք ամ թագաւորեաց ի վերայ Երուսաղեմի . եւ անուն մօր նորա Մասքա

3 զուտոր Աքիսոզոմայ : Եւ զնաց ի մեղս հօր իւրոյ զոր արար ¹³ առաջի Տեառն Աստուծոյ իւրոյ , եւ ոչ էր տիրա նորա կատարեալ ընդ Տեառն Աստուծոյ իւրոյ իրբեւ զսիրան Դաւիթի հօր իւրոյ :

4 Զի ¹⁴ ձեռն Դաւիթի ետ նմա Տէր Աստուած ¹⁵ մնացորդ յերուսաղէմ , զի կացուցէ զորդի նորա յետ նորա , եւ հաստատեցէ զԵրուսաղէմ . որպէս արար Դաւիթ ուղղութիւնս առաջի Տեառն , եւ ոչ

⁶ Եբբ. զզանձս ⁷ Եբբ. առ զամենայն , եւ առ զամենայն ասպարսն ⁸ Եբբ. սապարս ⁹ Եբբ. յանձն արար զնոսա ի ձեռս զորագլխաց ¹⁰ Եբբ. զնոսա ¹¹ Եբբ. բերէին զնոսա այսրէն ի սենեակ ¹² Եբբ. Դաւիթ ¹³ Եբբ. յառաջ քան զնա ¹⁴ Եբբ. վասն ¹⁵ Եբբ. ճրագ

¹ Եբբ. եւ եկն ի Թերաս ² Եբբ. Յուդայ ³ Եբբ. նախանձեցուցին զնա ամենայնիւն առաւել քան զոր արարին հարք նոցա մեղօք իւրեանց ⁴ Եբբ. արձանս եւ անտառս ⁵ Եբբ. իգացեալ եւս գոյր

խոտորեցաւ յամենայնէ զոր պատուիրեաց նմա զամենայն աւուրս կենաց իւրոյ, բաց ի բանին Ուրիայ Գեոսացու: Եւ պատերազմ էր ի մէջ Արիայ եւ ի մէջ Յերոբոզամայ զամենայն աւուրս կենաց նորա:

7 Եւ մնացորդ բանից Արիայ եւ ամենայն ինչ զոր արար, ո՞չ աւանիկ զրեալ են ի զիրս բանից աւուրց թագաւորացն Յուգայ: Եւ պատերազմ էր ի մէջ Արիայ եւ ի մէջ Յերոբոզամայ:

8 Եւ ննջեաց Արիու ընդ հարս իւր, եւ թաղեցաւ ի քաղաքի Դաւթի: Եւ թագաւորէ Ասա որդի նորս ընդ նորա:

9 Եւ յամի քամներորդի Յերոբոզամայ արքայի Իսրայելի թագաւորէ Ասա ի 10 վերայ Յուգայ: Եւ քառասուն եւ միսմ թագաւորեաց յԻսրայելմ: Եւ աւուրն մօր նորս Մաաքա զաւար Այիւ:

11 սոգամայ, Եւ արար Ասա ուղղութիւն առաջի Տեան իրրեւ զԴաւթիմ զհայր:

12 Իւր եւ երարձ՝ զնուէրս յերկրն, եւ ջնջեաց զամենայն իտարպիտութիւնսն:

13 զոր արարին հարց նորա: Եւ զՄաաքա զմայր իւր ի րաց արար ի տիկնութիւնէ. քանզի արար զազոլս յանտառին իւրում: Եւ կոտորեաց Ասա զամրոցս նորա, եւ այրեաց հրով ի հեղեղատին:

14 Կեցրանի Ասիայս զբարձունն ոչ երարձ. րոյց սիրս նորս կառաւելալ էր ընդ:

15 Տեանն զամենայն աւուրս իւր, եւ կրեր զպիւնսն հօր իւրոյ եւ զսիւնսն զիւր եմայժ՝ ի տուն Տեանն, արծաթ եւ ոսկի եւ անօթս:

16 Եւ պատերազմ էր ի մէջ Ասայի եւ ի մէջ Խաասայ արքայի Իսրայելի զամենայն Իսրայելի ի վերայ Յուգայ, եւ շինեաց զԽամա, զի մի լիցի ելանել եւ:

18 մտանել Ասայի արքայի Յուգայ: Եւ սո Ասա զամենայն արծաթն եւ զոսկի գտեալ ի զանձս տանն Տեանն եւ ի զանձս տան թագաւորին, եւ ես զայն ի ձեռս ծառայից իւրոց, եւ առաքեաց զնաս Ասա արքայ սո Դորգին Ագերայ որդւոյ Արենրայիմայ որդւոյ Ագայիլի՝ արքայի Ասորոց բնակելոյ ի Դամասկոս՝

19 եւ ասէ, ՝ Ուխտեա ուխտ՝ ընդ իս եւ ընդ քեզ, եւ ի մէջ հօր խմոյ եւ ի մէջ հօր քո. ահաւագիկ առաքեցի քեզ պատարագ արծաթ եւ ոսկի, եւ լոյզ զուխտ քո որ ընդ Բաասայ արքայի Իսրայելի:

20 Եւ գնացէ յինէն, եւ լուա Գորգի Ագերայ՝ արքայի Ասայի, եւ առաքեաց զգլխանսն իւր՝ ի քաղաքսն Իսրայելի. եւ եհար զԱյլին եւ զԻսն եւ զԱրէլ տանն Մաաքայ՝, եւ զամենայն զՔենեւրէթ մինչեւ յամենայն երկիրն Եֆրայմա:

21 զխմայ, Եւ եղև իրրեւ լուա Բաասա, զարքայեաց ի շինելոյ զԽամա, եւ զար:

22 ձաւ ի Թերաս, եւ արքայ Ասա պատուիրեաց ամենայն Յուգայ ՝ որ էին յենակիմ՝, զի առցեն զքարինսն Թամայ եւ զփայտ նորս, զոր շինեաց Բաասա. եւ շինեաց նորք արքայ Ասա զամենայն բլուր Բենիամինի եւ զգիտանոցն:

23 Եւ մնացորդ բանիցն Ասայի եւ ամենայն զորտ թիւն նորս, եւ ամենայն ինչ զոր արար, եւ զազաքսն զոր՝ շինեաց, ո՞չ աւանիկ զրեալ են ի զիրս բանից աւուրց թագաւորացն Յուգայ. բաց ի ժամանակի ձերութեան իւրոյ ցաւե:

24 զին ասք իւր: Եւ ննջեաց Ասա ընդ հարս իւր, եւ թաղեցաւ ընդ հարս իւր ի քաղաքին Դաւթի. եւ թագաւորէ Յախափաս որդի նորս ընդ նորա:

25 Եւ յարասն որդի Յերոբոզամայ թագաւորէ Իսրայելի, յամին երկրորդի Ասայի արքայի Յուգայ. եւ թագաւորեաց ի վերայ Իսրայելի ամս երկուս:

26 Եւ արար չար առաջի Տեանն, եւ գնաց զճանապարհ հօր իւրոյ եւ ի մեղս իւր:

27 որովք յանդոց զԻսրայել, եւ զառաւ գնովաւ Բաասա որդի Աքիսայ ի վերայ ամնն՝ Իսաքարու, եւ եհար գնս Բաասա ի Դարաթմոնն սպաղգեաց. եւ յարասա եւ ամենայն Իսրայել նստէին:

28 զԴարաթմոնաւ. Եւ սպան զնս Բաասա յամին երրորդի Ասայի արքայի Յուգայ,

29 եւ թագաւորեաց ընդ նորա: Եւ եղև իրրեւ թագաւորեաց, եհար զամենայն տունն Յերոբոզամաւ. եւ ոչ թողոյր զամենայն շնչաւոր ամնն Յերոբոզամայ, մինչեւ սասակել զնս ըստ բանին:

1 Եբբ. Ուրոբոզամայ 2 Տեւ. Գլ. Ժ. 24. 3 Եբբ. Կուսս 4 Եբբ. պատկեր Մաաքոթիմայ 5 Եբբ. զպատկերն 6 Եբբ. զնուէրս հօր իւրոյ եւ զնուէրս իւր 7 Եբբ. Բենուգադ որդի Տամբրեմնի որդւոյ Եգիտնի

8 Եբբ. Աւխտ է 9 Եբբ. Բենուգադ 10 Եբբ. զեղխանս զորուն իւրոյ 11 Եբբ. զԱրիւ Բենիամուարայ 12 Եբբ. անխար 13 Եբբ. զԿարաս Բենիամինի եւ զՄաափա 14 Եբբ. քաղաքքն զորս 15 Եբբ. Սոդար 16 Եբբ. գաւ զործեաց նմա Բաասա որդի Աքիայ ի տանէն

Տեառն զոր խօսեցաւ ի ձեռն ծառայի
 30 խրոյ Աքիայ Ալիոյ՛վնացոյ, Վասն ամե-
 նայն մեզացն՝ Յերթովամայ որ մե-
 զաւ եւ յանցոյց զԻսրայէլ ի զայցայու-
 ցանել խրում, որովք զայրացոյց զՏէր
 Ատուած Իսրայելի :
 31 Եւ մնացորդք բանից ¹Նարատայ եւ
 ամենայն ինչ զոր արար, ո՛չ աւանիկ
 զրեալ են ի զիրս բանից աւուրց թաղա-
 32 ւորայն Իսրայելի : Եւ էր պատերազմ ի
 մէջ Ասայի եւ ի մէջ ²Նարատայ ար-
 քայի Իսրայելի զամենայն աւուրս նոցա :
 33 Եւ յամին երրորդի Ասայի արքայի
 Յուզայ թագաւորէ Բասաս որդի Աքիայ
 ի վերայ ամենայն Իսրայելի ի Թերսա
 34 ամս քսան եւ չորս : Եւ արար չար ա-
 սալի Տեառն, եւ գնաց զձանադարձ
 Յերթովամայ ³որդւոյ Նարատայ՝, եւ ի
 մեզս նորա որպէս յանցոյց զԻսրայէլ :

Գ Լ . ԺԶ

1 Եւ եղև բան Տեառն ի ձեռն Յէուայ
 որդւոյ Անանիայի առ Բասաս եւ ասէ,
 2 Փոխանակ զի բարձրացուցի զքեզ յերկրէ,
 եւ ետաւ զքեզ ասալնորդ ի վերայ ժողո-
 վրրդեան իմոյ Իսրայելի, եւ զնացեր զձա-
 նապարն Յերթովամաւ, եւ յանցուցեր
 զժողովուրդ իմ զԻսրայէլ, յարկացու-
 3 ցանել զիս ⁴անտուովք իւրեանց, Ահա
 ես ⁵յարուցից զհետ Բասասայ եւ զհետ
 ասն նորա՞, եւ սաց զտուն քո իրրեւ
 զտունն Յերթովամայ որդւոյ Նարա-
 4 տայ : Որ մեռանիցի Բասասայ ի քաղաքի՝
 չունք կերիցեն, եւ որ մեռանիցի նորա ի
 գաշտի՝ կերիցեն զնա ինչունք երկնից :
 5 Եւ մնացորդք բանից Բասասայ, եւ
 ամենայն ինչ զոր արար եւ զօրութիւնք
 նորա, ո՛չ աւանիկ զրեալ են ի զիրս
 բանից աւուրց թագաւորայն Իսրայելի :
 6 Եւ ննջեաց Բասաս ընդ հարս իւր, եւ
 թագեցաւ ի Թերսա, եւ թագաւորէ
 Եղա որդի նորա ընդ նորա, ³յամիքսա-
 7 ներորդի Ասայի արքայի : Եւ ի ձեռն
 Յէուայ որդւոյ Անանիայ մարգարէի խօ-
 սեցաւ Տէր ի վերայ Բասասայ եւ ի վե-
 րայ ասն նորա զամենայն չարիսն զոր
 արար ստալի Տեառն ի բարկացուցանել
 զնա զործովք ձեռաց իւրոց . առ ի լի-

նելոյ իրրեւ զտունն Յերթովամայ, եւ
 վասն հարկանելոյ զնա :
 8 Յամին քսաներորդի եւ վեցերորդի
⁶արքայի Յուզայ, թագաւորեաց Եղա
 որդի Բասասայ ի վերայ Իսրայելի ի Թեր-
 9 սա ամս երկուս : Եւ ⁷ժողովեաց ի վե-
 րայ նորա՞ Չամբրի ծառայ իւր՝ իշխան
 կիսոյ սարառակնաց . եւ նա բմպէր եւ
 արբեալ էր ի տանն Արտայ Նանդերձա-
 10 սիտի ի Թերսա . Եւ եմուա Չամբրի, եւ
 եհար զնա եւ սարն զնա, յամի քսա-
 ներորդի եւ թներորդի Ասայի արքայի
 Յուզայ, եւ թաղաւորեաց ընդ նորա :
 11 Եւ եղև ի թագաւորել նորա եւ նստել
 յաթոսն իւրում, եհար զամենայն տունն
 Բասասայ, եւ ոչ կթող նմա որ միգիցէ
 զորմով, եւ զմերձաւորս նորա եւ զտու-
 12 րեկամս նորա : Եւ ջնջեաց Չամբրի զու-
 մենայն տունն Բասասայ՝ ըստ բանին
 Տեառն զոր խօսեցաւ ի վերայ տանն
 Բասասայ ի ձեռն Յէուայ մարգարէի :
 13 Վասն ամենայն մեզացն Բասասայ՝ եւ
 Եղայ որդւոյ նորա որ ⁸մեզաւ, եւ որ-
 պէս յանցոյց՝ զԻսրայէլ, բարկացուցա-
 նել զՏէր Ատուած Իսրայելի սնտուովք
 իւրեանց :
 14 Եւ մնացորդ բանիցն Եղայ, եւ ամե-
 նայն ինչ զոր արար, ո՛չ աւանիկ զրեալ
 են ի զիրս բանից աւուրց թագաւորայն
 Իսրայելի :
 15 Յամիքսաներորդի եւ թներորդի Ասայի
 արքայի Յուզայ, թագաւորեաց Չամբրի
 աւուրս եւ թն ի Թերսա . եւ բանակին
 Իսրայելի ի Գարաթոնի սլազզեաց .
 16 Եւ լուաւ ժողովուրդն ի բանակի անց՝
 ասնն, Գոււմարեցաւ Չամբրի եւ եհար
 զարքայն . եւ ⁹թագաւորեցուցին Իսրա-
 յելի՞ զՍմրի զօրավար զօրուն ի վերայ
 Իսրայելի յաւուր յայնմիկ ի բանակին :
 17 Եւ ել Ամրի եւ ամենայն Իսրայէլ ընդ
 նմա ի Գարաթոնէ, եւ նստաւ զԹեր-
 18 սա : Եւ եղև իրրեւ ետես Չամբրի
 թէ յառնուլ եղև քաղաքն, եմուա ի
 սենեակ մի տանն արքայի, եւ այրեաց
 ի վերայ ¹⁰նորա զտունն արքայի հրով :
 19 Եւ մեաւա վասն մեզաց խրոց զոր ա-
 ըար՝ ասնել չար ստալի Տեառն, եւ
 զնոց զձանադարձս Յերթովամաւ ³որդ-
 ւոյ Նարատայ՝, եւ ի մեզս նորա զոր ա-

¹Եբբ. նազարայ ²Եբբ. Բասասայ ³Յեբբ. Գ-
 Կ-Է ⁴Եբբ. մեզօք ⁵Այ-Կ-Կ-Ն ջնջեցից ի սպառ
 գնատս եւ զտունն նորա

⁶Եբբ. Ասայի արքայի ⁷Եբբ. դուա գործեաց նմա
⁸Եբբ. մեզան, եւ որպէս յանցուցին ⁹Եբբ. թա-
 գաւորեցոյց ամենայն Իսրայէլ ¹⁰Եբբ. իւր

բար որովք յանցոց զԻսրայէլ :

20 Եւ մնացորդք բանից Զամբրեայ, եւ խումբք նորա զոր խմբեցաւ, ո՛չ աւանիկ գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն Իսրայելի :

21 Յախժամ բաժանեցաւ ժողովուրդն Իսրայելի. կէս ժողովրդեանն լինէր զկնի թամնեայ որդւոյ Գովաթայ թագաւորեցանել զնա, եւ կէս ժողովրդեանն ժողովուրդն որ զկնի Ամբեայ, եւ պարտեցաւ ժողովուրդն որ զհետ թամնեայ որդւոյ Գովաթայ. եւ մնաւ թամնի, եւ Յալբամ կոչուար նորա ի ժամանակի յախժիկ. եւ թագաւորեաց Ամրի յես

23 թամնեայ՝ Յամին երեսներորդի եւ առաջնորդի Առայի արքայի Յուգայ, թագաւորէ Ամրի ի վերայ Իսրայելի ամս երկսաստան. ի Թերա թագաւորեաց

24 ամս վեց : Եւ ստացաւ Ամրի զլեառնն Սեմերան ի Սամերայ շատոռնէ լերինն՝ երկուց տողանդոց արծաթայ. եւ շինեաց զլեառնն, եւ կոչեաց զանունն յերինն զոր շինեաց՝ յանուն Սամերեայ ահաւն լերինն՝ Սեմերան :

25 Եւ արար Ամրի չար առաջի Տեառն, եւ չարացաւ քան զամենայն եղևալս

26 յառաջ քան զնա. Եւ զնաց զամենայն ճանապարհն Յերորովանայ որդւոյ Նուբատայ, եւ ի մեղս նորա որովք յանցոց զԻսրայէլ ի բարկացուցանել զՏէր Աստուած Իսրայելի սնտուովք ի բնանդ :

27 Եւ մնացորդք բանից Ամբեայ եւ ամենայն ինչ զոր արար, եւ զօրութիւն նորա զոր արար, ո՛չ աւանիկ գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն Իսրայելի : Եւ ննջեաց Ամրի ընդ նորս իւր, եւ թագեցաւ ի Սամարիա. եւ թագաւորեաց Աքաաբ որդի նորա ընդ նորա :

29 Եւ Աքաաբ որդի Ամբեայ թագաւորեաց ի վերայ Իսրայելի. յամին երեսներորդի եւ ութերորդի Առայի արքայի Յուգայ թագաւորեաց Աքաաբ որդի Ամբեայ ի վերայ Իսրայելի ի Սամարիա

30 ամս քսան եւ երկուս : Եւ արար Աքաաբ որդի Ամբեայ չար առաջի Տեառն քան զամենեստան որ յառաջ քան զնա էին :

31 Եւ ոչ ինչ էր նմա ընդհատ զնալ ըստ մեղոյ Յերորովանայ որդւոյ Նաբատայ. եւ ան կին զՅեզդարէլ զուսար Յովբա-

ղայ արքայի Արզնացուց, եւ գնաց եւ ծառայեաց Բահաղու եւ երկիր եպագ

32 նմա : Եւ կանգնեաց սեզան Բահաղու ի սան գարշեկեաց նորա զոր շինեաց ի

33 Սամարիա : Եւ արար Աքաաբ անտառ. եւ յաւել Աքաաբ առնել առ ի բարկացուցանել զՏէր Աստուած Իսրայելի քան զամենայն թագաւորս Իսրայելի եղևալս

34 յառաջ քան զնա : Յուսուբս նորա շինեաց Արիէլ Եեթելայի զԵրիբով, Աբիրոնաւ անգրանկաւ իւրով արկ նմա հումունա, եւ Սեղուբաւ կրտսերաւ իւրով կանգնեաց զգրունս նորա, ըստ բանին Տեառն զոր խօսեցաւ ի ձեռն Յեսուայ որդւոյ Նուեայ :

ԳԼ . ԺԷ

1 Եւ ասէ Եզրա մարգարէ ի Թեգրեայ Գաղապու զԱքաաբ, Կենդանի է Տէր Աստուած զօրութեանցն, Աստուած Իսրայելի, որոյ կացի առաջի նորա, եթէ եզրի յամս յայտակի ցօղ կամ անձրեւ, լացց եթէ բանիւ բերանոյ խոյ :

2 Եւ եղև բան Տեառն առ Եզրա

3 ասէ, Գնա աստի ընդ արևելս եւ թագրիցս ի հեղեղապին Քուաթու, որ է յամեղիման Յորդանանաւ. Եւ եզրից բնակ բեզ ջուր ի հեղեղաաէն, եւ հրաման տայ պուտուոց կերակրել զբեզ

5 անդ : Եւ զնոց եւ պարս եզրիս ըստ բանին Տեառն, եւ չոգաւ եւ նստաւ ի հեղեղաապին Քուաթայ յամեղիման Յորդանանաւ : Եւ սպասուք բերէին նմա հաց եւ միս ընդ տաւօտս, եւ հաց եւ միս ընդ երեկոյս. եւ ի հեղեղաաէն բնակէր ջուր : Եւ եղև յես աւուրց եւ ցամաքեցաւ հեղեղաան, զի ոչ եղև անձրեւ ի վերայ երկրի :

8 Եւ եղև բան Տեառն առ Եզրա եւ

9 ասէ, Արի եւ զնա ի Սարեփթա Սիրանացուց, եւ նստցիս անդ. եւ ահա պարտերեայ է իմ անդ կնոջ միոյ այլուոյ կերակրել զբեզ : Եւ յարեաւ զնաց ի Սարեփթա ի դուռն քաղաքին, եւ ահա անդ կին մի քաղէր փայտ. եւ ազդակեաց զկնի նորա Եզրա եւ ասէ զնա, Առ դու ինձ սակաւ մի ջուր ա-

11 մանով եւ արից : Եւ զնաց բերել. եւ ազդակեաց զհետ նորա Եզրա եւ ասէ, Ապեա ինձ պատառ մի հաց ի ձեռին

12 քում : Եւ ասէ կինն, Կենդանի է Տէր Աստուած քո, եթէ դուցէ իմ նկանակ.

1 Եզր. եւ թագաւորեաց Ամրի 2 Եզր. զ-ի-ո-ի-
 3 Եզր. քաղաքին

ԳԼ . ԺԸ

բայց կթէ որչափ բաւար մի ալեւր
 ի սպիրտի, եւ սակաւ մի եւզ ի կամ-
 փասկի. եւ աճա քազեմ՝ կրկուսս եր-
 կուս, եւ մտից եւ արարից զայն ինձ եւ
 13 մանկանց իմոց՝. եւ կերկրութք զայն եւ
 14 մեղութք. եւ սակ զնա եղիա, Գաջա-
 լերեաց, մուս եւ արա բաւ բանի բում.
 սպ արապես նախ ինձ անախ նկանակ
 մի փոքրիկ եւ բերցես ինձ, եւ ապա
 15 արատցես քեզ եւ մանկանց քոց՝. Զի
 պատէս սակ Տէր Աստուած Բարայկի,
 Ասփոր ալերն մի պահասեսցէ եւ կամ-
 փասկ իւզոյն մի նուազեսցէ մինչեւ յօր
 սալոյ Տեանն անձրեւ ի վերայ երեսոց
 16 երկրի: Եւ գնաց կինն, եւ արար բաւ
 բանին Եղիայի, եւ կերաւ սա եւ նա եւ
 17 3 որդիք նորա. Եւ յօրէ յայնմանէ սա-
 փոր՝ ալերն ոչ պահասեաց, եւ կամ-
 փասկ իւզոյն ոչ նուազեսցաւ բանին
 Տեանն զոր խօսեցաւ ի ձեռն Եղիայի:
 18 Եւ եղև լիտ բանիցս պտոցիկ Նիւան-
 ցացաւ որդի տիրոջ սանն, եւ էր ախա
 նորա սատարի յոյժ, մինչ ոչ մնաց ի
 19 նմա շունչ: Եւ սակ զեղիա, Զի՞ կայ
 իմ եւ քո, այրք Աստուծոյ, մտեր առ
 իս յիշատակի զանօրէնութիւնս իմ, եւ
 20 սպանանե՞լ զորդի իմ: Եւ սակ Եղիա
 ցկինն, Տուր զիս զորդիդ քո. եւ առ
 զնա ի գրկաց նորա, եւ եհան զնա ի
 վերնատունն յորում ինքն նստէր, եւ
 21 արար զնա ի կողմն ի վերայ մահճաց
 իւրոց. Եւ սպազակեաց Նեղիա եւ սակ,
 22 Ո՞չ ինձ Տէր, որ վիայդ ես այրեոյն՝ առ
 որում ես բնակեմ, զու չարչարեցիր
 23 զորդի նորա մեռուցանել: Եւ 5 փչեաց
 երիցս ի մանուկն, եւ կարգաց զՏէր
 եւ սակ, Տէր Աստուած իմ, զարձցի
 24 շունչ մանկանս ի սա եւ 6 եղև այնպէս.
 եւ ազազակեաց, եւ՝ լուսւ Տէր ձայնի
 Եղիայի, եւ զարձաւ շունչ մանկանն ի
 25 փոր նորա եւ կենդանացաւ: Եւ սա Ե-
 զիա զմանուկն եւ իջոյց զնա ի վերնա-
 սանէ անտի ի սունն եւ ես ցմայր իւր.
 եւ սակ Եղիա, Տես զի կենդանի է որդիդ
 26 քո: Եւ սակ կինն ցեղիա, Ահա արդ զի-
 տայի եթէ այր Աստուծոյ ես գու, եւ
 բան Տեանն ճշմարիտ է ի բերան քո:

1 Եւ եղև յիտ աւուրց բազմաց եւ բան
 Տեանն եղև առ Եղիա յամեն կրորդի,
 եւ սակ, Ելիթ եւ երեւեաց Աքաաբու,
 եւ սաց անձրեւ ի վերայ երեսոց երկ-
 2 րի: Եւ չոպա Եղիա երեւել Աքաաբու.
 3 Եւ սակ սատարի էր ի Սամարիա: Եւ
 կոչեաց Աքաաբ զԱրգիւս զհնազարա-
 պիտ իւր. եւ Արգիւս երկիւզած էր ի
 4 Տեաննէ յոյժ. Եւ եղև ի կտորել Յե-
 զարեւայ զմարգարէսն Տեանն, սա Աք-
 զիւս հարեւր այր մարգարէ, եւ թա-
 քոյց զնոսա յառն յառն յայրի, եւ
 5 կերակրեաց զնոսա հացիս եւ յորի: Եւ
 սակ արքայ ցԱրգիւս, Եկ չրջեսցուք
 ընդ երկիրդ ես ամենայն ապրերք ջրոց
 եւ առ հեղեղատօք, թերեւս գտցուք
 խոտ եւ սպրեցուցուք զձիս եւ զձո-
 6 րիս, եւ ոչ սատակեսցին յանասնոց:
 7 Եւ յաժանեաց իւրեանց զճանապարհն
 չրջել. Աքաաբ զնաց ընդ մի ճանա-
 պարճ միայն, եւ Արգիւս զնաց ընդ այլ
 ճանապարհ միայն:
 8 Եւ էր Արգիւս ի ճանապարհին, եւ
 եկն կ յեղիա ընդ առաջ նորա 6 միայն,
 եւ աճապարեաց Արգիւս անկաւ ի վե-
 9 րայ երեսոց իւրոց եւ սակ, Եթէ գո՞ւ
 10 իցես տէր իմ Եղիա: Եւ սակ Եղիա,
 11 Ես եմ. երթ սաս ցտէր քո եթէ Ահա-
 12 ւասիկ եղիա: Եւ սակ Արգիւս, Զի՞ ոչ
 մեզայ, զի մասնես զժառայ քո ի ձեռս
 13 Աքաաբու սարսնանի զիս: Կենդանի է
 Տէր Աստուած քո, եթէ իցէ սոզ կամ
 թաղաւորութիւն ուր ոչ աւաքեաց աէր
 իմ ինդրի զքեզ. եւ սակն թէ Չէ ու-
 14 րեք. եւ 8 այրեաց զթաղաւորութիւնն
 եւ զաշխարհ նորա՝ զի ոչ եղիտ զքեզ:
 15 Եւ արդ զու ստես, թէ Երթ եւ պատեա
 16 տեանս քում թէ Ահաւասիկ Եղիա. Եւ
 եղիցի եթէ ես երթայցեմ ի քէն, եւ
 17 Հոյի Տեանն առնուցու զքեզ յերկիր
 զոր ոչ գիտցեմ, եւ մասնիցեմ պատ-
 մել Աքաաբու, եւ ոչ գտանիցէ զքեզ,
 եւ սպանանիցէ զիս. եւ ծառայ քո եր-
 կիւզած է ի Տեաննէ ի մանկութիւնէ
 18 ի բով: Եւ ոչ պատմեցաւ տեանն իմում
 զոր ինչ արարի ես ի կտորել Յեղարե-
 վայ զմարգարէսն Տեանն. թաքուցի ի
 մարգարէիցն Տեանն հարեւր այր յառն

1) Եբ. մանկան իմում 2) Եբ. մանկան քում
 3) Եբ. սունն նորա ուսուրս: (16) Ասփոր 4) Եբ.
 առ Տէր եւ սակ, Տէր Աստուած իմ, զայրի՞ն եւս
 5) Եբ. տարածեաց զանձն երիցս ի վերայ մանկանն
 6) Եբ. որդիք

7) Եբ. բաժանեցին իւրեանց զերկիրն չրջել ի նմա
 8) Եբ. երգ մեցոյց զթաղաւորութիւնն եւ զազգն

յիտուն այր յայրի, եւ կերակրեցի զնո-
 14 սա հացիւ եւ ջրով: Եւ արդ զու ասես
 ցիս, երթ եւ ասա տեսուն քում թէ
 Անաւատիկ եղիս, եւ սպանանիցէ զիս:
 15 Եւ ասէ եղիս, Կեսկանի է Տէր զօրու-
 թեանց, որոյ կացի առաջի նորա, զի
 այսօր երեւեցայց նմա:
 16 Եւ զնաց Արգիւս ընդ առաջ Աքաա-
 բուս եւ սլաւամեաց նմա. եւ ընթացաւ
 Աքաաբ եւ զնաց ընդ առաջ եղիայի:
 17 Եւ եղև իբրև ետես Աքաաբ դեղիս,
 ասէ Աքաաբ ցեղիս, եթէ Դո՞ւ իցես
 18 խանդարէն Իսրայելի: Եւ ասէ եղիս,
 Ես ոչ խանդարեմ դիտրայէլ, այլ զու
 եւ տուն հօր քո, ի թողուլ ձեր ¹զՏէր
 Աստուած ձեր՝ եւ երթուլ զհետ Բա-
 19 հաղիմայցն: Եւ արդ առաքեա ժողովեա
 առ իս զամենայն Իսրայել ի լեառն Կար-
 մեղոս, եւ զմարդարէսն Բահաղու զչո-
 րեքհարեւր եւ զյիսուն, ²եւ զմարդա-
 րէսն ամօթոյ զչորեքհարեւր եւ զյի-
 սուն,՝ եւ զմարդարէսն անասաւաց զչո-
 րեքհարեւր, որ ուսին զսեղանն Յեզա-
 20 բելայ: Եւ առաքեաց Աքաաբ ընդ ամե-
 նայն Իսրայել, եւ ժողովեաց զմարդա-
 րէսն ի լեառն Կարմեղոս:
 21 Եւ ³մերձեցայց եղիս զամենայն՝ յողու-
 վուրդն, եւ ասէ զնոսա եղիս, Մինչև
 ցերբ կազայք յերկուս հետս. եթէ Տէր է
 Աստուած, երթայք զհետ նորա, եւ եթէ
 Բահաղն իցէ, երթայք զհետ նորա. եւ
 ոչ ես յողովուրդն նմա պատասխանի:
 22 Եւ ասէ եղիս ցժողովուրդն, Ես մնացեալ
 եմ մարդարէ Տեառն միայն, եւ մարդարէք
 Բահաղու սրբ չորեքհարեւր եւ յիսուն
²եւ մարդարէք անասաին՝ չորեքհարեւր՝:
 23 Տացեն մեզ երկուս եզինս, եւ ընա-
 րեսցեն իւրեանց զմին, եւ յօչեսցեն եւ
 զիցեն ի վերայ փայտից, եւ հուր մի զի-
 ցեն. եւ ես արարից զմեւս եղին, եւ եւ
 զից ի վերայ փայտից, եւ հուր ոչ մատու-
 24 ցից: Եւ կարդասցիք զանուն աստուա-
 ծոցն ձերոց, եւ ես կոչեցից զանուն
 Տեսան՝ Աստուծոյ իմոյ՝. եւ եղիցի առ-
 սաւած որ լուիցէ հրով նա է Աստուած.
 պատասխանի ետուն ամենայն ժողու-
 վուրդն եւ ասեն, Բարի է բանդ ²զոր
 25 խօսեցար՝: Եւ ասէ եղիս ցմարդարէսն
⁴ամօթոյ, Ընարեցէք զուր ձեզ զուա-

րակ մի, եւ արարէք յառաջադոյն,
 քանդի զուք բազում էք. եւ կարդա-
 26 ցէք զանուն աստուածոցն ձերոց, եւ
 հուր մի զնէք ի վերայ: Եւ ասին զընա-
 րակն զոր ես նոցա, եւ արարին. եւ
 կարդացին զանուն Բահաղու յայդուէ
 մինչև ցհասարակ օր. եւ ասէին, Լուր
 մեզ, Բահաղ, ²լուր մեզ.՝ եւ ոչ գոյր
 բարբառ եւ ոչ ունկնդրութիւն. եւ ըն-
 թեանային չուրջ զսեղանովն զոր արա-
 27 ըին: Եւ եղև ի մէջօրէին եւ այցա-
 նեաց զնոսա եղիս ²Թեղրայի եւ ասէ,
 Մեծածայն կարդացէք, զի աստուած
⁵է, թերեւս զբոսանք ինչ իցեն նմա,
 եւ միանդամայն թերեւս ասնիցէ հրա-
 ման՝, կամ թէ ի քուն իցէ եւ յանի-
 28 ցէ: Եւ կարդային մեծածայն, եւ ցտէին
 ըստ օրինի իւրեանց սրով եւ զեղար-
 դեամբք մինչև ցհեղուլ արեան ի վերայ
 29 նոցա: Եւ եղև իբրև մերձեցան յընդե-
 րեկան, եւ մարդարէանային մինչև ցժա-
 մանակ մատուցանելոյ զո՞նին, եւ ոչ գոյր
⁶ձայն. եւ խօսեցաւ եղիս Թեղրացի
 ընդ մարդարէս զարշելեայն եւ ասէ,
 Ի
 յայ կացէք, արդ ես արարից զողջա-
 կէզն իմ: Եւ ի յայ կացին եւ զնայցին՝:
 30 Եւ ասէ եղիս ցժողովուրդն, Մատե-
 րուք առ իս. եւ մտտան ամենայն
 ժողովուրդն առ նա. եւ ողջայոց զսե-
 31 զանն Տեսան զկործանեալ: Եւ ան Ե-
 ղիս երկոսասան քար ըստ թուոյ ցե-
 ղիցն Իսրայելի, որայէս խօսեցաւ Տէր
 ընդ նմա եւ ասէ, Իսրայել եղիցի ա-
 32 նուն քո. Եւ շինեաց ⁸զքարինսն յա-
 նուն Տեսան, եւ արար ⁹ծով որ սա-
 նէր երկուց զբուս սերմն չուրջ զսե-
 33 զանովն, եւ եղէզ զչերասն ²ի վերայ սե-
 զանոյն զոր արար՝, եւ յօչեսց զողջա-
 կէզն եւ եղէզ ի վերայ շերտիցն ²եւ եւ
 34 զէզ ի վերայ սեղանոյն՝. Եւ ասէ, Ա-
 սէք ինձ չորս սափորս ջրոյ, եւ հեղէք
 ի վերայ ողջակիրիդ եւ ի վերայ շեր-
 տիցդ. եւ ասէ, Կրկնեցէք. եւ կրկնե-
 ցին. եւ ասէ, Երեքիկնեցէք. եւ երեք-
 35 կնեցին. Եւ գնայր ջուրն չուրջ զսե-
 զանովն, եւ ¹⁰զծովն լցին ջրով:
 36 Եւ եղև ի ժամու մատուցանելոյ պա-

¹Եբբ. զպատուիրանս Տեսան ²ՅԵբբ. պ-ւ-ւ-է
³Եբբ. մերձեցաւ եղիս առ ամենայն ⁴Եբբ. Բա-
 հաղու

⁵Եբբ. է նա, թ երեւս խօսք ինչ իցեն նմա, թ երեւս
 զրադուսն ինչ իցէ նորա. և թ երեւս իցէ ի
 ճանապարհի ⁶Եբբ. ձայն, եւ ոչ գոյր
 պատասխանի, և ոչ գոյր ունկնդրութիւն
⁷Եբբ. որդւոցն Յակոբայ ⁸Եբբ. զքարինսն սե-
 զան ⁹Եբբ. իւրամ ¹⁰Եբբ. զերամն

տարադին ազազակեաց Եղիա յերկինս ,
 եւ ասէ , Տէր Աստուած Արբաճամբ եւ
 Եսաճակոյ եւ Իսրայելի , այսօր ծանիցեն
 եթէ , դու ես Տէր Աստուած Իսրայելի , եւ
 ես ծառայ քո . եւ ՚Աս արարի՛՞ զգործս
 37 զայստիկ . Լուր ինձ , Տէր , յուր ինձ ՚հրով .
 եւ ծանիցէ ժողովուրդս թէ զու ես Տէր
 Աստուած , եւ զու դարձուցեր զսիրտ
 38 ժողովրդեանս այսորիկ յեսս : Եւ ան-
 կաւ հուր ի Տեառնէ ՚յերկնից , եւ եկեր
 զողջակէզան եւ զչերառն , եւ ՚զհօդն եւ
 զջուրն որ ՚ի ծովուն լափեաց հուրն :
 39 Իրբեւ ետես ամենայն ժողովուրդն ,
 անկան ի վերայ երեսաց իւրեանց եւ
 ասեն , Արդարեւ Տէր , նա է Աստուած ,
 40 Տէր , նա է Աստուած : Եւ ասէ Եղիա
 ցժողովուրդն , Կայսրոս ք զմարդարէնս
 բաճաղու , եւ մի՛ սք այրեցոյի ի նու-
 ցանէ . եւ կայան գնտաս . եւ իջոց զնու-
 սա Եղիա ի հեղեղատն Կիստնի եւ կո-
 սորեաց զնտաս անդ :
 41 Եւ ասէ Եղիա ցԱքաար , Ել , կեր եւ
 42 արբ , զի ոտնաձայն ՚անձրեի ի է : Եւ
 ել Աքաար ուսել եւ բռնելի . եւ Եղիա
 ել ի զլուր լերինն Կարմեղայ , եւ խո-
 նարհեցաւ յերկիր , եւ եզ զերեսս իւր
 43 ի մէջ ծնւոցայ խրոց . Եւ ասէ ցպատան-
 եակն իւր , Ել եւ հայեաց ընդ ճանա-
 պարճ ծովու . եւ ել եւ հայեցաւ պա-
 տանեակն , եւ ասէ , Ոչ ինչ է . եւ ասէ
 Եղիա , Այլէ զու զարձիբ ելին անդամ :
 44 Եւ զարձաւ պատանեակն ելին անդամ .
 եւ եղև յետ ել թնդարդում նուազին ,
 եւ աճա ամպ մի յուրբիկ իրբեւ զթափ
 սոն ՚հանէր ջուր՛ . եւ ասէ , Ել եւ ա-
 սա ցԱքաար , Լձեա զկատս քո եւ էջ ,
 45 գուցէ հասանիցէ քեզ անձրեւ : Եւ եւ-
 զեւ մինչ նա այր եւ անդր պատնայր ,
 երկինք մթնացան ամպովք եւ հողմով ,
 եւ եղև անձրեւ մեծ . եւ ՚լայր
 46 երթայր Աքաար յեզրայէլ : Եւ ձեռն
 Տեառն եղև ի վերայ Եղիայի . եւ
 սնդեաց զմէջ իւր եւ ընթացաւ առաջի
 Աքաարու , մինչև մասնել յեզրայէլ :

ԳԼ . ԺԹ

1 Եւ պատմեաց Աքաար Յեզրայելայ ՚կնոջ
 իւրում՝՝ զամենայն զոր արար Եղիա ,
 եւ որպէս կոտորեաց զամենայն մար-

2 զարէնս սրով , եւ առաքեաց Յեզրայէլ
 հրեշտակ առ Եղիա եւ ասէ , ՚Եթէ
 զու Եղիա իցես , եւ ես Յեզրայէլ .՝՝ օն
 եւ օն սրտացն ինձ աստուածքն եւ օն
 եւ օն յաւելցեն , եթէ ոչ յաղիւ ի սոյն
 ժամու եզից զանձն քո իրբեւ զանձն
 միոյ ի նոցանէ :
 3 Եւ ՚Երկեաւ Եղիա՛ եւ յարեաւ գնաց
 ՚տանձնն , եւ եկն ի Բերսարէէ յեր-
 կին Յուզայ , եւ եթոզ անդ զպատա-
 4 նեակն իւր : Եւ ինքն գնաց յանապատ
 աւուր միոյ ճանապարհ , եւ չողաւ եւ
 նոսաւ ընդ բեւեկնեաւ . եւ ինդրեաց
 մահ անձին իւրոյ , եւ ասէ , Շատ է
 արդ , Տէր , ա՛ռ զողի իմ ՚յինէս , Տէր՛ .
 5 զի ոչ եմ ես լաւ քան զհարս իմ : Եւ
 ի քուն եմուտ եւ ննջեաց ընդ ամեկովն .
 եւ աճա ¹⁰ ոմն մերձեցաւ ի նա եւ ա-
 6 սէ , Արի եւ կեր : Եւ հայեցաւ Եղիա
 եւ աճա ի մնարից նորա նկանակ ¹¹ հա-
 ճարց եւ կուժ ջրոյ . եւ յարեաւ եկեր
 7 եւ արբ , եւ զարձաւ ննջեաց : Եւ զար-
 ձաւ հրեշտակն Տեառն երկրորդ անգամ
 մերձեցաւ առ նա եւ ասէ ցնա , Արի
 կեր , զի բազում է ի քէն եւ անդր
 8 ճանապարհդ : Եւ յարեաւ եկեր եւ արբ ,
 եւ գնաց զօրութեամբ կերակորն այ-
 նորիկ զքառասուն տիւ եւ զքառասուն
 զիչեր , մինչև ցլեառնն Աստուծոյ ի
 Քորէր :
 9 Եւ եմուտ անդ յայն եւ ¹² զազարեաց .
 եւ աճա բան Տեառն եղև առ նա եւ
 10 ասէ , Զի՛ ես զու աստ , Եղիա : Եւ ա-
 սէ Եղիա , Նախանձեցայ գնախանձ
 Տեառն ամենակողի . զի թողին ¹³ քրեզ
 որդիքն Իսրայելի , զսեպանս քո կոր-
 ձանեցին , եւ զմարդարէս քո կոտորե-
 ցին սրով . ես միայն մնացեալ եմ , եւ
 11 ինդրեն զանձն իմ առնուլ գաս : Եւ
 ասէ , Ելցես զու ՚գաղիւ եւ կայցես ի
 յերին անդ առաջի Տեառն : Եւ աճա Տէր
¹⁴ անցցէ . եւ հողմ մեծ ուժոյն որ զկե-
 րինս քակիցէ եւ զլէմս խորտակիցէ ա-
 ռաջի Տեառն , եւ ոչ ի հողմն Տէր . եւ
 յետ հողմոյն չարմուսն , եւ ոչ ի չարմ-
 12 մանն Տէր . Եւ յետ չարմմանն հուր , եւ
 ոչ ի հուրն Տէր . եւ յետ հրոյն ձայն
 13 մեզմոյ օդոյ : Եւ եղև իրբեւ լուսւ Եւ-
 զիա , ծածկեաց զերեսս իւր մաշկեկանս ,

¹ Եբբ. բանիւ քով արարի զամենայն ² Եբբ. զ-լ-տ-է
³ Եբբ. զքարինս ե զհօդն ⁴ Եբբ. ի խրամին
⁵ Եբբ. բազմութեան անձրեւի ⁶ Եբբ. ելանէր ի
 ծովէ ⁷ Եբբ. հեծաւ

⁸ Կաւ , ետես ⁹ Եբբ. ճանձնապուր ¹⁰ Եբբ.
 հրեշտակ ¹¹ Եբբ. ի թոնրոյ ¹² Եբբ. անդ
 ազաւ ¹³ Եբբ. զուխա քո ¹⁴ Եբբ. անցանէ

եւ ել եւ եկաց ՚ի ներքոյ այրին . եւ անա բարբառ առ նա եւ ասէ , 2¹ Զի՞ ես
 14 գու ասա , եղիա : Եւ ասէ եղիա , Նա-
 լանձեաց զնախանձ Տեառն ամենակա-
 լի , զի թողին զուխա քո որդիքն Լա-
 յայելի , զսեղանս քո քականդին , եւ
 զմարգարէս քո կտորեցին սրով . ես
 միայն մնացեալ եմ , եւ խնդրեն զանձն
 15 իմ առնուլ զնա : Եւ ասէ ցնա Տէր , Գնա
 եւ դարձիր զճանապարհ քո , եւ եր-
 թիցես զճանապարհ անապատին Դա-
 մակեայ , եւ երթիցես եւ օձցես զԱ-
 16 զայել ի թաղաւոր Ատորոց . Եւ զՅէռ
 որդի Նամեստայ ի թաղաւոր ի վերայ
 Լաւայելի . եւ զԵղիսէ որդի Սափա-
 տայ յԱբելիմաուլայ՝ օձցես ի մարգարէ
 17 փոխանակ քո : Եւ եղիցի զապրեալն ի
 սրոյ Ազայելի սպանցէ Յէռ , եւ զապ-
 րեալն ի սրոյ Յէռայ սպանցէ Եղիսէ .
 18 Եւ զԹողցես դու՝ յԼաւայելի եւ լմն հա-
 ղա արանց զամենայն որոյ ոչ իցէ
 կրկնեալ ծուծնր Բահաղու , եւ զամենայն
 բերան որոյ ոչ իցէ պագեալ զնա :
 19 Եւ զնայ անտի , եւ եղիա զԵղիսէ
 որդի Սափատայ , եւ նա ՚վարէր երկու-
 տասան եզամիք . եւ զոյգք զոյգք եւ
 զանց առաջի նորա , եւ ինքն ի վերայ
 երկուտասանիցն՝ . եւ եհաս Եղիա առ
 նա , եւ ընկէց զմտկեակն իւր ի վե-
 20 րայ նորա . Եւ եթող Եղիսէ զեղինան ,
 եւ ընթացաւ զհետ Եղիայի , եւ ասէ ,
 Համբուրեցից զնայր իմ եւ զմայր իմ ,
 եւ եկից զկնի քո . եւ ասէ ցնա , իրթ
 զարձիր անդրէն , զի՞նչ արարի քեզ :
 24 Եւ դարձաւ ի նմանէ , եւ ա ՚զգոյզս
 զոյգս՝ եզանցն եւ եղեն , եւ գործեօք
 եզանցն հասոյց զնոսա , եւ ետ յա-
 զովրդեանն եւ կերան , եւ յարեաւ զնայ
 զհետ Եղիայի եւ պաշտէր զնա :

Գ Լ Ի

1 Եւ ՚որդի Աղերայ՝ արքայ Ատորոց յա-
 զովեաց զամենայն զօրս իւր , եւ ՚եկ եւ
 նստաւ զՍամարեաւ , եւ՝՝ երեսուն եւ
 երկու թագաւորք ընդ նմա , եւ ՚ամե-
 նայն երկուսք եւ կառք . ՚ելին եւ նստան
 զՍամարեաւ , եւ սայլին՝ պատերազմ

2 ընդ նմա Եւ առաքեաց հրեշտակս առ Ա-
 3 քաար արքայ Իսրայելի ի քաղաքն , Եւ
 ասէ ցնա , Այսպէս ասէ ՚որդի Աղերայ՝ .
 Արծաթ քո եւ ոսկի քո իմ է , եւ կա-
 նայք քո եւ որդիք քո զեղեցիկք իմ
 4 են : Պատասխանի ես արքայն Իսրայել-
 ի եւ ասէ , Որպէս խօսեցար , աչր իմ
 արքայ , քո եմ ես եւ ամենայն ինչ իմ :
 5 Եւ դարձան հրեշտակքն եւ տան ,
 Այսպէս ասէ ՚որդի Աղերայ՝ . Ես յղեցի
 զի դարձաթ քո եւ զոսկի քո եւ զկա-
 նայս քո եւ զորդիս քո ցիտ սացես .
 6 Զի վազեա ի սոյն յամու առաքեցից
 զճառայս իմ , եւ զեղեցեան զառն քո
 եւ զառն ծառայից քոց , եւ եղիցին
 ցանկալիք աչաց ՚նոցա , յոր արկանի-
 7 ցեն զձեռս իւրեանց՝ առցեն : Եւ կոչեաց
 արքայն Իսրայելի զամենայն ծերակոյտ
 երկրին եւ ասէ , Գիտաս՞իք եւ տես՞իք
 զի չարիս իմն ինդրէ՞նա , զի առաքեաց առ
 իմ՝ զուստերաց իմոց եւ զիստերաց իմոց ,
 զարձաթ իմ եւ զոսկի իմ ոչ արգելի ի
 8 նմանէ : Եւ ասեն ցնա ծերքն եւ ամենայն
 յողովուրդն , Մի՞ լսեր եւ մի՞ յանձն
 9 ասնուր : Եւ ասէ ցհրեշտակս ՚որդոյն
 Աղերայ՝ , Ասացէք ցտէրն ՚ձեր ցար-
 քայ . Զամենայն ինչ զոր առաքեցիք առ
 ծառայ քո յառաջնու՞մ նուազին՝ արա-
 րից , բայց զայդ բան ոչ կարեմ առնել .
 եւ զնոցին արքն եւ դարձուցին նմա
 պատապիսանի :
 10 Եւ առաքեաց առ նա ՚որդին Աղերայ՝
 եւ ասէ , Օն եւ օն արասցեն ինձ զիբն
 եւ օն եւ օն յաւելցեն , եթէ բաւեացէ հող
 Սամարեայ՝ ՚ձաղիւսովք հանդերձ՝ ամու-
 11 նայն զօրականի հետեւեակայ իմոց . Եւ
 պատասխանի ես արքայն Իսրայելի եւ
 ասէ , ՚ճասէ արդ , մի՞ պարծեացի կորն
 12 իբրեւ զուզիզն : Եւ եղեւ իբրեւ ՚պա-
 տասխանի ես նմա՝ զբանս զայս , եւ
 ինքն ի զինու՞ջ էր եւ ամենայն թաղա-
 ւորք որ ընդ նմա ի իտրանս . եւ ասէ
 ցճառայսն իւր , ՚ճիւնեցէք պատնէշ . եւ
 եղին պատնէշ՝ չուրջ զքաղաքաւն :
 13 Եւ անա մարգարէ տն մասուեա առ
 Աքաար արքայ Իսրայելի եւ ասէ , Այս-
 պէս ասէ Տէր . Եթէ տեսանիցես զայն

1 Եբր. ի բերան 2 Եբր. թողի. (տե՛ս Հոովմ. ԺԱ. 4.)
 3 Եբր. վարէր երկուտասան զոյգս առաջի իւր , եւ
 ինքն յերկուտասաներորդին 4 Եբր. զզոյգ 5 Եբր.
 Բենագադ 6 Եբր. պատեր 7 Եբր. եւ ել և
 պաշտերեաց զՍամարեա եւ տար

8 Եբր. քոց 9 Եբր. զկանանց իմոց եւ զորդւոյ
 իմոց , եւ 10 Եբր. Բենագադայ 11 Եբր. իմ 12 Եբր.
 սպից 13 Եբր. Ասացէք , Մի պարծեացի որ ասէն
 ՚ձեր իբրեւ զայն որ ի բաց գնէ 14 Եբր. լուսաւ
 15 Եբր. ձակատեցարուք , եւ ձակատեցան

ամբոխ մեծ . աճա ես մասնեցից զնոսս
 սոսօր ի ձեռս քո , եւ զբառացես թէ ես
 14 եմ Տէր : եւ ասէ Աքաօօր , Բ՛ւ . եւ ա-
 սէ , Այսպէս ասէ Տէր , Մանկուաւ իշ-
 15 լամնայ գաւառաց : եւ ասէ Աքաօօր ,
 Ո՞ նախ զրգեոցէ զգրատերազմն . եւ
 16 ասէ , Կու : եւ հանդէս արար¹ ծառայից
 իշլամնայ գաւառաց , եւ եղեն երկե-
 րիւր եւ ²երեսուն . եւ սպաս հանդէս
 արար ամենայն ժողովրդեանն , ամե-
 նայն որդւոց ³զօրութեան՝ եւ թն հա-
 16 վար արանց , եւ ⁴Եղանէր զվիջօրէիս : եւ
⁵որչին Ազերայ՝ ընդ գլինի մտեալ էր եւ
 արբեալ ⁶ի Սոկբաւ , ինքն եւ երեսուն
 եւ երկու թաղաւորքն օգնականք նո-
 17 բա : եւ ելին նախ մանկուէր իշլամնայ
 գաւառացն , եւ ⁷առաքեցին առ որչին
 Ազերայ՝ , եւ սրտամեցին նմա եւ ասեն ,
 18 Արք ելին ի Սամարեայ : եւ ասէ ցնո-
 սա , Եթէ ի խալազութիւնս կրանիցեն ,
 կալճիք զնոսա կենդանիս , եւ եթէ ի
 պատերազմ կրանիցեն , կալճիք զնոսս
 19 կենդանիս : եւ ելին ի քաղաքէն մանկախ
 իշլամնայ գաւառացն , եւ զօրն զկնի
 20 նոցա . եւ եհար խորաքանչիւր ոք որում
 զիպեցաւ . եւ փոխեան Ասորիքն , եւ
 հալածեալ զնոսս Բարայէլ . եւ ապրե-
 զաւ ⁵որչին Ազերայ՝ արքայ Ասորւոց
 հեծեալ ձիով՝ հանդերձ ⁸երիւք ոմամբ :
 21 հեծեալով : եւ ել արքայն Բարայելի եւ
⁹առ զերկիւարս եւ զկառս , եւ եհար
 յԱսորւոց հարուածս մեծամեծս :
 22 Եւ մատեաւ մարգարէն առ արքայ
 Բարայելի , եւ ասէ ցնա , Չօրացիր եւ
 զիտա , եւ տես զինչ զործեսցես . զի ի
 զարծի տարւոյս այսորիկ ⁸որչի Ազերայ՝
 արքայ Ասորւոց երանելոց է ի վերայ քո :
 23 Եւ ծառայք արքային Ասորւոց ասեն
 ցնա , Աստուած լերանց է Աստուածն
 Բարայելի , ⁸եւ ոչ աստուած զաշտաց :
 փանս այնորիկ յազթահարեցին զմեզ .
 եթէ տայցեմք ընդ նոսս սրատերազմ ի
 24 զլուրի , յազթեմք նոցա : եւ զայս բան
 արասցես . ի բայ արա զթաղաւորան
 յիւրաքանչիւր տեղւոյն , եւ զիր ընդ
 25 նոցա նախարարս . եւ ¹⁰իոխսնանկիս-
 զաւք քեզ զորս ընդ զօրացն որ անկան
 ի քէն , եւ երկիւարս ընդ երկիւարացն ,

եւ կառս ընդ կառացն . եւ տացուք ընդ
 նոսս սրատերազմ ի զիւրօջ եւ յազթեա-
 26 ցաւք նոցա . եւ անտայ բարբառոյ նո-
 սա , եւ արար այնպէս : եւ եղեւ ի պա-
 նայ տարւոյն հանդէս արար ⁵որչին Ա-
 27 զերայ՝ Ասորւոց . եւ ել յԱլիեկա ի պա-
 րայելի արարին հանդէս , եւ ¹¹երկգնե-
 զան եւ հասին յասաջս նոցա . եւ ճա-
 կատեցան որչիւրն Բարայելի ընդդէմ Ա-
 սորւոցն իրրեւ երկու երամակը այծից .
 եւ Ասորիքն լցին զերկիւրն :
 28 Եւ մատեաւ այլն Աստուծոյ եւ ասէ
 զարքայն Բարայելի , Այսպէս ասէ Տէր ,
 Փոխանակ զի ստային Ասորիքն թէ Աս-
 տուած լերանց է Տէր ⁸Աստուած Բա-
 րայելի՝ եւ ոչ Աստուած զաշտաց , ¹²նա
 տացէ զզօրն՝ զայն զմեծ ի ձեռս քո , եւ
 29 ¹³զիտասցես թէ ես եմ Տէր : եւ բանա-
 կեցան նոքա ընդդէմ սոցա զեւթն օր .
 եւ եղեւ յաւուրն եւ թնարոյր ընդխառ-
 նեցաւ սրատերազմն . եւ եհար Բարայէլ
 յԱսորւոցն հարեւր հազար հեռեւեակաց
 30 ի մուռւմ աւուր . եւ մնացեալքն փա-
 լեանս յԱլիեկա ի քաղաքն ⁸Իւրեանց , եւ
 անկուս պարիսպն ի վերայ քանն եւ
 եւ թն հազար արանց մնացելոց . եւ ⁵որ-
 զին Ազերայ՝ փոխեաւ եւ եմուս ¹⁴ի
 սուն խւր՝ սենեակ ի սենեկէ :
 31 Եւ ասին ցնա ծառայք խւր , Ահաւա-
 սիկ ¹⁵զիտեմք զի թաղաւորք տանն Բա-
 րայելի թաղաւորք ոգորմութեան են .
 արկիցուք քուրձս զվիջօրէք մերովք եւ
 չուանս ի զլուրս մեր , եւ ելցուք առ
 արքայն Բարայելի . թերեւս ապրեցուս-
 32 յէ ¹⁶զանձինս մեր : եւ զպեցան քուրձս
 ի մէջս իւրեանց , եւ եղին չուանս ի
 զլուրս իւրեանց . եւ ¹⁷ասին զարքայն
 Բարայելի՝ , Ծառայ քո ⁵որչի Ազերայ՝
 ասէ , կեցցէ անձն իմ : եւ ասէ , Եթէ
 տակաւին կենդանի իցէ , կզրայր իմ է :
 33 Եւ արքն հմայեցին եւ ¹⁸ուրեիցին եւ
 քաղեցին զբանսն ի իւրանոց նորա . եւ
 ասեն , Եզրայր քս ⁵որչի Ազերայ՝ աստ
 է . եւ ասէ , Մտէք եւ ածէք զնա . եւ
 ել առ նա ⁵որչին Ազերայ՝ , եւ հանին
 34 զնա առ նա ի կառսն : եւ ասէ ցնա ,
 Չքաղաքսն զեր ան հայր իմ ի հօրէ

¹Եբ. մանկուոցն ²Եբ. երեսուն եւ երկու ³Եբ. Բարայելի ⁴Եբ. ելին ⁵Եբ. Բենդագազ ⁶Եբ. ի խորան ⁷Եբ. աւարեաց Բենդագազ ⁸ՅԵբ. զլուրի ⁹Եբ. Եհար ¹⁰Եբ. դու գաւառացեաց

¹¹Եբ. կազմեցան ¹²Եբ. եւ տաց զամենայն զօրն ¹³Եբ. զիտասցիւք ¹⁴Եբ. ի քաղաքն ¹⁵Եբ. լուեալ է մեր ¹⁶Եբ. զանձն քո ¹⁷Եբ. ելին առ արքայն Բարայելի եւ ասեն ¹⁸Եբ. փութացեալ

քու մեջ՝ զարձուցից սո քեզ , եւ Կան-
ցես քեզ հարկս՝ ի Դամասկոս , որպէս
եղ հայր իմ ի Սամարիա . եւ ասէ , Եւ
ես արձակեցից գրեզ ուխտիւ . եւ եզ
ընդ նմա ուխտ , եւ արձակեաց զնա :
35 Եւ այր մի յորգւոց մարգարէիցն ա-
սէ զընկեր իւր բանիւ Տեառն , Հար զիս .
եւ ոչ կամեցաւ այրն հարկանել զնա :
36 Եւ ասէ ցնա , Փոխանակ զի ոչ լուար
ձայնի Տեառն , ահա իբրեւ զնոսցես յի-
նէն՝ սպանցէ զքեզ առեւծ . եւ իբրեւ
զնոսց ի նմանէ , եզիագնա առեւծ եւ ոպանէ
37 զնա : Եւ եզիտ այլ այր եւ ասէ , Հար
զիս . եւ եհար զնա այրն , եհար եւ
38 ջաղջախեսայ : Եւ չոգաւ մարգարէն եւ
եկաց առաջի արքայի ի վերայ ճանա-
պարհին , եւ կապեաց պատանաւ զաչս
39 իւր : Եւ եզեւ իբրեւ անցանէր ընդ այն
արքայ , եւ նա աղաղակեաց սո ար-
քայ եւ ասէ , Մտապ ըս ել ընդ գորու
ի պատերազմի , եւ ահա այր մի ած առ
իս այր եւ ասէ , Պահես պարզ զայդ ,
ապա թէ զերծանելով զերծցի , եզիցի
անձն ըս ընդ անձին գորա , կամ աւ-
40 զանոյ մի արծաթոյ կշռեսցես : Եւ եզեւ
մինչ ծառայ ըս այսր եւ անցր հայէր ,
եւ նա չէր ուրեք . եւ ասէ արքայն Իւ-
րայելի ցնա , Սհա եւ այդ յինէն կող-
41 մանէ դաւ է . սպանէր ուրեմն : Եւ փու-
թայաց ի բայ առ զպատանն յաչաց իւ-
րոց . եւ ճանեաւ զնա արքայն Իւրա-
42 յելի թէ ի մարգարէից անտի է նա : Եւ
ասէ ցնա , Այսպէս ասէ Տէր . Փոխա-
նակ զի հաներ զու զայրն փնասակար ի
ձեռաց Յիսոց , եզիցի անձն ըս փոխա-
նակ անձին նորա , եւ ժողովուրդ ըս
43 փոխանակ ժողովրդեան նորա : Եւ զնաց
արքայն Իւրայելի ի առն իւր արեւալ
եւ լքեալ , եւ եկն ի Սամարիա :

ԳԼ . ԻԱ

1 Եւ եզեւ յետ բանիցս այսոցիկ , այզի
մի էր Նարովթայ Յեզրայելացոյ ¹ մերձ
առ կալ՝ Աքաաբու արքայի Սամարեայ :
2 Եւ խօսեցաւ արքայ ընդ Նարովթայ եւ
ասէ , Տուր ինձ զայզին ըս , եւ եզիցի
ինձ ի պարտէզ բանջարոյ , զի մերձ է
ի առն իմ . եւ սաց քեզ այլ այզի լաւ
քան զնա . եւ եթէ հաճայ իցէ առաջի

քո , սաց քեզ արծաթ զինս այգւոյն
քո . ² Եւ եզիցի ինձ ի պարտէզ բանջա-
3 րոյ : Եւ ասէ Նարովթ ցարքայ , Քաւ
լիցի ինձ յԱստուծոյ իմմէ՝ սոյ քեզ
զմտանդութիւն հարց իմոց :
4 Եւ եկն Աքաաբ ի առն իւր արեւալ
եւ լքեալ լամն բանին զպ խօսեցաւ
ընդ նմա Նարովթ Յեզրայելացի եւ ա-
սէ , Ոչ սաց քեզ զմտանդութիւն հարց
իմոց . եւ ննջեաց ի մահիճս իւր , եւ
ձածկեաց զերես իւր , եւ ոչ եկեր հաց :
5 Եւ եմուտ առ նա Յեզրայելի իւր եւ
խօսեցաւ ընդ նմա եւ ասէ , Չի՞ խոտ-
6 վեալ է սլի ըս եւ ոչ առես հաց : Եւ
ասէ ցնա , Չի խօսեցայ ընդ Նարովթայ
Յեզրայելացոյ եւ ասեմ , Տուր ինձ
զայզին ըս ընդ սրծաթոյ , եւ եթէ կա-
միւ՝ սաց քեզ այլ այզի փոխանակ նո-
րա . եւ ասէ , Ոչ սաց քեզ ⁶ զմտան-
7 դութիւն հարց իմոց՝ Եւ ասէ ցնա Յե-
զարէլ կին իւր , Արդ այդպէս առնիցես
զմաղաւսորութիւնդ ի վերայ Իւրայելի .
արի՛ կեր հաց եւ սթափեաց . եւ ես սաց
քեզ զայզին Նարովթայ Յեզրայելացոյ :
8 Եւ զրեաց հրովարտակ յանուն Աքաա-
բու , եւ կնքեաց մատանեաւ նորա . եւ
առաքեաց զհրովարտաին առ ձերս եւ
առ սպասա թաղաբնի նորա , որ բնա-
9 կեալ էին ընդ Նարովթայ : Եւ զրեալ էր ի
հրովարտակին սյսպս . ⁷ Պահեցէք պահս ,
եւ նստուցէք զնարովթ ի զլուխ ժո-
10 զովրդեանն . Եւ նստուցէք երկուս արս
որդիս անօրինաց հանդէպ նորա , եւ վիա-
յեացեն զմամնէ եւ ասացեն , թէ ⁸ Օրհ-
նեցեր զԱստուած եւ զարքայ . եւ հան-
ցին զնա եւ քարկոծեացեն , եւ մեռցի :
11 Եւ արարուն արք թաղաբնի նորա՝
ձերք եւ աղատր որ նստէին ի քաղա-
քին նորա՝ որպէս առաքեաց առ նոսա
Յեզարէլ , զոր օրինակ զրեալ էր ի հրո-
12 վարտականս : Կարդեցին պահս , եւ նստու-
ցին զնաբովթ ի զլուխ ժողովրդեանն :
13 Եւ եկին երկու արք՝ որդիք անօրինաց ,
եւ նստան հանդէպ նորա . եւ վիայեցին
արքն արատամբութեան զնարովթայ
առաջի ամենայն ժողովրդեանն եւ ա-
սեն , թէ Օրհնեաց Նարովթ զԱստուած
եւ զարքայ . եւ հանին զնա արտաքոյ
քաղաքին , եւ քարկոծեցին զնա քա-

¹ Եբբ. գիցես քեզ պողոտայ ² Եբբ. Այսպէս է
զատաստան ըս, գու զձուեցեր ³ Եբբ. պլուսե
⁴ Եբբ. յեզրայէլ մերձ յաբբուսիս ⁵ Եբբ. ի Տեառնէ
Վարդեցէք ⁶ Եբբ. զայզի իմ ⁷ Եբբ.
⁸ Եբբ. Եբբ. յեցեցեցի Եբբ. Եբբ. հայ-
հայեցեր

14 րամբք, եւ մեռաւ : Եւ առաքեցին առ Յեղաբէլ եւ տսին, Քարկոծեցաւ Նաբովթ եւ մեռաւ :

15 Եւ եղև իբրև լուաւ Յեղաբէլ թէ քարկոծեցաւ Նաբովթ եւ մեռաւ, սոսէ Յեղաբէլ յԱքաաբ, Արի՛ ժառանդեալ գաղլին Նաբովթայ Յեղրայելացոյ՝ զոր ոչ ես քեզ ընդ սրձաթոյ . զի ոչ է Նա-

16 բովթ կենդանի, քանզի մեռաւ : Եւ եղև իբրև լուաւ Աքաաբ թէ մեռաւ Նաբովթ Յեղրայելացի, պատասեայ զհանդերձս իւր եւ քուրձ զղեցաւ : Եւ եղև յիս աջնորիկ եւ՝ յարեաւ Աքաաբ եւ էջ յայգին Նաբովթայ Յեղրայելացոյ ժառանդել :

17 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Եղիայի թեկ-
18 բացուց եւ սոսէ, Արի էջ ընդ առաջ Աքաաբու արքայի Իսրայելի որ ի Սամարիա . զի նա էջ յայգին Նաբովթայ ժա-

19 ռանդել զնա . Եւ խօսեցին ընդ նմա եւ ասացես, Այտպէս սոսէ Տէր. ²Որպէս սարաներ եւ ժառանդեցեր . վասն այդորիկ՝ աչպէս սոսէ Տէր. Ի սեպտեօս ուր լախեցին չունք ¹եւ խոզք՝ դարին Նաբովթայ, անդ լախեցին դարին քո

20 ³եւ բողբ լուսացին յարեան քում՝ : Եւ սոսէ Աքաաբ զԵղիայ, Եթէ գտնօր զիս, թնամի իմ : Եւ սոսէ, Գաի . զի ⁴ի զուր հորտոացար՝ զորմել չար առաջի Տեառն

21 Նա ի բարկացուցանելոյ զնա՝ : Ահա ես ամից ի վերայ քո չարիս . եւ ⁵բորբօքեցից զինի քո՝, եւ ստատկեցից զԱքաաբու որ միւլեցէ զորմով, եւ զնու-

22 զեռն եւ զքեան յԻսրայելէ . Եւ սոսց զտուն քո իբրև զտունն Կերթովամու որդւոյնարտայ, եւ իբրև զտունն Բաասայ որդւոյ Աքիայ, վասն լարկուելեանցն որովք բարկացուցեր զիս եւ յանդուցեր

23 զԻսրայել : Եւ առ Յեղաբէլ խօսեցաւ Տէր եւ սոսէ, Շունք կերիցեն զնա առ

24 սրբասլին Յեղրայելի : Զմեռեալ Աքաաբու ե ի քաղաքի կերիցեն չունք, եւ զմեռեալ նորա ի զաչալի կերիցեն թռչունք երկնից :

25 Սակայն ⁶ի զուր մեծամտեայ Աքաաբ՝ առնել չար առաջի Տեառն, որպէս յիմա-

26 բեցոց զնա Յեղաբէլ կին իւր : Եւ զար-

չացաւ յոյժ երթայ զհետ դարչեղեացն ըստ ամենայնի զոր արար Ամուրհայցին, զոր ստատկեաց Տէր յերեսայ որդւոյն Իսրայելի :

27 Եւ ⁷վասն բանին զի սորջացաւ արքայ յերեսայ Տեառն եւ երթայր լալով, եւ՝ պատասեայ զպատմուճան իւր եւ զղեցաւ քուրձ ի վերայ մարմնոյ իւրոյ, եւ պահեաց եւ զղեցաւ քուրձ յառեւն յորում սոյան զՆաբովթ Յեղրայելացի՝,

28 եւ զնայր կորակոր : Եւ եղև բան Տեառն ⁸ի ձեռն ծառայի իւրոյ Եղիայի վասն

29 Աքաաբու, եւ սոսէ Տէր՝, Տեսնօր զի սորջացաւ Աքաաբ յերեսայ իմոյ . փոխանակ զի անկողուեայ յերեսայ իմոյ, ոչ ամից չարիս յառուրս նորա, սոյ յառուրս որդւոյ նորա ամից չարիս ի վերայ տան նորա :

ԳԼ ԻԲ

1 Եւ նոտան զերեամ, եւ ոչ էր պատե-

2 յելի : Եւ եղև յամին երբորդի էջ Յով-

3 սափատ արքայ Յուզայ առ արքայ Իս-

4 րայելի : Եւ սոսէ արքայն Իսրայելի զժա-

5 սոսայ իւր, Ո՛չ զիտէք եթէ մեր է Ռա-

6 մովթ Գաղաադ, եւ մեք լոնոյ կամք

7 սոնուլ զնա ի ձեռաց արքային Ասոր-

8 լուոց : Եւ սոսէ Վարքայ Իսրայելի՝ զՅով-

9 սափատ, Ելցն ընդ մեզ յիւամովթ Գա-

10 զաադ ի պատերազմ . եւ սոսէ Յով-

11 սափատ ցարքայն Իսրայելի, Որպէս ես՝

12 նոյնպէս եւ զու, եւ որպէս զօրք իմ՝ զօրք

13 քո, եւ որպէս երկիրք իմ՝ երկիրք քո :

14 Եւ սոսէ Յովսափատ՝ արքայ Յուզայ՝

15 զարքայն Իսրայելի, Այլէ, հարցէք այսօր

16 զՏէր : Եւ յողովեայ արքայն Իսրայելի

17 զամենայն մարգարէս՝ իբրև արս չորեք-

18 հարեւր . եւ սոսէ զնոսա արքայ, Եր-

19 թմայ յիւամովթ Գաղաադ ի պատերազմ, թէ զտեղի կայաց . եւ ասեն, Ել, եւ

20 տալով սացէ Տէր ի ձեռս արքայի : Եւ

21 սոսէ ¹⁰Յովսափատ ցարքայն Իսրայելի, Իցե՞

22 ոք արդեւք աստ մարդարէ Տեառն՝

23 թէ չլցէ՞, եւ հարցցուք զՏէր նովաւ :

24 Եւ սոսէ արքայն Իսրայելի զՅովսափատ,

25 է սոստ այր մի հարցանել նովաւ զՏէր,

26 եւ ես ատեցի զնա, զի ոչ խօսի զինն :

¹ Յէբր. գոփ֊֊֊ ² Նէբր. Սպաներ, եւ ժառանգեալ եւս . եւ խօսեցես առ նա եւ ստացես . ³ Նէբր. զքո իսկ ⁴ Նէբր. վաճառեցեր զանձն ⁵ Նէբր. ընչեցեց զտերունդ քո ⁶ Նէբր. չեղև իբրև Աքաաբ որ վաճառեաց զանձն

⁷ Նէբր. եղև իբրև լուաւ Աքաաբ զբան զպատմուիկ . ⁸ Նէբր. առ եղև թեղաացի, եւ սոսէ ⁹ Նէբր. զմարգարէս ¹⁰ Նէբր. Յովսափատ, Միթէ չեցէ՞ աստ այլ մարգարէ Տեառն

բարի , այլ չար . Միքիա որդի Յեմիկայ :
 Եւ ասէ Յովսափաա ¹ արքայ Յուդայ ,
 Մի առաջէ այգպէս արքայ :

9 Եւ կոչեաց արքայն Իսրայելի Ներբի-
 նի մի եւ ասէ , Վազվազակի ամ այդ :

10 զՄիքիա որդի Յեմիկայ : Եւ արքայն Իս-
 րայելի եւ Յովսափաա արքայ Յուդայ
 նստէին այր իւրաքանչիւր յաթոս իւ-
 ռում վտեալ ի գրունս Սամարեայ , եւ
 ամենայն մարգարէքն մարգարէանային :

11 առաջի նոցա : Եւ արար իւր Սեղեկիա
 որդի Քանանու եղջիւրս երկաթիս եւ
 ասէ , Այսպէս ասէ Տէր , Աքքօք խեթ-
 կեացես զԱսորիս մինչեւ սպասեցին :

12 Եւ ամենայն մարգարէքն մարգարէա-
 նայն նոյնպէս , եւ ասէին , Ել յՄամոթթ
 Գազապ , եւ յաջողեսցիս , եւ ասցէ Տէր
 ի ձեռս ² քո զարքայն Ասորոց :

13 Եւ հրեշտակն որ չողաւ կոչել զՄի-
 քիա , սլաամեաց նմա եւ ասէ , Ահա-
 շանիկ ամենայն մարգարէքն խօսին իր-
 րեւ ընդ մի բերան բարի զարքայէ . արդ
 կողիք իմն քո իրրեւ զմիտ ի նոցանէն ,

14 Եւ խօսեաց բարի : Եւ ասէ Միքիա ,
 Կենդանի է Տէր , եթէ ոչ գոր ինչ ա-
 սացէ զիս Տէր , զայն խօսեցայց :

15 Եւ եկն առ արքայ , եւ ասէ զնա արքայ ,
 Միքիա , ելից յՄամոթթ Գազապ ի սլա-
 տերազմ , եթէ զտեղի կալայց : Եւ ա-
 սէ , Ել եւ յաջողեսցիս , եւ ասցէ Տէր

16 ի ձեռս արքայի : Եւ ասէ զնա արքայ ,
³ Գարձեալ կրկին երզնեցուցեալ՝ զքեզ ,
 զի խօսեցիր ընդ իս ճշմարտութեամբ :

17 յանուն Տեառն : Եւ ասէ , ¹ Ոչ այգպէս
 է .՝ Տեսի զամենայն Իսրայել զրուեալ
 ընդ լերինս իրրեւ զճօտ որոյ ոչ զուցէ
 հովիւ . եւ ասէ Տէր , Ոչ գոն գոցա
 սեարք , զարձցին իւրաքանչիւր ոք ի

18 տուն իւր խաղաղութեամբ : Եւ ասէ
 արքայն Իսրայելի զՅովսափաա ¹ արքայ
 Յուդայ , Ոչ սասցի քեզ թէ Ոչ մար-
 գարէանայ նա ինձ բարի , բայց եթէ

19 չար : Եւ ասէ Միքիա , ¹ Ոչ այգպէս .
 ոչ ես ինչ , այլ՝ լուր զսպառկամ Տեառն .
⁵ ոչ ապաքէն տեսի զՏէր Աստուած Իս-
 րայելի՝ նստեալ ի վերայ աթոռոյ իւրոյ ,
 եւ ամենայն զօրք երկնից կային չուրջ

20 զնովաւ յաջմէ եւ յանկէ . Եւ ասէ Տէր ,
 Ո՞ր սատրեացէ զՄարասր ¹ արքայ Իսրա-
 յելի՞ , եւ կըցէ անկցի յՄամոթթ Գազապ .

եւ ասէ ոմն այգպէս , եւ ոմն այնպէս :

21 Եւ ել ոգի եւ եկաց առաջի Տեառն եւ

22 ասէ , Ես սլատրեցից զնա : Եւ ասէ զնա
 Տէր , Ի՞նչ : Եւ ասէ , Ելից եւ կզէց ոգի
 սաս ի բերան ամենայն մարգարէից նո-
 րա : Եւ ասէ , Պատրեոցես եւ կարաս :

23 ցես . կի եւ արս այգպէս : Եւ արդ ա-
 հա ես Տէր ոգի սուս ի բերան ամենայն
 մարգարէից քոց այգպիկ , եւ Տէր խօ-
 սեցաւ ի վերայ քո չարիս :

24 Եւ մասեաւ Սեղեկիա որդի Քանա-
 նու , եւ հնար Միքիայի զճնօտս նորա ,
 եւ ասէ , Ո՞ր հայր Տեառն է այն , որ

25 անց յինէն եւ խօսեցաւ ի քեզ : Եւ
 ասէ Միքիա , Ահա դու իսկ տեսցես յա-
 շուր յայնմիկ յարւմ մասնիցես սենեակ
 ի սենեակ թաքչիկ :

26 Եւ ասէ արքայն Իսրայելի , Կալայք
 զՄիքիա եւ սուք զԱմոն քաղաքապետ

27 եւ զՅովսափա որդի արքայի , Եւ ասաձիք ,
 Այսպէս ասէ արքայ . Իբր զգա ի բան-
 տի , եւ կերիցէ հայ նեղութեան եւ ջուր
 նեղութեան , մինչեւ դարձայց խաղաղու-

28 թեամբ : Եւ ասէ Միքիա , Եթէ դու
 դանախով զարձցիս խաղաղութեամբ ,
 ապա ոչ խօսեցաւ յիս Տէր . եւ ասէ ,
 Կուարուք , ⁶ զօրքդ ամենեքեան :

29 Եւ ել այգպայն Իսրայելի եւ Յովսափաա
 արքայն Յուդայ ընդ նմա յՄամոթթ Գա-

30 զապ : Եւ ասէ արքայն Իսրայելի զՅով-
 սափաա ¹ արքայն Յուդայ , Այսպիսորի-
 ցայց եւ մտիք ի սլատրազմ , եւ դու
 զպեցիր ⁷ զիմ հանդիմն՝ . եւ այսպիսպե-
 ցաւ արքայն Իսրայելի , եւ ետուս ի

31 ճակատն : Եւ արքայն Ասորոց սլատուէր
 ես կառապետաց իւրոց ⁸ եւ ասէ , Մի
 մարանչիցիք ընդ մեծի կամ ընդ վուրու ,

32 այլ միայն ընդ արքային Իսրայելի : Եւ
 եղև իրրեւ տեսին կառապետքն զՅով-
 սափաա ¹ արքայն Յուդայ , եւ ասեն զմի-
 մեանս , Թուի թէ ես իցէ արքայն Իս-
 րայելի . եւ սլատեցին զնա սլատերազ-

33 մեղ . եւ սլաղակեաց Յովսափաա : Եւ
 եղև իրրեւ տեսին կառապետքն եթէ
 չէ նա արքայն Իսրայելի , զարձան ի

34 նմանէ : Եւ ձգեաց մի անի ⁹ կարտութեամբ
 գտեղին իւր , եւ հնար զարքայն Իսրա-
 յելի ընդ սլատնս եւ ընդ թարտաջնս ,
 եւ ասէ զկառապետն իւր , Դարձո գձեան
 քս եւ հան զիս ի սլատերազմէս զի խո-

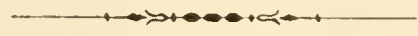
¹ Եբբ. գ-ւ-ւ-ւ ² Եբբ. արքայի ³ Եբբ. Կանիցս
 երգմեցուցից ⁴ Եբբ. Վասն որոյ ⁵ Եբբ. տեսի զՏէր
⁶ Եբբ. մողովաբոց ⁷ Եբբ. զճանգերձ քո ⁸ Եբբ. տե-
 չիս յա-ւ-ւ-ւ , երեսուն եւ երկուց ⁹ Եբբ. յանգէսս

35 ցեկայ եմ : Եւ սաստիացաւ արտերազմն յաւուր յայնմիկ . եւ արքայ կայր ի վերայ կառացն ընդդէմ Ասորւոցն ¹յայտուէ մինչեւ ցիրեկոյ” . եւ հօտէր արիւնն ի վիրէ անտի ²եւ ընայր զծոց կառացն . եւ 36 իրբեւ ընդ երեկս եղեւ , եւ ոգին” : Եւ եկաց քարոզ զօրուն ի բանակին ընդ մտանել արեւուն եւ ասէ , Եւրօքան չիւր որ ի քաղաք իւր եւ յերկիր ³իւր , 37 զի մեռաւ արքայս Եւեկն” ի Սամարիա , եւ թագեցին զարքայ ի Սամարիա : Եւ լուսային զկառան յաւազման Սամարեայ . եւ լիզէին ⁴խողբ եւ” չունք զարիւն նորա , եւ ⁵րոգք լուսպան յարեանն” , ըստ բանին Տեառն զոր խօսեցաւ : 39 Եւ մնացորդք բանիցն Աքաարու , եւ ամենայն ինչ զոր արար , եւ տունն փղոսկրեայ զոր չինեաց , եւ ամենայն քաղաքքն զորս արար , աճաւանիկ կրեաց է ի զիրս բանից ուուրց թագաւորացն 40 Եւրայելի : Եւ ննջեաց Աքաար ընդ հարս իւր , եւ թագաւորեաց Աքոզիա որդի նորա ընդ նորա : 41 Եւ Յովսափատ որդի Ասայի թագաւորեաց ի վերայ Յուդայ , յամին չորրորդի Աքաարու արքայի Եւրայելի ⁶Թագաւորեաց : Յովսափատ որդի երեսուն եւ հինգ ամաց էր ի թագաւորել իւրում , եւ քանն եւ հինգ ամ թագաւորեաց յերուսաղէմ . եւ անուն մօր նորա Ասուանայն ճանապարհս Ասայի հօր իւրոյ , եւ ոչ խոտորեցաւ ի նմանէ ամենեւ յազու : 43 Թիւն առաջի Տեառն : Բաց ի բարձանցն զի ոչ կրարձ , քանզի ստակաւին զոճէր

ժողովուրդն եւ արկանէր խունիս ի վերայ բարձանց : Եւ խազազու թիւմար էր Յովսափատ ընդ արքային Եւրայելի : 46 Եւ մնացորդք բանիցն Յովսափատու եւ զօրութիւնքն զոր արար եւ որչափ պատերազմեցաւ , ոճ աւանիկ կրեայ են ի զիրս բանից աւուրց թագաւորացն Յուդայ : Եւ ⁷զաւելորդս նուիրելոցն” որ մնացին յաւուրս հօր նորա քաղեաց յերկրէն : 48 Եւ թագաւոր ոչ գոյր յեղովմ հաստատեաց : 49 Եւ արքայ Յովսափատ արար նաւս Թարսացիս երթեալ յմիկր զտիւրոյ , եւ ոչ գնացին , քանզի խորտակեցան նաւքն ի Գասրինդարեր : Յայնժամ ասէ Աքոզիա որդի Աքաարու ցՅովսափատ , երթիցեն ծառայք քո ընդ ծառայս ⁸իմ , եւ նաւք քո ընդ նաւս իմ” . եւ ոչ կամեցաւ Յովսափատ : Եւ ննջեաց Յովսափատ ընդ հարս իւր , եւ թագեցաւ առ հարս իւր ի քաղաքի Դաւիթի հօր իւրոյ . եւ թագաւորեաց Յովրամ որդի նորա ընդ նորա : 52 Եւ Աքոզիա որդի Աքաարու թագաւորեաց ի վերայ Եւրայելի ի Սամարիա , յամին եւ թիւն տանն կորդի Յովսափատոյ արքայի Յուդայ . եւ թագաւորեաց յԵւրայելի ամս երկուս : Եւ արար չար ստալի Տեառն , եւ գնաց զճանապարհս ⁹Աքաարու հօր իւրոյ , եւ զճանապարհս ¹⁰Յեզարելայ մօր իւրոյ , եւ ի մեզս ամեն Յերոսոփամայ որդւոյ Կարատայ օր յանցոյցն զԵւրայել : Եւ ծառայեաց Բանազիմացն , եւ երկիր հոլայ նոցա . եւ բարկացոյց զՏէր Աստուած Եւրայելի ¹¹ըստ ամենայն եղելոցն յառաջ քան զնա” : 54 Եւ զմնացորդն ի զացելոց ¹²իւր նաւուքն : Ըստ ամենայնի զոր արար հայր նորա

¹ Եբր. եւ մեռաւ ընդ երեկս կառացն ³ Եբր. իւր (37) եւ մեռաւ արքայս եւ բերաւ ⁴ Եբր. ք-վ-տ ⁵ Կամ, զգէնան եւս լուսային

² Եբր. ի ծոց ⁶ Եբր. զմնացորդն ի զացելոց ⁷ Եբր. իմ նաւուք ⁸ Եբր. ըստ ամենայնի զոր արար հայր նորա

ԳԼՈՒԻՔ ԶՈՐՐՈՐԴ ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

	ԳԼ. Հմբ.		ԳԼ. Հմբ.
Թէ հիւանդացեայ Ոքողիս Աքաաբեանց՝ առաքեաց հարցանել զճանճիկ վասն կենաց. և եղև առ նա պատգամ մասհու ի ձեռն Եղիայի:	Ա. 1	զիշերի. եւ ի թողեալ ոռճկացն եղև առատութիւնն:	Է. 3
Զի իջոյց Եղիա հուր և եկեզ զյիսուսն զօրականսն Ոքողիայ:	Ա. 9	Պատուէր ետ Եղիսէ կնոջն Սոմնացւոյ՝ երթալ յերեսաց սովոյն պանդխտանալ յայլացոցիս:	Ը. 1
Թէ եւ զԵրկրորդ եւս յիսուսնս պրեցեալ, էջ տպս ընդ Երրորդին և խօսեցաւ ընդ Ոքողեաց որ եւ մեռաւ անորդի ըստ բանի նորին:	Ա. 11	Զի յետ եւթն ամի դարձաւ կինն, եւ դարձոյց ի նա Յովրամ զամենայն գոյսն վասն Եղիսէի:	Ը. 3
Զի թագաւորեաց Յովրամ եղբայր Ոքողեայ ի վերայ Խարայելի, Երկրորդ ամին Յովրամայ որդւոյ Յովսափատայ ամս երկոտասան. եւ արար չարիս: (Եւ գոյս զգուշեալ կայ, զի կրկնուրանու թեամբ իմն է դրեալն:)	Ա. 17	Եկն Եղիսէ ի Գամասկոս, եւ մարգարեացաւ թագաւորել Ազալայելի ըստ բանին Տեառն առ Եղիս:	Ը. 7
Վերանայն Եղիայի հրեղէն կտուր Երկինս, եւ զի դարձաւ Եղիսէ Երերթով:	Բ. 1	Թագաւորեաց Ասորոց Ադայել, եւ ի հինգ ամին Յովրամայ Աքաաբեանց՝ թագաւորէ Յովրամ որդի Յովսափատայ Երուսաղէմ, եւ արար չարիս. եւ ապստամբեաց ի նմանէ Երովմայ յեցին:	Ը. 16
Բժշկեաց Եղիսէ զմահագործ ջուրն Երերթովի, եւ անէծ զմանկտին անօրինաց. եւ եկն ի Սամարիս:	Բ. 19	Մեռաւ Յովրամ Երուսաղէմ. եւ Երկոտասան ամին Յովրամայ Աքաաբու թաղաւորեաց Ոքողիս որդի Յովրամայ տարի մի Երուսաղէմ, եւ զՅովրամ Աքաաբու խոցեցին զօրքն Ադայելի ի պատերազմի:	Ը. 24
Վերստին յիշէ զՅովրամ եղբայր Ոքողեայ զորդին Աքաաբու, եւ զի հարկատուէր Աքաաբու Մովրայցին:	Գ. 1	Առաքեաց Եղիսէ՝ մարգարէ մի յՈւամայիլ Գաղատի, եւ օծ զՅէու թաղաւոր Խորայելի ըստ բանին Տեառն առ Եղիս:	Թ. 1
Գուամարեցաւ Յովրամ, Յովսափատ եւ Երովմայցին ի վերայ Մովաբու, եւ ըստ բանին Եղիսէի առատացեալք ջրովն հարին աստիկ զՄովաբ, մինչեւ զօհեաց թագաւորն զորդին, եւ ի բոց կացին ի նմանէ:	Գ. 5	Գուամարեցաւ Յէու ի վերայ Յովրամայ Յեղրայել, եւ սպան զնա ի վիճակին Նարովթայ, ընդ նմին եւ զՍքողիս թագաւոր Յուդայ:	Թ. 14
Բողք կայաւ կինն պրի առ Եղիսէ, եւ նա ազօթիւք աճեցոյց զեւղն, որով յատոյց զպարտան:	Գ. 1	Կրկնարանութիւն վասն սպանելոց թագաւորաց:	Թ. 29
Զի յազօթս Եղիսէի տուաւ որդի կնոջն Սոմնացւոյ:	Գ. 8	Զի նշաւահեալ մահուամբ ինդրեցաւ ի Յեզաբելայ մօրէն Յովրամայ վրէժն Նարովթայ:	Թ. 30
Թէ մեռաւ մանուկն, եւ ազօթիւք յարոյց զնա Եղիսէ:	Գ. 18	Սպանան եւ թանառուէն որդիքն Աքաաբու, եւ թառատուն եւ երկու եղբարքն Ոքողիայ:	Ժ. 1
Զի վայրի բանջարով ընկալաւ զհիւրան, Զի սակաւ նկանակօք յափեցոյց զհարեւրն բանիւ Ասաուծոյ:	Գ. 38	Զի առաջի որդւոցն Ուսթարու եհար Յէու եւ սպառեաց դտունն Աքաաբու:	Ժ. 15
Զի առաքեաց արքայն Ասորոց զԼէեմանն բորոս առ արքայն Խորայելի արել զնա. եւ նա տարակուսեալ պատառեաց զհանդերձիւր:	Գ. 42	Զի պատրանօք սպան Յէու զբուրմնն Բահաղու եւ ետ յաբոցոս զԲահաղայլ յերջոցն ոչ եկաց ի բաց, բայց վասն վրիժուցն զոր ինդրեաց մինչեւ ի չորս սագս տուաւ նմա թագաւորել:	Ժ. 18
Զի արքեաց պնա Եղիսէ լուացմամբ ի Յորդաննս, եւ արձակեաց:	Ե. 9	Գասն եւ ութ ամ թագաւորեաց Յէու, եւ մեռաւ:	Ժ. 35
Զի դարձոյց վերտառութիւն առնն ի Գեեզի վասն ագահութեանն:	Ե. 20	Գոթողիս դուստր Յեզաբելի թաղաւորեաց Երուսաղէմամա եւթն. եւ զի օծ Յովիդա թահնայ մեծ զՅովա թագաւոր Յուդայ:	ԺԱ. 1
Զի վերացոյց փայտիւ զԵրկաթն ի միջոյ Յորդաննս:	Զ. 1	Զի սպանաւ Գոթողիս, եւ պատուէր ետ Յովա վասն կազմութեան սպասուց տաճարին. եւ զգիմունն Ազալայելի Երուսաղէմ յետ դարձոց պատարագօք:	ԺԱ. 13
Զի շլացոյց զՎորն Ասորոց եւ ամ ի Սամարիս, ետ կերակրել եւ արձակեաց:	Զ. 8	Զի սպանին զՅովա Երուսաղէմ, թա-	
Իբբ մանկակեր կանանցն ի սովի պաշարման Սամարեայ, եւ զի մարգարեացաւ Եղիսէ վասն փութով առատութեանն:	Զ. 24		
Զի խուճապեալ պաշարիչքն փախեան			

ԳԼ. ԼԺԲ.

ԳԼ. ԼԺԲ.

գաւորեալ ամս քառասուն ։ ԺԲ. 19

Ի քսան եւ երկու ամին Յովատու թագաւորեաց Յովաբազ որդի Յէրուայ, եւ սասանկ Նեղեալ յԱղայելէ՝ յոյժ տաքատացաւ եւ մեռաւ ։

Յերեսուն եւ յեւթն ամին Յովատու թագաւորի Յուգայ թագաւորէ Յովաս որդի Յովաբազու Եւրայելի ամս երկուսասն, եւ յոյժեայ Ամասիայ արքայի Յուգայ՝ եհատ զպարիսպն Երուսաղէմի ։

Մեռաւ Կոբակ, եւ յոսկերս նորա հասեալ մեռելոյն՝ յարեաւ ։

2ի խնայեաց Տէր յԵւրայէլ, յերեսաց Ագայելի՝ վասն ուխտին Աքրա համու ։

2ի յետ մահուն Աղայելի ա՛ռ Յովաս յԱսորուց գքադարան զոր առին ի Յովաբազայ հօրէ նորա ։

Յերկրորդ ամին Յովատու արքայի Եւրայելի թագաւորեաց Ամասիա որդի Յովատու ամս քսան եւ ինն յԵրուսաղէմ. սպան զպստնոզս հօր իւրոյ, եւ հար զԼիզովմ ի ձորն Աղայելի տանն հաղար ։

Գրգռեաց Ամասիա գնալու ի պատերովմ, եւ պարանցաւ ի նմանէ, եւ յետ հնգեասան ամի սպանաւ Ամասիա յիւրոցն ։

Թագաւորեաց Ալիա յԵրուսաղէմ ։

Ի հնգեասան ամին Ամասիայ թագաւորեաց Յերոբոամ որդի Յովատու, եւ զնաց ի չարիս, եւ նուստացաւ Եւրայել. այլ բառ բանին Յովանու տակաւն ինայեաց Տէր յԵւրայէլ ։

Մեռաւ Յերոբոամ, եւ թագաւորեաց Զարաբիա որդի նորա ամիս վեց ։

Ի քսան եւ եւթն ամի Յէրոբոամայ արքայի Եւրայելի թագաւորեաց Ալիա ամս յիսուն եւ երկու, եւ արար բարիս, եւ էր բարտեալ. եւ մեռաւ ։

Յերեսուն եւ ութ ամին Աղայ՝ թագաւորեաց Եւրայելի Զարաբիա, որդի Յերոբոամայ, ամիս վեց, եւ սպանու յիւրոցն եւ հասաւ տունն Յէրուայ ։

Յերեսուն եւ ինն ամին Ալիայ թագաւորեաց Աղզոււմ յԵւրայէլ ամիս մի, եւ սպանաւ յիւրոցն ։

Յերեսուն եւ ինն ամին Ալիայ թագաւորեաց Մանայէմ ամս տասն, եւ եմուտ ընդ հարկաւ Փուայ արքային Սաորեասանայց ։

Ի յինեերորդ ամին Աղիայ թագաւորեաց Եւրայելի Փակէէ որդի Մանայեմայ ամս տասն, եւ սպան զնա Փակէէ որդի Մոմելայ ։

Ի յիսուն եւ երկու ամին Աղիայ թագաւորեաց Եւրայելի Փակէէ որդի Մոմելայ ամս քսան ։ Առ նովաւ գերեաց Թագաւոր թագասար զման ինչ Եւրայելի, եւ սպան զՓակէէ Ովէէ

որդի Կոայ ։

Յերկրորդ ամին Փակէի թագաւորեաց Յովաթամ որդի Աղիայ յԵրուսաղէմ ամս վեշտասան, եւ մեռաւ ։

Յեւթնուսան ամին Փակէի որդւայ Մոմելայ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ Արաղ ամս վեշտասան, եւ արար չարիս. եւ ետ ձեռս ի Խաղզալիֆագասար փրկել զնա ի Փակէէ եւ յՍասանէ ։

Մեռաւ Աքաղ եւ թարաւ որեաց Եղեկիս ։

Յերկուսասն ամին Աքաղու թագաւորեաց Եւրայելի Ովէէ որդի Կոայ ամս ինն Առ նովաւ Մաղմանասար ի սպառ գերեաց զԵւրայէլ վասն չարեացն զոր ամբաստանէ յերկար ։

Ամբաստանէ կրկին եւս զԵւրայելէ, եւ պատմէ վասն օտար սպառնցն զոր Աագմանասար ընակեցոյց ի Սամարիա. որք առին զօրէնս Աստուծոյ, եւ ոչ թողին զպաշտօն իւրեանց ։

Պատմու թիւն սատուած պաշտու թեանն Եղեկիայ, եւ զարձեալ ամբաստանութիւն զԵւրայելէ վասնորդ գերեցուն իսկ ։

Եւ Անեքերիմ ի Հրէաստան, եւ առարեաց պատգամս գոռօղս առ Կղեկիս ։

2ի խնդրեաց արքայ յԵւրայեայ տղօթէլ առ Տէր. եւ յուել Անեքերիմ առարկ զՏեասանէ հրովարտակո նախատանայ ։

2ի յողօթս Եւրայեայ եւ Կղեկիայ՝ եհար Տէր զգօրսն Անեքերիմայ, եւ ինքն փոխուցեալ սպանաւ ի յորդոցն ։

2ի վասն բարձրուցեան սրտի իւրոյ հիւանդացաւ Կղեկիա ի մահ ։

Եւաց Կղեկիա առաջի Տեասան, եւ յուաւ նմա եւ ետ նմա նշանակ կենաց զդ առնայն յետ արեւուն ։

2ի ելին առ նա Բարեղացիք պատարագօք, եւ եթէ զինչ խօսեցաւ Եսայի առ Կղեկիս ։

Ամբաստանութիւն չարեայն Մանաէլի, իսկ գերեկ նորա ի Եւրայելոն, եւ անդրէն դառնայն եւ ապաշխարել, պատմի ի զիբ անգ Մաղորդացն ։

Ամբաստանութիւն չարեայն Ամմիայ, եւ մահ նորին ։

Գովու թիւն սատուած պաշտու թեանն Յովիայ ։

2ի սրբեաց Յովիա զտաճարն եւ զաշխարհն ընու ի կոտց, եւ սյրեաց զտակերս քրմացն, եւ արար զգլատիկն ։

2ի սպանաւ Յովիա առ Կիբուտ գետով ի Փարուսնէ ։

Թագաւորեաց Յովաբազ որդի Յովիայ ամիս երես, եւ հաս զնա Նեբաւով, եւ ստարա յԵրապատ, որ անդէն մեռաւ ։

Եղիակիմ որ եւ Յովակիմ եղբայր Յովա-

ժԵ. 27

ժԵ. 32

ժԵ. 38

ժԶ. 19

ժԳ. 14

ժԳ. 22

ժԳ. 24

ժԿ. 1

ժԿ. 21

ժԿ. 1

ժԿ. 8

ժԿ. 21

ժԿ. 23

ժԿ. 29

ժԿ. 1

ժԿ. 8

ժԿ. 13

ժԿ. 16

ժԿ. 22

ԻԲ. 1

ԻԲ. 4

ԻԳ. 28

ԻԳ. 30

ԳԼ. Հմր.

ԳԼ. Հմր.

քաղու ամս տտան. ի սորա երրորդ ամին ել զաւաջինն Նարուքորոնոսոր, եւ հնազանդեաց զՀրէաստան, եւ սարաւ գլխոնիէլ: Եւ ի մետասան ամին սորա ել գարձեալ Նարուքորոնոսոր, զՆիգիակիմ սպան, եւ զՅեքոնիա թագաւորեցոյց:

Թագաւորեաց Յեքոնիա որ եւ Յովակիմ ամիս երիս, եւ արար չարիս:

Ել երրորդ անգամ Նարուքորոնոսոր, եւ գ երի վարեաց զՅեքոնիա որ եւ Յովակիմ, եւ զՆիգեկիէլ ընդ նմո. եւ թագաւորեցոյց զՍեղեկիա որդի Յովսիայ: Ել չարրորդ անգամ՝ սու զԼրուսաղէմ, կուրացոյց զՍեղեկիա,

եւ վարեաց ի Բաբելոն, ԻԳ. 10

Զի այրեաց Նարուքարգան զտաճարն եւ զԼրուսաղէմ, եւ զկահն ամենայն բարձին ի Բաբելոն:

Զի կացոյց Նարուքորոնոսոր զԳոգոգիա ի վերայ մնացորդաց երկրին: ԻԵ. 8

Ժողովեցան մնացեալն սու Գոգոգիա. եւ եկն Խամայէլ Նաթանանց եւ սպան զԳոգոգիա, եւ որ մնացին՝ չոգան մտին յԵգիպտոս: ԻԵ. 22

Զի յերեսներորդ եւ թներրորդ ամի գերութեանն Յովակիմայ որ եւ Յեքոնիա որդի Նիգիակիմայ, զուարթացոյց զնա Եւլիմարովգաք: Սո ծնաւ զՍաղաթիէլ, եւ նա զԶորարարէլ: ԻԵ. 23

ԻԳ. 34

ԻԳ. 6

ԻԵ. 27

ԹԱԳԱԻՈՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՉՈՐՐՈՐԴ

ԳՂՈՒԽ Ա.

1 **Ե**ւ նշկանեաց Մովսար զԻսրայել յետ
 2 մեռանելոյն Աբաարու : և անկաւ
 Աբրայիա ի փնդակապատէ վերնատանն
 իւրոյ որ ի Սամարիա եւ խօխացաւ . եւ
 առաքեաց հրեշտակս , եւ ասէ զնոսա ,
 երթա՛յք հարցէք ՚ի Բանազ զՃանճիկ՝ առ-
 3 տուածն Ակկարոնի , եթէ ապրիցի՞մ ես
 յախտէ աստի յայտանէ : ²Եւ զնացին
 4 հարցանել ի նոմանէ : Եւ հրեշտակ Տեառն
 կոչեաց զԵղիա Թեղբացի եւ ասէ , Արթ
 երթ ընդ տաջ հրեշտակացն Աբրայեայ
 5 արքայի Սամարիայ , եւ ասացես զնո-
 սա , Աս ի չոյցէ՞ Աստուծոյ ի մէջ Իս-
 6 րայելի երթա՛յք դուք հարցանել ՚ի Բա-
 նազ զՃանճիկ՝ աստուածն Ակկարոնի .
 7 ³Ոչ այդպէս . այլ՝ այդպէս ասէ Տէր ,
 8 ի մանհիճոց յոր ելիր՝ ոչ ի խցես այտի ,
 9 ոյլ ի զմին մանու մեռցիս . եւ չոգաւ
 10 Եղիա ²եւ ասէ զնոսա՝ :
 11 Եւ զարձան հրեշտակքն աս նա . եւ
 12 ասէ զնոսա , Զի է զի զարձարուք : Եւ
 13 ասնն զնա , Այր մի ել ընդ տաջ մեր ,
 14 եւ ասէ զմեզ , երթա՛յք զարձարուք աս
 15 արքայն որ առաքեաց զձեզ , եւ ասա-
 16 յիւք զնա , այսպէս ասէ Տէր . Աս ի չոյցէ՞
 17 Աստուծոյ ի մէջ Իսրայելի ՚ի երթաւ հար-
 18 ցանել ՚ի Բանազ զՃանճիկ՝ աստուածն
 19 Ակկարոնի . ³Ոչ այդպէս , այլ՝ ի մանհիճոց
 20 յոր ելիր՝ ոչ ի խցես այտի , այլ մանու
 21 մեռցիս : Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա եւ ա-
 22 սէ , Զի նշ նշանք են ասնն որ ել ընդ
 23 տաջ ձեր , եւ խօսեցաւ ընդ ձեզ զբանսդ
 24 զայդոսիկ : Եւ ասնն զնա , Այր թաւար-
 25 ծի , եւ զօտի մաշկիզէն ածեալ ընդ մէջ
 26 իւր : Եւ ասէ , Եղիա Թեղբացի է այն :
 27 Եւ առաքեաց աս նա ի իշխան յիս-
 28 նապետ եւ զյիսուան նորա , եւ ել եւ
 29 եկն աս նա . եւ Եղիա նստել ի վերայ

զլիսոյ լերինն . եւ խօսեցաւ յանապետն
 եւ ասէ զնա , Այրդ Աստուծոյ , արքայ
 10 կոչեաց զքեզ , էջ այտի : Պատաս-
 խանի ես Եղիա եւ ասէ զյիսնապետն ,
 եթէ այր Աստուծոյ իցեմ ես , իջցէ հուր
 յերկնից եւ կերպէ զքեզ եւ զյիսուեայ
 11 քս : Եւ էջ հուր յերկնից , եւ եկեր զնա
 եւ զյիսուան նորա :
 12 Եւ յաւել արքայ առաքել աս նա այլ
 յիսնապետ եւ զյիսուան նորա . եւ ել եւ
 խօսեցաւ յանապետն եւ ասէ զնա , Այրդ
 Աստուծոյ , այսպէս ասէ արքայ , էջ
 13 այտի վազվազակի : Պատասխանի ես եւ-
 զիա եւ ասէ զնա , եթէ այր Աստուծոյ
 14 իցեմ , իջցէ հուր յերկնից եւ կերպէ
 զքեզ եւ զյիսուան քս : Եւ էջ հուր Աս-
 15 տուծոյ յերկնից եւ եկեր զնա եւ զյի-
 սուան նորա :
 16 Եւ յաւել եւս արքայ առաքել յիսնա-
 պետ երրորդ եւ զյիսուան նորա . եւ ել
 եկն աս նա յանապետն երրորդ , եւ ան-
 կաւ ի վերայ ծնողաց իւրոց տաջի եւ-
 զիսայի եւ աղաչեաց զնա , եւ խօսեցաւ
 ընդ նմա եւ ասէ , Այրդ Աստուծոյ , պա-
 17 սուեսցի անձն իմ եւ անձինք ծառայից
 քոց այսոցիկ յիսնիցս առաջի աչաց քոց .
 18 Զի աճա անկաւ հուր յերկնից եւ եկեր
 զերկուս յիսնապետան զառաջինն եւ
 զյիսուան նոցա . եւ արդ ⁵պատուեսցին
 19 անձինք ծառայից քոց՝ յաս թոս :
 20 Եւ խօսեցաւ հրեշտակ Տեառն ընդ
 21 Եղիայի եւ ասէ , էջ ընդ դմա , եւ մի՛
 22 երկնիցիս յերեսաց ⁶նոցա . եւ յարեաւ
 23 Եղիա եւ էջ ընդ նմա աս արքայ : Եւ
 24 խօսեցաւ ընդ նմա եւ ասէ , Փոխա-
 25 նակ զի առաքեցեր հրեշտակս հարցա-
 26 նել ՚ի Բանազ զՃանճիկ՝ աստուածն Ակ-
 27 կարոնի , որպէս աս ի չոյցէ Աստուծոյ ի
 28 մէջ Իսրայելի հարցանել ի նոմանէ , ³Ոչ
 29 այդպէս , ոյլ՝ ի մանհիճոց յոր ելիր՝ մի՛

¹Եբր. զԲանազ Ճանճիկ ²ՅԵբր. գոմար ³Եբր. վանն այտորեկ ⁴Եբր. առաքես դու

⁵Եբր. պատուեսցի անձ իմ ⁶Եբր. նորա ⁷Եբր. նմա . Այսպէս ասէ Տէր

Իջցես այտի , այլ մահու մեռցիս :

47 Եւ մեռաւ ըստ բանին Տեառն զոր խօսեցաւ Նզիրա՝ Եւ Յովրամ որդի Աքաւարու թազաւ որէ ի վերայ Իսրայելի ի Սամարիա ամս երկուստասն , յամի ութուստաներորդի Յովսափասայ արքայի Յուզայ . եւ արար չար առաջի Տեառն , բայց ոչ իբրեւ զեղբարս իւր եւ ոչ իբրեւ զմայր իւր : Եւ երարձ զարձանան Բահազու զոր արար հայր նորա , եւ խորատկեաց գնուսա : Սահայն ի մեզս ասնն Յերորովմայ որ յանցոյցն զԻսրայել՝ յարեցաւ , եւ ոչ մեկնեցաւ ի նոցանէն . եւ սրամտեցաւ բարկութեամբ Տէր ի վերայ ասնն Աքաւարու : Եւ թաղաւ որեաց Յովրամ՝ Երբայր նորա՝ ընդ նորա , յամի երկրորդի Յովրամայ արքայի Յուզայ՝ որդւոյ Յովսափասաւ , զի ոչ զայր նորա որդի :

48 Եւ մնացորդք բանիցն Աքոզեայ՝ եւ ամենայն ինչ՝ զոր արար , ո՛չ աւանիկ գրեալ են ի գիրս բանից աւուրց թագաւորացն Իսրայելի :

Գ Լ Բ

1 Եւ եղև ի վերացուցանել Տեառն զՆզիրա շարժամբ յերկինս , եւ զնայցին

2 Նզիրա եւ Նզիրտէ ի Գաղգալայ : Եւ ասէ Նզիրա զՆզիրտէ , Նրա զուստս , զի Տէր առաքեաց զիս ի Բեթէլ : Եւ ասէ Նզիրտէ , Կենդանի է Տէր եւ կենդանի է անձն զո՛ւ եթէ թողլից գրեզ . եւ Յելին

3 Ի Բեթէլ : Եւ ելին որդիք մարգարէիցն որ ի Բեթէլ՝ առ Նզիրտէ , եւ ասնն զնա , թէ Գիաիցես զի այսօր ասնու Տէր զտէրդ ի վիտայ ըսամէ՛ . եւ ասէ , Գիանո՛ւ եւ ես ,

4 լուս լերուք : Եւ ասէ Նզիրա զՆզիրտէ , Նրա զուստս , զի Տէր առաքեաց զիս յերիքով : Եւ ասէ , Կենդանի է Տէր եւ կենդանի է անձն զո՛ւ եթէ թողլից գրեզ .

5 եւ եկին յերիքով : Եւ մատենան որդիք մարգարէիցն որ յերիքով առ Նզիրտէ , եւ ասնն զնա , եթէ Գիաիցես զի այսօր ասնու Տէր զտէրդ ի վիտայ ըսամէ՛ . եւ

6 ասէ , Գիանո՛ւ եւ ես , լուս լերուք : Եւ ասէ զնա Նզիրա , Նրա զուստս , զի Տէր առաքեաց զիս ի Յորդանան : Եւ ասէ Նզիրտէ , Կենդանի է Տէր եւ կենդանի է անձն զո՛ւ եթէ թողլից գրեզ .

7 եւ զնայցին երկուքեանս : Եւ յիսունս այր

յորդուց մարգարէիցն՝ , եւ կացին ի հանդիպոջ ի բացեաց . եւ երկուքեան կացին

8 յեզերն Յորդանանու : Եւ առ Նզիրա զմաշկեակն իւր , ծալեաց եւ եհար զջուրն , եւ բամանեցաւ ջուրն յայտկոյս եւ յայնկոյս , եւ անցին երկուքեանս ընդ զամաք :

9 Եւ եղև ընդ անցաներն նոցա , ասէ Նզիրա զՆզիրտէ , Խնդրեա զի՛նչ արարից քեզ , մինչեւ վերացեալ լցեմ ի քէն : Եւ ասէ Նզիրտէ , Նզիրցի կրկին ողիւք թո

10 ի վերայ իմ : Եւ ասէ Նզիրա , Գծուարինս ինչրեցեր , բայց եթէ տեսցես զիս յամբանալն իմո՛ւ ի քէն , եղլիցի այնպէս , ապա թէ՛ ոչ մի՛ եղլիցի :

11 Եւ եղև մինչգետ գնային նոքա , երթային եւ խօսէին , եւ ա՛ն կառք հրեզէնք եւ երկվարք հրեզէնք , եւ անջրպետեցին ի մէջ երկոցունց . եւ վերացաւ

12 Նզիրա շարժամբ յերկինս : Եւ Նզիրտէ հայէր եւ ազազակէր , Հայր , հայր , կառքք Իսրայելի եւ հեծուալքք նորա . եւ այլ ոչ եւս տեսն զնա . եւ բուռն եհար զճանդերձից իւրոց , եւ սրատուեաց յերկուս

13 ծուէնս : Եւ առ Նզիրտէ զմաշկեակն եւ զիւայի ՚՞զոր ընկէց ի վերայ նորա՛՛ . եւ զարձաւ Նզիրտէ , եւ եկաց առ եզերն

14 Յորդանանու : Եւ առ զմաշկեակն եւ զիւայի ՚՞զոր ընկէց ի վերայ նորա՛՛ , եւ եհար զջուրն եւ ասէ , Ո՛ւր ես , Տէր Աստուած Նզիրայի ՚՞ալփով . եւ եհար զջուրն , եւ բամանեցան յայտկոյս եւ յայնկոյս , եւ ասէ Նզիրտէ :

15 Իբրեւ տեսին որդիք մարգարէիցն որ յերիքով ի հանդիպոցն , եւ ասնն , Հանդեաւ ողին Նզիրայի ի վերայ Նզիրտէի . եւ եկին ընդ ասաջ նորա , եւ երկիր

16 պայցին նախ ի վերայ երկրի : Եւ ասնն զնա , Ահաւասիկ են ընդ ծառայս զորդիք զօրութեան արք յիսունս . երթիցեն եւ ինչրեացն զտէրն ըն , ուզցէ առ զնա Հողի Տեառն , եւ ընկէց զնա՛՛ առ Յորդանանու , կամ՝՝ ի վերայ միոց ուրուք լերանց , կամ ի վերայ միոց ուրուք յիրայ . եւ ասէ Նզիրտէ , Մի ա

17 սաքէք : Եւ բանադատեցին զնա մինչեւ ամաշկի , եւ ասէ , Առաքեցէք : Եւ առաքեցին յիսունս այր , եւ ինչրեցին գեւ

18 ռիս աւուրս , եւ ոչ զտին զնա . եւ գարձանս առ նա , եւ նա նստէր յերիքով .

1 Յեբ. գլխի 2 Յեբ. մերկաւ 3 Յեբ. իջին 4 Նբբ. յեցին յառեւ . չեզան 5 Նբբ. որ անկաւ ի նմանէ 6 Նբբ. ինչքն իսկ 7 Նբբ. հովտայ

և ասէ զնոսա եղիսէ, Ո՛չ ասացի ձեզ թէ Մի երթալք :

- 19 Եւ ասնն արք քաղաքին ցեղիսէ, Աճառասիկ ընակութիւն քաղաքիս բարի է, որպէս եւ աէրդ իսկ անասնէ, եւ ջուրքս չար եւ երկիրս անպատակ :
- 20 Եւ ասէ եղիսէ, Առեք առ իս կուժ մի նոր, եւ զիք չայդր, եւ բերին առ 21 նա : Եւ ել եղիսէ յսկանս ջուրցն, եւ արկ անդ ալ եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր, Բժշկեմ զջուրայ զայդոսիկ, եւ մի՛ եւս :
- 22 Իցի արտի մաճ եւ անպատակութիւն : Եւ բժշկեցան ջուրքն մինչեւ ցայսօր ըստ լամբն եղիսէի զոր խօսեցաւ :
- 23 Եւ ել անտի ի Բեթէլ, եւ մինչդեռ ելանէր զճանապարհն, մանկաբ մանրիկ ելին ի քաղաքէն, աղալակէին ի նա եւ 24 ասէին, Ել կնտակ, ել կնտակ Դարձաւ ի թիկունս իւր եւ ետես զնոսա . եւ անէ՞՞ զնոսա յանուն Տեառն ²եւ ասէ, Արդիք յանցանաց եւ դատարկութեան : Եւ ելին երկու արջք յանտառէն եւ սրտառեցին ի նոցանէ քառատուն եւ երկուս ման- 25 կունս : Եւ զնաց անտի ի իւսուն ի Կարմեղոս, եւ անտի դարձաւ ի Սամարիա :

ԳԼ Գ

- 1 Եւ Յովրամ որդի Աքաաբու թագաւորեաց ի վերայ Իսրայելի ի Սամարիա, յամի ութեւասաներորդի Յովսափատայ արքայի Յուզայ : Եւ թագաւորեաց ամս 2 երկուտասան : Եւ արար չար առաջի Տեառն, բայց ոչ իբրեւ զճայր իւր, եւ ոչ իբրեւ զմայր իւր . եւ կործանեաց զարձանսն ՚իւր զոր արար չայր նորա :
- 3 Սակայն ի մեղս Յերոբոսիմայ որդւոյ Նաբատայ որ յանցոյցն զԻսրայել՝ յարեցաւ, եւ ոչ մեկնեցաւ ի նոցանէ :
- 4 Եւ Մովսա արքայ Մովբայէր⁴նկաթ, եւ տայր արքային Իսրայելի ²հարկս՝ հարեւր հաղար ⁵մաքեաց եւ հարեւր ⁵հաղար խոյոց գեղմնաւորաց : Եւ եղև յետ մեռանելոյ Աքաաբու, նշկանեաց արքայն Մովբաու զարքայն Իսրայելի :
- 6 Եւ ել արքայ Յովրամ յաւուր յայնմիկ ի Սամարիայ, եւ հանդէս արար Իսրա- 7 յիկ, եւ զնաց, եւ առաքեաց առ Յովսափատ արքայ Յուզայ եւ ասէ, Արքայ Մովբաու նշկանեաց զիս, եթէ երթոյցնս ընդ

- իս ի պատերազմ ի վերայ Մափարու : Եւ ասէ, Ելլեց . զի որպէս դո՛ւ եւ ես, եւ որպէս զօրք քո՞ զօրք իմ, եւ որպէս երկ- 8 վալք քո՞ երկվարք իմ : Եւ ասէ, Ընդ ո՞ր ճանապարհ՞ ելից : Եւ ասէ, Ընդ ճանապարհ՞ 9 անապատին եղալմայ : Եւ զնաց արքայն Իսրայելի եւ արքայն Յուզայ, եւ արքայն եգովմայ . եւ պատեցան զեւթն որ ի ճանապարհին, եւ ոչ գոյր ջուր իրանա- կին, եւ ոչ անամանցն որ ընդ նոսա :
- 10 Եւ ասէ արքայն Իսրայելի, Ո՛հ, ⁶պաշարեաց Տէր զերիս թագաւորսս եկեալս՝ 11 տալ զսոսա ի ձեռս Մովբայ : Եւ ասէ Յովսափատ, Ո՛չ զուղէ աստ մարգարէ Տեառն, եւ չարցցուք զՏէր նովաւ . եւ պատասխանի ետ մի ոմն ի մանկաւոցն արքայի Իսրայելի եւ ասէ, Է՛ աստ Ե- զիսէ որդի Սափաոսայ որ արկանէր ջուր 12 ձեռաց Եղիայի : Եւ ասէ Յովսափատ, Գոյ բան Տեառն ընդ նմա . եւ իջին առ նա արքայն Իսրայելի եւ Յովսափատ՝ ար- 13 քայն Յուզայ՝ եւ արքայն եգովմայ եւ ասէ Եղիսէ ցարքայն Իսրայելի, Զի՞ կոյ իմ եւ քո . երթ առ մարգարէս չօր քո եւ առ մարգարէս մօր քո : Եւ ասէ ցնա արքայն Իսրայելի, ⁷Միթէ արդեւք կոչեա՞ց՝ Տէր զերիս թագաւորսս եկեալս՝ 14 տալ զսոսա ի ձեռս Մովբաու : Եւ ասէ եղիսէ, Կենդանի է Տէր զօրութեանց որոյ կացի առաջի նորա, եթէ չէր առեալ ակն Յովսափատայ արքայի Յու- յայ, եթէ բնաւ չայէի իսկ ի քեզ եւ 15 տեսանէի զքեզ : Բայց արդ ամ առ իս սաղմոսասաց . եւ եղև իբրև նուա- զեաց սաղմոսասացն, եկն ի վերայ նո- 16 թա ձեան Տեառն, Եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր . Արարէք զնեղեղաոց զայդ գուրս 17 գուրս : Զի այսպէս ասէ Տէր . Ոչ տեսանիցէք չողմ, եւ ոչ տեսանիցէք անձ- բեւ . եւ հեղեղաոց լցցի ջրով, եւ արք- յիք գուք եւ անասուն ձեր եւ զրատտ 18 ձեր : Եւ թեթեւ է այդ յաչս Տեառն . 19 Եւ ⁸մատնեցից զՄովբա ի ձեռս ձեր . Եւ հարջիք զամենայն քաղաք ամրացեալ եւ զամենայն քաղաք ընտիր, եւ զամենայն ծառ զազնիւ կոտորեսլիք, եւ զամե- նայն աղբեւրս ջրոց խցլիք եւ զամենայն զիճակս բարխ անպիտանացուսլիք քա- 20 թամբք : Եւ եղև ընդ առաւօտնս յարժամ զո՛հն կլանէր, եւ ա՜հ ջուրք զային ⁹յե-

¹ Եբր. այդր ան ² Յեբր. գոլ-տ ³ Եբր. Իտ-հաղու ⁴ Կալա-նի, շպես (խաշնարած) ⁵ Եբր. գառանց

⁶ Եբր. զի կոչեաց ⁷ Եբր. Ոչ, զի կոչեաց ⁸ Եբր. մատնեցէ ⁹ Եբր. Է ճանապարհէն

11 Ինչն Եզովմայ, և Լյաւ երկիրն ջրով :
 21 Եւ ամենայն Մովսր լուաւ եթէ կլին
 թաղաւորքն սրտերազմել ընդ նոսա,
 և ելին յամենայն դատաւածուաց և և ի
 վեր, և կացին առ սահմանսն, և կան-
 22 խեցին ընդ առաւօտն : Եւ ծաղկաց ա-
 բել ի վերայ ջրոյն, և ետես Մովսր
 ի հանդիպոյն զլուսն կարմիր իբրև
 23 զարևն, և ասեն, 'Արևնն այն սրոյ
 է. կռուեցան ընդ միմեանս՝ թաղա-
 ւորքն, և հարին այր զընկեր իւր. և
 24 արգ՝ հնոպ յաւար, Մովսր : Եւ մտին
 ի բանախն Իսրայելի . և յարեսն Իսրա-
 յէկայիքն և հարին զՄովսր. և փա-
 յետն յերեսաց նոցա, և մտանելով
 25 մտանելն և հարկանէին զՄովսր. Եւ
 զքաղաքն կործանեցին, և յամենայն
 վիճակ բարի բնկեցին այր իւրաքանչիւր
 զքար իւր, և յցին զնա . և զամենայն
 սպրկս ըս ջրոց խցին, և զամենայն փայտ
 զազնիւ հարին, ²մինչև թողոյ զքարինս
 որման քակեալս՝, և պատեցան սար-
 26 սաւորք և ի ճէն հարին զնա և ետես սրբայն
 Մովսրայ եթէ սաստիւրացաւ քան զնա
 սրտերազմն, առ ընդ իւր եւ ին հարեւր
 այր սուսերաձխոյ, հատանել երթալ առ
 27 սրբայն Եզովմայ, և ոչ կարացին : Եւ
 առ զորդին իւր զանդրանիկ՝ ³սրբայն,
 զոր թաղաւորեցոյ փոխանակ իւր՝, և
 եհան զնա ողջակէզ ի վերայ սրտային. և
 եղև զիղջ մեծ ի վերայսրայելի, և չուե-
 ցին ընմանէ և զարձան յերկիր իւրեանց :

ԳԼ Կ

1 Եւ կին մի ի կանանց որդւոց մարգա-
 րէիցն աղապակեր առ Եզրիսէ և ասէր,
 Ծառայ քո, այր իմ մեռաւ . և զաւ ինք-
 նին դիտես զի ծառայ քո էր երկիր զած
 ի Տեոսոնէ . և փոխատուսն կին առնաւ
 զերկասին զորդիս իմ իւր ի ծառայութիւնս
 2 Եւ ասէցնա Եզրիսէ, Զինչ արարից
 քեզ . սրտամա ինձ զինչ կայ ի տան
 քում : Եւ նա ասէ, Աչ զոյ ի տան ա-
 զախնոյ քու և ոչ ինչ, բայց եւզ որով
 3 օժանդիւս : Եւ ասէցնա, Երթ ինդրեա
 քեզ սմանա յամենայն զրացեաց քոց՝ ա-
 մանս ունայնա և մի սակաւացուցանի-
 4 յես . Եւ մոցես և փակեացես զուրան
 ընդգէմ քո և ընդգէմ որդւոց քոց, և

սրկցես յամենայն սմանսն մինչև Լցցին,
 5 և առցես : Եւ զնաց ի նմանէ, և փա-
 կեաց զբուսնն ընդգէմ իւր և ընդգէմ
 որդւոց իւրոց . նոքա մատուցանէին առ
 6 նա, և նա արկանէր : Մինչև Լցան ա-
 մանքն, և ասէցորդիսն իւր, Մատու-
 ցէք առ իս և այլ աման, և ասենցնա,
 7 Աչ է այլ աման . և եկաց եւզն : Եւ
 չոգաւ պատմեաց աման Աստուծոյ . և
 ասէ Եզրիսէ, Երթ վաճառես զեւզն,
 և հատուցես ⁵գոտկոսիսն քո . և զու-
 և որդւք քո կեցջիք մնացելով իւզովն :
 8 Եւ եղև օր, և անց Եզրիսէ ի Սոմնա .
 և անդ էր կին մի մեծ, և կալաւ զնա
 ուտել նոց . և լինէր ի շատ մտանա-
 կէ ի մտանել իւրում անդր, ի ջանէր ու-
 9 տել ⁶և ըմպել : Եւ ասէ կինն ցայր իւր,
 Գիտեմ զի այրն Աստուծոյ սուրբ է, և
 10 ճանապարհ նորս առ մեք է . Արասցուք
 նմա վերնատուն մի փոքրիկ, և զիցուք
 ի նմա մահճս և սեզան և աթոռ և
 աշտանակ . և եղիցի ի զալ նորա առ
 11 մեզ մոցէ անդր : Եւ եղև օր, և եկն
 անդր, և ետես ի վերնատունն և
 12 ննջեաց անդ . Եւ ասէցնա Եզրիսէ ցալա-
 ամնեակն իւր, Կոչես առ իս զՍոմնա-
 ցին զայն . և կոչեաց զնա, և եկաց
 13 առաջի նորա : Եւ ասէցնա սմանին, Ա-
 սա ցնա . Անա կազմեցիր մեզ զայս ա-
 մենայն կազմած, զինչ պարտ իցէ առ-
 նել քեզ . կթէ իցնն քո բանք ինչ առ
 սրբայ և կամ առ իշխան զօրուն . և
 նա ասէ, Ի մէջ ժողովրդեան իմոյ բնա-
 14 կեայ եմ և ս : Եւ ասէ, Զինչ պարտ ի-
 ցէ ամեն իմա : Եւ ասէ Կէեկի 'պառնա-
 նեակն նորա, և կարի իսկ քաջ, քան-
 զի որդի ոչ զոյ նորա, և այրն իւր չէ
 15 ինչ ձեր : Եւ ասէ, Կոչես զնա : Եւ կո-
 16 չեաց զնա, և եկաց առ զուրան : Եւ
 ասէցնա Եզրիսէ, Ի ժամանակի յայս-
 միկ ⁸ի սոցն աւուրս՝ ունիցիս ի զերկս
 մանուկ : Եւ նա ասէ, Մի, տէր, այրդ
 Աստուծոյ, մի ստեր աղախնոց քում :
 17 Եւ յրացաւ կինն, և ծնաւ որդի ի ժա-
 մանակի յայնմիկ, ⁸մինչդեռ կենդանի
 էր՝, որպէս խօսեցաւ ընդ նմա Եզրիսէ :
 18 Եւ ⁹հաստատեցաւ մանուկն, և ե-
 զև իբրև եյ նա առ հայր իւր ի հնձօզան,
 19 Ասէցնայր իւր, Գրուս իմ, գրուս իմ .

¹ Եբբ. Արևն է ոյս . կործանելով կործանեցան
² Եբբ. Թողն միայն զքարինս կիր հարեակթայ
³ Եբբ. որ թաղաւորելոց էր փոխանակ նորա
⁴ Եբբ. ցատուսն

⁵ Եբբ. զպարտս ⁶ Եբբ. հաց ⁷ Եբբ. Արգարեւ
 որդի ոչ զոյ նորա, և այր նորա ձեր է ⁸ Եբբ.
 բառ ժամանակի կենաց ⁹ Եբբ. աճեաց

և ասէ ցպատանին , Տար զգա առ մայր
 20 իւր : Եւ տարաւ զնա առ մայր իւր , եւ
 21 ննջեաց ի վերայ ծնդազ նորա մինչև ցմի-
 22 շորեաց , եւ մուտաւ : Եւ եհան զնա , եւ
 կողմնեցոյ ի մաշիմս առնն Աստուծոյ , եւ
 23 փակեաց ընդգէմ նորա եւ ել . Եւ կոչեաց
 զայր իւր եւ ասէ , Աստրեա առ իս զմի-
 24 ոք ի մանկաւոյդ , եւ էջ մի յիշոցց , եւ
 պնդեցայց մինչև և առ սչրն Աստուծոյ
 25 եւ զարձայց : Եւ ասէ , Ձի՞ է զի երթաս
 գու առ նա այսօր , զի ոչ տեսամուս է
 եւ ոչ շարաթ : Եւ նա ասէ , Ողջոյն է :
 26 Եւ հանդերձեաց զէջն , եւ ասէ ցպա-
 տանին իւր , Վարեա եւ զնա . եւ Վմի
 ունիր ինչ կանկ ի գա՞ . բայց եթէ ա-
 սացից Քրեղ՝ թէ եկ այսր , եւ եկեացես :
 27 Եւ երթիցես՞ առ սչրն Աստուծոյ ի
 լեառնն ի Կարմեղոս . եւ եղև իբրև եւ-
 տես Յեղիսէ զգալ նորա առ նա , ասէ
 28 ցԳէեղի ցպատանեակն իւր , Ահա այն
 29 Սոմեացին է . Ընթա ընդ առաջ նորա
 եւ ասացես , Ողջոյն է քեզ , եւ ողջոյն
 է առն քում , եւ ողջոյն է մանկանն :
 30 Եւ նա ասէ , Ողջոյն է : Եւ եկն առ Յե-
 զիսէ ի լեառնն , եւ բուռն եհար զոտից
 նորա . եւ մատաւ Գէեղի մերժել զնա .
 եւ ասէ Յեղիսէ , Թոյլ տուր գմա , զի
 31 անձն զորա ցաւագին է . եւ Տէր թա-
 32 ղոց յինէն եւ ոչ սրտամտաց ինձ : Եւ
 նա ասէ , Միթէ խնդրեցի՞ որդի ի տեսու-
 նէ իմմէ . ո՞չ ասացի թէ Մի՞ խարեր զիս :
 33 Եւ ասէ Եղիսէ ցԳէեղի , Աժ գօսի ընդ
 մէջ քօ , եւ առ զցուպց իմ ի ձեռն քօ
 եւ երթ . եւ եթէ դատնիցես զայր ոք՝
 մի՞ օրհնեցես զնա , եւ եթէ օրհնեցէ
 զքեզ այր ոք՝ մի՞ տացես նմա սրտասու-
 խանի . եւ զիցես զցուպց իմ ի վերայ
 34 երեսաց մանկանն : Եւ ասէ մայր ման-
 կանն , Կեանքն է Տէր եւ կեանքն է
 35 անձն քօ , եթէ թողից զքեզ : Եւ յա-
 36 ղեաւ Եղիսէ եւ զնաց զինի նորա : Եւ
 37 Գէեղի անց առաջի նոցա , եւ եզ ցյուսն
 ի վերայ երեսաց մանկանն , եւ ոչ զոր
 բարբառ եւ ոչ լսել . եւ զարձաւ ընդ առաջ
 նորա , պատմեաց նմա եւ ասէ , Ոչ յա-
 38 ղեաւ մանուկն : Եւ եմուս Եղիսէ ի
 տուռն , եւ անա մանուկն մեռեալ , եւ
 39 կողմնեցուցեալ ի մաշիմս նորա : Եւ եւ-
 մուս Եղիսէ ի տուռն , եւ վակեաց

զգուրան ընդգէմ երկօրոնց . եւ եկաց
 34 յաղօթս առ Տէր . Եւ ել եւ անկաւ ի
 վերայ մանկանն , եւ եզ զբերան իւր ի
 վերայ բերանոյ նորա , եւ գաչս իւր ի
 վերայ աչաց նորա , եւ զձեռս իւր ի վե-
 35 րայ ձեռաց նորա . եւ կծկեցաւ ի վերայ
 36 նորա , եւ ջեռաւ մարմնն մանկանն : Եւ
 զարձաւ եւ զգնացաւ ի տանն յայտկոյս
 եւ յայնկոյս , եւ ել եւ ձաձկեաց զմա-
 նուկն՝ մինչև ցելիմն անկամ . եւ երաց
 37 մանուկն գաչս իւր : Եւ բարբառեցաւ
 38 Եղիսէ առ Գէեղի եւ ասէ , Կոչեա այսր
 զՍոմեացին . եւ կոչեաց զնա . եւ եմուս
 առ նա . եւ ասէ Եղիսէ , Առ զորդի
 39 քօ : Եւ եմուս կիմն եւ անկաւ առ ոտս
 նորա , եւ երկիր ետայ նմա յերկիր . եւ
 առ զորդին իւր եւ ել :
 40 Եւ Եղիսէ զարձաւ ի Գաղգաղա . եւ
 սով էր յերկրին , եւ որդիք մարգարէիցն
 նաակին առաջի նորա . եւ ասէ Եղիսէ
 41 ցպատանեակն իւր , Կառս զու զսանն
 մեծ , եւ երես եւիոյ սրբոց մարդա-
 42 ղելից : Եւ յայ յանդն քաղել յարկով .
 եւ եղիտ որթ յանդն , եւ քաղեաց ի
 նմանէ յաղսս լի շալակաւ իւրով , եւ
 եկն եւ արկ ի սան եւիոյն , քանդի ոչ
 43 ձանաչէր : Եւ արկ առաջի արանցն ու-
 տել . եւ եղև յուտել նոցա յեւոյլ ան-
 44 արի , աղաղակեցին եւ ասին , Մահ է ի
 սանի սաս , այր Աստուծոյ . եւ ոչ կա-
 45 ղոցին ուտել : Եւ ասէ , Առէք ալեւր
 եւ արկէք ի սան այգր : Եւ ասէ Յեղիսէ
 46 ցԳէեղի ցպատանեակն իւր , Արկ առաջի
 ժողովրդեանց եւ կերիցես . եւ ոչ եղև
 47 վեաս ինչ ի սանէ անտի :
 48 Եւ եկն այր յի Ռեթսարիսայ , եւ եբեր
 առնն Աստուծոյ նկանակս յառաջնոց
 49 արմտաց , նկանակս յաղարեղէնս , եւ
 պաղատիսս՝ բակեղաթաւ : Եւ ասէ ,
 50 Տուք ժողովրդեանց եւ կերիցես : Եւ
 51 ասէ սպասաւորն նորա , Ձի՞նչ տաց զայս
 առաջի հարիւրոց արանց . եւ ասէ ,
 52 Տուր ժողովրդեանց եւ կերիցես . զի
 այսպէս ասէ Տէր , Կերիցես եւ նշխա-
 53 ղեալ : Եւ եզ առաջի նոցա եւ կերան ,
 եւ թողին նշխար ըստ բանին Տեսն :

1 Եբբ. մի՛ յանցուցես զիս ի զնայն 2 Եբբ. քեզ .
 (25) եւ չուաւ եւ եկն 3 Եբբ. այրն Աստուծոյ

4 Եբբ. կծկեցաւ ի վերայ նորա , եւ փռնցաց մա-
 նուկն 5 Եբբ. էլ ոմն 6 Եբբ. անկե ի սոս
 7 Եբբ. վարունգ վայրի 8 Եբբ. ձանաչէին 9 Եբբ.
 պակե 10 Եբբ. ի Բաճագաղարիսայ 11 Եբբ.
 գարեղէնս քան , եւ հասկս ատոքս դալարս

ԳԼ. Ե

1 Եւ Նէհեման իշխան զօրուն Ասորոց էր այր մեծ առաջի տեսան իւրոյ , եւ յերանջելի կրեօք¹ . զի նովաւ եա Տէր փրկութիւն Ասորոց . եւ այրն հզօր զօրուն

2 թեամբ էր , եւ բորտտեպ : Եւ Ասորիքն մեկնակազէնք կլին եւ գերեցին յերկրէն Իսրայելի աղջիկ մի փոքրիկ , եւ էր առ կնոջն Նէհեմանայ : Եւ ասէ ցափիկնն իւր , Յանկարծ , կրթայր տէրդ իմ առաջի մարգարէին² Աստուծոյ որ ի Սամարիա , եւ անդէն աւաքէր զգա ի բորտտաւ

3 առ թեմնէ իւրմէ : Եւ եմուտ եւ պատմաց տեսան իւրում եւ ասէ , Այսպէս եւ այսպէս խօսեցաւ աղջիկն որ յերկրէն Իսրայելի : Եւ ասէ արքայն Ասորոց ցնէեման , Երթ , եւ ես առաքեցից հրովարտակս առ արքայն Իսրայելի : Եւ զնայ , եւ առ ի ձեռին իւրում առանտազանդ արծաթոյ , եւ վեց հազար³ զահեկան , եւ տասն պատմեւսն հանգեր

4 ձեպ : Եւ տարաւ հրովարտակս առ արքայն Իսրայելի , եւ էր գրեպ այսպէս . Արդ իրբեւ հասցէ առ քեզ հրովարտակ պոյ , անա առաքեցի առ քեզ զՆէհեման ծառայ իմ , եւ աւաքեցեա զգա ի բորտտաւ

5 առ թեմնէ իւրմէ : Եւ եղև իրբեւ ընթերցաւ արքայն Իսրայելի զհրովարտակն , պատառեաց զհանդերձս իւրեւ ասէ , Արթ Աստուած իցեմ ես սպանանել կամ կեցուցանել , զի առաքեաց առ իս աւաքել զայրդ ի բորտտաւ թեմնէ իւրմէ . բայց զիտասջիք եւ տեսջիք զի պատճառի իմն նա առ իս :

6 Եւ եղև իրբեւ լուաւ Եղիսէ այրն Աստուծոյ եթէ պատառեաց արքայն Իսրայելի զհանդերձս իւր , սուաքեաց առ արքայն Իսրայելի եւ ասէ , Ընդէր պատառեցեր զհանդերձս քո . եկեացէ առ իս² Նէհեման , եւ զիտասցէ թէ զոյ մար

7 զարէ յԻսրայելի : Եւ եկն Նէհեման երկվարօք եւ կառօք , եւ կիաց առ զուրտաման Եղիսէի : Եւ առաքեաց Եղիսէ առ նա հրեչաակ եւ ասէ , Երթ լուա եւ թնանդամ ի Յորդանան , եւ գարձցի մար

8 մին քո եւ սրբեցիս : Եւ բարկացաւ Նէհեման , գնաց եւ ասէ , Ես ասէի , թեւրեւ ելցէ առ իս , եւ կպցցէ եւ կարգացցէ զստան Տեանն Աստուծոյ իւրոյ , եւ զիցցէ զձեռն իւր ի վերայ տեղ

12 ւոյս եւ աւաքեացցէ զբորտաւ թեմն : Ո՞չ լաւ իցեն Աբանա եւ Փարիտարա զեաք Դամասկոսի քան զամենայն ջուրս Իսրայելի . եւ ընդէր ոչ երթայց եւ լուացայց ի նոսա եւ սրբեցայց . եւ դարձաւ

13 եւ զնաց սրամատ թեամբ : Եւ մատեանն ծառայք նորա եւ խօսեցան ընդ նմա , եւ ասեն ցնա , Հայր , եթէ մեծ ինչ բան խօսեցիալ էր ընդ քեզ մարդարէին , ո՞չ ապաքէն պարս էր ստնել : Թող թէ զի

14 առայց Լուացիր եւ սրբեցիս : Եւ էջ Նէհեման եւ մկրակեալ ի Յորդանան եւ թնանդամ բտա⁵ քանին Եղիսէի⁶ . եւ վարձաւ մարմին նորա իրբեւ զմարմին մանկան մտազոյ եւ սրբեցաւ :

15 Եւ գարձաւ առ⁶ Եղիսէ ինքն եւ ամենայն բանակն իւր , եւ կին եկաց առաջի նորա եւ ասէ , Ահա զիտացի թէ ոչ զոյ Աստուած յամենայն երկրի բայց միայն ի մէջ Իսրայելի . եւ արդ առ

16 օրհնութիւն ի ծառայէ քումմէ : Եւ ասէ Եղիսէ , Կենդանի է Տէր որոյ կացի առաջի նորա , եթէ առից ինչ . եւ ստիպեցա զնա աւնուլ , եւ ոչ հաւանեցաւ :

17 Եւ ասէ Նէհեման , Իսկ որովհետեւ ոչ , տային ծառայի քում բեռնք զուգից ջորոց ի հողոյ երկրիս , զի ոչ եւս աւրացցէ ծառայ քո ողջակէզս եւ զոնս առստուածոց օտարաց , բայց միայն Տեանն :

18 Վասն բանիս այսորիկ քառեացէ Տէր զծառայ քո ի մտանել տեսան իմոյ ի տուն Ռեմանայ երկիր պազանել նմա յորժամ յեռուցու ի ձեռս իմ , եւ երկիր պազանիցեմ ի տան Ռեմանայ ի պազանին նորա երկիր ի տան Ռեմանայ . քառեացէ Տէր զծառայ քո վասն բանին այ

19 նորիկ : Եւ ասէ Եղիսէ ցնէեման , Երթ իտազպութեամբ . եւ զնայ ի նմանէ յերկրէն Իսրայելի⁷ :

20 Եւ ասէ Գէեզի պատանեակն Եղիսէի⁸ , Ահա ինայեալ տէր իմ ի Նէհեման Ասորի , չստնուլ ի ձեռանէ նորա յորոց մատոյցն . կենդանի է Տէր , եթէ ոչ ընթացայց զնա նորա եւ առից ինչ ան

21 տի : Եւ սրդեցաւ Գէեզի զնա Նէհեմանայ . եւ ետես զնա Նէհեման ընթացեալ զնա նորա եւ գարձաւ ի կառացն ընդ

22 առաջ նորա եւ ասէ , Ողջոյն է : Եւ ասէ Գէեզի , Ողջոյն է . տէր իմ աւա

¹ Լուր Լեբայեչնն մեծարոյ ² Յիբբու գլուխ ³ Եբբու սակի ⁴ Եբբու շարժեացէ

⁵ Եբբու բանի տանն Աստուծոյ ⁶ Եբբու ոյրն Աստուծոյ ⁷ Եբբու վայր մի ⁸ Եբբու յեչն յաւելու տանն Աստուծոյ

քեաց զիս առ քեզ եւ սաէ, Անա եկին
 առ խ երկու պատանեակք ի յիսնէն
 եփրեմի յորգւոց մարդպէից. սուր նո-
 ցա սաղանոյ մի արծաթոյ, եւ երկուս
 23 պատմութեանս հանդերձեալս: Եւ սաէ
 նէեման, ¹Թէ այդպէս իցէ, առ երիս
 սաղանոց արծաթոյ: Եւ բռնապատեաց
 զնա, եւ ծրարեաց ²երիս տաղանդս ար-
 ծաթոյ յերկուս սարկս, եւ երկուս պատ-
 մութեանս հանդերձեալս. եւ ես ցեր-
 կուս ծառայս իւր եւ յարձին ստաջի
 24 նորա: ³Եւ եկին ի մթինն, եւ առ ի ձե-
 ոսց նոցա եւ եզ ի տան, եւ արծակեաց
 25 կայր ստաջի սեռան իւրոյ. եւ սաէ զնա
 Եզիսէ, Ուստի՞ զաս Գէեզի. եւ սաէ
 Գէեզի, Չիք երթեալ ծառայի քո ոչ
 26 յայսկոյս եւ ոչ յայնկոյս: Եւ սաէ զնա
 Եզիսէ, Ո՛չ սիրա իմ զնաց յորժամ
 զարձաւ այնն ի կոտորց անտի ընդ ա-
 ոսջ քո. ⁴Եւ արդ առեր զարծաթն եւ
 զհանդերձան՝ ի ձիթենիս եւ յայգիս եւ
 յարջառս եւ յոչխարս եւ ի ծառայս եւ
 27 յազախնացս: Եւ բորտութիւնն նէե-
 մանայ յարեացի ի քեզ եւ ի դաւակ
 քո յաւիտեանս: Եւ ել յերեսաց նորա
 բորտեալ իրբեւ զձինս:

ԳԼ Զ

1 Եւ ասն որդիք մարգարէիցն ցեղի-
 սէ, Անա սակ տեղիս յորում մեք
 2 ⁵քնակեմք՝ նեզ է մեզ, Երթիցուք մին-
 չեւ ցՅորգանան, եւ առցուք անտի
 այր իւրաքանչիւր դերան մի, եւ ա-
 բացուք մեզ սոց բնակութիւն. եւ սաէ,
 3 Երթայք: Եւ սաէ մի անն, ⁶Եկ եւ զու
 մեղմով երթիցեա՝ ընդ ծառայս քո. եւ
 4 նա սաէ, Ես եկիցս եւ զնաց ընդ նո-
 սա. եւ չողան ի Յորգանան, եւ հար-
 5 կանէին փայտ: Եւ անա մին մինչգեո
 ընկնուոյր զհծանն, անկաւ երկաթն
 ի ջուրն. եւ փայեաց եւ սաէ, Ո՛հ, տէր,
 6 եւ զայն յանօթ առեալ էր: Եւ սաէ սարն
 Ասաուժոյ, Յո՞ր վայր անկաւ. եւ եցոյց
 նա զտեղին. եւ ձեզքեաց փայտ եւ
 ընկէց անդր, եւ ի վեր եկաց երկաթն:

7 Եւ սաէ, Վերացո քեզէն. եւ ձգեաց
 զձեան իւր եւ առ զնա:
 8 Եւ արքայն Ասորոց տայր պատե-
 ռագմ ընդ Իսրայելի: Խորհեցաւ ընդ
 ծառայս իւր եւ սաէ, ⁷Ի սեզի մի յեւ-
 9 ժոնի՞ ընդ ընդսկեացոյց ի զարանի: Եւ ա-
 սարեաց ⁸Եզիսէ առ արքայն Իսրայել-
 լի եւ սաէ, Չգոչ լիւր, գուցէ անցանի-
 ցեա ընդ այն տեղի, զի անդ թաքու-
 10 ցեալ նախն Ասորիք: Եւ առարեաց ար-
 քայն Իսրայելի ի տեղին զոր ասաց նմա
⁸Եզիսէ, եւ զարանայոյզ արար զնա,
 եւ զգուշացաւ անտի ոչ մի անդամ եւ
 11 ոչ երկիցս: Եւ զայրացաւ անձն արքայն
 Ասորոց վասն բանին այնորիկ, եւ կո-
 չեաց զծառայս իւր եւ սաէ զնոսա, Ո՛չ
 պատմէք ինձ, եթէ ո՞ մասնէ գիս ար-
 12 քայն Իսրայելի: Եւ սաէ մի անն ի ծա-
 ռայից նորա, Ոչ, տէր իմ արքայ. այլ
 Եզիսէ մարգարէ յԻսրայելի պատմէ ար-
 քայի Իսրայելի զամենայն զբանս քո զոր
 13 խօսեացիս ի սենեկի քոյց քո: Եւ սաէ,
 Երթայք տեսէք ուր իցէ նա, եւ առա-
 քեցից բորտեցից զնա: Եւ պատուցին
 նմա եւ տան, Անաւանիկ ի Գովթայիսէ:
 14 Եւ առարեաց անդր կոտս եւ երկաթս
 եւ զոր ծանր. եւ եկին գիւրի եւ պա-
 15 տեղին դքազաքն: Եւ կանխեաց յառ-
 նել ⁹ի պաշտօն Եզիսէ, եւ ել զնայց՝.
 եւ անա զոր պատեալ էր զքաղաքան,
 եւ երկաթք եւ կաւք. եւ սաէ զնա
 պատանեակն, ¹⁰Տէր, զի՞ զործեսցուք:
 16 Եւ սաէ Եզիսէ, Մի՞ երկնչիր, զի
 ընդ մեզ բազումք են քան ընդ նոսա:
 17 Եւ եկաց յազօթս Եզիսէ եւ սաէ, Տէր,
 բաց պաշտ պատանեակիս եւ տեսցէ. եւ
 երաց Տէր զայս նորա, եւ ետես եւ ա-
 նա լեռանն լի էր ձիւղք եւ հրեղէն կա-
 18 ոօք շուրջ զԵզիսէիս: Եւ իջին առ նա.
 եւ եկաց յազօթս Եզիսէ առ Տէր եւ
 սաէ, Հար զազդդ զայդ շացութեամբ:
 Եւ եհար զնոսա շացութեամբ բառ բա-
 19 նին Եզիսէի: Եւ սաէ զնոսա Եզիսէ,
 Ոչ այս ճանապարհ է եւ ոչ այս քաղաք.
 եկայք զերի իմ եւ տարայց զձեզ առ
 այրն զոր խնդրէք. եւ սարաւ զնոսա
 20 ի Սամարիա: Եւ եղև իրբեւ եմուս ի
 Սամարիա, սաէ Եզիսէ, Բաց, Տէր,
 գաշս նոցա եւ տեղենն. Եւ երաց Տէր

1 Եբբ. Կամեաց, ա՛ն երկուս տաղանդս ²Եբբ. երկուս ³Եբբ. Իրբեւ եկն ի բորձբաւանդականն
 4 Եբբ. իցէ՞ ժամանակ առնոյց արծաթն եւ առնոյց հանդերձան, եւ ձիթենիս եւ այգիս եւ ոչխարս եւ արջառս եւ ծառայս եւ՞ սոցախնայս ⁵Եբբ. ընակեմք ստաջիք քո ⁶Եբբ. Կամեաց, եւ եկ

7 Եբբ. Յայս նիշ, յայն նիշ տեղեօջ ⁸Եբբ. այրն Աստուծոյ ⁹Եբբ. պաշտօնեայն առնն Աստուծոյ եւ ել ¹⁰Եբբ. Ո՛հ, Տէր

զաչս նոցա եւ տեսին , եւ ահա էին ի մէջ Սամարիայ :

21 Իբրեւ հոտս զնոսա արքայն Իսրայելի , ստէ ցեղիսէ , եթէ Հարկանելով

22 հարկոց զգոտս , հայր : Եւ ստէ , Մի հարկաներ , ՚րոյց եթէ զամբողջ զոր դերեացնս սրով քով եւ ազեղամբ քով՝ հարկանիցես՝ . զիր հայ եւ ջուր առաջի դոցա , եւ կերիցնն եւ արբիցնն եւ երթի-

23 ցնն առ տէր իւրեանց : Եւ շարկ առաջի նոցա իտոս սակաւ մեծաւ՝ եւ կերան եւ արբին . եւ արձակեաց զնոսա , եւ զնացինն առ տէր իւրեանց . եւ ոչ եւս յաւելին մեկնակեզէնքն Ասորոց զայ յերկիրն Իսրայելի :

24 Եւ եղև յես այնորիկ , ժողովեաց Յորի Ագերաց՝ արքայ Ասորոց զամենայն զբանակն իւր , եւ ել նստաւ զՍա-

25 մարեաւ : Եւ եղև սով մեծ ի Սամարիա , եւ նստէին զնովաւ , մինչև եւ զեւ խաղով ինչո՞յ յիստէն սկեզ սրժաթոյ , եւ չորրորդ կապճի սպրոյ ազա-

26 նեաց՝ ՚յխունն եւ՝ հինգ արծաթոյ : Եւ արքայ Իսրայելի չըջէր ի վերայ պարսպին . եւ կին մի ազագակեաց առ նա

27 եւ ստէ , Ապրեցր զիս , տէր արքայ : Եւ ստէ , Յիս ապրեցուցէ զքեզ Տէր , ուստի՞ ապրեցուցի զքեզ , ի կապճի թէ ի

28 նեճանէ : Եւ ստէ յնա արքայ , Զի՞ է քեզ . եւ ստէ , Կինս այս սոաց յիս , Տուր զորդիդ քս եւ կերիցուք զդա այսօր , եւ զորդիս զիմ կերիցուք առ վազիւ :

29 Եւ եփեցաք զորդին իմ եւ կերաք զնա . եւ ստեմ յոս յաւուրն երկրորդի , Տուր զորդիդ քս եւ կերիցուք զդա . եւ թա-

30 քոյց զորդին իւր : Եւ եղև իբրև լուսա արքայ զբանս կնոջն , պատառեաց զհանգերձս իւր . եւ ինքն չըջէր ի վերայ պարսպին . եւ հոտս ժողովուրդն զքուրձն որ ի վերայ մարմնոյ նորա ի ներքոյ :

31 Եւ ստէ , Օն եւ օն արասցէ ինձ Աստուած , եւ օն եւ օն յաւելցէ , եթէ կայցէ զլուին Եղիսէի որդւոց Սափա-

32 սայ ի վերայ նորա այսօր : Եւ Եղիսէ նստէր ի տան իւրում , եւ ծերքն նստէին ընդ նոսա . եւ առաքեաց այր առաջի եւ ընտաց իւրոց . եւ մինչև եւ կեալ էր հրեշտակինն առ նա , ստէ զծերանն , եթէ

Գիտիցէ՞ք զի առաքեաց որդի սպանողին ստեղծ զզուր իմ . ՚իբրև մտանիցէ հրեշտակն ,՝ կալլէք զնա ընդ գրօքն . ո՞չ ապաքէն ձայն սաից սեռան նորա զկնի 33 նոցա իցէ : Եւ մինչև եւ խօսէր ընդ նոսա , ահա հրեշտակն էջ առ նոսա . եւ ստէ , Ահա այս չարութիւնն ի Տեառնէ է . զի՞ եւս համբերից Տեառն :

ԳԼ . Լ

1 Եւ ստէ Եղիսէ , Լուր զբան Տեառն . սյսպէս ստէ Տէր . ՚Քանզի վազիւ այս ժամ իցէ գրի մի նաչնոյ սկեզ միոյ , եւ երկու զրիւք դաւոյ՞ սկեզ միոյ ի գրունս

2 Սամարիայ : Եւ սլաաապխանի ետ սպաւազէնն յորոյ արքայ յենայր ի ձեռն նորա՝ ՚Եղիսէի եւ ստէ , Եթէ սահանս յերկիրնս արասցէ Տէր , միթէ լինիցի՞ բանց այդ . եւ ստէ Եղիսէ , Ահա տեսցես աչօք քովք , եւ անախ մի կերիցես :

3 Եւ էին արք չորք բորոքք առ դրանքազարին , եւ ստեն այր զընկեր իւր , 4 Զի՞ նստիմք սաս եւ մեռանիմք . Եթէ ստեմք՝ եթէ մտոցուք ի քաղաք , սով է ի քաղաքին , եւ մեռանիմք անդ . եւ եթէ ստեմն նստիցիմք , սակայն մեռանիմք . եւ սրդ եկաք զիմեցուք ի բանակն Ասոր-

5 ւոց . եթէ ապրեցուցն զմեզ , սկեցուք , եւ եթէ սորանցն զմեզ , մեու-

5 ցուք : Եւ յարեան ընդ սրչալուարչն մտանի ի բանակն Ասորոց , եւ եկին ՚ի մասն ինչ՝ բանակին Ասորոց , եւ ահա

6 ոչ զոյր անդ մայր . Զի Տէր հնչեցոյց ի բանակն Ասորոց շաչիւն կառաց ՚10 եւ բարբառ զօրու մեծի . եւ ստեն այր ցեղ-

7 րայր իւր , Սրդ ի վարձու կալաւ ի վերայ մեր արքայն Իսրայելի զթագաւորս Քեռացւոց , եւ զթագաւորս ՚11 Եղիպ-

7 աացւոց : Եւ յարեան եւ փախեան ընդ մութն , եւ թողին զլրանս իւրեանց եւ զձիո իւրեանց եւ զէչս իւրեանց ի բանակին որպէս եւ կալին , եւ փախեան

8 մարդապուր : Եւ մտին բորոաքն մինչև ՚9 ի մասն մի՝ բանակին , մտին ի վրան մի եւ կերան եւ արբին . Եւ առին անախ արծաթ եւ ոսկի եւ հանդերձս , եւ գնացին եւ չողան թաքուցին . եւ դարձան եւ մտին յայլ վրան , եւ առին ան-

1 Կամ , միթէ գորս գերիցես սրով քով եւ ազեղամբ քով հարկանիցես 2 Եբբ . արար նոցա ինչոյս մեծ 3 Եբբ . կենտրագ 4 Եբբ . ութսուն 5 Եբբ . գլուխ 6 Եբբ . եթէ ոչ

7 Եբբ . տեսէք , իբրև մտանիցէ հրեշտակն , փակեցէք զգրունն եւ 8 Եբբ . ստեն Աստուծոյ 9 Եբբ . ծայր 10 Եբբ . եւ շաչիւն երիվարաց , 11 Եբբ . Եղիպացւոց գաւ ի վերայ մեր

9 սի եւ չոզան եւ թաքուցին : Եւ ասեն
այր ցրնկեր իւր , ¹Ոչ այսպէս է՝ զոր
մեքս անեմք . որս սյս որ աւետեաց
է , եւ մեք լօխցեմք , եւ մնայեմք լու-
սոյ առաւօտու , եւ գասնիցեմք սնօ-
րէնու թիւն . բայց արդ եկայք մայուք
եւ պատմեսցուք զայս ի տան թագա-
10ւորին : Եւ մտին եւ աղաղակեցին առ
զբան քաղաքին , եւ պատմեցին նոցա
եւ ասեն , Մտաք ի բանական Ասորոց ,
եւ ոչ զոյր անց սյր եւ ոչ ձայն մար-
դոյ , բայց միայն ձիք կապեալք եւ էչք
կապեալք , եւ վրանք նոցանոյնպէս կանու
11Եւ աղաղակեցին բարասրանքն , եւ ազգ
արարին ի ստուն թագաւորին ի ներքս :
12 Եւ յարեաւ արքայ գիշերացն , եւ ա-
սէ ցծառայս իւր , Պատմեցից ձեզ զոր
ինչ արարան մեզ Ասորիքն . զիտացին
թէ մեք սովիմք , ելին ի բանակէն եւ
թաքեան ի բացի , ասեն , Թերեւս ել-
ցեն ի քաղաքէն , եւ ըմբանեսցուք զնո-
սա կենդանւոյն , եւ մայուք ի քաղաքն
13²Եւ եղուք՝ Եւ պատասխանի ետ մի
ոմն ի ծառայից նորա եւ ասէ , Առցեն
հինգ ի ձիոց մնացելոց որք մնացեալ են
աստէն յամենայն բազմութենէ՝ Խարա-
յկի ³Նուազու թիւն , եւ ստաքեսցուք
14անոր եւ տեսցուք : Եւ ասին երկուս
հեծեալս ձիոց , եւ ստաքեսցաւ արքայ
զհետ արքային Ասորոց եւ ասէ , Եր-
15թայք եւ տեսէք : Եւ գնացին զհետ
նոցա մինչեւ ցՅորդանան . եւ ահա ա-
մենայն ճանապարհն լի էր հանդերձիւ
եւ կահիւ՝ զոր ընկեցին Ասորիքն ի խու-
ճապելն իւրեանց . եւ զարձան հրեշ-
տակքն եւ պատմեցին արքայի :
16 Եւ ել ժողովուրդն եւ յափշտակեաց
զբանակն Ասորոց . եւ եղեւ զրիւ նաչ-
հայ՝ սկեզ միոյ . եւ երկու զրիւք զարեոյ
17սկեզ ըստ բանին Տեսան : Եւ արքայ
կացոյց զսպառազէնն , յորոյ յենոյր
արքայ ի ձեռս նորա ,⁵ եւ կոխեաց զնա
ի խոսանն ժողովուրդն առ զբանն , եւ մե-
տաւ , որպէս խօսեցաւ այրն Աստուծոյ ,
որ խօսեցաւ յիջանել ⁶հրեշտակին առ
18նա : Եւ եղեւ որպէս խօսեցաւ ⁷Եղիսէ
ընդ արքայի եւ ասէ , թէ Երկու գրիւք

զարեոյ սկեզ միոյ լինիցին , եւ զրիւ
նաչոյ՝ սկեզ . եւ եղիցի վաղիւ ի սոյն
19ժամ ի գրուես Սամարիայ . Եւ պատաս-
խանի եւ սպառազէնն ⁸Եղիսէի եւ ա-
սէ , Եթէ սահանս յերկինս արասցէ Տէր ,
միթէ լինիցի՞ բանց այդ . եւ ասէ Եղի-
սէ , Ահա տեսցես աչօք քովք եւ ան-
20տի մի կերիցես : Եւ եղեւ նմա այն-
պէս . եւ կոխեաց զնա ժողովուրդն ի
խոսանն առ զբանն , եւ մետաւ :

ՔԼ . Ը

1 Եւ խօսեցաւ Եղիսէ ընդ կնոջն զորոյ
կեցոյց զորդին , եւ ասէ , Արի դնա գու-
եւ սուռն քո եւ լիք պանդուխտ ուր եւ
պսնդխտիցես , զի կոչեաց Տէր ⁹սով ի
վերայ երկրիս . քանզի՞՝ եկն իսկ սով
2զեւթն ամ ի վերայ երկրին : Եւ յարեաւ
կինն եւ արար բառ բանին ⁸Եղիսէի , եւ
դնաց ինքն եւ սուռն իւր , եւ պանդխտե-
ցաւ յերկրին ալլազդեաց եւթն ամ :
3 Եւ եղեւ յեա կատարելոյ ամացն եւ-
թանց , զարձաւ կինն յալլազդեացն ,
եւ եկն բողոք հարկանել առ արքայ վասն
ասն իւրոյ եւ վասն սնկոց իւրոյ :
4 Եւ արքայ խօսեցաւ ընդ Գէեզեայ պա-
տենեկին ²Եղիսէի առնն Աստուծոյ եւ
ասէ , Պատմեա գու ինձ զամենայն մե-
5ծամեծան զոր արար Եղիսէ : Եւ եղեւ
ի պատմելն նորա արքայի թէ որպէս
կենդանացոյց զորդին մեռեալ , եւ ա-
հաւանիկ առաջի անկաւ կինն զորոյ կեն-
զանացոյց զորդին նորա Եղիսէ , աղա-
ղակէր սա արքայ վասն ասն իւրոյ եւ
վասն անոց իւրոյ . եւ ասէ Գէեզի .
Տէր արքայ , այս կին է եւ այս որդի
6զորա զոր կենդանացոյց Եղիսէ : Եւ
եհարց արքայ ցկինն , եւ պատմեաց նմա ,
եւ ետ նմա արքայ ներքինի մի եւ ա-
սէ , Դարձո դամ զամենայն զարդունան ,
եւ զամենայն զարմտիս անդոյն , յորէ
յորմէ եթող զերկիրս մինչեւ զայժմ :
7 Եւ եկն Եղիսէ ի Դամասկոս . եւ
¹⁰որդի Աղերայ՝ արքայ Ասորոց հիւան-
դանայր . եւ պատմեցին նմա եւ ասեն ,
8 Եկն այրն Աստուծոյ այսր : Եւ ասէ ար-
քայ ցԱղայէլ , Ա՛ս ի ձեռին քում ¹¹ման-
նա , եւ ել ընդ առաջ ասնն Աստուծոյ ,
եւ հարց զՏէր նովաւ եւ ասացես , Ե-
թէ կեցցեմ ի հիւանդութենէ աստի

¹ Եբբ. Չէ ուղիզ ² Եբբ. դ-է-է ³ Եբբ. Ը որ
մնացին աստէն . ահա են յամենայն բազմու-
թ ենէ Խարայէլի որ սպառուեցան ⁴ Եբբ. բանակին
⁵ Եբբ. յեյնէն յա-է-ւ- , ի վերայ գրանն ⁶ Եբբ. թա-
գաւորին ⁷ Եբբ. այրն Աստուծոյ

⁸ Եբբ. սուռն Աստուծոյ ⁹ Եբբ. սով . եւ ¹⁰ Եբբ.
Բենագար . և ¹¹ Եբբ. ընծայ

9 իմմէ յայսմանէ : Եւ զնայ Ազայէլ ընդ առաջ նորա , եւ առ ՚մաննա ի ձեռին իւրում , եւ՝ զամենայն բարութիւնս Դամակոտի բեւիմնա ուղաուց քառասնից . չողաւ եկաց առաջի նորա եւ ասէ , ² Հայր Եղիսէ , որդի քո որդի Ապերայ՝ արքայ Ասորոց առաքեաց զիս առ քեզ եւ ասէ , եթէ Կեցցեմ ի հիւանդութեւ :

10 Ինէ աստի իմմէ յայսմանէ : Եւ ասէ ցնա Եղիսէ , Երթ եւ ասա ցնա , Կելով կեցցես . եւ եցոյց ինձ Տէր զի մահու մեւ :

11 Կանհիցի : Եւ ³ եկաց առաջի երեսնայ նորա պատկառեալ՝ եւ կյայ այցն Աստուծոյ :

12 Եւ ասէ Ազայէլ , Ընդէր լաս , տէր իմ . եւ ասէ , Գիտեմ զինչ գործ իրա եւ ընդ որգիսն Իսրայելի⁴ . զամուրսնոցա հրձիգ արասցես , եւ զընտիրս նոցա սրով կոտորեսցես , եւ զտղայս նոցա սատակիս :

13 Գնա , եւ գլգիս նոցա հերձցես : Եւ ասէ Ազայէլ , Ո՞վ է ծառայ քո չուն մի , եթէ առնիցէ զբանդ ⁵ զայդ : Եւ ասէ Եղիսէ , Եցոյց ինձ Տէր թաղաւորել քեզ :

14 Ի վերայ Ասորոց : Եւ զնայ Ազայէլ յեղիսէն եւ եմուս առ տէր իւր . եւ ասէ ցնա , Զինչ ստաց Եղիսէ : Եւ ասէ , Ասաց ցիս թէ Կելով կեցցէ : Եւ եղև ի վաղիւ անդր եւ առ ⁶ մաքման եւ եթաց ի չուր եւ արկ զերեսօք ⁷ իւրովր եւ մեռաւ . եւ թագաւորեաց Ազայէլ ընդ նորա :

16 Յամի հինգերորդի Յովրամայ որդւոյ Աքաարու արքայի Իսրայելի , թագաւորեաց Յովրամ որդի Յախափատայ :

17 արքայի Յուզայ : Որդի երեսուն եւ երկուց ամաց էր ի թագաւորել իւրում , եւ ութ ամ թագաւորեաց յերուսաղէմ :

18 Եւ զնայ զճանապարհ թագաւորայցն Իսրայելի , որպէս արար տունն Աքաարու . զի զուար Աքաարու էր նորա կնուիւնն . եւ արար չար առաջի Տեանն :

19 Եւ ոչ կամեցաւ Տէր ապականել զՅուզայ վասն Դաւթի ծառայի իւրոյ , որպէս եւ ասաց տալ նմա ճրագ եւ որդւոց նորա զամենայն աւուրս :

20 Եւ յաւուրս նորա նշկահեաց Եզովմ ի ներքուստ ձեռին Յուզայ , եւ թաղաւ :

21 Ըրեցոյց զի վերայ իւր թագաւոր : Եւ ել

Յովրամ ի Սիրովր , եւ ամենայն կառք ընդ նմա . եւ եղև ընդ վաղայարոյցս լինելոյ զիշերոյն , եւ եհար զՅզովմ ⁸ զպատեայն զիւրեալ՝ եւ զլիխտնս կառացն . եւ փախեաւ զօրն յիւրաքանչիւր խո :

22 Բանս իւրեանց : Եւ նշկահեաց Եզովմ ի ներքուստ ձեռին Յուզայ մինչև ցայսօր : Յայնմ ժամանակի նշկահեաց եւ Լորնա :

23 Եւ մնացորդք բանից Յովրամայ , եւ ամենայն ինչ զոր արար , ոչ աւանիկ զրեալ են ի զիրոյ բանից աւուրց թա :

24 Գաւորացն Յուզայ : Եւ ննչեաց Յովրամ ընդ հարս իւր , եւ թաղեցաւ ընդ հարս իւր ի քաղաքի Դաւթի ⁹ Տօր խրայ՝ , եւ թագաւորեաց Ոքոզիա որպի նորա ընդ նորա :

25 Յամի երկուսասաներորդի Յովրամայ որդւոյ Աքաարու արքայի Իսրայելի թագաւորեաց Ոքոզիա որդի Յովրամայ արքայի Յուզայ : Քսանս եւ երկուց ամաց էր Ոքոզիա ի թագաւորել իւրում , եւ տարի մի թաղաւորեաց յերուսաղէմ . եւ անուն մօր նորա Գոթոզիա զուսար :

27 Ամբեայ արքայի Իսրայելի : Եւ զնայ զճանապարհ տանն Աքաարու , եւ արար չար առաջի Տեանն որպէս եւ տունն Աքաարու . քանզի փեսայ էր տանն Աքաարու : Եւ զնայ ընդ Յովրամայ որդւոյ Աքաարու ի պատերազմ զվերայ Ազայելի արքայի Ասորոց յիւսումով Քաղապալ , եւ հայրին Ատորին զՅովրամ :

29 Եւ գարձաւ արքայ Յովրամ բժշկիկ ի Յեղրայէլ ի վերայն գոր խոցեցին զնա Ատորին յիւսումով՝ ի պատերազմել նորա ընդ Ազայելի արքայի Ասորոց : Եւ Ոքոզիա որդի Յովրամայ արքայ Յուզայ՝ էլ տեսանել զՅովրամ որդի Աքաարու Յեղրայէլ , զի հիւանդանայր նա :

ԳԼ . Թ

1 Եւ Եղիսէ մարդարէ կոչեաց զմի յորդւոց մարդարէիցն եւ ասէ ցնա , Պեղեա գմէջ քո , եւ առ զսրուակ իւզոյս ի ձեռին քում , եւ երթ յիւսումով Քաղապալ :

2 Եւ մտցես անդր , եւ տեսցես անդ զՅէուզորդի Յովսափատայ որդւոյ Նամուսեայ . եւ մտցես եւ յարուսեայ զնա ի միջոյ եղբարց իւրոց , եւ սարցես զնա սե :

3 Ինակ ի սենեկի . Եւ սողես զսրուակ իւզոյ , եւ արկիցես ի գլուխ նորա եւ ասացես , Այսպէս ասէ Տէր . Օծի զքեզ :

8 Այնինչ , որ գաշարեալ էր զնա ⁹ Յեբր . պատեայն

¹ Եբր . ընծայ ի ձեռին իւրում : սոյսիքն ² Եբր . Որդի քո Բենդադալ . ³ Եբր . յասեայ հայեցաւ ի նա մինչև պատեայն ի նմա ⁴ Եբր . արեւելիս յառեւելս , չարիս ⁵ Եբր . զայդ մեծ ⁶ Եբր . մարքաւոր , որ նշկահեալ կապեալս խոշոր ⁷ Եբր . նորա

Թագաւոր ի վերայ Իսրայելի . եւ ըսց-
ցիս զզուռն եւ փախիցես , եւ մի մնաս-
4 ցես : Եւ զնաց պատանեակն մարգարէ
յիւամովթ Գաղաադ :
5 Եւ եմուտ անդր . եւ ահա իշխանք
զորուն նստէին . եւ սաէ , Բան ինչ է
ինձ ընդ ջեզ , իշխանց . եւ սաէ Յէու ,
Աս ո՞ յամենեցունց ի մէնջ . եւ սաէ ,
6 Աս ջեզ , իշխանց : Եւ յարեաւ եմուտ
ի սենեակն , եւ արկ զեւզն ի զուլս նո-
րա , եւ սաէ զնա , Այսպէս սաէ Տէր
Աստուած Իսրայելի . Օծի զքեզ ի թա-
գաւոր ժողովրդեան Տեառն ի վերայ Իս-
7 րայելի . Եւ սասակեցես զատուն Ա-
քաաբու տեառն ¹քո յիբեսաց ջոց , եւ
ապցես՝ զվրէժ արեան ծառայից իմաց
մարգարէից , եւ զարեանց ամենայն ծա-
ռայից Տեառն ի ձեռաց ²Յեզարեւոյ եւ
8 ի ձեռաց ամենայն տան նորա : Եւ
սասակեցես զտանն Աքաաբու՝ որ
միզիցէ զորմով , եւ զնեղեալն եւ զմնա-
9 ցեալն յԻսրայելէ . Տալ զառնն Աքաա-
բու իբրեւ զառնն Յերուսաղիմու որդ-
ւոյ Նաբոսայ եւ իբրեւ զառնն Բասա-
10 ալ որդւոյ Աքիայ . եւ զՅեզարէլ կե-
րիցեն շունք ի վիճակին Յեզարայելի , եւ
ոչ ոք իցէ որ թաղիցէ : Եւ եբաց զզուռն
եւ փախեաւ :
11 Եւ Յէու ել առ ծառայս տեառն իւ-
րոյ . եւ սանն ցնա , Ողջո՞ն է . զի եկն
առ ջեզ մովին այն . եւ սաէ ցնասա ,
Դուք ինքնին զիտէք զայրն եւ զառջա-
12 զանն նորա : Եւ սանն , Անիրաւութիւն
է այց՝ . պատմեա մեզ : Եւ սաէ զնոսա
Յէու , Այսպէս եւ այսպէս խօսեցաւ
ընդ իս , եւ սաէ , Այսպէս սաէ Տէր .
Օծի զքեզ թագաւոր ի վերայ Իսրայել-
13 լի : Իբրեւ լուան , փութագան եւ առին
իւրաքանչիւր զբաճկուն իւր , եւ եզին
ի ներքոյ նորա ի վերայ մտր յաստիճա-
նացն ուր նստէին , եւ փոզ հարին եզ-
ջերեաւն՝ եւ սանն , Թագաւորեաց Յէու :
14 Եւ զորածողով եզեւ Յէու որդի Յով-
սափատայ որդւոյն Նամաստայ ի վերայ
Յովրամայ . եւ Յովրամ զզուշապեալ էր
յիւամովթ Գաղաադ , ինքն եւ ամենայն
Իսրայէլ , յերեսաց Ազաիլի արքայի Ա-
15 տրւոյ . Եւ զարձաւ Յովրամ արքայ
բժշկեղ ի Յեզարայէլ ի վերայ անախ զոր

խոցեցին զնա Ասորիքն ի պատերազմել
նորա ընդ Ազաիլի արքայի Ատրւոյ . եւ
սաէ Յէու , Եթէ իցէ ոգի ձեր ընդ իս , մի՛
ելցէ փախատեան ի քաղաքէ սասի
16 երթալ պատմել ի Յեզարայէլ : Եւ հեծաւ
Յէու եւ զնաց , ³եւ էջ՝ Յեզարայէլ . զի
Յովրամ ⁴արքայ Իսրայելի բժշկէր ի
Յեզարայէլ ի նեախիցն զոր խոցեցին զնա
յիւամովթ ի պատերազմել ընդ Ազաիլի
արքայի Ատրւոյ . զի նա զօրաւոր էր
եւ այր զօրութեան . եւ ննջեաց՝ անդ .
եւ Ոքոզիա արքայ Յուզայ էջ տեսանել
17 զՅովրամ : Եւ զէտն ⁵եւ յաշտարակն՝
Յեզարայելի , եւ ետես ⁶փոշի ի գալն
Յէուայ եւ սաէ , ⁷Փոշի տեսանեմ ես .
եւ սաէ Յովրամ , Ա՛ս հեծեալ մի եւ
ստաքեա ընդ առջ նոցա , եւ ասացել ,
18 Ողջո՞ն է : Եւ չոպաւ հեծեալն ձիոյ ընդ
առջ նորա եւ սաէ , Այսպէս սաէ ար-
քայ , Թէ Ողջո՞ն իցէ . եւ սաէ Յէու ,
Զի՛ կայ քո եւ ողջունի . զարձիր զկնի
իմ : Եւ պատմեաց զէտն եւ սաէ , Եհաս
19 ի նոսա հրեշտակն եւ ոչ զարձաւ : Եւ
արձակեաց երկրորդ հեծեալ մի ձիոյ եւ
սաէ , Այսպէս սաէ արքայ , Թէ Ողջո՞ն
իցէ . եւ սաէ Յէու , Զի՛ կայ քո եւ ող-
20 ջունի . զարձիր զկնի իմ : Եւ պատմեաց
զէտն եւ սաէ , Եհաս ի նոսա եւ ոչ զար-
ձաւ . եւ վարեւն իբրեւ զվարեւն Յէուայ
որդւոյ Նամաստայ , քանզի տաղնապաւ
21 ⁸Եհաս : Եւ սաէ Յովրամ , Լծեա . եւ
լծեցին կառս . եւ ամբարձաւ Յովրամ
արքայ Իսրայելի , եւ Ոքոզիա արքայ
Յուզայ՝ այր իւրաքանչիւր ի կառս իւր ,
եւ ելին ընդ առջ Յէուայ . եւ գտին զնա
ի վիճակին Նարովթայ Յեզարայելացւոյ :
22 Եւ եզեւ իբրեւ ետես Յովրամ զՅէու ,
եւ սաէ , Ողջո՞ն է , Յէու . եւ սաէ Յէու ,
Զինչ ողջոն է , տակաւին պոռնկու-
թիւն Յեզարեւոյ մօր քո եւ կախար-
23 զութիւնք նորա յաճարակնն : Եւ զար-
ձոց Յովրամ զձեռս իւր եւ փախեաւ ,
եւ սաէ ցՈքոզիա , Դաւ է , Ոքոզիա :
24 Եւ Յէու ընդ զիրեւ եմուտ , եւ եհար
զՅովրամ ընդ մէջ թիկանց նորա , եւ
եւ նեան ընդ սիրտ նորա , եւ կծկեցաւ
25 ⁹ի վերայ ծնոցայ իւրոյ՝ . Եւ սաէ ցԲա-
զեկար սպասազէնն իւր , Լ՛նկեա զգալ
վիճակ ազարակին Նարովթայ Յեզարայե-

¹ Եբբ. քո , եւ առից ² Եբբ. Յեզարեւոյ : (8)
Եւ կրկեցէ ամենայն տունն Աքաաբու , եւ
սասակեցեց զԱքաաբու ³ Եբբ. Սուտ է

⁴ Եբբ. գ-լ-տ-է ⁵ Եբբ. անկեալ զձէր ⁶ Եբբ.
կայր ի վերայ աշտարակն ⁷ Եբբ. գռւնդ
⁸ Եբբ. վարէր ⁹ Եբբ. ի կառս իւր

լացուոյ . զի չիշեմ մինչցեա ես եւ զու
 հեծեալ էար ի գոյգս զկնի Աքաարու
 հօր գորա , եւ Տէր առ ի վերայ գորա
 26 զառաձս գայս . եթէ ոչ զարկն նա-
 բովթայ եւ զարկն որբուոց նորա զոր
 տեսի երէկ , առէ Տէր , հատուցից 27 նմա
 ի վիճակիս յայտմիկ , առէ Տէր . եւ արդ
 առ ընկեա զգա ի վիճակ այցր ըստ
 բանին Տեառն :
 27 Եւ Ոքողիս արքայ Յուդայ ետես եւ
 փախեաւ ընդ ճանապարհ 3 բեթամիգոնայ .
 եւ սնդեցաւ զհեա նորա Յէու եւ առէ .
 Հապա , եւ զգա եւս . եւ եհար զնա ի
 կառն մինչցեա կաններ ընդ զառ ի
 վերն Վերայի , որ է Յերզամ . եւ
 փախեաւ ի Մակեդոն , եւ անդ մեաւ :
 28 Եւ հանին զնա ծառայք 5 իւր յերուսա-
 ղէմ , եւ թաղեցին զնա ի գերեզմանի
 իւրում ընդ հարս իւր ի քաղաքի Դաւթի :
 29 Եւ յամին մետասաներորդի Յովրամայ
 6 արքային Իսրայելի , թաղաւորեաց
 Ոքողիս ի վերայ Յուդայ :
 30 Եւ եկն Յէու Յեզրայէլ . եւ Յեզա-
 բէլ յուաւ , եւ ծարրեաց զգա իւր եւ
 զարդարեաց զյուս իւր , եւ հայէր ընդ
 31 սլատուհանն : Եւ Յէու մտանէր 7 ի
 քաղաքն . եւ առէ , Ողջն իցէ Զամբրի
 32 տիրասպան : Եւ՝ ամբարձ զերեսս իւր
 ի սլատուհանն եւ առէ , 8 Ո՞վ ես զու . էջ
 առ իս՝ . եւ հայիցան ի խնարհ առ նա
 33 9 երկու ներքինիք : Եւ առէ , Ընկեցէք
 զգա ի խնարհ . եւ ընկեցին զնա , եւ
 ցայտեցաւ յարկնէ նորա զորմովքն եւ
 զձիովքն , եւ 10 կոխեցին զնա առաթուր :
 34 Եւ ինքն կռուտ եկիւր եւ արբ , եւ
 առէ , Տեսէք զանիծեալն զայն եւ թա-
 զեցէք զնա , զի զուսար թաղաւորի է :
 35 Եւ չոքան թաղել զնա , եւ ոչ ինչ զտին
 ի նմանէ , բայց զղապաթն եւ զոտան
 36 եւ զթաթն ձեռացն : Եւ զարձան պատ-
 մեցին նմա . եւ առէ , Իան Տեառն է
 զոր խօսեցաւ ի ձեռն Նդիայի 10 եղբայր-
 ւոց եւ առէ , Ի վիճակին Յեզրայելի կե-
 37 ռիցեն չունք զմարմինս Յեզրայելայ . Եւ
 եղիցի զին Յեզրայելայ իրբեա զաղբ ի
 վերայ երեսաց անոոց ի վիճակին 11 . զի

մի լինիցի ասել նոցա՝ Թէ Այս է Յեզրայէլ :

ԳԼ Ժ

1 Եւ Աքաարու էին որդիք եւթմաստուն
 ի Սամարիա . եւ զրեաց Յէու հրովար-
 տակ եւ առաքեաց ի Սամարիա առ
 իշխանն՝ 12 Սամարիայ եւ՝ առ ձերս եւ
 առ զպեղական Աքաարու , եւ առէ ,
 2 Իրբեա հասունիցէ առ ձեզ հրովարտակդ
 այդ , ընդ ձեզ են որդիք տեսուն ձերոց ,
 եւ ընդ ձեզ կտոք եւ երիվարք , եւ
 ընդ ձեզ քաղաքք ամուրք եւ զէնք .
 3 Եւ տեսանիցէք զյաւ եւ զուղիղ յորդ-
 ւոց տեսուն ձերոց , եւ հաստատիցէք
 զնա ի վերայ ամբոոց հօր իւրոց , եւ
 աայցէք պատերազմ ի վերայ տան
 4 տեսուն ձերոց . Եւ երկեսն յոյժ եւ ասեն ,
 Ահա երկու թաղաւորքն ոչ կալան զղէմ
 նորա , եւ մեք զխաբոյ ունիցիմք զղէմ :
 5 Եւ առաքեցին 13 ի տանէն եւ ի քաղա-
 քէն՝ եւ ձերքն եւ զպեղակաւ առ Յէու
 եւ ասեն , Ծառայք քո եմք մեք , եւ
 զոր ինչ ասասցես մեզ արասցուք . եւ
 ոչ թաղաւորեացուցուք զոք , այլ որ ինչ
 լարին է առաջի քո՝ 14 արասցուք :
 6 Եւ զրեաց առ նոսա հրովարտակ երկ-
 րորդ եւ առէ , Եթէ իմ էք զուք եւ
 ձայնի իմում յէք , առէք զզուսա ա-
 բանց որբուոց տեսուն ձերոց եւ բերէք
 առ իս վաղի ի սոցն ժամու ի Յեզրայէլ :
 Եւ որդիք արքայի էին արք եւթմաս-
 տուն , եւ 15 ձոյք քաղաքին՝ սնուցանէին
 7 զնոսա : Եւ եղև իրբեա եհաս հրովար-
 տակն առ նոսա , կալան զորդիսն ար-
 քայի եւ սպանին արս եւթմաստուն ,
 եւ եղին զզուսա նոցա ի կողովս , եւ
 8 առաքեցին առ նա Յեզրայէլ : Եւ եկն
 հրեշտակն եւ սլատեաց եւ առէ , Իե-
 րին զզուսա սրղւոցն արքայի : Եւ առէ ,
 Դիք զնոսա երկուս զրահանս 16 արտա-
 9 քոց քաղաքիս՝ մինչեւ յառաւօտ : Եւ
 եղև ընդ առաւօտն ել եւ եկաց , եւ
 առէ ցամինայն ժողովուրդն , Արդար էք
 զուք . ահաւասիկ ես յարեայ ի վերայ
 տեսուն իմոց եւ սպանի զնա , 17 տեսէք
 10 զնոսա արիւմով ո՞ կտորեաց : Զի՝ մի
 անկանիցի ի բանէն Տեառն յերկիր , զոր

1 Եբբ. յիշեա 2 Եբբ. բեզ 3 Եւրոպի տան
 պարսիցին 4 Եբբ. Գուրայ 5 Եբբ. իւր կտոք
 6 Եբբ. որդւոց Աքաարու թաղաւորեալ էր
 7 Եբբ. ընդ զուսն , ե Յեզրայէլ առէ , Ողջն եղէ
 8 Զամբրայ տիրասպանի : (32) Եւ Յէու 8 Եբբ.
 Ո՞վ ընդ իս , ո՞վ . 9 Եբբ. երկու երեք 10 Եբբ.
 կոխեաց 11 Եբբ. այցելէ յաւելու , Յեզրայելի

12 Եբբ. Յեզրայելի 13 Եբբ. որ ի վերայ տանն եւ
 որ ի վերայ քաղաքին էին , 14 Եբբ. արա 15 Եբբ.
 էին ընդ ձոսա քաղաքին որ 16 Եբբ. ի մուսս
 դրանն 17 Եբբ. եւ ո՞ կտորեաց զամենեանն
 զնոսա : (10) Արդ գիտասցէք զի

խօսեցաւ Տէր ի վերայ տանն Աքաաբու ,
 և Տէր արար զոր ինչ խօսեցաւ ի ձեռն
 41 ծառայի իւրոյ եղբայրի : Եւ հնար Յէու
 զամենայն մնացեալս ի տանէ Աքաաբու
 ի Յեղբայէլ , և զամենայն մեծամեծս
 նորա և զճանօթս նորա և զքուրմս
 նորա , առ ի չթողոյ նմա մնացորդ :
 42 Եւ յարեաւ զնոց և չողաւ ի Սամա-
 րիա . և մինչդեռ ի Բեթաիայ չովուսոյ
 43 ի ճանապարհին էր , եղևա Յէու զեզ-
 բարս Ոքոզեայ արքայի Յուդայ , և
 ասէ , Ո՞չք էք դուք . և ասին , Եղբարք
 Ոքոզեայ եմք մեք , և իջար յողջոյն
 որդւոց արքայի և որդւոց ՚գորացելոյս :
 44 Եւ ասէ , Կալարուք զգոսա կենդանին :
 և կալան զնոսս կենդանին , և կոտո-
 րեցին զնոսս ՚Բեթաիայ՝ արս քառասուն
 և երկուս , և ոչ մնաց ինոցանէ այր :
 45 Եւ զնաց անտի , և եղևս զՅովեա-
 զար որդի Ռեքաբայ ընդ առաջ իւր , և
 օրհնեաց զնա . և ասէ զնա Յէու , Եթէ
 իցէ սիրս քո ուղիւ իրբեւ զվրս իմ
 ընդ սրտի քում . և ասէ Յովեազար , է՛յ
 և ասէ Յէու , Եթէ իցէ՝ առք ցիս
 զձեռն քո . և եւ զձեռն իւր , և եհան
 46 զնա առ իւր ի կասն . Եւ ասէ զնա ,
 Եկ ընդ իս և աես զնոխտանձ իմ վասն
 Տեառն . և նստոց զնա ի կասս իւր :
 47 Եւ եմուտ ի Սամարիա , և հնար զա-
 մենայն մնացորդս Աքաաբու ի Սամա-
 րիա . մինչև ապականել նմա զնոսս բոս
 բանին Տեառն զոր խօսեցաւ ընդ եղբայրի
 48 Եւ ժողովեաց Յէու զամենայն ժողո-
 վուրդն և ասէ զնոսս , Աքաաբ ծա-
 րայեաց Բանալու սակաւ ինչ , Յէու
 49 ծառայեցէ նմա բազում : Եւ արց զա-
 մենայն մարգարէս Բանալու , զամե-
 նայն ծառայս նորս և զքուրմս նորս
 կոչեցէք առ իս , և այր որ մի՛ վրի-
 սեացէ . զի զո՞ մեծ է Բանալու ,
 և որ վրիսեացէ , մի՛ սարեսցի . և
 Յէու արար խորանօք , զի կորուսցէ
 20 զծառայս Բանալու : Եւ ասէ Յէու ,
 Սրբեցէք նուէրս Բանալու . և քարոց
 21 կարգացին : Եւ ստուրեաց Յէու ընդ
 ամենայն իորայէլ , և եկին ամենայն
 ծառայք Բանալու , և ոչ մնաց որ ոչ
 եկն . և մտին ի տունն Բանալու , և
 22 լցաւ տունն Բանալու ծայր ի ծայր Եւ
 ասէ Յէու ՚ցմբախձազան , Հանէք զպտտ-

մուճանոց ամենայն ծառայից Բանալու .
 23 և հանին նոցա զպտտմուճանսն : Եւ
 եմուտ Յէու և Յովեազար որդի Ռեքա-
 բայ ի տունն Բանալու . և ասէ զծա-
 ւայսն Բանալու , Որանցէք և անտէք՝
 թէ իցէ որ աստ ընդ ձեզ ի ծառայից
 Տեառն , բաց զուք միայն ծառայք Բա-
 24 նալու : Եւ ՚Եմուտ ասնել խուսիկս և
 ողջակէզս Յէու . և Յէու կացոց իւր
 արտաքոյ ՚Երեւոյսբեւ և՛ ութսուն այր ,
 և ասէ , Այր որ ապրեցուսցէ յորանցն
 զոր ես հանեմ ի ձեռս ձեր , անձն նորս
 25 փոխանակ անձին նորս : Եւ եղև իրբեւ
 կատարեաց ասնել զողջակէզան , և ասէ
 Յէու զսուրհանդակն և զսպասաղէնս ,
 Մտէք հարէք զնոսս , և այր մի՛ էլցէ
 ի նոցանէն . և հարին զնոսս սրով սու-
 սկրի , և ընկեցին սուրհանդակքն և
 սպասաղէնք . և զնացին մինչև չքա-
 26 ւուք ասնն Բանալու . Եւ հանին զարձան
 27 ասնն Բանալու , և այրեցին զնա Եւ կոր-
 ծանեցին զարձանն Բանալու , և քակե-
 ցին զտունն Բանալու , և կարպեցին զնա ի
 28 լուսիս մինչև յայտօրս և սպականեաց
 29 Յէու զԲանալ յԹարայէլ : Բայց ի մեղայն
 Յերուսալմու որդւոց Նարատայ որ յան-
 ցոյցն զԵսայէլ՝ ոչ մեկնեցաւ Յէու ,
 յեյնջոցն սակեաց սր ի Բեթէլ և ի Դան
 30 Եւ ասէ Տէր զՅէու , Փոխանակ զի
 քաջացար ասնել ուղղութիւն առաջի
 իմ , ըստ ամենայնի՛ որ ինչ ի սրտի ի-
 մում՝ արարեար ասնն Աքաաբու , որդիք
 չորրորդը նոսցին քեզ յաթոսն Եսայելի :
 31 Եւ Յէու ոչ զզուշացաւ զնալ յօրհնս
 Տեառն Աստուծոյ Եսայելի յամենայն
 սրտէ իւրմէ , և ոչ մեկնեցաւ ի մեղացն
 Յերուսալմու որ յանցոյցն զԵսայէլ :
 32 Յաւուրան յայնոսիկ սկստ Տէր կոտո-
 րել յամենայն օանմանս Եսայելի , և
 հնար զնոսս Ազայէլ յամենայն օանմանս
 33 Եսայելի , Ի Յորդանանէ և ընդ արեւ-
 էլս , զամենայն երկիրն զՓաղատալ ,
 զԳադայ և զՌուբենի և զՄանասի ,
 յԵրայերայ , որ է յեղեր հեղեղատին Առ-
 նովեայ , և զՓաղատալ և զԿասան :
 34 Եւ մնացորդք բանից Յէու և ասմե-
 նայն ինչ զոր արար , և ամենայն զօ-
 բութիւնս նորա ՚Եւ ամենայն խուճբն
 զոր խմբեաց՝ , ո՞չ աւանիկ դրեալ են ի
 զիրս բանից աւուրց թագաւորացն Իս-
 35 րայելի : Եւ ննջեաց Յէու ընդ հարս իւր ,

1 Եբբ. տիկնոջս 2 Եբբ. առ ջրհորոյն Բեթաիայ
 3 Եբբ. ցհանգերձապեան

4 Եբբ. մտին ասնել զոհս եղջակէզս 5 Եբբ. պտտե

եւ թաղեցին զնա ի Սամարիա . եւ թա-
 36 զաւորեաց Յովաքազ որդի նորա ընդ
 նորա : Եւ աւուրք զորս թաղաւորեաց
 Յէու ի վերայ Իսրայելի սաք քսան եւ
 ութ ի Սամարիա :

ԳԼ . ԺԱ

1 Եւ Գոթողիա մայր Ոքոզեաց, ետես եթէ
 1 մեռան որդիք նորա, կորոյս՝ զամենայն
 2 զաւակ թագաւորութեանն : Եւ առ Յով-
 աբէէ զուսար արքայի Յովրամայ քոյր
 Ոքոզեաց, զՅովսա զորդի Ոքոզեաց, եւ
 զտղացաւ զնա ի միջոյ որդւոց արքայի
 ապանելոցն, զնա եւ զպայեակ նորա ի
 սենեկի անկողնոց, եւ թաքայց զնա յե-
 3 րեսաց Գոթողեաց, եւ ոչ մեռաւ : Եւ էր
 ընդ նմա ի սան Տեառն թարուցեաց ամս
 վեց . եւ Գոթողիա թաղաւորեաց էր ի
 վերայ երկրին :
 4 Եւ յամին եւթներորդի առաքեաց
 Յովիզայէ եւ առ զհարիւրապետան եւ
 2 զքրոթին եւ զասախմ՝, եւ ած զնոսա ի
 տուն Տեառն, եւ ուխտեաց նոցա՝ զուխա
 Տեառն . եւ երոյց նոցա՝ Յովիզայէ զար-
 5 զին արքայի : Եւ պատուէր ետ նոցա
 եւ սաէ, Այս բան է զոր աննիցէք .
 երրորդ մասն ի ձէնջ մոցէ չաքաթա-
 մուտ, եւ սրահեջիք զպահպանութիւն
 6 տանն արքունի ՚ի գրանն . Եւ երրորդ
 մասն ի գրանն՝ ճանապարհայն, եւ եր-
 րորդ մասն ի գրանն զկնի օժանդակայն,
 եւ պահեաջիք զպահպանութիւն տանն՝
 7 Եւ երկու ձեռք ի ձեզ, ամենայն որ եւ
 լանիցէ ընդ չաքաթամուտան՝ զզուշանոյ
 տանն Տեառն՝, զզուշասցի պահպանու-
 8 թեան տանն Տեառն առ արքայ : Եւ
 պատահիք զարքայիւ այր եւ զործի իւր
 ի ձեռին ի բուծն . եւ որ մտանիցէ ի՝ առ-
 զերովթն՝ մեռցի . եւ ՚ի նքն էր՝ ընդ
 արքայի ի մտանել նորա եւ յեկանել նորա :
 9 Եւ արարին հարիւրապետքն զամենայն
 զոր պատուիրեաց Յովիզայէ ՚ի մաստուն .
 եւ անոյր այր զարս իւր, 4 եւ զմոզան
 ի չաքաթամուտան հանդերձ երոզքն ի
 չաքաթամուտան, եւ մտանիցէ առ Յովի-
 10 զայէ քահանայ : Եւ ետ քահանայն հա-
 րիւրապետայն՝ 10 զեղարդունս եւ զբովան-

զակ զէնն՝ արքայի Գաթի որ կայր ի
 11 տանն Տեառն : Եւ յարեան օժանդակքն,
 այր եւ զործի իւր ի ձեռին իւրում, յա-
 ջոյ ուսոյ տանն մինչեւ ցձախոյ ուս
 տանն եւ սեղանոցն եւ տանն արքունի
 12 շուրջանակի : Եւ՝ 11 առաքեաց զարքայոր-
 զին, եւ եզ ի վերայ նորա՝ 12 զյեզերն եւ
 զվկայութիւնն . եւ թագաւորեաց զնա
 եւ օծ զնա, եւ 13 ծափս եհար եւ սաէ՝,
 Կեցցէ՛ արքայ :
 13 Եւ լուաւ Գոթողիա զձայն ընթանա-
 լոյ ժողովրդեանն, եւ եմուտ առ ժողո-
 14 վուրդն ի տունն Տեառն . Եւ ետես՝ եւ
 առն 15 կայր ի վերայ սեանն ըստ օրինի
 4 իւրում, եւ 15 երգիէք եւ փողաք շուրջ
 զարքայիւ, եւ ամենայն ժողովուրդք
 երկրին ինդային եւ փոզս հարկսնէին
 փողովք, եւ պատուեաց Գոթողիա
 զհանդերձս իւր, ազալակեաց եւ սաէ,
 15 Գաւ է, զաւ է : Եւ պատուէր ետ Յո-
 վիզայէ քահանայ հարիւրապետացն ու-
 ախիւանաց զորուն եւ սաէ ցնոսա, Հա-
 նէք զզա ի ներքուստ՝ ապերովթայց,
 եւ որ մասնիցէ զկնի դորա՝ մեռցի սրտի .
 քանզի սասց քահանայն թէ մի՛ մեռցի
 16 ի տան Տեառն : Եւ արկին ձեռն ի նա,
 16 մտին ընդ ճանապարհ մոցի երկվարաց
 տանն արքայի, եւ մեռաւ անդ :
 17 Եւ ուխտեաց Յովիզայէ ուխտ ի մէջ
 Տեառն եւ ի մէջ արքայի եւ ի մէջ ժողո-
 վրդեանն, լինել ի ժողովուրդ Տեառն . եւ
 18 ի մէջ արքայի եւ ի մէջ ժողովրդեանն : Եւ
 եմուտ ամենայն ժողովուրդ երկրին ի տուն
 Բահալու, եւ կործանեցին զնա եւ զսե-
 զանս նորա, եւ զպատկերս նորա խոր-
 տակեցին մանր . եւ զՄաթան զքուրմն
 Բահալու սպանին յանդիման սեղանոցն,
 եւ եզ քահանայն ոստիկանս ի սան
 19 Տեառն : Եւ առ զհարիւրապետան եւ
 2 զքրոթին եւ զասախմ՝ եւ զամենայն
 ժողովուրդ երկրին, եւ իջուցին զար-
 քայ ի տանն Տեառն . եւ 17 եմուտ ընդ
 ճանապարհն սուրճանդակաց գրանն՝ 18 տանն
 արքունի, եւ 18 սասոց զնա՝ յաթոռ
 20 թագաւորայոցն : Եւ ուրախ եզեւ ամե-
 նայն ժողովուրդ երկրին, եւ քաղաքն
 զպարտեաց . եւ զԳոթողիա սպանին սրով

1 Եբբ. մեռաւ որդի իւր եւ յարեաւ եւ կորոյս
 2 Եբբ. զթիկնապահան եւ զուրբանդակս 3 Եբբ.
 ուխտ եւ ետ նոցա երգնուլ ի տան 4 Եբբ. պատե
 5 Եբբ. Սուրբ 6 Եբբ. պեթն յաւելուս, ի մտանելոց
 7 Առնալի կարգ 8 Եբբ. եղբուք 9 Եբբ. քա-
 հանայ 10 Եբբ. զգեղարդունս եւ զվահանս

11 Եբբ. եհան 12 Եբբ. զյեզերն, որ Նուրայի թագ
 13 Եբբ. ծափս հարին եւ սանն 14 Եբբ. կայր ար-
 քայ 15 Եբբ. ելջանդ 16 Եբբ. և եմուտ 17 Եբբ.
 մտին 18 Եբբ. ի տունն 19 Եբբ. նստաւ

21 Ի տան արքայի, Որդի եւ ինն ամաց Յովաս ի թաղաւորել խրում:

ԳԼ . ԺԲ

1 Յամին եւ ի ներորդի Յէււայ թաղաւորեաց Յովաս, եւ քառասուն ամ թաղաւորեաց յերուսաղէմ. եւ անուն մօր

2 նորա Սարիա ի Բերտարէէ: Եւ տար Յովաս ռզզուելիւն ասաջի Տեառն զամենայն աւերս զորս յուսուորեաց զնա

3 Յովիգայէ քահանայ. Բայց ի բարձանցն ոչ մեկնեցան, եւ անդ սակաւին զոճէր ժողովուրցն, եւ արկանէր խուսկս ի յարձաւանս:

4 Եւ ասէ Յովաս քահանայոյն, Չամենայն արծաթ սրտ թեանցն մտեալ ի տուն Տեառն, արծաթ՝ ի րաքանչիւր ասն 1անցելոյ ի համարի ուղւոյ, զամենայն արծաթ որ անկանիցի ի սիրս մարտոյ ըրելոյ ի տուն Տեառն, Ասցին յիւրեանս քահանայքն, ոչ ի խրաքանչիւր 2ի վաճառէ իւրեանց. եւ նոքա կազմեացն 3զրեցիկ ասան Տեառն՝ յամենայն իմիք ուր զամեցի մնոց 3րեցիկ:

6 Եւ եղև ի քաներորդի եւ յերրորդի ամի Յովասու արքայի ոչ կազմեցին 7 քահանայքն 3զրեցիկ ասան Տեառն. Եւ կոչեաց արքայ Յովաս զՅովիգայէ քահանայ եւ զքահանայոն եւ ասէ զնոսա, Ընդէր ոչ կազմեցէք 3զրեցիկ ասան Տեառն. Եւ արդ մի եւս աշուսցուք արծաթ 2յամենայն վաճառացն՝ ձերոց, այլ ի 3րեցիկ ասան Տեառն ասաջիք զայն:

8 Եւ ուխտեցին քահանայքն չանուոյ արծաթ ի ժողովրդիսէն, եւ ոչ կազմեց 9 3զրեցիկ ասան: Եւ ան Յովիգայէ քահանայ տապանալ մի, եւ ծակեաց ծակ ի ըրերոն նորա, եւ եղ զնա ի կազմանէ սեզանոցն 5Տեառն. եւ ետուն՝ քահանայքն որ պաճէին զգումանն զամենայն 10 արծաթ 5գանալ ի ասան՝ Տեառն: Եւ եղև իբրև ետև եթէ 6բազում է ի տապանակի անդ, 7եւ զտրտուիսն արքունի եւ քահանայն մեծ, 8եւ սնպեղին՝

11 զարծաթն գտեալ ի տան Տեառն. Եւ 9ետուն զարծաթն զպարապանտան ի ձևս գործիկաց զգործս կրան տանն

Տեառն. եւ ետուն զհիւսուսն փայտոյ

12 եւ զչինոզս զործել ի տան Տեառն, եւ 10յնկարիչս եւ ցճարատար՝ եւ չքարակտիս քարանց զնել փայտ եւ քարս տաչեալս, կազմել 3զրեցիկ ասան Տեառն, յամենայն ինչ յոր կյանիցէ ի տունն

13 կազմել: Բայց 11գի մի լինիցին՝ ասան Տեառն 12զրուք արծաթիք, 13բուկոք եւ տաչաք եւ փոքք, ամենայն անօթ ոսկի եւ անօթ արծաթի՝ յարծաթոյ

14 մակոյ ի տան Տեառն, Այլ 14գի գործոնաց զործոն 15տայնն զայն. եւ 16կազմեցին զտունն Տեառն: Եւ ոչ 17ասնէին համար արանցն՝ յորոց ձևոս ասցին զարծաթն, սոյ զործաւորոց զործոն, զի 6յաւատ զործէին: Եւ արծաթ վան մեզայ եւ վան յանցանայ ոչ մտանէր ի տան Տեառն, այլ քահանայցի լինէր:

17 Յայնժամ ել Ազայէլ արքայ Ասորոց, եւ ես սրատրագով ընդ Գիթայ եւ առ զնա. եւ եղ Ազայէլ զերեսս իւր կաշնել ի վերայ երուսաղէմի: Եւ ան Յովաս արքայ Յուդայ զամենայն զարծաթ ի իւրեան զոր սրեաց Յովապիտ եւ Յովրամ եւ Որոզիս հար յորս թաղաւորք Յուդայ, եւ զիւր սրտ թեանն եւ զամենայն արծաթ գտեալ ի գանձս ասն Տեառն եւ ի տան թաղաւորին, եւ առաքեաց Ազայելի արքայի Ասորոց, եւ զնաց յերուսաղէմէ:

19 Եւ մտոցորք բանից Յովասու եւ ամենայն ինչ զոր արար, ոչ աւանիկ զրեալ են ի վերս բանից աւերս թաղաւորացն 20 Յուդայ: Եւ յարեան ծասայք նորա եւ եղին նմա գաւաճանութիւն, եւ հարին զՅովաս ի տան Մաազանայ 18 ընակեալ ի 21 Դաղաալ: Եւ Յովազարպ որդի Յեմաուկայ եւ Յեղերութ որդի 19նորա, պանտանգը՝ ծառայք նորա, հարին զնա եւ 20սպանին. եւ թաղեցին զնա ընդ հարս իւր ի քաղաքի Դաւիթի. եւ թաղաւորեաց Ամատիս որդի նորա ընդ նորա

ԳԼ . ԺԳ

1 Ի քաներորդի եւ երրորդի ամի Յովասու որդւոյ Արոզիայ արքայի Յուդայ, թաղաւորեաց Յովաքալ որդի Յէուայ ի

1|Եբբ. անցելոյ, արծաթ 2|Եբբ. ի ծանօթից
 3|Եբբ. ի խրամատ 4|Եբբ. յաջմէ մտանելոյ տրանցի ի տունն Տեառն. և ետուն անգր 5|Եբբ. մտեալ ի տունն 6|Եբբ. արծաթ բազում 7|Եբբ. կրանէր 8|Եբբ. սնպէին եւ համարէին 9|Եբբ. տային

10|Եբբ. ցորմնաղերս 11|Եբբ. ոչ արարան 12|Եբբ. բաժակք 13|Եբբ. բազմակալք 14|Յեբբ. զլուսե 15|Եբբ. տայն 16|Եբբ. կազմէին 17|Եբբ. առնուին համար յարանցն 18|Եբբ. ի զառի վայրին Սիղալայ 19|Եբբ. Սովաքայ, 20|Եբբ. մեաւա

վերայ Իսրայելի ի Սամարիա ամն եւ թն
 2 եւ տամն : Եւ արար չար ատաճի Տեառն ,
 եւ զնայ զհնա մեզայն Յերորթիամայ
 որդւոց Նաբատայ որ յանցոյցն զԻսրայէլ ,
 3 եւ ոչ մեկնեցաւ ի նոցանէն : Եւ բար-
 կացաւ սրտմտութեամբ Տէր Իսրայելի ,
 եւ ես զնոսա ի ձեռս Ազայելի արքայի
 Ասորւոց , եւ ի ձեռս ՚որդւոց Ազերայ՝
 որդւոց Ազայելի զամենայն աւուրս :
 4 Եւ ազաչեաց Յովաքազ զերես Տեառն ,
 եւ լուսե նմա Տէր . զի ետես զնկողու-
 թիւն Իսրայելի զոր նեղեցաւ զնա ար-
 5 քայն Ասորւոց : Եւ ես Տէր փրկիչ Իս-
 րայելի , եւ ելին ի ձեռանէ Ասորւոց , եւ
 նստան որդիքն Իսրայելի ի բնակութիւնս
 իւրեանց որպէս յերկնս եւ յետնոցն :
 6 Սակայն ոչ մեկնեցան ի մեզայն Յերո-
 թախամայ որդւոց Նարատայ որ յանցոյցն
 զԻսրայէլ , այլ ի նոսա զնայցին . նա եւ
 7 անտառն կայր ի Սամարիա : Եւ ոչ մնաց
 Յովաքազայ զոր , այլ հեծեալք յիտուն
 եւ կառք տանն , եւ տանն հազար հետե-
 ւակաց . զի կորոյս զնոսա արքայն Ասորւոց
 եւ եզ զնոսա իրբւս զհող ի կրխումն :
 8 Եւ մնացորդք բանից Յովաքազու եւ
 ամենայն ինչ զոր արար եւ զօրութիւնք
 նորա , ո՛չ աւանիկ գրեալ են ի զիրս
 ըստից աւուրց թագաւորայն Իսրայելի :
 9 Եւ ննջեաց Յովաքազ ընդ հարս իւր , եւ
 թաղեցին զնա շքնոց հարս նորա՝ ի Սա-
 մարիա . եւ թաղաւորեաց Յովաս որդի
 նորա ընդ նորա :
 10 Յամի երեաներորդի եւ եւթներորդի
 Յովատու արքայի Յուզայ թագաւոր-
 ևոց Յովաս որդի Յովաքազու ի վերայ
 Իսրայելի ի Սամարիա ամն ՚երկոտասան :
 11 Եւ արար չար ատաճի Տեառն , եւ ոչ
 մեկնեցաւ յամենայն մեզայն Յերորթ-
 վամու որդւոց Նարատայ որ յանցոյցն
 զԻսրայէլ , այլ ի նոսա զնայ :
 12 Եւ մնացորդք բանից Յովատու եւ ա-
 մենայն ինչ զոր արար եւ զօրութիւնք
 նորա ՚զոր արար ընդ արքայն՝ Յուզայ ,
 ո՛չ աւանիկ գրեալ են ի զիրս բանից :
 13 աւուրց թագաւորայն Իսրայելի : Եւ
 ննջեաց Յովաս ընդ հարս իւր , եւ Յե-
 րորթովամ նստաւ յովտո նորա . եւ թա-
 զեցաւ Յովաս ի Սամարիա ընդ թա-
 գաւորս Իսրայելի :

14 Եւ Եզլակ հրամարացաւ հրամարու-
 թիւն , որով եւ մտաւ իսկ . եւ էջ առ
 նա Յովաս արքայ Իսրայելի , եւ կրաց
 ի վերայ երեսաց նորա եւ տաէ , Հայր ,
 հայր , կառք Իսրայելի եւ հեծեալք նո-
 15 րա : Եւ ասէ ցնա Եզլակ , Ա՛ռ զու ՚զա-
 զեզն քո եւ զնետս քո՝ . եւ առ զազեզն
 16 եւ զնետս : Եւ ասէ ցարքայն Իսրայելի ,
 Մուս ընդ ազեզնդ ձեռօք քովք . եւ ե-
 մուս ընդ ազեզնն ձեռօք իւրովք . եւ
 եզ Եզլակ զձեռն իւր ի վերայ ձեռաց
 17 արքայն , Եւ ասէ , Բաց զդատուհանդ
 որ է ընդ արեւելս . եւ երայ . եւ ասէ
 Եզլակ , Չգնա . եւ ձգեաց . եւ ասէ ,
 Նեա փրկութեան Տեառն , եւ նեա փրկու-
 թեան ընդդէմ Ասորւոց . եւ հարցես զԱ-
 18 սորիս յԱլիսիկ մինչեւ ի սպառ : Եւ ասէ
 ցնա Եզլակ , Ա՛ռ զու քեզ նետս . եւ
 առ : Եւ ասէ ցարքայն Իսրայելի , Չգնա
 եւ հար զպեղնոց . եւ եհար արքայն եւ
 19 թիցս եւ կեաց : Եւ ՚արտմեցաւ ի վերայ
 նորա այրն Ասաուծոյ , եւ ասէ , Եթէ
 հարեալ էիր հնդկոց կամ վեցիցս , յայն-
 ժամ հարկանէիր զԱսորիս մինչեւ ի
 սպառ . եւ արզ երկոց հարցես զԱսորիս :
 20 Եւ մնտաւ Եզլակ եւ թաղեցին զնա .
 եւ մեկնակաղէչքն Մովսրու ելին յեր-
 21 կղն ի գաղ սաւառոյն : Եւ եզեւ ի թա-
 զեյ նոցա զայր մի , եւ ահա տեսին զմեկ-
 նակաղէչն եւ ընկեցին զայրն ի գերեզ-
 մանն Եզլակի . եւ զնայ եւ մերձեցաւ
 յսակերան Եզլակի եւ կենդանացաւ , եւ
 կանգնեցաւ ի վերայ ոտից իւրոց :
 22 Եւ Ազայէլ արքայ Ասորւոց նեղեաց
 զԻսրայէլ զամենայն աւուրս Յովաքա-
 23 զու : Եւ սղոթմեցաւ նոցա Տէր եւ զմա-
 ցաւ ի նոսա եւ հոչեցաւ ի նոսա վասն
 աւխտին իւրոց որ ընդ Արրահամու եւ ընդ
 Բոահակայ եւ ընդ Յակորայ , եւ ոչ
 կամեցաւ Տէր ապականել զնոսա , եւ
 ոչ ընկէջ զնոսա յերեսաց ՚իւրոց :
 24 Եւ մտաւ Ազայէլ արքայ Ասորւոց ,
 եւ թագաւորեաց ՚որդի Ազերայ՝ որդի
 25 նորա ընդ նորա Եւ զարձաւ Յովաս որդի
 Յովաքազու , եւ առ զքաղաքան ի ձեռաց
 ՚որդւոց Ազերայ՝ որդւոց Ազայելի , զորս
 սա ի ձեռաց Յովաքազու հոր նորա ի
 պատերազմին . երկոցս եհար զնա Յովաս ,
 եւ զարձոյց զքաղաքան Իսրայելի :

1 Եբբ. Բենարադայ 2 Եբբ. գ-լ-տ-ե 3 Եբբ. վեչտասան 4 Եբբ. որով մտրտեաւ ընդ Ամուսայ արքայի 5 Եբբ. աղեզն եւ նետս 6 Եբբ. բարկացաւ 7 Եբբ. իւրոց մինչեւ ցայժմ 8 Եբբ. Բենարադ

ԳԼ . ԺԻ

1 Յամին երկրորդի Յովասայ որդւոյ Յու-
 վաքազու արքայի Իսրայելի , թագաւ որ-
 2 Յուգայ : Որդի քսան եւ հինգ ամաց
 էր ի թագաւորել իւրում , եւ քսան
 եւ ինն ամ թագաւորեաց յերուսաղէմ ,
 եւ անուն մօր նորա Յովաղին յերու-
 3 սաղմէ : Եւ արար ուղղութիւն առաջի
 Տեառն , բայց ոչ իբրեւ զԻսաիի զհայր
 իւր . բառ ամենայնի զոր ինչ արար Յու-
 4 վաս հայր իւր արար : Բայց զտրձուանն
 ոչ երարձ , եւ առկաւին ժողովուրդն
 զոճէր եւ արկանէր իտունիս ի բարձուանն :
 5 Եւ եղև իբրեւ հաստապետ թագա-
 ւորութիւնն ի ձևոին նորա , եւ եհար
 զմտայսն իւր որ հարին վարքայ զհայր
 6 նորա : Եւ զորդիս սպանուցանն ոչ սպան ,
 որդէս զրեայ է ի զիրս օրինացն Մովսի-
 սի , զոր օրինակն պատուիրեաց Տէր եւ
 7 ասէ , Մի մեացին հորք վանն որդւոյ ,
 եւ մի որդիք մեացին փանն հարց , այլ
 իւրարանչիւր որ ի մեզս իւրում մեա-
 8 յի : Նա եհար զհետովմ ՚ի Մայիլս տանն
 հալար , եւ առ զՎէմն սլաակերազմաւ .
 եւ կոչեաց զանունն նորա Յիկիմովէլ մին-
 9 չեւ յայտօր :
 10 Յայնմ ժամանակի առաքեաց Ամասիա
 հրեշտակս առ Յովաս որդի Յովաքազու
 որդւոյ Յէուայ արքայի Իսրայելի՝ եւ ա-
 11 սէ , Եկ յանդիման լիցուք միմեանց եւ
 12 րեսօք : Եւ առաքեաց Յովաս արքայ Իս-
 13 րայելի առ Ամասիա արքայ Յուգայ եւ
 14 ասէ , Ակքան ի Լիրանանէ յգեաց առ ե-
 զիււնափայտն որ ի Լիրանան՝ եւ ասէ ,
 15 Տուր զդուստր քո որդւոյ իմում կնու-
 թեան . եւ անցին զազանք անասպտի
 որ ի Լիրանան եւ կոխեցին զակքանն :
 16 Հարկանելով հարեր զՆորովմ , եւ հապա-
 տացոյց զքեզ սիրտ քս . մեծարեաց եւ
 17 նիստ ի ասն քում . ընդէ՞ր զրդո՞ւ զքեզ
 չարութիւն քո , եւ անկանիցիս զու եւ
 18 Յուգա ընդ քեզ : Եւ ոչ անասց Ամա-
 սիա . եւ ել Յովաս արքայ Իսրայել-
 19 լի , եւ երևեցան երեսօք , ինքն եւ Ա-
 մասիա արքայ Յուգայ , ի Բեթսամիւս
 20 Հրէաստանի : Եւ պարտեցաւ Յուգայ յե-
 21 րեսաց Իսրայելի եւ փախաւ այր իւ-
 22 ռաքանչիւր ի ընակութիւն իւր : Եւ զԱ-
 մասիա զարքայ Յուգայ , զարդի Յովա-

սու որդւոյ Որոգայ , կալաւ Յովաս ²որ-
 զի Յովաքազու՝ արքայ Իսրայելի ի Բեթ-
 սամիւս . եւ եկն յերուսաղէմ եւ եհաս
 զվարիսցն Երուսաղեմի ի զրանէ կփ-
 1 ընմի մինչև եզուսն Անկիանցն , չորեք-
 2 հարեւր կանդուն : Եւ առ ³զոսիկ եւ
 զարծաթ եւ զամենայն անօթն զանայ ի
 տանն Տեառն եւ ի զանձս տան թագա-
 3ւորին , եւ ⁴զորդիս խառնակութեանցն՝ ,
 եւ զարծաւ ի Սամարիա :
 4 Եւ մնացորդք բանից Յովասու եւ որ
 ինչ արար զօրութեամբ իւրով եւ պա-
 տերազմն զոր պատերազմեցաւ ընդ Ա-
 մասեայ արքայի Յուգայ , ո՞չ աւանիկ
 զրեայ են ի զիրս բանից աւուրց թա-
 5 զաս որացն Իսրայելի : Եւ ննջեաց Յու-
 6 վաս ընդ հարս իւր , եւ թագեցաւ ի
 Սամարիա ընդ թագաւորս Իսրայելի . եւ
 թագաւորեաց Յերթովամ որդի նորա
 ընդ նորա :
 7 Եւ եկեաց Ամասիա որդի Յովասու
 արքայ Յուգայ յետ մահուանն Յովասու
 որդւոյ Յովաքազու թագաւորի Իսրա-
 8 յելի՝ ամս հնգետասան : Եւ մնացորդք
 բանից Ամասեայ ²եւ ամենայն ինչ զոր
 արար՝ , ո՞չ աւանիկ զրեայ են ի զիրս
 բանից աւուրց թագաւորացն Յուգայ :
 9 Եւ գումարեցան ի վերայ նորա զուղղք
 յերուսաղէմ , եւ փախաւ ի Լաքիս . եւ
 առաքեցին զինն նորա ի Լաքիս եւ սպա-
 10 նին զնա անդ : Եւ բարձին զնա ձիովք ,
 եւ թագեցաւ յերուսաղէմ ընդ հարս իւր
 11 ի քաղաքի Դաւիթի : Եւ առ ամենայն
 ժողովուրդն Յուգայ զԱղարիտ , եւ նա
 էր ամաց վեշտասանից , եւ թագաւորե-
 12 յուցին զնա փոխանակ հօր իւրոյ Ամա-
 13 սեայ : Նա շինեաց զելովմ , եւ գար-
 14 ձոյց զնա անգրէն ի Յուգա , յետ ննջե-
 15 լոյ արքայի ընդ հարս իւր :
 16 Յամի հնգետասաներորդի Ամասեայ
 որդւոյ Յովասու արքայի Յուգայ , թա-
 գաւորեաց Յերթովամ որդի Յովասու
 արքայի Իսրայելի ²ի վերայ Իսրայելի՝ ի
 17 Սամարիա ամս քառասուն եւ մի : Եւ
 արար չար առաջի Տեառն , եւ ոչ մեկ-
 18 նեցաւ յամենայն մեղաց Յերթովամու
 որդւոյ Նարասայ որ յանցոյցն զԻսրա-
 19 յէլ : Նա ⁵մերժեաց զասհմանս Իսրայելի
 ի մտիցն Եմաթայ մինչև եւ զՈւր-
 20 լայ ըստ բանին Տեառն Աստուծոյ Իս-

¹Եբբ. ի ձորն Աղտեց ²Եբբ. զամենայն սակի ³Եբբ. զարձոյց ⁴Այսինքն , զաշտին

րայելի՛ զոր խօսեցաւ ի ձեռն ծառայի
 26 իւրոյ Յովնանու որդւոյ Ամաթեայ մար-
 զատապանս Իսրայելի զոյժ զանու-
 թեան , եւ սակաւաւորս եւ նեղեալս եւ
 անօտարացեալս եւ լքեալս , եւ ոչ ոք էր
 27 որ օգնէր Իսրայելի : Եւ ոչ խօսեցաւ
 Տէր ջնջել ¹ զգաւակ Իսրայելի ի ներքոյ
 երկնից . եւ փրկեաց զնոսա Տէր ² ի ձե-
 28 ուց Յերոբոամու որդւոյ Յովաուս :
 եւ ամենայն ինչ զոր արար եւ զօրու-
 թիւնք նորա զոր պատերազմեցաւ , եւ
 որպէս վարձաց զՌամասիսս եւ ³ զԵմաթ
 անդրէն առ Յուզա յԻսրայելէ՛ , ոչ ա-
 29 լանիկ զրեալ են ի զիրս բանից աւուրց
 Թագաւորացն Իսրայելի : Եւ ննջեաց Յե-
 րոբոամ ընդ հարս իւր ընդ թագաւորս
 Իսրայելի , եւ թագաւորեաց Չաքարիա
 որդի նորա փոխանակ ⁴ հօր իւրոյ՛ :

ԳԼ ԺԵ

1 Յամի քսաներորդի եւթներորդի Յերո-
 բովամայ արքայի Իսրայելի , թագաւո-
 2 Յուզայ , Արդի վեկտասան ամաց էր ի
 թագաւորել իւրում , եւ յիսուն եւ եր-
 3 սասցանէ : Եւ արար ⁵ արար առաջի Տեառն
 ըստ ամենայնի զոր արար Ամասիա հայր
 4 նորա , Բայ ի բարձանցն զոր ոչ եբարձ ,
 եւ տակաւին ժողովուրդն զսէր եւ ար-
 5 կանէր խոսնիս ի բարձուսնս : Եւ արկ
 Տէր ձեռն ի թագաւորն , եւ էր բորո-
 տեալ մինչեւ ցօր մահուանն իւրոյ . եւ
 նստէր ի տան ⁶ օպիփուսովթ , եւ Յովա-
 թամ որդի արքայի էր ի վերայ ասնն
 6 գասիկ զժողովուրդ երկրին :
 7 Եւ մնացորդք բանից Ազարիայ եւ ա-
 մենայն ինչ զոր արար , ոչ աւանիկ զրեալ
 են ի զիրս բանից աւուրց թագաւորացն
 8 Յուզայ , եւ ի ննջեաց Ազարիա ընդ հարս
 իւր , եւ թագակցին զնա առ հարս իւր
 ի քայլաքի Դաւթի . եւ թագաւորեաց
 Յովաթամ որդի նորա ընդ նորա :
 9 Յամի երեսներորդի ութերորդի Ազա-
 րեայ արքայի Յուզա թագաւորեաց Չա-
 քարիա որդի Յերոբովամայ ի վերայ Բա-

9 րայելի ի Սամարիա տմիս վեց , եւ ա-
 րար չար առաջի Տեառն որպէս արարին
 հարք նորա , եւ ոչ մեկնեցաւ ի մեղացն
 Յերոբովամայ որդւոյ Նարատայ որ յան-
 10 ցոյցն զԻսրայել : Եւ զուժարեցան ի վերայ
 նորա Սեղզուժ որդի Յարիսայ եւ ⁸ Կեր-
 զամ , եւ հարին զնա յանդիման ժո-
 զովրդեանն եւ սպանին՝ զնա , եւ թա-
 գաւորեաց Սեղզուժ ընդ նորա :
 11 Եւ մնացորդք բանից Չաքարեայ ա-
 հա զրեալ են ի զիրս բանից աւուրց
 12 թագաւորացն Իսրայելի : Այս է բան
 Տեառն զոր խօսեցաւ առ Յէու եւ ա-
 սէ , Արդիք չորրորդք նացին քեզ յա-
 թոսն Իսրայելի . եւ եղև այնպէս :
 13 Եւ Սեղզուժ որդի Յարիսայ թագաւո-
 րեայ յամին երեսներորդի իններորդի ⁹ Ա-
 զորեայ արքայի Յուզայ . եւ թագաւո-
 րեայ Սեղզուժ ամսորեայ մի աւուրց ի
 14 Սամարիա : Եւ ել Մանուցեմ որդի Գազ-
 րեայ ի Թերսայ , եւ եմուտ ի Սամարիա
 եւ հնար զՍեղզուժ զօրդի Յարիսայ ի
 Սամարիա , եւ սպան զնա եւ թագա-
 ւորեայ ընդ նորա :
 15 Եւ մնացորդք բանից Սեղզուժայ եւ
 զուժարտ թլւնք նորա զուժարեցաւ՝
 16 սահաւանիկ զրեալ են ի զիրս բանից ա-
 վուրց թագաւորացն Իսրայելի : Յայնմ
 ժամանակի հնար Մանուցեմ զԹափոս եւ
 զամենայն ինչ որ ի նմա , եւ զսահանս
 նորա ի Թերսայէ . քանզի ոչ բացին նմա .
 եւ հնար զնա եւ զյիլն նորա պատառեաց :
 17 Յամի երեսներորդի իններորդի Ազա-
 րեայ արքայի Յուզայ թագաւորեաց Մա-
 նուցեմ որդի Գազրեայ ի վերայ Իսրայել-
 18 լի ի Սամարիա ամս ասանս : Եւ արար
 չար առաջի Տեառն , եւ ոչ մեկնեցաւ
 յամենայն մեղացն Յերոբովամու որդւոյ
 Նարատայ որ յանցոյցն զԻսրայել ¹⁰ մե-
 զօք իւրովք՛ :
 19 Եւ ել փուս արքայ Ասորեստանեայց
 ի վերայ երկրին . եւ Մանուցեմ ետ Փուսայ
 հազար տղանդ արծաթով լինել ձեռին
 նորա ընդ նմա , հաստատել զթագաւո-
 20 րու թլւնն ¹¹ ի ձեռն սորա՛ : Եւ արկ Մա-
 նուցեմ զարծաթն ի վերայ Իսրայելի , ի
 վերայ ամենայն զօրաւորի զօրութեամբ՝
 սալ արքային Ասորեստանեայց յիսուն
 սիկլ արծաթով առ այր մի , եւ զարձաւ

¹ Եբբ. զանուն Յուզայ՝ անդրէն յԻսրայելէ ² Եբբ. նորա ³ Եբբ. զԵմաթ ⁴ Եբբ. զԵմաթ ⁵ Եբբ. զԵմաթ ⁶ Եբբ. զԵմաթ ⁷ Եբբ. զուժարեցաւ ⁸ Եբբ. ե հար զնա յանդիման ⁹ Եբբ. Ազիայ ¹⁰ Եբբ. զամենայն աւուրց ¹¹ Եբբ. ի ձեռն նորա

արքայն Ասորեստանեայց, և ոչ եկաց յերկրին :

21 Եւ մնացորդք բանից Մանայեմայ ևւ ամենայն ինչ զոր արար՝ ո՛չ աւանիկ զրեպ ևն ի զիրս բանից աւուրց թաւ :

22 զաւուրացն Իսրայելի : Եւ ննջեաց Մանայեմ ընդ հարս իւր, և թագաւորեաց Փակէիա որդի նորա ընդ նորա :

23 Յամի յիսներորդի Աքարեայ արքայի Յուզայ թագաւորեաց Պակէիա ի վերայ Իսրայելի ի Մամարիա ամս 2^ա տան :

24 Եւ արար չար ստաջի Տեառն, և ոչ մեկնեցաւ ի մեղացն Յերորովամայ որդւոյ Նարատայ որ յանցոյցն զԻսրայէլ :

25 Եւ զուժարեցաւ ի վերայ նորա Փակէէ որդի Թովմեղայ պատազէմ իւր, և եւհար զնա ի Մամարիա 3^ա տաւջի տանն արքայի : Եւ ընդ նմա Արգոյ, և ընդ նմա Արիէ, և ընդ նմա յիսուսն պլլ : Ի չորեքնարիւրոցն, և սպան զնա և թագաւորեաց ընդ նորա :

26 Եւ մնացորդք բանիցն Փակէի ևւ ամենայն ինչ զոր արար՝ ահա զրեպ ևն ի զիրս բանից աւուրց թագաւորացն Իսրայելի :

27 Յամի յիսներորդի ևւ երկրորդի Ազարեայ արքայի Յուզայ թագաւորեաց Փակէէ որդի Թովմեղայ ի վերայ Իսրայելի ի Մամարիա ամս քսանն : Եւ արար չար ստաջի Տեառն, և ոչ մեկնեցաւ յամենայն մեղացն՝ Յերորովամայ որդւոյ Նարատայ որ յանցոյցն զԻսրայէլ :

29 Յաւուրս Փակէի արքայի Իսրայելի եկին Թովզաթմիպատար արքայ Ասորեստանեայց, և աւ զԱյն ևւ զՎարեէլ, զԻնիմաաքա ևւ զՅանուէր ևւ զԻննէզ՝ ևւ զԱսուր ևւ զՄադուոզ ևւ զՄադելեա, զամենայն երկիրն Նեփիթազիմայ, և խա :

30 զացոյց զնստա յԱսորեստանեայ : Եւ զուժարեաց զուռոզ Ավաէէ որդի Յզայ ի վերայ Փակէի որդւոյ Թովմեղայ, և եւհար զնա ևւ սպան զնա, և թագաւորեաց ընդ նորա յամի քսաներորդի Յովաթմամայ որդւոյ Ալիայ :

31 Եւ մնացորդք բանից Փակէի ևւ ամենայն ինչ զոր արար՝ ահաւանիկ զրեպ ևն ի զիրս բանից աւուրց թագաւորացն Իսրայելի :

32 Յամի երկրորդի Փակէի որդւոյ Թովմեղայ թագաւորի Իսրայելի թագաւորեաց Յովաթմամ որդի Ալիայ արքայի Յուզայ : Արդի քսան ևւ հինգ ամաց էր ի թագաւորիկ իւրում, և զիշտատան ամ թագաւորեաց յերուսաղէմ, և աւուսն մօր նորա Յերուսա զուսար Սա :

34 զովիայ : Եւ արար ուղղութիւն ստաջի Տեառն ըստ ամենայնի զոր արար Ալիա :

35 Նայր նորա, Բայ ի բարձանցն զար ոչ երարձ, և աւսիր ին ժողովուրցն զոհէր ևւ արկանէր խոսնիս ի բարձուսն : Նա շինեաց զլուսն տանն Տեառն զվերին :

36 Եւ մնացորդք բանից Յովաթմամայ ևւ ամենայն ինչ զոր արար՝ ո՛չ աւանիկ զրեպ ևն ի զիրս բանից աւուրց թագաւորացն Յուզայ :

37 Յաւուրսն յայնտակ սկսաւ Տէր աւաքի ի Յուզա զԹառն արքայ Ասորւոյ, և :

38 Եւ զՓակէէ որդի Թովմեղայ : Եւ ննջեաց Յովաթմամ ընդ հարս իւր, և թագաւորեաց աւ հարս իւր ի քաղաքին Դաւթի հօր իւրոյ : Եւ թագաւորեաց Աքայ որդի նորա ընդ նորա :

ԳԼ. ԺԶ

1 Յամի ևւ Թուտաներորդի Փակէի որդւոյ Թովմեղայ թագաւորեաց Աքայ որդի :

2 Յովաթմամայ արքայի Յուզայ : Արդի ամաց քսանից էր Աքայ ի թագաւորիկ իւրում, և զիշտատան ամ թագաւորեաց յերուսաղէմ, և ոչ արար ուղղութիւն ստաջի Տեառն Պատուոյ Նաւատարմութեամբ՝ իբրև զԹուրիմ զնայր :

3 Իւր : Եւ զնայց զճանապարհ Յերորովամայ որդւոյ Նարատայ պարայի՝ Իսրայելի, նա ևւ զորդի իւր անցոյց ընդ հօր ըստ զարշտութեանց պղպայն զորս երարձ :

4 Տէր յերեսաց որդւոցն Իսրայելի : Եւ զոհէր ևւ արկանէր խոսնիս ի բարձուսն, և ի վերայ բլրոյ ևւ ի ներքոյ անտառախա մասոյ :

5 Յայնժամ ևւ Թառն արքայ Ասորւոյ ևւ Փակէէ որդի Թովմեղայ արքայ Իսրայելի յերուսաղէմ ի պատերազմ, և պաշարէին զնա ի վերայ Աքազու : Եւ ոչ կարէին պատերազմել : Ի ժամանակին յայնմիկ զարձոյց Թառն արքայ Ասորւոյ զՆաթ յԱսորիս, և եւսան զՀրեայսն յերաթայ, և եկին զԵղովմայելիս յե :

7 Եւ Թառն զոր իւրոյ 8 Եւ զճանապարհ թագաւորացն 9 Կաւ, Ասորէք

1 Եւ Փակէիա որդի Մանայեմայ 2 Եւ երկուս 3 Եւ յապարտանս 4 Եւ յորդուց Կաղապարացոց 5 Եւ ի մեղացն 6 Եւ զԻննէզ 7 Եւ զՅանուէր ևւ զՄադելեա

լաթ եւ բնակեցին անդ մինչեւ ցայ-
 7 սոր : Եւ առաքեաց Աքազ հրեշտակս առ
 Թագազաթիազասար արքայ Ասորեստա-
 նեաց եւ սաէ , Ծառայ քո եւ որդի քո
 եւմ ես , ել եւ վրկեա զիս ի ձեռաց ար-
 քային Ասորեոց եւ ի ձեռաց արքային Իս-
 8 րայելի՝ յարուցելոց ի վերայ իմ : Եւ սոս
 Աքազ զարձաթ եւ զուկի զգտեալս ի սան
 Տեառն եւ ի գանձս սանթագաւորին , եւ ա-
 ռաքեաց արքային Ասորեստանեաց սպ-
 9 տարագս : Եւ լուաւ նմա արքայն Ասո-
 րեստանեաց , եւ ել արքայն Ասորեստան-
 եաց ի Դամասկոս եւ սո զնա , եւ վարեաց
 զնա ի զերութիւն ի Կիւրէն , եւ զմասն
 10 սպան : Եւ չողաւ արքայ Աքազ ընդ առաջ
 Թագազաթիազասարայ արքային Ասորես-
 տանեաց ի Դամասկոս , եւ ետես զսեզանն
 որ ի Դամասկոս , եւ առաքեաց արքայ
 Աքազ առ Ուրիա քահանայ զմամութիւն
 սեզանոյն եւ զձեւ նորա՝ ըստ ամենայն
 11 գործուածոյն նորա : Եւ շինեաց Ուրիա
 քահանայ զսեզանն ըստ ամենայնի որպէս
 առաքեաց արքայ Աքազ ի Դամասկոսէ ,
 նոյնպէս արար Ուրիա քահանայ մինչեւ
 ի վաղ արքայի Աքազու ի Դամասկոսէ :
 12 ¹Տեաե զսեզանն՝ , եւ մասեաւ արքայ
 13 ի սեզանն եւ ²ել ի վեր՝ . Եւ ձենձերեաց
 զողջակէզան իւր եւ զգոհոն , եւ նուիրեաց
 զնուէրս իւր , եւ եհող զարիւն խազա-
 14 զականաց ³Լուրայ : Եւ զսեզանն սղինձի
 որ կայր առաջի Տեառն՝ փոխեաց յերե-
 սաց ⁴տանն Տեառն ի սեզանոյն իւրմէ՝ ,
 եւ եզ զնա ի կողմանէ սեզանոյն ընդ
 15 հիւսիսի : Եւ սրատւէր ետ արքայ Ա-
 քազ Ուրիայ քահանայի եւ սաէ , ի վե-
 րայ մեծի սեզանոյզ մասուցանիցես զող-
 ջակէզս առաւօտինս եւ զզոս երեկո-
 յինս եւ զողջակէզս արքայի եւ զզոս
 նորա , եւ զողջակէզս մողովրդեան երկ-
 րիս եւ զզոս նոցա եւ զնուէրս նոցա ,
 եւ զամենայն արիւն ողջակիզաց եւ զա-
 մենայն արիւն զոհից ի վերայ նորա հե-
 զուցուս . լայց սեզանն սղինձի եզիցի
 16 ինձ ⁵յառաւօտինս : Եւ արար Ուրիա քա-
 հանայ ըստ ամենայնի որպէս պատուի-
 17 րեաց նմա արքայ Աքազու եւ կոտորեաց
 արքայ Աքազ զազլանն մեքենովթացն ,

եւ ⁶փոխեաց ի նոցանէն զաւազանն ,
 եւ զծոթն ի լէոյց ի ցուցն պղնձեաց ⁷եր-
 կտաստանեցունց որ ի ներքոյ նորա , եւ
 18 եզ զնա ի վերայ քարեզէն խարսիս : Եւ
⁸զհինն աթոռոյն՝ շինեաց ի տան Տեառն ,
 եւ զմուտ թագաւորին զարտաքին գար-
 ձայց ի տուն Տեառն յերեսաց արքային
 Ասորեստանեաց :
 19 Եւ մնացորդք բանից Աքազու զոր ա-
 րար՝ ոչ աւանիկ զրեալ են ի զիրս բա-
 20 նից աւուրց թագաւորացն Յուգայ : Եւ
 ննջեաց Աքազ ընդ հարս իւր , եւ թա-
 զեցաւ ընդ հարս իւր ի քաղաքին Դաւ-
 թի . եւ թագաւորեաց Եզեկիա որդի
 նորա ընդ նորա :

ԳԼ ԺԷ

1 Յամի երկտասաներորդի Աքազու ար-
 քայի Յուգայ , թագաւորեաց Ուսէէ որ-
 2 ւմս ինն : Եւ արար չար առաջի Տեառն ,
 լայց ոչ իբրեւ զթագաւորսն Իսրայելի
 3 որ էին յառաջ քան զնա : Ի վերայ նա-
 րա ել Մազմանասար արքայ Ասորեստա-
 նեաց , եւ եզեւ նորա Ուսէէ ծառայ ,
 4 եւ տայր տանել նմա ⁹մաննայ : Եւ ե-
 զիտ արքայ Ասորեստանեաց յՈւսէէ
 մնաս . զի առաքեաց հրեշտակս առ Սո-
 վա արքայ Եգիպտացուոց , եւ ոչ ետ
⁹մաննայ արքային Ասորեստանեաց ¹⁰ի
 տարւոջն յայնմիկ՝ . եւ սաչարեաց զնա
 արքայն Ասորեստանեաց . եւ կապեաց
 5 զնա ի տան բանտի : Եւ ել արքայն Ա-
 սորեստանեաց յամենայն երկիրն , ել եւ
 ի Սամարիա եւ սաչարեաց զնա ամս երիւս
 6 Յամին իններորդի Ուսեայ սոս արքայ
 Ասորեստանեաց զՍամարիա , եւ խա-
 զացոյց զԻսրայել յԱսորեստանեաց , եւ
 բնակեցոյց զնոսս յԱզաթ եւ յԱրոլլի
 զպետալն Գովգանս եւ ¹¹պլերամբն
 7 Մալայ : Եւ եզեւ իբրեւ մեզան որդիքն
 Իսրայելի Տեառն Ասատուոյ իւրեանց որ
 եհան զնոսս յերկրէն Եգիպտացուոց ի
 ձեռաց Փարաւոնի արքային Եգիպտաց-
 8 ոց , եւ երկեան յասատուածոց օտարաց ,
 8 եւ զնային ըստ կրօնից սզգացն զորս
 երարձ Տէր յերեսաց որուոց ¹²Իսրայելի :
 9 Եւ թագաւորքն Իսրայելի որչափ ինչ

¹ Եբբ. եւ եկն արքայ ի Դամասկոս եւ ետես ար-
 քայ զսեզանն ² Կաւ, եհան ի վերայ նորա
 ողջակէզս ³ Եբբ. իւրոց ի վերայ սեզանոյն ⁴ Եբբ.
 տանն ի միջոյ սեզանոյն եւ ի միջոյ տանն
 Տեառն ⁵ Կաւ, ի հմայս

⁶ Եբբ. երարձ ⁷ Եբբ. պլեր- ⁸ Եբբ. զբարձ
 չարաթուս զոր ⁹ Եբբ. մինհա, պլեր- ընծայ,
 կաւ, հարկ ¹⁰ Եբբ. որպէս ամ ըստ ամ ¹¹ Եբբ.
 ի քաղաքս ¹² Եբբ. Իսրայելի , եւ ըստ սրոց
 արարին թագաւորքն Իսրայելի : (9) Եւ

արարին եւ որչափ ինչ՝ պատճառեցին որպէս իւրացելի բան , ¹ ոչ տնայէս ինչ զՏեառն՝ Աստուծոյ իւրեանց . եւ չինեցին իւրեանց բարձունս յամենայն քաղաքս իւրեանց , յաշարակէ պահապանացն մինչեւ ի քաղաքն ամուր : Եւ կանգնեցին իւրեանց արձանս եւ անտասս յամենայն բլուրս բարձունս , եւ ի ներքոյ ամենայն անտաստիբս ծաւոց : Եւ արկանէին խունկս յամենայն բարձունս , իրիւս զամենայն ազգան զորս մերժեաց Տէր յերևանց ² նոցա . արարին զօրօգս եւ բնկերչակեցին՝ սո ի բարկացուցանելոյ զՏէր . Եւ սրայեցին զհուռս , ³ որովք ասաց նոցա Տէր թէ Մի աննիցէք զբանդ զայդ ⁴ Տեառն :

⁴³ Եւ եզ վկայութիւն Տէր ընդ Բարսելի եւ ընդ Յուզայ ի ձեռն ամենայն մարգարէից իւրոց , ամենայն տեսանալաց , եւ ասէ , Դարձարուք ի ճանապարհաց ձերոց չարաց , եւ պահեցէք զպատուիրանս իմ եւ զիրաւունս իմ ⁵ եւ զամենայն օրէնս՝ զոր պատուիրեցի նորց ձերոց , զորս առաքեցի սո ձեզ ի ձեռն ծառայից :

⁴⁴ Իմոց մարգարէից : Եւ ոչ յուռն նորս , եւ խտառուցին զօրն իւրեանց ⁶ քան զօրն նորց իւրեանց , որ ոչ հաւատացին ի Տէր :

⁴⁵ Աստուած իւրեանց . Եւ ընկեցին ի բաց զհաստատութիւնս ⁷ իւրեանց , եւ զպաշինան զոր կոեսց ընդ նորս նոցա , եւ զվկայութիւնս նորս զոր ուխտեաց նոցա ոչ պահեցին . եւ գնացին զհետ սնտուեաց , եւ սնտեցան զհետ ազգացն որ չուրջ զնորքօք , յորոց պատուիրեաց նոցա :

⁴⁶ Տէր չառնել ըստ նմին օրինակի թողին զամենայն պատուիրանս Տեառն Աստուծոյ իւրեանց , եւ արարին իւրեանց ձուլածոյս , երկուս երկնսն , ⁸ եւ երկիր պազին՝ զօրութեան երկնից , եւ պաշտեցին :

⁴⁷ զԲահազ , եւ անցուցին զուստերս եւ զզստերս իւրեանց ընդ նուր , եւ զիւթեցին զիւթութիւնս եւ հմայեցին հմայս , եւ համարձակեցան ասնել չարս առաջի :

⁴⁸ Տեառն սո ի բարկացուցանելոյ զնորս Եւ բարկացաւ Տէր յոյժ Բարսելի , եւ մերժեաց զնոսս յերեսաց իւրոց . եւ ոչ մնաց բայց միայն ցեղն Յուզայ :

¹⁹ Սակայն եւ Յուզա ոչ պահեցին զպատուիրանս Տեառն Աստուծոյ իւրեանց , եւ գնացին բոս կրօնիցն Բարսելի զոր արարին : Եւ ⁹ մերժեցին զՏէր յամենայն զաւակէն՝ Բարսելի . եւ չարժեաց զնոսս եւ ես զնոսս ի ձեռս աւարաբուաց իւրեանց , մինչեւ բնկէց զնոսս յերեսաց իւրեանց , ¹⁰ մահացն Բարսելի սո տամբն իսկ Դաւթի՝ թագսս որեցուցին զՅերոբոամ որպի նարատայ . եւ մերժեաց Յերոբոամ զԲարսելի ի գնացից Տեառն , եւ ¹¹ մեղոյց զնոսս մեզս մեծամեծս : Եւ արարին որպէն Բարսելի ըստ ամենայն մեղաց Յերոբոամու զոր արար , եւ ոչ ¹² մերժեցան ի նոցանէն , Մինչեւ փոխեաց Տէր զԲարսելի յերեսաց իւրոց , որպէս եւ խօսեցաւ Տէր ի ձեռն ամենայն ծառայից իւրոց մարգարէից . եւ վարեցաւ Բարսելի յերկրէ իւրմէ յԱսորեստանեաց :

²⁴ մինչեւ յայտարարեալս Եւ ամ արքայն Ասորեստանեաց ի Բարսելնէ եւ ի Բուխայ եւ յԱլայ եւ յեմաթայ եւ ի Սեփարուիմայ , ¹³ եւ բնակեցան ի քաղաքս Սամարիայ փոխանակ որպէոցն Բարսելի , եւ յատանկեցին զՍամարիա , եւ բնակեցին ¹⁴ ի քաղաքս նորս . Եւ եղև ի սկզբան բնակութեան նոցա անդ ոչ երկուս ի Տեառնէ . եւ առաքեաց Տէր ¹⁵ առեւծս եւ կոտորէին զնոսս : Եւ խօսեցան ընդ արքային Ասորեստանեաց եւ ասնն , Ազգքն զոր փոխեցեր եւ նստան ¹⁶ փոխանակաւ ի քաղաքս Սամարիայ ոչ զիտնն զկրօնս Աստուծոյ երկրին , եւ առաքեաց ¹⁷ Տէր ի նոսս առեւծս , եւ անս կոտորեն զնոսս . քանզի ոչ զիտնն զկրօնս Աստուծոյ երկրին : Եւ հրաման ետ արքայն Ասորեստանեաց եւ ասէ , Տարայք անդր զմի ոք ի քահանայիցն զերկրոց անափ զի երթեալ բնակեացէ անդ , եւ ցուցցէ զկրօնս ¹⁸ Տեառն , եւ յուսաւ որեացէ զնոսս իրաւասփք՝ Աստուծոյ երկրին : Եւ տարան զմի ի քահանայիցն զոր գերեցին ի Սամարիայ . եւ նստաւ ի Բեթէլ , եւ յուսաւ որէր զնոսս , ¹⁹ զի երկնչիցին ի Տեառնէ : Եւ արարին ազգք ազգք աստուածս իւրեանց , եւ եղին ի տունս բարձանցն զոր արարին Սամարացիքն . իւրաքանչիւր ազգքն ի քաղաքս իւր-

¹ Եբբ. որ ոչ էր ուղիղ առաջի Տեառն ² Եբբ. նոցա . եւ արարին բանս չարս ³ Եբբ. որոց վանս ⁴ Յիբբ. դուրս ⁵ Եբբ. ըստ ամենայն օրինաց ⁶ Եբբ. իբրև ⁷ Եբբ. նորս ⁸ Եբբ. եւ արարին Աշերա , (Ելք Ա՛. 13) . եւ երկեր պազին ամենայն

⁹ Եբբ. մերժեաց Տէր զամենայն զաւակ ¹⁰ Եբբ. Զի պատառեցաւ Բարսելի ի տանէն Դաւթի , եւ ¹¹ Եբբ. բնակեցուց ¹² Եբբ. ի նոսս առեւծս ¹³ Եբբ. թէ զլարդ

30 հանց յորս ինքեանք բնակէին : Եւ արք
 Բարեւմտի արարին զԱռքաբայթ Բա-
 նովթ , եւ արք Քութայ արարին զԱն-
 գեղ , եւ արք Եմամայ արարին զԱսի-
 31 մայթ , եւ Այրայիք արարին ՚զԱբլագեր
 եւ՝ զՆերաս եւ զԹարթակ եւ ՚զԱն-
 փարախ , ուր՝ այրէին զորդիս իրեանց
 ի հօր Ազրամելեքայ եւ Ամամելեքայ
 32 աստուածոց Սեփարուխայ . ՚Եւ երկն-
 չէին ի Տեառնէ , եւ ինակեցուցին զգար-
 չելիան իրեանց ի տառն բարձանցն զոր
 արարին ի Սամարիս իւրաքանչիւր պղ-
 փայ յորում բնակէին : ՚Եւ երկնչէին ի
 Տեառնէ , եւ արային իրեանց յուրմս
 33 ՚Քարձանց , եւ երկնչէին ի Տեառնէ , եւ
 պաշտէին զաստուածս իրեանց , ըստ
 կրօնից պղպցն՝ զորս Աստուած մեր-
 ժեաց անախ :
 34 Եւ մինչեւ ցայսօր առնէին նոքա ըստ
 ՚Կրօնից նոցա , եւ երկնչէին ի Տեառ-
 նէ . եւ՝ առնէին ըստ կրօնից՝ նոցա եւ
 ըստ իրաւանց՝ նոցա եւ՝ ըստ օրինաց
 եւ ըստ պատուիրաննն զոր պատուի-
 րեաց Տէր որդւոցն Յակոբայ , որում
 35 Եզ անուն Իսրայէլ : Եւ ուխտեաց Տէր
 ուխտ եւ պատուիրեաց նոցա եւ տէ ,
 Մի երկնչիցիք յաստուածոց օտարաց ,
 եւ մի՛ երկիր պաղանկեք նոցա , եւ մի՛
 պաշտեցէք գնտա , եւ մի՛ զո՛րիցէք նո-
 36 ցա . Այլ Տեառն Աստուծոյ որ հասն զձեզ
 յերկրն՝ Եգիպտացւոց մեծաւ զօրու-
 թեամբ եւ բարձր բազկաւ , ի նմանէ
 երկնչիցիք , եւ նմա երկիր պաղանկեք եւ
 37 նմա զո՛րիցէք . Եւ իրաւանց եւ զաստա-
 տանաց եւ օրինաց եւ պատուիրանացն
 զորս գրեաց ձեզ՝ զգուշանայցէք առնել .
 եւ մի՛ երկնչիցիք յաստուածոց օտա-
 38 րաց . Եւ զուխտն զոր ուխտեաց ընդ
 ձեզ՝ մի՛ ցրիցէք . եւ մի՛ երկնչիցիք յաս-
 39 տուածոց օտարաց . Այլ ի Տեառնէ Աս-
 տուծոց ձերմէ երկնչիցիք , եւ նա փրկիւ-
 զէ զձեզ յամենայն թշնամեաց ձերոց :
 40 Եւ ՚Մի՛ ունկնդիր լինիցիք կրօնից նոցա
 41 զոր նոքա առնիցեն՝ : Եւ երկնչէին ազգն
 այնորիկ ի Տեառնէ , եւ զրօշկոց իւր-
 եանց ծառայէին . եւ որդիք նոցա եւ

որդիք որդւոց նոցա որպէս արարին հարք
 իւրեանց , առնեն մինչեւ ցայսօր :

ԳԼ . ԺԸ

1 Եւ եղև յամին երրորդի Ուխտի որդ-
 ւոց Եզայ արքայի Իսրայելի թագաւո-
 րեաց Եզեկիա որդի Աքազու արքայի
 2 Յուդայ : Որդի քսան եւ հինգ ամաց էր
 ի թագաւորել իւրում , եւ քսան եւ ինն
 ամ թագաւորեաց յերուսաղէմ . եւ ա-
 նուն մօր նորա ՚Աբութ՝ զուսուր Չա-
 3 քարեայ : Եւ արար ուզգուծիւն առաջի
 Տեառն ըստ ամենայնի զոր արար Դա-
 4 լիթ հայր նորա : Եւ երարձ զարձուսն
 եւ խորասկեաց ՚զամենայն արձանսն՝
 եւ կտորեաց զանասանս , եւ զօծն
 պղնձի զոր արար Մոսէս , զի մինչեւ
 ցայն աւուրա՞ ՚զո՛րէին նմա որդիքն Իս-
 րայելի , եւ ՚Կոչեցին զնա Նէեախման :
 5 Ի Տէր Աստուած Իսրայելի յուսացաւ .
 եւ յետ նորա նման նմա ոչ եղև յա-
 մենայն թագաւորս Յուդայ եւ յեգիպտոս
 6 յատաջագոցն քան զնա : Յարեցաւ ի Տէր
 եւ ոչ մեկնեցաւ ի զնայից նորա , եւ
 պահեաց զպատուիրանս նորա զոր պա-
 7 տուիրեաց ՚Մոսէս : Եւ էր Տէր ընդ
 նմա , յամենայնի զոր ինչ եւ առնէր՝
 իսկամուս լինէր , եւ ոչխանեաց զարքայն
 8 Ասորեստանի եւ ոչ ծառայեաց նմա : Եւ
 հնար ՚Ղալայզգիւն մինչեւ ցԴագա եւ
 մինչեւ զսահմանս նորա , յաշտարակէ
 պահապանացն մինչեւ զքաղաքն ամուր :
 9 Եւ եղև յամին չորրորդի Եզեկեաց
 արքայի , այն է ամ եւթներորդ Ուխտայ
 որդւոց Եզայ արքայի Իսրայելի , ել Սազ-
 մանատար արքայ Ասորեստանեաց ի վե-
 10 րայ Սամարիայ , եւ պաշարեաց զնա . Եւ
 առ զնա ի կտարել ամաց երկոց , յամի
 վեցերորդի Եզեկեաց , այն ամ իններորդ
 էր Ուխտայ արքայի Իսրայելի , առաւ
 11 Սամարիա : Եւ խաղացոց արքայն Ա-
 սորեստանեաց ՚ՂՍամարիա յԱսորես-
 տանեաց , եւ նստոց զնոսա յԱզաթ եւ
 յՍրովր՝ առ զհատիլս Գովգանայ եւ ՚Լե-
 12 բամբրքն Մարաց . Զի ոչ լուան ձայնի
 Տեառն Աստուծոյ իրեանց , եւ անցին
 զուխտիւ նորա ըստ ամենայնի զոր պա-

1 Յեբր. Կալուե 2 Յեբր. Սեփարուխայիք 3 Յեբր. բարձանց , եւ զո՛րէին վասն նոցա ի տառն բարձանցն 4 Յեբր. առաջին կրօնից ոչ երկնչէին ի Տեառնէ , եւ ոչ 5 Յեբր. իւրեանց 6 Յեբր. իւրեանց , եւ ոչ 7 Յեբր. ոչ լուան , այլ ըստ առաջին սովորութեան իւրեանց առնէին

8 Յեբր. Աբիա 9 Յեբր. զարձանս 10 Յեբր. խուսկս տրկանէին 11 Յեբր. կոչեաց 12 Յեբր. Տէր Մոզ-սիտի 13 Յեբր. զՓղզտացիսն , ուղեւ եւ Բաւլ-ուրեթ 14 Յեբր. զԻսրայել 15 Յեբր. ի քաղաքս

առւերեաց նոցա Մովսէս ծառայ Տեառն . ոչ լուան եւ ոչ արարին :

13 Եւ յամին չորեքտասաներորդի արքայի Եղեկեայ , ել Սենեքերիմ արքայ Ասորեստանեայց ի վերայ ամուր ամուր

14 քաղաքայն Յուդայ , եւ առ դնտա , եւ առաքեաց Եղեկիա արքայ Յուդայ հրեշտակս առ արքայ Ասորեստանեայց ի Լաքիս եւ ասէ , Մեղայ , դարձիր յինչն , եւ զոր ինչ պիցես ի վերայ իմ՝ արարչի . եւ եղ արքայն Ասորեստանեայց ի վերայ Եղեկեայ արքայի Յուդայ երեքհարեւր տաղանդ արծաթոյ եւ երեսուն

15 տաղանդ ոսկոյ : Եւ ետ Եղեկիա դամնայն արծաթ զակայ ի տան Տեառն

16 եւ ի գանձս տան թագաւորին : Ի ժամանակի յայնմիկ կոտորեաց Եղեկիա զգրուեստ ասաճարին Տեառն , եւ զսեաման զոր սլատեակ ոսկւով Եղեկիա արքայ Յուդայ , եւ ետ զայն արքային Ասորեստանեայց :

17 Եւ առաքեաց արքայ Ասորեստանեայց զԹարաթման եւ զՄարսարիս եւ զՌափսակ ի Լաքիսայ առ արքայ Եղեկիա զօրու ծանու ի վերայ Երուսաղեմի . եւ եկին եւ եկին յԵրուսաղէմ , եւ կացին ի վերայ ջրմղին վերնոյ աւաղանին , որ է ի ճանապարհի աղարակին թափչի :

18 Եւ աղաղակեցին առ Եղեկիա . եւ եկին առ նոսա Եղիակիմ որդի Քեղեկայ հազարապետ , եւ Սովնաս զպրապետ , եւ Յովաք որդի Ասափայ որ ի վերայ յիշատակաց :

19 Եւ ասէ ցնոսա Ռափսակ , Ասացէք ցեղեկիա , այսպէս ասէ արքայ մեծ , արքայն Ասորեստանեայց . Չինչ իցէ յայն

20 յոր զու յուսացեալ իցես . ¹Բայց եթէ ասիցես՝ թէ Բանք չըթանց , եւ խորհուրդ եւ զօրութիւն պիտոյ իցէ ի պատերազմ” . եւ սրդ յո՞ յուսացեալ նկատ

21 նեցեր զիս : Ահա յուսացեալ իցես ի ցուպն կեցմեայ ջաղջախեայ՝ յեղիպտոս , յոր թէ յենուցու այր՝ մասնիցէ ընդ ձեռսճառ , եւ խոցիցէ զիս . այնպէս Փարաւոն արքայ Եգիպտոսացոյ ամենայն

22 յուսացիլոյ իւրոյ : Եւ զի ասացեր ցիս՝ թէ ի Տէր Ասաուած՝ յուսացեալ եմք , ո՞չ զա այն է՝ զորոյ մերմեաց Եղեկիա զբարձունս նորա եւ զսեղանս նորա

եւ ասէ ցՅուդա եւ ցՆրուսաղէմ , Ասաճի սեղանոյս այսորիկ երկիր պագէք

23 յԵրուսաղէմ : Եւ արդ այլ խաննեցալուք ի տէր իմ արքայ Ասորեստանեայց , եւ սաց քեզ երկուս հազարս երկվարաց , եթէ կարասցես տոյ ցու քեզ հեծեալս

24 ի վերայ նոցա : Եւ զիմոց կարիցես զգէմ ունել միտց ուրուք կուսակալի ի ծառայից անասն իմոյ ի յեանոց , զի յուսացեալոց ես յեղիպտոս ի կոտս եւ յերկվարս :

25 Վարս : Իսկ արդ ասանց Տեառն ինչ եւ յանիցեմք ի տեղիս յայս սպականել զաս . Տէր ասաց զիս , Ել յերկիրն յայն եւ ապականես զիս :

26 Եւ ասէ Եղիակիմ որդի Քեղեկայ եւ Սովնաս եւ Յովաք Ասափայ՝ զՌափսակ , Խօսեաց ընդ ծառայս քո Ասորերէն , քանզի լսեմք մեք . եւ մի խօսիր Հրեարէն յականջս ժողովրդեանդ որ կան

27 ի պարսպից : Եւ ասէ ցնոսա Ռափսակ , Միթէ առ ակրն քո եւ առ քեզ առաքեաց զիս ակր իմ խօսել զբանս զայստսիկ . ո՞չ ապաքէն առ արսոյ որ նստին ի վերայ սպարապից՝ ուտել զաղբ իւրեանց եւ ըմպել զմէզ իւրեանց ձեւք հանցերձ :

28 Եւ յարեաւ Ռափսակ , եւ տղաղակեաց մեծաձայն Հրեարէն եւ խօսեցաւ եւ ասէ , Լուարուք զպատգամս արքային մեծի , արքային Ասորեստանեայց .

29 Այսպէս սո՞ւ արքայ . Մի՛ հպարտացուցէ զձեզ Եղեկիա , զի ոչ կարէ ապրեցուցանել զձեզ ի ձեռաց իմոց . Եւ մի յուսացուցէ զձեզ Եղեկիա ի Տէր , եւ աստոցէ եթէ Փրկելով փրկէ զմեզ Տէր , եւ ոչ մասնեցի քաղաքս ի ձեռս արքային Ասորեստանեայց : Մի՛ լսէք Եղեկեայ , զի այսպէս ասէ արքայն Ասորեստանեայց . Արարէք ընդ իս ³օրհնութիւն , եւ ելէք առ իս . եւ կերիցէ այր իւրաբանչիւր զայլի իւր եւ զթղնի իւր , եւ արրցէ ջուր ի ջրհորայ իւրմէ ,

32 Մինչեւ եկից առից եւ տարայց զձեզ յերկիրն որ իլրեւ զերկիրս ձեր է , երկիր զորեմոյ եւ զինուոյ , այգիաց եւ հացի , երկիր ձիթենեաց՝ իւզոյ եւ մեղու . եւ կիցէք եւ ոչ մեռանիցիք . եւ մի՛ լսէք Եղեկեայ , զի խարէ զձեզ եւ ասէ , թէ Տէր փրկեսցէ զմեզ : Միթէ փրկելով փրկեցի՞ն ասաուածք ազգացն զիւրաքանչիւր աշխարհ ի ձեռաց ար-

¹Եբր. Ասացեր , Սորհուրդ եւ զօրութիւն է իմ ի պատերազմ : Բանք չըթանց եւ եթէ են ²Եբր. յեչն յաւելաւ . մեք

³Կաթ , խաղաղութիւն , կա՛ հաշուութիւն

34 քայլն Ասորեստանեայց : Ո՛ւր է աստուածն Եմաթայ եւ Արփաթայ, եւ ո՞ւր է ստուածն Սեփարուխայ՝ քաղաքին, Անայ եւ Աւայ : մի՞թէ փրկեցին զՍամարիա

35 ի ձեռաց իմոց : Ո՞վ ոք յամենայն աստուածոց աշխարհաց որ փրկեցին գերկիր իւրեանց ի ձեռաց իմոց, զի փրկեցցէ Տէր զԵրուսաղէմ ի ձեռաց իմոց :

36 Եւ լուսին եւ ոչ ետուն նմա պատասխանի, զի պատուէր տուեալ էր արքայի թէ Մի՛ տայցէք նմա պատասխանի :

37 Եւ Եմուա եղիակիմ որդի Քեղկեայ հաղարապետ եւ Սովնաս զպրապետ եւ Յովաք որդի Ասափայ որ ի վերայ յիշատակայ՝ առ Եզեկիա, պատառեալ զճանգերձս, եւ պատմեցին նմա զպատուամս Ռափսակայ :

ԳԼ ԺԹ

1 Եւ եղև իբրև լուս արքայ Եզեկիա, պատառեալ զճանգերձս իւր եւ զզեցաւ

2 քուրձ, եւ եմուա իտուն Տեաան : Եւ ասաքեաց զԵղիակիմ հաղարապետ եւ զՍովնասս զպրապետ, եւ զձերս ի քահանայիցն քրձագգածս առ Եսայի մարգարէ

3 որդի Ամոսայ : Եւ ասն զնա, Այսպէս ասէ Եզեկիա . Օր նեղութեան եւ կշտամբանաց, եւ զայրացուցանելոյ օրս այս, զի հասեալ են մանկունք յերկունս, եւ չիք

4 զօրութիւն ի ծնանելիս : Թերեւս լուսցէ Պատուած քո զպատուամս Ռափսակայ, զոր տաքեաց զնա արքայն Ասորեստանեայց աէր իւր նախասել զԱստուած կենդանի եւ հայճելի լսանիւք, զորս լուս Տէր Աստուած քո . եւ աքտաղես աղօթս ի վերայ մնացորդացս

5 որ մնացին : Եւ եկին ծառայք արքայի

6 Եզեկեայ առ Եսայի . Եւ ասէ զնոսա Եսայի, Այսպէս ասասցիք տեսնն ձերում, այսպէս ասէ Տէր . Մի՛ երկնչիր յերեսաց պատգամացն զորս լուար՝ ուրովք հայճելցին զիս ծառայք արքայն

7 Ասորեստանեայց : Ահա ես ասց ի նա այս, եւ լուսցէ կոյժ, եւ զարձցի յերկիր իւր, եւ կործանելից զնա սրով յերկրի իւրում :

8 Եւ զարձաւ Ռափսակ եւ եղիտ զարքայն Ասորեստանեայց պատերազմեալ ընդ Ղոբնայի . զի լուս թէ չուեաց ի

9 Լաքիսայ : Եւ նա լուս զԹարսակայ ար-

քայէ Եթովպացոց, ասնն, Ահա եւ պատերազմել ընդ քեզ . եւ զարձաւ անդրէն, եւ ասաքեաց հրեշտակս առ Եզեկիան եւ ասէ, Այսպէս խօսեսցիք ընդ Եզեկեայ արքայի Յուզայ՝ ասել, Մի՛ հարտացուսցէ զքեզ Աստուած քո յոր դուն յուսացեալ ես, ասել թէ ոչ մատնեցի Երուսաղէմ ի ձեռս արքայն Ասորեստանեայց : Ահա դու քեզէն իսկ լուար զամենայն ինչ զոր արարին թագաւորք Ասորեստանեայց ընդ ամենայն աշխարհս Պոզովել զնոսա, եւ դու փրկեցին՝

12 Մի՛ Մի՛թէ փրկեցին զնոսա աստուածք աղգացն զորս ապականելցին հարք իմ, զԳովգան եւ զՍառան եւ զՌափաթ եւ

13 զորցիս Եզեմայ՝ առ ծովեզերր : Ո՛ւր է արքայն Եմաթայ եւ արքայն Արփաթայ, եւ արքայ քաղաքին Սեփարուխայ, Անայ եւ Աւայ :

14 Եւ առ Եզեկիա զհրովարտական ի ձեռաց հրեշտակայն, եւ ընթերցաւ զնոսա . եւ ել ի աունն Տեաան, եւ ասաքեաց զնոսա Եզեկիա առաջի Տեաան :

15 Եւ եկաց յաղօթս Եզեկիա առաջի Տեաան եւ ասէ, Տէր Աստուած Իսրայելի որ նստիս ի քերուրէս, զու ես միայն Աստուած յամենայն թագաւորութիւնս երկրի, զու տրարեր զերկիսս եւ զերկիր : Խնտարնեց, Տէր, զունին քո եւ լուր, բաց, Տէր, զաչս քո եւ սեռ, եւ լուր զրանս Ահեքերիմայ զոր ասաքեաց նախասել զԱստուած կենդանի :

17 Զի արգարեւ, Տէր, տեերեցին թագաւորք Ասորեստանեայց զաղզս եւ զերկիր նոցա . Եւ ետուն զաստուածս նոցա հրոյ, զի չէին աստուածք, այլ զորք ձեռաց մարդկան, փայտ եւ քար . եւ

19 կարուսին զնոսա : Եւ արգ, Տէր Աստուած մեր, փրկեա զմեզ ի ձեռաց նորս . եւ ծանկեկն ամենայն թագաւորութիւնք երկրի, զի դու ես Տէր Աստուած միայն :

20 Եւ ասաքեաց Եսայի որդի Ամոսայ առ Եզեկիա եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր Պորութեանց՝ Աստուած Իսրայելի . զոր կացեր յաղօթս առ իս վասն Ահեքերիմայ արքայի Ասորեստանեայց՝

21 լուայ : Այս բան է զոր խօսեցաւ Տէր վասն նորս . Արհամարհեաց, անդոսնեաց զքեզ կոյս զուսար Միւնի . զլուս չարժեաց ի վերայ քո, զուսար

1 Եբբ. դ-1-4 2 Եբբ. Տէր Աստուած 3 Այ-բ-2, կորուսանել 4 Եբբ. ի Թեւսապ

22 Երուսաղեմի : Չո՞ նախատեցիր եւ հայ-
հոգեցեր , եւ յո՞յր վերայ բարձրացու-
ցիր զբարբառ քո նախատել . եւ ամ-
բարձեր ի բարձուս վաչա քո ի Սուրբն
23 Ի արայելի : Ի ձեռն հրեշտակաց քոց նա-
խատեցիր զՏէր եւ ասացիր , Բազմու-
թեամբ կառաց իմոց ելի ի բարձրու-
թիւն լերտնց ի կոպմն Լիրանանու , եւ
կատարեցի զմեծութիւն եղեւնոփայտից
նորա եւ զընտիր ընտիր նոճից նորա ,
եւ հասի յեզր սատուածոյ անաստին
24 Կարմեկայ : Եւ Նպանցի եւ արբի զՊուրս
օտարտայ եւ Պաւելեցի թաթիւ ոտին
25 Իմոց զամենայն զեսս Պատարկոս : Մի-
թէ չիցէ լուեալ ի հեռաստանէ զայդ զոր
արարի յաւուրց առաջնոց . ասեղծի զզա
եւ ամի հասուցի , ¹եւ եղեն ի հպար-
տութիւն գերեվարաց սրատերազմողաց
26 քաղաքք ամուրք . Բնակեալք ի նոսս
տկարացան ձեռամբ եւ զարհուրեցան ,
եւ ամաչեցին եւ եղեն իբրև զխտ
վայրի , եւ իբրև զզալարի բանջարոյ
եւ զզալարի տանեաց , ²եւ կոխան ա-
27 ռաջի հասելոցն : Այդ զնիստ քո եւ զել
եւ զմուտ քո զիտեմ , եւ զարամուտ-
28 թիւն ³քո . Ի րարկանալ քո ինձ , եւ խոյ-
տալդ քո ել յականջս իմ . եւ արկից
կարթ ի քիթս քո , եւ զանդանուանդ ի
կզակս քո , եւ զարձուցից զքեզ ընդ
ճանապարհ ընդ որ եկիր :
29 Եւ քեզ այս նշանակ լիցի . կերիցես
այս ամ զինքնեակս , եւ յամին երկրորդի
զինքնեակաց ինքնեակս . եւ յամին երրոր-
դի՝ Պերմանք եւ հունձք եւ սունկք
այցեակց , եւ կերիջիք զպատու շոցս :
30 Եւ յաւելցի սարեալ տանդ Յուդայ .
մնացեալն արձակեցէ արմատս ի խո-
31 նարճ եւ պտուղս ի վեր : Չի յերուսա-
ղեմէ ելցէ մնացորդ , եւ ի Սիոնէ լեռ-
նէ ասրեալ . նախանձ Տեառն զօրու-
թեանց արտացէ զայս :
32 Վասն այնորիկ պայգէս ասէ Տէր . Ար-
քայն Ասորեստանեայց մի՛ մտցէ ի քա-
ղաքդ յայդ , եւ մի՛ ձղեացէ ի զս նետս ,
եւ մի՛ սպասեացէ հող վաճակոց , եւ մի՛
33 կուտեսցէ զզոյաւ հող . Ընդ ճանա-
պարհ ընդ որ եկին՝ ընդ նոյն դարձցի ,

եւ ի քաղաքդ յայդ մի՛ մտցէ , ասէ Տէր :
34 Եւ վերակացու եղէց քաղաքիդ այդմիկ
վերկի զդա վասն իմ եւ վասն Դաւթի
ծառայի իմոց :
35 Եւ ի հասանել զիչերոյն ել հրեշտակ
Տեառն , եւ եհար ի բանակէն Ասորես-
տանեայց հարեւր եւ ուխտուն եւ հինգ
հազար . եւ կանխեցին ընդ ատաւոսն ,
եւ անա ամենայն մարմինք մեռեալ :
36 Եւ չուեաց զնայ , եւ զօրձաւ . Սնե-
քերիմ սրբայ Ասորեստանեայց եւ ընտ-
37 կեաց ի Նինուէ : Եւ եղև մինչդեռ երկիր
պագանէր ի տան Նեպաքայ ատուածոյ
լուրում , Այդամիւէք եւ Սարասար որդիք
նորա հարին գնա սրով , եւ ինքեանք
զերծան յերկիրն Արարազայ . եւ թագա-
ւորեաց Ասորդան որդի նորա ընդ նորա :

ԳԼ . Ի

1 Յաւուրն յայնտիկ հրեանցայաւ եղև-
կիա ի մաճ . եւ եմուտ առ նա Եսայի
որդի Ամոսայ մարգարէ , եւ ասէ ցնա ,
Այսպէս ասէ Տէր . Հրաման տուր վասն
տան քում , զի մեռանիս դու եւ ոչ սալ-
2 րեսցիս : Եւ զարձայց եղեկիս զերեսս
իւր յարմն , եւ եկաց յաղօթս առ Տէր
3 եւ ասէ , Ո՛վ Տէր , յիշևս որպէս գնու-
ցի առաջի քո ճշմարտութեամբ եւ կա-
տարեալ սրաբ , եւ զբարին առաջի քո
արարի : Եւ ելաց Եղեկիս լալիւն մեծ :
4 Եւ էր Եսայի ի սրահին միջնոււմ . եւ
5 բան Տեառն եղև առ նա եւ ասէ , Դար-
ձիր անգրէն , եւ ասասցես ցեղեկիս ցա-
տաջնորդ ժողովրդեան իմոց , Այսպէս
ասէ Տէր Աստուած Դաւթի հօր քո .
Լուայ աղօթից քոց եւ տեսի զարտա-
տուս քո . անա ես բժշկեցից զքեզ , եւ
յաւուրն երրորդի ելցես ի տուն Տեառն .
6 Եւ յաւելից յաւուրս քո տան հնդկուս-
տան , եւ ի ձեռաց արքային Ասորեստա-
նեայց վերկեցից զքեզ եւ զքաղաքդ զայդ ,
եւ վերակացու եղէց քաղաքիդ այդմիկ
վասն իմ եւ վասն Դաւթի ծառայի ի-
7 մոց : Եւ ասէ Եսայի , Պացին պաղա-
տիսս թվոյ . եւ արաւ . եւ զիցեն ի վե-
վայ վերից եւ ողջասցին :
8 Եւ ասէ Եղեկիս ցեսայի , Չի՞նչ նշան
է թէ բժշկեացէ զիս Տէր , եւ կ'անխցեմ
9 ի տուն Տեառն յաւուրն երրորդի : Եւ
ասէ Եսայի , Այս նշան է ի Տեառնէ զի

¹ Եբբ. փորեցի ² Եբբ. ցամարեցուցի ³ Եբբ.
ամբացեսայս , Կա՛, Եղիպատի ⁴ Եբբ. զի դար-
ձուցես յամոյութիւն , ի կոչոս աւերակաց
զքաղաքս ամբացեսայս ⁵ Եբբ. հարեալ ի խոր-
չակէ մինչքեւ հասեալ ⁶ Եբբ. քո առ իս
⁷ Եբբ. սերմանեցէք եւ հնձեցէք եւ սնկեցէք այցիս

⁸ Եբբ. Առէք պաղատիսս թվոյ . եւ տուն , եւ
եղին ի վերայ վերին եւ ողջացաւ

արասցէ Տէր զբանն զոր խօսեցաւ . Եր-
 10 թիցցէ ստուերն զտասն աստիճանօք¹, եւ
 ստէ Եղեկիա , Դիւրին է ստուերին² զտա-
 նալ զտասն աստիճանօք . եւ ստէ , Ոչ
 այլ պղտէ է . այլ զարձցի ստուերն զտասն
 11 աստիճանօք անդրէն յետս : Եւ ազաղա-
 կեաց Ետայի մարգարէ առ Տէր , եւ զար-
 ձաւ ստուերն զտասնեքու մբք աստիճա-
 նօք անդրէն յետս , զտասնեքու մբք աս-
 տիճանօքն Աքաղու :
 12 Ի ժամանակին յայնմիկ ատարեաց Մա-
 րովգաք Բազղան որդի Բազղանայ ար-
 քայ Բարեկոնի հրովարաակս եւ պատաւ-
 րագս առ Եղեկիա , զի լուաւ թէ հի-
 13 ւանդացաւ Եղեկիա : Եւ ուրախ եղեւ
 ի նոտա Եղեկիա , եւ եցոյց նոցա³ զա-
 մենայն տունս նաքովթայ⁴ , զարձաթ
 եւ զտակի եւ զխունկս եւ զեզս անու-
 չաւնս , եւ զտունս անօթոց , եւ որ ինչ
 գտանէր ի գանձս նորա . եւ ոչ էր տեղի
 զոր ոչ եցոյց նոցա Եղեկիա ի տան իւրում
 եւ յամենայն իշխանութեան իւրում :
 14 Եւ ետուա Ետայի մարգարէ առ Եղե-
 կիա արքայ եւ ստէ ցնա , Զի՞նչ խօսե-
 ցան արքա պղտօքիկ , եւ ուստի⁵ եկին
 առ ըեղ . եւ ստէ Եղեկիա , Յերկրէ հե-
 15 աստանէ եկին առ իս ի Բարեկոնէ : Եւ
 ստէ , Զի՞նչ տեսին ի տան քում . եւ
 ստէ Եղեկիա , Զամենայն ինչ որ ի տան
 իմում էր՝ տեսին , եւ ոչ ինչ էր ի տան
 իմում զոր ոչ գուցի նոցա , այլ եւ ոչ ի
 16 գանձս իմ : Եւ ստէ Ետայի ցեղեկիա ,
 17 Լուր պրան Տեառն . Անա աւուրք գան ,
 եւ ապի ամենայն որ ինչ ի տան քում է ,
 եւ զոր ինչ գանձեցին հարք քո մինչեւ
 ցայտօր , եւ երթիցէ ի Բարեկոն , եւ մի
 ինչ⁶ մնացէ . զի բան է զոր խօսեցաւ
 18 Տէր . Եւ⁷ որդիք քո՝ որ Երանկոնն ի
 ըէն՝ ապցին , եւ եղիցին ներքինիք ի
 19 տան արքային Բարեկաղոց : Եւ ստէ
 Եղեկիա ցեսայի , Բարի է բանն Տեառն
 զոր խօսեցաւ . եւ ստէ , Յեղիցի խաղա-
 զութիւն եւ ճշմարտութիւն յաւուրս իմ :
 20 Եւ մնացորդք բանից Եղեկեայ եւ ամե-
 նայն զօրութիւնք նորա , եւ որպէս ա-
 րար⁷ զՋրարուզխանս եւ զՋրմուզն . եւ ամ
 ջուր ի քաղաքն , ո՞չ աւանիկ գրեայ են

ի զիրս բանից աւուրց թաղաւորացն
 21 Յուդայ : Եւ ննջեաց Եղեկիա ընդ հարս
 իւր , եւ թաղաւորեաց Մանասէ որդի
 նորա ընդ նորա :

ԳԼ . ԻԱ

1 Որդի երկաստանից ամաց Մանասէ ի
 թաղաւորել իւրում , եւ յիսուն եւ⁸ ինն
 ամ թաղաւորեաց յերուսաղէմ . եւ ա-
 2 նուն մօր նորա Եփսայի : Եւ արար չար
 սաւալի Տեառն ըստ զարչութեան ազ-
 3 գացն , զորս երարձ Տէր յերեսաց որդ-
 3 ւոցն Իսրայելի : Եւ զարձաւ շինեաց
 զարձաւունս զոր կարծանեաց Եղեկիա
 հայր նորա , եւ կանգնեաց⁹ զսեզանն
 Բահազու , եւ արար¹⁰ անտառ՝ որպէս
 արար Աքատը արքայ Իսրայելի . եւ եր-
 4 նից եւ ծառայեաց նոցա . Եւ շինեաց
 սեզանս ի տան Տեառն ,¹¹ որպէս ասաց
 Տէր , Յերուսաղէմ եղից¹² զաթոս իմ :
 5 Եւ շինեաց սեզանս ամենայն զօրու-
 թեան երկնից¹³ յամենայն սրահս՝ տանն
 6 Տեառն : Եւ անցոյց¹⁴ զորդիս իւր ընդ
 հօր , եւ հմայէր եւ հաւահարց լինէր .
 եւ արար վճուկս եւ դէսա . եւ յաճա-
 իտեաց աննել չար սաւալի Տեառն առ ի
 7 բարկացուցանելոյ զնա : Եւ եղ¹⁵ զգրօ-
 չեալս անասաաց ի տան Տեառն՝ , զոր-
 մէ ասաց Տէր ցԴուրիկ եւ ցՄազմոն
 որդի նորա , թէ Ի տանս յայտնիկ եւ յե-
 8 ըուսաղէմ զոր ընտրեցի յամենայն ցե-
 ղիցն Իսրայելի՝ եղից գանուս իմ յաւի-
 9 տեան , Եւ ոչ յաւելից չարմել զտան Իս-
 րայելի յերկրէզ զոր ետու հարց նոցա ,
 10 որք զգուշանայցին աննել զամենայն
 որ ինչ պատու իրեցի նոցա ըստ ամենայն
 պատու իրանին զոր պատու իրեաց նոցա
 11 ծառայ իմ Մոպսէս : Եւ ոչ լուան . եւ
 մուրեկոյց զնոտա Մանասէ աննել չար
 12 առաջի Տեառն՝ ասուել քան զազգան
 զորս սպականեաց Տէր յերեսաց որդ-
 13 ւոցն Իսրայելի :
 14 Եւ խօսեցաւ Տէր ի ձեռն ծառայից
 իւրոց մարգարէից՝ եւ ստէ , Փոխանակ
 զի արար Մանասէ արքայ Յուդայ զգար-
 չելիսց զայգոսիկ , զչարս ասուել քան
 զամենայն զոր արար Ամովսայցին ա-

¹ Եբբ. Եղեկէ յ-էլ-է- , կամ զարձցի գտասն աստի-
 ճանօք ² Եբբ. իջանել ³ Եբբ. զամենայն
 տուն իւր զգանկայի ⁴ Եբբ. մնացէ , ստէ
 Տէր ⁵ Եբբ. յորդուց քոց ⁶ Եբբ. Ո՞չ ապա-
 քէն եղիցի ⁷ Եբբ. զաւազանն

⁸ Եբբ. հինգ ⁹ Եբբ. սեզանս ¹⁰ Եբբ. Աշերա ,
 (Ելք ԼԳ . 13) ¹¹ Եբբ. զորմէ ¹² Եբբ.
 զանուն ¹³ Եբբ. յերկոսին գաւիթս ¹⁴ Եբբ.
 զորդի ¹⁵ Եբբ. զգրօշխալն Աշերայ զոր արար
 ի տանն ¹⁶ Եբբ. եթէ միայն ¹⁷ Եբբ. պատու

12 ասջի իմ, և յանցեալ Յուզա կոտօք
 իւրեանց, վասն այնորիկ այսպէս ասէ
 Տէր Աստուած Երայելի . Ահա ես ամեմ
 չարիս ի վերայ Երուսաղեմի և ի վերայ
 Յուզայ, զի ամենայնի որ լսիցէ՝ հնչեա-
 13 ցին երկրքին ականջք իւր . Եւ ձգեցից
 ի վերայ Երուսաղեմի զչափն Սամարիայ
 և զհչիռ ասանն Աքսարու, և ջնջեցից
 զԵրուսաղէմ որպէս շիշ մի ջնջեալ որ
 կործանիցի՝ ի վերայ երեսաց իւրոց :
 14 Եւ մերժեցից զմապորդս ժառանգու-
 թեան իմոց, և մասնեցից զնոսա ի ձեռս
 թշնամեացի րեանց, և եղիցին ի յափշ-
 տակութիւն և յաւարտամենայն թշնա-
 15 մեաց իւրեանց . Փոխանակ զի արարին
 չար ստաջի իմ, և բարկացուցանէին
 զիս յորէ յորմէ հեռէ հանր զնոսա յե-
 16 զիպատոս մինչև զյայտօր : Դա և արիւն
 անպարս և հնկ Մանասէ թագում յոյժ,
 մինչև ելից զԵրուսաղէմ ծայր ի ծայր .
 թող զմեզս իւր որովք մեկոյցն զՅու-
 զա ասնել չար ստաջի Տեանն :
 17 Եւ մապորդք բանից Մանասէի և
 ամենայն ինչ զոր արար և մեղք նորա
 զոր մեղաւ, ոչ աւանիկ զրեալ են ի
 զիրս բանից սուրբ թագաւորացն Յու-
 18 զայ : Եւ ննջեաց Մանասէ ընդ հարս
 իւր, և թագեցաւ ի պարտիզի տան
 իւրոց, ի պարտիզին Աղիայ, և թագա-
 ւորեաց Ամեն որչի նորա ընդ նորա :
 19 Որչի քսան և երկուց ամաց Ամեն
 ի թագաւորել իւրում, և յերկաստան
 ամ՝ թագաւորեաց յԵրուսաղէմ . և ա-
 նուն մօր նորա Մեսսակամբ՝ զուսար Ա-
 20 թուայ Յեաներագայ : Եւ արար չար ա-
 սաջի Տեանն, որպէս արար Մանասէ
 21 հայր նորա . Եւ զնաց յամենայն ճանու-
 սարհս յոր զնաց հայր նորա, և պաշ-
 տեաց զկուսս զոր պաշտեաց հայր նո-
 22 ըա, և երկիր եպոյ յոցս . Եւ եթող
 զՏէր Աստուած հորց իւրոց, և ոչ զնաց
 ի ճանապարհս Տեանն :
 23 Եւ զուժարեցան ծառայք Ամոնայ ի
 վերայ նորա, և սարսին զարքայ ի սանն
 24 իւրում : Եւ եհար ամենայն ժողովուրդն
 զամենայն զուժարեացն ի վերայ ար-
 քայի Ամոնայ, և թագաւորեաց ժո-
 ղովուրդ երկրին զՅափա սորզի նորա
 ընդ նորա :

25 Եւ մապորդք բանից Ամոնայ զոր ա-
 րար, ոչ աւանիկ զրեալ են ի վերս բա-
 26 նից սուրբ թագաւորացն Յուզայ : Եւ
 ննջեաց Ամոն ընդ հարս իւր, և թա-
 գեցին զնա ի զերեկամսի իւրում ի պար-
 տիզին Աղիայ . և թագաւորեաց Յափ-
 աիս որզի նորա ընդ նորա :

ԳԼ . ԻԲ

1 Որչի ամաց ութից Յոսիա ի թագա-
 ւորել իւրում, և երեսուն և մի ամ
 թագաւորեաց յԵրուսաղէմ . և անուն
 մօր նորա Յեղիզա, զուսար Ազայեայ ի
 2 Բասա թաթմայ : Եւ արար ուզգութիւն
 ստաջի Տեանն, և զնաց յամենայն ճա-
 նապարհս Դաւթի հօր իւրոց, և ոչ խո-
 ստրեցաւ յաջ կամ յաճեակ :
 3 Եւ եղև յամի ութուսաներորդի
 Յոսիայ արքայի Յուզայ, յամեանն
 և թիւերորդի՝ առաքեաց արքայ զՍա-
 փան զորզի Եսելիայ որպէս Մեսսակամայ
 4 զգոյրապիս ասան, և ասէ, երթ առ
 Քեզկիս քահանայ մեծ, զի ճուլեացն
 զարծաթն մտեալ ի սուն Տեանն, զոր
 ժողովեցին պահպանքն ճիշտով ի ժո-
 5 զավրդենէն . և առցեն զայն ի ձեռս
 զորժաւորաց զորժոյն զվերակացուս
 սանն Տեանն . և եսուն զգորժաւորս
 զորժոյն ի սան Տեանն, զորացուցանել
 6 զրեզկէկ ասան Տեանն, Յհիւսունս և
 զշինողս և զճարտարս, զնել փայտ և
 քարինս կոխածոյս՝ առ ի կազմելոյ ճար-
 7 դիկ ասան Տեանն՝ բոց ոչ ասնէին
 համար արժամոյն տուելոյ նոցա, քան-
 8 զի յաւատ զորժէին : Եւ ասէ Քեզկիս
 քահանայ մեծ զՍափան զպրապիս, Մա-
 տեանն օրինաց զաի ի սան Տեանն . և
 ես Քեզկիս զՍափան . և ընթերցա
 9 զայն : Եւ տարաւ առ արքայ զպատ-
 գամն, և ասէ, Չուլեցին ծառայք քո
 զարժամն գտեալ ի սան Տեանն, և ե-
 սուն զայն ի ձեռս զորժաւորաց զոր-
 10 ժոյն վերակացուայ ի սան Տեանն : Եւ
 խօսեցաւ Սափան զպրապիս ընդ ար-
 քայի և ասէ, Մատեանն մի ես զիս
 Քեզկիս քահանայ . և ընթերցա զայն
 11 Սափան ստաջի արքայի : Եւ եղև իւր-

1 Եբբ. յանջոյց զՅուզա կոտօք իւրովք 2 Եբբ. զոր ջնջեցէ որ և արձուսցէ 3 Եբբ. զԵրկուս ամս

4 Եբբ. պ-կ-ւ-է 5 Եբբ. համարեցի 6 Եբբ. զբանն 7 Եբբ. իւրամատ 8 Եբբ. զսունն 9 Եբբ. եկն Սափան զպրապիս առ արքայ, և պատմեաց արքայի զբանն 10 Եբբ. շանին

րե լուաւ արքայ զբանս մատենի օրի-
 12 նայն, պատառեաց զհանդերձս իւր : Եւ
 պատուէր ետ արքայ Քիզկեայ քահա-
 նայի, եւ Աքիկամայ որդւոյ Սափանայ
 եւ Աքորորայ որդւոյ Միքէի եւ Սափա-
 նայ զպրապեաի եւ Յասայեայ ծառայի
 13 արքայի, եւ ասէ, Երթաչք խնդրեցէք
 ի Տեառնէ վասն իմ եւ վասն ամենայն
 ժողովրդեանց եւ վասն ամենայն Յու-
 դայ, վասն բանից մատենից պակոյ այ-
 գորիկ. զի մեծ բարկութիւն Տեառն
 բորբոքեալ է ի մեզ. փոխանակ զի ոչ
 լուան հարք մեր բանից մատենից այգո-
 րիկ անել ըստ ամենայն զրելոց զմէնջ :
 14 Եւ զնայ Քիզկիա քահանայ եւ Աքի-
 կամ եւ Աքորովր եւ Սափան եւ Յա-
 սայիա՝ առ Ողգա մարդարէ՝ կրն Սեղ-
 զովմայ որդւոյ Թեկուայ, որդւոյ Արա-
 սայ պատուճակի. եւ նա բնակէր յե-
 րուսաղէմ ի Մասենա. եւ խօսեցան ընդ
 15 նմա : Եւ ասէ ցնոսա, Այսպէս ասէ Տէր
 Աստուած Իւրայելի. Ասացէք ցայսն որ
 16 առաքեաց զձեզ առ իս, Այսպէս ասէ
 Տէր. Ահա անեմ չարիս ի վերայ տեղ-
 ուղղ այգորիկ եւ ի վերայ բնակչաց զու-
 րա ըստ ամենայն բանից մատենիս զոր
 17 ընթերցաւ արքայ Յուդայ. Փոխանակ
 զի թողին զիս, եւ արկանէին խօսնկս
 աստուածոց օտարաց, զի բարկացուս-
 ցին զիս չործովք ձեռաց իւրեանց, եւ
 բորբոքեցի արմուտիւն իմ ի տեղւոյց
 18 յայցովիկ, եւ մի չիջցի : Եւ ցարքայ Յու-
 դայ որ առաքեաց զձեզ խնդրել զՏէր՝
 դայս ատաջիք. Այսպէս ասէ Տէր Աս-
 տուած Իւրայելի. Բանքն զոր լուար՝
 19 այս են : Փոխանակ զի կակղացաւ օրրա
 քո, եւ պատկասեցր յերեսաց Տեառն
 իրրեւ լուար զոր ինչ խօսեցաւ ի վե-
 րայ տեղւոյց այգորիկ եւ ի վերայ բնակ-
 չաց զորս յինել յապահանութիւն եւ
 յանէծս, եւ պատառեցր զհանդերձս
 քո, եւ լացիր առաջի իմ. եւ ես լուայ,
 20 ասէ Տէր : Վասն այգորիկ ես յաւելում
 զքեզ առ հարս քո, եւ ժողովեցիս ՝ ի
 տեղւոյց քում յերուսաղէմ : Եւ ոչ տա-
 ցին արչք քո զամենայն չարիսն զոր ես
 անից ի վերայ տեղւոյց այգորիկ :

ԳԼ . ԻԳ

1 Եւ զարձուցին արքայի ՚ զպատգամն
 զոր յղեաց արքայ. եւ ժողովեաց առ
 ինքն՝ զամենայն ձերս Յուդայ եւ զԵ-
 2 րուսաղէմի : Եւ ել արքայ ի տան Տեառն,
 եւ ամենայն այր Յուդայ եւ ամենայն
 բնակիչք Երուսաղէմի ընդ նմա, եւ քա-
 հանայք եւ մարդարէք եւ ամենայն ժո-
 ղովուրդն ընդ նմա ի փոքուէ մինչեւ
 ցմեծ. եւ ընթերցաւ յակամջս նոցա զա-
 մենայն բանս մատենի ուխտին զտեղոյ
 3 ի տան Տեառն : Եւ եկաց արքայ ՚ ի վե-
 րայ սեանն, եւ ուխտեաց ուխտ առա-
 ջի Տեառն երթալոյ զհետ Տեառն, եւ
 պահելոյ զպատուիրանս նորա եւ զվիա-
 յութիւնս նորա եւ զիրաւունս նորա յա-
 մենայն սրտէ եւ յամենայն անձնէ, կանգ-
 նել զբանս ուխտին զրելոյ ի մատենին
 յայնմիկ. եւ եկաց ամենայն ժողովուրդն
 4 յուխտի : Եւ պատուէր ետ արքայ Քիզ-
 կեայ քահանայի մեծի եւ քահանայիցն
 երկրորդաց եւ պահապանաց ՚ կչոցն՝
 հանել ի տաճարէն Տեառն զամենայն ա-
 նօթ զործեալ Բահաղու եւ ՚ անտառացն
 եւ զօրութեան երկնից. եւ այրեաց զնու-
 սա արտաքոյ Երուսաղէմի ՚ Սաղեմովթ
 Կեդրոնի, եւ արկ զմոխիր նոցա ի Բե-
 5 թէլ : Եւ ՚ այրեաց զքովմարիման՝ զոր
 տուեալ էր արքայից Յուդայ. եւ ար-
 կանէին խօսնկս ի բարձունսն եւ յամե-
 նայն քաղաքս Յուդայ եւ շուրջ զԵրու-
 սաղէմաւ, եւ զինկարկուան ՚ զարեգա-
 կան եւ զլուսնի եւ զաստեղաց եւ զամե-
 6 նայն զօրութեան երկնից եւ ՚ զանտառն
 ի տանէ Տեառն արտաքոյ Երուսաղէմի
 ի հեղեղատն Կեդրոնի. եւ այրեաց զայն
 ի հեղեղատն Կեդրոնի, եւ մանրեաց
 իրրեւ զփոշի, եւ ցանկեաց զմոխիրն նու-
 րա ի գերեզմանս որդւոց ժողովրդեանն :
 7 Եւ քակեաց զառն ՚ կաղեխիմացն որ ի
 տան Տեառն. յորում կանայքն անկա-
 8 նէին ՚ զպատմութեանս անտառացն : Եւ
 եհան զամենայն քուրմսն ի քաղաքացն
 Յուդայ, եւ սղծեաց զբարձունսն յոր
 արկանէին խօսնկս յուրմքն, ի Գարաայ

1 Եբբ. ամենայն զործովք 2) Եբբ. Վասն բանիցն զոր լուար, 3) Եբբ. ի գերեզմանն քում ի Խա- զաղութիւն

4 Եբբ. զպատգամն : Եւ յղեաց արքայ, եւ ժող- վեցին առ նա 5) Եբբ. սեմոց, Խա, զբանն 7) Եբբ. Աշերայ 8) Եբբ. Կաճաղու, զա- ղեղական 9) Եբբ. Եբարձ զքուրմսն 10) Եբբ. Բահաղու, զա- ղեղական 11) Եբբ. Եհան զԿեդրոն 12) Եբբ. Կե- ղեղատն (Տեա. Գ Թագ. ԺԻ. 24 : ԺԻ. 12) 13) Եբբ. զտուսն, այսինքն՝ զվարագոյրս Աշերայ

մինչև ցիբերարէէ . եւ քահկայ ¹գառն
 9 քաղաքին : Բայց ոչ կ'անէին քարոյր
 10 եզրարց իւրեանց . եւ պղծեաց զՏա-
 11 փեթ , որ ի ձոր որդեոցն ննովմայ , առ
 12 ի չածելոյ առն զուսար իւր կամ զգաւսար
 13 զորս ⁵եա արքայն՝ Յուզայ արեգական
 14 ի մուտս ասն Տեառն ⁶ի գանձանակի
 15 նաթանայ ներքինւոյ արքայի՝ որ ի Փա-
 16 րուրիմ . եւ զկառան արեգական այրեաց
 17 չորով : Եւ զսեղանս որ ի վերայ տանեաց
 18 յիւրնատանն , զոր պարսին թաղաւորք
 19 Յուզայ , եւ զսեղանս զոր արար Մա-
 20 նասէ յերկուս ⁸արանս տանն Տեառն ,
 21 քահկայ զայն արքայ եւ կործանեաց
 22 սնախ , եւ ընկէց զհոգն նոցա ի հեղե-
 23 զասն կեզրանի : Եւ եւ ⁹գառնն որ ի
 24 զիմաց Երուսաղեմի ընդ աջմէ յերկնն
 25 Մոսաթայ , զոր շինեաց Սողոմոն ար-
 26 քայ Իսրայելի Աստուրայ զարչելոյ
 27 Սիդոնացոց , եւ Քամովայ զպրտա-
 28 ւոյ Մովարայ , եւ Մեղարովայ զարչել-
 29 ւոյ որդեոցն Ամնայ , պղծեաց արքայ .
 30 Եւ խորտակեաց զարձանսն , եւ կատ-
 31 րեաց ¹¹գանատանն , եւ ելից զսեղանս
 32 յանսն որ ¹²ի Բեթէլ զբարձր՝ ,
 33 զոր արար Յիրայովամ որդի Նաբատայ
 34 որ մեղոյցն զԻսրայել , եւ զայն եւս
 35 սեղանս զբարձր կործանեաց եւ խոր-
 36 տակեաց զբարձրն նորա՝ , եւ մանրեաց
 37 իբրև զիոչի , եւ այրեաց գանատանն :
 38 Եւ հայեցաւ Յովսիա եւ ետես զգեղեղ-
 39 մանս որ ¹³ի քաղաքին , եւ տաքեաց
 40 եւ առ զսակերս ի գերեզմանացն եւ
 41 այրեաց ի վերայ սեղանոցն , եւ պղծեաց
 42 զնա րատ րանին Տեառն , զոր խօսեցաւ
 43 սպին Աստուծոյ ¹⁵մինչև կայր Յիրու-
 44 վամ ի սոնին ի վերայ սեղանոցն : Եւ

գարձոյց զաչս իւր ի գերեզման ասնն
 17 սիկ , եւ ասէ , Չինչ է կոթողն այն զոր
 18 ես տեսանեմ . եւ ասնն ցնա արք քա-
 19 զաքին , ¹⁶Այրն Աստուծոյ է՝ որ եկն ի
 20 Յուզայ , եւ բարրաւեցու զբանս ¹⁷զայ-
 21 ստիկ ի վերայ սեղանոցն Բեթէլայ : Եւ
 22 ասէ , Թոյց ատք զայն , մի սք չար-
 23 ժեացէ զսակերս նորա . եւ ¹⁸գառնն ու-
 24 կերբ՝ նորա ընդ սակերս մարդակէին ե-
 25 19 կելոյ ի Սամարիայ : Եւ եւ զամենայն
 26 ստունս բարձանց զոր ի քաղաքս Սա-
 27 մարիայ արարին թաղաւորք Իսրայելի
 28 առ ի բարկացուցանելոյ զՏէր՝ մերժեաց
 29 Յովսիա արքայ Իսրայելի . եւ արար ըստ
 30 ասննայն զործոցն զոր արար ի Բեթէլ :
 31 Եւ ձենձերեաց զամենայն քուրմս րար-
 32 ձանց , որ էին անդ , ի վերայ սեղա-
 33 նոցն , եւ այրեաց զսակերս մարդկան ի
 34 վերայ նոցա . եւ զարձաւ յերուսաղէմ :
 35 Եւ պատուէր եւս արքայ ամենայն
 36 ժողովրդեանն եւ ասէ , Արարէք զասիկ
 37 Տեառն Աստուծոյ ձերում , որպէս եւ
 38 զրեայ է ի մասննի ուխտիս սչսորիկ :
 39 22 Ձի ոչ եղև զատիկն այն յաւուրց զա-
 40 տաւորացն որ զտաէին զԻսրայել , եւ
 41 յաւուրս թաղաւորացն Իսրայելի եւ թա-
 42 23 զաւորացն Յուզայ : Բայց զի յուխու-
 43 տաներորդի ամի արքայի Յովսեայ եւ
 44 զեւ զատիկն այն Տեառն յերուսաղէմ :
 45 Եւ զվճուկս եւ զպէտս եւ զթերա-
 46 փիմս եւ զկուսնս եւ զամենայն զար-
 47 չելիմս եղեալս ի Յուզա եւ յերուսա-
 48 զէմ՝ երարձ Յովսիա , զի հաստատեացէ
 49 զբանս օրինացն զրեւոյց ի մասննին ,
 50 զոր եզիս Քեղկիս քահանայ ի ասն
 51 Տեառն : Եման նմա ոչ եղև յառաջ քան
 52 զնա թաղաւոր , որ զարձաւ առ Տէր
 53 յամենայն սրաէ իւրմէ եւ յամենայն
 54 անձնէ իւրմէ եւ յամենայն զօրութենէ
 55 իւրմէ , ըստ ամենայն օրինացն Մովսիսի .
 56 եւ յեա նորա ոչ եկայ նման նմա : Սա-
 57 կայն ոչ զարձաւ Տէր ի սրամտութենէ
 58 յարկութեան իւրոյ մեծէ զոր սրամտե-
 59 ցաւ յարկութեամբ իւրով ի վերայ Յու-
 60 զայ վասն զայրացութեանցն որովք զայ-
 61 27 յայոցոց զնա Մանասէ : Եւ ասէ Տէր ,
 62 Եւ եւ զՅուզա մերժեցից յերեսաց իմոց ,
 63 որպէս մերժեցի զԻսրայել , եւ մերժեցից

¹ Եբբ. գարձուս ² Եբբ. քաղաքին ³ Եբբ. սակայն ⁴ Եբբ. երարձ ⁵ Եբբ. տուեայ էր արարչից ⁶ Եբբ. առ սեղակն նաթանակերոյ ներքինւոյ ⁷ Եբբ. վերնատանն Աքազու ⁸ Եբբ. գաւիթս ⁹ Եբբ. զբարձուսն ¹⁰ Եբբ. Ապականութիւն ¹¹ Ապական , Աշբայ (Ելից ԼԳ. 13) ¹² Եբբ. ի Բեթէլ . զբարձուսն ¹³ Եբբ. սեղան եւ գործուսն կործանեաց , եւ այրեաց զբարձուսն ¹⁴ Եբբ. ի Լեբնն ¹⁵ Եբբ. գաւսն

¹⁶ Եբբ. Գերեզման է ասնն Աստուծոյ ¹⁷ Եբբ. զպստիկ զոր գուգ ասնս ¹⁸ Եբբ. թողին զսակերս

զքազաքզ զայդ զոր ընտրեցի գերուսազէմ՝¹ և գառնեզ զորմէ ասացի թէ Եղիցի անուն իմ անդ :

28 Եւ մնացորդք բանիցն Յովնայ և ամենայն ինչ զոր արար, ո՛չ աւանիկ գրեալ են ի զիրս բանից աւուրց թագաւորացն Յուդայ : ²Յաւուրան յայնոսիկ՝² և Փարաւոն Նեքաւով արքայ Եգիպտացւոց ի վերայ արքային Ասորեստանեայց առ Եփրատ գետով . և վնաց Յովսիա արքայ ընդ առաջ նորա . և սպան զնա ի Մակեդով ի տեսանելն նորա զնա :

30 Եւ յարձին զնա ծառայք նորա ի Մակեդոյայ , և բերին զնա յերուսաղէմ , և լծակցին զնա ի զերեզմանի իւրում . և առ ժողովուրդ երկրին զՅովաքալ որդի Յովսեայ , և օժին զնա և լծաւորեցուցին զնա փոխանակ հօր իւրոյ :

31 Արդի քսան և ևերից ամաց էր Յովաքալ ի թագաւորել իւրում , և երիս ամիսս թագաւորեաց յերուսաղէմ . և անուն մօր նորա Ամիսայ զուսար Երեւ :

32 միայի ի Դորնայ : Եւ արար չար ստաճի Տեառն ըստ ամենայնի զոր արարին :

33 Նաքք նորա : Եւ ³փոխեաց զնա Փարաւոն Նեքաւով ի Ռեքզալմա յերկիրն Եմաթայ՝ չթալաւորել նմա յերուսաղէմ . և արկ հարկ երկրին հարեւր տալանդ արծաթոյ և ⁴տասն տալանդ՝ ոսկւոյ :

34 Եւ թագաւորեցոյց Փարաւոն Նեքաւով ի վերայ նոցա զԵղիակիմ որդի Յովսեայ ⁵արքայի Յուդայ՝ փոխանակ Յովսեայ հօր իւրոյ , և փոխեաց զանունն նորա Յովակիմ . և զՅովաքալ առ և ստրաւ :

35 յԵգիպտոս , և մեռաւ անդ : Եւ զարծաթն և զոսկին ևս Յովակիմ Փարաւոնի . սակայն ճշգով ⁶զրեցին զերկիրն տալ զարծաթն բանիւ Փարաւոնի . այք ըստ սակի իւրում ևսուն զարծաթ և զոսկի հանդերձ ժողովրդեամբ երկրին տալ Փարաւոնի Նեքաւովայ :

36 Արդի քսան և հինգ ամաց էր Յովակիմ ի թագաւորել իւրում , և մեասասն ամ թագաւորեաց յերուսաղէմ . և անուն մօր նորա ⁷Եղզամի՝ զուսար :

37 Յեղզեղայ՝ յիմովնայ Եւ արար չար առաջի Տեառն ըստ ամենայնի զոր արարին հարք նորա :

ԳԼ ԻԴ

1 Յաւուրս նորա և Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելոնի , և եզեւ նորա ծառայ Յովակիմ՝ ամա երիս , և գարձաւ վաւ :

2 Բանջեաց ի նմանէ : Եւ առաքեաց Տէր նմա զմեկնակաղէնան Քաղզէացւոց , և զմեկնակաղէնան Մովարայ , և զմեկնակաղէնան որդւոցն Ամոնայ , և առաքեաց զնոսա յերկիրն Հրէաստանի՝ սատակել զնա ըստ բանին Տեառն զոր խօսեցաւ ի ձեռն :

3 ծառայից իւրոց մարդարէից : Քանզի ⁸բարկութիւն Տեառն էր՝ ի վերայ Յուդայ մերժել զնա յերեսաց իւրոց վասն մեզաց Մամասէի , ըստ ամենայնի զոր :

4 արար , Եւ վասն անպարտ արեսանցն զոր ևհեղ և ևից զերուսաղէմ անպարտ արեսամբ . և ոչ կամեցաւ Տէր ցածնուր :

5 Եւ մնացորդք բանիցն Յովակիմայ և ամենայն ինչ զոր արար՝ ո՛չ աւանիկ գրեալ են ի զիրս բանից աւուրց թագաւորացն Յուդայ : Եւ ննջեաց Յովակիմ ընդ հարս իւր , և լծագաւորեաց Յովաքիմ որդի նորա ընդ նորա :

7 Եւ ոչ ևս յաւել արքայն Եգիպտացւոց ելանել յերկրէն իւրմէ . քանզի առ արքայն Բաբելոնի ի հեղեղատէն Եգիպտացւոց մինչև ցղեան Եփրատ՝ զամենայն ինչ որ էր արքային Եգիպտացւոց :

8 Արդի ամաց ութնասանից էր Յովաքիմ ի թագաւորել իւրում , և երիս ամիսս թագաւորեաց յերուսաղէմ , և անուն մօր նորա Նեաթալ զուսար Եգաւ :

9 մաթայ յերուսաղեմէ . Եւ արար չար առաջի Տեառն ըստ ամենայնի զոր արար հարք նորա :

10 Ի ժամանակի յայնմիկ ⁹և Նաբուքոդոնոսոր արքայ՝ Բաբելոնի յերուսաղէմ , և ևէն քաղաքն ի պաշարումն : Եւ և մեռաւ արքայն Բաբելացւոց ի քաղաքն , և ծառայք նորա պաշարեալ պահէին :

12 զնա : Եւ և Յովաքիմ արքայ Յուդայ առ արքայն Բաբելացւոց ինքն և ծառայք իւր , և մայք իւր և իշխանք իւր և ներքինիք իւր . և առ զնա արքայն Բաբելացւոց , յամի ութնորդի թագաւորութեան իւրոյ : Եւ ևհան զամենայն զսոճս սասնն Տեառն , և զգոճս տան :

¹ Եբբ. Յաւուրս նորա ² Եբբ. զնա կաւօք ³ Եբբ. կապեաց ⁴ Եբբ. տալանդ մի ⁵ ՅԵբբ. պֿլֿֿֿֿ ⁶ Եբբ. գրեաց ⁷ Եբբ. Զարիգայ զուսար Փաւգահայ

⁸ Եբբ. ըստ բանի Տեառն եզեւ ⁹ Եբբ. ելին ծառայք Նաբուքոդոնոսորայ արքայի ¹⁰ Եբբ. եկն Նաբուքոդոնոսոր

թագաւորին . եւ կոտորեաց զամենայն
 անօթս ոսկեղէնս զոր արար Սողոմոն
 արքայ Իսրայելի ի ամաճարին Տեառն ըստ
 44 բանին Տեառն : Եւ խաղացոյց զամե-
 նայն Երուսաղէմ եւ զամենայն իշխանս
 եւ զամենայն զօրս որս զօրութեամբ ի
 զերութեան , տանն հաղար զերեւոյց , եւ
 զամենայն զհիւստենս եւ ՚զգաճիճն , եւ
 ոչ ոք մնաց բաց յաղքատաց երկրին :
 15 Եւ խաղացոյց զՅովթաբին ի Բարելոն , եւ
 զմայր թագաւորին եւ զկանայս նորա
 եւ զներքինիս նորա . եւ զգորաւորս
 երկրին վարեաց ի վերութիւն յերուսա-
 16 զեմէ ի Բարելոն : Եւ զամենայն արս
 զօրութեան՝ արս եւ թն հաղար . եւ
 զհիւստենս եւ ՚զգաճիճն հաղար այր ,
 ամենեքին զօրս առք պատերազմօղք .
 եւ վարեաց զնոս արքայն Բարելոց :
 17 Ընց ի զերութեան ի Բարելոն : Եւ թա-
 գաւորեցոյց արքայն Բարելոց զՄովթ-
 թանիա ՚որդի նորա ընդ նորա . եւ եզ
 18 նմա անուն Սեղեկիա : Որդի քսան եւ
 մի ամաց էր Սեղեկիա ի թագաւորել
 իւրում , եւ մտաաւան ամ թագաւորե-
 աց յերուսաղէմ . եւ անուն մօր նորա
 Ամատեղ զուստր Երեմիայի ի Դորնայ :
 19 Եւ արար չար ատաջի Տեառն ըստ
 20 ամենայնի զոր արար Յոսիփմ : Զի
 սրտմտութիւն Տեառն էր ի վերայ Ե-
 րուսաղեմի եւ Յուզայ , մինչեւ ընկէց
 զնոսա յերեսաց իւրոց . եւ նշխանեաց
 Սեղեկիա զարքայն Բարելոց :

Գ Լ Ի Ժ

1 Եւ եղև յամին իններորդի թագաւո-
 շութեան նորա , յոմեանն ասաներորդի
 որ օր տանն էր ամայն , եկն նարու-
 քոցնոստր արքայ Բարելոնի եւ ամե-
 նայն զօրք իւր ի վերայ Երուսաղեմի ,
 եւ բանակեցաւ զնալու . եւ չինեաց
 2 չուրջ զնալու պարիսպ : Եւ պաշարե-
 ցաւ քաղաքն մինչեւ ցամն մտաաւո-
 3 ներորդ Սեղեկեայ արքայի , Եւ ցամին
 իններորդ . եւ սաստիկացաւ սով ի քա-
 զաքին , եւ ոչ զոյր հաց ժողովրդեան
 4 երկրին : Եւ իրամատեցաւ քաղաքն . եւ
 ամենայն արք պատերազմի ելին ար-
 տաքս զիշերի ի ճանապարհ՝ զբանն ի
 մէջ ՚պարսպայն , որ է առ պարտիզան
 արքունի . եւ Քաղզէացիքն պատուալ

էին չուրջ զքաղաքաւն . եւ զնաց ընդ
 5 ճանապարհն ՚Արարայ : Եւ սեղեցաւ
 զօրն Քաղզէացոց զհեա թագաւորին ,
 եւ հասին նմա ՚Արարով Ներքովայ .
 եւ ամենայն զօրք նորա ցրուեցան ի
 6 նմանէ . Եւ կալան զթագաւորն եւ ա-
 ծին տա արքայն Բարելոնի ի Ռերգաթա .
 եւ խօսեցաւ ընդ նմա զաստատանօք :
 7 Եւ զօրդան Սեղեկեայ սպան առաջի
 նորա , եւ զաշն Սեղեկեայ կուրացոյց ,
 եւ կապեաց զնա կապանօք եւ տարաւ
 ի Բարելոն :
 8 Եւ յամենանն ՚ինդերորդի , որ օր եւ թն
 էր ամայն , այն ամ ինն եւ ասաներորդ
 էր նարուքոցնոստրայ արքայի Բարե-
 րացեոց , եկն նարուքարդան զածապեա՝
 յանդիմանակայ արքային Բարելոնի յե-
 9 ղրուսաղէմ , Եւ այրեաց զտունն Տեառն
 եւ զտունն թագաւորին , եւ զամենայն
 տունս Երուսաղեմի եւ զամենայն ՚տունս
 10 այրեաց հրով : Եւ զպարիսպն Երուսա-
 զեմի չուրջանակի քակեցին ամենայն
 զօրքն Քաղզէացոց որ ընդ զածապե-
 11 սին : Եւ զաւելորդս ժողովրդեանն զմու-
 ցեալս ի քաղաքին , եւ զանկեայն յար-
 քայն Բարելոցեոց , եւ զայլ եւս խու-
 ժան ժողովրդեանն , խաղացոյց նա-
 12 ռուղարգան զածապեա : Եւ յաղքատաց
 երկրին եթող զածապեան յայլեզօրծս
 եւ յարդիւնապարս :
 13 Եւ զաիւնան պղնձիս ՚ղերկոսին որ ի
 տանն Տեառն , եւ զմեքենովթան , եւ
 զծովն պղնձի որ ի տանն Տեառն , խոր-
 տակեցին Քաղզէացիքն եւ բարձին
 14 զպղնձն նոցա ի Բարելոն : Եւ զամեն
 եւ զկատասայն եւ զտաշտան եւ զտուփս ,
 եւ զամենայն անօթս պղնձիս որովք
 15 պաշտէին՝ առին : Եւ զբուրուստան եւ
 զպիսեալան զարծաթիս եւ զոսկիս ան
 16 զածապեան . Եւ զաիւնան զերկոսին եւ
 զծովն զմի , եւ զմեքենովթան զոր ա-
 րար Սողոմոն ի տանն Տեառն . եւ ոչ
 զոյր կշիս պղնձոց ամենայն անօթոցն :
 17 Յովթուստան կանգնոց բարձրութիւն
 միոյ սեանն , եւ ՚րովթար պղնձի ի վե-
 րայ նորա . եւ բարձրութիւն միոյ քով-
 թարայ՝ յերից կանգնոց , եւ ՚սպաք , եւ
 նունաձեւք ի վերայ քովթարայն չուր-
 ջանակն՝ ամենայն պղնձի . ըստ նմին

1 Եբբ. զգարբինս 2 Եբբ. զՏօրեղբայր 3 Եբբ. երկուց պարսպայն

4 Այլեւն՝ զաշտան 5 Այլեւն՝ ի զաշտան 6 Եբբ. տուն մեծ 7 ՅԵբբ. պլուսե 8 Ալեւն-իէ՛ խոյակ 9 Ալեւն-իէ՛ վանդակակերպ

օրինակի եւ սեանն երկրորդի ի վերայ սարաքին :

- 18 Եւ առ գահճապետն զՍարայիա քահանայն դատաջինն , եւ զՍոփոնիա գերկրորդ քահանայ , եւ գերիս պահապանս
- 19 ¹Կշոոյն . եւ ի քաղաքէ անտի առ ներքինի մի , որ էր ոստիկան արանց պատերազմոցայ , եւ հինգ այլ ի յանդիմանակացոց արքայի գտելոց ի քաղաքին , եւ զլսրապետ իշխան զօրուն՝ զկարդիչ ժողովրդեան երկրին , եւ վաթսուն այլ այլ ի ժողովրդեան երկրին զպետալս ի քաղաքին :
- 20 Եւ առ զնոսա նարուզարզան գահճապետ , եւ տարաւ զնոսա առ արքայն
- 21 Իարեկոնի ի Ռերզաթա : եւ եհար զնոսա արքայն Բարեկոնի , եւ սպան զնոսա ի Ռերզաթա յերկրին Եմաթայ : Եւ գերեւ
- 22 ցաւ Յուզայ յերկրէ իւրմէ : Եւ զժողովուրդն որ մնաց ի Յուզայ՝ եթող նաւուքոզոնոսոր արքայ Բարեկոնի , եւ կացոց ի վերայ նոցա զԳոգոզիա սրգի Աքիկամայ որդւոյ Սափանայ :
- 23 Եւ լուան ամենայն իշխանք զօրուն նորա եւ արք նոցա եթէ կացոց ի վերայ արքայն Բարեկոնի զԳոգոզիա , եւ եկին առ Գոգոզիա ի Մասիա , Իսմայէլ որդի նաթանեայ եւ Յովնան որդի Կարէի , եւ Սարայիա սրգի Թանայեմայ ²Սոփիաթայի , եւ Յեզոնիա սրգի Մաքաթայ , ինքեանք եւ արք իւրեանց :
- 24 Եւ ³Երզուան Գոգոզեայ՝ ինքեանք եւ

արք իւրեանց՝ . եւ սսէ ցնոսա , Մի երկնէիք յասպատակէ Քաղղեացւոցն . նստարուք յերկրիս , եւ ծառայեցէք արքային Բարեկոնի , եւ բարի եղիցի ձեզ :

25 Եւ եղև յամենանն եւթներորդի եկն Իսմայէլ որդի նաթանեայ որդւոյ Եղիստամայ ի զաւակէ թողաւորաց , եւ տան այր ընդ նմա , եւ հարին զԳոգոզիա եւ մեռաւ , եւ զՀրեայնն եւ զՔաղղեացիան

26 որ էին ընդ նմա ի Մասիա : Եւ յարեաւ ամենայն ժողովուրդն ի վաքուէ մինչև զմեծ , եւ իշխանք զօրուն մաին յեղիպոսս . զի երկեան յիբեսաց Քաղղեացւոցն :

27 Եւ եղև յիբեսներորդի եւ յեթններորդի ամի գերութեանն Յովաքինայ արքայի Յուզայ , յամենանն երկոտասներորդի , ի քսան եւ յեթն ամսոցն , բարձրացոց Եւրմարովաք արքայ Բարեկոնի յամի թողաւորութեան իւրոյ՝ զզլուխ Յովաքինայ արքայի Յուզայ , եւ եհան զնա ի տանէ բանտին իւրոյ .

28 Եւ լսուեցաւ ընդ նմա քաղցրութեամբ . եւ արկ զաթուս նորա ի վերայ քան զաթուս թողաւորացն որ ընդ նմա ի Բարեկոնի : Եւ փոխեաց զհանդերձս բանտի նորա . եւ ուէր հաց հանապաղ առաջի նորա զամենայն աւուրս կենաց իւրոց :

30 Եւ ոտճիկ նորա ոտճիկ հանապաղորդ տուաւ նմա ի տանէ թողաւորին , համարով օր ըստ օրէ զամենայն աւուրս կենաց իւրոց :

¹Էբր. զրան ²Էբր. Նեոսոփիաթայի ³Էբր. երզուաւ Գոգոզիա , նոցա եւ արանց նոցա

⁴Էբր. ի ծառայից

ԳԼՈՒԻԲ ԱՌԱՋԻՆ ՄՆԱՅՈՐԴԱՅ

	ԳԼ. ՀՃՐ.		ԳԼ. ՀՃՐ.
ՅԱղամույ մինչեւ ցնոյ :	Ա. 1	Նմա յերուսաղէմ :	ԺԿ. 1
Ազգք երկք որդւոցն՝ Նոյի, որք յեւթա- նասունն եւ երկու լեզուս բամա- նեցան :	Ա. 4	Եհար Վաւիթ երկիցս զայլազգիսն :	ԺԿ. 8
Ի Աեմայ մինչեւ ցԱբրահամ, հանդերձ Աեմաւ մետասան ծնունդք :	Ա. 24	Իբեղգարայ, եւ հանդոյց ի խո- րանն զոր ինքն կազմեաց :	ԺԵ. 2
Որդիք Աբրահամու որ ի Հագարայ են՝ երկուսասան ազգ :	Ա. 28	Կարգեաց յՂեւտացիսն սաղմոսացո տաւի յապանակին յերուսաղէմ :	ԺԶ. 4
Նոյնպէս եւ որք ի Քետուրայ՝ երկուսա- սան ազգ :	Ա. 32	Կարգեաց քահանայս եւ ի Վարուան տաւի խորանին եւ սեղանոյն՝ զոր արարն Բեսէիթէլ :	ԺԶ. 39
Որդիք Եսաւայ վեշտասան ազգ. եւ Վո- սեցին քսանն եւ ութ ազգ :	Ա. 35	Ասաց Վաւիթ շինել տունն Աստուծոյ, եւ տաց Տէր. Աչ գու՝ այլ որդին քո շինեսցէ ինձ տունն, եւ գոհա- ցաւ ընդ այնք զՏեառնէ :	ԺԷ. 1
Ութ թնայ ուրք ասանն Եսաւայ :	Ա. 43	Սպան Վաւիթ զարբայն Մծքնայ, եւ տիրեաց մինչեւ ցԼիփրատ գետ, կո- տորեաց զԵրոզմ, եւ Տարկեաց զՎա- մասկոս :	ԺԸ. 1
Եւ յետ նոցա մետասան իշխանք :	Ա. 51	Սրբեաց Տեառն զանօթն ոսկեղէն, զոր տաւրեաց նմաբբայն Անտիոքու :	ԺԸ. 9
Երկուսասան որդիք Յակոբայ :	Բ. 1	Առաքեաց Վաւիթ միթարել զՀանն. եւ նորանախառակ զՏրեշտակն, ի լի շնամու լի ինչեկն՝ և յաղթեցաւ :	ԺԹ. 2
Տունն Յուդայ ի Փարեսայ մինչեւ ցՎա- ւիթ տասն ազգ :	Բ. 3	Զի յայլ եւ այլ պատերազմունս անկուն սկոյքն անճոռնիք :	Ի. 4
Զի ի տանէն Փարիսի է Բեսէիթէլ :	Բ. 18	Բարկու լի ետնն Աստուծոյ իրբե. ինքնա- յորդ որ գոհիծ բանարկունն, զրդեաց զՎաւիթ լի եւ զԼիւրայէլ, և ի լինելի Տարուածոց մասունն յԵս- րայէլ, եկաց ի միջի Վաւիթ բա- րեթոս :	ԻԱ. 1
Արդիք Վաւիթի մինչեւ ցԶորաբարէլ, եւ ի Զորաբարէլ մինչեւ ցԱնանիա, յորդ առուս զրեցուց զիրո այս :	Գ. 1	Եցոյց Տէր Վաւիթի զտեղի տաճարին զկայն Արամայ՝ ուր կանգնեաց սե- ղանն, ուր եւ ընկալաւ Աստուած զողջակէզնն Տրոզմ :	ԻԱ. 18
Ննունդք եղբորն Արարուս :	Գ. 9	Կացոյց Վաւիթ քարահաստ եւ հիւ- տունս եւ նիւթ տաճարին, եւ քա- ղալերեաց զԱղոմմոն եւ զԻշխանն ի գործն :	ԻԲ. 1
Կալուածք որդւոցն Շմաունի :	Գ. 24	Կացոյց Վաւիթ գաւառ պակտոս յՂեւ- տացոցն, եւ զարմանողս աղբա- տաց. և զի որդիքն Մովսիսի լի ուե- ցան յՂեւտացիսն :	ԻԳ. 3
Զի Սուրբն Վագաւ եւ Մանասիւս քա- ղացան կալով ընդ Աստուծոյ, եւ յուստագանց լինելն զերեաց զնոս Թագաթի փաղասար :	Ի. 1	Որդւոցն Ահարոնի Մաղակի ի տանէն Լե- զիազարու, եւ Աբիսիմար յԹա- մարայ. և որք ըստ իւրարանչիւր զատուցն ի պաշտանն :	ԻԿ. 1
Ի տանէն Կահաթու որդիք Ամրամայ Ահարոն եւ որդիք իւր քահանա- յապետք մինչեւ ցՅովսեփեկ որ գերի չոցաւ ի Վարէլուն :	Զ. 1	Իշխանք եւ գործապարք Վաւիթ յամե- նայն ցեղիցն :	ԻԼ. 32
Ի նոյն տանէն Կահաթու որդիք Սահա- այ Կորիս եւ որդիք նոցա յո- րոց Սամուէլ, եւ յորդուց նորա սաղմոսասացր կարգեալք ի Վաւ- իթայ. եւ այլք ի տանէն Փե- սանի եւ Մերարեայ :	Զ. 22	Պատուէր ետ Սողոմոնի պահել զօրէնս Աստուծոյ, եւ ետ նմա զհանդա- մանս շինուածոյ տաճարին :	ԻԿ. 1
Քաղաքքն սպասիւն լի եան, յորքն ա- կեցան Ղեւտացիքն :	Զ. 54	Զի նպատակեղէն իշխանքն ի նիւթ տա- ճարին :	ԻԼԿ. 6
Հանդէս որդւոցն Եսաւարու, Նեփթա- ղիմայ, Անտաէի, Եփրեմի, Ասե- րայ, Բենիամինի :	Լ. 1	Զի վասն այսորիկ գոհացաւ Վաւիթ, և յանձնեաց Տեառն զմողղորդքն :	ԻԼԿ. 10
Իէ ոչք էին զանպանք և իշխանք գոր- ծոյ տաճարին :	Խ. 10		
Ասհն Սաւուղայ եւ որդւոց նորա :	Խ. 35		
Թագաւորեաց Վաւիթ ի Քերթոն, եւ տա զԼիբուսաղէմ :	ԺԱ. 1		
Քաջու լիւրք զօրականացն Վաւիթի :	ԺԱ. 10		
Սողոմոնեաց ի Քերթոն յամենայն ցեղիցն՝ երեքհարեւր երեսունն եւ եւթն հազար եւ չորեք հարեւր, եւ լիա- գաւ որեցուցին զՎաւիթ ամենայն Լիւրայի :	ԺԲ. 23		
Եւ զի ոչ սուտիք բարձին զտապանակն՝ սպան Աստուած զվաք քահանայ Բարկուսան լի ինչ Քիրամայ ընդ Վաւ- իթի, եւ վասն որդւոցն որ ծնան	ԺԳ. 1		

ՄՆԱՅՈՐԴԱՑ

ԱՌԱՋԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԱՊՐԱՄ, Աէթ, Ենոփ, (2) Կայնան, 3 Մազաղայէլ, Յարեզ, Ենոփք, 4 Մաթուսազա, Կամէք, Եոյ. 1 Արզիք Եոյի, Աէթ, Բամ, Յարեթ:

5 Արզիք Յարեթի Գամեր, Մազաղ, Մազայի, Յազիլան, 2 Եղիտան, Թորէլ, 6 Մասոք եւ Թիրաս: Եւ որզիք Գամերայ Ասարանայ եւ Հոբիաթ եւ Թորէլ գոմս: Եւ որզիք Յազիլանայ եզրաս եւ Թարսիս, Կրասայիք եւ 3 Հոտայիք:

8 Եւ որզիք Բամայ Բուշ եւ Մետուրեմ, Փուզ եւ Բանան: Եւ որզիք Բուշայ Սարա, եւ Եւրա եւ Սարաթա եւ Հակոմա եւ Սարաթաթա: Եւ որզիք 10 Հակոմայ Սարա եւ Դեզան: Եւ Բուշ ծնաւ զԵհրայիթ. սա սկսաւ լինել Զակայ:

11 3 Երարոյ ի վերայ երկրի: Եւ Մետարեմ ծնաւ զԼութիլիմայիս եւ զՂարիլիմայիս եւ զԱնտիմայիս եւ զԵհրայիթ: 12 Եւ զՊատարսիմայիս եւ զԲազադնիլիմայիս, սասի ելին անտի Փղշապիք, 13 եւ զԲաթիթորիմայիս: Եւ Բանան ծնաւ զՍիդոն զանդրանիկ իւր եւ 5 Քանու: 14 Եւ զՅարուսայիս եւ զԱմալք: 15 Եւ զԿիրզեսայիս եւ զԿիւեսայիս 16 եւ զԱրաւկիսիս եւ զԱսնուայիս եւ զԱրարայիս եւ զԱմարուայիս եւ զԱմաթայիս:

17 Արզիք Սեմայ Եզամ եւ Ասուր եւ Արփաքսազ եւ Լուզ եւ Արամ, եւ 1 որզիք Արամայ 2 Հուս եւ Եմազ եւ Գաթեր եւ Մասոք: Եւ Արփաքսազ ծնաւ 3 զԿուլիման, եւ Կայնան ծնաւ 4 զԱզա, եւ Սազ ծնաւ զԵրեթ: Եւ Երեթայ ծնան երկու որզիք, անունն միումն Փազէզ, զի յաւարս Եորա բամանեզաւ երկիր. եւ անունն եզրոր Եորա Յեկտան:

20 Յեկտան ծնաւ զԵզիմովկայ եւ զՍազափ

21 եւ զԱսարսովթ եւ 6 զԿեղրուրան եւ զԵ- 22 զԷլ եւ զԴեկզան եւ զԴերազ եւ զԱ- 23 բիմէլ եւ զՄարա եւ 7 զՍուփիր եւ զԵ- 24 լիլա եւ զՅովրար. ամենեքեան սոքա որ- 25 զիք Յեկտանայ:

24 8 Արզիք Սեմայ Եզամ եւ Ասուր եւ 9 Արփաքսազ, 10 Կայնան, Սազա, Երեթ, 11 Փազէզ, Ռազա, Սերուզ, Եաքսուր, 12 Թարայ, Արամ, Եա ինչն է Արրանամ: 13 Եւ որզիք Արրանամ Բաանակ եւ Բու- 14 մայէլ: Արքա են 9 ծնունդք Բամայիլ, 15 10 Եարէովթ եւ Կեզար եւ Ազրէլ, 16 Մարսան, Մամա եւ Դամա, Մասէ, 17 Բուզայ, Թաման, Բուր, Եափէս եւ 18 Կեզմա. սոքա են որզիք Բամայիլ:

19 Եւ որզիք Բետուրայ Զարժին Արրա- 20 նամ, 10 եւ ծնաւ Եմա 11 զԵմրան եւ 21 զՅեկտան եւ զՄազան եւ զՄազիան եւ 22 զՅեարակ եւ զԱմալք: Եւ որզիք Յեկ- 23 տանայ Սարա եւ Դեզան. 1 եւ որզիք 24 Դեզանայ Թագուէլ եւ Արզիլէլ եւ Ա- 25 սուրիլ եւ Լատուսիլ եւ Լատիլիս:

26 Եւ որզիք Մազիանայ Գեփա եւ Ափեր 27 եւ Ենոփք եւ Արիզա եւ Եզզա. ամենե- 28 քեան սոքա որզիք Բետուրայ:

29 Եւ ծնաւ Արրանամ զԲաանակ. եւ որ- 30 զիք Բաանակայ Ետա եւ 11 Յակոր: Ար- 31 զիք Ետաայ Եզիլազ եւ Հոտաւէլ եւ 32 Յէուս եւ Եզզամ եւ Կարիս Արզիք Ե- 33 զիլազայ Թեման եւ Ալմար, Սափա, Գաթում եւ Կեռէզ, եւ 12 Թամար Զարժ 34 Եզիլազաւ ծնաւ Եմա զԱմալքէլ, Եւ որզիք 35 Ռազուէլիլ Եաքէթ, Զարեհ, Սու- 36 մէ եւ Մոզլ: Եւ որզիք Աէլրայ Դով- 37 տան, Սարազ, Սերէզոն, Անա, Դեսան 38 եւ Ասար եւ Դիտան: Եւ որզիք Դով- 39 տանայ Բուր եւ Էման, եւ քոյր Դով- 40 տանայ Թամաս: Արզիք Սովրազայ

1 Յէբ. Գ-Կ-Ե 2 Յէբ. Յաւան 3 Յէբ. Յաւա- նայ 4 Կ-Լ, Դոքայիք 5 Յէբ. զԲեա

6 Յէբ. զՅարթ եւ զՅոփորամ 7 Յէբ. զԱլփիր 8 Յէբ. Աէթ 9 Յէբ. ծնունդք Եորա. անդ բանիկն Բամայիլի 10 Յէբ. Եա ծնաւ 11 Յէբ. Կարսէլ 12 Յէբ. Թամար եւ Ամալքէլ

Գովզամ եւ Մանաքաթ եւ Գերայ եւ Սովփա եւ Յովնան . եւ որդիք Սերե-
 41 գոնի՝ Այիա եւ Անա : Եւ որդիք Անայ՝ Դեսոն՝ Եւ Եղիբոմա զուսար Անայի՝ .
 եւ որդիք Դեսոնի՝ Ամբան եւ Եսերամ եւ
 42 Յեթրան եւ Քառան : Եւ որդիք Ասա-
 րայ՝ Բաղտան եւ Յղուկամ եւ Յովի-
 կամ եւ Ուկամ՝ . եւ որդիք Դիսանայ՝
 Ալս եւ Առան :

43 Եւ այսօրիկ թագաւորք նոցա որք
 թագաւորեցին յեղովմ , յառաջ քան
 զթագաւորել թագաւոր որդւոցն Իսրա-
 յելի . Յագակ որդի Սեփովբայ՝ . եւ ա-
 44 նուն քաղաքի նորա Կենաբա : Եւ մե-
 ռաւ Կաղակ , եւ թագաւորեաց փո-
 յանակ նորա Յորար , որդի Զարեհի ի
 45 Բոսորայ : Եւ մեռաւ Յորար , եւ թա-
 գաւորեաց փոխանակ նորա Ասովմ յերկ-
 46 րէն Թեմնացւոց : Եւ մեռաւ Ասովմ , եւ
 թագաւորեաց փոխանակ նորա Ադայ ,
 որդի Բադազայ , որ եհաք զՄազկամ ի
 գաշտին Մոխարայ , եւ անուն քաղաքի
 47 նորա ՅԳէթեմ : Եւ մեռաւ Ադայ , եւ
 թագաւորեաց փոխանակ նորա Սամաս
 48 ի Մարեկայ : Եւ մեռաւ Սամաս , եւ
 թագաւորեաց փոխանակ նորա Սաւուզ
 49 յԹորովթայ , որ առ Գեանդերրն էր : Եւ
 մեռաւ Սաւուզ , եւ թագաւորեաց փո-
 յանակ նորա Բագաննոն որդի Աքորով-
 50 րայ : Եւ մեռաւ Բագաննոն՝ որդի Ա-
 քորովբայ՝ , եւ թագաւորեաց փոխանակ
 նորա Ադայ , եւ անուն քաղաքի նորա
 Փոզով , եւ անուն կնոջ նորա Մեսա-
 բեէլ՝ զուսար Մատրադայ⁶ :

51 Եւ մեռաւ Ադայ . եւ այս են իշխանք
 եղովմայ . իշխան Թամնա , իշխան
 52 Գովզա , իշխան Յեթամ , իշխան Ողի-
 բամաս , իշխան Հելա , իշխան Փենուիլ ,
 53 իշխան Կենէլ , իշխան Թեման , իշխան
 54 Գարարա , իշխան Մադեղիթիմ , իշխան
 Զարոյն . սոքա են իշխանք եղովմայ :

ԳԼ Բ

1 Եւ այս են անուանք որդւոցն Իսրա-
 յելի . Ռուբէն , Շմաւոն , Դեւի , Յուզա ,
 2 Իսաքար , Զարուղոն , Իան , Յովսէփ ,
 Բենիամին , Նեփթաղիմ , Գադ , Ասեր :
 3 Եւ որդիք Յուզայ , էր եւ Աւնան եւ

Աեզովմ . երեք սոքա ծնան նմա ի զսու-
 րէն Շաւայ Բանանացւոյ . եւ Նէր սու-
 զրոնիկն Յուզայ չար առաջի Տեանն ,
 4 եւ սպան զնա : Եւ Թամար նաւ նորա
 ծնաւ նմա զՓարէս եւ զԶարա . ամե-
 նեքին սոքա որդիք Յուզայ հինգ :
 5 Որդիք Փարեաի՝ Ենթոմ եւ Յամուէլ :
 6 Եւ որդիք Զարայի՝ Զամրի եւ Նիթան եւ
 Եման եւ Քաղքազ եւ Դարա , ամենեք-
 7 հան հինգ : Եւ որդիք Փարմայ՝ Աքար
 խափանիչն Իորայելի որ անորինեցաւ ի
 8 նզովմն : Եւ որդիք Նիթանայ՝ Ագարիա :
 9 Եւ որդիք Ենթոմայ որք ծնան նմա Յե-
 րամէլ եւ Սիլբամ եւ Աքորէլ եւ Արամ՝ :
 10 Արամ ծնաւ զԱմինադար , եւ Ամի-
 նադար ծնաւ զՆասսոն զիշխան սամն
 11 Յուզայ . Եւ Նասսոն ծնաւ զՍազմոն ,
 12 Սազմոն ծնաւ զԲոսս , Եւ Բոսս ծնաւ
 13 զՈւլբեդ , եւ Ուլբեդ ծնաւ զՅեսաէ , Եւ
 Յեսաէ ծնաւ զանդրանիկն իւր զԷզիար ,
 եւ զԱրինադար երկրորդ , եւ զՍամաս
 14 երրորդ , Եւ զՆաթանայել չորրորդ , եւ
 15 զՀասազայի հինգերորդ , Եւ զԱսովմ
 16 յերրորդ , եւ գեաւթիմ եւթներորդ : Եւ
 քորք նոցա Շարուհեա եւ Արիդեա . եւ
 որդիք Շարուհեայ՝ Արեստ եւ Յովսր
 17 եւ Ասայէլ , երեք : Եւ Արիդեա ծնաւ
 զԱմեսայի . եւ հայր Ամեսեայ՝ Յեթրի
 Իամայելացի :

18 Եւ Բագէք որդի Ենթոմայ¹⁰ առ զԱղուբա
 կին իւր , եւ ծնաւ զԵրիմովմ՝ . եւ սո-
 քա են որդիք նորա . Յովասար եւ Սով-
 19 բար եւ Սոնա : Եւ մեռաւ Աղուբա , եւ
 առ իւր Բագէք զՅփրայթ , եւ ծնաւ
 20 նմա զՈւլր : Եւ Ուլր ծնաւ զՈւլրի , եւ
 Ուլրի ծնաւ զԲեսիլիէլ :
 21 Եւ յետ այսօրիկ հմուտ Եսրոմ առ
 զուսար Մաքիրայ հօրն Գաղասադայ , եւ
 նա առ զնա . եւ ինքն էր ամաց վաթ-
 22 սուն . եւ ծնաւ նմա զՍեգուբ : Եւ Սե-
 գուբ ծնաւ զՅայիր . եւ էին նորա քսան
 23 եւ երեք քաղաքք ի Գաղասադ : Եւ առ
 զԳիսուբ եւ զԱրամ , զԷզան Յայիրայ
 ի նոցանէ , զԿանաթ եւ զաւանս նորա
 վաթսուն քաղաք , զամենեսան որդ-
 24 ւոցն Մաքիրայ՝ հօրն Գաղասադու : Եւ
 յետ մեռանելոցն Եսրոմայ՝ Էկն Բաղէր

¹ Յէբր. գ-լ-տ-ե ² Յէբր. Զաւանս եւ Յասական ³ Յէբր. Բագա որդի Բեդորայ ⁴ Յէբր. Բաղա ⁵ Յէբր. Աւեթ ⁶ Յէբր. յե-թ-ի-ա-ե-լ-ւ-ւ , զուսար Սեգա-արայ : ⁷ Յէբր. Մաքաբ

⁸ Յէբր. Էղեւ էր ⁹ Յէբր. Բամ (Արամ) եւ Գե-զուբա (Գաղէք) . (տե՛ս Հօր. 18. 42.) ¹⁰ Յէբր. ծնաւ յԱղուբայ կնոջէ իւրմէ եւ յԵրիմովմայ ¹¹ Յէբր. Արդուլ

յեփրաթա . եւ կին Եսրոմայ Արիա ծնաւ նմա զԱսդովմ զհայր Թեկեուայ :

25 Եւ էին որդիք Յերեմիելի անդրանկանն Եսրոմայ , անդրանիկ Հոսամա եւ Բաանն եւ Առանն եւ Ասովմ ⁹ Կեղայր նու-

26 րա՞ն : Եւ էր կին այլ Յերեմիելի , եւ ա- նունն նորա Ատարա . նա է մայր Ունու-

27 մայ : Եւ էին որդիք Հոսամայ անդրանկանն Յերեմիելի՝ Մասա եւ Յամին եւ

28 Ակոր : Եւ էին որդիք Ունումայ՝ Սամայի եւ Յազայի . եւ որդիք Սամայայ՝ Նա-

29 դար եւ Արիսուլ : Եւ անուն կնոջն Ա- բիսուբայ ² Աբիսա . եւ ծնաւ նմա զԱ-

30 զարայ եւ զՄովզիզ : Եւ որդիք Նազա- զայ Սազայ եւ Ափիեմ . եւ մեռաւ Սա-

31 զազ , եւ ոչ զայր նորա որդի : Եւ որ- դիք Ափիեմայ՝ Յեսսի . եւ որդիք Յես-

32 սեայ՝ Սովսանն . եւ որդիք Սովսանայ՝

33 Ազայի : Արդիք ³ Ազայեայ՝ Աբիսամա եւ՝ Յեթեեր եւ Յովնաթամն . եւ մեռաւ Յե-

34 թեր , եւ ոչ զայր նորա որդի : Եւ որդիք Յովնաթամայ՝ Փաղէթ եւ Չազա . սոքա են որդիք Յերեմիելի :

34 Եւ ոչ զայնն Սովսանայ ուսանորք , այլ դասերք միայն . եւ Սովսանայ էր ծառայ Եգիպտացի , եւ անուն նորա Յովբազ :

35 Եւ ետ Սովսանն զգուստրն իւր Յովբեզիլ ծառային իւրում կնուծեան , եւ ծնաւ

36 նմա զՅեթեթի : Եւ Յեթեթի ծնաւ զՆա-

37 թան , եւ Նաթանն ծնաւ ⁴ զԱբեզ , եւ Աբեզն՝ ծնաւ զՍիվղայ , եւ Սիվղայ ծնաւ

38 զԱվրեզ , եւ Ավրեզ ծնաւ զՅէու , եւ

39 Յէու ծնաւ զԱզարիաս , եւ Ազարիաս ծնաւ զԲեզզէս , եւ Բեզզէս ծնաւ զՅեզէ-

40 ասա , եւ Եզէասա ծնաւ զՍոսոմէ , եւ

41 Սոսոմէ ծնաւ զՍազզոււմ , եւ Սազզոււմ ծնաւ ⁵ զՅեքոնիաս , եւ Յեքոնիաս՝ ծնաւ զԵզիստան :

42 Եւ որդիք Քաղերայ եղբոր Յերեմիելի՝ ⁶ Մարիա անդրանիկ նորա . սա է հայր Զրիայ . եւ ⁷ որդիք Մարիայ հոր՝

43 Քեքոնի : Եւ որդիք Քեքոնի՝ Կորխ եւ

44 Թափսի եւ Հսոկոմ եւ Սեմաս : Եւ Սեմաս ծնաւ զՀոսամ զհայրն ⁸ Յերու-

45 կայ , եւ Յերակոյաս՝ ծնաւ զՍազամա :

46 Եւ որդիք նորա Մաովն , հայր Բեթսուլ-

46 րայ : Եւ Գեփա հարձ ⁹ Քաղերայ՝ ծնաւ

47 զԱռան եւ զՅովսա եւ զԳեզուէ ⁹ : Եւ որդիք Ադայի՝ Հոազեմ եւ Ովթամ եւ Գեսոմ եւ Փաղէա եւ Գեփա եւ Սա-

48 զափ : Եւ հարձն Քաղերայ Մովբա՝ ծնաւ

49 զՍեեր եւ զԹաքնա : Եւ ծնաւ ¹⁰ Սա-

զայ զհայրն Մաղենայ , եւ Սաուզ զհայրն Մաքամենայ , եւ զհայրն Բաա-

զայ . եւ գուստրն Քաղերայ Աւքա՞ն :

50 Սոքա էին որդիք Քաղերայ . ¹¹ որդիք Ովրայ անդրանկանն Եփրաթայ՝ Սովբազ

51 հայր Կարիաթարիմայ , Սազմոն հայր ¹² Բեթզեմանայ , հայր Բեթզեմ , Արի՞հայր

52 Բեթեզուրայ , եւ էին որդիք Սովբա-

53 զայ հորն Կարիաթարիմայ՝ ¹³ Արա , Ե- սի , Ամոնիթ , Թիւմուփայէ եւ Հոիա-

թիւար , Եթազիմ եւ Եփիթիմ եւ Սա-

մաթիմ , Հեմասարին՝ . ի նոցանէ կինն

54 Սարաթայիք եւ Եսթաուդազիք : Որ- դիք Սազմոնի՝ Բեթզեմեմ եւ Եետոփա-

թի , Ասարաթիմ , աուն Յովբայ եւ ¹⁴ Կես-

55 մանաթայ , Եսարայի՞ . Տոհմ զսարայն որք ընտկէին ի Գարէս , ¹⁵ Ազայթիմ եւ Սամաթիթիմ , Սովիաթիթիմ՞ . սոքա են ¹⁶ աունք որք եկին յեմաթայ , ¹⁷ հորսան Հահբայ :

Գ Լ . Գ

1 Եւ սոքա են որդիք Դաւթայ որք ծնան նմա ի Քերրոն . անդրանիկն Ամոնն՝ յԱ- քիւտովմայ Յեզրայելացւոյ . եւ երկ- յորդն ¹⁸ Դազուիա՝ յԱբիզովմ կարմե-

2 զացւոյ . երրորդն Արիսուզմ , որդի Մուլ- քայ՝ գասր Թողմայ թաղաւորին Գե- սուբայ . չորրորդ Ազմոնիա՝ որդի Ազի-

3 թայ . Հինգերորդ Սափաաիաս՝ յԱրիսա- զայ . վեցերորդ Յեթեթամ , յեզզայիմ այ կնոջէ

4 իւրմէ : ¹⁹ Սոքա ծնան նմա ի Քերրոն . եւ թաղաւորեաց անդ զԵթեթն ամ եւ զվեց ամու . եւ երեսուն եւ երիս ամս թաղաւորեաց յերուսաղէմ :

5 Եւ սոքա ծնան նմա յերուսաղէմ , Սամաա , Սովբաբ , Նաթան , եւ Սոզոմոն

¹ Բէր . Ա. Քիա ² Բէր . Աբիհայիլ ³ Բէր . Ազայայ , եղբոր Սամայայ , ⁴ Բէր . զՉաբազ . (37) Եւ Չաբազ ⁵ Բէր . զՅեկամիա , եւ Յե- կամիա ⁶ Բէր . Մեսա ⁷ Բէր . որդի Մարեսա էր հայր ⁸ Բէր . Յարկաամայ , եւ Հսոկոմ

⁹ Բէր . Գեզուէ . եւ Առան ծնաւ զԳեզուէ ¹⁰ Բէր . զՍազայն Մազամենայ , եւ զՆաուա զհայրն Մաքարենայ եւ զհայր Քաքաայ . եւ գուստրն Քաղերայ էր Աքա ¹¹ Բէր . որդւոյ ¹² Բէր . Բեթզեմանայ , Հարեփ ¹³ Բէր . Հարեմ , կէս Մանաթայիմացւոյ . (53) Եւ տոհմք Կարիաթարի- մայ՝ Յեթեթայիք , Փութայիկ , Սամաթայիք , Մասարազիք . ¹⁴ Բէր . կէս Մանաթայ եւ Սա- րազիք ¹⁵ Բէր . Թարգայիմայիք , Սամաթայիք , Սովիաթայիք ¹⁶ Բէր . Կեսեցիք ¹⁷ Բէր . ի հորէ ¹⁸ Բէր . Գանիէլ ¹⁹ Բէր . Սոքա վեցեքին

3 Ի Բերաբեռեացոյն ի զստերէ Ամիելի .
 (Եւ Յերասար եւ Եղիսամա եւ Եղիփաւ .
 7 զէս եւ Նազեր եւ Նափեկ եւ Յափիի
 8 եւ Եղիսամա եւ Եղիազա . ²սարա ինն
 9 եւ տանն որդի՝ Դաւթայ , առանց որդ-
 ւոց հարծից նորա . եւ Թամար քայրնացա :
 10 Որդիք Սոլոմոնի , Ռորովամ եւ Ա-
 րիսա որդի նորա , Ասա որդի նորա ,
 11 Յովսափատ որդի նորա , Յովրամ որդի
 նորա , Աքոզիաս որդի նորա , Յովսա
 որդի նորա , Ամասիա որդի նորա , Ա-
 12 զարիա որդի նորա , Յովթամ որդի
 13 նորա , Աքազ որդի նորա , Եղեկիա որ-
 14 զի նորա , Մանսաէ որդի նորա , Ամոն
 15 որդի նորա , Յովսիա որդի նորա : Եւ
 որդիք Յովսեայ , անդրանիկ՝ ³Յովաքաղ ,
 երկրորդ Յովակիմ , երրորդ Սեղակիա ,
 16 չորրորդ Սեղուս : Եւ որդիք Յովակի-
 մայ , Յեքոնիաս որդի նորա , Սեղեկիաս
 17 որդի նորա : Եւ որդիք Յեքոնիայ , Ասիր ,
 18 Սազաթիէլ որդի նորա : Մեզրիբամ եւ
 Փաղայիսս եւ ⁴Սովսամով եւ Նարա-
 19 աիաս եւ Սանեսար եւ Յեքոնիաս : Եւ
 որդիք Սազաթիելի՝ , Չորաբարէլ եւ
 Աեմէի . եւ որդիք Չորաբարիելի՝ Մասո-
 զամոս եւ Անոնիաս եւ Սաղովմէ քայր
 20 նոցա , Եւ Ասեբա եւ Ող եւ Բարա-
 քիաս եւ Ասադիաս եւ Ասորասէզ , ⁵ուժ ,
 21 Եւ որդիք Անանիայ՝ Փաղէտիա , եւ Յե-
 սիա որդի նորա , Հասիայիս որդի նո-
 22 նորա , Ունա որդի նորա , Արզիա որդի
 նորա , Սեքոնիա որդի նորա : Եւ որդիք
 Աքեհնիայ՝ Մամայիս . եւ որդիք Սամայ-
 սի՝ Բեռտուս եւ ⁶Յովէլ եւ Բերիա եւ
 Նովազիա եւ Սափատ եւ Սափեք , ⁷վեց :
 23 Եւ որդիք ⁷Նովազիայ՝ Եղիոնէ , Եղե-
 24 կիաս , Եսրիկամ , Երեք : Եւ որդիք Ե-
 զիոնիայ , Ուլպուրա եւ Եղիսուրբ եւ
 Փաղայիա եւ Ակկուբ եւ ⁸Յովնան եւ
 Դազայիա եւ Անանիա , եւ թն :

Գ . Գ

1 Որդիք Յուզայ Փարէս , Եսրում եւ Քարմի
 2 եւ Ուլմ եւ Սուբաղ , Եւ ⁴Կերիա որդի
 նորա . եւ Սուբաղ՝ ծնաւ զՅէթ , եւ

¹ Եբբ . չորեքին սորա ի Բաթսուսայ , այսինն՝ ի
 Բերաբեռեայ , ² Եբբ . եւ Եղիփաղէս . ինն . (9)
 Ամենեքին որդիք ³ Եբբ . Յոհանան ⁴ Եբբ .
 Սանեսար , Յեկամիտ , Ովսամա եւ Նաստարիա
 էին , (19) Եւ որդիք Փաղայիայ՝ ⁵ Եբբ . Տինգ
⁶ Եբբ . Իգազ եւ Բերիա եւ Նասարիա եւ Սափատ
⁷ Եբբ . Նասարեայ ⁸ Եբբ . Ռէայիա որդի Սու-
 բաղայ

Յէթ ծնաւ զԱքրիմայի եւ զՂադա . սորքա
 3 են ծնունդք Սարաթիայ : Եւ սորքա են
 որդիք Եսամայ , Յեսրայէլ եւ Յեսամա եւ
 Դարէս , եւ անուն քեռ նոցա Եսեղե-
 4 փան : Եւ Փանուէլ հայր Գեղուբայ . եւ
 Եղեր՝ հայր Ուլսանայ . եւ Սոքա են որ-
 զիք Ալբայ անդրանկանն Ելիրաթայ՝
 5 Յոյն Բեթղեհեմայ :
 6 Եւ Ասքուբայ՝ Յոյն Թեկուայ էին եր-
 6 կու կանայք , Աադա եւ Նասարա . Եւ
 ծնաւ նմա Նասարա զԱքոզամ եւ զՆե-
 փայ եւ զԹիմանն եւ զԱսիներան . ամե-
 7 ներեանն սորքա որդիք Նասարա : Եւ որ-
 զիք Աադայ՝ Սարեթ եւ Ասաար եւ
 8 Եթնադի : Եւ Կուլս ծնաւ զԵղուփք , եւ
 զՍովբերա , եւ ⁹այս են ծնունդք կողորն
 Հակքարայ՝ որուոյ Յարիմայ :
 9 Եւ էր Գարէս փառաւոր քան զկողարան
 իւր , եւ մայրն կարգայ զանուն նորա
 Գարէս , եւ սաէ , Ծնայ ¹⁰ իրրեւ զԳարէս :
 10 Եւ Կոչեաց Գարէս զԱստուած Խարայելի
 եւ սաէ , Եթէ օրհնելով օրհնեսցես զիս ,
 եւ յաճախեսցես զսահմանս իմ , եւ եղիցի
 ձեռն քա ընդ իս , եւ ¹¹արասցես զի-
 տու թիւն՝ ոչ խոնարհեցուցանել զիս : Եւ
 սմ Աստուած ի վերայ նորա զամենայն
 զոր ինչ ինչգրեսայ :
 11 Եւ ¹²Քաղեր հայր Եսքասայ՝ ծնաւ
 12 զՄաքիր . սա է հայր Ասիմայ : Եւ
 Ասիմն ծնաւ զՅատրուիա եւ զՔեսէ եւ
 զԹանա զհայրն ¹³Քաղաքին Նասասայ ,
 կողորն Եսեղուփի Կենեկացուց . սորքա
 13 են արք Հեկուայ : Եւ որդիք Կենեկայ՝
 Գոթմոնիէլ եւ Սարայիա . եւ որդիք Գո-
 14 թմոնիելի՝ Աթամի : Եւ Մանաթի ծնաւ
 զԳոթուբայ , եւ Սարայիա ծնաւ զՅովաբ
 զհայրն Գերասաիմայ . քանոյի հիւսուրք
 15 էին : Եւ որդիք Քաղեբայ ¹⁴Յեկոնէ ,
 Եղա եւ Նասամ . եւ որդիք ¹⁵Արամայ՝ Կե-
 16 նէզ . Եւ որդիք Յայելիելի Չիփի եւ Չե-
 17 փա եւ Թիրա եւ Եորայէլ : Եւ որդիք
 Եզրայի Յեթեք , Մուրայ եւ Գափեր .
 եւ ¹⁶Ալան ծնաւ զՅեթեք եւ Գափեր .
 եւ զՅեսամա , եւ զԱյեսարա՝ զհայրն Էսթե-
 18 մոնայ : Եւ կին նորա ¹⁷Ծնաւ զՅարեղ ,
 զհայրն Կեկուբայ , եւ զՅարար զհայրն

⁹ Եբբ . գտոհմս Ահարհելայ ¹⁰ Եբբ . զնա ի ցաւս
¹¹ Եբբ . փրկեսցես ի շարէ զի մի ցաւեսցէ ինչ
¹² Եբբ . Բեզուբ եղբայր Սուհայ ¹³ Եբբ . Կրնա-
 տայ ¹⁴ Եբբ . որուոյ Յեփոնեայ՝ Իրու , ¹⁵ Եբբ .
 Եղայ ¹⁶ Եբբ . Աղոն . եւ կին նորա ծնաւ զՄա-
 բամ եւ զԱմանի , եւ զՅեսար , ¹⁷ Եբբ .
 Եուզիա ծնաւ

Սարովնայ, եւ զՅեքթիէլ զհայրն Զովնանայ . եւ տքա են որդիք Բեթթեայ զստերն Փարաւոնի, զոր առ Մովրեց :

19 Եւ որդիք կնոջ Ոլղեայ՝ քան ¹Նաքիմայ, եւ Դանա հայր Կեսեայ, եւ Սիմէոն հայր Յովմամայ . եւ որդիք Նայեմայ հօր Կէլրայ՝ Ոսարմի եւ Յեթմոն

20 եւ Մաքաթի՝ : Եւ որդիք Սամիւռնայ՝ Ամնոն եւ Հոաննաթե ²որդի Սնանայ՝, եւ Թլղոն, եւ ³որդի Յեսեայ՝ Զովքաթ, եւ որդիք Զովքաթայ՝ :

21 Որդիք Սեղամայ, որդւոյ Յուդայ՝ էր հայր Դեքայայ, եւ Դազա հայր Մաքեսայ . եւ ⁴ճնուռնայք նոցա՝ Երգաթ,

22 Արուստան, Նեսորա՝ եւ Յովակիմ . եւ արք Քուզերայ եւ Յովա եւ Սարափ, որք բնակեցին ի Մովար . եւ ⁵զարծոց

23 նոցա զԱբեթար ի Նաթուկիմ՝ : Առքա էին բրուտք որք բնակէին յԱնատիմ, եւ ի Կաթիկա ընդ թաղաւորին ⁶ի թաղաւորութեան նորա, զօրոցան եւ՝ բնակեցին անդ :

24 Որդիք Շամոնի՝ Նամուէլ եւ Յամին

25 եւ Յարիք, Զարն, Սաւուղ, Սաղէմ որդի նորա, Բասան որդի նորա, Ասեման որդի նորա, Մազբա որդի նորա, Ամուէլ որդի նորա, Մարուզ որդի նորա, ⁷Զարուր որդի նորա, Սեմէի որդի

27 նորա : Եւ Աեմուայ որդիք ⁸վեց եւ զստերք ⁹տասն . եւ կըրարց նոցա ոչ էին որդիք բազումք . եւ ամենայն առնին նոցա ոչ առաւելաւ իրբեւ զոր-

28 դիսն Յուդայ, եւ բնակեցին ի Բերսաբէէ եւ ¹⁰Մամա եւ՝ Մովզազա եւ Ասերուզա

29 եւ ի Բաուրա եւ ի Բաստոմ եւ ի Թու-

30 զադայ եւ ի Բաթուղ եւ յերմա եւ ի

31 Սիկեդակ եւ ¹¹Բեթմարա եւ Բարորա, եւ կէսն Սեուրիմ եւ առնն Բարուայ եւ Սէուրիմայ՝ . այսօրիկ են քաղաքք նո-

32 ցա մինչեւ ցարքոյ Դաւիթ . եւ ¹²քաղաքք նոցա՝ Երամ եւ Երեմոն՝ եւ Թուքան եւ Եսան ¹³եւ Թեկեն՝, քաղաքք

33 հինգ : Եւ ամենայն ¹⁴քաղաքք նոցա :

եւ չուրջ զքաղաքօքն իւրեանց՝ մինչեւ ի Բաաղ . այս են կալուածք նոցա :

34 Եւ վիճակք իւրեանց : Եւ Մոսորաք եւ

35 Յամդէկ եւ Յովսիա որդի Ամասեայ, եւ Յովէլ եւ Յէու որդի Սարեսայ, որդի

36 Սարեսայ, որդի Ասիկի . եւ Եղիմէ եւ Յեկերա եւ ¹⁵Յասթէ եւ՝ Յասուիա եւ Ատայա եւ Եղիէլ եւ Իամայէլ եւ Բան-

37 կա եւ Զուդա որդի Սեփերեսայ, որդւոյ Ադովնայ, որդւոյ Յեղեսայ, որդւոյ Սա-

38 մարեսայ, որդւոյ Սամուէայ : Առքա են որ անցին յանուանս իշխանացն՝ յազգս իւրեանց, եւ ի սունս տոհմից իւրեանց

39 բազմացան յաճախութեամբ : Եւ գնացին մինչեւ ի զալ ¹⁶ի Գերարա՝ մինչեւ յարեւելից ¹⁷Գալեայ, ինդրել արօտս

40 անամոց իւրեանց . Եւ զաին արօտս բաղուեն եւ բարիս . եւ երկիր ընդարձակ առաջի նոցա, եւ խաղաղութիւն եւ հանդարտութիւն . վասն զի յորդոցն Քամայ էին որք բնակէին անդ յառաջ :

41 Եւ եկին նոքա գրեալք յանուանէ յաւուրս Եղեկեայ արքայի Յուդայ, եւ հարին զբնակիչս նորա, եւ զՄինեցիսն զորս զաին անդ, եւ նշովեցին զնոսա մինչեւ յօրս յայս, եւ բնակեցին փոխանակ նոցա . վասն զի արօտս անամոց իւր-

42 անց գաին անդ : Եւ ի նոցանէ յորդոցն Շամոնի գնացին ի լեան Սէիրայ արք հինգ հարեւր, եւ Փաղատիա եւ Նովարիա եւ Հաափայիա եւ Ոզիէլ՝ որ-

43 դիք ¹⁸Յեթեմայ՝ իշխանք նոցա . Եւ հարին զմնացորդն ոչք էին մնացեալք յԱմալեկայ, եւ բնակեցին անդ մինչեւ յօրս յայս :

ԳԼ . Ե

1 Եւ որդիք Թուրեմի՝ անդրանկանն Իսրայելի, վասն զի նա էր սնդրանիկ . եւ յիւանկն նորա յանկողինս հօր՝ իւրոյ եւ զօրհնութիւն նորա որդւոյ իւրում Յովսեփայ՝ որդւոյ Իսրայելի . եւ ոչ համարեցաւ յազգ յանդրանկութեանն

2 իւրում . վասն զի Յուդա զօրաւոր էր ուժով յեղբարսն իւրում . եւ ¹⁹էր իշխան նոցա . եւ Եղեւ օրհնութիւնն՝

3 Յովսեփայ : Որդիք Թուրեմի անդրանկանն Իսրայելի՝ Ենուիք եւ Փաղաղուս, Ես-

¹Եբբ. նայեմայ էին հայր Վլղայ Վարմեցի, եւ Յեթմոն Մարաթացի ²Եբբ. Բենանան ³Եբբ. որդիք Յեսեայ՝ Զոսէթ եւ Բենզոսէթ ⁴Եբբ. տոհմք տանն բեՅեգագործաց ի տան Ասբեայ : ⁵Եբբ. Յասուրի-զեՅեմ . եւ այսօրիկ զբշջք Տինդ ⁶Եբբ. ի սպասու նորա ⁷Եբբ. զ-ի-տ ⁸Եբբ. վեշաասան ⁹Եբբ. վեց ¹⁰Եբբ. ի Բեթմար քաղաքիմ եւ յԱսերուսիմ եւ ի Բեթմարեի եւ ի Սաղաբայիմ ¹¹Եբբ. աւանք նոցա, Եթամ եւ Ալին, Աեմոն ¹²Եբբ. աւանք նոցա որ շուրջ զքաղաքօքս այսօրիւք

¹³Եբբ. ի Կեղոփրա ¹⁴Եբբ. հօգտին ¹⁵Եբբ. Յեսեայ ¹⁶Եբբ. իշխանն ի նմանէ, եւ եղեւ անդրանկութիւնն

4 բուժմ եւ Քարմի : ¹Որդիք Յովկայ ,
 5 Սեմէի , եւ Բերենա որդի նորա , եւ որ-
 6 զիք Գովգայ . որդիք Սեմէի , որդի նո-
 7 րա Բաալ¹ , Որդի նորա Բեհրա , զոր
 8 զերեաց Թագգաթիպազասոր արքայ Ա-
 9 սորեսաանի : նա էր իշխանն Ռուրենի :
 10 Եւ եզրարք նորա ի ասնմին իւրեանց ,
 11 եւ ի վիճակին իւրեանց . յազգին իւր-
 12 անց իշխանն ²Յովէլ եւ Զաքարիա : եւ
 13 Բազէ որդի Ողուզայ , որդի Սեմայ , որդի
 14 Յովկի . նա բնակեաց յԱրոցիւր եւ ի
 15 նարաւ եւ ի Բեզմանն . Եւ յարեւելս
 16 բնակեաց , մինչեւ ի գոյ յանապատն ի
 17 գետոյն Նփրաաայ . վասն զի անասուն
 18 բազում էր նոցա ի Գաղատայ եւ յա-
 19 ռուրան Սաւուղայ արարին պաւերազմ
 20 ընդ ³բնակիչսն , եւ անկան ի ձեռս նո-
 21 ցա ⁴բնակեալքն ի խորանան⁵ մինչեւ յա-
 22 մնանս յարեւելից Գաղատազու :
 23 Որդիք Գաղայ յանդիմանն նոցա բնա-
 24 կեցին ի Բասանն մինչեւ ի Սեղբէ , Յո-
 25 վէլ անդրանիսն , եւ Մափա երկրորդն ,
 26 եւ Սնայի⁶ որ է զպիր⁷ ի Բասանն . Եւ
 27 եզրարք նոցա ⁸բնակիչանն ի տունս սոճ-
 28 միցն իւրեանց . Միւրայէլ եւ Մոսողամ
 29 եւ Սովբազէ եւ Յովբէ եւ Յաքան եւ
 30 Ազիա եւ Ովբէր , եւթն : Սորա որդիք
 31 Արիւբայեայ , որդւոյ Ուրիւայ , որդւոյ ⁹Ա-
 32 զայի , որդւոյ Գաղատազու , որդւոյ Մի-
 33 քայիլի , որդւոյ Յեսեսայ , որդւոյ Յեզ-
 34 զպեայ , որդւոյ ¹⁰Սքիրուզայ , որդւոյ¹¹
 35 Աբդիէլի , որդւոյ Գուճեսայ . Իշխան տան
 36 սոճմից ¹²բնակչաց ի Գաղատազ , ի Բա-
 37 սանն եւ յաւանս նոցա , եւ յամնայն
 38 ¹³չորք զաւառան Սարսիլայ մինչեւ յեյս
 39 ¹⁴ամննեցուն համարոյն նոցա¹⁵ , յաւուրս
 40 Յովաթամայ արքայի Յուզայ , եւ յա-
 41 ռուրս Յերորոյմայ արքայի Իւրայիլի :
 42 Որդիք Ռուրենի եւ Գաղայ եւ կիսոյ
 43 ցեղին Մանաւէի՝ յորդուոյն զօրութեանն ,
 44 արք որ անուին վահանս եւ սուսերս ,
 45 եւ յարէին աղեղունս , եւ ուսեայ էին
 46 պաւերազմ , քառասունս եւ չորք հա-
 47 զարք եւ եւթն հարեւր եւ վաթսուն ,

48 որք ելանէին ի մարտ , եւ ասնէին պա-
 49 տերազմ ընդ Հաղարայիսն եւ ընդ Տու-
 50 լիւքիսն եւ ընդ Նափեսայիսն եւ ընդ
 51 Նապորայիսն ¹⁶եւ ընդ Նարիմացիսն¹⁷ . Եւ
 52 զօրացան ի վերայ նոցա , եւ սուան ի ձեռս
 53 նոցա Հաղարայիքն եւ ¹⁸ամննայն խո-
 54 րանք նոցա¹⁹ . վասն զի սո Սաուած զո-
 55 չեցին ի պատերազմին²⁰ եւ լուսն նո-
 56 ցա , զի յուսացան ի նա : Եւ զերեկն
 57 ²¹զգատարասաւ թիւննոցա , ու զսո²² ճինդ
 58 հազար , եւ յոչխարաց երկիւրիւր եւ յսուեն
 59 հազար , էչս երկուս հազարս , եւ ոչիս ա-
 60 ըրանց հարեւր հազար . վասն զի վիրա-
 61 ւորք բազումք անկան , զի ²³Սեաունէ
 62 եկեւ պատերազմն . եւ բնակեցին իտ-
 63 խանակ նոցա մինչեւ ի գերութիւնն
 64 ²⁴Իւրեանց , եւ կէս ցեղին Մանաւէի
 65 բնակեաց յերկրին Բասանայ մինչեւ ի
 66 Բաադերոնն եւ Սանիր , եւ ի լեառնն
 67 Ահիրանի²⁵ եւ ի Լիրանան²⁶ . Ինքեանք
 68 բազմացան : Եւ արարիկ իշխանք սանց
 69 սոճմից նոցա . Ովիեր եւ Յեսսի եւ Ե-
 70 զիէլ եւ Եզրիէլ եւ Յերեմիա եւ Յովիլ
 71 եւ Իդիէլ , արք զօրաւորք ուժով , արք
 72 անսուանիք իշխանք սանց սոճմիցն իւր-
 73 րանց :
 74 Եւ ուխտագանց եկին յԱսուածոյ հարցն
 75 իւրեանց , եւ պոսնեկցան զճեա սա-
 76 սուածոյ օտարաց երկրին զգրս երարձ
 77 Ասուած յերեսաց նոցա : Եւ յարոց
 78 Ասուած Իւրայիլի զճողին ²⁷Փանութայ
 79 արքային Ասորեստանեայ , եւ զճողին
 80 Թաղաթիփազասարայ արքային ²⁸Սու-
 81 րայ , եւ զերեաց զԹուրէն եւ զԳադ²⁹
 82 եւ զկէս ցեղին Մանաւէի , եւ տարաւ
 83 գնտա ի Քաղա եւ ի Քարթլը ³⁰առ զե-
 84 տեղերին Գովգանայ , մինչեւ յօրս յայս :

ԳԼ Զ

1 Որդիք Դեւեայ՝ Գերսոն , Կահաթ եւ
 2 Մերարի : Որդիք Կահաթու՝ Ամրամ եւ
 3 Բուճաու , Քերթուն եւ Ողիէլ : Եւ որդիք
 4 Ամրամայ՝ Ահարոն եւ Մոսէս եւ Մա-
 5 րիամ . եւ որդիք Ահարոնի՝ Նափար եւ
 6 Արիուզ , Եզրազար եւ Իփամար : Եւ
 7 զԿիազար ծնաւ զՓեննէս , Փեննէս ծնաւ
 8 զԱբեսաու , Արեսաու ծնաւ զԲոփիլի ,

¹ Եբբ. Որդիք Յովկայ, Սեմայիս՝ որդի նորա, Գոդ՝ որդի նորա, Սեմէի՝ որդի նորա, (5) Միքա՝ որդի նորա, Սեայա՝ որդի նորա, Բաալ՝ որդի նորա
² Եբբ. Յէիէլ ³ Եբբ. Հաղարայիսն ⁴ Եբբ. եւ բնակեցին ի խորանն նոցա ⁵ Եբբ. եւ Մափատ ⁶ Եբբ. գափաե ⁷ Եբբ. Յարցայ ⁸ Եբբ. Բուզայ (15) Աքի որդի ⁹ Եբբ. նոցա, (16) Եւ բնակեցին ¹⁰ Եբբ. արուարձանս Սարսիլայ մինչեւ յեյս նոցա : (17) Ամննեքին մոխն յազգահամար

¹¹ Եբբ. ամննեքին որ ընդ նոսա ¹² Եբբ. զամասուունս ¹³ Եբբ. յիսուն ¹⁴ Եբբ. յԱսուածոյ ¹⁵ Եբբ. Փուզայ ¹⁶ Եբբ. Ասորեստանեայց, եւ զերեաց զԹուրէնանն եւ զԿաղեանս ¹⁷ Եբբ. եւ ի Հարա եւ առ

6 Բոկկի ծնաւ զՈղբա , Ողբա ծնաւ զԱ-
 7 րէաս , Արէաս ծնաւ զՄտրէտօլթ , Մա-
 8 ծնաւ զԱքրիտօլթ , Աքրիտօլթ ծնաւ զԱւ-
 9 զովկ , Մազովկ ծնաւ զԱքրիտաս , Աքրի-
 10 մասս ծնաւ զԱզարիաս , Ազարիաս ծնաւ
 զՅովնաս , Յովնաս ծնաւ զԱզարիաս .
 11 սա էր քահանայ ի տանն Աստուծոյ .
 12 զոր շինեաց Սողոմոն յերուսաղէմ : Եւ
 13 ծնաւ Ազարիա զԱմարիաս , Ամարիաս
 14 ծնաւ զԱքրիտօլթ , Աքրիտօլթ ծնաւ զՍա-
 15 զովկ , Մազովկ ծնաւ զՍեղզուժ , Սեղ-
 16 զուժ ծնաւ զԲեղկիրաս , Բեղկիրաս ծնաւ
 17 զԱզարիաս , Ազարիաս ծնաւ զՍարեսա ,
 18 Սարեսա ծնաւ զՅովսեփեկ , Եւ Յովսե-
 19 փեկ զնաց ի գերութեանն ընդ Յուզայի
 20 եւ Երուսաղեմի ի ձեռն Նաբուքոդոնո-
 21 սորայ :
 22 Որդիք Ղեւեայ՝ Գերսոն , Կահաթ եւ
 23 Մերարի : Եւ այսօրիկ անուանք որդ-
 24 ւոցն Գերսոնի՝ Ղորենի եւ Սեմէի : Եւ
 25 որդիք Կահաթու՝ Ամրամ եւ Իսահա ,
 26 Քերբոն եւ Ողիէլ : Որդիք Մերարեայ՝
 27 Մոողի եւ Մուսի . եւ այսօրիկ տանք
 28 Ղեւեայ ըստ ազգին իւրեանց :
 29 Գերսոնի՝ ¹Ղորենայ որդւոցն իւրոյ ,
 30 Յեթթի որդի նորա , Յովաք որդի նո-
 31 րա , Արղիու՝ որդի նորա , Ջարա որդի
 32 նորա , Յաթրի որդի նորա :
 33 Որդիք Կահաթու՝ ²Իսահա որդի նո-
 34 րա , Կորի որդի նորա , Ասիր որդի նո-
 35 րա , Եղկանա որդի նորա , Արիտալ որ-
 36 զի նորա , Ասիր որդի նորա , Թաաթ
 37 որդի նորա , Ուրիէլ որդի նորա , Ուլիաս
 38 որդի նորա , Մաուզ որդի նորա : Եւ
 39 որդիք Եղկանայ՝ Ամա եւ Աքրիմովթ ,
 40 Եղկանա ³որդի նորա՝ , Մուսի որդի
 41 նորա , Նահաթ որդի նորա , Եղիաբ
 42 որդի նորա , Յերոամ որդի նորա , Եղ-
 43 կանա որդի նորա Որդիք Մամուելի՝ ան-
 44 զրանիկ նորա Յովէլ եւ Երկրորդն Արիտ
 45 Որդիք Մերարեայ՝ Մոողի , ⁴Նաբար .
 46 Ղորենի որդի նորա , Սեմէի որդի նորա ,
 47 Ուլիաս որդի նորա , Մամա որդի նորա ,
 48 Անուկա որդի նորա , Ասիա որդի նորա :
 49 Եւ սոքա են զորս կաշոյց Դաւիթ ի
 50 վերայ Երզնաստանն ի տան Տեառն ի գա-
 51 զարկնուցանել զտապանակն . Եւ էին

պաշտօնեայք սաաջի խորանին տանն
 վկայութեանն նուագարանօք , մինչեւ շի-
 նեայ Սողոմոնն զտունն Տեառն յերու-
 սաղէմ . եւ կաջին ի կարգին իւրեանց
 33 ի պաշտամանն իւրեանց : Եւ սոքա են
 որ կաջին եւ որդիք իւրեանց . Էման՝
 34 թոն Մամուելի , ի Կորիայ Կահաթու-
 35 զի : Յորդոցն Կահաթու՝ Էման սաղ-
 36 մուսանուսոց , որդի Յովելի , որդւոյ Սա-
 37 մուելի , Որդւոյ Եղկանայի , որդւոյ Յե-
 38 րոամայ , որդւոյ Եղիելի , որդւոյ Թով-
 39 կեայ , Որդւոյ Մուսիայ , որդւոյ Եղ-
 40 կանայ , որդւոյ Մաաթայ , որդւոյ Ամա-
 41 սեայ , Որդւոյ Եղկանայ , որդւոյ Յովե-
 42 յի , որդւոյ Ազարեայ , որդւոյ Մափա-
 43 նայ , Որդւոյ Թաաթայ , որդւոյ Ասի-
 44 րայ , որդւոյ Արիտասայ , որդւոյ Կոր-
 45 յայ , Որդւոյ Իսահաայ , որդւոյ Կա-
 46 հաթու , որդւոյ Ղեւեայ , որդւոյ Իսրա-
 47 յելի : Եւ Եղիաբ նորա Ասափ , որ կայր
 48 ընդ աջմէ նորա . Ասափ որդի Բարա-
 49 քեայ , որդւոյ Մամայ , Որդւոյ Մի-
 50 քայելի , որդւոյ Բասսեայ , որդւոյ Մեղ-
 51 քեայ , Որդւոյ Աթմանայ , որդւոյ Ջարեայ ,
 52 որդւոյ Յագեայ , Որդւոյ Սարիայ , որդւոյ
 53 Ջամմայ , որդւոյ Սեմեայ , Որդւոյ Յեթթեայ ,
 54 որդւոյ Գերսոնի , որդւոյ Ղեւեայ : Եւ
 55 որդիք Մերարեայ Եղիաբը նոցա ի ձախ-
 56 մէ : Եթման որդի Կիւանայ , որդւոյ Աբ-
 57 քեայ , որդւոյ Մազուեայ , Որդւոյ Ասե-
 58 րեայ , որդւոյ Ամասեայ , որդւոյ Բեղ-
 59 կեայ , Որդւոյ Ամասեայ , որդւոյ Բաա-
 60 նայ , որդւոյ Սեմերայ , Որդւոյ Մոու-
 61 զայ , որդւոյ Մուսեայ , որդւոյ Մերա-
 62 րեայ , որդւոյ Ղեւեայ Եւ Եղիաբը նոցա
 ըստ տանց տոհմից իւրեանց՝ Ղեւեայիք ,
 տուեայք յամենայն ի գործ պաշտամանն
 խորանին տանն Աստուծոյ :
 49 Եւ Ահարոն եւ որդիք նորա ծխէին
 խուռնիս ի վերայ սեղանոցն ողջակիզաց
 եւ ի վերայ սեղանոցն ինկոցն , յամե-
 նայն ի գործ սրբութեանն սրբութեանցն ,
 քաւել վասն Իսրայելի ըստ ամենայնի
 զոր պատուիրեաց Մովսէս ծառայ Աս-
 50 տուծոյ : Եւ սոքա են որդիք Ահարոնի .
 51 Եղիաբար որդի նորա , Փենեէս որդի
 52 նորա , Արիտու որդի նորա , Բոկկի որ-
 53 զի նորա , Ուլիաս որդի նորա , Ջարա որ-
 54 զի նորա , Մերաթի որդի նորա , Ամա-
 55 րիա որդի նորա , Աքրիմաս որդի նորա ,
 Մազովկ որդի նորա , Աքրիմաս որդի նորա :

¹ Եբբ. Ղորեն որդի նորա, Յեթթ որդի նորա, Ջամմայ որդի նորա, (21) Յովաք որդի նորա, Արղիով
² Եբբ. Ամիտասայ ³ Եբբ. (26) Որդիք Եղկանայ
⁴ Եբբ. Գ-Կ-Է

⁵ Եբբ. Եթմանայ

54 Եւ այսոքիկ են լնակութիւնք նոցա ի գեղս իւրեանց, ի սահմանս իւրեանց՝ որդւոցն Անարանի՝ ի տոնմին Կահաթու։ վասն զի նա եղև խիտտ ի յսանն։
 55 Ետուն նոցա զՔերրոն յերկրին Յուգայ, եւ շղատուցեալն նորա չուրջ զնո։
 56 վաւ . Եւ զգահսն քաղաքին . եւ զգեղան նորա ետուն Քաղերայ որդւոյ Յեփու։
 57 նեայ : Եւ որդւոցն Անարանի ետուն զքաղաքս սալուինութեանցն, զՔերրոն եւ զՂորնա, եւ չուրջ զգատուցեալն նորա . եւ զՅեթեր՝ եւ զգատուցեալն նորա, եւ զնեթամով՝ եւ զգատուցեալն նորա, եւ զԻարիբ՝ եւ զգատուցեալն նորա, եւ զԱսան՝ եւ զգատուցեալն նորա, եւ զԲեթամիւս՝ եւ զգատուցեալն նորա, եւ զԲեթեր՝ եւ զգատուցեալն նորա։ Եւ ի ցեղէն Բեհիամինի, զԲարա՝ եւ զգատուցեալն նորա, եւ զԳաղեմիթ՝ եւ զգատուցեալն նորա, զՍնայիթ՝ եւ զգատուցեալն նորա, զԱնթովս՝ եւ զգատուցեալն նորա, զԱնթովս՝ եւ զգատուցեալն նորա։ Եւ որդւոցն Կահաթու մնացելոց ըստ տոնմից իւրեանց, ի ցեղէ կիսոյ ցեղին Մանասէի՝ վիճակաւ քաղաքս տասն :
 62 Եւ որդւոցն Գերարնի ըստ տոնմից իւրեանց, ի ցեղէն Իսաքարայ եւ ի ցեղէն Աներայ եւ ի ցեղէն Նեփիթաղիմայ եւ ի ցեղէն Մանասէի ի Բասան՝ քաղաքս երեքսասան :
 63 Եւ որդւոցն Մերարեայ ըստ տոնմից իւրեանց, ի ցեղէն Ռուբենի եւ ի ցեղէն Գադայ եւ ի ցեղէն Չարուզանի, վիճակաւ քաղաքս երկոստասան :
 64 Եւ ետուն որդիքն Իսրայելի Ղեւտացւոցն զքաղաքսն, եւ չուրջ զգատուցեալն նոցա Եւ ետուն վիճակաւ ի ցեղէ որդւոցն Յուգայ եւ ի ցեղէ որդւոցն Շմունի եւ ի ցեղէ որդւոցն Բեհիամինի, զքաղաքսն զայնոսիկ զորս կոչեցին յաճուանէ : Եւ տոնմից որդւոցն Կահաթու եղեն քաղաքք սահմանաց իւրեանց ի ցեղէն Եփրայի : Եւ ետուն նոցա զքաղաքսն սալուինի, զԱրքեմ եւ չուրջ զգատուցեալն նորա ի իւրինն Եփրայի,

եւ զԳաղեր՝ եւ զգատուցեալն նորա,
 68 Եւ զՅեթերմո՝ եւ զգատուցեալն նորա, եւ զԲեթերմո՝ եւ զգատուցեալն նորա,
 69 Եւ զԵգոփն՝ եւ զգատուցեալն նորա, եւ զԳեթեմոն՝ եւ զգատուցեալն նորա :
 70 Եւ ի կիսոյ ցեղէն Մանասէի զԵնթի եւ զգատուցեալն նորա, եւ զԻրգատամ՝ եւ զգատուցեալն նորա, ըստ տոնմից որդւոցն Կահաթու մնացորդաց :
 71 Որդւոցն Գերարնի ըստ տոնմից իւրեանց՝ ի կիսոյ ցեղէն Մանասէի, զԳուգոփն ի Բասան՝ եւ չուրջ զգատուցեալն նորա, զԱսարոփթ՝ եւ զգատուցեալն նորա, եւ ի ցեղէն Իսաքարայ զԿեղէս եւ զգատուցեալն նորա, չուրջ զգատուցեալն նորա, չուրջ զգատուցեալն նորա, զԱնամով՝ եւ զգատուցեալն նորա, զԱնամով՝ եւ զգատուցեալն նորա, եւ ի ցեղէն Աներայ զՄասաղ եւ զգատուցեալն նորա, զԱլգոն՝ եւ զգատուցեալն նորա,
 73 ՉՅակակ՝ եւ զգատուցեալն նորա, զՀոթովթ՝ եւ զգատուցեալն նորա :
 76 Եւ ի ցեղէն Նեփիթաղիմայ զԿեղէս ի Գալիլեա եւ զգատուցեալն նորա, զԳեթեմով եւ զգատուցեալն նորա, զԿարիթեմ՝ եւ զգատուցեալն նորա :
 77 Եւ որդւոցն Մերարեայ մնացորդաց, ի ցեղէն Չարուզանի՝ զՅեթեման եւ զգատուցեալն նորա, զԿաղէս՝ եւ զգատուցեալն նորա, զԵնթեմոն՝ եւ զգատուցեալն նորա, զԹարթովր՝ եւ զգատուցեալն նորա : Եւ յեղին Յորգանանու Երեքովի, յարեւմտից Յորգանանու, ի ցեղէն Ռուբենի, զԲոսոր յաճուատին եւ զգատուցեալն նորա, եւ զՅասս եւ զգատուցեալն նորա,
 79 Եւ զԿաղեմովթ՝ եւ զգատուցեալն նորա, եւ զՄեփաթթ՝ եւ զգատուցեալն նորա :
 80 Եւ ի ցեղէն Գադայ, զԱնամովթ ի Կաղազայ եւ զգատուցեալն նորա, եւ զՄանայեմ՝ եւ զգատուցեալն նորա,
 81 Եւ զՅեթերմո՝ եւ զգատուցեալն նորա, եւ զՅագեր՝ եւ զգատուցեալն նորա :

Գ Լ Է

1 Եւ սոքա են որդիք Իսաքարայ . Թովգա եւ Փուա եւ Յասուբ եւ Սամբամ,
 2 չորք : Եւ որդիք Թովգայ՝ Ոգիա եւ Հուպայիա եւ Յերիէլ եւ Յեմու եւ Յերամ եւ Սամուէլ, ի յսանք ըստ տանց
 3 Եւ զԻսաքարայ զՍամուէլս 7 Եւ յարեւելից

1 ԵՔ. նոցա եղև Գիճակն -- էէն 2 ԵՔ. զարուտը 3 ԵՔ. Կարուտը 4 ԵՔ. Երեքտասան

5 ԵՔ. զԻսաքարայ զՍամուէլս 7 ԵՔ. յարեւելից

տոճմից իւրեանց . ¹եւ Թուզ եւ Անան՝ ,
 գորաւորք ուժով ըստ ազգին իւրեանց .
 եւ ²զուեզնն նոցա յաւուրս Դաւթայ՝
 քսան եւ երկու հազարք եւ վեց հա-
 3 բերք : Եւ որդիք Ողբայ՝ Յեղեբրիս , եւ
 որդիք Յեղեբրիս՝ Միքայել եւ Արցիսա
 եւ Յովէլ եւ Յեսիաս . ³իշխանք ամենեք-
 4 եան : Եւ ընդ նոսա ըստ ազգին իւրեանց ,
 ըստ տանց տոճմից իւրեանց , գորաւորք
 կարգեալք ի պատերազմ՝ երեսուն եւ վեց
 հազար . վասն զի բազմացուցին կանայս եւ
 5 որդիս : Եւ եղբարն նոցա յամենայն տոճման
 Լսաքաբայ գորաւորք ուժով , ութսուն
 եւ եւթն հազար՝ թիւ նոցա ամենեւուն :
 6 Որդիք Բենիամինի՝ Բազէ եւ Բոքոր
 7 եւ Ազիէլ , երեք : Սաքա են որդիք Բա-
 զեայ՝ Ասերուն եւ Ոզիա եւ Ոզիէլ եւ Ե-
 րեմովթ եւ Ուրի , չինգ . իշխանք տանց
 տոճմից իւրեանց գորաւորք ուժով . եւ
 թիւ նոցա քսան եւ երկու հազարք եւ
 8 երեսուն : Եւ չորք : Եւ որդիք Բոքորեայ՝
 Չամարիս եւ Յովաս եւ Եղիազար եւ
 Եղիոզէ եւ Ամրի եւ Երիմովթ եւ
 Արիու եւ Անաթովթ եւ Եզմեթեմ . ա-
 9 մենեքեան սոքա որդիք Բոքորեայ , Եշ-
 խանք տանց տոճմիցն իւրեանց ըստ ազ-
 զին իւրեանց գորաւորք ուժով . եւ թիւ
 10 նոցա քսան հազար եւ երկերիւր : Եւ
 որդիք Ազիելի՝ Բազան , եւ որդիք Բա-
 զանուտ՝ Յէոփս եւ Բենիամին եւ Աւովզ
 եւ Քանանս եւ Չեգանս եւ Թարսիս եւ
 11 Աքիսասար : Ամենեքեան սոքա որդիք
 Ազիելի , իշխանք տոճմիցն իւրեանց գո-
 րաւորք ուժով , եւթնեւաւան հազար եւ
 երկերիւր , որք ելանէին զօրութեամբ
 12 պատերազմել , Եւ Սափիմ եւ ⁴Աքիմ եւ
 որդիք Սափայայ՝ Սորու , եւ որդի նո-
 րա Յաթեր :
 13 Որդիք Նեփթալիմայ՝ Յասիէլ եւ Գով-
 նի եւ ⁵Սահառ եւ Սեղզում . որդիք Բազայ :
 14 Որդիք Մանասէի՝ Եօրիէլ՝ չոր ծնաւ
⁶նմա հարճն իւր Ասորի . եւ ծնաւ զՄա-
 15 քիւր զհայրն Գաղաազու . Եւ Մաքիւր
 սա կին Սափինայ եւ Սեփոնայ , անուէն քես
 նորա Մաաքա եւ անուէն երկրորդին Սա-

փաազ . եւ ծնան Սափաազայ՝ զստերք :
 16 Եւ ծնաւ Մաաքա կինն Մաքիւրայ որդի ,
 եւ կոչեաց զանուէն նորա Փարէս , եւ ա-
 նուն եղբորնորա՝ Սորում , եւ որդւոյնորա
 17 Ուզամայ՝ : Որդի Ուզամայ՝ Բազիմ . սո-
 քա են որդիք Գաղաազայ , որդւոյ Մա-
 18 քիւրայ որդւոյ Մանասէի . Եւ քորք նո-
 րա Մաղէքէթ ծնաւ զէսուզ եւ զԱրիե-
 19 զեր եւ զՄոսպա . Եւ էին որդիք Աէ-
 միգայ՝ Այլն եւ Սիւքեմ եւ Ղակէթա եւ
 Անիամ :
 20 Եւ որդիք Եփրեմի՝ Սութազա եւ Բա-
 բայ որդի նորա , եւ Թաաթ որդի նո-
 րա , եւ Եղիազ որդի նորա , ⁸Նամեէ որ-
 21 զի նորա , Չարեզ որդի նորա , Սութա-
 զա որդի նորա , Եղիւր ⁹որդի նորա , եւ
 Եղէազ որդի նորա՝ . եւ սարանին զնո-
 սա արք Գեթաղիք ծնեալք յերկրին ,
 վասն զի իջին անուոյ զանասունս նո-
 22 յա . Եւ սուղ ան Եփրեմ հայրն նոցա
 յաւուրս բազումս , եւ եկին եղբարք
 23 նորա միսիթարի զնա : Եւ եմուտ առ
 կինն իւր , յապաւ եւ ծնաւ որդի , եւ
 կոչեաց զանուէն նորա Բարիա . վասն զի
¹⁰ի չար ժամանակի ծնաւ , սոէ , ի տան
 24 իմում . Եւ զուսար նորա ¹¹Աէէրա . եւ
 մնացորդօքն այնորիւք՝ յինեաց զԲե-
 թորան ներքին եւ ¹²զվերին : Եւ որդիք
 25 Ողանայ՝ Աէէրա : Եւ Հուսիայէ որդի
 նորա , եւ Հուսեյի , եւ Թազէ որդի
 26 նորա , Թասն որդի նորա , Եւ Եզոզան
 որդի նորա , Ամիուզ որդի նորա , Եղի-
 27 սամա որդի նորա , Նուն որդի նորա ,
 28 Յեսու որդի նորա : Եւ կալուածք նոցա
 եւ ընակութիւն իւրեանց ի Բեթէլ , եւ
 զեզք նորին ¹³յարեւելս . Գաղեր՝ եւ
 զեզք նորին , եւ Սիւքեմ եւ զեզք
 նորին մինչեւ ի Գաղա եւ ի զեզմն նո-
 29 րա , Եւ մինչեւ ի սահմանս որդւոցն Մա-
 նասէի , Բեթսան եւ զեզք նորա , Թա-
 նաք եւ զեզք նորա , ¹⁴Գաղաազ եւ
 զեզք նորա՝ , Մակեղզով եւ զեզք
 նորա , Դովր եւ զեզք նորա . ի նոսա
 ընակեցան որդիքն Յովսեփու՝ որդւոյ
 Լսրայելի :

30 Որդիք Ասերայ՝ Յեմնա ¹⁵եւ Յասուր՝
 եւ Յեսովա եւ Յեսու եւ Բարիա եւ

¹Եբբ. Թուզույ ²Եբբ. Թիւք ³Եբբ. Տինգ իշ-
 խանք ⁴Եբբ. Արիմ՝ որդիք Լորիայ , Հուսեմ՝
 որդի Արքայայ ⁵Եբբ. Յասեր ⁶Կամ. նմա
 կէնուր . (Եւ հարճ նորտ ասորի ծնաւ զՄաքիւր .
 զհայրն Գաղաազու : (15) Եւ Մաքիւր առ կին սրդ
 անուէն Մաաքա , քորք Ոսփոնայ եւ Սուփիմայ :)
 Եւ անուէն երկրորդին Սաղաազազ , և եղեն Սաղ-
 աազայ

⁷Եբբ. Սարէս . որդիք նորա Ուզամ եւ Հուսովմ
⁸Եբբ. և Թաաթ ⁹Եբբ. և Եղէազ ¹⁰Եբբ. չարեք
 եղեն ի տան նորա ¹¹Եբբ. էր Աէէրա . Եւ սա
¹²Եբբ. զվերին , եւ զուզէն ¹³Եբբ. յարեւելս՝ նա-
 արա , և յարեւմուտս՝ Գաղեր ¹⁴Եբբ. գաղաազ

31 Սարա քոյր նոցա : Եւ որդիք Բարեայ՝
 Քարեր եւ Մեղքիէլ . նա ինքն է նայր
 32¹ Զերթայ . եւ Քարեր ծնաւ զՅափա-
 դէտ եւ զՍովմեր եւ զՔովթամ եւ զՍով-
 33 զամ զքոյրն նոցա : Եւ որդիք Յափա-
 դետայ՝ Բեսեքի , Բամայէլ եւ Ասիթ .
 34 սոքա էին որդիք Յափադետայ : Եւ որ-
 դիք Սովմերայ՝ Աքիու , Հոտայա եւ Ու-
 35 բա եւ Արամ : Եւ որդիք Եղամայ ՝ Եղ-
 բորն Սովիարայ՝ , Յամանա եւ Սեղէս եւ
 36 Ամաագ : Որդիք Սովփարայ ՝ Ամափար
 37 եւ Սուաղ՝ , Եւ Բարի եւ Յամրա , Բա-
 սար եւ Ովդ եւ Սեմա եւ Սաղիաս եւ
 38 Յեթեր եւ Բեկրա : Եւ որդիք Յեթե-
 39 բայ՝ Յափինա եւ Փասփա եւ Արա : Եւ
 որդիք Ովզայ՝ Որէք եւ Անիէլ եւ Հոա-
 40 յիէլ : Ամենեքեան սոքա որդիք Ասերայ ,
 ամենեքեան իշխանք եւ պետք տոհ-
 միցն , ընտիրք զօրաւորք ուժով , իշ-
 խանք եւ առաջնորդք . եւ թիւ նոցա
 ի մարտ պատերազմի՝ արք քսան եւ վեց
 նազարք :

Գ . Ը

1 Եւ Բենիամին ծնաւ զԲաղէ զանդրա-
 նիկ իւր , եւ զԱսրէղ զերկրորդն , եւ
 2 զԱրա երրորդ , Եւ զՆովա չորրորդ , եւ
 3 զՀափա հինգերորդ : Եւ էին որդիք
 4 Բաղեայ՝ Արեղ եւ Գերա եւ Արիուդ եւ
 5 Արիսուէ եւ Նեէման⁵ Եւ Գերա եւ Սով-
 6 փան եւ Քիրամ⁵ եւ Սովիմ⁵ : Սոքա են
 որդիք Ովզայ , եւ սոքա իշխանք տոհ-
 միցն . բնակէին ի Գարա , եւ գերեցին
 7 զնոսա ի Մամաքայթ . Նեէման եւ Ա-
 քիա եւ Գերա , նա ինքն է ՝ Եղզամ .
 8 եւ ծնաւ զՈզա եւ զԱքիաղ . Եւ ՝ Սաա-
 րիմ ծնաւ զՍովամ⁵ , յետ արձակելոյն
 9 զնա , եւ Ովսիմ եւ Բաարա⁵ : Եւ Այա
 կին նորա ծնաւ նմա զՅովթար եւ զԱ-
 10 բիա եւ զՄովսա եւ զՄեղքամ եւ զՅեուս
 եւ զՄեքիա եւ զՄարսա . սոքա իշխանք
 11 տոհմիցն ՝ Յովսիմայ : Եւ ծնաւ ՝ Մեով-
 12 սիմ զԱքիատիր եւ զԵղվազա : Եւ որ-
 դիք Եղփազայ՝ Երեր եւ Միսայէլ , Սե-
 մեր , եւ նա չինեաց զՈղլուդ եւ զՂուլդ ,
 13 եւ զղեզս նորա . Եւ զԲարիզա եւ զՍա-

մա . սոքա են իշխանք տոհմից որ բնա-
 կէին յԵղամ , եւ սոքա հայածեցին զբնա-
 44 կիչան Գեթայ : Եւ եղբարք նոցա՝ Սով-
 45 սէք եւ Յարիմայթ , Եւ Զարապիա եւ Ա-
 46 բուդ եւ Ադեր եւ Միքայէլ եւ Յեսփաք
 47 եւ Յովսրա , որդիք Բարիզայ : Զա-
 բապիա եւ Մոսթրամ եւ Ադակի եւ
 48 Բարեր եւ Յեսամարի եւ Եսիզա եւ
 49 Յովրար որդիք Եղփազայ : Եւ Յակիմ
 20 եւ Զէքրի եւ Զարդի եւ Եղիոյէլ եւ
 21 Սաղթի եւ Եղիէլ եւ Ադայիա եւ
 22 Յերիզա եւ՝ Բարեա եւ ՝ Սամարիամ :
 23 Որդիք Ամարեայ ,՝ Յեսփան եւ Երեր
 23 եւ Եղիէլ եւ Աբզան եւ Զեքրի եւ Անան
 24 եւ Անանիա եւ ՝ Ամբրի եւ՝ Եղամ
 25 Անաթուլթիա⁵ եւ Ալիմ⁵ եւ Յեփա-
 զիա եւ Փանուէլ՝ որդիք Սովսեկայ :
 26 Սամարիա եւ Սարայիա եւ Գոթողիաս
 27 եւ Արասիաս եւ Հեղիաս եւ Զեքրի ,
 28 որդիք Երոմայ : Սոքա իշխանք տոհմից
 ըստ ազգին իւրեանց առաջնորդք , եւ
 սոքա բնակեցան յերուսաղէմ :

29 Եւ ի Գարառն բնակեաց նայրն Գա-
 բուռնի , եւ անուն կնոջ նորա Մաա-
 30 քա : Եւ որդիք նորա՝ անդրանիկ Աբ-
 զան եւ Յեսուր եւ Կիս եւ Բահաղ⁵ եւ
 31 Նէր՝ եւ Նազաք Եւ Գեուր , եւ¹⁰ Եղ-
 32 բարք նորա՝ եւ Զաքար : Եւ Մակեղովթ⁵
 որ ծնաւ զՍամաս . եւ սոքա զէմ յան-
 զիման եղբարցն իւրեանց բնակեցան
 յերուսաղէմ ընդ եղբարն իւրեանց :
 33 Եւ Նէր ծնաւ զԿիս , եւ Կիս ծնաւ
 զՍաուուլ , եւ Սաուուլ ծնաւ զՅովնա-
 թան եւ զՄեղքիսաէլ եւ զԱրինապար
 34 եւ¹¹ զԻսմայէլ : Եւ Յովնաթան ծնաւ
¹² զՄեմիթրասաղ , եւ Մեմիթրասաղ՝ ծնաւ
 35 զՄիքա . Եւ որդիք Միքայի՝ Փիզոն եւ
 36 Մաղուփ եւ Թարէ եւ Աքազ , Եւ Ա-
 քաղ ծնաւ զՅովիպա , եւ Յովիպա ծնաւ
 զԳաղեմայթ եւ զԱգիմովթ եւ զՉամուր
 37 բի , եւ Զամբրի ծնաւ զՄոսա , Եւ Մո-
 սա ծնաւ զԲանաս եւ զՌափա որդի
 նորա , եւ զԵղէաս որդի նորա , եւ զՆ-
 38 սէլ որդի նորա : Եւ Եսեիլ վեց որդիք .
 եւ այսոքիկ անուանք նոցա , Եզրիկամ¹³
 անդրանիկ նորա՝ , եւ Իսմայէլ եւ Սաս-
 րիա եւ Արզիա եւ Անան . ամենեքեան
 39 սոքա որդիք Եսեիլ : Եւ որդիք Եսեիլ-

¹ Եբբ . Բարսաիթայ ² Եբբ . եղբորն նորա , Սովփա
³ Եբբ . Սուա եւ Առնափար եւ Սուաղ . ⁴ Եբբ .
 յեթե յաեւու . եւ Աքուք ⁵ Յեբբ . զ-
⁶ Կաւ , որ գերեաց զնոսա ⁷ Եբբ . Սաարիմ ծնաւ
 արք . ի զաշտին Մովաբու յետ արձակելոյ զնո-
 սա . զՍիսիմ եւ զՄարա կանայս իւր ⁸ Եբբ .
 յովսիմայ

⁹ Եբբ . Սամարայթ , որդիք Սեմեայ ¹⁰ Եբբ .
 Աքիուդ ¹¹ Եբբ . զԵրեզայ ¹² Եբբ . զՄեթրասաղ
 եւ Մեթրասաղ ¹³ Կաւ , Եզրերու

կանայ եղբոր նորա , Ուզում անդրանիկ նորա , եւ Աւաս երկրորդ , եւ Եղիփազէս երրորդ : Եւ էին որդիք Ուզամայ զօրաւորք՝ արք ուժով , որք լարէին ազեղունա . եւ բազմացուցին որդիս եւ զորդիս որդւոյ , հարեւր եւ իննսուն . աւմենեքեան սոքա յորդւոյն Բենիամինի :

ԳԼ . Թ

1 Եւ ամենայն Իսրայէլ ըստ թուոյն իւրեանց զրեալք սօքա ի գիրս թագաւորացն Իսրայելի եւ Յուզայ , ²հանդերձ բնակելովք՝ ի Բարելոն՝ վասն մեղացն իւրեանց :

2 Եւ որ բնակեալ էին յառաջին կալուածան իւրեանց ի քաղաքան Իսրայելի , քահանայք եւ Ղեւտացիք , ³որք սուեալ էին՝ . Յերուսաղէմ՝ բնակեցան յորդւոյն Յուզայ եւ յորդւոյն Բենիամինի եւ յորդւոյն Եփրեմի եւ Մանաւէի : Եւ Գովթի՝ որդի Սփուլիայ , որդւոյ Ամարեայ , որդւոյ ⁴Փարեսի , որդւոյ Յուզայ : Եւ ի Սեղոմայ՝ անդրանիկ նորա Ասեա , եւ որդիքն նորա : Եւ յորդւոյն Չարայի , Յէիէլ եւ եղբարք նորա , ⁵վեց հարեւր եւ իննսուն . Եւ յորդւոյն Բենիամինի՝ Սաղոմ՝ որդի Մոսոմայ , ⁶որդւոյ Ողոփեայ , որդւոյ Ասանուայ . Եւ Յերեմա որդի Յերեմայ , եւ Եղա որդի Ողիայ , որդւոյ Միքրայ . եւ Մոսողոմ որդի Սափաայ , որդւոյ Ռադուելի , ⁷որդւոյ Յերեմայ . Եւ եղբարք նոցա ըստ ազգին իւրեանց , ինն հարեւր յիսուն եւ վեց . ամենեքեան արք պետք տոնմն իւրեանց , ըստ տանց ազգին իւրեանց :

10 Եւ ի քահանայիցն՝ Յովզայէ եւ Յուփարիւր եւ Աքին Եւ Ազարիաս՝ որդի Քեղկեայ , որդւոյ Մոսողոմայ , որդւոյ Սաղովկայ , որդւոյ Մարիովիայ , որդւոյ Աքիաուիլայ . առաջնորդ ամեն Աստուծոյ . Եւ Որգիաս՝ որդի Յերեմեայ , որդւոյ Փասուրայ , որդւոյ Մեղկեայ . եւ Մաաէ՝ որդի Ագիելի , որդւոյ Եգրայ , որդւոյ Մոսողոմայ , ⁵եւ Ղաամովթ՝ որդի Ասերայ . Եւ եղբարքն նոցա , իշխանք տանց տոնմից հազար եւ եւթն հարեւր եւ ⁶իննսուն . արք զօրաւորք ու-

1|Բբբ. լիսուն 2|Բբբ. վարեցան ի գերութիւն 3|Բբբ. և Նաթանայիմբ. (7եւ նեեմ. 1. 60.) 4|Բբբ. իմբեայ, որդւոյ Բանեայ, յորդւոյն Փարեսի 5|Բբբ. որդւոյ Մեսեղամովիայ, որդւոյ իմբեայ 6|Բբբ. վաթսուն

ժով ի գործ պաշտաման ամեն Աստուծոյ 14 Եւ ի Ղեւտացւոցն՝ Սամաա որդի Աստվբայ , որդւոյ Եգրիկեայ , որդւոյ Ասաբեայ , ⁷որդւոյ որդւոցն՝ Մերարեայ . 15 Եւ Բադրագ եւ Արէս եւ Գովզէլ եւ Մամանիաս որդի Միքայի , որդւոյ Չեքրեայ , որդւոյ Ասափայ : Եւ Որգիաս որդի Սամեայ , որդւոյ Գովզեղայ , որդւոյ Իգիթունայ . եւ Բարաքիաս որդի Ասայի , որդւոյ Եղիսնայ , որ բնակէր ի ¹⁷գեղան Նեաոփաթայ : Եւ դմապանք՝ Սաղոմ եւ Ակուր եւ Տէղման , Եման , եւ եղբարք նոցա , Սաղոմ իշխան : 18 Մինչև ցայս վայր , ի դրան թագաւորին յարեւելս . այսոքիկ են ⁸զուրք բանակաց որդւոցն Ղեւեայ : Եւ Սաղոմ որդի Կովրեայ , որդւոյ Աքիսափայ , որդւոյ Կորիայ . եւ եղբարք նորա ի տանէ հօրն իւրեանց , Կորիայիքն ի վերայ գործոց սղասուն , որք պահէին զպահպանութիւնս խորանին՝ ինքեանք եւ հարք իւրեանց ի բնակին Տեաոն , եւ պահէին զմուսն : Եւ Փենեէս որդի Եզիսղարու իշխան էր ի վերայ նոցա ⁹առաջի Տեաոն , եւ նոքա՝ ընդ նմա : Զաքարիաս որդի Մասեղամայ՝ զմնապան զբան խորանին վկայութեան : Ամենեքեան ¹⁰ընտիրք ի դրուսն , երկերիւր եւ երկուսասան . սոքա ¹¹էին ի սրահն նոցա , եւ թիւն իւրեանց . եւ զսոսա կաշտոյ Դաւիթ եւ Սամուէլ սեաննդն 23 ¹²հաւասարմութեամբն նոցա՝ . Սոքա եւ որդիքն իւրեանց էին ի վերայ զրանց ամեն Տեաոն , ի ասն խորանին ¹³որք պահէին՝ ի չորեան կողման : ¹⁴զրանն՝ յարեւելս եւ ի ծովակողմն , ի հիւսիս 25 եւ ի հարաւ : Եւ եղբարք նոցա ¹⁵ի սրահն իւրեանց , ի մասնին յեւթն սուրան , ի մամանակայ ի մամանակս՝ հանդերձ ¹⁶նոքօք : Վասն զի հաւասարմութեամբ էին չորք զօրաւորք ¹⁶զրանցն , որ էին Ղեւտացիք ի վերայ տանց չտեմարանայն եւ զանձուց ամեն Աստուծոյ , Եւ ¹⁷բանակէին , վասն զի նոցա էր պահ-

7|Բբբ. յորդւոցն 8|Բբբ. դռնապանք 9|Բբբ. յառաջագոյն . Տէր էր 10|Բբբ. դռնապանք ընտիր 11|Բբբ. գրեցան յազգահամարի ի գեղս իւրեանց 12|Բբբ. ի պաշտաման իւրեանց 13|Բբբ. ի պահպանութիւն 14|Բբբ. կային դռնապանք 15|Բբբ. որ ի գեղ իւրեանց՝ գային ի մամանակաց ի մամանակս . եւ թն սուսա լինել ընդ նոսա 16|Բբբ. դռնապանք 17|Բբբ. սղասնէին շուրջ զտամբն Աստուծոյ

պանուծիւնն . եւ նոքա էին ի վերայ
 28 րանային զորունս ստամորին՝ : Եւ ի նո-
 ցանէ ի վերայ սպասուց պաշտամանն .
 29 թուով տանէին : Եւ ի նոցանէ կային ի
 վերայ ²կահի սրբութեանցն եւ նաչնայն
 եւ զինւոյ եւ իւզոյ եւ կնդրկին եւ այ-
 30 լոց խնկոցն : Եւ ³յորդուց քահանայիցն
 31 էին իւզիփեհադք իւզոցն եւ խնկոցն : Մա-
 տաթիբաս ի Ղեւտայւոցն , նա էր անդրա-
 նիկն Սաղղումայ Կորնաղուց , ³հաւա-
 տարմութեամբ ի վերայ զործոյ զոհիցն
 32 եւ տապակի մեծի քահանային : Եւ Բա-
 նէաս Կահաթայի յեզրարցն իւրոց՝ ի
 վերայ հացին ստաճաղբութեան՝ պաա-
 33 րատակ չարաթէ ի չարաթ : Եւ սոքա
 սաղմոսանուալք , իշխանք տոհմիցն
 Ղեւտայւոց , կարգեալք ի սպառ ա-
 34 էին ի գործն : Սոքա իշխանք տոհմիցն
 Ղեւտայւոց , ըստ ազգին իւրեանց իշ-
 խանք . եւ սոքա բնակեցան յերուսաղէմ :
 35 Եւ ի Գարսուն բնակեաց հայն Գարա-
 36 ւոնի Յեէլ , եւ անուն կնոջնորա Մաարա ,
 37 եւ որդի նորա անդրանիկ Արդոն եւ Յա-
 սիւր եւ Կիս եւ Բաազ եւ Եհր եւ Նապար
 38 եւ Զեքրի՝ եւ Մակեղովթ : Եւ Մակե-
 զովթ ծնաւ զՍառնա . եւ սոքա ⁵ի մէջ
 հզարաց իւրեանց բնակեցին յերուսաղէմ
 39 Եւ Եհր ծնաւ զԿիս , եւ Կիս ծնաւ
 զՍառուզ , եւ Սառուզ ծնաւ զՅովնա-
 40 եւ ⁶զԲաազ , եւ որդի Յովնաթանու .
 41 ⁷Մեմիիրաազ , ծնաւ զՄիքայ : Եւ որ-
 42 ժարա . եւ ⁸Բաազ ծնաւ զՅովաղա , եւ
 Յովաղա՝ ծնաւ զԳաղէմեթ եւ զԱղա-
 43 մովթ , եւ ⁹Չաւրիբի ծնաւ զՄոսա . Եւ
 Մոսա ծնաւ ¹⁰զԲանար , զԱփա՝ որդի նո-
 րա , զԵղէատա որդի նորա , զԵնէյ որդի
 44 նորա : Եւ Եսելի որդիք վնց , եւ այսոքիկ

անուանք նոցա . ¹¹Եզրիկամ անդրանիկ
 նորա՝ . եւ Իամայէլ եւ Սաարիա եւ Աբ-
 զիա եւ Ամարիա եւ՝ Անան . սոքա որ-
 զիք ¹²Ասիելի :

Գ Լ Ժ

1 Եւ ¹³այլազգիք պատերազմեցան ընդ Բա-
 րսելի , եւ ¹⁴Փաթեան յերեսաց այլազ-
 գեացն , եւ անկան վիրաւորք ի լերինս
 2 Գեղբուայ : Եւ պոզեցան այլազգիքն
 զհեա Սառուզայ եւ զհեա որդուցն նո-
 րա , եւ հարին այլազգիքն զՅովնաթան
 եւ զԱրինապար եւ զՄեզքիսաւէ զորդինս
 3 Սառուզայ : Եւ ծանրացաւ պատերազմն
 ի վերայ Սառուզայ , եւ զայն զնա ա-
 զեղնաւորք աղեղամբք ³եւ ցաւովք՝ ,
 4 եւ ¹⁵Փտանդեցաւ յազգեզանցն՝ : Եւ ստէ
 Սառուզ ցիւղաբճակիրն իւր , Զպեա
 զսուր քս եւ խոցեա զիս զովաւ , մի
 զուցէ եկեացն անիլլիատըն այնոքիկ
 եւ խաղասցեն ինեւ . եւ ոչ կամեցաւ
 կապարճակիրն նորա , վասն զի երկեաւ
 յոյժ . եւ սա Սառուզ զսուրն , եւ ան-
 5 կաւ ի վերայ նորա : Եւ ետեա կապար-
 ճակիրն նորա եթէ մեռաւ Սառուզ ,
 6 անկաւ եւ նա ի վերայ սրոյն իւրոյ եւ
 7 մեռաւ : Եւ մեռան Սառուզ եւ երեքին
 որդիքն իւր ⁷չաւուր յայնմիկ՝ , եւ ա-
 մենայն տուն նորա միանդամայն մեռան :
 7 Եւ ետեա ամենայն այր Իսրայելի որք
¹⁶ի հանդուանան էին , եթէ փախեաւ
 Իսրայել եւ եթէ մեռան Սառուզ եւ որ-
 զիք նորա , թողլին զքաղաքս իւրեանց
 եւ փախան , եւ եկին այլազգիքն եւ
 բնակեցան ի նոսա :
 8 Եւ եզեւ ի վազլուս եկին այլազգիքն
 կողոպտել զվիրաւորսն , ⁹եւ գտին զՍա-
 րուզ եւ զորդիս նորա անկեալս ի լի-
 9 րինս Գեղբուայ . Մերկայուցին զնա ,
 եւ առին զզուլս նորա եւ զզէն նորա ,
 եւ առարկեցին յերկիրն այլազգեաց չուր-
 ջանակի աւետարանել կտոցն իւրեանց
 10 եւ ժողովրդեանն : Եւ եզլին զզէն նորա
 ի տան աստուածոցն իւրեանց . եւ զզուլս
 նորա ¹⁷եզլին ի տան Դադոնայ :
 11 Եւ չուան ամենեքեան որ բնակեալ
 էին ¹⁸ի Գաղատայ զոր ինչ արարին այլ-
 ազգիքն ընդ Սառուզ ¹եւ ընդ Իսրա-
 ւա

¹³Եբ. Գ-Կ-Կ ²Եբ. Կահիս ե ի վերայ ամենայն
 կահի ³Եբ. պաշտոնեայ ի վերայ գործոյ տա-
 պակացն (32) Յորդուոցն Կահաթայուց յեզրարց
 նոցա ⁴Եբ. Աբիով եւ Զարարիտ ⁵Եբ.
 յանդիման ⁶Եբ. զԵսարաղ ⁷Եբ. Մերիւա-
 ազ . եւ Մերիւաաղ ⁸Եբ. Աբուզ . (42) եւ
 Աբուզ ծնաւ զՆաբարա , եւ Յորարա ⁹Եբ.
 զՉաւրիբ . եւ Զաւրիբ ¹⁰Եբ. զԲանաս ե
 զԱփաս

¹¹Կ-Ժ, Եզրիկամ, Բոքեբու ¹²Եբ. Եսելի ¹³Եբ.
 Փղշտացիք . այսպէս եւ յերայ ¹⁴Եբ. փախեաւ
 այր Իսրայելի ¹⁵Եբ. վիրաւորեցաւ յազգեզա-
 ւորացն ¹⁶Եբ. ի հովտին ¹⁷Եբ. բեւեռեցին
¹⁸Եբ. ի Յարիս Գաղատայու

12 յէլ՝, Եւ յարեանս ՚ի Գաղաղէ ամենայն արք զօրաւորք, եւ առին զմարմինն Սաւուղայ եւ զմարմինս որդւոց նորա, եւ բերին ի Յարիս եւ թաղեցին զուկերս նոցա ընդ կաղնեաւն ի Յարիս, եւ
 13 պահեցին աւուրս եւթն: Եւ մտաւ Սաւուղ յանօրէնութիւնսն իւր զօրս անօրինեցաւ ի Տէր, ըստ բանին Տեառն զի ոչ պահեաց. 2 Վասն զի՝ հարց Սաւուղ վհկաւն ինդրել, 1 եւ պատասխանի ա-
 14 րար նմա Սամուէլ մարգարէ,՝ Եւ ոչ ինդրեաց զՏէր. եւ սպան զնա, եւ զարձոյց զթագաւորութիւնն՝ Դաւթի որդւոյ Յեսուայ:

ՊԼ. ԺԱ

1 Եւ եկն ամենայն Իսրայէլ առ Դաւիթ ի Քերրոն եւ ասեն, Ահաւասիկ ոսկերք
 2 քո եւ մարմինք քո եմք: Եւ յերէկն եւ յետանգ, մինչ էր Սաւուղ արքայ, զուէիր որ հանէիր եւ մուծանէիր զԻսրայէլ. եւ ասաց Տէր Աստուած քո ցբեղ, Դու հովուեացես ժողովրդեան իմում Իսրայելի, եւ զու լիցիս առաջնորդ ի վե-
 3 րայ 3 Իսրայելի: Եւ եկին ամենայն ձերքն Իսրայելի առ արքայ ի Քերրոն, եւ եղարքայ Դաւիթ ուխտ ընդ նոսա ի Քերրոն առաջի Տեառն. եւ օծին զԴաւիթ թագաւոր ի վերայ Իսրայելի, ըստ բանին Տեառն զոր խօսեցաւ ի ձեռն Սամուելի:
 4 Եւ զնաք արքայ եւ արք նորա՝ յերուսաղէմ, որ է Յերուս, եւ անդ Յերուսացիքն բնակէին յերկրին: Եւ ասեն բնակիչքն Յերուսայ ցԴաւիթ, Ոչ մտցես զու այսր. եւ 5 առ զամբոյն Սիոնի,
 6 այն է քաղաք Դաւիթի: Եւ ասէ Դաւիթ, Ամենայն որ հարցէ զՅերուսացին յառաջադոյն, եղիցի իշխան եւ զօրավար. եւ ել յառաջ ի վերայ նորա Յովբար որդի Շարուհեայ, եւ եղեւ իշ-
 7 խան: Եւ նստաւ Դաւիթ յամբոյն, վասն այնորիկ կոչեաց զնա քաղաք
 8 Դաւիթի: Եւ շինեաց զքաղաքն չուրջա-
 9 նակի, 6 եւ պատերազմեցաւ եւ առ զքա-
 9 զաքն: Եւ երթայր Դաւիթ երթալով եւ մեծանայր, եւ Տէր ամենակալ էր ընդ նմա:

10 Եւ սքա իշխանք էին զօրացն Դաւիթի, որք զօրանային ընդ նմա ի թագաւորութեան նորա, ընդ ամենայն Իսրայելի, որք թագաւորեցուցանէին զնա ըստ բանին Տեառն ի վերայ Իսրայելի:
 11 Եւ այս թիւ զօրաւորացն Դաւիթի. Իզրաւամ որդի Աքամանի, 7 առաջին յերկցն. նա ձգեաց զսուրն իւր միանգամ ի վերայ երեք հարեւր վիրաւորացն՝ ի միում ժամանակի:
 12 Եւ յես նորա Եղիազար որդի Դովգայի Աքուքացւոյ. նա յերիս զօրաւորսն
 13 8 էր ընդ Դաւիթայ ի Փասասորոմին: Եւ՝ այլազգիքն ժողովեցան անգր ի պատերազմ. եւ էր մասն ինչ անդաստանին լի զարեաւ, եւ զօրն փախեաւ յերեսաց
 14 այլազգեացն: Եւ 9 եկաց ի մէջ մասինն եւ պահեաց՝ զնա. եւ հարին զայլազգիսն, եւ արար Տէր փրկութիւն մեծ:
 15 Եւ իջին երեք յերեսուռն իշխանացն ի վէինն առ Դաւիթ յայրն Ողոզոմայ. եւ բանակ այլազգեացն էր բանակեալ
 16 հովանի 10 սկայցից: Եւ Դաւիթ յայնժամ էր յամբոյն, եւ զօր այլազգեացն էր
 17 յայնժամ ի Բեթղեհեմ: Եւ ցանկացաւ Դաւիթ եւ ասէ, Ո՞ արուցանէր ինձ ջուր ի ջրհորոյն Բեթղեհեմի որ առ
 18 զրանն է: Եւ պատահեցին երեքն զբանակ այլազգեացն, եւ հանին ջուր ի ջրհորոյն Բեթղեհեմի որ է առ զրանն, եւ առին եւ եկին առ Դաւիթ. եւ ոչ կամեցաւ Դաւիթ ըմպել զայն, եւ նուի-
 19 րեաց զայն Տեառն, Եւ ասէ, 11 Բաւիչ լիցի ինձ Աստուած՝ առնել զբանդ զայդ, 12 եթէ զարիւն արանցդ այդոյիկ արբից յանձինս իւրեանց. վասն զիողովքն իւրեանց բերին զայդ, եւ ոչ կամեցաւ ըմպել զայն. զայս արարին երեք զօրաւորքն:
 20 Եւ Աբեսա եղբայր Յովբարու էր իշխան երկցն. նա ձգեաց 13 գուրն ի վերայ վեց հարեւր վիրաւորացն ի միում
 21 ժամանակի՝. Եւ նա էր անուանի ի մէջ 14 երկցն ի վերայ նոցա՝, քան զերկուսն

1 Յեբր. գալուստ 2 Յեբր. նաեւ 3 Յեբր. ժողովրդ. զեան իմոյ Իսրայելի 4 Յեբր. Դաւիթ եւ ամենայն Իսրայէլ 5 Յեբր. ա՛ա Դաւիթ 6 Յեբր. զՄեղոն եւ չուրջանակի եւ Յովբար նորագեաց զմնացորդ քաղաքին

7 Յեբր. առաջին զօրավորաց (1 ա՛մ երեանից). նա ձգեաց զնիզակ իւր ի վերայ երեք հարեւրոց, սպան զնոսա 8 Յեբր. էր. (13) նա էր ընդ Դաւիթայ յԱփիդգոմին. եւ 9 Յեբր. կացին ի մէջ արտին եւ արբեցուցին 10 Գալ, Ռափայնոց 11 Յեբր. Գաւ լիցի ինձ Աստուծոյ իմմէ 12 Յեբր. միթէ 13 Յեբր. զնիզակն ի վերայ երեք հարեւրոց եւ սպան զնոսա 14 Յեբր. երկցն. (21) Յերեց անտի

փառաւորադոյն , եւ էր նոցա իշխան ,
 եւ մինչ յերան ոչ ժամանէր :
 22 Եւ Բանեա որդի Յովիւրայեայ , Յոր-
 զի ան զօրաւորի . լազու՛մ էին գործք
 նորա ի Կարեւեղայ . նա եհար զերկուս
 յորդին Արիել Բանեայ :¹ Եւ նա էջ եւ
 եհար զառեւծն ի մէջ զբին յաւուր ձեան :
 23 Նա եհար զայն Եգիպտացի զայր երե-
 ւելի հինգկանգնեան , եւ ի ձեռն Եգիպ-
 տացւոյն նիզակ իբրև զստորի ոստայ-
 նանկաց . եւ էջ առ նա Բանեա բրաւ ,
 եւ եհան ի ձեռանէ Եգիպտացոյ ոյն զնի-
 ղակն , եւ սպան զնա նիզակաւն նորին :
 24 Զայս արար Բանեա որդի Յովիւրայեայ .
 եւ անուն նորա ի մէջ երկոց զօրաւու-
 րաց . Քան զերկուն փառաւորապոյն , եւ
 առ երկան ոչ ժամանէր . եւ կացոյց զնա
 Դաւիթ ի վերայ ճառնին իւրոյ :
 26 Եւ սոքա էին զօրաւորք զօրացն . Ա-
 սայել եղբայր Յախարայ , Կելանան որ-
 զի Դովլայի ի Բեթղզեհեմէ , Սամովթ
 28 Արովրայի , Գեղէս Փազովնայի ,⁵ Ալբէ
 որդի Թեկուացոյն , Արիւզեր Անաթով-
 29 թայի , Սովրաք Ասովթայի , Եղիաք
 30 Ավնայի , Մովարէ Նեատիւթայի , Ե-
 զեաղ որդի Բասանայ Նեատիւթացւոյ ,
 31 Նեխայի որդի Հեւիթայի ի լլրոյն Բենիա-
 32 մինի . Բանեա Փարսիմնացի , Աւրի⁶ ի
 Նեքեղայ , Գաասարիէ Սարսիթայի :
 33 Աղամովթ Բարուճայի , Եղիարա Ասղա-
 34 թնայի , Պրզի Ասամայ Գովթնացւոյ
 Յովնաթան որդի Սաղէի Արարացւոյ ,
 35 Աքիւմ որդի Սաքարայ Արարացւոյ ,
 36 Եղիբասղ որդի Ալրայ , Ափեր Մե-
 37 քուրովթայի , Աբիա Փիղոնացի , Ասա-
 րա Կայմեղայի , Նաարէ սրբի Ասրեալ ,
 38 Յովէլ եղբայր Նաթանայ , Մարար որ-
 39 զի Ազարայ , Սեզկե Ամոնացի , Նաար
 Արերոնացի կապարձակիր Յովարայ որդ-
 40ւոյ Շարուհեայ , Կրաս Աւրիթայի , Գա-
 41 ըր Յեթերացի , Աւրիա Քեաացի , Զա-
 42 թայ որդի Աղայեայ⁸ որդւոյ Ակզբայ ի
 Աուրեհայ , իշխան ի վերայ երեանին :
 43 Անան որդի Մաաբայ , Յովտափաա Մաա-
 44 թանայի , Աղիա Սասարովթայի , Սա-
 մաա եւ Յեւեղ որդիք Բովթանացւոյն
 45 Արարացիք , Յեզիէլ որդի Սամարեայ

եւ Յովազա եղբայր նորա , Թովսացիք ,
 46 Յեզիէլ Մաովնայի , Սյիրաբ եւ Յովսէ
 յորդի նորա , Եղնամացիք :⁹ Յեթեմ
 Մովաբացի , Յեզիէլ եւ Աբէզ եւ Յա-
 սիէլ Մովսաբացի :

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ սոքա եկին առ Դաւիթ ի Սիկեղակ,
 մինչդեռ¹⁰ Նեղեայ էր յերեսաց Սաու-
 զայ որդւոյ Կիսեայ . եւ սոքա էին ի
 զօրաւորսն օգնականք ի սլաւտերազմին :
 2 Եւ աղեղամբ յաջուց եւ յանկաց , եւ
 պարսաւորք քարամբ եւ նեախւք , յեղ-
 3 բարցն Սաուղայ ի Բենիամինէ Իշխան
 Աքիւզեր , եւ Յովսա որդիք Սամայ
 Գարաացի , եւ Յեզիէլ եւ Փաղէա որ-
 զիք Ազմովթայ , Բարաքիա եւ Յէու
 4 Անաթովթայի , Սամէաս Գարաւոնայի ,
 զօրաւոր ի մէջ երեանից , եւ ի վերայ եւ
 5 Նան եւ Զարադ ի Գաղեթնայ , Եղի-
 սզա եւ Յարիմովթ եւ Բաազիա եւ Սա-
 6 մարիա եւ Ասփաաթիա յԱրիւզայ , Եղ-
 կանա , Յեթիա ,¹¹ Եզիէլ եւ Յովզարայ
 7 Եւ Յեզբամա Կորացիք , Յովէլ եւ Զա-
 րազիա , որդիք Յերոմայ Գեպովրացւոյ :
 8 Եւ ի Գաղայ որդեցանս առ Դաւիթ ,
¹² եւ յանսպաւնն զօրաւորք օժտով , սքբ
 որք հարկանէին պատերազմ , առեալ
 վահանս եւ աշտեալս , եւ զէմք նոցա
 իբրև զղէմս առիւծու , եւ թեթեւա-
 9 գոյք ռաիւք իբրև զայծեմուճս ի վե-
 յրայ յերանց արաղուճեամբ : Եզիւ իշ-
 խան , Արդիա՝ երկրորդ , Եղիա՝ եր-
 10 ռորդ , Մաման՝ չորրորդ , Յերեմիաս՝
 11 հինգերորդ , Եթիթի՝ վեցերորդ , Եզիէլ՝
 12 եւ թեթեւագ , Յովնան՝ ութերորդ , Եղ-
 13 զաբաթ՝ իններորդ , Յերեմիաս՝ ասա-
 ներորդ , Մաքարանա՝ միտասաներորդ :
 14 Սոքա յորդոցն Գաղայ իշխանք զօ-
 րացն , ի հարեւրսն փոքր , եւ մեծ ի մէջ
 15 հազարացն : Սաքա են որք անցին ընդ
 Յորդանան յամեանն առաջնուճ , եւ նա
 էր լի յամենայն¹³ յասակն իւրուճ :¹⁴ Եւ
 հալածեցին զամենայն բնակիւն յովսացն՝
 յարեւելից մինչեւ յարեւմուտս :
 16 Եւ եկին յորդոցն Բենիամինի եւ Յու-
 17 զայ յոյնուճիւն Դաւիթի : Եւ Դաւիթ
 ել ընդ առաջ նոցա , եւ ասէ ցնոսա ,

¹ Եբբ. որդւոյ ² Եբբ. առիւծուճս (Տզոր) Մո
 փաբու ³ Եբբ. զեբեաուճս ⁴ Եբբ. առեհին
⁶ Եբբ. Կրաս որդի Թեկուացւոյ ⁵ Եբբ. ի ճորցն
 Գասասց , Արիէլ Արաբաթի ⁷ Եբբ. Յորդւոյ
⁸ Եբբ. Աղիա որդի Աղայ Աուրեհեան , զլուխ
 Ռուրեհեանց , եւ ընդ նմա ետեսուիք

⁹ Եբբ. որդիք Եղնամայ ¹⁰ Եբբ. թաբուցեալ
¹¹ Եբբ. Աղարիէլ ¹² Եբբ. յամուր անդր յանս-
 պատին ¹³ Եբբ. ափուճս իւր

եթէ խաղաղութեամբ եկիք առ իս¹, եւ զիցի սիրտ իմ ընդ ձեզ . ապա թէ մատնել զիս թշնամեաց իմոց եկիք, ²ոչ ճշմարտութեամբ ձեռին՝, տեսցէ Աստուած հարցն մերոց եւ յանդիմանեա-

18 ցէ : Եւ զորացոյց Հողին զԱմստտ³ զիշխանն երեսնիցն, եւ ասէ, ⁴Երթ, Դաւ, իթ, որցի Յեսեայ եւ զօրզ քո՞, խաղաղութիւն քեզ, եւ խաղաղութիւն օգնականաց քոց : վասն զի օգնեաց քեզ Աստուած քո . եւ ընկալաւ գնոսա Դաւիթ, եւ կացոյց գնոսա իշխանս զօրացն :

19 Եւ ի Մանասէէ զիմեցին առ Դաւիթ ի գալ այրազեացն ի վերայ Սաւուզայ ի պատերազմ, եւ ոչ օգնեաց նոցա . վասն զի խորհրդիւ եղեւ զօրացիւնացն այլազեաց, որք ասացին եթէ Գլխովք արանցդ այգոցիկ դառնայ զա առ տէր

20 իւր Սաւուզ : Ի գնալն նորա ի Սիկեզակ՝ զիմեցին առ նա ի Մանասէէ, Եգնա, Յովզարայ⁵ եւ Եզիու եւ Սաղթի, իշխանք հազարացն որք էին Մանասէի :

21 Եւ նոքա գումարեցան ընդ Դաւիթի ի վերայ հինին . վասն զի զօրաւորք էին ուժով, ամենեքեան իշխանք ի վերայ

22 զօրուն . Բանգի աւուրց յաւուրս գալին առ Դաւիթ ի զօրութիւն մեծ իրբեւ զօրութիւն Աստուծոյ :

23 Եւ այսոքիկ են ⁶անուանք իշխանաց զօրուն, որք եկին առ Դաւիթ ի Քերբուն, գործուցանել զթաղաւորութիւնն Սաւուզայ առ նա ըսա լանին ⁷Աստու-

24 ծոյ : Արցիք Յուզայ վահանակիրք եւ տիգաւորք, վեց հազար եւ ութ հարեւր

25 զօրաւորք ի պատերազմի : Եւ յորդոցն Շմաւանի հզօրք ուժով ի պատերազմեյ՝

26 եւթն հազար եւ հարեւր : Յորդոցն Ղեւեայ՝ չորք հազար եւ վեց հարեւր :

27 Եւ Յուզայ առաջնորդ, եւ յորդոցն Ահարոնի ընդ նոմ երեք հազար եւ եւթն

28 հարեւր, եւ Սաղովկ մանուկ հզօր ուժով ի տանէ հօր իւրոյ, եւ իշխանք

29 քսան եւ երկու : Եւ յորդոցն Բենիամինի յեղրարցն Սաւուզայ երեք հազար, եւ յօրովք ի նոցանէ էին վերա-

30 կացուք սանն Սաւուզայ : Եւ յորդոցն Եփրեմայ՝ քսան հազար եւ ութ հարեւր

զօրաւորք ուժով, արք անուանիք ըստ

31 տանց տոհմիցն իւրեանց : Եւ ի կիսոյց եղէն Մանասէի՝ ութուսան հազար, որք անուանեցան յանուանէ թագաւո-

32 րեցուցանել զԴաւիթ : Եւ յորդոցն Իսաաքարայ որք զիտէին զհանձար, ի ժամանակի ճանաչելով թէ զինչ ⁸առնիցեն Իսրայելի, յիշխանութեան իւրեանց՝ երկերիւր . եւ ամենեքեան եզբարք իւ-

33 ռեանց ընդ ⁹նոսա : Եւ ի Չարուզոնէ որք ելանէին ի մարտ պատերազմի ամենայն պատերազմական գործեաւ յիսուսն հազար, ¹⁰օգնել Դաւիթի՝ ոչ ունայ-

34 նաձեան՝ : Եւ ի Նփիթաղիմայ իշխանք հազարք, եւ ընդ նոսա վահանաւորք եւ

35 տիգաւորք ¹¹երեսուն հազար : Եւ ի Դանայ կարգեալք ի պատերազմ՝ քսան եւ

36 ութ հազար եւ ¹²ութ հարեւր : Եւ յԱսերայ որք ելանէին օգնել ի պատերազ-

37 մի, բառասուն հազար : Եւ յայնմ կողմանէ Յորդանանու, ի յիւրեանէ եւ ի Գաղայ եւ ի կիսոյց եղէն Մանասէի ամենայն պատերազմական գործեօք՝ հա-

38 ռեւր քսան հազար : Ամենեքեան նոքա արք պատերազմօք կարգեալք ի մարտ . խաղաղական անձամբ եկին ի Քերբոն թաղաւորեցուցանել զԴաւիթ ի վերայ ¹³Իսրայելի . եւ այլ մնացորդքն Իսրայելի իրբեւ զանձն մի՝ թագաւորեցու-

39 ցանել զԴաւիթ եւ Էէն ¹⁴անդ աւուրս երիս, ուսէին եւ ըմպէին . վասն զի պատրաստեցին նոցա եզբարքն իւրեանց :

40 Եւ սահմանակիցք նոցին, մինչեւ յիսաքար եւ ի Չարուզոն եւ ի Նփիթաղիմ ընդէին նոցա ուղտուք եւ իշովք եւ Չորուովք եւ եզամբք կերակուրս, պիւր եւ թուզ եւ չամիչ եւ զինի եւ ձէթ, եւ զուարակս եւ ոչխարս բաղումս . վասն զի ուրախութիւն էր յԻսրայելի :

ԳԼ . ԺԳ

1 Եւ խորհեաւ Դաւիթ ընդ հազարապետան եւ հարկւրապետան եւ ընդ ամենայն իշխանան : Եւ ասէ Դաւիթ ցամենայն եկեղեցին Իսրայելի, եթէ իցէ բարութիւնդ ի ձեզ, եւ ի Տեառնէ Աստուծոյ մերմէ յաջողեցաւ, առաքեսցուք առ եզբարս մեր որ մնացեալ են

¹ Եբր. յեշեյ յ-եւ-ը- , օգնել ինձ ² Եբր. չեք անօրէնութիւն ի ձեռս իմ ³ Եբր. Կո եմք , Դաւիթ, եւ ընդ քեզ, որքի Յեսեայ, խաղաղութիւն ⁴ Եբր. յեշեյ յ-եւ-ը- , Յեղիէլ եւ Միքայէլ եւ Յովզարայ ⁵ Եբր. թիւք ⁶ Եբր. Տեառն ⁷ Եբր. Յովիադա առաջնորդ

⁸ Եբր. առնիցէ Իսրայէլ, իշխանք նոցա ⁹ Եբր. բանիւ նոցա ¹⁰ Եբր. տալ ճակատ ի մի սիրտ ¹¹ Եբր. երեսուն եւ եւթն ¹² Եբր. վեց ¹³ Եբր. ամենայն Իսրայելի ¹⁴ Եբր. անդ ընդ Դաւիթի

ՓԼ. ԺԿ

յամենայն Իսրայելի, և րնդ նոսա քա-
 3 անայր և Դեւտայիք ի քաղաքսն ¹կա-
 լուածոյ իւրեանց, և ժողովեացին տա
 4 և ասաց ամենայն եկեղեցին առնել
 5 ամենայն ժողովրդեանն: և և եկեղեցա-
 6 ցոյց Դաւիթ վամենայն Իսրայել ³ի սա-
 մանայն եղիգտոսի մինչև յեմաթ",
 7 տանել զառպանակն Աստուծոյ ի քա-
 8 ղաքէն Յարիմայ: և և հան զնա Դա-
 9 լիթ, և ամենայն Իսրայել ել ⁵ի քաղաքն
 Դաւիթ", որ էր Յուզայի, բերել անտի
 զառպանակն Տեանն Աստուծոյ որ նստի
 ի վերայ քերտիւրէից, յորչ վերայ կոչե-
 7 ցաւ անուն նորա: և և եղին զտապա-
 նակն Աստուծոյ ի վերայ սալի նորոյ,
 ի տանէն Արինադարայ: և Ողա և ⁶եղ-
 8 բարք նորա" ավէին դայայն: և և Դաւիթ
 և և ամենայն Իսրայել խաղայն առաջի
 Աստուծոյ ամենայն զօրութեամբ, եր-
 9 գովք սագմոսաց, տաւզօք և քնարօք
 և թմբօք և ծնծղայիւք և փողովք:
 10 և և եկին մինչև ի կալն Քեղովեայ.
 և և ձգեաց Ողա զձեռն իւր ունել զառ-
 պանակն, վասն զի թիւրեաց զնա զուս-
 11 բակն: և և բարկացաւ Տէր սրտմտու-
 թեամբ ի վերայ Ողայ, և և հար զնա
 անդ յաղագս ձգելոյ նորա զձեռն իւր
 ի տապանակն. և և մտաւ տնդ առաջի
 12 Աստուծոյ: և և որամեցաւ Դաւիթ, վասն
 զի իրամատեաց Տէր իրամատուժիւն
 յՈղա. և և կոչեաց զտեղին զայն Որա-
 13 մատուժիւն Ողայ մինչև յօրս յայս: և և
 երկեաւ Դաւիթ յԱստուծոյ յաւուրն
 յայնմիկ և և ստէ, Զիմօք տարայց առ
 14 իս զառպանակն Աստուծոյ: և և ոչ զար-
 ձոյց Դաւիթ զառպանակն առ ինքն ի
 քաղաք Դաւիթի, և և խոտորեցոյց զնա ի
 15 տունն ⁷Արեղզարայ Քեաղղայոյ": և և
 նստաւ տապանակն Աստուծոյ ⁸ի տանն
 Արեղզարայ" ամիսս երիս, և և օրնեաց
⁹Աստուծոյ զԱրեղզար" և և զամենայն
 որ ինչ նորա:

1 Եւ առաքեաց Քիրամ արքայ Տիւրուսի
 հրեշտակս առ Դաւիթ, և և փայտս մայրս,
 2 շինել նմա տուն: և և ծանեաւ Դաւիթ
 եթէ ¹⁰սրտորաստեաց զնա Տէր" ի վերայ
 Իսրայելի, վասն զի ավեաց ի բարձրու-
 թիւն թագաւորութիւն նորա, վասն
 3 ժողովրդեան իւրոյ Իսրայելի:
 4 և և սա Դաւիթ այ և և կանայս յե-
 5 րուսաղէմ, և և ծնան նմա այ և և ուս-
 6 տերք և և գտտերք: և և այտօքիկ են ա-
 7 նուանք նոցա որք ծնան նմա ⁴և էին
 նորա" յերուսաղէմ. Սամաս և և Սո-
 8 բար, Նաթան և և Սողոմոն և և Յերաար
 9 և և Եղիսաւ և և Եղիփազէա և և Նագեթ
 10 և և Նաբիա և և Յափիէ և և Եղիսամա և և
 11 Բաղիադա և և Եղիփաղէա:
 12 և և լուան ¹¹այլապիւրայ եթէ օծաւ Դա-
 13 լիթ թագաւօր ի վերայ ամենայն Իս-
 14 րայելի, և և ելին ամենայն այլազգիքն
 ինչորիկ զԴաւիթ. լուաւ Դաւիթ և և ել
 15 ընդ առաջ նոցա: և և այլազգիքն եկին,
 և և ¹²հանդիսեցան միմեանց" ի հովաին
 16 սկայից: և և հնարք Դաւիթ յԱստուած
 17 և և ստէ, եթէ Ելից ի վերայ այ-
 18 լազգեանցն, և և տայնս զնոսա ի ձեռս
 19 իմ: և և ստէ ցնա Տէր, Ել, և և տայ
 20 զնոսա ի ձեռս քո: և և ել Դաւիթ ի
 21 Լաազփարասիմ, և և հնար զնոսա Դա-
 22 լիթ. և և ստէ Դաւիթ, Որամատեաց Աս-
 23 տուած զթշնամիս իմ ձեռամբ խոյլ,
 24 իրբեւ զիրամատուժիւն ջրոյ. յաղագս
 25 այնորիկ կոչեաց զանուն տեղոյն այնո-
 26 յիկ ¹³Որամատուժիւն Փարտանայ": և և
 27 թողին անդ զաստուածս իւրեանց. և և
 28 ասաց Դաւիթ այլել զնոսա հրով:
 29 և և յաւելին այլ և և այլազգիքն և և
 30 ¹²հանդիսեցան ի հովաին ¹⁴նկայից: և և ե-
 31 հարք Դաւիթ զարձեալ զԱստուած. և և
 32 ասաց ցնա Աստուած, Աչ եթիցես զկնի
 33 նոցա. զարձիր ի նոցանէ, և և ¹⁵թողցես ի
 34 զնոսա մերձ ¹⁶ի տանձրան": և և եղիցի ի
 35 լսել քո զձայն չարման ծայրից ¹⁵տան-
 36 ձեացն, յայնմամ ելցես ի սպտերագ-
 37 մնլ, վասն զի ելցէ Աստուած առաջի
 38 թիմեանցն

¹Եբր. արուարձանեացս ²Եբր. ինչորեցայք ³Եբր. ի Սիոնէ Եգիպտոսի մինչև ի մուսա Նամթայ
⁴Եբր. գ-լ-տ- ⁵Եբր. ի Բաաղ, ի Կարիսիմ արիմ
⁶Եբր. երայր նորա. խ-լ, Արիմ ⁷Եբր. Աբ-
 զեղովմայ Գեթիցայ ⁸Եբր. ընդ տանն Աբ-
 զեղովմայ ի տան նորա ⁹Եբր. Տէր զտունն
 Աբզեղովմայ

¹⁰Եբր. հաստատեաց զնա Տէր ի թագաւօր ¹¹Եբր. Փղշտացիքն. ա-դ-ե- և է շեւոյ: ¹²Եբր. սփռե-
 ցան ¹³Եբր. Լաազփարասիմ ¹⁴Եբր. գայցես
 առ նոսա յետոյ կուտ թիմեանցն ¹⁵Եբր.
 թիմեանցն

16 ըստ հարկանել զբանակ այլազգեացն : և արար որդէս պատուիրեաց նմա Աստուած , և ետոր զբանակ այլազգեացն
 17 ի Գարաւսնէ մինչև եւ ի Կապրիս : և եղև անուն Դաւիթ յամենայն երկրի , և Տէր ետ զերկեւզ նորս ի վերայ ամենայն ազգաց :

ԿԼ . ԺԵ

1 Եւ արար իւր տունս ի քաղաքի Դաւիթի , և պատրաստեաց զտեղի տապանակին Աստուծոյ , և արար նմա խորան :
 2 Յայնժամ ասաց Դաւիթ , Աչ այլ ումեք է բաննայ զտապանակն Աստուծոյ , բայց միայն Կեւտացոցն . վասն զի զնոսս ընտրեաց Տէր բաննայ զտապանակն իւր , և պաշտել տաւջի նորս մինչև յաւիտեանս :
 3 Եւ ժողովեաց Դաւիթ զամենայն Լուրայէլ յերուսաղէմ հանել զտապանակն Տեառն ի տեղին զոր պատրաստեաց նմա :
 4 Եւ ժողովեաց Դաւիթ զորդին Ահարոնի և զԿեւտացիսն . Յորդոցն Կաճաթու՝ Աւրիել իշխան , և եղբարք նորս
 6 հարեւր քանն . Յորդոցն Մերարեայ՝ Ասաչիաս իշխան , և եղբարք նորս երկերիւր զխառն . Յորդոցն Գերսոնի՝ Յովել իշխան , և եղբարք նորս հարեւր երեւտուն . Յորդոցն Եղիսափանայ՝ Սամայիաս իշխան , և եղբարք նորս երկերիւր . Յորդոցն Քեբրոնի՝ Եղիել իշխան , և եղբարք նորս ութսուն . Յորդոցն Ազիելի՝ Ամինադար իշխան , և եղբարք նորս հարեւր եւ երկուսասուն :
 11 Եւ կոչեաց Դաւիթ զԱղգովի և զԹրափար , զքաճանապան և զԿեւտացիսն , զԱւրիել և զԱսաչիաս և զՅովել և զՍտամայաս և զԵղիել և զԱմինադար , և ասէ ցնտս , Դաւք էք իշխան սաճմից Կեւտացւոց , զուք սրբեցալուք և եղբարք ձեր , և հանէք զտապանակն Աստուծոյ Իորայելի ի տեղին զոր պատրաստեցի նմա : 11 Ոչ ապաքէն՝ զի ոչ էիք զուք յատաջ , իրամատեաց Աստուած ձեր՝ ի մեզ , վասն զի ոչ ինչպեւ
 14 ցաք իրուսաղէմ զնա : և սրբեցան քահանայքն և Կեւտացիք յերկր զտապանակն
 15 նախն 3 Աստուծոյ Իորայելի : և ասին սրդիք Կեւտացոցն զտապանակն Աս-

տուծոյ , որդէս և պատուիրեաց Մովսէս բանիւ 6 Աստուծոյ ըստ գրոց , բառնապետքն ի վերայ ուսոց իւրեանց :
 16 Եւ ասէ Դաւիթ ցիշխանս Կեւտացւոցն , Կացուցէք զհզարարն ձեր սրք երկն զտալմոս՝ նուազաբանօք երկոցն , զնարօք և սրնօք և ծնծգայիւք , ամբասնայ զձայնս ի բարձունս սրախու
 17 ի կան ձայնիս : և կացուցին Կեւտացիքն զԵման որդի Յովելի , և յեզրարց նորս զԱսափ որդի Բարաքիսայ , և յորդոցն Մերարեայ յեզրարցն նորս զԵման
 18 որդի Կրեւայ : և ընդ նոսս եղբարքն իւրեանց երկրորդք , Զարափիաս , 7 և Յովել՝ և Սամիրամովթ և Յեքիել և Անանիաս և Եղիար և Բանեւս և Մասիաս և Մատափիաս և Եղիարայա և Մակեղիաս և Արքեղովմ և Յեկէ և և Ազիաս՝ զանապանքն : և սաղմոսանապքն՝ Եման և Ասափ և Եման տաւղօք սղաննօք , լսիլի տանել զձայնն :
 20 Զարափիաս և Ազիել և Սամիրամովթ և Եքիել և Անանիաս և Եղիար և Մասիաս և Բանեւս՝ 8 քնարօք , և Ազիելովմ՝ և Մատափիաս և Եղիարայա և Մակեղիաս և Արքեղովմ և Յեկէ և Ազիաս՝ 9 սրնօք . Անենթիաս՝ 22 զօրացուցանիլ . և Քանենիաս իշխան Կեւտացոցն՝ իշխան ի վերայ երկոցն ,
 23 վասն զի էր հանճարեղ : և Բարաքիաս և Եղիանա՝ զանապանք տապանակին :
 24 Եւ Սովրենիաս և Յովտարիաս և Նաթանիել և Ամեադար և Զարափիաս և Բանեւս և Եղիարայ , քահանայքն 10 յուսացեալք փաղովք՝ տաւջի տապանակին Աստուծոյ , և Արքեղովմ և Յէիաս՝ զանապանք տապանակին Աստուծոյ :
 25 Եւ Դաւիթ և ձերքն Իորայելի և հազարապետք երթային հանել զտապանակ ախաթն Տեառն ի սանէն 11 Արեւոյս
 26 զարայ ուրախութեամբս : և եղև ի զօրացուցանելն Աստուծոյ 12 զցիշխանսն որ բարձին զտապանակն ուրախ Տեառն , զեմին եւ ինչ զուարակս և եւթն խոյս :
 27 Եւ Դաւիթ զգեցեալ էր պատուեճան լինելովէն . 13 և ամենայն Կեւտացիքն

1|Էբբ. արար Դաւիթ 2|Էբբ. և քանն 3|Էբբ. Տեառն Աստուծոյ 4|Էբբ. գլխի 5|Էբբ. Տէր Աստուած մեր

6|Էբբ. Տեառն 7|Էբբ. Լեն և Յովել 8|Էբբ. տաւղօք ի վերայ Ազամովթայ 9|Էբբ. քահապետք ի վերայ Եմանի 10|Էբբ. հանցուցանելն 11|Էբբ. Արեւոյս 12|Էբբ. զԿեւտացիսն 13|Էբբ. նոյնպէս ամենայն Կեւտացիքն որ բառնային զտապանակն , և սաղմոսանապքն և Քանենիաս իշխան երկոցն որոց

րարձին զստարանակ ու խափն Տեանն ,
 և սաղմոսանու ազգն , և Քոնննիսա էր
 իշխան երգոցն որք՝ նու ազգէին . և Դաւ-
 լիթ զգեցեալ ՚պատմու ճանն բնեկեղէն :
 28 Եւ ամենայն Իսրայէլ համին զաստա-
 նակ ախափն Տեանն նշտակաւ , ձայնիւ
 շորեկեաւն , և փաղով և ծնծկայիւք
 29 նու աղկիով քնարօք և սոււզօք : և ևե-
 դեւ մինչդեռ սաստմանն ³Աստուծոյ
 գայր ի քաղաքն Դաւիթի , և Աեղբոյ
 զուսար Սաուուայ կարկասեալ ընդ պա-
 տուհանն՝ կտես զարքայ Դաւիթ զի կա-
 քաւ էր և խաղայր , և անգամնեաց զնա
 ի միտս իւր :

ԳԼ ԺԶ

1 Եւ ⁴ստրաւ ի ներքս զստարանակն Աս-
 տուծոյ , և ⁵հաստատեաց զնա ի մէջ խո-
 րանին՝ զոր պատրաստեաց նմա Դաւիթ .
 և մատուցին ողջակէզս և ⁶զփրկու-
 2 թեանցն առաջի Աստուծոյ : և կատա-
 րեաց Դաւիթ մատուցանել զողջակէզսն
 և ⁷զփրկութեանցն , և օրհնայ զԺԹ
 3 զօրուրցն յանուն Տեանն : և բաշխեաց
 ամենայն Իսրայելի յսոնէ մինչև ցիկն ,
 ի մարզ՝ նոց մի ի նոցարարոցէ . և պա-
 տառ մի ի կասկարայից՝⁸
 4 Եւ կարգեաց առաջի երեսաց ստաղ-
 նակին ⁹կտակարանայն Տեանն , ի Դեւ-
 սաղուոցն , պաշտօնեայս ¹⁰երդել ձայնիւ՝
 և խոստովան իրել և օրհնել զՏէր
 5 Աստուած Իսրայելի . ՁԱստի առաջ-
 նորց , և երկրորց նմա Ձաքարիսս ,
 զՅեկէլ , զՍամիրամովթ , զՅեքիէլ , զՄա-
 տաթիսս , զԵղիար , զԲանեա , զԱբգե-
 զովմ և զԵիէլ , նու ազարանօք տաւ-
 զաց և քնարաց . և Աստի ծնծկայիւք
 6 նու ազէր , Եւ Բանեա և Աղիէլ քա-
 նանայք՝ փոխովք . հանսպաղ ստաջի
 ստարանակի կտակարանայն Աստուծոյ :
 7 Եւ յաւուրն յայնմիկ յայնժամ կարգեաց
 Դաւիթ ի սկզբանն օրհնել զՏէր ի ձեռն
 Աստուայ և կարարց նորա :
 8 Եբէ : Աստաովան եղբուք Տեանն և
 կարարցէք զանուն նորա , ծանուցէք ժո-
 9 զովրդոց զգործս նորա : Երգեցէք նմա
 և օրհնեցէք զնա , պատմեցէք ամենե-
 ցուն զգրանչեալն նորա ⁹զոր արար Տէր՝ :

10 Օրհնեցէք զանուն սուրբ նորա . ուրախ
 լիցի սիրա՝ ¹¹որ խնդրէ զհաճոցս նորա՝ :
 11 Խնդրեցէք զՏէր և ¹²հօրք եղիջիւք՝ ,
 խնդրեցէք զերեսս նորա յամենայն ժամ :
 12 Յիշեցէք զգրանչելիս նորա զպ արար ,
 զնշանս և զիրաւունս բերանոց նորա .
 13 Ձաւակ Իսրայելի ծառայք նորա , որպիք
 14 Յակորայ ընտրեալք նորա : նա է Տէր
 Աստուած մեր , յամենայն երկրի ևն ի-
 15 րաւունք նորա : ¹³Յիշեցէ յախտեկից՝
 զուխտ իւր , զբանն իւր զոր պատուի-
 16 րեաց ի հաղար ազգ , Ձախտն զոր եղ
 ընդ Արբաճաժու և զերգուսն իւր ընդ
 17 Իսաճակայ . Հաստատեաց զնա Յակորու
 ի նրամանս , և Իսրայելի սոխ յաւի-
 18 տեանտիսն . և է , Քեղ սալ զերկիրն
 Քանանու , զլիճակ ժառանգութեան ձե-
 19 րոց , Ձի ¹⁵էին նոքա՝ սակաք թուով ,
 և նու ազք և պանդխտաք ի նմա :
 20 Գնացին նոքա աղղէ յաղղ և ի թաղա-
 21 ւորութենէ ի ժողովուրդ յայլ : Ոչ լծոյ
 անն հարստահարել զնոսս , և կշտամ-
 22 րեաց վասն նոցա զթաղաւորս . Ար մեր-
 ձեանայք յօժանդակ իմ , և ի մարդարէսդ
 իմ մի վնիք չար :
 23 Օրհնեցէք զՏէր , ամենայն երկիր ,
 պատմեցէք օր ըստ օրէ զփրկութիւն
 24 նորա : Պատմեցէք ի նթմանսս զփասս
 նորա , յամենայն ժողովուրդս զգրան-
 25 չելիս նորա . Ձի մեծ է Տէր և օրհնեալ
 է յոյժ , աճաւոր է ի վերայ ամենայն
 26 աստուածոց : Վասն զի ամենայն սա-
 տուածք աղկայ կուռք ևն , և ¹⁵Աստուած
 27 զերկինս արար : Փառք և գովութիւն
 ստաջի երեսաց նորա , զօրութիւն և
 28 պարծանք ի տեղուոջ նորա : Տաք Տեանն ,
 սոճօք ազանց , սաք Տեանն փասս և
 29 զօրութիւն : Տաք Տեանն զփասս ա-
 նուան նորա . սալք պատարագս և
¹⁶մատուցէք ստաջի երեսաց նորա , և
 երկիր պագէք Տեանն ¹⁷ի սրան սրբու-
 30 թեան նորա՝ : Եւ երկիցէ յերեսաց նո-
 րա ամենայն երկիր , ¹⁸յաշողեսցի երկ-
 31 րի՝ և մի ստանեացի : Արախ եղի-
 ցին երկինք և զնծապէ երկիր . և ու-
 սացեն ի նթմանսս , Տէր թաղաւո-
 32 րեաց : Հնչեացէ ծալ լիւթ իտուրն իւ-

¹Եբբ. էր եփուդ ²Եբբ. չեփորու ³Եբբ. Տեանն
⁴Եբբ. տորան ⁵Եբբ. հաստատեցին ⁶Եբբ. խա-
 զաղականն ⁷Եբբ. գետաղազականն ⁸Եբբ. ար-
 յեցէն յաւելու , և բարար ի տապակէ ⁹Յեբբ.
 պատի ¹⁰Եբբ. յիշել

¹¹Եբբ. որոց խնդրեն զՏէր ¹²Եբբ. զգորութիւնն
 նորա ¹³Եբբ. Յիշեցէք յախտեան ¹⁴Եբբ.
 էր գաւր ¹⁵Եբբ. Եհուդայ ¹⁶Եբբ. եկայք
¹⁷Եբբ. ի վայելչութիւն սրբութեան ¹⁸Եբբ. նա
 և հաստատեցի երկիր

րով, ¹փայտք անպատանի՝ և ամենայն
 33 որ է ի նմա : Յայնժամ ուրախ եղիցին
²ամենայն ծառք անառի ³զի եկին՝ զա-
 34 անկ զերկիր : Խոստովան եղերուք Տեառն,
 զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմու-
 թիւն նորա :
 35 Եւ ասացէք, Կեցո զմեզ, Աստուած
 փրկութեան մերոյ, և ⁴սպրեցո զմեզ ի
⁵Յնամնաց մերոց՝ զի օրհնեցուք զա-
 նուն քո սուրբ, և պարծեցուք յօրհ-
 36 նութիւնս քո : Օրհնեալ Տէր Աստուած
 Իսրայելի յաւիտենից մինչև յաւի-
 տեանս, և ⁶ասացէ ամենայն ժողո-
 վուրդն, Ամէն . և օրհնեցին զՏէր :
 37 Եւ եթող անդ ստաջի տապանակի
 կտակարանացն Տեառն զԱստի և զեզ-
 արսո նորս պաշտել ստաջի տապանա-
 38 կին յամենայն ժամ օր ըստ օրէ : Եւ
 Արդեգովմ և եզբարք նորա վախտուն
 և ութ . և Արդեգովմ էր որդի Բդի-
 39 թունաց, և Ովսեէ ի զոնտապանս : Եւ
 զՍագովկ քահանայ և զեզբարս նորս
 զքահանայս առաջի խորանին Տեառն ⁶ի
 40 Բամա որ ի Փարաւան, Մատուցանել
 ողջակէցս Տեառն ի վերայ սեղանոյ ող-
 յակիրպնց հանտպազ ասուօտսց և ե-
 րեկորին . և բա ամենայնի զօր ինչ
 զրեալ է յօրէնսն Տեառն զոր պատու ի-
 րեաց ⁷որդւոցն Իսրայելի ի ձեռն Մով-
 41 սիսի ծառային Աստուծոյ՝ և և ընդ ⁸ումս
 եման և Բդիթուն, և այլք ընտրեալք
 յանուանէ, օրհնել զՏէր, զի յաւիտեան
 42 է ողորմութիւն նորա . Եւ ⁹ընդ նոսա
 փոլք և ծնծղայք, նուագել քնարօք՝
 երգոցն Աստուծոյ, և որդիքն Բդիթու-
 43 նայ ի գրանն : Եւ զնաց ամենայն ժողո-
 վուրդն իւրաքանչիւր ոք ի տուն իւր, և
 գարծաւ Դաւիթ օրհնել զիւր տունն :

ԳԼ . ԺԷ

1 Եւ եղև իրբև ընտկեաց Դաւիթ ի
 տան իւրում, ասէ Դաւիթ ցեաթման
 մարգարէ, Ահա ես ընակեմ ի տան մայր
 2 է ընդ վրանօք, Եւ ստէ Նաթման գիա-
 լիթ, Չամենայն որ ինչ է յանձին քում՝
 սրա . փան զի Աստուած ընդ քեզ է :

¹ Եբբ. ցնծացէ անգատան ² Եբբ. գ-ի-տ ³ Եբբ. յերեսաց Տեառն, զի զայ ⁴ Եբբ. ժողովեալ զմեզ և ապրեցո զմեզ յազգաց ⁵ Եբբ. ասաց ⁶ Եբբ. ի բարձունսն ⁷ Եբբ. Իսրայելի ⁸ Եբբ. նոսա ⁹ Եբբ. նուագածուտց որ ընդ եմանայ և Բդիթունայ, եւ փողս և ծնծղայս և նուագարանս վանս

3 Եւ ի զիչերին յայնմիկ եղև բան Տեառն
 4 առ Նաթման և ասէ, Երթ և ասա ցԴա-
 լիթ ծառայ իմ, Այսպէս ստէ Տէր . Ոչ
 չինեսցես զու ինձ առն ընտկելոյ ի նմա .
 5 Վասն զի ոչ երբեք ընտկելոյ ի տան յօ-
 րէ յօրմէ հանի զԻսրայել ¹⁰ յեզբարտսէ
 մինչև յօրս յայս . էի խորանաւ ի վաչ-
 6 բարնախս : Ամենայն ուրեք ընդ որ ան-
 ցին որդիքն՝ Իսրայելի . եթէ խօսելով
 խօսեցայ ընդ միում ¹¹ Եւ ցեզիցն Իսրա-
 յելի և ի դատաւորաց նորա՝, որոց պա-
 տուիրեցի հովուել ժողովրդեան իմոյ,
 և ասացի, Ընդէր ոչ չինեցէք ինձ առն
 7 ի մայր վայտից : Եւ արգ այսպէս ա-
 սացես զճասայ իմ Դաւիթ, Այսպէս
 ստէ Տէր ամենակալ, Ասի զքեզ ի վեր-
 ջէ վանոց մովուայն, առ ի լինել ա-
 ռաջնորց ժողովրդեան իմում Իսրայել-
 8 լի . Եւ էի ընդ քեզ ամենայն ուրեք
 ուր և երթայիր, և սատակեցի զա-
 մենայն թշնամիս քո յերեսաց քոց, և
 արարի քեզ ¹² առն ըստ անուան մեծա-
 9 մեծաց որք ի վերայ երկրի : Եւ արգ ե-
 զից զանիկ ժողովրդեան իմոյ Իսրայելի,
 և ¹³ ամիկեցես զգա, և ընտկեցէ
 առանձինն, և ոչ ևս ¹⁴ հողացէ ինչ՝,
 և ոչ ևս յաւելցէ անիրաւութիւն խո-
 նարհեցուցանել զգա որպէս ի սկզբանն,
 10 ¹⁵ Եւ յաւուրդն յորոց կարգեցի զատա-
 լարս ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրա-
 յելի, և նիտուն արարի զամենայն թշնա-
 միս քո . և արգ ¹⁶ անեցուցից զքեզ, և
 11 չինեցից զքեզ ևս Տէր՝, Եւ եղիցի յոր-
 մամ լցցին տուրք քո՝ ննջեցես ընդ
 հարս քո . և յարուցից զգաւանի քո յետ
 քո, որ եղիցի յորտպայնէ քումմէ . և
 17 պատարասեցից զթագաւորութիւնն նո-
 12 բա : Կա չինեցէ ինձ առն, և ուզ-
 13 զեցից զաթաւ նորա յաւիտեան . Ես և
 զէց նմա ի հայր, և նա եղիցի ինձ յոր-
 զի . և զողորմութիւնս ոչ արարից ի
 րաց ի նմանէ, որպէս մերեկցի ¹⁸ յայն-
 14 ցանէ որք յառաջ քան զքեզ էին : Եւ
 հաւատարիմ լիցի նա ի տան իմում,

¹⁰ Եբբ. մինչև յօրս յայս, և եղէ ի վրանէ ի վրան և ի խորանէ է Իբբ. (6) Ամենայն ուրեք ընդ որ չըջեցայ յամենայն ¹¹ Եբբ. ի դատաւորաց Իսրայելի ¹² Եբբ. անուն ¹³ Եբբ. անկեցից ¹⁴ Եբբ. խաթտեացի ¹⁵ Եբբ. յաբն, և արպէս ¹⁶ Եբբ. ստեմ քեզ էթէ նինեցէ քեզ Տէր առն ¹⁷ Եբբ. հաստատեցից ¹⁸ Եբբ. յայնմանէ որ յառաջ քան զքեզ էր : (14) Եւ հաստատեցից զնա ի տան իմում և ի թագաւորութեան իմում

եւ թագաւորութիւն նորա՝ մինչեւ յաւիտեանս, եւ ամբողջ նորա եկեղիցի՝ ¹ուղ-
 15 զեղալ մինչեւ յաւիտեանս : Ըստ ամենայն լանդից աշտոցիկ եւ ըստ ամենայն տեսլանան աշտմ՝ նոյնպէս խօսեցաւ Նաթան ընդ Դաւիթայ :

16 Եւ եկն արքայ Դաւիթ, նստաւ առաջի Տեառն եւ ասէ, Ո՞վ եմ ես, Տէր Աստուած, եւ կամ զինչ տուն իմ, զի
 17 յորեքեքեր զիս մինչեւ յաւիտեանս. եւ ոչ փոքրկացան՝ աշտքիկ առաջի քո, Աստուած. եւ խօսեցար յաղագս աման ծառայի քո յերկարագոյն, եւ հայեցար զու յիս յանսելեամբ մարդոյ. բարձրացուցեր զու զիս՝, Տէր Աստուած :

18 Զի՞նչ եւս յաւելուցու Դաւիթ՝ փառաւորել զքեզ՝. զու զիտես զծառայս քո :
 19 Տես արտի քում արարեր զամենայն
 20 զմեծութիւնդ՝ քո. Տէր, ոչ՝ ոք է նման քեզ, եւ ոչ Պոլ բաց ի քէն, ըստ ամենայնի զորս յուսք ականջօք մերովք :
 21 Եւ ոչ ոք է իբրեւ զծողովուրդ քո զԻսրայէլ՝ աղղ ի վերայ երկրի՝ որում առաջնորդեաց նմա Աստուած փրկել իւր ժողովուրդ, եւ գնել զանուն իւր մեծ եւ երեւելի, հանել յերեսաց ժողովուրդեան քո զոր փրկեցեր յեզկիտտուէ :
 22 զաղզան : Եւ եցիր զծողովուրդ քո զԻսրայէլ ի ժողովուրդ քեզ յաւիտեան, եւ
 23 զու եղեր նոցա յԱստուած : Եւ արդ, Տէր, բանն զոր խօսեցար ընդ ծառայի քում եւ յաղագս աման նորա, հաւատարիմ լիցի մինչեւ յաւիտեան. ⁹զոր
 24 ասացեր, Տէր՝, Տէր ամենակալ Աստուած Իսրայելի, ¹⁰եթէ տուն՝ Դաւիթի ծառայի
 25 քո եկեղիցի՝ ուղղուցի առաջի քո : Վասն զի զու, Տէր, բացեր զունկն ծառայի քո շինել քեզ տուն. յաղագս աշտոցիկ եզիտ ծառայ քո կալ յաղօթն առաջի
 26 քո : Եւ արդ, Տէր, զու ես Աստուած. եւ խօսեցար վասն ծառայի քո զբարիսդ
 27 զայգոսիկ : Սկսիր պատահտեւ օրհնել զտուն ծառայի քո, լինել առաջի քո

յաւիտեան. վասն զի զու, Տէր, օրհնեցեր, եւ ¹¹օրհնեա յաւիտեան :

ԳԼ. ԺԸ

1 Եւ եղեւ յես աշտոցիկ եհար Դաւիթ զայլազգիան, եւ վանեաց գնտա. եւ առ զԳէլի եւ զգեղա նորա ի ձեռաց այլ
 2 աղղեացն : Եւ եհար զՄովար, եւ էին Մովարացիքն ծառայք Դաւիթի բերել
 3 ընծայս : Եւ եհար Դաւիթ զԱղրազար արքայ Սուրայ յեմամ, յերթալ նորա հաստատել զձեռն իւր ի վերայ զեռոյն
 4 եփրատայ : Եւ ան Դաւիթ գնորա հազար կառս եւ եւթն հազար ձիոց եւ քսան հազար արանց հետեւակաց. եւ քակեաց Դաւիթ զամենայն կառուն,
 5 եւ եթող ի նոցանէ հարեր կառս : Եւ եկն Ասորին ի Դամասկոսէ օգնել Աղրազարայ արքայի Սուրայ. եւ եհար Դաւիթ յԱսորեացն քսան եւ երկու հա
 6 զարս արանց : Եւ եզ Դաւիթ ամբողջ Ասորիս ի Դամասկոսի, եւ ¹²էին Դաւիթի ծառայք՝ բերել նմա ընծայս. եւ աղրեցոյց Տէր զԴաւիթ յամենայն տեղիս
 7 ուր եւ երթար : Եւ ան Դաւիթ ¹³զվանական ոսկեղէնս որ էին ի ծառայն Աղրազարայ, եւ երբ զայն յերուսա
 8 զէմ : Եւ ¹⁴ի Մատերեթայ եւ յընաիր ընաիր քաղաքացն՝ Աղրազարու ան Դաւիթ պղինձ բազում յոյժ. եւ ի նոցանէ արար Սողոմոն զծովն պղնձի եւ զսիւնան եւ զկահան պղնձիս :

9 Եւ յուսա թովու արքայ եմամայ եւ թէ եհար Դաւիթ զամենայն զօրու
 թիւնան Աղրազարայ արքայի Սուրայ :
 10 Եւ առաքեաց զԱղուրամ զօրղի իւր առ արքայ Դաւիթ հարցանել զնմանէ ի խաղաղութիւն, եւ օրհնել զնա. վասն զի պատերազմ ապր ընդ նմա Աղրազար, եւ եհար զնա. քանզի այր թշնամի էր թովու Աղրազարայ. եւ ամենայն անօթ օսկեղէնք եւ արծաթեւ
 11 զէնք ¹⁵ի ձեռս նորա : Եւ զայնտօրիկ սրբեաց Դաւիթ Տեառն ընդ արծաթոյն եւ ոսկուայ զոր ան յամենայն աղղացն, յեղովմայ եւ ի Մովարայ եւ յորդուցն Ամանայ : Եւ Արեսաս որպի Շարուհայ եհար զեղովմ ի հովտին ¹⁶Աղուլայ ութուստան հազար :

¹ Կա՛, հաստատուն ² Եբբ. ամեր զիս մինչեւ ցայտօր. (17) եւ փոքրկացան ³ Եբբ. իբրեւ յայր բարձր ⁴ Եբբ. առ քեզ ի փառաւորութիւն ծառայի քո ⁵ Եբբ. վասն ծառայի քո եւ ըստ ⁶ Եբբ. զայդ, Տէր, յայտ առնել զամենայն մեծամեծս : (20) Տէր, ոչ ⁷ Եբբ. գ զյ Աստուած ⁸ Եբբ. զու, Տէր, ⁹ Եբբ. արս որպէս խօսեցար. (24) Կացցէ եւ մեծասցի անուն քո յաւիտեան, եւ ասացեն ¹⁰ Եբբ. Աստուած Իսրայելի. եւ տուն

¹¹ Եբբ. սրհնեալ է ¹² Եբբ. եղեն Ասորիք ¹³ Եբբ. զվահանն ¹⁴ Եբբ. ի Տեբամայ ե ի Բուհայ, ի քաղաքացն ¹⁵ Եբբ. յայնչեւ, յաւելա, եւ պղնձիք ¹⁶ Եբբ. Աղտից

43 Եւ եզ ¹ի հովտին ամրոց . եւ էին՝
 Եղովմայեցիք ծառայք Դաւթի . եւ
 փրկեաց Տէր զԴաւթի յամենայն տեղիս
 ուր եւ երթայր :
 44 Եւ թագաւորեաց Դաւթի ի վերայ ա-
 մենայն Իսրայելի , եւ էր ամենկ իրա-
 ւունս եւ արդարութիւն ամենայն ժողո-
 45 վըրպեան իւրում : Եւ Յովար որդի Շարու-
 հեայ ի վերայ զօրացն , եւ Յովսափատ
 46 որդի Աքիզուղայ՝ յիշատակաց գարի . եւ
 Սայովի որդի Աքիսովբայ , եւ Արիմե-
 լէք՝ որդի Աբիաթարայ՝ քահանայք , եւ
 47 Սուսա՝ զպրայտա . եւ Բանեա որդի
 Յովիդայայ՝ ի վերայ Քերեթայն եւ Ու-
 փելեթայն . եւ որդիք Դաւթի առաջինք՝
²փոխանորդք արքայի :

ԳԼ . ԺԹ

1 Եւ եղև յես այսորիկ մտաւ Նասա
 արքայ սրբուցն Ամոնայ , եւ թագաւո-
 2 րեաց Անան որդի նորա ընդ նորա : Եւ
 ասէ Դաւթի , Արասցուք ողորմութիւն
 ընդ Անանայ որդւոյն Նասաու , որպէս
 արար հայր նորա ընդ իս ողորմութիւն .
 եւ առաքեաց հրչատակս Դաւթի միտի-
 թարիկ զնա վասն հօր նորա . եւ եկին
 ծառայքն Դաւթի յերկիր որդւոյն Ամո-
 3 նայ միտիթարել զնա : Եւ ասին իշխանքն
 Ամոնայ զԱնան , Միթէ փառաւորել
 Դաւթի զհայր քս առաջի քս առաքեաց
 քիզ զմիտիթարիչազ . ո՛չ ապաքէն ³զի
 քննեացին զքաղաքս ,” եւ զիտել զեր-
 4 կիրս եկին ծառայքն նորա առ քեզ : Եւ
 սն Անան զծառայքն Դաւթի , եղերծ
 զնոսա , եւ եհտա ⁴զորոչակնն նոցա զհա-
 ստրակածն մինչեւ ի վեր , եւ արծա-
 5 կեաց զնոսա : Եւ եկին պատմել Դաւ-
 թի վասն արանցն . առաքեաց ընդ ա-
 սուջ նոցա , վասն զի էին ամաչեցեալք
 յոյժ . եւ ասէ արքայ , Նստարուք յե-
 րիբով մինչեւ ամեացեն մօրուք ձեր ,
 եւ սպա եկեա՛յիք :
 6 Եւ տեսին որդիքն Ամոնայ թէ ⁵ա-
 մաչեաց զօրն Դաւթայ՝ , առաքեաց Ա-
 նան եւ որդիքն Ամոնայ հաղար տալանոց
 սլծաթայ , եւ ի փարձու կալան իւր-
 եանց յԱսորեաց Միգաղատայ եւ յԱսոր-
 եաց Մաաքայ եւ Սուբայ կառս եւ հե-

7 ծեալս : Եւ ի փարձու կալան իւրեանց
 երեսուն եւ երկու հազարս կառայ , եւ
 զարքայն Մաաքայ եւ զօրն նորա , եւ
 եկին բանակեցան յանդիման Մեգաբայ .
 եւ որդիքն Ամոնայ ժողովեցան ի քաղա-
 8 քացն իւրեանց , եւ եկին պատերազմել :
 9 Վար եւ ⁶զգունց զօրաւորացն : Եւ ելին
 որդիքն Ամոնայ եւ ճակատեցան ի պա-
 տերազմ առ զրան քաղաքին . եւ թա-
 գաւորքն եկեալք բանակեցան առան-
 10 ձինն ի գաշտին : Եւ ետես Յովար եթէ
 եղեն զէմ յանդիման պատերազմել ընդ
 նմա , առաջի երեսաց եւ զկնի , ընտ-
 րեաց յամենայն ⁷երիտասարդացն Իսրա-
 յելի եւ կարգեաց ընդզէմ Ասորեոցն .
 11 Եւ զմնացորդս զօրուն ետ ի ձեռս Ա-
 րեստեայ եղբոր իւրոյ , եւ կարգեաց ընդ-
 12 զէմ որդւոցն Ամոնայ . Եւ ասէ , Եթէ
 զօրացն քան զմեզ Ասորին , յիցիս մեզ
 ի փրկութիւն . եւ եթէ որդիքն Ամոնայ
 զօրացն քան զքեզ , ապրեցուցից
 13 զքեզ . Բաջ լեր , եւ զօրացուք վասն
 ժողովրդեան մերում եւ վասն քաղա-
 քայ Ասաուծոյ մերոյ , եւ Տէր որ ինչ
 14 բարի իցէ յաչս նորա՝ արացէ : Եւ ճա-
 կատեցաւ Յովար եւ զօրն որ ընդ նմա
 ընդզէմ Ասորեացն ի պատերազմին , եւ
 15 փախեան ի նմանէ : Եւ որդիքն Ամոնայ
 տեսին թէ փախեան Ասորիքն , փախեան
 եւ նոքա յերեսաց ⁸Յովարայ եւ յերե-
 սաց ⁹Արեստեայ եղբոր նորա , եւ մտին ի
 քաղաքն : Եւ եկն Յովար յերուսաղէմ :
 16 Եւ ետես Ասորին եթէ յազթեաց նմա
 Իսրայել , առաքեաց հրչատակս եւ եհան
⁹զԱսորեստանեայն յայնմ կողմանէ Գե-
 տայն , եւ զՍովիաք զօրավար զօրացն
 17 Աղապարու առաջի նոցա : Եւ պատ-
 մեցին Դաւթի , եւ զուճարեաց զամե-
 նայն Իսրայել , սնց ընդ Յորդանան եւ
 եկն ի շիրայ նոցա , եւ ճակատեցաւ ընդ-
 զէմ նոցա , եւ կարգեցաւ Դաւթի ընդ-
 զէմ Ասորեոցն , եւ պատերազմէր ընդ
 18 նմա : Եւ փախեաւ Ասորին յերեսաց
¹⁰Դաւթայ , եւ կոտորեաց Դաւթի յԱսո-
 րեացն եւթն հազար կառայ եւ քառա-
 սուն հազար հետեւակայ , եւ զՍովիաք
 19 զօրավար զօրուցն սարսն : Եւ տեսին
 ծառայքն Աղապարու եթէ անկան տաճի
 Իսրայելի , եկին ուխտ ընդ Դաւթայ ,

¹Իբբ. յեղովմ պահակապանս , եւ եղեն ամե-
 նայն ²Իբբ. տարթիկեր ³Իբբ. քննել եւ տա-
 պալել ⁴Իբբ. զհանդերձս նոցա ի միջոյ մի-
 չեւ յերաստանն ⁵Իբբ. գարչելի եղեն Դաւթի

⁶Իբբ. զամենայն գունց ⁷Իբբ. ընտրեաց ⁸Իբբ.
 պատեր ⁹Իբբ. զԱսորին ¹⁰Իբբ. Իսրայելի

և ե ծառայելին նմա . և ոչ եւս կամեցաւ Աստրին օրհնել որդւոցն Ամննայ :

ԳԼ . Ի

1 Եւ եղև ի միւսում տարւոջն յերանկ թագաւորացն՝ ած Յովար զամենայն զունդս զօրացն , և տարկանեաց զառնայն երկիր որդւոցն Ամննայ . եկին եւ նստան շուրջ զՀարաթաւ . և Դաւիթ նստէր յերուսաղէմ . և առ Յովար զՀարաթաւ , և կործանեաց զնա :

2 Եւ առ Դաւիթ զգրական Ղեզքումայ թագաւորին նոցա ի զվխայ նորա , և գաւաւ կշիռ նորա տաղանդ ոսկւոյ , և ի նմա ակն պատուական , և էր ի զլուին Դաւթայ . և աւար բազում յոյժ երեր՝ :

3 Եւ զժողովուրդն որ էր ի նմա՝ եման , և սօղոցեաց սղոցօք եւ Յուրազօք երկաթեօք . և այնպէս արար Դաւիթ ամենայն քաղաքաց որդւոցն Ամննայ . և դարձաւ Դաւիթ եւ ամենայն զօրն իւր յերուսաղէմ :

4 Եւ եղև յետ այնորիկ եղև միւսանկ զամ պատերազմ ի Գագեր ընդ ալլադգինս . յայնժամ եհար Սուբաթէ Աստիթացի զՍեպտիլա յորդուց ՝ սկալիցն եւ վանեաց զնա՝ : Եւ եղև դարձեալ սրատերազմ ընդ ալլազլուն , և եհար եղանանն որդի Յայիրայ զԱլեմի զեղբայրն Գողիպու Գեթացու . և վայտնիզակի նորա իրիւս զստորի ստայնանկայ :

5 Եւ եղև դարձեալ պատերազմ ի Գէթ . և էր այր ոմն մեծ յոյժ . և մատուցք նորա վեց վեց՝ քսան եւ չորք . և նա էր յորդուց ՝ սկալիցն : Եւ թնամանէր զԻսրայէլ . և եհար զնա Յովեաթանն որդի Սամայ , որդի եղբօր Դաւթայ : Նոքա եղևն Հաափայ ի Գէթ . ՝ ամենեքեան էին արք հակայք ,՝ և անկան ի ձեռն Դաւթայ եւ ի ձեռն ծառայից նորա :

ԳԼ . ԻԱ

1 Եւ եկաց Բանասրկու ի մէջ Իսրայելի , և զորհցոյց զԴաւիթ թուել զԻսրայէլ :

2 Եւ ասէ Դաւիթ ցՅովաթ եւ ցիշխմաս զօրուն , երթայք թուեցէք զԻսրայէլ ի Բերասրէէ մինչև ե ցԴան , և բերէք առ յա , և զիտացից զթիւ նոցայ : Եւ ասէ

Յովար , Յաւելցէ Տէր ի ժողովուրդ իւր որպէս են դոքա՝ հարիւրապետիկ , և աչք անտան ինոյ անցեն , զի ամենեքեան ծառայք են անտան ինոյ . և ընդէր ինորէ ատէր իմ զայդ , զի մի լինիցի մեզք :

4 Ի ժողովրդեանդ Իսրայելի : Եւ բանն արքայի զօրացաւ ի վերայ Յովարայ . և ել Յովար եւ եկն յամենայն սահմանն Իսրայելի , և եկն յերուսաղէմ : Եւ ետ Յովար զթիւ համարոյ ժողովրդեանն՝ Դաւթի . և էր ամենայն Իսրայէլ հազարք հազարաց , և հարեւր հազար անոց որ ձգէին սուսերս . և Յուզաս չորեք հարեւր յիսուն հազար արանց սուսերաւորաց : Իսոյց զԱւի եւ զԲենիամին ոչ թուեաց ի մէջ նոցա . վասն զի տողակացաւ բանն արքայի առ Յովարայ :

7 Եւ չար երեւեցաւ ստաջի Աստուծոյ վան իրայն այնորիկ , և եհար զԻսրայէլ : Եւ անէ Դաւիթ ցԱստուած , Անգայ յոյժ , զի արարի զիրդ զայդ . և այդ ի բայ յարձ զհարութիւն ծառայիք , վան զի ընդունայնացայ յոյժ :

9 Եւ խօսեցաւ Տէր ընդ Գագայ տեսուցոցի առ Դաւիթ եւ ասէ , երթ խօսեաց ընդ Դաւթայ եւ ասացես , Այսպէս ասէ Տէր . երբս ինչս ես ասեմ ի վերայ քո , ընտրես անձին շքում ի նոցանէ եւ սրբից քեզ : Եւ եկն Գագ առ Դաւիթ եւ ասէ զնա , Այսպէս ասէ Տէր . Ընտրես քեզ՝ կամ երբս ամս վոյ , կամ զերբս ամիսս վախճել քեզ յերեսաց թշնամեաց քոց , և սուր թշնամեաց քոց եզրից ի սատակել զքեզ , կամ զերբս աւուրս սուր Տեսան եւ մահ յերկրի քում , և հրեշտակ Տեսան սատակեաց յամենայն ժառանգութիւնս Իսրայելի . և այդ սես զինչ բան տայ :

13 Կատարանի որ ասարեալցն զիս : Եւ ասէ Դաւիթ ցԳագ , Նեղութիւն է ինձ յոյժ ՚հրեքեան այդօրիկ . բայց անկայց ի ձեռս Տեսան , վասն զի բազում են զթու թիւնք նորա յոյժ , և ի ձեռս մարդկանն մի անկայց : Եւ ետ Տէր մահ յիսրայէլ , և անկան յԻսրայելէ եւթանասուն հազար արանց : Եւ առաքեաց Աստուած զհրեշտակն յերուսաղէմ աստակել զնա . և մինչդեռ սատակէր , ետս Տէր , և զգնացաւ ի վերայ չարութեանն , և ասէ ցհրեշտակն որ սատակէր , Շատ լիցի քեզ , թողացո զձեռն քո . և հրեշտակն քեզ :

1 Յէբ. գ-ի-ի 2 Յէբ. Ե-Ե-Ե յ-Ե-Ե . Ի քաղաքէն 3 Յէբ. կամտասայիւք երկաթեօք ե ուրազօք 4 Յէբ. Հաափայ , և նուաճեցան նորա 5 Յէբ. Հաափայ

6 Յէբ. եւ թանասուն 7 Յէբ. քում զին

տակն Տեառն կայր ի կալն Ոռնեայ Յե-
 16 բուսացուց : Ամբարձ Դաւիթ զաչս իւր
 եւ հասն զհրեշտակն Տեառն , զի կայր
 ի մէջ երկնի եւ երկրի , եւ սուրն իւր
 ձգեալ ի ձեռնն իւրում , եւ կարկառեալ
 ի վերայ Երուսաղեմի . եւ անկան Դա-
 17ւիթ եւ ծերքն զգեցեալ քուրձս ի վի-
 ցԱստուած , Ո՞չ ապաքէն ես ասացի
 թուել զժողովուրդդ . ես եմ որ մեղայն ,
 աննելով արարի զչարհող , եւ ոչխարքդ
 այգաքիլ զի՞ արարին . Տէր Աստուած ,
 եղիցի ձեռն քո յիս եւ ի տուն հօր իմոյ ,
 եւ մի ի ժողովուրդ քո կորուսանել , ¹Տէր :
 18 Եւ ասէ հրեշտակն Տեառն ցԳաղ , Ա-
 սա ցԴաւիթ զի ելցէ կանդնեսցէ սե-
 զան Տեառն ի կալն Ոռնեայ Յերուսաց-
 19ւոյ : Եւ ել Դաւիթ ըստ ըանին ²Տեառն ,
 20 զոր խօսեցաւ յանուն Տեառն : Եւ զար-
 ձաւ Ոռնա , իբրեւ հտես ³զարքայ եւ
 զտրեման որդիսն նորա ընդ նմա ծած-
 կեայս . եւ Ոռնա կատար ի կալն ցո-
 24րեան : Եւ եկն Դաւիթ առ Ոռնա ⁴եւ
 ել Ոռնա՝ ի կալոյն եւ երկիր եպագ
 Դաւթայ ի վերայ երեսաց իւրոց յեր-
 22 կիր : Եւ ասէ Դաւիթ ցՈռնա , Տուր
 ինձ զտեղիդ քո զայդ զկալդ , եւ շինե-
 ցից այգր սեղան Տեառն , արծաթոյ որ-
 քան արժիցէ՝ տացիս ինձ զդա . եւ դա-
 զարեացն հարուածքն ի ժողովուրդնէն :
 23 Եւ ասէ Ոռնա ցԴաւիթ , Ա՛ն զու քեզ ,
 եւ արասցէ տէր իմ արքայ զբարին ա-
 ռաջի իւր . ա՜նա ետու զեղինսդ յողջա-
 կէշս , եւ զիայտ սայլիցդ եւ զցորեանդ
 24 ի զոնս , զամենայն ետու քեզ : Եւ ասէ
 արքայ Դաւիթ ցՈռնա , Ո՛չ այդպէս ,
 այլ գնելով զնեցից արծաթոյ որքան
 արժիցէ . եւ ոչ սուրց որ ինչ է քո ,
 25 մատուցանել ողջակէշ ձրի Տեառն : Եւ
 ետ Դաւիթ Ոռնեայ վասն տեղւոյն նո-
 26 րա վեց հարեւր սիկդ ոսկւոյ կշտով : Եւ
 շինեաց Դաւիթ անդ սեղան Տեառն , եւ
 եհան ողջակէշս եւ ⁵վասն փրկութեան .
 եւ զոչեաց առ Տէր , եւ լուաւ նմա հրով
 յերկնից ի վերայ սեղանոյ ողջակիղին , ⁴եւ
 27 ծախեաց զողջակէշս : Եւ ասէ Տէրց հրեշ-
 տակն , ⁶Դարձո զսուր քո՝ ի պատեանս :

28 Ի ժամանակն յայնմիկ ի տեսանել
 Դաւթի , վասն զի լուաւ նմա Տէր ի կալն
 Ոռնեայ Յերուսացու , եզնն անդ զոնս :
 29 Եւ խորայն Տեառն զոր արար Առվէս
 յանապատն , եւ սեղան ողջակիղացն
 ի ժամանակն յայնմիկ էին ⁷ի Բամա
 30 Գարաւանի . Եւ ոչ կարէր Դաւիթ եր-
 թայ առաջի նորա ինդրել յԱստուծոյ ,
 վասն զի տալնապեցաւ յերեսաց սրոյ
 հրեշտակն Տեառն :

ԳԼ . ԼԻԳ

1 Եւ ասէ Դաւիթ , Այս է սուռն Տեառն
 Աստուծոյ , եւ այս սեղան ողջակիղաց
 2 Իսրայելի : Եւ ասաց Դաւիթ ժողովել
 զամենայն եկան յերկրին Իսրայելի . եւ
 կացոյց քարահատս հատանել քարինս
 կախածոյս եւ շինել զսուռն Աստուծոյ :
 3 Եւ երկաթ բազում ի բեւեռս ⁸զրացն եւ
 զրամն , եւ զըջնանկան արար՝ Դա-
 ւիթ , եւ պղինձ բազում յոյժ որոյ ոչ
 4 զոյր կշիռ . Եւ մայր փայտս որոյ ոչ զոյր
 թիւ , վասն զի բերէին Սիդոնացիքն եւ
 Տիւրացիք մայր փայտս յաճախութեամբ
 Դաւթի :
 5 Եւ ասէ Դաւիթ , Սողոմոն որդի իմ
 մանուկ ⁹փոքր է . եւ սուռնս զոր շինէ՝
 Տեառն՝ մեծ եւ ի վեր անուամբ եւ ի
 փառս յամենայն երկրի . պատրաստե-
 ցից նմա նիւթս . եւ պատրաստեաց Դա-
 ւիթ յաճախութեամբ յառաջ քան զվախ-
 6 ճան իւր : Եւ կոչեաց զՍողոմոն զոր-
 դի իւր , եւ պատուիրեաց նմա շինել
¹⁰զտուռն անուան՝ Տեառն Աստուծոյ Իս-
 րայելի :
 7 Եւ ասէ Դաւիթ ցՍողոմոն , Որդեակ ,
 իմ եղեւ ի մտի շինել տուռն անուան
 8 Տեառն Աստուծոյ . Եւ բան Տեառն եւ
 զեւ առ իս եւ ասէ , Արիւն բազում
 հեղեղ եւ պատերազմուռնս մեծամեծս
 արարեր . ոչ շինեսցես դու տուռն անուան
 իմոյ , վասն զի արիւն բազում հեղեղ ի
 9 վերայ երկրի առաջի իմ . Ա՜նա ծնցի քեզ
 որդի , եւ նա եղիցի այս հանգստեան .
 եւ հանդուցից զնա յամենայն թշնամեաց
 չուրջանակի . քանզի ¹¹Սողոմոն անուռն
 է նորա . եւ զխազաղութիւն եւ զհան-
 զարտութիւն տաց ի վերայ Իսրայելի

¹Յեբբ. պիւր-տե ²Եբբ. Գաղայ ³Եբբ. զհրեշ-
 տակն , եւ չորեքին որդիք նորա ընդ նմա ծած-
 կեայր ⁴Եբբ. եւ հայեցեալ Ոռնայ ետես
 զԴաւիթ , և ել ⁵Եբբ. խաղաղական ⁶Եբբ.
 և նա դարձոյց զսուրն
⁷Այլիւն՝ ի բարձուռն ⁸Եբբ. փեղկից գրանն
 եւ՛ վասն շրջանակաց պատրաստեաց ⁹Եբբ. է
 եւ մատաղ . եւ տուռն որ շինեսցի ¹⁰Եբբ. տուռն
¹¹Այլիւն՝ խաղաղարար

40 յաւուրս նորա : Նա չինեացէ տուն ա-
նուան իմոյ . նա եղիցի ինձ յորդի եւ
եւ եղէց նմա ի հայր , եւ յօղզեցից զա-
թոս թագաւորութեան նորա յԻսրայելի
41 մինչեւ յաւիտեան : Եւ արդ , որդեակ
իմ , եղիցի ընդ քեզ Տէր եւ յաջողեա-
ցէ , եւ չինեացես տուն Տեառն Աստու-
42 ծոյ քո , որպէս խօսեցաւ վասն քո : Եւ
տացէ քեզ Տէր հանձար եւ իմաստու-
թիւն , եւ զօրացուցէ զքեզ ի վերայ
Իսրայելի , եւ պահեցես առնել զօրէնս
43 Տեառն Աստուծոյ քո : Եւ յայնժամ յա-
ջողեցիս , եթէ պահեցես առնել զհրա-
մանս եւ զիրաւունս զոր պատուիրեաց
Տէր Մովսիսի ի վերայ Իսրայելի . քաջ
լիւր եւ զօրացիր : մի երկիցես եւ մի
44 զարձուրիցիս : Եւ ահա ես ըստ ազբա-
տութեան իմում պատրաստեցի ի տուն
Տեառն ոսկի տաղանդս հարեւր հազար ,
եւ արծաթ տաղանդս հազար հազար ,
եւ պղինձ եւ երկաթ որոյ ոչ գոյ թիւ .
վասն զի բազում է յոյժ , եւ փայտ եւ
քարինս պատրաստեցի , եւ զու շաւել-
45 ցես յայդ բազմութեամբ : Առնել զօրծ
արուեստից՝ , չինօղս քարանց եւ հիւ-
տունս փայտից , եւ ամենայն իմաստուն՝
46 յամենայն զօրծս Ոսկեղն եւ արծաթոյ
եւ պղնձոյ եւ երկաթոյ , որոյ ոչ գոյ
համար . արդ արի եւ արա , վասն զի
Տէր ընդ քեզ է :

47 Եւ պատուիրեաց Դաւիթ ամենայն
իշխանացն Իսրայելի օգնել Սողոմոնի
48 որդւոյ իւրում . Եւ ասէ , Ոչ ապաքէն
Տէր ընդ ձեզ է , եւ հանդոց զձեզ շուր-
ջանակի . վասն զի ես ի ձեռս ձեր զրնա-
կիչսզ երկրիդ , եւ հնազանդեցաւ եր-
կիրդ առաջի Տեառն եւ առաջի ժու-
49 զովրդեան նորա : Եւ արդ տուք զսիրտս
ձեր եւ զանձինս ձեր ինդրել զՏէր Աս-
տուած ձեր . արիք եւ չինեցէք զարու-
թիւնս Տեառն Աստուծոյ զմերոյ , սա-
նել ի ներքս զտապանակ սէխոյն Տեառն
եւ զսպաս սրբութեանցն Աստուծոյ ի
տունն զոր չինէք անուան Տեառն :

Գ. Լ . Ի Գ

1 Եւ Դաւիթ էր ծեր եւ լի աւուրքք . եւ
թագաւորեաց Սողոմոն որդի նորա 5 վա-

2 իսնակ նորա՝ ի վերայ Իսրայելի : Եւ
ժողովեաց զամենայն իշխանան Եսրա-
յելի , եւ զքահանայս եւ զԴեւատայս :
3 Եւ մտին ի թիւն Դեւատայքն յերես-
նամենից եւ ի վեր . եւ եղև թիւ նու-
ցաս ըստ զիւսց իւրեանց՝ արքութիւն հա-
4 զար եւ երեսուն : Եւ ի նոցանէ զօր-
ծախարք ի վերայ զօրծոյ ասնն , եւ քասն
եւ չորք հազարք զպիլքք , եւ զատու-
5 ւորք վեց հազար , եւ չորք հազարք
զոնապանք , եւ չորք հազարք օրհնիչք
Տեառն՝ նուագարանօքն 6 որովք արա-
6 բին՝ օրհնել զՏէր : Եւ որոշեաց զնու-
սա Դաւիթ յօր ըստ օրէ պաշտամունս՝
զորդան Դեւեայ , զԳերսոն , զԿահաթ
եւ զՄերարի :
7 8 Եւ Գերսոն եւ՝ Եղեազան եւ Սե-
8 մի . 9 Որդի Եղեազանայ իշխան Իս-
9 րայելի . եւ Եթոմ եւ Յովէլ՝ Եւ որդիք
Սեմայ՝ Սաղովմիթ եւ Աղիէլ եւ Արսն .
երեք սոքա իշխանք տոմիցն Եղեա-
10 զանայ : Եւ որդիքն Սեմայ՝ Յեթ եւ
Զիգա եւ Յովաս եւ Բարիա . սոքա որ-
11 զիք Սեմայ չորք : Եւ էր Յեթ 10 իշխան ,
եւ Զիգա երկրորդ . եւ Յովաս եւ Բա-
րիա ոչ յաճախեցին որդիս , եւ եղև ի
12 տուն տոմիցն ի միում համարի : Որդիք
Կահաթու՝ Ամրամ եւ Իսահաթ , Քերրոն
13 եւ Ողիէլ՝ չորք : Որդիք Ամրամայ՝ Ա-
հարոն եւ Մովսէս . եւ որոշեցաւ Ահա-
րոն սուրբ լինել ի սրբութիւնս սրբու-
թեանցն ինքն եւ որդիք իւր մինչեւ
յաւիտեան , ծինել խառնակ առաջի Տեառն ,
պաշտել եւ ազօթս առնել յանուն նու-
14 ըս մինչեւ յաւիտեան : Եւ Մովսէս այրն
Աստուծոյ եւ որդիք նորա կոչեցան ի
15 ցեղն Դեւեայ : Որդիք Մովսիսի՝ Գեր-
16 սամ եւ Եգիազար : Որդիք Գերսամայ՝
17 Մուրայէլ 10 իշխան . Եւ էր որդի Եղիա-
զարու Հոարիա 10 իշխան , եւ ոչ զորս այլ
որդի Եղիազարու . Եւ որդիքն Հոարայ
18 ամեցին ի բարձրութիւն : Որդիք Իսա-
հայ՝ 11 Սաուզ եւ Մայէ իշխանք :
19 Որդիք Քերրոնի՝ Յերիա 10 իշխան , Ամա-
րիա երկրորդ , եւ Ողիէլ երրորդ , եւ
20 Յեկեմիաս չորրորդ : Որդիք Ողիելի՝ Մի-
քիա 10 իշխան , եւ Յեսիաս երկրորդ :
21 Որդիք Մերարեայ՝ Մուրի եւ Մու-

1 Կամ , հաստատեցից 2 Եբբ . յաւելցես յայդ ,
(15) Եւ ընդ քեզ բազմութիւն ձեռագիրաց
3 Եբբ . յեղբ յաւելու : Աստուած ձեր 4 Եբբ . իմ
5 Եբբ . դուստր

6 Եբբ . զորս արարի 7 Եբբ . ի բամիսն 8 Եբբ .
Ի Գերսոնեանց 9 Եբբ . Որդիք Եղեազանայ ,
իշխանն Յերիէլ , եւ Զեթամ եւ Յովէլ , երեք
10 Եբբ . առաջին 11 Եբբ . Սաղովմիթ առաջին

սի . որդիք Մոռզեայ՝ Եղիազար եւ Կիս 22
 եւ մեռաւ Եղիազար , եւ ոչ գոյին նո-
 րա որդիք , այլ զտեղք միայն . եւ ա-
 ոին զնոսա որդիքն Կիսեայ եղբարքն
 23 Իւրեանց : Որդիք Մուսեայ՝ Մովզի եւ
 Եղեր եւ Արիմով՝ երեք :
 24 Սոքա որդիք Ղեւեայ ըստ սանց տոհ-
 մից իւրեանց , իշխանք ցեղիցն իւր-
 եանց , ըստ համարոց իւրեանց եւ ըստ
 թուոյ անուանցն ըստ զխոցն իւրեանց ,
 առնէին զգործ պաշտաման ի տան Տեառն
 25 Ի քսանամենից եւ ի վեր : Վասն զի ա-
 սաց Դաւիթ , Հանդոց Տէր Աստուած
 զժողովուրդ իւր զԻսրայէլ , եւ ՚րնա-
 26 կեաց յԻսրայէլ՝ մինչեւ յաւիտեան : Եւ
 Ղեւեայիքն ՝ ոչ լառնային ամենեքեան՝
 զիտորմնն եւ զամենայն սարս նորս ի
 27 պաշտաման նորին : Վասն զի ի լսման
 Դաւթայ ի վերջինս էր թիւ որդւոցն
 28 Ղեւեայ ի քսանամենից եւ ի վեր : Քան-
 զի կայոց զնոսա ՝ ի ձեռն որդւոցն Ա-
 հարոնի պաշտել ի տանն Տեառն , ՝ ի
 սրահն եւ ի սենեակսն եւ ի սրբու-
 թիւնսն , եւ ի վերայ ամենայն սրբու-
 թեանցն , եւ ի պաշտամունսն տանն Աս-
 29 տուծոյ , Հացին առաջադրութեան , եւ
 ի վերայ նաչնոյ պատարագացն եւ քա-
 քարացն լողարձացն եւ տասակին , եւ
 զանգեղոցն իւղով , եւ յամենայն չափան ,
 30 Կալ առաւօտուց օրնեկ եւ խոստո-
 վան լինել Տեառն , նոյնպէս եւ ընդ եւ-
 31 րեկս , եւ ի վերայ ամենայն մատուցե-
 լոց ողջակիցաց Տեառն , ի շարձման եւ
 յամասմուտս եւ ի տօնս , ըստ թուոցն ,
 ըստ իրաւանցն , ի վերայ նոցին յամե-
 32 նայն ժամ ՝ Տեառն : Եւ պանէին զսրահ-
 պանութիւնս խորանին ՝ վկայութեան ,
 եւ զպահպանութիւնս որդւոցն Ահա-
 րոնի եղբարցն իւրեանց պաշտել ի տանն
 Տեառն :

ԳԼ ԻԴ

1 Եւ ՝ զորդիսն Ահարոնի զատոյց՝ . որ-
 դիք Ահարոնի՝ Նազար եւ Արիուդ , եւ
 2 Եղիազար եւ Իթամար : Եւ մեռան Նա-
 զար եւ Արիուդ առաջի հօրն իւրեանց ,
 եւ որդիք ոչ գոյին նոցա . եւ քահանա-

յացան Եղիազար եւ Իթամար ՝ որդիքն
 3 Ահարոնի՝ : Եւ զատոյց զնոսա Դաւիթ ,
 ՝ զՍաղովկ յորդւոցն Եղիազարու , եւ
 10 զԱքիմիէք յորդւոցն Իթամարայ , ըստ
 համարոցն իւրեանց եւ ըստ պաշտաման
 իւրեանց , ՝ եւ ըստ սանց տոհմիցն նո-
 4 ցա՝ , եւ զտան որդիքն Եղիազարու յո-
 լովագոյնք յիշխանս զօրաւորացն՝ քան
 զորդիսն Իթամարայ , եւ սրոշեաց զնո-
 սա . զորդիսն Եղիազարու կայոց իշ-
 խանս սանց տոհմիցն , այս վեշտասան .
 եւ զորդիսն Իթամարայ ըստ սանց տոհ-
 5 միցն , արս ութ : Եւ զատոյց զնոսա
 ՝ ըստ վիճակին նոցա՝ . վասն զի էին իշ-
 խանք սրբութեանցն եւ առաջնորդք ի
 տանն ՝ Տեառն յորդւոցն Եղիազարու եւ
 6 յորդւոցն Իթամարայ : Եւ զրեւոյ զնոսա
 Սամէաս որդի Նաթանայիկի , զպիւր Ղեւ-
 տացւոցն յանդիման արքայի եւ իշխա-
 նայն , եւ Սաղովկայ քահանայի եւ Ա-
 քիմիէքայ որդւոցն Արիւմարայ եւ ՝ իշ-
 խանք տոհմից քահանայիցն եւ Ղեւտաց-
 ւոցն ի ամենէ ազգին իւրեանց , ՝ մի մի
 առ որդիսն Եղիազարու , եւ մի մի առ
 որդիսն Իթամարայ՝ :
 7 Եւ ել վիճակն առաջին՝ Յարիբայ , եւ
 8 Երկրորդն՝ Յազիւնայ , Երրորդն՝ Քարե-
 9 մայ , չորրորդն՝ Սեուրինայ , Հինգե-
 րորդն՝ Մեղքեայ , վեցերորդն՝ Մերայ ,
 10 Եւթներորդն՝ Ակիուսայ , ութերորդն՝
 11 Արիայ , Իններորդն՝ Յեսուայ , տասնե-
 12 րորդն՝ Սեքենեայ , Մեաստաներորդն՝
 Եղիաօիբայ , երկուսասներորդն՝ Սաղո-
 13 կիմայ , Երեքասաներորդն՝ Ովիւայ ,
 14 չորեքասաներորդն՝ Իլլայիկի , Հնգետա-
 սաներորդն՝ Բեզգայ , վեշտասաներորդն՝
 15 Եմմերայ , Եւթնուսասաներորդն՝ Եզիրայ ,
 16 ութնուսասաներորդն՝ Ափեսայ , Իննուսաս-
 17 ներորդն՝ Փիթեայ , քսաներորդն՝ Եզեկի-
 կի , Քսաներորդ առաջնորդն՝ Յաքինայ ,
 18 քսաներորդ երրորդն՝ Գամուելի , Քսա-
 ներորդ երրորդն՝ Դաղայեայ , քսաներորդ
 19 չորրորդն՝ Մոզեայ : Այս է համար նոցա
 ըստ պաշտամանն իւրեանց մտանել ի
 տունն Տեառն , ըստ իրաւանց իւրեանց , ի
 ձեռն Ահարոնի հօրն իւրեանց . որպէս
 պատուիրաց Տէր Աստուած Իսրայիկի :
 20 Եւ յորդւոցն Ղեւեայ մնացելոց՝ յորդ-

1 Եբբ. բնակեացի յիրուսողէմ 2 Եբբ. ոչ եւս
 քահանային 3 Եբբ. ընդ ձեռամբ 4 Եբբ. ի
 գաւիթան 5 Եբբ. առաջի Տեառն 6 Եբբ. ժո-
 զովոյ , եւ զպահպանութիւնս սրբութեանն
 7 Եբբ. դասակարգութիւն որդւոցն Ահարոնի

8 Յեբբ. պիւտե 9 Եբբ. եւ Սաղովկ 10 Եբբ.
 Աքիմիէք 11 Եբբ. վիճակաւ 12 Եբբ. Աս-
 տուծոյ 13 Եբբ. իշխանաց 14 Եբբ. մի վասն
 Եղիազարու , եւ մի վասն Իթամարայ

ւոցն Ասիամայ՝ Սուբայէլ, ¹Յաղայիա .
 21 Աբապիա . յորդւոցն Արեայ՝ իշխան՝ Յե-
 22 սիաս . Յորդւոցն Սարայիտայ՝ Սաղա-
 մայիմ . Յորդւոցն Սաղամովիտայ՝ Յա-
 23 նաթ . և յորդւոցն Քերրոնի՝ Յերիա
 առաջին , Ամարիաս երկրորդ , Յեղիէլ
 24 երրորդ , Յեկիմաս չորրորդ . Արզիքն
 Ազիելի՝ ²Միքա առաջին , և Յուսա
 երկրորդ , և սրցի Միքայի՝ Սամեր .
 25 և Էղբայր Միքայի՝ Յեսիէ . ³որդիք Յե-
 26 սիայ՝ Զաբարիտ . Արզիք Մերարեայ՝
 27 Մոռզի և Մուսի . ⁴Ազիա որցի նորա ,
 Բոնիա որցի նորա՝ , և Զարկուր և
 28 Արբիա . ⁵Մոռզի , Եղիազար և Կիս որ-
 29 զի նորա . և որցի Կիսիայ՝ Իսմայէլ՝ .
 30 և Արզիք Մուսեայ՝ Մոռզի և Յեղբեր
 և Երրիմովիմ , Առքաէին որցիք Ղեւտաց-
 31 ւոց ըստ սանց առձմիցն իւրեանց : Ա-
 ոին և նորա վիճակս , որպէս և Էղ-
 բարքն իւրեանց որցիքն Ամարոնի , ա-
 ռաջի ⁶Սալուստի . և Սալուսի և Ա-
 քիմիէք՝ յիշխանաց առձմից քանոնա-
 յիցն , և ի Ղեւտացւոցն ցեղքն՝ որք կա-
 ցին իրրեւ զեղբարան իւրեանց զիրտա-
 րագոյնան՝ :

ԳԼ . ԻԵ

1 **Զ**որս կացոյց Դաւիթ արքայ և իշխանք
 զօրուն ի գործն , ²ընդ որցիսն՝ Ասա-
 փայ և Եմանայ և Իղիթունայ . որք
³Էրզէին տաւոբ և քնարօք և ծնծղա-
 յիւք . և Էղեւ թիւն նոցա որք զոր-
 2 ծէին զգործս իւրեանց : ³Արզիք Ասա-
 փայ՝ Զալբուր և Յովսէփ և Նախա-
 նիաս և Յեսիէլ . որդիք ⁴Ասափայ մօտ
 3 առ թագաւորն : և Իղիթունայ որ-
 զիքն՝ Գոլոգիտա , Եզրի և Նալի և
 Անմէի և Ասարիաս և Մասաթիտա ,
 վեց , ⁵հանդերձ հարցն իւրեանց Իղի-

թունաւ երզէին՝ քնարօքն զգոհութիւնս
 4 և զօրհնութիւնս Տեառն : ¹⁰Եւ որցիք՝
 Եմանայ՝ Բոկքիտա և Մատթանիտա և
 Աղիէլ և Սուբայէլ և Յերիմովիմ և Ա-
 նանիտա և Անան և Եղէաթան և Գե-
 թուպիի և Հոնիմովիթիզեր և Սիւա-
 նատան և Մեղեթիի և Յովիթիի և Մա-
 5 ղիովիմ : Ամենեքեան սորս որցիք Եմա-
 նայ , ¹¹որք նուազէին առաջի՝՝ արքայի
 լանիւքն Աստուծոյ՝ լարծրագոյնեւ
 եղջերեաւն . և ետ Աստուած որցիս Եմա-
 6 նայ ¹²Նոյեհասան , և զասերս երիս : Ա-
 մենեքեան նորա ¹³հանդերձ հարցն՝ իւր-
 եանց երզէին օրհնութիւնս ի տանն Տեառն
 ծնծղայիս ք և աւաղօք և քնարօք ¹⁴մերձ
 առ արքայն . և՝ Ասափ և Իղիթուն և
 7 Եման : և Էղեւ թիւ նոցա հանդերձ Էղ-
 բարքն իւրեանց , որք ուսեալ էին
 զերզան Տեառն , տմենեքեան հանճարեղքն
 երկերիւր և ութսուն և ութ :
 8 Արկին և նորա վիճակս հանապա-
 զորք պաշտաման , ըստ փոքու և մեծի՝
 9 կատարելոցն և որք ուսանէին : և Էլ
 վիճակն առաջին ¹⁵Ասափայ և որդւոց
 նորա և Էղբարցն իւրոց , Յովսէփ ա-
 ռաջին՝ . Գոլոգիտա երկրորդ՝ ինքն և
 Էղբարք իւր և որդիք իւր երկոտա-
 10 սան . Երրորդ՝ Զալբուր , որցիք իւր և
 11 Էղբարք իւր երկոտասան . Զորրորդ՝
 Եզրի , և որդիք իւր և Էղբարք իւր
 12 երկոտասան . Հինգերորդ՝ Նաթանիտա ,
 որցիք իւր և Էղբարք իւր երկոտասան .
 13 Վեցերորդ՝ Բոկքիտա , որցիք իւր և Էղ-
 14 բարք իւր երկոտասան . և Թներորդ՝
 Յեսարէլ , որդիք իւր և Էղբարք իւր եր-
 15 կոտասան . Ութերորդ՝ Նալիս , որցիք
 16 իւր և Էղբարք իւր երկոտասան . Ին-
 ներորդ՝ Մատթանիտա , որցիք իւր և Էղ-
 17 բարք իւր երկոտասան . Տասներորդ՝
 Անմէի , որցիք իւր և Էղբարք իւր եր-
 18 կոտասան . Մասասաներորդ՝ Եղիէլ ,
 որցիք իւր և Էղբարք իւր երկոտա-
 19 սան . Երկոտասաներորդ՝ Ասափիտա , որ-
 զիք իւր և Էղբարք իւր երկոտասան .
 20 Երեքտասաներորդ՝ Առքայէլ , որցիք
 21 իւր և Էղբարք իւր երկոտասան . Չո-
 րեքտասաներորդ՝ Մատթիտա , որցիք
 22 իւր և Էղբարք իւր երկոտասան . Հնգե-

¹ Եբբ. յորդւոցն Ասափայի՝ Յաղայիա . (21) Ի
 Հուսեբայ . յորդւոցն Հուսեբայ՝ առաջին ² Եբբ.
 Միքա , յորդւոցն Միքայ . ³ Եբբ. յորդւոցն
⁴ Եբբ. Արզի Յաղայի՝ Բենայ . (27) Արզիք Մերար-
 էայ ի Յաղայի՝ Բենայ և Մուսամ ⁵ Եբբ. Ի
 Մոռզեայ՝ Եղիազար , և ոչ էին նորա որդիք .
 (29) Ի Կիսիայ , յորդւոցն Կիսիայ՝ Յերամէլ
⁶ Եբբ. Դաւիթի արքայի , և Ասափայի և Արիմե-
 յիբայ և իշխանաց տօճմից քահանայիցն և Ղեւ-
 տացւոց . որպէս տօճմի իշխանացն , նշնպէս և
 կրտսերացն Էղբարք նոցա ⁷ Եբբ. մարգա-
 րէանային ⁸ Եբբ. Ասափայ ընդ ձեռամբ Ասափայ
 որ մարգարէանայր ընդ ձեռամբ թագաւորին :
 (3) Յիղիթունայ , որցիք Իղիթունայ ⁹ Եբբ. ընդ
 ձեռամբ Տօր իւրեանց Իղիթունայ մարգա-
 րէանային

¹⁰ Եբբ. Յեմանայ , որցիք ¹¹ Եբբ. անասնորի
¹² Եբբ. յորեքտասան ¹³ Եբբ. ընդ ձեռամբ Տօր
¹⁴ Եբբ. ի սպաս տանն Տեառն ընդ ձեռամբ արքայի
¹⁵ Եբբ. Յովսէփայ որ Ասափայն

տասաներորդ՝ Յերիմովթ, որդիք իւր եւ
 23 եղբարք իւր երկոտասան. Վեշտասանե-
 րորդ՝ Անանիաս, որդիք իւր եւ եղբարք
 24 իւր երկոտասան. Նիթնուտասաներորդ՝
 եզրակասան, որդիք իւր եւ եղբարք
 25 իւր երկոտասան. Ութնուտասաներորդ՝ Ա-
 նանի, որդիք իւր եւ եղբարք իւր եր-
 26 կոտասան. Իննուտասաներորդ՝ Մեղիթի,
 որդիք իւր եւ եղբարք իւր երկոտա-
 27 սան. Քասներորդ՝ Եղիաթ, որդիք իւր
 28 եւ եղբարք իւր երկոտասան. Քասն եւ
 առաջներորդ՝ Յովթիբի, որդիք իւր եւ
 29 եղբարք իւր երկոտասան. Քասն եւ երկ-
 րորդ՝ Գեղովթի, որդիք իւր եւ եղբարք
 30 իւր երկոտասան. Քասն եւ երրորդ՝ Մա-
 գիովթ, որդիք իւր եւ եղբարք իւր եր-
 31 կոտասան. Քասն եւ չորրորդ՝ Հոնմով-
 թիեղեր, որդիք իւր եւ եղբարք իւր
 երկոտասան:

ԳԼ . ԻԶ

1 Եւ ի զատուցեալս զբանցն յորդուցն
 Կորիսայ՝ Մատթամ որդի Կորիսայ յորդ-
 2 ւոցն Ասափայ, Եւ Մասեղամայ որդիք
 Զաքարիա անպրանիկ, Յաղիէլ երկ-
 3 րորդ, Զերայիս երրորդ, Նաթանան
 4 չորրորդ, Եղամ հինգերորդ, Յովհանան
 5 վեցերորդ, Եգիովէ եւթներորդ: Եւ Ար-
 ցեկովիայ որդիք՝ Սամէաս անպրանիկ եւ
 Յովազարագ երկրորդ, Յովաթա եր-
 6 րորդ, Սաքար չորրորդ, Նաթանայէլ
 7 հինգերորդ, Ամիէլ վեցերորդ, Իսաքար
 եւթներորդ, Փեղովթի ութերորդ. վասն
 8 զի օրհնեալս զնա Աստուած: Եւ Սա-
 մէասայ որդւոց նորա անպրանիկան ծնան
 որդիք զօրաւորք ի տան հօրն իւրոյ,
 9 վասն զի հօրք էին: Որդիք Սամէա-
 սայ՝ Ալոնի եւ Ռափայէլ եւ Յովբեզ
 եւ Եզգարեթ, Աքիու Եւ եղբարք իւր՝
 10 որդիք զօրաւորք օւժով, Եղիու եւ Սա-
 մաքիաս Եւ Իլլրակիս: Ամենեքեան
 սոքա որդիք Արցեկովիայ, ինքեանք եւ
 որդիք իւրեանց եւ եղբարք իւրեանց՝
 զօրայեալք զօրութեամբ, զօրձին զօ-
 11 րութեամբ զգործս, վաթսուն եւ երկու
 12 Արցեկովիայ: Եւ Մատթամայ՝ որդիք եւ
 13 եղբարք հասունք՝ ութուտասն: Եւ Ու-
 սայ յորդուցն Մերարեայ որդի մի՝ Շա-
 մարի, որում պահէին զգլխաւորու-
 14 թիւն. զի ոչ գոյր անպրանիկն ի միջի,
 15 եւ սօս եզ զնա հայր իւր սկիզբն. Քեզ-

կիա՝ երկրորդ, Տաաբէլ՝ երրորդ, Զա-
 16 քարիա՝ չորրորդ. ամենեքեան սոքա Ու-
 սայեայ որդիք, եւ եղբարք նորա՝ շո-
 17 րեքտասանք: Սոքա ել բաժին վիճակաւ
 զբանցն զլխաւորութեանց՝ կալ չարա-
 18 թաւոր առաջի եղբարցն իւրեանց, եւ
 19 պաշտել ի տան Տեառն: Եւ արկին վի-
 ճակ ըստ փոքուն եւ ըստ մեծին, ըստ
 տանց ազատունմին իւրեանց ի զրուս
 20 զրուս: Եւ ել վիճակ զբանն արեւե-
 21 լից Սեմեայ. եւ Զաքարեայ որդւոց նո-
 22 րա խորհրդական ի միտս իւր, արկա-
 23 նէին վիճակս, եւ ել նմա վիճակն ընդ
 24 կողմն հիւսիսոյ: Եւ Արցեկովիայ ընդ
 հարաւակողմն կոչս. եւ որդւոց իւրոց
 25 ընդգէմ տանն Ասուփիմ: Յերրորդեան՝
 սեմոնն Ուլաայ ընդ արեւմուտս կոչս.
 զբամին հանդերձ արկակայանին, ելից ճա-
 26 նապարհին, պահ առ պահ ընդ արեւելս:
 27 Իսկ Ղեւտայիքն վեց վեց, յաւուր ընդ
 կողմանս հիւսիսոյ չորս չորս, յաւուր ընդ
 կողմանս հարաւոյ չորս չորս, յաւուր՝ յԱ-
 28 սափինն. եւ երկուս երկուս ի փոխանա-
 29 կել: Եւ ընդ արեւմուտս չորս, եւ ի ճա-
 նապարհ երկուս երկուս փոխանակաւ:
 30 Այս վիճակ բաժնի զարտալանաց որդ-
 31 ւոցն Կորիսայ եւ որդւոցն Մերարեայ:
 32 Եւ զՂեւտայիքն եղբարք իւրեանց
 հանդերձ՝ ի վերայ դանձին տանն՝ Տեառն,
 33 եւ ի վերայ դանձին սրբոյն սրբոյ: Որ-
 34 զիքն Ղապանայ որդւոց Գերամ, Ղա-
 35 դանու եւ Գերամայ, Յէլէլ, եւ՝ Զե-
 36 թամ, եւ Յովէլ՝ եղբայր նորա ի վերայ
 37 դանձին տան Տեառն: Եւ Ամիրիմ եւ
 38 Իսահառ, Քերրոն եւ Ողիէլ եւ Սեբիէլ
 39 Գերամեանց Մաշեանց՝ զօրազուեք:
 40 Ի վերայ դանձուցն: Եւ եղբայր նորա
 41 Եղիազար, Հոարիս որդի նորա, Եսայի

1 Եբբ. պ-1-տ

2 Եբբ. երեքտասան 3 Եբբ. Սուփիմայ եւ Ուլ-
 4 անց ընդ արեւմուտս կոչս առ գրան Սաղէթե-
 5 թայ յիւս ճանապարհին պահ առ պահ 6 Եբբ.
 7 վեց ըստ արեւելս 8 Եբբ. եւ ընդ կողմն Ասու-
 9 փիմայ երկու երկուս (18) 10 Եբբ. կողմն Փարպարայ
 11 յարեւմուտս կոչս ընդ ճանապարհ սանդղոցն՝
 12 շրա, եւ ի Փարպարի երկու 13 Եբբ. ի Ղեւ-
 14 տուցնցն Արիս 15 Եբբ. Ասուածոյ 16 Եբբ. Յորդ-
 17 ւոցն Ղապանայ, յորդուցն Ղապանայ Գերամե-
 18 անց, յիշխանաց տոհմից Ղապանայ Գերամե-
 19 անց՝ Յէլէլ (22) եւ որդիք Յերիէլայ 20 Եբբ.
 21 Աւարամեանց, յառհաս եանց. ի Կերրոնեանց,
 22 Ողիէլեանց (24) եւ Սաբայէլ որդի Գերամայ
 23 որդւոց Մովսիսի՝ վերակայու 24 Եբբ. եղբարք
 25 նորա, յեղիազարայ

որդի նորա, Յոյրամ որդի նորա,
 26 Զեքրի որդի նորա, եւ ինքն Սաղոմովի
 եւ եղբարք իւր ի վերայ ամենայն պան-
 ձուն սրբայն սրբոյ, զոր նուիրեաց Գա-
 ւթի եւ իշխանք առնմիցն՝ հարիւրա-
 պետք եւ հազարապետք եւ իշխանք զս-
 27 րուխեանցն, Զոր առեալ էր ²ի քաղա-
 քաց անտի աւար, եւ նսիրեաց էր ի
 նոցանէն, զի մի նուագեացի զորքը չի-
 28 նուածոյ ամեն Աստուծոյ: Զոր նուի-
 րեցին Սամուէլ անսանոցն եւ Սաւուզ
 Կրեանց եւ Արեններ Ներեանց, եւ Յո-
 վաբ որդի Շարահեաց, եւ ամենայն
 նուէրք որ էին ի ձեռս Սաղոմովիայ եւ
 29 եղբարց իւրոց. ³Յեսաբի եւ՝ ⁴Քոնոնիա
 եւ որդիք իւր. ⁵Եւ զորքն՝ զպոծոյն
 սրաաքնոյ ի վերայ Իսրայելի, ⁶Կի գրի-
 30 յին եւ վճարիցեն ի Քերրոնիս. Սա-
 վիաս՝ եւ եղբարք իւր, որդիք զորս-
 թեան հազար եւ եւթն հարիւր, ի վե-
 րայ սասիկանութեան Իսրայելի յայնկոյս
 Յորդանանու գետոյն ընդ արեւմտս,
 յամենայն զորձ պաշտաման Տեան, եւ
 31 ի զորձ արքունի. ⁷Քերրոնեաց Սերիս
 իշխան, Քերրոնեաց ազգատոհմօքն իւր-
 եանց հանդերձ. յամին՝ քառասներորդ
 թագաւորութեանն Գաւթի այս յաշ-
 խարհապրի անդ զատու այր զօրութեանց
 32 ի նոսա Յագերն ⁸Գազազիտացոց: Եւ
 եղբարք իւր որդիք զօրաւորք, երկու
 հազար եւ եւթն հարիւր, զյիւսուսրք
 առնմին. եւ կազոց զնոսա սրբաց Գա-
 ւթի ի վերայ գնդին Ռուբենաց եւ Գա-
 դայ եւ կէս ազգին Մանասեան գնդին,
 վասն ամենայն բանից Աստուծոյ, եւ
 բանից արքունի:

ԳԼ ԻԷ

1 Եւ որդիք Իսրայելի իւրաքանչիւր թուոց,
 նահապետք ազգատոհմին հազարաւորք
 եւ հարիւրաւորք. եւ համարակար զպիւրք
 որ պաշտէին ի մտալովոցեանն զամենայն
 համարս արքունի, յաս իւրաքանչիւր
 զործոյն համարոյ ելին եւ մասն ամույ
 ամույ յամենայն ամիս ⁸աւորոցն:
 2 ⁹Ընտրութիւն տապին համարոյ ա-

աջնոյ ամսեանն՝ Յեզրամ ¹⁰եւ Բա-
 զէէ՛, եւ ընտրութիւն ելից նորա քսան
 3 եւ չորս հազարք. Յորբուոյ Փարեսոյ,
 որ գրու էր ամենայն իշխանայն զս-
 4 րաց եւ ամսեանն տաջնոյ: Ընտրու-
 թիւն ամոցն երկրորդի՝ Դովգայի ¹¹եւ
 Դաբթի՛, եւ Մազազուովի տաջնոց,
 եւ ընտրութիւն նորա քսան եւ չորս
 5 հազարք: Իշխան զօրութեան երրորդ
 յամսեանն երրորդի՝ Բանեա, ¹²Յովազ՝
 քահանայի, իշխան. եւ ընտրութեան
 6 նորա, քսան եւ չորս հազարք: Ինքն
 Բանեա հորոպոցն քան զերեսուան,
 եւ ի վերայ երեւմիցն ¹³յամին ընտրու-
 7 թեան իւրոյ՝ Յանեանն չորրորդի Ա-
 սայէլ եղբայր Յովաբու, եւ Զարգէտ
 սրբի նորա ¹⁴եւ եղբարք իւր՝ զինի նու-
 յա. եւ ընտրութիւնք յամենայն քսան
 8 եւ չորս հազարք: Հինգերորդ ամսեանն՝
 Նինգերորդ իշխան Սամիովի յիւրոյ.
 եւ յամին մասին նորա քսան եւ չորս
 9 հազարք: Վեցերորդ ամսեանն՝ վեցե-
 րորդ իշխան ¹⁵Էկէս սրբի եկեղեց թե-
 կուսացոյ. եւ մասն յամին նորա քսան
 10 եւ չորս հազարք: Յեւթներորդուձ ամ-
 սեանն՝ եւթներորդ իշխան Քեզ Փազու-
 մեանց յորդոց եկրեմոյ. եւ մասն յամ-
 11 նի իւրոյ քսան եւ չորս հազարք: Ու-
 թիւերոյ յամսեանն ութերորդի՝ ¹⁶Ուսաբ
 Եկիւտիայեանց Զարայեաց՝. եւ մասն
 յամին նորա քսան եւ չորս հազարք:
 12 Իններորդ յամսեանն իններորդի՝ Արիւ-
 դեր որ յՄնովովիայն, որ ի Բենիամին
 երկրի. եւ մասն ի յամին իւրում քսան
 13 եւ չորս հազարք: Ծասներորդ յամսեանն
 տասներորդի՝ Մաարի Նեաուիայեանց
 Զարայ. եւ մասն յամին իւրում քսան
 14 եւ չորս հազարք: Մեաստասներորդն
 յամսեանն մեաստասներորդի՝ Բանեա ի
 Փարաթմեայ, յորդոցն Եկրեմի, եւ
 ի զատուցեալն նորա քսան եւ չորս
 15 հազարք: Երկաստասներորդն յամսեանն
 երկաստասներորդի՝ Քազգայ ի Նեաուիա-
 թայ, ¹⁷որդի Գոթոնիկի՛, եւ ի զատու-
 ցեալն նորա քսան եւ չորս հազարք:
 16 Եւ ի ցեղիցն Իսրայելի, Ռուբենի իշ-
 խան՝ եկրազար որդի Զեքրեայ, եւ Շմա-
 17ւանի՝ Մաուաիաս որդի Մակքեայ, եւ

¹ Եբր. նորա, եւ Սաղոմովի որդի նորա ² Եբր. ի պատերազմաց ³ Եբր. Յիսահապեանց ⁴ Եբր. ի վերայ ⁵ Եբր. սասիկանք եւ գառաւորք. (30) ի Քերրոնեանց Ասաբիս ⁶ Եբր. Ի Քերրոնեանց Յերիս իշխան ազգատոհմին Քերրոնեանց, յամին ⁷ Եբր. Գազազու ⁸ Եբր. տարւոցն քսան եւ չորս հազարք ⁹ Եբր. Գասակարութիւն կտէր, բաժին, որդեա եւ զնէ

¹⁰ Եբր. որդի Զարգէի ¹¹ Եբր. Աբուբայի ¹² Եբր. որդի Յովաբու ¹³ Եբր. եւ ի յամին նորա Ամիզազազ որդի նորա ¹⁴ Եբր. գաւ-տ ¹⁵ Եբր. Իսա ¹⁶ Եբր. Սովաբ Ավաջի Զարայեանց ¹⁷ Եբր. Կոզոնիկեան

Դեւեայ՝ Ասարիա որդի Կամուելի, եւ
 18 Ահարոնի՝ Սաղովկ, եւ Յուզայ՝ Նզիրար
 յեղբարոյն Դաւթի, եւ Իսաքարոյ՝ Ա-
 19 մարիաս որդի Միքայելի, եւ Զաբու-
 ղոնի՝ Սամէաս որդի Աբգեայ, եւ Նեփ-
 20 թաղիմայ՝ Յերիմովթ որդի Ազիելի, եւ
 Նեփրեմի՝ Ուսեր որդի Աղեայ, եւ կիսոյ
 ցեղին Մանասէի՝ Յովէլ որդի Փաղպեայ,
 21 եւ կիսոյ ցեղին Մանասէի որ էր ի Գա-
 ղաազ՝ Յազայի որդի Զաքարեայ, որդ-
 22 րայ, Դանայ՝ Նզրիէլ որդի Յովրամայ.
 սոքա էին նահապեաւք ցեղիցն Իսրա-
 յելի:
 23 Եւ ոչ առ Դաւիթ զթիւն նոցա ի
 քանասունից եւ ի վեր. վասն զի Տէր
 ասոց բազմացուցանել զԻսրայէլ իզրեւ
 24 զաստեղս երկնից: Եւ Յովար որդի Շա-
 րուհեայ սխաւ թուել զժողովուրդն,
 եւ ոչ կատարեայ. եւ եղև յազապս
 այնորիկ բարեւոյթիւն ի վերայ Իսրայելի.
 եւ ոչ յարգեցաւ թիւն ի զիրս բա-
 նից եւ ուրց թագաւորն Դաւիթ:
 25 Եւ ի վերայ զանձուց արքային Ագա-
 մովթ որդի Ազիելի. եւ ի վերայ զան-
 ձուց անդաստանայ ի զեգան եւ ի աունս
 եւ յաշարակա՝ Յովնաթման որդի Ու-
 26 ղեայ. եւ ի վերայ երկապործացն որք
 27 գործէինն՝ Նզրաս որդի Քեղուբայ. եւ
 ի վերայ Վագարակացն՝ Սեմէի Արիմա-
 թացի. եւ ի վերայ շանմարանայն զԻւ-
 28 ղից զինուոյն՝ Զարդի որդի Սեփրայ: Եւ
 ի վերայ ձիթենեայն եւ մայրձեղնեայն
 որք ի զաշա՝ Բազլանա՝ որդի Գեզեու-
 նի՝. եւ ի վերայ շանմարանայ ձիթոյն
 29 Յովաս. եւ ի վերայ արջասոց՝ արօսա-
 կանայ որք էին՝ ի նովիանս՝ Սովփաս
 30 որդի Ազայեայ. եւ ի վերայ ուզասոցն՝
 Ուբիաս Իամայելացի. եւ ի վերայ իշոցն՝
 31 Յադիաս Մարաթմիւլացի. եւ ի վերայ
 հօտիցն՝ Յալազ Ագարացի. ամենեքեան
 սոքա վերակացուք ստացուածոցն Դաւ-
 թի արքայի:
 32 Եւ Յովնաթման հօրեղբայր Դաւթի
 խորհրդակից, այր հանձարեզ. եւ ինքն
 զպրապեա. եւ Յէքիէլ որդի Աքիմանայ
 33 ընդ որդիս արքայի: Եւ Աքիտոփէլ՝
 խորհրդակից արքայի, եւ Քուսի՝ ա-

34 ռալին բարեկամ արքայի, եւ զգինի
 նորա Աքիտոփէլ մերձ ի նա, եւ Յովի-
 զայեայ՝ որդի Բանեայ եւ Արիաթմար.
 եւ զօրավար զօրացն արքայի Յովար:

ԳԼ ԻԸ

1 Եւ ժողովեաց Դաւիթ զամենայն իշ-
 խանն Իսրայելի, զիշխանս ՚գասաու-
 րացն եւ զամենայն իշխանս օրամայնն՝
 ի սպաս անձնապահաց՝ թաղաւորին,
 եւ զիշխանս հողարաւորացն եւ հարւ-
 րաւորացն եւ զանձապահացն, որք էին
 ի վերայ ստացուածոցն՝ նորա, եւ՝ զգօ-
 րաւորսն եւ զպատերազմօզս զօրապա-
 2 րացն յերուսաղէմ: Եւ եկաց Դաւիթ
 արքայ զի մէջ եկեղեցւոյն՝ եւ ասէ,
 Լուարուք ինձ, եղբարք իմ եւ ժողո-
 վուրք իմ. ի սրտի իմու՛մ եղև շինել
 առն հանգստեան ասպանակի ուխտին
 Տեառն, եւ կայան ոտից 10 Տեառն մե-
 րոյ. եւ պատարասեցի ես ի բնակու-
 թիւնս յայն զկազմած զայց, ոսկի եւ
 արծաթ եւ սղինձ եւ արուք եւ երկաթ
 3 եւ փայտ բազում: Եւ ասոց Աստուած
 զիս, Այ շինեցես զու ինձ առն, ա-
 նուանել զանուն իմ ի վերայ նորա. վասն
 զի այր պատերազմօզ ես զու, եւ հե-
 4 զեր արիւն բազում: Եւ ընտրեաց Տէր
 11 Աստուած յամենայն այգաց զԻսրայէլ,
 եւ յամենայն Իսրայելէ՝ ընտրեաց զՅու-
 զաս, կանգնել զթաւս որու թիւն իւր յա-
 լառանս: Եւ ի տանին Յուզայ ընտրեաց
 զտուն հօր իմոյ, եւ յորոց հօր իմոյ կա-
 մեցաւ զիս լինել թագաւոր ի վերայ ամե-
 5 նայն Իսրայելի: Եւ յամենայն որդւոց իւ-
 մայ, վասն զի սրդիս բազումս ես ինձ Տէր,
 ընտրեաց զԱուդունս որդի իմ, նասուցանել
 յաթո՛ռ թագաւորութեանն Տեառն ի վե-
 6 րոյ Իսրայելի: Եւ ասոց զիս Աստուած,
 Աողունս որդի ջո շինեաց զտուն իմ եւ
 12 զարածն իմ. վասն զի ընտրեցի զնա լինել
 7 ինձ որդի, եւ ես եղէց նմա ի հայր. եւ
 13 ուղղեցից զթագաւորութիւն նորա մին-
 չև եւ յալառան, եթէ զօրացի սպանել զպա-

1 Եբբ. այդեաց 2 Եբբ. արդեանց այդեաց. շանմարանայ գինւոյ 3 Եբբ. Գազերացի
 4 Եբբ. արտականաց որ ի Սարոն՝ Անորա Սարո- նացի. եւ ի վերայ արջաւոց 5 Եբբ. Արաքացի

6 Եբբ. գինի Աքիտոփէլայ Յովիտայ 7 Եբբ. ցե- յեցն եւ զիշխանս զասակարգութեանց ի սպաս
 8 Եբբ. արքայի եւ որդւոց նորա, զնեքքինիս եւ
 9 Եբբ. ի վերայ ոտից իւրոց 10 Եբբ. Աստուծոյ մերոյ, եւ պատարասեցի ի շինել 11 Եբբ. Աս- տուած Իսրայելի յամենայն տանէ հօր իմոյ զնա՝ լինել թագաւոր ի վերայ Իսրայելի յալառանս. զի ընտրեաց զաւսջնորդն ի Յուզայէ 12 Եբբ. զգաւթիմս 13 Կամ, հաստատեցից

առելիքանս իմեւ զիրաւունս իմ իբրեւ յա-
 8ւուրս յայսմիկ : Եւ արդ ՚հիբ ատաջի
 երեսաց ամենայն՝ եկեղեցւոյ Տեառն ,
 եւ յականձս Աստուծոյ մերոյ , պահեցէք
 եւ խնդրեցէք զամենայն պատու իրանս
 Տեառն Աստուծոյ ձերոյ , զի յասան-
 զիցէք զերկիրս բարի , եւ յասանցե-
 ցուցանիցէք որդւոց ձերոց յեա ձեր
 մինչեւ յաւիտեանս :

9 Եւ զու , Սոզոմոն որդի իմ , ծանիր
 զԱստուած ՚նարցն քոց՝ , եւ ծառայեա
 նմա կատարեալ սրախ , եւ մտօք կա-
 մաց քոց . վասն զի գամենայն սիրտս
 քննէ Տէր եւ գամենայն խորհուրդս ճա-
 նաչէ . եթէ խնդրեսցիս զնա՝ զացիքեզ ,
 եւ եթէ թողցես զնա՝ լքցիք զքեզ ի
 10 սպառ : Տես այժմ , զի Տէր բնորեաց
 գրեզ շինել նմա տուն ի սրբաւթիւն .
 զօրացիր եւ արա :

11 Եւ եա Դաւիթ Սոլոմոնի որդւոց իւ-
 բում զօրինակ ՚տաճարին եւ սնեկոց
 նորա եւ գանձարանաց նորա եւ փր-
 նատանցն եւ շտեմարանացն ներչնոց
 12 եւ տանն քաւութեան . եւ ՚զօրինակ
 զոր ունէր ի մաի իւրում՝ սրահից՝ տանն
 Տեառն , եւ զամենայն շտեմարանացն
 չորջանակի , յամրայ տանն ՚Տեառն
 13 եւ մթերից սրբութեանցն . եւ ՚մնա-
 ցորդացն յօրամտից ի պաշտօն քան-
 նայիցն եւ Աւետացւոց յամենայն զորձ
 պաշտամանց տանն Տեառն , եւ շտեմա-
 րանաց անօթոց սպասուց տանն Տեառն :

14 Եւ զմէյսս կէտոց նոցա՝ զսկւոցն ի
 15 զարձաթիւս , Չիլիս ուշտանակոյց ետ նմա ,
 16 եւ զլալմակոյցն նմանութիւնա՝ , եւ
 զկչիս սկրանոցն առաջադրութեան , եւ
 զիւրաքանչիւր տրուք սոկիւղէն սկրա-
 17 նոց . նոյնպէս եւ զարձաթիւսկայն . եւ
 զմասձանայն եւ զմաւրանոցայն եւ

6 զտաշտիցն ոսկեղինաց , եւ զկչիսս
 ոսկւոյ եւ արծաթոյ , եւ զափոցն զիւրա-
 18 քանչիւր ուրուք՝ : Եւ զսեղանոց ինչոցն
 ի մարտեր ոսկւոյ զկչուութիւնն եցոց
 նմա , եւ զօրինակ ՚քերթիւղէն՝ սրոց
 սարածեալ էր զթեւեն իւրեանց եւ հո-
 վանի ունէին ի փրայ տապանակի ուխ-
 19 տին Տեառն : Չամենայն զրով ի ձե-
 ունէ Տեառն եա Դաւիթ Սոզոմոնի
 ըստ եկեղոյ ի նմա իմաստութեանն եւ
 ըստ օրինակին՝ :

20 Եւ առ Դաւիթ յՍոզոմոն որդի իւր ,
 Չօրոցիր եւ քաջ լեր , արա եւ մի եր-
 կիցես եւ մի զարձուրեսցիս . վասն զի
 Տէր Աստուած իմ է ընդ քեզ . ոչ թողցէ
 զքեզ եւ ոչ լքցէ՝ մինչեւ կատարեսցես
 գամենայն զորձ սպասու տանն Տեառն :
 9 Եւ ա՜ա այլ է օրինակ տաճարին եւ
 սնեկոց նորա եւ սրահից նորա եւ վեր-
 նատանցն եւ շտեմարանայն , ներքնա-
 տանցն եւ տանն քաւութեան . եւ օ-
 21 բինակ տաճարին Տեառն այլ է՝ , եւ
 10 օրամտից քանանայիցն եւ Աւետացւոց ,
 յամենայն ի պաշտօնուեն տանն Աստու-
 ծոյ . եւ ընդ քեզ եկեղից յամենայն իրս
 ամենայն ոք որ յօժարեսցէ իմաստու-
 թեամբ ըստ համօրէն արուեստից , իչ-
 իտանքն եւ ամենայն ժողովուրդդ յա-
 մենայն իրանս քո :

ԳԼ . ԻԹ

1 Եւ առ Դաւիթ արքայ զամենայն եւ
 կեզեցին , Սոզոմոն որդի իմ 11 զորնա-
 րեաց իւր ՚Տէր , մանուկ փոքր է , եւ
 զարծս մեծ է . վասն զի ոչ մարդոյ է
 2 շինուածս , այլ Տեառն Աստուծոյ : Ըստ
 ամենայն զօրութեանն իմոյ պտորաս-
 անցի նիւթս տանն Աստուծոյ իմոյ ,
 սոկի եւ արծաթ , պղինձ եւ երկաթ ,
 փայտս եւ քարինս անկեանց եւ կամա-
 րայ , եւ քարինս ընտիրս եւ սկանս
 պատուականս , եւ այլ պատրաստութիւն
 3 լաղում : Եւ եւս վասն հաճոյն ինեկոյ
 12 իմ ի տանն Աստուծոյ իմոյ կեզե ինձ զոր

1 Նբբ. տաջի աչաց ամենայն իսրայելի 2 Նբբ. Տօր քո 3 Նբբ. սրահին 4 Նբբ. օրինակն տ. մենայնի որ եղև շոգւով տա նա վասն գու. թից 5 Նբբ. Աստուծոյ 6 Նբբ. հրաւիրեց վասն գատակարգութեան քահանայիցն եւ Աւետաց. ւոց , եւ վասն ամենայն զորձոյ պաշտամանց տանն Տեառն , եւ վասն ամենայն անօթոց սպասու տանն Տեառն . (14) Վասն կչոց ոսկւոյն . վասն ամենայն ոսկեղէն անօթոց սպասու եւ պաշտամանն , վասն կչոց ամենայն արծաթեղէն անօթոց , վասն ամենայն անօթոյ պաշտամանն եւ պաշտամանն . (15) Եւ վասն կչոց ոսկեղէն աչ. տանակոց , եւ վասն կչոց ամենայն ոսկեղէն ճրագարանաց նոյս . եւ վասն կչոց ամենայն ուշ. տանակի արծաթոյ եւ ճրագարանաց նորա , ըստ պիտոյից իւրաքանչիւր քաշտանակի

6 Նբբ. զբաժակացն յոսկւոյ սրբոյ , եւ զտաշտիցն ոս. կեզինաց , զկչիս իւրաքանչիւր տաշտի , եւ զտաշ. տիցն արծաթեղինոց , զկչիս իւրաքանչիւր տաշտի 7 Նբբ. կաւաց քերթիւղէն 8 Նբբ. Այս ամենայն զրով ի ձեռանէ Տեառն ծոնու. ցաւ ինձ , ամենայն զորձ օրինակիս այսորիկ 9 Նբբ. գ-լ-տ-ե 10 Նբբ. ա՜ա գատակարգութիւնք 11 Նբբ. զոր միայն 12 Նբբ. ինձ տան Աստուծոյ իմոյ զարծաթն եւ ոսկին որ էր իմ առանձինն

նուիրեցիդ Տեառն, ոսկի եւ արծաթ .
 եւ աճաւայիկ՝ ետու դայդ ի տուն Աս-
 աուծայ իմոյ ¹ի բարձրութիւն . բայց
 յայնչանէ զոր պատրաստեցի ի առն
⁴արբութեանցն, Երես հազարս տաղանդս
 ոսկի ²ի Սովիեբայ, եւ եւթն հազար
 տաղանդ ընտիր արծաթ , օծանել նու-
⁵քօք զորն ³աւաճարին ի ձեռն՝ արուես-
 տաւորաց . եւ որ ոք յօժարեցէ մտօք
⁴նուլ զձեռս իւր՝ այսօր Տեառն :
⁶ Եւ յաւաճախաք եղեն իշխան սոճ-
 միցն եւ իշխանք սրգւոցն Իսրայելի,
 հազարապետք եւ հարիւրապետք եւ վե-
 սաղայտք ¹գործոցն, եւ դաւաւտապետք՝
⁷արքայի . եւ ետուն ի գործ տանն ⁵Տեառն
 ոսկի՝ տաղանդս նինգ հազար, եւ բեր-
 դահեկան . եւ արծաթ՝ տաղանդս տասն
 հազար . եւ պղինձ՝ տաղանդս բեր եւ
 ութ հազար, եւ երկաթ՝ տաղանդս հա-
⁸րբեր հազար : Եւ այր ուրուք գտաւ քար
 պատուական ետուն ի շտեմարանս տանն
 Տեառն, ի ձեռս Յեքիելի որդւոյ Գեր-
⁹սանի : Եւ զուարճացաւ ժողովուրդն յա-
 զարս յաւաճախս լինելոցն . վասն զի լի
 սրբաւ եղեն յաւաճախաք Տեառն . եւ
 Դաւիթ արքայ ուրախ եղեւ մեծապէս :
¹⁰ Եւ օրհնեաց արքայ Դաւիթ զՏէր ա-
 ռաջի եկեղեցւոցն՝ եւ ասէ , Օրհնեալ ⁶է
 Տէր Աստուած Իսրայելի հարցն մերոյ
¹¹յաւիտենից մինչեւ յաւիտեանս . Դո է ,
 Տէր , մեծութիւն եւ զօրութիւն եւ պար-
 ծանք եւ յայլութիւն եւ կարողու-
 թիւն . վասն զի ⁷զու ամենեցուն օրք
 են յերկինս եւ ի վերայ երկրի՝ տիրես .
 յերեսաց քոյ զօղան ամենայն թագա-
¹²ւորք եւ ազգք : Ի քէն է մեծութիւն
 եւ փառք . զու ես ամենեցուն իշխան ,
¹Տէր , եւ իշխան ամենայն իշխանու-
 թեանց . ի ձեռն քում է զօրութիւն
 եւ հարստութիւն , եւ ի ձեռն քում
 ամենակալ մեծութիւն՝ զօրացուցանել
¹³զամենայն : Եւ արդ , ⁸Տէր , դոճանամք
 զքէն , եւ օրհնեմք զանունս պարծանացդ
¹⁴քոյ : Ո՞ հմ ես , եւ ո՞ է ժողովուրդ ⁹քո ,

զի կարացաք յօժարամիտ լինել քեզ
 յայսմ ամենայնի . վասն զի քո է ամե-
 նայն ինչ , եւ ի քոյոցդ տուաք քեզ :
¹⁵ Դանդի պանդուխտք եւք մեք առաջիք
 եւ նժդեճ՝ որպէս ամենայն հարք մեր .
 իրբեւ զտուեր են աւուրք մեր ի վե-
 րայ երկրի , եւ ոչ զոն մեր մնացուածք
¹⁶ինչ : Տէր Աստուած մեր , ամենայն բազ-
 մութիւնս այս զոր պատրաստեցի չինել
 զառն անուան սրբութեան քո , է ի ձե-
 անէ քումնէ , եւ քո է ամենայն ինչ :
¹⁷ Եւ ծանեայ , Տէր , իթէ զու ես որ քննես
 զսիրտս , զարդարութիւն սիրես . եւ
¹⁰մեք պարզ սրտիւք յօժարամիտք ¹¹եւ
 զեւք յայսմ ամենայնի . եւ արդ զժո-
 ղովուրդս քո որ զտաւ ասա՝ տեսի ու-
 րախութեամբ լի , եղեալ առ քեզ յօ-
¹⁸ժարամիտ : Տէր Աստուած Աբրահամու
 եւ Իսահակայ եւ Իսրայելի հարցն մե-
 րոց , սրահեա զայս ի միտս եւ ի սիրտ
 ժողովրդեան քո յաւիտեան , եւ ուզ-
¹⁹ղես զսիրտս նոցա առ քեզ : Եւ Սողո-
 մոնի որդւոյ իմում տուր սիրտ բարի՝
 տանել զպատուիրանս քո եւ զվկայու-
 թիւնս քո եւ զճրամանս քո , եւ ¹²ի կա-
 տարումն ածել զպատրաստութիւն սան
 քո :
²⁰ Եւ ասէ Դաւիթ յամենայն եկեղեցին ,
 Օրհնեցէք զՏէր Աստուած ձեր : Եւ օրհ-
 նեաց ամենայն եկեղեցին զՏէր Աստուած
 հարցն իւրեանց , եւ խոնարհեցուցեալ
 զժոնիկ՝ երկիր պաղին Տեառն եւ ար-
²¹քայի : Եւ ¹³եղեն Դաւիթ՝ Տեառն զոճս,
 եւ ¹⁴մատոց ողջակէզս Աստուծոյ՝ ի վա-
 զիւն առաջնոց աւուրն , զուարակս հա-
 զար , խոյս հաղար , զառնս հազար , եւ
 զնուէրս նոցա եւ զզոճս յաճախութեամբ
²²ամենայն Իսրայելի Կերան եւ արբին ա-
 ռաջի Տեառն յաւուր յայնմիկ ուրախու-
 թեամբ ¹⁵ . եւ թագաւորեցուցին երկրորդ
 անգամ զՍողոմոն որդի Դաւիթի , եւ օ-
 ժին զնա Տեառն ի թագաւոր , եւ զԱս-
²³տուրի ի քահանայութիւն : Եւ նստաւ
 Սողոմոն յաթոթ ¹⁶Դաւիթի հօր իւրոյ , եւ
²⁴մինայն Իսրայել : ¹⁷Իշխանք եւ զօրաւորք

¹Յեբբ. գ-լ-տ-է ²Եբբ. Ափիրայ ³Եբբ. տա-
 ճարին . (5) վասն ոսկեղինաց՝ ոսկի, եւ վասն
 արծաթ եղինաց՝ արծաթ , եւ վասն ամենայն
 գործոյ որ ի ձեռն ⁴Ալլաբա՝ մատուցանել
 ընծայ ⁵Եբբ. Աստուծոյ ⁶Եբբ. ես ⁷Եբբ. ու
 ամենայն որ յերկինս եւ յերկրի . Տէր , քո է թա-
 գաւորութիւն եւ զու ես բարձրացեալ ի վե-
 րայ ամենեցուն իբր զլուս ⁸Եբբ. Աստուած
 մեր ⁹Եբբ. իմ

¹⁰Եբբ. ես ¹¹Եբբ. եղէ ¹²Եբբ. կատարել զա-
 մենայն եւ չինել զտաճարն վասն որոյ պատ-
 րաստեցի ¹³Եբբ. զենին ¹⁴Եբբ. մատուցին
 ողջակէզս Տեառն ¹⁵Եբբ. այցել յաւել-
 մեծաւ ¹⁶Եբբ. եղել յաւել- , Տեառն ի թա-
 գաւոր փոխանակ ¹⁷Եբբ. Համարեն իշխանք

և ամենայն որդիք արքայի Դաւթի
 25 ¹Նօրն նորա հնազանդեցան նոս²։ և և
 մեծացայց Տէր զՍողոմոն ի վերստ ա-
 աջի ամենայն Իսրայելի, և ետ նմա
 փառս թագաւորութեան, որ ոչ ումեք
 եղև ամենեցուն թագաւորացն որք յա-
 աջ քան զնա³։
 26 և Դաւիթ որդի Յեսեայ թագաւո-
 րեայ ի վերայ ³Իսրայելի ամս քառաս-
 27 տուն⁴։ Ի Քերթն ամս եւ թն, և և յերու-
 28 սաղէմ ամս երեսուն և երեք։ և և
 վախճանեցաւ թարի ծերութեամբ, լի

ստորը, մեծութեամբ և փառօք։ և
 թագաւորեայ Սողոմոն որդի նորա փո-
 29 խանակ նորա։ և ⁵մնացեալ բանք ար-
 քայի Դաւթի՝ առաջինք և վերջինք,
 գրեալ են ի բանս Սամուէլի սեսանսոյի
 և ի բանս Նաթանայ մարգարէի և ի
 30 բանս Գազայ տեսանոյի, Յազադս ա-
 մենայն թագաւորութեան նորա և
⁵հարստութեան նորա, և ⁶ժամանակք
 որ եղևն նորա ի վերայ Իսրայելի և
 ի վերայ ամենայն թագաւորութեանց
 երկրի⁷։

¹ Եբբ. հնազանդեցան արքայի Սողոմոնի ² Եբբ.
 բւեցին յաւելւ. ի վերայ Իսրայելի ³ Եբբ.
 ամենայն Իսրայելի։ (27) և և սուրբ յորս թա-
 գաւորեաց ի վերայ Իսրայելի՝ եղևն քառաս-
 տուն ամբ

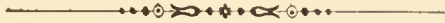
⁴ Եբբ. յ-լ-ւ-է ⁵ Եբբ. քաջութեան ⁶ Եբբ.
 յազազս անցից որ անցին ընդ նա և ընդ Իս-
 րայել և և ընդ ամենայն թագաւորութիւնս
 աշխարհաց

ԳԼՈՒԽԲ ԵՐԿՐՈՐԴ ՄՆԱՅՈՐԴԱՅ

	Գլ. 2-ր .		Գլ. 2-ր .
Թէ հազար որջակէզ ե հանն Սողոմոն Աստուծոյ ի Կարաւան . որում էրեւեալ Աստուծոյ տակ . Սնդրեա զինչ կամիս . եւ խնդրեաց զհաննաճար . եւ ետ նմա Տէր :		եւ յի վրայ որ ել եւ մերժեաց ի նմանէ զՎասա :	ԹՁ. 1
Զի խնդրեաց ի Վիրամայ արուեստաւորս եւ փայտս ի Լիբանանէ . եւ նա աւարեաց նմա :	Ա. 1	եւ յի վրայ որ վերայ նորա Ամնն . Մովսէս եւ Միսէլեթ . եւ գոչեաց Յովսափատ առ Տէր . եւ ի ձեռն Ալիեյի մարգարէի քաջալերեաց զնա Տէր . եւ ի կարգին ընդդէմ թշուառացն եւ նա ագել զսողման Աստուծոյ զմիմեանս հարին լի շնամբն . ուստի առին սքառ աւար յոյժ . եւ զի ինամուս թիւն արար ընդ Արաաբու՝ խորտակեցաւ նաւ նորս : եւ լէ թէ Յէա գրեաց զգիրս լի աղաւթոցն Խարայելի :	ԹՁ. 7
Հոնգ տմանք շինուածոյ տաճարին . եւ ամենայն կահից նորս :	Բ. 1		
Զի աարան արապանակն ի ներքս ի դարբին . եւ տունն լցաւ ամպով . եւ յետ խնդրելոցն Սողոմոնի՝ հուր էջ եւ եկեր զաղակէզն ի նաւակահանս անդ :	Բ. 17	Գովուս թիւն Յովսափատու . եւ զի յերթնայ նորս ընդ Արաաբու՝ ապրեցոյց զնա Տէր ի սրոյ Ասորեացն . որպէս վկայեացն Անանիա մարգարէ :	ԹԼ. 1
Կրկին երեւեալ նմա Տէր զգուշացոյց զնա :	Ե. 2	Թողմեցան ի վերայ նորա Ամնն . Մովսէս եւ Միսէլեթ . եւ գոչեաց Յովսափատ առ Տէր . եւ ի ձեռն Ալիեյի մարգարէի քաջալերեաց զնա Տէր . եւ ի կարգին ընդդէմ թշուառացն եւ նա ագել զսողման Աստուծոյ զմիմեանս հարին լի շնամբն . ուստի առին սքառ աւար յոյժ . եւ զի ինամուս թիւն արար ընդ Արաաբու՝ խորտակեցաւ նաւ նորս : եւ լէ թէ Յէա գրեաց զգիրս լի աղաւթոցն Խարայելի :	ԹԵ. 1
Վասն քաղաքացն զոր ետ Վիրամ Սողոմոնի . եւ վասն մնացելոց ազգացն որք եղին նմա հարկատուք :	Ե. 12		
Զի կարգեաց զՎեաւացիսն ըստ հրամանացն Գաւթի ի վերայ իւրաքանչիւր գործոց :	Ը. 1		
Զի եկն առ նա աիկինն Սորայ . վասն մեծ հորատութեանն Սողոմոնի . եւ լէ թէ մնացորդք բանից նորս ի զիրս մարգարէիցն Կաթանայ եւ Արեայ եւ Յովելայ :	Ը. 12		
Թէ վասն խիստ պատասխանոցն Սորա վամայ բաժանեցան առան ցեղքն ի տանն Գաւթի . եւ վասն քաղաքացն զոր շինեաց նա եւ ամրացոյց :	Թ. 1	Թագաւորեաց Յովսափատ եւ արար չար առաջի Տեառն . եւ ապառտմբեաց ի նմանէ Նոգոմ . Գրեաց առ նա Նոգա մարգարէ եւ տակ . Զի թողեր զՏէր . չարաչար հիւանդութեամբ մեռանիս . եւ հեղաւ որովայն նորս . եւ մեռաւ :	Թ. 1
Զի յաւելան Վեաւացիքն յԱրորամ . եւ զորացուցին զժողաւորս ի իւրն յԵրուսաղէմ . եւ զի զառաջինն բարի էր Սորովամ . եւ ի լիբելէն ել ի վերայ նորս Սաւակիմ Նիգիպացի :	Թ. 31	Թագաւորեաց Սորոգիս . եւ արար չար . եւ սպան զնա Յէա . այն որ ընդեաց կտունն Արաաբու :	ԹԱ. 1
Թագաւորեաց Արիս եւ զուժարեալ ի վերայ Յերորովամայ նախասեաց զկառուցանելն նորս . եւ ինքն պարծէր յՅասաուած եւ ի պաշտօն քահանայիցն յԵրուսաղէմ . որ եւ վանեաց զՅերորովամ զամենայն աւուրս իւր :	Թ. 13	Թագաւորեաց Կոպոզիս . եւ յետ եօթնամի սպանաւ . եւ լի աղաւթեաց Յովսա . եւ արար բարի . եւ յետ մահուան Յովիդայեայ քահանայի դարձաւ ի կուռս . եւ յանդիմանեալ յԱպարեայ որդեայ Յովիդայեայ՝ սպան զնա ընդ որոյ չարաչար հիւանդայեալ սպանաւ յիւրոցն :	ԹԲ. 1
Թագաւորեաց Ասա . եւ էր բարի առաջի Տեառն եւ զարացեալ . եւ ել ի վերայ նորս Զարեհ Նիմէսպպացի հազար հազարօք . եւ կոչեաց առ Տէր . եւ կատրեաց զՀեգիկան եւ զմիսաւնիսն՝ մինչ ոչ մնալ սպրեալ . եւ առ աւար բազում :	ԹԲ. 16	Թագաւորեաց Ամասիս եւ արար սպանաւ ինչ բարի . վարձեաց յԽարայել ընդ իւր ի մար ընդ Նոգոմ . եւ ոչ տարաւ ընդ իւր . եւ հար զՅերոզիմ եւ առ զասաուած սնոցալիւր յասաուածս . մասնեցաւ ի ձեռս Յովսաու արքայի Խարայելի . եւ յետայ յիւրոցն սպանաւ :	ԹԶ. 10
Ի բանից Ազարեայ մարգարէի զօրացեալ Ասայի յԱսաուած՝ արար նաւակատիս սեղանոցն . եւ արեաց բնուին զՎաւղա :	ԹԶ. 1	Թագաւորեաց Ամասիս եւ արար սպանաւ լի թիւն . այլ հպարտացեալ մաստաւ խնկարկել . եւ էր բորտեալ մինչեւ մեռաւ :	ԹԶ. 1
Ել ի վերայ նորս Բասա արքայ Խարայելի . եւ նա աւարեաց գանձս որդ .	ԹԶ. 1	Թագաւորեաց Յովսափատ եւ արար ուղղութեան . եւ նա հարկեաց զորգինն Ամնայ :	ԹԶ. 27
			ԹԶ. 23

Գլ. Հմբ.		Գլ. Հմբ.
	յնկիպտոս՝ ուստի ոչ դարձաւ :	1,2. 1
Թագաւորեաց Աբաղ և արար չարիս . նեղեաց զնա Ռասան . և մեծ հար- ուածս եհար ի Յուդայ Փակեէ : և գերեաց զՅուդա . զորս Ավդեդ մար- գարէ յետս ետ դարձուցսնել :		1,2. 4
Աստուածապաշտ գոլով և զեկիրս արար զպատիկն յամսեանն երկրորդում . և վասն հինին Ասորւոց երկից զազ- բեւան որ արտարոյ քաղաքին եւ զելս Գեհոնի :	11. 9	1,2. 5
Թագաւորեաց Մանասէ և յաճախեալ ի չարիս , ածու կապանօք ի Բա- բելոն , եւ ի վտանգելն դարձաւ ա- ղաչեաց զԱստուած , և դարձոյց զնա ի թագաւորութիւնն իւր , եւ պաշտեաց զՏէր մինչեւ մեռաւ :	11. 26	1,2. 6
Թագաւորեաց Ամնօս , եւ արար չարիս զորս արար Մանասէ , եւ սպանաւ յիւրոցն :	11. 33	
Փովեսա Յովեսայ որ սրբեաց զՅուդա ս պրեաց զուկերս քամոցն . արար զպատիկն , յօրհնեաց զկարդ քահա- նայիցն ըստ պայմանին Դաւթայ . սպանաւ ի Փարաւոնէ՝ զոր ողբաց երեմիա :	11. 20	1,2. 8
Թագաւորեաց Յովթարգ և արար չա- րիս . կապեաց զնա Փարաւոն և ած	11. 25	1,2. 22
	յնկիպտոս՝ ուստի ոչ դարձաւ :	1,2. 1
	Թագաւորեաց Մարաւոն զնկիպտոս՝ որ և Յովակիմ գեղարար Ոբոբեայ . և եղ հարկս ի վերայ երկրին :	1,2. 4
	Յուսուրս և յիսակիմ Յովակիմն ի և Նա- բուբոլոնոսար զառաջինն , եղեւ նմա Նիկիպտոս ծառայ , եւ դար- ձաւ ապստամբեաց :	1,2. 5
	Եւ ի վերայ նորս Նաբուբոլոնոսար եւ կապեաց զնա , կամ ըստ ոմանց՝ սպան . եւ զի աւել մասն ինչ առ- նուլ ի սպասուցն Տեստն , կարծիս տայ թէ այժմ տարու զՆանիել :	1,2. 6
	Թագաւորեաց որդի սորս Յեքոնիա , և յետ երկից ամաց ապստամբեաց . և աստ ոմանք երբորդայ ասեն Նա- բուբոլոնոսարայ և յապագաւորեաց ցանել զՍեղեկիս , եւ տանել զՅե- քոնիա , յորժամ եւ զնկիպտոս . և իննն ամին Սեղեկեայ՝ գալ դարձ- եալ Նաբուբոլոնոսարայ զվերջինն . իսկ այլք երկիս ասեն գալ Նաբու- բոլոնոսարայ յերուսաղէմ :	1,2. 8
	Իսկ յառաջին ամին Նիւրոսի եւ թանա- սուն ամ լցաւ ի սկզբանէ մարդա- բէութեանն երեմայ , եւ ըստ վճռին Նապեայ՝ հրաման ետ Նիւ- րոս ելանել գերեցն յերուսաղէմ եւ շինել զառան Աստուծոյ :	1,2. 22

ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 **Ն**ա զօրացաւ Սողոմոն որդի Դաւթի ի թագաւորութեանն իւրում, և Տէր Աստուած իւր ընդ նմա էր, և մեծացոյց զնա ի բարձրութիւնս և ասաց Սողոմոն ցամենայն Իսրայէլ, ցճալարապետս և ցճարիւրապետս և ցգատաւորս և ցաւճարս և ամենայն եկեղեցիս ընդ նմա՝ ի բարձրաւանդակն Գաբաւոնի, ուր էր անդ խորանն յկայութեան Աստուծոյ զոր արար Մովսէս ծառայ Տեառն յանապատին. Բայց զտապանակն Աստուծոյ և հան Դաւիթ ի շքազարէն Կարիաթ արիմայ, վասն զի պատրաստեաց նմա խորան Դաւիթ յերուսաղէմ. և սեղանն պղնձի՝ զոր արար Բեռեղիէլ որդի Ուրեայ որդւոյ Յոփրայ՝ անդ էր առաջի խորանին Տեառն. և խնդրեաց զնա Սողոմոն և եկեղեցիս. և հան անդ Սողոմոն ի վերայ պղնձի սեղանոյն առաջի Տեառն ի խորանին, և մասաց ի վերայ նորա որջակէզս հազար. 7 Ի գիշերին յայնմիկ երեւեցաւ Աստուած Սողոմոնի, և ասէ ցնա, Խնդրեա, զի նշանաց քեզ և ասէ Սողոմոն ցԱստուած, Դու արարեր ընդ Դաւթի հօր իմում ու զորմութիւն մեծ, և թագաւորեցցեր զիս վոխանակ նորա. և սրբ, Տէր Աստուած, հաւատարիմ լիցի՝ ամուսն քո ի վերայ՝ Դաւթի հօր իմոյ. վասն զի զու թագաւորեցցցեր զիս ի վերայ բազում ժողովրդեանս, որ է իբրև զՆոդ և Երկրի. և արդ զիմաստութիւն և զհանճար տացես ինձ, զի եղանիցեմ առաջի ժողովրդեանս քս այսորիկ և մոռանիցեմ. վասն զի ո՞ր զատիցի զժողովուրդս 41 քո զմեծ զայս. և ասէ Աստուած ցՍո-

ղոմոն, Փոխանակ զի եղև այդ ի արտիքում, և ոչ խնդրեցեր մեծութիւն ընչից, ոչ փառս և ոչ զանձինս հակառակորդաց քոց, և աւուրս բազումս ոչ խնդրեցեր, այլ խնդրեցեր գու քեզ զիմաստութիւն և զհանճար, զի գաւանցիս զժողովուրդ իմ յորոյ վերայ թագաւորեցցցի զքեզ, 9 Զիմաստութիւն և զհանճար տամ քեզ, և զմեծութիւն և զինչս և զփառս տաց քեզ. որպէս զի ոչ եղև նման քեզ ի թագաւորս յառաջագոյն քան զքեզ, և զկնի քո ոչ լինիցի այդպէս. և եկն Սողոմոն ի Բամայ Գաբաւոնի յերուսաղէմ, յերեսաց խորանին յկայութեան, և թագաւորեաց ի վերայ Իսրայէլի. 14 և ժողովեաց Սողոմոն կառս և հեծեալս, և եղև նմա հազար և չորեք հարեւր կառք և երկուսասն հազար հեծեալոց. և եթող զնոսա ի քաղաքս Նեծեկոցն, և զօրն էր՝ ընդ արքայի յերուսաղէմ. և եզ արքայ զոսկի և զարծաթ իբրև զքարինս յերուսաղէմ, և զմարս զի Հրէաստանի, իբրև զմուրս թագաւորս ի գաշտի բազմութեամբ. և ելք ձիոց Սողոմոնի յէգիպտոսէ, և զինք վաճառուց արքայի երթեալ զինչին, և եղանէին ամէկն յէգիպտոսէ կառս մի՛ վեց հարեւր արծաթոյ, և ձի հարեւր և յիսուն. և այնպէս ամուսնայն թագաւորայն Քեթացոց և թագաւորայն Ատրեաց ի ձեռսնոցս բերէին

ԳԼ. Բ

1 **Ն**ա ասաց Սողոմոն չինկ զտուն աւուան Տեառն, և զտուն թագաւորութեան իւրոյ. և ժողովեաց Սողոմոն և թամաստուն հազար արանց բնոնակրաց, և ութսուն հազար քարահա-

1 Նբբ. ոյցիս, Կառու, ամենայն Իսրայէլի, գլխաւորաց 2 Նբբ. գաւառ 3 Նբբ. զայն 4 Վա, և 5 Նբբ. բան քո ընդ

8 Այլնքն, ի բարձրաւանդակէն 7 Նբբ. կառաց և 8 Նբբ. Խումբք վաճառակաւանաց արքայի աւուսին երամակ զնոց

տաց ի լերինս . եւ վերակացուք նոցա երեք հազար եւ վեց հարեր :

3 Եւ ստարեակց Սողոմոն առ Քիրամ արքայ Տիրբոսի եւ տոէ, Որպէս արարեր ընդ հօրն իմոյ Դաւթի, եւ ետուր նմա մայր փայտս՝ շինել իւր տուն ընակելոյ ի նմա,

4 Եւ արդ աճա ես՝ օրպի նորա՝ շինեմ տուն անուան Տեօան Ասաուծոյ իմոյ, արել զնա նմա, ծխել սաաճի նորա յառնելս եւ ստաճադրութիւնս յամենայն ժամ, եւ մասուցանել ողջակէզս՝ հանապաղ առաւօտուց եւ երեկոթին, եւ ի շարափս եւ յամսամուտս եւ ի տօնս Ասաուծոյ

5 մերոյ, յախտան զայն յԻսրայելիս : Եւ տունս զոր ես շինեմ՝ մեծ է . վասն զի մեծ է Աստուած մեր քան վամենայն

6 աստուածս . եւ մ'կարացէ շինել նմա տուն . զի եթէ երկինք եւ երկնից երկինք ոչ տանին զփառս նորա, եւ զինչ ես՝ շինեցից նմա տուն, այլ զի ծխես :

7 ցնն խունկս աաաճի նորա : Եւ արդ առաքեա ինձ այր իմաստուն, որ զխոնցէ գործել զոսկի եւ զարծաթ եւ զպղինձ եւ զերկաթ եւ զծիրանի եւ զկարմիր եւ զկապուտակն՝ եւ զրեհզն, եւ որ զխափցէ քանդակել զքանդակս ընդ իմաստունս իմ, որք են ի Հրէաստանի եւ յերուսաղէմ, զորս պատրաստեաց

8 Դաւթի հայր իմ : Եւ տուր ըրելի ինձ փայտս մայրս եւ սարոյս եւ թեղօջս ի Լիրանանէ . վասն զի ես զհոսմ, իրեւ զծառայս քո ոչ որ զիտէ հաստանել փայտ ի Լիրանանէ . եւ արդ ծառայք քո եր-

9 թիցն ընդ ծառայս իմ, Պատրաստել ինձ փայտ լազոււմ . վասն զի տունս զոր ես շինեմ, է մեծ եւ փառաւոր : Եւ գործօնէիցն որք հաստանն զփայտս՝ ի կերակուր ետու հաց ոսծիկ ծառայից քոց, քան հազար քոս ցորենոյ, եւ քան հազար քոս զարւոյ, եւ քան հազար՝ չափ զինուոյ, եւ ձէթ քան հազար՝ չափ :

11 Եւ ստաց Քիրամ արքայ Տիրբոսի զրոզ, եւ արձակեաց առ Սողոմոն, Վասն սրբելոյ Տեօան զԲողովուրդ իւր՝ ետ

12 զքեզ ի վերայ զոցա թագաւոր : Եւ առնէ Քիրամ, Օրնակ է Տէր Աստուած Եւրայելի որ արար զերկինս եւ զերկիր, որ ետ Դաւթի արքայի որդի իմաստուն՝ զիտել զհանճար եւ զիմաստութիւն, որ շինեցէ զտունն Տեօան եւ զտուն թա-

13 զաւորութեան իւրոյ : Եւ արդ աճա առաքեցի քեզ այր իմաստուն, որ զիտէ

14 զհանճար զՔիրամ՝ զծառայ իմ . Մայր զորս է ի գոտերայն Դանայ, եւ հայր զորս՝ այր Տիրբայցի . զիտ է գործել զուկի եւ զարծաթ եւ զպղինձ եւ զերկաթ եւ զքարինս եւ զփայտս, եւ սնկանի զծիրանին եւ զկապուտակն եւ զրեհզն եւ զկարմիրն եւ քանդակել քանդակս, եւ իմանոյ զամենայն հնարս զորս տացես ցգա՝ ընդ իմաստունս քո եւ ընդ իմաստունս Դաւթի տեօան իմոյ հօր քո :

15 Եւ արդ զցգրեանն եւ զգարին եւ զձէթն եւ զզինին, զոր ստաց ակր իմ, տացէ

16 ծառայից իւրոց . Եւ մեք հաստանեմք փայտ ի Լիրանանէ ըստ ամենայն սրտայից քոց . եւ աճողք զնոսա ընդ ձով լատս ի Յուպպէ, եւ հաւաքեցես զայն յերուսաղէմ :

17 Եւ ժողովեաց Սողոմոն զամենայն արս պանդուխտս յերուսաղէմ զկնի թուոյն զոր թուեաց զնոսա Դաւթի հայր նորա, եւ զտան հարեր յիսուն հազար

18 եւ երեք հազար եւ վեց հարեր . Եւ արար ի նոցանէ եւթանտուն հազար բեանակրաց եւ ութսուն հազար քարահատաց՝ եւ զերես հազարն եւ վեց հարերն՝ զործաւարս ի վերայ նոցա :

ԳԼ . Գ

1 Եւ սկսաւ Սողոմոն շինել զտունն Տեօան յերուսաղէմ, ի լերինս Ամովրհացոցն, որ երեւցաւ Տէր Դաւթի հօր նորա, ի սեղուոյն յորում պատրաստեաց Դա-

2ւթի, ի կալն Անայ Յերուսաղուոյ : Եւ սկսաւ շինել յամենանն ճակարակի, յամին չորրորդի թագաւորութեանն իւրոյ .

3 Եւ սկսաւ Սողոմոն՝ շինել զտունն Աստուծոյ . երկայնութիւն չափոյ առաջնոյն ի վաթսուն կանգնոյ, եւ լայնութիւնն ի

4 քան կանգնոյ : Եւ զգամ զէմ յանդիման սանն, երկայնութիւնն առաջին՝ եւ լայնութիւնն՝ սանն կանգնոց քսանից, եւ բարձրութիւն հարերս եւ քան կանգնոյ . եւ պատեաց զնա ոսկեով սրբով

5 ի ներքուստ : Եւ զտունն մեծ զբուսակեաց մայր փայտուք, եւ պատեաց ոսկեով

5 Էբբ. զՏայր. Էմ՝ ծարսարայտ 6 Էբբ. յերկրին Խարայելի 7 Էբբ. ի լերինս եւ 8 Էբբ. ի լերինն Մորես 9 Էբբ. երկրորդի յերկրորդում առուր 10 Էբբ. 11 յո եւ հիմունքն զոր արկ Սողոմոն 11 Էբբ. երկայնութիւնն զաւթին որ զէմ յանդիման ըստ լայնութեան

1 Էբբբ. զլուսե 2 Էբբ. խունկս անուշուճն 3 Էբբ. զնա, ո՞ր էցեմ ես զի 4 Էբբ. մար

սրբով, եւ քանդակեաց ի նմա արմաւենիս 6 եւ չզլծայագործաւ Եւ զարգարեաց զտունն ակամբք պատուականօք ի փռոս . եւ 7 1 սուկուով սրբով ի Սեփարուիմայ՝ Եւ պատեաց զտունն ոսկեով, եւ զսրման եւ զգրուանն եւ զձեղունն եւ զգորսս, եւ քանդակեաց քերութբէս յորմնս :

8 Եւ արար զտունն սրբութեան սրբութեանցն, զերկայնութիւնն նորա 2 ստաջոյ կողմանէ՝ ի քսան կանգնոյ, եւ զլայնութիւնն ի քսան կանգնոյ, եւ պատեաց զնա մաքուր ոսկեով 3 ի քերութբէս վից հարեւր տաղանդով : Եւ կշիռ բեւեռացն միոյ միոյ կշտութիւն յիտուն սիկղ ոսկոյ . եւ զվերնատունն 4 պատեաց ոսկեով : Եւ արար ի տանն սրբութեան սրբութեանցն քերութբէս երկուս 5 զործ . եւ պատեաց զնոսա ոսկեով : Եւ թեւք քերութբէիցն՝ երկայնութիւնն քսան կանգուն . թեւ մի ի հինգ կանգնոյ կցեալ յորմն տանն, եւ թեւն մեւս ի հինգ կանգնոյ՝ կցեալ ի թեւ քերութբէիցն միւսոյ : Եւ թեւն քերութբէին միւսոյ ի հինգ կանգնոյ կցեալ յորմն տանն, եւ մեւս թեւն ի հինգ կանգնոյ կցեալ ի թեւ քերութբէին միւսոյ : Եւ թեւք քերութբէիցն տարածեալք ի քսան կանգնոյ, եւ ինքեանք կային ի վերայ ոտից իւրեանց, եւ զէմք նոցա ի տունն :

14 Եւ արար զվարագործին ի կապուտակէ եւ ի ծիրանուոյ, ի կարմրոյ եւ ի բեհեզոյ, եւ անկանէր ի նմա քերութբէս :

15 Եւ արար առաջի տանն սիւնս երկու յերեսուն եւ հինգ կանգնոյ բարձրութիւն, եւ զխոյակս նոցա ի հինգ կանգնոյ : Եւ արար վանդակապատ ի զարբարայն, եւ եզ ի վերայ գլխոյ սեանցն . եւ արարնոնաձեւս հարեւր, եւ եզ ի վերայ 17 չզլծայագործացն Եւ կանգնեաց 6 զսիւնսն առաջի տաճարին, զմին յաջմէ եւ զմեւան յահեկէ . եւ կոչեաց գանունն այնորիկ որ յաջմէն էր՝ Ուղզութիւն, եւ զանունն այնորիկ որ ի ձախմէն էր՝ Զօրութիւն :

Գ . Գ

1 Եւ արար սեղանս պղնձի՝ ի քսան կանգնոյ զերկայնութիւնն, եւ ի քսան կանգնոյ զլայնութիւնն, եւ զբարձրութիւնն ի տանն կանգնոյ :

2 Եւ արար զծովն հայածոյ ի տանն կանգնոյ 6 զչափն, բուրակ չուրջանակի, եւ ի հինգ կանգնոյ զբարձրութիւնն, եւ 3 չուրջանակի յերեսուն կանգնոյ : Եւ նմանութիւնն եղանց ի ներքոյ նորա, որք չուրջ կային, ի տանն կանգնոյ չուրջ պատեալք զնովս . եւ ձուլցին 7 զզուարական ըստ ձուլածոյն իւրեանց, 4 Սրպէս արարինն զնոսա երկոստասան զուարակս՝ . երեքն հայէին ի հիւսիսի, եւ երեքն հայէին յարեւմուտս, եւ երեքն հայէին ի հարաւ, եւ երեքն հայէին յարեւելս . եւ ձովն ի վերայ նոս 5 ցա, եւ յետոյքն իւրեանց ի ներքոյ : Եւ թանձարութիւնն ձովուն 8 թգուս եւ չուրթն նորա իրեւ զչուրթն բաժակի, քանդակեալ լոյս չուշանի, եւ ամանէր երկու հազարս 9 չափ . 3 եւ կատարեաց զնա՝

6 Եւ արար աւազանս տանն, եւ եզ զհինգն յաջմէ, եւ զհինգն ի ձախմէ . լուանայ ի նոսա զգործ ողջակիղացն եւ ողողիկ ի նոսա . եւ ձովն առ ի լուանայ ի նմա քահանայիցն զինքեանս :

7 Եւ արար զպատանական ոսկիս տանն ըստ յորինուածոյն իւրեանց, եւ ետ զնոսա ի տաճարին, զհինգն յաջմէ եւ զհինգն ի ձախմէ :

8 Եւ արար սեղանս տանն, եւ եզ ի տաճարին, հինգ յաջմէ եւ հինգ ի ձախմէ . եւ արար տաշտս ոսկիս հարեւր :

9 Եւ արար 10 զարահն քահանայիցն եւ 10 զարահն զմեծ, եւ զգորունս սրահն . 10 եւ զգորունս նոցա պատեաց պղնձով : Եւ զծովն եզ 11 յանկեանն տաճարին յաջմէ 11 կողմանէ իրեւ յարեւելոս առաջի՝ Եւ արար Քիրամ 12 զմահահանն եւ զկատասայս եւ զկասկարայս սեղանոյն, եւ զամենայն զկահն նորա՝ : Եւ կատարեաց Քիրամ աւանի զամենայն գործն զոր հրամայեաց ար- 12 քայ Սաղոմոն ի տանն Ասաուեժոյ Զսիւնսն երկուս . եւ 13 ի վերայ նոցա զխոյակսն ,

6|Եբ. ի շրթանէ ի շուրթն 7|Եբ. զզուարական երկուս կարգս ի ձուլել նորա, (4) 4ոյր ի վերայ երկոստասան զուարակաց 8|Եբ. ուղղուս 9|Եբ. մարս 10|Եբ. զգաւելթն 11|Եբ. յաջմէ կողմանէ յարեւելս հարաւոյ 12|Եբ. զկատասայս եւ զթիսկան եւ զհոնքս 13|Եբ. զգունգան, եւ զքոչակսն որ ի վերայ զլից երկուց սեանցն, եւ զվանդակագործան զերկուս առ ի ձածկել զերկուսն զունսս խոյականն որ ի վերայ գլխոց սեանցն, (13) Եւ զնոնաձեւս չորեքհարեւր վանս երկուց վանդակագործացն, երկուս կարգս նունաձեւաց առ ի ձածկել զերկուսն զունգս խոյակացն որ ի վերայ գլխոց սեանցն

1|Եբ. ոսկին ոսկի Փարուիմայ 2|Եբ. ըստ լոյս նսութեան տանն 3|Եբ. պոլսե 4|Եբ. գործ քանդակագործ 5|Եւ Գ. Թագ. Է. 21 :

եւ ի վերայ իռայակաց սեանցն գրովթա-
 րովթան զերկոսեան եւ զվանդակապործան
 զերկուս՝ առ ի ծածկել զիրոյակս քով-
 թարովթայցն, որք էին ի վերայ զիրոց
 13 սեանցն: Եւ զանդակս սակեզէնս չո-
 րքհարեւր յերկոսեան վանդակապատան,
 եւ զերկուս ազգս նոնաձեւեացն ի միում
 14 իռայական որ էին ի վերայ սեանցն՝: Եւ
 զմեքենովթանս՝ արար տանն՝՝ եւ զա-
 15ւագանան ի վերայ մեքենովթայցն: Եւ
 զժողն զմի, եւ զուարակս երկոտասան
 16 ի ներքոյ նորա: Եւ զգլխակարայս եւ
 զբաճնայիս եւ զսանն՝՝ եւ զմահանան,
 եւ զամենայն կահ նոցա զոր արար
 Քիրամ, Յեւ տարաւ՝՝ սրբայի Սողոմո-
 նի ՚ի տունն Տեառն ի մարութր պղնձոյ:
 17 Յրնդարձակութեան երկրին Յօրդանա-
 նու ձուրեաց զայն սրբայ, ի թանձրու-
 թեան հողոյն ՚ի տանն Սողովթայ, եւ
 18 ի մէջ Սարիթայ: Եւ արար Սողոմոն
 զամենայն սպան զայն բազում յոյժ.
 19 վան զի ոչ ՚ի պակասեաց կշիռ պղնձոյն
 եւ արար Սողոմոն զամենայն սպաս
 տանն ՚Տեառն. եւ զսեզանն սակի եւ
 զայլ սեզանն, եւ ի վերայ նոցա զհայն
 20 զառաջաւորութեան, Եւ զաշտանական
 եւ զճրագունն լուսոյ ըստ յօրինուա-
 ծոյն յանդիման զարիւայն ի մարութր
 21 սակոյ, Եւ զճրագարանք իւրեանց՝՝
 22 Եւ ըստմակար իւրեանց եւ տաշտքն եւ
 ինկամանքն եւ բորուտաքն ի մարութր
 սակոյ. եւ ՚զուրք տանն՝՝ ներքոյն ի
 սրբութիւն սրբութեանցն, եւ ՚զորունս
 տաճարին սակեզէնս՝:

ԳԼ Ե

1 Եւ կատարեցաւ ամենայն գործն զոր
 արար Սողոմոն ՚ի տանն Տեառն, եւ
 տարաւ ի ներքս Սողոմոն զսրբութիւնան
 Դաւթի հօր իւրոյ. եւ զարծաթն եւ
 զոսկին եւ զսպանն եւ ի գանձս տանն
 ՚Տեառն:
 2 Յայնժամ եկեղեցացոյց Սողոմոն
 զճերան Իսրայելի եւ զամենայն իշխանս
 ցեղիցն, զառաջնորդս տանից սրբուցն

Իսրայելի յերուսաղէմ, հանել զտապա-
 նակ ուխտին Տեառն ի քաղաքէն Դաւթի՝
 3 նա է Սիմոն: Եւ ժազովեցաւ առ արքայ
 ամենայն այր Իսրայելի ի սօնին, այն
 4 է ամիրն եւ ի ներքոյ: Եւ եկին ամե-
 նեքեան ձերքն Իսրայելի. եւ աօին ՚Սա-
 մենեքեան Ղեւտացիքն զտապանակն,
 5 եւ հանին սնա, եւ զխորանն վկայու-
 թեան եւ զամենայն սպան սուրբ որ
 էր ի խորանին, հանին պայն քահանայքն
 6 եւ Ղեւտացիքն: Եւ արքայ Սողոմոն
 եւ ամենայն ժողովուրդն Իսրայելի ՚Սե-
 երկեւզածքն եւ ժազովեցան նոցա՝՝ ա-
 ռաջի տապանակին վնասին զուարակս
 եւ ոչխարս որոց ոչ զուր թիւ եւ ոչ
 7 համար ի բազմութեանն: Եւ տարան ի
 ներքս ՚Ղեւտացիքն զտապանակ ուխ-
 տին Տեառն ի սեղին իւր՝ ի զարիւր
 տանն ի սրբութիւն սրբութեանցն, ի
 8 ներքոյ թեւոց քերովրէիցն: Եւ էր քե-
 րովրէիցն թաւցեալ զթիւս իւրեանց ի
 վերայ տապանակին, եւ ծածկէին քե-
 րովրէքն զտապանակն եւ զբաճնայիս ու-
 9 յա ի վերուստս Եւ ՚Յուրջ ունէին բառ-
 նայիքն՝, եւ հայէին պալատ բառնայ-
 կացն ի սրբութեանցն ի գէմս պարիւայն,
 եւ ոչ երեւէին արտաքս. եւ էին անդ
 10 մինչեւ յայսօր: Եւ ոչ ինչ էր ի սա-
 պանակին՝ բայց երկու տախտակքն զորս
 եզ անդ Մոլախ ի Քորեւ, զորս ուխտ-
 եաց Տէր ընդ որդիսն Իսրայելի յեղա-
 նայն նոցա յերկրէն Եգիպտոսի:

11 Եւ եղեւ իրկեւ ելին քահանայքն ի
 սրբութեանցն, (վան զի ամենեքեան
 քահանայքն սրբ զտան անդ՝ սրբեցան,
 եւ ոչ էին կարցեալ որ ըստ օրէ պաշ-
 12 ածենայքն, Եւ Ղեւտացիքն սազմուս-
 նուսպք, ամենեքեան յարգոցն Ասա-
 փայ եւ Եմանայ եւ Իզրիթեան, եւ
 յորգեոցն նոցա եւ յեղբարիցն նոցա, որք
 զգեցեալ էին զպատմուճանս բեհեզե-
 զէն, եւ սաւգօք եւ քնարօք եւ սրին-
 օք կային յարեւելից կողմանէ սեզա-
 նայն, եւ ընդ նոսա քահանայք հարւոր
 13 եւ քսան՝ հարկանէին փոզս.) Եւ եղեւ
 միանպամայն ձայն ի հարկանել զիողան
 եւ յերկի զսազմոսն եւ ամբառնայ
 զձայնան միարան սակալ, Սաստփան
 եղերութր եւ օրհնեղէք զՏէր. եւ բարձ-
 րացուցին զձայնան փոզովքն եւ ծնծկայ-

1 Եբ. արար 2 Եբ. զկաթնայս եւ զթիւակն.
 3 Եբ. ճարտարացեա 4 Եբ. վան տանն 5 Եբ.
 ցնոսա 6 Եբ. ի մէջ 7 Եբ. խնդրէր 8 Եբ.
 Աստուծոյ 9 Եբ. զճարկան եւ զճրագարանն
 եւ զունեքիսն ի մարութր սակոյ 10 Եբ.
 զզուր տանն, զգեղիս զբանն 11 Եբ. զգեղիս
 տանն, տաճարին, սակեզէնս

12 Եբ. պալատ 13 Եբ. ժողովեալք առ նմս
 14 Եբ. քահանայքն 15 Եբ. ազուցին զբաճնայիսն

Խ.ք եւ գործեօք երգոյն, եւ առացին
 Ստատովան եղերուք Տեառն. զի բարի
 է, զի յաւիտեան է ողորմ նորա. եւ
 տունն լցաւ ամոլով 14 փառացն Տեառն.
 14 Եւ ոչ կարէին քանանայքն կայ ի սաշ-
 անանն յերևաց ամալոյն, վասն զի
 լցին փառքն Տեառն զտունն Աստուծոյ

Գ Լ . Զ

1 Յայնժամ խօսեցաւ Սողոմոն, Տէր ա-
 2 սաց բնակիչ ի մառախլի: Եւ ես չի-
 3 նկցի առն անուան քում զարբութիւնս
 4 քո, եւ սպտորաստեցի բնակիչ ի սմա”
 5 յաւիտեանս: Եւ զարձոյց արքայ զերեսս
 6 իւր, օրհնեաց զամենայն եկեղեցին Իս-
 7 րայելի, եւ ամենայն եկեղեցին Իսրա-
 8 յելի կայր շուրջ, Եւ ասէ, Օրհնեալ է
 9 Տէր Աստուած Իսրայելի, որ խօսեցաւ
 10 բերանով իւրով ընդ Դաւթի հօր իմում,
 11 եւ ձեռօք իւրովք ելից. Եւ ասէ, Յօրէ
 12 յորմէ հանի զժողովուրդ իմ յերկրէն Ե-
 13 վրայատար՝ ոչ ընտրեցի քաղաք մի յա-
 14 մենայն զեղեցին Իսրայելի չինել ինձ
 15 տուն, զի լինիցի անուն իմ անդ. եւ ոչ
 16 ընտրեցի զայր ոք լինել առաջնորդ ի
 17 վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայելի: Եւ
 18 արդ ընտրեցի զԵրուսաղէմ լինել ան-
 19 ուան իմոյ աստ. եւ ընտրեցի զԴաւիթ
 20 զի լինիցի ի վերայ ժողովրդեան իմոյ
 21 Իսրայելի: Եւ եղև ի սրտի Դաւթի հօր
 22 իմոյ չինել տուն անուան Տեառն Աս-
 23 տուծոյ Իսրայելի. Եւ ասաց Տէր ցԴա-
 24 Վիթ ցհայր իմ, Վասն զի եղև ի սրտի
 25 քում չինել տուն անուան իմոյ՝ բարեք
 26 արարեր զի եղև այդ ի սրտի քում:
 27 Բայց սակայն զու ոչ չինեացես ինձ
 28 տուն, այլ որդի քո որ ելցէ յորովայնէ
 29 քումմէ. նա չինեացէ տուն անուան ի-
 30 մոյ: Եւ կանգնեաց Տէր զբան իւր զոր
 31 խօսեցաւ, եւ ելէ ես փոխանակ Դաւթի
 32 հօր իմոյ. նստայ յաթոռն Իսրայելի որ-
 33 սէս խօսեցաւ Տէր, եւ չինեցի զտունս
 34 զայս անուան Տեառն Աստուծոյ Իսրա-
 35 յելի: Եւ եղի սաս զտապանակ ուխ-
 36 տին զար ուխտեաց ընդ որդիսն Իսրայելի
 37 Եւ եկաց յանդիման սեղանոյն Տեառն
 38 առաջի ամենայն եկեղեցոյն Իսրայելի,
 39 եւ ամբարձ զձեռս իւր: Վասն զի ա-
 40 րար Սողոմոն 3 խարխիսս պղնձի եւ եղ
 41 զնա ի միջ 4 սրահի տաճարին, ի հինգ

կանգնոյ զերկայնութիւն նորա, եւ ի
 հինգ կանգնոյ զյայնութիւնն, եւ յերից
 կանգնոյ զարձրութիւն նորա. եւ եկաց
 ի վերայ նորա, անկաւ ի վերայ ծնոցայ
 իւրոց առաջի ամենայն եկեղեցոյն Իս-
 րայելի, եւ ամբարձ զձեռս իւր յերկինս:)
 14 Եւ ասէ, Տէր Աստուած Իսրայելի,
 ոչ ոք է նման քեզ Աստուած յերկինս
 եւ ոչ ի վերայ երկրի, որ պահես զուխս
 եւ զոգորմութիւն 5 ամենեցուն որ գնան
 առաջի քո ամենայն սրտիք իւրեանց:
 15 Չի պահեցեր ծառայի քում Դաւթի հօր
 իմոյ զոր խօսեցար ընդ նմա եւ 6 ասացեր,
 խօսեցար բերանով քով եւ ձեռօք քովք
 16 լցիւր այսօր: Եւ արդ, Տէր Աստուած
 17 Իսրայելի, պահես ծառայի քում Դաւթի
 հօր իմում զոր ինչ խօսեցար ընդ նմա
 եւ ասացեր, Ոչ պակասեացէ քո այր
 յերեսաց իմոյ որ նստիցի յաթոռն Իս-
 րայելի. բայց միայն թէ պահեսցեն որ-
 18 դիք քո զճանապարհս իւրեանց զնա
 7 առաջի իմ, որպէս գնացեր զու առաջի
 19 իմ: Եւ արդ, Տէր Աստուած Իսրայելի,
 հաւատարիմ լիցի բանն քո 8 Դաւթի:
 20 Եթէ ստուգութեամբ ընտրեցէ՞ Աս-
 տուած ընդ մարդկան ի վերայ երկրի.
 զի եթէ երկինք եւ երկնից երկինք ոչ
 են թաւական քեզ, եւ զի՞նչ է տունս
 21 այս զոր չինեցի: Եւ արդ հայեցիս յա-
 զօթս ծառայի քո եւ ի ինչորումս 9 իմ,
 Տէր Աստուած, լսել զաղաչանս եւ զա-
 զօթս զոր ծառայ քո աղաչէ առաջի քո
 22 այսօր, 1 լինել բաց աչաց քոց 6 եւ մտաց՝
 ի տանս յայտմ ի տուէ եւ ի զիշերի, ի
 անդուջս յորում ասացեր կոչել զանուն
 քո ի սմա, առ ի լսել զաղօթս զոր ծա-
 23 աւ քո աղաչէ ի անդուջս յայտմ: Եւ
 լուխցիս զիմոգրուածս ծառայի քո եւ
 ժողովրդեան քո Իսրայելի, զոր ինչ ա-
 զաչեացին ի անդուջս յայտմ. եւ զու
 լուխցիս ի անդուջէ ընտկութեան քո
 յերկնից, լուխցիս՝ եւ քաւիչ լիցիս:
 22 Չոր ինչ մեղանչիցէ այր ընկերի իւ-
 րում, եւ 10 անուցու զգովս յաղաղս այ-
 նորիկ զգովի զնա, եւ եկեալէ կացցէ
 23 առաջի սեղանոյս՝ ի տանս յայտմիկ, եւ
 զու լուխցիս յերկնից, եւ արասցիս եւ

1 Եբր. տունն 2 Եբր. բնակութեան քեզ և տեղի
 նստելոյ 3 Կամ, բեմ 4 Եբր. գաւթին

5 Եբր. ծառայից քոց 6 Եբր. գլխու 7 Եբր.
 յորէն 8 Եբր. զոր խօսեցար ծառայի քում
 Դաւթի 9 Եբր. նորա, Տէր Աստուած իմ 10 Եբր.
 եթէ արկցի նմա երգումն առ երգումը, և
 եկեացէ երգումն առաջի սեղանոյ քո

գառնացի զծառայան քո՝ հասաւցանու-
լով անօրինին, տալ ըստ ճանապարհաց
նորս ու գլուխ նորս, եւ արպաղացու-
ցանից զարձարն ³եւ տայ իւրաքանչիւր
ու մեկ՝ ըստ արդարութեան իւրում:

24 Եւ եթէ վանկացի ժողովուրդ քո Իս-
րայէլ տառջի թշնամեաց, եթէ մեկիցեն
քեզ եւ զարձայն եւ խոտտովան լիցին
անուան քում, եւ յազօթս կացցեն եւ
պաղատեսցին առաջի քո ի տան յայտմ,

25 Եւ զու լուիցես յերկնից, եւ քաւիչ լի-
ցիս մեղաց ժողովրդեան քո Իսրայելի.
եւ զարձուցես զնոսա յերկիրն զոր
ետուր նոցա եւ հարց նոցա:

26 Յարգելուլ քո զերկինս ոչ լինել անձ-
րեւ՝ թէ մեկիցեն քեզ, եւ յազօթս կաղ-
ցեն ի տեղեօջս յայտմ, եւ օրհնեսցին
զանուան քո, եւ ի մեղացն իւրեանց
զարձայն, վասն զի նկուռ արտայես

27 գնտա, եւ զու լուիցես յերկնից, եւ
քաւիչ լիցիս մեղաց ծառայից քոց եւ
ժողովրդեան քո Իսրայելի. վասն զի
յայտնեսցես նոցա զճանապարհն բարի
յոր գնացեն ի նմա. եւ տացես անձ-
րեւ ի վերայ երկրի քո զոր ետուր ժո-
ղովրդեան քում ի ժառանգութիւն:

28 Սով եթէ լինիցի ի վերայ երկրի, մա՜ն
եթէ լինիցի, խորշակահարութիւն եւ
զայուէն եւ մարախ եւ ջորեակ եթէ
լինիցի, եթէ նեղիցէ զնոսա թշնամի
յանդիման քաղաքացն իւրեանց, ըստ
ամենայն հարուածոց եւ ըստ ամենայն

29 յաւոց, Ամենայն ազօթք եւ ամենայն
պաղատանք որ լինիցին ամենայն մար-
դոց եւ ամենայն ժողովրդեան քո Իս-
րայելի, եթէ ծանիցէ մարդ ²զորոտու-
թիւն իւր եւ զախտ իւր՝, եւ ամբարձ-
ցէ զձեռս իւր ի տունս յայտ, եւ զու
լուիցես յերկնից ի պատրաստ բնակու-
թենէ քումմէ, եւ բժշկեսցես, եւ տա-
ցես անն ըստ սրտի իւրում՝ որպէս եւ
ծանիցիս զախտ նորս. վասն զի զու
միան ճանաչես զսրտս որպէս մարդ-

31 կան. որպէս զի ³երկիցեն ի ճանապար-
հաց քոց՝ զամենայն աւուրս զորս կեղ-
ցեն նաքս ի վերայ երեսաց երկրին զոր
ետուր հարցն ⁴նոցա:

32 Եւ ամենայն օտարական որ ոչ իցէ ի
ժողովրդենէ քումմէ յիսրայելէ ինքն,

եւ եկեսցէ յերկրէ հեռատանէ՝ վասն
անուան քո մեծի եւ հօրք ձեռնն քո եւ
բարձր յազկի քո, եկեսցեն եւ յազօթս
33 կացցեն ի տեղեօջս յայտմ, եւ լուիցես
յերկնից ի պատրաստ բնակութենէ քում-
մէ, եւ արտացես ըստ ամենայնի զոր
ինչ եւ կարգացէ սս քեզ օտարականն.
զի ծանիցեն ամենայն ժողովուրդք երկ-
րի զանուն քո, եւ երկիցեն ի քէն որ-
պէս եւ ժողովուրդ քո Իսրայել, եւ
գրասացեն եթէ կոչեսցեալ է անուան քո
ի վերայ տանս այսորիկ զոր չինեցի:

34 Եթէ ելցէ ժողովուրդ քո ի պատե-
րազմ ի վերայ թշնամեաց իւրոց ի ճա-
նապարհ՝ յոր առաքեսցես զնոսա, եւ
յազօթս կացցեն առ քեզ ի ճանապար-
հի քաղաքիս այսորիկ զոր ընտրեցիր
զսս, եւ տանս զոր չինեցի անուան

35 քում, եւ լուիցես յերկնից պաղատա-
նաց նոցա եւ ազօթից նոցա, եւ ա-
36 բոսցես իրաւունս նոցա: Վասն զի մե-
ղանչեն քեզ, քանզի ոչ գոյ մարդ որ
ոչ մեղանչէ, եւ հարցես գնտա եւ մատ-
նեսցես զնոսա առաջի երեսաց թշնա-
մեաց, եւ զերելով ⁵զերեսցին յերկիր
թշնամեացն, ՝ յերկիր հեռաւոր կամ մո-
37 աւաւոր, եւ զարձայն սրտիք իւրեանց
յերկրին յոր փոխեցան անգր, զարձայն
եւ ազաչեսցեն զքեզ ի զերութեանն
իւրեանց, եւ տասցեն, Մեղաք եւ

38 ⁶անօրինեցաք, եւ զարձայն առ քեզ յա-
մենայն սրտից իւրեանց եւ ի բոլոր անձ-
նէ իւրեանց յերկրի զերութեանն⁷, եւ
յազօթս կացցեն ի ճանապարհ երկրիս
այսորիկ զոր ետուր հարցն նոցա եւ
քաղաքիս զոր ընտրեցեր եւ տանս զոր
չինեցի անուան քում, եւ լուիցես յերկ-
39 նից ի պատրաստ բնակութենէ քումմէ
ազօթից նոցա եւ պաղատանաց իւրեանց,
եւ արտացես իրաւունս, եւ քաւիչ լի-
40 ցիս ժողովրդեանն մեղացելոց քեզ: Եւ
արգ, ⁸Տէր, եղիցին ոչք քո լաց, եւ
ականջք քո առ ի լսել զպաղատանս ի

41 տեղեօջս յայտմ: Եւ արգ արեւ, Տէր Աս-
տուած, ի հանդիսս քո, զու եւ տա-
պանակ ⁹որպութեան քո. քահանայք
քո, Տէր Աստուած, զզեցցին զվերու-
թիւն, եւ ¹⁰որպէք քո ուրախ եղիցին ի

¹ Եբբ. տող նմա ² Եբբ. զախտ իւր եւ զցաւ իւր
³ Եբբ. երկիցեն ի քէն զնալ ի ճանապարհս քո
⁴ Եբբ. մերոց

⁵ Եբբ. տարցին զնոսա զերես որ զերենն զնոսա
⁶ Եբբ. անօրինեցաք եւ անիրաւեցաք ⁷ Եբբ. յե-
բի յաւելու. ուր վարեցին զնոսա զերես ⁸ Եբբ.
Աստուած իմ ⁹ Եբբ. զորութեան ¹⁰ Եբբ. սուրբք

42 բարութիւնս : Տէր Աստուած , մի զար-
ձուցանիր զիրեսս քո յօծելոյ քուսնէ ,
յիշեա ողորմութեամբ քո զՌաբիթ ծա-
ռայ քո :

ԳԼ . Է

1 Եւ իբրեւ կատարեաց Սողոմոն զս-
զօթան , հուր էջ յերկնից եւ եկեր զոգ-
ջակէզնս եւ զզոհնս . եւ փառքն Տեառն
2 լցին զտունն : Եւ ոչ եւս կարէին քա-
հանայքն մտանել ի տուն Տեառն 'ի ժա-
մանակին յայնմիկ" : փան զի լցին փառքն
3 Տեառն զտունն : Եւ ամենայն որդիքն
Իսրայելի տեսանէին զիմանել իրոյն եւ
զփառան Տեառն ի վերայ տանն . եւ ան-
կան ի վերայ երեսօց յերկիր ի քարա-
յառակ տեղուցն , եւ երկիր սրագին եւ
օրհնեցին զՏէր , զիրարի է , զի յաւի-
4 տեան է ողորմութիւն նորա : Եւ ար-
քայ եւ ամենայն ժողովուրդն զհնուին
5 զոհս առաջի Տեառն : Եւ եղեն Սողո-
մոն զզոհնս , զուարակս քանս եւ եր-
կու հաղարս , եւ ոչիարս 'արօտականս
հարեւր քանս հաղարս . Եւ արար զնա-
ւակափս առճարին Աստուծոյ արքայ
6 եւ ամենայն ժողովուրդն : Եւ քահա-
նայքն ըստ սահպանութեանն իւրեանց
կացին , եւ Ղեւապիքն նուազարանօք
երգոցն Տեառն ²եւ Դաւթայ արքայի ,
խոստովան լինել առաջի Տեառն զի յա-
հրտեան է ողորմութիւն նորա . օրհնու-
թեամբքն Դաւթայ ի ձեռն նոցա . եւ քա-
հանայքն հօրկանէին փոզս առաջի նո-
ցա . եւ ամենայն Իսրայել յոսն կայր :
7 Եւ սրբեաց Սողոմոն զմիջոց ³սրահին
որ էր ի տանն" Տեառն , վասն զի անդ
արար զոյջակէզնս եւ զճարպն ⁴փրկու-
թեան . քանզի սեզանն սղնձի զոր ա-
րար Սողոմոն" ոչ կարէր ընդունել զող-
ջակէզնս եւ ⁵զմամնայն եւ զճարպն :
8 Եւ արար Սողոմոն զտօնն ի ժամանա-
կին յայնմ աւուրս եւթն , եւ ամենայն
Իսրայել ընդ նմա , եկեղեցի մեծ յոյժ ,
ի մտիցն Եմաթայ մինչեւ ի հեզեզամն
9 Եզիպտոսի : Եւ ⁶արար յաւուրն ութե-
րորդի ⁷Եթս . վասն զի զնաակափանս
⁸արար սեզանոյն զեւթն" ⁹օր տօնին" :

10 Եւ ի քանս եւ երկս ամսոյն եւթներորդի
արձակեաց զժողովուրդն ի խորանս իւ-
րեանց ուրախութեամբ եւ բարի սրտի ,
յամենայն բարութիւնսն զոր արար Տէր
Դաւթի եւ Սողոմոնի եւ ժողովրդեան
իւրում Իսրայելի :
11 Եւ կատարեաց Սողոմոն զտունն Տեառն
եւ զտունն արքայի . եւ զամենայն ինչ զոր
կամեցաւ անձն Սողոմոնի տանել ի տանն
Տեառն եւ ի տանն իւրում" յաջողեցաւ :
12 Եւ երեւեցաւ ³Աստուած Սողոմոնի ի
գիշերին յայնմ" , եւ ասէ ցնա , Լուայ
այօթից քոց , ընտրեցի զտեղիդ զայդ
13 ինձ ի տուն զոհից , եթէ արգելից զեր-
կինս եւ ոչ լինից անձրեւ , եւ եթէ
պատուիրեցից մարտիտց ուսել ¹⁰զփայտ,
եւ եթէ առաքեցից մահ ի ժողովուրդ
14 իմ , Եւ եթէ ¹¹ամաչեացէ ժողովուրդ իմ
յորոց կոչեցեալ է անուն իմ ի վերայ
նոցա , եւ յաջօթս կացցին եւ խնդրե-
ցին զերեսս իմ , եւ զարձցին ի ճանա-
պարհաց իւրեանց չարաց , եւ ես լուայց
յերկնից եւ քաւիչ կոչեց նոցա եւ բժշկե-
15 յից զերկիր նոցա : Եւ այժմ աչք իմ եւ
զիցին բաց , եւ տկանջք իմ առ ի լսել
16 զաջօթս ի տեղուցն յայնմ : Եւ արդ անա
ընտրեցի զտունս զայս , եւ սրբեցի զսա
սո ի լինել անուան իմոյ աստ յաւի-
տեան , եւ եղիցին աչք իմ եւ սիրտ աստ
17 զամենայն աւուրս Եւ գու եթէ զնացեցեա
առաջի իմ իբրեւ զՌաբիթ հայր քո , եւ
արասցես ըստ ամենայնի զոր ինչ սյա-
տուիրեցի քեզ , զհրամանս իմ եւ զի-
18 բուռնս իմ պահեսցես , Կանգնեցից
զայնմ թագաւորութեան քո , որպէս
ուխտեցի ընդ Դաւթի հօր քո եւ ա-
սացի , Ոչ բարձցի քո այլ առաջնորդ
19 յԻսրայելէ : Ապա թէ զարձիք դուք եւ
թողջիք զհրամանս իմ եւ զպատուի-
րանս իմ զորս ետու առաջի ձեր , եւ
երթացէք պաշտպէք զաստուածս օ-
տարս եւ երկիր պազանիցէք նոցա ,
20 Բարձից զձեզ յերկրէս զոր ետու ձեզ ,
եւ զտունս զայս զոր սրբեցի անուան
իմոյ ի լայ զարձուցից յերեսաց իմոց ,
եւ սաց զսա յառակ եւ ի պատմութիւն
21 յամենայն ազգս , Զտունս պայ զարձր .
եւ ամենայն որ անդմիցէ առ սովաւ
զարմացի եւ սասացէ , Ընդէ՞ր արար
¹²Տէր երկրիս այժմ եւ տանս այսմիկ :

¹Յէբր. գալուտ ²Եբր. զոր արարեալ էր ³Եբր. զաւթին որ էր առաջի տանն ⁴Եբր. խաղա-
ղութեան ⁵Եբր. զընծայն հացի
արարին ⁶Եբր. տօն , կտ , ժողով մեծ ⁷Եբր.
օր , եւ զտունն զեւթն օր

⁹Եբր. Տէր Սողոմոնի ի գիշերի ¹⁰Եբր. զերկիր
¹¹Եբր. խոնարհեացի ¹²Եբր. Տէր այսպէս

22 Եւ ասացին , վասն զի թողին զՏէր Աստուած հարցն իւրեանց՝ որ եհան զնուսա յերկրէն եզրկատոսի , եւ ընկալան զաստուածս օտարս , երկիր պազին նուցա եւ ծառայեցին նոցա , յազոպս այնորիկ ամ ի վերայ զոցս զամենայն չարիսզ զայդոսիկ :

ՅԼ . Ը

1 Եւ եզեւ յես քսան ամաց յորս չինեաց Սողոմոն զառնն Տեառն եւ զառնն իւր , 2 Եւ զքաղաքն զոր եա Քիրամ Սողոմոնի , չինեաց զնոսս Սողոմոն , եւ ընաց 3 կեցոյց անզ զորդիան Իսրայելի : Եւ եկն Սողոմոն յեմաթ Սովբայ , եւ Վորաջոյց 4 գնա . Եւ չինեաց զթագմոր յանապուսին , եւ զամենայն քաղաքն շամուրս 5 չինեաց յեմաթ . Եւ չինեաց զԲեթորոն վերին եւ զԲեթորոն ներքին , քաղաքս ամուրս պարսպօք եւ պարսպ եւ նոյօք . 6 Եւ զԲաղաամ , եւ զամենայն քաղաքն շամուրս որք էին Սողոմոնի , եւ զամենայն քաղաքս կառացն եւ զամենայն քաղաքս ձիոց . եւ զոր ինչ ցանկացաւ Սողոմոն ըստ ցանկութեան իւրում չինել յերուսաղէմ եւ ի Լիբանան եւ յամենայն թագաւորութեան իւրում :

7 Ամենայն ժողովուրդ որ մնացեալ էր ի Քեռացւոցն եւ յԼեւոյրհայոցն եւ ի Փերեզացոցն եւ ի Սեւաբոցն եւ ի Յերուսաղէմ , որք ոչ էին յորդոցն Իսրայելի , Այլ էին յորդոց այնցիկ որք մնացեալ էին ՚ընդ նոսա՝ յերկրին զորս ոչ ասակեցին ոյղիքն Իսրայելի , եւ ամ զնոսս Սողոմոն ի հարկատուս մինչ 9 չեւ ցայտօր : Եւ յորդոցն Իսրայելի ոչ ան Սողոմոն ի ծառայս թագաւորութեան իւրոյ . վասն զի նոքա էին արք պատերազմողք եւ իշխանք զօրաւորք եւ 10 իշխանք կառաց եւ երկիրաց , եւ սուրա էին իշխանք հրամանաց թագաւորութեանն Սողոմոնի , երկիրիւր եւ յստուն զործաւարք ժողովպեանն :

11 Եւ զգուստրն Փարաւոնի եհան Սողոմոն ի քաղաքէն Դաւթի ի ստունն զոր չինեաց նմա . վասն զի ասաց , Ոչ բնակեացէ կին իմ ՚ի քաղաքին Իսրայելի արքայի Դաւթի , վասն զի սուրբ է ուր եմուս անպր տապանակն Տեառն :

12 Յայնժամ եհան Սողոմոն ուղակէզս

Տեառն ի վերայ սեղանոյն նորա զոր չինեաց յանդիմանն ճառարին , եւ ըստ բանին աւուրց յաւուրս մտաւեցանել ըստ պատուիրանացն Մովսիսի ի չարախն եւ յամանումուտն եւ ի տօնն . երիս ժամանակս ի սարսոջ , ի սօնի բազարջակերացն , եւ ի սօնի եւթներորդացն , եւ ի 14 սօնի տաղաւարտճարացն : Եւ կացոյց ըստ իրաւանցն Դաւթի զգոսս քահնայիցն ըստ պաշտաննն նոցա . եւ Ղեւտացիքն ի վերայ պահպանութեանն իւրեանց , օրհնել եւ սրչտել ասաջի քահնայիցն ըստ օրինին օր ըստ օրէ . եւ զանապանք ըստ որոշմանն իւրեանց ի գրուես գրուես . վասն զի այսպէս էր պատուիրանն Դաւթի 15 թայ սունն Աստուծոյ : Եւ ոչ անցին զպատուիրանքն արքայի յաղաղս քահնայից եւ Ղեւտացւոց յամենայն բանի եւ ի զանձարանս : Եւ պատրաստեցաւ ամենայն զործն յօրէ յօրմէ սկսաւ մինչեւ յօրն յորում կատարեաց Սողոմոն զառնն 7 Տեառն :

17 Յայնժամ զնաց Սողոմոն ի Գասիոնպարեր , եւ յեխաթ՝ որ տա ծովեղերն 18 Նրէաստանի էր : Եւ տաքեաց Պիրամ ի ձեան ծառայից իւրոց նաւս , եւ արս որ գիտէին նաւել ընդ ծովն , եւ ցնացին ընդ ծառայն Սողոմոնի 10 Սովիերա . եւ սոին անտի չորեքհարեր եւ յխուեն տազանդ ոսկւոյ , եւ եկին աս արքայ Սողոմոն :

ՅԼ . Թ

1 Եւ թագուհին Սարայ յուաւ զանունն Սողոմոնի , եւ եկն փորձել զՍողոմոնն առակօք յերուսաղէմ , յոյժ ծանր զօրութեամբ , եւ ուզատք որ բարձեալ քերէին խուսկս եւ ոսկի յաղում եւ ականս պատուականս , եւ եկն աս Սողոմոն , եւ խօսեցաւ ընդ նմա զամենայն որ ինչ էր 2 ի միտս իւր : Եւ սրամեաց նմա Սողոմոնն զամենայն բանս նորա , եւ ոչ վրիպիաց բան մի ի Սողոմոնէ զոր ոչ պատմեաց նմա : Եւ ետես թագուհին Սարայ զխմաստութիւնն Սողոմոնի . եւ 3 զառնն զոր չինեաց , եւ զիերակուրս՝ սեղանոցն , եւ զաթոսս՝ ծառայից նորա , եւ զկարգս պաշտօնէից նորա , եւ զպատուածանս նոցա , եւ զմաստուակս նո-

1 Եբբ. նուածեաց 2 Եբբ. շտմուրանաց 3 Եբբ. յես նոցա 4 Եբբ. ի տանն Դաւթի արքայի Իսրայելի

5 Եբբ. Տեառն 6 Եբբ. օրահին 7 Եբբ. Տեառն : Կատարեցաւ տունն Տեառն 8 Եբբ. յերկրին եղովմայ 9 Եբբ. աս նա Քիրամ 10 Եբբ. յովիեր 11 Եբբ. սեղանոյ նորա , եւ զանակութիւն

րա , եւ զզգեսան նոցա , եւ ¹զողջա-
 կէզնն զոր մատուցանէր ի տանն՝ Տեառն ,
 ի զարմացման եղև . եւ ասէ ցարքայ ,
⁵ Ճշմարիտ էր բանն զոր լուայ յերկրին
 իմում յազգա թանկ քոց , եւ վասն ի-
⁶ մատուցեան քո . Եւ ոչ հաւատացի
 բանիցն մինչև եկի եւ տեսին աչք իմ .
 եւ անա ոչ է ի կէս զոր պատմեցինն ,
 ի բազմութենէ իմատուցեանս քո զորս
⁷ յաւելիք ի համբաւն զոր լուայ : Երա-
 նելիք են արքայ եւ երանելի ²կանայք
 քո , եւ՝ ծառայքդ այլոքիկ որք կան
 առ քեզ հանապաղ եւ յեն զիմաստու-
⁸ թիւնդ քո : Եղիցի Տէր Աստուած քո օրհ-
 նակ որ հաճեցաւ ընդ քեզ , ³ ապ զքեզ յա-
 թոռ թաղաւորութեան իւրոյ՝ ժողովրդ-
 զեան քում՝ . զի յազգա սիրելոյ ²Տեառն
 Աստուծոյ քո զխրայել եւ կացուցա-
 նելոյ զնա յաւիտեան՝ եզ զքեզ ի վերայ
 գոցա թաղաւոր , առնել իրաւունս եւ
⁹ արդարութիւն : Եւ ետ արքայի հարեւր
 եւ քան տազանդ ոսկւոյ , եւ խունկս
 բազում յոյժ , եւ ակնաս արատուականս .
 եւ ոչ գոյր իրեւ զխունկան զայնոսիկ
 զորս ետ տիկինն Սարայ արքայի Սո-
 զոմանի :
¹⁰ Եւ ծառայքն Սոզոմանի եւ ծառայքն
 Քիրամայ բերին ոսկի Սոզոմանի՝ ՚ի Սով-
 փերայ , եւ փայտս նոճս եւ ակնաս պա-
¹¹ տուականս : Եւ արար արքայ զգիտան
 նոճ՝ աստիճանս տանն Տեառն եւ տանն
 արքայի , եւ քնարս եւ տաւիղս երգե-
 ցողացն . եւ ոչ երբեք երեւեցաւ այն-
 պէս յառաջագոյն յերկրին Յուգայ :
¹² Եւ արքայ Սոզոմանն ետ տիկնոջն Սա-
 րայ զամենայն զոր ինչ կամեցաւ նա եւ
 զոր ինչ խնդրեաց , բաց յայնգանէ զոր
 ետ արքայի Սոզոմանի . եւ զարձաւ յեր-
 կիրն իւր՝ ⁵ :
¹³ Եւ էր կշիռ ոսկւոյն զոր բերին Սո-
 զոմանի ի միում տարւոջ , վեց հարեւր
 եւ վաթսուն եւ վեց տազանդ ոսկւոյ ,
¹⁴ Ասանց արանցն ⁶ կարգեցիկոց եւ վաճա-
 ւականացն որք բերէին . եւ յամենայն
 թաղաւորութեանցն Արարացեոց եւ յիշ-
 խանայ երկրին բերէին ոսկի եւ արծաթ
 արքայի Սոզոմանի :

¹⁵ Եւ արար արքայ Սոզոմանն ⁷երեք հա-
 բեւր՝ վահան ոսկի կոածոյ , վեց հարեւր
⁸ զահեկան մաքուր ոսկի՝ ի մի վահան .
¹⁶ Եւ երեք հարեւր ⁹ նիզակ ոսկի կոա-
 ծոյ , երեք հարեւր ¹⁰ զահեկան ի մի նի-
 զակ յուրաքանչիւր ոք ի նոցանէ . եւ
 ետ զայն՝ արքայ ի տուն անտառին Լի-
 րանանու :
¹⁷ Եւ արար արքայ ամսոռ ի ժանեաց
 փղաց մեծ , եւ պատեաց զնա մաքուր
¹⁸ ոսկւով : Եւ վեց աստիճանք էին ամսո-
 սոյն ¹¹ կապեալք ոսկւով . եւ անկիւնք՝
 աստի եւ անտի յաթոնն նստելոյ . եւ եր-
 կու առեւծք կային առ ¹² տաս անկիանցն՝ :
¹⁹ Եւ երկոտասան առեւծք կային աստի
 եւ անտի առ վեց աստիճանն . եւ ոչ
 երբեք եղև այնպիսի յամենայն թա-
 զաւորութեան ուրուք :
²⁰ Եւ ամենայն սպաս արքայի Սոզոմա-
 նի ոսկեղէն , եւ ամենայն սպաս տան
 անտառին Լիրանանու ¹³ ոսկւով բեւե-
 ռեալ՝ . եւ ոչինչ էր համարեալ արծաթ
²¹ յաւուրս Սոզոմանի : Վասն զի նա ար-
 քայի Սոզոմանի երթայր ի Թարսոս ընդ
 ծառայն Քիրամայ , եւ միանգամ յերիս
 ամս զայր նաւն ի Թարսոսայ արքայի ,
 յի ոսկւով եւ արծաթով եւ ժանեօք
 փղաց եւ կապիօք եւ սիրամարգօք :
²² Եւ մեծացաւ Սոզոման քան զամենայն
 թաղաւորս ընչիւր . եւ իմատուցեալն
²³ Եւ ամենայն թաղաւորք երկրի ինդրէին
 զերեսս Սոզոմանի անասնոյ , եւ լսել
 զիմատութիւն նորա զոր ետ Ասաուած
²⁴ ի սիրտ նորա : Եւ նոքա բերէին իւրա-
 քանչիւր ոք ընծայ նմա՝ անօթիս արծա-
 թեղէնս եւ անօթիս ոսկեղէնս եւ պատ-
 մուճանս , եւ ¹⁴ սաաչխն եւ խունկս եւ ձիս
 եւ ջորիս ամի ամի :
²⁵ Եւ էին Սոզոմանի ¹⁵ չորք բեւրք մա-
 տակ ձիք ի կռաս , եւ երկոտասան հա-
 զարք երկվարք՝ . եւ ետ զնոսա ի քա-
 զաքս կառայն , եւ էին ընդ Սոզոմանի
²⁶ յերուտաղէմ : Եւ էր իշխան ամենայն
 թաղաւորայն ի գետայն Եփրատայ մին-
 չևս յերկրին ¹⁶ այլազգեաց , եւ մինչև եւ ի
²⁷ սահմանս Եղիպտոսի : Եւ եզ արքայ

¹ Եբբ. զանդուզն օր եյաներ ի տունն ²³ Եբբ. պահե-
³ Եբբ. գնել զքեզ յաթոռ իւր լինել
 քեզ թաղաւոր վասն Տեառն Աստուծոյ քո
⁴ Եբբ. յովիկոյ ¹¹ Եբբ. յովիկոյ յովիկոյ . նա եւ
 թարսոսայք նորա ¹⁶ Եբբ. թանգարաց

⁷ Եբբ. երկերեւր ⁸ Եբբ. սիւռ ոսկի կոածոյ ⁹ Եբբ.
 տապար ¹⁰ Եբբ. սիւռ ոսկի ի մի տապար . եւ եզ
 զնոսա ¹¹ Եբբ. եւ պատուանդան ոսկի՝ կապեայ
 ընդ ամսոսոյն եւ նեցուկք ¹² Եբբ. նեցուկան
¹³ Եբբ. յովակոյ սրբոյ ¹⁴ Եբբ. գէնս ¹⁵ Եբբ. չորեք
 հազար սապատանք ձեռք եւ կռուայ . եւ երկու-
 տասան հազար հեծեալք ¹⁶ Եբբ. Փղշտացեոց

1 զոսկի եւ՝ զարձաթ իրբու զքարինս յի-
 28 զմոտապէմ, եւ զփայտս մայրս իրբու
 ձիոցն Սողոմոնի յեփրայտոսէ եւ յամե-
 29 նայն երկրէ ։
 30 Եւ մնացորդք բանիցն Սողոմոնի ա-
 ռաջինք եւ վերջինք ահա զրեալ են ի
 31 րանս Նաթմանայ մարտարէի , եւ ի րանս
 Աքիայ Սիլովաացւոյ , եւ ի տեսիլն 2 Յովկայ
 անանողի փանն Յերորովամայ որդւոյ
 30 Նարատայ , եւ թագաւորեաց 3 արքայ Սո-
 զումն՝ ի վերայ ամենայն Իսրայելի ամս
 31 քառասուն ։ Եւ ննչիսց Սողոմոն 4 , եւ
 թագեցին զնա ի քաղաքին Դաւթի հօր
 իւրոյ ։ Եւ թագաւորեաց Ռորովամ որ-
 զի նորա փոխունակ նորա ։

ԳԼ. Ժ

1 Եւ եկն Ռորովամ ի Սիւքեմ , վտան զի
 ի Սիւքեմ զայր ամենայն Իսրայել թա-
 2 զաւորեցուցանել զնա ։ Եւ եղև իրբու
 լուաւ Յերորովամ որդի Նարատայ , եւ
 ինքն էր յեփրայտս փառուցեալ յերե-
 սաց արքայի Սողոմոնի , 1 եւ ընակէր Յե-
 3 րորովամ յեփրայտոս ։ Ասաքեցին եւ
 կոչեցին զնա , եւ եկն Յերորովամ եւ
 4 ամենայն 5 եկեղեցին Իսրայելի առ ար-
 4 քայ՝ Ռորովամ եւ ասն , Հայր քո խտա-
 ցողս զլուծ մեր . եւ արդ թուլացո զխիսս
 5 ճառայութիւնս հօր քո , եւ զլուծ նորա
 զճանր զոր եղ ի վերայ մեր , եւ ծա-
 5 սայեցուք քեզ ։ Եւ ասէ զնոսա , Եր-
 թայք մինչեւ յաւուրս երիս , եւ եկես-
 6 ջիք առ իս . եւ զնաց ժողովուրդն ։
 7 Եւ ժողովեաց արքայ Ռորովամ զճերան
 որք կային առաջի Սողոմոնի հօր նորա
 մինչդեռ կենդանի էր նա , եւ ասէ ,
 8 Զիւրդ թուի ձեզ , եւ զի՛նչ խորհիք
 պատասխանի առնել ժողովրդեանն այնմ
 7 բան ինչ ։ Եւ խօսեցան ընդ նմա եւ ա-
 սնն , եթէ այսօր լինիս բարի ժողովըր-
 դեանդ այլմ , եւ հաճոյ լիցիս եւ խօ-
 սեցիս ընդ նոսա րանս բարիս , եւ եւ
 զիցին քեզ ճառայք զամենայն աւուրս ։
 8 Եւ եթող զխորհուրդ ձերոցն զոր խոր-
 հեցան ընդ նմա , եւ խորհեցաւ ընդ
 մանկտի աննպակիցան իւր որք կային ա-
 9 ռաջի նորա . Եւ ասէ զնոսա , Զի՛նչ

թուի ձեզ , եւ պատասխանի տայ բան
 ժողովրդեանն այնմիկ որք խօսեցան ընդ
 իս եւ ասացին , Ռորագո ի լծոյն զոր
 10 եզ հայր քո ի վերայ մեր ։ Եւ խօսեցան
 ընդ նմա մանկախն աննպակիցքն նորա ,
 Այսպէս խօսեցիս ընդ ժողովրդեանն որ
 խօսեցաւ ընդ քեզ եւ ասաց , Հայր քո
 ճանրացոց զլուծն մեր , եւ զու թող
 մեզ , այսպէս ասացես . Փոքր մասնս
 իմ ստուարագոյն է քան զմէջ հօր ի-
 11 մոյ . Եւ արդ հայրն իմ խրատեաց զձեզ
 ճանր լծով , եւ ես յաւելից ի լուծն ձեր .
 հայր իմ խրատեաց զձեզ զաւալանօք ,
 եւ ես խրատեցից զձեզ կարծօք ։
 12 Եկն Յերորովամ եւ ամենայն ժողո-
 վուրդն առ Ռորովամ յաւուրն երրոր-
 զի , որպէս խօսեցաւ արքայ եւ ասաց ,
 13 Դարձջիք առ իս յաւուրն երրորդի ։ Եւ
 պատասխանի արար արքայ խիտտ , եւ
 եթող արքայ Ռորովամ զխորհուրդ ձե-
 14 րոցն , եւ խօսեցաւ ընդ նոսա ըստ
 խորհրդոյ մանկանցն եւ ասէ , Հայրն իմ
 ճանրացոց զլուծ ձեր , եւ ես յաւելից
 յայն . հայրն իմ խրատեաց զձեզ զաւա-
 զանօք , եւ ես խրատեցից զձեզ կար-
 15 ձօք ։ Եւ ոչ լուաւ արքայ ժողովրդեանն .
 փանն զի էր 6 կորճանուամս յԱստուծոյ .
 եւ հաստատեաց՝ Տէր պրան իւր զոր
 խօսեցաւ ի ձեան Աքիայ Սիլովաացւոյ
 յաղագս Յերորովամու որդւոյ 7 Նարա-
 տայ եւ ամենայն Իսրայելի . եւ՝ ոչ լուաւ
 16 արքայ նոցա . Պատասխանի առ ժողո-
 վուրդն արքայի եւ ասնն , Զի՛նչ բաժին
 կայ մեր ընդ Դաւթի , եւ կամ ժառան-
 զութիւն ընդ որդւոյն Յեսակայ . երթ
 զնա ի ընակութիւնս քո , Իսրայել . եւ
 արդ սնս զու զառուս քո , Դաւթի . եւ
 զնաց ամենայն Իսրայել ի ընակութիւնս
 17 իւր ։ Եւ 8 արքն Իսրայելի մնացեալքն՝
 ի քաղաքս Յուդայ թագաւորեցուցին ի
 18 վերայ իւրեանց զՌորովամ ։ Եւ առա-
 քեաց արքայ Ռորովամ զԱզոնիւրամ որ
 էր ի վերայ հարկացն , եւ քարկոծեցին
 զնա որպիքն Իսրայելի քարամբք , եւ
 մնաւ ։ Եւ արքայ Ռորովամ փութա-
 ցաւ կրանկ ի կոտս իւր եւ փախել
 19 յերուսապէմ ։ Եւ անդունեաց Իսրայել
 զտուեն Դաւթի մինչեւ յօրս յայ ։

1 Յեբբ. զառուս 2 Յեբբ. Ազոնիւրամ 3 Յեբբ. Սողոմոն
 յերուսապէմ 4 Յեբբ. յեբեթ 5 յաւուրս , ընդ
 հարս եւր 6 Յեբբ. Իսրայել եւ խօսեցան առ

6 Յեբբ. պատճառեալ առ ի Աստուծոյ , զի հաս-
 տատեցէ 7 Յեբբ. Նարատայ , (16) Եւ ամե-
 նայն Իսրայել իրբու ետես եթէ 8 Յեբբ. որդիքն
 Իսրայելի որ ընակեալ էին

ԳԼ . ԺԱ

1 Եւ եկն Ռորովամ յերուսաղէմ, եւ ժողովեաց զՅուզաս եւ զԲենիամին հարեւր եւ աթառն հազար երիտասարդաց որք անէին պատերազմ, ¹եւ տայր պատերազմ ընդ Իսրայելի գարձուցանել զԹագաւորութիւնն յինքն: Եւ եղև բան Տեառն առ Սամէաս այրն Աստուծոյ եւ ասէ, Խօսեաց ընդ Ռորովամայ որդոյ Սողոմոնի ²եւ ընդ ամենայն Յուզայ եւ Բենիամին³ եւ ասասցես, Այսպէս ասէ Տէր. Մի կլանէք եւ մի պատերազմիք ընդ եզրարս ձեր, զարձցի իւրաքանչիւր ոք ի տուն իւր. վասն զի յինէն եղև բանս այս: Եւ լուան բանին Տեառն, զարձան ոչ եւս երթալ ի վերայ Յերորովամայ:

5 Եւ ընակեաց Ռորովամ յերուսաղէմ, եւ չինեաց քաղաքս պարսպաւորս ի Հրէաստանի. Եւ չինեաց զԲեթզեհեւ եւ զԵսանի եւ զԲեկուա եւ զԲեթսուրա եւ զՍոկրով եւ զՍոգամ եւ զԻէթ եւ զՄարիսան եւ զԶլիի եւ զԱզոյրայիմ եւ զԼաբիա եւ զԱզեկա եւ զՍարաս եւ զԱնզոն եւ զՔեկրոն ³որ էր Յուզայ եւ ի Բենիամին քաղաքս

11 պարսպաւորս: Եւ ամրացոյ զնոսա պարսպօք, եւ ետ ի նոսա իշխանս եւ համարա կերակրոց՝ ձէթ եւ զինի. Ըստ քաղաքաց վահանս եւ նիզակի, եւ զօրացոյց զնոսա յաճախութեամբ յոյժ. եւ էին նորա Յուզաս եւ Բենիամին:

13 Եւ քահանայքն եւ Ղեւտացիքն որք էին յամենայն Իսրայելի, ժողովեցան ⁴առ նա յամենայն սահմանայն. (վասն զի թողին Ղեւտացիքն զլուսկութիւնս կալուածոց իւրեանց, եւ գնացին առ Յուզա եւ յերուսաղէմ. քանզի եհան զնոսա Յերորովամ եւ որվիք նորա, ոչ եւս պաշտել զՏէր: Եւ կացոյց իւր քուրսն բարձանցն ⁴եւ կողցն՝ եւ սնուողն, եւ երնջոյն զորս արար Յերորովամ.) Եւ Յեհան զնոսա ի ցեղիցն՝ Իսրայելի, որք ետուն զսիրաս իւրեանց ինչորի զՏէր Աստուած Իսրայելի, եւ կին յերուսաղէմ զոհել Տեառն Աստուծոյ հարցն իւրեանց: Եւ զօրացու-

ցին զԹագաւորութիւնն Յուզայ. եւ հզօրացաւ Ռորովամ որզի Սողոմոնի ամս կրիս. վասն զի զնաց ի ճանապարհս Դաւթի եւ Սողոմոնի զերիս ամս:

18 Եւ առ իւր Ռորովամ կին զՄովզաթ զուսար Յերիմութայ որդոյ Դաւթի, եւ զԱրիազ զուսար Եղիարայ որդոյ Յեսուայ. Եւ ծնան նմա որդիս զՅեռուս եւ զՍամարիա եւ զԶասամ: Եւ յետ այսորիկ առ զՄաաքա զուսար Արիստոյ, եւ ծնաւ նմա զԱրիա եւ զԵթթթի եւ զԻզա եւ զՍաղեմովթ: Եւ ասիրեաց Ռորովամ զՄաաքա զուսար Արիստոյմայ քան զամենայն կանայս իւր եւ զնարձս իւր. վասն զի կանայս ունէր աթառտանս եւ հարձս վաթառն, եւ ծնաւ ուստերս քսան եւ ութ եւ զստերս վաթսուն: Եւ կացոյց իշխան Ռորովամ զԱրիս որ էր ի Մաաքայ, իշխան ի վերայ եղբորն իւրոց, վասն զի թագաւորեցանայն խորհէր զնա:

23 Եւ ճեհաց առուկ քան զամենայն որդիս նորա՝ յամենայն սահմանս Յուզայ եւ Բենիամինի, ի քաղաքս ամուրս, եւ եզ ի նոսա կերակուր բազում յոյժ. եւ խնդրեաց բազմութիւն կանանց:

ԳԼ . ԺԲ

1 Եւ եղև իբրև պատրաստեցաւ թագաւորութիւնն Ռորովամայ, եւ յորժամ զօրացաւ, եթող զպատուիրանս Տեառն, եւ ամենայն Իսրայել ընդ նմա:

2 Եւ եղև ի հինգերորդի ամի թագաւորութեանն Ռորովամայ ել Սաւսակիմ արքայ Եղիպտոսի ի վերայ Երուսաղեմի, վասն զի մեղան առաջի Տեառն,

3 Հազար եւ երկերիւր կառօք եւ վաթսուս հազար երիվարօք. եւ ոչ գոյր թիւ բազմութեանն եկելոյ ընդ նմա յեղիպտոսէ. Լիբէացիք, Տրոգոզացիք, Եթթթուկացիք. Եւ զօրացան ի վերայ ամուր քաղաքայն որ էին Յուզայ. եւ եկն յերուսաղէմ, Եւ Սամէաս մարգարէ եկն առ Ռորովամ եւ առ իշխանսն Յուզայ ժողովեալսն յերուսաղէմ յերեսաց Սաւսակիմայ, եւ ասէ ցնոսա, Այսպէս ասէ Տէր. Դուք թողէք զիս, եւ ես թողիմ-զձեզ ի ձեռս Սաւսակիմայ: Եւ ճամայեցին իշխանքն Իսրայելի եւ արքայն, եւ ասնն, Արգար է

¹ Եբբ. տալ ² Եբբ. արքայի Յուզայ եւ ընդ ամենայն Իսրայելի ի Յուզա եւ Ի Բենիամին ³ Եբբ. որ էին քաղաքք պարսպաւորք ի Յուզա եւ ի Բենիամին: (11) Եւ ամրացոյց զպարսպսն ⁴ Եբբ. զ-լ-ու-տ ⁵ Եբբ. զհետ նոցա յամենայն ցեղիցն

⁶ Եբբ. առնէր իմաստութեամբ եւ ցրուէր զամենայն որդիս իւր ⁷ Եբբ. հաստատեցաւ ⁸ Եւ, խոնարհեցան

7 Տէր : Եւ իբրեւ ետես Տէր եթէ ¹պատե-
 կտանցին , եղև բան Տեանն առ Սա-
 մէաս եւ ասէ , ²Պատկանցին , ոչ ա-
 պականցիցի զգոսա . սաց զգոսա իբրև
 սովա մի ի փրկութիւն . եւ մի կա-
 թեացէ որոմտութիւն իմ ի վերայ ³Եւ-
 8 բուսազեմի . Վասն զի եղիցին ինձ՝ ի
 ծառայս , եւ ծանիցին զծառայութիւնն
 իմ եւ զծառայութիւն թագաւորու-
 9 թեանց երկրիս : Եւ ել Սաւստիւր ար-
 քայ ⁴Եղիպտոսի , եւ առ զզանձան որ
 էին ի ասանն Տեանն , եւ զզանձս ասանն
 արքայի զտմենայն առ . առ եւ զվա-
 ճանն ոսկեղէնս զոր արար Սողոմոն :
 10 Եւ արար Ռորովամ փաննս պզնձիս
 փոխանակ նոցա . եւ կացոյց ի վերայ
 նոցա ⁵Սաւստիւր ի յիսանս սուրճան-
 դակացն որք պահէին զլուսն արքա-
 11 յին : Եւ լինէր ի մասնել արքայի ի տունն
 Տեանն՝ մտանէին ⁶Եւ պահապանքն՝ եւ
 սուրճանդակքն , եւ ⁷բանային ընդ ա-
 12 սալ՝ սուրճանդակացն : Եւ ⁸ի պատկա-
 ռկն նորա՝ զարձաւ ի նմանն բարկու-
 թիւն Տեանն եւ ոչ ապականեցաւ ի
 սպառ . վասն զի էին բանք բարիք ի
 13 Յուգայ : Եւ զորացաւ Ռորովամ յերու-
 սաղէմ , եւ թագաւորեաց . քառասուն
 եւ միոյ ամի էր ի թագաւորեան իւրում .
 եւ զեւթն եւ ասան ամ թագաւորեաց
 յերուսաղէմ , ի քաղաքին զոր ընարեաց
 Տէր անուանել զանուն իւր անդ յամե-
 նայն ցեղիցն Իսրայելի . եւ անուն մօր
 14 նորա Նաամա Ամոնացի : Եւ արար չար ,
 վասն զի ոչ ուզեցեաւ սիրա նորա խնդրել
 15 զՏէր : Եւ բանքն Ռորովամայ առաջինք
 եւ վերջինք , ոչ աճա գրեալ են ի բանս
 Սամեայ մարգարէի եւ Կզգովայ ան-
 սանողի ⁹Եւ զպոճք նորա՝ : Եւ պատե-
 16 մայ զամենայն առւերս : Եւ ¹⁰մեռաւ Ռո-
 բովամ , եւ թագեցաւ ընդ հարս իւր՝ ի
 քաղաքին Դաւթի : Եւ թագաւորեաց
 Արիա որդի նորա փոխանակ նորա :

ԳԼ . ԺԻ

1 Յութ եւ տաներորդի ամի թագաւո-

րութեանն Յերոբոամայ թագաւորեաց
 Արիա ի վերայ ⁹Յուգայ եւ Երուսաղեմի
 2 ամս երիս՝ . Եւ անուն մօր նորա ¹⁰Սաւ-
 քա դուստր Արիստովամայ՝ . եւ էր պատե-
 րազմ ի մէջ Արիայ եւ ի մէջ Յերոբոամ
 3 մայ : Եւ կարգեցաւ Արիա ի պատկազ-
 մին զօրաւոր մարտիօք չորիք հարեւր
 հազարք արամբք զօրաւորք . եւ Յե-
 րոբովամ ճակատեցաւ ընդգէմ նորա ի
 պատերազմին ութ հարեւր հազարք զօ-
 4 րաւորք պատերազմազաց զօրութեամբ :
 Եւ յարեաւ Արիա ի լուսնէն Սոմո-
 5 ընայ , որ էր ի լերինն Մփրեմի , եւ ա-
 սէ , Լուարօք , Յերոբովամ եւ ամե-
 6 նայն Իսրայել . Ոչ է ձեր ճանաչել ե-
 թէ Տէր Աստուած Իսրայելի եւ զթա-
 գաւորութիւնն ¹¹Իսրայելի յաւիտեան՝
 7 Դաւթի՝ եւ որդւոց նորա ուխտ աղի : Եւ
 յարեաւ Յերոբովամ որդի Նարատայ՝
 ծառայ Սողոմոնի որդւոց Դաւթի . եւ
 8 սարսամբեաց ի անանի իւրմէ . եւ
 ժողովեցան առ նա արք մտնեք , որդիք
 անօրէնք . եւ ընդգէմ եկաց Ռորովա-
 մայ որդւոց Սողոմոնի . եւ Ռորովամ էր
 մանուկ եւ երկչոտ արտիւ , եւ ոչ եկաց
 9 ընդգէմ նոցա : Եւ արդ դուք սուէք կալ
 հակառակ երեսաց թագաւորութեան
 Տեանն , որ է ի ձեռս որդւոց Դաւթի .
 եւ դուք բազում էք յոյժ , եւ ընդ ձեզ
 երկնչքօս ոսկեղէնք գարս արար ձեզ Յե-
 10 րոբովամ յաստուածսն Միթէ ոչ հանէք
 դուք դքահանայնն Տեանն զորդիսն Ա-
 հարոնի եւ զՂեւուայիսն , եւ արարէք
 ձեզ քուրմս ի ժողովրդեան երկրի . ա-
 մենեքեան որ պային ընուլ զձեռս զու-
 11 րտիօք յարձառաց եւ եւթն խոյք , եւ
 լինէր քուրմ շաստուածոցն ¹²Եւ մեք
 զՏէր Աստուած մեր ոչ թողաք , եւ քա-
 հանայքն նորա պաշտնն զՏէր , որդիք
 Ահարոնի եւ Ղեւուայիք , եւ հանապազոր-
 12 րեալքն ի նոցանէ՝ Միսն խուսկս Տեանն ,
 եւ զգլջակէզս՝ ընդ առաւօսս եւ ընդ
 երեկոյս , եւ զխուսկսն խառնուածոյս .
 եւ հացքն առաջադրութեան ի վերայ
 սուրբ սեղանոցն , եւ աշանանին ոսկե-
 ղէն եւ ճրագունքն վառեալք՝ յերեկո-

¹ Կամ, խոնարհեցան ² Երուսաղեմի ի ձեռն
 Սաւստիւրայ . (8) Եւ այց եւ արնպէս եղիցին նմա
³ Երբ . եղիպտոսի ի վերայ Երուսաղեմի ⁴ Յիբբ .
 գլուխ ⁵ Երբ . բանային զնոսա , եւ տանէին
 զնոսա ի սեռեակ ⁶ Կամ, ի խոնարհեցին ⁷ Երբ .
 յազգահամարին ⁸ Երբ . ննջեաց Ռորովամ ընդ
 հարս իւր , եւ թագեցաւ

⁹ Երբ . Յուգայ : (2) Ամս երիս թագաւորեաց յե-
 րուսաղէմ ¹⁰ Երբ . Միքայիա դուստր Արի-
 էի Կարատացու ¹¹ Երբ . Դաւթի ի վերայ Իս-
 րայելի յաւիտեան , նմա ¹² Երբ . Այլ Տէր է Աս-
 տուած մեր , եւ մեք ոչ թողաք զնա , եւ քա-
 հանայքն որ պաշտեն զՏէր՝ որդիք Ահարոնի են ,
 եւ Ղեւուայիքն ի պաշտամանն . (11) Եւ

րեայ լուցեայք . վասն զի սահմաք մեք
 զպահպանութիւնս Տեառն Աստուծոյ
 12 Կարցն մերոյ՝, եւ դուք թողէք զնա :
 12 եւ անաւտօրիկ ընդ մեզ իշխան Տէր , եւ
 քահանայք նորա եւ զուրք ²նշանակայ
 նշանակելի մեզ . եւ դուք , որդիք Բարայե-
 լի , պատերազմիք ընդ Տեառն Աստուծոյ
 հարցն մերոց , եւ ոչ եւս՝ աջողեացի ձեզ :
 13 Եւ Յերորովամ՝ զարձայց զդարանա-
 կայնս քալ ³նմա զկնի կողմանէ՝, եւ
 եղին առաջի Յուդայ , եւ դարանակալքն
 14 յետուս : Եւ դարձաւ Յուդաս , եւ ա-
 հա պատերազմն նոցա առաջի եւ զկնի .
 եւ զոչեցին առ Տէր , եւ քահանայքն
 15 հարին զփոզան , եւ քոչեցին արք Յու-
 դայ . եւ եղև ի զոչել արանց Յուդայ ,
 եւ ⁴Տէր եհար զՅերորովամ եւ զԻսրա-
 16 յէլ առաջի Արիայ եւ Յուդայ : Եւ փա-
 խեան որդիքն Բարայելի յերեսաց Յու-
 դայ , եւ մահացաւ զնոսա ⁵Տէր ի ձեռս
 17 նոցա : Եւ եհար ի նոցանէ Արիա եւ զօրն
 նորա հարուածս մեծամեծս , եւ անկան
 վիրաւորք յԻսրայելէ ⁶հինգ հազար՝ արք
 18 զօրաւորք : Եւ նկուճ եղին որդիքն Բա-
 րայելի յաւուր յայնմիկ , եւ զօրացան
 որդիքն Յուդայ . վասն զի յուսացան ի
 19 Տէր Աստուած հարցն իւրեանց : Եւ հա-
 լածեայ Արիա զՅերորովամ , եւ ան ի
 նմանէ քաղաքս , զԲեթէլ եւ զԵղզ
 նորա , եւ ⁶զԱնա եւ զԳեղզ նորա , եւ
 զԵփրան եւ ⁷զԿատերս նորա , եւ զԲեա
 20 եւ զԳեղզ նորա՝ : Եւ ոչ եւս գոյր զօ-
 րութիւն Յերորովամայ զամենայն ա-
 ւուրս Արիայ . եւ եհար զնա Տէր եւ
 վախճանեաց :
 21 Եւ զօրացաւ Արիա , եւ ան իւր կա-
 նայս չորեքտասան , եւ ծնաւ ուստերս
 քանն եւ երկուս եւ զստերս վեշտա-
 22 անս : Եւ մնացեալ բանքն Արիայ եւ
 զորք նորա եւ խօսք նորա , ահա գրեալ
 են ի վերս մարգարէին Ազղովայ :

ԳԼ . ԺԴ

1 Եւ ⁸մուտ Արիա ընդ հարս իւր , եւ
 թաղեցին զնա ի քաղաքին Դաւթի . եւ
 թապաւորեաց Ասա որդի նորա փոխա-

նակ նորա . յաւուրս Ասայի հանդար-
 2 տեայ երկիրն Յուդայ ամս տասն : Եւ
 արար բարի եւ ուղղութիւն առաջի Տեառն
 3 Աստուծոյ իւրոյ . եւ ի լաց արար զու-
 յանս օտարացն եւ գբարձուանս , եւ
 խորտակեաց զարձանս , եւ այրեաց
 4 զանառանս : Եւ սասց ճՅուդա խնդրել
 զՏէր Աստուած հարցն իւրեանց , եւ
 5 աւնել զօրէնս եւ զպատուիրանս : Եւ
 ի լաց արար յամենայն քաղաքացն Յու-
 6 դայ ⁹զսեղանս եւ զկուսս . Եւ խաղաղա-
 ցան քաղաքք պարսպաւորք՝ յերկրին
 Յուդայ . վասն զի խաղաղացաւ երկիրն ,
 եւ ոչ պոյր ուստեք նմա պատերազմ
 յամեն յայնուսիկ . վասն զի հանդոյց զնա
 7 Տէր . Եւ սոչ ճՅուդա , Շինեպուք զքա-
 ղաքան զայնուսիկ , եւ արացուք պա-
 րիպս եւ աշտարակս եւ դրուճս եւ Նիդս
 10 որով տիրեմք երկրիս՝ . զի զոր օրինակ
 խնդրեցաք զՏէր Աստուած մեր , ¹¹եւ նա
 խնդրեաց զմեզ՝ եւ հանդոյց զմեզ շուր-
 8 ջանակի , եւ ¹²յաջողեաց մեզ՝ : Եւ եղև
 Ասայի զօր զինակրայ որք բաճնային վա-
 հանս եւ նիւղակս յերկրին Յուդայ՝ երեք
 հարեւր հազար . եւ յերկրին Բենիամինի
 սուպարաւորք եւ ազեղնաւորք՝ երկերուր
 եւ ¹³վաթսուն հազար . ամենեքեանս նո-
 քա տատերազմողք զօրութեամբ :
 9 Եւ Եւ ի վերայ նոցա Զարեհ Եթէուվ-
 պայի զօրութեամբ հազար հազարք եւ
 երեքհարեւր կասօք , եւ կին մինչև ի
 10 Մարիաս : Եւ քնաց Ասա ընդդէմ նո-
 րա , եւ ճակատեցաւ պատերազմն ¹⁴ի
 11 ձորն՝ ի հիւսիսոյ Մարիայ : Եւ զոչեաց
 Ասա առ Տէր Աստուած իւր , եւ սոչ
 Տէր , ոչ տկարանայ քեզ սպրեցուցա-
 նել բազմօք եւ սակաւօք . զօրացո
 զմեզ , Տէր Աստուած մեր , վասն զի ի
 քեզ յուսացաք , եւ անուամբ քով եկաք
 ի վերայ բազմութեանս այսորիկ . Տէր
 Աստուած մեր , մի յաղթահարեսցէ զքեզ
 12 մարդ : Եւ եհար Տէր զԵթէուվպայինս ա-
 13 յնա ¹⁵Յուդայ , եւ փախեան Եթէուվպա-

¹ Եբբ. մերոյ ² Եբբ. ազգեցութեան ազգ առնել
 ընդդէմ ձեզ որդիք Բարայելի , մի՛ պատերազ
 միք ընդ Տեառն Աստուծոյ հարցն ձերոց , զի ոչ
³ Եբբ. զկնի կողմանէ նոցա ⁴ Եբբ. Աստուած ⁵ Եբբ.
 հինգ հարեւր հազար ⁶ Եբբ. զմեասնա ⁷ Եբբ.
 զԳեղզ նորա ⁸ Եբբ. ննջեաց

⁹ Եբբ. գբարձուանս եւ զպատերս տրեգականս . եւ
 հանգեաւ թագաւորութիւնն առաջի նորա :
 (6) Եւ շինեաց քաղաքս պարսպաւորս ¹⁰ Եբբ.
 մինչդեռ երկիրս առաջի մեր է ¹¹ Եբբ. խնդ-
 րեցաք ¹² Եբբ. շինեցին եւ յաջողեցան ¹³ Եբբ.
 ութսուն ¹⁴ Եբբ. ի ձորն Սեփաթայ առ Մա-
 րիայ ¹⁵ Եբբ. Ասայի եւ առաջի Յուդայ
¹⁶ Եբբ. ի Գերարս

պաղիքն մինչեւ ոչ մնայ ի նոցանէ ապրեակ . քանզի խորտակիցան առաջի Տեառն եւ առաջի զօրութեան նորա , եւ
 14 կողպակցին աւար բազում : եւ կործանեցին ¹զգեզս նոցա չարջ զՔեզուրաւն , վասն զի եզեն արձախրք ի Տեառնէ ի վերայ նոցա . եւ առին աւար զամենայն քաղաքս նոցա , քանզի աւար
 15 բազում եզեւ նոցա : Այլ եւ զվրանս աւանտոցն նոցա ²առին : եւ զմիտանին կոտորեցին , եւ առին ³խաչնա բազումս եւ ուզաս , եւ գարձան յերուսաղէմ :

ԳԼ . ԺԵ

1 **Ե**ւ Աղարիսս որդի Ազազայ եզեւ ի վերայ նորա Հոգի ³Տեառն . եւ ել ընդ առաջ Ասայի եւ ⁴ամենայն Յուգայ եւ Բենիամինի եւ ասէ , Լուարուք ինձ , Ասա եւ ամենայն Յուգա եւ Բենիամին . Տէր ընդ ձեզ , վասն լինելոյ ձերոյ ընդ նմա . եւ արդ եթէ խնդրէք զնա , գտցի ձեզ , եւ եթէ թողաք զնա ,
 3 թողցէ զձեզ : եւ աւարք բազումք յիւրայելի եզին ⁵ ոչ Աստուած ճշմարիտ , եւ ոչ քանանայ որ ցուցանէր , եւ ոչ օրէնք : ⁶Որ գարձոյց զնոսա ի Տէր Աստուած Իսրայելի , եւ զտաւ ի նոսա : Ի ժամանակին յայնմիկ ոչ զոյր խաղաղութիւն այնոցիկ որք մասնէին եւ որք եւ լանէին . վասն զի արձախրք ⁶ ի Տեառնէ անկան ի վերայ ամենեւո՞ն ընակը
 6 չոց գաւառացն . եւ պատերազմէր ազգ ընդ ազգի եւ քաղաք ընդ քաղաքի : վասն զի Աստուած պարճելցոյց զնոսա ամենայն նեղութեամբք : եւ արդ գուք զօրացարուք , եւ մի բոլին ձեռք ձեր . քանզի գան վարձք զօրոց ձերոց :
 8 Եւ ⁷ի լսել զբանս պայտօսիկ եւ զմարգարէութիւն Աղարեայ մարգարէի , զօրացաւ եւ եւնան արտաքս զամենայն զպզճութիւնսն յամենայն երկրէն Յուգայ եւ Բենիամինի , եւ ի քաղաքացն զորս կալաւ ի լերինն Եփրեմի , եւ արար նաւակատիս սեղանոյն Տեառն որ
 9 էր առաջի տաճարին Տեառն . եւ եկեղեցացոյց զՅուգա եւ զԲենիամին , եւ զԵմայ եւ զորանցու իսանն ընդ նմա , յեփրեմայ եւ ի Բանաւէ եւ ի Շմաւանէ .

վասն զի յաւելան ի նա բազումք յիւրայելէ ի տեսանին նոցա ⁸ թէ Տէր Աստուած նորա ընդ նմա է : եւ ժողովեցան յերուսաղէմ յամենան երբորդի , ի նոցիտասաներորդում ամի թաղաւորութեանն Ասայի . եւ ⁹եզեն Տեառն յաւարն յայնմ յաւարացն զոր ամին զուարակս եւ թն նարեւր եւ ոչխարս
 12 եւ թն նազար : եւ ⁹եզ ուխտ ¹⁰ խնդրել զՏէր Աստուած նորցն իւրեանց յամենայն սրտէ եւ յամենայն անձնէ . եւ ամենայն որ ոչ խնդրիցէ զՏէր Աստուած Իսրայելի մեոցի յերիտասարգէ մինչեւ
 14 ի ձերն եւ յանէ մինչեւ ցկին : եւ երգուան Տեառն ¹⁰ մեծածախն եւ եղջերեաւ ¹¹ փողովն : եւ ուրախ եզեւ ամենայն Յուգա վասն երզմանն , զի յամենայն սրտից իւրեանց երգուան , եւ ամենայն կամօք խնդրեցին զնա . եւ զտաւ նոցա եւ նանդոց զնոսա Տէր չարջանակի :
 16 եւ զՄաաքա զմայրն իւր ի ըսոյ մերձեաց ¹¹ , վասն զի էր Աստարտեայ պաշտօնեայ . եւ խորտակեաց զիւրանս եւ
 17 այլեայ ի նեղեցաւորն Կեղրոնի : Սակայն ¹² զբարձուան ոչ բարձին , եւ աւակաւին եւ օ կայր ի Յուգա եւ յիսրայէլ . ըսոյց սիրան Ասայի եզեւ ¹³ յի զամենայն
 18 աւարս կենաց իւրոց : եւ ասարաւ ի ներքս զսրբութիւնսն ¹⁴ Գաթի նոր իւրոյ , եւ զսրբութիւնս Տեառն ¹⁵ Աստուծոյ ,
 19 արձաթ եւ ոսկի եւ սպասաւ եւ սպաւերազմ ոչ զոյր ⁶ նմա մինչեւ յերեսներորդ եւ նինչերորդ ամ թագաւորութեանն Ասայի :

ԳԼ . ԺԶ

1 **Ե**ւ յերեսներորդ ¹⁵ ութերորդ ամի թագաւորութեանն Ասայի ել Բաստ արքայ Իսրայելի ի վերայ Յուգայ , եւ չինեաց զԽամա , ¹⁶ ոչ տալով նա Ասայի արքայ
 2 յի ¹⁶ Յուգայ : եւ առ Ասա ոսկի եւ արծաթ ի գանձուց տանն Տեառն եւ ի ասնէ թագաւորին , եւ աւարեաց առ ¹⁷ որդին Ազիկայ ¹⁷ արքայն Աստուծոց որ ընակէր
 3 ի Գամասկոս , եւ ասէ , ¹⁸ Իբր ուխտ ի մէջ իմ եւ քո , եւ ի մէջ նոր իմոց եւ

¹ Իբր . զամենայն քաղաքս չարջ զՔեզուրաւն ² Իբր . Տարին , եւ առին ³ Իբր . Աստուծոյ ⁴ Իբր . ասէ ցնա ⁵ Իբր . եւ ի նեղութեան իւրեանց գարձան ի Տէր Աստուած Իսրայելի եւ խնդրեցին զնա ⁶ Իբր . գ-ւ-ւ-ւ ⁷ Իբր . իւրեւ Ասայի

⁸ Իբր . զենին ⁹ Իբր . եզեն ¹⁰ Իբր . ձայնիւ մեծու եւ ցնծութեամբ եւ փողով եւ շփորու ¹¹ Իբր . յեղեմ յաւել , ի արկնութեան ¹² Իբր . բարձուք ոչ բարձան յիսրայելէ ¹³ Իբր . ողջ , չաւ , կատարեալ ¹⁴ Իբր . Տօր իւրոց եւ զսրբութիւնս իւր ի տունն ¹⁵ Իբր . վեցերորդ ¹⁶ Իբր . շտոյ երթ եւ եկ առ Ասա արքայ ¹⁷ Իբր . Բենագագ ¹⁸ Իբր . Է

հօր քո . ահաւազիկ առաքեցի քեզ ար-
 ծաթ եւ ոսկի , եկ ¹եւ մերժեալ չինէն
 զհաստ արքայ՝ Իսրայելի , եւ գնասցէ
 4 ի բաց յինէն : Եւ լուսւ ²որզին Ազերայ
 արքայ Ասորոյ՝ , եւ առաքեաց զիշ-
 խանս զօրացն իւրոյ ի քաղաքն Բա-
 րայելի . եւ եհար զԱւան եւ զԴան եւ
 զԱբելմային , եւ զամենայն ³չուրջ զգա-
 5 շառաւն՝՝ նեփթաղիմայ : Եւ եղև իւ-
 րև լուսւ Բասա , ի բաց ⁴արձակեաց՝
 ոչ եւս յինել զԴանա . եւ զաղարեաց
 6 գործն նորա՝ : Եւ Ասա արքայ ամ զու-
 մինայն Յուզա , եւ առ զբարինս Ռա-
 մայ եւ զփայտանորա զոր յինեաց Բասա ,
 եւ յինեաց նորք զԳաբա եւ զՄասփա :
 7 Ի ժամանակին յայնմ եկն Անանիաս
 մարդորէ առ Ասա արքայ Յուզայ եւ
 աւէ ցնա , Վան զի յուսոցար դու յար-
 քայն Ասորեաց եւ ոչ յուսոցար ի Տէր
 Ասատուած քո , յաղարայ անորիկ արդե-
 ցաւ զոր արքային ⁵Իսրայելի ի ձեռաց
 8 քոց : Ո՞չ ապաքին եկէ՞սդ արցիք եւ Լի-
 ւայիք էին զօրք յազու՞ք . ⁶համար-
 ձակութեամբ բազում հեծելովք յոյժ
 եկին՝ , եւ ի յուսայն քո ի Տէր՝ մատ-
 9 նեաց գնաս Տէր ի ձեռք քո . Վան զի
 աչք Տեան հոյն յամենայն երկիր զօ-
 րացուցանել յամենայն ի սրտից զնա՝ .
 եւ արդ աղիտոցար յայցմիկ յայնմ հե-
 10 աւ եկիցի քեզ սրտակրօղմ . Եւ սրտմու-
 ցաւ Ասա մարդիկն եւ եզ զնա ի բան-
 սի . Գան զի բարկացաւ յաղարայ
 նորիկ . եւ ⁷ժանտացաւ Ասա ի ժողո-
 վուրցն՝ ի ժամանակին յայնմ :
 11 Եւ ահա բանք Ասայի առաջինք եւ
 զերջինք՝՝ զրեպ են ի զիրա թողաւորայն
 12 Յուզայ եւ Իսրայելի : Եւ արտոցան Ա-
 սայի ոտք յերաներորդի եւ յիններորդի
 ամի թագաւորութեանն իւրոյ , եւ յոյժ
 հիւանդացաւ . եւ ի հիւանդանայն ի բուժ-
 ոչ խնդրեաց զՏէր , ալ խնդրեաց լմիշխո :
 13 Եւ ննջեաց Ասա ընդ հարս իւր , եւ վախ-
 ճանեցաւ ի քառամներորդի եւ յառաջ-
 նում ամի թագաւորութեանն իւրոյ :
 14 Եւ թաղեցին զնա ի չիրովն զոր փորեաց
 իւր ի քաղաքին Դաւթի , եւ ընկողմա-

նեցուցին զնա ի գահոյն , եւ լցին խնկովք
 եւ ազգի ազգի իւզովք իւզեփեցոյ , եւ
⁹արարին նմա յուշարկութիւն մեծ՝ յոյժ :

ԳԼ ԺԷ

1 Եւ թագաւորեաց Յովսափատ որդի
 նորա փոխանակ նորա . եւ զօրացաւ
 2 Յովսափատ ի վերայ Իսրայելի : Եւ ետ
 զօրս յամենայն քաղաքն Յուդայ յա-
 մուրս , եւ կոցոյց իշխանս ¹⁰յամենայն
 քաղաքն՝՝ Եփրեմի , զորս ան արքայ
 3 Ասա հայրն նորա : Եւ եղև Տէր ընդ
 Յովսափատայ . վասն զի գնաց ի ճա-
 նապարհ հօր ¹¹իւրոյ յառաջինս , եւ ոչ
 4 խնդրեաց ¹²զկուսն , Ալ զՏէր Ասատուած
 հօր իւրոյ խնդրեաց , եւ ի պատուիրանս
¹³հօրն իւրոյ՝՝ գնաց . եւ ոչ էին իրբեւ-
 5 զԻսրայելի գործք նորա : Եւ ¹⁴յաջողե-
 ցաւ թագաւորութիւնն՝ ի ձեռս նորա .
 եւ ետ ամենայն Յուզա ընծայ Յովսա-
 փատայ , եւ եղևն նորս մեծութիւն եւ
 6 փառք բազումք . Եւ արքայացաւ սիրտ
 նորա ի ճանապարհս Տեան . եւ ալ եւս
 ելարձ գրարձաւանդակն , եւ զան-
 սատան յերկրէն Յուդայ :
 7 Եւ յերբորդ ամի թագաւորութեանն
 իւրոյ առաքեաց զիշխանս իւր ¹⁵եւ զօր-
 փո զօրտ թեանցն՝՝ զԼիզբայ եւ զՉա-
 քարիտս : Եւ զԹովթանայէլ եւ զՄիքիտս՝
 8 ուսուցանել ի քաղաքն Յուզայ . Եւ ընդ
 նոսա Դեւապիլն Սամուիաս եւ Նա-
 թանաս եւ Չարդիաս եւ Ասիէլ եւ Սե-
 միրամովթ եւ Յովնաթան եւ Ազմիրաս
¹⁶եւ Տարսամբատ՝ Դեւապիլք . եւ ընդ
 նոսա եղիսամա եւ Յովրամ քահանայք :
 9 Եւ ուսուցանէին զՅուզա , եւ ընդ նոսա
 զիրք օրինայն Տեան , եւ անցանէին
 ընդ քաղաքն Յուզայ , եւ ուսուցանէին
 զժողովուրցն :
 10 Եւ եղևն արձաւորք ի Տեանէ ի վերայ
 թագաւորաց երկրին սըշուրջ զՅուզայիւ ,
 եւ ոչ պատերազմէին ընդ Յովսափա-
 11 տայ : Եւ յալլազեացն բերէին Յովսա-
 փատայ ընծայո ¹⁷ոսկի եւ արծաթ եւ
 սրտաբաղա՞ս , եւ Արտաղիքն ամէկն
 նմա խոյս յոյխարայ եւ թն հարդ եւ
 եւ թն հարիւր , եւ նոխապս եւ թն հա-

¹ Եբր. եզժ գուբա քո ընդ Բասայ արքայի ² Եբր. Բենադադ արքայի Ասայի ³ Եբր. շտեմարանս քաղաքացն ⁴ Եբր. եկաց ի շինելոյ զԴանա . եւ Գաղարեցոյ զգործս իւր ⁵ Եբր. Ասորոց ⁶ Եբր. կառար եւ հեծելովք բազում յոյժ ⁷ Եբր. զամենայն որ կատարեայ է սրտիւ առ նա ⁸ Եբր. շարլարեաց Ասա ի ժողովորենէն

⁹ Եբր. այրեցին նմա խունկազու՞մ ¹⁰ Եբր. յերկրին Յուդայ եւ ի քաղաքն ¹¹ Եբր. իւրոյ Դաւթի ¹² Եբր. զԵհազիմ ¹³ Եբր. նորս ¹⁴ Եբր. հաստաեաց Տէր զթագաւորութիւնն ¹⁵ Եբր. զԵհնհայիլ եւ ¹⁶ Եբր. եւ Տուբիաս եւ ¹⁷ Եբր. եւ արծաթ ի հարկ

12 զարե եւ եւթն հարեւր : եւ երթալով Յովսափատ մեծանայր ի բարձրութիւն . եւ շինեաց 'տունս ի Հրէաստանի քա-

13 ղաքս ամուրս" : եւ զործք բազումք եւ զենն նորա ²ի Հրէաստանի . եւ արք զօրաւորք պատերազմօքք ուժով յերու-

14 տաղէմ : եւ այս էր թիւ նոցա բաս տանց տոհմիցն իւրեանց . ի Յուդայի հազարապետք՝ Եփնաս իշխան , եւ ընդ նմա սրգիք զօրաւորք զօրութեամբ հրեք հու-

15 բեւր հազար . եւ ³ընդ նոսա՝ Յովնան իշխան , եւ ընդ նմա երկերիւր ութսուն

16 հազար . եւ ³ընդ նմա՝ Ամասէաս որդի Զօքարիայ յօժարեալս ի Տէր , ընդ նմա

17 ի Բենիամինէ զօրաւոր ուժով Եզրիազա , եւ ընդ նմա ազեղնաւորք եւ ⁴պորսա-

18 ւորք երկերիւր հազար . եւ ³ընդ նոսա՝ Յովզաբազ , եւ ընդ նմա հարեւր եւ ութսուն հազար զօրաւորք ի պատե-

19 թաղմի : Սօքս էին պաշտօնեայք արքային , իսց յայնցանէ զօրս եզ արքայ ի քաղաքսն ամուրս յամենայն Հրէաստանի :

Գ . ԺԸ

1 Եւ եզեւ Յովսափատայ մեծութիւն եւ այլ եւս , եւ փառք բազում . եւ արար 2 խնամութիւն ընդ տանն Աքաբառու : եւ էջ ի կատարել ⁵տարւոյն առ Աքաբար ի Սամարիա . եւ եզեն նմա Աքաբառ ոչխարս եւ զուարակս բազումս , եւ զօրուն որ ընդ նմա . եւ ⁶սիրէր զնա՝ կաննել

3 ընդ նմա յՌամովթ Գաղատայ : եւ սոէ Աքաբառ արքայ Իսրայելի ցՅովսափատ արքայ Յուդայ , Գառն ընդ իս յՌամովթ Գաղատայ . եւ սոէ ցնա , Որպէս ես՝ նոյնպէս եւ զու , եւ որպէս զօրք քս՝ զօրք իմ ընդ քեզ ի պատերազմին :

4 Եւ սոէ Յովսափատ ցարքայն Իսրայելի , ⁷Մնդրեսուք այսօր զՏէր : եւ մուժովեաց արքայն Իսրայելի զմարդարէմն ⁸Իսրայելի արս չորեք հարեւր , եւ սոէ ցնոսա , եթէ Երթալ յՌամովթ Գաղատայ ի պատերազմ , եւ կամ թէ գուզարեցից . եւ սոնն , ել , եւ յաջողեացէ

6 Աստուած ի ձեռս արքայի : եւ սոէ Յովսափատ , Ո՛չ զոյ աստ եւ այլ եւս մար-

զարէ Տեառն , եւ ինդրեսուք ի նմա- 7 նէ : եւ սոէ արքայն Իսրայելի ցՅովսափատ , է մեւս եւս այր առ ի ինդրել զՏէր նովաւ . եւ ես ասեցի զնա , վասն զի ոչ մարդարէանայ ինձ ի բարիս , ⁹եւ զի ամենայն սոււրբ իւր եմ" ի չարութիւն . նա է Միքիաս որդի Յեմիկայ : եւ սոէ Յովսափատ , Մի խօսեցիլ արքայ այդպէս :

8 Եւ կոչեաց արքայն Իսրայելի ներքինի մի եւ սոէ , Վազլապակի ած զՄիքիաս որդի Յեմիկայ : Եւ արքայն Իսրայելի եւ Յովսափատ արքայ Յուդայ նստէին իւրաքանչիւր ոք յսթժոռ իւրում զզեզեալ պատմուճանս . եւ նստէին ¹⁰յընդարձակ զրանն Սամարիայ . եւ ամենքեան մարդարէքն առաջի նոցա մար-

10 զարէանային : եւ արար իւր Սեպեկիտա որդի Բանանու եզջեւրս երկաթեղէնս , եւ սոէ , Այսպէս սոէ Տէր . Սօքօք հար-

11 յեւ զԱսորիս մինչեւ վաստանեցես : եւ ամենքեան մարդարէքն նոյնպէս մարդարէանային եւ սոէին , եւ յՌամովթ Գաղատայ , եւ յաջողեցիս . եւ սոցէ Տէր ի ձեռս արքայի :

12 Եւ հրեշտակն որ չոգաւ կոչել զՄիքիաս , խօսեցաւ ընդ նմա եւ սոէ , Ահա խօսեցան մարդարէքն իբրեւ ընդ մի բերան յաղագս արքայի բարիս . եզիցին եւ քս բանք իբրեւ զմիոյ նոցա , եւ խօ-

13 սեցիս բարիս : եւ սոէ Միքիաս , Կենդանի է Տէր զի զոր ինչ ասացէ Աստուած ¹¹յիս՝ զայն խօսեցայց :

14 Եւ եկն առ արքայ . եւ սոէ ցնա արքայ , Միքիաս , եթէ երթալ յՌամովթ Գաղատայ ի պատերազմ , եթէ գաղարեցից : եւ սոէ , Ել եւ յաջողեցիս , եւ

15 սոցին ի ձեռս ձեւ : եւ սոէ ցնա արքայ , Քանիցս անգամ երգինեցուցից զքեզ , զի մի այլ ինչ խօսեցիս ընդ իս , բայց զճշմարտութիւն յանուն Տեառն :

16 Եւ սոէ , Տեսի ցրուեալ զԻսրայել ի լեւրինս՝ իբրեւ գոյխարս որոց ոչ գոյ հուժիւ . եւ սոէ Տէր , Ոչ գոյ գոցա իշխանս . զարձցի իւրաքանչիւր ոք ի սունն

17 իւր խաղաղութեամբ : եւ սոէ արքայն Իսրայելի ցՅովսափատ , Ո՛չ սոսցիլ քեզ թէ ոչ մարդարէանայ նա վասն իմ բա-

18 թիս , այլ չարութիւն : եւ սոէ , Ոչ այդպէս . լուարուք զրան Տեառն . տեսի

¹Եբբ. ի Հրէաստանի բերդս եւ քաղաքս շտեմարանայ ²Եբբ. ի քաղաքս Հրէաստանի ³Եբբ. բաս նմանէ ⁴Եբբ. սոսպարաւորք ⁵Եբբ. ամաց ⁶Եբբ. հաւանեցոյց ⁷Եբբ. ինդրեա ⁸Յեբբ. պ-ի-ս-ի

⁹Եբբ. այլ զամենայն սոււրբ իւր ¹⁰Եբբ. ի հրապարակի ի մուտս ¹¹Եբբ. իմ

զՏէր զի նստէր յաթոռն իւրում , եւ ա-
 մնայն զօրք երկնից մերձ կային յաջ-
 19 մէ նորա եւ յահեկէ . եւ ստէ Տէր , Ո՞-
 խարեացէ զԱքաաբ արքայ Իսրայելի ,
 զի ելցէ եւ անկցի յիւամովթ Գաղաադ .
 եւ ստեն , ոմն այսպէս , եւ ոմն այն-
 20 պէս . եւ ել հոգի եկաց առաջի Տեսան
 եւ ստէ , Ես խարեցից զնա : եւ ստէ
 21 Տէր , ի՞նչ . եւ ստէ , Ելից եւ եզէց հո-
 գի սուտ ի բերան ամնայն մարդարէիցն
 նորա . եւ ստէ , Ոպեսցես եւ կարաս .
 22 ցես , ել եւ արա այդպէս : եւ արդ ա-
 հա եզ Տէր հոգի սուտ ի բերան մար-
 դարէիցդ քոց այդոցիկ , եւ Տէր խօսե-
 ցաւ վասն քո չարիս :
 23 Եւ մատուցեալ Սեղեկիա որդի Քա-
 նանու եհար զճնօսն Միքիայի , եւ ստէ
 ցնա , Որով ճանապարհաւ անց Ոգի
 Տեսան զինեւ , եւ խօսեցաւ ընդ քեզ :
 24 Եւ ստէ Միքիա , Անա տեսցես յաւուրն
 յայնմիկ , յորում մասնիցես շտեմարան
 ի շտեմարանէ թաքչիլ :
 25 Եւ ստէ արքայն Իսրայելի , Առէք
 զՄիքիա եւ դարձուցէք զգա առ Սե-
 մար իշխան քաղաքիս , եւ առ Յովա
 26 Յիլան որդի արքայի , եւ սասցէք ,
 այսպէս ստէ արքայ . Տուք զգա ի սուրն
 քանդին , եւ կրկնէ հաց նեղութեան ,
 եւ ջուր նեղութեան արդէ , մինչեւ ի
 27 գաւնայն իմու՛մ խաղաղութեամբ : եւ
 ստէ Միքիա , Եթէ գաւնայով դարձ-
 ցիս խաղաղութեամբ , ոչ խօսեցաւ ընդ
 իս Տէր . լուարուք ժողովուրդք ամե-
 նեքեան :
 28 Եւ ել արքայն Իսրայելի եւ Յոխու-
 փատ արքայ Յուգայ յիւամովթ Գա-
 29 զաադ : եւ ստէ արքայն Իսրայելի ցեօվ-
 ստիաա , Յաձկեա զիս՝ եւ մտից ի սա-
 տերազմն , եւ զու զգեցիր զպատմու-
 ճանն իմ՝ եւ ծածկեցաւ արքայն Իս-
 30 րայելի , եւ եմուտ՝ ի ստտերազմ : եւ
 արքայն Ասորոց պատուիրեաց իշխա-
 նաց կառացն որք էին ընդ նմա եւ ա-
 ուէ , Մի ստտերազմիցիք ընդ վաբու եւ
 մի ընդ միմի , բայց ընդ արքայն Իս-
 31 րայելի միայն : եւ եզեւ իբրեւ տեսին
 իշխանք կառացն զՅովասիաա , եւ ա-
 սեն նոքա , Սա է արքայն Իսրայելի .
 եւ շուրջ եզեն զնովաւ պատերազմել .

եւ զոչեաց Յովասիաա , եւ Տէր ապրե-
 ցոյց զնա . եւ դարձոյց զնսա Աստուած
 32 ի նմանէ : եւ եզեւ իբրեւ տեսին իշ-
 խանք կառացն թէ ոչ է նա արքայն Իս-
 33 րայելի , դարձան ի նմանէ : եւ այր ոմն
 երկց զազեզն ի կրօնութեամբ , եւ եհար
 զարքայն Իսրայելի ընդ մէջ թոքոցն եւ
 լանջաց . եւ ստէ ճցնեքինն , Դարձո
 զձեան քո եւ հան զիս ի ստտերազմէս ,
 34 վասն զի վաճառեցայ : եւ ստտեցաւ
 ստտերազմն յաւուր յայնմիկ , եւ ար-
 քայն Իսրայելի կայր ի վերայ կառացն
 իւրոց մինչեւ ցերեկոյ ընդգէմ Ասոր-
 եացն . եւ մեռաւ ի մասնել արեգակսնն :

ԳԼ ԺԺ

1 Եւ դարձաւ Յովասիաա արքայ Յու-
 գայ ի տուն իւր խաղաղութեամբ յե-
 2 բուսաղէմ : եւ ել ընդ սաաջ նորա Յէու
 որդի Անանայ մարգարէ , եւ ստէ նա
 ցարքայ Յովասիաա , շեթէ մեղաւորին
 զու օգննս , եւ կամ տակուրն ի Տեաու-
 նէ բարեկամ լինիս . վասն այդորիկ եւ-
 զեւ ի վերայ քո բարկութիւն ի Տեաու-
 3 նէ : Այլ զի գտան ի քեզ լանք բարիք ,
 եւ զի բարձր զանտաան յերկրէս Յու-
 գայ , եւ ուզեցիր զսիրտ քո խնդրել
 4 զՏէր , սպրեցոյց զքեզ Տէր : եւ բնա-
 կեաց Յովասիաա յերուսաղէմ . եւ միւս-
 սնգամ ել ժողովուրդն՝ ի Բերսաբէ
 մինչեւ ի յեսանն եփրեմի , եւ դարձոյց
 զնսա սա Տէր Աստուած հարցն իւ-
 5 բեանց : եւ կոցոյց գատաւորս յամե-
 նայն քաղաքն Յուգայ եւ յամուրս յիւ-
 6 բաքանչիւր քաղաքի : եւ ստէ յգատա-
 ւորսն , Տեսէք զինչ աննիցէք զուք .
 վասն զի ոչ զմարդկան իրս գտաիք զուք՝
 այլ զՏեսան , եւ ընդ ձեզ Յեն բանք ի-
 7 յաւանց . եւ արդ եզիցի երկեւզ Տեսան
 ի վերայ ձեր , պահեցէք եւ արարէք ,
 զի ոչ գոյ Տեսան Աստուծոյ մերոյ ա-
 նիրուսութիւն , եւ ոչ երեսաց աչառել ,
 եւ ոչ աննուկ կաշառս :
 8 Այլ եւ յերուսաղէմ կացոյց Յովաս-
 փաա ի քահանայից եւ ի Ղեւտացւոց եւ
 ի հայրապետաց Իսրայելի՝ յիրաւունս
 Տեսան գատել յզմնակիչսն երուսաղե-
 9 մի : եւ պատուիրեաց նոցա եւ ստէ ,

1 Եբբ. Ամն : 2 Յեբբ. զ-լ-տ-ե 3 Եբբ. Այլակեր-
 պեցոյց 4 Եբբ. քո . եւ այլակերպեցաւ արքայն
 Իսրայելի , եւ մտին

5 Կամ , պարզութեամբ 6 Եբբ. ցկառապետն
 7 Եբբ. զԱստուած 8 Եբբ. դարձաւ եւ ել ընդ
 ժողովորեանն 9 Եբբ. է ի բանի գատատանն
 10 Կամ , եւ դարձան յերուսաղէմ

Այնպէս արարէք երկիւղիւ Տեառն ,
 10 ճշմարտութեամբ եւ լի սրտիւ : Մե-
 մենայն այր զիրաւունսն՝՝ զեկեպոս առ
 ձեզ յեղբարչ ձերոց՝ ի ընկալչաց քաղա-
 քացն իւրեանց , ի մէջ արեան եւ ա-
 րեան , եւ ի մէջ իրաց եւ պատուիրա-
 նի , եւ զիրաւունս եւ զպատաստանս ս-
 րոշեցէք նոցա , եւ մի՛ մեղիցեն առ Աս-
 տուած , եւ ոչ եւս եղիցի ի վերայ ձեր
 բարեութիւն , եւ ոչ ի վերայ եղբարց
 ձերոց . այսպէս արասջիք եւ ոչ մեղան-
 11 չիցէք , եւ ահա Ամարիաս քահանայ
 առաջնորդ ի վերայ ձեր յամենայն բռնի
 Տեառն . եւ Զարգիւս որդի Լամայի ի ա-
 ռաջնորդ ի տանն Յուզայ յամենայն բռնի
 սորքայի . եւ Չպիւրքն եւ Ղեւտացիք՝
 առաջի ձեր . զօրացարուք եւ արարէք ,
 եւ եղիցի Տէր ընդ բարւոյն :

Գ Լ Ի

1 Եւ յետ այսորիկ եկին որպիքն Ամնայ
 եւ որպիքն Մովսարայ , եւ ընդ նոսա Յի
 Մինեղւոց անտի առ Յովսափատ ի պա-
 2 տերազմ , եկին եւ ճոցցին Յովսափա-
 տայ եւ ասին , եկն ի վերայ քո ամբոսի
 բազում յայնմ կողմանէ ձովուն յԱտ-
 3 է Ենգազդի . եւ երկեսա , եւ ետ Յով-
 սափատս զերեսս իւր ինդրել զՏէր , եւ
 4 զարողեաց պահս յամենայն Յուզայ եւ
 ժողովեցաւ Յուզաս խնդրել զՏէր , եւ
 յամենայն քաղաքացն Յուզայ եկին
 5 ինդրել զՏէր : Եւ յարեաւ Յովսափատ
 ի մէջ եկեղեցւոյն Յուզայ յերուսաղէմ
 ի տանն Տեառն՝ յանդիման ջարհին նո-
 6 րոյ , եւ ասէ , Տէր Աստուած հարցն մե-
 րոց , ո՛չ այաքէն զու ես Աստուած յեր-
 կինս , եւ զու տիրեո ամենայն թագա-
 ւորութեանց հեթանոսաց , եւ ի ձեռս
 քո զօրութիւն ուժոյ , եւ ոչ ոք կարէ
 7 կալ ընդդէմ քո . Ո՛չ այաքէն զու ես
 Տէր որ աստակեցեր զընկալչս երկրիս
 այսորիկ յերեսաց ժողովրդեան քո Իւ-
 8 րայելի , եւ ետուր զաս զաւակի Արու-
 8 համեւ սիրելոցն քո յաւիտեան : Ինա-
 կեցին ի ամս , եւ շինեցին աստ սրբու-
 9 թիւն անուան ջուժ , եւ ասացին , եթէ
 եկեացին ի վերայ մեր չարիք , սուր ,
 գատաստանք , մահ , սով , կացցուք ա-

ռաջի տանս այսոիկ եւ առաջի քո , վասն
 զի անուեն քո ի վերայ տանս այսորիկ
 է , եւ զոչեսցուք առ քեզ ի նեղութեան ,
 10 լու իցես եւ ապրեցուցես զմեզ , եւ սրգ
 ահա որպիքն Ամնայ եւ Մովսարու եւ
 յետն Ալէրայ , ընդ որս ոչ ետուր ան-
 ցանել ընդ նոսա Իսրայելի յերանելն նո-
 ցա յերկրէն Եգիպտոսի , վասն զի իտ-
 սորեցան ի նոցանէ , եւ ոչ աստակեցին
 11 գնոսա , եւ սրգ աւասիկ նոքա յանդգ-
 նին զալ ի վերայ մեր , եւ հանել՝ զմեզ
 յերկրէս ժառանգութեան մերոյ զոր ե-
 12 տուր մեզ , Տէր Աստուած մեր , ո՛չ առ-
 նես դատաստանս ի նոսա . վասն զի ոչ
 զոյ զօրութիւն մեր ընդդէմ կալ բազում
 ամբոսին այնորիկ , եւ ոչ գիտեմք զինչ
 արասցուք նոցա . այլ առ քեզ են աչք
 13 մեր : Եւ ամենայն Յուզաս կայր առա-
 ջի Տեառն եւ մանկուենք նոցա եւ կա-
 նայք նոցա :
 14 Եւ Ոգիելի որդւոյ Զաքարիայ յորդ-
 ւոցն Բանեայ , եւ յորդւոցն Եգիլի ի որդ-
 ւոցն Մաթանեայ Ղեւտացւոյ՝ յորդւոցն
 Ասաիայ , եղև ի վերայ նորա Հոգի
 15 Տեառն ի մէջ եկեղեցւոցն . եւ ասէ ,
 Լուարուք , ամենայն Յուզա եւ բնա-
 կիչք Երուսաղեմի եւ արքայ Յովսափատ ,
 այսպէս ասէ Տէր ցձեզ . Մի երկնչիք եւ
 միգարհուրիք յերեսաց բազում ամբոսին
 այնորիկ . վասն զի ոչ ձեր ոչ պատե-
 16 րադմո՞ այլ Աստուծոյ : Վաղիւ իջէք ի
 վերայ նոցա . ահա թիջանն ընդ զառ ի
 վայրն Ասեր՝ , եւ գտջիք գնոսա առ ե-
 17 զիր գետոյն ՝ անապատին Յերիելի : Ոչ
 է ձեր պատերազմել անդ . իմասջիք եւ
 տեսջիք զպրկութիւն Տեառն որ է ընդ
 ձեզ , Յուզա եւ Երուսաղէմ . մի երկնչիք
 18 առաջ նոցա , զի Տէր է ընդ ձեզ : Եւ
 իոնարհեայ Յովսափատ ի վերայ երե-
 սաց իւրոց , եւ ամենայն Յուզաս եւ
 բնակիչք Երուսաղեմի , անկան առաջի
 19 Տեառն եւ երկիր պաղին Տեառն : Եւ
 յարեան Ղեւտացիքն յորդւոցն Կահաթու
 եւ յորդւոցն Կորիսայ օրհնել զՏէր Աս-
 տուած՝՝ ձայնիւ մեծաւ ի բարձունս :
 20 Եւ կանխեցին ընդ առաօտս ելին յա-

1 Եբբ. Զամենայն վէճս 3 Եբբ. Ղեւտացիքն
 աստիկանք 4 Եբբ. Մամնացւոց 5 Եբբ. պատմեցին
 6 Եբբ. չաւթիւն 7 Եբբ. Աստուած մեր

7 Եբբ. փոխանակ գան ի վերայ մեր հանել 8 Եբբ.
 պատե 9 Եբբ. ելանեն ընդ զառ և վերն ընդ Սիւս
 10 Եբբ. յանդիման անապատին 11 Եբբ. կանգ-
 նեւջիք , կացջիք 12 Եբբ. այնչիս յաւիտեա , Իս-
 րայելի

նապատն Թեկուայ . եւ յեկանին իւ-
րեանց եկաց Յովսափատ գոչեաց եւ ա-
սէ , Հուարուք ինձ , Յուզատ եւ բնա-
կիչք Երուսաղեմի . հաւատացէք Տեառն
Աստուծոյ ¹մերում , եւ հաւատացի ձեզ .
հաւատացէք մարգարէից նորա , եւ յա-
21 ջողեսցի ձեզ : Եւ խորհեցաւ ընդ ժո-
ղովրդեանն . եւ կացոյց սաղմոսանուագս²
եւ օրհնիչս՝ ³խոստովան լինել եւ օրհ-
նել զսրբութիւնսն՝ յեկանին առաջի
գօրուն . եւ ասէին , Խոստովան եղե-
րուք Տեառն , զի յաւիտեան է ողոր-
մութիւն նորա :
22 Եւ եղև ի սկսանելն զօրհնութիւնս
Տեառն եւ զխոստովանութիւնն նորա ,
եւ Տէր ⁴պատերազմել որդեոցն Ամո-
նայ , ի վերայ Մովբաբու եւ յերինն Սէի-
րայ , որք ելեայ էին ի վերայ Յուզայ .
23 եւ պարտեցան : Եւ յարեան որդիքն Ա-
մոնայ եւ Մովբաբու ի վերայ բնակչաց
լերինն Սէիրայ ստակիկ եւ խորտակել .
եւ իրբւս վախճանեցին զբնակիչսն Սէի-
րայ , յարեան ի վերայ միմեանց սա-
24 տակել : Եւ Յուզատ եկն ի զիտանոցն
անապատին , հայեցաւ եւ ետես զբաղ-
մութիւնն , եւ ահա ամենեքեան մե-
ռեայք եւ անկեայք ի վերայ երկրի , եւ
25 ոչ ոք էր սարեայ : Եւ եկն Յովսափատ
եւ զօրն կողոպտել զաւարն նոցա , եւ
գտին ⁵անասուն բաղում եւ զկազմածն
եւ զաւարն՝ եւ անօթս ցանկալիս , եւ
աւարեցին ⁶զայն . եւ եղև զերիս աւուրս
ժողովել նոցա զաւարն , վասն զի բա-
զում էր յոյժ :
26 Եւ յաւուրն չորրորդի ժողովեցան ի
Հովթատն օրհնութեան . վասն զի անց
օրհնեցին զՏէր , յազագս այնորիկ կո-
չեցին զանուն տեղւոյն այնորիկ՝ Հովթա
27 օրհնութեան մինչև յօրս յայս : Եւ զպլ-
ծաւ ամենայն այր Յուզայ ⁷յերուսա-
ղէմ , եւ Յովսափատ առաջնորդ նոցա
ուրախութեամբ ⁸մեծաւ . քանզի ուրախ
արար զնոսա Տէր ի թշնամեացն իւ-
28 րեանց . Եւ մտին յերուսաղէմ քնարօք
եւ տաւզօք եւ փողովք ի տուն Տեառն :
29 Եւ եղևն արձաւիրք ⁹ի Տեառնէ ի վերայ
ամենայն թագաւորութեանց երկրի ի

լսելն նոցա եթէ Տէր ետ պատերազմ
30 ընդ հակառակորդսն Իսրայելի . եւ խա-
զաղեցաւ թագաւորութիւնն Յովսափա-
տու , եւ հանդոյց զնա Աստուած նորա
չուրջանակի :
31 Եւ թագաւորեաց Յովսափատ ի վե-
րայ Յուզայ . եւ էր ամաց ¹⁰երեանից ի
թագաւորելն իւրում , եւ քսան եւ հինգ
ամ թագաւորեալ յերուսաղէմ . եւ ա-
նուն մօրն նորա Ագուբա՝ զուստր Սա-
32 զեայ : Եւ գնաց ի ճանապարհս հօր իւ-
րոյ Ասայի , ոչ ¹¹խոստորեցաւ առնել ուղ-
33 զութիւն առաջի Տեառն , Այլ բարձունքն
սակաւին եւս էին , եւ ժողովուրդն ոչ
ուղղեաց զպրտ իւր առ Տէր Աստուած
34 հարցն իւրեանց : Եւ մնացեալ բանքն
Յովսափատու առաջինք եւ վերջինք՝
ահա զրեայ են ի բանս Յէուայ որդւոյ
Անանայ , ¹²որ գրեաց զգիրս՝ թագաւո-
րացն Իսրայելի :
35 Եւ յետ այտորիկ հազորութիւն ա-
րար Յովսափատ արքայ Յուզայ ընդ Ո-
36 քոզեայ արքայի Իսրայելի . ¹³Եւ անօրի-
նեցաւ նա յառնել եւ երթալ առ նա ,
եւ առնել նաւ՝ գնալ ի Թարսիս . եւ ¹⁴ա-
37 յար նաւ ի Գասինդարեր : Եւ մարգա-
րէացաւ Եգիպտար որդի Ավդայ ի Մա-
րեսայ սո Յովսափատ , եւ ասէ , Վասն
զի եղեր սիրելի Ոքոզեայ , խորտակեաց
Տէր զզորձն քո . եւ ¹⁵խորտակեցաւ նաւն
քո եւ ոչ կարաց՝ երթալ ի Թարսիս :

ԳԼ . ԻԿ

1 Եւ ննջեաց Յովսափատ ընդ հարս իւր ,
եւ թագեցաւ ընդ հարս իւր ի քաղաքի
Դաւթի . եւ թագաւորեաց Յովթամ որ-
2 զի նորա փոխանակ նորա : Եւ նորա էին
եղարք՝ որդիք Յովսափատու վեց , Ազա-
րիս եւ Յեթիէլ եւ Չաքարիս եւ ¹⁶Միսայէլ
եւ Սափափաս եւ Ազարիս , ամենեքեան
սոքա որդիք Յովսափատու արքայի Յու-
3 ղայ : Եւ ետ նոցա հայրն իւրեանց պարգեւս
բաղումս , արծաթ եւ ոսկի եւ ¹⁷զէնս , հան-
գերձ պարսպաւոր քաղաքօքն Յուզայ .
եւ զթագաւորութիւնն եւ Յովթամայ ,
4 վասն զի նա էր անգործակի : Եւ յարեաւ
Յովթամ ի թագաւորութեանն իւրում եւ

¹ Եբր. ձերում ² Եբրայեցի յաւել , Տեառն
³ Եբր. ի վայելչութիւն արքութեանն ⁴ Եբր. գա-
րանակալս ի վերայ ⁵ Եբր. ինոսաբազմութեամբ
կազմածս եւ հանդերձս ⁶ Եբր. զայն մինչեւ
չկարել բառալ ⁷ Եբր. և երուսաղեմի ⁸ Եբր.
յերուսաղէմ ⁹ Եբր. Աստուծոյ

¹⁰ Եբր. երեսուն եւ հնգից ¹¹ Եբր. խոստորեցաւ ի
նմանէ ¹² Եբր. որ գրեալ են ի գիրս ¹³ Եբր. սա-
արար չար (36) Եւ յարեցաւ ի նա առնել նաւս
¹⁴ Եբր. արարին ¹⁵ Եբր. խորտակեցան նաւքն և
ոչ կարացին ¹⁶ Եբր. Միսայէլ ¹⁷ Եբր. ընծայս

զօրացաւ , եւ սպան զամենեսեան զեղ-
բարն իւր սրով , եւ յիշխանացն իս-
րայիկի :

5 Էր ինքն երեսուն եւ երկուց ամաց
յորժամ եկաց ի թագաւորութեանն իւ-
րում , եւ զով ամ թագաւորեաց յե-

6 րուսաղէմ : Եւ գնաց ի ճանապարհս թա-
գաւորացն Իսրայիլի , որպէս արար տունն
Աքաարու . վասն զի զուսար Աքաարու
էր նորա կին , եւ արար չար առաջի

7 Տեառն : Եւ ոչ կամեցաւ Տէր ստտակիկ
զտունն Դաւթի վասն ուխտայն զոր եղ-
ընդ Դաւթի . եւ որպէս ասացն զնա՝
տալ նմա ճրագ եւ սրգուց նորա զա-

մենայն աւուրս :

8 Յուսուրն յայնտիկ ապտամբեաց Ն-
զովմ ի Յուդայ , եւ թագաւորեցուցին ի

9 փրայ իւրեանց թագաւոր : Եւ զնաց
Յովրամ հանգերձ ի իշխանօքն , եւ ամե-

նայն երիվարք ընդ նմա . եւ եղեւ ի
յոսնեին նորա զիշխրի , եւար 1 Նզովմ զայ-
նտիկ՝ որ պատկիցն զնա , եւ զիշխանս
կտացն . 2 եւ փոխեաւ զօրն ի բնակու-

10 թիւնս իւրեանց : Եւ ի բաց եկաց Նզովմ ի
ձեռանէ Յուդայ մինչեւ յօրս յայս . յայն-
ժամ ապտամբեաց Դօրնա ի ձեռանէ
նորա ի ժամանակին յայնմիկ . վասն զի

11 3 թողին զՏէր Աստուած հարցն իւրեանց :
Քանզի արար իւր բարձունս ի քաղաքն
Յուդայ , եւ պոսնկեցոց զրնակիչն Ն-

12 րուսաղեմի , եւ մոլորեցոց զՅուդաս :
Եւ եկն նմա զիր յեղիայէ մարգարէէ ,
եւ ասէ , Այսպէս ասէ Տէր Աստուած

13 Դաւթի հօր քո . Փոխանակ զի ոչ գնա-
ցիր զու ի ճանապարհս Յովսափատու
հօր քո , եւ ոչ ի ճանապարհս Ասայի

14 արքայի Յուդայ , Այլ գնացիր ի ճանա-
պարհս թագաւորացն Իսրայիլի , եւ
պոսնկեցուցիր զՅուդա եւ զրնակիչն

15 Երուսաղեմի , որպէս պոսնկեցաւ տունն
Աքաարու , եւ զեղբարս քո զորդիս հօր
քո , զյասագոյնան քան գըբզ , սպաներ ,

16 Եւ անա Տէր հարցէ գըբզ հարուածովք
մեծօք ի ժողովրդեան քում , եւ զորդիս
քո եւ զկամայս քո եւ զամենայն ստա-

17 ցուածս քո . Եւ զու չար հիւանդութեամբ
եւ արտիւ որովայնի հաչեցայս , մինչեւ
եյցէ որովայն քո հիւանդութեամբն հան-

18 ցերձ՝ աւուրց յաւուրս :

19 Եւ յարոյց Տէր ի վերայ Յովրամայ

այլազգիս , եւ զԱրաբացիս զմիւրձաւորն
17 Նիթէովպացուց . Եւ ելին ի վերայ Յու-

դայ եւ հարստահարէին զնա . եւ գար-

ձացին զամենայն պատրաստութիւնն
զոր զտին ի տան արքային , եւ զուս-

տերս նորա եւ 4 զպատերս նորա . եւ ոչ
մնաց նմա որդի , բայց Ոքոզիաս միայն՝
կրտսկազոյն յորդիս նորա :

18 Եւ յետ այսր ամենայնի եհար զնա
Տէր արտիւ որովայնի որոյ ոչ գոյր

19 րժշկութիւն : Եւ եղեւ աւուրց յաւուրս ,
5 իբրեւ եկն ժամանակ աւուրցն նորա ,
յերկուս աւուրս ել որովայն նորա հան-

20 գերձ արտիւն՝ , եւ մեռաւ ի չար հի-
ւանդութեանն յայնմիկ . եւ ոչ արար
նմա ժողովուրդն 6 յուզարկութիւն , իբ-

րեւ զյուզարկաւորութիւն հարցն նորա :
Էր ամաց երեսուն եւ երկուց յորժամ
թագաւորեաց , եւ զութ ամ թագաւո-

րեաց յերուսաղէմ . եւ մեռաւ ոչ զովու-
թեամբ , եւ թաղեցաւ ի քաղաքին Դաւ-

թի , եւ ոչ ի զերեզմանս թագաւորացն :

ԳԼ . ԻԲ

1 Եւ թագաւորեցուցին ընակիչքն Երու-

սաղեմի զՈքոզիաս որդի նորա զկրտսե-

րագոյնն փոխանակ նորա . վասն զի գա-

մենեսեան զերեցագոյնան կոտորեաց հէնն
եկեալ ի վերայ նոցա , 7 Արաբացիքն եւ

Ազիմագոմիւսայնն . եւ թագաւորեաց Ո-

քոզիաս որդի Յովրամայ արքայի Յու-

2 զայ : Էր 8 քսան եւ երկուց ամաց յոր-

ժամ թագաւորեաց Ոքոզիաս , եւ տարի
մի թագաւորեաց յերուսաղէմ . եւ ա-

նուն մօր նորա Գոթոզիաս զուսար Ամ-

3 րեայ : Եւ նա զնաց ի ճանապարհս տանն
Աքաարու . վասն զի մայրն իւր էր

4 խորհրդակից նմա մեղանչել : Եւ արար
չար առաջի Տեառն որպէս արար տունն
Աքաարու . քանզի նոքա էին խորհրդա-

կիցք նմա յետ մեռանելոյ հօրն նորա
5 ստտակիկ զնա : Ըստ խորհրդոցն նոցա
զնաց նա , եւ չսղաւ ընդ Յովրամայ
որդուց 9 Աքաարու ի պատերազմ ի վե-

րայ Ազայիկի արքայի Ասորեաց յիւանովթ
Գաղաադ . եւ հարին 10 աղեղնաւորքն
6 զՅովրամ : Եւ գարձաւ Յովրամ բժշկել
յեղրայէլ ի վիրացն զոր խոցեցին զնա

1 Եբբ. գեդովմ 2 Յեբբ. դ-լ-տ-է 3 Եբբ. եթող
զՏէր Աստուած հարցն իւրոց

4 Եբբ. զկամայս 5 Եբբ. իբրեւ եկն ժամանակ
փախձանի աւուրց ամաց երկուց , զայնեցան
այդր նորա յախտէն 6 Եբբ. պրուսն 7 Եբբ.
ընդ Արաբացիս ի բանակն 8 Եբբ. քաւասուն
9 Եբբ. Աքաարու , արքայի Իսրայիլի 10 Եբբ. Ասորեք

Ասորիքն յՍամաթ՝ ի պատերազմել նորա ընդ Ազայելի արքայի Ասորեսաց . եւ Ոքոզիաս որդի Յովրամայ արքայի Յուզայ՝ էջ տեսանել զՅովրամ որդին Աքաարու յեզրայէլ , վասն զի հիւանդ էր :

7 Եւ ի Տեառնէ եղև կործանումն Ոքոզեսայ յերթարն առ Յովրամ . եւ յերթարն նորա ել 'նա առ Յէու' որդին Աքաարու .

8 մեսեսայ օծեայն Տեառն : եւ եղև իրբու առ Յէու զվրէժ աանն Աքաարու , եղիտ եւ զիշխանն Յուզայ եւ զեղբարանն Ոքոզայ որք պաշտէին զՈքոզարաս , եւ կորտրեսց զնոսա . եւ ասաց ինդրել զՈքոզիաս . եւ կայան զնա ի բոժկեղն՝ ի Սամարիա , եւ օծին զնա առ Յէու . եւ սպան զնա , եւ թաղեցին զնա անպէս . վասն զի ասացին , Որդի է Յովսափատայ որ ինդրեսց զՏէր ի բոլոր սրտէ իւրմէ . եւ ոչ գոր ի տանն Ոքոզեայ՝ զորացուցանել զոր յաղազս զորութեան թաղաւորութեանն :

10 Եւ Գոթոլիա մայրն Ոքոզեայ ետես թէ մեռաւ որդին նորա , յարեաւ եւ կորոյս զամենայն զաւակ թագաւորութեանն ի տանն Յուզայ : եւ առ Յովսաբեթ զուսար արքայի զՅովսա որդի Ոքոզեայ , եւ զողացաւ զնա ի միջոյ որդուցն արքայի կոտորելոյն . եւ ետ զնա եւ զդայեակ նորա ի սենեակս անկողնացն , եւ թաքցց զնա Յովսաբեթ զուսար արքային Յովրամայ՝ քայրն Ոքոզեայ , կին Յովիզայեայ քահանայի , եւ ծածկեաց զնա յերեսաց Գոթոլիայ :

12 Եւ ոչ սպան զնա : եւ էր ընդ նմա թաքուցեալ ի տանն Աստուծոյ ամս վեց . եւ Գոթոլիա թագաւորեաց ի վերայ երկրին :

Գ Լ , Ի Գ

1 Եւ յամին եւ թմերորդի զօրացաւ Յովիզայէ , առ զհարիւրապետան՝ զԱզարիաս որդի Յովրամայ , եւ զԿամույէլ որդի Յովլանայ , եւ զԱզարիաս որդի Յովրամայ . եւ զՄաաիաս որդի Ազայեայ , եւ զԵղիսափատ որդի Չաքա :

2 Եւ այն ի տունն Տեառն՝ Նըվեցան՝ ընդ Յուզաս , եւ ժողովեցին զՂեւտայեան յամենայն քաղաքացն Յուզայ , եւ վիշխանս ասնմոյն Իւրայելի , եւ եկին յե-

3 ըուսաղէմ : Եւ եղին ուխտ ճնդ ամենայն եկեղեցւոյն Յուզայ ի տանն Տեառն եւ ընդ արքային . եւ եղոյց նոցա զորդին արքայի , եւ՝ ասէ յնոսա , Ահա ափիկ որդի արքայն Յուզայ , թագաւորեսցէ պա , որպէս խօսեցաւ Տէր ի վերայ տանն Դաւթի : եւ արգ բան այս է զոր տանիցէք . կրորդ մասն ի ձէնջ մացէ ի շալաթապահ՝ քահանայլցն եւ Ղեւտայոց ի մուսա գրանցն , եւ երրորդ մասն ի տան արքային , եւ երրորդն ի գրանն միջնուս , եւ ամենայն ժողովուրդն ի սրահի տանն Տեառն լիցի . եւ մի ոք մացէ ի տունն Տեառն , բայց միայն քահանայքն՝ եւ Ղեւտայիքն՝ եւ պաշտօնեայքն ի Ղեւտացոց՝ նոքա մացնն , վասն զի սուրբ են . եւ ամենայն ժողովուրդն պահեսցէ զպահ :

7 պանութիւնս Տեառն : եւ պատեսցեն Ղեւտայիքն շուրջանակի զարքայ՝ այր եւ զէն իւր ի ձեռն իւրում . եւ որ ոք մտանիցէ ի տունն , մեռցի . եւ ոք եղիցին՝ ընդ արքայի ի մտանել եւ յեւրանել նորա : եւ արարին Ղեւտայիքն եւ ամենայն Յուզա բոս ամենայնի զոր ինչ պատուիրեսաց Յովիզայէ քահանայ . եւ առ իւրաքանչիւր ոք զընկեր իւր ի սիրտնելոյ շարաթունն . վասն զի ոչ արձակեաց Յովիզայէ զանասարգորգեան պահապանսն : եւ ես 12 նոցա գտուսերսն եւ զվահանսն եւ զզէնսն՝ որք էին արքայի Դաւթի ի տանն Աստուծոյ .

10 Եւ կացոյց զամենայն ժողովուրդն՝ զիւրաքանչիւր ոք զինուն իւրով՝ յուսոյ տանն յաջմէ , մինչեւ յուս անկկի կողմանն սեղանոյն եւ տաճարին զթագա-

11 ւորանն շուրջանակի : եւ եհան գորդին արքայի , եւ եղ ի վերայ նորա զթագն եւ զվիպոութիւնն . եւ թագաւորեցուցին եւ օծին զնա Յովիզայէ եւ որդիք իւր , եւ ասեն , կեցցէ արքայ :

12 Եւ լուաւ Գոթոլիա զձայն ժողովրդեանն զընթանալոյն , զզոհանալոյն եւ զօրհնելոյն զարքայ , եւ եմուս 13 առ ար-

13 քայն՝ ի տունն Տեառն . Ետես , եւ անա թագաւորն կայր ի սեպուղն իւրում , ի

1 Նէբ. նա ընդ Յովրամայ 2 Նէբ. ինդրեայ զՍրոգիտս . եւ կայան զնա որ թաքուցեալ էր 3 Նէբ. սպանին 4 Նէբ. զօրութիւն ունել զթագաւորութիւնն 5 Նէբ. ընդ իւր յուխտին (2) 6 Եւ շըվեցան

6 Նէբ. ամենայն եկեղեցին ի տանն Աստուծոյ ընդ արքային . եւ Յուզայի 7 Նէբ. հիման 8 Նէբ. ի գաւթիս 9 Նէբ. պաշտ 10 Նէբ. եղիցիք 11 Նէբ. եթէ գորս գայինն ի շարաթ. անդր. եւ եթէ գորս ելանէին ի շարաթ էն 12 Նէբ. Յովիզայէ քահանայ Տարեւրապետաց զնիզակս եւ զասպարս եւ զվահանս 13 Նէբ. առ ժողովուրդն

մուտս ճանապարհին, սրտքն եւ փողքն՝
 1 եւ իշխանքն՝՝ շուրջ զարքայիւ . եւ ա-
 մենայն ժողովուրդն զուարճացեալ հար-
 կանէին զփողան, եւ երգէին նուագա-
 րանօքն երգս, եւ օրհնէին զօրհնու-
 թիւնսն . եւ պատանեաց Քովթոյիս
 զզգեսան իւր, 2 զօղէաց եւ սաէ, 3 Դա-
 14 ւաճանութեամբ իարդախիցէք : Եւ ել
 Յովիղայէ քահանայ, պատուիրեաց Յո-
 վիղայէ քահանայ հարիւրացեալսն եւ
 իշխանաց զօրուն, եւ սաէ ցնոսս, Հա-
 նէք զգա արտաքոյ ի տանէդ, եւ ելէք՝
 4 նկիւր որբս, մեոցի սրով . վասն զի ա-
 սաց քահանայն, Մի մեոցի նա ի տանն
 15 Տեառն : Եւ 3 թոյ կտուն նմա՝, եւ անց
 ընդ դուռն հեծելոց տան արքային, եւ
 սպանին զնա անց :
 16 Եւ ուխտեաց Յովիղայէ ուխտ ի մէջ
 իւր եւ ժողովրդեանն եւ արքային, լի-
 17 նել ժողովուրդ Տեառն : Եւ ճեռու ա-
 մենայն ժողովուրդ երկրին ի տունն Բա-
 հաղու, եւ կործանեցին զնա եւ զսե-
 զանս նորա, եւ զկուսն նորա ման-
 րեցին, եւ զՄաթան քուրմն Բահաղու
 18 սպանին առաջի սեղանոյ նորին : Եւ 3 առ
 Յովիղայէ քահանայ զզործ տանն ի ձեռն
 քահանայից Ղեւտացոց . եւ կանցնեաց
 զհանապազորդեան պաշտօնեայս՝ զքա-
 հանայս եւ զՂեւտացոս զորս զատոց
 Դաւիթ՝ ի տունն Տեառն, եւ մատոցյ՝
 ողջակէզս Տեառն, սրպէս եւ զրեալ է
 յօրէնսն Մովսիսի, ուրախութեամբ եւ
 19 երգովք ի ձեռն Դաւիթի : Եւ 5 կացին
 դոնապանքն՝ ի զրուստ տան Տեառն, եւ
 ոչ մասնէր սմաղաքուր ոք անոր յամն-
 20 նայն իրս : Եւ առ զպետս առճփիցն եւ
 զզօրաւորսն եւ զիշխանս ժողովրդեանն,
 եւ զամենայն ժողովուրդ երկրին, եւ
 6 նանին զարքայ ի տանէ Տեառն, եւ
 մախն ընդ դուռն 7 ներքին ի տուն թա-
 դաւորին, եւ նատուցին զարքայ յաթոս
 21 թագաւորութեանն . Եւ ուրախ եղև ա-
 մենայն ժողովուրդ երկրին, եւ քաղաքն
 լռեաց . եւ զԳովթոյիս սպանին սրով :

ԳԼ . ԻԳ

1 Էր եւթն ամաց Յովաս ի թագաւորին
 իւրում, եւ քառասուն ամ թագաւո-
 րեաց յերուսաղէմ . եւ անուն մօր նո-
 2 րա Սարիս ի Բեթսարէէ : Եւ արար Յո-
 վաս ուղտութիւն առաջի Տեառն զամե-
 3 նայն աւուրս Յովիղայից քահանայի :
 4 Եւ առ իւր Յովաս երկուս կանայս, եւ
 ծնու սասերս եւ դասերս :
 5 Եւ յետ այսորիկ եղև ի սրախն Յո-
 վասու կազմիկ զտունն Տեառն : Եւ ժո-
 զովեաց զքահանայսն եւ զՂեւտացինս,
 եւ սաէ ցնոսս, Ելէք ի քաղաքս Յու-
 զայ, եւ մօղտիցէք յամենայն Իսրա-
 յելէ արծաթ, զօրացուցանել զտունն
 Տեառն ամի ամի . եւ փութագարուք
 6 իստել . եւ ոչ հաւատացին՝ Ղեւտա-
 ցիքն : Եւ կոչեաց Յովաս արքայ զՅո-
 վիղայէ զիշխան, եւ սաէ ցնա, Ընդէր
 ոչ արարեր սցջ Ղեւտացոցն, բերել ի
 ներքս ի Յուզայ եւ յերուսաղէմ որ ինչ
 սահմանեալ էր ի Մովսիսէ 9 յառնէն Աս-
 տուծոյ . վասն զի եկեղեցացոց զԻս-
 7 րայէ ի խորանն՝ վկայութեանս : Զի Գո-
 թոյիս էր անօրէն, եւ որդիք նորա
 կործանեցին զտունն Աստուծոյ . 10 քան-
 զի եւ՝ զսրբութիւնս տանն Աստուծոյ
 8 արարին Բահաղիմայցն : Եւ սաէ արքայ
 Լիցի արկղ, եւ զիցի ի զրան տանն Տեառն
 9 արաքոյ . Եւ քարոզեցին ի Յուզա եւ
 յերուսաղէմ, բերել Տեառն, սրպէս ա-
 սացն Մովսէս ծառայն Աստուծոյ Իսրա-
 10 յելի յանապատին : Եւ 11 հուռն ամենե-
 քան՝ իշխանքն եւ ամենայն ժողո-
 վուրդն, եւ բերէին ի ներքս եւ արկա-
 11 նէին յարկոյ մինչև ելցաս : Եւ լինէր
 իրբեւ բերէին զարկոյն առ վերակաջուս
 արքային ի ձեռն Ղեւտացոցն, իրբեւ
 տեսանէին թէ առաւելոյր արծաթն,
 զայր զպրապետն արքայի եւ վերակա-
 ցու մեծի քահանային, եւ թափէին
 զարկոյն, եւ կացուցանէին անորէն ի
 տեղուոյն իւրում . այնպէս ասնէին օր-
 ըստ օրէ, եւ ժողովէին արծաթ լա-
 12 զում : Եւ ետ զայն արքայ եւ Յովիղայէ
 քահանայ յայնսպիկ որք ասնէին զզործն
 ի պատրաստութիւն տանն Տեառն . եւ

1 Յեբբ. գ-լ-ո-տ 2 Նբբ. եւ սաէ, Դաւաճանու-
 թիւն, դաւաճանութիւն (14) եւ ճհան
 Յովիղայէ քահանայ զՏարիւրապետս, զիշխանս
 զօրուն, եւ սաէ ցնոսս, Հանէք զգա ի միջոյ
 կարգացդ եւ որ ելանէ 3 Նբբ. արկին ի նա
 ձեռս 4 Նբբ. կացոց Յովիղայէ պաշտօնեայս ի
 տան Տեառն ի ձեռն քահանայից Ղեւտացոց
 զորս զատոց Դաւիթ ի տանն Տեառն մատու-
 ցանել 5 Նբբ. կացոց զանապանս 6 Նբբ. իջոյ
 7 Նբբ. բարձր

8 Նբբ. ի գօրծն. եւ ոչ փութացան 9 Նբբ. ծա-
 ապէ Տեառն եւ ի ժողովրդեանն Իսրայելի վասն
 խորանին 10 Նբբ. նա եւ 11 Նբբ. ուրախ եղևն
 ամենայն

կացուցին ի վարձու քարահատս եւ հիւ-
 13 սունս կայմից գտունն ¹Տեառն : Եւ առ-
 նէին զգործն , եւ երանէր յաջողութիւն
 զործոյն ի ձեռս նոցա . եւ կանդնեցին
 զտունն ²Տեառն ի կայմին իւրում , եւ
 14 զորացուցին զնա : Եւ իրբեւ կատարե-
 ցին , բերին առ արքայ եւ առ Յովի-
 դայէ զմնացեալ արծաթն . եւ արարին
 սպաս ի տանն Տեառն , կահ պաշտաման
 ողջակիցայն , եւ խնկարանս սոկեղէնս եւ
 արծաթեղէնս . եւ մատուցանէին ողջու-
 կէջս ի տան Տեառն հանապազ զամն-
 նայն աւուրս Յովիգայեայ :
 15 Եւ ձերպաւ Յովիգայէ լի աւուրք ,
 եւ վախճանեցաւ ամաց հարեւր եւ ե-
 16 բեանից : Եւ ի վախճանին նորա թաղե-
 ցին զնա ի քաղաքի Դաւթի ընդ թա-
 զաւորս : վասն զի արար բարութիւնս
 ընդ Խորայիլի , եւ ընդ Աստուծոյ եւ
 ընդ տան նորա :
 17 Եւ եղև յետ վախճանելոյն Յովիգայ-
 եայ՝ մտին իշխանքն Յուդայ եւ երկիր
 սլազին արքայի , ³եւ չրջեցին զմիտան
 Յովատու . յոյժամ լուաւ նոցա ար-
 18 քայ : Թողին ⁴զՏէր Աստուած՝ հարցն
 իւրեանց , եւ ծառայեցին կոտց եւ Աս-
 տարտայցն . եւ եղև բարկութիւն Տեառն
 ի վերայ Յուդայ եւ Երուսաղեմի ⁵յա-
 19ւուրան յայնորիկ՝ : Եւ առաքեալս առ նո-
 սա մարգարէս՝ զարձուցանել առ Տէր ,
⁶եւ ոչ լուան . եւ եզ նոցա վկայութիւն ,
 եւ ոչ անսայցին :
 20 Եւ Հոգի ⁶Տեառն զգեցաւ Ազարիաս
 որդի՝ Յովիգայեայ քահանայի , յարեաւ
 ի մէջ ⁷ամենայն ժողովրդեանն եւ ասէ ,
 Այսպէս ասէ ⁷Տէր . Ընդէր խոտորեցայք
 ի պատուիրանացն Տեառն , եւ ոչ յա-
 ջողեսցի ձեզ . վասն զի թողէք զուք
 21 զՏէր , եւ նա լքցէ զձեզ . Եւ յարեան ի վե-
 րայ նորա եւ քարկոծեցին զնա պատու ի-
 րանաւ Յովատու արքայի ⁸ի սրահի տանն
 22 Տեառն Եւ ոչ յիշխայ ⁹Յովատու զգութն զոր
 արար ընդ նմա Յովիգայէ հայրն նորա ,
 եւ սպան զորդի նորա . եւ եղև ի մեռա-
 նեյն՝ սասց , Տեսցէ Տէր եւ զտեսցի :
 23 Եւ ի կատարել տարւոյն այնորիկ ել ի

վերայ նորա զօրն Ատորեաց , եւ եկն ի
 վերայ Յուդայ եւ Երուսաղեմի , եւ կո-
 տորեցին զամենայն իշխանս ժողովըր-
 4 գեանն ի զօրուն , եւ զամենայն աւար
 նոցա ետուն տանել արքայն Դամաս-
 24 կոսի . վասն զի սակաւ արամբք եկն
 զօրն Ատորեաց , եւ ¹⁰Աստուած մասնեաց
 ի ձեռս նոցա զոր բաղում յոյժ , վասն
 թողլոյն նոցա զՏէր Աստուած հարցն
 իւրեանց , եւ ընդ Յովատայ արար զգա-
 25 տատանն : Եւ յետ զնաղոյն նոցա ի
 նմանէ , թաղին զնա ի հիւանդութեան
 մեծի . եւ յարեան ի վերայ նորա ծա-
 ուայքն իւր , վասն արեան ¹¹որդւոյն Յո-
 վիգայեայ քահանայի , եւ սպանին զնա
 ի դահոյսն իւրում եւ մեռաւ . եւ թա-
 զեցին զնա ի քաղաքին Դաւթի , եւ ոչ
 թաղեցին զնա ի գերեզմանի թագաւո-
 26 րացն : Եւ որք յարեանն ի վերայ նորա՝
 էին Զարդիտ որդի Մամթայ Ամանա-
 ցի , եւ Յովատրեթ որդի Մամարիթայ
 27 Մովարայի : ¹²Եւ որդիք նորա ամենե-
 քեան . եւ եկին առ նա հնգեքեան , եւ
 բաղում միեկնս ի վերայ զնէին : Եւ մնա-
 ցեալ բանքն Յովատու՝ աճա զրեալ են ի
 զիրս թագաւորացն : Եւ թագաւորեաց
 Ամասիա որդի նորա փոխանակ նորա :

ԳԼ ԻԵ

1 Եր ամաց քոան եւ հնդից ի թագաւո-
 յեկն Ամասիաս , եւ քան եւ ինն ամ
 թագաւորեաց յերուսաղէմ . եւ անուն
 2 մօր նորա Յովաղին յերուսաղէմէ : Եւ
 արար ուղղութիւն առաջի Տեառն , բոց
 ոչ լի սրտիւ :
 3 Եւ եղև իրբեւ հաստատեցաւ թա-
 զաւորութիւնն ի ձեռին նորա , սպան
 զճառայսն իւր որք սպանին զարքայ
 4 զհայրն նորա . Եւ զորդիան նոցա ոչ սպան
 ըստ ուխտի օրինացն Տեառն , որպէս եւ
 զրեալ է եւ զոր օրինակ պատուիրեաց
 Տէր եւ ատոց , Ոչ մեռցին հարք փո-
 յանանի որդոց , եւ որդիք ոչ մեռցին
 փոխանակ հայր իւրեանց , այլ իւրա-
 քանչիւր ոք ի մեզս իւրում մեռցի :
 5 Եւ ժողովեաց Ամասիաս ¹³զտունն Յու-
 գայ , եւ կացոյց նոցա ըստ տանց տոհ-
 միցն իւրեանց հազարապետս եւ հարիւ-

¹Եբբ. Տեառն, եւ գարբինս երկաթոյ եւ պղնձոյ
 ի գորացուցանել գտունն Տեառն ²Եբբ. Աս-
 տուծոյ ³Եբբ. պ-ւ-ւ-ե ⁴Եբբ. զտունն Տեառն
 Աստուծոյ ⁵Եբբ. վասն այսր յանցուածոյ
 նոցա ⁶Եբբ. Աստուծոյ ելից զԶարդարեա զորդի
 7 Եբբ. Աստուած ⁸Եբբ. ի գաւթի ⁹Եբբ. Յո-
 վատ արքայ

¹⁰Եբբ. Տէր ¹¹Եբբ. որդւոյն ¹²Եբբ. Իսկ որդիք
 նորա, եւ յաճախութիւն հարկայն որ առ նովաւ
 եւ նորագութիւնն տանն Աստուծոյ . աճա զբը-
 եալ են ի յիշատակարանս զբոց թագաւորաց
 13 Եբբ. զՅուդա

րապետս յամենայն Յուզա եւ յԵրուսաղէմ. եւ թուեաց զնոսս ի քսանամենից եւ ի վեր, եւ եղիտ զնոսս երեքհարեւր հազար զօրաւորս, որք երանէին ի պատերազմ ունելով նիզակ եւ աս-
 6 սար: Եւ ի վարձու կայաւ յԻսրայելէ հարեւր հազար զօրաւորս ուժով՝ հա-
 7 րեւր տաղանդոյ արծաթոյ: Եւ այր ոմն Աստուծոյ եկին առ նա եւ ասէ, Արքայ, մի երթիցէ ընդ քեզ զօրդ Իսրայելի, փան զի ոչ է Տէր ընդ Իսրայելի, եւ ոչ ընդ
 8 ամենայն որդիս Եփրեմի. ²Եթէ կարծեսցես զօրանալ զորք, ՚՝ ի պարտութիւն մասնեսցէ զքեզ ³Տէր տաջի թէ՛նամեաց քոց. քանզի ⁴ի Տեառնէ լինի զօրանալ եւ ի պարտութիւն մաս-
 9 նել: Եւ ասէ Ամասիա ցարն Աստուծոյ, Եւ զի՛նչ արարից զհարեւր տա-
 զանգան զոր ետու զօրուդ Իսրայելի. եւ ասէ ցնա այրն Աստուծոյ, Գոյ Տեառն
 10 տալ քեզ տաւելագոյն քան զայն: Եւ որոշեաց Ամասիաս զգունչն որ եկեալ էր առ նա յԵփրեմայ՝ երթալ ի տեղի իւրեանց. եւ բարկացան յոյժ ի վերայ Յուզայ, եւ զարձան ի տեղիս իւրեանց բարկութեամբ եւ ցասմամբ:
 11 Եւ Ամասիաս զօրացաւ, առ զյօրն իւր եւ գնաց ի Հովիաս ալաիցն. եւ ե-
 12 հար զորդիսն Սէիրայ տանն հազար. եւ այլ եւս տանն հազար գերեցին որդիքն Յուզայ, եւ ամին զնոսս եւ զլուս քարանձաւին եւ գահալէժ ասնէնս զնոսս ի ծայրից բարձաւանդակին, եւ ամենեքեան սասակէին:
 13 Եւ որդիք զօրութեանցն զորս զարծոց Ամասիաս ոչ երթալ ընդ իւր ի սլա-
 տերազմ՝ յարձակեցան ի քաղաքն Յուզայ, ի Ամարիայ մինչեւ ի Բեթորոն, եւ հարին ի նոցանէ երկս հազարս, եւ առին աւար բազում:
 14 Եւ եղեւ յես գաղոյն Ամուսեայ ի հարկանկոյն զԵզովմ, երեւ ⁵առ նոսս՝ զստուածս որդւոցն Աէիրայ, եւ կացոյց զնոսս իւր յաստուածս, եւ երկիր սլա-
 զանէր առաջի նոցա, եւ ⁶զօճէր ինքն:
 15 Նոցա: Եւ եղև բարկութիւն Տեառն ի վերայ Ամասեայ. առաքեաց առ նա մար-
 զարէ եւ ասէ ցնա, Ընդէ՛ր ինպրեցիւր զու զաստուածս ժողովրդեանն այնու-

րիկ, որք ոչ փրկեցին զժողովուրդն իւ-
 16 րեանց ի ձեռաց քոց: Եւ եղև ի խօսինն նորա ասէ ցնա, Միթէ խորհրդակից թա-
 գաւ որի ետուն զքեզ. զգոյ՛ լեր՝ զուցէ տանջեսցիս. եւ լուեաց մարգարէն, եւ ասէ, Կրտեմ զի խորհի Տէր ի վերայ քո եզմանել զքեզ. փան զի արարեր զայդ, եւ ոչ անապիւր իրատուս իմում:
 17 Եւ խորհեցաւ Ամասիաս, առաքեաց առ Յովաս որդի Յովաքազայ որդւոյ Յէուայ՝ առ արքայն Իսրայելի, եւ ա-
 18 սէ, Եկ եւ երեւեսցուք երեսօք: Եւ առաքեաց Յովաս արքայ Իսրայելի առ Ամասիաս արքայ Յուզայ եւ ասէ, Ոքոյն որ ի Լիբաննու է՝ յղեաց առ մայրն Լիբանանու եւ ասէ, Տուր զգուսար քո ուստեր իմում կնութեան. եւ ա՛նա անցին գազանք անապատին Լիբանանու, եւ եկեալ կտիւեցին զամենայն զեկքանս:
 19 Ս՛նա հարեր գերզուճաս՝, եւ հոսարաւ ցուցանէ զքեզ սիրա քո ⁸ծանրութեամբ. նիսա այսուհետեւ ի սուս քում, եւ ընդէ՛ր անկանխա զու ի չարութիւն, եւ սա-
 20 աակիցիս զու եւ Յուզաս ընդ քեզ: Եւ ոչ լուսաւ Ամասիաս. փան զի ⁹ի Տեառնէ եղև մասնել գնա ի ձեռս Յովասու՝ յազագս ինդրելոյն նորա զաստուածսն
 21 Եղովմայեցեոյ: Եւ ել Յովաս արքայ Իսրայելի եւ երեւեսցան միմեանց նա եւ Ամասիաս արքայ Յուզայ, ի Բեթուա-
 22 միւս՝ որ է Յուզայ: Եւ պարտեցաւ Յուզա առաջի Իսրայելի, եւ իախաւ իւ-
 23 րաքանչիւր ոք ի բնակութիւն իւր: Եւ զԱմասիաս արքայ Յուզայ որդի Յովասու՝ կայաւ Յովաս արքայ Իսրայելի ի Բեթամիւս, եւ տարաւ գնա Երուսաղէմ. եւ քակեաց ի պարապէն Երուսաղեմի, ի զորսնէն Եփրեմի մինչեւ ի գուոն
 24 Անկեանն, ¹⁰երեք հարեւր կանուոն: Եւ զամենայն սակի եւ արծաթ, եւ զամե-
 նայն սպաս՝ որ գտաւ ի տանն ¹¹Տեառն առ Արդեգովմայ, եւ զզանձս տան թագաւորին եւ ¹²զորդիս խառնակութեանցն՝ առ եւ զարձաւ ի Ամարիայ:
 25 Եւ եկեաց Ամասիաս որդի Յովասու արքայ Յուզայ՝ յես մեռանելոյն Յովասու որդւոյ Յովասու արքայ Իսրա-
 26 յելի, ամս հնգետասան: Եւ մնացեալ

¹ Եբբ. ի Բենիամին ² Եբբ. Չի եթէ երթմայցես, արտ-
 զօրացիր ի պատերազմ: ³ Եբբ. Աստուած ⁴ Եբբ. Աստուծոյ ⁵ Եբբ. զոսս ⁶ Եբբ. ծիւեր խունկս

⁷ Եբբ. Ասացեր. Ահա հարկ զեղովմ ⁸ Եբբ. ի փու-
 աւուորել ⁹ Եբբ. Եցն յաւելու, որդւոյ Յու-
 վաքազու ¹⁰ Եբբ. չորեք ¹¹ Եբբ. Աստուծոյ
¹² Եբբ. զպատանդս

բանքն Ամասեայ առաջինք եւ վերջինք՝
 ո՛չ ա՜նա զրեալ են ի գիրս թաղաւորացն
 27 Իւրացելի եւ Յուզայ : Եւ ի ժամանակին
 յորում ի րաց եկաց Ամասիա ի Տեառ-
 նէ՛ յարեան ի վերայ նորա ¹գորքն յե-
 րուսուղէմ , եւ փախեաւ ի Լաքիս . եւ
 առաքելցին զկնի նորա ի Լաքիս , եւ
 28 սպանին զնա առդ : Եւ յարձին զնա ի
 վերայ ձիոց , եւ թաղեցին զնա ընդ հարս
 իւր ի քաղաքի Դաւթի :

ԳԼ ԻԶ

1 Եւ առ ամենայն ժողովուրդ ²երկրին
 զՈղիտս , եւ էք նա ամաց վեշտասա-
 նից , եւ թաղաւորեցուցին զնա փոխա-
 2 նակ հօրն իւրոյ Ամասեայ : Եւ շինեաց
 զԵլյաթ , եւ նա զարձոյց զնա անդրէն
 ի Յուզա՛ յիս ³միռանելոյն արքային ընդ
 3 հարս իւր : Որդի վեշտասան ամաց թա-
 գաւորեաց Ողիտս , եւ յիսուն եւ եր-
 կուս սոսն թաղաւորեաց յերուսուղէմ . եւ
 4 անուս մօր նորա Յեղեկիա՛ յերուսուղեմէ :
 4 Եւ արար ուղարթիւնս առաջի Տեառն ,
 ըստ ամենայնի զոր արար Ամասիա հայր
 5 նորա : Եւ խնդրեաց զՏէր յաւուրս Զա-
 քարեայ խնասնոյ ⁶երկիւզիւ Տեառն .
 յաւուրս նորա՝ խնդրեաց նա զՏէր , յա-
 6 ջղեաց նմա Տէր : Եւ ել եւ պատերազ-
 մեցաւ ընդ այլազգիս , եւ քակեաց զպա-
 րիսան Գեթիայ եւ զպարիսպն Յարնեայ եւ
 զպարիսպն Ագովտայ , եւ յինեաց ⁷քա-
 զաքան Ագովտայ՝ ի մէջ՝ այլազգեացն :
 7 Եւ զօրացոյց զնա ⁸Տէր ի վերայ այլազ-
 գեացն եւ ի վերայ Արաբացւոցն որք
 8 քնակէին ⁹ի վրովն եւ ի վերայ Մինեզ-
 8 ւոցն : Եւ տային ¹⁰Մինեցիքն ընծայս Ո-
 զիայ , եւ էր անուն նորա մինչեւ ի մուտն
 9 երկարտսի , վասն զի զօրոցաւ ի վեր :
 9 Եւ յինեաց Ողիտս ¹¹զաշտարական երու-
 սազեմի սոս ցրան ¹²Չորցն եւ առ ան-
 10 կիւնան , եւ զօրացոյց՝ : Եւ յինեաց աշ-
 տարակս յանապատին , եւ փորեաց ջրորս
 11 քաղումս , վասն զի անասուն քաղում
 էր նորա ¹³ի Սեփեղա եւ ի գաշախն , ¹⁴եւ
 այլեկործք ի իրինն եւ ի կարմեղոս :
 11 քանզի սիրէր զերկրագործութիւն : Եւ

եղեն Ողիայ զօրք որք առնէին պատե-
 րազմ , եւ կլանէին ի մարտ գունդք . եւ
 թիւն նոցա ի ձեռն Յէէյի զպրտպեաթի
 եւ Մասեայ գատաւորի , ի ձեռն Անա-
 12 նիայի ¹⁵փոխանակի արքայի : Ամենայն
 զունդք ցեղապետիցն զօրաւորաց ի պա-
 տերագմին երկու հարիս եւ վեց հա-
 13 յերս : Եւ ընդ նոսա զօր սրտաերազմօղ՝
 երեք հարեւր հազար եւ եւթն հազար եւ
 չինդ հարեւր . նոքա էին որք առնէին
 պատերագմ զօրութեամբ մեծաւ , ¹⁶օղ-
 նական լինելով արքային ի հակառակոր-
 14 գացն : Եւ պատրաստէր նոցա Ողիտս ա-
 մենայն զօրուն՝ վահանս եւ նիզակս եւ
 սաղաւարտս եւ զրահս եւ աղեղունս եւ
 15 պարոս ի քարինս : Եւ արար յերս սաղէմ
 մենքենայս արուեստից ճարտարութեան՝
 լինել ի վերայ սրտապաց եւ ի վերայ
 անկեանց , ձգել նեսս եւ քարինս մե-
 ծամեծս : Եւ լսելի եղեւ ¹⁷պատրաստու-
 թիւն նորա մինչեւ ի հեռաստան . վասն
 զի սքանչելի էր նա յօյնս մինչեւ զօ-
 16 րացաւ : Եւ իւրեւ զօրացաւ , բարձրա-
 ցաւ սիրա նորա առ յապականել , եւ
 անիրաւեցաւ ի Տէր Աստուած իւր . եւ
 եմուտ ի տոճարն Տեառն ծխել խունկս
 17 ի վերայ սեղանոյ խնկոցն : Եւ եմուտ
 զնա նորա Ազարիաս քահանայ , եւ ընդ
 նմա քահանայքն Տեառն ութսուն՝ որ-
 18 զիք զօրաւորք : Կային ի վերայ Ողիայ
 արքայի եւ ասնն ցնա , Ոչ է քս , Ո-
 զիտս , ծխել խունկս Տեառն , այլ քա-
 հանայից որդոց Ահարոնի սրբեցելոցդ
 է ծխել վայց . ել արտաքս ի սրբու-
 թեանց , վասն զի ապստամբեցեր զու-
 19 ՛ի Տեառնէ , եւ ոչ եւս լիցի քեզ այլ ի
 19 վառս ի Տեառնէ Աստուծոյ : Եւ սրտմտե-
 ցաւ Ողիտս , եւ ի ձեռն իւրում բու-
 րուանն ծխել զխունկս ²⁰ի տաճարին . եւ
 ի բարկանայն նորա քահանայիցն՝ երե-
 ւեցաւ բորոտութիւն ի ճակատն նորա
 յանդիման քահանայիցն ի ստանն Տեառն
 20 ²¹ի վերայ սեղանոյ խնկոցն : Եւ զարձաւ
 առ ²²նա քահանայն առաջին եւ այլ քա-
 հանայքն , եւ ա՜նա բորոտեալ էր ճա-
 կտան նորա , եւ ²³պարտեցուցին զնա
 անաթի . քանզի եւ ինքն իսկ փաւթացաւ
 ելանել , զի ²⁴յանդիմանեաց զնա Տէր :

¹ Երբ. գ-ի-տ-ի ² Երբ. Յուզայ ³ Երբ. Կնքելոյն
⁴ Երբ. ի տեպիս Աստուծոյ . եւ յաւուրսն յորս
⁵ Երբ. քաղաքս յԱգովտս ⁶ Երբ. Աստուած ⁷ Երբ. ի
 Գուրբա հայ ⁸ Երբ. Ամենայիցն ⁹ Երբ. աշտարակս
 յերուսուղէմ առ գրանն Անկեանն եւ առ գրանն
 20 Զորցն , եւ առ գարնուած դնն զօրացոյց զնոսա
¹⁰ Երբ. ի հովտին ¹¹ Երբ. եւ երկրագործք եւ

¹² Երբ. յինեանց ¹³ Երբ. յօյնս իւրն արքայի
 ընդդէմ թշնամեաց ¹⁴ Երբ. համբաւ ¹⁵ Երբ.
 առ ըմբեր ¹⁶ Երբ. նա Ազարիաս ¹⁷ Երբ. փու-
 թացուցին ¹⁸ Երբ. Ե հար

21 Եւ էր Ոգիւս արքայ բորոտեալ մինչև ցօր վախճանի իւրոյ, եւ ի սաննն ¹ափուտով Նաէր բարտեալ, վասն զի ուրոչեցաւ ի սաննէն Տեառն. եւ Յովաթամ որդի նորա էր ի վերայ ²Թագաւորութեան նորա, զասել զժողովոս րոյ կրկրին:

22 Եւ մնացեալ բանքն Ոգիւս առաջինք եւ վերջինք՝ գրեալք են յնուայեայ որոց:

23 Եւ Մամուսայ մարգարէէ: Եւ ննջեաց Ոգիւս ընդ հարս իւր, եւ թաղեցին զնա ընդ հարս նորա ի գաշաբ վերեզմանի Թագաւորացն. վասն զի սասցին թէ Բորա է. եւ թագաւորեաց Յովաթամ որդի նորա փոխանակ նորա:

ԿԼ. ԻԷ

1 Որդի քսան եւ հինգ ամաց էր Յովաթամ ի թագաւորելն իւրում, եւ վեցստասան ամ թագաւորեաց յերուսաղէմ. եւ սնունն մօր նորա Յերուսայ զուսար:

2 Մադովկայ, եւ արար ուղղութիւն առաջի Տեառն ըստ ամենայնի զոր ինչ արար Ոգիւս հայնն նորա, բայց ոչ եւ մուս ի սաճարն Տեառն. եւ սակաւին:

3 Եւս ժողովորոն սարկանեայ էր: Եւս չինեաց զզուռն սանն Տեառն զրարձր, եւ ի սպարսպին Ուիւլայ չինեաց լազուզուս: Եւ քաղաքս չինեաց ի լերինն Յուզայ, եւ յամսասս ³ինակութիւնս:

5 Եւ աշտարակս, Եւ կուսեցաւ ընդ արքայի որոցոց Ամոնայ, եւ զորացու ի վերայ նոցա. եւ սային նմա որդիքն Ամոնայ ի միում սարուջ հարեւր սազանդ արծաթոյ, եւ սասն հազար քոս յորենոյ, եւ գարբ՝ սասն հազար քոս. ⁴ըրէր զայն նմա արքայն Ամոնայ ամի ամի. եւ յառաջնում ամին եւ յերկրոր:

6 զին եւ յերրորդին՝ Եւ զորացու Յովաթամ, վասն զի պատրաստեաց զճանապարհս իւր առաջի Տեառն Աստուծոյ իւրոյ:

7 Եւ մնացեալ բանքն Յովաթամայ եւ ⁵պատերազմն նորա եւ մարտք իւր՝ ահա զրեայ են ի վերս թագաւորացն Յուզայ եւ Իսրայելի: Բասն եւ հինգ ամաց էր յորմամ թաղաւորեաց, եւ վեցստասան ամ թագաւորեաց յերուսաղէմ:

9 Եւ ննջեաց Յովաթամ ընդ հարս իւր, եւ թաղեցաւ ի քաղաքին Դաւթի, եւ թագաւորեաց Աքայ որդի նորա փոխանակ նորա:

ԿԼ. ԻԸ

1 Որդի քսան ամաց էր Աքայ ի թագաւորելն իւրում, եւ վեցստասան ամ թագաւորեաց յերուսաղէմ. եւ ոչ արար ուղղութիւն առաջի Տեառն իրրեւ զՎա:

2. Իթ զհայր իւր. Եւ զնաց ըստ ճանապարհաց թագաւորացն Իսրայելի. ⁶քսան:

3 զի արար զբոչեալս. Եւ կոսոց նոցա զուհէր յերկրին Բենոմայ, եւ անցուցանէր զորդիս իւր ընդ հուր, ըստ գարչութեան ազգայն զօրս սատակեաց Տէր յերեսաց որդեոցն Իսրայելի. ⁷Եւ ծխէր խուսիս ի վերայ բարձանց եւ ի վերայ ⁸սանեայ եւ ի ներքոյ ամենայն վարսաւոր ծառոց:

5 Եւ մտանեաց զնա Տէր Աստուծո՞մ նորա ի ձեռս արքայն Ասորեաց, եւ եւ հար զնա, եւ գերեաց ի նոցանէ զերուսթիւն թաղում, եւ սարաւ ի Դամասկոս. եւ ի ձեռս արքայն Իսրայելի մատնեաց զնա, եւ եհար զնա հարուածս մեծամեծս: Եւ կոտորեաց Փակէէ որդի Ասովելայ ⁹արքայ Իսրայելի՝ ի Յուզայ ի միում աւուր հարեւր եւ քսան հազար արանց զօրաւորաց զօրութեամբ, ի թուզուին նոցա զՏէր Աստուծո՞մ հարցն իւր:

7 Իբանց, եւ զպան Չեքրի զօրաւորն Եփրեմի զԱմաուիսս զորդի արքայն, եւ զվերիկամ իշխան սան նորա, եւ զվեց:

8 կանա զփոխանորդ արքայն: Եւ գերեցին որդիքն Իսրայելի յեզրարցն իւրեանց ¹⁰երեք հարեւր՝ հազար կանայս, եւ ուստերս եւ զստերս, եւ աւար թաղում ստին ի նոցանէ. եւ սարան զուսարն ի Ամարիս:

9 Եւ էր անդ մարգարէ Տեառն, Ուիլեզ անուն նորա. Եւ նա ընդ առաջ զօրուն եկելոյ ի Սամարիա, եւ ասէ յնոսա, Ահա բարկութիւն Տեառն Աստուծոյ հարցն ձերոց եզեւ ի վերայ Յուզայ, եւ մատնեաց զնոսա բարկութեամբ, եւ մինչև 10 յերկինս ժամանեաց: Եւ արդ զարդիս Յուզայ եւ զերուսաղէմի, զուք ասէք

¹ Այսինքն, զաստուցեալ ² Եբբ. սան թագաւորին ³ Եբբ. ամբոցս ⁴ Եբբ. եւ ետուն նմա որդիքն Ամոնայ եւ յերկրորդում ամիս, և յերրորդումն ⁵ Եբբ. ամենայն պատերազմունք նորա եւ ճանապարհք նորա

⁶ Եբբ. և արար զբոչեայս Բահաղմույ (Յ) Եւ ծխէր ի հովիտն որդեոցն Ենոզմույ ⁷ Եբբ. Եւ զուհէր և ⁸ Եբբ. բլրոց ⁹ Եբբ. Դամասկ ¹⁰ Եբբ. երկերեւոր

ստանալ ի ծառայս եւ յազախնայս . ո՞չ ապաքէն՝ աւապիկ եւ ընդ ձեզ , վկայ 11 լինել՝ Տեառն Աստուծոյ ձերում : Եւ արդ լուարուք ինձ , եւ դարձուցէք անդրէն զգերութիւնդ զսրս զերեցէք զուք յեղբարց ձերոց . վասն զի բարկութիւն սրամտութեան Տեառն լինի ի վերայ ձերս :

12 Եւ յարեան իշխանք որդւոցն Եփրեմի , Ագարիաս որդի Յովնանայ , եւ Բարաքիաս որդի Մոսղղոմովթայ , եւ Եզեկիաս որդի Սեղումայ , եւ Ամնոայի որդի Ազղիայ ի վերայ եկերացն ի սպաներազմէն ,

13 Եւ ասնն ցնոսա , Մի ածէք զգերութիւնդ զայդ այսր առ մեզ . վասն զի մեզանչի մեզ առ Տէր զուք ասնէք , եւ յաւելուլ ի մեզան մեր եւ ի սպիտութիւնս . քանզի բազում են մեզք մեր այդքիկ , եւ բարկութիւն սրամտութեան Տեառն լինի ի վերայ Իսրայելի :

14 Եւ թողին սպաներազմուքն զգերութիւնն եւ զաւայն առաջի իշխանայն եւ ամն :

15 Նայն եկեղեցւոյն : Եւ յարեան ամենայն արք որ կոչեցան յանուանէ , եւ ինամտակտութիւնս արարին զերութեանն . զամենեւեան զմերկան զգեցուցին յաւարէն , եւ ազուցին նոցա ՝ Կոչիկս , եւ ետուն ուտել , եւ օծին իւզով . եւ ասին զրաստուք զամենայն տկարս , եւ սարան զնոսա յերիբով քաղաք Արմաւենեաց առ եզրարսն ի բրանց , եւ ինքեանք դարձան ի Սամարիտ :

16 Ի ժամանակին յայնմիկ աստքեաց Աքազ ՝ առ արքայն Ասորեաց՝ օգնել նմա .

17 Վասն զի եզովմայեցիքն ՝ յարձակեցան ի վերայ , եւ հարին զՅուզա եւ զերեցին :

18 զերութիւնս : Եւ այլազգիքն զիմեցին ի քաղաքս պաշտին ,⁷ եւ Լիրէայիքն եկին ի Յուզա՝ եւ ասին զԵիթամիւս եւ զԱյեւ զոն եւ զԳաղերովթ եւ զՍոկրովեւ զգեզա նորա , եւ զԹամուս եւ զգեզա նորա , եւ զԳամեղկր եւ զգեզա նորա , եւ ընակեցին անդ : Վասն զի նկուն արար Տէր զՅուզա յազազս Աքազու արքայի ՝ Յուզայ , զի՝ ի բաց եկաց ապստամբութեամբ 20 ի Տեառնէ : Եւ եկն ի վերայ նորա թազալ թիազասար արքայ Ասորեստանեաց ,

11 եւ Նհար զնա : Եւ՝ առ Աքազ զոր ինչ էր ի տոնն Տեառն եւ ի տան թագաւորին եւ իշխանայն , եւ ետ արքային Ասորեստանեաց , եւ ոչ էր օգնականու :

22 Թիւն ինչ ՝ նոցա , Այ նեղել զնոսա . եւ՝

23 յաւել եւս ի բաց կալ ՝ ի Տեառնէ , Եւ ասաց արքայն , Ընդրեցից զաստուածս Դամասկոսի որք հարին զիս . եւ ասէ , Եթէ աստուածք թագաւորին Ասորեստանեաց նոքա են զօրաւորք , նոցա այսուհետեւ զո՞նցից եւ օգնեացին ինձ . եւ նոքա եղնն նմա¹⁰ խոջ եւ ամենայն :

24 Իսրայելի : Եւ ի բաց արար՝ Աքազ զսպաստանն ՝ Տեառն , կոտորեաց զայն՝ եւ փակեաց զգրուս տանն Տեառն . եւ արար իւր սեզան յամենայն անկիւնսն Երուսաղեմի : Եւ յամենայն քաղաքսն Յուզայ¹² արարին բարձունս , ծխել խունկս աստուածոց օտարաց , եւ ՝ բարկացուցին զՏէր Աստուած հարցն ՝ Իւրեանց :

26 Եւ մնացեալ յանքն նորա¹³ առաջինք եւ վերջինք՝ աճա զրեւոյ եւ ի զիրս բանից թագաւորացն Յուզայ եւ Իսրայելի : Եւ ննջեաց Աքազ ընդ հարս իւր , եւ թաղեցաւ ի քաղաքին¹⁶ Թաւթի . վասն զի ոչ մուծին զնա ի զերեզմանս¹⁷ թաղաւորացն . եւ թաղաւորեաց¹⁸ Եզեկիաս փոխանակ նորա :

ԳԼ ԻԹ

1 Եւ էր Եզեկիաս ի թագաւորելն իւրում յասն եւ հինգ ամաց , եւ ամս քսան եւ ինն թագաւորեաց յերուսաղէմ . եւ ասուն մօր նորա Արիա զուսոր Զաքարիայ : Եւ արար ուղղութիւնս առաջի Տեառն՝ ըստ ամենայնի զոր ինչ արար Դաւիթ հայրն նորա :

3 ¹⁹Եւ եղև իրբն եկաց ի թագաւորութեանն իւրում՝ , յառաջնում ամենանն կրաց զգրուս տանն Տեառն , եւ կազ-

1 իբր. եւ ընդ ձեզ անորեանութիւնք են 2 իբր. հանդերձս եւ կոչիկս եւ ետուն ուտել եւ ըմպել
 3 իբր. առ արքայս Ասորեստանեաց 4 իբր. դարձեալ յարձակեցան 5 իբր. եւ ի հարաւոյ Յուզայ 6 իբր. Իսրայելի . զի անորեանեաց ի Յուզա եւ

7 իբր. նեղեաց զնա եւ ոչ օգնեաց նմա : (21) Զի թէպէտ 8 իբր. նմա : (22) Եւ ի ժամանակի նեղութեան իւրոյ 9 իբր. ի Տեառնէ , ինքն արքայ Աքազ . (23) Եւ զօհեաց աստուածոցն Դամասկոսի որ հարին զնա , եւ ասէ , Արովհետեւ աստուածք թագաւորացն Ասորոց նոքա օգնեցին նոցա 10 իբր. կործանուանս եւ ամենայն Իսրայելի : (24) Եւ ժողովեաց 11 իբր. Աստուծոյ եւ կոտորեաց զսպաստանն Աստուծոյ 12 իբր. արար 13 իբր. բարկացոց 14 իբր. իւրոց 15 իբր. եւ ամենայն զնացք նորա առաջինք 16 իբր. յերուսաղէմ 17 իբր. թագաւորացն Իսրայելի 18 իբր. Եզեկիաս որդի նորա 19 իբր. Յառաջնում ամի թագաւորութեան իւրոյ

4 մեաց զնոսա : Եւ տարաւ ի ներքս գրու-
 5 շանայան եւ զՂեւաացիս , եւ կոացոյց
 6 զնոսա ի կողմն արեւելից : Եւ ասէ ցնու-
 7 սա , Հուարաք , Ղեւաացիք . այսուհե-
 8 աեւ սրբեցարուք , եւ սրբեցէք զատուն
 9 Տեառն Աստուծոյ հարցն ձերոց , եւ ի
 10 բաց հանէք զպղծութիւնսն ի սրբու-
 11 թեանցն : Վասն զի ապատարեցին հարքն
 12 մեր , եւ արարին չար սառչի ¹Տեառն ,
 13 եւ թողին զնա եւ զարձուցին զերեսս
 14 ի խորանէն Տեառն , եւ ընդզիցեցան . եւ
 15 փակեցին զգրունս ²տաճարին , եւ չի-
 16 ջուցին զճարգունսն , եւ խունկս ոչ ծխե-
 17 ղին նմա , եւ ոչ ողջակէցս մատուցին
 18 ³սրբոյն Աստուծոյ Իւրացելի : Եւ բար-
 19 կացաւ սրտմտութեամբ Տէր ի վերայ
 20 Յուզայ եւ Երուսաղիմի , եւ ես ցնու-
 21 սա ս յիմարութիւն եւ յայականութիւն
 22 եւ ի շրջան , որպէս զուք տեսանէք ա-
 23 շօք ձերոյք : Եւ ա՛ա վիրաւորեցան
 24 հարքն մեր սուսերօք , եւ ուսանբք ⁴ձեր
 25 եւ զտանբք ⁵ձեր եւ կանայք ⁶ձեր եւ ի զե-
 26 րութեան ⁷յերկրի ոչ իւրեանց , ուր ենն
 27 ⁸այժմ : Եւ այսուհետեւ ⁹լիցի ի սիրտս
 28 մեր՝ ցնել ուրս Տեառն Աստուծոյ Իւ-
 29 րացելի , եւ զարձուցէ զսրտմտութիւն
 30 իւրոյ ի մէնջ : Արդ ¹⁰մի
 31 ինչ նուազէք ասնկ յայտ հետէ . վասն
 32 զի զձեզ ընտրեաց Տէր կազ եւ սրաշակ
 33 առաջի իւր , եւ լինել նմա սպասուոր ,
 34 եւ ծխել խունկս :
 35 Եւ յորեան Ղեւաացիքն՝ Մայէթ որ-
 36 զի Անտանայ եւ Յովէլ որդի Ագարեաց ,
 37 յորդոցն Կաճաթաւ եւ յորդոցն Մերա-
 38 րեաց , Կիս որդի Արզիւայ եւ Ագարիսս
 39 որդի Յեկեղայ , եւ յորդոցն Գերաննի՝
 40 Յովա որդի Չեմաթայ եւ Յովազան որ-
 41 զի Յովաքայ , Եւ յորդոցն Եզիտաիտ-
 42 նայ՝ Մամարի եւ Յէիէլ , եւ յորդոցն Ա-
 43 ստափն՝ Չաքարի եւ Մասիմնիտսն ,
 44 եւ յորդոցն Եմանայ՝ Յէրիէլ եւ Սեմէի ,
 45 եւ յորդոցն Իզիիստնայ՝ Մամիսս եւ
 46 Ոզիէլ , եւ ժողովցին զեզրարան իւ-
 47 րեանց , եւ ¹¹սրբեցան ինքեանք՝ ըստ
 48 սրտաւիրանի թաղաւ արին Նրամանտ
 49 Տեառն , սրբել զատուն Տեառն : Եւ մտին
 50 քահանայքն ի տունն Տեառն արբել ցնա ,
 51 եւ հանին արաւաքս զամենայն տպաւ .

զութիւնս որք գտան ⁹ի տունն Տեառն
 եւ ի սրա՛նի՝ տանն Տեառն . եւ ասին
 Ղեւաացիքն հանկ զայն ի հեղեղաան
 17 Կեզրնի արտաքս : Եւ սկսան յաւուրն
 սառչուալ յամամանի տառչնոյ ամսոյն
 սրբել ցնա . եւ որ օր ութ էր ամսոյն՝
 մտին ¹⁰ի տաճարն Տեառն , եւ սրբեցին
 զտունն Տեառն յաւուրս ութ , եւ յա-
 18 ւուրն վեշտասանիւրորդի ամսոյն սառչ-
 19 նոյ կառարեցին : Եւ մտին ի ներքս առ
 20 Եզեկիսս արքայ եւ ասին , Արբեցաք
 զամենայն որ ինչ էր ի տանն Տեառն ,
 զսեղանն ողջակիւպան եւ զսպան նորա ,
 զսեղանն առաջագրութեան եւ զսպան
 21 իւր , եւ զամենայն կահն զոր սզծեսց
 թագաւորն Աքաղ յԵրուս թագաւորու-
 22 թեանն եւ յապրտամբութեանն իւրում ,
 սպտրաստեցաք եւ սրբեցաք , եւ ա՛հա
 23 է առաջի սեղանոյն Տեառն :
 24 Եւ կանխեսց Եզեկիսս արքայ՝ ժո-
 25 զովեսց զիշխանս քաղաքին , եւ ել ի
 26 տուն Տեառն . Եւ ե՛հան զուսրակս եւթն
 27 եւ խոյս եւթն եւ որոջս եւթն եւ նու-
 28 խոյս այճեսց եւթն՝ վասն մեղաց թա-
 29 գաւորութեանն եւ վասն սրտութեանոյն
 30 եւ ¹¹Իսրայելի . եւ ասէ զարդին Ահա-
 31 րոնի ցքահանայս , Մատերուք առ սե-
 32 զանն Տեառն : Եւ ¹²զենէք զզուարակսն .
 33 եւ ընկալան քահանայքն զարիւնն , եւ
 34 հեղին զնա առ սեղանոյն . եւ զենին
 35 զխոյսն , եւ հեղին զարիւնն առ սեղա-
 36 նոյն . եւ զենին զորոջան , եւ հեղին
 37 զարիւնն առ սեղանոյն : Եւ մատուցին
 38 գնովազան զվասն մեղացն առաջի ար-
 39 քային եւ ժողովրդեանն , եւ եզին զձեռս
 40 իւրեանց ի վերայ նոցա : Եւ զենին զնո-
 41 սա քահանայքն , եւ քաւեցին զարիւնն
 42 նոցա առ սեղանոյն , եւ արարին քաւու-
 43 թիւնս ամենայն Իւրացելի , զի յազազս
 44 ամենայն Իւրացելի ասոց թագաւորն
 45 զսզջակէցան եւ զվասն մեղացն տանել :
 46 Եւ ¹³կացուցին զՂեւաացիսն ի տանն
 47 Տեառն՝ ծնծղայիւք եւ տուլօք եւ քնու-
 48 րօք , ըստ սրտաւիրանին Դաւթայ ար-
 49 քայի , եւ Գալայ տեսանողի թագաւո-
 50 րին եւ Նաթանայ մարգարէի . վասն զի
 51 սրտաւիրանաւ Տեառն էր Նրամանն ի
 52 ձեռն մարգարէիցն : Եւ կացին Ղեւա-
 53 ցիքն նուազարանօքն Դաւթայ , եւ քա-

¹ Եբբ. Տեառն Աստուծոյ մերոյ ² Եբբ. սրահին
³ Եբբ. ի սրբութեան ⁴ Եբբ. մեր ⁵ Եբբ. վասն
 այսորիկ ⁶ Եբբ. է ի սրտի իմում ⁷ Եբբ.
 որդեակեր, մի լինիք յանհօգս ⁸ Եբբ. սրբեցան
 եւ մտն ինքեանք

⁹ Եբբ. ի տաճարն Տեառն եւ ի գաւթի ¹⁰ Եբբ.
 ի սրահն ¹¹ Եբբ. վասն Յուզայ ¹² Եբբ. զենին
¹³ Եբբ. կացոյց

27 հաննայքն փողովքն : Եւ առաց Եղեկիա հանել զողջակէզան ի վերայ սեղանոյն . եւ իբրեւ սկսան հանել զողջակէզան , սկսան երգել Տեառն փողովքն եւ նուագարանօքն Դաւթայ արքայի Իսրայելի :

28 Եւ ամենայն եկեղեցին երկիր սագանէր , եւ սաղմոսանուաղքն երգէին , եւ հարկանէին զփողան մինչև կատարեցան ողջակէզքն : Եւ իբրեւ կատարեցին մատուցանել , խոնարհեցաւ թագաւորն եւ ամենայն քահանայքն եւ երկիր պագին : Եւ առաց արքայ Եղեկիաս եւ իշխանքն ցլուտացիան օրհնել զՏէր բանիւքն Դաւթի եւ Ասափայ մարդարէի . եւ օրհնէին ռախսութեամբ , եւ անկան ի վերայ երեսաց եւ երկիր սագին :

31 Պատասխանի եւ Եղեկիոսս եւ առէ , Այժմ լցէք զձեռս ձեր Տեառն , մերձեցօրուք այսուհետեւ եւ ՚երէք ի սուռն Տեառն : Եւ երբ ²եկեղեցին պատարագս օրհնութեան , եւ ամենայն որ ոք յօժարեալ

32 էր սրտիւ՝ ողջակէզս : Եւ եղև թիւ ողջակիղին զոր մատուց եկեղեցին , զուարակք եւ թամասուն , խոյք հարեւր , որովք երկերիւր . յողջակէզան Տեառն ա-

33 մենեքեան այնօրիկ : Եւ որք նուիրեցան , զուարակք վեց հարեւր , ոչխարք

34 երեք հազար : Այլ քահանայքն էին սակաւք եւ ոչ կարէին ³զենուլ զողջակէզան , եւ օրնէին նոցա եղբարքն իւրեանց Ղեւտացիքն մինչև կատարեցաւ զործն եւ մինչև սրբեցան քահանայքն . վասն զի Ղեւտացիքն յօժարութեամբ

35 սրբեցան քան զքահանայան . Եւ ողջակէզքն էին բազումք ի ճարպս ⁴կատարմանն եւ ի փրկութիւնսն՝ եւ ի նուէրս ողջակիզացն . եւ յօրինեցաւ զործն ի

36 ամեն Տեառն : Եւ ուրախ եղև Եղեկիաս եւ ամենայն ժողովուրդն վասն ⁵պատրաստելոյ զսպան Աստուծոյ՝՝ ժողովրդեանն . քանզի յանկարծակի եւ զեւ բանն :

Գլ. 1.

1 Եւ առաքեաց Եղեկիա յամենայն Իսրայել եւ Յուզա , եւ գրեաց թուղթ յեփրեմ եւ ի Մանասէ , զայ ի սուռն

Տեառն յերուսաղէմ , եւ առնել զպատարեալ ⁷Եր. Իսրայելի : Եւ խորհեցաւ արքայ եւ իշխանքն , եւ ամենայն եկեղեցին որ յերուսաղէմ , առնել զպատեքն յամենանն երկրորդի . վասն զի ոչ կարացին առնել զնա ի ժամանակին յայնմիկ , զի քահանայքն ոչ սրբեցան բաւականք , եւ ժողովուրդն ոչ ժողովեցաւ

4 յերուսաղէմ : Եւ հաճոյ թուեցաւ բանն առաջի արքայի եւ առաջի եկեղեցոյն .

5 Եւ հաստատեցին բան , զի անցցին քարովքն ընդ ամենայն Իսրայել , ի Բերսաբէէ մինչև ի Դան , զայ եւ առնել զպատեքն Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի յերուսաղէմ . վասն զի ⁶քաղմութիւնն ոչ արար՝ ըստ զրոյն :

6 Եւ զնացին սուրհանդակքն հանդերձ թղթովքն ի թագաւորէն եւ յիշխանացն յամենայն Իսրայել եւ Յուզաս , ըստ հրամանի թագաւորին . եւ առէին ցորդիան Իսրայելի , Կարձարուք առ Տէր Աստուած Արահամու , Իսահակայ եւ

7 Յակոբայ , եւ զարձցի նա առ սպրեալսց եւ մնայեալսց ի ձեռաց արքային Ասորեստանեաց , եւ մի լինիք իբրեւ զկրթարան ձեր եւ զնարան ձեր որք ի բաց կացին ի Տեառնէ Աստուծոյ խորցն իւրեանց , եւ մատնեաց զնոսա ի կործանումն , որպէս

8 զուք ակասնէք : Եւ արդ մի խստացուցանէք զպարանոցս ⁹ձեր . սուք փառս Աստուծոյ՝ , եւ մտէք ի սրբութիւնսն որա զոր սրբեաց յախտանն , եւ ծառայեցէք Տեառն Աստուծոյ ձերում , եւ զործուցէ ի ձէնջ զբարկութիւնսն սրամտութեան

9 իւրոյ : վասն զի ի դասնայն ձերում առ Տէր , եղբարք ձեր եւ որդիք ձեր եղիցին ի զթութիւնսն առաջի ⁹ամենայն վերջացն իւրեանց , եւ զարձուցէ զնոսա յերկիրս յայս . քանզի ողորմած եւ զթած է Տէր Աստուած ¹⁰մեր , եւ ոչ գօրծուցէ զերեսս իւր ¹¹ի մէնջ եթէ զամնայեւմք՝ առ նա :

10 Եւ սուրհանդակքն երթային քաղաք ի քաղաքէ , ¹²ի լիւրնս Եփրեմի եւ Մանասէի , մինչև ի Չարուզան . եւ լինէր իբրեւ ծաղր իմն առնել զնոսա եւ ար-

¹ Եբր. բերէք զճՏ եւ պատարագս օրհնութեան
² Եբր. եկեղեցին զճՏ եւ ³ Եբր. մօրթեյ
⁴ Եբր. խաղաղականացն ⁵ Եբր. որպ պատրաստեանցն Աստուած

⁶ Կամ, ի բազում ժամանակաց հետէ չէր նոցա արարեալ ⁷ Եբր. Իսրայելի ⁸ Եբր. ձեր որպէս հարբն ձեր . սուք ձեռն Տեառն ⁹ Եբր. գալուստ ¹⁰ Եբր. ձեր ¹¹ Եբր. ի ձէնջ եթէ զառնայեցէք ¹² Եբր. յերկիրն

14 համարնէլ : Բայց արք յԱսորայ եւ ի Մանասէէ եւ ի Զարուզոնէ պատկառե-
 12 յին եւ եկին յերուսաղէմ : Եւ ի Յու-
 2 սարտս եւս եղև ձեռն ¹Տեսան տալ նոցա
²սիրտս ի գոլ եւ ³առնել ըստ հրամանի
 թապաւարին եւ իշխանացն բանի Տեսանն
 13 Եւ գումարեցաւ յերուսաղէմ ժողո-
 փութք բազում առնել զտօն բազարջոցն
 յամենանն երկրորդի , եկեղեցի բազում
 14 յոյժ : Եւ յարեան քակեցին զսեզանան
 որ էին յերուսաղէմ , եւ զամենայն ակ-
 զիսն ուր ծխէին խտեկս ստուձիկանցն
 կործանեցին եւ ընկեցին ի հեղեղաման
 15 Կեղծոնի : Եւ զհնին զպատեւքն որ օր չու-
 րեքասանն էր ամսոյն երկրորդի . եւ
 քանանայքն եւ Ղեւտացիք սրտակառե-
 ցին եւ սրբեցան , եւ ասորան ի ներքս
 16 զողջակէզան ի տունն Տեսան : Եւ կա-
 ցին ի կայանին իւրեանց ըստ օրինին
 իւրեանց , ըստ պատուիրանին Մովսիսի
 անն Աստուծոյ . եւ քանանայքն ³ըն-
 փուռնէին զարիւնն ի ձեռաց Ղեւտաց-
 17 ւոցն : Վասն զի բազումք յեկեղեցւոյն
 ոչ սրբեցան . եւ Ղեւտացիքն զնոսին
 զպատեւքն ամենայնի որ ոչ կարաց սուրբ
 18 լինել Տեսան : Քանզի յոյսէք ի ժողո-
 վրդոնէն Եփրեմի եւ Մանասէի եւ Իս-
 աքարայ եւ Զարուզոնի ոչ սրբեցան ,
 այց կերան զպատեւքն արտաքոյ զրոյն .
 եւ յողթիս եկաց Եգեկիաս վասննոպա եւ
 19 ասոյից ուղղոց , Որք խնդրին ⁴զքեղ Տէր
 Աստուած հարցն իւրեանց , եւ ոչ են
 20 ըստ սրբութեան սրբութեանց : Եւ լուա-
 Տէր Եգեկեաց եւ բժշկեաց զժողովուրդն
 21 Եւ արարին որդիքն Իսրայելի որք
 գտան յերուսաղէմ ⁵ զտօն բազարջակե-
 րոցն աւուրս եւ թն ուրախութեամբ մե-
 ծաւ , ⁵ յաջովելով Տեսան ⁶ օր ըստ օրէ
 եւ քանանայքն եւ Ղեւտացիքն նուա-
 22 գարանօքն Տեսան : Եւ խօսեցաւ Եգե-
 կիաս ի սիրտս ամենայն ⁶ Ղեւտացւոցն
 եւ յայոց իմաստնոցն ⁷ որք իմանային
 զհանճար բարի Տեսան , եւ կատարեցին
 գտան բազարջոցն աւուրս եւ թն , զե-
 նուր զգոն ⁸ փրկութեանն եւ խոտտփան
 լինել Տեսան Աստուծոյ հարցն իւրեանց :
 23 Եւ խորհեցաւ եկեղեցին միանգամայն
 առնել այլ եւս աւուրս եւ թն , եւ ա-

բարին զուրախութիւնն զեւթն եւս օր :
 24 Վասն զի ⁸ Եգեկիաս սկսաւ տալ ի Յու-
 գայ եկեղեցւոյն ⁹ զուարակս հազար եւ
 ոչխարս եւ թն հազար . եւ իշխանքն
⁹ սկսան տալ ¹⁰ ժողովրդեանն զուարակս
 հազար եւ ոչխարս տասն հազար . եւ
 սրբեցան ի քանանայքն բազումք յոյժ :
 25 Եւ ուրախ եղև ամենայն ¹⁰ եկեղեցին ,
 քանանայքն եւ Ղեւտացիքն եւ ամենայն
 ժողովուրդն ¹¹ Յուգայ , եւ ոյք զտան
 անոյ ¹¹ յիսրայելէ , եւ եկքն որք եկեալ
 էին յերկրէն Իսրայելի , եւ ընտկիւքն Յու-
 26 գայ : Եւ եղև ուրախութիւն մեծ յե-
 րուսաղէմ . յաւուրսն Սողոմոնի որոցոյ
 Գաթի արքայի Իսրայելի ոչ եղև այն-
 պէս սօն յերուսաղէմ :
 27 Եւ յարեան քանանայքն Ղեւտացիք
 օրհնեցին զժողովուրդն , եւ լսելի եղև
 ձայն նոցա , եւ եկին ալօթք նոցա ի
 բնակութիւն ¹² սուրբ Տեսան ¹² յերկինս :

ԳԼ ԼԱ

1 Եւ իրբեւ կատարեցաւ այն ամենայն ,
 ել ամենայն Իսրայել գաւազքն ¹ ի քա-
 զաքան Յուգայ , եւ փշրեցին զարձանն
 եւ կատարեցին զանտատանն եւ կործա-
 նեցին զբարձրասանկանն եւ զբաղկնոն
 յամենայն Հրէաստանի եւ Բեթլիսալի
 եւ յեփրեմի եւ ի Մանուէի մինչև ի
 սպառ . եւ զարձաւ ամենայն Իսրայել
 իւրաքանչիւր ոք ի ժառանգութիւն իւր ,
 եւ ի քաղաքան իւրեանց :

2 Եւ կարդեաց Եգեկիաս հանապաղոք-
 գեանն պաշտօնեաց քանանայից եւ Ղեւ-
 տացւոց , զհանապաղօրեացս իւրում
 չիւր ուրուք ըստ պաշտօնան իւրում ,
 քանանայից եւ Ղեւտացւոց , յողջակէզան
 եւ ի գոնն ¹³ փրկութեանն , եւ յօրհնելն եւ
 խոտտփան լինել եւ պաշտել ի դրունս
 3 սրահից տանն Տեսան Եւ մասն թապաւու-
 րին յընչից իւրոց յողջակէզան առաւօտու
 եւ երեկոյն , եւ յողջակէզան չարաթուցն
 եւ ամսամտիցն եւ ի տօնան ցրեալս յօրէնս
 4 Տեսան : Եւ տաց ժողովրդեանն որ
 բնակէին յերուսաղէմ , տալ զմասն քա-
 հանայիցն եւ Ղեւտացւոց , զի զօրաս-
 5 յին ի սոյտաւ ամեն Տեսան : Եւ որ-
 պէս հրամայեաց բանն , յաւելին եւս
 որդիքն Իսրայելի զպատուց ցորենոյն եւ

¹ Եբբ. Աստուծոյ ² Եբբ. սիրտ մի ³ Եբբ. սրսկէին
⁴ Եբբ. զԱստուած. Տէր ⁵ Եբբ. եւ զովէին զՏէր ⁶ Եբբ.
 Ղեւտացւոցն իմաստնոց ⁷ Եբբ. խաղաղութեանն

⁸ Եբբ. Եգեկիաս արքայ Յուգայ եւ եկեղեցւոյն ⁹ Եբբ.
 ետուն ¹⁰ Եբբ. ժողովուրդն Յուգայ եւ ¹¹ Եբբ. եկեալ
¹² Եբբ. սրբութեանն նորս ¹³ Եբբ. խաղաղականս

գինուց եւ ձիթոյ եւ մեղու, եւ զամն-
 նայն արմտեաց անդատանայ, եւ զտա-
 սանորդան զամնայն բերին բազում
 6 յոյժ : Եւ որպիսի խորայիլի եւ Յուզայ,
 որք բնակեալ էին ի քաղաքն Յուզայ,
 եւ նորա ամին զտասանորդ զուարե-
 կայն եւ յօխարացն, եւ՝ բերեալ կու-
 7 աեցին չեղջն չեղջա : Յամնանն երրորդի
 սկսան չեղջն սկիզբն ասնուլ, եւ յեթ-
 8 ներարդում ամեանն կատարեցան : Եւ
 եկն Եգիպտոս եւ իշխանն եւ տեփն
 զչեղջն, եւ օրհնեցին զՏէր եւ զժո-
 9 զովարդ նորա զԽարոյէլ : Եւ հարցանէր
 10 վասն չեղջոցն : Եւ տէ գնա Ագարիսս
 քահանայ իշխան ի ասնէն Սալպիկայ,
 Յորմէ հեա՛ն սկսան զպտուղս յերկ ի
 տուն Տեառն, կերաք եւ արբաք եւ իտ-
 զաք զմնացորդս : վասն զի Տէր օրհ-
 նեաց զժողովարդ իւր, եւ մնաց եւս
 11 յորիս թիւնց այլ : Եւ տէ Եգիպտոս
 Պատրաստեցէք եւ այլ եւս շտեմարանս
 12 ի տանն Տեառն . եւ պատասեցին : Եւ
 բերին անոր զպտուղս եւ զպատանորդան
 հաւատալք . եւ էր նոցա զերակացու
 Քալքեմիտս Աւետացի, եւ Սեմէի եզ-
 13 լայր նորա փոխանորդ նորին, եւ Յէքիէլ
 եւ Ազիտս եւ Նաճաթ եւ Ասայէլ եւ
 Յիրիմովթ եւ Յովզարազ եւ Եղիէլ եւ
 Սամուքիտ եւ Մասթի եւ Բանես, զեւ
 որպիսի նորա՝ որք կային անդ ի ձեան
 Քալքեմեայ եւ Ամեկայ եզբօր նորա,
 որպէս եւ հրամայեաց արքայ Եգիպտոս,
 եւ Ագարիտս աստճարդ ասնն Տեառն :
 14 Եւ կորէ որդի Յեմեայ Աւետացի զոնա-
 պանն ընդ արեւելս կողմն ի վերայ ճա-
 նեացն տայ զպտուղսն Տեառն, եւ
 15 զպրովթիւն սրբութեանն, զի ձեան Ա-
 զյոնայ եւ Մինիմովթն եւ Յետուայ եւ
 Սեմեայ եւ Մարիտայ եւ Սեքիմեայ, զի
 ձեան քահանայոցն հաւատարմութեամբ,
 սոյ կարտոյն նոցա ըստ հանապազոր-
 դեան պաշտօնէիցն, ըստ մեծի եւ վո-
 16 քու, ՚Դայ ի ծննդաց՝ արուայն յերե-
 մներին եւ ի վեր . ամնայնի որ մտա
 նէր ի տուն Տեառն ի համարի տուրցն
 յաւարս, ի պաշտօնն համարազորդեան

17 ըստ կարգին իւրեանց : Եւ յայս էր հա-
 մար՝ քահանայոցն ըստ տանց տոհմիցն,
 եւ զԱւետացիքն ի հանապազորդեան
 պաշտամանն ի քահանանից եւ ի վեր,
 18 ի կարգի ըստ համարուն . Յամնայն
 ծնունդս՝ ուտորեաց նոցա եւ գտե-
 լայց, հանդերձ ամնայն յարմարեալ .
 վասն զի հաւատալք¹¹ սրբեցին զպրու-
 19 թիւն : Եւ որդւոցն¹² Սահարնի, որք ի-
 նէին քահանայք . եւ ի քաղաքայն նո-
 ցա՝, յամնայն քաղաքի արք անուանիք
 որք անուանեցան սոյ զրոմին ամնայն
 արուի քահանայիցն, եւ յամնայնի որ
 20 մտեալ էր ի թիւ Աւետացի : Եւ արար
 այնպէս Եգիպտոս յամնայն Յուզա . եւ ա-
 րար բարի եւ յազու թիւն առաջի Տեառն
 21 Աստուծոյ իւրոյ : Եւ ամնայն զործովք
 որովք սկսու զործել ՚Ի տանն Տեառն՝,
 ըստ օրինայն Տեառն եւ ըստ հրամանաց,
 ինցրեաց զԱստուած իւր յամնայն որպէ
 իւրմէ, արար եւ յաջողեցաւ :

ԳԼ ԼԲ

1 Եւ յետ լանիցս այսոյիկ եւ ճշմարտու-
 թեանա այսորիկ եկն Սենեքերիմ արքայ
 Ասորիտսանեայց ի վերայ Յուզայ, եւ
 լանակեցաւ զպարսպուոր քաղաքօքն,
 2 եւ ասէր անուլ զնոսա : Եւ ետես Ե-
 գիպտոս թէ եկն Սենեքերիմ դէմ յան-
 զիման նորա պատերազմել ընդ Երու-
 3 տաղեմի, Սարհեցու ընդ ձերան եւ ընդ
 զօրաւորսն իննու զՉուրս ազգերայն որք
 էին արաքայ քաղաքին, եւ խցին գնո-
 4 սա : Եւ զուժարեաց ժողովարդ լազում,
 եւ խցին զՉուրս ազգերայն, եւ զգեան
 որ բաժանէր անցանելով ընդ մէջ¹⁵ քա-
 զտրին, եւ ասեն, Մի գուցէ եկեալ ար-
 զայն Սսորիտսանի զտցէ Չուր բաղում
 5 ճեւ զօրացին՝ եւ հզօրեցաւ Եգիպտոս,
 եւ չինեաց զամնայն պարիսպս կոր-
 ժանեպս¹⁶ եւ զաշտարովս, եւ արաս-
 զայ զառաջին պարիսպսն եւ զմեւան
 եւս՝ . եւ զօրացայց¹⁷ զպատուարսն քա-

¹ Եբր. սչխարացն, եւ զտասանորդ սրբութեանցն
 սրբելոց Տեառն Աստուծոյ իւրեանց, ² Եբր.
 զպատանորդսն եւ զնուէրսն ³ Եբր. գլխա-
⁴ Եբր. նուէրացն Աստուծոյ ⁵ Եբր. Ի ձեան նորա՝
⁶ Եբր. ի քաղաքս ⁷ Եբր. նա եւ թուելոց յազ-
 զա համարին

⁸ Եբր. թուելոցն յազա համարին ⁹ Եբր. Աւե-
 տացոցն ¹⁰ Եբր. Եւ ի թուելոցն յազա համարին
 ամնայն մանկանց նոցա, կանանց նոցա եւ
¹¹ Եբր. սրբեցին գանձինս ի սրբութիւն ¹² Եբր.
 Ահարնի, քահանայից, յանց աստանարուար-
 ձանայ քաղաքացն նոցա ¹³ Եբր. ուղղութիւն
 եւ ճամարութիւն ¹⁴ Եբր. ի սպասու տանն
 Աստուծոյ եւ ¹⁵ Եբր. երկրին ¹⁶ Եբր. եւ բարձ-
 րացոյց մինչեւ յաշտարակն, կա՛ւ բարձրացոյց
 զաշտարակն եւ արատոյ մեւս եւս պարիսպ
¹⁷ Եբր. զՄեղոն (տ՛ա Գ թագ. թ. 24.)

զաքին Դաւթի, եւ կազմեաց զէնս Կու-
 6 զումն : Եւ արար իշխանս սրատերազմի
 ի վերայ զօրուն, եւ ժողովեցան սա նա
 ի հրապարակ ձորոյն¹ : Խօսեցաւ ի սիրտս
 7 նոցա եւ ասէ, Զօրոցարուք եւ քաջ լե-
 րուք, մի երկնչիք յերեսաց թագաւորին
 Ասորեստանեաց, եւ միջերեսաց ամենայն
 սպառնայն որ ընդ նմա : Վասն զիրնդ մեզ
 8 բազոււք եւ քան ընդ նմա : Ընդ նմա
 Աստուած մեր՝ սպրեցուցանել զմեզ, եւ
 սրատերազմիզ զպատերազմ մեր : Եւ
 քաջակերեցաւ ժողովուրդն թանիւքն
 Եզեկեաց արքայի Յուզայ :
 9 Եւ յետ այսորիկ աւաքեաց Աննեքե-
 ըրիմ արքայ Ասորեստանեաց զձաւայս
 իւր յերուսաղէմ, եւ ինքն էր ի Լաբիս,
 եւ ամենայն զօրք ընդ նմա : Եւ ասա-
 քեաց սա Եզեկիա արքայ Յուզայ լե-
 10 րուսաղէմ, եւ ասէ, Այսպէս ասէ Ան-
 նեքեքրիմ արքայ Ասորեստանեաց : Յո՞
 11 սաղեմի : Ա՞չ ազաքէն Եզեկիաս խտրել
 զձեզ, մասնել զձեզ ի մա՞ճ, ի սով եւ
 ի ծարաւ, եւ ասէ, Տէր Աստուած մեր
 12 իրկեաց զմեզ ի ձեռաց արքայի Ասա-
 ընեստանեաց : Ա՞չ այդ Եզեկիաս է, որ
 քակեաց զսեղանս նորա եւ զարձաւնս
 նորա, եւ ասաց ցՅուզա եւ ցննակիչան
 Երուսաղեմի, Ասաջի սեղանոյս այսորիկ
 միայն երկիր պաղէք, եւ ի վերայ սա-
 13 րա ՚Կոճեղէք : Ա՞չ զխաղէք զինչ ա-
 յորի եւ եւ հարքն իմ ամենայն ժո-
 ղովոյց զաւատաց : միթէ կարելով կա-
 րային աստուածք ազգաց ամենայն երկ-
 րի փրկել զժողովուրդ իւրեանց ի ձե-
 14 ւաց իմոց : Զո՞ ոք յամենայն աստուա-
 ծոց ազգայն այնոցիկ ոչ սասակեցին
 հարքն իմ : միթէ կարացին սպրեցու-
 ցանել զժողովուրդ իւրեանց ի ձեռաց
 իմոց : Եւ զխոր կարտացէ Աստուածոյ
 15 ձեր վրկել զձեզ ի ձեռաց իմոց : Արդ
 մի խորեացէ զձեզ Եզեկիաս, եւ մի
 յուսացուացէ զձեզ յայդ : մի՞ հաւատայք
 զմա : Վասն զի ոչ կարացին աստուածք
 ամենայն ազգաց եւ թագաւորութեանց
 սպրեցուցանել զժողովուրդս իւրեանց ի
 ձեռաց իմոց եւ ի ձեռաց հարցն իմոց :

եւ Աստուածոյ ձեր ոչ վրկէ զձեզ ի ձե-
 16 ւաց իմոց : Եւ այլ եւս խօսեցան ծա-
 ուցք նորա ի Տէր Աստուած եւ յեզե-
 17 կիաս ծառայ նորա : Եւ թուզի՞ գրեաց
 թշնամանել զՏէր Աստուած Եսրայելի,
 եւ ասաց յազգս նորա, Զար որինակ
 ասաս ամք ազգաց երկրի ոչ վրկեցին
 զժողովուրդս իւրեանց ի ձեռաց իմոց,
 նայնպէս եւ Աստուածոյ Եզեկեաց զձա-
 զովուրդ իւր ոչ սպրեցուցել ի ձեռաց
 18 իմոց : Եւ գոչեաց մեծածայն Հրէաբն
 սա ժողովուրդն Երուսաղեմի որ էր ի
 վերայ սրտային, ճոյնական լինել ին-
 19 քեանց եւ կործանել զպարխայն, զի
 վազվազակի՞ առցն զքաղաքն : Եւ
 խօսեցան յԱստուածն Երուսաղեմի որ-
 պէս յաստուածս ժողովոյց երկրի, ի
 գործս ձեռաց մարդկան :
 20 Եւ յազօթս կային Եզեկիաս արքայ
 եւ Եսայիաս որդի Ամուսաց մարգարէ՝
 յազգս այնորիկ եւ զսէղցին յերկինս :
 21 Եւ ասաքեաց Տէր հրէշտակ, եւ աս-
 աակեաց զամենայն զօրաւոր եւ զպա-
 տերազմող, զիշխան եւ զգօրապետ ի
 բանակի արքային Ասորեստանեաց : Եւ
 զարձայց զերեսս իւր ամօթով յերկիրն
 իւր, եւ չոգաւ ի ստն աստուածոյն իւ-
 րոյ, եւ որք եկեալ էին յորովայնէ նա-
 22 րա՞ ընկեցին զնա անդ սրով : Եւ ապ-
 րեցայց Տէր զԵզեկիաս եւ զբնակիչս Ե-
 րուսաղեմի ի ձեռաց Աննեքեքրիմայ ար-
 քային Ասորեստանեաց եւ ի ձեռաց ա-
 մենեղաւոյ : Եւ հանդոյց զնաս չորջա-
 23 նակի : Եւ բազումք բերէին սաստարազս
 Տեսան յԵրուսաղէմ, եւ ընծայս Եզեկեաց
 արքայի Յուզայ : Եւ ամբարձաւ ասաջի
 աչաց ամենայն ազգաց յետ այսորիկ :
 24 Յաւուրան յայնոսիկ հիւանդացաւ Ե-
 զեկիաս մերձ ի մա՞ճ : Եւ յազօթս ե-
 կաց սա Տէր, եւ յուսեւ նմա եւ ետ
 25 նմա նշան : Եւ ոչ բառ հասուցանան
 զոր եա նմա Աստուած՝ հառուց անդրէն
 Եզեկիաս, այլ բարձրացաւ սիրտ նորա :
 եւ եզեւ ի վերայ նորա բարկա թիւն,
 26 եւ ի վերայ Յուզայ եւ Երուսաղեմի : Եւ
 խոնարհեցաւ Եզեկիաս ի բարձրութենէ
 սրտին իւրոյ եւ բնակիչքն Երուսաղեմի,
 եւ ոչ եկին ի վերայ նոցա բարկութիւն
 Տեսան յաւուրս Եզեկեաց :
 27 Եւ եզեւ Եզեկեաց մեծութիւնս եւ

¹ Եբր. բազումս եւ ասպարս ² Եբր. ժողովեաց
 զնոսս առ ինքն ի հրապարակ զբան քաղաքին
³ Եբր. Յուզայ եւ առ ամենայն Յուզայ որ ⁴ Եբր.
 խունկս արկէք

⁵ Եբր. գոչեցին ⁶ Եբր. զարհուրեցուցանել զնո-
 սա եւ խռովել զնոսս, զի

փառք բաղում յոյժ . եւ արար իւր
 գանձս ոսկւոյ եւ արծաթոյ եւ ակօնց
 պատուակիանաց , եւ խունիս եւ զէնս
 28 եւ անօխս ցանկալիս , եւ քաղաքս
 յարմախս զորենոյ եւ զինոց եւ ձիթոյ ,
 եւ զիզս եւ կայանս ամենայն անասնոյ
 29 եւ գոմս հօտից : Եւ քաղաքս զոր չի-
 նայ իւր , եւ պատրաստութիւն իտ-
 շանց եւ արջատոց բաղում . փսնս զի
 ես նմա Տէր ստացուածս բազումս յոյժ :
 30 Ինչքն Եգիպտոս երկից զերս ջրոցն Գեհո-
 նի զվերին , եւ ուղղեաց զնա խոնար-
 հաղոցն յարեւմուտս կողմն քաղաքին
 Դաւթի . եւ յաջողեցաւ Եգիպտոս յամե-
 նայն ի զորման իւր :
 31 Եւ այսպէս արար հրեշտակոց իշխա-
 նաց որք ի Բարեկոնէ առաքելոցն առ նա
 հարցանել փսնս նորա եւ՝ նշանաց որ
 եղին ի վերայ երկրի . եւ եթող զնա
 Տէր փորձել զնա եւ զիտել թէ զինչ է
 ի սրախ նորա :
 32 Եւ մնացեալ բանքն Եգիպտոս եւ ու-
 զորեւ թիւն նորա աճա պրկալ է ի մար-
 գարեւ թիւանն Ենայեաց սրբոց Ամովսոյ
 մարգարէի , եւ ի գիրս թագաւորացն
 33 Յուդայ եւ Բարսելի : Եւ ննջեաց Ե-
 գիպտոս ընդ նորս իւր եւ թաղեցին զնա
 ի բարձաւ անգալի վերեզմանաց սրբոցն
 Դաւթի . եւ փասս եւ պատիւ ետուն
 նմա ի մանուն նորա ամենայն Յուդա եւ
 բնակիչք Երուսաղեմի . եւ թագաւորեաց
 Մանասէ սրբի նորա փոխանակ նորա :

ՔԼ . ԼԳ

1 Էր ամաց երկոտտանից Մանասէ ի
 թագաւորելն իւրում , եւ յիսուն եւ հինգ
 2 ամ թագաւորեաց յերուսաղէմ : Եւ ա-
 րար չար ատաճի Տեառն յամենայն զար-
 չտ թիւանց սպգոցն զորս ստուակեաց
 3 Տէր յերեսոց սրբոցն Բարսելի : Եւ
 զարձաւ շինեաց զարձաւանդակս զորս
 կործանեաց Եգիպտոս հայրն նորա , եւ
 կանպնեաց արձանս Բահազիմայ . եւ
 սրար անասաս . եւ երկիր եպոյց ամե-
 նայն զօրութեան երկնից , եւ ծառու
 4 յեաց նոցա : Եւ շինեաց ակօղոն ի տանն
 Տեառն , յորում տապ Տէր՝ Յերուսա-
 5 զէմ եղիցի անուն իմ յաւիտեան : Շի-
 նեաց անց ակօղոն յամենայն զօրու-
 թիւան երկնի յերկոտեան 4 ի սրահս տանն

6 Տեառն : Եւ ինքն անցուցանէր զորդիս
 իւր ընդ հար 5 յերկրին Բեննոմայ , եւ
 հմայէր եւ հաւանարց լինէր եւ զիւ-
 թէր . եւ արար վառելիս եւ թողիչս .
 բազմացոյց աննել չար ատաճի Տեառն
 7 առ ի բարկացուցանելոյ զնա : Եւ զրօշեալ
 եւ ձուլածոյ եւ պատկեր զոր արար ի
 աննս 6 Տեառն , զորմէ տապ Աստուած
 ցԴաւթի եւ ցՍողոմոն որգի նորա , ի
 տանս յայտ եւ յերուսաղէմ զոր ընտ-
 րեցի յամենայն ցեղիցն Բարսելի՝ եղից
 8 գանուէն իմ յաւիտեան . Եւ ոչ եւս յա-
 ւելից սասանեցուցանել զտան Բարսելի
 յերկրէս զոր ետաւ հարց նոցա , բայց
 միայն թէ պահեսցին տանել զամենայն
 որ ինչ պատուիրեցի նոցա , ըստ ամե-
 նայն օրինաց եւ ասմանաց եւ իրա-
 9 ւանց ի ձեռն Մովսիսի : Եւ մոլորեցոյց
 Մանասէ զՅուդաս եւ զբնակիչնս Երու-
 սաղեմի տանել չար ատաւել քան զա-
 մենայն ազգան զորս երարձ Տէր յերե-
 10 սոց սրբոցն Բարսելի : Եւ խօսեցաւ
 Տէր ընդ Մանասէի եւ ընդ ժողովրդեան
 նորա , եւ ոչ լուանս :
 11 Եւ ամ Տէր ի վերայ նորա զիշխանս
 զօրու արքային Ասորեստանեաց . կա-
 յան զնա եւ կապեցին կապանօք եւ տա-
 12 յան ի Բարեկոն : Եւ իբրեւ վաճանկեցաւ ,
 ինչպիսեաց զերեսս Տեառն Աստուծոյ իւ-
 րոյ , եւ խոնարհեցաւ յոյժ յերեսոց Աս-
 13 տուծոյ հարցն իբրոյց : Յաղօթս եկաց
 տո նա , եւ լուաւ զպճման նորա , եւ
 զարձոյց զնա յերուսաղէմ ի թագաւո-
 րութիւնն իւր . եւ ծանեաւ Մանասէ ,
 եթէ Տէր՝ նա է Աստուած :

14 Եւ յետ այսորիկ շինեաց պարիսպ ար-
 տաբոյ քաղաքին Դաւթի յարեւմտից
 7 ընդ հարաւակողմն՝ ի հեղեղատին , եւ
 յիս 8 զըրանցն չարձանակի յլիպոյց , եւ
 բարձրացոյց յոյժ . եւ կայաց իշխանս
 զօրուց յամենայն քաղաքս պարսպաւորս
 15 Յուդայ : Եւ ի բաց երարձ գաստուածան
 օտարս եւ զպրօշեալնս ի տանէն Տեառն ,
 եւ զամենայն սեղաննս զորս շինեաց ի
 յերին տանն Տեառն եւ յերուսաղէմ եւ
 16 արտաբոյ քաղաքին : Եւ ուղղեաց զսե-
 զանն Տեառն , եւ զոճեաց ի վերայ նո-
 րա զոճս 10 փրկութեան եւ օրհնութեան .

1 Յեբր. Գ-1-1-1 2 Յեբր. սեղանս 3 Յեբր. զրմէ
 4 Յեբր. ի գաւիթս

5 Յեբր. ի հովտին որդւոյն Լեուզիայ 6 Յեբր. Աստու-
 ծոյ 7 Յեբր. Գեհանի 8 Յեբր. գրան Զկանցն , եւ
 պատեաց շուրջանակի զլիպոյց 9 Յեբր. ընկէց
 արտաբոյ 10 Յեբր. խաղաղութեան

և ասաց ՅՅուգաս ծառայել Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի : Բայց ժողովարցն տակաւին ևս երթայր ի Երազուան . սակայն ՅՏէր Աստուած էր նոցա :

18 Եւ մնացեալ բանքն Մանասէի , և աղօթք նորա որ առ Աստուած է , և բանք անստորացն որք խօսեցան ընդ նա յանուն Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի :

19 Ինչ , Անա են ի բանս շաղօթից նորա , և յորս լուսուն նմա , և ամենայն մեղք նորա և արտասարեթիւն նորա , և անղիքն զորս չինեաց զբարձաւանդական և արար անդ անասոս և գրօշեայս յառաջ քան զգառնայն իւրում , ահա

20 զրեալ են ի բանս Յանանորացնի և ընդհաց Մանասէ ընդ հարս իւր , և թագեցին զնա ՚ի զբախտի ամեն իւրոյ : և թագաւորեաց փոխանակ նորա Ամօն օրդի նորա :

21 Էր ամաց քան և երկուց Ամօն ի թագաւորին իւրում , և երկուս ամս 22 թագաւորեաց յերուսաղէմ : Եւ արար չար առաջի Տեառն որպէս արար Մանասէ հայր նորա . և ամենեցուն կոտցն զոր արար հայր նորա Մանասէ՝ զօհեաց

23 Ամօն և ծառայեաց նոցա : Եւ ոչ խոնարհեցաւ առաջի Տեառն , որպէս խոնարհեցաւ Մանասէ հայր նորա . այց օրդի նորա Ամօն յաճախեաց ի մեղս :

24 Եւ յարեան ի վերայ նորա ծառայցն իւր , 25 և հորին զնա ի տան իւրում : Եւ եհար ժողովուրդ երկրին զյարուցեալսն ի վերայ թագաւորին . և թագաւորեցոյց ժողովուրդ երկրին զՅուսիսա օրդի նորա փոխանակ նորա :

ԳԼ . ԼԿ

1 Էր ութ ամաց Յուսիսա ի թագաւորին իւրում , և երեսուն և մի ամ թագաւորեաց յերուսաղէմ : Եւ արար ուղղութիւն առաջի Տեառն . զնայ ի ճանապարհս Դաւթի հօր իւրոյ , և ոչ խոնարհեցաւ յաջ և ոչ յանեակ : Եւ յութերոյ ամի թագաւորութեանն իւրոյ , և ինքն էր տակաւին ևս մանուկ , սկսաւ խնորհել յՏէր Աստուած՝ Դաւթի հօր իւրոյ . և յերկոտասաներորդ ամի

2 թագաւորեաց յերուսաղէմ : Եւ արար ուղղութիւն առաջի Տեառն . զնայ ի ճանապարհս Դաւթի հօր իւրոյ , և ոչ խոնարհեցաւ յաջ և ոչ յանեակ : Եւ յութերոյ ամի թագաւորութեանն իւրոյ , և ինքն էր տակաւին ևս մանուկ , սկսաւ խնորհել յՏէր Աստուած՝ Դաւթի հօր իւրոյ . և յերկոտասաներորդ ամի

3 թագաւորեաց յերուսաղէմ : Եւ արար ուղղութիւն առաջի Տեառն . զնայ ի ճանապարհս Դաւթի հօր իւրոյ , և ոչ խոնարհեցաւ յաջ և ոչ յանեակ : Եւ յութերոյ ամի թագաւորութեանն իւրոյ , և ինքն էր տակաւին ևս մանուկ , սկսաւ խնորհել յՏէր Աստուած՝ Դաւթի հօր իւրոյ . և յերկոտասաներորդ ամի

4 թագաւորեաց յերուսաղէմ : Եւ արար ուղղութիւն առաջի Տեառն . զնայ ի ճանապարհս Դաւթի հօր իւրոյ , և ոչ խոնարհեցաւ յաջ և ոչ յանեակ : Եւ յութերոյ ամի թագաւորութեանն իւրոյ , և ինքն էր տակաւին ևս մանուկ , սկսաւ խնորհել յՏէր Աստուած՝ Դաւթի հօր իւրոյ . և յերկոտասաներորդ ամի

5 թագաւորութեանն իւրոյ սկսաւ արել զՅուգա և վերուսաղէմ ի բարձանցն և յանտուսայն ⁸ և ի ձուլածոյցն : Եւ ⁹ կործանեաց զէմ յանդիւնն իւր զսեւանս Բանայիմայն և ¹⁰ զբարձաւանդական յորոյ վերայ էին . և կոտորեաց զտնտառնն , և զգրօշեալսն և զձուլածոյն վերեայ և ժամրեաց և ընկէց յանդիւնն շիրմայն այնոցիկ որք զօհէին

6 նոցա : Եւ զսակիրս քրմոցն այրեաց ի վերայ սեղանոցն , և մարքեաց զՅուգոս և զերուսաղէմ , Եւ զբազարսն Եփրեմի և Մանասէի և զՄաւառնի և զԵփրեմայիմայն , և զսեղանն նոցա շուրջանակի : Եւ իւրայ երարձ զանտառն և զարգինսն , և զկաւսն վերեաց մանր , և զամենայն ¹¹ բարձունսն իւրոյ երարձ յերկրէն Իսրայելի , և զարձաւ յերուսաղէմ :

7 Եւ յամին ութուսաներորդի թագաւորութեանն իւրոյ , յորժամ վախճանեաց մարքի զերկիրն ¹² զառն թագաւորութեանն , առաքեաց զՄաւան օրդի Ասեղեաց և զՄաւան իշխան քաղաքին և զՅուսիսա օրդի Յուսաբազայ զլայի յիշատակայն իւրոյ , զօրացուցանել զառնն Տեառն Աստուծոյ իւրոյ :

8 Եւ եկին առ Բեղկիսա քանանայ մեծ . և ետ զարծաթն որ մտեալ էր ի տունն ¹³ Տեառն , զոր ժողովցին Գեւտացիքն պահարանք զրանն , ի ձեռանն Մանասէի և Եփրեմի ¹⁴ և իշխանայն , և յամենայն մտոցորացն Իսրայելի , և յարդուցն Յուգայ և Բենիամինի , և ընտելացն Երուսաղեմի : Եւ ետուն զայն ¹⁵ ի ձեռս որք ունէին զգործն , որք կային ի տանն Տեառն՝ կազմել և զօրացուցանել զառնն . Եւ ետուն հիւսանցն և շինողայն՝ զնկ քարայն չարեանկինն թմա , և փայտս ի գերանս՝ յարկանել զառնն զորս քակեցին թագաւորքն Յուգայ : Եւ արքն այնոքիկ կային հաւաստվք ի վերայ զործոյն . և

9 Եւ եկին առ Բեղկիսա քանանայ մեծ . և ետ զարծաթն որ մտեալ էր ի տունն ¹³ Տեառն , զոր ժողովցին Գեւտացիքն պահարանք զրանն , ի ձեռանն Մանասէի և Եփրեմի ¹⁴ և իշխանայն , և յամենայն մտոցորացն Իսրայելի , և յարդուցն Յուգայ և Բենիամինի , և ընտելացն Երուսաղեմի : Եւ ետուն զայն ¹⁵ ի ձեռս որք ունէին զգործն , որք կային ի տանն Տեառն՝ կազմել և զօրացուցանել զառնն . Եւ ետուն հիւսանցն և շինողայն՝ զնկ քարայն չարեանկինն թմա , և փայտս ի գերանս՝ յարկանել զառնն զորս քակեցին թագաւորքն Յուգայ : Եւ արքն այնոքիկ կային հաւաստվք ի վերայ զործոյն . և

10 ընտելացն Երուսաղեմի : Եւ ետուն զայն ¹⁵ ի ձեռս որք ունէին զգործն , որք կային ի տանն Տեառն՝ կազմել և զօրացուցանել զառնն . Եւ ետուն հիւսանցն և շինողայն՝ զնկ քարայն չարեանկինն թմա , և փայտս ի գերանս՝ յարկանել զառնն զորս քակեցին թագաւորքն Յուգայ : Եւ արքն այնոքիկ կային հաւաստվք ի վերայ զործոյն . և

11 զօրացանել զառնն . Եւ ետուն հիւսանցն և շինողայն՝ զնկ քարայն չարեանկինն թմա , և փայտս ի գերանս՝ յարկանել զառնն զորս քակեցին թագաւորքն Յուգայ : Եւ արքն այնոքիկ կային հաւաստվք ի վերայ զործոյն . և

12 զառնն զօրացանել զառնն . Եւ ետուն հիւսանցն և շինողայն՝ զնկ քարայն չարեանկինն թմա , և փայտս ի գերանս՝ յարկանել զառնն զորս քակեցին թագաւորքն Յուգայ : Եւ արքն այնոքիկ կային հաւաստվք ի վերայ զործոյն . և

13 զառնն զօրացանել զառնն . Եւ ետուն հիւսանցն և շինողայն՝ զնկ քարայն չարեանկինն թմա , և փայտս ի գերանս՝ յարկանել զառնն զորս քակեցին թագաւորքն Յուգայ : Եւ արքն այնոքիկ կային հաւաստվք ի վերայ զործոյն . և

14 զառնն զօրացանել զառնն . Եւ ետուն հիւսանցն և շինողայն՝ զնկ քարայն չարեանկինն թմա , և փայտս ի գերանս՝ յարկանել զառնն զորս քակեցին թագաւորքն Յուգայ : Եւ արքն այնոքիկ կային հաւաստվք ի վերայ զործոյն . և

15 զառնն զօրացանել զառնն . Եւ ետուն հիւսանցն և շինողայն՝ զնկ քարայն չարեանկինն թմա , և փայտս ի գերանս՝ յարկանել զառնն զորս քակեցին թագաւորքն Յուգայ : Եւ արքն այնոքիկ կային հաւաստվք ի վերայ զործոյն . և

16 զառնն զօրացանել զառնն . Եւ ետուն հիւսանցն և շինողայն՝ զնկ քարայն չարեանկինն թմա , և փայտս ի գերանս՝ յարկանել զառնն զորս քակեցին թագաւորքն Յուգայ : Եւ արքն այնոքիկ կային հաւաստվք ի վերայ զործոյն . և

17 զառնն զօրացանել զառնն . Եւ ետուն հիւսանցն և շինողայն՝ զնկ քարայն չարեանկինն թմա , և փայտս ի գերանս՝ յարկանել զառնն զորս քակեցին թագաւորքն Յուգայ : Եւ արքն այնոքիկ կային հաւաստվք ի վերայ զործոյն . և

18 զառնն զօրացանել զառնն . Եւ ետուն հիւսանցն և շինողայն՝ զնկ քարայն չարեանկինն թմա , և փայտս ի գերանս՝ յարկանել զառնն զորս քակեցին թագաւորքն Յուգայ : Եւ արքն այնոքիկ կային հաւաստվք ի վերայ զործոյն . և

¹ Եբբ. Տեառն Աստուծոյ իւրեանց ² Եբբ. Թագաւորաց Իսրայելի , (11) և աղօթք նորա և լսելի ինն յորա ³ Եբբ. Հոգայ ⁴ Եբբ. ի տան իւրում ⁵ Եբբ. այս Ամօն ⁶ Եբբ. Ամօնի թագաւորին ⁷ Եբբ. զԱստուած

⁸ Եբբ. և ի գրօշեաց և ⁹ Եբբ. կործանեցին ¹⁰ Եբբ. զարձանս արեգական որ ի բարձունս ի վերայ նոցա՝ կոտորեաց , և զանտառն ¹¹ Եբբ. արձանս արեգական ¹² Եբբ. զառնն ¹³ Եբբ. Աստուծոյ ¹⁴ Եբբ. Գալուստ ¹⁵ Եբբ. ի ձեռս որոց տունէին զգործն , վերակացուաց տանն Տեառն , և ետուն զայն արց գործէին զգործն ի տանն Տեառն ի կազմել և զօրացուցանել զառնն , (11) և ետուն հիւսանցն և շինողացն զնկ քարինս կոփեալս

վերակացուքն նոցա՝ Յէթ եւ Աբգրիս՝
 Ղեւտացիք յորդոցն Մերարեայ, եւ Չա-
 քարիսս եւ Մեսոզամ՝ յորդոցն Կահա-
 խու, այց առնել . եւ ամենայն Ղեւտացի
 որ ոք էր իմաստուն նուագարանօք եր-
 13 զոցն : Եւ ի վերայ բնոնակրացն , եւ ի
 վերայ այնոցիկ որք առնէին զգործն եւ
 զպատրաստութիւնն գործոյն , եւ ի Ղեւ-
 տացոցն էին զպարպեաք եւ զատաւորք
 եւ զոնապանք :

14 Եւ ի հանելոյն նոցա զարծաթն մտեալ
 ի տունն Տեառն , եղիա Քեզկիսս քա-
 հանայ զիրս օրինացն Տեառն որ ի ձեռն
 15 Մովսիսի : Պատասխանի եւ Քեզկիսս
 եւ ասէ ցՍափան զպրապեա , Գիրս օ-
 րինաց զաի ի տանն Տեառն , եւ ետ Քեզ-
 16 կիսս զգիրսն ցՍափան : Եւ տարաւ Սա-
 փան զգիրսն առ արքայ . եւ ետ արքա-
 յի՝ Վճամար ամենայն տուկոյ արծա-
 17 նէին զգործն : Եւ ձուլեցին՝ զարծաթն
 գտեալ ի տունն Տեառն , եւ ետուն զայն
 ի ձեռս վերակացուցն , եւ ի ձեռս այ-
 18 նոցիկ որք առնէին զգործն : Եւ պատ-
 մեաց Սափան զպրապեա արքայի եւ
 ասէ , Գիրս օրինաց ետ ցիս Քեզկիսս
 քահանայ . եւ ընթերցաւ զայն Սափան
 19 առաջի թագաւորին : Եւ եղև իրիւ
 լուաւ արքայ զրոնս օրինացն , պատա-
 20 լեաց զպատմուճան իւր : Եւ պատու ի-
 րեաց արքայ Քեզկեայ եւ Աքիկամայ
 որդւոյ Սափանայ , եւ Արգիայ որդւոյ
 Միքիայ , եւ Սափանայ զպրապեաի , եւ
 Ասայիայ՝ մանկան արքայի , եւ ասէ ,
 21 Երթալոք ինչրեցէք ի Տեառն զլան իմ
 եւ զլան ամենեցան մնացելոցս յԻսրա-
 յելէ եւ Յուդայ յաղաքս լանից զրոց
 այդոցիկ որք գտան . զլան զի մեծ
 սրամտութիւն Տեառն բարբառեալ է ի մեզ .
 զի ոչ լուան հարքն մեր զրանս Տեառն
 առնել ըստ ամենայնի որ ինչ գրեալ է
 22 ի գիրսդ յայդոսիկ : Եւ գնաց Քեզկիսս
 եւ որոց սաաց արքայ՝ առ Ողզան մար-
 զարէ կին Սեղմայ որդւոյ Թակուաթայ
 որդւոյ Եսերայ , որ պահէր զպատու ի-
 րանսն , եւ ինքն բնակէր յԵրուսաղէմ
 ի Մասնա . եւ խօսեցան ընդ նմա ըստ
 բանիցն այնոցիկ :

23 Եւ ասէ ցնտա , Այսպէս ասէ Տէր Աս-

տուած Իսրայելի . Ասասլէք ցայն որ
 24 առաքեաց զձեզ առ իս , Այսպէս ա-
 սէ Տէր . Ահա ես ամեմ չարիս ի վերայ
 տեղւոյդ յայդորիկ , զամենայն բանս
 զրեալս ի գիրսդ զոր ընթերցան առաջի
 25 արքայիդ Յուդայ . Փոխանակ զի թողին
 զիս եւ զոհեցին աստուածոց օտարաց ,
 զի բարկացուցանիցեն զիս զործովք
 ձեռաց իւրեանց , եւ ըրորոքեցաւ
 սրամտութիւն իմ ի տեղւոյդ յայդմիկ ,
 26 եւ ոչ եւս չիջցի : Եւ ցիժաղաւորն Յու-
 դայ որ առաքեաց զձեզ ինչորիկ զՏէր ,
 այսպէս ասասլէք ցնա . Այսպէս ասէ
 Տէր Աստուած Իսրայելի . Չբանոց զոր
 27 լուար զու , եւ պատկոտեաց սիրաքո ,
 եւ խմորհնցար առաջի երեսաց իմոց
 ի լսել զբանոց իմ ի վերայ տեղւոյդ այ-
 գորիկ եւ ի վերայ բնակչացդ գորա . եւ
 զու խմորհնցար առաջի իմ , պատա-
 սեցիր զպատմուճանս քո , եւ լացեր
 յանդիման իմ , եւ ես լուայ , ասէ Տէր :
 28 Ահա յուկից դքեզ առ հարս քո , եւ
 զիցեն զքեզ ի չիրմին քում իսպաղու-
 թեամբ , եւ ոչ տեսցին աչք քո զամե-
 նայն չարիսն զոր ես ամից ի վերայ տեղ-
 ւոյդ այդորիկ եւ ի վերայ բնակչաց գո-
 րա : Եւ ետուն թագաւորին զբանս զայ-
 ստիկ :

29 Եւ առաքեաց արքայ եւ ժողովեաց
 30 զձերսն Յուդայ եւ զԵրուսաղեմի : Եւ
 ել արքայ Յուդայ ի տունն Տեառն ,
 եւ ամենայն Յուդաս եւ բնակիչք Ե-
 րուսաղեմի , եւ քահանայքն եւ Ղեւ-
 տացիք , եւ ամենայն ժողովուրդն ի մե-
 ծէ մինչև եւ ի փոքր , եւ ընթերցաւ յա-
 կանչն նոցա զամենայն բանս զկտակին
 31 գտելոյ ի տանն Տեառն : Եւ յարեաւ
 թագաւորն , եկաց ի վերայ սեանն , եւ
 եղ ուխտ առաջի Տեառն երթալ զհեա
 Տեառն , պահել զպատու իրանսն որա եւ
 զվիպութիւնս նորա եւ զհրամանս նո-
 րա ի բոլոր սրտէ եւ ի լոլոր անձնէ ,
 32 սիկ : Եւ կացոյց զամենեսեան զղապան
 յԵրուսաղէմ եւ ի Բենիամին . եւ արա-
 րին բնակիչքն Երուսաղեմի՝ 11 ուխտ ի
 33 տանն՝ Աստուծոյ հարցն իւրեանց : Եւ

¹ Եբբ. գճամար, եւ ասէ, Չամենայն ինչ որ տուաւ
 ի ձեռս ծառայից բոց՝ արարին նորա . (17) եւ
 թափեցին ² Եբբ. զպատմուճանս

³ Եբբ. եւ ի վերայ բնակչաց նորա ⁴ Եբբ. խունկս
 արկին ⁵ Եբբ. բորբոքեացի ⁶ Եբբ. զամենայն
 ձերսն ⁷ Եբբ. պիւտե ⁸ Եբբ. գրոց կտակին
⁹ Եբբ. եկաց թագաւորն ի տեղւոյ իւրում ¹⁰ Եբբ.
 սառնել զբանս ¹¹ Եբբ. ըստ ուխտին Աստուծոյ.

ի բաց երարձ Յովսիսա զամենայն զար-
չելիս յամենայն երկրէ , որ էր որդւոցն
Իսրայելի . եւ արար ամենայն զանոցն
՚յերուսաղէմ եւ՝ յԻսրայելի ծառայել
Տեառն Աստուծոյ իւրեանց . զամենայն
և աւուրս իւր ոչ ՚խոտորեցաւ ի ճեւոց
Տեառն Աստուծոյ հարցն ՚իւրոց :

ԳՂ . ԼԵ

1 Եւ արար ՚Յովսիսա զպատեքն Տեառն
՚Աստուծոյ իւրոց՝ . եւ զենին զպատեքն
ի չորեքասաներորդում աւուր ամուսն
2 առաջնոյ , եւ կոչոց զքահանայսն ի
վերայ պահպանութեան իւրեանց , եւ
զօրացոյց զնոսա ի գործս ամեն Տեառն :
3 Եւ ասէ ՚ցՂեւտացիսն եւ ցզօրա օրսն
յամենայն Իսրայելի , սրբի զնոսա Տեառն .
եւ եղին՝ զաապանակն սրբութեան ի
ամեն գոր շինեաց Սողոմոն օրդի Դաւ-
թի արքայի Իսրայելի . ՚Կե ասէ ար-
քայ . Ոչ է ձեզ բառնալ ի վերայ ուսոյ
եւ ոչ ինչ . արդ պաշտեցէք զՏէր Աս-
տուած ձեր եւ զժողովուրդ նորա զԻս-
4 րայէլ . Եւ պարատք լիբուք ըստ ամնոյ
տոհմից ձերոց եւ ըստ օրոմտից պաշ-
տաման ձերոց , ըստ զրոց Դաւթայ ար-
քայի Իսրայելի , եւ ՚ի ձեռն թագաւո-
5 լին՝ Սողոմոնի օրդոց նորա : Եւ կա-
ցէք ի տաճարիք ըստ որոշման ամնոյ
տոհմից ձերոց , առաջի եղբարց ձերոց
եւ որդւոց ժողովրդեան ձերոց . եւ բաժ-
6 նի տան ցեղիդ Ղեւտացւոց . Եւ զոհե-
ցէք զպատեքդ , եւ ՚պատրաստեցէք
զարբութիւնսդ՝ եղբարց ձերոց , ամնիկ
ըստ բանիդ Տեառն որ ի ձեռն Մովսի-
7 սի : Եւ սկսաւ Յովսիսա տալ որդւոց
ժողովրդեանն իոյս եւ որոջն եւ նոխազս
յորդւոց այժեանցն , զամենայն ի պատեքն .
եւ զամենեանսն որ ինչ գտաւ՝ թուով
երեսուն հազար , եւ զուարակս երեք
հազար . այսոքիկ ի ստոյցածոց թա-
8 գաւորին : Եւ իշխանքն նորա սկսան
տալ ժողովրդեանն եւ քահանայիցն եւ
Ղեւտացւոցն . ՚Կե ետուն՝ Քեղիկիսա եւ
Չաքարիսա եւ Յէքիէլ , իշխանք սանն
Աստուծոյ , քահանայիցն ետուն ի պա-
սեքն իոյս եւ որոջն եւ նոխազս երկու

հազար եւ վեց հարւեր , եւ զուարակս
9 երեք հարւեր : Եւ Քոննելիսա ՚Կե Բա-
նիա՝ եւ Սաւէաս եւ Նաթմանայէլ ել-
բարբ նորա , եւ Աստրիսա եւ Յէիէլ եւ
Յովզարայ իշխանք Ղեւտացւոցն , սկսան
տալ ցՂեւտացիսն ի պատեքն իոյս հինգ
հազար եւ զուարակս հինգ հարւեր :
10 Եւ ուղղեցաւ պաշտօնն , եւ կոչին քա-
հանայքն ի կադոն իւրեանց եւ Ղեւ-
տացիքն ի պատուցմանն ի ընտնոց՝ ըստ
11 պատուիրանի արքային : Եւ զենին զպա-
սեքն , եւ հեղին քահանայքն զարիւհն
ի ձեռացն իւրեանց , եւ Ղեւտացիքն
12 ՚յօշեցին , Եւ պատրաստեցին զողջա-
կէզան տալ նոցա ի բաքանչիւր ումեք
ըստ զատուցմանն , վասն ամնոց տոհ-
մից որդւոց ժողովրդեանն մատուցանել
Տեառն , որպէս եւ զրիպ է ի գիրս օ-
րինացն Մովսիսի : Նոյնպէս եւ ՚յառա-
13 շտայինն : Եւ խորովեցին զպատեքն հրով
ըստ օրինին , եւ զարբութիւնն երեցին
կաթիւսեք եւ ամնիք , եւ ՚յաջողու-
ցաւ . եւ ընթացան առ ամենեանսն որ-
14 զիս ժողովրդեանն : Եւ յիս պատրաս-
տելոյն նոցա եւ քահանայիցն , վասն զի
քահանայքն էին մատուցանել զճարպն
եւ զողջակէզան մինչեւ ի գիշերն , եւ
Ղեւտացիքն պատրաստեցին իւրեանց
եւ եղբարցն իւրեանց որդւոցն Անարո-
15 նի : Եւ սալոմոնուազքն սրղիք Ասա-
փայ ի կարգին իւրեանց ըստ պատուի-
րանին Դաւթայ , եւ ՚Ասափ եւ Եման եւ
Իդիթուհ՝ մարգարէք արքային , եւ իշ-
խանք եւ՝ զանապանք գրանն եւ գրան .
եւ ոչ էր նոցա ՚հար շարժել՝ ի պաշ-
տամանն սրբութեանն . վասն զի եղբարք
նոցա Ղեւտացիքն պատրաստեցին նո-
16 ցա : Եւ ուղղեցաւ եւ պատրաստեցաւ
ամենայն պաշտօնն Տեառն յաւուրն յայն-
միկ՝ անել զպատեքն եւ մատուցանել
զողջակէզան ի վերայ սեղանոցն Տեառն ,
ըստ պատուիրանին Յովսիսայ արքայի :
17 Եւ արարին օրդիքն Իսրայելի որք զասն
անդ՝ զպատեքն ի ժամանակին յայնմ ,
18 եւ զտօն անխմորիցն զեւթն օր : Եւ ոչ
երեք եղև պատեք նման նմա յԻսրա-
յիլի յաւուրն Սամուելի մարգարէի ,
եւ ամենայն թագաւորքն Իսրայելի ոչ

1 Եւ արար 21: Եւ խոտորեցան 31: Եւ իւր-
եանց 41: Եւ Յովսիսա յերեսուորդէմ 51: Եւ
ցՂեւտացիսն , ուսուցիչս ամենայն Իսրայելի ,
սրբեալս Տեառն , Կիբ 61: Եւ ըստ զրոց 71: Եւ
սրբեցարուք եւ պատրաստեցէք վասն

81: Եւ մարթեցին 91: Եւ ամենին զուարակացն
101: Եւ տապալիք 111: Եւ Ասափայ եւ Եմանայ եւ
Իդիթուհի , տեսանողի արքային , եւ 121: Եւ
պետոյ ի բաց կալ

արարին պատեք որոյէս արար Յովսիաս ,
 եւ քահանայքն եւ Ղեւսայիք , եւ ա-
 մենայն Յուդաս եւ Իսրայել որ գտաւ
 19 անգ եւ ընտկիչքն երուսաղէմիս : Արա-
 րին Տեսան յաւթու տասնհորայ ամի թա-
 գաւորութեանն Յովսեայ : Եւ զվնակս
 եւ զլէտս եւ զզրեթս եւ զկուսս եւ
 զկիտարդս , որք էին յերկրին Յուդայ
 եւ յերուսաղէմ , ի բաց երարձ եւ այ-
 րեայ հրով արքայ Յովսիաս , զի հաս-
 տատեացէր արան օրինացն զգրեալն ի
 զիրս զոր եզրս Քեզկիաս քահանայ ի
 սանն Տեսան : Եման նմա ոչ եղև յա-
 ռաջ քան զնա , որ դարձաւ առ Տէր Աս-
 սուած ի բոլոր սրտէ ի բովէ եւ ի բոլոր
 անձնէ իւրմէ եւ յամենայն զօրութենէ
 իւրմէ , ըստ ամենայն օրինաց Մովսիսի .
 եւ յետ նորա ոչ ոք յարեաւ նման նմա :
 Սակայն ոչ գարձաւ Տէր ի բարկութենէ
 սրամտութեան իւրոյ մեծէ , զոր բար-
 կացաւ սրամտութեամբ Տէր ի վերայ
 Յուդայ , ամենայն բարկութեամբքն ու-
 րովք յարկայոց զնա Մանասէ . եւ ա-
 սաց Տէր , Այլ եւ զՅուդաս մերժեցից
 յերեսաց խնայ , որպէս մերժեցի զԻս-
 րայել . եւ ի բաց արարից զքաղաքն զոր
 ընտրեցի զերուսաղէմ , եւ զտունն զոր-
 20 մէ ասացի՝ Եզկիի անուն իմ անց : Եւ
 ել Փարաւոն՝ Նեքաւով արքայ Եզկի-
 տոսի ՝ ի վերայ արքային Ասորիստա-
 նեայց՝ , առ զկառնն Եփրատայ . եւ զնայ
 21 արքայ Յովսիա ընդգէմ նորա : Եւ ա-
 ռաքեաց սոռ նա հրեշտակս , եւ ստէ ,
 Չինչ կայ իմ եւ քո , արքայ Յուդայ .
 ոչ եմ եկեալ ի վերայ քո այսօր ՝ զպ-
 սերազմ առնել՝ . եւ Աստուած ասաց
 զաւթալ ինձ . զդոյչ լեր յԱստուծոյ որ
 է ընդ իս , մի գուցէ սողականիցէ զքեզ :
 22 Եւ ոչ զարժաց Յովսիա զերեսս իւր ի
 նմանէ , այլ պատրազմի ընդ նմա ՝ զու-
 րացաւ . եւ ոչ լուս բանիցն Նեքաւո-
 վայ որ ի բերանայ Տեսան , եւ եկն պա-
 23 տերազմիլ ի դաշտին Մակեդոնայ : Եւ
 հարին սգեզնաւորքն զարքայ Յովսիաս .
 եւ ստէ արքայ ցձառայս իւր , Հանէք
 զիս աստի , վասն զի վտանգեցայ յսոյ :
 24 Եւ հանին զնա ծառայքն նորա ի կա-

ռացն իւրոց , եւ եղին զնա ի կառն
 յերկրորդս՝ որ էր նորա , եւ տարան զնա
 յերուսաղէմ . եւ մեռաւ եւ թաղեցաւ
 ընդ հարս իւր . եւ ամենայն Յուդաս
 եւ երուսաղէմ սուղ առին ի վերայ Յով-
 25 սեայ : Եւ ասաց ողբս Երեմիաս ի վե-
 րայ Յովսեայ , եւ ամենայն ՝ իշխանքն
 սրբ եւ կանայք , ասացին զողբսն ի
 վերայ Յովսեայ մինչև ցայսօր , եւ ե-
 ստան զայն իրբև հրամանաւ ի մէջ Իս-
 րայելի . եւ ա՜նա զրեալք են ի ծառս
 ողբոցն :
 26 Եւ ճէին բանքն Յովսեայ եւ յոյս նո-
 27 րա զրեալ՝ յօրէնսն Տեսան , Եւ մնա-
 ցեալ յանքն նորա առաջինք եւ վեր-
 ջինք՝ ա՜նա զրեալ են ի զիրս թաղաւո-
 րայն Իսրայելի եւ Յուդայ :

ԳԼ . ԼԶ

1 Եւ առ ժողովուրդ երկրին զՅովսաբազ
 որդի Յովսեայ , եւ ՝ օժին զնա եւ՝ կա-
 ցուցին զնա թագաւոր փոխանակ հօր
 2 նորա յերուսաղէմ . Արդի քսան եւ եւ
 ըրց ամաց էր Յովսաբազ ի թագաւորին
 իւրում . եւ զերեսս ամիսս թագաւորեաց
 յերուսաղէմ . ՝ եւ անուն մօր նորա Ա-
 միտալ , գուտար Երեմիայի ի Ղորնայ .
 եւ արար չար սառձի Տեսան՝ ըստ ա-
 մենայնի զոր ինչ արարին հարքն նորա :
 3 Եւ կապեցաւ զնա Փարաւոն Նեքաւով
 ի Դեկաղթիս յերկիրն Եմաթիայ , ոչ եւս
 թագաւորել նմա յերուսաղէմ . եւ սա-
 րաւ զնա արքայն յեգիպտոս՝ . եւ արկ
 ի վերայ երկրին հարկ հարեւր տաղանդ
 4 արձակոյ , եւ տաղանդ մի ոսկեոյ եւ ՝ կա-
 ցուցց Փարաւոն Նեքաւով զԵզկիակիմ որ-
 զի Յովսեայ արքայի Յուդայ փոխանակ
 Յովսեայ հօր նորա՝ . եւ փոխեաց զա-
 նուն նորա Յովսակիմ . եւ զՅովսաբազ
 եզրայր նորա առ ՝ Փարաւոն Նեքաւով ,
 եւ տարաւ յեգիպտոս . ՝ եւ մեռաւ անց :
 Եւ զարձաթին եւ զոսկին ետուն Փարա-
 ւոնի . յայնմ հետէ սկսաւ սալ հարկս
 երկրին . եւ ետուն զարձաթին ըստ բե-
 րանոյ Փարաւոնի . եւ յիւրաքանչիւր
 ումնքէ ըստ զօրութեան իւրոյ պահան-

1 Եբբ. Յովսեայ զպատէքն (20) Յետ ամենայնի
 այսորիկ իրբև պատրաստեաց Յովսիաս զառնն,
 ել 2Եբբ. պատրաստել ի Վարքեմիս 3Եբբ.
 այլ ի վերայ տան ընդ օրում է իմ պատերազմ
 4 Եբբ. ծպտեցաւ , Կա, ինդրեաց

5 Եբբ. երգեցողք 6 Եբբ. մնացողք բանիցն Յով-
 սեայ եւ ողբմութի իւնք նորա որպէս զրեալ են
 7 Յեբբ. Կառտ 8 Եբբ. (3) եւ ընկէց զնա արքայն
 յեգիպտոսացոց յերուսաղէմ 9 Եբբ. թագաւո-
 րեցուց արքայն յեգիպտոսաց զԵզկիակիմ զեզ-
 րայր նորա ի վերայ Յուդայ եւ երուսաղէմի

ջէին զարծաթն եւ զոսկին ի ժողովրդե-
նէ երկրին, ապ զայն Փարաւոնի Եե-
քաւալայ ։”

- 5 Էր քսան եւ հինգ ամաց Յովակիմ ի
թագաւորին իւրում, եւ զմտասան ամ
թագաւորեաց յերուսաղէմ ։ Կեւ անուն
մօր նորա Զեկքալրա զուսար Եերեայ
ի Ռամայ, եւ արար չար առաջի Տեառն
ըստ ամենայնի զոր ինչ արարին հարքն
նորա ։ Յառուրս նորա ել նարուքոզնու-
սոր արքայ Բարելոնի յերկիրն, եւ ծա-
ւայեաց նմա ամիս երիս, եւ սպասամ-
բեաց ի նմանէ ։ Եւ առարեաց Տէր զՔաղ-
զեացիան եւ զաւաղահան Ասորեաց, եւ
զաւաղահան Մովարացւոց եւ սրբւոցն
Ամոնաց եւ Սամարիայ ։ Եւ ի բաց կա-
ցին յետ բանիցս պոսոցիկ ըստ բանի
Տեառն ի ձեռն ծառայից իւրոց մարգա-
րէից ։ սակայն սրամուռ լինէ ի Տեառ-
նէ էր ի վերայ Յուդայ, ի բաց բաճնայ
զնա յերեսաց իւրոց, վասն մեղացն Մա-
նասէի յամենայնի զոր ինչ արար, եւ
անպարտ արեանցն զոր եհեզ Մանասէ,
եւ կլից զյերուսաղէմ անդարտ արեամբ,
եւ ոչ կամեցաւ Տէր սատուութիւնս ։”
- 6 Եւ ել ի վերայ նորա նարուքոզնու-
սոր արքայ Բարելոնի, եւ կայեաց զնա
պզնծի կապանօք ։ Եւ սարաւ” զնա ի
7 Բարելոն ։ Եւ մասն ինչ ի սպասուց ասան
Տեառն տարաւ ի Բարելոն, եւ եզ զայն
8 ի տաճարին իւրում որ ի Բարելոն ։ Եւ
մնացեալ բանքն Յովակիմայ եւ 3 ամե-
նայն ինչ զոր արար” ոչ աւանդիլ կրեալ
էն նորա ի գիրս բանից 4 աւուրց թու-
ղաւորացն Յուդայ ։ Եւ ննջեաց Յու-
վակիմ ընդ հարս իւր, եւ թագեցաւ ի
Գանուղաւ ընդ հարս իւր ։” եւ թագա-
ւորեաց Յեքնոնիս որգի նորա վախա-
նակ նորա ։
- 9 Արդի ութիւստան ամաց էր Յեքնոնիս
ի թագաւորին իւրում, եւ ամիս երիս
եւ առուրս ասան թագաւորեաց յերու-
սաղէմ եւ արար չար առաջի Տեառն ։
- 10 Եւ ի դաննալ տարւոցն սոսրեաց ար-
քայն նարուքոզնոսոր եւ տարաւ զնա
ի Բարելոն, հանպերձ զանկալի սպասուք
տանն Տեառն ։ Եւ թագաւորեցոց զՍե-

զեկիսա եզրայր հօր նորա ի վերայ Յու-
դայ յերուսաղէմ ։

- 11 Ամաց քսան եւ միոց էր Սեզեկիսա
ի թագաւորին իւրում, եւ մտասան
12 ամ թագաւորեաց յերուսաղէմ ։ Եւ ա-
րար չար առաջի Տեառն Աստուծոց իւ-
րոց ։ ոչ պատկասեաց յերեսաց Երեմիա-
սի մարգարէի 6 Եւ ի բանիցն” Տեառն ։
- 13 Եւ յապտամբելն նորա ի նարուքոզնու-
սոսորայ արքայէ, եւ անցանկոց զերզ-
մամբքն զոր երզմնեցոց զնա Աստուած
իւր, խոտոցոց զպարանոց իւր, եւ
զսիրտ իւր կարծրացոց” ոչ եւս զառ-
14 նալ առ Տէր Աստուած Իսրայելի ։ Եւ
ամենայն 6 փասաւորքն Յուդայ, եւ քա-
հանայք” եւ ժողովուրդք երկրին յա-
ճարեցին անօրինի անօրինութիւնս ըստ
զարչեղեաց ազգացն, եւ պղծեցին զտունն
15 7 Տեառն յերուսաղէմ ։ Եւ առաքեաց Տէր
Աստուած հարցն նոցա ի ձեռն մարգա-
րէիցն 8 կանխեալ առաքեաց զՆրեշտակս
իւր” ։ վասն զի խնայէր ի ժողովուրդն
16 իւր եւ ի սրբութիւնն իւր ։ Այնամար-
նէին զՆրեշտակս նորա, եւ անգոնէին
զրանս նորա, եւ խաղ ասնէին զմար-
գարէան ։ մինչեւ եզեւ բարկութիւն
Տեառն ի վերայ ժողովրդան իւրոց, եւ
ոչ եւս զոյր այնուհետեւ նոցա բժշկու-
17 լիւն ։ Եւ ամ ի վերայ նոցա զթագա-
ւորն Քաղզայւոց ։ կատարեաց զերի-
տասարդս նոցա սրով ի տան սրբութեան
իւրոց, եւ ոչ խնայեաց 9 ի Սեզեկիսա ։
կուտանաց նոցա ոչ ողորմեցաւ, եւ զձերս
նոցա զամենեանս մասնեաց ի ձեռս
18 նոցա” ։ Եւ զամենայն սպաս տանն Աս-
տուծոց զմեծամեծս եւ զփոքունս, եւ
10 զամենայն զանձն” արքային եւ մեծա-
մեծայն, զամենայն սարաւ ի Բարելոն ։
- 19 Եւ սչրեաց զտունն Տեառն, եւ կործա-
նեաց զպարիսպն Երուսաղեմի, եւ զա-
պարանան որ ի նմա սչրեաց նով, եւ
զամենայն սնօթ զեղեցիկ սպականեաց ։
- 20 Եւ զերեաց 11 զմնացորդսն ի Բարելոն ։
եւ էին անդ” նմա եւ սրբւոց նորա ի
ծառայութիւն, մինչեւ ի թագաւորու-

1 Եբր. եւ արար չար յաչս Տեառն Աստուծոց
իւրոց 2 Եբր. տանէլ 3 Եբր. գարշու թիւնքն
նորա զորս արար եւ որ ինչ գտաւ ի նմա
4 Եբր. թագաւորացն Իսրայելի եւ Յուդայ

5 Եբր. ի բերանոց 6 Եբր. ի շիւտնք քահանայից
7 Եբր. Տեառն զոր սրբեալ էր 8 Եբր. կանխելով
եւ սոսրեցիով 9 Եբր. երեսասորդին եւ
կուսին, ծերոյն եւ սպեւորին, զամենեանս
մասնեաց ի ձեռս նորա 10 Եբր. զզանձս
տանն Տեառն, եւ զզանձս 11 Եբր. զմնացեալսն
ի սրոց

21 Թիւնն Մարաց. Առ ի ընուլ բանին Տեառն ի բերանոյ Երեմիայի, մինչեւ ընկալաւ երկիրն զչաբաթս իւր. եւ շարաթանաւու զամենայն աւուրս աւերածոյն իւրոյ, շարաթացաւ ի կատարումն ամացն եւ թանասնից:

22 Յառաջնում ամին Կիւրոսի արքայի Պարսից, յետ ընդոյ բանին Տեառն ի բերանոյ Երեմիայի, զարթոյց Տէր զճողի

¹Եբբ. Պարսից

Կիւրոսի Պարսից արքայի. եւ պատուիրեաց քարոզել յամենայն թագաւորութեանն իւրում զբով եւ ասել,

23 Այսպէս ասէ Կիւրոս արքայ Պարսից. Չամենայն թագաւորութիւնս երկրի ետինձ Տէր Աստուած երկնից. եւ նա պատուիրեաց ինձ չինել իւր տուն յերուսազէմ ի Հրէաստանի: Որ ոք ի ձէնջ յամենայն ժողովրդենէ նորա իցէ, Տէր Աստուած իւր եզրիցի ընդ նմա, եւ ելցէ:

ԳԼՈՒԽ Ա

ՅԱՌԱՋՆՈՒՄ ամին Կիւրոսի արքային Պարսից , ի կատարել բանին Տեառն ի բերանոց Երեմիայի մարդարէի , զարթոյց Տէր զոգին Կիւրոսի թաղաւորին Պարսից , եւ ետ հրտման պատուիրանի յամենայն թագաւորութեան իւրում , եւ զրեաց առ ամենեւեան օրինակ զայս .

2 Այսպէս առէ Կիւրոս թագաւոր Պարսից . Չամենայն թագաւորութիւնս երկրի ետ ինձ Տէր Աստուած երկնից , եւ նա հրամայեաց ինձ առնել եւ շինել նմա

3 տաճար յերոսաղէմ Հրէաստանի . Ո ոք եւ իցէ ի ձեզ յամենայն ժողովրդեան Տեառն , ընդ որում է Աստուած նորա ընդ նմա , իցէ յերուսաղէմ Հրէաստանի եւ շինեաց զտուն Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի . եւ ինքն Աստուած որ բնակեալ է յերուսաղէմ՝ եղիցի ընդ նմա ,

4 ¹Եւ զամենայն պատրաստութիւն իւր առցէ ընդ իւր , եւ տարցի ի սեպին յայն ուր ինքն բնակեաց . եւ առցէ այր ընդ իւր զամենայն կաղամած իւր՝ որ ինչ եւ իցէ , արծաթեղէն եւ ոսկեղէն , եւ զայլ կան եւ զանատուն՝ հանդերձ ընկերօք իւրեանց առցին ընդ իւրեանս՝ ի պատրաստութիւն տաճարին Տեառն Աստուծոյ յերուսաղէմ :

5 Եւ յարեան իշխանք հայրապետաց որդւոցն Յուզայ եւ Բենիամինի , եւ քահանայքն եւ Ղեւսապիք ամենեքեան՝ զորոց զարթոյց Տէր Աստուած զորիս նոցա կ'սննել եւ շինել զտաճարն Տեառն

6 Աստուծոյ յերուսաղէմ : Եւ ամենեւեան որ չուրջ էին զնոքօք՝ օյնէին եւ զօրացուցանէին զձեռս նոցա՝ տալով ար-

ծաթ եւ ոսկի եւ զկան եւ զանատուն , եւ ընծայիւք եւ սրասարագօք լցուցանէին զնոսա :

7 Եւ թագաւորն Կիւրոս ետ լերել զամենայն սպասս եւ զկան տաճարին Տեառն զոր առ Նաբուքոդոնոսոր յերուսաղէմէ , եւ ետ ի պան ի աուն աստուածոց

8 իւրոց . Ետ լերել զայն ամենայն Կիւրոս թագաւոր Պարսից ի ձեռն Միթրադատայ գանձաւորի , եւ համարեալ՝ ետ

9 ³Սամանասոր իշխանն Յուզայ , եւ այս է թիւ համարուցն . ⁴Ղոհարանք ոսկեղէնք՝ երեսուն , եւ ⁴Ղոհարանք սպասուն արծաթեղէնք՝ ⁵հազար քսան եւ

10 ինն , Սկաւառակք ոսկիք՝ երեսուն , եւ

11 ⁶արծաթեղէնք՝ կրկին՝ հազար , Ամենայն կահք ոսկեղէնք եւ արծաթեղէնք՝ հինգ հազար եւ չորեք հարեւր : ⁷Եւ ընդ ամենայն որ էին ընդ Սամանասարայ եւ՝ ընդ ելիւոյ գերութեանն ի Բաբելոնէ յերուսաղէմ :

ԳԼ . Բ

1 Այս են՝ որդիքն Իսրայելի՝ ըստ իւրաքանչիւր տեղեացն՝ որ ելանէին ի գերութիւնէն զոր գերեաց Նաբուքոդոնոսոր թագաւոր Բաբելացոց ի Բաբելոն , ⁹զորս եւ զարձոյց Կիւրոս ի Բաբելոնէ՝ յերուսաղէմ եւ ի Հրէաստան՝ այր յիւրաքանչիւր քա-

2 զաք . Եւ որք էին կ'եալ ընդ Չորարարելի , Յեսու , Նէեմի , Սարէսս , Հաէիզեաս , Մարդոքէոս , Բաղասան , Մապիար , Բապուար , Հոէում , Բասան : Այս է թիւ

3 ժողովրդեան որդւոցն Իսրայելի . որդիք Փայրոսայ իրկու հազար հարեւր եւ թմնա-

4 սուն եւ կրկու , որդիք Սափասայ՝ ¹⁰չո-

²Եբբ . ընծայս պատուականս , թող զամենայն նուէր կամուոր ³Եբբ . ցլապատար ⁴Եբբ . կոնք ⁵Եբբ . հազար , զանակք ⁶Եբբ . սկաւառակք արծաթեղէնք երկրորդ կարգի չորեք հարեւր տան , այլ եւս ամանք ⁷Եբբ . Չամենայն եհան Սաքասար ⁸Եբբ . որդիք գաւառացն ⁹Եբբ . եւ որ դարձան ¹⁰Եբբ . երեք

¹Եբբ . եւ ամենայն մնացորդ ի տեղիս տեղիս յորս պանդխտեալ իցէ . օգնեցցին նմա արք տեղւոյն նորա ոսկւով եւ արծաթով , կահիւք եւ անասնովք , թող զգամաւոր ընծայս ,

րևք հարևեր եւթանասուն եւ երկու .
 5 Որչիք Արեւայ՝ եւթն հարևեր եւթա-
 6 նասուն եւ 1 վեց , Որչիք 2 Նեփթաղի-
 մի Մովաբացւոյ եւ՝ որզւոց Յեսուայ
 եւ Յովարայ՝ երկու հազար ութ հա-
 7 րեր եւ երկուասուն , Որչիք Յեզամայ՝
 3 երկու հազար երկերիւր յիսուն եւ չորս ,
 8 Որչիք Չասոնայ՝ ինն հարևեր քսոա-
 9 սուն եւ հինգ , Որչիք 4 Քորայ՝ եւթն
 10 հարևեր 5 յիսուն , Որչիք Բանեայ՝ 6 հա-
 11 զար քսոասուն եւ ութ՝ , Որչիք Բի-
 բեայ՝ 7 ութ հարևեր քսան եւ երեք ,
 12 Որչիք 8 Արցեայ՝ երեք հազար երեք հա-
 13 րեր՝ քսան եւ երկու , Որչիք Ադմի-
 կամայ՝ 9 ութ հարևեր եւթանասուն եւ
 14 եւթն՝ , Որչիք 10 Բոսերայ՝ երկու հազար
 15 11 ութ հարևեր՝ եւ վեց , Որչիք Ադրի-
 նայ՝ չորեք հարևեր յիսուն եւ չորս ,
 16 Որչիք Աթեր Եզեկեայ՝ իննսուն եւ 12 վեց ,
 17 Որչիք Բեսեայ՝ երեք հարևեր քսան եւ
 18 երեք , Որչիք Յարովայ՝ հարևեր եւ եր-
 19 կուասան , Որչիք Ասոււ՝ երկերիւր
 20 քսան եւ երեք , Որչիք Գաբրի՝ ինն-
 21 սուն եւ հինգ , Որչիք Բեթզեհեմ՝ հա-
 22 րեր քսան եւ երեք , 13 Որչիք Նետո-
 23 փայ՝ յիսուն եւ վեց , 13 Որչիք Անաթաթ՝
 24 հարևեր քսան եւ ութ , Որչիք Աամաթ
 25 քառասուն եւ երկու , Որչիք Կարիա-
 թարիմ , Քափիրայ եւ Բերովթ՝ եւթն հա-
 26 րեր քառասուն եւ երեք , Որչիք Ռա-
 մայ եւ 14 Գայերայ՝ հազար՝ քսան եւ
 27 մի , 13 Որչիք Մաբմա՝ հարևեր քսան եւ
 28 երկու , 13 Որչիք Բեթեղայ եւ 15 Յեզեայ՝
 29 չորեք հարևեր՝ քսան եւ երեք , Որչիք
 30 Նարովթ՝ յիսուն եւ երկու , Որչիք Մա-
 31 կերիս՝ հարևեր յիսուն եւ վեց , Որչիք
 16 Եզեմարայ՝ հազար երկերիւր յիսուն եւ
 32 չորս , Որչիք Իրամ՝ երեք հարևեր քսան ,
 33 Որչիք Ղիզզան , Ղովգայիղ եւ Ռնայ՝ եւթն
 34 հարևեր քսան եւ հինգ , Որչիք Երիբովայ՝
 35 երեք հարևեր քառասուն եւ հինգ , Որչիք
 Սենայերեք հազար վեց հարևեր երեսուն
 36 17 Եւ որչիք քահանայիցն՝ որչիք Յե-
 ղուայ տանն Յեսուայ 3 Յովսեփեկեանց՝

37 ինն հարևեր եւթանասուն եւ երեք , Որ-
 38 զիք Եմերայ հազար յիսուն եւ երկու , Որ-
 զիք Փասուրայ հազար երկերիւր քսոա-
 39 սուն եւ եւթն , Որչիք Երեմայ հազար
 18 եւթն հարևեր՝ :
 40 Ղեւտայիքն , որչիք Յեսու եւ Կազմիէլ
 որզւոցն Ուղուեայ՝ եւթանասուն եւ
 չորք :
 41 Եւ որ էին սաղմոսասոցք եւ երգեցիկք ,
 որչիքն Ասաիայ՝ հարևեր քսան եւ ութ :
 42 Որչիք Կանապանայն , որչիք Աեզոււմ ,
 սրչիք Աստեր , որչիք Տեզմոն , որչիք
 Ակուր , որչիք Ասիտայ , որչիք Մուրա-
 յի , ափնեքեան հարևեր երեսուն եւ ինն :
 43 Եւ 19 Նաթանայ՝ սրչիք Մուազայ , սրչիք
 44 Ասուփայ , սրչիք Տարովթ , Որչիք Կե-
 45 րուս , սրչիք Մրայ , սրչիք Փաղովն , Որ-
 զիք Ղարանայ , սրչիք Ագալայ , սրչիք
 46 Ակուր , սրչիք Ագաբ , սրչիք Սազա-
 47 մէի , սրչիք Անան , Որչիք Գեզգէլ , որ-
 48 զիք Գասար , սրչիք Հոազեայ , Որչիք
 Հասուփն , սրչիք Նեկովչան , սրչիք
 49 Գազամ , Որչիք Գազայ , սրչիք Փասէ ,
 50 սրչիք Բասի , Որչիք Ասենայ , սրչիք
 51 Մովանիմ , սրչիք Նեփուսիմ , Որչիք
 Բակութ , սրչիք Ակուփայ , սրչիք Սուր ,
 52 Որչիք Բասալովթ , սրչիք Միլայ , որ-
 53 զիք Արայ , Որչիք Բարկուս , սրչիք Սի-
 54 սարայ , սրչիք Թամայ , Որչիք Նեսուայ ,
 55 սրչիք Ասուփայ , Որչիք ծառայից Սողո-
 մոնի , սրչիք Մոսէ , սրչիք Սոփերաթ ,
 որչիք Փակկուրայ , սրչիք Յեզայ , սրչիք
 56 20 Կերուփն , սրչիք Կեզգիէլ՝ , Որչիք Մա-
 57 լիտեայ , սրչիք Ասաիլ , սրչիք Փաքե-
 րովթայ Ասաբոււմ , սրչիք Եմէի Ամենայն
 58 19 որչիք Նաթանայ՝ եւ սրչիք ծառայից
 Սողոմոնի , երեք հարևեր իննսուն եւ երկու :
 59 Եւ այս են ելեալքն 21 ի Թեղմեղէք Թե-
 ղարեսա , Քերուր , Եգար՝ Եմեր՝ , եւ ոչ
 կարացին ստամուղ զսուն հարցն իւ-
 րեանց , եւ ի է իցէ դուստի նոցա յԻսրա-
 60 յելէ . Որչիք Դազուայ , սրչիք Տուրու ,
 սրչիք Նեկովթայ , վեց հարևեր յիսուն
 61 եւ երկու : Եւ յորչւոց քահանայիցն՝
 որչիք Արաիայ , սրչիք Ակուս , սրչիք
 Բերզելայի . 22 իբրեւ առին՝ ի զստերացն
 Բերզելայի Գազաադաբու 23 իւրեանց կա-

1 Եբբ. հինգ 2 Եբբ. Փասով-մովարայ. 3 Եբբ. Գ-Լ-Ե 4 Եբբ. Չարքայ 5 Եբբ. եւ վաթ-սուն 6 Եբբ. վեց հարևեր քառասուն եւ երկու 7 Եբբ. վեց 8 Եբբ. Ազգադայ՝ հազար երկերիւր 9 Եբբ. վեց հարևեր վաթսուն եւ վեց 10 Եբբ. Բա-գուէի 11 Եբբ. յիսուն 12 Եբբ. ութ 13 Եբբ. Աբբ. Գարայայ՝ վեց հարևեր 14 Եբբ. Փայիայ՝ երկերիւր 15 Եբբ. միւսայ Եզամայ 17 Եբբ. Քահանայք

18 Եբբ. եւթնուասուն 19 Եբբ. Նաթանայիքն (Ե-Ե-Նեմ. Ե. 60) 20 Եբբ. Գեզգիէի , սրչիք Կեզգիէի 21 Եբբ. ի Թեղմեղէայ , ի Թեզհար-սայ , ի Քերուրայ , յԱզգանայ , յԵմերայ 22 Եբբ. որ աւ 23 Եբբ. իւր կին , եւ կոչեցաւ ըստ անուանց

նոցա , եւ եղև մտայունն անուանց”
 62 նոցա : Եւ խնդրեցաւ ազգահամար գրոց
 նոցա եւ ոչ գաւաւ , եւ որոչեցին զնոսս
 63 ի քահանայիցն : Եւ առէ Սեանաթիթ
 ցնտա , Չէ արծան ձեզ ուսել ի սրբու-
 թեան սրբութեանցն՝ մինչև յարիցէ
 քահանայապետ եւ յայտնեալ ջուցցէ ,
 եւ նովա լուսաւորեսցի ամենայն մին-
 չև ի սպառ” :
 64 Եւ էր ամենայն եկեղեցին միանգա-
 մայն , չորք բերքք եւ երկու հազար եւ
 65 երեք հարեւր վաթսուն , Ասոնց ծոռա-
 յից եւ աղախնաց շիւրհանց , եւ կրտսերք
 նոցա՝ եւթն հազար երեք հարեւր երե-
 սուն եւ եւթն , եւ երկիւք սաղմոսա-
 սաց նոցա արք եւ կանայք՝ երկերբեր :
 66 Չիք նոցա՝ եւթն հարեւր երեսուն եւ
 վեց , Չորիք նոցա՝ երկերբեր քսոստուն
 67 եւ յեւթն , Ուղտք նոցա՝ չորեք հարեւր
 երեսուն եւ հինգ , էչք նոցա՝ վեց հա-
 զար եւթն հարեւր քսան :
 68 Եւ իշխանք հայրապետացն որք եկին
 ի սուրեն Տեան յերուսաղէմ , նորա-
 սաւորեսցան ի սուն Ասաուծոյ ի սաս-
 69 րաստութիւն շինութեան նորա : Որչափ
 եւ էր ի գորութեան նոցա , ետուն ի
 կազմած զանծու գործաւորութեանն
 ոսկի զիզարքմոյս վից բեր եւ հա-
 զար , եւ հարեւր պատմուծանս քահա-
 70 նայիցն : Եւ նստան քահանայքն եւ Ղեւ-
 տացիքն , եւ ի ժողովրդոցն , եւ երկե-
 ցիկքն եւ զանապանքն եւ Նաթմանա-
 ցիքն ի քաղաքս խրեանց , եւ ամենայն
 Իսրայէլ յւարաքանչիւր քաղաքս :

ԳԼ. Գ

1 Եւ ժամանեալ եհաւ ամիսն եւթնե-
 րորդ . եւ էին որդիքն Իսրայելի յւարա-
 քանչիւր քաղաքս . եւ ժողովրդոցն աւ-
 մենայն ժողովարդն իրբեւ զմի այլ յե-
 2 րուսաղէմ : Եւ յարեաւ Յեսու Յոսիս-
 գեկեանց եւ եղբարք նորա քահանայք ,
 եւ Չորարարէլ որդի Սաղաթիկի եւ
 եղբարք նորա վեց , եւ շինեցին սեկան
 զսփից Տեան Ասաուծոյ Իսրայելի՝ մա-
 սուցանել ի վերայ նորա ողջակէզս , ըստ
 գրելոյն յորէնս Մալսիսի սունն Ասաու-

3 ծոյ : Եւ պատրաստեցին զգոհալանն ըստ
 կազմութեան իւրում . վասն զի կաս-
 կածէին յազգաց երկրին . եւ մատուցին
 ի վերայ նորա ողջակէզս ՝ վազվազակի
 Տեան ՝ Սասուծոյ խրեանց” , մի՛ ընդ
 4 սասուծաս , եւ մի՛ ընդ երկրոյս : Եւ ա-
 բարին զտուն սաղաւարտնորացն ըստ
 գրելոյն , եւ ողջակէզս օր ըստ օրէ ՛ի
 մի թուեալ որպէս եւ պատուիրեալ էր
 5 նոցա : Եւ մատուցանէին այլ եւս ող-
 ջակէզս՝ յամաղուլսս եւ ՛ի չարաթիս ,
 եւ՝ յամենայն տնս սարեկանոց Տեանն
 սրբութեանց , եւ զամենայն ՝ սկստա-
 6 յիցն զոր մեղանչէին՝ Տեանն եւ յստաջ-
 նում ամսեանն եւ թիւերորդին սկսան
 մատուցանել ողջակէզս Տեանն ՝ Ասաու-
 ծոյ , եւ սանն Տեանն ոչ եւս էր հիմն
 7 արկեալ : Եւ ետուն արծաթ քարահա-
 ստոյն եւ հրասանցն , եւ կերակուրս եւ
 ըմպելիս եւ ձէթ Սիղծոնացւոց եւ Տիւ-
 րանանէ ընդ ծով ի Յոռպէ , որպէս եւ
 հրամայեաց նոցա Սլւրսս թաղաւոր
 ՝ Կարսից :
 8 Եւ յերկրորդ ամի կաննելոյ նոցա՝ յոր-
 ժամ եկին ի սաճարն ՝ Տեանն յերուսա-
 զէմ յամենանն երկրորդի , սկսաւ Չորա-
 բարէլ Սաղաթիկեանց եւ Յեսու Յով-
 սեգեկեանց , եւ եղբարք նոցա , քահա-
 նայքն եւ Ղեւտացիքն եւ ամենայն եւ
 կեպքն ի զերութեանն յերուսաղէմ . եւ
 կացուցին զՂեւտացիսն ի քանսամենից
 եւ ի վեր՝ վերակացուս ի վերայ գործոց
 9 տանն Տեանն եւ ՝ Յեսու եւ որդիք նո-
 րա եւ եղբարք նորա , կազմիէլ եւ որ-
 զիք նորա , որպէք Յուզայ ՝ վերա-
 կացուք՝ ի վերայ գործոյ՝ տանն Տեանն ,
 12 որպէք ենազազ եւ եղբարք նորա՝ Ղեւ-
 տացիք :
 10 13 Եւ արկին հիմն եւ սկսան շինել զտունն
 Տեանն , եւ կային քահանայքն՝ զկե-
 ցեալ զպատմուծանան , եւ հարկանէին
 զփողս խրեանց . եւ Ղեւտացիքն որդիք
 Ասաուց ծնդապիսք օրհնէին զՏէր ՝ Աս-
 7 Եբբ . թուով ըստ պատուիրանին օր ըստ օրէ :
 (5) Եւ յետ այնորիկ մատուցանէին հանապա-
 զարդ ողջակէզս եւ 8 Եբբ . զկամաւոր նուէրսն
 զոր մատուցանէին 9 Եբբ . Ասաուծոյ 10 Եբբ .
 եկաց Յեսու 11 Եբբ . իրբեւ զմի հսկի ի վերայ
 գործաւորաց 12 Եբբ . որդիք ենազազայ . որ-
 զիք նոցա եւ եղբարք նոցա 13 Եբբ . նորմամ
 արկին հիմն շինողքն սաճարն Տեանն , կացու-
 ցին քահանայս

1 Եբբ . Աթերաթիս ցնտա մի՛ ուսել ի սրբու-
 թեանցն՝ մինչև յարիցէ քահանայքն Սրբիսն եւ
 թուսմաւ . 2 Եբբ . ի խրեանց օր էին 3 Եբբ .
 հինգ 4 Եբբ . հազար , եւ մնաս արծաթոյ՝
 հինգ հազար 5 Եբբ . Նաթմանայիւր 6 Յեբբ . զ-
 Վ-ԻԻԵ

տուած, որպէս եւ կարգեաց Դաւիթ
 11 թագաւոր Իսրայելի. եւ ասնն այր ջրնկեր
 իւր, Սոսաուլան եղբորուք եւ զոճացա-
 րուք զՏեաննէ, զի քաղցր է, զի յաւիտ-
 եան է զողորմութիւն նորա ի վերայ Իս-
 րայելի: Եւ ամենայն ժողովուրդն մեծա-
 ձայն օրհնէին զՏէր՝ Աստուած Իսրայելի՝.
 վասն զի անկան հիմունք տանն Տեանն:
 12 Եւ բազումք ի քահանայիցն եւ յԵւ-
 տացոցն եւ յիշխանաց հայրապետացն,
 ի ծերոցն որոց տեսեալ էր ՚Պատ-
 ճարն Տեանն՝, եւ յայնժամ տեսին աչօք
 իւրեանց զ՛նին նորա, լայն մեծաձայն.
 եւ ՚Փողովուրդն ամենայն նշանակէին
 զուրախութիւն եւ բարձրացուցանէին՝
 13 զձայնա իւրեանց. Եւ ոչ որ էր ի ժո-
 ղովորդանն որ կարէր ՚Վիակ եւ լսել՝
 զձայն ուրախութեանն՝. վասն զի ժողո-
 վուրդն աղաղակէր մեծաձայն, եւ լսելի
 լինէր ձայնն մինչեւ ի հեռուս տեղիս:

Ք Լ . Ի

1 Եւ լուան որք նեղէին զՅուդա եւ զԻս-
 նրամին, կթէ որպէքն Իսրայելի եղեալքն
 ի գերութենէն շիննն դուռնն Տեանն Աս-
 2 տուծոյ Իսրայելի, եւ մերձեցան առ
 Զորաբաբէլ եւ առ իշխանս հայրապե-
 տացն, եւ ասնն զնոսա, Շինեացուք եւ
 մեք ընդ ձեզ, ՚Եւ որպէս եւ զուք
 ինչորեսցուք ի Տեաննէ Աստուծոյ ձեռ-
 մէ. քանչև՝ եւ մեք նոյնպէս զոճուք
 քոճս, յօրէ յօրմէ Ասորքան թագաւոր
 3 Ասորուոց ած զմեզ այսր: Եւ ասնն զնո-
 սա Զորարարէլ եւ Յեսու ՚Յովսեփե-
 կեանց եւ մնացորդք իշխանաց հայրա-
 պետացն Իսրայելի, Ոչ է արժան մեզ
 եւ ձեզ հասարակ շինել զտունն ՚Տեանն
 Աստուծոյ մերոյ. մեք մեզէն խոյ իս-
 նեսցուք դուռն Տեանն Աստուծոյ Իս-
 րայելի, որպէս հրամայեաց մեզ կիւրոս
 4 թագաւոր Պարսից: Եւ ժողովուրդք
 երկրին այնորիկ լքուցանէին զձեռս ժո-
 ղովորդեանն Հրէաստանի, եւ խափա-
 5 նէին զնոսա ի շինելոյ: Եւ կալեալ վար-
 ձաւորս՝ խորհէին զնոսա խախտանել զա-
 մենայն աւուրս կիւրոսի թագաւորու-
 թեանն Պարսից մինչեւ յաւուրս Իսրայելի
 6 Պարսից արքայի: Ի թագաւորութեանն

7 Ասորսցեոր Պարսից՝, ի սկզբան թա-
 գաւորութեան նորա՝ գրեցին թուղթ
 8 որք ընակեալ էին ի Հրէաստանի եւ
 յերուսաղէմ:

7 Եբբ. Ասուերուսի, Լ-Է, Քսերքսես 8 Եբբ. և
 Աբա. ամբաստանութեան ընդդէմ ընակեացն
 Հրէաստանի եւ Երուսաղէմի:

(7) Եւ յաւուրս Արտաշեսի գրեցին Բեւեղամ,
 Միթրիդատես, Տարսէլ եւ այլ ընկերք նոցա
 առ Արտաշէս արքայ Պարսից եւ գիր նամակին
 էր գրեալ Արտաշէսն եւ մեկնեալ Արտաշէսն:

(8) Հաւուս Տրամանատար եւ Սամայի դպիր
 գրեցին թուղթ հակառակ Երուսաղէմի առ
 Արտաշէս արքայ օրինակ զայս: (9) Յայնժամ՝

Հաւուս Տրամանատար եւ Սամայի դպիր և
 այլ եւս ընկերք նոցա, Գինացիք, Ափարատա-
 քացիք, Տարփաղէգիք, Ափերացիք, Աքքուե-
 ցիք, Բարեղունացիք, Նուշանացիք, Գաւեցիք,
 Եղամացիք: (10) Եւ այլ մնացեալ այգք զորս ած
 Ասենափոր մեծ եւ պատուական, եւ ընակե-
 ցոց ի քաղաք Սամարացոց եւ զմնացեայն

յայտ կողմն Գետոյն, այլովքն հանդերձ: (11)
 Եւ այս են բանք թղթոյն զոր առարեցին նոքա
 առ Արտաշէս թագաւոր:

Մասայք քո որ եմք ընակեալ յայս կողմն
 Պետոյն, այլովքն հանդերձ: (12) Գիտութիւն
 լիցի քեզ, թաշաւոր, զի Հրեայքն որ ելին ի
 քէն, եկին առ մեզ յերուսաղէմ. շինեն զքա-
 ղաքն տպատմր եւ զ՛մանս, եւ պարսպս
 կանգնեցին եւ հիմունս եղին: (13) Այժմ՝

յայտիկ լիցի քեզ արքայ, զի կթէ քաղաքն այն
 շինեցի, և պարսպքնորս կանգնեցին, հասս եւ
 տուրս եւ մարս բա տվորութեանն ոչ տացն,
 եւ ի վախճանի առնիցես քնս թագաւորաց:

(14) Եւ արդ. քանզի զազ մեր յարբուռուստ
 ուտեմք, եւ չէ արժան մեզ տեսանել զքնս
 թագաւորին, վասն այնորիկ առարեցաք և ազգ-
 արարաք արքայն: (15) Զի ինչրեցես ի գիրս
 յիշխանապետանոց հարցն քոց, եւ գտցես ի գիրս
 պատմութեանց, և գիտացես զի քաղաքն այն
 է քաղաք տպատմր և քնսակար թագաւորաց
 եւ գաւառաց, և գաւառամտութիւնս զորձ-

եալ են ի նմա ի վաղուց անտի, և վասն այնորիկ
 կորձանեալ է քաղաքս: (16) Յայտ տունմք
 թագաւորիկ, զի կթէ քաղաքս այս շինեցի,
 եւ պարսպքն նորս կանգնեցին, այնուհետեւ
 մասն որ յայսկայս Գետոյն է՝ ոչ ինչից այն քեզ:

(17) Եւ առարեց թագաւորն առ Հաւուս՝
 Տրամանատար եւ առ Սամայի դպիր եւ առ
 այլ ծառայակիցս նորա որք ընակեալ էին ի
 Սամարիս, եւ առ այլ մնացորդս որ յայն
 կողմն Գետոյն, եւ ասէ, Սաղաղութիւն

այլովքն հանդերձ: (18) Թուղթն զոր առա-
 քեցէք առ իս՝ յայտ յանդիման ընթ երցա-
 առաջի իմ: (19) Եւ տուաւ յինէն Տրաման եւ
 ինչրեցին եւ գտին, զի քաղաքն այն ի վաղուց
 անտի հակառակ թագաւորաց լեալ է, եւ
 ապատմութիւն եւ գաւառամտութիւն լինէին
 ի նմա: (20) Եւ թագաւոր Տրքք եղէն ի վե-
 րայ Երուսաղէմի, եւ տիրէին ամենեցուն որ
 յայնկայս Գետոյն էին, եւ հասս եւ տուրս եւ
 մարս բա տվորութեան տային նոցա: (21) Եւ
 արք տուք Տրաման դադարեցուցանել զարսն

1 Եբբ. Գ-Լ-Է 2 Եբբ. զառային տունն 3 Եբբ.
 բազումք աղաղակէին ուրախութեամբ՝ բարձ-
 րացուցեալ 4 Եբբ. ընտրել 5 Եբբ. յեւելի յա-
 շուս, ի ձայնէ լայն ժողովորդեանն 6 Եբբ. զի որ-
 պէս դուք, ինչրեմք զԱստուած ձեռ.

1 Եւ գրեցին յաւուրս Արսասէսի Միթ-
րիդատէս Տարեել՝ հանդերձ եւ այլ ծա-
ռայիւք նորս հարկահանօքն . եւ գրե-
ցին զիր Ասորերէն , եւ էր գնա թարգ-
8 մանեայ Հռէւում Բաազանմ : Եւ այս են
բանք թողթոյն զոր առաքեցին նաքս առ
Արսասա թագաւոր . Ծոռայք քո՝ որ
9 եմք ընակեալ յայս կողմն Գեատն , Հռէ-
ում Բաազանմ եւ Սամնայի գրիչ , եւ
այլ եւս ծառայակիցք մեր , Գեհնէս ,
Սիարաթմաքայիէ , Տարփայէէ , Ափեր-
սէէ , Աքուէէ , Բարկունէէ , Սուսանա ,
10 Բեկգաւեէ , Եւ այլ մնացեալ սպգք ,
զորս ընակեցոց Ասենափոր մեծ եւ պա-
տական ի քաղաք Սամորմ , այսինքն
Սամարիա յայս կողմն Գեատն , առ Ար-
13 սասա թագաւոր խաղաղութիւն : Այժմ
զիտուժիւն լիցի քեզ , թաղաւոր , որ
եթէ քաղաքն այն չինեցիկ եւ պարխազք
նորա կանգնեցին , հարկս քեզ ոչ սր
14 տայ : Այլ եւ ընդդմադարձ եւս լիցին
թագաւորայ . եւ զայնպիսի յամբարու-
թիւն մեք ընդգէմ թագաւորայ՝ ոչ կա-
միմք տեսանել . եւ վասն այդ ամե-
15 նայնի գրեցաք սա ձեզ , թագաւոր , Զի
տեսցես եւ արատցես եւ գտցես ի զիրս
յիշատակորանաց հարցն քոց . եւ գի-
տացեալ եթէ քաղաքս այս ապստում-
բողաց է , եւ յամնայն ժամ ընդգէմ
կացին թագաւորաց , եւ ապտասն են
ամնայն փախտաէից յամնայն ժամա-
նակս յաւրանից , եւ վասն այսորիկ
16 քաղաքս այս խկ աւերեցաւ : Արդ սաւաք
մեք քեզ գիտել , թագաւոր , եթէ քա-
ղաքս այս չինեցիկ եւ պարխազք սորս
կանգնեցին՝ չէ քեզ խաղաղութիւն :
17 Եւ առաքեաց թաղաւորն առ Հռէւում
Բաազանմս եւ Սամնայի գրիչ . եւ այլ
ծառայակցաց նոցա որք ընակեալ էին
ի Սամարիա , եւ մնացորդայն յայն կողմն
18 Գեատն , եւ սսէ . թաղաղութիւն ընդ
ձեզ . զհարկահանս զորս առաքեցէք սա
իս , մտեալ առաջի իմ եւ անգեկացաւ-

զայնտիկ , եւ քաղաքն այն մի՝ չինեցի . մինչ-
չեւ եցէ յինէն պատուէր Տրամանի : (22) Եւ
այժմ զգոյշ լըրուք մի՝ ինչ փրկել յերկզ-
յայդմիկ . զի մի՝ յաճախեցէ աւերել ի վրաս
թագաւորաց :

(23) Արդ՝ իբրեւ պատճէն Տրամարտակին
Արտաշէսի արքայի ընկժեցցաւ առաջի Հռէ-
ւմնայ եւ Սամնայեայ գգրի եւ ընկերոց նոցա ,
փութացան երթալ յերուսաղէմ ի վերայ
Հռէիցն , եւ դազարեցուցին զնոսա զքոտե-
թեամբ քաղկի եւ բռնութեան :

19 ցեալ ինձ զամնայն , Հասի ի վերայ եւ
գտի զի քաղաքդ այլ յաւրանս ժա-
մանակաց ապստամբ է , եւ ընդգէմ թա-
20 գաւորաց լեալ է : Եւ թագաւորք հօգորք
եւ բռնաւորք կացեալ են յերուսաղէմ ,
բռնացեալ կարեալ զայն կողմն արեւմտից՝
յայն կողմն Եփրատ գետոց : Արդ գիբ ի վե-
րայ գոյս հարկս ե՛հասա , զի մի՛ եւ այլ
21 կամակարեալ բռնացին : Արդ այժմ սու-
եալ ձեզ անգեկութիւն , երթաք արդիւք
եւ խափանեցէք զգործս նոցա , զի մի՛
22 չինեցի քաղաքն . Եւ մի՛ ներէք նոցա եւ
թաղաղացանէք , այլ փոյթ յանձին կարեալ
պտճանջել զամնայն հարկս եւ զհասա .
զի մի՛ երբեք բազմացին եւ զքրաս-
ցին , եւ լիցին ընդգէմ թագաւորաց :
23 Յայնժամ հարկահանն Արսասա թագա-
ւորի՝ այսինքն է Արտաշէսի՝ լերեալ
կարգաց զլիցն առաջի Հռեւսիմայ եւ
Սամնայի գրիչ , եւ ծառայակցաց նորա .
եւ երեալ փութապէս յերուսաղէմ եւ ի
Հրէաստան մեծաւ զօրութեամբ եւ այ-
բուձիով՝ արդելին եւ խափանեցին
24 զՀրեայն ի չինելոյ : Յայնժամ խափա-
նեալ գատարկացաւ զործ տաճարին
՝ Տեառն Աստուծոյ յերուսաղէմ , եւ էր
գատարկացեալ մինչեւ յերկրորդ ամն
Պարեհի արքայի Պարսից :

Գ Լ Ե

1 Եւ մարգարէանային ՝ Անգեաս եւ Զա-
քարիաս Աղգոփայ , մարգարէանային ի
վերայ Հրէաստանի եւ Երուսաղէմի՝
յանուռն ՝ Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի :
2 Յայնժամ յարեան Զորարարէլ Սաղա-
թիւկեանց եւ Յեսու Յովսեփեկեանց՝ եւ
սկսան շինել ՝ զտուն Տեառն Աստուծոյ
Իսրայելի՝ , եւ միարանեալ ընդ նոսա
մարգարէքն Աստուծոյ օրհնէին նոցա :
3 Յայնմ ժամանակի եկն առ նոսա Թա-
թանա իշխան կողմանց զեռոյն Եփրա-
տաւ , եւ Սաթրարուզան եւ ծառայա-
կիցք նոցա , եւ ասնն ցնոսա , Ս՝ հրա-
մայկաց ձեզ չինել զտունս զայս , եւ կամ
ո՞ր բանիւ կանգնեցէք՝ զաշտարակս զորա ,
4 եւ կամ զինչ անուսեք են արանցն այ-

1 ՅԱբամ. գլխէ 2 Աբամ. Անգեաս մարգարէ եւ
Զարարիաս որդի Աղգոփայ մարգարէ ի վերայ
Հռէիցն որ ի Հրէաստանի եւ Երուսաղէմ 3 Աբամ.
գտունն Աստուծոյ որ Երուսաղէմ 4 Աբամ.
զարարիաս զորս (4) Յայնժամ ասացաք ցնոսա
թէ զինչ էին անուսեք արանցն որ զշինուածս
զայս կանգնէին

նոցիկ՝ որք են առաջնորդք շինելոյ զքա-
 5 զարք գայս՝։ Եւ էին աչք ¹Տեառն Աս-
 տուծոյ ի վերայ ²Հրէիցն՝ զարձկոցն ի
 գերութենէն՝։ Եւ ոչ խափանեցին դնու-
 գառ մինչև տացան զտակ Դարեհի ³ար-
 քայի . Եւ յայնմամ առաքելցին զհարկա-
 հանս վասն իրացս այսոցիկ՝ զի տեղե-
 կասցին գրով :

6 Եւ այս է գրեալն . Թաթմանս իշխան
 7 կողմանց գետոյն , Եւ Սաթրապուղան եւ
 ծառայակիցք նորս Փարսաքեղ եւ Ռե-
 8 սիմ , Դարեհի թագաւորի խաղաղութիւն
 զազոււմ , Գիտութիւն լիցի թողաւ որկոյ ,
 զի երթեալ մեր յերկիրն Հրէաստանի ⁴ի
 քաղաքն Երուսաղէմ , տեսաք զտաճարն
 Տեառն՝ Աստուծոյ մեծի , զի շինէ ին ըն-
 սիր քարամբք , եւ փայտս սրահանդս
 զնէին յորանն . եւ գործն էր յաջողակ :

9 Եւ յառաջէր ի ձեռս նոցա : Յայնժամ
 հարցաք զձեռս նոցա եւ ասեմք , Ո՞
 հրամայեալք ձեզ շինել զտունս զայս :

10 Եւ ⁵կամ մյր բանիւ հաստատէք զգա՝ : Եւ
 խնդրեալ զանուանս առաջնորդայն , զի
 տացուք տեղեկութիւն ձեզ , եւ զի գրես-
 ցուք զանուանս արանց իշխանաց նո-

11 զա : Եւ զայս պատասխանի արարեալ
 Հրէիցն ասենց զմեզ . Ահք եմք ծառայք
¹Տեառն Աստուծոյ երկնի եւ երկրի , եւ
 չինեմք զտունս զայս որպէս եւ էր շի-
 նեալ յառաջ քան զրազոււմ տան , զոր
 շինեաց ⁶Թագաւորն Իսրայելի մեծն Սո-
 զոմոն . բստ այնմ օրինակի եւ միք հաս-

12 տատեմք զաս : Վասն զի՝ հորքն մեր
 բարկացուցին գևտոււած երկնի ¹եւ երկ-
 րի՝ , եւ ետ գնտաս ի ձեռս Նարուքոզ-
 ոստորայ արքային Բաբելացւոց եւ Բաղ-
 զէացւոց , եւ զտունս զայս քակեաց ,
 եւ զժողովուրդն պանդխտեցոյց ի Բա-

13 բելոն : Եւ յառաջնում ամի Կիւրոսի
 թագաւորի Բաբելացւոց , Կիւրոս թա-
 գաւոր հրամայեաց . շինել զտունս զայս
 14 ¹Տեառն Աստուծոյ : Եւ զկա՛ն տանս ⁷այ-
 սորիկ զարձակեղէսս եւ զտակեղէսս՝

զորս Նարուքոզոստոր ⁸ան յերուսաղի-
 մէ , եւ եկն երեք ի տուն աստուածոց
 իւրոց՝ , առեալ զայն Կիւրոսի թագաւո-
 րի ⁹ի տանէ թագաւորին , եւ ետ յՍա-

15 մանասոր գանձաւոր , եւ ասէ զնա ,
 Զամենայն սպառ եւ զկա՛ն ան եւ երթ
 յերուսաղէմ ի տուն Տեառն որ է անդ ,
 եւ ¹⁰ասր զիր զկանդ՝ ի տեղուց իւրուս :

16 Յայնժամ ¹¹Սամանասար եկն եւ արկ
 զհինն տաճարս ¹Տեառն Աստուծոյ յե-
 րուսաղէմ . եւ յայնմ հետէ շինեմք , եւ

17 ոչ եւս ի կողտարեալս . Արդ եթէ բար-
 ւոք թուի բեզ թագաւոր , այց արա
 եւ տես ի տունս ¹²պահպանութեանց զրոց
 յիշատակարանաց թագաւորաց Բաբել-
 ւացւոց . զի գիտացես թէ արդարեւ

Կիւրոս թագաւորն հրամայեաց շինել
¹³զտունս Տեառն ի Հրէաստանի՝ յերու-
 սաղէմ . եւ տեղեկացեալ քո , թագա-
 ւոր , վասն իրացս այսոցիկ՝ առաքես-
 ջիր տա մեզ :

Պ . Զ

1 Յայնժամ Դարեհ թագաւոր ¹⁴այց արար՝
 խնդրեաց եւ եցիտ ի տունս թագաւո-
 րաց զրոց յիշատակարանացն ի Բաբել-
 2 լոնի : Եւ գտեալ յԱմաթասի քաղաքի
 Բատանացւոց՝ զլուս մի զրոյ տումա-
 րի , եւ զայս ինչ գրեալ էր ի գիրս յի-
 շատակարանին :

3 Յամին առաջնում Կիւրոսի , Կիւրոս
 թագաւոր հրամանս ետ վասն տանն
⁷Տեառն որ յերուսաղէմ . ասէ , Շինես-
 ցի տաճարն ⁷Տեառն , տեղին ուր զոհնն
 զզոհնն Տեառն . եւ ¹⁵եա գչալի՝ բարձ-

րութեանն կանգունս վաթսուն , եւ լայ-
 4 նութեանն կանգունս վաթսուն . Եւ
 կարգք երեք ի զօրսուր քարանց , եւ
 կարգ մի փայտեղէն . եւ ¹⁶այսպէս շի-

նեացի եւ յարկցի ամենայն տաճարն :
 5 Եւ զկա՛ն տանն ⁷Տեառն՝ զարձակեղէսս

¹ ՅԱբամ . զպատե ² Աբամ . ձերոց Հրէիցն ³ Աբամ .
 Եւ բերել հրովարտակս վասն իրացս այսոցիկ : (6)
 Այս է պատճէն թղթ զյն զոր տա արեգին տա
 Դարեհ արքայ թաթմանս իշխանս յայսկոյս Գե-
 տայն , եւ Սաթրապուղան , եւ ընկերք նոցա
 Ափարտաքացիք որ յայսկոյս Գետոյն : (7) Եւ էր
 զրեալ այսպէս ի թղթին զոր տա արեգին .
⁴ Աբամ . ի տուն ⁵ Աբամ . զպարտայս զորս կանգ-
 նել ⁶ Աբամ . մեծ անն թագաւոր Իսրայելի եւ
 կատարեաց : (12) Բայց ⁷ Աբամ . Աստուծոյ

⁸ Աբամ . տարաւ ի տաճարն որ յերուսաղէմ , Եւ եկն
 երեք ի մէջեան իւր որ ի Բաբելոն ⁹ Աբամ . ի մե-
 ճեկն անոր որ ի Բաբելոն , եւ ետ յՍասար-
 սար զոր էր կարգեալ հրամանատար ¹⁰ Աբամ .
 տունն Աստուծոյ շինեցի ¹¹ Աբամ . Ասարասար
¹² Աբամ . գտնձուց արքունի որ ի Բաբելոն ¹³ Աբամ .
 գտանն Աստուծոյ ¹⁴ Աբամ . ետ հրաման , եւ
 խնդրեալ ի մտտեհաղարանին ուր գանձքն
 պահէին ի Բաբելոն : (2) Եւ գտեալ յիշկրտ-
 սանս յարքունիս որ է յաշխարհին Մարաց
¹⁵ Աբամ . արկցի հինն նորս զօրութեամբ . չափ
¹⁶ Աբամ . ծախքն յարքունուս տացին

և ե զտակեզէս զոր երեր նարուքողոնու-
 սոր ի տանէ Տեան յերուսաղեմ և ե կ
 ի Բարսին , արդ տացն ի բաց եւ ասը-
 ցին ի տաճարն ¹Տեան յերուսաղէմ . ե
 երթեալ տարցին ի տեղի իւր ի տունն Աս-
 6 տուծոյ ուր լեալ էր : Յայնժամ Գարեհ
 ետ զգիր հրամանի իշխանաց կողմանց
 Գետոյն , Սաթրարուզանայ եւ ծառա-
 յակցաց նորա ի կողման Գետոյն , եւ
 7 եւս ի հեռագոյն սեզիս : Եւ այդ յայսմ
 հեռէ թոյլ առք շինել զտունն Աստու-
 ծոյ իշխանացն Հրէից եւ ձերոցն Իս-
 րայելի եւ շինեացն զտունն Աստուծոյ ի
 8 սեղեռն իւրում : Եւ իմ ²հրամայեալ՝ մի
 ոք արգիլէ զձերս Իսրայելի՝ ի շինել
 զտուն Տեան Աստուծոյ իւրեանց . ³եւ
 իշխանութենէ թաղաւորութեան իմոյ
 որ են հարկահանք կողմանց Գետոյն՝
 ամենայն զգուշութեամբ տացն զծախս
 արանցն այնոցիկ եւ մի իտախանեսցեն :
 9 Եւ ⁴զորդիս ցլուց՝ եւ խոյս եւ ամիկս
 յովակէզս ⁵Տեան Աստուծոյ երկնից .
 ցորեան եւ ազ եւ զինի եւ ձէթ , որ-
 ւաչս եւ հրամայեցն ⁶քահանայսրեաքն
 յերուսաղէմ . եւ իրցի անխախտն առ-
 10 եալ օր ըստ օրէ ⁷որպէս եւ ինդրեւ-
 ցեն . Եւ մատուցեն պատարագ ի հոտ
 անուշից ⁸Տեան Աստուծոյ երկնից , եւ
 արասցեն ազօթս վասն կենաց թագա-
 11 ւորին եւ որպէս նորա : Եւ յինէն ել
 հրամանս այս . եւ ամենայն մարդ որ
 կացցէ ընդզէմ հրամանի իմոյ՝ ⁹քակե-
 ցի տունն նորա , եւ անուալ՝ փայտ ի
 տանէ նորա ուղղեացն եւ բեւեռեացն
 զայրն ¹⁰ինմա որ եկաց ընդզէմ հրա-
 մանի իմոյ , եւ եղցի ինմա ի նախապիմոս
 12 յաւիտենից : Եւ Աստուած՝ որոյ լնա-
 կեալ է անունն նորա անդ , ելցէ եւ ա-
 ւերեսցէ զթագաւորութիւնն եւ զփոյզ-
 վուրն , որ յանդգնեան ձգել զձեան
 իւր եւ արգելուլ այսպանիկ զտունն
 Աստուծոյ որ յերուսաղէմ . եւ Գարեհ

⁵Թագաւոր եղի զհրամանս վայս ⁹եւ մի
 ոք իշխեսցէ անցանկ :
 13 Յայնժամ ժամանակի ¹⁰իշխան կողմանց՝
 Գետոյն եւ Սաթրարուզան եւ ծառա-
 յակիցք նոցա , աւ որս ստաքեաց Գա-
 րեհ թագաւոր , վազվաղակի կատարէին
 14 զհրամանս նորա : Եւ ձերքն Հրէից ¹¹եւ
 Ղեւտացիքն շինէին , ի ժամանակս մար-
 վարէութեանն Անգեայ եւ Ջաքարեայ
 որպէս Արզովայ . եւ շինեցին եւ հաս-
 տասեցին ըստ հրամանին ⁵Տեանն Աս-
 տուծոյ Իսրայելի . եւ որպէս հրամայե-
 ցին Կիւրոս ¹²թագաւոր եւ Գարեհ , եւ
 ի ժամանակս Արտաշիսի թագաւորին
 15 Պարսից : Եւ որ օր երեք էր ամսոյն Ա-
 գարայ , յամին վեցերորդի Գարեհի ար-
 քայի , կատարեցաւ տաճարն :
 16 Եւ սրարին որդիքն Իսրայելի՝ քա-
 հանայքն եւ Ղեւտացիքն եւ որք կեալ
 էին ի գերութենէ նաւակառօս տանն
 17 ¹³Տեանն մեծաւ ուրախութեամբ : Եւ
 մատուցանէին ի նաւակառօս տանն
¹²Տեանն զուարակս հարեւր , խոյս եւ
 կրկրիւր , գասինս չորեքհարեւր , եւ ա-
 միկս յայնոց վասն մեզաց ամենայն
 Իսրայելի՝ երկրտասան , ըստ թուոյ դե-
 18 զիցն Իսրայելի : Եւ կացուցին զքահա-
 նայան ըստ սեղեացիւրեանց , եւ Ղեւտա-
 ցիսն ըստ վիճակի բաժանմանն իւրեանց
 ի սպասաւորութիւն ¹³Տեանն Աստուծոյ
 յերուսաղէմ , երկու հազարեւ երկրիւր ,
 որպէս եւ զրեալ է ի գիրս Մովսիսի :
 19 Եւ արարին որդիքն Իսրայելի երեւոյք
 ի գերութենէն զգատիկն Տեանն ի չո-
 րեքտասաներորդում ամսոյն առաջնոյ .
 20 ¹⁴Եւ արեկան քահանայքն եւ Ղեւտա-
 ցիք , եւ ելեն ամենեքեան սուրբք , եւ
 զենին զգատիկն ¹³Տեանն , ամենայն որք
 ելեալ էին ի գերութենէն , եւ եղբարք
 21 իւրեանց եւ քահանայք . Եւ կերան
 սրդիքն Իսրայելի զգատիկն ամենեքեան
¹⁶որք որսչեալ էին ի պղծութեանց ազ-
 գաց երկրին , ¹⁷եւ որք եկեալ էին առ
 նոսա՝ ինդրել զՏէր Աստուած Իսրայել-
 22 ի : Եւ արարին զսոն բազարձակերացն

¹Աբւ. որ է յերուսաղէմ ի տեղի իւր , և իջու-
 ցն ի տունն Աստուծոյ : (Ծ)Վասն այսորիկ արդ ,
 թաթանա , հրամանատար յայնկոյս Գետոյն ,
 Սաթրարուզան եւ ընկերք նոցա Ափարտաքացիք
 որ յայնկոյս Գետոյն , ի բաց կացէք անտի
²Աբւ. հրամայեալ է թէ զինչ առնիցէք ձե-
 րոցն Իսրայելի ³Աբւ. յարբունի գանձուց ,
 ի հարկացն որ յայնկոյս Գետոյն ⁴Աբւ. որ
 ինչ պիտոյ իցէ նոցա՝ զուարակս ⁵Աբւ.
 գաւտե ⁶Իբր. քահանայքն որ ⁷Աբւ. քա-
 կեացն ⁸Աբւ. ինմա , եւ վասն այսորիկ
 եղցի տունն նորա յաղբեւ

¹⁰Աբւ. թոյլ վազվաղակի կատարեցի ¹⁰Աբւ.
 թաթանա իշխան յայս կոյս ¹¹Աբւ. շինէին
 եւ յաջողէին ¹²Աբւ. Աստուծոյ ¹³Աբւ.
 Աստուծոյ յերուսաղէմ : ¹⁴Իբր. Զի ¹⁵Իբր. վասն
 ամենայն որպէս զգերութեան . եւ վասն եղբարց
 իւրեանց քահանայից եւ վասն իւրեանց ¹⁶Իբր.
 որք եկեալ էին ի գերութենէ եւ ամենեքին որք
¹⁷Իբր. գաւտե

զեւթն ¹օր, եւ ուրախ եղեն յերուսաղէմ²։ վասն զի ուրախ արար զնոսա Տէր ³Աստուած Իսրայելի⁴։ եւ Տէր զարձոյց զսիրտ թագաւորին⁵ Յսորուց աւնոսա, զի օգնեաց եւ զօրացուցէ զձեռս նոցա ի գործ ⁶առճարին Տեառն⁷ Աստուծոյ Իսրայելի⁸։

Գ Լ Է

1 **Ե**ւ յետ բանիցս այսոցիկ ի թագաւորութեանն Արտաշէսի արքայի Պարսից ել եզրա որդի Սարուայ, որդւոյ Ագարեայ,
 2 որդւոյ Փեզկիայ, որդւոյ Սեղուամայ, որդւոյ Սաղովկայ, որդւոյ Աքիտովբայ,
 3 որդւոյ Ամարեայ, որդւոյ Ագարեայ,
 4 որդւոյ Մարովթայ, որդւոյ Զարեայ,
 5 որդւոյ Ազեայ, որդւոյ Բովկայ, որդւոյ Աքիսուայ, որդւոյ Փենեէսի, որդւոյ Եզրիագարու, որդւոյ Անարոնի առաջին
 6 քահանայի։ Այս եզրա որ ել ի Բաբելոնէ, եւ սա էր զրէջ արագազիր օրինացն Մովսիսի զոր ետ Տէր Աստուած Իսրայելի⁹։ եւ ետ նմա թագաւորն զամենայն որ ինչ խնդրեաց ի նմանէ, զի ձեռն Տեառն Աստուծոյ⁵ էր ընդ նմա։
 7 Եւ ելին ընդ նմա յորդոցն Իսրայելի եւ ի քահանայից եւ յԱւետացւոց, եւ յերգելիկ սպառօնէից եւ ի դռնապանաց եւ ի եւթնամայացւոցն¹⁰ յերուսաղէմ։
 8 Եւ որ, ⁶Ելին յերուսաղէմ յամենանն հինգերորդի, որ էր ամ եւթներորդ թագաւորին⁷։
 9 Եւ յամաստին հինգերորդ ամենանն եկն եզրա յերուսաղէմ⁸։ վասն զի ձեռն ²Տեառն Աստուծոյ բարութեամբ
 10 էր ⁸ընդ նոսա։ եւ եզ եզրա ի պատի իւրօմ⁹ խնդրել զօրէնն Տեառն, եւ ⁹գրել զնա եւ ուսուցանել Իսրայելի զհրամանս եւ զդատաստանս։

11 Եւ այս են իւր ճրամանի զոր ետ Արտաշէս թագաւոր եզրի քահանայի եւ գրչի գրոց բանի օրինացն Տեառն եւ
 12 հրամանաց նորա ի վերայ Իսրայելի։ Արտաշէս⁹ թագաւորաց թագաւոր, ¹⁰Եզրի

զրչի օրինացն Տեառն Աստուծոյ երկ-
 13 նից։ Ամենայն հաստատութեամբ ետու ետ¹⁰ հրաման ի վերայ ամենեցուն որ են ընդ թագաւորութեամբ իմով, ժողովրդացն Իսրայելի եւ քահանայիցն եւ Պետացւոցն¹¹։ զի ¹¹Ելցեն ամենեքեան
 14 յերուսաղէմ ընդ քեզ։ Յերեսաց թագաւորի եւ եւթն խորհրդակցացն առաքեցաւ զիրս այս, այց առնել Հրէիցն եւ երուսաղէմացւոցն առաջնորդութեամբ եզրի, որոյ են օրէնք Աստուծոյ ի ձեռն իւրօմ¹²։ Եւ հրամայեաց թագաւորն սոյ ի տուն Տեառն արձայթ եւ ոսկի, հանդերձ խորհրդակցօք իւրովք յերուսաղէմ, եւ գնել ի տաճարին առաջի
 16 Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի։ Եւ ամենայն որոյ գտցի արձայթ եւ ոսկի, Հրեայք որք իցեն պանդուխտք ի Բաբելոն ժողովուրդք եւ քահանայք, առցեն ընդ

11 Աւր. ամենեքին որ իւրեանց կամաւ կամեցան ելանել յերուսաղէմ՝ Ելցեն ընդ քեզ։ (14) Առաքել զու յերեսաց թագաւորն եւ եւթն խորհրդակցանցն այց առնել Հրէիցն եւ երուսաղէմացւոց ըստ օրինաց Աստուծոյ քո որ ի ձեռն քում։ (15) Եւ տարցիս զարձայթն եւ զոսկին զոր թագաւորն եւ խորհրդակցք նորա իւրեանց կամօք ետուն ընծայ Աստուծոյ Իսրայելի որոյ ընակութիւն է յերուսաղէմ։ (16) Եւ զամենայն արձայթ եւ զոսկի զոր գտցեն յամենայն երկրից Բարեկացւոց հանդերձ կամաւոր ընծայիւք ժողովրդեանն եւ քահանայից, ընծայ կամաւոր վասն տանն Աստուծոյ ձեռն որ յերուսաղէմ։ (17) Վասն այնորիկ զնեցես զու ամենայն փութով արձայթ ոչն պիտի կուտարկա եւ խոյս եւ ամիկս հանդերձ ընծայիւք նոցա հոցի եւ նուիրօք հեղման եւ մատուցես զնոսա ի վերայ սեղանոց տանն Աստուծոյ ձեռն որ յերուսաղէմ։ (18) Եւ որ ինչ հաճոյ թուեցի քեզ եւ եզրաց քոց առնել մտացեալ արձայթ ոչն եւ ոսկով արասջիք ըստ հրամանն Աստուծոյ ձեռն։ (19) Եւ զիս հաստուեալ քեզ ի սպաստարութիւն տանն Աստուծոյ քո մատուցես առաջի Աստուծոյ երուսաղէմի։ (20) Եւ որ ինչ այլ եւս պիտոյ իցէ վասն տանն Աստուծոյ քո, զոր արձան իցէ քեզ տալ, առցես ի տանէ գանձուց թագաւորին։ (21) Եւ ես, Արտաշէս արքայ, ետու հրաման ամենայն գանձաւորաց որ յայնկոյս Քետոյն՝ զի զոր ինչ եզրա քս հանայ, զպիւր օրինաց Աստուծոյն երկրից եւ յերեսաց ի ձեռն, առցի վաղվազակի։ (22) Մինչեւ հարեւր քանքար արձայթոյ, եւ հարեւր քոս գործնոյ եւ հարեւր մար գինոյ եւ հարեւր մար ձիթոյ, եւ աղ առանց գրելոյ զպահն թէ իցէ։ (23) Ար ինչ եւ հրամայեցի յԱստուծոյն երկրից, արարեալ վաղվազակի վասն տանն Աստուծոյ երկրից քանդ ընդէր գայց բարկութիւն ի վերայ թագաւորութեան արքայի եւ որդւոց նորա։

¹ Եբբ. օր ուրախութեամբ ² ՅԵբբ. պաւստ
³ Եբբ. Ասորեստանեայց ⁴ Եբբ. տանն Աստուծոյ, ⁵ Եբբ. օրէնքն յաւելու, իւրոյ ⁶ Եբբ. եւ եկն ⁷ Եբբ. Բանգի յամաստին ամենանն առաջնոյ սկիզբն արար ելանել ի Բաբելոնէ, եւ
⁸ Եբբ. ընդ նմա, (10) Փանգի եզրա պատրաստեաց զսիրտ իւր ⁹ Եբբ. կատարել ¹⁰ Աւր. եզրի քահանայի, գպի կատարելոյ օրինացն Աստուծոյ երկրից, այլովքն հանդերձ։ (13) Եւ ետու

իւրեանս եւ տարցին ի տուն Տեառն յե-
 17 բուսաղէմ: Եւ ամենեքեան որք կցին՝
 պատրաստեցին զայս օրինակ, որպէս
 եւ գրեցաք. զուարակս, խոյս, զառնս,
 եւ զգոհս եւ զնուէրս իւրեանց, եւ մա-
 տուցին ի վերայ սեղանոյ Տեառն Աս-
 18 տուծոյ իւրեանց յերուսաղէմ: Եւ ա-
 ռաւել վասն քո, սաէ, եւ վասն եղ-
 րարց քոյ արարի բարութիւն, եւ թո-
 զի արծաթ եւ ոսկի. որպէս վայելէ Աս-
 19 տուծոյ ձերոյ՝ արարէք, եւ զկահ տու-
 եալ քեզ ի սպասաւորութիւն տանն
 Տեառն, առ ընդ քեզ եւ սար յերու-
 20 սաղէմ. Եւ զաւելորդան տաջիր ի պա-
 21 նետ զանձու տան թագաւորաց: Եւ
 Արապէս թագաւոր ետու շրտման ա-
 մենայն զանձաւորաց որ իցին յայն կողմն
 Եփրատ գետոյն. զամենայն ինչ որ եւ
 ինցրեսցէ ի ձէնձ Եզրա քահանայ եւ
 զրիչ օրինացն Տեառն Աստուծոյ երկ-
 նից, տաջիք ի տուն Տեառն Աստուծոյ
 22 նորա: Պատրաստ արարէք արծաթ տա-
 զանգս հարեւր, եւ ցորեան՝ քոսս հա-
 բեւր, եւ գինի՝ նոյնչափ, եւ ձէթ՝ նոյն-
 չափ, եւ մի ոք կացցէ ընդդէմ նոր-
 23 մանաց թագաւորի: Ամենայն ինչ զոր
 իրամայցի ի տուն Տեառն Աստուծոյ
 երկնից եւ երկրի՝ այս եղիցի, եւ մի ոք
 ձեռնարկեսցէ խափանել ի տանէ Տեառն
 Աստուծոյ Իսրայելի. զի մի կղիցի բար-
 կութիւն ի Տեառնէ Աստուծոյ ի վերայ
 թագաւորութեան իմոյ եւ որդւոյ իմոյ:՝
 24 Եւ ետու ձեզ զիտիլ՝ թէ ամենայն որ
 իցին ի քահանայից եւ յլիւսապետաց եւ
 ի սաղմոսբողաց, ի գոնապանացն եւ
 ի նախնայացոցն, եւ որք իցին սպա-
 սաւորք տանն Աստուծոյ, մի՛ տալին
 հարկս եւ մի՛ ոք իշխեսցէ ծառայեցո-
 25 ցանել զնոսա: Վե գու, եզրա, որոյ է
 իմաստութիւն Աստուծոյ ի ձեռին քում,
 կացո զրիչս եւ զատաւորս զի զատեա-
 ցին զամենայն ժողովուրդս որ են յայն
 կողմն Գետոյն, եւ ուսուցցին ամենե-
 ցուն որք ոչ գիտիցին զօրէնս Աստու-

26 ծոյ քո: Եւ ամենեքեան որք ոչ գիտի-
 ցին, եւ ամենեքեան որք ոչ տանիցին
 ըստ օրինացն Տեառն եւ ըստ օրինաց թա-
 գաւորին, մասնեալք լիցին ի դատա-
 տան ըստ զործոց իւրեանց, եթէ ի մահ,
 եթէ ի ասնջանս, եթէ ի սուգանս եւ
 եթէ ի կապանս:

27 Օրհնեալ է Տէր Աստուծո՞ չարքն մե-
 լոց, որ արկ զայս ի սիրտ թագաւորին,
 եւ փառաւորեաց գտունն Տեառն՝ Աստու-

28 ծոյ մերոյ՝ որ է յերուսաղէմ, եւ արար տա-
 իս զողորմութիւն, եւ սրտուեաց զիս
 առաջի թագաւորին եւ խորհրդակցաց
 նորա, եւ առաջի ամենայն իշխանաց թա-
 գաւորին. եւ ես զօրոցայ, վասն զի ձեռն
 Տեառն ՝ ամենայն բարութեամբ՝ էր ընդ
 իս. ժողովցի զամենայն իշխանս Լու-
 լայելի ելանել ընդ իս:

Ք Լ Ը

1 Եւ այս են իշխանք հայրապետացն ՚որ
 ելանէին ընդ իս ի թագաւորութեանն
 Արտաշիսի թագաւորի ՝ Նարեկացւոց .
 2 Յորդուոյն Փնեկէսի՝ Գեղատն, յորդուոյն
 Իթամարայ՝ Դանիէլ, յորդուոյն Դաւ-
 3 թայ՝ Աստուա, Յորդուոյն Աեքենեայ՝
 յորդուոյն Փարոսայ՝ Չաքարիս, եւ ընդ
 4 նմա արք հարեւր յիսուն. Յորդուոյն
 Փառամուլար՝ Եղիանա որդի Չարայ, եւ
 5 ընդ նմա երկերիւր արանց. Յորդու-
 6 ւոցն ՝ Չատուկի՝ Աեքենիս՝ որդի Ա-
 7 զիելի, եւ ընդ նմա երեք հարեւր ա-
 8 ընդ նմա Յորդուոյն Ազինայ՝ Աբի որդի
 9 Յովնաթանայ, եւ ընդ նմա յիսուն ա-
 10 ընդ նմա Յորդուոյն Եզամի՝ Լսախաս որդի
 11 Աթալիայ, եւ ընդ նմա եւթամասուն ա-
 12 ընդ նմա Յորդուոյն Սախատիայ՝ Չարայիս
 13 որդի Որբայելի, եւ ընդ նմա՝ եւթամաս-
 14 ուն արանց. Յորդուոյն Յովաբայ՝ Ար-
 15 զիս որդի Յեքիելի, եւ ընդ նմա երկե-
 16 ընդ նմա Յորդուոյն Արամայ՝ արանց. Յորդուոյն
 17 Նաանայ՝ Սեղիմութ որդի Յովսեփու,՝
 18 եւ ընդ նմա հարեւր վաթսուն արանց .
 19 Յորդուոյն Բարէի՝ Չաքարիսս որդի Բա-
 20 ըի, եւ ընդ նմա քսան եւ ութ արանց .
 21 Յորդուոյն Յագնիկիայ եւ Ազպազայ եւ
 22 Յովնան որդի Սախատանոյ, եւ ընդ նմա
 23 հարեւր եւ տան արանց. Յորդուոյն Ա-

1 Աբ-ի. եւ գու, կզրա, ըստ իմաստութեանն Աս-
 տուծոյ քո որ ի ձեռին քում է, կացուցին իշ-
 խանս եւ զատաւորս, որ զատեցին՝ զամենայն
 ժողովուրդն որ յայնկոյս Գետոյն, զամենայն որ
 գիտիցէ զօրէնս Աստուծոյ քո, եւ ուսուցիք
 զորս ոչ գիտեն. (26) Եւ որ ոչ տանիցէ զօրէնս
 Աստուծոյ քո եւ զօրէնս արքայի, եղիցի զա-
 տաստան ի վերայ նորա վաղվազակի, եթէ՛ ի
 մահ եւ եթէ՛ յաբար

2 Յեք. գոյ-տէ 3|բբ. Աստուծոյ իմոյ 4|բբ.
 և ազգահամար նոցա որ 5|բբ. ի Նարեկանէ
 6|բբ. Աեքենեայ 7|բբ. ութսուն 8|բբ. Աե-
 զիմութայ որդի Յովսեփայ 9|բբ. Ազպազայ՝
 Յովհաննան որդի Ահատանայ

դոնիկամ՝ ¹Էսքարի, եւ այս են անուանք նոցա, Եղիփազաթ, Յէլէլ եւ Սամա, 14 եւ ընդ նմա վաթսուն արանց. Յորդ-
 անոն Բաղուի՝ Ութայի եւ Չարութ, եւ ընդ նմա եւթանասուն արանց :
 15 Եւ ժողովեցի զնոսա առ եղր զհատոյն որ դայ ²յնւի, եւ առեալ անդ օթեւանս աւուրս կրիս. եւ ի բազմութեան ժո-
 զովրդեանն՝ յորդոց քահանայիցն եւ 16 յորդոցն Ղեւեայ ոչ գաի զորք : Եւ ա-
 ռաքեցի առ Եղիազար եւ առ Արիէլ եւ առ Սեռեա, եւ ³զԱննամ եւ զԱրիբ եւ զԵզնաթման եւ զՆաթման եւ զՉաքարիս եւ զՄէտողասամ եւ զՅովարիբ եւ զՅեղ-
 17 մաթմամ. եւ իմացուցեալ ամին զնոսա առաջի իշխանայն որ էին ի սեղուջ զան-
 ձաւորացն՝. եւ եղիբանս ի բերանս նոցա խօսել ընդ ⁴եղբարս իւրեանց Նաթա-
 նիմ, որ էր ի սեղի զանձաւորացն զորս ամին առ մեզ, որք երգէին ի տան Աս-
 18 սոււծոյ մերոյ, եւ եկին՝ առ մեզ, քան-
 զի էր ձեան Տեառն ի քարութիւն ընդ մեզ, յորդոցն ⁵Ղեւեայ որդւոյ Իսրա-
 յիլի. եւ զատալինն եկին առ մեզ որ-
 չիք նորա եւ եղբարք նորա ութեւասն :
 19 Եւ Ասերիս եւ Յեսեա որդի Մերարեայ,
 եւ եղբարք նորա եւ որդիք նորա՝ արք
 20 քսան. եւ ի Նաթմանոյ՝ զոր ես Դաւիթ եւ իշխանքն ի ծառայութիւն Ղեւտաց-
 21 ւոցն ⁶եւ ի Նաթմանայիմ՝ երկերիւր եւ քսան. ամենեկեան ժողովեցան ըստ ա-
 նուան իւրեանց :
 22 Եւ քարոզեցար անդ պահս առ եղր զեատոյն ⁷Մաիս, եւ մատուցար անդ ա-
 զօթս առաջի ⁸Տեառն Ասսոււծոյ մերոյ, ինդրել ի նմանէ ճանապարհ ուղղութեան մեզ եւ որդւոց մերոց եւ ամենայնի որ
 22 ընդ մեզ. Վասն զի ամաչեցար ինդրել

ի թագաւորէն ⁹հեծեալս՝ ապրեցուցա-
 նել զմեզ ի թշնամեացն մերոց ի ճանա-
 պարհին. վասն զի ստացար ցթագաւորն
 սյուլէս, եթէ Չեան ¹⁰Տեառն մերոյ օյնէ
 ամենեցուն որ խնդրեն զնա ի բարու-
 թիւն. եւ զօրութիւն նորա եւ բար-
 կութիւն նորա ի վերայ ամենեցուն ոչք
 23 թողուն զնա : Եւ պահեցար եւ խնդրե-
 ցար յԱսսոււծոյ մերոյ վասն այսր ամե-
 նայնի, եւ լուաւ ¹¹Տէր :
 24 Եւ առաքեցար՝ յիշխանայն քահա-
 նայից երկոտասան, զՍարարիս եւ զԱ-
 տարիս, եւ ընդ նոսա յեղբարց նոցա
 25 տասն, եւ կռեցար եւ սուաք ցնոսա
 զարծաթ եւ զոսկի եւ զսպաս ¹²առաջա-
 ւորութեան տանն Ասսոււծոյ մերոյ,
 զոր ¹³բարձրացոյց զմեզ՝ թագաւորն եւ
 խորհրդակիցք նորա եւ իշխանք նորա
 եւ ամենայն Իսրայէլ որ միանդամ էին
 26 անդ. եւ կռեալ ետու ցնոսա արծաթ առ-
 զանդս՝ վեց հարեւր յիսուն, եւ կահ ար-
 ծաթոյ՝ հարեւր, եւ ոսկւոյ՝ տազանդս
 27 հարեւր, եւ ոյլ կահ սոկւոյ՝ քսան ¹⁴եւ
 կրեք. եւ կահ պղնձոյ սուրբ եւ մաքուր
 28 ոսկեղօծ՝. եւ ասացի ցնոսա, եւ զուք
 սրբեալք Տեառն ⁸Ասսոււծոյ էք, եւ ա-
 մենայն կահ սուրբ է ⁸Տեառն, եւ ոսկե-
 ղէնք եւ արծաթեղէնք ¹⁵ընտրեալք Տեառն
 29 Ասսոււծոյ հարցն մերոց. Արթուն կա-
 ցէք եւ պահեցէք՝ մինչեւ կռեալիք
 զլոսա առաջի իշխանաց քահանայիցն
 եւ Ղեւտացւոցն, եւ իշխանաց հայրա-
 պետայն Իսրայիլի որ են յերուսաղէմ
 30 ի խորանս տան Տեառն : Եւ ¹⁶առեալ
 քահանայիցն եւ Ղեւտացւոցն՝ զճամար
 ոսկւոյ եւ արծաթոյ եւ զկահս ի տանել
 յերուսաղէմ ի տուն Ասսոււծոյ մերոյ :
 31 Եւ յարուցեալ չուցեցար ի գետոյն
 17 զոս որ օր երկոտասան էր ամսոյն ա-
 սաջնոյ, ¹⁸եւ եկեալ հասար՝ յերուսա-
 ղէմ. եւ ձեան ⁸Տեառն Ասսոււծոյ մե-
 րոյ էր ընդ մեզ, եւ փրկեաց զմեզ ի
 ձեւաց թշնամեաց մերոց, եւ ի պատե-
 32 լազմոզաց զճանապարհայն. Եւ եկաք
 յերուսաղէմ եւ հանդեաք անդ աւուրս
 33 երիս : Եւ յաւուրն չորրորդի կռեալ

¹ Եբ. վերջինքն ² Եբ. յԱհաւա ³ Եբ. առ Եզնաթման եւ առ Յարիբ եւ առ Եզնաթման եւ առ Նաթման եւ առ Չաքարիս եւ առ Վեսու- զամ իշխանս, եւ առ Յովարիբ եւ առ Եղնա- թման իմաստունս : (17) Եւ պատուէր տուեալ աւաքեցի զնոսա առ Ազգոպ իշխան որ ի Բա- սիփիս ⁴ Եբ. Ազգոպայ, ընդ եղբարս նորա Նաթմանայիմն ի Բասիփիս՝ ամել առ մեզ պատուեալս զասն տանն Ասսոււծոյ մերոյ : (18) Եւ ամին ⁵ Եբ. Մոռեայ, որդւոյ Ղեւեայ, որդւոյ Իսրայիլի, այր մի հանձարեղ, այսինքն զՍարարիս եւ զորդիս նորա եւ զեղբարս նորա ութեւասան. (19) Նա եւ զԱսարիս եւ ընդ նմա յորդոցն Վերարեայ գեայի եւ զեղբարս նորա եւ զորդիս նոցա արս քսան : (20) Եւ ի Նաթմանայիմանց ⁶ Եբ. Նաթմանայիմն ⁷ Եբ. Ահաւայ ⁸ Եբ. պահս

⁹ Եբ. զօրս եւ հեծեալս ¹⁰ Եբ. Ասսոււծոյ ¹¹ Եբ. մեզ (24) Եւ որշեցի ¹² Եբ. ի նուէր ¹³ Եբ. մատուցին ¹⁴ Եբ. իւրաքանչիւր ի հա- զար դրամոց, եւ անօժիս երկուս ի փայլուն պղնձոյ պատուական իրբւս զոսկի ¹⁵ Եբ. նուէրք ¹⁶ Եբ. առին քահանայքն եւ Ղեւ- տացիքն ¹⁷ Եբ. Ահաւայ ¹⁸ Եբ. երթալ

տոււաք զարծաթ եւ զոսկի եւ զկահ՝ ի տուն Տեառն Աստուծոյ մերոյ, ի ձեռս ¹Մարեմովթ որդի Ռնիայ՝ քահանայի, եւ որ էր ընդ նմա Եղիազար որդի Փեւեկէսի, ²եւ Յովզարաթ որդի Յեսուայ, եւ Նովագիա որդի Բանեսայ, ³եւ այլ՝

34 Դեւտացիք. Եւ էր թուով եւ համարով ամենայն, եւ զրեցաւ ամենայն կշիռ համարոյն բովանդակ ի ժամանակին յայնմիկ:

35 Որք եկեալ էին ի գերութենէն որդիք պանդխտութեան, մատուցին ողջակէզս ³Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի, զուարակս երկրտասան վասն ամենայն Իսրայելի, խոյս իննսուն եւ վեց, զառինս եւթանասուն եւ եւթն, ⁴ամիկս վասն մեղաց երկրտասան. զայս ամենայն ողջակէզս

36 մատուցին Տեառն ⁵Աստուծոյ, եւ ետուն զզիր ⁶կարաւոյն, զոր հրամայեալ էր թողաւորին ցիշխանս կողմանց զետոյն Եփրատու. եւ փառաւորեցին զժողովուրդն եւ զսամարն Աստուծոյ՝:

ԳԼ. Թ

1 Եւ ի կատարել այսր ամենայնի՝ մերձեցան առ իս իշխանքն եւ ասն, Ոչ որոշեցան ժողովուրդն Իսրայելի եւ քահանայքն եւ Դեւտացիքն ի ժողովրդոց ⁶եւ յերկրէ՝ որ են հեռագոյն ի նոցանէ.՝ Քանանացիին եւ Քեսացիին եւ Փերիզուցիին եւ Յերուսացիին եւ Ամոնացիին եւ Մովաբացիին եւ Եգիպտացիին եւ Ամովր-

2 հացիին Քանդի արարին կանայս ի զսուրաց նոցա, ինքեանք եւ որդիք իւրեանց. եւ խառնակեալ սղծեցաւ սերմն սրբութեան ³նոցա ընդ ժողովուրդ երկրին այնորիկ, եւ եղև սկիզբն անօրէնութեանս այսորիկ ⁷իշխանայն: Եւ եղև յորժամ լուայ ես զբանս զայստիկ, սպատակեցի զհանդերձս իմ, եւ փետեցի զհնար եւ զմօրուս իմ, եւ այնպէս

4 նստէի ի սուգ: Եւ ժողովեցան առ իսամենեքեան որք էին երկիւղածք ⁸Աստուծոյ Իսրայելի, որք էին ժողովեալք

յկիցն պանդխտութեան՝. եւ ես այնպէս նստի ի սուգ մինչև ի ժամ զոհի ⁵երկկորին: Եւ ի զոհել երկկորին՝ յարեայ ի տառապանաց խոց, եւ պատասեայ հանդերձիւք իմովք, խոնարհեալ կորանայի ի վերայ ճնդաց խոց. եւ տարածեալ ամբարձեսոյ զձեռս իմ առ Տէր ⁶Աստուած, եւ ստեմ, Աստուած իմ ⁹եւ Տէր, ամաչեմք եւ զարճուրիմք ի յէն. բարձրացո, Տէր Աստուած իմ,՝ զերեսս իմ առ քեզ. վասն զի անօրէնութիւնք մեր լագմացան ի վերայ զլեոց մերոց, եւ մեզք մեր մեծացան եւ բարձրացան ⁷մինչև յերկինս: Յամաց եւ ի ժամանակաց հարցն մերոց, եւ մեք ի մեզս մեծամեծս մինչև գոյսօր. եւ վասն մեզաց մերոց մասնեցեր զմեզ եւ զթագաւորս մեր եւ ¹⁰զորդիս մեր ի ձեռս թագաւորացն հեթանոսաց, ի սուր եւ ի զերութիւն եւ ի յախշտակութիւն, եւ յամօթ երեսաց մերոց եզեաք մինչ ⁸չեւ յօրս յայս: Եւ ¹¹այժմ զթութիւնք քո եղեն ի վերայ մեր, Տէր Աստուած մեր, եւ չնորհեցեր մեզ փրկութիւն, եւ հաստատեցեր զմեզ ի սեղի սրբութեան քո, եւ լուսաւորեցեր զայս մեր այսօր, Տէր Աստուած մեր. եւ ետուր մեզ կենդանութիւն փոքր ի շատէ ի ⁹ժառայութեանն մերում: Վասն զի ծառայ եզաք, եւ ի ժառայութեանն մերում ոչ թողեր զմեզ, Տէր Աստուած մեր. եւ խոնարհեցան առ մեզ ողորմութիւնք քո առաջի թագաւորին Պարսից՝ սալ զմեզ ի կենդանութիւն, եւ բարձրացուցանել զտուն Աստուծոյ մերոյ, կանգնել եւ շինել զանապատս զայս, եւ արկանել ցանդ եւ պարիսպ ամրութեան Յուդայ եւ Երուսաղեմի:

10 Եւ արդ՝ զի՛նչ տացուք պատասխանի առաջի քո, ¹²Տէր, վասն այսր ամենայնի. քանզի անցաք զօրինօք քովք, ¹¹Տէր, եւ զհրամանօք զոր ետուր ի ձեռն ծառայից քոց մարգարէից, ասելով այսպէս եթէ, Երկիրն յոր մտանկոց ես ժառանցիլ դնա, է երկիր պղծեալ ի սղծութեանց ազգաց երկրին այնորիկ, եւ աղտեղութեամբ իւրեանց լցին ¹²զնա¹³: Եւ արդ մի՛ անուշցուս ի զստե-

¹ Եբբ. Մերեմովթայ որդւոյ Ուրիայ ² Եբբ. եւ ընդ նոսս ³ Յեբբ. գ-լ-տ-ե ⁴ Եբբ. նօրսագս ⁵ Եբբ. թագաւորին ցկուսակապ թագաւորին և ցիշխանս որ յայսկոյս Կեսոյն, և նորս եղև ձեռնաս ժողովրդեան և տանն Աստուծոյ ⁶ Եբբ. երկրին, այլ առնեն ըստ պղծութեան որպէս ⁷ Եբբ. իշխանացն և ի վերակայուածաց ⁸ Եբբ. ի բանից Աստուծոյ Իսրայելի վասն յանջանաց գերութեանն

⁹ Եբբ. ամաչեմ եւ ոչ ինչեմ ամբառնալ ¹⁰ Եբբ. զքահանայս ¹¹ Եբբ. այժմ սակաւ ինչ ժամանակ ¹² Եբբ. Աստուած մեր ¹³ Եբբ. այնչն յ-ե-լ-ւ, ծայրէ ի ծայր

րաց նոցա կանայս որդւոց քոց , եւ զղտերս քո մի՛ ապցես կանայս որդւոց նոցա , եւ մի՛ խնայուցես ՚առնել խազազուէթիւն ընդ նոսա զամենայն ժամանակս . եւ եղիջիր զու զօրաւոր ուսակ զբարուէթիւն երկրին , եւ ժառանգեացին որդիք քո զերկիրն զայն յաւիտեանս ժամանակաց : Եւ որ ինչ միանգամ անցք անցին ընդ մեզ՝ վասն գործոց մերոց եւ չարութեան մեզաց մերոց , այլ զու , Տէր , բարութեամբ անգամ թողեր զմեզս մեր , եւ ետուր մեզ այս :

14 Կիսի զաւակ եւ արմատս : Եւ մեք զարձեւալ խտորեցաք՝ անցեալ գործնօք քովք , եւ խառնակեցաք ընդ ալակուցութիւնս հեթանոսաց երկրին . եւ ոչ բարկացար մեզ ի կորուսանել զմեզ մինչեւ ցայս վայր՝ եթէ ոչ մնացէ այմատս եւ զաւակ :

15 Եւ անուն մեր : Տէր , Աստուած Իսրայելի , զու արդար եւ ճշմարիտ ես , որ ոչ սպառնցեր զլուսակ մեր , այլ մնաց մեր արմատ եւ զաւակ մինչեւ ցայսօր . եւ արդ անաւասիկ եմք այսօր ատաջիք յանօրէնութիւնս մեր , եւ ոչ եւս կարեմք ամբառնալ զլլուս մեր եւ կալ ատաջի երեսաց քոց . զի խալմացանս նօրէնութիւնք մեր եւ չարիք ատաւել քան զլլուս մեր :

Գ Լ Ժ

1 Եւ յորժամ եկաց եզրաս յաղօթս հանդերձ խտատօրնութիւնամբս այսօրիւք եւ ողբովք մեծամեծօք՝ անկեալ էր ի վերայ երեսաց երկրի՝ ատաջի Տեառն՝ . ժողովեցան առ նա՝ ամենայն որ էին յերուսաղէմ՝ ժողովուրդ յալուս , արք

¹ Եբբ. գիտազազութիւն նոցա եւ մի՛ զբարութիւն նոցա յաւիտեան . զի եղիցես զու զօրաւոր եւ կերիցես զբարութիւն երկրին , եւ թողցես զայն ի ժառանգութիւն որդւոց քոց յաւիտեան : (13) Եւ յես ամենայն անցեց որ անցին ընդ մեզ վասն գործոց մերոց չարաց եւ վասն մեծաց յանցուածոց մերոց , տեսեալ զի զու , Աստուած մեր , ոչ պատմեցեր զմեզ ըստ չարից մեզաց մերոց , այլ ետուր մեզ այսպէս մնացորդ : (14) Եթէ արժան էր մեզ զարձեւալ անցառնել գործնօք՝ քովք եւ առնել խնամութիւնս ընդ ազգացս այսօրիկ զարշիւնաց . եւ ոչ բարկացիս մեզ եւ սպառնցես զմեզ մինչեւ շնաւոր յ ի մեզ մնացորդ եւ փրկեալ : (15) Այլ Տէր , Աստուած Իսրայելի , զու արդար ես , զի թողարք մնացորդ որ ապրեցաւ , որպէս յաւուր լայսովիկ . ա՜հա կամք ատաջի քո յանօրէնութիւնս մեր . բանդի ոչ դր կարէ կալ ատաջիք զի վասն այսօրիկ : Եբբ. ատաջի տանն Աստուծոյ ³ Եբբ. յիսրայելէ

եւ կանայք , երիտասարդք եւ կուսանք , եւ ողբայր ժողովուրդն , եւ համբարձին 2 զձայնս լալոյ իւրեանց : Եւ պատասխանի ես՝ Յեքոնիս որդի եղեայ որդւոյն՝՝ Եզամայ , եւ ասէ ցեզրա , Մեք մեզաք առ Տէր Աստուած մեր , եւ արարաք զկանայս այլազգեաց երկրիս այսօրիկ . եւ այժմ՝ Են անօրէնութիւնք 3 այսօր ի մէջ Իսրայելի՝ : Եւ արդ ուխտեցուք ուխտս ատաջի Տեառն Աստուծոյ մերոյ հանել զամենայն կանայս այլազգիս եւ զզուսակս որ ՚ի նոցանէ . եւ արդ որպէս կամիս արի եւ կեցողտս օրինօքն Տեառն Աստուծոյ եւ 4 որպէս պատուիրանք հրամային . Արի եւ լուիցուք ի բերանոյ քումմէ՝ . եւ մեք ընդ քեզ . զօրացիր եւ արա՞ որպէս եւ հրամայեալ է ի Տեառնէ Աստուծոյ՝ :

5 Եւ յարուցեալ եզրայ երզմեցոց զիշխանս ցեղից քահանայաց եւ Ղեւտացւոց եւ զամենայն Իսրայել առնել ըստ 6 այսմ օրինակի երզման : Եւ յարուցեալ եզրայ յերեսաց տանն Աստուծոյ , երթեալ ի սուն զանձինս առ Յոնանան որդի եզրուբայ՝ հաց ոչ եկիր եւ ջուր ոչ արբ , 8 Եւ ողբացեալ ի վերայ անօրէնութեանն եւ մեծամեծաց մեզաց բազմուց թեանն՝ : Եւ քարոզ կարգային ի Հրէաստանի եւ յերուսաղէմ՝ : Ամենայն ոք՝ որ ոչ եկեացէ յերուսաղէմ՝ մինչեւ յերիսաուրս ¹⁰ յիշխանաց եւ ի ծերոցն՝ , եղիցի նզովեալ ամենայն ստացուածնորա , եւ ինքն ի բազ եղիցի յեկեղեցոյ 9 ¹¹ ժողովրդոցն Իսրայելի՝ : Եւ ժողովեցան ամենայն արք Յուզայ եւ Բենիամինի յերուսաղէմ յերիսաուրս , յիններորդ ամսեանն որ օր քսան էր ամսոցն . եւ նստան ամենայն ժողովուրդն ի հրապարակի տանն Տեառն . եւ ¹² էին զարհուրեալք ի բանից նորա եւ ի գրաւութենէ 10 ձմերայնայն : Եւ յարուցեալ եզրայ՝ ասէ

⁴ Եբբ. Աբեհիս որդի եղեայ յորդուցն ⁵ Եբբ. գոյ սեկուլայութիւն վասն Իսրայելի յազազս այսօրիկ ⁶ Եբբ. ի նոցանէ ըստ Խորհրդոյ տեսանդ եւ որոց երկնչին ի հրամանաց Աստուծոյ մերոյ . եւ եղիբի այս ըստ օրինաց : (4) Արի , զի քեզ անկ են իրքն ⁷ Եբբ. գոլաւ ⁸ Եբբ. զի սուր սուգ վասն անօրէնութեան քերութեանն ⁹ Եբբ. յերուսաղէմ ամենայն որուցն քերութեան ժողովել յերուսաղէմ ¹⁰ Եբբ. ըստ հրամանի իշխանացն եւ ծերոց ¹¹ Եբբ. քերութեանն ¹² Եբբ. զողային վասն բանին այսօրիկ եւ վասն անձրեւացն : (10) Եւ յարուցեալ եզրայ քահանայի

ցնոսա, Դուք էք որ՝ մեղայք, եւ արարէք կանայս զդատերս այլազգեաց, եւ յաւելիք զմեզս եւ զանօրէնութիւնս ի վերայ Իսրայելի: Եւ արդ տուք զօրհնութիւն Տեառն Աստուծոյ հարցն ձերոց, եւ արարէք զհաճոյսն առաջի նորա. եւ զատեալ որոշեցաք յամենայն հիթանոսաց երկրի եւ ի կանանց այլազգեաց զորս արարէք:

12 Եւ սրատախանի հտուռն ամինայն եւ կեղեցին եւ շատն, Մեծ է բանս այս զոր ասես զու ի վերայ մեր. Վասն զի՝ ժողովուրդ բազումք եմք, եւ ժամանակս ձմեռն է. եւ ոչ կարեմք կայ արարաքս, եւ գործդ ոչ է զմի օր կամ զերկու, վասն զի սաստիկ մեղաք յիրս

14 յայս: Կացցեն իշխանք յամենայն տեղիս եւ ի քաղաքս, եւ՝ որոց իցէ արարեալ կանայս յայլազգեաց՝ եկեային ի ժամանակին զոր ձերքն եւ հայրապետքն կարգեցեն ի քաղաքս քաղաքս, եւ զատեալ քաւեացին զմեզս զայս ի մէջս, եւ զարձուցեն զարարութիւնս՝ Աստուծոյ ի մէջս որ վասն բանիս այսորիկ: Եւ արարին՝ այսպէս որ եղեալ էին ի գերութենէն. եւ ճնարեաց եզրաս արս իշխանս ի հայրապետաց տանն իւրոյ՝ զարս անուանին. եւ չրջեցան՝ յամսամտի տաններորդ շամոյն՝ եւ վճարեցին. Եւ որոշեցին զամենայն արս՝ որք ունէին զկանայս յայլազգեացն մինչեւ ի մուտ ամսոյն առաջնոյ:

18 Եւ գտան յորդոց քահանայիցն որք ունէին զկանայս յայլազգեացն, յորդոցն Յեսուլայ Յովսեփեկեանց եւ Յեղ-

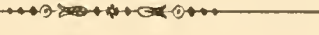
բօր նորա Մանասէի եւ Եղիազարու, 19 Յարիր եւ Գաղալիա. Եւ սկսան՝ հանել զկանայս այլազգեացն յինքեանց, եւ մատուցին իւրաքանչիւր թոյս վասն թողութեան մեղացն անդիտութեան:

20 Եւ յորդոցն երամ՝ Մասիաս, Եղիա, 22 Սամայիա եւ Յերիէլ եւ Ողիա. Եւ յորդոցն Փասուր՝ Եղիանաս, Մասիէլ, Միսայէլ, Նաթանայէլ, Յովգարաթ եւ Եղասա. Եւ յորդոցն Ղեւուպեոց՝ Յեզարաթ, Սամութ, Կովղիա՝ այս է Կովղիտոս, եւ Ալիեթիաս եւ Յուգաս եւ Եղիազար. 24 Եւ ի սաղմոսերացն՝ Եղիափ, եւ ի գոնապանացն՝ Կողէմ, Կաէզէս եւ Ուրի:

25 Եւ յիսրայիլէ, յորդոցն Վաթայ, Հոամայիա, Յագիա, Մեղքիա, Էակիմ, Եղիազար, Ասարիա, Նիրանիա. Եւ յորդոցն Եղամ՝ Մասիմանիա, Չաքարիա, 27 Յաւէլ, Արդիա, Երմոմովթ եւ Եղիա. Եւ յորդոցն Չաթուայ՝ Եղիոնէ, Եղիսար, Մատթանա, Յարմոթ, Չարադ, Աղիա. 28 Եւ յորդոցն Բարէի՝ Յոհանան, Անանայ, 29 Եւ Չարու եւ Սթաղի. Եւ յորդոցն Բանի՝ Մոսողամ, Մաղաք, Աղայիս, Յասուր, 30 Սաադ եւ Հոնմովթ. Եւ յորդոցն Փաթմովար՝ Ազնէ, Քաղէլ, Բանեա, Մասեա, Մատթա, Բեսեէլ, Բանուի, Մանասէ. 31 Եւ յորդոցն երամ՝ Եղիեդի, Եսիա, Մեղքիա, Սամերաս, Սիմէոն, Բենիա- 32 մին, Մաղուք, Սամարիա. Եւ յորդոցն Լոնայն Մատթանիա, Մատաթիա, 33 Չարաթ, Եղիփաղէս, Յերեմի, Մանասէ, 34 Սամէի. Եւ յորդոցն Բանի՝ Մովադիա, 35 Ամրամ, Ուէլ, Բանեա, Բաղայիա, Քե- 36 դիա, Ուանիա, Մարիմովթ, Եղիաթիս, 37 Մաթանիա, Մաթանաս. Եւ յարարին որ- 38 զիքն Բանի եւ որդիքն՝ Սիմէի, Սեղե- 39 միաս, Նաթան, Աղայիս, Մաքնա, 40 Գայազու, Սէսէ, Արու, Եզրիէլ, Սաղամիաս, Սամարիաս, Սեղուս, Սամ- 41 րիաս, Յովսէփ. Յորդոցն Արուրէ՝ Յէ- 42 ուէլ, Մատաթիաս, Չարաթ, Չերին- 43 նաս, Յաղայի, Յաղէ, Յովեզ, Բա- 44 նեա: Այսք էին ամենքեան որ ունէին զկանայս յայլազգեացն, եւ ծնան ի նոցանէ ուստիք եւ զստերք:

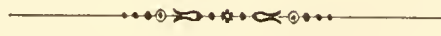
1 Յեբբ. Դ-Ի-Կ 2 Յեբբ. տանն ի ձայն մեծ. Այսպէս ըստ բանի թում որ առ մեզ՝ եղիցի. (13) Ա.Ս. 3 Յեբբ. իշխանք մեր վասն ամենայն ժողովրդեանն, եւ ամենքին 4 Յեբբ. յայլազգեացն ի քաղաքս մեր՝ եկեացեն ի ժամանակն զոր կարգեցեն, եւ ձերքն եւ դատարար որ ի քաղաքս քաղաքս եղիցին ընդ նոսա, մինչեւ զարձգի բարկութիւնն 5 Յեբբ. (15) Ապա Յովսափան որդի Ասայիի, եւ Յագիա որդի Թիփուայ կարգեցան ի վերայ այսորիկ, եւ Մեսուզամ՝ եւ Սարէթա Ղեւուպեոցն օգնեցին նոցա. (16) Եւ արարին 6 Յեբբ. ընտրեցան Եզրաս քահանայս եւ արք յիշխանաց հայրապետաց ըստ տոհմից իւրեանց, եւ ամենքին յանուանէ, եւ նստան 7 Յեբբ. ամսոյն քննել զիրս. (17) Եւ վճարեցին զգործս արանցն 8 Յեբբ. յեզրաք նորա Մատիա, Եղիազար, Յարիր եւ Գոթողիա. (19) Եւ խոսացան

9 Յեբբ. իցս ի հօտից վասն մեզաց, զի էին յանցուցեալք: (20) Եւ յորդոցն Եմերի՝ Անանի եւ Չարադիա. (21) Եւ յորդոցն Հարմայ՝ 10 Յեբբ. Յատու (38) Բանի, Բանուի,

ԳՆՈՒԻՔ ԳՐՈՑՆ ՆԷԵՄԵԱՅ

	ԳԼ. ՀՄԲ.		ԳԼ. ՀՄԲ.
Յեա երեքտասան ամի արձակելոյն Նզրի յերկայնաձեռն Արտաշիսէ՝ եւ Նէ- եմի եւս արձակելալ զայ յերուսա- դէմ, և հանդերձ իշխանօքն սկսաւ շինել զպարիսպն Նրուսաղեմի, եւ կանգնել զդրուննն:		եւ աղօթեալ զրեցին ուխտ, եւ կնքեցին պահել զօրէնս Աստուծոյ:	Է. 73
Զի կամեցան հեթանոսքն խափանել զգործն, եւ ոչ զօրեցին. և Նարա- յելեանքն սպա մեծաւ զգուշու- թեամբ կազմեցան՝ կէսք զինու- վառեալ ընդդէմ թշնամեացն, եւ սյլքն ի գործ շինուածոյն փու- թարեալք:	Ա. 1	Վիճակաւ նստան յերուսաղէմ եւ ի Հրէաստան՝ Յուդա եւ Բենիամին, եւ քահանայք եւ Ղեւտացիք, և արարին զնաւակութիս պարսպին ստ. Յովդայեաւ քահանայապետիւ, որ էր որդի Նդիաօրիսոյ որդւոյ Յո- վակիմայ որդւոյ Յեսուայ Յովսե- դեկեանց:	ԺԱ. 1
Զի թափեաց Նէեմի զմզմուբոցն ի ծանր հարկաց իշխանացն Յուդոյ, եւ դարձոյց ի տեսանն զկափշտա- կու թիւնս, եւ զերկոտասան ամ ինքն կայաւ զիշխանութիւնն լա- րեձեւութեամբ:	Գ. 1	Կարգեցին վերակացուս գանձուց տա- ճարին, եւ դռնապանս եւ սաղ- մնսերդս յՂեւտացոցն, և լուեալ յօրինացն ի բաց հանին զսյլազգիսն յՎարսոյելէ:	ԺԲ. 44
Կարձեալ խորհէին սյլազգիք շարիս՝ խափանել զգործն, եւ ոչ կարա- ցին. սյլ կատարեաց զպարիսպն յամս երկոտասան, եւ կանգնեալ զդրուննն՝ զգուշութեամբ փակէր եւ բանայր:	Ե. 1	Նդիաօր քահանայապետ տուեալ էր Տուբրոյ սյլազգւոյ տուն գանձի ի գաւթի տաճարին. զոր մերժեաց Նէեմի զՏուբրիս. եւ զի զրկեալք էին Ղեւտացիք՝ դարձոյց ի նոսա զբաժին իւրեանց, եւ կարգեաց ի պաշտօնն Տեառն:	ԺԳ. 4
Ընտրութիւն ցեղիցն ելելոց ի Բաբելոնէ, որք բնակեցին ի քաղաքս իւրեանց՝ Տօնեցին զտողաւարացն, եւ պահեալ	Զ. 1	Արբեաց Նէեմի զշաբաթն, եւ ի բաց ես հանել զսյլազգի կանայս քա- հանայիցն եւ Ղեւտացւոց. եւ սրբեալ զՂեւտացիսն՝ կարգեաց ի պաշտօնն:	ԺԴ. 15
	Է. 5		

ԳԻՐՔ ՆԷՆՄԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 **ԲԱՆՔ** նէնմեայ որդույ Աքապիայ, եւ եղև յամսեանն Քասղեւ յամի քաներորդի Արտաշիսի արքայի, եւ էի ՚ի Շաւշ ի մայր քաղաքացն արիրայ. 2 եւ եկն առ իս՝ յերարցն իմոց, նա եւ արք Յուդայ, եւ հարցի գնոտս վասն փրկելոցն որք ապրեցան եւ ելին ի պե- 3 ղութենէն եւ վասն Երուսաղեմի: Եւ 4 ղարձր բազկաւ: Մի թողուր ի ձեռաց- այլ՝ եղիցին ականջք քո հայել յազօթս ծառայից քոց, եւ անալ խնայուածոց որոց երկնային յանուանէ քումմէ. եւ յաջողեա զխնորուածս ծառայի քո այս- օր, եւ տուր ինձ զտանել զթութիւնս առաջի անս այսորիկ: Եւ ես էի տա- կառայեա թագաւորին:

4 Եւ եղև յորժամ լուայ ես զքանս զայս, նստայ եւ լայի եւ սուգ առի զաւուրս եւ պահեցի պահս, եւ կացի յազօթս ա- 5 ռաջի ՝ Տեառն Աստուծոյ երկնից, եւ ասեմ, Տէր, Աստուած երկնի՝ եւ երկ- րի, որ զօրաւորդ ես եւ՝ մեծ եւ ա- հարկու, պահես զուխտս եւ զոգորմու- թիւնս ոչք սիրեն զքեզ, եւ ոչք առնեն 6 զօրէնս քո, եղիցին ականջք քո ի լսել եւ աչք քո ի տեսանել. եւ արդ լուր եւ տես զազօթս ծառայի քո զոր ես ՚այ- սօր մատուցանեմ առաջի քո, վասն որդուցն Իսրայելի ծառայից քոց, ՝ որք մատնեցաք ի նեղութիւն վասն մեղաց մերոց զոր մեղաքն. ես՝ եւ տուն հօր 7 իմոյ մեղաք: Վասն զի յանցանելով յանցեալս, եւ ոչ պահեցաք զօրէնս եւ զհրամանս եւ զպատաստանս քո զոր պատուիրեցեր մեզ ի ձեռն ծառային քո 8 Մովսիսի: Յիշեա, Տէր, զքանն քո զոր պատուիրեցեր ծառային քո Մովսիսի եւ ասացեր, Եթէ դուք ոչ պահեսա՞յիք զօ-

րէնս իմ, եւ ես զրուեցից զձեզ ընդ 9 հեթանոսս. եւ եթէ դարձչիք եւ սա- հիցէք զօրէնս իմ եւ արասչիք գնոտս, եւ եթէ իցէք ցրուեալք մինչեւ ի ծագս 6 երկրի, եւ անտի ժողովեցից եւ ածից զձեզ ի տեղին զոր ՚ընտրեցից եւ յու- 10 ռում բնակէ անուն իմ ի նմա՝: Եւ արդ սոքա ծառայք քո եւ ժողովուրդք զորս փրկեցեր զօրութեամբ քով մեծաւ եւ 11 բարձր բազկաւ: Մի թողուր ի ձեռաց- այլ՝ եղիցին ականջք քո հայել յազօթս ծառայից քոց, եւ անալ խնայուածոց որոց երկնային յանուանէ քումմէ. եւ յաջողեա զխնորուածս ծառայի քո այս- օր, եւ տուր ինձ զտանել զթութիւնս առաջի անս այսորիկ: Եւ ես էի տա- կառայեա թագաւորին:

ԳԼ. Բ

1 Եւ եղև յամսեանն Նիսան ի քանե- րորդ ամի Արտաշիսի արքայի, ՝ եւ խնդրեաց յինէն զինի՝. եւ առեալ զգի- նին ետու թագաւորին, եւ 10 էր թա- 2 զաւորն միայն: Եւ յորժամ արք զգինին, ասէ ցիս՝, Լ՛նդէր արտում եւ տխուր են երեսք քո. եւ 11 ոչ ինչ են այսմ պատճառք, եթէ ոչ չարութիւն՝ սրտի 3 քո. եւ ես երկեայ յոյժ: Եւ ասեմ ցթա- պաւորն, Աքապ, դու յաւիտեան կեաց. ընդէր ոչ արտում եւ տխուր լինիցին ե- րեսք իմ. վասն զի 12 քաղաքն եւ տուն հօր իմոյ՝ անապատ է, եւ գրուքն ա- 4 պահանեալ ի հրոյ: Եւ ասէ ցիս թագա- ւորն, 13 Վասն որոյ իրաց խնդրեալս դու զայս՝: Եւ կացեալ իմ յազօթս 14 եւ ամ-

1 Եբբ. ի բերդարաղաքին Նաւշ(2) եւ եկն Անանի, մին 2 Յեբբ. Կ-Կ-Ե 3 Եբբ. որ ես Աստուած 4 Եբբ. այսօր զցայգ եւ զցերեկ 5 Եբբ. խոտտովանեալ զմեղս որդուցն Իսրայելի զոր մեղաք քեզ. քանդի ես

6 Եբբ. երկնից 7 Եբբ. ընտրեցի բնակեցուցանել զանուն իմ անդ 8 Եբբ. Ո՛հ, Տէր, 9 Եբբ. կայր առաջի նորա գինի 10 Եբբ. իմ շէր երեսեալ առաջի նորա արտում: (2) Եւ ասէ ցիս թագաւորն 11 Եբբ. դու չես հիւանդ. Եթէ ոչ տխրութիւն 12 Եբբ. քաղաքն որ է տեղի գերեզմանաց հազր իմոց 13 Եբբ. Չի՛նչ խնդրես դու վասն իրացս այսոցիկ 14 Եբբ. առ

բարձեալ զմիտս իմ առ Տէր՝ Աստուած
 5 երկնից, Ասեմ զթագաւորն, ¹Ներդի ի վերայ թագաւորութեանդ քում բարութիւն՝, եւ եթէ եղիա ծառայ քս չնորն առաջի երեսաց քոց, ²եւ կամիս՝ յեկա գիս ի Հրէաստան ³ի քաղաք յիշատակարանաց՝ հարցն իմոց, եւ ես ⁴բանիս
 6 հրամանի քո՝ շինեցից զնա: Եւ ասէցիս թագաւորն, եւ ⁴հարձ նորա՝ որ նստէր առ նմա, Յորժամ ժամանես զու, եւ կամ երբ դարձցիս. եւ ⁵արար առ իս բարութիւն թագաւորն եւ արձակեաց՝ զիս. եւ ես կալայ առ նմա
 7 ժամանակ: Եւ ասացի զթագաւորն, Եթէ զսոյ չնորն առաջի քո, տուր ինձ թուղթս առ իշխանս կողմանց Գեաւն, եւ տարցին զիս մինչեւ երթայց ի Հրէաստան, եւ թուղթ մի առ Ասափ, որ է պահապան զբախտին արքունի. զի ասցէ ինձ փայտս ի կազմած ⁶զրանցն եւ պարսպաց քաղաքին, եւ տանն յոր ես մտից անդր: Եւ ետ ինձ թագաւորն. վասն զի ձեռն Աստուծոյ իմոյ էր ընդ իս բարութեամբ:
 9 Եւ եկի առ իշխանս ⁷Գետոյն, եւ եւտու առ նոսա զթուղթս թագաւորին. եւ ստաքեաց ընդ իս թագաւորն առաջնորդս զօրաւորս եւ ձիւ: Եւ լուան Սանաբաղատ ⁸իշխան, եւ Տուբիա ծառայ ⁹Ամոնի, եւ չար թուեցաւ առաջի ¹⁰նոցա. վասն զի լանդրեցի արս ի բաւ
 11 բութիւնս եւ ի սէտս՝ Իսրայելի: Եւ եկի յերուսաղէմ, եւ եղէ անդ աւուրս երիս:
 12 Եւ յարեայ ի զիչերի ես եւ ստիաւ արք ընդ իս. եւ ոչ պատմեցի արանցն, եթէ զինչ Աստուած արկ ի սիրտ իմ տանել ¹¹վասն Իսրայելի՝. եւ զրատս ոչ էր ընդ իս, բայց միայն զրատսն յորոյ
 13 վերայ նստէի ես: Եւ եկի ես ընդ գուռն ¹²հեղեղատին, եւ առ բերանով երկրի թղեւնոյն՝ եւ մինչեւ ի գուռն Աղլերցն.

եւ ճնչէի ի նեղութենէ անցին առ պարսպաւն երուսաղեմի, զոր էին նոցա ստեղծալ, եւ զրուք նորա ապականեալ
 14 էին ի հոյ՝: Եւ անցի ընդ գուռն Աղլերին առ Վրդիսոք թագաւորին. եւ ոչ էր անդ տեղի գրատու իմոյ անցանել
 15 ընդ նա հեծեալ: Եւ երանէի ի վեր ²ի պարիսպն առ հեղեղատաւն զիչերի, եւ ¹³ի նեղութենէն էի ճնչեալ ի պարսպէն, եւ էի առ գրան՝ Չորոյն: Եւ դարձայ, եւ ոչ գիտացին պահապանքն եթէ զինչ էի երթեալ եւ կամ զինչ առնէի, եւ Հրէիցն եւ քահանայիցն եւ պատուականայն եւ զօրազորաց եւ այլոցն որք վճարէին զիրս գործոյն՝ մինչեւ ¹⁴սպն վայր ոչ պատմեալ էր նոցա՝:
 17 Եւ ասացի ցնոսա, Բուք տեսէք զչարիսս յորում եմք այժմ, եւ զիարդ երուսաղէմ անապատ է եւ զրուք սորա հրկէզ. եկայք եւ շինեցուք զպարիսպս երուսաղեմի, եւ ոչ եւս եղիցուք ի նաւ
 18 խտարնս: Եւ պատմեցի նոցա զձեռն Տեան որ էր ընդ իս բարութեամբ, եւ զբանս թագաւորին զոր ասաց զիս. եւ ¹⁵ասեմ ցնոսա՝, Արդ եկայք յարիցուք եւ շինեացուք. եւ զօրացան ձեռք նոցա ի բարութիւնս:
 19 Եւ լուան ¹⁶Սանաբաղատ եւ Տուբիա ծառայ ¹⁷Ամոնի եւ Գեաւմ Արաբացի, եւ ծաղր ասնէին զմեզ. եւ եկին առ մեզ եւ ասին ցմեզ, Զինչ են իրքդ այդ զոր գուքդ ասնէք, եւ կամիք գուք ի
 20 թագաւորէն ապստամբել: Եւ ետու պատասխանի նոցա եւ ասեմ, Աստուած երկնից ¹⁸եւ երկրի յաջողեաց՝ մեզ, եւ մեք ծառայք նորա ¹⁹եւմք սուրբք, եւ շինեմք զքաղաքս, եւ ձեզ ոչ գոյ բաժին եւ յիշատակ եւ ²⁰արդարութիւն յերուսաղէմ:

ԳԼ . Գ

1 Եւ յարեաւ Եղիափր քահանայք մեծ եւ եղբարք նորա քահանայք, եւ շինեցին զգուռն ²¹Աւաղանայ ճրմղին՝, եւ սրբեցին զնա եւ կանգնեցին զգրունս նորա, եւ ²²կանգնեցին զնա մինչեւ՝ յաշտաւ

¹Եբբ. Եթէ հաճոյ թուեցի արքայի, ²ՅԵբբ. գուռն ³Եբբ. ի քաղաքն գերեզմանաց ⁴Եբբ. զշեպն ⁵Եբբ. հաճոյ թուեցաւ արքայի յղեւ ⁶Եբբ. դրանց սպարանից տանն ⁷Եբբ. որ յայնկոյս Գետոյն ⁸Եբբ. Որոնացի ⁹Եբբ. Ամոնացի ¹⁰Եբբ. նոցա յոյժ, զի եկն այր որ ինդրէր քաղութիւնս որդւոյն ¹¹Եբբ. վասն երուսաղէմի ¹²Եբբ. հեղեղատին զիչերայն առաղբերք ¹³Եկային մինչեւ ի գուռն Աղլերեացն, եւ զիսէի զպարիսպն երուսաղեմի կործանեալս եւ զգրուանս սրբեալս ի հոյ

¹³Եբբ. տեսի զպարիսպն. եւ զարձեալ մտի ընդ գուռն ¹⁴Եբբ. ցայժմ չատացի ինչ ¹⁵Եբբ. ասեմ նորա ¹⁶Եբբ. Սանաբաղատ Որոնացի ¹⁷Եբբ. Ամոնացի ¹⁸Եբբ. յաջողեաց ¹⁹Եբբ. յարիցուք եւ շինեացուք ²⁰Եբբ. իրաւունք ²¹Եբբ. Ոչխարաց ²²Եբբ. սրբեցին զնա մինչեւ յաշտարակն Աւայ, մինչեւ

2 րակն Անտամայելի, ¹ի ձեռն որդւոց աւ-
 րանց Երիբովի, եւ ի ձեռն որդւոց Զա-
 3 քուր, որդւոցն Ամարի: Եւ զդուռնն
 Նեքսիւրբան շինեցին որդիքն Ասանայ՝,
 4 եւ զփականս եւ զնիսս նորա. ²Եւ ի
 ձեռանէ նոցա ունէին Մոտուամ որդի
 Բարաքի որդի Մասիպիւրէյ. եւ ի ձեռանէ
 նոցա ունէին Սազովկ որդի Բասանայ.
 5 Եւ ի ձեռանէ նոցա ունէին Թեկուամ-
 զորեմ. եւ ոչ արկին զպարանոցս ի ծա-
 6 ռայութիւն նոցա: Եւ զդուռնն հին ու-
 նէին Յուզայ որդիք, Փասեկ՝ եւ Մե-
 սողամ՝ որդի Բաստուկայ. եւ սոքա կազ-
 մեցին զնա, եւ կանգնեցին զգրուեսս նո-
 8 րա եւ զգոնափակս եւ ³զնիսս: Եւ զնա
 նոցա ի կարգին կալաւ Անանիա որդի
 Հոսեպէկիմ եւ եթող Երուսաղեմացւոցն
 9 մինչեւ ի պարիսպն հրապարակաց: Եւ
 զնա նոցա կալաւ Հոսիփա իշխան կող-
 10 մանց տեղեացն Երուսաղեմի: Եւ ի ձե-
 ուանէ նորա կալաւ Յերազիա որդի Յե-
 րոմաք, եւ ի կողմանէ տանն իւրոյ. եւ
 ի ձեռանէ նորա կալաւ Ասաուս որդի
 11 Սաբանուայ: Եւ երկրորդ կալաւ՝ Եգքի-
 աւ որդի Երամ, եւ Ասուր որդի Փա-
 ազմովաք, մինչեւ յաշտարակն Թանու-
 12 րիմ. Եւ ⁴ի ձեռանէ նորա կալաւ՝ Սա-
 զում որդի Արոնեմ՝ իշխան կիսոյ կող-

մանն Երուսաղեմի, ինքն եւ զստերք
 13 իւր: Եւ զդուռն Զորոյն ⁵կալաւ Անու,
 եւ որք բնակեալ էին Զանու. նոքա շի-
 նեցին զնա, եւ կանգնեցին զգրուեսս
 նորա եւ զգոնափակս եւ զնիսս. եւ հա-
 զար կանգուն շինեցին ի պարսպն մինչ
 14 ի դուռն Մոխրոցին: Եւ զդուռն Մոխ-
 րոցին կալաւ Մեղքիա որդի Հոնքար՝
 իշխան տեղեացն Բեթաբարմայ, ⁶ինքն
 եւ տեղիք իւր. եւ յարկին զնա եւ
 կանգնեցին՝ զգրուեսս եւ զփակս եւ
 15 զնիսս նորա: Եւ զպարիսպ Զրբուղիս
 ապրեան կալաւ Ագիոն՝ իշխան՝ թապա-
 ւորին, մինչեւ յատիճանն որ իջանէ
 16 ի քաղաքէն Դաւթի: Եւ զհետ նորա
⁷կալաւ Նէեմաս որդի Ագրուք՝ իշխան
 կողմանն Բեթաբարմայ, մինչեւ ի պարտէզ
 տեղեացն Դաւթի, մինչեւ ի ջրբուղիսն
 կազմեալ, եւ մինչեւ ցիւթագաբարին.
 17 Եւ զնա նորա կալան Դեւտայիքն,
 Հոսյում որդի Բանուայ. ⁸եւ ի ձեռանէ
 նոցա կալաւ Ասաբիա՝ իշխան կողմանցն
 18 Կէրայ: Եւ զնա նորա կալան եղբարք
 նորա, Բենայի որդի Աղայ՝ իշխան
 19 ¹⁰կողմանցն Կէրայ: Եւ զհետնորա կա-
 լաւ Աղուր որդի Յեսու, իշխան Մաս-
 փեայ, ¹¹չափ երկրորդ պարսպին, որ
 ելանէր եւ խառնէր յանկիւնս աշտարա-
 20 կին: Եւ զնա նորա կալաւ Բարուք
 որդի Զարու, ¹²չափ երկրորդ յանկիւ-
 նէն մինչեւ ի դուռն Բեթեղիասուր, ուր
 21 կայր քահանայն մեծ: Եւ զնա նորա
 կալաւ Մերամովկ որդի Ուրիայ, որդի
 Ակափա, ¹³չափ երկրորդ ի զրանցն Բե-
 թեղիասուր՝ մինչեւ ի սպատուած նորա:
 22 Եւ զհետ նորա կալան քահանայքն արք-

1 Եբ. եւ առնթմեր նորա շինեցին արքն Երիբովի. եւ առնթմեր նոցա շինեց Զարուր որդի Իմրեսայ. (3) Եւ զդուռն Զանու շինեցին որդիքն Սեանայ. 2 Եբ. Եւ առնթմեր նոցա նորագեաց Մերամովկ որդի Ուրիայ որդւոյ Ակիսայ. եւ առնթմեր նոցա նորագեաց Մեսուզամ որդի Բարաքեայ որդւոյ Մասիգեփեղայ. եւ առնթմեր նոցա նորագեաց Սազովկ որդի Բասանայ. (5) Եւ առնթմեր նոցա նորագեցին Թեկուացիք. այլ իշխանք նոցա ոչ խնարհեցուցին զպարանոց իւրեանց ի գործ Տեսու իւրեանց. (6) Եւ զդուռնն Հին նորագեցին Յովիսայ որդի Փասեայ. 3 Եբ. զնիսս. (7) Եւ առնթմեր նոցա նորագեցին Մեզադիա Գաբաւունացի եւ Յազոն Աբսոնթացի, արք Գաբաւունի եւ Մասփայ, մինչեւ յամրոսանդր իշխանին որ յայկրաց Սեադն. (8) Ասաբիա թեր նորա նորագեաց յոսկերացս ստիտ Աղիէլ որդի Հարճայայ. եւ առնթմեր նորա նորագեաց Անանիա որդի զեղազործաց, եւ իմողին զերուսաղեմ մինչեւ ի պարիսպն յայն. (9) Եւ առնթմեր նոցա նորագեաց Հոսիփայիս որդի Ովրայ իշխան կիսոյ մասին Երուսաղեմի. (10) Եւ առնթմեր նոցա եւ յանդիման տան իւրոյ նորագեաց Յեղայիս որդի Հարումափայ. եւ առնթմեր նորա նորագեաց Քեսաուս որդի Ասարանայ. (11) Զերկրորդ բաժինն նորագեցին 4 Եբ. առնթմեր նորա նորագեաց

5 Ի.ա. նորագել, այսպէս եւ ի Էբրայ. 6 Եբ. նա շինեաց զնա եւ կանգնեց 7 Եբ. Եւ զդուռն Ագրեան նորագեաց Նեզում որդի Բողոգեայ, իշխան կողմանցն Մասփայ. նա շինեաց զնա եւ յարկեաց, եւ կանգնեաց զգրուեսս նորա եւ զգոնափակս եւ զնիսս. եւ զպարիսպ աւազանին Անիսայ որ մտա ի պարտէզ անդր. 8 Եբ. նորագեաց Նեթաիս որդի Ագրուայ իշխան կիսոյ մասին Բեթաբարմայ մինչեւ յանդիման զեղեմուսացն Դաւթի. եւ մինչեւ ի ջրբուղիսն կազմեալ. 9 Եբ. սա նա Մասաբիա իշխան կիսոյ մասին Կէրայ, նորագեաց զիւր տեղիսն. 10 Եբ. կիսոյ մասին. 11 Եբ. զմեւս եւս մասն, ի կողմանէ ելոյ անկեան տան զինուց. 12 Եբ. վաղվաղակի զմեւս եւս մասն յանկեանն մինչեւ ի դուռն տանն Եղիասուր քահանայի մեծի. 13 Եբ. զմեւս եւս մասն ի զրանց տանն Եղիասուրայ

Աքերայ . եւ զհետ նորա կայաւ Բենի-
ամին եւ Ասուր առաջի տանց իւրեանց :
23 Եւ զհետ նորա ⁴կայաւ Ագարիա որդի
Մատու , որդի Անանայ՝ մօտ առ տամին
24 իւրով : Եւ զհետ նորա կայաւ Բանի
որդի Ենդագայ , ²չափ երկրորդ՝ ի Բե-
թագարայ մինչեւ յանկիււնն . եւ չրջան
25 գարծի տեղւոյն . կայաւ Փաղաք որդի
Ուզայի՝ ընդգէմ անկեանն . եւ զաշտա-
րակն որ էր արտաքոյ սարարանից թաղա-
ւորին վերագոյն քան զգաւիթ բանտին . եւ
զհետ նորա Փաթաւա որդի Փարուսայ :
26 Եւ Նաթանայիմքն որ բնակեալ էին
յովաղ ¹սարատիզի գրան Զրոյն կող-
մանն արեւելից , եւ աշտարակն որ
27 արտաքոյ կողմանն . եւ զհետ նորա
կայան Թեկուացիքն , ²չափ երկրորդ՝
ընդգէմ աշտարակին մեծի , որ էր
արտաքոյ մինչեւ ի պարխաւն Ուկեղայ :
28 Եւ վերագոյն գրան Զրոյն կայան քա-
հանայքն՝ այր իւրաքանչիւր հանդէպ
29 տանց իւրեանց : Եւ զհետ նորա կայաւ
Սաղովի որդի Եմեր , հանդէպ տան իւ-
րոյ . եւ զհետ նորա կայաւ Սամէլա
որդի Սեքենեայ , որ էր պահարան գրանն
30 արեւելից : Եւ զհետ նորա կայաւ Անա-
նիա որդի Սեղեմեայ , եւ Անան ³որդի
Սեղեմայ , ²չափ երկրորդ՝ . եւ զհետ նո-
րա կայաւ Մեսողամ որդի Բարաքայ՝
31 ընդգէմ ⁴գանձու տանն՝ իւրոյ : Եւ զհետ
նորա կայաւ Մեղքիա որդի Սարիփի ,
մինչեւ ⁵ի Բեթամաթթան . եւ այլ մեծա-
տունք քաղաքին՝ հանդէպ գրանն Մափ-
32 կաթ մինչեւ յերս չրջանակին : Եւ ⁶ի
մէջ գրանն Զրրղլապն կայան Քեղկիա
եւ մեծատունք քաղաքին՝ :

առաջի եղբարց ⁹իւրոց . Այս է զօրու-
թիւն ձեր , ո՛ր Սամարացիք . եւ զհարդ
Հրեայք չինեն եւ ամբարցանեն զքա-
3 ղաքս իւրեանց . Եւ Տուրիա Աման ի
տես եկեալ առ նոսա աւէր , Մի կարի-
ցին չինել եւ զօհել զօհս , եւ կամ ու-
տել զնուէրան ի տեղւոջ իւրեանց . եւ
ո՛չ կյանեն այժմ աղուէսք եւ քակեն
զքարինս պարսպաց նորա եւ ասեմք
4 մեք ,՝ Լուր մեղ , Տէր Աստուած մեր ,
զի եղաք մեք յորհամարհանս եւ ի
թշնամանս , եւ գարծո զնախատինս նո-
ցա ի զլուխս իւրեանց . եւ տուր զնոսա
5 ի թշնամանս առաջի գերչաց նոցա . Եւ
մի ծածկեացին անօրէնութիւնք ¹⁰նոցա :
7 Եւ եղև իրրեւ յուան Սանարադատ եւ
Տուրիա , Արարացիք եւ ¹¹Ամնացիք ,
թէ աճողեցաւ շինուած պարսպին Երու-
սաղեմի , եւ ¹²սկսաք իւրաքանչիւր տե-
ղեացն զգործն երեւեցուցանել , թուե-
8 ցաւ չար առաջի նոցա՝ . Եւ ժողովեցան
ամենեքեան ի միտսին՝ գալ եւ սլատե-
9 րաղմել ընդ ¹³Երուսաղեմի : Եւ կացաք
յազօթս աւ ¹Տէր Աստուած մեր , եւ
կացուցաք պահանորդս ի վերայ մեր ի
տուէ եւ ի զիչեքի առ ի յերեսաց թշնա-
10 մեացն : Եւ ասին արք Հրէաստանի , ¹⁴Ոչ
յաւեւոյնս յայսպիսի՝ պատերազմել եւ չի-
նել միանդամայն . այլ ումանք կաղմ կաց-
14 ցին զինու , եւ ումանք շինեացեն՝ : Եւ
ասին որք զմեղ նեղէինն . Ոչ տամք նո-
ցա զիտել եւ ոչ անասնել , մինչեւ յիւ-
րաքանչիւր տեղեաց յարուցեալ եկեա-
ցուք ի մէջ նոցա եւ սպանցուք զնոսա ,
12 եւ խափանեցուք զգործս նոցա Եւ եղև
իրրեւ եկին Հրեայքն որ բնակեալ էին

Գ Լ Ի

1 Եւ եղև իրրեւ յուաւ Սանարադատ ,
եթէ չինեմք զպարիսպն ²եւ կանգնեմք
զաշտարակս նորա , չար թուեցաւ ա-
ռաջի նորա՝ , եւ զայրացեալ ուժովին
2 ծաղր առնէր ³զՀրէաստանն : Եւ աւէր

⁹Իբր. իւրոց , եւ զօրուն Սամարիայ եւ ասէ ,
Զի՞նչ տունն Հրեայքս այսպիկ ապաժամանք .
միթէ թողի՞ նոցա . միթէ մատուցեն՞ զօհս ,
եւ վճարեցեն՞ այսօր . միթէ յարուցեն՞ զքա-
րինն ի հողակուտէն , եւ նոք այրեցեալք են :
(3) Եւ Տուրիա Ամնացի էր առ նմա , եւ ասէ ,
Եթէ աղուէս մի եւս ելցէ , յոր շինեն նոքա ,
կործանեցէ զպարիսպ նոցա քարոշէն : ¹⁰Իբր-
նոցա . եւ մի՞ ջնջեցին մեզք նոցա առաջի
քս . զի բարկացուցին առաջի շինողացն : (6) Եւ
չինեցաք զպարիսպն եւ կապեցաւ պարիսպն մի-
նչեւ ի կէս , զի էր սիրտ ժողովրդեանն ի չինել
¹¹Իբր. Ամնացիք եւ Աղավտացիք ¹²Իբր-
սկսան իրամատիկ ընել , ցատուն եղև նոցա
յոյժ ¹³Իբր. Երուսաղեմի , եւ առնել նմա
վաս ¹⁴Իբր. Սպառեցաւ զօրութիւն բեռ-
նակրաց , եւ հոջ բազում է , եւ մեք ոչ բա-
ւեմք շինել ի պարսպին

¹Յեբր. պ-լ-ս-ե ²Իբր. գմեւս եւս մասն ³Իբր.
վեցերորդ որդի ⁴Իբր. սենեկի ⁵Իբր. ի տուն
Նաթանայիմայն եւ վաճառականաց ⁶Իբր.
յեկեց անտր սնկեանն մինչեւ ի դուռնն Ոչխա-
րաց նորոգեցին սակերիչքն եւ վաճառականք
⁷Իբր. ցատուն եղև նմա ⁸Իբր. զՀրեայս

1 ՚ի տեղիս տեղիս, և և ասացին ցմեղ՝, և թէ Երանեն յանկարծակի յամենայն տեղեաց ի վերայ մեր :

13 Եւ կացուցի ի խոնարհազոյն տեղիսն յետոյ պարսպին ընդ յարկօքն՝ 2 արս հանգերձ գինու և գեղարգեամբ և աղե-

14 դամբ ի բրեանց : Եւ իմ յարուցեալ տեսեմ յարան որ կազմ պատրաստեալ կային, և ցորսուալսն նոցա՝ և յայնս որ տեղեաց տեղեաց սահապանքն էին, Մի՛ երկնչիք յերեսաց նոցա, յիշեցէք 3 զԱստուած մեր՝ զմեծ և զանարկու, և պատերազմեցարուք վասն եղբարց ձերոց, և վասն կանանց և որդոց և գտերաց և ամաց ձերոց :

15 Եւ եղև յորժամ լուսն թշնամիքն մեր և թէ իմացար 4 և կազմուի պատրաստեցաք՝, ցրտեաց Աստուած զխորհուրդս նոցա, և մեք ամենեքեանս գարձաք ի շինել զպարիսպն՝ այր յերաքանս-

16 չիւր գործ իւր : Եւ եղև յորէ յայնմանէ, 5 կէսքն կարգեալ լինէին ի գործն, և կէսքն զինեալ ընդդէմ թշնամեացն և զեղարգն և ստպար և սպեղն ի ձեռին իւրեանց, և 6 կայր պատրաստ այր իւրաքանչիւր յետոյ եզրօր իւրում

17 որ շինէր զպարիսպն : Եւ էր ժամ զի օգնէր եղբոր իւրում՝ կրելով զգէնն ի ձեռին իւրում, և միտով ձեռամբն տայր ցեղբայր իւր զխիճն կամ զտա-

18 զախ՝ : Եւ որք շինէինն ունէր այր զտեսեր իւր ընդ մէջ իւր՝ 7 և զմիտայրի ի վերայ բարձի իւրոյ, և այնպէս շինէին զպարիսպն Երուսաղէմի՝ : և որ հարկանէր զվազն եղջերեայ՝ կայր մօտ 8 առ նոսա :

19 Եւ ասեմ յայնս որք կային զինեալ և պատրաստեալ, և ցիշխանս նոցա՝, Կործա մեծ և ընդարձակ է, և մեք ցրտեալ եմք ի շինուած պարսպիս, և հեռի եմք ի միմեանց այր յեղբօրէ իւրմէ :

20 9 Արդ կացուցուք ի անկիտ անկիտ զարան որ հարկանեն զիւղան, և յորժամ լսիցէ ոք՝ զձայն եղջեր փողոյն, անպ ժողովուցին ամենեքեան, և Աստուած մեր

պատերազմեցի ընդ թշնամիս մեր վասն 21 մեր : և կէսքն գործէին և կէսքն ունէին զգէնանս պատրաստ, ի ծագելոյ առաւօտուն մինչև յիշմանի աստեղն :

22 Եւ ասեմ ես յայս ժողովրդեանն, 10 Եւ կեցուք և բնակեցուք ի մէջ քաղաքիս Երուսաղէմի, և զցայց պահ արկցուք զմեք շուրջ, և գցերեկ գործես-

23 ցուք : Եւ կայի ես՝ և արքն շուրջ զինեւ որ պահէին զիս, և ոչ ոք ի մէջ մերկանայր և կամ հանէր զգէն իւր յինքնն :

Գ. Լ. Ե

1 Եւ եղև ազազակ մեծ ժողովրդեանն և կանանց իւրեանց՝ այր առ եղբայր

2 11 իւր. և ասին, Վասն որդուց մերոց և զտարեց մերոց, որոց պակասեցին կերակուրք, և իրթիցուք մեզուք՝ և կեց-

3 ցուք : Եւ ոմանք ասէին, Զանդաստանս մեր և 12 զայգիս դիցուք ի գրաւի, և առցուք ցորեան 13 և կերկուք : Եւ էին ոմանք որ ասէին, Տուաք զստացուածս մեր, և առաք սակի և արծաթ, և

5 տուաք մարմինք եղբարց մերոց են մարմինք մեր, և որպէս որդիք նոցա՝ որդիք մեր : և արդ 4 ընդէ՛ր տուաք մեք 14 զորդիս մեր ի ծառայութիւն, և գտերք մեր վարեալ են ի ըստութիւն, և ոչ զոյ ի ձեռս մեր կար՝ 15 որով փրկեցուք զնոսա :

6 Եւ տրտմեցայ ես յոյժ յորժամ լուսայ

7 զազազակն և զբանս նոցա : և տրարի խորհուրդ ընդ միտս իմ. և կապեցայ ընդ պատուականս և ընդ իշխանս նոցա, և ասեմ ցնոսա, Դուք էք որ խնդրէք 16 զհարկս յեղբարց ձերոց. և 17 հրամայեցի նոցա լի-

8 նել՝ ժողով մեծ : Եւ ասեմ ցնոսա, Մեք փրկեցաք զեղբարս մեր զՀրեայս որ վաճառեցան հեթանոսաց, 18 զոր մեք ոչ

1 Եբբ. առ նոսա, և ասացին ցմեղ տտանիցս 2 Եբբ. արս ըստ տո՛ճմից իւրեանց 3 Եբբ. զՏէր 4 Եբբ. պարտէ 5 Եբբ. կէսքն ի մանկանց իմոց 6 Եբբ. իշխանքն յետոյ ամենայն տան Յուդայ. (17) Որ շինէին զպարիսպն և բեռնակիրքն և որ գրեռինս բառնային, միով ձեռամբ գործէին, և միւսայն ունէին զգէնան 7 Եբբ. և այնպէս շինէին 8 Եբբ. առ իս (19) Եւ ասեմ ցիշխանս և ցիւրակացուս և ցնացորդ ժողովրդեանն 9 Եբբ. Յորում տեղեղ և լեցէէք

10 Եբբ. իւրաքանչիւր որ և մտնուկ նորս ազցեն ի մէջ Երուսաղէմի, և ցցայց պահ արկցեն զմեք շուրջ, և գցերեկ գործեսցեն : (23) և ոչ ես և ոչ եղբարք իմ և մանկուրք իմ 11 Եբբ. իւր Հրեայ. (2) Եւ էին որ ասէին, Ուստերք մեր և գտերք բազում եմք. գնեցուք ցորեան և կերկուք 12 Եբբ. զայգիս մեր և զտուս մեր 13 Եբբ. վասն սովոյ 14 Եբբ. զուստերս և զգտտերս 15 Եբբ. զի արաք մեր և այգիք են այլը 16 Եբբ. վայնս 17 Եբբ. գուճարեցի ընդդէմ նոցա 18 Եբբ. ըստ կարի մերում. և դուք վաճառէք զեղբարս ձեր, և կաճառեսցի՛ն նոքա մեզ :

գիտացաք, եւ զուրբ վաճառեցէք զնոսա՞: Եւ լռեցին, եւ ոչինչ կարապին տայ 9 պատասխանի: Եւ ասացի, Ոչ բարեւք է գործդ զոր զուրբ անէք, ¹ վասն զի ոչ երկնչիք յԱստուծոյ. եւ վասն այսորիկ ոչ եւս զերծաք մեք ի նախասանաց հե- 10 թանտաց, ի թշնամեաց մերոյ: Եւ սոսեմ ես զեղբարսն իմ եւ ցծանօթս, եւ ես եւ զուրբ տացուք արծաթ եւ ար- զիւնս ի փրկեաց զոր խնդրեն հարկա- 11 հանքդ, եւ զարձուցուո՞ւք՝ այսօր զան- զաստանս՝ զայդիս եւ զձիթնիս եւ զտունս գոցա. ² եւ ընդ արծաթոյ մերոյ զնեացին զցորենն՝ զգինի եւ զձէթ, եւ 12 բերքեն գոցա: Եւ ասեն իշխանքն եւ այլ մեծամեծքն՝, Դարձուցուք անդրէն եւ ի գոցանէ ոչ ինչ խնդրեցուք, եւ այդպէս արասցուք որպէս հրամայեցեալ. եւ կոչեցա զքահանայսն եւ երդմնեցու- 13 ցի զնոսա ³ վասն բանիս այսորիկ: Եւ զարկանելին իմ թօթափեցի ուժգին, եւ ասեմ, Այսպէս թօթափեացէ Աստուած զամենայն այր որ ոչ կատարեացէ զբանս զայս՝ ⁴ ի կենաց իւրոց եւ ի տեղեաց իւ- րոց՝. եղբից այսպէս ունայնացեալ եւ թօթափեալ ⁵ ի կենաց իւրոց՞՝ Եւ ասա- ցին ամենայն ժողովուրդ եկեղեցւոցն այնորիկ, Ամէն, եւ օրհնեցին զՏէր, եւ արարին եւ կատարեցին ամենայն ժողու- վուրդքն զբանս զայս:

14 Եւ յօրէն յայնմանէ յորմէ հետէ ⁶ պա- տուիրեցի զի մի լիցին նոցա իշխանք Յուդայ՝, ի քահաներորդ ամէն մինչեւ յամն երեսներորդ երկրորդ Արասչիտի արքա- յի՝ զերկրտասան ամ, եւ եւ եղբարք իմ ⁷ եղաք իշխանք. բռնի զուրուք մեք ոչ 15 կերաք եւ սրբաք: Եւ որք էին բռնա- ցեալ զառաջինն՝ ծանրացուցի նոցա, եւ

առի ի նոցանէ զհաց եւ զգինի եւ զայլ ամենայն, արծաթ զիզարքմայս քառասուն, եւ զարձուցի ի տեարս իւրեանց, եւ ի ռաց արարի զնոսա յիշխանութենէ ժողովրդեանն՝, եւ ես ոչ եղէ իբրեւ 16 զնոսա վասն երկիրզին Աստուծոյ: ⁸ Եւ յաջողէր զործ պարսպին. եւ ոչ զուրուք բանացայ ունել զանպատանս եւ կամ զայդիս, եւ ամենեքեան էին անխափան 17 ի գործ պարսպին: Եւ արս հարեւր ի Հրէիցն, եւ այլք որ գային ի հեթանոսաց առ մեզ որ չուրջ էին զմեք՝ եւ 18 ծախէի եւ խառնէի ի ճաշն իմ՝. Եւ յի- նէր յաւուր միում զուսայակ մի, եւ ոչ- խարք վեց՝ ընախք, եւ ⁹ ամիկ մի. այս էր յաւուր ծախքն իմ՝. եւ ընդ մէջ տասն աւուր անխափայ տայի զգինին ռոպակ ա- մենեցուն, եւ ոչ ¹⁰ յուսմեքէ ամի զհաց բռնի՝, քանզի զիտէի եթէ ծանր ¹¹ է 19 զործ ժողովրդեանն: Յիշեացէ զիս Աս- տուած՝ ի բարութիւնս, որպէս արարի ա- մենայն ժողովրդեանն:

ԳԼ . Զ

1 Եւ եղև յորժամ լուան Սանաբաղատ եւ Տուրիս եւ ² երկիրն Արարացուց եւ այլք բազումք՝ ի թշնամեաց մերոց, եւ թէ չինեցի զպարխօսն, եւ ոչ մնաց ի նոսա ³ զօրութիւնս. (եւ զայն ժամ եւս 2 զգրուանն ոչ էր կազմեալ.) Եւ առաքեաց Սանաբաղատ եւ Գեեսամ առ իս, եւ ասեն, Եկ եւ ժողովեցուք ի միայն ի զեզ մի ի գաշափն Ալիւոյ. եւ նոքա 8 կամէին խորհն չար ի վերայ իմ: Եւ առաքեցի առ նոսա հրեշտակս, եւ ա- սեմ, Դործս զոր զործեմ ես՝ զործ մեծ է, եւ ոչ ժամանեմ ի ջանել առ ձեզ, ⁴ զի մի՞ խափանեցի զործս, յորժամ 4 ⁵ կատարեմ զսա՞ այսա՞ ի ջից առ ձեզ: Եւ աւաքեցին առ իս ⁶ բազում անգամ՝, եւ եւ զնոյն պատասխանի արարի նոցա:

¹ Եբբ. ոչ տպաբէն պարտ էր ձեզ շրջել երկիր- զիւն Աստուծոյ մերոյ առ ի չլինելոյ ի նախա- տին ազգաց թշնամեաց մերոց. (10) Եւ ես, եղ բարք իմ եւ մանկուք իմ տուաք նոցա փոխ արծաթ եւ ցորեան. աղէ թողցուք զայս բեռն. (11) Հուպա զարձուցէք ի նոսա ² Եբբ. եւ զհատուրորդ արծաթոյն եւ ցորենոյ. գինւոյն եւ ձիթոյ զոր խնդրէք ի նոցանէ: (12) Եւ սոսեն ³ Եբբ. առնել ըստ ⁴ Եբբ. ի սոսնէ իւրմէ եւ ի գործոյ իւրմէ ⁵ Եբբ. պարտ ⁶ Եբբ. պատուիրեաց ինչ ինչ իշխան նոցայ երկրին: Յուդայ ի վերայ մոզովրդեանն, եւ առնուն ի նոցանէ հաց եւ գինի, թող զարծաթոյ քա- աասուն սկեզք, նաեւ մանկուք նոցա բռնա- նային ի վերայ ժողովրդեանն

⁸ Եբբ. նա ե ի գործ պարսպին եղէ զօրաւիգն, եւ տարորայ ոչ գնեցար, եւ ամենայն մանկուք իմ ժողովեալ էին անդր ի գործն: (17) Եւ Հրեայք եւ ոստիկանք, արք հարեւր ե յիսուն, ե որ գայինն առ մեզ յազգաց որ չուրջ գմեք ի սեզանի իմում ⁹ Եբբ. հաւք պատրաստ տէին ինչ ¹⁰ Եբբ. պահանջեցի զհաց իշ- խանութեան, ¹¹ Եբբ. էր ծառայութիւն ժողո- վրդեանն: (19) Յիշեալ զիս, Աստուած իմ, ¹² Եբբ. Գեեսամ Արարացի եւ այլք ¹³ Եբբ. խրամատ ¹⁴ Եբբ. ընդէր ¹⁵ Եբբ. թողեց զայն եւ ¹⁶ Եբբ. ըստ բանիս այսմիկ չորիցս

5 Եւ առաքեաց առ իս ՝ Սանարազատ զպա-
 6 թուզթ արձակ , Յորում գրեայ էր այս-
 պէս . Յամենայն հեթանոս յուր ²եղև .
 եթէ զու եւ ³ամենայն Հրեայք կամիր
 ապատարել ի թագաւորէն . եւ վասն
 այնորիկ շինես դու զպարխազ ³եւ ամ-
 7 րացուցանես զաշտարակս գորս , վասն
 զի կամիրս գու թագաւորել . ³եւ վասն
 այսորիկ՝ կացուցիր քեզ մայրաքէս ,
⁵զի կամիս նստել յերուսաղէմ եւ թա-
 գաւորել ի վերայ Հրէասամանի՝ . արդ
 զուցէ պատմեցեն զրանս զայս թագա-
 8 ւորին . եկ եւ վասն այսր խորհեցուք
 9 հրկիզեանս : Եւ առաքեցի առ նա եւ ա-
 սեմ , Ոչ ուստեք են լանքդ այդ զոր
 գու խօսիս , այլ քեզէն ի սրտէ բուժմէ՛
 10 զու ասես պայգ : Չի ամենեքեան զար-
 հուրեցուցանեն զմեզ եւ ասեն , Լքիին
 ձեռք իւրեանց եւ մի՛ կատարեացեն
 զգործս իւրեանց . եւ արդ ⁶գորացուցի
 զձեռս իմ մինչև կատարեցի գործս ի
 զուրս՝ :
 11 Եւ ես մտի ի տուն Սիմայ որդւոյ
 Դաղայեայ , որդւոյ Մեսարեզայ . եւ նա
 լսեայ էր ի սան իւրում . եւ ասէ զիս ,
 12 Ժողովեցուք ի տուն ⁷Տեան , եւ ամ-
 րացուք ի միջի գորս . զի ⁸մի՛ գուցէ եկեալ
 թշնամիքս զիշերի սպանանիցեն զմեզ՝ :
 13 Եւ ասեմ ես , ⁹Ո՞վ է այն այր՝ յորմէ ես
 14 փախեայց՝ , եւ կամ ո՞ ոք իրիւ զիս
 այր որ մտցէ ի տուն Տեան , եւ կա-
 15 րացէ ¹⁰այրել : Եւ զիտազի՛ կիթէ ոչ էր
 Աստուծոյ ¹¹առաքեալ , եւ ոչ էր բան
 16 մարգարէի վասն իմ : Եւ Տուրիտս եւ Սա-
 նարազատ կալան վարձկանս , եւ ժողովս
 17 բազում վասն իմ , զի երկեայց եւ մտից
 ի տուն Տեան եւ՝ մեղայց . եւ զիցեն
 18 ի վերայ իմ անուն ¹²չարս : Յիշեացէ Աս-

առւած ըստ նենգութեանն Տուրիայ եւ
 Սանարազատայ՝ այք խորհեցան ի վերայ
 իմ չար , եւ սախղէին սուտ մարգա-
 19 րէանայ , զի զարհուրեցուցեն եւ եր-
 կեցուցեն զիս՝ :
 20 Եւ կատարեցաւ սարխազն ի քսանե-
 21 րորդ հինգերորդ ամսոյն Իլուլ ի յիսուն
 22 եւ երկու աւուրս : Եւ եղև յորժամ
 յուան ամենայն թշնամիքն մեր , զար-
 հուրեցան ամենայն հեթանոսքն որ չուրջ
 23 զմեք , եւ անկաւ ի վերայ նոցա ա՛ն եւ
 երկեւզ յայժ , եւ զիտացին թէ յԱստու-
 24 ծոյ էր կատարու մն գործոս մերոյ :
 25 Եւ յաւուրսն յայնտիկ ¹³մեծաւ պա-
 տուով առաքէր թուզթ ի Հրէիցն առ
 26 Տուրիա , եւ ի Տուրիայ գայր առ նոսա .
 27 Քանզի էր ընտանութիւն մեծ սա մի-
 մեանս . զի էր՝ յիստայ Սեքենեայ որդ-
 28 ւոյ Երայ , եւ Յոճանան որդի նորա ա-
 29 րար կին զգուտար Մեսողոմայ որդւոյ
 30 Բարաքեայ : Եւ ¹⁴զրանս նորա էին որ
 31 բերէին՝ առ իս , եւ զբանս իմ պատ-
 մէին նմա . եւ թուզթս բազումս ¹⁵տայր
 սա ի երկեցուցանել զիս :

ԳԼ . Ե

1 Եւ եղև յորժամ կատարեցաւ պա-
 2 րխազն , եւ կանգնեցի զգրուես նորա ,
 եւ կացին գոնապանք եւ երգեցիկք սաղ-
 3 մոսասացք եւ Ղեւտազիք , եւ պատուի-
 4 րեցի ¹⁶եղբարցն իմոց՝ եւ Անանեայ որ էր
 իշխան ի վերայ Երուսաղեմի . վասն զի
 նա էր ճշմարիտ այր եւ երկիւղած յԱս-
 5 տուծոյ քան զբազումս , Եւ ասեմ յնո-
 սա Մի բանայցէք վազվազակի ¹⁷զգրուեսն
 մինչև ի ծագել՝ արեւուն , եւ մինչգեո
 6 ամենեքեան արթունք իցեն՝ կայցեն
 զգրուեսն , եւ փակ արկեալ պնդեցեն
 7 զնոսա . եւ կացցին պահապանք գրանց
 ի բնակչաց Երուսաղեմի , այր ի պահու
 8 իւրում , եւ այր իւրաքանչիւր ¹⁸ի սան
 իւրում՝ :

¹ Եբբ . Սանարազատ ըստ բանին այնմիկ հինգե-
 րորդ անգամ ² Եբբ . եղև , եւ Գեոսամ ասէ ,
³ Յեբբ . գ-ի-տ-է ⁴ Եբբ . ըստ Տարբաւոյն (7) և
⁵ Եբբ . բարեկի վասն քո յերուսաղէմ եւ ասել
 Արքայ ի Հրէաստանի ⁶ Եբբ . զօրացո գեոս
 իմ ⁷ Եբբ . Աստուծոյ ⁸ Եբբ . գան սպանա-
 նել զքեզ , եւ գայցեն սպանանել զքեզ գի-
 շերի ⁹ Եբբ . Միթէ այր իրիւ զիս փախի-
 ցէ՞ ¹⁰ Եբբ . ապրել . ոչ մտից ¹¹ Եբբ . ա-
 ռաքեալ զիս . այլ խօսեցաւ նա մարգարե-
 12 թիւն հակառակ ինձ , եւ Տուրիա եւ Սանա-
 13 րազատ կալան զիս ի վարձու . (13) Վասն այ-
 14 նորիկ կալան զիս ի վարձու , զի երկեայց , եւ
 15 արարեալ այնպէս ¹² Եբբ . չար եւ նախատես-

ցեն զիս : (14) Ով Աստուած իմ , յիշեա զՏու-
 16 րիա եւ զՍանարազատ ըստ գործոց նոցա , եւ
 զՆովպիա կին մարգարէ եւ զայլ եւս մար-
 17 գարէս որ երկեցուցանեն զիս
¹³ Եբբ . յաճախեցին պատուականք Հրէից զթուղթս
 իւրեանց . որ եղծուցին առ Տուրիա , եւ ի
 Տուրիայ գային առ նոսա . (18) Քանզի բազումք
 ի Հրէից երգուեալ էին նմա . զի էր նա ¹⁴ Եբբ .
 զլաւութեան նորա խօսէին ¹⁵ Եբբ . տայր Տուրիա
¹⁶ Եբբ . եղբօր իմում Սեանի ¹⁷ Եբբ . զգրուեսն
 18 Երուսաղեմի մինչև ի ջեռուն ¹⁸ Եբբ . հան-
 19 զէպ տան իւրոյ

4 Վասն զի քաղաքս մեծ եւ ընդարձակ է եւ ժողովուրդս սակաւ ի սմա, եւ ոչ եւս են դեռ ամենայն ապարանք յի-
 5 նեալ: Եւ արկ Աստուած ի սիրտ իմ, եւ ժողովեցի զսլատուականսն եւ զիշխանսն եւ զժողովուրդն ի ժողով ¹մի: Եւ զտի զղիբսն աղգահամարին որ էին ելեալ յաստալնուս ի դերութենէն: Եւ էր
 6 գրեալ ի նմա այսպէս. Այս են ²անուանք որդւոցն Իսրայելի՝ որք ելին ի գերութենէն՝ զորս սրանդիսեցոյց Նաբուքո-
 7 ղոնոսոր թագաւոր Բաբելացոց, եւ դարձան յերուսաղէմ եւ ի Հրէաստան, այր իւրաքանչիւր ի քաղաք իւր. որք եկին ընդ Չորաբարելի եւ ընդ Յեսուայ եւ ընդ ³Նէեմայ Ագարեանց՝. Իսայել-
 8 միայ, Նայեմանի, Մարսեթու, ⁴Բեղման, Մատատիարաթ, Եզրա, Բազուիէ, Նաուււմ, Բարանա, Մոփրա՝:
 9 Արք ժողովրդեանն Իսրայելի. որդիք Փարոսայ երկու հազար հարեւր եւթա-
 10 նասուն եւ երկու, որդիք Սափատեայ՝ երեք հարեւր եւթանասուն եւ երկու,
 11 որդիք Արեսայ՝ վեց հարեւր յիսուն եւ
 12 ⁵վեց, որդիք Փաթթմովար յորդոցն Յեսուայ եւ Յովթարայ՝ երկու հազար ⁶երե-
 13 կերիւր ութեւտան, որդիք Եղամ՝ հա-
 14 զար երկու հարեւր յիսուն եւ չորս,
 15 որդիք Չաթուայ՝ ութ հարեւր քառա-
 16 սուն եւ հինգ, որդիք Չաբու՝ եւթն
 17 հարեւր վաթսուն, որդիք Բանուայ՝ վեց
 18 հարեւր քառասուն եւ ութ, որդիք Բի-
 19 ղէի՝ վեց հարեւր ⁷քառասուն եւ ութ, որ-
 20 դիք Ազիայ՝ երկու հազար երեք հարեւր
 21 քան եւ երկու, որդիք Ադմիկամայ՝
 22 վեց հարեւր ⁸յիսուն եւ եւթն, որդիք
 23 Բազուէի՝ երկու հազար վաթսուն եւ
 24 եւթն, որդիք Ալիմայ՝ վեց հարեւր յիսուն
 25 եւ ⁹չորս, որդիք Ատտերեղեկեայ՝ իննսուն
 26 եւ ութ, ¹⁰որդիք Բէաօի՝ երեք հարեւր
 27 քան եւ չորս, որդիք Արիբ՝ հարեւր
 28 երկուստան, որդիք Գարաւոն՝ իննսուն
 29 եւ հինգ, ¹¹որդիք Բեթղեհէմ՝ հարեւր
 30 քան եւ երեք, որդիք Նեաոփայ՝ յիսուն

27 եւ վեց՝, որդիք Անաթովթ՝ հարեւր քանն
 28 եւ ութ, որդիք Բեթաղմայ՝ քառասուն
 29 եւ երկու, որդիք Կարիաթարիմ՝ Գարիայ
 30 եւ Բերովթ՝ ¹²ութ հարեւր քառասուն
 31 եւ երեք, որդիք Ռամայ եւ Գաբայ՝
 32 վեց հարեւր քանն եւ մի, որդիք Մա-
 33 քեմաս՝ հարեւր քանն եւ երկու, որ-
 34 դիք Բեթէլ եւ Այի՝ հարեւր քանն եւ
 35 երեք, ¹³որդիք Նաբիայ՝ հարեւր յիսուն
 36 եւ երկու, որդիք Մակիթոս՝ հարեւր յի-
 37 սուն եւ վեց, որդիք Եղամայ՝ հազար
 38 յիսուն եւ չորս, որդիք Երամ՝ երեք
 39 հարեւր քանն, որդիք Երիբով՝ երեք
 40 հարեւր քառասուն եւ հինգ, որդիք Լո-
 41 ղաղիլ եւ Անոթիլ՝ եւթն հարեւր քանն
 42 եւ ¹⁴երեք, որդիք Սինանայ՝ երեք հա-
 43 զար ¹⁵հարեւր երեսուն:
 44 Բահանայք՝ որդիք Յեղայեայ տանն
 45 Յեսուայ ինն հարեւր եւթանասուն եւ
 46 երեք, որդիք Եմեր՝ հազար յիսուն եւ
 47 երկու, որդիք Փասէուր՝ հազար երկե-
 48 ղիւր քառասուն եւ եւթն, որդիք Ե-
 49 րամ՝ հազար եւթն եւ տասն:
 50 Եւ Ղեւտայիք, որդիք Յեսուայ Կաղմիէլ,
 51 յորդոցն Ուղայիլ, եւթանասուն եւ չորք:
 52 Եւ երդեղիկք սաղմասացք, որդիք
 53 Ասափայ՝ հարեւր քառասուն եւ ութ:
 54 Եւ զոնապանք՝ որդիք Սեղուայ, որ-
 55 դիք Ատտեր, որդիք Տեփոնիլ, որդիք
 56 Ակուբ, որդիք Ատիտայ, որդիք Սա-
 57 բէի, հարեւր երեսուն եւ ութ:
 58 Եւ Նաթանիմայիք, որդիք Սիլայ,
 59 որդիք Ասիփայ, որդիք Տարովթ, որ-
 60 դիք Մարիս, որդիք Սիայ, որդիք Փա-
 61 սոնիլ, որդիք Լարանու, որդիք Ադա-
 62 րայ, ¹⁶որդիք Ակուղ, որդիք Ուտայ,
 63 որդիք Կետար, որդիք Ագար, որդիք
 64 Սեղեմի, որդիք Անան, որդիք Գաղէլ,
 65 որդիք Գայար, որդիք Հոնայ, որդիք
 66 Հոասոն, որդիք Նեկոդայ, որդիք Գէե-
 67 զամ, որդիք Ոզի, որդիք Փեսէ, որ-
 68 դիք Բեսէի, որդիք Մէխնոս, որդիք Նե-
 69 փովլայիս, որդիք Բարովկ, որդիք Ա-
 70 քիբայ, որդիք Արուր, որդիք Բասա-
 71 զովթ, որդիք Մեիզայ, որդիք Արա-
 72 սան, որդիք Բարիուէ, որդիք Սիսա-
 73 րայ, որդիք Թեմայ, որդիք Նեափայ,
 74 որդիք Սարիփայ, որդիք ծառայիցն Սո-
 75 դոմոնի, որդիք Սուտի, որդիք Սոփե-

¹ Եբբ. մի, զի գրեցին յազգահամարի ² Եբբ. որդիք գաւառաց ³ Եբբ. Նէեմայ, Ագարիայ
⁴ Եբբ. Բաղասանայ, Մատարաթայ, Բազուէի, Նաւոււմայ եւ Բասանայ ⁵ Եբբ. երկու ⁶ Եբբ. ութ հարեւր ⁷ Եբբ. քանն ⁸ Եբբ. վաթսուն ⁹ Եբբ. հինգ ¹⁰ Եբբ. (23) որդիք Հասոււմայ երեք հարեւր քանն եւ ութ. (23) որդիք ¹¹ Եբբ. Արք Բեթղեհէմայ եւ Նեաոփայ հարեւր ութսուն եւ ութ

¹² Եբբ. եւթն ¹³ Եբբ. Արք մեւս Նաբիայ յիսուն եւ երկու, (34) որդիք միւսայ Եղամայ՝ հազար երկե-
 րիւր ¹⁴ Եբբ. մի ¹⁵ Եբբ. ինն հարեւր եւ ¹⁶ Եբբ. զոնապ

58 բաժնի արդիք Փարեղայ, Արդիք Յէպղէ,
 59 արդիք Կորկաթն, արդիք Կաղէլ, Արդիք
 Մառառակայ, արդիք Լեւեմ, արդիք Փա-
 60 ջարաթ Սարայիմ, արդիք Հեմիմ՝ Ա-
 մենայն Կաթնապիլիք և արդիք ծառա-
 լիցին Մաղմանի՝ երեք հարեւր իննսուն
 և և երկու :
 61 Եւ այսք էին արք ելին ի Ռեմեղիքայ,
 Ռեղարատ, Բերսեր, Եղան, Լեմեր : Եւ
 ոչ կարացին ստանել զտուն հորն իւ-
 րանց, և ոչ զտղչն իւրեանց որ յԻս :
 62 Եւ ի յեղեղ իցին : Արդիք Դաղապ, Կարդիք
 Բուայ, Կարդիք Տուրիայ, արդիք
 Նեկովիայ՝ վեց հարեւր քառասուն
 63 և և երկու : Եւ ի քահանայիցն, արդիք
 Երերայ, արդիք Ակաօս, արդիք Բերդե-
 լեայ, վասն զի աւ կին ի զստերայ Բեր-
 զելեայ Գաղատագլու, և և հօնեցաւ ըստ
 64 անուան նորա : Առքա խնդրեցին ՝ զրեկ
 զազգանամար՝ իւրեանց, և ոչ զտառ :
 65 Եւ մերժեցան ի քահանայիցն : Եւ սասց
 Աթարաթիա ցնոսա, Մի կերիցին ի
 արբաթ խոնոցն արբաթեանց, մինչև յա-
 րիցէ քահանայ ՝ և լուսաւորեայ յայտ
 նեցէ զնոսա՝ :
 66 Եւ եղև ամենայն ժողով եկեղեց-
 ւոցն չորք բեւրք և երկու հազար երեք
 67 հարեւր վաթսուն : Թող զճառայս և և
 զաղախնայս իւրեանց՝ արք էին և ին
 հազար երեք հարեւր երեսուն և և ին, և
 և արք էին երկուսիկք սաղմոսասացք
 արք և և կանայք՝ երկուսիւր քառասուն
 68 և և հինգ, Չիք՝ և ին հարեւր երեսուն
 և և վեց, Չորիք՝ երկուսիւր քառասուն և և
 69 հինգ, Ազար՝ չորք հարեւր երեսուն և և
 հինգ, Էջք՝ վեց հազար ջրան և և ին :
 70 Եւ իշխանք ըստ հայրապետացն իւ-
 րեանց ետուն ի զործն : Եւ Աթարաթիա
 և տ ի զանձն՝ ՝ սակի, սկաւառակս յի-
 սուն, և սրամուճանս քահանայիցն
 71 ՝ երեսուն : Եւ իշխանք հայրապետացն
 և տան ի զանձս զործոցն սակի երկու
 բեւրս, և և արծաթի՝ յերկ մնաս երկու
 72 հազար երկուսիւր : Եւ այլ ժողովուրդն
 և տ զանձեկանս ՝ երկուս բեւրս, և և կահ՝
 արծաթի՝ երկու հազար, և սրամու-
 ճանս քահանայիցն՝ վաթսուն և և ին :
 73 Եւ նստան քահանայքն և և Ղեւտայիցն

և և զանապանքն և և երկուսիկք սաղմո-
 սասացն, և և ի ժողովրդենն, և և Նա-
 լեանիմայերն, և և ամենայն Կորայի ի
 քաղաքս իւրեանց : Եւ ժամանակս և և
 հաս ամիսն և իմերթոյր, և և էին արդիքն
 Կարդիլի ի քաղաքս իւրեանց :

ԳԼ Ը

1 Եւ ժողովեցան ամենայն ժողովուրդքն
 իրբև զայր մի ի հրապարակն սասցի
 գրան ջուրոցն, և սասցին ցեղրա գրիչ
 Կորինայն Տեառն՝, զի բերցէ զորէնան
 Մաթիսի զօր ճրահայեայ է Տեառն Աս-
 2 սուծոյ Կորայիլի : Եւ երեք Եզրա քա-
 հանայ զորէնան սասցի եկեղեցւոցն, ուր
 ժողովեայ էին արք և և կանայք, և և ա-
 մենեքեան արք ՝ կամէին լսել՝ յանամարն
 3 և իմերթոյր ամոսն : Եւ սկաւա կարգով
 զնա ՝ յասուծոթէ յորժամ Եզրայրեկակին՝
 մինչև զօր հասարակ՝ սասցի սրանց և և
 կանայց, և իմենայն ամենեքեան՝ և և
 զնէին ունին ամենայն ժողովուրդն ի լսել
 4 ամենայն զրեկոյ օրինացն : Եւ կայր Եզրա
 ՝ քահանայ և ՝ գրիչ ի վերայ բեմի ՝ փայ-
 աւելինի : Եւ կային աւ նմա Մատու-
 թիա և Մամեսա և Անանիա և Ու-
 բառ և Բեկկիա և Մաթիա՝ ընդ և զմեծ
 նորա : Եւ ընդ աճեկէ նորա՝ Քաղիա
 և Մաթիլի և Մեղարիա և Ասամ և
 Սարգանա և Չաքարիա և Մատուս
 5 և յորժամ երայ Եզրա զվրան սասցի
 ամենայն ժողովրդեանն, վասն զի նա
 էր ՝ վերակայու ամենայն ժողովրդեանն՝,
 և և եղև ի բանալ նորա զվրան՝ ՝ կայր
 6 ժողովուրդն սասցի ՝ նորա՝ : Եւ որձնեայ
 և և զՏէր Աստուած մեծ, և և սանն
 ամենայն ժողովուրդն, ՝ Ամեն, և և համ-
 բարձին զձեա իւրեանց, և իսնարհեայ
 երկրորդեցին Տեառն Աստուծոյ ի վե-
 7 րայ երեսայ իւրեանց յերկիր : Եւ Յեսու
 և և Բանեա և ՝ Մարարիա էին սր իմա-
 յու զանէին զորէնան ժողովրդեանն : և և
 ժողովուրդքն կային ըստ կարգի ՝ իւրեանց :

8 Եբբ. մարթ էին լսել և ի միտ առնուլ 9 Եբբ. ի
 հրապարակն որ սասցի գրան ջուրոցն յասու-
 ւածէ 10 Եբբ. փայտեղիկի զօր արարեայ էր վան
 այրարիկ 11 Եբբ. ի վերայ բան զամենայն ժող-
 վուրդն 12 Եբբ. բանն և կայ ամենայն ժողովուրդն
 13 Եբբ. Ամեն, ամեն 14 Եբբ. Սարարիա, Յամին, Ազ-
 կուր, Արեկեա, Ազկիա, Մատիա, Մաթիա, Մաթիա,
 Ազարիա, Յազարար, Անան, Փաղարիա, և և
 Ղեւտայիք 15 Եբբ. իւրեանց (8) իմ երցան նորա
 ի զիր օրինացն Աստուծոյ յայտնի, և տուեայ
 զմեկնու թիւնն իմացուցին զօր ընթեցանն :

1 3 Եբբ. Գ-Լ-Է 2 Եբբ. զի իր ազգահամարի 3 Եբբ.
 յիւրիմ և և ի Լեւեմ միմ 4 Եբբ. և ին հարեւր բասն
 5 Եբբ. զահեկանս սակիս հազար 6 Եբբ. հինգ հա-
 րեւր երեսուն 7 Եբբ. սակի երկուս բեւրս, և և մնաս

9 Եւ ասէ՛ նէ՛եմբ՛ որ է Աթարստիս, եւ Եգրաս քահանայ եւ զրիչ, եւ Ղեւտացիքն որ խնայուցանէին ժողովրդըհեանն, եւ ասնն ամենայն ժողովրդեանն, Օրս այս՝ օր սուրբ է Տեառն Աստուծոյ՝ մերոյ, մի՛ սգայք եւ մի՛ յայք. քանզի լային ժողովուրդքն, յորժամ լուան

10 զբանս օրինացն, եւ ասնն ցնտաս, երթայք կերայք զպարարսս եւ արբէք զբազմոսնս, եւ առաքեցէք մասն որոց ոչ զուցէ. վասն զի օր սուրբ է Տեառն՝ Աստուծոյ մերոյ. արդ զօրացարուք եւ

11 մի՛ արամնցուցանէք զսա՛: Եւ Ղեւտացիքն լռեցուցանէին զժողովուրդն եւ ասէին, Լուս լերուք եւ մի՛ արամիք,

12 վասն զի օր սուրբ է սա: Եւ գնաց ժողովուրդն յուսել եւ յրմայել եւ ստաքեցին մասն՝ որոց ոչ զայր՛: Եւ ստնէին ուրախութիւն մեծ, վասն զի խնայան զրանս՝ օրինացն զօր կարգաց նոցա՛:

13 Եւ յաւուրն երկրորդի ժողովեցան իշխանքն հայրապետաց ամենայն ժողովրդեանն՝ եւ քահանայք եւ Ղեւտացիք առ Եգրաս զրիչ օրինացն. զի սեղեկացին եւ ուսցին ի նմանէ՛ զամենայն

14 բանս օրինացն, եւ գտին զրեալ յորէնսն զի էր հրամայեալ Տեառն Աստուծոյ՝ Մովսիսի, որպէս արժան է որդւոցն Իսրայելի բնակել ի սաղաւարս ի սօնի

15 եւթնորդ ամսոցն, եւ՝ օրպէս նշանակել փազով՛՝ յամենայն քաղաքս իւրեանց եւ յերուսաղէմ, եւ՝ ստէ՛ Եգրաս՛, ելէք ի լեանն եւ քերեք տերեւս ձիթիկեանց, եւ տերեւս ի ծառոց սօսեաց, եւ տերեւս մրտոց խնկեանց, եւ տերեւս արմառեանց, եւ տերեւս ի թառասոց ծառոց՝ եւ արարէք ձեզ ստա

16 զաւարս ըստ զրեցելոցն, եւ ելին ժողովուրդքն եւ բերին, եւ արարին իւրեանց սաղաւարս, այր ի սանիս իւրում, եւ այր՝ ի սրահի իւրում եւ ի սրահի սանն Աստուծոյ, եւ՝ ի հրապարակ քաղաքին

17 մինչեւ ի գրունս՛՝ Եփրեմաց, եւ արարին սաղաւարս ամենայն ժողովք եկեղեցւոցն որք զարձակ էին ի վերութիւնէն, եւ նորան ի սաղաւարս. քանզի ոչ երբեք արարին որդիքն Իսրայելի յա-

ւուրցն Յեսուայ որդւոյ Նաւեայ այնպէս մինչեւ յօրն յայն, եւ եղև ուրախութիւն մեծ յայժ: Եւ կարգաց զգիրս օրինացն օր ըստ օրէ, յօրէն յաւանդակ մինչեւ յօրն՝ Եւթնորդ. եւ արարին զսօնն զեւթն օր, եւ յաւուրն ութնորդի եղև՝ խառարուին ըստ օրինացն

ԳԼ . Թ

1 Եւ ի քսանն եւ չորս ամսոցն ժողովեցան արդիքն Իսրայելի եւ սկսան սղահել պահս, եւ զգեցան քուրճ եւ արկին մոխիր ի

2 վերայ զլիւոց իւրեանց: Եւ որչեցան արդիքն Իսրայելի յամենայն որդւոցն այլազեաց, եւ՝ քառեցին զմիզս իւրեանց եւ զմիզս հարցն իւրեանց: Եւ կային ի կարգի իւրեանց. եւ՝ կարգացր Եգրաս զգիրս օրինացն Տեառն Աստուծոյ. եւ երկկիր սրագանէին սամենայն ժողովուրդքն՝ Տեառն Աստուծոյ իւրեանց:

3 Եւ կային ի բարձաւանդակ սեղուց՝ Եգրաս եւ Ղեւտացիք եւ Յեսու Յովսեփեկեանց, եւ որդիքն Կաղմիւի, Սաքանիս որդի Սպերիայ, որդիք Անանիայ՝ եւ զոչեցին մեծաձայնս առ Տէր Աստուած

4 իւրեանց, եւ ստնն Ղեւտացիքն Յեսու եւ՝ Կաղմիէյ, Եգրարք, օրհնեցէք զՏէր Աստուած մեր՛՝ յաւիտեանս յաւիտեանից, եւ եղիցի օրհնեալ փառք Տեառն, եւ բարձրացի օրհնութիւն նորա՝ Եւ զօհութիւն: Եւ սկսաւ օրհնել Եգրաս զՏէր Աստուած եւ ասէ՛, Դու ես նոցն ինքն Տէր Աստուած միայն, զու արարեր զերկինս եւ զերկինս երկնից եւ զամենայն կարգս նորա, եւ զերկկիր եւ զամենայն կարգս նորա, եւ զամենայն ինչ որ է ի նմա, զծով եւ զամենայն որ է ի նմա. եւ զու կենդանայոցն զամենանանն. եւ քեզ երկրպագն զօրք երկնից, Եւ զքեզ փառաս որնն երկինք 7 երկնից. վասն զի զու միայն ես Տէր Աստուած մեր. զու՛՛ ընտրեցեր զԱր-

1՝ Եբբ. Եգրոյ 2՝ Եբբ. մերոյ. մի՛ արամիք, զի՛ ուրախութիւն Տեառն է զօրութիւն ձեր 3՝ Եբբ. ազլ-տե 4՝ Եբբ. զօր ետուն նոցա զիտել 5՝ Եբբ. սաղ առնել եւ քարոզ կարգայ 6՝ Եբբ. սանլ 7՝ Եբբ. է գաւթի 8՝ Եբբ. ի հրապարակի գրան 9՝ Եբբ. ի հրապարակի գրան

9՝ Եբբ. վերջին 10՝ Եբբ. տուն. կ-ւ, ժողով մեծ 11՝ Եբբ. կացին եւ խոստովան եղև 12՝ Եբբ. ընթեանն ին ի զգիրս օրինաց Տեառն Աստուծոյ իւրեանց զչորրորդ մասն սուրն, եւ զչորրորդ մասն խոստովան լինէին եւ երկիր պազանէին 13՝ Եբբ. Ղեւտացիքն, Յեսու, Բանի, Կաղմիւի, Ասքանիս, Բանի, Ասքարիս, Բանի, Քենանի 14՝ Եբբ. Կաղմիէյ, Բանի, Ասքարանիս, Ասքարիս, Ավգրիս, Ասքարանիս. Փեթայիս, Աբբը, օրհնեցէք զՏէր Աստուած ձեր 15՝ Եբբ. սնունդ քա փառաս որեալ. Ե բարձրացի քան զամենայն օրհնութիւն եւ զօհութիւն 16՝ Եբբ. (7) Դու ես Տէր Աստուած որ

րամ, եւ հաներ զնա յերկրէն Քաղզիս-
 ցի սց, եւ եղիր նմա ա՛ն սն Արքա՛համ.
 8 Եւ գտեր զսիրտ նորա հաստացեալ
 տաճի քս. եւ եղիր զու նմա սխա-
 սալ նմա զերկիրն Քանանացւոց եւ
 Քեռացւոց եւ Ամալքճացւոց եւ Փերե-
 զացւոց եւ Յերուսաղիմ սց եւ Գերզե-
 սացւոց ²եւ զաւակի նորա մինչև յսի-
 տեան՝. եւ հաստատեցեր զրանս քս,
 վասն զի արգար ես:
 9 Եւ տեսեր զնեղութիւնս հարցն մերոց
 որ յնդիպասս, եւ լուար աղաղակի նո-
 ցա ի վերայ Կարմիր ծովուն. եւ ³արարեր
 նոցա նշան յնդիպասս եւ՝ ի Փարաոն
 եւ յամենայն ծառայս նորա, եւ յամե-
 նայն ժողովուրդ երկրի նորա. քանզի
 զնապեր եթէ հպարտացան ի վերայ ծու-
 զովրդեան քս, եւ արարեր ընդ անուն
 11 մեծ մինչև զայս օր. եւ զմոջն Կարմիր
 հերձեր առաջի նոցա, եւ անցին ընդ
 մէջ ծովուն իրբեւ ընդ ցամաք. եւ
 զհաղածիս նոցա ընդզմեցեր իրբեւ զվէմս
 12 ի ջուրս բազումս: Եւ սեամբ ամեղոց
 առաջնորդեցեր նոցա ի առէ, եւ սեամբ
 հրոց ի զեշերի, ⁴վասն զի լուսաօրեր՝
 զճանապարհս նոցա ընդ որ զնայնն:
 13 Եւ ի լեւառնն Արնա ի ջեր եւ խօսեցար
 ընդ նոսա յերկնից. եւ ետուր նոցա
 զգառաստանս ու զիզս, եւ օրէնս ճշմա-
 րիտս, հրամանս եւ պատու իրանս բարեւ.
 14 Եւ զշարվթս քս սուրբս ծանուցեր նո-
 ցա, եւ զպատուիրանս եւ զհրամանս
 եւ զօրէնս ետուր նոցա ի ձեան Մով-
 15 սիսի ծառայի քս: Եւ զհաց երկնից ետուր
 նոցա ի կերակուր, եւ զջուր բլլեցեղու-
 ցեր ի վիմէ. եւ արուցեր նոցա. եւ ⁵բա-
 ցեր նոցա մասնեղ ժառանգել զերկիրն
 յոր համբարձեր զձեան քս սալ նոցա:
 16 Եւ ինքեանք իսկ հարքն մեր հպար-
 տացան եւ անօրինեցան, եւ խառնացու-
 ցին զպարանոցս իւրեանց, եւ ոչ լուան
 17 պատուիրանաց քոց, Եւ անկորեցին
 յօրինաց քոց, եւ ոչ յիշեցին զարանչե-
 սալ քո զոր պարերս զու ընդ նոսա.
 սալ զառնարդեցին զպարանոցս իւրեանց,
 եւ ⁶զարծաղցին զթիկունս իւրեանց. եւ
 կամեցան զանալ ի ճառայութիւն անդ-

րէն յեզրարտս. այլ զու, Տէր՝ Աստ-
 ուած մեր, զթամ ես եւ ոչարմամ, եր-
 կայնամբս եւ լաղուժութեամբ, եւ ոչ ի
 18 սպաս մերձեցեր զնոսա: Եւ զարձնայ
 պարին ի բեանց սրի՛մ ճաւածոյ՝ եւ ա-
 սային, Այս են սոստածք որ հանին
 զմեզ յերկրէն եզրուպարսց. եւ արարին
 19 մեծամեծ բարկս ի իւնս. եւ զս քոս
 լաղս մ զթափեանս եւ ոչարմս իւնս
 քում ոչ իտղեր եւ զբուսեցեր զնոսա
 յանապարսին, եւ զսին ամբոյն ոչ հե-
 սացուցեր ի նոցանէ որ առաջնորդէր
 նոցա ի առէ, եւ զսին հրոյն որ լու-
 սա օրէր զնոսա ի զիշերի՝ զճանապարհան
 20 զոր երթային: Եւ զՀայի քս սուրբ
 զրարեար՝ ետուր նոցա ⁷լիմնայ զօ-
 րէնսն՝ եւ զմանանայն ոչ հեոսացուցեր
 ի բերանոց նոցա, եւ ետուր նոցա ջուր
 21 ի ծարաւոց վիմէ՝. եւ զբառաստանս մ՛մ
⁸չրջեցուցեր զնոսա յանապարսին՝. հան-
 զերձք նոցա ոչ մուշեցան, եւ ¹⁰կոշիկը
 22 նոցա ոչ հնացան: Եւ հարեր առաջի նո-
 ցա զթագաւորս եւ զժողովուրդս, եւ
 լսածանցին եւ կայան զերկիր նոցա ի
 մառանգս ⁹Իւն, զերկիրն Ահհանի՝ թա-
 գաօրին Եսերանայ, եւ զերկիրն Արխայ
 23 թագաւորին Բառանու: Եւ զօրգին նոցա
 լաղմացուցեր իրբեւ զաստեղս երկնից,
 եւ ամեր զնոսա յերկիր զարխառայար
 հարցն ¹¹նոցա, եւ յառանգեցին զնա.
 24 Վասն զի աստուկեցեր տաճի նոցա
 զմեակիս երկրին Քանանացւոց, եւ ե-
 տուր զերկիրն նոցա ի ձեան նոցա. եւ
 զթագաւորս նոցա եւ զժողովուրդ երկ-
 րին սարսեցեր՝ օրոգէս եւ կամեցան՝
 25 քոս կամոց ի բեանցս եւ ստին զբա-
 զարս ¹²լարձարերձս եւ զպարխապս՝,
 եւ յառանգեցին զտունս ի սմենայն
 բարութեամբ, ջրհարս փորեալս եւ կազմ-
 եալս, այգիս եւ ձիթենիս եւ զամենայն
 ծառս պաղարերս ի կերակուրս լիու-

¹Նբբ. պատե ²Նբբ. զաւակի նորա ³Նբբ. ցուցեր
 նշանս եւ արուեստս ⁴Նբբ. լուսաօրի ⁵Նբբ.
 առաջեր ⁶Նբբ. կոշիկեցին իւրեանց զլուխ
 զառնայ անդրէն ի ճառայութիւն իւրեանց
 ապատմբութեամբ իւրեանց. այլ զու.

⁷Նբբ. իւրամուտ տանել զնոսա ⁸Նբբ. ի ծա-
 րաւս իւրեանց ⁹Նբբ. կերակուցեր զնոսա յա-
 նապարսին, ոչինչ պակասեաց նոցա ¹⁰Նբբ.
 սուր նոցա ոչ փաղարեցան: (22) Եւ ետուր
 նոցա թագաւորութիւնս եւ ժողովուրդս. եւ
 լսածանցեր զնոսա ի վնձակս, եւ մասանցեցին
 զերկիրն Ահհանի, զերկիրն ¹¹Նբբ. նոցա
 մասնեղ մասանգել: (24) Եւ եկին օրգիւրն եւ
 մասանգեցին զերկիրն, եւ նուաճեցեր առաջի
 երեսոց նոցա զնոսա կերկիրն Քանանացւոց,
 եւ ետուր զնոսա ի ձեան նոցա, եւ զլիմնայ-
 ւորս նոցա եւ զժողովուրդս երկրին տանել ի
 նոսա ¹²Նբբ. ամբուրս եւ երկիր պարարտ

թեան նոցա . կերան եւ յաղեցան , զի-
 րայան եւ վաթիկացան ի բարութիւնս
 մեծամեծս զոր ետուր նոցա :

26 Եւ հեռացան եւ մերժեցան ի քէն , եւ
 յետս գարձան յօրինաց քոյ . եւ զմար-
 գարէան քո կոտորեցին , որ քարոզեցին
 նոցա դաճնալ առ քեզ . եւ արարին

27 զբարկութիւն մեծ առաջի քո : Եւ ետուր
 գնոսա ի ձեռս նեղչաց նոցա , եւ նեղե-
 ցին զնոսա . եւ աղազակեցին առ քեզ
 ի ժամանակս նեղութեան իւրեանց , եւ
 զու յերկնից լուար նոցա . եւ բազում
 զթուովեամբ եւ ողորմութեամբ փրկե-
 ցիր զնոսա , եւ ճանիր զնոսա ի ձեռաց

28 նեղչաց նոցա : Եւ յորժամ հանգեան ,
 զարձան եւ արարին պարիս առաջի քո .
 եւ թողեր զնոսա ի ձեռս թշնամեաց
 նոցա , եւ չարչարեցին զնոսա . եւ զարձ-
 եալ աղազակեցին առ քեզ , եւ զու յերկ-
 նից լուար նոցա , եւ փրկեցեր զնոսա

29 բազում՝ ողորմութեամբ քով՝ . եւ զարձ-
 եալ եկր զկայութիւնս առ նոսա՝ դոտ-
 նալ յօրէնս քո . իսկ նոքա տնամտացեալք
 յիմարութեամբ ոչ լուան օրինաց քոյ ,
 եւ ի հրամանս քո եւ ի պատուիրանս
 քո մեզան , ՚պոր զու ասացեր եւ հրա-
 մայեցեր , զի ո ոք արտոցէ ի մարդ-
 կանէ զբանս պատուիրանաց քոց կեցցէ՝
 նոքրիմք . իսկ նոքա զարձուցին զթի-
 կունս իւրեանց , եւ եղին խտտապա-

30 րանոցք եւ ոչ լուան բանի քում . Եւ
 զու երկայնամտեցեր առ նոսա ՚եւ ա-
 ռաքեցեր ի վկայութիւն զմարգարէանս
 Հողեով քո սրբով՝ . սակայն եւ այնպէս
 ոչ լուան . եւ մատնեցեր զնոսա ի ձեռս
 մողովրդոց օտարաց երկրին , ոքք տա-

31 ապեցուցին զնոսա յոյժ՝՝ Եւ զու բա-
 բազում զթուովեանս եւ ողորմութեանս
 քում ոչ թողիր զնոսա մինչեւ ի սպառ ,
 եւ ոչ մերժեալ հեռացուցեր զնոսա ի
 քէն . զի ՚պուհ զօր ես զթմած եւ ողոր-
 մած , երկայնամիտ եւ բազում ողորմ :

32 Եւ այժմ , Տէր Ասուած մեր՝ զօրա-
 ւոր եւ մեծ , ամենակալ եւ անարկու ,
 արդար եւ ճշմարիտ , սգահա զուխս եւ
 զողորմութիւնս , եւ հայեաց ի տառապանս
 մեր եւ ի նեղութիւնս , եւ թագաւո-
 րայն մերոյ եւ իշխանայն մերոյ , եւ
 քահանայն եւ մարգարէիցն մերոյ , եւ
 ամենայն հարցն մերոյ , եւ մողովրդեան
 քո զոր տառապեցուցին , եւ բռնացան
 ի վերայ մեր թագաւորք Ասորեստան-

33 եայց մինչեւ յայսօր : Եւ զու արդար
 ես յամենայնի զօր ամեր ի վերայ մեր
 վանս մեղաց մերոց . վասն զի ճշմար-

34 ատութեամբ արարեր . Քանզի մեղաք
 մեք եւ թագաւորք մեր եւ իշխանք եւ
 քահանայք եւ հարքն մեր , եւ ոչ արա-
 բաք զպատուիրանս քո , եւ ոչ հայե-
 ցաք յօրէնս քո եւ ի վկայութիւնս զօր

35 եղիր առ մեզ . Եւ զգթութիւնս քո եւ
 զբազում բարութիւնս՝ զօր ետուր մեզ
 եւ յերկրիս յայսմիկ ի լայնս եւ յընդար-
 ձակ եւ ի պարտառ զօր ետուր մեզ ,
 ոչ զիտացաք՝ ծառայել քեզ . այլ զար-
 ձուցաք զսիրաս մեր յօրինաց քոց , եւ
 մատնեցաք մեք ի դերութիւն վանս մե-

36 զայց մերոց : Եւ անաւասիկ եմք այսօր
 ի ծառայութիւնս , եւ երկիրս զոր ետուր
 հարցն մերոց ուսել զպտուզ եւ պրա-

37 րութիւնս՝ սորա ազատութեամբ : Արդ
 այսօր թագաւորք օտարք տիրեն ի վերայ
 մեր եւ ուստի զաս վանս մեղաց մե-
 րոց , եւ անկեալք ի ծառայութիւնս՝
 տամք հարկս . եւ վարեն զմեզ եւ զա-
 նասունս մեր որպէս եւ կամին , եւ եմք
 ի նեղութեանս եւ ի վիշտս մեծ այսօր

38 վասն մեղաց մերոց : Եւ արդ ի վերայ
 այսր ամենայնի՝ մեք զնեմք ուխտս

1՝ Եբբ. անգամ 2՝ Եբբ. զօրս արտոցէ մարդ եւ
 կեցցէ 3՝ Եբբ. զամս բազումս եւ եղիր վկա-
 րութիւնս ի նոսա Հողեով քով ի ձեռն մարգա-
 րէից քոց 4՝ Եբբ. պատու 5՝ Եբբ. Ասուած
 զթմած եւ ողորմած ես զու : (33) Եւ արդ Աս-
 ուած մեր , Ասուած մեծ , Տէր եւ աստուոր ,
 որ պահես զուխս եւ զողորմութիւնս , մի՛ թուես-
 ցին զայցն տառայի քո ամենայն տառապանք որ
 զտին զմեզ զթագաւորս մեր , զիշխանս մեր ,
 եւ զքահանայս մեր եւ զմարգարէս մեր , եւ
 զհարս մեր , եւ զամենայն մարգարէք քո լու-
 ւուրց անտի թագաւորաց Ասորեստանից մին :

չեւ ցայտ օր : (33) Եւ զու արդար ես վանս տ-
 մենայնի որ եկն ի վերայ մեր , զի ճշմարտու-
 րութեամբ արարեր , եւ մեք մարտապատութեամբ
 զարձեցաք : (34) Եւ թագաւորք մեր , իշխանք
 մեր , քահանայք մեր , եւ հարքն մեր ոչ արա-
 րին զօրէնս քո , եւ ոչ անասցին Տրամանաց
 քոց եւ վկայութեանց քոց զօրս վկայեցեր ի
 նոսա : (35) Եւ նոքա ի թագաւորութեան իւր-
 եանց եւ ի բազում բարութեան քում զօր
 ետուր նոցա , եւ յերկրին յանդօրք եւ ի պա-
 րտառ զօր ետուր նոցա՝ ոչ ծառայեցին քեզ ,
 եւ ոչ զարձանս ի գործոց իւրեանց չարաց :
 6՝ Եբբ. սորա՝ տճա ծառայ եմք մեք անգէն : (37)
 Եւ երկիրս մատուցանէ արգասիս բազումս թա-
 գաւորաց զօրս եղիր ի վերայ մեր վանս մեղաց
 մերոց , եւ տիրեն ի մարմինս մեր եւ յանասունս
 մեր որպէս եւ կամին , եւ մեք եմք ի նեղու-
 թեան մեծի :

1 Եւ հաւատարմութիւնս, եւ հաւատամբ յօրէնս քո եւ ամենմբ զնոսս, եւ որ ինչ զրեալ է ի նոսս." եւ զբանս զայս զբով հատատեմբ եւ կնքեմբ՝ 1 ամենայն իշխանք մեր եւ Ղեւտացիք մեր եւ քահանայք մեր:

Գ Լ Փ

- 1 Եւ այս են որ կնքեն 2 զվիրա զայս հաւատարմութեան առ քեզ. Նէեմիա որդի Աքաղիայ, եւ Սեղեկիա որդի Մարերայ,"
- 2 Եւ Ազարիա եւ Երեմիա (3) Եւ Փատուր,
- 4 Ամարիա, Մեղքիա, Ատաուս, Սարանիա,
- 5 Մաղուք, Եմաթ, Մերամովթ, Արզիա,
- 6 Դանիէլ, Կանաթմոն, Բարուք, (7) Մեսուզամ, Աբիա, Միամօն, Մաազիա, Բեդուէ,
- 8 Սիմէի, այսք ամեննքեան են քահանայք:
- 9 Եւ Ղեւտացիք՝ Յեսու որդի Ազանիայ, Բանիա յորդուց Ենայազայ, Գազմիէլ,
- 10 Եւ եղբարք նոցա, Սերանիա, Ովղիա,
- 11 Կաղիտան, Փեղի, Անան, Միքա, Հսով-
- 12 լա, Սերի, Զաբուր, Սարաբիա, Սե-
- 13 րանիա, Ովղիա, 3 որդիք Բանուհեայ,"
- 14 Իշխանք ժողովրդեանն, Փորթ, Փարապ-
- 15 ժովաբ, Եզամ, 4 Չաթուրա, Արդիք
- 16 Բանիայ" Ազգաթ, Բերայի, Ադնիա,
- 17 Բազու, Եզին, Ատեր, Եզեկիա,
- 18 Աղուր, Ովղիա, Ասամ, Բեւէի, (19) Արիփ,
- 20 Անաթովթ, Նովրա, Մոթափէս, Մե-
- 21 սուզամ, Եզր, Մարիզարէէլ, Զաղուկ,
- 22 Եգովք, Փաղրտա, Անուն, Մնիա,
- 23 Ասէէ, 5 Անանիաս, Հապուամ", Էսարա-
- 26 նան, Մասաիա, Այիա, Էնան, Աւնան,
- 27 Մաղուք, 6 Հոէուամ:

28 Եւ այլ եւս մնացորդք ժողովրդեանն, քահանայք եւ Ղեւտացիք, զանապանք, երպեցիկք, Նաթանայիք. եւ 7 ամեննքեան ժողովուրդքս որք լսեմք զօրէնս Տեառն Աստուծոյ մերոյ, զնեմք վիրայութիւնս այսօր առաջի քո՝ արք եւ կա-

29 նայք, որդիք եւ զատերք իւրեանց: Եւ

որ միանգամ անցցէ զօրինաք քովք, երգմամբ հաստատեմք այսօր առաջի քո, եզիցի նա ի նշովս եւ յանէծս, որ ոչ պահեացէ զօրէնս քո որ առաւ ի ձեռն Մոթափի ծառայի քո. այլ ամենայն կամօք մերովք պահեացուք, եւ արացուք՝ զամենայն պատելորանս Տեառն Աստուծոյ եւ զպատաստանսնորա

30 Եւ զհրամանս: Եւ մի՛ ապացուք զդատերս մեր ուստերաց ժողովրդոց օտարաց, եւ զգատերս հեթանոսաց ոչ առչուք որդ-

31 Լոց մերոց: Եւ ժողովուրդք երկրիս այսորիկ որ բերիցին առ մեզ վաճառ յաւուր չարովմու, ոչ զնեացուք ի նոցանէն՝ 8 ի չարաթմուն. զի օր սուրբ է, եւ սուրբ պահեացուք զօրն եւ ի խնորդ:

32 Եւ ապացուք զօրորմութիւնս երրորդ՝ զիլրաքմայի ամ ըստամէ ի հարկ տանն

33 Աստուծոյ, 9 Եւ զհաց զառաջէից եւ զզոնս ըստ ժամանակս ժամանակս, եւ զողջակէզս՝ յամենայն օտոն եւ ի տարեկանս եւ ի չարաթմունս եւ յառնամուտս եւ ի նոստակասիս եւ ի սրտութիւնս, եւ ի փան մեղայ՝ որ են ի քառութիւնս Իսրայելի եւ ի զործս տաճարին Տեառն Աստուծոյ

34 մերոյ: Եւ 10 վրձակս արհցուք վասն ժառանգութեան փայտիցն, որ երթայ քահանայիցն եւ Ղեւտացուցն, եւ ժողովուրդն բերցէ ի տուն Աստուծոյ մերոյ, ի տունն՝ հարցն մերոց ըստ ժամանակս ժամանակս ամ ըստ ամէ, զորս արժան է այրել ի վերայ սեղանոց զօհից Տեառն Աստուծոյ մերոյ, որպէս եւ

35 գրեալ է յօրէնսն 1 Մոթափի: Եւ ապացուք զպտուղս զառաջաւորութեանց երկրի մերոյ, եւ զպտուղս ճառոց մերոց ամ ըստ ամէ ի տուն Տեառն Աստուծոյ

1 Եբբ. գոփ֊֊֊ 2 Եբբ. Նէեմիա Աթարաթ ան, որդի Աքաղիայ, եւ Սեղեկիա, Սարայիա 3 Աւամ, Բանի, Բանիմու 4 Եբբ. Չաթու, Բանի, (15) Բուհի 5 Եբբ. Անանիա, Ատուր, (24) Արուս, Պիլա, Սորեկ, (25) Հոէուամ 6 Եբբ. Հարիմ, Բաանս 7 Եբբ. ամենայն զատուցեալք ի ժողովրդոց զաւառաց յօրէնս Աստուծոյ, կանայք նոցա, ուստերք նոցա եւ զատերք նոցա, ամեննքն որ կարող էին իմանալ. (29) Յարեալք յեղբարս իւրեանց ի իշխանս, ժոեայք ընդ նզովիք եւ ընդ երգմանք գնալ յօրէնս Աստուծոյ որ առաւ ի ձեռն Մոթափի ծառայի Աստուծոյ, եւ պահէլ եւ առնէլ

8 Եբբ. ի չարաթմուն եւ յաւուր սրբութեան. եւ թողքք զամեն եւթներորդ եւ զպահանջմունս ամենայն պարտուց: (32) Եւ եղաք ի վերայ մեր կանոն սալ զերբոց 9 Եբբ. Ի հաց առաջէից եւ ի զոհ ճանջեալուր Ե յողջովէզ, ճանջեալուր 10 Եբբ. արկաք վրձակս քահանայից եւ Ղեւտացուց եւ ժողովրդեանն վասն ընծայի փայտիցն, բերել ի տուն Աստուծոյ մերոյ ըստ տանց 11 Եբբ. զանգրանիկս

37 որք կան ի սպասու առն ¹Տեան . Եւ գասա՛յա որս ²ցորենոյ եւ՝ զգասու զս ծառոյ՝ զինուոյ եւ ձիթոյ բերցուք սա քահանայսն ի տուն զանձանակին Աստուծոյ . եւ զասասնորդս երկրիս մերոյ ³Ղեւտայիքն չըկնային եւ տացնն

38 զամենայն բովանդակ . Եւ եղիցի քահանայ որդի Անարմնի՝ որ տասանորդեացէ զՂեւտայիսն , եւ Ղեւտայիքն ի տասանորդաց մերոյ սասանորդեացն քահանային մեծի՝ ի տուն Աստուծոյ մերոյ , ի տուն զանձանակին որ կան ի տաճարն

39 րին Տեան . Վասն զի ⁴կայցէ ի գանձիկ ի համբարս որդեոց Ղեւտացւոցն եւ սպասուորայ՝ ի սեղիմն ուր կան որբու Ղեանցն . եւ եղիցի քահանայիցն եւ Ղեւտացւոց եւ գանազանայ եւ երկեցկաց սաղմոսայ . եւ մի՛ պակասեցին նոցա սոճիկք երբեք ի սանէ Աստուծոյ մերոյ , եւ մի՛ նոքա զսպաս Տեան խափանեցան :

ԳԼ ԺԱ

1 Եւ նստան ի խանդ ժողովրդոցն յերուսաղէմ , ⁵եւ արկին վիճակս , զի մին ի տասանց որում եւ ելցէ վիճակն՝ նոսցի յերուսաղէմ քաղաք սրբաթեան , եւ ⁶իններորդքն գնասցեն յիւրաքանչիւր

2 քաղաքս . եւ օրհնեաց ժողովուրդն գործն զայնս որ որոշեցան եւ նստան յերուսաղէմ : Եւ այս են ի խանդ երկրին որ նստան յերուսաղէմ , եւ՝ քահանայք եւ Ղեւտացիք եւ նախնայիք , եւ որդիք ծառայիցն

3 Աղամնի : Եւ որք նստան յերուսաղէմ , էին յազգէն Յուդայ եւ Բենիամինի : Եւ այս են յորդ ուցն Յուդայ . Ախիւէ որդի Ոզիայ , որդի Չաքարեայ , որդի Ամարեայ , որդի Սախասեայ , որդի Մա-

5 զէկայ յորդոցն Փարեայ , եւ Մասիա , որդի Բարուք , որդի Սաղապ , որդի Ոզիայ , որդի Ազիայ , որդի Յովարիբ , որդի Չաքարեայ , որդի Սեզոնի : 6 Ամենայն որդիք փարեաի որ նստան յերուսաղէմ , չորեքնարեւր փախտուն եւ ութ՝ արք զօրաւորք :

7 Եւ այս են որդիք Բենիամինի . Սեզոն որդի Մեսեղում , որդի Յովապ , որդի Փազայի , որդի Կազիայ , որդի Մասսիա , որդի Աթիւլ , որդի Եսայեայ , եւ զհաս նորա Գերէի , Սելիի , ինն հարուք՝ քառասուն եւ ութ : Եւ Յովէս որդի Չերքի՝ այցելու եւ վերակացու ի վերայ նոցա . եւ Յուդա որդի Ասանայ՝ որ էր երկրորդ ի քաղաքին :

10 Եւ ի քահանայիցն , Յեղայիա որդի Յովաբիբ , Յարին , Սարիա , որդի Եղբեայ , որդի Մեսուղամ , որդի Սագովիլ , որդի Մարուսիթ , որդի Յատիբ . եւ էին սունք խրեանց ժոռ ի տաճարն

12 Տեան՝ . եւ եղբարք նոցա որ գործէին զգործ սպասուորս թեան տանն Տեան՝ ութ հարեւր քան եւ երկու . եւ Աղայի որդի Երովմ , որդեջ Փաղայիայ , որդեջ Ամասեայ , որդի Չաքարեայ , որդի Փասուր , որդի Մեղքիայ : Եւ եղբարք նոցա ի խանդ հայրասեացն , երկերեւր քառասուն եւ երկու . եւ Ամասայի որդի ¹⁰Եղրիէլ , եւ եղբարք նոցա զօրաւորք հարեւր քան եւ ութ . եւ այցելու եւ վերակացու նոցա Չերքիէլ՝ որ էր ի մեծաց ի խխանայ :

15 Եւ Ղեւտայ ուցն Մամիա որդի Ասուբ , որդի ¹¹Եգրիմի՝ . եւ Սախանայիք , որդի

¹ Եբբ. Աստուծոյ մերոյ ² Եբբ. զանգուածոյ մերոյ եւ զընծայս . ³ Եբբ. սա Ղեւտայիսն . նորա Ղեւտայիքն յամենայն քաղաքս մշակութեան մերոյ առնուն գտասանորդսն . (38) Եւ քահանայն որդի Ահարոնի եղից , ընդ Ղեւտացիսն յորժամ Ղեւտայիքն առնուն գտասանորդսն , եւ Ղեւտայիքն բնրցեն զտասանորդ տասանորդացն ⁴ Եբբ. որդիքն Կարայիի եւ որդիքն Ղեւտայի գնուէրս ցորենոյ եւ զզինուոյ եւ զիւզոյ տարցին ի սենեսիս ուր կան կոհնոր սրբութեանցն եւ քահանայքն պաշտօնեայք եւ գանազանք եւ երգեցիկք . եւ մի՛ անփայծ արասցուք զտուն Աստուծոյ մերոյ : ⁵ Եբբ. եւ մնացեայ ժողովուրդն ⁶ Եբբ. ինունչն ⁷ Եբբ. յերուսաղէմ . այլ ի քաղաքսն Յուդայ բնակեցան . այր ի յասանդութեան իւրում ի քաղաքս իւրեանց Կորայէլ :

⁸ Եբբ. քան ⁹ Եբբ. Աքիսաբ , վերակացու տանն Աստուծոյ ¹⁰ Եբբ. Աղարիէլի . որդեջ Ահաբայ , որդեջ Մեսեղամիթայ , որդեջ Կանիեայ ¹¹ Եբբ. Եգրիմի՝ որդի Ասարիա , որդի Կուրի . (16) նա եւ Սախիթա եւ Յովաբուդ որ էին յիշխանացն Ղեւտացւոց , էին ի վերայ արտաքին գործոց տանն Աստուծոյ : (17) Եւ Մամիան որդի Միքայ , որդեջ Չաքարեայ , որդեջ Սասիայ , որ էր գլխաւոր ի սկսանէլ խոտովան լինել յաղթմս , եւ յեղաբաց նորա Բակընիս էր երկրորդ , և Արդա որդի Մամուայ , որդեջ Փաղազայ , որդեջ Կղիթուրի : (18) Ամենայն Ղեւտայիք ի քաղաքին սրբութեան երկերեւր ութ տուն եւ չորք : (19) Եւ գանազանք Ակուր , Տեղմնի եւ եղբարք նոցա . գահազանք ի դրունս՝ հարեւր եւ թնամասուն եւ երկու : (20) Եւ մտցորդն Կորայիի , քահանայք , Ղեւտայիք , յամենայն քաղաքս Յուդայ այր իւրաքանչիւր ի յասանդութեան իւրում : (21) Եւ Սախանայիքն բնակէին յԱփաղ , եւ Աբբա եւ Վիսփա՝ ի վերայ Նախմանայիսեանց :

Միքայ եւ Յոսիբ, որպիսի Սամուել՝ եր-
 19 կերիւր եւ իմանաաւն եւ չորս եւ զմնա-
 պանք, Ախուր, Տեղավին եւ եզրարք
 նորա՝ Նաբուք եւ իմանաաւն եւ երկու՝
 22 Եւ այցիլու եւ վերակարգս Ղեւտայ սցն
 յերուսաղէմ, Ալա որպի Բանի, որպի
 Սաարես, որպի Մաովանի, որպի Մի-
 23 զիկք մօտ առ առն Տեառն. Վասն զի
 հրաման թագաւորին էր առ նոսա լի-
 նել անդ, եւ անխափան անել զորոշ-
 24 ամենն : Եւ Փաթա ա որպի Մեխարա-
 բեղայ, ¹Չարեհ որպի Յուզայ, որ ի
 ձեռանէ թագաւորին ունէր զամենայն
 կազմէ, եւ ընտելէր յազարակի ի լուսն :
 25 Եւ յորդոցն Յուզայ որք նառան ի
 Կարիաթարա, եւ Յեսու եւ Բերսարէէ.
 30 Եւ ընտելութիւն նոցա Ղարիա. Եւ ազա-
 րակք իւրեանց, որք եւ անէին զԲեր-
 31 սարէէ : Եւ որպիք Բենիամինի ի Կարա՝
 36 Մաքմա. Եւ Ղեւտայոցն բաժին Յուզա
 եւ Բենիամին :

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ այս են քահանայք եւ Ղեւտայիք
 որ ելին ընդ Չորասարելի Սազավիկ-
 անց եւ Յեսուայ ²Յովսեփեկեանց. Սա-
 րայիա, Երեմիա, Եզրա եւ Սմայիա,
 2 Մազուք, Ատաուս, ³Աւքելիա Սյո՝ են
 իշխանք քահանայիցն եւ եզրարք նոցա
 յաւուրս Յեսուայ :

8 Եւ Ղեւտայիք՝ Յեսու, Բանուել, Կազ-
 միէլ, Սարարիա, Յուգա, Մաովանիա,
 9 Եւ եզրարք նոցա որ էին կարգեալ որ
 րառ օրէ. եւ Յովսեփմայ Եզրասիր, եւ
 Եզրասիրայ Յովազէ, եւ Յովզայիայ
 Յովնաթան, եւ Յովնաթանայ Յաուգա
 եւ յաւուրս Յովսեփմայ եզրարք նորա
 էին իշխանք եւ քահանայք հայրապե-
 տացն. Սարիա, Եմարիա, Երեմիա, Անա-
 նիա, Ազարիա, Եզրա, Մեսուզամ, Ա-
 մարիա, Յովնան, Մազուք :
 22 Եւ Ղեւտայիք յաւուրս Եզրասիր, Յով-
 զա եւ Յովա եւ Յովնան եւ Իզուա՝ զրեալք
 իշխանք հայրապետացն. եւ ²այս ամե-
 նայն՝ քահանայք էին ի թագաւորու-
 23 թեանն ³Դարեհի : Որպիք Ղեւտայ իշ-
 խանք հայրապետացն զրեալք ի զիրս
 լանից առուրց համարոցն, մինչեւ յմիջան
 24 որպի Եզրասիր, եւ իշխանք Ղեւտաց-
 ւոց՝ Ասարիա եւ Սարարիա եւ ³Յեսու.
 եւ որպիք Կազմիէլ, եւ եզրարք նորա
 մօտ առ նմա՝, օրհնել եւ սաղմոս ասել-
 որպէս եւ հրամայեալ Դաւիթ այրն Աս-
 25 աուծոյ, ⁷Օր ըստ օրէ զօրհանապազ ի
 ժողովն իւրեանց հանցերձ զանապանօք :
 26 Սոքա էին յաւուրս Յովսեփմայ որդոյ
 Յեսուայ, որդոյ Յովսեփեկեայ, եւ
 յաւուրս ⁸Նէեմայ եւ Եզրայ քահանայի
 եւ զըշի օրինայն Տեառն :
 27 Եւ ի նաւակաախս պարսպին Երու-

¹ Եբբ. յորդոցն Չարեհի որդոյ Յուզայ՝ ընդ
 ձեռանէ թագաւորին յամենայն զօրծս ժողո-
 վրդեանն :

(25) Եւ յորդոցն Յուզայ ընտելեցան ի գեղս
 եւ յազարակս նոցա, ի Կարիաթարա եւ
 յաւան նորա, ի Կերան եւ յաւան նորա, եւ
 ի Կարսէեղ եւ ի գեղս նորա, (26) Եւ ի Յես-
 ուս եւ ի Մազուք եւ ի Բենիամիայէ, (27) Եւ
 ՅԱսար-սուզ եւ ի Բերսարէէ եւ յաւան նո-
 րա, (28) Եւ ի Մազուք եւ ի Բենիամիայէ, (29) Եւ
 ՅԱսար-սուզ եւ ի Բերսարէէ եւ յաւան նո-
 րա, (30) Եւ ի Սիկեզակ եւ ի Մեքան եւ յա-
 վան նորա, (31) Եւ յեռանն, ի Սարա, ի
 Յերիմուս, (32) Ի Սամու, Սորոզմ եւ ի գեղս
 նոցա, ի Կարիա եւ յազարակս նորա, յԱւքեա եւ
 յաւան նորա. այսպէս ընտելեցան նորա ի
 Բերսարէէ մինչեւ ի Նորն Երեմուս :

(31) Եւ որդիքն Բենիամինի՝ ի Գարայի ի
 Մաքմա, Ալիա, Բեթէլ եւ յաւան նորա,
 (32) Անաթով, Նոր. Անանիա, (33) Հասով,
 Ռամա, Կեթիմայիմ, (34) Հադիղ, Սերայիմ,
 Ներզազ, (35) Ղովք, Ալիու, Կեքարաթիմ :
 (36) Եւ ի Ղեւտայոցն բաժնք Յուզայ ի
 Բենիամին :

² Եբբ. զ-սոսի ³ Եբբ. (3) Աւքելիա, Հաւուս,
 Մեքմուսով, (4) Ազզով, Կանաթան, Արիա,
 (5) Միամին, Մովազիա, Բեզզա, (6) Մեմայիա,
 Յովարիք, Յեզայիա, (7) Սազու, Ամուկ, Կեզ-
 կիա, Յեզայիա. այս

⁴ Եբբ. սա հանդերձ եզրարք իւրովք էր ի վերայ
 օրհնութեանցն. (9) Եւ եզրարք նոցա Բակրոկիա
 եւ Ուննի, յանդիման նոցա ի կարգին իւրեանց :

(10) Եւ Յեսու ձեռն զՅովսեփմ, եւ Յովսեփմ
 ծնաւ զԵզրասիր, եւ Եզրասիր ծնաւ զՅովսեփա,
 (11) Եւ Յովսեփա ծնաւ զՅովնաթան, եւ Յովնա-
 թան ծնաւ զՅազուզու :

(12) Եւ յաւուրս Յովսեփմայէին քահանայք
 գլուխք սոհմից, ի Սարայիայ՝ Մարիա, յե-
 րեմիայ՝ Անանիա, (13) Յեզարայի՝ Մեսուզամ,
 յԱմարիայ՝ Յովսեփմ, (14) Ի Մազուքայ՝ Յով-
 նաթան, ի Սարանիայ՝ Յովսեփ, (15) Ի Հարի-
 մայ՝ Եզրա, ի Մարիովսիայ՝ Կեզկա, (16) ՅԱզ-
 րովայ՝ Չարարիա, ի Կանաթովսիայ՝ Մեսուզամ,
 (17) ՅԱրիայ՝ Չեբբի, ի Մեքանիայ, ի Մո-
 վադիայ՝ Փազաբ, (18) Ի Բեզզայ՝ Սամուս, ի
 Ամայիայ՝ Յովնաթան, (19) Ի Յովարիայ՝ Մա-
 թան, ի Յեզայիայ՝ Ոզ, (20) Ի Մազուքայ՝
 Կազու, յԱմուկայ՝ Երեք, (21) Ի Կեզկիայ՝
 Ասարիա, ի Յեզայիայ՝ Նաթանայէլ :
⁵ Եբբ. Դարեհի Պարսկի ⁶ Եբբ. Յեսու որդի Կազմի-
 էի, եւ եզրարք նոցա յանդիման նոցա ⁷ Եբբ.
 դաս առ դաս (25) Մեքմանիա, Բակրոկիա,
 Արդիա, Մեսուզամ, Տեղան, Ակուր, պա-
 հապանք, զանապանք ի պահպանութիւն ի
 շեմարանս զրանց : ⁸ Եբբ. Նէեմայ կուսակալի
 եւ Եզրայ քահանայի զպրի :

սաղեմի՝ խնդրեցին զՂեւսայլան ի ան-
 զիս իւրեանց՝ ամէկ զնոսս յերուսաղէմ,
 եւ ասեմկ զնուսկապիս ուրախս թեամբ
 հանդերձ եւ զանթեմաբ եւ երպոք
 նուազարմեօք, ճնծայիւք եւ թմբօք
 եւ սազմասարմեօք ¹Եւ ի ձայն եղջեր
 28 փառայ՝, եւ ժողովեցան ամենեքեան որք
 երգէին եւ սազմաէին շաբժնակի յա-
 29 մենայն կողմանց ²Երուսաղեմի, ի քա-
 զաբաց եւ ի զիւզից եւ ի բնակութեանց
 իւրեանց, զայ ի սպաս սրաշամանն
 30 յերուսաղէմ՝, եւ սրբեցան ամենայն քա-
 հանաքն եւ Ղեւսայլքն, եւ սրբեցին
 հմտօղութիւնն ³Կզմասարմեօք մեծի
 31 զրանց սարսպինս եւ հանին՝ ի վեր
 զիշխանս Յուզայ ի պարիսպն. եւ իւր-
 թալին զհետ նոցա երգովք նուազա-
 32 բանօք երկու երկու, Յովսիս եւ Ուզիս՝
 33 եւ կէս իշխանայն Յուզայ, Ազարիս,
 34 Եղրա եւ Մոսողամ, Յուզա եւ Բեհիա-
 35 մին եւ Սամէաս եւ Երեմիաս: Եւ յարգ-
 անց քահանայիցն էին որք հարիւնէին
 զփառան՝ Զաքարիաս որդի Յովնաթանայ
 որդի Սամայի, որդի Մաթանիա, որդի
 Միքայ, որդի Զաբուր, որդի Ասափ:
 36 Եւ կիրարք նոցա Սամէլաս եւ Եղրիէլ
 որհնէին զերգս եւ զսաղմոսս Դաւթի
 անն Աստուծոյ զոր նուագեաց, եւ
 Եղրաս զբիջ երթալը առաջի նոցա ի
 վերայ զրանցն, եւ սրբ երգէինն եր-
 37 թալին ընդզէմ նորաս եւ՝՝ Ելին յառ-
 ափճանս քաղաքին Դաւթի, յերս պա-
 րտալին՝ ի վերայ քան զպարանս Դաւթի,
 մինչեւ ի գուռն Զրոյն ⁴Եփրեմի, եւ՝՝
 39 ընդ կողմն արեւելից, ⁵Եւ ի գուռն Եբ-

թիւրան, եւ յաշտարակն Անամայիկի
 եւ մինչեւ ի գուռն Զրոյլտայն. եւ լսելի
 եղիւ ձայն երգոցն մինչեւ յամենայն
 անկիս. քանզի հրամայեաց Եզր կալ ի
 43 վերայ ամենայն զրանցն եւ երպոք՝ Եւ
 զոհեցին յառուր յայնմիկ զան մեծա-
 մեծս, եւ ուրախ եղին յոյժ. զան զի
 Աստուած արար ուրախ զնոսս յուրա-
 խութիւնն մեծ. եւ կանաչք նոցա եւ
 որպէք նոցա ուրախ եղին, եւ լսելի ե-
 զիւ ուրախութիւնն նոցա յերուսաղեմ՝
 մինչեւ ի հասաւոր անկիս:
 44 ⁶Եւ կայտուցին յառուր յայնմիկ ի վե-
 րայ զանձանակի զանձուցն եւ զտառ-
 ջաւորայն եւ տասանորդայն, եւ որ
 միանում ժողովեաց էր անոր յիշխա-
 նաց քաղաքին, որպէս հրամայեաց էր
 յորհնան Մովսիս քահանայիցն եւ Ղեւ-
 սայլուց. քանզի ուրախութիւնն մեծ էր
 ի Յուզա եւ ի քահանայս եւ Ղեւսա-
 ցին. եւ զպուշացան սրբութեանցն Աս-
 տուծոյ եւ պահեցին զսրբութիւնն՝ որ
 էին երկրեկէք սաղմոսայցն եւ զոնա-
 սպանքն, որպէս կարգեալ էր Դաւթի եւ
 45 որպուշոր Սողոմոնի: Բանդի յառուրս
 Դաւթի՝ Ասափ էր իշխան եւ առաջնորդ
 երպոյ սաղմոսայն, որք նուագէին, եր-
 գէին եւ փառաւոր առնէին զԱստուծոյ:
 47 Եւ ամենայն Իսրայէլ յառուրս Զորարա-
 լելի եւ յառուրս Նէեմիայ՝ ասցին մասն
 եւ բաժին երկրեկայն եւ զանապանայն,

¹ Յիբր. պո֊տե ² Եբր. երուսաղեմի եւ ի զե-
 զից նեաթութացւոց, (29) եւ ի Բեթզազգա-
 զայ եւ ի զաշտայ Կարտայ եւ յԱզամով
 թայ. զի շինեալ էր երգեցողացն զեզս շուրջ
 զերուսաղեմու: ³ Յիբր. ցորտն եւ զպա-
 րիսպն: (31) եւ հանի ⁴ Յիբր. կարգ եցի եր
 կուս զասս մեծամեծս երգեցողաց. խաղալ յա-
 սաջ ի վերայ պարսպին յաջող կողմանէ իրուռն
 Ազրից: (32) եւ երթալը զինի նոցա Սփեթիս
⁵ Եբր. նորա Անուցիս, Ազրիէլ, Միզազա,
 Իրիզազա, Մասս, Նաթմանայէլ, Յուզա,
 Անանի նուագարմեօք Դաւթի տանն Աս-
 տուծոյ. եւ Եղրաս զպիբ առաջի նոցա: (37)
 եւ եկին ի գուռն Ազրեքն եւ զԷպ ուզից
⁶ Եբր. (38) եւ երկրորդ գաս երգեցողացն Երթի ուր
 ի հանդիպայ. եւ ես՝ զինի նոցա ընդ կէսոյ ժո-
 զովրդեանն ի վերայ պարսպին յաշտարակ ան-
 սի Փառնացն մինչեւ ի պարիսպն լայն, (39) եւ ի
 վերայ զրանն Եփրեմի եւ ի վերայ զրանն Շնոյ
 եւ ի վերայ զրանն Զկանցն, եւ աշտարակն

Անանայեկի եւ աշտարակն Մէսայ մինչեւ ի
 գուռն Այթարաց, եւ կայն առ զրանն Բուն-
 սին. (40) Եւ երկրքին դարք երգեցողացն կա-
 ցին ի տանն Աստուծոյ, եւ ես եւ կէս ուսրկա-
 նացն ընդ իս: (41) Եւս եւ քահանայքն Եդիակիմ,
 Մասիս, Մինիսմին, Միքիս, Եդիակէայի,
 Զարարիս, Անանիս փոքրք: (42) Եւ Մասիս
 եւ Սեմուղիս եւ Եդիակիմ եւ Ոդի եւ Յովհա-
 նան եւ Մեղքիս եւ Եզամ եւ Եղիւ, յայնմամ
 Երգեցողքն ամբարձին զձայնս իւրեանց ընդ
 Յեղեբեայ վերակայքին: ⁷ Յիբր. երուսաղեմի
⁸ Եբր. Եւ կարգեցան յառուր յայնմիկ արք ի
 վերայ սենեկաց փան զանձուքն, ընծայից,
 Երախայրեաց եւ տասանորդաց, առ ի կուտելոյ
 ի նոսս զրամինս օրինաց սպարակի քաղաքաց
 փանս քահանայից եւ Ղեւսայլուց, զի ու-
 րախութիւնն Սուղայ էր ի վերայ քահանայից
 եւ ի վերայ Ղեւսայլուց կայելոյ: (45) Եւ
 պատկէցին զպատկէցանութիւնն Աստուծոյ իւր-
 եանց, եւ զպատկէցանութիւնն սրբութեան,
 եւ երգեցիկքն եւս եւ զանապանքս քառս պատ-
 ուրիսնայն Դաւթի եւ որդւոյ նորա Սողոմոնի:
 (46) Զի յառուրս անտի Դաւթի եւ Ասափայ
 էին զիսուս որք երգեցողաց եւ երգ զպիւթեանն
 եւ օրհնութեան առ Աստուծոյ:

որպէս եւ կարգեալ էր օր բառ օրէ, եւ
՝ամենէին սուրբ զՂեւառայիսն եւ Ղեւ-
առայիքն զարդիսն Ահարոնի՝:

ԳԼ ԺԳ

1 Յաւար յայնմիկ կարգալին զգիրս Մով-
սիսի ի լսելիս ժողովրդեանն . եւ գտաւ
ի նմա զրեալ այտէս, ելիէ Մի մողէ
Ամենայի եւ Մովսարայի յեկեղեցի Առ-
2 առւծոյ յախտեանս ժամանակաց, Վասն
զի ոչ ելին ընդ առաջ որդւոցն Իորա-
կիի հայրւ եւ ջրով, այլ կարան ի վտր-
ձու զհալաամ՝ 3 զէս՝ անիծանկ զնստա .
եւ զարձայց Ասաուած մեր զանկձան
3 յօրհնութիւնս եւ եկեւ յորժամ յուան
յօրինացն, որոշեցին ի բաց զամենացն
խառնական յարայէլէ :

4 Եւ յառաջ քան զայս եղիտար քահա-
նայ էր ի գանձանակի տանն Ասաուծոյ
5 մերոյ, եւ 3 եւ տեղի Տուրիայ, եւ շին-
եալ իւր անդ տուն գանձի մեծ . եւ
անդ էր յառաջնում ուր ապին զման-
նայն եւ զիրանոն եւ զկահն սրբու-
թեան՝, եւ զառանտորս ցորենոյն եւ
զինւոյ եւ ձիթոյ եւ իւզոյ, գտնիկան
Ղեւառայոցն եւ երպեղեացն եւ զանա-
պանաց, եւ զառաջաւորս քահանայիցն

6 Եւ մինչ զայս ամենայն սրարեալ էր,
եւ ոչ էր յերուսաղէմ . քանզի յամի եւ
րեաներորդի եւ երկրորդի ՝Արաաչիսի
թագաւորի խաղաղացոյ՝ մասի առ թա-
ղաւորն . եւ յեա՝ րազում առ արց իւրնդ-

7 րեցի ի թագաւորէն, եւ ելի յերուսաղէմ,
եւ իմացայ զամենայն չարութիւնս զոր
արար եղիտար զամն Տուրիայ, զի ետ
նմա շինել տուն գանձու ի զաւթի տանն

8 Տեառնս : եւ չար թուեցաւ տաջի իմ
յոյժ եւ ընկեցի արտաքս զամենայն կահ՝

9 Տուրիայ ի ամենէն գանձու, եւ հրամա-
յեցի սրբի զտուն գանձումն ՝ Տեառնս, եւ
զարձուցի անդրէն զկահ 3 եւ զարաս
տանն Տեառն եւ զմաննայն եւ զլիբա-

10 նոն՝ : եւ զիտայի եւ հասի ի վերայ՝
եկիէ զրամին Ղեւառայոցն ոչ էր առ ետ,
եւ նոքա էին զնացեալ յալապակս իւր-
եանոյ, եւ Ղեւառայիքն եւ երպեղեիկքն

11 զորձէին զզորձ մշակութեանս : եւ կա-
ղեցայ ընդ իշխանսն եւ ասեմ, Ընդէր
5 պակասեցին ոռձիկք ի ասնէ Տեառն .
եւ ժողովեցի զամենայն սպասուսբան՝
եւ կարգեցի զնստա ի տեղիս իւրեանոյ :

12 Եւ ամենայն Հրեայք ընդէն զաստ-
նորդս ցորենոյ եւ զինոյ եւ ձիթոյ ի

13 գանձանակ ՝ տան Տեառն՝ : եւ հրամա-
յեցի ապ ի ձեռս Աեղիմայ քահանայի եւ
Մաղովկայ զրչի, եւ Փաղայեայ որ էր
յՂեւառայոցն, եւ 6 ի ձեռանէ նոցա Ա-
նան որդի Չաքուր, որդի Մաթմանայի .
վասն զի հաւատարիմ էին նոքա որք
րամանէին եւ տային եղբարց իւրեանոյ :

14 7 Յիշեացէ զիս Ասաուած յայնմ ամիւ
նայնի, եւ մի՛ ի բացէ արասցէ զուր-
մութիւնս իւր յինէն . վասն զի արարի
զայս ամենայն ի ասն Տեառն Ասաու-
ծոյ Իսրայելի :

15 Յաւուրան յայնուսիկ տեսանէի ի Հրէ-
աստանի՝ զի հարկանէին հնձանս յաւուր
չարաթու, եւ ընդէն զորայսն 2 ընդ
զրուսն Երուսաղեմի՝ . եւ կոխէին թեռն
զրասուց, զզինի եւ զխաղաղ եւ զթուզ,
րարձեալ ընտինս ընդէն յերուսաղէմ
յաւուր չարաթու . եւ 8 կաղեալ վկայս՝

16 զի վաճառէին յաւուր չարաթու, եւ
նստէին ի տեղիս վաճառացն որք՝ ըն-
դէն զձուկն եւ զամենայն վաճառս,
եւ 9 զմէին յաւուր չարաթու Հրեայցն
17 ի ներքս՝ յերուսաղէմ : եւ կաղեցայ
եւ 2 ընդ որդիսն Հրէից որք էին յերու-
սաղէմ, եւ՝ ընդ իշխանսն Յուզայ, եւ
ասեմ ցնոսա, Չինչ է անօրէնութիւնս
այս զոր կուք գործէք, եւ սղծէք 10 զա-

18 ռուրս սուրբ զչարաթու : Ո՛չ սցայէս
արարին հարքն ձեր, եւ ամ ի վերայ
11 նոցա Ասաուած զչարիսս զայս ամե-
նայն, եւ ի վերայ շտղաքիս այսորիկ,
եւ որդ կուք ընդէր յաւուրս զար-
կութիւնս ի վերայ Իսրայելի 12 եւ սղծէք

19 զօրն սուրբ զչարաթուսց : եւ եղև յոր-
ժամ կանդնեցի զզրուսն՝ Երուսաղեմի

6 Եբբ. թողեալ իցէ տունն Ասաուծոյ . եւ ժող-
վեցի զնստա (զՂԷ-ԴՄԶԷ) 7 Եբբ. ընդ ձեռումբ 7 Եբբ.
Յիշեալ զիս, Ասաուած իմ, վասն պարտիկ, եւ
մի՛ ջնձեր զզորմսն ի իւնս իմ, զորս արարի վասն
ասնն Ասաուծոյ իմնց, եւ վասն պաշտամանց
նարս : 8 Եբբ. յաւուրսն յորս վաճառէին զպա-
չայն՝ յանդ իմանեցի : (16) Եւ Տիւրայցիքն որ
ընտեկէին տնոյ՝ 9 Եբբ. վաճառէին յաւուր չա-
րաթու որդւոցն Հրէից եւ 10 Եբբ. զոր չարա-
թուսն 11 Եբբ. միւր 12 Եբբ. Ի պղծել զչարաթունս
(19) Եւ եղև յորժամ նստմանայն զրուսն

11 Եբբ. սրբէին Ղեւառայոցն, եւ Ղեւառայիքն
որդւոցն Ահարոնի 2 Եբբ. Գ-Կ-Ե 3 Եբբ.
զի էր մերձաւոր Տուրիայ . (5) Արար նմա սնն
եակ մեծ ուր գնէին յառաջնումն զընծայն
հացի եւ զկեղբուկն եւ զանոթան Եբբ.
Ասու երախ 4 Եբբ. ասնն Ասաուծոյ, զընծայն
հացի եւ զկեղբուկն

յառաջ քան զչարաթն, հրամայէի փակել զգրուանս, եւ ոչ տայի բանալ զնոսա մինչեւ անցանէր շարաթն. եւ դարձնայ կոտորել մանկուանս պահուարանս, զի մի՞ ոք իշխեսցէ մտանել բեռամբ յաւուր 20 շարաթնու ընդ գրուանս Երուսաղեմի: Եւ ազանէին ամենեքեան որք վաճառէին՝ արտաքոյ Երուսաղեմի միանգամ եւ եր- 21 կիցս: Եւ ասեմ ցնոսա, Ընդէ՛ր ազա- նիք զուք արտաքոյ պարտալիք. եթէ եւ 'սլլ տեսանեմ զանօրէնութիւնս զսպ, տամ հրամանս այսպէս՝ զի ոչ մտանիցէք 22 զուք ի շարաթնս մեր եւ ի քաղաքս: Եւ ասեմ ցՂեւտացիսն որք էին սրբեալ, եւ զային պահէին զգրուանս, եւ սրբէին յաւուր շարաթնու. եւ յայնմ հետէ ոչ պղծեցին զշարաթնս՝: Եւ յայսմ ամե- նայնի յիշեսցէ զիս Աստուած, եւ խնա- յեսցէ յիս ըստ բազում ողորմութեան իւրում:

23 Եւ յաւուրան յայնոսիկ տեսի զշրեայնս, ²զի նստէին կանայք Ազովտացիք եւ 24 Ամովնացիք եւ Մովարացիք, Եւ որդիք նոցա եւ տմանք ի կանանցն խօսէին Ա- զովտացի, եւ ոչ գիտէին խօսել Հրէ- 25 արէն՝: Եւ կազեցայ ընդ նոսա, եւ նկո- վեցի զնոսա, եւ հարի ի նոցանէ ³արս բազումս՝. եւ երզմնեցա զի զնոսա յանուն Աստուծոյ, զի մի՛ տացեն զըստերս իւր- եանց որպէս յոցա, եւ մի՛ պղտտերս նոցա 26 ածցին որդւոց իւրեանց: ⁴Եւ ասեմ ցնո-

սա՝, Ո՛չ յայդմ ամենայնի մեղաւ Սո- զումնս թագաւոր Իսրայելի. ⁵Եւ ո՞յ էր իրբեւ զնա իմաստուն յամենայն թա- գաւորս մեր՝. եւ սիրելի էր նա Աս- տուծոյ, եւ կայոց զնա Աստուած թա- գաւոր ի վերայ ամենայն Իսրայելի. ⁶Եւ զայսպիսի սիրելի Աստուծոյ եւ զիմաս- տուն եւ զմեծ թագաւոր՝ խոտորեցու- ցին եւ յանցուցին ի մեղս կանայք ալ- 27 ազգեաց՝: Եւ արգ մի՛ լուսաց եթէ ոք արտայց զայնպիսի մեծ շարաթնու, եւ մեղիցէ առ Աստուած, Եւ արայցէ 28 կին սլլազգի: Եւ յորդոցն Յովթեայ եւ յեղիապիւրայ մեծ քահանայն, լուսայ թէ էր կին նորա զուսար Սանարագա- տայ՝, եւ մերժեայ հալածեցի զնայինէն 29 ⁸Յիշեսցէ զնոսա Աստուած ի ժառան- գութեան եւ յուխտի քահանայութեան 30 Եւ զՂեւտացիսն սրբեցի յամենայն պ- լազեաց, եւ կարգեայ կարմեցի զնոսա որ ըստ օրէ՛ զքահանայնս եւ զՂեւտա- ցիսն այր իւրաքանչիւր ի գործ իւր: 31 Եւ ետու կայմ բերել զամենայն փայտ ողջակիւղայն յիւրաքանչիւր ժամանակս, եւ պտաջաւորսն պողոյ իւրեանց: Յի- շեսցէ զիս Աստուած մեր յամենայն բա- լութիւնս արդարութեան, այն որ օրհ- եակն է յաւիտեան: Ամէն:՝

¹ Եթէ այլ եւս կրկնիցէք մեքցից զձեռն իմ ի ձեց: Եւ այնուհետեւ ոչ եկին ի շարաթնու: (22) Եւ ասեմ ցՂեւտացիսն սրբել զանձինս իւր- եանց, եւ գալ պահել զգրուանս, եւ սուրբ տանել զօր շարաթնու ² Եթէ որ բնակե- յուցանէին կանայս Ազովտացիս եւ Ամովնացիս եւ Մովարացիս. (24) Եւ որդիք նոցա խօսէին կէս զիւրու Ազովտացւոց եւ ոչ գիտէին խօսել Հրէա- ընէ եւ ըստ լեզուի սլլոց ազգաց ³ Եթէ արս, եւ փեսայի զհերս նոցա ⁴ Եթէ գ-լ-տ-է

⁵ Եթէ. եւ ոչ գոյր թագաւոր իբրեւ զնա յազգս բազումս ⁶ Եթէ. եւ զնա իսկ յանցուցին կա- նայք օտարաթիք ⁷ Եթէ մին յորդոցն Յովթեայ, որդւոյ Եղիապիւրայ մեծ քահանային, էր փեսայ Սանարագատայ Արնացոյ ⁸ Եթէ Յիշես զնոսա, Աստուած իմ, որ պղծեցին զքահանայութիւն եւ զուխտ քահանայութեան եւ զՂեւտացւոց: (30) Եւ սրբեցի զնոսա յամենայն ալլազգեաց, եւ կարգեցի պահպանութիւնս վասն քահա- նայից եւ Ղեւտացւոց, իւրաքանչիւր ի պաշ- տաման իւրում: (31) Եւ վասն ընծայի փայտիցն ի ժամանակս սահմանեայս, եւ վասն երախայր- եաց: Յիշես զիս, Աստուած իմ, ի բարութիւնս

Ե Ս Թ Ե Ր

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

¹ **ՅԱՐԻՆ** երկրորդի թագաւորութեանն Արտաշիսի արքայի մեծի, յառաջում աւուր ամուսնի Ագարայ, որ է Հայերէն Արեգ, տեսիլ ետես Մուրթքէ որդի Յայիրայ, որդւոյ Սեմեայ, որդւոյ Կիսեայ, յազգէ Բենի-
³ ամինի, այր Հրեայ. Եւ էր բնակիւ ի ² Սիսիս քաղաքի. այր մեծ եւ հաւատարիմ ամենայն իրաց տան թագաւորին. ⁴ Եւ էր նա ի գերութենէ անտի զոր գերեաց Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելոնացւոց յերուսաղեմէ՝ Յեքոնիաւ հանդերձ ⁵ արքային Հրէաստանի. Եւ այս է երազ անտիան նորա զոր տեսանէր. Չայն խոտովթեանց եւ որոտանց եւ շարժմանց. եւ էր խոտովթիւն մեծ ի վերայ ⁶ երկրի. Եւ աճաւալիկ երկու վիշապք մեծք յոյժ, պատրաստեալ ելանէին ի ⁷ կիւր ընդ միմեանս. Եւ եզեւ ի նոցանէն ձայն մեծ, եւ ի ձայնէ բարրատոյ նոցա պատրաստեցան ամենայն ազգք ի պատերազմ, զի տագնն պատերազմ ընդ ⁸ ազգին արդարոյ. Եւ էր օրն խաւարին եւ մթին, տառապանաց եւ նեղութեանց, եւ էր խոտովթիւն մեծ ի վերայ ⁹ երկրի. Եւ խոտիկացաւ ամենայն ազգն արդար վասն իւրեանց չարեացն, եւ պատրաստեցան ի կորուստ. եւ կար-
¹⁰ զացին նոքա առ Աստուած. Եւ ի ձայնէ անտի նոցա եզեւ իբրեւ ի փոքրիկ ազ-
¹¹ բերէ գետ մեծ՝ յստակ. Եւ արեգակն ծագեաց, եւ խոնարհքն բարձրացան եւ ¹² կերան զփառաւորսն. Եւ զարթեալ Մուրթքէ ի սեպտենէ աստի յայտանէ, զոր Աստուածն խորճեացաւ աննիլ. եւ անէր կանախ կրտսնն ի որսի իւրում, եւ յամենայն զօրութենէ իւրմէ կամէր

զիտել՝ եթէ զինչ իցէ տեսիլն զոր ետես անպէն ի նմին զիչերի.՝

ԳԼ. ԺԲ

¹ **Եւ** զազարեաց Մուրթքէ յապարանան Դաբիթեա հանդերձ եւ Թաւայիւ երկոքուսիք ներքինեօք թագաւորին, որ էին պահապանք ապարանից թագաւորին. Եւ իբրեւ գիտակ եզեւ Մուրթքէ խորճուցոց ներքինեացն, եւ զկտան սրախց նոցա քննեաց՝ եթէ պատրաստեալ են նոքա ձեռն արկանել ի թագաւորն Արտաշէս, եցոյց արքայն զխորճուցս ³ նոցա. Եւ եհարց թագաւորն զերկտնն ներքինիան, եւ նոքա խոստովան եզեւ նմա. եւ հրամայեաց զնոսա կտալել. ⁴ Եւ զրեաց թագաւորն զբանս զայստիկ ի յիշատակս, եւ Մուրթքէ զրեաց վասն ⁵ բանիցս այսոցիկ, Եւ ես հրաման թագաւորն Մուրթքէի, մեծաւ զգուշութեամբ առաւել եւս զարման տանել տան թագաւորին. եւ ետ նմա պար-
⁶ գեւտ Եւ էր Համան Ամաղովթեայ Բովկեցւոյ փառաւոր առաջի արքային, եւ կամեցաւ շարճարել զՄուրթքէ եւ զմոզովուրդ նոցա վասն երկուց ներքինեացն.՝

ԳԼ. Ա

¹ **Եւ** եզեւ ³ յետ բանիցս այսոցիկ յաւուրս Արտաշիսի, (որ եւ այս Արտաշէս՝ կալու ի Հնդկաց աշխարհէն մինչև յեթովուպիա հարեւր քսան եւ եթին գաւ-
² ււառ.) ⁴ Ի նմին աւուրս յորս նստաւ ի ³ Սիսիս քաղաքի՝, Յամին երրորդի թագաւորութեանն իւրոյ, արար ⁵ թագաւորն կոչուես սերեկեաց իւրոց եւ մե-

³ Եբբ. յաւուրս Ասուերոսի, (այս Ասուերոս
⁴ Եբբ. Յաւուրան յայնտիկ իբրեւ նստաւ Ասուերոս յսթոս թագաւորութեան իւրոց որ ի նուշան քաղաքի ⁵ Եբբ. կոչուես ամենայն իշխանաց իւրոց եւ ծառայից իւրոց. զօրն Պարսից եւ Մարաց, նախարարք եւ իշխանք զաւառաց էին առաջի նորա, (1) Ի ցուցանել ի

¹ Այս գլուխ պատէ յեբբայականն ² Եբբ. Եբբ. նուշան, որ եւ սէ Սուսէն, Արսան, Սուսիս, Եւ նուշան

ծամեծաց , եւ այրոց եւս աղգաց Պարսից
 եւ Մարաց , եւ ամենայն իշխանաց նա-
 1 խարարացն : Եւ իբրեւ եղոյց՝ նոցա զմե-
 ծառ թիւն թապաւ որութեանն իւրոց , եւ
 զվառս ուրախութեանն վայելեալ թեանն
 զաւուրս հարեւր եւ ութսուն :
 5 Եւ յորժամ յանդ ելանէին՝ աւուրք
 հարսանեացն , զարձեալ միւսանգամ
 հրամանն ետ կոչել ի հարսանիան զամբիկ
 քաղաքացիսն իւր ի գաւիթ ասնն ար-
 6 քունի զաւուրս վեց : Եւ էր զարդար-
 եալ բեհեզովք եւ կերպասովք՝ զորս էր
 կարգեալ եւ կարմեալ զլարովքն ծիրան-
 6 եօք եւ բեհեզովք , եւ զորս էր կապ-
 եալ ի խոյակնս սոկիս , եւ ի ծերանիս՝
 որ կային ի վերայ սեանցն պատուակա-
 նաց եւ ի խարսխացն սոկեղինաց . ուր
 կային զահոյք բաղումք սոկեղէնք եւ
 արծաթեղէնք ընդելուզեալք մարգար-
 8 աօք եւ ակամրք պատուականօք՝ լցեալս
 պատուական հանդերձիւք ի վերայ վար-
 7 զայտտակ զաւթին . Ուր կային թա-
 կոյք եւ ըմպելիք թագաւորին սոկեղէնք
 եւ արծաթեղէնք , որք էին յերից բիւ-
 րուց քանքարաց , եւ զինի յոյժ՝ ար-
 8 քայի ըմպելի : Այլ կոչուռնքս որպէս
 օրէն էր եղեւ . վասն զի այսպէս կա-
 մեցաւ թագաւորն ասնել պաշտօնեայ
 9 ծառայիցն :՝ Եւ Ասթիւնէ կին թագա-
 ւորին արար կոչուռնս կանանց յատա-
 րանս թագաւորն *Արաւայիսի :
 10 Եւ յաւուրն եւթներորդի յանձն իւր
 դուարձացեալ լինէր թագաւորն . եւ ասէ
 ցԱման եւ ցԲարան եւ ցԹաւա եւ ցԲու-
 րաղէ եւ ցԱթիւլիթա եւ ցԲաստեղա եւ
 ցԹաւարբա , ցեւթանեալն ներքինիս՝

11 ցարչաժոնեայս իւր , կոչել շղկինն յար-
 քունիս թաղաւորեցուցանել զնա , եւ՝
 ցուցանել ամենայն իշխանաց եւ աղգաց
 զգեղեցեալ թիւն նորա . զի էր գեղեցեկ
 12 յոյժ : Եւ ոչ լուսն նմա Ասթիւնէ գալ
 առ նա ընդ ներքինիսն : Եւ արամեցաւ
 թագաւորն եւ բարկացաւ յոյժ :
 13 Եւ ասէ զսիրելիսն իւր զիրան զոր
 արար Ասթիւնէն . Արդ արարէք , ասէ
 թագաւորն , այսուհետեւ օրէնս եւ լու-
 14 բաւուռնս : Եւ մատեան առաջի նորա
 Արքինսէոս եւ Աւնաթեւ եւ Մագիսեար՝
 իշխանք Պարսից եւ Մարաց , որ էին
 մերձաւորք եւ ամբողջապէս արքային ,
 15 Եւ պատմեցին եթէ յոյպէս՝ օրէն է
 ասնել Ասթիւնեաց կնոջ թագաւորին ,
 զի ոչ արար զհրամանս արքային , զոր
 հրամայեաց նմա ի ձեռն ներքինեացն :
 16 Եւ ասէ Պաւքեւս ցարքայ եւ ցիշ-
 խանն , Ոչ եթէ արքայի միայն ընդզէմ
 զարձաւ Ասթիւնէ արկնանց արկին , այլ
 ամենայն իշխանաց եւ իւսասակապցար-
 17 քայի : Սոյնայնս եւ ամենայն կանայք
 լինին անհնազանդ իշխանաց Պարսից եւ
 18 Մարաց , Յորժամ լսին զարհամարհանս
 կնոջ թագաւորիս , համարձակին իշխել
 19 եւ անարգել զարս իւրեանց : Արդ , եթէ
 կամք իցեն եւ հաճոյ թուեսցի ար-
 քայի , մի մայէ նա առ արքայ . եւ
 զարկնու թիւն նորա տացէ կնոջ որ լաւ
 20 եւս . իցէ քան զնա : Եւ լուիցին զօրէնս
 զոր հրամայեա ի թագաւորութեանդ
 ճքում , եւ պատուեսցեն կանայք զարս
 իւրեանց սրատուով մեծաւ՝ յաղքատաց
 մինչեւ ի մեծամեծս :

1 Երբ ասուրքն այնքելի , արար արքայ ամենայն
 մարդրգեանն որ ի նուշան քաղաքի , ի մեծա
 մեծ մինչեւ ցիպրուսն , կոչուռն աւուրս եւ թիւն ,
 ի գաւթի պարտիքի ասնն արքունի : (6) Աս-
 րաքայի ի սպիտակ եւ ի կապուտակ կերպասէ
 կախեալ էին լարիւք ի նուրբ բեհեզոյ եւ ի ծի-
 րանեղ , եւ օղակք արծաթեօք ի սեանց որ ի
 մարմարինն . եւ ի վերայ յատակի ի պարտիբէրէ ,
 ի սպիտակ մարմարիննէ , յարարատարէ եւ ի
 սեւ մարմարիննէ կային զահոյք սոկեղէնք
 եւ արծաթեղէնք : (7) Եւ էր ըմպել յանոթս
 սոկեղէնս , եւ անոթն էին ալգիտոպղիք , եւ
 գինի արքունի բազում սրպէս վայել էր արքայի
 (8) Եւ ըմպելն էր ըստ օրինի . ոչ որ բռնադա-
 տեր . քանզի այսպէս հրամայեալ էր արքայ
 ամենայն պաշտօնէի ասն իւրոյ , ասնել ըստ
 կամաց ասն իւրարանչիւր : Երբ Ասուերոսի

2 Երբ զԱթիւնէ տակին առաջի արքայի թագաւո-
 րքունի , 3 Երբ ըստ բանին արքայի որ ի
 ձեռս ներքինեաց 4 Երբ արքայ ցիմաս-
 սուսն որ գիտէին զմասնակաւ (այսպէս էր
 ստորութիւն արքայի ընդ ամենեօնն որ գիտէին
 զօրէնս եւ զիրաւուռնս : (14) Եւ եւթսաներին
 իշխանք Մարաց եւ Պարսից՝ կարսեանս , Սեթար ,
 Աղմաթա , Թարսիս , Մեղեւ , Մարսեան , Սեմու-
 քան որ էին մտառն եւ տեսանէին զերես
 արքայի՝ էին առաջին խորհրդականք թագաւո-
 րութեանն : (15) Եթէ Որպէս 5 Երբ Մեմուքան
 6 Երբ մարդրգոց որ են յամենայն գաւառս արքայի
 Ասուերոսի . (17) Զի ելցէ բան արկնոյնս առ ամե-
 նայն կանայս՝ անցանել զարս իւրեանց յայս
 իւրեանց , եւ սարկին , Արքայ Ասուերոս տացաւ
 ծէլ զԱթիւնէ արկինս առաջի իւր , եւ ոչ եկն :
 (18) Եւ այստ խոսեցայն զայս օրինակ արկնայք
 Մարաց եւ Պարսից 7 Երբ ելցէ հրա-
 ման արքունի իւրեանց նորա , եւ զրեացի յօրէնս
 Պարսից եւ Մարաց , եւ մի ջնջեացի , զի մի՝
 8 Երբ քում որ մեծ է յոյժ

21 Եւ հաճոյ թուեցաւ բանն սրբայի եւ ամենայն իշխանաց նորա . եւ արար թագաւորն որպէս խօսեցաւ Մուքիւս :
 22 Եւ առաքեաց ընդ ամենայն իտալաւորութիւնն իբր ի վաւատան ամենայն՝ ըստ հրամանին որ եղաւ ի վերայ ամենայն կանանց :

Գ Լ Բ

1 Եւ յետ բանիցս այսոցիկ ²զադարեաց թագաւորն ի բարկութենէ անտի, ³եւ ոչ յաւել յիշել եւս զԱսթիւնէ . զի ի մահն ունէր զոր խօսեցաւն նա . եւ
 2 այսպէս մերժեալ ընկեցաւ կինն՝⁴ և օսեն սպասաւորք թագաւորին , Սընդերեայն արքայի ազջկունս կոյսս՝ զի-
 3 զեցիկս տեսանելով . եւ հրամայեացէ արքայ զաւտապետս կաջողանել ընդ ամենայն երկիր թագաւորութեանդ քո , եւ ընտրեացն ազջկունս կոյսս , եւ օտ-
 4 ցին անել ի Սուսէն քաղաք՝ ի կուսանոց մի . եւ տացն զնոսս զներքինին՝ ⁵արքունի՝ որ պահապանն է կանանց , եւ ⁶հրամայեաց արքայ տայ նոցա եւլ
 7 եւ անտա եւ զամենայն զարմանս՝ . եւ կինն՝ որ հաճոյ լիցի արքայի թագաւորեացէ նա փոխանակ Ասթիւնայ : Եւ հաճոյ թուեցան արքայի իրքն . արար այնպէս :
 8 Եւ էր այր մի Հրեայ ի Սիրիս քաղաքի , եւ անուն նորա Մուրթքէտս , որպի Յա-
 9 իրայ , որդւոյ Սեւեայ , որդւոյ Կիսեայ ,
 10 յազգէ Բենիամինի . Որ էր գերի եկեալ յերուսաղեմէ ¹¹զոր գերեաց Նաբուքո-
 12 զոնոսր արքայն Բաբելոնացոց : ¹³Եւ էր նորա մանուկ մտուցեալ զգուտար Ամի-
 14 նադարայ՝ եղբոր հօրն իւրոյ , եւ անուն

էր նորա Եսթեր . եւ յառնուլ զնա ի մօ-
 15 րէն եւ ի հօրէն իւրմէ՝ կամէր առնուլ իւր կնութեան . եւ էր ազջիկն բարի յոյժ տեսանելով :
 16 Եւ յորժամ լու ելել ¹⁷հրաման թագաւորին , ժողովեցան ազջկունք թագաւոր ի Սրսան քաղաք , ընդ ձեռամբ Ովկեայ . տարան ¹⁸զԵսթեր տա Ովկա ,
 19 որ էր ներքինի ի վերայ կանանց : Եւ հաճոյ եղև նմա ազջիկն , եւ եզրանա զնորնս առաջի նորա , եւ փութացաւ նմա տալ ²⁰զաճառն եւ զմասն զարմա-
 21 նոյ՝ նորա , եւ զԵսթին ազջիկն զորս տու-
 22 եալ էր նորա նամիչս յարքունուստ . եւ ²³պարմանէր զԵսթեր առուկազոյն քան զայլ ընկերս նորա՝ , եւ զնամոխտ
 24 նորա նոյնպէս : Եւ ոչ եցոյց Եսթեր զազգն եւ ոչ զգաւանն . փասն զի պատուիրեաց նմա Մուրթքէ՝ մի սրաս-
 25 մել : Եւ յաճախէր Մուրթքէ զամենայն օր չրջել առ տափս կանանցն , եւ սե-
 26 սանել թէ որպիսի անցք անցցին ընդ Եսթեր :
 27 ²⁸Ձի մերձ էր ժամանակ ազջկանն մտա-
 29 նել առ թագաւորն , յորժամ լնուին ա-
 30 միւք երկրոտաան .՝ (զի այսպէս կատա-
 31 րէին աւուրք զարմանոյ նոցա . առիսս վեց օճանէին իւզովք անուշիւք , եւ ամիսս վեց ի խոճկս անուշուս եւ
 32 ³³յաճառս եւ ի լուանալ կանանցն .) Եւ ապա մտանէր առ արքայն . եւ որում կամէր տայ զնա ի ձեռս նորա , մասնէր ընդ նմա ի սենեակն առաջի թագաւո-
 34 րին : Ընդ երեկս մտանէր առ թագաւորն , եւ ցերեկ երթայր անդրէն առ ընկերս իւր , եւ առ Ովկաներքինի պահապան կանանցն . եւ կայր անդէն , մինչեւ կոչէին զնա յականէ ի սենեակ թագաւորին :
 * 1 Եբր. հրաման եւ հրովարտակ 9 Եբր. զԵսթեր յարքունին 10 Եբր. զպէտ մարտութեան նորա և զաճեկն 11 Եբր. տարու զնա յազնուսոց զն տեղի կանանցին , 12 Եբր. Եւ իբրեւ լինէր ժամանակ մտանելոյ իւրաքանչիւր ազջկանն առ արայ Ասուերոս . յետ կատարելոյ իման երկրոտաան ամսոց ըստ սովորութեան կանանց , 13 Եբր. յորս պիտոյն էին ի մտարութիւն կանանցն . (13) Եւ ապա մտանէր ազջիկն առ արքայն և զոր ինչ իբ՝ զ-
 րէքն՝ տային նմա տանել ընդ իւր ի կանանցէ անտի յարքունին թագաւորին : (14) Ընդ երեկս մտանէր . եւ ցերեկ երթայր անդրէն յերկրոց կանանցն ընդ ձեռամբ Առաջայպայ ներքինոյ արքայի որ էր պահապան հարձկն . եւ ոչ եւս մտանէր առ արքայ , էթէ ոչ հաճէր ընդ նա արքայ . եւ կոչէր նա յականէ :

1 Եբր. Եսթերն : (22) Եւ առաքեաց հրովարտակս յամենայն զաւառս արքայի , յիւրաքանչիւր զաւառ ըստ զոր իւրում , եւ առ իւրաքանչիւր ժողովո . ըզ ըստ լեզուի իւրում զի կացցէ այր իւրաքանչիւր իշխան ի տան իւրում . եւ խօսեացի զեզու ժողովոյնն իւրոյ :
 2 Եբր. իբրեւ զազարեաց 3 Եբր. յիւրեաց զԱսթիւնէ եւ զոր արարեալ էր նորա , եւ որ ինչ զճաւալ էր զնմանէ 4 Եբր. արքունի , ցվգաս
 5 Եբր. տացն նոցա որ ինչ պիտոյն է ի մարտութիւն 6 Եբր. ընդ գերիսն զզր ընդ Յերոնէայ արքայի Յաւգայ 7 Եբր. և անուշանէր զԱսուսաս , այն ինքն է զԵսթեր , զգուտար հօրեղբոր իւրոյ , զի ոչ զպին նորա հայր եւ մայր . եւ ազջիկն էր զեղեցիկ երեսօք , եւ բարձր տեսանելով . եւ ի մեռանել հօր նորա եւ մօր նորա առ զնա Մուրթքէ իւր ի գուտար :

15 Եւ իրբեւ լնայր ժամանակն Եսթե-
 րայ՝ զստեկն՝ ¹Ամինադաբայ կղզոր հօրն
 Մուրթքէի՝ մտանել առ արքայն, ոչ ինչ
 արարիտա արար զոր միանդամ սրատու իր-
 ևայ նմա ²Ներքինին, որ էր ստանադան
 կանանցն, զի էր Եսթեր գառալ շնորհս
 յամենեկոսն որ միանգամ սեւանէին
 16 զնա, Եւ ³եմուա Եսթեր առ արքայն
 յերկոտասաներորդ ամսեանն Ադար, որ
 է Հայերէն Արեգ, յեւթներորդ ամի՝
 17 թագաւորութեան նորա: Եւ հաճոյ
 թուեցաւ Եսթեր արքայի յոյժ, եւ եւ
 զիտ նա շնորհս քան զամենայն կա-
 նայան, եւ եզ ի վերայ գլխոյ նորա
 18 զթագ կանանցն՝: Եւ արար թագաւ-
 ւորն կոչուես ամենայն ⁴սիրելեաց իւ-
 րոց եւ զօրացն իւրոց զաւուրս եւթն,
 եւ բարձրացոյց նա զհարսանիմն եւ-
 թեկայ, եւ հրամանս ետ թողութիւն
 սանել ամենեկուն որ ընդ թագաւորու-
 թեամբ նորա էին:
 19 Եւ Մուրթքէ զարմանէր եւ կազմըր
 20 զառւան թագաւորին՝: Այլ Եսթեր ոչ եցոյց
 զերկիր հայրենի զաւաւին ⁶Իւրոյ. զի
 այսպէս սրատու իրեալ էր նմա Մուրթքէի,
⁷երկնչել յԱստուծոյ եւ ամենկ զհրամանս
 նորա, որպէս էր նա սա նմա յառաջ.
 եւ Եսթեր ոչ փոխեաց զիւր կարգն:
 21 Եւ արտանցան երկու ներքինիք ար-
 քային՝ որ արձայանապետքն էին մտոց-
 կանն. վասն զինախանձէին ընդ Մուրթ-
 քէի՝ առաւել քան զնոսա սրատուելոյ ի
 թագաւորէն, եւ կամէին սպանանել
 22 զԱրտաշէս արքայ.՝ Եւ ազգ եղև Մուրթ-
 քէի լամնս այս, եւ յայանեաց Եսթերայ,

Եւ Եսթեր եցոյց արքայի ⁸զխորհուրդս
 23 մահուս: Եւ արքայն կշտամբեաց զեր-
 կտին ներքինիսն, եւ կտխեաց զնոսա
 զփաթաէ. եւ հրամայեաց թաղաւորն
 զիրան զայն գրել զգուշութեամբ, եթէ
 սրպէս հաւատարիմ եղև առ նա Մուրթ-
 քէս:՝

ԳԼ . Կ

1 Եւ եղև յեա այսորիկ եւ փոսուորեաց
 արքայ ⁹Արտաշէս զՀաման Դաթուրաւ
 հանդերձ եւ ընկերօք նորա՝, եւ յարձ-
 յայոցոյ զնա յառաջին սիմու քան զա-
 2 մենայն սիրելիս իւր: Եւ ¹⁰ամենեկին
 որ միանգամ էին ի ստն թագաւորին՝
 երկիր սրագանէին նմա, զի այսպէս
 հրամայեաց թագաւորն սանել. այլ
 3 Մուրթքէ ոչ պագանէր նմա երկիր: Եւ
 խօսեցան մեծամեծք թագաւորին ընդ
 Մուրթքէի եւ ասէն, ¹¹Մուրթքէ, ընդէր
 ոչ սրագանես զու երկիր Համանայ ըստ
⁴հրամանի թագաւորին՝: Հայ յամենայն
 որ խօսէին ընդ նմա, եւ նա ոչ լսէր
 նոցա, եւ ամբաստան եղևն զՄուրթքէ
 առաջի Համանայ. ¹²Եւ Մուրթքէ ոչ
 հնազանդեցաւ հրամանայն արքայի,
 5 քանզի՝ Հրեայ էր: Եւ յորժամ զիտաց
 Համան՝ եթէ ¹³ոչ պագանէ նմա երկիր,
 6 յարկացաւ յոյժ: ¹⁴Եւ խորհուրդ արար՝
 զի կորուսցէ զՀրեայն որ ընդ թագաւ-
 ւորութեամբն ¹⁵Արտաշէսի արքայի իցեն:
 7 Եւ արարին հանդէս համարոյ յամին եր-
 կոտասաներորդի թագաւորութեանն Ար-
 տաշէսի. եւ արկանէր վիճակ որ յօրէ
 եւ ամիս յամսոյ, զի որպէս կորուսցէ
 ի միւռմ աւուր զազգն Մուրթքէի. եւ
 սնկաւ վիճակն ի չորեքտասան ամսոյն
 Ագար:՝

¹ Էբբ. Արիքայեղայ, եղբոր հօրն Մուրթքէի, զոր
 արարեալ էր Մուրթքէ իւր գուստր, ² Էբբ.
 Ազա ներքինին արքայի ³ Էբբ. ամու Եսթեր
 տա արքայն Ասուերոս յագարանն նորա արքու-
 նի, յամենանն տասներորդի, (որ է Թէթթ մովս)
 յամի եւթներորդի ⁴ Էբբ. զթագն արքունի,
 եւ արար զնա սիրելի փոխանակ Աղդինեայ
⁵ Էբբ. իշխանաց եւ ծառայից իւրոց, կոչուես
 Եսթերայ, եւ շնորհեաց հանգիստ գաւառաց,
 եւ ետ պարգեւս որպէս վայել էր արքայի:
 (19) Եւ իրբեւ ժողովեցին ուղղվուես երկրորդ
 անգամ, Մուրթքէ նատեր առ գրան թագաւ-
 ւորին ⁶ Էբբ. իւրոյ, եւ զազգ իւր ⁷ Էբբ.
 զի Եսթեր արանէր զքանս Մուրթքէի, որպէս
 յորժամ անանէրն ընդ նմա:
 (21) Յաւուրն յայնտիկ, իրբեւ նատեր
 Մուրթքէ առ գրան թագաւորին, Բիգթան ե
 Թարեւ, երկու ներքինիք արքայի, ի պահապո-
 նաց ստոր գրանն, զայսոցեալ խնդրեցին մեկ
 զձեռս յարքայ Ասուերոս:

⁸ Էբբ. յամու Մուրթքէի: (23) Եւ խնդրեցաւ լամն
 ե գառու, եւ երկայրն կտխեցան զփաթաէ, եւ գրեցաւ
 ի գիրս յիշատակաց առաջի արքայի: ⁹ Էբբ. Աս-
 ուերոս զՀաման զարդի Ամնոյ ամի այ Աղ ազ սցււոյ
¹⁰ Էբբ. ամենայն ծառայք ¹¹ Էբբ. (Նոզ էր անցանես
 զու զհրամանաւ արքայի ¹² Էբբ. սեւանել
 եթէ կոչցէ Մուրթքէ ի քանս իւր. զի եցոյց
 նոցա Եթէ ¹³ Էբբ. Մուրթքէ ոչ ¹⁴ Էբբ.
 Եւ զոյցն ինչ թուեցաւ յայն նորա միւր ձեռս
 ի Մուրթքէ միայն, զի զգացուցեալ էին նմա
 զազգն Մուրթքէի, խորհուրդ արար Համան
¹⁵ Էբբ. Ասուերոսի արքայի իցեն, զազգն Մուրթքէի
 (7) Յամենանն առաջնուամ, այն է ամիսն Նիսան,
 յամին երկոտասաներորդի Ասուերոսի արքայի,
 եւ արկանել Փուր, այսինքն՝ վիճակ առաջի
 Համանայ որ յօրէ Եւ ամիս յամսոյ միւրեւ
 ցերկոտասաներորդն, որ է ամիսն Ագար:

8 Եւ Կիսոսեցաւ ընդ արքային եւ ասէ՛, Գոյ ազգ ցրուեալ ընդ հեթմոնոսս, եւ ընդ ամենայն իտպաւորութեան քում՝² որք են ապիրատք եւ խորամանկք քան զամենայն ազգս՝, եւ օրինաց արքունի ոչ հնազանդին. եւ ոչ օյուսս են արքայի եթէ ինոյուս գու զնոսսս Արզ, եթէ կամք իցեն արքայի, հրամանսսսսս կորուսանել զնոսս, եւ ես կարգեցից ի Կանձս արքունի ըսեր քանքար արծախոյ, եւ հնան արքայ զմաստնին իւր եւ ես Կնոս ի ձեռս ՅՄանայ Կրկ զՀրէիցն եւ կեքել առ ի կորուսանել 11 Գնոսսս՝ եւ ասէ իմպաւորն ցՀաման, Չարծաթի կալ ընդ քեզ, եւ զազգ զազգ արա սրպէս եւ կամիսս 12 Եւ կոչեցին զգալիւան արքունի յամսեանն առաջնում, յաւուրն երկրասաներորդի, եւ զրեցին որպէս եւ հրամայեաց նոցա Համան, զօրաւարաց, իշխանաց ընդ ամենայն գաւառսս ՚ի Հնդկաց մինչեւ յԹովկացիս՝ հարեարքանն եւ եւթն գաւառս, եւ իշխանայն ազգաց, զիր իւրաքանչիւր ինոյուս Արտաւ 13 չիտի հրամանաւ՝. եւ առաքեցան հրովարտակքն ի ձեռն հրեշտակաց ընդ ամենայն իշխանութիւնն ՅԱրասչիւի կորուսանել զազգն Հրէից յաւար միւում, յամսեանն՝ երկրասաներորդի՝ որ է Ագար, եւ յափշտակել զամենայն ինչսս 14 Եւ զասացուածս նոցա՝ ՅԵւ հրամանն հրովարտակին էր այսպէս՝

ՊԼ. Ժ. Գ

17 Արքայ մեծ Արտաւէս՝ ձեզ որ էք ի կողմանս Հնդկաց եւ Եթովպացոց,

իշխանաց եւ պետաց, ձեզ հնազանդեյողց, եւ ամենայն երկրիս Կայս Կրեմս 2 Կամեցեալ՝ ոչ ցատամար իշխանութեանս հպարտացեալ, ոչ քաղցրութեամբ եւ խոնարհութեամբ կարգեալ, զի Կոյնոսիկ սր ի հնազանդութեանն իցեն՝ անշուշտ յամենայն ժամ հաստատել զկեանս նոցա, զթագաւորութիւնն կացեալ խազազութեամբ մինչեւ ի ծագս երկրիս, ապ նորոյել զխազազութիւնն որում 3 ցանկացան ամենայն մարդիկ. Հաւատացեալ իմ որ խորհրդակիցս են իմ, զի որպէս ի Կրեմս տարցի զիրսս, որ զիմաստութիւնս եւ զինսամ առանց փոխութեոյ հաստատուն հաւատովք յայսմեալ, որով արծանի լեալ երկրորդ ախոսակցութեան իմոյ Համան. եւ եցոյց մեզ որ ընդ ամենայն սինգերս ազգ՝ խառնեալ են զժնդակ ժողովուրց ոմն, խափան որինաց, որք ընդզէմ կան իտպաւորաց, եւ ի բաց մերձեն յերևանց զհրամանսս առ ի չլսել նոցա, որ ի մէնջ ուզեալ եւ հաստատեալ անշուշտ մերոյ 5 իշխանութեանս Արզ կայեալ զազգս միայն՝ բովանդակ ազգաւ իւրեանց սուսաջի ամենայն մարդոյ որք միտնգամ իցեն, եւ զկարգս զօրինաց զօտարաց ի բաց փոխել. եւ որ զժնդակքն են եւ ընդզէմ մերոյ իրաց, յորոց ձեռաց կասարին ամենայն չարիք, որք են իմէնջ 6 միք մերոյ թագաւորութեանսս Կարգեցաք այժմիկ՝ վասն որոյ ձեզ ազգ աւարաք զրոյս մերով այսուիկ, եւ ի Համանայ որ հաստատեալ կացեալս է ի վերայ իրացս այսոցիկ, եւ երկրորդի հօր մերոյ, զամենեւեան կանամքք եւ որդւովք հանդերձ կորուսանել իցել սրով թշնամեալ՝ առանց զիմպոյ եւ ինայեցելոյ. յամսեանն երկրասաներորդում, ի չորրորդ աւուրն, որ է Ագար, 7 ի ապուռջս յայսմիկ մահու չարաւ ի զմտա իմցեն յաւուր միւում. եւ յետ այլս ժամանակի եկիցի խազազութիւն մեզ՝ ի կատարել իրացոյ այսոցիկ 8 Եւ պատճէնք հրովարտակցն սինեալ Կրկն ընդ ամենայն գաւառան. եւ իրրեւել հրամանն այն, ամենեքին սպարտաք լինէին սուրն այնմիկ. վութմանակի հասանէին իրքն այն եւ ի Շուշան քաղաք. եւ թագաւորն եւ Համան Կարգարէին զվարսս իւրեանց, եւ խոսիկք ամենայն քառաքնս՝

1 Եբր. ասէ Համան Կարքայ Ասուերոս 2 Եբր. ե օրէնք նոցա այլակերպք յամենայն ազգաց 3 Եբր. Համանայ որդւոյ Ամագայթայ Ազազացւոյ թշնամեցն Հրէից 4 Եբր. եւ իշխանայն ի գաւառս գաւառս ըստ գրոյ նոցա եւ ամենայն ազգի ըստ լեզուի իւրում յաման Ասուերոսի արքայի գրեցաւ եւ կնքեցաւ մատանեալ թագաւորն 5 Եբր. արքայի ջնջել ստատակել կորուսանել զամենայն Հրեայս յերկրասարդէ մինչ ցձեր, զմանկունս եւ զԿանայս յաւուր միւում յերեքասաներորդում ամսեանն 6 Եբր. Պատճէն հրովարտակին էր տոյ հրաման ի գաւառս գաւառս, յայտ աւարեալ ամենայն ազգաց կալ պատարտտ յաւուրն յայնմիկ (15) Ասր հանդակքն ելին սահպեալք ի հրամանէ թագաւորն, եւ սուս պատուէր ի նաշան քաղաքի. եւ արքայ եւ Համան իրովեցան ըմպել, ոչ խոսիկայ էր քաղաքն Շուշան 7 Ասր Բւ-ի Կ-ի-ի-ի յԵբրայեակէն :

ՓԼ. Կ

1 Եւ Մուրթքէ իբրեւ զխոսոյ զիրան՝ պատանեաց զպատմութեան իւր եւ զգեցաւ քուրձ, եւ ցամեաց մոխիր զզլտով իւրով, եւ ընթացաւ ընդ հրապարակաքաղաքին: Ի ձայն ¹Կորնթոսաց զուր զուր ստար սարապարտուց զազդս իմ, որ ոչ **2** ինչ գործեաց չարին: Եւ եկն մինչև ի զրուհա տանն արքունի եւ եկաց. զի ոչ իսկ էր արժան ²նմա մասնել ի գաւթին արքունի, զի զգեցեալ էր զքուրձ **3** Եւ զմոխիր: Եւ ընդ ամենայն գաւառուր եւ ³կարգայն զգիրն՝ ալաղակ եւ կոծումն եւ սուգ մեծ լինէր Հրէիցն, ⁴եւ արկանէին քուրձ եւ մոխիր զիրեւորս: **4** Եւ մտին ներքինիքն եւ նաթիչալն տիկնանց տիկնոջն, եւ պատմեցին Նաթիւրայ. Եւ խոսովեաց յոյժ ²իբրեւ լուսա վան հրամանին զոր ետ թաղաւորն. Եւ առաքեաց զգեղացանկ զճանկերձն Մուրթքէի, եւ հանել ի նմանէ զքուրձն: **5** Եւ նա ոչ հուանեցաւ նմա եւ Նաթիւրայ հայ հանապաղ առաջի նորա, եւ առաքեաց ճշմարտել ի Մուրթքէէ թէ ալաղակ **7** Եւ այնպէս իցէ: Եւ Մուրթքէ եղաց նմա զիրան որպէս եւ լիսլ էին, եւ ⁷լիտստ տունն զոր խոտաքան Համան արքայի, սալ ⁸դանձ բեր. քանքար՝ զի կորուսցէ **8** զՀրեայն: Եւ զպատճէնն՝ որ ի Սուսիս քաղաքի կարգացեալ էր առ ի կորուսանել զնոսա, ետ զայն ցներքինին զի ցուցէ Նաթիւրայ, ⁹եւ սաէ ցնա պատուիրելով, զի Մացեա եւ ինզրեացեա յարքայէ, եւ աղաչեցես վանն ժողովրդականն: զի յիշեացես զաւուրան տաւաղանաց քոց՝ որպէս եւ մնայն ի ձեռս իմ. վանն զի Համան երկրորդ արքայի խոսեցաւ զմէնց ի մահ. արդ աղաչեացես զաէր Աստուած ինդրուածովք:

Եւ խոսեցես, սաէ, թագաւորիդ վանն մեր, եւ փրկեցես զմեզ ի մահուանէս: **9** Եւ եւմա ¹⁰Անանայի եւ խոսեցաւ ընդ նմա զամենայն զբանս զայս: **10** Եւ սաէ Նաթիւր ¹¹Անանայի, Գնա **11** զու առ Մուրթքէ եւ սաս, ¹²Եթէ ազգ ամենայն թագաւորութեանս զիտէ եթէ ամենայն այր կամ կին՝ որ մասնիցէ ստարքայ ի ներքին սենեակն տանց կոչելոյ նորա, չիւր փրկութիւն. լայց միայն սո որ ձգէ ալաղակ զոսկի վաւաղանն, նա միայն ապրի. եւ ես ոչ եմ կոչեցեալ մասնել առ արքայ, զի են այս **12** աւուրք երեսուն: Եւ ¹³պատմեաց Անանայի. Մուրթքէի զամենայն զբանն **13** Նաթիւրայ, եւ սաէ Մուրթքէ ¹⁴Անանայի, Եթէ եւ սաս զու նմա թէ, Ես թէր, մի՞ աւեր գու յանձն քո, եթէ ես միայն ապրելիմ ի թագաւորութեանս **14** յամենայն Հրէից. ¹⁵Եւ ոչ լուրեցիս՝ ի ժամանակիս յայսմիկ, այցուստ լինի որդականութիւնս եւ փրկութիւնս Հրէից, այլ զու եւ տուն հոր քո կորչելի. եւ ո՞ իսկ զիտէ եթէ ի ժամանակի յայսմիկ **15** թագաւորեցիր: Եւ առաքեաց միւսան **16** զամ Նաթիւր առ Մուրթքէ եւ սաէ, Գնա զու եւ ժողովեա զՀրեայնն որ են ի Սիսիս քաղաքի, եւ պահեցէք ինձ պահս, եւ մի՛ կերիցիք եւ մի՛ բուրիցիք զաւուրս երիս, մի՛ գտել եւ մի՛ զգիչեր, եւ ես եւ նաթիչալ իմ զգուստանաք պահել. եւ ապա մարց ես առ արքայ, քանզի առնել զայս՝ արտաքոյ է օրինաց թագաւորին. արարից զայց եւ եթէ իցէ ինձ մեռանել, եւ ոչ յապաղեցից: **17** Եւ գնաց Մուրթքէ եւ արար որպէս պատուիրեաց նմա Նաթիւր:

ՓԼ. ԺԿ

8 ¹⁰Եւ աղաչեաց ինդրուածովք զՏէր, ի միտ առեալ եւ յիշեալ զպարձս մեծա **9** մեծս Տեառն, եւ սաէ, Տէր Աստուած, թագաւոր ամենակալ, զի քում հրամանից սպասէ ամենայն սք. ոչ սք է որ ընդզէմ կայ քեզ՝ յորժամ կամիս գու կեցուցանել զժողովորոց քս զԼիպայէ: **10** Ձի գու Տէր արարիւր զերկինս եւ զեր

¹ Իբր. Կորնթոսաց եւ ի զուստ աղաղակէր ² Իբր. գուրս ³ Իբր. հասանէր զիւր հրամանն թագաւորն ⁴ Իբր. պահէին պահս եւ ⁵ Իբր. զվաթուրք ի ներքինեաց թագաւորին ⁶ Իբր. իցէ: (6) Եւ եյ Հաթարք առ Մուրթքէ ի հրապարակ անդր քաղաքին որ յանդիմանն գրան արքունի ⁷ Իբր. զխոստութեան արձաթն ⁸ Իբր. ի գանձն արքունի ⁹ Իբր. եւ յայտ արաւայէ նմա եւ պատուիրեացէ մասնել առ արքայ, եւ աղաչել զնա եւ ինդրել լերեաց նորա վանն ժողովրդեան իւրոյ

¹⁰ Իբր. Հաթարք ¹¹ Իբր. զվաթուրք ¹² Իբր. Ամենայն ծառայք արքայի եւ ¹³ Իբր. պատմեցին ¹⁴ Իբր. սաթի զիւր թէր, Կի ¹⁵ Իբր. Ձի եթէ լուրջ լուրեցիս ¹⁶ ԺԿ, ԺԿ եւ ԺԵ Էւր-Էր գուրս յիբր. Էւր-Էր

- 11 կիր եւ զամենայն սքանչելիս . Եւ զուսիրես ի վերայ ամենայնի , եւ ոչ ոք է որ հակառակ կայ քում սերութեանդ ,
- 12 որ զամենայն գիտես . Զի ոչ հպարտութեամբ ինչ եւ ոչ սովորտաւ անութեամբ եւ ոչ ի շնամանօք սրարի գոյս չարգանկս իմ՝ երկիր ամբարտաւանին
- 13 Համանայ : Այլ հաճէի եւ կամէի սրագանել զգարչապարս սահլց նորա առ ի
- 14 վրիւթիւն տան Իսրայելի : Այլ անարկց պայ , զի մի՛ տայ զխաւ մարդց , այլ քեզ միայն ճշմարտից Աստուծոյ , եւ ոչ երկիր սրագից ումիք՝ բայց քեզ Տեսան խնում . եւ ոչ արարի գոյս ամ-
- 15 քարտաւ անութեամբ : Արդ , Տէր Աստուած Արարճամա . ինպիս զու ի ժողովուրդ քո , զի յարուցեալ են ի վերայ մեր աստիականչք , զի ցանկացիալ են կորուսանել զժառանգութիւն քո որ էր
- 16 ի սկզբանէ . Ամի՛ սնտաւ ասնիւր զբաժին քո զոր զու քեզնի փրկեցեր յերկ-
- 17 րէն եզրիտացեաց : Լուր , Տէր , ձայնի աղօթից իմոց , եւ քառիչ լեր ժառանգութեան քում , եւ զարձա գաւզս մեր յարախութիւն . զի կենդանիքս օրհնեցուք զանունդ քո մեծ , Տէր , եւ մի սրականեր զբերան զայն որ օրհնէն
- 18 զքեզ : Եւ ամենայն Իսրայէլ կարացին առ Տէր յամենայն զօրութենէ իւրեանց . զի մահն առաջի նոցա էր :

Գ Լ . Ժ Ի

- 1 Եւ եսթեր տիկինն ապատանեալ սո Տէր , եւ հաստատեալ էր ի ճիգն մեծ :
- 2 Եւ եհան յւրմէ զհանգերձ վատաց թագաւորութեան իւրոյ , եւ զլեցաւ նա քորձ նեղութեան եւ սղոց . եւ փախանակ պէտպէս սրատական իւղոցն եւ ինկոցն՝ մտարով եւ աղբալ ելից զգլուխն իւր , եւ զմարմինս իւր ի բազում աշխատութիւնս խոնարհեցոյց , եւ զամենայն անդի զարգու զյնձութեան իւրոյ՝
- 3 ելից ի գլխոց ներս իւրոց : Եւ մատուցեալ թաղում՝ աղօթիւք ինդրուածոց հայցէր ի Տեսանէ Աստուծոյ Իսրայելի եւ սաէր , Տէր իմ եւ թագաւոր մեր , գու միայն օգնես ինձ միայնումս , որ ոչ ունիմ ինձ օգնական բաց ի քէն .
- 4 Զի վասնդ մեծ է առաջի իմ՝ (5) Ես լսէի ի ծննդենէ իմմէ՝ ի հայրենի ազգէն իմմէ , եթէ զու Տէր ասեր զԻսրայէլ յամենայն ազգաց , եւ զհարսն մեր յազ-

գատահմէն իւրեանց ի ժառանգութիւն քեզ յախտան , եւ արարեր նոցա զամենայն զոր խօսեցար : Եւ զարձեալ եւս յաճախեալ յազօթնս իւր այսպէս սաէր . Աստուած Արարճամա , Աստուած Իսահակայ եւ Աստուած Յակարայ , զու ես օրհնեալ յաւխտանս . ես լսէի ի հայրենի զրոց , զի զու Տէր փախեցեր յերկրէ յերկինս զէնտիք , յապաշխարութենէ ի կեանն յախտանից . ես լուայ ի հայրենի զրոց , Տէր , եթէ զու զնոց ի ջուրցն հեղեղէ ասրեցոյցեր . ես լուայ ի հայրենի զրոց , Տէր , եթէ զու Արարճամա՝ սոսջի սրանցն իւրոց ի մէջ թագաւորացն հասար փառս . ես լուայ ի հայրենի զրոց , Տէր , եթէ զու զՅովիան ի կէտ ձկանն ասրեցոյցեր . ես լուայ ի հայրենի իմոց զրոց , Տէր , եթէ զու զերթս մանկունսն ի հնոցէ հրաց վրկեցեր , եւ զՄանիէլ ի զրոց սաւեժուցն ասրեցոյցեր . ես լուայ ի հայրենի իմոց զրոց , Տէր , եթէ զու զեզեկիս արքայն Հրէստանն՝ մահուն զատարարեալ՝ փրկեցեր , եւ ի կայ նորա յազօթն առ քեզ վասն կենաց իւրոց՝ սգարմեցար , եւ շնորհեցեր եւ յաւելեր ի կեանս նորա ամս հնդեատասան . ես լուայ ի հայրենի իմոց զրոց , Տէր , եթէ զու ի ինդրէն ի քէն , Տէր , Աննայի աղօթիւք եւ ինդրուածովք , զաւակ շնորհեցեր նմս

6 զմեծն Աստուէլ : Եւ արդ այժմ մեք , Տէր , մեզաք առաջի քս , եւ մասնեցեր զմեզ ի ձեռս թշնամեաց մերոց ,

7 Փոխանակ այնր զի փառաւորեցաք մեք զատուածս նոցա . սրբար ես զու Տէր :

8 Եւ այսու ոչ շատացան ի ծառայելս մարում նոցա , այլ եղին զձեռս իւրեանց

9 ի վերայ կոոց իւրեանց , Բանալ զայն զոր սահմանեալ բերանդ քո , եւ եզձանել զժառանգութիւնս քո , եւ ինուզ զբերանս որ օրհնեն զքեզ , եւ շիջուցանել զխաւս տան քո եւ զսկզմանց

10 սրբոց քո , Եւ լանալ զբերանս ազգաց ի փառաւորել զաշինչ աստուածս իւրեանց , եւ փառաւորել զթագաւորս

11 մարմնաւորս յախտանիս այսորիկ : Եւ արդ , Տէր Աստուած , մի՛ մասնել զվրձակ ժառանգութեան քո ի ձեռս այնուցիկ որ սչն իսկ են բնաւ , զի մի՛ ուրախութեամբ ցնծապցին ի վերայ կործանմանս մերոց . այլ զարձա զխորհուրդս նոցա անդրէն ի նոսին , եւ զայն որ

յարուցեալ է ի վերայ մեր խայտառակ-
 12 եա : Յիշեա, Տէր, եւ մի՛ անտես առ-
 ներ ի մամանակի նեղութեանս մերում :
 Եւ զիս համարձակեցոք որ Թագաւոր
 եւ ամենայն թագաւորաց եւ Տէր տե-
 13 բանց , եւ տաւր ինձ բան զիր ընդ
 բան , որով գտանիցեմ չնորհս առաջի
 թագաւորին . եւ զարձո զսիրա նորա
 յառակութիւն թշնամեոյն մերոյ՝ առ ի
 կատարումն նմին եւ կամակցաց նորա .
 14 Այլ զմեզ փրկեա բարձր բազկաւ քով ,
 եւ օգնեա ինձ միայնումս՝ որում ոչ ոք
 15 է օգնական բաց ի քէն , Տէր : Տէր ,
 դու զամենեկուն զսիրտս զխոտս եւ
 ճանաչեա , եւ ես առեցի զփառս սնո-
 բնացս , եւ զարչեցեալ եմ յանկողնէ
 16 ստացուածոցս : Դու զխոտս , Տէր , զկու-
 բրս իմ , զի զարչելի է ինձ թաղս որ
 է ի վերայ զլսոց իմոց . զարչիմ ի սմանէ
 որպէս ի կայսրաէ որ լինի բոս օրի-
 նաց կանանց , եւ ոչ զբնում գնա յոր-
 17 ժամ ի ներքս զտղարմի : Եւ ոչ կերաւ
 աղախին քո ի սեղանոյ անտի Ամանայ ,
 եւ ոչ փառաւորեցի զզինարբուս թա-
 գաւորին , եւ ոչ արբի զլինի սպանդից
 18 նոցա . Եւ ոչ արախ եղեւ աղախին քո
 յորէն յայնմանէ՝ յորմէ հեռէ մտեալ եմ
 առ թագաւորն մինչեւ յայժմ , բայց ի
 քեզ , Տէր , Տէր Աստուած Աբրահամու :
 19 Աստուած հզօր ի վերայ ամենեկունց ,
 լուր ձայնից անյուսացս , եւ փրկեա
 զմեզ ի ձեռաց որ չարչարեմա զմեզ , եւ
 փրկեա զիս յերկիւզէ անտի զոր եր-
 կնչիմս , եւ ապրեցո զժողովուրդ քո զիս-
 րայէլ :

ԳԼ . ԺԵ

4 Եւ եղև յաւուրն երրորդի իրրև գա-
 զարեաց յաղօթիցն իւրոց , մերկացաւ
 յիւրմէ զհանգերձ սոյն , եւ զգեցաւ զժի-
 5 բանիսն իւր , եւ եղև երևեկի յայժմ : Եւ
 կարգաց նա առ սեսուէն իւր Աստուած
 եւ փրկիլն ամենայնի , եւ սա նա զեր-
 6 կուս նամիչսն իւր զսիրելիս . Մին ու-
 7 նէր զստորաւ զգեստաւ նորա ի վեր , եւ
 8 զմիւստիւն արկեալ զձեռն իւր : Եւ նա գա-
 մօթի հարեալ երկնէր վասն զեկոյ ման-
 կութեան իւրոց . եւ երեսք նորա
 զուարթք առ ի սրբել , այլ սիրտ նորա
 9 նեղեալ էր յահէ անտի : Եւ եմուտնա
 ընդ ամենայն զրուես ապարանիցն , եւ

կկաց նա տաջի թագաւորին . եւ նա
 նստէր յաթոս թագաւորութեանն իւրոց ,
 եւ զգեցեալ էր զյաւամուճան փառացն
 իւրոց , որ էր ընդիւզեալ ոսկեով եւ
 մարգարտով եւ ակամբք պատուակա-
 10 նօք , եւ էր ահաւոր յոյժ : Եւ ի վեր
 համարձ գերեսս իւր , զի էին կար-
 ւարացեալ փառօք , եւ նայեցաւ . եւ զլորե-
 ցաւ արկինն , եւ փոխեացնա զգոյն իւր ,
 եւ եղև նա իրրև զմալացեալ , եւ
 խնարհեցաւ ի գլուխ նամչսն որ եր-
 11 թայր առաջի նորա : Եւ զարձոց Աս-
 տուած զոգի թագաւորին ի հեզութիւն ,
 եւ փութացեալ վազվազակի էջ մեծաւ
 երկիւզիւ յաթոսոյ անտի իւրմէ թա-
 գաւորն , եւ սա զարկինն ի վերայ զրկաց
 իւրոց եւ կանգնեաց գնա , եւ ազաչէր
 եւ միւրթարէր քան բանիւք խաշարու-
 12 թեան , եւ աէր ցնա , Զի է քեզ , եւ-
 թեր արկին . ես եղբայր քո եմ , հա-
 13 մարձակեաց , ոչ մեռանիս . Զի ի միա-
 14 սին է իմ եւ քո հրամանս . Մատիբ դու
 եւ սա զպաւաղանն զոսկի , եւ զիր ի
 15 վերայ սարանոցի սփինսձգ : Եւ համ-
 բուրեաց գնա , եւ առէ , Սօսեաց ընդ
 16 իս : Եւ առէ ցնա Եսթեր , Տեօի զքեզ ,
 աէր , իրրև զհրեշտակ Աստուծոյ , եւ
 խառնեցաւ սիրտ իմ յահէ փառաց քոց .
 17 Զի սքանչելի ես աէր իմ , եւ երեսք քո
 18 լի են չնորհօք : Եւ մինչեւ իստէր ընդ
 նմա՝ զլորեցաւ միւսանգամ յահէ թա-
 19 գաւորին : Եւ թագաւորն խառնեալ էր
 յոյժ եւ ամենայն ծառայք նորա : Եւ
 սարստուրք թագաւորին ազաչէին զար-
 կինն : Եւ առէ թագաւորն , Զինչ կա-
 միս , Եսթեր , եւ զինչ են ազաչանքդ
 քո . արգարեւ ասեմ քեզ , եթէ ինդրես-
 ցես մինչեւ ի կէս թագաւորութեանս
 իմոց , ապց քեզ :

ԳԼ . Ե

4 Եւ առէ Եսթեր , Օրս իմ այս նշանա-

1) Եր. (1) Եւ եղև յաւուրն երրորդի , ե զգեցաւ
 եսթեր զհանգերձս թագաւորութեան , եւ
 եկաց ի գաւթի անդ ներքում՝ յանդիման տան
 թագաւորին . եւ թագաւորն նստեր ի վերայ
 աթոռոյ թագաւորութեան իւրոյ յանդիման
 գրան տանն : (2) Եւ եղև իրրև ետեւ արքայ
 զԵսթեր արկին զի կոյր ի գաւթին , ե զիս նա
 չնորհս յաչ նորա , եւ ձգեաց թագաւորն առ
 Եսթեր զպաւաղանն ոսկի զոր ունէր ի ձեռին
 իւրում , եւ մտաեաւ Եսթեր եւ մերձեցաւ ի
 գլուխ գաւազանին : (3) Եւ առէ ցնա արքայ ,

ւոր է՝” եթէ կամք իցին արքայի, եկեացնս զու եւ Համան ի կոչուանն իմ զոր 5 աննիւոյ եւմ այսօր : Եւ սաէ թապաւոյն, Կոչեցէք վաղվազակի զՀաման, եւ կատարեսցուք զբանն Եսթերայ : Եկին Երկոքեան նոքա ի կոչուանն զոր արար Եսթեր :
 6 Եւ մինչդեռ ըմպէին զինի, սաէ արքայն ցեւթեր, ¹Զինչ կամիս, աիկին Եսթեր, տաց քեզ զոր ինչ եւ խնդ- 7 րեսցես : Եւ սաէ Եսթեր, Ազաչանք 8 իմ եւ ինչորուածք իմ այս ես, Եթէ զաի ես չնորնս առաջի ²արքայի, եկեացէ արքայ եւ Համան ի կոչուանն զոր առ- 9 նեմ ³ձեզ վաղիւ մուսանդամ” :
 9 Եւ ել Համան ⁴յերեսաց արքայի՝ ուրախութեամբ մեծաւ եւ զուարթութեամբ, եւ իրրեւ ետես Համան զՄուրթ- 10 րարկացաւ յայժ : Եւ՝ Եմուսնա ի սուն իւր, եւ կոչեաց զաիւրելիս իւր, եւ 11 Զովսարբա զկին իւր : Եւ ⁶եցոյց նոցա զեւեթութիւն եւ զփառան իւր զոր ես նմա թապաւորն, եւ որպէս տրար զնա առաջին ի թագաւորութեանն իւրում” :
 12 Եւ սաէ Համան, Աչ կոչեաց աիկինն Եսթեր ի կոչուան իւր ընդ արքայի զոր- 13 րաց յինչն, եւ զարձեալ աւ վաղիւ եւս ⁷հրաւիրեաց ⁷զիս : Եւ արգայս ոչ թուի ինչ հաճոյ, յորժամ տեսանեմ զՄուրթքէ՝ 14 զայր Հրեայ ի տան թագաւորին : Եւ սաէ ցնա Զովսարբա կինն իւր եւ սիրելիքն իւր, Հրաժան սուր հատանել քեզ փայտ մի յիտուն կանգուն, եւ ընդ առաւօտն ասասցես արքայի եւ կախեսցի Մուրթքէ զփայտէն. եւ զու

մասնիցես ի կոչուանն հանդերձ արքայի, եւ ուրախ լինիցիս ընդ նմա : Եւ հաճոյ թուեցաւ Համանայ բանն, եւ պատրաստեցին զփայտն :

ԳԼ Զ

1 Եւ ⁸Տէր Աստուած մերձեաց զքուն՝ յարքայէ զգլշեցին զայն. եւ սաէ ⁹ցարդարապետն իւր՝ բերել առաջի իւր զվրբ ¹⁰հրովարտակին եւ կարգալ : Եւ եկիս նա զհրովարտակն զոր զրեալ էր վան Մուրթքէի, թէ որպէս պատմեաց ¹¹վասն երկոցունց ներքինեացն նորա, յորժամ պահէին զսարսումնս թապաւորին, եւ կամէին սպանանել զարքայ ¹²Արապէս : 3 Եւ սաէ թագաւորն, Եւ զինչ չնորնս եւ կամ փառս առաք Մուրթքէի. եւ սանն սպասուորքն արքայի, Չարարեր եւ ոչ ինչ նմա ³յորժամ հասեր ի վերայ խնամոյ հաւատարմութեան նորա տաքեզ, Եւ ընդ առաւօտն եկին ի գաւթի թագաւորին” : Եւ սաէ արքայ, Ա՛յ է ի գաւթիս : Եւ Համան եկն եմուս՝ հրաման անուր ի թագաւորէն, զի կախեցէ զՄուրթքէ զփայտէն զոր պատրաստեաց : 5 Եւ սանն սպասուորքն արքայի, Ահաւառակ Համան արտաքոյ է. եւ սաէ արքայ, Կոչեցի ի ներքս :
 6 Եւ սաէ թագաւորն ցՀաման, Զինչ արարից ես ատնն զոր ես կամիմ փաւաւորել. եւ խորհեցաւ Համան, եւ սաէ ի միտս իւր, Զո՛վ կամի արքայ փաւաւորել եթէ ոչ զիս : Եւ սաէ ցարքայ, Զայրն զոր արքայ կամի փառաւորել, 8 Իերկեցն զպատմուճանն զարքունի, եւ զերթիարն յորում արքայ հեծանէր, ¹³եւ տացին աննն այնմիկ սիրելւոյն արքայի 9 ի փառաւորաց անախ. Եւ՝ զգեցուցեն զպատմուճանն աննն այնմիկ զոր արքայն ¹⁴սիրէ, եւ հեծուցին զնա յերկւփարն արքունի, եւ քարոզ կարգացի ընդ հրովարակա քաղաքիս, եւ ասացէ, Այսպէս եղիցի ամենայն անն զոր արքայ փառաւորէ : Եւ սաէ արքայ ցՀաման, ¹⁵Բարւք խօսեցար. զայլ՝ արաս-

Զի՞ է քեզ Եսթեր տիկին, եւ զի՞նչ է ինչորուած քո՞ մինչեւ ցիէս թագաւորութեանս տացի քեզ : (4) Եւ սաէ Եսթեր,
 1 Եթէ Զինչ եւս ազաչանք քո՞ տացի քեզ. եւ զինչ ինչորուած քո՞ մինչեւ ի կէս թագաւորութեանս եղիցի ²Եթէ արքայի, եւ եթէ բարւք թուի արքայի տալ զազաչանս իմ եւ սուննել զեւեթութեանս իմ ³Եթէ ձեզ եւ վաղիւ արարից ըստ բանին արքայի ⁴Եթէ յաւուր յայնմիկ ⁵Եթէ ի դրան թագաւորին, զի ոչ յարեալ եւ ոչ շարժեցաւ վասն նորա, յցաւ Համան ի վերայ Մուրթքէի բարկութեամբ : (10) Եւ արար բուռն սնձիկ իւրում Համան, եւ ⁶Եթէ թուեաց նոցա Համան զփառս մեծութեան իւրոյ եւ զազաչանութիւն որդւոց իւրոց, եւ զամենայն որովք մեծացուցեալ էր զնա թագաւորն, եւ զի բարձրացուցեալ էր զնա ի վեր քան զերեսնս եւ զմասոյս արքայի ⁷Եթէ զիւ ընդ արքայի

⁸Եթէ մերձեաց քուն ⁹Եթէ գլուխ ¹⁰Եթէ յիշատակաց ¹¹Եթէ վասն Իիդթանայ եւ թարեսի ¹²Եթէ Ասուերոս ¹³Եթէ եւ որչ տուեալ է պսակ թագաւորութեան ի զլուի նորա : (9) Եւ տացի պատմուճանն եւ երթիարն ի ձեռն սուն յիշխանաց արքայի աւագոց եւ ¹⁴Եթէ կամի մեծարել ¹⁵Եթէ Փուլթա աւ զպատմուճանն եւ զերթիարն, որպէս խօսեցար

ցեա Մուրթքէի անն Հրէի Վնամակալի
 11 Եւ ան Համան զպատմութեանն եւ
 զերիվարն արքունի, եւ զգեցոյց զՄուրթ-
 քէ, եւ հեծոյց զնա յերիվարն, եւ անց
 նա ընդ փողոցս քաղաքին. եւ քարոզն
 աղաղակէր եւ ասէր, Այսպէս լիցի ա-
 մենայն մարդոց զոր կամիցի արքայ
 12 Գառաւորել, եւ գարձաւ Մուրթքէ յա-
 սրարանս արքունի, եւ Համան զնաց ի
 տուն իւր զյատարկեալ լի արտուածեալս
 13 Եւ պատմեաց Համան որ զինչ անց ընդ
 նա Չալասարոյի կնոջ իւրում եւ սի-
 րելեաց իւրոց, եւ ասեն ցնա նիրելիքն
 եւ կինն իւր, Եթէ յազգէ Հրէից էր
 Մուրթքէ եւ եղեւ իշխան, հնարանդեա
 նմա, զի ոչ կարես զու նմա չար հա-
 տուցանել, քանզի Տէր Ատուած ընդ
 14 նմա է, եւ նա մեծացոյց զնա՝ եւ մինչ-
 զեւ նոքա խօսկին, ³եկին երկու ներ-
 քինիքն կոչել զՀաման ի ձաչ արկնոջն՝

ԳԼ . Ե

1 Եւ ետուտ թաղաւորն եւ Համան ⁴ի
 2 գիներբուս արկնոջն, եւ ասէ արքայ
 ցեաթեր յաւուրն երկրորդի մինչցես բմ-
 պէին զինի, ²թ է քեզ, Եսթեր արկին,
 եւ զինչ է ինդրուած զք եւ կամ ա-
 զաչանքդ. եզիցի քեզ մինչեւ ի կէս
 թագաւորութեանս իմոց,
 3 Եւ պատասխանի ետ Եսթեր եւ ասէ,
 Եթէ զտի հորհոս առաջի քո, արքայ,
⁵տացի անձն մի ինդրոս իմում, եւ բան
 աղաչանալս իմոց ընդօճենլի լիցի՝
 4 Վասն զի վաճառեցար ես եւ ժողովուրդ
 իմ ի կորուստ եւ ի ծառայութիւն եւ ի
 յախչատակութիւն, ⁶մեք եւ որդիք մեր,
 եւ ես ոչ հաւատացիլ. արդ ոչ է ասն
 բանաբոկոսի արման ի ասն թագաւորի
 լինել Վ՝

¹ Եբբ. որ նախ ի գրան արքայի ² Եբբ. իմաստունք
 նորս եւ Զերէս (Զգաւարթս) կին նորս, Եթէ է
 գաւառէկ Լեւից է Մուրթքէ, սրբ սխար զու
 անկանել առաջի նորս, ոչ յարթ Լեւից նմա,
 սլլ անկանելով անկցին առաջի նորս ³ Եբբ.
 եկին ներքինի թագաւորն եւ փութացուցին
 տանն զՀաման ի կոչումն զոր արտեալ էր
 Եսթերայ, ⁴ Եբբ. ըմպել ընդ Եսթերայ ⁵ Եբբ.
 եւ Եթէ հաճոյ թուեցի արքայի, տացի
 ինձ անձն իմ ի ինդրուածս իմ, եւ ժողովուրդ
 իմ յաղաչանս իմ ⁶ Եբբ. եւ Եթէ վաճառէար
 ի ծառայս եւ յաղախնայս, լուէի թեպէտեւ
 բանաբոկոսն չէր բաւական առնել հատուցուցն
 վաստու թագաւորին :

5 Եւ ասէ արքայն, Ո՞ւր է՝ որ իշխեաց
 6 աննել զիրս զայս, եւ ասէ Եսթեր,
 Այրս թէ նամի Համան՝ որ չարս է, սա
 արար, եւ Համան զանի հարեալ խոռ-
 զկեաւ յարթ արքայէ եւ ի արկնոջն,
 7 Եւ յարեալ թաղաւորն ի ձաչոյ անտի,
 եւ ետուտ ի ձաղկոցն արքունի, եւ
 Համան ⁹կամէր հրամարել ի արկնոջն,
 8 քանզի էր յերկիւզի մեծի՝ Եւ գործաւ
 թաղաւորն ի ձաղկոցէ ¹⁰անտի, եւ ետես
 զՀաման զի կայր անկեալ առաջի զա-
 հայից արկնոջն՝ ¹¹Եւ ազաչէր զնա վասն
 փրկութեան իւրոց՝ Եւ ասէ թագաւորն,
 Արդ յայդ չափ հասեր, զի կամիս զկին
 իմ բնամազափ ի տան իմում, ¹²Եւ Հա-
 ման իբրեւ լուաւ, զանի զամօթի հար-
 9 եալ անկաւ ի վերայ երեսաց իւրոց՝ Եւ
 ասէ Բուզաթան մի ի ներքինեաց անտի
 ցարքայ, Ահա Համան փայտ մի
 կազմեաց Մուրթքէի սիրելոյ արքայի,
 եւ կանդնեաց զնա ի տան իւրում յի-
 սուսկանդնեան, եւ ասէ թագաւորն,
 10 Խաչեացի ի վերայ նորս, եւ կարեցին
 զՀաման զփայտէն զոր պատրաստեաց
 Մուրթքէի, եւ սոպա թագաւորն զա-
 գորեաց ի բարկութենէ իւրմէ :

ԳԼ . Ը

1 Եւ յայնմ աւուր պարգեւեաց թագաւորն
 Եսթերայ ¹³զգանձն Համանաց քուսի,
 եւ զՄուրթքէ կոչեցեալ՝ թագաւորին,
 2 քանզի պատմեաց նմա Եսթեր եթէ ազ-
 2 զափան իմ է, եւ ան թագաւորն զմա-
 սանին զոր եհան ի Համանայ, եւ ես
 զնա Մուրթքէի, եւ կոցոյց Եսթեր
 զՄուրթքէ ի վերայ ամենայն ընչից
 Համանայ,
 3 Եւ յաւել եւս խօսել ընդ արքայի, եւ
 անկաւ առաջի ոտքի նորս, եւ ¹⁴ազաչէր՝
 զի մի մինչեւ ի վախճան լիցի պատու-
 հանն ի վերայ Հրէիցն զոր հասոյց Համան՝,
 4 Եւ ձգեաց արքայ առ Եսթեր զգաւա-

⁷ Եբբ. արքայ Ատուերոս ցնվեր արկին, Ո՞վ էր
 այն, եւ ո՞ւր էր նա ⁸ Եբբ. թագաւորն բար-
 կութեամբ ⁹ Եբբ. եկաց աղաչել փան անձին
 իւրոյ զԵսթեր արկին, զի ետես Եթէ վաճառու
 էր փան նորս յարքայէ ¹⁰ Եբբ. անտի ի տուն
 խրոխութեան զինուցն ¹¹ Եբբ. զաչու
¹² Եբբ. իբրեւ ել բանս այս ի բերանոյ թագա-
 ւորին, ծած կեցին զերեսս Համանայ ¹³ Եբբ.
 զտունն Համանայ բուսի Լեւից, եւ կին Մուրթքէ
 առաջի ¹⁴ Եբբ. լայր եւ աղաչէր զնա անցու-
 ցանել զչարն Համանայ Աղաղացւոյ, եւ
 զխորհուրդն զոր խորհեցաւ նա ի վերայ Հրէիցն

զանն ոսկի . եւ յարեաւ Եսթեր ¹հերժայ
⁵ի սենեակն՝ արքայի : Եւ առէ Եսթեր ,
 եթէ կամք իցին քեզ եւ գտեալ է իմ
 չնոր՝ առաջի քո , ²առաքեցէ արքայ
 հրեշապս եւ զարձուսէ զհրովարտական
 որ պրեցանն ի Համանայ՝ ի զորուսանել
 զՀրեայն որք են ի քում խաղաւորու-
⁶թեանց : Եւ զհամր կարոյնմ ես ան-
 սանել զչարիս ժողովրդեան իմոց , եւ
 կամ զհամր կարացից ³ապրել ես ի
 բնակչաց հայրենի գաւառին իմոց՝ :
⁷Եւ առէ թագաւորն ⁴գեւթեր , Իսկ
 եթէ զամենայն ինչս Կւ զստացուածս՝
 Համանայ ետու չնորհեցի . քեզ , եւ զնա
 կախեցին զտալսն , զի ձեռնէ արկ նա ի
 Հրեայն , ⁵զի՞նչ այլ եւս ինչ ինոցրիս՝ :
⁸Գրեցէք արք ⁶զուք հրամանաւ բանի
 իմոց որպէս կամք իցին ձեզ , եւ կնքեա-
 ցի մատանեաւս խոով . զի ⁷որչափ եւ
 գրէք՝ իմ արքայի հրաման առեալ . զի
 մի՛ որ զայի զիմակաց այնց հրամանաց՝ :
⁹Եւ կոչեցին ⁸զգպիրսն յառաջնում ա-
 լուրն յամենանն Նրամն՝ որ է Արեզ ,
 ի քամերորդի յերրորդի ամի՞ . եւ գրե-
 ջաւ՝ որպէս եւ ետ հրաման ⁹ախար-
 համար պարայն , որք միանգամ իշխանքն
 եւ կուստիրաքն էին ի զաւառս գաւառս ,
 նախարարայն , եւ իշխանաց նախարա-
 րայն՝ , ի Հնդկաց մինչեւ յեթովսրայիս՝
 հարեւր քսան եւ եթն կուստիրայն ,
 ըստ գաւառաց գաւառաց յիւրաքան-
¹⁰չիւր ¹⁰ընդուս նոցա , Հրամանաւ թա-

գաւորին . եւ կնքեցաւ մատանեաւ նո-
 րա : Եւ առաքեցին զհրովարտական ի
 ձեռն հրեշապահաց , Որպէս զի կացցին
 Հրեայք այժ եւ անախարք ի բնանց
 օրինօք յամենայն քաղաքի . օղնականք
 եւ ի իկուծիք լինել սա ի հատուցանել
 նոցա զիտարէն իշխամաց իւրեանց՝
¹²որպէս եւ կամիցին՝ Յաւաւր միում ընդ
 ամենայն սեղիս թագաւորութեան ի-
 մում , յաւաւրն երեքստասաներորդի ամ-
 սայն Ագարայ :՝

ԳԼ . ԺԶ

¹¹Եւ այս էր պատճէն հրովարտական զոր
 կնքեալ էր մատանեաւ թագաւորին .
 Թագաւոր մեծ Արաաչէս , ձեզ՝ որ էք
 ի Հնդկաց կողմանոց եւ յեթովսրացոց
 հարեւր քսան եւ եթն գաւառաց , նա-
 խարարացզ եւ իշխանացզ , եւ որ ի
 մերում մտի եւ ի խորհրդեան մերում
²էք , ողջոյն : Բազում թագում անգամ
 ի յարերար քաղցրութեանց ստտի ստէպ
 ստէպ պատուեալք՝ աւելի ինն եւ մի-
³ձամեծ խորհուրցա խորհեցան : Եւ ոչ
 միայն զմեր հնազանդեալսն ինոցրն
 չարչարել , այլ եւ ոչ իւրեանց յանդրզ-
 նութեամբն՝ եւ մեծութեանց կարեն համ-
 բերել , եւ յիւրեանց բարերարսն ձեռ-
⁴հարկել մնեքնայցին : Եւ զգովութիւնս
 ոչ միայն ի մարդկանէ աստի բառնան
 սանուլ , այլ եւ ի չմարկնոցն զովու-
 թիւնս բարձրացեալ զգլխացեալ ինոցրն .
 ոչ զիտեն որոց ամենայնի սեսու չ յա-
 լէժ Աստուած է , եւ ասելութիւն իմն
 չարութեան համարին փախչել ի գա-
⁵տաստանէն : Բազում անգամ զբազումս
 որք յիշխանութեան կարգեալ են , որոց
 հաւատարմութեամբ զգործ ի ձեռն առ-
 եալ է , հանդիստ եւ միտթարութիւն
 անձանց համարին սա ի հեղուլ զարիւն
⁶անրիժ : Վասն որոց կրեաց իսկ զարժան
 պատուհանն , չարակամութեամբ ստու-
 թեան ասանց խորհելոց՝ ամբաստանու-
 թիւն մատուցանել միզ վասն այսորիկ
⁷որք ի մէնչն պատուեցան : Այլ արզ

¹ԵՔԷ. եւ կեաց առաջի ²ԵՔԷ. եւ ուղիզ է
 բանն առաջի արքայի , եւ հաճոյ եղէ յաշ
 նորա , գրեցի զարձուցանել զհրովարտակա
 խորհրդոյն Համանայ որգւոյ Ամաղաթիւնայ Ազա-
 գացոյ . զորս գրեաց նա ³ԵՔԷ. տեսանել
 զկորուստ ազգականաց իմոց ⁴ԵՔԷ. ցնթեք
 տիկին եւ յՄուրթբէ Հրեայ , Ահա գտուն
⁵ՅԵՔԷ. գլխաւ ⁶ԵՔԷ. զուք վասն Հրէից ⁷ԵՔԷ.
 զիւր գրի յանուն արքայի եւ կնքի մատան-
 եաւ արքայի՝ ոչ զարձի յետ ⁸ԵՔԷ. զգպիրս
 թագաւորին ի ժամանակին յայնմիկ յամ-
 սանն երրորդի որ է ամիսն Արեան ի քա-
 ներորգումն եւ յերրորգումն նորին առայ ⁹ԵՔԷ.
 Մուրթբէ առ Հրէայս եւ առ կուստկայս եւ
 զորսպարս եւ իշխանս գաւառաց ¹⁰ԵՔԷ.
 եւ ըով գրով . եւ ըստ ազգաց սոգաց
 յիւրաքանչիւր լեզուս նոցա , եւ առ Հրեայս
 ըստ գրոյ նոցա եւ ըստ լեզուի նոցա : (10) Եւ
 գրեաց յամեն արքային Աստուերոսի եւ կնքեաց
 մատանեաւ արքային , եւ ասաքեաց զհրովար-
 տական ի ձեռն սուրհանդակաց հեծելոց յերե-
 վարս , ի նոյնս , ի չորիս մտրուկս մատակ
 ձից , (11) Չորս եւ թագաւորն Հրէից , որ էին
 ի քաղաքս քաղաքս , ժողովել եւ կալ վասն

անձանց իւրեանց , կոտորել , սատուել , կո-
 րուսանել զամենայն զորութիւն ժողովրդեան
 եւ գաւառի . որ նեղիցեն զնոսա , զամենկուս
 եւ զկանայս , եւ զաւարնոցա յափշտակել : (12)
 Ի միում մուր յամենայն գաւառս արքային
 Աստուերոսի , յերեքստասաներորգումն ամոցն եր-
 կաստասներորդի , որ է Ագար մտիս :
¹¹ՅԵՔԷ. գլխաւ այլ գլխաւ :

զգուշանալ արժան է , ոչ այնչափ միայն՝ որչափ եւ յառաջնում նուազին ուսուցաք ձեզ անել . որչափ եւ զրեցան ձեզ առանց սրբութեան , որ եղեւդ այնոցիկ որք անարժանութեամբքն զօրացեալ էին՝ ժառանգութեամբ իւրեանց :

8 Արդ հայեցեալ ձեր ի թագաւորութիւնս , առանց խտովութեան ամենայն մարդկան չնորճեցաք կեալ խաղաղութեամբ :

9 Արդ արարէք զգարձ փոխարինին ի նոյն . եւ որ առաջին հրամանն էր՝ այն ի բաց մերժեցիք , եւ հեզութեամբ եւ խաղա-

10 զութեամբ ընդ առաջ կրանել : Եւ մի որպէս Համանն Ամազովթեանց Մակեդոնացի , ճշմարտութեանց օտար լեալ ի գաւաղէն Պարսից , եւ յոյժ ատեցեալ եւ մերժեալ ի մերմէ քաղցրութենէ :

11 աստի , եւ օտարացեալ զօրուսիմք առ ամենայն ազգս մարդապիտութիւնս . այնչափ եւս՝ զի եւ կոչեցաւ մեր արժոճակից , որում երկիր պաղանէին ամենեքեան որք են ընդ մերով իշխանութեամբս , զոր յերկրորդ արժոճս իմում :

12 նստուցեալ պատուեցաք : Եւ ոչ հանգարտեաց նա իւրում ամբարտաւանութեանն , մեքենայել ջանտցաւ՝ յիշխանութենէ աստի զմեզ ի բաց մերժել եւ

13 յուզոց աստի մերոց , Եւ զմեր վրկիչն եւ վերախտաւոր՝ զՄուրթէ , եւ չքնազ եւ զանսրբաւ՝ զհաւասար թաղաւորութեանս իմոյ զԵսթէր արիւնանց արկին , ամենայն ազգաւն իւրեանց հանդերձ բազում զուր ի նանիր յնասս ի վերայ եղեալ առանց սատճառի , ինդրեանց

14 զսոսա ի կորուստ . Զի նա այստ օրինակաւ խորհեցաւ առնել զիշխանութիւնս Պարսից յանսպատ աւերակ , եւ ի Մակեդոնացիս անդրէն դարձուցանել :

15 Այլ մեք , ի բազմահար սատակչէ յայնմանէ սրք մատնեցան ի կորուստ Հըրեալքս , անասնիմք զի ոչ ինչ գործք չարութեան ի սոսա գտանին . եւ ար-

16 զար օրինաց վարիչք : Եւ են իսկ սոքս որպիք Բարձրելոյն մեծի կենդանոյն Աստուծոյ որ ուզղէ զմեր եւ զազգիս մերոյ զթագաւորութիւնս յիւրմէ բա-

17 րեսէր առատութենէն : Եւ արդ բարեօք արարէք զի ոչ ինչ ձեռնամուխ եղէք ըստ հրամանի գրոյ հրովարտակայն Հա-

18 մանայ՝ որ առաքեցաւ սո ձեզ . Վասն զի եւ նա ինքն զայս յինքենէ գործեաց . մերձ ի գրուես Միտալոց քա-

ղաքիս ամենայն ընտանեօք իւրովք հանդերձ ի փայտ կեալ է . զարժանի զվրթուց հատուցումն անդրէն յանձն իւր ընկալեալ յամենակալէն Աստուծոյ , որ հատոյց նմա վաղվազակի զդատաս-

19 տանն : Եւ զպատճէն հրովարտակիս այսորիկ յառաջ հանեալ՝ եղեալ եւ տարածեալ ամենայն զգուշութեամբ , եթէ

20 Հրէից վարել զիւրեանց օրէնսն : Արդ քաջալերեալին նօքա . զի որպէս ի ժամանակի նեզութեանն ստիպէին գնոսաչարչարել , հատուցեան զհատուցումն ի թշնամիս իւրեանց , յերկտասաներորդ եւ յերեքասաներորդ ամսեանն Ագար՝

21 ի նմին աւուր . Զի զայս իսկ ամենազօրն Աստուած փոխանակ սատակելոյ ընտրեալ ազգին՝ արար նոցա ուրա-

22 խութիւն : Եւ զուք այժմ ի կարգս ձեր եւ ի տօնս տարեկանաց ձերոց , եւ յաւուր նշանաւորի ուրախութիւնս արաս-

23 չիք . Զի որպէս ցայժմ , եւ արդ զինի այսորիկ փրկութիւն կոչիցի մեզ եւ վաստակաւորաց մերոց Պարսկաց . եւ որք ի մեր վերայ զխորհուրդ մահու խորհէին՝ նոցա յիշատակ կորստանն :

24 Ամենայն քաղաքք եւ ամենայն գաւառք որ ոչ անիցեն ըստ բանից մերոց այսոցիկ՝ սրով եւ հրով եւ բարկութեամբ մաշեցին , ոչ միայն ի մարդկանէ առնայտա լիլի , այլ եւ զազանք երկրի եւ թռչունք երկրից մինչեւ յաւիտեան ի բաց մերժեալք ընկեացին :

ԳՒ . Բ

13¹ Եւ պատճէն հրովարտակայն ցուցեալ կարգացեալ լիլի առաջի ամենայն աչայ՝ յիմում թագաւորութեանս . եւ որ պատրաստեալ հանդերձեալ էին կորուսանել զՀրեայսք՝ յաւուր յայսմիկ կորուսանել

14 զթշնամիս գոցա : Ուղջ շրուք : Եւ

1 Եբբ. Պատճէն հրովարտակին . սոյլ պատուէր յամենայն գաւառս , յարտ առնել ամենայն ժողովրդոց , զի կացեն շրեայքն պատրաստ յաւուրն յայսմիկ առ ի խորհելոյ վրէժս ի թշնամեաց իւրեանց : (14) Սուրհանդակքն հեծեալք ի նմոյզս , ի ջրիս , ելին փութով ստիպեալք ի հրամանէ թագաւորին , եւ հրովարտակն տուաւ ի նուշան քաղաքի :

(15) Եւ Մուրթէ ել յերեսաց թագաւորին ի հանդերձ արբուսի ի կապուտակ եւ ի սպիտակ բեհեզոց եւ ի թագ մեծ ոսկեղէն , եւ արկեալ բեհեզ եւ ձերանի , եւ քաղաքն նուշան ցնծացաւ եւ ուրախ եղև :

նորա էին՝ ժողովեցան և անձանց իւրեանց օգնէին : Եւ հանգեան նորա և զաղարեցին յայնցանէ որք պատերազմէին ընդ նոսա , զի կորուսին ի նոցանէ իրբև հինգ հազար ողի յերեքասաներորդի ամսոյն Աղարայ : և ոչ ինչ 17 յափշտակեցին : Եւ հանգեան նորա յերեքասաներորդ առուրն նորին ամսոյ , և կարգեցին զօրն զայն՝ որ հանդըստեան՝ ինդուլթեամբ և ուրախութեամբ : 18 Եւ Հրեայքն որ էին ի Սիսիա քաղաքի՝ ժողովեցան ի չորեքասաներորդ առուր ամսոյն , և ոչ հանգեան . և կարգեցին զհնդկաստաներորդ օրն ցնծութեան և 19 ուրախութեան : Վասն այսորիկ Հրեայքն ընդ ամենայն երկիր և ընդ պաւստասոնէին ամսն ուրախութեան զօրն չորեքասաներորդ Աղար ամսոյ , որ բարի ուրախութեան : Եւ առաքին նուէրս այլ բնիկերի իւրում , և բնակիչքն որ բնակեալ էին ի մայրաքաղաքան . և զհնդկաստաներորդ զօրն զԱղարայ ատնէին նոյնպէս բարեաց և ուրախութեան : 20 Եւ գրեաց Մուրթթէ զրանս զայս ի զիրա մատենից , և առաքեաց Հրէիցն որ էին ընդ իշխանութեամբ Արտաշէսի արքայի , մերձաւորաց և հեռաւորաց , 21 Հաստատել կարգի զաւուրս զայսորիկ ամսնել ամն ուրախութեան՝ զչորեքաստաներորդ և զհնդկաստաներորդ օրն 22 Աղարայ : Վասն զի յայսմ երեսուն ա-

ւուրս հանդեան Հրեայքն ի թշնամեաց իւրեանց . և յամենան յորում զարձաւ սուղ նոցա յուրախութիւն , այսինքն է Աղար , և ի ցաւոցն որ զարձաւ յուրախութիւն , կատարել զաւուրսն զայնս՝ 23 աւուրս հարսանեաց . Որպէս և գրեաց 24 նոցա Մուրթթէ , Եթէ որպէս Համան Ամադովթեանց Մակեդոնացի պատերազմ տայր ընդ նոսա և որպէս եհան նոցա թիւ համարոյ և վիճակ կորուսանել զնոսա , Եւ կամ որպէս եմուտ առ արքայն և ինդրէր կախել զՄուրթթէ զփայտէն . և որչափ ձեան ի գործարկեալ ածէր ի վերայ Հրէիցն զչարիան . և եկին միջերկցան լցան չարիք նորա , և կախեցաւ նա և որդիք նորա զփայտէ : 26 Վասն այնորիկ կարգեցան աւուրքս այս պաշոց . զրան զի և ժամանակն իւրեանց զարարտովն ասի Պաշք , վասն բանից հրովարտակիս այսորիկ . և որ ինչ միանգամ անց ընդ նոսա , և որ ինչ եզբև նոցա , հաստատեաց կացոց : 27 Եւ ընդուսկին զայս Հրեայքն յանձինս իւրեանց , և սուղանէին և որդեոց իւրեանց , և այլ ինչ որ յաւելոյր ի նոսա : 28 Եւ զամիսն ոչ այլափոխեն , և աւուրքս այս յիշատակ լինին յազոյ տղզ , ի քաղաքս և ի պաւստս , և աւուրքն այն պահոց պատուեսցին , և յիշատակ նոցա մի՛ պակասեացէ ազդէ մինչև և

եաց իւրեանց , և սպանին յորոց ատէինն զնոսա և թանախան և հինգ հազարս , և յաւար անդ ոչ միեցին ձեռս (17) Յերեքաստաներորդում աւուրն ամսոյն Աղար , և հանդեան ի չորեքասաներորդումն , և արարին զնա որ խախտութեան և ինդուլթեան (18) Եւ Հրեայքն որ ի նուշան՝ ժողովեցան յերեքաստաներորդումն , և ի չորեքաստաներորդում , և հանգեան ի հնդկաստաներորդումն , և արարին զնա որ խախտութեան և ինդուլթեան : (19) Վասն այսորիկ Հրեայք շինակար , բնակեալք ի գիւղաքաղաքս , առնեն , զօրն չորեքաստաներորդ ամսոյն Աղար որ ինդուլթեան և խախտութեան և ամօրի , և առաքելոց ընծայս այլ բնիկերի իւրում :

(20) Եւ գրեաց Մուրթթէ զրանս զայսորիկ , և առաքեաց թուղթս առ ամենայն Հրեայս որ յամենայն գաւառս Ասուերոսի արքայի , մերձաւորաց և հեռաւորաց , (21) Պատուէր տուեալ նոցա առնել զօրն չորեքաստաներորդ ամսեանն Աղար , և քորն հնդկաստաներորդ նորին ամսոյ ամի ամի , (22) Ըստ աւուրքն յորս հանգեան ի նոսա Հրեայք ի թշնամեաց իւրեանց , և ըստ ամենան որ զարձաւ նոցա ի արամուլթեանէ յուրախութիւն , և ի սգոյ յօր բարի ,) ամենել զնոսա աւուրս խախտութեան և ինդուլթեան :

և առաքելոյ ընծայս այլ բնիկերի իւրում , և սուրս կարօտեցր (23) Եւ յանձն առին Հրեայքն առնել զոր սկսանն , և զոր գրեաց Մուրթթէ առ նոսա : (24) Զի Համան , որիկ Ամադաթայ Աղապ սցւոց , թշնամին ամենայն Հրէից , խորհեցաւ ի վերայ Հրէից կորուսանել զնոսա , և արկ Փուր , այսինքն վիճակ , ջնջել զնոսա և կորուստնել զնոսա : (25) Եւ իրբև եկին նա առաջի արքայի , սակ հրովարտակաւ , Վարձի խորհուրդ նորա չար զոր խորհեցաւ զՀրէից ի գլուխ նորս , և կախեցան զնա և զզոյ ի նորս զփայտէ : (26) Վասն այնորիկ կոչեցին զաւուրսն զայնորիկ Փուրիմ . ըստ անուանն Փուր . վասն որոյ յազոյս բանից հրովարտակիս այսորիկ , և յազոյս անցիցն զորս անսին և որ պատահեցանն նոցա , (27) Հաստատեցին և առին յանձն Հրեայք վասն իւրեանց և վասն զաւակի իւրեանց և վասն ամենայն յարելոց ի նոսա , և մի՛ անդանիկն զայնու ի կատարել զաւուրսն զայնորիկ երկուս ըստ գրոյ նոցա և ըստ մամնակի նոցա ամ ըստ ամէ : (28) Եւ աւուրքս այսորիկ յիշեցին և պահեացին յազոյ տղզս , ի տոհմն տոհմն , ի գաւառս գաւառս , և ի քաղաքս քաղաքս , և աւուրքս այսորիկ Փուրիմ մի՛ անցցեն ի միջոյ Հրէից , և յիշատակ նոցա մի՛ կորիցէ ի պաւսակ նոցա :

29 յազգ : Եւ գրեաց Եսթեր զուսար Ամի-
 նազարայ եւ Մուրթբէ այր Հրեայ , եւ
 ճաստասեցին գարհոյանութիւն հրօխար-
 30 ասկիս այսորիկ : Եւ Մուրթբէ եւ Ես-
 թեր կայսուցին իւրեանց սաւանձինն , եւ
 ախասեցին իւրեանց ուխտ եւ խորհարգ
 31 կատարեցին . եւ Եսթեր երգմամբ ճաս-
 տասեաց մինչեւ յախտանա ժամանա-
 կաց , եւ գրեցաւ ի յիշատակս :

ՊԼ . Ժ

1 Եւ գրեաց թագաւորն յիշխանութեան
 2 իւրում ընդ ծով եւ ընդ գամուք , Զպո-
 լութիւնն իւր եւ զքաջադրութիւն իւր ,
 եւ զմեծաթիւն եւ զփառս թագաւո-
 րութեան նորա . աճաւարիկ գրեաց է ի
 զիրս յիշատակաց Պարսից եւ Մարաց :
 3 Եւ իրկւն անոցր Մուրթբէ զթագաւո-
 րութիւնն յԱրապիսէ , եւ էր մեծ ի
 թագաւորութեանն իւրում , եւ փառա-
 ւորեաց եւ սիրեցեաց էր ի Հրէից անտի ,
 եւ պատժէր զիրոն կղտաբն ամենայն
 4 ազգատանձին իւրում : Եւ ասէ Մուրթ-
 5 քէ , ՅԱստուծոյ եղև արքա . Վասն զի յի-
 շեաց զսեպիկ երազոյն՝ զոր ետես վասն
 բանիցս այսոցիկ . զի ոչ զանց կզև ի
 6 նոցանէ լան մի : Փոքրիկ ազրեւրն որ
 եղև զես մեծ , եւ էր յոյս եւ արեւ
 եւ ջուր յոյժ , Եսթեր է զեսն , զոր ա-
 մաւանացաւ թագաւորն եւ արար զնա
 7 տիկին : Եւ երկու վիշապքն՝ ես եմ եւ

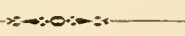
8 Համան , եւ ազգը որք ժողովեաց էին
 կորուսանկ զանուն Հրէիցն՝ որ է Լա-
 9 րայէլ : Եւ կարգացին առ Աստուած եւ
 կեցին . եւ տարեցոյց Տէր զժողովուրդ
 իւր , եւ փրկեաց զմեզ Տէր յամենայն
 չարեաց մերոց . եւ արար Աստուած
 զնշանս եւ զարուեստս իւր մեծամեծս ,
 10 որ ոչ կզեն երբևք ի հեթանոսս : Վասն
 այսորիկ արար վիճակս երկուս , զմին
 ժողովրդեան Աստուծոյ , եւ զմին ա-
 11 մենայն հեթանոսաց : Եւ եկին այս եր-
 կու վիճակքս ի ժամս եւ ի ժամանակս ,
 եւ յաւուրն գատասանիս առաջի Աս-
 12 տուծոյ յամենայն հեթանոսս : Եւ յիշեաց
 Աստուած զժողովուրդ իւր , եւ արգա-
 13 րացոյց զժառանգութիւն իւր : Եւ կզի-
 ցին նոցա առքս այս յամենան Ա-
 դարաց ի չորեքասան աւուր եւ ի
 հոգևատաներորդի նարին ամսոյ , ժողու-
 վարգքն հանդիւժ ցնծութեամբ եւ ու-
 լախութեամբ առաջի Աստուծոյ , ըստ
 ազգս յաւիանից ի ժողովրդեանն Լա-
 րայիկ :

ՊԼ . ԺԱ

1 Յամին չորրորդի թագաւորութեանն
 Պաղմեայ եւ կղէսպարսպայ , եմոյժ
 Դուրիթէս քահանայ եւ Ղեւտացի , եւ
 Պաղմէոս որդի նորա , զազնուական
 գրեաց հրովարտակն՝ զՔրտրեանն , որ
 անուանի Լիւսիմաքոս Պաղմեայ , այն
 որ յերուսաղէմ :

(29) Եւ գրեաց Եսթեր տիկին , զուսար Արի-
 քեղայ եւ Մուրթբէ այր Հրեայ ամենայն զորու-
 թեամբ զհրօխարտակս դայս երկրորդ ի հաս-
 տասել զՔուրթմ : (30) Եւ առարեաց թագիմս
 առ ամենայն Հրեայս , ի հարեւր եւ քան եւ
 եւ ին գաւառս թագաւորութեանն Աստուծոյ ,
 բանիւք թագաւորութեան եւ ճշմարտութեան :
 (31) Ի հաստասել զաւուրն զզոյնակի Քուրթմ
 ի ժամանակս իւրեանց , որպէս եւ կացոյց ի
 վերայ նոցա Մուրթբէ Հրեայ եւ Եսթեր տիկին ,
 եւ որպէս հաստասեցին ի վերայ անանց իւր-
 եանց եւ ի վերայ զուտակի իւրեանց , զրանս պո-
 հաց եւ ազգակի իւրեանց : (32) Այսպէս հրա-
 ման Եսթերայ հաստասեաց զրանս զայստիկ
 Քուրթմայ եւ գրեցաւ ի զիրս :

ՊԼ Ժ . (1) Եւ արկ արքայ Աստուծոս հարկ
 ի վերայ ցամաքի եւ կղզեաց ծովու : (2) Եւ ամե-
 նայն զորք գորութեան նորա եւ իշխանութեան
 նորա , եւ ընծայութեան մեծութեանն Մուրթ-
 քէի որով մեծացոյց զնա թագաւորն , ոչ ա-
 պաքէն գրեաց եւ սքոս ի զիրս բանից աւուրց
 թագաւորացն Մարաց եւ Պարսից : (3) Զի
 Մուրթբէ Հրեայ էր երկրորդ արքային Աստու-
 թոսի , եւ աւագ ի Հրեայս , եւ հաճոյ բաղմու-
 թեան եզրայց իւրոյ , որ ինդրէր գրարութիւն
 ժողովրդեան իւրոյ , եւ խօսէր թագաւոր իւրն
 ամենայն զուտակի իւրում :
 1 Այս էլ եւ զպատմութեան յԵՐԵՄԻԱՅԱՆ :

ԳԻՐԻՔ ՅՈՒՄՆ

ԳՂՈՒԽ Ա.

1 **Ա**ՅՔ ոմն էր ՝յԱւսոյ աշխարհի՝ ուրում անուն էր Յոր . եւ էր այն այն ²ճշմարիտ , անարատ ,՝ արդար , աստուածապաշտ , մեկնեալ ³յամենայն

2 իրաց չարութիւնէ մեղաց՝ . եղեն նորա

3 ուստերք եւ թն եւ գտտերք երեք : եւ էին խաչինք նորա՝ եւ թն հազար ոչ խար , ուղտք երեք հազարք , լուծք եւ զանց հինգ հարեւր , եւ էչք մատակք ⁴արօտականք հինգ հարեւր . եւ սպաք բազում յոյժ , ՝եւ գարծր մեծամեծք էին նորա ի վերայ երկրի .՝ եւ էր այն այն աշխուական քան զամենայն արեւելեայսն :

4 Միարանեալ գային որդիք նորա առ միմեանս , առնէին խրախուժիւն զօրհանապազ , առեալ ընդ իւրեանս եւ զերեւին քորսն իւրեանց՝ ուսել եւ ըն

5 պիլ ընդ նոսա : եւ իբրեւ յանդ ելանէին աւուրք խրախուժեանն , աւաքէր Յոր եւ սրբէր զնոսա . յարուցեալ ընդ առաօտս մատուցանէր վասն նոցա գոնս ըստ թուոց նոցա , ՝եւ զուարակ մի վասն մեղաց՝ ընդ որդւոց նոցա :՝ քանզի աւսէր Յոր , թէ Քուզէ որդիքն իմ ի միտս իւրեանց իմացան չարութիւնս զԱստուծոյ . այսպէս առնէր Յոր զամենայն աւուրս ՝նոցա :

6 Եւ եղև իրրեւ օրս այս , եւ ահա եկին ⁷հրեշտակք Աստուծոյ կալ առաջի Տեառն . եկն եւ Սատանայ ընդ նոսա ⁸յաճեալ ընդ երկիր եւ յրջեալ ի նմա՝

7 Եւ սաէ Տէր ցԱստանայ , Քու ուստի՞ գատ Պատասխանի ետ Սատանայ Տեառն , եւ սաէ , Շրջեալ ընդ երկիր եւ յաճեալ ⁹ի ներքոյ երկնից՝ եկեալ կամ՝

8 Եւ սաէ ցնա Տէր , Նայեցա՞ր մտօք քովք

ընդ ծառայ իմ ընդ Յոր , զի ոչ գոյ իրրեւ ցնա ի վերայ երկրի , այր ¹անարատ , ճշմարիտ՝ աստուածապաշտ , մեկնեալ ²յամենայն իրաց չարաց՝ : ետ պատասխանի Սատանայ , եւ սաէ ընդդէմ Տեառն , Միթէ ձրի՞ պաշտիցէ Յոր ³զՏէր .

10 Ո՞չ գու ամբացուցեր զարտաքին նորա եւ զներքին սան նորա , եւ որ ինչ միանգամ արտաքոյ չուրջ գնովաւ է . զգործս ձեռաց նորա օրհնեցիր , եւ զանասուն նորա բազմացուցեր ի վերայ երկրի :

11 Բայց ոչ , աղէ առաքեալ զու զձեռն քո եւ արկ յամենայն ինչս նորա . եթէ ոչ

12 յերեսս իակ օրհնեսցէ զքեզ , Յայնժամ սաէ Տէր ցԱստանայ , Ահա զամենայն ինչս նորա տամ ի ձեռս քո , բայց ի նա մի մերձենայցես : եւ ել Սատանայ յերեսաց Տեառն :

13 Եւ էր իրրեւ զօրս զայս , ուստերքն Յորայ եւ զտտերք նորա՝ ուստէին եւ ընպէին գնի ի սան երիցու եղբօրն

14 իւրեանց : եւ ահա հրեշտակ եկն առ Յոր եւ սաէ ցնա , Հարկիք եղանչն վարէին , եւ էչքն մատակք արածէին

15 առ նոքօք , եւ եկին ⁹գերեւվարք եւ գերեցին զնոսա , եւ զմանկաին կոտորեցին սրով . եւ միայն ապրեալ՝ եկի պատմել

16 քեզ : եւ մինչդեռ նա խօսէր , այլ հրեշտակ եկն առ Յոր՝ եւ սաէ զՅոր ,

10 Հուր անկաւ յերկնից եւ այրեաց զճօտան , եւ զհովիւսն բատ նոին օրինակի եկեր . եւ միայն մնացեալ՝ եկի պատմել քեզ :

17 Եւ մինչդեռ նա խօսէր , այլ հրեշտակ եկն եւ սաէ զՅոր , ¹¹Ապատակաւորք ասպատակեցին ի մեզ երեք առաջք , եւ պատեցան զուզաւորքն եւ գերեցին զնոսա , եւ զմանկաին կոտորեցին սրով . եւ միայն ապրեալ՝ եկի պատմել քեզ :

1 Եբբ. յաշխարհին Հուս. Գե. Ընդդ. Ի. Ե. 21. 2 Եբբ. կատարեալ եւ 3 Եբբ. ի չարութեան 4 Յեբբ. Գ-Ի-Ի-Ե 5 Եբբ. որդիք 6 Եբբ. ի նմա 7 Եբբ. կատարեալ եւ արդար եւ 8 Եբբ. տուած 9 Եբբ. Սարսյեցիք 10 Եբբ. Հուր Աստուծոյ 11 Եբբ. Քաղզէացիք

- 18 Եւ մինչդեռ նա խօսէր, այլ հրեշտակ գայր եւ ասէր ցՅոր, Մինչդեռ ուսաներքն քո եւ զստերք ուսէին եւ ըմբ
- 19 պէին առ երկրորե կորօրն իւրեանց, Յանկարծակի հոգին մեծ եկն յանապատէ եւ հնար զչորեալն անկիւնս ասնն, եւ անկաւ առնն ի վերայ որդւոցն քոց եւ վախճանեցան. ես միայն ասրեալ՝ եկի պատմել քեզ :
- 20 Ապա յարցեցաւ Յոր սրատառեաց զհանգերձս իւր, եւ կարեաց զվարս գլխոյ իւրոյ, եւ անկեալ ի դեալին երկիր եպպայ
- 21 Տեառն, եւ ասէ, Մերկ իսկ եկի ես յորովայնէ մօր իմոյ, եւ մերկանգամ գարձաց անդրէն. Տէր ես եւ Տէր աս. ՚որպէս Տեառն հաճոյ լիւեցաւ՝ նոյնպէս եւ եղիւ :՝ եղիցի անուն Տեառն
- 22 օրհնեալ : Եւ յայսմ ամենայնի ՚անցս որ անցին ընդ նա՝ ոչ մեղաւ Յոր ՚աստջի Տեառն՝, եւ ոչ ես անդգամութիւն Աստուծոյ :

ԳԼ . Բ

- 1 Եւ եգեւ իրրիւ զօրս զայս, եւ եկին ՚հրեշտակք Աստուծոյ կայ առաջի ՚Աստուծոյ. եկն եւ Սատանայ ի մէջ ՚նոցա
- 2 ընդ նոսա կայ առաջի Տեառն : Եւ ասէ Տէր ցՍատանայ, Դու ուստի՞ գաս : Յայնժամ ասէ Սատանայ առաջի Տեառն, ՚Սա՞նեալ ի ներքոյ երկնից եւ չրջեալ
- 3 ընդ ամենայն, եկեալ կամ՝ : Եւ ասէ Տէր ցՍատանայ, Ապաքէն հայեցի՞ր ընդ ծառայ իմ Յոր, զի ոչ գոյ իրրիւ զնա ի վերայ երկրի այր ՚Տշմոսրիս, անաբաս,՝ աստուածապաշտ, մեկնեալ ՚յամենայն չարութենէ՝, եւ ասկուսին կայ ՚յանմեղութեան. եւ գու տարապարս խօսեցար կորուսանել զինչս նորս :
- 4 Կրկնեալ անդրէն Սատանայ եւ ասէ ցՏէր, Մորթ ընդ մոլթոյ, եւ որ ինչ իցէ մարդոյ՝ ընդ անձին իւրոյ սուսեցի :
- 5 Ապա թէ ոչ, ազէ առաքեալ զձեռն քո եւ արկ գոսկերօք եւ զմորմնովք նորս, եթէ ոչ յերեսս իսկ օրհնեացէ զքեզ :
- 6 Եւ ասէ Տէր ցՍատանայ, Ահա մտանեմ զնա քեզ, բայց միայն զօրի նորս պահեցես :

- 7 Եւ ել Սատանայ յիրեսոյ Տեառն, եւ հնար ցՅոր չարաչար կեղով յախց մինչեւ ցլուխ : Եւ առեալ խեցի՝ քերէր ՚զթարսին, եւ նստէր յազրեւս արտաքոյ քաղաքին :
- 9 Եւ իրրիւ բազում ժամանակ անցանէր ի վերայ, ասէ ցնա կինն իւր, Մինչեւ յե՞րբ ժուսկաղեալ ասիցիս, թէ Ահա համբերից տակաւ ին սակաւ ինչ ժամանակ՝ ակն կալեալ յուսոյ վրկութեան իմոյ : Ահաւարիկ ապալանեալ է յիշատակ քո ի վերայ երկրի, ուսանբ քո եւ զստերք՝ իմոյ որովայնի երկք եւ երկունք, յորս ասաբապարտուց վասակեցի տառապանօք ՚Իու ինքն ի զազրութիւն որդանց նստիս օթապացեալ քացական, եւ ես՝ մոլորեալ եւ հարիսձար առնն ի ասնէ եւ սեզի ի աեղւոջէ, սպասեմ թէ երբ մտանիցէ արեզակն՝ զի հանդեաց քո ասապանաց իմոց եւ ի ցաւոց իմոց որ այժմ պատեալ են զինեւ : Ազէ սոս
- 10 բան ինչ ի Տէր, եւ վախճանեաց, եւ նորս հայեցեալ ընդ նա՝ ասէ՝, Իրրիւ գմի ի կանանց անդգամաց խօսեցար. եթէ զբարիսն ընկալաք՝ զի ձեռանէ Տեառն՝, չարեացս ոչ համբերիցեմք : Եւ յայսմ ամենայնի ՚որ ինչ անդք անցին ընդ նա՝, ոչ մեղաւ Յոր չրթամբք իւրովք ՚առաջի Տեառն, եւ ոչ ես անդգամութիւն Աստուծոյ :
- 11 Եւ լուեալ երկք բարեկամայն զչարսին ամենայն որ հասին ի վերայ նորս, եկին յիւրաքանչիւր աչխար՝է առ նա, եգրիկայ ՚Պարբայ Թեմեուրոց, Բաղգաա յանուար Սաւքեոց, Սովխար արքայ Մինեղոց՝. եւ եկին առ նա միարան միսթարկ եւ սփովել զնս :
- 12 Եւ տեսեալ զնա ի բացուստ՝ ոչ ծանեան, եւ բարբառեալ մեծածայն լացին, եւ պատառեցին իւրաքանչիւր զպատմուծան իւր, եւ ցանեցին հող ի վերայ գլխոյ իւրեանց ընդ երկինս ՚հայկիով :
- 13 Եւ նստան չուրջ գնուած յերկրի գեւթն օր եւ զեւթն զչելք. եւ ոչ ոք ի նոցանէ խօսեցաւ ընդ նմա բան. քանզի սուսանէին ՚Ղանհնարին հարուստն եւ զմեծամեծս յոյժ՝ :

1 Յեբ. պահաւ 2 Յեբ. որդիք 3 Յեբ. Տեառն
 4 Յեբ. Նրջեալ ընդ երկրի, եւ յաճեալ ի նմա
 5 Յեբ. կատարեալ եւ արդար եւ 6 Յեբ. ի չարութեանէ
 7 Յեբ. ի կատարելութեան իւրում
 8 Յեբ. ի կանանց զնա տարապարտոց

8 Յեբ. զանձն նովաւ, եւ նստէր ի մօրքի : (9) Եւ ասէ ցնա կինն իւր. Տակուին կան ի կատարելութեան կինն արդէ օրհնեալ վաստուած, եւ վախճանեաց : (10) Եւ ասէ ցկինն 9 Յեբ. յԱստուծոյ
 10 Յեբ. թեմեուրոց, Բաղգաա Սաւքեոց, Սովխար Նաւամացի 11 Յեբ. եթէ մեծ էր յոյժ վեշտ նորս

ԳԼ . Գ

1 **Ա**ստուծոյ ուրբանն Յոր երայ գրե-
2 րան խբ, եւ անէժ զօրն խբ, ¹Եւ ասէ,
3 ²Կորիցէ օրն յորում ես ծնայ, եւ զի-
4 չերն՝ յորում ստացին թէ Անա արու:
5 ³Սաւարեսցի ²գիշերն այն, եւ մի՛ խնդ-
6 րեաց զնա՝ ³Տէր ի վերուստ . մի՛ եկեսցէ
7 ի վերայ նորա լոյս : ⁴Ընկալցի զնա խա-
8 ւար եւ ստուեր մահու, եկեսցէ ի վե-
9 րայ նորա ⁵մէջ : Անիձեալ լիլի օրն այն
10 եւ գիշերն, եւ ասացի զնա՝ խաւար .
11 մի՛ եղիցի յաւուստ ասրևոյ, եւ մի՛
12 թուեսցի յաւուստ ամսոյ : Այլ գիշերն
13 այն եղիցի ⁶ի գաւս, եւ մի՛ եկեսցէ ի
14 վերայ նորա ուրախութիւն եւ ցնծու-
15 թիւն : ⁷Այլ նզովեսցէ զնա օրն զոլորտցն
16 է զօրն զայն, որ գրոամբ ամբերոյն իսկ
17 է՝ զմեժ վիշապն : Սաւարեսցին սա-
18 սեղօք գիշերոցն այնորիկ, սարսեացէ ⁸եւ
19 ի լոյս մի՛ եկեսցէ, եւ մի՛ անացէ զա-
20 ի ըստ անկն ծայկոյ՝ : ⁹Զի ոչ փակեաց
21 զգրուան արգանցի մօր իմոյ, ⁸զի թեր-
22 ւեւ մերժէր՝ զցաւս յաչաց իմոյ : ¹⁰Իսկ
23 ընդէր յորտայնի ոչ վախճանեցայ, այլ
24 երկարամտեցէ եւ ոչ անդէն վազվազակի
25 կտրեաց : ¹¹Ընդէր ⁹գլխեցան ինձ ծնունդք՝,
26 կամ ընդէր գիեցի եւ զատինս մօր իմոյ,
27 ¹⁰Զի այժմ հանդարտեալ զսպարէի, եւ
28 հնչեցեալ հանդէսն Ընդ թաղաւորս եւ
29 ընդ խորհրդականս երկրի ոչբ ¹⁰հար-
30 սացեալ էին ի սուրս իւրեանց՝, կամ
31 ընդ իշխանս որոց բազում էր սակի,
32 որբ լցին զտունս իւրեանց արծաթով .
33 կամ իրբւս զանցեացեալն որ երանէ յար-
34 զանդէ մօր խբոյ, կամ իրբւս զսպար-
35 որ բորբոքեցին զարամսութիւն բար-
36 կովիսան . անդ հանդեանս այլսասեպքն
37 մարմնոյ, ի միասին յաւասանակամք՝
38 սպբ ոչ լուան զձայն հարկանմի՛ : Փոքր

եւ մեծ անդ են, եւ ծառայ աներկեւզ
20 ի ակասնէ խբսն : ¹¹Իսկ ընդէր սուեալ
21 լոյէ անձանց զամսոցիցոց լոյս, եւ կեանս
22 հու, եւ ոչ ¹²հասանն . կորեն իրբւս
23 զգանձս՝ . եւ խնդալից լինին եթէ գտա-
24 ընիցեն զմահ . Մարդոց ¹³հանդիսաւ է յորմէ
25 ճանապարհն թաքեալ ի նմանէ՝, զի
26 փակեաց զնովու Աստուած : ¹⁴Յասպքան
27 զկերակուբս իմ՝ հեծութիւն եհաս, ար-
28 ասասուօք եւ ահիս նեղեալ եմ : ¹⁵Զի եր-
29 կեւզն յորմէ խիթայի եկն ի վերայ իմ,
30 եւ յորմէ կաակաձէի սրասահեաց ինձ : Ոչ
31 խաղաղեցայ, ոչ զսպարեցի, ոչ հանդեաց .
32 քանզի եկն ի վերայ իմ բարկութիւն :

ԳԼ . Գ

1 **Ա**րկնեալ անդրէն Եղիփազու Թեմնաց-
2 ւոյ տէ, Միթէ ¹⁴բազում անդամ լեալ
3 իցեն քո բանք սախատութեամբ, եւ
4 զօրութեան բանից քոց ո՛ հանդարտեացէ :
5 ³Զի եթէ՝ խրատեցի զու զրազուս, եւ
6 զձեռս սկարի միթարեցեր . եւ ¹⁵զհի-
7 ւանդացեալս կանգնեցեր բանիւք, եւ
8 ծնկաց կիթուցից քաջարկութիւն զղե-
9 ցուցեր, եւ արց եկին հասին ի վերայ
10 ¹⁶քո ցաւք . սակայն զու փաղաղեցիր՝ :
11 ¹⁷Ոչ ասաքէն երկեւղ քո ¹⁷անդամու-
12 թիւն է, եւ կասկածք քո եւ անչարու-
13 թիւն ճանապարհն՝ քո՝ : Սրբ յիշեալ, ո՛
14 որ որ՝ սուբբ էր՝ կորեալ, կամ ճշմա-
15 րութեամբ արմատաքի երբեք խելայնս : ¹⁸Զոր
16 օրինակ տեսի զայնորիկ որ ¹⁸զանապա-
17 սեհան արօրադիր ամենն, որ սերմաննն
18 ¹⁹զնոսա՝ ցաւս հնձեացն ի նոցանէ : ¹⁹Ի
19 հրամանէ Տեառն՝ կորիցեն, ի հողույ
20 թարկութեան նորա աստակեցին : ²⁰Զօ-
21 րութիւն ստիճու, զօրին մատակ ա-
22 ռուծու, ²¹պիրճութիւն վիշապոց՝ չի-
23 վաւ : Մրջնասուծն՝ աստակեցաւ սա ի
24 չոյցէ կերակրոյ, կորիւնք առիճու լքին

1 | Եբբ. եւ ետ պատասխանի Յոր եւ ² | Եբբ. օրն
3 | Եբբ. Աստուած ⁴ | Եբբ. մէջ, եւ զարհուրեցու-
4 | ցեն զնա որ միտաւս ցաննն զախ : (6) ⁵ | Զգիշերն
5 | ցայն՝ կալցի ⁶ | Եբբ. ամույն ⁷ | Եբբ. Նոյ-
6 | վեցեան զնա, որ նզովին զտիւ, ճարտարք ի
7 | յարուցանել ⁸ | Եբբ. լուսոյ եւ ոչ իցէ, եւ մի
8 | անցէ զարաեւ ամուսն սյգօսն ⁹ | Եբբ. եւ ոչ
9 | թարոյց ¹⁰ | Եբբ. ընկալան զիս ծունկք ¹¹ | Եբբ.
10 | շնեն ի բեանց աւերակս ¹² | Եբբ. զսպար-
11 | քեն ի ասնջլոյ, եւ անդ հանդէսն սրարտա-
12 | եալք յա մոյն (18) ¹³ | Նոյնպէս կապեալք հանդ-
13 | շին, ոչ լսեն զձայն հարստահարչի

12 | Եբբ. հասանէ . խնդրեն զայն սաուել քան
13 | զգանձս ծածկեալս ¹⁴ | Եբբ. որում ճանապարհ
14 | նորա թաքուցեալ է ¹⁵ | Եբբ. խոսակեցինս,
15 | եթէ փորձեսցոր խօսել առ քեզ . սակայն ո՞
16 | կարիցէ ժուժկուլը սա ի չխօսել : (3) ¹⁶ | Ահա ¹⁷ | Եբբ.
17 | գոր սահեոյց էր ¹⁸ | Եբբ. քո, եւ խոսուեցար,
18 | մերձեցաւ ի քեզ, եւ տաղնապեցար ¹⁹ | Եբբ.
19 | յոյս քո է, եւ ակնկալութիւն քո՝ ուղղութիւն
20 | ճանապարհաց քոց ²⁰ | Եբբ. զանօրէնութիւն
21 | ճանապարհաց քոց ²¹ | Եբբ. զմարտեալութիւն
22 | զնոյն հնձեացեն : (9) ²² | Ի
23 | շնոյ Աստուծոյ ²³ | Եբբ. Մանչիւն ²⁴ | Եբբ.
24 | մանիք կորեանց ստիճուս խորասակեցան : (11)
25 | Ասեւծ հուժկու

42 զմիմեանս : ¹Եթէ էր տակաւն բան ճշմարիտ եղեալ ի խօսս քո , ոչ ինչ յայցարկեաց չար պատահէր քեզ : Աւրեմն ո՞չ ընդունիցի ունին իմ հրաշա-

43 կերաս ի նմանէ : Արճախիբ եւ բումբիւնք զիշերտականք , հաստի աճ ի վե-

44 րայ մարդկան՝ , Դուռնն եւ ստիւռնն պատանեցին ինձ , եւ մեծապէս զուսկերս

45 իմ չարմեղին : Եւ եկն ²հօղմ ի վերայ երեսայ իմոց , քսամեղին ³հերք իմ եւ

46 մարմինք : Կանգնեցայ՝ եւ ոչ զիտացի . աեաբ՝ եւ ոչ՝ էին կերպարանք տառջի աչաց իմոց , ⁴բայց միայն օզ եւ սօ-

47 սաւիւն լւէի : Իսկ արդ միմէ սո՛ւրբ լինիցի մարդ տառջի Տեառն , կամ ի

48 գործոց իւրոց անարամ այր , Եթէ ծառայից իւրոց ոչ հուստացիցէ , եւ գ՛րեշտակաց խոտորագոյնս ինչ իմացաւ :

49 Իսկ արդ զընակեալս ի տունս կաւեզէնս , յորոց եւ ինքեանք ի նմին կաւոյ եմք , եհար զնոսա բոս օրինակի ցեցոյ :

20 Եւ յառաւօտէ մինչև երեկոյ ոչ եւս լցին . քանի որ անձամբ անձին օգնել ոչ

21 կարէին , կոխանս՝ Փշչալ ի նոսա ու . ցամաքեցան , ստտակեցան՝ քանզի ոչ էր ի նոսա իմաստութիւնս՝

Գ . Ե

1 Արդ աղէ կարգա , թէ ոք տայց՝ քեզ ձայն , ⁵կամ թէ զոք ի հրեշտակոց սրբոց

2 տեսցեն՝ : Քանզի եւ զանդգամ սարսնանէ բարկութիւն , եւ զմիտրեալն մե-

3 սուցանէ նախանձ : Ես՝ ես տեսի անզգամաց արմատս ձգեալ , այլ վազվա-

4 զակի ⁶հարանս յարկք՝ նոցա : Հևսի լիցին սրդիք նոցա ի միկութենէ , կողկո-

զեցին առ զրուսն ⁷վատխարաց , եւ ոչ

5 ոք իցէ սր փրկիցէ : Զի զար նոքայն յողովեցին ⁸արգարք կերկցեն , եւ նոքա մի կրկնին ապրեալք ի չարեաց .

6 ծծեացի զօրութիւն նոցա՝ : Զի ոչ եթէ յերկրէ կանխիցէ ⁹աշխատութիւն , եւ ոչ

7 ի լերանց բուսանիցին ցառք : Այլ մարդ աշխատութեամբ ծնանի . ձաղք ար-

8 ծուեաց՝ ի բարձունս ի սչին : Բայց սակայն ես ¹⁰խնդրեցիցի ի Տեառնէ , եւ զՏէր

9 զամենեցան իշխանն կարգացից՝ , Որ առնէ զմեծամեծս եւ զանգնինս եւ զիտուսարս եւ զհրաշակերաս որաց ոչ

10 պի լիւ . Ար տայ անձրեւ յերկիր , ա-

11 սաքէ ջուրս ի ներքոյ երկնից , Որ առնէ զխոնարսս ի բարձունս , եւ ¹¹կանգնէ

12 զկորուսեալս՝ , Եւ վախիտ զխորհարգս խորամանկաց , եւ ¹²ոչ գործեացն ձեռք

13 նոցա զճշմարտութիւն . Որ հատանէ ի մտանոց հանճարով՝ , եւ զխորհուրգս

14 բազմանութեաց յինարեցոց : Ի սուէ սրտանիցէ նոցա խաւար , եւ ի միջօրէի

15 իրբեւ ի զիշերի խորկտփեղեցին : ¹³Սատակեցին պատերազմա՝ , եւ աղքատս

16 ապրեացի ի ձեռանէ հօրինս Եղիցի յոյս

17 տկարի , բերան անիրաւի խցիցի : Երանեալ է մարդ զոր յանդիմանեաց ¹⁴Տէր , եւ ի խրատուէ Ամենակալին մի հրա-

18 ժարեցես : Զի նա ցաւեցուցանէ , եւ միւսանգամ անդրէն հաստատէ . Եհար՝

19 եւ ձեռք նորս բժշկեցին : Վեցիցս ի վատաց փրկեացէ զքեզ , եւ յեւթներոր-

20 զունն ոչ մերձեցիլ առ քեզ չար : Ի սովի՝ փրկեացէ զքեզ ի մահուանէ , ի պատերազմի՝ ի ձեռաց երկաթոց ար-

21 ձակեացէ զքեզ : Ի տանջանոց լեզուի ծածկեացէ զքեզ , եւ մի կրկնես ի չար-

22 եաց ¹⁵եկեղոց ի վերայ քո . Զանիրաս եւ զանօրէնս արամարտեացես՝ , ի գա-

23 զանաց վայրենեաց ոչ երկիցես : Զի ընդ քարինս մտցիլ գաշինք քո , եւ զպաւնք

¹ Եթէ . Արդ առ իս բան զազատագոյն եհաս . եւ ընկալաւ ունին իմ շշնիւն ի նմանէ : (13) Յարհաւիրս տեղեանոց զիշերոյ յանդակն թ մբութիւնսն ի փեղայ մարդկան ² Կանգնեցայ եւ ոչ զիտացի բարեիլ նորս . ⁴ Եթէ լուսութիւն եղև եւ լւէի բարբառ . (17) Եթէ լինիցի մարդ արդար քան զԱստուած . միմէ ոչք քան զԱբարիչ իւր իցէ՞ սուրբ . (18) Ահա ի ծառայս իւր ոչ հաստաց , եւ ի հրեշտակս իւր գտանէ ի թծս . (19) Արչափ եւս աւաւել ի բնակեայսն ի տունս կաւեզէնս , որոց ի փոշ ոչ հիմունք նոցա ճիկն նորս փաղ քան զցեղ : (20) Յատուօտէ մինչև յերեկոյ խորտակին . կորնչին յառ իտեան առ ի չառնելոյ ուրուք փոյթ : (21) Աչ ապաքէն մեկնեալ է փառաւարտութիւնս նոցա ար ի նոսա մեռանին նորս , եւ ոչ իմաստութեամբ : ⁵ Եթէ . եւ յո՞ք ի սրբոց հասեցիս ⁶ Եթէ . անկի զընակութիւնս

⁷ Եթէ . գլխէ ⁸ Եթէ . քաղցեայն կերկցէ , եւ ի փշոյ կարկցէ զայն , եւ ծարաւն կրնէ զտատարածս նոցա ⁹ Եթէ . անօրէնութիւն , եւ ոչ ի գեանոյ բուսանիցի թշուստութիւնս (7) Այլ մարդ ի թշուստութիւն ծնանի , որպէս որդիք կայծականոց ¹⁰ Եթէ . կարգացից առ Աստուած , եւ Աստուծոյ յանձ արարից զգաւս իմ ¹¹ Եթէ . սգաւորք երանեն ի դէւր ¹² Եթէ . ոչ առնիցեն ձեռք նոցա հաստատութիւն (13) Ի մրանէ զիմաստունս ի խորամանկութեան իւրեանոց ¹³ Եթէ . եւ ապրեցուցանէ ի սրոյ , ի բերանոյ նոցա ¹⁴ Եթէ . Աստուած ¹⁵ Եթէ . եկեղոց . (22) Ի վերայ կործանման եւ սովու ծիծաղեցիս

24 վարենիք խաղազացին ընդ քեզ, Ապա
 գրտասցես թէ խաղաղութիւն է ասն
 քո, եւ ՚քնակութիւն յարկի քո մի՛
 25 վրիպեացի՛: Եւ ծանկեմս զի բազում է
 զաւակ քո, եւ որդիք քո եզրիցին իր-
 26 բեւ զբանջար վայրի: Եւ երթիցես ի
 գերեզման ՚իրբեւ զցորեան հասեալ՝ ի
 ժամանակի հնձեալ, կամ՝ իրբեւ զշեղջ
 27 կայոյ ի ժամանակի ամիտիեալ: Ահա-
 ւասիկ զայս այսպէս քննեցաք, այս է
 զոր լուսաքն: Բայց զու գիտասջիր յանձն
 քո՝ զինչ գործեցեր:

ԳԼ . 2

1 Արկնեալ անդրէն Յորայ ասէ, (2) Եթէ
 կշտեալ ոք կշտէր զարկութիւնս իմ,
 եւ զյաւս իմ միանդաճայն բառնայր ի
 3 լուծ կշտոյ, Բան զաւազ ծովու ծան-
 բազայն լինէր. նա ուրեմն բանք իմ
 4 անզգայնք են: Ձի նեաք Յեառն ի
 մարմնի իմու՛մ են, եւ սրտամութիւն
 նորս ծծէ զարիւն իմ. յորժամ սկսա-
 5 նիմ խօսել՝ կատեն զիս՝, Եակ արդ՝
 զիմորդ, միթէ ասրապարտո՞ւց խանչիցէ
 ցիւ, բայց եթէ կերակուր խնդրիցէ .
 կամ թէ զոչիցէ՞ եզն սա մտուր՝ յորժամ
 6 ունիցի զկերակուր. Կամ ուափցի՞ ՚հազ
 սասնից աղի, կամ զուցէ՞ համ ՚ի բանս
 7 ունայսոս: Սա՛ ոչ կարէ հոնդարտել
 անձն իմ, զի չարաւով տեսանեմ զկե-
 8 րակուր իմ՝ իրբեւ զճոտ ասիւծու: Ձի
 եթէ տացէ՛ եւ իկեացին յիս խնդրուածք
 9 իմ, եւ զոյս իմ տացէ Տէր: Ակաս
 Տէր խոցտակ զիս, բայց ի սպաս մի
 10 սպանցէ զիս: Եղիցի ինձ քաղաքն իմ
 գերեզման՝ յորոյ վերայ պարսպացն ձեմէի,
 եւ ի նոս ոչ խնայեցիցի. զի ոչ սուս արա-
 11 թից զբանս սրբոյն Աստուծոյ իմոյ:՝ Ձի
 զի՞նչ է զգորութիւն իմ եթէ համբերից
 կամ զի՞նչ է ժամանակ՝ զի հանգարտեսցէ

12 անձն իմ՝: Միթէ զգորութիւն վիմանց իցէ
 զգորութիւն իմ, կամ մարմինք իմ պղծմի՛ք:
 13 Կամ թէ ո՛չ ի նա ապաւնէի: Արդ՝
 օգնութիւն իմ մերժեցաւ յինէն, եւ
 սպորմութիւն հրամարեաց ՚յինէն, այ-
 ցելութիւն Տեառն անտես արար զիս:
 14 Այ հայեցանս յիս մերձաւորք իմ, (15) Իրբեւ
 զբոակ սրկասեալ եւ իրբեւ զպիս ան-
 16 ցին զինեւ: Արք սարսէին յինէն՝ արդ
 17 անաւասիկ հասին ի վերայ իմ: Եր-
 բեւ զձիւն կամ իրբեւ զսառն պողեալ՝
 որ հալիցի ի հասանելոյ ջերմութեան եւ
 18 ոչ ճանաչիցի թէ որպէս էր, Նոյնպէս
 եւ ես լքայ յամենեցունց, կարեայ եւ
 19 անանկացայ: Տեսէք զճանապարհս թեմ-
 նացւոյ՝ որք ի չաւիպս Սարայ հայերք,
 20 Եւ ամօթ կրեցին յուսացեալքն ի քա-
 21 զաքս եւ յինչս: Դա եւ զուք աւաղիկ
 անոզորմ հասէք ի վերայ իմ. հայեցեալ
 22 ի վերս իմ՝ երկերուք: Արդ ես զձե՛զ
 23 ինչ ինդրեցի, Կամ ձերսով զգորութեամբ
 կարօտեալ իցեմ ասորեցուցանել զիս ի
 թշնամեաց, կամ ի ձեռաց հորաց փրկել
 24 զիս: Աւտուցէք զիս՝ եւ ես լսեցիցի. եւ
 եթէ մոլորեալ ինչ իցեմ, արարէք զիս

7 Եբբ. (13) Ոչ ապարէն 8 Եբբ. յինէն: (14) Լքելոյն
 գթութիւն ի բարեկամ իւրոք: Բայց նա զեր-
 կեւ Ամենակալին եթօք: (15) Եղբայրք իմ
 խորեցին իրբեւ զՏեղեղ: իրբեւ զՏեղեղս ձորոց
 որ անցանեալ: (16) Ար պատրին ի սառնամանեաց,
 ի զիկեղ ձեան ի վերայ նոցա: (17) Ի ժամանակի
 ջերմութեան ցամաքեացին, ի ատթի անհետ
 լիցին ի տեղ ոչէ իւրեանց: (18) Կարաւանք
 խտորեցուցանին զճանապարհ իւրեանց, եւ
 նեն յամուութիւն եւ կորչին: (19) Հայեցան
 կարաւանք Խեմնացոց, ճանապարհորդք Սա-
 լայ սկի կայան նոցա: (20) Յամթե եզեն զի
 յուսացան: Եկին մինչեւ անգր, եւ ամաչեցին
 (21) Ձիարդ եզերուք յոչինչ տեսէք բեկումն,
 եւ երկերուք: (22) Միթէ ասացի՞ ձեզ, Բերէք
 ինձ, եւ յինչից ձերց տուք վասն իմ: (23) Կամ
 ապրեցուցէք զիս ի ձեռանէ թշնամեոյն, եւ ի
 ձեռաց հորաց փրկեցէք զիս: (24) Աւտուցէք
 զիս: Եւ ես լսեցիցի: Եթէ մոլորեալ ինչ իցեմ,
 արարէք զիս խելամուտ: (25) Բանի՞ գորեզ են
 բանք ուղղութեան, այլ զի՞նչ կշտամբանք
 յանդամանութեանդ ի ձեռն, (26) Միթէ ի
 յանդամանե՞ց բանս խորհեցարուք: Այլ ընդ
 հոգին են բանք յուսահասեցին: (27) Ազաբէն
 անկամիք ի վերայ որդոյ, եւ փրկք վասն բու-
 րեկամ ձերոյ: (28) Եւ ոյժժ կամեցարուք հա-
 յել յիս, եւ յայտնի լինիցի ձեզ եթէ ստեցիցի:
 (29) Աղէ քարձարուք, մի լիցի անխաւարութիւն,
 եւ դարձարուք ոյժըն, արգարութիւն իմ ի
 սմին: (30) Միթէ զուցէ՞ անխաւարութիւն ի
 լեզուի իմում: միթէ քիմք իմ ո՞չ խորեցեն
 զանխաւարութիւնս:

1 Եբբ. այց արտացես բնակութեան քում, եւ մի՛
 վրիպեցիս Յեբբ. ի բարւոք ծերութեան, Յեբբ.
 Ամենակալին յիս են, զվոյն նոցա ծծէ ոգի
 իմ. արհաւիրք Աստուծոյ ձակասին ընդգէմ
 ինձ 1 Եբբ. անհամ ինչ 5 Եբբ. ի սպիտա-
 կուց ձուոյ: (7) Յորս մերձեալ գարշէր անձն
 իմ, այնք եզեն ինձ կերակուր գրուանաց: (8)
 Ո՛ սուր թէ գայր խնդրուած իմ, եւ զսկնկա-
 յութիւն իմ սուր Աստուծո՞ւ: (9) Եւ կուտէր
 Աստուծո՞ ճնշել զիս. ձգէր զձեռն եւ սատա-
 կէր զիս: (10) Եւ լիցի ինձ տակաւին միթիժա-
 րութիւն, եւ ուրախ եղէց ի ցաստ իմոզորմս,
 զի ոչ ուրացայ զբանս Սրբոյն: 6 Եբբ. կատա-
 բած իմ, զի երկայնամիտ եղէց

25 խելամուտս : Այլ ուրևն խոտան են
 բանք ճշմարտի . քանզի ոչ եթէ ի ձէնջ
 26 խնդրեմ գորութիւնս : Եւ ոչ կշտամրանք
 թանկից ձերոց լսեցուցանեն զիս , եւ ոչ
 27 բարբառայ լանից ձերոց անտաղից : Բայց
 զի իբրև ի վերայ որոյոյ յարուցեալ էք
 ի վերայ իմ , եւ խաղացեալ էք ի վերայ
 28 բարեկամի ձերոց : Բայց արդ հայեցեալ
 յերես ձեր ոչ ստեղից . նստարուք , եւ
 մի ինչ լիցի անիրաւութիւնս ի գասաս-
 29 սանի , եւ գործեալ իրաւանց ուչ ու-
 30 նիցիք : Զի ոչ գոյ ի լեզուի իմումանի-
 րաւութիւնս , կամ կոկորդ իմ ոչ խա-
 կասցէ յիմաստութիւնս :

ԳԼ . Ե

1¹ Ոչ ապաքէն իբրև զվարձութիւն են
 վարք մարգոյ ի վերայ երկրի , եւ իբրև
 զաւօրեայ վարձք վարձկանի կեանք
 2 նորա : Կամ իբրև զծառայ երկուցեալ
 ի տեսնէ իւրմէ եւ զօգեալ ընդ հո-
 վանեաւ , եւ իբրև զվարձկան որ սպա-
 3 սիցէ վարձուց իւրոց , նոյնպէս եւ ես
 սպասեցի ամսոց սնտեակց . զիչերք ցա-
 4ւազին տուեալ են ինձ : Եթէ ննջեցից
 տեսեմ , Ե՞րբ իցէ տիւ . եւ եթէ յանիցեմ
 զարձեալ թէ Ե՞րբ իցէ երեկ . լի ցուօք
 լինիմ յերեկորեայ մինչև ցատաւօտ :
 5 Թաթաւին մարմնք իմ զազրութեամբ
 որդանց , մաշեցի զկոչոտս երկրի առ ի
 6 զԹապարիս քերեղոյ : Եւ կեանք իմ թե-
 թեւապոյնք են քան զխօսս , եւ կորեանս
 7 յունայնութեան յուսոյ¹ : Յիշեա զի վուք
 են կեանք իմ , եւ ոչ զարձցի ակն իմ
 8 ի տեսանել զբարի : Եւ ոչ հայեցի յիս
 ակն տեսողի . աչք քո յիս² եւ ես ոչ
 9 եւս իցեմ : Իբրև զամպ ջնջեալ յերկ-
 նից . զի եթէ իջանիցէ մարդ ի դժոխս .
 10 Ոչ եւս կեցէ եւ ոչ զարձցի ի տուն իւր .
 11 Եւ ոչ եւս ծանիցէ զնա տեղի իւր : Այ-
 սուհեանե ոչ եւս խնայեցից ի րերան :

ԳԼ . Ը

1 Արկնեալ անդրէն Բազրատայ Սաւքեց-
 2ւոյ տսէ , Մինչև ցեղր խօսիցիս զայց .
 եւ ոպի նմեաքանութեանս իրերան քո¹ :
 3 Միթէ անիրաւ գատիցի² Տէր , կամ որ
 զամենայն արար³ պղտորիցէ⁴ վրաւունս :
 4 Եթէ որդիքն քո մեզան առաջի նորա ,
 առաքեաց⁵ թի ձեռին զանօրէնութիւնս
 5 նոցա : Բայց զու կանխեա առ Տէր ա-
 6 մենակալ ազօթիւք⁶ , Եթէ սուրբ եւ
 ճշմարիտ իցես ազօթից քոց լուիցէ .
 զարձուցէ քեզ զյարկն արարաւ թեան .
 7 Եւ յինիցին առաջինքն քո սակաւք , եւ
 վերջինքն քո անրաւք :

¹ Եբբ . (1) Ոչ ապաքէն պատերազմ է մարգոյ ի վերայ երկրի , եւ իբրև աւուրք վարձկանի տուուրք նորա : (2) Արպես ծառայցանկայ տուերի , եւ որպէս վարձկանս սպասիցէ վարձու իրում : (3) Նոյնպէս եւ ինձ եկին բամբին սովոր ունայնութեան , եւ գիշերք տառապանոց հաշուեցան ինձ : (4) Եթէ ննջեմ , տեսեմ , Ե՞րբ յարեայց , եւ երկայն է երեկոյ , և յազեալ եմ ի շրջընջւոյ մինչև ցատաւօտ : (5) Կամ կեալ է մարմին իմ որդամբք եւ կոչաւք հոգոց . մարթ իմ պատառի եւ հայի : (6) Աւուրք իմ արթագոյն են քան զկկոց ստայնանկոց , եւ սպառին ի վաթճառի անդոյս :

² Եբբ . Եթէ տեսեմ , Անկողնս իմ միխիթարեոցէ զիս , մահիճք իմ բարձցեն զարտուճք իմ
³ Եբբ . Իւ ընտրեաց զեկզդ առնուլ անձն իմ , զմահճ քան զսպերս իմ : (16) Գարշեալ իմ , ոչ յաւիտեան կեցից
⁴ Եբբ . Իւ այցելու-թիւնս առնիցես նմա առաւօտոց , եւ փորձեսցես զնա յամենայն ժամ
⁵ Եբբ . ինձ
⁶ Եբբ . ննջեցից ի հոգւ , եւ եթէ ինքրեցես զիս
⁷ Եբբ . ուժգին բանք բերանոյ քո
⁸ Եբբ . Աստուած , եւ Ամենակալն
⁹ Եբբ . զիտոս ի ձեռս անօրէնութեանս նոցա . (5) Եթէ զու կանխեցես առ Աստուած , և կացես յազօթս առ Ամենակալն

8 Բայց ազէ հարց զազգն առաջին, եւ
 9 քննեա ըստ առնմից հարցն . (Ձի երկի-
 10 կամ թէ ոչ նաթին իսկ ուսուսցին զքեզ
 եւ պատմուցեն, եւ ի սրաէ հանդեն
 11 գրանս : Միթէ կանաչանայ պրտու ա-
 12 առանց ջրոյ, կամ յարձրանայցէ՞ կնիւն
 13 եթէ ոչ ոտոյրն ո՞չ՞ ցամաքիցի : Արց
 14 կորիցէ : ³Անչէն լիցի տուն նորա,
 15 տնցցէ իրբու արգիտտապն յարկ նորա՞ .
 16 թէ պէտ եւ ⁴հաստատեացէ զսուն իւր՝
 17 մի՞ կացցէ, յարկանել ձեռին նորա՞ մի՞
 18 հանդարտեացէ : Ձի խոնառու թիւն յա-
 19 րեգականէ է, եւ ի ննիւռութենէ՞ նորա
 20 կէզ շատուիլ իւր : ⁵Ի վերայ կարկամի
 21 քարանց ննչեացէ, եւ ի մէջ մանդախի՞ծ
 22 քարանց կեցցէ . եթէ ընկցէ զնա աե-
 23 զին՝ ստեացէ : Ա՞չ տեսեր այսպիսի ինչ .
 24 Ձի կործանուան ամպարչաի այսպիսի է,
 25 եւ յերկրէ այլ բուսցի : Ձի Տէր՞ ոչ
 26 մերժէ զանմզն, ⁶զամենայն պատարաց
 27 ամպարչաի ոչ ընկալցի : Իկրանք ճշմար-
 28 տից լցցին ձաղու, եւ շրթունք նոցա՞ .
 29 գոհութեամբ : Թշնամիք նոցա զգեցցին
 30 զամօթ, յարկք ամպարչաի ոչ եւս իցեն

Գ. Թ

1 Արկնեալ անդրէն Յորայ սաէ, (2) ճշմար-
 2 տիւ զիւսեմ թէ այդ այդպէս իցէ . քան-
 3 զի զիւրոյ լինիցի մարդ արդար առաջի
 4 Աստուծոյ : ⁷Ձի եթէ կամիցի դատել ընդ
 5 նա, ⁸ոչ լուիցէ նա . գի եւ մի լան
 6 հազար բանի՞ պատասխանի ոչ սացէ :

4 Ձի իմաստուն է մտք՝ զօրաւոր եւ մեծ՝
 5 ո՞ խստացաւ ընդդէմ նորա, եւ հան-
 6 ցարտեաց : Ար ⁹հնացանէ զերկինս
 7 եւ ոչ զիտեն, որ տապալէ զնոս բար-
 8 կու թեամբ : Ար ¹⁰չարժէ գառ ի ներքոյս
 9 երկնից ի ինանց, եւ սիւնք նորա զու-
 10 զան : Ար սաէ արեգական եւ ոչ ծագէ,
 11 եւ ընդդէմ աստուղայ կնքէ : Ար ձգեաց
 12 զերկինս միայն, եւ շրթի ի վերայ ծու-
 13 զու իրբու յատակի : Ար արար զԲագ-
 14 մաստեգան եւ ¹¹գիւղիչերաւվարն եւ զԱպրի
 15 եւ զստեմարանս հորուոյ : Ար առնէ
 16 զմեծամեծս ¹²եւ զանքնիսն եւ զիտաա-
 17 ւորս՝ եւ զհրաշակերաս՝ որոց ոչ զոյ
 18 թիւ : Եթէ վերացի քան զիս՝ ոչ տե-
 19 սից, եւ եթէ անցցէ առ ինեւ՝ եւ ոչ
 20 այնպէս զիտացից : Եւ եթէ ¹³աստա-
 21 կեացէ՞ ո՞ զործուսցէ, կամ ո՞վ ասիցէ
 22 ցնա թէ ¹⁴Բի՞ն արարեր : ¹⁵Ձի նա դար-
 26 ձաւ ի բարկութենէ, եւ ի նոսնէ սար-
 27 Կսեցին կէտք որ ի ներքոյ երկնից : Կցէ՞
 28 թէ լուցէ ինձ, կամ իրաւացուցանիցէ
 29 զրանս իմ : Եթէ իցեմ արգար՝ ոչ լուիցէ
 30 ինձ . եւ զգոտատտան նորա ազաչեցիցի՞ .
 31 Եւ եթէ կարգացից եւ անասացէ՞ չհա-
 32 ւատամ թէ լուաւ իսկ ինձ : Եւ որ մի-
 33 զով սատակեացէ զիս . բազում են հար-
 34 ուածք զոր արար ինձ տարապարտուց :
 35 Ոչ տայ ինձ հանդէվ : զի լցոյց զիս
 36 գառնութեամբ . ¹⁵Բանդի հզօր է՝ բանա-
 37 նայ . իսկ արդ ո՞ իցէ, որ զատատանի
 38 նորա կայցէ հակառակ՝ : Իսկ եթէ իցեմ
 39 եւս արգար, սակայն բերան իմ ամ-
 40 պարչանացէ . եւ եթէ իցեմ անարատ,
 41 կամակոր գտանիցիմ : ¹⁶Ձի եթէ ամ-
 42 պարչանցի յանձն իմ՝ ոչ զիտեմ, բայց
 43 զի բառնան յինէն կեանք իմ : Վասն որոյ

¹ Եբբ. մինչեւ հասեալ, յառաջ քան զամենայն
 խոս 2 Եբբ. զԱստուած ³ Եբբ. Յոյս նորա հասցի,
 եւ տուն արդիտաւայն՝ վատհու թիւն նորա
⁴ Եբբ. յեռուցու ի տուն իւր՝ եւ մի՞ կացցէ : հաստա-
 տեացէ զնա, եւ մի՞ կանդնեացի . (16) Կուպար է նա
 յառաջ քան զարեգակն, եւ ի վերայ պարտիզի
⁵ Եբբ. Արմարք նորա պատն զկարկատիւ քա-
 րանց, զտուն քարանց տեսանէ : (18) Եթէ
 ինքնցէ որ զնա ի տեղու իւրժէ, սա յուրաստ
 լիցի զնանէ թէ Աչ տեսի զքեզ . (19) Ահա
 այս է ուրախութիւն ճանապարհի նորա, եւ ի
 հոյզ պլբ բուսցին . (20) ահա Աստուած ⁶ Եբբ.
 ոչ ձեռնատ լիցի ամպարչաի, (21) Արնչեւ
 159է զբերան քո ծագու, եւ զշրթունք քո
⁷ Եբբ. եւ ⁸ Եբբ. միւսմ ի հազարաց

⁹ Կա՛, փոխէ ¹⁰ Եբբ. սասանեցուցանէ զերկիր
 ի տեղու իւրժէ ¹¹ Եբբ. զԱպրի ¹² Եբբ.
 որ ոչ քննի ¹³ Եբբ. յափշտակեացէ ¹⁴ Եբբ.
 Աստուած ոչ զարձուսցէ զարկութիւն իւր,
 ընդ նովա ի ճանարհեացին օգնականք ամբար-
 տաւանութեան : (14) Ձի արդ տոց նմա պա-
 տասխանի, ընտրեցից զրանս իմ ընդ նմա . (15)
 Ձի եթէ արգար եւս իցեմ, ոչ սաց պատաս-
 խանի . սա որ դատեցնէ է զիս՝ արկից աղբար :
¹⁵ Եբբ. Եթէ զգօրութենէ, սպարէն հզօր է, եւ
 եթէ զիրաւանց, ս՞ ընծայեցուսցէ զիս ¹⁶ Եբբ.
 Եթէ եւէ՛ Աստուարեալ եմ, ոչ գիտեմ զանձն
 իմ, արհամարհեմ զգեանս իմ : (22) Մի եւ նոյն
 է . վասն որոյ ստացի եթէ Չարդարն եւ զամ-
 պարչա պատէ նա : (23) Եթէ հարուածն
 սպանցէ վագվարակի, զփորձանայ անմեղին
 ծիծաղեցի նա : (24) Երկիր տուեալ է ի ձեռս
 ամպարչաի . զերեսս

ասացի, թէ զմեծն եւ զհօգոն կորու-
 23 սանէ բարկութիւն: Զի չարք յանհա-
 րին մահու կորիցեն: այլ արգարք ծագր
 լինին, զի մասնին ի ձեռս ամպարչար: Զ
 24 Զերեսս՝ գատուորաց նորա ծածկեացէ:
 25 եւ եթէ ոչ նաէ՝ ս՛վ իզէ: Այլ իմ կեանք
 թեթեւագոյն են քան զսուրճանդակ,
 26 փախեան եւ ոչ ՚երեւեցան: եւ կամ
 թէ իցին նաւաց հետք ճանապարհի,
 եւ կամ արժուոյ թուռցելոյ որ ինդրիցէ
 զկերակորս:
 27 Նթէ ասիցեմ եթէ խօսեցայց՝ մտա-
 նամ, զերեսս ի վայր արկեալ՝ հեծեծե-
 28 ցից, Շարժեալ եմ ամենայն անգամօք
 իմովք, զի զխտեմ զի անարատ զիս ոչ
 29 լեռուցուս: Արովհետեւ ամպարչաւէի,
 30 ընդէր ոչ մեռայ՝ եթէ լուացայց ձեամբ,
 31 եւ որրեցայց ձեռօք արկեցի իմք: Սաստ-
 կացեալ ազատվ էնրկ զիս, զպրարացոյց
 32 զիս պատմուճան իմ՝: Զի ոչ ես իրբեւ
 զիս մարգ՝ ընդ որում գատեցայց, եթէ
 33 հասարակ եկեացուք ի գատաստան, Իսկ
 յանկարծ գոյր միջնորդ, եւ յանդիմա-
 34 նէր եւ լսէր ի մէջ երկոցոճոց: Ե՛ր րաց
 արասցէ յինէն զգուազանն, եւ ա՛հ նո-
 35 րա զիս մի՛ զարնուրկեցուցէ, եւ մի՛
 կրկնայց՝ այլ խօսեցայց. հնա եւ ոչ այն-
 պէս ես գիտեմ, աշխատեալ անձամբ
 իմով՝:

ԳԼ Ժ

1 Ն եծեծելով հատուցից ի նա զրանս իմ,
 խօսեցայց գառնութեամբ անձին թախ-
 2 ձեալ, եւ ասացից, Տէր, մի՛ ուսուցա-
 ներ զիս ամպարչաիւ: եւ ընզէր՝ այս-
 3 սլէս գատեցար զիս: Կամ թէ բարւո՛ք
 թուիցի քեզ՝ թէ անիրաւիցեմ: զի մեր-
 ժեցիր զգործս ձեռաց քոց, եւ ի խոր-
 4 հուրզս ամպարչաց հայեցար:՝ Միթէ

որպէս հայի ա՛յր՝ հայիցիս, կամ որպէս
 5 տեսանիցէ մարգ՝ տեսանիցես: Կամ թէ
 6 ամք քո իրբեւ զանս, Զի վերստին
 խնդրեցիր զանօրէնութիւնս իմ, եւ զմեզ
 7 իմ յննեցիր: Գիտես զի ոչ ամպարչա-
 տեցայ, այլ ս՛վ է որ ի ձեռաց քոց
 հանիցէ:
 8 Ձեւք քո արարին զիս եւ յատեցմին,
 9 եւ ապա չըջեցար հայերս՝ զիս: Յիշեա
 զի կաւ ստեղծեր զիս, եւ յերկի՛ր միւս-
 10 անպամ զարձուցանես զիս: Կամ թէ
 ոչ իրբեւ զկամքն կթեցիր զիս, եւ մա-
 11 ծուցեր զիս իրբեւ զպանիր: Մորթ եւ
 միս զղեցուցեր ինձ, ոտիւրօք եւ ջօք
 12 հանար զիս: Զկեանս եւ զողորմութիւն
 եղիր ի վերայ իմ, այցելութիւնս քո
 13 պահեաց զոզի իմ: Չայս ամենայն ու-
 նիս ի քեզ. գիտեմ զի յամենայնի կա-
 յօզ ես, եւ ոչ ինչ սկարաստայ քեզ՝:
 14 Թէ եւ մեղանչեմ՝ պահես զիս, եւ յա-
 նօրէնութենէ անարատ ոչ արարեր զիս:
 15 Եթէ ամպարչաւցայց՝ վա՛յ է ինձ, եւ
 եթէ արգարացայց՝ ոչ կարեմ հայիլ ի
 16 վեր, զի լի եմ՝ անարգանօք: Արասց-
 եալ եմ իրբեւ զառեւծ ի սպանումն:
 զարձեալ կրկնեալ չարացար սաստկես
 17 զիս: Նորոգես ի վերայ իմ զհարուածս
 իմ: բարկութեամբ մեծաւ ձեռն արկեր
 18 յիս, եւ ածեր ի վերայ իմ հէնս՝ Ըն-
 զէր հաներ զիս յորովայնէ եւ ոչ ան-
 դէն մեռայ, եւ ական չէր տեսեալ զիս,
 19 Երբեւ զչեզեալ լինէի: Ընդէ՛ր յարգանդէ
 20 ի զերեզման ոչ վճարեցայ: Կամ թէ ոչ
 սակաւ իցէ ժամանակ կենաց իմոց,
 10 թոյլ արա ինձ սակաւ լի մի հանդչել,
 21 Մինչչեւ երթեալ իցեմ՝ ուստի ոչ գաւ-
 նայցեմ՝ յերկիր խաւարին եւ 11 մթին,
 22 Յերկիր ազջամզջին յաւխտենական, ուր
 ոչ գոյ լոյս եւ ոչ տեսանիլ զկեանս
 մարգվանս՝

1 Եբբ. տեսին բարութիւն 2 Եբբ. եթէ ա-
 սիցեմ, Մոռացայց որողք իմ, թողից զտխրու-
 թիւն իմ եւ եղէց ուրախ, (28) Երկնիմ՝ յա-
 մենայն ցաւոց իմոց, զի գիտեմ զի անարատ
 զիս ոչ թողուցուս: (29) Զի պարտաւորեցրց
 եմ, ընդէ՛ր ի զուր ջանայցեմ: 3 Եբբ. Յայնձամ
 ընկրմեցես զիս ի փոս, գարչեցի յինէն պատ-
 մուճանս իմ: 4 Եբբ. գիշեմ այնպիսի յանձին իմում
 5 Եբբ. Տաղտկացեալ է անձն իմ ի կենաց իմոց
 արձակեցիցր որղք իմ: խօսեցայց գառնութեամբ
 անձին իմոյ: (2) Ասացից ցԱստուած, Մի՛ գա-
 տապարտ առնե՛ր զիս. տուր ինձ գրտեւ թէ
 փամս է՛ր հակառակին ընդ իս: (3) Բարւո՛ք
 թուիցի քեզ տանջել զիս, զի խտես զգործս
 ձեռաց քոց, եւ սաս լոյս խորհրդոց ամպարչ-
 աւց:

6 Եբբ. Միթէ իրբեւ զաւուրս մարդո՞յ տուրք
 քո. կամ 7 Եբբ. ստեղծին բովանդակ, եւ
 արդ ջնջե՞ս 8 Եբբ. եւ զպրոսիկ թաքուցեր
 ի սրտի քում. գիտեմ զի ի քեզ է այդ. 9 Եբբ.
 անարգանօք. հայեաց ի սաստապանս իմ: (16)
 Եթէ ամբարձայր, իրբեւ առեւծ որայցես զիս,
 եւ գարձցիս, զարմանայի եղիցես յիս: (17) Նոր
 րոգես զվկայս քո յանդիմանս ինձ, եւ յաճա-
 խեցես զբարկութիւնս քո ի վերայ իմ. փոփո-
 խութիւնք եւ մարտք ընդ իս: 10 Եբբ. զաղար-
 կաց, ի բաց կաց յինէն, թոյլ 11 Եբբ. ստուե-
 րաց մահու. (22) Յերկիր ազջամզջին իրբեւ
 զմէզ ստուերաց մահու, ուր չիք կարգ, եւ
 մթացի իրբեւ մառախուղ:

ԳԼ . ԺԱ

1 Արկնեալ անդրէն Սովիարայ Միննցույ
 2 սաէ , Որ շատ խօտի՝ ասաքէն ըստ նմին
 և ևսիցէ՝ կամ որ խօտողն իցէ՝ կա-
 3 ըրցէ՝ բանիւք արդարանալ : Օրհնեալ է
 4 զրազում բանիւք անկանիր , զի ոչ զոյ
 5 որ սայցէ քեզ պատասխանի : Մի ասեր
 6 թէ Ասորք եմ դործուք և անարատ ա-
 7 ռաջի Տեսան : Այլ թէ զիմոյ Տէր խօ-
 8 սեցի ընդ քեզ , և բայցէ զչրթունս
 9 իւր ընդ քեզ : Ապա պատմուցէ քեզ
 10 զգորութիւն խոտատութեան , զի կրկին
 11 եղիցի քան զքոյն , և ապա գիտաս-
 12 ցես թէ արժանի ըստ որոյ մեզարն
 13 անց ընդ քեզ ի Տեսանէ : Եթէ զճեստ
 14 Տեսան գտանիցես , կամ ի վերջինսն
 15 հասանիցես զոր արար Ամենակալն :
 16 Բարձր են երկինք , և զի՞ զործիցես .
 17 խոր են դժոխք , և զու՞ զի՞ խելա-
 18 մտեցես : Երկայն է չափ՝ շարիւր , լայն
 19 է ծով : Եւ եթէ տաղարեացէ՞ զամե-
 20 նայն՝ , ո՞վ ասացէ զնա թէ զի՞նչ զոր-
 21 ծիցի : Լնքն գիտէ զզարծա անօրինաց ,
 22 տեսալ զանարժանս՝ ո՞չ արասցէ ան-
 23 տես : Բայց ճնարդ ի խօսել ընդ վայր ,
 24 զօգի բանիւք՝ . այր կանանցածին հան-
 25 զուցէ է զուց անապատականի : Ըսկ եթէ
 26 զու սուրբ եղիք զսիրտ քո , տարածեա
 27 կա նա զճեստ քո : Ապա թէ իցէ ի ձե-
 28 սին քում անօրէնութիւն , հետի արա
 29 զայն ի քէն , և անօրէնութիւն ի յարկի
 30 քում մի ազցի : Ապա ծաղկեցեն երեսք
 31 քո իբրև զվուր յտակ , մերկացես

16 զազտեղութիւն՝ և ոչ երկիցես , Եւ
 մոտացես զաշխատութիւն իբրև զայիս
 17 անցեալս՝ և ոչ զարճուրեցես : Ազօթք
 քո իբրև զարուսեակն , ի միջօրէի ծա-
 18 գեացեն քեզ կեանք , վստահացեալ լի-
 19 ցես՝ զի կայ քո յոյս , ի հոգոյ և և ի
 20 ստատմութիւնէ երեւեսցի քեզ խաղա-
 21 զութիւն : Հանգարտեցես՝ և ոչ ոք
 22 իցէ որ պատերազմիցի ընդ քեզ : Գարձ-
 23 ցին բազումք և ազաչեացեն զքեզ .
 24 վրկութիւն պահատեցէ ի նոցանէ . Չի
 յոյս նոցա կորուստէ անձանց իւրեանց .
 աչք ամպարչտաց հալեցին :

ԳԼ . ԺԲ

1 Արկնեալ անդրէն Յորայ սաէ , (2) Յարդ
 և զուք մարդիկ իցէք՝ , կամ ընդ ձեզ
 3 վախճանիցի խոտատութիւն : Եւ իմ
 4 սիրտս իբրև զձերդ ՚է : Չի այր ար-
 5 զար և անարատ եղև ի կատականս :
 6 Ի ժամանակ սահմանեալ պատրաստե-
 7 ցաւ , կործանեալ յտարէ՞ զուսնս իւր
 8 ետես աւերեալ յանօրինաց : Սակայն
 9 մի ոք որ չար իցէ՞ յուսացի անպարտ
 10 լինել . ամենայն որ միտնուամ բարկա-
 11 յուցանեն զՏէր , միթէ ոչ լինիցի նոցա
 12 ինչիւրք : Բայց ազէ հարց զչորքոտա-
 13 նիս՝ եթէ սօխցեն քեզ , զվճուշուն երկ-
 14 ճնից՝ եթէ պատմեցեն քեզ : Ճառեա
 15 երկիր , եթէ խելամուտ արասցէ զքեզ ,
 16 և կամ պատմեցեն քեզ ձկուսք ծու-
 17 վու : Ո՞վ է որ ոչ գիտայ այսու ամե-
 18 նայնիւ եթէ ձեան Տեսան արար զայս :
 19 Եւ եթէ ոչ ի ձեանս նորա իցէ չուսչ
 20 ամենայն կենդանեաց և ողի ամենայն

1 Եբբ. կրկնեալ անդրէն Սովիարայ Նոտանցույ
 սաէ : (2) Եթէ բազմութեան բանից ոչ տացի
 պատասխանի , կամ որ խօտողն իցէ՝ կարեցէ՞
 բանիւք արդարանալ : (3) Բազմարեք քո լու-
 ցուցեն զմարդիկ . և տանեցես ծագր , և
 չիցէ՞ որ յամբխ արասցէ : (4) Չի տացեր եթէ
 Ասորք են բանք իմ : և եմ անարատ յայս քո :
 (5) Այլ ո՞ սայր թէ խօսեր Աստուած , և բա-
 նայր միջմուտս իւր ընդ քեզ : (6) Եւ յոյսնէր
 քեզ զզարանիս իմօտութեան , զի կրկին է
 յազգեցալ թեան . և գիտաջիւր զի ոչ արժանի
 ըստ որոյ մեզարն անց ընդ քեզ ի Տեսանէ :
 (7) Եթէ զզարանիս Աստուծոյ գտանիցես ,
 կամ միջմուտս ի կոտորութիւն Ամենակալին
 հասանիցես : (8) Բարձր են քան զերկինս , զի՞
 զործիցես . խոր է քան զժոխս . Եբբ. նորա
 քան զերկիր , լայն՝ քան զծով : (10) Եթէ յար-
 ձակեցի , և պահեցէ և յազգեցէ : Եբբ.
 մարդ անարժանատիւ է Եբբ. ամբարձ-
 ցես զերես քո անարատ , և եղիցիս պինդ

Եբբ. Չի դու գտաւ արան մոտացիս , իբր և
 զայիս անցեալս յիջեցես : (17) Եւ քան զմիջօր-
 եայ ծագեցեն կեանք քո . խաւարեցես . իբրև
 զաւաւսու եղիցիս : (18) Եւ վստահացեալ լի-
 ցես , զի կայ քո յոյս , և որոնեցես , ննջեցես
 յապահճով : (19) Եւ հանգիցես , և ոչ որ զար-
 ճուրեցուցէ զքեզ , և խնդրեցեն զերես քո
 բազումք : (20) Ըսկ աչք ամպարչտաց հալեցին ,
 և ապաւեն կորեցէ ի նոցանէ . և յոյս նոցա՝
 փշուսն ուղայ : Եբբ. Արդարեւ դուք էք մո-
 զովորդ : Եբբ. է , չեմ նկուն քան զքեզ . և
 ո՞չ զխոհէ զպայտիս : (4) Այսն եղեալ
 ընկերի իւրում եղէ ես , որ կարդայն առ Աս-
 տուած , և նա տացէ նմա պատասխանի . սյր
 արդար կատարեալ լինի ի կատականս : (5)
 Արպես լապտեր աւերեալ յայս ամբարտաւա-
 նից , այնպէս այր որոյ տաշեալ իցեն ոտք : (6)
 Ի յաջողութեան են վրանք աւարաբուսաց , և
 յապահճով որ բարկացուցանեն զԱստուած , լցու-
 ցանէ Աստուած զճեստ նոցա :

11 մարդոյ : ¹Չի միտք զրանս քննեն՝, եւ
 12 քիմք զկերակուրս ճաշակին : ²Եւզում
 ժամանակաւ իմաստութիւն , եւ ի բա-
 13 զում կեանս հանձար : Ի նմանէ է ի-
 մաստութիւն եւ զօրութիւն , նորա է
 14 խորհուրդ եւ հանձար : Եթէ կործանեցէ՝
 ո՞չ չինեցէ , եւ եթէ վակեցէ ընդզմ
 15 մարդկան՝ ո՞ք բանայցէ : Եթէ արգելցէ
 զճուրս՝ ցամաքեցուցանէ զերկիր , եւ
 եթէ թող սայցէ՝ կորոյց զնա կործան-
 16 եալ : Ի նմանէ է զօրութիւն եւ ուժ-
 զնութիւն , նորա է ³հանձար եւ իմաս-
 17 տութիւն : Վարէ զխորհրդականս ի գե-
 րութիւն , եւ զգատաւորս երկրի յիմա-
 18 րեցոյց : ⁴Նստուցանէ զթաղաւորս յա-
 թաւ՝, եւ ածէ բախ ընդ մէջ նոցա :
 19 Աւաքէ զքահանայս ի գերութիւն . եւ
 20 զզօրաւորս երկրի կործանեաց . Փոփոխ
 զզրթունս նաւատարմաց , եւ զհանձար
 21 ձերոց ⁵ձանկան : Հեզու անարդութիւն
 ի վերայ իշխանաց , եւ ⁶զխոնարն բժր-
 22 կեաց : Յայանէ զխորս խաւարի , եւ ե-
 23 նան ի լոյս զստուերս մանու : ⁷Մոլորե-
 ցուցանէ զազգս՝ եւ կորուսանէ զնոսա ,
 24 սիւսէ զազգս՝ եւ առաջնորդէ նոցա Փո-
 վոսիէ զսիրտս իշխանաց երկրի , մար-
 րեցոյց զնոսա ի ճանապարհի զոր ոչ
 25 զրաւէին : Ծօշափեցեցն զխաւարս եւ ոչ
 զլոյս , ⁸մոլորեցին իբրեւ զարբեալ :

Վ. ԺԿ

1 Ահա զայս ամենայն ետես սկն իմ , եւ
 2 լուաւ ունկն ⁹իմ : Եւ զրաւմ ես՝ որ-
 չախ եւ դուք խելամուտ էք , եւ չեմ
 3 անմաազոյն քան զձեզ : Բայց սակայն
 ես ընդ ¹⁰Տեառն խօսեցայց , յանդիմա-
 նեցայց առաջի նորս՝ եթէ կամեցի :
 4 Բայց դուք ինձ բժիշկք միզանչականք
 էք , եւ ողջացուցիչք չարեաց ամենե-
 5 քեան : Եղիցի ձեզ համբանալ , եւ համա-
 6 րեալ իղի ձեզ յիմաստութիւն Լուարուք
 զյանդիմանութիւն բերանայ իմոյ , եւ
 զատաստանի չրթանց իմոց անսայցէք :

7 Ո՞չ աղաքէն ¹¹առաջի Տեառն խօսելիք՝,
 եւ յանդիման նորա նկեղութիւն . ¹²բար-
 8 բառիք : Կամ թէ թէ թմուդուլիցէ՞ք . ¹³զի
 գուք ամենեկեան գատաւարք եղերուք :
 9 Չի բարեւք է եթէ քննեցէ զձեզ . զի
 եթէ զամենայն արարեալ յա ելուցուք
 10 ի նո , Ոչ ինչ սակաւ կշտամբեացէ զձեզ .
 11 եւ՝ եթէ ի ծածուկ սշտալիցէք : Ո՞չ ա-
 պաքէն արձաւիքք նորա զարձաքեցու-
 ցանիցեն զձեզ , եւ ա՛ն նորա անիցի ի
 12 վերայ ձեր : ¹³Եւ զիպիսցին պերճու-
 թիւնչոյ ձեր հանգոյն մխրայ , եւ մար-
 13 մին կուեզէն : Կարկեցարուք՝ զի խօ-
 սեցայց ես , ¹⁴եւ հանգեայց ի օրամտու-
 14 թինէ : Աւեալ՝ զմարմինս իմ յատա-
 մունս իմ , եւ զօգի իմ եղից ի ձեան
 15 իմում : ¹⁵Եթէ արկիցէ զձեան իւր զինեւ
 Հչօրն , քանզի եւ սկսեալ իսկ է . եթէ
 ո՞չ խօսեցոյց եւ յանդիմանեցայց առաջի
 16 նորս : Եւ այն զիպիսցի՝ ինձ ի վրկու-
 թիւն , քանզի ոչ մայցէ առաջի նորա
 17 նեղութիւն : Լուարուք , լուարուք
 բանից իմոց , զի պատմեցիցէ ձեզ լու ի
 18 լու : Չի ա՛նաւատիկ մերձեալ եմ ի գա-
 տասանս իմ , եւ զլաւմ զի արգար
 19 երեւելոց եմ : Չի ո՞վ է ոսթին իմ եկեա-
 ցէ , զի արդ կարկեցայց եւ պակա-
 20 սեցայց : ¹⁶Երկու ինչք պիտոյ են ինձ՝,
 եւ յայնժամ յերեսաց քոց ես ոչ թա-
 21 քեայց : Չձեան քո ի բայ արա յինէն , եւ
 22 ա՛ն քո զիս մի՛ զարձաքեցուցէ : Եւ
 ապակոչեցեալս զիս , եւ ես ¹⁷լուայց քեզ .
 եւ եթէ խօսեցիս , եւ ես տայց քեզ՝
 23 պատասխանի : Բանի՞ ինչ են մեզք
 եւ տնօրէնութիւնք իմ , ուստ ինձ՝
 24 ¹⁸քանի՞օն իցեն : Ընդէր թաքուցանես
 յինէն , համարիցիս զիս քեզ սոսի ,

¹ Եբբ. Ոչ ականջք ընտրեն զբանս ² Եբբ. Առ-
 ձերս է իմաստութիւն , եւ յերկարութեան սե-
 ւուրց՝ հանձար ³ Եբբ. որ խարեն եւ
 որ խաբի ⁴ Եբբ. Լուծանէ զիշխանութիւն
 թագաւորաց ⁵ Եբբ. բառնայ ⁶ Եբբ. զբր-
 նութիւն չջօրաց սկարբացոյց ⁷ Եբբ. Բողմա-
 ցուցանէ ⁸ Եբբ. մոլորեցուցանէ զնոսա ⁹ Եբբ. իմ
 եւ ի միս առ ¹⁰ Եբբ. Ամենակալին խօսեցայց եւ
 դատել ընդ Աստուծոյ կամեցայց (4) Բայց դուք
 ստոյգօք էք , բժիշկք ունայնութեան ամենեքին

¹¹ Եբբ. վասն Աստուծոյ խօսք զանիբաւութիւն
¹² Եբբ. կամ վասն Աստուծոյ լինիցիք դատախազք .
 (9) Եթէ բարեւք է եթէ քննեցէ զձեզ , մի-
 թ է որպէս խաբէք զմարդ , խարեցէք զնա : (10)
 Յանդիմանելով յանդիմանեցէ զձեզ ¹³ Եբբ.
 Յիշտակք ձեր առակք մխրոյ , պատնէչք ի
 կաւոյ՝ պատնէչք ձեր ¹⁴ Եբբ. եւ անցցէ ընդ
 իս զինչ եւ անցցէ : (14) Կեզէ՞ք առ ից ¹⁵ Եբբ.
 Թէպէտ եւ սպանցէ զիս , յատասցայց ի նո . բայց
 եւ այնպէս զճանապարհս իմ՝ առաջի երեսաց
 նորա յանդիմանեցիս : (16) Արգարեւ նա է
¹⁶ Եբբ. Չերկուս եւ եթ մի՛արտացես ընդ իս ¹⁷ Եբբ.
 տայց պատասխանի . կամ խօսեցայց եւ տայցես
 ինձ ¹⁸ Եբբ. զյանցուածս իմ՝ ¹⁹ Եբբ. զերեսս
 քո , եւ

25 Կամ թէ ի հողմաչարժ տերեւոյ երկնչի-
ցիս, կամ իբրև հողմափար խոտոյ կոչցես
26 ինձ հակառակ՝: Զի գրեցեր զինէն չարիս,
և արկեր զինև զմեզս մանկութեանս:
27 Եղիր ՚՛զսան իմ ի պաշարման, պաշե-
ցեր զամենայն զգործս իմ՝, և յար-
28 ժատս սոխց իմոց հասեր, Յոր իբրև զտիկ
հնացեալ են՝, կամ իբրև զճորձացիցակերս:

Գ. Լ. Ժ. Ի

1 Զի այր կամանցածին սակաւակեաց է
2 և լի ՚՛բարկութեամբ. Որ իբրև զճա-
գիկ ծաղկեալ՝ թօթափեցաւ, խոյս ես
3 իբրև սառեր, և մի կոչցէ: ՚՛Ո՛չ ա-
ղաքէն և սքմ համար սանկեցես, և
նամ՝ արարեր մտանել ի դատասանս
4 ՚՛առաջի քո՝: Իսկ արդ ո՛վ ՚՛իցէ սուրբ
5 յազապ՝, այլ և ոչ ոք. ՚՛Թէպէս և
միայ առւր իցեն կեանք նորս ի վերայ
երկրի. համարեալ են ամիսք նորս առ
ինմանէ՝. ժամանակ եղիլ և ոչ անցէ:
6 Ի բաց շեր ի նմանէ՝ զի զազարեացէ
7 կան: Զի գոյ յոյս ճառց անդրէն. զի
թէպէս և կարեացի միւսանցամ ծաղ-
կեացէ, և չառախ նորս մի պակասեա-
8 ցէ: Եթէ ձերացի յերկրի արմատ նորս,
9 ի հոսոց չրոյ ծաղկեացի, և արսոցէ
10 հուծնս իբրև գնորատունկ: Իայց այր
վախճանեալ զհոսոց, անկեալ մարդ՝ և
11 ոչ եւս իցէ: Զի ժամանակաւ անտորի
ծով, և զհար սակերեալ ցամաքեցան:
12 Եւ մարդ նմիկայ՝ և ոչ յարիցէ. մին-
չև երկինք չիցեն՝ ոչ կարկատեցին,
13 և ոչ զարթիցեն ի քնոց իւրեանց: Ե-
րանի՛ թէ ի գժտիս սրահէիբ զիս, և
թաքուցանէիլ զիս մինչև անցանէր
բարկութիւն քո. և ժամանակէիբ ինձ
ժամանակ՝ յորով ասնէիբ ինձ յիշատակի
14 իթէ մուսնիցի մարդ կեցցէ՞, ՚՛Վախ-
ճանեալ զաւուրս կենաց իւրոց. սպա-

15 սեցից մինչ միւսանցամ լինիցիմ՝. Ապա
կոչեցես զիս, և ես սոց քեզ պատաս-
խանի. ՚՛Ղգործս ձեռաց քոց մի՛ մարմեր.
16 Թուեցեր՝ զգնացս իմ, և մի՛ անցցէ
17 ինչ զքեւ ի մեղաց իմոց: Կնքեցեր
զանորէնութիւնս իմ ի քսակի, և ՚՛Նշա-
նակեցեր թէ ակտայ ինչ յանցեաց:
18 Սակեցի և լիտոն որ փրամելոց է փլցի,
և զէմ հասցի՛ ի տեղուջէ իւրմէ:
19 Զբարինս ողորկեցին ջուրք, և ողորկե-
ցին ջուրք ՚՛Ղգաչատս թանձրութեան՝
երկրի. և զակնկալութիւնս մարդոց կո-
20 թուսեր. ՚՛Մերժեցեր զնա՝ ի սպառ, և
զնաց. հաստատեցեր ի վերայ նորս զե-
21 թես և արձակեցեր: ՚՛Թէպէս և լա-
զում որդիք լինիցին նորս՝ ոչ զիտէ,
և եթէ սակուք սանկիցին՝ ոչ ճանաչէ՞.
22 Այլ մարմինք նորս ակտայցան ի վերայ
լուր, և ողի նորս սպացաւ զինքնս:

Գ. Լ. Ժ. Ի

1 Արկնեալ անդրէն Եղիփազու Թեմնաց-
2 լույ ստէ, ՚՛Սպաքէն հանձարեզն սզւով՝
իմաստութեանս անց պատասխանի.
և ինուցու աշխատութեամբ որովայնի՛,
3 Յանդիմանել բանիւք որ ոչ իցէ արժան,
4 ի սուսիւք որ ոչ իցէ յօգուս: ՚՛Զորոց և
զու զերկեզ մերժեցեր, և զաւարե-
ցեր առաջի Տեան զայրպիտի բանս:
5 Պարտաւորեցար բանիւք բերանոց քո,
6 և ոչ քննեցեր զբանս հօրաց՝: Կշտամ-
բեցէ զքեզ քո բերան՝ և ոչ եւս չըր-
թուք քո հակառակ քեզ վկայեցան:
7 Իսկ արդ զիարդ. միթէ ՚՛Ուսալ՞ն քան
զմարդիկ՝ ծնեալ իցես, կամ յառաջ
8 քան զրուրս հաստատեցար: ՚՛Կամ զհրա-
ման Տեան լուսն, թէ ի քեզ հհաս
9 իմաստութիւն՝: Զինչ է՞ զոր զու գի-

1 իբր. Եթէ զվճղմուչարժ տերեւ երկնեցա-
նս կամ զմեզ ցամաքեալ հայրածես
2 իբր. զստ իմ ի կոծեզս և զիտեցեր զամենայն
չաւիցս իմ 3 իբր. և նա (՛՛բար իմ) իբրև
զերբ փակալ է 4 իբր. սառապանօր 5 իբր.
Այլ և ի վերայ նորս բանաս զուս քո, և ինձ
6 իբր. ընդ քեզ 7 իբր. հանցէ սուրբ յանորոց
8 իբր. իթէ սահմանեալ են առւրք նորս, թիւ
ամսոց նորս ընդ քեզ է 9 իբր. մինչև կա-
տարեացէ գոր իւր 10 իբր. զամենայն առւրս
զինուարութեան իմոյ, սպասեցից մինչև եկեացէ
փոփոխութիւն իմ

11 իբր. զործոց ձեռաց քոց ցանկացես (16) Զի արդ
թուեցեր 12 իբր. կարեցեր ի վերայ անդամու-
թեան իմոյ (18) Արդարեւ լիտոն անկեալ կոր-
ծանի, և զէմ իստիտի 13 իբր. զհալ 14 իբր. Յաղ-
թեցեր նմա 15 իբր. Փատաւորին որդիք նորս,
և նա ոչ գիտէ, արհամարհն, և նա ոչ
իմանայ 16 իբր. Եթէ իմաստունս անցէ
պատասխանի զիտութեամբ հօրոց, և ինուցու
տերեւեան հօրմով զորովայն իւր 17 իբր.
Մանասնոց զու արհամարհես գերեզազ, և
խափանեալ զարթիս առաջի Աստուծոյ: (5) Զի
ցուցանէ զանորէնութիւն քո բերան քո, և
ընտրեցեր զիտու չեղու առւրս 18 իբր. սաա-
չիկն մարդ 19 իբր. Եթէ զազանեաց Աս-
տուծոյ եղէ որ ունկիւրի, և պահեցէ ընդ
զիմաստութիւնս

տիցես, եւ մեք ոչ գիտիցեմք. կամ
 10 գի՛նչ զու իմանայցես՝ եւ ոչ մեք, նոս
 եւ ի մեզ ծեր եւ չին աւուրց զոյ եւ
 երիցազոյն քան զ՛նայր քո աւուրբը:
 11 Մակաւու քան զորս մեզարն սանձե-
 ցար, եւ առաւել մեծարանս խօսեցար՝:
 12 Ընդէ՛ր յանդգնեցաւ սիրտ քո, կամ բն-
 13 զէ՛ր լինեցան աչք քո, Զի թափեցեր
 զսրամտութիւն առաջի Տեան, եւ հա-
 նկր ի բերանոյ քումն՝ զբանս այգզի-
 14 սիս: Ի՞՞ ոք իցէ մարգ որ եղեւ սնա-
 րատ, կամ ո՞ ոք կանանցածին լինելոց
 15 է արգար: Զի եթէ սրտոյ ոչ հաւատայ,
 եւ երկինք ոչ են անարատ առաջի նա-
 16 բա, Թող թէ այր գարչ եւ անսուրբ
 որ ըմպէ զանօրէնութիւնս հանդոյն ըմ-
 պելոյ:

17 Պատմեցից քեզ, Յոր, լուր ինձ,
 18 զոր ինչ տեսի պատմեցից քեզ. Զոր
 իմաստունք ասեն, եւ ոչ թաքուցին
 19 Նարց ի բերանոյ: Նոցա միայն սուտ
 երկիր, եւ ոչ են օտարածին ի վերայ
 20 նոցա: Ամենայն կեանք ամպարչափ հո-
 զովք. ամք թուով սուեակ են Նճորիմ:
 21 Եւ ա՛ն նորա՛՛ յականջս նորա, յորժամ
 համարիցի թէ ի խաղալութեան իցէ,
 22 եկեացէ կործանուան նորա: Մի՛ հաւա-
 տացէ զառնալ ի խաւարէ, զի հրա-
 մայեակ է արգէն ի ձեռս երկաթոյ:
 23 Կարգեալ է ի կերակուր անդեղաց. զիտէ
 ի միտս իւր՝ թէ մնայոց է ի կործա-
 24 նուան: Օրն մթին զարճուրեցուցէ զնա,
 անձկութիւն եւ նեղութիւն հացէ նա՛ն
 իբրեւ զօրավար յոռաջակաց կործան-
 25 եալ:՝ Զի ամբարձ ձեռս ընդգէմ՝ Տեանն,
 եւ առաջի Տեանն ամենակալի ընդվզի-
 26 ցաւ: Ընթացաւ առաջի նորա հայր-
 տութեամբ, թանձրութեամբ վաճանի
 27 խրոյ: Զի ծածկեաց զերեսս իւր ճար-
 սով իւրավ, եւ արար ճերկայցի յայգ
 28 վեր իւրում:՝ Ինչպիսեցէ ի քաղաքս
 աւերակս, եւ մացէ ի տունս շանչնս:

1 Նբբ. Միթէ սակա՞ն իցեն միթմարութիւնք Աս-
 տուծոյ առ քեզ, եւ բանք քաղցրութեան ընդ
 քեզ. 2 Նբբ. ի հարց. 3 Նբբ. բանաւորի. (21)
 Սայն երկիւզի. 4 Նբբ. Յաճի նա վասն հացի
 թէ Ո՞ր իցէ. գիտէ թէ պատրաստ է ի ձեռին
 իւրում օր խաւարին (24) Զարհուրեցուցեն զնա
 անձկութիւն եւ նեղութիւն, յաղթեցեն նա՛ն
 իբրեւ թագաւոր պատրաստեալ ի պատերազմ:
 5 Նբբ. Աստուծոյ. 6 Նբբ. պարարտութիւն գե-
 ըրկամամբք իւրովք. 7 Նբբ. անչնս որ փու-
 թան ի կործանուան

զոր նոքա պատրաստեցին՝ այլք սար-
 29 ցին: Մի՛ մեծասցի, եւ մի՛ մնասցին
 ինչք նորա, եւ մի՛ սրկցէ յերկիր
 գտուեր, եւ մի՛ սպրեցէ ի խաւարի:
 30 Զորպոջ նորա թասամեցուցէ հոգմ,
 31 թօթափեցի ծագիկ նորա: Մի՛ հաւա-
 տացէ՛ թէ հանգարարից, սնտափք պո-
 32 տահեցին նա՛ն: Կորսն նորա տարտ-
 ժամ հարցի, եւ չառաւիզ նորա մի՛
 33 ըզխեցէ: Իբրեւ գիտակալ ին տարտ-
 ժամ կթեցի, թօթափեցի իբրեւ զծու-
 34 զիկ ձիթենուց: 9 Զի վիպոյութիւն ամ-
 պարչտաց մահ է՝. հորսպրեցէ զտունս
 35 կաշառառուաց: 10 Յգասցի զցաւս, զի-
 պեցցին նմա սնտափք. որովայն նորա
 կրեցէ զնեղութիւնս:՝

ՊԼ. ԺԶ

1 Արկնեալ անդրէն Յորայ ստէ, (2) Հուայ
 այգովիս ինչսբազուան. 11 միսիթարիչը չա-
 3 բեաց ամենեքեան: Իսկ արդ միթէ կո՛ւրդ
 ինչ իցէ բանից հոգմոյ, կամ թէ թա-
 խանձիցէ՞ ոք զքեզ՝ զի սաղեօ պատաս-
 4 խանի: Եւ ես ընդ ձեզ խօսեցայց՝ եթէ
 հնազանդէր անձն ձեր ըստ իմում ան-
 5 ձին: Արդ զկծեցուցից եւ ես զձեզ բա-
 նիւք, շարժեցից եւ ես իբրեւ զձեզ
 զզյուի իմ:
 6 Թերեւս լիցի զօրութիւն ի բերան իմ,
 զչարժել չբթանց իմոց ոչ ինայեցից:
 7 Զի եթէ խօսեցայց ոչ փարատեցեն ցաւք
 վիրայ իմոց, եւ եթէ լոխցեմ՝ նուս-
 8 զագոյն ինչ վիրաւորիցիմ: Այժմ կոտո-

8 Նբբ. մի՛ տարածեցի յերկրի լիութիւն նոցա
 (30) Մի՛ գարձցի ի խաւարէ, ցամաքեցուցէ
 բոց զտոտ նորա, եւ ի շունչ բերանոյ նորա
 սպառեցի: (31) Մի՛ լիցի վտահճ ունայնու-
 թեան խաբեալ, զի ունայնութիւն երիցի փո-
 խարէն նորա: 9 Նբբ. Չե՞ ժողով ամպաբշտաց
 ամոյսացի. 10 Նբբ. Յըռանի զցաւս, եւ ձեռ-
 նին զանօրէնութիւն, եւ որովայն նոցա պատ-
 րաստէ զնեղութիւն: 11 Նբբ. ողորմիցի մի-
 թարիչը քո ամենեքեան: (3) Միթէ իցէ՞ վախճան
 բանից հոգմոյ, կամ զի՛նչ զբզեց զքեզ զի
 տայես պատասխանի: (4) Ես եւս իբրեւ զձեզ
 խօսեի. եթէ լինէր անձն ձեր փոխանակ անձին
 իմոյ, ցումարէի ի վերայ ձեր բանիւք, և շար-
 ժէի ի վերայ ձեր գիտով իմով: (5) Զօրացուցա-
 նէի զձեզ բերանով իմով, և շարժուան չբթանց
 իմոց սփոփէր:
 (6) Եթէ խօսեցայց. ոչ սփոփեցին ցաւք իմ,
 եւ եթէ լաւցից, զի՞նչ պակասեցի յինչն: (7)
 Սակայն արդ աշխատ արարեր զիս, աւերեցեր
 զամենայն տուն իմ: (8) Խորշոմեցուցեր զիս,
 եղեւ ի վկայութիւնս. եւ յարեաւ ընդգէմ ինձ
 ծիւրութիւն իմ, յերեսս իմ՝ տացէ պատաս-

րեալ արար զիս , փռեալ , ընդարմա-
 ցեալ . եւ բուռն հարեալ զինէն ի վկայու-
 9 թիւն եղեւ ինձ : Եւ յարոյց ինձ զստու-
 թիւն իմ . քանզի արար ինձ ընդդէմ պա-
 10 սաստիանի : Բարկութեամբ վարեալ կոր-
 ծանեաց զիս , կրճատեաց ի վերայ իմ զս-
 տամուռնս . նեաք հինից նորս տեղացին
 ի վերայ իմ , տիգօք աչաց խաղաց ի վե-
 րայ իմ . արագ արագ եհար զիս ի ծունկս .
 միանգամայն սասպտակեցին ի վերայ
 11 իմ : ¹Քանզի մասնեաց զիս ²Տէր ի ձեռս
 անիրաւին , եւ ի մէջ ամպարչտաց ընկէց
 12 զիս : Մինչգեա ի խաղազութեան էի ,
 քայքայեաց զիս . ³առեալ զվարսից իմոյ
 փռեալ զիս . կացոյց զիս իբրեւ զլէս :
 13 Պատեցին զիս տէգք , յանինայ խոցո-
 տեցին զերկիւմուռնս իմ , եհնդ յերկիր
 14 զմագձ իմ : Կործանեցին զիս հարուա-
 ծովք ի վերայ հարուածոց . յարձակեցան
 15 ի վերայ իմ զօրաւորք , Կարեցին քուրձ
 ընդ մոր իմ . զօրութիւն իմ յերկիր
 16 շիջու : Խաչեցաւ փոր իմ ի լալոյ , եւ
 ի վերայ արտեւանանց իմոյ ստուերք
 17 մահու : Անիրաւութիւն ինչ ոչ էր ի ձե-
 18 սին իմու՛մ , ազօթք իմ սուրբ էին : Եր-
 կիր , մի ծածկեր զարկւն ³մարմնոյ ի-
 մոյ , եւ մի լիցի տեղի ազազակի իմոյ :
 19 Եւ արդ ա՛նս յերկինս է վկայն իմ , եւ
 20 իրաւալէսն իմ ի բարձունս : ⁴Հասցեն
 ինդրուածք իմ առ Տէր , եւ յանդիւան
 21 նորս կաթեցուսդէ ակն իմ : Եղիցի յան-
 զիմանութիւն տան առաջի Տեսան , եւ
 22 որդւոյ մարդոյ առ ընկերի իւրում : Ամբ
 թուով հասին ինձ . ընդ ճանապարհ ան-
 զարձ գնացից : ”

Իսմի : (9) Բարկութիւն նորս պատուեաց ,
 եւ աստի զիս , կրճատեաց ի վերայ իմ զստա-
 մուռն իւր . թշնամին իմ սք զաչս իւր յիս :
 (10) Բացին ի վերայ իմ զրեքանս իւրեանց , եւ
 ի թշնամանս հարին զձեռտս իմ , միանգամայն
 զուժարեցան ի վերայ իմ :
 1 Եբբ . Աստուած ²Եբբ . կալեալ զպարտոնդէ
 իմմէ ճախտեաց զիս , կացոյց զիս իւր ի նպա-
 տակ : (13) Պատեցին զիս ազգեհաւորք նորս ,
 խոցուէ զերկիւմուռնս իմ եւ ոչ խնայէ . հեղու
 յերկիր զմագձ իմ : (14) Սրտամատեաց զիս իւրամատ
 ի վերայ իւրամատի . ընթացուս ի վերայ իմ իբ-
 րեւ զօրաւորս : (15) Կարեցի քուրձ ընդ մոր իմ :
 Եւ արկի զեղջէւր իմ ի հօզ : (16) Երեսք իմ կար-
 մըրոյսն ի լալոյ ³Եբբ . իմ ⁴Եբբ . Ար ծաղր
 առնեն զիս քարեկամք իմ են , առ Աստուած
 կաթեցուցանէ ակն իմ : (21) Եղէ թէ վիճէր
 մարդ ընդ Աստուծոյ , որպէս որդի մարդոյ ընդ
 ընկերի իւրում : (22) Չի ամբ թուով եկեացեն ,
 եւ զձանապարհք , ընդ որ ոչ գարձոյց այսրեն ,
 գնացից :

ԳԼ . ԺԷ

¹ Հողմաւոր կորնչիմ , կարօտիմ զերեզ-
 2 մանի՛ եւ ոչ հասանեմ : Տառապիմ աչ-
 3 իստեալ՝ եւ զի՛նչ զարձկելից : Գողացան
 օտարք զստացուս ածս իմ . ո՛վ է նա ընդ
 4 ձեռին իմու՛մ կապեցի : Չի զսիրտս իւ-
 րեանց թաքուցին յիմաստութենէ , վասն
 5 այտորիկ մի բարձրացուցես զնոսս : Ի
 մասին իւրում պատմեցէ զչարութիւնս .
 6 աչք իմ ի վերայ որդւոց հալեցան . Եղիր
 զիս բամբաստանս ազգաց , եղէ նոցա
 7 ծաղր : Շլացան ի բարկութենէ աչք իմ ,
 զի պաշարեալ եմ մեծապէս յամենեւ-
 8 ցունց : ” Զարմանք կալան զճշմարտս ի
 վերայ այտորիկ , արդար ի վերայ անօ-
 9 ըրի յարիցէ : Կալցի նուառարիմն զիւր
 ճանապարհ , սուրբն ձեռօք առէ քա-
 10 ջալերութիւնս : Բացք արդ աղէ զուգ եւ
 կայք յարեցարուք ամեննեքանս , քանզի
 11 ոչ զտանեմ ի ձեղ ⁶ճշմարտութիւնս : Ա-
 ւուրք իմ անցին շարուով , պայթեցին
 12 երակք՝՝ սրտի իմոյ : Զգիչեր՝ տիւ եղին ,
 13 յոյս մերձեալ յերեսաց խուսարի : Չի ե-
 թէ համբերից՝՝ զփոխք են առն իմ , ի
 14 միզի տարածեալ են անկողինք իմ : Դման՝
 կոչեցի ինձ հայր , մայր եւ քոյր ինձ՝
 15 զերբ : Արդ ո՛ր է յոյս իմ , կամ թէ
 16 զբարութիւնս իմ՝՝ տեսանիցեմ : Կամ թէ
 ընդ իս իսկ ի զմո՛խս իջանիցեն , կամ
 թէ միանգամայն ի ն՛ղ իջանիցեմք : ”

ԳԼ . ԺԸ

1 Կրկնեալ անդրէն Բազդասայ Սաւրեյ-
 2 լոյ ասէ , Մինչեւ յե՛րբ ոչ զպարիցես ,
 հանդարտեա՛ զի եւ մեք խօսեսցուք :

⁵ Եբբ . Ոգի իմ այսա ի . աւուրք իմ շիջանին . գե-
 րեզման վասն իմ : (2) Ոչ ապաքէն այսպոնողք
 են ընդ իս . ի զրգաութիւնս նոցա զկայ առ-
 նուն իւր իմ : (3) Աղէ , զիւր երաշխաւորութիւն
 ընդ իս . ո՛վ է որ կալցի զձեռն իմ : (4) Չի զսիրտ
 նոցա թաքուցի յիմաստութենէ . վասն այնու-
 րիկ մի բարձրացուցես զնոսս : (5) Ար մասն
 ինի բարեկամայն վասնաւ արի , աչք որդւոց նորս
 հալեցին : (6) Եւ կացոյց զիս յառակ ժողովորոց ,
 եւ եղէ ի գարշանս առաջի նոցա : (7) Սա եւ
 շլացան ի տրամութենէ աչք իմ , եւ ամենայն
 անդամք իմ իբրեւ զստուեր : ⁶Եբբ . իմաս-
 տունս : (11) Ա . ուրք իմ անցին . իստեանեցան
 իւրհարդք իմ , ու բարութիւնս ⁷Եբբ . Զապա-
 կանութիւն ⁸Եբբ . ո՛վ տեսցէ : (16) Ի զբունս
 զփոխք իցէ , յորձամ ի հօզ եղիցի հանդիսս :

3¹ Ընդէ՞ր իրբեւ զչորքոտանին լռեալ եւրբ առաջի քո, եւ զու միեալ եւ բարկութեամբն : Իսկ արդ եթէ զու մասնիցին՝ անչնն մնացել առ ի ներքայ երկնից, կամ թէ եւ լերինք ի հմաննէ տասրակային : Եւ յոյս ամպարչտաց չիջանիցի : 6 եւ ոչ պատահեալ նոցա բոց : Եւ յոյս նորա ի յարկի իւրում, եւ ճրագ 7 ի վերայ նորա չիջցի : 2 Որսացեն յետինք զինչս նորա . սխալեալ են խորհուրդք նորա : Անկցի սոնն նորա յորս . 9 պայթ, եւ շարեացի ի թակարդի : 3 Եկեացեն ի վերայ նորա որսուցիչք, զօրացուցէ ի վերայ նորա զմարտիս : 10 Զի թաքուցեալ են յերկրի տուռնք նորա, եւ կալանք նորա ի վերայ շազաց 11 նորա : 4 Սատակեացեն զնա զու շուրջանակի, բազումք զտախք նորա պատեացին ի նեղութեան սովոյ : Պատրաստեալ է նմա կործանումն անպին, կե- 13 լիցին կինք սոխց նորա : Կերիցէ ման- 14 տարձամ զկեղեկութիւն նորա, վաւրեցի բոշկութիւն ի յարկաց նորա . հացէ նմա տագնապու պատուհառ ար- 15 քունի : Բնակեացէ ի յարկի նորա ի գիւղերի իւրում . զբուեցին վայելչութիւնք 16 նորա ծծըմբով : Ի ներքուստ արմատք նորա զամբեացին, եւ ի վերուստ 5 անկ- 17 ցին հունձք՝ նորա : Յիշատակ նորա կորիցէ յերկրէ, եւ ոչ գտցի անուն նորա 18 6 առ երեսօք արտաքնովք : 7 Վերժնային զնա ի լուսոյ ի խաւար, եւ 7 մի եղիցի

19 նմա ծանօթ ի ժողովրդեան իւրում : Մի լիցի ասլեալ ի ներքայ երկնից սոնն նո- 20 չա, ալ ի նորայնն կեցցեն օտարք : 20 Հեծե՞ծեացեն ի վերայ նորա յետինք, զա- 21 տաջինս կայան զարմանք : Թէ այս են սոննք անիրուաց, եւ այս տեղի այ- նոցիկ որք 8 զՏէր ոչ ճանաչցին :

ԳԼ ԺԹ

1 Արկնեալ անգրէն Յորայ ասէ, (2) Մինչեւ յեւ յերբ աշխատ առնէք զանձն իմ, եւ 3 խախտէք զիս բամբուք : 3 Եւ այց զիտաս- չիք զի Տէր արար ընդ իս այսպէս . բամբուք զիս՝ եւ ոչ ամաչէք յարձակեալ 4 ի վերայ իմ : Այս, արդարեւ եւ մոլոր- րեցայ եւ յիս հանգուցեալ է մոլորու- 5 թիւն, խօսել յան զոր ոչ է արժան . եւ բամբ իմ մոլորեալ են՝ եւ ոչ են ի գէշ 6 ժամանակի : Թողցուք զբոց որ յիմ վե- 7 րայ մեծարանեալ էք, եւ յարձակեալ 8 էք ի վերայ իմ նախատանօք : Արդ զի- 9 տասջիք՝ զի Տէր է որ խտժեացն, եւ 7 ամուրս ի վերայ իմ բարձրացոյց : Եւ անձ ծայր լինիմ նախատանօք, եւ ոչ խօսեցայ . աղաղակեցի՞ եւ ոչ ուստեք 8 իցէ գատաստան՝ Շուրջ պատեալ եմ, եւ ոչ կարացից անցանկ . ել ի վերայ 9 10 Երեսաց իմոյ խաւար : Մերկայոց յի- նէն զվառս իմ, վերայոց զպսակն ի 10 զլիսոյ իմնէ : Պարուրեաց շուրջ զինեւ՝ եւ զնայի, եւնա իբրեւ զժառ զյոյս իմ : 11 Եւ չարայար բարկութեամբ վարեցու- ընդ իս, համարեցաւ զիս իրբեւ զթշնա- 12 մի : Միանգամայն հասին ի վերայ իմ հէնք նորա, 11 զճանապարհս իմ պատեցին 13 զարանակայք : Հեռի եղեն յինէն եղ- բարք իմ, ծանեան զօտարս քան զիս :

1 Եբր. Ընդէ՞ր իրբեւ զչորքոտանին համարեացուք եւ լիցուք անտարբ (հա՛, անմիտ) . յայս ձեր : (4) Պատասխանց զանձն իւր ի բարկութեան իւրում, միթէ վասն քո թողցի՞ երկիր, եւ փոխիցի՞ ապառաժ ի տեղուոյ իւրմէ : (5) Արդարեւ յոյս ամպարչտաց չիջանիցի, եւ ոչ փայլիցէ բոց հրոյ նորա : 2 Եբր. Գնաց զորութեան նորա կեղեցեն նեղութիւն, եւ հացէ զնա զգեանի խորհուրդք նորա : 3 Եբր. Կայցի զգարչապարէ հաղք, զորացի ի վերայ նորա ծուզակ : 4 Եբր. Զարհուրեցուցին զնա արհաւիրք շուրջանակի, եւ անդեացին զհետ նորա : (12) Էղիցի սովալուրէ զորութիւն (հա՛, թշուառութիւն) նորա, եւ եղեան պատրաստ է առ կողո նորա : (13) Կերիցէ զլոյժ մորթոյ նորա, կերիցէ զլոյժ նորա անդրանիկն մահու : (14) Վարեցի ի խորհէ նորա զպտահութիւն նորա, եւ իջուցի առ թագաւորն զարհուրանաց : (15) Բնակեացէ ի խորանի նորա . որ չիցէ նորա, ընանեցի ծծումբ ի վերայ բնակութեան նորա : 5 Եբր. հաղցին սոսք 6 Եբր. ի հրապարակ 7 Եբր. յաշխարհէ հայածեացն զնա : (19) Աչ որդի իցէ նորա եւ ոչ թոռն ի ժողովրդեան իւրում, եւ չիցէ մնա-

ցորդ ի բնակութիւնս նորա : (20) Ի վերայ աւուր նորա հիտացին յետինք (հա՛, արեւմտեայք), եւ առաջինք (հա՛, արեւելեայք) զահի հացցին : 2 Եբր. զԱստուած 3 Եբր. Այս տասն անգամ է զի անարցէք զիս, ոչ ամաչէք զի տագնապեցուցանէք զիս : (4) Եթէ արգարեւ մոլորեցայ, յիս հանգուցեալ է մոլորութիւն իմ : (5) Եթէ արգարեւ ամբարտաւանեցիք ի վերայ իմ, եւ յանդիմանէք ինձ զամթ իմ : (6) Այդ գիտաս- ջիք զի Աստուած կործանեաց զիս, եւ ցանցել իւրով պաշարեաց զիս : (7) Ահա արգակեմ զանիրուութեանէ, եւ ոչ լինի լսելի . բողբոմ, եւ ոչ գոյ գատաստան : 10 Եբր. շաւրաց 11 Եբր. եւ պատրաստեցին ի վերայ իմ զճանապարհ իւրեանց, եւ բանակեցան շուրջ զիտարանաւ իմով : (13) Զեղբարս իմ յինէն հեռա-

14 Բարեկամք իմ անողորմք եղևն, անգոս-
նեցին զիս մերձաւորք իմ, եւ ծանօթք
15 իմ մոտայան զանուն իմ: Դրացիք՝ սան
իմոյ եւ ազախնայք իմ օտար համարե-
ցան զիս, սյրազղի թուէի առաջի նս:
16 ցա: Չձառայ իմ կոչեցի՝ եւ ոչ լուսւ:
17 Իբրևան իմ ազաչէր: Եւ աղերսէի զկին
18 իմ: Կոչէի ուրքանօք զուրդիս հարձից
իմոյ, եւ նորա յախտեան ուրացան
զիս՝ յորժամ յառնեմ, բամբասն զիս:
19 Գարչեցան յինէն ծանօթք իմ, եւ զորս
20 ես սկզի՛ր յարեան ի վերայ իմ: Փոսե-
ցան մարմինք իմ ընդ մորթով իմով, եւ
21 զրսկերս իմ ունիմ յատամուսնս՝ Ողոր-
մեցարուք ինձ, ողորմեցարուք ինձ, որա-
րեկամք, զի ձեռն Յեսան մխեցաւ յիս:
22 Ընդէր հարածէք զուրք զիս իրբեւ զՏէր,
եւ մարմնովք իմովք չիցէք յազալ:
23 Ո՛ տայր ինձ զրկ զրանս իմ, ՚հե հանել
24 զնսսա ի մատեան յաւանան՝: Գրչաւ
երկաթեալ ՚ի կապարի կամ ի վէմս քան-
25 դակեալ: Բանդի զիտեմ զի մշտնջնաւ-
ւոր է որ լուծանելոցն է զիս յերկրի:
26 Յարուցանել զմորթ իմ որ կրեաց զայս
ամենայն. ի Տեսանն վճարեցաւ ինձ
27 այս. Չոր ես անձինս իմում իրազէս
եմ, զոր ակն իմ ետեմ՝ եւ ոչ այլ ոք.
ամենայն ինչ վախճանեցաւ ի ծոց իմ:
28 Ապա թէ աւիցէք, Ձինչ խօսեցուք ա-
ռաջի նորա, եւ արմատ բանից գտցուք
29 ի նմա: Երկերուք եւ զուք ի ծածկե-
լոց. զի բարկութիւն ի վերայ անօրի-
նաց եկեացէ, եւ ապա զիտացին թէ
ուր է նիւթ նոցա:՝

ԳԼ . Ի

1 Արևնեալ անդրէն Սոփիարայ 7Մինեցւոյ
2 աւէ, Ոչ պղպէս կարծէի խօսել քեզ
ընդգէմ մեր գայոյ . ո՛չ սպարքէն իմաստ-
3 նագոյնք իցէք քան զիս: Սրատու ակ-
նածութեան իմոյ լուսոյց, եւ ոգի յի-
մաստութենէ արացսէ ինձ պատասխա-
4 նի: Միթէ զայոյ յայսմ հետէ՞ զիտացեր .
այլ յորմէ հետէ եղաւ մարդ ի վերայ իրկ-
5 ռի: Չի ուրախութիւն ամպարչտաց բե-
կումն անհնարին, եւ խնդութիւն անօ-
6 բինաց՝ կորուստ: Եթէ ելանիցին յեր-
կինս պատարագք նորա, եւ զո՛հք նորա
7 յամպս մերձեցին: Յորժամ համարեա-
ցի թէ հաստատեալ իցէ՝ յայնժամ՝ ի
սպառ կորիցէ, եւ որ գիտէին զնա ա-
8 սացեն թէ Ուր է, Իրբեւ զերազ թոու-
ցեալ ոչ գտցի, թուեալ իրբեւ զտեսիլ
9 զիչերական: Ակն որ հայեցաւ ի նա՝ ոչ
յաւելցէ, եւ ոչ ծանիցէ զնա տեղի իւր:
10 Չորդիս նորա սատակեցցեն վատթարք.
11 ձեօք նորա բորբոքեացին ցաւովք:՝ Ու-
կերք նորա յագեային ՚մանկութեամբ
նորա, եւ ընդ նմին ի հոզ ննջեացին:
12 Եթէ քաղցրացի ի բերան նորա չարու-
թիւն, թագրուսցէ զայն ի ներքոյ լեզուի
13 իւրոյ, ինայեացէ ի նա, եւ մի թողցէ
զնա, եւ ժողովեացէ զնա ի միջ կոկոր-
14 զի իւրոյ, 10Եւ մի կարասցէ օդնել ան-
ձին իւրում. լեզի լծի ի փորի իւրում:
15 Մեծութիւն անիրաւութեամբ ժողովեալ
փախեցի, ի տանէ նորա կորովացէ զնա
16 հրեշտակ: Չարամտութիւն վիշտալաց
17 ծծեացէ, սպանցէ զնա լեզու օձի: Մի
տեսցէ զկիթ արօտականաց, եւ մի զա-

ցոյց, եւ ծանօթք իմ օտարացան յինէն: (14)
Լքին զիս մերձաւորք իմ, եւ ծանօթք իմ մն
ուսցան զիս: (15) Բնակիչք
1 Նքբ բերանով իմով աղաչէի զնա: (17) Նուեչ իմ
օտար էր կնոջ իմում: Եւ աղերս արկանէի որդ-
ւոց որովայնի իմոյ: (18) Նա եւ մանկունք ան-
գտնեն զիս 2Նքբ. Ի մորթ իմ եւ ի մարմին իմ
կեցցանսովքք իմ, եւ զերձայ մորթով ատամանց
իմոց: 3Նքբ. Ատուածոյ 4Նքբ. որպէս Ատուած
5Նքբ. ո՛ տայր հանել զնոսս ի մտեան 6Նքբ. եւ
կապարաւ ի վէմս քանդակել յաւանանս: (25)
Չի գրեմ եթէ Փրկին իմ կենդանի է եւ ի
փախճանի յարիցէ ի հոջ: (26) Եւ յետ եղծա-
նելոյ մորթոյ իմոյ սյապէս, ի մարմնոյ իմի
(գա՛, առանց մարմնոյ) տեսից զԱտուած: (27)
Չոր տեսից ես վանս իմ, եւ հայեցին աչք իմ,
եւ ոչ օտարքն: Հային երկամուշք իմ ի ծոց
իմ: (28) Չի աւիցէք Ընդէր հարածէք զնա .
եւ արմատ բանին գտաւ յիս: (29) Երկերուք
յերեսաց արջ, քանզի ցատումն անօրէնութեան
սուր է, զի գիտաջիբ թէ գոյ դատաստան:

7 Նքբ. Նստանցւոյ և ստէ, (2) Վասն որոյ խորհուրդք
իմ տան ինձ առնել պատասխանի, եւ վասն
սյարթիկ փութամ: (3) Լուսոյ կշտամբանս յան-
դիմանութեան, այլ ոգի իմաստութեան իմոյ
տայ ինձ առնել պատասխանի: (4) Միթէ գի-
տիցնս զայս, ի յաւիտենց յորմէ հետէ եղաւ
մարդ ի վերայ երկրի, (5) Չի յաղթութիւն
ամպարչտին սակաւժամանակեան է, եւ ու-
րախութիւն կեղծաւորին՝ վայր մի: (6) Եթէ
ամբարձցին յերկինս փառք նորա, եւ գլուխ
նորա յամպս մերձեցին, (7) Իրբեւ զազք իւր
8 Նքբ. Արդիք նորա խորբեացն շնորհս յազքա-
տաց, եւ ձեռք նորա դարձուցն զինչ նորա:
2 Կամ, գաղտնեօք 10Նքբ. Հաց նորա յաղի
նորա փոխեցի, լեզի ի թից ի փորի իւրում: (15)
Չմեծութիւն եկուլ, եւ փոխեցէ զայն. յորո-
վայնէ նորա վարեացէ զայն Ատուած: (16)
Չի զնի քարբի ծծեացէ, սպանցէ զնա լեզու
իժի: (17) Մի՛ տեսցէ զվտակս, զգետս հեղե-

18 րօտս մեղու եւ զկողոյ : Ի զուր եւ ի սարապարտուց վաստակեցաւ ի մեծութիւն՝ ուստի ոչ ճաշակեացէ , իրրեւ
 19 զխիտս ինչ զանձամ եւ զանկոսար : Զի զրագում տկարաց տունս խորտակեաց , եւ զյարկս յախշտակեաց եւ ոչ հաստաւ
 20 տեաց : Զիք փրկութիւն ստացուածոց նորա , ի ցանկութեան իւրում ոչ սպ
 21 րեացի . եւ մի լիցին մէկերք կերակրոց նորա . վասն այնորիկ մի ծագկեացեն
 22 բարունակք նորա : Յորմամ համարեացի թէ ահա լցեայ իցէ՝ նեղեացի . սմեհայն
 23 աագնայպ հասցէ ի վերայ նորա , ՚Թէ զիարդ՝ ընուցու որովայն նորա . առաքեացէ ի վերայ նորա զսրամտութիւն բարկութեան
 24 եւ մի սպրեացի ի ձեռանէ երկաթոյ՝ , 25 խոցուսեացէ զնա աղեղն սղնձի : Յնչցէ ընդ մարմինս նորանեա . աստեղք չըջեցին ի յարկս նորա՝ արհաւիրքք ի վերայ
 26 նորա : Ամենայն խաւար նմա մնացէ , կերիցէ զնա հուր անչէջ . չարչարեացէ
 27 եկամուտ զտուն նորա : Յայսնեացեն երկինք զանօրէնութիւն նորա . յարիցէ
 28 ի վերայ նորա երկիր : ՚Քակտեացէ կուրուսա զտուն նորա ի սպառ , հասցէ ի
 29 վերայ նորա օր բարկութեան : Սյս բաւ ժին է մարդոց ամպարչտի ՚աւ ի Տեառնէ , եւ այս ստացուածք ընչից նորա յԱյցելուէն :

ԳԼ ԻԱ

1 Արինեսայ անդրէն Յորայ սաէ , (2) Լուարուք , լուարուք բանից իտնց . ՚Երանի՛

թէ մի լինէր ի ձէնջ այդ միխթարու
 3 թիւն : Ներեցէք ինձ եւ ես խօսեցայց ,
 4 Իսկ արդ չեւ իմ կշտամբանքս ի մարդկանէ ինչ իցեն . եւ կամ ընդէր ոչ բարկանայցեմ :
 5 Հայեցեալ ընդ իս զարմանայք ,
 6 եղեալ ձեռն ի ծնօտիս : Եթէ յուչ լինիցի ինձ , ստոյնաորեցայց . զի սնինն ցաւք
 7 զմարմինս իմ : Ընդէր բնաւ ամպարչտք կենդանի իցեն , հնացեալք եւ ի մեծութեան են :
 8 Սերմանք նոցա՝ ըստ միտս , եւ որդիք նոցա աստջի աչաց : Տուրք նոցա ամպարչտք , եւ երկեւղ եւ ոչ ուստեք , եւ ամանքնք ՚ի Տեառնէ չեն ի վերայ
 9 նոցա : Արջաւ նոցա ոչ սրալեաց ի ծննդեանէ , սպրեցաւ յի նոցա՝ եւ ոչ վրկայեաւ :
 10 Եւ կան իրրեւ զկեալնս յաւիտեանականս :
 11 Մանկուք նոցա խալանս աստջի ստեալ՝ սաղմոտարան եւ քնար , եւ ուրախ լինին ձայնիւ երգոց , կատարեցին ի բարութեան զկեանս իւրեանց , ՚հանգրտեալք
 12 նմա ի մարդոց ի զմտնս : Եւ ՚ասէ ցՏէր , Ի բաց կայ լինէն՝ , զձանապարհս քօ ճանաչել ոչ ՚կամիս :
 13 Ձինչ չա՞նէ՞՝ զի ծառայեացուք նմա , կամ զինչ օղուս՝ զի ՚հանդիպեացուք նմա :
 14 Ի ձեռս նոցա էին բարութիւնք , եւ ի զործս ամպարչտաց ոչ հայի : Սակայն եւ՝ ճրպ ամպարչտաց չիջցի . եկեացէ ի վերայ նոցա յիորձանտ մն , երկունք
 15 կայցին զնոսա ի բարկութեանէ , եղիցին իրրեւ զյարգ աստջի՝ հողմոց , կամ իր
 16 րեւ զփոշի զոր սորաւ մրրիկ : ՚Սպանեացեն զորդոց ինչք նորա , հաստեացէ
 17 նմա եւ ծանուցէ : Տեացեն աչք նորա զսպանտումն իւր , եւ ի Տեառնէ մի ապ
 18 րեացի : Զի կամք նորա ի ասն իւրում

զաց մեղու եւ կողոյ : (18) Պարծուցէ զաշխատութիւն եւ մի՛ կցէ . ըստ մեծութեան զօր ստացաւ , մի՛ խնդացէ : (19) Քանզի հարբատոջարեաց , եւ անտես արար զաղքտանս , յափշտակեաց տուն , եւ մի՛ շինեաց զայն : (20) Զի ոչ գիտաց խաղաղութիւն յանձնի իւրում . զոր ցանկացաւ՝ մի՛ սպրեցուցէ : (21) Մի՛ ինչ մնացէ նմա յուսով . վասն այնորիկ յաջողութիւն նորա մի՛ տեսեացէ :
 1 Նէր . Երբեւ . 2 Նէր . սոցէ տեղալ ի վերայ նորա յուսով իւրում : (24) Փախիցէ ի զինուց երկաթոյ . 3 Նէր . Զգեաց , եւ էլ ի մարմնորս արձակեացի շողիւն (չա՛ , տեգ , սուր) ի մողձէ նորա . ի վերայ նորա արհաւիրք : (26) Ամենայն խաւար թարիցէ ի ծածուկ նորա . կերիցէ զնա հուր ոչ փչեալ . սպառիցէ զմեղեացն ի վտանի նորա : 4 Նէր . Մեկնեացի հաս տան նորա . սնցէ յաւուր բարկութեան : 5 Նէր . յԱտուծոց , ե յառանգութիւն ասհմանեալ յԱստուծոց : 6 Նէր . եւ երիցի այս միխթարութիւն ձեր

7 Նէր . եւ յետ խօսելոյ իմոյ այգանիցէր : (4) Միթէ առ մարդ իցէ արտունջ իմ , եւ ընդէ՞ր ոչ տիրեցի ո՞նձն իմ : 8 Նէր . կայուն ստեղծ նոցա ընդ նոսա : 9 Նէր . յԱստուծոյ 10 Նէր . Արձակեցին իրրեւ զխօսչիս զմանկուս իւրեանց , սղայք նոցա խոյտան : (12) Աւեալ 11 Նէր . յակուն թօթափել 12 Նէր . ասեն ցԱստուած՝ Ի բաց կայ ի մեղջ 13 Նէր . կամիմք 14 Նէր . Ո՞ր իցէ Ամենական 15 Նէր . յաղօթս կայցուք առ նա : (16) Ահա չեն ի ձեռս նոցա բարութիւնք նոցա , խորհուրդ ամպարչտին Տեառի լիցի յինն : (17) Քանիցս 16 Նէր . Աստուած , յաւելոյէ յորդիս նորա զանկուսութիւն նորա , հաստեացէ նմա , եւ զիտացէ : (20) Տեացեն աչք նորա զհարուած իւր , եւ ի ցասմանէ Ամենակային արբցէ : (21) Զի զինչ աւրաբութիւն իցէ ի ասն նորա յետ նորա , մինչ

ընդ իւր, եւ զթիւ ամսոց նորա բաժա-
 22 նեացնս: Ո՛չ սպաքէն Տէր է որ ուսու-
 ցանէ զհանճար եւ զգիտութիւնս, զի ինքն
 23 քննէ զիմաստունս: Այնպիսին մեռցի ի
 սաստիութիւն անդամութեան իւրում,
 24 ամենեւին բարեկեցիկն եւ յաջողեալն:
 25 Փորն նորա լի է ճարտով, ուղիղ նորա
 25 չճեացէ: Եւ վախճանեացի ի գտնու-
 26 թենէ անձին, ոչ ինչ կերեայ ի բարու-
 26 թենէ: Առ հասարակ ննջեացն յերկրի.
 Երբ ծածկեաց զնոսս:
 27 Եւ արդ զիտեմ՝ զի յանգստութեամբ
 28 հասեալ էք ի վերայ իմ՝: Արդ ասացէք՝
 թէ՛ Ո՛ր է տուն իշխանին. եւ ո՛ր է յարկ
 29 բնակութեան ամպարչտաց: 2 Հարցէք
 զանցուորս ճանապարհի, եւ գնչանս
 30 նոցա 3 մի՛ օտարացուցանէք՝: Զի յօր
 կորսեանս ստիպի չար, յօր բարկութեան
 31 իւրոց վարեացի: Ո՛ սրտամեացէ յանդի-
 ման նորա զճանապարհս նորա, եւ զոր
 ինչ ինքն գործեալ՝ ո՞ հատուցէ նմա:
 32 Եւ ինքն իղերկեմանս գնաց, եւ ի տապա-
 33 նի աքնեցաւ: Եւ քաղցրացան նմա խիճք
 հեղեղատի. եւ զՆու նորա ամենայն
 մարդ գնացիցէ, եւ յառաջ քան գնա ան-
 34 ի իւրք: Եւ զիմօր մխիթարեցէք զիս
 մնտեօք, 4 եւ ինձ ձեւք պաղարկն ոչ
 ինչ է՝:

ԳԼ ԻԲ

1 Արկնիայ անդրէն եզրիփազու Թեմնաց-
 2 ւոյ ասէ, 5 Ո՛չ սպաքէն Տէր է՝ որ ու-
 սուցանէ զիմաստութիւնս եւ զհանճար՝:
 3 Իսկ արդ զի՞ փոյթ է՞ 6 Տեսան, եթէ գու-
 էիր անարատ գործովք քաղք, կամ զինչ
 օգուտ է թէ պարգեացես զճանապարհս
 4 քո: Կամ համարեալ ինչ գրեղ յանդի-
 մանեացէ՞ գրեղ, եւ մտանիցէ՞ ընդ քեզ
 5 ի դատաստան: Ո՛չ սպաքէն չարութիւն
 քո բազում է, եւ անթիւ եմ մեղք քո:

Թիւ ամսոց նորա հասեալ է: (22) Կիթէ իցէ՞
 հար ուսուցանել զիտութիւն Աստուծոյ, զի
 ինքն դարձունս դատի: (23) Աս մեռանի ի-
 կապարեալ զօրութեան իւրում, ամենեւին
 հանգարտ եւ խոզաղ: (24) Կողք նորա լի են
 ճարտով (Կա՛, Ածօթիք նորա լի են կաթմաք),
 եւ ուղիղ ոսկերաց նորա գալար է:
 1 Նիբբ: Ահա գիտեմ՝ զեորհուրդս ձեր, եւ զհնարս
 զոր խորհիք հակառակ ինձ 2 Նիբբ: Ո՛չ հար-
 ցանէք 3 Նիբբ: ո՛չ իմանայք 4 Նիբբ: զի ի
 պատասխանիս ձեր կայ փայլ նեղութիւն
 5 Նիբբ: Կիթէ իցէ՞ օգտակար Աստուծոյ սյր.
 օգտակար է անձին իւրում իմաստունն 6 Նիբբ:
 Ամենակալն

6 Գրաւեցեր զու զեղբարս քո տարապար-
 7 տուց, եւ զգեաս մերկոց զերծեր: Զուր
 ծարաւեաց ոչ արրուցեր, սյլ եւ զհաց
 8 քաղցեղոց հատեր: 7 Ակն ասեր կրեաց
 ոմանց, եւ բնակեցուցեր գնտս յերկ-
 9 լի: Արձակեցեր վայրիս սւնայնս, եւ
 10 զորս չարչարեցիւ: 8 Եւ արդ սրտեցան
 գրեւ որոգայթք, եւ տագնապեաց զքեզ
 11 պատերազմ անհարինս: 8 Լայն քո քեզ
 խուար գիպեցաւ, եւ ի քուն ծածկեաց
 12 գրեզ ջուր: Կիթէ որ ի բարձունս նայի՝
 ո՛չ տեսնիցէ: 9 Եւ ասանիկ զգգածեալն
 ամբարտաւանութեամբ խոնարհեցոց: 10
 13 Եւ ասացեր թէ՛ զի՞ ծանեաւ Հզօրն, կամ
 14 թէ ի միկո՞ գատիցի: Ամպ ծածկութիւն
 նորա, եւ ո՛չ 9 կրեւեացի, եւ ընդ ծիր
 15 երկնից չըջեցի: Կիթէ զչափս յախեւ-
 նականս պահեցես, զորս 10 կոխեցն
 16 արք արգարք: 11 Արք յափշտակեցան տա-
 րածամ, Գևտ 11 զիտեալ հիմունք նոցա:
 17 Արք ասէին՝ Զի՞ արացէ մեզ Տէր, կամ
 զինչ անցէ ի վերայ մեր Ամենակալն՝:
 18 Եւ նա կից գտունս նոցա բարութեամբ.
 Բայց խորհուրդ ամպարչտոց հեռի 12 է ի
 19 նմանէ՝: Տեսեալ արգարչոց ձիծաղեցան,
 20 անարատն՝ եւ սպանմարհեաց: 13 Եթէ
 չէ՞ր սոյականեալ հաստատութիւնս նո-
 ցա՝. եւ զմնացորդս նոցա կերիցէ հուր:
 21 Բայց ազէ լեր 14 խիտ՝ եթէ ժուժկալեա-
 ցես, եւ եթէ՞ սրտուք քո եղիցի ի բա-
 22 րութիւնս: Ընկալ ի բերանոց նորա դա-
 ւանութիւն, եւ ան զբանս նորա ի սիրտ
 23 քո: Եւ եթէ պարճցիս 15 եւ խոնարհե-
 ցուցես զանձն քո ատալի Տեսան, 16
 հեռի արարիք ի յարկէ քու միջ զանի-
 24 բաւութիւնս 16 Նոպիս յամբութիւն վի-
 մի, եւ իրբւս ի վէ՛մ ձորոյն Սոփիերայ:
 25 Եւ եղիցի Ամենակալն օղնական քեզ ի

7 Նիբբ: Սակայն ասն զօրուորք է երկիր, եւ որ
 պատուականն է՝ բնակէ ի նմա: (9) Արձակեցեր
 զայրիւնուայնս եւ բաղով քորաց խարտակեցանս:
 8 Նիբբ: Կամ խաւար՝ ոչ տեսցես, եւ յաճախութիւն
 ջրոց ծածկեացէ գրեզ: (12) Զիցէ՞ Աստուած ի
 բարձրութեան երկնից, արդ հայեացի ի գաղաթն
 սասեղաց, քանի՞նք բարձր են: 9 Նիբբ: տեսանէ
 10 Նիբբ: կոխեցն արք անիբաւութեան 11 Նիբբ:
 յորդեաց ի հիմանս նոցա: (17) Այք տակին
 ցկատուած, Ի բաց գնա ի մէնջ. եւ զի՛նչ ա-
 րացէ մեզ Ամենակալն: 12 Նիբբ: լիցի լինէն
 13 Նիբբ: Ո՛չ սպաքէն կորեան հակառակորդք մեր
 14 Նիբբ: հաշտ ընդ նմա, եւ ի խաղաղութեանս
 սարմիրք: 15 Նիբբ: առ Ամենակալն, շինեցիս:
 16 Նիբբ: Եւ զիցես ի հոգ զզանձն, եւ ի քարինս
 հեղեղաց 7-14 Նոպիերայ: (25) Եւ եղիցի Ամե-
 նակալն գանձ քո, եւ արձալ զօրութեան քեզ:

16 թշնամեաց , եւ յստակ հատուցէ քեզ
 26 իրբեւ զարծաթ զտեսպ : Ապա համար-
 27 ձակեցցիս առաջի Տեառն , հայեցեալ
 28 յերկինս զուարթութեամբ : Յազաչեղ
 29 քում առ նա լռեցէ քեզ , սաղէ քեզ
 28 հասուցանել ՚զաղօթս քս : Դարձուցէ
 29 զքեզ յարկն արդարութեամբ : Եւ ի ճա-
 29 նապարհս քո եղիցի լոյս : Չի խոնար-
 29 հեցուցեր զանձն եւ աստցեր՝ թէ Ամ-
 29 բարտաւանեցի . եւ զխոնարհն աչօք
 30 կեցուցէ , եւ փրկեցէ զանարամն , եւ
 30 ապրեացիս՝ սրբութեամբ ձեռաց քոյ :

ԳԼ . ԻԳ

1 Արկնեալ անդրէն Յորայ ասէ , (2) Յնա
 եւ ես գիտեմ զի ի ձեռանէ իմմէ է յան-
 3 դրմանութիւն իմ , եւ ձեռն նորա ծան-
 3 բացաւ ի վերայ հեծութեան իմոյ : Իսկ
 4 սից նմա ի սպառ : Եւ սապից առաջի
 նորա զիրաւունս , լցից զբերան իմ յան-
 5 զիրմանութեամբ : Մանակաց զողոքանս
 զոր ընդ իս խօսիցի , խելամուտ եղէց
 6 այնմ զոր ինձն պատմիցէ : Յեւ բազում
 զօրութեամբ եկեացէ ի վերայ իմ , եթէ
 զպատունաս իւր ի զործ ոչ արկանիցէ :
 7 Ձի ճշմարտութիւն եւ յանդիմանութիւն
 ի նմանէ է , հանցէ ի սպառ զիրաւունս
 8 իմ : Եթէ յառաջագոյն երթալի՞ ոչ եւս
 9 լցեմ , եւ զվերջինսն զի՞ զխոհեմ Ձձախ
 այնորիկ որ արարն զնա՞ ոչ կայայ , եւ
 եթէ արկեց զալ իւր զինն՝ սակայն եւ
 10 այնպէս ոչ տեսից : Ձի ինքն զիտէ զճա-
 նապարհս իմ , եւ քննեաց զիս իրբեւ
 11 զտակի : Հասից ի սպատուիրանս նորա ,
 զճանապարհս նորա պահեցից եւ ոչ եւս

17 թիւրեցայց : Չպատուիրանօք նորա ոչ
 անցից՝ զի մի՞ մեռանիցիմ , ի ծոց իմ
 13 թաքուցից զրանս նորա : Ապա թէ նա
 այնպէս պատեցաւ , զից որ բնդդէմ՝ պառ-
 14 նայցէ նմա . զի զոր ինքն կամեցաւ՝ եւ
 14 արար : Վասն այնորիկ առ նա փութեմ
 15 ցայց , իրատեալ՝ զնորին հոգեպայց : Ի
 վերայ սպոցիկ յերեսաց նորա սագնաւ-
 16 պեցայց , եւ ի միա առից եւ զարնուրե-
 16 ցայց ի նմանէ : Ձի ՚Տէր հիւանդացոյց՝
 զակրտ իմ , եւ Ամենակալն ստպնա-
 17 սեաց զիս : Չի ոչ զիտէի թէ գայցէ ի
 վերայ իմ խաւար , առաջի երեսաց իմոյ
 ծածկեաց մէզ :

ԳԼ . ԻԴ

17 Արդէ՞ր զՏէր մոռացան ամբարնաւածք ,
 2 եւ ամպարիչաք անցին ըստ սահման .
 զհօտ հանդերձ հովուօք յափշտակեցին ,
 3 Ձէչ սրբոյն վարեցին , եւ զեզն այլուցն
 4 զբաւեցին : Ստարեցուցին զավարս ի
 ճանապարհէ արդարութեան , առ հա-
 սարակ զօղեցուցին զհեղա երկրի , զի-
 5 պեցան իրբեւ զլցիտս ի վայրիս վասն
 իմ ծախեցին զգործ իւրեանց , քայլցրա-
 6 ցաւ նոցա հաց բնդ լիտիս : Ձանդ աճաս
 որ ոչ իւրեանց էր՝ հնձեցին , սկարք
 զայցիս ամպարչտաց անհայ եւ անխարձ
 7 զարծեցին : Ձմերկս բազումս ննջեցու-
 ցին առանց հանդերձից , զգլեցտ ան-
 8 ձանց նոցս զերծին : Ի յօղոյ լերանց

Հաստատեցաւ սոն իմ, զճանապարհս նորա պա-
 հեցի , եւ ալ խոտորեցայ . (12) Չպատուիրանս
 չբիմանց նորա ոչ թողցի . քան զօրէնս իմ պա-
 հեցի զբանս բերանց նորա : (13) Եւ նա ի մի
 վառ է , եւ ո՞ զարձուցէ զնա . եւ անձն նորա
 ցանկացաւ , եւ արար : (14) Արդարեւ կատա-
 բեցէ զօրէնս որ զինէն , եւ իրբեւ զսա բա-
 զում ինչ առ նմա : ՅԻՔԸ . Աստուած նուա-
 ղեցոյց ՅԻՔԸ . Ձի ոչ կորեցի յառաջ քան զիս-
 ւար , եւ ոչ յերեսաց իմոյ ծածկեաց մէզ :
 7 ԻՔԸ . Ընդէ՞ր Ամենակալէն չէն ծածկեալ մա-
 մանակք , եւ ընդէ՞ր որք գիտեն զնա՞ ոչ
 տեսանեն զաւուրս նորա : (2) Չասճմանս փո-
 փոխեն , զՏօտս յափշտակեն , եւ արածեն :
 (3) Ձէչ որոց փորեն , առնուն ի գրաւ
 զեզն այլուցն : (4) Մոռեցուցանեն զաղքտաս
 ի ճանապարհէ , ի միասին թաքցին սմանկը
 երկրի : (5) ԱՏա իրբեւ պցիտս յառաջափ
 ելանեն ի գործ իւրեանց , վաղարայցք յարս-
 անապատ տայ նոցա՞ հաց վասն մանկանց : (6)
 Հնձեն զանդ որ չէ նոցս , եւ անիրաւութեամբ
 կթեն պայգի : (7) Ձմերկս սպուցին առանց
 հանդերձի , եւ ստանց ծածկութի ի ցրու-
 թեան : (8) Ի հեղեղաց լերանց տամկանան , եւ

(26) Ձի յայնմամբ րախ ինիցիս Ամենակալն ,
 եւ համարձեցիս առ Աստուած զերեսս քո :
 1 ԻՔԸ . զուխտս քո : (28) Եւ զոր ինչ զիցիս ի մտի ,
 յաջողեցի քեզ ՚ՅԻՔԸ . Յորմամ բանարձեցու-
 ցեն զքեզ ստիցես , Բարձրութիւն . եւ զիսնարհս
 այօք կեցուցէ : (30) Փրկեացէ զանարարն իւր , եւ
 փրկեացի ՚ՅԻՔԸ . Այսօր եւս զստն է արաունջ
 իմ , ձեռն իմ ծանրացեալ է ի վերայ հեծու-
 թեան իմոյ : (3) Ո՞ տայր թէ զիտէի եւ գտա-
 շէի զնա , երթայի մինչեւ յսթնու անդր նորա :
 1 ԻՔԸ . Արի՞թէ բազում զօրութեամբ կարեացի՞
 ընդ իս , ոչ սակայն նա անսոյբ ինձ : (7) Անդ
 արգարն փիճի ընդ նմա , եւ լինէի սպառ յա-
 շիտեան ի Դասուարեն իմմէ : (8) ԱՏա երթամ
 յառաջ , եւ ոչ է նա . եւ յետոյս՝ եւ ոչ նշմա-
 րեմ գնա : (9) Եթէ ի ձախ երկոց ուր զարծէ նա ,
 ոչ զիտեմ ծածկի յաջ եւ ալ տեսանեմ : (10)
 Ձի ինքն գիտէ զճանապարհս իմ . եթէ փորձէ
 զիս , իրբեւ զտակի ելանեմ : (11) Ի զնացս նորա

տամկանան . քանզի ոչ դոյր նոցայարկ .
 9 արկին զինքեանս ընդ լիմաւ : Յա-
 փըշտակեցին զոյգն ի ստեմնէ . եւ զան-
 10 կածն տառապեցուցին : Զմերկն ննջե-
 ցուցին ստանց հանդերձի ատրապար-
 11 տուց , հատին զհաց քաղցելոց : Յան-
 ձուկս պարանակօղ զղեն ի տարապար-
 12 տուց , զճանապարհս սրղարութեան ոչ
 լըրանց զրկեցան , անձինք սղայոց մե-
 ծամեծս հեծեծեցին . եւ նա այնմ այ-
 13 ցելութիւն ընդէր ոչ առնիցէ : Յերկրի
 էին նոքա՝ եւ ոչ ծանկան . զճանա-
 պարնս արղարութեան ոչ զիտային , եւ
 14 ընդ չաւիղս նորս ոչ զնային : Ծանուց-
 եալ զգործս նոցա՝ մասնեաց զնոսա ի
 խաւար , եւ զչայլ եղիցին իբրեւ զգողս :
 15 Եւ աչք չնայելոյն սրահեցեն զիտաւար ,
 եւ աւիցէ՝ թէ Ոչ զսկանիցէ զիտ սկն .
 16 եւ քօղ արկ զերևաօք իւրօվք : Փորեաց
 ընդ մտթ զտուն իւր . ի տուէ կնքե-
 ցին զանձինս , եւ ոչ ծանկան զլոյս :
 17 Եթէ միանդամայն առաւօտ նոցա ի
 ստուերս մահու է , եթէ ի միտ առնու-
 ցու զխաւութիւնս ստուերաց մահու :
 18 Թեթեալօղն է ի վերայ ջուրցն երե-
 սաց . իրօթանեացի մասն նոցա ի վերայ
 երկրի , իրևեացի տունկ նոցա ի վերայ
 19 ցամաք երկրի : Զի զանթանոցիկ որ-
 ըոյն յափշտակեցին . ընդզէմ յիշատա-
 կեցան նմա մեղք , իբրեւ զմատախուզ
 20 յօղոց եղև անչայս : Հատուցի նմա
 որ ինչ արարն . խորտակեցի ամենայն
 անիրաւ հանդոյն փայտի անբժշկականի :

21 Զի ամոյնն բարի ոչ արար , եւ ամուր-
 22 ւոյն ոչ ողորմեցաւ : Արամտութեամբ
 կործանեաց զտկարս . եւ թէպէս եւ
 յալիցէ , մի՛ հաւատասցէ կենաց իւրոց :
 23 Հիւանդացեալ՝ եւ մի՛ ակն կայցի ողջա-
 նաոյ , այլ անկցի ախար . զի զբա-
 զուամ չարչարեաց ըսրձրութիւն նորա :
 24 Թարչամեցի իբրեւ զբանջար ի աթիի,
 կամ իբրեւ զհասկ ինքնին անկեալ ի
 25 ցօղնոյ : Ապա թէ իցէ ոք որ ափցէ
 զինէն՝ սուտ խօսել , զիցէ զբանս իմ
 յոչինչ :
 ԳԼ ԻԵ

1 Արկնեալ անդրէն Բարդասայ Սաքեց-
 2 ւոյ տէ , ՚Իսկ արդ տոմիկ ինչ իցէ անն
 առ ի նմանէ , որ առնէ զամենայն ինչ
 3 ի բարձունս : Մի՛ ոք կարծեսցէ թէ
 զուցէ յաղաղումն հինից նորա . յոյր
 վերայ ոչ եկեսցէ գարանակալութիւն
 4 առ ի նմանէ : Չիսրց լինիցի մարդ ար-
 ցար առաջի ՝ Տեստն , կամ ո՞վ սրբեսցէ
 5 զանձն իւր ի կանանցածնայ : Չի եթէ
 յուսնի հրամոյնացէ , եւ ոչ ծագէ՝ . եւ
 աստեղք ոչ են սուրբ առաջի նորա .
 6 Թօղ թէ մարդ երբ , եւ որդի մարդոյ
 որզն .

ԳԼ ԻԶ

1 Արկնեալ անդրէն Յորայ տէ , (2) ՊՅ՞
 մօտիցիս , կամ ո՞ւմ օգնտական լինելոց
 իցես . ո՞չ ապաքէն այնմ որոյ լազում
 է զօրութիւն , եւ որոյ հօրս է բաղուկ
 3 իւր : Ընդ ո՞ւմ խորհրդակից լինիցիս .

տանց ապաստանի գիրկս արկանեն վիմաց : (9) Յափշտակեն զորքն ի ստեմնէ . եւ զաղբատն տանուն գրաւ : (10) Զմերկն չըբեցուցանեն տանաց հանդերձի , եւ քաղցեալք կրեն գորայ : (11) Ի մէջ որմնց նոցա միկն ձէթ : Հնամնս հարկանեն , եւ ծարաւին : (12) Ի քաղաքաց արք Տեծեն , եւ անձն յիրաւորելոց ճէ , եւ Աստուած չճամարի անղաւթութիւն : (13) Նոքա են յապտտամբաց լուսոյ , ոչ զիտեն զճանապարհս նորա , եւ ոչ կան ի շաւիղս նորա : (14) Ընդ լուսանանէ ելանէ սպանող , սպանանէ զաղբատն եւ զանանկ , եւ ի գիշերի եղիցի իբրեւ զգող : (15) Եւ աչք չնայելոյն սպասեն խաւարի , եւ ասէ ՚Եբբ . Ական հատանէ ի խաւարի գտանց , զոր ի տուրջեանց զիտեցին . եւ ոչ ծանկան զլոյս : (17) Քանզի սա հատարակ այդ ստուեր մահու է նոցա , զի զիտեն զարհուիրս ստուերի մահու :
 2 Եբբ . սնիծեալ ինչի 3 Եբբ . ոչ գտանայ ի ճանապարհս այդեաց : (19) Յամբութիւն եւ աթի յափշտակեն զլուսըս ձեան , գերեզման զեղբուցեալս : (20) Մտաւացի զնա ողորմութիւն (Կա՛մ , որո՞վայն) , կերիցէ զնա քաղցրութեամբ որզն , ոչ եւ՛

լինեցի , եւ խորտակեցի իբրեւ ծառ անիրաւութիւն : (21) Տանջէ զամուլն որ ոչ ծնաւ , եւ ոչ յըւոյն չառնէ բարութիւն : (22) Զգէ զՏգօրս զօրութեամբ իւրով , յառնէ նա եւ չիք տպահովութիւն կենաց : (23) Մտ նմա ապահովութիւն , եւ զսաս չիցի ի նա , եւ աչք նորա ի վերայ ճանապարհաց նոցա : (24) Բարձրացան սակաւիկ մի , եւ եղեն յոչինչ , եւ խոնարհեցան , որպէս զամենայն՝ կորեան , եւ իբրեւ զգլուխ հասկի հատան : (25) Եթէ չիցէ այսպէս , ո՞վ տրասցէ զիս սուտ , եւ համարեցի ոչինչ զբանս իմ :
 4 Եբբ . Լռեանութիւն եւ երկեւղ են առ նմա , առնէ խորագութիւն ի բարձունս իւր : (3) Գուցէ՞ թիւ զօրաց նորա , եւ յոյր վերայ ոչ ծագէ լոյս նորա 5 Եբբ . Աստուծոյ 6 Եբբ . Ահա եւ լուսին ոչ տայ լոյս 7 Եբբ . Զիսրց օգնեցեր անգօրին , զիսրց ապրեցուցեր զբաղակորչիք զօրութիւն : (3) Զի՞ ոչ խրատ ետուր անմտին , եւ ո՞րքաք իմաստութիւն ցուցեր :

ոչ ընդ այնո՞ր որոյ ամենայն իմաստութիւն է . զո՞ր զհետ երթիցես , եթէ ոչ որոյ մեծ է զօրութիւնն :⁴ Ո՛ւժ պատմեցեր բան , եւ ո՞ր չունչ ել ի քէն :
 5 Միթէ սկայք ծնանիցի՞ն ի ներքստա
 6 ջրոյ , եւ ի զրացեաց նորա :⁵ Մերկ են գծիրք առաջի նորա , եւ չիք զգեստ
 7 կորստեան : Չգեաց զհիւսիսի զոչնչիւ ,
 8 կախեաց զերկիր ի վերայ ոչնչի : Ծրարէ զջուրս յամսս իւր , եւ ոչ պատահեաւ
 9 մէզ ի ներքոյ նորա : Որ ունի զերեսս ակոռոյ , թառցանէ զտալաւ զմէզ իւր :
 10 Չբաման պատեաց՝ զերեսօք ջրոյ մինչ
 11 ի վախճան լուսոյ ընդ խաւարի : Սիւնք երկինք թռեան եւ զարհուրեցան ի ստա-
 12 ղոէ նորա : Չօրութեամբ նանդարտեցոյց զծով , իմաստութեամբ⁶ նորա տարած-
 13 եալ է համատարածն : Ազիւք երկնից սարսեցին ի նմանէ . հրամանաւ իւրով
 14 սպան զվիշտոն ապստամբ :⁷ Ահա այս է մասն ճանապարհի նորա . եւ՝ առկաւին զչիթս բանից նորա լուիցսօք նու-
 վաւ :⁸ զգօրութիւն որոտման նորա ո՞ զիտէ՞ յորժամ տոնիցէ :

ԳԼ ԻԷ

1 Գարձեալ յաւելեալ Յորոյ յառակի իւ-
 2 բում ասէ , Կենդանի է Սէր որ այս-
 3 պէս դասեցաւ զիս , եւ Ամենակայն՝
 4 որ զառնացոյց զանձն իմ : Եթէ տակա-
 վան իցէ յիս չունչ իմ . եւ հողի ու-
 5 առածն զիս չուրջ զինեւ յոնգունս , ոչ
 6 խօսեցցին չրթուք իմ անօրէնութիւն ,
 եւ ոչ՝ անձն իմ խորհեցցի անիրաւու-
 7 թիւն : Մի լիցի ինձ ասիլ զձեզ ար-
 8 գայս . մինչեւ մեռանիցիմ ոչ փոխեցից
 9 զանմեղութիւն իմ : Արգարութեան ան-
 տացեալ՝ եւ ոչ միկնեցայց , զի ոչ զի-
 տան զանձին զորձեալ զանպատեհիս :
 10 Մակայն թէ եւ էին թշնամիք իմ իւ-
 11 բեւ զկործանումն ամպարչաաց , եւ յա-
 12 լուցեալքն ի վերայ իմ իրբեւ զկորուստ
 13 անօրինաց :¹ Եւ զինչ է յոյս ամպարչաի ,

8 զի յեցեալ կայցէ . վստահացեալ ի Տէր
 9 ի երեսս այրիցէ՞ ,² Կամ թէ ինչորուա-
 ծոց նորա լուիցէ՞³ Տէր . եթէ՞ ի հասա-
 10 նել ի վերայ նորա ասպնապի ,⁴ Ոչ ու-
 նիցի համարձակութիւն ասաջի նորա .
 կամ ի կարգալ նորա առ նա՞ լուիցէ՞⁵
 11 նմա :⁶ Այլ պատմեցից ձեզ զինչ է ի
 ձեռին⁷ Տեառն , եւ որ իցէ յԱմենակա-
 12 յին , ոչ՝⁸ ստեղծից : Ահա ասիկ ամենե-
 քին իսկ զիտէք , զի՞ սնտօսս գնտուտլք
 13 պտտէք : Այս մասն է մարդոց ամպարչաի
 14 ի Տեառնէ , ստացուած հզօրաց եկեցէ
 15 ի վերայ նորա յԱմենակալէն :⁹ Չի եթէ
 բազում ծնանիցին նմա որդիք՝ ի սպա-
 նումս ելլիցին , եւ¹⁰ իթէ յիրիտասար-
 16 ղութիւն հասանիցեն՝ մարդոց չըջեա-
 17 յցին :¹¹ Եւ որ գնովաւն իցեն՝ մահուամբ
 18 վախճանեցցին ,¹² այրեաց նոցա մի՞ որ
 19 ոլորմեցի :¹³ Եւ եթէ ժողովեցէ իրբեւ
 20 զհազ զարծաթ , եւ հանգոյն կաւոյ
 21 պատրաստեցէ¹⁴ զոսկի , Չայն ամենայն
 22 սրդարք ստացցին , եւ զինչս նորա
 23 ճշմարիտք կայցին : Եզեւ առնն նոցա
 իրբեւ զցեց եւ իրբեւ¹⁵ զարդիւստայն :
 19 Մեծատուն ննջեաց՝ եւ ոչ եւս յաւելցէ
 յառնել , զաչս իւր երաց՝ եւ ոչ եւս
 20 իցէ : Պատահեցին նմա իրբեւ զջուր
 21 ցաւք , զիշերի ծածկեաց զնա մութ :
 22 Առցէ զնա խորչակ եւ գնացէ , եւ
 23 հոսեցէ զնա ի տեղօժէ իւրմէ : Եւ
 ընկեցէ զնա՝ եւ եւ իմ ինայեցէ , ի ձե-
 24 անէ նորա փոխուցի վախիցէ : Ծափ
 զծափի¹⁶ չարցէ ի վերայ նորա , եւ քար-
 չեցէ զնա՝ ի տեղօժէ իւրմէ :

ԳԼ ԻԸ

1 Զի է տեղի արծաթոյ՝ ուստի լինի , եւ
 2 տեղի ոսկեոյ՝ ուստի կղկղի : Երկաթի ի
 3 հողոյ լինի , եւ¹ պղինձ հանգոյն քարի
 4 տաշի : Կարգ՝ ել խաւարի , եւ զամու-

1 Եբբ. Ոգիք զոգան ի խորոց , ջուրք եւ բնակիչք նոցա : 2 Եբբ. Սահման եդ . 3 Եբբ. իւրով եհար զամբարտաւանութիւն : (13) Հոգւով իւրով զարդարեաց զերկինս , եւ ձեռք նորա ստեղծին զՎիշապն փոխտեսայ : 4 Եբբ. քանի՞ սակաւ են բանք զորս լուար զմասնէ . իսկ 5 Եբբ. Աստուած 6 Եբբ. լեզու իմ նիւթեացէ նենդութիւն 7 Եբբ. Եղիցին թշնամիք իմ իրբեւ զամպարչաւս եւ յարուցեալքն ի վերայ իմ իրբեւ զանօրէնս :

8 Եբբ. յորժամ մեռանիցի (Կա՛մ , թէ եւ կուտեալ իցէ մեծութիւն) , յորժամ բարձցէ Աստուած զանձն նորա , 9 Եբբ. Լիցի՞ ուրախ ի վերայ Ամենակալին , կարգայցէ՞ սառ Աստուած յամենայն ժամ : 10 Եբբ. Աստուծոյ , եւ ժառանգութիւն բռնաւորաց զոր ընկալցին յԱմենակալէն : 11 Եբբ. զարմ՝ նորա ոչ յազեցի հացիւ : 12 Եբբ. այրիք նորա մի՞ լացցեն : 13 Եբբ. հանդերձ 14 Եբբ. զհեղ զոր չինէ պահսպան 15 Եբբ. հարցեն վասն նորա եւ շնեցցեն ի վերայ նորա 16 Եբբ. քար հալեալ՝ պղինձ : (3) Վախճան

նայն վախճան ինքն ճշմարտէ, ¹զքար
 4 Կեւ զխաւար եւ զսոււերս մահու, Զխրամ
 հեղեղասի ի փոշոյ. եւ որ մոտանան
 զճանապարհս արդարութեան՝ տկարա-
 5 պին ի մարդկանէ՝՝ երկիր՝ ի նմանէ էլցէ
 հոյ, եւ ի ներքոյ նորա իրրեւ զճուր
 6 շրջեցաւ: Տեղի շափիղպի քարինք նորա՝
 7 եւ հոյ նորա սակի: Շաւիղ է զոր ոչ
 ծանեաւ թոշուն, եւ ոչ զիտեաց զնա
 8 ակին անդեղ: Եւ ոչ կոխեցին զնա որ-
 9 զիք ամբարտաւանից, ոչ անց ի նա
 10 առեւծ: Յայառածն ձգեաց զձեւն իւր,
 11 սապարեաց պերինս ի հիմանէ: ²Զպտոյստ
 զհատոյ պատասեաց՝, զամենայն պատ-
 12 ուականս ետես ակն նորա: ³Զխորս
 զետոյ յայանեաց, եւ երոյց զզօրու-
 13 թիւն իւր ի լոյս: Իսկ իմաստութիւն
 սուսոյ՝ գտաւ, կամ զի՛նչ սեղի իցէ
 14 հանճարոյ: Ոչ զիտէ մարդ զճանապարհս
 նորա, եւ ոչ գտաւ ⁵ի մէջ մարդկան՝:
 15 Անդունդք ասացին թէ Չէ առ իս, եւ
 16 ծով ասաց թէ Չէ ընդ ինեւ: Ոչ տացի
⁶զբաւական ընդ նորա, եւ ոչ կշտեցի
 17 արծաթ ընդ զնոց նորա: Ոչ ⁷բարձցի
 ընդ սակւոյն Սովիկեայ՝, ընդ եզնդանն
 18 պատուականի եւ ընդ շափիղպայ: Ոչ
 զուղեաց ընդ նմա սակի եւ ⁸ապակի,
 եւ ի պինս նորա անօթք սակեզէնք:
 19 ⁹Բարձրութիւնք եւ խորութիւնք ոչ յի-
 շեսցին. եւ ձգեաց զիմաստութիւն քան
 20 զնեքքազոյնս: Ոչ շաւտարեացէ նմա
 սպաղիսնն եթովարացոյ, ընդ սակւոյ
 21 սրոյ ոչ ¹⁰բարձցի: Իսկ իմաստութիւն
 ուստի՞ գտաւ, եւ զի՛նչ իցէ սեղի
 22 հանճարոյ: Կօզեալ է ի մարդկանէ, եւ
 23 ի թոշոց երկնից ծածկեցաւ: Կորուսա
 եւ մահ ասացին, Լուսե¹¹ զփառաւո-
 24 թութիւնն նորա: Եւ ¹²Տէր զիւրաւ ընծա-
 յիցոյց՝ զճանապարհս նորա. եւ ինքն
 24 զիտէ զսեղի նորա. ¹³Եւ ինքն՝՝ անսանէ

25 զամենայն առ ի ներքոյ երկնից: ¹⁴Բանգի
 ինքն զիտէ զամենայն զոր արար յերկրի,
 զիչիտ հոգնոց եւ զչափ ջրոց զոր արար:
 26 Ինքն ետես եւ համարեցաւ, եւ զճա-
 նապարհ նորա արձակեամբ բարբառոյ:՝
 27 Յայնժամ ետես զնա՝ եւ պատմեաց
 28 զնմանէ. պարաստեալ քննեաց. եւ
 ստէ ցմարդ, Ահա ¹⁵աստուածապաշտու-
 թիւն է իմաստութիւն, եւ մեկնել ի
 շարեաց է հանճար:

ԳԼ ԻԹ

1 Դարձեալ յաւելեալ Յորայ յատակի իւ-
 2 բոււմ սաէ, Ո՛ անէք զիս ըստ ամաց
 աւուրցն առաջնոց, յորս Աստուած պա-
 3 հէր զիս. Յորժամ լուսաւոր էր ճրագ
 նորա ի վերայ զլլոց իմոյ, յորժամ լու-
 4 սով նորա զնայն ի խաւարի: ¹⁶Յորժամ
 կայի զուարճացեալ ի ճանապարհի,
 յորժամ Տէր՝՝ այցելութիւն անէր տան
 5 իմում. ¹⁷Յորժամ զգածեալն էի մեծու-
 6 թեամբ, եւ չուրջ զիսեւ ծառայք:՝ Յոր-
 ժամ թմնային ճանապարհք իմ կողուլ,
 եւ ոտզանէին լիւրիքք իմ ¹⁸կաթամբ.
 7 Յորժամ երանէի ընդ ¹⁹ասաւուստս ի քա-
 զաքն, եւ արիւնէր ի հրապարակս ա-
 8 թոռ իմ, Տեսանէին զիս երկասարդք՝
 եւ թաքչէին, եւ ծերք՝ եւ յոտն կային.
 9 Ճոխք զազարէին ի խօսելոյ, եւ զնէին
 մատունս ի վերայ բերանոց իւրեանոց:
 10 ²⁰Ոչք լսէին զիսէն՝ երանէին ինձ՝, եւ
 լեզուք նոցա ի քիմս իւրեանոց կցեցան:
 11 Զի ունկն որ լսէր՝ կրանի տայր ինձ,
 եւ ակն որ տեսանէր՝ ²¹խորշէր յինէն՝:
 12 Զի փրկեցի զազքաւան ²²ի ձեռանէ հօ-
 րին, եւ՝՝ որոյ որոյ ոչ էր օգնական՝
 13 օգնեցի: Օրհնութիւն կորուսելոյն ի վի-
 րայ իմ ²³եկեացէ, եւ բերան այրւոյն
 14 զիս օրհնեաց՝: Զարդարութիւն զգեց-
 եալ էի, եւ արկեալ զիւրաւուս հանգոյն
 15 կրկնայի: Աչք էի կուրաց եւ ոտք կաղաց.
 16 Հայր էի ես տկարաց, զատաստան զոր ոչ
 17 զիտէի՝ քննէի ի խորտակէի զկղզակ անխ-
 բաւաց, եւ ի միջոյ ժանեաց նոցա կոր-

¹ Եբր. զքար խաւարի եւ սուուերի մահու: (4)
 Հաստանէ խրամ ի տեղեղ ուր բնակէ նա. կա-
 խնն առանց զնեղոյ օտն. երերին հեւի ի մարդ-
 կանէ: ² Եբր. Ի վն մն պատասեաց ջրմուղ
³ Եբր. Կտեցոյց զքեաս ի հոսելոյ. եւ զթագու-
 ցեալն Եհան ի լոյս: ⁴ Եբր. զգին ⁵ Եբր. յերկ-
 րին կնդանեաց ⁶ Եբր. սակի սուրբ ⁷ Եբր. կշտեցի
 ընդ սակւոյ Ոփերայ ⁸ Եբր. ակնվանի
⁹ Եբր. Կարգարիտ եւ բիւրեղ ոչ յիշեցոյն,
 եւ զին իմաստութեան առաւել քան զյակնիթ:
¹⁰ Եբր. կշտեցի ¹¹ Եբր. յեշն յաւելու, սակուն-
 ջօք մերովք ¹² Եբր. Աստուած իմանայ ¹³ Եբր.
 Բանգի ինքն հայի մինչեւ ի ծագս երկրի:

¹⁴ Եբր. Յորժամ արար կշիտ հոգնոց. եւ կշտեաց
 զճուր շափով. (26) Ի զնե Նորա օրհնս անձ-
 բուի, եւ ճանապարհ փայլատականց որսամոն:
¹⁵ Եբր. երկեւջ Տեսան ¹⁶ Եբր. Արպէս էի ի
 իւրթեան աւուրց իմոց, յորժամ Աստուած
¹⁷ Եբր. Յորժամ Ամենակայն էր ընդ իս, չուրջ
 զիսեւ մանկուճք իմ: ¹⁸ Եբր. ձիթով ¹⁹ Եբր.
 դուււն ²⁰ Եբր. Զայնք իշխանաց լուէին ²¹ Եբր.
 վկայեր զինէն ²² Եբր. որ ազգակեր, ²³ Եբր.
 գայր, եւ զերա այրւոյն ուրախ առնէի

18 զէի դպփշտակութիւնն . Ասէի , ¹Թեր-
 եւս հասակ իմ ծերացի , եւ իբրեւ
 19 ցիցի՝ Արմատ իմ ընդարձակեալ ի վե-
 20 րայ ջրաց , եւ ցոշ հանգիցէ ի վերայ
 21 հնձոց իմոց : ²Կարծիքն իմ ընդունայն
 եղին ինձ , գարծիբ իմ եւ աղեղն իմ ի
 21 ձեռին նորս գնացի : ³Յինէն լուեայ ան-
 22 տային , եւ կարկէլին ի խորհրբանս իմում
 22 ի բանս իմ ոչ յաւելաին , ինդպից
 23 լինէին յորժամ խօսէի ընդ նոսա : ³Կր-
 24 բեւ զերկիր ծարսուի որ ոսրտիցէ անձ-
 24 բեւ , եւ նորա իմոց խօսիցի՝ Եթէ ծի-
 25 ծաղէի ընդ նոսա , ոչ հաւատային , եւ
 զճանապարհս նոցա , եւ նոսէի իշխանն ,
 եւ բնակէի իբրեւ զվտպաւոր ի մէջ
 զօրականաց . ⁴զոր օրինակ գրգանօքն
 մխիթարէի :

ԳԼ Լ

1 Արգ ծիծաղին զինեւ ⁵յեախնք . սրբ
 խրատն զիս ի միասին , զորոց պա-
 խարակէի զճարս նոցա . զորս՝ ոչ հա-
 2 մարէի լինել հաւասար շանց արտա-
 2 կանաց իմոց : Նա եւ զօրութիւնն ձե-
 2 աաց նոցա ընդէր էր ինձ . ⁶ի վերայ
 3 նոցա կորեաւ վախճանն : Ի կարօտու-
 3 թեան եւ ի սովի ⁷անճնուող . որ փախ-
 4 չէին երէկ յանջրդոյ՝ , յանձկութիւնէ եւ
 4 ի թշուառութիւնէ : Արք ⁸պատէին խար-
 5 չտիունս բանջարով , որոց բանջարն իակ
 5 էր կերակուր : ⁹Անարդք եւ արձա-
 5 մարճեալք եւ կարօտեալք յամենայն բա-
 6 ծառնէին ի սաստիկ սովոյ : Յարեանս ի
 6 վերայ իմ գողք . որոց տունք իւրեանց
 7 էին ծակք վիմաց . Ի մէջ արձապանդաց
 7 գտնեցին . որք ընդ խուռովք վայրեն-

8 եօք բնակեալ էին՝ Որդիք անդգամաց
 եւ անուանորկաց , եւ շիջկապառք
 9 յերկրէ : Արգ քնար եմ ես նոցա , եւ
 10 զիս ունին բամբասանս : Գարչեցան յի-
 10 նէն մեկնեալք ի հեռատանէ , եւ յե-
 11 րեսաց իմոց իմք ոչ խնայէին : ¹⁰Զի
 11 բացեալ զկապարճս իւր խոցոտեաց
 12 զիս . եւ ամնա երեսոց իմոց ստաքեաց
 12 Յարեանս ի վերայ աջոյ շատեղի : զոսս
 13 իւր ձգեայ՝ եւ ճանապարհ արար ի վե-
 13 րայ իմ : Լնդ շաւիղս կորստեանս նոցա
 14 շփեցան չաւիղք իմ . մերկացոյց զպատ-
 14 մուճանս իմ . Նեախք իբրովք խոցոտեաց
 15 զիս , մատուցեալ որպէս եւ կամի :
 15 Յաւօք վարակեալ եմ , գարձեալ են յիս
 16 ցառք . գնաց յինչն յոյս իբրեւ զհողմ ,
 16 եւ իբրեւ զմէկ փրկութիւնս իմ : Եւ
 17 արգ զինեւ զեղցի անձն իմ . ունին զիս
 17 աւուրք ցաւոց : Գիշերի ոսկերք իմ
 18 խարչեցան , եւ ջիղք իմ լուծեալ են :
 18 Բազում զօրութեանս ձեռն արկ զպատ-
 19 մուճանաւ իմով , եւ իբրեւ զմապաւէն
 19 պատմուճանի իմոց շուրջ կալաւ զիս :
 19 Համարի զիս հանդոյն կալաւ , ի հող եւ
 20 ի մոխիր է բածին իմ : Աղագակեցի առ
 20 քեզ՝ եւ ոչ ¹¹լուրկեա ինձ , կացին եւ
 21 հայեցան՝ յիս : Պատահցար ինձ անո-
 22 զորմ , հզոր ձեռամբ հարեք զիս : ¹²Կար-
 22 զեցիք զիս ի ցաւս , եւ ընկեցիք զիս
 23 ի փրկութիւնէ : Գիտեմ զի մահ սատա-
 23 կեացէ զիս , զի բնակութիւնս ամենայն
 24 մահկանացորի երկիր է : ¹³Բրանի իմէ
 24 կարէի զանձն իմ վարժիւ , կամ աղա-
 25 չել զայլ՝ եւ ամեն ինձ զայն : Եւ ես
 25 ի վերայ ամենայն սկարբ լայի , եւ հե-
 26 ծեծէի յորժամ սեսանէի զայր ի վիշտս :
 26 ¹⁴Եւ ունէի ի բարութեանս , եւ անաւտարի

¹Իբր . Ի բունի իմում մեռայց , եւ իբրեւ զաւազ
 բազմացոցից զաւուրս : ²Իբր . Փառքն իմ նոր
 եղին ինձ , եւ աղեղն իմ ի ձեռն իմում նորո-
 զեցի : ³Իբր . եւ սպասելին ինձ որպէս անձրեւի ,
 եւ բանային զբերանս իւրեանց իբր յանձրեւ
 անազան : ⁴Իբր . իբրեւ մխիթարէի սպաս-
 րոց ⁵Իբր . մանկողոյցք քան զիս տխովք ,
 զորոց զճարս նոցա ⁶Իբր . առաւ դու իմն
 նոցա կորեաւ ⁷Իբր . հիւժեղալք , որ փախ-
 չէին յանջրդոյ , ի միւս թիւնէ ⁸Իբր .
 քաղէին խարչտիունս բանջար , եւ ⁹Իբր .
 վանէին ի միջոյ , գայէին զինի նոցա իբրեւ
 զշողայ : (6) Ի նորս անաւտարս բնակին , ի ծակ
 երկրի եւ վիմայ : (7) Ի մէջ մացաւաց գտային ,
 ընդ եղծօք մողովին :

¹⁰Իբր . Զի թուլացոյց զերստանակ իմ եւ նեղեաց
 զիս , եւ զանձ առաջի իմ արձակեցին : (12)
 Լնդ աճե յառնէն կորիւնք , մղեն զոսս իմ ,
 եւ տարածեն հակոտակ ինձ զճանապարհս կո-
 րբստեանս իւրեանց : (13) Երճանէն զաւիղ իմ ,
 յաւելուն զիշտոս իմ , չիք ինձ օղուել ինձ ընդ-
 դէմ նոցա : (14) Երբեւ ի լայն խրատեալ գան-
 ի մէջ աւերակաց թաւային : (15) Արհաւիրք
 գարձանս ի վերայ իմ , հայածեն իբրեւ զհողմ
 զփտոս իմ . եւ իբրեւ զմէկ անց յաջողութիւն
 իմ : ¹¹Իբր . տաս պատասխանի . կոցիկ , եւ ոչ
 հայիս ¹²Իբր . Բառնաս զիս ի վերայ Տողմի
 եւ հեծուցանես , եւ մաշեա զիս ի սպաս :
¹³Իբր . Սակոյն ոչ արկցէ ձեռն յաւեր , եթէ
 ի կորստեանս աղագակեցին : ¹⁴Իբր . Յոր-
 ժամ ակն ունէի բարութեանս՝ եկին շարիք .
 մինչդեռ սպասէի լուսոյ՝ եկն խաւար :

պատահեցին ինձ առաւել աւուրք չար-
 27 եաց :” Արտալան իմ եռայ , եւ ոչ գա-
 դարեայց : Ժամանեցին ինձ աւուրք աղ-
 28 թատութեան : Նեղեալ չըջեցայց առանց
 բերանակապի” : Կտցի ի մէջ եկեղեցւոյ
 29 աղաղակ բարձեալ : Եզրայր եղէ համ-
 30 բարուաց , եւ ընկեր ջայլեմանց : Մորթի
 իմ սեւացաւ սաստկագոյն , եւ ոսկերք
 31 իմ ի տօթոյ : Դարձաւ ի սուղ քնար
 իմ , ²եւ սիրտ իմ” եւ երգ իմ ի լալիւն :

ԳԼ . ԼԼ

1 Աւիտ եղի ընդ աչս իմ եւ ³ոչ հայե-
 2 ցաւ ի կոյս : Եւ բաժանեաց Աս-
 սուած ի վերուստ , եւ ժառանգութիւն
 3 Բաւականին” ի բարձանց : Ո՞չ ապաքէն
 կորուսաւ անիրաւին , եւ տարագրութիւն
 այնոցիկ ոչք զորձեն զանօրէնութիւն :
 4 Ո՞չ ապաքէն Ինքն տեսցէ զճանապարհս
 իմ , եւ ամենայն զնայք իմ թուեցին :
 5 Եթէ գնացեալ իցեմ ընդ այգանօղս ,
 եթէ վարձագլաց ոտն իմ ի ննդութիւն ,
 6 Զի կշռեալ եմ ի կշիռս արգարութեան ,
 7 եւ զիտէ Տէր զանմեղութիւն իմ : Եթէ
 թիւրեցաւ ոտն իմ ի ճանապարհէ , եթէ
 չոգաւ սիրտ իմ զինի սկան իմոյ , եթէ
 8 հպեցայ ձեռօք իմովք ի կաշտոս , Ասրա
 եւ սերմանեցիւն” եւ այլք կերիցին , եւ
 9 ամարմատ եղէց յերկրի : Եթէ գնաց սիրտ
 իմ զնձն կնոջ ասն այլոյ , եթէ զբար-
 10 նակալ եղէ առ զրուսս ասն նորա , Աս-
 րա իրցի հաճոյ եւ իմ կինն այլում , եւ
 11 մանկունք իմ ստառապեցիւն : Զի սրամը-
 ստութիւն անժոյժ բարկութեան է սղծել
 12 զկին ասն . Հուր վառեալ է յամենայն
 անպան նորա . զի յոր կոյս հասցէ յար-
 13 մատոց իրեացէ :” Եթէ խոսեցի երբևք
 զիրաւունս ծառայի կամ աղախնոյ մա-
 14 տուցելոյ առ իս յատեան . Եւ զինչ զոր-
 ձեցիցի եթէ հարցուփորձ արասցէ ինձ
⁵Տէր , եւ եթէ այցելութիւն զինչ պա-
 15 տասխանի սրարից : ⁶Ո՞չ ապաքէն որ-
 պէս եղէ յարզանցի” եւ նորա եղին , ի

16 նմին որովայնի եղաք :” Իսկ տկարաց ո-
 րոց պէտք ինչ էին , ո՞չ արդեւք երբեք
 վճարեցի . զսկին այլուս ոչ կողովողեցու-
 17 յի : Եթէ կերայ արդեւք զպատան իմ
 18 միտն , եւ որբոյն ոչ կարկատեցի : Զի
 ի մանկութենէ իմմէ անուցի իբրեւ
 զհայր , եւ յարզանպէ մօր իմոյ առաջ-
 19 նորդեցի : Եթէ արարի անասն զմերկն
 20 կորուսեալ , եւ ոչ զգեցուցի : Եթէ ոչ
 օրհնեցին զիս ակարք , եւ ի կարոց խա-
 21 շանց իմոց ձեռնս թիկունք նոցա : Եթէ
 վերացուցի ձեռն ի վերայ որբոյն յու-
 սացեալ էթ բազում է իմ օգնականու-
 22 թիւն , Ապա թափեցի յանրակէ ուս
 իմ , եւ բազուկ իմ յարմկանէ իմմէ խորտա-
 23 կեացի : Զի ա՜ն ⁸Տեանս կարաւ զիս , եւ
 24 ⁹առաջի նորա ոչ հանգարաւցից : ¹⁰Եթէ
 կարգեցի զոսկի ի հող իմ , եթէ յախնս
 25 պատուականս յուսացայ , Եթէ ուրախ
 եղէ ի բազում մեծութեան եկելոց ինձ ,
 եթէ ի վերայ անթուոց եղի զձեռն իմ .
 26 Կամ թէ ո՞չ տեսանիցեմք զարեղակն լու-
 սաս որիչ նուարեալ , եւ զլուսին մա-
 27 շեալ . եւ ոչ ի նոցանէ :” Եթէ խաբեցաւ
 զաղա սիրտ իմ . եթէ ձեռն եղեալ ի վե-
 28 րայ բերանոյ իմոյ համբուրեցի , Ապա
 այն ի մեծ անօրէնութիւնս համարեցի
 ինձ , զի տեսցի առաջի ¹¹Տեանն բարձ-
 րելոյ . ի նմանէ է զօրութիւն եւ կար ,
 29 խմաստութիւն եւ հանճար” . Եթէ ոտն-
 հար եղէ ի վերայ զորման թշնամուոյ ի-
 մոյ , եւ ասացի ի որտի իմում թէ Վան .
 30 ¹²Ասրա լուիցէ ունկն իմ զանէ՛ծս իմ ,
 զզուեցայց ապա եւ ես ի ժողովրդենէ
 31 իմմէ զսրովեալ . Եթէ ասացին զինէն
 բազում անգամ աղախնայք իմ , Ո՞ տայր
 մեղ յաղել ի մարմնոյ նորա . զի յոյժ
 32 քապար էի նոցա :” Արտաբոյ ոչ ապանէր
 օտայր , զի վուսն իմ բաց էր ամենայն
 33 եկելոց . ¹³Եթէ թաքուցի զմեղս իմ ա-
 34 կամայ մեղուցեալ . Զի ոչ ամաչէի ի

¹ Եբբ . Թխացեալ շըջեցայ , ոչ յարեգտնէն
² Յեբբ . գուտտե ³ Եբբ . զիտօր ճայեցայց ի կոյս :
 (3) եւ զինչ ⁴ եւ բաժին Աստուծոյ բն ի վե-
 րուստ , եւ ժառանգութիւն Ամենակապին
⁴ Եբբ . ընկերի իմոյ , (10) Ապա աղայցէ այլում
 կին իմ . եւ ստառապեցուցին զնս ոչլիք : (11)
 Կանոցի ոճիր է այս , եւ անօրէնութիւնս գտաս-
 պարտութեան : (12) Զի հուր է նա որ ուտէ
 մինչեւ ի կորուստ . եւ զամենայն արդիւնս իմ
 իրեացէ : ⁵ Եբբ . Աստուած ⁶ Եբբ . Ո՞չ ապա-
 քէն որ արարն զիս յարզանցի արար զնս , եւ
 որ եղն զմեղ յարզանցի նոյն է :

⁷ Եբբ . երկամունք նորա ⁸ Եբբ . Աստուծոյ
⁹ Եբբ . ի բարձրութենէ ¹⁰ Եբբ . Եթէ եղի յոսկի
 գլխոյ իմ , եւ ջոսկի սուր ասացի , Վաստձու-
 թիւն իմ , (25) Եթէ ուրախ եղէ զի բազում
 էին ստացուածք իմ , եւ զի բազում ինչ եղիս
 ձեռն իմ , (26) Եթէ տեսանիցի զլոյս յորժամ
 ծագէր , եւ զլուսին որ պայծառութեամբ
 գնայր . ¹¹ Եբբ . Աստուծոյ բարձրելոյ ¹² Եբբ . եւ
 ոչ ետու մեղանչել ըմոց իմոց , խնդրել անի-
 ծիւք զանձն նորա . (31) Եթէ շտատցին արք
 վրանի իմոյ , Եբբ . ի մոյ նորա ոչ յաղեցար .
¹³ Եբբ . Եթէ թաքուցի իբրեւ զկեղամ (կամ
 զմարք) զյանցուածս իմ՝ ծածկել ի ծոցի

բազմակրոյտ ամբոխէ՝ առ ի չպատմելոյ
 առաջի նոցա . եթէ արձակեցի երբեք
 զտկարն՝ ունայն զոյով ելանել ի գրաց
 35 իմոց : Ո՛ր տացէ ինձ լսել եթէ ձեռն
 Տեսան չէր զարհուրեցուցեալ . կամ թէ
 36 մութնակ՝ զոր ունէի զումեքէ , իբրեւ
 զսրտակ ի վերայ ուսոց եղեալ ընթեռ-
 37 նութի . Եւ ո՞չ պատաստէի զայն եւ անգրէն
 զարձուցանէի , ոչ ինչ տակալ ի սարսուռ
 38 կանէն : Եթէ հեծեալ երբեք երկիր վան
 իմ՝ , եւ եթէ ակօսք նորա լացին առ
 39 հասարակ , Եւ եթէ զգորութիւն նորա
 կերայ միայն առանց գնոց , եթէ զանձն
 40 անտան երկրին զաղբացուցեալ արամե-
 լոցոցի , Ապա փոխանակ ցորենոյ բուսցի
 եղի՞՞՞ , եւ փոխանակ զարւոյ՝ 1՝ որենի :
 Եւ զազարեաց Յօր ի խօսից :

ԳԼ . ԼԲ

1 Լոեցին եւ երեքին բարեկամք նորա
 այնուհետեւ ի խօսելոյ ընդգէմ Յորայ .
 2 եւ բարկացաւ Եզրուս Բարաքիելի Բու-
 զացի , յազգականութենէ 3Արամայ՝ աշ-
 խտրչին Աւստացւոց՝ . բարկացաւ Յորայ
 յոյժ , զի երեւելոց զանձն արգար 4ա-
 3 ռաջի Տեսանն : Եւ ի վերայ երեցուն բա-
 րեկամացն բարկացաւ յոյժ , զի ոչ կարա-
 ցին տալ պատասխանի ընդգէմ Յորայ . եւ
 4 եղեալ զնա յինել ամպարիչաւ Եւ Եզրուս
 հանդարտեաց տալոյ պատասխանի Յորայ ,
 զի ձերագոյն քան զնա էին աւուրբք :
 5 Եւ ետես Եզրուս եթէ ոչ զոյ պատասխա-
 նի ի բերան Երեցունց արանցն , եւ
 6 սրամտեցաւ բարկութիւն նորա Կրկնեալ
 անգրէն Եզրուսայ Բարաքիելի Բուզաց-
 ւոյ , առէ , Մանուկ եւ Ես ժամանակաւ ,
 եւ զուք էք ձերագոյնք . վասն որոյ լուս
 եղէ , երկուցեալ պատմել զանձին իմոյ
 7 զիմաստութիւնս Ասացի թէ՛ Բազմամա-
 մանակեայք իցեն որ խօսիցին , եւ բա-

զում ամօր զիտիցեն զիմաստութիւնս :
 8 5Եւ ոչ այնպէս . այլ ոպի է մարգկանն՝ ,
 եւ չունչ Ամենակալի է որ ուսուցանէ :
 9 Ոչ բազմամամանակեայք են իմաստունք ,
 10 եւ ոչ ձերք զլտան զիրաւունս : Վասն
 որոյ ասացի , Լուսարաք ինձ եւ պատմե-
 11 յից ձեզ զոր գիտեմ . 6Ունին զիւր բա-
 նից իմոց . ասացից ձեզ լու ի լու՝ , մին-
 12 չեւ քննիցեք զբանս . 7Թէ ձեւք չափ
 իմանայցիմ .՝ եւ ահա չէր որ յանդի-
 մանէր զՅօր , եւ ասցր պատասխանի
 13 բանից նորա ի ձէնչ : 2Ի մի առիցէք ,
 Գատք 8զիմաստութիւն ի Տէր յաւե-
 14 լեալք . Եւ առն միում համարձակեցէք
 խօսել զանս սցասխիսս՝

15 Զարհուրեցան՝ եւ ոչ եւս ետուն պա-
 տասխանի . 9Տաղուցին յինքեանց զբանս .
 16 Հանդարտեցին եւ՝՝ ոչ խօսեցան , զի կա-
 17 ցին եւ ոչ ետուն պատասխանի 10Իրկնեալ
 անգրէն Եզրուսայ առէ , Դարձեալ խօ-
 18 սեցայց ՝՝ 2Ի լի եմ բանիւք , քանզի
 19 11առտակէ զիս ոպի որովայնի : Եւ որո-
 վայն իմ իբրեւ զաթի քաղցուոյ կապեալ՝
 ետայ , կամ իբրեւ 12զփուքս զարմնայ
 20 ուսուցեալ՝ , խօսեցայց զի հանդիպոյց .
 21 բացեալ զբովանս 13Իմ՝ եւ ի մարդոց ոչ
 ամաչեցից , եւ ի մարդկանն ոչ սրտակա-
 22 ռեցից : Քսնդի ոչ զիտեմ աչտակ երե-
 սաց , ապա թէ ոչ՝ 14Եւ զիս զեզ կիրիցէ՝ :

ԳԼ . ԼԳ

1 Բայց ազէ զու , Յօր , լուր զբանս իմ ,
 2 եւ ունին զիր խօսից իմոց : Ահաւասիկ
 բացի զերեան իմ , եւ խօսեցաւ լեզու
 3 15Իմ : Աուրբ է սիրտ իմ բանիւք , իմաս-
 տութիւն չրիտնց իմոց յատակս իմաս-
 4 ցի :՝ Հոգի աստուածեղէն է որ սրար
 զլիս , եւ չունչ Ամենակալի է որ 16ու-
 3սուցանէ զլիս : Եթէ կարօզ ես՝ տուր
 ինձ առ այս պատասխանի , ապա թէ

իմում զանորէնութիւն իմ . (34) Վասն զի եր-
 կրչէի ի բազմակրոյտ ամբոխէ , եւ արհամարհանք
 ընտանեաց ամաչեցողց զիս , եւ լուեցի . ոչ ելի
 ըստ դուռն : (35) Ո՛ր տայր եթէ լսէր որ ինձ .
 (ահա նչանս հա՛մ , փափագ իմ : Ամենակարն տացէ
 ինձ պատասխանի .) և զիրս զնէր զատասխան իմ .
 (36) Եթէ ոչ բառնայի զայն ի վերայ ուսոց իմոց ,
 կապէի զնա ինձ պտակ : (37) Եթիւ զնայցից
 իմոց պատճէի նմա , իբրեւ զիշխան մտաչէի
 առ նա : (38) Եթէ հեծեաց երբեք երկիր իմ
 հակառակ ինձ 1Եբ . որմն
 2Եբ . յաւել իւր 3Եբ . Սամայ 4Եբ . բուն զԱս-
 տուս

5 Եբ . Այլ զոյոգի ի մտրդն 6Եբ . Ահապատեցի բա-
 նից ձերոց . ունինդ իր եղէ հաւատութեանց ձերոց
 7 Եբ . Եւ միտ զնէի ձեզ . 8Եբ . զիմաստութիւնս
 Աստուած յազթեցէ նմա , ոչ մարդ : (14) Եւ
 նա ոչ ուզեցեաց հակառակ ինձ գրանս իւր . եւ
 բանիւք ձերովք ոչ տաց նմա պատասխանի :
 9 Եբ . մինչեւ հատանի բանից նոցա . (16) Հան-
 դարտեցից . զի 10Եբ . Վատասխանի տաց եւ Ես
 ի բռնի իմում . յայտարարից եւ Ես զոր զիտեմն :
 11Եբ . ստիպէ 12Եբ . աիկա նորա պատաստեացի
 13Եբ . իմ տաց պատասխանի 14Եբ . բարձրէ զիս
 Արարելն իմ 15Եբ . իմ էք իմն իմ : (3) Յօր զոյո-
 թենէ սրտի իմոց բանք իմ , եւ զլուսութիւնս սրբ
 խօսեցին չրի ունք իմ 16Եբ . կենդանի արար

6 ոչ՝ ¹Հանգարտ լեր , Կաց ըստ իս՝ եւ ես
 ըստ քեզ . ի կաւոյ կազմեալ ես եւ գու
 իրրեւ զիս , անգամին կազմեալ եմք :
 7 Արդ մի՛ ա՛ն իմ զարհուրեցուցէ զքեզ ,
 եւ մի՛ ձեռն իմ ծանրասցի ի վերայ քո :
 8 Սախան խօսեցար յահանջս իմ , եւ
 9 զբարբառ բանից քոց լուայ , Չի սասցիր
 թէ՛ Սուբրեմ՝ եւ ոչ մեղայ , անարատ եմ՝
 10 զի ոչ անօրինեցի Մեզօգրութիւն եզիտ
 զինէն , համարեցաւ զիս իրրեւ զհակա-
 11 աակորդ . Եզ ի կոճեզ զտան իմ , պահեաց
 12 զամենայն ճանապարհս իմ : ²Ձիարդ ա-
 սեռ թէ՛ Արդար եմ , եւ ոչ լուաւ ինձ .
 զի յաւիտենական է՝ որ ի վերայ մարդ-
 13 կան է : Եւ սսեռ , թէ՛ Ընդէ՛ր տակաւին
 զաստատանի իմում ոչ լուաւ ամինայն
 14 բանի : Ի միւում նուազի խօսեցի Տէր ,
 15 եւ յերկրորդումն՝ Երազով կամ զբազ-
 մամբ զիշխրականաւ , յորժամ անկանի-
 ցին արհաւիրք անհնարինք ի վերայ մարդ-
 16 կան՝ նիրհմամբ յանկողնի , ³Յայնժամ
 յայտնին միաք մարդկան . այնպիսի տես-
 17 լեամբ տհի զարհուրեցոյց զիտա , Դար-
 ձուցանել զմարդ յանիրաւութենէ , եւ
 զմարմին նորա փրկեաց ի կործանմա-
 18 նէ : ⁴ Խնայեաց զանձն նորա ի մահուա-
 19 նէ , չանկանել նմա ի սպանեալովի : Դար-
 ձեալ կշտամբեաց զնա հիւանդութեամբ
 անկողնի , եւ զրազմակոյտ ոսկերաց նու-
 20 բա ընդարմացոյց : Ամինայն ուտելի կե-
 րակրոց ոչ կարացէ ակն ունել . եւ անձն
 21 նորա զբանկացի կերակրոց , Մինչեւ նե-
 ինեցին մարմինք նորա , եւ ցուցցէ զու-
 22 կերս նորա սոսկ : Մերձեցաւ ի մահ անձն
 23 նորա , եւ կեանք նորա ի գժոխս : ⁵Ե-
 թէ՛ իցեն հազար հրեշտակք մահաբերք ,
 մի ի նոցանէ զնա մի՛ խոցեացէ , եթէ
 իմացի սրտիւ իւրով զանալ առ Տէր :
 24 Պատմեացէ մարդոյ զլնաս իւր , եւ ցուցցէ
 զանմտութիւն իւր . պաշտպանեացէ առ

25 ի չանկանելոյ նմա ի մահ : Նորոգեացէ
 զմարմին նորա իրրեւ զժեփ որմոյ , եւ
 ոսկերք նորա լցցին ուղղով . փափկա-
 ցուցէ զմարմին նորա իրրեւ զտղայոյ ,
 հաստատեացէ զնա կրիտասարգացեալ ի
 26 մէջ մարդկան : Յաղաչել իւրում առ
 Տէր՝ ընդունելի եղիցի նմա . մացէ լուրջ
 երեսօքղականութեան , հատուցէ մարդ-
 27 կան զարդարութիւն : Ապա մեղազիր
 լիցի մարդ , ինքն ցինքն ասիցէ , թէ՛
 Չորպիսիս վճարէի , եւ ոչ արժանի ըստ
 28 որոց մեղան պատժեաց զիս : Փրկեաց
 զանձն իմ զի մի՛ մացէ յազականու-
 թիւն . եւ կեանք իմ տեսցեն զոյս :
 29 Ահա զայս ամինայն գործէ Հզօրն , եւ
 30 ըիս ճանապարհս ընդ անս : Սյլ փրկեաց
 զանձն իմ ի մահուանէ , զի կեանք իմ
 31 ի լոյս օրհնուցեն զնա՝ Ունին զիւր , Յոր ,
 եւ լուր ինձ , կարկեաց եւ նա իօսեւ-
 32 ցայց : Եթէ՛ զուցէ բան , տուր ինձ պա-
 տասխանի . քանզի կամիմ թէ՛ արգա-
 33 բացիս : Ապա թէ՛ ոչ , լուր ինձ գու ,
 կարկեաց եւ ուսուցից քեզ զիմաստու-
 թիւն :

ԳԼ ԼԻ

1 Կրինեալ անդրէն եզիուայ տաէ ,
 2 Լուարուք ինձ , իմաստունք , ունկնդիր
 3 լիրուք , հանճարեզք : Չի ունին զբանս
 քննէ , եւ ⁵կոկորդ զկերակուրս ճաշակէ :
 4 Ընտրեցուք միզ գատաստան , եւ զի-
 տասցուք ի միջի մերում թէ՛ ճբարի է :
 5 Չի սասց Յոր թէ՛ Արդար եմ ես , եւ
 6 ⁷Տէր զընկէց զիրաւունս իմ , ⁸Եւ ստեաց
 զաստատանի իմում . բնութեամբ՝ է
 7 նեստ իմ առանց անիրաւութեան : Ո՞վ
 է իրրեւ զՅոր՝ որ բնպէ զարհամարհանա

մեցի եւ սասցէ , Փրկեա զնա յիջնելոյ ի
 գուք , գտի ես քաւութիւն : (25) Փափկացի
 մարմին նորա քան զաղայոյ , զարճի յաւուր
 մանկութեան իւրոյ : (26) Յաղաչել իւրում
 առ Աստուած՝ ընդունելի եղիցի նմա , եւ
 տեսցէ զերեսս նորա ուրախութեամբ , եւ հա-
 տուցէ նա մարդոյ զարդարութիւն նորա : (27)
 Հայեացի ի վերայ մարդկան , եւ եթէ ոչ ասիցէ ,
 Մեղայ եւ թիւրեցի գուղտն եւ չեղեւ ինձ յօ-
 գուտ : (28) Յաճաճ փրկէ զանձն նորա յիջա-
 նելոյ ի գուք , եւ կեանք նորա տեսցէ լոյս :
 (29) Ահա զոյս ամինայն գործեաց Աստուած
 երկեցս , երեցս ընդ առն . (30) Դարձուցանել
 զանձն նորա ի գրպ , լուսաւորել ի լոյս կեն-
 դանեաց :
 5 Եբբ . քիմք զկերակուրս ճաշակեն 6 Եբբ . զինչ
 բարի էցէ 7 Եբբ . Աստուած 8 Եբբ . Յիւրաւունս
 իմ ստե՛մ , մահացու

¹ Եբբ . պատրաստ լեր , կաց առաջի իմ : (6) Ահա
 ես ըստ բանի քում վանն Աստուծոյ . ի կաւոյ
 կազմեալ եմ եւ ես ² Եբբ . Ահա տամ քեզ պա-
 տասխանի . եթէ չեղիր յայնժամարդար , զի մեծ է
 Աստուած քան զմարդ : (13) Ընդէ՛ր հակառակ
 կաս նմա , զի ոչ միւում ի բանից իւրոց տայ նա
 պատասխանի : (14) Ի միւում նուազի խօսեցի Աս-
 տուած , ե երկնոյ , Բեղթ ոչ գր սունու ի միս ,
 3 Եբբ . Յայնժամ բանայ զունկն մարդկան , եւ
 զիրատն առնուտս կիբէ : (17) Դարձուցանել զմարդ
 յանիրաւութենէ , եւ զհպարտութիւն յառնէ
 կարճել : ⁴ Եբբ . Եթէ իցէ առ նմա պատ-
 զամուտը խօսանակ մի ի հազարաց , զուցանել
 առն զուղղութիւն նորա , (24) Յայնժամ ողոր-

8 իբրև զվարձ : ¹Ոչ մեղացեալ եւ ոչ ամ-
 պարչանայ , կամ հաղորդեալ ճանապարհ-
 9 ՚նի սրտոց գործեն զանօրէնութիւն , գնալ
 զնոց անպարիշտս : Մի՛ տախտիս չիք սպ-
 10 իթիւն նմա ի Տեառնէ : ²Վասն որոյ ,
 հանճարեղք սրտիւք , լուարուք ինձ .
³մի՛ լիցի ինձ անպարչտել առաջի Տեառն ,
 եւ առաջի Ամենախալիկն ազմկել զիրար :
 11 Ըստնս : Այլ հատուցէ մարդոց ըստ իւ-
 12 պարհի անն զոցէ գնա : Համարիցի՞ս
 զՏեառնէ՞՞ անկարգս ինչ առնել , կամ թէ
 13 Ամենախալիկն պղտորիցէ՞ զիրաւունս : ³Ո՞
 արար զերկիր . ո՞ է որ արար զաւ ի ներ-
 14 ջրայ երկնից , եւ զամենայն որ ի մի-
 15 ջոցի : Եթէ կամեսցի սնդիկ եւ զսունչ
 16 անտղծաւ : Ապա թէ ոչ՞ խրատեսցիս՝ լուր
 17 մոց : ⁴Եթէ զու ոչ համարիցիս զայն որ
 18 անպարիշտ է որ սակ ջրմալաւոր թէ
 19 Մնիրաւ եւ . անպարչտաւոյն քան զիշ-
 20 խանս , Որ ոչ պատկառեաց ի պատուա-
 21 կան երեսաց , եւ ոչ զիտաց պատիւ գնել
 22 արանց եւ մեծարել զերեսս նոցա : Ընդ-
 23 ունայն լիցի նոցա աղաղակելն եւ ա-
 24 զայն զալլս . զի վարեցան անօրէնու-
 25 թիւնս ի խտորեցուցանել զակարս : Զի
 26 ինքն է անսող գործոց մարդկան , եւ
 27 զօղեսց ինչ ոչ ի նմանէ՞ զոր գործե-

22 զին : Եւ չիք անզի ի տարչելոյ այնոցիկ՝
 23 որ գործեն զանօրէնութիւն . Զի ոչ եւս
 24 զիցէ ի վերայ անն . քանզի Տէր զամե-
 25 կանաց , մտաւորաց եւ հրաշակերտաց՝
 26 որոց ոչ զոյ թիւ : Որ՞ ճանաչէ զգործս
 27 նոցա , եւ պարձուցանէ ի զիշերի , եւ
 28 խնորհեցան : ⁶Շիջոց պամպարիշտս
 29 մատնցոցք եղեն առաջի թշնամեաց իւ-
 30 թեանց : Այլ խտորեցան յօրինաց Աւ-
 31 սուծոց , եւ զիրաւունս նորա ոչ ծա-
 32 նանս : ⁷Ածել զնոյաւ զազաղակ անան-
 33 յի , եւ զրողոք ազքատաց լուիցէ : ⁸Եւ
 34 ինքն սացէ լառութիւն , ո՞ պատմու-
 35 ցէ զնա . եւ՞ ճածկեսցէ զերեսս , ո՞
 36 անսանիցէ գնա Ե՛ւ ազգաց Ե՛ւ մարդկան
 37 միանպատակս թաղաւորեցանէ զայր
 38 կեղծաւոր՝ վասն խառութեան ժողովոր-
 39 զեան : ⁹Զի որ սակ ընդդէմ Հզորին թէ
 40 Առի եւ զբաւեցի առանց քո . Եթէ ան-
 41 սեր՝ յոյց ինձ , եւ՞ եթէ անիրաւու-
 42 թիւն արարի , այլ ոչ յաւելից : Մի՛թէ
 43 ի քէն որ պահանջիցէ զայն , զի մեր-
 44 ժեսց . զու ընտրեցիք՝ եւ ոչ ես . եւ եւ-
 45 թէ զիտիցես ինչ խօսեսց : Վասն որոյ
 46 հանճարեղք սրտիւք խօսեցանս՝ զույց ,
 47 եւ այր խնատունս՝ լուաւ զայս՝ Բայց
 48 Յոր ոչ խնատութեամբ խօսեցաւ , եւ
 49 լանք նորա ոչ են հանճարով : ¹¹Բայց
 50 սակայն ուսիր , Յոր , եւ մի՛ տացես տա-
 51 կալին պատասխանի իբրև զանդգամ :
 52 Զի մի՛ յաւելուցոք ի մեզս ձեր , եւ ա-
 53 նօրէնութիւն համարեալ լիցի ձեզ ի րա-
 54 ղում լանս խօսելոյ առաջի Տեառն :՞

¹ Եբբ. եւ գնայ ընդ որս գործեն զանօրէնութիւնս , եւ շրջի ընդ ամպարիշտս . (1) Զիտաց . Այնիկ օգտի այր ի իննելոյ հաճոյ Աստուծոյ : ² Եբբ. բաւ լիցի Աստուծոյ անպարչտել , եւ Ամենախալիկն՝ ազմրկել զիրաւունս : (11) Զի հատուցանէ նա մարդոց ըստ գործոց իւրոց եւ ըստ ճանապարհի անն տացէ զտանել նմա : (12) Համարիցի՞ս զԱստուծոյ ³ Եբբ. Ո՞ յանձն արար նմա զերկիր , եւ ո՞ է որ զաշխարհ համարէն ի կարգի : ⁴ Եբբ. եւ մարդ ի հող գարձիցի : (16) Ապա թէ ⁵ Եբբ. Մի՛թէ որ առնէ զարգարութիւն ի իշխիցէ , եւ զՀորն արդարառանիցենս ամպարիշտ : (18) Որ սակ (Կ՝ , մի՛թէ սակցի՞) ցարբայ Անօրէն , եւ Չար՝ ցերեանս : (19) Որ ոչ սառնու ակն ի իշխանաց , եւ ոչ մեծարէ զայր մեծատուն քան զայր քատ , զի գործ ձեռանց նորա են ամենեքին : (20) Վաղղղաղիկ մեռանիցին , եւ ի մէջ զիշերի խոռվեսցն մոզովորդն եւ սնցենն , եւ զօրեղք ըսարձցին ի միջոյ առանց ձեռաց : (21) Զի սաք նորա ի վերայ ճանապարհի մարդոց , եւ զամենայն գնացս նորա տե-

սանէ : (22) Ոչ խաւար եւ ոչ ստուեր մահու ի ճածկել զորս գործեն զանօրէնութիւն : (23) Զի ոչ զմիկցէ զմարդն ընդ երկար , յերթալ նորա առ Աստուած ի գտատասան : (24) Խորտակէ զՀզորս որոց ոչ զոյ թիւ , եւ կացուցանէ զայլս փոխանակ նոցա : (25) Վասն որոյ ⁶ Եբբ. Կրբել զամպարիշտս եհար զնոսս ի անդու տեսանելեաց : (27) Զի խտորեցան ի հետոյ նորա , եւ զամենայն ճանապարհս նորա ոչ իմացան : ⁷ Եբբ. Եթէ տացէ նա հանգիստ , ո՞ պատմեցցէ . եթէ ⁸ Եբբ. Զի պարտ է անել ցլխատունս՝ Կրեցի գործաւոր , ոչ եւս յանցեայց : (32) Զոր ոչն տեսանեմ , դու ուս ինձ . ⁹ Եբբ. առ իս ¹⁰ Եբբ. լուիցէ ինձ ¹¹ Եբբ. Եցի՛ւ փորձեր Յոր մինչեւ ի սպառ , զի ետ գտատասխանի իբրև զզորս անդգամութեան : (37) Զի ի վերայ մեզաց իւրոց յաւելլու յանցուածս . ի միջի մեր ծափս հարկանէ , եւ յաճախէ զբանս իւր ընդդէմ Աստուծոյ :

ԳԼ . ԼԵ

4 Արկնեալ անդրէն եգիւտայ ապէ, (2) Զինչ իրաւունս համարեցար զայց . ¹ ո՞վ ես զուցե ի ասե թէ Արդար եմ առաջի Տեանն .

3 Եւ կամ առեմ թէ Մեղայ, զինչ արաւրից . ես տայ քեզ զպատասխանի, եւ

5 ² Երեցուն բարեկամացք քոց : Հայեաց յերկինս եւ տես, նշմարեա զամզո՞ւ որ

6 չափ բարձր են ի քէն : Եթէ մեղար՝ զինչ զործեացես, եւ եթէ բազում անօրինեւ

7 ցար՝ զինչ կարօզ ես աննել : Այդ եթէ արդար իցես՝ զինչ տացես նմա, կամ

8 զինչ ասցէ ի ձեռաց քոց : Առն նմանոց քեզ ամպարչառութիւնն քո, եւ որդւոց

9 մարդոց արարութիւնն քո : Ի բազմութենէ զրպարեալք ազգակեացեն, ա-

10 զազգակեացեն ի բազկէ բազմաց : Եւ ոչ ասաց թէ Ո՛ւր է Աստուած որ արար

11 զայս, Ար պահէ զպահս գիշերականս, որ մեկնէ զիս ի չորքոտանեաց երկրի եւ

12 ի թօջնոց երկնից՝ Անդ ազգակեացեն՝ եւ մի լուիցէ, ³ զի այն սրատահումն ի

13 հարարութենէ չարեաց է . Զի զանկարգութիւնս անասնի Տէր ոչ կամի . զի ինքն Ամենակալն տեսանող է այնոցիկ՝ որ կատարեն զանօրէնութիւն, եւ փրկես-

14 ցէ զիս : Դատեաց առաջի նորա, եթէ

15 կարացես գովիլ զնա սրպէս էն : Եւ սրդ քանզի չէ որ կրեաց զբարկութիւն նորա, եւ ոչ որ զիտաց զյանցանս իւր

16 յոյժ .⁴ Ապա ուրեմն Յոր զուր բանայ զբերան իւր, եւ ձանրացուցանէ անգիտութեամբ զրանս :

ԳԼ . ԼԶ

1 Արկնեալ անդրէն եգիւտայ ապէ, (2) Մնա ինձ տակաւին սակաւիկ մի, զի ուսուցից քեզ . զի տակաւին զոն յիս ⁶ բանք .

3 Ասեալ ի հեռատանէ զանձար ⁷ իմ :

¹ Եբբ. զի ասես թէ Արդար եմ քան զԱստուած : (3) Զի ասես, Զինչ օգտիցես . զի՞նչ չափեցայց քան զմեզ իմ : ² Եբբ. բարեկամացք քոց ընդ քեզ . ³ Եբբ. յեղեղ յաւելու, նմա՞ Եբբ. զիս . տայ երգել ի գիշերի, (11) Ար ուսուցանէ զմեզ քան զչորքոտանի երկրի, եւ քան զթռչունս երկնից իմաստունս առնէ զմեզ : ⁴ Եբբ. յերեսաց Տպարտութեան չարաց : (13) Արդարեւ ունայնութեան ոչ լուիցէ Աստուած, եւ Ամենակալն ոչ հայեցի ի նա : (14) Եթէ ասիցես, Աչ տեսնեմ զնա, զոյ զատաստան առաջի նորա, եւ յուսա ի նա : (15) Եւ արդ, զի ոչ արար այց բարկութեամբ իւրով, եւ ոչ քանեսաց զանօրէնութիւն ստատկութեամբ .

⁶ Եբբ. բոնք զԱստուծոյ ⁷ Եբբ. իմ, եւ Արարչին

4 Արդեամբք զիրաւունս իմ խօսեցայց ճշմարտութեամբ, եւ ոչ անիրաւ բանս

5 տարասարտուց իմացեալ : Կիտեա զի Տէր ոչ մերժէ զանմեզն . հզօր է զօրութեամբ : Զսիրտ ամպարչափ՝ ոչ կենգանացուցէ . եւ իրաւունս տացէ ալ-

7 քատի : Ոչ արկիցէ զաչս իւր յարդարոյ . եւ ⁸ որ գամնի առաջի նորա՝ ընդ թագաւորս է յաթո՞ւ, եւ նստուցէ զնոսա

8 ի սպառ՝ եւ բարձրասցին : ⁹ Եւ չարք՝ կապեալք ձեռակապօք՝ վարակեացին տո-

9 սամբք անանկութեան, Պատմուցէ նոցա զգործս նոցա, եւ զյանցանս նոցա

10 թէ զօրացան : Եւ ¹⁰ արգարոյն լուիցէ, եւ ասացէ՝ զի զարձցին յանիրաւու-

11 թենէ : Եթէ լուիցն եւ ծառայեցեն նմա, կատարեցեն զաւուրս իւրեանց ի բարութիւնս, եւ զամս իւրեանց ի վաշիշութիւնս : ¹¹ Բայց զամպարիչտս ոչ կեցուցէ, զի ոչ կամեցան նոքա ճանաչիլ զՏէր, եւ զի խրատեալք եւ անհնազանդք էին :¹² Կեղծաւորք սրտիւք զրոգեսցեն զբարձրութիւն, ոչ զու-

14 ժեացեն զի կապեաց զնոսա Մեղոցի յերիտասարդութեան անձն նոցա, եւ կեանք

15 նոցա ¹² խոցոտեալք ի հրեշտակաց, Փոխանակ զի նեղեցին զակարն եւ զանզօրն . եւ իրաւունս հեղոց հանցէ, եւ զերծոց զքեզ ի բերանոց թշնամուց :

16 Անդունդք որոյ ասարածումն ի ներքոյ իւր . եւ էջ սեղան քո լի պարարտու-

17 թեամբ : Մի պակասեացին իրաւունք արդարոյ . սրամտութիւն ի վերայ ամ-

18 սարչաւոց ասցէ . Վասն ամպարչառութեան կաշառաց՝ զոր ընդունէին անիրաւութեամբ : Մի թիւրեացին զքեզ

իմում տայ իրաւունս (4) Զի արդարեւ չեն սուտ բանք իմ, կատարեալ ոք գիտութեամբ՝ ընդ քեզ է : (5) Ահա Աստուած հզօր է, սակայն ոչ արհամարհէ զքեզ . հզօր է զօրութեամբ սրտի : (6) Զամպարիչտս՝ Եբբ. ընդ թագաւորս գնէ զնոսա յաթո՞ւ ու ⁹ Եբբ. Եւ եթէ ¹⁰ Եբբ. բացցէ զունկն նոցա ի խրատ ¹¹ Եբբ. Ապա եթէ ոչ լուիցեն, ընդ սուր հանցին, եւ մեռցին յանգէտս : ¹² Եբբ. ի մէջ պղծոց : (15) Զերծուցէ զնեղեալն ի նեղութենէ իւրով, եւ բացցէ զունկն նորա ի թշուառութեան : (16) Զերծուցանէր եւ զքեզ ի բերանոց նեղի եւ հանէր ի դեւր ուր չիցէ նեղութիւն, եւ որ ի սեղանի քում էր՝ ընդր պարարտութեամբ : (17) Եւ եթէ զիրաւունս ամպարչափն լցեր, զատաստան եւ իրաւունք կալցին զքեզ : (18) Եւ զի զոյ բարկութիւն, գուցէ բարձցէ զքեզ հարուածով, յայնմամ բազմութիւն քաւութեան չկարիցէ թափել զքեզ : (19) Միթէ համարիցէ՞ ինչ զմեծութիւն քո :

միտք կամակարու՞նեան խնդրուածոյ՝
 20 յորժամ ի վիշտս խցեն սկարբք : եւ զամենայն զօրաւորս զօրութեամբ մի ձգեսցես ի զիշերք՝ երանել ժողովրդոյ փա-
 21 խանակ նոցա . Այլ զդոյշ իւր , զուցէ զործեսցես զանպատեհս . քանզի զնա
 22 փրկեցիւր յազբատութենէ : Անա Հզօրն զօրացուցէ զօրութեամբ իւրով . քան-
 23 զի ո՞վ է իրբեւ զնա զօրաւոր . կամ ո՞վ է որ քննէ զդարձս նորա , կամ ո՞վ է որ աւիցէ՞ Անիրաւս զործեսց զոր զործեսցա :
 24 Յիշեա զի մեծամեծ են զործք նորա ,
 25 զոր սկսան արք արդարք : Ամենայն մարդ ետես ինքեամբ , որչափ խոյոտեալ են
 26 մարդիկ : Անա Հզօրն սաստիկ է , եւ ոչ իմացուք , թիւ ամաց նորա անսպաս :
 27 Թուեալ են նոա շիթք անձերի , եւ
 28 զիղցին անձրեւով յամարս : Բզխեսցին հնացեալք . հովանեցոյ զամարս ի վերայ անբաւ մարդկան , միզային ի վերայ բազում մարդկան : Ժամանակ եղ ա- նանոց , եւ զիտեն զկարդ ծննդեան : Ի վերայ այսր ամենայնի ո՞չ խցեն զարմացեալ միտք քո , ո՞չ սարսիցէ սիրտ քս ի մարմնի բում . զի արար զմեծա- մեծս զոր ոչ գրաւէարք : Հրամանս տայ ձեան՝ թէ՛ Լեր ի վերայ երկրի , եւ ձմե- րայնեայ անձրեւայ՝ զզօրութիւնս իւր- եանց : Ի ձեռն ամենայն մարդոյ կնքէ , զի ծանիցէ ամենայն մարդ զիւր սկիւ-
 29 րութիւն : Եթէ իմանայցես զատարածա- նել ամպոց , զհաւասարութիւն խորանի
 30 նորա : Անա ձգէ ի վերայ նորա ճանա- արհաւ , եւ զարմատս ծովու ծածկեաց .
 31 Չի նորքք գատեսցի զժողովուրդս , սացէ

ոչ զուկի և ոչ զամենայն զօրութիւն հարտու-
 թեան : (20) Մի՛ ցանկար գիշերոյ , յորժամ
 ժողովուրդք անհետ լինին ի տեղւոյ իւրեանց ,
 (21) Չգոյշ լէր չհայել յանիրաւութիւն , զի
 բնութեցիբ զսա առաւելք քան զթշուառութիւն :
 (22) Ահա Աստուած բարձեալ է զօրութեամբ իւ-
 րով՝ ո՞ իրբեւ զնա ուսուցանիցէ : (23) Ո՞ւր
 նմա զճանապարհ իւր , եւ ո՞ւր տաց . Անիրաւս
 զործեցիբ : (24) Յիշեա զի մեծարեցես զգործ
 նորա զոր երգեն մարդիկ : (25) Ամենայն որ տե-
 սանէ զայն , ի հեռաստանէ դիտէ մարդ : (26)
 Աւասիկ մեծ է Աստուած , եւ մեր ոչ գիտեմք
 թիւ ամաց նորա անքնին են : (27) Չի ձգէ նա
 զշիթս ջրոց , կաթեցուցեն անձրեւ ի գործըւոյ
 նորա , (28) Չար հուսն ամպք , հեղունս ան
 ստութեամբ ի վերայ մարդկան : (29) Կնաւ էթէ
 իմանայցէ՞ որ զժամայեկ ամպոց , զգրգրիւն
 փրամի նորա : (30) Ահա տարածէ ի վերայ նորա
 զլոյս իւր , եւ զիտարս ծովու ծածկէ : (31) Չի նո-
 քք գատեսցի զագս , քամբէ կերակուր առա-

32 կերակուր զօրացելոյն : Ի ձեռս ծած-
 կեաց դոյս , եւ ետ պատուէր վանս
 33 նորա պատահելոյ : Պատմեսցէ զնա բա-
 րեկամաց իւրոց , եւ զսացուածոց եւ
 զանիրաւութենէ :՝

ՔԼ . ԼԷ

1 Եւ ի վերայ այնորիկ խափեցաւ սիրտ
 2 իմ , եւ ծորեաց ի սեպ . ոչէ իւրմէ : Լուսը
 զուր գրարկութեանս արամաութեան
 3 ձեան , եւ խորհուրդ ի բերանոց նորա
 4 ելցէ :՝ Ի ներքոյ ամենայն երկնից ՚իշ-
 5 խանութիւն նորա՝ , եւ լոյս նորա ի վե-
 6 րայ ծաղաց երկրի : Չկի նորա գոչեա-
 7 ցէ բարբառ , որսուայցէ ձայնիւ բարձ-
 8 րութեան իւրոյ , եւ ոչ ՚փոխանակեսցէ
 9 զնոսա զի լսելի արասցէ զձայն իւր : Եւ
 10 որոտացէ Հզօրն քրանչկի լարատաով
 իւրով . քանզի արար մեծամեծս՝ զոր ոչ
 11 գիտէարք : Հրաման տայ ձեան թէ՛ Լեր
 12 յերկրի , եւ ՚ձմերայնոց անձրեւայ բստ
 13 զօրութեան իւրեանց՝ : Ի ձեռն ամե-
 14 նայն մարդոյ կնքէ , զի ծանիցէ ամե-
 15 նայն մարդ ՚զիւր սկարութիւն՝ : Մտին
 16 գաղանք ի գաղարս , զօղեցին ի խշտիս :
 17 Ի շտեմարանաց երանեն ՚ցօղք , եւ ի
 18 բարձրուանդակաց ցուրա . եւ ի չնչկոյ
 19 Հզօրին ՚տողէ ստումանիս . յեղյկոյ
 20 զչուրս որպէս եւ կամի . եւ զրնախր
 21 ամպ ցանեսցէ . ցրուէ մէզ զլոյս նորա ,
 22 եւ ինքն զարձուցէ զըջմանակս : Ուր
 23 կամեցաւ՝ եղ զզործ նոցա , եւ զամե-
 24 նայն ինչ զոր հրամայեսցէ նոցա . սորա
 25 կարգեալ են առ ի նմանէ ի վերայ երկ-
 26 րի : Եթէ՛ ի իւրատ , եւ եթէ՛ յերկիր իւր ,
 27 եւ եթէ՛ յօղորմութիւն՝ զայցն զնա՝՝ Ունկն
 28 զիւր այսովիկ , Յոք , կայ եւ ՚խրատեայ
 29 զզօրութիւն Տեառն : Գիտեմք զի Աս-

տութեամբ : (32) Յափս իւր թարուցանէ զփայ-
 լակն . եւ տայ նմա պատուէր յո՞ պատահիցէ :
 (33) Աստուծոց զմեծնէ որոտու մե նորա . խա-
 չիք եւս պէ՛տէն որ յարիցէ :
 1 Եբք . Լսելով լուիջքք զբարբառ ձայնի նորա ,
 2 և զաշխիւն որ երանէ ի բերանոց նորա : 2Եբք . ա-
 3 ռաբէ զնա 3Եբք . յապաղեսցէ 4Եբք . տարափոյ
 անձրեւի եւ յորդութեան անձրեւաց զօրու-
 5 թեան իւրոյ 6Եբք . զոր արար նա 6Եբք .
 7 մրիկք 7Եբք . տացին ստամանիք և լայնու-
 8 թիւն ջրոց՝ յանձկի (11) Կա եւ պարգու թիւն
 9 փարատէ զմէզ , եւ լոյս նորա ցրուէ զամպ : (12)
 10 Եւ զատնան շարձանակի խորճոյով նորա ,
 11 ստնեկ զամենայն զոր ինչ հրամայեսցէ ի վերայ
 12 երեսաց երկրի : (13) Եթէ՛ ի իւրատ , եթէ՛ յեր-
 14 կիր իւր , եթէ՛ յօղորմութիւն փարէ զնա : 8Եբք .
 15 ի միա առ զքրանչկիս Աստուծոյ : (15) Կիտիցեն ,

տուած եզ գգործս իւր . լոյս արար ի
 16 խաւարի : Գիտէ զքննութիւն ամպոց .
 արհաւիրք են յանցանք չարագործաց :
 17 Եւ քո ջերմ պատմուծան հանգարտեալ
 18 կայ ի վերայ երկրի : Ի հարաւոյ հաս-
 տատեցես ընդ նմա ի հնութիւնս , զօ-
 րացոյցանել իբրև զտեսիլ կզեման :
 19 Իսպց ընդէր խակ , ազէ ուսո զիս . զի՞նչ
 սասցուք նմա , եւ զազարեացուք ի
 20 րազուամ խօսելոյ : Միթէ մատենա կամ
 զպլիւր մերձ կայցէ առ իս , զի զմարդ-
 21 կան գրեալ լսեցուցից : Ոչ ամենեցուն
 է լոյս տեսանելի , փայլածուն է ի հնու-
 թիւնս , որպէս որ ի նմանէն ի վերայ
 22 ամպոց : Ի հիւսիսոյ ամպ ոսկէ ճածանչ .
 ի վերայ այսոցիկ մեծ են փառք եւ պա-
 23 տիւ Ամենակալին . Եւ ոչ զտանեմք զայլ
 ոք նմանոց զօրութիւնս նորա . որ զար-
 զարն դափն ո՞չ համարիցիս լսել նմա :
 24 Վասն որոյ երկիցեն ի նմանէ մարդիկ ,
 երկիցեն ի նմանէ եւ իմաստունք սրտիւք :”

ԳԼ . ԼԸ

1 Յիս զազարելոյ Եղիուսայ ի խօսե-
 լոյ , ստէ Տէր ցՅօր ի մրրկէ եւ յամպոյ .
 2 Ո՞ է գա՝ որ թաքուցանէ յինէն զխօր-
 հուրոց ժողովակ զբանս ի սրաի , եւ
 3 համարի յինէն թաքուցանել :” Պիղեա
 իբրև այր զմէջ քօ , հարցից զքեզ՝ եւ
 4 սուր ինձ պատասխանի : Ո՞ւր էիր մինչ
 ես հիւժուես արկանէի երկրի . պատմեա
 ինձ եթէ խելամուտ իցես հանճարոյ :

զիարդ հրաման տայ նոցա Աստուած , եւ ծագէ
 լոյս յամպոց իւրոց : (16) Գիտիցեն՝ զկշիւ ամ-
 կաց , զբարնչելիս որոյ կատարեալն է գիտու-
 թեամբ : (17) Ընդէ՞ր ջերմ երբեն հանգերձք
 քօ , ի խաղաղեն զերկիր ի հարաւոյ : (18) Տա-
 րածեցե՞ր ընդ նմա զերկիրս սր ձօրն են իբրև-
 զհայելի ձուլեալ : (19) Ուստ մեզ զինչ տակոց
 իցեմք նմա , չեմք կարող կարգել զբանս օ՞ք
 առ մթութեան : (20) Միթէ պատմեցի՞ր նմա
 եթէ խօսեցայց , եթէ ստիգէ որ , ապարէն
 կրանիցի (21) Եւ այժմ ոչ կարեն հայել ի լոյսն
 որ պայծառ է յօգս , յորժամ անցցէ հողմ եւ
 սրբեսցէ զնոս : (22) Ի հիւսիսոյ գայ ոսկի . մե-
 ծապրանչ վայելութիւն գոյ առ Աստուծոյ : (23)
 Ամենակալ է , ոչ կարեմք գտանել զնա , մեծ
 է զօրութեամբ եւ իրաւամբ եւ արգարու-
 թեամբ բազմաւ , ոչ տրամեցուցանէ (1-մ , սայ
 պատասխանի) : (24) Վասն որոյ երկիցեն ի նմանէ
 մարդիկ . ոչ Տայի նա եւ ոչ յօք յիմաստնոց
 սրտիւք :

1 Եբբ . Յայժամ Տէր ի մրրկէ պատասխանի
 տուեալ Յօբայ՝ ստէ . (2) Ո՞վ է գա որ խաւար-
 րեցուցանէ զխորհուրդ բանիւք առանց գիտու-
 թեան :

5 Ո՞վ եզ զչափ գօրա՝ թէ գիտիցես , կամ
 6 ո՞վ արկ ի վերայ գորս լար : Յէ՞ր վե-
 րայ հաստատեցան շաղկաք գորս , ո՞վ է
 7 որ արկ զվէինս անկեան ի դմա : Յորժամ
 3 Եղեն աստեղք ծերք , ամենայն հրեշ-
 տակք աստեղաց օրհնեցին զիս մեծա-
 ճայն , եւ ամենայն հրեշտակք իմ գո-
 8 վեցին՝ Փակեցի՞ր՝ զժող զրամբք , յորժամ
 9 ծնաւ յորովայնէ մօր իւրոյ երանել : 4 Եղի
 նմա զմէզ ի հանդերձ , եւ զմառախուզ
 10 նմա ի խանձարուրս : Եղի նմա սահմանս՝
 11 Եղեալ փականս եւ դրուես , Ասայի ,
 Յայգ վայր եկեցես՝ եւ այլ մի՛ անցա-
 նիցես , այլ յայգրէն ի քեզ խորտակեա-
 12 ցին ալիք քօ : Եթէ առ քեւ կարգացի
 զլոյսն առաւօտին . արուսեակն կեսիս
 13 զկարգ իւր՝ Հասանկ ի վերայ թեւոց
 երկրի , թօթափել զամպարիշտս ի նմա-
 14 նէ : 6 Կամ թէ քօ՝ առեալ զհողն կաւ՝
 ստեղծիք կենդանի , եւ խօսուն եղիր
 15 զնա յերկրի : Եւ մերձեցե՞ր զլոյսն յամ-
 պարշտաց , զրազուկս ամբարտաւանից
 16 խորտակեցի՞ր՝ Հասանկ իցես յակն ծո-
 վու , եւ ընդ հետս անցնոց չրճեցար :
 17 Բանայցեն՝ քեզ նախ դրուեք մահու ,
 8 րարապանաց զժողոց ի տեսանել զքեզ՝
 18 սարսիցեն՝ : Խելամուտ իցես լայնու-
 թեան զառ ի ներքոյ երկնիցս՝ , ազէ
 պատմեա ինձ՝ ո՞րչափ իցէ :
 19 Ձի՞նչ երկիր իցէ յորում լոյսն ազանիցի ,
 20 կամ զի՞նչ տեղի խաւարի . 10 Տանիցի՞ս զիս
 ի սահմանս նոցա , եթէ խելամուտ իցես
 21 շաւղաց նոցա :” Թերեւս գիտիցես եւ
 ընդ այն ժամանակս իսկ ծնալ իցես ,
 22 եւ թիւ աւուրց քոց արպում իցէ : Եր-
 թեան իցես ի շտեմարանս ձեան , եւ
 23 զգանձս կարկաթ տեսեալ իցես : 11 Համ-
 բարեալ կայցէ քեզ ի ժամանակս թշնա-
 մեաց՝ , յօր մարտի եւ ոչատերազմի :

2 Եբբ . խորտակեք 3 Եբբ . երգէին ի միտսին աս-
 տեղք առաւօտուն , եւ ցնձային ամենայն որ-
 դիք Աստուծոյ : (8) Ո՞ փակեաց 4 Եբբ . Յօր-
 ժամ եզի 5 Եբբ . աստ զազարեացի ամբար-
 տաւանութիւն արեաց քոց : (12) Միթէ յա-
 ւուրս քօ հրամայեցե՞ր առաւօտուն . ետօ՞ւր
 զիտել այլուն զտեղի իւր , 6 Եբբ . երէբ
 փոխեցի իբրև զկաւ կնքոյ , եւ մեռնչն ինչ
 կացնէ իբրև զպատմուծան : (15) Եւ մերձի յամ-
 պարշտաց լոյս նոցա , եւ բազուկ բարձրացեալ
 խորտակի : 7 Եբբ . պլուս 8 Եբբ . և զդրուես
 ստուերի մահու տեսե՞ր 9 Եբբ . երկրի 10 Եբբ .
 Ձի կայցես զնա ի սահմանի իւրում , եւ իցես
 խելամուտ շաւղաց սան նորա : 11 Եբբ . Չօրս
 համբարեալ պահեցի ի ժամանակ նեղութեան

24 ¹Ուստի՞ ելանիցէ եղեամն, կամ սիրու-
 25 ցի հարաւ ի ներքոյ երկնից : Ո՞ պատ-
 րաստեաց զհոսանս սաստիկս անձրեւաց,
 եւ զճանապարհն ամսորոպաց տեղեայ
 26 յերկիր : Ուր՞ ոչ գոյ մարդ, յանապատ
 27 յանմարդի, Յազնուցանել զանկոխն եւ
 զանչչնն, եւ ըզխեցուցանել զբոյս դա-
 28 շարւոյ : Ո՞ է հայր անձրեւի, եւ ո՞վ է
 29 որ ծնաւ զչալս ցօղոյ : Յո՞յր արգանդէ
 ելանէ սառն, եւ զեղեամն ո՞ ծնաւ յեր-
 30 կինս, ²Որ իջանէ իբրեւ զՅուր ծորեայ .
 եւ զերեսս երկնից ո՞ հայեաց :
 31 Խեղամն արիցեակարդի Բազմատեղաց,
 եւ քո բացեայ իցէ զպատրուակ Հայկինս :
 32 Կամ բանայցեն ³Վազարուլթն ի ժառն-
 նակի իւրում, եւ ⁴Գիփիրալարն ի վե-
 րայ վարսից իւրոց ամիցնս ընդ նոսա :
 33 Գիտիցնս զշրջանակ երկնից, կամ աւ
 հասարակ գլխայն ի ներքոյ երկնից :
 34 Կոչիցնս զմէք բարբառով, ⁵եւ զողու-
 թեամբ լի սաստիկ ջրով լուիցէ քեզ :
 35 Արձակիցնս շանթս՝ եւ զնայցնն, եւ ա-
 36 սիցնն ցքեզ ⁶Թէ զինչ է : Ո՞վ ետ կա-
 նանց իմաստութիւնս սոտայնանկութեան՞
 37 Կամ հանձար նկարակերտութեան՞ Ո՞
 թուէ զամպս իմաստութեամբ, ⁷եւ զեր-
 38 կինս յերկիր խոնարհեցոյց . Եւ հեզեայ
 կայ իբրեւ զհող փոշի . մածուցի զնա
 39 իբրեւ զլիւնաւ խորանարդ : Որոտայցնս
 առիւծուց կերակուր, եւ ⁸զանձինս փի-
 40 չապաց յազնուցանիցնս : Սարսիցնս՝
 ի խշտիս իւրեանց, եւ նստցնս զարաւ-
 41 նակալք ի մայրիս : Ո՞ պատրաստեաց
 ազուաւուց կերակուր, զի ձազք նոցա
 առ Տէր ազազակեցին, մոլորեայք ինչորեն
 կերակուր :

ԳԼ ԼԹ

1 Եթէ զիտիցնս զժամանակ ծննդեան
 յամուրաց քարանձաւաց, զգուշանայ-
 2 ցնս երկանց եզանց : Թուիցնս լիով
 զամբաս ծննդեան նոցա, ⁹լուծանիցնս
 3 զերկուես նոցա : Մնուցանիցնս զման-
 կուես նոցա առանց երկուզի, մերժի-
 4 ցնս ի նոցանէ զերկուես : Փրժանիցին
 որզիք նոցա, բազմանայցնն ի ծննդեան
 իւրեանց, ելանիցնն՝ եւ անորէն ոչ
 կրկնիցին :
 5 Ո՞ եթող զցիտ աղատադեալ, ո՞վ ելոյծ
 6 զկապանս նորա : Եփի նմա կալանս զա-
 ռապարս, եւ բնակութիւն նմա զազ-
 7 տաղտուկս : Ծաղր առնէ զրազմամբոս
 քաղաքաց, եւ զրամբասանս հարկահա-
 8 նայ ոչ լսէ : Իրաէ պիտինս արօտի իւրոյ,
 եւ զհեասամննայն պապարույ չրջի ինչորի :
 9 Եթէ կամիցի՞ քեզ միեզնիւրուն ծառա-
 10 յել, կամ հանգչել աւ մութ քո : Կա-
 պիցնս սամուխիւք լուծ նմա, կամ ձղի-
 11 ցէ՞ ախօ ի դաշտի քում : Յուսայցնս ի
 նա՞ զի բազում է զօրութիւն նորա, եւ
 թողուցնուս ի նա զամնայն գործս քո :
 12 Հաւատայցնս եթէ հատուցանիցէ քեզ
 զսերմանիս, եւ ամիտիիցէ զկալ քո :
 13 ¹⁰Թեւք թողեցիւց նէկդասաց, եթէ
 14 յղասցի՞ ասիդն եւ նէեստայն : Զի արկցէ
 յերկիր զձուս իւր, եւ ջնուսայէ ընդ
 15 հողով, Եւ մոռացաւ թէ ոսն ցրուիցէ,
 16 եւ գազանք անաստի կոխեայցնս : Ու-
 ժացաւ յորդուոյ իւրոց՝ իրբեւ ոչ յիւր-
 մէ, ի զուր վատասկեցաւ առանց երկիւ-
 17 զի : Զի լռեցոյց Աստուած ի նմանէ զի-
 մաստութիւն, եւ ոչ ետ նմա բամին ի
 18 հանձարոյ : Ի ժամանակի բարձրասցի ի
 բարձուես . ծաղր առնէ զերկվարաւ եւ
 զհեծկով նորա :

19 Եթէ դու աղուսոր ձիոյ զօրութիւն,
 եւ զգեղուցիս ¹¹գրահ ընդ պարանոցաւ,
 20 նորա . ¹²Արկեր գնովաւ սպառազնու-
 թիւն, եւ փառս լանջաց նորա զյանդ գնու-
 21 թիւն : Որոտայ ի գաշտի եւ զափր հա-

¹ Եբբ. Որով ճանապարհոս բաժանի լոյս կամ
 սփռի հողմն արեւելեան ընդ երկիր (25)
 Ո՞վ երայց անց հեղեղաց, եւ ճանապարհ
 փայլատականց որոտման, (26) Կայ տեղալ ի վե-
 րայ երկրի, ուր ²Եբբ. Իբրեւ զվէժ քուք
 թաքին, եւ երեք անգնդոց զդրանան :
³ Եբբ. Թաէ լինել Զողիակոս (կենդանակերպ)
⁴ Եբբ. առաջնորդել Արշոյ ընդ որդուց իւրոց :
 (33) Գիտիցնս զօրէնս երկնից, կամ զիցնն
 զիշխանութիւն նորա յերկրի : ⁵ Եբբ. զի
 յորդութիւն ջրոց ծածկեցէ զքեզ : ⁶ Եբբ.
 մհաստիկ եմք : (36) Ո՞վ եզ յերկա-
 մունս զիմաստութիւն, կամ ո՞վ ետ հանձար
 մտաց : ⁷ Եբբ. կամ թափել զսփիս յերկնից :
 (38) Յորժամ փոշին լինի ի գանդուած, եւ
 կոչուք հողոյ մածուցուն : ⁸ Եբբ. զբազ կոր-
 եանց յազնուցանիցնն, (40) Յորժամ զկծկն

⁹ Եբբ. եւ գիտիցնս զժամանակ ծննդեան նոցա :
 (3) Կորացեալ ծնանին զձագս իւրեանց, մեր-
 ժեն զերկուես իւրեանց : (4) Զօրանան ձագք
 նոցա, անանին ի գաշտի. երթան եւ անորէն
 ոչ դառնան առ նոսա ¹⁰ Եբբ. Թեւք ջայլեմանց
 ցնծուն . միթէ իցե՞ն նման թեւուց ե փետրոց
 արազի ¹¹ Եբբ. բաշ, կա՞, որոտում ¹² Եբբ.
 Տացե՞ն նմա սաստուկ իբրեւ զմարախ . փառք
 զընջելոյ նորա ահեղ :

22 տանէ, երանէ ի դաշտ զօրութեամբ. Ի պատահել նետից՝ արհամարհէ, եւ ոչ
 23 դարձցի յերկաթոց, ի վերայ նորա շու-
 զան աղեղն եւ սուսեր, եւ չարժիւն
 24 վահանի եւ նիզակի. եւ բարկութեամբ
 ապականէ զերկիր. եւ ոչ հաւատայ
 25 մինչեւ փոշ հարկանիցի: Եւ իրրեւ փոշ
 հարկանի, նա Վաշ վաշ կարդայ. ի հե-
 սաստանէ աւնու զհոտ պատերազմի՝
 1 վագս առնելով եւ փոնչելով:
 26 Եթէ ի քուսմէ՞ խմատութենէ 2 եկաց
 բաղէ սարածեայ զթեւս, անչարժ զի-
 աէ ընդ հարաւ:
 27 Կամ թէ քո՞ հրատմանաւ վերանայ ար-
 ծուի, եւ 3 սնկղ ի վերայ բունոյ իւրոյ՝
 28 Նասեալ զողորմիցէ ի քարոնձաւս վի-
 29 մաց եւ ի ծածուկս. Անդ կայ եւ խնդրէ
 զկերակուր, ի հեւաստանէ զիտեն աչք
 30 իւր: Եւ ձագք նորա արեամբ թաթա-
 վին, ուր ուրեք իցէ զէջ՝ անդ վազվա-
 զակի գտանի:
 31 *Եւ պատասխանի եւ Տէր 4 Աստուած
 32 Յորայ՝ եւ սէր. Միթէ զգատաստան ոք
 Բաւկանին թիւրիցէ, եւ յանդիմանիցէ՞
 զԱստուած, եւ տայցէ՞ նմա պատասխանի:
 33 Կրկնեալ անդրէ՞ Յորայ սաէ յՏէր,
 34 5 Զի՞ եւս տակաւին դասիցիմ, կշտամ-
 բեայ եւ յանդիմանեալ. ի Տեառնէ լսեմ
 զայցպիտի բանս.՝ զի ես ոչ ինչ մի եմ.
 զինչ սայ սա այց պատասխանի, բայց
 35 եթէ ափիւրբան լինիցիմ: Մի անգամ
 6 խօսեցայ, եւ յերկրորդուն ոչ յաւելիցի:

ԳԼ . Խ

1 Դարձեալ կրկնեալ Տեառն յամպոյն՝ ա-
 2 սէ զՅոր, 7 Այ այցպէս, այլ պնդեա՝ իւ-
 բրեւ այր զմէջ քո. ես հարցից, եւ զու-
 3 սուր ինձ պատասխանի: 8 Մի՞ զրնկե-
 նուր զգատաստան իմ, եւ մի՞ համարիր
 այլ ինչ ազդարարեալ առ քեզ յայտնու-
 թիւն, բայց եթէ՞՞ զի երեւեսցիս ար-

4 դար: Եթէ բազուկ 9 առ բազուկ իցէ՞ քո
 Տեառն՝, եթէ բարբառ հանդոյն նմա
 5 որոտայցես: Արդ ազէ սա բարձրութիւն,
 եւ զօրութիւն եւ փառս եւ պատիւ զգեցիր:
 6 10 Առաքեա զհրեշտակս բարկութեամբ,
 եւ զամենայն հպարտս խոնարհեցո. եւ
 7 չիջո զամբարտաւանս, Փառս վազվա-
 8 զակի զամպարիչոս, Եւ ծածկեալ յերկրի
 բայց է ի բայ առ հասարակ, եւ լից զերեսս
 9 նոցա անարգանօք: Իսկ յանձիւն կալայց
 արդեւք՝ եթէ կարօզ է փրկել աջ քո:
 10 Իսկ այդ քո առաջի է, զի զաղանք իրրեւ
 11 զարջառ խոտ ճարակին՝ Ահաւանիկ ոյժ
 իւր զմիջով իւրով, եւ զօրութիւն զպոր-
 12 տիւ որովայնի իւրոյ: Կանգնեաց զատուն
 իւր իրրեւ զնոծի, Վիզք իւր զմիմնամը
 13 պատեար Կողք իւր պղնձիք, եւ ողն իւր
 14 ձոյլ երկաթոյ: Նա է սկիզբն 11 արարածոց
 Տեառն, արարեալ խաղաղիկ հրեշտակայ
 15 նորա: Հասեալ ի վերայ առապար լերին՝
 արար ինզուութիւն չորքոսանեաց ի տար-
 16 արոսն՝ Ընդ ազգի ազգի ծառովք ննջէ,
 առ պտուռով եւ եղեգամբ եւ կնիւնով:
 17 12 Հովանոցանան ընդ նովա ծառք մե-
 ծամեծք հանդերձ անտառօք եւ ձողք
 18 հայնուոյ՝՝ Եթէ լինիցի հեղեղ՝ ոչ զգաս-
 ցէ. յանձնապատան է, եթէ Յորդանան
 19 զիմնացէ իրերան նորա, 13 Յակնակապիձս
 իւր ընկայցի գնա: Ի խուսափել նորա
 ծակիցնս՝ զունդուն նորա:
 20 14 Վերացուցանիցնս զվիշապն կարթիւ,
 զնիցնս պախուրցս չուրջ զցուկաւ նորա:
 21 Եթէ կապիցնս անուր իբրիժս նորա, ան-
 ցուցանիցնս զանդանաւանդ ընդ կզակս
 22 նորա: 15 Սուլղի՞ ընդ քեզ հեղութեամբ, եւ
 23 կակուզ բարբառով: Դնիցէ՞ ընդ քեզ
 ուխտ, նուաճիցնս գնա ծառայ յաւի-

1 Եբբ. զգոչիւն զօրավարաց եւ զազազակ 2 Եբբ. թառնիցի բաղէ տարածեալ զթեւս իւր բնգ հարաւ. 3 Եբբ. զնէ զրզն իւր ի բարձունս. 4 Աւր պնձի Գլ. Խ Ըր Եբբ. պա- 5 Եբբ. Յորայ եւ սաէ, (32) Միթէ որ վիճին ընդ Ամենակապի ուսուցանիցէ, որ գատան ընդ Աստուծոյ, տայցէ պատասխանի. 6 3 Եբբ. զիւսէ 7 Եբբ. խօսեցայ, եւ ոչ սայց պատասխանի 8 Եբբ. Պեդեա 9 Եբբ. Միթէ չրիցնս զգատաստան իմ, արարցնս զիս անիրու.

9 Եբբ. իրրեւ Աստուծոյ իցէ՞ քո 10 Եբբ. Յորեւս զգատուսն բարկութեան քո, եւ տես զամենայն հպարտ եւ խոնարհեցո գնա: (7) Տես զամենայն հպարտ, կորացո դնա. եւ կոբան արա զամեպարիչոս ի տեղօք իւրեանց: (8) Ծածկեա գնոտս յերկրի միանգամայն, զերեսս նոցա կապեա ի թաքտեան: (9) Եւ ես խոտովան եղէց քեզ եթէ փրկեսցէ զքեզ աջ քո: (10) Ահա եւ Բեհեմոթի գոր ստեղծի ընդ քեզ, խոտ իրրեւ զարջառ ճարակի: 11 Եբբ. ճանապարհաց Աստուծոյ: որ արարն գնա մերձեցուցանէ զուր իւր: (15) Զի զպաշար լերինք բերեն նմա, եւ ամենայն զազաքք վայցի խայտան անդ. 12 Եբբ. Ծածկնս գնա ծառք փորսաւարք հովանեաւ իւրեանց: չուրջ պատեն զնովաւ ուսիք հեղեղատի: 13 Եբբ. Ա՞ կայցի գնա ի հայնի նորա, կամ ծակեսցէ՞ որդ պլթիւր 14 Աւր պնձի Գլ. Խ Ըր Եբբ. պախուրցն

24 տենականս : Խաղալցե՞ս գու հովաւ իր-
 րեւ ընդ հաւու, եւ կապիցե՞ս զնա՝ իբրեւ
 25 զձաղկապով՝ : Կերակրեսցի՞նս նովաւ շա-
 զինք, եւ բաժանեսցե՞նս զնա աղղք Փիււ-
 26 նիկեցեոց : 3 Ամենայն նաւալուզակն ի մի
 վայր ժողովեալ, ոչ բարձցեն թեփ մի
 ի տանոց նորա, եւ ի նաւս ձկնորսաց
 27 խալամ նորա : 4 Ինիցես գու զձեռն քո
 ի վերայ նորա, յիշատակեալ զպատե-
 րազմ որ լինելոց է ի մարմնի նորա, զի
 28 այլ ոչ եւս լինիցի : Ոչ տեսեր զնա, եւ
 ոչ ի վերայ բանիցս ասացելոց զարմա-
 նացես : 5

ԳԼ . ԽԱ

1 5 Ոչ երկնչիցե՞ս զի եւ ինձ պատրաս-
 տեալ է . բայց ո՞վ իցէ որ ինձ հակա-
 2 ռակ կայցէ . Կամ ո՞վ իցէ որ ինձ ընդ-
 դէմ դառնայցէ եւ հանգարտիցէ . եթէ
 ամենայն առ ի ներքոյ երկնից իմ է :
 3 Ոչ լուցից վասն նորա, եւ բան չզօրին
 4 ողորմեսցի զուզականին նորա : 6 Ո՞ մեր-
 կացցէ զպատրուակ երեսաց նորա, եւ
 ընդ ալիս պատնից նորա ո՞ մտանի-
 5 ցէ . Զգրուես երեսաց նորա ո՞ բանայցէ .
 6 չուրջ զատամամբք նորա ահ : 6 Փոր նո-
 րա վանանք պզնձիք, յօղք նորա իբրեւ
 7 զվէժ գալլախաղ, 7 Մի զմիոյ կնի կցեալ,
 8 եւ օդ ոչ անցցէ ընդ նա : 7 Մտք զեղբօր
 զհետ երթիցէ : 8 զմիմեանց կալցին, եւ
 9 մի՞ մեկնեսցին : Ի փոնչելոց նորա վայ-
 լատակունք հատակունք, աչք նորա իր-
 10 րեւ զտեսիլ արուսեկիլ : Ի բերանոց նո-
 րա զամբարք բորբոքեալք, եւ հատա-
 11 նին անկանին շանթք հրոյ : Ընդ սըն-
 ցունս նորա ծուխ կլանէ հնոցի հրոյ
 12 կայծականց : Անձն նորա կայծակունք,
 13 եւ բոց ի բերանոց նորա կլանէ : Ի սա-
 րանոցի նորա բնակէ զօրու թիւն, ասա-
 14 ճի նորա կորուստ ընթանայ : Անդամք
 մարմնոց նորա մամռանք : 8 Եթէ զեզցէ՞

15 ի վերայ նորա՝ ոչ խլրտեսցին . Զի սիրտ
 նորա սալացեալ է իբրեւ զվէժ, եւ հաս-
 տատեալ կայ իբրեւ զսալ դարձնաց
 16 անչարժ : Ի խլրտել նորա՝ ա՞ն գաղա-
 նայ եւ չորքտանեակոց եւ զեանոց երկ-
 17 րի : 9 Եթէ պատանեսցեն նմա արցունք,
 18 ոչ ստնանեն զէնք եւ նիզակք : Քանզի
 համարի զերկաթ յարդ, եւ զպղինձ իր-
 19 րեւ զխայտ փուտ : 10 Ն խոցոտէ զնա ա-
 զեղն սղնձի . համարի զամբարք խոտ .
 20 Եւ իբրեւ զեզէղն համարեցան նմա ու-
 սունք . ծաղր անէ զչարժուսն 10 հրա-
 21 լից : Անկողինք նորա տէգք սրեալք . ա-
 մենայն օսկի ծովու ընդ նովաւ իբրեւ
 22 զկաւ անբաւ : 11 Ետուցանէ զանդուսնս
 իբրեւ զկաթնայ, 11 համարի զծով իբրեւ
 23 զոչինչ, եւ զտարսարտնս անդնդոց իր-
 րեւ զգերի մի . համարեցաւ զանդուսնս
 24 իւր ձեմիլի : 12 Եւ չիք ինչ յերկրի՝ որ նման
 է նմա, արարեալ 12 խաղալիկ հրեշտակայ
 25 իմոց : 13 Չամենայն բարձունս տեսանէ,
 եւ իւքն է թաղաւոր 13 ամենայնի՝ որ ի
 չուրսն են : 14

ԳԼ . ԽԲ

1 Կրկնեալ անդրէն Յորայ՝ ասէ ցՏէր,
 2 Գիտեմ զի կարող ես յամենայնի, 14 Եւ
 3 տկարանայ ինչ ոչ քեզ : Ո՞վ է որ ծած-
 կէ ի քէն զխորհուրդ՝ ինայեալ ի բանս՝
 կարծիցէ թաքուցանել . ո՞ պատմեսցէ
 ինձ՝ զոր ոչ գիտէի, զմեծամեծս եւ
 զղարմանայիս՝ որոց ոչ էի խելախոս :
 4 Սրդ լուր ինձ, Տէր, զի եւ ես խօսե-
 ցայց . հարցից զքեզ՝ զու գու ուստ զիս :
 5 Ի լուր ականջաց լսէի զքէն յառաջա-
 գոյն, բայց արդ եւ ակն իմ խկ ետես
 6 զքեզ : Վասն որոյ խոտելի զանձն եւ
 հալեցայ, եւ համարիմ զանձն իմ հող
 եւ մոխիր :
 7 Եւ եղև յես խօսելոյ Տեառն զբանս
 զայստսիկ ընդ Յորայ, ասէ Տէր ցկի-

1 Եբբ. վասն ազախնաց բոց 2 Եբբ. ընկերք 3 Եբբ. Լնուցուցս զմերթ նորա աշակերք, եւ նիզակօք ձկնորսաց զխալամ նորա : 4 Եբբ. մի՛ յուսեկցես : (28) Ահա յոյս ունեց զնա րեղուանայնէ, ոչ սպա- քէն ի տեսիլ նորա զարհուրեցի մարդ : 5 Եբբ. Չիր անագորոյն որ պարթուսէ զնա, եւ ո՞վ իցէ որ կոցից ասաջի իմ : (2) Ո՞ էո ինձ յասա- յաղղոյն զի հատուցից . ամենայն առ ի ներքոյ երկնից իմ է : (3) Աչ լուցից զանդամայ նորա, զօրու թիւն եւ զգեղոյ յարիտուածայ նորա : 6 Եբբ. Ըզարտու թիւն 2 արժամուրթ իւնք վահա- նաց, փակելոց իբրեւ զկնիք պիղու թեան, 7 Եբբ. Լս բարանչիւր ընկերի իւրսմ յարեալ, 8 Եբբ. հատատեալ

9 Եբբ. գներբին երկան անչարժ : (16) Յամբառնալ նորա երկիցեն հօրք, առ ասին խառնեցին : 10 Եբբ. զեղարդան : (21) Մեղ նավա խեցեք սրեալք . տորածանէ զսուր ի վերայ կուտոյ : 11 Եբբ. քնէ զծով հանդոյն պուտան օծանելոյ : (23) Գկնի իւր լուսաւորէ շուեղ . անդուսնք թալիցին իբրեւ զՏէր արեւօրեայն : 12 Եբբ. զի իցէ աներկեւզ 13 Եբբ. ի վերայ ամենայն սրբաց ամբարտաւ անու թեան 14 Եբբ. ե ոչ արցելու առ ի քէն խորհուրդ : (3) Ո՞վ է սր ծածկէ զխոր- հուրդ տունն զիտու թեան . արդարեւ խառնի

փառ թեմնացի, ¹Մեղար դու, եւ երկոքին բարեկամք քո. զի ոչ խօսեցարուք առաջի իմ ճշմարիտ, եւ ոչ ինչ՝
 8 իբրեւ զճառայ իմ զՅոր: Բայց արդ առէք զուարակս եւթն եւ խոյս եւթն, եւ երթայք առ ճառայ իմ Յոր, եւ արասցէ ողջակէզս վասն ձեր. եւ Յոր ձի թէ ոչ նմա ակն տեսայ էր, ²եւ եւթէ ոչ վասն նորա էր, կորուսեալ էր իմ արդեւք զձեզ. զի ոչ խօսեցարուք ճշմարտութիւն զճառայէ իմմէ զՅորայ՝:
 9 Եւ զնայց եղիփաղ թեմնացի եւ Բաղգատ Սաւքեցի եւ Սովփար ³Մինեցի, եւ արարին որպէս հրամայեաց նոցա Տէր, եւ ⁴կոյժ զմեզս նոցա վասն Յորայ:
 10 Եւ Տէր աճեցոյց զՅոր. եւ՝ յառնել նորա աղօթմա ի վերայ բարեկամայն՝ ⁵եթող զմեզս նոցա՝: Եւ ետ Տէր կրկին քան որչափ ինչ էրն յառաջագոյն
 11 Յորայ ի յաճախութիւն: Եւ ⁶լուսն աւմնայն կըբարք նորա եւ քորք նորա ⁷զամնայն անցնն՝ որ անցին ընդ նա, եւ՝ եկին առ նա, եւ ամենեքին ոչք յառաջագոյն զիտէին զնա. կերան եւ արբին առ նմա, ⁸եւ մխիթարեցին զնա, եւ զարմացան՝ ի վերայ ամենայնի զոր ած ի վերայ նորա Տէր. եւ հառուն նմա իւրաքանչիւր մէն մի ⁹որոջ, եւ ¹⁰չորեքդրամանն մի սակի անդիր՝: Եւ Տէր օրհնեաց զվերջինն Յորայ քան զառաջինն. եւ էին խաչինք նորա՝ ոչխարք

բեր եւ չորեքնազար, ուզաք վեց հազարք, լուծք եզանց հազար, էչք մատակք
 13 արօտականք հազար: Եւ ծնան նմա ուստեք եւթն, եւ զստեք երեք: Եւ կոչեաց զառաջինն ⁹Տիւ, եւ զերկրորդն Կասիա. եւ զերրորդն ¹⁰Ամաղթեղեւր:
 15 Եւ ոչ գտան համեմատ զստեքացն Յորայ ազնուագոյնք ¹¹Ինեքոյ երկնից՝. եւ ետ նոցա ժառանգութիւն ընդ եղբարս իւրեանց:
 16 Եւ եկեաց Յորյետ ¹²հարուածոցն՝ ամա հարեւրեւ եւ թամաստուն, եւ ամենայն ամք զոր եկեաց երկերիւր քառասուն եւ ութ՝. եւ ետես Յոր զորդիսիւր եւ զորդիս որբւոց
 17 իւրոց՝ ազգ չորրորդ: Եւ վախճանեցաւ Յոր ձերացեալ եւ լցեալ աւուրք: ¹³Եւ գրեալ է նմա յառնել ընդ որս Տէր յարուցանէ: Սա թարգմանի յԱսորի գրոց. բնակէր յերկրին Աւստայ, ի սանմանս եղովմայեցւոց եւ Արարացւոց. յառաջ էր անուն նորա Յորաք. եւ առեալ կին Արարացի, ծնաւ որդի՝ որում անուն էր Եննով: Եւ էր հայր նորա Զարեհ, որ զի որդւոցն Եսաւայ. եւ մայր նորա Բոսորացի. որպէս զի լինել նմա հինգերորդ յԱրահամէ: Եւ այս են թագաւորք որ թաղաւորեցին յԵղովմա. առաջին Բաղակ Բէովրայ. եւ անուն քաղաքի նորա Դենարայ: Յետ Բաղակայ Յորաք՝ որ կոչեցաւ Յոր: Յետ նորա Ասովմ, որ էր զօրավար յերկրին Թեմնացւոց: Յետ նորա Ազադ որդի Բարազայ, որ կոտորեաց զՄաղիամ ի գաշտին Մովարայ. եւ անուն քաղաքի նորա Դեթեմ: Եւ որ եկին առ նա բարեկամքն, եղիփաղ՝ յորբւոցն Եսաւայ՝ արքայ թեմնացւոց, Բաղգատ բռնաւոր Սաւքեցւոց, Սովփար արքայ Մինեցւոց՝:
 9Եբբ. Եմիմա 10Եբբ. Կերէն-Հաղուք 11Եբբ. ընդ ամենայն երկիր 12Եբբ. այնորիկ ամն հաբեր եւ քառասուն

¹Եբբ. Բորբոքեցաւ բարկութիւն իմ ի քեզ եւ յերկոսին բարեկամս քո. զի ոչ խօսեցարուք զինէն ուղիղ ²Եբբ. գնայի ընդ ձեզ բստ անզգամութեանդ. զի ոչ խօսեցարուք ճշմարտութիւն զինէն որպէս ճառայ իմ Յոր ³Եբբ. Նասամնցի ⁴Եբբ. արար Տէր մեծարանս երեսաց Յորայ (10) Եւ Տէր զարձայց զդարձուած Յորայ ⁵Եբբ. զ-լ-տ-ե ⁶Եբբ. եւ զթագան ընդ նա եւ մխիթարեցին զնա ⁷Կա, զահեկան ⁸Եբբ. իւրաքանչիւր մէն մի ոչ սակի

վասն հաւատոց և գործոց և յանգիմանաւ լծեալսն ամպարչոցսց։

վասն չարչարանացն Գրիտոսի, և առ ի շորէ՛ ծննդեանն, և վասն հետմանոց հաւատարոցն։

Թէ փախեալսն նա յԱրիստղոմայ որդւոյ իւրոյ։ Գոհանայ զԱստուծոյ, զի ազատեաց զնա ի ձեռաց Արիստղոմայ։

Աղօթք ի խորոց սրտէ խօք ընդ Աստուծոյ։

վասն զի հիւանդու լծիւն ծիրակն անխոյ՛ ի հրամաննէն Աստուծոյ ի վերայ նորա հասեալ, մերձեցաւ ինչեւ ի գրուես մահու։

վասն բանիցն Գուսեայ, և խեղճսնն Արիստոփէլայ։

վասն երախտեացն Աստուծոյ առ մարդկային ընդ լծիւնս, և վասն կործանմանն Սասանայի։

Մարգարեանայ վասն Տեառն մերջ Յիսուսէ Գրիտոսի, որ մահուամբն իւրով յաղթահարեաց զԱստանայ որպէս զսյրքաջ խորասկեաց գրոնու լծիւն մեղաց, և երջ՞ժ զիչխանու լծիւն մահու։

Ատ և վասն փախտեանն իւրոյ ի Սոււուզոյ։ Յուցանէ գործարանու լծիւն, որք կրկնակի ունին գլխոսն, և զընտանու լծեանէ և սիրոյ բանս խօսին, և լծնամոյն և պատերազմողի գործ գործեն. զոր Սաւուզ առնէր՝ առ ի որսալ զՎաւիլծ։

Իրուանգամ փախուստն ի Սաւուզայ, յառաջ քան զմեղանչելն իւր։

վասն Սենեբերիմայ և Ռափաակայ, և վասն հրեշտակին որ կոտորեաց։

Աստ գլխուս և զգոհու լծիւնս Աստուծոյ գրէ, և երանէ զայնոսիկ որ բնակեալ են զլեւրամբն, և զտաճարուն աստուածայնոք։

Մարգարեանայ զմորդկեղէն չարչարանան Տեառն մերջ Յիսուսի Գրիտոսի, և զյարու լծիւն մեռելոց, և զփրկու լծիւն այնոցիկ որ Հաւատարոց էին ի նա։

Աղօթէ մարգարէն առ Աստուած, և աղաչէ փրկել ի ձեռաց Աստուծոյ։

Օրհնու լծիւն Աստուծոյ, որ փրկեցաւ ի ձեռաց Սաւուզայ, և ի ձեռաց սոմենայն լծնամեաց իւրոց. և կոչումն հետմանոց և օտարանայն շրեց։

վասն արարածոց լինելու լծեան. և վասն երից օրինացն, բնականին, և օրինակսնին, և կատարելոցն, որ է Գրիտոսին. և ի խորհուրդ առաքելոցն Գրիտոսի։ Առաքեալ Սենեբերիմ լծուղծ հայտնու լծեան առ եղեկիս ի ձեռն Ռափաակայ զորագլխին իւրոյ։ Իսկ Լեզկիս տարեալ զԹուղթ նորա ի տաճարն տարածանէր, որպէս զի փոխանակ հայտնու լծեան Սենեբերիմայ, բնկայի յԱստուծոյ զհասողու մն որ եղեւ իսկ։

վասն կոտորածին Աստուծոյ, և հիւանդանայոցն Եգեկեայ և յասնեղոյն և հնգետեսան ամ ի կենացն խոտանայոցն։

վասն չարչարանացն Գրիտոսի և յարու լծեանն, և վասն կոյման հետմանոց, և փրկու լծեան ամենայն աշխարհի, և վասն առաքելոցն Գրիտոսի, և վասն

Սաղմ.
Ա
Բ
Գ
Կ
Պ
Ե
Զ
Է
Ը
Թ
Ժ
ԺԱ
ԺԲ
ԺԳ
ԺԴ
ԺԵ
ԺԶ
ԺԷ
ԺԸ
ԺԹ
ԺԺ
ԺԻ

Շրեցիցի, յանդ գնու լծեանն
 Մարգարեանայ վասն ճշմարտ հովաքին Գրիտոսի, որ ետ զանձն իւր ի վերայ Տօսին։

վասն յարու լծեան. Գրիտոսի, և յերկինս վերանայոցն և ամպաչու ճանապարհին։

Աղօթէ մարգարէն վասն իւր, զի պատարագմանք յոյժ խաղային ի վերայ նորա, վասն այնորիկ զնոր և զհին մեղան լիչէ, և աղաչէ զԱստուած, իմ որու լծիւն գտանել։

Պաղատանք առ Աստուած չկորնչել ընդ ամպարիշտո և ընդ մեղաւորս. այլ և ի խորհուրդ Լեզեղեղայ։

Փախուստն ի Սոււուզոյ յառաջ քան զերկրորդ օժումն նորս ի Գերթոն լծագաւոր։

Կարձեալ վասն հայտնմանն իւրոյ ի Սոււուզայ։

վասն խորանին և պատարագացն, և քահանայիցն. յարի այս և լեզեկիս և ի Գրիտոս, վասն զինա կոտորեաց զԱսորիս, և Գրիտոս զգեւս ի յկրտու լծեան իւրում։

Հարտանայն Աղամայ, նոյնպէս և Լեզեկիս, և խրատելն նոցա յԱստուծոյ և փրկելն։

վասն հայաձմանն Արիստղոմայ զհետ մեղացն գործելոյ. քանզի ցուցանէ ի բանս իւրում Վաւիլծ՝ յասնն այսպէս, ի յեղ, Տէր, յուսացայ։

վասն զի մեղաւ և սպաշխարեաց և Եհաս լծողու լծեան. և երանի տայ այնոցիկ որք ապաշխարու լծեամբ գացն զԹողու լծիւն մեղաց։

Լեզեկեայ փրկելն յԱսորեաց, առ որ յորդորեաց զԹողու լծեանն մատուցանել զՏօս Տեառն, և յնձեալ և եւ տրախ ինել ի Տէր, այլ և վասն արարածոց լինելու լծեան։

Փախեալ մարգարէն ի Սոււուզայ, և գնաց առ Արիստղոմ, և անտի առ Անթուս. ինչէ և զՎոլեկ Ասորի. քանզի նա եղեւ մատնիչ քահանայապետին՝ զոր կոտորեաց Սոււուզոյ Յիչէ ստտ և զԶիփագիոս, և զայնոսիկ որ լինէին Վաւիլում Սոււուզ մտանչ։

Մարգարէնու լծիւն վասն չարչարանացն Տեառն. և վասն միւսանգամ փախտեանն իւրոյ ի Սոււուզայ։

Առնուլ զկուսն ի Սոււուզայ և զնիզակն, և երգեալն Սոււուզայ և ստեղն։

Խրատէ նախանձաւոր ինել ըստեաց, և մի ի վարէ զայնոսիկ որ ի վիշտս իցեն, և ոչ երանէ զամպարիշտո ի դիւրու լծիւն։

Պատմէ զպէսպէս միշտս Սոււուզայ, և զԱրիստղոմայ քահանաորու լծիւն, և զար խորհրդաւորու լծիւն Արիստոփէլայ։

Փախուցեալ երկ այլ մարգարէն Արիստղոմայ, և պատահեալ նման Սեմէի, զէմ յոնդիման լծնամանէր զնա։ Իսկ նա եղեալ պահագան բերանոց իւրոյ կայ ի լաւ լծեան, և ընդ միտս իւր աստուածաբօսէր։

Չրեծեալ մարգարէն ի հիւանդու լծեան իւրմէ՛ գոհանոյ զԱստուծոյ. այլ և մարգարէնու լծիւն վասն Գանիելի և երեմիայ, և վասն մարդկային ընդ լծեանս սուստու լծեան ի մեղաց և ի մահուանէ։

վասն չարչարանացն Գրիտոսի, և կամուտոր աղքատու լծեան, և վասն Յուզայի մատնչի։

Սաղմ.
ԻԱ
ԻԲ
ԻԳ
ԻԿ
ԻԿ
ԻԶ
ԻԷ
ԻԸ
ԻԹ
ԻԺ
ԻԺԱ
ԻԺԲ
ԻԺԳ
ԻԺԴ
ԻԺԵ
ԻԺԶ
ԻԺԷ
ԻԺԸ
ԻԺԹ
ԻԺԺ
ԻԺԻ

Սաղմ:

Փափաքելով մարգարէն ի խորանն Տեառն, յորձամ փախսանայ էր ի Սաւուզայ: նա եւ դերելոցն ի Բաբելոն ողբերգական պաշտամանք:

Զի դարձաւ մարգարէն ի հալածանաց իւրոց յաւաքին, եւ եկն ի խորանն Տեառն, յայտնէ առ եւ գիտկութիւն, եւ զչարութիւնն Բաբելոնացոցն, եւ զգաղանատուութիւնն տգիտութեանն նոցա:

Յիշատակ կրիցն յԱղիպտոսէ, եւ վասն Մակարայեցոցն մարտիրոսանայոյն յԱնտիոքայ թագաւորէ:

Մարգարէանայ զբղիւսմն Իսնին ի Հօրէ, որ եղև փրկութիւնս մտնոյն աշխարհի. վասն զի Հայր զԱրդի իւր Միքելի տնուանեաց, որպէս եւ առաց, Գաւ Արդի իմ սիրելիս Դասեւ ի խորհուրդս սուր Աստուածածնին:

Վասն պէտպէս փորձութեանց կիկղեցւոյ եւ թաղաղութեան:

Վասն հիւսնոսաց փրկութեան, եւ կիկղեցւոյ թաղաղութեան, եւ հասմբառնայոյն Քրիստոսի առ Հայր:

Եւ այս զնոյն օրինակ զկիկղեցւոյ պատմէ, եւ զԵժ եւ զԱստուածագոր պատերազմին յաղթութիւնն Նշանակէ:

Վասն վախճանի աշխարհիս, եւ հասուցման իւրորանչիւր գործոց:

Մարգարէանայ վասն միասնագամ գայրտեանն Քրիստոսի, եւ տիեզերածոցով զատաստանին, եւ վասն նոր կտակին, եւ փոխելոյ Հնոցն:

Յանգիմոնեայ ի Նսիմանայ մարգարէէ՝ խոստովանի զմեզսն վասն մտանելոյն առ Բերսաբէէ, այլ եւ մարգարէանայ վասն դարձիս ի Բաբելոնէ:

Թարսու Գուռի ի տան Աքիմիլեքայ քահանայի, առ որ եկեալ Գովիկ Եղովմայեցի, պատմեաց Սաւուզայ, եւ նորա բարկացեալ յոյժ հատորեաց դբահանայոն:

Վասն հրեշտակին որ կտորեաց զԱննի բերիմ ի ձորն, եւ ի տեղին Մազարիթայ:

Մարգարէանայ զոր առ յայտ սնցք ընդ Սաւուզ անցանելոց էին յայլագրեացն, եւ դարձեալ որպէս անպարսպ եղև ի ժամուն Սաւուզ, եւ դարձաւ ի հայածելոյ զՄաւրիթ, եւ Դաւթ ի գտեալ զօգնութիւն Աստուծոյ, գոհանայ եւ օրհնէ զԱստուած:

Ատ դարձեալ վասն հայրածանացն իւրոց ի Սաւուզայ, եւ ընդ նմին մարգարէանայ վասն շարարանաց Փրկչին մեղքի, եւ վասն Հրեկցին՝ որ ինչ արարին ընդ նմս, եւ վասն Յուդայի՝ որ խորամանկութեամբ մասնեաց զնա:

Պատմէ Գաւիթ վասն իւր, եւ վասն գերութեանձողովրդեանն, զի կոխան եղև անօրինաց սբութիւնը նոցա, եւ հեռացան նորա ի ստամարէն իւրեանց եւ ի քաղաքէն:

Զի փոխեալ Գաւիթ յերեսաց Սաւուզայ յայլի սնք, այլ եւ ի կուշումն հիւսնոսաց:

Վասն հայտածման Սաւուզայ, եւ վասն երգմագանցութեան նորա, որ այլոց դատաւոր տնօրանէր, եւ ինչն հայտնի զանօրնութիւնն գործէր, յարի այս եւ առ Հրեկցի ժողով:

Զերծեալ մարգարէն յանիրաւ պատերազմէն եւ ի պանմանէն, մտառեցանն Աստուծոյ զաղօթիս, եւ ինչոք զփրկութիւն. եւ մարգարէանայ վասն կոչման հիւսնոսաց, եւ ջրման Հրեկցի եւ զԱստուծոյ արար դատաւորութիւնն:

Աստ զգերութիւնս եւ զաւերս Հրեկցն՝ որ հասանելոց էին մարգարէանայ, ատ արդ եւ զԱստուծոյ արար դատաւորութիւնն եւ զմարգարէանութիւն:

Վարձեալ ի նոյն դէմն առ, այլ եւ զգերութիւնն Բաբելոնացոց՝ եւ զինն Նշանակէ:

Վասն Մակարայեցւոյն, եւ Անտիոքայ երեւելոցն ի վերայ յառնելոյն, եւ թէ որպիսի միտս պարտէ սենել ի պատերազմի եւ ներութեան:

Փախչելն ի Սաւուզայ առ Աքիմիլէք, եւ անտի առ Անքուս, եւ գնալն յանպատ, եւ զոր ունէր փափաք առ Աստուած նուազէ. եւ զատուցմն Սաւուզայ յառաջողոյն պատմէ:

Վարձեալ ի նոյն դէմն առ, այլ եւ պատմէ զամենայն դատածանութիւնս Սաւուզայ, եւ թէ որպէս զերծաւ ի ննդութեանց նոցա:

Վասն գերելոցն ի Բաբելոն, որք տային բերել ընծայս եւ պատարագս յիւրուսազէմ. եւ ցանկութիւնն քաղաքին, ընդ նմին մարգարէանայ եւ զհիւսնոսաց փրկութիւնն:

Վասն կոչմանն հիւսնոսաց, եւ մարգարութիւնն վասն դերութեան Երայելի ի Բաբելոն, եւ ո՛չ վասն կրիցն:

Վասն մարմնանայոյ Իսնին Աստուծոյ, եւ յայտնելոյն աշխարհի զփրկութիւնն:

Վասն միասնագամ գայրտեանն Քրիստոսի, եւ հասուցման ըստ գործոց. եւ կորանմանն Սատանայի, եւ աւերմանն զժողոցն զերծեալք իր նաւորէն փառաւորէն զԱստուած:

Վասն Քրիստոսի շարարանացն, եւ մերժումն Հրեկցին, եւ վասն դարձիս ի Բաբելոնէ:

Վասն փրկելոյն Դուրիթ յԱքիմաղմայ եւ ի Սաւուզայ եւ յայլոց բազմաց:

Իմ շկեալ մարգարէն ի հարուածոցն, գոհանայ զԱստուծոյ, այլ եւ վասն դերելոցն ի Բաբելոն, եւ վասն ելիցն նոցա մարգարէութիւնն:

Մարգարէանայ վասն մարմնանայ միածնի Սրբուհին Աստուծոյ, զի նա երկրպագեան աննայն թագաւորք երկրի, եւ նա թագաւորեաց ի ժողովմանս եւ ի ժողովմանս արեաց ի իւրեանց ի իւրեանց:

Զգերելոցն ի Բաբելոն, եւ զամենայն մարգարէագէտս յուզմունս խորհրդոց ողջացուցանէ:

Ատ եւ զանաջինջ լինելն Հրեկցի ի Հոսովմայեցոց անախ, որ եղև ի ձեռն Տիտոսի կայսեր յես խոչիս:

Զի երբձ մարգարէն զամպարշտութիւնն տղգին Յուդայ իր թու թագաւորելը նորոցա, եւ քանզի թեապիթեր թագաւորել ի վերայ Երայելի, եւ ստէր, Յորձամ առ զմասնամանս, զԵրայելի եւ ուղիղ դատեցայց, եւ զեղբեւր մեղաւորաց փշրեցից:

Վասն հասուցման Աստեղտանեաց, եւ վասն հարուածոցն Աննիլեկիմայ:

Վասն գերելոցն որք ի Բաբելոն էին, զի յերկ-

Սաղմ:
 ԸԸ
 ԸԹ
 Գ
 ԿԱ
 ԿԲ
 ԿԳ
 ԿԴ
 ԿԵ
 ԿԶ
 ԿԷ
 ԿԸ
 ԿԹ
 Ը
 ԿԱ
 ԿԲ
 ԿԳ

միտս եղեալ զարհուրելին ի վշտաց. ու սու-
ցանէ նոցա թէ ո՛րպէս արժանէ և առ Աս-
տուած աղօթս մատուցանել ՚և զերծանել
ի վշտաց եւ հոտանել զիրբութեանց:
Ամբաստանէ զՀրեայոս, եւ ցուցանէ որ ինչ
առ հարս նոցա որանկիբ եղեն. եւ
նորա ամենայնի ապերախտ դասն:

Վասն Անտիքոսյ Նաբիփանու, որ քանդեաց
գերուստղէմ, եւ կոտորեաց զպաշտօն-
եայս Աստուծոյ:

Պաղատանք Գերեղոցն՝ որք ի Բարեկոն էին,
եւ թէ ո՛րպէս պարտ է խնդրել յԱս-
տուծոյ զբուսուած իւն եւ զթողութիւն:

Յիշէ զԵրն յեզրիպտոսէ. եւ մարգարէանայ
գարձեալ զաւերն ի Բարեկոնացոց, եւ
վասն կոչման Տեթանոսաց:

Զգուշացուցանէ յանիրաւ դատաստանաց, եւ
պատուերէ ինամել զաղքատս. եւ կոչէ զիշ-
խանս Հրէից՝ աստուածս եւ Տրեշտակո:

Մարգարէանայ վասն ելիցն Երայելի ի Բա-
րեկոնէ, որ առ Կարեհիւ արբայիւ, զի
ամենայն ազգք՝ որք զուսոյին զհետ նո-
ցա, ամուչէին որպէս զԱմաղէկ:

Յանկայր մարգարէն սանն Տեառն, յորժամ
էր յերկրին այլազգեաց. եւ երանն տայր
բնակաւորս ի նմա. եւ մարգարէանայ գարձ-
եալ վասն ելիցն ի Բարեկոնէ, եւ տեղե-
րաց ազատանայոց: Իսկ հնձան զԵկեղեցի
կոչէ, եւ ոյզի զմարմին Քրիստոսի, որ
ուրախ առնէ զամենայն արարածս:

Զփրութիւն երկուց ժողովրդոց մարգարէա-
նայ. զի զՀրեայան փրկեաց ի ծառայու-
թենէ Բարեկոնացոյն, եւ զՏեթանոսս՝ ի
յուճութենէ Աստանայի:

Աղօթէ մարգարէն առ Աստուած վասն փր-
ութեան իւրոյ, եւ սոցոց բազմաց, եւ
մարգարէանայ զԱնիքեբրիմայ եւ զԵզեկեայ
կոչէ եւ յառաջագոյն սակ զՏեթանոսաց
կոչուածն եւ զփրկութիւն:

Վասն Եկեղեցոյ մարգարէութիւն:

Թէ կալան զնա այլազգիքն ի Կէթ. կապեցին
երկաթով եւ եզին ի ներքեմնն եւ ի
ստուերակուն բանտի. եւ որք ընդ նմոյն
էին՝ ցրուեցան ի նմանէ. հանէ այս յԱ-
զամ եւ ի Քրիստոս, եւ յեյն ի Բարեկո-
նէ. եւ յամենայն բնութիւնս մարդկան՝
փրկել ի դժոխոց:

Վասն բազում երախտեացն Աստուծոյ առ
Կալեթի, եւ պէսպէս բարեկարութեանցն
զոհնալով զԱստուծոյ, երբ արեւալ զայս
ամենայն խնդութեամբ նուագէ:

Հրէից եւ ամենայն մարդկան՝ առ հաստարակ
նեղորոշութիւն եւ յոյս փրութեան
ցուցանէ:

Ատէ թէ յէք յուսան առ Աստուած, յամե-
նայն երկուցից փրկին որպէս զԵզեկեայ:

Վասն միւսանգամ գալտեանն Քրիստոսի, եւ
վերջին շարաթին. որ եւ ցուցանէ որբոցն
պատէ, եւ մեղաւորացն տանջանս:

Վասն մարմնոյն Քրիստոսի վայելութեանն
եւ փոփոխմանն երգէ, զի Աստուծոյ
բնութիւնս անշրջելի է:

Վասն թագաւորաց եւ իշխանացն Հրէից,
որ անիրաւէին եւ զրկէին:

Սաղմ.
29
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Վասն Յովսիայ թագաւորի, որ կործանեաց,
եւ այրեաց զԿոռոս:
Մարգարէանայ վասն շինութեան տաճարին
եւ վասն կոչման Տեթանոսաց, եւ վասն
միւսանգամ՝ գալտեանն Քրիստոսի, եւ
արգար գատաստանին:
Վասն առաջին եւ երկրորդ գալտեանն Քրիս-
տոսի. եւ վասն հաստատութեան երկրին,
եւ յանդիմանութիւն կուպաշտիցն:
Մարգարէանայ գարձեալ վասն միւսանգամ
գալտեանն Քրիստոսի, եւ արգար գա-
տաստանի նորին. եւ վասն գարձին Հրէից:
Ատէ զԵյս Հրէիցն ի Բարեկոնէ. եւ մարգա-
րէանայ վասն յայտնութեան Տեառն մե-
րոյ Յիսուսի Քրիստոսի, եւ վասն Հրէիցն
ապատմորութեան:
Յորբորէ զամենայն մարդ թէ ո՛րպէս արժան
է գոհնալ եւ որհնել զԱստուած:
Մարգարէանայ գարձեալ վասն Յովսիայ
թագաւորի. եւ սպառնայ մեղաւորաց՝
ի մեծ եւ ի վերջին առաւօտին սատա-
կել զամենեանս:
Զգերեղոցն ի Բարեկոնէ՝ զվիշտան յիշէ այլ եւ
զկոչուածն Տեթանոսաց. յարի այս եւ յամե-
նայն որ՝ որ ի վիշտս իցան. եւ Աստուծոյ
օգնակաւորութեանցն պատահելու աղերսէ:
Յարէ զայս՝ յառաջին նոյն միտս, վասն զի ի
նմա աղաչէին՝ գարձին պատահել. իսկ
ի սմա աղատեայր, որհնէին զԱստուած
բարեբարն: Եւ կործեմ՝ յաճախ ինել
յամենայն մարգարէից զայլապիսի որհ-
նութիւն՝ աղատել ի դառն ծառայու-
թեանց, եւ մեծ ի փրկութեան արժանանայ:
Վասն արարածոցս ինելիս թեան միւրա միո-
ջէ պատմէ. եւ արտերչ եւ յորինուց ա-
մենայնի զԱստուած երեւեցուցանէ:
Յիշեցուցանէ զառ ի հայրապետացն զԱս-
տուծոյ եղեալ խոստմունքս. որպէս թէ
ո՛չ անիրաւ գապաշտիք ժողովուրդն՝
իւրում ինամնցն մերկայոցոյց. Եւ վար-
դպատէ սովիմը զնոր ժողովուրդս զի
մի՛ ընդ նոյն հետս զնասցեն. այլ ընդ
ուղարգն ճանապարհ Տորդեացն:
Զբարեգործութեանցն առնէ յիշումն.
եւ զօգտեցիւրցն զանշնորհակալութիւն
արտնջէ. եւ զհասեալ նոցա նեղու-
թիւն վարդապետէ. եւ թողութեան
պատահել աղաչէ:
Յառաջանայնէ զառ ի գերութեանն զեր-
ծուածն՝ յանբաւ բարութեանցն Աստուծոյ
եղեայ. զի յայնմ ստուերապրեալ տե-
սանեմք եւ զմեր փրկութիւն. եւ յայնմ
օրէնգործութիւնս, մեղառաւել քան նո-
ցա, ի ճանապարհս մարգարէութեան
հաւատարմացուցանել:
ԶՀրէից զգարձն ի գերութեանն, եւ զՏեթա-
նոսաց փրկութիւնս յառաջագոյն վճռէ
ընդ ընդ Աստուծոսին, եւ ընդ ընդ ին, որ
սակ, Աստուած, մերժեցեր:
Առ մտանին անձին իւրոյ սասց, առ Աբի-
տոփէլ, որ կին ունէր եւ որդիս. բայց
կատարեցաւ գարձեալ առ Յուդայ որ
եղեւ մտանիչ որբուց նորա Յիսուսի,
թէ պէտ ո՛չ ունէր կին եւ որդիս, որում

Սաղմ.
29
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

ԳԻՐԻՔ ՍԱՂՄՈՍԱՅ

ՍԱՂՄՈՍ Ա

1 **Երաւեսալ** է այր որ ոչ զնայց ի խորհուրդս ամպարչտաց, ի ճանապարհի մեղաւորաց նա ոչ եկաց, եւ յա-
 2 թոս ժանտից ոչ նստաւ. Այլ յօրէնս Տեառն են կամբ նորա, եւ յօրէնս նորա խորհեացի նա ի տուէ եւ ի պիշե-
 3 րի: Եւ եղիցի նա որպէս ծառ որ անկեալ է ի զնացս ջուրց, որ զպտուղ իւր ի ժամու տացէ, եւ անբեւ նորա մի թա-
 4 վեացի. եւ զամենայն զոր ինչ արտացէ՝
 5 յաջողեացի նմա: Ոչ այսպէս են ամպարչտաք, ¹եւ ոչ այնպէս.՝ այլ որպէս զփոշի զոր հոսէ հողմ ²ի վերայ երեսաց երկ-
 6 րի:՝ Վասն այսորիկ ոչ յարիցեն ամպարչտաք ի գասասան, եւ ոչ մեղաւորք
 7 ի խորհուրդս արգարոց: Քանզի ճանաչէ Տէր զճանապարհս արգարոց, ճանապարհք ամպարչտաց կորիցեն:

ՍԱՂՄՈՍ Բ

¹Անվերնալիր ի Հերբայեցւոցն գրոյ կրկոքեան սօքա ընդ մի հանար են:

1 **Ընդէր** խաղիցան հեթանոսք, եւ ժո-
 2 զուրդք խորհեցան ի սնտախ: Յանդիման եղեն թագաւորք երկրի, եւ իշխանք ժողովեցան ի միասին ²ժամն Տեառն
 3 եւ ³ժամն Օծելոյ նորա: Խցեացուք զկապանս նոցա, եւ ընկեացուք ի մէնջ գլուծնոցա:
 4 Բնակեալս յերկինս ծիծաղեացի զնոքօք, եւ Տէր արհամարհուցէ զնոսա:
 5 Յայնժամ իտեսցի ընդ նոսա բարկութեամբ իւրով, եւ սրամտութեամբ իւ-
 6 րով խոտիկուցէ զնոսա: ³Ես կայի թագաւոր ի նմանէ, ի վերայ Սիոնի լե-
 7 սերու թեան իմոյ:
 (7) Պատմեցից զՏրամանն. Տէր

րին սրբոյ նորա՝ ի պատմել զհրամանս Տեառն:

7 **Տէր**՝ ասացցիս, Որդի իմ ես գու, եւ
 8 ես այսօր ծնայ դքեղ. Խնդրեա յինէն եւ տացքեղ զէնթանոսս ի ժառանգութիւն, եւ ⁴իշխանութիւն քեզ զամենայն ծագո
 9 երկրի: Հովուեսցես՝ զնոսա զաւաղանաւ երկաթեաւ. որպէս զանօթ բրտի փշրեսցես զնոսա:
 10 Այդ, թագաւորք, զայս ի միտ առէք, խրատեցարուք ամենեքեան ոչք զատիք
 11 զերկիր: Ծառայեցէք Տեառն երկիւզիւ, եւ ցնծացէք առաջի նորա զովութեամբ:
 12 ⁵Ինկայարուք զխրատ նորա զի մի բարկացի Տէր, եւ կորնչիցիք ի ճանապարհ-
 13 նայն արգարութեան, ի ժամանակի յորժամ՝ բորբոքեացի բարկութիւն նորա: Երանի ամենեցուն՝ ոչք յուսացեալ են ի Տէր:

ՍԱՂՄՈՍ Գ

1 Սաղմոս Դաւթի. ի ժամանակի զի փախուցեալ էր նա յերեսաց Աբիսողոմայ որդւոյ իւրոյ:

2 **Տէր**, զի բազում եղեն նեղիչք իմ. բա-
 3 զումք յարեանս ի վերայ իմ: Բազումք աւսէին զանձնէ իմմէ, թէ ⁶Ձիք փրկութիւն սորա առ Ասաուած իւր:
 4 Այլ գու, Տէր, ⁷օրնական իմ ես, փառք
 5 իմ եւ բարձրացուցից զիմոյ իմոյ: Չայնիւ իմով ես առ Տէր կարողացի, եւ լուաւ
 6 ինձ ի լեանէ սրբոյ իւրմէ: ⁸ Ես ննջեցի եւ ի քուն եղէ, զարթեալ ⁹եւ Տէր ընդ
 7 զունելի իմ է: Ոչ երկեաց ես ի բիւրուց զօրաց նոցա, ոչք չուրջանակի պա-

⁴Եւր. ստացուած քեզ զծագս երկրի (9) Աօրտակեսցես ⁵Եւր. Համբուրեցէք զՈրդին, զի մի բարկացի. եւ կորնչիցիք ի ճանապարհի, յորժամ սակաւ ինչ ⁶Եւր. ոչ յիշիս յաւելու. Աբիսոյ, այնչէս Հանգիստ եւ իւրն իւրն իւրն ստացու յերկէն: ⁷Եւր. ասպար ⁸Եւր. զի Տէր պաշտպանեաց զես

8 տեալ պաշարեալ պահէին զիս : Արի ,
 Տէր , եւ փրկեա զիս , Աստուած իմ . զի
 դու հարկեր զամենեւեան ոչք էին ընդ
 իս թշնամութեամբ ի տարապարտոց ,
 եւ դատամունս մեզաւորաց փշրեցես :
 9 Տեսան է փրկութիւն . ի փրայ յողո-
 վրբդեան քո օրհնութիւն քո :¹

ՍԱԳՄՈՍ Ի

1² Ի կատարած ընդ օրհնութեան . Սաղ-
 մոս Դաւթի :
 2 Ի կարգալ խմում Յուար ինձ , Աստուած ,
 ըստ արգարութեան . ի նկզութեան ինձ
 անգորր արարեր . ողորմեա ինձ եւ լուր
 ազօթից իմոց :
 3 Որդիք մարդկան , մինչեւ յերբ էք
 խտտախլարք , ընդէ՞ր սիրէք զնանրու-
 4 թիւն , եւ լնդրէք զաստութիւն :¹ Ծա-
 ներուք զի սքանչելիս արար Տէր սրբոյ
 իւրում . եւ Տէր լուրիցէ ինձ ի կարգալ
 5 իմում առ նա : Բարկանայք՝ եւ մի՛ մե-
 զանչէք . զսր ինչ ասէք ի սիրաս ձեր
 6 յանկողինս ձեր՝ զվճարուք :¹ Մատու-
 ցէք սլասարագս արգարութեան , եւ յու-
 7 սացարուք ի Տէր : Բազումք ստէին թէ
 Ո՛ր ցուցցէ մեզ զբարութիւն . նշանե-
 8 ցաւ առ մեզ լոյս երեսաց քոց , եւ ե-
 ստուր ուրախութիւն սրաից մերոց . ի
 պտղոյ ցորենոյ , զինւոյ եւ ձիթոյ խրեանոյ
 9 լցուցեր զնոսս : Խաղաղութեամբ յայս
 եւ ի սոցն ննջեացուք եւ զարթիցուք .
 10 Ձի դու , Տէր , միայն առանձին յուսով
 քով բնակեցուցեր զմեզ :¹

ՍԱԳՄՈՍ Ե

1⁶ Ի կատարած վասն վիճակելոյն . Սաղ-
 մոս Դաւթի :
 2 Բանից իմոց ունկն զիր , Տէր , եւ ի միտ
 3 առ զազազակ իմ : Նպեհաց ի ձայն ա-
 զօթից իմոց , Թազաւոր իմ եւ Աստուած
 4 իմ : Ես զքեզ ազաչեմ , Տէր , ընդ ա-

¹ Եբր. արեւել . յաւելա . Հանգիտա : ² Եբր. Առ
 գլուխ երաժշտացն նկինութեաւ . (-պֆ էն և նա-
 ֆարաէ) . ³ Եբր. լուր ինձ , Աստուած
 արգարութեան իմոյ : ⁴ Եբր. փառք իմ
 լիցին ի նախատինս : ⁵ Եբր. Մտղեա ի
 վերայ մեր զլոյս երեսաց քոց , Տէր : (8) Ետուր
 ուրախութիւն սրտի իմում . քան զժամանակ
 յաճախելոյ ցորենոյ նոցա եւ զինւոյ նոցա : (9)
 Խաղաղութեամբ Հանգեաց եւ ննջեցից , զի
 դու , Տէր , միայն յապահով բնակեցուցես զիս :
⁶ Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն նկինութեաւ . (-պֆ
 էն արեւել) :

առւօստս լուրիցես ձայնի իմում , ընդ ա-
 ռաւօստս պատարասս եղէց յանդիման լի-
 5 նել առ քեզ : Ոչ թէ՛ դու Աստուած կա-
 միս զանօրէնութիւն , եւ ոչ ընակին առ
 6 քեզ չորք : Մի՛ անօրէնք բնակեացին ա-
 ռաջի աչաց քոց . ասեցեր զայնոսիկ ոչք
 7 գործ են զանօրէնութիւն . Կորուսանես
 զամենեւեան ոչք խօսիս սուս , զայր
 արիւնհանգ եւ զննդաւոր պիղծ առ-
 8 նես դու , Տէր : Այլ ես ըստ բազում ո-
 զորմութեան քում մալոց ի տուն քո ,
 եւ երկիր պագից ի տաճար սուրբ քո
 երկիւզիւ քո :
 9 Տէր , առաջնորդեա ինձ յարգարու-
 թեան քում , վասն թշնամեաց իմոց . ու-
 զի՞ղ արա առաջի իմ զճանապարհս քո :
 10 Ձի ոչ զոյ ի բերանս նոցա ճշմարտու-
 թիւն , եւ սիրաք նոցա նանրեալք են .
 որպէս զերեզման բաց է կոկորդ նոցա ,
 լեզուօք իւրեանոց ննդաւորք եղեն :
 11 Դասեա զնոսս , Աստուած , զի անկցին
 ի խորհրոց իւրեանոց . ըստ բազում ամ-
 պարչաութեան նոցա մերժեա զնոսս , զի
 զտանացուցին զքեզ :
 12 Ուրախ լիցին ամենեքեան ոչք յու-
 սացեալ են ի քեզ , յաւիտեան յնձաս-
 ցին , եւ ընակեացես դու ի նոսս . սար-
 ձեացին ի քեզ սիրելիք անուան քո :
 13 Ձի օրհնեացես դու զարգայն . Տէր , որ-
 պէս զինու հաճութեամբ քով պսակե-
 ցեր զնոսս :

ՍԱԳՄՈՍ Զ

1⁸ Ի կատարած ընդ օրհնութեան վասն՝
 Ութերորդայն . Սաղմոս Դաւթի :
 2 Տէր , մի՛ սրամտութեամբ քով յանդի-
 մաներ զիս , եւ մի՛ բարկութեամբ քով
 3 իւրատեր զիս : Ողորմեա ինձ , Տէր , զի
 հիւանդ եմ ես . բժշկեա զանձն իմ , զի
 4 խոռոկեցան ոսկերք իմ : Անձն իմ յոյժ
 խոռովեցաւ , եւ դու , Տէր , մինչեւ յերբ :
 5 Դարձ , Տէր , եւ փրկեա զանձն իմ , կե-
 ցո զիս , Տէր , ըստ ողորմութեան քում :
 6 Ձի ոչ ոք է որ ի մահու յիչէ զքեզ , կամ
 ի գժոխս խոտտոխան առնի առ քեզ :
 7 Վաստակեցի ես ի նեճութեան իմում ,
 լուսայի զամենայն զիչեր զմահիճս իմ ,
 եւ արատսուօք իմովք զանկողինս իմ

⁷ Եբր. զի դու հովանի լինիս ի վերայ նոցա . եւ
 ցնձացեն ի քեզ ոչք սիրեն զանուն քո : ⁸ Եբր.
 Առ գլուխ երաժշտացն նկինութեաւ ե վերայ

8 թացի : Խոտվեցաւ ի սրամտութենէ ակն իմ , մաշեցայ եւ ի վերայ ամենայն թշնամեաց իմոց :

9 Ի բաց կայէք յինչն ամենեքեան ոչք գործէք զանօրէնութիւն . լուսաւ Տէր

10 ձայնի լալոյ իմոյ . Լուսաւ Տէր ազօթից իմոց , եւ Տէր զինդրուածս իմ ընկա-

11 լաւ : Ամաշեացեն եւ խոտվեցին յոյժ ամենայն թշնամիք իմ , զարձցին յետս եւ ամաշեացեն յոյժ վազվազակի եւ խոտվեցին :

ՍԱԳՄՈՍ Է

1 Սաղմոս Դաւթի , զոր ասաց Տեառն վասն բանին Գուսնայ որդւոյ Յեմինայ :

2 Տէր Աստուած իմ , ի քեզ յուսացայ , վրկեա զիս յամենայն հալածչաց իմոց

3 եւ սպրեցո զիս . Գուցէ երկեք յափշտակիցէ որպէս առեւձ գանձն իմ , ² ոչ ոք իցէ որ վրկիցէ , եւ ոչ այն՝ որ սպրե-

4 յուցանիցէ : Տէր Աստուած իմ , թէ աբարիի զայս , թէ իցին անօրէնութիւնք

5 ի ձեռս իմ , թէ հատուցի երբեք ³ այնուցիկ ոչք հատուցին ինձ չար , անկայց եւ

6 ես ի թշնամեաց իմոց ընդունայն .” Հալածեացէ ապա թշնամին զանձն իմ , հասցէ եւ կոխեցէ յերկիր զկեանս իմ ,

7 եւ զկատս իմ ի հոլ ընակեցուցէ :⁴ Աբի , Տէր , բարկութեամբ քով , եւ բարձր լեր ⁵ ի սպառել թշնամեաց իմոց . զարթիւր ,⁶ Տէր Աստուած իմ ,” ի հրամանս

8 քո զոր պատուիրեցեր : Եւ ժողովք յուզովրդոց շուրջ եղիցին զքեւ . վասն այ-

9 սորիկ ի բարձունս զարձ , ⁷ Տէր . եւ Տէր զատի զժողովուրդս իւր .” զատարա ինձ , Տէր , ըստ արարութեան իմուժ , ըստ

10 անբժուցեան իմուժ որ յիս : ⁸ Կատարեացին չարիք ի վերայ մեղաւորաց” , եւ յաջողեցես զու արդարոյն . որ քննէ զսիրտս եւ զերկեամունս , Աստուած

11 արդար : Յիրաւի է օղնութիւն ինձ յԱստուծոյ , որ սպրեցուցանէ զայնտակ՝ որ

12 ուզիլ են սրախք : Աստուած դատաւոր արդար ⁹ հօր եւ երկայնամիտ , որ ոչ ամէ զբարկութիւն իւր՝ զօրձանա-

13 պաղ . Ապա թէ ոչ զանայ առ նա , զսուբ իւր սրեալ է եւ զագեղն իւր ¹⁰ լաւրեալ . եւ ի նմա՝ է պատրաստեալ զանօրէն մահու , եւ զնեսա իւր սպրեցելովք է զարծեալ :

15 Ահաւարիկ երկնեաց զանօրէնութիւն , յդացաւ զցատս եւ ծնաւ զանիրաւու-

16 թիւն : Գուցն զոր վորեաց եւ սիզեաց , ի նոյն անկշի ի խորխորատ զոր եւ զոր-

17 ծեաց : Գարձցին ցաւք ի զլուխ նորա , եւ ի վերայ գապախման նորա անօրէնու-

18 թիւնք իւր իջցեն : Խոտտովան եղէց Տեառն ըստ արգարութեան նորա , եւ սաղմոս ասացից անուան Տեառն բարձրելոյ :

ՍԱԳՄՈՍ Ը

1 ¹¹ Կատարած ի վերայ հնձանայն” . Սաղմոս Դաւթի :

2 Տէր , Տէր մեր , զի սքանչելի է անուն քո յամենայն երկրի , համբարձաւ մեծ-

3 վայելչութիւն քո ի վերոյ բան զերկինս : Ի բերանոյ մանկանց ազալոյց եւ սանգիւկաց հատատեցեր զօրհնութիւն . վասն թշնամեաց քոց , ¹² Տէր , զի եղծցի թշնամին եւ հակատակորդն :

4 Տեախց՝ զերկինս , զզործս մատանց քոց , զլուսին եւ զաստեղս զորս գու-

5 հատատեցեր . Ո՛վ է մարդ՝ զի յիշես զու զնա , կամ որդի մարդոյ , թէ այց

6 ինչ արասցես զու նմա : Փոքր ինչ խոնարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս քո , յատօք եւ պատուով սրակեցեր զնա .

7 եւ կացուցեր զնա ի վերայ ամենայն ձեռակերտաց քոց . զամենայն ինչ նազանդ արարեր ի ներքոյ ոտից նորա ,

8 Զխաչն եւ զարջառ եւ զամենայն ինչ ,

9 եւս եւ զերէ վայրի , Զթռչունս երկնից , զձկունս ծովու՝ որ չըջին ընդ շա-

10ւիղս ծովու : Տէր , Տէր մեր , զի սքանչելի է անուն քո յամենայն երկրի :

ՍԱԳՄՈՍ Թ

1 ¹³ Կատարած , վասն գաղանեայն որդւոյն . Սաղմոս Դաւթի :

2 Գոհացայց զքէն , Տէր , բոլորով սրախ-

¹ Եբբ. նիկկայոժ - յախահու ազ ² Եբբ. պատառեցէ , եւ ոչ կցէ ³ Եբբ. չար բարեկամի իմում : և զրկեցի զօր նեղէրն զիս ի նանիր : ⁴ Եբբ. յեշեյն յա-եւա- , Հանդիստ : ⁵ Եբբ. բողբղէմ կատարութեան ⁶ Եբբ. վասն իմ ⁷ Եբբ. (9) Տէր գտարի զժողովուրդս ⁸ Եբբ. Ապառեցի շարութիւն սովորչաւոց ⁹ Եբբ. է , եւ Աստուած բարկացեալ է մեղաւորին

¹⁰ Եբբ. լարեալ և պատրաստեալ է (14) եւ վասն նորա ¹¹ Եբբ. Առ գլուխ երամշտացն ի վերայ կիթի թիթիթի (ազգէն և սատուրաէ) ¹² Եբբ. զի լռեցուցես զիշնամին եւ զհակառակորդն : (4) Յորժամ տեսից ¹³ Եբբ. Առ գլուխ երամշտացն ի վերայ Գուժ լապպէնի (ազգէն և երէրոց)

(Ժ)

իմով, պատմեցից զամենայն սքանչելիս
 3 քո: Աւրախ եղէց եւ ցնծացայց ի քեզ,
 սաղմոս ասացից անուան քում, Բարձ-
 րեալ:
 4 Ի դառնալ յետս թշնամեաց խոց,
 տկարացին եւ կորիցին յերեսաց քոց:
 5 Արարեր զգատաստանս իմ եւ զիրա-
 ւուենս, նստար յաթոռ դատաւոր արդա-
 6 րութեան: Սատեցեր ի հեթանոսս, եւ
 կորեաւ ամպարիչսն. զանուանս նոցա
 7 ցնչեցեր յաւիտեանս յաւիտենից: Եւ
 թշնամուոյն՝ ¹զէն պակասեաց՝ մինչ ի
 սպառ. զքաղաքս ակերեցեր, եւ կորեաւ:
 8 ²Ինչատակ նոցա զաղազակս: Աստուած՝
 կայ եւ մնայ յաւիտեանս, պատրաստ ա-
 9 րար զաթոռ իւր ի դատաստանիս: Ինքն
 դատի զաշխարհս արդարութեամբ, եւ
 10 զժողովուրդս ³իւր ուղղութեամբ: Եղև
 Տէր ապաւէն սմանկի, օդնական ի նե-
 11 ղութեան՝ ի զէպ ժամանակի: Յուսաս-
 ցին ի քեզ ամենեքեան ոչք զիտն զա-
 նուն քո. զի ոչ թողցես զայնսսիկ որ
 ինդրին գքեզ, Տէր:
 12 Սաղմոս ասացէք Տեառն որ ընկեալսն
 է ի Սիոն. պատմեցէք ի հեթանոսս զգործս
 13 նորս: Ի խնդրել զարիւն նոցա՝ յիշեաց
 եւ ոչ մոռացաւ Տէր զաղօթիս անանկաց:
 14 Ազորմեաց ինձ, Տէր, եւ տես զխո-
 նարհութիւն իմ ի թշնամեաց խոց. ո
 բարձր արարեր զիս ի դրանց մա-
 15 նու. որպէս պատմեցից զամենայն
 օրհնութիւնս քո ի գրուես դատի Սիո-
 նի, ցնծացայց ի փրկութեան քում:
 16 Ընկան հեթանոսք ⁴յապականութեան
 իւրեանց՝ զոր արարին. որողայթ զօրթա-
 17 քուցին՝ ասցէ զոսս նոցա: Ճանաչի Տէր
 յառնել զգատաստանս իւր, եւ ի գործս
 ձեռաց իւրեանց կապեցին մեղաւորք:
 18 Դարձցին մեղաւորք անդրէն ի զժոխս,
 եւ ամենայն հեթանոսք որ մոռացան
 19 զԱստուած: Ոչ ի սպառ մոռանայ Տէր
 զաղքաան, համբերութիւն անանկաց
 20 մի կորցէ ի սպառ: Արի, Տէր, եւ մի՛
 զօրացի մարդ. զատեցին հեթանոսք
 21 ասալի քո: Կացո, Տէր, ⁵օրէնսգիր ի
 վերայ նոցա, եւ ծանիցեն հեթանոսք՝
 թէ մարդիկ են:⁷

1 ⁸Ընդէր, Տէր, կացեր ի հեռաստանէ,
 2 մանակի: Յամբարտաւանել ամպարչախի
 այրի աղքատն. արդիցին ի խորհուրդս
 3 իւրեանց զոր եւ խորհեցան: Զի գովի
 մեղաւոր ի ցանկութիւն անձին իւրոյ:
 4 ⁹Որ զրկէն, եւ նա գովի: Իսկ ընդէր
 բարկացոյց մեղաւորն զԱստուած, ըստ
 բազում բարկութեան իւրում թէ ոչ
 ինդրի՞. ոչ է Աստուած ատալի աչաց
 5 նորս: ¹⁰Պիղծ են ճանապարհք նորս յա-
 մենայն ժամ, բարձեալ են իրաւունք
 յերեսաց նորս, ի վերայ ամենայն թշնա-
 6 մեաց իւրոց ¹¹տիրեցէ: Ասաց ի սրտի
 իւրում ⁷է Աչ ստանեցայց, ազգէ յազգ
 7 ¹²առանց չարի: Անիծեալք եւ դատնու-
 թեամբ եւ նենգութեամբ լի է բերան
 նորս. ի ներքայ լեզուի նորս ցաւք եւ
 8 զատակք: Ետախ ¹³գարանեալ ընդ մե-
 ծամեծս՝, ի զաղանիս սպանանել զան-
 9 րիծն, աչք նորս ի անունկ հայրն: Դա-
 րանի ի զաղանիս՝ որպէս զառեւձ ի մոր-
 ւոջ իւրում. գարանի յափշտակել զաղ-
 քաան, յափշտակել զաղքաան եւ ձգել զնա
 10 յորտղայթ իւր: ¹⁴Խոնարհեցուցէ զնա,
 խոնարհեցի եւ անկցի ի տիրել իւրում
 11 ի վերայ անանկաց: ¹⁵Զի ասաց ի սրտի
 իւրում թէ Մոռացաւ Աստուած, զարձոյց
 զերեսս իւր զի մի՛ տեսցէ ի սպառ:
 12 Արի, Տէր Աստուած իմ, բարձր եւ-
 զիցի ձեռնս քո, եւ մի՛ մոռանար զանանկս:
 13 Իսկ ընդէր բարկացոյց ամպարչիչսն զԱս-
 տուած, զի ասաց ի սրտի իւրում թէ
 14 ոչ ¹⁶քննի: Տեսանես զու զնա, ի ցաւս,
 եւ ի սրտմտութիւնս հայրս մասնել զնա
 ի ձեռս քո. ի քեզ թողալ է աղքատն
 15 եւ որպոյն զու ես օդնական: Խորտա-

¹ Եբր. ակերք սպառեցան ² Եբր. յիշատակ խի
 նացա: (8) Բայց Տէր ³ Յեբր. պատու ⁴ Եբր. ի
 խորհուրդս ⁵ Եբր. յայտնի յաւելու, Հիկկոյոյն
 ապաւին խոկումն: ⁶ Կամ, Երկեւղ
⁷ Եբր. յայտնի յաւելու, Հանգիւտս:

⁸ Աստ գտանէ ժ իւրոք սուս յեբր. յաւելու բնութիւն.
 Գնչ ի մեքում բարգանութեան, արպետ եւ յեթանոս-
 անցն, կէչ երկնայ ընդ թ իւրոքիւն, եւ յայտնս ժ իւրոքիւն
 մեր համեմատի ժ իւր երաբարսն ըստ եբր. յաւելուն:
 Զայս օրինակ երկնայ յաւելու կորց Սաղմոսացն է մեզ
 Գնչն է ձ իւր երաբար, որ բաժանեալ յերեսս՝ ըստ
 զիւն հատարայ եբր. յաւելուն: ⁹ Եբր. եւ ազա՛ Տերանի
 տայ անձին իւրում, անորգէ զՏէր: (4) Ամպարիչան
 ըստ ամբարտաւանութեան ցտաման իւրոյ ոչ
 ենդրէ զնա ¹⁰ Եբր. Թժուարին ¹¹ Եբր. շնեցէ ¹² Եբր.
 ոչ եղէց ի չարիս ¹³ Եբր. ի գարանս գեղից ¹⁴ Եբր.
 Կծկի, խոնարհի, եւ անանկք անկանի ի ճիրա-
 նուես նորս: ¹⁵ Եբր. քննեցես

կեսցի բազուկ մեղաւորի եւ չարի,
 16 խնդրեցցին մեղք նորա եւ նա մի՛ գտցի :
 17 Տէր թագաւոր յախտեանս յաւխտե-
 նից , կորիցեն հեթանոսք յերկրէ նորա :
 18 Չցանկութիւն սնանկաց լաւար , Տէր :
 19 ՚ի պատրաստութիւնս սրտից նոցա հայե-
 20 սնանկի , զի մի՛ եւս յաւելուցու . 21 մարդ
 ի մեծարանել իւրում ի վերայ երեսաց
 երկրի՛ :

ԱՍՂՄՈՍ Ժ (ԺԱ)

1 3 ՚ի կատարած . Սաղմոս Դաւթի :

2 **Ի** Տէր յուսացայ . ո՞րպէս ասիցէք զանձն
 իմ , Փոփոխեաց ի լերինս որպէս ճնճղուկ :
 3 **Զ**ի ա՜նս մեղաւորք լարեցին զաղեղունս
 իւրեանց , պատրաստ արարին զնետս 4 ՚ի
 կապարձս , ձգել ընդ խաւար այնոցիկ
 5 ոչք ուղիղ են սրաիւք : **Զ**ի 5 զոր զուն
 չինեցեր՝ նոքա աւերեցին՝ . խկարդարն
 6 զի՛ արար : Տէր ի տաճար սուրբ իւրում ,
 Տէր յերկինս յաթոս իւրում . աչք նորա
 ի սնանկս հային , արաւեանունք նորա
 7 քննեն զորդիս մարդկան : Տէր քննէ
 զարդարն . եւ զամբարիչսն , 6 որ սիրէ
 7 զմեղս ատեաց զանձն իւր՝ : Տեղացէ
 ի վերայ մեղաւորաց որոգայթ , հուր եւ
 8 ծծումբ . այսմբրիկ բաժին բաժակի նո-
 9 ցա : Արգար է Տէր , զարդարութիւն սի-
 10 րէ , զուզղութիւն տեսաննն երեսք նորա :

ԱՍՂՄՈՍ ԺԱ (ԺԲ)

1 3 ՚ի կատարած . ի վերայ Ութերորդացն . Սաղմոս Դաւթի :

2 **Ա**պրեցի զիս , Տէր , զինուազեաց սուրբ .
 նուազեցան ճշմարտութիւնք յորդոց ի
 3 մարդկանէ : Ի նանիր խօսեցաւ այր ընդ
 ընկերի իւրում , չրթաւիք նենգաւորօք
 4 սրտէ ի սիրտ խօսեցաւ : Սատակէ Տէր
 զամենայն չրթունս նենգաւորս եւ զեւ-
 5 զուս մեծարանս , Ոյք ստացին , **Զ**եղուս
 մեր մեծս արտացուք , չրթունք մեր առ
 6 մեղ են , եւ արդ մեր ս՛ղ է սէր : Վասն
 տառապանաց ալքբատի եւ հեծութեան
 սնանկին՝ Այժմ յարեաց սսէ Տէր , եղից

7 զփրկութիւն իմ եւ համարձակեցայց ի
 7 նոսա՛ : Բանք Տեսուն են բանք սուրբ ,
 սրպէս զարծաթ ընտրեալ եւ փորձեալ
 յերկրէ , սրբեալ եւ պարզեալ եւ իմնպա-
 8 տիկ ի հողայ : Դու , Տէր , պահեցեր 8 զմեղ ,
 եւ ապրեցուցեր յաղղէ յայսմունէ մինչեւ
 9 յաւիտեանս : Շուրջանակի ամպարիչսք
 չրջին , ըստ 9 բարձրութեան քում մեծ
 արացեա զու զորդիս մարդկան՝ :

ԱՍՂՄՈՍ ԺԲ (ԺԳ)

3 ՚ի կատարած . Սաղմոս Դաւթի :

1 **Մ**ինչեւ յերբ , Տէր , մոռանաս զիս ի
 սպառ , մինչեւ յերբ զարձուցանես զե-
 2 րևաս քո յինչն : Մինչեւ յերբ գնեմ զխոր-
 հուրդս յանձն իմ , եւ զսուք սրաի իմոյ
 3 զաւուրս : Մինչեւ ցի՞րբ բարձրանայ
 4 իճնամին ի վերայ իմ , նայեա եւ լուր
 ինձ , Տէր Աստուած իմ . լոյս սուր ,
 5 Տէր , աչաց իմոց , զի մի՛ երբեք ննջե-
 6 ցից ի մա՛ն : Մի՛ ստացէ իճնամին իմ
 թէ Յաղթեցի նմա , կամ նեղիչք իմ
 7 ցնծացեն թէ ես ստանեցայց : Ես յու-
 զորութիւնս քո , Տէր , յուսացայ ,
 ցնծացաւ սիրտ իմ ի փրկութեան քում .
 8 օրհնեցից զՏէր , զբարեբալդ իմ :

ԱՍՂՄՈՍ ԺԻ (ԺԴ)

3 ՚ի կատարած . Սաղմոս Դաւթի :

1 **Ա**սաց անզգամն ի սրտի իւրում , թէ
 Ոչ գոյ Աստուած . ապականեցան եւ
 պղծեցան յանօրէնութեան իւրեանց ,
 2 եւ ոչ ոք է որ ա՛նէ զբարի : Տէր յերկ-
 նից նայեցաւ յամենայն որդիս մարդ-
 կան , տեսանել թէ իցէ՞ որ իմաստուն
 3 որ խնդրիցէ զԱստուած : Ամենեքեան
 խոտորեցան , ի միասին անպիտանա-
 4 յոսն . ոչ ոք է որ ա՛նէ զբարի , եւ չէ
 5 ոք մինչեւ ի մի : Որպէս ոչ ծանիցեն
 ամենեքեան ոչք զործենս զանօրէնու-
 թիւն , ոչք ուտէին զժողովուրդ իմ որ-
 պէս կերակուր հացի , եւ առ Տէր ոչ
 6 կարգացին : Անդ երկիցեն զերկեւզ 10 ուր
 ոչ իցէ երկեւզ , զի Տէր՝ է յազգս ար-
 7 զարոց : **Զ**խորհուրդ ալքբատի յամօթ
 7 11 արարին , զի Տէր է յոյս նորա : Ո՛ տա-
 ցէ ի Սիոնէ զփրկութիւն Իսրայիլի . ի

1 Եբբ. պատրաստ արացես զփրկուս նոցա , ունկնդիր լիցիս նոցա 2 Եբբ. երկեցուցանել մարդ որ յերկրէ 3 Եբբ. Առ զլուր երամշտացն . 4 Եբբ. յաղեղունս 5 Եբբ. հիմունք կործանին 6 Եբբ. եւ զոր սիրէն զմեզ՝ 7 ատեայ անձն նորա

7 Եբբ. ի փրկութեան զորս ծաղր աւնին 8 Եբբ. զնոսա 9 Եբբ. բարձրանալ անարգաց յորդիս մարդկան 10 Եբբ. զի Աստուած 11 Եբբ. արարէք

զարձուցանել Տեառն զզերութիւն ժողովրդեան իւրոյ, ցնծասցէ Յակոբ եւ ուրախ եղիցի Իսրայէլ :

ԱՄՂՄՈՍ ԺԿ (ԺԵ)

Ի կատարած . Սաղմոս Դաւթի :

- 4 Տէր, ո՞վ կացցէ ի խորանի քում, կամ ո՞վ բնակեցցէ ի լեռան սոււրբ քո :
- 2 Որ զնայ անրիժ, գործէ զարդարութիւն, խօսի զճշմարտութիւն ի սրտի իւրում :
- 3 Որ ոչ ննջաւորեաց լեզուաւ իւրով, եւ չար ընկերի իւրում ոչ արար, նախատինս ²ի մերձաւորաց նա ոչ առ :
- 4 Նու : Արճամարհեալ է առաջի նորա չարագործն, զերկիւղածս Տեառն փառաւոր անէ, երգնու ³ընկերի իւրում :
- 5 Եւ ոչ ստէ : Զարծաթ իւր ի վարձու ոչ տայ, կաշառ ի վերայ ⁴իբաւանց ոչ առնու : որ զայտ արասցէ, նա մի սասանեսցի յաւիտեան :

ԱՄՂՄՈՍ ԺԵ (ԺԶ)

1 Պրճամաղիր Դաւթի :

- 2 Պահեա զիս, Աստուած, զի ես ի քեզ յուսացայ . ասացի Տեառն, Տէր իմ ես :
- 3 զու, եւ բարիք իմ ինձ ի քէն եմ : ⁶Սրբոց քոց որ են յերկրի քում, սքանչելի արարեր զամենայն կամս իմ : ի նոսա :
- 4 Յաճախեսցին հիւանդութիւնք ⁷նոցա, յետ այտորիկ ապա վազվազեսցին . ոչ ժողովեցայց ի ժողովս ⁸նոցա յարեանց, եւ ոչ յիշեսցի զանուանս նոցա ի չրթ ունս :
- 5 Իմ : Տէր բաժին ժառանգութեան իմոյ եւ բաժակի իմոյ, զու ես, որ այսքէն զարձուցանես զժառանգութիւն իմ յիս :
- 6 Վիճակք ելին ինձ ընդ ընտիրս, եւ ժառանգութիւն իմ հաճոյ եղև ինձ : Օրհնեսցի զՏէր որ իմաստուն արար զիս . մինչ ի զիշերի եւս իրատեսցին զիս երի :
- 8 կամուքք իմ : Յառաջադոյն տեսանէի զՏէր առաջի իմ յամենայն ժամ, զի է ընդ աճմէ իմնէ զի մի սասանեցայց :
- 9 Վասն այտորիկ ուրախ եղև սիրտ իմ, եւ ցնծացաւ լեզու իմ, եւս եւ մար :
- 10 մին իմ բնակեացէ յուսով : Զի ոչ

¹ՅԵՔ. Կ-Լ-Է ²ՅԵՔ. ի վերայ մերձաւորի իւրոյ ³Պ-Լ, ի փառս իւր ⁴ՅԵՔ. անմեղին ⁵ՅԵՔ. Երգ ⁶ՅԵՔ. Ի սուրբս որ են յերկրի, նորին են պատուական . ամենայն ուրախութիւն իմ է ⁷ՅԵՔ. նոցա որ այլուր վազվազեն, ոչ նուիրեսցեց զուուերս

Թողցես զանձն իմ ի դժոխս, եւ ոչ տացես սրբոյ քում տեսանել զապականու :
11 թիւն : Յուցեր ինձ զճանապարհս ⁸քո կենաց, յուցեր զիս ուրախութեամբ երեսաց քոց, ի քաղցրութենէ վայելչութեան աջոյ ⁹քո մինչև ի սպառ :

ԱՄՂՄՈՍ ԺԶ (ԺԵ)

Աղօթք Դաւթի :

- 1 Աւր, Տէր, արդարութեան, եւ նայեա ի խնորուածս իմ . ունին զիր աղօթից իմոց, զի ոչ չրթամքք ննջաւորօք :
- 2 Յերեսաց քոց իրաւունք ինձ ելցեն, եւ
- 3 աչք ³իմ տեսցեն զուզութիւն : Փորձեցեր զսիրտ իմ եւ քննեցեր ի զիշերի, փորձեցեր զիս եւ ոչ գտաւ յիս ¹⁰անիր :
- 4 Բաւութիւն : Մի խօսեսցի բերան իմ զզորս որդւոց մարդկան . վասն բանից չրթանց քոց ես պահեսցի զճանապարհս :
- 5 խիտս ¹¹ : Հաստատուա զչափս իմ ի ճանապարհի քում, զի մի զայթակղեսցին :
- 6 զնացք իմ : Ես առ քեզ, Տէր, կարգացի զի լուար ինձ, Աստուած . խոնարհեցո առ իս զունին քո եւ լուր բանից իմոց : Արանչելի արարեր զօգորմութիւնս քո, ո փրկես զայնտիկ որ յուսացեալ են ի քեզ յայնցանէ որ հակա :
- 8 ասի կան աջոյ քո : Պահեա զիս որպէս բիր ալան, ընդ հովանեալ թեւոց քոց :
- 9 Ժած կեսցես զիս Յերեսաց ամպարչտաց ուր տառապեցուցին զիս . խշնամիք զանձն իմ սրաշարեցին : Ի ճարսս իւրեանց արգելան . բերանք նոցա խօսեսցան զամբար :
- 11 տաւանութիւն ¹²Մերթեցին զիս եւ ¹³այժմ զարձեալ սրտանցան զկնել, ոչ եղին խո :
- 12 նարհեցուցանել զիս յերկիր : Համարեցան ինձ որպէս առեւձ զի սպարսաւէ յորս, որպէս կորիւն առեւձու զի նստի զարանեալ :
- 13 Արի, Տէր, ժամանեա նոցա եւ խափանեա զնոսա . փրկես զանձն իմ յամպարչտաց ¹⁴իսրոյ եւ ի ձեռանէ թշնամոյն : Տէր, կորո զնոսա յերկրէ, բաժանեա եւ խա :
- 14 փանեա զնոսա ի կեանս իւրեանց : Դադա :

⁸ՅԵՔ. կենաց, իութիւն ուրախութեան յերեսաց քո, վայելչութիւն յաջ ⁹ՅԵՔ. քո
¹⁰ՅԵՔ. անիրաւութիւն . խորհեցայ, մի յանցանիցէ բերան իմ : (4) Ի գործս մարդկան բոս բանից չրթանց քոց զուշացայ ի ճանապարհաց անօրինին ¹¹ՅԵՔ. սրով քով . (14) Ի մարդոց ձեռամբ քով Տէր, ի մարդոց աշխարհի որոց բաժին ի կեանս իւրեանց եւ ի շտեմարանաց քոց յընդցանես զբողբայն նոցա . յաղեսցին որդիք և թողցեն զմնացուած իւրեանց տղայոց

նեօք քովք լցան որովայնք նոցա, յա-
զեցան կերակրովք եւ խոզին զմնա-
15 ցուածս ազայոց ի բրեանց: Եւ արբարու-
թեամբ երեւեցայց երեսաց քոց, յա-
զեցայց յերեւել փասաց քոց:

ԱՆՂՄԱՍ ԺԷ (ԺԸ)

1 Ի կատարած ի վերայ սրտերսով՞ոզ նա-
հատակի՞, ծառայի Տեառն Դաւթի, զոր
խօսեցաւ ընդ Տեառն զբանս օրհնու-
թեան, յաւուր յորում փրկեաց զհա Տէր
ի ձեռաց ամենայն թշնամեաց, եւ ի ձե-
ռաց Սաւուլաց, եւ սոսէ,

2 Սիրեցից զքեզ, Տէր, զօրութիւն իմ.
Տէր 2 հաստատիչ իմ, ապաւէն իմ եւ

3 փրկիչ իմ: Աստուած օգնական իմ եւ
ես յուսամ ի նա, ապաւէն իմ եզջեւր
փրկութեան իմոց, ընդունելի իմ է:

4 Օրհնելով կարգացից սա Տէր, եւ ի

5 թշնամեաց իմոց ապրեցայց: Եւ րջ ե-
զնն զինեւ 3 երկունք մահու, եւ ուղիւս
անօրէնութեան խօսվեցայցն զիս:

6 3 Վիշաք դժոխոց սուշարիցին զիս, եւ ժա-

7 մանցին ինձ որդայթք մահու: Ի նե-
ղութեան իմում ես սա Տէր կարգացի,
եւ սա Աստուած իմ ազազակեցի. լուսա-

4 ինձ ի սասճարէ սրբոց ի բովէ ձայնի ա-

զօթից իմոց, եւ ազազակ իմ ասաջի

8 նորա մացէ յականջս նորա: 5 Պատվեցաւ
եւ զօրաց երկիր, եւ հիմունք լերանց
ստատնեցան եւ խօսվեցան, զբարկա-

9 ցաւ ի վերայ նոցա Աստուած: Եւ ծուխ
ի բարկութենէ նորա, եւ հուր 6 յերեսաց
նորա բորբքեցաւ, եւ փայլատակունք

10 հասան ի նմանէ: Պոնարհեցայց զերկինս
եւ էջ, եւ մէջ ի ներքոյ սոխոց նորա:

11 Եւ ի քրօվքս եւ թռեաւ, եւ սլացաւ նա

12 ի թեւս հոգմոց: Եւ զիսաւար ի ծած-
կոյթ իւր, եւ շուրջ զնովսա եւ յարկբ
իւր, 7 եւ խաւարային ջուրք մինչեւ

13 յամպս՝ օդոց: Ի փայլատակեց նորա ա-

ռաջի նորա, ամպք անցուցին զկարկուս

14 եւ զկայծակունս հուր: Արտաց Տէր
ի բեանց: (15) Եւ արբարութեամբ տեօից զե-
րեսա քո. յազեցայց ի զարթնուլ իմում ի տե-
սիլ քո:

1 Եբբ. Առ գլուխ երաժշտացն 2 Եբբ. վէմ իմ, եւ ամբուլ ի նն իմ: 3 Եւ փրկիչ իմ: (3) Աստուած պարկայ իմ եւ ես յուսամ ի նա, վաճան իմ եւ եզջեւր փրկութեան իմոց, աշտարակ բարձրու-
թեան իմոց է: 3 Եբբ. տոտունք 4 Եբբ. ձայնի իմում ի տաճարէ իւրմէ: 5 Եբբ. մայնիմ ամխօսվեցաւ 6 Եբբ. ի բերանոց 7 Եբբ. թանձրութիւն ջուրոց, ամպք

յերկնից, եւ Բարձրեալն ես զձայն իւր

15 ի կարկուս եւ ի կայծակունս հուր: Ա-

սաքեաց զնեսս իւր եւ ցրաւաց զնու-

16 եւ խօսվեցայց զնասա: Երեւեցան ազ-

րերք ջուրոց, եւ յայննեցան հիմունք

17 17 Ասաքեաց ի բարձանց եւ ընկալաւ

18 18 Գրկեացէ զիս Տէր՝ ի թշնամեաց իմոց

19 19 եզնն քան զիս: Փամանեցին ինձ յա-

ւուր չարչարանաց իմոց. եզեւ Տէր հո-

20 20 ընչ իմ. եւ եհան զիս յանգորբ, եւ

21 21 փրկեաց զիս Տէր. զի կամեցաւ զիս:

22 22 Հաստացէ ինձ Տէր բաս արգարութեան

23 23 իմում, բաս անբուժեան 3 իմում հա-

24 24 տուցէ ինձ: Եւ սրահեցից զճանապարհս

25 25 Տեառն, եւ ոչ ամպարչապայց յԱստու-

26 26 ձոց իմմէ: Ամենայն իրաւունք նորա ա-

27 27 սաջի իմ են, եւ զարգարութիւն 10 իւր ոչ

28 28 ի բողէ պարս՝ յինէն: Եզէց եւ ես ամ-

29 29 բիմ ընդ նմա, եւ զգուշացայց յանօրէնու-

30 30 թեմս իմմէ: Հաստացէ ինձ Տէր բաս

31 31 արգարութեան իմում, ըստ սրբութեան

32 32 ձեռաց իմոց սոսաջի աչաց իւրոց:

33 33 11 Ընդ սրբոց սուրբ եզիցես, ընդ առն

34 34 ամբի ամբիմ եզիցես. Ընդ ընարեալն

35 35 ընարեալ եզիցես, եւ 12 զթեւան կոր-

36 36 ձաննեցես: Ի՞նչ զժողովուրդս խոնարհս

37 37 կեցուցանես, եւ զաչս ամբարատանից

38 38 զու խոնարհեցուցանես: Ի՞նչ լուսաւոր

39 39 առնես զճրագ իմ. Տէր Աստուած իմ,

40 40 լոյս սրա ինձ ի խաւարի: 13 Բեւ փրկե-

41 41 ցայց ի փորձութենէ, Աստուծով խնով

42 42 անցից ընդ սարկսսս: Աստուած իմ,

43 43 ամբիմ են ճանապարհք քո, եւ բանք

44 44 Տեառն ընարեալ են, եւ ապաւէն ամե-

45 45 նեցուն սրք յուսան ի նա: Կամս զի ո՞վ

46 46 է Աստուած՝ բաց ի Տեառնէ, կամ ո՞վ է

47 47 Աստուած՝ բաց յԱստուծոյ մերմէ:

48 48 Աստուած, որ զկացուցի ինձ զօրու-

49 49 թիւն, եւ եզիր յամբութեան զճանա-

50 50 պարնս իմ: Հաստասեցեր զոտս իմ որ-

51 51 պէս զեզջեւրութի, եւ ի վերայ բարձանց

52 52 14 Եբբ. Քի բեւ արշաւեցի ի վերայ հինի 14 Եբբ.

53 53 վէմ

35 կացուցեր զիս : Առուցեր զձեռս իմ ի պատերազմ, եւ արարեր զբազուկ իմ որ-
 36 սկէս զազկն հաստ : եւ ետուր ինձ ¹Վզարշապանութիւն փրկութեան քս . աջ քս ընկալաւ զիս , եւ խրատ քո կանգ-
 նեաց զիս ի սպաս , եւ խրատ քո սու-
 37 սուսցէ զիս : Ընդարձակեցեր զգնացս իմ ի ստորեւ իմոյ , եւ ոչ տկարացան
 38 շուրջք իմ : Հալածեցից զթշնամիս իմ եւ հասից նոցա , եւ ոչ զարձայց ի նո-
 39 ցանէ՝ մինչեւ սպասեցից զնոսա : Նեղեցից զնոսա , եւ այլ մի կարացեն կալ . եւ անկցին ի ներքոյ տոից իմոց :
 40 Ար զզեցուցեր ինձ զօրութիւն ի պատերազմի , զյարտցեալսն ի վերայ իմ
 41 ի ներքոյ իմ արարեր , Չթշնամիս իմ հալածականս արարեր , եւ զաակիս իմ
 42 սաստկեցեր : Ազազակեցին , եւ ոչ ոք էր որ փրկէր զնոսա . կարգացին սա Տէր ,
 43 եւ ոչ լուսւո նոցա : Մանրեցից զնոսա որպէս փոշի առաջի հողմոյ , սրդէս կաւ
 44 զոհնայ կոխեցից զնոսա : Փրկեացէ զիս Տէր ի հակառակութենէ ժողովրդոց , եւ կացուցէ զիս զլուս հեթանոսաց . ժու-
 45 զովորդ զար ոչ զիտէր ծառայեաց ինձ , եւ ի լուր ականջայ լուսւո ինձ , որպէք օտա-
 46 րոց ստեցին ինձ : Արգիք օտարաց մաշկեցան եւ ²կաղտոցան ի շաւղաց՝ խրհանց :
 47 կենդանի է Տէր եւ օրհնեալ է ³Ասատուած , եւ յարձք եղիցի Ասատուած
 48 փրկութեան իմոց : Ասատուած է որ ինչորէ զվրէժ իմ , եւ հնարանց սանէ զժողո-
 49 վութս ընդ իմեւ : Փրկիչ իմ ի թշնամեաց իմոց ⁴արկաղտոցայ , յայնչանէ որ յարուցեալ են ի վերայ իմ բարձր արարեր զիս , եւ յաննէ անիրաւէ փրկեցեր զիս :
 50 Վասն այտորիկ խոտաւան եղէց քեզ ի հեթանոսա , եւ անուան քում սաղմոս
 51 սաացից : Մեծ արաբեր զփրկութիւն թագաւորի նորա , սանել ուղղութիւն ընդ սծեղի նորա ընդ Դաւթի , եւ ընդ զաւակի նորա աղպէ մինչեւ յաղպ :

ՍԱՂՄԱՍ ԺԸ (ԺԹ)

1 ⁵Ի կոտորած . Սաղմոս Դաւթի :
 2 Երկինք պատմեն զփառս Ասատուոյ , եւ զպարածս ձեռաց նորա պատմէ հաստտութիւն : Օր աւուր բղիւն զրան ,

եւ զիչեր զիչերից ցուցանէ զգլխութիւն :
 4 Այ են բանք եւ ոչ են խօսք , որոց ոչ
 5 լին ձայնք նոցա : Ընդ ամենայն երկիր ել բարբառ նոցա , մինչեւ ի ծագս աշ-
 6 խարհի են խօսք նոցա : ⁶Յարեւու եհար զխորան իւր՝ , եւ ինքն որպէս փետոյ զի ելանէ յաւազաստէ իւրմէ , զնծայ նա որպէս սիւղ յրնթանալ զճանապարհս
 7 իւր : Ի ծագաց երկնից են ելք նորա , ⁷հանդիստ նորա մինչեւ ի ծագս նորուն . եւ ոչ ոք իցէ սր թաքիցէ ի տարոյ նորա :
 8 Օրէնք Տեառն ամբիժ են եւ զարձուցանեն զհօղիս . վկայութիւն Տեառն հաւատարիմ է , եւ իմաստուն սանէ զտղապս
 9 Արգարութիւնք Տեառն ուղղւոյ են եւ ուրախ աւնեն զտիրա , պատուիրանք
 10 Տեառն լոյս են եւ լոյս տան աչաց , երկեւզ Տեառն սուրբ է եւ մնայ յաւիտեան , զատաստան Տեառն ճշմարիտ
 11 է , եւ արգար ի նոյն : Յանկալի է նա քան զտկի եւ քան ⁹զակոնս պատուականս բազումս , քաղցր է նա քան զմե-
 12 զու խորխոս : ¹⁰Քանզի ծառայքս պահեսցէ զայս , ի պահել նմա հատուցումս բազում :
 13 Չայնցս ասու իւր ո՞վ կարէ առնուլ ի միտ . ի գաղանեաց իմոց սուրբ արա
 14 զիս , Տէր . ¹⁰Եւ յօտարէն՝ պահես զճատոյս քո . ապա թէ ոչ տիրեացն ինձ . յայնմամ ամբիժ ելէց , եւ սուրբ ելէց
 15 ի մեզոց մեծաց , եղիցինքզ հաճոց լանք բերանոյ իմոյ , եւ խորհուրդք սրտի իմոյ ստալի քս յամենայն ժամ , Տէր ¹⁰օգնականս իմ՝ եւ փրկիչ իմ :

ՍԱՂՄԱՍ ԺԹ (Ի)

1 ⁵Ի կատարած . Սաղմոս Դաւթի :
 2 Լուրիցէ քեզ Տէր յաւուր անձկութեան , օգնականս եղիցի քեզ անուն Ասատուոյ
 3 Յակալրայ : Ասաքեցէ քեզ Տէր օգնութիւն ի սրբութենէ իւրմէ , եւ ի Միտիւնէ
 4 ընկալցի քեզ , Յիչեացէ Տէր զամենայն պատարագս քո , եւ զուխաս քո ընդու-
 5 նեկի արասցէ : ¹¹Տայէ քեզ Տէր ըստ սրտի քում , եւ զամենայն խորհուրդս
 6 քո նա կատարեսցէ : Յնծապուք մեք

¹ Եբր. զապար փրկութեան քս . եւ աջ քս օրոցայց զիս , եւ հեղութիւն քս մեծացոյց զիս
² Եբր. սորոսփեցան ի խաբսանէն ³ Եբր. վեւիմ
⁴ Եբր. Դ-Կ-Է ⁵ Եբր. Աս . զլուս երած շտայն

⁶ Եբր. Արեղական եհար խորան ի նոսա ⁷ Եբր. շրջան ⁸ Եբր. կանոնք ⁹ Եբր. զապի փորձեալ յոյժ . քաղցր է նա քան զմեզր , եւ քան զմեզր հոսեալ ի խորիւն : ¹⁰ Եբր. Յամբարտաւանից եւս ¹¹ Եբր. այցիցի Ե-Է-Է-Է , Հանգիստ :

ի փրկութեան քում, յանուն Աստուծոյ մերոյ՝ միւր մեծք եզրցուք՝։ Իցուսցէ Տէր զամենայն ինդրուածս քո։

7 Այժմ ծանեայ՝ զի կեցոյց Տէր զօծեալ իւր. լուաւ սմա յերկնից ի սրբութենէ իւրմէ, ի գորութիւն փրկութեան աջոյ

8 իւրոյ։ Սոքա կատօք եւ սոքա երկվարօք, այլ մեք զանուն Տեառն Աստուծոյ մերոյ կարգտողք։ Սոքա խափանեցան եւ անկան, մեք յարեաք եւ ուզուիք եզաք։ Տէր, կեցո զվազաւորն, եւ լուր մեզ յաւուր յորում կարգացուք սա քեզ։

ԱԱՂՄՈՍ Ի (ԻԱ)

1²ի կատարած. Սաղմոս Դաւթի.

2 Տէր, ի գորութեան քում ուրախ եղիցի թագաւորն, ի փրկութեան քում

3 ցնծասցէ յոյժ։ Զցանկութիւն սրտի նորա ետար նմա, եւ զկամս յիջանց նորա ոչ արգելեր ի նմանէ։³ Ժաման արարեր զնա յօրհնութիւն քաղցրութեան քո, եւ եզր ի զլուխ նորա պասկ⁴ ի քարէ սրտուականէ՝։ Կեանս խնդրեաց ի քէն, եւ ետար նմա ընդ երկայն աւուրս, յաւիտեանս յախանից։ Մեծն փառք նորա ի փրկութեան քում, զփառս եւ զմեծաշայտութիւն զիցես ի վերայ նորա։ Տացես զնա յօրհնութիւնս յախանանս յախանից, ուրախ արասցես զնա յուրախութիւնս կրեաց քոյ։

8 Թագաւոր յուսացաւ ի Տէր, յողորմութենէ Բարձրելոյն նա մի՞ սասանեցի։

9 Դացի ձեռն քո ի վերայ թշնամեաց քոց, եւ աջ քո գացէ զամենայն ստուշիս քո։ Իբցես գոսա որպէս հնոց հրոյ՝ ի ժամանակի⁵ կրեաց քոյ։ Տէր բարկութեամբ իւրով խռովեցուցէ զնոս, եւ հուր կերիցէ զնոս։ Պատու նոցա յերկրէ կորիցէ, եւ զաւակ նոցա յորդուց ի մարդկանէ։ Ստորեցան ի քէն չարութեամբ, խորհեցան խորհուրդ զոր

13 ոչ կարացեն հաստատել։ Արասցես գնուս հալածեալս, զի մնացուածս քո պատուս քոստեացիս զերեսս՝ նոցա, Բարձր լիւր, Տէր, ի գորութեան քում. օրհնեացուք, եւ սաղմոս ասացուք զօրութեան քում։

ԱԱՂՄՈՍ ԻԱ (ԻԲ)

1⁷ի կատարած. փասն առաւօտին օգնականութեան՝։ Սաղմոս Դաւթի.

2⁸ Աստուած, Աստուած իմ, հայեաց առ իս, ընդէր թողեր զիս. հետի եղեր ի փրկութենէ իմմէ՝։⁹ փասն բանից յանցանաց իմոց՝։ Աստուած իմ, ի տուէ կարգացի առ քեզ, եւ ինձ ոչ լուար. ի զիչերի՝ եւ ինձ ոչ անապեր։ Դու ի սուրբս բնակեալ ես, զօվեալ յիսրայելի՝։ Ի քեզ յուսացան հարքն մեր, յուսացան ի քեզ եւ փրկեցեր զնոս։

6 Առ քեզ ազազակեցին եւ կեցին, ի քեզ յուսացան եւ ոչ ամաչեցին։

7 Այլ ես որքն եմ եւ ոչ եմ մարդ, նախապէս մարդկան եւ արհամարհանք ժողովրդոց։ Ամենեքեան որ սեսանէին զիս արհամարհէին զինեւ, խօսէին յիթամուրք եւ չարմէին զզուխս իւրեանց։

9 Յուսացաւ ի Տէր եւ փրկեացէ զնա, կեցուցէ զնա զի կամի զնա։ Դու ես որ հաներ զիս յարգանդէ, յոյս իմ ստեանց

11 մօր իմոյ։ Ի քեզ անկայ ես յարգանդէ, յորովանէ մօր իմոյ, զու ես Աստուած իմ։ Մի ի բացեայ անիր յինէն, զի նեղութիւնք մերձեալ են, եւ ոչ ոք է որ օգնէ ինձ։ Եւրջ եզեն զինեւ զուարակք բազումք, եւ ցուք¹¹ գէրք պաշտօնեցին զիս։ Բացին ի վերայ իմ գրեւանս խրեանց, որպէս առեւծ զի մեռչէ

15 եւ յախտակէ։ Ես որպէս զջուր հեղայ, եւ ցրուեցան ամենայն ոսկերք իմ, եւ եղեւ սիրտ իմ որպէս մոմ հալեալ ի մէջ որովայնի իմոյ։ Չորացաւ որպէս խեցոյ զօրութիւն իմ, լեզու իմ ի քիմս իմ կցեցաւ, եւ ի հող մահու¹² իջուցին զիս։ Եւրջ եզեն զինեւ չուք բազումք, եւ ժողովք չարաց պաշտօնեցին

18 զիս։ Ծակեցին գձեռս իմ եւ գոսա իմ, եւ թուցին զամենայն ոսկերս իմ։

19 Նոքա հայեցան եւ սեսին զիս։ Բաժանեցին զհանդերձս իմ ի մէջ իւրեանց, եւ ի վերայ պատուճանի իմոյ վիճակս արկանէին։ Դու, Տէր, մի՛ հետի¹⁴ աներ զօգնականութիւն քո յինէն, եւ

1¹Էբ. կանգնեցուք նշան 2¹Էբ. Առ գլուխ երամշտացն 3¹Էբ. յիշել յետեւ, Հանդիստ 4¹Էբ. յազգայ սրբոյ 5¹Ա. յիշել, բարկութեան քո 6¹Էբ. յաղեղուն քո պատրաստ եղեցես ընդդէմ

7¹Էբ. Առ գլուխ երամշտացն. ի վերայ Այելէգ Շահարի 8¹Էբ. Աստուած իմ, Աստուած իմ 9¹Էբ. ի բանից ազազակի իմոյ 10¹Էբ. ոչ գազարեցից (4) Դու սուրբ ես, բնակեալ ի գոփութիւնս Իսրայելի 11¹Էբ. Բասանու 12¹Էբ. իջուցեր 13¹Էբ. թուցցին 14¹Էբ. առներ. զօրութիւն իմ. փութա օգնել ինձ

- 21 Տէր , յօգնել ինձ նոյեաց¹ : Փրկեա ի սրոյ զանձն իմ , եւ ի ձեռաց չանց զմիա :
- 22 Թորութիւն իմ : Փրկեա զիս ի բերանոյ առիւծու , յեղջիւրէ միևիջևերուց² ՚ զխոնարհութիւն իմ³ :
- 23 Պատմեցից զանուան թո եզրարց իմոց :
- 24 Ի մէջ եկեղեցւոյ օրհնեցից զքեզ : Երկիրւզածք Տեսան , օրհնեցէք զՏէր . առննայն զուսին Յակոբիւսն փառաւոր արայցնն զնա . եւ երկիրէ ի Տեսանէ առննայն զուսին Իսրայելիս : Զի ոչ արհամարհեաց եւ ոչ սնարդեաց Տէր զազօթս ազքատին , եւ ոչ զարձոյց զերեսս իւր չինէն , այլ ի կարգոյ Յիւսուս⁴ առննայն իմ , յեկեղեցիս մեծս օրհնեցից զքեզ⁵ : զուստս իմ կատարեցից առաջի ամենայն երկիրւզածաց նորա :
- 27 Կերպիւն անանկը եւ յազիցիւն , օրհնեցին զՏէր ոչք ինպրին զնա . կեցցին սիրտք⁶ նոցա յաւիտեանս յախանից :
- 28 Յիշեցնին եւ զարձային առ Տէր ամենայն ծագք երկրի . երկիր պապցին⁷ նմա առննայն սոհմք ազանց : Զի Տեսան է արքայութիւն , եւ նա սիրէ ի վերայ ամենայն հեթանոսաց , կերան եւ երկիր պապին նմա ամենայն պայարաք երկրի . առաջի նորա անկցին ամենեքեանս :
- 31 որ իշաննն⁸ ի հոգ , Անձն իմ նովա կեաց , եւ զուսկ իմ⁹՝ ծառայեցէ նմա :
- 32 Պատմեցի զՏեսանէ ազգի որ գայոցն է . պատմեցին զարգարութիւն նորա ժողովրդեան որ ծնանեցոցն իցէ , զոր արար Տէր¹⁰ :

ԱԱՂՄՈՍ ԻԲ (ԻԴ)

1 Կատարած . Աազմուս Դաւթի :

2 Տէր հովուեցէ զիս , եւ ինձ ինչ ոչ պակասեցէ :

Ի վայրի գայարեջ անդ ընակեցոյց զիս , եւ առ ջուրս հանգստեան սնոց զիս :

3 Դարձոյց զանձն իմ առ իս , առաջնորդեցն անէ ի ճանապարհս արգարս իմեան :

4 Կտան ինուան իւրոյ . Թէպէտեւ զնացից ես¹⁰ ի մէջ սասերայ մահու , ոչ երկեացի ի չարէ . զի գու , Տէր , ընդ իս ես . յուսոյ քո եւ զաւազան , նոքա մխիթանեցին զիս : Պատրաստ արարեր առա-

ջի իմ սեզան , անի յանդիմանն նեղչաց իմոց . օծեր իւզով զզլուս իմ ,¹¹ բաժակ քո որովէս անապակ արբեցոյց զիս :
6 Ոգորմութիւն քո , Տէր , զհեա իմ եկեացէ՝ զամենայն առաքս կենաց իմոց , ընակել ինձ ի տան Տեսան ընդ երկայնս առաքս :

ԱԱՂՄՈՍ ԻԳ (ԻԴ)

Աազմուս Դաւթի . ՚ միաշարաթուն :

1 Տեսան է երկիր լրիւ իւրով , աշխարհ
2 եւ ամենայն բնակիչք նորա : Կա ինքն ի վերայ ծովու հիմունս արկ նմա , ի վերայ դետոց պայտաստեաց զնա :

3 Ո՞վ կեցէ ի վեան Տեսան , կամ ո՞վ կաց-
4 ցէ ի սեղոջ սրբութեան նորա : Որ սուրբ է ձեռք եւ ամբիւծ արտիւ , որ ոչ առ

զնանրութիւնս յանձն իւր , եւ ոչ երգուս նեղութեամբ⁵ ընկերի իւ-

5 յուս⁶ : Սա աւցէ զօրհնութիւն ի Տեսանէ ,¹² զոգորմութիւն յԱստուծոյ փրկչէ

6 իւրմէ : Այս ազգ է որ ինպրէ զՏէր , ինպրէ տեսանել զերեսս Աստուծոյ Յա-

7 կովայ¹³ , Համարմէք ,¹⁴ իշխանք , զգրուես ձեր ի վեր , համարմցին՝ զրունք յա-

8 Ո՞վ է սա Թապաւոր փառաց , Տէր հզոր զօրութեամբ իւրով , Տէր հզոր

9 ի պատերազմի : Համարմէք ,¹⁵ իշխանք , զգրուես ձեր ի վեր , համարմցին՝

10 փառաց : Ո՞վ է սա Թապաւոր փառաց , Տէր զօրութեանց . սա ինքն է Թապաւոր փառաց :¹³

ԱԱՂՄՈՍ ԻԻ (ԻԵ)

1 Կատարած . Աազմուս Դաւթի :

2 Աս քեզ , Տէր , համարմք զանձն իմ .

3 Աստուած իմ , ի քեզ յուսացոյց , մի ա-

4 թիւնակցից , եւ մի ծիծաղեցնին զինեւ

5 թշնամիք իմ : Ամենեքեան որք համ-

6 բերն քեզ՝ մի ամաչեցնին , այլ համա-

7 բեանց : Զճանապարհս քո , Տէր , ցոյց ինձ , եւ զչաւիւրս քո ուսո ինձ . առաջ-

նորդեա ինձ ի ճշմարտութեան քում եւ

1 Եբբ. սուր ինձ պատասխանի 2 Եբբ. ի նմանէ
 3 Եբբ. նորա 4 Եբբ. պ-լ-տէ 5 Եբբ. իմ յե-
 կեղեցիս մեծս 6 Եբբ. ձեր 7 Եբբ. առաջի քո
 8 Եբբ. ի հոգ և նոր ոչ ոպրեցոցանէ զանձնս (31)
 9 Զուսակն 10 Եբբ. զի նա արար 11 Եբբ. ի մէջ ձորոյ

11 Եբբ. բաժակ իմ ի է (6) Արդարեւ բարութիւն
 և ոգորմութիւն զհետ իմ եկեղեցին 12 Կամ զար-
 դարութիւն 13 Եբբ. յեղեցի յաւեւս , Հանգիստ
 14 Եբբ. գրուեք , զգլուսեա ձեր ի վեր . ամբարձարեք :

ուսս զիս, զի զուս ես Աստուած փրկիչ իմ. եւ ես քիզ համբարի զօրհանս՝ պաղ :

6 Յիշեալ, Տէր, զգլխութիւնս քո եւ զօղոր-

7 մութիւնս սր ենն յաւիտենից : Զմեկս մանկութեան իմոյ եւ զանդիտութեան իմոյ մի՛ յիշեր, այլ յիշես զիս, Տէր, բոս սղորմութեան քում՝ վասն քաղցրութեան քո :

8 Զի քաղցր եւ ու զիւզ ես, Տէր. վասն այտորիկ օրէնսզէս ամենս զմեզաւ սրս ի

9 ճանապարհի : Ասաջնորդես նեւոց ի գատաստանի, եւ ուսուցանես նեւոց զճանա-

10 պարհս քո : Ամենայն ճանապարհք Տեառն ուղորմութեամբ եւ ճշմարտութեամբ են այնոցիկ, որ խնդրեն զուստ եւ զվիրայու-

11 թիւնս նորա : Վասն անուան քո, Տէր, քաւեա զմեզս իմ, զի բազում եղեն :

12 Ո՛վ է մարդ որ երկնչի ի Տեառնէ. օրէնսզէս ամենէ զիս ի ճանապարհի յոր

13 եւ հաճեցաւ : Անձն նորա ի բարութեան հանդիպէ, եւ զաւակ նորա ժառանգու-

14 զէ զերկիր : Զօրութիւն է Տէր՝ երկիրէ զաւանգ իւրոց, եւ զիրակորման իւր

15 ուսուցանէ նոցա : Աչքք իմ յամենայն ժամ առ Տէր են, եւ նա հանէ յորտղայթէ զոսս

16 իմ, նայեա առ իս եւ ուղորմա ինձ, եւ զի միամօր եւ ալքբոս եմ ես : Նեղութիւնք սրտի իմոյ բազում եղեն յոյժ,

18 եւ ի վշտաց իմոց հան զիս : Տես զխոնարհութիւն իմ եւ զգատտակ իմ, եւ

19 թող ինձ զամենայն մեղս իմ : Տես զթշնամիս իմ զի բազում եղեն, առելութիւնս զոր ի նանիր առեցին զիս :

20 Պահեա զանձն իմ եւ փրկեա զիս, եւ մի՛ յամօթ եղէց զի յուսացայ ի քեզ :

21 Զամբիժք եւ ուղիւք կցորդ եղեն ինձ,

22 եւ՝ ես քեզ համբերի : Փրկեա, Աստուած, զիւրայէլ յամենայն նեղութեանց նորա :

Ս ԱՂՄՈՍ Ի Ե (ԻԶ)

3 ի կատարած . Սաղմոս Դաւթի :

1 Քառ արա ինձ, Տէր, զի ես յամբռութեան իմում զնայի, ի Տէր յուսացայ

2 զի մի՛ եղէց հիւանդ : Փորձեա զիս, Տէր, եւ քննեա զիս, փորձեա զերկ-

3 կամունս իմ եւ զսիրս իմ : Ուղորմութիւն քո, Տէր, առաջի աչաց իմոյ, եւ

4 նաճայ եղէց՝ ճշմարտութեան քում : Ոչ նոտայց ես յախտս նանորաց, եւ ընդ

5 անօրէնս ես ոչ մտից : Ատեցի ես զժուզովս չարաց, եւ ընդ ամպարիչսս ես

6 ոչ նստայց : Լուսացայց սրբութեամբս զձեռս իմ, եւ չորջ եղէց զսեզանով

7 քով, Տէր, Լսել ինձ՝՝ զձայն օրհնութեան քո, եւ պատմեղ զամենայն սքանչելիս

8 քո : Տէր, սիրեցի զվայելչութիւնս ամն քո, եւ զտեգի յարկի փասաց քոց : Մի՛ կորուսաներ ընդ ամպարիչսս զանձն իմ, եւ մի՛ ընդ սրս ոտխնահեզս զիւսնս

10 իմ : Որոց ձեւք ի բեանց յանօրէնութեան են, եւ այլ նոցա լի է կաշառօք :

11 Ես յամբռութեան իմում զնայի, փրկեա

12 զիս, Տէր, եւ ուղորմեա ինձ : Ոսն իմ կայցէ յուղորթեան, յեկեղեցիս Դմեձս օրհնեցից զքեզ :

ՍՈՂՄՈՍ ԻԶ (ԻԷ)

Սաղմոս Դաւթի, 3 միւշչեւ օժեպ էր :

1 Տէր լոյս իմ եւ կեանք իմ, ես յումմէ՛ երկեայց : Տէր ապուէն կենաց իմոյ,

2 ես յումմէ՛ զօղպայցայ : Ի մերձենալ առ իս չարաց ուտիլ զմարմին իմ, նեղիցք իմ եւ թշնամիք իմ նոքա սկարացան եւ

3 անկան : Թէ պատրաստեցի ի վերայ իմ պատերազմ, ոչ երկիպէ սիրս իմ : Թէ յարկէ ի վերայ իմ ճակատամարտ, սակայն եւ յայմիկ ի քեզ, Տէր, յուսացայ :

4 Զմի ինդրեցի ի Տեառնէ եւ զոյնս ապաւեմ, բնակել ինձ ի տան Տեառն զամենայն առուս կենաց իմոյ, սեռանել ինձ զվայելչութիւն Տեառն, եւ

5 նրամանս սալ՝ ի սաճարի յուս : Ծածկեաց զիս ի խորանի իւրում յուսուր չարի, ընդ յարկաւ արար զիս ի ծածկոյթ խորանի իւրում : Ի վիմի բարձր արաս

6 բեր զիս : Եւ այժմ բարձր արա զլուսի իմ ի վերայ թշնամեաց իմոյ, չուրջ եղէց՝ եւ մատուցից ի խորանի նորա պատարաք օրհնութեան, օրհնեցից եւ

7 սաղմոս ասայից Տեառն, Լուր, Տէր, ձայնի իմում, զի կարգայի առ քեզ :

8 Սղորմեա ինձ եւ լուր ինձ, Զի քեզ ասաց սիրալիմ, Եւ ինդրեցին երեսեք իմ,՝՝ զերեսս

9 քո, Տէր, ինդրեցից : Մի՛ գարձուցաներ զերեսս քո յինէն, եւ մի՛ խոտորիւ բարկութեամբ ի ծառայէ քումմէ՛. օգնական իմ լեր, Տէր, եւ մի՛ սնարցիւր զիս, եւ

1 իբբ. Կազանիք. 2 իբբ. բնասմութիւն Տեառնէ ընդ
 2 իբբ. Ամբռութիւնս եւ զպս թիւնս պահեցեցն զիս,
 քանզի 3 իբբ. Կառնէ 4 իբբ. սասանեցուց
 5 իբբ. գնացի ի

6 իբբ. Զի սոց լսել 7 իբբ. օրհնեցից զՏէր
 8 իբբ. փրկութիւն 9 իբբ. խոցրել զ- 10 իբբ.
 իմոյ որ չուրջ են զինեւ, 11 իբբ. Խնդրեցիք
 զերեսս իմ.

մի՛ թողուր զիս, Աստուած փրկիչ իմ՝
 10 Հայր իմ եւ մայր իմ թողին զիս, եւ
 11 Տէր ընկալաւ զիս : Օրէնսդէս արա զիս,
 Տէր, ի ճանապարհի քում, եւ ստուջնոր-
 12 զեա ինձ ի շաւիղս քո ուղիդ : Վասն
 թշնամեաց իմոց, մի՛ մասնեւր զիս ի ձեռս
 նեղչաց իմոց . յարեան ի վերայ իմ վկայք
 մեղաց, եւ ստեղծեմ ինձ յանօրէնութեան
 13 իւրեանց : Հաւատացի տեսնել զբա-
 րութիւն Տեառն յերկրին կենդանեաց :
 14 Համբեր Տեառն եւ քաջակերեաց, զօ-
 րացի սիրտ քո եւ համբեր Տեառն :

Ա Ա Ղ Մ Ո Ս Ի Է (ԻԸ)

Սաղմոս Դաւթի :

1 Աս քեզ, Տէր, կարգայի . Աստուած
 իմ, մի՛ լռեր յինէն . մի՛ երբեք լռեսցես
 յինէն, զի մի՛ նմանիցիմ այնոցիկ ոչք ի-
 2 ջանեն ի գուր : Լուր, Տէր, ձայնի
 ինզրուածոց իմոց յաղաչել ինձ սա քեզ,
 ի համբառնալ ձեռաց իմոց ի սաճար
 3 սուրբ քո : Մի՛ համարիւր ընդ ամպա-
 րիշտս զանձն իմ, եւ մի՛ ընդ այնոցիկ
 ոչք գործեն զանօրէնութիւն՝ կորուսա-
 4 ներ զիս . ոչք խօսէին զխաղաղութիւն
 ընդ ընկերս իւրեանց, եւ չարութիւն է
 4 ի սիրտս նոցա : Տուր նոցա, Տէր, ըստ
 գործոց նոցա, ըստ անօրէնութեան զնա-
 ցից նոցա հատո նոցա . ըստ գործոց ձե-
 5 ոցայ նոցա հատո նոցա՝ զհատուցումն
 Տեառն, եւ ոչ ի գործս ձեռաց նորա հա-
 յեցան . կործանեսցես զնոսա եւ այլ մի՛
 6 շինեսցին : Օրհնեալ է Տէր զի լուաւ
 7 ձայնի աղօթից իմոց : Տէր օգնական իմ
 եւ պաշտպան իմ . ի նա յուսացաւ սիրտ
 իմ, եւ ես՝ կամօք իմովք խոտտովան եղէց
 8 նոյ : Տէր զօրութիւն ժողովրդեան իւ-
 9 ռոյ : Փրկեա զժողովուրդս քո, եւ օրհ-
 նեա զժառանգութիւնս քո, հովուեա եւ
 բարձրացո զնոսա մինչեւ յաւիտեան :

Ա Ա Ղ Մ Ո Ս Ի Ը (ԻԹ)

Սաղմոս Դաւթի :

1 Մատուցէք Տեառն, որդիք Յասուծոյ,
 մատուցէք Տեառն զորդիս խոյոց՝ մա-
 տուցէք Տեառն զփառս եւ զպատիւ :

2 Մատուցէք Տեառն զփառս անուան նո-
 րա . եւ երկիր սլազէք Տեառն ՚ի սրա՛ն
 սրբութեան նորա՛ :
 3 Չայն Տեառն ի վերայ ջուրց, եւ Աս-
 տուած փառաց սրտաց, եւ Տէր ինքն
 4 ի վերայ ջուրց բազմայ : Չայն Տեառն
 զօրութեամբ, եւ ձայն Տեառն մեծվա-
 5 յելչութեամբ : Չայն Տեառն փշրէ զմայրս,
 եւ մանրէ Տէր զմայրսն Լիբանանու :
 6 Մանրեցէ զնոսա որպէս զմատաղա-
 տունկն Լիբանանու, որ սրբելին է որպէս
 7 զորդիս միեղջերոյ : Չայն Տեառն հա-
 8 տանէ քրոց ի հրոյ : Չայն Տեառն չարժէ
 զանապասն, եւ խոտկեցուցանէ Տէր զա-
 9 նասպան կաղէս : Չայն Տեառն՝ հաստա-
 աէ զեղջիւրուս՝, եւ յայտնի անէ զան-
 սառս . ի սաճարի նորա ամենեքեան
 10 սատուցեն զփառս նորա : Տէր՝ զձրհեղեղս
 զնստուցանէ եւ ցածուցանէ՝, թաղա-
 11 լորեսցէ Տէր յաւիտեան : Տէր զօրու-
 թիւն ժողովրդեան իւրոյ տացէ, եւ օրհ-
 նեսցէ զժողովուրդ իւր ի խաղաղութիւն :

Ա Ա Ղ Մ Ո Ս Ի Փ (Լ)

Սաղմոս օրհնութեանց, նաւակատեաց սաճարին, Դաւթի :

1 Բարձր աննմ գքեզ, Տէր, զի ճրկա-
 2 լար զիս, եւ ոչ ուրախ արարիւր զթշնա-
 3 յայի առ քեզ եւ բժշկեցիւր զիս . Տէր,
 4 հաներ ի զժողոց զանձն իմ, փրկեցիւր զիս
 յայնցանէ որ ի ջանն ի զուր :
 5 Սաղմոս սաացէք Տեառն, սուրբք նո-
 րա, խոտտովան եղբուք յիշատակի
 6 արութեան նորա : Չարմառութիւն է ի
 բարկութեան նորա, եւ կեանք են ի կա-
 մաց նորա . ընդ երեկոյս հանդիցեն լա-
 7 լիք, առաւօտու եղիցի ուրախութիւն :
 7 Ես ասացի ի բարեկենդանութեան ի-
 մում, թէ Ոչ տասանեայց յաւիտեան :
 8 Տէր, ի կամս քո ետուր՝ զգեղոյ իմոյ
 9 նէն՝ եւ ես եղէ խոովեալ : Աս քեզ,
 Տէր, կարգայի, եւ սոռ Աստուած իմ ա-
 10 զաղակեցի : Չի՛նչ օրուա է քեզ յարե-

1 Եբբ. ՎԷԺ 2 Եբբ. երգովք 3 Եբբ. հզորաց

4 Եբբ. ի վայելչութիւն սրբութեան 5 Եբբ. Տայ խայտալ նոցա իբրեւ գործ, Լիբանանու եւ Սրբեմնի՝ իբրեւ զորդիս միեղջերոյ : 6 Եբբ. սայ ձայնել եղջերուաց 7 Եբբ. նոսի ի վերայ ջուրց հեղեղաց 8 Եբբ. փրկեցիւր 9 Եբբ. վայրկեան 10 Եբբ. իբրեւ

նէ իմմէ, թէ իջանեմ ես յապահանու-
 թիւնս. մի թէ նոյ խոտաւան անիցի
 առ քեզ, կամ պատմեցէ՞ զճշմարտու-
 11 թիւնս քո, Լուաւ ինձ Տէր եւ ողորմե-
 12 ցաւ, եւ Տէր եղև ինձ օգնական: Գոր-
 ձոյց զսուղ իմ յարախուժիւնս, զի բժ-
 յինէն զբորձ եւ ինձ զգիցոյց զբարխաւ-
 13 թիւնս: Որպէս սպոյմոս սասացեն քեզ
 փառք իմ, եւ այլ մի՛ եւս զլիջացայց. Տէր
 Աստուած իմ, յաւիտեան խոտաւան ե-
 լէց քեզ:

ԱՎՂԱՌԱՍ Լ (ԼԱ)

1 Ի կտտարած. օրհնութիւն նահառա-
 կութեանս՝ Սաղմոս Գաթի,
 2 Ի քեզ, Տէր, յուսացայ, մի՛ ամաչեցիցի
 յաւիտեան. յարգարութեան քում փրկեա
 3 եւ ապրեցո զիս: Խնարանցո առ իս
 գունկն քո, վաղձաղեա կեցուցանել
 զիս. շեր ՚իմ, Աստուած, պաշտպան՝
 եւ սուն ապաւինի ողորմեցանել զիս.
 4 Զի ՚Յզօրիչ իմ եւ ապաւէն իմ դու ես.
 փանն անուան քո սաաջնորդեցեր ինձ,
 5 եւ սնուցեր զիս. եւ հանցես զիս յարտ-
 դայթէ յայսմանէ որ թաքուցաւ ինձ.
 6 դու ես պաշտպան իմ, Տէր, Ի ձեռս քո
 յանձն անեմ զհոգի իմ. փրկեցեր զիս,
 Տէր ՝Աստուած, ճշմարտութեանս քով,
 7 Ատեցեր՝ զայնտիկ որ պահեն զերկեւզ
 8 ի սնտախ. ես ի Տէր յուսացայ: Յնծա-
 ցայց եւ ուրախ եղէց ՚ի փրկութեան
 քում. հայեցար ի խոնարհութիւն իմ,
 9 եւ փրկեցեր ի վշտաց զանձն իմ. եւ
 ոչ մասնեցեր զիս Ի ձեռս նեղչաց իմոց,
 եւ կայուցեր յանդորրու գոտս իմ.
 10 Ողորմեա ինձ, Տէր, զինդեղեալ եմ ես.
 խոզկեցաւ ի սրտառութենէ ակն իմ՝
 11 անձն իմ եւ փոր իմ, Պակասեցան ի
 ցաւոց կեանք իմ, եւ ամբ իմ յոգւոց
 ելանելոյ. աղքատացաւ ի տկարութենէ
 զօրութիւն իմ, եւ ոսկերք իմ խոզկե-
 12 ցանս: Քան զամենայն թշնամիս իմ եղէ
 ես նախառ գրացեալ իմոց յոյժ, ա՜ն եւ
 երկեւզ ծանօթից իմոց. ամենեքեանս ոչք
 անսանէին զիս արատաքս, փախչէին յի-
 13 նէնս: Մտացեալ եղէ ես սրպէս միտեալ
 ի սրաէ, եւ եղէ ես սրաէս զանօթ կս-

14 րուսեալ: Զի յուայ ես զրամբաանս
 բազմայ՝ ոչք շորջ էին զինեւ, ի յու-
 զախիչ նոցա ի միտալին՝ անուղ զանձն
 իմ խորճեցանս:
 15 Այլ ես ի քեզ, Տէր, յուսացայ, ա-
 16 սացի՛ Դու ես Աստուած իմ. եւ ի ձեռս
 քո՞ է ծառանդութիւնս՝ իմ. փրկեա զիս
 ի ձեռաց թշնամեալ իմոց եւ ի նալած-
 17 չաց իմոց: Երևեցա զերեսս քո ի ծա-
 ւայս քո, ապրեցս զիս, Տէր, ըստ ո-
 զորմութեան քում:
 18 Տէր, մի՛ յամօթ եղէց զի կարգացի
 առ քեզ. ամաչեացեն ամաբարիչոք եւ
 19 իջցեն ի գծոխս. եւ համբ եղիցին չրթունք
 նենգաւորք՝ ոչք խօսէին զբարբարոյ զա-
 նիրաւութիւնս յամբարաւանութեան եւ
 յանդոսնել իւրեանց:
 20 Որպէս զի՛ բազում է ողորմութիւն
 քաղցրութեան քո, Տէր, զոր ստճեցեր
 երկեւզածաց քոց. արարեր գու այնու-
 ցիկ ոչք յուսացեալ են ի քեզ, առաջի
 21 որդւոց մարդկանս: Ամբարացեր զնոսս
 ի ծածկոյթի երեսաց քոց ի խոտութենէ
 մարդկանս. ծածկեցեր զնոսս ի խորանի
 22 քում ի հակատակութենէ լիզուաց: Օրհ-
 նեալ է Տէր, զի սքանչելի արար զու-
 զորմութիւնս իսր ինձ ի քաղաք ամուր:
 23 Ես սասցի ի զարմանալ իմում, թէ
 Ընկեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց.
 ՚Դիւանս այտորիկ՝ լուար ձայնի աղօթից ի-
 24 իմոց՝ յաղապակել իմում առ քեզ, Սի-
 րեղէք զՏէր, ամենայն սուրբք նորա,
 զի ստուգութիւնս իմոցէ Տէր, եւ հա-
 տուցանէ այնոցիկ որ ստաւել՝՝ աննեն
 25 զամբարաւանութիւնս: Քաջալիրեցա-
 րուք եւ զօրացին սիրաք ձեր, ամե-
 նեքեան ոչք յուսացեալ էք ի Տէր:

ԱՎՂԱՌԱՍ ԼԱ (ԼԲ)

Իմաստութեան Սաղմոս Գաթի:

1 Երանի՛ ում թողութիւն եղև մեղաց,
 եւ ծածկեցան ամենայն յանցանք նորա:
 2 Երանի՛ ան՝ որում ոչ համարեցի Տէր
 զմեզս նորա, եւ ոչ գոյ նենգութիւնս զի
 3 բերանս նորա: Լապի եւ եւ մաշկեցան
 10 ամենայն ոսկերք իմ առ աղաղակել ինձ
 4 10 առ Տէր՝՝ զօրհանապաղ: Ի տուէ եւ ի գի-
 չերի ծանրացաւ ձեան քո ի վերայ իմ,

1 Երանի՛ ում թողութիւն եղև մեղաց,
 եւ ծածկեցան ամենայն յանցանք նորա:
 2 Երանի՛ ան՝ որում ոչ համարեցի Տէր
 զմեզս նորա, եւ ոչ գոյ նենգութիւնս զի
 3 բերանս նորա: Լապի եւ եւ մաշկեցան
 10 ամենայն ոսկերք իմ առ աղաղակել ինձ
 4 10 առ Տէր՝՝ զօրհանապաղ: Ի տուէ եւ ի գի-
 չերի ծանրացաւ ձեան քո ի վերայ իմ,

1 Եբբ. Առ գլուխ Երամուտացն. 2 Եբբ. Իմ վէմ
 ամբութեան 3 Եբբ. վէմ 4 Եբբ. Աստուած
 ճշմարտութեանս (7) Ատեցի 5 Եբբ. յողոր-
 մութեանս

6 Եբբ. Են ծամանակք 7 Եբբ. սակայն գու 8 Եբբ.
 զհաւատարմին պահէ Տէր, եւ հատուցանէ ա-
 ստուութեամբ որ 9 Եբբ. յանձին 10 Եբբ. գալուստ

¹Գարձայ ի թշուառութիւն զի հարան
 5 յիս փուշք¹ : Հանդիստ : Զմեղս իմ ցու-
 ցից քեզ , եւ զանօրէնութիւնս իմ ոչ
 ծածկեցից ի քէն . ասացի թէ ²Պատմե-
 ցից ինձէն զմեղս իմ² , եւ զու թողցից
 զամենայն ամբարշտութիւնս մեղաց ի-
 6 մոց : Հանդիստ : Վասն այտորիկ յալօթս
 կացցեն առ քեզ ամենայն սուրբք ի ծամ
 ընդունելի : ³Բայց միայն ի ջուրցն հեղե-
 7 ձեացի³ : Դու եւ ապաւեն իմ ի նեղու-
 թենէ յայամանէ , ⁴որ չուրջ եղեն զի-
 նեւ : ցնծութիւն իմ . փրկեալ զիս յայն-
 8 ցանէ⁴ որ պաշարեցաւ զիս :⁵ Իմատուտ
 արարից զքեզ եւ խելամուտ ի ճանա-
 պարհ յոր եւ գնացեալս , եւ հասաստեցից
 9 ի վերայ քո զաչս իմ : Մի լինիք որպէս
 զձիս եւ զջորիս զի ոչ գոյ ի նոսա ի-
 մաստութիւն : ի սանձս եւ ի զանդանա-
 10 ւանդս ճմլեացեալ զիղակս նոցա , որ առ
 քեզ ինչ ոչ մերձեցինս Բաղում տան-
 ջանք են մեղաւորաց , բայց ոչք յուսան
 ի Տէր⁶ սղորմութիւն Տեառն չուրջ եւ
 11 զիցի զնոքօք : Աւրախ եղերուք եւ ցնծա-
 ցէք , սպարաք , ի Տէր . ⁷պարծեկարաք
 ամենեքեան ոչք ուղիղ էք սրտեք :

ՍԱՂՄՈՍ ԼԲ (ԼԳ)

⁶Սաղմոս Դաւթի :

1 Զնծայէք , արգարք , ի Տէր . ուղղոց
 2 վայելէ օրհնութիւն : Առաստիան եղե-
 րուք Տեառն ⁷օրհնութեամբ , սասանա-
 զեաւ սաղմոսարանաւ սաղմոս ստացէք
 3 նմա : Օրհնեցիք զՏէր յօրհնութիւննոր ,
⁶զի բարի է ,⁸ սաղմոս ստացէք նմա օրհ-
 4 նութեամբ . Աւղիղ են սպասգտեք Տեառն ,
 եւ ամենայն զործք նորա հաւատովք
 5 են . Եւ սիրէ ⁹զողորմութիւն եւ դիրա-
 ւունս Տէր . ողորմութեամբ Տեառն ի
 6 եղեւ երկիր . Եւ բանիւ Տեառն երկինք
 հաստատեցան , եւ հոգեով բերանոց նո-
 7 րա ամենայն զօրութիւնք նոցա : Ժո-
 զովեաց որպէս ի տիկ զճուրս ծովու ,
 8 եւ գնէ ⁹ի խորս զգանձս իւր⁹ : Երկիցէ ի
 Տեառնէ ամենայն երկիր , եւ ի նմանէ

¹ Եբր. պարտաութիւն իմ գարձաւ յերաշտու-
 թիւն ամբարն ² Եբր. Թոստափան եղեց զյան
 ցուածս իմ Տեառն ³ Եբր. արգարեւ ի յորդեղ
 ջուրց բազմաց ի նա ոչ մերձեցին ⁴ Եբր. յերգ
 փրկութեան շուրջ եղցինս զինեւ : Հանդիստ :
⁵ Եբր. զպէցեղս ուրախութեամբ ⁶ Եբր. պարծե-
⁷ Եբր. բնարա ⁸ Եբր. զարգարսութիւն ⁹ Եբր.
 զանդունդս ի շանմարանս

զողացեն ամենայն բնակիչք աշխարհի :
 9 Զի նա ասաց⁹ եւ եղեն , ինքն հրամայ-
 եաց⁹ եւ հաստատեցան :
 10 Տէր ցրուէ զխորհուրդս հեթանոսաց ,
 անարգէ Տէր զխորհուրդս ժողովրդաց ,
⁹եւ արձամարնէ Տէր զխորհուրդս իշ-
 11 խանաց :¹⁰ Խորհուրդ Տեառն յաւիտեան
 մնայ , խորհուրդ սրտի նորա ազդէ մին-
 12 չեւ յազդ : Երանի՛ ազգի որոյ ¹⁰ Տէր Աս-
 տուած օգնական է նմա¹⁰ , ժողովուրդ
 զոր ընտրեաց ի ժաւանդութիւն իւր :
 13 Յերկնից նայեցաւ Տէր յամենայն որդիս
 14 մարդկան . Ի պարտաս բնակութենէ
 իւրմէ հայեցաւ յամենայն բնակիչս աշ-
 15 խարհի : Լուսեղծ ¹¹առանձին զօրսա-
 նոցա , ի միս անու գամենայն գործս
 16 նոցա : Այ թէ ի բաղում զօրս իւր ապ-
 րեսոցի թաղաւոր , եւ ոչ սկայ ի բաղում
 17 զօրս թեան իւրում : Սուտ է ձի ¹²փրկու-
 թեան իւրում¹² , ի բաղում զօրութեան
 իւրում ոչ տարեցուցանէ ⁶զհեծեալս :
 18 Աչք Տեառն ի վերայ երկիւղածաց
 իւրոց , եւ ոչք յուսան յողորմութիւն
 19 նորա , Փրկել ի մահուանէ զանձինս նո-
 20 ցա , կերակրել զնոսա ի սովու : Անձինք
 մեր համբերեացին Տեառն , զի օգնա-
 21 կան եւ պաշարան մեր է : Ի նա ուրախ
 եղիցին սիրաք մեր , եւ յանուն սուրբնորա
 22 յուսասցուք եղիցի ողորմութիւնքս , Տէր ,
 ի վերայ մեր , որպէս յուսացաք ի քեզ :

ՍԱՂՄՈՍ ԼԳ (ԼԴ)

1 Սաղմոս Դաւթի . ի ժամանակի զի այ-
 լագունեաց զերեսս իւր տռաջի Արի-
 միկեբայ . եւ ապա արձակեաց զնա ,
 եւ զնայ :

2 Օրհնեցից զՏէր յամենայն ծամ , յամե-
 նայն ծամ օրհնութիւն նորա ի բերան
 3 իմ : Ի Տէր պարծեցի անձն իմ , լուր-
 4 ցին հեզք եւ ուրախ եղիցին : Մեծ ա-
 րարէք զՏէր ինեւ , եւ բարձր արաս-
 ցուք զանուն նորա ի միտսին :
 5 Խնդրեցի ի Տեառնէ եւ լուաւ ինձ ,
 յամենայն նեղութենէ իմմէ փրկեաց զիս :
 6 Մատիք առ Տէր եւ սոէք զոյս , եւ
 7 երեսք ձեր մի՛ ամաչեացին : Այս ազքատ
 կարգաց առ Տէր , եւ Տէր լուաւ ամա ,
 յամենայն նեղութենէ սորա փրկեաց
 8 զսա : ¹³Բանակ նրեչատակաց Տեառն չուրջ

¹⁰ Եբր. Աստուած Տէր է ¹¹ Եբր. համօրէն ¹² Եբր.
 ի փրկութիւն ¹³ Եբր. Հրեշտակ Տեառն զնէ
 զբանակ իւր շուրջ

է՞ զերկիւզածուք իւրովք, եւ պահէ՞
 9 զնոսա : Ճաշակեցէք եւ տեսէ՞ք՝ զի
 քաղցր է Տէր, երանեալ է այր որ յու-
 10 սայ ի նա : Երկիրուք ի Տեառնէ ամե-
 նայն սուրբ նորա, զի ոչ ինչ է պա-
 11 կասա թիւն երկիւզածաց նորա : Մե-
 ծամեծք ազքատացան եւ քաղցեան,
 բայց ոչք խնդրեն զՏէր՝ մի՛ պակասեցէ
 ի նոցանէ ամենայն բարութիւն :
 12 Եկայք, որդիք իմ, եւ լուարուք ինձ,
 13 եւ զերկիւզ Տեառն ուսուցից ձեզ : Ի՞՞վ է
 մարդ որ կամի զկեանս, սիրէ զուսուրս
 14 իւր անեանել ի բարութեան : Կեցո
 զիզու թո ի չարութենէ, եւ չրթոււնք
 15 քո մի՛ խօսեցին զնենդութիւն : Խո-
 սորեա ի չարէ եւ արա գրարի, խնդրեա
 զխաղաղութիւն եւ երթ զհեա նորա :
 16 Աչք Տեառն ի վերայ արգարոց, եւ
 ականջք նորա ի վերայ աղօթից նոցա :
 17 Երեսք Տեառն ի վերայ չարագործաց,
 սատակել յերկէ զյիշատակս նոցա :
 18 Կարգայն արգարք առ Տէր՝ եւ Տէր
 լուաւ նոցա, յամենայն նեղութենէ նո-
 19 պա փրկեաց զնոսա : Մերձ է Տէր առ
 այնոսիկ որ մաշեալ են սրախք, եւ
 20 զխոնարհս հողուլ կեցուցանէ : Բազում
 նեղութիւնք են արգարոց, յամենայնէ
 21 վրիէ զնոսա Տէր : Եւ պահէ զամենայն
 ոսկերս նոցա, եւ մի ի նոցանէ մի՛
 22 փշրեսցի : Չճանձնուորի չար է՞, բայց
 23 որ առեաց զարգարի՞ 3 զլլատցի : Փրկէ
 Տէր զանձինս ծառայից իւրոց, մի՛
 4 զլլատցին ամենեքեան ոչք յուսացեալ
 են ի նա :

ՍԱՂՄՈՍ 116 (115)

5 ի կատարած . Սաղմոս Դաւթի :

1 Դատեա, Տէր, զայնոսիկ ոչք գատին
 զիս, մարտիր ընդ այնոսիկ որ մարտն-
 2 յին ընդ իս : Առ զլէն եւ զասպար քո,
 3 եւ արի յօղնել ինձ : Հան զուր քո
 ընդդէմ հալածչաց իմոց, արցել զնոսա.
 եւ սաս զուցանձն իմ թէ՛ Փրկութիւն
 4 քո ես եմ : Ամաչեցին եւ յամօթ լիցին
 ոչք խնդրէին զանձն իմ . գարծցին յեստ
 եւ ամաչեցեն ոչք խորձէին ինձ չար :
 5 Եղիցին նոքա որպէս փոշի ստափի հող-
 մոյ, եւ հրեւցան Տեառն նեղեացէ զնո-
 6 սա : Եղիցին ճանապարհոր նոցա ի խա-

ւար եւ ի գայթակղութիւն, եւ հրեւ-
 7 տակ Աստուծոյ հալածեացէ զնոսա : Ի
 նանիր թաքուցին ինձ 6 որպայթ յաղա-
 կանութեան իւրեանց, եւ ի նանիր նա-
 8 խատեցին զանձն իմ՞ : Հասցէ ի վերայ
 նոցա որպայթ զար ոչ զխտացին, եւ
 որս զոր թաքուցին՝ առցէ զսաս նոցա,
 9 եւ յորպայթ ի նոյն անկցին : Այլ անձն
 իմ ցնծացէ ի Տէր, ուրախ եղիցի ի
 10 փրկա թեան նորա : Եւ ամենայն ոսկերք
 իմ սասացեն, Տէր, ո՞ նման է քեզ . զի
 փրկեաց զազքասն ի ձեալայ հօգրի, զազ-
 քասն եւ զանանկն յայնցանէ որ յա-
 փրչտակեն զնա :
 11 Յարեան ի վերայ իմ վկայք չարեաց,
 12 զոր ինչ ոչ զխաէի հարցանէին ցիս : Հա-
 տուցին ինձ չար փոխանակ ընդ բարոց,
 ոմնառանդել զանձն 7 իմ խորհեցան յորդ-
 13 ւոց ի մարդկանէ : Ես ի նեղել՞ նոցա
 քուրձ զկեանի, խոնարհ անէի պահօք
 զանձն իմ, եւ աղօթք իմ ի ծոց իմ
 14 գարծցին : Որպէս զեղբայր եւ զընկեր
 այնպէս 8 ճանոց լինէի, որպէս սղաւոր
 եւ արտուծ այնպէս խոնարհ անէի :
 15 Ի վերայ իմ՞ ուրախ եղեն եւ ժողո-
 վեցան, ժողովեցան յիս տանջանք եւ
 ես ոչ ծանեայ . 9 ցրուեցան եւ ոչ զլլա-
 16 ցան : Փորձեցին զիս եւ արհամարհեցին
 արհամարհանք, կրճատեցին ի վերայ իմ
 զատամուտս իւրեանց :
 17 Տէր, երբ տեսցես . իւրայ արա զանձն
 իմ ի խորամանկութենէ նոցա, եւ յա-
 18 սիւծուց զմիամբօրութիւն իմ : Խոստո-
 վան եղէց քեզ, Տէր, յեկեղեցիս մեծս,
 եւ ի ժողովս բաղմոց օրհնեցից քեզ :
 19 Մի՛ ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ
 ոչք ատէին զիս իտարապարտուց . աղ-
 20 նարկի անէին յիս աչօք իւրեանց : 10 Ընդ
 իս զխաղաղութիւն իտեկին, եւ ինքեանք
 բարկութեամբ զնենդութիւն խորձէին :
 21 Բայցին ի վերայ իմ զըրբանս իւրեանց,
 եւ տացին՞ Այո, այո, տեսին աչք մեր :
 22 Տեսեր, Տէր, եւ մի՛ լուիր, Տէր, մի՛
 23 ի բացեայ առնիր յնէն : Զարթիր եւ
 հալաց, Տէր, յիրառ ուսն իմ, Աստուած
 իմ՝ եւ Տէր իմ, ի գոտատանս իմ :

6 Եբր. զարգայթ իւրեանց ի փոս . ի նանիր փո-
 բեցին անձին իմնս մ՞ 7 Եբր. իմ, (13) եւ ի
 հիւանդութեան 8 Եբր. գնայի ընդ նոսա .
 իրիւն որ սղայ ի վերայ մօր, զիս այնպէս խոնարհ
 սունելիս (15) Ի կաղպ իմնս մ՞ 9 Եբր. պատտա եցին
 10 Եբր. Զի ոչ խաէին զխաղաղութիւն, եւ ընդդէմ
 ճանդարտեւըց երկրի զնենդութիւն խորձէին :

1 Եբր. Կորուոր տախիւծս 2 Եբր. Կորուայկ
 զամբարիշտ չարութիւն 3 Եբր. յանցաւոր
 եղիցի 4 Եբր. յանցաւոր եղիցին 5 Եբր. Կոխտ

24 Եւ իրաւ արա ինձ ըստ արգարութեան
 քում, Տէր Աստուած իմ. մի՛ ուրախ
 25 եղիցին յիս թշնամիք իմ. եւ մի՛ ա-
 սացին ի սիրտս իւրեանց թէ վաչ վաչ
 անձանց մերոց զի ընկրուաք զնա :
 26 Ամաչեսցին եւ յամօթ լիցին ոչք խըն-
 դային ընդ չար իմ. զպեցցին զամօթ
 եւ զանարգանս ոչք մեծաբանէին ի վե-
 27 բայ իմ : Յնծացին եւ ուրախ լիցին ի
 քեզ ամենեքեան, ոչք կամին ընդ ար-
 գարութիւն իմ. առասցին յամենայն
 ժամ՝ Մեծ է Աստուած, եւ ոչք կամին
 28 զխտաղաղութիւն ծառայի քո՝ : Լեզու իմ
 խօսեսցի վարգարութիւնս քո, զօրհա-
 նապազ զդուռութիւնս քո :

Ա Ա Ղ Մ Ո Ս Լ Ե (Լ Զ)

1 2¹ Ի կատարած . ծառայի Տեառն, Սաղ-
 մոս Դաւթի :
 2 3 Ասէ անօրէնն՝ ի մեղանչել ընդ միտս
 իւր՝ . թէ Զիք երկեզ Աստուծոյ առաջի
 3 աչաց նորա . 4 Ենկուսաց առաջի նորա
 զտանել զանօրէնութիւն, եւ առել զնա՝
 4 Բանք բերանոյ նորա՝ անօրէնութիւն եւ
 նենդութիւն են. ոչ կամեցաւ նա իմանալ
 5 զբարի : Զանօրէնութիւն խորհեցաւ յան-
 կողմի իւրում . եկաց նա յամենայն ճա-
 նապարհ որ ոչ է բարի, եւ ի չարէ նա
 6 ոչ ձանձրացաւ : Տէր, յերկինս է ողոր-
 մութիւն քո, ճշմարտութիւն քո որպէս
 7 չեւ յամպ : Արգարութիւն քո որպէս
 5 լիբինք, Աստուած՝, իրաւունք քո որ-
 պէս խորս բաղումս . զմարդիկ եւ զու-
 8 նասուն կեցողցաննս զու, Տէր : Որպէս
 զի՛ բաղում արարեր զողորմութիւն քո,
 Ատուած, այլ որգիք մարդկան ի նո-
 9 վանի թեւոց քոց յուսացին : Արբեցին
 նոքա ի պարարտութիւնէ տան քո, եւ
 զուզլոս փափկութեան քո տացնս բմպիլ
 10 նոցա : Ի քէն է, Տէր, աղբեր կե-
 նաց, եւ լուսով 6 երեսաց քոց՝ տեսաւ
 11 նեմք զլոյս : Ծագեա զողորմութիւնս քո
 ոչք ճանաչեն դերզ, զարգարութիւնս
 12 քո որ ուզիլ են սրախւք : Մի՛ եկեսցէ
 ի վերայ մեր ոտն ամբարտաւանից, եւ
 ձեռք մեղաւորաց մի՛ գորպայուցեն զմեզ :

13 Անց անկիցին ամենեքեան ոչք զօրծեն
 զանօրէնութիւն, մերթսցին եւ այլ մի՛
 կարասցեն հառտատել :

Ա Ա Ղ Մ Ո Ս Լ Զ (Լ Է)

Սաղմոս Դաւթի :

1 Մի՛ նախանձիր ընդ չարս, մի՛ ընդ
 այնտօրիկ որ զօրծեն զանօրէնութիւն :
 2 Զի որպէս խոտ վազվաղակի ցամաքեո-
 3 յին, որպէս զգոյարի խոտոյ վազվա-
 4 զակի սնցցին : Յուսա ի Տէր, եւ արա
 զքաղցրութիւն, բնակեա յերկրի եւ 7 հո-
 5 վուեսցիս ի մեծութեան նորա : Ժտես
 ի Տեառնէ՝ եւ նա տացէ քեզ զինդրուածս
 6 սրտի քո : Յայանես առաջի Տեառն զճա-
 նապարհս քո եւ յուսա ի նա, նա ա-
 7 բացէ . եւ հանցէ որպէս զլոյս զարգա-
 8 րութիւնս քո, եւ զիրաւունս քո որ-
 9 պէս զօր հասարակ : Հնազանց լեր Տեառն
 եւ ծառայեա նմա, եւ մի՛ նախանձիր
 ընդ այնտօրիկ որոց 8 առակեալ իցին ճա-
 10 նապարհք իւրեանց, ընդ մարդոց որ
 8 զործէ զանօրէնութիւն : Լուս ի բար-
 կութիւնէ եւ հանդիր ի սրամտութիւնէ,
 9 եւ մի՛ նախանձիր ընդ չարս : Զի չարք
 վազվաղակի ստատկեսցին, բացց ոչք
 համբերեն Տեառն՝ նոքա ժառանգեսցին
 10 զերկիր : Փոքր մի՛ եւ այլ ոչ եւս իցէ
 ամպարիչան, խնդրեսցես զտեղի նորա
 11 եւ ոչ գացես : Այլ որ հեղքն են՝ նոքա
 ժառանգեսցին զերկիր, եւ փափկացին
 ի բաղում խաղաղութեան իւրեանց :
 12 Սպասէ մեղաւոր արգարոյ, եւ կրճաէ
 13 ի վերոյ նորա զատամունս իւր : Այլ
 Տէր ծիծաղեսցի զնովաւ, քանզի յոտա-
 14 ջազոյն տեսանէ, զի հասեալ է օր նո-
 15 յա : Սուր հանին մեղաւորք եւ լարեցին
 զաղեղունս իւրեանց՝ հարկանել զաղ-
 15 քանն եւ զանանկն, սոյանանել 9 զայն որ
 15 խմարհն է սրախ : Սուրք նոցա մտցեն
 ի սիրտս նոցա եւ աղեղունք նոցա
 16 փշրեսցին :
 16 Լաւ է սակաւիկ ինչ արդարոյ քան
 17 զբաղում մեծութիւն մեղաւորաց : Եւ
 բազուկք ամոյարչացա խորտակեսցին .
 18 հաստապէ Տէր զարդարոյ, եւ ճանաչէ 10
 զաւուրս ամբից . ժառանգութիւն նո-
 19 ցա յաւիտեան եղիցի : Մի՛ ամաչեսցին

1 Եբբ. Մեծասցի Տէր, որ կամի գեաղաղութիւն
 ճառայի իւր 2 Եբբ. Աս զլուս երած յասցն 3 Եբբ.
 Բանք զանօրէնութեանէ անզգ ամին ի սրտի իմում
 4 Եբբ. Զի որքէ զանձն յաչս իւր, թէ անօրէ-
 նութիւն իւր ոչ յայանեսցի եւ եղիցի տեսիլ :
 5 Ա-մ, լերինս Տգորս 6 Եբբ. բով

7 Եբբ. ճարակեա զճշմարտութիւն : (4) եւ ուրու
 լեր Տեբամբ 8 Եբբ. յաջողեալ 9 Եբբ. զայնտօրիկ որոց
 ուզիլ են ճանապարհք 10 Եբբ. յեջին յա-եւ-լ, Տէր

նորա ի ժամանակ չարութեան, այլ
 20 յաւուրս սովոյ յաղեսցին: Անա մեղա-
 ւորք կորիցեն, եւ ի չնամիք Տեառն ՚ի
 փառաւորել եւ ի բարձրանայ իւրեանց՝
 պահասեսցին որպէս ծուխ՝ շիջ պակա-
 21 սէ՛: Փոխ առնու մեղաւորն եւ ոչ հա-
 սուցանէ, այլ որ արդարն է ողորմի եւ
 22 տայ: Չ՛կր օրհնեն զՏէր՝ ժառանգեսցեն
 զերկիր, եւ ոչք անիծանեն՝ սատակես-
 ցին ի նմանէ՛:՝
 23 Ի Տեառնէ ուղղին զնայք անն, զճա-
 24 նապարն նորա նա կամի յոյժ: Թէպէտ
 եւ գայթակեսցի, նա մի՛ կործանեսցի,
 25 զի Տէր ձեռնկալու է նորա: Մանուկ
 էի ես եւ ծերացայ, եւ ոչ տեսի զարդարն
 արճամորենայ, եւ ոչ զգաւակ նորա թէ
 26 մուրանայ հայ: Չօրհնապազ ողորմի
 եւ տայ փոխ, զուակ նորա օրհնեալ եւ
 զիցի շաւխտանս:
 27 Խոտորեա ի չարէ եւ արա զբարի:
 Ընակեսցեն յաւիտեանս յաւիտենից՝ ՚ի
 28 նմա: Տէր սիրէ զիրաւունս, եւ ոչ ընդ
 վայր հարկանէ զսուրբս իւր, այլ յա-
 ւիտեանս պահէ զնոսա: շանօրէնք հա-
 29 պարչապ սատակեսցի: Այլ արդարք
 ժառանգեսցեն զերկիր, եւ ընակեսցեն
 յաւիտեանս յաւիտենից ՚ի նմա:
 30 Բերան արդարոյ պատմէ զխմասու-
 թիւն, եւ լեզու նորա խօսեսցի զիրա-
 31ւունս: Օրէնք Աստուծոյ իւրոյ են ի սրտի
 իւրում, եւ մի՛ գայթակեսցին զնայք
 32 նորա: Հայի մեղաւորն ընդ արդար եւ
 33 ինորէ սպանանել զնա: Այլ Տէր ոչ թո-
 զու զնա ի ձեռս նորա, եւ ոչ պատա-
 34 պարտէ զնա՝ յորժամ զատի զնա: Համ-
 բեր Տեառն եւ սրճեա զճանապարհս
 նորա, եւ բարձր արասցէ զբեզ ի ժա-
 ռանգել զերկիր, եւ զսատակումն մե-
 զաւորաց տեսցես:
 35 Տեսի զամպարիչան վերացեալ բարձ-
 36 րացեալ որպէս՝ զմայրս Լիբանանոս: Ան-
 ցի՛ եւ աճա ոչ էր, ինորկեցի՛ եւ ոչ զտաւ
 37 առիկ նորա: Չ՛կանա զամբում թիւն, եւ
 սնս զուղղութիւն: զի զոն մնայուածք
 38 առն խաղաղարարի՛: Անօրէնք հայածեա-
 ցին ի միախն, եւ զսակ ամպարչտաց

39 կորիցէ: Փրկութիւն արդարոց ի Տեառնէ
 է, վերակացու է նոցա ի ժամանակ
 40 նեղութեան: Օրհնեսցէ նոցա Տէր եւ
 վրկեսցէ զնոսա: Խորհուրաց է ի մեղա-
 ւորաց եւ կեցուցէ զնոսա, զի յուսա-
 ցան ի նա:

ՍԱՂՄՈՍ 115 (112)

1 Սաղմոս Դաւթի. առ ի յիշատակ շաւ-
 թաթու:

2 Տէր, մի՛ սրամտութեամբ քով յանդի-
 մաներ զիս, եւ մի՛ բարկութեամբ քով
 3 խրատեր զիս: Զի՛ նեաք քո հարսն յիս,
 4 եւ յիս հաստատեսցու ձեռն քո: Աչ գոյ
 բժշկութիւն մարմնոյ իմոյ յերեսոց բար-
 կութեան քո, ոչ է խաղաղութիւն ոս-
 5 կերաց իմոյ յերեսոց մեղաց իմոյ: Ա-
 նօրէնութիւնք իմ բարձրացան քան
 զզուլս իմ, որպէս բռն՝ ծանր
 6 ցան ի վերայ իմ: Նեխեսցան եւ փու-
 7 իմոյ: Տառապեցայ եւ խնայր՝ եղէ յոյժ,
 8 զօրհնապազ արտում քնայի: Զի՛ անձն
 իմ լի եղեւ չարչարանօք, եւ ոչ զոյ
 9 բժշկութիւն մարմնոյ իմոյ: Չարչարե-
 ցայ եւ խնայր՝ եղէ մինչեւ յոյժ, մանչէի
 առ հեծութեան սրտի իմոյ:

10 Տէր, առաջ քո է ամենայն ցանկու-
 թիւն իմ, եւ հեծութիւն իմ ի քէն ոչ
 11 ծածկեսցու: Սիրտ իմ խոտիկեալ յիս
 եւ եթող զիս զօրութիւն իմ, լոյս աչաց
 12 իմոյ՝ եւ այս ոչ եղեւ ընդ իս: Բարե-
 կամք իմ եւ մերձաւորք իմ՝ ճառջի իմ
 մերձեցան եւ՝ կային, եւ մերձաւորք
 13 իմ հեռի եղին յինչն: Դճնապատէին
 զիս եւ՝ ինորէին զանձն իմ: ոչք խընդ-
 բէին չար ի վերայ իմ՝ խօսեցան զա-
 նօրէնութիւն, եւ զնկնութիւն զօրհա-
 14 նապազ խորհեցան: Այլ հս որպէս խուլ՝
 զի ոչ լսէ, որպէս համր՝ որ ոչ բանայ
 15 զերբան իւր: Եղէ ես որպէս մայր՝ որ
 ոչ լսէ, եւ ոչ զոն խօքը ի բերան նորա
 16 եւ ի քեղ, Տէր, յուսացայ, եւ դու
 17 լուիցես ինձ, Տէր Աստուած իմ: Ասացի
 թէ՛ Մի՛ ուրախ եղիցին յիս թշնամիք
 իմ, ի ստաննել ռախի իմոյ՝ ի վերայ իմ
 18 մեծամեծս խօսեցան: Ես ՚ի սանձմանս
 պատրաստ եմ, եւ յոսք իմ առաջի իմ
 19 են յամենայն ժամ: Զանօրէնութիւն
 իմ պատանցից, եւ հոգացայց վտան մե-
 6 իբր. յերեսոց տառապանաց իմոց ի բաց 7 իբր.
 եւ որոգայթս լարէին ոչք 8 իբր. ի գոյլի եւ

1 իբր. իբրեւ զճարպ գառանց սպառեսցին. 2 իբր. գայթակէսեցի. 3 իբր. Բանդի օրհնեալք նորա ժառանգեսցեն զերկիր, եւ անիծեալք նորա սատակեսցին: 4 իբր. ծառ գայար ի տեղեոյ իւրում: 5 իբր. Նկատեա զամբիծն, եւ հոյեացայ յուղղելն, զի վախճան առնն՝ խաղաղութիւն է

20 զայ իմոց : Իսկ արդ թ չնամիք իմ կեն-
 21 վանի են , եւ զօրացեալ են քան զիս .
 եւ բազումք էին ոչք առէին զիս ի տա-
 21 րապարտուց : Ոչք հատուցին ինձ չար
 վտիտանակ ընդ բարոյ . չարտիտակին
 զինէն , զի ես երթայի զհեն արդարու-
 22 թեան : Մի՛ թսուր զիս , Տէր , Աս-
 սուած իմ , եւ մի՛ ի բացեաց ամիր
 յինէն , հայեաց յօգնել ինձ , Տէր վրկու-
 թեան իմոյ :

ԱՆՂՄԱՍ ԼԸ (ԼԹ)

1 Դի կատարած , Իդէթուճայ՝ . Սալմոս
 Դաւթի :

2 Ասացի թէ Պանցից զճանապարհս իմ,
 զի մի՛ մեղաց լեզուաւ իմով , եզի պա-
 հարան բերանոյ իմոյ՝ ի հակատակել
 3 մեղաւորին առաջի իմ : Սուլ եղէ ²եւ
 խնարհեցայ՝ , լսեցի ի բարութենէ եւ
 4 ցաւք իմ նորոյնցան յիս : Ջեռաւ սիրտ
 իմ ի փորի իմում , եւ ի խորհուրդս իմ
 5 վասեցաւ հուր : Սոսեցայ լեզուաւ իմով
 եւ ասացի ,

Յոյց ինձ , Տէր , զկատարած իմ եւ
 զիմա ուսուրց իմոց քանիօն է , զի զի-
 սացից թէ որչափ ինչ պակասեալ է
 6 յինէն , Անա ³չալով եզիր զաւուրս իմ ,
 եւ կար զօրութեան իմոց որպէս ոչ ինչ է
 առաջի ՚իմ . սակայն ամենեւին ընդու-
 7 նայն է ամենայն մարդ մահգի՝ : Ապա-
 քէն որպէս ի պատկերի չրջի մարց ,
 սակայն ի գուր խոտի , զանձէ եւ ոչ
 զիտէ աւմ ժողովէ :

8 Իսկ արդ՝ ո՞յ է համբերութիւն իմ՝
 թէ ոչ զու , Տէր , ⁵կամ կար զօրու-
 9 թեան իմոյ՝ թէ ոչ ի քէն :՝ Յամենայն
 անօրէնութենէ իմմէ ⁶փրկեցեր զիս ,
 եւ նախատինս անզգամաց յարարեր զիս :
 10 Լուս եղէ եւ ոչ բացի զբերան իմ , զի
 11 զու արարերս Ի բաց արս յինէն զամն-
 ջանս իմ , զի ի զօրութենէ ձեռին քո
 12 ես պակասեցայ : Կշտամբութեամբ վասն
 մեղաց խրատեցեր զմարդ , մաշեցեր որ-
 պէս ⁸արդիտասան զանձն՝ նորա . սա-
 կայն ընդունայն է ամենայն մարդ : Հան-
 13 զիս : Լուր , Տէր , աղօթից իմոյ ,
 ունկն զիբ ինզրուածաց իմոյ . արտաս-

ուաց իմոց մի՛ լսեր . պանդուխտ եմ
 ես առաջի քո , նժդեհ եւ անցաւոր որ-
 14 պէս ամենայն հարք իմ : Թող արս ինձ
 զի հանգեացյ մինչչեւ երթեալ իցեմ ,
 ուստի ոչ եւս զամնիցլմ :

ԱՆՂՄԱՍ ԼԹ (Խ)

1 Դի կատարած . Սալմոս Դաւթի :

2 Համբերելով համբերի Տեառն , եւ նա-
 յեցաւ առ իս , եւ լուաւ ազօթից իմոց :
 3 Ե՛հան զիս ի զբոյ տատապանաց , ի կա-
 ւոյ եւ ի ազմոյ . հաստասեաց ի վերայ
 վիմի զոսս իմ , եւ ուզեաց զզնացս
 4 իմ : Արկ ի բերան իմ օրհնութիւն նոր ,
 զօրհնութիւն ⁵Տեառն Աստուծոյ մերոյ :
 5 Տեսցեն բազումք եւ երկիցեն եւ յու-
 սացին ի Տէր . երանեալ է այր ¹⁰որոյ
 անուն Տեառն յոյս է նորա՝ . ոչ հայե-
 ցաւ նա ի նանքութիւն , եւ ոչ ի մո-
 լութիւն սուս :

6 Բազում արարեր զու , Տէր Աստուած
 իմ , զքանչիւիս քո , եւ ¹¹խորհրդոց քոց ոչ
 ոք է որ նմանի քեզ . պատմեցի եւ խօ-
 սեցայ եւ բազում եզեն՝ քան զթիւ :

7 Ընդ զոնս եւ ընդ պատարագս ոչ հա-
 ձեցար , լսելիս հաստասեցեր ինձ . զող-
 ջակէզս եւ զվասն մեղացն ոչ ինդրե-
 8 ցեր : Յայնժամ ասացի թէ Ահաւասիկ
 գամ ես , ի զուխս զբոց զբեալ է վասն
 9 իմ , Առնել զկամս քո , Աստուած իմ ,
 կամեցայ , եւ զօրէնս քո ի մէջ որո-
 10 վանի իմոյ : Աւեաարանեցից զալպա-
 րութիւնս քո յեկեղեցիս մեծս . ահա
 զըթմունս իմ ոչ արգիլից ի քէն . Տէր ,

11 զու գրտացերս Զի զարգարութիւնս քո
 ոչ ծածկեցի ի սրտի իմում , զճշմար-
 տութիւն քո եւ զփրկութիւն քո . ա-
 սացի եւ ոչ թաքուցի զօղորմութիւնս
 քո , եւ ճշմարտութիւնս քո ի ժողո-
 12 վրդենէ մեծէ : Այլ զու , Տէր , մի՛
 հեռի առներ զզթութիւնս քո յինէն . զի
 ողորմութիւն քո եւ ճշմարտութիւն քո
 13 յամենայն ժամ ընկալցի զիս : Շարջ
 եզեն զինս չարք որոյ ոչ էր նոցա
 թիւ , հասին ինձ անօրէնութիւնք իմ ,
 եւ ես ոչ կարացի սեսանել . բազում
 եզեն քան զհեր գլխոյ իմոյ , եւ սիրտ
 14 իմ եթօզ զիս կամեաց , Տէր , վրկել զիս :

15 Եւ , Տէր , յօգնել ինձ նայեաց : Ամա-
 9 ԼԸ : Աւ զլուս երամ շտացն 10 ԼԸ : որ եզ
 11 ԼԸ : իւր ի Տէր 11 ԼԸ : վարհուրդս քո որ
 տու մեզ չէ հնար կարգել առաջի քո . պատ-
 մէի եւ խօսելի , սակայն բազում եւ

1 ԼԸ : Աս . զլուս երամ շտացն 2 ԼԸ :
 լուս թեամբ 3 ԼԸ : թիւս 4 ԼԸ : քո . որ-
 ցարեւ ամենայն մարդ ընդունայն է ի հաստա-
 տութեան իւրում : Հանգիտս : 5 ԼԸ : զմեզ
 6 ԼԸ : փրկեալ 7 ԼԸ : մի՛ առներ 8 ԼԸ : ցեց
 զքանկալիս

չեացեն եւ յամօթ լիցին ոչք խնդրէին
 զանձն իմ բաննոյ զսա . զտրօյցին յեսս
 եւ ամաչեացեն որ խնդրէին ինձ չար :
 16 Կրեպեն զամօթ առ մամայն փազվա-
 17 զակի , որ առէին ինձ Վաչ փաշ : Յնձսա-
 ցին եւ ուրախ լիցին ի քեզ , ամենեւե-
 րեան որ խնդրեն զքեզ , Տէր . սասացեն
 յամենայն մամ՝ Վեճ է Աստուած , եւ
 18 ոչք սիրեն զփրկութիւն քո : Կսազքաս
 եւ սնանկ եմ , Աստուած , խորհեա զիս .
 օգնական եւ սրաչապան իմ ես , եւ գու-
 Աստուած իմ , մի՛ յամենայր :

ԱՍԳՄԱՍ Խ (ԽԱ)

1 2^ի Կատարած . Աազմոս Դաւթի :
 2 Երանի՛ որ խորհի զազքատն եւ զար-
 նանին , յաւուր չարի փրկէ զնա Տէր :
 3 Տէր փրկէ զնա եւ կեցուցանէ , երանելի
 սունէ զնա ի վերայ երկրի , եւ ոչ մամնէ
 4 զնա ի ձեռս թշնամեաց իւրոց : Տէր
 օգնական է նմա ի մահինս զսոց իւ-
 րոց , զամենայն անկողինս նորա զար-
 ձուցանէ ի հրահալութիւնէ նորա :

ԱՍԳՄԱՍ ԽԱ (ԽԲ)

1 2^ի Կատարած . իմաստութիւն որդւոցն
 Կորնայ :
 2 Որպէս փափաքէ եղջիւրու յաղրերս ջուրց ,
 այնպէս փափաքէ սնձն իմ առ քեզ ,
 3 Աստուած : Ծարաւի է սնձն իմ առ
 4 քեզ , Աստուած հօր եւ՝ կենդանի .
 երբ եկից երևեցաց իրեացոյ Աստու-
 5 ձոյ : Եզեն ինձ արաստաք իմ կերտ-
 կուր ի սուէ եւ ի գիշերի , եւ այն զի
 6 առէին զիս զօրհանապազ՝ թէ Ո՛ւր է
 7 Աստուած քո : Զայս որպէս յիշէի՝ աւ-
 ուսպէր յիս սնձն իմ . 8 քաջակրէի զի
 մօրց ընդ յարկաւ սքանչելեաց սանն՝
 Աստուծոյ . ի ձայն գնձութիւնս խոստո-
 9 վանութեան , եւ ի ձայն բարեկենդա-
 նութեան :
 6 Արց ընդէ՛ր արտում ես , սնձն իմ ,
 կամ ընդէ՛ր խոտիս զիս . յուսա առ
 Աստուած , 6 խոստովանեա նմա , փրկիչ
 երեսաց իմոց Աստուած է :

5 Ես սասցի , Տէր , ողորմեա ինձ ,
 բժշկեա զսնձն իմ , ես մեղաց քեզ :
 6 Թշնամիք իմ սասցին ինձ չար , Ե՞րբ
 իցէ զի մեոցի եւ կորիցէ անուն նորա :
 7 Մասնէր ակասնել զնանրութիւն , խօսէր
 ի սրտի իւրում , եւ ժողովէր զանօրէնու-
 8 թիւնս յանձն իւր . արասքս կյանէր եւ
 9 գնոյն խօսէր : Զինէն շնչէին ամենայն
 թշնամիք իմ . խօրհեցան չար ի վերայ իմ .
 9 Բոն անօրէնութեան Յեղին ի վերայ իմ .
 միթէ որ ննջիցէն՝ այլ ո՞չ՝ եւս յաւ-
 10 յուցու յսունել : Բանգի եւ սցրն իազա-
 զութեան իմոց յոր եւ եմ յուսացայ .
 որ առէր զնոց իմ՝ յաճարեաց սունել
 ինձ խարէութիւն :
 11 Այլ գու , Տէր , ողորմեա ինձ , կանգ-
 12 նեա զիս , եւ հասուցից նոցա : Յայսմ
 ծանեաց թէ հաճեցար ընդ իս , զի մի՛
 13 ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ : Այլ
 զիս յամբձութեան իմում ընկալար , եւ
 հաստատեցիր զիս առաջիքս յաւիտեան :
 14 Օրհնեալ Տէր Աստուած Իրայելի յա-
 լիսեանս յաւիտեանց : Եզիցի , եղիցի :

7 Անձն իմ յոյժ խառնեցա՞ն , փանս ոյ-
 տրիկ յիշեցի գքեզ յերկէն Յորդանա-
 8 նու , ի Հերմոնէ , ի լեանէ Փոքուէ : Ատք
 ի խորոց կարգացին առ քեզ , ի ձայն
 սահանաց քոց . ամենայն զրօսանք քո
 9 եւ ալիք քո անցին ի վերայ իմ : Ի
 սուէ պատարեաց Տէր զողորմութիւն
 իւր , գիշերի զօրհնութիւն նոր . եւ ա-
 զօթ քիմ առ Աստուած փանս կենաց իմոց :
 10 Ասացի Աստուծոյ՝ 7 Ընդունելի իմ ես .
 ընդէ՛ր մերժեցր զիս , ընդէ՛ր արտում
 11 զնամ ես ի նեղել թշնամոց իմոց : Ի
 փշրել ոսկերաց իմոց նախատեցին զիս
 թշնամիք իմ , յասել զիս զօրհանապազ
 12 թէ Ո՛ւր է Աստուած քո : Արց ընդէ՛ր
 արտում ես , սնձն իմ , կամ ընդէ՛ր
 խոտիս զիս . յուսա առ Աստուած , 8 խոս-
 տովանեա նմա՞ , փրկիչ երեսաց ձոց
 Աստուած է :

ԱՍԳՄԱՍ ԽԲ (ԽԳ)

9 Աազմոս Դաւթի :

1 Բաա արա ինձ , Աստուած , եւ իրա-
 արա ինձ ի զատաստանի իմում . յազգէ .
 եղէց նմա , ի փրկութիւն երեսաց նորա :
 (7) Աստուած իմ , խոտիցաւ յիս սնձն իմ
 7 Երբ Վէմ՝ 8 Երբ զի միւսանգամ խոստո-
 վան եղէց առ նա 9 ՅԵրբ զլ- - -

1) Երբ Մեծասցի Տէր 2) Երբ Աս զլու ի երամշտացն
 3) Երբ հեգաւ ի նա , եւ որ ննջէն ոչ 4) Երբ
 Աստուած , առ Աստուած 5) Երբ որպէս երթայի
 ընդ բազմութեան , զնոյի ընդ նոսա մինչեւ
 ի սուն 6) Երբ զի միւսանգամ խոստովան

որ ոչ է սուրբ, ի մարդոց մեղաւորէ
 2 նենգաւորէ փրկեալ զիս : Դու, Աստուած,
 հզօրիչ իմ ես, ընդէ՞ր մտապար զիս,
 ընդէ՞ր արտում քնամ ես ի նեղել թըշ-
 3 նամուց իմոյ : Առաքեա, Տէր, զլոյս քո
 եւ զճշմարտութիւն քո, զի առաջնոր-
 4 եւ ի յարկս քո : Մտից առաջի սեղա-
 նոյ Աստուծոյ, առ Աստուած՝ որ ու-
 բախ անէն զմանկութիւն իմ՝ խոստո-
 վան եղէց քեզ օրհնութեամբ, Աստուած,
 Աստուած իմ :
 5 Արդ ընդէ՞ր արտում ես, անձն իմ,
 կամ ընդէ՞ր խռովեալ զիս. յուսա առ
 Աստուած, ՝ խոստովանեա նմա՝, փրկիչ
 երեսոց իմոց Աստուած է :

ՍԱՂՄՈՍ ԽԳ (ԽԳ)

1 Յի կատարած . իմաստութիւն որդւոցն Կորխայ . ՝ Սաղմոս Դաւթի :

2 Աստուած, տկանջօք մերութք լուսք,
 զոր հարքն մեր պաամեցին մեզ. զգործն
 զոր գործեցեր յաւուրսնոցս, յաւուրսն
 3 տապիրս : Չեսն քո խելաց զհեթա-
 նաս, եւ գնոսս անկեցեր. չարչարեցեր
 4 զժողովուրդս եւ հաներ գնոսս : Ձի ոչ թէ
 պրով իւրեանց ժառանգեցին զերկիր,
 եւ ոչ թաղուկ նոցա փրկեաց գնոսս.
 այլ աջ քո եւ թաղուկ քո եւ լոյսերե-
 սաց քոց, զի հաճեցար զու ընդ նոսա :
 5 Դու ինքն ես Թագաւոր իմ եւ Աս-
 տուած իմ, որ իրամայեցեր զփրկութիւնս
 6 Յակորայ : Քեւ զթշնամիս մեր հարցօք,
 եւ անուամբ քով արհամարհեցօք
 7 զյարուցեալսն ի վերայ մեր : Այ թէ
 յազիզն իմ յուսացեալ եմ, եւ ոչ սուր
 8 իմ կեցօցանէ զիս . Այլ զու փրկեցեր
 զմեզ ի թշնամեաց մերոց, եւ զատելիս
 9 մեր յամօթ արարեր : Աստուծով պար-
 ծեացօք զօրհնապարհ, եւ անուան նո-
 րա խոստովան եղիցօք յաւիտեան :
 10 Բայց արդ մերծեցեր եւ անարկեցեր
 զմեզ, եւ ոչ ելեր, Աստուած, ընդ զօրս
 11 մեր : Դարձուցեր զմեզ յետս քան զթըշ-
 նամիս մեր, եւ ատելիք մեր յափշտա-
 12 կեցին զմեզ : Ետուր զմեզ որպէս զօշ-
 խար ի զննումն, եւ ընդ հեթանոսս

13 նյրուցեր զմեզ : Վաճառեցեր զժողո-
 վուրդս քո առանց ցնոյ, եւ ոչ ճոյ
 14 թիւ ազգադուի մերոյ՝ : Արարեր զմեզ
 նախախինս գրացեաց մերոց, ծագր եւ
 սոյսն կասականաց աշտոյիկ որ շուրջ
 15 էին զմեք : Արարեր զմեզ յառակս հե-
 թանոսաց, ի շարմել զլլուխս ժողովըր-
 16 ցոց : Ձօր ամենայն նախատինք իմ ա-
 ռաջի իմ են, եւ ամօթ երեսոց իմոց
 17 ծածկեաց զիս : Ի ձայնէ նախատորդին
 եւ չարախօսի, յերեսաց թշնամոյն եւ
 հալածչի :
 18 Այս ամենայն եկն ի վերայ մեր, եւ
 մեք զքեզ ոչ մտապարք եւ ոչ ստեցարք
 19 ուխտի քում, եւ ոչ զարձաք յետս
 սրտիւք մերովք . ՝ զու զարձուցեր զչա-
 20ւիւք՝ մեր ի ճանապարհաց քոց . Խո-
 նար՝ արարեր զմեզ ՝ ի անդի չարչարա-
 նաց՝, եւ ծածկեցին զմեզ ստուերք
 մահու :
 21 Թէ մոռացեալ իցէ մեր զանուն Աս-
 տուծոյ մերոյ, կամ ձգեալ իցէ զձեռս
 22 մեր յաստուածս օտարս, Սակայն Աս-
 տուած ՝ ինչպէ զայս, զի նա քննէ
 23 զղաղանիս սրտից մերոց : Վասն քո մե-
 ռանիւք զօրհնաւորաց, համարեցար
 որպէս զօշխար ի զննումն :
 24 Ձարթիր, ընդէ՞ր նշնես, Տէր . արի
 25 եւ մի՛ մերծեր զմեզ ի սպաս : Ձմէ՞
 զարձուցանես զերեսս քո ի մէնջ, մո-
 սանաս զազգաստութիւն եւ զնեղու-
 26 թիւնս մեր : Խոնար՝ եղին մինչեւ ի
 հող անձինք մեր, եւ յերկիր կցեցան
 27 մէջք մեր : Արի, Տէր, օգնեա մեզ, եւ
 փրկեա զմեզ վասն ՝ անուան քո :

ՍԱՂՄՈՍ ԽԵ (ԽԵ)

1 ի կատարած . զատանցելոց ժամանա- կաց, որդւոցն Կորխայ իմաստութիւն . Սաղմոս օրհնութեան վասն սիրելւոյն :

2 Բղիւսեցէ սիրտի՛ք զպատգամս՝ քօ բարիս,
 եւ ասեմ զգործս իմ թագաւորի . լեզու
 3 իմ որպէս քրիչ արագազիր զպրիս Գե-
 ղեցիկ տեամենելով քան զամենայն սրգ-
 ւոց մարդկան : սխեցան շնորհք ի շըր-

1 Եբբ. ուրախութեան ցնծութեան իմոյ 2 Եբբ. զի միւսանգամ խոստովան եղէց առ նա 3 Եբբ. Առ գլուխ երաժշտացն 4 Եբբ. որ-տե 5 Եբբ. բոյնցն յաւելու, Հանգիստ :

6 Եբբ. մեծացար գնովք նոցա 7 Եբբ. եւ ոչ խոտո- բեցան ոտք 8 Եբբ. ի սեղանջ վիշապաց 9 Եբբ. ոչ խնդրեցէ 10 Եբբ. ողորմութեան նա 11 Եբբ. Առ գլուխ երաժշտացն, ի վերոյ ճօշանիմի, իմաս- տութիւն որդւոցն Կորխայ, երգ սիրոյ :

Թանց քոց, վասն այտորիկ օրհնեաց
 զքեզ Աստուած յախտեան :
 4 Աձ գտուք ընդ մէջքս, Հզօր, վայել-
 5 չութեան եւ գեղոյքս : Լարեա, ուզչեա
 եւ թաղաւորեա վասն ճշմարտութեան,
 հեզութեան եւ արդարութեան, եւ ա-
 6 ռաջնորդեաց քեզ սքանչելապէս աջ քո :
 7 Աթոս քո, Աստուած, յախտեանս
 յախտենից, գաւազան ուզչութեան գա-
 8 լազան արքայութեան քո : Սիրեցիր
 զարդարութիւն, եւ տակեր զանօրէ-
 9 նութիւն. վասն այտորիկ օձ գրեզ, Աս-
 10 տուած, Աստուած քո իւզով ուրախու-
 11 թեան առաւել քան զընկերս քո : Զմուս
 եւ սառչին եւ կտախ ի գգեսաէ քումմէ,
 ի տաճարաց փղակրէկց, ուստի ուրախ
 12 արարին զքեզ : Դատերք թագաւորաց ի
 պատիւ. կացցէ զչխոյ ընդ աճմէ քումմէ,
 ի հանդերձս ոսկեհոսու զարդարեալ եւ
 13 պաճուճեալ : Լուր, դուստր, եւ տես,
 խոնարհեց զունին քո : մոտա զժողո-
 14 վուրդ քո եւ զտուն հօր քո : Զի ցան-
 15 կացաւ թաղաւոր գեղոյ քո. սա ինքն
 16 է Տէր քո, երկիր պագցես սմա : եւ
 զուստր Ծուրայ ի երկիր պագցէ սմա. եւ
 պատարապօք զերես սորա՝ պաշտեսցին
 մեծամեծք ի ժողովրդոց :

14 Ամենայն փառք դասիր թաղաւորի ի
 15 ներքոյ. ի վերջուսրս ոսկեհոսու զար-
 16 դարեալ եւ պաճուճեալ. տարցին թա-
 17 գաւորի կուսանք զհետ նորա, եւ զըն-
 18 կերս նորա տարցին նմա՝ : Աձցին ցնծու-
 թեամբ եւ ուրախութեամբ եւ տարցին
 19 հարց քոց եղիցին որպէք քո. կացուս-
 20 ցես զնոսա իչխանս ընդ ամենայն երկիր :
 21 Յիչեսցի սման քո ընդ ամենայն ազգս
 ազգաց. վասն այտորիկ ժողովուրդք
 խոտտովան եկիցին առ քեզ, յախտեան
 եւ յախտեանս յախտենից :

ԱՌԱՂԱՅ ԽԵ (ԽԶ)

1 Յի կատարած. որդւոյն Կորիայ ի վե-
րայ գաղտնեաց :

2 Աստուած մեր ապաւէն եւ զօրութիւն,

1 Նէբ. ԽԶ եղեմ պատարագօք, գերեսս քո 2 Նէբ. պաճուճեալ տարցի թագաւորի. կուսանք. ըն-
կերս նորա տարցին քեզ 3 Նէբ. Առ գլուխ
երաձշտացն. որդւոցն Կորիայ ի վերայ Ալա-
մովիայ երգ :

օգնական ՚ի վերայ նեզութեանց որ գտին
 3 զմեզ յոյժ՝ : Վասն այտորիկ ոչ երկիցուք
 մեք ի խոտիկ երկրի, ի փոփոխի լե-
 4 բանց ի սիրաս ծովու : Գոչեցին եւ խոտ-
 վեցան ջուրք նոցա, խոտիցան լերինք
 5 ի զօրութենէ նորա : 5 Կնացք գիտոց
 ուրախ առնես զբաղաքն Աստուծոյ, 6 եւ
 սուրբ սրար գյարկս իւր Բարձրեալն՝ :
 6 Աստուած ի մէջ նոցա եւ նոքա մի
 սասանեացին, օգնեացէ նոցա Աստուած
 ի վաղորդայնէ մինչ ի վաղորդայն :
 7 Խոտիցան հիթանուք, եւ խոնարհ եղն
 թագաւորութիւնք. եւ զձայն իւր
 8 Բարձրեալն եւ խոտիցաւ երկիր : Տէր
 զօրութեանց ընդ մեզ, 7 ընդունելի է
 9 մեր Աստուած Յակորայ : 5 Եկայք եւ
 տեսէք զգործս 8 Աստուծոյ, որ արտր
 զնշանս եւ զարուեստս ի վերայ երկրի :
 10 Ենար զպատերազմ ի ծագաց մինչ ի
 ծագս երկրի. զազեզունս փշրեաց,
 զզէնս խորատկեաց եւ զասպարոս սյր-
 11 եաց հրով : Կանխեցէք եւ ծանկրտք զի
 ես եւմ Աստուած. բարձր եղէց ի հիթա-
 նոսս, եւ բարձրացայ ի վերայ երկրի :
 12 Տէր զօրութեանց ընդ մեզ, 7 ընդունելի
 է մեր Աստուած Յակորայ : 5

ԱՌԱՂԱՅ ԽԶ (ԽԷ)

1 Յի կատարած. վասն որդւոյն Կորիայ .
Սաղմոս Դաւթի :

2 Ծափս հորէք, ամենայն հիթանուք,
 ազազակիցէք առ Աստուած ի ձայն
 3 ցնծութեան : Տէր բարձրեալ եւ աճար-
 կու, թագաւոր մեծ ի վերայ ամենայն
 4 երկրի : Հնազանդ արար զժողովուրդս
 ընդ մեզ, եւ զհիթանոսս ի ներքոյ ռախց
 5 մերոց : Հնարեաց 10 զմեզ իւր ի ժառան-
 գութիւն, զեղեցկութեանցն՝ Յակո-
 6 ռայ զոր եւ սիրեաց : 5 Համբարձաւ Աս-
 տուած օրհնութեամբ, եւ Տէր մեր
 7 ձայնիւ փողոց : Սաղմոս ասացէք 11 Աս-
 տուծոյ մերում՝, սաղմոս ասացէք
 թագաւորին մերում, սաղմոս ասացէք
 8 թագաւոր 12 մեծ ի վերայ ամենայն երկրի
 Աստուած է, սաղմոս ասացէք նմա ի-
 9 մաստութեամբ : Թագաւորեաց Աստուած

4 Նէբ. յոյժ գտանի ի նեզութեան 5 Նէբ. ԽԶ
յաւելու, Հանգիստ : 6 Նէբ. բնակութիւն սրբու-
թեան Բարձրեալն 7 Նէբ. ապաւէն 8 Նէբ.
Տեառն 9 Նէբ. Առ գլուխ երաձշտացն • որդ-
ւոցն Կորիայ Սաղմոս : 10 Նէբ. մեզ զմա-
գուլիւն մեր, զգաւաւորութիւն 11 Նէբ.
Աստուծոյ, սաղմոս ասացէք 12 Նէբ. գե-
տեմ

ի վերայ հեթանոսաց, Աստուած նստաւ
 10 յաթոս սրբութեան իւրոյ, ի խնայք յո-
 զորվրայ ժողովեցան առ Աստուած
 զբրանձու, ¹ զի Աստուծոյ զօրութիւնք
 յերկրէ յոյժ համբարձան ։

ԱԱՂՄՈՍ ԽԷ (ԽԸ)

1 ² Սաղմոս օրհնութեան սրբուցն Կորնայ,
 երկրորդ շարաթու ։

2 **Ս** Խժ է Տէր եւ օրհնեալ է յոյժ՝ ի քա-
 զաք Աստուծոյ մերոյ, ի լիառն սուրբ
 3 նորա ։ ³ Հասարմատ ցնծացէ ցնծու-
 թեամբ ամենայն երկիր, լերինք Սիոնի,
 կազմանք՝ հիւսիսոյ, քաղաք Թապաւոսի
 4 մեծի ։ ⁴ Աստուած ի սաճարի իւրում
 յայտնի, ի ժամանակի որպէս օգնական
 5 լինէր նոցա ։ ⁵ Ահաւասիկ թաղաւորու-
 թիւնք երկրի ժողովեցան, եւ անցին ի
 6 միասին ։ Ենքանք տեսին այսպէս եւ
 զարմացան, խռովեցան, սասանեցան ։
 7 Եւ զօգուին կարաւ զնոսա անդ, երկունք
 8 որպէս ի ծննդեան ։ Ի հոգմ ⁸ սաստիկ
 9 փշրեցես զնաւս ի Թարսիս՝ ։ Որպէս
 լուսք՝ սոյնպէս եւ տեսար, ի քաղաք
 10 Տեանն զօրութեանց՝ ի քաղաք Աստու-
 ծոյ մերոյ ։ Աստուած հիմունս արկնմա
 11 յաւիտեան ։ ⁶ Ընկալաք, Աստուած, զու-
 զօրմութիւն քո ի մէջ ⁷ ժողովրդեան
 12 քո ։ Ընտ անուան ջրամ, Աստուած,
 սոյնպէս եւ օրհնութիւն քո ընդ ամե-
 նայն տիեզերս, եւ արդարութեամբ լի
 12 է աջ քո ։ Աւրափ եղիցի լիառն Սիոն,
 եւ ցնծասցեն զաւերք Յուդայ, վանն
 իրաւանց քոց, Տէր ։

13 Երջեցարուք զՍիոնիւ, պաշարեցէք
 զնա, եւ ⁸ արտեցէք զպաշարակս նորա ։
 14 Իիք զսիրտս ձեր ի վերայ զօրութեանց
 նորա, ⁹ իսամեցէք զաւերս՝ նորա ։
 15 զի պատմիկ կարամիք յաղղ յայլ ։ Սա
 է Աստուած, Աստուած մեր յաւիտեանս
 յաւիտանից, եւ ա հովուեացէ վմեղ
 մինչեւ յաւիտեան ։

ԱԱՂՄՈՍ ԽԸ (ԽԹ)

1 ¹⁰ Ի կատարած. Սաղմոս սրբուցն Կորնայ
 2 **Ա**ւարուք զայս, ամենայն աղղք, ան-
 կընդիր լերուք ամենեքեան ոյք բնակ-
 3 եալ էք յայխարհի ։ ¹¹ Մուտնոյք երկրի
 եւ որդիք մարդկան, ի միասին մեծա-
 4 մեծք եւ անանկք ։ Բերան իմ խօսեցի
 զիմաստութիւն, եւ խորհար պ սրտի իմոյ
 5 զհանձար ։ Անարհեցուցից յառակուին
 զուսկն իմ, բացից ¹² զառակս օրհնու-
 թեան ի սկզբանէ՝ ։
 6 Ընդէր բնու երկնչիմ եւ յաւուք շարի-
 զի անօրէնութիւնք գնացից իմոց շաւրջ
 7 եղեն զինեւ ։ Յուսացեալքն ի զօրութիւն
 իւրեանց, ի բազմութիւն մեծութեան
 8 իւրեանց սարժեցցին ¹³ Եղբայր ոչ փրկէ,
 եւ ոչ փրկէ մարդ եւ ոչ սայ Աստու-
 9 ծոյ փրկանս, Եւ ոչ զգինս փրկանաց
 10 անձին իւրոյ ։ Վաստակեա յաւիտեան,
 եւ կեցցես մինչ ի պատս, եւ ոչ ակու-
 11 ցես զպակասութիւն ։ Յարժամ տես-
 ցես՝ թէ իմաստունք մեանայն, ի մի-
 սասին անպատք եւ անմիտք կորեցեն, եւ
 ի լոզցին օտարաց վեճութիւն իւր-
 12 եանց ։ ¹⁴ Գերեզմանք նոցա աուելք նոցա
 եղիցին յաւիտեան, եւ յարկք նոցա
 աղղէ մինչեւ յաղղ, եւ կարդացցին ա-
 13 նուանք նոցա ի հոգս իւրեանց ։ Մարդ ի
 պատուի ¹⁵ էր եւ ոչ իմացաւ, հաւա-
 սարեաց անասեօք անբանից եւ նման-
 14 եաց նոցա ։ Այս ճանապարհէ գայթակ-
 զութեան նոցա նոցին ։ յետ այսորիկ
 քերանսք իւրեանց հաճեցցին ։
 15 Որպէս խաշն ի զմտիս մասնեցցին,
 եւ մտն հովուեցէ զնոսա, եւ տիրեա-
 ցին նոցա ուղղւք ընդ առաւստս ։ ¹⁶ օղ-
 նութիւնք նոցա մաշեցցին ի զմտիս,
 16 եւ ¹⁷ ի փառաց իւրեանց անկցին ։ Բայց
 սակայն Աստուած փրկեացէ զանձն իմ
 ի ձեռաց զմտիսոց, յարժամ ընդուսկն վրա ⁶

¹ Եբբ. զի նորին իսկ Աստուծոյ են սաղաքք երկրի-
 բարձր է նա յոյժ ։ ² Եբբ. երգ, Սաղմոս սրգ-
 ւոյն Կորնայ ։ ³ Եբբ. Գեղեցիկ բարձրու-
 թեամբ, ուրախութիւն ամենայն երկրի, լիառն
 Սիոն. կողմն ։ ⁴ Եբբ. Աստուած յապարանս նորս
 ծանուցեալ իր բեւ սպաւէն ։ ⁵ Եբբ. արեւելից
 փշրեցես զնաւս Թարսիս ։ ⁶ Եբբ. այնչէն յաւելս,
 Հանգիստ ։ ⁷ Եբբ. սաճարի ։ ⁸ Եբբ. թուեցէք
⁹ Կ-տ, զնեցէք զապարանս

¹⁰ Եբբ. Աս գլուխ երամշտացն ¹¹ Եբբ. Որդիք
 մարդոյ եւ որդիք առն ¹² Եբբ. քնարու գա-
 սեղծուածս իմ ¹³ Եբբ. Չեղբայր ոչ փրկե-
 լով փրկէ ոյր, եւ ոչ սայ Աստուծոյ զփրկանս
 նորս ։ (9) Չի պատուական է փրկանք անձին
 նոցա, եւ թողցի ի պատս ։ (10) Եւ կեցցէ
 մինչեւ յաւիտեան, Կ-տ-ցէ զապակասու-
 թիւն ։ (11) Չի տեսցէ ¹⁴ Կ-տ, Ի խորհրդեան
¹⁵ Եբբ. ոչ մտացէ, հաւասարէ անասնոց կորու-
 սելոց ։ (14) Այս ճանապարհ նոցա է յիմարու-
 թիւն նոցն, յետեւ նոցա ընդ քերանս նոցա
 հաճեցցին, Հանգիստ ։ ¹⁶ Եբբ. կերպարանք
¹⁷ Եբբ. ի բնակութեանէ

17 Մի՛ երկնչիր յորժամ մեծանայ մարդ,
 եւ յորժամ բազում լինին փառք ասան
 18 նորա. Զի ոչ թէ ի մեծանել իւրում
 առցէ ընդ իւր գամենայն, եւ ոչ թէ
 19 իջցին փառք ասան նորա ընդ նմա: Այլ
 անձն նորա ի կեանս իւրում օրհնեցի,
 խոստովանս եզիցի քեզ՝ յորժամ լարի
 20 արասցես դու նմա: Մայէ նա մինչեւ
 յազգ հարց իւրոց, մինչեւ յախական
 21 լոյս մի՛ տեսցէ: Մարդ ի պատուի՝ էր
 եւ ոչ խնայտ, հաւատարեաց անասնոց
 անբանից եւ նմանեաց նոցա՝:

ԱՍՂՄՈՍ ԽԹ (Ծ)

Սաղմոս Ասաիայ:

1 Աստուած աստուծոց՝ Տէր խօսեցաւ,
 եւ կոչեաց զերկիր յարեւելից մինչեւ ի
 2 մուտս արեւու: Յի Սիոնէ՛ մեծ վայելչու-
 չութիւն, փրկութեան զեզոյ նորա:
 3 Աստուած մեր յարանապէս եկեացէ, եւ
 Աստուած մեր մի՛ գաղարեոցէ՞. հուր
 առաջի նորա յորրօքեցի, եւ չարջ
 4 գնովաւ մորիկ յորժ: Կոչեացէ զերկինս
 ի վերստ, եւ զերկիր՝ ի դասել զժո
 5 զովուրդ իւր, Յոգովել առ ինքն զսուրբս
 իւր, եւ ոչք գնեն զպատարացս ուխ-
 6 տից ի վերայ սեղանոց նորա՞ Պատ-
 մեցեն երկինք զարդարութիւն նորա,
 զի Աստուած գտաւոր է: Հանդիստ:
 7 Լուր, ժողովուրդ իմ, եւ խօսեցայց ընդ
 քեզ, եւ Մարտէլ, քեզ վիպեցից, զի
 8 Աստուած, Աստուած քո ես եմ: Ոչ թէ
 վասն պատարազաց քոց կշտամբեմ զքեզ.
 զի ողջակէզք քո առաջի իմ են յամե-
 9 նայն ժամ: Ոչ ընդունիմ ի ասանէ քումմէ
 զուարակս, եւ ոչ ի հօտից քոց նոխազո:
 10 Իմ է ամենայն զգզանս անտառի, երէ
 11 լերտանց՝ եւ ամենայն անտունս՞: Գիտեմ
 եւ զամենայն թռչունս՝ երկնից, զե-
 12 զեցկութիւն՞ վայրի ընդ իս է: Թէ
 քաղցեայց, քեզ ինչ ոչ ստացից. զի իմ
 13 է աշխարհ լրիւ խրով: Ոչ ուտեմ ես
 զմիս զուարակաց քոց, եւ ոչ զարիւն
 14 նոխազաց քոց բնպեմ:՝ Մատո Աստու-

ծոց պատարազ օրհնութեան, կատարեա
 15 Յարձրերցն գուխոս քո: Կարգացես
 առ իս յաւուր նեղութեան քո, ես
 փրկեցից զքեզ, եւ դու փառաւոր ա-
 րասցես զիս:
 16 Սակայն մեղաւորին առ Աստուած,
 Իսկ դու ընդէ՞ր բնաւ պատմեա՞ զարգա-
 րութիւն իմ, կամ անուս գուխա իմ
 17 ի բերան քո: Զի դու տանցի զխրաւ
 իմ, մերժեցի եւ յեսս ընկեցի՞ զամե-
 18 նայն բանս բերանոց իմոց՞: Թէ տեսա-
 նէ՞իր զգոզս՝ ընթանալիւր ընդ նոսա, եւ
 19 ընդ շունս գնէ՞իր զսամին քո: Բերան
 քո յաճարէր զչարութիւն, եւ լեզու քո
 20 նիւթէր գննեցութիւն: Ետեալ զեզ-
 րօքէ քումմէ չարախօսէիր, եւ ի վերայ
 որդւոց մօր քո գնէ՞իր զգայթակղու-
 21 թիւն: Զայս ամենայն արարեր, եւ ես
 լռեցի քեզ. կարծեցի՞ անօրէնք ի մտի
 քում, թէ եւ ես քեզ նմանիցեմ. արդ
 յանդիմանեցից եւ կայոցից զայս ամե-
 22 նայն առաջի քո: Իմացարուք, ամենե-
 քեան որոց մտացեալ իցէ զԱստուած,
 գուցէ երկեք՞ յափշտակիցիք, եւ ոչ ոք
 իցէ որ փրկիցէ:
 23 Պատարազ օրհնութեան փառաւոր
 արասցէ զիս. եւ 11անդ է ճանապարհ
 ուր՞ ցուցից նմա զփրկութիւն Աստուծոյ:

ԱՍՂՄՈՍ Ծ (ԾԱ)

1 12) Կատարած. Սաղմոս Դաւթի, (2) Ի
 ժամանակի իրբեւ եկն սա նա Նաթան
 մարգարէ, յորժամ մտեալ էր նա առ
 Բերտարէ:
 3 Ողորմեա ինձ, Աստուած, ըստ 9 մեծի
 ողորմութեան քում, ըստ բազում գթու-
 թեան քում քուեա զանօրէնութիւնս
 4 իմ. Ասաւել լուս զիս յանօրէնութեանէ
 իմմէ, եւ ի մեղաց իմոց սուրբ արա
 5 զիս: Զանօրէնութիւնս իմ եւ ինձէն
 զիտեմ, եւ մեղք իմ առաջի իմ են յա-
 6 մենայն ժամ: Քեզ միայն մեղաց, Տէր,
 եւ չար առաջի քո արարի. սրպէս ար-
 զար եզիցես ի բանս քո, եւ 13 յաղթօղ
 7 ի դատել քեզ: Անօրէնութեամբ յղա-
 ցաւ, եւ ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ:
 8 Դու, Տէր, զճշմարտութիւնս 14 սիրե-
 ցիք, զսնկալսս՝ եւ զձամկեալս իմաս-
 7 Լէբբ գօրէնս 8 Լէբբ գրան իմ 9 Լէբբ գ-լ-տ-
 10 Լէբբ յափշտակիցեմ 11 Լէբբ որում ուզէն
 զճանապարհ է-բ 12 Լէբբ Աս զլուե երա-
 ժըստացն 13 Լէբբ սուրբ եղիցիս 14 Լէբբ
 սիրեցեր յերկամուս

1 Լէբբ է եւ ոչ իմանայ, հաւատարէ անասնոց կո-
 բուսեցոց 2 Լէբբ Վ Սիոնէ՛ ի մեծ վայելչու-
 թեանէ զեզոյ, Աստուած փայլատեանաց (3) Աս-
 տուած մեր եկեացէ ե մի՛ լռեացէ 3 Լէբբ ժողովեցէք
 առ իս զսուրբս իմ, զորս եզին ուխտ ընդ իս
 պատարազաւ: 4 Լէբբ հաղարեոցոց 5 Լէբբ
 լերանց, եւ գազան 6 Լէբբ Միթէ ուտեմ ես
 զմիս ցլուց, կամ զարիւն նոխազաց ըմպեցեմ:

9 տուժեամբ քով յայտնեցեր ինձ : Յօղեալս յիս մշտկաւ եւ սուրբ եղէց , լուս եւ
 10 քան զձիւն սպիտակ եղէց : Լսելի արտ ինձ զցնծութիւն եւ զուրախութիւն , եւ
 ցնծասցեն ոտերիք իմ տառապեալք :
 11 Դարձո զերեսս քո ի մեղաց իմոց , եւ զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեալ յի-
 12 նէն : Սիրտ սուրբ հաստեա յիս , Աստուած , եւ հօգի ուղիղ նորոգեա ի
 13 փորի իմում : Մի՛ ընկենուր զիս , Տէր , յիրեսաց քոց , եւ զՀօգի Սուրբ քո մի
 14 հաներ յինէն : Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան քո , եւ հօգուով՝ պետութեան քո՝ հաստատեալ զիս :
 15 Ուսուցից անօրինաց զճանապարհսս քո , եւ ամպարիչաք առ քեզ պարծցինս :
 16 Փրկեա զիս յարենէ , Աստուած , Աստուած փրկութեան իմոց . ցնծասցէ լի-
 17 զու իմ յարգարութեանս քում : Տէր , եթէ զՀրթուս իմ բանաս , բերան իմ
 18 երգեսցէ զօրճնութիւնս քո : Թէ կամեցեալ էիր պատարագ՝ մատուցանէաք , բայց զու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճե-
 19 ցար : Պատարագ Աստուծոյ՝ հօգի խունարճ . զսիրտ սուրբ եւ զհօգի խմարճ Աստուած ոչ արճամարճէ :
 20 Բարի սրտ , Տէր , կամօք քովք Սիրտի , եւ շինեսցին պարիսպքն երուսա
 21 զեմի : Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս՝ հանցեն ի սեղանս քո զուրակս :

ՍԱՂՄՈՍ ԾԱ (ԾԲ)

1 Յի կատարած . Սաղմոս՝ Դաւթի . (2) Ի ժամանակի զի եկն Դովեկ երովմայեցի պատմեաց Սաւուղի , թէ Ահաւասիկ Դաւթի ի տան Աքիմիլիքայ է :
 3 Ձի՞ն՝ պարծի ի չարութեան , հօր , հօր-
 4 ուրէնութիւն . Չօրճանապագ զանիրաւութիւն՝ խորհեցաւ ի լեզուի իւրում , որպէս ածելի սուր սրեաց զիննդութիւն :
 5 Սիրեաց զչարութիւնս քան զբարութիւնս .

գանօրէնութիւն քան զխօսս արգարու-
 6 թեան : Սիրեաց նա զամենայն խօսս կործանման , եւ զլեզուս ննդաւորս :
 7 Վասն այտորիկ Աստուած կործանեացէ զիս ի սպառ , խլեսցէ եւ հանցէ զիս ի յարկաց իւրոց եւ զարմասս նորա յերկ-
 8 րէն կենդանեաց : Տեսցեն արգարք եւ երկիցին , զնովաւ ծիծաղեսցին եւ ա-
 9 սասցեն , Այս այր է որ ոչ սրար զԱստուած իւր օգնական , այլ յօսացաւ սա ի բազում մեծութիւն իւր , եւ զօրացաւ ի նանրութեան իւրում :
 10 Այլ ես որպէս ձիթեի պողպից ի տան Աստուծոյ . յուսացայ յողորմութիւն Աստուծոյ յաւիտեան եւ յաւիտեանս յաւիտեանից : Խոստովան եղէց քեզ յաւիտեան զի արարեր , եւ համբերից անուան քում , զի քաղցր է առաջի սրբոց քոց :

ՍԱՂՄՈՍ ԾԲ (ԾԳ)

7 Ի կատարած . Վասն Մադաղեթայ . Ի մաստութիւն՝ Դաւթի :
 1 Ասաց անդամս ի սրտի իւրում՝ թէ
 2 Ոչ զոյ Աստուած . Ապակննեցան եւ պղծեցան յանօրէնութեան իւրեանց , եւ
 3 ոչ ոք է որ անէ զբազցրութիւնս Աստուած յերկից նայեցաւ յամենայն որդիս մարդկան , տեսանել թէ իյէ ոք իմաստուն
 4 որ խղիւղիցէ զԱստուած : Ամենեքեան խոտորեցան ի միասին եւ անպիտանայան . ոչ ոք է որ առնէ զբարի , եւ
 5 չէ ոք մինչեւ ի մի : Ո՞րպէս ոչ ծանիցեն ամենեքեան , որ զործեն զանօրէնութիւն . ոչք ուտէին զժողովուրդ իմ որպէս կերակուր հացի , եւ առ Աստուած
 6 ոչ կարգացին : Անդ երկիցին զերկեզ ուր ոչ իցէ երկեզ . զի Աստուած ցրուեսցէ զսակերս՝ մարդահաճոյից . ամաչեցեն եւ յամօթ լիցին , զի Աստուած անար-
 7 գեաց զնոսս : Ո՞ սացէ ի Սիրտէ զփրկութիւնս Իսրայելի . ի զարձույսանել
 8 Տեսան զգերութիւն ժողովրդեան իւրոյ , ցնծացէ Յակոբ եւ ուրախ եղիցի Իսրայել :

1 Եբբ. կամաւորաւ , իմ , ազնուաւ 2 Եբբ. ընդ զճնս եւ ընդ ողջակէզս . յայնժամ 3 Եբբ. Աս զլուս երաժշտացն . Երգ 4 Եբբ. պարծիս , Այտեալ եբբ. յաւիտեան բնութիւն իմ : 5 Եբբ. որպէս փնչն է վեճեալ եւ մեղաւոր համարն : 6 Եբբ. ողբմութիւն Աստուծոյ է զբճանապագ : (2) 7 անհրաւութիւն

6 Եբբ. յեցին յաւելու , Հանգիստ : 7 Եբբ. Աս զլուս երաժշտացն . ի վերայ Մահագեթայ , երգ 8 Եբբ. որոց պաշարեն զքեզ 9 Եբբ. Աստուծոյ

ԱՂՂՄԱՍ ԾԳ (ԾԳ)

1¹ Կատարած . ընդ օրհնութիւնս՝ իմաստութիւն Դաւթի , Ի ժամանակի զի եկին Ձիփացիքն , եւ ասնն ցՄաուուզ՝ Ահաւասիկ Դաւթ թաքուցեալ նստի առ մեզ :

3 Աստուած , յանուան քում կեցոյ զիս , եւ ի զօրութեան քում իրաւ արա ինձ : 4 Աստուած , լուր աղօթից իմոց , ունին 5 զիր բանից բերանոյ իմոյ : Օտարք յարեան ի վերայ իմ , եւ հօրք խնդրեցին զանձն իմ , եւ ոչ համարեցան զքեզ Աստուած առաջի իւրեանց :²

6 Ահա Աստուած օգնական իմ , եւ Տէր 7 ընդբռնելի հոգւոյ իմոյ՝ : Ի դարձուցանել զչարսն ի թշնամիս իմ , ճշմարտութեամբ քով սաստակաւ զնոսա : Ես կամօք իմովք պատարագս մասուցից քեզ , խոստովան եղէց անուան քում , Տէր , 9 զի բարի է : Յամենայն նեղութենէ իմմէ փրկեցեր զիս , եւ ի թշնամիս իմ ետեսակն իմ :

ԱՂՂՄԱՍ ԾԳ (ԾԵ)

1¹ Կատարած . ընդ օրհնութիւնս իմաստութիւնս՝ Սաղմոս Դաւթի :

2 Աւնին զիր , Աստուած , աղօթից իմոց , եւ մի՛ անտես աններ զինչորուածս իմ : 3 Նայեաց առ իս եւ լուր ինձ , զի արամեցայ ես ի ձանձրանալ իմում եւ խոտ 4 վեցայ . Ի ձայնէ թշնամւոյն եւ ի նեղի մեղաորի , Վստորեցան յիս անիրաւութեամբ , բարկութեամբ ոլսս պահէին ինձ :

5 Սիրտ իմ խոտվեցաւ յիս , եւ երկեզ 6 մահու անկաւ ի վերայ իմ : Ահ եւ զողումն եկն ի վերայ իմ , եւ ծածկեաց 7 զիս խաւար : Ատէի՛ Տայր ոք ինձ թեւ որպէս զաղաւնոյ , զի թռչէի , վերա 8 նայի : Հեռացեալ զգորբէի յանապատի . 9 Սկն ունէի Աստուծոյ որ փրկէր զիս ի կարճամտութենէ ի զայրանալոյ , եւ ի միրկ 10 եալ նեղարտութենէ՝ : Ընկրտ , Տէր , եւ բաժանեա զեզուս նոցա , զի տեսի զանորէնութիւնս եւ զհակառակութիւնս ի 11 քաղաքի : Ի տուէ եւ ի զիչերի չուրջ եզեն զպարտալօք նորա անորէնութիւնք :

¹ Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն . ի վերայ նկինով թայ . ² Եբր. այնչին յա-եւ- , Հանգիտտ . ³ Եբր. է ընդ որս պաշտպան են անձին իմում ⁴ Եբր. զի ամէին յիս անիրաւութիւնս . ⁵ Եբր. Հանգիտտ (9) Աճապարէի փախչել ի սաստկութենէ հողմոյ . ի մըրկէ :

12 չարիք եւ մեղք են ի մէջ նորա : Եւ ոչ պակասեաց ի հրապարակաց նորա վաչիս 13 եւ նենդութիւնս : Ձի թէ թշնամւոյն նախատեալ էր՝ համբերէի արգելք , կամ ստեղծոյն մեծարանեալ էր ի վերայ իմ՝ 14 թաքչէի արգելք ի նմանէ : Իսկ զու , մարդ , հաւասար իմ , ճառաջնորդ իմեւ 15 ծանօթ իմ . Մարաքէն ի նոյն քաղցրացուցեր ինձ եւ քեզ կերակուր , զի՞ զնայաք միարանութեամբ ի սուսն Աստուծոյ : Եկեացէ մահ ի վերայ նոցա , եւ կենդանւոյն իջցեն ի դժգոս . զի չարութիւն է ի բնակութեան նոցա եւ 17 ի մէջ նոցա : Ես առ Աստուած կար 18 դացի , եւ Տէր լուսւ ինձ : Յերեկոյս , ի վտորդայն , եւ ի հասարակ աւուր՝ պատմեցի եւ ասացի , եւ լուիցէ ձայնի ի մում : Փրկեցէ խաղաղութեամբ զանձն իմ ՝ ի մերձաւորաց իմոց , զի կարեօք՝ 20 հասին ի վերայ իմ : Լուիցէ Աստուած եւ Վստար՝ արասցէ զնոսա , որ յառաջն է քան զյաւիտեանս . զի ոչ զոյր նոցա փոխանակ ,՝ եւ ոչ երկինս յԱստուծոյ : 21 Չկեաց զձեռն ուր ¹⁰ ի հասուցանել նոցա , եւ նոքա պղծեցին զօրէնս նորա : 22 Բաժանեցան ի սրտմտութիւնէ երեսաց նորա , եւ եհաս ի սիրտս նոցա՝ . կակուղ էին բանք նոցա . քան զձէթ , եւ ինքեանք էին որպէս պաք :

23 Ընկեա ի Տէր զոգուս քո , եւ նա կերակրէ զքեզ , եւ ոչ տայ յաւիտեանս 24 սասանութիւնս արգարոյ : Դու , Աստուած , իջուցեա զնոսա ի զուր պակասութեան , արք արիւնահեղք եւ նենդաւորք մի՛ հասարակեացին զաւուրս իւրեանց . այլ ես ի քեզ , Տէր , յուսացայ :

ԱՂՂՄԱՍ ԾԵ (ԾԶ)

1¹ Կատարած . վասն ժողովրդեանն , որ ի սրբոյն հեռացեալ էին . ի ժամանակի զի կալան զնա ալլազդիքն ի Գէթի . յարձանազիր . Սաղմոս Դաւթի :

2 Աղորմեա ինձ , Աստուած , զի կոխեաց

⁶ Կ- , ընկեր ⁷ Եբր. Խօսէաք ընդ միմիանս քաղցրութեամբ , ⁸ Եբր. յորց մերձեանս յիս , զի բազմութեամբ ⁹ Եբր. տաղէ պատասխանի , որ բնակէն ի յաւիտեանց : Հանգիտտ : Ձի ոչ փոխին նորա ¹⁰ Եբր. յորս հաշտ էին ընդ նմա . պղծեաց զուխ իւր : (22) Երբան նորա կակուղ է քան զկողի . այլ ի սրտի նորա պատեբազմ ¹¹ Եբր. Առ գլուխ երաժշտացն . ի վերայ Աղաւնոյ համեր՝ հեռացելոյ . Արձանագեր Կաւթի , ի ժամանակի զի կալան զնա ալլազդիքն ի Գէթ :

զիս մարդ, զօրհանապազ դասերազ-
 3 մունք նկղեցին զիս, Կոխեցին զիս թըշ-
 նամիք իմ զօրհանապազ, եւ բազում
 եղեն ոյք մարանչէին ընդ իս ի բար-
 4 ձանց: ¹Ի առէ ես ոչ երկեայց, զի ի
 5 Տէր յուսացայ: Աստուծով գովեցից
 զբանս իմ²: յԱստուած յուսացայ եւ ոչ
 6 երկեայց զի՝ արացէ ինձ մարդ: Զօր-
 հանապազ զբանս իմ սնարգեցին, զի-
 նէն էին խորհուրդք նոցա ի չարութիւնս:
 7 ³Պանգուխաք եղիցին եւ թաքթաքունք
 չըջեացին⁴: նոքա զարշապարի իմում
 սպասեցին՝ որպէս եւ սպասէին անձին
 8 իմոյ: ³Որպէս առ ոչնչէ մերժեցես
 զնոսա⁵: բարկութեամբ զժողովուրդս
 9 Տնազանդեցուցես, Աստուած: ⁶Զկեանս
 իմ պատմեցից քեզ: եղից զարատուս
 իմ առաջի քո որպէս խոտազար գու-
 10 ինձ: ⁷Գարծցին թշնամիք իմ յետախը-
 եանց, յուռբ յորում կարգացից առ
 քեզ: ա՜նա ծանեայ զի Աստուած իմ ես
 զու: ⁸ՍԱստուած օրհնեցից ի բանս իմ,
 11 եւ զՏէր գովեցից ի խօսս իմ⁹: յԱս-
 տուած յուսացայ եւ ոչ երկեայց, զի՝
 արացէ ինձ մարդ:
 12 ⁶Յինէն են ուխաք իմ, զոր ապ քեզ,
 13 Աստուած, օրհնութեամբ:՝ Փրկեցեր
 զանձն իմ ի մահուանէ, ⁷զաչս իմ յար-
 տատուաց, եւ զոսս իմ ի գայթակղու-
 թեանէ: հաճայ եղչց առաջի Տեսան
 յերկրին կենդանեաց⁸:

ՍԱՂՄՈՍ ԾԶ (ԾԷ)

1 ⁸Ի կատարած. Մի՛ սպականիր. Դաւթի
 արձանապիր. ի ժամանակի զի փախու-
 ցեալ թաքսցեալ էր նա յերեսաց Սաու-
 ղայ՝ յայրի անդ:
 2 Ողորմես ինձ, Աստուած, ողորմես
 ինձ, զի ի քեզ յուսացաւ անձն իմ. ի
 հովանի թեւոց քոց յուսացայց, մինչեւ
 3 անցցէ անօրէնութիւն: Այազակեցի առ
 Աստուած բարձրեալ, առ Աստուած բա-

¹ Եբբ. Յաւուր յորում երկեայց, ի քեզ յուս-
 ցայց: Աստուծով գովեցից զբանս նորս ² Եբբ.
 Ժողովին եւ թորչին ³ Եբբ. Յանօրէնութեան
 յիցի՝ նոցա խոտափել ⁴ Եբբ. Զթափառել
 իմ հաշուեցեր. զիբ զարտատուս իմ ի սկի
 յում. ո՛չ աստբէն ի դպրութեան քում են:
⁵ Եբբ. Աստուծով օրհնեցից զբանս նոս, Տերմո-
 օրհնեցից զբանս նոս ⁶ Եբբ. Յիմ վերայ են, Աս-
 տուած, ուխաք քո, մասուցից գովութիւնս քեզ:
⁷ Եբբ. ո՛չ եւ զոսս իմ ի գայթակղութեանէ, զի
 զնացից առաջի Աստուծոյ ի լոյս կենդանեաց
⁸ Եբբ. Առ գլուխ երաժշտացն

4 բերար իմ: ⁹Առաքեաց յերկնից եւ կե-
 ցոյց զիս, եզ ի նախաամինս որ կոխէին
 զիս. առաքեաց Աստուած զողորմու-
 5 թիւնս եւ զճշմարտութիւնս իւր. եւ
 փրկեաց զանձն իմ ի միջոյ զազանաց, զի
 ննչէի ես խռովեալ¹⁰: որդւոց մարդկան
 առամունք իւրեանց զէն եւ նեպք են,
 եւ լեզուք նոցա որպէս զուր սուտերի
 6 Բարձրեալ ես զույրկինս, Աստուած,
 եւ յամենայն երկրի են փառք քո:
 7 Ողորմայթ պատրաստեցին ոսկի իմոց,
¹⁰ խոնարհ արարին զանձն՝ իմ. փորեցին
 առաջի իմ խորխորաս, եւ անկան ինք-
 8 եանք ի նոյնս¹¹: Պատրաստ է սիրտ իմ,
 Աստուած, սպարաստ է սիրտ իմ օրհ-
 նել եւ սաղմոս ասել ¹² քեզ փառօք ի-
 9 մովք: ²Զարթիւք, փառք իմ, զարթիւք
 սաղմոսիւք եւ օրհնութեամբ, եւ ես
 10 զարթեաց ստուօտուց: Խոտոտվան եղչց
 քեզ ի ժողովուրդս, Տէր, եւ սաղմոս
 11 ասացից քեզ յաղինս: Մեծ եղև մին-
 չեւ յերկինս սղորմութիւն քո, մինչեւ
 12 յամուս ճշմարտութիւն քո: Բարձրեալ ես
 զույրկինս, Աստուած, եւ յամենայն
 երկրի են փառք քո:

ՍԱՂՄՈՍ ԾԷ (ԾԸ)

1 ⁸Ի կատարած. Մի՛ սպականիր. ար-
 ձանապիր Դաւթի:
 2 Թէ՛ սրբարեւ զարգարութիւնս խօսէիք,
 եւ ուզի՞ր զս գատէիք, որպէք մարդկանս:
 3 Բանդի եւ արդ իսկ ի սրտի ձերում գա-
 նօրէնութիւնս զորձէք, յերկրի զանիրա-
 4 լու թիւն ձեռք ձեր նիւթենս Օտար եղեն
 մեղաւորք ի մօրէ, խարկցան յարգանդէ
 5 եւ խօսեցան սուս: ¹³Սրտամութիւն
 նոցա ըստ նմանութեան օձի, որպէս
 իժի եւ քարրի զի խցեալ է զակամջս
 6 իւր, Զի մի՛ լուիցէ նա զձայն թովչի
 ճարտարի, ¹⁴ եւ մի՛ առցէ զեզ ի զե-
 7 զատուէ իմաստնոյ՝: Աստուած փշրեացէ
 զասամունս նոցա ի բերանս իւրեանց,
 եւ զժմանիս առիւծուց խորտակեաց Տէր:
 8 ¹⁵Մնարդ եղիցին՝ նոքա որպէս Ղուր զի
 հեզու, ի յարել սղեզանս նորս սկա-
 9 Եբբ. Առաքեացէ յերկնից եւ փրկեացէ զիս ի նա-
 խոտանայ օրց կլանեն զիս: Հանգիտո՛ւ Առ-
 քեացէ Աստուած զողորմութիւնս իւր եւ զճշմար-
 տութիւնս իւր: (5) Անձն իմ ի մէջ առիւծուց,
 ննջեմ ի մէջ զայրացիոց ¹⁰ Եբբ. Խոնարհեցաւ
 անձն ¹¹ Եբբ. Եղեն յո-ւ-ւ-ւ-ւ, Հանգիտո՛ւ ¹² Եբբ.
 գ-լ-տ-տ ¹³ Եբբ. Թոյն ¹⁴ Եբբ. որ հմայէ հմայոց
 15 Եբբ. Հայեացին

9 բասցին . Որպէս ¹մոմ զի հայի , եւ
 10 սպառեացին : Անկաւ հուր եւ ոչ տեսին
 զարեւ , մինչեւ ի միտ անուղ էր
 զվառչա իւրեանց . որպէս գմբիկ բար-
 կութեամբ կենդանւոյն կիզցէ գնոսա :
 11 Աւրախ եղիցի արդար՝ յորժամ տեսցէ
 զհատուցումն , եւ ²զձեռս իւր լուսացէ
 12 յարեան մեղաւորի : Եւ ասասցէ մարդ ,
 թէ Արդարեւ գուցէ պտուղ արդարայ ,
 եւ է Աստուած որ զատի գնոսա յերկրի :

ՍԱՂՄՈՍ ԾԸ (ԾԹ)

1 ³Ի կատարած . Մի՛ սպականներ , Դու՞թի
 սրձանադիր , ի ժամանակի զի առաք-
 եաց Սաւուղ պաշարեաց զտուն նորա ,
 զի սպանցէ զնա :

2 Փրկեա զիս ի թշնամեաց իմոց , Աս-
 տուած , յայնցանէ որ յարուցեալ են ի
 3 վերայ իմ ապրեցո զիս : Փրկեա զիս
 յայնցանէ ոյք գործին զանօրէնութիւն ,
 յարանց արիւնահազաց ապրեցո զիս :

4 Որսպ զանձն իմ կամեցան , եւ հասին
 ի վերայ իմ հօրք . ոչ մեղք իմ եւ ոչ
 5 յանցանք : Առանց մեղաց ⁴ընթացայ եւ
 ուղիղ եղէ . զարթիր ընդ առջ իմ եւ
 6 տես : Դու Տէր զօրութեանց , Աստուած
 Իսրայելի . նայեաց եւ այց արա ա-

մենայն հեթանոսաց , մի՛ ողորմիր ա-
 մենեցուն ոյք գործն զանօրէնութիւն :
 7 Դարձցին ընդ երկկոյս , ⁵սովսցին որ-

պէս շունք եւ չըջեացին զքաղաքաւ :
 8 Նոքա զօղանջեացն բերանովք իւր-
 եանց , եւ սուր ի չրթունս նոցա . իսկ
 9 արդ ռի լուաւ զայս : Զի գու , Տէր ,
 ծիծաղեցիս գնոքօք , եւ արհամարհեա-

10 ցես զամենայն հեթանոսս : ⁷Չզօրութիւն
 իմ առ քիզ սրահցիցի՞ , զի Աստուած
 11 օգնական իմ է : Աստուած իմ , ողոր-

մութիւն նորա կանխեսցէ առ իս , եւ
 Աստուած իմ ցուցցէ ինձ ի թշնամիս իմ :
 12 Մի՛ սպանաներ զնոսա , զի մի՛ ⁸մո-

ռացին զմոզովորդս քո . ցրուեա զնո-
 սա զօրութեամբ քով եւ ընկեա զնո-
 սա , զի գու եւս պաշտպան իմ , Տէր :

¹Եբր. Խորենջ զի հայի ի գնալ իւրում : Իբրեւ
 զվիժած կնօջ որ ոչ տեսցէ զարեւ : (10) Մինչ-
 չեւ կաթնուից ձերոց առեալ զազգուսն
 փշոց . թէ՛ կցեն դաւար թէ՛ բորբոքեալ մերր-
 կաւ ցրուեցէ զնոսս : ²Եբր. զտոս ³Եբր.
 Առ զլուի երամշտացն ⁴Եբր. էի , ընթա-
 ցան եւ պարտաստ եղեն ⁵Եբր. քեզնի յա-
 լու , Հանդիսս : ⁶Եբր. հաջեցեն ⁷Եբր.
 Ազ զօրութիւն իմ կա՛ն , նորա , քեզ սպանցից
⁸Եբր. մոռացի ժողովուրդ իմ

13 Մեղք բերանոյ նոցա եւ բանք չրթանց
 նոցա , ընկցին նոքա յամբարաւանու-
 թեան իւրեանց . յանէծս եւ ի ստու-

14 թիւն մասնեացին . Ի կատարածի բար-
 կութեան սպառեացին , եւ մի՛ գային .
 15 զիտասցին զի Աստուած տիրէ Յակո-

16 շայ , եւ ամենայն ծաղայ երկրի՞ Դարձ-
 ցին ընդ երեկոյս , ⁹սովսցին որպէս
 17 շունք եւ չըջեացին զքաղաքաւ . նոքա
 սպառեացին յուսել , ապա թէ ոչ յազեա-

ցին՝ տրանջեացեն :
 17 Եւ օրհնեցից զօրհնութիւնս Տեառն ,
 ցնծացայց առս օտուեց յողորմութեան
 18 քում , զի եղր իմ պաշտպան եւ տուն
 ապաւինի , յաւուր նեղութեան իմոյ :
 19 Օգնական իմ , քեզ սաղմոս ասացից ,
 Աստուած ապաւէն իմ , Աստուած ու-

ՍԱՂՄՈՍ ԾԹ (Կ)

1 ⁹Ի կատարած . զառանցելոյ ժամանակաց
 2 առ ուսմանէ . ի ժամանակի զի հրձիգ
 արար նա զՄիջապետս եւ զԱսորես-

տանն Սորոզայ , եւ ի գարձին հարկա-
 նէր Յովթա զձորն Աղտից յերկոսասան
 հազարս . արձանադիր . Սաղմոս Դաւթի :

3 Աստուած , մերժեցեր եւ աւերեցեր
 զմեզ , բարկացար եւ զթասցիս ի մեզ :
 4 Շարժեցեր զերկիր եւ խոտիցուցեր զսա ,
 5 բշկեա զհարուածս սորա զի սասանե-

6 ցաւ : Յուցիւ ժողովրդեան քում խստու-
 թիւն , եւ հաուր ըմպել մեզ գինի յի-
 7 մարութեան : Ետուր երկիւղածաց քոց
 նշան , զի ապրեացին յերեսաց աղեղան :
 8 Որպէս փրկեցան սիրելիք քո , կեցա

9 ջով քո եւ լուր մեզ : Աստուած խօսե-
 ցաւ ի սրբութենէ իւրմէ , ցնծացայց ,
 բարձր եղէց , բաժանեցայց զՄիւքէմ ,
 10 եւ զհովիտան ¹⁰Յարկաց չափեցից : Իմ է
 Դաղապ իւրմէ Մանասէ , Եփրեմ

հզօրիչ զլիտյ իմոյ , Յուգա ¹¹Թագաւոր
 իմ , Մովսթա աւազան ¹²յուսոյ իմոյ . Յե-
 11 զովմէ ուղղեցից զգնացս իմ , ¹³եւ ինձ
 14 այլազղիք հնազանդ եղին : Ո՞ տարցի

⁹Եբր. Առ զլուի երամշտացն , ի վերայ Շուշան-
 էտութի . արձանադիր Դաւթի , առ օւս-
 մանէ . (2) Ի կուսել նորա ընդ Ասորեաց Միջապե-
 տաց եւ ընդ Ասորեաց Սուբայ , եւ ի գարձին
 հարկաներ Յովթա զնոգմուսեցիս ի ձորն Աղտից
 երկոսասան հազարս : ¹⁰Եբր. Սոկրոթմս ¹¹Եբր.
 օրէնադիր ¹²Եբր. լուսցման ¹³Եբր. զինէն ,
 Փշտացիք , ցնծացէք

գիս ի քաղաք ամուր, կամ ո՞ առաջ-
 12 նորդեցէ ինձ մինչեւ յԵղովմէ. եթէ ոչ
 գու, Աստուած, որ մերժեցեր զմեզ,
 եւ ոչ ելեր, Աստուած, ընդ զօրս մեր:
 13 Տուր մեզ օգնութիւն ի նեղութեան, զի
 14 ընդունայն է փրկութիւն մարդոյ: Աս-
 տուծով արասցուք զօրութիւն, եւ նա
 արհամարհեցէ զայնոսիկ որ նեղեն զմեզ:

ՍԱՂՄՈՍ Կ (ԿԱ)

1 Կի կատարած ընդ օրհնութիւնս. Սաղ-
 մոս Դաւթի:
 2 Լուր, Աստուած, աղօթից իմոց, եւ
 3 նայեաց, Տէր, յաղօթս իմ. ի ծագաց
 երկրէ կարդացի առ քեզ, մինչ ի վաս-
 տակիկ սրտի իմոց. 2 ի վիմէ բարձր ա-
 4 բարեբ զիս, առաջնորդեցեր ինձ. եւ
 իմ եղեր յոյս, եւ աշտարակ հօր եղեր
 5 ինձ յերեսաց թշնամոյն: Բնակեցայց
 ես ի յարկս քո յաւիտեան, եւ ծածկե-
 6 ցայց ընդ հովանեալ թեւոց քոց: 3 Դու,
 Աստուած, լուար աղօթից իմոց, ետուր
 ժառանգութիւն՝ ոչք երկնչին յանուանէ
 7 քումնէ: Աւուրս յաւերս յաւերս թա-
 զաւորի, 4 ամաց նորա, աւուրս աղցաց
 8 մինչեւ յաղգս նորա՝ կայ եւ մնայ յա-
 վիտեան առաջի Աստուծոյ. 5 ողորմու-
 թիւն, եւ ճշմարտութիւն ոչք խնդրես-
 9 ցին ի նմանէ՝: Այսպէս սաղմոս ասացից
 քեզ յաւիտեանս յաւիտենից, եւ տայ
 քեզ զաղօթս իմ օր ըստ օրէ:

ՍԱՂՄՈՍ ԿԱ (ԿԲ)

1 Երկու կատարած. ի վերայ Իզրիլունայ. Սաղմոս Դաւթի:
 2 Բայց միայն Աստուծոյ հնազանդ լեր,
 անձն իմ, զի ի նմանէ է ինձ փրկու-
 3 թիւն: Եւ է Դաստուած իմ եւ փրկիչ
 իմ, ապաւէն իմ՝ զի մի սասանեցայց
 4 առաւել: Մինչեւ յմեր յառնէք ի վերայ
 մարդոյ՝ սպանանիլ ամենեքեան, որպէս
 յորմոյ թիւրիւոյ եւ ի ցանգոյ՝ մերժե-
 5 լոյ: Բայց միայն 9 զպատիւ իմ խորհեցան
 մերժել յինէն, եւ ընթացան ի ծարաւս

1 Եբբ. Առ զլուսի երաժշտացն. ի վերայ Նկինով-
 թայ, նորին Դաւթի: 2 Եբբ. ի վե՞մ որ բարձր
 է քան զիս՝ առաջնորդեալ ինձ. (4) Զի 3 Եբբ.
 բայեցին յաւելս, Հանգիստ: 4 Եբբ. ամբ նո-
 րա իբրեւ ազգաց յազգս 5 Եբբ. զողորմութիւն
 եւ զճշմարտութիւն պատրաստեա զոր պահե-
 ցեն զնա 6 Եբբ. Առ զլուսի երաժշտացն 7 Եբբ. վե՞մ
 8 Եբբ. խախտելոյ 9 Եբբ. ի պատուոյ նորա խորհե-
 ցան մերժել զնա, ախորժեցին ընդ ստութիւն

իւրեանց՝. բերանովք իւրեանց օրհնէին,
 եւ սրտիւք իւրեանց անիծանէին: 3

6 Բայց սակայն Աստուծոյ հնազանդ լեր
 անձն իմ, զի ի նմանէ է ինձ համբերու-
 7 թիւն: Եւ է Դաստուած իմ եւ փրկիչ
 իմ, ապաւէն իմ՝ զի մի սասանեցայց:
 8 ՅԱստուծոյ է զօրութիւն իմ եւ փառք
 իմ. Աստուած օգնութեան իմոյ, յոյս
 9 իմ է առ Աստուած: Յուսացարուք ի նա
 ամենայն ժողովք ժողովրդոց, սփռեցէք
 առաջի նորա զսիրտս ձեր, զի Աստուած
 օգնական է մեր 10 յաւիտեանս ժամանա-
 կաց՝: Հանգիստ:
 10 Սակայն ընդունայն են որդիք մարդ-
 կան, սուտ են որդիք 11 մարդկան, ի կշիռս
 իւրեանց մեղանչեն, եւ ինքեանք յու-
 11 նայնութեան են ի միասին՝: Մի յուսայք
 յանիրաւութիւն, յախշտակութեան մի
 ցանկայք. եւ մեծութիւն եթէ առուով
 գայցէ, մի յօժարեսցին սիրտք ձեր:
 12 Միանգամ խօսեցաւ Աստուած, 13 եւ
 երկուս՝ զայս լուս. Աստուծոյ է զօ-
 13 րութիւն. եւ քո, Տէր, ողորմութիւն,
 եւ գու հատուցանես իւրաքանչիւր ըստ
 զօրոս նոցա:

ՍԱՂՄՈՍ ԿԲ (ԿԳ)

1 Սաղմոս Դաւթի, մինչ էր նա յանա-
 պատին Հրէաստանի:
 2 Աստուած, Աստուած իմ, ես առ քեզ
 առաւօտ աննեմ. ծարաւեաց առ քեզ
 հողի իմ, քանիպատիկ եւս եւ մարմին
 իմ, որպէս երկիր անապատ եւ անջուր,
 3 13 Ուր ոչ զոյ ի նմա ճանապարհ, այսպէս
 ի սուրբ երեւեցայց քեզ՝, տեսանել
 ինձ զզօրութիւն քո եւ զիրաւս քո:
 4 Վասն զի լաւ է ինձ ողորմութիւն քո
 քան զկեանս իմ, եւ չրթուք իմ գո-
 5 վեսցին զքեզ: Այսպէս օրհնեցից քեզ
 ի կեանս իմ, եւ յանուն քո համբարձից
 6 զձեռս իմ: Որպէս ի ճարպոյ սարար-
 ստութենէ լցցի անձն իմ, չրթ ամբք ցնծու-
 7 թեան օրհնեցէ զքեզ բերան իմ: Զի
 թէ յիշէի զքեզ յանկողնի իմում, ընդ ա-
 8 ռաւօտս կանխեալ խօսէի ընդ քեզ: Զի
 եղեր իմ օգնական, ի նովանի թեւոց
 9 քոց ցնծացայց: Եկն զկնի քո անձն իմ,
 10 եւ զիս ընկալաւ աջ քո: Եւ նոքա ի նա-
 յիր խնդրեցին զանձն իմ. մտցեն ի ներ-

10 Եբբ. գլխուք 11 Եբբ. անխուս. ի կշարդի
 վերանս ամենեքին միանգամայն առ ունայնու-
 թիւն 12 Եբբ. երկես 13 Եբբ. Հայեցայ ի
 քեզ ի սբութեան քում

11 քոյ անդնդոց երկրի . Մասնեացին ի ձեռս սրոյ , եւ թածինք ալուեսուց եւ
 12 դիցին : Թագուոր յուսացաւ ՚ի Տէր , զուփեացին ամենեքեան որ երզնուն նովաւ . խցցին բերանք ամնոցիկ ոչք խօսէին զանիրաւութիւնս :

ԱՍՂՄՈՍ ԿԳ (ԿԴ)

1 2Ի կատարած . Սաղմոս Դաւթի :
 2 Լուր , Աստուած , ազօթ ից իմոց յազաչել ինձ առ քեզ , յերկիւղէ թշնամեոյն
 3 փրկեալ զանձն իմ : Ծածկեացես զիս ի ժողովոց յարազ , ի բազմութենէ ոչք զոր
 4 ձեռն զանօրէնութիւնս : Այք սրեցին որպէս սուսեր զլեզուս իւրեանց , լարեցին զազկողունս իւրեանց յիւս զառնուցիւ լեւն , Չլել ի գաղանիս ամնոցիկ ոչք ուղիղ են սրտիւք . յանկարծակի ձգեսցին ի նոսա եւ մի՛ երկիցին : Այք զօրացուցին յանձինս իւրեանց զբանս չարութեան , խորհեցան թաքուցանել ինձ որովայն , եւ ասացին : 3 Աչ տեսանէ զայս
 7 Տէր : Բնեցցին զանօրէնութիւնս , պարտասեցան ի քննել զքննութիւնս : Մասիցէ այք ի խորութիւն սրտի իւրոյ , եւ
 9 բարձր եղիցի Աստուած : Նեաք տղայոց եղեն վէրք նոցա , տկարացան ի նոսա լեզուք իւրեանց . եւ խտովեցին ամեն
 10 նեքեան ոչք հայն ընդ նոսա : Երկեալ ամենայն մարդ եւ պատմեցին զգործս Աստուծոյ , եւ զարարածս նորա ի միտաւ
 11 ռին : Աւրախ եղիցի արարք ի Տէր , եւ յուսացի ի նա . նովաւ զովեացին ամենեքեան ոչք ուղիղ են սրտիւք :

ԱՍՂՄՈՍ ԿԴ (ԿԵ)

1 Կատարած . Սաղմոս Դաւթի . օրհնութիւն երևութիւնի եւ երկիկիւղի եւ ժողովրդիկանն յորժամ ի պանփխտութենէն կամէին ելանել :
 2 Քեզ վայելէ օրհնութիւնս , Աստուած , ի Արոն , եւ քեզ տացին ազօթք քնելու
 3 սաղէմ : Լուր ազօթից իմոց , զի առ քեզ

1 Եբբ. յԱստուած 2 Եբբ. Առ գլուխ երաժշտացն
 3 Եբբ. Ո՞տեսցէ զնոսա : (7) Խորհեցան զանօրէնութիւնս . կատարեցին զխորհուրդն զոր խորհեցան , ներքին մտրդոյ եւ սիրտ խոր են : (8) Հարցէ զնոսա Աստուած նեախիւք . յանկարծակի առցեն վէրս : (9) Այսպէս տացի նոցա գթել , զի հակառակ անձանց նոցա է լեզու նոցա . խտուսեցեն ամենեքեան ոչք տեսցեն զնոսա : 4 Եբբ. Առ գլուխ երաժշտացն . Սաղմոս Դաւթի , երգ . 5 Եբբ. պատմ

4 ամենայն մարմին եկեացէ , Բանք անօրինոց զօրացան ի վերայ մեր , զամպարչտութիւնս մեր զու բացեացես :
 5 Երանի՛ զոր ընտրեցեր եւ ընկալար , եւ ընակեացէ ի գաւթիս քո . լցցուք մեք ի բարութենէ ասն քո , սուրբ է սաճար քո :
 6 Աքանչելի արդարութեամբ , յուր մեզ , Աստուած փրկիչ մեր , յոյս ամենայն ծածած երկրի եւ որ ի ծով հետի : Ո սատարասէ զերկնս զօրութեամբ իւրով , եւ
 8 զգեցեալ է զօրութիւնս : Ո խտովեցուցանէ զմեծութիւն ծովու , եւ զձայն ալիաց նորա զածուցանէ . խտովեցին
 9 հեթանոսք : Եւ երկիցեն ընակիչք երկրի ի նշանաց քոց . յիս ստաւօտու եւ ընդ երեկոյս զուարճացցին :
 10 Հայեցար յերկիր՝ արեցուցեր զնա , եւ բազում արարեր զմեծութիւն նորա . զեան Աստուծոյ լի եղև Վուրբ . պատարասա արարեր զկերակուր նորա , զի
 11 այսպէս է պատրաստութիւնս Զակոս նորա արբուցեր , եւ ղարգում արարեր զարմտիս նորա . ի ցօղի նորա՝
 12 զուարթ եղիցի բոյս նորա . 8 Օրհնեցի պսակ տարւոյ քազցրութեան քո . զաչաք քո լցցին պարարտութեամբ .
 13 Պարարտացին զեղեցկութիւնք անապատի . յուրք ցնծութիւն զեցցին .
 14 Զգեցցին 10 խոյք մաքեաց . հովիտք բազում արացին ցորեան . ազաղակեցեն եւ օրհնեցեն :

ԱՍՂՄՈՍ ԿԵ (ԿԶ)

1 Կատարած . Սաղմոս Դաւթի . վան յարութեան :
 2 Ազաղակեցէք առ Աստուած ամենայն երկիր . սաղմոս ասացէք անուան նորա , եւ տուք զիտաս օրհնութեան նորա :
 3 Ասացէք Աստուծոյ՝ Որպէս զի՛ անդ են գործք քո , ի բազում զօրութեան քում
 4 ստեցին քեզ թշնամիք քո : Ամենայն երկիր երկիր պագցին քեզ , սաղմոս ասացին քեզ , եւ սաղմոս ասացին անուան քում : 12

6 Եբբ. զածուցանէ զձայն ծովու , զձայն ալիաց նորա , եւ զխտովութիւն ազգաց : 7 Եբբ. զիս ստաւօտու եւ զերեկոյն գու ուրախ առնես
 8 Եբբ. հարթեցեր զիտաս նորա 9 Եբբ. Պսակեցեր զտարին բազցրութեամբ քով . եւ շաւիղք քո կամեցուցեն պարարտութիւնս . (13) Կամեցուցեն յարաս անապատի 10 Եբբ. Կաչաք խաշամբ 11 Եբբ. Առ գլուխ երաժշտացն . երգ , Սաղմոս : 12 Եբբ. ոյցէն յաւելու , Հանգիստ

5 Եկայք եւ տեսէք զգործս Աստուծոյ ,
 որպէս զի՛ անեղ ին խորհրդովք քան զա-
 6 մենայն սրբոց մարդկանս : Ո գարծոյց
 զծովն ի ցամաք , եւ ընդ գետս անցցեն
 յոսանաւոր . անդ ուրախ եղիցուք մեք
 7 ի նա : Որ տիրէն զօրութեամբ իւրով յա-
 լիանինց , աչք նորա ի հեթանոսս հային .
 ոյք դառնացուցին զնա՝ մի բարձրաս-
 ցին յանձինս իւրեանց :¹
 8 Օրհնեցէք , հեթանոսք , զԱստուած
 մեր , լսելի արարէք զձայն օրհնութեան
 9 նորա : Այն որ ետ զանձն իմ ի կեանս ,
 10 եւ ոչ ետ զողութիւնս ոտից խոց , Փոր-
 ձեցիք զմեզ , Աստուած , եւ քննեցիք ,
 11 որպէս եւ քննի արծաթս : Ի ջուցեր զմեզ
 յորոգայթ , եղիր նեղութիւնս ի թիկունս
 12 մեր : Անցուցիք զմարդիկ ի վերայ զվտոց
 մերոց . անցաք մեք ընդ հուր եւ ընդ
 13 ջուր , եւ հանեղ զմեզ ի հանգիստ :
 14 Մտից ի տուն քո պատարագօք , տաց
 քեզ զուխտս իմ զոր խոստացան քեզ
 15 չրթունք իմ , Զոր բերան իմ խօսեցաւ
 16 ի նեղութեանս : Զողջակէզս ուղղակիցս
 մատուցից քեզ խոյովք եւ խնկովք , եւ
 17 քեզ մատուցից զուարտկս եւ նոխազս :¹
 18 Եկայք լուարուք ինձ , եւ պատմեցից
 ձեզ , ամենեքեան ոյք երկնչիք յԱստու-
 19 ձոյ , զոր ինչ արար անձին իմոյ : Առ
 նա բերանով իմով կարդացի , եւ բարձր
 20 արարի զնա լեզուաւ իմով : Զմեզս թէ
 տեսանէի ի սրտի իմում , մի՛ լուիցէ ինձ
 21 Տէր : Վասն այտորիկ լուաւ Աստուած ,
 եւ հայեցաւ ի ձայն խնդրածայ խոց :
 22 Օրհնեալ է Աստուած որ ոչ ի բացեայ
 արար զազօթս իմ , եւ ոչ զսղորմու-
 թիւնս իւր յինէն :

ԱՍՂՄՈՍ ԿԶ (ԿԵ)

1 ² Ի կատարած ընդ օրհնութիւն . Սաղ-
մոս երգոց :

2 Աստուած , ոգորմեա մեզ եւ օրհնեա
 զմեզ , երեւեցո զերեսս քո ի մեզ ,³ եւ
 3 ոգորմեա մեզ , Ճանաչել յերկրի զճա-
 նապարհս քո , յազինս ամենայն զփրկու-
 4 թիւնս քո : Խոստովան եղիցին առ քեզ
 ժողովուրդք , Աստուած , խոստովանս եւ
 զիցին առ քեզ ժողովուրդք ամենայն :
 5 Աւրախ եղիցին եւ ցնծացան աղինք :

¹ Եբր.-չեչե յա-եւ- , Հանգիստ , ² Եբր. Աս-
գլուխ երաժշտացն . ի վերայ նկննովթայ . Սաղ-
մոս , երգ : ³ Եբր. Հանգիստ

զի դու դատիս զժողովուրդս յուղու-
 թիւն , եւ ազգաց երկրի դու առաջնոր-
 6 զես :¹ Խոստովան եղիցին առ քեզ ժող-
 վուրդք , Աստուած , զոհասցին քեզն ժող-
 7 վուրդք ամենայն : Երկիր ետ զպառուզ իւր ,
 եւ օրհնեայ զմեզ Աստուած , Աստուած
 8 մեր : Աստուած մեր օրհնեցէ զմեզ , եւ
 ի նմանէ երկիցեն ամենայն ծագք երկրի :

ԱՍՂՄՈՍ ԿԷ (ԿԸ)

1 ⁴ Ի կատարած . Սաղմոս Դաւթի :

2 Յարիցէ Աստուած եւ զրուեսցին ամե-
 նայն թշնամիք նորա , փախիցին ասե-
 3 լիք նորա յերեսաց նորա : Որպէս պա-
 կասէ ծուխ՝ պակասեցին . որպէս հալի
 մոմ առաջի հրոյ՝ այնպէս կորիցին մե-
 4 զաւորք յերեսաց Աստուծոյ : Արգարք
 ուրախ եղիցին՝ ցնծացեն առաջի նո-
 րա , եւ զուարճացին յուրախութեան
 իւրեանց :
 5 Օրհնեցէք զԱստուած , եւ սաղմոս ա-
 սացէք անուս նորա . ճանապարհ ա-
 րարէք այնով որ նախ ընդ արեւ-
 մուսս , եւ Տէր է անուն նորա . ցնծա-
 ցեն առաջի նորա , եւ խոտկեցին յե-
 6 րեսաց նորա : Որ հայրն է որբոց եւ
 զատաւոր այրեաց , Աստուած ի տեղում
 7 սրբութեան իւրում : Աստուած բնակե-
 ցուցանէ զփախործոս ի տան , եւ հանէ
 զկատկալս ⁶ քաջութեամբ իւրով , սոյն-
 պէս եւ զդանաացօգս որ բնակեալ են ի
 զերկզմանս :⁷

8 Աստուած , ընդ ելանել քեզ առաջի
 ժողովրդեան քո , ընդ անդանել քեզ ընդ
 9 անապատ ,¹ Երկիր շարժեցաւ , քանզի
 եւ երկինք ցօղեցին յերեսաց Աստուծոյ ,
 10 ի Սինէ առաջի՝ Աստուծոյ Խարայելի :
 11 Անձրեւ ⁸ կամաց սլատարատեցեր , Աս-
 տուած , ժառանգութեան քում . թէ-
 պէտեւ հիւանդացաւ՝ սակայն դու հաս-
 12 տասեցիք զնա : ⁹ Եւ զազանք՝ քո բնա-
 կեցցեն ի նմա . պատրաստ արարեր քաղց-
 13 լութեամբ քով աղքատի , Աստուած :

⁴ Եբր. Աս գլուխ երաժշտացն , Սաղմոս Դաւթի ,
երգ : ⁵ Եբր. Հեճեանէն է յանապատ , Տէր է
անուն նորա . ցնծացէք առաջի նորա ⁶ Եբր.
ի յաջողութիւն . սակայն ապատամբք բնակեն
ի ցամաքի . ⁷ Եբր. Այս Արեւոյ լուծեցաւ յերեսաց
Աստուծոյ ⁸ Կամ , սաստ ⁹ Կամ , ժողովուրդ
¹⁰ Եբր. Խաղաւորք զօրաց փախչին , փախչին , եւ
կին բնակեալ ի տան բաժանէ զաւարն :

սիրելու, զգեղեցիութիւն տան քո բա-
 14 ժանեալ յաւարի՝ Թէպէտ եւ ննջես
 ջիւք ի մէջ վիճակաց, ի եւք աղաւնուոյ
 արծաթապատ, եւ թիկնամէջք նորա ի
 15 գոյն սովուոյ : 1 ՚ ի գումարել երկնաւորին
 զթագաւորս ի վերայ նորա, ձիւնաւ-
 ցին՝ ի Ասպմոն :
 16 Լեռան Աստուծոյ լեռան շարարաւ,
 լեռան մածեալ եւ լեռան սարարաւ,
 17 եւ զի՞նչ կարծէք, լերինք հարարա-
 ցեալք՝, լեռան ընդ որ հաճեցաւ Աս-
 տուած բնակել ի նմա . քանզի եւ Տէր
 իակ բնակեացէ ի նմա ի սպառ :
 18 Կառք Աստուծոյ բերասրարիւք, հա-
 զարք ուղղիչք, եւ Տէր ի նոսա ի Աինէ
 19 սրբութիւն իւրմէ : Ել ի բարձունս գե-
 րեաց զգերութիւն . առ աւար, բաշ-
 խեաց սարգեւս եւ ետ որդւոց մարդ-
 կան . 3 քանզի թերահաւտոցից եւս բնու-
 կեալ եղկցին ի նմա . Տէր Աստուած օրն-
 20 նեալ՝ . Օրհնեալ Տէր զօրհնապաղ, 4 ա-
 ռաջնորդեացէ մեզ Աստուած փրկիչ մեր՝ :
 21 Աստուած մեր Աստուած կենարար, եւ
 22 ի Տեառնէ եւ ելք մահու, Բայց սակայն
 Աստուած փշրեացէ գգլուսն թշնամեաց
 իւրոց, եւ զհերան կարճովին որ գնան
 23 յանօրէնութեան ի բեռնոց : Ասաց Տէր,
 5 ի խորոց անգնոց զարձուցից, եւ ի
 միջոյ ժանեաց զիմն ի գուրս կորզեցից՝ :
 24 Արպէս իւցցի ոտն քո յարեան, եւ լե-
 զուք շանց քոց յարեանէ թշնամեաց քոց :
 25 Երեւեցան գնացք քո, Աստուած,
 գնացք Աստուծոյ թագաւորին 6 մերոյ
 26 սրբոյ, Կանխեցին իշխանք հանել զօրհ-
 նութիւն, ի մէջ գուսանայ եւ գովչաց՝ :
 27 Յեկեղեցիս օրհնեցէք զԱստուած, եւ
 28 զՏէր յաղբերացն Բարայելի Անդ Բենիա-
 մին ի տղայութեան 7 զարմանալի, իշ-
 խանք Յուդայ առաջնորդք նոցա՝ իշխանք
 Զարուզանի եւ իշխանք Եսէթի զաղիմայ :
 29 8 Հրամայեա, Աստուած, զօրութեամբ

քով, զօրացո՞ զայս զօր հաստատեցեր ի
 30 մեզ : Ի տաճարէ քումմէ յերուսաղեմէ
 քեզ մատուցեն թագաւորք զսրատա-
 31 բագս : Աստեա ի զպան եղեգան, ի
 ժողովս զուարակաց եւ ի զասս երնչոց .
 խոտեցին այնքիկ որ բնարեալ են ար-
 ծաթով, ցրուեա զհեթմանոս ոչք կա-
 32 մին ընդ սրատերագմ, Եկեցեն 9 հրեշ-
 սակք յեղիտոսէ, Հնդիկք յառաջա-
 զոն ձեռնառ լիցին՝ առ Աստուած :
 33 Թագաւորութիւնք երկրի, օրհնեցէք
 զԱստուած, եւ սաղմոս սաացէք 10 Տեառն .
 34 Ճանապարհ արարէք այնմիկ, որ նստի
 յերկինս երկնից ընդ արեւելս՝ . առս տու-
 35 ցէ զձայն իւր՝ զձայն զօրութեանս : Եւ
 տուք զվատս Աստուծոյ . ի վերայ Իս-
 րայելի մեծ վայելչութիւն նորա, եւ զօրու-
 36 թիւն նորա մինչեւ յամալս երկնից : Աքան-
 չելի է Աստուած ի վերայ սրբոց իւրոց,
 Աստուած Բարայելի . նա տացէ զօրու-
 թիւն հաստատութեան ժողովրդեան իւ-
 րոյ . օրհնեալ է Աստուած :

ԱՂՂՄՈՍ ԿԸ (ԿԹ)

11 ի կատարած, վասն զառանցելոց .՝ Ասպ-
 մոս Դաւթի :
 2 Կեցո զիս, Աստուած, զի հասին ջուրք
 յանձն իմ, ընկայ ես ի խորս անգնոց,
 3 ուր ոչ գոյ ինձ հանդիստ : Եկի ես ի
 խորս ծովու, եւ չրջանք ընկզմեցին զիս :
 4 Վաստակեցի ես առ աղաղակել, կերկե-
 րեցաւ կոկորդ իմ . նուազեցին աչք իմ,
 առ յուսալ ինձ 12 առ Տէր Աստուած՝ իմ :
 5 Բազում եղեն քան զհեր զլիսոյ իմոյ
 ոչք տակն զիս ի տարատարտուոց . զօ-
 րացան յիս թշնամիք իմ եւ առելիք իմ
 ի նանիւր . ինչ զօր ոչ յսփշտակեալ էր՝
 տուժէի նոցա :
 6 Աստուած, զու ծանխար զանզղամու-
 թիւն իմ, եւ յանցանք իմ ի քէն ոչ ծած-
 7 կեցան : Մի ամաչեցեցին վասն իմ որ
 համբերեն քեզ, Տէր, Տէր զօրութեանց .
 մի սրտակոտեացեն վասն իմ ոչք ինդրեն
 8 զքեզ, Աստուած Բարայելի : Վասն քո
 համբերի նախատանայ, եւ ծածկեաց
 9 ամօթ զերեսս իմ, Օտար եղէ ես յեղ-
 բարց իմոց, եւ հեւր որդւոց մօր իմոյ :
 9 Եբբ. մեծամեծք յեղիլտոսէ, Եթովպիա փու-
 թասցի ձգել զձեռս իւր 10 Եբբ. Տեառն, Հան-
 զիստ, (34) Ար նստին յերկինս երկնից ի յաւի-
 րաւենից 11 Եբբ. Առ զլուխ երսմապոսն . ի
 վերայ Նոյանիմի . 12 Եբբ. յԱստուած

1 Եբբ. Ի ցրուել Ամենակալին զթագաւորս ի նմա, սպիտակացաւ որպէս ձիւն 2 Եբբ. Բասան, լեռան գագաթանոց, լեռան Բասան, (17) եւ զի՞ զարկը, լերինք զագաթանոց 3 Եբբ. թերահաւտոցից եւս, ի բնակել Տեառն Աստուծոյ 4 Եբբ. եթէ զիցի բեռն ի վերայ մեր, Աստուած փրկութիւն մեր է : Հանգիստ : 5 Եբբ. Ի Բասանէ գարձուցից, ի խորոց անգնոց զարձուցից 6 Եբբ. իմոյ ի սրբութեանս : (26) Յառաջեցին երգեցիկք, նուագածուք զգնի, ի միջի կուսանայ որ հարկանէին թմբուկ 7 Եբբ. որ իշխէ նոցա 8 Եբբ. Հրամայեա Աստուած քո զօրութիւն քո, զօրացո՞

10 Նախանձ տան քո եկեր զիս, նախատինք
 նախապայ քոց անկան ի վերայ իմ:
 11 Խոնարհեցուցի պահօք զանձն իմ, եւ
 12 եղեն ինձ այս նախատինք: Արարի վճան-
 դի՛րձս իմ քուրձ, եւ եղէ յառակ նոցա:
 13 Ձինէն խորհէին ոյք նստէին առ դրունս,
 զի՛ւ այսն աննէին ոյք ըմպէին զինի:
 14 Ես յաղօթս կայի առ քեզ, Տէր, ի
 ժամանակ ընդունիի. Աստուած, ի բա-
 գում ողորմութեան քում յուր ինձ, ի
 15 ճշմարտութիւն փրկութեան քո: Ապրե-
 ցո զիս ի կառոյ զի մի՛ ընկալցոյ, ապ-
 րեցալց ես յասելեաց իմոց եւ ի խորոց
 16 ջուրոց բազմաց: Մի՛ ընկղցն զիս պոտոյսք
 ջուրոց, եւ մի՛ ընկղմնացն զիս անդունդք
 խորոց, եւ ջր՛ոք մի՛ կափուսցէ դեբրան
 17 իւր ի վերայ իմ: Լուր ինձ, Տէր, զի քաղցր
 է ողորմութիւն քո, ըստ բագում զթու-
 18 թեան քում հայեացիս. եւ մի՛ գարձու-
 ցաներ զերեսս քո ի ծառայէ քում մէ,
 զի նեղիայ եմ ես. վաղվաղակի յուր ինձ:
 19 Հայեա յանձն իմ եւ փրկեա զիս, եւ
 վաճն թշնամեաց իմոց ապրեցո զիս:
 20 Ձի գու զիտես զնախափնսս իմ, զա
 մօթ իմ եւ զպատկառանսս իմ. առաջի
 21 քո են ամենայն նեղիչք անձին իմոյ: Նա
 խառանայ համբեր սիրա իմ եւ թշուա-
 ռութեան. ակն ունէի թէ՛ ստրամեսցի
 ընդ իս, եւ ոչ ոք էր. եւ միսի՛ թարիչ
 22 ինձ ոք ոչ դառա: Եստուն ի կիրակուր
 ինձ լեղի, եւ ի ծարաւ իմ արբուցին
 ինձ քայտիս:
 23 Եղիցին սեղանք նոցա առաջի նոցա
 յորդայթ, ՚ի հասուցումն եւ ի՞ գայ-
 24 թակղութիւն: Խաւարեսցին աչք նոցա
 զի մի՛ տեսցեն, եւ զթիկունս նոցա հա-
 25 նապազ կորացո: Արկեա ի վերայ նոցա
 զբարկութիւն քո, եւ սրամտութիւն բար-
 26 կութեան քո հասցէ ի վերայ նոցա: Ե-
 լիցին ընտկութիւնք նոցա աւերակ, եւ
 ի յարկա նոցա մի՛ ոք իցէ որ լնակիցէ:
 27 Ձի զոր դուն հարեր՝ հալածեցին, եւ ի
 28 վէլսս ցառոց իմոց յաւելին: Դիր զմեզս
 ի վերայ մեզաց նոցա, զի մի՛ մայնն
 29 յարգարութիւն քո: Ձնջեսցին նոքա ի
 դպրութենէ քում մէ կենաց, եւ ընդ ար-
 դարս քո մի՛ զրեացին:
 30 Աղքատ եւ ցաւած եմ ես, փրկու-
 թիւն քո, Աստուած, ընկալցի զիս:
 31 Օրհնեցից զանուն Աստուծոյ իմոյ օրհ-
 նութեամբ, եւ բարձր արարից զնա զո-

¹ Եբբ. ի խաղաղութեան

32 վութեամբ: Հաճոյ եղիցի Աստուծոյ քան
 զորթ մասապ, որ բերէ զեղջիւրս եւ
 33 զկնձակս: Տեսցեն աղքատք եւ ուրախ
 եղիցին. ինդրեցէք զԱստուած եւ կեց-
 34 ցին անձինք ձեր: Ձի լուաւ Տէր սնան-
 կաց, եւ զկապեալս իւր ոչ արհամար-
 հեաց:
 35 Օրհնեսցեն զնա երկինք եւ երկիր,
 36 ծով եւ ամենայն որ զեռայ ի նոսա: Աս-
 տուած վրկէ զՍիոն, եւ շինեսցին քա-
 ղաքք Հրէաստանի. ² շինեսցին, բնակեա-
 37 ցեն եւ ժառանգեսցեն ի նմա: Զուակ
 ծառայից քոց հաստատեսցի անդ, եւ ոյք
 սիրեն զանուն քո բնակեսցեն ի նմա:

ՍԱՂՄՈՍ ԿԹ (Հ)

1 ¹ Կատարած. Սաղմոս Դաւթի՛ առ յի-
 շատակի փրկելոյ զնա Տեսուն:
 2 Աստուած, յօգնել ինձ նայեա, եւ, Տէր,
 3 յընկերել ինձ փութա: Ամաչեսցեն եւ
 յամօթ լիցին որ ինդրէին զանձն իմ,
 զարձցին յիսա եւ ամաչեսցեն ոյք խոր-
 4 հէին ինձ չար: Դարձցին աւժամայն ա-
 մաչեսցեալք՝ որ ասէին ինձ Վաչ վաչ:
 5 Յնծացեն եւ ուրախ լիցին ի քեզ ա-
 մենեքեան ոյք ինդրեն զքեզ, Տէր. ա-
 ստոցեն յամենայն ժամ, Մեծ է՝ Աս-
 տուած, ոյք սիրեն զփրկութիւնս քո:
 6 Ես աղքատ եւ անանկ եմ, Աստուած,
⁵ օգնեա ինձ՝. օգնական եւ փրկիչ իմ ես
 դաւ, Տէր իմ, մի՛ յամենար:

ՍԱՂՄՈՍ Հ (ՀԱ)

1 ¹ Կատարած. Սաղմոս Դաւթի՛, որդւոցն
 Յովնադարայ՝ եւ առաջին գերութեանն:
 2 Իքեզ, Տէր, յուսացայ, մի՛ ամաչեցից
 յաւիտեան. յարգարութեան քում փրկեա
 զիս եւ ապրեցո զիս. խոնարհեցո իմ
 3 իս զունկն քո, եւ կեցո զիս: Լկր իմ,
² Աստուած, ապաւէն եւ տեղի ամուր
 կեցուցանել զիս. զի հաստատութիւն
 4 իմ եւ ապաւէն իմ զու ես: Աստուած
 իմ, փրկեա զիս ի ձեռաց մեղաւորի, ի
 5 ձեռաց անօրինի եւ անիրաւի: Դու ես
 համբերութիւն իմ, Տէր, Տէր, յոյս իմ
 6 ի մանկութիւնէ իմ մէ: Ի քեզ հաստատե-
 ցայ ես յարգանդէ, յորովայնէ մօր իմոյ

² Եբբ. գալտե ³ Եբբ. Առ գլուխ երաժշտացն. Դաւթի՛ առ յիշատակէ: ⁴ Եբբ. Մեծացի ⁵ Եբբ. փութա ինձ օգնել

7 դու ես սպաւէն իմ, եւ ՚առ ի քէն է
 8 օգնութիւնս՝ իմ յամենայն ժամ: Արպէս
 9 զի՛ նշաւակ եղէ ես լազմաց, եւ դու
 10 օգնական իմ եւ հզօրիչ իմ: Լցցի բե-
 11 րան իմ՝ զօգուութեամբ, սոպէս օրհնե-
 12 ցից զփառոք քո, զօրհանապազ զմեծ-
 13 վայելչութիւնս քո՝: Մի՛ բնկենուր զիս,
 14 Տէր, ի ժամանակի ծերութեան, ի պա-
 15 կասել զօրութեան իմոյ մի՛ թողուր զիս:
 16 Ասացին թշնամիք իմ ինձ, եւ ոչք սր-
 17 շարեցին զանձն իմ, խորհեցան ի միա-
 18 սին, եւ ասացին, Աստուած եթող զնա՝
 19 հալածեսցուք եւ հասցուք նմա, զի ոչ
 20 ոք է որ փրկէ զնա: Աստուած իմ, մի՛
 21 հեռի առնիր յինէն, եւ, Աստուած, յօգ-
 22 նել ինձ նայես: Ամաչեսցեն եւ պա-
 23 կասեցնին որ չարախօս կային զանձնէ
 24 իմմէ, զգեցցին զամօթ եւ զպատկա-
 25 ւանս ոչք խնդրէին ինձ չար:
 26 Ես յամենայն ժամ յուսացայց, եւ յա-
 27 լելից յօրհնութիւնս քո: Բերան իմ
 28 պատմեցէ զարգարութիւնս քո, զօր-
 29 հանապազ զօգուութիւնս քո. որպէս
 30 ոչ թէ խարզախօթիւն ինչ զիս էի ես
 31 զպրութեան. Այլ մտից՝ ի զօրութիւնս
 32 Տեառն. եւ, Տէր, յիշեցի զարգարու-
 33 թիւնս քո միայն: Աստուած իմ, ու-
 34 սուցեր զիս ի մանկութենէ իմմէ, եւ
 35 ցարզ եւս պատմեցից զարգարութիւնս
 36 քո: Մինչեւ յալեւորել եւ ի ծերանալ,
 37 Աստուած իմ, մի՛ թողուր զիս. մինչեւ
 38 պատմեցիրազուկբոսզղիթամենայնիոր
 39 գալոցն է: Ղրորութիւնս քո եւ զարգա-
 40 րութիւնս՝ մինչ ի բարձունս, զոր արարեր
 41 մեծամեծս. Աստուած, ո՞ նմանէ քեզ:
 42 Որչափ ցուցեր ինձ նեղութիւն բա-
 43 զում եւ չարչարանս, զարձեայ մխիթա-
 44 րեցեր զիս, եւ ի խորոց անգնոց երկ-
 45 ըէ հաներ զիս: Յաճախեցի զի զօրու-
 46 թիւնս քո՝, զարձար եւ մխիթարեցեր
 47 զիս. Դեւ ի խորոց երկրէ միւսանգամ
 48 հաներ զիս: Արդ եւ ես խոստովան եւ-
 49 զէց քեզ ի պատրաստութիւն սաղմո-
 50 սաց, ճշմարիտոց Աստուած. սաղմոս ա-
 51 սացից քեզ օրհնութեամբ, սուրբք իս-
 52 րայելի: Յնծասցեն չրթունք իմ՝ յոր-

24 ժամ սաղմոս ասիցեմ քեզ, եւ անձն իմ
 զոր եւ փրկեցեր: Եւս եւ լեզու իմ զօր-
 հանապազ խօսեցի զարգարութիւնս քո.
 8 ի ժամանակի՛ որպէս՝ յամօթ լիցին եւ
 ամաչեսցեն ոչք խորհէին ինձ չար:

ՍԱՂՄՈՍ ԶԱ (ՀԳ)

1 9) Սողոմոն Սաղմոս :
 2 Աստուած, զիրաւունս քո՝ արքայի
 3 սուր, եւ զարգարութիւնս քո որբուց
 4 թափառորի, գատել զժողովուրդս քո
 5 արգարութեամբ, եւ զազքատս քո ի-
 6 ռաւամբք: Առցեն լերինք զխաղաղու-
 7 թիւն ժողովրդեան, եւ բլուրք զարգա-
 8 րութիւն: Իրու արասցէ ազքատաց ժո-
 9 ղովրդեան, եւ կեցուցէ զորդս անան-
 10 կաց, եւ խոնարհեցուցէ զամարտա-
 11 լանս, 10) կացցէ եւ մնացէ ընդ արեւու,
 12 յառաջ քան զյուսին՝ ազգէ մինչեւ յազգ:
 13 Իջցէ որպէս զանձրեւ ի վերայ 14) զեղման,
 15 որպէս ցօղ զի ցօղէ յերկիր: Մագեցի
 16 յաւուրս նորա արգարութիւն՝ բազում
 17 խաղաղութիւն, մինչեւ կատարեցի լու-
 18 սին: Տիրեցէ նա ի ծովէ մինչեւ ի ծով,
 19 ի զետոց մինչեւ ի ծագ աշխարհի: Առա-
 20 ջի նորա 12) նախ Հնդկիք՝ անկցին, եւ
 21 թշնամիք նորա հող կերիցեն: Թագա-
 22 ւորք Թարսի եւ կղզեաց պատարագս
 23 մտուցեն նմա. թագաւորք 13) Արարայ եւ
 24 Սարայ պատարագս բերցեն նմա: Երկիր
 25 պաղցին նմա ամենայն թագաւորք երկ-
 26 րի, եւ ամենայն ազգ ծառայեսցեն նմա:
 27 Զի փրկեաց զազքատան 14) ի հզօրէ, զազ-
 28 քատն եւ զամենկէն որոյ ոչ է իւր օգ-
 29 նական: Անխաչեսցէ նա յազքատն եւ
 30 ի տնանկն, եւ զանձինս սնանկաց կե-
 31 ցուցէ: Ի վաշխից չարաց փրկեցէ զան-
 32 ձինս նոցա. պատուական է 15) անունս նո-
 33 րա առաջի նոցա՝, կեցցէ եւ տացի նմա
 34 յաղաղոյն 13) Արարացոց. յաղաղս կացցեն
 35 առ նա՝ յամենայն ժամ, եւ զօրհնա-
 36 պազ օրհնեսցեն զնա: Եղիցի 17) հաստա-
 37 տութիւն ընդ ամենայն երկիր, եւ ի վե-
 38 րայ զլիտոց լերանց. 18) բարձրացցի քան՝
 39 զԼիբանանս պտուղնորա, ծագկեսցեն 13) ի
 40 քաղաքի Տեառն՝ որպէս խոտ երկրի:

1) Եբբ. ի քեզ է գոգուութիւն 2) Եբբ. գոգուութեամբ
 քո, զօրհանապազ փառք քո 3) Եբբ. զփր-
 կութիւն քո. զի ոչ զիտացի զհամար նոցա:
 (16) Մտից 4) Եբբ. զարանչելիս 5) Եբբ. պատմեցից
 զբազուկ քո ազգի, զօրութիւն քո ամենայնի
 որ գալոցն է: (19) Արգարութիւն քո, Աստուած,
 6) Եբբ. զմեծութիւն իմ 7) Եբբ. գ-լ-ս-տ

8) Եբբ. զի 9) Եբբ. Վասն Սողոմոնի 10) Եբբ. կը-
 կիցեն ի քէն մինչ մնան արեւ եւ լուսին 11) Կա-
 խտոյ հնձելոյ 12) Եբբ. բնակիչք անապատի
 13) Եբբ. Նարայ 14) Եբբ. յաղաղակէն նորա 15) Եբբ.
 արեւն նոցա առաջի նորա 16) Եբբ. վասն նորա
 17) Եբբ. սուստութիւն ցորինոյ 18) Եբբ. շարժեցի
 իրեւ 19) Եբբ. ի քաղաքէ

17 Եզրիցի անուռն ¹Տեսան օրհնեալ յաւի-
տեանն, զի յառաջ քան զարեւ է՝ անուռն
նորա . ի նա օրհնեսցին ամենայն ազգք
երկրի, եւ ամենայն ազինք երանկցին
18 նա : Օրհնեալ Տէր Աստուած Իսրելցի :

19 որ սունէ սքանչելիս միայն . Եւ օրհնեալ
է անուռն ²սուրբ փառայ նորա յաւիտեանն .
լցցի փառօք նորա ամենայն երկիր, Ե-
զրիցի, եզրիցի : ³

ՍԱՂՄՈՍ ՀԲ (ՀԳ)

Սաղմոս Ասափայ :

1 Իրբեւ զի՞ բարի է Աստուած՝ Իսրայել-
2 լի, եւ ոչք ուզից են սրտիւք : Բայց զի
իմ փոքր մի եւս սասանեալ էին ուրք, սա-
կաւիկ մի եւ գոյթակղեալ էին գնացք իմ :
3 Նախանձնցայ ես ընդ անօրէնս՝ զխաղա-
զութիւն մեղաւորաց որպէս անասնէի .
4 Զի՞ ոչ զոյր վրէպ մահու՞նոցա . հասա-
5 սաւն ⁵են ամանջանք՝ նոցա : Ի վաստակս
մարդկան չին նոքա, եւ ըստ մարդկան
6 ոչ ամանջեցին : Վասն այսորիկ կալաւ
զնոսա ամբարտաւանութիւն, արկան
զիրեամբք զամպարչաւութիւն եւ զա-
7 նիրաւութիւն իւրեանց : Ելցին որպէս
ի ճարպոյ ⁶անիրաւութիւնք նոցա, զի
զնային նոքա ըստ խորհրոց սրտից իւ-
8 բեանց : Խորհեցան՝ եւ խօսեցան չարու-
թեամբ, զապիրատութիւն ի բարձունս
9 խորհեցան : Եզին յերկինս զերանս իւ-
րեանց, եւ զիզուս իւրեանց ամէն
10 զերկրաւ : Վասն այսորիկ ժողովուրդ իմ
գարձցի այսօրէն, եւ ⁷աւուրք իմ լի կա-
11 տարեալ գայլն՝ ի նոսա Ասացին՝ Զիւրոզ
զխաց Ասաուած, կամ գուցէ՞ արգեւք
12 գիտութիւն առ ի Բարձրելոյն : Ահա մե-
ղաւորք են եւ յաջողեալ է նոցա, կան
13 եւ ունին զմեծութիւն աշխարհի : Ա-
սաղի, Ի զուր ուրեմն արգարադուցի
զսիրա իմ . լուացայ սրբութեամբ զձեռս
14 իմ . Եւ եղէ ես խոչտանգեալ զօրձանա-
պալ . եւ կշտամբանք իմ ընդ առաւօտս :
15 ⁸Թէպէտ ես՝ առի, թէ այսպէս պատ-
մեցիլ, ահաւասիկ յազգ որպէս քոյ ⁹ա-
16 րոց եւ ուխտեցի՝ ի մալի եզի ¹⁰թէ սա-
17 կայն եւ այս ջան է առաջի իմ . Մինչ
չեւ մտից ի սրտութիւնն Ասաուծայ եւ ի

18 միա առից զխաարած նոցա : Սակայն
¹¹վասն նենդութեան նոցա տարագիր ա-
րապես գնոսա, եւ կործանեսցես գնոսա
19 յամբարտաւանութեան իւրեանց՝ Իսկ
զխորք եզին յաւեր յանկարծակի, սա-
սակեցան, պակասեցան, կորեան ¹²վասն
20 անօրէնութեան իւրեանց՝ . Եւ եզին որ-
պէս երազք գարթուցելոց . Տէր, ¹³ի քա-
ղաքի քում՝ զպակերս նոցա անար-
զեցես :
21 Զի հուր բորբոքեցաւ ի սրտի իմում, եւ
22 երկամուռք իմ այլազունեցան : Ես ար-
համարեալ եղէ եւ ոչ գիտացի, որպէս
23 զանասուն համարեցայ առաջի քո : Եւ
ես յամենայն ժամ ընդ քեզ եմ . կալար
24 զաջոյ ձեռանէ իմմէ . Ի խորհուրդս քո
առաջնորդեցեր ինձ, եւ փառօք ընկա-
25 լար զիս : Զի՞ ոչ կայ իմ բնաւ յերկինս,
¹⁴կամ ի քէն՝ զինչ եւս ինդրեցից յերկ-
26 ըի : Նուազեաց սիրա իմ եւ մարմին իմ .
Աստուած սրտի իմոյ, բաժին իմ Աս-
աուած յաւիտեանս :
27 Ահաւասիկ ոչք հեռի արարին զանձինս
իւրեանց ի քէն՝ կարկեան, սատակեցես
զամենեանս որ ապօտամբ եզին ի քէն :
28 Ինձ մեքենալ առ Աստուած բարի է,
եւ զնկ առ Տէր գոյս իմ . ¹⁵պատմել
զամենայն օրհնութիւնս քո ի գրունս
գուսեր Սիոնի՝ :

ՍԱՂՄՈՍ ՀԳ (ՀԴ)

Իմաստութիւն Ասափայ :

1 Ընդէր մերժեցիր, Աստուած, ի սպառ .
բարկացաւ սրտմտութիւն քո ի վերայ
2 խաչին արօտի քո : Յիշեա զժողովուրդ
քո զոր սասցար ի սկզբանէ, փրկեցեր
զվիճակ ժառանգութեան քո . լեռան
Սիոն այս՝ ուր բնակեցեր դու ի սմա :
3 Համարձ ¹⁶զձեռն քո ի վերայ ամբար-
տաւանութեան նոցա՝ ի սպառ . որ ինչ

¹ Եբբ. նորա յաւիտեանն, զի առաջի արեգական
մնասցէ ² Յեբբ. պ-դ-տ-է ³ Եբբ. օյ-ց-ն յ-տ-է-լ-ւ, (20)
կատարեցան ազօթք ⁴ Իսթի ի որդւոյ Յեսեայ
⁴ Եբբ. ոչ գոն ցաւք ի մահուան ⁵ Եբբ. է զօրու-
թիւն ⁶ Եբբ. աչք նոցա . անցանեն ըստ շնորս
սրտի (8) մազք արարին ⁷ Եբբ. ջուր լիւ-
թեամբ բամսցի ⁸ Եբբ. եթէ ⁹ Եբբ. նենգ-
եալ էր ¹⁰ Եբբ. գիտել զայս :

¹¹ Եբբ. ի լցիլծս եզիր գնոսա, ետուր նոցա անկա-
նել յաւեր ¹² Եբբ. յերկեղէ ¹³ Կ-մ, ի զարթ-
նուլ քո ¹⁴ Եբբ. բացի քէն ¹⁵ Եբբ. ի պատմել
զամենայն գործս քո ¹⁶ Եբբ. զգնացս քո ի
վերայ աւերածոցն

անիրաւեցաւ թշնամին ի սրբութեան
 4 քում : Պարծեցան ասկիբ քո ի մէջ * բա-
 րեկեղանութեան քս . եղին զնշանս իւր-
 5 եանց ի նշանս : ¹ Եւ ինքեանք ոչ ծանեան
 6 զեղս ի վերտառ : Որպէս յանտառի փայ-
 սատօք կոտորեցին զգրունս նորա ,² ի
 միասնեւոյցատօք եւ մըծովք կործանե-
 7 ցին ³ զնա : Այրեցին ի հուր գործութիւն
 քո , յերկրի պղծեցին զխորան անուան քո :
 8 Ասացին ի սիրտս իւրեանց ազգ նոցա ի
 միասին , Եկայք լռեցուսցուք զամենայն
 9 սօնս Աստուծոյ յերկրէ : Նշանս մեք ինչ
 10 ոչ տեսաք , եւ ոչ ես զուրէ մարդարէ .
 եւ ⁴ զմեզ ինչ ոք ոչ ճանաչիցէ :⁵
 10 Մինչեւ յերբ , Աստուած , նախատէ
 թշնամին , բարկացուցանէ հակառակորդն
 11 զանուն սուրբ քո : Ընդէր գարծուցա-
 նես զձեռն քո , եւ զաջ քո ի միջոյ ծո-
 12 ցոյ քումմէ ի սպաս : Աստուած , թա-
 գաւոր մեր յառաջ քան զյաւիտեանս ,
 որ արարեալ զերկրութիւն ի մէջ երկրի :
 13 Դու ⁶ հաստատեցեր զօրութեամբ քով
 զծով , զու խորտակեցեր զլուխս վիշա-
 14 պաց ի վերայ ջուրց : Դու փչրեցեր զլուխս
 վիշապին , եւ ետուր զնա կերակուր ⁷ զօ-
 15 րոցն Հնգկայց :⁸ Դու ըլկեցուցեր զալ-
 16 զգետս սաստիկս : Բո է տիւ եւ քո է
 զիշեր , զլոյս եւ զարեւ զու հաստտե-
 17 ցեր : Եւ զու հաստատեցեր զամենայն
 սամանս երկրի . զդարուն եւ զամանս
 զու ստեղծեր :
 18 Այս յուշ լիցի քեզ՝ զի թշնամին նա-
 խատեաց զՏէր , մուշուրոյ անզգամ՝
 19 բարկացոյց զանուն սուրբ քո : Մի՛ մտա-
 ներ պազանաց զանձն ⁹ որ խոստովան
 20 քոյ մի՛ մտանար ի սպաս : Հայեաց յուրտ
 քո , զի լցան ¹⁰ սունք արիշելոց յերկրի
 21 անիրաւութեամբ : Մի՛ պարծիցի սնանկն
 ամաւեցեալ , այլ տղքասն եւ տնտեկ
 22 օրհնեացեն զանուն ¹¹ սուրբ քո . Այրի ,
 Աստուած , եւ զատեա զգտտաստանս
 քո . յիշեա զնախատինս որ յանդգամէն
 23 զօրհանապաղ : Մի՛ մտանար զձայն

⁸ պաշտօնէից քոց . ամբարտաւանութիւն
 ասկեաց քոց ⁹ վերտառի հանապաղ :

ՍԱՂՄՈՍ ԸԻ (ԸԵ)

1 ¹⁰ Ի կատարած . Մի՛ ապականեր . Սաղմոս
 օրհնութեան Աստուայ :

2 ¹¹ Խոստովան եղիցուք աւ քեզ , Աս-
 տուած , խոստովան եղիցուք եւ ¹² կար-
 ցացուք զանուն քո . պատմեցից՝ զա-
 3 մենայն սքանչելիս քո : Յօրմամ մամ
 4 ստից՝ եւ ուզից զասեցայց : Մաշկեալ
 կրկիր եւ ամենայն բնակիչք նորա , եւ
 հաստատեցի զսիւնս նորա ¹³ :
 5 Ասացի անօրինաց՝ թէ Մի՛ անօրինիք .
 եւ մեզաւորաց՝ թէ Մի՛ բարձրացուցանէք
 6 զեղջեւերս ձերս : Մի՛ համարանայք ի բար-
 ձունս զեղջեւերս ձեր , եւ մի՛ խօսիք ¹⁴ զԱս-
 7 տուծոյ անիրաւութիւնս : Զի ոչ յարե-
 ւելից եւ ոչ յարեւմտից եւ ոչ յանապա-
 8 տէ ¹⁵ լերանց , Սյլ Աստուած գատուոր
 է , զայս խոնարհ աւնէ , եւ զայն բարձ-
 9 րացուցանէ : Բաժակ ի ձեռն Տեան
 զինի լի անապակ արկեալ , եւ ¹⁶ խոնար-
 ճեցոյց յայտմանէ յայս . սակայն մրուր
 նորա ոչ սպտոկեցի՞ , եւ արբցեն զնա
 ամենայն մեղաւորք երկրի :
 10 Ես յնմացայց յախտեան , սաղմոս ա-
 11 սոցից Աստուծոյ Յակորայ : Զամենայն
 եղջեւերս մեղաւորաց ¹⁷ փչրեացես , եւ
 բարձր եղիցի եղջեւք արգարոյ :

ՍԱՂՄՈՍ ԸԵ (ԸԶ)

1 ¹⁷ Ի կատարած ընդ օրհնութիւնս . Սաղ-
 մոս Աստուայ , երկ օրս Աստրեստանկայս :¹⁸

2 Յայանի է ¹⁸ Նրէաստանի Աստուած , եւ
 3 յիւրայէլ մեծ է անուն նորա : Եղև
¹⁹ խաղաղութիւնս ակզի՞՞ նորա , եւ բնա-
 4 կութիւն նորա ի Սիոն : Անց խորտա-
 կեաց Տէր զլուրութիւն աղեղան , զլէն՝
 5 զսուր եւ զճակատամարտ ,²⁰ Լուսատու
 եւ զու սքանչելւոյցէս ²⁰ լերանցն յաւի-
 6 տենից . իտովեցին ամենեքեան որ ան-
 միա՞ են սրախք . ննջեցին զքունս իւ-

¹ Եբբ . մողպրդեան ¹¹ Եբբ . ճանաչի որպէս որ
 բաւանայն ի վեր ի վերոյ ծառաց անտառի փայ-
 տաստ . (6) Եւ արդ գրանդակս նորա ²³ Եբբ .
 պոլտե ³ Եբբ . չիբ որ ընդ մեզ որ գիտիցէ
 մինչեւ ցեր ⁴ Եբբ . պատասեցեր ⁵ Եբբ . մո-
 զովորաց բնակելոց յանապատի ⁶ Եբբ . սաս-
 րակի քո ⁷ Եբբ . անգիբ խաւարինք երկրի
 ճնակութեամբք անիրաւութեան

⁸ Եբբ . թշնամեաց ⁹ Եբբ . բարձրանայ ¹⁰ Եբբ .
 Աս . զլուխ երամշտացն ¹¹ Եբբ . մերձ է անուն
 քո . պատմեն ¹² Եբբ . յիւրեմ . յաւելու , Հանգիտս :
¹³ Եբբ . պարանոցաւ գոռողութեան ¹⁴ Եբբ . իցէ
 բարձրանայ ¹⁵ Եբբ . Տեղու ի նմանէ . և զմրուր
 նորա քամեցեն ¹⁶ Եբբ . փչրեցին ¹⁷ Եբբ .
 Աս . յիւր ի երամշտացն . ի վերայ՝ նկինողի՞ սյլ ,
 Սաղմոս Աստուայ , երկ . ¹⁸ Եբբ . Աստուած ի
 Յուզա ¹⁹ Եբբ . ի Սաղմոս խորան ²⁰ Եբբ . բան
 զլերինս յափշտակութեան : (6) Կողպուցեան
 որ զօրեզ

բեանց եւ ինչ ոչ գտին ամենայն արք
 7 ի մեծութեան ձեռաց իւրեանց : Ի սաս-
 տէ քումմէ, Աստուած Յակորայ, Կնչե-
 8 ցին, եւ ոչք հեծեալ էին ի ձիս՝: Դու
 աճառք ես, եւ ո՞վ կարէ կալ սուաջի
 9 զքո. Որպէս երևեցար զու յերկնից,
 յայտնի եղև բարկութիւն քո՝: Երկիր
 10 երկեալ եւ սարոեաց : Ընդ յաճնելն Աս-
 տուծոյ ի զատաստան՝ ապրեցուցա-
 11 նել զամենայն հեզս ՝ երկրի : Խորհուրդ
 մարդեան խոտտովան անինն առ քեզ,
 եւ ծածկեալք իմաստութեամբ օրհնեա-
 12 ցեն զքեզ : Ու խոսս զիք եւ կատարե-
 ցէք Տեառն Աստուծոյ ՝ մերոյ ամենե-
 քեան որ չուրջ էք գնովաւ. մատուցէք
 13 պատարագս Ահաւորին : Ո քաղէ զհո-
 զիս իշխանաց, ահաւոր է նա քան զա-
 մենայն թագաւորս երկրի :

ՍԱՂՄՈՍ ԶԶ (ՀԷ)

1 Երկատարած . վասն Իդիթուհայ . Սաղ-
մոս Ասափայ :

2 Չայնիւ իմով ես առ Տէր կարգացի, ձայ-
 նիւ իմով առ Աստուած, եւ նայեցաւ
 3 առ իս : Յաւուր նեղութեան իմոյ զԱս-
 տուած խնդրեցի ՝ ձեռք իմովք, ի զի-
 շերի առաջի նորա, եւ ոչ խարեցայ՝:
 4 ոչ կամէր մխիթարել անձն իմ : Յիշեցի
 զԱստուած եւ յուրախ եղէ՝: հողայի եւ
 5 նուապէր յիս հողի իմ : Հանդիսառ ժա-
 մանեցին պահուց աչք իմ, խոտովեաց
 6 եւ ոչ խօսեցայ : Խորհեցայ զաւուրան
 զառաջինս, եւ զամս յաւիտենից յիշե-
 7 ցի : Խօսեցայ ի գիշերի ընդ սրաի ի-
 մում, հողայի եւ տատապէր յիս՝ հողի
 8 իմ : Միթէ յաւիտենից մերժեցէ՞ զիս
 Տէր, եւ ո՞չ եւս յաւելուցու ի հաճել եւ
 9 եւս : Կամ ի սպան արգելցէ զոգորմու-
 թիւն իւր յինէն, կամ կատարեանց զբան
 10 իւր ազգէ մինչեւ յազգ : Կամ մոռացի՞
 զթալ Աստուած իմ եւ եւս, կամ ար-
 գելցէ՞ զգթութիւն իւր բարկութեամբ
 իւրով : Հանգիստ :

1 Եբբ. թմրեցան ե՛ւ կառք ե՛ւ ձի 2 Եբբ. քո,
 ի ժամէ բարկութեան քո : (9) Յերկնից լուի
 արարեք զգառաստան 3 Եբբ. երկրիւ Հանգիստ :
 (11) Ապաքէն ցատու մն մարդ կան խոտտովան առնի
 առ քեզ. զմնացորդ ցատմանն դու նուաճես :
 4 Եբբ. ձեռում 5 Եբբ. Առ գուռ երաժշտացն,
 ի վերայ Իդիթուհայ. երգ Ասափայ : 6 Եբբ.
 ձեռն իմ գիշերի տարածեցաւ եւ ոչ թու յայտ
 7 Եբբ. խառնեցայ 8 Եբբ. յաւիտենից : (7) Յիշեցի
 զմրմաւնը իմ ի գիշերի. ընդ սրտի իմում խորհէի,
 եւ հետազօտեք

11 Ասացի թէ ՝ Այժմ սկսայ՝. այս է նո-
 12 րոգումն աջոյ Բարձրելոյն : Յիշեցի
 զգործս Տեառն. Ի սկզբանէ յիշեցի
 13 զսքանչելիս նորա : Խորհեցայ յամենայն
 գործս քո, եւ ի ձեռագործս քո խորհե-
 ցայ :
 14 Աստուած, ի սրբութեան են ճանա-
 պարհք քո. ո՞վ է Աստուած մեծ որպէս
 15 զԱստուած մեր : Դու ես Աստուած՝ որ
 առնես սքանչելիս. ցուցիք յոգովորեան
 16 քում զօրութիւն քո : Փրկեցիք բազ-
 կաւ քով զժողովուրդս քո զորդիան Յա-
 17 կորայ եւ Յոյսեփու : Հանգիստ Տեսին
 զքեզ ջուրք, Աստուած, տեսին զքեզ ջուրք
 եւ երկեան, եւ խորք ՝ խոտովեցան ի ձայնէ
 18 ջուրց բազմաց : Չայն ետուն ամպք,
 19 քանցի՞ եւ նետք քո գնան՝ ՝ ի ձայնէ որո-
 տալոյ քո անուրի՝: Երևեցան փայլա-
 տակունք քո տիեզերաց, խոտովեցաւ եւ
 20 զողաց երկիր : Ի ծովու են ճանապարհք քո,
 եւ չաւիղք քո ի ջուրս բազումս, եւ հեռք
 21 քո ոչ եւս երևինս Առաջնորդեցիք որպէս
 խաչին յօգովորեան քո, ի ձեռն Մով-
 սիսի եւ Ահարոնի :

ՍԱՂՄՈՍ ԶԷ (ՀԸ)

Իմաստութիւն Ասափայ :

1 Չայեցարուք, ժողովուրդք.՝ յօրէնս իմ,
 խոնարհեցուցէք զունկն ձեր ի բանս բե-
 2 րանոյ իմոյ : Բացից առակաւ զբերան իմ,
 3 եւ խօսեցայ զտոակի ի սկզբանէ : Որպէս
 լուաք եւ ճանեաք զայս, եւ հարքն մեր
 4 պատմեցին մեզ : Ոչինչ ծածկեցաք յորդ-
 ւոց նոցա. յազգ յայլ պատմել զօրհնու-
 թիւնս Տեառն՝ զօրութիւն եւ զսքան-
 չելիս իւր զոր արար :
 5 Հաստատեաց զվկայութիւն իւր առ
 Յակոր, եւ օրէնս եզ ի վերայ Իսրաւ-
 յիլի . որ ինչ միանգամ պատուիրեաց
 հարցն մերոց՝ ցուցանել զայս որդւոց
 6 իւրեանց : Ձի ծանիցեն յազգ յայլ, որ-
 զիք որ ծնանին, յարիցեն եւ պատմեցեն
 7 զայս որդւոց իւրեանց : Ձի դիցեն առ
 Աստուած զյոյր իւրեանց, եւ մի մո-
 ոսացին զգործս Աստուծոյ, զպատուի-
 8 րանս նորա խնդրելով խնդրեցեան, եւ
 մի եղիցին որպէս եւ հարքն իւրեանց,
 ազգ չար եւ զառնացօղ, ազգ որ ոչ ուղ-
 9 Եբբ. Այս է տկարութիւն իմ. 10 Եբբ. խոտովեցան :
 (18) Տեղացին ջուրս ամպք . ձայն ետուն երկնիք
 11 Եբբ. Չայն որոտալոյ քո ի մրբի 12 Եբբ. Ունկն
 գեք, ժողովուրդ իմ

զեայ զսիրտ իւր եւ ոչ հաստատեաց առ Աստուած զհօգի իւր :

9 Որդիք Նփրեմել լիտձիգը եւ սնդաձիգը, յաւուր պատերազմի կտարածս

10 դարձուցին : Այ կայցին նորա յախտի ¹Տեան, եւ ըստ իրաւանց նորա ոչ կու-

11 մեցան գնալ Մոռացան զերախտի նորա, եւ զօքոսնչելիսն զոր եցայց նոցա :

12 Առաջի հորց նոցա զոր արար զօքոսնչելիս իւր, յերկրին եղիպացոց եւ ի գաշալին Տայանու :

13 Հերձ գծովն եւ անցոց զնոսա, եւ կա-

14 յոյց զջուրն որպէս ²ի արկա : Առաջ- նորգեաց նոցա ամբող ի տուէ, եւ զա-

15 մենայն զիչեր ի լոյս հրոյ : Հերձ գլէմն յանապատին, եւ ետ ըմպել նոցա որպէս

16 ի խորոյ մեծէ : Հան զջուրն ի վիմէ, եւ հոսեաց որպէս զգետս զջուրն,

17 Սակայն յաւելին ի մեղանչել, եւ եւս բարկացուցին զհարձրեալն յանջրդի :

18 Փորձեցին զԱստուած ի սիրտս իւրեանց, ի ինչորի զկերակուր անձանց իւրեանց :

19 Տրանջեցին զԱստուծոյ եւ ասացին, Միթէ կարօզ իցէ Աստուած պատրաս-

20 տել սեզան յանապատի : ³Քանզի հարկանէր զվէմն եւ հոսէին ջուրք, եւ վտակք խաղային ի նմանէ : Այլէ՛ հանց եւս կարացէ տող նա մեզ, կամ պտարաստեսցէ՞ սեղան ժողովրդեան իւրոյ :

21 Վանս այտարիկ լուսե զայս Տէր եւ ⁴յապաղեաց . հոր բորբոքեցաւ ի Յակոբ, եւ բարկութիւն ել ի վերայ Իս-

22 րայելի : Չի ոչ հաւատացին յԱստուած, եւ ոչ յուսացան ի փրկութիւն նորա :

23 Հրաման ետ ամպոց ի վերուստ եւ զգորունս երկնից երաց, եւ անգեաց ի նոսա մանանայ ի կերակուր. զհաց երկ-

25 նից ետ նոցա . Չհայ ⁵հրեշտակաց կերան մարդիկ . եւ իջոյց ի նոսա կերակուր ի լիութիւն :

26 Հան զհողմ ⁶հարաւոյ, եւ ամ գորու-

27 թեամբ իւրով ⁷զհրեւիսի : Տեղեաց ի նոսա միս որպէս զհող, որպէս զաւաղ ծո-

28 վու զթռչունս թեւաւորս : Այլ ի մէջ բանտիկի նոցա, եւ շուրջ զլրանօք նո-

29 յա : Կերան եւ յազկեան յոյժ, եւ զցան :

30 կութիւն նոցա ետ նոցա, եւ ոչինչ կարօտ եղին ի ցանկութենէ իւրեանց, մինչ- զեւ կերակուրք իւրեանս իւրեանց էին,

31 Բարկութիւն յԱստուծոյ ել ի վերայ նոցա, սպան ⁸գրազուսն ի նոցանէ, եւ զընտիր ընտիր յԻսրայելէ սաստկեաց :

32 Յայտ ամենայն ի մեղան եւ եւս, եւ

33 ոչ հաւատացին սքանչելեաց նորա : Պակասեցան յաւանութեան աւուրք նոցա, եւ ամբ նոցա ⁹փութապէս անցին :

34 Յորժամ սպանանէր զնոսա՝ լինգրէին զնա, դաննային եւ առաւօս աննէին

35 առ Աստուած : Յիւրեցին զի Աստուած օգնական էր նոցա, Աստուած բարձ-

36 ընայ փրկիչ էր նոցա : ¹⁰Միրեցին զնա՝ բերանօք իւրեանց, եւ լեզուօք իւրեանց

37 ստեցին նմա . եւ սիրաք նոցա ոչ էին ուղիղ ընդ նմա, եւ ոչ հաւատացին ուրտի նորա :

38 Այլ նա ինքն գթած էր, քաւէր զմեղս նոցա եւ ոչ տպականէր . յաճախէր դարձուցանել զբարկութիւն, եւ ոչ բորբոք-

39 ըր զամենայն արամտութիւն իւր : Յիչեաց թէ մարմին են նոքա . հոգի որ ելանէ՛ եւ ոչ եւս գտնայ :

40 Քանիցս անգամ դաննացուցին զնա յանապատի, բարկացուցին զհարձրեալն

41 յանջրդի : Դարձան եւ փորձեցին զԱստուած, եւ զՍուրբն Իսրայելի զարա-

42 ցուցին : Այ յիչեցին զձեռն նորա յաւուր յորժմ փրկեաց զնոսա ի ձեռաց նեղաց

43 նոցա : Որպէս արար զնձանս եւ զարուեստս իւր յերկրին եղիպացոց եւ

44 ի գաշալին Տայանու : Դարձոյց յարիւն զգետս նոցա, եւ զանձրեւս նոցա զի մի

45 արբցին : Առաքեաց ի նոսա շանաճանձ եւ եկեր զնոսա, եւ գորտիւ սպականեաց

46 զնոսա : Ետ ժանդոյ զարտուզ նոցա, եւ

47 զվատատկս նոցա մարտոյց : Եհար կարկախ զայգիս նոցա, եւ զթզելիս նոցա

48 ¹¹եղեմամբ : Մասնեաց ի կարկուտ զանասունս նոցա, եւ զստացուածս նոցա

49 յա հրով դատեցաւ : Առաքեաց ի նոսա զարամտութիւն բարկութեան իւրոյ, զարամտութիւն, զբարկութիւն եւ զնեղութիւն . առաքեաց ի նոսա տանջանս ի

50 ձեռն հրեշտակի չարի : Դիմեցոյց ի նոսա զարամտութիւն բարկութեան իւրոյ . ոչ անխայեաց ի մանուանէ զանձնա նոցա, եւ զանասունս նոցա ի մահ մատ-

51 նեաց : Եհար զամենայն անդրամիկս եղիպացոց, զսկիբլն ամենայն վա-

¹ Եբբ. Աստուծոյ ² Եբբ. գէզ ³ Եբբ. Մինչ
⁴ Եբբ. միս ⁵ Եբբ. բարկացաւ ⁶ Եբբ. հզորաց
⁷ Եբբ. արեւելից ⁸ Եբբ. զհարաւ

⁹ Եբբ. զպարարտս ¹⁰ Եբբ. յերկեղի ¹¹ Եբբ.
¹² Եբբ. սառնամանեօք

տակոց նոցա ի յարկս Քամայ : ¹Հան-
 52 զիտա : Հորդան ետ որպէս խաչին՝ ժո-
 զովրդեան իւրոյ , եւ եհան զնոսա որ-
 53 պէս հօտ յանապատս : Առաջնորդեաց նո-
 ցա յուսով եւ ոչ երկեան , եւ զթշնա-
 54 միս նոցա ծով ծածկեաց : Եհան զնոսա
²ի լեռնն սրբութեան իւրոյ , ի լեռնն՝ այն
 55 զոր ստացեալ էր աջոյ նորա : Մեր-
 ժեաց յերևաց նոցա զհեթմանոսս , եւ վի-
 ճակեցոյց ի նոսա զվիճակ ժառանգու-
 թեան իւրոյ , եւ բնակեցոյց ի յարկս
 նոցա զազգն Եսրայելի :
 56 Փորձեցին դատացուցին զԱստուած
 Բարձրեալն , եւ զվկայութիւն նորա
 57 ոչ սրահեցին : Դարձան խտորեցան որ-
 պէս եւ հարքն իւրեանց , զարձան եւ ե-
 58 զեն սրպէս զազեղն թեւր : Դարձեալ
 բարկացուցին զնա ի բազինս իւրեանց ,
 եւ զբօշկոյլք իւրեանց նախանձ ար-
 կին նմա :
 59 Լուաւ Աստուած եւ արհամարհեաց
 զնոսա , եւ անարգեաց յոյժ զԻսրայել :
 60 Մերժեաց յերմէ զխորանն ի Սելով ,
 զխորանն՝ զոր բնակեցոյց ի մէջ մարդկան :
 61 Մասնեաց ի գերութիւն զգորութիւնս
 նոցա , եւ զզեզ նոցա՝ ի ձեռս իշնա-
 62 մեաց նոցա : Արգել ի սուր զմողսվուրդ
 իւր , եւ զժառանգութիւն իւր անտես
 63 արար : Զերիտատարպս նոցա եկեր հուր ,
 եւ զլան հրեանեաց նոցա ոչ ոք սպա-
 64 յաւ : Քահանայք նոցա անկան ի սուր ,
 եւ զպարկս նոցա ոչ սք էր որ յար :
 65 Զարթեաւ որպէս ի ճնոյ Տէր , որպէս
 66 հզօր զի թափէ զղինի : Եհար յետս
 զթշնամիտ իւր , նախատինս յախանից
 արար զնոսա :
 67 Մերժեաց նա զխորանն Յոփսիփու ,
 68 եւ զազգն Եփրեմի նա ոչ ընտրեաց : Այլ
 բնորեաց նա զբզբն Յոփայ , զլեռնն
 69 Սիւն զոր եւ դրեաց : Երևեաց որպէս
³միկըջերոյ զսրբութիւն նորա , յերկրի՝
 70 հատատեաց զնա յաւիտեան : Ընտրեաց
 զՊաւլիթ ծառայ իւր եւ բնկալաւ զնա
 71 ի հօտէ խաչանց . ի վերջին ծնելոցն ըն-
 կալաւ զնա , հովուել զՅակոբ ծասոյ
 իւր , եւ զԻսրայել ժառանգութիւն իւր :
 72 Արած էր զնոսա իմաստութեամբ որով

իւրոյ , յանմեղութիւն ձեռաց իւրոց ա-
 ռաջնորդէր նոցա :

ԱՆՂՄՈՍ ՀԸ (ՀԹ)

Սագմոս Աստիայ :

1 Աստուած , մտին հեթմանոսք ի ժառան-
 գութիւն քո , պղծեցին զտաճար սուրբ
 քո , արարին զերուսազէմ՝ որպէս զհիւզս
 2 մրգապահայ՝ : Արկին զգրիակունս ծառա-
 յից քոյ զէջ թաչնոց երկնից , եւ զմար-
 3 մինս սրբոց քոյ զազանոց երկրի : Հե-
 զին զարեւնս նոցա որպէս ջուր շուրջ
 զերուսազեմաւ , եւ ոչ ոք էր որ թաղէր
 4 զնոսա : Եզսք մեք նախատինք զրացեաց
 մերոց , ծաղր եւ այգն կատականաց
 այնոցիկ որ շուրջ էին զմեք :
 5 Մինչեւ յերբ , Տէր . բարկանամս զու
 ի սպառ . յորտեղեցի՞ սրպէս հուր նա-
 6 խանձ քո : Հեզ զարթուութիւն քո ի վե-
 րայ սոգոց որ զքեզ ոչ ճանաչիցեն , ի
 վերայ թապաւորաց որ զանուն քո ոչ
 7 կարգայցին : Զի կերան զՅակոբ եւ
 զանգի նորա աւերեցին :
 8 Մի՛ յիշեր զմեզս մեր զառաջինս ,
 վազվազ եկեացէ տա մեզ ողորմութիւն
 9 քո , Տէր , զի սպառատացք յոյժ : Թզ-
 նես մեզ , Աստուած վրկիչ մեր , վասն
 վառաց անուան քո . Տէր , փրկեա զմեզ
 եւ քաւես զմեզս մեր վասն անուան
 10 քո : Մի՛ երկեք ստացին ի հեթմանոսս ,
 թէ Ո՛ւր է Աստուած նոցա . այլ յոյտ-
 նի ինչ յիշի ի վերայ հեթմանոսաց առաջի
 աչաց մերոց , տա ի խնդրել զվրժ ա-
 րեան ծառայից քոյ որ հեզաւ :
 11 Մացէ առաջի քո հեծութիւն կապե-
 րոց . ըստ մեծութեան բազկի քո՝ ¹⁰չա-
 12 հես զու զարդիս սպանկոց , Հաստ զրա-
 յեան զմերոց եւ իմպատակ ի ծոց նոցա ,
 նախատինս զոր նախատեցին զքեզ , Տէր :
 13 Մեք ժողովուրդ եւ խաչն արօտի քո
 խտատուան եղիցուք առ քեզ յախտեան ,
 ազգէ յազգ պատմեացուք զօրհնու-
 թիւնս քո :

¹Յեբբ. պ-կ-տ-է ²Եբբ. ի սահման ³Վ-մ, իւր ,
 եւ գիտութիւն իւր ⁴Վ-մ, կուսածք նոցա ոչ առին
 սուգ , կ-մ, ոչ մտին ի սրկապան ⁵Վ-մ, սյրբեր
 նոցա ոչ լացին ⁶Եբբ. բարձունս զսրբութիւն
 իւր , որպէս զերկեր

⁷Եբբ. ճարտարութեամբ ⁸Եբբ. յաւերակս
⁹Եբբ. թագաւորութեանց ¹⁰Եբբ. ապրեցր

ՍԱՂՄՈՍ ՀԹ (Ձ)

1¹ Ի կատարած . ի վերայ գտածոցելոցն վկայութիւն . Աստուայ Սաղմոս , ի վերայ եթևովպայուցն ։¹

2 Որ հովուեաց Եսրայելի նայեաց , որ առաջնորդես որպէս խաչին Յովսեփու .

3 որ նստայ ի քերտընէս յայանեաց , Առաջի եփրեմի , Բենիամինի եւ Մանասէի , զարթո զգորտութիւն քո , եւ եկ

4 ի կեցուցանել զմեզ , Աստուած ²գորտութեանց , զարձս զմեզ , երեւեցս զերեսս քո ի մեզ եւ կեցցուք ։

5 Տէր Աստուած գորտութեանց , մինչեւ յերբ բարկանաս յազօխս ճառայից քոց ։

6 Զամբիցեր ³մեզ հաց արտառուաց , եւ արբուցեր ³մեզ արտառուս ⁴չափով ։

7 Արարեր զմեզ նահապիւնս ցրացեաց մերոց , այսն կատականաց ի ճամբեաց մերոց ։ Աստուած զգորտութեանց , զարձս զմեզ , երեւեցս զերեսս քո ի մեզ եւ կեցցուք ։

9 Այլի յեղիպտոսէ փոխեցեր , հաներ զհեթանոսս եւ զնոսս անկեցեր . Եւ առաջնորդեցեր նմա , հաստատեցեր զարմատս նորա եւ կլից զերկիր ։ Ծածկեաց զերկինս հովանի նորա , եւ բարձունակ

12 նորա զմարտ Աստուծոյ ։ Զդեպ զարթիւր մինչեւ ի ծով , մինչեւ ի Գես են

13 չառաւելքնորա Ընդէր քակեցեր զցանց նորա , կթին զնա անցաւորք ճանապարհ ։

14 Հի , Ապականեաց զնա խոզ անաստի , եւ երէ վայրի արածեցաւ ի նմա ։

15 Աստուած զգորտութեանց , զարձ հոյեաց յերկնից եւ տես , այց արս այգւոյս այս .

16 միկ , Եւ զարման տար սմա զոր անկեաց աջ քո , ի վերայ որդւոյ մարդոյ՝ զոր գօ

17 րացուցեր զնա ի քեզ , Աքրեցեալ ի հուր եւ աւերեալ , ի սաստէ քումովէ կորեցն ։ Եղիցի ձեան քո ի վերայ առն , աջ քո ի վերայ որդւոյ մարդոյ՝ զոր զօրացուցեր զնա ի քեզ ։ Ոչ եւս ի բացեաց եղիցուք մեք ի քէն . կեցուցես զու զմեզ , եւ զանուն քո կարգադուք ։

20 Տէր Աստուած զգորտութեանց , զարձս զմեզ , երեւեցս զերեսս քո ի մեզ եւ կեցցուք ։

ՍԱՂՄՈՍ Ձ (ՁԱ)

1¹ Ի կատարած . վան հնձանայն . Սաղմոս Աստուայ , հինգերորդ չարթիւնն ։¹

2 Յոճայէք առ Աստուած , ողնական է մեր , ազազակեցէք առ Աստուած Յուդայ , Առէք սաղմոս եւ առք օրհնութիւն , սաղմոսասացէք նմա ի ձայն յաղգր .

3 րտութեանս Փոզ հարէք ի գրութս անոց , յառար նշանուորի տարեկանաց մերոց ։

5 Հրաման է այս Եսրայելի , եւ իրաւունք են Աստուծոյ Յակոբայ , վկայութիւն Յովսեփու զար եզ ընդ նմա . որպէս եւ լանէր նա յերկրէն կղիպտացուց . լեզու զոր ոչ զխէր լուաւ ։

7 Ի բաց արարի ի բնօանց զթիկունս նորա , եւ զձեռս նորս յորթ եւ ի թի ծասայելայ ։ Ի նեղութեան կարգացեր առ իս եւ փրկեցի զքեզ , լուայ քեզ ի գազուսութենէ մրկին , եւ փորձեցի զքեզ ի վերայ ջուրցն Հակաոտիւթեանն ։⁶ Լուր , ժողովուրդ իմ , եւ վկայեմ քեզ , եւ Իսրայէլ թէ լուիցես ինձ , Մի եւս եղիցին քեզ աստուածք ասժամայնք եւ մի երկիր պաղանիցես զու աստուծոյ օ

11 տարի ։ Ես եմ Տէր Աստուած քո՝ որ հանի զքեզ յերկրէն Եգիպտացուց , բաց զերբան քո եւ լցից զգաւ ժողովուրդ իմ ոչ լուաւ ձայնի իմում , եւ Իսրայէլ

13 յիս ինչ ոչ նայեցաւ ։ Բարձի թողի զնոսս երթալ զհնա կամաց սրափ իւրեանց , զի գնացին նոքա բոս կամս անձանց իւրեանց . Զի թէ ժողովրդեան իմոյ լուեայ էր ինձ , կամ Իսրայելի զձանաւ

15 սրբոն իմ զնայեալ էր , Արպես զոչինչ իմնար՝ արարեալ էր իմ զթշնամբս նորա , ի վերայ նեղաց նորս արկեալ էր

16 զձեան իմ ։ Թշնամիք Տեսան ստեղին նմա , եւ եղիցին ժամանակք նոցա 7 յաշ

17 խարհի ։ Կերակրեաց զնոսս ի սրարարտութիւնէ ցորենոյ , ի վիմէ մեղր յաղեցոյց նոցա ։

ՍԱՂՄՈՍ ՁԱ (ՁԲ)

Սաղմոս Աստուայ ։

1 Աստուած եկաց ի ժողովս ⁸աստուածոց , եւ ի միջի նոցա՝ զասէր զնոսս ։

5 Եբր . Աս գլուխ երաժշտացն . ի վերայ կիթի թիթայ . Սաղմոս Աստուայ ։ ⁶ Եբր . երեւելի յաւելուս , Հանգիստ ։ ⁷ Եբր . յաւելան ⁸ Եբր . Աստուծոյ , Կու , Հօրի , ե ի միջի աստուածոց , Կու , զաստուորաց

¹ Եբր . Աս գլուխ երաժշտացն . ի վերայ ճոշաննիմէ Էտուգայ . Սաղմոս Աստուայ ։ ² Եբր . դուստր ³ Եբր . նոցա ⁴ Եբր . չափով մեծաւ

2 Մինչև յերբ դատիք անիրաւութեամբ ,
 3 եւ ակն առնուք մեղաւորաց՝¹ Դատա-
 րարէք որոջն եւ այլույ , իրաւունս ա-
 4 րարէք անանկին եւ խնամարէն Աղբեցու-
 ցէք զաղքատն եւ զանանկն , ի ձեռաց
 մեղաւորի փրկեցէք զնոսա :
 5 Աչ իմացան եւ ոչ ի միտ առին , ի
 խաւորի ցնացին , եւ շարժեցան ամե-
 6 նայն հիմունք երկրի : Եւ ասացի թէ
 աստուածք իցէք , կամ օրդիք Բարձրե-
 7 լոյ ամենեքեանս : Դուք աւաղիկ որպէս
 մարդիկ մեռանիք , եւ որպէս զմի յիշ-
 խանաց անկանիք :
 8 Արի , Աստուած , եւ դատեալ զերկր ,
 զի դու ժառանգեսցես զամենայն հե-
 թանոսս :

ԱՍՂՄՈՍ ԶԲ (ԶԳ)

1 Սաղմոս օրհնութեան Աստուայ :
 2 Աստուած , ² քիչ նմանիցէ՞ . մի լուեր
 3 եւ մի գաղարի , Աստուած : Զի ահա
 թշնամիք քո զօչեցին , եւ ասելիք քո
 4 համարձին զլուս իւրեանց : Ի վերայ
 ժողովրդեան քո խորամանկեցին զզի-
 տութիւն , խորհեցան ի վերայ սրբոյ՞
 5 քոց , եւ ասացին , Նկայք աստակեացուք
 զնոսա յոզգաց , եւ մի յիշեցրի անուն
 6 իւրայցիկ եւ եւս : Սորհեցան միարա-
 նութեամբ ի միասին , եւ զան քո ուխտ
 7 արարին : Բանակք Եղովմայեցուց եւ
 իամպիւացիք , Մովար եւ Հագարացիք ,
 8 Գերազ , Ամօլն , Ամազէկ , եւ այլազ-
 զիքն ամենայն բնակչօքն հանդերձ Մու-
 9 րայ : Նա եւ Ասուր եկեալ էր ընդ նո-
 սա . ամենեքեան սոքա զօրավիզն էին
 որդւոցն Դովտայ :
 10 Արա զնոսա որպէս զՄագիւտ , որպէս
 զՍիւսարա , որպէս զՅարին ի ծորձորան
 11 Կիսովնի : Սասակեցան նոքա յականս
 Դովրայ , եւ եզին որպէս զաղբ երկրի :
 12 Արա զիշխանս նոցա որպէս զՈվբէրն ,
 զՁէրն , զՁէրէէ եւ զՍաղմոնա եւ զա-
 13 մենայն իշխանս նոցա . Ոյք ասացին
 ժառանգեսցուք ի մեզ զարութիւն Աս-
 14 տուծոյ : Աստուած իմ , սրա զնոսա որ-
 պէս ⁴ զանիւ , որպէս զեղէզն ատաջի
 15 հողմոյ : Որպէս հուր զի այրէ զանատա ,

16 որպէս բոց զի կիզու զէրինս : Այսպէս
 հալածեսցես զնոսա մրկաւ քով , եւ
 բարկութեամբ քով խոսովեցուցես զնո-
 17 սա : Լից զերեսս նոցա անարգանօք , եւ
 18 խնդրեսցեն զանուն քո , Տէր : Ամաչիս-
 ցեն եւ խոսովեցին յաւիտեանս յաւի-
 19 տենից , եւ ամօլայից կորիցեն : Մանի-
 ցեն զի անուն քո Տէր է , եւ դու միայն
 բարձրեալ ես ի վերայ ամենայն երկրի :

ԱՍՂՄՈՍ ԶԳ (ԶԿ)

1 ⁵ Ի կատարած . զտան հնձանացն՞ . որդ-
 ւոցն Կորիսայ Սաղմոս :
 2 Որպէս սիրելի են յարկք քո , Տէր զօ-
 3 ռութեանց : Յանկայ եւ փափաքէ անձն
 իմ ի գաւիթս քո . սիրա իմ եւ մարմին
 իմ ցնծասցեն առ Աստուած կենդանի :
 4 Քանզի հնձողուկ եղիտերտուն , եւ՞ աստու-
 րակ զբան ուր զիցէ զձագ իւր , ⁷ սե-
 զան քո , Տէր զօրութեանց , Թագաւոր
 5 իմ եւ Աստուած իմ Երանի ամենեցուն
 սր բնակեալ են ի տան Տեառն , յաւի-
 տեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ :
 6 Երանեալ է այլ որոյ օչնութիւն իւր ի
 7 քէն է , կլս եզ ի մտ իւրում . ⁸ Ի հոփոէս
 արտմութեան ի անզուշ յորում ու իւ-
 տեայ . զօրհնութիւնս սացէ՞ որ զօրհնս
 8 զնէ : ⁹ Գնացէ նա ի զօրութիւնէ ի զօրու-
 թիւն , եւ երեւեացի ³ Աստուած ի Սիոն :
 9 Տէր Աստուած զօրութեանց , լուր սոզ-
 թից իմոց , ունին զիր , Աստուած ¹⁰ Յա-
 10 կորայ : Ընդունելի՞՞ ես գու մեր , տես ,
 Աստուած , եւ նայեսց յիրեսս օծելոյ քո :
 11 Վասն զի լաւ է ինձ մի օր ի գաւիթս քո ,
 քան զհաղարս . ընտրեցի ¹¹ ընդ աղբ գալ
 ի տան՞ Աստուծոյ , ատուկ քան բնա-
 12 կանալ ի յարկս մեղաւորաց : ¹² Զօղոր-
 մութիւն եւ զճշմարտութիւն սիրէ Տէր
 Աստուած մեր՞ , զհնորոնս եւ զփառս տացէ
 Տէր , ոչ պակաս անէ զօղորմութիւն
 իւր յայնչանէ որ զնան յամբուութեան :
 13 Տէր Աստուած զօրութեանց , երանեալ
 է այլ որ յուսայ ի քեզ :

¹ Եբր. արեւելիս : ² Եբր. մի՞ կացցես անբարբառ . ³ Եբր. նեղութեամբ կալան խորհուրդ . ⁴ Եբր. հեղեղն ի վերայ թաքուցելոց ⁵ Կամ , մրկիկ

⁵ Եբր. Առ զլուս ի երածշտացն , ի վերայ Կիթթի-թայ ⁶ Եբր. ձիծտուն ⁷ Եբր. առ սեղանոյ ⁸ Եբր. Անցեալ ի հոփա արտմութեան անունն զնա էբրեւ-սղրեւր. այլ եւ անձրեւ կանուխ ձածկեացէ զ- օրհնութեամբ : ⁹ Կամ , առաջի Աստուծոյ ¹⁰ Եբր. Յակորայ : ¹¹ Եբր. Վասն զի լաւ է ինձ մի օր ի գաւիթս քո : ¹² Եբր. Քանզի արեւգանս եւ վաճան է Տէր Աստուած :

ՍԱՂՄԱՍ ԶԳ (26)

1 Կոտորած . որգւոցն Կորխայ Սագմոս .
 2 Հաճեցար , Տէր , ընդ երկիր քո , եւ
 3 գործուցիր զգերութիւն Յակորայ Թու-
 4 զեր զանիրաւութիւն ժողովրդեան քո ,
 5 ճամկեցեր զամենայն մեզս նոցա՞ Լեւ-
 6 ցուցեր զամենայն սրամտութիւնս քո ,
 7 գարձար ի բարկութենէ սրամտութիւն
 8 քո , Դարձ առ մեզ , Աստուած փրկիչ
 9 մեր , եւ գործո զարամտութիւն քո ի
 10 մէնջ : Մի յաւիտեան բարկանար մեզ ,
 11 Տէր , եւ մի ձգեր զբարկութիւն քո ազգէ
 12 մինչեւ յազգ : Աստուած , զու գործեալ
 13 կեցուցին զմեզ , ժողովուրդ քո ուրախ
 14 եղիցի ի քեզ : Յոյց մեզ , Տէր , զոգոր-
 15 մութիւնս քո , եւ զփրկութիւնս քո
 16 սուր մեզ :
 17 Լուսայ զինչ խօսի Տէր Աստուած մեր ,
 18 խօսեցի զխաղաղութիւն ժողովրդեան
 19 իւրայ առ սուրբս իւր՝ եւ առ այնոսիկ
 20 որ գործեալ են առ նա սրախք . Սակայն
 21 մերձ է առ երկիւղածս իւր փրկութիւն
 22 նորա , բնակիլ փառայ նորա յերկրի մե-
 23 ղում : Ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն
 24 պատահեցին , արգարութիւն եւ խա-
 25 լիւն յերկրէ բուսաւ , արգարտու-
 26 թիւն յերկրէ բուսաւ , արգարտութիւն
 27 յերկրից երեւեցաւ : Տէր սացէ զբազ-
 28 րութիւն եւ երկիր մեր սացէ զպտուղ
 29 իւր : Արգարութիւն առաջի նորա պնաս-
 30 ցէ , զիցէ ի ճանապարհի զգնացս իւր :

ՍԱՂՄԱՍ 26 (26)

Աղօթք Դաւթի :

1 Թանարհեցո , Տէր , զուսկն քո եւ լուր
 2 ինձ , զի աղքատ եւ անանկ եմ ես : Պա-
 3 նեա զանձն իմ զի սուրբ եմ ես .
 4 փրկեա զձառայս քո , Աստուած իմ , որ
 5 ի քեզ յուսացայ : Ողորմեա ինձ , Տէր ,
 6 զի առ քեզ աղաղակեցի զօրհանապաղ :
 7 Ուրախ արա զանձն ծառայի քո ,
 8 զի սա քեզ , Տէր , համարձի զանձն իմ :
 9 Զի զու , Տէր , քաղցր եւ ճուղիղ ես ,
 10 բազումօղորմ առ ամենեանս որ կար-
 11 զան առ քեզ : Ուսկն զիւր , Տէր , ազօ-
 12 թիղ իմոց , եւ նայեալ ի ձայն խնդրուա-

7 ձայ իմոց : Յաւուր նեղութեան իմոց
 կարգացի առ քեզ , եւ լուար ինձ :
 8 Ոչ ոք է նման քեզ յաստուածս , Տէր ,
 9 եւ ոչ ոք է որպէս զգործս քո : Զամե-
 10 նայն ազգս զոր արարեր՝ եկեացին եւ
 11 երկիր սպաղցին տաջի քո , եւ փաստս որ
 12 արտացին զանուն քո յառ իւրեանս : Մեծ
 13 ես զու , Տէր , եւ աննոս սքանչելիս ,
 14 եւ զու միայն ես Աստուած : Առաջնոր-
 15 զեա ինձ ի ճանապարհի քում , եւ գնա-
 16 ցից ի ճշմարտութեան քում , եւ ուրախ
 17 եղիցի սիրտ իմ՝ երկնչել յանուանէ
 18 քումմէ : Խոստովան եղէց առ քեզ , Տէր
 19 Աստուած իմ , բոլորով սրախ իմով ,
 20 փառաւոր արարից զանուն քո յառ ի-
 21 տեանս : Մեծ եղեւ ի վերայ իմ ողորմու-
 22 թիւն քո , փրկեցեր զանձն իմ ի
 23 զժոխոց ներքնոց :
 24 Աստուած , անօրէնք յարեան ի վերայ
 25 իմ , եւ ժողովք հզօրաց ինդրեցին զանձն
 26 իմ , եւ ոչ համարեցան զքեզ Աստուած
 27 առաջի իւրեանց : Այլ զու , Տէր Աստուած
 28 իմ , զիմա եւ եւ ողորմած , երկայնա-
 29 միա՞ բազումօղորմ եւ ճշմարտաւ նայեալ
 30 առ իս եւ ողորմեա ինձ . սուր զօրու-
 31 թիւն ծառայի քո , կեցս զորդի ազախ-
 32 նոց քո . եւ արա առ իս նշան բարու-
 33 թեան . անցին անելիք իմ եւ ամաչեա-
 34 ցին , զի զու , Տէր , օգնեցեր ինձ եւ
 35 մխիթարեցեր զիս :

ՍԱՂՄԱՍ 29 (26)

1 Որգւոցն Կորխայ Սագմոս օրհնութեան :
 2 Հիմունք նորա ի լեան սուրբ նորա .
 3 սիրէ Տէր զզրուսն Սիոնի աւաւել քան
 4 զամենայն յարկան Յակորայ : Փառաւո-
 5 րեայն խօսեցաւ վասն քո , ահաւազիկ
 6 քաղաքի Աստուծոյ :² Յիշեցի զՌահաբ
 7 եւ զԲարեկոմէն³ ոչք ճանաչեն զիս . ահա
 8 Այլազգիք եւ Ծուր եւ ժողովուրդք
 9 Հնդկաց՝ սոքա եղին անդ : Սիոնի¹⁰ ա-
 10 սի մայր , եւ մայր՝ ծնաւ ի նմա , եւ
 11 ինքն հիմունս սրկ ի նմա Բարձրեալն :
 12 Տէր պատանեցէ զրովք ժողովրդեան ,
 13 ի լիւսանայս սպաղցիկ որ եղին անդ : Որ-
 14 պէս զի ուրախ լիցին ի քեզ ամենեկեանս ,
 15 որոց լմակութիւն լըրեանց ի քնն է :

¹ Եբբ . Առ զլուս երաժշտացն . ² Եբբ . Երջի
 յաւելու , Հանդիստ : ³ Եբբ . Իւրում , եւ առ
 սուրբս իւր , որ ոչ գաւնան ի յիմարութիւն
⁴ Եբբ . պատահեցան ⁵ Եբբ . Համբուրեցան ⁶ Եբբ .
 ներող

⁷ Յեբբ . ուր-ուր ⁸ Եբբ . որոց ⁹ Եբբ . Քուսայ
¹⁰ Եբբ . սաի , Այր եւ այր ¹¹ Եբբ . Ի զբն Տեառն
 զժողովուրդս ասացէ , Սո ծնաւ անդ : Հանդիստ
 (7) Եւ երգեցողք , որպէս եւ քնարահարք , ու-
 սուցել : Ամենայն աղբերք իմ ի քեզ են :

ՍԱՂՄՈՍ ԶԷ (ՁԸ)

1 Ի կտարած. վասն Մաղաղեթայ իմաստութիւն. զի ետ պատասխանի եման եզրայեկացի :
 2 Տէր Աստուած փրկութեան իմոյ, ի տուէ կարգացի եւ զիշերի առաջի քո :
 3 Մտցին ազօթք իմ առաջի քո, Տէր, խոնարհեցի ունին քո ի ինչորեւանս իտ :
 4 Ձի լցաւ չարչարանօք անձն իմ, եւ
 5 կեանք իմ ի դժոխտ մերձեցան. եւ համարեցայ ես ընդ այնոսիկ որ իջանին ի դուք. եղէ ես որպէս մարդ առանց օգնականիս ի մեռեալս ² ազատ, որպէս վիրաւորս, որ ննջին ի գերեզմանի. զորս գուռն ոչ յիշեցիր, եւ նոքա ի ձեռանէ
 7 գունձէ մերժեցան : եղիւր զիս ի գրի ներքնումն, ի խաւարի եւ ի ստուերս մա-
 8 հու : Յիս հաստատեցաւ սրտմտութիւն քո, զամենայն պրօսանս քո ամեր ի վերայ իմ :³ Հետ արարեր յինէն զմանօթս իմ, եւ ³ հպին զիս նշառակ իւրեանց :
 10 մասնեցայ եւ ոչ ելանէի : Աչք իմ ակարացան յաղքատութիւնէ. աղապակեցի առ Տէր զորճանապաղ, եւ համարձի առ քեզ զձեռս իմ :
 11 Միթէ մեռելոց անիդեմ զաքանչկիս քո կամ քմիչկք յարուցանիդն :⁴ Խոտտովան 12 առնիցի ² սա քեզ :³ Միթէ պատմեցէ օք երբեք ի գերեզմանի զոզորմութիւնս քո, կամ զճարտութիւնս քո ի կորստեան :
 13 Միթէ ձանաչիցին ի խաւարի սքանչկիք քո, կամ արգարութիւն քո
 14 յերկիր մոռացեալ : ես առ քեզ, Տէր, աղապակեցի, սասուտու ազօթք իմ ժամանեացին առ քեզ :
 15 Ընդէր, Տէր, մերժես զանձն իմ, կամ
 16 դարձուցանես գերեսս քո յինէն, Տնանկ եւ 6 վաստակաւոր եմ ես ի մանկութիւնէ իմէ, 7 ի բարձրութիւնէ խոնարհեցայ եւ :
 17 ապչեցայ : Յիս հաստատեցաւ բարկութիւն քո, արհաւիրք քո խոտմեցեցին
 18 զիս Շրջեցան վինեւ որպէս շուր պորտ-
 19 մենայն, պաշարեցին զիս ի միասին : Հետ արարեր յինէն զբարեկամս իմ 8 եւ զժոնօթս իմ, վասն թշուառութեան իմոյ :⁹

1 Եբբ. երգ, Սաղմոս որգւոցն Կորնայ առ գլուխ երամշտացն ի վերայ Մահազաթ-Էլանոթկայ. իմաստութիւն եմանայ եզրայեկացի : 2 Եբբ. ընկեցեալ : 3 Եբբ. յեռնէ յա-եւ-ւ, Հանգիստ : 4 Եբբ. եղիւր զիս նշառակ նոցա : 5 Եբբ. մեռեալք յարիցե 6 Եբբ. ի մեռանել : 7 Եբբ. ի կրել զաճ քո : 8 Եբբ. ծանօթք իմ ի խաւարի են

ՍԱՂՄՈՍ ԶԸ (ՁԹ)

1 Ի մտտութիւն 9 Եմանայ եզրայեկացոյ :
 2 Չողորմութիւնս քո, Տէր, յաւիտեան օրհնեցից, ազգէ յազգ պատմեցից զճըշ-
 3 մարտութիւնս քո բերանով իմով : 10 Ասացեր՝ թէ Աշխարհս ողորմութեամբ շինեցի, յերկինս պտորաստ եղիցի
 4 ճշմարտութիւն քո : եղի տիտ ընտրելոց իմոյ :¹ Երգուայ Դաւթի ծառայի ի-
 5 մոյ : Յաւիտեան հաստատեցից զգաւակ քո, եւ շինեցից ազգէ յազգ զաթոս քո :³
 6 Խոտտովան եղիցին երկինք սքանչկեաց քոց, Տէր, եւ ճարտութիւն քո յեկե-
 7 ղեցիս սրբոց : Ո՞վ է յամպս որ հաւասարէ քեզ, կամ օվ նմանիդէ Տեառն
 8 յորպիս 11 Աստուծոյ Աստուած փոռուերայ է ի խորճուրդ սրբոց իւրոց, մեծ եւ ահաւոր ի վերայ այնոցիկ որ չուրջ
 9 են զիտուա : Տէր Աստուած զօրութեանց, 12 ո՞ նման է քեզ. հորք ես դու, Տէր, եւ
 10 ճշմարտութիւն քո չուրջ է գրեւ : Դու արեւս զօրութեանց ծովու, եւ զխոտմութիւն արեւայ նորա գու զսոսցա-
 11 նես : Դու խոնարհեցուցանես որպէս վիրաւորս 12 զամբարտաւանս, ի զօրութիւն յապկի քո գրուեցեր զթշնամիս
 12 քո : Բո են երկինք եւ քո է երկիր, զաշխարհս լրիւ իւրով գու հաստատե-
 13 ցիր : Զհրաւիս եւ զհարու գու արարեր, Թապոյր եւ Հերմոն յանուն քո զնձաւ-
 14 ցին : Քո է բազուկ եւ քո է զօրութիւն, զօրացի ալ քո եւ բարձր եղիցի ձեռն
 15 քո : Յարգարութիւն եւ յիրաւունս հաստատակ է ամուս քո, ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն զնոսցեն տառի երեւսաց քոց :
 16 Երունի ժողովրդեան որ զիտեն զօրն-
 17 նութիւնս քո, Տէր, ի լոցս երեսաց քոց
 18 զնոսցեն. եւ յանուն քո զնձապցեն զօր-
 19 հանապաղ, եւ յարգարութեան քում
 20 բարձր եղիցին : Պարձանք զօրութեանց
 21 մերոց զու ես, եւ ի կամս քո բարձր
 22 եղիցի եղջեւր մեր 14 Ի Տեառնէ է օգ-
 23 նութիւն սրբոյն Իսրայելի թաղաւորին մերոյ :¹⁵

9 Եբբ. եթմանայ եզրահացոյ : 10 Եբբ. Ձի աստի, Աղորմութիւն յաւիտեան շինեցի, յերկինս հաստատեցի զճշմարտութիւն քո : (4) Եղի ուխտ ընդ ընտրելոյ իմում : 11 Եբբ. աստուածոց, Կ-Է, Տգորաց : 12 Կ-Է, զիս հար : 13 Եբբ. նոցա : 14 Եբբ. Տեառն է վաճան մեր, եւ Արքոյն Իսրայելի թաղաւոր մեր

20 Յայնժամ խօսեցար սեպտամբ ընդ
 1 որդիս քո եւ ասացեր, Եգից զօգնու-
 թիւն ի վերայ հօգորն, եւ բարձր ա-
 21 մէ: Գաի գ'իտաթ ծառայ իմ, իս զով
 22 սրբով իմով օծի գնա: Չեան իմ բնկայցի
 գնա, եւ բազա կ իմ զօրացուցէ գնա:
 23 Մի մեղիցէ նմա թ չնամի, եւ որդի ա-
 նորէնութեան մի չարչորեացէ գնա:
 24 Հարից առաջինորա զթ չնամին նորա, եւ
 զսանկիսնորախարաութի ին մասնեցից:
 25 Ճշմարտութիւն իմ եւ ողորմութիւն իմ
 ընդ նմա, եւ յանուն իմ բարձր եղբի
 26 եղջեւր նորա: Եղից ի ծովու զձեան նորա,
 27 եւ ի վերայ գետաց զաջ նորա նա կար-
 գացէ առ իս, Հար իմ ես դու, Աստուած
 28 ընդունելի փրկութեան իմոց: Ես անդ-
 բանիկ սրարից գնա, եւ բարձր քան
 29 զամենայն թագաւորս երկրի: Յա ի-
 տեան պահեցից նմա զողորմութիւն իմ,
 30 եւ ուխտ իմ հաւատարիմ ընդ նմա, Հաս-
 տատեցից յաւխտանս յաւխտելից զգա-
 31 ւուրս երկնից: Թէ թողցեն որպիք նորա
 զօրէնս իմ, եւ յիրաւունս իմ ոչ կտանու-
 32 ցին գնալ, Թէ զարգարութիւնս իմ ա-
 նարգեսցին, եւ զպատուիրանս իմ ոչ
 33 սահնացին, Հարից գաւազանաւ զանօ-
 բանութիւնսնոցա, եւ տանջանօք զանի-
 34 բաւութիւնս նոցա, Բայց զողորմու-
 թիւն իմ ոչ արգելից 'ի նոցանէ, եւ ոչ
 35 նենգեցից ճշմարտութեան իմում: Եւ
 ոչ անարգեցից զուխտ իմ, եւ ինչ որ
 երանէ ընդ չրթունս իմ՝ զայն ոչ արհա-
 36 մարհեցից: Միամիզամ երգուայ ի սրբու-
 թիւն իմ, թէ Դաւթի ես ոչ սանցից:
 37 Չաւակ նորա յաւխտանս կացցէ, եւ ա-

թոռ նորա որպէս արեգակն ստաջի իմ,
 38 Արպէս լուսին զի հաստատեայ է յաւի-
 տեան վիայ հաւատարիմ յերկինս⁵
 39 Եսկ արգ զու մերժեցեր եւ անարգե-
 ցեր եւ ընդ վայր հարեր զօծեալ քո:
 40 Դարձուցեր զուխտ ի ծառայէ քումմէ,
 պղծեցեր յերկրի ⁶զարբութիւն նորա:
 41 Քակեցեր զամենայն սրբիսսս նորա,
 եւ եղիր զամուրս նորա ի զողումն:
 42 Յարչատկեցին գնա անյաւորք ճանա-
 պարն, եղեւ նա նախատ զրացեաց իւ-
 43 ըսց: Բարձր արարեր զաջ նեղչաց նո-
 քա, ուրախ արարեր զամենայն թ չնա-
 44 մնս նորա: Դարձուցեր զօգնութիւն
 ի սրոյ՝ նորա, եւ ոչ բնկալար գնա ի
 45 պատերազմի: Անարգեցեր զսրբութիւն
 նորա, եւ զաթոռ նորա յերկիր կործա-
 46 նեցեր: Նուաղ արարեր զաւուրս ⁸ժա-
 մանակաց նորա, եւ հեղեր գնովաւ զա-
 մօթ ⁵
 47 Մինչեւ յերբ զարձուցանես զերեսս
 քո ի սպառ, բորոքեացն² որպէս հուր
 48 բարկութիւն քո: Իսկ արգ յիշեա ⁹եւ
 տես թէ ո՞վ է իմ հանգրսա. միթէ ի
 զո՞ւր ինչ՝ սակզմեր զամենայն որդիս
 49 մարդկան: Ո՞վ է մարգ սր կեցցէ եւ ոչ
 տեսցէ զմահ, կամ փրկեացէ զանձն իւր
 50 ի ձեռաց զժոխոց ⁵ Ո՞ւր են ողորմու-
 թիւնք քո, Տէր, ստաջինք, զոր եր-
 գուար Դաւթի ճշմարտութեամբ քով:
 51 Յիշեա գնախառնին ծառայից քոց, զոր
 բնկալայ ի ծոց իմ յազգաց բազմաց:
 52 Չոր նախասեցին թ չնամիք քո, Տէր,
 53 նախասեցին փոխանակ օծելոյ քո: Օրհ-
 նակ Տէր ²Աստուած յաւխտանս յա-
 վխտելից: Եղբիցի, եղբիցի:

ՍԱՂՄՈՍ ԶԹ (Ղ)

Աղօթք Մովսիսի առնն Աստուծոյ:

1 Տէր, սպառէն եզեր մեր սղզէ մինչեւ
 2 յազգ: Մինչչեւ լեկինք հաստատեալ էին,
 եւ մինչչեւ սանդձեալ էիր զերկիր եւ
 զամենայն տիեզերս, յաւխտելից մինչեւ
 3 յաւխտանսս զու ¹⁰ես. Եւ մի՞ զարձու-
 ցաներ զմարդ ի տառապանս՝, եւ ասա-
 ցեր, 'Դարձարուք ²առ իս՝, սրբիք մարդ-

4 կան: Հազար ամ յաչս Տեան որպէս
 օր երեկի զի անց, որպէս սահ մի զի-
 5 չերոյ. ¹¹Եւ ամբ նոցա անարգութեամբ՝
 եղբիցին. ընդ առաւօտս որպէս զալարի
 6 ¹²բուսցին. Ընդ առաւօտս որպէս զալարի
 զուարճացին եւ ծաղկեացին, ընդ եւ-
 րեկոյս թարչամեցին, չորացին եւ անկ-
 7 ցին: Նուազեցաք մեք ի բարկութեանէ
 քումմէ, եւ ի սրամտութենէ քումմէ
 8 խառնեցաք: Եղբր զմեզս մեր առաջի-

1 Եբր. երկու զածս ²Յեբր. գ-տ-տ ³Եբր. իմ եւ 4 Էմ
 4 Եբր. ի նմանէ ⁵Եբր. Եփեյն յա-եւ-ւ, Հանգրստ:
 6 11-տ, զպսակ ⁷Եբր. զաւայր սուսերի ⁸Եբր. մահ.

կութեան ⁹Եբր. քանոյ ժամանակի եմ. յոր
 ունայնութիւն ¹⁰Եբր. եւ 11 ստուած: (3) Դարձու-
 ցեր զմարդ ի հաղ ¹¹Եբր. Ողբէս գնոտս,
 քուն ¹²Եբր. որ բուսանի

քո, եւ ՚դիկանս մեր ի լոյս հրեաց
 9 քոյ: 2Ամենայն աւուրք մեր նուազե-
 ցան, եւ ի բարկութենէ քումմէ խո-
 վեցարք: Ժամանակ մտայ մերոց անգա-
 10 դար որպէս սարգի: Եւ թիւ աւուրց-
 մանց մերոց ի նոսա եւ թմաստն ամ.
 սպա թէ առաւել եւս՝ ու թտան ամ.
 որ ինչ աւելի քան զայն՝ ցաւօք եւ հե-
 ծութեամբ: 3Եկն ի վերայ մեր հեղութիւն
 11 եւ խրատեցարք: 4Իսկարգ մ գիտացէ զգօ-
 րութիւն բարկութեան քո, եւ կամ յաճէ
 քումմէ զսրամտութիւն քո համարեցի:
 12 5Այսպէս ցոյց ինձ զաջ քո, եւ որ խնարհ
 են սրտիւք՝ գիտաստութիւնս քո՝:
 13 Դարձ, Տէր, մինչեւ յերբ. միխիտար-
 14 եաց ի ծառայս քո: 6Էյաք առաւօտու
 ողորմութեամբ քո, 6ցնձացար եւ ու-
 րախ եղարք՝ զամենայն աւուրս կե-
 15 նաց մերոց: 7Աւրախ 7եղարք փոխանակ
 աւուրցն յորս խնարհ սրարեր գմեղ,
 եւ ամայն՝ յորս տեսար զչարչարանս:
 16 8Հայեաց, Տէր, ի ծառայս քո եւ ի գործս
 ձեռաց քոյ, եւ ստաջնորդեա որբոց՝
 17 նոցայ: Եղիցի լոյս Տեառն Աստուծոյ ի
 վերայ մեր. զգործս ձեռաց մերոց ու-
 զիդ արա ի մեզ, Տէր, զգործս ձեռաց
 մերոց աջնոցեա մեզ:

ՍԱՂՄՈՍ Դ (ԳԱ)

9Օրհնութիւն գոգութեան Գաթի ի՝

1 Արնակեալ է յօգնութեան Բարձրե-
 լայն, ընդ հովանեա 10Աստուծոյ յեր-
 2 կինս հանդիպէ: Ասացէ՝ Տեառն, Բն-
 գունկի իմ եւ, սպաւէն իմ Աստուծ.
 3 եւ եւ յուսամ ի նոս: Եւ փրկեսցէ 11 զիս
 յորդպիսի՞ծ որսողին, եւ 12 ի բանից խո-
 4 վութենէ՝: Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի
 զքեզ, ի հովանի թեւոց նորա յուսա-
 ցիս: որպէս զէն՝ շուրջ եղիցի զքեւ
 5 ճշմարտութիւն նորա: Ոչ երկիցես զու-
 յերկիւղէ զիչերի, եւ ոչ ի նեաէ որ թոչի

1 Եբբ. զծածուկս 2 Եբբ. Ձի ամենայն աւուրք
 մեր անցին ի բարկութեան քումմ. սպտեցար
 գամս մեր ի բրեւ. ցնորս: (10) Աւուրք 3 Եբբ. զի
 հաստն վազվազակի. և թանկիմք 4 Եբբ. Թուել
 զաւուրս մեր այնպէս ուսոյ մեզ, զի ստացուք
 սիրա իմաստութեան: 5 Եբբ. Յազեցս զմեզ
 6 Եբբ. զի ցնձացուք եւ ուրախ եղեցուք 7 Եբբ.
 արա զմեզ 8 Եբբ. Երեւեցին ի ծառայս քո
 գործք քո, եւ փառք քո՝ յորդիս 9 Եբբ.
 պատիւ 10 Եբբ. Ամենակային հանդիպէ: (2)
 Ասացից 11 Եբբ. գքեզ 12 Եբբ. յապակա-
 նիչ ժամանէ

6 ի տուէ, 13 Յիրէ որ շրջի ի իաւարի, 14 ի
 գայթակղութենէ զիւին՝ ի հասարակ ա-
 7 լուր: Անկցին ի կողմանէ քումմէ հա-
 զարք, եւ բւերք ընդ աջմէ քումմէ, եւ
 8 առ քեզ ինչ ոչ մերձեցին: Բայց միայն
 աչօք քովք հայեցիս զու, եւ զհասու-
 ցումն մեղաւորաց տեսցես:
 9 Զի զու, Տէր, յոյս իմ եւ, զհարձրեալն
 10 արարեր ապաւէնքեզ. Ոչ հասցին առ քեզ
 չարք, եւ տանջանք մի մերձեցին ի յարկս
 11 քո: Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է
 վասն քո, պահել զքեզ յամենայն ճա-
 12 նապարհս քո: Ի յազուկս իւրեանց ըն-
 կալցին զքեզ, զի մի երբեք հարցես
 13 զքարի զոան քո: Ի վերայ 14 թից եւ
 քարրից զնացես զու, առ ոսն կոխե-
 ցես զառեւծն եւ զվիշտանս:
 14 Բանդի յիս յուսացաւ եւ փրկեցից
 զնա, հովանի եղէց նմա, զի ծանեաւ
 15 զանուն իմ: Կարգացէ առ իս՝ եւ ես
 յուսայց նմա, եւ առ նմա եղէց ի նե-
 16 ղութեան. փրկեցից, փառաւոր արա-
 լից զնա. Երկայն աւուրք լցուցից զնա
 եւ ցուցից նմա զփրկութիւն իմ:

ՍԱՂՄՈՍ ԴԱ (ԳԲ)

1 Սաղմս օրհնութեան աւուր շարաթու:
 2 Բարի է խոստովան լինել Տեառն, սաղ-
 մս աակ անուան քումմ, Բարձրեալ:
 3 Պատմել առաւօտու ողորմութիւնս քո,
 4 եւ զճշմարտութիւնս քո ի զիչերի: Տա-
 5 նադեաւ սողմոսարանաւ, ի ձայն օրհ-
 նութեան զովիւ: Աւրախ արարեր զիս
 Տէր, յարարածս քո, եւ ի գործս ձե-
 6 աջ քոյ ցնձացայց: Որպէս զի՝ մեծ են
 գործք քո, Տէր, եւ յոյժ խոր են խոր-
 7 հուրքք քո: Այր անզլամ զայս ոչ ծա-
 նիցէ, եւ անմիան զայս ոչ առնու ի
 8 միս: Ի բուսանել մեղաւորաց որպէս
 խոտ, ի ծաղիկ յայնոցիկ ոչք գործեն
 զանօրէնութիւն, սատակեացին յաւի-
 9 տեանս յաւիտենից. եւ զու բարձրեալ
 եւ յաւիտեանս, Տէր, Ձի ահա թշնա-
 միք քո, Տէր, զի ահա թշնամիք քո
 10 կորիցին. Յրուեսցին ամենեքեան ոչք
 11 գործեն զանօրէնութիւն: Բարձր 16 Եղիցի
 որպէս միեզջերուի եղջիւր իմ, եւ ծե-
 րութիւն իմ՝ ի ձէթ պարարտութեան:
 12 Ետես անկ իմ ի թշնամիս իմ ոչք յա-
 13 Եբբ. Ի ծանուէ 14 Եբբ. Ի հարուածոյ որ սատակէ
 15 Եբբ. աւիւր ծուց 16 Եբբ. արացես զեղջիւր իմ
 որպէս միեզջերուի, եւ օծայ

բուցեալ են ի վերայ իմ չարութեամբ ,
 13 ի նոսա լուիցէ ունին իմ : Արարքքն որ-
 պէս զարմանենի ծաղկեացին , սրպէս
 զմայրան Լիրանանու բազումք եղիցին :
 14 Տնկեալք ¹եղիցին ի տան Տեառն , ²և
 ի գաւիթն Աստուծոյ մերոյ ծաղկեացին :
 15 Եւս եւ բազումք եղիցին ի ծերութիւն
 պարարտութեան , զիրգք եւ փափուկք
 16 եղիցին , ի պատմել ³ուղից է Տէր Աս-
 տուած մեր” եւ ոչ զոյ ի նմա անիրա-
 ւութիւն :

ՍԱՂՄՈՍ ԳԳ (ԳԳ)

¹Յօրն աստճին չարութու յոր հաստատե-
 ցաւ երկիր . օրհնութիւն գալութեան
 Դաւթի :

1 **Տէր** թագաւորեաց՝ վայելչութիւն զգե-
 ցաւ , զգեցաւ Տէր զօրութիւն՝ բնոյ մէջ
 2 իւր ամաւ : Հաստատեաց զաշխարհ՝ զի
 մի սասանեցի . սրաբաաս է ակոռ քո
 3 ի սկզբանէ , յախտեանս զու ես : Ամ-
 րարձան զեռք , Տէր , եւ ամրարձին զեռք
 զձայն իւրեանց . յարիցեն զեռք ի
 4 զնացս իւրեանց : ³Ի ձայնէ ջուրք բազ-
 մաց , սքանչելի եղեն զրօտանք ծովու .
 սքանչելի ես զու , Տէր , ի րարձուս :
 5 Վկայութեանց քոյ միւք յոյժ հաւատա-
 ցաք . տան քում վայելէ սրբութիւն ,
 Տէր , ընդ երկայն աւուրս :

ՍԱՂՄՈՍ ԳԳ (ԳԳ)

¹Սաղմոս Դաւթի . չորեքշաբաթու :

1 **Աստուած**՝ վրէժխնդիր Տէր , Աստուած
 2 վրէժխնդիր՝ յայանեցար : Բարձր լեր որ
 զատիս զերկիր , հատո զհասուցումն
 3 ամբարտաւանից : Մինչև յերբ մեղա-
 ւորք , Տէր , մինչև յերբ մեղաւորք
 4 պարծեալին : Բարբաւեայ խօսեացին զա-
 նիրաւութիւն , խօսեցին ամենեքեան
 5 որ գործեն զանօրէնութիւն : Զժողո-
 վորս զքո , Տէր , խոնարհ արարին , եւ
 6 զժողովութիւն իւր չարչարեցին : Զայ-
 րին եւ զզանդուխտն սպանին , զորան
 7 կոտորեցին . Եւ ասացին , Ոչ տեսանէ
 զայս Տէր , եւ ոչ ի միտ առնու Աստուած
 8 Յակորայ : Իմացարուք , անզգամք ժո-
 ղովրդոց եւ անմիտք , մինչև յերբ ոչ
 9 անուրք ի միտ : Որպէս զի թէ որ անկեաց

¹Եբր. Գ-Կ-Ե : ²Եբր. Եթէ Ուղիւ է Տէր . Վէմ
 իմ է : ³Եբր. Բան զձայնս ջուրք բազմաց , սաս-
 տիկ մերկաց ծովու Տէր է Տէր ի բարձուս :
⁴Եբր. յայանեաց

զունին՝ ինքն ո՛չ լուիցէ , կամ որ ստեղծ
 10 զակն՝ ինքն ո՛չ տեսնիցէ : Որ խրատէ
 զաղինս՝ որպէս իմէ ո՛չ յանդիմանեցէ ,
 11 որ ուսուցանէ մարդոյ զպիտութիւն : Տէր
 ճանաչէ զխորհուրդս մարդկան՝ զի են
 բնորոշայն :

12 Երանի մարդոյ զոր խրատես զու , Տէր ,
 եւ յօրինաց քոյ ուսուցանես զու նմա :
 13 ⁵Յաճուցանես զու նմա գաւառքս՝ չարու-
 թեան , մինչև փորեայի խորխորատ մե-
 14 ղաւորի : Ոչ մերժէ Տէր զժողովուրդ
 իւր , եւ զժառանգութիւն իւր ոչ առնէ
 15 անտես : Մինչև Կարճցին իրաւունք
 յարդարութիւն , բնկալցին զնա ամենե-
 16 քեան ոչք ուղիւ են սրաւիւք : Ո՞ յարիցէ
 ընդ իս ի վերայ չարաց , կամ ո՞ ⁶հաւա-
 սարիսցէ ինձ ի վերայ” այնոյիկ որ զար-
 17 ծեն զանօրէնութիւն : Եթէ ոչ Տեառն օգ-
 նեալ էր ինձ , փոքր մի եւս բնակեալ
 18 էր անձն իմ ի գոթս : Եթէ ասէի թէ
 Անա սասանեցան ոտք իմ , ոչլորմու-
 19 թիւն քո , Տէր , օգնէր ինձ : Ըսա բա-
 զում ցաւոյ սրաի իմոյ՝ միտքս արութիւն
 քո ուրախ առնէր զանձն իմ :

20 Մի՛ հաւասարեցի՞ քեզ ակոռ անօրէ-
 նութեան , ո պատճառէ զվաստակս ընդ-
 21 դէմ հրամանի : Որսացան զանձն արդա-
 րոյ , եւ զարիւն ամրիժ պարտաւոր առ-
 22 նէին : Եղև Տէր սպաւէն իմ , Աստուած
 23 օգնական յուսոյ իմոյ : Հասուցէ նոցա
 Տէր ըսա անօրէնութեան նոցա , եւ ըսա
 չարութեան նոցա կործանեցէ ⁷զնոսս
 Տէր Աստուած մեր :

ՍԱՂՄՈՍ ԳԳ (ԳԵ)

¹Օրհնութիւն գովութեան Դաւթի :

1 **Եկայք** ցնծացուք ի Տէր , ազազակես-
 2 ցուք առ Աստուած փրկիչ մեր : Կան-
 խեսցուք ասա՛ջի՛ նորա խոստովանու-
 թեալք , սազմասիւք ազազակեսցուք
 3 առ նա : Աստուած մեծ է Տէր , Թագա-
 4ւոր մեծ ի վերայ ամենայն ⁵երկրի : Ի
 ձեռնորա են ⁶ամենայն տիեզերք՝ երկ-
 րի , եւ բարձրութիւնք լերանց նորա են :
 5 Նորա է ծով եւ նա արար զնա , եւ զցա-
 6 մաք ձեռք նորա ստեղծին : Եկայք եր-
 կիր պապուք նմա , ¹⁰անկցուք եւ լաց-
 ցուք” առաջի Տեառն արարչին մերոյ :
 7 Նա ինքն է ¹Տէր Աստուած մեր , մեք

⁵Եբր. Հանդուցանես զնա յաւուրքն : ⁶Եբր. կացցէ
 զան իմ հակառակ : ⁷Եբր. զնոսս , կործա-
 նեցէ զնոսս : ⁸Եբր. աստուածոց ⁹Եբր. խորք
¹⁰Եբր. եւ անկցուք . ծուր զիցուք

ժողովուրդը ձեռքն նորա , եւ իաշն ա-
րօտի նորա :

- 8 Այսօր եթէ ձայնի նորա լսիցէք ,
- մի խտտացուցանէք զփրատս ձեր սրայէս
- ի Դաւանութեանն , յառաւրձ փորձութեան
- 9 յանապատին , Աւր փորձեցին զիս հարքն
- ձեր , քննեցին զիս եւ տեսին զգործս
- 10 իմ : Զքատատուն ամ ¹Չանայաց ընդ
- սղոյիս ընդ այնմիկ՝ եւ ասացի , Միշտ
- մոզրեալ են սրաւք . եւ նոքա սչ ծա-
- 11 նեան զճանապարհս իմ : Արդէս երգուայ
- ի բարկութեան իմում , թէ Մացեն ի
- հանդիսս իմ :

ԱՍՂՄՈՍ ԳԵ (ԳԶ)

²Սաղմոս Դաւթի . ի ժամանակի զի առ-
ճարն շինեցաւ :

- 1 Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր . օրհ-
- 2 նեցէք զՏէր ամենայն երկիր : Օրհնե-
- ցէք զՏէր եւ օրհնեցէք զանուն նորա ,
- սուտարանեցէք օր ըստ օրէ զփրկու-
- 3 թիւն նորա , Պատմեցէք ի հեթանոսս
- զրատս նորա , յամենայն ժողովուրդս
- 4 զքրանչելիս նորա : Մեծ է Տէր եւ օրհ-
- նեալ է յոյժ , ահարկու է նա ի վերայ
- 5 ամենայն Յիւոց . Ամենայն կուսք հե-
- թանոսաց գեւք՝ են , սչ Տէր զերկինս
- 6 արար : ¹Սոստօվանութիւն եւ վայել-
- չս թիւն է ասաջի նորա , ⁵սրբութիւն
- եւ մեծվայելչութիւն ի սրբութեան նո-
- 7 ղա : Մատուցէք Տեսան , տանձք ազանց ,
- մատուցէք Տեսան զրատս եւ զպատիւ :
- 8 Մատուցէք Տեսան զրատս անուան նո-
- րոս . ասէք պատարագս եւ մտէք ի սրահս
- 9 նորա . երկիր պագէք Տեսան ⁶ի դաւիթս
- սրբութեան նորա . եւ խափեցի յերև-
- 10 սաց նորա ամենայն երկիր : Ասացէք ի
- հեթանոսս թէ Տէր թագաւորեաց , հաս
- տատեաց զաշխարհ զի մի սասանեցի ,
- եւ զգափ զժողովուրդս ²իւր ուզու-
- 11 թեամբ : Աւրախ եղիցին երկինք եւ
- ցնծացէ երկիր , զուարճացի ծով լրիւ
- 12 իւրով . Գնծացեն դաշտք եւ ամենայն
- օր է ի նոսա . յայնմամ ցնծացեն ամե-
- 13 նայն ծառք անաւախ՝ Յերեսաց Տեսան
- զի գայ , եւ գայ նա ի գատել զերկիր
- զտարի գափեցերս իրաւամբք , եւ զժողո-
- վարդ ³ամենայն ճշմարտութեամբ իւրով :

ԱՍՂՄՈՍ ԳԶ (ԳԷ)

²Սաղմոս Դաւթի . ի ժամանակի զի եր-
կիրն հաստատեցաւ :

- 1 Տէր թագաւորեաց , ցնծացէ երկիր ,
- 2 ուրախ եղիցին կղզիք բազումք : Ամպ
- եւ մէգ չուրջ են զնովու , յիրաւունս եւ
- 3 յարդարութիւն ուզեալ է ամոռ նորա :
- 4 Չուր ասաջի նորա գնացէ , եւ այրեցէ
- 5 սասանեցաւ երկիր : Լերինք սրայէս մո՛
- 6 Տեսան ամենայն երկրի : Պատմեցին
- երկինք զարգարութիւն նորա , եւ տեսցին
- 7 ամենայն մոզովուրդք զփառս նորա : Ա-
- մաչեցեն ամենեքեան ոչք երկիր պա-
- զանեն կոոց , եւ ոչք սլարժին ի պրօ-
- չեալս իւրեանց . երկիր պագցեն նմա
- ամենայն ⁷հրեշտակք նորա :
- 8 Լուսւ եւ ուրախ եղեւ Սիոն , եւ
- ցնծացեն դասերք Յուդայ վասն իրա-
- 9 ւանց քոց , Տէր : Զի գոյ բարձրեալ
- եւ ի վերայ ամենայն երկրի , յոյժ բարձ-
- րացար ի վերայ ամենայն ⁸կոոց :
- 10 Այք սիրէք զՏէր՝ ատեցէք զչարու-
- թիւն . պահէ Տէր զանձինս սրոց իւ-
- րոց , ի ձեռաց մեզաւորի փրկեցէ զնո-
- 11 սա : Լոյս ծագեաց արարոց , ուզոց
- 12 սրտիւք եկեւ ուրախութիւն Աւրախ եւ
- զերուք , սրպարք , ի Տէր , եւ խոստովան
- եղերուք յիշատակի սրբութեան նորա :

ԱՍՂՄՈՍ ԳԷ (ԳԸ)

Սաղմոս ²Դաւթի :

- 1 Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր , զի
- սքանչելիս արար . փրկեաց զնա աջ իւր
- 2 եւ թալուկ սուրբ իւր : Եցոց Տէր զփրկու-
- թիւն իւր , ասաջի սպգաց յայանեաց
- 3 զարգարութիւն իւր : Յիշեաց զօղորմու-
- թիւն իւր ³Յակոբայ , զճմարտութիւն՝
- իւր ի վերայ տանն Իսրայելի . եւ տեսին
- ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Աւ-
- 4 տուծոյ մերոյ : Ազգակեցէք սա Տէր ,
- ամենայն երկիր , օրհնեցէք , ցնծացէք եւ
- 5 սաղմոս ասացէք : Սաղմոս ասացէք Աս-
- տուծոյ մերում օրհնութեամբ , օրհնու-
- 6 թեամբ եւ ի ձայն սաղմոսաց , ի ձայն
- օրհնութեան կուածոյ փողոյ , օրհնու-
- թեամբ , ցնծութեամբ եւ ի ձայն կղզիք

¹Եբբ. սողակացոյ յազգէն յոյնմանէ ²Յիբբ. ԳԷԷ
³Եբբ. ԳԷԳ (5) Ամենայն գիր հեթանոսաց
 ընդունայն ⁴Եբբ. Փառք ⁵Եբբ. զօրութիւն
⁶Եբբ. ի վայելչութիւն

⁷Եբբ. գէք ⁸Եբբ. գէց ⁹Եբբ. ե զճմարտութիւն

փողոց, ազգականեցէք առաջի Թագաւոս.
 7 լին, Տեառն: Խնովեացի ծով լրիւ իւ-
 րով, ակեզերք եւ ամենայն լմակիչք
 8 նորա. եւ զհետք ծախս հարցեն ի միա-
 9 սին ձեռամբ, լերինք ցնծապեն Առա-
 ջի Տեառն, զի գայ եւ հասեալ է
 Տէր ի գառեղ զերկիր. գառի զաշխարհս
 արդարա թեամբ, եւ զժողովուրդս ՚իւր
 ուղղութեամբ:

ՍԱՂՄՈՍ ԳՂ (ԳԹ)

Սաղմոս Գաւթի:

1 Տէր թագաւորեաց, շարկեացան ժող-
 վուրդք. որ նստի ի բերավրէս, սա-
 2 տանցաւ երկիր: Տէր ի Միսն մեծ է,
 եւ բարձր է ի վերայ ամենայն ժողովրդոց:
 3 Խոտաովան եզիցին անուան քում մեծի,
 4 զի աճաւոր եւ սուրբ է: Եւ պատիւ
 թագաւորի զիրաւունս սիրէ. զու պատ-
 րաստեցիր զուղղութիւն, զիրաւունս
 եւ զարդարութիւն Յակոբայ զու ա
 5 բարեր: Բարձր արարէք զՏէր Աստուած
 մեր, երկիր պապէք պատուանդանի ու-
 6 տից նորա, զի սուրբ է: Մովսէս եւ Ա-
 հարոն երկդունք նորա, Սամուէլ ընդ
 սյնսօսիկ որ կարգան զանուն նորա. կար-
 7 դային սա Տէր եւ նա լսէր նոցա, եւ
 ի սին ամբոյ խօսէր ընդ նոսա. պա-
 8 ճէին զվկայութիւնս նորա եւ զշրտմանս
 8 զոր ես նոցա: Տէր, Աստուած մեր,
 զու լսէիր նոցա. Աստուած, զու քաւիչ
 լինէիր նոցա, վրէժինդիր ի վերայ ամե-
 9 նայն զործոց նոցա: Բարձր արարէք
 զՏէր, Աստուած մեր, երկիր պապէք ի
 լեան սուրբ նորա, զի սուրբ է Տէր
 Աստուած մեր:

ՍԱՂՄՈՍ ԳԹ (Ճ)

1 Սաղմոս խոտաովանութեան ՚Գաւթի:
 2 Ազգականեցէք սա Տէր, ամենայն եր-
 3 կիր, Մատայեցէք Տեառն ուրախու-
 թեամբ. մաէք առաջի նորա ցնծու-
 թեամբ, ծանկուք զի նա է Տէր Աս-
 տուած մեր. նա արար զմեզ եւ ոչ մեր
 էսք, մեք ժողովուրդք եւ խաչն արօ-
 4 տի նորա: Մաէք ընդ զրոնս նորա խոտ-
 աովանութեամբ, եւ օրհնութեամբ ի
 յարկս նորա. խոտաովան եզերաք Տեառն,
 5 եւ օրհնեցէք զանուն նորա: Գազցր է
 Տէր, յաւիտեան է սղորմութիւն նա-

րա. ազգէ մինչեւ յազգ է ճշմարտու-
 թիւն նորա:

ՍԱՂՄՈՍ Ճ (ՃԱ)

Սաղմոս Գաւթի:

1 Յղորմութիւն եւ յիրաւունս օրհնեցից
 2 զքեզ, Տէր. սաղմոս ասացից. եւ ի
 միտ ասից, ճանապարհ Յամրիմ մինչեւ
 եկեացէ՞ աւ իս. զի ցնայի ես յամրիմու-
 3 թեան սրաի իմոյ ի մէջ տան իմոյ: Ոչ
 եզի առաջի աչաց իմոյ իրս անիրաւու-
 թեան, ոչք աննէին զուրացութիւն՝ ա-
 4 տեցի, ոչ մերձեցաւ առ իս Որ թիւրն էր
 սրաիւ՝ խտարեալ յինէն. անզպամին՝
 5 ես ինչ ոչ փոյթ աննէի: Որ խօսէր զազա
 զընկերէ ի բովէ, զնա բացէ ի բաց հա-
 լածէի. որ ՚ամբարտաւան էր աչօք եւ
 6 ապան սրաիւ, ընդ նմա եւ հաց ոչ ու-
 6 տէի: Աչք իմ ի հաւատացեալս երկրի,
 զի նսային նոքա ընդ իս. որ ցնայր ի
 ճանապարհ ամրիմ, նա պաշտէր զիս:
 7 Ոչ լմակէր ի մէջ տան իմոյ՝ որ անէր
 զամբարտաւանութիւն, որ խօսէր զա-
 նիրաւութիւն՝ չէր յաջողեալ նմա ա-
 8 ռաջի աչաց իմոյ: Ընդ առաւստս սղա-
 նանէի զամենայն մեղաւորս երկրի, զի
 սասակեցից ի քաղաքի Տեառն զամենե-
 սեան ոչք զործեն զանօրէնութիւն:

ՍԱՂՄՈՍ ՃԱ (ՃԲ)

1 Աղօթք ուրկի, իրրեւ ճանճրացի եւ
 ստաջի Տեառն սփռեցէ զինդրուածս
 իւր:
 2 Տէր, լուր աղօթից իմոյ, ապազակ իմ
 3 սա քեզ եկեացէ: Մի գարձուցաներ զե-
 րեսա քս յինէն յաւուր նեղութեան իւ-
 մոյ. խոտարճեցո առ իս զունին քո, յո-
 4 ղակի լուր ինձ: Սպառեցան որպէս ծուխ
 աւուրք իմ, եւ սկիւրք իմ որպէս խոխ
 5 չորացան: Հարու որպէս խոտ եւ ցա-
 մաքեցաւ սիրտ իմ, մտացայ ուտել զհաց
 6 իմ: Ի ձայնէ հեծութեան իմոյ, կցեցաւ
 7 սակր իմ ի մարմին իմ: Նմանեցայ ես
 հաւալածան յանապատի. եզէ ես որպէս
 8 բու յաւերակի: Տքնեցայ եւ եզէ ես սր-
 9 պէս ճնճղուկ միայն ի սանիս Նախատե-
 ցին զիս իմ ճամբք իմ զօրճանապաղ, եւ
 10 զաղիչք իմ ինեւ երգեստին: Զմօտիր որ-
 3 Եբր. ամրիմ. Երբ եկեցես Եբր. բարձր էր աչօք
 եւ ամբարտաւան սրաիւ, ոչ ճանապարհ իմ նմա
 5 Եբր. որ ցատուցեալ են ինձ, անթմանեն զիս

1 Եբր. գաւթ 2 Եբր. գազացի

պէս զհաց կերայ, եւ զբմպկին իմ ար-
 11 տասուօք խտտնեցի՝ Յերեսաց բարկու-
 թեան սրամտութեան քո, զի զու բարձ-
 12 րացուցեր եւ խոնարհեցուցեր զիս: Ա-
 ւուրք իմ որպէս հովանի անցին, եւ ես
 որպէս խոտ ցամաքեցայ:
 13 Դու, Տէր, յաւիտեան կաս, եւ յի-
 14 շատակ քո ազդէ մինչեւ յազգ: Դու
 յարուցեալ զթասցիս ի վերայ Արմոնի,
 ժամանակ զթալոյ նորա, հասեալ է ժամ:
 15 Հաճեցան ծառայք քո ընդ քայլինս նո-
 16 րա, եւ ի հոգի նորա զթասցին: Երկի-
 ցին հեթմտութք յանուանէ քումնէ, եւ
 ամենայն թագուորք երկրի ի վառացի
 17 քոց, Շինէ Տէր զԱրմոն, եւ երեսեցի
 18 փառօք իւրովք ի նմա: Հայեցաւ նա
 յազօթս խոնարհաց, եւ ոչ արհամար-
 19 հեաց զլնդրուածս նոցա: Գրեացի այս
 յազգ յայլ, ժողովորդ ՚գոր սաացեալ՝
 20 է՝ օրհնեցէ զՏէր: Հայեցաւ նա ի բար-
 ձանց ի սրբութենէ իւրովէ, Տէր յերկնից
 21 յերկիր հայեցաւ, Լսել զհեծութիւն կա-
 պելոց, եւ արձակել զորդս մահապար-
 22 աաց, Պատմել ի Արմոն զանուս Տեառն,
 եւ զօրհնութիւնս նորա յերուսաղէմ,
 23 ժողովել ժողովրդոց ի միասին, եւ թա-
 24 զաւորաց ծառայել Տեառն: Պատաս-
 խանի ես նմա ի ճանապարհի զօրու-
 թեան իւրոյ, զնուազութիւն աւուրց
 25 իմոց առ ինձ, Եւ՝ մի՞ սննեք զիս ի
 կէս աւուրց իմոց, զի ազդէ յազգ են
 26 ամք քո: Ի սկզբանէ, Տէր, զհիմունս
 երկրի հաստատեցիր, եւ զարժք ձեռաց
 27 քոց երկինք են: Նօքս անցաննն, եւ
 զու կաս եւ միաս յաւիտեան. ամենե-
 քեան որպէս զձորձս մաշեցին, որպէս
 վերարկուս փոխեցես զնոսա եւ փո-
 28 խեցին: Բայց զու նոց իսկ ես, եւ
 29 ամք քո ոչ անցաննն: Որդիք ծառայից
 քոց ՚լնակեցին ի նմա, եւ զաւակի
 նոցա յաւիտեան յաջողեցին՝:

ԱՂՄՈՍ ՃԻ (ՃԳ)

Ողբմոս Դաւթի:

1 Օրհնեա, անձն իմ, զՏէր, եւ ամենայն
 2 ՚սակերք իմ զանուս սուրբ նորա: Օրհ-
 նեա, անձն իմ, զՏէր, եւ մի՞ մոռա-

3 նար զամենայն սուրբ նորա: Ո քաւէ
 զմեզս քո, բժշկէ զամենայն հիւանդու-
 4 թիւնս քո: Ո փրկէ յապահանութենէ
 զկեանս քո, պատէ գբեղ սղորմու-
 5 թեանս եւ զթութեանս: Ո ընու ի բա-
 րութենէ ՚գդանկութիւն քո, նորոգեա-
 ցի որպէս արծուոց մանկութիւն քո:
 6 Ասնէ սղորմութիւնս Տէր, եւ իբր-
 7 ւուսնս ամենայն զրկելոց: Եցոյց Տէր
 զճանապարհս իւր Մովսիսի, եւ որդ-
 8 ւոցն Իսրայելի զկամս իւր: Գթած, ո-
 9 զումտօզարմ: Ոչ ի սպտա բարկանայ Տէր,
 10 եւ ոչ յաւիտեան պանէ սիս: Ոչ ըստ
 մեզս մեր արար մեզ, եւ ոչ ըստ անօ-
 11 լիւթեան մերում հասոյց մեզ: Այլ
 որպէս բարձր են երկինք յերկրէ, այն-
 պէս զօրացոյց Տէր զօգորմութիւն իւր
 12 ի վերայ երկրազածաց իւրոց: Որչափ հեռի
 են արեւելք յարեւմտից, այնպէս հեռի
 արար ի մէնջ զանօրէնութիւնս մեր:
 13 Որպէս զլմայ հայր ի վերայ որդոց իւ-
 րոց, այնպէս զթասցի Տէր յերկրազածս
 14 իւր: Զի նա զիտաց զասեղծուածս մեր,
 15 եւ յիշեաց թէ հող եմք: Մարդոյ՝ որ-
 պէս խոտոյ են աւուրք իւր, որպէս ծա-
 16 զիկ վայրի՝ այնպէս ծաղկէ: Ենչէ ի նմա
 հոգմ՝ եւ ոչ է, եւ ոչ եւս երեւի տե-
 17 զի նորա: Բայց սղորմութիւն Տեառն
 յաւիտեանս յաւիտեանից ի վերայ երկրա-
 զածաց իւրոց, եւ արարութիւն նորա
 18 յարդոց մինչեւ յորդիս: Ոչք պահեն
 զու խոտ նորա, յիշեն զպատուիրանս նո-
 19 րա եւ առնեն զնա: Տէր յերկինս պատ-
 րաստեաց զաթոս իւր, սրբայութիւն
 20 նորա ամենեցուն ակրէ: Օրհնեցէք զՏէր,
 ամենայն հրեշտակք նորա, ՚չօրք զօ-
 րութեանս՝ ոչք առնէք զբան նորա, ի լսել
 21 ձայնի պատգամաց նորա: Օրհնեցէք
 զՏէր ամենայն զօրութիւնք նորա, պաշ-
 տօնեայք եւ սրբարօք կամայ նորա:
 22 Օրհնեցէք զՏէր, ամենայն զօրք նորա,
 ընդ ամենայն ակրիս է՝ տէրութիւնս նո-
 րա. օրհնեա, անձն իմ, զՏէր:

ԱՂՄՈՍ ՃԳ (ՃԻ)

Ողբմոս Դաւթի. ի վերայ աշխարհա-
զօրք արարածոց:

1 Օրհնեա, անձն իմ, զՏէր. Տէր Աս-
 տուած իմ, մեծ եղեր յայտ. Դիտատու
 վանութիւն եւ մեծ վայելչութիւն զգե-
 2 կամ, զձեռութիւն 631: Եր. պատու 7: Եր. փառս

1 Եբբ. որ լինելոց 2 Եբբ. Տառապեցոյց ի ճանապարհի զօրութիւն իմ. նուազեցոյց զաւուրս իմ: (25) Առացի, Ատուած իմ, 3 Եբբ. բնակեցեան, եւ զաւակ նոցա առաջի քո հաստատեցի 4 Եբբ. ներքոյք

2 ցար . Արկար զլոյս որպէս զօթոց , ձգե-
 3 յեր զերկինս որպէս խորանս , և և արկեր
 ի վերայ ջուրց զվիճնայարկս նորա . ո
 4 զնէ յամուսգննայարկս , և չըջի նախ լիւրայ
 5 թեւոց հողմոց : Ո արար զհրեշտակս իւր
 6 հոգիս , և զբաշտածնեայս իւր ի հուր
 7 կիզելոյ : Հաստատեաց զերկիր ի վերայ
 8 հաստատութեան իւրոյ , զի մի սասա-
 9 նեացի յաւիտեանս : Խորք որպէս զգետս
 10 վերարկուէ նորա , ի վերայ լերանց կայ-
 11 ցեն ջուրք : Ի սաստէ քուսմէ փախի-
 12 ցեն , և ի ձայնէ որոտայոյ քուսմէ սար-
 13 սիցեն : Եւ յանն լուսնանս և ի լնանն
 14 դաշտանան , ի տեղի յոր հաստատեցեր
 15 զնտոս : Սաճման եղիլ և ոչ անցանն ,
 16 և ոչ և ևս դոճման ի ծածկել զերկիր :
 17 Առաքեցեր զարկերս ընդ ծործորս , ի
 18 մէջ լերանց գնացեն ջուրք , Արբու-
 19 ցանել զամենայն զազանս փայրի . յա-
 20 զեացինց ցիտք ի ծարաւս իւրեանց : Անդ
 21 թռչունք երկնից բոցն զիցեն , և ի մի-
 22 ջոց Վիմաց տացեն զձայնս իւրեանց :
 23 Արբուցանէ զլերինս ի շտեմարանաց իւ-
 24 րոց , ի սողոյն զործոց իւրոց լցցիլ եր-
 25 կիր : Բուսուցեր զխոտ սնաննոց , զգա-
 26 ւարի ի ծառայութիւն մարդկան . հաներ
 27 զհաց յերկրէ . Գինի ուրախ աննէ , և զ
 28 զուարթ , և հաց հաստատէ զսիրտ մարդոց :
 29 Յազեցցին ծառքն Տեառն , և մայրքն
 30 Լիբանանու զորս զու անկեցեր : Անդ
 31 թռչունք երկնից ձագս հանցեն , և յլոցն
 32 արագլի ապուռն է նոցա : Լիբինք
 33 բարձունք են եղջերուաց , և զէմք ա-
 34 պուռն նապաստակաց :
 35 Արարեր զլուսին վան ժամանակի ,
 36 արեգակն ծանեաւ զժամ մասնելոյ իւ-
 37 րոյ : Արարեր զխաւար և և եղև գիշեր ,
 38 ի նմա գնան ամենայն գազանք անտա-
 39 սի : Կորինք սոխեձագ մանչն և և
 40 յափշտակին , և ինդրեն յաստուծոյ զկե-
 41 ռակուրս իւրեանց : Ի ծագել արևու-
 42 ժողովին , և ի մարիս իւրեանց գաղա-
 43 րենս : Եւ յանէ մարդ ի գործս իւր , և ի
 44 վաստակս ձեռաց իւրոց մինչև յերկոյ :
 45 Ո որպէս զի մեծ են գործք քո , Տէր ,
 46 զամենայն ինչ իմաստութեամբ արարեր ,
 47 և լցաւ երկիր ստեղծութեամբ քոյք :
 48 Այս ծով մեծ են սնորհոր . ի ամա զեռանք
 49 որոց ոչ գոյ թիւ , զարանք մեծա-
 50 մեծք և մանուկք : Ի ամա և նաք

41 գնան , վիշապն զոր ստեղծեր խաղալ
 42 նախա : Ամենեքեան քեզ սպասն , և
 43 զու տաս զկերակուր նոցա ի ժամու :
 44 Տաս զու նոցա և և կերակրին , յանաս
 45 զձեան քո , և և կերակրես զամենեանս
 46 կամովք քոյք : Գործուցանես զերեսս քո
 47 ի նոցանէ՝ և ի ստովին . հանես զոգի ի
 48 նոցանէ՝ պակասին և ի հող դառնան :
 49 Առաքես զոգի քո և սասնաս զնոսս ,
 50 և նորոցես զերեսս երկրի :
 51 Եղիցին փառք Տեառն յաւիտեան ,
 52 Տէր ուրախ եղիցի յարարածս իւր : Ո
 53 հայի յերկիր և տայ զսպաս սմա , մեր-
 54 ձի ի լերինս և ծխեցցին : Օրհնեցից զՏէր
 55 ի կիսնս իմ , սաղմոս ստացից Աստու-
 56 ճոյ իմայ մինչև և և և : Բայց եղիցի
 57 նմա օրհնութիւն իմ , և և ուրախ
 58 եղէց ի Տէր : Պակասեցին մեղաւորք
 59 յերկրէ , և ամպարիչտք մի և և գոցին
 60 ի նմա : Օրհնեա , անձն իմ , զՏէր : Եւ լե-
 61 լուխ :

ՍԱՂՄՈՍ ԺԻ (ձԵ)

1 Խոստովան եկերուք Տեառն և և կար-
 2 զայէք զանուն նորա , պատմեցէք ի հե-
 3 թանտոս զգործս նորա : Օրհնեցէք և և
 4 սաղմոս տացէք նմա , պատմեցէք զա-
 5 մենայն սքանչելիս նորա . և զովեցու-
 6 րուք յանուն սարր նորա . ուրախ եղի-
 7 ցին սիրաք այնոցիկ ոչք ինդրեն զՏէր :
 8 Ինդրեցէք զՏէր և զգործք եկերուք , և
 9 ինդրեցէք զերեսս նորա յամենայն ժամ :
 10 Յիշեցէք զօրհնելիս նորա զոր արար ,
 11 զարուեստս և զիրաւունս յերանոց նու-
 12 յա : Զաւակն Արարանման ծառայք նու-
 13 ցա , որդիք Յակոբայ՝ ընտրեալք նորա :
 14 Եւ ինքն է Տէր Աստուած մեր , յամե-
 15 նայն երկրի և և իրաւունք նորա :
 16 Յիշեաց յաւիտեանից զուխս իւր , և և
 17 զրանն զոր պատուիրեաց մինչև ի հա-
 18 զար 6ամ , Զուխան զոր եղ ընդ Խորա-
 19 նամու , և զերբուռնիս իւր բնդ Խորա-
 20 կայ : Հաստատեաց և և Յակոբ զհրա-
 21 ման իւր , և և աւ Խորայէլ զուխս իւր
 22 յաւիտեանից . Ասէ , 7 ձեզ տաց զերկիրն
 23 Քանանու , զիմա ժառանգութեան ձե-
 24 լոց : Զի Լին նաքս թուով սակաւ ,
 25 ի նուայք և և պանդուխտք ի նմա . Անցին
 26 նաքս աղվէ յաղլ , ի թաղաւորութեանէ
 27 ի ժողովարց յաղլ : Այ իմոց մարդկան

1 Իբր . ստոյգ 2 Իբր . տունէ զօրա մարդոյ , և զ
 3 անէ զերեսս 4 Իբր . արագլի տուն են մայրք

4 Կաւ . Խորայցոց զանունէ խորհուրդ 5 Իբր .
 6 զգործութիւն նորա 7 Իբր . սպգ 8 Իբր . քեզ

մեզանչեկ նոցա , կշտամբեաց զթաղա-
 15 ւորս փամն նոցա . Մի մերձենայք , ա-
 սէ , յծեալս իմ , եւ ի մարգարէս իմ մի
 մեզանչէք :
 16 Կոչեաց սով յերկիր նոցա , զամենայն
 17 զօրութիւն հացի երեկ : Առաքեաց ա-
 ռաջի նոցա սյր , ի ծառայութիւն փա-
 18 ճառեցաւ Յովսէփ : Խոնարճ արարին ի
 կապանս զոտս նորա , եւ անց ընդ եր-
 19 կաթ անձն նորա : Մինչև եկեացէ բան
 նորա , եւ բան Տեառն փորձեաց զնա :
 20 Առաքեաց թաղաւորն եւ ելոյժ զնա ,
 21 իշխան յողովրդեան եթող զնա : Կացոյց
 զնա աէր սան իւրոյ , իշխան ի վերայ
 22 ամենայն ստացուածոց իւրոյ , Սրասել
 զիշխանս նոցա որպէս զինքն , եւ զծերս
 նոցա՝ խնաստենս արասցէ :
 23 Եմուտ Բարայէլ յեղիպտոս , Յակոր
 24 պանդխտեցաւ յերկիր Քամայ : Աճեցոյց
 զժողովուրդ իւր յայժ , եւ զօրացոյց զնոսս
 25 քան զթշնամիս իւր : Գարձոյց զսիրտս
 նոցա՝ առել զժողովուրդ իւր , եւ իննեւ-
 26 զեկ զմասայս իւր : Առաքեաց զՄովսէս
 ծառայ իւր , եւ զԱհարոն ընարեալ իւր :
 27 Ես նոցա զբան նշանոց իւրոց , եւ զա-
 բուհաստ իւր յերկիր Քամայ :
 28 Առաքեաց խաար եւ խաւարեցոյց
 զնոսս , ՚ղի գառնացս զին զբան նորա :
 29 Գարձոյց յարիւն զգեաս նոցա , եւ սպան
 30 զամենայն ձկուսն նոցա : Եռայ յերկիր
 նոցա գորս , ի չսեմարանս թաղաւորաց
 31 նոցա : Ասայ եւ եկն շանաճանձ եւ միխ
 32 ընդ ամենայն սանձանոս նոցա : Գարձոյց
 զանձրեւս նոցա ի կարկուս , եւ հուր
 33 յերկիր նոցա բորբոքեցաւ : Եհար զայլիս
 եւ զթղեմիս նոցա , եւ փշրեաց զամենայն
 34 ծառս սանձանաց նոցա : Ասայ՝ եւ եկն
 մարախ եւ խանիճ՝ զի ոչ գայր նոցա թիւ :
 35 Եկիր զամենայն խոտ երկրի նոցա , եւ
 սպառեաց զամենայն պտու զ անոցոյ նոցա :
 36 Եհար զամենայն անդամբիս եղիպտաց-
 ւոց , զսկիզբն ամենայն փաստակոց նոցա :
 37 Եհան զնոսս ոսկեով եւ արծաթով , եւ
 38 ոչ գայր յայլի նոցա հրանդ : Ուրախ
 եղեւ եղիպտոս բնդ ելանել նոցա , զի
 անկաւ աճ Տեառն ի վերայ նոցա :
 39 Ափոեաց ամպ հովանի սանել նոցա
 ի տուէ , եւ հրով լոյս տայր նոցա ի վի-
 40 շերի : Խնդրեցին եւ եկն յարամարցի :
 41 Եւ հացիւ երկնից լոյսց զնոսս : Եհար
 զգլխն եւ լոյսեցին ջուրք , եւ զնային

42 զետք ընդ անջրգիս : Յիշեաց զբան իւր
 սուրբ , որ ընդ Աբրահամու ծառայի իւ-
 43 բուժ : Եհան զժողովուրդ իւր զնձու-
 թեամբ , եւ զընտրեալս իւր սերախու-
 44 թեամբ : Ես նոցա զպատուս հեթանո-
 սաց , ի փաստակս ժողովրդոց ժառան-
 45 զեցոյց զնոսս : Զի պահեացին զկայու-
 թիւնս նորա , եւ զօրէնս նորա ինչրեւ-
 ցեն :²

ՍԱՂՄՈՍ ԺԵ (ՃԶ)

1 Աւելուիս : Խոստովան եղիբուք Տեառն
 զի քաջր է , զի յախտեան է ողորմու-
 2 թիւն նորա : Ո՞ խօսեցի զօրութիւն
 Տեառն , լսելի արասցէ զամենայն օրհ-
 3 նութիւնս նորա : Երանի ոք պահեն
 զիրաւունս , եւ աննն զարգարութիւն
 յամենայն ժամ :
 4 Յիշեա 3 զմեզ , Տէր , ընդ հաճոյս ծու-
 զովրդեան քա , եւ սցց արա 4 մեզ ի
 5 փրկութեան բուժ : Տեսցուք մեք զքաղց-
 րութիւն բնորկոց քոց , սերախ եղիցուք
 մեք յուրախութիւն ազգի քո , եւ զու-
 6 վեացուք մեք ի ժառանգութեան քուժ :
 7 Մեղար մեք ընդ հորան միր , անօրի-
 7 նեցար եւ յանցեաք : Հարքն մեր յե-
 յիպտոս ոչ իմացան զբանչելիս քո , եւ
 ոչ յիշեցին զբազում ողորմութիւնս քո .
 8 ընդ ծով Կարմիր . Փրկեաց զնոսս փան
 ամուսն իւրոյ , զի ծանխցեն զօրու-
 9 թիւնս նորա : Սաստեաց ի ծով Կար-
 միր՝ եւ ցամաքեցաւ . սուսջնորկեաց
 նոցա ընդ անդունդս որպէս ընդ անա-
 10 պտոս : Կեցոյց զնոսս ի ձեռաց աստիկաց
 նոցա , եւ փրկեաց զնոսս ի ձեռաց
 11 թշնամեաց նոցա : Ծածկեաց ծով զնեղիչս
 նոցա , եւ մի ի նոցանէ ոչ սարեցաւ :
 12 Հաւատացին ի բան նորա , եւ օրհնեցին
 զօրհնութիւն նորա :
 13 Վազվազեցին եւ մոտացան զգործս
 նորա , եւ ոչ անտային խորհրդոց նորա :
 14 Յանկացան զցանկութիւն ձեռաց նորաի ,
 15 եւ փորձեցին զԱստուած յանջրգի : Ես
 նոցա զննչրուածս նոցա , եւ ստաքեաց
 16 5 իբութիւն յանձինս նոցա : 6 Բարկացու-
 ցին զՄովսէս ի բանակի , եւ զԱհարոն՝
 17 սուրբ Տեառն : Բացաւ երկիր եւ եկու
 զԲնայան , եւ ծածկեաց զբանակնս զԱբի-
 18 բովիթի : Հուր փռեցաւ ի յողովս նո-

1 Եբր. եւ ոչ

2 Եբր. յեղե. յաւելու , Աւելուիս : 3 Եբր. զիս 4 Եբր. ինձ 5 Եբր. զարգարութիւն 6 Եբր. նախանձեցան ընդ Մովսէս եւ ընդ Ահարոն

19 ցա, եւ բոց մաշեաց զմեզաւորս : Արարին զարին ի Բորեր, եւ երկիր սպալին պատ-
 20 կերի . եւ փոխեցին Ձիասս իւրեանց ի
 21 նմանութիւն սրի՞ւս խոտակերի : Մոտա-
 ցան զՍասուած կենարար իւրեանց ,
 որ արար զմեծամեծս իւր յեղիոցսս ,
 22 Ձաքանչկիս իւր յերկիր Քանոց , եւ զահ-
 23 իւր ի վերայ կարմիր ծովուն : Ասաց սա-
 աակել զնոսա , եթէ ոչ Մովսէս ընա-
 րեալ կայր ստաջի նորա . զարձաւ տո
 Տէր եւ անցայ զբարկութիւն նորա .
 24 զի մի սատակեցին նաքա : Անարգեցին
 զերկիրն ցանկալի , եւ ոչ հաւատացին
 25 ըսնի նորա : Տրանջեցին ի բանակ իւր-
 26 եանց , եւ ոչ լուան ձայնի Տեառն : Հաւ-
 րարձ զձեռն իւր ի վերայ նոցա , հար-
 27 կանել զնոսա յանապատի : Յրուեացի
 զաւակ նոցա ընդ հեկմանոսս , ցրուեցի
 զաւակ նոցա ընդ զաւաաս :
 28 Պղծեցան նաքա ի Բեզբեղովր, կերան
 29 ՚Պղծեալ եւ զմեռկոտի՞ : Բարկացուցին
 զնա ի գործս իւրեանց , եւ յանտիւսաց ի
 30 վերայ նոցա բեկուցն : Արարեաց ի մէջ
 Փենեհն , քաւեայ եւ արդելաւ մահ .
 31 Համարեցաւ նմա յարգարութիւն սողգէ
 յազգ մինչեւ յաւիտեան :
 32 Բարկացուցին սնա ի ջուրն Հակա-
 ոակութեան , շարճարեցաւ Մովսէս՞
 33 վրան նոցա : Ձի գամնացուցին զղլի
 34 նորա , մրմնջեաց չրթա՞մբ իւրովբ : Եւ
 ոչ սատակեցին զազգն զարատչնոցս
 35 Տէր : Խոտակեցան ընդ հեկմանոսս եւ

36 աւան զգործս նոցա . Մտապեցին կոոց
 նոցա , եւ եղև նոցա ի գայթակղութիւն :
 37 Ձանցին զաւտերս եւ զգտերս իւրեանց
 38 զիւսայ , եւ հեղին զարխն տմբժ , Ձայրն
 աւտերայ եւ գտերայ իւրեանց , զոր
 գոնեցին կոոցն Քանանոս . չալտեղաւ
 39 երկիր յարնէ նոցա , զի՞ ստոնկեցան ի
 գործոց նոցա , զի՞ ստոնկեցան ի գնացս
 իւրեանց :
 40 Բարկացաւ սրամտս ի հատիք Տէր ի վե-
 րայ ժողովրդեան իւրայ , եւ զարհեցոյց
 41 զմտունդութիւն իւր յոյժ . Մտանեաց
 զնոսա ի ձեռս հեկմանոսայ , տիրեցին
 42 նոցա տակիք իւրեանց : Եւ ի ձնամիք
 իւրեանց նեղեցին զնոսա , եւ խոնարճ
 43 եղեն ի ներքոյ ձեռայ նոցա : Բազում
 սնկամ վրկեաց զնոսա , եւ նաքա գաւ-
 նացուցին սնա ի խորհուրդս իւրեանց ,
 եւ կորացան յանօրէնութեան իւրեանց :
 44 Հայեցաւ Տէր ի նեղութիւնս նոցա ,
 45 ի լսել ձայնի սղօթից նոցա : Յիշեաց
 գոխտ իւր եւ զղճացաւ բոտ բազում
 46 ողորմութեան իւրում . Եւ զնոսա ի
 զթութիւնս առաջի ամենայն վերջաց
 նոցա :
 47 Փրկեա զմեղ , Տէր Աստուած մեր ,
 եւ ժողովեա զմեղ ի հեկմանոսայ : Խոտ-
 ոտվան եղեցաւք անուան քում սրբոյ ,
 եւ պարծեցուք յօրհնութիւնս քս :
 48 Օրհնեալ Տէր Աստուած Իսրայելի յա-
 լիտեանս յաւիտենից . եւ ստացէ ամե-
 նայն ժողովուրդն , եղիցի , հեղիցի :

ԱՁՂՄՈՍ ԺԶ (ՃԷ)
 Սկէլուխ :

1 Խոտովան եղիւրք Տեառն, զի քաղցր
 է, զի յախտեան է սղօրմութիւն նորա :
 2 Ասացեն վրկեալք Տեառն, զորս վրկ-
 3 եաց ի ձեռաց ի ձնամուսն . Յամենայն
 գաւառայ ժողովեաց զնոսա , յարեւկից
 եւ յարեմաից , ի հիսպոց եւ ի ծովէ :
 4 Մոլորեցան նաքա յանապատի յանջրդի
 ճանապարհի , եւ քաղաք լնակութեան
 5 ոչ գտին : Քաղցեան եւ ծարուեցան ,
 եւ անձինք նոցա ի նստին նաւաղեցան :
 6 Ակազակեցին տա Տէր ի նեղութեան
 իւրեանց , ի վշտայ նոցա վրկեաց զնոսա :
 7 Առաջնորդեաց նոցա ի ճանապարհ ու-

զիւ , զի երկիցեն ի քաղաք լնակու-
 թեան իւրեանց :
 8 Խոտովան եղիցին Տեառն ողորմու-
 թեանց նորա , սքանչելեաց նորա՝ յոր-
 9 զիս մարդկան : Ձի յաղեցոյց զան-
 ձինս քաղցեալս , եւ զանձինս կարօա-
 եալս լի արար բարութեամբ :
 10 Այր նառէին ի խաւարի եւ ի ստուերս
 մահու , կապեալ էին յաղքատութեան
 11 սրպէս յերկախս : Ձի գամնացուցին
 զքանն Աստուծոյ , եւ զխորհուրդս Բարձ-
 12 լելոյն ՝ բարկացուցին : Խոնարճ եղեն ի
 ցաւոց սիրաք նոցա , տկարացան եւ ոչ
 13 ոք էր որ օգնէր նոցա : Ակազակեցին
 առ Տէր ի նեղութեան իւրեանց , ի վըշ-
 14 տայ նոցա եհան զնոսա : Փրկեաց զնոսա

1 Եբբ. զղճեալս մեռելոսոց 2 Եբբ. չար եղեւ
 Մովսէս 3 Եբբ. պղծեցան ի գործս իւրեանց, եւ
 4 Եբբ. Ալէլուխ 5 ՅԵբբ. գլխու 6 Եբբ. ար-
 համարհեցին

ի խաւարէ եւ ի ստուերաց մահու , եւ խզեաց զկապանս նոցա :

15 Խոստովան եղիցին՝ Տեառն զողորմութեանց նորա , եւ զսքանչեւեաց նորա՝

16 յորդիս մարդկան : Զի փշրեաց զբրունս պղնձիս , եւ զնիզս երկաթիս խորասակեաց :

17 Օգնեաց նոցա ի ճանապարհի անօրէնութեան իւրեանց , զի՝ վասն մեղաց

18 իւրեանց խոնարհ եղին յոյժ : Յամենայն կերակրոց զարչէին սիրաք նոցա , մեր-

19 ձեցան մինչեւ ի դրունս մահու : Ազազակեցին առ Տէր ի նեղութեան իւրեանց , ի վշտաց նոցա արկեցոյց զնոսա :

20 Առաքեաց զբան իւր եւ բժշկեաց զնոսա , եւ փրկեաց զնոսա յապականութենէ

21 իւրեանց : Խոստովան եղիցին Տեառն ողորմութեանց նորա , եւ սքանչեւեաց նո-

22 րա՝ յորդիս մարդկան : Մտտուացին նմա պատարազ օրհնութեան , եւ պատմես-

23 ցին զգործս նորա զնծուութեամբ : Այբ իջանէին ի ծով նաւովք , եւ առնէին

24 զգործս ի ջուրս բազմուս : Նոքա տեսին զգործս Տեառն , եւ զսքանչեւիս նորա

25 ի խորս անգնոց : Ասայ՝ եւ յարեաւ հողմ եւ մրրիկ , եւ բարձրացան ալիք

26 նորա : Ելանէին յերկինս եւ իջանէին յանդունդս , եւ անձինք նոցա յանձինս

27 իւրեանց՝ մաշեցան : Խոսովեցան սասանեցան որպէս արեալք , եւ ամենայն

28 իմաստութիւն նոցա ընկաւ : Ազազակեցին առ Տէր ի նեղութեան իւրեանց ,

29 ի վշտաց նոցա կեցոյց զնոսա : Կարձոյց զմրրիկն յոյզս , եւ զապարեցին ալիք նո-

30 րա : Աւրախ եղին զի զազարեցին , եւ առաջնորդեաց նոցա ի նաւահանգիստ կամաց իւրեանց :

31 Խոստովան եղիցին Տեառն՝ զողորմութեանց նորա , եւ զսքանչեւեաց նորա

32 յորդիս մարդկան : Բարձր արասցին զնա ի ծովովս ժողովրդոց , եւ յախոսս ձերոց օրհնեցին զնա :

33 Դարձոյց զգիսս ի ցամաք , եւ զգնացս

34 ջուրոց յերկիր ծարաւուտ : Արար զերկիրն պտղաբեր յազատադուկս , վասն

35 չարութեան ընակչաց նորա : Արար զանապասն ի ճահիճ ջուրոց , եւ զերկիրն

36 ծարաւուտ ի գնացս ջուրոց : Բնակեցոյց ի նմա քաղցեաց , եւ շինեցին քաղաք

37 ընակութեան իւրեանց : Վարեցին արաս

եւ անկեցին այգիս , եւ արարին պտուղ

38 արմտեաց իւրեանց : Օրհնեաց զնոսա եւ բազմապան յոյժ , եւ անասունք նոցա ոչ

39 նուազեցան : Նուազեցան նոքա եւ չարչարեցան , ի նեղութենէ չարեաց եւ ի

40 վշտաց : Եկն անարգութիւնս ի վերայ իշխանաց նոցա , մղորեցոյց զնոսա յա-

41 նապատի եւ ոչ ի ճանապարհի : Օգնեաց անանկին յապատութեան , եւ առաջնոր-

42 դեաց որպէս խաչին սղօղի նոցա : Տեսցին ուղիղք եւ ուրախ եղիցին , եւ ա-

43 մենայն անօրէն խցցէ զբերան իւր : Ո՞վ է իմաստուն որ պահեսցէ զայս , եւ ի միս առցէ զողորմութիւնս Տեառն :

ՍԱՂՄՈՍ ԺԵ (ՃԸ)

1 Օրհնութիւն Սաղմոսաց Դաւթի :

2 Պատրաստ է սիրտ իմ , Աստուած , պատրաստ է սիրտ իմ օրհնել եւ սաղ-

3 մոս ասել քեզ՝ փառօք իմովք : Զարթիք , փառք իմ , զարթիք սաղմոսիք եւ օրհնութեամբ , եւ՝ ես զարթեացց

4 սուսօսուց : Խոստովան եղեց քեզ ի մոլորաբնոյս , Տէր , եւ սաղմոս ասացից

5 քեզ յաղինս : Մեծ եղև մինչև յերկինս ողորմութիւն քո , մինչև յամպս ճշմար-

6 տութիւն քո : Բարձրեաց ես զու յերկինս , Աստուած , եւ յամենայն երկրի են

7 փառք քո : Արպէս փրկեցան սիրելիք քո , կեցո մաշով քով եւ լուր մեզ :

8 Աստուած խօսեցաւ ի սրբութենէ իւրմէ , բարձր եղեց , բաժանեցաց զՍիւքէմ եւ զՆովտան Յարկաց չա-

9 փեցից . իմ է Կաղապը եւ իմ է Մանասէ . Եփրեմ հզօրիչ զլիսոյ իմոյ :

10 Յուզա թագաւոր իմ . Մոյսր աւազան յուսոյ իմոյ . յՆզովմէ ուղղեցից զգնացս իմ , եւ ինձ այլազարք հնազանդ եղին :

11 Ո՞ տարցէ զիս ի քաղաք ամուր , կամ ո՞ առաջնորդեսցէ ինձ մինչև յՆզովմէ :

12 Եթէ ոչ դու , Աստուած , որ մերժեցիր զմեզ , եւ ոչ ելիր , Աստուած , ընդ զօրս

13 մեր : Տուր մեզ օգնութիւն ի նեղութեան , զի ուռտ է փրկութիւն մարդոյ :

14 Աստուծով արասցուք զօրութիւն , եւ նա յամօթ արասցէ զթշնամիս մեր :

¹ Եբր. Յիմարք ի ճանապարհի անօրհնութեան իւրեանց . եւ ² Եբր. ի չարիս ³ Եբր. ի հանգարտութիւն

⁴ Եբր. օրհնեցից եւ սաղմոս ասացից ⁵ Եբր. տարիք եւ քնար . ⁶ Եբր. օրհնադիր ⁷ Եբր. լուսցման

ՍԱՂՄՈՍ ձԸ (ձԹ¹)

1 Կի կատարած . Սաղմոս Դաս թի :

2 Աստուած օրհնութեան ինոյ , մի լսեր ,
 զի բերան մեղաւորի , բերան նենդաւորի
 բացաւ ի վերայ իմ . խօսեցան զինն
 3 լեզուաւ նենդաւորաւ . եւ բանիւք ատե-
 լութեան պաշարեղին զիս . մարտեան ընդ
 4 իս ի տարապարտուց : Փոխանակ սիրոյ
 ինոյ մատնէին զիս , այլ ես յաղթիս կայիս
 5 Հասուցին ինձ չար փոխանակ ընդ բարուց ,
 ատելութիւն փոխանակ սիրոյ իմոյ :
 6 Կացո ի վերայ նորա մեղաւոր , Սա-
 7 տանայ կացցէ ընդ աջմէ նորա : Ի գա-
 տաստանէ իւրմէ ելցէ զասաւարտեալ ,
 8 եւ աղօթք նորա ի մեղս զարձցին : Եղի-
 ցին աւուրք նորա նուազ , եւ զայցե-
 9 լութիւն նորա՝ զաքն այլ տարցի : Եղի-
 ցին որդիք նորա որք եւ կին նորա այրի .
 10 Սահեցին փոփոխեցին , որդիք նորա
 մուրօքք եղիցին , եւ ելցին ի բնակաւ-
 11 թենէ իւրեանց : ²Քննեցէ փոխատու
 զամենայն ինչս նորա , յախշակեացին
 12 օտարք զվաստակս նորա : Մի գոցի ոք
 օգնական նմա , եւ մի՞ ոք ողորմեսցի ի
 13 վերայ որբոց նորա : Եղիցին որդիք նո-
 րա ի սատակումն , եւ յազգէ ջնջեցին
 14 անուն նորա : Յիշեցին մեղք հօր նորա
 աւաջի Տեառն , եւ մեղք մօր նորա մի՞
 15 ջնջեցին . եւ եղիցին ատաջի Տեառն
 յամենայն ժամ . ստատակեսցի յերկրէ յի-
 16 շատակ նոցա . Փոխանակ զի ոչ յիշեաց
 առնել զողորմութիւն . հայածնաց զայր
 աղքատ եւ գտնանկ , սպանանկ զայն
 17 որ խմարճ է սրտիւ : Սիրեաց զանէծս՝
 եւ ելցէ նմա . ոչ կամեցաւ զօրհնու-
 18 թիւն , հեռի եղիցի ի նմանէ : Չգեցաւ
 զանէծս որպէս ճանդերձ , մտցէ որպէս
 ջուր ի փոք նորա , որպէս ձէթ ընդ
 19 ոսկերս նորա : Եղիցի նմա որպէս հան-
 դերձ զի ազանի , որպէս գօտի որ ամի
 20 հանապաղ ընդ մէջ : Այս գործ է այնու-
 ցիկ որ չարախօս կային զինն առ Տէր ,
 եւ ոչք խօսէին չար զանձնէ իմմէ :
 21 Այլ դու , Տէր , Տէր , արա ընդ իս ըստ ու-
 նուան քում , զի քաղցր է ողորմութիւն
 22 քո , եւ փրկեա զիս : Չի աղքատ եւ տնանկ
 եմ ես . սիրա իմ խտովեցաւ ի փոքի ի-
 23 մում . եւ ես որպէս ստուեր ի խոտա-
 փել ³իմում պակասեցայ , եւ թօթափե-

24 ցայ որպէս մարախ : Ծունկք իմ տկա-
 րացան ի պահոց , եւ մարմին իմ՝ ալա-
 25 զունեաց յիւրոց : Եղէ ես նախտո նու-
 ցա , անտին զիս եւ չարմեցին զյուր իս
 26 իւրեանց : Օգնեա ինձ , Տէր Աստուած
 իմ , եւ փրկեա զիս ըստ սպումութեան
 27 քում : Ծանիցին զի ձեռն քո սյս է ,
 28 եւ դու , Տէր , արարիս զայս : Նորա
 անիծանեն եւ դու օրհնեսցես . ոչք յա-
 րուցեալ են ի վերայ իմ՝ ամօթ կրեացեն ,
 այլ ծառայ քո ուրախ եղիցի ³ի քեզ :
 29 Չգեցցին զամօթ որ չարախօս կային
 զանձնէ իմմէ , եւ արկցեն որպէս կրկի-
 30 նոց զամօթ իւրեանց զիւրեանիւք : Այլ
 ես խոտտոյն ելցէց առ Տէր յոյժ բե-
 րանով իմով , ի մէջ բազմաց օրհնեցից
 31 զքեզ : Չի եկաց նա ընդ աջմէ տնան-
 կին , փրկել զիս յայնչանէ ոչք նախ-
 ձեն զանձն իմ :

ՍԱՂՄՈՍ ձԹ (ձԺ)

³Ի կատարած . Սաղմոս Դաս թի :

1 Ասաց Տէր ցՏէր իմ , նիտա ընդ աջմէ
 իմմէ , մինչեւ եղից զթճնամբս քո պա-
 2 տուանդան ասից քոց : Գաւազան զօ-
 րա թեան սուաքեսցէ քեզ Տէր ի Սիոնէ ,
 եւ տիրեսցես զու ի մէջ թճնամեաց քոց :
 3 ⁵Ընդ քեզ է սկիզբն աւուրց զօրութեան ,
 ի վայելչութիւն սրբոց քոյ յարգանդէ
 յառաջ քան զարուսեակ ծնայ քեզդ :
 4 Երբուաւ Տէր եւ ոչ եւս զվճարցի , թէ
 Դու ես քանձնայ յախտան ըստ կար-
 5 զին Մեղքիսեղեկին . եւ Տէր ընդ աջմէ
 քումմէ , խորտակեաց յաւուր ⁶բար-
 6 կութեան զիմապաւորս : Դատի զնեխա-
 նոսս եւ բազում աննէ զհարուածս , եւ
 խորտակեաց զզուրիս բազմաց յերկրի :
 7 Չուրա ի ճանապարհի՞ արբուսցէ , վասն
 այնորիկ եւ բարձր արատցէ զզուրիս :

ՍԱՂՄՈՍ ձԺ (ձԺԱ)

Ալէլուիա :

1 Խոտտոյն ելցէց քեզ , Տէր , բողբոլ
 սպիւ իմով ի խորհուրդս ուզղաց , ի
 2 ժողովուրդս : Մեծ են գործք Տեառն ,
 եւ քննեալ են յամենայնի կամք նորա :
 3 Խոտտոյնութիւն՝ եւ վայելչութիւն
⁴Եբր . հաշեցաւ ի պարտութենէ ⁶Եբր . փո-
 զովուրդ քո նուիրեալ յաւուր զօրութեան քո ,
 ի վայելչութիւն սրբութեան . յարգանդէ յայդ-
 ուէ քեզ ցօղ երեսասարկութեան քո : ⁶Եբր .
 բարկութիւն իւրոյ ⁷Եբր . արբցէ ⁸Եբր .
 յամենեցունց որ հաճին ընդ այնորիկ (3) Փառք

¹Եբր . Առ գլուխ երած շտայն ²Եբր . Գրուեացէ
³ՅԵբր . գլուխ

են գործք նորա , արգարութիւն նորա
 4 մնայ յաւիտեանս յաւիտենից : Յիշա-
 տակ արար սքանչելեաց իւրոց ՚ու զլոց .
 5 ողորմած զթած է Տէր : Կերակուր տայ
 երկիւզածաց իւրոց . յիշեաց յաւիտենից
 6 զուխա իւր : Զլորութիւն գործոց իւրոց
 պատմեաց յազարդեան իւրում , ալ
 7 նոցա զժտածնութիւն հշիմանոց . Եւ
 գործք ձեռաց նորա արգարութիւն եւ
 իրաւունք են . հաւատարիմ են յա-
 8 մենայնի սրատելիանք յաւիտենից , ու-
 բարեալ են ճշմարտութեամբ եւ ուղղու-
 9 թեամբ : Փրկութիւն առաքեաց Տէր յու-
 զովորդեան իւրում , սրատելիեաց յա-
 10 վիտենից զուխա իւր . սուրբ եւ անեղ

ՍԱՂՄՈՍ ձԺԱ. (ձԺԲ)

Ալէլուիա :

1 Երանեալ է այր որ երկնչի ի Տեառնէ ,
 2 զսրատելիանս նորա նա կամի յոյժ : Զլոր
 եղիցի յերկրի զաւակ նորա , եւ աղօ
 3 ուղղոց օրհնեցի : Փառք եւ մեծութիւն
 են ի տան նորա , արգարութիւն նորա
 4 մնայ յաւիտեանս յաւիտենից : Մազեաց
 ի խաւարի լոյս ուղղոց , ողորմած զթած
 5 եւ արար է Տէր : Բայցր այր ողորմի
 եւ առ զիս , յօրինէ զբան իւր ի զա-
 6 տատանի . Զի յաւիտեան նա մի սա-
 տանեցի , յիշատակ յաւիտենից եղիցի
 7 արդարն . Ե համբաւէ շարէ նա մի երկի-
 ցէ . սրատաւա է սիրա նորա յուսոյ առ
 8 Աստուած : Հաստատեալ է սիրա նորա
 եւ նա մի երկիցէ , մինչեւ տեսցէ ի
 9 թշնամիս իւր : Սիրեաց եւ եւ ազքա-
 տաց . արգարութիւն նորա մնայ յաւի-
 տանս յաւիտենից , եւ եղջեր նորա
 10 բարձր եղիցի փառք : Մեղաւորն տես-
 ցէ եւ բարկացի , զտատմունս իւր
 կրճակոցէ եւ հալեցի , եւ ցանկութիւն
 մեղաւորաց կրկիցէ :

ՍԱՂՄՈՍ ձԺԲ. (ձԺԳ)

Ալէլուիա :

1 Օրհնեցէք , ³մանկունք , զՏէր , եւ՝ օրհ-
 2 նեցէք զանուն Տեառն : Եղիցի անուն

¹Եբբ. գալ-տ Եբբ. Տէր ³Եբբ. ծառայք Տեառն ,

Տեառն օրհնեալ , յայտ հեռէ մինչեւ
 3 յաւիտեանս Յարեւելից մինչեւ ի մուտս
 4 արեւու օրհնեալ է անուն Տեառն : Բարձր
 է ի վերայ ամենայն ազգաց Տէր , եւ
 5 յերկինս են փառք նորա : Ս՞ զ է որպէս
 Տէր Աստուած մեր , ի բարձունս բնա-
 6 կեալ , ⁵Եւ զխոնարհս տեսանէ՞ յերկինս
 7 եւ յերկրի : Յարուցանէ զալքատս յերկ-
 8 րէ , եւ բարձր անէ զաստապեալս յազ-
 9 րեւալ : Նասուցանէ զնոսս իշխանս բնդ
 իշխանս յոզովորդեան իւրոց : Բնակե-
 ցուցանէ զամուրն ի տան ուրախամիտ ,
 որպէս մայր որբուք բերկրեալ ⁶

ՍԱՂՄՈՍ ձԺԳ. (ձԺԴ)

Ալէլուիա :

1 Յերանկն Իորայելի յեղիգատուէ , տանն
 Յախրայ ի ժողովրդինէ աշխարհաց ,
 2 եղիւ Հրէաստան սրտութիւն նորա , եւ
 3 Իորայէլ իշխանութիւն նորա : Մով եւ-
 տան եւ փախեաւ , եւ Յորդանան անդ-
 4 րէն զարձաւ : Լերինք ցնծացին որպէս
 խոյք , եւ բլուրք որպէս զատինք մաքեաց :
 5 Զի՞ է քեզ , ծով , ⁷զո՞ սեւեր եւ՝
 փախեար , կամ զու Յորդանան՝ զի զար-
 6 ձար անդրէն . Լերինք , ցնծացէք որպէս
 խոյք , եւ բլուրք՝ որպէս զատինք մաք-
 7 եաց : Յերեաց Տեառն սասանեցաւ եր-
 8 կիր , յերեաց Աստուծոյ Յախրայ : Ո
 զարձոյց զլէմն ի վաակս ջուրց , եւ
 զապտածն յաղբերակունս :

(ձԺԵ)

1 Մի՛ մեղ , Տէր , մի՛ մեղ , այլ անուն
 յում աուր զփոռս վանս ողորմութեան
 2 եւ ճշմարտութեան քո : Մի՛ երբեք ա-
 սացին իհեթանոսս , թէ Ո՞ր է Աստուած
 3 նոցա : Աստուած մեր յերկինս ՚եւ յերկ-
 րի՞ . զամենայն զոր ինչ կամեցաւ եւ
 արար :
 4 Կուսք ճիմանոցս ոսկի եւ արծաթ են ,
 5 ձեռագործ են որբոց մարդկան : Բե-
 րան ունին՝ եւ ոչ խօսին , այս ունին՝
 6 եւ ոչ տեսնեն , Ականջս ունին՝ եւ ոչ
 լսեն , ունչս ունին՝ եւ ոչ հոտտան ,
 7 Չեսս ունին՝ եւ ոչ շօշափեն , ոտս ու-
 նին՝ եւ ոչ զնան . եւ ոչ զոյ բարբառ
 8 ի կոկորդս նոցա : Նման նոցա եղիցին
 ոյք արարին զնոսս , ամենեքեան ոյք
 յուսացեալ են ի նոսս :

¹Եբբ. ի վեր քան զերկինս ⁵Եբբ. Որ խոնարհի տե-
 սանեւոր ինչ ⁶Եբբ. ոյցին յաւելու , Ալէլուիա :
⁷Եբբ. զի

9 ¹Տուն Իսրայելի յուսացաւ ի Տէր, օր-
 10 նական ընդունելի է նոցա : Տուն Անարու-
 նի յուսացաւ ի Տէր, օգնական ընկերելի
 11 է՝ նոցա : Երկիւզածք Տեառն յուսացան
 ի Տէր . օգնական եւ փրկիչ է նոցա :
 12 Յիշեաց զմեզ Տէր եւ օրհնեաց զմեզ .
 13 օրհնեաց Տէր գառնն Իսրայելի . օրհնեաց
 14 Տէր գառնն Անարունի : Օրհնեաց Տէր
 15 զերկիւզածս իւր , զԻսրբրկունս եւ զմե-
 16 ծամեծս : Յաւելցէ ի ձեզ Տէր , ի ձեզ
 17 եւ յորդիս ձեր : Օրհնեալ էք զուք ի
 18 Տեառնէ , որ սրաք զերկիւնս եւ զերկիր :
 19 Երկիրք երկիրք Տեառն են , եւ զեր-
 20 կիրս եւ որդւոց մարդկան : Ոչ թէ մեռ-
 21 եացք օրհնեցին զքեզ , Տէր , եւ ոչ ամե-
 22 նեցեանս որ իջանն ի գոօխս : Այլ կեն-
 23 զանիքս օրհնեացուք զՏէր , յայսմ հետէ
 24 մինչեւ յաւիտեանս :²

ՍԱՂՄԱՍ ձԺԴ (ձԺԶ)

³Ալէլուիա :

1 **Ս**իրեցի զիլուիցէ Տէր զձայն ալօթից
 2 խոց . Ձի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ
 3 իս , եւ ես յաւուրս իմ կարգացի առ նա :
 4 Շրջեցան զինեւ երկունք մահու . եւ
 5 զիշաք զժոխոց գտին զիս . զնկզուծիւն
 6 եւ զանձկութիւն զափ . եւ զանուն
 7 Տեառն կարգացի . ո՛ր Տէր , փրկեալ զանձն
 8 իմ . Ողորմած եւ արարք ի Տէր Աւ-
 9 ճառած մեր . Ողորմի եւ պահէ ⁴զազայս
 10 Տէր , ես խոնարհ եղէ եւ Տէր կեցոյց
 11 զիս : Դարձ , անձն իմ , ի հանդիստ քո , զի
 12 Տէր օգնեաց քեզ : Փրկեաց զանձն իմ
 13 ի մահուանէ , զուչս իմ յարաստուաց .
 14 եւ զոտս իմ ի պայթակղզութիւնէ : ⁵Հաճոյ
 15 եղէց՝ առաջիՏեառն յերկրին կենդանեաց :

³ՍԱՂՄԱՍ ձԺԵ

Ալէլուիա :

1 **Հ**աւատացի զոր եւ խօսեցայ , եւ ես
 2 խոնարհ եղէ յոյժ : Եւ ասացի ի զար-
 3 մանայ իմուժ , թէ Ամենայն մարդ սուտ է :
 4 **Ձ**ի՞նչ ասաց տրիտուր Տեառն , ընդ
 5 ամենայնի զոր եւ ես ինձ : Բաժակ
 6 փրկութեան ընկալայց , եւ զանուն
 7 Տեառն կարգացից : **Չ**ալօթս իմ Տեառն
 8 տաց առաջի ամենայն ժողովրդեան նո-
 9 ռա : Պատուական է առաջի Տեառն մահ

¹Եբբ. Իսրայել , յուսա ի Տէր . նա է ոգնութիւն
 եւ ասպար նոցա : (10) Տուն Անարունի , յուսա-
 ցարուք ի Տէր . նա է օգնութիւն եւ ասպար
²Եբբ. օյեյեյեյ , յաւելու : ³Ալէլուիա : ⁴Եբբ. զալ-աւ
⁵Եբբ. զմիամիտ ⁶Եբբ. եւ զնացից

16 սրբոյ իւրոց : Ո՛ր Տէր , եւ ծառայ քո
 17 եմ , ծառայ եւ որդի ազախնոյ քո . հա-
 18 տեր զկատարնս իմ : Քեզ մատուցից պա-
 19 տարուք օրհնութեան , եւ զանուն Տեառն
 20 կարգացից : **Չ**ալօթս իմ Տեառն տաց
 21 առաջի ամենայն ժողովրդեան նորա ,
 22 ի գաւիթս տան Տեառն , եւ ի մէջ քո ,
 23 երուսաղէմ :²

ՍԱՂՄԱՍ ձԺԶ (ձԺԷ)

³Ալէլուիա :

1 **Օ**րհնեցէք զՏէր ամենայն ուղիւք , զափե-
 2 յէք զնա ամենայն ժողովուրդք . **Չ**օրտացի
 3 ողորմութիւն նորա ի վերայ մեր , եւ ճըշ-
 4 մարտութիւն Տեառն մնացէ յաւիտեանս :²

ՍԱՂՄԱՍ ձԺԷ (ձԺԸ)

³Ալէլուիա :

1 **Խ**ոստովան եղերուք Տեառն , զի բարի
 է . զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա :
 2 Ասացէ սուուն Իսրայելի՛ ³զի բարի է .
 3 Ասացէ սուուն Անարունի՛ ³զի բարի է .
 4 զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա :
 5 Ասացին երկիւզածք Տեառն՝ ³զի բարի
 է , զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա :
 6 Ի նեղութեան իմուժ եւ առ Տէր կար-
 7 զացի , եւ լուաւ ինձ յանդորք : Տէր է
 8 իմ օգնական եւ եւ ոչ երկեաց . զի՞
 9 արացէ ինձ մարգ : Տէր է իմ օգնական ,
 10 եւ ես տեսից ի թշնամիս իմ : Բարի է
 11 յուսալ ի Տէր քան յուսալ ի մարդիկ : Բարի
 12 է յուսալ ի Տէր քան յուսալ յիշխանոս Ա-
 13 մենայն աղինք չրջեցան զինեւ , եւ ա-
 14 նուամբ Տեառն յալթիկցի նոցա : Շրջե-
 15 լով չրջեցան զինեւ , եւ պաշարեցին զիս
 16 ի միտախն , եւ անուամբ Տեառն վանեցի
 17 զնոսա : Շուրջ եղին զինեւ որպէս մե-
 18 զուք , վառեցան բորբոքեցան որպէս
 19 փուշք ի հոբ , եւ անուամբ Տեառն
 20 մերժեցի զնոսա : Ի մերժեցն զբողոքաց
 21 եւ եղէ մերձ ի զլորել , եւ Տէր ընկա-
 22 լաւ զիս : **Չ**օրութիւն իմ եւ օգնու-
 23 թիւն իմ Տէր , եւ եղև ինձ ի փրկու-
 24 թիւն : **Չ**այն ցնծութեան եւ փրկութեան
 25 ի յարկս արպարոյ . աջ Տեառն արար զօ-
 26 ռութիւն . Աջ Տեառն բարձր ⁶արար զիս ,
 27 եւ՝ աջ Տեառն արար զօրութիւն : Ոչ
 28 մնաց , այլ կեցից եւ սրտովեցից զղործս
 29 Տեառն : Սրտակեցով իրաւանեց զիս Տէր ,
 30 եւ ի մահ ոչ մասնեաց :

⁶Եբբ. է .

19 Բացէք ինձ զգրուեն արդարութեան՝
 զի մալից ընդ այն , եւ խոստովան եւ-
 20 զէջ Տեառն : Այս զուան Տեառն է , եւ
 21 արդարք մտաննն ընդ սա : Խոստովան
 եղէջ քեզ , Տէր , զի լուար ինձ , եւ եւ-
 22 զեր ինձ ի վրկութիւն : Վէմն զոր ա-
 նարգեցին շինողքն , նա եղիւ զլուխ
 23 անկեանս : Ի Տեառնէ եղիւ այս , եւ է
 24 սքանչելի առաջի աչաց միբոց : Այսօր է
 զոր արար Տէր , եկողք ցնծացուք եւ
 25 ուրախ եղիցուք ի սմա : Ո՛ Տէր , վրկեա ,
 ո՛ Տէր , առաջնորդեա :
 26 Օրհնեալ որ զպոռց կս յանուն Տեառն ,
 27 եւ օրհնեալ զքեզ ի ասնէ Տեառն ՝ Տէր
 Աստուած մեր երկեցեալ մեզ , արարէք
 սօնս ուրախութեան կանխաւ՝ մինչեւ
 28 յանկիւնս՝ սեղանայ : Աստուած իմ ես
 զու , եւ խոստովան եղէջ քեզ . Աստուած
 իմ ես , զու եւ բարձր արարից զքեզ ,
 29 ինձ , եւ եղեր ինձ ի վրկութիւն : Խոս-
 տովան եղերուք Տեառն , զի բարի է ,
 զի յաւիտեան է սղորմութիւն նորա :

ԱՍԳՄՈՍ ԺԺԹ (ՃԺԹ)

ՅԱլչուրիս :

1 Երանեալ են ամբիժք ի ճանապարհի ,
 2 ³եւ ոչք զնան յօրէնս Տեառն : Երանի ոչք
 զննեն զվկայութիւնս նորա , բարբոյ
 3 սրտիւ իւրեանց ինչրեանցնն զնա : ⁵Ո՛չ
 թէ որ՝ գործեն զանորէնութիւն , ի ճա-
 4 նապարհս նորա զնասցեն : Կու պա-
 տուիրեցեր զպատուիրանս քո , ի պոհն
 5 ինձ յոյժ : Օ՛չ թէ յաջողեալ էին ինձ ճա-
 նապարհք իմ , պոհն ինձ զարդարու-
 6 թիւնս քո : Յայնմամ ես ոչ ամաչէի ի
 7 զզուչանալ ինձ ի պատուիրանս քո : Խոս-
 տովան եղէջ քեզ , Տէր , յուզուութիւն
 սրտի իմոյ , որպէս ուսայց զիրաւունս
 8 արդարութեանս քո : Զիրաւունս քո պա-
 նեցի , մի՛ թողուր զիս մինչեւ ի սպաս :
 9 Ի՞նչ ուզողեացէ կրկաստարզ զճանապարհս
 10 իւր , այլ ի պոհն զրանս քո : Բարբոյ
 սրտիւ իմով ինչրեանցի զքեզ , մի՛ մերժեր
 11 զիս ի պատուիրանայ քոց : Ի սրտի իմում
 թաքուցի զրանս քո , որպէս զի մի՛ մեղայց
 12 քեզ : Օրհնեալ ես զու , Տէր , ուսա ինձ զար-

13 արութիւնս քո : Երթամբք իմովք պատ-
 մեցից զամենայն իրաւունս բերանոյ քո :
 14 Ի ճանապարհս վկայութեանց քոց զուար-
 ճացայ , որպէս յամենայն ի մեծութեան :
 15 Ի պատուիրանս քո հոգացայ , եւ զզուչա-
 16 ցայ ի ճանապարհս քո : ⁶Զիրաւունս քո
 խօսեցայ , եւ ոչ մոռացայ՝ զրանս քո :
 17 Հատո ծառայի քում , զի կեցից եւ պա-
 18 նեցից զրանս քո : Զարթո զայս իմ , եւ
 նայեցայ ի սքանչելիս օրինաց քոց :
 19 Պանդուխտ եմ ես յերկրի , մի՛ թաքու-
 20 ցաներ յինէն զպատուիրանս քո : ⁷Փա-
 վարեաց սնձն իմ ի ցանկալ ինձ յի-
 21 բաւունս քո յամենայն ժամ : Սասեցեր
 ամբարտաւանից , անիծեալ ոչք խոտորե-
 22 ցան ի պատուիրանայ քոց : Ի բաց արա
 յինէն զնախապինս եւ զարճամբանս ,
 23 զի զվկայութիւնս քո ինչրեցի : Քանզի
 նասան իշխանք եւ շարխօսէին զինէն ,
 այլ ծառայ քո խորէք յիրաւունս քո :
 24 Զի վկայութիւնք քո խօսք իմ էին ,
 եւ խորհուրդք իմ արդարութիւն քո :

25 Մերձեցաւ անձն իմ ի հող , Տէր , կեցո
 26 զիս ըստ բանի քում : Զճանապարհս իմ
 սրտմեցի քեզ եւ լուար ինձ , ուսո ինձ
 27 զարդարութիւնս քո : Ի ճանապարհս ջար-
 գարութեանց քոց ի խոստովան սրա զիս ,
 28 եւ քննեցից զպոհնելիս քո : Տքնեցաւ
 անձն իմ առ ի ճանձրանալ , հաստասեա
 29 զիս ի բանս քո : Զճանապարհս ¹⁰մեղաց
 ի բաց արա յինէն , եւ յօրէնս քո ողոր-
 30 մեա՝ ինձ : Զճանապարհս ճշմարտու-
 թեան քո ընարեցի , եւ զիրաւունս քո
 31 ես ոչ մոռացայ : Մերձեցայ ես ի վկայու-
 թիւնս քո , Տէր , մի՛ յամբիժ աններ զիս :
 32 Ի ճանապարհս պատուիրանայ քոց ըն-
 թացայ , զի անպար արարեր սրտի իմոյ :
 33 Օրէնսդէս արա զիս , Տէր , ի ճանապարհս
 իրաւանց քոց , եւ ինչրեցից զնա յամե-
 34 նայն ժամ : Ի մաստուն արա զիս , եւ
¹¹քննեցից զօրէնս քո՝ , եւ պոհնեցի զնա
 35 ի շաւիղս պատուիրանայ քոց , զի ընդ
 36 նոսա հաճեցայ : Խնամարձեցո զսիրտ իմ ի

⁶ Եբ. Յիրաւունս քո զուարճացայ . ե ոչ մոռա-
 ցայց ⁷ Եբ. Կուզեցաւ ⁸ Եբ. բերկ-
 րութիւն իմ էին . որք խորհրդոց իմոց ⁹ Եբ.
 պատուիրանայ ¹⁰ Եբ. ստույթեան ի բաց արա
 յինէն , եւ զօրէնս քո պարզեաւ ¹¹ Եբ.
 զզուչացայց օրինոց քոց

1 Եբ. զձեզ 2 Եբ. Աստուած է Տէր մեր , եւ լոյս տայ
 մեզ . կասեցէք զզոհն կարովք մինչեւ յեղջեւոս
 3 Եբ. զուս է 4 Եբ. պահեն 5 Եբ. նա եւ ոչ

վկայութիւնս քո , եւ մի՛ յազանութիւնս |
 37 Կարծես զաչս իմ՝ զի մի՛ տեսից զնանրու-
 38 թիւն , ի ճանապարհս քո կեցոյ զիս ։ Հաս-
 39 կեզ քո ։ Հան յինչն զնախնայութիւնս՝ զոր եւ
 կարծեցի՞ , զի դատաստանք քո քաղցր
 40 են ։ Ահա ցանկացոյ պատուիրանաց քոց ,
 յարգարութեան քում կեցոյ զիս ։

41 Եկեացէ ի վերայ իմ ուղորմութիւնս քո ,
 Տէր , եւ փրկութիւնս քո ըստ բանի քում ։
 42 Տայ պատասխանի ոչք նախատեսն զիս
 բանիք , զի ես ի բանս քո յուսացայ ։
 43 Մի՛ իբացեայ ամեն ի բերանս իմմէ՞ զբան
 ճշմարտութեան մինչեւ յոյժ , զի յերա-
 44ւունս քո յուսացայ ։ Պահնցի՞ զօրէնս քո
 յամենայն ժամ , յաւիտեանս եւ յուր-
 45 աեանս յաւիտենից ։ Գնայի եւ յանցոր-
 քու , զի զպատուիրանս քո խնդրեցի ։
 46 Խօսէի զվկայութիւնս քո ստալ ի թա-
 47 զուորաց , եւ ոչ ամաչէի ։ ⁷ Խօրէի ի
 48 պատուիրանս քո զօր սիրեցի ։ Ամբարձի
 զձեռս իմ ի պատուիրանս քո զօր սիրե-
 ցի , եւ խորէի յարգարութեան քում ։

49 Յիշես զբան ծառայի քո , յոր եւ յուսա-
 50 ցուցեր զիս ։ Սա մխիթարեացէ զիս ի
 խոնարհութեան իմում , զի բան քո կե-
 51 ցոյց զիս ։ Ամբարտաւանք անիրաւեցան
 յիս յոյժ , այլ յօրինաց քոց եւ ոչ խոտու-
 52 րեցայ ։ Յիշեցի զիրաւունս քո յուրու-
 53 նից , Տէր , եւ մխիթարեցայ ։ Տրամութիւն
 կալաւ զիս ի մեղաւորաց , ոչք թողին
 54 զօրէնս քո՝ ⁸ Գովիցի են ինձ իրաւունք՝ քո ,
 55 ի տեղեւ զպատուիրանս իմոյ ։ Յիշեցի
 ի գիշերի զանուն քո , Տէր , եւ պահեցի
 56 զօրէնս քո ։ Սա եղև ⁹ ինձ ճանապարհ ի
 կեանս , զի զարգարութիւնս՝ քո խնդրեցի ։

57 Բաժին իմ եւ զու , Տէր , ասացի պահել
 58 ինձ զօրէնս քո ։ Ազաչեցի զերեսս քո
 բոլորով սրտիւ իմով , սպորմեա ինձ ըստ
 59 բանի քում ։ Խորհեցայ ի ճանապարհս իմ ,
 եւ դարձուցի զոտս իմ ի վկայութիւնս
 60 քո ։ ¹⁰ Պատրաստեցայ եւ ոչ խտովեցայ՝ , զի
 61 պահեցի զպատուիրանս քո Տոռունք՝ մե-
 զայ պատեցան զինեւ , այլ զօրէնս քո եւ
 62 ոչ մոռացայ ։ ¹¹ մէջ գիշերի յառնէի խոստու-
 վան լինել առ քեզ , վասն իրաւանց սու-
 63 զարութեան քո ։ Հաղօրդ էի եւ ամենայն

երկիւզածայ քոց , որոց պահեալ է զպա-
 64 ստու իրանս քո ։ Աղորմութեամբ Տեառն ի
 եղև երկիր , զարգարութիւնս քո ուսոյն ։

65 Քաղցրութիւն արարեր բնդ ծառայի
 66 քում , Տէր , ըստ բանի քում ։ Զքաղցրու-
 թիւն , զերեսս եւ զվրտութիւն ուսոյն ։
 զի ի պատուիրանս քո եւ հաւատացի ։
 67 Ի նչչեւ խոնարհեալ էի եւ մեղայ , վասն
 այտորիկ զբանս քո պահեցի յոյժ ։
 68 Քաղցր եւ զու , Տէր , եւ քաղցրութեամբ
 69 քով ուսոյն զարգարութիւնս քո ։ Բազ-
 մացան յիս անիրաւութիւնք ամբարտա-
 ւանից , այլ ես բոլորով սրտիւ խոնդ
 70 ⁷ ճննեցի զպատուիրանս քո ։ Մածաւ որ-
 պէս ⁸ կաթն սիրտ նոցա , այլ ես ⁹ զօրէնս
 71 քո խօսեցայ՝ ։ Բարի է ինձ՝ զի խոնարհ
 արարեր զիս , որպէս ուսաց զարգարու-
 72 թիւնս քո ։ Բարի են ինձ օրէնք բերանս
 քո , քան զճազարս սուկույ եւ արծաթոյ ։

73 Ձեռք քո արարին եւ ոտեղծին զիս , ի-
 մաստուն արա զիս եւ տապալ զպատուի-
 74 բանս քո ։ Երկիւզածք քո տեսցին զիս եւ
 ուրախ եղիցին , զի ես ի բանս քո յուսա-
 75 ցայ ։ Ծանեայ , Տէր , զի արգարութեամբ
 են գատաստանք քո ։ յերաւի խոնարհե-
 76 ցուցեր զիս ։ Եղիցի ուղորմութիւն քո ի
 մխիթարել զիս ըստ բանի քում ¹⁰ զծա-
 77 ոայս քու ։ Եկեացին յիս զթութիւնք քո եւ
 78 կեցից , զի օրէնք քո ¹¹ խօսք իմ էին ։ Ամա-
 չեացին ամբարտաւանք որ ի տարապար-
 սուց անիրաւեցան յիս , այլ եւ հողացոյց
 79 ի պատուիրանս քո ։ ¹² Խրատեցին զիս՝
 երկիւզածք քո , եւ ոչք ճանաչին զվկայու-
 80 թիւնս քո ։ Եղիցի սիրտ իմ ամբիժ յար-
 գարութեան քում , զի մի՛ ամաչեցից ։

81 Կարօտացաւ անձն իմ ի փրկութիւնս
 82 քո , զի ես ի բանս քո յուսացայ ։ ¹³ Սպա-
 սեցին աչք իմ բանի քում , ասացի՛ Ե՞րբ
 83 մխիթարեցիս զիս ։ Եղէ եւ որպէս տիկ
¹⁴ ի պարդի , զի զարգարութիւնս քո եւ ոչ
 84 մոռացայ ։ Քանի՞ ինչ են աւուրք ծառայի
 քո , ե՞րբ արացիս ինձ իրաւունս ի հա-
 85 լածչաց իմոց ։ ¹⁵ Պատմեցին ինձ անօրէնք
 զխորհուրտս , այլ ոչ որպէս զօրէնս քո ։
 86 Ամենայն պատուիրանք քո ճշմարիտ են ,

⁷ Եբբ. պահեցից ⁸ Եբբ. ճարպ ⁹ Եբբ. զուար-
 ճացայ յօրէնս քո ¹⁰ Եբբ. տա ծառայ ¹¹ Եբբ.
 բերկրութիւն ¹² Եբբ. Գարձցին առ իս ¹³ Եբբ.
 Նուաղեցան ¹⁴ Եբբ. ի ծուխ ¹⁵ Եբբ. Փորեցին ինձ
 ամբարտաւանք փոսս , որ չեն ըստ օրինաց քոց ։

¹ Եբբ. յորմէ երկնչիմ ² Եբբ. Երկրէի ³ Եբբ. Երբ
 եղեն ինձ կանոնք ⁴ Եբբ. ինձ . զի զպատուիրանս
⁵ Եբբ. Փռութեացայ եւ ոչ յամեցի ⁶ Եբբ. մեղաւորաց

ինանիր հալածեցին զիս, օգնեա ինձ :
 87 Փոքր մի եւս եւ կորուսանէին զիս յերկ-
 րի, այլ ես ոչ թողի զպատուիրանս քո :
 88 Ըստ ողորմութեան քում կեցո զիս, եւ
 պահեցից զվկայութիւնս բերանոյ քո :

89 Յաւիտեան, Տէր, բան քո կայ յերկինս :
 90 Ազգէ մինչեւ յազգ է ճշմարտութիւն քո :
 91 հաստատեցեր զերկիր, եւ կայ ՚ Հրամանի
 քում մնայ տիւ, զի ամենայն ծառայք
 92 քո են : Եթէ ոչ օրէնք քո ՚ խօսք իմ էին
 զիս, կանխաւ եւս արգեւք կորուսեալ էի
 93 Ի խոնարհութեան իմում : Յաւիտեան ոչ
 մոռացայ ՚ զարդարութիւնս քո, զի նո-
 94 քօք կեցուցեր զիս : Քո եմ ես եւ կեցո
 զիս, զի ՚ զարգարութիւնս քո ինզրեցի :
 95 Ինձ ապահեցին մեղաւորք ի կորուսանել
 զիս, զի զվկայութիւնս քո ես ի միտ առի :
 96 Յամենայն կատարածի տեսի զվախճանս,
 յոյժ անզորի էին ինձ պատուիրանք քո :

97 Ո՛րպէս սիրեցի զօրէնս քո, զօրճանապաղ
 98 ՚ խօսք իմ էին : Քան զթշնամիս իմ իմաս-
 տուն ՚ արարեր զիս ի պատուիրանս՝ քո,
 99 զի յաւիտեան իմ էին : Քան զամենայն
 ուսուցիչս իմ իմաստուն եզէ, զի վկա-
 100 յութիւնք քո ՚ խօսք իմ էին : Քան զծերս
 իմաստուն եզէ, զի զպատուիրանս քո
 101 ՚ քննեցի : Յամենայն ճանապարհոյ չա-
 րաց արգելի դոստ իմ, որպէս զի պա-
 102 նեցից զբանս քո : Յիրաւանց քոց ես ոչ
 խտորեցայ, զի դու օրէնպէտ արա-
 103 բեր զիս : Որպէս զի՝ քաղցր են ի բիւն
 իմ բանք քո, քան զմեզր բերանոյ ի-
 104 մոյ : Ի պատուիրանոյ քոց իմացեալ
 ատեցի զամենայն ճանապարհս չարոյ,
 ՚ զի դու օրէնպէտ արարեր զիս :

105 Ծրազ ենբանք քո սոցի իմոց, եւ լոյս տան
 106 շաւղաց իմոց : Երգուայ եւ հաստա-
 տեցի, զի պահեցից զամենայն իրաւունս
 107 արդարութեան քո : Խոնարհ եզէ մին-
 չեւ յոյժ : Տէր, կեցո զիս ըստ լանի
 108 քում : Ընդ կամս բերանոյ իմոյ հաճեաց,
 Տէր, եւ զիրաւունս քո ուսո ինձ :
 109 Անձն իմ ՚ ի ձեռս քո՝ յամենայն ժամ,
 110 եւ զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ : Եզին
 ինձ մեկտ որք սրողայթ, ի պատուիրա-

1Եբբ. Լստ հրամանի քում մնայ սյօօր 2Եբբ.
 բերկրութիւն 3Եբբ. զպատուիրանս 4Եբբ.
 խօրհուրգ 5Եբբ. արարին զիս պատուիրանք
 6Եբբ. պահեցի 7ՅԵբբ. յ-է-տ 8Եբբ. ի ձե-
 ուն իմում

111 նաց քոց ես ոչ մոլորեցայ : Ժառանգեցի
 զվկայութիւնս քո յաւիտեան, զի ցնծու-
 112 թիւն է սրաի իմոյ : Խոնարհեցուցի
 զսիրտ իմ անել զարդարութիւնս քո
 յաւիտեան ՚ վամս հասուցման :

113 10 Ձանօրէնս ատեցի, եւ զօրէնս քո սի-
 114 բեցի : Օգնական եւ փրկիչ իմ ես գու, եւ
 115 ես ի բանս քո յուսացայ : Ի լաց եզերուք
 յինէն, չարք, եւ 11 քննեցից զպատուի-
 116 րանս Աստուծոյ իմոյ : Օգնեա ինձ ըստ
 լանի քում եւ կեցո զիս, եւ մի յամօթ
 117 ամանք զիս յուսոյ իմմէ : Օգնեա ինձ եւ
 ապրեցո զիս, եւ խորհեցայ յիրաւունս
 118 քո յամենայն ժամ : Անարգեցեր զամե-
 նեական որ ապտամբ եղին յարգարու-
 թեանց քոց, զի անիրաւութեամբ էին
 119 խորհուրդք նոցա 12 Յանցաւորս համարե-
 ցայ՝ զամենայն մեղաւորս երկրի, վամս
 120 այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո 13 Իե-
 լեւան ընդ երկեւզ քո զմարմին իմ,
 զի՝ ի դատաստանաց քոց երկեւզ յոյժ :

121 Արարի իրաւունս եւ արգարութիւն,
 մի՛ մտաներ զիս ի ձեռս նեղչաց իմոց :
 122 Ընկալ զժառանգ քո ի լորի, զի մի՛
 123 ամբարտաւանք զպուտեցին զիս 14 Ապա-
 տեցին աչք իմ փրկութեան քում, Տէր,
 124 եւ լանից արդարութեան քո : Աբա ընդ
 ծառայի քում բաս ողորմութեան
 քում, զարդարութիւնս քո ուսո ինձ :
 125 Մատայ քո եմ ես, իմաստուն արագիս, եւ
 126 ծանեաց զվկայութիւնս քո : Ժամ է
 յանել Տիւանս խտրանեցին զօրէնս քո
 127 վամս այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս
 քո քան զամենայն ոսկի եւ զապազիոն :
 128 Ամենայն պատուիրանք քո աջողեցան
 ինձ, զի ատեցի ես զճանապարհս չարաց :

129 Աքանչելի են վկայութիւնք քո, վամս
 այսորիկ 15 սիրեաց զնոսա անձն իմ :
 130 Յայտնութիւն լանից քոց յուսաւորէ եւ
 131 իմաստուն անէ զազայս : Զբերան իմ
 բացի եւ առի զհոյժ, ի պատուիրանս քո
 132 փափաքեաց անձն իմ : Նայեա առ իս եւ
 ողորմեա ինձ, բաս իրաւունս սիրողաց
 133 անուան քում : Զճանապարհս իմ ուզիլ
 արտ ինձ ըստ լանի քում, եւ մի՛ արկես-
 134 ցին ինձ ամենայն մեղք : Փրկեա զիս ի

9Եբբ. ի սպառ 10Եբբ. Զերկմիտս 11Եբբ. պա-
 նեցից 12Եբբ. Կղզկանս համարեցար 13Եբբ.
 Ստեղծուա յաճէ քում մէկ մարմին իմ եւ ես
 14Եբբ. Նուաղեցան 15Եբբ. պահեաց

գրողարատ թևնէ մարդկան , եւ պահեցից
 135 զպատու իրանս քո : Երեւեցո զերևաս
 քո ի ծառայս քո , եւ ռստ ինձ զարդա-
 136 լու թիւնս քո : Վտակք ջուրց իջին յա-
 չաց իմոց , զի ոչ պահեցին զօրէնս քո :
 137 Արդար ես զու , Տէր , եւ ուզիզ են զա-
 138 աաստանք քո : Պատու իրեցեր զարդա-
 րութիւն վկայութեանց քոց , եւ ճշմա-
 139 թիւս են յոյժ : Մաշեաց զիս նախանձ¹ քո ,
 զի մոռացան զբանս քո թշնամիք իմ :
 140 Բնարեալ են բանք քո յոյժ , եւ ծառայ քո
 141 սիրեաց զաս : Մանուկ եմ ես եւ արձա-
 մարձեալ , եւ զարգարութիւնս քո ես ոչ
 142 մոռացայ : Արգարութիւն քո արգարու-
 թիւն յա խտենից , եւ օրէնք քո ճշմարիտ
 143 են : Նեղութիւնք եւ վիշաք զամն զիս ,
 144 եւ պատու իրանք քո² իօսք իմ էին : Ար-
 գարութեամբ են վկայութիւնք քո յա-
 լիտեան . իմաստուն սրա եւ կեցո զիս :
 145 Կարգացի սո քեզ թոյրում սրտի իմով ,
 լուր ինձ , Տէր , զի զարգարութիւնս քո
 146 խնդրեցի : Ապագակցի սո քեզ եւ փրկեա
 զիս , եւ պահեցից զվկայութիւնս քո :
 147 Կանխեցի սարածամու՝ ազազակցի ,
 148 եւ ես ի բանս քո յուսացայ : Կանխեցին
 աչք իմ առաւօտուց ,³ ի խօսել ինձ
 149 զբանս քո : Չայնի իմում լուր , Տէր , բոս
 ողորմութեան քում . Տէր , իրաւունս
 150 քո կեցո զիս : Մերձեցուցին լիս հալա-
 ծիչք իմ զանօրէնութիւն , զի՝ յօրինաց
 151 քոց հեռի կզեն : Մերձ ես զու , Տէր , եւ
 ամենայն պատու իրանք քո ճշմարիտ են :
 152 Ի սկզբանէ ծանկայ ի վկայութեանց քոց ,
 զի յա խտեան հասաստեցեր գիտսա :

153 Տես զխանարձութիւն իմ եւ փրկեա զիս ,
 154 զի զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ : Գասեա
 զգատաստանս իմ եւ փրկեա զիս , եւ ըստ
 155 բանի քում կեցո զիս : Հեռի է ի մեղա-
 ւորաց փրկութիւն , զի զիրաւունս քո
 156 ոչ պահեցին : Գլխութիւնք քո բազում

են , Տէր , եւ ըստ իրաւանց քոց կեցո զիս :
 157 Բազում են որ հալած են եւ նեղեն զիս ,
 ի վկայութեանց քոց ես ոչ խոտորեցայ :
 158 Հայէի յանապոյտնս եւ մայէի , զի զպա-
 159 սու իրանս քո ոչ պահեցին : Տես զի զպա-
 տու իրանս քո սիրեցի : Տէր , ողորմու-
 160 թիւս մը քո կեցո զիս : Ակրդին բանից
 քոց ճշմարտութիւն է , յա խտեան են
 ամենայն իրաւունք արգարութեան քո :
 161 Իշխանք հարածեցին զիս ի նանիր , եւ ի
 162 բանից քոց երկեա սիրա իմ : Ճնձացայ
 ես ի բանս քո , որպէս այն որ գտանէ ա-
 163 լար բազում : Զմեզս ստեցի եւ անար-
 164 գեցի , եւ զօրէնս քո սիրեցի : Կէթն ան-
 զամ յաւար օրհնեցից զքեզ , վասն իրա-
 165 ւանց արգարութեան քո : Խաղաղութիւն
 բազում է այնոցիկ որ սիրեն զօրէնս քո ,
 եւ ոչ գոյ ի նոսա զայլակցութիւն :
 166 Սպասեցի փրկութեան քում , Տէր , եւ
 167 զպատու իրանս քո⁵ սիրեցի : Պահեաց
 անձն իմ զվկայութիւնս քո , եւ սիր-
 168 եաց զնոսա յոյժ : Պահեցի զպատու ի-
 րանս եւ զվկայութիւնս քո , զի ամե-
 նայն ճանապարհք իմ առաջի քո են :

169 Մերձեցուցին խնդրու ածք իմ առաջի քո ,
 Տէր . բոս բանի քում իմաստուն սրա
 170 զիս : Մտցեն աղօթք իմ ստաջի քո , Տէր .
 171 եւ բանի քում փրկեա զիս : Բզխեցեն
 չրթունք իմ զօրհնութիւնս քո , յորժամ
 ուսուսցես ինձ զարգարութիւնս քո :
 172 Խօսեացի լեզու իմ զբանս քո , զի ամե-
 նայն պատու իրանք քո արդարութեամբ
 173 են : Եզրիցի ձեռն քո ի կեցուցանել զիս ,
 174 զի զպատու իրանս քո ընտրեցի : Ճան-
 կացայ փրկութեան քում , Տէր , եւ օրէնք
 175 քո² իօսք իմ էին : Կեցեցէ անձն իմ , եւ
 օրհնեացէ զքեզ , եւ իրաւունք քո օգ-
 176 նեցեն ինձ : Մոլորեցայ ես որպէս զոչ-
 խար կորուսեալ . խնդրեա զծառայս քո ,
 զի զպատու իրանս քո ես ոչ մոռացայ :

ԱԱՂՄՈՍ ԺԺԹ (ձԻ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց :

1 Ի նեկութեան իմում ես առ Տէր կար-
 2 գացի , եւ լուա ինձ : Տէր , փրկեա զանձն
 իմ ի չրթանց նենդաւորաց եւ ի լեզուէ

3 չարէ , Զի՞ տացի քեզ կամ զինչ յաւելցի ,
 4 լեզու նենդաւոր :⁶ Որպէս նեաք հօրի ,
 զի մխեալ են կայծակամբք կաղնուդ :
 5 Վայ է ինձ զի շընդ երկար՝ եղև պան-
 6 գրխատութիւն իմ , բնակիցի ես ի վրանս
 6 կեղարու : Բազում անդամ բնակեաց
 անձն իմ ընդ այնոսիկ ոչք ասէին

¹ Էբբ . իմ² Էբբ . բերկրութիւն³ Էբբ . ի խորհել⁴ Էբբ .
 Մերձեցան որ զճեան երթան անօրէնութեան :

⁵ Էբբ . արարի⁶ Էբբ . պահե

7 զողջոյն : Ես էի խաղաղարար . յորժամ՝
խօսէի՝ մարանչէին ընդ իս :

ՍԱՂՄՈՍ ձԻ (ձԻԱ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց

1 Համբարձի դաչս իմ ի յերինս , ուստի
2 եկեսցէ ինձ օգնութիւն : Օգնութիւն
3 ինձ ի Տեառնէ եկեսցէ , որ արար գեր-
4 կինս եւ գերկիր : Մի՛ ¹սար ի սասա-
նութիւն զոսն քո , եւ մի՛ ²ննջեսցէ
5 Պահապան քո : Իբրպէս ոչ ննջէ եւ ոչ
6 ի քուն երթայ Պահապանն Բարայելի :
7 ³Տէր պահեսցէ գբեզ , եւ Տէր ընկալցի
8 աջոյ ձեռամբ իւրոյ՝՝ Արեգակն ի տուէ
9 քեզ մի՛ մեզիցէ , եւ մի՛ լուսին ի գի-
10 շերի : Տէր պահեսցէ գբեզ յամենայն
11 շաբէ , պահեսցէ Տէր զամեն քո : Տէր
12 պահեսցէ զմուտ եւ զկ զքո յայսմ՝ հեռէ
13 մինչեւ յաւիտեան :

ՍԱՂՄՈՍ ձԻԱ (ձԻԲ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց ³ :

1 Աւրախ եղէ ես ոչք ասէինցիս , Ի տուն
2 Տեառն երթիցուք մեք : Հասեալ կային
3 ոտք մեր առ դրունս քո , Երուսաղէմ :
4 ¹Չերուսաղէմ չինեալ քաղաք , եւ բնա-
5 կութիւն իւր չուրջ զնովսա : Սնդ ելին
6 ազգք , ազգք Տեառն , վկայութիւնք Բա-
7 րայելի , խոստովան իրեւ անուան Տեառն :
8 Անդ արկեալ են ամբողջ աստատանի ,
9 ²ամբոս արկեալ ի տան Դաւթի : Հար-
10 ցէք զողջունէ զերուսաղէմի , եւ զշի-
11 նութենէ՝ ոչք սիրէք զնա : Եղիցի խա-
12 զագութիւն ³ի զօրութեան քում , եւ չի-
13 նութիւն յայտարակս յամուրս՝՝ քո : Վասն
14 եղբարց եւ ընկերաց իմաց խօսեցայ
15 զխաղաղութիւն վասն քո . եւ վասն
16 տան Տեառն Աստուծոյ մերոյ խնդրե-
17 ցաք զբարութիւն քեզ :

ՍԱՂՄՈՍ ձԻԲ (ձԻԳ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց :

1 Առ քեզ , Տէր , համբարձի դաչս իմ ,
2 որ բնակեալդ ես ի յերկինս : Որպէս

¹ Եբբ. տացէ ² Եբբ. Տէր պահապան քո . Տէր
հովանի քո ընդ աջմէ քումմէ : ³ Եբբ. յեշէն
յաւել , Դաւթի ⁴ Եբբ. երուսաղէմ չինեալ
որպէս քաղաք , որ ամբողջեալ է յինքեան միա-
համուտ : ⁵ Եբբ. ամբողջ տանն Դաւթի : (6)
Խնդրեցէք զողջոյն երուսաղէմի . խաղաղ եղի-
ցին ոչք սիրեն զքեզ ⁶ Եբբ. ի պարիսպս քո .
անդորրութիւն յապարանս

աչք ծառայից ի ձեռս տերանց իւրեանց ,
որպէս աչք ապախնոյ ի ձեռս տիկնոջ
իւրոյ , այնպէս են աչք մեր առ քեզ ,
Տէր Աստուած մեր , մինչեւ ողորմեսցիս
3 ի վերայ մեր : Աղորմեսց մեզ , Տէր ,
ողորմեսց մեզ , զի բազում լցաք ար-
4 համարհանօք : Եւս առաւել լցան ան-
5 ձինք մեր նախաստանօք ⁷ որ նախատէին
զմեզ՝ , եւ արհամարհանօք ամբարտա-
ւանից :

ՍԱՂՄՈՍ ձԻԳ (ձԻԴ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց ³ :

1 Եթէ ոչ Տէր էր առ մեզ , ասացէ Իս-
2 րայել , Եթէ ոչ Տէր էր առ մեզ , ընդ
3 յամենկ մարդկան ի վերայ մեր , կենդան-
4 ւոյն կամէին կրանել զմեզ , ի բարկանալ
արամատեթեամբ նոցա ի վերայ մեր .
5 Ապա եւ ջուրք ուրեմն ընկրուզանէին
6 զմեզ , ընդ ուղլոս անցին անձինք մեր .
7 Անցին անձինք մեր ընդ ջուրս անդա-
8 զարս : Օրհնեալ է Տէր , որ ոչ ետ զմեզ
9 յորս աստամանց նոցա : Անձինք մեր
10 սարկեան որպէս ճնճուկ յորոգայթէ
որսոպաց . որոգայթք նոցա փշրեցան , եւ
11 մեք արկեցաք : Օգնութիւն է մեզ յա-
12 նուանէ Տեառն , որ արար գերկինս եւ
13 գերկիր :

ՍԱՂՄՈՍ ձԻԴ (ձԻԵ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց :

1 Որ յուսայ ի Տէր որպէս լեռան Սիոն ,
2 ¹ մի՛ սասանեսցի յաւիտեանն որ բնակեալն
3 է յերուսաղէմ : Լերինք՝ չուրջ են գնո-
4 վաւ , Տէր չուրջ է զժողովրդեամբ իւ-
5 րով յայսմ՝ հեռէ մինչեւ յաւիտեան :
6 Ոչ թողու Տէր զգաւազան մեղաւորաց
7 ի վիճակս արգարոց , ² եւ արդարք մի՛
8 ձգեսցին զձեռս իւրեանց յանօրէնու-
9 թիւն : Բարի անէ Տէր բարեւ , եւ
10 այնոցիկ ոչք ուղիւ կն սրտեւք : Իսկ
11 զթիւրեալան ³ յայտարակութիւն , ասանի
12 զնոսա Տէր ընդ այնոսիկ ոչք գործեն
13 զանօրէնութիւն : Սաղաղութիւն ի վե-
14 րայ Իսրայելի :

¹ Եբբ. բարեկեցաց ² Եբբ. մի՛ սասանեսցի . յա-
ւիտեան կացցէ մնացէ : (2) Երուսաղէմ լերինք
³ Եբբ. զի ⁴ Եբբ. ի խոտորել իւրեանց

ՍԱՂՄՈՍ ձԻԵ (ձԻԶ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց :

1 Ի գարձուցանել Տեառն զգերութիւն Սիւնի, եղաք մեր միտքարեալք¹ :
 2 Յայնժամ լցան բերանք մեր խնդութեամբ, եւ լեզուք մեր ցնծութեամբ . յայնժամ ասացին ի հիթանոսս, Մեծ արար Տէր
 3 առնել ընդ նոսս : Մեծ արար Տէր զառնել իւր ընդ մեզ, եւ մեք եղաք
 4 բերկրեալք : Դարձո, Տէր, զգերութիւն
 5 մեր որպէս զուղիս ի հարաւորս Ուրբիւ-
 6 ցին : Երթալով երթալցին եւ լայն ոչք բարձեալ տանէին զսերմանիս իւրեանց, զալով հիկսցին եւ ցնծացին, ոչք առ-
 եալ ընթացին զորայս իւրեանց :

ՍԱՂՄՈՍ ձԻԶ (ձԻԷ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց :

1 Եթէ ոչ Տէր չինէ գառն, ի նանիր վաս-
 տակին շինողք նորա . եթէ ոչ Տէր պա-
 ճէ զբաղաք, ընդունայն տքնին պահա-
 2 պանք նորա : Ի նանիր է ձեզ յառնելն
 կանխաւ . ասի արիւք՝ մինչչեւ էք ննջե-
 ցիալ, եւ ոչք ռաւէք զհաց ցաւոց, ի
 ժամանակի որպէս սացի՞ քուն սիրե-
 3 լեաց իւրոց : Ժառանգութիւն Տեառն որ-
 զիք են, 4 որոյ վարձք իւր են, այն է
 4 պառզ որովայնի իւրոյ՞ : Որպէս նեաք
 ի ձեռն չօրի, այնպէս են որդիքն թօ-
 5 թափելոց : Երանի որ կլից 6 զցանկու-
 թիւն իւր ի նոցանէն . մի ամուսնացին՝
 յորժամ խօսեացին թշնամիք նոցա ընդ
 նոսս առ զրանն :

ՍԱՂՄՈՍ ձԻԷ (ձԻԸ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց :

1 Երանի ամենեղուն ոչք երկնչին ի Տեառ-
 նէ, եւ զնան ի ճանապարհ նորա :
 2 Զվաստակս ձեռաց քոց կիրիցես, կրանի
 3 է քեզ, եւ բարի ՚եղիցի : Կին քո որ-
 պէս 8 այդի վայելուչ՞ յանկինս տան քո,
 որդիք քո որպէս նորատունի ձիթկենոյ
 4 չուրջ զսեղանով քով : Այսպէս օրհնեսցի

ամենայն մարդ որ երկնչի ի Տեառնէ :
 5 Օրհնեսցէ զբեզ Տէր ի Սիւնէ, եւ տես-
 ցես զու գրարութիւն յերեսաղէմ զա-
 6 մենայն աւաբս կենաց քոց . Տեսցես
 զու գորդիս որդւոց քոց : Խաղաղութիւն
 ի վկայ Իսրայելի :

ՍԱՂՄՈՍ ձԻԸ (ձԻԹ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց :

1 Բազում անգամ մարտեան ընդ իս ի
 մանկութենէ իմմէ, ասացէ Իսրայել .
 2 Բազում անգամ մարտեան ընդ իս ի
 մանկութենէ իմմէ, եւ ինձ ոչ յաղթե-
 3 ցին : 10 Զթիկունս իմ հարին մեղաւորք,
 ընդ երկար արարին զանօրէնութիւնս՝
 4 իւրեանց, Տէր արդար է, խորտակէ
 5 11 զու յն մեղաւորաց : Ամաչեացին եւ յեսս
 զարձցին ամենեքեան ոչք առեան զՍիւն :
 6 Երիցին նոքա որպէս խոտ տանեաց, որ
 7 մինչչեւ ի բուռն եկեալ չորացաւ . Ուս-
 աի ոչ կլից գրուն իւր հնձօզն, եւ ոչ
 8 զգրիկս իւր՝ որ գոբայն ժողովէր : Ոչ
 ասացին ամենեքեան ոչք անցանէին առ
 նոքօք, թէ Օրհնութիւն Տեառն ընդ
 ձեզ, եւ օրհնեցաք զձեզ յամուանէ
 Տեառն :

ՍԱՂՄՈՍ ձԻԹ (ձԼ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց :

1 Խորոց կարգացի առ քեզ, Տէր . Տէր,
 յուր ձայնի իմում . երիցին տկանջք քո
 3 ի լսել զձայն ազօթից իմոց : Թէ զանօ-
 րէնութիւնս իմ քնեսս, Տէր, Տէր, իսկ
 4 ո՞ կարէ կալ առաջի քո : Զի ի քէն է
 քուութիւն . 12 վասն անուան քո համ-
 5 բերի, Տէր : Համբեր անձն իմ բանի
 6 քում, յուսացաւ անձն իմ ի Տէր : Ի
 7 պահէ առաւօտու մինչեւ յերեկոյ, ի
 պահէ առաւօտու յուսացաւ՝ Իսրայել ի
 Տէր . ի Տեառնէ է ողորմութիւն, եւ
 8 բազում ի նմանէ է փրկութիւն . Եւ նա
 փրկէ զԻսրայել յամենայն 13 նեղութեանց
 նորա :

1) Եբ. որպէս որ տեսանեն զբարզ 2) Եբ. աս
 աստիճանաց Սողոմոնի 3) Եբ. հանցչել անագան,
 ու տեղ հաց ցաւոց, զի նա տուց 4) Եբ. վարձք
 նորա պտուղ որովայնի 5) Եբ. երիտասար-
 դութեան 6) Եբ. զկապարձ 7) Եբ. երիցի
 քեզ 8) Եբ. զօրթ պողպարք

9) Եբ. Երուսաղեմի 10) Եբ. Ի վերայ թիկանց
 իմոց հերկեցին հերկողք, ընդ երկար արարին
 զակօս 11) Եբ. գտառուն 12) Եբ. վասն որոյ
 երկիցին ի քէն : (5) Համբերի Տեառն, համբեր
 անձն իմ, եւ բանի նորա յուսացալ : (6) Անձն
 իմ սպաւէ Տեառն, ապա՛ւէ քան պահապանք
 առաւօտու, պահապանք առաւօտու : (7) Յու-
 սացաւ 13) Եբ. անօրէնութեանց

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼ (ՃԼԱ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց¹ :

1 Տէր, ոչ բարձրացաւ սիրտ իմ, եւ ոչ
 2 գրօսան աչք իմ. ոչ գնացի եւ ընդ
 մեծամեծս, եւ ոչ ընդ այնտակ որ սքան-
 3 չելի եզեն քան զիս : Բայց թէ խոնար-
 չեցայ ես՝ որպէս մանուկ հասուցեալ ի
 ստենէ մօր իւրոյ, ³եւ դարձ նորա անդ-
 4 րէն ի նոյն . այլ թէ հպարտացուցի ար-
 զեւք զանձն իմ, այսպէս եզիցի հա-
 5 սուցումն անձին իմոյ : Յուսացաւ՝ Իս-
 րայէլ ի Տէր յայսմհետէ մինչեւ յաւի-
 տեան :

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼԱ (ՃԼԲ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց :

1 Յիշեա, Տէր, գԴաւիթ, եւ զամենայն
 2 հեղութիւն նորա : Որպէս երգուաւ
 Տեառն, եւ ուխտս եզ ³Աստուծոյ Յա-
 3 կորայ . Թէ ոչ մտից ի յարկս ասն ի-
 մոյ, թէ ելից յանկողինս մահճաց իմոյ,
 4 Թէ տայ քուն աչաց իմոց, կամ նինջ
 արտեւանաց իմոց, կամ հանգիստ ի-
 5 բանոց իմոց, Մինչեւ զտից զտեղի յար-
 6 կի Տեառն Աստուծոյ Յակորայ :՝ Ահա
 լուաք զնմանէ յեփրաթա, եւ զտաք
 7 զնա ի դաշտս մարեոց : Մացուք ի յարկս
 8 կացեալ են ոտք նորա : Արի, Տէր, ի
 հանգիստ քո, զու եւ սապանակ կտակի
 9 որբութեան քո : Երիցունք քո զգեցցին
 զարգարութիւն, եւ սուրբք քո ցնծա-
 10 լով ցնծացեն : Վասն Դաւիթի ⁸սիրելիւոյ
 քո, մի գարձուցաներ զերեսս քո յօ-
 11 ձեւոյ քումմէ :՝ Երգուաւ Տէր Դաւիթի
 ճշմարտութեամբ եւ ոչ ստեաց նմա,
 12 ի պտղոյ որոյցանէ քումմէ նստուցից
 զօրէնս իմ, եւ զվիայութիւնս իմ զոր
 ուսուցից նոցա, որպէք նոցա նստցին
 13 յաւիտեանս յաւիտենից յամո քո : Հա-
 ճեցաւ Տէր ընդ Սիոն, եւ ընարեաց
 14 ընտկել ի նմա . Ասէ, Այս է հանգիստս

¹ Եբբ. Եբեթ Եբեթ, Դաւիթի ² Եբբ. ի մեծա-
 մեծս եւ ի սքանչելիս քան զիս (2) Բայց եթէ
 ցածուցի եւ լռեցուցի զանձն իմ ³ Եբբ. որ-
 պէս մանուկ հասուցեալ ի ստենէ անձն իմ
 ընդ իս (3) Յուսա. ⁴ Եբբ. նեղութիւն ⁵ Եբբ.
 Հզօրին ⁶ Եբբ. իմոց, (5) Մինչեւ զտից տեղի
 Տեառն, յարկս Հզօրին Յակորայ : ⁷ Եբբ. զօ-
 բութեան ⁸ Եբբ. ծառայի ⁹ Եբբ. օժեպոյ քո

իմ յաւիտեանս յաւիտենից, ի սմա բնա-
 15 կեցոյց զի հաճեցայ ընդ սա : Չորս սո-
 16 րա օրհնելով օրհնեցից, եւ զազքատս
 զգեցուցից զփրկութիւն, եւ սուրբք սո-
 17 րա ցնծալով ցնծացեն : Անգ ծապեցից
 զեզջեւր ի Դաւիթ, պատրաստ արարից
 18 զճրպօ օժեպոյ իմոյ : Թշնամեաց նորա
 զգեցուցից զամօթ, այլ ի վերայ նորա
 ծաղկեցի ¹⁰ արբութիւն իմ :՝

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼԲ (ՃԼԳ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց¹ :

1 Զի բարի կամ զի վայելուչ, զի բնա-
 2 կեն եզարաք ի միասին : Որպէս եւզ զի
 իջանէ ի պուտեւ եւ ի մորուսն Ահարոնի,
 3 ի մորուսն ի իջանէ ի գրապանս զգեւ-
 4 սու նորա : Որպէս ցօզ զի ցօզէ ի Հեր-
 մանէ ի վերայ լերին Սիոնի . անդ պատ-
 5 րաստեաց Տէր զօրհնութիւն, եւ զկեանսն
 յաւիտենից :

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼԳ (ՃԼԴ)

Օրհնութիւնք աստիճանաց :

1 Ասա օրհնեցէք, ամենայն ծառայք
 Տեառն, զՏէր, ո կայք ի տան Տեառն
¹¹ Եւ ի դաւիթս Աստուծոյ մերոյ,՝ ի զի-
 2 չելի : Համբարձէք զճեռս ձեր ի սրբու-
 3 թիւն, եւ օրհնեցէք զՏէր : Օրհնեցէ
 զքեզ Տէր ի Սիոնէ, որ արար զերկինս
 եւ զերկիր :

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼԳ (ՃԼԵ)

Աղէլուիս :

1 Օրհնեցէք զանուն Տեառն, օրհնեցէք,
 2 ծառայք Տեառն, ¹¹ զՏէր . Ո կայք ի տան
 Տեառն, ի գաւիթս տան Աստուծոյ մերոյ :
 3 Օրհնեցէք զՏէր, զի բարի է Տէր. սազմոս
 սաացէք անուսն նորա զի քաղցր է :
 4 ԶՅակոր ընարեաց իւր Տէր, եւ զԻս-
 5 րայէլ ժառանգութիւն իւր : Ես ծանեայ
 զի մեծ է Տէր, եւ Տէր մեծ է քան զա-
 6 մենայն ¹² Կուսա : Զամենայն զոր ինչ
 կամեցաւ՝ եւ արար Տէր յերկինս եւ
 7 յերկրի, ի ծով եւ յամենայն խորս : Հանէ
 զամպս ի ծաղանց երկրէ, զվայստա-
 կունս իւր յանձրեւս արար, եւ հանէ
 զհողմս ի շտեմարանաց իւրոց :
 8 Ո եհար զամենայն անդրանիկս Եզրիպ-

¹⁰ Եբբ. պսակ նորա ¹¹ Եբբ. գլխի ¹² Եբբ. զիս

տացուոյ՝ ի մարդոց մինչևե յանասունս :
 9 Առաքեալաց զնշանս եւ զարուեստս իւր
 ի մէջ քո , եղիպտոս , ի Փարաւոն եւ
 10 յամենայն զօրս իւր : Ո՛ հնար զազգս
 բազումս , եւ սպան զթագաւորս հզօրս ,
 11 ՉԱՆՈ՞՞՞՞ թագաւոր Ամոփրհացուոց . զկիւղ
 թագաւոր Բասանու , եւ զամենայն թա-
 12 գաւորութիւնս Քանանացուոց . եւ զեր-
 կիր նոցա ի ժառանգութիւն , ժառան-
 գութիւն Իսրայելի ժողովրդեան իւրոյ :
 13 Տէր , անուն քո յաւիտեան . Տէր , յի-
 14 շտոակ քո ազգէ մինչևե յազգ : Դատի
 Տէր զժողովուրդս իւր , եւ ի ծառայս
 իւր մխիթարի :
 15 Կուռք հեթանոսաց արձամբ եւ ոսկի
 են , ձեռագործք են որդուոց մարդկան .
 16 Բերան զոյ՛ եւ ոչ խօսին , աչք են՝ եւ
 17 ոչ տեսանեն . Ականջք են՝ եւ ոչ լսեն , եւ
 18 ոչ զոյ չունչ ի բերանս նոցա : Նման նոցա
 եզիցին ոչք արարին գնոսս , եւ ամե-
 19 նեքեան ոչք յուսացեալ են ի նոտս : Տուն
 Իսրայելի , օրհնեցէք զՏէր . տուն Ահա-
 20 րհի , օրհնեցէք զՏէր . երկիւզածք Տեառն ,
 օրհնեցէք զՏէր . երկիւզածք Տեառն ,
 21 օրհնեցէք զՏէր : Օրհնեալ Տէր ի Սիո-
 նէ , որ բնակեալն է յերուսաղէմ : Ա-
 լէլուիա :

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼԵ (ՃԼԶ)

1 Խոստովան եղերուք Տեառն , զի բարի
 2 է . զի յաւիտեան է ողորմ նորա : Խոս-
 տովան եղերուք Աստուծոյն աստուծոց ,
 3 զի յաւիտեան է ողորմ նորա : Խոստովան
 եղերուք Տեառն տերանց , զի յաւիտեան
 է ողորմ նորա :
 4 Արար զսքանչելիս մեծամեծս միայն ,
 5 զի յաւիտեան է ողորմ նորա : Չերկինս
 արար իմաստութեամբ իւրով , զի յա-
 6 խտեան է ողորմ նորա : Հաստատեաց
 զերկիր ի վերայ ջուրց , զի յաւիտեան
 7 է ողորմ նորա : Արար զլուսաւորս մե-
 ծամեծս միայն , զի յաւիտեան է ողորմ
 8 նորա : Չարեգակն արար իշխանական
 տունջեան , զի յաւիտեան է ողորմ
 9 նորա . Չլուսին եւ զաստեղս՝ իշխանա-
 կան զիշերոյ , զի յաւիտեան է ողորմ
 10 նորա : Ե՛հար զերկիրն եղիպտացոց
 անկրանկօք իւրովք հանդերձ , զի յա-
 11 խտեան է ողորմ նորա . եւ հնան զԻս-
 րայէլ ի միջոյ նորա , զի յաւիտեան է
 12 ողորմ նորա . ի ձեռն բարձր եւ ի լա-

զուկ իւր հօր , զի յաւիտեան է ողորմ
 13 նորա : Ե՛հերձ գծովն ²մեծ եւ բաժանեաց
 յերկուս մասունս , զի յաւիտեան է ո-
 14 ղորմ նորա . եւ անոյցց զԻսրայէլ ընդ
 մէջ նորա , զի յաւիտեան է ողորմ նո-
 15 րա : Լ՛նկզմեաց զՓարաւոն եւ զզօրս
 իւր ի ծով Կարմիր , զի յաւիտեան է ո-
 16 ղորմ նորա : Ե՛հան զժողովուրդ իւր յա-
 նապատ , զի յաւիտեան է ողորմ նորա :
 17 Ե՛հար զթագաւորս մեծամեծս , զի յա-
 18 խտեան է ողորմ նորա : Եւ սպան զթա-
 գաւորս հզօրս , զի յաւիտեան է ողորմ
 19 նորա . ՉԱՆՈ՞՞՞՞ թագաւոր Ամփրհաց-
 ւոց , զի յաւիտեան է ողորմ նորա .
 20 ՉԱ՛՞՞՞ թագաւոր Բասանու , զի յաւի-
 21 տեան է ողորմ նորա . եւ զերկիր նո-
 ցա ի ժառանգութիւն , զի յաւիտեան է
 22 ողորմ նորա . ժառանգութիւն Իսրա-
 յելի ծառայի իւրոյ , զի յաւիտեան է ո-
 23 ղորմ նորա : Յիշեաց զմեզ Տէր ի խո-
 նարհութեան մերում , զի յաւիտեան է
 24 ողորմ նորա . եւ իրկեաց զմեզ ի ձե-
 ոսց թշնամեաց մերոց , զի յաւիտեան
 25 է ողորմ նորա : Ո՛ տայ կերակուր ա-
 մենայն կենդանեաց , զի յաւիտեան է
 26 ողորմ նորա : Խոստովան եղերուք Աս-
 տուծոյ երկնաւորի , զի յաւիտեան է ո-
 ղորմ նորա :

ՍԱՂՄՈՍ ՃԼԶ (ՃԼԷ)

¹Սագմոս Դաւթի . ի ձեռն երեմիայի .
 անշան յԵրրայեցուոցն :

1 Ասե զեատ Բաբելոնացոյ՝ անդ նստէաք , եւ
 լայաք որպէս յիշեցաք մեք անդ զՍիրն :
 2 Ե՛ մէջ ուռեաց նոցա կախեցաք ³զկաակա-
 3 րանս մեր : Անդ հարցանէին յերիչք մեր
 զբանս օրհնութեան , զերեմարք մեր
 ստիոյէին զմեզ եւ ասէին , Օրհնեցէք
 4 մեզ յօրհնութենէն Սիրնի : Իսկ զիւրդ
 օրհնեացուք զօրհնութիւնս Տեառն յեր-
 5 կիր օտար : Եթէ մտացայց զբեղ , եւ
 6 բուսաղէմ , մտասցի զիս աջ իմ : Կցես-
 ցի լեզու իմ ի քիտս իմ՝ թէ ոչ յիշեցից
 զբեղ , թէ ոչ “նախ նուագեցից զբեղ ,
 երուսաղէմ , սկիզբն” ուրախութեան ի-
 7 մայ : Յիշեա , Տէր , զորդիան եղովմայ՝
 յաւուրան երուսաղէմի , ոչք ասէին ,
 Բակեցէք , քակեցէք , մինչևե ի հիմն հա-
 սուղէք :

²Եբր. Կարմիր ³Եբր. զքնարս ⁴Եբր. բարձ-
 րացուցից զերուսաղէմ ի վեր քան զզուրի :

¹Եբր. դուրս

8 Դուսար Բարկլացոց թշուառական ,
 երանի որ հասարչ զհասարչումն քո զոր
 9 զու մեզ հասարչեք : Երանի որ կարա-
 զմանկունս քո եւ ենար դքարի :

ԱՍԼՄԱՍ ՃԼԷ (ՃԼԸ)
 Սազմոս Դաւթի :

1 Թոսառովան եղէց քեզ , Տէր , բոլորով
 սրտիւ իմով : առաջի հրեշտակաց սազ-
 2 մոս առաջից քեզ : ¹Ձի լուսար գրանս
 քիւրանոյ իմոյ , երկիր պարից ի առճար
 սուրբ քո , եւ խոստովան եղէց անուան
 քում վանս սգորմովեան եւ ճշմար-
 տութեան քո : մեծ արարելք ²յամենայ-
 3 նի զանուն սուրբ քո : Յորում աւուր
 կարգամ առ քեզ վազվազակի լուր ինձ ,
 եւ բաղում արասցես զօրութիւնս յանձն
 4 իմ : Սոսառովան եղիցին առ քեզ ամե-
 նայն թագաւորք երկրի , զի լուան գրանս
 5 քերանոյ քո . եւ օրճակացն գճանա-
 պարնս քո , մեծ են փառք Տեանս :
 6 Բարձր է Տէր , զխանարնս ահասնէ ,
 7 զարարձունս ի հնաոստանէ ճանաչէ : Թէ
 զնայից ես ի մէջ նեղութեանոյ , կե-
 ցուոցես զիս : ի բարկութենէ թշնամ-
 լոյն ձկեցիք զձեռն քո , եւ վրկեաց
 8 զիս աջ քո : Եւ Տէր ³հասուացէ ընդ
 իմ . Տէր , ոգորմութիւն քո յախանն :
 զզործս ձեռաց քոց մի անեսս սաներ :

ԱՍԼՄԱՍ ՃԼԹ (ՃԼԹ)
⁴Ի կատարած . Սազմոս Դաւթի :

1 Տէր , փորձեցիք զիս եւ ծանեար զիս :
 2 Դու ծանեար զնաեղ իմ եւ զյառնել
 իմ . ի միա ստեր զխորհուրդս իմ ի հե-
 3 ոստանէ : Չչուելիս իմ եւ զվիճակս
 իմ զու քննեցիք . եւ զամենայն ճանա-
 4 պարնս իմ յառաջագոյն տեսեր : ⁵Ձի ոչ
 զոյ ⁶ննիցութիւն ի լիզուի իմում . ահա
 5 զու , Տէր , ⁷ծանեար Չյեախն իմ եւ զա-
 սաջին իմ , զու ստեղծեք զիս" եւ եւ
 6 զիր զձեռն քո ի վերայ իմ : Աքանչիւր
 7 եզկէ զիսութիւն քո յինէն , զօրոցու
 եւ ոչ հանկարտեմ սմա :
 7 Յո՞ երթացց ես յիզուոյ քումմէ , կամ
 8 յերեսաց քոց ես յո՞ փախեացց : Թէ երա-

նեմ յերկինս՝ զու անդ ես . թէ իջանեմ ի
 9 դժոխս՝ եւ անդր մօտ ես . թէ ստից զթեւս
⁸իմ ընդ առաւօտս , եւ ընտեցայց յե-
 10 զերս՝ ծովու , Սակայն եւ անդ ձեռն քո
 առաջնորդեցէ ինձ , եւ աջ քո ընկաղ-
 11 զի գիս : Առայի , Խաւար ուրեմն ար-
 դեք ճածկեաց զիս , ⁹կամ դիշեր փո-
 խանակ լուսոյ փափկութեան իմոյ :
 12 Խաւարն՝ ի քէն ոչ խաւարանոյ , եւ զի-
 շերն սրպէս տիւ լուսաւոր եղիցի , եւ
 13 ¹⁰խաւար նորա սրպէս զլոյս նորա : Դու
 ստացար զերկիւմունս իմ , եւ ¹¹ընկա-
 14 լար զիս յորովայնէ՝ մօր իմոյ : Խոստո-
 վան եղէց քեզ , Տէր , զի ¹²անդ եւ սքան-
 չի ի ես" . սքանչիւր են զորժք քո , եւ
 15 անձն իմ զիտայ յոյժ : Ոչ թաքեա-
 տեղ իմ ի քէն զոր արարեր ի ծածուկ ,
¹³եւ կար զօրութեան իմոյ ընդ ստորինս"
 16 երկրի : Չանգործս իմ տեսին աջք քո ,
 եւ ի զիրս քո ամենեքեան դրեցան . ¹⁴ի
 սուէ մարեկան , եւ ոչ ոք էր որ ա-
 ռաջնորդէր նոցա" :

ԱՍԼՄԱՍ ՃԼԹ (ՃԼԹ)
⁴Ի կատարած . Սազմոս Դաւթի :
 2 Ապրեցո զիս , Տէր , ի մարգոյ չարէ ,
 3 յառնէ անխրատէ փրկեա զիս : Խորհե-

17 Ինձ յոյժ մեծարոյ եղին ¹⁵բարեկամք
 քո , Աստուած . եւ յոյժ զօրացան ¹⁶իշ-
 18 խանք նոցա : Թուեցի գնասա , եւ քան
 զաւաղ քաղմացան . զարթեաց եւ արգ
 19 ընդ քեզ եմ : Թէ սպանանես զմեզա-
 20ւորս , Աստուած . արք արեան , ի բաց
 20 եղերուք յինէն , ¹⁷ի հակասակութիւն եւ
 ի նախանձ , առցեն ի նանիր գթագաքս
 21 քո : Ո՞չ գատիլիս քո , Տէր , ստեցի ,
 եւ ի վերայ թշնամեաց քոց մայեցայ :
 22 Ատելութիւն կատարեալ ստեցի գնու-
 23 սս , եւ եղին ինձ ի թշնամիս : Փորձեա
 զիս , Աստուած , եւ ծանիր գտիրա իմ ,
 24 քննեա զիս եւ ծանիր զչաւեզս իմ , եւ
 տես թէ իցեն անօրէնութիւնք ի ճանա-
 պարնս իմ , եւ առաջնորդեա ինձ ի ճա-
 նապարնս ¹քո յախաննից :

¹Թեբ. Կ-Լ-Է ²Թեբ. քան զամենայն անուն քո
 զբան քո ³Թեբ. կատարեցէ ⁴Թեբ. Առ
 զլու ի բրտձյապն ⁵Թեբ. բան ⁶Թեբ. ծանեար
 (զոյս ամենայն) ⁷Յետոյ եւ յառաջոյ պատա-
 րեցիք զիս , ⁸Թեբ. գիտութիւն վան իմ : բարձրէ

⁸Թեբ. առաւօտու . եւ ընտեցայց ի ծագս ⁹Թեբ.
 եւ գիշեր՝ լոյս չուրջ զինեւ ¹⁰Թեբ. որպէս
 խաւար նոյնպէս լոյս ¹¹Թեբ. անկար զիս
 յորովայնի ¹²Թեբ. սքանչելապէս սարտոյ :
¹³Թեբ. յորժամ նկարեցայ յայս ¹⁴Թեբ. ոչ կող-
 մելոց էին ի ժամանակին եւ չզոյր ոչ մին ի նո-
 ցանէ ¹⁵Կ-Լ , խորհուրդք ¹⁶Կ-Լ , թիւք
¹⁷Թեբ. Ար խօսին չարիս գքէն , խրտտան ի նանիր
 ընդ գէմ քո :

ցան զանօրէնութիւնն ի սիրտս իւրեանց ,
 4 զոր ամենայն պատարասեցան ի պատահ-
 4 րացով : Արեցին զԷզուս իւրեանց որպէս
 5 զօձի , եւ խոյնք իմից ի ներքոյ չրթմանց
 5 նոցա :¹ Պահեա զիս , Տէր , ի ձեռաց մե-
 6 զաւորի , եւ ի մարգոյ չարէ փրկեա զիս :
 6 Խորհեցան խափանել զգնացս իմ , Թա-
 7 քառցին ամբարտաւանք որոպայթ ինձ :
 7 Լարս ձգեցին որոպայթ ստից իմոյ , չուրջ
 8 զչաւօք իմալք եզլին ինձ զգայթակղու-
 8 թիւն :¹
 7 Ասացի ²Տէր Աստուած իմ ես զու .
 8 ունին զիր , Տէր , ձայնի սոգօթից իմոց :
 8 Տէր , Տէր զօրութիւն փրկութեան ի-
 9 մոյ , հովանի զլսոյ իմոյ յաւուր պա-
 9 սերագովի : Մի մատնիւր զիս , Տէր , ի
 10 ցանկութիւն ³մեղաւորաց ոչք խորհե-
 ցան վասն իմ , մի ընդ վայր հարկաներ
 10 զիս , զի մի եբբէք բարձրացցին , ⁴եւ
 խորհուրդք նոցա մի կատարեցցին :
 10 Վարձան կատարածի նոցա՝ վաստակ
 չրթմանց իւրեանց ծածկեացէ գնտաս :
 11 Արկցես ի վերայ նոցա կայծակունտ
 հրոյ , եւ կործանեցես գնտաս : ի տա-
 12 սարանաց մի կարասցին կեալ :⁵ Մար-
 12 ցոյ լեզուանոց մի յաջողեցի ի վերայ
 կրկրի , զայր մեղաւոր չարիք իւր որ-
 13 սացին ի կորուստ : Մանեաց զի առ-
 13 նես , Տէր , գատաստան ազքասի , եւ ի-
 14 րաւունս անանկի : Արգարք գոհացին
 զանուանէ քուամէ . ընակեցին ուղիւք
 առաջի երեսաց քոյ :

ԱՌՂՄՈՍ ձե (ձեԱ)

Սաղմոս Դաւթի :

1 Տէր , կարգացի առ քեզ , ⁶եւ լաւ ինձ ,
 նայեաց ի ձայն աղօթից իմոց ի կարգոյ
 2 իմում առ քեզ : Ուղիւք եղիցին աղօթք
 իմ որպէս խունկ առաջի թո , Տէր , համ-
 3 բարձունն ձեռաց իմոց պատարագ եւ
 3 բեկոյի : Դիր , Տէր , պահպան բերա-
 նոյ իմոյ , եւ գուռն ամուր չրթմանց ի-
 4 մոց , Ձի մի խոտորեացի սիրտ իմ յա-
 նոց : Զարութեան , ի պատճառել զպատ-
 ճառս մեղաց ընդ մարգս որ գործեն զա-
 նօրէնութիւնն . ոչ եզէց կցորդ ընարե-

5 շեաց նոցա : Խրատեացէ զիս ⁷արդարն
 ոգորմութեամբ՝ ա՛ն յանդիման արասցէ
 զիս , եւզ ⁸մեղաւորի մի՛ օձգէ զգլուխ
 իմ , եւ աղօթք իմ ըստ կամաց նորա :
 6 Ընկան մերձ առ իմմին զաստուորք նո-
 6 ցա . լուիցին զբանս իմ , զի քողցուք
 7 են : ⁹Որպէս թանձրութիւն հոգոյ զի
 սխտեալ է ի վիրայ երկրի՝ զբուռացին
 8 սակերջ նոցա մերձ ի զոխս՝ Աս քեզ ,
 Տէր , Տէր , են աչք իմ , ի քեզ յուսա-
 9 ցոյ , մի հանիւր զհոյր յինէն : Պահեա
 զիս յորպայթէ որ թաքուցաւ ինձ , ի
 զայլնակղութեանէ՝ ոչք գործեն զանօր-
 10 նութիւն : Անկցին ի ցանցս ¹⁰նորա մե-
 զաւորք , միայն եմ ես՝ մինչեւ անցից :

ԱՌՂՄՈՍ ձեԱ (ձեԲ)

1 Իմաստութիւն Դաւթի . աղօթք , ի ժա-
 մանակի զի էր նա յայրի սնոյ :
 2 Չայնիւ իմով ես առ Տէր կարգացի ,
 3 ձայնիւ իմով զՏէր ազայեցի : Սփռեցից
 ստաջի Տեսան զաղօթս իմ , եւ գնե-
 4 ղութիւնս իմ առաջի նորս պատմեցից :
 4 Ենուաղել յինէն հոգւոյ իմոյ , զու , Տէր ,
 ծանեար զչաւիւրս իմ , ի ճանտարար յոր
 եւ գնայի՝ թաքուցաւ ինձ որոպայթ :
 5 ¹¹Հայէ յաջմէ եւ տեսնէի , եւ ոչ ոք
 էր որ ճանաչէր զիս . կորեաւ յինէն
 5 փախուստ իմ , եւ ոչ ոք էր որ ինզրէր
 6 զանձն իմ : Ալազակեցի առ քեզ , Տէր ,
 եւ ասացի , Դու ես յոյս եւ բամբն իմ
 7 յերկրին կենդանեաց : Նայեաց , Տէր , յա-
 զօթս իմ , զի ես խոհարէ եղէ յոյթ .
 8 եզեն քան զիս : Տէր , հան ի բանակ
 զանձն իմ , գոհանամ զանուանէ քու-
 մէ . ինձ սպասեն արգարք ¹²քո մինչեւ՝
 հատուցես ինձ :

ԱՌՂՄՈՍ ձեԲ (ձեԳ)

Սաղմոս Դաւթի , ¹³ի ժամանակի զի հա-
 լածեաց գնա Աբիտղոմ որդի նորա :

1 Տէր , յուր աղօթից իմոց , ունին զիր
 ինդրուածաց իմոց ճշմարտութեամբ

¹ Եբբէցին յա-Եւր . Հանգիտս : ² Եբբ . Տեսան ,
³ Եբբ . մեղաւորի մի՛ , յաջողիւր զխորհուրդ նորս
⁴ Եբբ . Հանգիտս : (10) Իսկ զլուխ որոց պաշարեն
 զիս , ⁵ Եբբ . Կայծակունտ չրայ ինչքն ի վերայ
 նոցա . արկցին ի հուր , յանդուռս ինքս , զի մի
 յարեցին : ⁶ Եբբ . փութա առ իս

⁷ Եբբ . արգարն , ոգորմութիւն է . ⁸ Եբբ .
 զլիւզ է . մի՛ մերձեցէ զայն զլուխ իմ . նա եւ
 կացից յաղօթս ի չարիս նոցա ⁹ Եբբ . Որպէս
 որ հերկէն եւ որ պատուէն յերկրի , զբուռեալ
 են սակերք մեր ի բերան դերեզմանի : ¹⁰ Եբբ .
 իւրեանց մեղաւորք համօրէն ¹¹ Եբբ . Հայեաց
 յաջ եւ տես , ոչ ոք է որ ճանաչէ զիս : Կոր-
 եաւ յինէն սպաւէն ¹² Եբբ . քանզի ¹³ Եբբ .
 Գ-Լ-Գ

քով . լուր ինձ արդարութեամբ քով :
 2 Եւ մի՛ մտաներ ի գատաստան ընդ ծա-
 սայի քո , զի ոչ արշարանայ առաջի քո
 3 ամենայն մեղի : Հալածեաց թ ճնամին
 զանձն իմ , խոնարհ արար յերկիր զկեանս
 իմ : Եւ նստոյց զիս ի խաւարի որ-
 4 սէս մեռեալ յախտնից : Չանձրացաւ
 յիս հոգի իմ , եւ սիրտ իմ խառնեցաւ
 5 զիս : Յիշեցի զաւուրսն զտառջինս , խոր-
 նեցայ յամենայն ի գործս քո . յարա-
 6 րածս ձեռաց քոց խորհեցայ : Համար-
 ձի աւ քեզ զձեռս իմ . անձն իմ որպէս
 զերկիր ծարաւի է առ քեզ :
 7 Վաղվազակի լուր ինձ , Տէր , զինուե-
 ղեաց յինէն հոգի իմ . մի՛ գարծուցա-
 ներ զերեսս քո յինէն , նմանիցեմ այ-
 8 նոցիկ որ իջանկն ի գութ խելի արա ինձ
 սաւուտուց զղորմութիւնս քո , զի ես
 ի քեզ , Տէր , յուսացայ . ցոյց ինձ ճա-
 նապարհ յոր գնացից , զի աւ քեզ , Տէր ,
 9 համարձի զանձն իմ : Փրկեալ զիս ի
 թ ճնամեաց խոց , Տէր , զի զքեզ ապա-
 10ւէն ինձ արարի : Ուստ ինձ աննկ զկամս
 քո , զի գու ես Աստուած իմ . Հոյի քո
 րարի առաջնորդեացէ ինձ յերկիր ու-
 11 իրալ : Վասն անուան քո , Տէր , կեցու-
 ցեա զիս . արգարութեամբ քով հանցես
 12 ի նեղութիւնէ զանձն իմ . Ողորմութեամբ
 քով ստատակեցես զթ ճնամիս իմ . կո-
 րուոցես զամենայն նեղիչս անձին իմայ ,
 զի ես ծառայ քո եմ :

ՍԱՂՄՈՍ ձե՛Գ (ձե՛Գ)

Ասպմոս Գաւթի . 2ու Գողթայ :

1 Օրհնեալ Տէր 3 Աստուած իմ , որ ուսոյց
 զձեռս իմ ի պատերազմ , եւ զմտառնս
 2 իմ ի ձախտամարս : Ողորմութիւն իմ
 եւ ապաւէն իմ , օգնական իմ եւ փրկիչ
 իմ . ապաւէն իմ , եւ ես յուսամ ի նա .
 ո հնոգանդ աննէ զժողովուրդս ընդ ի-
 նեւ :
 3 Տէր , ո՞ է մարդ զի յայննեցար նմա ,
 կամ որդի մարդոյ՝ թէ համարիս ինչ
 4 զնա : Մարդ նանրութեան նմանեաց , եւ
 աւուրք նորա որպէս հովանի անցին :
 5 Տէր , խոնարհեցո զերկիրնս եւ էջ ,
 6 մերձեա ի լերինս՝ եւ ծխեսցին : Փայ-
 լատակեա զփայլատակունս քո եւ խառ-
 վեա զնոսս , առաքեալ զնեռս քո եւ

7 ցրուեալ զնոսս , Առաքեալ զձեռն քո ի
 բարձանց եւ փրկեալ զիս ի ջուրց բազ-
 մաց , եւ ի ձեռաց որդւոց օտարաց :
 8 Որոց բերանք իւրեանց խօսեցան զնան-
 րութիւն , եւ աջ նոցա աջ է մեղաց :
 9 Աստուած , յօրհնութիւն նոր օրհնե-
 ցից զքեզ , տասնազեաւ սաղմոսարա-
 10 նաւ սաղմոս աստցից քեզ , Ո ստցէ
 զփրկութիւն թաղաւորաց 2 մերոց , որ
 փրկելոյն իցէ զԴաւիթ ծառայ իւր ի
 11 սրոյ չարէ : Փրկեալ զիս եւ ապրեցո ի
 ձեռաց սրբւոց օտարաց , որոց լերանք
 իւրեանց խօսեցան զնանրութիւն , եւ
 12 աջ նոցա աջ է մեղաց : 4 Որոց ուստերք
 իւրեանց՝ որպէս նորասունկ հաստա-
 տուն են իմանկութիւնէ իւրեանց , դստերք
 5 նոցա զարգարեալ եւ պաճուծեալ՝ ի
 13 նմանութիւն սաճարի . Շտեմարանք
 6 նոցա լի են եւ բլխեն ի միմեանս ,
 խաչինք նոցա բազմածինք են եւ բող-
 14 մանան ի գնացս իւրեանց . Անդեայք
 նոցա՝ սարարաք են . ոչ գոյ խրամա-
 տութիւն գնակոյ նոցա , եւ ոչ աղաղակ
 15 ի հրապարակս 7 նոցա : Արդ երանեցից՝
 ժողովրդեան որոց այս այսպէս է . նա՛
 իրանի՛ ժողովրդեան որոց Տէր Աստուած
 է նոցա :

ՍԱՂՄՈՍ ձե՛Ի (ձե՛Ե)

Օրհնութիւն Գաւթի :

1 Բարձր աննեմ զքեզ , Աստուած իմ եւ
 Թապաւոր իմ , եւ օրհնեմ զանուն քո
 յախտեան եւ յաւիտեանս յախտնից :
 2 Չօրհնաւոր օրհնեցից զքեզ , եւ գո-
 3 սեանս յախտնից : Մեծ է Տէր եւ օրհ-
 նեալ է յոյժ , եւ մեծութեան նորա ոչ
 4 գոյ չարի : Ազգք եւ ազգք զովեացին
 զղործս քո , եւ զղորմութիւնս քո պատ-
 5 մեացին : Չմեծ վայելչութիւն վասաց
 սրբութեան քո 2 խօսեցին , եւ զսքան-
 3 չելիս քո 8 պատմեցին : Չղորմութիւն
 ա՛նի քո ասասցին , եւ զվեծութիւնս քո
 7 9 պատմեցին : Չլիշատակ բազում քաղց-
 րութեան քո բլխեցին , եւ արգարու-
 8 թեամբ քով զնձասցին : Գթած եւ ողոր-

1 Եբբ. Եղեյն յաւելու , Հանգիստ : 2 Յեբբ. Դաւիթ
3 Եբբ. Վէճմ

4 Եբբ. Չի ուստերք մեր 5 Եբբ. մեր իբրեւ զան-
կիւնս քանդակեալս 6 Եբբ. մեր լի են , տան
արդիւնս ազգի ազգի . Խաչինք մեր ճնա-
նին հազարս , ծնանին բերս յանգս մեր . (14)
Արջաւոր մեր 7 Եբբ. մեր (15) Արդ երանի՛ 8 Եբբ.
խորհեցայ Կմ , խօսեցայ 9 Եբբ. պատմեցից

մած է Տէր, երկայնամիտ եւ բազում
 9 ողորմ: Բազցր է Տէր առ ամենեւեան,
 եւ զթաւթիւն նորա ի վերայ ամենայն
 10 արարածոց իւրոց: Ստատվան եկեցին առ
 քեզ, Տէր, ամենայն զորք քո, եւ սուրբք
 11 քո օրհնեսցեն զքեզ: Զփառս արքայու-
 թեան քո ստասցին, եւ զգորութիւնս
 12 քո պատմեսցին: ¹Ճանաչել որդւոց
 մարդկան զգորութիւնս քո, եւ զփառս
 մեծվայելչութեան արքայութեան քո:
 13 Արքայութիւն քո արքայութիւն ամե-
 նայն յախտեմից, եւ աէրութիւն քո
 ազգէ մինչեւ յազգ: ²Հաւատարիմ է
 Տէր յամենայն ի գործս իւր, եւ արդար
 է յամենայն ի գործս իւր:
 14 Հաստատէ Տէր զամենայն դայթակ-
 զեպս, եւ կանգնէ զամենայն զօրեալս:
 15 Աչք ամենեցուն ի քեզ յուսան, եւ զու-
 տաս կերակուր նոցա ի ծամու: տաս զու-
 16 նոցա եւ կերակրին: Բանաս զձեռնքո, եւ
 լցուցանես ³զամենեւեան քաղցրու-
 17 թիւամբ կամօք քովք: Արդար է Տէր
 յամենայն ճանապարհս իւր, եւ ⁴սուրբ
 է յամենայն ի գործս իւր:
 18 Մերձ է Տէր առ ամենեւեան որ կարգան
 առ նա, առ ամենեւեան որ կարգան առ
 19 նա ճշմարտութեամբ: Զկամս երկիւ-
 զածայ իւրոց առնէ Տէր, ալօթից նո-
 20 ցա լսէ եւ կեղցուցանէ զնոսա: Պահէ
 Տէր զամենեւեան ոչք սիրեն զնա, եւ
 զամենայն մեղաւոր ստատկէ Տէր:
 21 Զօրհնութիւնս Տեառն խօսեսցի բերան
 իմ. օրհնեսցէ ամենայն կենդանի զա-
 նուն սուրբ նորա յախտեան, եւ յաւի-
 տեանս յաւիտեմից:

ՍԱՂՄՈՍ ձևե (ձևԶ)

1 Ալէլուիա. ²Անդեայ եւ Զաքարեայ:
 2 Օրհնեա, անձն իմ, զՏէր. օրհնեցից
 զՏէր ի կեանս իմ, սաղմոս սասցից
 3 Աստուծոյ իմոց մինչեւ եմ ես: Մի յու-
 սայք յիշխանս՝ յորդիս մարդկան, զի ոչ
 4 պոյ վրկութիւն ի նոսա: Ելցէ հօզի ի
 նոցանէ՝ եւ գարձցին անգրէն ի հօզ, եւ
 յայնմ աւուր կորիցեն ամենայն խոր-
 5 հուրքը նոցա: Երանի ում Տէր Աստուած
 Յակոբայ օգնական է նմա, եւ յոյս նո-
 6 րա ի Տէր Աստուած է: Որ արար զեր-
 կինս եւ զերկիր, զծով եւ զամենայն
 որ է ի նոսա. ս պահէ զճշմարտութիւն

7 յաւիտեան, եւ առնէ իրաւունս զրկե-
 յոց. տայ հաց քաղցիւոց, եւ արձակէ
 8 զկապեալս Տէր: Տէր բանայ զաչս կու-
 յաց, եւ կանգնէ զլլարեալս Տէր. Տէր
 9 սիրէ զարդարս: Տէր պահէ զպան-
 զուխոս. զորս եւ զայլիս ընդունի
 Տէր, եւ զճանապարհս ամպարչտոց
 10 կորուսանէ: Թագաւորեսցէ Տէր յաւի-
 տեան, Աստուած քո, Սիրն, ազգէ
 մինչեւ յազգ: Ալէլուիա:

ՍԱՂՄՈՍ ձևԶ (ձևԵ)

²Ալէլուիա. Անդեայ եւ Զաքարեայ:
 1 Օրհնեցէք զՏէր, զի բարի ⁵են սաղ-
 մոսք Աստուծոյ մերում. քաղցր եւ
 2 զիցի՝ օրհնութիւն: Շինէ զերուսաղէմ
 Տէր, եւ զցրուեալսն Եւրայելի ժողովէ:
 3 Բժշկէ զրեկեալ սիրոս, եւ պատէ զա-
 4 մենայն վէրս նոցա: Ո թուէ զրազմու-
 թիւն ստակաց, եւ զամենեւեան զնո-
 5 սա յանուանէ կոչէ: Մեծ է Տէր մեր
 եւ մեծ է զօրութիւնս նորա, իմաստու-
 6 թեան նորա ոչ գոյ բաւ: ⁶Ընդունի զհեզս
 Տէր, եւ խոնարհ առնէ զամբարտաւանս
 7 մինչեւ յերկիր: Օրհնեցէք զՏէր խոս-
 տովանութեամբ, սաղմոս սասցէք նմա
 8 օրհնութեամբ: Զզեցոյց զերկինս ամ-
 արօք, պատրաստ արար զանձրեւ իւր
 յերկիր, բուսոյց զխոս ի լերինս, ²զլա-
 9 լարի ի ծառայութիւն մարդկան: Այն
 որ տայ անասնոց զկերակուր իւրեանց,
 ձաղուց ազոռուց՝ որ կարգան առ նա:
 10 Ոչ թէ ընդ զօրութիւնս ձիոց կամեցաւ
 Տէր, եւ ոչ ընդ երանս առն սկայի հա-
 11 ձեցաւ: Այլ հաճեցաւ Տէր ընդ երկիւզածս
 իւր, եւ ընդ արնոսիկ ոչք յուսան յողոր-
 մութիւն նորա:

ՍԱՂՄՈՍ ձևԵ

²Ալէլուիա. Անդեայ եւ Զաքարեայ:
 12 Պովիա, Երուսաղէմ, զՏէր. եւ օրհնեա
 13 զԱստուած քո, Սիրն: Զի զօրացոյց
 զնիզս գրանց քոց, եւ օրհնեայ զորդիս
 14 քո ի քեզ: Ո եզ զսանձանս քո ի խա-
 զաղութիւն, պարպտութեամբ ցորե-
 15 նոյ լցոյց զքեզ: Առաքէ զբան իւր յեր-
 կիր, փալվաղ ընթանան պատգամք նո-
 16 րա: Դնէ զձին սրայէս զսար, եւ զմէզ
 17 որպէս փռչի ցանեաց: Արկանէ զտառն
 որպէս պատառս, ստաշի ցրոց նորա

¹Եբբ. Ծալ ճանաչել զամենայն կենդանի ²ՅԵբբ. գ-ի-տ-է ³Եբբ. Աբբ. ողորմած

⁵Եբբ. է սաղմոս սակ Աստուծոյ մերում: զի քաղցր եւ զուցիլուչ է ⁶Եբբ. Կանգնէ ⁷Եբբ. Տե՛

18 ո՞ կարէ կալ : Առաքէ զբան իւր եւ հալէ զնոսա , չնչեացեն հողմք եւ զնասցեն
 49 ջուրք : Պատմէ զբան իւր Յակօբայ , զարդարութիւն եւ զիրաւունս Իսրայ-
 20 յիլի : Ոչ աչսպէս արար ամենայն աղ-
 փայ Տէր , եւ զգտատանս իւր ոչ յայանեաց նոցա : ”

ՍԱՂՄՈՍ ձեռ

Ալէլուիա . Չնդեայ եւ Զաքարեայ : ”

1 Օրհնեցէք զՏէր յերկնից , օրհնեցէք
 2 զնա ³ի բարձանց : Օրհնեցէք զնա ամենայն հրեշտակք նորա , օրհնեցէք
 3 զնա ամենայն զօրութիւնք նորա : Օրհ-
 նեցէք զնա արեգակն եւ լուսին , օրհ-
 նեցէք զնա ամենայն աստղք ⁴եւ լոյս : ”
 4 Օրհնեցէք զնա երկինք երկնից , եւ ջուրք ,
 5 որ ի վերոյ քան զերկինս : Օրհնեցէք
 զանուն Տեառն , զի նա սաց եւ ե-
 ղին , հրամայեաց եւ հաստատեցան :
 6 Կարդեաց զնոսա յաւիտանս յաւիտե-
 7 նից , սահման եզ եւ ոչ սնցաննն : Օրհ-
 նեցէք զՏէր յերկրէ վիշապք , եւ ա-
 8 մենայն խորք , Հուր եւ կարկուտ , ձիւն
 եւ սառն , հողմ եւ մրրիկ որ առնէք
 9 զբան նորա , Լերինք եւ ամենայն բլուրք ,
 ծառք պաղարկք եւ ամենայն մայրք ,
 10 Գազանք եւ ամենայն անասունք , սողունք
 11 եւ ամենայն թռչունք թեւաւորք , թա-
 փաւորք երկրի եւ զօրք իւրեանց , իշ-
 խանք եւ ամենայն զատաւորք երկրի ,
 12 Երիասարգք եւ կուսանք , ծերք եւ
 13 աղայք . Օրհնեցէք զանուն Տեառն ,
 բարձրացաւ անուն նորա միայն , խոս-
 տովանութիւն նմա յերկինս եւ յերկրի :
 14 Բարձր անէ Տէր զեզձեւր ժողովրդեան
 իւրոյ , օրհնութիւն յամենայն սրբոյ
 նորա , յորգւոյն Իսրայիլի , ժողւլուրդ
 որ մերձ է առ ⁵Տէր :

ՍԱՂՄՈՍ ձեռ

Ալէլուիա :

1 Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր , օրհ-
 2 նութիւն նմա յեկեղեցիս սրբոյ : Ուրախ
 եղև Իսրայիլ յԵրաբիշ իւր , որպէք
 Սիոնի ցնծացեն ի թագաւորն իւրեանց :
 3 Օրհնեացեն զանուն նորա օրհնութեամբ ,
 սաղմոսիւք եւ օրհնութեամբ սաղմոս
 4 ասացեն նմա Հաճի Տէր ընդ ժողովուրդ
 իւր , եւ բարձր անէ զհեզս ի փրկութեանս :

¹ Եբբ. նորա ոչ ծանեան նորա : Ալէլուիա . ² Եբբ. փողոյ
 4-1-4 ³ Եբբ. ի բարձունս ⁴ Եբբ. լուսոյ
⁵ Եբբ. նա , Ալէլուիա :

5 Պարծեսցին սուրբքն փառօք , եւ
 6 ցնծացեն ի հանգիստս իւրեանց . Եւ
 բարձր արացեն զԱստուած բերանովք
 իւրեանց . սուրք երկասյրիք են ի ձեռս
 7 նոցա , Անուղ հաստեցունն ի հեթանո-
 սաց , ի յանդիմանութիւն ամենայն ժո-
 8 ղովրդաց , Կապիլ զթագաւորս նոցա
 կապանօք , զգորաւորս նոցա ձեռակա-
 9 պօք երկաթեօք , Ասնիլ ի նոսա զգա-
 տատանն զրեալ . փառք այս են ամենայն
 սրբոյ ⁶ նորա :

ՍԱՂՄՈՍ ձժ

Ալէլուիա :

1 Օրհնեցէք զԱստուած ի սրբութեան նո-
 րա , օրհնեցէք զնա ի հաստատութեան
 2 զօրութեան նորա : Օրհնեցէք զնա ի
 զօրութեան նորա , օրհնեցէք զնա ⁷ի
 3 բազում մեծութեան նորա : Օրհնեցէք
 զնա ի ձայն ⁸օրհնութեան , օրհնեցէք
 զնա ⁹սաղմոսիւք եւ օրհնութեամբ ¹⁰ ,
 4 Օրհնեցէք զնա ¹⁰ցնծութեամբ , զովնցէք
 5 զնա ¹¹ուրախութեամբ : Օրհնեցէք զնա
¹²ի բանս բաղցունս , օրհնեցէք զնա ի
 բարբառ լսելի : օրհնեցէք զնա ի ձայն
 6 օրհնութեան : Ամենայն հողիք , օրհնե-
 ցէք զՏէր : ”

² Այս Սաղմոս ինքնազիր Գաւթի արտա-
 քոյ թուօց . ի ժամանակի զի ել նա
 նահատակ ընդդէմ Գողիազու , առաջի
 Սաուղի :

1 Փոքր էի ես յեղբարս իմ , եւ կրասեր
 ի ասն հօր իմոյ . արած էի զլիաշինս հօր
 2 իմոյ , Զեռք իմ արարին սաղմոսարանս ,
 եւ մտտունք իմ կազմեցին զործի օրհ-
 3 նութեանս : Իսկ արգ ո՞ սպատմեցէ զայս
 Տեառն իմում . ինքն Տէր ամենայնի
 4 լուսիցէ զամենայն : Որ առաքեաց զհրեշ-
 տակ իւր եւ ամբարձ զիս ի հօտէ խա-
 շանց հօր իմոյ , եւ օժ զիս յօծունն իւ-
 5 ղոյ իւրոյ : Եղբարք իմ գեղեցիկք եւ
 մեծամեծք , եւ ոչ հաճեցաւ ընդ նոսա
 6 Տէր : Ելի ես ընդ առաջ ալլազգւոյն , եւ
 7 նդովեցի զիւրուս նորա : Հանի գտուսերն
 ի նմանէ եւ հասոյ զլուսնս նորին , եւ
 բարձի զնախասինս յորգւոյն Իսրայելի : ”

⁶ Եբբ. նորա : Ալէլուիա . ⁷ Եբբ. ըստ բազում ⁸ Եբբ.
 փողոյ ⁹ Եբբ. ի սուրիզ ե ի քնար ¹⁰ Եբբ.
 իմ մեկաւ եւ պարօք ¹¹ Եբբ. տանադեաւ
 եւ սրնգաւ ¹² Եբբ. ի բարբառ ձեռ զայցից . օրհ-
 նեցէք զնա ծնծազայիւք ցնծութեանս : (5) Օրհնեցէք
 զՏէր ամենայն շնչաւորք : Ալէլուիա :

ԳԼՈՒԻՔ ԱՌԱՋԵՆՈՅ ԲԱՆԻ ԱՌԱԿԱՅՆ

Զբանական ման հոգեւոյ ուզեցիւ թ մեզ յորդորէ զմանկանս ի փոյթի սատուածայնն ուսմանն՝ ցանկայի խասամայր, որոյ սկիզբն աջողմանն հրկիչէրն, յԱստուծոյ, և աղօթիւք եւ բարի գործովք պաշտել զնոս զգուշութեամբ :

Զցամանականն ի մեզ ուզեցիւ՞ պատուել լսել իբրտու ծնողաց, եւ մի՛ կցորդել ազատութեան եւ պիղծ սպանողաց կամ տիրասպան չրէց :

Փոգելով զիմաստութիւն և զՔրիստոս ցանկայի առնէ, եւ զՏեոսեւերն արդարութեան բացերես. և բամբասէ զանմտութիւն անհնապանք ինչ, որոց սպառնայ Աստուծ շտեղ նոցա յոր նեղութեան աստակման մահուն :

Թէ անկեղծ եւ ծածուկ առարկուելով եամբք, և մեծաւ ջանիւ ընդունի որ զԱռբը Հոգին գիտութեան իմաստութեան, որով ապրի ի շարշաւաց . ընդ որ կամակար ուխտագրուած ի ջաննն յատակս զմոտոց, վրիպելովք իբարեաց կենդանի երկրին՝ զոր քաղցունքն մասանգ են :

Կրկին կենաց խոսամամբք յորդորէ ի մարդասիրութիւն՝ սղորմութեամբ, և յաստուածսիրութիւն՝ հաստատութիւն, և յուսով համբերել ի վիշտոս, եւ մի՛ հպարտանայ . եւ երկիւզիւ Աստուծոյ ապրել յաջ եւ յահեակ գոյթակցութեանց :

Խորտոս այս պատուել զԱստուած ի ձեռն քահանայից խոսամամբ առատ լիութեամբ, եւ ի փորձանս նեղութեանց կամ ի տուստուս ինչնս մի՛ յինել յուսահատ, զի սլտու փորձ գտան ընտրեալքն անմենայն :

Երանէ զիմաստունն որ եզխտ զՔրիստոս, որ է Աստուծոյ իմաստութիւն, և կեանք կասեալ գոպարուել, եւ նոյն փայտ կենաց մարմնով . և վառահասունէ զիմաստունն՝ նման գող Աստուծոյ, որ իմաստութեամբն եւ հանձարովն Արդւոյն եւ Հոգւոյն արար զարարածս :

Ընդատուցանէ պահել զիմաստութիւն կեանս եւ ի խողաղութիւն, ի գնացոս, ի նատել եւ ի ննջել :

Զյապագել զարարիս եւ շնորթել զարարիս, եւ չիւնել գատապարտ անիծից՝ որ յորէնան, կամ ընդդէմ Աստուծոյ ամբարտաւանել :

Օրինադրէ մանկանց անսայ իբրտուս Աստուծոյ Հօր, արեւակ տարով զինչն. ստանալ սակ զիմաստութիւն, եւ ընդգրկել ի նմանէ եւ պատկել :

Կ. 1
Ա. 1
Ա. 10
Ա. 20
Բ. 1
Գ. 1
Գ. 1
Գ. 1
Գ. 13
Գ. 21
Գ. 27
Գ. 1

Կ. 20
Գ. 10
Գ. 20
Ե. 1
Զ. 1
Զ. 6
Զ. 12
Զ. 20
Ը. 3
Ը. 22
Թ. 1
Թ. 1
Թ. 7

Երկնաւոր կենացն խոսամամբ ի բազում ծանապարհս առաքինութեանց ուղեւորէ զմանկունս. եւ խոսարկ իբրտէ յանբնն զըզուց խաւարայնն գնացցից :

Ազբեւ բասէ զտիրոն իմաստից, և զպահելն վնս՝ եւ նովաւ գամենայն զգոյտութիւնն՝ կեանս և բովչութիւն. վասն որոյ եւ աղօթէ Աստուծով յաջողել :

Զցանկականն ի մեզ ուզեցիւ՞ զգուշացուցանել եւ ի հոյեղիլ եւ ի գործելոյ ընդ բոցս և ընդ հերձուածոցս. եւ մի՛ փոխ սանլով փակել ընդ վաշխիւք. այլ իբրով կնուս զփանայ, եւ ուսմամբ եւ գոյիւք շատանայ . ապա թէ ոչ՝ Աստուծոյ մասնելով կրկինմասնու սպառնայ :

Խռատէ շինել վաղակցաս յերաշխաւորութիւն, և թէ լինի՞ փութայ և փութացուցանել ի հատուցումն պարտուցն . եւ ի սոյն նշանակէ զգուշանայ հովազ եւ առաջնորդաց մողովրդոց :

Նկարագրուս ի գործասիրութիւն զարթութեանց զյոյն. իսկ սա ի միտս՝ զմբջիւնն սա գործականն և զմեղուն սա տեսականն տայ օրինակ. զի ի կրկին աղքատութեանց զերծանցիցի :

Իամբասէ դակնարկոզն ննդութեամբ, այս է զայգոսնոց . և նիւթօղ շարի գոյիլն են նոր եւ տշխարհաւոր հարկաց. անիրաւ վկայ, նախ սուտ վկայն, և ապա հերձուածօղքն որ թուլեցուցին զեկեղեցի :

Յեկար պատուիրանաւ զգուշացուցանել ի շնութեան :

Ազաւելով իբրտէ զմարդիկ իմաստանայ . եւ թէ զինչոյիք բանս խօսի իմաստութիւն ինքն վասն ինքեան, եւ զի բնակէ նա ի խորհուրդս սրբոց :

Զի ստացական մարմնովն արար սկիզբն փրկութեան մեղոյ իմաստութիւնն՝ յառաջ քան զամենայն ի չօրէ ծնեալն, որով ամենայնք եղեն :

Գարձեալ վասն մարդեղութեան Ռանինն որ շինեաց իւր տաճար զմարմինն. յորում էջ և եկաց եւ թնայոյս Հոգին, եւ վասն զենմանն Յիսուսի ի խաչին, եւ կոչման պակասամաս Հրէից եւ անպղծամ հեթանոսաց :

Թէ վիշտք եւ անարգանք հետեի ի քարոզողաց բանին Աստուծոյ, եւ զի զգուշանայ պիտոյ է ի հերետիկոսաց . և վասն շան կնոջ, որ այլբանի ի մողովն կոպաշարից, որ ստիպելն ուրանայ ի Վրիտտոսէ, որտայով զթոյլնն ի կորուստ զմոտոց, ուստի զգուշացուցանէ զարինս :

Կ. 20
Գ. 10
Գ. 20
Ե. 1
Զ. 1
Զ. 6
Զ. 12
Զ. 20
Ը. 3
Ը. 22
Թ. 1
Թ. 1
Թ. 7

ԱՌԱԿԻ ՍՈՂՈՄՈՆԻ

ՈՐԴԻՈՅ ԴԱԻԹԻ ԹԱԳԱԽՈՐԻ ԻՍՐԱՅԵԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

2 **ՃԱՆԱՅԵԼ** գիմատութիւն եւ
 3 գիրատ, իմանալ զբանս հանճարոյ,
 4 Ընդունել ՚՛ղարձուածս բանից, ի միա
 5 առնուլ զարդարութիւն ճշմարիտ, եւ
 6 ուզել զիրաւունս՝. Զի տայէ անմեղաց
 7 զխորազրտութիւն, մանկանց աղայոց
 8 զմիտս եւ գհանճար. Որսց իբրեւ լուիցէ
 9 իմաստունն իմաստնադոյն լիցի, իսկ որ
 10 հանճարեղն իցէ ՚՛ղառջնորդութիւն
 11 ստասցի, ի միա առցէ զտաակս եւ
 12 զբանս խորինս, զճոտս իմաստնոց եւ
 13 զառակս նոցա: Ակիզըն իմաստութեան
 14 երկեւ Տեանն, ՚՛հանճար բարի ամենե-
 15 ցուն որ առնեն զնա. սրաչաօն լարի տա
 16 Աստուած՝ սկիզբն զգօնութեան.՝ գի-
 17 մաստութիւն եւ զխրատ ամպարիչաք
 18 անզոսննս:
 19 Լուր, որդեակ, խրատու հօր քո, եւ
 20 մի՛ մերժեր զօրէնս մօր քո. Զի պսակ
 21 չնորհաց ընկայցի գլուխ քո, եւ ման-
 22 եակ ոսկի ՚՛ի պարանոցի քում:
 23 Որդեակ, մի՛ խարեացեն զքեզ արք ամ-
 24 պարիչաք, եւ մի՛ ախորժեցես՝ եթէ
 25 կոչեսցին զքեզ եւ ափցեն, եկ ընդ
 26 մեզ՝ կցորդ լեր արեան, ծածկեցուք
 27 յերկրի գայր արդար ի տարապարտոց.
 28 Կլցուք զնա կենդանոյն իբրեւ զժողբ, եւ
 29 ՚՛բարձրուք զլիչառակս նորա յերկրէ՝.
 30 Եւ զտացուածս նորա զսլոպէսս բմ-
 31 քրոնեցուք, լցցուք զտունս մեր ա-
 32 ւարաւ. Զլիճակ քո արկ ընդ մեզ,
 33 քրակ հասարակաց ստասցուք ամենեք-
 34 անն, ՚՛ղանճարան ի միաօին եղիցի մեր՝.
 35 Որդեակ, մի՛ երթար ճանապարհ ընդ
 36 նոցա: Զի սաք նոցա քո ի չարիս ընթա-

նան, եւ երազունք են ի հեզուլ զա-
 17 րիւնս Զի ՚՛ոչ եթէ՝ տարապարտուց ճգեն
 18 գործիս ՚՛թաչոց. Զի նոքին իսկ ՚՛որ
 19 սպանութեանն հազորդ են՝ զանձնն ան-
 20 ձանց իւրեանց զչարիս. ՚՛կործանուին
 21 արանց անօրինաց չար է: Այս՝ ճանա-
 22 պարհք են ամենեցուն որ ՚՛գործեն զա-
 23 նօրէնս, զի տմպարչաութիւնամբն զան-
 24 ձինս իւրեանց սատակեն:՝
 25 Իմաստութիւն յիւս ճանապարհաց
 26 ՚՛գովի, եւ ի հրապարակս համարձակու-
 27 թիւն իբրէ. եւ ի գլուխս պարսպաց
 28 քարոյի, եւ առ զրունս հօրոց յա-
 29 ճախէ, եւ ի զրունս քաղաքաց համար-
 30 ձակեալ խօսի: Յորքան ժամանակս ան-
 31 մեղք իցին զհեա արպարութեան, մի՛
 32 ամաչեսցեն. իսկ անմիաք ցանկացօղք
 33 թ չնամանայ՝ ամպարչաեալք ատեցին գի-
 34 մաստութիւն, եւ դատապարտք եղին
 35 յանդիմանութեանց, Ահաւասիկ առաջի
 36 առնեմ ձեզ զ՛ողոց իմոյ զպատգամս՝,
 37 ուսուցից զբանս իմ ձեզ: Քանիկ կո-
 38 չէի, եւ ոչ լսէիք. յերկարէի ՚՛զբանս
 39 իմ, եւ սչ անասիք. Այլ տպարտ առնէիք
 40 զխորհուրդս իմ, եւ յանդիմանութեանց
 41 իմոյ սչ անասիք: Այսուհետեւ ես ծի-
 42 ժողեցայց զկորստեալք ձերով, եւ
 43 ոտնհար եղէց յորժամ զայցէ ՚՛ձեզ նե-
 44 յուլթիւն եւ պաշարուին:՝ Եւ յորժամ
 45 հասանիցէ ձեզ յանկարծակի խոտվու-
 46 թիւն, եւ կործանուին ի նմանութիւն
 47 մերկի զայցէ. կամ յորժամ հասանիցէ

¹ Եբբ. գիրատ իմաստութեան, զարդարութիւն եւ զիրաւունս եւ զուզելութիւն ² Եբբ. զգօնութիւն ³ Եբբ. գլուխ ⁴ Եբբ. եղիցի ի պարանոցի ⁵ Եբբ. որջոյն՝ իբրեւ զորս իջաննն ի գուր:

⁶ Եբբ. ափն յանդիման ամենայն թ ձչոց 7 Եբբ. արեան իւրեանց զարանին, ⁸ Եբբ. (19) Այսպէս ⁹ Եբբ. ազահեն զպատգամութիւնս զանձն տեանն իւրոյ կայցի: ¹⁰ Եբբ. գուչէ ի հրապարակս տայ զձոյն իւր (21) Ի գլուխս փողոցաց աղայակէ, ի մուտս զբանց, ի քաղաքի զբանս իւր խօսի: (22) Մինչեւ ցնչբ, ամմիաք, արիցքք զանմտու-
 թիւն, եւ որ ծաղկն առնեն՝ զուարճացին ծա-
 զու, եւ յիմարք ստեացնն յգիտութիւնս: (23) Կարձարուք ի յանդիմանութիւն իմ: ահաւա-
 սիկ ճեղեց ի վերայ ձեր զճողի իմ ¹¹ Եբբ. զձեռս ¹² Եբբ. երկեւզ ձեր

28 ձեզ սատակումն . Իցէ զի կարգայցէք
 առ իս, եւ ես ոչ լսիցեմ ձեզ . խնդրեա-
 29 ցին զիս չարք, եւ ոչ գտանիցեն . Ձի
 աստիցին զիմաստութիւն, եւ զերկեւզ
 30 Տեառն ոչ խնդրեցին . Եւ ոչ կամէին
 անապ խորհրդոց խոց, եւ արհամար.
 31 հեցին դժանդիմանաթիւնս իմ : Այսուհե-
 տեւ կերիցին զստուգս ճանապարհոց
 իւրեանց, եւ չիւրեանց ամպարչաու-
 32 թեամբն յագեցցին : Փոխանակ զի զբր-
 կէին զտղայս՝ կտորեացին, եւ կշաամ-
 բութիւն զամպարիչս սատակեացէ :
 33 Իսկ որ ինձ լսէ՝ ընակեացէ յուսով, եւ
 զգազարեացէ աներկեւզ յամենայն չա-
 բութենէ :

ԳԼ Բ

1 Որգեակ, եթէ ընկալեալ զպատգամս
 պատուիրանի խոց ծածկեացես յանձին
 2 քում, Լուիցէ իմաստութեան ունկն
 քո . եւ առակեացես զսիրտ քո ի հան-
 3 ծար, ՚եւ աւանգեացես զնա որչեղ քում
 3 ի խրատս : Ձի եթէ զիմաստութիւն կու-
 չեսցես ի քեզ, եւ հանճարոյ տացես
 4 զձայն քո, Եւ եթէ խնդրեացես զնա
 իրարեւ զարծաթ ընարի, եւ իբրեւ զգանձս
 5 քննեացես զնա, Յայնժամ ի միա աւ-
 ցես զերկեւզ Տեառն, եւ զգիտութիւն
 6 Աստուծոյ գացես : Ձի Տէր տայ զիմաս-
 տութիւն, եւ չյերեսաց նորա զիտու-
 7 թիւն եւ հանճար : Եւ զանձէ ուզողոց
 զբերկութիւն, ՚վերակացու լինի զնացից
 8 նոցա՝ Պահել զճանապարհս իրաւանց,
 9 եւ զճանապարհս երկիւղածոց իւրոց
 9 ամբարցուցէ : Յայնժամ ի միտ աւցես
 զարարութիւն եւ զիրաւունս, եւ ՚ուզ-
 զեացես զամենայն շախզս բարութեանս :
 10 Ձի եթէ եկեացէ իմաստութիւն ի
 միտս քո, եւ զհանճար անձին քում
 11 բարի համարեացիս լինել, ՚նորոշուրդք
 բարեաց զգուշացին զքեւ : Եւ միաք
 12 սուրբ պահեացին՝ զքեզ : Ձի սպրեցու-
 ցեն զքեզ ի ճանապարհէ չարէ, եւ յանէ
 որ խօսիցի եւ ոչ ինչ հաւատարիմս :
 13 Ո՛հ որոց թողեալ իցէ զճանապարհս ու-
 զիղս՝ գնալ ի ճանապարհս իաւարինս :

14 Որ ուրախ լինիցին ընդ չարիս, եւ
 խնդայցեն ընդ խոտորումն չարութեան.
 15 Որոց թեւր իցեն ճանապարհք իրեանց,
 16 եւ կամակոր շախզք նոցա, Հեռի առ-
 նել գրեղ յաւղիլ ճանապարհէ, եւ օտա-
 բացուցանել յարգար խորհրդոց . որդ-
 եակ իմ, մի՛ հասցին քեզ խորհուրդք
 17 չարք : Որոց թողեալ իցէ զուսումն ման-
 կութեան՝, եւ մտացեալ զուխան սա-
 18 տուածեղէն . Ձի եզ մերձ ի մահ զտուն
 իւր, եւ ՚մօա ի գոժոս՝ ընդ երկրա-
 19 ծինս զշախզս իւր : Ամենեքեանս որ
 զնան ընդ նա՝ ոչ գարձցին, ՚այլ եւ ի
 զղջումն եւս եկեացին : Եւ ոչ ժամա-
 նեացին ի ճանապարհս ռոզիղս, եւ ոչ
 հասցին ի սարեկանս կենդանութեանս :
 20 Ձի եթէ գնացեալ էր ի ճանապարհս
 խարխ, գտանէին արդեւք զշախզս ար-
 զարութեան զղիւրինս : Քաղցրացեալք՝
 եղիցին բնակիչք երկրի, անմեղք մնաս-
 21 ցին ի նմա : Ձի ուղիղք բնակեացին
 յերկրի, եւ անարատք մնացին ի նմա :
 22 Ճանապարհք ամպարչապօ՝ կորիցին
 յերկրէ, եւ անօրէնք մեղութեցին ի
 նմանէ :

ԳԼ Գ

1 Որցեակ, զօրէնս իմ մի՛ մտանար, եւ
 2 զքանա իմ պահեացես ի սրտի քում, Ձի
 ընդերկարութիւն կենաց եւ ամք կեն-
 3 քանութեան եւ խաղաղութիւն յաւել-
 3 ցին քեզ : Ուրմութիւն եւ հաւատք ի
 քէն մի՛ պակասեացին . արկ գնոտս ընդ
 պարանոց քո, եւ զրեւ դնաս յընդար-
 4 ձակութիւն սրտի քո . Եւ զպցես նորո՛ս,
 եւ ՚խորհեաց զբարխ առաջի Տեառն՝
 եւ մարդկանս :
 5 Լեր յուսացեալ ի Տէր յամենայն սրտէ
 քումնէ, եւ յիմաստութիւն քո մի՛
 6 հարատանար : Յամենայն ճանապարհս
 քո ծանիր զնա, զի ուզիլդ արտոցէ զճա-
 7 քեացիս : Մի՛ լինիր իմաստուն յայս ան-
 8 տրեա յամենայն չարութենէ : Ապա
 բժշկութիւն եղիցի մարմնոց քում, եւ
 9 զարման ոսկերաց քոց : Պատու եւ զՏէր
 7 Եբ. ի կնոջէ օտարէ, յօտարէ՝ որ ամբէ զքանս
 իւր (17) Որոց թողեալ իցէ զնկեթ մանկութեան
 իւրոյ 8 Եբ. կենաց (20) Ձի զնացես զճա-
 նապարհս բարեաց, եւ պահեացես զշախզս ար-
 զարոց : 9 Եբ. մակ ամպարիչտք 10 Եբ. հան-
 ճար բարի յայս Աստուծոյ

1 Եբ. գ-լ-տ-ե 2 Եբ. ի խորհրդոց իւրեանց
 յագեացին (32) Ձի խոտորումն ամմտաց սա-
 տակեացէ գնոտս, եւ անհագութիւն յիմարտոց
 կորուսցէ գնոտս 3 Եբ. եղիցի գեթ յերկեւզ
 չարեաց 4 Եբ. ի բերանոց 5 Եբ. վահան
 որոց զնան ամբժութեամբ 6 Եբ. Ձգճուլթիւն
 զգուշացի գրեւ եւ հանճար պահեացէ

1 Ի քոց արդար վաստակոց, եւ հան նմա պատու ի քոց արդարութեան արմատաց։”

10 Զի լցցին շտեմարանք քո լիութեամբ 2 ցարենոց, եւ զինեաւ հնձանք քո առաւել եւս բլխեացին։

11 Որդեակ, մի՛ լքանիր ի խրատու Տեառն, եւ մի՛ լուծանիր յանդիմանեալ

12 ի նմանէ։ Զի զոր սիրէ Տէր՝ խրատէ, 3 սանջէ զամենայն սրբի զոր բնդունի։”

13 Երանեալ է այր որ եկիւս զիմաստութիւն, եւ մահկանացու՝ որ ետես գհան-

14 ձար։ Զի լաւ է զվաճառն զայն գտանել՝ քան զգանձս ոսկեոյ եւ արծաթոյ։

15 Պատուակիանադոյն է քան զականս պատուականս, 4 եւ ոչ ինչ է շար որ հակառակ կայցէ նմա. յայտնի է ամենեցուն որ մերձին ի նա, եւ ամենայն ինչ որ պատուական է՝ չարմէ գնա։”

16 Զի երկայն աւարք 2 եւ ամբ կենաց՝ յաջմէ իւրմէ, եւ յահեկէ իւրմէ փոռք եւ մեծութիւն։ 21 բերանոց նորա լսելէ արդարութիւն, զօրէնս եւ զսպարմու-

17 թիւն ի լեզուի իւրում կրէ։” Ծանաւարնք նորա ճանապարհք բարեաց, եւ ամենայն շաւղք նորա խաղաղութեամբ։

18 Փայտ կենաց է ամենեցուն որ պատու պարին ի նա, եւ որ յենուն ի նա 6 իրբեւ

19 ի Տէր հաստատութեամբ։ Աստուած՝ իմաստութեամբ հիմունս արկ երկրի,

20 պատրաստեալ զերկինս խորնրգով. Հանձարով իւրով զանպունգս պատասեաց, եւ ամբք հոսեցին զանձրեալ։

21 Որդեակ, մի՛ լուծանիցիս. պահեալ սիրունորսս իմ՝ եւ զիմաստութիւն,

22 Զի կեցցէ անձն քո, եւ շնորհք իցին ի վերայ պարանոցի քո. 2 իղցիբ բժշկութիւն մարմնոց քում, եւ գայրման ոս-

23 կերայ քոց։” Զի գնացես յուսով խաղաղութեան յամենայն ճանապարհս քո,

24 եւ ոտն քո մի՛ գայթակղեսցի։ Զի եթէ նստիցես՝ աներկեւզ իցես, եւ եթէ 25 ննջեսցես՝ քայլոր ի քուն լիցիս։ Ոչ երկիցիս ի զարնուրանաց ի վերայ հասելոց եւ յարչաւանայ ամպարչտաց ի վե-

26 ռայ եկելոց։ Զի Տէր եղիցի 7 ի վերայ ամենայն ճանապարհայ քոց, եւ հաստատակցէ զոտն քո՝ զի մի՛ գայթակղեսցի։

27 Մի՛ յապաղեր բարի անել կարօտելոյ, յորմամ ձեռնհաս իցես օգնել նմա։

28 Մի՛ ճարեցես թէ՛ երթ եւ եկեաջիր, եւ վազիւ տաց, 9 զի կարօզ եւս իցես բարի անել. քանզի ոչ գիտես զինչ վա-

29 ղիւն ծնանիցի քեզ։” Մի՛ նիւթեր բարեկամի քում չարիս՝ որ յեցեալ եւ յու-

30 սացեալ իցէ ի քեզ։ Մի՛ թշամանատէր լինիր մարդոց ի սարապարտոց, 10 զի

31 մի՛ չար ինչ գործիցէ քեզ. Մի՛ ստանար նախատինս յարանց չարաց, եւ մի՛ նախանձիր ընդ ճանապարհս նոցա։”

32 Քանզի սիրդ է առաջի Տեառն ամենայն անօրէն, եւ ընդ 11 արդարս ոչ հաղորդի։

33 Անէճք Տեառն ի սուսն ամպարչտաց,

34 յարկք արդարոց օրհնին։ 12 Տէր ամբարտաւանից հակառակ կայ, տայ՝ շնորհս

35 խոնարհաց։ Զի սուս իմաստունք ժառանգեցցին, իսկ 13 ամպարիչտք բարձրացցին զանարգանս։”

ԳԼ Ի

1 Լուարուք, մանկունք, զխրատ հօր, եւ անասցէք ճանաչել զիմաստութիւն.

2 Զի 14 պարզեալ բարեաց պարզեւեցից՝

3 ձեզ. զօրէնս իմ մի՛ թողուք. Զի որդի եղեալ եմ 15 եւ ես հպատակ հօր իմոյ,

4 եւ սիրեցեալ՝ յաչս մօր իմոյ, 16 Որք ուսուցանէին զիս եւ ստէին՝, Հաստատեսցի բան 17 մեր ի սրախ քում. պահեալ

5 զպատուիրանս իմ եւ կեաց։ Ստացիր զիմաստութիւն, ստացիր գհանձար. եւ մի՛ մոռանար, 2 եւ մի՛ արհամարհեր զպատգամս լերանոց իմոյ, եւ մի՛ խո-

6 տորիր ի լանից շրթանց իմոյ։ Մի՛ թուր զնա, եւ սպասպարեացէ զքեզ.

7 սիրեա զնա, եւ պանեացէ զքեզ։ Սկիզբն զգծութեան՝ ստացիր զիմաստութիւն, եւ յամենայն 18 ճանապարհս քո ստացիր

8 զհանձար։ 19 Շուրջ փակեալ գտուաւ, եւ բարձրացուցէ զքեզ. 20 մեծարեա զնա՝

9 զի զիրկս արկցէ զքեզ։” Զի տայցէ գլխոյ

8 իբբ. ասիցես ցընկեր քո. 9 իբբ. մինչ է քո 10 իբբ. եթէ չար ինչ չիցէ գործեալ քեզ. (31) Մի՛ նախանձիր ընդ այր բռնաւոր, եւ մի՛ ընտրեսցես զամենայն ճանապարհս նորա. 11 իբբ. ուղիղ ընդ ելութիւն նորա 12 իբբ. Ապարէն զորս ծագր ասնիցեն՝ ծագր ասնէ. իսկ սոյց 13 իբբ. բարձրանար յիմարաց անարգութիւն է 14 իբբ. խրատ բարի տամ 15 իբբ. հօր իմոյ, սիրելի եւ միամտ 16 իբբ. Ուսուցանէր նա զիս եւ ստէր. 17 իբբ. իմ 18 իբբ. ստացուածս 19 իբբ. Մեծարեա զնա 20 իբբ. փառաւորեացէ զքեզ. եթէ զիրկս արկցես նմա.

քում պսակ չնորհաց . եւ պսակուն
 10 փափկութեան վերակացու լիցի քեզ :
 11 Լուր , որդեակ , եւ ընկալ զբանս իմ ,
 եւ բազմացին ամբ կենաց քոյ . ¹եւ
 յաճախեսցին ճանապարհք կենաց քոյ :
 12 Զճանապարհս իմատութեանս ուսուցա-
 նեմ քեզ , խելամուս անեմ գքեզ ու-
 13 ղիզ շաւղաց : Զի եթէ գնացես՝ ոչ խա-
 փանեցին գնացք քո , եւ եթէ ընթա-
 14 նացես՝ ոչ լատասակեսցես : Բուռն հար
 զիրատուէ իմմէ՝ եւ մի՛ թողուցուս ,
 15 այլ պահա զնա անձին քում ի կեանս :
 16 Ի ճանապարհս ամպարչաց մի՛ կը-
 թայցես , եւ մի՛ նախանձիցես ընդ ճա-
 17 նապարհս անորինաց . եւ ի սեղուջ ուր
 ընակիցեն՝ ընդ այն մի՛ անյանիցես ,
 18 խոտորեա ի նոցանէ , եւ խորչեաց ան-
 19 տի : Զի ոչ ննջեն , եթէ ոչ չար գործի-
 20 ցին . բարձեալ է քուն նոցա՝ ²եւ ոչ
 21 ննջեն .՝ Որք ուտեն զկերակուրս ամ-
 22 պարչաութեանս , եւ զկնեաւ անորնու-
 23 թեանս արբենանս : Ծանապարհք արդա-
 24 րոց իբրեւ զլոյս ծագեն , առաջնորդեն
 25 եւ լուսաւորեն , մինչեւ տիւն լուսաւո-
 26 րեացէ : Ծանապարհք ամպարչաց խա-
 27 ւարինք , եւ ոչ զիտեն զխորդ գայթակիցին :
 28 Որդեակ , իմոյ իմատութեանս անսա ,
 29 եւ իմոց բանից մատո զունկն քո . ³Զի
 մի՛ պակասեցին աղբււրք քո՝ պահես
 30 գնտա ի ստիկ քում . Բանիք կեանք են
 31 որոց գտանեն գնտա , եւ ամենայն մեղ-
 32 ւոյ՝ բժշկութիւն : Ամենայն պահպանու-
 33 թեամբ պահես գտիրտ քո , զի ի սոցա-
 34 նէ են կըք կենաց : Ի բաց արա ի քէն
 35 զբերան կամակոր , եւ զշրթունս անի-
 36 բաւս մերժեա իքէն : Աչք քո ուղիղ
 37 հայեցին , եւ արտեւանունք քո արդար
 38 անխարկեացին : Զչաւիղ ուղիղս արաս-
 39 ցես ոտից քոց , եւ զճանապարհս քո
 40 ուղղեցես : Մի՛ խոտորիցես յաջ եւ մի՛
 41 յահեակ , զարձո զոտն քո ի ճանապար-
 42 ճէ չարէ : ⁴Զի զճանապարհս որ յաջմէ
 43 են՝ գիտէ Աստուած , թեւր են ճանա-
 44 պարհք՝ որ ի ձախմէ են . այլ ինքն ուղիղ
 45 արասցէ զչաւիղս քո , եւ զճանապարհս
 46 քո խաղաղութեամբ յատաջեցուցէ :՝

Գ. Ե

1 Որդեակ , իմոյ իմատութեանս անսա ,
 2 եւ իմոց բանից մատո զունկն քո , Զի

պահեսցես ⁵զխորհուրդս բարեաց . զի-
 մատութիւն չրթանց իմոց պատուի-
 3 րեմ քեզ , մի՛ հայրք ընդ կլին չար .՝ Զի
 մեղք կաթէ ի չրթանց կնաջ պատնկի ,
 4 որ առ ժամանակ մի պարտք գրիմս
 5 քոն , Բայց յետոյ դառնազոյն եւս գտանի
 6 քան զլիկի , եւ սրեալ առաւել քան
 7 գտերերկապրի : ⁷Լասն զի ոտք անդգա-
 մի ի ջուցանեն գմերձաւորս նորա մա-
 8 նա հանդերձ ի գժոխս , եւ հետք նորա
 9 չեն հատատուն : Զի ի ճանապարհս կե-
 10 նաց ոչ գնան , զեկիս են ճանապարհք
 11 նորա՝ եւ ոչ յայանիք : Արդ , որդեակ ,
 12 լուր լինձ , եւ մի՛ ապախտ ստանի զբանս
 13 իմ , Հետի արա ի նմանէ զճանապարհս
 14 քո , եւ մի՛ մերձենար ի դրունս տան
 15 նորա : Զի մի՛ մատնեացես օտարոց
 16 զկեանս քո , եւ ⁹զստացուածս քո ա-
 17 նոյորմոյ : Զի մի՛ լցցին օտարք ի զօ-
 18 րութենէ քումմէ , եւ մի՛ վատապէք քո
 19 ի սուռնս այլոց մատնիցեն : Եւ զըջաս-
 20 ցիս յետոյ՝ յորժամ մեռիցին անդամք
 21 մարմնոյ քո . եւ ասոյցես թէ Զիարդ
 22 սանցի զկրատ , եւ ի յանդիմանութեանց
 23 խոտորեցաւ սիրտ իմ : Ոչ լսէի ձայնի
 24 խրատաւոր իմոյ , եւ ուսուցչի իմոյ ոչ
 25 մատուցանէի զունկն իմ : Սակաւիկ մեւս
 26 եւս եւ կեղեւ էի ի մէջ ամենայն չա-
 27 րեաց , ի մէջ կեկեղեցուոյ եւ ժողովրդեանս
 28 Արք չուր ի քոց ամանոց , եւ ի քոց
 29 ջրհորոց աղբւրաց : ¹⁰Եւ իսեցեն քեզ ջուրք
 30 քո ի քումմէ աղբերէ , եւ ի քո հրապա-
 31 ղակս գնացեն ջուրք քո :՝ Եկիցին քեզ
 32 միայնոյ լինել , եւ մի՛ ոք օտար հա-
 33 ղորպեացէ քեզ : Աղբււր ջրոյ քո ե-
 34 ղիցի ¹¹քեզ առանձինն , եւ ուրախ լի-
 35 նիջիր ընդ կնոջ մանկուկեանս քո : Եզն
 36 սիրոյ եւ ¹²յաւանակ քոց շնորհաց թօսեսցի
 37 ընդ քեզ , եւ ի քո իմատութիւնս համա-
 38 րեացի եւ ընդ քեզ կիցի յամենայն ժամ .
 39 զի եթէ՝՝ զնորա սիրոյն գայցես ¹³բազ-
 40 մապատիկ կելցես :՝ Մի՛ յաճախեր առ
 41 օտարս , եւ մի՛ փարիւր ի կիրկս՝ որ ոչ

⁵ Եբր. զգտութիւն , եւ զխոտութեան զգուշացին շրթունք քո ⁶ Եբր. եւ կոկուղ են քան զձէթ քիմք նորա ⁷ Եբր. Ոտք նորա իտանեն ի մահ : ի գժոխս հետք նորա ժամանեն : (6) Զի մի՛ կընեացես զճանապարհ կենաց , չեն հաստատուն ճանապարհք նորա եւ չիցես կարող գիտել զնոսա ⁸ Եբր. զփառս ⁹ Եբր. զամս ¹⁰ Եբր. Հոսեացեն , Աճ , հոսեացեն քո արտաքս , որպէս վտակք ջուրցի հրապարակս : ¹¹ Եբր. օրհնեալ ¹² Եբր. այծեամն շնորհաց , ստիք նորա յագեցուցեն զքեզ յամենայն ժամ : ¹³ Եբր. հանապաղ

¹ Եբր. պահեմ ² Եբր. գայթակիցիցես ³ Եբր. եթէ ոչ կորուսցեն զքեզ ⁴ Եբր. Մի՛ հեռացին յաչաց քոց

21 քո իցեն : Զի առաջի աչաց ¹Աստուծոյ
 են ճանապարհք տան , եւ յամենայն չա-
 22 շիզս նորս զիտէ : Մնօրէնութիւնք որ-
 ասն զայր , եւ ի տուունս մեզաց իւրոց
 23 չազի իւրաքանչիւր ոք : Մեռանի նա
²ընդ անիրատս՝ վասն անիրատութեան,
 եւ ի բազմութենէ ³կենաց իւրոց զրկե-
 յաւ , եւ կորեաւ վասն անզգամութեան՝ :

ԳԼ Զ

1 Արդեակ , եթէ լինիցիս երաշխաւոր բա-
 րեկամի քու՛մ , մասնեցիւր զանձն քո
 2 ՚թշնամուոյ , Զի որոգայթ բուռն են առն
 չրթուք իւր , եւ բմբանի բանիւ բե-
 3 բանոց իւրոց : Արդ արտ , որդեակ , զոր
 ինչ ես պատուիրեմ՝ քեզ՝ եւ կեցցես ,
 զի անկար ի ձեռս ²չարաց վասն՝ բա-
 րեկամի քո . ⁵արդ սնդիս եւ մի՛ լքա-
 նիր , յորգորեա եւ զբարեկամն զոր ա-
 4 սեր յերաշխի՛ս : Մի՛ տար քուն աչաց ,
 5 եւ մի՛ նինջ արտեւանաց քոց . Զի սպ-
 րեսցիս որպէս զպծեամն ի հաղորդ , եւ
 իբրեւ զհաւ ի ծուղակաց :
 6 Եթ՛ թա մըջլունն , ո՛վ վաս , եւ նա-
 խանձեաց ընդ ճանապարհս նորս , եւ
 7 լեր իմաստնադոյն ²եւս քան զնա՛ : Զի
 նորս ոչ զոյ ⁶հողագործութիւն եւ ոչ
 8 հարկագիր , եւ ոչ ընդ տերամբք է , եւ
 պատրաստէ ամարանի զկերակուր , եւ
 բազում համբարս զնէ ի հունձս : ²Կամ
 եթ՛ թա մեղուն եւ ուսիր զիարդ զոր-
 Ծօն է , եւ գործ նորս որպէս պարկեշ-
 ատութեամբ գործի . զորոյ վլատտակն
 թագաւորք եւ անտնիք ի թշկութիւն
 մատուցանեն . ցանկալի է ամենեցուն
 եւ մեծարոյ . զի թէպէտ եւ տկար է
 զօրութեամբ , սլատեւաց զիմաստու-
 9 թիւն՝ եւ յարկեցաւ՝՝ Մինչեւ յե՛րր
 յորայցսեակ կես , ո՛վ վաս , կամ ե՛րր ի
 10 քնոյ զարթիկցես : Փոքր մի ննջիցես ,
²փոքր մի նտօրիցս ,՝՝ փոքր մի նիրճի-
 ցես , փոքր մի հանզուցանիցես զձեռն
 11 քո ի վերայ լանջաց ⁷քոց , Ապա այնու-
 հետեւ հասանիցէ ի վերայ քո իբրեւ
²զչար ուղեւոր անանկութիւն , եւ կա-
 րօտութիւն իբրեւ ⁸զմիր սուրհանմակ :
 Ապա եթէ անզամեղալ լինիցիս , հասա-
 նիցէ իբրեւ զագրեւր ամառն քո , եւ

կարօտութիւն իբրեւ այր մի չար ինք-
 նահարած լինիցի :
 12 Այր անօրէն եւ անզգամ զնոյ զճանա-
 13 պարնս թեւս . Քանզի նոյն ինքն աւ-
 նարկէ տկամբ , եւ նշանակէ ոտամբ ,
 եւ ուսուցանէ նշանացի մատամբք :
 14 Սիրտ խոտորեալ նիւթէ զչարիս . յամե-
 նայն ժամանակի ⁹այնպիսին խռովու-
 15 թիւնս առնէ քաղաքի՛ս : Եւ վասն այնորիկ
 յանկարծակի հասցէ նմա կորուստ իւր ,
 հաշումեւ մաշումնառանց բշկութեան :
 16 ¹⁰Զի ինչոյ ընդ ամենայն զոր ատեայ
 Տէր , եւ խորտակի վասն պղծութեան
 17 անձին իւրոյ .՝՝ Աչք թշնամանողի , լե-
 զու անիրու , ձեռք որ հեղուն զարիւն
 18 արգար , Սիրտ որ նիւթէ զխորհուրդս
 չարս , եւ սոք որ փութեմն գործել զչա-
 19 րիս՝ ²սատակեացին : Բորբոքէ զստու-
 թիւն վկայ անիրու , եւ արկանէ զրգոու-
 թիւն ի մէջ եղբարց :
 20 Արդեակ , պահեա զօրէնս հօր քո , եւ
 21 մի՛ մերժեր զխրատս մօր քո : Ընկալ զնու-
 ստ յանձին ²եւ ի գլուխ՝՝ քո հանապազ ,
 եւ արկ իբրեւ զմանեակ ի պարանոց քո :
 22 Յորժամ գնացես՝ ¹¹ընդ քեզ տարջիր ,
 եւ ընդ քեզ եղիցի .՝՝ յորժամ ննջիցես՝
 պահեսցէ զքեզ , եւ յորժամ յաննիցես՝
 23 խօսակից իցէ քեզ : Զի ճրայ է պա-
 տուիրան ¹²օրինացս , լոյս՝՝ եւ ճանապարհ
 կենաց՝ յանդիմանութիւն եւ խրատ ,
 24 Պահել զքեզ ¹³յառնակին կնոջէ , եւ ի
 25 չարախօսութեան՝՝ օտար լիզուէի : Ուր-
 դեակ , մի՛ յաղթեսցէ քեզ ցանկութիւն
 գեղոյ , ²եւ մի՛ բմբանեսցիս այօք քոյք .՝՝
 եւ մի՛ յափշտակիցիս արտեւանամբք
 26 նորս : Զի ¹⁴ղինք կնոջ պտունկի՛ որչափ՝՝
 նկանակի միտջ հայել . քանզի կին չար՝
 զարանց պատուականաց զհօրիս որտայ :
 27 Ծրարիցէ՛ ոք հաւր ի գոզ , եւ զհանդերձն
 28 ոչ ալիցի . Կամ զնոյցէ՛ ոք ի վերայ
 կայծականց հրոյ , եւ զոտս իւր սխար-
 29 չիցէ : Նոյնպէս եւ որ մտանէ առ առ-
 նակին՝՝ ²ստանց պատմի ոչ լիցի , եւ՝՝
 ոչ արդարացի ամենայն որ մերձենայ
 30 առ նա : ¹⁵Ոչ ինչ են զպրմանք եթէ
 ըմբանեսցի ոք ի գողութեան .՝՝ գողա-

¹ Եբր. Տեառն ² Յեբր. դ-լ-տ-է ³ Եբր. անմտութեան
 իւրոց մոլորեցի ⁴ Եբր. օտարի ⁵ Եբր. երդ , խո-
 նարհեաց , աղաչեա զբարեկամ քո ⁶ Եբր. իշխանի
⁷ Եբր. քոց ի ննջել ⁸ Եբր. զայր սպառնալէն :

⁹ Եբր. հոտի չարիս , յարուցանէ կռիւս ¹⁰ Եբր.
 վեց են զորս ստեայ Տէր , եւ եւթն գաղջանք
 անձիննորս . ¹¹ Եբր. առաջնորդեսցէ քեզ ¹² Եբր.
 եւ օրէնք լոյս , ¹³ Եբր. ի կնոջէ չարէ , եւ ի
 փաղարչանոց ¹⁴ Եբր. յաղագս կնոջ պտունկի՛
 կարօտի տար ¹⁵ Եբր. Ոչ քամահեն զգող որ

նայ զի լղուսցէ զանձն իւր քաղ-
 31 ցեալ . Ապա եթէ ըմբռնեսցի , եւ ինպո-
 32 տուեալ՝ ասորեցոցանէ զանձն” : Իսկ
 որ չնայ ²առ պակասութեան մասց” ,
 33 կորուստ անձին իւրում ստանայ , Յաւս
 եւ անորքանս կրէ , եւ նախաբնիւն
 34 ըս մի՛ կորիցեն յաւիտեան : Լի է նա-
 խանձու սրտատութիւնս անն նորա , եւ
 35 ոչ ինայցեայ յաւուր ³դատաստանի . Ոչ
 փոխանակեցէ ևս ոչ ընդ միոյ իրիք
 փրկանաց զթշնամութիւն , եւ ոչ վճա-
 րիցի” բազում կաշառօք :

ԳԼ Է

1 Որբեակ , պահեա զրանս իմ , եւ զպա-
 տուիրանս իմ ծածկեա յանձին քում :
 2 Որբեակ , պատուեա զՏէր եւ զօրա-
 ցիր , եւ բայ ի նմանէ յայ ումեքէ մի՛
 2 երկնչիր : Որբեակ , պահեա զպատուի-
 րանս իմ եւ կեցցեա , եւ զրանս իմ իր-
 3 բեւ զբիր աչաց : Յեռ դնտա ընդ մա-
 տունս քո , եւ զբեա յընդարձակութիւն
 4 սրտի քո : Ասա զիմաստութիւն քոյր
 քեզ լինել , եւ զհանձար արա քեզ ծա-
 5 նօթ , Ձի պահեսցէ զքեզ ի կնովէ օ-
 տարէ ⁴եւ ի չարէ” , յորժամ բանիւք զքեզ
 6 ի պատրանս արկանիցէ : Ի պատուհանից
 տան ⁵իւրոյ ի հրապարակս կարկառեալ ,
 7 Ձոր սեռանիցէ” յանմիտ մանկանոյ ,
 8 զպակասածինս յերիտասարգաց , Որ
 անցանիցէ ընդ հրապարակս առ անկեամբ
 9 գնայից տան նորա , Եւ խօսիցի ընդ
 խաւար երեկոյնս , յորժամ օգորակալ ի
 10 մթոց գիշերոյն իցեն . Եւ կինս ընդ ա-
 ռաջ լինի նմա պտուկութեան կերպա-
 րանօք , ⁶որ յիմարեցուցանէ զմիտս եւ
 11 ըրտասարդալ՝ Սրարբեալ” եւ պակշո-
 տեալ , ի տանս ոչ զաղարեն ոսր նորա .
 12 Ձի ժամանակ ինչ արտաքոյ յածի , եւ
 ժամանակ ինչ ի հրապարակս առ ամեւ
 13 նայն անկեան դարձանակալ լինի : Ապա
 բուռն հարեալ համբուրեալ զնա , եւ
 14 լրբենի երևօք ասէ զնա , ⁷Ուխաք խա-
 զազութեանս են ինձ , այսօր հասուցա-
 15 նեմ՝ ⁸զազօթս իմ . Ամին իրի իակ կլի
 ընդ առաջ քո . ցանկացեալ երեսայ քոյ :

1 Եբբ. տացէ 2 Եբբ. պակասէ մտօք 3 Եբբ. վրէժ-
 ինդրութեանս . (35) Ոչ առնուցու ակն եւ ոչ
 միոյ իրիք փրկանաց . եւ ոչ հաճեսցի 4 3 Եբբ.
 4-1-տ 5 Եբբ. իմոյ ընդ վանդակ իմ հայեցալ .
 (7) Եւ անօր 6 Եբբ. նենգաւ որ սրտիւ . (11)
 Սրարբեալ 7 Եբբ. Ձօճք 8 Եբբ. զուխա

16 զտի զքեզ : Երբդատա պնդեցի զգա-
 նոյս իմ , պատասալիր Եղիպտացուք
 17 զարգարեցի . Քրքմացանս պատրաստեցի
 զանկրպինս իմ , եւ գառն իմ կինամո-
 18 մով ինկեցի : Եկ եւ վարկեսցուք սի-
 19 րով մինչեւ յառաւօտն , եկ եւ խաղաս-
 20 ցուք ցանկութեամբ . Ձի ոչ է այր իմ ի
 տան , այլ զնայեալ է ճանապարհ հեօի ,
 21 Ձքստկն արծաթոյ ի ձեռին իւրում ա-
 սեալ , յետ բազում աւուրց թէ ուրեք
 22 զայցե ի առն իւր . Եւ նորեցոյց զնա
 23 բազում բանիւք , եւ ինզգիւք չրթմանց
 24 իւրոց վարանեաց զնա : Եւ նա զնայ
 զկնի նորա ⁹յիմարեալ՝ իրբեւ զարջառ
 ի սպանուին , եւ իրբեւ ¹⁰զչուսն տուամբ ,
 25 կամ իրբեւ զեղջիւրու հարեալ նետիւ-
 ընդ լերդակղզին” , եւ փութայ իրբեւ
 զհաւ ի ծօղակս , եւ ոչ գիտէ լեթէ վլանս
 անձին կորսեանս ընթանալ :
 26 Այո , որբեակ , լուր ինձ , եւ անսա
 27 բանից բերանոյ իմոյ : Մի՛ խոտորեսցի
 սիրա քո ի ճանապարհս նորա , եւ մի՛ մո-
 28 լորեսցիս ի շաւիղս նորա : Ձի գրազուս
 տապաստ արկեալ է նորա խոցոտելով ,
 եւ ¹¹անթիւ են” սպանեալք ի նմանէ :
 29 Ճանապարհք զժոխոց են տունս նորա ,
 որ իջուցանեն ի շանմարանս մահու :

ԳԼ Ը

1 ¹²Անսն սյսորիկ զու պիմաստութիւն
 քարոզեցես , զի հանձար ձայնատու լիցի
 2 քեզ : Քանզի ի վերայ լերանց զլլաւորաց
 3 է , եւ ի մէջ շաւղաց հասեալ կայ . Եւ
 առ դրունս հորաց պատէ , եւ ի մուտս
 4 օրհնի : ¹³Ձեզ ազաչեմ , ով մարդիկ , եւ
 յաշխեմ զբարբառ իմ որդւոց մարդկան :
 5 Իմայարուք , ¹⁴անմեղք , զխորագիտու-
 թիւն . եւ ¹⁵անխրատք , զիք ի սիրտս
 6 ձկու : Ունին զիք ինձ , զի զպարկեշտս
 բարբառիմ , եւ բղխեմ ի չրթմանց իմոց
 7 զուզգութիւնս : Ձի զճմարտութիւն
 խոխոսցէ կոկորդ իմ , եւ պի՞ղծ են ա-
 8 ռաջի իմ չրթուք սուտք : Արգարու-
 թեամբ են ամենայն պատգամք բերա-
 նոյ իմոյ , եւ ոչ ինչ գոյ ի նոսա ծու-

9 Եբբ. վազվազակի 10 Եբբ. գառն ի պատու հոտ
 յիմարի . (23) Մինչեւ խոցեցէ նետ զիւրդ նորա
 11 Եբբ. հըօր էին 12 Եբբ. Ոչ սպաքէն իմաստու-
 թիւն աղաղակէ , եւ հանձար ձայնատու լինի . (2)
 Ի գլուխ բարձանց առ ճանապարհսու , ե ի մէջ
 շաւղաց հասեալ կայ . (3) Առ դրունս ի բերան
 քաղաքաց , ի մուտս դրանց գուէ , 13 Եբբ.
 սգէտք 14 Եբբ. անմեղք

9 Թիւն եւ ոչ Թիւրութիւն : Ամենայն ինչ
 ուղիղ է իմաստնոց , եւ յարմարեալ այ-
 10 նոցիկ ոչք գտանեն զգիտութիւն : Ըն-
 կարարութիւնս զիտարա՞ եւ մի՛ զարծաթ , եւ
 11 զգիտութիւնս քան զոսկի ընտիր : Լաւ է
 իմաստութիւնս քան զականա պատուա-
 կանս , եւ ամենայն ինչ պատուական չարժէ
 12 զնս : Ես իմաստութիւնս բնտկեցայ ի
 խորապիտութեանս . զխորհուրդս եւ զլի-
 13 առութիւնս կոչեցի յիս : Երկեւղ Տեառն
 ասեալ զանիրաւութիւնս , զթշնամանս
 եւ զնպարտութիւնս եւ զճանապարհս
 14 չարկեաց : Իմ է խորհուրդս եւ զգուշու-
 թիւնս , իմ է հանճարս եւ զօրութիւնս :
 15 Ինեւ թաղաւորք թաղաւորին , եւ հօրք
 16 զբնն զարդարութիւնս . Ինեւ մեծամեծք
 մեծանան , եւ յառնք ինեւ ունին զեր-
 17 կիր : Ես որ զիսն սիրեն՝ սիրեմ . եւ
 18 որ զիսն չսիրեն՝ զսցեն չտրոսն : Մե-
 ծութիւնս եւ վառք՝ իմ են , եւ ստա-
 ցուածքս յազմաց եւ արդարութիւնս :
 19 Լաւ է զիս ստանալ՝ քան զոսկի եւ գա-
 կանս պատուականս , եւ զարգիւնս իմ՝
 20 քան զարծաթ ընտիր : Ի ճանապարհս
 արդարութեանս գնամ , եւ ի մէջ յառ-
 21 յայ արդարութեանս չրթմի : Զի բաշ-
 խեցից սկրկեաց իմոց զմեծութիւնս , եւ
 զգանձս նոցա լղուցից բարութեամբ :
 22 Եթէ պատուեցից ձեզ զճանապարհորդ
 լինելոցն , եւ յիշեցուցից որ յախակ-
 22 նիցն համարեալ են , ՝ Տէր ստացաւ զիս
 ի սկիզբն ճանապարհաց իւրոց ՚ի պործս
 23 իւր : Յառաջ քան զյարտեանս հաս-
 տատեաց զիս , ի սկզբանէ յառաջ քան
 24 զերկիր ամենի : Նախ քան զանդունդս
 ՚ի դործել , նախ քան զըրկիս յարերաց
 25 չրոց : Յառաջ քան զլերինս հաստատել ,
 եւ յառաջ քան զամենայն բլուրս ծնաւ .
 26 զիս : Տէր արար զչէնս եւ զանչէնս եւ
 զեղերս բնակեալս ի ներքոյ երկնից :
 27 Մինչդեռ պատրաստէր զերկիրն ընդ
 նմա էի , եւ մինչ ՚զատուցանէր զթիւս
 28 իւր ի վերայ հողմոյ : Յորժամ զօրացու-
 ցանէր զամպս վերինս , եւ յորժամ հաս-
 տատունս գնէր զազբեւրս ի ներքոյ երկ-

29 նից , ի գնել ծովու զհաստատութիւն
 իւր , զի ջուրք մի՛ անցցեն ըստ սպին
 նորա , ի ժամանակի յորում հաստատուն
 30 գնէր զհիմունս երկրի , Ես էի առ նո-
 վաւ պատշաճեալ , ես էի որով ուրախ
 լինէր Տէր՝ հանապազ , եւ զնձայի ա-
 31 ռաջի նորա յամենայն ժամ : Յորժամ
 զուարճացեալ էր զտիեզերս բովանդա-
 կել , եւ ուրախ լինէի յորդիս մարդկանս :
 32 Արդ , որդեակ , լուր ինձ . եւ երանե-
 լիք են՝ որ զճանապարհս իմ պահեցեն :
 33 Լուարութք զիմաստութիւնս՝ եւ իմաս-
 տունք լերութք , եւ մի՛ պաշարիցիք :
 34 Երանելի է այր որ լուրիցէ ինձ , եւ մարդ
 որ ՚զճանապարհս իմ պահիցէ ,՝ սքնիցի
 առ զորունս իմ հանապազ , եւ պահիցէ
 35 զտեանս մտից իմոց : Զի չկրք իմ են ելք
 կենաց , եւ պատրաստին կամք իմ՝ ի
 36 Տեառնէ : Իսկ որ յիսն մեղանչին՝ ամ-
 պարչտեն յանձինս իւրեանց , եւ որք
 ատեանն զիս՝ սիրեն զմահ :

ԳԼ Թ

1 Իմաստութիւն չինեաց իւր տուն , եւ
 2 կանոնեաց սրենս եւթն : Զեն զզեկիս
 իւր , եւ խառնեաց ի խառնելիս զզինի
 իւր , եւ պատրաստեաց զսեզան իւր :
 3 Եւ առաքեաց ՚զժառանգս իւր , կոչել
 բարձր քարոզութեամբ ի խառնելիս իւր՝
 4 եւ առէ՝ , Որ ոք իցէ անզգամ , եկեացէ
 5 առ իս : Եւ ցպակասամիտանս ասէ , Ե-
 կայք կերայք զի հացէ իմմէ , եւ արբէք
 6 զզինի իմ զչոր ի խառնելիս ձեզ : Թողէք
 զանզգանութիւնս եւ կեցոյթք , ՚խնդրեցէք
 զիմաստութիւնս զի ապրեսձիք . եւ ուզ-
 զեցէք զիտութեամբ զճանճար , եւ ու-
 զիլ ճանապարհաւ իմացարութք զխրատ :
 7 Ար խրատէ զչարս՝ ապցէ անձին իւ-
 րում անարգանս , եւ որ յանդիմանէ
 8 զանուարիչտս՝ առեց զանձնս : Մի յան-
 դիմանիւր զչարս , զի մի՛ ստեպենս զբեղ .
 յանդիմանեալ զիմաստունն , եւ սիրեցէ
 զբեղ , ՚զանմիտն , եւ յաւելցէ ասել
 9 զբեղ : Տուր իմաստնոյն պատճառս , եւ
 իմաստնագոյնս եւս լիցի . տեղեկացո զար-

1 Եբբ. չարեաց , եւ զբերան կամակոր ասեամ :
 2 Եբբ. դասին 3 Եբբ. իշխանք , ամենայն գա-
 տաւորք երկրի 4 Եբբ. ինդրեն կանուխ՝ գտցեն
 զիս 5 Եբբ. ընտիրք 6 Յեբբ. գոլուտ 7 Եբբ.
 յառաջ քան զգործս իւր ի վաղուց 8 Եբբ.
 ձնեալ է իմ 9 Եբբ. Մինչդեռ արարեալ նորա
 զերկիր եւ զվայրս , եւ սկիզբն հողայ երկրի , 10 Եբբ.
 ձգէր ծիր ի վերայ երեսնաց անգնոց

11 Եբբ. առ նմա ճարտարագետ . եւ էի զուարճու-
 թիւնս նաւ 12 Եբբ. զուարճացեալ էի յաշխա հի,
 յերկրի նորա 13 Եբբ. մերժէք 14 Եբբ. որ զիս
 գտանիցէ , գտանիցէ զկեանս . եւ ստացի չնորհ
 15 Եբբ. զաղախնայս իւր կոչէ ի բարձրաւանդակս
 քաղաքի 16 Եբբ. գնացէք ընդ ճանապարհ
 17 Եբբ. զարատ նոցա

40 դարն , եւ յաւելցէ ¹ընդունել : Սկիզբն
 իմաստութեան՝ երկուզ Տեառն , եւ
²խորհուրդ սրբոյ՝ հանճար . իմանալ զօ-
 41 բէնս՝ մտայ առատայ է : Այսու օրինա-
 կաւ՝ բազում ժամանակս կեցցես , եւ
 12 յաւելցին քեզ ամբ կենաց : Արբեակ ,
 եթէ իմաստուն լինիցիս , անձին քում
 իցես ³եւ ընկերաց՝ , եւ եթէ անզգամ իցես՝
 միայն սերդեցես զչարիս : ³Որ հաստատի
 ի ստութիւն՝ այնպիսին զհազմս արածէ ,
 եւ նոյն հալածէ զթուշուհն թեւաորս .
 քանզի եթող զճանապարհս սղեղոյ իւ-
 րոյ , եւ ի շատ զայ անզոյ իւրոյ մոլորեալ
 է . գնաց ընդ անջրջին եւ ընդ անա-
 կանայ , եւ ընդ երկիր կարգապ ի ծա-
 րաւուտ , եւ ժողովէ ձեռք իւրովք
 զանպարտութիւն :
 13 Կին անզգամ ⁴եւ յանդուզն՝ կարօտ
 լիցի հացի , եւ որ ոչ գիտէ զամօթ ,
 14 նստաւ առ գրունս սան իւրոյ աթո-
 15 ռով յայտնապէս ի հրապարակս . Կոչէ
 զանցաւորս որ գնացին ուղիղ զճաւ-
 16 նապարհս իւրեանց , ⁵Որ ոք իցէ ի ձէնջ
 առաւել անմտագոյն՝ առ իս դարձ-
 ցի . եւ պակասամտաց հրաման տամ ,
 17 եւ ասեմ , Հաց զազանի մտպեւր կե-
 րիջիք , եւ ջուր գոգունի՝ ակործելով
 18 արբջիք : Եւ ոչ գիտէ եթէ ⁶երկրա-
 ծիրք առ նմա կորնչին , եւ ի թափս
 գծովոց հասաննն : Այլ դու ի լաց ու-
 սիր , եւ մի՛ յամեր ի սեղուջ նորա , եւ
 մի՛ հաստաւեր զակն քո ինա զի այնպէս
 անցցես ընդ ջուրն օտար , եւ անցանիցիս
 ընդ դեան օտարական . եւ ի ջրոյ օտարէ
 ի լաց լինիցիս , եւ յօտար ազբիւրէ մի՛
 ըմպիցիս . զի բազում ժամանակս
 կեցցես , եւ յաւելցին քեզ ամբ կենաց :
 Առակք Սողոմոնի
³Վան երկրորդ՝
 ԳԼ Ժ

4 ⁸Տնանկութիւնս զայր խոնարհեցուցանէ՝ ,
 5 ձեռք ժրող միծայրացանն : ⁹Արցի
 իւրատեալ՝ իմաստուն լիցի , եւ զանմիան
 ի ծառայութեան վարեացէ : Ապրեցաւ
 ի խորշակէ որպի իմաստուն , խորշակա-
 հար լինի ամարայնի որդի անօրէն :
 6 Օրհնութիւն Տեառն ի գրախս արգա-
 րոյ , զրերանս ամպարչտայ ծածկեսցէ
 7 սուր սարսամս : ⁸Յիշատակ արդարոյ
 գովութեամբ . անուն ամպարչտայ չիջ-
 8 ցի : Սիրս իմաստուն ընկալցի զպա-
 ստեիրանս , եւ զպին չրթամբք գայթակ-
 9 ղելով կործանեսցի : Որ զնայ միտմու-
 թեամբ՝ գնաց յուսով , իսկ որ թիւրէ
 10 զճանապարհս իւր՝ յայտնի լիցի : ¹⁰Որ
 ակնարկէ տկամբ նեղութեամբ՝ ժողո-
 վէ արանց զարամութիւն , որ յանգի-
 մանէ համարձակութեամբ՝ անէ զխա-
 11 զաղութիւն : ¹¹Ազբեր կենաց ¹¹Է ձեռին
 սրպարոյ , զրերան ամպարչտայ ծած-
 12 կեսցէ կարուտ : Ատկութիւնս գրգռէ
 զնակատակութիւն , եւ ¹²զամենակին որ
 13 ոչն հակառակին ծածկէ սէր : Որ ի
 չրթանց բլթէ զիմաստութիւն , իրբեւ
 14 զաւազանաւ հարկոնէ զայր անմիտ : ¹³Լ-
 մաստունք ծածկեն զիմաստութիւն ,
 բերան յանգիցելոյ մերձ է ի բեկումն :
 15 Ստացուածք մեծասանց՝ քաղաք ամուր ,
 բեկումն ամպարչտայ՝ աղքատութիւն :
 16 Գործք արդարոյ՝ կեանս առնեն , եւ
 17 սպուղք ամպարչտայ՝ մեղս : ¹³Ձճանա-
 պարհս կենաց պահէ Տէր . իւրատ ա-
 ռանց յանգիմանութեան մոլոր է :
 18 Ծածկեն զթնամութիւն չրթունք սր-
 գարք , իսկ որ ի վեր հաննն զբարձա-
 19 սանս՝ անզգամք են : Ի Շատարիսու-
 թիւնէ ոչ ապրեսցիս ի մեղաց , թէ ինտ-
 20 յես ի չրթունս՝ իմաստուն լինիս : Ար-
 ծայթ ընտիր է լեզու արգարոյ , սիրտ
 21 ամպարչտի նուագեսցի : Շրթունք սր-

¹ Եբր. զգիտութիւն ² Եբր. գիտութիւն Որբոյն՝
 հանճար : (11) Ենեւ ³ Եբր. պիտե ⁴ Եբր.
 կագեցող է . անմիտ է եւ ոչ գիտէ ինչ . ⁵ Եբր.
 Որ անզգամն իցէ՝ ⁶ Եբր. անց են երկրա-
 ծիրք , կտի մեռեալք . ի թափս գծովոց հրաւիր-
 եալք նորա : ⁷ Եբր. զցանկութիւն

⁸ Եբր. Աղքատ առնեն ձեռք ծուլութեան
⁹ Եբր. Որ ժողովէ ամարայնի՝ որդի հանճարեղ
 է , որ ննջէն ի հունձս է որդի որ յամթ
 տանէ : (6) Օրհնութիւնս ի գրախս արգարոյ ,
 իսկ բռնութիւն փակէ զբերան ամպարչտայ
¹⁰ Եբր. Ար ակնարկէ տկամբ՝ տայէ ցաւս , եւ ցփն
 չրթամբ կործանեսցի : ¹¹ Եբր. բերան ¹² Եբր.
 սէր ծածկէ զամենայն յանցանս : (13) Ի չրթունս
 հանճարեղին գտանի իմաստութիւն , իսկ թի-
 կանց պակասամանս՝ զաւազան : ¹³ Եբր. Լ-
 մաստապարհի կենաց է որ պահէ զբարտս , եւ որ
 եթող զյանդիմանութիւն՝ մոլոր է : (18) Որ
 ծածկեն զատկութիւն չրթունք ստութեան են

դարոյ ¹ճանաչեն զբարձունս, եւ ան-
 զգամբ ի կարօտութեան՝ սատակեցին :
 22 Օրհնութիւն Տեառն՝ ²ի գլուխս արդա-
 րոց . եւ՝ նոյն մեծացուցանէ, եւ ոչ եւս
 յաւելու տրտմութիւն ³ի սիրտ նորս :
 23 Միծաղելով գործէ անզգամ զչար, իսկ
 իմաստութիւնս առն նիւթէ զհանճար :
 24 Ըստ կորսանան չրջի ամպարիւնս, ցան-
 25 կութիւն արդարոց՝ ընդունելի է : Յան-
 ցանել մրկի եղծանի ամպարիւնս, իսկ
 արգարոյն ⁴խոյս տուեալ՝ կեցցէ յաւի-
 26 սանս՝ Որպէս ազօխ ատամանց վնաս-
 ասկար է եւ ծուխ աչաց, նոյնպէս ⁵եւ
 անօրէնութիւն սրոց վարին նովաւ :
 27 Երկեւզ Տեառն յաւելու յաւուրս, ամբ
 28 ամպարչտաց նուազեցցին : Յերկարի ար-
 դարոց ուրախութիւն, յոյս ամպարչտաց
 29 կորկցէ : Ամբութիւն սրբոց ⁶երկեւզ
 Տեառն, եւ բեկումնս այնոցիկ ոչք գործեն
 30 զչարս : Արդար՝ յաւիտեանս ոչ դադարեցէ,
 ամպարիւնք մի՛ ընակեցցին յերկրի :
 31 Բեւան արգարոյն ըզլիւէ զիմաստութիւնս,
 32 լեղու անիրաւի սատակեցի : Շրթունք
 7 արանց արգարոց ըզխնացին՝ զչնորսս,
 բերան ամպարչտաց ⁸կործանեցի :

ԳԼ. ԺԱ

1 Այլոք նենդութեանս պիղծ են առաջի
 Տեառն, կշիռ արդար ընդունելի է նմա :
 2 ⁹Յոր վայր մտանեն ընամանք, անց
 են եւ անարգանք . բերան խոնարհաց
 3 խոկայ զիմաստութիւնս՝ Կատարելու-
 թիւն ուղղոց առաջնորդեաց նոցա, եւ
 զայլակողութիւնս արհամարհողաց աւե-
 4 բեացէ զնոսա : Ոչ օգնեացին ինչք յա-
 ւուր բարկութեանս, այլ արգարութիւն
 փրկէ ի մահուանէ : ²Մեռաւ արգարն
 եւ եկող զըջումնս յոյժ . յանդուզն եւ
 ոսանհարութիւնամբ լինի կարուստ ամ-
 7 պարչտայս : Արգարութիւնս ամբժի ուղ-
 զէ զճանապարհս, եւ ¹⁰յամպարչտութիւնս
 6 անկանի անիրաււս Արգարութիւնս արանց

ուղղոց փրկէ զնոսա, ¹¹եւ անմտութեամբ
 7 կորնչին անօրէնք՝ : Ի վախճանի առն
¹²արգարոյ՝ ոչ կորնչի յոյս, բայց՝ պար-
 8 ծանք ամպարչտաց կորիցին : Արդար՝
 յորտողաց փրծանի, եւ փոխանակ նորս
 9 մասնի ամպարիւնս : Ի բերանս անօրե-
 նաց՝ սրտայթ ընկերաց, իմաստութիւն
 10 արգարոց յաջողեալ է : Ի բարութեան
 արգարոց յօրինեցաւ քաղաք, եւ ի կորս-
 տեան ամպարչտաց եղև ուրախութիւնս
 11 Յօրհնութեան ուղղոց բարձրացի քա-
 զաք, եւ բերանօք ամպարչտաց կոր-
 12 ծանեցցի : Արհամարէ՛ գընկերս այր
 պակասամիտ, այր իմաստուն զուռ-
 13 թիւն սրէ : Այր երկխօս՝ յայտնէ զխոր-
 հուրս ²յաանի, իսկ հաւատարիմն ող-
 14 ւով՝ ծածկէ զբրս : ¹³Որոց ոչ գոյ առաջ-
 նորդութիւն՝ թօթափին իրբու դաերեւ .
 փրկութիւն գոյ ի խորհուրդս բազումս :
 15 Անզգամ՝ չարիս գործէ յորժամ իսառ-
 նակիցի ընդ արգարոյ, եւ ատակ գրար-
 16 թառ զգուշութեանս : Կին շնորհակալ
 ըարձր օտնէ զփառս առն իւրոյ, եւ ա-
 թոռ անարգութեան՝ կլին որ ատակ զի-
 րաւաւնս : Ի մեծութենէ վատք կարօտ
 լինին, իսկ որ ժիրքն են՝ հաստաախն
 17 մեծութեամբս՝ Անձին իւրում գործէ
 թարի այր ոգորմած, կորուսանէ զմար-
 18 մին իւր այր անուորմ : Ամպարիչտ գոր-
 ծէ զգործս անիրաւութեանս . ¹⁴զաւակ
 19 արդարոց՝ վարձ ճշմարտութեան : ¹⁵Որ-
 գի արդար ծնանի ի կեանս . հալածանք
 20 ամպարչտաց ի մահ : Պիղծ են Տեառն՝
¹⁶ճանապարհք թեւ բք, եւ ընդունելի են
 նմա ամենայն ամբիժք ճանապարհաւ :
 21 ¹⁷Որ ձեաներէց լինի տարապարտուց, ա-
 սանց պատժի ոչ լիցի . իսկ որ սերմա-
 նէ զարգարութիւնս, ընկայցի վարձ հա-
 22 ւատարիմ : Իրբու զինչ սակի ի քիթ
 խոզի, այնպէս կնոջ չարաբարոյի զե-
 23 զեցկութիւն : Յանկութիւն արգարոց

¹Եբր. արածեն զբազումս, եւ անզգամբ ի կորո-
 տութեան հանճարոյ ²ՅԵբր. պ-ի-ւ-է ³Եբր.
 ընդ նմա : (23) Իրբու զուարճութիւն է անզ-
 գամի շարտգործութիւն, իսկ առն հանճարեցի՝
 իմաստութիւն : (24) Երկեւզ ամպարչտի՝ նոյն
 եկեցէ նմա, իսկ ցանկութիւն արգարոց տացի :
⁴Եբր. հինն յաւիտեան է ⁵Եբր. ձոյլ սրոց ա-
 սաբեն զնա ⁶Եբր. ճանապարհ ⁷Եբր. ար-
 գարոց գիտեն ⁸Եբր. նենդութիւն ⁹Եբր.
 վայր ամբարտաւանութիւն, գան եւ անոր-
 գանք : իսկ ընդ խոնարհս է իմաստութիւն :
¹⁰Եբր. յամպարչտութիւն իւր

¹¹Եբր. իսկ անօրէնք ըմբռնին ի ցանկութեան կամ ի
 չարութեան իւրեանց ¹²Եբր. չարի, կորնչի յոյս, եւ
¹³Եբր. Առ ի չզոյէ առաջնորդութեան՝ կործանի
 ժողովաբո, իսկ փրկութիւնն՝ ի բազմութեան
 խորհրդակամաց : (15) Տուժելով տուժեացի որ
 երաշխաւ որ լինի օտարի . որ առնէ զերաշխիս՝ հցէ
 յապահափն : (16) Կին շնորհալի ստամոյ փոռս, եւ
 հզօբ սասացին մեծութիւնս : ¹⁴Եբր. որ սերմանէ
 զարգարութիւն՝ առցէ ¹⁵Եբր. Այսպէս արգա-
 րութիւն ի կեանս, եւ որ զՏեա երթայ շարին՝ ի
 մահ իւր : ¹⁶Եբր. որ թեւ բք են արտիւ ¹⁷Եբր.
 Ամպարիւնք Բեղեթձեռն ի ձեռն՝ առանց պատ-
 ժի ոչ մնան, իսկ զաւակ արգարոց ապրեցի :

ամենայն բարութեամբ, յոյս ամպարչտաց
 24 ¹Կորինցէ : Են որ ²զիւրեանց սերմաննն՝
 եւ բազմապատիկ աննն, եւ են՝ որ
³յանիրաւութենէ ժողովն՝ եւ կարօտաւ
 25 նան : Ամենայն անձն օրհնեալ՝ ⁴պար-
 զամբա է, եւ այր բարկացօլ՝ տղեղ է
 26 կերպարանօք : Ար խնայէ ի ցորեան՝
 լքցէ զնա օտարաց, եւ որ ճշդէ զցու-
 27 նութիւն ի գլուխ սխտղաց : Այր նիւթէ
 զբալիս՝ խնդրէ զչնորն բարութեան,
 28 իսկ որ խնդրէ զչար՝ հասցէ նմա : Ար
 յուսայ ի մեծութիւն ⁵կործանեացի . իսկ
 որ վերակայու լիցի արգարօց՝ նա ծաւ-
 29 վեացէ : Ար ոչ զայցէ զատմը իւրով՝,
 նա զհոգմս ժառանգեացէ . եւ ծառաւ-
 30 յեցէ անմիան իմաստնայն : Ի պողոյ
 արգարութեան բուսանի ծառ կենաց,
⁶բարձցին սարամամ անձինք անօրինայր,
 31 եթէ արգարն հաղիւ կեցցէ՝, իսկ մե-
 զաւորն եւ ամպարիչտն ո՛ր զտանիցին :

ԳԼ . ԺԲ

1 Ար սիրէ զխրատ՝ սիրէ զիմաստութիւն,
 եւ որ ատեկոյ գյանդիմանութիւն՝ ան-
 2 միտ է : ⁷Լաւ է որ՝ զամնէ շնորհն ի
 Տեառնէ, իսկ որ անօրէն ⁸կարկեսցի :
 3 Ոչ յաջողեացի մարդոյ յանօրէնութենէ,
 4 արմատք արգարոյ ոչ հասցին : Կին
 յրազուել՝ պատի է անն իւրոյ . որպէս
⁹որպն՝ փայտի վնասակար է, նոյնպէս
 5 կորուսանէ զայր կին չարագործ՝ : Խոր-
 չուրդք արգարոյ իրաւունք, ¹⁰առաջ-
 նորդք են ամպարիչտայ նենդութեանց :
 6 Բերանք ամպարչտայ նենդաւորք,՝ բե-
 7 բան ուզողք փրկեացէ զնոսա : Յոր կողմ
 եւ զարձցի ամպարիչտն՝ եզմանի, տունք
 8 արգարոյ յերկարեացին : ¹¹Բերան իմաստ-
 նոյ զովի ի մարդկանէ՝, իսկ խօթա-
 9 սիրան արճամարհեացի : Լաւ է մարդոյ
¹²խոնարհութեամբ ծառայիլ անձին՝, քան

անձին չուք եզեալ՝ եւ հաց մուրանայ-
 10 ցէ : Արգար ողորմի անանոյ իւրում,
 11 աղիւր ամպարչտայ անողորմ են : Ար
 գարծէ զերկիր իւր՝ յազեացի հացիւ, իսկ
 որ զհետ երթման զնանրութեան՝ պա-
 կասամիտք են : ¹³Ար ախորժէ զզինեաց
 ցիկերանս, թողցէ ի բնակութիւնս իւր
 12 զանարգանս՝ Տանկութիւնք ամպարըչ-
 տայ՝ ¹⁴չար են, արմատք բարեպաշտաց
 13 հոտատառւնք՝ են : Վասն վնասու չրթանց
 անկանի յորոզայթ մեպուղն, եւ սր-
 զարն զերծանի ¹⁵ի նմանէ : Քաղցրահալ-
 եացն զթութիւնս զատնէ . որ պատանէ
 14 ի գլուխն՝ նեղէ զողիս՝ : Ի պաղոյ բերա-
 նոյ անն՝ լցցի անձն իւր բարութեամբ,
 հատուցումն ¹⁶չրթանց իւրոց հատուցի
 15 նմա : Ընտապարքք անմայն՝ ուղիղ
 թուին առաջի նոցա . ունիկիր լինի
 16 իրատու իմաստունն, Իսկ անմիան առ-
 օրին յայանէ զբարկութիւն իւր . թա-
 քուցանէ զանարգանս իւր այր խորա-
 17 գէտ : ¹⁷Եւ զյայտնի հաւատս պատմէ ար-
 18 զար՝ . վկայ անօրինաց նենդաւոր է : Են՝
 որ բանիւք իւրեանց խոցեն որպէս սրով,
 19 բոց լեզուք իմաստնոց բձկենն Շրթութեք
 ճշմարիտք ¹⁸հատատանն զվկայութիւն,
 վկայ վաղվաղուկ ունի՝ լեղու անիրաւ :
 20 Ենեպութիւնս կայ ի սրախ չարամիթի,
 իսկ սր կամին զխաղաղութիւն՝ ուրախ
 21 լիցին : Ոչ ¹⁹է հաճոյ՝ արգարոյ եւ ոչ մի-
 ինչ անիրաւ, իսկ ամպարիչտք լցցին
 22 չարութեամբ : Պիղծ են առաջի Տեառն
 չրթունք սուաք, իսկ որ ասնէ զհա-
 23 լաստ՝ ընդառնելի է նմա : Այր իմաս-
 տանն ²⁰աթոռ հանճարոյ, սիրա անպա-
 24 մաց պատանհեացէ նզովից : Չեան ընտ-
 րիւց զիւրաւ յաղթեացէ . նենդաւորք
 25 մտանեացին ի յափշտակութիւն : Բան
 անկ խոովեցուցանէ զսիրա անն ար-
 զարոյ՝, աւետիք բարեաց՝ ուրախ սու-
 26 նեն զնա : ²¹Արգարն իրաւախոն սիրէ

¹Կտ, բարկութիւն ²Եբբ. սփռն ³Եբբ. ինա-
 յեն զարծանն ⁴Եբբ. պարբեացի, եւ որ
 ուղղեն ինքն եւս օտոգեացի : (26) Ար ինայէ ի
 ցորեան ⁵Եբբ. իւր կործանեացի, իսկ իրբեւ
 զտերեւ արգարք բողբօցեացն : (29) Արնեղէ
 զտուն իւր ⁶Եբբ. եւ որ շահի զոգիս՝ եմաստուն
 է : (31) Ահա արգարն կրէ պատուհաս յերկրի
⁷Եբբ. Այր բարի ⁸Եբբ. զատեացի յանդաւոր
⁹Եբբ. փաստութիւն յսկզբս նորս է որ յատթ
 ստենն զնա ¹⁰Եբբ. խոկու մե ամպարչտայնե-
 դութիւն : (6) Բանք ամպարչտաց զարանք են
 արեանս իսկ ¹¹Եբբ. Լատ իմաստութեան իւրում
 գովի այր ¹²Եբբ. լինել խոնարհ եւ ունել ծառայ

¹³Եբբ. պիտե ¹⁴Եբբ. աւարչարաց են, արմատք
 բարեպաշտաց պաղատու ¹⁵Եբբ. յանձնութեան
¹⁶Եբբ. ձեռաց ¹⁷Եբբ. Ար խօսի զճշմարտութեան՝
 պատմէ զարգարութիւն ¹⁸Եբբ. հաստա-
 տեացին ի սպառ . իսկ վաղցիեան մի՝ ¹⁹Եբբ.
 մերձենոյ ²⁰Եբբ. իմքուցանէ զգիտութիւն .
 իսկ սիրտանդամաց պատմեաց զանմտութիւն :
 (24) Չեան մրաց իշխեացէ, իսկ որ ծայրն է՝ լիցի
 հարկատու : (25) Հողք ի սրտի առն կորայուցէ
 զնա, իսկ ²¹Եբբ. Գեր ի վերայ է քան զըն-
 կեր իւր (Կտ, Առաջնորդէ բնկեր իւրում) ար-
 զարն :

զանձն . խորհուրդք ամպարչտաց մեղ-
մեխք են : Չմեղաւորս հպածեն չարիք ,
արդարոց հասցեն թարութիւնք :¹ Ճա-
նապարհք ամպարչտայ մոլորեցուցեն
27 գնտա : ¹Ոչ պատահեցէ որս նենպա-
ւորի . ստացուածք պատուական՝ այր
28 սուրբ եւ առասա՝ ի ճանապարհս ար-
գարութեան կեանք , ²ճանապարհք ու-
խակալաց մահ՝ :

ԳԼ . ԺԳ

1 Որդի խորագէտ հնազանդ հօր , ³որդի
2 անհնազանդ՝ ի կորուստ եղիցի : Ի պաղոյ
արդարութեան կերիցէ առստ , անձինք
անօրինաց սասակեցցին տարածամ :
3 Որ խնայէ ի թերան իւր՝ պահէ զանձն ,
իսկ որ յանդուզն է չրթամբք՝ խոտլէ
4 զանձն իւր : ⁴Ի կարօտութեան է ամե-
նայն վաս , ձեռք ժրաց ի դարմանա :
5 Զբան անիրաւ ստեղ պարպար . իսկ ամ-
պարիչան ⁵ամաչէ , եւ ոչ գացէ համար-
6 ձակութիւն : Արդարութիւն պահէ զան-
մեղս ճանապարհաւ , զամպարիչտս ան-
7 զգամեցուցանեն մեղք : Են՝ որ մեծա-
ցուցանեն զանձինս՝ եւ ոչ ինչ ունին ,
եւ են՝ որ խնարհեցուցանեն զանձինս՝
8 եւ լինեն մեծութեամբ յազմաւ : Փրկանք
անձին մարդոյ՝ մեծութիւն իւր , իսկ
անանկն ոչ հանդարտէ պատուհասի :
9 Լոյս արդարոց՝ յամենայն ժամ՝ , լոյս
ամպարչտաց՝ չիջցի : ⁷Անձինք նենդա-
ւորք՝ մոլորեցցին ի մեղս , այլ արդարք
10 զթնացին եւ ողորմեցցին : Անզգամ
թնամանօք գործէ զչարիս՝ , իսկ որ ի-
րաւախոճքն են յանձինս՝ իմաստունք
11 են : Մեծութիւն խոկեալ անիրաւու-
թեամբ՝ պակասեցէ , իսկ որ ⁸աստուած-
12 պաշտութեամբ ժողովէ՝ թազմացցի : Լաւ
է ի սկզբան օգնել սրտիւ , քան որ վաղ-
վաղիցէ խոտանալ՝ եւ կախեալ կայցէ
գլուտոյ : Արդար ողորմի եւ տայ փոխ .

ծառ կենաց է ցանկութիւն բարեաց :
13 Որ արհամարհէ զիրօք՝ արհամարհեցի
ի նոցանէ . որ երկնչի ի պատուիրանն՝
ստուղ լիցի : Որգույ նենպաւորի՝ բարի
ինչ մի՛ եղցի . ծառայի իմաստնոյ՝ յա-
ջողեցցին գործք իւր , եւ ուղղեցցին
14 ճանապարհք նորս : Օրէնք իմաստնոյ
աղբուր կենաց , լակ անմիան ընդ որո-
15 գայթիւ մոտցի՝ իմաստութիւն բարի՝
սայ չնորս . ⁹եւ ճանաչել զօրէնս՝ մտաց
բարեաց է : ¹⁰Ճանապարհ արհամարհողաց
16 ի կորուստ : Ամենայն խորագէտ գործէ
իմաստութեամբ , իսկ անմիան սարածէ
17 ¹⁰յանձն իւր զչարիս : Թագաւոր յան-
դուզն՝ անկցի ի չարիս , եւ հրեշտակ
18 հաւատարիմ ¹¹վրկէ գնա : Զաղքատու-
թիւն եւ զանարգանս՝ ի բաց բառնայ
խրատ՝ , եւ որ պահէ զյանդիմանութիւնս՝
19 փառաւորեցցի : ¹²Յանկութիւնք բա-
րեպաշտաց քաղցրացուցանեն զօգիս ,
զործք ամպարչտաց՝ հեղի են ի գիտու-
20 թիւնէ : Որ գնայ ընդ իմաստունս՝ ի-
մաստուն եղիցի , եւ որ թարթափ ընդ
21 անզգամս՝ ¹³յայտնի եղիցի : Զմեղաւորս
հպածեն չարիք , եւ արդարոց հասցեն
22 թարութիւնք : Այր առատ ժառանգեցու-
ցանէ զօրդիս որդոց . զանձի արդարոց՝
23 մեծութիւն անկարչտաց : ¹⁴Արդարք վա-
յելեպեն ի մեծութեան ամս բազումս ,
24 եւ անիրաւք կորնչին վաղվաղակի : Որ
ինայէ ի զաւազան՝ ստեղ զօրդի իւր ,
25 իսկ որ սիրէն՝ ¹⁵խնամով խրատէ : Ար-
գարն յուտել ի յուրմ յաղեցուցանէ զանձն
իւր , եւ անձինք ամպարչտաց կարօ-
տեալք :

ԳԼ . ԺԵ

1 Իմաստուն կտնայք՝ չինեցին տունս ,
իսկ անզգամքն ձեռօք իւրեանց կործա-
2 նեցին : Որ գնայ ուղիղ՝ երկնչի ի Տեառ-

¹ Եբբ. Ոչ եփէ ծոյն զորս իւր , իսկ ստացուած պատուական մարդոյ՝ ժրութիւն : ² Եբբ. եւ ի ճանապարհի շառագանջ նորս չիք մահ , եւ իսկ ձա . նապարհք բազմաց ի մահ ³ Եբբ. իսկ որ ծայր տանէ՝ ոչ անսայ յանդիմանութեան : (2) Ի պաղոյ բերանոյ իւրոյ կերիցէ մարդ բարութիւն . իսկ անձն անզգամաց՝ զանիրաւութիւն : ⁴ Եբբ. Յանկայ է ոչ ունի անձն ծուլի . իսկ անձն ժրաց պարտեցցի : ⁵ Եբբ. առնէ առակ եւ ամաչէ . ցուցանէ ⁶ Եբբ. ուրտի առնէ ⁷ Եբբ. (10) Աղարէն առ հպարտութեան յառնէ կռիւ ⁸ Եբբ. ժողովէ ձեռօք՝ բազմացուցէ : (12) Յոյս յերկարեալ հիւանդութիւն է սրտի . իսկ ծառ

կենաց է ցանկութիւն որ նու : (13) Որ արհա-
մարհէ զբան՝ կործանու մն նմա . եւ որ երկնչին
ի պատուիրանն՝ եղիցի նմա հատուցու մն :
(14) Օրէնք իմաստնոյ աղբուր կենաց , առ
այրեւոյ յորդայթից մահու : ⁹ Եբբ. պակաս
¹⁰ Եբբ. իմարութիւն : (17) Պատգամաւոր չար
¹¹ Եբբ. բժշկութիւն է : (18) Աղքատութիւն եւ
անարգանք տյամ որ անզ օտէ պիտաս ¹² Եբբ.
Յանկութիւն յցեալ քաղցր է անձին . իսկ
զարչանք են անմտաց ի բաց կալ չարէ : ¹³ Եբբ.
եղեղն գտանէ ¹⁴ Եբբ. Կազգամ՝ կերակուր
ի մշակութեան աղ բասաց . եւ է որ կորուսեալ
է առ ի չգոյէ արդարութեան ¹⁵ Եւր . կա-
նուք

նէ, եւ որ կամակորի ի ճանապարհս
 3 իւր՝ ¹անարգեացի: Ի բերանոյ անդգա-
 մայ՝ գաւազան թէշամանաց. չրթունք
 4 իմաստնոց պահեսցին զնոսա: Ուր ոչ գոն
 եղինք, մուրք սուրբ են. եւ ուր բազում
 5 թիւն: Վկայ հաւատարիմ ոչ ստէ. բոր-
 6 բորէ զստութիւն վկայ անիրաւ: ²Խնդրես-
 ցես զիմաստութիւն առ ի չարաց, եւ ոչ
 գտցես. եւ զհանճար առ յիմաստնոց՝
 7 զիբաւ: Ամենայն ինչ հակառակ է ան-
 զգամի, զէն հանճարոյ չրթունք իմաս-
 8 տունք: Իմաստութիւն խորագիտաց՝
 ծանիցէ զճանապարհս նոցա, անմտու-
 9 թիւն անզգամաց՝ մոլորութեամբ: Տունք
 անօրինաց պարտաորեացին ի սրտի թի-
 նէ, սունք արդարաց ընդունելի են նմա:
 10 Սիրա առն ընդամտարի՝ տրտմութիւն
 է անձին իւրոյ, եւ յորժամ ուրախ լի-
 11 նի՝ չխառնի ընդ թէշամանս՝՝ Տունք
 ամպարչտաց՝ կործանեացին. յարկք ար-
 12 զարոց՝ օրհնեացին: Է ճանապարհ որ
 թուի յաչս մարդկան թէ ուղիղ իցէ, բայց
 կատարած նորա երթայ յատակս գծո-
 13 խոց: ³Ընդ ուրախութիւն՝ ոչ խառնի
 տրտմութիւն, բայց յետոյ ուրախու-
 14 թիւնն ի սուգ գայ:՝ Յիւրոց ճանապար-
 հաց յաղեսցի՝ խտասիրան, եւ ի խոր-
 հրոցոց իւրոց ուղղեացին՝ այր բարեբար:
 15 Անմեղն հաւատաց ամենայն բանի, իսկ
 16 խորագէտն ⁴գայ ի զզուում:՝ Իմաստունն
 զարհուրեայ խտորեցաւ ի չարէ. իսկ
 անզգամն ⁵յանձնապատանն խառնակի
 17 ընդ անօրինին: Բարեպատիտ զործէ ա-
 ռանց խորհրդոյ. եւ այր ՚իմաստուն՝
 18 յոյժ համբերէ: Բաժանին ամպարիչտք
 զչարիս, իսկ խորագէտք զօրանան ի-
 19 մաստութեամբս: Գայթակղեացին՝ չարք

առաջի բարեաց, եւ ամպարիչտք կող-
 20 կողեսցին առ դրունս արդարոց: Բարե-
 կամք ատեսցեն զարեկամս աղքատս.
 24 Բարեկամք մեծատանց բազումք: Որ
 անարդէ ⁸զանանկն մեղանչէ. եւ որ ողոր-
 22 մի աղքատի՝ երանելի է: ⁹Մոլորեայք
 նիւթեն զչարիս, զողորմութիւն եւ
 զճշմարտութիւն նիւթեն բարիք. ոչ
 զիտին զողորմութիւն եւ զհաւատս՝ նիւ-
 թօզք չարեաց, ողորմութիւն եւ հա-
 23 լատք առ նիւթօղ, օղորմութիւն եւ հա-
 նի որ հոգայ՝ մի ինչ աւելի է, իմաս-
 տութիւն. իսկ անձնդիւրն եւ անհոգն
 25 ի կարօտութեան եղիցի: Պատկ իմաստ-
 նոց՝ խորագիտութիւն, եւ զնայք ան-
 25 մտաց՝ չարութիւն: Փրկէ զանձն՝՝ վկայ
 հաւատարիմ, եւ բորբոքէ ստութեամբ
 26 նենգաւորն: Յերկեղ Տեառն՝ յոյս զօ-
 րութեան. եւ որդեոց իւրոց թողու զհաս-
 27 տատութիւն խաղաղութեան: ¹⁰Հրաման
 Տեառն աղբուր կենաց, եւ առնէ խո-
 28 տորել յորոգայթից մահու: Եւ բազում
 զօրս՝ փառք թագաւորի. ի նուագել ժո-
 29 զովրոցո՝ բեկումն հօրաց: Այր երկայ-
 նամիս՝ բազմապատիկ է խորհրդովք.
 30 իսկ կարճամիտն՝ յոյժ անմիտ է: ¹¹Այր
 հեղձ լծիչ է սրտի, ցեց ոսկերաց՝ սիրտ
 34 հոգած:՝ Որ զրպարաէ զանանկն՝ բար-
 կացուցանէ զԱրարիչնորա. եւ որ պատուէ
 32 զնա՝ ողորմի աղքատի Չարեօք իւրովք
 մերժի ամպարիչտն. ¹²եւ որ յուսայ յան-
 33 ձին սրբութիւն՝ արդար է: Ի սիրտ բա-
 րի հանգչի իմաստութիւն, եւ ի սիրտ
 34 անմտոց ոչ ծանիցի:՝ Արդարութիւն
 զազգ բարձրացուցանէ. նուագեցուցա-
 35 նեն զազգս մեղք: Ընդունելի է թա-
 րուրի սպասաւոր իմաստուն. ¹³եւ իւ-
 րով չութախութեամբ թօթախիէ զա-
 նարզանս. բարկութիւն կորուսանէ զի-
 մաստունս՝՝:

¹ Եբբ. անարգ է զնա ² Եբբ. Որ ծագըն առնէ՝ ինդրէ
 զիմաստութիւն, և չիք իսկ գիտութիւն հանճա-
 րեղաց զիւրին է: (7) Իբրոց կայ յառնէ անզգամէ,
 յորժամ գիտացել թէ ոչ գոն նորա չրթունք ի-
 մաստութեան: (8) Իմաստութիւն խորագիտի է
 ճանաչող զճանապարհ իւր. անմտութիւն անզ-
 գամացնեղութիւն է: (9) Անզգամք ծագր առնեն
 զյանցանս (հաճ, զվասն յանցանացն). իսկ ի մէջ
 ուղղոց՝ հաճութիւն: (10) Սիրտ իրագէտ է
 զառնութեան անձին իւրոյ, և յուրախութիւն
 նորա ոչ խառնի օտար: ³ Եբբ. ի ծիծաղելն
 իսկ տիբի սիրտ, յետ ուրախութեան գայ սուգ:
⁴ Եբբ. թեւ սիրտ, և իւրովի՝ ⁵ Եբբ. բննէ զցնացս
 իւր ⁶ Եբբ. ամբարտաւան է և յանձնապատան
 լինի ⁷ Եբբ. նենգաւոր ատել է: (18) Անմիտ
 ժառանգելն զիմարութիւն, իսկ խորագէտք
 պատկն իմաստութեամբ: (19) Անբարճեացին

⁸ Եբբ. զրեկեր իւր ⁹ Եբբ. Ոչ այոյաբն մոլորին
 որ նիւթեն չարիս, իսկ ողորմութիւն եւ ճշմար-
 տութիւն որոց խորհին զբարիս: (23) Յամենայն
 աշխատութեան գոյ օգուտ, իսկ բան զատարկ
 կարօտութիւն է միայն: (24) Պատկ իմաստնոց՝
 մեծութիւն նոցա. յիմարութիւն անմտաց՝ լի-
 մարութիւն: (25) Փրկէ զօգիս ¹⁰ Եբբ. երկեւզ
¹¹ Եբբ. Սիրտ հանդարտ՝ կեանք մարմնոյ, իսկ նա-
 խանձ՝ ցեց ոսկերաց: ¹² Եբբ. իսկ արդարն յու-
 սայ ի մահուան իւրում: (33) Ի սիրտ հանճա-
 րեղի՝ հանգչի իմաստութիւն, և որ ինչ ի նեղքս
 անմտաց՝ ծանիցի: ¹³ Եբբ. իսկ բարկութիւն նորա
 յայնմ որ ամբ, առնէ

ԳԼ ԺԵ

1 Պատասխանի ողորդ փարձուցանէ զսրբա-
 2 կուծիւն : Լիզու խնամանոց ¹ գիտէ զբա-
 3 րիս : Յատկեանց անդրաւոց պատմին ² զչա-
 4 անն զբարիս եւ զչարս : Բժշկուծիւն
 լիզու լի ծառ կենաց . ³ Եւ որ սրահէն գնա՝
 5 լլցցի հողուով : Սնուցանին անգոսնէ զխրատ
 հօր . իսկ որ սրահէ զյանդիմանութիւն
 խորագէտ է : ⁴ Ի յաճախել պրօքարութեան
 զօրութիւն բազում . եւ ամպարիչաք ար-
 6 մատաքի յերկրէ կորիցին : Տունք արդա-
 7 րոց զօրութեամբ բազմաւ . սրտու զք ամ-
 8 պարչաւոց կորիցին : Շրթունք խնաստ-
 9 նոց ⁵ հաստասնայ են խնատութեամբ :
 10 Սիրտք անմտաց ոչ են ⁶ անխալք : Պա-
 11 տարտոք անպարչաւոց պիղծ են տաճի
 12 Մատուծոյ . ուխտք ուղղոց ⁷ ընդունելի են
 13 նմա : Պիղծ են առաջի Տեառն ճանա-
 14 պարչք ամպարչաւոց , իսկ որ երթայ
 15 զհետ արգարութեան սիրէ զնա : Խրատ
 16 անմեղին ճանաչի ի մերձաւորաց , իսկ
 17 որ առանն զյանդիմանութիւն վախճա-
 18 նեացին ⁸ անարգանօք : Դժոխք եւ կո-
 19 րուս յայտնի են առաջի Տեառն . զիտոյ
 20 ոչ եւ սիրտք մարդկան : Ոչ սիրէ ան-
 21 խրատն զյանդիմանիչս իւր , եւ ընդ ի-
 22 մաստունս ոչ խօսեսցի : Սրբի բերկրե-
 23 ցիւոյ երեսք ծաղկին . եւ ոգի որ ի
 24 արտմութեան է՝ լիախնայ չրջի : Սիրտ
 25 ուղիւ խնդրէ զիմաստութիւն . եւ բե-
 26 րան անխրատից ⁹ անկեղանայ չարեաց :
 27 Յամենայն ժամանակս աչք չարաց սրա-
 28 անն չարեաց , իսկ բարեքն հանդարտն
 29 յամենայն ժամ : Լաւ է փոքր բաժին
 30 երկիրիւ Տեառն , քան զգանձս մեծա-
 31 մածս ¹⁰ աներկիրեզմութեամբ : Լաւ են
 32 կոչուքք բունջարիւղէնք սիրտի եւ չոր-
 33 հիւ , քան զուարակ ի մարոյ՝ լիչնամու-
 34 թեամբ : Այր բարկացօղ նիւթէ զկոխս .
 իսկ երկայնամիտն ¹¹ Եւ զհանդիրձեակն
 յածուցանէ : Այր երկայնամիտ չիջու-

ցանէ զգատաստանս , իսկ ամպարիչան
 19 առաւել եւս գրգռէ : Ճանապարհք վա-
 20 տայ կոխոյ են փշուղք , իսկ ժրացն վա-
 21 րունք են : Որդի խնաստուն ուրախ առ-
 22 նէ զհայր . որդի անմիտ արճամարնէ
 23 զմայր իւր : ¹² Սիրտ անմտի կարօտ է
 հանճարոյ : այր խնատունս ուղղորդ
 24 գնայ : ¹³ Յատարղեն զխորհուրդս՝ որ ոչ
 պատուեն զխորհրդակիցս՝ սր ոչ
 25 չըրկականաց հաստատի խորհուրդ . Եւ
 ոչ հնազանդի նմա անդգամ . եւ ոչ ա-
 26 սիցէ զիւրօղ ինչ եւ բարի հասարակաց :
 27 Ճանապարհ կենաց խորհուրդ խնատ-
 28 նոց , զի խորչեալ ի դժոխոց՝ փրկեսցի :
 29 Ձտունս լիչնամանողաց կործանէ Տէր ,
 եւ հաստասէ զսանձանս որբոց եւ այ-
 30 բեաց : Պիղծ է առաջի Տեառն խոր-
 31 հուրդ անիրաւ . բանք սրբոց պարկեշտ
 32 են : ¹⁴ Աստուկէ զանձն իւր կաշտոտունն՝ ,
 իսկ որ առեալ զկաշտոտ՝ կեցցէ : ¹⁵ Ո-
 33 զրմութեամբ եւ հաւատովք՝ սրբին
 մեղք . երկիրիւ Տեառն խորչի ամե-
 28 նայն ոք ի չարէ : Սիրտք արդարոց խո-
 29 կան ¹⁶ զհաւատս , բերան ամպարչոյ
 30 Եւ պատասխանի տայ զչարիս : Ընդունելի
 են առաջի Տեառն ճանապարհք մարդոց
 արդարոց . վասն նոցա եւ լիչնամիք բա-
 31 րեկամք ինին : Լեռի է Աստուած՝ յամ-
 32 պարչաւոց . եւ աղօթից արդարոց լսէ :
 33 Լաւ է սակաւիկ ինչ անուր արգարու-
 34 թեամբ , քան զբազում արգիրնս աներ-
 կիրեզմութեամբ : Սիրտ ան խորհեսցի
 զիրաւունս , զի յԱստուծոյ ուղղեցին
 զնայք նորս : Ակն որ տեսանէ զբարիս՝
 ուրախ առնէ զիրտ . համբաւ բարի
 32 սրտարէ ¹⁸ զոսկիրս : Որ մերժէ զխրատ՝
 առեալ զանձն , որ պահէ զյանդիմանու-
 33 թիւն՝ սասանայ զհանճար : Երկեւ Տեառն
 խրատ ¹⁹ Եւ խնատութիւն , եւ սկիզբն
 փառաց պատասխանի արասցէ նմա :

¹ Եբր. հաճոյ առնէ զգիտութիւն ² Եբր. յիմա-
 րութիւն ³ Եբր. իսկ լի իւրութիւն ի նմա՝
 բնկունս ոգւոյ ⁴ Եբր. պատասէ ⁵ Եբր.
 սփռնն զգիտութիւն , իսկ ⁶ Գաժ , այնպէս ⁷ Եբր.
 Տեառն , իսկ ⁸ Եբր. չար որոյ խտորին ի շաղգէ
⁹ Եբր. ճարակի յիմարութիւն : (15) Ամենայն ա-
 ռաւոր առաւպիկոյ չար են . իսկ սիրտ զուարթ ի
 ինձոյս է հանապաղ ¹⁰ Եբր. խորութեամբ
¹¹ Եբր. ցածուցանէ զվճ

¹² Եբր. Յիմարութիւն ուրախութիւն է պակասա-
 մբան , իսկ ¹³ Եբր. Յրուին զիտաւորութիւնք առ
 ի չղոյէ խորհրդոյ , իսկ ի բազմութեան խորհր-
 դականոց հաստատեսցին : (23) Ուրախութիւն
 մարդոյ ի պատասխանի բերանոյ նորս , եւ բան
 լիւրում ժամաւ զի՝ բարի է : (24) Ճանապարհ
 կենաց ի վեր կոյս վասն խնամանոյ , առ խորչելոյ
 ի դժոխոց ներքնոց : ¹⁴ Եբր. Աստուկէ զտուն իւր
 որ տենչայ ազահաւթի սան . ¹⁵ Եբր. տայ պա-
 տասխանի , իսկ ¹⁶ Եբր. բղիւ զչարիս : (29) Լեռի է
 Տէր ¹⁷ Եբր. Լոյս աչաց ¹⁸ Եբր. զոսկիրս :
 (31) Ունկն որ լսէ զկաշտամբանս կենաց՝ ի մէջ
 իմաստնոց ազցի : ¹⁹ Եբր. իմաստութեան , եւ
 սկիզբն փառաց՝ խոնարհութիւն

ԳԼ . ԺԶ

1 Մարդոյ իրս ինչ զնել ի սրբի , եւ ի
 2 Տեառնէ է պատասխանի լեզուի : 1Ս-
 մննայի դործք խոնարհին յայսնի են ա-
 3 յայի Աստուծոյ , եւ հաստատէ զզդիս
 4 Տէրս՝ Կարձո առ Տէր զլործս քո , եւ
 հաստատեցին խորհուրդք քո : 2Որչափ
 ի մեծութիւն հասանիցես՝ ի խոնարհու-
 5 թեան կալ զանձն քո , եւ ստաջի Տեառն
 6 4 պսցես շնորհոս՝ Զամենայն ինչ զործեաց
 Տէր վասն իւր , 3Իսկ ամօրաբիշտք յուսուր
 5 չարի կորիցեն՝ Պիղծ է առաջի Տեառն
 ամննայն մեծամիտ . 4 որ ձեռնամուխ
 լինի տարապարտուց՝ ոչ արդարացի :
 Սկիզբն ճանապարհի բարւոյ՝ գործեղն
 զարդարութիւն , եւ ընդունելի են Աս-
 6 տուծոյ աղօթք՝ քան մատուցանել պա-
 7 տարագոս : Ար ինդրէ զՏէր՝ գտցէ զզի-
 տութիւն արգարութեամբ հանդերձ , եւ
 որ ուղղութեամբն ինչորեն զնա՝ գացեն
 8 զխաղաղութիւն : Զի ամննայն զործք
 Աստուծոյ արդարութեամբ են . ամպա-
 9 թիշտ պահի աւուր չարի : Լաւ է սա-
 կաւիկ ինչ առնուլ երկիւղիւ Տեառն՝ ,
 10 քան զպանծս մեծամեծս ամպարչտու-
 11 թեամբ : Արքա առն խորհուցի 5 զիրա-
 12 ւունս , զի յԱստուծոյ՝ ուղղեացին զնայք
 10 նորա : Մարգարէութիւն է ի չրթունս
 թաղա որի , եւ ի գատաստանի մի մու-
 11 լորեացի բերան նորա : 6Մէտ կշտոց է
 արգարութիւն ի Տեառնէ , եւ զործք
 12 նորա կշիռք արդարք : Կարչկլի է ի մա-
 գաւորի որ առնէ զչարիս , զի արդա-
 13 րութեամբ հաստատի աթոռ ի խխանու-
 14 թեան նորա՝ Ընդունելի են ի թաղա որի
 չրթունք արդարք , 7 զբանս ուղիղ սիրէ
 14 Տէր՝ : Սրամտութիւն թաղա որի հրեշ-
 տակ մահու , եւ այր իմատուն՝ ցա-

15 ծուցանէ զնա : 8Ի լոյս կենաց՝ որդի
 թաղա որի , եւ ընդունելիք նորա իւ-
 16 բեւ զամպ անպամն : Դապարք իմա-
 տութեան՝ ցանկալի են քան զսակի ,
 17 զապարք հոնձարոյ՝ ցանկալի են քան
 զարծաթ : Եւ ի զք կենաց խոտորեն ի
 չարեաց , երկայնութիւն կենաց ճանա-
 պարճք արդարութեան : Որ ընդունի
 զխրատ՝ ի բարիս եղիցի , եւ որ պահէ
 զյանդիմանութիւն՝ իմաստնացի : Որ
 զպուշանայ ճանապարհաց Տեառն պահէ
 զանձն իւր . որ սիրէ զկեանս ինայցեցէ
 18 ի բերան իւր : 9Առաջ քան զբեկումն հա-
 մարին թշնամանք , եւ նախ քան զպու-
 19 թումն՝ չարաբարութիւն : Լաւ է հանպար-
 տասիրան խոնարհութեամբ , քան զայն որ
 20 բամանէ զաւար ընդ թշնամանոցս : Ար
 իմատուն է յիրս՝ գտանէ զբարիս , եւ
 21 որ յուսայ ի Տէր՝ երանելի է : 9Զինաս-
 տունս եւ զհանձարեղ՝ անխտս կոչեն ,
 եւ որ քաղցր են բանիւք՝ աւելի եւս լուր-
 22 զենի Ազրեւր կենաց են միաք՝ սրոյ ունի-
 23 զին զնա . խրատ անտաց՝ չար է : Սիրտ
 իմաստնոյ իմանայ որ ինչ յիւրմէ բերա-
 նոյ , եւ ի չրթունս իւր խպճեացի զի-
 24 բաւալխտութիւն՝՝ Սորիսս մեղու՝ բանք
 բարիք , 10 եւ քաղցրութիւն նորա բժշկու-
 25 թիւն հոգւոց : Են ճանապարհք որ թուլն
 մարդոյ թէ ուղիղ իցեն , եւ կատարած
 26 նոցա հայի յատակս զծոխաց՝՝ Այր ի
 վատակս ջանայ անձին իւրում , 11 եւ
 յանտղբութ իւր զկորուստ . իսկ թեւրն՝
 27 ի բերան իւր կրէ զկորուստ՝ : Այր
 անզգամ փորէ 2անձին իւրում՝՝ չարիս ,

1 Եբբ. Ամննայն ճանապարհք մարդոյ սուրբ են յայս իւր . այլ որ կշաէն զոգիս՝ Տէր է : 2 Եբբ. պարտեաց 3 Եբբ. եւ զամպարիշտն եւս յոր ձա- խոցանաց 4 Եբբ. թէ եւ ձեռնի ձեռն մի մնացէ անպատիւ : (6) Ողբմութեամբ եւ ճշմարտու- թեամբ քառի անօրէնութիւն , եւ երկիւղիւ Տեառն է յեստ կալ ի շարէ : (7) Ի հաճել Տեառն ընդ ճանապարհս մարդոյ , զթշնամիս իսկ նորա հաշտեցուցէ ընդ նմա : (8) Լաւ է սա- կաւիկ ինչ արգարութեամբ : 9 Եբբ. զճանապարհ իւր . այլ ի Տեառնէ 6 Եբբ. 1 շարք եւ կշիռք արդարութեան ի Տեառնէ . գործք նորա ամե- նայն քարինք մտխոզի : (12) Կարչկլի է ի մա- գաւորաց առնել շարիս , զի արգարութեամբ հաստատի աթոռ : 7 Եբբ. եւ սիրեն զորս թո- սին ուղիղ

8 Եբբ. Ի լոյս երեսաց թագաւորի կենեք , եւ հո- ճութեան նորա իր բեւ զամպ անպամն անձրեի ի (16) Ստանալ զեմատութիւն քանի՜ քաղցր է քան զսակի . եւ ստանալ զհոնձար ընտրէ է քան զարծաթ : (17) Ճանապարհ ուղղոց է խոտորել ի շարէ . որ զպուշանայ ճանապարհի իւրում՝ պահէ զանձն : (18) Յոտաջ քան զբեկումն՝ հպարտութիւն : եւ նախ քան զզրբումն՝ ամ- բարաւանութիւն : (19) Լաւ է խոնարհել հոգւով ընդ հեզս , քան բամանէ զաւար ընդ հպարտս : 9 Եբբ. Որ իմատուն է սրտիւ՝ կոչի հանձարեղ . եւ քաղցրութիւն շրթանց յաւելցէ գիտութիւն : (22) Զգոնութիւն սղբեւր կենաց է՝ որոյ ունիցին զայն , իսկ խրատ անմտաց յիմարութիւն է : (23) Սիրտ իմաստնոյ առնէ զգոն զբերան նորա , եւ ի շրթունս նորա յաւելցէ գիտութիւն : 10 Եբբ. քաղցր են հոգւոց եւ բժշկալ թիւն ոսկորաց : (25) Է ճա- նապարհ որ թուի ուղիղ յայս մարդոյ , այլ կատարած նորա ճանապարհք մտնու : 11 Եբբ. զի բանապրտէ զնա բերան նորա

եւ ի վերայ չրթանց ՚իւրոց գանձէ հուր՝
 28 Այր խորամանկ նիտայ զչարիս . եւ ՚լապ-
 տեր նենգութեան բորբոքի չարեօք ,
 29 եւ ՚քակէ գրարեկամս : Այր անօրէն
 ֆորձ փորձ ատէն զբարեկամաց , եւ
 տանի զնոսա՝ ի ճանապարհս անբարիս :
 30 Որ հաստատէ զաչս իւր եւ խորհի զկա-
 մակորս , եւ վիճէ չրթամբք իւրովք
 զամենայն չարիս , այնպիսին է հոոց չա-
 31 րեաց ՚՝ Պսակ պարծանաց ՝ ճերութիւն ,
 եւ ՚ի ճանապարհս արդարութեան գաա-
 32 նի : Լաւ է այր երկայնամիտ քան զհօր .
 6 եւ այր որ ունի զմաստութիւն՝ քան
 զանոց մեծամեծս , եւ որ յաղթէ բար-
 կութեան՝ քան որ առնուցու զբաղաբ
 33 հօր : Անդրէն ի ծոց իւրեանց զառնայ
 ամենայն ինչ անիրաւաց , այլ ի Տեառ-
 նէ ամենեցուն իրաւունք են ՚ :

ԳԼ ԺԷ

1 Լաւ է պատառ մի համով խաղաղու-
 թեամբ , քան զառունս լի գենդեօք ՚ եւ
 2 բարեօք՝ թշնամութեամբ : Ծառայ ի-
 մաստուն տիրեացէ՝ 8 տերանց անմտաց՝ ,
 3 եւ ընդ եղբարս բաժանեացի մասն : 9 Որ-
 պէս փորձի ի բովս արծաթ եւ ոսկի ,
 4 նոյնպէս ընարէ զսիրտս Աստուած : Չա-
 րի հնազանդի լեզու անօրինաց , եւ ար-
 զար ոչ հայի ի չրթունս սուսս : Հաւա-
 տացելոյն ամենայն աշխարհ ընչիւք լի
 5 է , անհաւատին եւ ոչ զանդ մի՝ Որ
 կատակէ զաղքատով՝ բարկացուցանէ
 զԱրարիչ նորա , եւ որ ոտն հարկանէ
 կորուսելոյն՝ ոչ արդարացի . 7 իսկ որ
 6 զթայն՝ սղորմութիւն գացէ ՚՝ Պսակ ծե-
 րոց՝ որդիք որպէս , պարծանք որդւոց
 7 հարք իւրեանց : Ոչ վայելին սնգգամաց
 չրթունք հաւատարիմք , եւ ոչ արդա-
 8 րոց՝ չրթունք սուտք : 10 Վարձք շնորհաց
 իրասա՝ որոց կրեն զնա , զի՝ ուր եւ գառ-

9 նայցէ՝ աջողեսցի : Որ ծածկէ զյանցանս՝
 ինդրէ գրարեկամութիւն . իսկ որ ա-
 տեայ գծածկին , քակէ զբարեկամս եւ
 10 գրնտանիս : 11 Փշրին գսիրտս իմանսոց
 սպառնալիք , իսկ անմիտս թէպէտ եւ
 բազում գան ըմպէ՝ չառու ի միտ՝
 11 Զհակառակութիւնս յարուցանէ ամենայն
 չարակամ , իսկ 7 Տէր հրեշտակ անողորմ
 12 12 արձակէ ի վերայ նորա 13 Անկցի հագ ի
 սիրտ աւն իմաստնոյ , եւ անմիտք խոր-
 13 հին զչարիս : Որ հատուցանէ չար փո-
 խանակ բարւոյ , չար ի տանէ նորա մի
 14 պակասեցէ : 14 Նշմանութիւնս բանից տայ
 սկիզբն արդարութեան . եւ առաջնորդ
 լինի կարօտութեան՝ հակառակութիւն
 15 եւ կոխէ : Որ արդար համարի զանի-
 բաւն եւ անիրաւ զարդարն , պիղծ եւ
 զարշելի են առաջի Տեառն երկօքին :
 16 Լ՛նդէր գտանին 15 ստացուածք անմտի՝ ,
 զի իմանալ զմաստութիւն անմիտն ոչ
 կարէ : 7 Որ բարձր առնէ զտուն իւր-
 ինդրէ գրեկունս . եւ որ կամակորէ յուս-
 17 մանէ , անկցի ի չարիս՝ Յամենայն ժա-
 մանակի 16 բարեկամք եղիցին քո , բայց
 եղբարք՝ ի վիշտս եղիցին քեզ պիտոյ .
 18 զի վասն այնորիկ իսկ ծնանինս : Այր ան-
 միտ կայթէ եւ խնդայ յորժամ երաշ-
 19 խաւոր լինի՝ բարեկամի իւրոյ : Վնասա-
 սէրն ինդայ ընդ կոխ . որ բարձրացու-
 ցանս 17 զառուն լուր ինդրէ գրեկունս :
 20 Ստատիրտն իւրեաց ոչ պատահէ . այր
 յեղեցուկ լեզուաւ՝ անկցի ի չարիս :
 21 18 Սիրտ անզգամի ցաւ է կրելեաց իւրոց .
 ոչ ուրախ լինի հայր ի վերայ որդւոյ
 անիրաւի , որդի իմաստուն՝ ուրախ առ-
 22 նէ զմայր իւր՝ Սիրտ ուրախ բարեմոյն
 առնէ , առն հոգածի՝ ցամաքին ոսկերք :
 23 Որ առնու կաշաւ ի գոգ իւր տարա-
 պարտուց՝ ոչ աջողին ճանապարհք նո-
 րա . ամպարիշտ խտորի՝ ի ճանապար-

1 Յէր. նորա որպէս հուր որ սյրէ 2 Յէր. քան
 սարկունս 3 Յէր. խարէ զընկեր իւր , եւ տանի զնա
 4 Յէր. Փակէ զաչս իւր խորհել զնենգութիւնս , եւ
 խածեալ զըրթունս իւր կատարէ զչարիս 5 Յէր.
 ալիք , է՛է՛ 6 Յէր. եւ որ իշնէ ոգւոյ իւրում՝
 քան որ առնուցու զբաղաբ : (33) 7 ծոց սնդր
 ձգի վիճակ , եւ ի Տեառնէ ամենայն իրաւունք
 նորա 7 Յէր. պա՛ռտ 8 Յէր. որդւոյ որ
 յամօթ առնէ 9 Յէր. Բով՝ արծաթից , եւ հա-
 լոց՝ ոսկեց , այլ որ փորձեն զսիրտ : Տէր է : (4)
 Որ չարն է՝ անսայ ջրթանց անիրաւութեան ,
 ստութիւն ունկն զնէ լեզուի խոտորելոյ : 10 Յէր.
 Կար պատուական է պարգեւ յաչ տեառն նորա

11 Յէր. Յանդիմանութիւն սուսեւ սզգէ մարդոյ
 իմաստոյ , քան հարեւր հարուած յիմարի :
 12 Յէր. արձակի 13 Յէր. Հանդիպեսցի մարդոյ
 արջ որդեկտոր , քան անմիտ ի յիմարութեան
 իրում : 14 Յէր. Իբրեւ զարձակունս ջրոյ սկիզբն
 հակառակութեան , ապա մինչչեւ բորբոքեալ
 կուռոյ ի բայց կայ : 15 Յէր. ի ձեռս անմտի
 ստացուածք առ ի գնել զմաստութիւն 16 Յէր.
 սիրէ բարեկամ : իսկ եղբար վասն վշտաց է ծնեալ :
 (18) Որ պակասամիտ տայ ձեռն՝ երաշխաւ ո-
 րել երաշխաւորութիւն վասն 17 Յէր. զզուռն
 18 Յէր. Որ ծնանի գլխմար կրէ տրամութիւն ,
 եւ հայր անզգամի չառնի ուրախ 19 Յէր. Առ-
 նու կաշաւ ամպարիշտս ի ծոցոյ առ ի խոտորել

24 հաց արգարութեան, ¹Երեսք առն հան-
 25 րօք յածին: Բարկութիւն հօր որդի ան-
 միտ, եւ ցար են ծնանկեաց նորա: ²
 26 Տուժել զայր արգար՝ չէ բարեօք. եւ ոչ
³նենգել զարդարն իշխանաց՝ յիրաւանց
 27 վերայ: Որ ինայէ ՝ քան խիստ հանել՝
 28 ճարեղ է: ⁴Չանմիան հարցին ի՞նչ իմա-
 սութիւն իցէ՞ ինչ, եւ իմաստութիւն
 համարիցի՞ր. պապանձեցաւ՝ եւ համարե-
 ցաւ թէ իմաստուն իցէ ՚՛:

ԳԼ ԺԸ

1 ⁵Պատճառս խնդրէ այր որ կամիցի քա-
 կել ի բարեկամաց իւրոց. յամենայն ժա-
 2 մանակի նախատ լիցի: Ոչ ինչ պիտոյ է
 իմաստութիւն պակասամտի, զի առաւել
 3 եւս վարի անզգամութեամբ: Յորժամ
 հասանէ ամպարիշտ ի խոր չարեաց՝ ար-
 4 համարձէ, բայց դան ի վերայ նորա ա-
 5 նարգանք եւ նախատինք:՝ Չուր խոր
 է խորհուրդ սրտի առն, զեա բզխեալ
 6 ⁶Եւ աղբեւր կինաց՝: Ակն աճնուլ ամ-
 պարչախ չէ բարեօք, ⁷եւ ոչ զիրաւունս
 խտտորել՝ արգարոյ ի գաստատանի:
 7 ⁸Շրթունք անզգամի հատուցանեն զնա ի
 չարիս, եւ թերան նորա ⁹յանդուզն՝ ման
 8 կոչէ ի վերայ՝: Իերան անզգամի բե-
 կումն է նմա, եւ չրթունք նորա որո-
 9 գայթ անձին իւրում: ¹⁰Չվատ կործանէ
 երկեւղ. անձինք կանացեաց քաղցի-
 10 ցին: Ար գանձն իւր ոչ բռչկէ ի գործս
 իւր, եղբայր է նա այնորիկ՝ որ անձին
 11 առնիցէ: Ի մեծութենէ զօրութեան
 յայտնի է անուն Տեառն. եւ առ նա ըն-
 12 թացեալ արգարոց բարձրանան: Ստա-

գուածք առն մեծատան քաղաք ամուր,
 եւ փառք նորա մեծասն հովանի ու-
 12 նին:՝ Յատուջ քան զբեկումն նարարտ-
 նոյ սիրա առն, եւ յառաջ քան ¹⁰զկար-
 13 ծիս իւր կորսանոյ՝: Որ տայ պատասխանի
 լան մինչչեւ լուեալ իցէ ինչ՝ անզգամու-
 14 թիւն է նմա եւ նախատինք: ¹¹Չցատու-
 ման հանդարտեցանէ ծառայ իմաս-
 15 տուն, այլ առն նեղաբարի ո՞վ ունիցի
 ժոյժ: Սիրտ իմաստնոյ ստանայ զ՛հան-
 16 ճար. ականջք իմաստնոյ խնդրեն զխոր-
 17 ցաննն դնա, եւ ընդ իշխանս նասու-
 18 ցաննն դնա: ¹²Արգար՝ անձին իւրում
 չարախօսէ ի սկզբոն բանից իւրոց, զի
 յորժամ սկսանի ռովն յանզգամանի՝
 19 ¹³Չնակասակութիւնս ցածուցանէ ¹³լուռ
 լուռն, եւ ի մէջ բռնեւորաց ընարէ
 20 զվրս: ¹⁴Եղբայր յեղբորէ օգնեալ իրրեւ
 զքաղաք ամուր, եւ զօրացեալ բարձ-
 21 րացեալ իրրեւ զթագաւորութիւն հաս-
 22 տատեալ:՝ Ի պտղոյ բերանոյ այր յագե-
 23 ցուցանէ զորովայն իւր, եւ ի պտղոյ
 24 չրթանոյ իւրոց յագեցի: Մահ եւ կեանք
 ի ձեռս լեզուի, եւ որ ¹⁵յաղթէ նմա՝
 25 կերիցէ զպտուղ նորա: Որ եղիտ կին
 26 րարի՝ եղիտ նորոս, եւ ընկալաւ ¹⁶Սա-
 տուծոյ ուրախութիւն: Ար հանէ զկին
 27 բարի՝ հանէ զբարիս. եւ որ ունի կին
 28 չուն՝ անմիտ է եւ ամպարիշտ: Յորք
 29 քանի եւեթ կայ անանկն, եւ մեծա-
 30 տունն յանդուզն տայ պատասխանի ¹⁷Այր
 ի բողանոց լկտութեամբ զնայ: Լաւ է
 31 բարեկամ մերձաւոր՝ քան զեղբայր հե-
 ուար:՝

ԳԼ ԺԹ

1 Լաւ է ¹⁸տգիտի որ զնայ միամտու-
 թեամբ իւրով, քան անզգամին որ շա-
 2 զաւաչուրթին իցէ: Սախայն տգիտու-
 թիւն անձին ¹⁹իւրում ոչ է բարեօք, եւ
 3 լուծեան նորա են, եւ իրրեւ պտրիսոյ բարձ-
 4 րացեալ ի միտս նորա: ²⁰Երբ զփառս՝
 5 խտարհուութիւն ²¹Երբ Ոգի առն տողայ
 տկարութեան իւրում ²²Երբ Որ սկսանի
 զգատ իւր՝ երեւի արգար. իրրեւ զայցէ
 ընկերն, քննեցէ զնա: ²³Երբ վիճակ
 6 ²⁴Երբ Եղբայր վշտացեալ քիտուցի է քան
 զքաղաք ամուր, եւ գիտութիւնն իրրեւ զնիզս
 7 բերդի: ²⁵Երբ սիրէ զնա՝ ²⁶Երբ երախտիս
 ի Տեառնէ: ²⁷Երբ Այր որ յաճախէ բարե-
 կամն՝ անէ կործանումն անձին, եւ՝ եղիցի մտե-
 8 րիմ. եւ զոյ բարեկամ հաստատորմ քան զեղ-
 9 բայր: ²⁸Երբ աղբատի ²⁹Երբ գլխի

¹ Երբ Առաջի երեսոց հանձարեղին իմաստութիւն, իսկ ² Երբ հարկանել զիշխանս ³ Երբ գրան իւր
⁴ Երբ նա եւ անխիտ որ լուէ՝ համարեցի իմաստուն, որ փակէ զըրթունս իւր՝ հանձարեղ է:
⁵ Երբ Չցանկութիւն իւր ինզրէ որ զատուցանէ զանձն. անկայն իրատու հակասակ կայ: (2) Այլ տարրի իմաստութեան իմարն, այլ յայտ առնէ զոր ի սրտին է: (3) Ի գալ ամպարչախ, գան եւ արհամարհանք, եւ ընդ նախատանաց խայտատակութիւն: ⁶ Երբ. է աղբեւր իմաստութեան ⁷ Երբ. առ ի խտտորելոյ զիրաւունս
⁸ Երբ կոչէ ի հարուած ⁹ Երբ. Բանք քաղութեան են իրրեւ պտտառք քաղցունք որ ի՞նչանն մինչեւ ի շահարանս որովայնի: (9) Եւ որ լքանէ զանձն ի գործս իւր, եղբայր է այնորիկ որ կործանէ: (10) Աշտարակ հջոր է անուն Տեառն. անգր ընթանայ արգարն եւ լինի յապատանի: (11) Ստացուածք առն մեծատուն քաղաք զօ-

3¹ Ի ստիպել ուրից իւրոց մեղանչէ՞: Ան-
զգամութիւնն առն ապականէ զճանա-
պարհս նորա, եւ ²Աստուծոյ մեղ զնէ
4 ի սրտի իւրում: Մեծութիւն յաւելու-
բարեկամս բազումս, եւ ազքասն՝
5 ի բուն բարեկամէ անտի քակի: Վկայ
սուտ՝ առանց պատմի ոչ լիցի, եւ որ
մեղ զնէ տարապարտուց՝ ոչ ապրեսցի:
6 Բազումք ողբքնն գերեսս ³Թազուսրաց,
եւ ամենայն չարակամ նախաա լինի
7 մարդիան: Ամենայն որ ասեայ զեղբայր
ազքատ, հետի լինի եւ ի սիրոյ նորա:
8 Խորհուրդ բարի՝ առ որս ճանաչիցեն
զնա մերձենայ, եւ այլ իմաստուն զտցէ
զնա: Որ կարի չար առնէ՝ կատարէ գչա-
բիս. եւ որ գրդոէ գբանս՝ ոչ ապրես-
ցի, մանաւանդ որ վարէ զբանս որ ոչ
8 իւր իցեն: Որ ստանայ զհանձար՝ սիրէ
զանձն, եւ որ պահէ զիմաստութիւն՝
9 պահէ զբարիս: Վկայ սուտ՝ առանց
պատմի ոչ լիցի. եւ որ բարբքէ ⁵գչա-
բութիւն ընկերաց, եւ որ յուզէ գչա-
10 բութիւն՝ կորիցէ: Ոչ վայելէ անզգա-
մութիւնութիւն, ⁶եւ եթէ ծառայ սկսու-
11 նիցի հպարտութեամբ արել: Այր ու-
ղարմած՝ երկայնամիտ լինի, եւ պար-
ծանք նորա զերկիրոյ լինին անզգա-
12 մաց: Սպառնալիք թագաւորի նման
են մանչելոյ առիւծու, զուարթութիւն
13 նորա իրիւզ զյոզ ի վերայ զարարց: Ա-
մօթ հօր՝ որդի անմիտ. ⁷ոչ են սուրբ
14 ուրտք ի վարձուց վարձկանաց: Զտունս
եւ զստղուածս բաժանեն հարք որդ-
ւոց. եւ ի Տեառնէ պատշաճի կին ⁸առն:
15 Վատութիւն ունի զկանային՝. անձն
16 զործատեաց՝ քաղցիցէ: Որ պահէ զպա-
տախրանս՝ պահէ զանձն իւր, եւ որ
արհամարհէ զճանապարհ իւր՝ կորիցէ:
17 Փոխս ապ ²Աստուծոյ՝ որ սղորմի անան-
կին, ըստ տրոյ նորա հատուցէ նմա:
18 Խրատես զորդի քո՝ զի ⁹այնպէս եզլիցի

քեզ յոյս բարի. եւ ի թշնամանս մի՛
հպարտանար անձամբ քով. զի եթէ
հարկանես զնա զուաղբանս՝ ոչ մեռա-
նի, բայց զանձն նորա փրկես ի մա-
19 հուանէ: Այր հպարար՝ բազումս տու-
մեսցի, եւ եթէ եւս ժանտանայցէ՝ եւ
20 զանձն եւս զիցէ ի վերայ: Լուր, որ-
դեակ, խրատու հօրայ՝, զի իմաստուն
21 եզլիցիս ի վախճանի քում: Բազում խոր-
հուրդք են ի սրտի առն, բայց խորհուրդ
22 Աստուծոյ յաւիտեան մնայ: ¹⁰Պտուղ
առն՝ ողորմածութիւն իւր. լաւ է ազ-
քատ ¹¹արդար քան զմեծատուն սուտ՝:
23 Երկեւզ Տեառն ի կենդանութիւն առն.
24 ¹²Իսկ աներկիրէն մուրակն ի գրուս-
մանկեսցէ ի տեղիս ուր ոչ լիցի այցե-
24 լութիւն յաւիտենից: Որ թագուցանէ
զձեռս իւր ի ծոց իւր զուր, եւ ոչ ի
25 բերան իւր ասրցի զնոսա: Ի չարչարել
անզգամի՛ խորագլխագոյն եւս լինի ան-
մեղն՝. ապա թէ յանդիմանես զայր ի-
26 մասուն՝ ի միտ աոցէ զհանձար: ¹³Որ-
դի որ անարգէ զչարս եւ մերժէ զմայր,
27 ¹⁴ամօթի կրէ եւ նախտա լիցի: Որդի որ
թողուցու պահել զխրատ հօր, խորհի
28 զճաստ չարեաց: Որ յերաչխի սունու
զմանուկ անմիտ՝ թշնամանս առնէ ի-
բաւանց. եւ բերան ամպարչտայ կլանէ
29 ¹⁵պատաստանս: Պատրաստին անխրա-
տից տանջանք, նոյնպէս եւ պատիժք
անզգամաց:

ԳԼ. Ի

1 Անասակ է զինի, եւ թշնամանոզ ար-
բեցութիւն, եւ ամենայն որ խտտակի
2 ընդ նոսա, չէ իմաստուն: Ոչ ինչէ պա-
կաս պատուհաս թագաւորի ի ցամամնէ
առիւծու, եւ որ բարկացուցանէ զնա,
3 վնաս առնէ անձին իւրում: Փառք են
առն խոտորել ի հայնոյութեանց, իսկ

¹Էբբ. որ փութիւնն ստիւք՝ սահի ²Էբբ. Տեառն
³Էբբ. առատաձեռին, 4-7, իշխանի, եւ ամենէրին
բարեկամ լինին առն պարզ եւ առուի: (7) Ամե-
նայն եղբարք ազքատին առեան զնա, ա-
ռուակ եւս ընկերք նորա հեռանան ի նմանէ:
զճետ երթայ բանից անտեսաց: ⁴Էբբ. գտանէ
բարիս ⁵Էբբ. զստութիւն: ⁶Էբբ. որչափ
եւս ծառայի արիւր իշխանաց: (11) Զգոնութիւն
առն յապաղէ զսաստմն նորա, եւ փառք նորա՝
անտես առնել զյոնցանս: ⁷Էբբ. կամ իւր
հանապաղորդ կռիւ կնոջ ⁸Էբբ. իմաստուն:
(15) Ծուլութիւն ամէ լմմութիւն ⁹Էբբ.
զոյ յոյս, եւ ի մահ նորա մի՛ լիցի նպատտ անձն

քո: (19) Յատուսն մեծ ամէ տուգանս, զի եթէ
զերծուցես զնա, տակաւին յաւելցես: (20)
Լուր խրատու, եւ ընկալ զյոնգիմանութիւնն
¹⁰Էբբ. Յանկութիւն ¹¹Էբբ. քան զայր ստու-
թեան ¹²Էբբ. եւ ննջէ յաղեայլ առանց
հանդիպելոյ չարեաց: (24) Արկանէ ծոյլ
զձեռս իւր յաման, եւ ոչ զարձուցանէ զնա ի
բերան իւր: (25) Զոր ծաղոյն տանէ՝ հարցես,
եւ միտմանս առնիցի խորագէտ: ¹³Էբբ.
պահէ: ¹⁴Էբբ. որդի է որ ամէ ամօթ եւ նա-
խտախնս: (27) Գաղարեան, որդեակ իմ, ի լսելոյ
գերաստ որ խոտորեցուցանէ ի բանից իմաստու-
թեան: (28) Վկայ անզգամ ¹⁵Էբբ. զանի-
բաւութիւն

ամենայն անզգամ ընդ այնպիսինս չա-
 4 զի 1¹ Թէպէտ եւ նախատի վատ՝ ոչ ա-
 մաչէ, նոյնպէս եւ որ ստնու ցոյեանս
 5 փոխ ամարանիս՝ Զօր խոր է խորհուրդ
 սրտի առն, եւ այր իմաստուն քամեա-
 6 ցէ զնա ։ 2¹ Մեծ է մարդ՝ եւ պատուա-
 կան այր ուղորմած՝, բայց գայր նաւա-
 7 տարիմ գործ է գտանել ։ Ար շրջի 3¹ ա-
 նարատ յարգարութեան՝ երանելի որ-
 8 կա թողէ զինի իւր ։ Յորմամ թաղա-
 ւոր արգար նախցի յաթոս, 4¹ ոչ գաւ-
 նալցէ ընդգէմ աչաց նորա ամենայն չա-
 9 բազործ ։ Ո՞վ պարծեացի սիրա սուրբ ու-
 նել, կամ ո՞վ համարձակցիցի եթէ սուրբ
 10 իցէ ի մեզաց ։ Կշիւ մեծ եւ փառք եւ
 չափ կրկին՝ պիղծ են առաջի Աստուծոյ
 կրկրեան, եւ խափանեցոյն նորա եւ
 որ ստնեմն զնոսա, նա եւ ի գնասց իսկ
 11 իւր խափանեցի այր ։ Երիտասարդ որ
 ի սրբութեան է՝ ուղիղ են ճանապարհք
 12 նորա՝ Ունկն լսէ եւ ակն տեսանէ,
 13 Տեսան գործուած են երկաքեանս ։ 3¹ Մի
 սիրեր զչար խօսել՝ զի մի՛ ստաակեա-
 ցիս՝, բաց գաչս քո, եւ յագեաց հա-
 14 ցիւ ։ 6¹ Զչարն չար սա՛ն՝ որոյ զնոյն սաս-
 ցեալ իցէ՝, եւ մատուցեալ յաւա՛ջ՝ ա-
 15 պա նոսկին սարծիւ ։ Է ոսկի եւ բազմաւ-
 թիւն 7¹ անդոց, եւ անթ զրտուտական՝
 16 չրթուք գիտութեան ։ Զերծ զճանկերձ
 նորա՝ զի երաշխաւոր եղև օտարի, եւ
 17 8¹ ի հիւրութեան գրաւեաց զնա՝ ։ Քաղց-
 րացաւ սոն հաց ստութեան, եւ 199¹ ի
 18 լերան նորա կոպձով ։ 9¹ Սորհուրդք մաօք
 պատարտեացին, եւ պատուալմ իմաս-
 19 տութեամբ միջացի՝ Որ յայանէ զխոր-
 հուրդս՝ զնայ նենգութեամբ, եւ ընդ
 սլատորոզին չրթամբք իւրովք՝ մի՛ խաւ-
 20 նակեացիս ։ Ար հայնոյէ զճայր կամ զմայր՝

չիջցի լոյս 10¹ նորա, եւ իրբք աչաց նորա
 21 զխաւար տեսցեն ։ Մասն՝՝ փութացեալ
 յառաջնուն՝ ի վախճանի ոչ օրհնեցի ։
 22 Մի ստիցես թէ ափց վրէժ ի թշնամ-
 ւոյն, այլ համբեր Տեսան, զի քեզ օգ-
 23 նական լիցի ։ Պիղծ է առաջի Տեսան
 չափ կրկին, եւ կշիւ նենգութեան ոչ
 24 է բարեւոք առաջի նորա ։ Ի Տեսանէ
 ուղիղն գնացք սոն, եւ մահկանացուն
 զխորք խելամուտ լիցի ճանապարհաց
 25 իւրոց ։ Որոգայթ է սոն վաղվազել 11¹ եւ
 յիւրոց ընչից նուիրել, քանզի յիս ուխ-
 26 տելոյն զզջուան լինի ։ Յրուան ամ-
 պարչտաց՝ ի սպաւար իմաստուն, եւ
 27 արկանէ գնոքօք սնիւ ։ Լոյս Տեսան
 չունչ մարդկան, որ քննէ զչառմարանս
 28 սրտի ։ Ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն
 պահապան թաղաւարի, եւ 12¹ պատուցեն
 29 սրգարութեամբ զաթու՝՝ նորա ։ Զարդ
 երիտասարդաց 13¹ իմաստութիւն, եւ փառք
 30 ծերոց ալիք ։ 14¹ Լէրք եւ հարուածք սլա-
 տահեն չարաց, եւ սոնջանք՝ ի շտե-
 մարանս որովայնի ։

ԳԼ ԻԱ

1 Արպէս սահանք ջրոց, նոյնպէս սիրտ
 թաղաւորի ի ձեւս 15 Աստուծոյ, ընդ որ
 կոյս կամի 16 հայեցուցանել գարձուցանէ
 2 գնա ։ Ամենայն 17 այր երեւել անձին իւ-
 րում սրգար, բայց ուղիղ զսիրա Տէր ։
 3 Գործել զարգարութիւն եւ խօսել զճըշ-
 մարտութիւն՝ հաճոյ է առաջի Տեսան
 4 քան 18 զարիւն զո՛հից ։ Մեծամիտ է ի
 թշնամանս այր խաւարիս՝, զամբարաւ-
 5 սպարչտաց՝ մեղք ։ Սորհուրդ 19 նամատօս՝
 սակայն՝ յառաւելութիւն, եւ ամենայն
 վաղվազուկ՝ սակայն ի նուազութիւն ։
 6 20 Որ կուտէ զզանձս ստութեամբ լելուի՝
 զհետ երթայ սնտակաց, եւ հասանէ յու-
 7 րոգայթս մահու ։ Սաստկուան սով-
 պարչտաց հասցէ՝, զի ոչ կամին սունկ

1 Եբբ. Վասն ձմերուցոյ ոչ հերկէ ծըլլ ։ Խնդրէ ի հոնձս, եւ չիբ ։ 2 Եբբ. Բաղբաբ ի մարդ-կանէ հոյակեն իւրաբանչիւր զողորմածութիւն իւր իւր ։ 3 Եբբ. յանարատութեան իւրում՝ արգար է, 4 Եբբ. ցրուէ աչօք իւրովք զամենայն չարիս ։ (9) Ո՞ կարիցէ ասել եթէ՛ ։ Արեցի զիւրտ իմ, սրբեցայ ի մեզաց իմոց ։ (10) Քար եւ քար արդու եւ արդու, պիղծ են առաջի Տեսան երկաքեան ։ (11) Նաեւ յարարս իւր ճանաչի մանուկ, եթէ սուրբ եւ եթէ ուղիղ իցեն գործք նորա ։ 5 Եբբ. Մի՛ սիրեր գբուն, գուցէ աղբատուցիս ։ 6 Եբբ. Չար, չար սա՛ն որ գնէն ։ 7 Եբբ. սկանց ։ 8 Եբբ. վասն կնոջ օտարի ա՛ն գբաւ ։ 9 Եբբ. Վիտաւորութիւնք խորհրդով հաստատեացին, եւ իմաստութեամբ միջաւ զպատերազմ ։

10 Եբբ. նորա յողջամիջին խաւարի (21) ժառանգու-թիւն ։ 11 Եբբ. ի նուիրել և յիս ուխտելոյն քննել (26) Յրուէ զամպարիչտ ։ 12 Եբբ. հաստատեացի արգարութիւն կամբ ամտու ։ 13 Եբբ. զօրութիւն նոյնս ։ 14 Եբբ. Վէրք կարեվէրք զեղ սրբել են ի չարիս ։ որպէս հարուածք աղբակախոր ։ 15 Եբբ. Տեսան ։ 16 Եբբ. պիւր ։ 17 Եբբ. ճանապարհ սոն ուղիղ է յաչս իւր, բայց որ կշուէ զսիրա՝ Տէր է ։ (3) Ասանել զարգարութիւն եւ զիրուունս ։ 18 Եբբ. զզո՛հ ։ (4) Ամբարտասանութիւն աչաց եւ հպարտութիւն սրտի ։ 19 Եբբ. աշխատութիւն միայն ։ 20 Եբբ. Փանձ ստութեամբ լելուի՛ է ու նայնութիւն վայրապար, որ խնդրենն՝ խնդրեն զմասն ։ (7) Իստութիւն ամբարչտաց ստաակեացէ գնաս

8 զիրաւունս : ¹Աս խոտորեալս՝ խոտորեալ ճանապարհ առաքէ Աստուած , զի սուրբ
9 եւ ուղիղ են գործք նորա : Լաւ է ընա-
կել առ անկեանս ի ներքոյ օգոյ , քան
ի բռեալս անիրաւութեամբ եւ ի տան
10 խառնակութեան : ²Անձն ամպարչտի
ցանկանայ չարաց , եւ ոչ գտցէ ³յու-
11 միքէ ողորմութիւն : ⁴Ի սուծել անիրա-
ւախ՝ խորագիտալոյն եւս լինի անմեղն ,
⁵առ իմաստութեան՝ հանճարեղն ըն-
12 գունի զզիտութիւն : ⁶Ի միտ անուտ սր-
գար ⁷զիրտ ամպարչտաց , եւ աջակա-
13 նեն զամպարչտս չարիք : ⁸Որ խնու
զսեղիս իւր զի մի լուիցէ տկարաց , եւ
նա կարացայէ առ Տէր՝ եւ ոչ լուիցէ
14 նմա : ⁹Տուրք գաղանկիք՝ դարձուցանեն
զբարկութիւն : ¹⁰Իսկ ¹¹որ խնայէ ի սուրս՝
15 սաստիկ բարկութիւն յարուցանէ : ¹²Ու-
րախութիւն արգարոց աննկ զիրաւունս ,
¹³եւ սուրբն՝ պիղծ թուի չարապարծաց :
16 Այր մղորեալ ի ճանապարհէ արգարու-
թեան՝ ի ժողովս ¹⁷հակայցի հանդիցէ :
17 Այր կարօսեալ՝ սիրէ զուրախութիւն :
որ սիրէ զլինի եւ գձէթ ¹⁸ի մեծութիւն :
18 Ձնձան՝ լինի արգարոյն անօրէնս , եւ
19 ուղղոց որ անցանէն զուխտիւ : Լաւ է
ընակել յանապատի՝ քան ընդ կնոջ
²⁰անդգամի՝ լեզուանոց եւ բարկացողի :
20 Գանձ ցանկալի ²¹հանդիցէ ի բերան՝ ի-
մաստնոյ , արք տգէտք կլցեն զնա :
21 ²²Ճանապարհ արգարութեան եւ ողոր-
մածութեան գտցէ զկեանս եւ զար-
22 րութիւն եւ զփառս : ²³Ի վերայ ամբար
քաղաքաց՝ ե՛նս իմաստունն , եւ քա-
կեաց զամուրս յորս յուսացեալ էին ²⁴ամ-
23 պարիչտք : ²⁵Որ պահէ զբերան իւր եւ
զլեզու՝ պահէ ի նկուրթենէ զանձն իւր :
24 ²⁶Խիտան եւ յանգուզն եւ հպարտն՝ ժանտ
կոչին , եւ որ պահէ ռխս՝ անօրէն է :

25 Ցանկութիւնք սպանանեն զվատ , զի
ոչ յօծարեն ձեռք նորա գործել ինչ :
26 ²⁷Սմարիչտ ցանկայ զամենայն աւուրս
զցանկութիւն չարեաց , իսկ պրզարն
27 ողորմի եւ տայ առանց իմայելոյ : Պա-
տարազք ամպարչտաց պիղծ են ²⁸առա-
ջի Տեառն , քանիք անօրէնութեամբ իսկ
28 մատուցանեն զնոտա : ²⁹Վկայ սուտ կո-
րիցէ . այր չու՝ զղուշութեամբ խօսեա-
29 ցի : Այր ամպարիչտ՝ յանպատութեամբ
հորիանի ի զիմի , իսկ ուղիղն ինքնին
30 իւննայ զճանապարհս իւր : ³¹Ոչ է մար-
դոյ իմաստութիւն , ոչ արութիւն եւ ոչ
31 խորնուրդ առ Աստուած : ³²Երկար պատ-
րաստի յուտս՝ պատերազմի , բայց ի
Տեառն է ³³օգնականութիւն :

ԳԼ ԻԲ

1 Լաւ է անուն բարի քան զմեծութիւն
բազում , եւ քան զարծաթ եւ զակի՝
2 շորհք բարիք : Մեծատուն եւ ալքատ
միմեանց պատահեցին , ³երկոցունց այ-
3 ցիլութիւն անէ Տէր : Խորպիտի տե-
սեալ զչարագործն պատմեալ՝ հաստա-
ստութեամբ խրատէ զանձն , եւ անմտաց
4 անցեալ առ նոքօք յնասեցան : Սկիզբն
իմաստութեան երկեւզ Տեառն , եւ՝ մե-
5 ծութիւն եւ փասք եւ կեանք : Տատասկ
եւ որպայթ ի ճանապարհս թիւրաց , իսկ
որ զպոչ կայ անձին իւրում՝ մերժեսցի
6 ի նոցանէ : ⁷Նորողունս երիտասարդի
ըստ ճանապարհաց իւրոց՝ նա՛ եւ յոր-
ժամ ծերացայ՝ ոչ ⁸մերժեսցի ի նոցանէ :
7 Աղքատք տիրեսցին մեծատանց , եւ ծա-
ռայք տերանց իւրեանց փոխ տայցեն :
8 Որ սերմանէ զանգամութիւն՝ հնձեսցէ
զչարիս , եւ ⁹զհարուածս գործոց իւրոց
9 բովանդակեսցէ : Չայր զուարթ եւ զա-
ռատ սիրէ Աստուած . որ ողորմի անան-

1 Եբր. 3-րդ բառի թեւեր է ճանապարհ առն՝ մարտի , իսկ որ սուրբն է՝ ուղիղ են գործք նորա : (9) Լաւ է բնակել յանկեանս ամենաց . քան առ կնոջ եւ զեղոցի եւ ի մեծի տան : 2 Եբր. շնորհս յայտնորա բարեկամ նորա 3 Եբր. բերն . իրտախ 4 Եբր. ի տան ամպարչտաց , մինչ ամպարիչտար կարծանին ի չարիս 5 Եբր. ընծայ ի գողս՝ զցատուծն սաստիկ 6 Եբր. իսկ տիրութիւն՝ որոց գործեն զանիրաւութիւն 7 Եբր. մեռելց հոնդիցէ : (17) Չբաւոցի այր որ 8 Եբր. ոչ մեծացի : (18) Փրկանք 9 Յեբր. գալտե 10 Եբր. եւ ձէթ ի տան 11 Եբր. Որ գցեստ երթայ 12 Եբր. Ի քաղաք հզօրաց 13 Եբր. Այր հպարտ , զուտղ կատակիչ է անուն նորա

որ գործէ ի ցաման հպարտութեան : (25) Ցանկութիւն ծուրի սպանանէ զնա 14 Եբր. Չօրն ողջն ցանկայ ցանկութիւն 15 Եբր. Չիք իմաստութիւն , եւ ոչ հանճար , եւ ոչ խորհուրդ հակառակ Տեառն : 16 Եբր. յաղթութիւն , հա՛ , փրկութիւն 17 Եբր. Որ առնէ զամենեմի Տեր է : (3) Պարագէտն տեսանէ զչարիս եւ թաղուցանէ զանձն , իսկ միամիտք անցանն եւ սուծին : (4) Լախձան խոնարհու- թեան , եւ երկեւզի Տեառն 18 Եբր. Կրթեալ գնա- նուկն ի սկզբան ճանապարհի իւրոց 19 Եբր. խոտորեսցի ի նմանէ : (7) Մեծատունս տիրէ աղ- քատաց , եւ որ առնու փոխ՝ ծառայ է փոխա- տուին : 20 Եբր. գաւազան բարկութեան նորա սպառեսցի : (9) Անչ բարի օրհնեսցի . զի տայ

կին՝ ինքն կերակրեցիր, քանզի յիբրևէ հացէ անտի ետ անանկի: 9 Ձտղթուլիւն եւ զպատիւ ստանայ որ սայ կաշաւ, 10 բայց զպղիս ատղայն սպրնանէ: Հան զժաման յատենէ՝ եւ ելցէ ընդ նմա եւ հակառակութիւն. զի յորժամ նտօրցի 11 յառենի՝ զամենեանն սնտարէ: Արի՛ Տէր զսիրտ սուրբ, եւ ընդունկի են նմա ամենայն անարարք. չրթամբք 12 հոխուէ թագաւոր:՝ Աչք Տեսան պահին զհանճար. եւ անգտնէ՝ Յրտնս անօ- 13 բէն՝: Պատճառս ցիւն վատ եւ աւէ, Առեւծ ունի զճանապարհ, եւ զանցս 14 հրապարակաց սպանողք: Գուր խոր է րերան շանօրինի, եւ ասկեպալի Տեսա- նէ անկցի ի նա: Յն ճանապարհք չտրք՝ առաջի ստն, եւ ոչ սիրէ զառնայ ի նո- ցանէ. բայց զառնայ պարտ է ի թեւր 15 եւ ի չար ճանապարհէ: Անմտութիւն բոր- բոքեալ ի սիրտ երիտասարդի, զաւազան 16 եւ խրատ հետի է ի նմանէ: Որ զրպարտէ զազքատ՝ բազում ստնէ իւր չարիս, եւ որ տայ մեծաամն կարտու թեւալ: 17 Բանից իմասանոց մատո զունին քո, եւ լուր բանից իմոց եւ հաստատեա զսիրատ քո՝ զի զիտասցես զնոսա, թէ բարի են: 18 Եւ եթէ արկցես զնոսա ի սրտի քում, եւ զուարճապցին միանպամայն ի շրթունս 19 քո: Զի եղիցի յոյս քո ի Տէր, եւ ցուց- 20 ցէ քեզ զճանապարհս իւր: Եւ զու գրեա զնոսա յանձին քում երեքիկն, ի խոր- ճուրդս եւ ի զիտութիւն եւ ի հանճար: 21 Ահաւասիկ ուսուցանեմ քեզ զքանս ճշմարիտս եւ զզիտութիւն. հնազանդ

ի հացէ իբրևէ անանկին (10) Հան զժաման, եւ անցցէ հակառակութիւն. եւ զաղարեացին դատ եւ անարգանք: (11) Որ սիրէ զսրբու- թիւն սրտի՝ ունի շնորհս ի շրթունս իւր- բարեկամ նորա՝ թագաւոր: ¹Եբ. նա քրտնս անօրեին ²Եբ. ստար կանանց ³Եբ. (15) Յիմարութիւն կապուլ ընդ սիրտ մանկան, զաւազան խրատու հեռացուցէ զայն ի նմանէ: (16) Որ հանէ յանաւազէն սո- յաճարիւնայ անձին, եւ տայ մեծատան՝ ապա- քէն չբարորի: (17) Անտարհեցո զունին քո եւ լուր բանից իմասանոց, եւ զսիրտ քո գրեցես ի գիտութեան իմում: (18) Զի հաճոյական են, եթէ պահեա- ցես զնոսա ի սրտի քում, հաստատեցին միան- զամայն ի շրթունս քո: (19) Զի եղիցի յոյս քո ի Տէր, ահա ետու գիտել քեզ պարօր: (20) Ոչ ապաքէն գրեցի քեզ երեքիկն ի խոր- հուրդս եւ ի գիտութիւն (21) Առ ի տայ քեզ գիտել զտուգութիւն բանից ճշմարտութեան, զի պատմեացես զքանս ճշմարտութեան որոց հարցանիցես զքեզ:

լինել պատասխանի տալոյ զքանս հշմար- տութեան որոց մատչելցին սա քեզ:՝ 22 Ար հարատանարիբ զանանկն, քանկի ազքաա է. եւ մի անարդեր զանանկն 23 ի գրուես. Զի Տէր զասի զգատտատանն նորա, եւ չփրկեացէ անկարտու զանձն 24 քո:՝ Ար լինիր ընկեր սան բարկացողի, եւ ընդ ⁵բարեկամի զայրացողի մի բնա- 25 կեր:՝ Գուցէ ուսանիցես զճանապարհս նորա, եւ անուցուտ խեղ ընդ անձն քո: 26 ⁶Ար տար զանձն քո յերաշխաւորու- 27 թիւն՝ ակն աւեալ երեսոց:՝ Զի եթէ ոչ ունիցես ուստի հատուցանիցես, ⁷եւ անուցուն զանկողինսն որ ընդ կողիւք 28 քոզք կայցեն: Ար փոխեր զասհմանս յառիակնականս զոր եղին հարք քո: 29 ⁸Զայր չոյտ եւ զղոյշ ի գործ իւր՝ թա- գաւորաց առաջի պարտ է կացուցու- նել, եւ ոչ կացուցանել առաջի արանց խօթասրտաց:՝

ԳԼ. ԻԳ

1 Յորժամ նտօրցիս ⁹լինիրս ուսուլ ի սեղան հզօրայ՝, իմանալով իմառջիբ որ ինչ առաջի ¹⁰ցնիցի, եւ ասր միտեւ- 2 ջիր զձեան քո: Գիտառջիբ թէ այնպի- սի ինչ եւ քեզ պարտ է պատրաստել: 3 Ապա թէ ազահագոյն իցես, մի ցանկա- նայցես խորակաց նորա. զի այն իսկ կցեալ երթայ զկենացն ստութենէ: 4 Ար ձգտիր՝ եթէ անանկեցես ընդ մեծա- տան, այլ քո իմաստութեանդ մերժեաց 5 ի նմանէ: Եթէ հաստատեցես զակն քո ի վերայ նորա, ոչ ուրեք երեւի, զի հանդերձեալ է նորա իւր թեւս որպէս զայրժուայ, եւ զառնայ ի տուն նահա- 6 պետի իւրոյ:՝ Ար ուտեր հայ ընդ ստն չարական, եւ մի ցանկանար կերակրոյ 7 նորա: ¹¹Զոր օրինակ թէ մազ ոք կլանէ՝

¹Եբ. կողպտեացէ զանձնս որոց կողպտենն զնոսա ⁵Եբ. առն զայրացողի մի՝ գնար ⁶Եբ. Ար լինիր յորոց Տարիակն զպի, յորոց երաշ- խաւոր լինին վասն պարտուց: ⁷Եբ. ընդէր ⁸Եբ. Տես ⁹քո զայր ճարտար ի գործս իւր, ա- առաջի թագաւորաց կացէ, մի կացէ առաջի աննշանից: ⁹Եբ. ուսել ընդ իշխանի ¹⁰Եբ. քո է: (2)Եւ զիր գանակ ի կողորդի քում, եթէ տէր ես տնորժանաց (3)Ար՝ ցանկանայցես խոր- տակաց նորա, զի այն է հայ ստութեան: (4) Ար լինիր աշխատ ինեւ մեծատան: ի բաց կաց ի խորհրդոյ քումմէ: (5)Յանիցես զայս քո յայն, եւ այն չէ ինչ, զի առնելով արտոցէ իւր թեւս. իրեւ զարժուի թագէ յոյս: ¹¹Եբ. Զի որպէս հաշուի յանձին իւրում, այնպէս է. կեր եւ արք, ասիցէ քեզ, եւ սիրա նորա չէ

8 այնպէս ուտէ եւ ըմպէ : Մի մեծանի-
ցես զնա առ քեզ , եւ մի ուտիցես զնայ
քո ընդ նմա , զի նողկացուցանէ զնա ,
եւ սպականէ զբանս քո բարխս :
9 Յականջս անդգամի ամենեւին մի խո-
սիր , զի մի անգոմնեացէ զիմաստուն բանս
10 քո : Մի փոխոր զսահմանս յաւիտենա-
կանս , եւ ի ստացուածս որբոց մի մտա-
11 նկցես : Չի որ փրկէն զնոսս ¹Տէր՝ հզոր
է , եւ զատի զգատաստանս նոցա ընդ քեզ :
12 Տուր ի իրատ զսիրտ քո , եւ զլսելիս
քո ²պատրաստեալ թանկ խնաստութեանս
13 Մի ինայեր խրատեղ զտղայ . զի
թէ հարկանես զնա զաւագանաւ՝ ոչ մե-
14 սանի . Դու հարկանես զնա զաւագանաւ ,
բայց զանձն նորա փրկես ³ի մահուանէ :
15 Արդեակ , եթէ իմաստուն լինիցի սիրտ
քո , ⁴ուրախ տրասցես եւ զիմ սիրտս :
16 Եւ եթէ ընդկուզցես զչրթունս քո ընդ
չրթունս իմ , միայն թէ ուզիզ իցես :
17 Մի նախանձիցի սիրտ քո ընդ մեղա-
ւորս , այլ յերկեզ Տեառն կանխեսցիր
18 զօրճանապագ . ⁵Չի եթէ պահեսցես զնա ,
եղիցի զաւակ քեզ , եւ յոյս քո մի մեր-
19 ժեպիս : ⁶Լուր , որդեակ , եւ լիբ իմաս-
տուն , եւ ուզվես ⁷զխորճուրցս պատի
20 քո : Մի լինիր սրբեցող , եւ մի նա-
խանձիր ընդ հանգանակօզս մայ զա
21 ճառաց , Չի ամենայն տրչխան եւ բո-
զանոցն ազբատացի , եւ զպեցցի պա-
22 տաստաւունս ամենայն քնէամ : ⁸Լուր ,
որդեակ , հօր որ ծնաւ զքեզ , եւ մի
արճամարհօր զժիտութիւն մօր քո :
23 Չճշմարտութիւն ստացիր , եւ մի թո-
ղուր զիմաստութիւն եւ զխրատ եւ
24 զհանճար : ⁹Բարեւոք սնուցանէ հայր ար-
գար , եւ ի վերայ որբոց իմաստնոց ու-
25 բախ լինի սիրտ նորա : ¹⁰Աւրախ լիցին
հայր եւ մայր քո ի քեզ , եւ խնդացէ
որ ծնաւն զքեզ :

26 Տուր ցիս , որդեակ , զսիրտ քո , եւ
աչք քո ճանապարհոց իմոց սպասեա-
27 ցին : ¹¹Կարոս ծակ է սուն օտար՝ , եւ
28 ջրհօր նեղ՝ օտարտօխն : ¹²Չի այնպիսին
վազվազակի սատակեցի , եւ ամենայն
անօրէն սպասեցի :
29 Ո՛ւժ է վայ , ո՛ւժ է խոփութիւն , ո՛ւժ
են պատաստանք , ո՛ւժ զժնդակութիւնք
եւ վարանք՝ , ո՛ւժ են վէրք տարապար-
տուղ , ո՛յր ¹³են կապուտակ ականոցիք :
30 Ո՛չ սպաքէն այնպիկ՝ որ յամենն ի զին-
ւոջ , եւ ¹⁴զփոնն ուր զիներուք լինի-
31 ցին : Մի արբենայք զինեաւ . այլ խո-
սեցարուք ընդ մարգս արգարս , եւ խո-
սեցարուք ընդ միմեանս ի նրապարակս :
Ապա եթէ ի սաչտս եւ ի բաժակս տր-
ձակեսցես զաչս քո , յետոյ չըջիցիս մեր-
32 կապոյն քան զաստատուն : Ի ո վախ-
ճանի իրբեւ զօճահար տարածանիցիս ,
33 եւ իրբեւ ի թի ի թոյնք սփեսցինս : ¹⁵Աչք
քո իրբեւ տեսնիցին զլին օտար ,
¹⁶իւրանս քո յայնժամ խօսեցի զթեւս .
34 ¹⁷Եւ անկեալ գնիցիս , ի սիրտ ծովու՝ եւ
իրբեւ զնաւավար ի մէջ բալուժ մրրիկի :
35 Եւ ամիցիս , թէ Հարկանէին զիս՝ եւ
ինձ ոչ ցուէր , ¹⁸այսն առնէին՝ զիս՝ եւ
ես ոչ գիտէի . եւր ¹⁹լիցի ասաւօս՝ զի
եղեալ խնդրեցից ընդ որում չըջիցիս :

Գ Լ Ի Ի

1 Որդեակ իմ , մի նախանձիր ընդ հարս ,
2 եւ մի ցանկանալցես կալ ընդ նոսս : Չի
¹⁵ատութիւն խորհի սիրտնոցս , եւ ¹⁶ցաւս
3 խօսին չրթունք նոցա , Իմաստութեամբ
4 չինի տուն եւ հանճարով կանխի . Եւ
խորհրդով ընուն շահմարտնք ամենայն
մեծութեամբ սրտառականաւ եւ բար-
5 եւք : ¹⁷Լու է իմաստուն քան զհզօր , եւ
հանճարեղ՝ քան զայն որ ունիցի զաս-

ընդ քեզ : (8) Չպատառն զօր կերար՝ փոխեցես
զայն , եւ սպականեցես զբանս քո քաղցունս :
¹Յեբբ. գ-գ-տէ ²Եբբ. ի դ-ժ-թոց ³Եբբ. ուրախ
եղիցի եւ իմ սիրտ (16) Եւ ճնճացեն երկու-
մանք իմ , ի խօսել չրթանց քոց ուզուածիւնս :
⁴Եբբ. Չի արգարեւ զզ զախճան , եւ յոյս
քո մի՛ հաւացի : ⁵Եբբ. ի ճանապարհ զլիւր
քո : (20) Մի՛ լինիր ընդ որս ըմպեն գինի ,
ընդ որս մտչեն զմարմին իւրեանց , (հա՛մ , շուտյ-
տին մտյ .) (21) Չի արբեցօրն եւ կերօղ տղ-
քտասցի , եւ պատաստունս տացէ զգեհուլ
քնածութիւն : ⁶Եբբ. Յնճալով ճնճացի հայր
արգարց , որ ծնանի զիմաստուն՝ ուրախ եղիցի
ի նմա :

⁷Եբբ. Ա՛հճ խոր է կին պոռնիկ , ⁸Եբբ. նա եւս
իրբեւ զզող զարամակալ լիցի , եւ գաւառճանս
ի մորգիկ , յաւեցից :
(29) Ո՛ւժ մ վայ , ո՛ւժ մ եղուկ , ո՛ւժ մ կուիք , ո՛ւժ մ
տրտունջք ⁹Եբբ. է կարմրութիւն ուսաց ¹⁰Եբբ.
մտանեն ինդրիկ զինի ետանեալ (31) Մի՛ հայլի
ի զինի յարժամ կարմրացեալ իցէ , տացէ ի բա-
ժակի անդ . զտեպիլ իւր , զնայցէ ուզուածեամբ :
(32) Ի վախճանի իւրում որպէս զօճ խոյթեացէ ,
եւ ի բրբեւ զիմ հարցէ : ¹¹Եբբ. սիրտ ¹²Եբբ. Եւ
լինիցիս որպէս որ անկեալ գնիցի ի սիրտ ծովու ,
եւ որպէս որ անկեալ գնիցի ի գլուխ կայովի
¹³Եբբ. գան հարկանէին ¹⁴Եբբ. զարթեաց , յա-
ւեկից ինդրիկ զնա միւսանգամ ¹⁵Եբբ.
բռնութիւն ¹⁶Եբբ. զմխատուէ ¹⁷Եբբ. Այր
իմաստուն ի զըտութեան , եւ սյր գիտութեան

6 տակերսս մեծամեծս : Առաջնորդու-
 թեամբ միդ պատերազմ, եւ օգնուկա-
 7 նաւթեամբ խորհրդակրան սրտի : Իմաս-
 տութիւն եւ խորհուրդ բարեաց ի գրունս
 8 խմասանց : Իմաստաւնք ոչ խտարին ի
 բերանոյ Տեանն , այլ խորհին ի ժողովո
 9 Իւրեանոյ : Անխորատկ պատանի մահ ,
 10 եւ մեռանի անպատ ի մեզս : Պղծու-
 թիւն զայր ժանտագործ ազակդի առնէ
 յաւուր չարի եւ յաւուր նեղութեանն
 մինչեւ ստատեցոցի :
 11 Փրկեա գորս ի մահ տանին , եւ ՚գնեա
 12 զմահապարսս , եւ մի խնայիր Ապաթէ
 ափեցս , թէ Ոչ ճանաչեմ զնա՝ ²եւ ոչ նա
 զիմանաչէ , զիտատջիր զի Տէր զսիրտս
 ամենեցուն ճանաչէ , եւ որ ստեղծ զչունչ
 ամենեցուն նա գիտէ զամենայն , եւ ճա-
 տուցանէ իւրաքանչիւր քսա զորս իւր :
 13 Կեր մեղր , որպեակ , զի բարի է ,
 եւ խորիսխ՝ զի քաղցրացի կոկորդ քո :
 14 Նոյնպէս եղիցի ճանճար խմաստութեան
 յանձին ³քում . զի եթէ զայն գտանի-
 յոսմ եղիցի բարեաւ վախճան քո , եւ
 15 յոս քո մի պակասեցէ : Մի մատու-
 ցանքս զամպարիչան յարօսս արգարոյ ,
 եւ մի խարիր լրութեամբ որովայնիս՝
 16 Զի եթէ եւթն անգամ անկանիցի տը-
 դարն՝ կանգնեցի . իսկ ամպարիչաք
 17 տկարացին ի չարիս : Եթէ կործանեա-
 ցի թճամբն քո՝ մի սոն չարկաներ ,
 եւ ի զայթակղին նորս մի՝ ⁴չարտանարս
 18 Զի մի նայեցի Տէր , եւ ոչ ճանճեցի
 ընդ այն , եւ զարձուցէ զբարկութիւն
 19 իւր ի նմանէ : Մի՝ ⁵խնդար ընդ չարա-
 զորսս , եւ մի նախանձիր ընդ մեզա-
 20ւորս . Զի ոչ լինի ⁶զաւակ չարաց , եւ
 21 ճրագ անպարտաց չիջցի : Երկիր յԱս-
 տուծոյ , որպեակ , եւ ի թագաւորէ , եւ

7 ի միտջէ ի նոպանէ մի՝ ապատարիցես :
 22 Զի յանկարծակի պահանջիցես գտմա-
 պարիչաս , եւ զպատուհաս երկցոցունց
 ո՛վ ծանիցէ :
 23 Զայս ասեմ ձեզ խնտանայգ . ՚խելա-
 մաւս լինել իրաւանց մի՝ ամաչէք .
 անն ասեալ ի գատատանի չէ բար-
 24ւոք : Ար ասէ ⁸զամպարիչան՝ թէ Ար-
 դար է , անձիհալ ի ժողովրդոց լիցի եւ
 25տակի յազգաց : Իսկ որ յանդիմանեն ,
 նոքա յաք երկեւեցին , եւ ի վերայ
 նոցա եկեացէ օրհնութիւն բարեաց :
 26 ⁹Շրթեւնք սիրեցեն զպատասխանիս
 բանից բարեաց . եւ որ պատասխանի
 տայ բանս զիմապարձութեան , պատ-
 բաստէ անձին իւրում բանս հեանա-
 27ւոյ : Պատրաստեա յեւս զգործս քո . եւ
 պատրաստեա ի գատտակիրսս քո , եւ
 28գնա գու զինի իմ , եւ շինեացես վերս-
 աին՝ զաւուր քո : Մի՝ լինիր վկայ սուս՝
 29 ընկերի քում , եւ մի՝ ¹⁰լայնիր չրթամբք
 քովք : Մի՝ ասեք թէ Որպէս նա ընդ
 իս գնաց , եւ ես ընդ նա գնացի , ճա-
 30տուցից նմա՝ ¹¹որպէս եւ զմեկաց զիս :
 Իրբեւ անդ մի այր անդգամ , եւ իրբեւ
 31 սցզի՝ այր պակասամիս . եւ եթէ թո-
 զուս գնա՝ իտպանանայ եւ մուխտտէ
 ամենեւին եւ լքանի , եւ քարինք որ-
 32 մոյ նորս յատակին : Յետոյ տաիցէ թէ
 Զզլացայ ես , հայեցայ եւ ընտրեցի
 33 զիրսս : ՚Միմեա յերբ անկեալ զիս ,
 ով վաս , ե՞րբ ի քնոյ զարթիցես : Մա-
 կաւիկ ինչ ննջիցես , սակաւիկ ինչ նիր-
 հիցես , ¹սակաւիկ ինչ պարբիցես , սա-
 կաւիկ ինչ ընդգրկիցես զձեան քո ¹²ի
 34 վերայ լանջաց քոց : Եթէ զայց անի-
 ցես .՝ եկեացէ իրբեւ զկարապետ ազ-
 քատութիւն քո , եւ կարօտութիւն քո
 իրբեւ ¹³զարագոտն սուրճանդակն :

պնդէ զգորս թիւն : (6) Զի ճանճարով արացես
 քեզ պատերազմ, եւ փրկութիւն ի զգովու-
 թեան խորհրդակրանոյ : (7) Բարձր են յիմարի
 իմաստութիւնք . ի գրանն ոչ բացցէ զբերան
 իւր : (8) Որ խորհի տանել չարիս, գնա այր յա-
 բարձրձուրդ կոչեցեն : (9) Խորհուրդ յիմա-
 րութեանն մեզր . եւ զարձուր մարդոյ՝ որ
 ստանէն ծագր : (10) Եթէ թուլացիս յաւուր
 անձաութեանն , անձուկ է զորութիւն քո :
 1 Յ) Եբ. պաււ- ²Եբ. Ոչ ապաքէն որ կշուէն
 զսիրտս՝ նա իմանայ, եւ որ պահէ զանձն քո՝
 նա ճանաչէ ³Եբ. քում, եթէ գտեր . եւ է
 վախճան, և յոյս քո մի՝ ճատցի : (15) Մի՝ լինիր,
 սվ ամպարիչա, գորտնակալ յարօս արգարոյ,
 եւ մի՝ աւերեցես զպարար նորս : ⁴Եբ.
 ցնծացէ սիրս քո ⁵Եբ. սրտմտիր ⁶Եբ.
 վախճան

7 Եբ. միխտաներ զանձն ընդ խոտարարս : (22) Զի
 յանկարծակի յարիցէ կործանուան նոցա ⁸Եբ.
 ցամպարիչան թէ Արդար ես ⁹Եբ. ճամ-
 բուրեցէ զչրթուան որ տայն պատասխանի
 բանս ազգութեան : (27) Պատրաստեա զգործս
 քո արտաքոյ, և յարբարեա վասն քո յանդի, և
 ապա յետոյ շինեացես ¹⁰Եբ. խաբեր ¹¹Եբ.
 լստ գործոց իւրոց : (30) Ընդ արա սան ծուլի
 անցի եւ ընդ այգի առն պակասամտի . (31) Եւ
 ահա բուսեալ էր ի նմա բովանդակ փուշ, ծածկ-
 եալ էր վերես նորս տաստակ, եւ որմն բարանց
 նորս յատակեալ . (32) Եւ տեսի ես, եղի
 զերթս սի ¹²Եբ. ի ննջել . (34) Եւ ¹³Եբ.
 զայր սպտազէն

1 ¹Որդի որ զգուշանայ բանից՝ եղիցի արատքոյ կորստեան . զի ընդունելով
 2 ընկալաւ զնա : Մի՛ խնչ ստու թիւնստացի ի լեզուէ թաղաւորի . եւ ոչ ելցէ խարէ-
 3 ութիւն ի լեզուէ նորա : Սուսեր սուր է լեզու թաղաւորի , եւ ոչ մարմնեղէն , եւ
 4 որ նմա մասնեցի՛ խորասկի : Զի եթէ սրեացի բարկութիւն նորա՛ յօգիւք հան-
 5 զերձ սատակեացէ զմարդիկ , եւ զոսկերս արանց կերիցէ , եւ այրեսցէ իրբււ զրոց , եւ իրբււ զպէշ եղիցի ի բոցն արծուեաց :
 6 Յիմոց բանից երկիր , որդեակ , եւ յորժամ ընկալցիս զնոսա՛ ապաշաւեաճիր :՝

Գ Լ Ի Ե

1 ²Ասակք Սոդոմոնի անքնինք . զոր գրեցին բարեկամքն եղեկեայ արքայի Հրէաստանի :
 2 Փառք Աստուծոյ ծածկեն զբան , փառք թաղաւորի պատուեն զ՛նրամանս՝՝ երկինք բարձունք եւ երկիր խորին , սիրա
 4 թաղաւորի աւանց քննելոյ : ³Փորձ տես զանփորձ արժովոյ , եւ սրբելով սրբի
 5 ամենայն : Ստուակեա՛ զանպարիշտս յերեսաց թաղաւորի , եւ ⁴ազկեացի ար-
 6 զարու թեամբ աթոռ նորա : Մի՛ հպարտանար տաճի թագաւորի , եւ մի՛ ի
 7 տեղիս մեծամեծաց մասչիր . Զի լաւ է քեզ՝ թէ ատիցէ ոք , ի վեր սա իս մա-
 8 սիր , բան թէ կորանայցես առաջի
 9 հզորի : Զոր տետին աչք քո՛ խօսեաց . մի՛ յանգուցն անկանիցիս ի մարտ , զի
 9 մի՛ յետոյ զլջանայցես : Յորժամ նա խտտիցէ զքեզ բարեկամ քո , խոյս սուր՝ մի՛ արհամարհեր . զուցէ նախատիցէ
 10 զքեզ բարեկամն . եւ թշնամութիւն եւ մարտ քո ոչ մեկնիցի . այլ լինիցի քեզ հանդոյն մահաւ : Ծնորձք եւ բարեկամութիւն ազտուք մե՛ , հաստատեալ զնոսա սա ի քեզ՝ զի մի՛ նախաւ լինիցիր . եւ պահեա զժամանակս քո հաշտութեամբ :

11 Ոսկի խնձոր ընդ սարդիոն յեռեալ , այն-
 12 պէս է լսօսել բանս իմաստունս : Ի զինդ ոսկի սարդիոն սրատուական յեռեալ , բան իմաստուն յունկնդիր լսելիս :
 13 Սրպէս ձիւնայրն ամարայնի՛ սօս-
 14 թացելոյ օգնական է , նոյնպէս եւ հրեշտակ նաւատարիմ սրց սաւաքեցին զնա ,
 14 զանձինս յուսացելոյ իւրոց չաֆի : Որպէս հողմք եւ ամպք եւ անձրեւք սաստիկք՝ , նոյնպէս են եւ որ պարծին ի
 15 սուրս ստութեան : Յերկայնմտութենէ՛ ⁶յաջողութիւն թաղաւորի , լեզու ար-
 16 ձակ՝՝ փշրէ զոսկերս : Մեղր յորժամ զտանիցես , որդեակ , չափով կերիչիր ,
 17 զուցէ յալիցիս եւ փոխիցես : Մի՛ կարի յաճախեր ոտիւք քովք առ բարեկամ ,
 18 զուցէ յալիցի քեւ եւ ատիցէ զքեզ : Իրբու ⁷սուսեր եւ սպք սրեալ , նոյն-
 19 պէս եւ այր որ վխայ զբարեկամէ իւրմէ
 20 զկայսութիւն ստութեան . ⁸ճանապարհք չարի եւ սոք անօրինի կորիցեն յա-
 20 ռուր չարի՝՝ Որ հանէ զրաճկոն յուուր յրտոյ , ⁹որդէս քայլաւ վիրով անու-
 21 զուս է , նոյնպէս հասեալ ցաւք մարմ-
 22 նոյ սրտմեցուցանեն զսիրս : Իրբու ցեց հանդերձի եւ սրգն փայտի , նոյնպէս սրտմութիւն յլատակար է սրտի առն :
 23 Եթէ քաղցեալ է թշնամին քո՛ կերակ-
 22 րուել : Զայս իրբու առնես՝ կայծակուն հրոյ կուսանցես ի վերայ զլիտոյ նորա , եւ
 23 Տէր հասուցէ քեզ յարութիւն : Հողմ հի սիտոյ զամաց յարուցանէ , եւ երեսք
 24 լիրքք զլեզու զրգունս : Լաւ է բնակել սա անկեան ի ստամարոյ՛ , քան ընդ կնոջ՝՝ բամ-
 25 րատոյ ի ստան միտմ՝՝ : Որպէս ջուր ցուրտ անձին ծարսոյ ակործելի է , նոյնպէս աւետիք բարեալս յերկրէ՛ հեռաստանէ :
 26 ¹¹Որպէս թէ՛ սք զակն աղբիւր խնուցու-

¹ Յիբր. գլխի 2 Յիբր. Աքա եւս աակք Սո. զամնի, զոր հարին ի գրի արք եղեկեայ արքայի Յուգայ : (2) Փառք Աստուծոյ ծածկել զբան , իկ փառք թագաւորի՝ քննել զբան :
³ Յիբր. Բարձր զկզկզանս արժամոյ, եւ ելցէ անօթ ոսկերչին : (5) Բարձր Յիբր. հաստատեացի Յիբր. հզորի զոր տետին աչք քո : (8) Մի՛ երցես ի կուսեյ փաղկապակի . զուցէ չգիտիցես զինչ առնել ի վաթճանի նորա՛ յամօթ առնել զքեզ ընկերի քո : (9) Զմարտ քո մարտիր ընդ ընկերի քոմ : եւ զգաղամիս սլլոյ փի՛ հասներ ի վեր . (10) Կուցէ կշտամբեացէ զքեզ որ լինէ . եւ նախատիք քո

մի՛ գարձցին (11) Ընձրք ոսկիւր ի գորանս արծաթիս՝ բանք սաւաքեալ ի զէպ մասնակի : (12) Քինդ ակի եւ մանակ յաքիւր ոսկեայ, յանդ իմանութիւն իմաստնոյ յունկնդիր լսելիս : (13) Որպէս զովութիւն ձեան յուուր հնձոց, նոյնպէս հրեշտակ հաստարիմ սրց սաւաքեն զնա , եւ զանձն Տեսն իւրոյ զու արթացուցէ : (14) Որպէս ամպ եւ հպմ՝՝ առանց անձրեւի ¹¹ Յիբր. հաւանեցի ի իջան , լեզու կակուզ Յիբր. սուրն եւ սուսեր ¹² Յիբր. Աստմն փշրեալ եւ ոտն խախտել է վառահել յայր խաբերայ յուուր նեղութեան : ⁹ Յիբր. եւ քայտիս ի վերայ բարակի , այնպէս որ երգէ երգս սրտի թախձելոյ : ¹⁰ Յիբր. կազեցայ ի մեծի տան ¹¹ Յիբր. Որպէս աղբուր պղտորեալ եւ ակն ապականեալ , այնպէս յարգար որ անկանի

և Էզրնացի ջուրց տպակահիցէ, նոյն-
 պէս ուղեղծ է արդարոյ անկանիկ՝ առա-
 27 ջի ամպարչախ: Մեզր շատ ուսել չէ
 բարեւոք, ¹բայց յարպել պարտն է գրանա
 28 պատուականս՝ Արդէս քաղաք կործա-
 նեալ ի սարսպաց, նոյնպէս և Եւր ²որ
 ոչ խորհրդով ինչ գործիցէ՝:

ԳԼ. ԻԶ.

1 Արպէս ձիւն ամառայնի և անձրև և չու-
 նձա, նոյնպէս ոչ յարգոյ՝ անդգամի
 2 պատիւ: Արպէս թռչունք և Ծնճուկք
 թռանին, նոյնպէս անէծք զուր ու մեք
 3 ոչ կրննեն: Արպէս մտորակ ձիոյ և
 խիթան իչոյ, նոյնպէս և Կաւազայն ⁴ազ-
 4 գի անմահ: Մի՛ տար պատասխանի
 անդգամի ըստ նորտ անդգամութեանն,
 5 գի մի՛ լինիցիս նմանօղ նմա: Այլ տար
 նմա պատասխանի ըստ անդգամութեանն
 6 յանձն իւր: ¹Ի ճանապարհոյ իւրոց
 նոխտաբնա տանէ՝ որ առաքէ գրան ի
 7 ձեռն ²անմիտ հրեշտակի: Կարճեա
 զգնացս ոտից և Գտակս ի բերանոյ
 8 անդգամի: Ար զնէ քար ի պարսատիկս՝
 նման է ասն որ զնէ պատիւ անմահի:
 9 ⁶Փշաղից լինին ձեռք արիեցողի, և ծա-
 10 ուպութիւն ի ձեռս անդգամի: Բազում
 ծուփս ծփին ամենայն մարմինք անդգա-
 մայ, զի խորտակին յիմարութիւնք նո-
 11 ցա: Արպէս չուս յորձամ գտնուոյ ի
 փոխած իւր ⁷և ասելի լինի, նոյնպէս և
 անդգամն իւրովք չարեոք՝ յորձամ դառ-
 նայցէ անդրէն ի մեղս իւր: Է ամօթ որ
 ամէ զմեղս, և է ամօթ որ ամէ զփառս
 12 և Գշնորհս: Տեսի՛՛ այր յանձն իւր պան-
 ծացեալ թէ իմաստուն իցէ, բայց յոյս
 13 յորոյ յանդամին քան ի նմա: ⁸Զփաս
 յորձամ յուզի առաքես՝ սաէ, Ասեւծ
 ունի զճանապարհս և Գճրապարակս
 14 սպանողք: Արպէս գուրք որ չըջին ի
 ծղիմուսջ, նոյնպէս և վատ ի մահիճս:

¹Իբր և ոչ փառք՝ ի խորի լինել փառաց ²Իբր որոյ չիք պատուար սուղ իւրում ³Իբր թիկանց
⁴Իբր Յապաւէ գտա և կրէ փաս ⁶Իբր անմահի (7) Արուք կապի զեզեւ ին, և առակք ի բերան անդգամի: ⁸Իբր Արպէս փուշ որ մտանէ ի ձեռս արեցելոյ, նոյնպէս առակք ի բերան անմտոց: (10) Մեծ է որ ստեղծն գամեայն, և որ տայ վարձս անմահի, և և տայ վարձս սնորհնայ: ⁷Իբր նոյնպէս յիմարն որ կրնէ զյիմարութիւն իւր: (12) Տեսե՛ր ⁸Իբր Ասէ ծղլլ, Ասեւծ է ի ճանապարհի, առեւծ ի մէջ հրապարակաց:

15 իւր: Թաքուցանէ վատ զձեռս իւր ի
 ծոց իւրում, և ի բերան իւր գանդալի
 16 ասանկ: Իմաստնապէս թուի անձին իւ-
 րում վատ, քան ⁹գոյն որ գմծութեան
 17 առախ բերիցէ: Արպէս որ լուսն հոր-
 կանիցէ գչան ¹⁰ձեռոց, նոյնպէս և մարդ
 18 որ անկանի յայոց պատասխան: Արպէս
 փորձիչք որ ընդհարկանեն բանս իմարդ-
 կանէ, և որ վազվաղէ ընդդէմ բանից՝
 19 նախ նա ընկճի:՝Նոյնպէս ամենքեան որ
 զարանակալ լինին բարեկամաց իւրեանց,
 և ¹¹յորձամ յանդիմանին՝ տանէ, Մեք
 20 ընդ խաղ տրտաւք, ¹²Ի բազում փայտից
 զուարթանայ հուր, և որ ոչ գոյ երկ-
 21 միս՝ զագորէ կոխւ: Կրակարանք՝ կայ-
 ծականց և փայտ հրոյ, և Եւր բան-
 22 սարիւ առ ի յուզել զկուր: Բանք սու-
 տակասպասաց ¹³կահուղ են, բայց ար-
 23 կանեն ի շտեմարանս մարտի: Ար տայ
 արծաթ նենդութեամբ, իրբև ընդ խն-
 24 ցի համարեալ է: չրթուք ողորմք ծած-
 իւրովք յայտնի անէլ ամենայն որ լայ
 զթշամի՝, և ի սրտի իւրում նիւթէ
 25 գնենդութիւն. եթէ ¹⁴աղաչիցէ զքեզ
 թշամին, և ի ձայն բարձր ակրիսիցէ՝,
 մի հուստար նմա. զի և թին չարիք
 26 կան ի սրտի նորա: ¹⁵Ար խղիւսյալէ
 զթշամութիւն, յայտ ասնէ զնենդու-
 թիւն. սուգանէ զվնաս իւր բանիցն
 27 յատենի: Ար փորէ խորխորատ ընկերի
 իւրում՝ ինքն լցցէ գնա, և որ զլէ վէմ՝
 28 յանձն իւր զլեցէ: Լեզու սուտ՝ ասուայ
¹⁶զճմարաութիւն, ըկրան անպաղար՝
 զարծէ խտովութիւնս՝:

ԳԼ. ԻԷ.

1 Մի պարծիր առ վաղիւն, զի ոչ գի-
 2 տես զինչ ծնանիցի ¹¹քիզ վաղիւն: Գո-

⁹Իբր. զեւթանս որ տան պատասխանի հանձարոյ
¹⁰Իբր. ակունջէ, նոյնպէս և անցողք որ խառնէ
 զանձն ի կուր սր չէ իւր: (18) Արպէս որ մոյն-
 գնեալ արձակէ կայծակունս, նեատս է մահ,
¹¹Իբր. գլխեւ ¹²Իբր. Ի սպասել փայտից՝
 շիջանի հուր, և առ ի չգոյէ բանասրկուի՝
 լսէ կուր: (21) Ածուք ¹³Իբր. պատասաք
 քաղցունք որ իջանեն մինչև ի շտեմարանս
 որովայնի: (23) Արձամ կղզանաց ծեփեալ
 ի խեչի, նոյնպէս չրթուք ողորմք և սիրտ
 չար: (24) Երթամք իւրովք յայտ ասնէ որ
 ասէն ¹⁴Իբր. քաղցրացուցանէ զարքառա իւր
¹⁵Իբր. Մածկել ծածկէ զանձն տակութիւն ի նեն-
 գութեան, և սակոյն յայտնի լինի չարութիւն
 նորա ի մոզովի: ¹⁶Իբր. զորս փրաւորեալն, հա-
 զորս փրաւորեցին գնա, և բերան սղաքիչ
 գործէ կորուստ:

վեսցէ զքեզ ընկերն՝ եւ մի՛ քո բերան ,
 3 օտարն՝ եւ մի՛ քո չրթունք , Բար ծանր
 է , եւ աւաղ զժուարին առ ի բանալ .
 4 է քան զերկասեան : Անազորմ է սրամաու-
 թիւն եւ աստիկ է բարկութիւն , 1 այլ
 5 նախանձ եւ ոչ խմբէ ժուժկայէ : Լաւ
 է յայանութիւն յանդիմանութեան քան
 6 զբարեկամութիւն ի ծածուկ : 2 Լաւ են
 հարուածք բարեկամի քան զկամակոր
 7 հատրոյր թ՛հնամուր : Անձն յայկազ
 զխորխոր 3 եւ զմեզը՝ արհամարհէ , բայց
 անձին կարօտելոյ եւ զանն իրբու զբաղցր
 8 թուի : Որպէս թոչուն 4 որ թոսնի՝ ի
 բռնայ իւրմէ , նոյնպէս եւ մարդ 5 սարկա-
 նայ՝ յորժամ օտարնայցէ՝ յիւրմէ սեղ-
 9 ույ : 6 Բըզով եւ խնկով եւ զինուով զուար-
 ճանայ սիրա , եւ բեկանի ի արամութեւ
 10 նէ անձն : 7 Զբարեկամ քո եւ զբարեկամ
 հայրնի մի՛ թաղոյր . եւ ի տուն եղբոր
 քո մի՛ մասններ 8 թչուառացեալ . լաւ է
 11 բարեկամ մերձաւոր քան զեղբար ի հե-
 12 աաստանէ բնակեալ , Իմաստուն լեր ,
 սրբեակ , 9 զի ուրախ լիցի սիրա քո , եւ
 12 զարձո ի քէն զբանս նախատանայ : 10
 րազէանն ի գալ չարեաց զօղեաց , եւ
 անզգամք ընդ առաջ երթեալ ի տոյժս
 13 անկցին Զերծ 3 ի նմանէ զհանգերձս նու-
 րա , զի 8 անց թշնամանադիրն . քանզի
 14 նա զալլոյն ապահանէր : 11 Որ զովէ զբա-
 րեկամ 9 ընդ առաւօսս բարձր ձայնիւ՝
 10 քան զանկամանողն ոչ ինչ առուել համա-
 15 բեացի կաթիլ հանն զմարդ ի տանէ իւր-
 մէ յաւուր ձմերայնոյ , նոյնպէս եւ կին
 16 անույզամ ի տանէ իւրմէ զայր : 12 Խոտ
 հոյմ է հիւսիսի , բայց անուտմբ ուճոյ
 17 կոչի : 13 Երկաթ գերկաթ 11 խարաէ , եւ այր
 18 11 զբոսէ զերես ընկերի : 12 12 անկէ թղե-
 նի՝ կիրիցէ զպատեզ նորա , եւ որ սա-

19 հէ զաէր իւր՝ պատուեսցի : 13 Որպէս ոչ
 են նման երեսք երեսայ , նոյնպէս եւ
 ոչ սիրտք մարդկան սրտից նման են :
 20 Գժոխք եւ կորուստ անյապ են , նոյն-
 պէս եւ աչք 14 ազան մարդկան . պիզձ է
 առաջի Տեառն որ արձակէ զաչս , եւ
 21 անխրատք եւ ցոխք լեզուաւ : 15 Փորձ
 սրժաթոյ եւ սուկոյ ի բովս , եւ այր
 22 վորձի ի բերանոյ զովչաց իւրոց : 16 Սիրա
 անօրինի խնդրէ զչարիս , եւ սիրա ու-
 զիդ խնդրէ զկրտսթիւնս : Եթէ հարկա-
 նես զանպպունն ի մէջ ասունի եւ անար-
 23 գես զնա՝ , սակայն ոչ մերժես զանզգա-
 թիւն ի նմանէ : 17 Խելամաութեամբ
 խելամուտ լիցիս 16 անձանց խաչանց քոց ,
 եւ հաստատեսցես զսիրա քո ի վերայ
 24 երամակայ քոց . Զի ոչ յաւիտեան է
 տան ոյժ 17 եւ զօրութիւն եւ իշխանու-
 թիւն , եւ ոչ առեւայ են նմա ազգայ
 25 յայցոս : 18 Խոտմ կալ րանջարոյ ի դաշտի ,
 եւ հնձեսցես խոտ . եւ ժողովես զխոտ
 26 զալար , Զի եղիցին քեզ ոչխարք ձոր-
 ձարերք , զարմանես զգալստ՝ զի եղի-
 27 յին քեզ զասինք : 19 Որբեակ , յինէն ու-
 սիր զպատգամս զօրաւորս ի կեանս ասն
 քո եւ ի կեանս բարեկամաց քոց : 18

ԳԼ ԻԸ

1 Փախուցեալ է ամպարիչան առանց ու-
 2 րուք հալածելոյ , իսկ արդարն՝ իրբեւ
 2 զառեւծ յանձն ապաստանէ , Վասն մե-
 3 զայ 18 ամպարչտայ զատաստանք յու-
 պին , եւ այր իտրպպէս չիջու պանէ զնո-
 3 սա : 2 Ղօրն առ ամպարչտութեան իւ-
 4 րում զբպարաէ զանանկս : Որպէս անձ-
 րեւ սասարի եւ անչան , նոյնպէս եւ որ
 թողուն զօրէնս , եւ զովնն զանպարտու-
 թիւն . իսկ որ սիրեն զօրէնս՝ պատեն
 5 զինքեամբք պարիսպ : 19 Արք չարք ոչ

1 Եբր. եւ ո՞ կայցէ առաջի նախանձու 2 Եբր.
 Հուստարիմք են հարուածք բարեկամի , իսկ
 համբըլք թշնամուր աստուծոն 3 Յեբր. զպար-
 4 Եբր. որ թափառի 5 Եբր. Եւզ եւ խուճ ու-
 րախ ասնեն զսիրա , եւ քաղցրութիւն բարե-
 կամի ի մանրիմ խորհրդոյ : 6 Եբր. յաւուր
 նեղութեան քո 7 Եբր. եւ ուրախ արտ զսիրա
 իմ , եւ տաց պատասխանի րանից սրջ նախա-
 տան զին 8 Եբր. Լաւշխաւոր եղև օտարի ,
 եւ վասն կնոջ օտարի առ զբաւ նորա 9 Եբր.
 կանխեալ ընդ 10 Եբր. անձք համարեցի նմա :
 (15) Կաթիլ համապարտք յաւուր անձրեւի ,
 եւ կին կազեզոյ նման են : (16) Որ ունի զնա ,
 ունի զհոգի , եւ եւզ աջոյ նորա ազգակեցեցէ :
 11 Եբր. թեթէ 12 Եբր. զարմանէ

13 Եբր. Որպէս ջուր զերես երեսաց , նոյնպէս
 սիրա զմարդ մարդոյ : 14 Եբր. մարդկան ոչ
 յազեցին 15 Եբր. Եթէ ձեձեւ զանգամն
 յանկանի ընդ ցորենոյ սանդխտամբ 16 Եբր.
 հանգամանաց 17 Եբր. ե ոչ թագ ազգաց յազգս
 (25) Կուտնի բանջար , եւ երեւ ի զողոթն , եւ ժողովի
 խոտ լեռանց . (26) Աչխարք ձորձարերք քեզ , եւ
 զին անդոյ՝ նոխազք . (27) Եւ բաւականութիւն
 կաթիլն սոյնից ի կերակուր քո , ի կերակուր տան
 քո , եւ պաշար աղանձեաց քոց : 18 Եբր. երկրի
 բաղում լինին իշխանք նորա , եւ արամբ իմաստ-
 նով եւ զխանով յերկարեցի կարգ : (3) Այր
 չբաւ որ եր որ գրէ զազգաստ՝ է անձրեւ յորդ-
 առանց հայցի : (4) Որ թողուն զօրէնս՝ զովնն
 զամպարիչան , եւ որ պահեն զօրէնս՝ զգէմ
 ունին նոցա :

անունն ի միա զիրաւունս, իսկ որ
 ինդրեն զՏէր՝ խելամուտ լիցին ամե-
 6 նանցնի: Կաւ է ազքատ՝ որ գնայ ¹ճշմար-
 ատութեամբ, քան զմեծատունս սուտ՝:
 7 Պահէ զօրէնս որդի իմաստուն, իսկ որ
 արածէ զօրկորստութիւն՝ անարգէ զճայր
 8 իւր: Ար ընու գտուն իւր ի սովորեաց
 9 մի ազքատաց: Ար խոտօրեցունցանէ
 զուսկն իւր չլսել օրինաց, ²եւ ինքն
 10 զիւր ուխտս սրժէ՝: Ար մարտեցուցա-
 նէ զուղիղս չար ճանապարհաւ՝ ինքն
 անկցի ³յապականութիւն: Ամբիժք բա-
 ժանեացին զարտութիւնս, եւ անօրէնք
 տնցցեն աւ բարութեամբ: Եւ մի՛ մտցեն
 11 ի նոսա՝: Իմաստունս թուի անձին իւ-
 րում այր մեծատուն, եւ ազքատն հան-
 12 ճարեզ սազանէ զնա: ⁴Վասն օգնա-
 կանութեան՝ սրպարոց բազում լինին
 վասք, եւ ⁵ի տեղին ամպարչտաց՝ սա-
 13 տակին մարդիկ՝: Ար ծածկէ զամ-
 պարչտութիւն իւր՝ ոչ յաճոցեցի, իսկ
 որ ի վեր հանէ եւ ⁶յանդիմանէ՝ սիրելի
 14 լիցի՝: Երանի իցէ ատն որ ⁷արճամար-
 ճիցէ զամենայն վասն երկիւղածու-
 թեան՝, իսկ իխանս սրաւ՝ անկցի ի
 15 չարիս: Առեւծ քաղցեալ եւ ⁸գալ ծա-
 րաւի, որ ազքատ է՝ եւ՝ թուան լինիցի
 16 ազգի անանկի: Թագաւոր կարօս մտքը՝
 մեծ զրպարսօզ, իսկ որ ատեայ զանի-
 17 բաւութիւն՝ երկայնահեաց լիցի: ⁹Այր որ
 զմահապարտ յերաշխի ատնու, փախըս-
 տակնս լինի եւ ոչ ի հաստատութեանս:
 Խրատեա զօրդիքս, եւ հանդուսցէ զքեզ,
 եւ սացէ զարդ անձին քում, եւ ոչ
 18 հնազանդեացի ազգի անօրինի՝: Ար գնայ
 արդարութեամբ՝ զողջ օգնականութիւն,
 իսկ որ ¹⁰կանէ ի թեւր ճանապարհ՝ նո-
 19 վին՝ վարակեցի: Ար զործէ զերկիր
 իւր՝ լցցի հայիւ, եւ որ զհետ երթայ
 զատարկութեան՝ լցցի անանկութեամբ:
 20 Այր հաւատարիմ ՝ օրհնեցի յոյժ, եւ

¹¹չարագործն ի պատուհասէ մի՛ ապրես-
 ցի: ¹²Ար ոչ պատկառէ յերեսայ արդա-
 21 րոց՝ չէ գովելի: Ար ակն ածէ զերեսս
 անօրինաց յանդիմանել՝ չէ բարւոք. այն-
 սիսին պատառոյ հացի վաճառէ զմարգի՝
 22 Փութայ մեծանալ այր չարակն, եւ ոչ
 23 զիսէ թէ ¹³սորուման յազթէ նմա: Ար
 յանդիմանէ զայր ի ճանապարհս իւր՝
 չնորհակալութիւն զտունէ քան գտու-
 24 տակտապանս յեղուաւ: Ար ¹⁴մերժէ զհայր
 իւր կամ զմայր՝ եւ համարիցի չմեղան-
 չել, կցարդ է նա արանց ամպարչտաց:
 25 Այր ագահ զրգոէ զհակառակութիւն,
 իսկ որ յուսացեալ է ի Տէր՝ ¹⁵ընդ ինամով
 26 կեցցէ: Ար յուսացեալ է ի յանդուս-
 թիւն սրալ՝՝ նա անդուսէ, իսկ որ
 27 գնայ իմաստութեամբ՝ սարկեցի: Ար
 տայ ազքատաց՝ ոչ կարօտացի, իսկ
 որ վարձուցանէ զակն իւր ի նոցանէ՝ ի
 28 բազում ¹⁶կարօտութեան եզիցի: Ի տե-
 զիս ամպարչտաց հեծեն արդարք՝, բայց
 ի նոցա կորստեան բազմանան արդարք:

ԳՂ. ԻԹ

17 Լաւ է այր յանդիմանիչ՝ քան զայր
 խատապարանոց. զի յանկարծակի հուր
 հարեալ զնովաւ՝ չլինիցի բժշկութիւն:
 2 Ի գովութեան՝ սրպարոց՝ ուրախ եղի-
 ցին ժողովուրդք. ընդ իշխանութիւնս
 3 ամպարչտաց՝ ¹⁸հեծեն արդարք՝: Այր որ
 սիրէ զիմաստութիւն՝ բերկրեացի հայր
 նորա, իսկ որ զրոգս արածէ՝ կորուսանէ
 4 զամեծութիւն: Թագաւոր որ արարի կանգնէ
 զաշխարհ, եւ այր ¹⁹անօրէն կործանէ:
 5 Ար կազմէ կոիւս յերեսս բարեկամի
 իւրոյ՝, պատեսցէ հազրս զտաւք ²⁰ըւ-
 6 թովք: Ատն մեղաւորի որոգայթ սաս-
 տիկ զիցի՝, իսկ արգարն՝ յուրախութեան
 7 եւ ի ինդութեան եզիցի: Գիտէ ար-
 զար գտակը զսնանկս, իսկ ամպարիչտն

¹ Եբբ. յարժեութեան իւրում. քան զմեծատունս որայ թեւր են ճանապարհք նորա ² Եբբ. ազթթ իսկ նորա պղծութիւն են ³ Եբբ. ի խոր խորատ իւր. իսկ ամբիժք ժառանգեցեն զբարութիւն ⁴ Եբբ. նուրախութեան ⁵ Եբբ. ի յառնել ամպարչտաց թարիցէ, կ-ժ, հետազօտեացի մարդ ⁶ Եբբ. թողու՝ գտցէ որդւմութիւն ⁷ Եբբ. երկնչի հոնապալ ⁸ Եբբ. արջ անյազ, նոյնպէս է ամպարիչտն որ ⁹ Եբբ. Այր արինա հեզ մինչեւ ի գուր փութիցէ, ոչ զբ պաշտպանեացէ նմա: ¹⁰ Եբբ. խոտորի յերկուս ճանապարհս՝ ի միումն

¹¹ Եբբ. որ փութայն ի մեծութիւն ¹² Եբբ. (21) Անն ածել երեսաց չէ բարւոք. եւ վասն պատառոյ հացի անօրինի սյր: ¹³ Եբբ. հասցէ նմա չբաւորութիւնս: (23) Ար յանդիմանէ զայր՝ ի վախճանի ¹⁴ Եբբ. կողպաւ ¹⁵ Եբբ. զիրացի: (26) Ար յուսացեալ է ի սրտ իւր՝ ¹⁶ Եբբ. անձս եղիցի: (28) Յառնել ամպարչտաց՝ թարչին մարդիկ ¹⁷ Եբբ. Այր յանդիմանեալ որ խտապուցանէ զպարանոց իւր՝ յանկարծ խորտակեցի, եւ չլինիցի բժշկութիւն: (2) Ի բազմանայ ¹⁸ Եբբ. հեծէ ժողովուրդն ¹⁹ Եբբ. կաշտու սկուրծ կործանէ զնա: (5) Այր որ արդարչէ զընկեր իւր ²⁰ Եբբ. նորա (6) Յամպարչտութեան ատն մեղաւորի սրոգայթ

1 Գիտութեան ոչ ինչամտէ . եւ աղքատի՝ ոչ գտանին միտք իրաւախոհք :

8 Արք անօրէնք՝ հուր հարին զքաղաքէ , եւ իմաստունք զարձուցին զբարկութիւնս :

9 Սյր իմաստուն գատի զազգս , եւ այր անկզամ ի բարկանալ իւրում ծաղր լինի՝

10 եւ ոչ անխաձէ :՝ Արք արեանց՝ ատեան զարդար , իսկ ուղիղք փառքեացն :

11 յանձն նորա , Չամանայն Յարկութիւն իւր միանգամայն թափէ անզգամ , իսկ

12 իմաստունն մեղմով համբերէ : Թագաւոր՝ որ ունինդիր է յանից անիրաւութեան , ամենեքեան որ ընդ նովաւ են՝

13 անօրէնք են : Վոխատուի եւ փոխառուի ի մի վայր հասկոց , երկոցունց

14 հանգէս ատնէ Տէր :՝ Թագաւոր որ ճշմարտութեամբ դատելի դանտնիս , աթոռ նորա ճի վկայութիւն հաստատեցի :

15 Գանք եւ կշտամբանք ատն զիմաստութիւն . մանուկ մտորեալ՝ յամօթ ատնէ

16 զճնորդ իւր : Ի յաղմանալ ամպարըշտաց՝ յաճախեն մեղք , իսկ արգարք ի նոցա ՚կործանելն՝ զահի հարկանին :՝

17 Արատեալ զարդի քո եւ հանգուպէ զքեզ ,

18 եւ ստայէ՝ զարդ անձին քում : Ոչ դոցի առաջնորդ ազդի անօրինի՝ , իսկ որ պանէ

19 զօրէնս՝ երանելի է : Բանիւք ոչ իբրափ ծառայ իխոս , թէպէտ եւ իմանայցէ՝

20 չգնէ յաւնկան : Յորժամ տեսանիցես զայր յանդուզն բանիւք , զիտառչիր զի

21 յոյս զոյ յանկամին քան ի նոս : ՉԱր փափկատուն լինի ի մանկութենէ , ի ծառայութիւն մարտնիկի , եւ յետոյ մոր :

22 մեքեացի յանձն իւր :՝ Սյր բարկացող յարուցանի զհակառակութիւն , եւ այր ՚հոնի՝ զազարեցոյց զմեզս , եւ այր սրամտոյ

23 փորեաց զմեզս : Ամբարտաւանութիւն զայր նկուն ատնէ , իսկ ՚լիւնարսն փա-

24 ռաւոր ատնէ Տէր :՝ Որ բաժանակից լինի զողոյ՝ ատեալ զանձն իւր , ՚արք յորժամ երզումն առաջի դնիցի՝ լուեալ եւ

25 ոչ պատմիցեն , եւ առ երկիւղի եւ ամօթոյ մարդկան յայտնիցեն եւ կործանեցին . իսկ որ յուսացեալ է ի Տէր՝ ուրախ լիցիս Անկարչութիւն ատն՝ աձէ գայթակղութիւն , եւ որ յուսա ի Տէր՝

26 ապրեացի :՝ Բագուժք որդքն զերեսս իշխանաց , բայց ի Տեսանէ ելանն իրաւունք

27 ատն : Պիղծ է արդարոյ այր անօրէն , եւ պիղծ է անօրինի ուղիղ ճանապարհ :

ԳԼ Լ

1 Չայս ստէ այր ցհաւատացեալս Աստուծոյ . եթէ լուս եղէց ,

2 Զի անմատուցն եւ քան զամենայն մարդիկ , եւ իմաստութիւն մարդոց ոչ զոյ յիս : ՚Աստուած ուսոյց ինձ իմաստութիւն , եւ՝

3 զիտութեան սրբոյ խելամուտ եղէ , ՚Եւ ճանաչեմ զարբութիւնս :՝ Ո՞վ իւրեկինս՝ եւ էջ . ո՞վ ժողովաց զհոգմս ի զոգ իւր . ո՞վ ամիտփեաց զՉուրս ի ձորձս իւր . ո՞վ կալու զձագս երկրի . զի՞նչ անուն է նորա , կամ զի՞նչ անուն որդ

4 անոյ նորա , ՚Զի զիտացես թէ Ամենայն՝ բանք Աստուծոյ բնորեալք են , եւ վե-

5 բակացու է նա երկիւղածաց իւրոյ : Մի՛ յաւելուցուս ի բանս նորա , զի մի՛ յանգիմանեցէ զքեզ , եւ սուտ լինիցիս :

6 Երկուս ինչս խնդրեմ ի քէն . մի՛ ՚հաներ յինէն զհարնս մինչչեւ մեռեալ

7 իցեմ . Զբան զուր եւ սուս՝ հեռի արա յինէն . մեծութիւն եւ տեսնութիւն մի՛ տար ինձ , այլ կշտես ինձ զարժանն

8 յաւականութեամբ : Զի՛ մի՛ մեծացոյց եւ ստեղից . եւ ստիցեմ , թէ մի՛ ակտեսանիցէ զիս . կամ՝ ազբատացայ եւ զողացայ . եւ երզուայց յանուն Աս-

9 տուծոյ խոյ : Մի՛ ՚մտաներ զձառայ ի ձեռս տեսան իւրոյ՝ , զի մի՛ երբեք ա-

10 նիծանիցէ զքեզ՝ եւ ՚ապականիցիս :

11 Ծնունդ չար՝ զճայր իւր անիծանէ , եւ զմայր իւր ոչ օրհնէ : ՚Ծնունդ չար՝ առ արդարս ունի զանձն իւր , եւ ՚զեւս

1 Եբ. ոչ ինչամտէ : (8) Արք ծագրածուք 2 Եբ. Առն իմաստոյ ի վարկ իւրում՝ զատ ընդ անմտի , թէ բարկացի եւ թէ ձիճարեացի . չիք Տանգիստ : 3 Եբ. ոգի 4 Եբ. Ազբատն եւ այր բանուոր Տանգիպէցան միժանց , որ լուսաւորէն զայս երկոցունց՝ Տէր է : 5 Եբ. յաւելուցուս 6 Եբ. զմայր 7 Եբ. կործանու մն Տայեացին 8 Եբ. բերկրութիւն անձին քում : (18) Առ ի չգոյէ տեպեան մտորի ժողովորդ 9 Եբ. Որ անուցանէ փափկութեամբ ի մտնկութիւնէ զձառայ իւր , ի վախճանի եղցի նմա որդի 10 Եբ. սրամտոյ բազմութիւն մեզաց 11 Եբ. ինտարսն հոգմով ստացի փառս 12 Եբ. եր-

գում լուիցէ եւ ոչ պատմեցէ : (25) Երկեւ զմարդկան ստցէ որդայցի , իսկ որ յուսացեալ է ի Տէր՝ բարձրացի 13 Եբ. Բանք Ազուրայ որդւոյ Յակեայ . պատգամն . սաց այրն յիժիէլ , յիժիէլ եւ զլուբալ : 14 Եբ. եւ ոչ ուսայ զիմաստութիւնս եւ ոչ 15 Եբ. զուրե 16 Եբ. զիտեցեալ արգեւք : (5) Ամենայն 17 Եբ. արգեւք 18 Եբ. գուցէ յազեցոյց եւ յուրատու եղէց , եւ սացից թէ Մի՛ զ Տէր . եւ գուցէ 19 Եբ. չարաթօսեր զձառայէ առտեր իւր 20 Եբ. յանցանիցես : (11) Եւ ազդ որ 21 Եբ. է ազգ որ 22 Եբ. յազտեղութիւնէ իւրմէ

13 անձին իւրոյ՝ ոչ լուսացաւ : ¹Ծնունդ չար՝ ամբարտաւան աչս ունի , եւ յար-

14 տեւանունս իւր հպարտանայ : ¹Ծնունդ չար՝ իբրեւ զսուսեր ունի զատամունս իւր , եւ զժամիս իւր իբրեւ զկարպոս , մաշել եւ ոտակ զխոնարնս երկրի եւ զանանկս ի մարդկանէ :

15 ²Տղրկի երեք գոտերք էին սկրալ սրբեցեալք , եւ երեքին սքառ ոչ յազեցուցին զնա , եւ չորրորդն ոչ լցաւ տակ շատ :

16 Գծոխք եւ կորուստ եւ սէր կանանցիւ տարաբարսն եւ երկիր՝ ոչ յագի ջրով , եւ ջուր եւ հուր՝ ոչ երբեք ստեն շատ :

17 Աին որ արհամարհէ զհայր եւ աւնարգէ ³զձերութիւն մօր , խրեցեն զնա ազոտաք ձորոց , եւ զէշ զէշ արացեն զնա ձագք արծուեաց :

18 Երեք են՝ զորս անհնար է ինձ իմանալ , եւ ⁴զչորրորդն ոչ ճանաչեմ :

19 Զհետս արծուոց թաւցելոյ , եւ զճանապարհս օձի ի վերայ զիմի , եւ զչաւ ի զսնաւ իրն զժողովն զնացելոյ , եւ զճանապարհս

20 անձն երկատարղի . Նոյնպիսի է եւ ճանապարհ կնոջ շնացողի . ⁶զի յորժամ գործէ ինչ՝ լուսնայ եւ ստէ , եւ մ չիք ինչ գործեալ :

21 Երբք չարժի երկիր , եւ չորրորդին

22 ոչ կարէ հանդարտել . եթէ ծառայ թագաւորեացէ , եւ անմիան եթէ յազեցի

23 հացիւ , ⁷եւ ազախին եթէ հանիգէ զտիկին իւր , եւ կին տակի եթէ զիսկեցի սան բարեոյ :

24 Չորք են որ փոքր են յերկրի , եւ նոքա իմաստնագոյնք են քան զիմաստունս . Մըջիւն՝ որոյ ոչ գոյ զօրութիւն , եւ սրարատէ ամարաքն ոյ զկե-

26 թակուր իւր . եւ ճապար՝ աղգ անհօր , որ արարին ի վէտ զգազարս իւրեանց :

27 Ասանց թացաւորի է մարախ , եւ ⁸գօրամոզով լինի իբրեւ ի միտջէ հրամանէ

28 օրինօք՝ . եւ սարգ՝ կուտեալ ձեռօք յորմ , ⁹որ զիւրին է առ որսալ ,՝ բնակէ ի

29 յարկս թագաւորաց , երեք են որ պարծ

չրջին , եւ ¹⁰չորրորդն զեղեցիկ ձեռի՝ .

30 կարիւն ստիւծու հօր է քան զանասունս , ⁹որ ոչ զանդիւսէ՝՝ եւ ոչ թիկեւնս

31 զարծու ցանէ ¹¹լանանայ . եւ արազաղ՝ որ չրջի ի մէջ մարեաց սիգալով . եւ նոխալ՝ առաջնորդ հօտի . եւ թագաւոր՝ որ հրապարակաբոս լինի ի մէջ աղպաց :

32 Եթէ զանձն զիւրս թեան աացես , եւ ձեան ի բերան կուտով ձգեցես , անար-

33 զեցիս : կթեա կաթն՝ եւ եղիցի եւզ . ապա եթէ կարի ձիկեցես զօտկուանն , ելանէ արիւն . եւ եթէ ձգեցես զբանս , ելցեն զատատանք եւ կուրք :

ԳԼ ԼԼ

1¹² Իմ բանք յԱստուծոյ խօսեցեալ են , հրաման թագաւորի զոր իրասեաց զնա

2 մայր իւր : Զի , որդեակ , Աստուծոյ բանք են . անգրանիկց , քեղ ստեմ , որդի . զի , որդեակ , պատու որովայնի ի՞նչ . զի՝ ,

3 որդեակ աւխալց իմաց , Մի՛ տար կանանց ¹³զմեծութիւն քո , եւ զմիտս քո եւ զկեանս ի խորնորոց յեախնս . խորհրդով գործես զամենայն , խորհրդով

4 արբ զինի : Մեծամեծքն բարկասիրոք

5 են , զինի մի՛ արբցեն . Զի մի՛ իբրեւ արբցեն՝ մոտանայցեն զիմաստութիւն , եւ ուզիլ ոչ կարացեն զասել զակարնս՝

6 Տուք արկեցութիւն արամեցելոց , եւ

7 զինի բնակիլ ցաւագնոտաց . Զի արբցին՝ եւ մոտացին զանանկս թիւնս իւրեանց ,

8 եւ զցաւս իւրեանց ոչ եւս յէշեցենս Բաց զբերան քո ¹⁴բանիւ Աստուծոյ , եւ զա-

9 տես զամենեւեան ողջնութեամբ , եւ ընտրես եւ որդես զանանկն եւ զակարնս :

10|Էր. չորք են որ զեղեցիկ ձեռնն ¹¹|Էր. յերեսաց ամենեցուն. (31) Պնդեալն զմէջս (չէ Լուշան ուսուշ) եւ նոխալ եւ թագաւոր ընդ որում է մոլորութիւն շորս :

(32) Եթէ անմեծութեամբ գնացեր ի բարձրագուցանել զանձն . եւ եթէ չարիս խորհեցար , լեր ախ ի բերան . (33) Զի ի ճնշել կսթին երանն կոպի , եւ ի ճնշել անցեց՝ երանն արինս , եւ ի ճնշել ցասման՝ երանն կոխ . ¹²|Էր. Բանք Լեւուելի թագաւորին պատգամն զոր ուսուցն իմա մայր նորս : (2) Զի՞նչ , որդեակ իմ , զի՞նչ . որդեակ որ զայնի իմ : յի . եւ զի՞նչ , ¹³|Էր. գգորս թիւն քո , եւ զճանապարհս քո որոց ջնջեն զթագաւորս : (4) Զէ թագաւորաց , Լեւուել , չէ թագաւորաց ըմպել զինի , եւ ոչ ի իշխանաց՝ օղի : (5) Զի մի՛ արբցեն եւ մոտանայցեն զբերանս , եւ թիւրեւցեն զիւրուեստամենայն որդեցօտաւորաց : ¹⁴|Էր. վասն համեր , եւ յիրասեան ամենայն որդեոց լքեկող (6) Բաց զբերան քո , զասեալ արարուած թեմաք , եւ զատ արա ազբատին եւ անանկի :

1|Էր. է աղգ որ ²|Էր. Տղրկի երկու գոտերք են , առն Տուր , տուր : երեքին սքառ ոչ յագեցեն , չորք շատն շատ . (16) Գծոխք եւ սմուլ արգանդ , երկեր որ ոչ յագի ջրով . եւ հուր որ ոչ ստէ շատ : ³|Էր. հնազանդել ⁴|Էր. չորք զորս ⁵|Էր. սա ողջկան ⁶|Էր. ուտէ եւ սրբէ զբերան իւր , եւ ստէ , Զիք իմ գործեալ չարութիւն ⁷|Էր. Կին տակի եթէ լինիցի առն , եւ ազախին եթէ եղիցի մասանդ տեկող իւրում : ⁸|Էր. երանն ամենեքին զունջ գունջ . ⁹|Էր. զ-|-է

40 ¹Կին յարողուի եթէ գտանիցի,՝ պատուակահարողոյն է այնպիսին քան զականուսան իւրոյ : այնպիսին աւարաց կրիք
 41 պատուականս : Վասն է ի նա սիրտանն իւրոյ :
 42 ոչ կարօտասցի : ²Կործակից է տան իւրում ամենայն բարեաց կենաց՝ եւ ոչ
 43 չարեաց :՝ Գտեալ տար եւ կտաւ՝ արար
 44 ³անօթս սխտանիս ձեռօք իւրովք՝ : Եւ եղև իրրեւ զնու չահարեր : իհնաստանէ
 45 ժողովէ իւր ⁴գանձս : Յառնէ ընդ արշայուրչս , եւ տայ կերակուր ընտանեաց ,
 46 եւ գործ նաժշտաց , Տեսանէ զանց գեղեցիկ՝ եւ զնէ զնա , եւ ի սլաղոյ ձեռաց իւրոյ
 47 ⁵գործէ գերկիր : Գօտի անհալ հաստատութեամբ ընդ մէջ իւր՝
 48 մխեաց զբազուկս իւր ի գործ . Եւ ճաշակեաց՝ զի քաղցր է գործել , եւ ոչ շիջանի ճրաղ ի նմանէ գամենայն գիշիր :
 49 ⁶Ձձեռս իւր ձգէ ⁷յօզուտ , եւ զմտառունս
 50 իւր անձանձրոյթ տայ իւրոյ : ⁸Ձձեռս իւր ընդարձակեաց ալքատաց , եւ կարկաս
 51 պտուղ անանկին : Ոչ ⁹ինչ հոգայ ի տանէ կողմանէ այր նորա՝ յորժամ ուրեք յամիցէ՝ , զի ամենեքին որ զնսլաւ են՝
 52 զգեցեալ են կրկին պատմուձանս : ¹⁰Սրայր տան իւրում բեհեզս եւ ծիրանիս , եւ

23 անձին իւրում արկանելիս :՝ Երեւելի է ի զրունս այր նորա , յորժամ նստիցի ի ժողովրդեան ի մէջ ծերոց ¹¹եւ բնակչաց՝
 24 երկրի : Կտաւս արար եւ վաճառեաց , եւ արկանելիս՝ ¹²Քանանացոց :
 25 ¹³Ձգորութիւն եւ զմեծ վայելչութիւն զգեցաւ , եւ ուրախ եղև յաւուրս յեմինս :
 26 ¹⁴Ձրերան իւր երաց ¹⁵չափով եւ իմաստութեամբ , եւ կարգ եղ ընդու իւրում :
 27 ¹⁶Պարկեչտ են ճանապարհք տան նորա՝ ,
 28 եւ հաց դատարկութեան ոչ եկեր : ¹⁷Եւ ողորմածութիւնք նորա կանգնեցին զորդիս նորա եւ մեծացուցին՝ : եւ այր
 29 նորա գովէ զնա՝ եւ ասէ , Բազում դասերք ¹⁸ստացան զմեծութիւն , բազումք՝
 30 արարին զօրութիւն , բայց զուսուսել կզեր եւ՝ ¹⁹անցուցեր զամենեւնս
 31 քաւմք : ²⁰Սուտ հաճութիւնք եւ ընդունայն գեղ կնաջ սչ գոյ ի քեզ . զի կին իմաստուն եւ բարեպաշտն օրհնեցի .
 32 գերկիւղածս Տեսան պատուեցցէ նա :
 33 ²¹Տուք նմա ի պտղոյ չրթանց նորա , եւ գովեսցի ի զրունս այր նորա : ²²Ձի ճանապարհք անս ստաջի կրեաց իւրոյ երթիցեն , եւ աջողեսցին յաւիտեանս յաւիտեանից :՝

¹ Եբբ. Ձկին առաքինի ո՞ գացէ . ² Եբբ. Ածէ նմա բարիս եւ ոչ չարիս զամենայն աւուրս կենաց իւրոց : ³ Եբբ. մտադրութեամբ ձեռաց իւրոց
⁴ Եբբ. հաց ⁵ Եբբ. անկէ զայգի ⁶ Եբբ. յիլ , եւ ասի նորա ունի զազեկատէ ⁷ Եբբ. երկնչի վտան տան իւրոյ ի ձեանէ ⁸ Եբբ. Արար իւր արկանելիս , հանդերձ նորա բեհեզ եւ ծիրանի :

⁹ Եբբ. գ-ի-տ-ե ¹⁰ Այսինքն՝ վաճառականաց
¹¹ Եբբ. իմաստութեամբ , եւ օրէնք ողորմութեան իլեզուի նորա : (27) Դիտէ զճանապարհս տան իւրոյ ¹² Եբբ. Յառնեն որդիք նորա եւ երանի տանումս ¹³ Եբբ. Սուտ է վայելչութիւն , եւ ընդունայն գեղ . կին երկիւղած ի Տեսանէ գովեսցի : (31) Տուք նմա ի պտղոյ ձեռաց նորա , եւ գովեսցեն զնա ի զրունս գործք նորա :

ԳԼՈՒԽԲ ԺՈՂՈՎՈՂԻՆ

Գյ. Հմբ.

Գլ. Հմբ.

Թէ ընդունայն է ջանք ընդ արեգա- կամբ, այսինքն երկրաւոր, զի չէ սատ մարդկան ազգ մնացական: այլ հաստատուն է առարինու- թիւն օրինակաւ երկրի որ կայ, իսկ այլ մարդկայինքս անկայունք, որպէս տրեւ ծագէ եւ մտանէ, եւ մարդ ծնանի եւ մեռանի. եւ որպէս սնլիր է ծով, եւ հասունուտէ մարմին եւ դառնայ ի հող իւր, որպէս հոգմ ի շրջանս իւր:

Հաստատմնցուցանէ զասացեայ ու- նայնութիւնքս փորձիւ իրացն զորս թոռէ, թէ Արարի զայլ, ինչ եւ զայն, եւ ահա սնտոի են, ոչ զի Աստուած է պատճառ, այլ անձ- նիչխան կամաց չար եւ անմիտ յօ- մարութիւնն:

Յուցանէ ապա զճշմարիտ բարին՝ որ է իմաստութիւն, այսինքն՝ առարի- նութիւն, որ առ անկագամութեան զանազանեալ է որպէս լոյս առ խոււար. եւ թէ նա է իմաստուն՝ որ զտեսող միտքն զլուխ պահէ հոգւոյն, իսկ որ զզգայութիւն յարգէ՝ որ է ոտք, ի խուարի սնիք զմիտան:

Ինէ վիճմամբ ի դիմաց մարմնասիրաց, թէ Աչ գոյ շահ յաստիւնու- թեանց, զի իմաստունն իբրէզ զան- զգամն մեռանի. եւ առնէ ինքն պատասխանի, թէ Աւելորդ է զլոյս սակ, զի իմաստնոյն յիշատակ յաւիտեան, եւ անզգամին մոռաց- մամբ վատնի:

Յուելլու խրատել թէ ստելի է փոփ- կութիւն եւ ազատութիւն. մի՛ զի չար է եւ ամօթ բերէ, եւ մեւս՝ զի թողում այլոց, որք թէ զկարգ- իմովքն վարին ոչ գիտեմ, իմաս- տութիւնս թէ չարութեամբ:

Սորին նման տտելի ստէ եւ զայն՝ որ համարի իմաստնոյն որ յառարի- նութիւնս ճոյնի, եւ անմտին որ յագահութիւնս ցնորի, միակէս առնուլ վճար. եւ չարութիւն ստէ զանիրաւ վճիւս զայս:

Ընդդիմադրեն որկրամիլքն՝ թէ բարի է ուտելն եւ յԱստուծոյ շնորհք, որոց պատասխանէ, թէ Աստուած մար- դոյն բարի ետ զառարինութիւնն, իսկ ուտելն է արօտականաց:

Ասէ չափ է ժամանակ պիտի, որով ուղղի առարինութիւն եւ պակասի չարութիւն. առանց որոց անար- ուեստ է առարինութիւն եւ ար- տաբոյ չափու. եւ ժամանակն է չափ որ զամենայն կատարէ՝ որպէս զհասակս մարդոյ:

Ա. 1

Ա. 12

Բ. 12

Բ. 15

Բ. 17

Բ. 20

Բ. 24

Գ. 1

Թէ այսու սխալեն մարդիկ, զի ոչ զտին զբարի արարածս Աստուծոյ, որ է յաւիտեան ի բարիս վարել. եւ զուարճանալ առարինութեամբ, որպէս կերակրովք, որովք կատար- եալ բարին երկիւզածացն կայ եւ պահի, յոր մեծանէ Աստուած զհարածեալքս երբեմն:

Հաստատէ ի մերձակայլոցս զհամար երձեալ զատաստանն արդարոց եւ ամպարըչ- տաց, յորմէ ուրանան անասնաբա- րոյքն. ոչ ինամոց Աստուծոյ՝ այլ պատահման տան զիրս մարդ կուն. միայն բանիւ տուաւել զմարդ քան զանասուն, եւ վասն այսր վայելելլ յաստիս եւ բանանալ, քան զարս լաւ ստէ մտղովորս զմաեւայս եւ զէզեւայս քան զչարութեամբ կեց- եայսն:

Ընդդէմ այսոցիկ գովէ զպատուորու- թիւն քան զպահհոլթիւն. մանա- ւանդ թէ միանձն որ իցէ և սգա- հեղէ, քան զորոյ միանձնութիւնն լաւ ստէ զմիարանութիւն ընկնրաց առ ի յօգնել միմեանց յաւելտ եւս ի հոգեւորսն:

Գովէ զիմաստունն թէ եւ մանուկ եւ աղքատ իցէ, որոյ եւ կարգեալքն ախարմելիք քան զանմիտծերոյ, թէ եւ թագաւ որ իցէ, յորոյ կարգ- եայսն ոչ ուրախ լինին յետինք:

Աւղելլ տտէ զընթացս վարոյք, որով մնցուք առ Աստուած՝ լսել Աս- տուծոյ. եւ վասն անմաց աղօ- թելի՝ զի զգաստացին, եւ մի՛ շատ խօսել որպէս յերպիք. մի՛ լինի ուխտազանց կամ մեղանչել մարմ- նոյ, այլ երկնելլ յԱստուծոյ:

Զլարմանալ ընդ ներելլ Աստուծոյ զբկո- ղաց զտնանկս, այլ հեռանայ յամ- բարտաւան շփացութեան եւ յա- փըշտակելոյ. զի մեծութիւն հոգե- ղէն յանտի սպառնայեացն ոչ փրկէ:

Զի անչահ է արծաթսիրութիւն եւ միշտ քաղցեալ. այլ արդարո- զործքն եւ արիքն յարգին ի տեսա- նել զերեւումն երեսաց փառացն Աստուծոյ:

Յիմարութիւն ստէ զագահութիւն, զի բազումք պատճառաւ ընչիցն մե- ռանին, եւ ոչ մասունց եցուցանեն որդւոց, այլ հոգւոց ջանան՝ ոչ բարեգործելով յընչիցն, քան զարս լաւ ստէ զվիճածն. թէ եւ հապար- ամ կեցցէ. այլ իմաստունն բար- էոք ուղղէ զինչս թէ եւ սակաւ իցէ. եւ զարմանալ ընդ անյարգու- թիւն աչաց սնտի ցանկացողաց:

Գ. 10

Գ. 16

Գ. 6

Գ. 13

Գ. 17

Զ. 7

Ե. 9

Ե. 12

Ասէ թէ յայտնի եղելու մն ոչ որ կարէ ընդդէմ տակ կամ ուրանալս այլ զյետ մահու կեանս ոմանք ընդ կարծեօք դնեն, եւ խաբեն թէ է իբրեւ զստուեք անցանէն իբր մարդկան յետ աստեացոյ. այլ ես ասեմ, թէ է Բարի է յետ մահու անուն բարի գրեալ ի կեանս քան զեղ ճշտարար մարմնոյ :

Հաստատելով զայս՝ բարի ասէ զհոկու մն մահու՝ որ է վախճան մարդկան . զի խոկմամբ մահու կենդանին զգուշանայ ի զպարտելոյ զքր, եւ խնայէ զիրն ի բարկութենէ :

Ծոյլքն զքաջութիւնն առաջնոցն՝ մամանակին արեն, եւ ոչ իմաստութեամբ ստանան զառարկեալ թիւն, որ այնչափ պայծառ է քան զիրն, որչափ արծաթ քան զստուերն իւր, եւ կենդանի առնէ զուշոյն իւր. զորոյ ներհակն զանգղամութիւնն՝ եղանակէ Աստուած . արդ՝ այժմ փութ թա ի բարին, և փախի ի չարէ, զի մի՛ յետոյ պատանձեցին :

Թէ անձնիշխան բարութ ոմն անչարմ մնայ յարդարութիւնն՝ թէ եւ մեռանել չապէ, եւ ոմն յամպարըտութիւնն նոյնպէս . արդ մի՛ խոտորիր յայժ եւ մի՛ յաճեալ, այլ յերկեւզ եւ յիմաստութիւնն յեյեալ՝ ուղղեալ զգործս քս ի բարին. եւ մի՛ ի դմնեայ բանից զրգուիցիս անիծանել ու մեք :

Փորձեցի զի մեծ է ի քաջութիւնն ոչ ըմբռնել յորոգայթ կանանց, զի ոչ բնաւ գտանի ի կանայս սղտախտութիւնն :

Զի յԱստուծոյ միամիտ եղեալ մարդիկ, պատճառանօք իմաստից յանօգուտ խղիբս տապին . այլ վրիպին ի խնդրոյն . զի իմաստունն ի չառեան զիմացն երեւի, որպէս յանուգն ի լրբութենէն :

Ասէ՛ թագաւորի եւ Աստուծոյ չառաարիմ ինեւ, զի մի՛ յիշխանութենէն պատճեաց ի մամ իրաւանց. եւ անմիտ է ոչ ճանաչել զբարութ Աստուծոյ խնամն . զի այնպիսին յետ անվրէպ մահու ընդ ամպարիչստ կորիցէ :

Թէ բռնաւոր իշխանք չարչարեն զմարդերիկ, այլ ընդ կանխու ամպարըտեալսն տրմաստքի թլին, զորս եւ սգան սուրբք . եւ զի ոչ վաղձալ դակի պատճէ Աստուած՝ վասն այնորիկ գործեն զչարս. այլ երկրնէլ պարտ է յԱստուծոյ, զի յետ ոչ բազում աւուրց ըմբռնի՛ աներկիւղն ի ստատկութիւնն :

Զի մեծ չար է՝ զարդարն ամպարիչտ կարծել, եւ զանիրաւն՝ արբար, և զուտեղն՝ բարի . այլ այնու անօգուտ ջանիւ ոչ գտանի բարին . և

կարծելն մի եւ նոյն վճարութն գոյ արդարոյ և մեզաւորի՛ չարութիւնն է մեծ :

Չարէ կարծելն թէ որ մեռանին՝ կորնչի ի սպառ . եւ վասն այդ լուս գոյ զկենդանիս թէ եւ իբրեւ զշուռն շրջիցի, զի յետ մահու չէք ինչ յոյս բարւոյ . ապա կեր եւ արբ, ո՛վ դու, ընդ կանայս, և բռնասօջիք . զի ի գերեզմանի խափանին այնորիկ :

Ընդդէմ բերէ այնպիսեացն թէ ոչ մարմնով թէ եւ քն զճողեւոր ընթացն, եւ ոչ մարմնով զօրեղոյն զճողեւոր կռիւ մղեն . եւ ոչ ընչիւք սատանն չանձար. զի իրասաց է այս կարծիք, որք իբրեւ ձկուեր սնկցին յորոգայթ . իսկ իմաստունն՝ և զբազաք պաշարեալ սպրեցուցէ, որոյ բանն թէ պէտ եւ առժամայն անարգ՝ այլ յետոյ նախապատիւ քան զազաղակ մեծաց :

Ընդդիմաբնու թիւն իմաստութեան և անցզ ամու թեանք, եւ թէ չար իշխանն արկցէ զքր ի մեզ, ողբեցոցէ զԱստուած, եւ նա թողցէ զմեզուն :

Թէ եւ ոչ կամի՛ Աստանայ բարձրացուցանէ զանմիտն ի կրուստ նմին, և զժառայս մեղաց ի ձիս :

Որ նեղէ ուրուք՝ Աստանայ, թէ մարդ ինքեան դաւաճանէ. եւ թէ անկցի կացինն ի մեղեխն՝ անօթ որ չարին, թէ զղջանայ՝ արամինա, եւս եւ որ յարդէ վզազանցուկ զորութիւնն :

Զչար խորհրդով մեղկեայն որք թողեն զԱստանայ՝ չարկանէ մեղօք . իսկ իմաստունք շնորհս բղթեն, եւ անմիտք զնորին ներհակն :

Զի անյայտ են եղեալքն եւ ինեւրոյք, եւ ի չարիս մաշին անկարգ քաղաքապարեալքն . ուր մուժկայքն՝ երեւին պոյծառք :

Թէ արատքոյ յարկաց սուտքինութեան ձեռնանան փտաք եւ չազկատակք եւ գինեւերք, արծաթամեքք եւ չոյճոյնք :

Խրատէ ողբում թեամբ սպաս առնել յանկարծահաս աւուրն անվրէպ զոմնոյ մահու սր ընկնելու զժառագեղ . քան զոր կանխա պիտի շուտալ զի անյայտ է երբն, որպէս մանուկ յարգանդի՛ թէ էգ է, թէ արու :

Ընդդէմ՝ այսոցիկ յուսահատքն ի յարութենէ՛ ի վայելս կենցաղոյս յորորեան, անտի կարծելով զբան յարութեանն. ուրսխանայ մանկանց սխորժակօք մարմնոյ յորորեան :

Աստո այնպիսեացն աճիւ գատաստանին՝ զգատաստալ նախ քան զոր մահու եւ չատարակնց ձեռնանին,

Ը. 14

Թ. 3

Թ. 11

Թ. 18

Ժ. 5

Ժ. 8

Ժ. 11

Ժ. 14

Ժ. 18

ԺԱ. 1

ԺԱ. 7

Զ. 10

Է. 3

Է. 11

Է. 16

Է. 24

Է. 30

Ը. 2

Ը. 9

ԳԼ. ՀԴԲ .

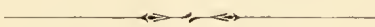
ԳԼ. ՀԴԲ .

եւ խռովելոյ աշխարհապահ՝ հրեշտակաց ի խափանել զօրաւորաց , եւ որք յերկանան ազան տնանկաց , ի փակել զգայարանաց եւ մեկնել հոգւոյ ի կող վերնոյն . անսուրբ կանայք ատենցեն զերգս , եւ շաղախեալքն արեամբ որպէս նշխ տազնապին ահիւ տանջանացն իրրիւ զթանձր մտրախ ի վերայ թոսելոց . ծանունքն մեղօք ընդ երկիր տարածին , արդարք ի հանգիստ գնան , եւ վատքն ի կոծ յալոյ . զի արծաթ եւ ոսկի ոչ փրկէ յանկա-

նել մարմնոյս եւ խափանել կենաց եւ ժամանակի . եւ որք զկատուած ճանաչեն հոգիք՝ առ նա վերանան :
Սրկնէ զառաջին խրատն , զի մի՛ տնօգուտ իցէ լսողաց . զի մեծաւ աշխատութեամբ գտեալ զկամն Աստուծոյ զրեաց , որ ընդստուցանէ զոգիքան զեզն թթան՝ տուեալս ի ժողովոզէն . եւ չեն պէտք անօգուտ ուսմանց , այլ երկնել յԱստուծոյ . զի դատաստանաւ է հատուցումն բարեոյ եւ շարի :

ԺԱ. 9

ԺԲ. 8

ԺՈՂՈՎՈՂ

ԳԼՈՒԽ Ա

ԲԱՆՔ ժողովողին որդւոյ Դաւթի թաղաւորի Դարայելի յերուսաղէմ՝
 2 Ունայնութիւն ունայնութեանց, աւսաց ժողովողին, ունայնութիւն ունայնութեանց, ամենայն ինչ ընդունայն է։
 3 Չի՞նչ աւելի է մարդոյ յամենայն վաստակս իւր զոր տաժանի ընդ սրեգաւկամր։ Ազգ կրթւայ եւ ազգ վայ, եւ երկիրս յաւիտեան կայ։ Ծագէ արեգակն, եւ մտանէ արեգակն եւ ի տեղի իւր։
 6 ձգի ի ծագել իւրում։ Ելանէ ընդ հարաւ, եւ սրտի ընդ հիւսիսիւ, սրտաւ լով պատի. գնայ հողմ, եւ ի շրջանս իւր։
 7 զաւսաց հողմ։ Ամենայն ուղիք ի ծով գնան, եւ ծով ոչ ընու. ի տեղի յոր ուղիք գնան՝ անդ նոքին գառնան ի գնալ։
 8 Ամենայն բան ջանիւ, եւ ոչ կարացէ այր խօսել. ոչ յայեացի ակն տեսանելով, եւ ոչ լցցի ունին լսելով։ Չինչ է որ եղևնի նոյն ինքն որ լինելոցն է. եւ զինչ է որ արարաւն, նոյն ինքն որ աւանելոցն է։ Եւ ոչ է ամենայն անձամայն ընդ սրեգաւկամր. զի զոր խօսիցի սք եւ ափցէ՝ Ահաւաւսիկ այս նոր է, վաղ իսկ եղեալ է ի յաւիտեանից եզելոցն նախ քան գմեղ։ Ոչ զոյ յիշատակ առաջնացն, նա եւ ոչ վերջնոցն որ լինելոց են. ոչ զոյ յիշատակ նոցա ընդ լինելոցսն ի վախճանի։
 12 Ես ժողովող եղէ թագաւոր ի վերայ։
 13 Իսրայելի յերուսաղէմ, եւ հառու զսիրտ իմ ինդրել եւ խորհել իմաստութեանի վասն ամենայնի որ եզելոց են ընդ արեգակամր. զի զբաղումն չար ես Աստուած որդւոյ մարդկան զբաղել ընդ արեգակամր։ Տեսի եւ զամենայն տրտեալս որ արարեալ են ի ներքոյ արեգական, եւ ահա ամենայն ինչ ընդու-

նայնութիւն է եւ յօժարութիւն ողւոյ։
 15 Թիւրեպն՝ ոչ կարացէ զարդարել, եւ պակտուեալն՝ ոչ կարացէ ի թիւ անկաւնել։ Սոսեցայ ի սրտի իմում՝ թէ Աստուել ես մեծացայ եւ յաւելայ յիմաստութեան քան զամենեանն որ էին յասաջ քան զիս յերուսաղէմ. եւ սիրտ իմ հասա թաղում իմաստութիւն եւ զիտութիւն։ Եւ հառ զսիրտ իմ զիտել զիմաստութիւն եւ զգիտութիւն, զառակս եւ զիմաստութիւն. գիտացի ես՝ զի սակայն եւ այս յօժարութիւն ողւոյ է։
 18 Չի՞ թաղումութիւն իմաստութեան՝ թաղումութիւն գիտութեան, եւ որ յղովեաց ի գիտութիւն՝ յաւելցէ ի ցաւս։

ԳԼ Բ

Առացի ես ի սրտի իմում, եկ եւ փորձեցից զբեղ յարախութեան, եւ անսից ի բարութեան. եւ ահա եւ այս ինքն ունայնութիւն է։ Ծարանասացի ջրօտանս, եւ ուրախութեանն՝ Չի՞ գործես զայց։
 3 Եւ խորհեցայ թէ սիրտ իմ ձգեացէ իրբեւ զգինի՝ զմարմին իմ. եւ սիրտ իմ առաջնորդեաց իմաստութեամբ, եւ զօրանալ յարախութեան, մինչեւ անսից սր իցէ բարին որդւոյ մարդկան զոր արասցեն ի ներքոյ արեգական եւ թիւ ասուրց կենաց իւրեանց։
 4 Յաճայիցի ինձ արարս, շինեցի ինձ ապարանս, անկեցի ինձ այգիս։ Արարի ինձ պարտէզս եւ զբախտս, եւ անկեցի ի նոսա վայտս ամենարիւս։ Արարի ինձ սաղանս ջրոց՝ արուցանել ի նոցանէ զանասաւսիբաս մայրեաց։ Ստացայ ծառայս եւ ալախնայս, եւ ընդոժինք եղևն

* Ունայն է Հայերէն Յեռագրոց՝ Եզելոսիատես
 1 Յեբր. պատմ. 2 Յեբր. է. եւ չեք ինչ նոր ընդ արեգակամր։ (10) Գեոցէ՝ բան որ ափցէ, 3 Յեբր. զայս 4 Յեբր. նախա

5 Վա՛, տշխատութիւն 6 Յեբր. ուղղել 7 Յեբր. զանմաստութիւն եւ զգիմարութիւն 8 Յեբր. ի բաղմութեան իմաստութեան թաղում տրամաութիւն 9 Յեբր. տես, կա՛, վայելեալիւր 10 Յեբր. Յիմար 11 Յեբր. ի սրտի իմում զուարթացուցանել զինեւալ 12 Յեբր. խելամուտ լինել անմտութեան

ինձ . եւ ստացուածք անդւոյ եւ
 7 հօտից բազում եղին ինձ քան զամենե-
 ցուն որ յառաջ եղեալ էին քան զիս
 8 յերուսաղէմ : Ժողովիցի ինձ արծաթի եւ
 ոսկի , եւ ստացուածք բազումս զթա-
 զաւորաց եւ զգաւատաց . արարի ինձ
 զուսանս եւ երպեցիկս՝ արս եւ կանայս ,
 եւ զփափկութիւնս որդւոց մարդկան .
 1 արարի ինձ տակառայեա՝ արս եւ
 9 կանայս : Եւ մեծացայ առաւել քան զա-
 մենեանս որ յառաջ էին քան զիս յե-
 րուսաղէմ . նա եւ իմաստութիւնս յա-
 10ւելաւ ինձ : Եւ՞ զամենայն զոր ինչ
 ինչպեցին աչք իմ , ոչ զրկեցի ի նոցա-
 նէ . եւ ոչ արկեցի զսիրտ իմ յամենայն
 ուրախութիւնէ . զի սիրտ իմ ուրախ ե-
 զեւ յամենայն վաստակս իմ , եւ այս ե-
 զեւ բաժին իմ յամենայն վաստակոյ ի-
 11 մոց : Եւ հայեցայ ես յամենայն արարս
 իմ զոր արտփն ձեռք իմ , եւ ի վաս-
 տակս զոր վաստակեցայ առնել , եւ ա-
 նա ամենայն ընդունայնութիւն է եւ
 2 յօժարութիւն ուլոյ . եւ ոչ ինչ է ա-
 ռաւելութիւն ի ներքոյ արեգական :
 12 Եւ հայեցայ ես տեսանել զիմաստու-
 թիւն եւ 3 զբոսանս եւ զանդգամութիւն .
 քանզի 4 ո՞վ է մարդ որ երթացէ զհեա
 13 խորհրդոյն զոր ինչ արար : Եւ տեսի ես՝
 եթէ է տաւելութիւն իմաստութեան
 քան անմտութեան , որդէս է աւաւե-
 14 լութիւն լուսոյ քան զխաւարի : Իմաստ-
 նոյն աչք իւր ի պոլիս իւրում , եւ որ
 անմիտն է՝ ընդ խաւար վնայ . եւ զի-
 տացի ես թէ պատանար մի պատահե-
 15 լոյ է ամենեցուն նոցա :
 15 Եւ ասացի ես ի սրտի իմում , թէ Որ-
 պէս պատանարն անդգամին եւ ինձ իսկ
 պատահեսցէ նայն , եւ ընդէր 5 իմաստ-
 նացայ . եւ զաւելորդս՝ խօսեցայ ի սրտի
 իմում . զի եւ այս իսկ ունայնութիւն
 է . 6 զի անդամն յաւելորդացն խօսի .
 16 Վասն զի ոչ գոյ յիշատակ իմաստնոյն
 ընդ անդգամին յաւիտեան . զի արդա-
 րեւ իսկ յաւուրան որ գալոց են ամե-
 նայն ինչ ժողացոնք են . եւ զիմարդ մե-
 17 ռանիցի իմաստունն ընդ անմտին : Եւ
 ասեցի ես զկեանս իմ . զի չար էր ինձ
 արարածն , որ արարեալ էր ի ներքոյ

արեգական . զի ամենայն ինչ ունայնու-
 18 թիւն է եւ 2 յօժարութիւն ուլոյ : Եւ
 տանցի ես զամենայն վաստակս իմ զար
 ջանացայ ընդ արեգակամբ , զի թողում
 ես զնա մարդոյ որ լինելոց է յեռ իմ :
 19 Եւ ո՞վ զիտ իմաստուն լինելի թէ ան-
 միտ , եւ կամ իշխելոց իցէ ամենայն
 վաստակոցն իմոց զոր եան վաստակե-
 ցի , եւ յորս իմաստնացայ ընդ արեգա-
 կամբ . սակայն եւ այս ունայնութիւն է :
 20 Եւ զարձայ ես հրամարեալ սրտիւ ի-
 մով յամենայն վաստակոցն իմոց զոր
 21 վաստակեցի ընդ արեգակամբ : Զի է
 մարդ՝ զի վաստակ նորա իմաստութեամբ
 եւ գիտութեամբ եւ արութեամբ . եւ
 մարդ՝ որ ոչ ինչ վաստակեաց ի նմա՝
 սացի նմա մասն նորա . սակայն եւ այս
 ընդունայնութիւն է եւ չարութիւն մեծ :
 22 Զի՞ լինի մարդոյն յամենայն վաստակ
 իւր , եւ 7 ի յօժարութեան սրտի իւրոյ՝
 յորում ինքն ջանայ ի ներքոյ արեգա-
 23 կան : Զի ամենայն աւուրք նորա՝ գա-
 ւոյ , եւ արտութեան՝ զբոսանք իւր ,
 եւ զիշերի ոչ ննջէ սիրտ նորա . սակայն
 24 եւ այս ընդունայնութիւն է : Եւ ոչ
 զոյ բարի ինչ մարդոյ , բայց զոր
 ուսէն եւ ըմպէն . եւ եցոյց անձին
 իւրում բարիս ի վաստակս իւր . սակայն
 եւ զայն տեսի զի ի ձեռանէ Աստուծոյ
 25 է : Քանզի ո՞վ իցէ որ ուտիցէ եւ ըմ-
 26 պիցէ 8 ստանց նորա : Զի մարդոյ բար-
 ւոյ՝ առաջի երեսաց իւրոց եւ զիմաս-
 տութիւնս եւ զգիտութիւնս եւ զուրա-
 խութիւնս , եւ մեղանչականին եւ զաւ-
 զումն յաճախել եւ ժողովել եւ սալ
 բարւոյն առաջի երեսաց Աստուծոյ . սա-
 կայն եւ այն ունայնութիւն է եւ 2 յօ-
 ժարութիւն ուլոյ :

ԳԼ . Գ

1 Ամենեցուն ժամանակ է , եւ ժամ ա-
 2 մենայն լրաց ի ներքոյ երկնից . ժա-
 մանակ ծնանելոյ , եւ ժամանակ մեռա-
 նելոյ , ժամանակ անկելոյ , եւ ժամա-
 3 նակ լռելիւ զանկեալն . ժամանակ սոպա-
 նանելոյ , եւ ժամանակ բռնչելոյ . ժա-
 մանակ քակելոյ , եւ ժամանակ չինե-
 4 լոյ . ժամանակ լալոյ , եւ ժամանակ
 ծիծաղելոյ . ժամանակ կոծելոյ , եւ ժա-
 5 մանակ կարքաւելոյ . ժամանակ ձգելոյ
 քարինս , եւ ժամանակ ժողովելոյ քա-

1 Եբբ. տիկինս եւ Հարճս 2 Վա՛, աշխատութիւն
 3 Եբբ. գլխմարութիւն 4 Եբբ. զե՞նչ -- անէջե
 մարդ որ գայ զհեա թագաւորին , բայց զըբ
 ինչ արարեալն իցէ արդէն 5 Եբբ. իմաստ-
 նացայ աւաւեւ եւ 6 Եբբ. ուլոյ

7 Եբբ. ի ստանջանս 8 Վա՛, քան զիս

ըինս . Ժամանակ զիրկս արկանելոյ , եւ ժամանակ հետանալոյ ի զիրկս արկանելոյ . Ժամանակ ինդրելոյ , եւ ժամանակ կորուսանելոյ . Ժամանակ պահելոյ , եւ ժամանակ արտաքս հանելոյ . 7 Ժամանակ պատասխելոյ , եւ ժամանակ կարկատելոյ . Ժամանակ լռելոյ , եւ Ժամանակ խօսելոյ . Ժամանակ սիրելոյ , եւ ժամանակ ատելոյ . Ժամանակ պատկարզմի , եւ ժամանակ խաղաղութեանն : 9 Արդ զինչ առաւելութիւն է այնմ որ ասնէ որով ինքն ջանայ : Տեսի եւ զամենայն զբազումն զոր եւս Աստուած որդւոց մարդկան՝ զբազնու 11 ի նմա : Ամենայն ինչ զոր զործեաց բարի է ի ժամանակի իւրում . նա՛ եւ զամենայն յաւիտեանս եւս ի սիրտս նոցա . 1 զլի մի՛՛՛ գտցէ մարդ զարարածն զոր տարար Աստուած ի սկզբանէ մինչ ցկատարած : Գիտացի թէ՛ ոչ գոյ բարի ի նոսա՛ եթէ՛ ոչ ուրախ լինել , եւ զոր 13 ծկ բարխո ի կհանդն իւրում : 2 Քանզի աւանայն մարդ՝ որ ուարիցէ եւ ըմպիցէ եւ տեսանիցէ բարի յամենայն վատակս 14 իւր , այն պարզեւ Աստուծոյ է : Գիտացի թէ՛ զամենայն զոր արար Աստուած՝ այն կայ յաւիտեանս . ի նոսա ոչ ինչ յաւելուի , եւ ի նոցանէ ոչ ինչ զոյ պակասեցուցանել . եւ արար Աստուած , զի 15 երկիցեն յերեսաց նորա : Ար ինչ եղեւն՝ այն ահա կայ , եւ որ ինչ լինելոյն էր՝ ահա եղեւ . եւ Աստուած ինդրելոցէ 3 զհայածեալն : 16 Դարձեալ տեսի ի ներքոյ արեւական տեղի զատոտտունի՛՛ եւ անդ 2 ամպարիշտ . եւ տեղի արգարոյ՛՛ եւ անդ բարեպաշտ՛՛ : Եւ ասացի եւս ի սրտի իմում , թէ՛ 2 արգարն եւ զամպարիշտն գտտի Աստուած . զի 5 ժամանակ է ամենայն իրաց , եւ ի վերայ ամենայն արարածոց 18 ժամ եւ ժամանակ՛՛ անդ : Ասացի եւս ի սրտի իմում 6 վասն խօսից՛՛ որդւոց մարդկան՝ եթէ՛ 7 Գտաի զնոսա Աստուած , եւ զի ցուցցէ եթէ՛ նոքա սնատուճք են : 19 Սակայն 8 եւ ի մէջ նոցա՛՛ պատահար է որդւոց մարդկան , եւ պատահար է ա-

նահող , եւ պատահար յամենեօին ի նոսա . որպէս մա՛ն սորա՛՛ նոյնպէս եւ մա՛ն նորա՛՛ եւ շու՛նչ է յամենեօին . եւ զինչ՛՛ առաւելութիւն եղեւ մարդոց քան զանասնոյ . եւ ոչ ինչ . զի ամենայն ինչ 20 ընդունայն է : Ամենայն ի մի տեղի երթայ . ամենայն եղեւ ի հոյոյ , եւ ամենայն 21 նայն պտոնայ ի հոյ : Եւ ո՞վ զիտէ զոգիս որդւոց մարդկան եթէ՛ երանեն ի վեր , եւ զշու՛նչ սնանոց՛՛ եթէ՛ իջանէ 22 ի խոնարճ յերկիր : Եւ տեսի զի ոչ զոյ բարի , բայց թէ՛ ուրախ լիցի մարդ յարարած իւր , զի այն է բաժին նորա . զի ո՞վ ամիցէ զնա տեսանել զայն ինչ որ յես նորա լինիցի :

ԳՂ . Կ

1 Դարձայ եւ տեսի եւս զամենայն 9 զբարատութիւնս որ լինին ընդ արեգակամբ , եւ ահա արտասուք 10 զբարտելոյն , եւ ոչ ոք էր որ մխիթարէր զնոսա . եւ ի ձեւս 11 զբարտաբազայն նոցա մտնութիւնք : 2 Եւ զովկցի եւս զամենայն ընկալան որք յառաջացոյն մեանս , քան զկենդանիան՝ 3 սր ցայժմ կենդանի իցին : Եւ քան զնոսա զերկտսին լաւ այն է՛՛ որ չեւ եւս իցէ լեալ , որ ոչ ետես զամենայն արարածն չար՝ որ արարաւ ի ներքոյ արեւ 4 զականս : Եւ տեսի եւս զամենայն վատակս եւ զամենայն 12 արտութիւն արարածոյն՛՛ . զի նախանձ առն ի մերձաւորէ իւրմէ . սակայն եւ այն ունայնութիւն 5 է եւ 13 յօժարութիւն որդւոց : Անդգամն 14 իուռն եւար զբազկաց իւրոց , եւ եւ 6 կեր՛՛ զմարմինս իւր : Լաւ է իուռն մի հանդստեամբ քան զլիութիւն երկուց բոսնոց՛՛ ջանալով եւ 15 յօժարութեամբ որդւոց : 7 Դարձայ եւս եւ տեսի ընդունայնութիւն 8 ի ներքոյ արեգականս : 9 Զի մի է , եւ ոչ կր՛՛ն . եւ որդի եւ եղբայր ոչ գոյ նորա . եւ ոչ է վախճան ամենայն վատակոյ նորա . եւ սակայն սկին նորա ոչ յազի մեծութեամբ . եւ արդ ո՞ւմ ջանամ ես , եւ զլանամ զանձն իմ ի բարութիւնէ . զի եւ այն ընդունայնութիւն է եւ զբազումն չար :

1 Եբբ. բայց եւ սյնպէս ոչ 2 Եբբ. նա եւ 3 Լուծ. զանցեալն 4 Եբբ. ամպարտութիւն , եւ տեղի արգարութեանն 5 Եւ անդ ամպարտութիւն 6 Եբբ. գոյ ժամանակ ամենայն զիտաւորութեան եւ ամենայն զործոյ 7 Եբբ. յազաբա 8 Եբբ. Փորձեսցէ 9 Եբբ. Դ-Լ-Ե

9 Եբբ. զրկանս 10 Եբբ. զրկելոց 11 Եբբ. զրկողաց ոյժ , իսկ ոչ ոք էր որ մխիթարէր զնոսա 12 Եբբ. ճարտարութիւնս արարութեան 13 Լուծ. աշխատութիւն 14 Եբբ. ամփոփէ զբազակս իւր եւ ուտէ 15 Լուծ. աշխատութեամբ

9 Լաւ են հրկու քան զմի, որոց զոն
 10 վարձք բարի ի վաստակս նոցա : Զի ե-
 թէ վրովցի մին՝ կանգնեացէ զնա ըն-
 կիւր իւր . եւ վաճ միումն յորժամ զու-
 11 նիցէ զնա : Զի եթէ ննջիցեն երկու-
 12 ջեռուցուս : Եւ եթէ բռնացի մին՝ եր-
 կուքն կայցեն ընդդէմ նորա . եւ առա-
 սան երեքկին՝ ոչ վազվազակի խզեցի :
 13 Լաւ է մտնուկ աղքատ եւ խնաստեն՝
 քան զթաղաւոր ձեր եւ անմիտ, որ ոչ
 14 պանցաւ ճայել եւս, իթէ՞՝ ի սանէ կա-
 արանաց եւանիցէ թագաւորել . նա ի վա-
 ցաւորութեան իւրում եղև աղքատ :
 15 Տեսի եւ զամենայն կենդանիս որ զնան
 ի ներքոյ արեգական, հանդերձ երիտա-
 սարգան երկրորդաւ որ յարիցէ փոխա-
 16 նակ նորա : Այ զոյ ³կատարումն ամե-
 նայն ժողովրդեանն, ամենեցուն որք
 եղևն յառաջ քան զնոսա . նա եւ յե-
 տինքն ոչ լինիցին ուրախ ի վերայ նո-
 րա . զի եւ այն ինքն ունայնութիւն է
 եւ ⁴յօժարութիւն ուրոյ :
 17 Զգուշացիր սախն քում ⁵որով երթայ-
 18 ցես ի սուն Աստուծոյ . Եւ մերձ լեր ի
 լսել, ⁶քանզի ստատական է քան զաւուրս
 անզգամաց՝ զո՞ ջո՞, զի ոչ եթէ զիտակ
 ինչ են նախնոց բարխա :

ԳԼ Ե

1 Մի փութար բերանով քով, եւ մի՝
 վազվազեացէ սիրտ քո հանել բանս ա-
 սաջի Աստուծոյ, զի Աստուած յերկինս
 է եւ զու յերկրի . վասն այնորիկ եղի-
 2 պին բանք քո սակաւք : Զի հասունէ ե-
 րազ ի բազմութեան ⁸փորձութեան, եւ
 ձայն անզգամի ի բազմութեան բանից :
 3 Եւ որպէս ինչ եւ ուխտիցես զու Աս-
 տուծոյ, մի յամիցես հատուցանել զնա .
 զի ոչ ⁹են կամք ի ձեռս անզգամաց՝ .
 4 զու որչափ ուխտիցես՝ հատո . Զի լաւ
 է քեզ չուխտել, քան ուխտել եւ ոչ
 5 հատուցանել : Մի տար զբերան քո առ
 ի յանցուցանելոյ զմարմին քո . եւ մի
 ստեր առաջի ¹⁰Աստուծոյ թէ Անդրաու-

թիւն է . զի մի բարկացի Աստուած ի
 բարաւտ քո, եւ ապահանեացէ զգործս
 6 ձեռաց քոց : Վասն զի ըստ յաճախու-
 թեան երազոց է եւ ընդունայնութիւն
 7 քանից բազմոց . սակայն զու երկիր յԱս-
 7 տուծոյ, իթէ՞ ¹¹զգրգարաութիւն սնանկի
 եւ զյափշտակութիւն իրաւանց եւ արգա-
 րութեան տեսանիցես յերկրի, մի՞ զար-
 մանայցես ի վերայ իրացն . զի ¹²բարձր
 ի վերայ բարձու պահէ, եւ բարձունք
 8 զոյ : Ի վերայ ամենայնի՝ է թագաւոր
 ի վերայ անդոյն զորմիւր . եւ լիջիր
 զու հաւատարիմ յամենայնէ ի ծանր
 յափշտակելոյ անտի :
 9 Ար սիրէ վարձաթ՝ ոչ յաղեսցի ար-
 ծաթով, եւ ¹³որ սիրեաց ի բազմութեան
 իւրում զարգիւնս . քանզի եւ այն ու-
 10 նայնութիւն է : Ի բազմութեան արգա-
 րութեան յաղեսցան որք ուտելին զնա .
 եւ զի՞նչ արութիւն է նմա առ ի նմա-
 նէ, զի սկիզբն տեսանելոյ՝ աչք իւր
 14 են : Քաղցր քուն է աշխատաւորի՝ եւ
 թէ սակաւ եւ եթէ շատ կերիցէ . եւ
 որ յաղին մեծանալով՝ չէ նմա համար-
 ձակ ի քուն մտանել :
 12 Է ¹⁴խրատ մի՞՝ զոր տեսի ի ներքոյ ա-
 րեգական . մեծութիւն պահեալ ումեք
 13 առ ի նմանէ չարոյ իւրում . եւ կորիցէ
 մեծութիւն նորա ¹⁵եւ նա՞՝ ի զբազման
 չարի ¹⁵է . ծնաւ որդի՝ եւ ոչ զոյ ի ձե-
 14 ոին նորա եւ ոչ ինչ : Որպէս ել յորո-
 վայնէ մօր իւրոյ մերկ, դառնայ երթալ՝
 որպէս եւ եկեալն էր, եւ ոչ ինչ առցէ
 ի վաստակոյ իւրմէ, եթէ երթիցէ ի ձե-
 15 ոին իւրում . նա եւ այն իսկ տխտ չար է,
 զի որպէս եկն՝ նոյնպէս եւ երթիցէ . եւ
 զի՞նչ օգուտ իցէ նմա ի վաստակոց ան-
 16 տի զոր ջանայ նա հողմոյ : Զի ¹⁶ամե-
 նայն աւուրք նորա խաւար եւ սուգ՞,
 եւ ի բազում սրտմտութեան եւ ի հիւան-
 17 զութեան եւ ի բարկութեան : Արգ ա-

1 իբբ. որ 2 իբբ. գիտէ իրատեւ եւս . (14) Զի սս
 3 իբբ. վախճան 4 կաւ, աշխատութիւն 8 կաւ,
 յորժամ 6 իբբ. քան մտտուցանել զզո՛ճ ան-
 զգամաց 7 իբբ. թէ տունն չարիս 8 իբբ.
 զբազմանց 9 իբբ. հաճի ընդ անզգամս 10 իբբ.
 հրեշտակի

11 իբբ. զբրկանս 12 իբբ. բարձրն քան զբարձր հայի,
 եւ գոյ Բարձրագոյն քան զնոսա . (8) Եւ շայն-
 կանութիւն երկրի յամենեանն նոյն . թաղաւորն
 իսկ յանդոյ պաշտի 13 իբբ. ոչ որ սիրէ զմեծու-
 թիւն՝ արդեամբք . եւ այն ունայնութիւն է :
 (10) Ի յաճախել բարնաց՝ յաճախեն եւ որ ու-
 տենն զնոսա . եւ զի՞նչ շա՛ճ տերանց նոցա, եթէ
 ոչ տեսանել աչք իւրեանց : 14 իբբ. սխտ չար
 15 իբբ. պակաս 16 իբբ. զամենայն աւուրս իւր
 ի խաւարի կերաւ

ւասիկ զոր տեսի ես՝ բարի ¹է ուտելն
 եւ ըմպել, եւ տեսանել զբարութիւնն
 յամենայն վաստակս իւր՝ զոր ջանայցէ
 ընդ արեգակամբ ի թիւ աւուրց կենաց
 իւրոց զոր ետ նմա Աստուած . զի այն
 18 է բաժին նորա : Բանգի ամենայն մարդ՝
 որում ետ նմա Աստուած մեծութիւն
 եւ ինչս, եւ իշխան արար զնա ուտել
 ի նոցանէ, եւ առնուլ զբաժին իւր եւ
 ուրախ լինել ի վաստակս իւր, այն պար-
 49 զեւ Աստուծոյ է : Զի բազում աւուրս
 յիշեսցէ զկենաց իւրոց . զի Աստուած
 զբարացսցանէ զնա՝ յուրախութեան
 սրտի իւրոյ :

ԳԼ. 2

1 **Է** չարութիւն զոր տեսի ի ներքոյ ա-
 րեգական, եւ բազում է յոյժ ի վերայ
 2 մարդոյ : Այր մի սրում սացէ Աստուած
 մեծութիւն եւ ինչս եւ վաստ, եւ ոչ
 ինչ պակաս իցէ անձին իւրում յամե-
 նայնէ որում ցանկանայցէ . եւ ոչ առ-
 ինիցէ զնա Աստուած իշխան ուտել ի
 նմանէ, զի այր օտար կերիցէ զնա . եւ
 այն ընդունայնութիւն է եւ արտ չար :
 3 Եթէ ծնցի այր ³հարեւր, եւ ամս բա-
 զումս կեցցէ, եւ եւս բազում եզրիցին
 աւուրք ամաց նորա, եւ անձն նորա ոչ
 յապեցի ի բարեաց անտի, եւ գերեզ-
 ման եւս ոչ դացի նմա, ես ասացի թէ
 4 լաւ է քան զնա վիժամն . Զի ունայ-
 նութեանն եկն եւ խաւարաւ զնաց, եւ
 5 ի խաւարի անունն նորա ծածկեցի . Բան-
 զի զարեւ ոչ ետես, եւ ոչ գիտաց, ⁴զինչ
 6 է հանգիստ սորա քան զնորա՝ : Եւ եթէ
 եկաց նա զհազար ամաց ⁵եյս, եւ զբա-
 րութիւնն ինչ ոչ ետես, միթէ ո՞չ եր-
 թայցէ ամենայն ի մի տեպի :
 7 Ամենայն ջան մարդոյ ի բերան իւր, եւ
 8 սակայն անձն նորա ոչ յաղեսցի : Զի ⁶նչ
 առաւելութիւն է իմաստնոյն քան զան-
 մբանն, ⁶քանզի անանկն զիտել երթալ ա-
 9 սաջի կենաց իւրոց՝ : Լաւ է տեսիլ աչաց
 քան ⁷զգնացեալն ոգւով . սակայն եւ այն
 ունայնութիւնն է եւ ⁸յօժարութիւնն ոգւայ :
 10 Որ ինչ եզեւն՝ աճա անունն կոչեցեալ
 է նմա . եւ յայտնի ⁹եզեւ սրայիս ինչ՝

է մարդ, եւ ոչ կարէ գատել ընդ Հգօ-
 11 լին քան զնա : Զի են բազում բանք՝
 որ յաճախեն զընդունայնութիւնս . զի ⁹նչ
 առաւելութիւնն է մարդոյ :

ԳԼ. 3

1 **Զ**ի ո՞ զիտէ զինչ բարի է մարդոյ ի
 կեանս իւրում ի թիւ աւուրց կենաց
 ընդունայնութեանն նորա, եւ արար
 զայն ի ստուերի . զի ո՞վ է որ պատմես-
 ցէ մարդոյն՝ զինչ լինելոց է զինի նորա
 2 ընդ արեգակամբ : Բարի է անուն բարի
 քան զեւզ բարի, եւ օր մահուան իւ-
 րոյ՝ քան զօր ծննդեան իւրոյ :
 3 Բարի է երթալ ի տուն սոյոյ՝ քան
 երթալ ի տուն արեւոցութեան, վասն
 զի այն է կատարած ամենայն մար-
 4 դոյ . եւ որ կենդանի է ¹⁰տացէ բա-
 թութիւնն ի սիրա իւր՝ : Լաւ է սրամտու-
 թիւնն քան զժալր, զի ¹¹չարութեամբ
 5 երեսաց զուարթացի սիրտ : Սիրտ ի-
 մասանոյ ի տան սոյոյ, եւ սիրտ անմտի
 ի տան ուրախութեան :
 6 Լաւ է լսել զարտուես իմաստնոյ, քան
 7 լսել մարդոյ զերգս անմտաց : Զի որպէս
 զձայն փշոց ի ներքոյ կաթսայի՝ այնպէս
 ծագր անմտաց, սակայն եւ այն ընդունայ-
 8 նութիւնն է : ¹²Զբարտութիւնն ծփեցու-
 ցանէ զիմաստունս եւ կորուսանէ զսիրտ
 9 ազնուութեանն նորա : Բարի է կատա-
 րած բանի՝ քան զսկզբն իւրեանց .
 10 քան զի երկայնամիտ՝ քան զչարտու-
 ցեալն ոգւով : Մի փութար յոգի ըս
 լարկանալ, զի բարկութիւնն ի ծոց
 11 անզգամաց հանգիցէ : Մի ասիցես Զինչ
 եզեւ, զի աւուրքն առաջինք բարի ե-
 զեն քան զպտուսիկ . զի ոչ իմաստու-
 թեամբ հարցիս վասն այգորիկ :
 12 Բարի է իմաստութեանն ընդ ժառան-
 գութեանն, եւ ¹³յաւելութեանն որոյ տեսանեն
 13 զարեգակն . Զի ¹⁴ընդ հալմանեան նորա
 իմաստութիւնն է իրբեւ զհոգանի ար-
 ծաթոյ . եւ՝ առաւելութիւնն զիտու-
 թեանն իմաստութեանն կենդանացուցէ
 զայն որ ¹⁵առ ի նմանն :
 14 Տես զգործս Աստուծոյ, զի ո՞վ է այն որ

¹ Եբբ. է եւ գեղեցիկ ² Եբբ. սայ պատասխանի
³ Եբբ. հարեւր որդիս ⁴ Եբբ. հանգիստ է ամս քան
 նմա ⁵ Եբբ. երկեց ⁶ Եբբ. զե՞նչ առաւակելոյն որ
 գիտէ գնալ ի մէջ կենդանեաց ⁷ Եբբ. գնալ
⁸ Եբբ. աշխատութիւն ⁹ Եբբ. է թէ

¹⁰ Եբբ. գիցէ ի սրտի իւրում ¹¹ Եբբ. տրամու-
 թեամբ ¹² Եբբ. Բանգի զբանք յիմարեցու-
 ցանեն զիմաստունն, եւ կորուսանեն զսիրտ
 կաշառք : ¹³ Եբբ. ազնուագ զն ¹⁴ Եբբ.
 ապաւենէ իմաստութիւնն, ապաւենէ արծաթի
 իսկ ¹⁵ Եբբ. տէրն է նորա

կարող լինիցի զարգարել՝ զոր Աստուածն
 15 խանդարիցէ : Յառուր թարութեան կեց-
 ջիր ի բարիս , եւ տես յաւուր չարու-
 թեան : ¹տես , սակայն նոյն միաբան
 զայն արար Աստուած վասն խօսից , զի՝
 մի՝ զայցէ մարդ վինի իւր եւ մի՝ ինչ :
 16 ²Չամենայն ինչ տեսի յաւուրս ունայ-
 նութեան իմոյ . է արդար կորուսեալ
 յարգարութեան իւրում , եւ է ամարա-
 բիչա՝ որ կայ չարութեամբ իւրով :
 17 Մի՝ կարի արդար լինիր , եւ մի՝ ճար-
 տարեր առաւել , ³զի մի՝ թիւրեցիս՝ :
 18 Մի՝ ամարչտեր կարի , եւ մի՝ լինիր
 19 ⁴խիտա՝ զի մի՝՝ տարածամ մեռցիս : Բա-
 րի եւ եթէ ⁵ի կողմն այտորիկ լինիցիս .
 սակայն եւ յայսմիկ մի՝ պղծեր՝՝ գձեան
 քո . զի որ երկնչի յԱստուծոյ՝ անցցէ
 ընդ ամենայն :
 20 Իմաստութիւն օյնեացէ իմաստնոյն
 քան զասան իշխանս որ իցեն ի քաղաքի :
 21 ⁶Ձի մարդ ոչ գոյ արդար ի վերայ երկ-
 րի՝ որ գործէ զբարիս , եւ ոչ մեղան :
 22 չիցէ ՝ Սակայն զամենայն բանս զոր խօ-
 սիցին ⁷ամպարիչաք՝ մի՝ գնեւ ի սրտի
 քում . զի մի՝ լուիցես զու անէծս ի ծա-
 ոայցէ քումմէ՝ որ զբեզ սնիրծանիցէ :
 23 ⁸Ձի բազում անպամ ⁹չարահաւեսցի ընդ
 քեզ , եւ ի նուպա բաղումս չարչարու-
 ցէ զսիրտ քո . սակայն եւ զու մի՝ ա-
 24 նիծանեւ այլոց : ¹⁰Չայս ամենայն փորձե-
 ցի ես իմաստութեամբ , եւ ասացի՝ Բա՛
 իմաստնացայ . եւ նա հեռացաւ յինէն :
 25 ¹¹Հեռագոյն քան որպէս էրն .՝ եւ զխո-
 րութիւն խորոց ո՞վ կարացցէ զիտել :
 26 ¹²Շուրջ եկի ես եւ սիրտ իմ ճանաչել ,
 նա եւ խորհել եւ խնդրել զիմաստու-
 թիւն եւ զհանճար , եւ զիտել ¹³զամ-
 պարչտի զուրախութիւն եւ զլլկանս եւ
 27 զծփանս . եւ զտի եւ զնա , եւ ասեմ ,
 թէ Դաւն է քան զմահ կնաւն հան-
 զերձ . որ է որս եւ թակարդ սրտի նո-
 րա , եւ կապանք ի ձեռս՝՝ նորա . բա-
 րին առաջի երեսաց Աստուծոյ զերծցի

¹ Եբր. նա եւ զայս հակառակ այնմ արար Աս-
 տուած, վասն այնորիկ ² Եբր. ընդէր կործա-
 նեացիս ³ Եբր. անդգամ, ընդէր ⁴ Եբր. բուռն
 հարցես զմիտն, եւ ի միւսմէն մի՝ ի բոց կայցես
⁵ Եբր. պաւսէ ⁶ Եբր. գիտէ սիրտ քո եթէ գու
 եւս անխձեր զայս : ⁷ Եբր. Չհեռին թէ զինչ
 իցէ , ⁸ Եբր. զամպարչտութիւն անգգամու-
 թեան, եւ զանմտութիւն յիմարաց . (27) եւ
 գտի ես դաւն քան զմահ զին, որոյ վարմ եւ
 թակարդ սիրտ նորա, կապանք ձեռք

ի նմանէ , եւ որ մեղաւորն է՝ ըմբռնեա-
 28 յի ի նմա : Ահա զայս ⁹ամենայն գտի ,
 առէ Եկզեխաասէս . ¹⁰մի միջ զասանել
 29 խորհուրդս , ¹¹Չոր խնդրեաց՝՝ անձն իմ ,
 եւ ոչ գտի . այր մի ի հազարապ գտի ,
 30 բայց կին՝ ամենաւինս ոչ : Ահա արդ զայս
 գտի , զի արար Աստուած զմարդն ու-
 գիդ , եւ նոքա խնդրեցին ¹²չխորհուրդս
 չարութեան՝ :

ԳԼ Ը

1 Ո՞վ ¹³զիտէ զիմաստուէն՝ , եւ ո՞վ զիտէ
 զմեկնութիւն բանից : Իմաստութիւն
 անն՝ լուսաւոր առնէ զերեսս իւր , եւ
¹⁴որ ժողիրն է երեսօք իւրովք՝՝ ատելի
 2 լիցի : Ի ներանոյ՝՝ թաղաւորի գոցոչ լեր , եւ
 3 ի բան երզման Աստուծոյ : Մի՝ վաղխու-
 զիցես յերեսաց նորա գնայ , եւ մի՝
 կապցես ի բանի չարի . զի զամենայն զոր
 4 ինչ կամիցի՝ արասցէ : ¹⁵Իրեւ զթաղա-
 ւոր իշխանութեամբ խօսի՝ , եւ ո՞վ կա-
 5 լէ անել ցնա թէ ¹⁶Ձինչ զործեցեր : Որ
 սրահէ զօրատուիրան՝ ոչ զիտասցէ զբան
 չարութեան . եւ ¹⁷ժամանակ լրաւանց՝
 6 ճանաչէ սիրտ իմաստնոյ : ¹⁸Ձի ամենայն
¹⁹իրաց ժամանակ է եւ իրաւունք , զի
²⁰սպիտութիւն մարդոյ բազում է ի վերայ
 7 նորա : Քանզի ոչ զիտէ զինչ լինելոյ է .
 զի որպէս ինչ լինելոյ իցէ՝ ո՞վ պատ-
 մեացէ նմա :
 8 Ոչ է մարդ իշխանս ողբոյ՝ արգելուլ
 զոգի , եւ ոչ գոյ իշխանութիւն ²¹նորա
 յաւուր մահուան . եւ ոչ ²²գոյ հրեշտա-
 կութիւնս յաւուր՝՝ պատերազմի , եւ ոչ
 սպրեցուցանէ ամպարչտութիւն ²³զմեր-
 9 ձաւորս իւր : ²⁴Չամենայն զայս տեսի , եւ
 ետու զսիրտ իմ յամենայն արարանս որ
 արարեալ են ի ներքոյ արեգական . ²⁵ո-
 րում միանգամ իշխան եզեւ մարդն ի
 10 վերայ մարդոյ չարչարել զնա՝ : Եւ ասլա
 տեսի ես ամպարիչաս մուծեալս ի վե-
 րեզմանս . եւ ի սիրոց անսի գնացին ,

⁹ Եբր. մի առ մի համարեալ գտանել զհաշիւն , (29)
 Չոր տակաւին ինդրէ ¹⁰ Եբր. բազում հնար
¹¹ Եբր. իցէ իբրեւ զիմաստուէն ¹² Եբր. մարհա-
 թիւն երեսաց նորա փոթեցիս (2) Եւմ , բերանոյ
¹³ Եբր. Ձի բան թաղաւորի իշխան է ¹⁴ Եբր.
 զամամնակ եւ զիրաւունս ¹⁵ Եբր. կաման ¹⁶ Եբր.
 եզեան ¹⁷ Եբր. արձակումն ի ¹⁸ Եբր. զստացիչս
¹⁹ Եբր. գոյ ժամանակ զի իշխէ մարդ ի վերայ մար-
 դոյ՝ չարոյ իւրում

և Կուգ առին ի քաղաքին , զի՝ այն պէս արարին . սակայն և ան ընդունայնութիւնն է :

- 11 ²Ձի ոչ գոյ ընդգէմ գաւնալ յայնցանէ որ վազվազակի զործեն զչար , վասն այնորիկ համարձակեցան՝ սիրաք որդւոց մարդկան յանձնա իւրեանց գոր-
- 12 ձեկ զչար : ³Որ մեղաւն արար զչարիս , յայամհետէ և ի վաղնջուց . քանզի զիտեմ և ևս զինչ է բարին երկիւզածաց Աստուծոյ , զի երկնչիցին նոքա՝ յերև-
- 13 աաց նորա : Եւ ոչ ինչ գոյ բարի ամպարչաի , և ոչ յերկարեացէ աւուրս՝ իրբև Էնդ հովանեաւ նորա որ՝ ոչ է երկիւզած յերևացն Աստուծոյ :
- 14 Գոյ ընդունայնութիւնն որ եղևալ է ի վերայ երկրի . զի են արդարք՝ որոց մամանեն առ նոսա զործք ամպարչաաց , և են ամպարչաք զի հասանեն նոցա իրբև զգործս արպարոց . և ասացի ևս թէ Սակայն և ան ընդունայնութիւնն
- 15 է : Եւ գտիցի ևս զուրախութիւնն , զի ոչ է բարի մարդկան ի ներքոյ արեգական , բաց յուտելոյ և յըմպելոյ և յուրախ յինելոյ . և այն երթոյ ընդ նմա ի ջանալ նմա զաւուրս կենաց իւրոց , որչափ ևս նմա Աստուծա՞մ ի ներքոյ արեգական :
- 16 ⁵Յոր միանգամ՝ ետու զսիրտ իմ զիտեղ զխնաստութիւն , և տեսանել զգրաւումն որ արարեալ է ի վերայ երկրի . (զի ի տուէ և ի զիչեկի քունն յայս նու-
- 17 բա ոչ է տեսանել .) Եւ տեսի ևս զամենայն արարածս Աստուծոյ , զի ոչ կարացէ մարդ գտանել զարարածն արարեալ ի ներքոյ արեգական . զոր միանգամ ջանասցի մարդ խնդրել և ոչ գոյցէ . քանզի որչափ ասացէ իմաստունն զիտեղ՝ ոչ կարացէ գտանել :

ԳԼ Թ

¹Ձի գամենայն զայս ետու ի սիրտ իմ , ⁶և սիրտ իմ ետես՝ զայս ամենայն . արպէս արդարքն և իմաստունքն , և գործք նոցա ի ձեռս Աստուծոյ . ⁷բան-

զի գտէր և զսակուութիւնն ոչ գիտէ մարդն . ամենայն ինչ առաջի երեսաց ²Նորա է : Եւ ունայնութիւնն է յամենայնի . սրտասար է՝ յարգարն և յամպարիչան , ի բարին և ի չարն , ի սրբումն և ի պղծում , որ մատուցանէ պատարաք՝ և որ ոչն մատուցանէ , որպէս որ բարին է՝ և որպէս որ մեղանչէն , որպէս որ երգունն՝ և արպէս որ յերգմանէն ³երկուցեալ է : Այս է որ չարն է յամենայնի՝ որ արարեալն է ընդ արեգականմբ , զի սրտասար ⁹է յամենայնի . քանզի սիրտ որդւոց մարդկան լի եղև չարութեամբ , և ¹⁰զրաւումն ի սիրտս նոցա ի կենդանութեան իւրեանց , և ⁴զկնի նոցա՝ առ մեռելոյն : Քանզի ո՞վ են՝ որ հաւասարեն առ ամենայն կենդանին . գոյ յոյս թէ շուն որ կինդանի է՝ ⁵յաւ է քան զատեւ մեռալ : Քանզի որ կենդանիքն են՝ զիտեն նոքա թէ մեռանելոց են . և մեռեալքն ոչ են զիտակ և ոչ իմբք . և ոչ ևս գոն նոցա ⁶վարձք՝ զի մուտաց յիշատակ նոցա . Եւ սէր իսկ նոցա և աներթիւնն նոցա և նախանձ նոցա սնա կրեաւ , և բաժին իսկ ոչ գոյ նոցա յաւիտեանս յամենայնի յայսմիկոր արարեալ են ընդ արեգականբ : ⁷Եկ կեր ուրախութեամբ զչաց քո , և արբ սրտիւ զուարճացելով զզինիքո . զի արպէն իսկ հաճեցաւ Աստուծա՞մ ի գործս ⁸քո : Յամենայն ժամ կիցին ձորձք քո սպիտակ , և եւզ ի զիսոյ քուսմէ մի՞ ⁹պակասեցէ : Եւ տես կեանս ընդ կնոջք՝ զոր սիրեցիր զամենայն աւուրս կենաց ընդունայնութեանքո , որ սուեալ է քեզ ընդ արեգականբ ¹²մինչև յաւուրս վախճանի՝ քո . զի այն է լսմին քո ի կեանս քո , և ի վաստակս զոր վաստակս ի ¹⁰ներքոյ արեգական Զամենայն ինչ որ ինչ պոցէ ձեան քո գործի , արչափ ի կարիքում իցէ՝ զործեսցիր . զի ոչ գործ ևս խորհուրդ և գիտութիւն և իմաստութիւն եղիցին ի գոթոս յոր գու երթալոցն ևս :

11 Իարձայ և տեսի ի ներքոյ արեգական , զի ոչ թեթեւաց են ընթացք , և ոչ զորաւորաց պատերազմ , և ոչ իմաստնոց հաց , և ոչ հանձարեկաց մեծութիւն , և ոչ զիմնոց շնորհք . զի ժա-

¹ Եբբ. մուացոնք եղեն նոցա ի քաղաքին , յորում
² Եբբ. Ձի ոչ առնի մձիւ գործոց չարաց վազվազակի , վասն այնորիկ լի են ³ Եբբ. լիթ է մեղաւորն առնիցէ չարիս հարիւրիցս և յերկարեսցի և ևս նմա , զիտեմ ևս արպէնն եթէ լիցի բարի երկիւզածաց Աստուծոյ որ երկնչիցին ⁴ Եբբ. ստուեր , զի ⁵ Եբբ. Յարմէհետէ ⁶ Եբբ. ի քննել ⁷ Եբբ. նա և

⁸ Եբբ. նոցա է : (2) Ամենայն , որպէս ամենեցուն , պատահար մի է , ⁹ Եբբ. մի է ¹⁰ Եբբ. անմտութիւն ¹¹ Կամ յես այնորիկ ¹² Եբբ. յամենայն աւուրս ընդունայնութեան

մանակ եւ պատահար պատահէ ամենեւ
 12 ցուն նոյս : Քանզի ոչ իակ գիտաց մարդն
 զմամանակ իւր . որպէս ձկունք որտա-
 ցեալք ցանցիւք չարօք , եւ որպէս
 խաչունք որտացեալք ի ծուզակս , նոյն-
 պէս հարկանին յորպայթս որդիք մարդ-
 կան ի մամանակի չարի՝ յորժամ հասա-
 նիցէ ի վերայ նոցա յանկարծակի :
 13 Սակայն եւ զայս խնաստութիւն
 տեսի ի ներքոյ արեգական , եւ մեծ թուի
 14 ինձ : Քաղաք փոքր՝ եւ իցեն ի նմա արք-
 սակաւք , եւ զայցէ ի վերայ նորա թա-
 դաւոր մեծ եւ պառիցէ զնա , եւ շինի-
 ցէ ի վերայ նորա պաանէչս մեծամեծս :
 15 Եւ գտցի ի նմա այր մի տնանկ եւ ի-
 մաստոյն եւ ապրեցուցանիցէ նա զբա-
 զաքն իմաստութեամբ իւրով , եւ մարդ
 16 ոչ յիշեաց զայն զայն տնանկ : Եւ ա-
 սացի ես , Բարի է իմաստութիւն քան
 զզօրութիւն . *եւ իմաստութիւն տնան-
 կին արհամարհեալ է , եւ բանք նոյս
 ոչ լինին լսելի :
 17 Բանք իմաստնոց մեղմով յսին քան
 զազգազակ ՚իշխանաց անզպատութեամբ :
 18 Բարի է իմաստութիւն քան զանօթս պա-
 տերսզմի , եւ յանցաւոր մի կորուսանէ
 զօրութիւնս բազումս :

ԳԼ Ժ

1 Ճանճք մեռեալք զազրացուցանեն զեւր-
 անուշունս . յարտուական է սակաւիկ
 ինչ իմաստութեանէ , քան զմեծ փառս
 2 անմտութեամբ : Սիրտ իմաստնոց յաջա-
 կողմ իւր , եւ սիրտ անմտի ի ձախու-
 3 կողմ իւր : Վանգի եւ ի ճանապարհի
 յորժամ գնացցէ անմիան , սիրտ նորա
 պակասեցի , եւ զոր ինչ խորհի՝ ամա-
 4 նայն անմտութիւն՝ է : Եթէ հոգի իշ-
 խանին կցէ ի վերայ քո՝ մի թողուր
 զտեղի քո . զի որպքովն զարձուցանէ
 զմեզս մեծամեծս :
 5 Է չարութիւն զոր տեսի ի ներքոյ ա-
 րեգական , որ իբրեւ ճակամայ կամս՝
 6 ել յերեսայ իշխանին : Տուաւ անմիան
 ի բարձրութիւնս մեծամեծս , եւ մեծա-
 7 տունք ի խոնարհութեան նստցին : Տե-
 սի ես զժառայս հեծեալս ի ձիս , եւ իշ-

խանս՝ զի գնալին իբրեւ զժառայս յերկրի :
 8 Որ փորէ խորխորաս՝ ի նոյն անկցի ,
 եւ որ քակէ զցանդ՝ հարցէ զնա օձ :
 9 Եւ որ բառնայ քարինս՝ նորխուք չար-
 չարեացի , եւ որ պատասէ փայտ՝ նովին
 10 ճգնեացի : Եթէ անկցի եւս երկաթն՝ եւ
 նա արտամեցոյց զերեսս իւր . եւ զօրու-
 թիւնք զօրացուցանեն , եւ է անաւելու-
 թիւն քաջ իմաստութեանն :
 11 Եթէ հարցէ օձ ՚ի թովիլ , ոչ ինչ է ա-
 12 աւելու թիւն թովին : Բանք բերանոյ
 իմաստնոց՝ չարհք , եւ չրթունք անմտի
 13 ընկղմին զնա : Ակիզրն լանից բերանոյ
 նորա՝ անմտութիւն , եւ վախճան նորա՝
 14 ծուխ չարութեան , եւ որ անմիան է
 յաճախէ դրան . ոչ զիտէ մարդ զինչ
 կցեալ է , եւ զինչ լինեցոյ է զի
 15 զինի նորա՝ ո՞վ պատմեացէ նմա : Ջան
 անմտին չարչարեացէ զնա , որ ոչ գի-
 ատց երթայ ի քաղաք :
 16 Վայ քեզ , զքաղաք , որոյ թագաւոր
 քո մանուկ է , եւ իշխանք քո ընդ ա-
 17 սուտս ուտեն , Երանի քեզ , երկիր ,
 որոյ թագաւոր քո որդի անպատի է , եւ
 իշխանք քո ի ժամու ուտեն զօրու-
 թեամբ՝ եւ ոչ ամաչեցնեն :
 18 Ի վատութեան խոնարհեցցին հեծա-
 նաձգութիւնք , եւ ի գատարկութեան
 19 ձեռաց կաթեաց տունս ի ծաղր առնեն
 զհաց , եւ զինի՝ եւ եւզ ուրախ սո-
 նեն զկեղնայնիս . եւ արծաթոյ լուիցէ
 ամենայն ինչ :
 20 Սակայն եւ ի մտի քում մի՛ անխժա-
 ներ թագաւորի , եւ ի շտեմարանս սե-
 նեկաց քոց մի՛ անխժաներ մեծի . զի
 թուչունք երկնից հասուցանեն զբարբա-
 քո , եւ որոց թեւք են՝ պատուեն զբան քո :

ԳԼ ԺԱ

1 Առաքեա զհաց քո ի վերայ երեսայ
 ջրոց , զի ի բազմութեան աւուրց ջրոց
 2 գտցես զնա : Տուր բաժին եւթմանց , այլ
 եւ ութից , վասն զի ոչ վրտես զինչ
 3 լինիցի չար ի վերայ երկրի : Թէ լցցին
 ամպք անձրեւով՝ ի վերայ երկրի հե-
 զուն . եւ եթէ անկցի փայտս ի հարաւ

* Եւ թէ կէտեւ 1 Եբ . իշխանի ի մէջ անզպա-
 մաց 2 Եբ . բարութիւնս 3 Եբ . աւղե-
 յիմարութիւնս սակաւ՝ զպատուականն իմաս-
 տութեամբ և փառք 4 Եբ . նա 5 Եբ . սաէ
 ցամեհեալն թէ անմիտ 6 Եբ . վրեպակաւ

7 Եբ . եթէ ք թմացի երկաթն և նա ոչ թեքեացէ
 զսոյր նորա , ինքն սաստկացուցէ զոյժ , եւ ի-
 մաստութեան է աւուելելութիւն ուղղելոյ :
 8 Եբ . մինչեւ թովեալ իցէ 9 Եբ . դաւա-
 10 Եբ . երկիր 11 Եբ . ի գօրութիւն եւ ոչ յար-
 բեցութիւն 12 Եբ . սուրբ տունէ գկեանս ,
 եւ արծաթ տացէ պատասխանի ամենեցուն

եւ կամ ի կողմն հիւսիսոյ, ուր անկցի փայտն անդ կացցէ :

4 Որ խարէ զհողմս՝ ոչ սերմանէ, եւ որ
5 հայր ընդ ամպս՝ ոչ հնձնացէ .¹ Որովք ոչ է հնար զիսեղ՝ զինչ է ճանապարհ հողմոյ,² իրրիւ գոսկերս յարդանդի յգւոյ, նոյնպէս ոչ զիտասցես զու զարարածս Աստուծոյ զոր ինչ առնիցէ նա զամե-
6 նայն : Ընդ առուօտս սերմանեսցես զսերմն քո, եւ ընդ երեկոյս մի լքցին ձեւք քո . զի ոչ զիսեղս՝ սր պատկա-
7 ՚նիցի, այս՝ թէ այն, կամ թէ երկուքեան ի միախին բարի իսկ է : Քաղցր է յոյս, եւ բարի աչաց տեսանել զարեզակն .
8 Զի թէ ամս բազումս կեցցէ մարդ, եւ յամենայն ի նոսա ուրախ լինիցի, եւ յիշեսցէ նա զաւուրս խաւարի, զի բա-
9 զում իցին . ամենայն ինչ որ զարոյն է ընդունայնութիւն է :

9 Ուրախ լեր, երիտասարդ, ի մանկու-
10 թեան քում, եւ զուարճացուցէ զքեզ սիրս քո յաւուրս³ մանկութեան քո . եւ զնա զու ի ճանապարհս սրաի քո՝
11 ափրժ, եւ ի սեւից աչաց քոյ . եւ զիտասցես թէ վասն այսր ամենայնի ամցէ
12 զքեզ Աստուած ի զատաստան : Եւ իրաց սրս⁴ զարտմտութիւն ի սրաէ քո մմէ, եւ անցո զչարութիւն ի մարմնոյ քումմէ . զի մանկութիւն եւ⁵ անմտութիւն ընդունայնութիւն է :

ԳԼ ԺԲ

1 Եւ յիշեա զու զԱրարիչն քո յաւուրս⁶ մանկութեան քո, մինչչեւ հասեալ ի ցին աւուրք չարութեան, եւ հասցեն ամբ՝ յորս ասացես, Ոչ են կամք իմ
2 ի գոտս : Մինչչեւ խաւարեալ իցէ արեզակն եւ յոյս եւ լուսին եւ աստիզք, եւ զարձցին ամպք զկնի անձրեւեաց .
3 Յաւուր յորում չարժեսցին պահասանք ասանն, եւ թիւրեսցին արք զորութեան, եւ զատարկացին աղօրիւք զի նուազե-

ցան, եւ խաւարեսցին որք տեսանեն
4 ընդ զձակս . Եւ փակեսցին զգրուեսս՝ ի հրապարակս ի սկարութեանէ ձայնի ա-
5 զօրւոյն, եւ յարիցեն ի ձայն հաւուն, եւ նկուն լիցին ամենայն դատերք եր-
6 գոց .⁷ Եւ ի բարձուեսս հայեացին՝, եւ ապ-
7 չութիւն ի ճանապարհին . եւ ծաղկեսցի նշին, եւ թանձրացցի մարախն, եւ
8 տարածեսցի կապարն . զի զնաց մարդ ի տուն իւր յաւիտենից, եւ շուրջ եղեն
9 կոծողք ի հրապարակս : Մինչչեւ կոր-
10 ծանեալ իցէ լար արծաթոյն, եւ խորտակեալ մանեակ ոսկւոյն, եւ մանրեալ սափորն յաղբերն, եւ ընկրկեալ անխն
11 ի գուրն : Եւ զարձցի հոգն յերկիր որպէս եւ էքն, եւ հոգին զարձցի առ Աստուած որ եա զնա :
12 Ունայնութիւն ունայնութեանց, ա-
13 սաց ժողովոյն, ամենայն ինչ ընդու-
14 նայն է : Եւ աւելի իմն է զի եղեւ ժողովօզն իմաստուն . զի ուսուցանէր ժողովրդեանն զլիաութիւն . եւ¹⁰ ունկն
15 քննէ զզարգ առակայ՝ : Յոյժ խնդրեաց ժողովօզն զտանել զբանս կամաց, եւ զրել զզիրս ուղղութեան բանից ճշմարտութեան :

11 Իսնք իմաստնոյ իրրեւ զլիժանս¹¹ կզանց, եւ իրրեւ բեւեռք հարեալք¹² ի մութնակաց սուտան ի հովուէ միոջէ : Եւ¹² աւելորդ ի նոցանէ, որդեակ իմ, զգոյշ լեր ի սասնալոյ՝ զիրս բազումս ոչ զոյ վախճան . եւ վարժ բազում՝ աշխատութիւն է մարմնոյ :

13 Եւ վախճանս բոսիս, զամենայն ինչ լուր, յԱստուծոյ երկիր, եւ զպատուիրանս նորս պահեա . զի այս է մարդն
14 ամենեւին : Զի զամենայն արարածս ամցէ Աստուած ի զատաստան,¹³ յամե-
15 նայնի անտես արարելոցն՝, եթէ բարի եւ եթէ չար :

¹ Եբբ. Զոր օրինակ ոչ զիտեսս գու
2 Եբբ. որպէս եւ
3 Եբբ. երիտասարդութեան
4 Եբբ. պատու
5 Եբբ. զարտմտութիւն
6 Եբբ. արու-
թիւն

⁷ Եբբ. պատուհանս . (4) Եւ փակեսցին զբունք
8 Եբբ. նա եւ երկիցեն ի բարձանց
9 Եբբ. խա-
փանեսցի
10 Եբբ. կռեաց եւ խնդրեաց եւ
յօրինեսց առակս բազումս
11 Եբբ. յաւա-
զաց ժողովոյ
12 Եբբ. մանաւանդ ի նոցանէ .
որդեակ իմ : Խրատեսցիր . յօրինելոյ
13 Եբբ. ի վերայ ամենայն ծածկելոց

ԵՐԳ ԵՐԳՈՑ

ԿՐ Է

ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆՑ

ԱՍԱՅՅԱԼ ՍՈՂՈՍՈՆԻ ԱՐԿԱՅԻ ԻՍՐԱՅԵԼԻՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

²Հարանն ասէ,՝

1 **Հ**ԱՄԲՈՒՐԵՍՔԷ՛ զիս ի համրու-
րից բերանոյ իւրոյ. զի բարի ³են
2 ստինք՝ քո քան զգինի, Եւ հոտ իւզոց
քոց՝ քան զամենայն խոռնկս. եւզ ա-
նոյշ հեղեալ է՝՝ անուռն քո, վասն այսո-
3 րիկ օրիորդք սիրեցին զքեզ. ⁵Եւ ձգե-
ցին զքեզ. զհետ հոտոյ իւզոց քոց
ընթացուք մեզ. ²Օրէորդացն պարտե-
հարան վասն քեանցին՝ շոր էնչ շոր-
հեաց նմա,՝՝ Տարաւ զիս արքայ ի սեն-
եակ իւր. ²Հարանն պարտեալ օրէոր-
դացն, Եւ նստա ասէն,՝՝ Յնծասցուք եւ
ուրախ լիցուք ի քեզ, ⁶Եւ սիրեացուք
զստինս՝՝ քո քան զգինի. ²Օրէորդացն հար-
սինն քարքառին զանուն քեանցին,՝՝ Ուզ-
ղութիւն սիրեաց զքեզ.
4 ²Հարանն ասէ,՝՝ Սեաւ եմ ես եւ զեղեցիկ,
զստեղք երուսաղեմի, իբրեւ զվրանս Կե-
զարու, Եւ իբրեւ զխորանն Սողոմոնի,
5 Մի՛ հայիք ընդ իս, զի ես սեւապեալ
թիացայ, քանզի խեթիւ հայեցաւ ընդ իս
արեգակն. որդիք մօր իմոյ մարտեանս
ընդ իս, Եւ եզին զիս պահապան այ-
զիստանի. զի զայցիկն իմ ոչ պահեցի,
6 ²Հարանն ջգէսայն ասէ,՝՝ Պատուեա ինձ
զոր սիրեաց անձն իմ. ո՛ւր հովուես, ո՛ւր
հանգուցանես ի միջօրէի. զուցէ
լինիցիմ իբրեւ զընկեցեալս յերամակս
ընկերաց քոց.
7 ²Փեասայն ջհարանն ասէ,՝՝ Եթէ ոչ ծանխես
զանձն քո, զեղեցիկդ ի կանապս, եյ գու-
զհետ գարշապարացն հօտից, Եւ արածես

8 զուլս քո ի վրանս հովուաց. Երկվարացն
իմոց ի կանան Փարաւոնի նմանեցուցի
9 զքեզ, մերձաւորդ իմ. ²Օրէորդացն ջհարան
ասէ,՝՝ ⁷Քանզի զեղեցեացան ծնօտք քո
իբրեւ զսատրակի՝՝, պարանոց քո իբրեւ
10 զմանեակս. ⁸Նմանութիւն ոսկոյ ա-
րասցուք քեզ՝՝ հանդերձ կրատւածովք
11 արծաթոյ, Մինչեւ արքայ ի գիրկս իւր
ընկալցի զքեզ. ²Հարանն ջհար անջնն Եւ
ջգէսայն ասէ,՝՝ Նարդոս՝՝ իմ ետ զհոտ
12 իւր. Մորտ ստայլսին է ¹⁰Եղբորորդին իմ
ինձ,՝՝ ի մէջ ստեանց իմոց հանդիցէ,
13 Ողկոյզ նոճոյ է ¹¹Եղբորորդին իմ ինձ,
14 ի մէջ այգեստանեացն Ենգազդայ. ²Փե-
սայն ջհարանն ասէ,՝՝ Ահաւազիկ կաս
զեղեցիկ, մերձաւոր իմ, ահաւազիկ
կաս զեղեցիկ. աչք քո աղաւնիք,
15 ²Հարանն ջգէսայն ասէ,՝՝ Ահաւազիկ կաս
բարենշան, ¹¹Եղբորորդեակ իմ, այլ
Եւ զեղեցիկ, ¹²առ գահոյս՝՝ մեր հո-
16 վանաւոր. Գերանք տանց մերոց մայրք,
զարանաւանդք մեր նոճք.
ԳԼ Բ

²Փեասայն ջհար անջնն Եւ ջհարանն ասէ,՝՝

1 **Ե**ս ծագիկ ¹³գաշտաց, չուշան հովտաց.
2 Իբրեւ չուշան ի մէջ փշոց, այնպէս
մերձաւորդ իմ ի մէջ գտտեաց.
3 ²Հարանն ջգէսայն ասէ,՝՝ Իբրեւ խնձորի ի
փայտս անտառի, այնպէս ¹¹Եղբորորդին
իմ ի մէջ ուստեբաց. ընդ հովանեաւ նորա
ցանկացայ նստել՝ Եւ նստայ, Եւ պտուղ
նորա քաղցր է ¹⁴ի կողորդի իմում. Յե-
րէորդացն հարանն ասէ,՝՝ Մուճէք՝՝ զիս ի

¹ Եբբ. Սողոմոնի ² Եբբ. պարտեալ ³ Եբբ. Է սեր
⁴ Եբբ. անոյշ է, Եւզ հեղեալ ⁵ Եբբ. Ձգեալ զիս,
զհետ քո ընթացուք ⁶ Եբբ. յիշեացուք զսեր

⁷ Եբբ. Գեղեցիկ էս այտք քո զարդուք ⁸ Եբբ.
Ձարդս ⁹ Եբբ. արծաթոյ (11) Մինչ արքայ
էր ի գահոյս իւր, նարգոս ¹⁰ Եբբ. սիրեցին իմ
ինձ, ի գիշերի ¹¹ Եբբ. սիրելին ¹² Եբբ. գահոյք
¹³ Եբբ. Սարանի եմ, ¹⁴ Եբբ. ի քիմս իմ (4) Եմոյձ

տուն գինևոյ, ¹կարգեցէք ի վերայ իմ
5 զսէր. Հաստատեցէք զիս իւզով. կու-
անցէք յիս խնձոր. զի խանդակաթմ՝ եմ
6 ես սիրով: Չտիս նորա ընդ զխով իմով,
եւ աջ նորա պատեացէ՛ գինևւ:
7 ²Հարանն զօրհարբան ասէ,՝ Երգմնեցուցա-
նեմ զձեզ, զստերք Երուսաղեմի, ³ի զօ-
րութիւնս եւ յուժգնութիւնս անպաս-
տանի. եթէ յառնիցէք՝ զարթուսջիք՝
զուրն մինչեւ կամեացի:
8 ⁴Լուսս զչաշն Քեասայն եւ ասէ,՝ Չայն
¹եղբորորդւոյ իմոյ. ահաւատիկ սա եկին,
վազելով ի վերայ լերանց՝ խաչտայով ի
9 վերայ բլրոց: Նման է ⁵եղբորորդին իմ
այծեման կամ որթուց եղանց ²ի վերայ
լերանց Բեթելոյ: Հարանն Նշան Բոս
օրհարբան զՔեասայն, եւ ասէ,՝ Ահա-
ւատիկ սա եկաց յայնչաշն որմոյն մերոյ,
կարկառեալ ընդ պատուհանն, հայեցեալ
10 ընդ վանդակապատան: Պատասխանի
տայ ⁶եղբորորդին իմ ինձ՝ եւ ասէ, Արի
եկ, մերձաւոր իմ, գեղեցիկ իմ, ⁷ազաւնի
11 իմ՝. Ձի ահա ձմեռն սնց, անձրեւք ան-
12 յին եւ գնացեալ մեկնեցան. Ծաղիկք
երևեցան յերկրի մերում, ժամանակ
հնաս յատանելոյ, ձայն տատրակի լսելի
13 եղև յերկրի մերում. Թզենի սրձակ-
եաց զրոզրոջ իւր, որթք մեր ծաղի-
կաք ետուն զհոտս խրեանց. արի եկ,
մերձաւոր իմ, գեղեցիկ իմ, ⁸ազաւնի
իմ՝ եւ եկ գու:
14 Ազաւնեակ իմ ընդ հովանեաւ վիմիզ
առ պատուարաւ սլարապիզ, երևեցո
ինձ գերեսս քո, եւ լսելի արտ ինձ
զլարարառ քո. զի բարրատ քո քաղցր է
եւ սեւիլ քո գեղեցիկ:
15 ⁹Յօրհարբան Քեասայն ասէ զայս ինչ.՝ Կայարուք
մեզ ազուեստունս փոքունս զատկա-
նիչսայգեաց, զիայցիք մեր ծաղիկեայ են:
16 ²Հարանն ասէ զայս ինչ.՝ ⁵Եղբորորդին իմ ինձ
եւ ես նմա, որ հովուէն ի մէջ շուշանաց:
17 ⁷Մինչև ախն լուսաւորեսցէ եւ
ստուերքն չարմեացին: ⁴Գարձիր՝ նմանեաց
գու, ⁸եղբորորդի իմ, այծեման կամ որթուց
եղանց ի վերայ լերանց ⁹անիպերաց:

ԳԼ . Գ

1 ³Յանկոզնի իմում ի գիշերի խնդրեցի
զոր սիրեաց անձն իմ, խնդրեցի զնա՝
եւ ոչ գտի. ²Կոչեցի՝ եւ ոչ ետ ինձ
2 ձայն:՝ Յարեայց եւ չըջեցայց ընդ քա-
ղաքն, ընդ փողոցս եւ ընդ հրապարակս,
եւ խնդրեցի զոր սիրեաց անձն իմ.
³Խնդրեցի զնա՝ եւ ոչ գտի. ²Կոչեցի զնա՝
3 եւ ոչ ետ ինձ ձայն:՝ Գտին զիս պա-
հապանքն որ չըջէին ընդ քաղաքն:
²Հարանն զԿահապանն ասէ,՝ Միթէ զոր
4 սիրեաց անձն իմ տեսէք: Երբեւ սակա-
ւի անցի ըստ նոտա, զտի զոր սիրեաց
անձն իմ: ²Գտեալ զՔեասայն ասէ,՝ Կա-
լայ զնա, եւ ոչ թողի զնա, մինչև
տարայց զնա ի տուն մօր իմոյ, եւ ի
սենեակ յապելոյն զիս:
5 ²Չօրհարբան Երբանեցուցանէ Երբարբ անգամ
հարանն,՝ Երգմնեցուցանեմ զձեզ, զստերք
Երուսաղեմի ¹⁰ի զօրութիւնս եւ ի հաս-
տատութիւնս՝ ազարակի, եթէ յառնիցէք՝
զարթուսջիք զսէրն մինչև կամեացի:
6 ²Քեասայն վասն հարսինն ասէ,՝ Ո՞վ է
սա որ ելեալ զայ յանապատէ՝ իրրեւ
զծուի ծառացեալ բարձրացել. զմուտս
եւ կնգուռ յամենայն փոշու իւզագոր-
7 ծաց: ²Օրհարբան ասաջն զայս ինչ.՝
Ահա գահոյք Սողոմոնի. վաթսուն սպա-
ռաղէնք շուրջ գնովաւ ի քաջացն Լա-
8 րայելի. Ամենեքեան սուսերաւորք
հմուտք պատերազմի, այր իւրաքանչիւր
9 սուր յազգեր յարձաւրաց պիշերոյ: Գա-
հաւորակ արար իւր արքայ Սողոմոն ի
10 փայտից Լիբանանու. Չսիւնն նորա գործ-
եաց արժաթիս, զկոնք նորա ոսկի, եւ
¹¹զձեզուն նորա ծիրանի, ¹²զմէջ նորա
ականակապ տարածեալ զսէրն՝ ի գտե-
11 րացն Երուսաղեմի: Ելէք եւ հայեցա-
րուք, զստերք Միսնի, յարքայ Սողո-
մոն ի պսակն որով պսակեաց զնա մայր
իւր յաւուր փեսայութեան իւրոյ, եւ
յաւուր աւրախութեան սրաի իւրոյ:

ԳԼ . Գ

²Քեասայն զհարանն ասէ,՝

1 ¹Ահաւազիկ կաս գեղեցիկ, մերձաւոր
իմ, ահաւազիկ կաս գեղեցիկ, աչք քո
ազաւնիք ¹³լայց ի լուսեմնէզ քումմէ՝.

¹ Եբբ. Գրոշ նորա ի վերայ իմ սէր. (5) Հաստատե-
ցէք զիս շօթիւք, զորացուցէք զիս խնձորովք, զի
նուտղեալ ²ՅԵբբ. Կուսուէ ³Եբբ. այծեմամբ
կամ եղամբ անգատանի, մի՛ յառնել: Եւ մի՛
զարթուցանել ⁴Եբբ. սիրելոյ ⁵Եբբ. սի-
րելին ⁶Եբբ. Ե եկ ⁷Եբբ. Մինչև եւ շնչեալ
տուրնջեան, Ե փախուցեալ ստուերաց, Գարձիր
⁸Եբբ. սիրելիք ⁹Եբբ. Բեթելոյ

¹⁰ Եբբ. այծեմամբ կամ եղամբ ¹¹ Եբբ. զբազմոց
¹² Եբբ. մէջ նորա նկարակերպ գործեալ սիրով
¹³ Եբբ. ընդ քողով քով

վարք քո իբրև զերամակս այծից
 2 որք երևեցանս ՚ի Գազաազէ : Ատա-
 մունք քո իբրև զերամակս կարկոյ
 որք ելանեն ի յաւիտաց . ամենեքեան
 երկուսրք են , եւ անորցի ոչ զոյ ի
 3 նոսա : Կրտսը զթիւ սրգան են շրթունք
 քո , եւ խօսը քո զեղեղիկք : Իբրև
 2 զկիզեւ նոսան են սյաք քո՝ 3 բաց ի
 4 յառեթենէզ քումնէ՞ . Իբրև զպշտարակն
 Կաթի պարանոց քո՝ որ չինտայնէ ՚ի
 Թալպիովթ . հաղար փառան կախեալ են
 զմաննէ , 5 եւ ամենայն նետք սոլաւա-
 3 զինաց՝ Երկու ստինք քո իբրև զեր-
 կաւ ուլս երկուորս այծեման , որք
 6 արածին ի մէջ շուշանոց , 6 Մինչև տիւն
 նաւազեոցէ , եւ ստուերքն շարժեցին՝ ,
 գնացից ես ինձէն ի յետան զմենեկու
 7 եւ ի յուրն կնգրկի : Ամենեւին զե-
 ղեցիկ ես , մերձաւոր իմ , եւ արտա
 ինչ ոչ զոյ ի քեզ :
 8 Եկ ի Լիրաննէ , հարսն , եկ սյար ի
 Լիրաննէ , եկեացես 7 եւ սնցցես ի
 զլիտ չաւատոյ՝ ի կատարէ Անիրայ
 եւ Հերմանի , ի մարտայ տաւածուց , եւ
 9 ի յերանց ընծուց : Արտակաթ արարեր
 զմեզ , քոյր մեր հարսն , սրտակաթ ա-
 րարեր զմեզ միով ակամք քով , եւ միով
 10 քառամանեկու պարանոցի քո : 8 Քան-
 զի գեղեցկացան ստինք քո , քոյր իմ
 հարսն , քանզի գեղեցկացան ստինք քո
 ի վինոյ՝ , եւ նոս հանդերձից քոջ քան
 11 զամենայն խուսկս : Մեղը կաթեցու-
 ցանեն շրթունք քո , 9 քոյր իմ՝ հարսն ,
 մեղը եւ կաթն ի ներքայ լեզուի քո ,
 եւ նոս հանդերձից քոջ իբրև զնոս
 12 10 կնգրկի : Պարաէզ փակեալ , քոյր իմ
 հարսն , 11 պարաէզ փակեալ եւ աղբեր
 13 կնքեալ , 12 Պատգամադուրովիւն քո
 զրախա նանենայն՝ հանդերձ պաղովք
 13 մրգաբերաց . 14 կիպրոս հանդերձ նար-
 14 զտախ . Նարյոս եւ քրքում , խուսկե-
 ղէզն եւ կինամոմն , հանդերձ ամե-
 նայն ծառք 15 Լիրաննու . զմուսս եւ

հայուէ , հանդերձ ամենայն զլիտաոր
 15 ինկօք : Աղբեր բուրաստանոց եւ անն
 ջրոյ կենդանոյ՝ բոլեալ ի Լիրաննէ :
 16 Արի , հի սրբի , եւ եկ , հարաւ , հնչեա
 ի պարաէզ իմ , եւ բուրեցին խուսկք
 16 իմ : 9 Հարանս պաղէ զէ իջէ գէնայն էր .
 17 Եւ ի յարարողի իմ ի պարաէզ իւր ,
 եւ կերկոյց զպաուզս 18 ծառոյ իւրոյ՝ :

Գ Լ Ե

9 Փեռայնց ցարանն աւէ ,

1 Մար ի պարաէզ իմ , քոյր իմ հարսն ,
 կթեցի զմուսս իմ հանդերձ խնկովք ի-
 մովք . կերայ 19 զհայ իմ մեղու իմով ,
 սրբի զգլինի իմ կաթամբ իմով : Կերայք ,
 մերձաւորք իմ , եւ արբէք , եւ արբե-
 ցարուք , 20 եղբորորդիք իմ՝ :

2 Ես ննջիմ , եւ սիրտ իմ պրթուն կայ :
 9 Հարանս զքոյր գէնայն քախէլ գրասանն .
 21 Ձայն 21 եղբորորդեոյ իմոյ բախէ ի յարանս :
 9 Փեռայն աւէ , 22 Բաց ինձ , քոյր իմ , մեր-
 ձաւոր իմ , ազաւնի իմ , կատարեալ իմ .
 3 զի զլուս իմ յցաւ ցօտով , եւ վարսք
 3 իմ ի չաղից զիչկոյ : 9 Հարանս աւէ զպս-
 22 Եւ : Մերկացայ զպատմաւ ձան իմ , զխորդ
 ազանից իմ գնաւ . յուսցի զոսս իմ , զխորդ
 ազանեացեցից զնոսա :

4 17 Եղբորորդին իմ ձկեաց զձևոն իւր
 ընդ պատաւանն , եւ որովայն իմ իստ-
 3 վեղաւ ի նա : Յարեոյ ես ի բանալ 21 եղ-
 բորորդեոյ իմոյ . ձեւք իմ կաթեցուցին
 զմուսս , եւ մատունք իմ զմուսս լցեալս
 6 ի վերայ ձեւաց փակողակին : Բացի եւ
 21 եղբորորդեոյ իմոյ . 17 եղբորորդի իմ 22 անց ,
 եւ այլ իմ ել ընդ բանի նորա : Խնորկեցի
 զնա՝ եւ ոչ զտի , կոչեցի զնա՝ եւ ոչ
 7 ես ինձ ձայն : Պատն զիս պահապանքն
 որ շրջէին ի քաղաքին , հարին եւ վի-
 րաւորեցին զիս . հանին յինէն զխայն իմ
 8 պահապանք պարսպայն : Երկմեղու-
 ցանեմ զձեզ , զսակերք Երուսաղեմի , 9 ի
 զօրովիւնս եւ ի հաստատութիւնս ա-
 դարակի , եւ ի իմէ զտանիցէք 23 զեղբորոր-
 ցին իմ՝ պատմեալիք նմա , եւ իմէ խան-
 4 զակաթ եմ ես ի սէր քո :

9 9 Ի որեքդն Երուսաղեմի եւ պահապանք պարս-
 պայն հարցանեն զնարանն , Ձիւնս 24 Եղբոր-
 արցին քո յեղբորորդեաց , զկեղեղիկ ի
 16 իբր նորա 17 իբր սիրելին 18 իբր նորա
 քաղցունս 19 իբր զխորտիք 20 իբր սիրելիք
 21 իբր սիրելւոյ 22 իբր մեկնեցաւ , սնց 23 իբր
 զսիրելին 24 իբր առաւելութիւն սիրելւոյ
 քո քան զսիրելւոյ

1 իբր ի ինչնն Գազաազու 2 իբր զկտոր
 3 իբր ընդ բողով քով 4 Աստուծոյ ի զինանոց 5 իբր
 ամենեքին սպաարք գորաւորաց 6 իբր Մինչև
 շնչեալ տաւըջեան , եւ փախուցեալ ստուերաց
 7 իբր հայեցես ի կատարէ Ամանայ 8 իբր Բանի
 գեղեցիկ է սէր քո , քոյր իմ հարսն , քանի
 քաղցր է սէր քո քան գգիլի 9 իբր պատմե-
 10 իբր Լիրաննու 11 կամ սղբեր 12 իբր
 Սահղունք 13 իբր քաղցրութեան 14 կամ նոս
 15 իբր կնգրկի

կանայս , գի՞նչ ¹է եղբորդդին քո յեղ-
բորորդեայ , զի այգպէս երզմնեցուցեր
զմեզ :

- 10 ²Հարանն նշան որոյ զեքօրորդայն զինչ
« + էրն . » ³Եղբորդդին իմ սպիտակ
է եւ կարմիր՝ ընտրեալ ի բլբլուց :
- 11 Գլուխ նորա յուսկոյ ⁴կեփագեայ ,
վարսք նորա ⁵կասծոյք սեաւ իբրեւ զագ-
12 աւ . Աչք նորա իբրեւ զազաւնիս ի վե-
նայ ⁶լիութեան ջրոց , լուացեալ կա-
թամբ , նստեալ ի վերայ ջրոց լիութեան .
- 13 Ծնօսք նորա իբրեւ զտաշտս ինկոյ բու-
րեն զանուշահոտութիւն իւղապործաց .
չրթունք նորա շուշանք՝ բղխեն զմուռս
- 14 լիութեան . Ձեռք նորա ⁷ոսկիք ճախա-
րակեայք՝ լցեալ սկամրք թարսոյ . ո-
րովայն նորա տախտակ փղոսկրեայ ա-
- 15 կանակապ յակակայ շափիկայ . Սրունք
նորա սիւնք մարմարեայք նաստատեալք
ի վերայ ոսկի խարսխաց . տեսի նո-
րա որպէս զընտիր եղեւնափայտից Լի-
- 16 րանմուտ : ⁸Պոկորդ նորա լի քաղցրու-
թեամբ , եւ ամենն ին ջանկալի : Այն
է ⁹Եղբորդդին իմ , եւ այն է մերձա-
ւոր իմ , գտտեք երուստղեմի :
- 17 ²Հարցանեն որտեքն են բռնագէտն՝ « արանց
եքօրորդն նորա . այսինքն է՝ հարսնն . »
Յո՞ գնաց ³Եղբորդդին քո , գեղեցիկդ
ի կանայս , յո՞ր կողմն գիտեայ ³եղ-
բորդդին քո , եւ խնդրեացուք եւ մեք
զնա ընդ քեզ :

ԳԼ Զ

²Պարտութանէ որոյ հարանն եւ ոսկ , »

- 1 ³Եղբորդդին իմ էջ ի պարտեղ իւր ի
տաշտս ինկոյ , հովուել ի լուրբաստանս
- 2 եւ ժողովել շուշանն : Ես ³Եղբորդդու
իմոյ եւ ³Եղբորդդին իմ ինձ , որ հս-
վուէն ի մէջ շուշանայ :
- 3 ²Փեռայնն ջհարանն ոսկ , » Բարենշան ես ,
մերձաւոր իմ , իբրեւ ¹⁰զհաճութիւն , գե-
ղեցիկ իբրեւ զերուստղէմ , ¹¹զարմանայի
4 յօրինեալ : Իարձո զայս քո յինէն , վասն
զի դքա սրարեցուցին զիս . վարսք քո
իբրեւ զերամակս այժից որք երեւեցան

¹ Եբբ . առաւելութիւն սիրելոյ քո քան զսիրելոյ
² Եբբ . դուստ ³ Եբբ . սիրելին ⁴ Եբբ . սրբոյ
⁵ Եբբ . ջիւր եւ ցան ⁶ Եբբ . հոտանոց ջրոց , լուաց-
եալ կաթամբ , ընդ երեւեղալ վայելչութեամբ
⁷ Եբբ . ոչք սուկոյ ⁸ Եբբ . ինձ ⁹ Եբբ . սիրելոյ
¹⁰ Եբբ . զլիւրբաս ¹¹ Եբբ . ահեղ իբրեւ զգունդ
գորշակրաց

- 5 Ի Գաղատաղէ . Ատամունք քո իբրեւ զերա-
մակս կտրելոյ որք ելաննն ի լուայեաց .
ամեննեքին երկուորիք են , եւ անձնունդ
6 ոչ գոյ ի նոսա : ²Իբրեւ զթել կարմիր
չրթունք քո , եւ խօսք քո՝ գեղեցիկք .
իբրեւ ¹²զկեղեւ նոսան այտք քո՝ ¹³բաց ի
լուութեանէց քուսմէ :
- 7 Վաթսուն են թագունիք եւ ութսուն
հարձք , եւ օրիորդք որոց ոչ գոյ թիւ :
- 8 Մի է աղաւնի իմ , կատարեալ իմ . մի
է մօր իւրոյ , ընտրեալ ծնողի իւրոյ .
տեսին զնա դասերք եւ երանեցին նմա ,
թագունիքն եւ հարձք գովեցին զնա :
- 9 ²Գարտեքն եւ Բագտեքն՝ Գարտեքն ,
եւ Երանեցին նմա . Ո՞վ է սա որ ե-
րեւեալս է իբրեւ զառաւօտ , գեղեցիկ
իբրեւ զլուսին , ընտիր իբրեւ զարե-
զակն , ¹¹զարմանայի յօրինեալ :
- 10 ²Փեռայնն ջհարանն ոսկ , » Ի պարտեղ քո ըն-
գուղեացն ի ջիւհայի յարդիւնս վտակացն ,
տեսանել թէ ծաղկեալ իցէ որթ , ²թէ
ծաղկեալ իցէ նոճ , թէ ծաղկեալ իցեն
11 նոնենիք : ²Հարանն ջհարանն ոսկ , Անդ
տայ զատինս իմ քեզ , ոչ ծանեաւ անձն
իմ . եղ զիս իբրեւ զկառան Ամինազարայ :
- 12 ²Գարտեքն եւ Բագտեքն՝ Գարտեքն ոսկն , »
Իարձիր , ¹⁴Սամայիդ , գարձիր , դար-
ձիր եւ անցուք մեք ի քեզ :
²Յարտեքն եւ Գարտեքն՝ Գարտեքն շայ-
նն ոսկ , » Զի՞նչ տեսանէք ի Սամայիդ
որ գլմեալ գայ իբրեւ զգունգս բանակաց :

ԳԼ Է

- 1 ¹⁵Քանցի գեղեցկացան զնացք քո կօչ-
կօք , զուսար ¹⁶Նազարայ . ձեւ բարձից
քոց նման է ուլանց յեւելոց գործոյ
- 2 ճարտարի . Պարտ քո թակոյկ ճախա-
րակեալ անպակաս ի գինւոյ խանե-
լոյ . որովայն քո՝ իբրեւ զչեղջ ջորենոյ
- 3 փակեալ շուշանաւ . երկու ստինք քո՝
իբրեւ երկուս ուլս երկուորիս այժեման .
- 4 Պարանսց քո՝ իբրեւ աշտարակ փղոսկ-
րեայ . աչք քո՝ իբրեւ զծովակն Եսե-
րոնի ի գրունս ¹⁷զստերաց բաղմաց .
անդունք քո իբրեւ զաշտարակն Լի-
բանանու , որ գիտէ հանդէպ Դամաս-
- 5 կոսի : Գլուխ քո ի վերայ քո իբրեւ
զկարմիղոս . հիւսք գլխոյ քո իբրեւ զծի-

¹² Եբբ . զկոտոր ¹³ Եբբ . ընդ քողով քով ¹⁴ Եբբ .
յեցին յաւելու , դարձիր , ¹⁵ Եբբ . Քանի
¹⁶ Եբբ . իշխանի ¹⁷ Եբբ . Բարձրաբերմայ

րանի , ¹իրբեւ զթապաւոր՝ թագ ի գլուխ
 6 յառապարէսս՝ Բանի՛ գեղեցկացար եւ
 քանի՛ քաղցրացար , սէր ի վառփութեան
 7 քում : Եմանեաց ²մեծութիւն քո սր-
 մաւ եւեւոյ , եւ ստինք քո սղկուղաց :
 8 Ասացի՛ թէ՛ Նլից յարմաւենին , բուռն
 հարիզ՝ ³զրարձրութեանց նորա . եւ ե-
 զիցին ստինք քո իրբեւ զողկոյցս որթոյ ,
 եւ հոտ անոցաց քոց իրբեւ զխնձոր :
 9 ⁴Կոկորդ քո իրբեւ զգինի ազնիւ , ⁵Հարանն
 է քեմն քաթեբացն եւ Բաբուսնէնացն առէ ,
 9 երթեալ զհնա ⁶եզրորորդուոյ խմոյ յուզ-
 զութիւնս , ⁷բաւականեալ չրթամբք ի-
 մոթք եւ ատամամբք :
 10 Ես ⁸եզրորորդուոյ խմոյ , եւ առ իս ⁸գործ
 11 նորա : Եկ , ⁹եզրորորդի իմ , ելցուք յապա-
 րակս , ապցուք ի շէնս ⁵եւ ի պարտէզս :
 12 Կանխեսցուք յայգիս Տեսցուք թէ՛ ծաղ-
 կեան իցէ որթ , թէ՛ ծաղկեալ իցէ նոճ , թէ՛
 ծաղկեալ իցէ նանինի , սնդ աջ ¹⁰զստինս
 13 իմ քեզ : Մանրագորք ետուն զհոտ իւ-
 բեանց , եւ առ զուրս մեր ամենայն մրգա-
 բերք , զնոր առ հնով , զոր ⁵եա ինձ մայր
 իմ՝ պահեցի քեզ , ⁶եզրորորդի իմ :

ԳԼ . Ը

1 Ո՛վ սայր քեզ , ¹¹եզրորորդի իմ ,՝ գիւկ
 զստինս մօր իմոյ . գտեալ գքեզ ար-
 սաքոյ՝ համբուրեցից զքեզ , եւ ոչ ան-
 2 գոտնեացին զիս : Առեալ սածիլ զքեզ ի
 տուն մօր իմոյ , ¹²եւ ի սենեակ յգացե-
 յոյն՝ զիս . արուցից քեզ ի զինուոյ իւ-
 զագործաց , յօշարակէ նանինեաց իմոյ :
 3 Ձախ նորա ընդ զլսով իմով , եւ աջ
 նորա պատեցէ զինեւ :
 4 Երգմնեցուցից զձեզ , զստերք երուսա-
 զեմի , ¹³ի գօրութիւնս եւ ի հաստատու-
 թիւնս ապարակի , եթէ՛ յանդիցէք զար-
 թուածիք՝ զսէրն մինչեւ կամեսցի :
 5 ⁵Դաթեբն եւ Բաբուսնէն առնէ , Ո՛վ է
 սա սր կեկոյ գայ ¹⁴սպիտակացեալ , յննու-
 զայ յեւթորորդի՝ իւր ⁵Փեռայնց հարանն առէ ,
 ի ներքոյ ինձորոսոյն զարթուցի զքեզ .
 անդ երկնեաց զքեզ մայր քո , անդ երկ-
 նեաց սր ծնան զքեզ :
 6 Դիր զիս իրբեւ զգինիք ի սրտի քո մ ,

¹Եբբ. թագաւոր հարեալ ի գիտակոյ ²Եբբ. հասակ ³Եբբ. զոտոյ ⁴Եբբ. Բիմք ⁵ՅԵբբ. պառտ ⁶Եբբ. սիրելու ⁷Եբբ. որ տայն խօսեալ շրթ անց որոց ննջեն ⁸Եբբ. ցանկութիւն ⁹Եբբ. սիրելի ¹⁰Եբբ. զսէր ¹¹Եբբ. իրբեւ զքեզ ¹²Եբբ. ուսուցանէր իւր , սուսուցանէր ¹³Եբբ. մի՛ յարուցանել եւ մի՛ զարթուցանել ¹⁴Եբբ. յանապատէ յեցեալ ի սիրելին

եւ իրբեւ ¹⁵զմատանի ի վերայ բազկի
 քո , զի բուռն է իրբեւ զմահ սէր ,
 եւ խիտա՝ իրբեւ զգոժոս նախանձ .
 թոխչք նորա իրբեւ զմոխիս բոցոյ հրոյ :
 7 Ձուրք բազումք ոչ կարացեն զսէր
 չիջուցանել , եւ գետք ոչ արգելցին զնա .
 եթէ՛ սացէ այր զամենայն զկեանս իւր
 ընդ սիրոյ , անգոտնելով անգոտնեացն զնա :
 8 Քոյր մեր փոքրիկ եւ ստինք ոչ գոյ նորա .
 զի՞նչ արացուք քեռ մերում յաւուր
 9 յորում ¹⁶պատմեացի նմա՞ , եթէ՛ պարիսպ
 իցէ՛ շինեսցուք ի վերայ նորա մահարձանս
 արծաթիս , եթէ՛ զուռն իցէ՛ յօրինեսցուք
 ի նմա տախտակս եղեւնափայտեայս :
 10 ⁵Հարանն համարչակէ եւ առէ , Ես եմ պա-
 րիսպ եւ ստինք իմ իրբեւ զսպարակս ,
 ես էի յաչս նորա՝ որպէս որ գտանիցէ
 զխազազութիւնս :
 11 Այգի եղև Սողոմոնի ի Բեէզվաւան .
 ես յայգին իւր յպահապանսն . բերցէ
 այր իւրաքանչիւր ընդ պտղոյ նորա հա-
 զարս արծաթոյ :

12 Այգի իմ ինձ առաջի իմ . ¹⁷հազարքն
 Սողոմոնի՞ , եւ երկերիւրք պահապանաց
 որ պահեն զպտուղ նորա :
 13 ⁵Հարանն առէ , Որ նախոյ ի պարտէզս՝
¹⁸այլք անասն քեզ . լսելի արա ինձ
 զբարբառ քո :
 14 Փախիր , ⁹եզրորորդի իմ , եւ նմանեաց
 այծեման , կամ որթուց եղանց ի վերայ
 լեռանց ինկաբերաց :

¹⁹Օրիորդքն եւ թագուհիքն ասնն ,

1 Գիտացի զի մարմին զբօսացուցանէ
 զմանկութիւն , բարձրացուցէ ի շտե-
 մարանս իւր . թագաւոր մեր ի զանոյս
 մեր . իրբեւ արմաւ ոսկեղէն զմասալից
 2 լցցին տաշտք մեր , Դարձցի թաղաւորն
 3 անպրէն ի մանկութիւն : Սիրելիս ի սե-
 4 նեակս մեր . երգեսցուք զսէրն : Փեռայն
 առէ , Ես իսկ եմ ի սաղմոսարանին . երկե-
 ցից ընդ ընկերս իմ . երգեսցուք եւ ուրախ
 5 լիցուք : Հարանն եւ Դաթեբն եւ Եբբուբն
 առնէ , Թագաւոր սիրելի , թէ՛ պէտեւ եւ ծած-
 կեցար ի տեպնէն , աչք մեր յմաւուրք :
 6 Տէր արար զքեզ , հաստատեաց զքեզ ,
 պատրաստեաց զքեզ յարգանգէ , գեղե-
 ցիկոյ ի կանայս . մայր քո ծնցի մարմին
 անախնեղձ : Առնոյն յայլմէ տեսչութենէ ,
 զի այսպէս ունէր :՝

¹⁵Եբբ. զկնիք ¹⁶Եբբ. խօսեացն զմանն ¹⁷Եբբ. հազարք , քեզ , Սողոմոն ¹⁸Եբբ. ընկերք ¹⁹ՅԵբբ. այլքայառնէն պառտէն այս համար :

ԳԼՈՒԽԲ ԳՐՈՑ ԵՍԱՅԵԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

	Գլ. Հմբ.		Գլ. Հմբ.
Ամբաստանութիւն զԿարայել, եւ զուշակութիւն վշտացն որ նոցա հասանելոց էին : հրամաւորապէս, եւ խրատ վարուց առաջինութեան :	Ռ.	Հրաման առնու Յսայի մերկ եւ բոկ գնալ ի նշանակ գերութեան Եգիպտացուց եւ ի թովարացուց :	Ի. 2
Մարգարէութիւն զԵկեղեցւոյ եւ խաղաղութեանն որ լինելոց էր :	Բ.	Չղումներէ Մարտոնի ի վերայ Բաբելացուցն զուշակէ :	ԲԱ. 1
Ամբաստանութիւն զԿարայել, եւ մարգարէութիւն պաշարման քաղաքին :	Բ.	Կորուստ Եղովմայիցուցն եւ Արաքացուց, եւ վերջին պաշարումն Երուսաղեմի զոր պաշարեցաւ ի Նաբուքոդոնոսորայ : եւ կանխատեսութիւն առ Սմանաս հանդերձապետ վասն նորին կորստան : Հանդերձապետքն որ էին պահապանք տաճարին ի քահանայիցն էին :	ԲԱ. 11
Ամբաստանութիւն Խորայելի՛ սյգուցն որին նուալ :	Ե.	Կորուստ Տիբուսի, եւ յետայ փրկութիւն, եւ առական զԵկեղեցւոյ :	ԻԲ. 1
Բամբաստէ զԵկեղեցւոյն Կարայելի ազատութեամբ եւ արեւելութեամբ, եւ յառաջագոյն զգաստ առնէ գուերածոյն : եւ սպառնայ այնոցն որ զուստ մարգարէս՝ առաւել քան զմարգարէս ընդունէին :	Ե. 8 Ե. 26	Ի վիշտաւ Հրեկնն նկարէ զվերջին աագնապն աշխարհի, եւ զճառս գեհէնին, եւ վասն կորստան Բաբելացուց՝ զոչութիւն Աստուծոյ ի մարգարէէն, եւ վասն ի Բրիտանոս հաւատացելոց մարգարէութիւն, եւ վասն յարութեան մեռելոց :	ԻԲ. 1
Չեղանել թշնամացն զուշակէ : Տեսնէ Յսայի զանսխիլ, որով արեւցան նորա շրթուէին :	Զ.	Ի դէմն Բաբելացուց սակ զկորուստն Ստանայի. եւ առ Կարայել սպառնալով զԵրուսթեան, եւ փառով աւետիլը դարձին, յորմամ աւերի Բաբելը, եւ արդիցի անցանել ընդ Նփրատ : ապա եւ զԿարայել ամբաստանութիւն, յորում ի սպառնայիս խոսելով ընդ նոս օտար լեզուօք Բաղդադացուցն՝ վասն հրեկնն լեզուացն մարգարէութիւն :	ԻԿ. 1
Չորսորով լինին արքայն Ասորուց եւ Կարայելացուց ի վերայ Երուսաղեմի, եւ մարգարէանայ Յսայի վասն ի կուսն ծննդեանն Քրիստոսի, զոր սոյ նշան մերձաւոր փրկութեանն Երուսաղեմի, թէ մնալոց է մինչեւ ծնցի Բրիտանոս : իսկ որդւմն Նայիեայ գիտութեամբ զԵրեմի Սամարուոյ, եւ զգերութիւնն Յուդայ. եւ սաստէ գերողացն :	Է.	Յուսացելոցն յԱտրեստաննայս զՔրիստոսուցանել յոյս եւ հիմն հաստատուն, եւ խրատէ եւս՝ զի թէ եւ ամենջնցիմք՝ մի՛ յուսալ ի ստորս : յայտնէ թէ գերելոց է կյուսագեմ, եւ ի սատակումն Բաբելացուցն նկարէ զհանդերձեալ գալուստն. մեղադրէ յիմարելոցն, եւ զուշակէ զմտան հեթանոսաց :	ԻԿ. 14
Մարգարէութիւն վասն այնոցն որ ի Բրիտանոս էին հաւատալոց, եւ ամբաստանութիւն Բրիտանոսաց խաղութեանն Հրեկն եւ սպառնալիք :	Ը.	Ի փրկութիւնն Երուսաղեմի որ ի Աննեքերիմայ՝ նկարէ զմեծ փրկութիւն ի Բրիտանոս հաւատացելոցն :	ԻԹ. 17
Վասն բռնութեան եւ ամբարտաւանութեան, եւ կորստանն Ատրեստանուոյն :	Թ.	Պատու հասի Կարայել, զի երարձ յԱստուծոյ զյոյնն եւ յիշխատացին ապատան եղեւ : կանխաւ դուշակին նմա չարիք եւ յետոյ շինութիւն : մարգարէանայ ի նմին եւ վասն եկեղեցւոյ եւ հանդերձեալ աւուրն :	Ի. 1
Վասն այնոցն որ ի Բրիտանոս էին հաւատալոց եւ վասն կորստանն Սեներեբիմայ :	Ժ.	Ի դէմն եկեղեցւոյ վասն դարձին հեթանոսաց ի Բրիտանոս, եւ վասն աւերածոյնն եւ շինելոյն Երուսաղեմի :	ԼԱ. 9
Վասն ի ամենն Յեսեայ ծննդեանն Բրիտանոսի, եւ վասն նորին հաւատացելոցն հեղութեանն :	ԺԱ.	Աղթիթ վասն ստուգման Ատրեստանուցն, եւ փրկութեանն որ Բրիտանոսին լինելոց էր :	ԼԳ. 2
Սատակումն Բաբելացուցն :	ԺԲ.	Վասն դարձին Հրեկն եւ հաստատութեան եկեղեցւոյ, եւ թէ խղեն	
Հակառակ այլազգեացն մարգարէանայ, Կորուստ Մովաբացուցն :	ԺԳ.		
ՉՔրիստոսէ մարգարէութիւն, եւ ի դէմն Մովաբու կործանումն Ստանայի :	ԺԴ.		
Կորուստ Կամակաբի, եւ Կարայելի վիշտք եւ փրկութիւն :	ԺԵ.		
Կորուստ Եգիպտացուց, եւ սատակումն ամբարշտութեան նոցա, եւ առական ի հեթանոս որ հաւատալոց էին ի Բրիտանոս :	ԺԶ.		

	ՊԼ. Հմբ.	ՊԼ. Հմբ.	
Հրէից գերութեամբ՝ վասն մեղացն էր, և հեթանոսաց օրինօք մեղաց՝ որոց խոստանայ զթողութիւն :	ԼԳ. 20	Մարգարէութիւն վասն Քրիստոսի, և միութարութիւն Երուսաղեմի, որ լիսպէս կատարի յեկեղեցի :	ԾԱ. 4
Պատմութեամբ՝ զՏորուածս Ասորեաց եւ զԷդսմիայ, և զասնջանս հանդերձակ աւուրն. և ըստ հանելոյ՝ զաւերն Հրէից. և զինութիւն եկեղեցւոյ :	ԼԳ. 1	Վասն առաքելոցն, և վասն Քրիստոսի մարգարէութիւն :	ԾԲ. 7
Սենեքերիմայ և Կղեկեոյ պատմութիւն : Ընդ աւետիս դարձին մարգարէութիւն վասն Յովնանու Կարապետի, և վասն այնոցիկ որ ի Քրիստոս էին հաւատարոց :	ԼԶ. 1	Վասն Քրիստոսի զարմանալործութեանցն, և շարբարանացն և յարութեանն, և յաճախութեան հաւատացելոցն ի նա :	ԾԲ. 13
Ի հաւատ դարձին Հրէից եւ գալըստեանցն Տեսուն, զԱստուծոյ զօրութիւնն ցուցանէ. և ամբաստան լինի զկռապաշտութեանն Խորայելի, և յիշատակէ զերախտին որ առ ժողովորդն :	Խ. 1	Վասն եկեղեցւոյ, և վասն Քրիստոսի իշխելոցն հեթանոսաց. ամբաստանութիւն կռապաշտութեանն Հրէից. հրամշտ ի պահոց նոցա, և այլոց բնդուներ ի պահոց օրինակ. ամբաստանութիւնն եկեղեցւոյ որ զործոց եւ խորհրդոց նոցա, և պատու հաս որ ձգի եւ ի հանդերձեայն, և աւետիք լուսաւարելոցն ի Քրիստոս :	ԾԳ. 1
Ի յաղթութիւնն Հրէից մարգարէանայ վասն եկեղեցական հաստատութեան և կռօցն ակարութեան :	ԽԱ. 15	Վասն Քրիստոսի մարգարէութիւն, և վասն հաւատացելոց ի նա. և աստ կայ այն՝ թէ ի խաւարէ լըս ծագեաց :	ԾԴ. 1
Նախանձ զԽորայել վասն մեղաց, և թէ վասն ստունգանելոյ եկին հասին նոցա շարիք :	ԽԲ. 1	Վասն իջանելոյ Սուրբ Հոգւոյն ի Քրիստոս, և բժշկութեանցն որ հոգւոց եւ մարմնոց ինեկոց էին ի նմանէ. և վասն առաքելոցն եւ հաւատացելոց պսակելոց ի Քրիստոս. և վասն առաջին եւ երկրորդ գալըստեանն :	ԿԱ. 1
Առաջնով փրկութեամբքն որ յիգիպտոս եւ ի ծոցն վաստահանէ և զառ ի Բագդէացոցն, և վասն Քրիստոսի փրկութեանս, և զի առանց զոհից փրկեաց, և չպահանջէ զոհիք պաշտօն. և վասն ի Քրիստոս հաւատացելոց :	ԽԳ. 17	Նկարագրան՝ զՏորուածսն Եդսմիայ յետ դարձին, և ըստ հանելոյ՝ զբարարանսն եւ յերկինս զՏամբրանայն Քրիստոսի մարգարէանայ :	ԿԲ. 1
Յանդիմանութիւն կռօցն ակարութեան, և բնծայութիւն Աստուծոյ զօրութեանն, որ ցրէ զղծութիւնս եւ հաստատէ զմարգարէութիւնս, և կոչէ զԿիւրոս. և զի Աստուած է Քրիստոս՝ յոր նորոգին կղզիք, և զի նմա կրկնի ամենայն ժուր, որ եւ կոչէ յապաշխարութիւն :	ԽԴ. 1	Կոհնութիւն Տեսուն որ հնծան եհար. և ի մարգարէն իբրեւ ի ժողովրդեանն խոստովանութիւն և աղերս, և ի Տեսունէ յամբիմանութիւն անհաւանութեան նոցա. և ի նոյն բնդուներութիւն հաւատացելոց, թէ Քոսայ այնոցիկ. և ամբաստանութիւն զՀրէիցն կռապաշտութեանէ, և սպառնալիք :	ԿԳ. 7
Կորուստ Բարելոցոցն, և յանդիմանութիւն Հրէիցն խառութեան. և զիւրութեանց մարգարէութիւն, յորում վասն Քրիստոսի, զի յորգանդէ կայեցաւ Յիսուս, որ և լըս հեթանոսաց. և ետ զթիկունս ի հարուածս :	ԽԵ. 6	Վասն առ ի Հրէից հաւատացելոց ի Քրիստոս ճիւղ օրհնութեան, զի վասն նորս ոչ կորսան ամենայն Հրեայք, և ամբաստանութիւն զանհաւատիցն :	ԿԴ. 8
	ԽԶ. 1	Խրատ հեղութեան ի փառս Աստուծոյ, և բոթ Բարեբանի, և աւետիք Երուսաղեմի և զայստեանցն Տեսուն, և վասն հանդերձակեանցն :	ԿԵ. 5

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Է Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Ե Ս Ա Յ Ե Ա Յ

Գ Լ Ո Ւ Ի Ն Ա

1 **Տ**ԵՄԸ Ետացեայ որդւոյ Ամոգայ, զոր ետես ի վերայ Հրէաստանի եւ ի վերայ Երուսաղեմի՝ ի թագաւորութեանն Ոգիայ եւ Յովաթամայ եւ Աքազու եւ Եզեկիայ, որ թագաւորեցին Հրէաստանի :

2 Լուր, երկին, եւ ունին զիր, երկիր, զի Տէր խօսեցաւ . Որդիս ՚ծնայ եւ բարձրացուցի, եւ նոքա զիս անարպեցին :

3 Ծանեաւ եզն զստացիչ իւր, եւ էչ զմտուր տեսան իւրոյ . եւ Խորայէլ զիս ոչ ծանեաւ, եւ ժողովուրդ իմ զիս ի միտ ոչ առ :

4 Վայ աղզին մեղաւորի . ժողովուրդ որ լի է մեղօք, սերմն ժանա, որդիք անօրէնք . թողին զՏէր եւ բարկացուցին զՍուրբն Խորայելի . օտարացան եւ յետս կացին :

5 2Զի՞ եւս յաւելաք վէրս յանօրէնութիւնս . Ամենայն դուրս ի դաւս, եւ ամենայն սիրտ ի տրտմութիւն :

6 Թիւն : Գտից մինչեւ զլուսն չիք ի նմա առողջութիւն . 3 ոչ վէրք, 3 ոչ այտումն, 4 ոչ հարուածք խլխայթեալք, չիք սպեղանի ի վերայ դնել, ոչ ձէթ եւ ոչ սա :

7 ասնս : Երկիր ձեր աւերակ, քաղաքք ձեր հրձիգք, զայխարհն ձեր առաջի ձեր օտարք 4 կերիցեն, աւերիայ եւ կործան :

8 Ես յաղգից օտարաց : Լքեալ 5 թողցի դուսար Սիմնի իբրեւ զտաղաւար յայդուց, եւ իբրեւ զհովանի մրգապահաց ի մէջ սեխնեաց, եւ իբրեւ զքաղաք պա :

9 չարեալ : Եւ եթէ ոչ Տեանն զօրութեանց թողեալ էր մեզ զաւակ՝ իբրեւ զՍողոմ լինէաք, եւ Գոմորայ նմանէաք :

10 Լուարուք զբան Տեանն, իշխանք Սոգոմացուց, ունին զիք օրինաց Աստու :

11 ծոյ, ժողովուրդք Գոմորացուց : 2Զի՞ կայ իմ եւ յաճախելոյ զոհիցդ ձերոց, ասէ Տէր . յարեալ եմ ողջակիզօք խոյոց ձերոց, եւ զճարպս գտանց եւ զարիւն :

12 ցլուց եւ նոխապօղ ոչ կամիմ . 6 Եւ ոչ թէ՞՞ զայցէք յանդիման լինել ինձ, ո՞վ իսկ խնդրեաց զայդ ի ձեռաց ձերոց :

13 Կոխել զգաւթիս իմ : Մի՛ յաճախէք . եթէ մատուցանիցէք ինձ նաչի՞՞ զուրէ, եւ՞ խուսկը ձեր պիղծ են ինձ . զլուսնս ամոց ձերոց եւ զարարթս եւ զօրն մեծ ոչ առնում յանձն . 8 զպահս :

14 Եւ զպատարիւթիւնս եւ՞ Չամսազուսս ձեր եւ զտօնս ձեր ասեաց անձն իմ . 9 յարեալ եմ ձեւք, ոչ եւս ներեցից :

15 մեղաց ձերոց՝ Գործամ համարանայցէք զձեռս ձեր՝ զարձուցից զերեսս իմ ի ձէնջ, եւ եթէ յաճախիցէք յազօթս՝ ոչ լուսայց ձեզ . զի ձեռք ձեր լի են արեամբ :

16 Լուացարուք, սրբեցարուք, ընկիցէք զչարիս ձեր յանձանց ձերոց սուսջի աչաց իմոց . զաղարեցէք ի չարեաց ձերոց . Ուսարուք զարիս զործել . խնդրեցէք զիրաւունս, վրկեցէք զզրկեալն, գատ արարէք օրբոյն, եւ սուք իրաւունս այլոցն :

18 Եւ եկայք խօսեսցուք ընդ միմեանս, ասէ Տէր . եւ եթէ իցեն մեզք ձեր իբրեւ 10 զձանձախարթիմ իբրեւ զձիւն սպիտակ արարից . եւ եթէ իցին իբրեւ զորդան կարմիր՝ իբրեւ զասր սուրբ արարից : Եւ եթէ արտոգծեալիք եւ լուծիք :

19 Ինձ՝ զբարութիւնս երկրի կերթիք . Ապա թէ՞ 11 ոչ կամիցիք լսել ինձ՞, սուր կերթիցէ զձեզ . քանզի բերան Տեանն խօսեցաւ զայս :

21 Զխարթ եղեւ պոսնիկ՝ քաղաքն հաւասարիմ 3 Սիւն, լի հաւատովք՝ յո :

1 Եբբ. անուցի 2 Եբբ. Ընդէր հարկանիքիք այլ եւս որ յաւելաքք յապատմութիւնն 3 Եբբ. զպիտե 4 Եբբ. աւանն 5 Եբբ. թողեալ է

6 Եբբ. Գործամ 7 Եբբ. յաճախէք մատուցանել ընձայս անայնութեանն 8 Եբբ. անօրէնութիւն եւ տօնն 9 Եբբ. եղեն ինձ բռն, վատակեալ եմ ի կրելոյ 10 Եբբ. զկրկին կարմիր 11 Եբբ. հետօրիցէք եւ ապատմք լինիջիք

Գ Լ Բ

րում արդարութիւն հանգուցեալ էր , եւ
 22 արդ սպանօգք են : Արծաթ ¹ձեր ան-
 փորձ , վաճառականք ձեր խառնեն ջուր
 23 ընդ զինի . իշխանք ձեր՝ ապստամբք՝
 զոգակիցք են գոպոյ , սիրեն վրաշատս ,
²վրիժագործք . որոց իրաւունս ոչ սո-
 նեն , եւ դատաստանի սցրեաց ունին
 ոչ ջղնեն :
 24 Վասն այգորիկ այսպէս ստէ Տէր , Տէր
 զօրութեանց , Հզօրն Իորայելի . ³Վայ ձեզ ,
 հզօրքդ Իորայելի , զի ոչ եւս ⁴չազարեացէ
 բարկութիւն իմ ի հակառակորդաց ի-
 մոց , եւ գատաստանօք՝ գատեցայց
 25 զթշնամիս իմ՝ : Եւ արկից զձեան իմ ի
 վերայ քո . եւ ⁵աճից քեզ ⁶եռանդն ի
 սրբութիւնս աստուածացդ , եւ զապրս-
 տամբսդ կորուսիմ . եւ յարձից ի քէն
 զամենայն ⁷անօրէնս , եւ զամենայն ամ-
 26 բարտաւանս խոնարհեցուցից՝ : Եւ կա-
 ցուցից ի վերայ քո գատաւորս իբրեւ
 զառաջինն , եւ զխորհրդակիսնս քո որ-
 պէս ի սկզբանէն . եւ այսա կոչես՝ իբր
 զու բազաք արդարութեան՝ ⁸մայք քա-
 27 զաքաց հաւատարիմ Սրճն : Զի իբրտամբք
 եւ արդարութեամբ վրկեցի զերութիւն
 28 նորս եւ ողորմութեամբ՝՝ եւ խորտա-
 կեցին անօրէնք եւ մեղաւորք ի միա-
 սին . եւ ոչք թողին զՏէր՝ ⁹վախճանես-
 29 ցին ի միասին : Բանդի արդ ամաչեացին
 ի կուսս իւրեանց ընդ որս ինքեանք հա-
 ճեալ էին , եւ զգեցցին զամօթ ի դրօ-
 չեալս իւրեանց զորս ինքեանքն արա-
 րին , եւ ամաչեացին ի պարտէզս իւ-
 30 թեանց որոց ցանկացան : Զի կելիցին՝
 իբրեւ զբւեհկնի տերեւաթմախ , եւ իր-
 31 թեւ զգրախտ որոց ոչ գուցէ ջուր : Եւ
 եղիցի ¹⁰զօրութիւնս նոցա՝ իբրեւ զձե-
 ծած վշոյ , եւ զործք ¹¹նոցա կրբեւ զկայ-
 ծակունս հրոց . եւ այրեցցին ¹²անօրէնք
 եւ մեղաւորք՝ ի միասին , եւ ոչ ոք իցէ
 որ չիջուցանիցէ :

1 Բանն որ եղեւ առ Եսայի որդի Ամօվ-
 տայ ի վերայ Հրէաստանի եւ ի վերայ
 Երուսաղեմի :
 2 Եւ ելիցի յաւուրս յետինս ¹³յայտնի
 լեան Տեառն , եւ սուն Ասաւ ծոյ՝ ի
 վերայ զլիսոց լերանց , եւ բարձրասցի ի
 վերայ բլրոց , եւ ¹⁴Եկեղեցին խնա ամե-
 3 նայն հեթանոսք : Եւ երթիցեն մողո-
 վաւրքք բազումք , եւ ասացցեն , Եկայք
 եւ ելցուք ի լեանս Տեառն , ի սուն Աս-
 տաւ ծոյ Յակոբայ , եւ պատանացէ մեզ
 զճանապարհս իւր , եւ գնացուք ընդ
¹⁵նս . զի ի Սիմեէ կիցեն օրէնք , եւ բան
 4 Տեառն յերուսաղեմէ . Եւ գատեցի ի մէջ
 հեթանոսաց , եւ յանդիմանեաց զժողո-
 վուրսք բազումս . եւ ձուլեցցեն գաւ-
 սերս իւրեանց ի խոփս , եւ զսու ինս
 իւրեանց ի մանգալս . ոչ ամնուցու ազգ
 յազգի վերայ սուր , եւ ոչ եւս ուսանիցին
 սալ սրասերազմ :
 5 Եւ արդ , զու սուն Յակոբու , եկայք
 6 երթիցուք ի լոյս Տեառն , ¹⁶Վանդի եթնոյ
 նա զժողովուրդ իւր գառնն Յակո-
 բայ . զի լցա իբրեւ զառաջինն աշխարհ
 նոցա հմայիւք իբրեւ զայսպիկաց , եւ
 որդիք բազումք աչազգիք ծնան նոցա՝
 7 Լցաւ աշխարհ նոցա սակեով եւ արծա-
 թով , եւ ոչ էր թիւ զանձուց նոցա .
 8 Լցաւ երկիր նոցա երթաւորք , եւ ոչ էր
 9 թիւ կատայ նոցա : Լցաւ երկիր նոցա
 զարչելիօք , գարծոց ձեռաց իւրեանց
 երկիր պաղին որոց արարին մատունք
 9 նոցա : Խոնարհեցաւ մարդ , եւ յերկիր
 կորձանեցաւ աչր . եւ ոչ ¹⁷նրեցիցի նո-
 10 ցա : Եւ արդ երթայք մաէք ընդ վի-
 մօք , եւ թաքերուք յերկիր յերեսաց ա-
 ճի Տեառն , եւ ի վառաց զօրութեան
¹⁸նորս . յորժամ յարկցէ վանի զերկիր :
 11 Զի աչք Տեառն բարձունք են , եւ մարդ
 տառապեալ՝ . եւ խոնարհեցի բարձրու-
 թիւն մարդկան , եւ բարձրացի Տէր
 12 միայն յաւուր յայնմիկ : Զի օր Տեառն
 զօրութեանց ի վերայ ամենայն հպար-
 սից եւ ամխորտաւանից , եւ ի վերայ

¹ Եբբ. քո եղեւ ի կղզիանս , զինի քո խառնեալ է ջրով . (23) Իշխանք քո ² Եբբ. զհետ երթան վարձուց ³ Եբբ. Վսյ . ինդրեցից քէն ի հակառակորդաց իմոց , եւ առից վրէժ ի թշնամեաց իմոց ⁴ Եբբ. զտեցից իբրեւ աճաւաւ զկղզիանս քո ⁵ Եբբ. անսագ քո ⁶ Եբբ. սունս հաւատարիմս (27) Սրճն իրաւամբք փրկեցի , եւ զարձեայք նորս արդարութեամբ : ⁷ Եբբ. սպառեցին : (29) Վանդի յամօթ լիցին ընդ բւեհկնիս որոց ցանկացայք , եւ ամաչեալք ընդ պարտէզս զորս ընտրեցէք : (30) Զի եղիցիք ⁸ Եբբ. զօրաւորն ⁹ Եբբ. նորս (11) Աչք ամբարտաւանութեան մարդայ կորացին

ամենայն բարձրացելոց ¹և վերացելոց” .
 13 և խոնարհեցին . և և վերայ ամենայն մայրից Լիբանանու բարձրացելոց և վերացելոց , և և վերայ ամենայն ծառոց
 14 կալնեաց Բաաանու . և և վերայ ամենայն լեռանց բարձանց , և և վերայ ամենայն բլրոց բարձրացելոց , և և վերայ տշտարակաց բարձրացելոց , և և վերայ ամենայն սարձաց ²բարձ.
 16 րացելոց . և և վերայ ամենայն նաւոց ³ծովու , և և վերայ ամենայն հանդիսի
 17 զեզեցիութեան նաւոց . և խոնարհեցի ⁴ամենայն մարդ” . և անկցի հոյարաութիւն մարդկան , և բարձրացի Տէր միայն
 18 յաւուր յայնմիկ . ⁵ և զձեռնայործս իւրեանց
 19 զամենայն տարցին ⁶Թաքուցեն” յայրս և և ի ձերպս վիճաց և և սորս երկրի , յերեսաց ահի Տեառն և և ի փառաց զօրութեան նորա , յորժամ յարիցէ վանել զերկիր :
 20 ⁷ Զի յաւուր յայնմիկ հանցէ” մարդ զգարչելիս իւր զորձաթիւզէս և և զտակեղէնս՝ զոր սրարին երկիր պագանել՝
 21 նոտեացն և և չղջիկանագ , Մտանել ի ծակս ⁸Վիմի հաստանոց” և և ի ձերպս վիճաց , յերեսաց ահի Տեառն և և ի փառաց զօրութեան նորա , յորժամ
 22 յարիցէ վանել զերկիր : ⁹ Լսել ձեզ” ի մարդոցն յորում պոչ շունչ յանդունս նորա . զի ընդ ¹⁰ ում ումեք” համարեցի նա :

ՎԼ. Գ

4 ¹¹ Ահաւատիկ Տէր , Տէր զօրութեանց բարձցէ ի Հրէատառնէ և և յերուսաղեմէ ¹² զայր հօր և և զիկն զօրաւոր” , զօրութեան հացի և և զօրութիւն ջրոց , Զհախան և և ¹ զօրաւորն և և զայր պատկազմօղ , և և զպատաւոր և և զմարգարէ և և ¹³ զքննիչ 3 և և զձեր , և և զյինասպետ , և և ¹⁴ զքանչիւն խորհրդական” , և և զլիմաստուն ճարտարաւ 4 պետ , և և զհանձարեղն ¹⁵ զունկղիր : և և կացուցի ի վերայ նոցա մանկունս իշխանս , և և ¹⁶ խորհրդայր տիրեցնն նոցա :
 5 և և անկցի ժողովուրդն այր ընդ այր , և և այր ընդ ընկերի իւրում , ընդհարցի մանուկն ընդ ձերոցն և և անորդն ընդ պատուակա-

6 նին : Զի բուն հարկանիցէ այր զեզօրէ իւրմէ ¹ կամ զընտանուոց հօր իւրոյ , և և ապիցէ , Հանդերձք գոն քո , իւր մեր իշխան , և և ¹⁷ կերտուոր մեր ընդ քեզ” իւրի : Տացէ պատասխանի յաւուր յայնմիկ և և տասցէ , Այ եղէց իշխան , պոչ պոչ ի տան իմում հաց և և ոչ հանս գերձ , և և ոչ եղէց իշխան ժողովրդեանս
 8 այնմիկ : Զի ¹⁸ քաւ երուսաղէմ , և և Հրէատառն կորձանեցաւ . ¹⁹ և և լեզուք նոցա անօրէնութեամբք ի Տեառնէ աւրտամբեցին : Վասն որոյ խոնարհեցան փառք նոցա , և և ամօթ երեսաց նոցա ծածկեաց գնոսա ,” և և զմեղս իւրեանց իրբեւ զՍողոմոնացոցն պատմեցին և և յայտ տրարին . վայ անձանց նոցա՝ պի
 10 ²⁰ խորհեցան խորհուրդ չար տառնձինն . և և ասին , Կասեցուք զարգայն՝ զի զժպի եղև մեզ . աշուհետեւ” զարգիւնս զոր
 11 ծոց իւրեանց կերիցին : Վայ անօրինին , ²¹ չարիք ըստ զործոց ձեռաց իւրոց անց
 12 ցին ընդ նա : ժողովուրդ իմ , հարկահանք ձեր ²² ճարպոյ ասնին զձեզ , և և պահանջօղք” տիրին ձեզ . ժողովուրդ իմ , որ երանենդ ձեզ ի սարին զձեզ , և և զչաւիլս սախ ձերոց խոռվեցանցաննն :
 13 ²³ Այ արգ հացէ Տէր ի գատաստան , և և կաղուսցէ յատենի զժողովուրդ իւր .”
 14 Ինքնին Տէր ի պատ եկեացէ ընդ ձերս ժողովրդեան իւրոյ և և ընդ իշխանս նոցա . պոք ¹ զի՞ հրկէզ արարէք զայցի իմ , և և յախտակութիւն անանկին է ի
 15 տուն ձերս Իտու զի՞ գրկէք զժողովուրդ իմ , և և զերեսոս սնանկաց իւրանէք աւսօթով , առէ Տէր՝ Տէր զօրութեանց :
 16 Այսպէս առէ Տէր . Փոխանակ զի հպարտացան զստերք Աիսնի , և և գնացին ի բարձր պարանոց , յոնօք ակնարկէին , և և ի գնացս իւրեանց քարչէին զատուրտս իւրեանց , և և ոտիւքն կաքաւէին ,
 17 ²⁴ և և խոնարհեցուցէ Աստուած զիշխանս զատեր Աիսնի , և և մերկացէ Տէր զգարդ

¹ Եբր. գլխաւ 2 Եբր. ամրացելոց 3 Եբր. Թարազի 4 Եբր. բարձրութիւն մարդոց 5 Եբր. և և կաւք սպառազուռ ջնջեցին . (19) և և մոցեն 6 Եբր. Յաւուր յայնմիկ ընկեցէ 7 Եբր. խորհոց 8 Եբր. քարանց 9 Եբր. Լրաց կայէք 10 Եբր. Իմ Իմիք 11 Եբր. Զի ահաւատիկ 12 Եբր. զօրութեան և և զօրութիւն , 13 Եբր. զեզ 14 Եբր. զպատուական և և զխորհրդական 15 Եբր. հարցուկ 16 Եբր. փոքրկունք

¹⁷ Եբր. աւերակս այս ընդ ձեռամբ քաղ ¹⁸ Եբր. ստաննեցաւ ¹⁹ Եբր. վասն զի լեզուք նոցա և և զործք նոցա հակառակ են Տեառն ի զայրաջուցանել զայս փառաց նորա : (9) Տեպիլ երեսաց նոցա վկայէ ի նասս . ²⁰ Եբր. զործեցին իւրեանց չարիս : (10) Ասացէք ցարդարն թէ բարւոր է , պի ²¹ Եբր. չար է , զի ²² Եբր. մանկունք , և և կանայք ²³ Եբր. և և Տէր ի գատաստան , և և կկայ ի գատոյ զժողովուրդս . ²⁴ Եբր. և և հարցէ Տէր կնտութեամբ զպագովունս գատերաց Աիսնի , և և մերկացէ Տէր զամօթ նոցա :

48 նոցա :¹ Յաւար յոյնմիկ հոնցէ Տէր
 զփառս հաներծից նոցա եւ զպատմաւ-
 49 ճանս նոցա , եւ զհրատ եւ զժամակայս
 20 եւ զպատկակայս եւ զմահիկս , եւ զպարզ
 երևաց նոցա եւ զպատճառման զարդու
 փառաց նոցա , եւ զքողէս եւ զպալա-
 րանջանս եւ զմեծհետնոցս եւ զլինդս ,
 21 եւ զմատանիս եւ զչառարանակս նոցա ,
 2 զզիրտակս եւ զճեզամակս . Չեղարածիրա-
 նին եւ զմիջնամիրանին , զուսանին ար-
 23 կանելի եւ զերեւելի լակմնացին , Չքե-
 հեզն եւ զերկնագոյն եւ զկարմիր չղա-
 շատեան եւ զճամբուարն եւ զտակեճա-
 24 մուկն եւ զսակէտաուն :² Եւ եղիցի փո-
 խանակ հասցն անուշից՝ փոշի , եւ փո-
 խանակ կամարացն՝ չուան գոտի , եւ
 փոխանակ ոսկի զարզու գլխոյն՝ կնտու-
 թիւն , վսան գործոց քոց , եւ փոխանակ
 25 ոսկեճուս զկապակին՝ քուրձ զգեցցիս : Եւ
 1 որդիդ քո զեղեցիկ զարտիրս՝ սրով մնացի ,
 26 եւ իշխանք ձեր սրով անկցին . եւ թշուա-
 սացին եւ սուգ զգեցցին սուպատք զար-
 զուց ձերոց , եւ մնասցիր միայն եւ յերկիր
 կործանեսցիր :³

Գ Լ . Կ

1 Եւ բուն հարկանիցեն եւթն կին գառ-
 նէ միողէ² եւ ստիցեն , Հաց՝ զմեր կե-
 րիցուք , եւ հանպերձ՝ զմեր զգեցցուք ,
 քայց միայն անուն քո կոչուցի ի վերայ
 մեր . բարձ ի մէնձ զնախատինս մեր :
 2 Յաւար յոյնմիկ ծագեացէ Աստուած
 խորհրդովք փառօք իւրովք յերկիր ,
 բարձրացուցանել եւ փառաւոր աննել
 3 զմնացորդս՝ Իսրայելի : Եւ մնացորդն
 Սիոնի , եւ մնացորդն երուսաղեմի
 սուբր կոչուցին՝ ամենեքեան որ զրե-
 4 ցան յերուսաղէմի կեանս , ⁴ Չի լուսա-
 ցէ Տէր զազան սուտերաց եւ զստե-
 րաց Սիոնի եւ զերուսաղեմի , եւ զա-
 րինն՝ ի բաց սրեացէ ի միջոյ նորա
 հոգւով գատաստանաց եւ հոգւով այր-
 5 ման : Եւ ⁵ եկեացէ , եւ եղիցի ամենայն
 տեղի լերին Սիոնի եւ ամենայն որ շուրջ

զնովաւ իցէ՝ հովանի ամպոյ ի տուէ , եւ
 իրբեւ զձուխ եւ զլոյս հոյ բոյրբերկայ
 ի զիշերի , ⁶ ամենայն փառօք ծածկեսցի :
 6 Եւ եղիցի հովանի ի տօթոյ , եւ յարկ ծած-
 կու թեան ի խառս թեանէ՝ եւ յանձրելոյ

Գ Լ . Ե

1 ⁷ Երգեցից սերեցիւոյ այգւոյ իմոյ զերգս
 սիրելւոյ նորա . Այդի եղև սիրեցելոյն
 յանկեան՝ , ի տեղւմ զարարուածեան :
 2 ⁸ Յանգով փակեցի , ձագարարձ զարգա-
 րեցի , եւ անկեցի որթ տրեկ . աշտա-
 րակ շինեցի՝ ի միջի նորա , եւ գուր հնձան
⁹ փորեցի ի նմա . եւ մնացի՝ զի բերցէ
 խաղող , եւ երբ ¹⁰ փուշ :
 3 Եւ այժմ , արբ Յուգայ եւ բնակիչք
 երուսաղեմի , գատ արարէք ընդ իս եւ
 4 ընդ այգի իմ : Չի նշ լին սանել էր այգ-
 ւոյ իմում , եւ ես ոչ արարի նմա . մնացի
 5 զի բերցէ խաղող՝ եւ երբ ¹⁰ փուշ : Եւ
 արդ ես ինձէն պատմեցիք զլինչ արա-
 րից ընդ այդի իմ . քակեցիք զցանգ նո-
 րա , եւ եղիցի յավշատակութիւն . կոր-
 ճանեցիք զպարիսպս նորա , եւ եղիցի
 6 ի կոխումն : Եւ թողից ¹¹ զայգի իմ՝ , եւ
 մի յատցի եւ մի՝ բրեցի , եւ բուսցի ի
 նմա փուշ ¹² իրբեւ ի խոպանի՝ . եւ պա-
 տուէր սաց ամպոյ իմոյ՝ զի մի՝ տե-
 7 զասցին յայդի իմ : Չի այդի Տեառն զօ-
 բուծեանոյ՝ տունն Իսրայելի է , եւ մարգն
 Յուգայ՝ նորատունն սիրելի . ¹³ մնացի զի
 արատցէ իրաւունս , եւ արար անիրա-
 ւութիւն , եւ ոչ արգարութիւն՝ այլ ա-
 զաղակ :
 8 Վայ այնոցիկ որ յարն տուն ի տուն ,
 եւ ազարակ առ ազարակ միբձեցու-
 ցեն , ¹⁴ զի զընկերին հանիցեն՝ . միթէ
 9 միայն բնակիւոյ իցէք յերկրի : Նա ա-
 ւանիկ այդ եղև ¹⁵ յակնջս Տեառն զօ-
 բուծեանոյ այդ ամենայն՝ . զի եթէ ե-
 զիցին տունք բազումք , սակայն յաւեր

¹ Եբր. Արբ քս ի սուբ անկցին եւ զօրուորք քո ի պա-
 տերագմի (26) եւ զբունք նորա սղարացեն , եւ
 ամպոյացեալ նստցի ի գեանի ² Եբր. Եղեւ յաւելու-
 յաւուր յոյնմիկ ³ Եբր. եղիցի շատաւիղ Տեառն
 ի վայելութիւն եւ ի փառս , եւ պտուղ երկրին
 ի պարձանս եւ ի պատիւ մնացորդացն ⁴ Եբր.
 Յորժամ լուսացէ Տէր զազան գատերաց Սիոնի,
 եւ զարիւն երուսաղեմի ⁵ Եբր. արատցէ Տէր ի
 վերայ ամենայն տեղեաց բնակութեան լերինն
 Սիոնի , եւ ի վերայ գումարութեան նորա

⁶ Եբր. զի ի վերայ ամենայն փառաց եղիցի ծած-
 կոյթ : (6) Եւ եղիցի տաղաւար ի հովանի զարե-
 ի տօթոյ , եւ յապաւէն եւ ի ծածկութիւն՝ ի
 մրիկէ ⁷ Եբր. երգեցից արդ սիրելւոյ իմում .
 զերգ սիրելւոյ իմոյ , զայգւոյ նորա . Այդի եղև
 սիրելւոյ իմոյ ի բլրի ուրբ ⁸ Եբր. Հատ խրամ
 զնովաւ , հան ի բաց զբարիսպս նորա , եւ անկեաց
 որթ բնախր . Եւ աշտարակ շինեաց ⁹ Եբր. փոր-
 եաց ի նմա եւ մնայր ¹⁰ Եբր. խաղող վայրի
¹¹ Եբր. զնա խոպանացեալ ¹² Եբր. եւ տատասկ
¹³ Եբր. եւ մնաց ¹⁴ Եբր. մինչեւ մնալոյ տեղի
¹⁵ Եբր. յակնջս իմ ի Տեառնէ զօրութեանց

զարծցին . և եթէ մեծամեծք և գեղեցիկք իցին , ոչ ոք իցէ որ բնակիցէ
 10 ի նոսա : Զի ուր գործիցեն ստան լուծք հզանց , եղիցի անդ սափար մի . և որ սերմանիցէ չարութս վեց , յազովեսցէ
 11 չգրիւս կրիւս՝ Վայ այնոցիկ ոյք յտունն ընդ առաւօտս և գհեա լինին ցբւոյն , որ երեկանան ի նոյն . զի գինին խակ
 12 անգէն գնտսին այրէ : Փողովք և թմրեալ և քնարաւ և երգովք զլինին ըմպեն , և և ի գործս Տեառն ոչ հայի , և և զգործս
 13 ձեռաց նորա ոչ տանուն ի միտ : Այսուհասեալ ի գերութիւն մասնեցաւ ժողովուրդ իմ , վասն ոչ ճանաչելոյ նոցա զՏէր , և զարգում հզին գրակունք նոցա վասն սոյոյ հայի և ծարաւոյ ջրոյ :
 14 Եւ՝ լայնեցին գոթիւք զանձինս իւրեանց , և բայցին զլրեանս իւրեանց՝ զի մի՛ գալարեացին . և իջցին վառաւորք և մեծամեծք և մեծատունք և ժանտագործք նոցա , և զուարձացեալն
 15 ի նմա : Եւ խոնարհեցի մարդ , և աւնարդեացի այր . և աչք ամբարտաւանք
 16 խոնարհեցին . և բարձրացի Տէր զօրութեանց իրաւամբք , և Սուրբն Աստուած փառաւորեցի արարութեամբ :
 17 Եւ արածեսցին յախշտակեացիքն իրեացուք , և զաւերեալս մնացելոցն գառնք՝ կերիցեն :
 18 Վայ այնոցիկ ոյք ձգեն զմեզս իւրեանց իրբեւ իւրեայն սպարանաւ , և իրբեւ փակով լծոյ երնջոյ՝ զանօրէնու
 19 թիւնս : Այք ստեն թէ Վազպազակի մերձեացի զոր աննելոցն իցէ՝ զի սեսցուք . և եկեսցէ խորհուրդ Սրբոյն Իսրայելի՛ :
 20 զի պիտացուք : Վայ այնոցիկ ոյք ասիցեն զչարն բարի , և զբարին չար . ոյք գնիցեն զլոյսն խաւար , և զխաւարն լոյս . ոյք գնիցեն զգառն քաղցր ,
 21 և զքաղցրն գառն : Վայ այնոցիկ որ զանձինս առ իմաստունս ունիցին , և յաչս անձանց իւրեանց խորհրդականք :
 22 Վայ հօրացոյ ձերոց որ ըմպեն զլիւնին , և իշխուացոյ որ խառնեն զքրին .
 23 Իր արդարացու ցանկս զամպարիչսն վասն

կաշատոց , և զիրաւունս զողանան զար-
 24 գարոյն : Վասն այնորիկ՝ որպէս վառի եզէզն ի կայծականց հրոյ , ՝ այնպէս այրեացին՝ ի բորբոքեալ բոցոյ . և արմատ նոցա իրբեւ զմելգ հղիցի , և ծաղիկ նոցա իրբեւ զվաշի կանխիցէ . զի ոչ կամեցան զօրէնս Տեառն զօրութեանց , այլ և զպրպեցին և սգրանս Սրբոյն
 25 Իսրայելի : Եւ բարկացաւ սրտմտութիւն Տեառն զօրութեանց ի վերայ ժողովրդեան իւրոյ , և արկ զձեռն իւր ի վերայ նոցա և սատակեաց զնոսա , զարկացաւ ի վերայ լիւրանց , և եղին դիւհունք նոցա իրբեւ աքր զճանապարհաւ . ի վերայ այսր ամենայնի ոչ զարձաւ սրտմտութիւն նորա , այլ տակաւին ձեռն իւր բարձրացեալ է :
 26 Այսուհասեալ ամբարձցէ նշան յազգս հեռուորս , և ՝ ածցէ զնոսա՝ ի ծագաց երկրի . և ահա վազվազակի սրագս ընթացին , և թեթեւս հասանիցեն :
 27 Աչ քաղցիցեն և ոչ վաստակեցեն , և ոչ նրիշեացեն և ոչ ննջեացեն , և ոչ լուծցեն զգօսիս ի միջոյ իւրեանց , և ոչ հատցին իրացք հօշկաց նոցա : Որոց նեաք իւրեանց սրեալ են , և ազեղունք լարեալք . սմբակք երկվարաց նոցա իւրեւ զվէմ հասաստան համարեցան , ա-
 29 նիւք կառաց նոցա իրբեւ զմրրիկ : Չիւմեացին իրբեւ զառիւծունս , և հասցեն՝ իրբեւ զկորիւնս առիւծոց , զօչեացին և յարձակեցին և հատցին զազանաւաք , և ոչ ոք իցէ որ փրկիցէ զնոսա :
 30 Ազազակ արացին վասն նոցա յաւուր յայնմիկ իրբեւ զձայն ծովու ամբոխելոյ ալեօք . ՝ հայեացին յերկինս ի վեր և յերկիր ի խոնարհ , և ահա խաւար խոտութեան ի տարակուսանս նոցա :
 ԳԼ . Զ

Եւ եղեւ յամին յորում մեռաւ Ոգիա արքայ , սեսի զՏէր նստեալ յաթոռ բարձրութեան և վերացելոյ . և լի էր 2 սունն ՝ փառօք նորա և սերովլէք կային ՝ շուրջ զնովաւ . վեց թեւք միոյ և

1 իբր . բոս 2 Վա՛մ . արգու 3 իբր . փառաւորք նորա եղեն սովամահ , և ամբոխ նորա ցամայեցաւ ի ծարաւոյ (14) Վասն որոյ 4 իբր . անհնարինս , և իջցին փառք նորա և ամբոխ նորա և ազազակ նորա 5 իբր . գառնիւք ըստ օրինի (Վա՛մ . յարօտս) , և զաւերեալս պարտատաց սաւրք 6 իբր . ունայնութեան 7 իբր . Վայ՛ որ հօրքն են լրմպել զինի , և արք զօրութեան ի խառնել ցքի .

8 իբր . և խար սպառեացի 9 իբր . անարգեցին 10 իբր . և սասանեցան լերինք 11 իբր . շէտցէ նոցա 12 իբր . Մոռնչիւն նոցա իրբեւ զառիւծու , և մռնչեացեն 13 իբր . և ի հայել ուրուք յերկիր՝ ահա խաւար , անձկութիւն , և լոյս նսեմացեալ յերկրի նոցա 14 իբր . քղանցիւք 15 իբր . ի վերուստ նորա

վնց թեւք միոյ՝ երկուքն ծածկէին զե-
րևսա իւրեանց, եւ երկուքն ծածկէին
զոսա իւրեանց, եւ երկուքն թուսցեալ:
3 Աղաղակէին մի առ մի՝ եւ սաէին, Սուրբ,
սուրբ, սուրբ՝ Տէր զօրութեանց, լի է
4 ամենայն երկիր փառօք նորա՝ եւ վե-
րայաւ գրանդն ի ձայնէն զոր սպազու-
5 կէին, եւ տունն ի հեղեւ ծխով: Եւ ա-
սեմ, Վայ է ինձ, ¹ Կա այր տառապեալ
զիւրց կամս հիացեալ՝. զի մարց եմ՝
եւ պիղծ չրթունս ունիմ, եւ ի մէջ
պղծապաշտման ժողովրդեան ընտելեալ եմ
ևս: ² Եւ զՏէր զօրութեանց տեսի աչօք
6 իմովք: Եւ առաքեցաւ առ իս մի ի սե-
րովբէից անախ, եւ ի ձեռին իւրում ունէր
կայծակն, զոր տեսալ ունեւրեօք ի սեղանոյ
7 նմաք, Երեւ մերձեցոյց ի բերան իմ,
եւ սաէ, Ահաւազկի մերձեցաւ այց ի
չրթունս քո, եւ նանցէ զանօրէնութիւնս
քո. եւ զմեզս քո սրբեացէ ի քէն:
8 Եւ լուայ զբարբառ Տեանն որ տաէր,
Զո՞ առաքեցից եւ կամ ո՞վ երթիցէ
³ առ այն ժողովուրց՝. Եւ սասեմ,
9 Ահաւասիկ ես, տարբաւ գիս: Եւ
ասէ, Երթ եւ սաս յժողովուրցն ցայն,
Լսելով լուծիք եւ մի՞ իմասջիք, եւ
տեսանելով տեսջիք եւ մի՞ զիտասջիք:
10 ⁴ Զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանց
այսորիկ, եւ ականջօք իւրեանց ծա-
նունս լուան, եւ զաչս իւրեանց կա-
փուցին՝, զի մի՞ երբեք տեսանիցեն ա-
չօք, եւ լուիցեն ականջօք, եւ իմա-
նայցեն սրտիք, եւ դառնայցեն եւ
11 բժշկեցից զնոսա: Եւ սասեմ, Մինչեւ
յնրբ, Տէր, եւ սաէ, Մինչեւ աւերեա-
ցին քաղաքք ի ընակչաց, եւ սուհրք սո
ի չզոյէ մարդկան, եւ մնացէ երկիրդ
12 աւերակ: ⁵ Եւ յիտ այնորիկ յերկայեացէ
Աստուած մարդկան, եւ բազմապիս
13 մնացեալքն յերկրի: Ասկայն եւ ի նմա-
նէ տառանորդեցեն. եւ յարձեալ եղի-
ցին ի դերութիւն եւ յարչատկութիւն:

լիրեւ զրեւելինի եւ իրբեւ զկային թօ-
թափեալ յերաբանչիւր սրտանից զա-
ւակն սուրբ արձանութիւն նորա:՝

ԳԼ . Է

1 Եւ եղև յաւուրս Արազու Յովսիփա-
մայ, որդւոյ Ողիայ, իտպաւորին Հրէ-
տասանի, եւ Ռոստիմ արքայ Արամայ,
եւ Փակէէ որդի Ռովմեայ արքայի
Իսրայելի ի վերայ Երուսաղեմի, ապ-
ընդ նմա սրասերազմ. եւ ոչ կարացին
2 սրաչարել զնա՝. Ազգ եղև ի տուն
Դաւթի եւ ասեն, Միաբանեաց Արամ
ընդ Եփրեմայ, եւ զարձուրեցաւ անձն
նորա եւ անձն ժողովրդեան նորա, զոր
օրինակ չարժիցի յանառաքի ծառ մի ի
3 նոյմայ: Եւ սաէ Տէր ցե՛նայի, Եւ ընդ
ստաջ Արազու, զու եւ ¹ մնացեալ որ-
ցին քո Յասուր, հանդէպ աւագանին
վերին՝ ճանապարհի աղարակին թափ-
4 չի. Եւ տառայես ցնա, Զգոյչ իր, հան-
գարտեա, եւ մի՞ երկնչիր, եւ մի՞ զար-
հուրեացի անձն քո յերկուց փայտից
խանձողայն ծխելոց, ⁸ զի յորժամ հա-
սանիցէ յարկութիւն սրամտութեան
իմոյ, զարձեալ բժշկեցից: Եւ որդին
5 Արամայ եւ որդին Ռովմեայո՞ր:՝ Զի խոր-
հեցան խորհուրդ չար, ⁹ Եփրեմ եւ որ-
6 զին Ռովմեայ զքէն եւ ասեն, Ելցուք
ի Հրէաստան, ¹⁰ Վասեացուք ընդ նոսա,
զարձուցուք զնոսա՝ առ մեզ, եւ կա-
ցուցուք նոցա թագաւոր զորդին Տա-
7 ղեղայ: Այսպէս սաէ Տէր զօրութեանց
Մի՞ կացցէ խորհուրդն այն, եւ մի՞ եղի-
8 ցի. Այլ զլուխ Արամայ Դամասկոս, եւ
զլուխ Դամասկոսի Ռաօթիմ. եւ այլ եւս
վաթսուն եւ հինգ տմ, եւ սպա ¹¹ պա-
կասեցէ թագաւորութիւնն Եփրեմայ ի
9 ժողովրդինէ անախ՝. Եւ զլուխ Եփրե-
մայ ¹² Սամարով, եւ զլուխ ¹³ Սամարով
որդին Ռովմեայ. եւ եթէ ոչ հաւա-
տայցէք, ¹⁴ Եւ ոչ ի միտ անուցուք՝:
10 Եւ յաւել Տէր խօսել ընդ Արազու եւ
11 սաէ, Խնդրեա զու քեզ նշան ի Տեառնէ

1 Էբբ. զի կորեայ 2 Էբբ. քանկի գլխագաւորն՝
3 Էբբ. վասն մեր 4 Էբբ. Թանձրացո զտիրտ մո-
գովրդեանց այցորիկ, եւ ծանրացս զականջս
նոցա, եւ կափո զաչս նոցա, 5 Էբբ. եւ հեռա-
ցուցէ Տէր զմարդն, եւ բազմացի ամառու-
թիւն ի մէջ երկրի. (13) Ոսկոյն եւ ի նմա
մնացէ տառանորդ. եւ այն եւս զարձի եւ
կերիցի, իբրեւ զրեւելինի եւ իբրեւ զկարդն
որպէ մայցէ բունն ի հաստանել նորա, սպաչս
զաւակն սուրբ բունն նորա է:

6 Էբբ. կռուել ընդ նմա 7 Էբբ. Աւար Յասուր,
որդի քո, ի ծայր ջրմից աւագանին վերնոյ ի
8 Էբբ. ի սաստիկ բարկութեւն Ռոստիմայ եւ Արա-
մայ, եւ որդւոյն Ռովմեայո՞ր: 9 Էբբ. Արամ, Եփրեմ
10 Էբբ. եւ բաճաղատեսցուք զնա, եւ խորատկե-
ցուք զնա 11 Էբբ. զարգարեացի Եփրեմ ի
իսրայելի ժողովուրդ 12 Ա. ի. ի. ի. Սամարիա,
13 Ա. ի. ի. ի. Սամարեայ 14 Էբբ. եւ կերցիք յապտիզու

Աստուծոյ քուժմէ ի խորութեան կամ
 12 ի բարձրութեան, Եւ ստէ Աքաղ, Ոչ
 13 խնդրեցից եւ ոչ փորձեցից զՏէր, Եւ
 ստէ, Արդ լուարուք, սուն Դաւթի.
 Թեթե՞ւ ինչ թուլցի ձեզ աշխատու-
 թիւն հասուցանել մարդկան, ¹Եւ զիմորդ
 հասուցանէք աշխատութիւն Տեսոն՝:
 14 Վասն սպորդիկ տացէ ձեզ Տէր ինքնին
 նշան. Ահա կոյսն յգացի եւ ծնցի որդի,
 եւ կոչեցցին զանուն նորա Էմմանուէլ:
 15 Եւզ եւ մեզր կերիցէ. ²մինչև եւ ինչ իցէ
 ծանուցեալ նորա կամ ախորժեալ յառա-
 ջադոյն զչարութիւն, ընտրեցէ զարբին:
 16 Վասն այնորիկ մինչև ծանուցեալ իցէ
 մանկանն զբարի կամ զչար, անարգեացէ
 զչարն եւ ընտրեցէ զբարին. եւ մնացէ
 երկիրդ յորմէ՝ զուզ կատկածն՝ յերեսաց
 17 երկուց թաղաւորոցն: Այլ ամցէ Աս-
 տուած ի վերայ քո եւ ի վերայ ժողո-
 վրդեան քո եւ ի վերայ սան հօր քո
 աւուրս՝ որ չեւ եւս են եկեալ, յորմէ
 օրէ ³հանն Եփրեմ ի Հրէաստանէ զար-
 18 քայն՝ Ասորեստանեայց, Եւ եղիցի
 յաւուր յայնմիկ շարժեցէ Տէր զճան-
 ճիւղն՝ ⁴որ արեացէ՝ յայնկոյս զհատն
 Եգիպտացուոց, եւ զճիաստացն՝ որ է
 19 յերկրին Ասորեստանեայց: Եւ եկեացին
 ամենեքեան, եւ հանգիցին ի ձորս երկ-
 րից եւ ի ծերպս վիմաց եւ յարս, եւ
 յամենայն փապարս եւ յամենայն փապա:
 20 Յաւուր յայնմիկ գերծցէ Տէր ⁵արովն մե-
 ծաւ եւ արբեցելով, որ է յայնկոյս զհատն
 թագաւորին Ասորեստանեայց՝, զգլուխ
 եւ զմազ սահից, եւ զօրուսն սրբեցէ,
 21 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ բուծցէ մարդ
 երկնջ մի յարջաւոց եւ մարդս երկուս:
 22 Եւ եղիցի ի բազմութենէ կաթիլն՝ կե-
 րիցէ եւզ. զի եւզ եւ մեզր կերիցէ ա-
 23 մենայն որ մնացեալ իցէ յերկրին: Եւ
 եղիցի յաւուր յայնմիկ, եղիցի ամենայն
 տեղի ուր իցէ հազար որթ՝ հազար կշտոյ
 սկեզ. խոպանասցի եւ ի փուշ զարձցի.
 24 Նհաողք եւ ազեղնաւորք մտանիցեն
 անդր. զի խոպանացեալ եւ փշարեր ե-

25 զիցի ամենայն երկիր. ⁶Եւ ամենայն
 լեռան արօրադիր ակօսարեկ լիցի. եւ
 մի հասցէ անդր երկեզ, զի եղիցի ի
 խոպանէն եւ ի փշոյ՝ յարօս գառին եւ
 ի կոխան եկին:

ՔԼ. Ը

1 Եւ ստէ ցիս Տէր, Ա՛ն զու քեզ տոմս
 մի՞ նոր մեծ, եւ զրեցես ի նմա զըջու-
 սան ճարտարի, ⁷Արագարագ զուար հար-
 կանել՝ եւ վազվազապ զուար ժողովել.
 2 քանցի հասեալ է՝: Եւ վկայս ⁸կացու-
 ցիս ինձ արս հաւատարիս, զՈւրիա
 քահանայ եւ զՋաքարիա որդի Բարա-
 3 քեայ: Եւ մերձեցայ առ կինն իմ մար-
 գարէ, եւ յղացաւ եւ ծնաւ որդի. եւ
 ստէ ցիս Տէր, Կոչեալ զանուն նորա՝
⁷Արագարագ կապանջիր՝: Եւ վազվա-
 4 զակիտար հարկանջիր.՝ Քանցի մինչ-
 չեւ ծանուցեալ իցէ մանկանն կոչել
 զհայր կամ զմայր, ⁹տոցէ զզօրութիւն
 Դամասկոսի եւ զաւար Սամարեայ՝
 յանդիման թագաւորին Ասորեստանեայց:
 5 Եւ յաւել եւս խօսել ընդ իս Տէր եւ
 6 ստէ, Փոխանակ զի ոչ ախորժեայ ժո-
 զօվուրդդ այդ զվարն Սելովայ որ զնայ
 իսաղազ, այլ ¹⁰կամեցան ատեն իւրեանց
 թագաւոր վեապիմ եւ զորդին Ռով-
 7 մեզայ՝, Վասն սպորդիկ աճաւապիկ ամցէ
 Տէր ի վերայ ¹¹ձեր զջուր Գեատն զհօզրն
 եւ զյարդ՝ զարքայն Ասորեստանի եւ
 զվաստ նորա. եւ եկեացէ հասցէ յամե-
 նայն ձորս ¹²ձեր, եւ ճեմեցի ի վերայ
 8 պարսպազ ձերայ: Եւ հանցէ յերկրէդ
 Հրէաստանէ՝ զայր որ կարօզ իցէ ամ-
 բառնալ զգլուխ իւր, եւ զօրուսն որ
 կարիցէ զործել ինչ. եւ եղիցի բանակ
 նորա լնուլ զլայնութիւն երկրիդ քո:
 9 Ընդ մեզ Աստուած՝ զխոսուցէք, հեթա-

¹ Իբբ. զի աշխատութիւն հասուցանէք Աստուծոյ
 իմում ² Իբբ. մինչև գիտացէ անարգել
 զարն եւ ընտրել զբարին: (16) Զի մինչև ծա-
 ճուցեալ մանկանն անարգել զչարն եւ ընտրել
 զբարին, թողի երկրն յորջ ³ Իբբ. մեկնե-
 ցաւ Եփրեմ ի Հրէաստանէ, այսինքն՝ զարքայն
⁴ Իբբ. որ է ⁵ Իբբ. ածեղեաւն վարձկանաւ,
 թագաւորուն Ասորեստանեայց որ յայնկոյս
 Գեատն

⁶ Իբբ. Եւ ամենայն լերնն որ բրին բըջաւ՝ մի՛ եր-
 թիցէք անդր առ երկեւղի փշոյ եւ խոպանի,
 եւ եղիցին յարօս եղին եւ ի կոխան ոչխարաց:
⁷ Իբբ. Գեատ ⁸ Իբբ. Մահար շալալ հայ պազ
⁹ Իբբ. կացուցի ¹⁰ Իբբ. տարցի զօրութիւնն
 Գամասկոսի եւ աւարն Սամարայ ¹¹ Իբբ. հա-
 ճեցան ընդ Ռասիմ եւ ընդ որդին Ռովմեզայ
¹² Իբբ. նոցա ¹³ Իբբ. նորա, եւ զնասցէ ի վերայ
 ամենայն փախնց նորա (8) Եւ ամցցէ ընդ Յու-
 գա, ողորցցէ եւ անցցէ, մինչև ի պարտնոց
 անդր հասցէ. եւ եղիցի տարածութիւն թեւոց
 նորա լուծիւն յայնութեան երկրի քո, ով
 կամեաւուք: (9) Յնծացէք, հեթանոսք, եւ պար-
 սեցարուք. եւ լուարուք ամենեքին ի հեռա-
 տանէ երկրի՝ պնդեցէք զմէջս, այլ ի պարտու-
 թիւն մատնեցէք. պնդեցէք զմէջս:

նորք, եւ պարտեցարուք. լսելի արա-
 րէք մինչև ի ծագս երկրի, Նգորացեալոց
 պարտեցարուք. զի թէպէտ եւ դար-
 30 առ թիւն մասնեալք, եւ զոր խորհուրդ
 եւ խորհիցէք՝ զբուսեցէ Տէր, եւ զոր
 բան եւ խօսիցէք՝ մի՛ ճատասանցի ձեզ .
 41 քանզի ընդ մեզ ՚Տէր Աստուած է, ՚Այս-
 պէս ասէ Տէր առ քնոսիկ որ զօրու-
 թեան ձեռնն նորա ընդդէմ դամանն րատ
 42 պրիկ, եւ ասնն՝ թէ ոչ երբեք խօսի-
 ցին խտուրթիւն. զի ամենայն զոր ինչ
 խօսի ժողովուրդ այց՝ խտուրթիւն է .
 եւ յերկիւզէ նոցա մի՛ երկնչիցէք, եւ մի՛
 43 խոսիկս՝ Ձէր զօրութեանց զնոյն
 սուրբ արասցիք, եւ նա երկցի ձեզ
 յերկեւզ, ՚եւ եթէ է ի նա յուսեցեալ ի-
 44 ցեա, եզիցի քեզ ի սրբութիւն. եւ ասն
 քո զքարի ոչ նարկանիցի, եւ զայթակ-
 զութիւն քեզ ոչ պատահեցէ. բայց տուն
 Յակորու յորոգայթ եւ ի ծործորս դա-
 45 բանակալաց երուսաղեմի: Վասն այնու-
 րիկ ակարացին ի նմա րազուժք, անկ-
 ցին եւ խորտակեցին, եւ մերձեցին ի
 պաշարունն մարդիկ որ ի շինութեան
 46 իցին: Յայնմ ժամանակի յայննեցին
 47 որ կնքիցեն զօրէնս. Ձի մի՛ սք ուսա-
 նիցի եւ ասիցէ, Կացից մնացից Աս-
 տուծոյ՝ որ դարձոց զերեսս իւր ի տա-
 նէն Յակորու, եւ եղեց յուսացեալ ի
 48 նա: Անուասիկ ես եւ մանկուժք իմ
 զոր ես ինձ ՚Աստուած. եւ եզիցին
 նշանք եւ արուեստք ի վերայ տանն
 Երայելի՛՝ ի Սարապոլ՝ Տեանէ որ
 ընակեալ է ի լերին Սիոնի:
 49 Եւ եթէ ասիցին զձեզ, Խնդրեցէք
 զվնուկս եւ զգեանակոչս եւ զզրախօսս

եւ զօրովայնակոչս, ՚ոչ իրրեւ զազգ
 որ որ՝ յկատուծոյ լուսմէ խնդրիցէ. զինչ
 խնդրիցեն վասն կենդանեաց ի մտելոց
 20 անախ. ՚Զի զօրէնս յօգնականութիւն
 ես. զի ասիցեն թէ ոչ իրրեւ զբանս
 զայս, վասն որոյ չիք կաշատս սալ
 21 վասն նորա եւ եկեացէ ի վերայ ձեր սով
 խտուրթեամբ. եւ եզիցի իրրեւ քաղ-
 ցիցէք՝ սրտմեալք, եւ նաոյնեալք զիչ-
 խանն եւ զայխարհ:՝. եւ ամբարձցին
 22 զայս իւրեանց յերկինս ի վեր, եւ նա-
 յեցին յերկիր ի խոնարհ, եւ անկա-
 րօտութիւն եւ տառապանք եւ խաւար,
 նեղութիւն եւ անձկութիւն, ՚եւ մութ.
 զի ոչ ոք կարիցէ տեսնել. եւ որ իցէ
 ի նեղութեանն՝ մի՛ նուազեացէ մինչև
 ի ժամանակն:՝

Գ Լ . Թ

1 Նայա նախ զայց արք, վազվազակի
 նեա արա. երկիր Զարուզնի եւ երկիր
 նեխիթազնի՝ ճանապարհ ծովու. եւ
 այլք որ քնակեալ էք զծովեզերից, եւ
 յայն կոյս Յորգանանու. Գալիլեա նե-
 թանոսաց, կողմանք Հրէաստար՝ ժո-
 2 զովուրդ որ գնայր ընդ խաւար՝ ետես
 յոյս մեծ, եւ որ քնակեալ ՚էք յայխարհի
 եւ ի ստուերս մահու՝ յոյս ծագեացէ
 3 ձեզ: Զմեծ մասն ժողովրդեանց զոր
 իջուցի յուրախութիւն քո, եւ ուրախ
 եզիցին՝ առաջի քո՝ որպէս ուրախ լինի-
 ցին ի նուճս, եւ ՚սրպէս որ ըստա-
 4 նիցենն զաւար. Ձի վերացաւ ի նո-
 ցանէ յուճն որ կայր ի վերայ, եւ զա-
 վազանն որ ի վերայ սարանոցի նոցա.
 զի զպաւազան պահանջողացն մերժեաց՝

1 Եբբ. պ-ա-տ 2 Եբբ. Քանդի պրպէս ասէ Տէր
 ցիս զօրութեամբ ձեռնն. եւ խրատեաց զիս ի
 զնայց զճանապարհ ժողովրդեանս այտորիկ, եւ
 ասէ, (12) Մի՛ տէք զայն ահնայնի որուժ
 ասէ ժողովուրդս այս գայն. եւ գերկեզ նորա
 մի՛ երկիցէք. եւ մի՛ զարհուրեալք: 3 Եբբ. և
 նա ինքն ասէ Տէր. (14) Եւ նա երկցի ի սրբու-
 թիւն. սակայն ի քոք գայթակղութեան եւ ի
 վեժ գլորման երկրորուց տանց Երայելի, ի
 Տաղր եւ յորոգայթ բնակչացն երուսաղեմի: (15)
 եւ գորեալին ի նմա րազուժք, եւ անկցին, եւ
 խորտակեցին, եւ եզիցին ի ակարգապատ եւ
 ըմբանեցին: (16) Հատասեա վկայութիւն եւ
 կրեա օրէնս ընդ աշակերտս իմ: (17) Աբգ եւ
 կացից մնացի Տեանն 4 Եբբ. Տէր, ի նշանս և
 յարուեստս յարայելի,

5 Եբբ. սասաջէք, Ո՞չ ապրէն ժողովուրդն 6 Եբբ.
 Հարցցեն օրինաց եւ վկայութեան. եթէ չասիցեն
 ըստ բանիս ըստ այսմիկ, չիք նոցա լոյս: (21) Եւ
 անցէ իւրեւր զնոյն յեղեալ եւ քաղցեալ. եւ
 երկիր իրբեւ քաղցիցեն, եւ քարկացին, եւ Տայ-
 Տայեցեն զթագաւոր իւրեանց եւ զկատուած
 իւրեանց: 7 Եբբ. եւ մթով վարեցին 8 Եբբ.
 Այլ ոչ երկցի աղշամուղջ, որպէս եղեւ ի նե-
 թութեան նորա ըստ ասացնի ժամանակին յա-
 նարգէյ նորա գերկիրն Զարուզնի եւ գերկիրն
 նեխիթաղեմայ, եւ ի վախճանի փարաւորեցէ
 զճանապարհ ծովուն. յայնկոյս Յորգանանու.
 Գալիլեա նեթանոսաց: 9 Եբբ. եւ յերկրին
 ստուերաց մահու՝ լոյս ծագեաց նոցա: (3) Իւրե-
 մացուցիք վազն, մեծ արարիք զուրախութիւն
 նորա. ուրախ եղեւ 10 Եբբ. որպէս ցնծացեն
 11 Եբբ. զլուծ ծանրութեան նորա, եւ զգաւա-
 զանն ի իկանց նորա, զցուպ հարկահանաց որ
 ի նմա՝ խորտակեցիք

5 որպէս եւ յառուրն Մաղիամու . ¹Ձի զա-
մենայն պատմուճան եւ զհանդերձ ժո-
ղովկայ նենդութեամբ՝ տուգանօք տու-
ժեացին : Այլ նոքա կամէին թէ հրձիգ
լեալ էին :
6 Ձի մանուկ ծնաւ մեզ , որդի տուաւ
մեզ , որոյ իշխանութիւն իւր եղեւ ի
վերայ ուսոց իւրոց . եւ անուն կոչե-
ցաւ նմա՝ ²Հրեշտակ մեծի խորհրդոյ ,
Սքանչելի , ինքնազակից , Ատուած
Հօր , ³Իշխան , Հայր հանգիւրձելոյ աշ-
7 խարհին : Եւ ես ածից զխաղաղութիւն
ի վերայ իշխանաց նորա , եւ ասողջու-
թիւն նմա . մեծ է իշխանութիւն՝ նո-
րա , եւ խաղաղութեան նորա չիք սահ-
ման յաժժոսն Դաւթի ⁴Նաոցի , եւ
զարքայութիւն նորա յաջողեացէ , եւ
զօրացուցէ՝՝ զնա իրաւամբ եւ արդա-
րութեամբ , յայտ հեաէ եւ յաւիտեանս
մամանակաց : Կախանձ Տեառն զօրու-
թեանց արասցէ զայս :
8 ⁵Մահ արձակեաց Տէր ի վերայ Յակորայ ,
9 եկն եհաւ ի վերայ Իսրայելի Եւ ծանրիցն
ամենայն ժողովուրդն Եփրեմեան եւ որ
նստինն ի Մամարիա , որ հպարտու-
թեամբեւ ամբարտաւանութեամբ սրտից
10 խօսեցան եւ ասն , Ապիւսք անկան ,
այլ ⁶եկայք վէմն տաշկացուք . զմայրս
եւ զեղեւնախայտս հարցուք , եւ չինեա-
11 յուք մեզ աշտարակ : Եւ կործանեցէ
Ատուած զյարուցեալսն ի վերայ լերին
Նիտի , եւ զթ՛հնալիս Յուդայցրուեացէ .
12 ՁԱտորեանն՝՝ յերիցն արեւու , եւ
⁷զՅոյնս ի մտիցն արեւու . ոչք ուաէին
զԻսրայէլ բերանալիք ամենայն բերանոյի
ի վերայ այսր ամենայնի ոչ դարձաւ
բարկութիւն նորա , այլ տակաւին ձեռն
իւր բարձրացեալ է :
13 Եւ ժողովուրդն ոչ դարձաւ ⁸մինչեւ
վիրաւորեցաւ՝ , եւ զՏէր զօրութեանց

14 ոչ խնդրեցին : Եւ բարձ Տէր յԻսրայելէ
զգրուին եւ զվերջն , ⁹զմեծն եւ զփոքր՝
15 ի միում աւուր . (Չծերն եւ զակնառուն՝
այն առաջն է , եւ զմարգարէն որ զա-
նօրէնութիւնն ուսուցանէր՝ այն վերջն է)
16 Եւ եղիցի որ երանիցեն ժողովրդեանս
այսմիկ՝ ¹⁰մոլորեալք եւ մոլորեցուցա-
նիցեն . որպէս զի կրանիցեն զգոսա՝ :
17 Վասն այսորիկ ի վերայ երիտասարդաց
նոցա ոչ եղիցի ուրախ ¹¹Ատուած , եւ
որրոց նոցա եւ այրեաց մի՛ ողորմացի ,
զի ամենքին անօրէնք են եւ չարք ,
եւ ամենայն բերան խօսի զանիրաւ-
ութիւն : Ի վերայ այսր ամենայնի ոչ
դարձաւ բարկութիւնն , այլ տակաւին
ձեռն իւր բարձրացեալ է :
18 Եւ վառեացի իբրեւ զհօւր անօրէնու-
թիւն , եւ ¹²իրեւ զտէզ չորացեալ այ-
րեացի ի հրոյ՝ . եւ վարեցի յանառաւ
մայրեաց . եւ շուրջ զամենայն բլրովք
19 նոցա հուր ճարակեացի : Վասն սրտմը-
տութեան բարկութեան Տեառն հրձիգ
լիցի երկիրն ²ամենայն , եւ եղիցի ժո-
ղովուրդն այրեցեալ իբրեւ ի հրոյ . այս
20 եղորս իբուճ մի՛ ողորմացի : Այլ խո-
տրեացի յաջակողմն իւր առ քաղցի ,
եւ կերիցէ զճախակողմն իւր , եւ մի՛
յաղեացի մարդ ուսելով զմարմինս բազ-
21 կաց իւրոց . Ձի կերիցէ Մանասէ զՅփ-
րեմ , եւ Եփրեմ զՄանասէ , եւ ի միա-
սին պաշարեացին զՅուդա : Ի վերայ
այսր ամենայնի ոչ զարձաւ բարկու-
թիւն նորա , այլ տակաւին ձեռն իւր
բարձրացեալ է :

Գ Լ . Ժ

1 Վայ այնոցիկ որ ¹³գրեն զչարիս , գրե-
2 լով զըրեն զչարիս իւրեանց . Խոտորեն՝
զպատաստանս ազքատոց , եւ զիրաւունս
անանկաց ժողովրդեան իւրոյ ¹⁴յափշտա-
կեն . զի լինիցի նոցա այրին ի յափշտա-
3 կութիւն , եւ որքն յուար : Եւ զի՛նչ
¹⁵զորձեացն յառուրն այցելութեան . ¹⁶զի
նեղութիւն ձեր՝ ի հեռատանէ եկեացէ .
եւ առ ո՞ փոխատեայ անկանիցիք յօգ-
նականութիւն , եւ ո՞ւր թողուցուք

1 Եբբ. Ձի ամենայն սպասակութիւն պատերազ-
մնոց ազմկաւ եւ հանդերձ թալմուեալ յար-
եան եղիցի յայրուսն , ի ճարակ հրոյ : 2 Եբբ. Գ-
Կ-Լ-Ե 3 Եբբ. Հայր յախտեանականութեան ,
Իշխան խաղաղութեան (7) Մեծութեան իշ-
խանութեան 4 Եբբ. եւ յարարչութեան նորա .
Հաստատել զնա եւ զօրացուցանել 5 Եբբ. Պատգամ
6 Եբբ. մեք վիճօք տաշկովք շինեացուք . մնալ զ՛ ի հիք
Հատուն , այլ փոխեացուք յեղեւնափայտս (11)
Սակոյն , յարուցէ Տէր ի վերայ նորա զճակա
ուակորդս Սախմույ եւ զթ՛հնալիս նորա
զրգոգեացէ : (12) Արամ 7 Եբբ. Փղշտացիք
8 Եբբ. առ որ հարկանէն զնա

9 Եբբ. զոս արմուեւեւոյն եւ զկնիւն 10 Եբբ. մոլորե-
ցուցանիցեն , եւ որ երանինն կրանիցին 11 Եբբ. Տէր
12 Եբբ. զտէզ եւ զփուշ այրեացէ . 13 Եբբ. սահմանեն
սահմանս անօրէնութեան , եւ զպրոց որ գրեն
չարիս , (2) Խոտորեն 14 Եբբ. յափշտակել
15 Եբբ. գործիցէք 16 Եբբ. եւ ի նեղութեան որ

4 զփառան ձեր . 1Եթէ ոչ մասնեացի ի զերուվիւնս՝, եւ ի ներքոյ սպանելոցն մտանդիցնս : Ի վերայ այսր ամենայնի ոչ զարձաւ բարկութիւն նորա , այլ առկաւին ձեռն իւր բարձրացուց է :

5 Վայ Ասորեստանւոյն , դու ազան բարկաւ ինան 2եւ արամութեան իմոյ ի 6 ձեռս նոցա . Զի գրարկութիւն իմ յազ անորէն արձակեցից , եւ իմում ժպու վրդեան կարգեցից առնել զաւար եւ զյախշատակութիւն , կոխան ասնել զքա :

7 Ղաքս եւ գնել զնոսա ի փոշիս՝ 1Կի նա ոչ այսպէս ամ զմտաւ , եւ ոչ այսպէս համարեցաւ յանձին , այլ գործոց զմիտս 8 իւր սատակել զաղզս ոչ սովաւս : 3Եւ եթէ ասկցն ցնա , Դու միայն իցես 9 իշխան : Ասացէ , Ոչ առի զաշխարհն որ ի վեր է քան զԲաբելոն , եւ զՔաղանէ ուր աշտարակն չինեցաւ . առի եւ զԱրարիա , եւ զԻւմամակոս եւ զԱմամու :

10 րիա : Որպէս զնոսայն առի ձեռամբ իւմով , նոյնպէս առից եւ զամենայն իշխանութիւնս : Ողբացէք , գորշեալք , որ 11 յԵրուսաղէմ եւ ի Սամարիա . Զի՞ զոր օրինակ արարի ընդ Սամարիա եւ ընդ ձեռագործս իւր , նոյնպէս արարից ընդ 12 Երուսաղէմ եւ ընդ կուսս իւր : Եւ եւ զիցի յորժամ կատարեսցէ Տէր առնել զամենայն ինչ ի յերին Աիւնի եւ յԵրուսաղէմ , անցէ եւ ի վերայ մեծամտին բարկութիւն , ի վերայ իշխանին Ասորեստանեաց եւ ի վերայ նպարտաց :

13 եւլ փառաց այսց նորա : Բանցի ասոց թէ Զօրութեամբ 1Իմով արարից , եւ իմաստութեամբ խորհրդոց իմոց բարձից՝ զսահմանս ազգաց , եւ 5առից աւար զգորութիւնս նոցա . 6 չարմեցից 14 զքաղաքս բնակիալս . Հասից ի վերայ

ամենայն տիեզերաց ձեռամբ իմով իրբեւ ի վերայ բունոյ , եւ բարձից իւրբեւ զձուս մնացեալս . եւ ոչ ոքիցէ որ այրիցէ յինէն , եւ ոչ որ ընդգէմ գտանայցէ ինձ , եւ բանացցէ զերբան իւր եւ 15 ճիկ նանիցէ : Այսպէս ասէ Տէր . Միթէ վերանայցէ՞ փայտատ ասանց փայտահայրի , կամ բարձրանայցէ՞ սոց սասնց սերուք ձգելոյ . նոյնպէս թէ զգաւտան ոք կամ զփայտ ինչ ասնուցու . նա եւ 16 ոչ այնպէս : Այլ առաքեսցէ Տէր զօրութեանց ի սպառւ քս անարգանս , եւ ի փառս քո հուր վասեալ բարբոքեցիս՝ 17 Եւ եզիցի Լոյսն Իսրայելի ի հուր . եւ 7արբեսցէ ցնա հրով բարբոքելով , եւ 18 կերիցէ իրբեւ զիտոս զանատանս : Յաւուր յայնմիկ չիջցին յերնք եւ բլուրք եւ անտառք , եւ կերիցէ ի հնչոյ մինչեւ ի մարմին . եւ եզիցի սպրեալն իւրբեւ զայն որ սպրեալն իցէ ի բարբոքեալ րոցոյ՝ 19 Եւ մնացեալքն ի նոցանէ թուով եզիցին , եւ մանուկ սոցայ գրեսցէ զնոսա :

20 Եւ եզիցի յաւուր յայնմիկ ոչ եւս յաւելցին մնացորդքն Իսրայելի եւ սպրեալքն Յակորայ , 8 եւ ոչ եւս տարստան յինիցին՝ ի գրկիչան իրեսնոյ , այլ եզիցին սպաստան 9 յԱստուած ի Սուրբն 21 Իսրայելի ճշմարտութեամբ : 10 Եւ եզիցին մնացեալքն Յակորայ յԱստուած զօր 22 րացեալ : Եւ եթէ եզիցի ժողովորդն Իսրայելի իրբեւ զաւազ ծովու , սակաւ 23 ինչ մնացորդք մնացին ի նոցանէ . Զի բան մի հակիրճ եւ համառօտ արպարութեամբ , զրսնն համառօտ արասցէ Տէր զօրութեանց ընդ ամենայն տիեզերս :

1 Եբբ. Առանց իմ կորստեան ի ներքոյ գերեաց 2 Եբբ. իմոյ , եւ ցուպի ձեռս նորս արտամտութիւն իմ (6) Յազգ անորէն արձակեցից զնա . եւ ընդգէմ ժողովրդեան բարկութեան իմոյ Տրաման ատց նմա՝ 3 Տարկանել աւար եւ կապուել կապուս , եւ առնել զնա կոխան սոց իրբեւ զիւմ զուեհաւ : 3 Եբբ. Բանցի ասէ , Ոչ իշխանք իմ համօրէն թաղաւ որք են . (9) Ոչ սպարէն իրբեւ գԲարքամիս է Բաղանէ . ոչ իրբեւ զԱրիւթ . Եմաթ , ոչ սպարէն իրբեւ զԻւմամակոս՝ Սամարիա : (10) Զոր օրինակ եգիտ ձեռն իմ զթ ազաւորութիւնս սնտեաց , եւ դրօշկայք նոցա սուս եւ քան զԵրուսաղէմն եւ զՍամարիայն : (11) Ոչ 4 Եբբ. ձեռն իմոյ արարի եւ իմաստութեամբ իմով . զի իմաստուն եմ բարձի 5 Եբբ. առի 6 Եբբ. եւ նուաճեցի որպէս Տգոր զբնակեալս . (14) Եւ եգիտ իրբեւ զբոյն ձեռն իմ՝

զմեծութիւն այգաց , եւ որպէս որ ժողովիցէ զձուս մնացեալս՝ զամենայն երկրի ժողովիցի , եւ ոչ էր որ չարժէր զթեւ եւ բանայց զերբան եւ ճիկ հանէր : (15) Միթէ ճոքանայցէ՞ փայտատ ի վերայ փայտահայրի , կամ բարձրանայցէ՞ սոց ի վերայ որչ չարժէն զնա . որպէս եթէ գաւազան չարժէր զար բարձրացուցանէն զնա , որպէս եթէ Տգարտանայր ցուպ թէ չիցէ փայտս : (16) Վասն որչ առաքեսցէ Տէր՝ Տէր զօրութեանց ի պարարտս նորա ձիւրութիւն , եւ ընդ փառօր նորա վառեացէ հրէճ որպէս հրէճ հրոյ : (17) Եբբ. Սուրբն նորա՞ ի բոց , եւ այրեսցէ եւ կերիցէ զիւմ նորա եւ զսէ յորս ի միում աւուր : (18) Եւ գիտաւ անատի նորա եւ պարբեր երկրի նորա ի շնչոյ մինչեւ ի մարմին սպառեսցէ . եւ եզիցի իրբեւ զհիւանդ (Կամ , գրօշակիւր) նուազեալ : 8 Եբբ. սպաստան ինել 9 Եբբ. ի՞նչ Տէր 10 Եբբ. Մնացորդն , մնացորդ Յակորայ գարձի յԱստուած Տգոր :

24 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր՝ Տէր
զօրութեանց . Մի՛ կրն՛յիր , ժողո-
վուրդ իմ որ բնակեալ ես ի Սիւն՝ յԱ-
սորեստանաց . ¹ Ղի կթէ՛ն՝ հարկանիցէ
գրեկ գաւաղսման . ² քանզի ես ամեն
ի վերայ քո զհարուածսն , ճանաչել քեզ
25 զճանապարհն եզրիպտացւոց՝ . Ձի փոքր
մեւսեւսգողարեացէ բարկութիւնն . բայց
սրամառութիւն իմ ³ ի վերայ խորհրդոց՝
26 նոցա : եւ յարուացէ Տէր ⁴ Աստուած ի
վերայ նոցա զհարուածս ըստ հարուա-
ծոցն Մաղիամու ⁵ ի տեղին չարչարա-
նաց . եւ սրամառութիւն նորա ըստ ճա-
նապարհի ձովուն որ յեղիցն եզրիպտաց-
27 ւոց՝ . եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ բարձցի
⁶ կրկեզ նորա ի քէն ,՝ եւ լուծ նորա
ի պարանոցէ քունմէ , եւ խորտակեցի
լուծն ⁷յուսոց ձերոց :
28 Քանզի հասցէ ի քաղաքն Անյէ , եւ
անցցէ ի Մակեդոն , եւ՝ ի Մարմաս
29 գիցէ զկազմած իւր . ⁸ եւ անցցէ ընդ
ձորս , եւ հասցէ ի վերայ Գարուանաց-
ւոց . ա՛հ ասցէ զՀամա զքաղաքն Սա-
ւուրի . փախիցէ զուսոր Գայիմայ :
30 Այնմէն ձայնիւ քով . լուր լիցի ի Լաիս ,
31 լուր լիցի յԱնաթոլի . Չարնուրեացի
Մազերենա , եւ սր բնակեալ են ի Գերիմ .
32 Միիթարեացի այսօր ազանել ի ճանա-
պարհին . միիթարեացէ ձեռամբ լեռանն
զուսոր Սիւնի , եւ բլուրքն որ յերու-
33 սաղէմ՝ : ⁹ Ձի աճաւտիկ Տէր՝ Տէր զօ-
րութեանց ¹⁰ խոռվեղուացէ զփառստօր-
եայն զօրութեամբ՝ . եւ բարձրացեալքն
ամբարտաւանութեամբ խորտակեցին
34 եւ իսմարնեացին : ¹⁰ եւ անկցին բար-
ձուքն սրով , եւ Լիբանան բարձամբք
իւրովք կործանեցին :

ԳԼ . ԺԱ

1 **Ե**ւ ըզխեացէ գաւազան յարմատոյն
Յեսսեայ , եւ ելցէ ¹¹ ծաղիկ յարմատոյ
2 անտի : եւ հանդիցէ ի վերայնորա Հոգի
¹² Աստուծոյ , Հոգի իմաստութեան եւ
հանճարոյ , Հոգի խորհրդոյ եւ զօրու-
թեան , Հոգի գիտութեան եւ աստուած-
3 պաշտութեան . եւ ¹³ լցցէ զնա Հոգի եր-
կիւզի Աստուծոյ՝ . ոչ ի կարծ գատեացի ,
4 եւ ոչ ըստ խօսից յանպիմանեաց : Այլ
արտացէ իրաւունս անանկին , եւ յան-
պիմանեաց ¹⁴ զխոնարհս երկրի . եւ հարցէ
զերկիր ¹⁵ յանիւ իւրանոյ իւրոյ , եւ
հօգեով չբմանց բերց սասակեացէ զամ-
5 պարիշտա : եւ եղիցի արգարութիւն
ամեալ ընդ մէջ իւր , եւ ճշմարտու-
6 թեամբ պատեալ զկողս իւր : եւ ճա-
րակեացէ զայլ ընդ գտօին , եւ ինձ առ
ալու մտկայեացի , եւ որթ եւ ցուլ եւ
առեւծ ի միասին ճարակեցին , եւ մա-
7 նուկ մատաղ ամցէ զնոսա : եղն եւ արջ
ի միասին ճարակեցին , եւ որգեակք
նոցա իսան չրջեցին , եւ առեւծ իւ-
8 րեւ զեզն յարկ կերիցէ : եւ մանուկ
մատաղ ¹⁶ ի ծակ իմից , եւ ի լոյն կոր-
9 եանց իմից արկցէ զձեան իւր ¹⁷ . եւ ոչ
մեղիպեն եւ ոչ ¹⁸ կարացեն հարկանել
զոք ի լերին՝ սրտութեան խոյ . զիլցաւ
երկիր ¹⁹ ամենայն՝ գիտութեամբ Տեառն
իւրեւ զլուրս ²⁰ բաղուած որ ծածկեն
10 զծովս : եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ սր-
մանն Յեսսեայ , եւ սր կանգնելոցն է՝
¹⁹ իշխան հեթանոսաց , ի նա հեթանոսք
յուսասցին . եւ եղիցի հանդիստ նորա
11 պատուով : եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝
յաւելցէ Տէր ²⁰ ցուցանել զձեան իւր ,
նախանձելիս տունել՝ զմնացորս ժողո-
վըրդեան իւրոյ՝ որ մնացալ իցեն յԱ-
սորեստանաց եւ յեղիպտացւոց եւ ²¹ ի
Բաբելոնացւոց եւ յիթապոսացւոց եւ յԵ-
զամացւոց եւ ²² յելիցն արեւու եւ յԱ-
12 րարացւոց՝ եւ ի կղզեաց ծովու : եւ
բարձրացուցէ նշան ի հեթանոսս , եւ
ժողովեացէ ²³ զկորուսեալսն Իսրայելի , եւ

¹ Եբր. գ-լ-տ-ե ² Եբր. եւ զցուլ իւր վերա-
ցուցէ ի վերայ քո ըստ օրինակին որ յեղիպտոս
³ Եբր. ի կործանումն ⁴ Եբր. զօրութեանց ⁵ Եբր.
ի վիմին Արեւել . եւ զգաւալան իւր ի վերայ
ծովուն , եւ վերացուցէ մտ ըստ օրինակին որ
յեղիպտոս ⁶ Եբր. բեւն նորա յուսոյ քունմէ
⁷ Եբր. առ պարարութեան :
(28) Եղն Ալեամ , անց ի Մագրոն . ⁸ Եբր.
Անցին ընդ անցս , ազան ի Գարա . երկեւս
Համան , Գարայն Սաւուրայ փախեալ : (30)
Բարձ զձայն քո , զուսոր Գայիմայ , յեցո ի
Լաիս , Հէք Անաթոլի : (31) Հեւացաւ Մագ-
մենա , բնակիչք Գերիմայ ամապարեցին ի փա-
խուս : (32) Ճակարին այսօր ի նոր գկայ տա-
նու . շարմեաց զձեան իւր ի լեռանն դասեր
Աիւնի . ի բլուրն երուսացեմի : ⁹ Եբր. հասցէ
զստան սասիւն , ¹⁰ Եբր. եւ հասցէ զմաւուս
անտառին երկաթով , եւ Լիբանան ի ձեան
չորքին սնկի :

¹¹ Եբր. շատեից ¹² Եբր. Տեառն ¹³ Եբր. բու-
րեացէ ել կիւզիւ Տեառն ¹⁴ Եբր. ուղղութեամբ
վան զրկելոց ¹⁵ Եբր. գաւազանու ¹⁶ Եբր.
խաղացէ ի ծակ ¹⁷ Եբր. լեռն յաւուր , հա-
տուցեայն ի տանէն ¹⁸ Եբր. արգարեացեն յամե-
նայն լերին ¹⁹ Եբր. ի նշան ²⁰ Եբր. ձգել զձեան
իւր առուով ²¹ Եբր. ի Պաթուրացւոց ²² Եբր.
ի Անաարայ եւ յԵմադայ ²³ Եբր. զաքսորեալսն

զգրուեալսն Յուզայ ժողովեցէ ի չո-
 13 ից սնկեանց երկրի : և բարձցի նա-
 խանձն եփրեմի , և թնամիքն Յուզայ
 կորցին . եփրեմ ոչ նախանձեացի ընդ
 Յուզայ՝ և Յուզա սչ նախանձեացի ընդ
 14 եփրեմայ : և թոիցեն ¹նաւք սլլաղ-
 գեադ՝ , առցին աւար միանգամայն ²զծո-
 վակողմն և գարեւելեացն և զե-
 զովմայեղիսն՝ , սրկցին զձեռս իւրեանց
³նախ ի Աովար . և սրգիքն Ամովնայ
 15 յառաջադոյն հնազանդեացին : և ⁴փուսցէ
 Տէր զծովն եգրպտարոց , և սրկցէ
 զձեռն իւր ի վերայ գիտոյն Նոպով
 սաստիւթեամբ , և հարցէ զեթնա-
 ձորն . զի համարձակ լիցի գնալ ընդ նա
 16 ⁵և ազելոյն՝ , և եղիցի ⁶անց մնացե-
 լոց ժողովրդեան իւրչ որ յեղիպտոս .
 և եղիցի Իսրայէլ որպէս՝ յաւուրն յու-
 բում ել յերկրէն Եգիպտացոց :

ԳԼ ԺԲ

1 Եւ ասացես յաւուր յամիկ , Օրհնե-
 ցիդ դքեզ , Տէր , զի բարկացար ինձ ,
²և դարձուցիք զբրտաութիւն ջո
 2 յինէն , և ողորմեցար ինձ՝ : Ահաւստիկ
 Ասաուած իմ , փրկիչ իմ ³Տէր , և՝
 յուսացեալ եզէց ի նա՝ և ոչ երկեաց-
 զի ⁴փառք իմ և օրհնութիւն իմ ⁵Տէր ,
 3 և եզեւ ինձ ի փրկութիւն : և
 առէք ջուր ուրախութեամբ յազրերայն
 4 փրկութեան : և ⁶ասացես յաւուր
 յամիկ , Օրհնեցէք զՏէր , Տնչեցէք գա-
 նուն նորա , պատմեցէք ի հեթմանոս
⁷զփառսնորա , յիչեցէք զի բարձրացաւ .
 5 անուն նորա : Օրհնեցէք զանուն Տեառն
 զի մեծամեծս արար , պատմեցէք զայս՝
 6 ամենայն երկրի : Յնծայէք և ուրախ
 լիւրք ընտկիչք Արմի , զի բարձրա-
 ցաւ Աուրբն Իսրայէլի ի մէջ ⁸նորա :

ԳԼ ԺԳ

1 Տեսիլ Բարեպաղոց , զոր ետես Եսայի
 որդի Ամովսայ :
 2 Ի վերայ լիբնին դաշտականի տակք

նշան , բարձրացուցէք զբարբառ ձեր ի
 վերայ նոցա . ¹⁴մի՛ երկնչիք , կոչեցէք ձե-
 րաւոր . բացէք , իշխանք , և ես տայ
 3 հրաման : Եւ իրեալք են և ես ամից
 գնոսա . գրմեալ գան սկայք յաղեցու-
 ցանել զսրտաւթիւն իմ . խնդան՝ զան
 4 միտնդամայն , և թնամաննն ՝ ⁵Պայն
 սոգբաց բազմաց ի վերայ լիբննի՝ ի
 նմանութիւն ազգաց բազմաց , ձայն
 թագս որաց և ազանց միահամուս ժո-
 4 զովելոց . Տէր զօրութեանց հրաման ետ
 5 ազգաց սպտազինաց , Գայ յերկրէ հե-
 սասանէ ի ծագաց ⁸հիմանց երկնից .
 հասեալ է Տէր իւրովք սպտազինօք
 ստատակել զամենայն փիեզերս :
 6 Ողբաղէք , զի մերձ է օր Տեառն , և բե-
 7 կումն ¹⁵Աստուծոյ հասեալ է Վասն սպտ-
 րիկ ամենայն ձեռք լքցին , և ամենայն
 8 ¹⁶անձն մարդոց դողապէ : Առովնացին
 հրեշտակք , և՝՝ երկունք կազցին գնոսս
 իրբեւ զկանայս ծննդականս . ¹⁷փանկայ-
 ցին այլ ընդ ընկեկի՝ և զայրազին ,
 և զղէմս իւրեանց ի բոցազոյն գար-
 ձուսցին՝ :

9 Ձի ահաւստիկ օր Տեառն հասեալ
 է անհարին լի բարկութեամբ՝ սխա-
 կալութեամբ և սրտմտութեամբ , աւ-
 նկ ¹⁸զափեզերս անսողաւ , և գիեզա-
 10 յորս ստատակել ի նմանէ : Ձի ասակք
 երկնից՝ ¹⁹Հայկիւն հանցերձ և ամենայն
 զարգուն երկնից՝ յոյս մի՛ տացին , և
 խաւարեսցի արեգակն ի ծագել ի բում ,
 11 և լուսին մի՛ տացէ պոյս իւր : ²⁰Եւ
 հրաման տայ ընդ ամենայն փիեզերս
 զչարիս , և ամաբարչտաց զմիզս իւ-
 րեանց՝ , և կորուսից դ՛պարտութիւն
 զանօրինաց , և զբարձրութիւն ամ-
 12 բարտաւանից խմարհեցուցից : ²¹Եւ ե-
 զիցին մնացեալքն պատուականք առա-
 ւել ջան զտակի անուր , և մարդն պա-
 տուական եղիցի ջան զականս պատուա-

1 Եբբ . լուս Փղշտացուց յարեւմուսս կոյս ²Եբբ .
 զարեւելեայնս ³Եբբ . յի : գովմ եւ ⁴Եբբ .
 զամարեցուսցէ Տէր գլիկու ծովուն ⁵Եբբ . կոչկօք
 6 Եբբ . մնացելոց ժողովրդեան նորս որ մնացեն
 անց ընդ Ասուր , որպէս եղև Իսրայէլի ⁷Եբբ .
 դարձու սրտմտութիւն ջո յինէն , և միսթիս
 րեցերս զիս ⁸Եբբ . գ-լ-տ-է ⁹Եբբ . զօրու-
 թիւն ¹⁰Եբբ . ի հոգայ Տէր ¹¹Եբբ . աստջիւր
 12 Եբբ . զգործս ¹³Եբբ . ջո

14 Եբբ . շարժեցէք զձեռն , զի երթիցեն ի գրունս
 իշխանաց : (3) Ես ետու հրամանն նուրեղոց խմոց ,
 կոչեցի եւս զհօրս իմ վասն բարկութեան իմոյ ,
 զորս խնդան ընդ բարձրութիւն իմ : ¹⁵Եբբ .
 Ամենակալէն ¹⁶Եբբ . սիրտ մարդոց հայեացի : (8)
 Չարհուրեցին նոցա , նեղու թիւն և անձկու-
 թիւն տիրեսցեն նոցա , ¹⁷Եբբ . պոնոցու այլ
 ընդ ընկեր իւր . երեսք բոցայ երեսք նոցա ¹⁸Եբբ .
 գերկիր ¹⁹Եբբ . և աստեղատուծք նոցա ²⁰Եբբ .
 և այց արարից տիրեղբաց վասն շարեաց , և
 ամպարչտաց վասն մեղաց նոցա ²¹Եբբ . Արարից
 զմարդիկ չքնաղ քան զտակի սուրբ , և պա-

- 13 կանս Սովփերայ : Զի երկինք զայրաս-
ցին՝ և երկիր սասանեացի ի հիմանց
իւրոց՝ վասն սրամտութեան բարկու-
թեան Տեսան զօրութեանց , յաւուր յու-
րում հասեալ իցէ սրամտութիւն նորա :
- 14 Եւ եղիլին ¹մնացեալքն իբրև զայժեանն
փախուցեալ , և իբրև զօջիտար մուտ-
րեալ , և ոչ ոք իցէ որ ժողովիցէ . զի
մարդն անդրէն ի ժողովուրդ իւր գարձ-
ցի , և այր իւրօքանչիւր յերկիր իւր :
- 15 Հայածեացի : Զի որ բմբունեացի՝ ²ի սար-
տութիւն մասնեացի , և ժողովեալքն՝
- 16 ի սուր անկցին : Եւ զորդիս նոցա աւ-
աջի նոցա ստակեացն , և զտունս
նոցա աւար հարկանիցն , և զկանայս
նոցա խայտառակեացն :
- 17 Անաւտիկ յարուցանեմ ի վերայ ³ձեր
զՄարս՝ որ ոչ ինչ համարին զարծաթ՝
- 18 Եւ ⁴զուսի : Զաղեղունս երիտասարդաց
խորասկեացն , և սրգուցն ձերոց՝ մի՛
ողորմեացին , և ի մանկուսն ⁵ձեր ոչ
19 ինայեցէ ակն նոցա : Եւ եղիցի Բարե-
ւոն , որ ⁶փառաւորն կոչի ի թաղաւո-
րէն՝՝ Բաղզէացոց , որպէս կործանեաց
20 Աստուած զՍողոմ և զԳոմոր : Եւ ոչ
բնակեացի յուրեանս ժամանակաց , և
⁷մի՛ մայնն ի նա յազգս բազումս՝ , և
մի՛ ևեօ անցցն ընդ նա Արարացիք ,
- 21 և Կովիւք մի՛ հանդիցնն ի նմա : Այլ
անդ հանդիցնն զսպանք վայրենիք , և
լլցին աունք նոցա ⁸աղազակա . և անդ
հանդիցնն համարուք , և անդ զԵւք
- 22 կաքաւեացն , և յուշկապարիկք ⁹բնա-
կեացն ի նմա , և ոգնիք ձագս հան-
ցնն յապարանս նորա վաղվաղակի
հասեալ և զայց , և ոչ անաղանեացի՝
և ևուրք նորա մի՛ յերկարեացին :

ԳԼ ԺԳ

1 ³Եւ ողորմեացի Տէր Յակոբայ , և
ընարեացէ միւսանդամ զԻսրայէլ . և
¹⁰հանդիցնն յերկրի իւրեանց , և յաւուր-

ցի սրանդուխտն ¹¹ի սունն Յակոբայ :
2 ¹²Նկայցին զնոսա հեթանոսք , և ած-
ցնն ի ակդիս իւրեանց և ¹²ժառանգեա-
ցնն , և բաղմասցին յերկրին Աստու-
ծոյ՝ ի ծառայս և յաղախնայս . և ե-
ղիլին զերիք գերեվարք նոցա , և անկ-
ցին ի ծառայութիւն որ տիրէին նոցա :
3 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ , հանդուսցէ
զբեզ Տէր , և յուրոց և ի սրամտութե-
նէ քումմէ , և ի ծառայութենէ խտու-
4 թեան զոր ծառայեցեր նոցա , և ապես
զսղոս զայս ի վերայ թաղաւորին Բարե-
ւոցոց , և ասացես ⁵յաւուր յայնմիկ՝ ,
Զխնրդ զաղարեալ կայսպանն Չօղն , հանգ-
5 ևաւ ¹³ապնայսզն : Զի խորասկեաց Տէր
¹⁴զյուժ միգաւորացն՝ զյուժ ի իշխանացն .
6 Սասակեաց զաղղուն սրամտութեամբ ,
անհարին հարուածովք բարկութեամբ
7 յանկանայ Հանդեալ յուսով՝՝ երկիր ամե-
8 նայն , և զոչէ ուրախութեամբ : Եւ
¹⁵փայտքն լիբանանու՝՝ օտնհար եղնն քեզ ,
և մայրքն լիբանանու տանն , թէ Յորմէ
հեաէ զու զաղարեցեր՝ ոչ ելին ի մեզ փայ-
9 տահարք : Դժոխք ի ներքուստ ¹⁶զառնացան
ի սրասաննն քեզ . կանխեցան միանկա-
մայն հակայքն ամենայն որ լեալ էին իչ-
10 խանք երկրի , որ յարուցն՝ յախոց իւր-
մանց զամենայն թաղաւորս աղագաց : Ամե-
նեքեան սրատախանի սացնն քեզ և
ասացնն , և զժժ իբրև զմեզ ըմբոնե-
11 ցար , և ընդ մեզ համարեցար : Ի՞՞նչ ի
զժոխս փառք քա , և բազում ուրա-
խութիւնն քա . ի ներքոյ քա մէջս տա-
րածեացն , և ի վերայ քա որդն յարկ-
12 յի : ¹⁷Զխնրդ անկաւ յերկրից Արուսեակն
որ ընդ առաւօտն ծայգէր . անկաւ յեր-
կիր , խորասկեացա՝ որ առաքէր առ ա-
13 մենայն սղղոս՝՝ Դու ասէիր ի մտի քում ,
եյից յերկինս , ի վերայ քան զասեղս
¹⁸երկնից արկից՝՝ զախոս իմ . նառայց ի

տուական քան զոսկին Սովփերայ : (13) վասն որոյ
ևս սարսեղից զերկինս . ¹¹Երբ . ԳԼԻԻԻԻ ²Երբ .
խոցեացի , և զսրս աւնիցին՝ ³Երբ . նոցա ⁴Երբ .
ոչ հաճին ընդ սակի : (18) Աղեղունք նոցա զերի-
տասարդս խոցոտեցնն , և պտղոյ որովայնի
⁵Երբ . փառքն է թաղաւորութեանց , պարծանք
Յպարտութեան ⁶Երբ . ոչ բնակեացի աղգէ
յազգ ⁷Երբ . անանովք օռնացեալք ⁸Երբ .
ձիչ բարձցնն յապարանս նորա , և վիտայք
ի տաճարս փափկութեանն . Ժամանակ նորա հա-
եալ կայ ⁹Երբ . Զի ¹⁰Երբ . հանդուսցէ զնոսա

¹¹Երբ . ի նոսա , և յարեցին ի սունն ¹²Երբ .
ժառանգեցէ զնոսա տունն Իսրայելի յերկրին
Տեսան ¹³Երբ . Տարկահանն ¹⁴Երբ . զգուպ
ամպարտացն , զաւաղանն իշխանացն . (6) Որ
հարկանէր զազգս սրամտութեամբ , հարուա-
ծովք անդադար , իշխեր բարկութեամբ աղ-
գաց , հարածան կրէ անարգել : (7) Հանգեաւ ,
ոգի առ ¹⁵Երբ . եղեւնափայտք ¹⁶Երբ .
զորդեցան վասն քա , յեյաննն ընդ առաջ գա-
լտեանն քա . զարթոյց ի վերայ քա զհսկայս ,
զամենայն իշխանս երկրի . յարոյց ¹⁷Երբ . Զի-
տարդ անկար յերկնից , Արուսեակդ , որդի առա-
ւօտուն . կործանեցար յերկիր որ ձոխանայի ի
վերայ աղգաց : ¹⁸Երբ . Աստուծոյ բարձրացուցից

լիբինն՝ 1բարձու, ի վերայ լերանց բար-
 14 ձանց՝ Նիւսիսոյ. ելլից ի վեր քան դամպս,
 15 եղէց նմանօգ Լարձրեթյն: Արգ անա-
 ւադիկ ի գոժխս իջնես 2և ի Նիւուենս
 16 երկրի՝, Արք անանիցին գբեղ՝ գար-
 մասցին ի վերայ քս եւ ասասցին, Այս
 17 շարժէր զթագաւարս. Ար աննէր գա-
 մենայն տիեզերս ասերակ, եւ քակէր
 18 արար: Ամենայն թագաւորք ազգաց
 ննչիցին պատուով՝ սյր իւրաքանչիւր
 19 ի սան իւրում. եւ գու 3անկցին ի վե-
 րայ լերանց իրրեւ զմեռեակ, զարչելի
 ի մէջ թագում՝ զվահանց կոտորելց սրով՝
 իջնուց ի գոժխս. իրրեւ զձորձս արեամբ
 20 թաթաւեակ որ ոչ իցէ սուրբ. Նոյնպէս
 եւ գու ոչ սրբեացի՞, զի ապականեցեր
 զերկիր ՚իմ, եւ զժողովուրդ ՚իմ կո-
 տորեցիւր. մի՛ մնացէ յաւիտեանս ժա-
 21 մանակաց զուակ 5չար: Պատրաստեա
 զորդիս քս ի՞ սպանուան վասն մեզաց
 հարց իւրեանց. զի մի՛ յարիցին եւ ժա-
 անգեացին զերկիր, եւ լցցին զերկիր
 22 6պատերազմօք: Յարեայց ի վերայ նո-
 ցա, ասէ Տէր Սարաւովի, եւ կորու-
 սից՝ դանուն նոցա եւ զզարմ եւ զզաւակ:
 23 Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. Արարից
 զԲարկուն ասերակ, զի բնակեցին ի
 նմա ոգնիրք. եւ եղիցի յօչինչ, եւ ա-
 րարից զնա խորտարաս սովոյ ի կորուստ:
 24 Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. Չոր
 օրինակ ասացի՞՝ այնպէս եղիցի, եւ
 սրպէս խորհեակ եմ՝ այն կացցէ:
 25 Սատակել զԱտրեստանեայս յերկրի
 խումբ եւ ի վերայ լերանց իմաց եւ եղի-
 ցին ի կոխումն. եւ բարձցի ՚ի ձէնջ
 լուծ նոցա, եւ գոռուով իւն նոցա ի
 26 պարանոցէ ձերմէ՞՝ վերասցի: Այս խոր-
 հուրգ է զոր խորհեցաւ Տէր ի վերայ

ամենայն տիեզերաց. եւ այս ձեռն
 բարձրացեալ ի վերայ ամենայն ազգաց:
 27 Ձի գոր 9սուրբն Ասաւած՝ խորհեցաւ,
 ո՞վ իցէ որ պայն ցրիցէ. եւ զարձարեալ
 ձեռն նորա՝ ո՞վ իցէ որ գարձա ցանկցէ:
 28 Յամին յորում մնաս Աքալ արքայ,
 եղեւ պատգամս այս 10ի վերայ այլազգ-
 եաց:՝
 29 Մի՛ ուրախ լինիր, ամենայն այլազ-
 գիք, ինչ խորտակեցաւ լուծ հարկանու-
 զացն ձերաց. զի ի դաւակէ օձին ելցն
 ծնունդք իմից, եւ ի նոցա ծննդոց ել-
 30 ցին օձք թեւաւորք: Եւ բուծցին 11ազ-
 քատք նովաւ, եւ ակոր մարզիկ՝ ի խա-
 զագութեան բնակեցին. եւ 12ասա-
 կեացէ ի սովոյ զզաւակ քս, եւ զմնացորգս
 31 քո սատակեցէ: 13Ազրացէք, դուռք քա-
 զաքաց. ձայնս արկցին, քազաքք խոռով-
 ետք, ամենայն այլազգիք. ծախս ել ի
 32 Նիւսիսոյ, եւ ոչ եւս զանիցի՞՝ եւ զի՞նչ
 ասացին պատասխանի 14թագաւորք ազ-
 րաց. զի Տէր հաստատեաց զՆիւուենս
 Սրանի, եւ 15նուգու վրկեցին խոնարհք
 ժողովրդեանն:՝

ԳԼ . ԺԵ

1 Պատգամ ի վերայ Մովաբացոց:
 16Գիշերի սատակեցի Մովաբացին,
 զիշերի կորձանեցի սպախեալ Մովաբաց-
 2ւոյն: Սուգ ատէք յանձինս, զի կորեաւ
 Գեղեթն՝ անզի մեհենին ձերայ. անզր
 եյանիցէք լալ ի նարաւ Մովաբացոց:
 Ազրացէք՝ զի ամենայն զուլիս ի կնգու-
 թիւն, եւ ամենայն թագուկք խորտա-
 3 կեալք:՝ ի հրատարախ նոյա քուրձ
 զպեցարուք, եւ ի վերայ տանեաց նորա
 կոծեցարուք, եւ ի փոզոցս նորա ամե-
 4 նեքեան ողբացէք լալով: Ձի գուձեաց
 նակրան, եւ եղեաղէ. մինչև Գասսա
 լսելի եղին ձայնք նոցա. զման այսու-

1 Եբբ. ժողովոյ, ասերթեյ 2 Եբբ. յունջ անզր
 դբոյ 3 Եբբ. բնկեցին ի գերեզմանէ իրրեւ
 ոսա դարչելի, ձորձ սպանելոց, խոցելոց սրով,
 իջնուց ի քարինս գբոյ իրրեւ զի ունակորս (20)
 Մի՛ միացին ընդ նոսս ի թագման 4 Եբբ. քս
 5 Եբբ. չարաց: (21) Պատրաստեցէք սրղուց նորա
 6 Եբբ. քաղաքք, Կո՛ւ, թշնամեք 7 Եբբ. ի Կա-
 բերուն զանուն եւ զզարմ եւ զբրդի եւ զթռն,
 ասէ Տէր. (23) Եւ եղից զնա ի բնակութիւն
 ոգնեաց եւ ի ձահիծս Չուրց. եւ ամից նմա
 ասել ասելովք Չնչման, ասէ Տէր զօրութեանց:
 (24) Երգուաւ Տէր զօրութեանց, եւ ասէ,
 Չորօրինակ խորհեցայ 8 Եբբ. ի նոցանէ լուծ
 նորա, եւ բեռն նորա յուսայ նոցա

9 Եբբ. Տէր զօրութեանց 10 Եբբ. Կ-Կ-Կ 11 Եբբ.
 անգրանիկք տղբատաց, եւ մարգիկք 12 Եբբ.
 կորուսից 13 Եբբ. Աղբալ, դուռն, ձայն բարձ,
 քաղաք. հալեցարուք դուք ամենայն այլազ-
 գիք, զի ծուխ ել ի Նիւսիսոյ, եւ մի՛ զացի փա-
 խըստեակ ի զօրս նորա: 14 Եբբ. դեպանաց
 15 Եբբ. ի նա ապականեցին նեղեայք ժողովրդ-
 անո նորա 16 Եբբ. Ձի գիշերի կորձանեցաւ,
 հարաւ Արն Մովաբու. զի գիշերի կորձանեցաւ
 հարաւ քաղաքն Մովաբու: (2) Ել ի տաճարն
 եւ ի Գերոն, ի բարձունս ի կոծ. ի վերայ նա-
 բուսայ եւ ի վերայ Մեքարայ ողբս ուղէ Մա-
 վաթ. յամենայն գլուխս կնգութիւն, ամե-
 նայն մօրուք հատեալք:

րիկ ՚Կերկար Մովսրացւոյն գոչէ, եւ
 5 անձն իւր ծանրիցէ. Սիրտ Մովսրացւոյն
 գոչէ յանձն իւր մինչեւ ի Սեղովբ, քան-
 6 գի երինջ երեմեան է՞. եւ ընդ կլան
 7 Կուիթայ լայով ՚Ելցին առ քեզ ի ճու-
 8 նապարհին Արտինիմ, գոչէ բեկումն եւ
 9 չարմուռն. Զուրն Եեմեքիմայ պակա-
 սեացէ եւ ցամաքեացի. եւ իտա նորա
 նուազեացէ, եւ զեզ զայար անգ մի՛
 գոցի ՝ Միթէ եւ այնպէս ապրելոց իցէ :
 7 Բանդի ածից ի վերայ ձորոց զԵրաբա-
 8 ցիս, եւ առցին զնա . Զի կցեցաւ բո-
 զոք սաճմանայ Մովսրացւոյն ընդ յո-
 զոքս Կաղիմանացւոյն, եւ՞ սլբումն նորա,
 մինչեւ ի ջրհորն եզիմ՝ սլբումն նորա :
 9 Եւ Զուրն Թեմաղայ լցցի արեամբ . զի
 ածից ի վերայ Թեմաղայ զԱրաբացիս,
 եւ բարձից զգաւակն Մովսրաւ, եւ
 զԱրիէլ, եւ զմնացորդն Աղեմայ, ա-
 սաքեցից իբրեւ սպառնա ընդ երկիրս՝

ԳԼ . ԺԶ

1 Միթէ սայառամ՝ աւերակ իցէ լեանն
 2 դասեր Սիրնի : Եւ եղիցին իբրեւ հաւա-
 թուուցիւոյ ձագ մեռացիս, զուսար Մո-
 3 վսրացւոյ : Ինչոց ապա եւ գու, Աւ-
 նովն, աւելի ինչ խորհնայ աճնել յարկս
 սոյոյն նոցա . հանապաղ ի միջօրէի իր-
 4 րեւ ընդ խաւար փախիցեն : Զարձուրե-
 ցան, եւ ոչ վարեցիր . զի պանդխտե-
 ցին առ քեզ փախտաակնսն Մովս-

րաւ . եւ եղիցին ձեզ ապաւէն յերեսաց
 հալածի . զի բարձաւ ընկեր մարտին
 5 չո, եւ իշխանն կորեաւ որ կոխէր զեր-
 6 կիր՝ եւ ուղղեցի ողորմութեամբ ա-
 թոս, եւ նստցի ի վերայ նորա ՚Ճշմար-
 տութեամբ ի յարկին Դաւթի . զատե-
 ցի եւ խնդրեացէ զիրաւունս, եւ փու-
 թացի տանել զարգարութիւն :
 6 Լուսք զամբարտաւանութիւնն Մո-
 վսրաւ, զի նպարտացեալ էր յոյժ .
 7 ՚Նպարտութիւնն նորա եւ յիսակալութիւնն,
 եւ ամբարտաւանութիւնն չո բայցձի ի
 7 քէն : Աչ այնպէս որպէս զիւթութիւնն
 չո, եւ ոչ այնպէս որպէս ողբանն
 ի Մովսր . զի ի Մովսր ողբացեն
 8 ամենեքեան զայնտիկ՝ որ բնակեալն
 են ի Կեսեթ . մրմնջեցին՝ եւ ոչ սրա-
 8 կառեցես : Դաշտքն Եսերմնայ սուգ
 առցեն, եւ այգիքն Աերիմայ որ կլա-
 նէին զայգոս . կոխեցէք զայգիս նորա
 մինչեւ Յազեր՝ եւ մի՛ հասջիք . մոյ-
 9 լեցայք յանապատի . առաքեալք նորա
 9 բքան, քանզի անցին ընդ ծովն : Վասն
 այսորիկ յայցից իբրեւ զլալիւնն Յազե-
 րայ զայգիս Աերիմայ, զճառատունկն
 չո կոտորեաց Եսերմն եւ Նդէլդա . զի
 զճունձս չո եւ զկոխ չո կոխեցից .
 10 եւ ամենեքեան կարճանեցին՝ Եւ բարձցի
 ուրախութիւն եւ զնծութիւն ՚Յայգեաց,
 եւ յայգեառանի բում ուրախութիւն մի՛
 լիցի՝ . եւ մի՛ կոխեցին զինի ի հնճանս չո
 11 ՚Քանզի սակասեալ՝ Վասն այսորիկ որ-
 վայն իմ ի վերայ Մովսրաւ իբրեւ զքնար
 հնչեացէ, եւ ՚Ղլտոր իմ իբրեւ զպարխայ
 12 նարպիցեր : Եւ ելլիցի քեզ այն յամօթ .
 զի աշխատեցաւ Մովսր ի մեհեանս իւր,

1 Եբբ. սպասադէնք Մովսրացւոյն զազադակ
 բարձցեն . անձն նորա ճշեացէ ի նման : (5) Սիրտ
 իմ ազադակէ վասն Մովսրաւ, փախտաակնք
 նորա մինչեւ ի Սեղովբ իբրեւ երինջ երեմեան .
 2 Եբբ. ելցին . զի ի ճանապարհին Արտալիմայ
 զազադակ բեկմանս յարուցեն . (6) Զի ջուրն
 Եեմեքիմայ եղիցի յամուսութիւն, զի ցամա-
 քեացի խոս, նուազեացէ բանջար, զեզ զարլար
 մի՛ գոցի : (7) Վասնորց մեծութիւնք զոր ա-
 րարին, եւ ասանդք իւրեանց սարցին ի ձարն
 ուռեաց : (8) Զի ջուրջ պատեաց ազադակ
 գաճհանօքն Մովսրաւ . մինչեւ ցեղազլիմ
 3 Եբբ. Զի ջուրն Կեսեթայ լցցի արեամբ . ի միջօրէի
 եղից ի վերայ Կեսեթայ զաւելին . ի վերայ սպ-
 րելոցն Մովսրաւ եւ ի վերայ մնացորդոց երկ-
 րին առեւծ : 4 Եբբ. Առաքեցէք զապաւնս առ
 իշխան երկրն, ի Վիսն ընդ անապատն ի
 լեռանն գասեր Միմի : (2) Եւ եղիցի որպէս հա-
 ր որ մնըրիցի արձակեալ ի հունչոյ, այնպէս եղի-
 ցին զասեքք Մովսրաւ ի հունչն Աւտոնայ : (3)
 Մուս ի խորհուրդ . արա իրաւունս, զի իբրեւ
 զղէքը զատուեր չո ի միջօրէի . թարս զմերձ-
 ակնս, զկտարանցին մի՛ հանցես ի վեր : (4)
 Կեսեթացեն ի քեզ սքորսեալք իմ, Մովսր .
 եղիցին սպաւէն նոցա յիբեաաց հայածի . զի
 բարձաւ բանուարն, պակասեաց աւերումն :
 սպաւեցան յերկրէ որ կոխան առեւելին :

5 Եբբ. զատուար ճշմարտութեամբ 6 Եբբ.
 զՆպարտութիւնն նորա, եւ զամբարտաւ-
 անութիւնն նորա, եւ զարամութիւնն նորա .
 շն ուղիգ պարծաղ նորա : (7) Վասն այսորիկ
 սքորսեց Մովսր վասն Մովսրաւ, ամենեքին
 ողբացեն . վասն հիմանցն Սիր հարեաթիմայ հե-
 ճեաջիք . արդարեւ հարեաթս են : (8) Զի զաշտք
 կոտորեալ, որքէ իմ Աերիմայ նա աղեցան .
 իշխանք աղաց խոտակեցին զքնտիր քնտիր
 որթս նորա, մինչեւ ի Յազեր հասին . մարե-
 ցան յանապատին . բարունակք նորա տարա-
 ճեցան, անցան ընդ ծովն : (9) Վասն այսորիկ յա-
 ճեց իբրեւ զլալիւնն Յազերայ զայգիս Աերիմայ .
 ուսուցեցից զքեզ որտաւուք իմովք . Եսերմն,
 եւ Եղէազէ . զի ի վերայ կիճոց քոց եւ ի վերայ
 հնճոց քոց զազարեացեալք խախայ : 7 Եբբ. յանդոց
 պազարեաց, եւ յայգեառանս ոչ երգեցեն, ոչ
 իմրացին : 8 Եբբ. զազարեացեալք զերթաթայս 9 Եբբ.
 փոր իմ ի վերայ Սիր հարեաթիմայ : (12) Եւ ե-

և ևնայէ ուխտաւոր ի ձեռագործս իւր, և ևն՝ կորսացին փրկիկ զնա:”

13 Այս բան է զոր խոսեցու Տէր եր-
14 բինն ի վերայ Մովսրու . և այժմ զար-
ձեռոյ խոսեցաւ ևւ սոէ , Յերիս ամս
ըստ ամաց վարձկանի անարգեացին
փառքն Մովսրու յամենայն ի բազում
մեծութեան իւրում , և ևնասցէ սա-
կաւաւոր ևւ ոչ պատուական :

ԳԼ . ԺԷ

1 Պատգամ ի վերայ Դամասկոսի :

Անաւասիկ Դամասկոս բարձրի ի բաւ-
2 զարաց, և կելցի ի կործանումն . 1 լքեալ
յաւխեանն ի մակաղատեղս չօտից ևւ ի
չանգրուանս անուոց՝ , ևւ ոչ ոք իցէ որ

3 չպաճիցէ : ևւ ոչ ևւ կելցի ամուր ւա-
պատանի Եփրեմի , ևւ ոչ ևւ կացցէ
թագաւորութիւն ի Դամասկոս , ևւ ոչ
մնացն մնացորդք Ասորաց . 2 զի ոչ
գու լաւ ես քան զորդին Իսրայելի ևւ
զփառս նոցա . այսպէս՝ սոէ Տէր զժ-

4 րութեանց : Եղիցի յաւուր յայնմիկ պա-
կասութիւն փառացն Յակոբայ ևւ յաւ-
ձախութիւն փառաց նորս չարժեացի :

5 Եւ կելցի որպէս ոք զի ժողովէ որպ
կանդուն ի վերիս իւր , ևւ չըջիցի ճա-
կաբազ զկնի նորս՝ . ևւ կելցի որպէս
քաղիցէ ոք ճասի ի ձորն 4 ճատատու-

6 թեան , ևւ մնացէ ի նմա խոզան . ևւ
կամ իրբև զպատուս՝ ձիթնուոյ երկուս
կամ երիս ի բարձրութեանս ծալիցն ,
կամ չորք կամ ճինգ 5 յատան մնացնն ,
այսպէս սոէ Տէր Աստուած Իսրայելի :

7 Յաւուր յայնմիկ յուսացեալ լիցի մարդն
յկրարիչ իւր , ևւ աչք նորս ի Սուրբն
8 Իսրայելի ճպիտացն : ևւ մի՛ ևւս յուսա-
ցեալ կելցին ի մահնանս , 6 ևւ մի՛՝ ի գործս
ձեռաց իւրեանց 7 զոր արարին մատուրք
նոցա , այլ կելցին յուսացեալ ի Սուրբն
Իսրայելի , ևւ ոչ ևւս ճպիտացն յանապա-
սութեանց , ևւ ոչ ի գարչիկիսն իւրեանց :”

գիցի յորժմն երեւեցի եթէ աշխատ եղև
Մովսր ի բարձունս ևւ եմուտ ի մեջեան իւր
կալ յազթիս , ոչ ինչ օգտեցի : 1 իբբ . Կա-
ղաքք Արարիայ լքեալք , եղիցին փան ճօ-
տից . մակաղեացն 2 իբբ . կելցին իրբև զփառս
որդացն Իսրայելի , 3 իբբ . գիրութիւն մար-
մնոյ նորս նուագեցի : (5) ևւ եղի ի որպէս որ
ճնձէ որպ կանդուն , ևւ ժողովէ ճասիկ ի գիրիս
իւր 4 իբբ . Խափայնոց . (6) ևւ մնացէ ի
նմա ճիւս , որպէս ի թօթաթիւ 5 իբբ . յատան
պտորակերս (3) իբբ . գլխի 7 իբբ . եւ յորս
արարին մատուրք իւրեանց մի՛ ճպիտացն , յիւ-
տարովս ևւ ի պատկերս արեգական :

9 Յաւուր յայնմիկ կելցին քաղաքք 8 քս
լքեալք , զոր օրինակ լքան Ամալրճա-
ցիքն ևւ կեւացիքն՝ յերեսաց որդուցն

10 Իսրայելի , ևւ կելցին աւերակք . Փո-
խանակ զի թուկր զԱստուած զփրկիչ
քս , ևւ 9 զՏէր զօրինական՝ քս ոչ յիշե-
ցեր , վասն այսորիկ անկեացն 10 տունկ
անճաւատ ևւ սերնն անճաւատ . յաւուր

11 յորում անկեացն՝ վրայեացն : 12 ոչ ա-
ւաւօտս կիթ սերմանեացն , ծաղկեացէ
յամանն . յաւուր յորում ժաւանցեցուս-
ցեն՝ որպէս ճայր զի թապուցու զժա-
սանդուլիւն որդուոց իւրոց :”

12 Վայ բազմութեան ազգաց բազմաց .
իրբև զժող պիտք կուտակեալ այնպէս
11 խաղիւսձիք , ևւ մկանուրք աղպայ

13 բազմաց իրբև զճուր գոնեացն : Իրբև
զճուրս բազումս ազգք բազում , իրբև
ճուրց բազմաց բնութիւնն ճատնաց .
ևւ վատեացէ զնոսա ևւ բացուսա ի բաց
ճարմեացէ . իրբև զունգ յարդի՝՝ ճո-
սեալ յիրեսաց ճպմայ , ևւ իրբև զփոշի

14 անուոց ի փոթորիկ միրիկեայ : Ընչ երե-
կոյս սուգ առցնն . յատաձ բան գտաւ-
ւօսն՝ ևւ այլ ոչ ևւս իցին . այս է բաւ-
ժին աւարտուսացն 12 ճերոց , ևւ ժաւան-
զութիւն սր զճնկն ժաւանդէին :

ԳԼ . ԺԸ

1 Վայ երկրին ի թեւս նաւայն յայնկոյս

2 յեւոյնն եթովպացուց : Որ ատաքէր 13 պա-
տարպա ընդ ժող , 14 ևւ թեւզթիս մա-
կազաթեանս՝ ի վերայ ճուրցն մկանանց .

15 զի երթ իցին՝՝ ճրիշտակք երազունք յազգ
16 ճպարտացեալ , յազգ օտար ևւ ի ճար-
զի ոչ ևւս ոք իցէ քան զնա անոր .

3 յազգ անկոյս ևւ ի կոխեալ : ևւ այժմ

8 իբբ . ամբու թեան նորս իրբև լքեալք մացա-
ւաց ևւ ստոց բարձունց որ թողան 9 իբբ .
զՎէմն զօրութեան 10 իբբ . տունկ ճաճոյս-
կանս ևւ սերմանեացն սերմն օտար ի նմա (11)
ի տունջեան գտանկ քս աճեցուցեն , ևւ յա-
ւաւօտան զսերմն քս բուսուցեն . սակայն
ճունձքն ճանցն ի բաց յաւուրն ժաւանդու-
թեանն ևւ կելցի արամութիւն անճարին : 11 իբբ .
խոթին . ևւ գուրն աղպայ իրբև զգոնին
ճուրց բազմաց գոնեաց : (13) Աղպր իրբև զգո-
չիւն ճուրց բազմաց գուեացն . սակայն սա-
տեացէ նոցա ևւ բացուսա ի բաց ճարմեացն ի բ-
րբև զունգ իբրանց 12 իբբ . մերոց , ևւ վիճակ որոց
կողպանն զմեզ 13 իբբ . գեպանս 14 իբբ .
ի նաւս պատու եղնս 15 իբբ . երթոյք 16 իբբ .
երկայնս ճասակ ևւ լքիկ , յազգ աճեղ ի վազուց
ևւ անգր . յազգ ճջօր ևւ կոխալիչ զօրոյ բա-
ժանեն գեաք վերկր նորս : (3) Ամենայն բնա-

զևաք ամենայն երկրին իբրև զաշխարհ |
 րնակեալ . րնակեացէ աշխարհնոցա՝ իբ-
 րև զնշան ի լեռնէ բարձրի , եւ իբրև
 4 զձայն փողոյ լսելի եղիցի՝ : Զի այսպէս
 սասցցցի Տէր , ¹ Զգուշութիւն եղիցի
 յիմաւ քաղաքի՝ իբրև զոյս սոթա-
 5 գին յաւորս ամարախոյ : Յոռաջ քան
 զհունձս՝ յորժամ բովանդակեցի ծա-
 զիկն , եւ ազոխն ² ծագիկեացէ ծագիկն
 արբաացեալ . եւ հատանիցէ զմանր
 մանր ոչիւզոզն մանպալաւ , եւ զուսն
 6 կարիցէ եւ ի բաց հասանիցէ : Եւ թո-
 զուցու միանգամայն թոչնոց ³ Երկնից
 եւ զազանաց երկրի . եւ ⁴ մոզովեացին
 ի վերայ նոցա թռչունք երկնից , եւ ա-
 մենայն զազանք երկրի ⁵ Հասանիցեն ի
 7 վերայ նոցա : Ի ժամանակի յայնմիկ
 մաաչիցին պատարագք Տեառն զօրու-
 թեանց ⁶ Ի նեղեալ եւ ի խնարհ ժո-
 զովրդենէ , եւ ի մեծէ մոզովրդենէ
 յայնմեակ եւ յաւիտեանս ժամանակաց .
 սող յուսացեալ եւ կոխեալ՝ որ է ի
 կողմն գետու աշխարհի նոցա , ի սեղ-
 ւոջ ուր սնուն Տեառն զօրութեանց
 կոչեցաւ ի վերայ յերկնն Սիմնի :

Կ . ԺԹ

1 Տեսիլ եղիպատացոց :

Ահա ասիկ Տէրնստեալ ի վերայ թիկի եւ
 ամառոյ եկեացէ յեղիպոսս , եւ շարժեցին
 ձեւագործք եղիպատացոց յերեսաց նորա ,
 2 եւ սիրաք նոցա իբցին ի նոսա : Եւ յարի-
 ցին եղիպատարին՝ ի վերայ եղիպաց-
 ւոցն , եւ առջցին պատերազմ այր ընդ
 եղբոր եւ այր ընդ ընկերի , քաղաք ընդ
 3 քաղաքի եւ ⁸ օրէնք ընդ օրէնս՝ : Եւ
 խռովեցին ողիք եղիպատացոց յան-
 ձինս իւրեանց , եւ զխորհուրդ նոցա
 ցրիցից . եւ հարցանիցին զգինս իւրեանց
 եւ զպատկերս իւրեանց , եւ զգեանա-
 4 կոչս եւ զվուկս : Եւ մասնեցից զե-

գիպտացիս ի ձեռս արանց տերանց
 խստարտաց , եւ ⁹ թաղաւորք խիստք
 տիրեսցեն՝ նոցա , այսպէս ասէ Տէր
 5 ¹⁰ Սարաւովի : Եւ ¹¹ արբոյն եղիպտացիքն
 զջրէն զջնն ծովափնեայս , քանզի՝ գեան
 6 նուագեացէ եւ ցամաքնայի : ¹² Եւ պա-
 կասեցին գետաց եւ ջրապարձք գե-
 տոյն , եւ ցամաքեացին ամենայն ժո-
 զովք ջուրցն , եւ յամենայն մարգագե-
 7 ափնս եւ յամենայն ամուրս կղեգան եւ
 յարտոց եւ ի լոռամարգա՝ : Ամենայն
 կանաչ որ չուրջ զգետովն իցէ , եւ ամե-
 նայն արտախարք որ ¹³ ընդ գետոյն ջրով՝
 վարեալ իցին՝ խորշակահար ցամաքեա-
 8 ցին : Եւ սրամեացին ձկնորսքն , եւ յո-
 զոց հանիցեն ամենայն կարթընկէցք
 գետոյն , եւ ցանցորդքն ¹⁴ Եւ ռուկանա-
 9 լորքն՝ սուգ առցին : Ամաչեացեն եւ
 կառաւորքն բարսկամանք , եւ որ
 10 զործեն զբեհզն : Եւ եղիցին ճարտարքն
 ամենայն լի տրամութեամբ , եւ ամե-
 նայն տարալարքք նոցա արտմեացին ,
 11 ¹⁵ Եւ ցաւեցին սիրտք իւրեանց : Եւ
 յիմարեցին՝ իշխանքն Տայանու , իմա-
 սունք խորհրդականք ¹⁶ թագաւորին , եւ
 յիմարեցին խորհուրդք նոցա . զիսրդ
 ասիցէք ցարբայն՝ թէ Որդիք իմաստ-
 նոց եւք մեք , եւ որդիք թագաւորաց
 12 որ ի սկզբանէն էին : Արդ ո՛ւր են ի-
 մասառնքն քո . պատմեցին քեզ եւ
 սասացին զինչ խորհուրդ խորհեցաւ
 Տէր զօրութեանց ի վերայ եղիպոսի :
 13 Յիմարեցան իշխանքն Տայանու , եւ
¹⁷ բարձրացան իշխանքն Միմիպացոց , եւ
¹⁸ մոլորեցուցին զեղիպտացիս ըստ ազ-
 14 զաց ազգաց իւրեանց՝ : Քանզի Տէր
 խառնեաց նոցա ոչի մոլորութեան , եւ
 մոլորեցուցին զեղիպոսս յամենայն գործս
 իւրեանց , սրպէս մոլորիցի արբեալ որ
 15 փոխիցէն : Եւ մի՛ եւս եղիցի եղիպտաց-
 ւոցն զործ՝ ¹⁹ մի՛ յետս եւ մի՛ յառաջ , մի՛
 16 ի սկզբանն եւ մի՛ ի կատարածի՝ : Յաւուր

կիչք աշխարհի եւ որ ընակէքք յերկրի , ի փոշ-
 փոցիլ գորշուց ի լեռին՝ ¹ Տայեցարուք , եւ ի
 հնչել փողոյ լուսարուք : ¹ Եւ շանդեայց եւ
 զէւս ակն կայաց ի սեղւոջէ իմեկ ² Եւ ս-
 տորացեալ եղիցի խաղղ ³ Եւ լեռանց ⁴ Եւ
 անցուցեն զամառն ⁵ Եւ ձեռեացեն ⁶ Եւ
 յերկայնահասակ եւ ի լեռի մոզովրդենէ , եւ
 յաշեղ մագէ ի վաղուց եւ անդր , ազգ հզօր
 եւ կոխող զօրոյ բամանն գետք զերկիր
 նորա ⁷ Եւ յարուցից զեղիպտացիս ⁸ Եւ
 թագաւորութիւն ընդ թագաւորութեան

⁹ Եւ թագաւոր խիստ տիրեաց ¹⁰ Եւ յովայ
 Սարաւովի ¹¹ Եւ պակասեցեն ջուրք ի
 ծովէ , եւ ¹² Եւ նեխեցին գետքն , նուա-
 զեացին եւ ցամաքեացին ջրապարձք ի զիպոսսի ,
 եղեգն եւ պրատն գօսացին : ¹³ Եւ շուրջ
 զգետովն ¹⁴ Եւ ի վերայ ջուրք ¹⁵ Եւ (11) Ար-
 զարեւ յիմարք են ¹⁶ Եւ Փարուսի՛ անհան-
 ճաքք զիսրդ ասիցէք ք ջիպարուսն ¹⁷ Եւ իս-
 րեցան ¹⁸ Եւ մոլորեցուցին զէնց իպտոսս զ իս-
 ւորք ցեղից նորա ¹⁹ Եւ որ առնիցէ , զլուի եւ
 ագի , ստա արմուտեւոյ ե կնիւն

յայնմիկ եղիցին Եգիպտոսցիք իրրեւ զկա-
 նայս՝ զոգացեալք եւ զարհուրեալք յե-
 րեսայ ձեռին Տեառն զօրութեանց՝ զոր
 17 արկցէ ինքնին ի վերայ նոցա : Եւ եղի-
 ցի երկիրն Հրէասաանի ի իսրատիլ և-
 զԵգիպտոսոցն . եւ ամենայն որ անուա-
 նեաց զանուն երկիրն առ նոսա , զար-
 հուրեացին վասն խորհրդին զոր խորհե-
 ցաւ Տէր զօրութեանց ի վերայ նորա :
 18 Յաւուր յայնմիկ եղիցին հինգ քաղաք
 յերկիրն Եգիպտացոց՝ որ խօսիցին զՔա-
 նանազեոց լեզուն , եւ երկնուցուն յա-
 նուն Տեառն զօրութեանց . ¹Քաղաք Ա-
 19 սեգեի կոչեցի մի քաղաք : Յաւուր
 յայնմիկ եղիցի սեղան Տեառն յերկիրն
 Եգիպտացոց , եւ արձան կանգնեալ
 20 Տեառն ի սօնձանս նորա . Եւ եղիցի ի
 նշան շախտենից Տեառն՝ յերկիրն և-
 զԵգիպտացոց . զի աղաղակեացն առ Տէր
 վասն նեղութեան իւրեանց , եւ ասա-
 քեացէ նոցա ³Տէր այր մի որ փրկեացէ
 զնոսա , եւ զասատանուս՝ փրկեացէ զնո-
 21 սա : Եւ ծանիցի Տէր Եգիպտոսոցն , եւ
 ծանիցեն Եգիպտոսցիքն զՏէր յաւուր
 յայնմիկ . եւ մատուցեն զոնս եւ պա-
 տորագս , եւ զիցեն ուխտս Տեառն՝ եւ
 22 կատարեցեն : Եւ հարցէ Տէր զԵգիպ-
 տացիսն մեծամեծ հարուածոք , եւ
 բռնկելով բռնկեաց զնոսա . եւ զարձ-
 ցին առ Տէր , եւ լուրից նոցա եւ բժըշ-
 23 կեացէ վրասա : Յաւուր յայնմիկ եղիցի
 ձանապարհ Եգիպտացոցն առ Ասորես-
 տանեայան , եւ մացեն Ասորեստանեայքն
 յԵգիպտոս , եւ Եգիպտացիքն երթիցին
 առ Ասորեստանեայան , եւ ծառայեցին
 24 Եգիպտացիքն ⁴Ասորեստանեայցն : Յա-
 ռուր յայնմիկ եղիցի Եսրայէլ երրորդ ի
 մէջ Եգիպտացոցն եւ ի մէջ Ասորես-
 25 տանեայցն , ⁵օրհնեալ յերկիրն . Զոր օրհ-
 նեաց Տէր զօրութեանց , եւ ասէ , Օրհ-
 նեալ եղիցի ժողովուրդ իմ ⁶որ յԵգիպ-
 տոս եւ որ յԱսորեստանեայան , եւ ժա-
 անուութիւն իմ Իսրայէլ :

ԳԼ Ի

4 Յամին յորում եկն Տանաթման յԱլու-
 տում ի ժամանակին իրրեւ արձակեալս

7 Ասանայ արքայէ Ասորեստանեայց . եւ
 ևս պատերազմ ընդ Ալուտայ եւ առ
 2 գնա . Յայնժամ խօսեցաւ Տէր ընդ և-
 սոցեայ սրբոց Ամփոսայ եւ ասէ , Երթ
 եւ ի թաց հան զքուրձդ ի միջոց քում-
 մէ , եւ լայճ զհողմաժապոյ յօտից քոց .
 եւ արար այնպէս , եւ գնաց մերկ եւ
 3 թակ : Եւ ասէ Տէր , Զոր օրինակ գնաց
 ծառայ իմ Եսայի մերկ եւ թակ , ⁸այդ-
 պէս զերիս ամս եգիպցին նշանք եւ ու-
 թուեսաք՝ Եգիպտացոցդ եւ Եթովպաց-
 4 ոց : ⁹Եւ ի միտ սոցեն՝ թէ այդպէս
 սարցի արքայն Ասորեստանեայց ի գե-
 լուտիւն զԵգիպտացիսն եւ զԵթով-
 պացիսն , զերիսաարգս եւ զձերս մերկս
 եւ թոկս խաչատուակեալ զամօթ Եգիպ-
 5 տացոցն : Եւ ¹⁰ամաչեացն ի պարտութիւն
 մասնեալ Եգիպտացիքն ի վերայ Եթով-
 պացոցն , յորս յատացեալ էին Եգիպ-
 6 տացիքն որք էին՝ նոցա փառք : Եւ ասա-
 ցեն բնակիչք ¹¹զգլղուոյ սպարիկ յաւուր
 յայնմիկ , Ահաւտով մեր յատացեալ էաք
 սպաստան լինել ի սոսա յօրնակնու-
 թիւն , ¹²եւ սքրառչ կարացին սպրեցու-
 ցանել եւ ոչ զամծիրնս իւրեանց՝ յարքա-
 յէն Ասորեստանեայց . եւ մեք զիամրդ
 սպրեացուք :

ԳԼ ԻԱ

1 Տեսիլ անապատին ծովու :
 Իրրեւ մրրիկ ¹³ընդ անապատ անցցէ ,
 2 յամապատէ ևկեալ յերկրէ : Ահազին է
 տեսիլն , եւ խտտութիւն սլամանցաւ ինձ .
 որ արհամարհելոցն է՝ արհամարհէ , եւ որ
 անօրինելոցն է՝ անօրինէ : Ի վերայ իմ
 հասին Եգիպտացիք , եւ նբեշտակք Պար-
 սից գան ի վերայ իմ . արգ հեծեմեցից
 3 եւ միտիթարեցից զսնձի իմ : Վասն այ-
 տորիկ յցաւ մէջ իմ զօրութեամբ , եւ
 երկունք կտրան զիս իբրեւ զճննպական .
 սրնպեցայ՝ զի մի՛ լուսայց , փութայոյ՝

7 Եբ. ի Սարգոնայ 8 Եբ. զերիս ամս ի նշան եւ
 յարուեստ 9 Եբ. Այդպէս սարցի արքայն Ասո-
 րեստանեայց զգերութիւն Եգիպտացոցն , եւ
 զվտարանդութիւնն Եթովպացոց 10 Եբ.
 քամմեացին եւ ամաչեացն , յթովպացոցն , յորս
 յատացեալ էին , եւ յեգիպտոսէ որ էր 11 Ամ.
 ծովեգերեայ երկրից 12 Եբ. սպրիւ 13 Եբ. ի
 հարուոյ անցանէ , յամապատէ գայ յերկրէ ս-
 հաւորէ : (2) Տեսիլ իմաս յայտնեցաւ ինձ որ
 յափշտակէն յափշտակէ , եւ որ աւերենաւ երկն
 Արիք . եզամացիք . պաշտօնեք , Ասոր . զամե-
 նայն հեծութիւն գաղափրեացի :

4 զի մի՛ տեսից , ¹Սիրտ իմ զարձաւ ի մոլորութիւն , եւ անօրէնութիւն զեւրեկներ զիս . անձն իմ եկաց ի դողութեան . զիտեա զգիտաւորութիւն ըս :
 5 Պատրաստեա սեզանս , կեր պրք . արիք ,
 6 իշխանք , պատրաստեցէք վահանս : ²Զի այսպէս սասց զիս Տէր , Գնա զու շանձամբ անձին գէտ լինիջիր , եւ զոր ինչ Կոտեանիցես պատմեսջիր : Եւ տեսի հեծեալս երկուս . հեծեալ մի իշոյ եւ հեծեալ մի ուղտու . լսել լուր բազում ունկնդրութեան . եւ կոչեա զԱւրիա ի զիտանոց , ասէ Տէր : Եւ կացի զտիւն ողջոյն եւ զգիշերն ամենայն ի վերայ 9 բանակին . Եւ տեսի զի զայր նոյն հեծեալ երկձի . պատասխանի ետ եւ ասէ , Անկաւ կործանեցաւ Բարելոն , եւ ամենայն պատկերք ³նորա եւ ձեռաւորք իւր՝ կործանեցան յերկիր : ⁴Լուարուք մնացորդք եւ ցաւազնեալք , լուարուք զոր լուայ ի Տեառնէ զօրութեանց , զոր Աստուած Լարայելի պատմեաց մեզ :
 11 Տեսի ⁵Նշովիւայեցեալոցն :
 Աս իս ⁶կոչեա ի Սէրբ լուենէ . Պահեցէք
 12 զմահարձանս . Պահեցից ընդ առաւօտն եւ զցայտ . եթէ խնդրեսցես , խնդրեսջիր եւ առ իս բնակիւսջիր :
 13 Առած ի վերայ Արարացեոց :
 Ընդ երեկոյս ⁷նշեցես յանտառի ճահապարհին՝ Իովզանիմ : Բերէք ջուր ընդ առաջ ծարաւեաց , բնակիչք թեմանու . հացիւ ընդ առաջ ելէք փախստէից :
 15 Վասն բազմութեան սպանելոցն , եւ

վասն բազմութեան մոլորելոցն , եւ վասն բազմութեան սրոյն , եւ վասն բազմութեան աղեղանցն լարելոց , եւ վասն բազմութեան անկելոցն ի պատերազմի :
 16 Զի այսպէս սասց զիս Տէր . Ամ մեւս եւս իբրեւ զսարի վարձկանի , եւ պակասեցին փառք որդւոցն Կեդարու :
 17 Եւ մնացորդք աղեղնաւորաց զօրաւորաց որդւոցն Կեդարու եղիցին սակաւաւորք . զի Տէր Աստուած Լարայելի խօսեցաւ :

Գ Լ . Ի Բ

1 Պատգամ ձորոյն ⁹Սիւնի :
 Զի՞ զու , զի՞ ընդ քեզ , զի ելէք դուք այժմ ամենքեան ¹⁰ի տանիս նանրու :
 2 Թեան Լցաւ քաղաքդ գովանօք՝ , քաղաքդ պերճացեալ . վիրաւորք ըս ոչ վիրաւորք սուսերի , եւ ոչ զիակունք ըս՝
 3 զիակունք պատերազմաց : Ամենայն իշխանք ըս ¹¹փախստեալք , եւ կալանաւորք ըս կասեալք սաստկութեամբ . եւ հզօրք ըս՝ առ հասարակ կապեցան , բացէ ի
 4 բաց փախստականք : Վասն այսորիկ ասացի , Թոյլ տուք ինձ լացից դառնապէս . մի բռնազատեմ միսիժարս զիս ի վերայ բեկման դատեր ազգի խնոյ :
 5 Զի օր խոտլութեան եւ կորստեան կոխման եւ մոլորութեան ի Տեառնէ զօրութեանց ի ձորն ¹²Սիւնի . մեծ եւ փոքր առ հասարակ մոլորեալք դանդաջն ի
 6 վերայ լերանց՝ : Իսկ եզամացեոցն անաւ զկասարձս , հեծեալք յերիվարս ,
 7 եւ ¹³զուտըք ձախտելոց . Եւ ընտիր ընտիր ձորք ըս ¹⁴լցցին կառօք , եւ հեծեալք
 8 երիվարօք ¹⁵խոյցին զբրունս ըս , եւ կործանեսցեն զբրունս Յուդայ . եւ տեսցեն յաւուր յայնմիկ զընտիր ընտիր ապա-
 9 բանս քաղաքին . Եւ յայտնեսցեն զճաւուկս ապարանից բարձանցն Իաւթի . եւ տեսին զի բազումք էին , եւ զի զար-

¹ Եբբ. Սիրտ իմ մոլորեցաւ , օտարափ կալաւ զիս զգիշեր ուրբութեան իմք ինձ յերկեւզ : (5) Արկեալ սեղան , կացուցեալ դէտ՝ ուտեն եւ բմպեն . արիք , իշխանք , օծեցեք զվահանս :
² Եբբ. կացո դէտ , զոր ինչ տեսնեցէ՝ պատմեցէ : (7) Եւ ետես հեծեալս զայգ առնուծիոյ , հեծեալ իշոյ , հեծեալ ուղտու . եւ ուշ եգ ուշիւ , ուշիւ մեծաւ . (8) Եւ գոչեաց իբրեւ զառեւծ , ի վերայ գիտանոցի , Տէր իմ , կամ զտիւն ողջոյն , եւ ի վերայ պահպանութեան իմոյ կամ զգիշերն ողջոյն : (9) Եւ ահա գայ հեծեալոցք , զայգ առնուծիոյ , եւ ³Եբբ. դից նորա :
⁴ Եբբ. Կոխեալք իմ , եւ որդի կալոյ իմոյ . զոր լուայն ի Տեառնէ զօրութեանց . յԱստուծոյ Լարայելի , պատմեցի ձեզ :
⁵ Եբբ. Գուճայ , աշխարհ :
⁶ Եբբ. գոչիւն ի Սէրբայ , Պահպան , զինչ զգիշերոյ , պահպան , զինչ զգիշերոյ : (12) Ատ քահապանն , Գայ առաւօտ . եւ գիշեր եւս . եթէ խնդրելոց էք . խնդրեսջիր . զարձարուք , եկայք :
⁷ Եբբ. Պատգամ , կամ , Տեսիլ :
⁸ Եբբ. նշովիւայեցեալս , յանտառի Արարացեոց , ճանապարհորդք Իովզանիմայ :
⁹ Եբբ. Զի յերեսաց սուսերաց փախուցեալ են , յե-

րեսաց սրջ մերկացելոյ , եւ յերեսաց աղեղան լարելոյ , եւ յերեսաց սաստկութեան պատերազմի :
⁹ Եբբ. տեսեանս Զի՞
¹⁰ Եբբ. ի տանիս :
 (2) Ազգաւ իր , քաղաքդ աղմկեալ :
¹¹ Եբբ. փախստեալք միանգամայն , յաղեղնաւորաց կապեցան . ամենքեմն որ գտան ի քէն :
¹² Եբբ. տեսեանս . որ քանդեն զպարիսպն , եւ գոչիւն մինչեւ ի լեւառն :
¹³ Եբբ. կիր մերկացոյց զասպար :
¹⁴ Եբբ. յցուն :
¹⁵ Եբբ. գումարեցան առ դրունս : (8) Եւ երաց զճաւուկոյն Յուդայ . եւ հայեցաք յաւուր յայնմիկ ի սպառալիութիւն տան անտառին . (9) Եւ զերամատս քաղաքին Իաւթի տեսէք , զի բազում են . եւ կուտեցէք զճաւուկս առաւանիս որ ի խո-

40 ձուցին զհին ջրմուզն ի քաղաքն . եւ զի քակեցին զապարանան Երուսաղեմի յամ-
 11 րութիւն պարսպաց քաղաքին : եւ հա- նէք ձեզ ջուր ի մէջ երկուց պարսպաց , ներքսագոյն քան զհին ջրմուզն” . եւ ոչ հայեցարուք յայն որ արարն գնա ¹ի սկզբանէ , եւ զհաստիչ նորա ի հեռուստ
 12 ոչ ծանրութեք : եւ կոչեաց Տէր ²Սարաւուրթ յաւուր յայնմիկ յալունն եւ կոծունն ¹եւ աշխարունն” եւ գերծունն
 13 եւ զգածունն քրծի : եւ նոքա արարին ուրախութիւն եւ ցնծութիւն . սպանանէին գուարակս եւ զենուին ոչխարս , զի կերիցին միս եւ արբցին զինի . եւ սասացին , ⁴Կիրիցուք եւ արբուք քան ¹զի վաղիւ մեռանիմք : եւ այն յայտ- նեալ կայ յականձս * Տեառն զօրութեանց , Չի ոչ թողուցուն ձեզ մնղքդ այգոքիկ՝ մինչեւ մեռանիցիք , ասէ Տէր ³զօրութեանց : Այսպէս ասէ Տէր Տէր Սարաւուրթ . Գնա դու եւ մուտ ի զիւան անդր առ Սոմնաս հանդերձապետ , եւ ասաս-
 16 ցես ցնա , Չի՞ եկեալ ես այր , եւ զինչ ինդիր է քո աստ . զի փորեցեր բուքեզ աստ գերեզման , ¹եւ արարեր քեզ յարկ
 17 ի վրիդ : Ահաւասիկ Տէր զօրութեանց հանցէ եւ սատակեացէ զքեզ , այր գու , եւ հանցէ զպատուճան քո , եւ զպասկի
 18 փառաց քոց . եւ ընկեացէ զքեզ յերկիրն մեծ եւ յանչափ , եւ անդ մեռանիցիս . եւ արասցէ զկառան քո զդեղնեղիկս յահարութիւն , եւ զտունն իշխանութեան
 19 քո ի կոխունն : եւ մերժեսձիր ի պետութենէ քումմէ եւ” ի հաստատու-
 20 թենէ քումմէ : եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ կոչեցից զժառայ իմ զեղբակիրմ
 21 Քեղեկայ . եւ զգեցուցից նմա զպատուճանդ քո , եւ ²տաց նմա զպասկիդ քո ճուխութեամբ” , եւ տաց ի ձևուս նորա զհա-

զարպետութիւնդ քո , եւ եղիցի իբրեւ հայր բնակչաց Երուսաղեմի եւ ⁶ընակչացդ Յուզայ : եւ տաց զփականս Դաւթի նմա . իշխեսցէ , եւ ոչ ոք իցէ որ նմա ընդդէմ զառնայցէ : եւ կացուցից զնա իշխան” ի հաւատարիմ տեղւոջ , եւ եղիցի յամոռ փառաց տան հոր իւ-
 24 րոյ : * Եւ եղիցին ի նա յուսացեալք ամենայն փառաւորք ասնս հօր իւրոյ՝ ի փոքրկանց մինչեւ ի մեծամեծս . եւ զամենայն անօթս” ի փոքրուէ մինչեւ յահոթս ազանոզթայ՝ բացցէ , եւ ոչ ոք իցէ որ փակիցէ , եւ փակեցէ՝ եւ ոչ ոք իցէ որ բանայցէ . եւ եղիցին կա-
 25 խեալ զնմանէ” Յաւուր յայնմիկ , յայսպէս ասէ Տէր զօրութեանց . չարժեսցի ⁹մարդ հաստատուն” ի հաւատարիմ տեղւոջէ , անկցի եւ կործանեսցի , եւ ¹⁰բարձցին փառք” նորա ի նմանէ . զի Տէր խօսեցաւ :

ԳԼ ԻԳ

1 Պատգամ Տիւրոսի :

Ողբացէք , նաւք ¹¹Կարքեղանացւոց , զի կորեանն եւ ոչ եւս զայցիս յերկրէն Կիտաց-
 2 ւոց . վարեցան ի գերութեանն Ո՞ւմ նմանեցան բնակիչք կղզւոյդ այգորիկ . վաճառականք Փիւնիկեացոց որ անցաննն ընդ
 3 ծով , ընդ ջուրս բազումս . Չաւակ զնուղիցն իբրեւ զարդինս ամարայնոց ամ-
 4 փոփելոյ վաճառականք ազգացն” Յամօթ լեր , Սիւրոն , ասէ ծով , եւ զօրութիւն ծովու ասացէ , Ոչ երկնեցի , եւ ոչ ծնայ , եւ ոչ անուցի երիտասարդս ,
 5 եւ ոչ բարձրացուցի կուսանս : Իսկ յորժամ լուր լիցի յերկիրն Եգիպտոսի ,
 6 ցաւք կայցին զնոսս վասն Տիւրոսի : Երթալք ¹²ի Կարքեղոն . ողբացէք , բնակիչք
 7 կղզւոյդ այգորիկ : ¹³Ո՞չ այդ իսկ էր ամ-

նարհ . (10) Եւ զտունս Երուսաղեմի թուեցէք , եւ կործանեցէք զտունս յամրութիւն պարսպացն : (11) Եւ արարէք ջրաշեղջ ի մէջ երկուց պարսպաց վասն ջուրց հնոյ աւազանին : ¹⁸Երբ որ արարան ի վրիժի (17) Ահաւասիկ Տէր ընկեցի զքեզ , եւ փարելով փարեացի գրեւ : (18) Գլորելով գլորեցէ զքեզ գլորմամբ իբրեւ զգնդակ ընդարձակ երկրի կտտի եւ անտի- անդ մեռանիցիս , եւ անդ եղիցին կտտք փառաց քոց , ով անարգութիւն տան Տեառն քո : (19) Եւ մերժեցից զքեզ ի պաշտամանէ քումմէ , եւ իւնցեց զքեզ ⁹Երբ գօտուով քով զօրացուցից զնա

⁶Երբ տանդ ⁷Երբ տանն Դաւթի յուս նորա , եւ բացցէ եւ մի՞ ոք փակեցէ , եւ փակեցէ եւ մի՞ ոք բացցէ : (23) Եւ վարեցից զնա իբրեւ բեւեա (իշխան) ⁸Երբ եւ կախեալին զնմանէ ամենայն փառք տան հօր իւրոյ : տոհմիկքն եւ անարգք . ամենայն անօթք փոքունք , յանօթոց բաժակաց մինչեւ յանօթս նուազ արանաց : ⁹Երբ բեւեան ¹⁰Երբ բարձցի բեան ¹¹Երբ Խարոսի , զի եղեւ աւերումն ի տանէ մինչեւ ցրուանն . յերկրէն Կիտացւոց , յայտնեցաւ նոցա : (2) Լուս լերուք , բնակիչք կղզւոյ , վաճառականք Սիւրոնի որ անցաննն ընդ ծով լցին զքեզ : (3) Եւ ի ջուրս բազումս սերմն Սիւրոսայ , հաւնք գետոյն մուտք նորա , եւ եղեւ շահավաճառ ազգաց : ¹²Երբ ի Սարսիս ¹³Երբ Սիւրոն աշխից ձեզ ուրախութեան քումմէ : ի վազուց անտի հաւթիւն նորա

բարտաւանութիւն ձեր ի սկզբանէ , մինչ
չեւ մասնեալ էր նորա՝ . եւ վարեցի
նա յոտից իւրոց ի պանդխտութիւն հե-
8 առուր : Իակ ս՝ խորհեցաւ զայս ի վե-
րայ Տիւրոսի . միթէ ի վայր ինչ ոք
էր՝ կամ սկաբ ոք . նա՝ վաճառականք
նորա փոռաւորք ² Բանանացոց , եւ
9 առգնօղք նորա ի խանք երկրի : Տէր զօ-
րութեանց խորհեցաւ քակել զամենայն
ամբարտաւանութիւն փառաւորաց , եւ
անարգել զամենայն պատուական ի վե-
10 րայ երեսաց երկրի : ³ Գործեա զերկիր
քո , զի այտուհեաւ ոչ եւս գան նաւք
11 ի Կարբեզոնայ . եւ ձեռն քո ոչ եւս զօ-
րացի ի վերայ ծովու , որ զայրացու-
ցանէիր զթագաւորս . Տէր զօրութեանց
հրամայեալ վասն Բանանու՝ կորուսա-
12 նել զգորութիւն նորա . եւ սասցեն՝
եթէ Այտուհեաւ մի՛ եւս յաւելուցուք
թշնամանել եւ զրիւլ զկոյս զուսար
Սրտի . այլ յոտն կաց՝ եւ անց ընդ ծով-
եւ թէպէտ եւ զմեկեայ ի Կիսիս , եւ
13 ոչ անդ լիցի քեզ հանգիստ . եւ եթէ
յերկիրն Բաղդէպոցոց , սակայն եւ այն
աւերեալ է յԱտրեստանեայց , եւ անդ
գուր եւ դարար քեզ ոչ գտանիցի : Արկ
զհինն նորա Սրիմ՝ կանգնեաց զմա-
հարձանս նորա , եւ յորոյց զաշտարակս
նորա . արդ անկաւ կործանեցաւ պա-
14 ըխալ նորա՝ Աղբացէք , նաւք ⁴ Կարբե-
զոնացոց , զի կորեաւ ամբութիւն ձեր :
15 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ , լքեալ լիցի
Տիւրոս ամս եւթմասունս՝ իբրեւ զժա-
մանակ թագաւորի միոյ , ⁵ եւ իբրեւ
զժամանակ կենաց մարդոյ միոյ՝ . եւ
յետ ամացն եւթմասանից եղիցի Տիւ-
16 րոս իբրեւ երգ պոռնկի միոյ : Ա՛ . քնար ,
⁶ յածեաց , կոծեաց լքեալ քաղաք պոռն-
կութեանն՝ , քաջ նար . յաճախեա երգել՝

17 զի քո յիշատակ մնացէ : Եւ եղիցի յին
ամացն եւթմասանից , այց արացէ Տէր
Տիւրոսի . եւ ⁶ միւսանգամ անդէն ինոցն
յառաջին կարգուն հաստատեցի . եւ ե-
ղիցի ի նմա վաճառ ամենայն թագաւո-
րաց՝ տիեղերաց ընդ ամենայն երեսս
18 երկրի : Եւ եղիցի վարձ վաճառի նորա
Տեառն նուիրեալ . ոչ ⁷ անձանց ինչ ժո-
ղովեացեն՝ , այլ բնակիւոցն առաջի
Տեառն եղիցին ամենայն վաճաք նո-
րա , ուսեղ , ⁸ ըմպել եւ ուրախ լինել ի
նշան յիշատակաց առաջի Տեառն՝ :

ԳԼ . ԻԴ

4 Աճաւազիկ Տէր ապականեցէ զտիե-
զերս . եւ աւերեցէ զնա , եւ տապա-
լեացէ զատակս նորա , եւ ցրուեցէ
2 զքնակեալսն ի նմա : Եւ եղիցի ժողո-
վուրդն իբրեւ գքահանայն , եւ ծառայն
իբրեւ զաէրն , եւ ազախինն իբրեւ զտի-
կինն . եւ եղիցի գնօղն իբրեւ զվաճա-
ռականն , եւ փոխառուն իբրեւ զփո-
խառուն , եւ պորտապանն իբրեւ զպար-
3 տատէրն : Ապականելով ապականեցի
երկիր , եւ յափշտակութեամբ յափշտա-
կեցի երկիր , զի բերան Տեառն խօսե-
4 ցաւ զայս : Սուգ առ՝ կործանեցաւ
երկիր , կործանեցան եւ ապականեցան
տիեզերք , սուգ առին բարձունք երկ-
5 րի : Վասնիկ երկիր ⁹ անորինեցաւ բնակ-
չօք իւրովք . վասն զի անցին զօրինօքն
Տեառն , եւ փոխեցին զբրամանս նորա ,
6 եւ ցրեցին զուխան յաւանինից : Վասն
այսորիկ նպլէք ¹⁰ կերկրեն զերկիր , զի
մեղան ընակիչք նորա . վասն այսորիկ
¹¹ անանիք եղիցին՝ ընտկիչք նորա , եւ
7 մնացեն մարդք սակաւաւորք : Սուգ
աւցէ ¹² զինի , սուգ աոցէ այգի , յոգոց
հանցեն ամենայն խրախճանք յան-
8 ձինս իւրեանց : Լոնցին ուրախութիւնք
թմովաց , լոնցին ¹³ չպարտութիւնք եւ
մեծութիւնք ամպարացայ՝ , լոնցին
9 ձայնք քնարաց , ¹⁴ Յամօթ եղին եւ ոչ
ըմպէին՝՝ զինի , զառնացաւ ցբի ըմպե-

¹ Եբբ . որ պահէր . որոյ ² Եբբ . պօփօփ ³ Եբբ .
Անց ընդ երկիր քո իբրեւ գետ , դուստր թար-
սրի . չիք այլ եւս գօտի : (11) Զձեռն իւր
ձգեաց ի վերայ ծովու , զարհուրեցոց թագա-
ւորութիւնս , Տէր պատուէր եւս Բանանացոցն
կործանել զամուրս նորա . (12) Եւ սուգ , Աչ
յաւելուցուս ուրախ լինել , ՏորտաՏորեալ
կոյս , դուստր Սրտի . եւ , ի Կիսիս՝ անց , անդ
եւս ոչ եղիցի քեզ հանգիստ : (13) Ա՛ , Տա երկիրն
Բաղդէպոցոց , նա չէր ժողովուրդ , Ատրեստան-
եայն արկ զհինն նորա վասն բնակչոց անապատի
կանգնեցին զաշտարակս նորա . յարուցին զաա-
ճարս նորա . եգ զնա յաւերակ : ⁴ Եբբ . թար-
սրի ⁵ Եբբ . շրջեաց ընդ քաղաքն , պոռնիկ
լքեալ

⁶ Եբբ . դարձել միւսանգամ ի շահ իւր , եւ
պոռնկեցի ընդ ամենայն թագաւորութիւնս
⁷ Եբբ . գանձեացի , եւ ոչ մի՛ երեսցի ⁸ Եբբ . ու-
տել ցյաւ եւ զգնուել զքնազս ⁹ Եբբ . պղծե-
ցաւ ընդ ¹⁰ Եբբ . կերան ¹¹ Եբբ . այրեցան
¹² Եբբ . գինի նոր ¹³ Եբբ . բարտաք ցնծացելոց
¹⁴ Եբբ . Յերգս մի՛ արբցեն

40 լեաց : ¹Աւերիցան ամենայն քաղաքք ,
 զրոււնք սպարանից կարկեցան , զի ոչ
 41 ոք էր որ մասնէր : Ողբաղէք ի վերայ
 զինչոյ ընդ ամենայն տեղիս . լուեաց :
 42 ամենայն ուրախութիւն երկրի : ²Լըցին
 քաղաքք աւերակք , եւ սպարանք մնա-
 ցեալք կորիցին . այս ամենայն եղիցի
 43 յերկրի ի մէջ նեթանոսաց : Չոր օրինակ
 եթէ ճոաքաղ ոք առնիցէ զձիթենի ,
 այնպէս ճոաքաղ առնիցին զնոսա . եւ
 եթէ դաղարեացեն կութք , նոքա մե-
 44 ծածայն աղաղակեցեն : Բայց մնա-
 ցեալքն յերկրի ուրախ լինիցին միան-
 45 ցին Չուրք ծովու : Վասն այտորիկ փառք
 Տեառն ի կղզիս ծովու , եւ անուն Տեառն
 փառաւոր եղիցի : Տէր Աստուած Իսրա-
 46 յելի , ի ծագաց երկրի արուեստս լուաք ,
 յոյս բարեպաշտին . եւ սահցեն , Սոր-
 նուրդ իմ ինձ , խորհուրդ իմ ինձ եւ ի-
 մոցն . վնջ արձամարհողաց որ արձա-
 մարհնն , եւ արձամարհանօք արձամար-
 47 նիցեն զօրէնս :³ Ա՛ն , ցտբ եւ որոգայթ
 48 ի վերայ ձեր , բնակիչք երկրի : Եւ եղի-
 ցի որ փախիցէ յահէ անտի՝ անկղի ի
 գուբն , եւ որ ելանիցէ ի գրոյն , ըմբռ-
 նեացի յորոգայթն . զի սլատուճանք լա-
 49 ցան յերկնից , եւ շարժեցին նիմունք
 20 ցի երկիր . խոնարհեցաւ . Շարժելով
 շարժեցի երկիր , իբրեւ գտաղաւար
 մրգոպանաց . իբրեւ զարբեան եւ զախա-
 լակ ,⁴ զորեացի եւ մի կարացէ կանդ-

նել . ⁵զի աստվաղաւ ի վերայ նորա ա-
 21 նօրէնութիւն :⁶ Եւ եղիցի յաւուր յայն-
 միկ՝ ⁷ածցէ Աստուած ի վերայ զարդուն
 երկնից զձեռն իւր՝ , եւ ի վերայ թա-
 22 փաւորաց երկրի՝ որ ի վերայ երկրի : Եւ
⁸ժողովեացեն զժողովս նորա ի կապանս
 եւ պաշարեսցեն՝ յամուրս . եւ յետ բա-
 23 նոցա : Եւ ⁹Նախեցի աղիւսն , եւ կոր-
 ծանկացի պարխապն : զի թաղաւորեսցէ
 Տէր ի լերին Սիոնի եւ յերուսաղէմ , եւ
 առաջի ձերոցն փառաւորեսցի :

Գ Լ . Ի Ե

1 ¹Տէր Աստուած իմ , փառաւոր արարից
 զբեղ , օրհնեցից զանուն քո , զի արա-
 լիս սբանչելի իրս , զխորհուրդն առա-
 2 ջին ²զճշմարիտ : Այո , Տէր , զի եղիք
 զքաղաքս ի նողաբլուրս , եւ զքաղաքս
 ամուրս ¹⁰ի կործանումն նիմանց նոցա .
 քաղաք ամարշտաց՝ յախանից մի
 3 չինեսցի : Վասն այտորիկ օրհնեսցէ զբեղ
 ժողովուրդ ¹¹աղբատ , եւ քաղաքք մարդ-
 4 կան զրկելոց օրհնեսցին զբեղ . Չի ե-
 ղեր ամենայն քաղաքի խոնարհի օգ-
 նական , եւ տրամելոց վասն կարօտու-
 5 թեան՝ յարկ ապաւինի . ի մարդոց չա-
 րաց փրկեցեր զնոսա : Ապաւէն ծարա-
 ւեսաց եւ ողի մարդկան զրկելոց , իբրեւ
 մարդոց թալկացելոց՝ ծարաւեսաց ի Սիոն ,
 ի մարդոց ամպարչտաց որոց մասնեցեր
 6 զմեզ :¹² Եւ արացէ Տէր Սարաւովթ ա-
 մենայն նեթանոսաց ի լերինս յայամիկ .
¹³արբցեն ուրախութիւն , արբցեն զինի .
 օծցին իւղով ի մերջ պարզելոյ , եւ
 7 ընկղցին ի լերինս յայամիկ : Պատմեա
 զայս ամենայն նեթանոսաց . զի այս խոր-

¹ Եբբ. Աւերեցաւ քաղաքն ամայութեան , փա-
 կեցաւ ամենայն տունն ի մասնելոյ : (11) Աղա-
 զակ վասն զինչոյ ի հրապարակս . միժացաւ ² Եբբ.
 Մնաց ի քաղաքին ամայութիւն , եւ զուսնն հա-
 բաւ աւերմամբ : (13) Չի այնպէս երիցի ի մէջ
 երկրի , ի միջի մողովորեան , որպէս թօթ փուռն
 ձիթենուդ , որպէս ճոաքաղ ի կուծասայգադ : (14)
 Նոքա ամբարձցեն զձայն իւրեանց , երգս առ-
 ցեն զնծութեամբ , ի մեծփայելութիւն Տեառն
 ձայն բարձուսն ի ծովէ : (15) Վասն այտորիկ
 յարեւելս փառաւոր արարէք զՏէր , ի կղզին
 ծովու զանուն Տեառն Աստուծոյ Իսրայելի : (16)
 Ս ծագաց երկրի օրհնութիւն լուսար . փառս
 արգարոյն . բայց ես սասցի , հիւժծեայ եմ . հիւժ-
 եալ եմ վա՛յ ինձ . նեղաւորք նեղեցիքն . եւ
 նեղեցիով նեղեցին նեղաւորք : ³ Եբբ. Սորա-
 կելով խորտակի երկիր . պատասելով պատասի
 երկիր . սարսելով սարսի երկիր . (20) Շարժե-
 լով շարժեցի երկիր իբրեւ գտաղաւար , եւ
 զեղեւեսցի իբրեւ գտաղաւար . Եւ ստատկացի
 ի վերայ նորա անօրէնութիւն իւր , եւ

⁴ Եբբ. զաւուր ⁵ Եբբ. այց արացէ Տէր ի վերայ
 զօրուն բարձրութեան ի բարձունս ⁶ Եբբ. ժո-
 ղովեցին նորա որպէս մողովն կապեալք ի վի-
 ռապի , եւ պաշարեսցին ⁷ Եբբ. շիկնեցի լու-
 սին , եւ յամթ լիցի արեւ ⁸ Եբբ. Տէր , զու ես
⁹ Եբբ. զՏաւատարիմ եւ զճմարիտ ¹⁰ Եբբ. ի կոր-
 ծանումն . ապարանք օտարաց ոչ եւս են քաղաք ,
¹¹ Եբբ. հզոր . քաղաք ազաց ահաւորաց երկիցէ ի
 քէն . (4) Չի եղեր ապաւէն աղբատին , ապաւէն
 տնանկին ի նեղութեան նորա , ապաստան ի փո-
 թորկէ , հովանի ի տօթոյ ի ինեղ ոգւոյ անօրինաց
 իբր հեղեղ առ որմ : (5) Որպէս տօթ յերաշտի
 զգաչին օտարաց ցածուսեցն . որպէս տօթ ընդ
 հովանեաւ ամբոյ , այնպէս սողաղակցն ծուծան
 անօրինաց խափանեցի : ¹² Եբբ. խրախութիւն
 պարարտութեան , խրախութիւն զինչոյ հնոյ ,
 պարարտութիւն ուղղոյ , զինչոյ հնոյ ի մերջ
 պարզելոյ : (7) Եւ ջնջեցէ զճածկելոյն ձգեալ ,
 ձգեալ ի վերայ ամենայն ազգաց , եւ զբողն

8 հուրդ է ի վերայ ամենայն ազգաց : Զօ-
 րացաւ մահ եւ եկուլ . եւ դարձեալ ե-
 հատ Աստուած՝ զամենայն արտօսյ յա-
 մենայն երեսաց , եւ զնախատինս ժո-
 զովրդեանն երարձ յամենայն երկրէ . զի
 9 րեքուն Տեառն խօսեցաւ . զտապն հո-
 վանեաւ ամպոյ , եւ զբազուկս հղորաց
 10 խոնարհեցուցէ՝ : Եւ ասացեն յաւուր
 յայնմիկ , Ահաւասիկ Տէր Աստուած մեր
 յոր յուսացեալ էաք , եւ ապրեցուցէ
 զմեզ . զի սա է Տէր , եւ սպասէաք սմա .
 եւ ցնծացողք եւ ուրախ եղիցողք ի
 11 փրկութեան ՚մերում : Եւ տացէ մեզ
 հանդիսաւ Աստուած՝ ի լերինս յայնմիկ .
 եւ լիցի կոխան Մովաբացին³ . զոր օրի-
 նակ կոխիցէ ոք զկայ կամնասայիւք ,
 12 Եւ հանդուցանիցէ զձեռս իւր , նոյնպէս
 եւ նա չուանցողց զնոսա ի կորուսա-
 նուլ . եւ խոնարհեցուցէ զբարձրութիւն
 13 նորա , յոր արկանէր զձեռս իւր՝ եւ
 զբարձրութիւն ապաստանի պարսպոց
 քոց խոնարհեցուցէ , եւ իջցեն մին-
 չեւ ի յատակս :
 ԳԼ ԻԶ

1 Թաւուր յայնմիկ երգեսցեն զերդս զայս
 յերկրին Հրէաստանի , ¹ Թէ ահաւասիկ
 քաղաքս զօրացեալ եւ փրկութիւն մեր ,
 կանգնեսցէ պարիսպս եւ պատուարս :
 2 Բացէք զդուռս ձեր , եւ մտցէ ժողո-
 վուրդ որ պահէ զարդարութիւն , եւ
 3 պահէ զճամբարութիւն . վերակացու
 ճամբարութեան , եւ պահէ զխաղաղու-
 4 թիւն , խաղաղութիւն : Զի ի քեզ յու-
 սով յուսացար , Տէր , մինչեւ դյաւել-
 5 տեան : Որ խոնարհեցուցեր իջուցեր
 զրնակիչս բարձանց . զքաղաքս հղօրս

կործանեսցես , եւ իջուցես զնոսա մին-
 6 չեւ ի յատակս : Կոխեսցեն զնոսա ոտք
 հեղոց եւ խոնարհաց՝ , զնայք սմանս
 7 կաց : Ծանապարհք բարեպաշտաց ու-
 զիդ են , ⁷ Դիւրեալ եւ անպատասեալ են
 8 ճանապարհք սատուածապաշտաց : Զի
 ճանապարհք Տեառն իրուուրք են . յու-
 սացար յանուն քո՝ եւ ի յիշատակս ցան-
 կութեամբ ողոց որում ցանկացաւ անձն
 9 մեր : Գիշերաց կանխէ հողի իմ առ քեզ ,
 Աստուած , զի լոյս են հրամանք քո ի
 վերայ երկրի . զարդարութիւն ուսարուք ,
 10 բնակիչք երկրի , զի կարկեցաւ ամպա-
 սութիւն . բարձրի ամպարիչան , զի մի
 11 տեսցէ զփառս Տեառն՝ Տէր , բազուկ
 քո բարձր , եւ ոչ ծանեան . ծանիցեն
⁹ Եւ ամաչեսցեն , եւ նախանձ առցէ զժո-
 զովուրդն անիրաս՝ . եւ այժմ հուր զհա-
 12 կառակորդս կերիցէ : Տէր ⁹ Աստուած
 մեր , տուր մեզ զխաղաղութիւն . զա-
 13 մենայն ինչ հատուցեր մեզ : Տէր Աս-
 տուած մեր , ստացիր զմեզ . Տէր , բաց
 ի քէն զայս ոք ոչ զիտեմք , եւ զանուն
 14 քո անուանեմք : Իսկ մեռեալք զկեանս
 ոչ տեսանիցեն , եւ բմիչկք ոչ յարուս-
 ցեն . վասն այսորիկ աներ սատակեցեր
 եւ կորուսեր զամենայն արու նոցա :
 15 Թաւել նոցա , Տէր , չարիս , յաւել չա-
 րիս ի վերայ վատաւորաց երկրի . յեր-
 16 կարեցեր ամենայն ծագայ երկրի : Տէր ,

փոչի (6) Կոխեսցեն զնոսա ոտք . ոտքնեղեղոց ⁷ Եբբե
 Աւղիզդ , զճանապարհք արդարոյն դու վարեալ (8)
 Նա եւ ի ճանապարհքի գատաստանաց քոց , Տէր ,
 սպասեցար քեզ , յանուն քո , եւ յիշատակ քո
 ցանկութիւնս անձինմերոյ : (9) Անձամբ իմով ցան-
 կացայ քեզ ի զիշերի , նա եւ ողւով իմով ի
 ներս իմ խնդրեմ աւաւստուն գրեզ . զի յոր-
 մամ է գատաստան քո յերկրի , զարդարու-
 թիւն ուցիրք բնակիչք աշխարհի : (10) Երկնի
 շնորհաց ամպարչտին , մի ուսցի զարդարութիւն ,
 յերկրի ուղղութեան գործէ անիրաւութիւն ,
 եւ ոչ տեսանէ զբարձրութիւն Տեառն : ⁸ Եբբե
 զնախանձ + ի վերայ ժողովրդեան , եւ ամաչեսցեն
⁹ Եբբե . սացես մեզ խաղաղութիւն . զի եւ զամենայն
 գործս մեր գուրծեցեր վասն մեր : (13) Տէր Աս-
 տուած մեր , տրեցին մեզ տեսար բաց ի քէն . ի
 քեզ միայն , յիշեցուք զանուն քո : (14) Ահաւասիկ
 են , ոչ կեցցեն . ուրուականք են , ոչ յարեցեն .
 վասն որոյ այց արուր եւ ջնջեցեր զնոսա , եւ կո-
 րուսեր զամենայն յիշատակ նոցա : (15) Թաւելեր
 ազգին , Տէր , յաւելեր ազգին . փատաւորեցար .
 յերկարեցեր զամենայն ծագս երկրի : (16) Տէր ,
 ի նեղութեան խնդրեցին գրեզ . արկին աղերս
 ի իրատել քո զնոսա :

արկեալ ի վերայ ամենայն հեթանոսաց : (8)
 Զնջեսցէ զմահ յաւիտեան , եւ հասցէ Տէր
 Ենօվայ ¹ Եբբե . Տէր խօսեցաւ ² Եբբե . նորա : (10) Զի
 հանգիցէ ձեռն Տեառն ³ Եբբե . Եւ ձգեսցէ զձեռն իւր
 ի միջի նորա , որպէս ձգիցէ որ յուղին ի յուղել ,
 խոնարհեցուցէ զբարձրութիւն իւր նորա հանդերձ
 հարիւք ձեռաց իւրոց : ⁵ Եբբե . քոց կորա-
 ցուցէ , խոնարհեցուցէ , եւ իջուցէ յերկր
 մենչեւ ի փոշի ⁶ Եբբե . քաղաք զորութեան
 է մեր , զփրկութիւն գիցէ պարեմպս պատուար :
 (2) Բացէք զդուռս եւ մտցէ մտղովուրդ արդար որ
 պահէ զճամբարութիւն . (3) Որ ունի միտս հաս-
 տատունս , պահէս ի մեծի խաղաղութեան , զի ի
 քեզ յուսայ : (4) Թաւասարուք ի Տէր մինչեւ
 ցյաւիտեան . զի եւ հովայ Տէր վեմ , յաւիտեան կանս
 (5) Զի կորացուցանէ զբնակիչս բարձանց , զբա-
 զուք բարձրացեալ խոնարհեցուցանէ . խոնարհե-
 ցուցանէ զնա մինչեւ ի գեւտին , իջուցանէ զնա ի

ի նեղութեան լիչեցաք զքեզ, զի փոքր
 17 նեղութիւն է խրատ քո մեզ. եւ՝ Որ-
 պէս որ Երկնիցէն մերձ ի ծնանել, եւ
 առցաւ իւր ճշիցէ, այնպէս կրեաք
 1 սիրել, որն քում. վասն երկիւղի քոյ,
 18 Տէր, Յղացաք, երկնեցաք եւ ծնաք զհո-
 գի փրկութեան քո. արարաք ի վերայ
 երկրի. ոչ եւս կործանեալոք մեք, այլ
 19 կործանեցին բնակիչք երկրի. Յարցին
 մեռեալք եւ կանգնեցին որ լցին ի գե-
 րեզմանս, եւ ուրախ եղիցին յերկրի,
 զի ցօղղ որ ի քէն է՝ բժշկութիւն է
 նոցա. բայց երկիր ամպարչտաց կոր-
 ծանեցիւ՝

20 Գնա, ժողովուրդ իմ, մուսի չտեմա-
 րանս քո, փակեա զդուրս քո, թարթր
 առ ժամանակ մի, մինչեւ անցէ բար-
 21 կութիւն. Յեառն. Զի ահա ասիկ Տէր
 ի նորութենէ իւրմէ անցէ բարկութիւն
 ի վերայ՝ բնակչաց երկրի. եւ յայննե-
 ցէ երկիր զարիւն իւր, եւ ոչ ծածկեա-
 ղէ զսպանեալսն:

ԳԼ. ԻԵ

4 Յաւուր յայնմիկ անցէ Տէր զսուրն
 սուրբ եւ զմեծ եւ զհզօր ի վերայ զի-
 շապ օձին փախուցելոյ, եւ ի վերայ զի-
 շապ օձին կամակորի, եւ սպանցէ զվի-
 2 շապն ի մէջ ծովուն. Յաւուր յայնմիկ
 աչոյի զվայելու՞ցանկայի տիրել ի վե-
 3 րայ նորա, եւ քաղաք ամուր, քաղաք
 զուր պաշարեալ. արուցից զնա՞ զի
 առցի ի զիչերի, եւ ի տուէ կործանեա-
 4 զի պարիսպ նորա. Զիչէր որ ոչ ձեռ-
 նամուր լինէր ի նա. ո՞ զիցէ զիս պա-
 հել զո՞ճ արտոյ յազարակի. վասն այսր
 պատերազմողի անարգեցի զնա այսու-
 հետեւ. վասն այսորիկ արար Տէր զա-
 մննայն ինչ զոր կարգեաք. Այրեցաք,

5 աւէ. Բողոքեցան բնակիչք նորա. ա-
 րասցուք ընդ նմա խաղապս թիւնս
 6 մոռովեայք որդիք Յակորայնորաունկ
 րդիսեցեն. ծաղկեցէ Իսրայէլ, եւ լցին
 7 տիեզերք պողով նորա. Միթէ որպէս
 նայն եհար, սա այնպէս վիրատորեցի-
 կամ որպէս նայն սպան, այնպէս սա-
 8 ասկեցի՞. Պատերազմաւ եւ նախա-
 ասուք արձակեցէ զնոսա. ո՞չ դու էիր
 որ խորհէիր խտտացեալ մաօք սպանա-
 9 նել զնոսա ողուով բարկութեամբ. վասն
 այսորիկ բարձցի անօրէնութիւն Յակո-
 րայ. եւ այս է օրհնութիւն նորա, յոր-
 ժամ բարձից ի նմանէ գլեղս նորա. ի
 ժամանակի յորում մանրեացն իրբեւ
 զփոշի մանր՝ զամենայն քարինս մեհե-
 նաց քոց. եւ մի՛ եւս մնացն զորձք
 պաշտամանցն նոցա, այլ կտորեցին
 10 իրբեւ զմայրի փայտահարաց. եւ որ
 չէնն մնացէ՞ եղիցի իրբեւ զհօտ մա-
 կաղեալ եւ իրբեւ զխաչն լքեալ, եւ ե-
 ղիղի բազում ժամանակս յարօտս երէոց,
 եւ անդ հանգիցին. եւ յետ բազում
 ժամանակաց՝ ոչ գացի ի նմա զեղ զա-
 11 լար, զի ցամաքեցաւ. կանայք՝ որ զի-
 մեալ դայք ի հանդիսէ՞ յտաջ մատիք.
 զի ոչ եթէ՞ ժողովուրդ է՝ յորում զոյ
 խմատութիւն. վասն այնորիկ մի՛ զթաս-
 ցի ի նոսա Պատուած որ արարն զնո-
 սա. մի՛ որ ստեղծն զնոսա ոգորմեցի
 12 նոցա. եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ, նար-
 գել արկցէ՞ Տէր ի փոսոյ Գետոյն մին-
 չեւ ՚ի կողմանս Թինիսորուրայ. բայց
 զուք մի մի ժողովեցէք զորդիսն՝ Իս-

այրէի զնոսա միանգամայն (5) Եթէ ոչ՝ բուռն
 հարցէ զգորութենէ իմէ, արասցէ խաղաղու-
 թիւն ընդ իս, խաղաղութիւն արասցէ ընդ իս
 (6) Առ յապոյ արմատացի Յակոր, ծաղկեցի
 և բողոքեցի Իսրայէլ, և լցին զերես տիեզե-
 րաց պողով (7) Միթէ բուս հարաւածոյ հարկա-
 նողն եհար զնա, միթէ բուս սպանման սպա-
 նելոց ի նմանէ սպանու։ (8) Յարձակել քո զնա,
 դատեցար զնա չափով. տարար Տողմով սաստիկու-
 թեան, յուրուր Տողմին արեւելիցի (9) վասն այսո-
 րիկ սովին քաւեցի անօրէնութիւն Յակորայ, և
 այս ամենայն է ջան բառնալոյ զմեղս նորա,
 յառնել նորա զամենայն քարինս սեղանոյն իրբեւ
 քարինս բույ մանրեալս, մի՛ կացցեն Ատարովթ
 եւ պատկերք արեգական (10) Զի բաղաք ամուր
 եղիցի ամայի, բնակութիւն թողեալ լքեալ
 իրբեւ զամապատ. անդ արածեցի զուրուր, և
 անդ մակաղեցի եւ սպառեցէ զլաւաւ իրջ նո-
 րա (11) Ն ցամաքել ռօտոց նորա կտորեցին,
 կանայք եկեղեցն, հուր հարցեն ի նոսա.
 7 Նբբ. թօթփեցէ. 8 Նբբ. ի հեղեղաւան լքիւպ-
 տոր. բայց դուք մի մի ժողովեցէք, որպէք

1 Նբբ. առայի քո, Տէր, (18) Յղացաք, երկնեցաք,
 արպէս թէ ծնաք Տողմ. փրկութիւն ոչ արարաք
 յերկրի. եւ ոչ անկան բնակիչք արարաք (19)
 Կեցցեն մեռեալք քո. զիակուրք իմ յարեցեն,
 Զարթիք, եւ առեք երգս, բնակիչք Տողոյ, զի
 ցոզ բանջարոց է ցօղ քո, եւ երկիր հանցէ ու-
 բուականս. 2 Նբբ. դասե- 3 Նբբ. ելանէ ի
 տեղուցէ իւրմէ այց առնել անօրէնութեան
 4 Նբբ. խեղտ 5 Նբբ. ի երթման 6 Նբբ. գինւոյ
 երգեցէք նմա (3) Եւ Տէր պահեմ զնա. յամե-
 նայն վայրկեան ռօտեցից զնա, գուցէ առնիցի
 (4) Զիք իմ ցատուս. ո՞ տայր ինձ փուշ եւ
 մացառ ի պատերազմ, յառե՛ի ի վերայ նոցա,

13 րայելի : Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ հարցեն փոյ աւադափոյ . եւ եկեացեն ցրուեալքն յերկրին Ատրեստանեայց , եւ * կորուսեալք յերկրին Եգիպտացոյ , եւ երկիր պաղցին Տեաճն ի վերայ լեւրին սրոյ յերուսաղէմ :

ԳԼ . ԻԸ

1 Վայ ի պսակ չպարտութեան ¹ վարձկանաց Եփրեմի . ծաղիկ թօթափեալ ի փառաց ² ի վերայ զլիտյ լեւրին թանձրացելոյ , որ սրբեալոյ էք եւ ոչ՝ ի ցինւ-
 2 ւոյ : Ահաւասիկ սաստիկ եւ խիստ ³ բարկութիւն Տեաճն՝ , իրբեւ զկարկուտ իջեալ , ⁴ եւ ոչ զուցէ յարկ՝ . եւ իրբեւ զբռնութիւն նեղեւոյց ջուրց բազմաց որ ⁵ ողողէ զերկիր . եւ արացէ հանւ-
 3 զիստ երկրի՝՝ ձեւօք : Եւ կոխան լիցի պսակն չպարտութեան ⁶ վարձկանաց
 4 Եփրեմի : Եւ եղիցի ծաղիկն յուսոյ թօթափեալ ի փառաց անախ՝ ի վերայ զլիտյ լեւրինն բարձու՝ , իրբեւ զվազահասուկն ⁷ թօթոյ , զոր տեսեալ ուրուք՝ մինչչեւ ի
 5 ձեռն ասեալ կամիցի կրանիլ : Յուուր յայնմիկ եղիցի Տէր զորութեանց սրակն յուսոյ զորձեալ ի փառս՝ մնացելոց ժու-
 6 զովրդեանն . ⁹ Զի մնացեն ողուով զատասանի . եւ զատասանաւ եւ զօրութեամբ արդելուցու ի ծուլութենէ՝ :
 7 Զի նորա զինուով մոյորեալ են , մոյորեցան վանն ցրւոյն . քահանայն եւ մարգարէ միմարեցան վանն ցրւոյ , ընկզմեցան վանն զինուոյ . զանդաչեղին յարբեցութեանն ցրւոյն , մոյորեցան ¹⁰ զի այն
 8 ինքն է յիմարութիւնն : Եզովք կերիցեն զխորհուրդն զայն , զի այն խորհուրդ յագանութեանն է :
 9 Ո՛ւմ պատմեացուք զչարխն , ո՛ւմ գոյժ

տացուք՝ . անջատելոցն ի կաթանէ , հա-
 10 տուցելոցն ի ստենէ : ¹¹ Եւ զու թիւնք ի վերայ նեղութեանց . ընկալ , ընկալ կասկա-
 11 ծանս ի վերայ կասկածանաց : Փոքր մեւս եւս , փոքր մեւս եւս փառանդգամութեան չրթանց , յօտար լեզուս խօսիցին ընդ
 12 ժողովրդեանց ընդ այգմիկ , եւ ասիցեն ցրտս , թէ Այն է հանգիստ քաղցելոյն , եւ սոյն բեկումն .՝ եւ ոչ կամեցան լսել :
 13 Եւ եղիցի նոցա լանն Տեաճն՝ ¹² նեղութիւնք ի վերայ նեղութեանց . ընկալ , ընկալ կասկածանս ի վերայ կասկածանաց : Փոքր մեւս եւս , փոքր մեւս եւս՝ մինչեւ՝՝ գնացեն , եւ յեստ ընդդէմ կործանեցին . ¹³ եւ խորտակեցին եւ չարչարեցին եւ ստաւիտցին :
 14 Վանն այստիկ յուսուք զքան Տեաճն , արք ¹⁴ նեղեալք եւ՝՝ իշխանք ժողովրդ-
 15 եանոյ այգորիկ յերուսաղէմ . Զի ասացէք , Եզաք ուխտ ընդ զժոխս , եւ ընդ մահու գայինս կեցաք . մորիկ փոթորեալ եթէ յարիցէ՝ ոչ եկեացէ ի վերայ մեր . զի եզաք սուտ գոյան մեր , եւ
 16 ստութեամբ ծածկեցաք : Վանն այնտրիկ այսպս սաէ Տէր Տէր , Ահաւասիկ ես զնեմ ¹⁵ ի հիմունս Սիոնի վէմ բազմապատիկ , զքնախր զզլուխ անկեան զարտուականն ի հիմունս նորս՝ , եւ որ
 17 հաւատացէ ի նս՝ մի՛ ¹⁶ ամաչեսցէ : Եւ եղից զիրաւունս ¹⁷ ի յոյս , եւ զողորմութիւն իմ ի կշիսս . եւ ոչք յուսացեալ իցին զուր ի ստութիւն , թէ ոչ
 18 հացէ առ մեղ մորիկն : Եւ ոչ բարձցէ զուխան մեր որ ընդ մահուն է , յոյսն ձեր որ ի՝՝ գժոխս է՝՝ մի՛ հաստատեցի :

¹ Եբր. վարձանդեալք ² Եբր. արբելոց ³ Եբր. զարգու նոսալ , որ ի վերայ զլիտյ հովանի պարտաւորութեան , ջարձարելոց ⁴ Եբր. իշխանի ի Տեաճն ⁵ Եբր. իրբեւ զմորիկ աւերիչ , ⁶ Եբր. հարցէ զգեանի ⁷ Եբր. արբեցելոց Եփրեմի : (4) Եւ եղիցի ծաղիկն թօթափեալ ի գորգուէ փառաց նորս որ ի վերայ զլիտյ հովանի պարտութեան ⁸ Եբր. թօթոյ , յառաջ քան զամառն ⁹ Եբր. վոյնելլութեան եւ թագ փառաց վան ¹⁰ Եբր. եւ յոյն զատասանի որոյ նախն ի գատասանն , եւ ի գորութիւն որոց զարձուցանեն զպատերազմն ի զուռն : ¹¹ Եբր. ի տեսեան , զլորեցան ի գատասանի : (8) Զի ամենայն սեղանք լցեալ են փոխածով աղտեղութեան , մինչեւ շմապայ տեղի :

11 Եբր. Զի խրատ ի վերայ խրատու , խրատ ի վերայ խրատու . հրամանն ի վերայ հրամանի , հրամանն ի վերայ հրամանի . սակաւ տատ , սակաւ անդ . (11) Զի ստարտոյ չրթամբ , եւ ի լեզու յոյլ խօսեցի ընդ ժողովրդեանոց ընդ այգմիկ : (12) Փոսնոցի սացցնասա , թէ Այն է հանգիստ , հանգուցէք զվաստակեալն , եւ Այս է կաղզուարումն . ¹² Եբր. խրատ ի վերայ խրատու , խրատ ի վերայ խրատու . հրամանն ի վերայ հրամանի , հրամանն ի վերայ հրամանի . սակաւ տատ , սակաւ անդ . զի ¹³ Եբր. անկցին յորոգսյթ եւ յմբռնեցին ¹⁴ Եբր. ծաղու ¹⁵ Եբր. ի Սիոն հիմն վէմ , վէմ՝ փորձեալ , պատուական անկեանն , հիմունն հաստատեց ¹⁶ Եբր. ամապարեացէ ի փոխուստ ¹⁷ Եբր. ի չափ , եւ զարդարութիւն ի կշիսս . եւ սարցի կարկուտ զապուէն ստութեան , եւ զանցին թարստեան ջուրք ողողեացեն : (18) Եւ բարձցի ուխտն ձեր որ ընդ մահուն է , եւ գաշն ձեր որ ընդ

(9) Ո՛ւմ ուսուցէ իմաստութիւն , ո՛ւմ ասցէ խելամուտ լինել հանճարոյ

49 զի մրբիկ փոթորկեալ եթէ գայցէ ի վե-
 րայ , եղիջիք նմա ի կոխուսն : Զի յար-
 Ժամ անցանիցէ՝ անցէ զձեզ . յառաւօտէ
 յառաւօտ անցցէ , ի սուէ եւ ՚ի գիշերի
 20 եղիցի կամիած չարեաց : Ուսարուք
 լսել , նեղեալքդ . ժարանչիկ եւս ոչ կա-
 րեմք , քանզի տկարացար ի ժողովեն
 մերում իրրեւ դիւան ամպարչտաց :
 21 Յարիցէ Տէր ի ձորն Գարաւնապեոց լի
 բարկութեամբ , գործեացէ զգործ իւր
 գործ գաւնութեան . զի սրամաութիւն
 նորա օտարաբար դատեցի , եւ դաւ-
 22 նութիւն նորա օտարաբար հասցէ : Եւ
 զուք մի գնձայք , Կե՛ւ՝ մի գորացին
 կայանք ձեր . զի ՚իսո հաստատակայս եւ
 համաօտոս լուսոյ ի Տեառնէ , Տէր՝ զօ-
 րութեանց լուսոյ առնելոց է ի վերայ ա-
 մենայն երկրի :
 23 Ունկն զիք եւ լուարուք բարբառոյ
 իմոյ , անասցէք եւ լուարուք լանից ի-
 24 մոց . Միթէ զօրն ամենայն հերկիցէ որ
 հերկէն՝ կամ թէ սերին յառաջագոյն
 ցոմիցէ՝ մինչչեւ դերկիրն գործեալ իցէ՛ :
 25 Ո՞չ ապաքէն նախ կակղէ գերեաս նորա ,
 եւ ապա սերմանէ փոքր մի արջնուկ
 եւ համան . եւ ապա սերմանեցէ ցոր-
 եան եւ գարի , ՚կորեակ եւ հաճար ի
 26 սահմանս իւր : Եւ իրատեացիս զու ի-
 րաւամբք Աստուծոյ քո , եւ ուրախ ե-
 27 զիցես՝՝ Զի ոչ եթէ խսաիւ ինչ սրբի
 արջնդեղն , եւ ոչ զանիւ կամասապլին
 անկն ի վերայ չամանոյն . այլ զաւա-
 զանու թօթալի արջնդեղն , եւ չամանն
 28 ՚հացիւ ուտի : Զի ոչ եթէ յաւիտեան
 բարկանայցեմ ձեզ , եւ ոչ ձայն գաւ-
 29 նութեան իմոյ կոխիցէ զձեզ : Եւ այս
 նշանք ելին ի Սարաւոթ Տեառնէ . արդ

խորհեցարուք՝ բարձէք ի ձէնջ զընդու-
 նայն միութարութիւնն ձեր՝

Գ. ԻԹ

1 Վա՛յ քեզ , Արիէլ Դաղար , Արիէլ՝ զոր
 Դաւիթն ցալարեաց , զի սօնքն ամրո-
 խեցին . ժողովեցէք արմատս եւ կե-
 րայք ամ յամէ , եւ կերիջիք Մովաբու
 2 հանդերձ : Զի նեղեցից զԱրիէլ , եւ ե-
 զիցի զօրութիւն եւ մեծութիւն նորա
 3 ինձ . եւ արշարեցից զքեզ՝ սրպէս եւ
 Դաւիթն՝ , եւ ամից զքեւ պատնէչ , եւ
 կանգնեցից շուրջ զքեւ ՝աչատրակս :
 4 Եւ խոնարհեցին յերկիր բանք քո , եւ
 պառգամք քո ընդ կեռին մտցին . եւ
 եղիցի իրրեւ դեմանձայնաց բարբառ քո ,
 եւ ի յատակս բարբառն քո տկարացիս
 5 Եւ եղիցի իրրեւ զփոշի անուոյ մեծու-
 թիւն ամպարչտաց՝ , եւ իրրեւ զուեղ
 մողեալ յաղմութիւն զրկողայն քոյ
 6 եւ եղիցի որչափ յական թօթալիս , ի
 Սարաւոթ Տեառնէ սցցելութիւն՝ շարժ-
 մամբ եւ սրտամամբ եւ մեծամայն բար-
 բառով , մրբիկ փոթորկեալ եւ լուսոյ
 7 որ ուաիցէ , եւ եղիցի , որպէս ոք զի
 տեսանիցէ երազ ի տեսեան գիշերոյ ,
 մեծութիւն ամենայն հեթանոսաց յար-
 ձակելոց ի վերայ ՝ Երուսաղեմի եւ ա-
 մենայն ժողովելոցն ի վերայ նորա , եւ
 8 որ նեղեցինն զնա : Եւ եղիցին՝ որպէս
 որք յերազի քաղցիս իցին եւ օւսի-
 ցին , եւ իրրեւ յանիցեն՝ զուք է տե-
 սիլն . եւ զոր օրինակ ծարաւի ոք իցէ
 յերազի եւ րմպիցէ , եւ յանիցէ՝ եւ
 զարձեալ ծարաւ իցի , ի զուր յուսացաւ
 անձն նորա . այնպէս եղիցի մեծութիւն
 ամենայն հեթանոսաց , որ զօրամողով
 եղեն ՚ի վերայ Երուսաղեմի եւ՝ ի վե-
 9 րայ լեւին Սրբին Զարմացարուք , յի-
 մարեցարուք , թմրեցարուք , եւ ա-
 ռա ել թմրեցարուք , որ արկեալք էք
 10 եւ ոչ ի զինուոյ , ¹⁰եւ ոչ ի ցլուոյ : Զի

¹ Եբբ. ի գիշերի . Եւ եղիցի զգործիւն իմանալ իսկ
 զՏաւառն . (20) Զի կարճէ անկողինն իտարածել
 զանձն , եւ ծածկելն անուէկէ յամիպիցել զանձն :
 (21) Զի իրրեւ ի լեւառն Փարսոսին յարիցէ Տէր ,
 որպէս ի ձորն Գարաւնոսի բարկացի . գործել
 զգործ իւր , օտար արար նորա : (22) Եւ արդ
 մի լինիք ծաղղածուք , զի ² Եբբ. սպասուսն հա-
 կերձ լուսոյ ի Տեառնէ՝ ի Տեառնէ ³ Եբբ. ի վա-
 րեւ . բացցէ եւ մանրեցէ զՏոբ իւր հաւաքու
⁴ Եբբ. դաւառ ⁵ Եբբ. Զի թմրեցէ զնա ուղից ,
 Առտաւած նորա օւսուցէ նմա : ⁶ Եբբ. ցայով ,
 (28) Յորեան կատու , ոչլ ոչ էթէ խախտեան
 ծծեծելով ծծեծէ զնա եւ մանրէ զնա անիւ կամ-
 նասապլին , եւ ձիովք իւրով ոչ կատու զնա : (29)
 Այս եւս ի Տեառնէ զօրութեանց ել . քանզի երի
 ի խորհրդեան , մեծարանչ յիմաստութեան :

⁷ Եբբ. Արիէլ , քաղար ուր ընտելեցաւ Դաւիթ .
 յաւելէք տարի ի վերայ տարուոյ . տօնք բոլո-
 րեցին : (2) Եւ նեղեցից զԱրիէլ , եւ եղիւ լա-
 յիւն եւ սուգ . եւ եղիցէ ինձ իրրեւ զԱրիէլ
 (զոհանոց) Աստուծոյ : (3) Եւ եղից բանակ շուր-
 ջանակի ընդդէմ քո ⁴ Եբբ. ամրոցս : (4) Եւ
 խոնարհեցիս յերկր թօթեցիս , եւ քան զՏոբ
 խոնարհ եղիցին բանք քո . եւ եղիցի իրրեւ
 հարցիկ յերկր բարբառ քո , եւ ի հոգոյ բան
 քո հօծեցէ : (5) Եւ եղիցի իրրեւ փոռ մուն-
 րամազ ամբոխ օտարոց քոյ ⁶ Եբբ. Արիէլ
¹⁰ Եբբ. դանդաղէք :

արքայց ձեզ Տէր ոգի յիմարութեան. եւ խցցէ զաչս ձեր եւ զմարգարեից ձերոց եւ զիշխանաց ձերոց եւ զժածկատեսացնս
 11 ձերոց, եւ եղիցին ձեզ պատգամքս այս ամենայն իբրեւ զբանս թղթոց կնքե-
 լոյ, զոր իբրեւ տայցեն զայր մի գրա-
 գէտ եւ ասիցեն ցնա, Ընթերցիր զայդ. եւ ասիցէ, Ոչ կարեմ ընթեանույ զի
 12 կնքեալ է. եւ սագիր նոյն զիր ի ձեռս անն՝ որ ոչ զիտիցէ զիրս, եւ աստացեն ցնա, Ընթերցիր զայդ. եւ ասիցէ, Ոչ
 13 գիտեմ զդրութիւնս. եւ ասէ Տէր, Մերձ է առ իս ժողովուրդս այս բերանով իւրով, եւ չրթամբ իւրեանց պատուեն զիս. եւ սրտիւք իւրեանց հեռացեալ մեկուսի են յինէն. 2 զուր պաշտեն զիս, ուսուցանեն զպատուէրս մարդկան եւ
 14 զխորհրդատուութիւնս՝ Վասն այնորիկ անաւարիկ ես յաւելից 3 փոփոխել զժողովուրդդ զայդ. եւ փոփոխեցից զդոսա. եւ կորուսից զիմաստութիւն իմաստնոց, եւ զխորհուրդս խորհրդականաց արհա-
 մարհեցից. վայ այնոցիկ՝ որ խորհին խորհուրդս խորհուրդս խորհան՝ եւ 4 ոչ Տերամբ՝
 15 Վայ այնոցիկ որ խորհին խորհուրդս ծածուկս, եւ եղիցին ընդ խաւար գործք նոցա, եւ ասիցեն թէ Ո՞ տեսանիցէ զմեզ, եւ ո՞ զխասացէ 5 զինչ գործեմք:
 16 Ո՞չ ապաքէն իբրեւ զկաւ բրտի համարեալ իցէք.՝ միթէ ասիցէ՞ ստեղծուածն ցտտիզմիչն իւր, թէ Ոչ գու զիս ստեղծեմ. կամ արարածն զարարչն թէ Ոչ 6 իմաստութեամբ արարեր զիս՝
 17 Ոչ եւս յեա սակաւ ժամանակի, եւ եղիցի Լիբանան իբրեւ 8 զլեռան Քերմէլ,
 18 եւ Քերմէլ՝ յանտառ համարեացի: եւ լուիցեն յաւուր յայնմիկ իտլք զբանս զրոյն 9 այնորիկ. եւ որք ի խաւարին եւ ի միզին իցեն՝ տեսցեն աչք կուրացե-
 19 լոցն: եւ ցնծապցեն աղքատք յազապ Տեսան ուրախութեամբ, եւ 10 անյոյքն

20 իմարդկանէ լցցին՝ 11 ուրախութեամբ: Պա-
 կասեաց՝ անորէն, եւ կորեաւ ամբար-
 տաւանն. եւ սատակեցան 12 անորէնք ի
 21 չարիս, Եւ ոչք առնեն մեղանչել մարդ-
 կան բանիք. 9 ամենայն յանգիմանչացն ի դրունս ցնէին զգայթաղութիւն, եւ խոտորէին անիրաւութեամբ զիրաւունս:
 22 Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր 13 ի վերայ տանն Յակոբայ զոր ընտրեացն յԱբբահամէ. ոչ այժմ ինչ ամաչեսցէ Յա-
 կոր, եւ ոչ այժմ զերեսս ալլազու-
 23 նեացէ Իսրայել՝. Այլ յորժամ տեսցեն որդիք նորա զգործս իմ, վասն իմ սուրբ արասցեն զանուն իմ, եւ սուրբ արաս-
 24 յեն զՍուրբն Յակոբայ, եւ երկիցեն յԱստուծոյն Իսրայելի: Եւ ծանիցեն մո-
 լորեալք հողով զիմաստութիւն, եւ տրանջօքք ուսցին 14 զհնազանդութիւն, եւ լեզուք թոյժովախօսք ուսցին խօ-
 սել զխաղաղութիւնս՝

Գ Լ Լ

1 Այսպէս ասէ Տէր. Վայ ձեզ, որդիք ա-
 պրստամբք, զի խորհեցարուք խորհուրդ
 եւ ոչ ինեւ, եւ զաչինս կոնցէք՝ եւ ոչ
 իմով Հողով, յաւելույ մեզս ի վերայ
 2 մեղաց. Որ ցնայիք իջանել յերկիրն Ե-
 զիպտացւոց, եւ զիս ոչ հարցանէիք,
 3 գտանել օգնականութիւն ի Փարառնէ, եւ
 ի թիկունս աննել զեզիպտացիս: Եւ
 եղիցին ձեզ թիկունք Փարառն յամօթ,
 եւ յուսացիւրց յեզիպտացիսն նախա-
 4 տինք: Զի են յերկիրն Տայանու իշխանք
 5 15 հրեշտակք չարք. Զուր ջանան առ ժո-
 զովուրդն՝ որ ոչ լինիցի դոցա շահ յօգ-
 նականութիւն. ոչ յօգուս, այլ յամօթ
 եւ ի նախատինս:
 6 16 Տեսիլ չորքոտանեաց 17 յանապատի, ի
 նեղութիւնս եւ յանձկութիւնս՝. առեւծ
 եւ կորիւն առիւծու, եւ ի նոցանէն իւք
 եւ կորիւնք իմից թռչունք, որ բարձ-
 եալ բերեն իչոց զգանձս իւրեանց, եւ
 լցիալ ուզտուց զմեծութիւն իւրեանց.

11 Եբ. Որովհետեւ մերձ 2 Եբ. և երկեզ նոցա յինէն է պատուէր ուսուցեալ ի մարդկանէ
 3 Եբ. առնել ընդ ժողովրդեանց ընդ այդմիկ իրս զարմանալիս եւ քամաչելիս, եւ կորիցէ իմաստութիւն իմաստնոց նորա, եւ խորհուրդ խորհրդականաց նոցա թուրիցէ. 4 Եբ. այցելն յաւելու, ի Տեսանէ. 5 Եբ. զմեզ, (16) Ո՞վ կամակորութեան ձերում միթէ իբրեւ զկամ համարեացի բրտու. 6 Եբ. եղև թելամուտ
 7 Եբ. Ոչ 8 Եբ. զարտ պտորեք, և արտ պաղարեք 9 Եբ. զովստ 10 Եբ. մաւրայիկք

11 Եբ. ուրախութեամբ ի Սուրբն Իսրայելի. (20) Զի պակասեաց 12 Եբ. անորէնք որ հսկեն
 13 Եբ. որ փրկեացն զԱբբահամ՝ ի վերայ տանն Յակոբայ. Ոչ եւս ամաչեսցէ Յակոր, և աչ եւս երեոյնորասյազուենեցին 14 Եբ. զգիտութիւնս
 15 Եբ. նորա եւ հրեշտակք նորա հասին իշխանէս:
 (5) Ամենեքին յամօթ եղև վասն ժողովրդեանն
 16 Լու, բեռն 17 Եբ. հարաւայ, յերկիրն նեղու-
 թեան եւ անձկութեան

առ ազգ մի՝ որ ոչինչ օգուտ չի նիցի |
 նոցա յօգնականութիւն, ¹այլ յամօթ եւ
 7 ի նախատինս՝ եղիպտացիքն որ զուր
 եւ տարապարտ օգնիցեն ձեզ, ²պատ-
 մեա նոցա եթէ ի զուր է այդ միւր-
 8 թարութիւն ձեր: Արդ նիստ եւ զրեա
 ի տախտակի եւ ի զիրս, զի եղիցի այդ
 յառուր իւրում եւ ի ժամանակս յաւի-
 9 տենից, Թէ՛ ժողովուրդ անհաւան ³է,
 եւ որդիք սուտք. ⁴եւ ոչ կամեցան
 10 լսել զօրէնս ⁵Աստուծոյ: Որք ասէին
 ցմարդարէնս, թէ Մի՛ պատմէք մեզ.
 այլ խօսեցարուք ընդ մեզ եւ պատմե-
 11 ցէք մեզ այլ մտորութիւն: Եւ զարձու-
 ցէք զմեզ ի ճանապարհէ յայգմանէ, եւ
 ի բաց արարէք ի մէնջ զչառիզ զայդ.
 եւ հանէք ի մէնջ զօրէնս Աստուծոյ Իս-
 12 րայելի:՝ Վասն այսորիկ այսպէս ասէ
¹Տէր՝ Սուրբն Իսրայելի, Փոխանակ զի
 անարդեցէք զուր զրանոց զայգսոսիկ, եւ
 յուսացարուք ի ստութիւն ⁶անտօի, եւ
 զի տրանջեցէք՝ եւ յուսացարուք ի բանդ
 13 յայդ՝: Վասն այնորիկ եղիցին ձեզ մեղքդ
 այդքիկ իրբեւ. ⁷զպարտս կործանուալ
 ատժամայ սմուր քաղաքի աւելոյ՝, ու-
 րում յանկարծակի հասանիցէ կործա-
 14 նուին: Եւ կործանուին նորա եղիցի
 իրբեւ զբեկումն խեցիպէն սնօթոյ յորտի՛
 մանր խորտակելոյ, զի մի ոք զսանիցէ
 ի նմանէ որով հուր բաննայցէ՝ կամ ու-
 րով մարթիցէ սանուր սակու մի ջուր:
 15 Ձի ապապս ասէ Տէր Տէր՝ Սուրբն Իս-
 րայելի, ⁸Յորժամ զարձգիս եւ յոգւոց
 հանիցես, յայնժամ կեցցես, եւ զիտաս-
 ցես թէ ուր իցես. զի յուսացեալ էիր
 զու ի սնտախն, սնտօի ելիւ եւ՝ զօ-
 րութիւն ձեր. եւ ոչ կամէիք լսել:
 16 Այլ ասէիք, ⁹Երիվարօք մերովք՝ վա-

նիցուք. վասն այսորիկ փախտականք
 լինիցիք. եւ ասէիք, Երազ երիվարօք
¹մերովք վախիդուք. վասն այսորիկ
 երապագոյնք ¹քան զձեզ՝ եղիցին որ հա-
 17 լածննս զձեզ, Ձի ի միտջէ բարբառոյ
 հազարք փախիցեն, եւ ի բարբառոյ
 հնդից բազումք փախիցեն, մինչեւ
 մնասջիք իրբեւ զձոց ցցեալ ի վերայ
 լերին, եւ իրբեւ զկոթոց կանգնեալ ի
 18 վերայ ըլլոյ: Եւ զարձեալ կանխեսցէ
¹⁰Աստուած զժալ ի ձեզ, եւ վասն այ-
 սորիկ բարձրացի ողորմել ձեզ՝ զի
¹¹զասուար Տէր Աստուած մերէ՛, եւ-
 րանի ամենեցուն ոյք սպասեն նմս:
 19 Ձի ժողովուրդ ¹սուրբ ի Սիոն, բնա-
 կեսցէ ¹²եւ Երուսաղէմ լայով կլաց՝
 եթէ Ողորմեաց ինձ.՝ ողորմեսցի քեզ՝
 ձայնի աղաղակի քում, ¹³իրբեւ ետես՝
 20 եւ լուաւ քեզ՝: Եւ ասցէ քեզ Տէր հաց
 նեղութեան եւ ջուր կարօտանաց, եւ
 ոչ եւս ¹⁴մերձեսցին ի քեզ որ մտորե-
 ցուցանէին զքեզ, զի աչք քո անցեն
 21 ի մտորեցուցիսն՝ քո: Եւ ականջք՝ քո
 լուիցին բանս ¹⁵զհետ մտորեցուցչադն
 քոյ. որք ասէին՝ եթէ Այս է ճանա-
 պարհ, եւ գնացուք ընդ սա, կամ թէ
 22 յաջ կամ թէ յանեակ, եւ զարշնդուս-
 ցես զկուսնս զարծաթապատս եւ զոս-
 կիտապատս, մանրեսցես զնոսս եւ հո-
 սեսցես իրբեւ զվուր գնտանաց, եւ
 23 իրբեւ զադք մերձեսցես զնոսս:՝ Յայն-
 ժամ եղիցի անձրեւ սերմանեաց երկրին
 քում, եւ հաց արդեանց երկրի քո եւ
 զիցի յազուրդ եւ ի պարտր. եւ ճարա-
 կեսցին իաշխնք քո յառուր յայնմիկ ի
 տեղուջ պարապաութեան եւ յանդորու:
 24 ¹⁶Չուարակք ձեր եւ եղինք՝ որ գործին
 զերկիր՝ կերիցին ¹⁷յարգ խառնեալ ընդ
 25 զարկ, հոտալ ի կալոյ՝: Եւ եղիցին ի
 վերայ ամենայն լերանց բարձանց եւ

¹ Թէք. պատե Գեք. վասն այսորիկ կոչեցի նմս, Ամբարտաւան որ նստի: (8) Արդ. մուտ, գրես զայս ի տախտակի առաջինոցս. եւ գրոշմեալ ի գիր, զի եղիցի ի վերջում առուր ի վկայութիւն յաւիտեանս: (9) Ձի Գեք. է նա Կեք. որդիք որ Գեք. Տեսան: (10) Որք ասէին ցտեսանողսն՝ Մի՛ տեսանէք, եւ չայցիցողսն՝ Մի՛ հայիք վասն մեր ուղիդս. խօսեցարուք մեզ ողորմաւ, տեսէք պատրաստ. (11) Գետս կացէք ի ճանապարհէդ, խտտորեցարուք ի շաղէդ, բարձէք յերեսաց մերոց գՈւրբն Իսրայելի: ⁶ Եք. եւ ի թիւրութիւն, եւ յէարուր յայն ⁷ Եք. զերձանտ որ անկանելոց է՝ ուսուցեալ ի պարսպի բարձու ⁸ Եք. Ի դառնայն եւ ի հանգչել կեցջիք. ի հանդարտութեան եւ յապաւնութեան եղիցի ⁹ Եք. Ոչ, երիվարօք

¹⁰ Եք. Տէր ¹¹ Եք. Աստուած գատատանի է Տէր ¹² Եք. յերուսաղէմ. լայով մի՛ լացցես. ողորմելով ¹³ Եք. ի լսել զայն, տայէ քեզ պատասխանի ¹⁴ Եք. Տեսացին ուսուցիչք քո, եւ աչք քո տեսցեն գրուցիչս ¹⁵ Եք. ի թիկանց քոց որ ասէ, Այս է ճանապարհ, զնայցէք բնոց սա, յորժամ յաջ կամ յահակ խտտորեցիք: (22) Եւ պղծեսցես զձածկոյթս կուց քոց արձամ եղի- նաց, եւ զզարդս ձուլածոյից քոց սակեզնուց: Եւ ընկենուցուս գնտալ իր գկապեցուր գաշտանի- նլ արտարս, ասացես զիւրքսնչիւրն: ¹⁶ Եք. Եւ եղինք եւ էշք ¹⁷ Եք. ճարակ ընտիր, արեակ թիւղ եւ հեծանոցս:

ի վերայ ամենայն բլրոց բարձուանդակաց՝³³ ջուր բզկտեալ՝, յաւուր յայնմիկ յորժամ կորիցին բազումք եւ կործանեսցին ոչ-
 26 տարակէր : Եւ եղիցի լոյսն լուսնի իբրեւ զլոյս արեգակսն, եւ լոյսն արեգական եւ թնայտիկ եղիցի՝ իբրեւ զլոյս աւուրցն եւ թանց, յաւուր յորում բժշկեսցէ Տէր զբնիւմն ժողովրդեան իւրոյ, եւ զցաւս վիրաց շքոյ յժշկեսցէ :
 27 Ահաւասիկ անուն Տեառն գայ յաւայր ամս՝ յետ բազում ժամանակաց՝, վառեալ բարկութեամբ եւ ՚ի փասօք բանք չրթանց նորա եւ բանք ընդանոյ նորա յի բարկութեամբ : Եւ բարկութիւն սրամտութեան՝ նորա իբրեւ զ՛ուր
 28 կերիցէ . Եւ հոգի նորա իբրեւ զ՛ուր ձորալիբ պարանոցաթաղ յորդեսցէ .⁵ Եւ բաժանացի խտովեցուցանել զազգսվանն անտի մոլորութիւնն . եւ հապճեսցէ զնոսա մոլորութիւնն, եւ հասցէ նոցա
 29 յանդիման նոցին : Միթէ հանապաղ պարտ իցէ ձեզ ուրախութեամբ մտանել ի սրտութիւնս իմ, յամենայն ժամ տնիւք եւ ուրախութեամբ եւ փողովք մտանել ի լեառն Տեառն՝ առ
 30 Աստուած Սուրբն Իսրայելի : Եւ լսելի արասցէ՝ զփառս բարբառոյ իւրոյ, եւ զարամտութիւն բազկի իւրոյ ցուցցէ բարկութեամբ՝ եւ սրամտութեամբ եւ յոցով որ ուտիցն .⁷ Եւ սաստիկ բարկութեամբ հրացանից, եւ ջրով եւ կարկտիւ միանգամայն հոսելով ընտութեամբ :
 31 Զի ի բարբառոյ Տեառն ընկճեսցին Ասորեստանեայք, հարուածովքն զոր հար-
 32 կանիցէ գնոսա : Եւ ճկեսցէ նմա շուրջ յօգնականաց իւրոյ՝ յոր կողմ եւ յուսացեալ իցէ . զի նորա փողովք եւ թմբկաւ եւ պնայէս պատերազմաւ փոխ-
 փոխ մարտիցին ընդ նմա, եւ զու ոչ յառաջագոյն քան զաւուրն պահան-

ջեսցին : Իսկ արդ եւ քնդ պատրաստեալ իցէ թագաւորել, ի վերայ ձորոյն խորոյ փայտ զիգեալ, հուր եւ փայտա-
 կոյտ բազում վառեալ . սրամտութիւն Տեառն իբրեւ զձոր լի ծմբով բորբոքեալ :³³

Պ Լ Ա

4 Վայ ոյք ի ջաննն յեզրիպատս վանն օգնականութեան .⁹ որ ի հեծեալս՝ եւ ի կառս յուսացեալ իցեն՝ թէ բազումք են, եւ յազմութիւն երիվարաց՝ յոյժ . եւ ոչ էին յուսացեալ Սուրբն Իսրայելի,
 2 Եւ յԱստուած ոչ խնդրիցին : Եւ նա իմաստուն էր՝ եւ ամէր¹² ի վերայ նոցա չարիս . եւ բան նորա ոչ անարգեսցի՝ . եւ յարիցէ ի վերայ ամնց մարդոց չարաց, եւ ի վերայ¹³ անտի յուսոյն նոցա .
 3 Յայր Եղիպտացի՝ եւ ոչ յԱստուած, ի մարմինս երիվարաց՝ եւ ոչ զոյր օգնականութիւն . ալլ Տէր արկցէ ի վերայ նոցա զձեռն իւր, եւ տաժանեսցին օգնականքն, եւ կործանեսցին օգնականքն ի նոցանէն . եւ առ հասարակ ամենեւ-
 4 քան սասակեսցին : Զի այսպէս ասացցիս Տէր, թէ Զոր օրինակ գոչեսցէ առեւծ եւ կորիւն առիւծու¹⁴ յորս յոր հասանիցէ, կոչեսցէ ի վերայ եւ լցցէ զլերինս բարբառով իւրով, եւ ի պարտութիւն մասնեսցին, եւ ի սասակութիւնն սրտամտութեան նորա հակեսցին՝, այնպէս իջցէ Տէր զօրութեանց¹⁵ ի լեառն Սինն,
 5 Եւ ի վերայ լեռանց՝ զորաւ Իբրեւ զթուշունս¹⁶ թուցեալս, այնպէս հովանի լիցի Տէր զօրութեանց ի վերայ Երուսազեմի . ի թիկունս իջցէ, օգնեսցէ եւ փրկեսցէ եւ կիպուսցէ :
 6 Դարձարուք¹⁷ ոյք խորհիք խորհուրդս

1 Իբր. գեար գնացից ջուրց 2 Իբր. նորա 3 Իբր. ի հեռատանէ 4 Իբր. սաստկութեամբ բոցոյ . չրթունք նորա յի բարկութեամբ, եւ լեզու 5 Իբր. մաղել զազգս մաղիւ ունայնութեան, եւ եղիցի ամնձ մոլորութեան ի կպակս ժողովրդոյ : (29) Երգ եղիցի ձեզ իբրեւ ի զիչերի խմբելոյ ասն, եւ ուրախութեամբ սրտի որպէս որ զնայցէ սրճաւ մտանել ի լեառն Տեառն առ Վէմն Իսրայելի (30) Եւ լսելի արասցէ Տէր 6 Իբր. գհարուած 7 Իբր. հեղեղաւ, մրկաւ եւ բարիւ կարկտի 8 Իբր. եղիցի ամենայն հարուած գաւազանին սահմանելոյ զոր ասցէ Տէր ի վերայ նորա, թմբկաւ եւ քնարաւ . եւ մարտի

սաստկութեան մարտից ընդ նմա : (33) Զի պատրաստեալ է ի վաղուց Տոփթիթ եւ պատրաստեալ է վանն թագաւորին . խորեսց, ընդարձակեսց, շեղջ նորա հուր եւ փայտ բազում, շունչ Տեառն որպէս հեղեղ ծմբոյ բորբոքելոյ ի նմա 9 Իբր. եւ յերիվարս յեցեալ 10 Իբր. ի հեծեալս զի հզօրք են 11 Իբր. զՏէր 12 Իբր. չարիս, եւ զբան իւր ոչ զարձուսցէ 13 Իբր. օգնութեանն որց գործեն զանօրէնութիւն : (3) Եւ իգիպացիք մարդիկ են եւ ոչ Աստուած, եւ երիվարք նոցա մարմինս եւ ոչ հոգի 14 Իբր. յորս իւր, զոր մարդկեսցէ ի վերայ նորա լուսութիւն հովուաց, ի բարբառոյ նոցա ոչ խտովեսցի, եւ յամբոսն նոցա ոչ խոնարհեսցի 15 Իբր. ի պատերազմ ի լեառն Սինն, եւ ի վերայ լուս 16 Իբր. որ ծածկեն զձգս խեղանց 17 Իբր. առ Այն յորմէ յետս կացէք չարաչար

խորինս եւ զանօրէնս՝, որպիք Իսրայելի
 7 Ձի յաւուր յայնմիկ բարձցին ՚մարդիկ
 զձեռագործս իւրեանց՝ զարձաթիկէնս
 եւ զօսկիկէնս՝ զոր արարին ձեռք նոցա
 8 Ի մեզս : Եւ անկցի Ասորեստանեան , ոչ
 սրով առն , եւ ոչ սուր մարդոյ կիրիզէ
 գնա . եւ ի փախուստ դարձցի՝ ՚նչ յե-
 9 րեսաց սուսուերի , եւ երիտասարդք նու-
 9 րա ՚ի սրբաութիւն մասնեսցին : Եւ
 եղիցին վիմարգելք իբրեւ զորմարգելս .
 եւ ի պարտութիւն մասնեսցին , եւ որ
 փախիցէն՝ ըմբռնեսցի : Այսպէս ասէ
 Տէր . Երանի որ ունիցի զաւակ ի Սիոն ,
 եւ ընտանեակք իցեն նորա յերու-
 սազէմ :՝

ԳԼ . ԼԲ

1 Չի անաւասիկ թաղաւոր արգար՝ թա-
 զաւորեսցէ , եւ իշխանք իրաւամբք սի-
 2 բեացն : Եւ եղիցի մայրն ՚որ թաքու-
 ցանիցէ զբանս իւր , թաքիցէ իբրեւ ի
 ջուրցն սաստկութենէ , եւ եղիցի Սիոն
 իբրեւ զլեռ յորդակ փառաւոր ի ծա-
 3 րաւուս երկրի : Եւ ոչ եւս եղիցին
 յուսացեալ ի մարդիկ , այլ տացին զա-
 4 կանջս առ ի լսել : Եւ սիրտք տկարաց
 անսայցեն ի լսել՝ . եւ լեզուք թոթովք
 արագ արագ ուսցին իօսել ՚զխաղա-
 5 զութիւնս Եւ ոչ եւս ասացն զյիմարն
 ինեղ նոցա իշխան . եւ ոչ եւս ասաս-
 6 ցնն սլաշտօնեանայք քո՝ թէ Լուս լեր :՝
 6 Բանդի յիմարն յիմարութիւն իօսեսցի ,
 եւ սիրտ նորա զնանրութիւն խորնօցի .
 կատարել զանօրէնութիւն , եւ իօսել
 առ Ղաւատամ զմարտութիւն . ցրուել
 զանձինս քաղցիւալս , եւ զանձինս ծա-
 7 րաւալս՝ ունայնս արձակել : Ձի խոր-
 ճարդք չարաց՝ անօրէնս խորնօցի ասլա-

կանել զխոնարնս բանիւք անիրաւու-
 թեամբ , ՚եւ ցրուել զբանս անանկաց ի
 8 գտատատանի . Իսկ ուզիլք իմաստունս
 խորնօցան , եւ խորնօրզն այն կայ՝ մնայ :
 9 Կանայք մեծատունք ,՝ արիք եւ լուա-
 րուք բարբառոյ իմոյ . եւ ՚գտտերք ,
 կասկածանօք լուարուք զբանս իմ :
 10 Յուչ լիցին ձեզ աւուրքն տարեկանաց
 ցաւովք եւ կասկածանօք .՝ նուազեցան
 կուլք , ՚պարտեցին սերմանք եւ այլ
 11 ոչ եւս եկեսցեն : Չարնօրիցարուք ,
 բարեկեցիկք . արամեցարուք , յանձնա-
 սլատանքդ . մերկացարուք , կողպտե-
 12 ցարուք , քրձազգածք եղբուք : Կոճե-
 ցարուք ի վերայ ստեանց վասն անգոցն
 ցանկալեաց եւ վասն սպեկայն բերոց :
 13 Յերկրի ժողովրդեան իմոյ փուչ եւ խոտ
 բուսցի եւ յամենայն ՚ապարանից ու-
 14 ցելոյ ապարանք լքեալք , Չմեծութիւն
 քաղաքիդ լքցին եւ զտունս ցանկալիս .
 եւ եղիցին աւանք քո՝՝ այրք յաւիտե-
 նից , ուրախութիւն յուրու . եւ ճարակք
 15 հօտից : Մինչեւ եկեսցէ ի վերայ ՚ձեր
 Հոգի ի բարձանց . եւ եղիցի անասպան
 12 ի Քերմէլ , եւ ՚Քերմէլ յանտառ համա-
 16 բնացի . Եւ հանգիցեն իրաւունք յանա-
 սլատի . եւ արգարութիւն ի ՚Քերմէլ
 17 բնակեսցէ : Եւ եղիցին գործք արարու-
 թեան ՚խաղաղութեամբ . եւ կալցի ար-
 18 ցարութիւն զ՚նայիլուս . եւ յուսայեալքն
 եղիցին՝՝ մինչեւ յաւիտեան : Եւ բնա-
 կեսցէ ժողովուրդ իմ ՚ի քաղաքին խա-
 զաղութեան , եւ բնակեսցէ յուսով , եւ
 19 հանգիցին մեծութեամբ . Այլ կարկուտ
 եթէ իջանիցէ , ոչ ի ձեր վերայ եկեսցէ .
 եւ եղիցին որ բնակեալ իցին յանտա-
 սին , յանսպա իբրեւ զայնոսիկ ոչք

1) Բէր . այլ իւրբարանչիւք զիւրուս 2) Բէր . պահատ
 3) Բէր . եղիցին հարկատու : (9) Եւ յամբութիւն
 իւր առ երկիւղի անցցէ , եւ երկիցեն ի դրօշէ
 իշխանք նոցա , ասէ Տէր , որչ հուր նորա ի
 Սիոն , եւ հնոց նորա յերուսաղէմ : 4) Բէր .
 Ահաւասիկ թաղաւոր արգարութեամբ 5) Բէր .
 իբրեւ թարստոց ի հողոյն , եւ սլաշտօնայրան
 ի հեղեղէ . որպէս զնացք ջուրն յերաշտ , որպէս
 հոգնի վիմի մեծի ի ծարուուս երկրի : (3) Եւ ոչ
 շլատցին աչք որոց տեսանեն , եւ սկանջք լսողաց
 անսայցեն : (4) Եւ սիրտ փութեանցից ինչու-
 մաստ լիցի զիւրութեան 6) Բէր . յասակս : (5) Եւ
 ոչ եւս կոչեսցի ժաման արնուարարոյ , եւ ս-
 զահնմի սաստցի առատաձեռն : 7) Բէր . Տէր զան-
 զգամութիւն , զրկել զանձինս քաղցեայրս
 եւ զմպեի ծարուելոյն տացէ սպառել : (7) Եւ
 խորհուրդք աղահաց չար են .

8) Բէր . մինչ կարօտեան իօսի իրաւամբք : (8) Իսկ
 որ առատաձեռն է՝ առատա խորհի , եւ կայ
 մնայ յառատաձեռնութեանս :
 (9) Կանայք բարեկեցիկք , 9) Բէր . գտտերք յանձ-
 նապատանք , լուարուք զբանս իմ : (10) Աւուրս
 քուն զտարի թոթովսջիք , կանայք յանձնապատ-
 տանք քանդի 10) Բէր . տունսուրաթութեանք .
 զուքն ցնծացելոյ : (14) Ձի սպարանք լքեալ են ,
 քաղաքն բաղմամբ լքեալ է , բարձրուան-
 դակն եւ դիտանոց իցին 11) Բէր . մեր 12) Այլնչն՝
 արտ պողաբեր 13) Բէր . խաղաղութիւն , եւ արդ-
 իւնքն արգարութեան հանգիստ եւ վատահու-
 թիւն 14) Բէր . բնակութեան խաղաղութեան եւ
 ի խորան վատահուլթեան , եւ ի հանգստեան հոն-
 դարտութեան . (19) Եւ կարկուտ իցէ ի վերայ

20 Իցննն ի դաշտի . Երանի որ սերմանիցեն՝
ընդ ամենայն ջրով ուր եգն եւ էչ կոխիցեն :

ՊԼ . ԼԳ

1 1 Վայ այնոցիկ որ թշուառացուցանենն
զձեզ , բայց զձեզ ոչ ոք կարէ թշուա-
ռացուցանել . եւ որ արձամարհէն՝ ոչ
զձեզ արձամարհէ . զի մատնեսցին ի
պարտութիւն որ զձեզն արձամարհեն .
եւ իբրեւ զցեց ի վերայ ձորձոց՝ այն-
պէս մատնեսցին ի պարտութիւն :

2 Տէր , ողորմեաց մեզ՝ զի ի քեզ յուսա-
ցաք . 2 Կեզ զուսեկ անհաւատիցն ի
կորուստ , այլ մեր փրկութիւն ի քէն է ի

3 ժամանակի նեղութեան : Վասն բարբա-
ռոյ ահի քո յիմարեցան ժողովուրդք , եւ
յերկիւղէ՝ քումմէցրուեցան հեթանոսք :

4 3 Եւ արդ ժողովացի կապուան ձեր
մեծի եւ փառու , որպէս ոք զի ժողո-
վեսցէ զմարախ իրբեւ ի գրոյ , այնպէս
5 այսն ամոնիցեն զձեզ : Սուրբ է Տէր
Աստուած մեր որ ընտելեալք եւ արդա-
ճունս . Լյաւ Սիոն ինաւամբք եւ արդա-

6 թութեամբ : Օրինօք մատնեսցին , եւ
զանձուք եղիցի փրկութիւնն մեր . եւ
հաս իմաստութիւն եւ հանձար եւ աս-
տուածպաշտութիւն Տեառն . այս են
զանձք արդարութեան :

7 Ահաւապիկ յաճէ՞ք ձերմէ երկիցեն , յու-
րոց կերկնչէիք՝ երկիցեն ի ձէն՞ջ . հրեշ-
տակա արձակեցեն որ յայսն գաճա-
պէ՞՛ս եւ խողրեսցեն զխաղաղութիւն .

8 Զի հատան ճանապարհք նոցա . հան-
գարտեսոյ ահն հեթանոսաց , եւ բարձա-
ուխան որ ընդ նոսա , եւ մի՛ եւս հա-

9 մարիցիք զնոսա ի մարդիկ : Սուգ առ
եւ տկարացաւ՝ երկիր . յամօթ եղեւ Լի-
բանան , 4 ի դաշտ մարգագետին համա-
րեցաւ Սարոն : յայտնի եղեւ Գալիլեա՝

10 եւ կարմուտն : Արդ յարեայց , առէ Տէր .
արդ փառաւորեայց , արդ բարձրացայց .

11 6 Արդ տեսչիք , արդ յամօթ լիջիք . ըն-
դունայն լիցի զօրութիւն ոգւոց ձերոց ,

12 եւ հուր կերիցէ զձեզ : Եւ ելլիցին հե-
թանոսք խարշեալք իբրեւ զփուշ յա-

13 զարակի՝ այրեցեալ եւ ընկեցեալ՝ 7 Լուի-
ցեն հեռաւորք զոր արարի , ծանիցեն

14 մերձաւորք զօրութիւն իմ : 6 Մերձե-
ցան ի Սիոն՝՝ անօրէնք , զողուն կալ-
ցի զամպարչտա : Իսկ արդ ո՞՞ պատ-
մեսցէ ձեզ եթէ հուր յորբոքեալ կայ ,
կամ ո՞՞ պատմեսցէ ձեզ զտեղուոյն՝ յա-

15 Լիտնից : Որ գնայ արդարութեամբ ,
խօսի զուղիղ՝ 8 ճանապարհէ , առեայ
զանօրէնութիւն եւ զանիրաւութիւն ,
թօթափէ զձեռս իւր ի կաշառոց , ծան-
րացուցանէ զականջս առ ի չլսելոյ զդա-
ստատան արեան , ինու զաշտ իւր զի

16 մի՛ տեսցէ զանիրաւութիւն : Եւ բնա-
կեսցէ ի բարձր այրի վիմի հաստատոյ .
հաց տացի նմա՝ եւ ջուր նորա հաւա-

17 տարիմ : 9 Ձթագաւորն փառաց տեսչիք .
եւ աչք ձեր տեսցեն զերկիրն ի հեռուստ ,

18 Եւ անձիքք ձեր խոկացեն յերկեղ
Տեառն : Ո՞ւր են զպիրքն , ո՞ւր են
խրատութեան , ո՞ւր է որ ունի զհամար
պահակերաց զմեծի եւ զփոքու՝ ժողո-

19 վրդեանն , Ընդ որում ոչ ինչ խօրհեցաւ .
զի չէր տեղեակ ծանրաձայնին վասն
չլսելոյ . ժողովուրդ յոսացեալ , եւ ոչ

անտառին , խոնարհելով խոնարհեսցի բաղաքն .
(20) Երանի ձեզ որ սերմանէքք . 1 Նբբ . Վա՛յ
որ աւերեսք , եւ դու չես աւերեալ . որ
կողպտեսք , եւ զքեզ ոչ կողպտեսցին : ի
զադարեւ քո յաւերելոյ , աւերեսցիս , ի վախ-
ճանեւ քո ի կողպտելոյ՝ կողպտեսցեն զքեզ .
2 Նբբ . լեր բազուկ նոցա ընդ աւաւտոս . ե փր-
կութիւն մեր ի ժամանակի նեղութեան : (3) Եւ
ձայնէ ամրոյի խուսափեցան ժողովուրդք , ի
բարձրանալոյ 3 Նբբ . եւ ժողովուրդի կապուան
ձեր որպէս ժողովի թրուր . վազվազեսցեն առ
նա որպէս վազվազեն մարախք : (5) Բարձրեայ
է Տէր , զի ընտելեալ է ի բարձունս . ելից զՍիոն
իրաւամբ եւ արդարութեամբ : (6) Եւ եղիցի
հաստատութիւն ի ժամանակս քո . զօրութիւն
փրկութեան իմաստութիւն եւ հանձար . եր-
կեւ զ Տեառն այն է գանձ նորս :

(7) Ահա հզօրք նոցա գուշն արտաբոյ . հրեշ-
տակք խաղաղութեան լան դառնապէս : (8) Ա-

մայցայն ճանապարհք նոցա . զադարեաց որ
անցանէն ընդ ուղին . հրձեաց ուխտին , խոտեաց
զքաղաքս . եւ ոչինչ համարեցաւ զմարդ : (9)
Սուգ առ , նուաղեցաւ

4 Նբբ . գօսացեալ է . եղեւ Սարոն իբրեւ զկրպա
(անապատ) . եւ թօթափեցան Բասան 5 Նբբ .
Յղասջիք խար , ծնջիք խոլան . շունչ ձեր իբրեւ
հուր կերիցէ զձեզ : (12) Եւ եղիցին ժողովուրդք
յայրեաց բաւոյ , փուշք հաստեայք , սլորեսցին ի
կրակի : 6 Նբբ . կրկեան ի Սիոն 7 Նբբ . բնա-
կեսցէ ի մէնջ ի հուր որ ուտէ . ո՞՞ ընտելեսցէ ի
մէնջ ի հրդեհի 8 Նբբ . պալատ 9 Նբբ . Ձթա-
գաւորն ի գեղեցկութեան իւրում տեսցեն
աչք քո . տեսցեն զերկիրն ի հեռուստ : (18)
Սիրտ քո խոկացի զերկեղ : ո՞ւր է դպիր , ո՞ւր
է որ կշաւն , ո՞ւր է որ գրէ զպատարակս : (19)
Զժողովուրդն բուռն մի՛ տեսցես , ժողովուրդ
խոր շրթամբք ի լսել . խուժադուժ լեզուաւ

20 գոյ լսողին ի միտ ասնուլ և հաւատակ Սիոն քաղաք փրկութեան մերոյ. աչք ձեր տեսցեն զերուսաղէմ քաղաք մեծացեալ, խորանք որ ոչ չարժեացն²⁰. և և մի՛ չարժեացին ցիցք խորանի նորա յա իտեանս ժամանակաց, և մի՛ խղեսցին սպաւանս:

21 Ժամակնորա Ձի՛ անուն Տեառն մեծ է ի ձեզ. ձեզ լիցի տեղին յորում գիտքն և ցրադարձք լայնք և ընդարձակք. ոչ երթիցես ընդ այն ճանապարհ, և մի՛ գնացեն նաւք քո վարեալք. զի Աստուած իմ մեծ է, և ոչ արացէ զանց զինեւ:

22 Տէր նայր մեր՝, Տէր գասուսոր մեր, Տէր իշխան մեր, Տէր թաղաւոր մեր, ³Տէր 23 փրկիչ մեր՝ և՛ նա փրկեցէ զմեզ, ի կեցան պարանք քո՛ զի ոչ հանգարեցին, նոյնպէս և կայն խոնարհեցաւ՝ և ոչ սրբզեացէ զատագասն, և ոչ արձակեացէ գնչանն մինչև մասնեցի ի կտրուստ:

24 Այսուհետև և յաւհեաւ բազում կազք աւար անուցուն, և մի՛ ասացեն թէ Վաստակեցաք. ժողովուրդն որ բնակեալ իցէ ի նոսա, և ի թողան մեզք նոցա:

ԳԼ . ԼԳ

1 Մատերուք, հեթանոսք, և լուարուք. ունին զիք, իշխանք. լուիցէ երկիր և 6 որ ի նմա՛, ախեբերք և ժողովուրդք 2 ի նմա, Ձի սրտմտութիւն Տեառն ի վերայ ամենայն սղբաց, և բարկութիւն ի վերայ ամենայն թշուոյ նոցա. սատակել գնոսա և մտանել զնոսա ի սպառնումս:

3 Եւ մի՛ վերաւորք նոցա զիտագաստ անկցին, և ելցէ ճոտ նոցա, և թացցին՝ լերինք յարենէ նոցա: Եւ հալեսցին ամենայն զօրութիւնք երկնից, և գալարեցին երկինք իրբու զմաղաղթ,

և ամենայն աստեղք թօթափեցին իւրեւ զտերեւ յորթոյ և որպէս անկանի տերեւ ի թվենոյ: Ձի արբեցաւ սուր իմ յերկինս. արդ ի վերայ ելոյժայեցւոցն իջցէ, և ի վերայ կորստական ժողովրդեանն գատասանօք: Սուր Տեառն լցաւ արեամբ, ռուսացաւ ճարպով գաւանց և ճարպով ցլուց և՛ խոյրց. զի զո՛ Տեառն է ի Բոսոր, և սպանոց մեծ յերկրին եղովայեցեոց:

7 Եւ ընկճեցին ¹⁰մեծամեծք ընդ նոսա՛ և խոյք և ցուլք՝. և արեացի երկիրն յարենէ նոցա, և հող նոցա ի ճարպոյ նոցա ¹¹լցցի: Ձի որ գատասանի՛ Տեառն է, և տարեկան հատուցուման ¹²գատաստանի Սիոնի: Եւ գարձցին ձորք նորա ի ձիւթ, և երկիր նորա ի ծծումք. և եղիցի երկիր նորա իրբու զձիւթ վառելի՛ Խ սուէ և ¹³ի գիշերի, և մի՛ չիջցի յաւիտեանս ժամանակաց. և՛ բարձրացի ծուխ նորա ի վեր, ¹⁴և աւերեցի յազոս ազգաց. և ի բազում ժամանակս աւերեցի, և՛ ոչ ոք իցէ որ անցանիցէ ընդ նա:

11 ¹⁵Եւ բնակեցեն ի նմա թռչունք և ողնիք և ցինք և աղաւթ. և անկցին ի նմա լարարածինք աւերակի, և յուշկապարիկք բնակեացեն ի նմա: Եւ եղիցին իշխանք նորա իրբու չեղեալք, և թագաւորք նորա և մեծամեծք եղիցին ի կորուստ: Եւ բուսցի ի քաղաքս նորա և յամուրս փայտ փշաբեր. և եղիցի բնակութիւն համբարեաց և հանգիստ:

14 Նայլամանց: Եւ պատահեցեն դեւք յուշկապարկաց, և տայցին ձայն միմանց. անդ հանգիցեն յուշկապարիկք,

առանց իմնալոյց: (20) Հայտնիք ի Սիոն, քուղաք տունից տարեկանաց մերոյ. աչք քո տեսցեն զերուսաղէմ, զբնակութիւն հանգստեան. խորան որ ոչ չարժի ¹¹Իբրև անդ փառաւորայն Տէր եղիցի մեզ տեղի գետոց, վատկաց տարակալոյ երկուսերք. մի՛ գնացէ ընդ նա նաւակ թիակաց, և նաւ մեծ մի՛ անցցէ ընդ նա: (22) Ձի ²¹Իբրև օրէնագիր ³Իբրև գլխէ ⁴Իբրև Կարկեցան պարանք քո. ոչ կարացին ունել սղիզ զկայմ իւրեանց, ոչ կարացին պարել զաւագասան, յայնժամ բաժանեցաւ աւար բազում. կաղք առին կողալուստ: (24) Եւ մի՛ սպիցէ բնակիչն, Հիւանդացայ. ժողովուրդն որ բնակէ անդ՝ արձակեցի յանթրեանութենէ: ⁵Իբրև արինք ⁶Իբրև լուսնիւն նորա ⁷Իբրև զօրաց ⁸Իբրև ի դիականց նոցա հոտ նոցա, և հալեցին

⁹Իբրև պարարտացան ի ճարպոյ, յարենէ գատանց և նոթազաց, ի ճարպոյ երկամանց ¹⁰Իբրև միեղջերուք ընդ նոսա, և զաւարկք ընդ ցլուց ¹¹Իբրև պարարտացի (8) Ձի որ վրէժինդրութեան ¹²Իբրև կռուց ¹³Իբրև զգիշերի միջիջիցի. յաւիտեանս ժամանակաց ¹⁴Իբրև աւերեցի ազգաց, յազոս. յաւիտեանս յաւիտեանց ¹⁵Իբրև և ժառանգեցեն զնա հաւալուան և ողնիք, և արջոջաւ և աղաւս բնակեացեն ի նմա. և ատարածեցէ ի վերայ նորա լար ամայութեան և կշիռս գա ոտրութեան: (12) Աստուականք նորա չիցեն անդ որ ի թագաւորութիւն կոչեացն. և ամենայն իշխանք նորա եղիցին յոչինչ: (13) Եւ բուսցին յապարսնս նորա փուշք, եղիճ և եկքան յամուրս նորա. և եղիցի բնակութիւն վիշապաց, գաւթի զատերաց Նայլամանց: (14) Եւ պատահեցեն բորենիք զլց. և քաղ առ ընկեր իւր գոչեցէ. և անդ յուշկա-

15 զի գտին իւրեանց հանգիստ . Անդ եհան ձագս ողնի, եւ սնոց երկիր գձագս նորա զգուշութեամբ . անդ պատանհային միմեանց եղջերուք, եւ ական զերեսս 16 իւրեանց . Յճուով անցին, եւ մի ի նուցանէ ոչ վրբայաց . ընկեր զընկեր ոչ խնդրեցին . զի Տէր հրամայեաց նոցա, 17 եւ ոգի նորա ժողովեաց զնոսս . Եւ նոյն վիճակեցոյց զնոսս . եւ ձեռն նորա բաժանեաց նոցա ¹ձարակն՝ յաւիտեանս ժամանակոց . ժառանգեցեն ազգոց յազգս, եւ ²հանգիցեն ի նմա :

ԳԼ . ԼԵ

1³ Ուրախ լիւր, անապատ ծարաւի՝ . ցնծացէ անապատն եւ ծաղիկեցէ իբրև զշուշան : Եւ ⁴ծաղիկեցէ եւ ցնծացէ անապատն Յորգանանու, եւ՝ ⁵փառքն Լիւբանանու աացի նմա եւ պատին Կարմազայ, ⁶եւ ժողովուրդ իմ տեսցէ՝՝ զփառս Տեառն եւ զբարձրութիւն Աստուծոյ մերոյ : 3 ⁷Չորացարուք, ձեռք լքեալք եւ ծուկեր 4 կիթեցեալք . Միխիթ արեցարուք, կարճամիտք սրտւք՝ . զօրացորուք եւ մի՛ երկնչիւք . ահաւասիկ Աստուած ⁵մեր հատուցանէ պատասանս եւ հատուցէ՝, ⁶ինքնին եկեացէ եւ փրկեացէ զձեզ : Յայնժամ աչք կուրաց բացցին եւ տկանջք 6 խիցյուրեցին : Յայնժամ վազեացէ կազն իբրև գեղջերու, եւ ⁷պարզ լիցի լեզու ծանրախօսաց՝ . զի ջուր լայնեաց յանապատի, եւ գետ ի ծարաւուս 7 երկրի : Եւ եզիցի անջուրն յազարուս, եւ ⁸պարեւր ջուրց ի ծարաւուս երկրի . անդ եզիցի ուրախութիւն հաւուց եւ

մակազատեղք խաչանց . անդ մարգա- 8 զեալնք եւ խաղք . Անդ եզիցի ճանապարհ մաքրեալ, եւ ճանապարհ սուրբ կոչեալի, եւ մի՛ անցէ ընդ նա պիղծ, եւ մի՛ եզիցի անդ ճանապարհ պղծոց . այլ ցրուեալքն գնացեն ընդ նա եւ մի՛ 9 մոլորեցային : Մի՛ եզիցի անդ առեւծ, եւ մի ի զազանաց չարաց ընդ այն մի՛ սնցանիցէ, եւ մի՛ ամենեւէն գացի ի նմա . այլ ընդ նա գնացեն ¹⁰փրկեալքն եւ ժողովեալքն վասն Տեառն : Դարձցին՝ եւ եկեացին ի Սիրոն ցնծութեամբ, եւ ուրախութիւն յախունից ի վերայ զլսոց նոցա . ¹¹զի ի վերայ գլխոց նոցա օրհնութիւն եւ՝ ¹²ցնծութիւն, եւ ուրախութիւն հասցէ նոցա . ¹³մերժեցան ցուք եւ սրտմութիւնք՝ եւ հեծութիւնք :

ԳԼ . ԼԶ

1 Եւ եղև ի չորեքտասաներորդի ամի թագաւորութեանն Եղիեկայ, եւ Սենեքերիմ արքայ Ասորեստանեայ ի վերայ ամուր քաղաքաց Հրէաստանի, եւ առ 2 գնոսս : Եւ առաքեաց արքայն Ասորեստանեայց զՌափսակ ի Դաքիայ յերուսաղէմ առ արքայն Եզեկիա զօրօք բազմօք . եւ եկն եկաց ի վերայ ջրմղի վերնոյ աւազանին ի ճանապարհի ապարա- 3 կին Բեփզայ որ հազարապետն էր, եւ Աոփնաս՝ հրովարտեալաց զպիր, եւ Յովսէփ Ասափայ յիշատակոց զպիր : 4 Եւ սաէ ցնոսս Ռափսակ, ⁵երթայք ասացէք զԵզեկիա, Այսպէս սաէ ⁶մեծ, արքայն Ասորեստանեայց . ⁷Յո՞ յուսաց- 5 եալ իցես . Միթէ խորհրով կամ բանիք չըթանց պատերազմ վճարիցի՞ . Իսկ պոր յո՞ յուսայեալ իցես զի ոչ 6 հնազանդիս ինձ : Ահաւասիկ յուսացեալ ես ի ցուսն եզեգնեայ ի ջախջախ յեզիպասցին, յոր թէ յնուուցու ոք խորասակի եւ ընդ ձեռս կաննէ . այնպէս է

պարիկ հանգիցէ եւ գացէ իւր գաղար : (15) Անդ րոյն գիցէ բարբ, եւ սոցէ ձուս . եւ թխեսցէ եւ տածեսցէ ընդ հովանեաւ իւրով, եւ ժողովեցին ուրուքը, իւրաքանչիւր ընդ ընկերի իւրում : (16) Խնդրեցէ ի գիրս Տեառն, եւ ընթերցարուք . մին ի նոցանէ ոչ պակասեցէ, եւ ոչ մին ցանկացի ընկերին . զի բերան նորա հրամայեաց, եւ Ոգի նորա ժողովեաց զնոսս : 1¹ Եբբ. Լարիւք 2¹ Եբբ. բնակեցեն 3¹ Եբբ. Ուրախ եղիցի անապատն եւ անջրդին 4¹ Եբբ. ծաղիկելով ծաղիկեցէ, եւ ցնծացէ ուրախութեամբ եւ երգովք . 5¹ Եբբ. եւ Սարոնի նորա տեսցեն 6¹ Եբբ. Չորացուցէք զձեռս լքեալք, եւ զծուկն կիթուցեալս հատաստեցէք . (4) Ասացէք կարճամտաց սրտիւք 7¹ Եբբ. մի իւրեկեցէ զքիծու, հատուցմամբ Աստուծոյ . 8¹ Եբբ. ստացէ գովում լեզուն լեզուն համբ . 9¹ Եբբ. անջրդին՝ յազարուս ջուրց . ի բնակութեան վիշապաց որ է գաղար նորա՝ գաւիթ կղեգան եւ

պրտուոյ : (8) Եւ եզիցի անդ պողոտայ եւ ճոռնապարհ, եւ ճանապարհ սրբութեան կոչեսցի . մի՛անցցէ ընդ նա պիղծ, եւ այնեղիցի վասն նոցա, որ գնայն ընդ նա, յի՛արք իսկ մի մոլորեցին 10¹ Եբբ. փրկեալք . (10) Եւ ազատեալքն Տեառն դարձցին 11¹ Եբբ. գլխոց 12¹ Եբբ. մերժեցին ցուք 13¹ Եբբ. արքայն մեծ, 14¹ Եբբ. ձեռն իղէ յոյնս յո յուսոցեալ իցես : (5) Ասացէք, խորհուրդ եւ գործութիւն է ի՞մ ի պատերազմ . բանք ըրթանց եւեթ են

Փարաւոնն արքայն Եգիպտոսոց , ¹և ամենեկեանս՝ որ յուսացեալ են ի նա :

7 Իսկ եթէ տարիցէք , եթէ ի Տէր Աստուած մեր յուսացեալ եմք , ո՞չ ապաքէն նա է՝ ²վասն որոջ՝ քակեալ Եզեկիտ գործաւնս եւ զեղոմնս ³նոցա , եւ պատուէր ետ Հրէաստանի եւ Երուսաղեմի , ասաջի ⁴նորա սեղանոյն՝ միայն

8 երկիր պզգանել : Այլ որդ ⁵Եկայք խտնեցարուք՝ ընդ տեսնելումս արքային Ասորեստանեաց , եւ ապ ⁶ձեզ երկուս հազարս երկաթաց , եթէ ⁷կարիցէք առ

9 Նեձեալս ի վերայ նոցա : Եւ զիմորդ ⁸Կարիցէք ի գիմի հարկանել միւսմ տմեք ⁹յաշտարձակեալս ծառայից անանս ¹⁰իմոյ , որք յուսացեալդ էք յԵգիպտոս

10 ի Նեձեալս եւ յերկվարս նոցա՝ : Իսկ որդ ¹¹մեք ասանց Տեանն եկեալ ¹²Կիցեմք յերկիրս յոյս առ ընդ ան պատերազմ . Տէր ասաց զիս , ել յերկիրն յայն , եւ ապականես զնա :

11 Եւ ասնն զնա Եգիպտիմ եւ Սովնաս եւ Յովաք , Սուսեաց ընդ ծառայս քո Ասորերէն , զի յսեմք , եւ մի խօսիր ընդ մեզ Հրեարէն ¹³եւ ընդէ՞ր խօսիցիս՝ յականջս մարգկանս որ ¹⁴անկեալ կան

12 զպարսպուս : Ասէ զնոսա Ռափաակ , Միթէ առ տէրն ձեր կամ առ ձե՞զ առաքեաց զիս տէր իմ խօսել զբռնս զայտասիկ . ո՞չ ապաքէն առ մարդիկ որ նախն ի վերայ պարսպիլ , ¹⁵զի մի՞ ուտիցեն զազր եւ բմիցեն՝ զմէզս իրեանց ձեւք հանդերձ :

13 Յոսն եկեալ Ռափաակ եւ ազպտիկեաց ի ձայն մեծ Հրեարէն՝ եւ ասէ , Լուարուք զպատգամս թագաւորին մեծի արքային

14 Ասորեստանեաց . Այսպէս ասէ արքայ . Մի՛ պարտեացէ զձեզ Եգեկիտ ¹⁶րանիւք .

15 որովք՝ ոչ կարէ փրկել զձեզ , եւ մի՛ ¹⁷խարսեցէ զձեզ Եգեկիտ՝ թէ Աստուած փրկեացէ զձեզ՝ , եւ ոչ մասնիցի քաղաքս

16 ի ձեռս թագաւորին Ասորեստանեաց : Մի՛ անայք Եգեկեալ . ¹⁸այսպէս ասէ արքայն

Ասորեստանեաց . ¹⁹Եթէ կամիցիք զիւրեղ տնձոնց , Եկայք՝ ելէք առ իս . եւ կերթիք ի րաբանչիւր զայցի իւր եւ զիճկանի , եւ արբիք ջուր ի ջրնորոց

17 ձերոց , Մինչև Եկից եւ տարաց զձեզ յերկիրն որ իրբեւ զերկիրս ձեր է , երկիր ցորենայ եւ զինոյ , հացաւէս եւ

18 աչգաւէս : Մի՛ խորեացէ զձեզ Եգեկիտ՝ եւ ասացէ թէ ¹⁹Աստուած փրկէ զձեզ՝ . միթէ փրկեցի՞նս աստուածք ազգացն զիրաբանչիւր երկիր ի ձեռոց արքայն

19 յին Ասորեստանեաց : Մ՞ր է աստուած կամ իմայն եւ Արփաթիս , եւ ո՞ր է տուտուած ²⁰քաղաքին Սեփարուիմ՝ . միթէ կարացի՞նս փրկել զՍամարիա ի ձեռոց

20 իմոց : Մ՞ք յաստուածոց ամենայն ազգացն այնոցիկ կարաց փրկել զերկիր իւր ի ձեռոց իմոց , զի ²¹եւ ձեր Աստուածդ՝ փրկեացէ զԵրուսաղէմ ի ձեռոց իմոց :

21 Լուս եղեն եւ ոչինչ ետուն պառատախանի , վասն հրաձմանի թեալու

22 ընէ չառ պատասխանի . եւ ետուտ Եգիպտիմ՝ Քիզիկեալ որ հազարապետն էր , եւ Սովնաս հրովադատարոց զպիր , եւ Յովաք Ասափայ յիշատակեաց զպիր առ Եգեկիտ՝ զոձիս պատուեալ , եւ պատմեցին նմա զբանս Ռափաակայ :

ԳԼ ԼԷ

1 Եւ եղեւ իրբեւ լուս Եգեկիտ արքայ , պատուեաց զպատմաւճանս իւր եւ քուրձ

2 զգեցաւ , եւ ել ի առն Տեանն : Եւ առաքեաց զԵգիպտիմ զհազարապետն եւ զՍովնաս հրովադատարոց զպիր եւ զձերս ի քանանացից անտի քրձապգամս առ

3 Եսայի մարդաբէ որդի Սամուայ : Եւ ասնն զնա , Այսպէս ասէ Եգեկիտ . Այսօր է որ նեղութեան եւ նախատանայ եւ կշատարութեան ⁴եւ յարկա թեանն՝ , յորում աուր հասեալ են երկունք ծննդա-

4 կանի՝ եւ ոչ կարէ ծնանել : ⁵Լուիցէ Տէր Աստուած քո զբանս Ռափաակայ , զոր առաքեաց արքայն Ասորեստանեաց աէրն նրա՝ նախասել զԱստուած կենդանի , եւ ⁶նախասել րանիւք զպր լուս Եգիպտուած քո . եւ արդ

22 իմիցրեցեալ ի Տեաննէ Աստուծոյ քամով՝ ⁷վասն մնացելոցս այսոցիկ : Եւ եկին

1) Էբ . ամենեգուն 2) Էբ . զորդ 3) Էբ . նորա
 4) Էբ . սեղանոյս պարթիկ 5) Էբ . խտնեաց , կամ , հաշտեաց 6) Էբ . բեզ 7) Էբ . կարիցես
 8) Էբ . ի կուսակալաց 9) Էբ . իմոյ փորուս , որ յուսացեալ ես յեղիպտոս վասն կուսաց եւ հեձեկոց նորա 10) Էբ . պակտե 11) Էբ . իցեմ
 12) Էբ . ուտել զազր եւ բմիցել 13) Էբ . զի
 14) Էբ . յուսացուցէ զձեզ Եգեկիտ ի Տէր եւ ասիցէ , Փրկելով փրկեացէ զձեզ Տէր , 15) Էբ . զի այսպէս

16) Էբ . Արարէր ընդ իս օր հուս թիւն , կամ , խաղաղութիւնն 17) Էբ . Եհովայ փրկեացէ զձեզ 18) Էբ . Սեփարու իմոյ 19) Էբ . Եհովայ 20) Էբ . Երեւ սուրեցէ 21) Էբ . յանդիմանեացէ 22) Էբ . կացեալս յազգմս

ծառայքն եղեկեայ արքայի առ Եսայի :
 6 Եւ ասէ ցնոսա Եսայի , Չոյս ասաջիբ
 ցտէքն ձեր . Այսպէս ասէ Տէր . Ոչ եր-
 կիցես ի բանիցն զար լուար , որովք նա-
 խատեցին զիս հրեշտակք արքային Ա-
 7 տորեստանեայ : Ահաւասիկ արկանեմ
 ես ի նա ոգի ՚խոռովութեան , եւ լու-
 եալ համբաւ՝ զարձցի յաշխարհ իւր , եւ
 *անկցի ի սուր յերկրի իւրում :
 8 Եւ զարձեալ անդրէն Ռաբիսակայ եւ
 հաս առ արքայն Ատորեստանեայց , զի
 պաշարեալ էր զՂարնան , ² եւ լուաւ թէ
 արքայն Ատորեստանեայց չուեաց ի Ղա-
 9 քիսայ , եւ ³ ի թարակ արքայ Եթով-
 պոյսոց պաշարել զնա . եւ զարձաւ
 անդրէն : Եւ՝ առաքեաց հրեշտակս առ
 10 Եղեկիա եւ ասէ , Այսպէս ասացէք ցն-
 զեկիա արքայ Հրէաստանի . Մի՛ խա-
 բոցէ զքեզ Աստուած յոր դու յուսաց-
 եալ ես , եւ ասիցէ՛ թէ Աչ մասնեցի
 երեստազէ՛մ ի ձեռս արքային Ատորես-
 11 տանեայց : Արդ անա չիցէ՞ լուեայ քո
 զոր ինչ արարին թաղաւորք Ատորես-
 տանեայց ընդ ամենայն երկիր , որպէս
 սատակեցին զնոսա . իսկ արդ դու ապ
 12 լիելոց իցես : Մի՛թէ ապրեցողցի՞ն աս-
 տուածք ազգացն զայնասիկ զորս կու-
 բուսին հարքն իմ , զԳովղան եւ զԱւ-
 ան եւ ⁴ զՀնափիւթ , որ են յերկրին
 13 Եմաթայ՝ : Ո՛ւր են թագաւորք Եմա-
 թայն եւ Արիաթայ , եւ ո՛ւր են թա-
 գաւորք քաղաքին Սեփարուիմ , Անայն
 14 եւ Ուայ : Եւ ան Եղեկիա զհրախար-
 աակն ի ձեռաց հրեշտակացն , ընթեր-
 ցաւ եւ եմուտ ի սուն Տիանն , եւ տա-
 15 թածեաց առաջի Տիանն : Եւ եկաց յա-
 16 զօթիս Եղեկիա առ Տէր եւ ասէ . Տէր
 Սարաւոյթ , Աստուած Իսրայելի , որ
 նստիս ի քերովբէս , դու ես Աստուած
 միայն ամենայն թագաւորութեանց օրե-
 զերաց , դու արարիք զերկինս եւ՝ զեր-
 17 կիր : Խոնարհեց , Տէր , զուճկն քո եւ
 լուր . բաց , Տէր , զաչս քո . նայեաց .
⁵ Տէր , լուր , Տէր , եւ անս՝ զպատգամս
 զոր առաքեաց Սենեքերիմ արքայ Աս-
 րեստանեայց նախատել զԱստուած կին .
 18 զանի : Եւ արարեաւ աւերեցին ի սաղա-

ւարքն Ատորեստանի զաշխարհս ամենայն
 19 եւ զերկիր նոցա , եւ հրձիգ արարին
 զկուսս նոցա . բանդի չէին աստուածք
 եւ ձեռագործք մարդկան , մայրեղէնք
 եւ քարեղէնք , եւ կորուսին զնոսա :
 20 Բոցց արդ , Տէր Աստուած մեր , ապրեցո
 զմեզ ի ձեռաց նորա . զի ճանիցեն ա-
 մենայն թաղաւորութիւնք երկրի՝ թէ
 զու միայն ես ⁶ Աստուած :
 21 Եւ յառաքեցաւ Եսայի որդի Ամով-
 սայ առ Եղեկիա՝ եւ ասէ ցնա , Այսպէս
 ասէ Տէր Աստուած Իսրայելի . Լուայ
 ազօթիցն զոր աղաչեցեր առ իս՝ վասն
 Սենեքերիմայ արքային Ատորեստան-
 22 եայց . Արդ այս բան է զոր խօսեցաւ
 վասն նորա ⁶ Աստուած . Անդոսնեաց ար-
 համարնեայ զքեզ՝ կոյս գուսոր Սիոնի .
 զլուս շարժեաց ի վերայ քո՝ գուսոր
 23 Երուսաղէմի : Չո՞ նախատեցեր եւ
⁸ զրգռեցեր , եւ առ ո՞ բարձրացողք
 զբարբառ քո , եւ յոչ ամբարձեր զաչս
 24 քո ի բարձունս ի Սուրբն Իսրայելի : Չի՞
 ի ձեռն հրեշտակաց նախատեցեր զՏէր .
 դու ասէիր թէ Բազմութեամբ կառաց
 իմոց կի ի բարձրութիւն լեռանց , եւ
 ի ծագս Լիբանանու . եւ կոտորեցի
 զբարձրութիւն մայրից նորա , եւ զգե-
 զեցկութիւն նոճից նորա , եւ մաի ի
 25 բարձրութիւն ⁹ կողմանց անտառին . Եւ
 սրկի կամուրջ , եւ աւերեցի զչուրն
 26 եւ զամենայն ժողովս ջուրցն՝ Չիցէ՞
 լուեալ քո զոր յառաջագոյն արարի ես
 յաւուրցն առաջնոց զոր կարգեցի , եւ
 այժմ յայտնեցի ¹⁰ աւերել զՆիմանոս յա-
 27 մուրս իւրեանց , եւ զմտակիչս քաղա-
 քաց յերաքանչիւր ամբոցաց . թողի ի
 ձեռաց եւ ցամաքեցան , եւ եղեն իր-
 28 րեւ զխոտ ցամաքեալ ի վերայ ամա-
 28 եաց եւ իւրեւ զսէզ չորացեալ՝ Արդ
 զկայս հանգստեան քո , եւ զել եւ զմուտ
 29 ճանապարհաց քոց ես ինձէն գիտեմ Եւ

¹ Եբր. Գ-Կ-Կ Եբր. կործանեցից զնա ² Եբր. զի
³ Եբր. լուաւ զ¹⁰ արակոյ արբայէ Եթովպացոց
 զի տսէին թէ Ել տալ պատերազմ ընդ քեզ :
 Իբրեւ լուաւ ⁴ Եբր. զՀնափիւթ եւ զորդիան Եղե-
 մայ որ ի Թելասար ⁵ Եբր. եւ լուր զամենայն

⁶ Եբր. Տէր ⁷ Եբր. առաքեաց ⁸ Եբր. հայհոյե-
 ցեր ⁹ Եբր. ծագաց նորա , յանտառ կարմե-
 շոսի նորա : (25) Ես փորեցի եւ սրբի ջուրս . և
 ցամաքեցոյցի թաթիւք սոցի իմոց զամենայն
 գետս ամրացեալս , Կ-Կ , Եղիպտոսի : ¹⁰ Եբր. զի
 զարձուցես յամայութիւն ի կոյտս աւերակաց
 զքաղաքս ամրացեալս . (27) Եւ բնակիչք նոցա
 կործնեցեալք ձեռքբ , զարձուրեցան եւ յամօթ
 եղեն , և եղեն իբրեւ զխոտ վայրի , եւ իբրեւ
 զգեզ զայլոր , իբրեւ զխոտ տանեաց , հարեալ
 ի թորչակէ մինչեւ հասեալ :

սրտմտութիւնն քո զոր սրտմտեցիր, եւ
 1 զտանութիւնն քո ել ասա՛յի՛ իմ՝ եւ
 արկից վարագրանն ի ցտուկ քո, եւ զան-
 զանաւանդ ի կզակն քո. եւ զարձուցից
 2 զքեզ ընդ նոյն ճոնապարճ ընդ եր քո
 30 կիր: Այլ քեզ այս եղիցիր նշան. կերի-
 ցես այս ամբ՝ 2 զսերմանեալդ, եւ յամէ
 եւս կերիցես 3 զմնացորդն, եւ յաօին
 կրորդում սերմանեալք եւ ճնձեալք,
 անկեալք այգիս եւ կերիչիք զպտուղ
 31 նորա: Եւ եղիցին մնացորդքն Հրէաս
 տանի սրձակիլ սրմասս ի խննարճ,
 32 տալ պտուղ ի վեր: Զի յերեսապէմ եւ
 զիցին մտացեալք, եւ ի լերին Սիոնի
 ապրեալք. զի նախանձ Տեառն զօրու-
 33 թեանց արար զայս: Վասն այսորիկ
 այսպէս ասէ Տէր ի վերայ թագաւորին
 Ասորեստանեայ: Մի՛ մտցէ նա ի քա-
 զաքս յայս, եւ մի՛ նետս արկցէ ի վե-
 րայ զորս, եւ մի՛ փակեացէ զգա վա-
 ճանօք, եւ մի՛ սրչարտեցէ զգա պտանի-
 34 շօք: Այլ ճանապարհ՝ ընդ որ եկն՝ ընդ
 նոյն դարձցի, եւ ի քաղաքդ յայդ մի՛
 35 մտցէ: Այսպէս ասէ Տէր.՝ Վերակայու-
 եզէց քաղաքիդ ոյդմիկ տարեցուցանել
 զդա, վասն իմ եւ վասն Դաւթի ծա-
 ասցի իմոյ:
 36 Եւ ել հրեշտակ Տեառն, եւ աստու-
 կեաց իրանակէ անտի Ասորեստանեայցն
 հարեւր ութսուն եւ հինգ հազար. եւ
 յարեան ընդ աւաւօսն՝ գտին զայն ամե-
 37 նայն մարմին մեռեալ: Եւ դարձաւ
 անդրէն՝ գնաց Սննեքերիմ՝ այքայն Ա-
 սորեստանեայց, եւ քնակեաց ի Նինուէ:
 38 Եւ մինչդեռ երկիր պողանէր ի տան
 իւրում Նասրաքայ կոռց իւրոց, Ալբամե-
 շէք եւ Արաստոր որդիք նորս սպանին
 զնա պտով, եւ ինքեանք գնացին փախա-
 տական 5 ի Հայս. եւ թաւաւորեաց Ա-
 սորդան որդի նորա ընդ նորա:

ԳԼ ԼԸ

1 Եւ եղև ի ժամանակին յայնմիկ հիւ-
 անդանալ Եգիպտաց մինչև եր մահ. եւ
 եկն առ նա Նապի որդի Ամօնայ⁶ եւ
 2 ասէ ցնա, Այսպէս ասէ Տէր. Հրաման
 սուր վասն տան քո, զի մեռանիս եւ
 2 ոչ կեաս: Եւ զարձայ Եգիպտաց գերեւտ

3 իւր յարմանդր, յազօթս 7 եկաց, եւ ասէ,
 Ո՛ր Տէր, յիշեալ զիս, Տէր.՝ զի գնացի
 4 ասալի քո արդարութեամբ եւ ճշմա-
 րիտ սրտիւ, եւ գնաճոյս ասալի քո ու-
 րարի: Եւ եղաց Եգիպտաց լուխն մեծ:
 5 Եւ եգիւ յան Տեառն առ Նուպի եւ
 6 ասէ, Երթ եւ ասա ցեղեկիտ, Այսպէս
 ասէ Տէր Աստուած Դաւթի հօր քո.
 7 Լուայ բարբառոյ ազօթից քոց, եւ ան-
 սի զարաստուս քո. տնտայիկ յաւե-
 8 լում ի ժամանակս քո ամս հինգետա-
 9 ասն. Եւ ի ձեռաց արքային Ասորես-
 10 տանեայց տարեցուցից զբեկ եւ զքա-
 զաքդ զայդ, եւ վերակացու եզէց քա-
 11 յաքից այդմիկ: Եւ այս քեզ նշանն ի
 Տեառնէ, թէ աննիցէ՞ 8 Աստուած զբանդ
 8 զայց զոր խօսեցաւ. Ահա տղիկ ես զար-
 9 ձուցանեմ զստուեր աստիճանայց, 9 ընդ
 որ իջեալ է շողգ, զտանն աստիճանաւ
 տան քո. եւ զարձուցից զշողգ զտա-
 նեքումք աստիճանօքդ: Եւ ել շողցն
 զտանեքումք աստիճանօք՝ ընդ որ ի-
 10 ջեալ էր ստուերին:՝
 9 10 Ազօթք Եգիպտաց արքայի Հրէատա-
 տանի ի ժամանակի յորում հիւանդա-
 11 ցաւ, եւ յարեաւ ի հիւանդութենէ իւրմէ:
 10 Ես ասացի, 11 ի վերանալ աւարց իւ-
 մոց գնացից ի դուռնս դժմոյց, թողից
 11 զմնացորդս ամաց իմաց: Ասացի թէ՛ Ոչ
 եւս անից 12 զլրկութիւն Աստուծոյ ի
 վերայ երկրի, եւ ոչ եւս անսից զմարդն
 12 բնակչօք իւրովք: Պակասեաց ես յազ-
 գաստմէ՛ իմմէ. թողի զմնացորդս կե-
 նաց իմոց. ելին եւ գնացին յինէն՝ որ-
 պէս որ քակէ զսագաւար կանգնեալ.
 13 Եգիւ ոչի իմ առ յինէն իրրեւ ռտայն
 13 ստաարայ մերձ ի մտանել: Յաւուր
 յայնմիկ մասնեայ մինչև եր յառաօտ.
 իրրեւ զառեւ ծայնպէս խորտակեաց զա-
 մնայն սակերս իմ, զի ի սուընջենէ մին-

1 Եբր. անգանելդ. քո ել յականջս 2 Եբր. զինքնեակս
 3 Եբր. զինքնեակս ինքնեակս
 4 Եբր. մոցէ, ասէ Տէր (35) եւ 5 Եբր. յերկիրն Արա-
 րադայ 6 Եբր. այցէն յաւել, մարգարէ

7 Եբր. եկացաւ Տէր, (3) եւ ասէ, Ազաւեմ, Տէր, յիշեա
 8 Եբր. Տէր 9 Եբր. որ իջեալ է ընդ աստիճանն Արա-
 զու՝ ի շողն տան աստիճանօք յեսս. եւ գարձու
 շողն տան աստիճանօք յեսս ընդ աստիճանն ընդ
 որս իջեալ էր 10 Եբր. Կիր 11 Եբր. ի հանդարտա-
 թեան 12 Եբր. զՏէր, զՏէր յերկրն կենդանեաց
 եւ ոչ եւս հայեցայց ի մարդն ընդ բնակչս աշխարհի
 (Կամ հանգստանի) (12) Երուսաղէմ իմ իմ բակե-
 ցաւ, եւ ստրաւ յինէն իրրեւ զտագաւար հովուաց
 անկանէի իրրեւ ստաարայ զկեանս իմ. յաւեջէ
 անտի հասանէ զիս. ի սուէ մինչև եր զիշեր
 սպառեացեա զիս (13) Ակն կոտայ մինչև ցա-
 րաւօտ, իրրեւ զառեւ ծայնպէս խորտակէր
 զամնայն սակերս իմ. ի սուընջենէ մինչև եր ի

14 չեւ ի գիշեր մատնեցայ : Իբրեւ զծի-
 ծանն՝ այնպէս ճչեցի, եւ իբրեւ զա-
 զաւանի՝ այնպէս մնչեցի . զի նուազե-
 ցին աչք իմ ի հայելոյ ի բարձունս կրկ-
 նից առ Տէր որ փրկեացն զիս, եւ վա-
 15 րասեցոյց զչաւս անձին իմոյ . եւ ինքն
 կարգեաց զամենայն ամս իմ ի գառնու-
 16 թիւն անձին իմոյ : Տէր, վասն այսու-
 րիկ պատմեցաւ քեզ, եւ զարթուցեր
 17 զճողի իմ, մխիթարեցայ՝ եւ կեցի : Ա-
 նաւասիկ ի խաղաղութիւն գարձաւ գառ-
 նութիւն իմ . փրկեցեր զամեն իմ զի մի
 կորեացի, եւ ընկեցեր յետոյ իմ զամե-
 18 նայն զմեզս իմ : Զի ոչ թէ որ ի գոփոս
 են՝ խոտազան անիցին առ քեզ, եւ
 ոչ մեռեալք օրհնեցեն զքեզ, եւ ոչ
 յուսացին յողորմութիւնս քո՝ ոչք ի-
 19 ջանեն ի դուր : Այլ կենդանիք օրհնե-
 ցեն զքեզ՝ որպէս եւ եսս, այսուհետեւ
 մանկունս ծնայց՝ որ պատմեցեն զար-
 20 վարութիւն քո, Տէր փրկու թեան իմոյ :
 20 Եւ ոչ զարարեցից օրհնել զքեզ սաղ-
 մոսարամու զամենայն աւուրս կենաց ի-
 մոյ յանպիման տաճարիդ Ասատւոյ :
 21 Եւ ասէ Եսայի ցեղեկիւս, Աս դու պա-
 զախաս թիւղ, մանրեա եւ զիր ի վե-
 22 րայ վիրիդ՝ եւ ողջացիր : Եւ ասէ, Այլ
 եղիցի նշան եթէ կյանիցեմ ի տունն Ա-
 սատւոյ :¹

գիշեր սպառեցես զիս : (14) Իբրեւ զվառնկ,
 իբրեւ զծիծառն որ ճչէ՝ այնպէս ճչի, իբրեւ
 զազաւանի՝ այնպէս մնչի, նուազեցան աչք իմ
 ի հայելոյ ի բարձունս : Տէր, սաղմուտ է ինձ,
 պաշտպան լիք ինձ : (15) Զի՞նչ խօսեցայց-
 ինքն սասցցիս եւ արար. գնացից մեղձով զա-
 մենայն ամս իմ առ դառնութեան անձին իմոյ .
 (16) Տէր, սարօք կեանս մարդիկ, եւ յամենոյն
 ի սոսա են կեանք հողւոյ իմոյ, սպա թժշկեա
 զիս եւ ապրեցր զիս : (17) Ահա փոխանակ խա-
 զաղութեանս դառնութիւն ինձ, դառնութիւն .
 եւ դու փրկեցեր զամեն իմ ի զոյլ կորսեան .
 զի ընկեցեր յետոյ իմ զամենայն զմեզս իմ (18)
 Զի ոչ զփոխք խոտազան անիցին առ քեզ, եւ ոչ
 մահ օրհնեցէ զքեզ, ոչ յուսացին զքեզ ի թշա-
 րանս ի դուր ի ճշմարտութիւն քո : (19) Իբ կե-
 դանի է, որ կենդանի է՝ նա օրհնեցէ զքեզ,
 որպէս ես այսօր . հայր պատմեցէ որդւոց
 զճշմարտութեան քոս : (20) Տէր փրկու-
 թիւն իմ, եւ սաղմոսարամու իմով սաղմոս
 սասցցուք զամենայն աւուրս կենաց մերոց ի
 տան Տեառն :

(21) Եւ սասցեալ էր Եսայի, Ասցեն պաղա-
 ստաս թիւղ, եւ մանրեալ զիցեն ի վերայ վիրին,
 եւ ողջացի : (22) Եւ սասցեալ էր Եղեկիս,
 Զի՞նչ եղիցի նշան եթէ կյից ի տունն Տեառն :

ԳԼ ԼԹ

1 Ի ժամանակին յայնիկ տաքեաց Մա-
 րովբաք Բաղդաս որդի Բաղդասոյ՝ ար-
 քայ Բաղբեղացոյ, ¹հրեշտակս հրովար-
 տակօք՝ եւ պատարագս Եղեկեայ . քան-
 զի լուաւ թէ հիւանդացաւ ²մերձ ի մահ՝
 2 Եւ յարեաւ : Եւ աւրախ եղև Եղեկիա
 ի նոսա, եւ եցոյց նոցա զտունս զան-
 ձուց եւ զխնկաց եւ զիւղոց եւ զտիկ-
 ւոյ եւ զարծաթոյ, եւ զամենայն տունս
 անօթոյ զանձու, եւ զամենայն ինչ որ
 էր ի զանոց անիւր . եւ ոչ ինչ էր զոր ոչ
 եցոյց նոցա Եղեկիա ի տան իւրում,
 եւ յամենայն իշխանութեան իւրում :
 3 Եւ եկն Եսայի մարգարէ առ արքայն Ե-
 ղեկիա եւ ասէ ցնա, Զի՞նչ ասեն արքդ
 այգբիկ, եւ աւասօ՞ կեկալ են առ քեզ :
 Եւ ասէ Եղեկիա, Յեղբրէ հեռաստանէ
 4 եկին առ իս ի Բաղբերնէ : Եւ ասէ Ե-
 սայի, Զի՞նչ տեսին ի տան քում է : Եւ
 ասէ Եղեկիա, Զամենայն ինչ որ ի տան
 իմում էր՝ տեսին, եւ ոչ ինչ էր ի տան
 իմում զոր ոչ տեսին . այլ եւ զգանձս
 5 եւս զիմ : Եւ ասէ ցնա Եսայի, Արդ լուր
 6 զպաղագամս Տեառն զօրութեանց . Ահա
 եկեացեն աւուրք, եւ տանուցուն զա-
 մենայն ինչ որ ի տան քում է, եւ զոր
 ինչ միանդամ ժողովեցին հարքն քո
 մինչև զայսօր . արարին ի Բաղբերն,
 եւ մի ինչ ամենևն ին ³թողուցուն . այլ
 7 ասաց Ասատւա, թէ՛՛ Եւ յորդոց քոց
 որ ելանիցեն ի քէն՝ զորս դուն ծնանի-
 ցիս, տարցին եւ արտացեն ներքինիս ի
 8 տան թագաւորին Բաղբեղացոյ : Եւ ա-
 սէ Եղեկիա ցեսայի, Բարի է քանզ Տեառն
 զոր ⁴խօսեցաւ . եղիցին՝ արդարութիւն
 եւ խաղաղութիւն յաւուրս իմ :

ԳԼ Խ

1 Մխիթարեցէք, մխիթարեցէք զփոզ-
 վութիւն իմ, ասէ ⁵Ասատւա, քանանաքդ՝
 2 Խօսեցարուք ի սիրտ Երուսաղեմի եւ
⁶մխիթարեցէք զպա, զի լի եղև տառա-
 սյանօք . թողեալ լիցին՝ դմա մեղք իւր,
 զի ընկալաւ ի ձեռնանէ Տեառն կրկին
 զհատուցումս մեղաց իւրոց :

¹Եբր. թուղմս ²ՅԵբր. գլխու ³Եբր.
 մնացէ, ասէ Տէր : ⁴Եբր. խօսեցար. եւ ասէ,
 Զի եղեցի ⁵Եբր. Ասատւա՞ ձեր ⁶Եբր. աղա-
 զակեցէք առ նա թէ լցաւ զնուորութիւն
 նորս, զի թողաւ

3 Զայն լարբառոյ յանապատի. Պատրաստ
արարէք զճանապարհն Տեառն, եւ ու զից
4¹ արարէք զչաւիզս Աստուծոյ մերոյ. Ամն-
նայն ձորք բլղլին, եւ ամենայն լերինք եւ
բլուրք խոնարհեցին. եւ եղիցին ամենայն
զժուարկք ի զիս ընա, եւ սասպարքն ի
5 զաշաւս եւ կրեւեային փառքն Տեառն,
եւ սեպղէ ամենայն մարմին ²զփրկու-
թիւն Աստուծոյ. զի Տէր՝ խօսեցաւ :
6 Զայն որ ասէ, Գոչեա. եւ ասեմ, Չինչ
զոչեցից : Գոյջիր, Ամենայն մարմին
խոտ է, եւ ամենայն փառք մարգալ իր-
7 բւեւ զժուարկ խոտոյ : Յամաքեցաւ խոտն,
եւ թօթափեցաւ. ձաղիկ նորա, զի սգի
Տեառն չնչեաց ի նա. արդարեւ խոտ է
8 ժողովուրդս այս : Յամաքեցաւ խոտն,
եւ թօթափեցաւ ձաղիկն. եւ բան ³Տեառն
մնայ յաւիտեան :
9 Ել ի վերայ լերինց բարձու, աւետա-
բանիչց Սիոնի. բարձրացո գորութեամբ
զբարբառ քո, աւետարանիչց կրուսա-
ղեմի. ⁴բարձրացուցէք, մի կրկնչիք՝
տաս յքաղաքաց Յուդայ, Ահաւասիկ
10 Աստուած ձեր. Ահաւասիկ Տէր Տէր զայ
զգորութեամբ եւ բազուկն աւրութեամբ
իւրով. ահաւասիկ վարձք իւր ընց իւր,
11 եւ զորձք առաջի նորա : Իրբև հովիւ
մի հովեւեպէ զխաչինս իւր, եւ բազ-
կաւ իւրով ժողովեպէ զպատինս, եւ ի
ծոց իւր կրեցէ զնսա, եւ ⁵մխիթար
լինց յզեպց՝ :
12 Ո՞չ փոխեաց ամով իւրով զձուրս, եւ
զերկինս թգաւ, եւ զերկիր ամենայն՝
քաւ. ո՞չ կռեաց զլերինս կշտով, եւ
13 ⁶զպաշտս կշտորօք : Ո՞չ զիրաց զմիասն՝
Տեառն, եւ ո՞չ եզեւ նմա խորհրդակից՝
14 եթէ խեղամուտ արացէ զնա. կամ ընց
նձմ խորհեցաւ, եւ արար զնա ինչաւ-
մուտա, ⁸կամ ո՞չ եղոյց նմա զպատասան
եւ զճանապարհ իմաստութեան, կամ ո՞չ
ես նմա փոխ յառաջագոյն՝ եւ հատու-
15 ցանիցէ նմա : Եթէ՞ ամենայն հեթաւ-
նոսք իրբև զկամիլ մի ի գուլէ են, եւ

իրբև ⁹զմէս մի ի կշտոց համարեցան,
եւ իրբև չիթէք ի բերանս յ համարեւ-
16 ցին՝ : Եթէ կրամտն չէ բաւական յոյ-
բաւն, եւ ամենայն չորքաստիք չեն
17 բաւական յոյջտեկէս. Եւ ամենայն հե-
թաւնոսք ոչինչ են, եւ յոչինչ՝ համա-
րեցան նմա :
18 Այց ո՞ւմ նմանեցուցէք ¹⁰զՏէր, եւ ու-
րում նմանութեան նմանեցուցէք զնա :
19 Միթէ պատկեր կոփեաց զնա հիւսն,
կամ սկերիչ ձուլեաց սակի եւ պատեաց
զնա ոսկեով, ի նմանութիւն պատկերի
20 կերտորանեաց զնա : Զիպայտ անփուտ
բնարեաց հիւսն, եւ կամաստութեամբ
հնարս խնդրէ՝ զխնայ կանդնեպէ զնա
21 զի մի չարժեպցի՝ Ո՞չ լսէք եւ ո՞չ ի-
մանալք, եւ ո՞չ պատմեցաւ ձեզ ի սկզբ-
բանէ. ո՞չ զիրացէք ¹²թէ ո՞չ հաստատեաց
22 զհիմունս երկրի : Որ ունի զձիր՝ երկ-
րի, եւ բնակիչք նորա իրբև զմարախ.
որ կանդնեպ զերկինս իրբև զկատա-
րեւ, եւ ձգեաց իրբև զխորան ¹³եւ հաստա-
23 տեաց զերկիր՝ բնակել ի նմա : Որ տայ
զիշխանս յոչինչ ¹⁴իշխանութիւն եւ զեր-
24 կիր իրբև զոչինչ արար : Զի ոչ սեր-
մանեպեն եւ ոչ սնկեպեն, եւ ոչ հաս-
տատեպցի յերկրի արմատս նոցա՝, չնչեաց
ի նստս եւ ցամաքեցան, եւ փոթորիկ
25 իրբև զխոռեւ անցէ զնստս : Այց ո՞ւմ
նմանեցուցէք զիս եւ զուզեցայց, ասէ
26 Սուրբն ¹⁵Խրաչելի : Համարձէք ի բար-
ձունս զաշս ձեր, եւ սեպէք՝ ո՞չ հաս-
տատեաց զայս ամենայն, ո՞չ հանէ զգարոց
նոցա, եւ զամենեւեան յանուանէ կոչէ
բազում փառօք եւ սաստկութեամբ զօ-
րութեան. եւ մի ինչ ոչ ¹⁶ձածկեցաւ ի քէն :
27 Մի ասիցես, Յակոր, եւ զինչ՝ խօսե-
ցար, Խրաչելի, թէ Ծածկեցան ճանաւ-
պարհք իմ ¹⁶յԱստուծոյ, եւ Աստուած իմ

1 Եբբ. արարէք յամայութեան 2 Եբբ. միան-
զամայն. զի բերան Տեառն 3 Եբբ. Աստուծոյ
մերոյ 4 Եբբ. բարձրացո, մի՛ երկնչիք 5 Եբբ.
զատնուտ. վարեպէ մեզմով 6 Եբբ. զբլուրս
7 Եբբ. բնեւեց զձորին 8 Եբբ. եւ ուսոյց նմա
զճանապարհս զատասանի, եւ ուսոյց նմա
զգիտութիւն, եւ զհանգամանս հանձարոց եւս
նմա զիտեւր (15) Ահա

9 Եբբ. զմանր փոշի կշտոց համարեցան. ահա զկղզիս
իբբև զմեղ զերտուսցէ 10 Եբբ. են առաջի
նորա. պակաս քան զոչինչ եւ ունայնութիւն
10 Եբբ. զԱստուած 11 Եբբ. Պատկեր կոփեաց հիւսն,
եւ սկերիչ պատեաց զայն ոսկեով. եւ չղթոյս
արձաթիս յորինեաց : (20) Որ աղքատն է առ-
նել այսպէս, բնարէ փայտ անփուտ, թնդրէ
նմա ձեռագէտ ճարտար, պատրաստել զբոշ-
եպլ որ ոչ չարժեպցի : 12 Եբբ. ի հաստատու-
թեան երկրի : (22) Եւ ոչ որ նստի ի ձիր 13 Եբբ.
զ-զ-է 14 Եբբ. զգատուորս երկրի առնէ ու-
նայնս : (24) Մինչչեւ անկեպլ իցէ նոցա, եւ
մինչչեւ սերմանեպլ իցէ, եւ մինչչեւ ձգեպլ
արմատս յերկրի բուն նոցա 15 Եբբ. պակա-
սեպցէ : (27) Ընդէ՞ք տացեր, Յակոր, եւ 16 Եբբ.
ի Տեառնէ

28 երբ որ զիրաւունս իմ, ¹Եւ մեկնեցան. նա եւ այժմ ո՛չ ծանեար, եթէ չէ՞ր լուեալ, Աստուած յախտնական, Աստուած՝ որ հաստատեաց զծագս երկրի, ոչ քաղցրեցէ եւ ոչ սպասկեացի, եւ չիք քննութիւն իմաստութեան նո-
 29 բա: Տայ ²քաղցրոյ զօրութիւն եւ ան-
 30 ցաւաց զտրամութիւն: Քաղցրեցին երիտասարդք, եւ վաստակեցին մանկունք՝,
 31 եւ ընտիրք անզօրք եղիցին: Բայց որ սպասեն Տեսան՝ նորոգեացին զօրութեամբ, նորախեղաբարդարեացին իւրեւ զարծախ, ընխտացին եւ մի վաստակեցին, զնասցեն եւ մի՝ ³քաղցրեցին:

Կ Լ . ԵՍԱ

1 ⁴Նորոգեցարուք առ իս կղզիք. զի իշխանք նորոգեացին զօրութեամբ, մերձեացին՝ խօսեացին միանգամայն, եւ
 2 ապա զիրաւունս պատմեցան՝ Ո՞ զարթոյց յարեւելից զարդարութիւն, եւ կռիւտաց զնա՝ ⁵զհետ իւր. երկրիցէ եւ տաշէ հասուցումն յանդիման հեթանոսոց. զտրնորեցուցէ զթագաւորս, եւ սացէ հողոյ զտուրս նոցա, եւ իրրեւ զխախտմանցէ գնեաւ նոցա: Եւ արասցէ զուսա փախտաւորս, եւ անցցէ խաղաղութեամբ զճանապարհս օտից իւրոց:
 4 Արք տալիցէք թէ ոչ դայցէ. ո՞ տղղեալ: Եւ արար զայս ամենայն, կոչեալ զնա՝ որ կոչէին յաղագայն աստջնոց՝ Եւ Տէր աստջին, եւ ես նոյն եմ առ յապա:
 5 Տեսին ⁶զիս հեթանոսք՝՝ եւ երկեան. եւ սարսեցին Պամենայն ծագք երկրի. մերձեցան եւ եկին ի միասին: ⁸Եղին ի մտի իւրաքանչիւր ընդ ընկերի եւ ընդ եզ-

7 րօր օգնական լինել. եւ ասիցեն, Քաղաքներեացէ հիւան զգարբին, կոել կոփել, ուսն հարկանել. եւ ասիցէ, Նպաստ բարի եղեւ ինձ. եւ բեւեռեցին զնոսա բեւեռօք, եւ զիցին ի դեմնի, եւ ոչ չար-
 8 յեցին:՝ Բայց զու, Իսրայել ծառայ իմ, Յակոր՝ զոր ընտրեցի, զուսուկ Աբ-
 9 րահամու՝ զոր սիրեցի, ⁹Որում օգնական եղէ ի ծագաց երկրի, եւ ի զիտաց նորա կոչեցի զքեզ, եւ ասացի՝ թէ Մասաց իմ ես զու եւ ընտրեցի զքեզ, եւ
 10 ոչ թողի զքեզ: Մի երկնչիր, զի ընդ քեզ եմ. մի՞ ¹⁰խարբի, զի ես եմ Աստուած քո, որ զօրացուցի զքեզ եւ օգնեցի քեզ, եւ զուշացուցի քեզ աջով արգասութեան
 11 իմոց: Ահաւայրիկ ամեհեցեն եւ սրտախառնեցեն ամենայն հակառակօրոյք քո, եւ կոչցին նոքա իրրեւ զչեղեալս, եւ կոչիցեն ամենայն զաստխաղք քո:
 12 Ինչքեցան զնոսա, եւ ոչ զաղես զմարդան որ թշնամանեցին զքեզ. եւ կոչցին իւր-
 13 բեւ զչեղեալս¹¹ պատերազմութն քո: Զի ես եմ Տէր Աստուած քո, որ ունիմ զաշույ ձեռանէ քումնէ, որ ասեմ զքեզ՝
 14 թէ Մի երկնչիր, ես օգնեցի քեզ: Մի երկնչիր, որպիս Յակորեան, զածածկ Իսրայելեան. ես օգնեցի քեզ, ասէ ¹²Աստուած, որ զիկեղոցն է զքեզ՝ Սուրբն
 15 Իսրայելի: Ահաւստիկ արարից զքեզ իւրեւ զամիւս նորս սողցածեւ կամնայլից. կասեցին զիւրինս եւ մանրեցես զլուրս, եւ արասցես զնոսա իրրեւ զիտ-
 16 չի. Եւ հոսեցան¹³. հողմք առցեն զնոսա եւ մրբիկք զրուեացին. լայց զու ուրախ լիցիս ի Տէր՝ ¹⁴Եւ Սրբութիւնս Իսրայելի:
 17 ¹⁵Եւ զնձացեն անանկք՝՝ եւ կարօտեալք որ խնդրէին ջուր եւ ոչ զտանէին, եւ լեզուք նոցա ի ծարաւօց զամաքէին. եւ Տէր Աստուած լուսնց նոցա, Աստուած
 18 Իսրայելի, եւ ոչ թողից զնոսա: Այլ բաշից զեաւ ի վերայ լիւանոց, եւ ի մէջ զաշուսաց աղբերս. արարից զամնայաւան ի ճահլիւս ջուրոց, եւ զերկիրն ծարաւուս

¹ Եբբ. Ո՞չ ծանեար, կամ ո՞չ լուար, Աստուած յախտնական Տէր, ² Եբբ. վաստակեցից զօրութիւն, և որոյ չէք դժ՝ յաճախե զօրութիւն: (30) Աստուակեցին մանկունք եւ խոնջեացին ³ Եբբ. խոնջեացին ⁴ Եբբ. Լուսեցեն աստջի իմ կղզիք, եւ ազգք նորոգեցեն զօրութիւն. մատիցեն, յայնժամ խօսեցին, ի միասին ի դատաստան մտախոյր: ⁵ Եբբ. յոսա իւր. եւ աստջի նորա զհեթանոսս, եւ թագաւորաց եւ տիրել, եւ իրրեւ զփոշի աստջի սրջնորս, իրրեւ խախտեալ աստջի աղբերան նորս. (3) Հարածեաց զնոսա, և անց խաղաղութեամբ ընդ ճանապարհ յոր չէր մտեալ ոտիւք իւրովք: (4) Ո՞ գործեաց նոքա զայս. որ կոչէն զազգք ի սկզբանէ: ⁶ Եբբ. կղզիք ⁷ Եբբ. աշուտ ⁸ Եբբ. Այլ ընկերի իւրում եղեւ օգնական, եւ ցեղրայր իւր ասէ,

Քաղաքներեաց (7) եւ քաղաքներեաց զարբին զոսկերիչ, որ հարկանէն ուսումը՝ զայն որ կուէ կոփէ. ասէ՝ Իսրաւրք է այլ ի կցել. եւ պիղեաց զնա բեւեռօք զի մի՞ շարժեացի: ⁹ Եբբ. Որ կապալ զքեզ ի ծագաց երկրի, եւ յեղբարց նորա կոչեցի զքեզ, եւ ասացի քեզ. ¹⁰ Եբբ. զարհուրեցի ¹¹ Եբբ. Եղիցի յաշուտ. իրրեւ սպասեալ ¹² Եբբ. Տէր ¹³ Եբբ. Եղիցի յաշուտ ¹⁴ Եբբ. ի Սուրբն ¹⁵ Եբբ. Տեսնեցք

49 ր լուսկա : ¹Եւ ըզիւնցուցից յանձուր երկրին զմայրն եւ զտասախն , զմուրան եւ զնոճն եւ զսուն , զարդն եւ զարարն եւ զկազամախն , զգլն եւ զիւսյան իւ-
 20 զոյ : ²Զի տեսցին եւ զխոտոսցին եւ ծանիդեն եւ իմասցին ի միտայն ի է ձեան Տեառն արար զայս ամենայն , եւ Սաւրն Իւրայելի հաստատեաց :
 21 ²Մերձեակ են իրաւունք ձեր , ստէ Տէր Աստուած . մերձեակ են իրաւունք ձեր ,
 22 ստէ Թալաւորն Յախորայ : ³Մերձեակ են եւ սրտամեղինն ⁴ձեզ որ ինչ անցք անցանկերդ իցին . ⁵Եւ կամ ⁶զատկիսն եթէ զինչ էին՝ ստացէք . ի մամ զիցուք , եւ զիտացուք ⁶զինչ ստացին եւ զինչ
 23 առ յապա : Ասացէք մեզ , պատմեցէք մեզ՝ որ ինչ ի փոխմանն լինիցի , եւ զիտացուք , եթէ ատուածք իցէք . բարի արարէք , չար արարէք , զի ⁷տեսցուք
 24 միանգամայն եւ զարմտացուք . ⁸Թէ ուստի իցէք զուք եւ ուստի՞ զործուած ձեր . զի
 25 յերկրէ պիղծս ընտանցին զձեզ : Բայց եւ զարթուցից զճիւստայինն եւ զարեւելեացն . կոչեալսն յանուն իմ , եկեալսն ի իսրայել . եւ իրբեւ զկաւ բրտի զոր բրտան
 26 կոխէ՝ այնպէս կոխիցիք : Ա՞ պատմեցէ զայն՝ որ ի սկզբանէն է՞ , զի զիտացուք . եւ զեւս յառաջագոյնն , եւ ստացուք ի է ձեմարտ է . չիք որ ⁸ստէ յառաջագոյնն՝ ,
 27 եւ ոչ որ լսէ զրանս ձեր : ⁹Սկիզբն աւրարից զՍինն , եւ զերուսաղէմ մխի-
 28 թարեցից ի ճանապարհի . Զի ի հեթանոսաց աւաղիկ ոչ ոք է , եւ ի կոտց նոցա ոչ ոք է որ պատմէ . եւ եթէ հարցից եւս զնստա ի է Ուստի էք , ոչ տացին

29 քնձ սրտասխանի : Զի ընդունայն են որ ամեն զձեզ , եւ անտի են որ սակածանեն զձեզ : ¹⁰

ԳԼ . ԽԲ

¹⁰Յակար ծառայ իմ , օյնական եղէց նմա , ⁵Իւրայել ընտրեալ իմ զոր ընկալաւ անձն իմ . ետու զՈղի իմ ի վերայ նորա , եւ իրաւունս հեթանոսաց հան-
 2 զէ : Մի՞ ազգակեացէ եւ մի՞ վիճեցի , եւ մի՞ սր լուիցէ արտաքոյ զբարբառ
 3 նորա : Զեղէզն ջարջախեալ մի՞ ընկէ , եւ զպարտոցին սողայեալ մի՞ չիջուացէ , այլ հանցէ ի ճշտարտութիւն զիրաւունս : ¹¹Մտղեացէ , եւ մի՞ խորտակեցի , մինչեւ զիցէ յերկրի զգատաստան , եւ ¹²յանունս նորա հեթանոսք՝ յուսացին :
 5 Այսպէս ստէ Տէր Աստուած՝ սր արար զերկինս եւ կանգնեաց զնա , որ հաստատեաց զերկրի եւ որ ի նմա , որ ետ շունչ մարդին որ ի վերայ նորա , ողի
 6 ամենեցուն որ կոխն զնա : Ես Տէր Աստուած կոչեցի զքեզ արարութեամբ , կալայ զաջոյ ձեռանէ քումմէ եւ զորացուցի զքեզ , եւ ետու զքեզ յուրաւագ-
 7 զին՝ եւ ի լոյս հեթանոսաց , Բանալ զայս կուրաց , հանել զկապեկապ ի բանտէ եւ ի տանէ կապանաց որ նստէին ի խաւ-
 8 ըր : Ես ¹³Տէր Աստուած՝ , այս է անուն իմ , զփառս իմ այլու ոչ ապ , եւ ոչ ¹⁴զբաջութիւնս իմ զբոջիւրոյ : Որ ինչ ի սկզբանէն էր , այն եկն հնա , եւ զնորս եւս պատմեցից ձեզ . եւ մինչեւ սրտու-
 10 մեալ՝ ¹⁵յուցաւ ձեզ : Օրհնեցէք զՏէր յորհուրթիւնս նոր , ¹⁶զի իշխանութիւնս նորա ի բարձունս փասաւորի , եւ անունս նորա՝ ի ծագաց երկրի , ոչք ի ձանեն ի ծով ¹⁷նաւօք , կզգիք եւ ընակիչք նոցա :
 11 ¹⁸Աւրախ ելիցի անապատն եւ աւանք նորա՝ բնակիք եւ ընակիչք կեգարու . ուրախ ելիցին ընակիչք Վիմին , ի զլսոց
 12 իբրանց զոչեացեն , Տալկն փառս ¹⁹Աստուծոյ , եւ զքաջութիւնս նորա կզգիք՝

¹ Եբբ. Տնկեցից յանապատին զեղեւին , զանփուտ փայլս (սառիմ) , եւ զմեքտն եւ զփայլսն իւ զոյ եդից յանձուր երկրին զմայր , զսոսի եւ զսոսախ ի միտայն . ² Եբբ. Մերձեցուցէք զգաւ ձեր , ստէ Տէր . մտաուցէք զպատմութեան ձեր զգործոյս
³ Եբբ. Մերձեցուցեն ⁴ Եբբ. մեզ ⁵ Եբբ. գալուստ
⁶ Եբբ. զփոխմանն նոցա , կամ զինչ առ յապա զգացուցէք մեզ (23) Պատմեցէք ⁷ Եբբ. զարմտացուք եւ տեսուք միանգամայն : (24) Ահա ոչ ինչ էր զուք , եւ զործ ձեր ոչինչ է . զարշուժիւն է որ ընտանացն զձեզ : (25) Զարթուցի ի հեթանոս , եւ եկեացէ . ի ծագաց արեւու կոչեացէ զանունս իմ . եւ արացէ զիշխանս իրբեւ զապարտի . եւ իրբեւ բրտա որ կոխեացէ զփաւ : (26) Ա՞ պատմեաց ի սկզբանէն ¹ Եբբ. պատմեցէ , չիք որ ստացէ յսն ⁹ Եբբ. Ասացից նախ զՍինն , Ահա , աւաղիկ նորա , եւ զերուսաղէմ՝ Տաց աւետարանիչ : (28) Եւ հայեցայ , եւ ոչ ոք էր . եւ ի նոցանէ չզգր խորհրդականն , եթէ

Հարցանի զնստա , եւ տային պատասխանի : (29) Ահա ամենեքին ընդունայն են , անտի՞ զործ նոցա , հոգմ եւ ունայնութիւն են ձուլածոյք նոցա : ¹⁰ Եբբ. Ահաւորակ ¹¹ Եբբ. Մի՞ չիջցի ¹² Եբբ. յորէնս նորա կզգիք ¹³ Եբբ. Եզոպայ եմ ¹⁴ Եբբ. զգովութիւնս ¹⁵ Եբբ. զգացուցի ¹⁶ Եբբ. եւ զփութիւնս նորա ¹⁷ Եբբ. եւ որ ընուն ¹⁸ Եբբ. Չայն բարձգեն անապատն եւ քաղաքք նորա , աւանք յորս բնակէ կեգար ¹⁹ Եբբ. Տեառն , եւ զգովութիւնս նորա ի կզգիս

13 պատմեցան : Տէր ¹Աստուած զօրու-
 թիանց եկեաց, և հարցէ զպատերազմ՝
 յարս սցէ գնախանձ ²և գոչեացէ, ի վի-
 րաց թշնամեաց իւրոց ³զօրս թեամբ :
 14 Լուս եղէ ի սկզբանէ, ⁴մթիվէ մթնոյ լուս
 զծննդական՝, արդ զարձուրեցուցից և
 15 ցամաքեցուցից միանգամայն : Ձիւրինս
 և զրլուս յատակեցից, և զամենայն
 խոտ նոցա ցամաքեցուցից : Եղից զգեատ
 16 ի կզդիս, և զխաշի ցամաքեցուցից : Ա-
 սաջնորդեցից կուրաց ընդ ճանապարհ
 զոր ոչ գիտիցեն, և ընդ շաւիզս՝ զոր
 ոչ ճանաչէին՝ զնոցուցից զնոստ : արա-
 րից նոցա պատարն ի լոյս, և զգժուա-
 րինն ի զլուրինս : զայս բանս արարից
 առ նոստ, և ոչ թողից զնոստ :
 17 ⁵Բայց նոքա դարձան յինէն յետս : Ա-
 մաչեցէք զամօթ մեծ ոչք յուսացեալդ
 էք ի զբօշեալս, և սաէք՝ զձուրածոյս,
 թէ Աստուածք մեր էք զուք :
 18 Ասուք, լուարուք, և կոյրք, հայեցա-
 19 րուք սեսանիւ : Եւ ո՞վ է կոյրն՝ եթէ
 ոչ ծառայն իմ, և ո՞վ են խուրճն՝ և
 թէ ոչ որ տիրենն նոցա՝ : Ո՞վ է կոյրն՝
 եթէ ոչ ⁷հետացեալն, և կուրացան ծա-
 20 ոսայքն Աստուծոյ : Տեսէք բազում ան-
 զամ, և ոչ զզուշացարուք : Բաց էին
 21 ականջք ձեր, և ոչ լուարուք : Տէր Աս-
 տուած կամէր՝ զի արգադատցի և բարձ-
 22 րասցուցէ զօրհնութիւն : Եւ տեսի զի-
 կեալ ժողովուրդն՝ յափշտակեալ և յա-
 ւար մտանեալ : յամենայն ի շտամարանս
 ուղղայցիք, և յամենայն ասարանս
 միանդամայն՝ ուր և թաքուցին զնո-
 սա, եղեն ի յափշտակութիւն, և ոչ ոք
 էր որ փրկէր զնոստ : յաւար և ոչ ոք էր
 23 որ սաէր թէ Տուր ի պարս : Ո՞վ է ի
 ձէնջ որ առնկոյր լանիցի այսմ՝ ամե-
 նային, և ի միտ անուցու որ ինչ յա-
 24 պայն պաղց իցէ : Ո՞վ ևս յափշտակու-

թիւն զՅակոր, և զԿորայէլ աւարա-
 սուաց : ո՞չ սպարէն ⁸Աստուած՝ որսմ
 մեզանն, և ո՞չ կամեցան զնալ ընդ ճա-
 նապարհս նորս, և ոչ լսել զիմաց նո-
 25 բա : Եւ ⁹ած ի վիրայ նորս պրտմուտ
 թիւն բարկութեան իւրոյ, և ¹⁰պարսեաց
 զնոստ պատերազմ, և շուրջ զնոքօք
 հրձիգք : և ոչ զիտացին ի բաքանչիւր ոք
 ի նոցանէն, և ոչ եղին ի մարի :

ԿԼ. ԽԳ.

1 Եւ արդ այսպէս սաէ Տէր ¹¹Աստուած
 որ արար զքեզ, Յակոր, և որ ստեղծ
 զքեզ, Բարայէլ : Մի՛ երկնչիր զի փրկեցի
 զքեզ, և կոչեցի քեզ զանուն քո՝ թէ
 2 Իմ ես : Եւ եթէ անցանիցես ընդ ջուրս՝
 ընդ քեզ եմ, և գետք զքեզ մի՛ ոգո-
 զեացեն : և եթէ անցանիցես ընդ հուր՝
 մի՛ այրեցիր, և բոց նորս զքեզ մի՛
 3 կիզցէ : Ձի՛ ես եմ Տէր Աստուած քո
 Աւերն Բարայելի որ փրկեմ զքեզ : ա-
 բարի փոխանակ քո զԵդիպատս և զԵ-
 թովիլա : և ¹²զլուսէն քեզ փոխանա-
 4 կեցի : Աւստի և պատուական խկ և
 զեր ասաջի իմ և փառաւորեցար : և
 ես սիրեցի զքեզ : և սաց զմարգիթ փո-
 լսանակ քո, և ¹³զիշխանս փոխանակ
 5 զլսոց քո : Մի՛ երկնչիր զի ընդ քեզ
 եմ, յարեւելից ամից զպաւակ քո, և
 6 յարեւմտից ժողովեցից զքեզ : Ասոցից
 հիւսիսոյ՝ Աժ : և հարսոյ՝ թէ Մի՛ ար-
 գելուք : ամէր զորցի իմ յերկէ հեռաս-
 աննէ, և զցատերս իմ ի ծագաց երկ-
 7 ըէ, և զամենեւեան որ միանգամ կո-
 չեցեալ են յանուն իմ : զի փառօք իմովք
 հասաստեցի զնա և ստեղծի զնա և
 արարի զնա :
 8 ¹⁴Եւ հանի զժողովուրդն կոյր, և թէ-
 այէա և և աչք են, ստիկայն նոցնպէս կու-
 լայեալ են, և խցեալ են ականջք իւ-
 9 ըրանց : Սմեռանս ազգք ժողովեցան ի
 միասին, և ¹⁵իշխանք ժողովեցին ի նո-
 ցանէ : ո՞ պատմեացէ զայս, և կամ
 որ ինչ ի սկզբանէն էր՝ ո՞ ազգ արաս-

¹ Իբրեւ հզօր ելցէ, իբրեւ զլոյր պատերազ-
 մոց ² Իբրեւ ազգակեցցէ և ³ Իբրեւ զօրացի
⁴ Իբրեւ երկ և անապի աչքի իբրեւ զծննդական
 գոչեցից ⁵ Իբրեւ Գարձցին յետս և ամաչեցեն
 զամսթ մեծ ոչք յուսացեալ են ի դբօշեալս, և
 սասեն ⁶ Իբրեւ խոյն իբրեւ զպատգամուորն
 իմ զոր սուարքեմ ⁷ Իբրեւ նուրբայն, և կոյրն՝
 իբրեւ զմատայն Տեսան : (20) Տեսանես բաղում
 ինչ, և ոչ ամուսն ի միտ : Բաց են ականջք,
 և ոչ լսեն : (!) Տէր հաճեցաւ վասն արգարու-
 թեան իւրոյ, մեծացուցանել զօրէնս և փա-
 ռաւորել : (22) Եւ նա ժողովուրդ

⁸ Իբրեւ Տէր ⁹ Իբրեւ թափեաց ¹⁰ Իբրեւ զուժգ-
 նութիւն պատերազմի, և շուրջ զնոպաւ
 որար հրձիգ : այլ նա ոչ գիտաց : Տուր հար
 ի նմա, և եւս ոչ եզ ի սրտի ¹¹ Իբրեւ պ-լ-ս-տ
¹² Իբրեւ զԱրար ¹³ Իբրեւ զժողովուրդս ¹⁴ Իբրեւ
 Հան զժողովուրդն կոյր, թէպէտ և եւ նոցա
 աչք, զիտալ թէպէտ և ականջ են նոցա :
¹⁵ Իբրեւ գումարեցան ժողովուրդք, ո՞ ի նոցանէ

ցէ ձեզ . ոճցեն զվկայս իւրեանոց եւ արգարացին , յուրցեն եւ ասացեն
 10 զձձմարխան : Եղերաք ինչ վկայք ³ Եւ ես ձեզ վկայ , առէ Տէր Աստուած , եւ ծառայ իմ զոր բնորեցի . զի վրտաճիւր եւ նա սասաջիւր ինձ , եւ ի միտ աւնուցուք իմէ ես եմ . յստաջ քան զիս ոչ եզիւ սոյ Աստուած , եւ յետ իմ ոչ
 11 եզիցի : ³ Եւ եմ Աստուած , եւ չիք որ
 12 բաց յինէն որ փրկիցէ : ⁴ Պատմեցի եւ փրկեցի . նախասեցի՝ եւ ոչ պէր ի միջի ձերում օտար . զորք ինքնին իսկ
 13 վկայէք ⁵ ինձ : Եւ ես Տէր Աստուած ի սկզբանէ , եւ եւս , եւ ոչ որ իցէ որ ի ձեռաց իմոց հանիցէ . եւ արարից , եւ ոչ ոք իցէ որ զարձուցանիցէ :
 14 Այսպէս առ ⁶ Տէր Աստուած , որ փրկելոցն է զձեզ՝ Աւարքն Երազելի . վան ձեր առաքելցի ի Բարեղոն , եւ ⁷ րնդատուցի փախստական զամենեանս . եւ Քաղզէա
 15 ցիքն նաւաք սրաշարեացին . Եւ Տէր Աստուած Աւարքն ձեր , որ յայտ արարի ձեզ
 16 զԹագաւորն Երազելի՝ Այսպէս առ ⁸ Տէր որ արար ձանապարհ ընդ ծովեւ ի Չուբ
 17 սասարիս շախպ , Ար հանէ զիսուս եւ զերիվարս ⁸ Եւ բազում զօրս սասարիս . այլ՝ ննջեցին եւ ոչ յարիցեն , չիջան
 18 իրբեւ զարատոցի չիջեալ . Մի՛ յիշէք զառաջինսն , եւ զհինն մի՛ տձէք զմտաւ .
 19 Զի ես աւախի նոր զործեմ , որ այժմ յայանեցի եւ ծանրիցիք . եւ արարից ձանապարհ ընդ անապատ , եւ յերկիր
 20 անջրլի զեւտ բլնեղուցից : Օրհնեացեն զիս զազանք անապատի , համարուք եւ զսարերք ջաղամանոց , զի ետաւ ես ջուր յանապատ եւ զեա յերկիր անջրլի ,
 21 արուցանել զաղպն իմ ընարեալ , եւ զժողովուրդն իմ զոր ստացայ՝ պատմել զբաջութիւնս իմ :
 22 ⁹ Այ այժմ ինչ կոչեցի զքեզ , Յակոր , եւ ոչ աշխատ արարի զքեզ , Երազել .
 23 Այ մատուցեր ինձ խաչինս ողջակիցայ

քոց , եւ ոչ զմիւրք քովք փառաւորեցիք զիս . ոչ ¹⁰ ծառայեցիք ինձ պատարագօր քովք , եւ ոչ աշխատ արարի զքեզ ի ծախս կնգրիցայ քոց : Այ զնեցիք ինձ խաչնկս արձակոց , եւ ոչ ¹¹ յանկացայ ճարարց զմիւրք քոց . այ ի մեղս քս եւ յանօրէնութիւնս քս փրակացու
 25 եզէց քեզ՝ Եւ եմ , եւ եմ նոյն որ ջնջեմ զանօրէնութիւնս քս վան իմ , եւ զմեղս քս այլ ոչ եւս յիշեցից : ¹² Բայց քեզ յուշիցի՝ եւ ընդ միմեանս գտանացուք . սոսա զու նախ զանօրէնութիւնս քս զի
 27 սրգարացիս : Հարքն ձեր նախ մեղան ,
 28 եւ իխանքն ձեր անօրինեցան յիս , Եւ պղծեցին իշխանքն զարաւթիւնս իմ . եւ մատնեցի ի կորուստ զՅակոր , եւ զԵրազել ի նախատիւնս :

ԳԼ . ԵԻ

1 Բայց արգ լուր , Յակոր ծառայ իմ ,
 2 եւ Երազել , զոր բնարեցից : Այսպէս առ ¹³ Տէր Աստուած որ արար զքեզ , եւ որ ստեղծ զքեզ յորովանէ , եւ ասակաւին օգնականութիւնս զայն . մի՛ երկրնս չիք , ծառայ իմ Յակոր , եւ սրեցեալդ
 3 իմ Երազել , զոր բնարեցի . Զի ես ¹⁴ սայ ջուր ի ծարաւ որոց զնան յանջրգեղ . եզից՝ զՈյի իմ ի վերայ զաւակի քո՝ եւ զօրհնութիւնս իմ ի վերայ որդւոց քոց :
 4 Եւ զուարճացին ¹⁵ իյրեւ զխոտ ջրարբի՝ , եւ որպէս զուս ի մէջ զնացից ջրոց :
 5 Մին ասացէ , ¹⁶ Աստուծոյ եմ ես , եւ մեւն իրախոյս յարձնէ յանուս ¹³ Աստուծոյ Յակորայ . եւ մեւն զիր հանցէ ձեռամբ իւրով ¹⁶ Թէ Աստուծոյ եմ ես , եւ յանուն Երազելի ¹⁷ իրախոյս բարձրէ :
 6 Այսպէս առ ¹⁸ Աստուած Թագաւորն Երազելի , եւ ¹⁹ որ փրկեացն զնա Աստուած՝ զօրութեանց . Ես առաջին՝ եւ ես առ յստաց , բաց յինէն այլ ոչ զոյ

1) Բէր մեզ 2) Բէր առ Տէր 3) Բէր-Եւս ես եմ Տէր 4) Բէր-Եւս պատմեցի եւ փրկեցի եւ զգացուցի , 5) Բէր-Ինձ , առէ Տէր , եւ ես եմ Աստուած : (13) Ի սկզբանէ անտի ես նոյն եմ 6) Բէր. Տէր , Փրկիչ ձեր 7) Բէր. իջուցանեմ զամենեանն փախստական , զՔաղզէացիսն . ի նաւս սերտ-իւթեմ իւրեանց . (15) Եւս , Տէր. Աւարքն ձեր , Արարչն Երազելի , Թագաւոր ձեր : 8) Բէր զօրութիւնս եւ ուս զանութիւնս միմեզ անոյն 9) Բէր. եւ ոչ կոչեցեր զիս , Յակոր , այլ ստղծուցար յինէն

10) Բէր. ծառայեցուցի զքեզ պատարագօր 11) Բէր. յարեցուցեր զիս ճարարով զօհից քոց , սյլ ծառայեցուցեր զիս ի մեղս քո , եւ աշխատ արարեր զիս յանօրէնութիւնս քս 12) Բէր. Յուշարս ինձ , զի ի միտն գատեցուք : պատմես զու զի արդարացիս (27) Հայր քս նախ մեղաւ , եւ թարգմանք քս անօրինեցան յիս (28) Եւ ես պղծեցի զիշխանս սրբութեանս 13) Բէր. պ-լ-ւ-ւ 14) Բէր. Տեղից ջուր ի ծարաւսն , եւ հոստան յանջրգեղ : Տեղից 15) Բէր. ի մէջ թոտոց 16) Բէր. Տեաւն 17) Բէր. յորձրձեցի 18) Բէր. Տէր , 19) Բէր. Փրկիչ նորաւ Տէր

7 Աստուած : ¹Ո՞վ է իբրեւ զիս , յառաջ
կացցէ , ձայն տացէ , պատմեացէ եւ պատ-
րաստեացի ինձ՝ յորմէ նեաէ արարի
զմարգն յախտանս . եւ որ ինչ զարդն
իցէ , մինչչեւ եկեալ իցէ պատմեացեն
8 ձևոց՝՝ Մի՛ զարմանայք եւ մի՛ պատկա-
սէք . ո՞չ սպաքէն ²ի սկզբանէ լուա-
րութ՝ եւ պատմեցի ձեզ . զուք ձեզէն
իսկ վկայէք ինձ , թէ զուցէ՞ այլ Աս-
9 տուած բաց Յիսկէն : Եւ յայնժամ իսկ
ոչ ինչ էին ամենեքեան որ ստեղծանէին
եւ զրօշէին զնոտորսն , որ տունէին բա-
ցանկութեան իւրեանց , որք ոչ օգնի-
ցին նոցա . եւ վկայք զուք էք նոցա .
10 զի ոչ աւանանս եւ ոչ իմանանս : Զի ա-
մաչեոցէ որ ստեղծանէ զաստղծուածն՝ ,
11 եւ ձուրէ զգրօշկապն յանօգուա , Եւ ա-
մենեքին որ հողորդեացեն նմա . այլ
ամաչեացին ամենեքեան որ ստեղծա-
նեն կուսս , եւ զրօշն զանօղուամն .
եւ ամենեքեան ուստի եզենն՝ ցամա-
քեցան , խլացեալք՝ ի մարդկանէ . ժո-
ղովեացին ամենեքեան՝ յանդիման կայ-
ցեն ի միասին . ամաչեացին եւ յամօթ
12 լիցին առ հասարակ : ³Զի թեքեաց հիւսն
զգործի իւր , ուրագ սրեաց եւ կոխեաց
նովաւ . զրով գործեաց եւ զրօշեաց
զնա , եւ զօրութեամբ բաղկի իւրոյ
կանգնեաց զնա . քաղցիցէ եւ սկարաս-
13 ցի , եւ ոչ արբցէ ջուր : Ընտրեաց հիւսն
փայտ , չարով կշռեաց զնա՝ եւ զրօ-
շեաց ի նմանութիւն պատկերի : զրով
կարգեաց զնա , եւ մածոյց ստանձով , եւ
արար զնա ի պատկեր տան եւ ի զարդ
զեկոյ երեսոց մարդոյ . հաստատեաց
14 զնա ի տան իւրում : Զայն փայտ զոր

եհաան , զարդոյն կամ զսօան , զկազնին
կամ զթեղօջն , զոր անկեաց Տէր եւ
15 աճեցոյց անձրեւ՝ Զի իցէ մարդկան աչ-
րելի , առեալ ի նմանէ այրեաց եւ ջե-
ուա , եւ ի կիսոյն արար հաց , եւ զկէան
արար պատկեր եւ երկիր եպագ նոցա .
եւ զոր իւրովին պատկեր գործեաց ,
անկեալ տառջի այնմ երկիր պագանէ :
16 Զորոյ զկէան այրեաց ի խարուկի , եւ
եփեաց կայծակամբք նորա հաց եւ խո-
րովեաց միս , կերաւ եւ յագեցաւ եւ
ջեռաւ ,՝ եւ ասէ՝ Վսի՛ ինձ զի ջեռայ
17 եւ սեսի զկրակի . Եւ ⁶զկէան արար յաս-
տուած զորօշեալ . եւ խոնորհեալ երկիր
եպագ նմա . յաղօթս կայ առ նա եւ ա-
սէ , Փրկեա զիս , զի աստուած իմ ես
18 զու : Ընչ ասին ի միա իմանալ , զի շա-
ցան տեսանել աչօք իւրեանց , եւ իմա-
19 նայ սրտիւք իւրեանց : Նե ոչ անին
զմտաւ զի ոչ ծանեան խորհրդովք՝ թէ
զկէս փայտին այրեցին ի հուր , եւ ի
վերայ կայծականց նորա հաց արարին ,
եւ միս խորովեցին եւ կերան , եւ զկէան
ի նմանէ արարին պատկեր եւ երկիր
20 պագանեն նմա : Գիտասցիք զի մեծիւր
է սիրտ նոցա , եւ մոլորեալ են . եւ ոչ
ոք ի նոցանէ կարէ փրկել զանձինս նո-
ցա . անսէք եւ ոչ ասացէք՝ թէ Խա-
րէութիւն է ի ձեռս մերս՝
21 Յուշ լիցի քեզ այդ , Յակոր , եւ Իս-
րայէլ , զի ծառայ իմ ես զու . ինձ ստեղ-
ծի զքեզ ի ծառայութիւն . եւ Իսրայէլ ,
22 ⁸մի՛ մոռանար զիս՝ . Զի ահա ասիկ ջնջե-
ցի իբրեւ զամալ զանօրէնութիւնս քո ,
եւ իբրեւ զմէզ զմեզս քո . զարձ առ
իս , եւ փրկեցից քեզ :

¹ Եբբ. եւ ո՞ իբրեւ զիս ձայն ես եւ պատմեաց ,
եւ յարգարեաց վասն իմ , յորմէ հետէ հաստա
տեցի ես զժողովուրդն ինչ . թող սասուցեն զորս
գաղցն եւ ինչեղ իցեն : ² Եբբ. ի վարդոց
ետու լսել ³ Եբբ. յիսկէն . եւ ոչ Վ. մ. ոչ
ցիտացի : (3) Ըր ստեղծանեն զրօշեալ՝ ամենե-
քին ընդունողն են , եւ ցանկալիք նոցա՝ անօ-
ղուա . եւ վկայք նոցա նաքին իսկ . ոչ տեսա-
նեն եւ ոչ իմանան զի ամաչեացին : (10) Ո՞վ է որ
ստեղծանէ աստուած ⁴ Եբբ. նմա՝ ամաչեացն ,
զի ձեռաց էտքն իսկ են ⁵ Եբբ. Գարբին երկա
թոյ գործեաց տապար անխով , եւ յօրինեաց
զայն կամառս , եւ գործեաց զնա բաղկաւ գօ-
րութեան իւրոյ . իբրեւ քողցեցէ , տկարացի .
ոչ արբցէ ջուր , եւ նուարեացի : (13) Աստղծա-
գործ ձգէ յար , սոճմանէ զնա գրչաւ , տաշէ
զնա զրով , եւ կարկնաւ շափէ զնա , եւ արար
զնա ի պատկեր տան , ի զարդ գեղոյ երեսոց
մարդոյ առ ի բնակելոյ ի տան : (14) Հասանէ

իւր եղեբնս , եւ տանու թեղօշ եւ կազնի ,
եւ զորացուցանէ զանձն ի փայտս անտառին .
անկէ սօճի եւ անձրեւ աճեցուցանէ : (15) Եւ
լինի մարդկան այրելի . եւ տանու ի նոցանէ եւ
ջեռաւ , այլ եւ վառէ եւ եփէ հաց . նա եւ
յօրինէ աստուած , եւ երկիր պագանէ նմա
տանէ զնա զրօշեալ եւ պաշտէ զնա : (16) Զկէս
նորա այրէ ի խարուկի , ի վերայ կիսոյն ուտէ
միս . խորովէ խորովչոս , եւ յագեալայ . եւ ջեռաւ
եւս , ⁶ Եբբ. զմեարդոք նորա ⁷ Եբբ. Եւ ոչ անէ
զմտաւ . եւ չիք գիտութիւն եւ ոչ հանճար
սակ թէ Զկէս փայտին այրեցի ի հուր , նա եւ
եփեցի ի վերայ կայծականց նորա հաց . խոր-
վեցի միս եւ կերայ , եւ զմեարդոք նորա արարիցի ի
գարշաութիւն , զիտօղ փայտին պաշտեցէ՞մ : (20)
Ճարակի մեխրով , սիրտ խաբեալ խոտորեցոյց
զնա , եւ ոչ փրկեցէ զանձն իւր եւ ոչ ասիցէ :
Ընչ ասարէնս ստութիւնն եւ յաջ իմ : ⁸ Եւս
մի՛ մոռացիս յիսկէն :

23 Ուրախ լիբուք, երկինք, զի ¹ուզր-
մեցաւ Աստուած Բորայելի՞. փոզ հա-
րէք, հիմունք երկրի. գոչեցէք, լիբնք,
զուրախութիւն, ²բուրբ եւ ամենայն
ծառք որ ի նոսա. զի վրկեաց ³Աստուած
զՅակոր, եւ Բորայել՞ փառաւորեցի:
24 Այսպէս սաէ Տէր որ վրկեացն զքեզ
եւ սակզ՞ զքեզ յորովայնէ. ես եմ Տէր
որ ասնեմ ⁴կատարեմ զամենայն. ձգե-
ցի զերկինս միայն, եւ հաստատեցի
25 ⁵զերկիրս Ո՞ւայ ոք ցրեաց՞ զնշանովհայ,
եւ ⁶զըզձու թիւնս ի սրտից՞. ո՞ զորձու-
ցանէ զիմաստունս յետս, եւ զխոր-
26 հուրգս նոցա յիմարեցուցանէ, եւ հաս-
տատէ զրանս ծառայից իւրոց, եւ զխոր-
հուրգս հրեշտակայ իւրոց արգարայու-
ցանէ, ես եմ որ ասեմ ցերութապէմ
թէ Բնակեալիւր, եւ ցթագաքս Հրէաս-
տանի թէ Շինեալիւր վերստին. եւ զա-
27 լերակս նորա կանգնեցից. Որ ասեմ
ցանդունցա թէ ⁷Աւերեսցիր, եւ զգետս
28 նորա՞ ցամաքիցուցից. Որ ասեմ ցկիւ-
րոս թէ ⁸Իմաստնասցիր, եւ զամենայն
կամս իմ արայես. որ ասեմ ցերու-
սապէմ թէ Շինեալիւր, եւ ⁹զասճարս իմ
սուրբ հաստատեցից՞:

ԳԼ. ԽԵ

1 Այսպէս սաէ Տէր ¹Աստուած ցօծեայն
իւր ցկիւրոս, զորով կայզ զայնոյ ձե-
ռանէ նորա հնազանդեցանել առաջի
նորա զազգս, եւ ¹⁰զգորութիւն թողու-
ւորաց խորատկեցից՞. եւ բացից առա-
ջի նորա ¹¹զգրուես, եւ քաղաքք՞ մի՞
2 փակեացին: ես երթայց առաջի քո,
զլերինս հարթեցից, զգրուես պղնձիս
խորատկեցից եւ գնիդս երկաթիս փշրե-
3 ցից. եւ սաց քեզ զգանձս խաւարինս,
եւ զաւանդս սնկուելոյս ¹²բացից քեզ՞.
զի ծանրիցս թէ ես եմ Տէր ¹³Աստուած,
որ կոչեցի զանուն քո՞ Աստուած Իս-
4 րայելի: Վասն Յակորայ ծառայի իմոյ,
եւ Իսրայելի ընտրելոյ իմոյ՝ ¹⁴եւ կոչե-
ցից քեզ զանուն քո՞ եւ ընկալայց զքեզ:

5 եւ զու զիս ոչ ծանեար՝ եթէ ես Տէր
6 Աստուած, եւ չիք այլ ոք. եւ՞ ծանի-
ցին յարեւելից եւ յարեւմտից թէ չիք
7 ոք բաց ¹⁵յինէն: ես եմ որ հաստատե-
ցի պոյս եւ պոյսի զխաւար, ես եմ որ
սանեմ պատգամ թիւնս եւ հաստատեմ
զչար. ես եմ Տէր ¹⁶Աստուած՝ որ առ-
նեմ զայս ամենայն:
8 ¹⁴Ուրախ եղիցին՞ երկինք ի վերուստ,
եւ ամոք ցօղեացն զարգարութիւնս.
¹⁵Բզխեացէ երկիր զսղորմութիւնս, եւ
զարգարութիւնս սա հասարակ բզխե-
ցէ՞. ես եմ Տէր որ ¹⁶հաստատեցի զքեզ
իրեւ զյաւ ինս. ստեղծի զքեզ իրեւ-
9 զկաւ րբաի: Միթէ զօրնս ամենայն հեր-
կից եւր հերկէն զերկիր. միթէ ստիցէ՞
կաւն ցրուան, Զի՞ կաս՞ զի՞ ոչ զոր-
ծես, չիք քս ձեռք. միթէ ստիցէ՞ ստեղ-
ծուածն ցասեզմիչն իւր՝ թէ Լնդէր այս-
10 պէս ստեղծիք զիս: Վայ որ ստիցէ ցնայր
իւր՝ թէ Լնդէր ծնար զիս, եւ ցմայր
11 իւր՝ թէ Լնդէր երկնեցիւր զիս Զի այս-
պէս սաէ Տէր Աստուած՞ Սուրբն Իս-
րայելի, որ արար զայնս որ յապոյց գա-
լոց են. Հարցէք զիս վասն որդւոցն ի-
մոց եւ զստեարաց,՞ եւ վասն գործոց
12 ձեռաց իմոց պատուէր սուք ինձ: ես
արարի զերկիր եւ զմարդն ի վերայ նո-
բա, եւ ձեռամբ իմով հաստատեցի զեր-
կինս, եւ ամենայն սասեղաց կտու հրա-
13 ման: ես յարուցի զնս արգարութեամբ
¹⁷թագաւոր, եւ ամենայն ճանապարհք
նորա ուզիլ են՞. նա չինեացէ զքաղաքն
իմ, եւ զգերութիւն ժողովրդանս իմոյ
զարձուացէ, ոչ կաշառօք եւ ոչ պատա-
րապօք, սաէ Տէր զօրութեանց:
14 Այսպէս սաէ Տէր ¹⁸զօրութեանց. Վաս-
տակ եկեւ երկիրն՞՝ Եղիպտացւոց, եւ

Ծանայէիր զիս (5) եւ եմ Տէր, եւ ոչ այլ ոք. բաց յինէն չիք Աստուած. ածի քեզ զօտի, թէպէտեւ ոչ ճանաչէիր զիս. (6) Զի ¹³Եբր. յինէն, եւ եմ Տէր, եւ ոչ այլ ոք ¹⁴Եբր. Տեղացէք, ¹⁵Եբր. բացցի երկիր, եւ տացէ պատու իրիւթեանս, եւ զարգարութիւնս բուսուացէ միանգամայն ¹⁶Եբր. արարի զայս:
(9) Վայ որ հակառակն ընդ իւրում Արարչին. խեցի է նա իրեւ գիեցիս հոգոյ. միթէ ստիցէ՞ կաւն ցլորնիչ իւր, Զի՞ ոչ գործես, կամ գործ քո ցրեզ թէ՞ Զիք քո ձեռն: (10) Վայ որ ստիցէ ցնայր, Զի՞ ոչ ծնանիս. եւ ցմայր թէ Զի՞ ոչ երկնս:
(11) Այսպէս սաէ Տէր՝ Սուրբն Իսրայելի եւ Արարիչ նորա. Զորս զարցն են՞ հարցէք ցիս, վասն որդւոցն իմոց ¹⁷Եբր. եւ զամենայն ճա- նապարհս նորա ուզեցից ¹⁸Եբր. Վաստակ

¹Եբր. արար զայս Տէր ²Եբր. անտառք ³Եբր. Տէր գեակոր, եւ Երուսաղիմ ⁴Եբր. ուսու-
⁵Եբր. զերկիր ինձէն. (25) Որ խորատկէ ⁶Եբր. բզխից տայ մոլիւ ⁷Եբր. Յամարեալիւր, եւ զգետս քո ⁸Եբր. Հովիւ իմ ես ⁹Եբր. ցտա- ճարն, թէ Հաստատեալիւր ¹⁰Եբր. զԼնդութա- գաւորաց թողուցուցից ¹¹Եբր. զԿեղզիս, զի գրուեք ¹²Եբր. ես կոչեցի զքեզ յանունն, ետու քեզ անուն յորձրընանաց, թէպէտ ե ոչ

վաճառք ելեալսպառաց եւ ¹Մարացե-
 ցիքն արք մեծամեծք՝ առ քեզ սնոց-
 ցեն, եւ ²քեզ ծառայեացեն, եւ՝ զկնի-
 քս չըջնային՝ ³կապեալք ձեռակապօք եւ
 առ քեզ կոչեն՝, եւ քեզ երկիր սպազա-
 նիցեն, ⁴եւ ի քեզ ուխտապիր լինիցին :
 զի ի քեզ Աստուած գոյ . եւ ասացեն
 թէ Այ գոյ այլ Աստուած բաց ի քեն :
¹⁵ Զի զու ես Աստուած՝ եւ մեք ոչ զիւ-
¹⁶ աէաք՝, Աստուած Եսրայելի փրկիչ : Ա-
 մաչեացեն եւ յամօթ լիցին ⁵ամենայն
 հակառակորդք նորս , եւ գնացեն ա-
¹⁷ մօթով : Նորոգեցարուք առ իս , կողիք .
 զի Եսրայել փրկեցաւ զփրկութիւն յա-
 շահանից . մի՞ ամաչեացնն՝ եւ մի՛ եւս
 յամօթ լիցին՝ մինչեւ յաւիտեանս :
¹⁸ Զի աչալէս սաէ Տէր որ արար զեր-
 կինս , Աստուած՝ որ հաստատեաց զեր-
 կիր եւ արար գնա , նա է որ սահմա-
 նեաց գնա . եւ ի զուք ինչ ոչ արար
 գնա , այլ ի բնակութիւն ստեղծ գնա :
¹⁹ Ես եմ Տէր եւ չիք այլ որ . Այ ի ծա-
 ծուկ ինչ խօսեցայ՝ եւ ոչ ի տեղույ իաւ-
 ւարին երկրի . հասացել ցառակն Յա-
 կրբայ թէ ⁶Մտափա խնդրեալիք . ես եմ՝,
 ես եմ Տէր որ խօսիմ զարգարութիւն՝
²⁰ եւ պատեմ զճշմարտութիւն : Փողա-
 վեցարուք եւ եկաչք , խորհեցարուք ի
 միտսին , ապրեալք ի հեթանոսաց . ոչ
 ծանեան որ բարձեալ բերէին ⁷զվայսն
 գրօեալ՝ . եւ կային յաղօթս առ աւ-
²¹ տուած որ ոչ փրկէին գնտա : ⁸Եթէ
 պատմեցին , այլէ մերձեացին զի գի-
 տասցին՝ ի միտսին . ո՞ լսելի արար զայս
 ամենայն ի սկզբանէ , եւ յայամհաւ
 պատմեցաւ ձեզ . ⁹Ես եմ Աստուած՝ եւ
 չիք այլ որ բաց յինէն .՝ արգար եւ փրկիչ ,
²² եւ չիք որ բաց յինէն : ¹⁰Պարձարուք առ
 իս՝ եւ ապրեալիք ¹¹որ եկեալք էք ի ծա-

զայ երկրէ՝ . ես եմ Աստուած՝ եւ չիք
²³ այլ որ : Յանձն իմ ¹²կրցեալս , եթէ որ
 ինչ կյանէ ի բերանայ իմոյ՝ արգարու-
 թիւն է , եւ յանք իմ մի՛ եղծցին՝ . զի
 ինձ կրկնեցի ամենայն ծուր , եւ խաւ-
 սավան լիցի ամենայն ¹³լիզու՝ Աստու-
²⁴ ծոյ , եւ ասացէ՛ք թէ Արգարութիւն եւ
 փառք առ նա եկեացին . եւ ամաչեա-
 ցեն ամենեքեան՝ որ սրտին զանձինս
²⁵ իւրեանց ի Տեառնէ : Արգարացին՝ եւ
 Աստուծով փառաւ որեցի ամենայն զա-
 լակ սրբուցն՝ Եսրայելի :

ԳԼ. ԽԶ

¹⁴ Անկաւ Բէլ , խորտակեցաւ Դադուլն՝ .
 եղեն զրօշուալք նոցա ի գաղանս եւ յա-
 նասունս . ¹⁵բարձէք զնոսա կապեալս իր-
 բու զբուն աշխատելոյն եւ քաղցելոյն ,
² Լքելոյ եւ կարօտելոյ ի միտսին , որք ոչ
 կարացին ապրել ի պատկերայմէ , եւ նո-
 քա ի գերութեան վարեցան՝
³ Լուարուք ինձ , առնոյ Յակրբայ ,
 եւ ամենայն մնացեալք ¹⁶Իսրայելի ,
 բնորոտք յորտլայնէ՝ եւ խրատեալք
 ի մանկութենէ մինչեւ զծերութիւն ,
⁴ Թէ ես եմ , եւ մինչեւ կարի իսկ ծե-
 րասլիք՝ սակայն ես եմ . ես համբերեմ
 ձեզ . ես արարի , եւ ես անուացից . ես
 ընկալաց եւ ապրեցացից զձեզ :
⁵ Ո՞ւմ նմանեցուցէք զիս . տեսէք հնա-
⁶ րեցարուք , մտորեալքդ , Որ արկանէք՝
 սակի հանդանակ ի բրտակէ , եւ ¹⁷կռէք
 զարծալ ի կշիւս , եւ ի վարձու ¹⁸ունիք
 զտակերիչս զարծել կուտա ձեռագործս ,
 եւ խոնարհեալ երկիր ¹⁹պագանէք նոցա :

¹ Եբր. Սարայեցեաց , արք բարձրահասակք ² Եբր. քեզ լիցին . ³ Եբր. անտեղապարանցցեն ⁴ Եբր. առ քեզ պաղատեալիք , ի քեզ միայն զոյ Աստուած եւ ոչ այլ բայց , Աստուածը :
 (15) Արգարեւ զու ես Աստուած որ թարգմանեալս զքեզ ⁵ Եբր. ամենեքին նորս . միտն գամայն գնացեն ամօթով ձեռագաւք զրօշելոցս :
 (17) Եսրայել փրկեցաւ Տերամբ զփրկութիւն յաւիտեանից . մի՞ ամաչեցէք եւ մի՛ յամօթ լինիցիք : ⁶ Եբր. զուր խնդրէք զիս ⁷ Եբր. զփայտ զրօշելոյն իւրեանց ⁸ Եբր. Պատմեցէք եւ մերձեցուցէք , թող խորհուրդ տացեն ⁹ Եբր. ոչ ապրեկն ես Տէր , եւ ոչ այլ Աստուած բաց յինէն . Աստուած ¹⁰ Եբր. Հայեցարուք ¹¹ Եբր. ամենայն ծագք երկրի

¹² Եբր. երգուայ . ելին ի բերանայ իմէ արգարու-
 թեան բանք , եւ մի՛ դարձցին յեսս ¹³ Եբր. լիզու : (24) Ինոցն Տերամբ ինձ , տեսէք + ,
 արգարութիւն եւ զտութիւն . առնա եկեացէ
 իւրաբանչիւր , եւ ամաչեցեն ամենեքին որ
 զայրանան նմա : (25) Տերամբ արգարացի
 եւ պարծեացի ամենայն զաւակ ¹⁴ Եբր. Խոնարհեցաւ Բէլ , կորացաւ Նարու ¹⁵ Եբր. բեհիք ձեր բարձեալք ծանուր են աշխատե-
 լոյն : (2) Արացան , խոնարհեցան միանգամայն .
 ոչ կարացին ապատել զբեռնն , եւ անձն նոցա
 վարեցաւ ի գերութիւն : ¹⁶ Եբր. տանք Ես-
 րայելի , բարձեալքդ յարգանդէ եւ կրեալքդ
 յորտլայնէ : (4) Եւ մինչեւ ի ծերութիւն յէք ես
 նոյնեմ , և մինչեւ յայն կրեցից զձեզ . ես արարի ,
 եւ ես բարձից եւ ես կրեցից եւ ապրեցուցից :
 (5) Ո՞ւմ նմանեցուցանէք զիս , և առնէք
 հաւատար , և համեմատեք զիս և նմանեցուցի
 (6) Արկանեն ¹⁷ Եբր. կռուեն ¹⁸ Եբր. ունին
¹⁹ Եբր. պագանեն

7 Բարձեալ ՚երեւք ի վերայ ուսոց, եւ եթէ ՚գինցէք ի գեանի՝ անդէն ի տեղումնայ, եւ ոչ չարեանցի. եւ եթէ որ կարգուցէ առ նա՝ ոչ յսէ, եւ ի չարեաց ոչ փրկուցէ զնա :

8 Յիշեցէք զայս եւ ՚յուց ոց նանէք, ապաշահեցէք, մոյորեալքդ, զարձարուք

9 սրախք, եւ՝ Յիշեցէք զառաջին գործանյաւասանից. զի ես եմ Աստուած, եւ

10 չիք այլ՝ ոք բաց յինէն՝, Ար սրամիզէ յառաջագոյն զվերջինսն՝ մինչև եղևոյ իցեն, եւ միանգամայն կտատարեսին՝. եւ սասցի թէ՛ Ավենայն խորհուրդք իմ՝ նաստատեսցին, եւ զամենայն զոր կու-

11 միմարարից՝⁶ կոչել յարեւելից թաշունս՝, եւ յերկրէ՛ նեոաստանէ՛ ՚վասն որոյ խորհեցայն, խօսեցայ եւ ամի, նաստատեցի եւ սրարի. ամի զնա եւ յաջողցի

12 զճանապարհն նորա : Էռարուք ինձ, կորուսեալքդ սրախք՝, նեոացեալքդ

13 յարարութենէն. Աբրահեցուցի զարդարութիւն իմ եւ այլ ոչ նեոացի. եւ

՚զճմարութիւն եւ գիրկութիւն իմ ոչ յամեցուցից. եսու ի Սիոն զփրկութիւն Երայելի ի փառաւորութիւն :

Վ. ԵԼ

1 Էջ, նիստ յերկրի, օրիորդ գուտար Բարեւալուցոց. նիստ ի գեանի, զի չիք ամուսնացաւ ի իսաւար,՝ գուտար Բաղդէւալուցոց. եւ ոչ եւս յաւելուցուս կու-

2 չիլ զիրզ եւ փախուի Ան երկուն, ազա տիւր, ընկեա զքօզ քո,՝ քարչեա զայլս՝ քո, բաց զսրունս քո, անց ընդ

3 գետոս : Յայանեսցի ամօթ քո, եւ երեւեսցին նախատինք քո. ՚զի բարձից ի քէն զիրուուսնս քո. ոչ եւս մատնես-

4 ցէ զբեզ մարդկանս Ար փրկեացն զբեզ՝ Տէր Սարաւով թ անուն է նորա՝ Սուրյն

5 Իսրայելի : Նիստ թախծեալ՝ ՚զԱպղեալ մուս ի իսաւար, գուտար Քարդէւալուցոց. ոչ եւս կոչեսցի զօրութիւն թաղաւո-

6 բաց՝ : Ես յարկացեալ էի ի վերայ մուտարգեան իմոց, ՚զի պղծեցին՝՝ զմաւանդութիւն իմ. ես մատնեցի գնոսս ի ձեռս քո, եւ գու ոչ արարեր ի վերայ նոցա ողորմութիւն. Ծանրացուցեր

7 զուժ ձերոց յոյժ. եւ սասցեր՝ Յաւատեան կայից իշխան. ոչ եղիր երբեք զայս ի մախ քում, եւ ոչ յիշեցիր զվաս-

8 ճանս : Եւ արզ յուր զայս, փափուկդ, որ նստէիր յանձնապատասան, եւ անէիր ի սրտի քում թէ՛ ես եմ, եւ չիք որ իմ ընկեր. ոչ նստայց յայրութեան, եւ ոչ

9 մանեայց ՚զորբութիւնս : Եւ արզ նասցեն յանկարծակի ի վերայ քո երկրքեան սոքա ի միում աւուր, այրութիւն եւ անգաւակութիւն. եկեացէ՛ ՚յանկարծակի ի վերայ քո՝ վասն զիւթութեանցդ քոց, եւ վասն զօրացեալ կախարդու-

10 թեանցդ քոց, եւ վասն վատնութեան չարութեանց քոց, զի անէիր թէ՛ ես եմ, եւ չիք որ իմ ընկեր, զայս զիսասաջիր, զի անուցուս զայց ի միս. եւ պանկութիւնս քո յամօթ լիցի քեզ՝. զի սասցեր ի սրտի քում, ես եմ, եւ

11 չիք որ իմ ընկեր : Եւ նսոցէ ի վերայ քո՝ կորուսա՛ զոր ոչ զիտիցես, եւ խորխորսա՛ եւ անկցիս ի նա՝. եւ եկեսցէ ի վերայ քո թշուառութիւն, եւ ոչ կարացես սուրբ լինել.՝ եւ եկեսցէ ի վերայ քո յանկարծակի կորուսա, եւ ոչ

12 մանիցես : Աղէ կայ զու այժմ ի գիւթութիւնս քո, եւ ի բազում կախարգութեան քում, ՚զոր ուսար՝ ի մանկութենէ քումմէ. եթէ կարացցես ինչ օգտել, եթէ կարացցես կազդուրել :

13 Չի աշխատեցար ի խորհուրդս քո. յարիցեն եւ արկեցուցեն զբեզ աստեզաղէւքն որ նշմարեն զաստեալ երկնից. պատմեսցեն քեզ զինչ զայոց է՝

14 ի վերայ քո : Անաւաղիկ ամենեքին իրբեւ զխաբ ի նուր այրեացին, եւ մի՛ ապրեցուցեն զանձինս իրեանց ի րո-

1 Նէր. բերեն զնա 2 Նէր. զնիցեն 3 Նէր. յարարութեք. զմաւաւ ամէք. 4 Նէր. Աստուած, եւ ոչ իբրեւ զիս 5 Նէր. եւ կանխաւ մինչև եղևոյ իցեն 6 Նէր. Ար կոչեմ յարեւելից թաշունս զիշխարիչ 7 Նէր. զայլսն խորհրդից իմոց : 8 Եւ ամից. կազդեցի եւ արարից (12) Ասարուք ինձ. խօսասիրտս 9 Նէր. փրկութիւն իմ ոչ յամեցի. եւ սաց ի Սիոն փրկութիւն Իսրայելի որ փառք իմ է : 10 Նէր. գալուստ 11 Նէր. վերաց զքանցս 12 Նէր. ինչ որ եցից զբեզ, եւ ոչ անուցից մարդս (4) Փրկել մեր 13 Նէր. զի եւս եւս յաւելուցուս կոչել զբեզ տիկն թաղաւորութեանց

14 Նէր. պղծեցի 15 Նէր. անգաւակութիւն 16 Նէր. բովանդակ 17 Նէր. Չիք որ տեսնէ զիս : 18 Նէր. Վեր ուստանէ զիս : 19 Նէր. Վատնութիւն քո եւ գիտութիւն քո խտորեցուցին զբեզ 20 Նէր. չար զորոյ ոչ զիտիցես զմազուսն 21 Նէր. ցածուցանել զնա 22 Նէր. յորս տշխատ եղեր 23 Նէր. Տաղտկացար ի բազմութեան խորհրդոց քոց. յարիցեն եւ արկեցուցեն զբեզ որ բամանն զերկինս, նշմարեն զաստեզոս, պատմեն զամասմոց, յորոց զայոցն են

ցոյ անտի . ¹զի նստախի ի վերայ կայծա-
կանց հրոյ , նսքա եղիցին քեզ յօգնա-
15 կանութիւնս : Վաստակ եղին վաճառա-
կանք քո ի վաճառս քո ի մանկութենէ
իւրեանց , այր ըստ առնէ մոլորեցան ,
և քեզ ոչ եղիցի փրկութիւնս :

ԳԼ . ԽԸ

1 Լուարուք զօյս , տունդ Յակոբայ ,
անուանեալք յանուն Իսրայելի , ծնեալքդ
ի գաւակէ Յուդայ , որ երգիւնք յանուն
Տեառն ²Աստուծոյ Իսրայելի , որ՝ յիշա-
տակէք ոչ ճշմարտութեամբ և ոչ ար-
2 դարութեամբ : ³Որ իրախուսէք յանուն
քաղաքին սրբոյ , և հաստատեալ հու-
մարիք յանուն Աստուծոյ Իսրայելի , Տէր
3 Սաբաւովիմ անուն է նորս : Զառաջինսն
տակախին պատմեմ , ⁴եղ ի բերանդ լմ-
մէ , և լսելի ⁵եղև . յանկարծակի ա-
4 ըարի՛ և և եկն եհաս : Գիտեմ զի խիստ
ես , և Զիդք երկաթիք պարանոց քո ,
5 և ճակատ քո պղնձի : ⁶Պատմեցաւ քեզ
առաջինն , և մինչև և հասեալ էր առ
քեզ՝ լսելի արարի քեզ . մի՛ երբեք ա-
սիցես թէ Կուռքն իմ սրարին , և մի՛
ասիցես թէ Կրօշեալքն և ձուլածոցքն
6 ⁷Կատմեցին ինձ , Լուարուք զամենայն
և ոչ առէք ի միտ , այլ ևս՝ լսելի ա-
րարի քեզ զնորն՝ որ յայտնեալ է ինն
7 լոց է . ⁸և ոչ ասացիր թէ Այժմ՝ լինի ,
և ոչ ի վազուց հետէ յաւուրցն առաջ-
նոց , և ոչ եղիր ունկնդիր այնմիկ .
8 մի՛ ասիցես , թէ Այո , գիտեմ զայդ . Զի
ոչ ⁹գիտես և ոչ իմանաս , և ոչ ի
սկզբանէ լացեր զակոսնձս քո . զի զի-
տացի թէ ¹⁰արհամարհելով արհամար-
հեցես , և անօրէն անդատին յորո-
9 վայնէ ¹¹կոչեցես : Վասն անուան իմոյ
¹²ցուցել քեզ զարկութիւն իմ եւ ¹³զիտա-

աւարութիւնս իմ , զոր ածի ի վերայ
10 քո զի մի՛ սասակեցից զքեզ , Ահաւա-
սիկ վաճառեցի զքեզ ոչ վասն արժա-
թոյ , և զերծուցի զքեզ ի հնոցէ ազ-
11 քատութեան : Վասն իմ արարի քեզ
զայդ՝ , զի մի՛ անուն իմ հայոցեացի .
12 և զփառս իմ այլում ոչ տաց : Լուր
ինձ , Յակոբ , և Իսրայել՝ զոր եսզ
կոչեմ ¹⁴ . և եմ առաջին , և ես եմ յա-
13 լիսեանս : Զեան իմ արկ հիմունս երկ-
րի , և աջ իմ ¹⁵հաստատեաց զերկինս .
կոչեցից զամենեւեան զնոսս , և կաց-
14 ցին ի միասին : ¹⁶Ժողովեցին ամենե-
քեան և լուրեցն՝ թէ ո՛ պատմեաց նու-
ցա զայն : Առ սէր քո արարի զկամս
քո ի վերայ Բարեկրօնի , բառնալ զզա-
15 ւակն Քաղզէպուոց . ես կոչեցի և ես
խօսեցայ . ածի զնա՛ և յաջողեցի զճա-
16 նապարհս նորս : Ըստարուք առ իս , և
լուարուք զայս . ոչ ի սկզբանէ ի ծա-
ծուկ ինչ խօսեցայ , ¹⁷և ոչ ի անզուոջ
խաւարին երկրի՝ . յորժամ լինէրն իսկ՝
ես անդ էի . և արդ Տէր ¹⁸Տէր առա-
17 քեաց զիս և Հոգի նորս : Այսպէս ա-
սէ Տէր որ փրկեացն զքեզ՝ Սուրբն Իս-
րայելի . ես եմ Տէր Աստուած քո ,
18 ¹⁹յուցի քեզ զամենկ ճանապարհ՝ ընդ որ
գիտցես : Եւ եթէ լուեալ էր քո պա-
տուիրանաց իմոց լինէր քեզ իրեւ զցեա
խաղաղութիւն քո , և արդարութիւն
19 քո իրեւ զալիս ծովու : Եւ լինէր իբ-
րեւ զաւազ զաւակ քո , և ծնունդք
որովայնի քո իրեւ զհոգ երկրի . ²⁰առ-
կայն և արդ ոչ սասակեցիս , և ոչ
20 կորիցէ անուն քո՝ առաջի իմ՝ ելէք ի
Բարեկրօնէ , փախերուք ի Քաղզէպու-
ոց . ի ձայն ուրախութեան պատմեցէք ,
և լսելի ²¹եղիցի : Կատմեցէ մինչև ի
ծագս երկրի՛ զոր առէք՝ թէ Փրկեաց

¹ Եբր. չիբ կայծ ի ճեռուցանել զանձն , կրակ՝
առ ի նստել առաջի նորս : (15) Այսպէս եղի-
ցին քեզ ընդ որս աշխատեղեր . վաճառակաւք
քո ի մանկութենէ բուժմէ . Իւրաքանչիւր ի
գնացս իւր մոլորեցաւ , չիբ որ փրկէ զքեզ :
² Եբր. և Աստուած Իսրայելի ³ Եբր. Զի ի քա-
ղաքէն սրբութեան կոչեցան , և Աստուած
Իսրայելի կեցեալ են ⁴ Եբր. և ելին ⁵ Եբր.
արարի զնսս . ⁶ Եբր. Պատմեցի քեզ ի վա-
զուց ⁷ Եբր. պատու իրեցին ինձ : (6) Լուար ,
անս զայս ամենայն . և Դուք միթէ ոչ պատ-
մեցէք . ⁸ Եբր. և զճառնակն , զոր ոչ գիտա-
ցիր : (7) Այժմ ստեղծան և ոչ ի վազուց , և
յառաջ քան զօրն ⁹ Եբր. լուար ¹⁰ Եբր.
դրժելով դրժես ¹¹ Եբր. կոչեցար ¹² Եբր.
յերկարեցից ¹³ Եբր. վասն փառաց իմոց համ .

բերից քեզ , առ ի շատակելոյ զքեզ (10) Ահա-
ւասիկ գտեցի զքեզ ոչ իրեւ զարժամ , և փոր-
ձեցի զքեզ ի հնոցի նեղութեան : (11) Վասն
իմ , վասն իմ որարի ¹⁴ Եբր. յեյն , յե-
լու , և նոյն եմ ¹⁵ Եբր. ձգեաց ¹⁶ Եբր.
Ժողովեցարուք ամենեքին դուք , և լուարուք .
ո՞ ի նոցանէ պատմեաց զայստիկ . զոր Տէր սիրեաց
արտօցէ զկամս նորս ի Բարեկրօն , և բազուկ
նորս ի վերայ Կաղզէպուոցն : (15) Ես , և իս-
սեցայ . կոչեցի եւս զնա . ածի զնա , և յաջո-
ղեացի ճանապարհ՝ նորս : ¹⁷ Եբր. պատ-
¹⁸ Եբր. Ե՛ջողի ¹⁹ Եբր. որ ուսուցանէ քեզ
օգտել . առաջնորդէ քեզ ի ճանապարհին
²⁰ Եբր. ոչ հաստանէր և ոչ կորնէր անուն նորս
²¹ Եբր. արարեք զայս

21 Տէր զճառայ իւր զՅակոր: ¹Եւ եկի՛ն ճարսեւեցին յանապատին, ²հանցէ նոցա ջուր ի վիմէ. վէ՛մ պատսեւցի, ջուրը բղխեացն, եւ արցցէ ժողովարդ իմ:՝
 22 Այ գոյ խաղալովիւն ամբարշտաց, ասէ Տէր:

Գ Լ . ԽԹ

1 Լուարուք ինձ, կղզիք, եւ ունին զիք ²հեթանոսք. յես բազում ժամանակաց հաստատեացի այդ, ասէ Տէր: Յարգանդէ՛՛ կոչեաց զիս, եւ յորովանէ մօր
 2 իմոյ կարգաց զանուն իմ. եւ զբերան իմ իրբեւ զուսեր սուր. եւ ընդ հօվանեաւ ձեռին իւրոյ թաքոյց զիս. եւ եզ զիս իրբեւ գնեաւ մի ընտիր, եւ ի
 3 կապարձս իւր թաքոյց զիս. եւ ասէ յիս, Ծառայ իմ ես դու, Իսրայել, եւ ի
 4 քեզ փառաւորեցայց: Եւ ասեմ, Չուր ուրեմն զպատուելի տարապարտուց, յոչինչ ետու զզօրութիւն իմ. վասն այսորիկ իրաւունք իմ Տեսանէ, եւ փաստակ իմ առաջի Աստուծոյ իմոյ:
 5 Եւ արգ այսպէս ասէ Տէր որ ստեղծ զիս յորովանէ ճառայ իւր, ³ժողովի զՅակոր եւ զԻսրայել առ ինքն. եւ ժողովեցայց եւ՝ փառաւորեցայց առաջի Տեսան, եւ Աստուած իմէ ինձ զօրու-
 6 թիւն: Եւ ասէ յիս, ⁴Մե՛ծ է քեզ այդ, կոչիլ զքեզ ծառայ իմ՝, հաստատել զազգոն Յակորայ, եւ զյրուեալսն Իսրայելի զարձուցանել. ⁵հաւատակ եզի զքեզ յուխտ ազգի եւ՝ ի լոյս հեթանոսաց, լինել փրկութիւն՝ ⁶մինչեւ ի ծագս երկրի:
 7 Այսպէս ասէ Տէր ⁷որ փրկեացն զքեզ Աստուած Իսրայելի. Սրբեցէք զայն որ խոտէն զանձն իւր, զազարտեալն յազգաց ի ծառայիցն՝ իշխանաց. թագաւորք տեսցեն զնա եւ յոտն կացցեն. իշխանք՝ եւ երկիր պապցեն նմա վասն Տեսան. զի հաւատարիմ է Սուրբն Իս-
 8 րայելի՛ եւ որ ընտրեաց զքեզ: Այսպէս

ասէ Տէր ⁸Իսրայել. Ի ժամանակի ընգանելու թեան լուայ քեզ, եւ յուուր փրկութեան օչնիցի քեզ. եւ ⁹ստեղծի զքեզ, եւ ետու զքեզ յուխտ հեթանոսաց՝ հաստատել զերկիր, եւ ժառանգեցաւ զանել զժառանգութիւնս աւել
 9 րակս. Ասել կասիւրոյ՝ ի՛նչ ելէք, եւ որ ի խաարին իցեն՝ թէ Յայանեցարուք: Յամենայն ճանապարհս արածեային, եւ
 10 յամենայն շաւիղս ճարակք նոցա: Ոչ քաղցրիցեն եւ ոչ ճարսեւեցեն, եւ ոչ խորչակահար լիցին յարևու. այ որ սղարմիւրոյն է ¹⁰միտիմարոյն զնոսա, եւ
 11 ընդ ազրեարկաւնս անցէ զնոսա: Եւ եզից զամենայն լերինս ի ճանապարհ, եւ ¹¹զամենայն շաւիղս յարօտս նոցին՝:
 12 Ահաւասիկ ամանք եկեացեն ի հեռաստանէ, ոմանք ի հլւսիսոյ եւ ի ծովէ,
 13 եւ ոմանք յերկրէ ¹²Պարսից, Ուրաթ լերուք, երկինք, եւ ցնծացէ երկիր, զուչեացեն լերինք զչնծութիւն. ⁸Եւ բլուրք զարդարութիւն՝. զի սղարմեցաւ ¹³Աստուած ժողովրդեան իւրում, եւ զխոնորհս ժողովրդեան իւրոյ միտիմարեաց:
 14 Բայց Միտն ասաց, եկի՛ս զիս ¹⁴Տէր
 15 եւ մտացաւ զիս ¹⁵Աստուած, Միթէ մտանայցէ՞ կին ¹⁵զմանուկ իւր, կամ թէ ոչ զթասցի ի ծնունդս որովանի իւրոյ. եւ եկի՛ն մոռանայցէ զայն կին՝ սակայն ես ոչ մտացայց զքեզ, ասէ
 16 Տէր: Ահաւասիկ ի վերայ ձեռաց իմոց նկարեցի ¹⁶զպարիսպ քո, եւ առաջի իմ
 17 ես դու յամենայն ժամ. եւ արազ չինեմ ջիր յայնցանէ՝՝ որ քակիցին զքեզ, եւ որ աւերեցինն զքեզ՝ ի քէն ի բաց
 18 մերմեացին: Ամբարձ չուրջ զքեւ զաչս քո, եւ ¹⁷տես զամենեանն, զի հաւատաղիկ՝՝ ժողովեցան եւ եկին առ քեզ. Կենդանի եմ ես՝ ասէ Տէր, զի զամենեանն զնոսա իրբեւ զպատմու ճան զգեցցիս, եւ արկցես զնոսա զքեւ իրբեւ
 19 զզարդ հարսին: Զի ¹⁸աւերակքն եւ ապականեալքն եւ կործանեալքն քո՝ արդ նեղեացին ի բնակչացն իւրեանց՝, եւ

1 Եբր. եւ ոչ ճարսեւեցան, յորժամ ընդ անապատս շրջեցոյց զնոսա, ջուրս ի վիմէ բղխեցոյց նոցա, եւ պատսեւեաց զվէմն եւ հոռեցին ջուրը:
 2 Եբր. հեթանոսք ի հեռաստանէ. Տէր յարդանդէ
 3 Եբր. զարձուցանել զՅակոր առ ինքն, եւ Իսրայել ժողովեցի առ նա, եւ ես ⁴Եբր. Ինչպէն է ինչեւ քեզ ինձ ծառայ ⁵Եբր. եւ երկ զքեզ
 6 Եբր. Երեւել, յաւել, իմ ⁷Եբր. Փրկիչն Իսրայելի, Սուրբն նորա առ որ խոտեալն է անձամբ, որ ատելին է ազգաց, որ ծառայն է

⁸ Եբր. պարիսպ ⁹ Եբր. պահեցի զքեզ եւ ետու զքեզ յուխտ ժողովրդեան ¹⁰ Եբր. տարցի ¹¹ Եբր. պողոտայք իմ բարձրասցին ¹² Եբր. Սինիմ ¹³ Եբր. Տէր ¹⁴ Եբր. Ենչպէս ¹⁵ Եբր. զամեղիսց ¹⁶ Եբր. զքեզ, պարիսպ քո առաջի իմ յամենայն ժամ, (17) Փռեթմոսցին սրգէք (Գժ, շինիչք) քո ¹⁷ Եբր. տես ամենեքին նոքս ¹⁸ Եբր. աւերակք քո, եւ ամայլութիւն քո, եւ երկիր կործանման քո եղիցին անձուկ ի բնակչաց

հետացին ի քէն որ կհանէինն զքեզ :
 20 Զի աստանն յականն թո՞ւրդիքն քո զորս կորուսեր՞, եկել է մեզ տեղիս ,
 21 ընդարձակեա մեզ զի ընտկեացուք եւ ասացեա ի սրտի քում , Ո՞ ծնաւ ինձ զսոսա . զի ես անգաւակ եւ շայրի էի , պանդուխտ եւ արդիւական . եւ զսոսա ինձ ո՞ սնոց , զի ես միայն մնացեալ էի , եւ սքա ո՞ւր էին :
 22 Այսպէս ասէ Տէր Յէր . Ահաւաղիկ ամբարձից զձեռս իմ ի վերայ աղբաց , եւ ի կզկոս կանգնեցից զնշան իմ . եւ անցնն զօրդիս քո ի ծոց իւրեանց , եւ զգտերս քո ի վերայ ուսոց իւրեանց
 23 բարձեալ բերկցին : եւ եզկցին ի ազաւորք զայեակք քո , եւ կանայք նոցա մանկակալք քո . ի վերայ երեսոց երկրի երկիր սրագանդին քեզ , եւ զհող սոխից քոց լիղկեցին . եւ ծանրիս իմ ես եմ Տէր . եւ ոչ ամպեացին ոչք սպաւապ
 24 ինձ : Միթէ հանիցէ՞ որ զիսպաւած սկայի , կամ թարիցէ՞ որ սաղապար
 25 սուց զերկ՝ եւ սարկցի՞ : Այսպէս ասէ Տէր . եթէ ոք վարկէ զսկայ զերի , աոցէ զաւար նորս . եւ քաջ տարէ՞ որ անուցաւ զաւար սկայի : Այլ ես զգաւտասան իմ զասեկացց , եւ զօրդիս իմ
 26 փրկեցից : եւ կերկցն նեղիչք քո՞ զմարմնս իւրեանց . եւ արբցն իրեւ զգինի նոր զարեւա իւրեանց՝ եւ արբեցին . եւ ծանրիցէ ամենայն մարմն եթէ ես եմ Տէր որ փրկեցի զքեզ , եւ օգնեցի քեզ եւ զօրացուցի զՅակոբ՞ :

ԳԼ . Ծ

1 Այսպէս ասէ Տէր . Ո՞ւր է թուղիքն ապահարցունի որով արձակեցի զմայրն ձեր . կամ ո՞ւր է զբաւական վաճառականայն , որով՞ վաճառեցի զձեզ . այլ ի մեզս ձեր վաճառեցայք , եւ վասն ունորէնութեանց ձերոց արձակեցի զմայրն 2 ձեր : Զի եկի , եւ ոչ զոյր մարդ . կո-

չեցի , եւ ոչ ոք էր որ լսէր . միթէ ո՞չ կարէ փրկել ձեռս իմ՞ , կամ ո՞չ զօրեմ տարեցոյսանի . ահա կշտամբուխեմք իմով 10 աւերեցից զձով , եւ զգեռս ապահանեցից . եւ զամաքեցին՞ ձկուք նոցա ի ջուրն սպախաւ իննէ , եւ մեռցին ի ծարաւոյ : Զգեցուցից զերկինս ի աւարտ . եւ իրեւ զբարձ արարից 4 զհանգերձ նոցա : Տէր 11 Տէր սայ՞ ինձ լեղու խրատու . զի զիսաղից խօսել ի մտու 12 զբանն . պատրաստեաց զլա ընդ ստուօսա . յուկ ինձ ունին ի յսել ,
 5 եւ խրատ Տեառն լանայ զականնս իմ , եւ ես ոչ խտանամ եւ ոչ ընդգէմ գառնամ : Զթիկունս իմ ետու ի նարուածս , եւ զձեռս իմ յապտակս , եւ զերեսս իմ ոչ զարձուցի յածօթոյ ընդ երեսս 7 թքանելոյ : եւ Տէր Տէր՞ եզկե իմ օգնական . վասն այնորիկ ոչ ամաչեցի , այլ արարի զզէնս իմ իրեւ զզէմ հաստատուէն . եւ զիսաղի իմէ ոչ ամաչեցից . 13 Զի մերձ է որ արդարացուցանէ զիս . ո՞վ է սոսին իմ , 14 եկեացէ եւ կայցէ ի մէջ . եւ ո՞վ է որ գաովն զիս՞ ,
 9 մերձեցի սո իս : Զի ահաւաղիկ Տէր 3 Տէր օգնական է ինձ , ո՞վ է որ 15 շարջարիցէն զիս : Ահաւաղիկ զուք ամենեքեան իրեւ զձորձս հասալիք՞ , եւ ցեց մեցամէս կերկցէ 16 զձեզ :
 10 Ո՞վ իցէ ի ձէնջ որ երկնցի ի Տեառնէ , լուիցէ զձայն ծառայի նորս . որ 17 գնացին ընդ խաւար՝ եւ ոչ զոյր նոցա լոյս , յաւացեալք յանուն Տեառն եւ խրատուս
 11 ետոյր յԱստուած՞ : Ահաւաղիկ զուք ամենեքեան 18 նորր վառեալ սպարտեցիք իրեւ ի բոցոյ՞ , գնասալիք ի լոյս հրոյ

1 Եբբ. որդիք անգաւակութեան քո 2 Եբբ. մտու 3 Եբբ. Եհոպայ 4 Եբբ. ի ծոցուրդս 5 Եբբ. գերութիւն հօրին թափեցի 6 (25) Զի տայսպէս ասէ Տէր . նա եւ գերութիւն սկային հանցի , եւ աւար բռնաւորին թափեցի . եւ ընդ որում կուտին ընդ քեզ՝ եւ կուեցայց , եւ զօրդիս քո եւ փրկեցից , (26) եւ տաց ուղիս աւերացոց քոց 7 Եբբ. Փրկիչ քո՞ հօրին Յակոբայ 8 Եբբ. ո՞վ այն ի փոխասուսոց իմոց որում 9 Եբբ. Ընդէր

9 Եբբ. տայր պատախանի . միթէ կարծելով կարծեցա՞ւ ձեռն իմ ի փրկելոյ 10 Եբբ. զամաքեցից զձով , եւ եզկց զգեռս յաւաստա , եւ նեխեցին 11 Եբբ. Եհոպայ Ես 12 Եբբ. զբանն սո վառասկեան . զարթուցանէ զիս այգուս այգուն , զարթուցանէ ինձ ունին ի լեկ իրեւ ուսանեցեաց : (5) Տէր Եհոպայ երաց գունկն իմ , եւ ես չեղէ ապստամբ եւ ոչ զարձայ յեսա : (6) Թթիկունս իմ ետու հարկանելուց . եւ զձեռս իմ որոց փեռեցին , եւ զերեսս իմ ոչ լծարացի ի նախաստանաց եւ ի թքոյ (7) եւ Տէր Եհոպայ 13 Եբբ. ուլ-ու-ե 14 Եբբ. կոցցուք ի միտին . ո՞վ է գտասխայն իմ 15 Եբբ. սանկցէ զիս սպարտուոր : Ահաւաղիկ նորս ամենեքեան իրեւ զձորձս հասցին 16 Եբբ. գնաս 17 Եբբ. գնաց ընդ խաւար . եւ ոչ զոյ նորս լոյս . յաւացի յանուն Տեառն . եւ իրախուսեցի յԱստուած իւր 18 Եբբ. որ վառեք հուր , պատէք զձեզ կայծակամբք

ձերոյ, եւ Կորնթոսեացիք բոցով. վասն իմ՝ եղև ձեզ այդ, ի արտօմութեան ննջեալիք:

ԳԼ. ԾԱ

- 1 Առարուք ինձ որ գնեա երթալք իրաւանց, ²եւ խնդրեցէք զՏէր. նայեցարուք ի վէմն հաստատուն՝ յորմէ կօփեցարուք, եւ ի զուր հորոյն յորմէ փո
- 2 րեցարուք: նայեցարուք յԱրարհամ հայրն ձեր, եւ ի Սասա որ երկնեացն զձեզ. զի մի էր՝ եւ կոչեցի զնա, եւ օրհնեցի զնա, եւ բազմացուցի զնա:
- 3 ³Եւ արդ մխիթարեցից զքեզ, Սիսն, եւ մխիթարեցից զամենայն աւերակս նորա. եւ արտրից զամենայն աւերակս նորա իբրև զգրախտ, եւ զկողմն արևմտից՝ իբրև զգրախտ Տեառն. ուրախութիւն եւ ցնծութիւն գացն ի նմա, խոստովանութիւն եւ ձայն օրհնութեան:
- 4 ⁴Լուարուք ինձ՝ լուարուք ինձ, ժողովուրդ, եւ թաղաւորք,՝ ունկնդիր լերուք ինձ. զի օրհնք յինէն ելցեն, եւ ⁵դատասան իմ ի լոյս հեթանոսաց: Արագ արագ մերձեցի արգարութիւն իմ, եւ ելցէ իբրև զլոյս փրկութիւն իմ. ի բազուկ իմ հեթանոսաց յուսացին՝. ինձ կղզիք սպասեալ մնան, եւ ի բազուկ
- 6 իմ յուսացին: Ամբարձէք յերկինս գաչս ձեր, եւ հայեցարուք յերկիր ի խոնարհ. զի երկինք իբրև զծովս ⁶հաստատեալ են, եւ երկիր իբրև զձորձս մաշեցի, եւ բնակիչք նորա իբրև զնոյնս կորիցեն. այլ փրկութիւն իմ յաւիտեան կացցէ, եւ արգարութիւն իմ մի՛ պակասեցէ:
- 7 Լուարուք ինձ որ գիտէք զիրաւունս, ժողովուրդ իմ՝ որոց օրհնք իմ ի սիրտս ձեր, մի՛ երկնիչք ի նախատանաց մարդկան, եւ բամբասանք նոցա զձեզ յա
- 8 մօթ մի՛ արացեն. Զի իբրև ⁷ձարձք ընդ փամանակաւ մաշեցին, եւ իբրև

- զար որ ուտիցի ի ցեցոյ. բայց արգաւորութիւն իմ յաւիտեան կացցէ, եւ փրկութիւն իմ արգաց յազգս:
- 9 Զարթիր, զարթիր, ⁸Երուսաղէմ, եւ զգեցիր զգորութիւն լազկի քո՝. զարթիր իբրև յաւուրոյն ի սկզբանէ, իբրև յազգացն յաւիտենից. ո՞չ զու այն եւս որ ⁹առաջեցեր զայնութիւնն, վանեցեր՝ զվիշտացն. Մ՛չ զու այն եւս որ ¹⁰աւերեցեր զծովն՝ զբազմութիւն ջուրոցն սնոյնոց, որ արարեր զխորս ծովուն ճանապարհ անցից փրկելոցն եւ տարեւ
- 11 լոց: ¹¹Զի ի Տեառնէ կզիցի գարձ՝, եւ եկեացեն ի Սիսն ցնծութեամբ եւ ¹²ուրախութեամբ յաւիտենից. զի ի վերայ զլիսոց նոցա օրհնութիւն, եւ ուրախութիւն հասցէ նոցա. մերժեցան ցաւք եւ արտօմութիւնք եւ հեծութիւնք:
- 12 Ես եմ, եւս եմ ¹³նոյնս որ մխիթարեցի զքեզ. ծանիր զինչ որ էիր, եւ երկեար՝ ի մահկանացու մարդոց եւ յորդոց մարդոց
- 13 ¹³որ իբրև զխոս ցամաքեացն, եւ մուսացար ¹⁴զԱստուած զԱբրահիմ քո, որ արար զերկինս եւ հաստատեաց զերկիր. եւ երկնչէիր միշտ զամենայն աւուրս յերեսաց արտօմութեան ննզչին քո որպէս խորհեցաւ ջնջել զքեզ. եւ արդ ո՛ւր է արտօմութիւն ննզչին քո:
- 14 ¹⁴Զի ի փրկութեանն քում ոչ կարացէ կայ. եւ ոչ յամանցէ, եւ ոչ սպանցէ զքեզ յապականութիւն, եւ ոչ պակասեցէ հացն քո: Ես՝ եմ Տէր Աստուած քո՝ որ ¹⁵խառնեմ զծով, եւ զօկնցուցանեմ զալիս՝ նորա. Տէր Սարսուովթ ա
- 15 նուն է իմ: Ելից զբանս իմ ի բերանս քո, եւ ընդ հովանեաւ ձեռին իմոց ծածկեցից զքեզ, որով կանգնեցի զերկինս եւ արկի գնիմունս երկրի, եւ աւացի ցՍիսն, ժողովուրդ իմ եւս զու:
- 17 Զարթիր, զարթիր, արի կաց, Երուսաղէմ, որ արբեր ի ձեռանէ Տեառն զբաժակն բարկութեան նորա.

¹Եբբ. ի կայծակուն զորս բորբոքեցէք. ի ձեռանէ իմմէ ²Եբբ. որ խնդրէք զՏէր, նայեցարուք ի վէմն ³Եբբ. Զի մխիթարեաց Տէր զՍիսն, մխիթարեաց զամենայն աւերակս նորա, եւ արար զանապատ նորա իբրև զլիշտ, եւ զամայութիւն նորա ⁴Եբբ. Միտ զիք ինձ, ժողովուրդ իմ, եւ արգ իմ ⁵Եբբ. զիրաւունս իմ ի լոյս ժողովուրդոց հանգուցից: (5) Մեբբ. ձե՛ արգարութիւն իմ, եւ փրկութիւն իմ, եւ բազուկք իմ զվողովուրդս դատեցին ⁶Եբբ. անցեն ⁷Եբբ. զձորձ կերիցէ զնոսա ուտիծ

⁸Եբբ. զգեցիր զգորութիւն, բազուկ Տեառն ⁹Եբբ. ջախեցեր զամբարտաւանն (Իւսաբար), փրաւորեցեր ¹⁰Կամ, ցամաքեցուցեր ¹¹Եբբ. Եւ սպրեալքն Տեառն զարձցին ¹²Եբբ. ուրախութիւն յաւիտենից ի վերայ զլիսոց նոցա. խնդութիւն ¹³Եբբ. որ մխիթարեմ զձեզ ո՞վ եւս զու որ երկնչիս ¹⁴Եբբ. համարելոյ խոս ¹⁵Եբբ. զՏէր ¹⁶Եբբ. փռութեանց կապեալն յարձակուրդ, եւ մի՛ մեռցի ի գրի, եւ ոչ պակասեցի հաց նորա (15) Զի եւս ¹⁷Կամ, սաստեմ ծովու, յորժամ գոռան ալիք

¹ զբաժակն կործանման, զբաժակն սրբութեան թեան, զոր արբերն եւ թափեցիր՝
 18 Եւ ոչ ոք էր որ ² մխթարէր զքեզ՝ յամենայն սրբուցն քոց զոր ծնար, եւ ոչ ոք էր որ ձեռնառու լինէր քեզ յամենայն սրբուցն քոց զորս բարձրացուցեր:
 19 Երկու ինչ ³ ճակատակ կան՝ քեզ, եւ ո՞վ է որ արամակից լինիցի քեզ, կործանումն եւ բեկումն, սով եւ սուր:
 20 ⁴ Եւ ո՞վ է որ մխթարիցէ՝ զքեզ: Որդիքն քո տարակուսեալք՝ որ ննջեն ի կեցոյ ամենայն ճանապարհաց, իրբեւ ⁵ զճակիւն զեզ կիսեկեանց՝, լիք են ի բարկութեանէ Տեառն, ⁶ լուծեալք ի Տեառնէ Աստուծոյ՝: Վասն այնորիկ լուր, տառապեալք՝ որ արեալդ ես եւ ոչ ի գինս ոյ:
 22 Այսպէս ասէ ⁷ Տէր Աստուած որ դատի զժողովուրդ իւր՝. Անաւարիկ ի բաց արաբի ի ձեռանէ քումմէ զբաժակն՝ կործանման, զբաժակն՝ սրամտութեան իմոյ, եւ ոչ եւս յաւելցեն ըմպել զնա:
 23 Եւ տայ զնա ի ձեռս ⁸ Վաստակարացն քոց, եւ ի ձեռս՝ այնոյիկ որ սառապեցուցինն զքեզ. որք ասէինն ցանձն քո, Խոնարհաց, թող անցցուք. եւ ⁹ Եզրին հաւատար Երկրի զմէջ քո, ¹⁰ արտաքոյ անցաւորաց քոց՝:

ԳԼ . ԾԲ

¹ Զարթիր, զարթիր, ² Սիոն, զգեցիր զգորութիւն քո, Սիոն, ³ Եւ զու զգեցիր զփառս քո՝, Երուսաղէմ՝ քաղաքդ սուրբ. զի ոչ եւս յաւելցեն անցանել ⁴ քնդ քեզ պիղծք եւ անխիփաւք: Թօթափեա պիտոյից, յոսն կայ եւ նիստ, Երուսաղէմ. լոյժ զկապ պարանոցի քո,
 3 գերիկ՝ դուտոր Սիոնի: Զի այսպէս ասէ Տէր. Զրի վաճառեալք, եւ ոչ ⁴ արծաթով փրկեալք: Այսպէս ասէ ⁵ Տէր. Յերկիրն Եգիպտացուց էջ ժողովուրդ իմ զառաջինն՝ բնակել անդ նժգեհու-

թեամբ, եւ ¹⁵ Ասորեստան բռնութեամբ վարեցան, եւ արդ ընդէր էք ասա: ⁵ Այսպէս՝ ասէ Տէր. զի վաշտեալ ժողովուրդն իմ ձրի, ¹⁵ զարմացեալ էին եւ լայն: Այսպէս ասէ Տէր. Վասն ձեր անուն իմ հանապաղ հայտոյ ի մէջ հեթանոսաց՝: Վասն այնորիկ ծանիցէ ժողովուրդ իմ զանուն իմ յաւուր յայնմիկ, թէ ես նոյն եմ որ խօսէին, ¹⁶ եւ արդ եկի հասի՝:
 7 Իբրեւ զի՝ զեզեցիկ են ի վեբայ լեւանց ոտք աւետարանչի ¹⁷ համբաւուն իսրայալութեան, իրբեւ աւետարանչի բարութեանց. զի իրբի արարից զփրկութիւն քո, ասել ցՍիոն թէ Թագաւորեսցէ քեզ Աստուած: Զի ձայն պահապանաց քոց բարձրացաւ, եւ ի նոյն բարբառ աւ հասարակ ցնծացին. զի զէմ յանդիման տեսցին զժամանակ յուրում ողորմեսցի Տէր Սիոնի: Լերինք զպէտեցն աւերակօքն հանգեծ Երուսաղէմի զյնձութիւն, զի ողորմեցաւ նմա Տէր, եւ փրկեաց զԵրուսաղէմ:
 10 Եւ յայտնի արասցէ՝ Տէր զբազուկ իւր սուրբ առաջի ամենայն ազգաց, եւ տեսցին ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Աստուծոյ մերոյ:
 11 Ի լաց կացէք, ի բաց կացէք. ելէք այտի, եւ ի պիղծս մի՛ մերձեացք. ելէք ի միջոյ նորա, եւ ¹⁸ մեկնեցարուք, որ ¹² բարձեալ բերէք զսպաս Տեառն: Զի ոչ ¹⁹ խոտովութեամբ կլլիք, եւ ոչ փախրստեամբ գնասլիք. զի առաջի ձեր Տէր ինքնին գնասցէ. եւ որ ժողովէն զձեզ՝ Աստուած Իսրայելի:
 13 Անաւարիկ ²⁰ միտ տոյէ մանուկ իմ՝. վերասցի եւ բարձրացի եւ փառաւոր:
 14 Բեցի յոյժ, Զոր օրինակ ²¹ զարմացին բազումք ի վերայ քո, (այնպէս անչքեսցի ¹⁴ Եբբ. Ասորեստան վայրայսր տառապեցոյց զնա (5) Եւ արդ զե՞ կայ իմ ասա, ¹⁵ Եբբ. որ տիրեն նոցա տան նոցա ողբալ, ասէ Տէր, եւ զօրհանապաղ անուն իմ հայհոյի ¹⁶ Եբբ. ահաւարիկ եմ ¹⁷ Եբբ. որ լսելի առնէ զխաղաղութիւն, աւետարանչի բարութեան որ լսելի առնէ զփրկութիւն. որ ասէ ցՍիոն թէ Թագաւորեսցէ Աստուած քո: (8) Զայն պահապանաց քոց, բարձրացուցին զձայն, ի միտին գոչեցին ցնծութեամբ. զի զէմ յանդիման տեսցին զգարծ Տեառն ի Սիոն: (9) Գոչեցէք, բարձէք ձայն ցնծութեան ի միտին, աւերակ բոց Երուսաղէմի, զի մխթարեաց Տէր զժողովուրդ իւր, փրկեաց զԵրուսաղէմ: (10) Երկացոյց ¹⁸ Եբբ. սրբեցարու ¹³ Եբբ. շատաւ ²⁰ Եբբ. իմաստու ¹⁴ Եբբ. զնասցէ ծառայ իմ ²¹ Եբբ. զարմացան

¹ Եբբ. զմիտը բաժակին թմրութեան արբեր եւ քամեցեր ² Եբբ. սառապարդէր քեզ ³ Եբբ. գիպեցան ⁴ Եբբ. ե՞ մխթարեցից ⁵ Եբբ. զյամայր յորոգայթի ⁶ Եբբ. ի կշտամբանաց Աստուծոյ քո ⁷ Եբբ. Տէր քո Եհովայ, եւ Աստուած քո որ ջատագով կայ ժողովրդեան իւրում ⁸ Եբբ. թմրութեան, զմիտը բաժակի ⁹ Եբբ. ուր-ուր ¹⁰ Եբբ. եղեր ¹¹ Եբբ. եւ իբրեւ հրապարակ անցաւորաց ¹² Եբբ. զգեցիր զհանդերձս փառաց քոց ¹³ Եբբ. Տէր Եհովայ

տեսիլ ¹քո ի մարդկանէ, և ²փառք
 15 քո՝ յորդոց ի մարդկանէ,) Այնպէս
 զարմացնին ազգք բազումք ի վերայ
¹քո, և կարկեսցեն թաղաւորք զրե-
 րանս իւրեանց . զի ³որոց ոչ պատմե-
 ցաւ վասն նորա՝ տեսցին, և որոց ոչ
 իցէ լուեալ՝ ի միտ առցին :

ԳԼ . ԾԿ

1 ⁴Տէր, ո՞՞ հուաւաց լրոյ մերում, և
 2 բազուկ Տեառն ո՞ւմ յայտնեցաւ : ⁵Պատ-
 մեցաք առաջի նորա իրբև զմանուկ,
 իրբև զտրմատ ի ծարաւուտ երկրէ . ոչ
 զոյր նորա տեսիլ և ոչ ⁶փառք . տեսաք
 մեք զնա, և ոչ զոյր նորա տեսիլ և
 3 ոչ զեղեցկութիւն . Այլ տեսիլ նորա ա-
 նարգ՝ նուազեալ քան զամենայն որդ-
 ւոց մարդկան . այր մի ի հարուածս,
 և զիսէ համբերել զաւոց . զի դար-
 ձուցեալ զերեսս իւր՝ անարբեցաւ և
 4 ոչ ինչ համարեցաւ : Նա զմեզս մեր
 բառնայ և զվասն մեր չարչարի, և մեք
 համարեցաք զնա ի ցաւ և ի հա-
 րուածս և ի չարչարանս իրբև յԱստու-
 5 ծոյ՝ Բայց նա վիրաւորեցաւ վասն մե-
 զոց մերոց, և պատեցաւ վասն մե-
 րանքնու թեանց . իրատ խաղաղութեան
 մերոյ ի նմա, և նորա վիրոքն լուկե-
 6 ցաք : Ամենեքեան իրբև ոչխարք մոլոր-
 ւալք . այր ի ճանապարհի իւրում՝ մո-
 լորեցաւ, և Տէր մատնեաց զնա առ
 7 մեզս մեր . Եւ նա առ սչախն՝ ոչ բանայ
 զերևան իւր . իրբև սչխար ի սպանդ
 վարեցաւ, և իրբև սրոջ առաջի կարչի
 անմտունչ կայ, այնպէս ոչ բանայ զրե-
 8 րան իւր : ⁹Առ իմնարու թեան նորա
 դատաստան նորա՝ բարձաւ, և զազգա-
 տունն նորա ո՞ պատմեցէ . զի ⁹բառ-

նան յերկրէ կեանք նորա՞, յանօրէնու-
 թեանց ժողովրդեան իմոյ ի մահ վորե-
 9 ցաւ : և ¹⁰առց զչարս փոխանակ զե-
 րեզմանի նորա, և զմեծամեծս փոխա-
 նակ մտնաւ նորա՞ . զի տնօրէնութիւն
 ոչ պարկեաց, և ոչ պատա նենգութիւն
 ի բերան նորա :

10 և Տէր ¹¹կամի սրբել զնա ի վիրաց
 տնտի : Եթէ տաջիք զվասն մեզոցն,
 անձինք ձեր տեսցեն զուակ երկայնա-
 կեաց . և կամի Տէր ի ձեռն նորա բառ-
 11 նոյ ի ցաւոց անձին նորա, Յուցանել
 նմա լոյս և ստեղծուլ իմաստութեամբ,
 պրկարացուցանել զարգալն՝ որ մտա-
 զիւրն ծառայեաց բազմայ՞, և զմեզս
 12 նոցա նա վերացուցէ : Վասն այնորիկ
¹²նա ժառանգեցէ զբազումս, և զա-
 ւար հզօրաց բաշխեցէ՞ . փոխանակ զի
 ի մահ ¹³մատնեցաւ անձն նորա՞, և ընդ
 անօրէնս համարեցաւ . և նա զմեզս
 բազմայ վերացոյց և ¹⁴վասն անօրէնու-
 թեանց նոցա մատնեցաւ :

ԳԼ . ԾԿ

1 Աւրախ լեր, ամուլ, որ ոչ ծնանէիր,
 զուկեա և և ազազակեա որ ոչդ երկնէիր .
 զի բազում են որդիք սկնդկիլ՝ առաւել
 քան ¹⁵զարամբուցն . քանզի սասայ՞ Տէր,
 2 Ընդարձակեա զտեղի խորանի քո և
¹⁶զարահից քոյ . կանգնեա, և մի՛ խնայ-
 եար . երկայնեա զապաւանդակս քո,
 3 հաստատեա զյիցս քո . Յաջ և և յահ-
 եակ ¹⁷թուռովքի, և զաւակ քո զհե-
 թանտոս ժառանգեցէ, և զքաղաքս
 4 աւերեալս շինեցին : Մի՛ երկնչիցիս, զի
¹⁸յամսի՛ արարին զքեզ, մի՛ պտակա-
 րեցեա, զի նախատեցին զքեզ . զի զա-
 մօթն յախտնից՞՝ մոռասցիս, և նա-

¹ Եբբ. նորա ² Եբբ. կերպարանք նորա ³ Եբբ. զոր ոչ պատմեցաւ նոցա տեսցեն, և զոր չիցէ լուեալ նոցա ⁴ Եբբ. ո՞ ⁵ Եբբ. Չի բուսաւ իրբև ոստ մոտաղ առաջի նորա, և ⁶ Եբբ. վայելչութիւն, իրբև հոյեաք ի նա . ոչ գոյն նորա կերպարանք եթէ ախորժեաք ընդ նա : (3) Անարբեցաւ և բռնեցաւ ի նմանէ, և որպէս որ թաքուցանիցեն զբերս ի նմանէ, այնպէս անարբեցաւ, և ոչ մեծարեցաք զնա : (4) Արդարեւ զվիշտս մեր կրեալ նա, և զցաւս մեր երտրձ, և մեք համարեցաք զնա վիրաւորեալ և հարեալ յԱստուծոյ և խոնարհեալ : ⁷ Եբբ. դարձաք, և Տէր արկ ի նա զանօրէնութիւնս մեր ամենեցուն : (7) Զրկեցաւ և չարչարեցաւ, և ⁸ Եբբ. Յանձնութեան և ի դատաստանէ ⁹ Եբբ. հատու յերկրէն կենդանեաց

¹⁰ Եբբ. ետ ընդ անօրէնս զգերեզման նորա . և ընդ մեծատան ի մահուան իւրում ¹¹ Եբբ. կամեցաւ մատնել զնա ի հարուածս և ի ցաւս . եթէ զիցի վասն մեզոց անձն նորա, տեսցէ զաւակ, յերկարեցէ զուուրս, և կամք Տեառն ի ձեռն նորա յաջողեցի : (11) ի վաստակոց անձին իւրոյ տեսցէ, յազեցի . զիտութեամբ իւրով արդարացուցէ արդար ծառայ իմ գրազումս ¹² Եբբ. սոց նմա մտն ի բազումս, և ընդ հզօրս . բաժանեցի զաւար ¹³ Եբբ. մատնեաց զանձն իւր ¹⁴ Եբբ. եղև միջնորդ անօրէնաց ¹⁵ Եբբ. զարամբուցն, ստէ ¹⁶ Եբբ. զվարագոյրս սրա հից ¹⁷ Եբբ. ծառայեալիւր ¹⁸ Եբբ. ոչ յամսի՛ եղիցիս, և ոչ պատկառեցին, զի ոչ ամաչեցես . զի զամօթն մանկութեան քո

խառինք այրութեան քո ոչ հւս յուշ
 5 վիցին քեզ : Զի ¹Տէր է որ առնէ քեզ
 զայդ", Տէր Սարաւովթ սնուն է նորա.
 6 Ի սրայելի" ամենայն երկրի կոչեցի : ³Ոչ
 ելիէ" իրեն զկին մի լքեալ սարակուս-
 եալ կոչեալ զքեզ Տէր, եւ ⁴ոչ իրեն
 զկին մի ատեցեալ ի մանկութենէ . այլ
 7 սասց Աստուած, " Առ ժամանակ մի
 թողի զքեզ, եւ սղորմութեամբ մեծաւ
 8 ⁵ոգորմեցայց քեզ" : Աստուծոյ միտքս
 թեան զարձուցի զերեսս իմ ի քէն, եւ
 ողորմութեամբ յաւիտեանից ոգորմեցայց
 9 քեզ, ⁶սասց որ փրկեցիս զքեզ Տէր : ⁶Եւ
 ի ջուրցն հեղեղէ առ Նոյն" այս է ինձ,
 որպէս երգուայն նմա ի ժամանակին
 յայնմիկ չարակոնալ երկրի, նոյնպէս եւ
 10 ոչ քեզ, եւ ոչ սպանալիւօք իմովք
 չարժիլ զերինա, եւ վախճել զբոլոսս
 ոչ ողորմութիւն իմ սրկաւսեցէ ի քէն,
 եւ ոչ ուխտ իսցաղութեան քո անցցէ,
 11 սասց Տէր : Հաշտուլ եմ ընդ քեզ,
 տառապեալդ եւ խախտեալ, մինչև
 միթարեսցիս" . աճաւասիկ սպարասու-
 եալ եմ կարկեհան զբարինս քո, եւ
 12 զհիմունս քո շափեալ : Եւ կանգնեցից
 զաշտարակս քո յասպիս, եւ զգրունս
 քո յականց վանեալց . եւ ⁷ածից չարք
 զքեւ սրբիսոյ" յընտիր ընտիր ականց
 13 սրտառականոց . եւ ⁸զամենայն որդիս
 քո իրաւեալս Աստուծոյ" . եւ իրաւում
 14 խաղաղութեան մանկունք քո . եւ ար-
 դարութեամբ շինեսցիք, ⁹ի բաց լեր յա-
 նիրաւէ անտի, եւ ոչ երկիցես . եւ
 15 զուղմնս ի քեզ ոչ մերձեցի . Զի աճա-
 վասիկ եկք՝ առ քեզ վասն իմ մերձեա-

ցին, եւ առ քեզ սմանդխտեցին, եւ
 16 զքեզ ապաստան արասցեն : Ահաւասիկ
 եւ հասատեցի զքեզ . ոչ որպէս դար-
 բին մի որ փքովք կայծակունս արծար-
 ւանէ եւ յառաջ բերէ անօթս ի գործ,
 այլ եւ հասատեցի զքեզ ոչ ի կորուստ
 17 սպականութեան" Ամենայն անօթ վնա-
 սակար ի քեզ ոչ աջողեցի . եւ զամե-
 նայն բարբառ որ յարիցէ ի վերայ քո
 ի գատաստան՝ պարտեցես, ¹⁰եւ ամե-
 նայն գատավազք քո ի նմին . զի գոյ"
 ժաւանդութիւնս սաշտանէից Տեառն, եւ
¹¹գուք երկիցիք ինձ իրաւացիք" առ Տէր

Վ. ԾԵ

1 Ո որ ծարաւիդ էք՝ երթալք ի ջուր, եւ
 որ միանգամ ոչ ունիք արծաթ, երթալք
 գնեցէք . եւ կերթիցիք առանց արծաթոյ եւ
 2 գնոյ ¹²զինոյ . եւ զծարս ընաւ ընդէր
 իսկ գնէք արծաթոյ՝ եւ ոչ հացի," եւ
 զվստասակ ձեր ոչ ի յազուրդ . յուս-
 րուք ինձ՝ եւ կերթիցիք դարութիւնս,
 եւ վախճեացեն ի բարութեան անձինք
 3 ձեր : Ունինդիր լերուք յսիւօք ձերովք,
¹³զհետ եկայք ճանապարհոց իմոց" .
 յուսարուք ինձ, եւ կեցցեն ¹⁴ի բարու-
 թեան անձինք ձեր . եւ երկից ընդ ձեզ
 ուխտ յաւիտեանական ¹⁵զարութիւնս
 4 ¹Եւ իմ զհաւատարմս Ահաւասիկ ի
 վկայութիւնս հեթանոսաց ետու գնա, իշ-
 5 յանս եւ հրամանատար ազգաց : ¹⁶Ազգք
 որ ոչ գիտցին՝ կարգացեն առ քեզ,"
 եւ ժողովուրդք որ զքեզ ոչ ճանաչին՝
 ապաստան արասցեն զքեզ, վասն Տեառն
 Աստուծոյ քո, Սրբայն Իսրայելի, զի
 6 փառաւոր արար զքեզ :
 7 Ինդրեցէք զՏէր ¹⁷եւ յորժամ գտա-
 նիցէք գնա," կարգացէք առ նա ¹⁸եւ
 7 իրրեւ մերձեցի առ ձեզ," Թողցէ ամ-
 պարիչան զճանապարհս իւր, եւ այր
 սնորէն զխորձուրդս իւր . եւ զարձցի
 առ Տէր եւ ¹⁹գոցէ զողորմութիւնս," եւ
 առ Աստուած մեր՝ զի բազմապատիկ

¹ Եբր. այլ քո Արարիչ քո է ² Եբր. Սուրբն Իսրա-
 յելի է, նա Աստուած ³ Եբր. Զի ⁴ Եբր. երբեւ
 զկին մանկամորդ տեսցես, առ Աստուած քո
⁵ Եբր. ժողովեցից զքեզ ⁶ Եբր. Զի ջուրք Նոյն
 էն ինձ այս, որում երգուայ շանցանել ջուրց
 Նոյն այլ եւս ի վերայ երկրի, այնպէս երգուայ
 չարակոնալ քեզ եւ չյանդիմանել զքեզ (10)
 Զի լերինք խուսեցեն, եւ բլուրք շարժեցին, սա-
 կայն ողորմութիւնս իմ մի՝ խուսափեցէ ի քէն,
 եւ խտրաղաղութեան իմոյ մի՝ շարժեցի, առ
 որ ողորմին քեզ Տէր (11) Նեղեալդ, խախտեալդ
 ի մերձէ, ոչ սփոփեալդ ի միթարութեան
⁷ Եբր. զամենայն սահման քո ⁸ Եբր. ամենայն որ-
 դիք քո ուսեալք ի Տեառնէ ⁹ Եբր. հետի
 երկցիս ի բռնութեան, զի ոչ երկիցես, եւ
 յարհաւրաց զի ոչ մերձեցին առ քեզ (15)
 Ահաւասիկ ժողովելով ժողովեցին, ոչ յինէն,
 եւ որ ժողովի ընդդէմ քեզ ի վերայ քո անկցի-

(16) Ահա եւ արարի զգարբին որ արծարծէ
 կայծակունս հրոյ, եւ կողմէ անօթս ի պէտս
 իւր . եւ ես արարի զաւերիցն յապականու-
 թիւնս ¹⁰ Եբր. այս է ¹¹ Եբր. արդարու-
 թիւնս նոցա յինէն է՝ ¹² Եբր. գինի եւ կաթն
 (2) Ընդէր կշտէք արծաթ յոր չէն հաց, ¹³ Եբր.
 եկայք առ իս ¹⁴ Եբր. գուհու ¹⁵ Եբր. զ-
 զորմութիւնս ¹⁶ Եբր. Ահաւասիկ զազգ զքո
 ոչ գիտես՝ կոչեցես ¹⁷ Եբր. մինչեւ գտանի,
¹⁸ Եբր. ցորչափ մերձ է ¹⁹ Եբր. նա ողորմեցի նմա

8 թողցէ զանօրէնութիւնս ձերս Զի ոչ են խորհուրդք իմ իրբու զխորհուրդս ձեր , եւ ոչ ճանապարհք իմ իրբու զճանապարհս ձեր՝ ստէ Տէր : Այլ որպէս հետի են երկինք յերկրէ , այնպէս հետի են ճանապարհք իմ ի ճանապարհաց ձերոց , եւ խորհուրդք իմ ի խորհրդոց ձերոց : Զոր օրինակ եթէ իջանիցէ անձրեւ կամ ձիւն յերկնից , եւ սնուրէն ոչ զամնայ մինչեւ արբուացէ զերկիր , ծնցի եւ ըզրեւոցէ , եւ ապցէ սերմն սերմն մանողի եւ հաց ի կերակուր : Այնպէս երկրի բանն իմ որ կամէ ի բերանոց իմմէ . մի՛ զարձիգ կատարի՛ մինչեւ կատարեցէ զոր ինչ կամիցիմ . եւ ՚գլուրեցից զճանապարհս քո , եւ զճանապարհս իմ որսնեցես : Զի ուրախութեամբ ելջիք , եւ ՚ցնծութեամբ աւանիջիք՝ զի լերինք եւ բլուրք կայուրեցին ՚ընդունել զձեզ՝ ուրախութեամբ , եւ ամենայն ծառք անտառի 13 ծափս հարցին՝ սաստիք իւրեանց : Եւ փոխանակ զբռնոն նո՞՞ք ուսուցի , եւ փոխանակ զմտկին մուրտ ելցէ . եւ եղիցի Տեառն յանուն եւ ի նշան յախտնից , եւ մի՛ սլակասեցէ :

ԳԼ . ԾԶ

1 Այսպէս ասէ Տէր . Զողոյշ կացէք իրաւանց եւ զօրծեցէք զարդարութիւն , զի եկեալ հասեալ է փրկութիւն իմ : 2 Եւ յայտնելոց է ողորմութիւն իմ : Եւ բանի առն որ ամինցէ զայն , եւ մարդոց որ կայցէ ի նմին , եւ պահիցէ զչարաթմս իմ եւ ոչ պղծիցէ , եւ պահիցէ զձեռս իւր յանկուղ զանիրաւութիւն : Մի՛ ասասցէ օտարազգին որ եկեալ չեցեալ իցէ ի Տէր , եթէ Մերժեալով մերժեցէ զիս Տէր ի Ժողովրդեանէ իւրմէ . եւ մի՛ ասասցէ ներքինին՝ 4 Թէ ես եմ փայտ չորս : Այսպէս ասէ Տէր զներքինիսն որ պահիցին զպահս յաւութիւնս իմ , եւ ընտրեցին զոր կանայսն , եւ կայցին յուխտին իմում . 5 Ըսցանցա ի տան իմում , եւ ընդ պարտոյս իմով տեղի՝ 6 անուանի , առաւել քան զուտեւերաց եւ զգտեւերաց , եւ անուն յախտնական սաց նոցա՝ եւ մի՛ պակասեցէ : Եւ զայլապիսն որ եկեալ

չեցեալ իցին ի Տէր՝ ծառայել նմա եւ սիրել զանուն նորա , լինել նմա ի ծառայս՝ եւ յազամնայս , եւ՝ զամենակեան պք պահիցի՛ն զչարաթմս իմ եւ ոչ պղծիցեն , եւ կայցին յուխտին իմում . 7 Ըսաց զնտա ի բեան սրտութեան իմոյ , եւ ուրախ արտաբերուա ի ամն ազօխից իմոց . որչա՞հէլ պք նոցա եւ պատարազք նոցա ընդունելի եղիցին ի վերայ սեղանոյ իմոյ . զի տուն իմ սուն ազօխից կոչեցայ ամենայն հեթանոսաց : 8 Ասաց Տէր ՚Տէր , որ Ժողովէ զչքուրեպան Լարայելի , ՚հեթէ Ժողովեցից ի վերայ նորա ժողովս Ամենայն դազանաց անապատի . 9 Եկայք կերայք ամենայն զազանք անտառի : Տեսէք զի կուրացան ամենեքին , եւ՝ ոչ զիտն զճանձար . 10 ամենեքին իրբու չունք համբաղեալք որ ոչ կարիցին հաջել . յերազանս յանկոզինս իւրեանց , սիրեն զնիր : 11 Եւ ի իրբու չունք լիրբք եկին յանձինս իւրեանց որ ոչ զիտն պայտուրք . եւ են ՚չարք՝ եւ՝ ոչ ճանաչին զճանձար . 12 ամենեքին՝ 10 րատ իւրաքանչիւր ճանաչուաք իւրեանց զնացինս՝ Եկայք աւցուրք զինի , եւ ՚գլուրեցիցեաք արբեցութեամբ , եւ եղիցի այնպիսի օրն մեզ զո՞՞՛ մեծ առաւել յոյժ :

ԳԼ . ԾԷ

112 Տեսէք զլարդ կորեաւ՝ արդարն , եւ չիք ոք որ անսայ սրաիւ . եւ արք արդարք բանման , եւ ոչ ոք ՚հայի . զի՝ յերեսաց անիրաւութեան բանայ արդար : 14 Եղիցի խաղազութեամբ զերկր : 15 ման նորա , զի բարձաւ ի միջոյ՝՝ Բայց զուք մատիք յատաջ , որպիք ՚անօրէնք , որպիք պտանկորպիք , որպիք չնտրեալսն . 16 Եւ սիրճացարուք , կամ յոյր վերայ թացէք զրեւրանս ձեր , կամ առ ո՞՞ արձակեցէք զլեզուս ձեր . ո՞չ զուք որպիք

7 Եբբ. Եհովայ 8 Եբբ. Ժողովեցից եւս ի վերայ ժողովելոց նորա : (9) Ամենայն զազանք վայր , եկայք ուտել . ամենայն երէք անտառի : (10) Կէտք նորա կայք . ամենեքին նորա 9 Եբբ. հովիւք որ 10 Եբբ. ի ճանապարհ իւրեանց զէմ՝ եղին երթալ , այլ ի կողպուտ իւր ի ծագացիւրոց , եւ ուտել , 11 Եբբ. արբուք քքի . այսպէս եղիցի եւ օրն վազուի , 12 Եբբ. կորեաւ 13 Եբբ. ամէ զմտաւ եթէ 14 Եբբ. Մացէ խաղազութեամբ . հանդիցեն յանկոզինս իւրեանց , որ գնան առ աջի նորա ուղղութեամբ : 15 Եբբ. վճկի 16 Եբբ. Յոյր վերայ

1 Եբբ. յաջողեցի յո առարեցիս զնա 2 Եբբ. խաղաղութեամբ վարիջիք 3 Եբբ. առաջի ձեր 4 Եբբ. դուք 5 Եբբ. զաբաթս 6 Եբբ. և անուն

1 Կորստեան էք, զաւակ անօրէնու-
 5 թեան . Որ անկեալ աղաչէիք զկուսոն
 ձեր ի ներքոյ անտառախա ծառոյ,
 զոհէիք զորդիս ձեր ի խորածորս ի մէջ
 զլիտոյ վիմաց, եւ ի կովմանս ձորոցն :
 6 Այն է յաժիս քո եւ նոյն վիճակ քո .
 նոցա հեղեր նուէրս, եւ նոցին մատու-
 7 սցիր զոնս . ի վերայ քայլս ամենայնի
 մեծի եւ բարձու անդ է անկողին քո,
 8 եւ անդր ելեր զունկ զոնս : Եւ յետոյ
 զբանդեաց զբանց քոց հասասանցեր
 զյիշատակս քո . Կարծէիր՝ եթէ յինէն
 ի բաց կայցես՝ աւելի ինչ գտանիցես :
 9 Կայնցեր զանկողինս քո, եւ տարա-
 10 ձեցեր զբեզ առ նոքօք . սիրեցեր զհու-
 մանիս քո, եւ բազմացուցեր զսրտ-
 նրկութիւնս քո առ նոսա . եւ զբազումս
 ի հետաւորաց արարեր քեզ, եւ տա-
 11 քեցեր զհրեշտակս արտաքոյ սահմանաց
 քոց : Եկուն եզեր եւ իջեր ի գոթիս .
 աշխատեցար ի բազում ճանապարհօր-
 12 զութիւնս քո, եւ ոչ ասէիր թէ Արց
 հանգեաց, զի զայն առ ուժի գործէիր .
 վասն այնորիկ ոչ հնազանդեցար ինձ :
 13 Յու՞մէ՞ զանկողնայեալ զարձուրեցար,
 զի տանցեր ինձ եւ ոչ յիշեցեր զլս, եւ
 ոչ ասէր զմատու եւ ոչ եզիր ի սրտի
 14 քում . եւ ես տեսի զբեզ եւ անտես
 արարի . ես այն եմ որ յաւիտենիցն
 եմ, եւ զու յինէն ոչ զանդիանցեր :
 15 Արց ես պատմեցիք զարարութիւն իմ
 եւ զչարիսն քո, որք ոչ օգնեսցին քեզ :
 16 Յարժամ ազգակիրիցս, Եւ ոչ ասպե-
 17 ցուսցին զքեզ ի նեղութիւնէ քում .
 18 Եւ զանկողնայեալ զարձուրեցար,
 զի տանցեր ինձ եւ ոչ յիշեցեր զլս,
 19 եւ ոչ ասէր զմատու եւ ոչ եզիր ի սրտի
 20 քում . եւ ես տեսի զբեզ եւ անտես
 արարի . ես այն եմ որ յաւիտենիցն
 եմ, եւ զու յինէն ոչ զանդիանցեր :
 21 Արց ես պատմեցիք զարարութիւն իմ
 եւ զչարիսն քո, որք ոչ օգնեսցին քեզ :
 22 Յարժամ ազգակիրիցս, Եւ ոչ ասպե-
 23 ցուսցին զքեզ ի նեղութիւնէ քում .
 24 Եւ զանկողնայեալ զարձուրեցար,
 զի տանցեր ինձ եւ ոչ յիշեցեր զլս,
 եւ ոչ ասէր զմատու եւ ոչ եզիր ի սրտի
 քում . եւ ես տեսի զբեզ եւ անտես
 արարի . ես այն եմ որ յաւիտենիցն
 եմ, եւ զու յինէն ոչ զանդիանցեր :

զի զամենեսեան զնոսա հոգւք ատցեն
 եւ մրրիւք բաժանեսցին . իակ որ յինս
 յուսացեալ են՝ ստապին զերկիր, եւ
 ժառանգեսցին զլեանս սրբութեան ի-
 14 մոյ . Եւ ասացին, 9 Զորեցէք առաջի
 նորս զճանապարհս, եւ՝ ի բաց արա-
 15 բեք զլսոչ եւ զլսութ ի ճանապարհէ ժու-
 ընայն՝ որ ի բարձունս ինկեալ է յա-
 16 լիսեան, 10 Սուրբն ի մէջ սրոց . որոյ
 անունն բարձրեալ է եւ ի սուրբս հան-
 17 ցուցեալ, որ սայ երկայնատութիւն տա-
 18 ընդուս, եւ կիսնս այնոցիկ՝ որ
 19 մաշեալ են սրտւք . Եւ ոչ յաւիտեան
 ինկրեցիք վրէժս ի ձէնց, եւ ոչ ցանդ
 բարկացայց ձեզ . զի հոգի յինէն ելցէ,
 20 եւ զամենայն շունչ ես արարի : Վասն
 մեզաց առ սակա մի տրամեցուցի զնա,
 21 հարի զնա՝ եւ զարձուցի զերեսս իմ ի
 նմանէ, եւ տրամեցաւ եւ զնաց թախ-
 22 ձեալ առաջի իմ զճանապարհս իւր :
 23 Զճանապարհս սրտի նորս տեսի, եւ
 24 ըմշկեցի զնա . մխիթարեցի զնա, եւ
 ետու նմա մխիթարութիւն ճշմարտու-
 19 թեան, եւ սգա որաց նորս : Հաստա-
 տեցի սրտով . խաղաղութիւն ի վե-
 20 րայ խաղաղութեան՝ հետաւ որաց եւ մեր-
 ձաւորաց, ասէ Տէր, եւ ես ըմշկեցից
 21 զնոսա : Այլ անօրէնք իրբեւ զծով ծիփե-
 22 ցին, 11 եւ հանդիսա մի՛ գացին . եւ կու-
 ըրցէ ջուր նորս ի կոխումն եւ ի կաւ :
 23 Ոչ գոյ խաղաղութիւն ամպարչտաց,
 24 ասէ 12 Տէր :

ԳԼ . ԾԼ

1 Գոչեա զօրութեամբ եւ մի իննայեար, բարձրացո իրբեւ զփոռոյ զարարսո քո,

1 Եբր. ոմօրէնութեան էք, զաւակ ստութեան : (5) Որ ջերանիք ի բեւեկնիս ի ներքոյ ամենայն անտառախա ծառոյ . գեհուք զամենկունս ի խորածորս ընդ բազարք փմուց : (6) Նորդիս Տեղեզատին բաժին քո . նորս, նորս են վիճակ քո 2 Եբր. այտոցիկ համբերից : 3 Եբր. եզիր զանկողին 4 Եբր. յինէն մերկացար եւ եզիր . լայնեցեր զանկողին քո, եւ եզիր ուխտ ընդ նոսա . սիրեցեր զանկողինս նոցա ուր եւ տեսեր : (9) Մատեար տութագաւորն իւզով . բազմացուցեր զսրտանիս քո, եւ ասարեցեր զճերեշտակս քո մինչեւ ի հեռաստան, եւ խոնարհեցուցեր զքեզ մինչեւ ի գոթիս : (10) Ի բազմութեան ճանապարհաց քոց աշխատ եզիր . ոչ ասացեր, 2 Եբր. յոյս . բար զիտան ձեռաց քոց, վասն այնորիկ ոչ նուաղեցար : 5 Եբր. ոչ եզիր ի սրտի քում . միթէ ոչ լուծմ ի վաղուց 6 Եբր. քո եւ զգործս 7 Եբր. արեցուսցին զբեզ զորս ժաղվեցերդ

8 Եբր. բարձրեն, բարձրէ ունայնութիւն 9 Եբր. Զարթեցէք, Զարթեցէք . հորդեցէք ճանապարհս, 10 Եբր. եւ Սուրբ է անուն նորս . Ի բարձունս եւ ի սրբութեան ընկիր, այլ եմ ընդ բեկեղյն եւ խոնարհին ուղեով կենդանացուցանել զհոգին խոնարհաց, եւ կենդանացուցանել զբիրտ բեկեղյն : (16) Զի ոչ յաւիտեան մարտեայց, եւ ոչ մինչեւ ի պատու ցտակոյց, զի ոգիք յերեսուց իմոց նուաղէին, և շունչք զորս արարի : (17) Վասն անօրէնութեան աղաչութեան նորս բարկացայ, եւ հարի զնա թաքուցեալ, եւ բարկացայ, եւ զնոց պատասխան զճանապարհ սրտի իւր : (18) Տեսի զճանապարհս նմա, եւ ըմշկեցի զնա եւ զոգաւորս նորս : (19) Եւ հաստեմ պտուղ շրթանց 11 Եբր. որ հանդիչել ոչ կարել, եւ արձակեն ջուրք նորս տիղմ եւ կաւ 12 Եբր. Աստուած իմ

պատմեա ժողովրդեան իմում զմեզս
 նոցա , եւ ասանն Յակորայ զանօրէնու-
 2 թիւնս նոցայ : Զիս օր ըստ օրէ ինչորեն ,
 եւ ճանաչել զճանարբարս իմ ցանկան ,
 իրրեւ ժողովրդեան օրայ զարգարտ թիւն
 զարծեալ իցէ , եւ զիրաւունս Աստու-
 3 ծոյ իւրոյ չիցէ թողեալ . արդ եկեալ
 ինչորեն զիրաւունս արգարութեանն .
 4 կարօտին մերձենալ առ Աստուած . եւ
 ասեն , Զի է զի պահեցաք մեք՝ եւ զու-
 ոչ տեսեր , խոնարհեցուցաք զանձինս
 մեր՝ եւ զու ոչ զրատցեր : Զի յառուրս
 պահոց ձերոց զտանին կամք ձեր կա-
 5 սարեալ , եւ կսկծեցուցանէք զամենեւ-
 6 սեանս որ ընդ ձեռամբ ձերով են : Ի հա-
 կասակութիւնս եւ ի կորուս պահէք ,
 եւ՝ կուփէք զանուազն . խկ զի՞նչ պիտայ
 է ինձ այնպիսոյ աւուր պահք . զայ
 7 բողբոջ ձեր առ իս , եւ ինձ ոչ լսել
 8 ձեզ , Ոչ զայցպիսի պահս ընտրցի , եւ
 ոչ զօրն՝ յորում կարկամեցուցանէ մարդ
 զանձն իւր . Չի եթէ կորացուցես իւր-
 9 րեւ զանուր զպարանոց քո , եւ քուրձ
 եւ մօխի ի ներքոյ տարածանիցես , սա-
 կայն եւ ոչ զայն կոչցի պահս եւ օր
 ընդուենի . ոչ զայնպիսի պահս ընտ-
 10 րեցի՝ առէ Տէր : Այլ լոյժ վիճիւնս ա-
 նիրաւութեան , քակեա զխարդախու-
 թիւնս բանութեան վաճառայ քոց , ար-
 ձակեա զնեղեալս թողութեամբ , եւ
 զամենայն մուրհակս անիրաւութեան
 11 պատահեալ՝ Իրգեա քաղցելոց զհաց
 քո , եւ զաղքատս անյարկս տար ի տուն
 քո . եթէ տեսանիցես զմերկն՝ զղեցու-
 ցանիջիր , եւ յընտանեաց զաւակի քո
 12 զակն մի արկանիցես՝ Յայնժամ ծա-
 ւայեցի կանուխ լոյս քո , եւ բժշկու-
 թիւնք զաղվաղակի հասցէ , եւ գնաս-
 ցէ առաջի քո արգարութիւն քո , եւ
 13 փառքն ՝ Աստուծոյ զքեւ փակեցին :
 14 Յայնժամ կարգասցես , եւ ՝ Աստուած

լուիցէ քեզ . եւ մինչդեռ խօսիցիս , ա-
 սասցէ թէ Անուաթիկ հասեալ կամ , եւ
 եթէ մերժեցես զու ի քէն՝ զվիճիւնս եւ
 զձեռնարկութիւնս եւ զբանս արանջմանն՝ ,
 10 եւ տացես քաղցելոց զհաց քո արտի
 մտօք , եւ զանձինս կարօտեալս յագե-
 ցուցես , յայնժամ ծագեացէ ի խաւարի
 լոյս քո , եւ խաւարն քո իրրեւ զմի-
 11 ջօրեաց . եւ ՝ Եղիցի Աստուած քո ընդ
 քեզ յամենայն ժամ , եւ լլցի ըստ ցան-
 կութեան անձն քո , եւ սոկերք քո պա-
 12 րարեցին , եւ եղիցին՝ իրրեւ զար-
 աւել ջրայից , եւ իրրեւ զագրեւր ուս-
 13 ախ ջուր ոչ պակասեացէ : Եւ ՝ ճինես-
 ցին աւերակք քո յա խոնից , եւ եղի-
 ցին հիմունք քո մշանջնեաւորք , ազգաց
 յազգս՝ կանգնեալք , եւ կոչեալք Սրա-
 մակարկատ ցանոց , ՝ եւ զընդմիջնա-
 14 շտ իղս նոցա զագարեցուցանս՝ : Եթէ
 քո յառուրս սրբութեանն՝ , եւ կոչեցես
 զչարաթման փափուկս նուիրեալս ՝ Աս-
 տուծոյ եւ փառաւորեալս , եւ ՝ ոչ փո-
 խեցես զան քո ի գործ , եւ ոչ խօ-
 սեցիս բան ինչ բարկութեան բերանով
 15 քով , եւ եղիցիս յուսացեալ ի Տէր : Եւ
 տարցի զքեզ ի բարութիւնս երկրին , եւ
 ջամբեացէ՝ քեզ զժառանգութիւն Յա-
 կորայ հօր քո . զի բերան Տեառն խօ-
 սացաւ զայս :

ԴԼ. ԾԹ

1 Սիթէ ոչ իցէ կարօզ ձեռն Տեառն
 փրկել , կամ ծանրացոյց ինչ զուենին իւր
 2 զի մի՛ լուիցէ : Այլ մեղքն ձեր որոչէն ի
 մէջ ձեր եւ ի մէջ Աստուծոյ . եւ վասն
 անօրէնութեանց ձերոց զարձոց զերեսս
 3 իւր ի ձէնջ՝ զի մի՛ ՝ ողորմեցիս Զի ձեռք
 ձեր պղծեալ են արեամբ , եւ մատուք
 ձեր ի մեղս . չրթուէք ձեր խօսեցան
 զանօրէնութիւն , եւ լեզուք ձեր խօ-

1 Եբր. հանել կուտօս անիրաւութեան . մի՛ պա-
 Տէք որպէս այսօր , յեթի առնել ի բարձունս
 զարբաւ ձեր : (5) Միթէ այսպիսի՞նչ հցեն պահք
 զոր ես ընտրեցի , օրն ՝ Եբր. միթէ ի կոր-
 ցուցանել իրրեւ զվիճիւն զզուտիս իւր եւ տա-
 րածել քուրձ եւ մօխի՞ր . միթէ զայն կոչես
 պահս եւ օր ընդուենի Տեառն : (6) Ոչ ապա-
 քէն այս են պահք զոր ես ընտրեցի . քակեալք
 զկայսանս անօրէնութեան , լոյժ զսամեախս
 լծոյն , եւ արձակեա զբեկեալս ազատս , եւ
 զամենայն յուժ խորտակեա : 3 Եբր. ի մարմնոյ
 քուժէ մի՛ թաքուցաներ զքեզ 4 Եբր. Տեառն
 5 Եբր. Տէր

6 Եբր. զուժ եւ ձգել զմտան եւ խօսել զանգամու-
 թիւն 7 Եբր. առաջնորդեցէ քեզ Տէր յամե-
 նայն ժամ , եւ յագեցուցէ յերաշտի գանձն քո ,
 եւ զուկերս քո պարարեցէ , եւ եղիցիս 8 Եբր.
 շինեցեն որ ի քէն զաւերակս ի վազուց ,
 զճիմունս ազգաց յազգս 9 Եբր. որ գարձուցանէ
 զլաւիզս ի բնակութիւն 10 Եբր. յեթն յաւելու-
 ի շարաթէ 11 Եբր. յեթն յաւելու , իմոյ 12 Եբր.
 փառաւորեցես գնա զչնալ զճանապարհս
 քո , չկատարել զկամս քո , եւ չխօսել բանս
 ունայնութեան , (14) Յայնժամ ուրախ եղիցիս
 ի Տէր , եւ տաց քեզ հեծանել ի վերայ բար-
 ձանց երկրի , եւ ջամբեցից 13 Եբր. լուիցէ

4 կան զանիրաւութիւնս Զիք ոք որ խօսի զարդարութիւն , եւ ոչ գոն իրաւունք ճշմարտութեան . յուսացիս են ի անօրիս , եւ խօսին զունայնութիւն . զի յգնան զցաւ , եւ ծնանին զանօրէ-
 5 նութիւնս : Զձուս քարբից ¹ձակեցին , եւ զոստայն սարգից անկաննն . ²Եւ որ կամիցի ուսել ի նոցանէն , ծակեաց լաց
 6 եւ եզիտ ջուր , եւ ի նմին քարբ ³ : Ուստայնք նոցասոչ ձորձեցին , եւ ոչ զգեցցին ի գործոց ձեռաց իւրեանց . քանզի զործք նոցա զործք անօրէնութեան են , եւ զործք անիրաւութեան ի ձեռս նոցա :
 7 Ուք նոցա ի չարիս ընթանան , վազվազեն հեղուլ զարիւն անպարտ . խորհուրդք նոցա խորհուրդք անզգամաց . բեկուսն եւ ի յուստութիւն ի ճանա-
 8 պարնս նոցա . Եւ զճանապարհն խազաւութեան ոչ ծանեան , եւ ոչ գոն իրաւունք ի ճանապարհս նոցա . զի չաւիզք նոցա ընդ որ գնան խոտորեալք են ,
 9 ³Եւ ոչ ծանեան զխազաղութիւնս : Վասն այնորիկ հեռացան ի նոցանէ իրաւունք , եւ մի հասցէ առ նոսա արդարու-
 թիւն . մինչդեռ ակն ունէին լուսոյ՝ եղև նոցա խաւար . եւ մինչդեռ սարսէին նմա ,
 10 ընդ մութ չըջեցան . Եօշափեցին՝ զորմն իբրև կայրք , եւ իբրև զաջացուս ⁴խարխափեցին , եւ զլորեցին՝ ի միջօրէի իբրև ի հասարակ գիշերի , եւ իբրև օրհասականք ⁵ընդ ողիս ջանայցեն ,
 11 Եւ իբրև զարջս եւ իբրև զազաւնիս առ հասարակ սահեցցին . կացաք մնացաք իրաւանց՝ եւ ոչ էր , փրկու-
 12 թեան՝ եւ հեռացաւ ի մէնջ : Զի բազում են անօրէնութիւնք մեր առաջի քս , եւ մեզք մեր հակառակ կացին մեզ . զի անօրէնութիւնք մեր ի մեզ են , եւ զանիրաւութիւնս մեր՝ մեք մեզէն դի-
 13 ւանք : Ամպարչեացաք եւ ստեղծաք Տեառն , եւ դարձաք յեսա յԱստուծոյ մերմէ . խօսեցաք զանիրաւութիւնս՝ եւ հետեցաք . յղացաք եւ որոճացաք ի

սիրտս մեր զբանս անիրաւութեանս :
 14 Յետս ⁷հարաք զիրաւունս , եւ արդարութիւն հեռացաւ ի մէնջ . զի ⁸սպանեցաւ ի ճանապարհաց նոցա ճշմարտութիւն , եւ ընդ ու զգորգն ոչ կարացին գնալ , եւ արդարութիւն բարձաւ
 15 ի նոցանէ . Մերձեցին զսիրտս իւրեանց յիմանալոյ՝ Ետես Տէր՝ եւ ոչ հաճեցաւ , զի ոչ գոյր իրաւունք : Հայեցաւ՝ եւ ոչ գոյր մարդ . ⁹Ետես՝ եւ ոչ գոյր որ օղեսական լինէր . եւ հատոց նոցա բազկու իւրով , եւ բաս ողորմութեան
 17 իւրում հաստատեալոյ՝ Եւ զգեցաւ իբրև զրահս զարդարութիւն , եւ եզ ի գլուխ իբրև զսազաւարտ զփրկութիւն , եւ արկաւ զիւրեւ հանգերձ ¹⁰Եւ պատմուճան վրէժինդրութեան՝ հատու-
 18 զանեղ զհատուցումն . Եւ նախապիս հակառակորդաց եւ՝ կողեաց հատուցէ
 19 զհատուցումն : Եւ երկիցեն յարեւմուտս յանուանէ Տեառն , եւ յարեւելս ¹¹Իփառաւորեալ անուանէ՝ նորա . զի եկեւցէ իբրև զրեա ¹²լուսութեամբ բարկութիւն ի Տեառնէ , հասցէ արամու-
 20 թեամբ : Եւ եկեւցէ ի Սիոնէ փրկիչ , եւ զարձուցէ զամպարչութիւնս Յա-
 21 կարայ՝ առ Տէր : Եւ այս նոցա որ յինէն ուխտ , առ Տէր . Հոգին իմ որ է ի քեզ եւ բանք զոր ետու ի բերան քո՝ մի պակասեցեն ի բերանոյ քումմէ եւ ի բերանոյ զաւակի քո . եւ ի բերանոյ զաւակէ զաւակի քո , առ Տէր , յայսմ հետէ մինչեւ յաւիտեանս :

ԳԼ Կ

13 Աստուորեալ , լուսաւորեալ , Երուսաղէմ՝ զի հասեալ է լոյս քո , եւ փառք Տեառն ի վերայ քո ¹⁴Ճագեցին :
 2 Զի ահա խաւար ծածկեաց զերկիր , եւ

¹ Եբբ. թ խօսն ² Եբբ. որ ուսէն ի ձուոց նոցա՝ մեռցի , եւ իբրև խորտակեցի , եյցէ իմ ³ Եբբ. անեայն որ կօթէ ի նոսա՝ ոչ ծանեաւ զխազաղութիւն ⁴ Եբբ. ի մէնջ իրաւունք , եւ ոչ հասանէ առ մեզ արդարութիւն . ակն ունէաք լուսոյ , եւ հախաւար , պայծառութեան՝ ընդ մութ չըջեցաք : (10) Եօշափեցաք ⁵ Եբբ. խարխափեցաք . զլորեցաք ⁶ Եբբ. ի մէջ պարարելոց : (11) Մաշեմեր իբրև զարջս , եւ իբրև զազաւնիս մնչելով մնչմք

⁷ Եբբ. հարան իրաւունք ⁸ Եբբ. զթեցաւ ի հրապարակի ճշմարտութիւն , եւ ուղղութիւն ոչ կարաց մտանել : (15) Եւ ճշմարտութիւն պակասեաց , եւ որ ի բաց կայ ի շարութեանէ՝ կողորտի ⁹ Եբբ. զարմացաւ զի չգոյր բարեբոս , եւ օգնեաց նմա բազու իւր : եւ արդարութիւն նորա՝ նա եղև նմա զօրավիգն ¹⁰ Եբբ. զպատմուճան վրէժինդրութեան , եւ ազաւ իբրև վերարկու զնախանձ : (18) Իբրև ի հատուցումն . իբրև փոթարէն՝ հատուցէ , բարկութիւն հակառակորդաց իւրոց , հատուցումն թշնամեաց իւրոց . ¹¹ Եբբ. ի փառաց ¹² Եբբ. թշնամին , Հոգի Տեառն կանգնեաց զբոջ ընդգեմ նորա : (20) Եւ եկեւցէ ի Սիոն Փրկիչ , եւ առ դարձեալս յանօրէնութեանէ ի Յակոբ , ¹³ Եբբ. Սբի , լուսաւորեաց ¹⁴ Եբբ. ծագեցին

մատախուզ զհեթանոսս . բայց ի քեզ
 Տէր յայանեսցի , եւ փառք նորա ի քեզ
 3 երեւեսցին : Եւ զնասցեն յիսպառուրք ի
 լոյս քո , եւ ²հեթանոսք ի ծայել լուսոյ
 4 քո : Համբարձ չորջ զքեւ զայս քո , եւ
 3 տես ժողովեալ առ քեզ զամենայն
 մանկունս քո : զի՝ ¹եկին հասին ի հե-
 ոասամէ որդիք քո , եւ զստերք քո
 4 ի վերայ ուսոց նոցա բարձեալ բերիցին՝ :
 5 Յայնժամ տեսցես եւ ինդասցես , ⁵երկի-
 ցես եւ զարհուրեսցիս ի սրտի քում : զի
 փոխեսցի ի քեզ մեծութիւն ծախս եւ
 6 ազգաց եւ ժողովրդոց : Եկեսցեն ի քեզ
 երամակը ուղտուց , եւ ծածկեսցեն զքեզ
 ուղտորամակքն՝ Մագրամու եւ Գեփայ-
 ամենեքեան ի Ստաւայեկեսցեն , բերել սակի
 եւ կնգրուկ ⁶եւ ականս պատուականս՝ ,
 եւ զփրկութեան Տեսան առցեն զաւետիս :
 7 Եւ ամենայն խաչինքն Կեզարու ժողո-
 վեսցին առ քեզ , եւ իտքն նարէով
 ինչ 7 աճղին եւ՝՝ մատուցին ընդանակի
 պատարագ ի վերայ սեղանոյ իմոյ , եւ
 8 տուն աղօթից իմոց փառաբերեսցի՝ :
 8 Ո՞ղ են սոքա որ իբրեւ զամուս
 թոռցեալ են , եւ իբրեւ զաղաւնիս
 9 ձաղախանն երամովին զան առ խ :
 9 Ինձ՝՝ ահն ունին կզդիք եւ նաւք
 Թարսի յառաջագոյն՝՝ աճել զորդիս
 քո ի հեռաստանէ . ¹⁰զարձաթն եւ
 զոսկի՝՝ ընդ իւրեանս՝ վանս անուան
 11 Տեսան սրբոյն՝ , եւ վանս Սրբոյն Իւ-
 10 բայի ի ¹²փառաւորելոյ : Եւ շինեսցեն
 որդիք այլազգեաց զպարիսպս քո , եւ
 ի ազաւորք նոցա ընծայեսցին քեզ . զի
 վանս բարկութեան իմոյ հարի զքեզ ,
 եւ վանս ողորմութեան իմոյ սիրեցի
 11 զքեզ : Եւ բացցին դրունք քո հանապա-
 զորգ ի սուէ եւ ի գիշերի , եւ մի՛ վա-
 կեսցին , կրկ ի քեզ զղորութիւնս աղ-
 12 առ քեզ : Զի ազգք եւ ¹³թագաւորք որ

քեզ ոչ ծառայիցեն՝ կորիցին , եւ ազգքն
 13 աւերելով աւերեսցին : Եւ փառքն ի ք-
 բանանու առ քեզ եկեսցեն , սարկիւն
 եւ սօսիւ եւ նոճով եւ մայրիւ՝ առ հա-
 սարակ փառաւոր աննել զանոյ սրբու-
 թեան իմոյ , եւ զանոյի ոտից իմոց փա-
 14 ռաւորեցից : Եւ եկեսցեն առ քեզ զար-
 հուրեալք որդիք նեղչացն քոց ⁶եւ զպո-
 րայուցչաց՝ , եւ երկիր պապցեն հետոց
 ոտից քոց՝ ամենեքին որ ¹⁵զորհուրեցու-
 ցանէինն զքեզ . եւ կոչեսցիք՝՝ քաղաք
 15 Տեսան Սիոն Սրբոյն Իսրայելի . ¹⁵վանս
 զի եզեր զու լքեալ եւ ասեսցեալ , եւ
 ոչ ոք էք որ ¹⁶օրէք քեզ . եւ արարից
 զքեզ յարաւութիւն յախանական՝ ,
 16 ցնծութիւն ազգաց յազգս : Եւ զիեսցես
 վկաին հեթանոսաց , եւ ¹⁷զմեծութիւն
 ինչագաւորաց կերիցես՝ . եւ ծանիցես թէ
 ես եմ Տէր , որ ապրեցուցանեմ եւ փրկ-
 17 կեմ զքեզ ¹⁸Աստուած Իսրայելի՝ : Եւ
 փոխանակ պղնձոյն՝ բերից քեզ սակի ,
 եւ փոխանակ երկաթոյն բերից քեզ ար-
 ծաթ , եւ փոխանակ փայտի բերից քեզ
 պղինձ , եւ փոխանակ քարի տաց քեզ
 երկաթ . եւ տաց զիշխանս քո ի խա-
 զաղութիւնս եւ ¹⁹զայցելուս քո յարգա-
 18 րութիւնս : Եւ ոչ եւս լուիցի անկրաւու-
 թիւն յերկրի քում , եւ ոչ բեկումնս եւ
 թշուառութիւնս ի սահմանս քո , այլ կո-
 չեսցին Փրկութիւնս պարիսպ քո , եւ
 19 դրունք քո ցնծութիւնս : Եւ ոչ եւս
 եզրից քեզ արեգակն ի լոյս տուրնջեան ,
 եւ ոչ ծագումն լուսնի տացէ քեզ լոյս
 ի զիշերի . այլ եզրից քեզ Տէր լոյս
 յախանական , եւ փառք քո ²⁰Աստուած :
 20 Ոչ մտցէ քեզ արեգակն , եւ լուսին ի
 քէն՝՝ մի՛ սրկասեսցէ : զի եզրից քեզ
 Տէր լոյս յախանական . եւ կառարեց
 21 ցին աւուրք սպոյ քո : Եւ ժողովուրդ
 քո ամենեքին արդար , եւ յախանանս
 ժառանգեսցեն զերկիր , ²¹պահել զնորա-
 տունկ գործոց ձեւաց իւրեանց ի փասս :
 22 Սակաւաւորն հազարաւոր եզրից , եւ

1|Եբ. հեթանոսք 2|Եբ. թագաւորք 3|Եբ. տես, ամենեքին ժողովին զան առ քեզ. 4|Եբ. ի գերկս անանիցին 5|Եբ. եւ երկիցէ եւ ըն- զարձակեսցի սիրտ քո. զի փոխեսցի ի քեզ յոր- դութիւն ծախս, զօրութիւն սոց ազգեցէ եկեսցէ առ քեզ. (6) Մեծ կեսցեն զքեզ երամակը ուղտուց, անգրանիկն ուղտուց 6|Եբ. զ-լ-տ-ե 7|Եբ. ծառայեսցեն քեզ. 8|Եբ. զտուն փառայ իմոց փառաւորեցից 9|Եբ. ի փանդակս իւրեանց: (9) Զի ինձ 10|Եբ. արձաթ իւրեանց եւ սակի իւրեանց 11|Եբ. Տեսան Աստուծոյ քո 12|Եբ. զի փառաւորեաց զքեզ 13|Եբ. թագաւու- րութիւնք

14|Եբ. անարգէին զքեզ. եւ կոչեսցեն զքեզ 15|Եբ. Փոխանակ 16|Եբ. անցանէր ընդ քեզ. եւ արարից զքեզ ի փառաւորութիւն յախանանից 17|Եբ. զտախս թագաւորաց գիւնեսցես 18|Եբ. շօրն ձեռնարկ 19|Եբ. զՏարկահասան 20|Եբ. Աս- տուած քո (20) Ոչ եւս մտցէ արեգակն քո, եւ լուսին քո 21|Եբ. տունկն պոր անկեցի, զորձ ձեւաց իմոց, ի փառաւորեալ զիս :

կրտսերն յազգ մեծ .¹ զի ես Տէր ընդ ժա-
մանակս ժամանակս ժողովեցից զնոսս՝

ԳԼ . ԿԱ

1 **Հողի** ²Տեառն ի վերայ իմ, փասն որոյ
եւ օծ խկ ³զիս, աւետարանել ազ-
քատաց տաքեաց զիս, բժշկել զբեկ-
եայս սրաւք, քարոզել զերեսաց զթո-
2 ղովիւն եւ ⁴կուրաց տեսանել, ⁵Կոչել
ամ Տեառն ընդունելի եւ օրհատուցման
Աստուծոյ մերոյ, մխիթարել զամենայն
3 սպաւորս, ⁶Տալ սպաւորաց Սիոնի փառս .
փոխանակ մոխրոյն՝ օծումն ուրախու-
թեան, եւ սպաւորացն հանգերձ փառաց՝
փոխանակ ողւոյն՝ վհատութեան, եւ
կոչեսցին նոքա ⁸ազգք արգարութեան՝
4 տունկ Տեառն ի փառս . եւ շինեսցեն
ղաւերակսն յաւիտենից, եւ գյատաջա-
գոյն աւերեալսն կանգնեսցեն, եւ նորո-
գեսցին զքաղաքս աւերեալս ազգաց
5 մինչեւ յազգս . եւ եկեսցին օտարա-
ծինք, հովիւք իսաչանց քոց, եւ այ-
լազգիք մաճակալք եւ այղեգործք քո .
6 Բայց զուք՝ քահանայք Տեառն կոչես-
ջիք, սրաչաօնեսցէ Աստուծոյ մերոյ
անուանեսջիք, զգորովիւն ազգաց կե-
րիջիք, եւ մնծովեամբ նոցա սքանչելի
7 լինիջիք . Փոխանակ ամօթոյ ձերոյ
կրկին ուրախութիւն, եւ փոխանակ ա-
նորդանաց՝ ձերոյ՝ ցնծութիւն, եւ այս
զերկիրն յերկրորդում ժառանգեսցեն,
եւ ուրախութիւն յաւիտենից ի վերայ
8 զլիտոյ նոցա՝ **Զի** ես եմ Տէր որ սիրեմ զար-
գարութիւն, եւ աստեամ գյափշտակու-
թիւնս՝ ⁹յանիրաւութենէ . եւ ասց զվաս-
տակս նոցա՝ ⁹արգարոց, եւ ուխտ յաւի-
9 տենից ուրախեցից ընդ նոսա . եւ ծանրիցի
ի մէջ ազլաց զաւակ նոցա, եւ ծնունդք
նոցա ի մէջ ժողովրդոց . ամենեքին որ
տեսանիցեն՝ ճանաչիղեն զնոսս թէ սոքա
են զաւակ օրհնեալ ¹⁰Աստուծոյ :

10 **Ուրախութեամբ** ուրախ ¹¹եղիցին ի
Տէր . ցնծացէ անձն իմ ¹²ի Տէր, զի
զգեցոյց ինձ հանդերձ փրկութեան եւ
¹³պատմուճանն ուրախութեան, իբրեւ
փեսայի եղ ինձ պսակ, եւ իբրեւ հարսն
14 զարգու զարգարեաց զիս . եւ իբրեւ
երկիր որ աճեցուցանէ զձաղկիս իւր,
եւ իբրեւ զպարտէզ որ բուսուցանէ
զսերմանիս իւր . այնպէս ծագեսցէ ¹⁵Տէր
զարգարութիւն իւր եւ զցնծութիւն՝
ասաջի ամենայն ազգաց :

ԳԼ . ԿԲ

1 **Վասն Սիոնի** ոչ լուցից, եւ վան Ե-
րուսաղեմի ոչ ¹⁵ներեցից . մինչեւ ծա-
գեսցէ իբրեւ զլոյս արգարութիւն նո-
րա, եւ փրկութիւննորա իբրեւ զփայլակն
2 փառեսցի եւ տեսցեն հեթանոսք զարգա-
րութիւն քո, եւ ամենայն թագաւորք
զփառս քո . եւ կոչեսցի բեզ անուն նոր,
3 զոր ¹⁶Տէր անուանեսցէ . եւ եղիցես սրակ
վայելչութեան ի ձեռին Տեառն, եւ թագ
արքայութեան ի ձեռին Աստուծոյ քո .
4 Եւ ոչ եւս կոչեսցիս Լքեալ, եւ երկիրն քո
ոչ եւս կոչեսցի Աւերակ . զի քեզ ¹⁷ա-
նուն կոչեսցին կամք իմ, եւ երկիրն
քում շինութիւն բնակութեան . զի հա-
ճեսցի Տէր ընդ քեզ, եւ երկիրն քո
5 ¹⁸խոնեսցի ի բնակութիւն . **Զոր** օրինակ
ընակէ՝ երիտասարդ ընդ կուսի՝ այն-
պէս ¹⁹բնակեսցեն որդիք քո ի քեզ . եւ
եղիցի՝ զոր օրինակ ուրախ լինի փեսայ
սու հարսին, այնպէս ուրախ լիցի ²⁰Տէր
ի քեզ :
6 Ի վերայ սարսպայն քոց, Երուսա-
ղեմ, սրահապանս կայուցի . զօրն ող-
ջոյն եւ զզիշերն ²¹ամենայն, որ մինչեւ
7 յամբ մի գաղարեացեն յիշել զՏէր . **Զի**
ոչ գոյ նման ձեզ, եթէ ուղղեսցէ եւ
սրացցէ զԵրուսաղեմ ի պարծանս ի վե-
8 րոյ երկրի . Երզուաւ Տէր ի փառս՝

¹ Եբբ. եւ, Տէր, ի ժամանակի իւրում փութուցուցից զայս ² Եբբ. Տեառն Եհպոյի ³ Եբբ. զիս Տէր ⁴ Եբբ. կապեցոց արձակումն ի բանտ ⁵ Եբբ. զնել սպաւորաց Սիոնի, տալ նոցա փառս փոխանակ մոխրոյ, օծումն ուրախութեան փոխանակ սզոյ, հանդերձ գոովութեան փոխանակ ⁶ Եբբ. Բեւեկիք ⁷ Եբբ. ցնծութիւն ի մտին իւրեանց . փասն այնորիկ յերկրին իւրեանց կրկին ժառանգեսցեն, ուրախութիւն յաւիտենից եղիցի նոցա ⁸ Եբբ. ընդ անիրաւութեան, Կ.՝ ողջակիզի ⁹ Եբբ. ճշմարտութեամբ ¹⁰ Եբբ. ի Տեառնէ

¹¹ Եբբ. եղէց ¹² Եբբ. յԱստուած իմ ¹³ Եբբ. արկ զինեւ պատմուճանն արգարութեան ¹⁴ Եբբ. Տէր Եհպոյ զարգարութիւն եւ զգովութիւն ¹⁵ Եբբ. հանգեայց ¹⁶ Եբբ. բերան Տեառն ¹⁷ Եբբ. կոչեսցի Հաճութիւն իմ ի նմա, եւ երկիրն քում՝ Ամուսնացեալ ¹⁸ Եբբ. եղիցի ամուսնացեալ (5) ¹⁹ Զոր օրինակ ամուսնանայ ²⁰ Եբբ. ամուսնացին որդիք քո ընդ քեզ ²¹ Եբբ. Աստուած քո ²² Եբբ. ողջոյն երբեք մի՛ լաեսցեն . որ յիշէք զՏէր՝ մի՛ լիցի լաւութիւն ձեզ (7) եւ միտայցէք լաւութիւն նմա, մինչեւ հաստատեսցէ, եւ մինչեւ զիցէ զԵրուսաղեմ ի գովութիւն յերկրի (8) Երզուաւ Տէր յաջ

իւր եւ ի զօրութիւն բազկի իւրոյ, եւ թէ ոչ տայ զցօրեանն քո՝ ¹եւ զկերակուր ի ձեռս՝՝ թէ նամակաց քոց, եւ ոչ արբեցին որդիք օտարաց զգինի քո յո-
 9 բամ գուն վաստակեցեալս : Այ որ ամ-
 փոխեցինն կերիցեն զնա՝ եւ օրհնեսցեն զՏէր, եւ որ ժողովեցինն զնա՝ արբեցին ի սրահս սրբութեանց իմոց :

10 ²Երթայք մտէք ընդ զրունս իմ, կազմեցէք զճանապարհս, հորդեցէք զչաւիղս, գործեցէք ճանապարհ ժողովրդեան իմոյ, եւ գրարինս ի ճանապարհէ անտի՝ ի րաց յնկեցէք : ատէք նշան ի հե-

11 թանստս : Զի աւասիկ Տէր լսելի արար մինչեւ ի ծագս երկրի : ասացէք զստեր Սիոնի : Ահա աւասիկ Փրկիչ քո հասեալ գայ եւ ունի զվարձս իւր ընդ իւր, եւ

12 զորձ իւր ասաջի երեսաց իւրոց : Եւ կոչեացէ զնա ժողովուրդ սուրբ՝ վերկեալ ի Տեառնէ, եւ զու կոչեացիս Սնդրեալ քաղաք եւ Այ լքեալ :

ԳԼ . ԿԳ

1 **Ի**սկ այս սօվ է որ զիմեալ զայ յեզովմայ, կարմրութիւն ձորձոց իւրոց ի Լուսորայ, ³զկեցեցի պատմութեանս եւ բռնես զօրութեանս : Ես խօսիմ գարգարութիւնս եւ իրաւունս վերկութեանս՝

2 ⁴Վասն է՞ր կարմիր են ձորձք քո, եւ հանդերձք իրբեւ հնծանահարի, ⁵լիոյ հնծանի կրիսելոյ :

3 ⁶Հնծան հարի միայն, եւ ի հեթմոսաց ոչ ոք էր ընդ իս : կոխեցի զնոսա որբումտութեանս՝ եւ ձմիւցի զնոսա բարկութեանս ⁷եւ ի ծուցի յերկիր, եւ զամենայն հանդերձս իմ թամաւեցիս : Զի ⁸հասեալ էր ի վերայ նոցա որ հատուցման, եւ ամ վերկութեան, եկեալ հասեալ : Եւ հոյեցայ՝ եւ ոչ ոք էր որ ոգնէր, ⁹զմտաւ ամի՞, եւ ոչ ոք էր որ ի

թիկունս հասանէր : ⁹Փրկեաց զնոսա բարկութեանս, եւ որտմտութիւնս իմ միայն ⁶զղէմ կալաւ : կոխեցի զնոսա բարկութեանս իմոյ, եւ զնիւր՝ զնոսա սրտմտութեանս իմոյ, եւ ի ծուցի ¹⁰զնոսա յերկիր : Զողորմութեանս Տեառն յիշեցիլի : ¹¹զքաջութիւն Տեառն յուչ արարից, յամենայնի՞ զոր հատուցանէ մեզ Տէր ¹²Տէր զատուոր բարերար տանն Բարսեղի, որ ամէ ի վերայ մեր՝ ըստ ոգոսութեանս իւրում եւ ըստ բազում արկարութեանս ⁸իւրոյ : Եւ ասայ՝ ¹³Եթէ ժողովուրդ իմ են որդիքն իմ, եւ ոչ սնարգեցեցն զիս, եւ եղեւ նոցա ի վերկութիւնս յամենայն ⁹հեղութեանէ նոցա : Այ սրապամաւոր ոք եւ ոչ հրեշտակ, այ ինքնին Տէր՝ վրկեաց զնոսա : վասն սիրելոյ զնոսա եւ ինայելոյ ի նոսա ինքնին վրկեաց զնոսա, եւ վերացոյց զնոսա եւ բարձրացոյց զամենայն սուրս յաւիտենից :

10 Բայց նոքա հետեցին, եւ բարկացուցին զՀոզի նորա Սուրբ, եւ զարձաւ նոցա Տէր ի թէնամութիւնս, ինքնին եւ

11 ընդ նոսա պատերազմ : Եւ յիշեաց զաւուրսն յաւիտենից, ¹⁴թէ Ո՛ւր է Մովսէս եւ ժողովուրդն նորա, որ եհան յերկրէ զնովիւն՝ հօտից : սէր է որ եղ ¹²ի նոսա զՀոզին Սուրբ : Որ ¹⁵վերացոյց աջով իւրով զՄովսէս, եւ բազուկ փառաց նորա յազլթահարեաց՝ զջուրսն առաջի երեսաց նորա, աննկ իւր անուն ¹³յաւիտենական : Անցոյց զնոսա ընդ անպունդս որպէս ձի ընդ ¹⁶անապատ, ¹⁴եւ իրբեւ զլրաստ ինչ ընդ գաւառ : եւ ոչ վաստակեցին : Էջ Հոյի ի Տեառնէ, եւ ասաջնորդեաց նոցա՝ Ես այնպէս առ ձեր զժողովուրդն քո ասնել քեզ անուն ¹⁵փառաց : Եւ արդ ¹⁷զարձ յերկնից՝ եւ սկս ի տաճարէ սրբոյ քումմէ եւ ի փա-

1 Եբբ. ի կերակուր ²Եբբ. Անցէք, սնցէք ընդ զրունս : հորդեցէք զճանապարհ ժողովրդեանն, հարթեցէք, հարթեցէք զչաւիղս, գրարինս ³Եբբ. զարդարեալ պատմութեանս իւրով, փութացեալ յաճախութեանս գործութեանս իւրոյ : Ես որ խօսիմ արդարութեանս՝ մեծ ի վերկել : ⁴Եբբ. գուտե ⁵Եբբ. ելիցի յաւուր, իմոյ : ⁶Եբբ. իմով, և ցոյտեցաւ, յարեմէ նոցա ի վերայ զգետուր իմոյ : ⁷Եբբ. որ վրէժ ինդրութեան էր ի սրտի իմում, եւ ամ վրկելոյ իմոց ⁸Եբբ. եւ զարմացայ

⁹Եբբ. եւ վրկութիւնս եղեւ ինձ բազուկ իմ, եւ սրտմտութիւնս իմ եղեւ ինձ ձեռնառու : (6) Եւ կոխեցի զժողովուրդս բարկութեանս իմոյ : եւ սրբեցուցի ¹⁰Եբբ. զարեւն նոցա ¹¹Եբբ. զգովութեանս Տեառն ըստ ամենայնի ¹²Եբբ. եւ ըստ յաճախութեանս երախտեաց առ տանն Բարսեղի, զոր հատուց նոցա ¹³Եբբ. Արդարեւ ժողովուրդ իմ են նոքա, որդիք որ ոչ ստեն, եւ եղեւ նոցա վրկիչ : (9) Յամենայն նեղութեան նոցա՝ նեղութիւնս նմա, եւ հրեշտակ երեսաց նորա ¹⁴Եբբ. զՄովսէս, զժողովուրդս նորա : Ո՛ւր է որ եհան զնոսա ի ծովէ, հաճեան ¹⁵Եբբ. ես գնալ բազկի փառաց իւրոց յաջմէ Մովսէսի, ճեղքեաց ¹⁶Եբբ. անապատ, ոչ ցլրեցան : (14) Արդէս գրասա ի հովիտ իմանէ, (Ազի Տեառն հանդոյց զնոսա) : ¹⁷Եբբ. հայեաց

ուսաց քոց . ո՛ւր է նախանձ քո եւ զօրութիւն . ¹ ո՛ւր է՝ թալուս՝ ողորմութիւն զթուօթեան ² քո , որով ներէիրն
 16 մեզ՝ : Զի դու ես մեր Հայր . զի Աբրահամն ոչ զիտաց զմեզ , եւ Իսրայէլն ոչ
 17 քո է ի վերայ մեր՝ : Զմէ՞ մարտիցուցեր զմեզ , Տէր , ի ճանապարհաց քոց .
 խառնուցեր զսիրտս մեր չերկնչել ի քէն .
 18 ազգաց ժառանգութեան քո : ⁴ Գուցէ ոչ ժառանգիցիցեզ զլեւանս սրբութեան քո .
 19 կոխեցին զսրբութիւն քո : Եղեաք իրբու
 զառաջինն՝ յորժամ ոչն արեւելի մեզ ,
 եւ ոչ կոչեցեալ էր անուն քո ի վերայ մեր :

ԳԼ . ԿԴ

1 ³ Եթէ բացցես զերկինս՝ զողունն կալցիր
 2 ի քէն զլերինս , եւ հարեացին իրբու
 2 զմտ՝ առաջի հրոյ . եւ այրեցէ հուր
 զհակառակորդս քո , եւ յայտնի լիցի
 անուն քո ընդգիմակցաց քոց , եւ յի-
 3 լեւաց քոց հեթանոսք խառնուցինս Յոր-
 ժամ առնիցես փառաւորութիւնս՝ զու-
 4 ղումն կալցի ի քէն զլերինս : Յախան-
 նից ոչ լուսաք , եւ ոչ աչք մեր տեսին
 այլ Աստուած բաց ի քէն . եւ զործս
 քո զոր արասցես այնոցիկ որ ակն ու-
 5 նին ողորմութեան քում : Զի ընդ ա-
 ռաջ լիցի այնոցիկ ոչք առնին զիրա-
 ւունս , եւ զճանապարհն քո յիշեցին .
 արդ ահա դու բարկացար եւ մեք մե-
 6 զաք , վասն այնորիկ մարտիցաք :՝ Եւ
 եղեաք իրբու զպիղծս ամենեքեան , իր-
 բու զճանպարհս ասարածից ամենայն

¹ Եբր. զփփփե ² Եբր. քո առ իս արգելաւ
³ Եբր. Փրփիչ մեր ի յաւիտենից անուն քո
⁴ Եբր. Աս փորք մի ժառանգեաց զնա ժողովարդ քո սուրբ . հակառակորդք մեր ⁵ Եբր. Եցէ
 թէ ճեղքէիր զերկինս , իջանէր , յերեսաց քոց
 լերինք սարսիկն : (2) Ըստ այրելոյ հրոյ զիս քոս ,
 հրոյ որ եւսացուցանէ զլուր , ի յայտնել զա-
 նուն քո թ շնամեաց քոց . յերեսաց քոց ողբք
 զարհուրեցին : (3) Ի գործել քո զարմատիս
 որում ոչ ակն ունեաք , իջեր , յերեսաց քոց
 լերինք սասանեցան : (4) Զի ի յաւիտենից ոչ
 լուսն , եւ ոչ զգացին տկանջօք . ակն ոչ ետես
 Աստուած բաց ի քէն , որ գործէ զառաջիկ որոց
 սպասեմ ճան : (5) Ոգնես որում արբան է , եւ
 սակն զարդարութիւն , ի ճանապարհս քո յիշէ
 զքեզ ահա բարկացար , զի մեզաք . յաճախե-
 յար ի նոսա , եւ փրկեսցուք :

արդարութիւն մեր . եւ թօթափեցաք
 իրբու զանբու ամենեքին ⁶ մեք վասն
 անօրէնութեանց մերոց , հողմք մերմե-
 7 յին զմեզ : Եւ ոչ ոք իցէ որ կարգայ-
 ցէ զամուն քո . ⁷ Եւ ոչ որ յիշիցէ ա-
 պասանս առնիկ զքեզ : զի զարձուցեր
 զերեսս քո ի մէնջ , եւ ⁸ մասնեցեր զմեզ
 8 վասն մեզաց մերոց . Եւ արդ , Տէր ,
 Հայր մեր դու ես . մեք կաւ , եւ դու
 Սանդիչ մեր , եւ գործք ձեռաց քոց
 9 ամենեքին մեք . Մի բարկանար մեզ
 Տէր , յոյժ , եւ մի՞ ⁹ ի յամանակի յիշեր
 զմեզս մեր . եւ արդ հայեաց , Տէր , զի ժո-
 10 լութեաք քո ¹⁰ ամենայն եւ քաղաք սրբու-
 թիւն քո Սիւս եղեւ աւերակ . իրբու
 զանապատ եզեւ Երուսաղէմ , յունէծս
 11 մասնեցաւ . Տուեն սրբութեան մերոյ ,
 եւ փառքն զոր օրհնեցին հարքն մեր՝
 եղեն՝ հրձիգ , եւ ամենայն փառաւո-
 12 րութիւն մեր կործանեցաւ : Եւ ի վե-
 րայ ամենայնի այտորիկ անասն , Տէր ,
 եւ լուեցեր եւ խոնարհ արարեր զմեզ
 մինչեւ յոյժ :

ԳԼ . ԿԵ

1 ¹¹ Յայտնի եղէ այնոցիկ՝ որ զինէն ոչ
 հարցանէին , զապ այնոցիկ որ զինս ոչ
 ինդրէին . ասացի՝ Աւասիկ ¹² եմ , ցազգն
 2 ցաչն որ զանուն իմ զկարոցցին : Զօր
 հանապաղ ձկեցի զձեռն իմ առ ժողո-
 վուրդն անաւանս ³ եւ հակառակոյ՝ , որ
 գնային զճանապարհն որ ոչ էր բարեք ,
 3 այլ զհեա ¹³ մեզայն իւրեանց : Ժողո-
 վուրդս այս սր բարկացս ցանէր զիս ա-
 ռաջի իմ հանապաղ . զունէին ի պար-
 տէզս իւրեանց , եւ արկանէին խունկս
 4 ի յիշատակս իւրեանց . եւ՝ յայր կող-
 մանակ ննջէին ⁴ վասն երազ ատանե-
 ւոյ՝ . որք ասէին զխողինին եւ զար-
 ցանակ ⁵ գոհիցն , եւ ամենայն անօթք
 5 նոցա պղծեալ էին . Որք ասէին՝ Ի բաց

⁶ Եբր. մեք . եւ անօրէնութիւնք մեր իրբու զհողմ
 վարեցին զմեզ ⁷ Եբր. որ զարթուեցաւ բուսն
 հարցէ զքէն ⁸ Եբր. հայեցեր ⁹ Եբր. հա-
 նապաղ ¹⁰ Եբր. ամենեքին մեր : (10) Կաղաքք
 սրբութեան քո եզեն անապատ . Սիւս անապատ
 եզեւ , Երուսաղէմ աւերակ . (11) Տուեն սրբու-
 թեան մերոյ եւ փառաց մերոց ուր գոգեցին
 զքեզ հարք մեր՝ եզեւ ¹¹ Եբր. խնդրեցայ
 յայնցանէ ¹² Եբր. եմ , աւասիկ եմ . ¹³ Եբր.
 խորհրդոց ¹⁴ Եբր. յաղեւսեայս : (4) Որ նստէին
 ի դերեզմանս , եւ ¹⁶ Եբր. պղծութեան յուր
 մանս իւրեանց

կաց յինէն, մի՛ մերձենար յիս զի սուրբ
 1 հով: Այս է ծուխ բարկութեան իմոյ՝
 յորում հուր բորբոքեալ է զամենայն ա-
 6 ուրս: Ահաւասիկ գրեալ է առաջի իմ.
 ոչ լսեցիցի՝ մինչևեւ: ²Հատուցից ի ծոցս
 7 նոցա ³Չմեղա նոցա եւ զմեզս հարց
 նոցա՝ ի միասին, սաէ Տէր, որք ար-
 կանէին խուճիս ի վերայ լերանց, եւ ի
 վերայ բլրոց ուր նախատէինն զիս.
 Հատուցից զգործս նոցա ⁴յառաջագոյն
 ի ծոցս նոցա:
 8 Այսպէս սաէ Տէր. Չոր օրինակ եթէ
 գտանիցի ⁵Տիւ ի մէջ ողիւս զոց՝, եւ ա-
 սիցեն, Մի՛ ապականեր զգա՝ զի օրհ-
 նութիւն ⁶Տեառն գոյ ի զմա. այնպէս
 արարից վասն ծառայից իմոց, ⁷վասն
 9 որոց ոչ կորուսից զամենեւեմս: Եւ հա-
 նից զլաւակ Յակոբայ եւ Յուզայ, եւ
 ժառանգեցեն զԵսայն սրբութեան ի-
 մոյ՝, եւ ժառանգեցեն ընտրեալք իմ,
 10 եւ ծառայք իմ բնակեացին ի նմա: Եւ
⁸եղիցին յանտասին մակալաւանց հո-
 վուայց՝, եւ ձորն Աքսուրայ հանդիսա
 անդէոց ժողովրդեան իմոյ որ խնդրե-
 11 ցինն զիս: Այլ զուք թողէք ⁹զիս եւ
 մտապարուք զԵսայն սրբութեան ի-
 մոյ, եւ կազմէիք ¹⁰զիւրաց սեւան եւ
 12 իսառնէիք խառնելիս ¹¹բախտից. նմաստ-
 նեցից զձեզ ի սուր, եւ ամենքեան
¹²կոտորեալիք: զի կոչեցի զձեզ՝ եւ ոչ
 լուարուք. խօսեցայ՝ եւ ստանգանե-
 ցէք, եւ արարէք չոր առաջի իմ, եւ
 13 զոր ոչ կամէի՝ ընտրեցէք: Վասն այ-
 սորիկ այսպէս սաէ ¹³Տէր. Ահաւասիկ
 որ ծառայենն ինձ՝ կերիցեն, եւ դուք
 քաղցիչիք. ահաւասիկ որ ծառայենն
 ինձ՝ արրցեն, եւ գուք ծարաւեալիք.
 ահաւասիկ որ ծառայենն ինձ՝ ուրախ
 14 լիցին, եւ դուք ամաչեսիք. Ահաւասիկ
 որ ծառայենն ինձ՝ ցնծասցեն ուրախու-
 թեամբ սրտից, եւ դուք սղաղակեա-
 յիք առ ցաւս սրտից ձերոց, եւ առ
 15 բնկումն ողուոց ձերոց ողբասիք: Չի

թողջիք զանուն ձեր ¹⁴ի յագուրդ ընտ-
 րելոց իմոց, եւ զձեզ ¹³Տէր սատակեա-
 16 նուն նոր՝, Որ օրհնեցի ի վերայ երկ-
 րի, ¹⁶զի օրհնեացին զԱստուած՝ ճշմա-
 րիտ. եւ եր նր իր նրանցուն ի վերայ երկ-
 րի՝ երգուիցեն յԱստուած ճշմարիտ. զի
¹⁷մտապցին զնեղութիւնս առաջինս, եւ
 17 սչ եւս անկցի ի սիրտս նոցա: Չի եւ
 զիցին երկինք՝՝ նոր եւ երկիր նոր, եւ
 ոչ եւս յիշեցեն զաստալինս. եւ ոչ եւս
 18 անկցի ի սիրտս նոցա. ¹⁸Այլ ուրախու-
 թիւն եւ ցնծութիւն գտցին ի նմա, զոր
 եւ հատուակեցից՝. զի ահաւասիկ եւ
 առնեմ զլիրուսաղէմ ցնծութիւն, եւ
 19 զժողովուրդ ¹⁹իմ ուրախութիւն: Եւ
 ցնծացայց ի վերայ Երուսաղեմի, եւ ու-
 րախ եղէց ի վերայ ժողովրդեան իմոյ,
 եւ ոչ եւս լուիցի ի նմա ձայն լալոյ եւ
 20 ձայն դուժի: Եւ մի՛ լիցի անդ ստրա-
 ժամ աւուրց, եւ ձեր՝ որոյ ոչ իցէ լցեալ
 զժամանակս իւր. զի ²⁰եղիցի կրտսեր
 որդին՝ հարիւրեմեան, եւ որ հարիւրե-
 մոսն մեզանիցի՝ մեզաւոր եւ անիծեալ
 21 կոչեցի:՝ Երինեացին առնս եւ ինքեանք
 ընտկեացեն, անկեացեն այլիս՝ եւ ին-
 22 քեանք կերիցեն զպատու նոցա: Եւ մի՛
 եւս նոքա շինեցին՝ եւ այլք ընտկեա-
 ցեն, եւ նոքա անկեացին՝ եւ այլք կե-
 րիցեն. ըստ աւուրց վայախ կենաց եւ
 զիցին աւուրք ժողովրդեան իմոց, ²¹գործք
 23 ձեռաց նոցա հնասցին: Եւ ընտրեալք իմ
 մի՛՝ եւս վատասիկեցին ընգունայն, եւ
 ոչ եւս ծնանիցին որդիս յանէմս, զի
 զաւակ օրհնեալ են ²²Աստուծոյ՝ եւ
 24 ծնունդք նոցա ընդ նոսա: Եւ եղիցի՝
 մինչևեւ կարգացեալ իցէ նոցա՝ ²³ևս
 լուսայց նոցա, եւ մինչևեւ խօսիցին, ա-
 25 սացից՝ թէ Ձի՛նչ խնդրէք:՝ Յայնմ ժա-
 մանակի գայլք եւ զտոխիք ի միասին
 ճարակեցին, եւ առեւծ իրրեւ զեզն

11Էբ. եմ քան զբեզ 2Էբ. հատուցից, եւ հա-
 տուցից 3Էբ. Զմեղս ձեր եւ զմեզս հարցն
 ձերոց 4Էբ. զաստալինս 5Էբ. բազցու յոզ
 կուզի 6ՅԷբ. գոյ-տե 7Էբ. զի մի կորուսից
 գամենեւեմս (9) եւ յարուցից զաւակ ի նա-
 կոբայ, եւ ի Յուզայէ՝ որ ժառանգեցէ զԵրինս
 իմ 8Էբ. եղիցի Սարգիս մակաղասեղ բաշանց
 9Էբ. զՏէր 10Էբ. Գաղայ (Բաբելոն) 11Էբ.
 ձակասագրին 12Էբ. կորասիք ի թողեղուսն
 13Էբ. Աղոնայի Տէր

14Էբ. յերդուսն 15Էբ. իւրոց կոչեցէ այլ անուն
 16Էբ. օրհնեցի յԱստուած 17Էբ. ի մտապցնս
 եղեն շեղութիւնք աստալինք եւ ծածկեցան
 յաւաց իմոց (17) Չի ահաւասիկ եւ առնեմ
 երկինս 18Էբ. վասն այսորիկ ուրախ լերուք
 եւ ցնծացէք համապաղ բնդ որ եմն առնեմ
 19Էբ. նորս 20Էբ. մեռցի մտուկն՝ որդի
 հարիւրեմեան, եւ մեղաւորն որդի հարիւրեմ-
 եան՝ անիծեալ լիցի 21Էբ. եւ զգործս ձե-
 ուացիւրեանց հաջողեցին ընտրեալք իմ (23) Մի՛
 22Էբ. Տեառն 23Էբ. սաց պատասխանի
 եւ մինչևեւ խօսիցին, լուսայց

յարգ կերիցէ, եւ օձ զհող իբրև զհաց կերիցէ. մի մեղիցեն եւ մի վնասեցնն ի լերին սրբութեան իմոյ, ասէ Տէր :

ԳԼ . ԿԶ

1 Այսպէս ասէ Տէր. Երկինք ամոռ իմ են, եւ կրկիր պատուանդան ոտից իմոյ. որպիսի՞ առն շինիցէք ինձ, ասէ Տէր, կամ որպիսի՞ ինչ իցէ այն տեղի 2 հանգստեան իմոյ. Զի զայս ամենայն ձեռն իմ արար, եւ իմ է՝ ամենայն, ասէ Տէր. եւ ես յո՞ հայեցայց, եթէ ոչ ի հեզս եւ ի խոնարհս, եւ որ զողայ ի բանից իմոյ :

3 Բայց 2անօրէնն որ մատուցանէ ինձ եղն պատարագ՝ այնպէս է, որպէս թէ հարկանիցէ ոք զկառավին մարդոյ. եւ որ մատուցանէ զոչխար պատարագ՝ այնպէս է, որպէս թէ զշուն ոք մարկիցէ. եւ որ մատուցանէ ոք նաչի՞՝ այնպէս է, որպէս թէ հեզուցու ոք զարիւն խոզի. եւ որ տայցէ զկնգրուկն ի խոնակս յիշատակոց՝ այնպէս է, որպէս զհայտիղն. եւ ինքեանք ընտրեցին զճանապարհս իւրեանց, եւ զգարչելիս իւրեանց զոր անձինք իւրեանց 4 ամորժեցին : Եւ ես առից ի ձեռն 3 զլսաբէութիւնս նոցա, եւ ՚ըստ մեզաց նոցա հատուցից նոցա՝. զի կոչեցի զնոսա՝ եւ ոչ լուան ինձ, խօսեցայ՝ եւ ոչ անսացին. եւ արարին շար առաջի իմ, եւ զոր ոչն կամէի ընտրեցին :

5 Լուարուք զպատգամս Տեառն որ զուզայք ի բանից նորա. 6 իսուեցարուք, եղբարք մեր, ընդ ատելիս ձեր եւ ընդ դարչեցուցիչս. զի անուն Տեառն փառաւորեցի՞, եւ երևեացի յուրախութեանն ձերում. եւ նոքա ամաչեցան :

6 Զայն բարբառոյ ի քաղաքէ, ձայն ի տաճարէ, ձայն Տեառն որ հատուցանէ 7 զհատուցումն 6 հակառակորդաց : Մինչչեւ իցէ յղւոյն ծնեալ՝, եւ մինչչեւ հասեալ իցեն ցաւք երկանց, 2 ասրեցցաւ եւ՝ ծնաւ արու : 8 լուաւ, ո՞ եւ

տես այսպիսի ինչ, եթէ երկնաց երկիր ի միում աւուր, եւ ծնաւ ազգ միողշոյն միանգամայն. զի երկնեաց Սիօն եւ ծնաւ

9 զմանկուծս իւր : Ես ՚եառու քեզ զյոյսդ զայդ, եւ զու ոչ յիշեցիր զիս, ասէ Տէր. ոչ աղաքէն զամուշն եւ զծննդականն 10 ես արարի՞, ասէ Աստուած քս : Ուրախ 8 լեր, Երուսաղէմ, եւ ժողովեցարուք աննել սօն ի զմա՞. ամենեքեան ոչք սիրէք զգա, ինչպէք եւ ուրախ լերուք ի միառին որ նստիք ի սուգ վասն զուրա :

11 Զի զիիցէք եւ յաղկիցիք ի ստեանց միթիթարութեան զորա, եւ կշտապինգ վայելիցէք 9 ի զալսանէն փառաց զորա :

12 Զի այսպէս ասէ Տէր. Ահաւասիկ ես դարձուցանեմ ի զոսա իրրեւ զլեռ զխաղաղութիւնս, եւ իրրեւ զհեղեղատ յորգեալ՝ զփառս հեթանոսաց. 10 զմանկուծս զողայ ի վերայ ուսոց իւրեանց բարձեալ բերիցեն, եւ ի վերայ ծնագաց իւրեանց 13 զգուիցեն՝. Որպէս մայր զմանուկ իւր 11 զգուիցէ, այնպէս զգուեցից՝ զձեզ :

14 Եւ յերուսաղէմ միթիթարեալիք : Եւ տեսլիք եւ ինչպոսցեն սիրտք ձեր, եւ ոսկերք ձեր իբրև զղալարի զուարճացին. եւ ծանխիչ ձեռն Տեառն երկիւղածաց իւրոց, եւ սպառնացի 12 անհա-

15 ւատիցն : Զի ահաւասիկ Տէր իբրև զնուր եկեացէ, եւ կառք նորա իբրև զմրրիկ. հատուցանել սրտմտութեամբ 13 զհատուցումն իւր, եւ բոցով հրոյ 14 զարհամարհանս իւր : Զի ի հուր 15 Տեառն դատեսցի երկիր ամենայն, եւ ի սուր նորա ամենայն մարմին.՝ բազումք եւ զիցին վիրաւորք ի Տեառնէ :

17 Որ սրբինն եւ մաքրին ի պարտէզս 16 եւ ի սրահս իւրեանց, որ ուտեն միս խոզնի եւ զպարչելիսն եւ զմուկնն, ի միասին սատակեցին նոքա, ասէ Տէր : 18 Եւ ես զգործս նոցա եւ զխորհուրդս նոցա գիտեմ. զամ ժողովիլ զամենայն ազգս եւ զլեզուս. եկեացն եւ տեսցեն

1 Եբր. եղեւ այս 2 Յեբր. պատե 3 Կամ, զաւղտա 4 Եբր. զերկեւզ նոցա ածից ի նոսա 6 Եբր. ասացին եղբարք ձեր որ ատեան զձեզ, որ մերժեն զձեզ վասն անուան իմոյ, Փառաւորեցի Տէր 6 Եբր. հակառակորդաց իւրոց : (7) Մինչչեւ յերկուծս լեալ ծնաւ

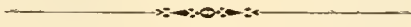
7 Եբր. որ տամ երկնել, ոչ տաց ծնանել, ասէ Տէր. ես որ տամ ձնանել, փակիցեմ զբերանդ, 8 Եբր. լերուք ընդ Երուսաղէմի, եւ ցնծացէք ի նմա 9 Եբր. ի պայծառութենէ 10 Եբր. գիեալիք, ի վերայ զրկաց բարձիք, եւ ի վերայ ծնագաց զգուեցիք 11 Եբր. միթիթարեցէ, այնպէս միթիթարեցից 12 Եբր. ի շտամեաց իւրոց 13 Եբր. զարկութիւն 14 Եբր. զպառնայիս 15 Եբր. Տէր դատեսցի, եւ ի սուր՝ զամենայն մարմին, եւ 16 Եբր. զկնի միոյն որ ի միջ

19 զփառս իմ: Եւ թողից ի վերայ նոցա նշան, եւ առաքելից ի նոցանէ վրկեալս յազգս, ի Թարսիս եւ ի Փուզ եւ ի Դուզ¹ եւ ի Մասաք² եւ ի Թորէլ, եւ շնորհազա եւ ի կղզիս հեռաւորս սրոց չիցէլուեալ զանուն իմ, եւ ոչ տեսեալ զփառս իմ. եւ պատմեացեն զփառս իմ³ եւ զանուն իմ⁴ ի մէջ ազգաց: Եւ անցեն զեզրարս իւրեանց՝ յամենայն ազգաց պատարագ Տեառն, ⁵հեծեալս կասօք՝ հանդերձ պալարակապ երխլարօք հովանոցօք ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ⁶, ասէ Տէր, որպէս մատուցին ինձ որդիքն Խորայելի զարտարագս իւրեանց

21⁶ սաղմոսիւք ի տան Տեառն: Եւ ի նոցանէ առից ինձ ի քահանայս եւ ի Դեւաացիս, ասէ Տէր: Զոր օրինակ երկինք նոր եւ երկիր նոր, զոր եմն աննեմ կալ առաջի իմ, ասէ Տէր, նոյնպէս կացցէ զաւակն ձեր⁷: Եւ եզիցի՝ ամիս յամսոյ եւ շարաթ ի շարաթէ՝ եկեսցէ ամենայն մարմին երկիր պազանեղ առաջի իմ⁸ յերուսաղէմ, ասէ Տէր Աստուած⁹: Եւ ելցեն եւ տեսցեն զոսկերս մարդկանս իս յանցուցելոյ, զի որզն նոցա ոչ յախճանեսցի, եւ հաւր նոցա ոչ չիջցի, եւ եզիցին¹⁰ ի տեսիլ ամենայն մտելեաց:

¹ Եբբ. յաղեղնաւորս զ-լ-տ-է ² Եբբ. ի Յաւան ³ Եբբ. յերիվարս եւ ի կաւս եւ ի լկաիս եւ ի ջորիս եւ ի գրաստս երագունս ի լեառն սրբութեան իմոյ յերուսաղէմ

⁶ Եբբ. յամանս սուրբս ի տան Տեառն (21) նա եւ ⁷ Եբբ. յեղեղն յ-տ-լ-տ, եւ անուն ձեր ⁸ Եբբ. ստէ Տէր ⁹ Եբբ. զգիտկունս ¹⁰ Եբբ. ի գարշանս

ԳԼՈՒԽԻ ԵՐԵՄԵԱՅ ՍԱՐԳԱՐԷԻ

ԳԼ. ՀՎԻ.

ԳԼ. ՀՎԻ.

Սկիզբն մարգարեութեան կրեմեայ, եւ կանխատեսութիւն լինելոց շարեացն Կորայելի ի Նաբուքոդոնոսորայ :

Յանդիմանութիւն կռապաշտութեանն Կորայելի, եւ յիշատակ Աստուծոյ երախտեացն ի նոսա, եւ չարեացն զոր կրեցին. վասն զի ապատան եղեն յիզիպացցին, կոռց նոցա տխարութեանն յանդիմանութիւն, եւ Կորայելացոցն մարգարոճ լինելոյ ամբաստանութիւն :

ՁԿորայելէ ամբաստանութիւն, եւ հասեմաստութիւն Կորայելի եւ Յուդայ անտէրնութեանցն, յորում յաճախագոյն գտանի քան զնա Յուդա. եւ կանխատեսութիւն դուրեթեանց Կորայելի՝ թէ է գտանայցէ յԱստուած. եւ ի մարգարէն իբրեւ ի ժողովրդեանն խտտովանութիւն :

Վասն ելանելոյ Կորայելացոցն, եւ սուգ մարգարէին ի վերայ ցորնն մերձեայ աւերածոյն. եւ նորին իսկ աւերածոյն նկարագիր. ամբաստանութիւն զժողովրդեանն, զի ոչ ունէին զոր արդար ցածուցանել զարկութիւնն Աստուծոյ, եւ պաշտութեանց նոցա յանդիմանութիւն :

Թէ վնասէ ի հիմն քակելոց է երեսուցէմ ի Նաբուքոդոնոսորայ, եւ կանխելն Կորայելացոցն. եւ ամբաստանութիւն զյանդոնութեանն Կորայելի :

ՁԻ չանասցին լսել մարգարէին. եւ ամբաստանութիւն սուտ մարգարէիցն, որ խարէին զժողովուրդն. զի Երեմիա ասէր՝ Պատերազմ յառնելոց է, եւ նորա ասէին՝ թէ Ալ, այլ խաղաղութիւն լինելոց է :

Հրածեշտ ի պատարագաց, եւ ելանել Կորայելացոցն, եւ անդարձ մտաց Հրէիցն յանդիմանութիւն :

Խրատէ զճուղոյ գառնայ լուսութիւն, եւ սպառնայ՝ թէ ոչ գառնայցեն՝ զնոյն կրել զոր Կորայել կրեաց. եւ արգելու զԵրեմիա յառնելոյ աղօթս վասն նոցա :

Հրածեշտ ի զոհիցն, եւ ամբաստանութիւն չանասցութեանն նոցա, եւ մարգարոճն լինելոյ գիււաց. եւ կանխատեսութիւն զերեզման լինելոյ նոցա անդուր կոռցն, և թուղելոյ եւս արծանի չլինել կոտորելոցն : Կարձեալ վասն ելոց թշնամեաց եւ սոգոյ մարգարէին ի վերայ չարեաց նոցա :

Ամբաստանութիւն զՀրէից իբրեւ զան-

Ա. 1

Բ. 4

Գ. 6

Դ. 1

Ե. 10

Զ. 20

Է. 16

Ը. 1

Թ. 21

թ լիպտից արտիք, եւ խրատ առ ի չկռապաշտել. եւ սուգ իբրեւ ի ժողովրդեանն ի վերայ չարեացն հանդերձելոց, եւ ամբաստանութիւն յԱստուծոյ :

Խրատ Կորայելի ունկնդիր լինելոյ Աստուծոյ, եւ ամբաստանութիւն զհարց նոցա եւ զնոցանէ, եւ գուշակութիւն չարեացն հանդերձելոց. և արգելու գարձեալ զԵրեմիա յառնելոյ աղօթս վասն նոցա :

Ողբայ մարգարէն նեղեալ ի Հրէից յԱստուծոյ. եւ յառաջագոյն ասէ, թէ վասն այնորիկ լինելոց է նոցա ստատկումն :

Չառիգածն հրաման առնու Երեմիա թողել և թարուցանել, և յառաջագոյն գուշակէ թէ լցիլք և արբեջիք չարեօք. և վասն երաշտութեան կանխաւ գուշակէ. և արգելու զմարգարէն յաղօթս սուսնելոյ վասն նոցա, և հրամարէ Աստուած յողակիցացն նոցա և ի պահոց. և սպառնայ սուտ մարգարէիցն չարիս, քանզի ասէին թէ Չն հասանելոց վիշտք ժողովրդեանն :

Ժողովուրդն աղաչէ զԱստուած. և նա ասէ չլսել նոցա թէ եւ Մովսէս և ամուսէլ բարեբօս լինիցին. այլ սալ զնոսա ի սուր, ի սով, ի մահ և ի դերութիւն և ի պատառուցն շանց :

Երեմիա աղօթս առնէ կրել նոցա պատիժ որ վնասն նախատեսցին. և նա (Տէր) ասէ ցնա, Նի՛թէ հանցես զպատուականն յանարձանէ՝ իբրեւ զբերան իմ լիցին :

Հրաման առնու չամուսնայ Երեմիա, ոչ սուգ առնուլ, և ոչ յրնժրիս որ վասն մեռելոց լինիցի՝ հաղորդել Կորայելացոցն :

Վասն Աստուծոյն :

Վասն Կրիստոսի մարգարեութիւն :

Չբանս այնոցիկ որ չհաւատային նմա՝ թուէ մարգարէն, և լուսայ զնոսա :

Պատուել տայ Հրէից պահել զշարժն :

Ի տուն բրտին առարի մարգարէն :

Եթէ վճիռ տաց, ասէ Աստուած, ի վերայ թողաւորութեան բառնից, և եթէ գառնայցեն՝ չբարձից. և եթէ վճիռ տաց ի վերայ ազգի թողաւորութեան շինել, և եթէ առնիցեն զչարիս՝ զղջացայց և ես ի վերայ բարեացն զոր խոստացայ աննի նոցա : Այս գլուխ ի դէպ է Հրէից, յորմամ ասիցեն թէ Աստուած բարիս խոստացաւ նոցա. զի ապատմեցին ի Տեառնէ

Թ. 23

ԺԱ. 1

ԺԱ. 18

ԺԳ. 1

ԺԴ. 19

ԺԵ. 10

ԺԶ. 1

ԺԷ. 16

ԺԸ. 19

ԺԹ. 14

ԺԽ. 19

ԺԿ. 1

Գլ. Հմբ.

Գլ. Հմբ.

մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ, անձամբ
անձանց իւրեանց եղին պատճառ
չարեաց որ հասին նոցա : ՎԲ. 7

Որ ի նմանն գովութիւնք Հրէիցն՝ առ
մարգարէն, եւ լուսայ շնտա, զի
չարիս փոխանակ բարեաց հաստե-
ցին : ՎԲ. 13

Հրաման առնու իրեմիա զկուժ կուե-
ղէն առնուլ, եւ վիւրջի վշտեաց
ժողովրդեանն. և բեկանել զկուժն
առաջի ոչաց նոցա, եւ տալ լի է
Այսպէս խորտակեաց իրաւասցիմ
նմաւ ի Պարսփոսոյ յանձուկ ար-
գել, ել եւ մարգարեանայ Պաս-
թիփոյ զչարին որ հասանելոց էին
նմա : Արատուչ լինի մարգարէն
բամբասանացն, եւ լուսայ վասն
նոցա. եւ անիծանէ զօր ծննդեան
իւրոյ : ՎԲ. 1

Առարէ Աեղեկիս արքայ ուսանել յԵ-
րեմիայէ՝ թէ անցանիցէ՞ զնովու
նարուքողմնասոր. եւ նա տալ լի է
Աստուած սայ պատերազմ ընդ
Հրեայս և ընդ Աեղեկիս արքայի :
բայց եթէ կամեացի ժողովուրդ
զմտնք ձեռս սայ ի նարուքողմնա-
սոր, սպրեցուցէ զանձն իւր. և
թաղաւսն չկորնչիցի եթէ հեռա-
նայցէ ի շարեացն իւրոց, և Աստու-
ծոյ հրամանացն անսպ կամիցի. և
թէ շառնացու յանձն կորիցէ : ՎԲ. 1

Ընդդէմ Յովակիմոյ եւ Յերոնիայ, և
այլոց հովաւացի : ՎԲ. 10

Մարգարեութիւն զՏեառն, և գտոց
մարգարէից ամբոստանութիւն : ՎԳ. 5

Դիւրութիւն Յուդայ մարգարեանոյ,
հեշտութիւնս մեացիոց մտց-
վորդեանն իրաւասցիմ : Հանդերձ
Աեղեկիս չարիս՝ թըղչն օրինա-
կաւ : ՎԴ. 1

Մարգարեանոյ զեյանին Նարուքո-
ղմնասոր և ամենայն հէթմնասոց
կորուստ գուշակէ բամակուն : ՎԵ. 1

Յառաջադոյն տէր զկորուստն իրաւ-
սցիմ, եւ բմբոնի Երեմիա ի բա-
նասայիցն, եւ զերժանի ի վասն-
դէն : ՎԶ. 32

Հրաման առնու մարգարէն արկանել
անուր ի պարտոց իւր, եւ տալ
ցհրեշտակս այլագգեացն, Պատմե-
ցիք թաղաւորին ձեռոյ լինել հնա-
ցանդ Նարուքողմնասոր քանզի
մահ սպառնայ Աստուած այնոցիկ
որ ոչ հնազանդին նմա. զնոյն
խրատ սայ եւ Աեղեկիս և ժող-
վորդեանն եւ քահանայիցն : Իսկ
սուտ մարգարէ Անանիա՝ հակա-
ռակ իրեմիայի մարգարէի, Ապար
քահանայութեանն, առ, այսրն
դառնայոց են, եւ Յերոնիա որդի
նովակիմոյ՝ եղբորորդի Աեղեկիսայ.
եւ խորտակեաց զանուր մարգա-
րէին. առաջի այնու հետեւ Երե-

միս մահ գուշակել նմա ի նմին
տարուչ որ եւ եղև իսկ : ՎԷ. 1

Չարիս սուտ մարգարէիցն որ ի Բարեյան
էին մարգարեանայ յառաջադոյն,
եւ ժողովրդեանն ընդ երկար ժա-
մանակս գերութեան. բայց սա-
կայն լի է լինելոց է դարձ ի Տեառն.
Եւ ընդ այն բարկանայր Սամեա,
եւ սաստեր քահանային, լի է ըն-
դէ՞ որ ոչ արգելու զԵրեմիա յայն-
պիսի մարգարեութեանն. եւ վասն
այնորիկ սպառնայ Աստուած նմա
կորուստ : ՎԸ. 1

Ապա եւ պատգամ միտիւ արութիւն
Խորայի զուշակէ, և զմամնահին
յոր երանիցոց էին ի Բարեյոնէ, այն
էր պատերն, որ եւ յԵղբ իսկ է
գտանել. եթէ ի տանի բողոքչա-
կերացն էին, սպա սուլնն յայտ
յանդ իմանին Հրեայն սուտք. զի
սրում յայսմ վայրի բարութիւն
զբեայ է լինել նոցա, տակուին
ակն ունին, եւ այն անց եւ կատա-
րեցաւ : ՎԹ. 1

Վասն մանկուցն որ ի Հերոդէէ կտո-
րեցոց էին : ՎՊ. 15

Վասն նորոյ ուխտի մարգարէութիւն,
եւ որ յայսմ վայրի շինութիւն
զբեայ է քաղաքին՝ այսմ տա-
կաւին ակն ունին Հրեայք, և այն
վախճանս առ յորամ երին ի Բա-
րեյոնէ : ՎՊ. 21

Հրաման առնու իրեմիա զնել զսգա-
րակն հօրեղորն իւրոյ. զնեաց և
տալ, Վաղարս ամանեցաւ եւ
հրամայեա զնել սգարակ, Իսկ
Աստուած տալ ցնա, Չարիք որ
հասին վասն մեղաց ժողովրդեանդ
են. բայց եղիցի մամնակ յորամ
դարձեայ ընակեցէ քաղարդ : ՎՐ. 1

Վանխաւ գուշակէ Աեղեկիս լի է
բմբոնելոց, և պատահալ ասէ զայնո-
սիկ որք զձառայն սպառեցին, և
դարձեայ արկին ժառանգութիւն,
եւ սպառնայ լի է մեծամեծ չարիք
հասանելոց են նոցա. վասն այնո-
րիկ հրամանս սայ որդեացն Յովա-
ղաբայ ըմպել գինի, եւ նոքա
չունէին յանձն : ՎՏ. 1

Հրաման առնու Երեմիա գրել զոր ինչ
մարգարեանայ ի վերայ Խորայի.
զի գոնէ յայնամ Երինչիցն,
յորամ լիցեն լի է չարիք ի վերայ
հասանելոց են նոցա. եւ նա
պատուիրեաց Բարեբայ գրել.
զրեաց և ընթեբցաւ առաջի Հրէիցն.
Իրբեւ յաւան իշխանին պատմեցն
Յովակիմոյ արքայի, և եւ նա
զգինն կարեաց եւ արեաց : Հրա-
ման առ իրեմիա այլ գիր գնոյն
օրինակ գրել, եւ մարգարեանայ
թագաւորին չարիս վասն յանդը-
նութեանն : ՎՉ. 1

Մարգարեանայ գարձեալ թէ առնոց է Երուսաղէմ: ունին զերեմիա եւ արկանեն ի բանս: Հանեն անախ եւ ածեն միւսանդամ առ Սեղեկիա, եւ ասէ ցնա՝ թէ Առնոց է քաղաքս: եւ աղաչէ միւսանդամ քաղաքն ի բանս շնորհայել: առ ին զնա իշխանքն եւ արկին ի գուբ տղմոյն: եւ հան զնա անտի Աբղամայէք: Կոչեցաւ գարձեալ ի թաղաւորէն, եւ գուշակէ նմա փրկութիւն՝ եթէ կամօք էյցէ առ թնու միւն: ապա թէ ոչ՝ սատակումն քաղաքին, եւ նմա մեծամեծ շարիք հասցեն: իբրեւ չառ յանձն ելանել, եկն խուժարուծ Քաղաղէացին եւ առ գքաղաքն Սեղեկիաւ հանդերձ: եւ Երեմիայի զիւրու թիւն սրարին իշխանքն՝ Նաբուքոդոնոսորայ, զի այնպէս ունէին հրամանս:

ԼԼ. 1

Սքգամելքոյ խոտանայ փրկութիւն, եւ ինքն առ կամակարութիւն ի դահճապետէն՝ երթայ ուր եւ կամիցի: գոյ առ Գողգոթիա՝ զոր կացոյց իշխան մնացորդացն Հրէաստոնի: ժողովեցան առ նա եւ Հրեայքն ցրուեալք: Սպանանէ Լամայէլ զԳողգոթիա, եւ զայլս ոմանս, եւ առնու զժողովորդն եւ երթայ յաշխարհն Սմոնացոց:

ԼԹ. 15

Իբրեւ զայն ետես Յովսան մի յիշխանացն՝ որ էր մտերիմ բարեկամ Գողգոթայ, ի վերայ չոգաւ, եւ փախրտական լինէր ութ միայն արամբք Խմայէլ: առ զժողովորդն իւր Յովսան եւ գարձաւ: Աղաչեցաւ Երեմիա ի Յովսանանց՝ աղօթս մատուցանել վասն նոցա առ Աստուած: մատոյց աղօթս, եւ խրատ ետ նոցա շերմայ յիշխատոս, Մահ սպառնայ, ասէ, Աստուած՝ թէ որ անդր պանդուխտ երթիցէ. եւ չանտոցին: Իբրեւ եկին մինչեւ ի Տափնաս՝ պատուէր ետ նոցա ոչ կուպաշտել: իբրեւ ընդ հակառակս ելանէին՝ զուշակէ նոցա սատակումն մեծ լինել, եւ թողաւորին Եղիպատացոց:

ԽԱ. 11

Զկորուստ Եղիպատացոցն յառաջագոյն զուշակէ, եւ զայլազգետացն եւ զՄալբանացոց եւ զՄամոնացոց եւ զԵղովմայեցոց:

ԽԶ. 1

Զկորուստն Կամակասի եւ զԵղամայ յառաջագոյն ասէ եւ զՆաբելացոցն, եւ զԵլս Հրէիցն:

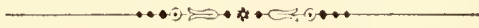
ԽԾ. 23

Եւ թէ զբարդ առաւ Երուսաղէմ, եւ զի յանարգութենէ պատիւ եկն Յովակիմ, որ կամօքն ետ ձեռս ի Նաբուքոդոնոսոր մարբն հանդերձ:

ԽՔ. 1

Ողբքն Երեմիայի

Ա. 1

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Է Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ԵՐ ԵՄ Ե Ա Յ

Գ Լ Ո Ւ Խ Ա

1 ԱՍՏԳՄԱՆ ¹Աստուծոյ, որ եղև ի վերայ՝ Երեմիայի Բեղկեայ, ի քահանայից անտի՝ որ ²ընակեալ էր՝ յԱնաթոթի յերկրին Բենիամինի Առ որ եղև բան Տեառն յաւուրս Յովսեփայ որդւոյ Ամնայ արքայի Հրէաստանի, յերեքստասներորդի սմի թագաւորու 3 թեան նորա։ Եւ եղև յաւուրս Յովսեփայ որդւոյ Յովսեփայ արքայի Հրէաստանի, մինչև ի վախճան մտասաներորդի ամին Սեղեկեայ որդւոյ Յովսեփայ արքայի Յուզայ՝ զգիրութիւնն Երուսաղեմի, յամենանն հինգերորդի։

4 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ առ 5 ոչ, Մինչև ստեղծեալ էր զքեզ յոյտփայնի՝ դիտեմ զքեզ, եւ մինչև ելեալ էիր յարգանգէ՝ սրբեցի զքեզ, մարգարէ ի հեթանոսս եզի զքեզ, եւ ասեմ, ²Որ եսզ Տէր՝ Տէր, աճաւասիկ խօսել իսկ ոչ գիտեմ, զի մանուկ եմ 7 ես։ Եւ ասէ ցիս Տէր, Մի ասեր եթէ մանուկ եմ ես. զի տա ամենսեան առ որս առաքելցի զքեզ՝ երթիցես. եւ ըստ ամենայնի զոր միանգամ պատուիրեցից 8 զքեզ՝ խօսեսցիս։ Մի երկիցես յերեսաց նոցա. զի ընդ քեզ եմ ի վերկել զքեզ, ասէ Տէր։

9 Եւ ձգեաց Տէր զձեռն իւր առ իս եւ մերձեցոց ի բերան իմ, եւ ասէ ցիս, 10 Ահա ետու զբանս իմ ի բերան քո. Ահա կաշուցի զքեզ այսօր ի վերայ ազգաց եւ թագաւորութեանց խլի եւ բրել, կորուսանել եւ յատակել, շինել եւ անկել։

11 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ, 12 Գաւազանս ³ընդուզի տեսանեմ ես։ Եւ ասէ ցիս Տէր, Բարւոք տեսանես. զի

զարթուցեալ եմ ես ի բանս իմ անել զնոսա։

13 Եւ եղև բան Տեառն առ իս կրկին անգամ եւ ասէ, Զինչ տեսանես։ Եւ ասեմ, Կատայ յեռանգան տեսանեմ ես, 14 եւ երեսք նորա յերեսաց հիւսիսոյ։ Եւ ասէ ցիս Տէր, Յերեսաց հիւսիսոյ յորոքեացին չարք ի վերայ բնակչաց երկրի։ 15 Ըի։ Զի աճաւասիկ ես ⁴միսխուռն կոչելցի զամենայն թագաւորութիւնս՝ թագաւորութեանց ի հիւսիսոյ երկրէ, ասէ Տէր. եկիսցին եւ արկցին զիւրաքանչիւր ամիս ի վերայ սեմոց պրանցն Երուսաղեմի, եւ ի վերայ ամենայն պարսպաց նորա չուրջանակի, եւ ի վերայ ամենայն քաղաքաց Հրէաստանի։

16 Եւ խօսեցաց զտտաստանու ընդ նոսա վանս ամենայն չարեաց իւրեանց. զի թողին զիս եւ զոհեցին աստուածոց օտարաց, եւ երկիր պազին զործոց ձեռաց իւրեանց։

17 Եւ դու սնդեա զմէջ քո, արի եւ ասա նոցա զամենայն զոր միանգամ պատուիրեմ քեզ. մի երկիցես յերեսաց նոցա, ⁵եւ մի զանդիտիցես առաջի նոցա, զի ընդ քեզ եմ ես ի փրկել զքեզ, 18 ասէ Տէր՝։ Բայց ես աճաւազիկ եզի զքեզ այսօր իբրեւ զքաղաք ամուր եւ իբրեւ զսին երկաթի եւ իբրեւ զպարիսպ պղնձի ⁶ամուր՝ ամենայն՝ թագաւորաց Հրէաստանի եւ իշխանաց նորա եւ քահանայից նորա եւ ժողովրդեան երկրին։

19 Եւ մարտիցին ընդ քեզ եւ քեզ ինչ ոչ կարտացին ստնանել, զի ես ընդ քեզ եմ ի փրկել զքեզ, ասէ Տէր։

Գ Լ Բ

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ,

¹ Եբբ. կոչեցից զամենայն առհմա ⁵ Եբբ. զի մի, յամսթ արարեց զքեզ առաջի նոցա ⁶ Եբբ. ի վերայ ամենայն երկրի,

¹ Եբբ. զ-լ-տ-տ ² Եբբ. Ա', ա', Աբոնայի ³ Եբբ. նշեւոյ

Երթ եւ ՚ընթերցիր յահանջս որդւոցն՝
 2 Երուսաղեմի եւ ասացես, Այսպէս ա-
 սէ Տէր . Յիշեցի զքեզ եւ զգութ ման-
 կութեան քս, եւ զսէր ՚հատարեան քո
 3 Ի զաջն քեզ զհետ Սրբոյն Իսրայելի : Ա-
 սէ Տէր՝ Սուրբն Իսրայելի , Տեառն է՝
 սկիզբն արմատեաց նորա . ամենեքեան
 սր առնն զնա՝ զզջատցին , չարիք հաս-
 ցին ի վերայ նոցա , ասէ Տէր :
 4 Լուարուք զքան Տեառն , տունդ Յա-
 կոբայ եւ ամենայն սուգ տանդ Իսրա-
 5 յիլի . Այսպէս ասէ Տէր . Զինչ յիստ
 գտին յիս նորքն ձեր զի հեռացան յի-
 նէն , եւ գնացին զհետ սնտուեաց , եւ սնտ-
 6 օրի եղին . Եւ ոչ ստացին՝ Ո՛ւր է Տէր
 որ եհան զմեզ յերկրէն Եգիպտացուց ,
 եւ ասաջնորդեաց մեզ յանապատին ,
 յանրաւ եւ յանկոխ եւ յանջուր եւ յան-
 պտուղ երկրին եւ ի ստուերս մահու ,
 յերկիր՝ ընդ որ ոչ անց մայրդ , եւ ոչ
 7 ընակեաց ի նմա որդի մարդոյ . Եւ ՚տա-
 րու զմեզ ի Քեդմէլ՝ ուսեղ զպտուղ
 նորա եւ զբարութիւնս : Եւ մտէք եւ
 սղծեցէք զերկիրն իմ , եւ զժառան-
 8 գութիւն իմ եղիք ի սղծութիւն : Եւ
 քահանայքն ոչ ստացին՝ Ո՛ւր է Տէր .
 եւ վերակացուք օրինաց իմոց ոչ ծա-
 նեան զիս , եւ հովիւքն ամպարչանցան
 յիս . եւ մարգարէքն մարգարէանային
 Բահայու , եւ զհին սնչահիցն երթա-
 9 յին : Վասն այնորիկ տակաւին դատե-
 ցայ ընդ ձեզ , ասէ Տէր , եւ ընդ որ-
 10 զիս որդւոց ձերոց զատեցայ : Արդ ան-
 ցէք ընդ կողմն Քեախմացուց եւ ան-
 սէք , եւ ի կեդար առաքեցէք եւ խե-
 լամուս եղերուք յոյժ , եւ տեսէք եթէ
 11 եղմեւ այսպիսի ինչ . եթէ փոխեցին
 սղգքն զաստուածս իւրեանց , եւ նորա
 ոչ են Աստուածք . եւ ժողովուրդ իմ
 փոխեաց զՊտոսիւր , ՚ուսաի ոչ օգաի-
 12 ցին : Յիսպեցան՝ երկիրք , վասն այ-
 սորիկ եւ ՚ստակացան յոյժ , ասէ Տէր .
 13 Զի երկուս չարիս գործեաց ժողովուրդ
 իմ . զիս թողին զսղբուս ջրոյ կենդան-
 ւոյ , եւ փորեցին իւրեանց զուբս , զուբս
 ծակասս՝ որք ոչ կարիցեն ունել ջուր :

14 Իրթէ ծառայ իցէ Իսրայել , կամ ՚սարճեկ
 15 Յակար՝ , զի եղին յաւար . Ի վերայ նա-
 ռա գոչեցին ասեւժք , եւ ետուն զձայնս
 իւրեանց , որ արարին զերկիր նորա ա-
 ւերակ . եւ քաղաքք նորա կործանե-
 16 ցան առ ի չգոյէ բնակչաց . Եւ որդիքն
 Մեախացուց եւ Տափնացուց ՚ճանեան
 17 զքեզ եւ այսրանեցին : Ո՛չ ապաքէն
 թողուին զիս արար քեզ զայդ , ասէ
 Տէր՝ Աստուած քո , ի ժամանակի ամե-
 18 լայն զքեզ ընդ ճանապարհն : Եւ արդ
 զինչ կայ քո եւ ճանապարհին Եգիպ-
 տացոյ՝ ըմպել քեզ զջուր ՚Պեհոնի ,
 եւ զինչ կայ քո եւ ճանապարհին Ա-
 սորեստանեայց՝ ըմպել ՚Պղուբն զետոց :
 19 Խրատեացէ զքեզ սուրսամբուս իւրեզ քո ,
 եւ չարիք՝ քո կշտամբուցին զքեզ . եւ
 ծանկեա եւ տեսես , թէ չար եւ զառն
 է քեզ թողուին՝ ՚Պղուբն , ասէ Տէր Աս-
 տուած քո . եւ ոչ հաճեցայ ընդ քեզ ,
 20 ասէ Տէր Աստուած քո՝ : Զի յաւիտեանից
 խորասկեցր զլուծն քո , եւ խզեցր
 զու զկապանս քո . եւ ասացեր թէ Ոչ
 ծառայեցից , այլ գնացից ի վերայ ամե-
 նայն բլրոց բարձանց , եւ ի ներքոյ ա-
 մենայն հովանաւոր ծառոց , եւ անդ
 21 շտայեցայց ի պտուտութիւն : Եւ ես
 անկեցի զքեզ որթ պաղարեր ամենե-
 լին ճշմարիտ . զիսպդ գարձար ինձ ի
 22 դատնութիւն , որթիզ օտարացեալ : Եթէ
 լուսացիս բարսկաւ , եւ յաճախեցես
 քեզ անառ , սակայն ծրդեալ կաս յա-
 նիրաւութիւնս քո ստաջի իմ , ասէ Տէր
 23 Տէր : Զիսպդ ստիցես թէ Ոչ պղծեցայ ,
 եւ զհետ Բահայու ոչ գնացի . տես զձա-
 նապարհս քո ՚Պի զերեզմանս , եւ ծա-
 24 նիր զինչ գործեցեր : Ընդ երեկոյս ձայն
 լայոյ նորա զուժեաց ի ճանապարհս իւր .
 յաճախեաց ի ջուրս անապարի . ըստ
 ջանկութեան անձին իւրոյ այսարեկ լի-
 նէր . մասնեցաւ , եւ՝ ո՞ գարձուցէ

1 Եբբ. գոչես յահանջս 2 Եբբ. խօսման քո ի
 գաջն քո զհետ իմ յանապատին , յերկրին
 ոչ սերմանելոյ (3) Սրբութիւն էր Իսրայէլ
 Տեառն . 3 Եբբ. սարայ զձեզ յերկիր պտղաբեր
 4 Եբբ. յանգուտս (2) Յիմարեցարուք , 3 Եբբ.
 ստակացարուք , խառնեցարուք

6 Եբբ. ընդ օժի՞ն 7 Եբբ. խորասկեցին զկառափն
 քո : (17) Ո՛չ ապաքէն զոյս արարեր քեզ
 ի թողուին քո զՏէր 8 Եբբ. Սիփլի 9 Եբբ.
 զՂուբն ՚Պեհոյն : (19) Խրատեացէ զքեզ յա-
 րութիւնս քո , եւ անհաւատարմութիւնք
 10 Եբբ. զՏէր Աստուած քո , եւ զի չիք երկեւզ
 իմ ի քեզ ասէ Արոնայի Տէր զբուրթեանց
 11 Եբբ. ի չօխին , եւ ծանիր զինչ գործեցեր ,
 անդրուար արագագնաց որ խտորէ զճանա-
 պարհս իւր : (24) Աշավայրի ուսեալ յանա-
 պարի ըստ ջանկութեան անձին իւրոյ ծծէ
 զչողձն , ի ցանկութեան իւրեզ

զնա . ամենեքեան որ խնդրիցեն զնս՝
 ոչ աշխատեցին . ¹ Ի սատապանս նորա
 25 գացեն զնա : ² Դարձո գտիւր քո ի խիտս
 ճանապարհէ՞ , և զհոկորդ քո ի ծարա-
 ւոյ . և նա սակ կարօց կամ . քանզի
 սիրէր զօտարտիս՝ և երկայր զնեա
 նոցա՞ :
 26 Արդէս ամաչիցէ գոյ յորժամ բմբնի-
 ցի , այնպէս ամաչեցեն որդիքն Իորա-
 յելի՛ Ինքեանք և թաղաւորք իւրեանց
 և իշխանք իւրեանց , քահանայք իւ-
 27 րեանց և մարգարէք իւրեանց , Յփայան
 ատացին թէ Հայր իմ ևս դու , և քա-
 րին՝ թէ Դու ճնար զիս . և զարձա-
 ցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս իւ-
 րեանց . և ի ժամանակի չարեացն իւ-
 րեանց ասացին , Արի և փրկես զմեզ :
 28 Եւ սէր ևս ասաւ ամքն քո զօր արա-
 բեր քեզ . յարկին ³ և փրկեցին՝՝ զքեզ
 ի ժամանակի չարեաց քոց . զի բոս
 թուոյ քաղաքացն քոց էին քեզ աս-
 առածքն քո , Յուդա . ⁴ և բոս թուոյ
 անդիցն Երուսաղեմի զո՞՞էին Բահայու :
 29 Արդ ընդէ՞ր ⁵ խօսիք ընդ իս . զի ա-
 մենեքեան զուք ամբարշտեցայք , և՞
 ամենեքեան զուք անօրինեցայք յիս ,
 30 սակ Տէր : Զուր հարի զարգիսն ձեր ,
 և խրատ ⁶ զուք ոչ ընկալարուք . սուր՝
 եկեր զմարգարէսն ձեր , իբրև առեւծ
⁸ սասակէր , և ոչ զարձուրեցարուք :
 31 Լուարուք զպատգամ Տեառն . արագէս
 սակ Տէր՝ . միթէ անապատ եղէ ⁹ անդ
 Իսրայելի , կամ աւեր երկիր խոպանա-
 ցեան . զի՞ ասաց ժողովուրդ իմ , Ան-
 սերունչք չըջեցուք ևս առ քեզ ոչ և-
 32 կեցուք : Միթէ մոռացի՞ կոյս զգարդ
 իւր , և հարան զլանջակեց կամար իւր .
 բայց ժողովուրդ իմ մոռացաւ զիս զա-
 33ւուրս անթիւս : ¹⁰ Զի՞նչ ևս բարի հնա-
 րեցիս ի ճանապարհս քո խնդրել զհաչ-
 առելիւն . և ոչ այգպէս , այլ ևս դու
 խի անզղամեցար պղծել՝՝ զճանապարհս

34 քո : Եւ ի ձեռս քո գտաւ արխն սնու-
 ճանց անանկաց անմեղաց . ոչ ի վինս
 գտի զնոսա , այլ առ ¹¹ ամենայն կաղ-
 35 նեօք՝ . Եւ ասացիր թէ Անմեղ եմ , գարձ-
 զի սրամտութիւնս նորա յինէն . անա-
 ւատիկ ևս դատեցայք ընդ քեզ , զի ա-
 36 սացիր թէ Ոչ մեղայ : ¹² Զի արձամար-
 ճեցիր յոյժ կրկնել՝՝ զճանապարհս քո .
 և յեզրկատակ ամաչեցես՝՝ դարկաւ ա-
 37 մաչեցերն յԱտրեսասնուսն . Զի ևս սնու-
 արի ևս ձեռս ի պլուս ելցես . զի մեր-
 ժեաց Տէր զյոյսն քո , և ոչ ևս աջու-
 զեցիս ի նմա :

Գ Լ . Գ

13 Եթէ արձակեցէ այր զիկն իւր , և
 զնապէ ի նմանէ և լինիցի սան այ-
 լում , եթէ գտանալով գարձցի՞ անդրէն
 ի նոյն . ո՞չ ապաքէն պղծելով պղծիցի
¹⁴ կինն արն . և դու պոռնկեցար ընդ հո-
 մանիս բայուսն , այլ գարձ սու իս , ա-
 2 սէ Տէր : Ամբարձ զաչս քո ¹⁵ յուզու-
 թիւն և տես . սուր ոչ թաթառեցար .
 ի ճանապարհս քո նստար դու նոցա
 իբրև ¹⁶ ազաւ միտնացեալ թափուր՝ .
 և պղծեցիր զերկիրը պոռնկութեամբ
 3 քով և չարեօք քովք ¹⁷ Եւ ստացար հո-
 վիս բայուսն ի գայթակցութիւն քեզ .
 4 երեսք կնոջ պոռնիկ եղին քո , անա-
 5 մօթեցար առ ամենեանս : ¹⁸ Ոչ իբրև
 գտուն կոչեցիր զիս հայր և իշխան
 6 կուսութեան քո : Միթէ յախանան
 կայցէ , կամ ի սպառ պահեցի՞ . անա
 խօսեցար և արարեր զայդ ամենայն
 չարիս և զորացար :
 7 Եւ սակ զիս Տէր յաւուրս Յօշեայ
 արքայի , Տեսնք զինչ գործեաց ¹⁹ յնա-
 կիչ իսրայելի՛ . զնաց առանձինն ի վե-
 րայ ամենայն լերանց բարձանց՝ և ի
 ներքոյ ամենայն անաստախիս ծառոյ ,
 7 և անդ պոռնկեցաւ : Եւ ասացի յես
 20 այնչափ պոռնկութեան նորա՞ , Դարձ
 առ իս , և ոչ զարձաւ . և ետես զդո-

1 Եբբ. յամենան 2 Եբբ. Արդեղ զոսն քո ի մեր-
 կութեան 3 Եբբ. ասացեր , Զիւր յոյս . ոչ բնաւ .
 զի սիրեցի զօտարտիս , և զնեա նոցա երթայց
 4 Եբբ. եթէ կարող լցեն փրկել 5 Եբբ. պղծե-
 6 Եբբ. վիճիք ընդ իս . 7 Եբբ. ոչ ընկալանս , սուր
 ձեր 8 Եբբ. որ սատակէ :
 (31) Ով ազգ , լուարուք զպատգամ Տեառն
 9 Եբբ. Իսրայելի կամ երկիր ազնաժողովն . ընդէ՞ր
 10 Եբբ. Զի՞նչ է զի բարբեքս զճանապարհս քո խնդ-
 րել սէր . վասն այնորիկ և կանանց իսկ չարաց
 ուսուցեր

11 Կ-ժ , ամենեանս սոստ 12 Եբբ. Զի՞նչ յո՞՞ժ իս
 յոյժ փոթել 13 Եբբ. Ասե՛ն , ի՞ժ է 14 Եբբ. երկիրն
 15 Եբբ. ի վեր 16 Եբբ. Արաբացի յանապատի
 17 Եբբ. 1) ամարդ արգելան անձեւք , 2 և անձեւ
 անապան ոչ եղեւ . իսկ 18 Եբբ. Ո՞չ ապաքէն
 այսուհետեւ կոչեցես զիս , Հայր իմ : առաջորդ
 մանկութեան իմոյ ես դուս (5) Միթէ , յախանան
 բարկանայցէ՞ , կամ ի սպառ պահեցէ՞ 19 Եբբ.
 ապատամբն Իսրայել 20 Եբբ. առեկոյ նորա
 զայս ամենայն

փութ իւն նորա ուխտադրուծն Յուզայ 1
 8 Եւ տեսի թէ յամենայնի որովք շնացաւ
 1 ՚բնակիչն Իսրայելի՝ ըմբռնեցաւ՝, որ-
 ձակեցի զնա, եւ ետու նմա թուզթ
 ապահարզանի ի ձեռս նորա . եւ ոչ զար-
 նուրեցաւ ուխտադրուծն Յուզայ քոյր
 նորա , այլ զնայ եւ պոռնկեցաւ եւ նա :
 9 Եւ եղև 2 յոչինչ պոռնկութիւն նորա .
 եւ՝ չազախէր զերկիրն , զի չնայր ընդ
 10 քարի եւ ընդ փայտի : Եւ ի վերայ այսր
 ամենայնի ոչ գարծաւ առ իս ուխտա-
 դրութ քոյր նորա Յուզայ յամենայն օրտէ
 11 իւրմէ , այլ ստութեամբ , ստէ Տէր : Եւ
 ստէ ցիս Տէր , Արդարացոյց զանձն իւր
 ապստամբութիւնն Իսրայելի առ ուխ-
 12 տազանդութեամբն Յուզայ : Արդ երթ
 եւ ընթերցիր զպատգամս զայստիկ ի
 կողմանս հիւսիսոյ , եւ աստցես , Դարձ
 առ իս , 3 բնակիչդ Իսրայելի՝ , ստէ Տէր ,
 եւ ոչ հաստատեցից զերեսս իմ ի վերայ
 ձեր , զի ողորմած եմ ես , ստէ Տէր ,
 եւ ոչ պահեցից ձեզ որս յաւատեան :
 13 Բայց ծանիր զանիրաւութիւնս քս , զի
 ի Տէր Աստուած քո ամպարչտեցար . եւ
 տարածեցեր զճանապարհս քո օտարաց
 ի ներքոյ ամենայն անտառախիտ ծա-
 ոոց , եւ ձայնի իմում ոչ լուար , ստէ
 14 Տէր : Դարձարուք առ իս , որդիք հե-
 ոացեալք , ստէ Տէր , զի ես տիրեցի
 ձեզ . եւ առից զձեզ մի ի քաղաքէ եւ
 երկուս յազգէ , եւ տարայց զձեզ ի Սիրոն :
 15 Եւ տայ ձեզ հովեսն ըստ սրտի իմում .
 եւ հովուելով հովուեսցեն զձեզ իմա-
 16 տութեամբ : Եւ եղիցի եթէ բազմա-
 նայցէք եւ աճիցէք ի վերայ երկրի յա-
 ռուրնս յայնտիկ , ստէ Տէր , ոչ եւս ա-
 սիցեն՝ Տապանակ կտակարանաց 5 Արբոյն
 Իսրայելի՝ , եւ ոչ անկցի ի սիրտ , եւ ոչ
 6 անուանեսցի ի նմա՝ . եւ ոչ եւս խընդ-
 17 րեսցի , եւ ոչ գործեսցի : Ի ժամանակին
 յայնտիկ կոչեսցեն զԵրուսաղէմ՝ աթոռ
 Տեառն . եւ ժողովեցին ամենայն աղղք
 յանուն Տեառն Երուսաղէմ . եւ ոչ եւս
 գնասցեն զհետ խորհրդոց սրտից իւ-
 18 րեանց չարաց : Յաւուրնս յայնտիկ 7 ժո-
 ղովեցին առնն Իսրայելի առ առնն
 Յուզայ՝ . եւ կիսցեն ի միասին 8 ի հիւ-

սիսոյ եւ յամենայն զաւառաց՝ յերկիրն
 19 յորում ժտանցեցուցի զհարս նոցա : Եւ
 ես ասեմ , 9 Եղիցի , Տէր : Զի՝ կարգեցից
 գքեզ յորդոս , եւ տայ քեզ զերկիրն
 ընտիր , ժտանալով իւն անուանի 10 Աս-
 տուծոյ ամենակալի՝ աղաց . եւ ասա-
 ցի թէ Հայր կոչեսցես զիս , եւ ոչ եւս
 20 յամենայցես յինէն : Բայց որպէս անդոս-
 նէ կին զամուսին իւր , այնպէս անդոս-
 նեաց զիս ասուգ Իսրայելի , ստէ Տէր :
 21 Զայն 11 ի չրթանց զուժեաց՝ լալոյ եւ
 սղապատանաց որդուոցն Իսրայելի . զի
 տնիրաւեցան ի ճանապարհս իւրեանց
 եւ մոռացան 12 զԱստուած Սուրբն՝ իւ-
 րեանց :
 22 Դարձարուք , 13 որդիք , դարձիք՝ , եւ ես
 բժշկեցից 14 զբեկումնս ձեր . եւ ասացին ,
 Աւասիկ 15 կառք , զի դու ես Տէր Աս-
 23 տուած մեր : Արդարեւ 16 սուտ իսկ էին
 րլուքք եւ զօրութիւնք բարձանց՝ . բայց
 ի ձեռն Տեառն Աստուծոյ մերոյ է փրկու-
 24 թիւն Իսրայելի : Եւ ամօթ մտչեաց զվաս-
 տակ հարցն մերոյ ի մանկութենէ 17 իւ-
 րեանց , զխաչինս նոցա եւ զանդեայս ,
 եւ զուստերս եւ զգասերս իւրեանց :
 25 Են ջնցաք ամօթով մերով , եւ ծածկե-
 ցին զմեզ անարգանք մեր . քանզի ա-
 ռաջի Աստուծոյ մերոյ մեղաք մեք եւ
 հարքն մեր ի մանկութենէ մերմէ մինչեւ
 ցայսօր . եւ ոչ լուար ձայնի Տեառն Աս-
 տուծոյ մերոյ :

ԳԼ . Գ

1 Եթէ 18 զարձցի առ իս Իսրայել , ստէ
 Տէր , զարձցի . եւ եթէ ընկեացէ զգար-
 չելիս իւր ի բերանոյ իւրմէ՝ վասն Աս-
 տուծոյ Երուսաղէմի , եւ յերեսաց իմոց
 2 երկիցէ , Եւ երզնուցու՝ թէ կենդանի է
 Տէր ճշմարտութեամբ եւ իրաւամբք
 եւ արդարութեամբ , օրհնեսցինս նովաւ
 3 աղղք եւ նովիմար զովեսցինս : Զի այս-
 պէս ստէ Տէր ցարսզ Յուզայ եւ ցրնա-
 կիչսզ Երուսաղէմի , Հիւրկեցէք ձեզ

1 Եբբ. ապստամբն Իսրայել 2 Եբբ. առ ցոփու-
 թեան պոռնկութեան իւրոյ 3 Եբբ. ապստամբդ
 Իսրայել 4 Եբբ. յիշի յա-Եւս , եւ հանձարով
 5 Եբբ. Տեառն 6 Եբբ. յիշեսցեն զիս 7 Եբբ.
 երթիցէ առնն Յուզայ ընդ տանն Իսրայելի
 8 Եբբ. յերկրէն հիւսիսոյ

9 Եբբ. Զիարձգ 10 Եբբ. ի մէջ 11 Եբբ. ի վերայ
 բլրոց 12 Եբբ. զՏէր զԱստուած 13 Եբբ. որ-
 դիք ապստամբք 14 Եբբ. զապստամբութիւն
 15 Եբբ. զամբ առ քեզ 16 Եբբ. ընդունայն է ի
 բլրոց օշիւ-է-է-ւ , ամբախ՝ ի լէրանց 17 Եբբ.
 մերմէ 18 Եբբ. զառնայոց իցես , Իսրայել ,
 զարձ առ իս , եւ եթէ ընկեացես զգարչելիս
 քո յերեսաց իմոց , մի՛ մոլորեսցես : (2) Եւ
 երզնուցու

հերկս , եւ մի սերմանէք ի վերայ փշոց :
 4 Թլփխտեղարուք ՝ Ստաւածոյ ձերում ,
 եւ թլփխտեղէք զանթլփխտաւթիւն
 սրտից ձերոց , արք Յուգոյ եւ բնակիչք
 երուսաղեմի . զուղէ ելանիցէ իրրիս
 դհուք սրամտութիւն իմ , բորբոքեցիք ,
 եւ ոչ ոք իցէ որ շիջուցանիցէ յերեսաց
 չար գործոց ձերոց :
 5 Գոյժ սուք ի Հրէաստան , յո լիցի յե-
 րուսաղեմ , եւ ասացէք ՝ Փող հարէք ի
 վերայ երկրին , զաղաղակ խորձէք , զու-
 դէք , ժողովեցարուք եւ մոջուք ի քա-
 6 ղաքս պարսպուորս : ՝ Սուէք փախերուք՝
 ի Սիւն , փութացարուք , մի կայք . զի
 ստից եւ չարս ի հրախոյ եւ իսկումն
 7 մեծ : Ել անւեծ ի մորուոյ իւրմէ՝ ՝ սա-
 տակել զաղչս՝ իագոյ եւ ել ի ակզ-
 ւոջէ իւրմէ՝ աննել զերկիր քո աւերակ .
 եւ քաղաքք քո քակտեցին առ ի չղոյն
 8 ինահչաց ի նոսա : Ի վերայ այդորիկ
 քրձաղգած եղերուք , կսծեցարուք , ճիչ
 բարձէք . զի ոչ դարձաւ սրամտութիւն
 9 լարկութեան Տեառն ի մէնջ , Եւ եզի-
 ցի յաւուր յայնմիկ , ասէ Տէր , կորիցէ
 սիրտ թագաւորին եւ սիրտ իշխանացն .
 քահանայքն յիմարեցին եւ մարդարէքն
 զարմասցին :
 10 Եւ ասեմ , Ո՛ Տէր Տէր , խաբելով ու-
 թեմն խարեցիր զժողովուրդն գայն եւ
 զերուսաղէմ . զի ասացեր թէ Ռազա-
 դութիւն եղիլի ձեզ , եւ չճանանիցէ
 սուր մինչևե յանձինս նոցա :
 11 Ի ժամանակին յայնմիկ ասացենց ժո-
 ղովուրդդ ցայզ եւ զերուսաղէմ , Այս
 12 մոլորութեան յանապարի . ճանապարհ՝
 զտակր ժողովրդեան իմոյ՝ ոչ ի մաքրու-
 13 թիւն եւ ոչ ի սրբութիւն : Ոգի լրու-
 թեան ի նոցանէ եկեցէ ինձ . այսու-
 հետեւ ես խօսեցայց ընդ նոսա գատաս-
 տանուք իմովք :
 14 Ահա իրբեւ զամպ ելցէ եւ իրբեւ
 զմրբիկ կասք նորա , արագագոյն քան
 գարծուխ երիւրք նորա . վայ մեզ ,
 15 զի չուսուացաք : Լուս ի չարեաց զսիրտ
 քո , Երուսաղէմ , զի ապրեաղիս . մինչ-
 16 չեւ ցնրք գամանիցին ի քեզ խորհուրդք
 6 զաւուր քոյ՝ , Չի ձայն գուժկանի ի Դա-
 նայ , եւ Ղուկիցն ցաւք՝ ի լեռնէ Եփ-

16 ըմի : Յուչ արարէք այգայ . անաւա-
 գիկ 8 հասեալ են յերուսաղէմ , սրտմե-
 ցէք՝ թէ զուեղք զան յերկրէ հոսա-
 սանէ , ձայն հասն ի քաղաքս Հրէաս-
 17 տանի : Իրբեւ ոլանապանք ազարակի
 չուրջ սրտեցան զնալաւ , զի 9 անփոյթ
 18 արարեր զինէն՝ , ասէ Տէր : Ճանտպարհ
 քո եւ գնացք քո արարին քեզ գայգ ա-
 մենայն . այց իսկ է չարութիւն քո եւ
 զստնութիւն , զի եհաս ի սրտի քում :
 19 Որովայն իմ , որովայն իմ ցաւէ , 10 եւ
 ճաչակիլիք՝ սրտի իմոյ հեծէ . սիրտ իմ
 զկուս , 11 եւ անձն իմ ոչ զազարեցէ՝ ,
 զի ձայն փողոյ լուար , անձն իմ , զգոյժ
 պատերազմի 12 եւ զթջուատութեան՝ :
 20 Ինկումն ի վերայ 13 ինկումն , ըղոք բար-
 ձէք՝ , զի թջուատացաւ ամենայն եր-
 կիր . յանկարծակի 14 չուսուացաւ խո-
 բանն , եւ քակտեցան փեղկք խորանի
 21 իմոյ՝ : Մինչևե յերստեսանիցեմ 15 փախըս-
 22 տականս , յիցեմ զձայն փողոյ : Չի
 16 իշխանք ժողովրդեան իմոյ՝ զիս ոչ ծա-
 նեան . զի որդիք անմիտք են , եւ ոչ
 հանճարեղք . իմաստունք են ի չար գոր-
 ծել , եւ զբարի ինչ աննել ոչ գիտացին :
 23 Հայեցայ յերկիր , եւ ահա թափուր ,
 եւ ոչ ինչ զօր . եւ յերկինս՝ եւ ոչ էր
 24 լոյս նոցա : Տեսի զլերկնս , եւ կայն յե-
 րբի , եւ զամենայն բլուրս խափեալս .
 25 Հայեցայ , եւ ահա ոչ զօր մարդ . եւ ա-
 մենայն թռչուեք երկինք 17 սարսեցին :
 26 Տեսի , եւ ահա աւերակ էր կարմեղոս՝ ,
 եւ ամենայն քաղաքք նորս 18 հրճեց յե-
 րեսաց Տեառն , եւ յերեսաց լարկութեան
 սրամտութեան նորա ապականեցան :
 27 Այսպէս ասէ Տէր , Աւերեցի երկիր
 28 ամենայն , եւ վախճան ոչ արարից : Ի
 վերայ այսր ամենայնի սուգ ասցէ եր-
 կիր եւ խաւարեցին երկինք ի վերուստ .
 զի խօսեցայ եւ ոչ զզջացայց , զիմեցի՝
 29 եւ ոչ դարձայց ի նմանէ , Ի ձայնէ
 հեծելոց եւ ի զրկալիլր ազեղանց խու-
 սեաց 19 աշխարհն ամենայն , եւ սորեցին
 յայրս ,՝ եւ թաքեան յանառաս , եւ եւ

11Էբ. Տեառն 2Էբ. Ուէք նշան 3Էբ. և
 ապականին ազգաց 4Էբ. Եհաս 5Էբ. աստիկ
 իւրաքանչ յանապարտի ընդ ճանապարհ 6Էբ.
 չարեաց քոց 7Էբ. որոյ տայն լսել չարիս

8Էբ. պատմեցէք զերուսաղէմէ 9Էբ. ապտամ-
 բեցաւ յինէն 10Էբ. շտեմարան 11Էբ. ոչ լուեցից
 12Էբ. արհաւ 13Էբ. բեկման գուժի 14Էբ.
 աւերեցան խորանք իմ , վազվազակի վարաց ոչք
 իմ 15Էբ. գրօս 16Էբ. յիմար է ժողովուրդ
 իմ , 17Էբ. փախուցեալ էին (23) Տեսի , եւ
 անապատ լեալ էր երկիրն պտղատու 18Էբ.
 քաղաքն ամենայն

լին ի քարանձաւս . ամենայն քաղաքք
 30 Լքան եւ ոչ լնակէր ի նոսա մարգ : Եւ
 զու . թշուաասկան , զի քործեսցես .
 եթէ կարմիր զգնցիր , եւ զարդու սկի-
 ւով զարդարեսցիս , եւ ամացես ծորիք
 յաչս քո , ի զուր են զարդարանքն քո .
 մերժեցին զքեզ հումանիքն քո , եւ խնդրեն
 31 զանձն քո Զի զձայն իրբու զերկանց՝ անդ-
 բանկամնի լուայ զհեծութեան քո . ձայն
 գտանր Միսնի մեղիացի , եւ լքցէ զձեռս
 իւր ,՝ Վայ ինձ , զի պահասեաց անձն
 իմ ի վերայ սպանելոցն :

Գ՛ . Ե

1 Ընթացարուք յայտիոյ յայնկոյս ընդ
 ճանապարհս երուսաղեմի , եւ տեսէք եւ
 ճաներուք եւ խնդրեցէք ի հրտարարակ
 նորա , եթէ գտանելէք այր մի որ առ-
 նիցէ իրաւունս եւ խնդրիցէ շաւաաստ .
 2 եւ ելցց նոցա քաւիչ , ասէ Տէր : Ե-
 թէ՞ առիցեն Կենդանի է Տէր , թէպէտ
 եւ սուս խի կարնու զուն :

3 Տէր , Յաչք քո ի հաւաստս՝ . տանջեցիք
 զնոսա , եւ նոցա ոչ զաւետաց . վախճա-
 նեցիք զնոսա , եւ ոչ կամեցան ընդու-
 նել զիրարս . կարծրացուցին զերեսս իւ-
 րեանց քան զլէմ , եւ ոչ կամեցան զառ-
 4 նայ : Եւ ես ասայի , ՚Իրբուս աղբառք
 իցեն , վասն այնորիկ՝ ոչ կարացին ի-
 մանաղ զճանապարհս Տեառն եւ զիրա-

5 ւունս Ասառուծոյ՝ . երթացյ առ հա-
 րուսաան եւ խօսեցայք ընդ նոսա , թէ
 նոքա զխտացին զճանապարհ Տեառն եւ
 զիրաւունս Ասառուծոյ՝ . եւ նոքա աւա-
 նիկ առ նոստարակ խորտակեցին զլուծն .
 6 եւ խզեցին զասմուտէս : Վասն այնորիկ
 եհար զնոսա տաւեծ յանաստէ , եւ զայլ
 6 մինչև ե ի տունս նոցա՝ ստատակեաց զնու-
 սա . զարթեաւ ինձ ի վերայ քաղաքաց
 նոցա , եւ ամենեքեան որ երանիցեն ի
 նոցանէ՝ անկցին զէջ . զի յաճախեցին
 զամպարչաութիւնս իւրեանց , զօրացանս
 յայտարարութեան իւրեանց :

7 Արստիք այտաքիւք հաշտեաց ընդ քեզ .
 սրցիքն քա թողին զխա , եւ երգնուին ի

1 Վեր . ճննդականի լուայ , զանձնութիւնս ան
 գրքանկաննի , զձայն գտանր Միսնի որ հա-
 սապէ , եւ բացեալ զձեռս իւր . -- Ե . 2 Վեր .
 զճշտարտութիւնս , եւ խնայեցիք քաղաքին : (2)
 Ե . եթէ 3 Վեր . ոչ ապարէն աչք քո ի ճշտար
 սու թիւն 4 Վեր . Արցարեւ աղբառք են նոքա
 յիմարք են , զի 5 Վեր . Ե . Ե . Ե . Ե . Ե . Ե . Ե . Ե . Ե .
 6 Վեր . անագտաի , Կ - Է , երեկոյն

չատուածն . յայնկոցի զնոսա՝ եւ հնա-
 ցին , եւ ի պաւնկանոցս օթեղանս առ-

8 նէին : Զիք ՚Մատակախանձք եղեն՝ , իւ-
 րաքանչիւր ի կին ընկերի իւրոց վրնջէին :
 9 Միթէ ի վերայ այսր ամենայնի ոչ առ-
 նիցեմ այցելութիւնս , ասէ Տէր , կամ յաղ-
 ցէ այնպիսեայ ոչ խնդրեց վրէժ անձն իմ :

10 Ելէք ի մարտիոցս նորա եւ կործա-
 նեցէք . լայց վախճանս մի՛ ասնիցէք .
 8 թողէք գիմունս նորա՝ զի Տեառն են՝ :
 11 Զի արհամարհելով արհամարհեցին զխա
 սուեն Իսրայելի եւ սուեն Յուդայ , ա-

12 սէ Տէր . Ստեցին Տեառն իւրեանց , եւ
 տան՝ Ոչ ինչ է այց . եւ ոչ եկեսցեն ի
 վերայ մեր չարիք , եւ զսուր եւ զսով
 13 ոչ տեսցուք : Մարգարէքն ՚Մեր կին ի
 հոգմ , եւ բան Տեառն ոչ զայր ի նոսա .
 այնպէս եղիցի նոցա :

14 Վասն այգորիկ այսպէս ասէ Տէր Առ-
 սուած Ամենակալ . Փոխանակ զի խօ-
 սեցայք զբանց զայց , ահաւասիկ ես եւ
 սուս զբան իմ ի բերան քո՝ հաւր , եւ
 զժողովարգ զայց՝ վայրա , եւ կերիցէ

15 զնոսա : Զի ահաւասիկ ես ածից ի վի-
 րայ ձեր աղգ ի հուսաստանէ , սուեղ Իս-
 րայելի , ասէ Տէր , աղգ որ ՚Սասաջին ,
 աղգ որ յաւիտեանից , աղգ որոյ ոչ լսի-
 ցես զլիզու նորա , եւ ոչ լոմանայցես

16 զխօսս նորա : Կտարածք նորա իրբու
 զգերեզմանս լայ են . ամենեքին զօրա-
 17 սորքս եւ կերիցեն զհաւնձս ձեր եւ զհայ ,
 11 եւ կերիցեն զուսածերս ձեր եւ զպստերս՝ ,
 եւ կերիցեն զոչխարս եւ զարջառ ձեր ,
 եւ կերիցեն զպոչիս եւ զթիզնիս ձեր եւ
 զձիթիներս . եւ ՚Կտատեցին զստուր ա-

մուր քաղաքս ձեր յորս զուքն պանծա-
 18 ցեալ էք՝ սրով ստատակեցեն : Եւ եւ
 զիցի յաւուր յայնմիկ , ասէ Տէր ՚Աս-
 սուած քո՝ , ոչ արարից զձեզ ի վախ-

19 ճան : Եւ եղիցի յորժամ առիցէք՝ Վասն
 էր արար Տէր Ասասուած մեր մեղ զայս
 ամենայն . առիցես ցնոսա , Փոխանակ զի
 թողէք զխա եւ ծառայեցէք աստուածոց
 օտարայ յերկրի ձերում , նոյնպէս ծառա-
 յեսձիք օտարայ յերկրի՝ որ ոչ ձեր լցէ :

20 Պատմեցէք զայց ի տուն Յակոբայ ,
 եւ լսելի լիցի ի տուն Յուդայ , եւ ա-
 21 սացէք , Լուարուք զայս , ժողովարգ յի-

7 Վեր . անբացեալք ր առուսառ 8 Վեր . բար-
 ձէք զպարիսպս նորա . զի չեն Տեառն 9 Վեր .
 Կ - Ե - Ե 10 Վեր . հղբ 11 Վեր . Ե . Ե . Ե . Ե .
 էին ուստեքք քո եւ զստեքք քո

մար եւ անմխտ, որոց աչք են եւ ոչ
 22 տեսանեն, եւ ականջք՝ եւ ոչ լսեն : Եւ
 իմ է յինէն ո՞չ երկինիցիք, առ Տէր, կամ
 յերկաց իմոց ո՞չ սարսիլք . սր կար-
 դեցի զառաջ սնչման ծովու, հրաման
 յաւխանական՝ եւ ոչ անդցէ գնտու .
 խտովեցի՝ եւ ոչ կարտացէ կանել, գու-
 չեացին ալիք նորա՝ եւ ոչ անցցին գնտ-
 23 վա : Եւ ժողովրդեանս սյսորիկ եզեւ
 սկրա անհնազանդ եւ անհաւան . թիւ-
 24 բեցան՝ եւ անցին գնացին . Եւ ոչ ա-
 տացին ի սիրտ իւրեանց, Երկիցոք ի
 Տեսանէ Ատուծոյ մերմէ, սր առջ մեզ
 զանձրեւ զկանուխ եւ ՚լզանազան, բոս
 ժամանակի լլուծեան հրամանի հնձոց,
 25 եւ պահեցէ զմեզ : Անօրէնութիւնք՝ մեր
 վրիպեցուցին ՚զգան, եւ մեզք՝ մեր մեր
 26 մեղին զբարութիւնս ՚ի մէջ մ : Զի դասն
 ի մէջ ժողովրդեան իմոց ամաբարիչաք,
 5 եւ որողայլս իրբեւ զվտրմս հաւոր-
 ոսց կանդնեցին ապականել զմարդիկ,
 27 եւ ըմբանէին իրբեւ զորոգայթս ան-
 կեալս՝ յի թաշնալք, աշնալէս յի են տունք
 նոցա նենդութեամբ, վտան սյսորիկ
 28 ստուարացան մեծացան . Գիրացան եւ
 պարպառացան, եւ անցին զտանիւք ՚ի-
 մոլք ի չարութիւն՝, դատաստան ար-
 զար ոչ գասեցան, զիրաւունս որուն
 ոչ իրտացուցին, 7 եւ զգատաստան
 29 այրւան՝ ոչ գատեցան : Իրիկէ ի վերայ
 այսր ամենայնի ո՞չ ամենիցեմ այցելու-
 թիւն, առ Տէր, կամ յողղէ աշնալիս-
 30 ուց ո՞չ ինդրիցէ վրէժ անձն իմ : Յի-
 մարութիւնք եւ արձալիք եզեւ ի վե-
 31 րայ երկրի . Մարդարէք սուս մարդա-
 րէանան, եւ քանտայք ՚ժախ հարկա-
 նեն նոցա՝, եւ ժողովուրդ իմ սիրեաց
 զայն . եւ զինչ գործիցէք առ յապոյ :

ԳԼ Զ

410 Զօրացարս ք, որպիք իննիամբնի, 13 ի մէջ
 երուսաղեմի . վող հարէք ի Թեկուէ,
 եւ ի վերայ Լիկիաքամայ առէք նշան,
 զի չարիք կարկանդակ զան ի հիւսիսոյ,

2 եւ յեկուէն 12 մեծ եղիլի՝ Գեղեցիկին
 եւ փափկացելոյն 13 եւ բարձրի բարձ-
 3 բութիւն քս, զուսոր՝ Սրտնի : Եկեացին
 ի նա հովիւք եւ խաչիւք իւրեանց, եւ
 կանդնեցին չորջ գնտու գնտանս
 իւրեանց, եւ հովուեցին իւրաքանչիւր
 4 14 ձեռամբ : Պատրաստեցարուք ի վերայ
 նորա ի սրտերոզմ, ալիք եւ ելցուք ի
 վերայ նորա ի մէջօրէի . վայ մեզ, զի ախն
 կարճատեաց, եւ 15 հասին մեզ սաւերք
 5 երեկօրոց : Սրբք եւ ելցուք զիչերի, եւ
 6 սպարկանեցուք 16 զհիւսուէն նորա : Զի
 ալպէս առ Տէր զօրութեանց, Զոր-
 դեցէք 17 զփայտակերաս նորա, արկէք ի
 վերայ երուսաղեմի զօր . զի նա է քա-
 դուք ամենեւին սուս : Ընտութիւն ի
 7 մէջ նորա : Զոր օրինակ 18 ցրապուշանէ
 զուր զջուր իւր, այնպէս եւ նա 19 ցրա-
 պուշանէ զչարիս իւր . ամաբարտու-
 թիւն եւ չարութիւն լուիլի ի միջի նո-
 8 եւ սանձանօք՝ Սրասեցիս, երուսա-
 գէմ, զուցէ երբեք վերացի անձն իմ ի
 քէն, զուցէ երբեք արարիլ զքեզ անա-
 պատ երկիր՝ ուր ոչ սք երբեք լնակեցաւ :
 9 Զի ալպէս առ Տէր զօրութեանց .
 20 կիկեցէք, կիկեցէք, ճաքալ պարտէք՝
 զմնացորդոց Իւրայելի, 21 եւ անդէն
 կրկնեալիք՝ որպէս կիկօղ յոճ իւր :
 10 Ընդ ո՞ւմ խօսեցայց, եւ ո՞ւմ եւ
 զից վիպութիւն, եւ լուիցին . ա՜նա-
 ւազիկ անթլրատ են ականջք նոցա, եւ
 ոչ կարեն լսել . ա՜նս բան Տեսան եզեւ
 նոցա ի նախասպինս, եւ ոչ եւս ավար-
 11 թեցին գնա : 22 Եւ ես զբարկութիւն իմ
 լցի եւ արգելի, եւ ոչ վաճառանցի գնու-
 սա՝, հեզից ի վերայ ալպոց արասա-
 քուսս, եւ ի ժողովս երկատարաց ի
 միտսին . զի այր եւ կին առ հատարակ
 ըմբանեցին, ծիր՝ հանդերձ կատարե-
 12 լալն աւարքք 23 ընկրկեցցին : Եւ ըմբանե-
 ցին տունք նոցա ի ձեւս օտարաց, անդք
 եւ կանայք նոցա ի միտսին . զի ձգեցից

1 Եբբ. գնտուցան ի ժամանակի իւրում : 4 Եւ թեկու-
 բորդս կարգեալս հնձոց պահեցէ մեզ 2 Եբբ.
 ձեք 3 Եբբ. զայնտարի 4 Եբբ. ի ձեռն 5 Եբբ.
 սր զարանին իւր զհաւորս կծկեալ, յարել սրո-
 գայթս ըմբանել զմարդիկ (27) Արդէս վանդակ
 6 Եբբ. չարաց 7 Եբբ. եւ յայնդեցան . եւ զգա
 տատան անանկին 8 Եբբ. Զարամք 9 Եբբ.
 իշխեն ի ձեւս նոցա 10 Եբբ. Փարսեբուք 11 Եբբ.
 ի միջոյ

12 Եբբ. մեծ . 13 Եբբ. նմանեցուցի զգուսոր 14 Եբբ.
 զիւր տեղի 15 Եբբ. ձգեցան 16 Եբբ. զսպարանս
 17 Եբբ. զճառատունկս նորա, եւ աճէք զլրտու-
 զեմաւ պատնէշ . զի նա է քաղաք այցելու-
 թեման, եւ համակ 18 Եբբ. բեկեցուցանէ
 19 Եբբ. իմ հանապաղ ցուք եւ հարտածք :
 20 Եբբ. կիկօղ կիկեցին իբրեւ զոյցի 21 Եբբ.
 զարքս զձեռն քս 22 Եբբ. եւ բարկութեամբ
 Տեսան ի լեւ, թունջեալ եմ ի համբերելոյ
 23 Եբբ. պարսե

զձեռն իմ ի վերայ բնակչաց երկրին այ-
 13 նորիկ , առէ Տէր : Զի ի փարսնց նո-
 ցա մինչև ցմեծամեծս՝ ամենեքեան
 14 կատարեցին զանորէն թիւնս , ի քա-
 նանայէ մինչև եւ ի սուս մարգարէ՝՝ ամե-
 14 նեքեան արարին ստու թիւնս : Եւ բժշկէին
 զհարուածս զսակր ժողովրդեան իմոյ
 2 ընդ արհամարհանս՝ , եւ ասէին՝ յա-
 զաղութիւն , խաղաղութիւն : եւ սուր է
 15 իաղաղութիւն : Յամօթ եղեն զի՝ 3 պա-
 կասեցին . եւ ոչ որպէս ամաչեցեալք
 ամակեցին , եւ զանարգանս իւրեանց ոչ
 ատին ի միս : Վասն այնորիկ անկցին՝ 4 ի
 կործանումն իւրեանց՝ , եւ ի ժամանա-
 կի այցելութեան իւրեանց սասակեա-
 ցին , առէ Տէր :
 16 Այսպէս առէ Տէր . Կացէք ի ճանա-
 պարնս եւ դիտեցէք , եւ հարցէք զսու-
 շխենական չաղաց 5 Տեառն . եւ տե-
 սէք որ է ճանապարհ լարի , եւ դնա-
 ցէք ընդ նս , եւ դաժիք 6 արար թիւն
 անձանց ձերոց , եւ ասացին թէ՛ Ոչ երթի-
 17 ցուք : Եւ կացուցի ի վերայ ձեր գէսս ,
 լուարուք բարբառոյ փողոցն . եւ ասեն , Ոչ
 18 լուիցուք : Վասն այնորիկ 7 լուան աղղք ,
 19 եւ որ հովուէին զծօսս՝ ի նսասս : Լուր ,
 երկիր , աճաւաղիկ եւ ամից ի վերայ
 ժողովրդեանց այգորիկ չարիս 8 բաս
 պատոյ ապաստմութեան իւրեանց՝ , զի
 20 լանկցի իմոց ոչ անասցին եւ զորէնս իմ
 մերժեցին : Ընդէր է այդ զի՝ 9 բերես ինձ
 խունկս՝ ի Սարայ , եւ կինամամոն յերկ-
 րէ հեռաստանէ . ողջակէզքն ձեր չեն
 ընդունելի , եւ զոնք ձեր ինձ ոչ քաղց-
 21 րացանս : Վասն այգորիկ այսպէս առէ
 Տէր . Անուաղիկ ես ապ 10 ի վերայ ժո-
 ղովրդեանց այգորիկ աստ , եւ աստու-
 ցին՝ ի նմին հարք , եւ որդիք ի միասին ,
 զբացին եւ ընկեր իւր կարկեցեն :
 22 Այսպէս առէ Տէր . Անուաղիկ զօր
 գայ ի հիւսիսոյ , 11 ազդ մեծ . թաղաւորք
 բազումք զարթիցեն՝ ի ծագաց երկրէ ,
 23 Աղեղնուորք եւ տիղաւորք , ազդ ժպիրն
 եւ անպորմ . ձայն նորա իւրեւ զձայն

ծովու յարուցելոյ . 12 կառօք եւ երկա-
 րօք ճակատեսցի , եւ լաւանցի իւրեւ
 դհուր՝ ի պատերազմ ի վերայ քո , զուսար
 Սիռնի :
 24 Լուարք զլուր նոցա . եւ լքան ձեռք
 մեր , նեղս թիւնք կայան զմեզ իւրեւ
 25 երկունք ծննդականի : Մի ելանէք յանգս ,
 եւ ընդ ճանապարհս մի գնալք . զի սուր
 26 թշնամեաց 13 չարջ պատեալ է՝ : Դուսար
 ժողովրդեան իմոյ , քուրձ զգեցիր . մո-
 խիր սարածեա , առ զսուր 14 սիրելոյ ,
 եւ կոծեաց կոծ սգորմ . զի յանկարծակի
 եկեսցէ թշնամութիւն ի վերայ մեր :
 27 15 Փորձիչ ետու զքեզ ժողովրդոց պա-
 չարելոց , եւ զխաւսմիր ի փորձել ինձ
 28 զճանապարհս դողա : Ամենեքեան անհնա-
 զանդք՝ զնան կամակորութեամբ՝ . իբ-
 րեւ զպղկինձ եւ զերկաթ՝՝ ամենեքեան
 29 ապականեալք : Պակասեցին վաւքք ի
 հրոյ , պակասեաց կապար , զուր աշ-
 խատի արծաթադորմն , 16 եւ նոցա չա-
 30 րիքն ոչ հպեցան : Արմաթ խոտան կու-
 չեցէք զնոսս , զի խոտեաց զնոսս Տէր :
 17 Լուարուք զպատգամս Տեառն , ամե-
 նայն Հրէաստան :՝

ԳԼ . Է

1 Պատգամն որ եղև առ Երեմիա ի Տեառ-
 2 նէ՝ եւ ասէ , Կաց ի դրան տանն Տեառն
 եւ 17 ընթերցիր անդ զբանս զոյս , եւ ա-
 սացես , Լուարուք զբան Տեառն , ա-
 մենայն Հրէաստան որք մտանէք ընդ
 դրունաց ընդ այգոսիկ երկիր պաղանկ
 3 Տեառն : Այսպէս առէ Տէր զօրութեանց՝
 Աստուած Իսրայելի . Ուզիդ արարէք
 զճանապարհս ձեր եւ զգնացս , եւ լնա-
 4 կեցուցից զձեզ ի անզուոյն յայտմիկ , եւ
 մի յանձնապատասխան լինիք ի բան ստու-
 թեան , 5 զի ամենեւին ոչ օգնեացին ձեզ՝
 որ ասեն՝ Տաճար Տեառն , տաճար Տեառն ,
 5 տաճար Տեառն է : Եթէ ուզելով ուզ-
 գիցէք զճանապարհս ձեր եւ զգնացս ,
 եւ եթէ տանելով առնիցէք իրաւունս ի
 6 մէջ ասն եւ ընկիրի իւրոյ , Եւ զեկն եւ
 զօրրն եւ զայրին ոչ յօղթմաճարիցէք ,

1 Եբբ. զՏեա եղեն ազահութեան , եւ ի մարգարէէ
 մինչև ի քահանայ 2 Եբբ. հարեւանցի 3 Եբբ.
 արարին գարշութիւն 4 Եբբ. ի մէջ անկե-
 ւոց 5 Եբբ. գլխէ 6 Եբբ. հանգիստ 7 Եբբ.
 լուարուք , ազգք , եւ ծաներուք , ժողովք , որ
 8 Եբբ. զպատուր խորհրդոց նոցա 9 Եբբ. եկեացէ
 ինձ խունկ 10 Եբբ. ժողովրդեանց սղարիկ
 գլորումն , եւ զլրեւեցին 11 Եբբ. եւ ազդ մեծ
 վարթեցէ

12 Եբբ. հեծեալք ի նիս երկաւրաց , կազմեալք
 իւրեւ սլը 13 Եբբ. երկեզ շուրջնակի 14 Եբբ.
 միամտոց 15 Եբբ. Պատուար ետու գքեզ ժո-
 ղովրդեան իմում եւ ամրութիւն , եւ զխոտացես
 եւ փորձեսցես զճանապարհս դոցա : (28) Ամե-
 նեքեան նոքա ապաստմբ կամակոր զնան քու-
 թեամբ 16 Եբբ. զի չարք ոչ կորեցան 17 Եբբ.
 քարոզեա

և արիւն անոպարս ոչ հեղուցուք ի սեղ-
 7 ւոջք յայգմիկ, և զհնա աստուածոց օ-
 կեցուցից զձեզ ի սեղուջք յայգմիկ,
 յերկրի զոր ետու հարցն ձերոց յաւի-
 8 Ապա թէ դուք յանձնապարտսան ի-
 9 ցախիցէք: Եւ գողանայցէք և սարնա-
 նիցէք և չնայցէք և երգեսցուք սուտ,
 և արկանիցէք խոճնիս Բանազու, և
 10 չաբ լինիցի ձեզ՝, Եւ զայցէք կայցէք
 նառջի իմ ի սանս յայգմիկ՝ յորոյ վե-
 11 շերժեցաք յանիկոյ՝՝ զամենայն զար-
 12 չեկան գախոսիկ: Միթէ այրս աւազա-
 կանց եղեւ սունդ ՚իմ, յորոյ վերայ կո-
 չեցեալ է անուն իմ, այլր առաջի ձեր.
 13 Եւ եւ աճառտիկ տեսի, սակ Տէր: Չի
 չոգայք՝ ի սեղին իմ ի Սելով, ուր ընտ-
 կեցուցի զանուն իմ անդ զառաջինն.
 14 Եւ սեպէք զինչ արարի ընդ նա յերե-
 սաց չարեաց ժողովրդեան իմոյ Լուրայիկ:
 15 Եւ արգ փոխանակ զի արարէք զայց
 ամենայն զործս, սակ Տէր, և խօսեցայ
 ընդ ձեզ ընդ ստաւօսս ՚իսուելով՝ և
 16 ոչ լուարուք ինձ, կոչեցի զձեզ՝ և ոչ
 17 ևտուք ինձ պատասխանի, և արարից
 ընդ սունդ ընդ այգ յորոյ վերայ կոչե-
 ցեալ է անուն իմ, յոր գուրդ այրա-
 տան էք, և ընդ սեղիդ զոր ետու ձեզ
 և հարցն ձերոց, որպէս արարի ընդ
 18 Սելով. Եւ ընկեցից զձեզ յերեսաց ի-
 մոց, որպէս ընկեցի զեղբարս ձեր՝ զա-
 մենայն զաւակն Եփրեմիան:
 19 Եւ դու մի կար յազօթս ի վերայ ժո-
 ղովրդեանդ այրորիկ, և մի ինդրեր ի
 վերայ զոցա ողորմութիւն, և մի ա-
 զաչեր, և մի անկանիր առաջի իմ փան
 20 գոցա. զի ոչ լսեմ քեզ: Եթէ ոչ տե-
 սանես զինչ զործնն զորս ի քաղաքս
 Յուզայ և ի ճանապարհս Երուսաղեմի:
 21 Որդիք նոցա փայտ քաղեն, և հարքն
 նոցա հրատա արկանեն, և կանայք նո-
 ցա հայտ հարկանեն, սունկ կարկան-
 զակս ՚իզորութեանց երկինից. և նուի-
 րին նուէրս աստուածոց օտարայ, զի

19 բարկացուցանիցեն զիս: Միթէ զիս բար-
 կացուցանիցեն, սակ Տէր, և ոչ զան-
 ձինս, զի ամաչեացեն երեսք նոցա:
 20 Վասն այտորիկ այսպէս սակ Տէր. Ա-
 նա զբարկութիւն և զարամատութիւն իմ
 հեղից ի վերայ անդուպ այրորիկ, ի վե-
 րայ մարդոց և անասնոց, և ի վերայ
 փայտի ազարակի, և ի վերայ արեանց
 երկրի, բորբոքեցի և ոչ չեջցի:
 21 Այսպէս սակ Տէր զորութեանց Աս-
 տուած Լուրայիկ. Չոգայեցա ձեր ժո-
 ղովեցէք հանդերձ զսիրք ձերալք, և
 22 կերայք միս: Չի ոչ խօսեցայ ընդ հարսն
 ձեր, և ոչ պատուէր ետու նոցա յա-
 23 զկարասցուոց՝ Վասն բանի ողջակիցաց և
 զսնից: Այլ զայս բան սրատուրեցի նո-
 ցա և սակմ, Լուարուք ձայնի իմում,
 և ես եղէց ձեզ յԱստուած, և զուք
 եղիջիք ինձ ի ժողովուրդ, և զնառջիք
 յամենայն ճանապարհս իմ զոր պատուի-
 24 ըցեցի ձեզ, զի բարի լինիցի ձեզ: Եւ ոչ
 յուան ինձ, և ոչ անտաց ունին նոցա:
 25 Այլ զնացին ըստ ՚իտորձոց սրտից իւ-
 րեանց չարաց. և եղեն յես և ոչ յա-
 26 աջ: Յօրէ յորմէ ելին հարքն նոցա
 յերկրէն Եփրայացուոց մինչև ցալսօր,
 և արգ աւաքեցի առ ձեզ զամենայն
 ծառայս իմ զմարդարէս ի սուէ. ընդ
 27 և ոչ անտաց ունին նոցա. և խոտա-
 ցուցին զալարանոցս ՚իլերեանց՝ առաւել
 քան զհարց՝ իլերեանց:
 28 Եւ ասացես զնոսա զրանս զայս, և
 ոչ լուրեցին քեզ. և կոչեցես զնոսս՝
 29 և ոչ տայցեն քեզ սրատասխանի: Եւ
 ասացես առ նոսա, Այս այդ է որ ոչ
 լուան ձայնի Տեսոն Աստուծոյ իրեանց,
 և ոչ ընկալան զիրարս. ՚իսրկանեցին
 հաւատք, և զարձաւ ճշմարտութիւն՝
 ի բերանոց նոցա:
 30 Կտրեա զհերս քո և ի բաց բնիկա,
 և սո զողորս ՚ի չլիմունս. զի խոտեաց
 Տէր և մերժեաց զագոն ՚որ սանէր
 զայս: Չի արարին որդիքն Յուզայ չար
 առաջի իմ, սակ Տէր. կարեցեցին զզար-
 չելինն իլերեանց ի սանս յորոյ կոչեցեալ

1 Յեբ. գլխի 2 Յեբ. Չորձաք սունկ 3 Յեբ. սյդ 4 Յեբ. Այլ երթայք 5 Յեբ. յաննե- յով 6 Յեբ. տեկնոջն

7 Յեբ. Տէր եհտայ 8 Յեբ. խորձոց ըստ կամա- կորութեան 9 Յեբ. ձեր 10 Յեբ. յարուցեալ և աւաքեալ 11 Յեբ. իլերեանց արարին յոր առաւել քան զհարս 12 Յեբ. կորեալ ճշմար- տութիւն և հաստաւ 13 Յեբ. ի բարձունս 14 Յեբ. ընդ որում ցատուցեալ էր

էր անուռն իմ ի վերայ նորա՝ այլ ձեզ գնաւ 1
 31 Եւ շինեցին բաղին Տափեթայ, որ է ի
 ձոր որդուոցն Ենոփմայ, այրել զուստերս
 եւ զգաստերս իւրեանց ի հուր. զոր ոչ
 հրամայեցիք նոցա, եւ ոչ զմտաւ ամէ ի
 32 արտի իմում: Վասն այնորիկ անա ա-
 ւուրք եկեացն, ասէ Տէր, եւ ոչ եւս
 սասացին ՚Բաղին Տափեթայ՝, եւ Չոր
 որդուոցն Ենոփմայ, այլ Չոր կոտորելոց,
 եւ թաղեացին ի Տափեթն առ ի տեղ-
 33 ւոցն չբաւելոյ: Եւ եղբայրն գիտիւնք
 ժողովրդեանց այգորիկ ի կերակուր
 իւզնոց երկնից եւ զազանաց երկրի,
 34 Եւ ոչ ոք իցէ որ հարածիցէ: Եւ բարձից
 ի քաղաքացն Յուզայ եւ յանցիցն Երու-
 սաղեմի զձայն իրախմանաց եւ զձայն
 ցնծացելոց, զձայն հարսին եւ զձայն
 վեհայի, զի յանաղաւ եղբայր երկիրն:

Գ Լ Ը

1 Ի ժամանակին յայնմիկ, ասէ Տէր, հան-
 ցին զտակերս թագաւորացն Յուզայ եւ
 զսակերս իշխանաց նոցա, եւ զտակերս
 քահանայից եւ զտակերս մարդարէից, եւ
 զտակերս բնակչացն Երուսաղեմի՝ ի գե-
 2 րեզմանաց իւրեանց, Եւ զքամաքեցու-
 ցին յարեւու եւ ընդ լուսնով եւ զընդ
 ամենայն սասուրքք, եւ՝ ասաջի ամե-
 նայն զօրութեանց երկնից զոր սիրեցինն՝
 եւ որոց ծառայեցինն, եւ որոց գնեան
 գնացին, եւ յորս արաստան ինէին, եւ
 երկիր սրագնեւին նոցա. ոչ ՚կածեացին
 եւ ոչ լայցին, այլ ի նշաւակ եղբայրն՝
 3 ի վերայ երեսաց երկրի. ՚Զի Բիտորմե-
 ցին զմահ եւ ոչ զվեանս. եւ զմուս-
 ցորդս՝ որ մնացեալ իցեն յազգէ անախ
 չարէ, ընդ ամենայն տեղիս մնացելոցն
 ուր եւ մերժեցից զնոսա անդր՝ ասէ Տէր
 զօրութեանց:

4 Եւ ատուցես ցնոսա, Սյապէս ասէ
 Տէր. Միթէ որ զլորին՝ ոչ յաննիցէ.
 կամ որ խոտորին՝ ոչ եւս գաւնայցէ:

5 Արդ ընդէր խոտորեցաւ ժողովուրդ
 այդ Երուսաղէմ՝ խոտորումն ժայրն.
 6 Եւ այնպեցան կամօք իւրեանց՝, եւ ոչ
 6 կամեցան դաւնալ, ԼԷնկն ՚Էլք եւ լուս-
 րուք, ոչ այլպէս խօսին՝, եւ ոչ զոյ

1 Եբբ. Տափեթ 2 Եբբ. արարածեացն գնոսա
 3 Յեբբ. ԳԼԸԷ 4 Եբբ. ժողովեացն եւ ոչ
 թաղեացն, այլ եղեցին յաղբ 5 Եբբ. Եւ ընտ-
 րեացի մահ քան զվեանս ամենայն մնացորդաց
 6 Եբբ. լմրանեցան ի խարս 7 Եբբ. եղբ ի լուսայ,
 ոչ խօսին սղիլ

մարդ որ զգճանայ ի չարեաց իւրոց, եւ
 ասէ թէ Զինչ զործեցի. 8 կասեաց ըն-
 թացօրն յրնթացից իւրոց՝ իբրեւ զձի
 րնց քիրան մտեալ ի խինթիկ իւրում՝:
 7 Արդ ՚արսինն յերկին ծանեալ զմամա-
 նակ իւր, ատորակ 10 Եւ ծիծառն թռչուրք
 վայրի պահեցին զժամանակս մայց՝ իւ-
 րեանց, եւ ժողովուրդ իմ ոչ ծանեալ
 8 զիրաւունս Տեառն: Զխորոյ ափիցէք թէ
 իմատառուք եմք, եւ օրէնք 11 Աստուծոյ
 են ի մեզ. վասն այսորիկ զուր եղիւ
 9 սուս զիճախն զպրացն՝: Յամօթ եղեն
 իմաստունքն, զարհուրեցան եւ սյար-
 տեցան, զի զրան Տեառն անարեցիցին.
 10 զինչ իմաստութիւն իցէ ի նոսա: Վասն
 այնորիկ տաց զկանաչս նոցա այլոց, եւ
 զազարակս նոցա օտար ժառանգաց. զի
 ի փոքուէ մինչեւ ի մեծամիծս նոցա՝ ա-
 մենայն ոք աղահէ զաղահուր իւրն. ի մար-
 դարէէ մինչեւ ցքահանայն՝ ամենայն ոք
 11 ասնէ անիրաւութիւն: Եւ բժշկէին զբե-
 կումն զստեր ժողովրդեան իմն 12 ընդ ար-
 համորճանս՝. եւ ասէին Խաղաղութիւն
 խաղաղութիւն. եւ ոչ զոյր խաղաղութիւնս
 12 Ամաչեացն զի արարին զպղծութիւն.
 սակայն եւ այնպէս ոչ ամաչեցին ամօթով,
 եւ զոյտակաստնս ոչ ափն ի միւս. վասն
 այնորիկ անկեցին ընդ անկեալսն, ի ծա-
 մանակի աչքելութեան 13 իւրեանց եւ
 13 տկարասցին՝, ասէ Տէր, Եւ 14 ժողովեացն
 զարդիւնս իւրեանց՝, ասէ Տէր. ՚Էլք
 խաղոզ յայցին նոցա, եւ ոչ չուզ
 ի թ վեկնիս նոցա, եւ տերեւն 15 թօթ ափե-
 ցաւ. կտու նոցա՝ եւ անց զնոքօք՝:
 14 Արդ մեք զի նասիցիմք, այլ ժողո-
 վեցարուք՝ եւ մոցուք ի քաղաքս
 ամուրս, եւ 16 անդր անկուք. զի Տէր Աս-
 տուած մեր ընկէց՝ զմեզ, եւ արբոյց
 մեզ ջուր գահուութեան, զի մեղարք 17 ա-
 15 րաջի նորս: Ժողովեացք ի խաղաղու-
 թիւն՝, եւ ոչ զոյր բարութիւն. ժամա-
 նակի բժշկութեան՝ եւ անա տազնայ:

8 Եբբ. ամենայն որ դարձաւ ի գնացս իւր, իբրեւ
 զձի որ արշաւէ ի պատերազմ 9 Եբբ. ար-
 րագիլ 10 Եբբ. եւ խորդ եւ ծիծառն պահեցին
 զժամանակ զարտեան 11 Եբբ. Տեառն են ի մեզ
 արդարեւ աւտակի ի ստութիւն զործէ եղէ գն
 ստութեան զպրաց 12 Եբբ. հարեւանցի 13 Եբբ.
 իւրեանց զյորեացն 14 Եբբ. ջնջելով ջնջեցեց
 գնոսա 15 Եբբ. թարձամեցի, եւ զոր ետու
 նոցա, անցէ ի նոցանէ 16 Եբբ. անդէն լուս-
 ցուք. զի Տէր Աստուած մեր լուսեցրց 17 Եբբ.
 Տեառն: (15) Ակն կալար խաղաղութեան

46 Ի Դանայ ¹լուիցուք զձայն երազութեան՝
 երկիրայ նորա . ի ձայնէ խրինձկնոց
 հեծկնոց նորա չարժեցաւ երկիր ամե-
 նայն . եկեացէ եւ կերիցէ զերկիր յի-
 խրով, զքաղաքս եւ զմեակիչս նորա :
 47 Քանզի ես աւասիկ արձակեմ ի ձեզ օձս
 կտորիչս, յորս ոչ մտանիցին թոփու-
 թիւնք, եւ հարկանիցեն զձեզ, առէ Տէր :
 48 ²Եւ յանրժշկականն դաւս արտից ձերոց
 49 տարտուսելոց,՝ Ահա ձայն գումի գտանք
 ժողովրդեան խնայ յերկրէ հեռատունէ .
 Միթէ Տէր ոչ գուցէ ի Սիրոն, կամ Թա-
 գաւոր անդ ոչ իցէ : Բնդէր բարկա-
 ցուցին զիս զրօշկուովք իւրեանց եւ
 սնտուովք օտարուսովք :
 20 Անցին հունձք, անց ամանն, եւ մեք
 ոչ վրկեցաք :
 21 Ի վերայ բեկման գտանք ժողովրդեան
 խնայ խորանկեցայ, խաւարեցայ ³տարա-
 կուսանօք, յազմահարեցին զիս երկունք
 22 իրբււ ծննդականն՝ Միթէ զեզ ոչ գու-
 ցէ ի Գաղատ, կամ բմիչկ ոչ կայցէ
 անդ . ընդէր ոչ եղև ըմշկութիւն գտանք
 ժողովրդեան խնայ :

Գ Լ Թ

4 Ո՞ տայր զղլուխ իմ ջուր, եւ զաչս
 իմ աղբււերս արտասուաց, եւ լայի ⁴զմա-
 զօվսւրդս զայս՝ զնիւ եւ զգիշեր ⁵և
 զվիրաւորեալս գտանք ժողովրդեան ի-
 2 մոց : Ո՞ տայր ինձ յանապատի ⁵դոյզն
 օթեւանս, եւ թողուի զտալալուրդ իմ
 եւ զնայն ի յոցանէ : զի ամենքեան
 չնան առհասարակ ժողովք արձանար-
 3 հոգոց : Եւ լարեցին զլեզուս իւրեանց
 իրբււ ⁶զաղեղն . ստութիւն՝ եւ ոչ հա-
 ւատք՝ զօրացան ի վերայ երկրի . զի ի
 չարեաց ի չարիս ելին, եւ զիս ոչ ծա-
 4 նան, առէ Տէր : Իւրաքանչիւր յրն-
 կերէ իւրմէ զգոյշ լերուք, եւ յեղ-
 արար ձեր մի յուսայք : զի ամենայն
 եղբայր խարնոյով խարէ, եւ ամենայն
 5 բարեկամ նենդութեամբ զնայ : Իւ-
 լաքանչիւր զբարեկամ իւր ⁷այցա-
 նեն, եւ ճշմարտութիւնն ոչ խօսին .
 աւսան լեզուք նոցա խօսել ստութիւն :

⁸զրկեցին, եւ ոչ զազարեցին ժողո-
 6 վիլ վաչիս ի վերայ վաչից . Եւ նեն-
 գութիւնն ի վերայ նենդութեանց . եւ՝
 ոչ կամեցան զիս ճանաչել, առէ Տէր :
 7 Վասն այսորիկ այսպէս առէ Տէր զօ-
 րութեանց . Ահաւասիկ ես ջուրեցից
 զնոսա, եւ փորձեցից զնոսա . զի՞ ա-
 րարից ⁹յերեսաց չարեաց՝ գտանք ժա-
 8 զավրցեան իմոյ ¹⁰Բաղիսար խոցտիչ լե-
 գուք նոցա նենդաւորք, եւ՝ բան բե-
 րանոց նորա ընդ ընկերի իւրում խօսի
 զխաղաղութիւն, եւ ի սրտի իւրում
 9 ¹¹աւնի զթշամութիւն : Միթէ ի վե-
 րայ այսոցիկ ոչ արարից այցելութիւն,
 առէ Տէր, կամ յազգէ այնպիսոց ոչ
 խնդրեոցէ վրէժ անձն իմ :
 10 ¹²Կո՞ծ առէք ի վերայ լերանց, եւ ձայնս
 ի վերայ բլրոց անապատի . սղլացէք,
 քանդի սրտիտեցին առ ի չգոյէ մարդ-
 կան անցաւորաց, եւ ոչ լուսն զձայնս
 ստացուածոց՝ ի թռչնոց երկնից մին-
 չեւ ցանատունս ¹³խմբակցեան եւ՝ զնա-
 11 ցին : Եւ տաց զերուստղէմ ¹⁴ի գերու-
 թիւն եւ ի քնկութիւն վիշտոցոց, եւ
 զքաղաքս Յուզայ եղից յաղականու-
 12 թիւն՝ առ ի չգոյէ բնակչաց : Ո՞վ է այր
 իմաստուն՝ եւ ի միտ առցէ զայս, եւ
 առ ո՞ւմ բան բերանոց ¹⁵Տեսան, սխա-
 մեացէ մեզ թէ վասն է՛ր կորեաւ եր-
 կիր, ¹⁶լքաւ իրբււ զանապատ առ ի չգոյէ
 13 անցաւորաց : Եւ առէ զիս Տէր, Վասն
 թողոյն Կոցա զօրէնս իմ զոր եղի ա-
 ռաջի աչաց նոցա, եւ ոչ լուսն ձայնի
 14 իմում ¹⁷ . Եւ զնային զհեա հաճոցից սրտից
 իւրեանց ¹⁸չարաց, եւ զհեա կոտցն՝ զօր
 ցուցին նոցա հարքն նոցա :
 15 Վասն այնորիկ այսպէս առէ Տէր զօ-
 րութեանց՝ Աստուած Իսրայելի . Ահա-
 ւասիկ ես ջամբում ժողովրդեանց այդ-
 միկ ¹⁹վասնդ, եւ արուստեանմ զոցս
 16 ջուր գաւնութեան : Եւ ցրուելից զգո-
 սա ընդ ազգս զորս ոչ գիտացին զօքս

⁸ Եբբ. վատասկեցան ի գարձեյ զանօրէնութիւն
 (6) Նիստ քո ի մէջ նենդութեան, առ նենդու-
 թեան ⁹Եբբ. վասն ¹⁰Եբբ. նեա մահացու
 լեղու նոցա, խօսի զնենդութիւն . ¹¹Եբբ. գնէ
 դաւ ¹²Եբբ. վասն լերանց ստից սրբ եւ
 կո՞ծ, եւ վասն արօտից անապատի՝ աշխար,
 զի այրեցան մինչեւ չանցանել մարդոյ, եւ ոչ
 յի բարբառ խաշանց ¹³Եբբ. խոյս տուեալ
¹⁴Եբբ. ի կայտ ¹⁵Եբբ. Աստուծոյ ¹⁶Եբբ. սյ-
 րեցաւ ¹⁷Եբբ. Ելեմ յաւելու, եւ ոչ զնային
 ի նոսա ¹⁸Եբբ. եւ զհեա Իսահակմոյ ¹⁹Եբբ.
 աւշինդբ

¹ Եբբ. լու եղև վրնջիւն ² Եբբ. Եցիւ սփոփէի ի
 վերայ ցաւոց, սիրտ իմ նուաղեցաւ յիս : ³ Եբբ.
 ապշութիւն կայաւ զիս ⁴ Եբբ. պաւ-ե
⁵ Եբբ. օթեւան ուղեւորաց ⁶ Եբբ. զաղեղն ի
 ստութիւն, եւ ոչ վասն ճշմարտութեան, ⁷ Կամ,
 պատրէ

եւ ոչ հարքն իւրեանց. եւ արձակեցից ի վերայ զոցա սուր, մինչեւ սատակեցից զգոսա ¹նովաւ :

17 Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց. Չմտաւ ամէք, եւ կոչեցէք զձայնարիւս եւ եւ կեացնն, եւ առ իմաստուն կանայս ա-

18 ռաքեցէք, եւ ²ճշեացնն, եւ ստիպեացնն եւ ապին ողբս ի վերայ ³ձեր. եւ ի ջուսցնն աչք ³ձեր արտասուս, եւ

19 արտեւանունք ³ձեր բոխեացնն ջուր : Ձի ձայն ողբսմ զուժեաց ի Սիրնէ, Ձիւնրդ թշուառացար, ամաչեցար յոյժ, զի լքար գերկիր եւ ընկեցար զընակութիւնս

20 մեր : Լուարուք, կանայք, զարտագամս Տեառն ⁴Աստուծայ, եւ ընկալցին ականջք ձեր զրանս բերանոց նորա . եւ ուսուցէք դասերաց ձերոց ձայնս, եւ կին՝

21 ընկիր իւրում ողբս . Ձի ել մահ ընդ պատահանս ³ձեր, եւ եմուս ⁵յերկիր ձեր՝, ջնջել զազայս արտաքուստ եւ

22 զերիասարգս ի հրապարակաց : ⁶Այսպէս ասէ Տէր . Եղիցին զիսկունք մարդկանն ⁷նշառակ ընդ երեսո զաշտաց ⁸երկրի ձեր, եւ իբրեւ զխոս՝ զկնի հնձողի . եւ ոչ ոք իցէ որ ժողովիցէ :

23 Այսպէս ասէ Տէր . Մի պարծեսցի իմաստունն յիմաստութիւն իւր, եւ մի պարծեսցի հզօրն ի զօրութիւն իւր, եւ մի պարծեսցի մեծն ի մեծութիւն իւր .

24 Այլ յայն պարծեսցի որ պարծիցին իմանալ եւ ճանաչել զիս, թէ ես եմ Տէր, որ առնեմ զիրաւունս եւ զողորմութիւն, եւ զարգարութիւն ի վերայ երկրի . եւ ի նոյնս եմ կամք իմ,

25 ասէ Տէր : Ահա աւուրք եկեացնն, ասէ Տէր, եւ արարից այց ի վերայ ամենայն թլվատելոց յանթլվատութեան իւրեանց, ի վերայ Եդիպտոսի եւ ի վերայ Յուդայ եւ ի վերայ Եգիպտոց եւ ի վերայ որդոցն Ամոնայ եւ ի վերայ որդոցն Մովաբու, եւ ի վերայ ամենայն յապաւելոցն զերեսօք բնակչաց անսպասի . զի ամենայն ազգք անթլվատ են մարմնով, եւ ամենայն տունն իւրայելի անթլվատ են սրտիւք իւրեանց :

ԳԼ . Ժ

1 Լուարուք զպատգամս զոր խօսեցաւ Տէր ի վերայ ձեր, տունդ Իսրայելի :

2 Այսպէս ասէ Տէր . Ըստ ճանապարհաց հեթանոսաց մի՛ ուսանիք, եւ ի նշանաց երկնից մի՛ զարհուրիք . զի ⁹նքա երկնցն յերեսաց նոցա : Ձի ¹ամենայն օրէնք հեթանոսաց սնտալք են, վայտ յանստաէ հասեալ, զործք ձեռաց հիւսանց ¹⁰.

4 Չոյլ արծաթոյ եւ ոսկոյ զարդարեալք . ուսուիրք եւ բեւեռօք հաստակեցին զնոսա՝ զի ոչ չարմեակցին . ¹¹Արծաթ ճախարակեալ, եւ արծաթ ի գործ արկեալ ի Թարչէ, եւ ոսկի եկեալ ի Մեմփոթայ . եւ ձեռն ոսկերչի զործեաց զործ ճարտարաց . կապուտակ եւ ծիրանի զգեցուցանեն նոցա . եւ ոչ զնասցնն, այլ բառնարով բարձցին . եւ ոչ քայլ մի ուսին փոխեացնն, եւ ոչ ինքնին ի կրեւիսն ամբարձցին .՝ մի երկնչիք ի նոցանէ, զի ոչ չար առնեն, բարի իսկ ոչ զոյ ի նոսա :

6 Ձիք ոք իբրեւ գբեզ, Տէր . մեծ ես, 7 եւ մեծ է անուն քօ զօրութեամբ : Ո՞ ոչ երկիցէ ի քէն, Թագաւոր ազգաց . զի քեզ իսկ վայելէ . զի յամենայն իմաստունս հեթանոսաց եւ յամենայն ¹²Թագաւորս նոցա ո՞վ է իբրեւ գբեզ :

8 Եւ միանպամայն ¹³այրեսցին, եւ ստատա 9 կեացին սիրտք անոսեաց . Ձի փայտ են, եւ արծաթ ընտիր՝ եկեալ ի Թարչայ, եւ սակ ի Սալվաթայ, զործ ճարտարաց ¹ամենայն, եւ ձեռաց ոսկերչաց . կապուտակ եւ ծիրանի հանդերձն նոցա, զործ իմաստնոց ամենայն : Այլ Տէր Աստուած ճշմարտ է, Աստուած կենդանի, եւ Թագաւոր յախանական . ի ստանաութիւնն նորա չարժեսցի երկրի, եւ ոչ հանդարտեացն ազգք բար :

11 Կուլթեան նորա . եւ այսպէս ասաջիք յնոսա . Աստուածք որ զերկինս եւ զերկիր ոչ արարին՝ կարիցեն յերկրէ, եւ ի ¹²ներքոյ երկնիցս այսօրիկ Տէր է որ արար զերկիր զօրութեամբ իւրով, եւ կանգնեաց զսիւղերս իմաստութեամբ

1 Յէբ. Կ-Կ-Կ 2 Յէբ. եկեացնն 3 Յէբ. մեր
 4 Յէբ. ընկեցին 5 Յէբ. յապարտանս մեր 6 Յէբ. խօսեաց, այսպէս 7 Յէբ. իբրեւ զարք 8 Յէբ. եւ իբրեւ զըլայ

9 Յէբ. հեթանոսք 10 Յէբ. արծաթն յ-Ե-Ե-Ե, սոսպարու 11 Յէբ. իբրեւ զարմաւենի կանգուն են նքա, եւ ոչ խօսին. ոյլ բառնալով բարձցին, զի ոչ կարեն գնալ. 12 Յէբ. Թագաւորութիւնս 13 Յէբ. իմարեցան եւ անմտութեամբ զործեցին . ուսուլն անտեաց փայտ իսկ է, (9) Արծաթ ձեծեալ

իւրով , եւ խորհրդով իւրով ձգեաց զեր-
 43 կինս . եւ ի տալոյ զձայն իւր՝ ընու բազ-
 մութիւն շուրջն յերկինս . հանէ զամպս
 ի ծագաց երկրէ , եւ զփայլասակունս
 իւր յանձրեւս արար , հանէ զնոզմս
 44 յշտեմարանաց իւրոց : Յիւրեղեացաւ ա-
 մենայն մարդ ի զիտութենէ : ամօթ եզեն
 ամենայն սակերիչք գրօշկալք իւրեանց .
 զի սուտ ձուլեցին , եւ չիք շուչ ի նո-
 45 սա : Մնտաի են եւ գործք խարէութեան
 ի յամանակի այցելութեան իւ-
 46 րեանց կորեցին : Այլ ոչ այնպիսի ինչ
 է Բամինն Յակորայ . զի որ սանզն զա-
 մենայն նա է ՚Կամին նորա՞ , եւ Իս-
 րայել զաւազան յասանլութեան նո-
 րա : Տէր զօրութեանց անուն է նորա :
 47 Ժողովեա ՚ի բացուստ զգորութիւն՞
 48 քո , բնակեալք ի մէջ ՚նարեկոց , Չի այս-
 պէս ասէ Տէր . Ահաւասիկ եւ քարըն-
 զտանեմ զընակիչս երկրիք այլորիկ ՚նե-
 զութեամբ , եւ նեղեցից զնոսա զի մի
 49 զսցեն : ՚Վայ ի վերայ բեկման ՚քո , զի
 ցաւաղին են հարուածք ՚քո . եւ ասեմ ,
 Սրգարեւ այք լսկ են վէքք իմ , եւ ՚նե-
 20 հաս յիս : Խորանն իմ չուտացաւ , կու-
 րեաւ , եւ ամենայն խորանափեղկք իմ
 քակեցան . որչիք իմ եւ խաչինք իմ
 ոչ ուրեք են , եւ ոչ եւս զոյ տեղի խո-
 րանի իմոյ , եւ ոչ տեղի խորանափեղ-
 21 կայ իմոց : Չի հովիւքն անմտացան ,
 եւ զՏէր ոչ ինչրեցին . վասն այնորիկ
 ոչ իմացան , եւ ամենայն ՚արտականքն ,
 22 եւ՞ ցուեցան : Չայն զուժի ՚նեկեցէ ,
 եւ չարժումն մեծ յերկրէ հելսիտոյ ,
 կարգիկ զքաղաքս Յուդայ յայտկանու-
 թիւն եւ ի զազարս ՚Նայլամանց :
 23 Գիտեմ , Տէր , զի ոչ մարդոյ է ճա-
 նասարձ իւր . եւ ոչ ՚այր զնասցէ եւ
 24 յաջողեաց զճանապարհս՞ իւր : Խրա-
 սեա ՚Վալեղ , Տէր , բայց իրաւասիրք , եւ
 մի՞ ցաւմամբ . զի մի սակաւաւորս ա-
 25 լապցեա ՚Վալեղ : Հեղ զբարկութիւն քո
 ի վերայ հելսիտոսայ որ ոչ զիտեն զքեզ ,
 եւ ի վերայ աղպաց սր զանուն քո

ոչ կարգացին . զի կերան զՅակոր եւ
 սպառեցին զնա , եւ վախճանեցին զնա ,
 եւ ՚Վարօսս նորա աւերեցին :

ԳԼ . ԺԱ

1 Բանն որ եղև առ Երեմիայի Տեառնէ եւ
 2 ասէ , Լուարուք զբան ուխտիս այսո-
 րիկ , եւ խօսեցարուք ընդ արսդ Յու-
 3 փայ եւ ընդ բնակիչսդ Երուսաղեմի . Եւ
 ատացես ցնոսա , Այսպէս ասէ Տէր Աս-
 ատուած Իսրայելի . Անիծեալ լիցի մարգն
 որ ոչ լուխէ բանից ուխտիս այսորիկ ,
 4 Չոր պատուիրեցի հարցն ձերոց , յա-
 ւաւր յորում հանի զնոսա յերկրէն Ե-
 զրայտացեոյ՞ ի հնացէ երկաթմ այն . եւ ա-
 սեմ , Լուարուք ձայնի իմում , եւ ա-
 րարէք բոս ամենայնի զոր ինչ պա-
 սուիրեմ ձեզ , եւ եղիջիք ինձ ի ժո-
 զովս եղ , եւ ես եղէց ձեզ յԱտուած :
 5 Եւ հաստացից զերգումն իմ զպ եր-
 գուայ հարցն ձերոց , տալ նոցա զեր-
 կիրն որ բղէ՞ զմեզր եւ զկաթն , որպէս
 եւ այսօր : Պատասխանի ետու եւ ա-
 սեմ , Այո , Տէր , եղիցի :
 6 Եւ ասէ զիս Տէր , ՚Կնի՞մ երցիր զամենայն
 զբանագ զայգոսիկ ի քաղաքսդ Յուդայ
 եւ ՚արտաքոյ Երուսաղեմի , եւ ասացես ,
 Լուարուք զպատգամ ուխտից այսորիկ ,
 7 եւ արարէք զգոսա . Չի վկայութեամբ
 եզի վկայութիւն հարցն ձերոց յաւուրն
 հանելոյ իմոյ զնոսա յերկրէն Երկրպ-
 սացուոց մինչեւ ցայսօր . կանխել ընդ
 սուաւօտս եւ գնել վկայութիւն եւ ասել ,
 8 Լուարուք ձայնի իմում . Եւ ոչ լուան ,
 եւ խտորեցուցին զլսելիս իւրեանց ,
 եւ գնացին այրբոս յօժարութեան սրաից
 իւրեանց ի չարիս . եւ ամից ի վերայ
 նոցա զամենայն բանս ուխտիս այսորիկ
 զոր պատուիրեցի նոցա աննել եւ ոչ
 9 արարին եւ ասէ ցիս Տէր , Գոսա ՚Կնի՞մ իւն
 յարսդ Յուդայ եւ ի բնակիչսդ Երուսա-
 10 ղեմի . Դարձան յանիրաւութիւնս հարցն
 իւրեանց առաջնոց , որք ոչ կամեցան
 լսել բանից իմոց . եւ անաւազիկ եր-
 թման զհետ աստուածոց օտարայ ծա-
 ոպիլ նոցա . եւ յրեցին տունն Իսրա-
 յելի եւ տունն Յուդայ զուխտն իմ , զոր
 ուխտեցի ընդ հարս նոցա :

11 Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր . Ա-
 հաւազիկ եւ ամից ի վերայ զոցա չա-

1 ՅԵՐԵ. գլխի 2 ՅԵՐԵ. յերկրէ զվաճառս 3 ՅԵՐԵ.
 ամբուլութեանց 4 ՅԵՐԵ. զայս նուառք 5 ՅԵՐԵ.
 Վալեղ ինձ 6 ՅԵՐԵ. իմոյ 7 ՅԵՐԵ. իմ 8 ՅԵՐԵ. տարրից
 պնմ . (20) Խորանն իմ կործանեցաւ , եւ ամե-
 նայն ապաւանդակք իմ քակուեցան , որքիք
 իմ հանան յինն եւ ոչ գնն . չիք որ կանգնիցե
 սյուսահեաւե զետրան իմ , եւ զեաեղեացէ զվա-
 րադայրս իմ 9 ՅԵՐԵ. արտականք նոցա 10 ՅԵՐԵ.
 սահա գայ 11 ՅԵՐԵ. վերապայ 12 ՅԵՐԵ. տան
 սր գնայ՞ ուղղել զգնացո 13 ՅԵՐԵ. զիս

14 Վա՛, զբնակութիւն 15 ՅԵՐԵ. Դարդեա 16 Վա՛,
 ի հրապարակս 17 Վա՛, զաւաճանութիւն

րիս , յորոց ոչ կարասցին ելանել . և ազազակեսցին առ իս , և ոչ լուսոյց նու-
 12 ցա : Եւ գնացին քաղաքք Յուզայ և րնակիչք երուսազեմի , և ազազակես-
 ցին առ զխն իւրեանց որոց արկանէին խունկս , և փրկելով ոչ փրկեսցին զնու-
 13 սա ի ժամանակի չարեաց իւրեանց : Զի բառ թուոյ քաղաքացն քոց էին զիքն քո , Յուզայ , և բառ թուոյ անցիցն երուսազեմի կարգեցէք բազինս ¹ և սեզանս ամօթոյ ,² արկանել խունկս Բա-
 14 հազու : Եւ գու մի կար յաղօթս վամս ժողովրդեանս պղտորիկ , և մի ազա-
 չեր վամս զոցա խնդրուածովք և պա-
 ցատիր . զի ոչ լսեմ ի ժամանակի յու-
 րում կարողացնին առ իս , ի ժամանակի չարեաց իւրեանց :
 15 ² Զի ընդ սիրելին ասեմ՝ զի ի ներքս ի տաճարին իմում արար զարչելիս . մի-
 թէ ապօթք և և միս նուիրեմ անցու-
 ցանիցն ի քէն զչարիս քո , կամ թէ
 16 այնպիսեօք սպրիցիս :³ Զի թիկնի գեղեցիկ վարաւար սեւեւեւեւ ³ կոչեաց Տէր զանուս քո .⁴ Ի ձայնէ թրիատութեան նոցա՝ մեծ է նեղութիւն ի վերայ քո ,
 17 անպիսանացան սոսք քո : Եւ Տէր Աստուած՝ զօրութեանց որ անկեաց զբեղ խօսեցաւ ի վերայ քո չարիս փոխանակ չարեաց տանն Իսրայելի , և տանն Յուզայ . զի արարին անձամբ անձանց ի բարկացոցանել զիս , յարկանել նոցա խունկս Բահազու :
 18 Տէր ⁵ ծանա ինձ և ծանեալոյ . յայն-
 19 ժամ տեսի՝ զործս նոցա : Եւ իրբեւ զգտան ⁶ անմեղ վարեալ ի սորանս , ոչ զիսացի թէ զինէն խորհեցան խորհուրդ չար և սանն , ⁷ Եկայք արկցուք վայտ ի նաց նորս՝ , և ջնջեացուք միս յերկ-
 քէն կենդանեաց , և անուն նորս մի
 20 և ս յիչեսցի : Տէր զօրութեանց , որ ընարեն զիրաւունս , և քննես զերի-
 կամունս և զարքուս , անակն առ ի քէն զգրէ ժննդութիւն առ ի նոսա . զի քեղ յայտնեցի զիրաւունս իմ :

21 Վամն այնորիկ սցալէս ասէ Տէր ի վերայ արանցն Անաթօթթայ որ խնդրեն զանձն քո , և ասեն՝ Աի մարգարէա-
 նար ⁸ վամն մեր՝ , ապա թէ ոչ՝ մեա-
 22 նիս ի ձեռաց մերոց : Վամն պղտորիկ սցալէս ասէ Տէր զօրութեանց . Անա-
 ւատիկ ևս այց արարից ի վերայ նոցա . երիտասարդք նոցա սրով մեացին , և ուստերք և զստերք նոցա սովով վախ-
 23 ճանեսցին . Եւ մնացորդք ոչ եղիցին նոցա . զի ամից չարիս ի վերայ բնակչացն Անաթօթթայ յամի սպիւնութեան նոցա :

ԳԼ . ԺԲ

1 Արցար ևս գու , Տէր , ⁹ և մատուցից ստալի քո ազերս՝ . բայց խօսեցոյց զիրաւունս¹⁰ . զի է զի ճանապարհք ամպարչտայ յաջողեալ են , և երջանկեացան ամենեկեանս որ արճամարճեն զար-
 2 ճամարճանս : Տնկեցիր մոտս և արմատացան , ¹¹ ծնան որդիս՝ և արարին պտուղ . մերձ ևս գու , Տէր , ի բերանս
 3 նոցա , և հետի յերկամանց նոցա : Եւ գու , Տէր , զիտես զիս , տեսեր զիս՝ և փորձեցեր զիրա իմ ստալի քո . ¹² Ժողովեա մոտս իրբեւ զոչխար ի սպանունն , և նուիրեա մոտս յաւուր
 4 սորանման : Աինչեւ յերբ սուգ ունիցի երկիր , և խոտ ամենայն վայրի ցամաքեացի . ի չարեաց բնակչաց երկրին սպականեցան անասուն և թխուուն . զի ստային թէ Ոչ տեսցէ ¹³ Աստուած զճանապարհս մերս :
 5 Ուրք քո ընթանան՝ և լքուցեն զքեզ . զիսրդ կազմիցին երթալք . խակ արգ յերկիր խաղաղութեան յուսացեալ ևս , զի գործիցես ի վերանալ Յորդանան գե-
 6 առ : Քանցի և եղարբն քո և սուն հօր քո , և նաքա գաւեցին քեզ , և նորին աղազակեցին զինի քո , կուտեսցան ի վերայ քո . մի հաւատար նոցա
¹⁴ զի խօսեցին զքէն չարութիւնս :
 7 Լքի գտուն իմ , թողի զժառանգու-
 թիւն իմ , և սու զսիրելին անձին իմոյ
 8 ի ձեռս իջնամեաց իւրոց : Եղև ժա-

¹ Եբբ. ամօթոյ , սեզանս ² Եբբ. Զի՞ կոյ սիրելեոյ իմոյ և սան իմոյ , զի արար զարչելիս ընդ բա գուսն . և միս սրբութեան անց զքեւ , զի ընդ չարիս քո այնպէս ուրախ եղեր : ³ Եբբ. յիչէնս յաւուրս , պտղոյն ⁴ Եբբ. ի ձայն բարբառոյ մեծի երջց ճուր ի վերայ նորս . բեկան սոսք նորս : (17) և Տէր ⁵ Եբբ. ծանոց ինձ և ծանեալոյ . յայնժամ ցուցեր ⁶ Եբբ. զգտն ⁷ Եբբ. Կործանեցուք զճառն ճանդերձ պղտոր իւրով

⁸ Եբբ. յանուն Տեառն ⁹ Եբբ. յորժամ գատեցայ ընդ քեզ ¹⁰ Եբբ. յիչէնս յաւուրս , առ քեզ ¹¹ Եբբ. աճեցին ¹² Եբբ. զստո ¹³ Եբբ. զվախճան մեր :

(5) Զի գու ընդ չեռեւական ընթացար ևս այնպա արարեն զքեզ . զիսրդ մտարիցես ընդ չեճեալս ¹⁴ Եբբ. եթէ խօսեցին զքէն չարութիւնս

աանդուխիւն իմ ինձ իբրև ասեւձ ¹յա-
նապատի . ետ ի մերայ իմ դարբառ
9 իւր , վասն այնորիկ ասեցի զնա : Մի-
թէ ²որջ բարենոյ՝ իցէ ժառանգութիւն
իմ ինձ , ³կամ սոյբ՝ չուրջ զնալաւ . չրջե-
ցարաւք ժողովեցէք զամենայն զազանս
անաղատի , եւ եկեացին ուսել զնա :
10 Հովիւք բազումք ապականեցին զայցի
իմ , եղծին զբաժին իմ . արարին զվի-
ճակն իմ ցանկալի յանապատ անկոխ :
11 Եգաւ յապականութիւն կորստեան .
վասն իմ ապականեցաւ ապականու-
թեամբ ամենայն երկիր , զի ոչ զոյ մարդ
12 որ զնէ ի սրտի : Ընդ ամենայն երս ա-
նապատի ⁴անցին թշուառացեալք . զի
սաբ Տեառն կերիցէ ի ծաղայ մինչև
ի ծագս երկրի , եւ ոչ զոյ խաղաղու-
13 թիւն ամենայն մարմնոյ : ⁵Յորեան սեր-
մանեցէք , եւ փուշ հնձեալիք . եւ վի-
ճակքն ձեր ոչ եղիցին ձեղ յօգուս . յա-
մօթ լերաք ի սրբաձանաց ձերոյ՝ ի նա-
խաւանաց առաջի Տեառն :
14 Զի այսպէս ասէ Տէր վասն ամենայն
դրացեաց չարաց որ մերձեանս ի ժա-
ռանգութիւն իմ , զոր բաշխեցի ժո-
ղովրդեան իմում Իսրայելի . Ահաւասիկ
եւ կորզեցից զնոսա յերկրէն իւրեանց ,
եւ զսուռն Յուդայ հանից ի միջոյ նո-
15 ցա : Եւ եղիցի յետ հանելոյն զնոսա՝
գործաց եւ ողորմեցայց նոցա . եւ ընու-
կեցուցից զնոսա իւրաքանչիւր ի ժա-
ռանգութեան իւրում , եւ իւրաքան-
16 չիւր յերկրի իւրում : Եւ եղիցի եթէ ու-
սանելով ուսանիցին զճանապարհ ժո-
ղովրդեան իմոյ , երզնուլ յանուն իմ թէ
Կենդանի է Տէր , որպէս ուսուցին զժո-
ղովուրդ իմ երզնուլ ի Բահալ , եւ չի-
17 նեացին ի մէջ ժողովրդեան իմոյ : Եւ
եթէ ոչ ⁷զամենայնեան , ջնջեցից զաղզն
զայն , եւ բարձից կորսանամբ , ասէ Տէր :

ԳԼ . ԺԳ

1 Այսպէս ասէ ցին Տէր . Գնու եւ ստա-

ցիր քեզ ⁸սփածանելի կառելի , եւ ած
զմիջով քով , եւ բնդ ջուր մի՛ անցանի-
2 ցես : Եւ ստացայ սփածանելի ըստ բա-
3 նին Տեառն , եւ ածի զմիջով խմով : Եւ
եղև բան Տեառն առ իս կրկին անգամ ,
4 եւ ասէ , Աս զսփածանելիդ , զոր ստա-
ցար , ի միջոյ քումմէ , եւ արի զնա յայն
եփրատու , եւ թաքուցես զգո անդ ի
5 ծակ վիմի : Եւ չորայ եւ թնրուցի զնա
յեփրատ , որպէս պատուիրեաց ինձ Տէր :
6 Եւ եղև յետ բազում աւուրց ասէ ցին
Տէր , Արի զնա յայն եփրատայ , եւ աւցես
անտի զսփածանելին զոր հրամայեցի քեզ
7 անդ թաքուցանել : Եւ զնայց յայն եփրատ
զեաոյ , փորեցի եւ ասի զսփածանելին
ի տեղումն ուր թաղեցի զնա անդ . եւ
անա ապականեալ էր սփածանելին , եւ
8 ահա չէր ինչ խիք պիտանացու : Եւ
9 եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ , Այս-
պէս ասէ Տէր . Այգպէս ապականեցից
զՆաբատութիւն Յուդայ եւ զՆաբատու-
10 թիւն Երուսաղեմի : ⁹Զքաղաքն եւ զժո-
ղովուրդն իմ՝ չար՝ որք ոչ կամին լսել
թեան սրտից իւրեանց ըստայ , եւ եր-
թան զնա աստուածոց օտարաց ծառա-
յել նոցա եւ երկիր պաղանել , եղի-
ցին իբրև զսփածանելիզ զայց՝ որ ոչ
11 իմիք է պիտանացու : Զի զոր օրինակ
մածանի սփածանելի զմիջով մարդոյ ,
նոյնպէս մածուցի զինուս զամենայն
առնդ Իսրայելի , եւ զամենայն տունդ
Յուդայ , ասէ Տէր , լինել ինձ ժողո-
վուրդ անուանի եւ ի սրբաձանս եւ ի
փառս . եւ ոչ անապին ինձ :

12 Եւ ասացես ժողովրդեանդ զպատ-
գամբ զայց . Այսպէս ասէ Տէր Աստուած
Իսրայելի . Ամենայն ակի զինուով լցցի .
եւ եղիցի եթէ ասիցին քեզ , Միթէ
չլիտիցեմք զիտելով , եթէ ամենայն
13 ակի զինուով լցցի : Եւ ասացես ցնոսա ,
Այսպէս ասէ Տէր . Ահա ես ընում զա-
մենայն բնակիչս երկրիդ այսորիկ , եւ
զթապաւորս ¹⁰որդիս Դաւթի որ նապին
յաթու նորս , եւ զքահանայս եւ զմար-
դարէս , ¹⁰եւ զՅուդա՝ եւ զամենայն
բնակիչս Երուսաղեմի սրբեցութեամբ :
14 Եւ ցրուեցից զզոսա՝ զայր եւ զեղբայր
իւր , զհայր եւ զորդիս իւրեանց ի մխա-
սին , ասէ Տէր . ոչ զթաղացայ եւ ոչ

¹ Եբր. անապատի ² Եբր. թաշուս գիշտարի նկարէ օն
³ Եբր. թաշուս գիշտարի ⁴ Եբր. եղին զնա յա-
մարութիւն . սգացաւ ի վերայ իմ ամացաց
եայ . ամացացեալ է ամենայն երկիր . ⁵ Եբր.
եկին աւարառութ ⁶ Եբր. Աերմանեցին ցորեան ,
եւ փուշ հնձեցին . աշխատ եղևն , եւ չեղև
նոցա յօգուս . յամօթ լերաք բնդ արդիւնս
ձեր վասն բարկութեան սրամտութեան Տեառն :
⁷ Եբր. լուեցեն

⁸ Եբր. գօտի , -չպէս եւ է շերտայ ⁹ Եբր. ժողո-
վուրդս այս ¹⁰ Եբր. գտտ

ինայեցից , եւ ոչ ողորմեցայց սպակա-
նել զլոսաս :

15 Լուարուք եւ ունինդիր լիբուք , եւ
16 մի՛ հարտառանայք զի Տէր խօսեցաւ : Տուք
Տեսան Ասաոււոյ ձերում փառս , մինչ-
չեւ խաւարեալ եւ զայթակղեալ սօրից
ձերոց ի վերայ խաւարին լիբանց , ակն
ունիցիք լուսոյ , եւ չանց ստուերք մա-
17 հու , եւ գնիցիք ի խաւարի՛ : Եւ եթէ
ոչ լսիցէք նմա , զագասագողի շայցեն
անձինք ձեր յերեսաց ի չնամեաց , եւ
արաստուակից իցէք արտասուօք . եւ ի-
ջուսցեն աչք ձեր արասուսս , զի խոր-
տակեցաւ հօան Տեսան :

18 Ասացէք ցթագաւորն եւ ցրոնա-
ւորն՝ , թէ Կորացարուք եւ նատարուք ,
զի անխաւ ի զլիսոց ձերոց սրակ փա-
19 սաց ձերոց : Փակեցան քաղաքք որ ընդ
հարաւակողմն , եւ ոչ ոք էր որ բա-
նայր , գերեցաւ Յուդա զվախճանեալ գե-
րութիւն , զկատարաւն նատուցմանց :

20 Ամբարձ դաչս քս , Երուսաղէմ , եւ ակն
զարձակեալդ՝ ի հրահայոց . ո՛ւր է հօան
որ սուսու ցբեզ , խաչինք փառաց քոց :

21 Զինչ ասցես սրասախանի ի ժամանա-
կի յորում ՚պահանջիցեն ի քէն՝ . զու
իսկ ուսուցեր զնոսա ուսուին՝ տիրել ի
վերայ քո՝ ո՛չ աճա երկունք ունիցին

22 Զբեզ իբրեւ կնոջ ծննդականի : Եւ ե-
թէ ապիւս ի սլտի քում , թէ Լնդէր
սրասահայ ինձ այս . վասն բազմու-
թեան անիրաւութեան քո՝ յայտնեցաւ
յետուսա քո խայտառակեալ զկրկունս

23 քո : Եթէ փոխիցէ ՚Նուրի զմարթ իւր
եւ ինձ զխայտուցս իւր , եւ գուք կա-
րօզ լինիցիք գործել զբարիս՝ ուսեալք

24 զարիս : Եւ ցրուեցից զնոսա իբրեւ

25 զխորե հողմակոծեալ յանապատի : Այդ
է վիճակ քո եւ մասն՝ ՚հաւանիւղ ձեզ
ինձ՝ . զի մուսցար զիս եւ յուսուցար ի

26 ստութիւնս : Եւ ես մերկայից զյետուստ
քո , եւ արկից զլիսով քս եւ գերեսօք , եւ

27 երեւեցին անարգանք քո . ՚Շնութիւն
եւ վրնջիւն քո , եւ օտարանան յի-
նէն պոռնկութեան քո , ի բաղինա եւ
յանդա տեսի զդարչելիս քս : Լայ քեզ ,
Երուսաղէմ , զի ոչ սրբեցին զկնի իմ .
մինչեւ ցնրք իցէ քեզ այդ :

Գ Լ . ԺԴ

1 Եւ եզեւ բան Տեսան առ Երեմիա վասն
2 երաշտութեան անձրելւի Սուրբա շրէաս-
տան , եւ զրունք նորա թախուր եղին .
խաւարեցան ի վերայ երկրի , եւ աղա-
3 զակն Երուսաղէմ թարձրացաւ : Եւ մե-
ծանձք նոցա աւաքեցին գերիտասարգս
իւրեանց զՋրոյ . եկին ի Ջրհորս , եւ ոչ
գտին ջուր , դարձուցին ունայն զամանս
իւրեանց . ամաչեցին , յամօթ եղեն եւ
4 ծածկեցին զգլուխ իւրեանց : ՚Եւ գործ
երկրին սրակասեաց՝ , զի ոչ գոյր անձ-
րու ի վերայ երկրի , յամօթ եղեն մշակք ,
5 ծածկեցին զգլուխ իւրեանց : Եղինք ի
վայր ծնան , եւ թողին զծնունդս , զի
6 ոչ գոյր բունջարս : Եւ զիւք ՚ի դաշտս
ծծեցին զօգս իբրեւ զվիշտագս , եւ սու-
րեցին աչք իւրեանց , զի ոչ գոյր խոս :

7 Եթէ մնոյք մեր հակառակ կայցին մեզ ,
գու , Տէր , արա վասն անուանդ քո . զի
լսողում են մեզք մեր աւաջի քո . քեզ
8 մեղաք : Ակնկալութիւնդ Խարայելի ,
10 Տէր , փրկեալ զմեզ՝ ի ժամանակի չա-
րեաց , ընդէր եզեր իբրեւ զպանդուխտ
յերկրի , կամ իբրեւ ՚Ղրտակ երկրի՝ որ
9 գառնայցէ յօթեմանս : Միթէ իցնա իբ-
րեւ զմարդ ՚որ ննջէ՝ , կամ իբրեւ զայր
որ ոչ կարէ սարեցուցանել . եւ գու ի
միջի մարտէ ես , Տէր , եւ սնուն քո
կոչեցեալ է ի վերայ մեր . մի՛ մոռա-
նար զմեզ :

10 Այսպէս ասէ Տէր ժողովրդեանց այդ-
միկ . Այնպէս սիրեցին չարմել զոսն
իւրեանց եւ ոչ խնայեցին . եւ ՚Աստուած
ոչ հաճեցաւ ընդ նոսա . արդ յիշեցէ
զանիրաւութիւնս նոցա , եւ այց արաս-
14 ցէ մեզպ նոցա : Եւ ասէ զիս Տէր , Մի
կար յաղօթս վասն ժողովրդեանն այ-

1 Եբբ. նա դարձուցէ զայն ի ստուեր մահաւ .
զարձուցէ յաղջամու զՋ 2 Եբբ. յացցէ անձնիմ
լիբեանց հարտառութեան յերս . եւ արտասուե-
լով արտասուեացէ եւ իջուսցեն աչք իմ ար-
տասուս . զի վտարանդի եղեւ հօան Տեսան .
(18) Ա ս ցիւս գաւուորն եւ ցղչեղին 3 Եբբ.
սղջ բովանդակ , գերեցաւ համօրէն : (20) Ամ
բարձէք դաչս ձեր եւ տեսէք զոր գայն 4 Եբբ.
այց արասցէ բեզ 5 Եբբ. եթովպացին 6 Եբբ.
սահմանեալ քեզ լինէն , ասէ Տէր

7 Եբբ. Գնութիւն քո եւ զվրնջիւն քո , զկատու-
թիւն պոռնկութեան քո , զզգծութիւնն զոր
գործէիր ի վերայ բրոց եւ գաշտաց տեսի . վա՛յ
քեզ , Երուսաղէմ , միթէ ո՛չ սրբեցին . մինչեւ
ցե՞րս : 8 Եբբ. Վասն խորթուելոյ հողոյն 9 Եբբ.
կացին ի տեղիս բարձուս , 10 Եբբ. Փրկիչ նորա
11 Եբբ. զճանապարհորդ 12 Եբբ. ապշեալ 13 Եբբ.
Տէր

12 նորիկ իրարիս : Զի թէ պահեսցին , ոչ լուսոյ խնդրուածոց նոցա . եւ եթէ մատուցեն ողջակէզս եւ զոհս՝ ոչ հաճեցայց ընդ այն . զի սրով եւ սովով եւ մատուցանուի սպասեցից ցնոտս : Եւ ասեմ , Ո՛վ , որ եսդ Տէր Տէր , ահա մարդարէքն ասին նոցա՝ թէ Ոչ անաջիք դուր , եւ սով ոչ կըլլիք ի միջի ձերում , զի ճշմարտութիւն եւ խաղաղութիւն տուցի ի վերայ երկրի , եւ՝ ի տեղւոջդ յայդ-
 14 միկ : Եւ ասէ ցիս Տէր , Սուս մարդարէանան մարդարէքն յանուն իմ . ոչ առաքեցի զնոսա , եւ ոչ պատուիրեցի նոցա , եւ ոչ խօսեցայ ընդ նոսա . զի տեսիլս սուտս , եւ ըզձութիւնս եւ հմայս , եւ չկամս սրտից ի բեանց մար-
 15 զարէանան նոքա ձեզ : Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր ի վերայ մարդարէիցն , որ մարդարէանան յանուն իմ , եւ ես ոչ առաքեցի զնոսա ՚եւ ոչ պատուիրեցի նոցա՝ , որ ասին՝ թէ Սուր եւ սով ոչ կըլլիք յերկրիս յայսմիկ . յոխս ծիրական մահու , եւ՝ ի սուր եւ ի սով սպասեսցին
 16 մարդարէքն այնորիկ . Եւ ժողովուրդն որոց նոքայն մարդարէանան , կըլլին ընկեցեալք յանցս Երուսաղեմի՝ յերեսաց սրոց եւ սովոյ , եւ ոչ ոք իցէ որ թաղիցէ զնոսա , ինքեանք եւ կանայք Իբրեանց եւ ուստերք եւ զստերք նոցա . եւ հեղից ի վերայ նոցա զչարիս իբրեանց :
 17 Եւ ասացես ցնոսա զայս բան . ¹ Իջուցէք ընդ աչս ձեր՝ արտասուս ի տուէ եւ ի գիշերի , եւ մի՛ պակասեցին . զի բեկմամբ մեծաւ բեկաւ . կայս դուսար ժողովրդեան իմոյ , եւ ցաւազին հարուս-
 18 ծովք յոյժ : Եթէ ելից ի գաշտ՝ ահա վերուորք սրոյ , եւ եթէ մտից ի քաղաք՝ ահա ցաւք սովոյ . զի մարդարէ եւ քահանայ զնոցին յերկիր զոր ոչ ցիտէին :
 19 Միթէ խտտելով խտանցեմ զՅուզա , ² կամ վերանայով վերացա՞մ՝ անձն քո , ընդէ՛ր հարևր զմեզ , եւ ոչ գոյ մեր բժշկութիւն . ակն կաղաք խաղաղութիւն , եւ ոչ գոյ բարութիւն , ժամանակի բժշկութիւն , եւ ահա խոտ-
 20 վութիւն : Ծանեաք , Տէր , զմեզս մեր եւ զանիրաւութիւնս հարց մերոց . զի
 21 մեզաք առաջի քո : ³ Գաղարեա վասն

անուանք քո , մի կորուսաներ զաթոռ փառաց քոյ . յիշեա , մի՛ ցրե՛ր վախանս քո որ ընդ մեզ : Միթէ իցէ՞ ի կուսս հեթանոսոց՝ որ տեղացեցէ , կամ թէ երկինքն քայցեն՝ յըլլութիւն իբրեանց , ոչ սպառէն դու ես նպն Տէր Աստուած մեր , եւ ակնկալուք քեզ , զի դու առարիւր զայս ամենայն :

ԳԼ . ԺԵ

1 Եւ ասէ ցիս Տէր , Եթէ կացցին Մովսէս եւ Աամուէլ առաջի երեսաց իմոց , ոչ կըլլիք անձն իմ ընդ նոսա . ի րաց արձակեա զժողովուրդ զայդ յերեսաց 2 իմոց , եւ ելցին : Եւ կըլլիք եթէ սախցեն ցբեզ , Յով կցուք , սասացես ցնոսա , Այսպէս ասէ Տէր . Որք ի մահ՝ ի մահ , եւ որք ի սուր՝ ի սուր , եւ որք ի սով՝ ի սով , եւ որք ի գերութիւն՝ ի 3 գերութիւն : Եւ խնդրեցի ի նոցանէ վրէժս չորիս օրինակօք՝ ասէ Տէր . զսուր ի սպանանել , եւ զչունս ի սպատառել , եւ զթոշունս երկնից եւ զզազանս երկ- 4 ՚րի՝ յուսել եւ յապականել : Եւ մատնեցից զնոսա ի վտանգ ամենայն թագաւորութեանց երկրի , վասն Մանասէի որդւոյ Եզեկեայ թագաւորին Յուզայ , եւ վասն ամենայնի զոր արար յերու- 5 սալէմ : Ո՞ խնայեցիք ի քեզ , Երուսաղէմ , կամ ո՞ սրտմեցիք ի վերայ քո , կամ ո՞ զարձցի հարցանել զխաղաղու- 6 թենէ քումմէ : Զի զու զարձար յինէն , ասէ Տէր , եւ յետս ⁹ երթիցես . եւ ձգեցից զձեան իմ ի վերայ քո , եւ սոլականեցից զքեզ . ¹⁰ եւ ոչ եւս անստացից 7 նոցա՞ : Եւ ցրուեցից զնոսա ¹¹ ի սիւրսս , ի զրուսս ժողովրդեան իմոյ անգաւակեցան . զի կորուսի զժողովուրդ իմ վասն չարեաց իբրեանց , եւ՝ ոչ 8 դարձան : Բազմացան զինեւ այրիք նոցա քան զաւազ ծովու . սծի ի վերայ նոցա եւ ի վերայ մօրն ¹² զերթասարդս , թ՛հնամութիւն ի միջօրէի արկի զնովա . եկն՝ յանկարծակի զողումն 9 եւ տագնապ : ¹³ Ունայնոցա եւ թնածինն , ձանձրացաւ անձն նորա՞ . եմուս

¹ Եբր. խաղաղութիւն ճշմարտութեան տաց ձեզ
² Եբր. զպատրանս ³ Յիբր. դուրսէ ⁴ Եբր. Երուսղեմ
 աչք իմ ⁵ Եբր. ի սիտեզ գարշեցաւ ⁶ Եբր. Մի՛
 խտտեր զեւ

⁷ Եբր. գ. յորդու թիւն ⁸ Եբր. ժողովրդեանց ընդ
 այդմիկ ⁹ Եբր. կացեք ¹⁰ Եբր. վատասեցեալ եմ
 յաղորմելոյ ¹¹ Եբր. հեծանոցաւ ի դուրսս երկրի
 անգաւակեցից , կորուսից զժողովուրդ իմ . ի ձա-
 նապարհաց իբրեանց ¹² Եբր. երթասարդի զա-
 պականիչն ի միջօրէի . արկի զնովա ¹³ Եբր.
 նուաղեցաւ եւ թնածինն , աւանդեաց զհողի իւր

նմա արեւ զմիջօրէիւ , եղև յամօթ
 եւ ի նախատինս . զմնացորդս նոցա տայ
 ի սուր սառչի թշնամեաց նոցա , ստէ
 Տէր :

10 Վայ ինձ , մայր իմ , իբրև զո՞
 ոք ծնար զիս . այր՞ զատավեանայ
 եւ ձգձգեալ ի դատաստան յամենայն
 երկրի . ոչ՞ սպարաիմ ինչ , եւ ոչ սպար-
 ար ոք ինչ ինձ . եւ զօրութիւն իմ պա-
 11 կասեաց յանիծանելեաց իմոց , Եղիցի ,
 Տէր , եւ յաջողցի նոցա ի բարու-
 թիւնս . եթէ ոչ կացի առաջի քո , ի
 ժամանակի չարեաց նոցա , եւ ի ժամա-
 նակի նեղութեան նոցա ի բարիս ընդդէմ
 12 թշնամոյ , Իցէ՞ թէ ճանաչիցի երկաթ .
 եւ քաղցրով պղնձի զօրութիւն քո .
 13 Եւ զպանծս քո տայ օտարաց ի վրկանս՝
 վանս ամենայն մեղաց քոց յամենայն
 14 սահմանս քո : Եւ ծառայեցուցից զքեզ
 թշնամեաց քոց յերկրի վոր ոչ գիտի-
 ցես . զի հուր վառեալ է ի սրամառու-
 թննէ իմմէ , ի վերայ ձեր բորբոքեացի :

15 Դու զիտես , Տէր . յիշատ զիս , Պէր .
 այց արա ինձ . ‘անարատ արա զիս’ ի
 հալածչաց իմոց , ⁵եւ մի յերկարեր վանս
 իմ՞ . ծանիր՝ որչափ առի վանս քո՞ նա-
 խատինս յարճամարհողաց բանից քոց :

16 Վախճանեա զնոսա , եւ եղիցի՞՞ բան քո
 ինձ յուրախութիւն եւ ի ցնծութիւն
 սրտի իմոյ . զի կոչեցեալ է անուն քո
 ի վերայ իմ , Տէր Աստուած Ամենակալ :

17 Ոչ նստայ յաստիկի այգանողաց , ⁷այլ
 սարսեցի՞՞ յերեսաց ձեռին քո՞ առանձին
 18 նստէի , զի՞ ջրայց դառնութեամբ : Ընդ-
 էր որ տրտմեցուցանեն զիս՝ զօրա-
 նան , եւ վէրք իմ սաստիկք , ուստի՞
 բժշկեցայց . լինելով եղև ինձ իբրև

զՎուր ցուրա՞ յուրում ոչ գոյ հաւատ :
 19 Վանս այբորիկ այսպէս ստէ Տէր . Ե-
 թէ զարձցիս այրէն՞ պատուարեցից
 զքեզ , եւ առաջի երեսաց իմոց կաց-
 ցես . եւ եթէ հանցես զպատուականն
 յանարգէ , իբրև զերան իմ եղիցես .
³եւ եթէ՞՞ դարձցին նոքա սա քեզ , եւ
 20 ոչ եւս զու զարձցիս առ նոսա : Ծայ
 զքեզ ժողովրդեանոյ այլմիկ ի պարիսպ
 պղնձի ամուր . մարտիցեն ընդ քեզ , եւ
 ոչ կարիցեն սոնանել . զի ընդ քեզ եմ
 21 այրեցուցանել եւ վրկիկ , ստէ Տէր : Եւ
 զերծուցից զքեզ ի ձեռաց չարաց , եւ
 վրկեցից զքեզ ի ձեռաց ժանտաց , ³ստէ
 Տէր Աստուած Իսրայելի :

Վ. ԺԶ

1 Եւ եղև լան Տեառն առ իս ասելով ,
 2 Եւ դու մի՞ առնուցուս քեզ կին , եւ
 մի՞ ծնցին քեզ ուստերք եւ դստերք ի
 3 տեղումը յայդմիկ , Զի այսպէս ստէ Տէր
 վանս ուստեաց եւ դստերաց որ ծնա-
 նիցին ի տեղումը յայդմիկ , եւ վանս
 մարց նոցա որ ծնանին զնոսա , եւ վանս
 հարց նոցա որ ծնանին զնոսա յերկրիդ
 4 յայդմիկ . Ծիւրեալ ակտիւ մեռցին , մի՞
 կոծեցին եւ մի՞ թաղեցին , ⁹այլ խայ-
 տառակ՞՞ եղիցին ընդ երեսս երկրի . սրով
 անկցին եւ սովով սպառեցին . եւ եւ-
 զիցին զիսկունք նոցա ի կերակուր
 թոռնոց երկնից եւ գազանաց երկրի :

5 Այսպէս ստէ Տէր . Յաշխարուճն նոցա
 մի՞ մաանիցես , եւ ի կոծ նոցա մի՞ եր-
 թիցես , եւ սուգ ի վերայ նոցա մի՞ առ-
 նուցուս . զի ի բոց արարի զխաղաղու-
 թիւն իմ ի ժողովրդեանէն յայնմանէ , ա-
 սէ Տէր . եւ զպարտութիւնս եւ զզլութե-
 6 թիւնս : Եւ մեռանիցին մեծամեծք եւ
 վոքունք յերկրին յայնմիկ . մի՞ կոծես-
 ցին եւ մի՞ ցտեպցին եւ մի՞ խզեցին
 7 եւ մի՞ լացցին եւ մի՞ թաղեցին : Եւ
 մի՞ ընկցի հաց սոյ նոցա ի մխիթարու-
 թիւն ի վերայ մեռելոյ , եւ մի՞ արբուս-
 ցեն բաժակ մխիթարութեան ի վերայ
 8 հոր եւ մոր իւրոյ : Ի տուն ըմպիկեաց
 մի՞ մաանիցես նստել ընդ նոսա՞ ուսով
 9 եւ բուրել , Առ այսպէս ստէ Տէր զօ-
 րութեանց Աստուած Իսրայելի . Ահա-
 ւասիկ ես խափանեցից ի տեղումը յայդ-
 մանէ առաջի աչաց ձերոց , եւ ի ձեր իսկ
 աւուրս , զձայն ցնծութեան եւ զձայն

¹ Եբբ. ծնար զիս իբրև զայր ² Եբբ. ետու
 արծաթ ի վաշիկի , եւ ոչ այլք ետուն ինձ
 արծաթ ի վաշիկի , եւ ամենեքին անիծանեն զիս
 (11) Ասէ Տէր , Արդարեւ ապրեցուցից զքեզ ի
 բարութիւնս , արդարեւ արարից զի թշնամին
 յարքս արկցէ քեզ ի ժամանակի չարեաց եւ ի
 ժամանակի նեղութեանս : (12) Կիթէ կարեցէ՞
 խորտակել երկաթ զերկաթ ի հիւսիսոյ եւ
 զպղինձ . (13) Զատարուածս քո եւ զգանձս
 քո տայ ի յափշտակութիւն , ոչ ի գինս
³ Եբբ. գոլ-սե ⁴ Եբբ. եւ հան զգրեթ իմ ⁵ Եբբ. մի՞
 յերկայնմտութեան ցամանս քո բարձրես զիս
⁶ Եբբ. նախատինս : (16) Գտան բանք քո , ե կերոյց
 զնոսա եւ եղև ⁷ Եբբ. եւ ոչ ուրախ եղէ . ⁸ Եբբ.
 դառնութեամբ լցեր զիս : (18) Ընդէ՞ր եղև
 ցու իմ մշանջնաւոր . եւ վէրք իմ աչոյցս ,
 առանց բժշկութեան . լինելով լինիցիս ինձ
 իբրև սուտ , զուր

⁹ Եբբ. յարք

ուրախութեան , զձայն վեհայի եւ զձայն
 10 հարսին : Եւ եղիցի յորժամ պատմես-
 ցես ժողովրդեանն այնմիկի գամենայն
 պատգամոց զայցոտիկ , եւ ստասցեն
 ցքեզ , Ընդէր խօսեցաւ Տէր ի վերայ
 մեր զայց ամենայն չարիս մեծամեծս .
 զի՞նչ անիրաւութիւն է ի մեզ , կամ
 11 մի մեղք զոր մեղաք ատօմի Տեառն
 Աստուծոյ մերոյ . եւ աստցես ցնոսս ,
 Փոխանակ զի թողին զիս հարքն ձեր ,
 ասէ Տէր , եւ զնայցին զձեռ աստուածոց
 օտարաց , եւ ծառայեցին նոցա եւ եր-
 կիր պագին նոցա , եւ գիտ թողին եւ
 12 զօրէնս իմ ոչ պահեցին : Եւ զուք ան-
 զգամեցաք առնել առաւել քան զհարան
 ձեր . եւ անաւարկի գուք երկայք իւ-
 րաքանչիւր զձեռ հաճոյից սրայք ձե-
 13 րոց չարաց առ ի չլսել ինձ : Եւ ընկե-
 ցից զձեզ յերկրէ զյայգմանէ յերկիր՝ զոր
 ոչ զիտացէք զուք եւ հարքն ձեր , եւ
 ծառայեսցիք անց աստուածոց օտարաց
 ի սուէ եւ ի գիշերի , ¹ Եւ ոչ արասցեն
 ձեզ ողորմութիւն :
 14 Վասն այտորիկ անա աւուրք գան ,
 ասէ Տէր , եւ ոչ եւս ասացեն՝ Կեն-
 գանի է Տէր որ եհան զորդիան Իսրաւ-
 15 յելի յերկրէն Եզիպտացոց . Այլ թէ՛
 Կենդանի է Տէր որ եհան զորդիան Իս-
 րայիլի յերկրէն հիւսիսոյ , եւ յամենայն
 աշխարհաց ուր եւ միրժեցան անդր . եւ
² զպատարեացէ զնոսա անդրէն յերկրին
 իւրեանց զոր ³ Ես հարցն նոցա :
 16 Ահաւասիկ ես առաքեմ ձկնորսս բա-
 զումս , ասէ Տէր , եւ որսասցեն զնո-
 սա . եւ յետ այնորիկ առքեցից որ-
 սորցս բազումս , եւ որսասցեն զնոսա
 ի վերայ ամենայն իւրանց եւ ի վերայ
 ամենայն բլրոց եւ ի ծակուց վիմաց :
 17 Ձի աչք իմ ի վերայ ամենայն ճանա-
 պարհաց նոցա , եւ ոչ թաքեան յերե-
 սաց իմոց , եւ ոչ ծածկեցան անիրա-
 ւութիւնք նոցա առաջի աչաց իմոց :
 18 Եւ հատուցից նոցա նախ կրկին գանի-
 րաւութիւնս նոցա , եւ զմեղս նոցա ու-
 րովք պղծեցին զերկիր իմ մեռելոտուովք
 զարհրեալն իւրեանց , եւ անօրէնու-
 թեամբք նոցա , որովք լցին զծառան-
 գութիւն իմ :
 19 Տէր , զօրութիւն իմ եւ օգնութիւն
 իմ եւ ապաւէն իմ յաւուր չարեաց . առ

քեզ հեթանոսք եկեացեն ի ծաղայց երկ-
 րէ եւ ստասցեն , ⁴ Որպէս սուս գործէին
 հարքն մեր կուսս ,՝ եւ ոչ գոյք օգուս
 ի նոցանէ :
 20 Եթէ աննիցէ՞ մարց անձամբ անձին
 աստուածս՝ եւ նոքա չեն աստուածք :
 21 Վասն այնորիկ անաւասիկ եւ ցուցից
 նոցա ի ժամանակի յայտիկ զձեան իմ ,
 ծանոցից նոցա եւ զգորութիւն իմ . եւ
 զխտացեն՝ թէ անուն իմ Տէր է :

ԳԼ ՎԷ

1 Սեզք Յուդայ գրեալ են զրչաւ երկա-
 թեաւ , ազամանցեաց եղեգամբ . մա-
 ծեալ է ի տախտակս սրտից նոցա , եւ
 2 յեղջերս սեզանոց ⁵ ձերոց . ⁶ Ի ժամա-
 նակի յորում՝ լիչեացն որդիք նոցա
 զսեզանս իւրեանց , եւ զանասոս իւ-
 րեանց ի վերայ ծառոց վարաւորաց եւ
 3 ի վերայ բլրոց բարձանց , ⁷ Եւ ի վերայ
 լեռանց՝ վայրի , զգօրութիւն քո եւ
 զամենայն գանձս քո մոչխցից յաւա-
 րի , զարձուս քո մեղօք յամենայն
 4 տահմանս քո : Եւ լքջիր եւ նկուս լի-
 ջիր ի ժառանգութենէ քումմէ զոր եւ
 սու քեզ . եւ ⁸ հանից զքեզ ի ձեռս՝
 թշնամեաց քոց յերկիր զոր ոչ զխի-
 ցես . զի հուր ⁹ վառեալ է՝ ի սրտմաւ-
 թեան իմում , մինչեւ յախտեսն բոր-
 ւորեացի :
 5 Այսպէս ասէ Տէր . Անիծեալ լիցի մարդ
 որ արասցէ գոյս իւր ի մարդ , եւ ա-
 պաստան լինիցի ի մարմին բաղիի նո-
 րա , եւ ապտամբիցէ ի Տեառնէ սիրտ
 6 նորա : Եւ եղիցի իրբեւ զմոչս վայրի
 յանապատի , եւ մի՛ տեսցէ յորժամ պայ-
 ցէ լարութիւն . եւ ընտկեացէ յաղտաղ-
 տուկս անապատի , յերկիր ազատացուկ՝
 7 ուր ոչ երբեք բնակիցին : Օրհնեալ լիցի
 մարդն որ յուսացաւ ի Տէր , եւ եղիցի
 8 Տէր յոյս նորա : Եւ եղիցի իրբեւ զծաւ
 զուարճացեալ ի գնացս ջուրց . եւ ընդ
 գնացս ջուրց ձգեցուցէ զարմատս
 իւր , եւ մի՛ երկիցէ յորժամ հասանիցէ
 տօթ . եւ եղիցի ¹⁰ ստեղն նորա անաւա-
 ոացեալ շուրջ զնովա . յամէ կրաշ-
 տութեան մի՛ երկիցէ , եւ մի՛ կասեցէ
 ի տալոյ զստուղ :

¹Եբբ. զի ոչ արարից ²Եբբ. պատարեցից
³Եբբ. ետու

⁴Եբբ. Արդարեւ ստութիւն ժառանգեցին հարքն
 մեր . ունայնութեւն , ⁵Կաւ. նոցա ⁶Եբբ.
 Որպէս գի ⁷Եբբ. Լեռան իմ ⁸Եբբ. ծա-
 ուայեցուցից զքեզ ⁹Եբբ. վառեցի ¹⁰Եբբ.
 տեբեւ նորա դաւար

9 ¹Խորին է սիրտ քան զամենայն եւ
 10 ²մարդ է՝, եւ ո՞վ ծանխցէ զնա : Եւ Տէր
 քննեմ զսիրտս եւ փորձեմ զերկա-
 մունս, տալ իւրաքանչիւր ըստ ճանա-
 սլարձաց իւրոց եւ ըստ պաղոց գործոց
 11 իւրոց : ³Չայն արար կաքաւ, ժողովեաց
 զոր ոչ իւր ծնեալ :՝ որ ժողովէ զմե-
 ծութիւնս ասանց իրաւանց, ի կէս ա-
 ւուրց իւրոց թողցէ զնա, եւ ի վախ-
 12 ճանի իւրում եզիցի անզգամ : Աթոս
 փառաց լարձրացեալ ի սկզբանէ տեղի
 13 սրբութեան մերոց : Ակնհալութիւն Խ-
 րայելի, Տէր, ամենեքեան որ թողին
 գեղէ՞ ամաչեացեն : հեռացեալքն՝ յերկ-
 րի գրեացին, զի թողին զՏէր զազրեւր
 ջրոց կենաց :
 14 Իժշկեա զիս, Տէր, եւ ըժշկեցայց,
 փրկեա զիս, ⁵Տէր, եւ փրկեցայց . զի
 15 պարճանք իմ գու ես : Անաւանիկ նոքա
 ասին ցիս . Ո՛ւր է քան Տեառն, եկեա-
 16 ցէ այսր : Բայց ես ոչ ⁶ձանձրացայց գալ՝
 զկնի քո . եւ աւուր ⁷մարդոց ոչ ցան-
 կացայ, զու իակ գիտես . որ ինչ երանէ
 ընդ չրթունս իմ, առաջի երեսոց քոց
 17 է : Մի՛ լինիր ինձ ⁸ջօտարութիւն . խնայ-
 18 եա զու յիս՝ յաւուր չարի : Յամօթ իւ-
 ցին հալածիչքն իմ, եւ մի՛ ես ամաչե-
 ցից . զարհուրեցին նոքա, եւ մի՛ ես
 զարհուրեցայց . աժ ի վերայ նոցա որ
 չար, կրկին բեկմամբ լսիկ զնոսա :
 19 Այսպէս ասէ ցիս Տէր . երթ կոց ի
 զրունս ⁹ժողովրդեան քո՝ ընդ որ մաս-
 նեն եւ կյանեն թաղաւորքն Յուդայ,
 20 եւ յամենայն զրունս Երուսաղեմի . եւ
 ասացես զնոսա, Լուսարուք զպատպամս
 Տեառն, թաղաւորք Յուդայ եւ ամե-
 նայն Հրէաստան, եւ ամենայն բնա-
 կիչքդ Երուսաղեմի որ մտանէք ընդ
 21 զրունոց ընդ այգասիկս : Այսպէս ասէ
 Տէր . Չդոջ լերուք անձանց ձերոց, եւ
 մի՛ բառնայք թեոյնս յաւուր չարա-
 թուց, եւ մի՛ ¹⁰եղանէք ընդ զրունս Ե-
 22 րուսաղեմի . եւ մի՛ հանէք լեռինս ի
 տանց ձերոց յաւուր չարաթուց . եւ զա-
 մենայն գործ մի՛ պորձէք, եւ սրբեցէք

զօրն չարաթուց՝ որպէս պատուիրեցի
 23 հարցն ձերոց : Եւ ոչ լուան, եւ ոչ խո-
 նարհեցուցին զունին իւրեանց . եւ
 խտացուցին զպարանոցս իւրեանց ⁵ա-
 սուել քան զհարցն իւրեանց,՝ առ ի
 24 չլսելոյ ինձ եւ ընդունելոյ զխրատ : Եւ
 եզիցի եթէ լսելով լուիցէք ինձ, ասէ
 Տէր, չբերել թեան ընդ զրունս քաղա-
 քիս սցսորիկ յաւուր չարաթուց, եւ
 սրբել զօրն չարաթու, չգործել ի նմա
 25 զամենայն գործ, եւ մայցն ընդ զրունս
 քաղաքից այգորիկ թաղաւորք եւ իշ-
 խանք, որ նստիցին յաթոսն Գաթի .
 եւ կրանիցին ի կառս եւ յերկարս իւ-
 րեանց, եւ իշխանք նոցա՝ արք Յու-
 գայ եւ ընակիչք Երուսաղեմի . եւ բնա-
 26 կեսցի քաղաքդ այց յաւիտեանս : Եւ ե-
 կեսցեն ի քաղաքացն Յուդայ շուրջա-
 նակի՝ յերուսաղէմ, եւ ի Բենիամինէ
 եւ ի յաշտականաց եւ ի լեռնաղովմանց
 եւ ի կողմանց հարաւոյ՝ բերել ողջա-
 կէզ եւ ¹¹խուռնիս՝ եւ մաննա՝ եւ կընդ-
 թուի, մատուցանելով օրհնութիւն ի
 27 ասն Տեառն : Ապա թէ ոչ լուիցէք ինձ
 սրբել զօրն չարաթուց, չբառնալ բե-
 րինս եւ մտանել ընդ զրունս Երուսա-
 ղեմի յաւուր չարաթուց, վառեցից հուր
 ի զրունս նորա, եւ կերցցէ ¹²չուրջ զե-
 րուսաղեմաւ,՝ եւ մի՛ չիջցի :

ՊԼ . ԺԸ

1 Բանն որ եղեւ աս երեմիա ի Տեառ-
 2 նէ, եւ ասէ, Արի էջ ի սուռն բրափն,
 3 եւ անդ լուիցես զբանս իմ, Իջի ի տուն
 բրափն, եւ ա՛հ նա գործէր ի վերայ
 4 ¹³վիմաց, եւ սնկաւ :՝ աման մի զոր ինքն
 գործէր ի կաւոյն՝ ¹⁴ի ձեռաց նորա . եւ
 զարձակ արար զնա այլ աման, որպէս
 5 հանձոյ եղեւ առաջի նորա ասնել : Եւ
 6 եղեւ քան Տեառն առ իս եւ ասէ, Ե-
 թէ իբրեւ զբրուսոց զայդ ո՞չ կարիցեմ
 աննել զձեզ, սուռնդ Իսրայելի, ասէ
 Տէր . ա՛հաւաղիկ իբրեւ զկաւդ ի ձեռս
 բրափի, այգպէս էք ի ձեռս իմ, սուռնդ
 7 Իսրայելի : Եթէ ¹⁵վախճան իօսեցայց ի
 վերայ ազգի կամ թաղաւորութեան,
 բառնալ զնոսա եւ քակել եւ կորու-
 8 ասնել, Եւ զարձայ ազգն այն ի չա-
 րկաց իւրեանց զոր խօսեցայ ի վերայ

¹Եբբ. Խարոզ ²Եբբ. նեհդաւոր ³Եբբ. Ար-
 պէս կաքաւ որ ժողովէ զոր չէ իւր ծնեալ, այն-
 պէս ⁴Եբբ. արեւելի յա-եւ-ւ, յինէն ⁵ՅԵբբ.
 գ-դ-ա-ե ⁶Եբբ. խուսեցի ի լինելոյ Հոյիւ ⁷Եբբ.
 անձկութեան ⁸Եբբ. յարհուրս, զու ես
 ապաւեն իմ ⁹Եբբ. որդւոց ժողովրդեան ¹⁰Եբբ.
 մուծանէք

¹¹Եբբ. զո՞չ եւ ընծոյ Հացի ¹²Եբբ. զպարանս
 Երուսաղեմի ¹³Եբբ. վիմաց երկուց (գրգան),
 (4) եւ եղձաւ ¹⁴Եբբ. ի ձեռս ¹⁵Եբբ. երբեք

նոցա, զզջատցայց եւ ես ի վերայ չաւ-
 9 րեանցն զոր խորհեցայ աննել նոցա ։ Եւ
 եթէ ¹վախճան խօսեցայց ազգի եւ թա-
 40 վաւորս ի հանձն շինել եւ անկել, Եւ ա-
 րասցին չարիս առաջի իմ, չլուի բար-
 բառս իմոյ, զզջատցայց եւ ես ի վերայ
 41 լարանցն զոր խօսեցայ աննել նոցա ։
 Եւ արդ խօսեաց ընդ արտդ Յուզայ
 եւ ընդ ընակիչոց Երուսաղեմի, եւ ա-
 սացես, Այսպէս ասէ Տէր . Անաւանիկ
 ես նիւթեմ ի վերայ ձեր չարիս, եւ
 խորհիմ ի վերայ ձեր խորհուրդ . արդ
 գործցի ի բարքանչիւր ոք ի ճանապար-
 5 է իւրմէ չարէ, եւ ուղիղ արարէք ։
 12 զվնացս ձեր եւ զճանապարհս ձերս Եւ
 ասեն, ²Քաջացուք, զհետ աստտամ-
 բաթեանց մերոց գնացուք, եւ իւրա-
 քանչիւր ոք զհաճոցս սրաի իւրոյ չարի
 արացուք ։
 43 Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր .
 Արդ ասէ չարցէք ընդ ազգս, ո՞ղ ոք
 լուաւ այնպիսի արհաւիրս զոր արար
 14 յոյժ կոյսզ Բարայելի ։ Միթէ ³պակա-
 սեոցեն ստինք ի վիմէ, կամ ձիւն ի Լի-
 բանանէ, կամ թէ գտննայցէն ջուրք
 բնութիւնմը ի սաստիութենէ հօգմոյ՞ ։
 15 Ձի մտացաւ զիս ժողովուրդ իմ, ⁴սա-
 րապարտուց արկին խռնկո . եւ ակա-
 րացին ի ճանապարհս իւրեանց ի վի-
 ճակս յաւանանից, կրանել ի շաւիղս մեր
 46 ոչ իցէ ճանապարհ գնալոյ՞, կարգիլ զեր-
 կիր նոցա յապականութիւն եւ ի չչիւն
 յաւխտելից . ամենեքին որ անցաննն ընդ
 այն զարմատցին, եւ չարմեացին զղուխս
 17 իւրեանց ։ Իբրեւ հողմ տապախասն
 ցրուեցից զնոսա առաջի թէնամեաց իւ-
 րեանց, ⁵ի պարանոցս եւ ոչ յիրեսս .
 ցուցից նոցա զօր՞ կորստեան իւրեանց ։
 18 Եւ ասացին, Եկայք խորհեցուք խոր-
 հուրդ ի վերայ Երեմիայի . զի ոչ կորն-
 չին օրէնք ի քահանայէ, եւ խորհուրդ
 յիմաստնոց, եւ բան ի մարդարէէ . եկայք
 եւ հարցուք զնա յեզուաւ, եւ ոչ լուի-
 ցուք զամենայն բանս նորս ։
 49 Լաւ ինձ, Տէր, եւ անսա լարբա-

20 սոց ⁶իւրաւանց իմոյ՞ ։ Իցէ՞ թէ հատու-
 ցանկեյի չար փոխանակ բարույ . զի յաոր-
 հեցան ի միասին բանս զանձնէ իմմէ,
 եւ զանձանս իւրեանց թաքուցին՞ ։
 յուչ լիցի քեզ ի կայն իմու՞մ առաջի-
 քս, խօսել վասն նոցա բարութիւնս,
 զարձուցանել զսրամտութիւն քո ի նո-
 21 ցանէ ։ Վասն ամբոյրիկ աւուր զարգիս նո-
 ցա ի սով, եւ ⁸ժողովեա զնոսա ի ձեռս
 սրոյ, եղիցին կանայք նոցա սնորդիք
 եւ այրիք, եւ արք նոցա եղիցին կո-
 տորեալք մահուամբ, եւ երկտասարդք
 նոցոյ անկեալք սրով ի սրտերնայմի ։
 22 Եղիցի գոյժ ի տունս նոցա . զի ամլցես
 ի վերայ նոցա յանկարծակի աւազակս .
 զի ⁹բանս ի զօրժ արարին՞ ունել զիս,
 23 եւ սրողայթս թաքուցին ¹⁰ինձ ։ Եւ գու,
 Տէր, զիսացեր զամենայն խորհուրդս
 նոցա զինէն ի մահ . մի՞ քաւեսցիս զա-
 նիրաւութիւնս նոցա, եւ զմեզս նոցա
 յիրեսաց քոյ մի՞ ջնջեսցես . ¹¹Եղիցի հիւ-
 ւանդութիւն նոցա՞՞ առաջի քո . ի ժա-
 մանակի սրամտութեան քո արա ի նոսա ։

ԳԼ ԺԹ

1² Յայնժամ ասէ ցիս՞ Տէր, երթ ստացիր
 քեզ կուժ մի ստեղծեալ ի կաւոյ, եւ
 ամցես ի ձերոց ժողովրդեանն եւ ի ծե-
 2 րոց քահանայիցն . Եւ ելցես ¹³ի գիրեզ-
 մանս որպէսն նոցա, որ է ստաջի մտից
 գրանն Քարսիզեայ, եւ ընթերցիս՞՞ անդ
 զամենայն գրանս զոր խօսեցայց ընդ
 3 քեզ . Եւ ասացիս ցնոսա, Լուարուք
 զպատգամ Տեառն, թագաւորք Յուդայ
 եւ ¹⁴արք Հրէաստանի եւ՞՞ բնակիչք Ե-
 րուսաղեմի . այսպէս ասէ Տէր զօրու-
 թեանց Աստուած Բարայելի . Անաւա-
 4 զիկ ես ամից ի վերայ տեղւոյդ այդու-
 րիկ չարիս . որպէս զի ամենայնի որ
 4 յսիցէ՞ հնչեսցին ականջք իւր . Փոխա-
 նակ զի թողին զիս, եւ օտարացուցին
 զանդիս զայս յինէն . եւ արկանէին ի
 սմա խռնկո աստուածոց օտարաց, զորս
 ոչ զիտէին ինքեանք եւ հարք իւրեանց,
 եւ թագաւորքն Յուդայ . եւ լցին զտե-

¹ Եբր. երբեք ² Եբր. Ձից յոյս ³ Եբր. պա-
 կասեցէ՞ ի վիմէ վայրի ձիւն Լիբանանու, կամ
 թէ ցամաքեցի՞ն ջուրք օտարք ցուրտք որ
 հասեն ⁴ Եբր. սնաեան արկին խռնկո եւ
 ետուն նոցա ստէլ ի ճանապարհս իւրեանց, ի
 շաւիղս հինս, զնայ քո ճանապարհս անկոխս
⁵ Եբր. զքամակ ե ոչ զերեսս ցուցից նոցա յաւուր

⁶ Կա՛ւ . որոց դատախազն կան ինձ ⁷ Եբր. փորե-
 ցին փոս անձին իմում ⁸ Եբր. մտանեա ⁹ Եբր.
 փորեցին փոս ¹⁰ Եբր. ոտից իմոց ¹¹ Եբր.
 կործանեցին ¹² Եբր. Այսպէս ասէ ¹³ Եբր.
 ի ձորն որպէսն Ենոփմոյ, որ ի մուտս դրան
 Քարսիզայ (Խեցեաց), եւ քարոզեցես ¹⁴ Եբր.
 պաւստ

5 զիս զայս արեամբ անմեղաց . եւ շինե-
ցին բազմնս Բահազու , այրել զորդիս
իւրեանց հրով , ուղակէզս Բահազու .
զոր ոչ պատուիրեցի եւ ոչ խօսեցայ ,
6 եւ ոչ ամբ վտառ . ի սրտի իմում : վասն
այդորիկ ահա աւուրք զան , սոէ Տէր ,
եւ ոչ եւս կոչեցի անուն տեղւոյդ այ-
գորիկ ¹Վրբուսն եւ գերեզման՝ որբւոյն
7 Ենովմայ , այլ Չոյր կոտորածի : եւ խա-
փանեցից զխորհուրդն Յուզայ եւ զխոր-
հուրդն Երուսաղեմի ի տեղւոջն յաջն-
միկ . եւ արկից զնոսս տապաստ սրով
առաջի թ իշտամեաց իւրեանց , եւ ի ձեռս
ինդրուոյ անձանց նոցա . եւ տաց զվա-
կունս նոցա ի կերակուր թ ոչնոց երկ-
8 նից եւ զագանաց երկրի : Եւ կարգե-
ցից զքաղաքն զայն յապականութիւն
եւ ի չչիւն . ամենայն որ անցանէ ընդ
նա՝ ²արամեացի , եւ չչեացէ ի վերայ տ-
9 մենայն հարուածոց նորա : Եւ ³կերի-
ցեն զմարմինս ուստերաց եւ զմարմինս
զառիկաց իւրեանց , եւ իւրաքանչիւր
զմարմին ընկերի ՚իւրոյ՝ ի նեղութեան
եւ ի սպաշարման զոր սպաշարեցին գնո-
սա թ շնամիք իւրեանց եւ որք խնդրէին
զանձինս նոցա :
10 Եւ խորակեցցես զկուժն առաջի ա-
11 բանցն որ ելանիցին ընդ քեզ . եւ ա-
ստացես ցնոսս , Այսպէս ասէ ⁵ցիս Տէր
զօրութեանց . Այսպէս խորտակեցից
զժողովուրդդ զայդ եւ զքաղաքդ , որ-
պէս խորակի աման խեցեղէն , որ ոչ
կարիցէ միւսանցամ բժշկել . եւ ի Տա-
փելթ թաղեացին առ ի չոցէ տեղի թա-
12 զելոյ : Այսպէս արարից անշուք այդ-
միկ , սոէ Տէր , եւ բնակչացդ որ ի դմս .
13 տալ զքաղաքդ զայդ ⁶ի զրբուսն . Եւ
եղիցին տունք Երուսաղեմի եւ տունք
թաղաւորայն Յուզայ իրբեւ զտեղի
⁷սպանկոց , վասն պղծութեանց զոր ա-
րարին յամենայն առնս՝ յորս արկա-
նէին խոճնկս ի վերայ տանեաց իւրեանց՝
ամենայն զօրութեանց երկնից , եւ նուր-
14 բէին նուէրս աստուածոց օտարաց : Եւ
եկն Երեմիա ի ⁸զլորմանէն Տափելթայ ,
որ ասպեաց զնա Տէր անց մարդարէա-
նալ . եւ եկաց ⁸ի սրահի տանն Տեառն , եւ
15 ասէ զամենայն ժողովուրդն , Այսպէս ասէ

Տէր զօրութեանց , Աստուած Իսրայելի .
Ահա առիկ ես ամեմ ի վերայ քաղաքիդ
այդորիկ եւ ի վերայ ամենայն քաղաքաց
զորս եւ ասանաց զամենայն չարիս զոր
խօսեցայ ի վերայ զորս , զի խառացուցին
զպարանոցս իւրեանց չլսել լանից իմոց :

Գ Լ Ի

1 Եւ լուսու Պաքովր որդի Եմմերայ քա-
հանայ , եւ ինչն էր հրամանատար եւ
իշխան սանն Տեառն , յերեմիայէ ի մար-
2 զարէսնայց զրանս մարտակի , եւ հնոր
Պաքովր զերեմիա մարգարէ , եւ Պար-
գել զնա ի վերնադրանն , որ էր ի գրանն
Բենիամինի , ի վերնատանն՝ որ էր ի
3 տան Տեառն : Եւ եղև ի վաղիւ անդր ,
հնոն Պաքովր զերեմիա ¹⁰ի վերնա-
գրանէ անտի . եւ սոէ ցնա Երեմիա ,
Ոչ Պաքովր կոչեաց զանուն քո Տէր ,
4 այլ ¹¹Գերի թափառական՝ : Եւ այսպէս
սոէ Տէր . Ահա արկի՛մ սոաց զքեզ ¹²ի
զերութիւն հանդերձ ամենայն յարե-
կամօք քովք՝ , եւ անկցին ի սար թ շնա-
մեաց իւրեանց , եւ աչք քո տեսցին .
⁵եւ զքեզ՝ եւ զամենայն առնոյ Յու-
զայ տաց ի ձեռս թաղաւորին Բաբել-
լացւոց , եւ գերեացին զնոսս ի Բաբել-
5 լոն , եւ կատրեցցեն զնոսս սրով : Եւ
տաց զամենայն զօրութիւնս քաղաքիդ
այդորիկ եւ զամենայն վաստակս զորոս ,
եւ զամենայն դատիւ զորս , եւ զամե-
նայն զանձն ¹³թաղաւորիդ Յուզայ տաց
ի ձեռս թ շնամեաց իւրեանց . եւ յափշ-
տակեցցին եւ սոցին զնոսս եւ տար-
6 ցին ի Բաբելոն : Եւ զու , Պաքովր , եւ
ամենայն բնակիչք սան քո , երթիջիք
զիրի ի Բաբելոն , երթիցես եւ սնդ մեռա-
նիցիս , եւ սնդ թաղեացիս , զու եւ ա-
մենայն յարեկամք քո , որոց մարգա-
րէացոյն ստութիւն :

7 Խարեցեր զիս , Տէր , եւ խաբեցոյ ,
յաղթանարեցեր եւ զօրացար . եզէ ի
կատականս , զօր ամենայն ¹⁴հանի ի զլուի
8 այդրանեալ . Զի զանութեամբ բանից
իմոց արարից այցոյ զարհամարհաւ-
թիւն՝ , եւ ի չուստութեանէ բարձր բար-

¹ Եբր. Տափելթ եւ ձոր ² Եբր. սաչեացի ³ Եբր. տաց նոցա ուստել ⁴ Եբր. իւրոյ կերիցէ ⁵ Յիբր. դուստ ⁶ Եբր. իրբեւ զՏափելթ ⁷ Եբր. Տափելթայ պղծոյ , վասն ամենայն տանց ⁸ Եբր. ի գաւթի

⁹ Եբր. արկ զնա ի կոճեղս ի վերնադրանն Բենիա- մինի ¹⁰ Եբր. ի կոճեղաց ¹¹ Եբր. երկեւղ ամե- նայն ուստեր ¹² Եբր. յերկեւղ քեզ եւ ամենայն բարեկամաց բոց ¹³ Եբր. թագա-ւորաց ¹⁴ Եբր. ամենեքին նոցա սլոյն սոռնն զիս . (8) Զի քանիցս անգամ եւ խօսիմ , պղաղակեմ ի բռնութեանէ

ԳԼ. ԻԱ

ձից . զի եղև ինձ բան Տևառն ի նա-
 խատինս եւ ի կատականս զօրճանա-
 9 պաղ : եւ ասացի , Այ ¹սմուռանցից
 զամուս Տևառն² , եւ ոչ եւս խօսեցայց
 յամուս նորս . եւ եղև ի արտի ի-
 մուռ իբրև զճուր վտակայ , բորբոքեալ
 ընդ տակերս իմ . եւ յբայ ³յամենայն
 կողմանց ,⁴ եւ ոչ կարեմ հանդարտել :
 10 Զի լուայ զպարտաւսնս բազմաց , ⁵չուրջ
 զինև մխախուսն ժողովելոյ . թէ Ա-
 ըրիք եւ յարկոյք ի վերայ նոցա ամե-
 նայն արք բարեկամք զորս . հարեցա-
 րուք նմա հնարա⁶ , թերևս խորեցի
 եւ յաղթեալուք նմա , եւ ինդրեցուք
 14 զզրէժ մեր ի նմանէ : եւ Տէր ընդ իս-
 էր իբրև ⁷զդատերուցիս , եւ զօրացու-
 ցանէր . վասն այնորիկ հայածեցին , եւ
 իմանայ զհնարս ոչ կարէին . յամօթ ե-
 զին յոյժ , զի ոչ ինչ խաչոյն⁸ . անար-
 զանք նոցա յաւիտենից մի՛ մոռացին :
 12 եւ Տէր զօրութեանց , որ կշռես զիրա-
 շուսն եւ քննես զպիտոս եւ զերկա-
 մուսնս , անսից առ ի քէն զզրէժ խնդու-
 թիւն ի վերայ նոցա . զի առ քեզ յայա-
 13 նեցի զազերս իմ : Օրճնեցէք զՏէր , գո-
 վեցէք զնա , զի վրկեաց զանձն անան-
 կի ի ձեռաց չարաց :
 14 Անիծեալ լիցի օրն յորում ծնայ , եւ
 օրն յորում ծնու զիս մայր իմ՝ մի՛ եւ-
 15 զից ⁹ուխտագրութեանս : Անիծեալ լիցի
 մարդն որ ես աւետիս հօր իմոյ , եւ
 ասէ՝ թէ Մնու քեզ արու մանուկ , եւ
 16 ուրախութեամբ ուրախ առնէր զնա : եւ
 եղիցի մարդն այն իբրև զքաղաքս զոր
 կործանեաց Տէր սրամատութեամբ , եւ ոչ
 զղջացաւ . լուիցէ զոյժ ընդ սուաւօտս
 եւ աղաղակ ի միջօրեայ ժամանակի :
 17 Զի ոչ սպուն զիս անդէն յարգանդի ,
 եւ լինէր ինձ մայրն իմ զերեւումս , եւ
 18 ⁶արգանդ յուրութեանս՝ յաւիտենից : Ընդ-
 էր է ինձ այս զի երի յարգանդէ տե-
 սանիկ զցաւս եւ զվատտակս , եւ վախ-
 ճանկեայն ամօթով աւուրք իմ :

1 Բանն որ եղև աւերակա ի Տևառնէ ,
 յորժամ առաքեալ տա նա Սեղեկիս
 զՊատքովր օրդի Մեղքեայ եւ զՍոփո-
 նիս օրդի Մասեայ զքահանայ , եւ ա-
 2 սէ , Հարց վասն մեր զՏէր , զի նարու-
 քողոսոր արքայ Բարեկացեայ եհաս ի
 վերայ մեր . թերևս արտոցէ Տէր ի վե-
 3 րայ մեր ըստ ամենայն իւրոյն սքան-
 չկեաց , եւ զարձուցէ ի մէնջ :
 3 եւ ասէ ցնոսաւ Երեմիա , Այսպէս ա-
 4 սոցէք յՍեղեկիս . Այսպէս ասէ Տէր
 Աստուած Իսրայելի . Ահաւաղիկ ես
 զարձուցանեմ զզէնս ձեր ի պատերազ-
 մի , զոր ունիք ի ձեռս ձեր , որով զուք
 պատերազմիք ընդ արքային Բարեկաց-
 5 ւոյ , եւ ընդ Բազդէացիս որք պաշարե-
 ցին զձեզ արտաքոյ սլարսպաց . եւ ժո-
 6 զովեցից զնոսա ի մէջ քաղաքիդ այ-
 7 զորիկ : եւ ասց պատերազմի ես իսկ ընդ
 ձեզ վերացեալ ձեռամբ եւ յարձու-
 8 ցեալ բազկաւ , սրամուրթեամբ եւ բար-
 9 կուրթեամբ եւ մեծաւ ցամամբ . եւ հա-
 10 րից զամենայն բնակիչս քաղաքիդ այ-
 11 զորիկ՝ զմարդ եւ զանասուն՝ մեծաւ
 12 մահուամբ , եւ մուցինս : եւ յետ այնու-
 13 րիկ , այսպէս ասէ Տէր , մասնեցից զՍե-
 14 զեկիս արքայ Յուդայ եւ զմատայս իւր
 եւ զժողովուրդ՝ որ մնացեալ իցէ ի քա-
 15 զաքիդ յայգովիկ ի մահուանէ եւ ի սրոյ
 եւ ի սովոյ՝ ի ձեռս նարուքողոսորայ
 16 արքայի Բարեկացեայ , եւ ի ձեռս թշու-
 17 մեաց իւրեանց , եւ ի ձեռս որ ինդրէին
 զանձինս զոցա , եւ կոտորեցին զզոսա
 ի բերան սրոյ . եւ ոչ ⁷ինայեցից ի զո-
 18 տա , եւ ոչ ⁸ողորմեցայց զոցա , եւ ոչ
⁹զվճայաց ի զոսա :

8 եւ զժողովուրդն ասացես , Այսպէս
 ասէ Տէր . Ահաւաղիկ ես եղի առաջի ե-
 9 րեսաց ձերոյ զճանապարհ կենաց եւ
 10 զճանապարհ մահու : Ար նստցի ի քա-
 զաքիդ յայգովիկ՝ սրով եւ սովով եւ մա-
 11 հու մեռցի . եւ որ ելցէ կացցէ առաջի
 12 Բազդէացեոցն , որոց պաշարեալն է զձեզ՝
 կեցցէ , ¹⁰անձն իւր ինքեանս պարգև լիցի
 13 եւ կեցցէ : Զի հաստատեցի զերեսս իմ
 ի վերայ քաղաքիդ այգորիկ ի չարիս , եւ
 ոչ ի բարիս , ասէ Տէր . ի ձեռս թագաւո-

1 Եբբ. յիշեցից զնա 2 Եբբ. ի համբերելոյ 3 Եբբ.
 երկեւզ ամենայն ուստեր . 2 արաբութեցէք եւ
 չարախօսեցուք զնա : Ամենայն այր խաղաղու-
 4 Եբբ. զհզօր ասեց . վասն այնորիկ որ հայածեան զիս
 զլորեացին , եւ մի՛ կարասցես ամանեկ . յամօթ
 5 Եբբ. օրճնեալ 6 Եբբ. արգանդ նորս յղու-
 7 Եբբ. թրճնեալ 8 Եբբ. արգանդ նորս յղու-
 9 Եբբ. թրճնեալ

7 Եբբ. ինայեցէ 8 Եբբ. ողորմեցի 9 Եբբ.
 զթագի 10 Եբբ. եւ անձն նորս եղիցի ի բերեւ
 զաւար

րին Բարեկացւոց մասնեացի , եւ այրեացէ զպա հրով :

- 41 Տուն արքայից Յուզայ եւ տունդ Դաւթի , լուարուք զստազամ Տեառն , այս :
- 42 պէս ստէ Տէր . Դասկեցարուք ընդ առաւօտս դատաստան , եւ ՚իրաւացուցէք իրաւունս , ՚ փրկեցէք զյափշտակեալն ի ձեռաց զրկողին իւրոյ , զի մի՛րորբոքեացի իրբեւ զհուր բարկութիւն իմ . վասնցի , եւ ոչ ոք իցէ որ չիջուցանիցէ յերեսաց անիրաւութեան գնացից ձերոց : Ահա ապիկ ես ի վերայ քո՝ որ բնակիայդ ես ի ծործորս դաշտականս ²Տիրուորն , ստէ Տէր . որք ստէին՝ Ո՞ գարհուրեցուցէ զմեզ , կամ ո՞ մտահնիցէ ի բնակութիւնս մեր : Եւ արարից այցելութիւն ի վերայ ձեր ըստ ³չարութեանս գնացից՝ ձերոց , ստէ Տէր , եւ վասնցից զհուր յանտառս նորա եւ կերիցէ շուրջ գնովաւ զամենայն :

Գ Լ . Ի Բ

- 4 Այսպէս ստէ Տէր . Երթ եւ էջ ի տուն թագաւորին Յուզայ , եւ խօսեացիս անդ :
- 2 զրանդ զայց , եւ ստացես , Լուր զստազամն Տեառն , թագաւորդ Յուզայ , որ նստիս յաթոս Դաւթի , դու եւ ծառայք քս եւ ժողովուրդ քո , որ մտանեն ընդ :
- 3 գրունդ ընդ այցոսիկ . Այսպէս ստէ Տէր . Արարէք իրաւունս եւ արդարութիւն . փրկեցէք զյափշտակեալն ի ձեռաց զրկողին իւրոյ , զպանդուխտն եւ զորին եւ զայրին մի՛ բանադատէք եւ մի՛ նամպարշաէք , եւ արխն անպարտ :
- 4 մի՛ հեղուցուք ի տեղւոջ յայցմիկ , Զի թէ աննիւով անիցէք զբանդ զայց , մտցեն ընդ գրունս տանդ այցոսիկ թագաւորք որ նստիցին յաթոս Դաւթի , եւ երանիցին ի կառո եւ յերկաբարս , ինքն եւ :
- 5 ծառայք իւր եւ ժողովուրդ իւր : Ապա թէ ոչ աննիցէք զբանդ զայցոսիկ , յանձն իմ երդուայ , ստէ Տէր , զի յաւերակ եղիցի տունդ այց : Զի այսպէս ստէ Տէր ի վերայ տան թագաւորիդ Յուզայ . Դադապ զու ես ինձ , զլուխ Լիրանանու . եթէ ոչ եղից զքեզ յաւերակ եւ ի քաղաքս չընակիարս : Եւ հանից ի վերայ քո սատակիչս , զայր եւ զտաւար իւր , եւ կոտորեսցեն զբնաիր ընտիր մայրից քոց , եւ արկցին ի հուր :

- 8 Եւ անցցին ազգք բողոքմբ ընդ մէջ քաղաքիդ այցոսիկ , եւ ասացին իւրաքանչիւր ցրնիկ իւր , Ընդէ՛ր արար :
- 9 Տէր այցպէս զայց քաղաքիդ մեծի : Եւ ստացին , Փոխանակ զի թողին զուխտ Տեառն Աստուծոյ իւրեանց , եւ երկիր պաղին աստուածոց օտարաց , եւ ծառայցին նոցա :
- 10 Մի՛ լայք զմեռեալն եւ մի՛ ուրոյք գնա . այլ յացէք լայով ի վերայ այնորիկ որ ելանիցէ , ⁵եւ այլ ոչ գառնայցէ , եւ ոչ տեսցէ զերկիր ազգի իւրոյ :
- 11 Զի այսպէս ստէ Տէր ի վերայ Սեղզենեայ որդւոյ Յովսեայ⁶ , որ թագաւորեաց փոխանակ Յովսեայ հօր իւրոյ . որ ել ի տեղւոջ յայցմանէ , եւ ոչ եւս զարձցի անդրէն . Զի ի տեղւոջ յորում գերեցին զնա՝ անդ մեացի , եւ զերկիրդ զայց ոչ եւս տեսցէ :
- 13 Ո՞հ , որ չինէ զտուն իւր՝ եւ ոչ արգարութեամբ , եւ զվերնայարկս իւր՝ եւ ոչ իրաւամբք . եւ ի մերձաւորէ իւրմէ՛ զործի նմա գործ ձրի , եւ զվարձս նորա ոչ հատուցանէ նմա : ⁷Զի չինեցիր քեզ՝ տուն սրտաճօզ , վերնատուն հովանոց յորինեալ պատուհանիւք , տախտակամածս ի մայրից , ձեփեալ նաւ :
- 15 թիւ . Միթէ թագաւորեացնս զի՞ զայրացար ի մայրակերտս հօր քո . մի՛ կերիցին եւ մի՛ արքցին , զի զիրաւունս եւ զարդարութիւնս եւ զարութիւնս ոչ ծանեան , Եւ ոչ արարին իրաւունս անանկին , եւ զազքատն ոչ իրաւացուցին . ոչ այն իսկ է չճանաչեկն զիս , առ սէ Տէր : Ահա ապիկ ոչ իսկ են քո աչք , եւ սիրտ քո ոչ է ի բարութիւն , այլ՝ յապահութիւնս եւ ի հեղուլ զարխն անպարտ , եւ յանիրաւութիւնս եւ յառնել ⁸սպանումն :
- 18 Վասն այցոսիկ այսպէս ստէ Տէր ի վերայ Յովակիմայ որդւոյ Յովսեայ արաքայի Յուզայ . Զայրդ զայց մի՛ կոծեսցեն , եւ մի՛ ստացին՝ Վայ , վայ , եղ :

¹Յէր . գլխու գործոց ²Յէր . զիմին ³Յէր . պաղայ ⁴Յէր . յափշտակէք

⁵Յէր . զի ⁶Յէր . յէջէն յաւերակ , արքայի Յուզայ ⁷Յէր . Ար ստէ , նիւնեցից ինձ ⁸Յէր . գրեալ եւ զհետ եղէնափայտի . միթէ հայր քո ոչ կերաւ եւ արք եւ արար արդարութիւնս եւ իրաւունս , յայնժամ բարի եղեւ նմա . (16) Արար իրաւունս ազքատնս եւ անանկի , յայնժամ բարի եղեւ . ոչ սպաքէն այս է գրեալ զիս , ստէ Տէր : (17) Այլ ոչ են աչք քո եւ սիրտ քո , եթէ ոչ ⁹Յէր . բանութիւն

բայր, վայ, վայ, ¹Կորայր. մի՛ կոծեսցեն եւ
աստօցեն՝ ²Վայ, վայ, ³Տէր, վայ, վայ՝ ⁴սիրե-
19 լի Ի ԶԹաղունն իշոյ թաղացի, ⁵Նեխեայ
ընկեսցի արտաբայ գրանց Երուսաղեմի ։
20 Ել ի Լիրանան եւ զուժես, եւ ի Բաւ-
սան տաջիր զձայն քո . ազադակ բարձ
⁶Վայնկոյս ծովուն՝, զի խորտակցան ի
21 միասին ամենայն հոմանիք քո ։ Խօսե-
ցայ ընդ քեզ ⁷Ի սխալին քում, եւ ա-
սացեր թէ Ոչ լուսայ քեզ . այդ է ճա-
նապարհ քո ի մանկութենէ քում մէ, զի
22 ոչ լուար բարբառոյ իմոյ ։ Զամենայն
հովիւս քո հայմք արածեսցեն, եւ աւ-
մենայն հոմանիք քո ի գերութի իւն գնաս-
ցեն . զի յայնժամ անաչեսցես եւ անար-
23 զեսցիս՝ յամենայն սիրելեաց՝ քոց ։ Բնա-
կեալդ ի Լիրանան, ⁸ամբացեալդ ի մէջ
մայրից, հեծեծեսցես ի հասանել քեզ
զաւոց եւ երկանց խորեւ ծննդականի ։
24 Կենդանի եմ ես, ⁹ասէ Տէր, եթէ լինե-
լով լինիցի Յեքոնիա որդի Յովակիմայ
արքայի Յուսայի կնիք յաջոյ ձեռնն ի-
25 ռում, եւ ասայ կորեցիցի գրեզ, եւ
մասնեցից զքեզ ի ձեռս խնդրողայ ան-
ձին քո, եւ ի ձեռս այնոցիկ յորոց զար-
հուբէիր յերեսաց նոցա, եւ ի ձեռս նա-
բուքողմտորայ արքայի Բարեւայւոց ։
26 Եւ ի ձեռս Քաղզէաղւոց . եւ ընկեցից
գրեզ եւ զմայր քո՝ յերկիր օտար յոր
27 ոչ իջեր՝, եւ անց մեռջիք ։ Եւ յերկիրս
յոր ¹⁰ուխտապիր լինիցի ողւովք իւ-
րեանց՝ զանաղ այսրէն, մի՛ պարձցին .
28 ¹¹Ձի անկաւ ինչն եւ զաւակ իւր, եւ
եղեւ տարապիր բերանն արձամորհեալ .
թօթաբիւս սնարպեցաւ այնն Յեքոնիա
իրբեւ զաման մի անպիտան, անկաւ
29 յերկիր զոր ոչ գիտէր՝ երկիր, երկիր,
30 երկիր, լուր զպատգամս Տեառն ։ Այս-
պէս ասէ Տէր . Գրեա զայց զայց այր
¹²տարազիր . զի մի՛ աճեսցէ յաւուրս
իւր, եւ մի՛ աճեսցէ՝ ի զաւակէ զորս

այր, որ նախիցի յաթոնն Գաւթի ¹²Իշ-
խան ասանն Յուզայ՝ ։

Գ Լ . Ի Գ

1 ¹³Ո՛հովիւք՝ որ կորուսին եւ գրուեցին
2 զխաչինս արօտի ¹⁴քո, ասէ Տէր ։ Վասն
Իարայելի ի վերայ հովուացոյ որ հովուեն
զժողովուրդ իմ . զուք գրուեցէք զխա-
չինս իմ, եւ մերժեցէք գնոսա, եւ ոչ
¹⁵յանձանձեցէք գնոսա . արգ ահաւասիկ
եւ ինդրեցից զվրէժս ի ձէնց՝՝ բոս չա-
3 բութեան գնացից ձերոց, ասէ Տէր . Եւ
եւ ¹⁶ընկալայց զմնացորդս ժողովրդան
իմոյ՝ յամենայն երկրէ ուր մերժեցի գնո-
սա անդր, եւ ¹⁷հատատեցից գնոսա յա-
բօսս իւրեանց, աճեսցեն եւ բազմացին ։
4 Եւ յարուցից ¹⁸հովիւս որ հովուեսցին նո-
ցա, եւ ոչ եւս երկեցեն, եւ ոչ եւս զար-
հուրեսցին, եւ ոչ լիցին սնահս, ասէ Տէր ։
5 Ահա աւուրք զան, ասէ Տէր, եւ յա-
բուցից Գաւթի Մաղունն արգարու-
թեան . եւ թաղաւորեցէ թաղաւոր,
եւ ¹⁹ի միտ ասցէ՝, եւ արասցէ իրաւունս
6 եւ արգարութիւն ի վերայ երկրի ։ Յա-
ւուրս նորս փրկեսցի Յուզայ, եւ Իս-
բայել ընակեսցէ ²⁰յուսով . եւ այս է ա-
նուն նորս զոր ²¹կոչեսցէ նմա Տէր՝ Յով-
սեպեկ ի մարպարէս՝ արգարութիւն մեր ։
7 Վասն այդորիկ ահա աւուրք զան, ա-
սէ Տէր, եւ ոչ եւս ասացան՝ եթէ
Կենդանի է Տէր, որ եհան ²²գտունն Իս-
8 րայելի յերկրէն Եգիպտացոց, Այլ թէ
Կենդանի է Տէր՝ որ եհան ²³զամենայն
զաւակ՝ Իսրայելի յերկրէն հիւսիսոյ,
եւ յամենայն աշխարհաց ուր մերժեաց
գնոսա անդր, եւ ²⁴պատարեցոց զնո-
9 սա անդրէն յերկիր՝ իւրեանց ։ Ի վերայ
մարգարէից բեկաւ սիրտ իմ յիս, չար-
ժեցան ամենայն ոսկերք իմ . եւ եզէ
իրբեւ զայր մի ազճատեալ, եւ իրբեւ
զայր մի չարալուկ ի գինւոյ, յերե-
սաց Տեառն, եւ յերեսաց ²⁵մեծվայելու-
10 թեան փառաց՝ նորա ։ Զի լցաւ երկիր

1 Եբբ. քայր 2 Եբբ. փառաց նորա 3 Եբբ. քարշեալ
4 Եբբ. յԱբարբոմայ 5 Եբբ. ի յաջողութեան
6 Եբբ. վասն ամենայն չարեաց 7 Եբբ. որ ունիւր ըշնոս
8 Եբբ. որ ծնաւ զքեզ յերկիր օտար յորում ոչ ծնայք
9 Եբբ. ցանկան 10 Եբբ. Միթէ անօթ անարգ
բեկեալ էցէ այրս այն Յեքոնիա, կամ ամա՞ն յորում չիք հաճութիւն . ընդէ՞ր ընկե-
ցան նա եւ զաւակ նորս եւ եղեն փոտարնդի
յերկիր զոր ոչ գիտէին ։ 11 Եբբ. անգաւակի,
այր որ ոչ յաջողեսցի յաւուրս իւր . զի մի՛
յաջողեսցի

12 Եբբ. եւ իշեեսցէ այլ եւս ի Յուզայ 13 Եբբ.
Վայ հովուաց 14 Եբբ. իմոյ 15 Եբբ. այց ա-
րարէք նոցա . արգ աւասիկ ես այց արարեց ձեզ
16 Եբբ. ժողովեցից զմնացորդս թաղանց իմոց 17 Եբբ.
զարձուցից 18 Եբբ. այնոցն յաւիտ . ի վերայ
նոցա 19 Եբբ. վարեցի իմաստութեամբ
20 Եբբ. յապա հովս 21 Եբբ. կոչեսցեն, Տէր 22 Եբբ.
զորդիսն 23 Եբբ. եւ ան զզաւակ ասանն 24 Եբբ.
ընակեսցեն յերկրն 25 Եբբ. բանից որբութեան

չնացողօք, զի յերեսաց երդման սուգ առ երկիր, ցամաքեցան արօտք սնուպատի, և եղեն ընթացք նոցա ի չաբուսթիւն, և ուժգնութիւն նոցա ոչ
 11 Կայտէն: Զի մարգարէ և քահանայ պղծեցան, և ի տան խնում գտի զչա-
 12 ըիս նոցա, ստէ Տէր: Վասն այնորիկ եղիցի ճանապարհն նոցա նոցին ի գայթակղութիւն ի միլի, գայթակղեցին և կործանեցին ի նմին. զի ամից ի վերայ նոցա չարիս յամի այցելութեան իւրեանց, ստէ Տէր:
 13 Եւ ի մարգարէան Շափրէի սեռի անօրէնութիւն. զի մարգարէացան ի ձեան Բահազու, և մոլորեցուցին զժողովուրդ
 14 իմ զԿարայէլ: Եւ ի մարգարէան Երուսաղեմի սեռի արհաւիրս. զի չնային և երթային զհետ ստութեանց, և օգնական լինէին ձեռաց չարաց, սա ի չղառնալոյ իւրաքանչիւր ումեր ի ճանապարհէ իւրմէ չարէ. և զհեն ինձ ամենեքին իրբև զՍողոմ, և ընակիչք նորա իր-
 15 րեւ զԳոմոր: Վասն այնորիկ այսպէս ստէ Տէր զօրութեանց ի վերայ մարգարէիցն. Ահաւաղիկ և Նամբիցի զոցա 2 ցաւս, և արբուցից զոցա Զուր զտանութեան. զի ի մարգարէիցն Երուսաղեմի ել պղծութիւն ընդ ամենայն երկիր:
 16 Այսպէս ստէ Տէր զօրութեանց. Մի լտէք բանից մարգարէիցն որ մարգարէանան ձեզ. զի գարարանն զքա ձեզ, զսեռին սրտից իւրեանց խօսին, և ոչ
 17 ի բերանոյ Տեառն: Ասեն աստատմելոցն ի բանէն Տեառն, թէ Սաղազութիւն ելիցի ձեզ. և 3 ամենեցուն որ գնան ըստ կամաց իւրեանց, և՝ ամենայնի որ գնաց ըստ մոլորութեան սրտի իւրոյ, ստեն, Ոչ եկեաց ի վերայ քո
 18 չար: Զի ո՞վ եկաց 4 ի հաստատութեան Տեառն, և ետես և լուաւ զքան նորա. ո՞վ ունկն եղ լանի 5 իմում և լուաւ:
 19 Ահաւաղիկ չարժումն ի Տեառնէ, և բարկութիւն մրրկեալ չարմամբ ելցէ
 20 ի վերայ ամպարչաաց: 6 Եկեացէ և՝ մի զարձցի սրտմտութիւն Տեառն, մինչև արասցէ և հաստատեացէ զյօժարութիւն սրտի 7 նորա. յետին ժամանակս
 21 7 իմացին գայն իմանալով: Ոչ տալքեցի զմարգարէան, և նոքա ընթանա-

յին. ոչ խօսեցայ ընդ նոսա, և նոքա
 22 մարգարէանային: Եթէ կացեալ էր 8 ի հաստատութեան իմում, և լուուցեալ էր զքանս իմ ժողովրդեան իմում, և զարձուցեալ էր զնոսա ի ճանապարհաց իւրեանց չարաց, և ի գնացից նոցա չարաց:
 23 Աստուած մերձաւոր կմ ես, ստէ
 24 Տէր, և ոչ Աստուած հեռաւոր: Եթէ թաքիցէ՞ մարդ ի թաքստեան, և ես ոչ տեսից զնա, ստէ Տէր. միթէ զերկինս և զերկիրս ես ոչ չնայում, ստէ
 25 Տէր: Լուայ զինչ խօսին մարգարէքն՝ որ մարգարէանային յանուն իմ սուտ՝
 26 և ստէին, ևրայ յերազեցաւ ինձ: Մինչև յերբ լինիցի ի սրտի մարգարէից որ մարգարէանան ստութիւն. և ի մարգարէանալ 8 զիման սրտից իւրեանց,
 27 Սորհին՝ մտանալ ժողովրդեան իմոյ՝ զօրէնս իմ երազովք իւրեանց, զոր պատմէին իւրաքանչիւր ընկերի իւրում, զոր օրինակ մոռացան հարքն զոցա զա-
 28 նուն իմ ի ձեան Բահազու: Մարգարէն յորում երայն իցէ՝ պատմեցէ զերայն իւր, և յորում բանն իմ իցէ՝ պատմեցէ զբանն իմ ճշմարտութեամբ. զի՞նչ
 29 է յարգ առ զորենաւ, ստէ Տէր: Ո՞չ ապաքէն բանք իմ իրբև զհուր ես, ստէ Տէր, և իրբև զմութ՝ որ հասանէ
 30 զվէմ: Վասն այնորիկ անա ես ի վերայ մարգարէից, ստէ Տէր, որք գրովման զբանս իմ իւրաքանչիւր յընկերէ իւր-
 31 մէ: Ահաւասիկ ևս ի վերայ մարգարէից, ստէ Տէր, որք 10 մերժեն զմարգարէս ի լեղուոյ, և նիրհն զնիրհս
 32 իւրեանց՝ Ահաւասիկ ևս ի վերայ մարգարէից որ մարգարէանան եւրոզս ստութեան, ստէ Տէր, և պատմեն զայն, և մոլորեցուցանեն զմոզովուրդն իմ ստութեամբ իւրեանց և մոլորութեամբ իւրեանց. և ես ոչ առաքեցի զնոսա, և ոչ պատուիրեցի նոցա. և օգտութիւն ինչ ոչ օգտեցին ժողովրդեանց այդմիկ, ստէ Տէր:
 33 Եւ եթէ հարցանիցէ զքեզ ժողովուրդ այդ, կամ մարգարէ կամ քահանայ, և ասասցէ, Զի՞նչ է 11 ստածդ Տեառն. և ասասցես զնոսա, 12 Իւրք էք առածն. և

1 Եբբ. է ուղիղ 2 Եբբ. աւշինդր 3 Եբբ. գոլտ 4 Եբբ. ի խորհրդեան 5 Եբբ. նորա 6 Եբբ. իւրոյ 7 Եբբ. իմասցիք

8 Եբբ. զնենգութիւն սրտից իւրեանց. (27) Սորհին սուլ 9 Եբբ. գանուն 10 Եբբ. վարեն զեղբուս իւրեանց եւ ասեն, Նոսա ստէ 11 Կամ, պատգամ, կամ, բեան 12 Եբբ. Զի՞նչ պատգամ. և թողից

34 կործանեցից՝ զձեզ, սաէ Տէր, և մարգարէ եւ քահանայ եւ ժողովուրդ՝ որ ստիցեն Ասած Տեառն, խնդրեցից զլրէժ ի մարդոց յայնմանէ եւ ի սանէ նորա:

35 ²Չի՞ ոչ նոյնպէս՝ ստիցէք իւրաքանչիւր ջընկեր իւր եւ իւրաքանչիւր ջեզբայր իւր՝ թէ Չինչ պատասխանի աբար Տէր, եւ զինչ խօսեցաւ Տէր, և ¹առած Տեառն մի՞ եւս անուանէք, զի ¹առած Տեառն եզիցի մարդոց բանն նորա, եւ ³գարձաջանիցէք զբանս Աստուծոյ կենդանեայ՝ Տեառն զօրութեանց:

37 Աստուծոյ մերոյ, Այլ այգրգէս տասնչիք ցմարգարէն, Չինչ պարբեզ պատասխանի Տէր, եւ զի՞նչ խօսեցաւ Տէր:

38 Եթէ ¹առած Տեառն ստիցէք, վասն այգորիկ այսպէս սաէ Տէր. Փոխանակ զի սասցէք զբանդ՝ ¹առած Տեառն, եւ ես առաքեցի առ ձեզ՝ ասել, Մի՞ ստիցէք ¹առած Տեառն, վասն այգորիկ անաւասիկ եւ ¹սոյց զձեզ առե՞լ, եւ կործանեցից զձեզ եւ զքաղաքդ զոր ետու ձեզ եւ հարցն ձերոց յերեսաց իմոց:

40 Եւ սաց ի վերայ ձեր նախատինս յաւիանից, եւ անարգանս յաւիանից որ ոչ մոռացին:

ԳԼ ԻԻ

1 Եւ եցոյց ինձ Տէր երկուս կողովս թզոյ, որ կային առաջի տաճարին Տեառն. յեա զերկոյն նարութեանսորայ արքային Բարեկացոց զՅեքոնիա որգի Յովակիմայ արքայի Յուզայ, եւ զԻւլանս Յուզայ, եւ ⁵զարուեստագէտան եւ զկալանաւորակապան եւ զմեծամեծս՝ յերուսաղեմէ, եւ սարաւ զնոսա ի Բաբելոն:

2 Կողով մի յոյժ քաղցր թզոյ իւրեւ զկանխանաս թզոյ, եւ կողովն երկրորդ՝ ժանտահամ թզոյ, որ ոչ ուսիցի ի ժանտութիւնէ իւրմէ: Եւ սաէ ջրս Տէր, Չինչ տեսնես, Երեմիա. եւ ասեմ, Թուզ, Թուզ քաղցր եւ առաւել քաղցր. եւ թուզ ժանտ եւ առաւել ժանտ, որ ոչ ուսիցի ի ժանտութիւնէ իւրմէ:

4 Եւ եղև բան Տեառն առ ⁶Երեմիա, եւ սաէ, Այսպէս սաէ Տէր Աստուած ի սարայելի. Իրբև զթուզ քաղցր, այգպէս ծանեայ զգերեկայդ Յուզայ, զորս

առաքեցի ի տեղուջէզ յայգմանէ յերկիրն Բաղդէացոց ի բարութիւն. Եւ հաստատեցից զայս իմ ի վերայ նոցա ի բարութիւն, եւ ⁷պատասխարեցից զնոսա ի սոյն երկիր. եւ չինեցից զնոսա եւ ոչ ի խրեցից, եւ սաց նոցա սիրտ ճանաչել զիս՝ թէ ես եմ Տէր, եւ եզիցին ինձ ի ժողովուրդ, եւ ես եզեց նոցա յԱստուած. զի գարձցին առ իս յամենայն ցրտէ իւրեանց, եւ իրբև զթուզ ժանտ որ ոչ ուսի ի ժանտութիւնէ իւրմէ, այսպէս սաէ Տէր, այգպէս մասնեցից զմեզ երկիրա արքայ Յուզայ, եւ զմեծամեծս նորա, եւ զմնացորգս Երուսաղեմի, զմնացորգս երկրիդ այգորիկ, եւ զբնակիւրն յեզիպոստ: Եւ սաց զգոսա՝ Ի զբունս բնդ ամենայն թաղաւորութիւնս երկրի, եւ ի նախատինս եւ յառակ եւ յաստեղութիւնս եւ յանէժս յամենայն տեղիս որ մերժեցից զգոսա անգր, եւ առաքեցից ի գոսա սուր եւ սով եւ մահ, մինչև որ պակասեցնեն յերկրէդ զսր եւ տու զոցա եւ հարց իւրեանց:

ԳԼ ԻԵ

1 Բանն որ եղև առ Երեմիա վասն ժողովրդեանն Յուզայ, յամին չորրորգի Յովակիմայ որդոյ Յովսեայ արքայի Յուզայ, այն ամ առաջին էր նարութեանսորայ արքային Բարեկացոց:

2 Չբանն զսր խօսեցաւ Երեմիա մարգարէ առ ամենայն ժողովուրդն Յուզայ, եւ առ բնակիչս Երուսաղեմի, եւ սաէ,

3 Յերեքտասաներորդէ ամէ Յովսեայ որդոյ Ամոնիայ արքայի Յուզայ մինչև յայսօր՝ այս քանեւերեք ամք, զի եւ զիւր յան Տեառն առ իս, եւ խօսեցայ ընդ ձեզ կանխեալ ընդ առաւօսս եւ աւետի, եւ ոչ լուարուք: Եւ առաքեցի առ ձեզ զԾառայս իմ զմարգարէս ընդ առաւօսս տրձակեալ, եւ ոչ լուարուք, եւ ոչ անսացէք ականջօք ձերովք լսել:

5 Ասէի, Դարձարուք իւրաքանչիւր ի ձանապարհէ իւրմէ չարէ, եւ ի գնացից ձերոց չարաց. եւ բնակեալք յերկրիդ զոր ետու ձեզ եւ հարց ձերոց յաւիանից մինչև յյաւիտեանս. Եւ մի՛ երթայք զհետ աստուածոց օտարայ՝ ծառայել նոցա եւ երկիր պաղանել, եւ մի՛ բարկացուցանէք զիս զործովք ձեռաց

¹ Կուս, Պատգամ, Կուս, Բեռն ² Եբր. Այսպէս
³ Եբր. եղծէք ⁴ Եբր. մոռացայց զձեզ մոռանալով ⁵ Եբր. զՏեառն եւ զգարբին ⁶ Եբր. Իս

⁷ Եբր. ամից ⁸ Եբր. ի ցուսմն, ի թշուառութիւն

7 ձերոց չարքարել զձեզ , և ոչ յուարութիւն՝ , ստէ Տէր , զի բարկացուցանիցէք զիս զործովք ձեռաց ձերոց չարքարել զձեզ :

8 Վասն այգորիկ այսպէս ստէ Տէր զօրութիւնսց . Ձի ոչ հաւատացէք բանից

9 իմոց , Ահաւասիկ ևս առաքեմ , ևս առից զամենայն ազգս հրեւիսոց , ստէ Տէր , և զՆաբուքոճոնոսոր արքայ Բաբելացւոց զծառայ իմ , և ամից գնոսս ի վերայ երկրիդ այգորիկ և և ի վերայ բնակչաց զորս , և ի վերայ ամենայն ազգաց որ շուրջ զգոլաւ . և ևս երեւիցի զգոսս , և սոց զգոսս յապակահոտ թիւն և և ի չչիւն և և ի նախատինս”

10 յա իտենիկ : և և կորուսից ի զոցանէ զձայն ուրախութեան և զձայն ցնծութեան , և զձայն վետայի և զձայն հարսին , զձայն երկանի և և զլոյս ճրագի :

11 և և եղիցի ամենայն երկիրք այդ յաւակ և և յապակահոտ թիւն , և ծառայեցեն շաղպան սոյնոցիկ և” արքային Բաբելացւոց զիւթանասուն ամ :

12 և և ի կատարել ամայն և ի թանտանից ինպրեցից զվրէժս ի թագաւորէն Բաբելացւոց և և յազպէն յսնմանէ , ստէ Տէր , ըստ անորէնութեանց նոցա , և յերկրէն Քաղզէացոց . և և եղից յիւն :

13 սո յարակահոտ թիւն յա իտենիկան : և և ամից ի վերայ ամենայն երկրին այնորիկ զամենայն բանս իմ զոր խօսեցայ վասն նորա՝ ըստ ամենայն գրեւոցս ի զիրս յայսմիկ , զոր մարգարէացաւ և :

14 ինմիա ի վերայ ամենայն ազգաց . Ձի ձառայեցին ի մէջ նոցա . քանզի և և նորս” ազգք բազումք և թագաւորութիւնք մեծամեծք ՚են , և հասուցից նոցա ըստ անորէնութեանն նոցա , և ըստ զործոց ձեռաց նոցա :

15 Ձի այսպէս ստէ ցիս Տէր Աստուած Իսրայելի . Աս զբաժակ զինուոյս ճանապակիս այսորիկ ի ձեռաց իմոց , և արբուսցես զգա ամենայն ազգաց սո որս

16 առաքեմ զքեզ . Արբղեն , և յքամեսցեն , և իտեւացին յերեսաց սրոյն , զոր

17 ևս առաքեցից ի մէջ զոցա : և և առի զբաժակն ի ձեռանէ Տեառն , և արբուցի ամենայն ազգաց սո որս սո առաքեմ

18 զիս Տէր . Երուսաղեմի և քա-

ղաքացն Յուդայ , և թագաւորաց նորա , և ի իշխանաց նորա , ցնել զնոսս յաւերակ և յանապատ և ի չչիւն և և յանէժս ըստ աւուրս ըստ այսմիկ . և Փարաւոնի արքայի Եգիպտացւոց , և ծառայից նորա և մեծամեծաց նորա ,

20 և ամենայն ազգի նորա , և ամենայն իսանիձազանձ զորաց նորա , և ամենայն թագաւորաց ՚կղզւոյն , և ամենայն թագաւորաց երկրին այսազգեաց՝ Ասիականի և Գաղայ և Ափկարոմիի ,

21 և մնացորդայն Ազգասայ , և Եգիպտայ և Մովսրապուցն և որբուցն Ամոնայ , և ամենայն թագաւորացն Տիրուսի , և ամենայն թագաւորացն Սիւզոնացւոց , և թագաւորաց կղզւոյն

23 որ յայն կոյս ծովան . և Իեղզանայ , և թեմանայ , և Բովկայ , և ամենայն

24 յապակահոտն զերեսօք . և ամենայն թագաւորացն Երաքացւոց , և ամենայն թագաւորաց իսանապանձից՝ օթագայեւոցն յանապատին . և ամենայն թագաւորացն Զամբրեայ , և ամենայն թագաւորացն Եգիպտայ , և ամենայն թագաւորացն Պարսից . և ամենայն թագաւորացն հրեւիսոց ՚արեւելից , մերձաւորաց և հեռաւորաց իւրաքանչիւր սո եղոր իւրում , և ամենայն թագաւորաց երկրի , սո ի վերայ երեսաց երկրի . և թագաւորն Սիսակ արբցէ յետ

27 ամենեցուն : և սասացես ցնոսս , Այսպէս ստէ Տէր ամենակալ Աստուած Իսրայելի . Արբէք և արբեցարութ . յիմարեցարութ , և կործանեցարութ և մի՛ կանգնեալք յերեսաց սրոյն զոր եսն

28 առաքեցից ի մէջ ձերս : և եղիցի յորժամ ոչ կամիցին ընդունել զբաժակն ի ձեռանէ զուսմէ ըմպել , սասացես ցնոսս , Այսպէս ստէ Տէր զօրութեանց .

29 Ըմպելով արբիք . Ձի սնա ի քաղաքէն՝ յարում կոչեցեալ է անուն իմ ի նմա , արարից սկիզբն չարքարելոյ , և զուք սրբելով սրբիցիք . ոչ սրբեալիք . զի սոսր կոչեցից ևս ի վերայ ամենեցուն որ բնակեալ ևս յերկրի , ստէ Տէր զօրութեանց :

30 և և զու մարգարէացիս ի վերայ նոցա զամենայն զոյստղամա զայստոսիկ , և սասացես ցնոսս , Տէր ՚ի յարձանց ի սրբութիւնէ իւրմէ տացէ

1 Եբբ. յապակահոտ և և ի չչիւն և և յաւերակին
 2 Եբբ. ազգքն սոյնոցիկ 3 Եբբ. զնա 4 Եբբ. և զնոսս ծառայեցուսցեն 5 Եբբ. զիս
 6 Եբբ. ցամանս 7 Եբբ. իւտովեցին

8 Եբբ. երկրին Հուս 9 Եբբ. և փոսեցէք 10 Եբբ. ի բարձանց գոսացէ , և ի բնակութիւնէ որբութեան իւրոյ տացէ զձայն իւր . գոսալով

հրաման , տացէ զձայն իւր , զբան հրամանի ի անդ ոչէ իւրմէ . եւ նոքա իւրեւ կիծողք տացին պատասխանի ի վերայ ամենայն բնակչաց երկրի , թէ եկն 31 սասակու մն ի կողմանէ երկրին . Չի գատաստն Տեառն է ի մէջ սոգաց , եւ գատեսցի ինքն զամենայն մարմին . եւ ամպարիչաք սուան՝ ի սուր , ասէ Տէր :

32 Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց . Անաւագիկ չարիք զան յազգէ ի վերայ ազգի , եւ մրրիկ մեծ ելցէ ի ծագաց 33 երկրէ : Եւ եղիցին վիրաւորք ի Տեառնէ յաւուր ՝ Տեառն՝ ի կողմանէ մինչև երկուց մն երկրին . մի՛ կոծեսցին եւ մի՛ ժողովեսցին² , ընդ երեսս գաշտին իրրեւ զպար ընկեսցին :

34 Գուժեցէք , հովիւք , եւ սպազակեցէք , եւ զկոծեցարուք խոյք մաքեաց՝ . զի կատարեցան սուրք ձեր ի սպանուան եւ ի ցրումն ձեր . կործանեսցիք 35 իրրեւ ՝ խոյք ընտիրք : Եւ կորիցէ փախուստ ի հովուաց , եւ փրկութիւն ի 36 խոյոցն մաքեաց՝ : Չայն գուժի հովուաց , եւ սպազակ ՝ խոյոցն մաքեաց՝ . զի սպա 37 ռեաց Տէր զարօտս նոցա : Եւ զպազարեացէ զեղեցիկութիւն՝ խաղապութեանն յերեսաց բարկութեան սրամտութեան 38 Տեառն : Դժողին իրրեւ ատեւ զմորի իւր , ⁹եւ եղև երկիր նոցա յանապատ յերեսաց բարկութեան սրամտութեան սրոյն մեծի , եւ յերեսաց բարկութեան սրամտութեան նորա :

ԳԼ ԻԶ

4 Ի սկզբան թաղաւորութեան Յովսիփմայ որդւոյ Յովեսայ արքայի Յուդայ եղև բանս այս ի Տեառնէ , եւ ասէ , 2 Այսպէս ասէ Տէր . Կայ⁹ ի սրահի տանն Տեառն , եւ մարդարէացցիս ամենայն տանն՝ Յուդայ ոչք գայցին երկիր սա-

զանել ի տանն Տեառն՝ զամենայն բանս զոր ¹⁰կարգեցի առ քեզ մարդարէանալ՝ նոցա . մի՛ հառանիրցես ինչ ի բանիրցոյ :

3 Թիւրեւս լուիցին եւ զարձցին իւրաքանչիւր ի ճանապարհէ իւրմէ չարէ , եւ մեղմացայ ես ի չարեացն զոր խորհիմ ես ատեւ նոցա վասն չարութեանն :

4 Դնացից նոցա : Եւ ասացես ցնոսա , Այսպէս ասէ Տէր . եթէ ոչ լսիցէք ինձ ցնալ յօրէնս իմ զոր ետու յանգիման :

5 ձեր , Լսել բանից ծառայից իմոց մարդարէից՝ զոր ես ասաքեցի առ ձեզ կանխաւ . եւ ասաքեցի , եւ ոչ լուարուք :

6 Եւ արարից զտունդ զայդ իրրեւ զՍելուփմ , եւ զքաղաքս զայս սաց յանէծս ամենայն ազգաց երկրի :

7 Եւ լուան քահանայքն եւ¹¹ սուս մարդարէքն եւ ամենայն ժողովուրդն ի խօսել երեմիայի զբանս զայտասիկ ի տանն :

8 Տեառն : Եւ եղև ի գաղարկ երեմիայի ի խօսիցն՝ ըստ ամենայնի զոր հրաման ետ նմա Տէր խօսել առ ամենայն ժողովուրդն , կալան դնա քահանայքն եւ ¹¹սուս մարդարէքն եւ ամենայն ժողովուրդն , եւ ասին , Մահու մեռցիս :

9 Զի՞ մարդարէացար յանուն Տեառն եւ ասացեր թէ Երբե զՍելուփմ եղիցի տունս այս , եւ քաղաքս աւերեսցի ի բնակչաց . եւ կուսեցաւ ժողովուրդն ի վերայ Երեմիայի ի տանն Տեառն : Եւ լուան ի խօսանքն Յուդայ զբանս զայտասիկ , եւ եկին ի տանէ թաղաւորին ի տանն Տեառն , եւ նստան առաջի զբանն Տեառն :

11 նորոյ : Եւ ասին քահանայքն եւ ¹¹սուս մարդարէքն ցիչխառնս եւ ջամենայն ժողովուրդն , Դատաստան մահու է անդ այգմիկ , զի մարդարէացաւ զքաղաքէս զայսմանէ , որպէս ձերովք իսկ ականջօք լուարուք :

12 Եւ ասէ Երեմիայ զամենեկին ցիչխառնս եւ զամենայն ժողովուրդն , Տէր առաքեաց զիս մարդարէանալ ի վերայ տանդ ոյդորիկ եւ ի վերայ քաղաքիս զամեն :

13 նայն բանս զոր լուարուք : Եւ արդուղղեցէք զճանապարհս ձեր եւ զղործս ձեր , եւ լուարուք ձայնի Տեառն Աստուծոյ ձերոյ , եւ մեղմացի Տէր ի չարեացն զոր խօսեցաւ ի վերայ ձեր : Եւ ես աւասիկ կամ ի ձեռս ձեր , արարէք

գոռացէ ի վերայ արօտի իւրոյ , իբրեւ ի գոհուն կոնորոց տացէ պատասխանի ամենայն բնակչաց երկրի : (31) Եկն աղաղակ մինչև եւ ի ծագս երկրի . զի գատաստն Տեառն է ընդ ազգս , վարեացէ նա գատ ընդ ամենայն մարմնոյ , եւ զամբարիչտս մատնեացէ ¹¹Եբր. յայնտիկ ²Եբր. չեչի յաւելու , եւ մի՛ թագեցին ³Եբր. ընդ հեիտ : Թաւալուսելք , ընտիրք իաշին ⁴Եբր. անօթք ⁵Եբր. պատուականաց թաշին ⁶Եբր. լաբեցին բնակութիւնք ⁷Եբր. եթող ⁸Եբր. զի ⁹Եբր. ի գաւթի տանն Տեառն , եւ խօսեցին առ ամենայն քաղաքս

¹⁰Եբր. զատուրեցի քեզ խօսել ¹¹Եբր. գաւթ

ընդ իս որպէս եւ ¹ձեզ օգուտ եւ լաւ
 15 իցէ՞ : Բայց զիտեղով զիտասջիբ, զի
 թէ սպանանէք զուրբ զիս, արիւն ան-
 պարտ արկանէք ի վերայ ձեր եւ ի վե-
 րայ քաղաքիս այսորիկ եւ ի վերայ ընակ-
 չայ սորս . զի ճշմարտութեամբ ասա-
 քեաց զիս Տէր առ ձեզ, խօսել յականջս
 ձեր զամենայն լանս զայստօրիկ :
 16 Եւ ասեն իշխանքն եւ ամենայն ժո-
 զովուրդն ցքահանայս եւ ցմարդա-
 րէնն, Ոչ է զտաստան մահու անոց
 այսորիկ, զի յանուն Տեառն Աստուծոյ՝
 17 խօսեցաւ առ մեզ : Յօտն կացին արք
 ի ձերաց երկրին, եւ ասեն ցամենայն ժո-
 18 զովս ժողովրդոցն, Միքիէ Մորատացի
 մարգարէանայր յառուրս Եղեկեաց ար-
 քայի Յուդայ . խօսեցաւ ընդ ամենայն
 ժողովրդեանն Յուդայ եւ ասէ, Այսպէս
 ասէ Տէր զօրութեանց . Սիտն իբրեւ
 զագարակ արօրապիբ լիցի, եւ Երու-
 սազէմ իբրեւ ²զհրէզս մրգատրահայ, եւ
 լեռան տանց եղիցի իբրեւ զանտառ
 19 մայրուոյ՝, Միթէ սպանանելով սպան զնա
 Եղեկիա արքայ Յուդայ եւ ամենայն
 Հրէաստան . ոչ ապաքէն զահր ³հարան ի
 Տեառնէ, եւ խնդրեցին յերեսաց՝ Տեառն .
 եւ զագարեաց Տէր յամենայն չարեացն
 զոր խօսեցաւ ի վերայ նոցա . եւ մեր
 արտօք չարիս մեծամեծս յանձիրս մեր :
 20 Եւ այր մի մարգարէանայր յանուն
 Տեառն, Ուրիա որպի Սամուայ ի Կարիա-
 թարիմայ . եւ մարգարէացաւ ի վերայ
 քաղաքիս այսորիկ, եւ ի վերայ երկրիս
 այսորիկ ըստ ամենայն լանից երեմիա-
 21 յի . եւ լուաւ արքայ Յովակիմ, եւ ամ-
 մենայն զօրաւորք իւր եւ ամենայն իշ-
 խանք զամենայն բանս նորա, եւ ինդրէին
 սպանանել զնա . եւ լուաւ Ուրիա, եր-
 կեաւ եւ վախեաւ եւ զնայ յերկրին Ե-
 22 զիստացուց : Եւ ասաքեաց արքայ Յո-
 վակիմ արս յեղիպտոս . զԵզրնաթան որ-
 զի Աքովրերայ եւ արս ընդ նմա յե-
 23 զիստոս . եւ հանին զնա անտի եւ ա-
 ձին ստ արքայն Յովակիմ, եւ սպան զնա
 սրով, եւ ընկաց ի շիրիմ որդուց ժո-
 24 զովրդեան իւրոյ : Բայց ձեռն Աքիկա-
 մայ որդուց Սախանայ էր ընդ Երեմիա-

յի, զի մի մասնեցի ի ձեռս ժողովրդ-
 ականն սպանանել զնա :

ԳԼ . ԻԷ

1 Ի սկզբան թագաւորութեանն Յովակի-
 մայ որդուց Յովսեայ արքայի Յուդայ
 եղեւ լանս այս առ Երեմիա ի Տեառնէ,
 2 եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր ցիս . Սրա
 զուրքեղ կայսման եւ անուրս, եւ արկ
 3 ընդ սարանոց քո . Եւ արտքեցես զայն
 ստ թագաւորն Եգովմայեցուց, եւ աս
 թագաւորն Մովսարացուց, եւ աս թա-
 գաւոր որդուցն Սամուայ, եւ աս թա-
 գաւորն Տիւրոսի, եւ աս թագաւորն
 Սիլանացուց, ի ձեռն հրեշտակաց նոցա
 որ զան յերուսազէմ ստ Սեղեկիա ար-
 4 քայ Յուդայ . Եւ սրատուրեացես նոցա
 ասել ցեալս իւրեանց, Այսպէս ասէ
 Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայելի .
 5 Այսպէս ասաւջիբ ցտեղարն ձեր . Ես
 արարի զերկիր եւ զմարդիկ եւ զանա-
 սուն, եւ որ ինչ ի վերայ երեսաց երկ-
 րի զօրութեամբ իմով մեծաւ եւ բազ-
 կաւ իմով բարձու . եւ ասց զնա ում
 6 եւ կամ իցէ ստաջի աչաց իմոց : Եւ արդ
 ես եմ որ ետու զամենայն ⁶երկիր ի
 ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ արքային Բա-
 բելացուց ծառայի իմոց, նա եւ զգա-
 զանս անապատի ⁷ի զորժ որկանել, եւ՝
 7 ետու նմա ի ծառայութիւն : Եւ ծառա-
 յեացին նմա ամենայն ազգք, եւ որդ-
 ւոց նորա եւ որդւոց որդւոց նորա, մին-
 չեւ եկեացէ ժամանակ ⁸բարկութեան
 երկրի նորա, եւ ծառայեացին նմա՝
 ազգ բազումք եւ թագաւորք մեծա-
 8 մեծք : Եւ եղիցի ազգ եւ թագաւո-
 րութիւն որ ոչ ծառայեացին Նաբուքո-
 զոնոսորայ արքայի Բաբելացուց, եւ
 որք միանգամ ոչ մուծցին զպարանոցս
 իւրեանց ընդ լծով արքային Բաբելաց-
 ւոց, սրով եւ սովով եւ մահուամբ ա-
 բարից այցելութիւն ի վերայ ազգին այ-
 նորիկ ասէ Տէր, մինչեւ ⁹սատակեցին
 ի ձեռաց՝ նորս :

9 Եւ զուրք մի լւէք մարգարէից ձերոց
 եւ ըզձութեանց ձերոց եւ երազոց ձե-
 րոց եւ կիւսից ձերոց եւ ⁷հաւա-
 հանայից ձերոց եւ՝ կախարդոց ձերոց,
 որք ասեն ձեզ թէ Ոչ հարկիցէք

¹ Եբբ. լաւ եւ ուղիղ իցէ յայս ձեր ² Եբբ. յեմն յաւելու, մերոյ ³ Եբբ. զկոյտս աւե-
 բակաց, եւ լեռան տանց եղիցի իբրեւ զբարձ-
 րաւանդակ անտառի ⁴ Եբբ. հարաւ նա
 ի Տեառնէ եւ եկաց յաղօթս առաջի ⁵ Եբբ.
 խնդրեաց արքայ

⁶ Եբբ. երկիրս զայստօրիկ ⁷ Եբբ. զ-լ-տ-տ ⁸ Եբբ.
 երկրի նորա . եւ արտացեն զնա ծառայ ⁹ Եբբ.
 սատակել ինձ զնսսս ի ձեռն

40 արքային Բաբելոնացոց : Չի սուտ մարգարէանան զորս ձեզ՝ առ ի հեռացուցանելոյ զձեզ յերկրէջ ձերմէ , եւ ցրուե-

41 ցից զձեզ եւ կորկիք : Եւ ազգ որ մուծանիցէ զպարանոց իւր ընդ լծով արքային Բաբելոնացոց , եւ կայցէ նմա ի հարկի՝ թողից զնա յերկրի իւրում , առէ Տէր , եւ գործեսցէ զնա եւ ընակեսցէ ի նմա :

42 Եւ առ Սեղեկիա արքոյ Յուդայ խոսեցայ ըստ ամենայն բանիցս այսոցիկ , եւ ասեմ , Մուծէք զպարանոցս ձեր ընդ լծով արքային Բաբելոնացոց , եւ ծառայեսցէք նմա եւ ազգի նորա , եւ կեցձիք :

43 Եւ ընդէր մեռանիք , որ եւ ժողովուրդքս , սրով եւ սովով եւ մահուամբ , որպէս եւ խօսեցաւ Տէր առ ազգ , որ ոչ

44 ծառայիցէ արքային Բաբելոնացոց : Մի՛ լսէք բանից մարգարէիցն որ ասեն ձեզ՝ թէ՛ Մի՛ հարկիք՝ արքային Բաբելոնացոց : զուր մարգարէանան նորս ձեզ :

45 Չի ոչ առաքելի զնոսս , ասէ Տէր , եւ նորս մարգարէանան յանուն իմ սուտ առ ի կորուսանելոյ զձեզ . եւ կորիցէք զուրք եւ մարգարէք , որ մարգարէանան ձեզ շտարապարտուց ստուիեամբս :

46 Եւ ցբանայս եւ ցամենայն ժողովուրդն՝ զոր խօսեցայ ասացին՝ , Այսպէս ասէ Տէր : Մի՛ լսէք բանից մարգարէիցն որ մարգարէանան ձեզ եւ ասեն , Ահա սպաս տան Տեառն դարձցի ի Բաբելոնէ այժմ ընդ հուշ . զուր մարգարէանան ձեզ , եւ ես ոչ առաքելիցի

47 զնոսս : Մի՛ լսէք նոցա , այլ ծառայեսցէք արքային Բաբելոնացոց՝ եւ կեցձիք : եւ ընդէր լինիցի քաղաքդ աւերակ :

48 Եթէ մարգարէք լցին եւ իցէ բան Տեառն առ նոսա , իկիսցին եւ յանդիման լինցին ինձ . զի այսպէս ասէ Տէր . Եւ մնացեալ սպասն զոր ոչ առ արքայն Բաբելոնացոց՝ յորժամ գերեաց զՅեբոնիա յերուսաղեմէ , ի Բաբելոն երթիցէ , ասէ Տէր զօրութեանցս : Այլ վանն չերթալոյ սպասուցն մնացելոց ի տան Տեառն եւ ի տան թաղաւորին Յուդայ

49 յերուսաղեմէ ի Բաբելոն , Այսպէս՝ ասէ

Տէր զօրութեանց վանն սեանցն եւ վանն ծովուն եւ վանն մեքենովթիցն եւ մնացորդաց սպասուցն՝ որ մնացին ի քաղաքից յայգմիկ , Չոր ոչ առ Նարսքոզոնոս որքայ Բաբելոնացոց ի գերիին իւրում զՅեբոնիա որդի Յովակիմոյ արքայի Յուդայ յերուսաղեմէ ի Բաբելոն , եւ զամենայն սպասուն Յուդայ

21 եւ զերուսաղեմի , Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած Բաբելոնի վանն սպասուցն մնացելոց ի տան Տեառն , եւ ի տան թաղաւորին Յուդայ եւ յերուսաղեմ :

22 Ի Բաբելոն երթիցին , եւ անաղիցին մինչև յորն յորում այց արարից նոցա , շայսպէս ասէ Տէր . Հանից զնոսա եւ դարձուցից ի տեղից յայդ :

ԳԼ . ԻԸ

1 Եւ եղև յամին յայնմիկ ի սկզբան թաղաւորութեանն Սեղեկեայ արքայի Յուդայ , յամին չորրորդի՝ յամենանն հինգերորդի , ասէ ցրս Անանիա որդի Ազովրոյ շուտ մարգարէ ի Գարսունէ , ի տան Տեառն առաջի քանանայիցն եւ 2 ամենայն ժողովուրդեանն՝ , Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աստուած Բաբելոնի .

3 Խորտակիցի լուծ՝ արքային Բաբելոնացոց . Յեա այլ եւս երկուց ամաց՝ աւուրց , եւ ես դարձուցից ի տեղից յայդ զամենայն սպաս ամեն Տեառն , զոր միանդամ առ Նարսքոզոնոս որքայ Բաբելոնացոց ի տեղուջէց յայգմանէ , եւ 4 ատարաւ ի Բաբելոն . Եւ զՅեբոնիա որդի Յովակիմոյ արքայի Յուդայ , եւ զամենայն գերութիւնն Հրէաստանի որք մտին ի Բաբելոն , գարծուցից ես ի տեղիս յայս , ասէ Տէր , զեւ զՅեբոնիա եւ զգերութիւնն Յուդայ : զի խորտակեցից զլուծ արքային Բաբելոնացոց :

5 Եւ ասէ Երեմիա մարգարէ ցԱնանիա շուտ մարգարէ՝ առաջի քանանայիցն եւ առաջի ամենայն ժողովուրդեանն որ 6 կային ի տան Տեառն , Սրբարեւ այգպէս արտացէ Տէր , հաստատեսցէ զբանքս զոր մարգարէապար , գարծուցանից զսպաս յամանց այրորիկ՝ եւ զամենայն 7 գերին ի Բաբելոնէ , ի տեղիս յայս : Բայց

¹ Եբբ. Ոչ լինիցիք ծառայք ² Յեբբ. ու-լ-տ-ե
³ Եբբ. խօսեցայ եւ ասեմ ⁴ Եբբ. զի զուր մարգարէանան ձեզ ⁵ Եբբ. աղաչեսցին զՏէր զօրութեանց , զի մի՛ երթիցին սպասք մնացելուք ի տան Տեառն , եւ ի տան թաղաւորին Յուդայ , եւ յերուսաղեմ՝ ի Բաբելոն : (19) Չի այսպէս

⁶ Եբբ. այնչէն յ-տ-լ-ւ- , եւ ասէ ⁷ Եբբ. Խորտակեցի զլուծ ⁸ Եբբ. Մինչև , յերկուս ամս ⁹ Եբբ. Եւ ասէ Երեմիա մարգարէ , Ամէն . ¹⁰ Եբբ. ամեն Տեառն

1 Ղուարուք զպատգամս Տեառն՝ զոր ես
 8 նայն ժողովրդեանդ : Մարգարէք որ ե-
 ղին յառաջ քան զիս եւ զքեզ՝ յաւի-
 տեմից , եւ մարգարէացան ի վերայ բա-
 զում աշխարհաց եւ մեծամեծ թագա-
 9ւորութեանց , ի պատերազմ եւ ի չարիս
 եւ ի մահ . Մարգարէ որ մարգարէա-
 նայ խաղաղութիւն , եւ լիցի բան մար-
 գարէին , ծանկեղն զմարգարէն զոր ա-
 10ւաքեաց նոցա Տէր հաւատարմութեամբ :
 Եւ առ Անանիա մարգարէ առաջի ա-
 մենայն ժողովրդեանն զանուրն ի պա-
 րանոցէ Երեմեայ մարգարէի եւ խոր-
 11տակեաց : Եւ ասէ Անանիա առաջի ա-
 մենայն ժողովրդեանն , Այսպէս ասէ Տէր .
 Այդպէս խորտակեցից զլուծ Նաբուքո-
 ղոնոսորայ արքայի Բաբելացւոց շէտ
 երկուց ամաց՝ աւուրի ի պարանոցէ ա-
 մենայն ազգաց : Եւ զնաց Երեմիա մար-
 գարէ զճանապարհս իւր :
 12 Եւ եղև բան Տեառն առ Երեմիա
 յետ խորտակելոյն Անանեայ մարգարէի
 զանուրն ի պարանոցէ Երեմեայ մարգա-
 13րէի , եւ ասէ , Երթ խօսեաց ընդ Ա-
 նանեայ եւ ատոցես , Այսպէս ասէ Տէր .
 Անուրս փայտեղէնս խորտակեցեր , եւ
 արարից ընդ այն անորս երկաթիս :
 14 Ձի այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց Աս-
 սուած Իսրայելի . Լուծ երկաթի եզի ի
 վերայ պարանոցի ամենայն ազգացդ այ-
 ցոցիկ՝ հարկել Նաբուքոնոսորայ ար-
 քային Բաբելացւոց , եւ ծառայեցեն
 նմա . նսեւ զղազանս անապատի ե-
 ստու նմա :
 15 Եւ ասէ Երեմիա մարգարէ ցԱնանիա
 մարգարէ , Արդ լուր , Անանիա , ոչ ա-
 ւաքեաց զքեզ Տէր , եւ զու ի զուր յու-
 16րութիւնս : Վասն այգորիկ այսպէս աս-
 ւէ Տէր . Ահա ես արձակեցից զքեզ յե-
 րեսաց երկրից , եւ ի ամին տարւոյ մեռ-
 ջիր զու , զի խոտորումն խօսեցար ի
 17 Տեառնէ , Եւ մեռաւ Անանիա մարգա-
 րէ յամին յայնմիկ , յամեանն եւ թնե-
 րորդի :

ԳԼ . ԻԹ

1 Եւ այս բանք են թղթոյն զոր առա-
 քեաց Երեմիա մարգարէ յերուսաղեմէ

առ Յեկա գերութեանն եւ առ քա-
 հանայս եւ առ Նուտ մարգարէն ,
 Թուղթ ի Բաբելոն առ գերին՝ եւ
 առ ամենայն ժողովուրդն զորս գերեաց
 Նաբուքոնոսոր յերուսաղեմէ ի Բա-
 2բելոն , Յետ Կտանելոյ Յերոնեայ ար-
 քայի եւ ամիսոջն եւ ներքինեաց եւ
 իշխանաց Յուդայ Երուսաղեմէ , եւ ա-
 մենայն ազատաց եւ արուեստագիտաց
 եւ կալանաւորակապաց՝ յերուսաղեմէ :
 3 Ի ձեռն Եղատայ որդւոյ Սափանայ , եւ
 Գամարեայ որդւոյ Քեղկեայ , զորս ա-
 ռաքեաց Սեղեկիա արքայ առ Նաբու-
 քոնոսոր արքայ Բաբելացւոց ի Բա-
 բելոն , եւ ասէ ,
 4 Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ Աս-
 սուած Իսրայելի վասն գերութեանդ որ
 գերեցաւ յերուսաղեմէ ի Բաբելոն .
 5 Տունս շինեցէք եւ բնակեցէք , դրախտս
 անկեցէք եւ կերայք զպտուղս նոցա ,
 6 Առէք կանայս եւ եղիցին ուստերք եւ
 դասերք , եւ առէք կանայս ուստերաց
 ձերոց եւ զգասերս ձեր տուք արանց ,
 եւ ծնցին ուստերս եւ դասերս , եւ բազ-
 7 մաաջիք այգր եւ մի՛ նուազեաջիք : Եւ
 7 կեցջիք խաղաղութեամբ յերկրից՝ յոր
 գերեցի զձեզ այգր , եւ աղօթս արա-
 յւեք ՝ ի վերայ դոցա՝ առ Տէր . զի ի դո-
 8ւա խաղաղութեանն եղիցի եւ ձեզ խա-
 զաղութիւնս : Ձի այսպէս ասէ Տէր զօ-
 րութեանց՝ Աստուած Իսրայելի . Մի՛
 հրապուրեցեն զձեզ զսուտ մարգարէքդ
 ձեր որ ի միջի ձերումն , եւ ըզձապա-
 սումք ձեր . եւ մի՛ անասք երազոց
 9 ձերոց զոր զուք ՝ 10 տեսանէք . Ձի սուտ
 մարգարէանսն զոքա ձեզ յանուն իմ ,
 10 եւ ես ոչ ասաքեցի , ասէ Տէր : Ձի այս-
 պէս ասէ Տէր . Յորժամ մերձ լիցէ Բա-
 բելոնի ընդ եւթմասուն ամ , այց ա-
 րարից ձեզ . եւ հասատեցիցի ի վերայ
 ձեր զբանս իմ զբարիս , զարձուցանել
 11 զձեզ ի տելլիս յայս : Ձի ես զխոտմ զխոր-
 հուրիս զոր խորնիմ՝ 9 եւ խորնեցայց՝ ի
 վերայ ձեր , ասէ Տէր , խորնուրդ խա-
 զաղութեան եւ ոչ չարութեան , տայ
 12 ձեզ 11 յետ այգորիկ՝ յոյս . եւ կարդաս-
 ջիք առ իս , եւ երթիջիք եւ յաղօթս

1 Եբբ. լուր զպատգամս զայս 2 Եբբ. մինչեւ
 յերկուս ամս 3 Եբբ. մնացորդս ձերոց 4 Եբբ. մարգարէն
 5 Եբբ. կանեցի 6 Եբբ. եւ Երուսաղեմի եւ
 հիւսանց եւ դարձանց 7 Եբբ. խորեցէք
 զխաղաղութիւնս բաղաբեդ 8 Եբբ. վասն նորս
 9 Եբբ. դուք 10 Եբբ. տայք տեսանել 11 Եբբ.
 կատարած եւ

13 կացջիբ առ իս , եւ ես լուսոյց ձեզ : եւ խնորհածիբ զիս եւ գաջիբ . զի խնորհիցէք զիս յամենայն սրտէ ձերմէ . եւ հերեւեցայց ձեզ , ստէ Տէր , եւ դարձուցից զձեզ յամենայն արգաց , եւ յամենայն անդեայ ուր ցրուցից զձեզ անդր , ստէ Տէր . եւ գարծուցից զձեզ ի սեզ : 14 զիդ ուտարի գերեցի զձեզ այտի . Ձի սասցէք՝ թէ կացոյց Տէր ի մեզ մարդարէս ի Բաբելոն : 15 Ձի այսպէս ստէ Տէր ցլթապաւորդ որ նստի յաթիռ Դաւթի , եւ ցամենայն ժողովուրդդ որ ընակեալ է ի քաղաքիդ յայրմիկ , եղբայրք ձեր որ ոչ ելին ընդ ձեզ : 16 ի գերութիւն , Այսպէս ստէ Տէր զորութեանց . Ահաւասիկ ես առաքեմ ի նոսա սով եւ սուր եւ մահ , եւ արարից զգոսա իբրեւ զթուզ ժանտ 2 սուարիմ որ ոչ ուտիցի ի ժանտութենէ իւրմէ : 17 Եւ հարածեցից զնոսա սրով եւ սովով եւ մահուամբ , եւ տաց զնոսա 3 իշարժուան ամենայն թաղաւորութեանց երկրի , ի նոզոս եւ հայրականութիւն եւ ի շէրն եւ ի նախատիւն ի մէջ ամենայն : 18 Եւ զպաշտ ուր ցրուցից զնոսա սնորդ . Փոխանակ զի ոչ լուան իմնից ինոց , ստէ Տէր . զի առաքեցի առ նոսա զժառանգ իմ զմարգարէս կանխիկայ եւ առաքեալ , եւ ոչ լուարուք , ստէ Տէր : 19 Եւ զուր յուարուք զբան Տեառն , ամենայն գերից , զոր առաքեցի յերուսա : 20 զեմէ ի Բաբելոն : Այսպէս ստէ Տէր զորութեանց՝ Աստուած Իսրայելի , ի վերայ Աքիւրայ որդոյ Ազղկեայ , եւ ի վերայ Սեղեկեայ որդոյ Մասայ՝ որ մարգարէացան ձեզ յանուն իմ զուր . Ահաւասիկ եւ տաց զնոսա ի ձեռս նաբուքոզննտորայ արքային Բաբելոնացոյ , եւ սատակեցէ զնոսա առաջի սչաց : 21 ձերոց : Եւ առցին ի նոցանէն անէծս ի մէջ ամենայն գերութեանն Յուդայ որ է ի Բաբելոն , եւ սասացին , Արացեց զքեզ Տէր՝ որպէս արար Սեղեկեայ եւ Աքիւրայ , զորս տապակեաց արքայն : 22 Բաբելոնացոց ի հուր : Վասն զի զործեցին զանորէնութիւնս յԻսրայելի , եւ չնային ընդ կանայս քաղաքայնոց իւրեանց . եւ խօսէին պատգամս յանուն

իմ սուտ , զոր ոչ հրամայեցի նոցա . եւ ես ինձէն իրազէս եւ վկայ եմ , ստէ Տէր : 23 Եւ ցՍամեա Եղիմայի սասացես , Այսպէս ստէ Տէր զորութեանց՝ Աստուած Իսրայելի . Փոխանակ զի առաքեցի զուս յանուն 5 իմ թուղթս առ ամենայն ժողովուրդն յերուսաղէմ , 6 եւ ես ոչ սասացի զքեզ յանուն իմ , 7 եւ ու Սոփոնիա որպի Մասայ քահանայ եւ առ ամենայն քահանայսն սակ , 8 թէ Տէր եւ զքեզ քահանայ վախանակ Յովիդայեայ քահանայի , լինել վերակացու ի տան Տեառն ամենայն մարդոյ 7 որ մարգարէանայ , եւ ի վերայ ամենայնի որ պատմէ ըզձու թիւն . եւ սացես զնոսա յարգեան ի վերնադրանն . Եւ արգ ընդէր ոչ արարեր պատուհաս Երեմիայի Ահա : 24 թովթացոյ՝ որ մարգարէանայ ձեզ . Ձի առաքեաց առ մեզ ի Բաբելոն եւ ստէ , թէ Հեոի է ժամանակն . չինեցէք սուտս եւ ընակեցէք , անկեցէք զրախոս : 25 Եւ կերայք զպատու զնոցա : Եւ ընթերցաւ Սոփոնիա քահանայ զթուղթն յահա : 26 Կանջս Երեմիայի մարգարէի : Եւ եզեւ 27 բան Տեառն առ Երեմիա , եւ ստէ , Առաքես առ ամենայն գերին եւ սասացես , Այսպէս ստէ Տէր ի վերայ Սամեայ Եղիմայոց . Փոխանակ զի մարգարէացաւ ձեզ Սամեա , եւ ես ոչ առաքեցի զնա , եւ յուսացոյց զձեզ ի 28 նանրութիւն , Վասն այսորիկ այսպէս ստէ Տէր . Ահաւասիկ եւ արարից հանդէս ի վերայ Սամեայ Եղիմացոյ եւ ի վերայ ազգի գորա . եւ ոչ եղիցի գորա մարդ ոք՝ որ նստիցի ի միջի 9 ձերում սեանել զարութիւն զոր եւ արարից 10 ձեզ , ստէ Տէր . զի խոտորումս խօսեցաւ ի Տեառնէ :

ԳԼ Լ

1 Բանն որ եզեւ առ Երեմիա ի Տեառնէ՝ 2 սակ , Այսպէս ստէ Տէր Աստուած Իսրայելի . Դրեա զուր քեզ զամենայն զբանս 3 զոր ետու քեզ հրաման ի մասնին : Ձի ահա աուուրք զան , ստէ Տէր , եւ դարձուցից զգերութիւնս ժողովուրդեան իմոյ

5 Եբբ. քո 6 Սիբբ. ուլ-ուե 7 Եբբ. մոնեգնեւ-ըյ , որ կերպարանի ի մարգարէ , եւ սացես զնոսա ի կոճեզս եւ յանուր 8 Եբբ. ժողովրդեանս այսորիկ 9 Եբբ. ժողովրդեան իմում

1 Եբբ. գտոյց 2 Եբբ. բան Եբբ. յեյեբեմ , նոյն էր ժանտի 3 Եբբ. յարհաւիրս 4 Եբբ.

Իսրայելի եւ զՅուդայ, առէ Տէր . եւ
 4 Եւ այս բանք են զոր խօսեցաւ Տէր
 5 Ի վերայ Իսրայելի եւ Յուդայ . Այսպէս
 առէ Տէր . ձայն անի ՚Այլ չիլիք , եւ զձայն
 անհզ գուժի , յորմէ զօգտացեն մէջք . եւ
 6 Հարցէք եւ տեսէք , եթէ ծնաւ երբեք
 արու . զի տեսի զամենայն այր եւ ձեռք
 իւր ի վերայ միջոյ իւրոյ իբրև ծննդա-
 կանի , եւ զարձան երեսք ամենայն ի
 7 զոյն զալկանս : Վայ , զի մեծ է օրն այն ,
 եւ չիք այնպիսի . եւ անհարկն նեղու-
 թեամբ է ժամանակն Յակորայ , եւ
 8 ասորեսցի ի նմանէ : Եւ եզիցի յաւուր
 յայնմիկ , առէ Տէր զօրութեանց , խոր-
 տակեցից ՚Պլուծն ի պարանոցէ նոցա ,
 եւ զկատանս նոցա խզեցից , եւ ոչ եւս
 9 կայցն նոքա ի հարկի օտարացն . Այլ
 հարկեացն Տեառն Աստուծոյ իւրեանց .
 եւ ՚Ղիւտիխ արքայ իւրեանց՝ յարու-
 10 ցից նոցա : Բայց գու մի՛ երկնչիր , ծա-
 աայ իմ Յակոր , առէ Տէր , եւ մի՛ զար-
 հուրեսցիս , Իսրայէլ . զի ահաւասիկ ես
 փրկեցից զքեզ ի նեառասանէ , եւ զգա-
 ճակ քո յերկրէ գերութեան նոցա . եւ
 զարձիցի Յակոր , եւ զաշարեացէ , եւ
 բարեկեցիկ լիցի , եւ ոչ ոք իցէ որ զար-
 11 հուրեսցուցէ : Զի ընդ քեզ եմ ես , ա-
 սէ Տէր , ի փրկել զքեզ . զի արարից
 նուազութիւն ի մէջ ազգաց՝ յորս ցրուե-
 ցի զքեզ անգր , եւ քեզ ոչ արարից
 վախճան . եւ իրատեցից զքեզ իրա-
 12 ւամբք , եւ քաւելով ոչ քաւեցից զքեզ ,
 13 քո : Ոչ ոք է որ գատի զբատաստանս
 քո . ի ցաւս քո բժշկեցար , եւ օղուս
 14 ոչ եղև . քեզ : Ամենայն բարեկամք քո
 մուռացան զքեզ , եւ ոչ հարցանիցեն
 զքն . զի զհարուածս թշնամուոյ հարի
 զքեզ՝ խրատ սաստիկ . վասն ՚Յամենայն
 անիրաւութեանց քոց , բազմացան մեզք
 15 քո : Զի՞ զոչևս ի վերայ բեկման քո .

7 ասկայն ոչ արարից քեզ վախճան .”
 16 քո , արարի քեզ զայդ : Վասն այդորիկ
 ամենեքին որ ուսելին զքեզ՝ կերեցին .
 եւ ամենայն թշնամիք քո ՚Կերեցեն
 զմարմինս իւրեանց . վասն բազում ա-
 նիրաւութեանց քոց որ յաճօտեցին . եւ
 մեզք քո արարին քեզ զայդ եւ եզի-
 ցին ասականիչք քո յապականութիւն ,
 եւ զամենայն աւարատուս քո տաց յա-
 17 ւար : Զի ամից զբժշկութիւն քո՝ ի ցա-
 ւազին վիրաց քոց , եւ բժշկեցից զքեզ ,
 առէ Տէր . զի ՚Յրուեսզ կոչեցար , Սիոն,
 եւ զոյն է որս ձեր . զի որ ինզրիցէ ոչ
 գտանիցէ դնա՞ :
 18 Այսպէս առէ Տէր . Ահաւասիկ ես
 զարձուցից զվտարանդութիւն յարկացն
 Յակորայ , եւ 10 զիրութեանն նորա ոչ
 զորմեցայց . եւ չինեցի քաղաքն . 11 ի
 յարձրութեան իւրում . եւ տաճարն
 19 քատ իրաւանց իւրոց կանգնեցի : Եւ ել-
 ցին ի զոցանէ կրօնք եւ ձայն խաղալ-
 կաց , եւ յազմացուցից զգոսա , եւ մի՛
 նուազեցայն . 12 տարածեցից զգոսա , եւ
 20 մի՛ 13 նուազեցայն : Եւ մտանիցեն զոքա
 իբրև զառաջինն , եւ վկայութիւնք դո-
 ցա կանգուն կայցին առաջի աչաց ի-
 մաց . եւ հանդէս արարից ի վերայ նեղ-
 21 չաց գոցա . եւ 14 եզիցին բռնազոյնք
 քան զնոսա ի վերայ նոցա , եւ իշխան
 գոցա ի գոցանէ կցէ . եւ ժողովեցից
 զգոսա , եւ զարձկին՝ առ իս . զի ո՞վ է
 այն որ ես գտիրս իւր գառնայ առ 15 Տէր ,
 22 առէ Տէր : Եւ եզիջիք ինձ ի ժողովուրդ ,
 եւ ես եզէց ձեզ յԱստուած :
 23 16 Զի բարութիւն Տեառն ելցատմաբ ,
 17 ել բարութիւն միբրկալ . ի վերայ
 24 ամպարչտայ կիկեցէ : Եւ մի՛ զարձկի

1 իբր . լուսք , երկեզ է եւ ոչ խաղաղութիւն 2 իբր .
 զուժ նորս ի պարանոցէ քումէ , եւ զկա-
 պանս քո խզեցից , եւ ոչ եւս ծառայեցուցեն
 զնա օտարք 3 իբր . Բաւթի արքայի իւրեանց
 զոր 4 իբր . Անդոս է բեկումն 5 իբր .
 քո ի պատեւ . եւ զարման բժշկութեան չիք
 6 իբր . յաճօտութեան

7 իբր . զ-լուս 8 իբր . ամենեքին նոքա երթի-
 ցին ի գերութիւն , եւ եզիցին որ յափշտակենն
 զքեզ ի յափշտակութիւն , եւ զամենեքին որ
 կողպտեն զքեզ՝ տաց ի կողպուտ : (17) Զի
 ստից քեզ բժշկութիւն 9 իբր . Վտարանդի
 կոչեցին զքեզ , Այս այն Սիոն է , ասեն , չիք որ
 ինզրէ դնա 10 իբր . բնակութեանց 11 իբր .
 ի վերայ աւերակաց իւրոց 12 իբր . մեծարեցից
 13 իբր . անարգեցին : (20) Եւ եզիցին որքեք նոցա
 իբրև զառաջինն , եւ ժողով նոցա առաջի իմ՝
 հաստատեցի 14 իբր . եզիցի գլխաւոր
 նոցա ի նմանէ , եւ իշխան նոցա ի միջոյ նորա
 կցէ , եւ մերձեցուցից զնա , եւ մտանիցէ 15 իբր .
 իս 16 իբր . Ահա 17 իբր . բարութիւն որ
 գերիէ . ի վերայ գլխոյ ամպարչտայ արձակեցի

բարկութիւնն արտառութեանն Տեառն, մինչև արասցէ եւ կատարեսցէ զյոժարութիւնն արտի իւրոյ, ի վախճանի աւուրց ծանխիք զայն:

ԳԼ. ԼԱ

1 **Ի** ժամանակի յայնմիկ ասէ Տէր, եւ եզէց յԱստուած աղփոյ իւրացելի, եւ
 2 դռքա եզիցին ինձ ի ժողովուրդ: Այսպէս ասէ Տէր. ¹Գաին տապ յանապատ արի անդ, սատակիովքն հանդերձ սուսերաւ. երթայք, մի՛ ստատկէք զԽուրայէլ. ²Բացէ ի բաց Տէր երևեցաւ ³մամաէր յաւիտենական սիրելցի գբեզ, վասն այնորիկ ձգեցի գբեզ ի գթութիւնս:
 4 Դարձեալ շինեցից զբեզ եւ շինեցի իր, կոյսղ Իսրայելի. զարձեալ առցես զթմբուկ յոս, եւ ելցես ընդ ժողովս խաղաղաց:
 5 Դարձեալ անկեօջիւր այլիս ի լերին Սամարիայ, ⁶անկեօջիւր տունկս, եւ օրհնես զիւր ⁷Ձի հասեալ է օր կոչման հրաւիրակի ի լերինս Եփրեմի. Արիք եւ ելցո՛ւք ի Սիւն առ Տէր Աստուած մեր:
 7 Այսպէս ասէ Տէր. ⁸Յնուութիւնն առնել Յակրայ, ուրախ լիուրք եւ զոչեցէք ի վերայ գլխոց՝ ազգաց. լսելի արարէք, օրհնեցէք եւ ասացէք. ⁹Փրկեաց Տէր զժողովուրդ իւր, զմնացորդս Իսրայելի: Ահաւասիկ ես ամից զնոսս յերկրէ հրաւիրայ, եւ ժողովեցից զնոսս ի ծագաց երկրէ ¹⁰Ի տունս պասեք. եւ ծնողին որդիս ի բազմութիւն յոյժ. ի միջիւնոցս կայրն, կաղն, յղին եւ ծնակն, միահատուտ ժողովուրդ մեծ, զարձցին այսր:
 9 Լայով ¹¹Ելին, եւ միսխարութեամբ աւծից զնոսս՝ հանդուցանել ի վերայ ջուրց վտակաց ընդ ճանապարհ ուղից, եւ մի՛ մոլորեսցին ի նմա. զի եղէ Իսրայելի ի հայր, եւ Եփրեմ անորանիկ իմ է:
 10 Լուարուք զպատգամ Տեառն, աղփք, եւ պատմեցէք ի կղզիս հեռաւորս, եւ ասացէք. Որ հոսեակց զԻսրայէլ՝ ժողովեսցէ զնա. եւ պահեսցէ զնա իրբեւ:
 11 տուարածական գհօս իւր. Ձի վրկիսց Տէր զՅակրայ, եւ ասպրեցոյց զնա ի ձեռաց

12 լուսաւորաց նորա: Եկեսցին եւ ուրախ լիցին եւ ցնծացին ի լերին Սիւնի. եւ կեսցին ի բարութիւնս Տեառն՝ յերկիր յորենոց եւ զմնոց եւ ¹³արքեանց եւ խաչանց, արջառոց եւ ոչխարի. եւ եղիցին անձինք նոցա իրբեւ ¹⁴զձա սրտացալից՝, եւ ոչ եւս քաղցրիցին: Յայնժամ ցնծացին կոյսք ի ժողովս ¹⁵Երեսասարացաց, եւ ծերք խնդացին.՝. Եւ զարձուցից զսուր նոցա ի խնդութիւնս, եւ ¹⁶ուրախ արարից զնոսս ի արտառութիւնէ Երեսանց: Ձմայեցուցից եւ արբեցուցից զանձինս քահանայից որդւոցն Ղեււեայ՝, եւ ժողովուրդ իմ լցցի իմովք բարութեամբ, ասէ Տէր:
 17 Այսպէս ասէ Տէր. Չայն ի Հոամայ լսելի եղև՝ ողբումն եւ լաումն եւ զուժումն. Ռաքէլ լայր գորցիս իւր, եւ ոչ կամէր մխիթարել ի վերայ սրտոց իւրոց, զի ոչ զայլն: Այսպէս ասէ Տէր. Դադարեսցէ անձն քո ի լալոյ, եւ աչք քո յարտասուաց. զի զոն վարձք գործոց քոց, ասէ Տէր, եւ զարձցին յերկրէ թշնամեաց. Եւ եղիցի յոյս վախճանի քո, ասէ Տէր, ¹⁸ընակաւոր որդոց
 19 զոց՝ ի սահմանս նոցա: Կսելով լուայ զողբումն Եփրեմի. Արատեցիք զիս, Տէր, եւ խրատեցայ ²⁰եւ ոչ ուսայ՝ իրբեւ զընջուզ տրմուզ. դարձո զիս եւ դարձայց, զի զու եւ Տէր Աստուած իմ: ²¹Եւ յետ զերութեանն՝ իմոյ ապաշաւեցի, եւ յետ իմանալոցն իմոյ յոգնոց հանէի՝ ²²Ի վերայ աւուր ամօթոյն իմոյ, եւ ցուցի քեզ թէ՛ ասի նախատինս՝ ի մանկութիւնէ իմմէ: ²³Եւ թէ՛ որդի սիրելի՞ իցէ իմ Եփրեմ, մանուկ զպսանաց, փոխանակ զի բանք իմ են ի նմա, յեղևով յեղեցից զնա միւսանոցամ. վասն այնորիկ ²⁴Վառվաղայ յաղաղս նորա՝, ողբումելով ողբումեցայց նմա, ասէ Տէր:
 25 Մատիր անձամբ անձին արտ զու քեզ, Սիւն, սրտուհաս. ընկես զպիտո քո ի թիկունս, զնա զճանապարհ.՝. զարձիր,

8 Եբր. ձիւմոյ 9 Եբր. զգրախտ ջրաբքի 10 Եբր. եւ երիտասարդք եւ ծերք միանգամայն 11 Եբր. միսխարեցից զնոսս ի արտառութիւնէ իւրեանց. (14) Եւ զմայլեցուցից զանձինս քահանայից պարտառութեամբ 12 Եբր. եւ զարձցին որդեք քո 13 Եբր. Արգարեւ յետ զանապոյ 14 Եբր. յոմմեթ եղէ եւ պատկառեցայ զի տարայ նախատանց 15 Եբր. Միսիւ 16 Եբր. գալարին աղիք իմ 17 Եբր. Կանգնեա քեզ կոթողս, արտ քեզ սիւնս բարձունս, զիբ գիւրտ քո յարահետ անդր, ճանապարհ զոր գնացեք

1 Եբր. եգիտ շնորհս յանապատի անդ ժողովուրդն ապրեալ ի սրդոյ յորժամ երթայր հանգչել իսրայէլ 2 Եբր. ինձ 3 Եբր. անկեացն տունկս եւ օրհնեսցեն (վայելեսցեն) 4 Եբր. երգեցէք ի Յակրայ ուրախութեամբ, ուրախ լերուք ի վերայ գլխոյ 5 Եբր. փրկեաց, Տէր, զժողովուրդ քո 6 Եբր. դուրս 7 Եբր. գայցեն

կոյսդ Իսրայելի, զարձիր անդրէն ի քա-
 22 զաքս քո՝ ազացեալ : Մինչեւ յերթ թա-
 փառիցիս, զուսար անարգեալ . զի հաւ-
 տատեաց Տէր օգիտութիւն ի ձեռա-
 ստունի նոր . փրկութեամբ չըջեացին
 23 մարդիկն՝ Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝
 Աստուած Իսրայելի . զարձեալ ասաւ-
 ցին զբանս զայս յերկրին Յուդայ եւ ի
 քաղաքս նորա, յորժամ զարձուցից զԿե-
 րութիւնս նոցա, օրհնեալ է Տէր յար-
 24 զար եւ ի սուրբ լերին իւրում : Եւ բնա-
 կիչքն չըէաստանի ամենայն քաղաքօքն
 իւրեանց եւ զորձուորօքն՝ յգլխացին
 25 ձօտիւքն : Զի սորձուցի զամենայն անձն
 ծարաւի, եւ զամենայն անձն քաղցեալ
 26 լցուցի . Վասն այնորիկ զարթեայ եւ
 տեսի, եւ քուն իմ քաղցրացաւ ինձ :
 27 Ահա աւուրք զան, ասէ Տէր, եւ սեր-
 մանեցից զտունն Իսրայելի, եւ զտունն
 Յուդայ ի գաւակ մարդկան եւ ի զա-
 28ւակ անամոյ : Եւ եղիցի զոր օրինակ
 զարթուցեալ էի ի վերայ նոցա ի խլել
 եւ ի կորձանել, ի քակել եւ ի կորու-
 սանել եւ ի չարչարել, նոյնպէս զար-
 թեայց ի վերայ նոցա ի շինել եւ ի անկել,
 29 ասէ Տէր : Յաւուրսն յայնտօսիկ մի՛ եւս
 սալցեն թէ Հարքն ազոխ կերան, եւ
 30 որդւոց ստամուռք առան . Այլ իւրա-
 քանչիւր ի մեզս իւր մտցի, ամենայն
 մարդ որ ուտիցէ զազոխն՝ նորին ա-
 ստմունքն առցին :
 31 Ահաւասիկ աւուրք զան, ասէ Տէր,
 եւ ուխտեցից տանդ Իսրայելի եւ տանդ
 32 Յուդայ ուխտ նոր, Ոչ ըստ ուխտին զոր
 ուխտեցի ընդ հարս նոցա՝ յաւուր յո-
 Րում աօր զձեռանէ նոցա հանել զնոսա
 յերկրէն Եգիպտացոց . զի նոքա ոչ կա-
 ցին յուխտին իմում, եւ ես անտոյժ ա-
 33 ըարի զնոյցանէ, ասէ Տէր . Այլ այս է
 ուխտն զոր ուխտեցից տանդ Իսրայելի
 յես աւուրցն այնոցիկ, ասէ Տէր . Տայ
 զօրէնս իմ ի միտս նոցա, եւ ի սիրտս նո-
 ցա գրեցից զնոսա . եւ եղէց նոցա յԱս-
 տուած, եւ նոքա եզիցին ինձ ի ժողո-
 34 վուրդ : Եւ մի՛ եւս ուսուցանիցեն իւ-
 րաքանչիւր զընկեր իւր, եւ իւրաքան-

չիւր զեղբայր իւր ասել թէ Ծանիր զՏէր-
 զի ամենեքին ծանիցեն զիս ի փոքր-
 կանց նոցա մինչեւ ի մեծամեծս, ասէ
 Տէր . զի քաւիչ եղէց անիրաւութեանց
 նոցա, եւ զմեզս նոցա ոչ եւս յիշեցից :
 35 Այսպէս ասէ Տէր, որ ես աւարգակն ի
 լոյս տուրնջեան, օհաստատութեամբ,
 զլուսին եւ զաստեղս ի լոյս գիշերոյ,
 եւ ազաղակ ի ծովու, եւ զոչնն ալիք
 նորա՝, Տէր ամենակալ անուն է նորա .
 36 Եթէ զազարեացեն օրէնքս այս յերեսաց
 իմոց, ասէ Տէր, այսա եւ ազգն Իսրա-
 յելի զազարեացէ ի լինելոյ յազգ առաջի
 37 աչաց իմոց զամենայն աւուրս : Այսպէս
 ասէ Տէր . Եթէ փերացին երկինք ի
 քարձունս, ու եթէ շոճանարձեացին յա-
 տակք երկրի ի խոնարհ, ես ոչ խտե-
 ցից զամենայն ազգ Իսրայելի, ասէ
 Տէր, զան ամենայն զոր արարին :
 38 Ահա աւուրք զան, ասէ Տէր, եւ շի-
 նեցի քաղաք Տեառն յաշտարակէ ան-
 տի Մնատայելի մինչեւ ի դուռն Ան-
 39 կեանս : Եւ ելցէ տակաւն 10 կաակած,
 եւ չափ նորա յանդիման նորա մինչեւ
 զբուրն Գարեբայ . եւ բոլորեցի շուր-
 40 ջանակի 11 յընտիր ընտիր վիմաց : Եւ ա-
 մենայն ձորն 12 Փաքաղիմայ եւ մոխրոցն,
 եւ ամենայն 13 Սարեմովթն, մինչեւ ի
 ձորն Կեզրոնի, մինչեւ ցանկիւն զբան
 Ասպաստանայն արեւելից, սբրութիւն
 Տեառն . եւ մի՛ եւս խլեացին, եւ մի՛
 եւս քակեցին մինչեւ յաւիտեան :

ԳԼ ԼԲ

1 Բանն որ եղև ի Տեառնէ առ Երեմիա,
 յամին տասներորդի Սեզեկեայ արքայի
 Յուդայ . այն ամ ութուասներորդ էր
 Նարուքոյոննոսորայ Նարքայի Բաբելաց-
 2ւոց՝ Եւ յայնժամ զոր արքային Բա-
 բելացւոց սոյաւարեաց զԵրուսաղէմ . եւ
 երեմիա մարգարէ կայր ի կալանս 14 ի
 սրահի բանտին՝ որ էր յապարտնս թա-
 3 գաւորին Յուդայ, Յոր արգելն գնաւ ար-
 քայ Սեզեկիայ, եւ ասէ, Լնդէր գու-
 մարգարէամաս եւ ասես, Այսպէս ասէ
 Տէր . Ահաւազիկ ես տամ զքաղաք

1 Եբբ. յայտօսիկ 2 Եբբ. խտորեալ 3 Եբբ. նոր ինչ յերկրի . Կին մարդ շուրջ եկեցոցէ զա-
 րամբ 4 Եբբ. Օրհնեցէ գրեց Տէր, բնակաւ-
 թիւն արդարութեան, յեսա՛ն սբրութեան :
 (24) Եւ բնակեցեն ի նմա Յուդա եւ ամենայն
 քաղաքք նորա ի միասին, հողազարծք եւ սր
 շրջնն հօտիւք :

5 Եբբ. զՏաստատութիւն լուսնի եւ աստեղաց ի
 լոյս գիշերոյ, որ սաստեմ ծոգու յորժամ գոռան
 այբ նորա, հա՛, խոսովեմ զծոգ եւ զսէցուցա-
 նեմ զայն նորա 6 Եբբ. չափեցին 7 Եբբ. գնես-
 ցին 8 Եբբ. գաւառ 9 Եբբ. քաղաքն վասն 10 Եբբ.
 ծիր չափոյ 11 Եբբ. մինչեւ ի Գոսով 12 Եբբ. դիա-
 կանց 13 Եբբ. արտօրայն 14 Եբբ. ի գաւթի

գայդ ի՛ձեռս թաղաւորին Բարեւազուոց ,
 4 և և առցէ զդա . Եւ Սեղեկիւս արքայ
 Յուդայ մի՛ ապրեացի ի ձեռաց Քաղ-
 զէսպուոյն . զի մատնելով մատնեացի ի
 ձեռս թաղաւորին Բարեւազուոց . և խօ-
 սեացի բերան ի բերան ընդ նմա , և աչք
 5 զորա զաչս նորա տեսցին . Եւ ի Բա-
 բելոն մտցէ Սեղեկիւս , և անդ նստցի
 մինչև աչց արարից զմա , ասէ Տէր .
 զի՞ մարանչիք ընդ Քաղզէացիսն ուստի
 ոչինչ յաճողիցիք :
 6 'Եւ եղև բան Տեառն առ Երեմիա՝"
 7 և և ասէ , Ահաւաղիկ Անամայէլ որդի
 Սեղովմայ հօրեղբօր քո գայ առ քեզ
 և և ասէ , Ստացիր զու քեզ վագարակն
 իմ , որ է յԱնաթովթ , զի քեզ իսկ է
 և անկ ըստ մերձաւորութեան ասնուլ ի
 8 ստացուած : Եւ ևկն առ իս Անամայէլ
 որդի Սեղովմայ հօրեղբօր իմոյ՝ ըստ բա-
 նի Տեառն ՚ի սրած բանտին և և ասէ ցիս ,
 Ստացիր զաղարակն իմ որ է յԱնաթովթ
 յերկրին Բենիամինի , զի քեզ պարս է
 ստանալ զժառանգութիւնն , և զու
 իսկ ՚երկցաղոյն ես՞ . և զիտացի՛ թէ
 9 բան Տեառն է : Եւ ստացայ զաղարակն
 յԱնամայելայ որդւոյ հօրեղբօր իմոյ , որ
 է յԱնաթովթ . և և կշռեցի նմա արծաթ
 10 եւ թն սիկզ և և տասն արծաթոյ . Եւ
 զրեցի մուրհակ և և կնքեցի , և և կա-
 ցուցի վկայս , և և կշռեցի զարծաթն ի
 11 կշիռս : Եւ ասի զմուրհակ ստացուա-
 ծոյն զկնքեալն՝ ըստ հրամանն և և ըստ
 12 իրաւանց , և զարձակու . Եւ ևտու զմուր-
 հակ ստացուածոյն ցԲարուք որդի Ներ-
 հայ որդւոյ Մասայ սոռաջի Անամայելի
 որդւոյ հօրեղբօր իմոյ , և և առաջի
 ՚այնոցիկ որ կային անդ . և զրեցին՞
 ի մուրհակի ստացուածոյն , առաջի ա-
 մենայն Հրէից , որ նստէին ՚ի սրաքի բան-
 13 տին : Եւ պատուիրեցի Բարուքայ ա-
 14 ռաջի նոցա և և ասեմ , Այսպէս ասէ Տէր
 ամենակալ Աստուած Սորայելի . Առ
 զմուրհակ զայդ՝ զմուրհակ ստացուա-
 ծոց զկնքեալն , և զմուրհակն արծակ ,
 և և զկցես ի խեցեղէն ամանի , զի կաց-
 15 ցէ աւուրս բաղուսն : Զի այսպէս ասէ
 Տէր ամենակալ Աստուած Իսրայելի .
 Դարձեալ ստացին տունս և և ազարակս
 և և այգիս յերկրիդ յայդմիկ :

16 Եւ կացի յաղօթս առ Տէր , յես տա-
 լոյն զմուրհակ ստացուածոյն ցԲարուք
 17 որդի Ներհայ , և և ասեմ , Որ ևսդ Տէր
 Տէր , զու արարեր զերկինս և զերկիր
 զօրութեամբ քո մեծաւ և և բազկաւ քով
 բարձու . զի ոչինչ է բան որ ՚ժածկիցի
 18 ի քէն . Ասնես զողորմութիւն ի հազար
 գար , և և հատուցանես զմեզս հարց ի
 ծոց որդւոց իւրեանց յես նոցա . Աս-
 սուած մեծ և և հօր , Տէր զօրութեանց
 19 անուն նորա . Մեծդ խորհրդովք և զօ-
 բաւոր գործովք , ՚Ամենակալ մեծանունդ
 Տէր .՝ աչք քո բաց են յամենայն ճա-
 նապարհս որդւոց մարդկան , տալ իւ-
 րաբանչիւր ըստ ճանապարհի իւրում
 20 և և ըստ պողոյ գնացից իւրեանց , Որ
 արարեր նշանս և և արուեստս յերկրին Ե-
 զիստացուոց մինչև ցայսօր , ի մէջ Իս-
 րայելի , և և ՚ի մէջ ծննդոց երկրի՞ , և և
 արարեր քեզ անուն իբրև յաւուր յայս-
 21 միկ . Եւ հաներ զժողովուրդ քո զԻս-
 րայէլ յերկրէն Եգիպտացուոց նշանօք և և
 արուեստիւք , հօր ձեռամբ և և բարձր
 22 բազկաւ , և և մեծամեծ տնայեալք : Եւ
 ևտուր նոցա զերկիրս զայս զոր երզուար
 հարցն նոցա՝ տայ նոցա զերկիր որ բղխէ
 23 զկաթն և և զմեղր . Եւ մտին և և ժա-
 ռանդեցին զնա . և ոչ լուան ձայնի
 քում , և և ըստ հրամանաց քոց ոչ գնա-
 ցին , ըստ ամենայնի զոր պատուիրեցի
 նոցա առնել , և և ոչ արարին . և և ՚արա-
 րին պատանել իւրեանց ամենայն շա-
 24 րեսաց այսոցիկ : Եւ ևս արդ ոչա հասեալ
 է զոր՞ ի քեզաքս առնուլ զսա , և և
 մտանեցաւ քաղաքս ի ձեռս Քաղզէաց-
 ւոցն որ տան ընդ սմա պատերազմ յե-
 րեսաց սրոյ և և սովոյ և և մահու . որ-
 սէս և և խօսեցար նոյնպէս և և եղև , զոր
 25 զու իսկ տեսանես : Եւ զու , ՚Տէր , ա-
 սես ցիս , Ստացիր քեզ աղարակ արծա-
 թոյ . և և ՚զրեցի մուրհակ և և կնքեցի ,
 և և կաղուցի վկայս՞ . և և քաղաքս մատ-
 նեցաւ ի ձեռս Քաղզէացուոցն :
 26 Եւ եղև բան Տեառն առ իս և և ասէ ,
 27 Ահա ևս Տէր Աստուած ամենայն մեծ-
 զեաց , միթէ ՚Թաքչիցի՞՞ ամենայն բան
 28 յինէն , Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր .

1 Եբբ. Եւ ասէ Երեմիայ , Եղև բան Տեառն առ իս
 2 Եբբ. ի գաւթի 3 Եբբ. մերձաւոր ես , գնեսջի
 քեզ 4 Եբբ. վկայեցի գրեւոց

5 Ե-ժ , զժուարացի 6 Եբբ. գ-լ-տ 7 Եբբ.
 ի մարդիկ 8 Եբբ. արարեր պատահել նոցա զա-
 մենայն շարիս զայստիկ (24) Ահա պատահչք ,
 եկին 9 Եբբ. Տէր Աստուած 10 Եբբ.
 կաց զկայս 11 Ե-ժ , զժուարացի՞

1 Մասնելով մասնեացի քաղաքը՝ ի ձեռս Գաղղեացոցն, և ի ձեռս Նաբուքո-
 29 րոնոսորայ արքային Բաբելոնացոց, և
 առջէ զգաւ և և կկեացն Բաղղէացիին
 սլաակնազմել ընդ քաղաքիդ, և սյ-
 30 րեացն զգա հրով. և հրձիգ 2 արասցն
 զտունս յորս արկանէին խոնկս ի վերայ
 տանեաց նոցա Բաճաղու, և զոճէին զոճս
 31 սատուածոց օտարաց վասն զիս զառ-
 նայելքն Յուզայ միայն զորձէին զչարիս
 32 սառլի աչաց իմոց ի մանկութենէ իւ-
 րեանց. 3 յայց որդիքն Բաբելոնի՝ յար-
 կացուցին զիս գործովք ձեռաց իւրեանց,
 33 սաէ Տէր: 3 Ի արկութիւն և ի սրբա-
 մասութիւն էր ինձ քաղաքդ այդ, յորմէ
 34 օրէ շինեցին զգա մինչև ցայսօր, ջնջել
 35 զգա յերեսաց իմոց, վասն ամենայն
 չարեաց որդոցն Բաբելոնի և որդւոցն
 Յուզայ՝ զոր սորովն ի գառնացուցանել
 զիս, ինքեանք և ի թաղաորք իւրեանց
 և մեծամեծք իւրեանց, և քահանայք
 իւրեանց և մարգարէք իւրեանց, արք
 36 Յուզայ և բնակիչք Երուսաղեմի: Դար-
 ձուցին յիս զթիկունս և ոչ զերեսս, և
 37 ուսուցի զնոսա ընդ առաւօտս. ուսու-
 ցի, և ոչ անասցին ընդունել զխրատս.
 38 Եւ եզին զպղծութիւնս իւրեանց ի տան՝
 39 յորոյ վերայ կոչեցեալ է անուն Յիմ և սա
 պղծութիւնս իւրեանց՝ շինեցին բազինս
 Բաճաղու՝ ի ձոր որդւոցն Ենովմայ, մա-
 սուցանել զուստերս և զգասերս իւ-
 րեանց Մողոքայ, զոր ոչ սլատուիրցի
 նոցա, և ոչ անկաւ ի սիրտ իմ անել
 նոցա զպղծութիւնն զայն սա ի յանցու-
 ցանելոյ զՅուզայ:
 36 Եւ արդ այսպէս սաէ Տէր Աստուած
 Իսրայելի վասն քաղաքիդ այգորիկ՝ զոր-
 մէ 7 զու սաացիր՝ թէ Մասնեացա ի ձեռս
 Նաբուքոդոնոսորայ արքային Բաբելոնաց-
 37 ւոց, ի սուր և ի սող և 8 ի զիրութիւն.
 Աճա ես ժողովեցի զնոսա յամենայն
 երկրէ, ուր զրուցի զնոսա անդր բար-
 կութեամբ և սրամասութեամբ իմով,
 և սասամբ մեծաւ. և ոչ գարձուցից
 զնոսա ի տելիս յայս և նասուցից զնո-
 38 սա 9 լուսով. Եւ եզիցին ինձ ի ժողո-

վուրդ, և ես եզէց նոցա յԱստուած.
 39 Եւ սայ նոցա սիրա 10 այ և ճանապարհ
 մի՝ երկնչել յինէն զամենայն աւուրս ի
 բարութիւն իւրեանց և որդւոց իւրեանց
 40 յիս նոցա: Եւ ուխտեցի նոցա ուխտ
 յաւիտեանական, զոր ոչ գարձուցից յիսս,
 տանել նոցա բարի. և զերկեզ իմ սաց
 ի սիրտս նոցա առ ի չսպասամբելոյ նո-
 41 ջս յինէն: 11 Եւ սայ արարից՝ յարի առ-
 նել նոցա, և անկեցից զնոսա յերկրիս
 յայսմիկ 12 ճաւատովք ամենայն սրտիւ
 42 իմով և ամենայն անձամբ իմով: 2 Ի
 այսպէս սաէ Տէր. Որպէս ածի ի վերայ
 ժողովրդեանդ այգորիկ զամենայն չարիս
 մեծամեծս, նոյնպէս ածից ի վերայ դո-
 43 ցա 13 բարիս, զոր իօսեցայ ի վերայ զոցա
 և սասացին միւսանգամ այգարակս յերկ-
 44 րիդ յայգմիկ, զորմէ 14 զուզ սասացիր՝
 թէ Անտարտ է ի մարդոյ և յանանոյ,
 և մասնեացան ի ձեռս Գաղղեացոցն:
 և սասացին այգարակս արծաթոյ, և
 զրեացն մուրճակս և կնքեացն, և
 կացուցն վկայս յերկրին Բենիամինի
 և չուրջ զԵրուսաղեմաւ, և ի քաղաքս
 Յուզայ և ի քաղաքս լիբինն, և ի քա-
 45 զաքս 15 Սեփելայ և ի քաղաքս 16 Նագե-
 րայ. զի գարձուցից զզիրութիւնս նո-
 ցա, սաէ Տէր:

ԳԼ . ԼԳ

1 Եւ եզե բան Տեառն սա Երեմիա երկ-
 2 րորդ անգամ, և նա կայր սակաւին
 3 կապեալ 17 ի սրահի բանտին, և սաէ, Այս-
 պէս սաէ Տէր՝ որ արար 18 զերկիրդ և՝
 ստեղծ զգա՝ կանգնել զգա, Տէր անուն
 3 է նորա. կարգա սա իս, և սաց քեզ
 պատասխանի, և պատմեցից քեզ մե-
 4 ձամեծս և զօրաւորս՝ զոր ոչ կխախցես:
 2 Զի այսպէս սաէ Տէր Աստուած Բաբա-
 5 յելի վասն տանց քաղաքիդ այգորիկ,
 և վասն ապարանից արքայից Յուզայ՝
 քակելոց ի մահարձանս և 19 ի մարտիոցս,
 5 Եկելոցն՝ մարտնչել ընդ Բաղղէացիս,
 և ինուզ զնոսա զիսկամբք մարդկան,
 զորս հարի բարկութեամբ իմով և
 սրամասութեամբ, և գարձուցի զերեսս
 իմ 20 ի նոցանէ վասն ամենայն չարու-

1 Եբբ. Աճա ես սաց զքաղաքս զայս 2 Եբբ. ս-
 րացնի զգա և 3 Եբբ. Զի որդիքն 4 Եբբ. զի
 որդիքն Բաբելոնի ճանապարհ 5 Եբբ. Բանցի ի
 բարկութիւն 6 Եբբ. իմ ի պղծել զնս. (35) Եւ
 7 Եբբ. գուրք սաէք 8 Եբբ. ի մահ 9 Եբբ. յայպս ճոպ

10 Եբբ. մի 11 Եբբ. Եւ ուրախ եզէց ի նոսա 12 Եբբ.
 ճշմարտութեամբ 13 Եբբ. զամենայն բարիս
 14 Եբբ. զուրք սաէք 15 Ա. յ. բ. զ. զայսին 16 Ա. յ. բ. զ.
 Տարաւոյ 17 Եբբ. ի գաւթի 18 Եբբ. գրա,
 Տէր, որ 19 Եբբ. ի մարտիոցս և ի սուր, (5)
 Որ գան 20 Եբբ. ի քաղաքէդ

6 թիւանց նոցա : Ահաւասիկ եւ ամից
 1 զպարսն ի րժշկութիւնն՝, եւ րժշկեցից
 զնոսա, եւ յայննեցից նոցա ²զհնչիւն
 7 խաղաղութեանն եւ զհաւասա՝ : Եւ զար-
 8 ձուցից զգերութիւնն Յուզայ եւ զգե-
 9 րութիւնն Երուսաղեմի, եւ շինեցից
 10 զնոսա իբրեւ զառաջինն : Եւ սրբեցից
 զնոսա յամենայն անիրաւութեանց իւ-
 11 րեանց զոր անիրաւեցան յիս, եւ ոչ եւս
 յիշեցից զմեզս նոցա զոր մեղան առ իս
 12 եւ ապատմեցան յինչն : Եւ եղիցի ինձ
 13 յուրախութիւն եւ յորհութիւն՝ եւ ի
 14 մեծարանս առաջի ամենայն ժողովրդոց
 երկրի, որք լիցին զամենայն բարու-
 15 թիւնս զոր եւ արարից յոցա, Եւ եր-
 16 կիցեն եւ զառնայցեն ի վերայ ամենայն
 բարութեանցն, եւ ի վերայ ամենայն
 խաղաղութեանցն զոր եւ արարից յոցա :
 17 Այսպէս ասէ Տէր. Դարձեալ լուրցի ի
 18 տեղու՞ջ յայգմիկ զորմէ զուրբ ասէք
 թէ Աւերակ է ի մարդոց եւ յանասնոց, ի
 19 քաղաքս Յուզայ եւ ճարտաքց Երուսա-
 20 ղեմի յաւերակմն առ ի չոյնէ մարդկանն եւ
 21 առ ի չոյնէ ընտելչաց եւ առ ի չոյնէ անաս-
 22 նոց, Չայն ուրախութեանն եւ ձայն գնձու-
 23 թեանն, ձայն փեսայի եւ ձայն հարսին,
 24 Դորք ասիցեն՝, Գոհացարուք զՏեառնէ
 25 ամենակալէ զի քաղցր է, զի յախ-
 26 տեան է ողորմ նորա . ՚բերցեն պատա-
 27 րազս օրհնութեան ի տուն Տեառն . զի
 28 զարձուցից զգերութիւն երկրից այդո-
 29 րիկ՝ ըստ առաջնոյն, ասէ Տէր : Այս-
 30 պէս ասէ Տէր զօրութեանց . Դարձեալ
 31 եղիցին յաւերակ տեղու՞ջ առ ի չոյնէ
 32 մարդոց եւ անասնոց, եւ յամենայն քա-
 33 ղաքս զորա՝ վանք հովուաց եւ մակա-
 34 ղատեղք խաչանց, ի քաղաքս լեռնա-
 35 կանս եւ ի քաղաքս ³Սեփեյայ եւ ի քա-
 36 ղաքս ⁴Նեազիբայ, եւ յերկրին Բեներիա-
 37 մինի եւ չուրձ վերուստգումաւ եւ ի քա-
 38 ղաքս Յուզայ, զարձեալ անցանիցեն
 39 խաչինք ընդ ձեռն թուղի, ասէ Տէր :
 40 Ահա աւուրք զան, ասէ Տէր, եւ հա-
 41 սատեցից զբանս իմ բարի զոր խօսե-
 42 ցայ ի վերայ տանն Իսրայելի, եւ ի վե-
 43 րայ տանգ Յուզայ : Յաւուրան յայնտսիկ

եւ ի ժամանակին յայնմիկ ծագեցից
 Դաւթի ծագումն արգոյութեանն, որ
 14 աննիցէ իրաւունս եւ արգարութիւն
 15 յերկրի, Յաւուրան յայնտսիկ վրկեցի
 Յուզա, եւ Երուսաղէմ ընակեցէ ¹յու-
 16 սով . եւ այս է անունն զոր կոչեացէ՞
 17 նմա, Տէր արգարութիւն մեր : Զի այս-
 18 պէս ասէ Տէր . Մի պակասեցէ Դաւ-
 19 թի այր, որ նստիցի յաթոռ տանն Իս-
 20 րայելի . Եւ քահանայիցն Դեւ տացուոց՝
 21 մի պակասեցէ այր յերեսոց իմոց՝ մա-
 22 սուցանել ողջակէզս եւ զոհն զոհս, եւ
 23 ²արկանել խունկս՝ զամենայն աւուրս :
 24 Եւ եղև բան Տեառն առ Երեմիա
 25 մարգարէ եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր .
 26 եթէ խափանիցէք զուխ իմ զտուըն-
 27 ջեան եւ զուխս իմ զգիշերոց, զի մի՛
 28 լինիցի տիւ եւ զիշեր ի ժամանակի իւ-
 29 րեանց, Ապա եւ ուխտն իմ որ ընդ Դաւ-
 30 թի ծառայի իմոց է՝ խափանեցի, չի-
 31 նել նմա սրդի որ թագաւորեացէ յա-
 32 թոռ նորա, եւ քահանայիցն Դեւ-
 33 տացուոց պաշտօնէից իմոց : Զոր օրի-
 34 նակ ոչ թուին զօրութիւնք երկնից, եւ
 35 ոչ չափի աւաղ ծովու, նոյնպէս բազ-
 36 մացուցից զգաւալն Դաւթի ծառայի ի-
 37 մոց, եւ զԴեւտացիսն պաշտօնեայս իմ :
 38 Եւ եղև բան Տեառն առ Երեմիա
 39 եւ ասէ, Ո՛չ ակտանես զինչ խօսի ժո-
 40 ղովուրդդ եւ ասեն, եթէ Զաղզս գեր-
 41 կուս զոր ընտրեցա Տէր՝ մերժեաց զնո-
 42 սա . եւ զժողովուրդն իմ յայրացուցա-
 43 նեն չլինել միւսանգամ զազատեցա
 44 նոցա : Այսպէս ասէ Տէր . Եթէ ³չուխտ
 45 իմ զտուընջեան եւ զգիշերոց եւ զերկ-
 46 նից եւ զերկրի հաստատութեամբ ոչ
 47 կարգեցի,՝ Այսա եւ զգաւալն Յակո-
 48 բայ եւ զԴաւթի ծառայի իմոց անար-
 49 գեցից, չստնուի ի գաւակէ նորա իշխան
 50 ի վերայ զաւակին Աբրահամու եւ Իսա-
 51 հակայ եւ Յակոբայ : Զի զարձուցից
 52 զգարձ նոցա եւ զթացաց ի նոսա :

ԳԼ . ԼԿ

1 Բանն որ եղև առ Երեմիա ¹ի Տեառ-
 2 նէ : Ել՝՝ Նարուբոզոնոսոր արքայ Բա-
 3 բելայուց եւ ամենայն զօրականն, եւ
 4 ամենայն երկիր որ ընդ իշխանութեամբ
 5 ձեռին նորա, եւ ամենայն ազգք

1 Եբր. նմապեղունիս եղեղս 2 Եբր. յաճախութիւնն
 խաղաղութեան եւ ճշմարտութեան 3 Եբր.
 յանուն ուրախութեան. ի գովութիւն 4 Եբր.
 գողայցեն 5 Եբր. նմա (Երկրին) 6 Եբր. ի փողոցս
 7 Եբր. ձայն որոց տանն 8 Եբր. որոց բերեն 9 Ա. յիննն
 գաշտականս 10 Ա. յիննն հարաւայ

11 Եբր. յապահալս . եւ այս է անունն որ կոչեցի
 12 Եբր. մատուցանել պատարագս 13 Եբր. չէ իմ ուխտս
 եղեալ տուընջեան եւ գիշերոց, եւ ոչ կանոնս
 երկնից եւ երկրի 14 Եբր. ի Տեառնէ, յորձաճ

մարանչէին ընդ Երուսաղեմի, և ընդ
ամենայն քաղաքսն Յուդայ, և ասէ,
2 Այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իսրայելի.
Երթ առ Սեղեկիա արքայ Յուդայ, և
ստացեսցնա, Այսպէս ասէ Տէր. Մատ-
նելով մասնեսցի քաղաքոյ այդ ի ձեռս
արքային Բաբելացոց, ¹ և ասցէ զդա,²
3 և ւայրեսցէ զդա հրով. Եւ դու ոչ ապ-
րեսցիս ի ձեռաց նորա, այլ ըմբռնելով
ըմբռնեսցիս, և ի ձեռս նորա մասնեսցիս,
և ւաչք քո դասն նորա տեսցեն, և բերան
ի բերան խօսեսցիս ընդ նմա, և ի Բա-
4 բելոն երթիցես: Այլ լուր զպատգամս
Տեառն, Սեղեկիա արքայ Յուդայ. այսպէս
5 ասէ Տէր վասն քո. Ոչ մեռցին սրով, Այլ
խաղաղութեամբ մեռանիցիս. և որպէս
Նաղին զհարսն քո զթագաւորսն առաջինս՝
որ եղեն յառաջքան զքեզ, նոյնպէս յացցեն
և զքեզ, թէ՛ Վայ, վայ, տէր, և կոծեսցին
զքեզ. զի մեծամեծս՝ խօսեցայ, ասէ Տէր:
6 Եւ խօսեցաւ Երեմիա մարդարէ առ
Սեղեկիա արքայ Յուդայ զամենայն
7 զբանս զայստօրիկ յերուսաղէմ: Եւ զոր
թագաւորին Բաբելացոց մարանչէր ընդ
Երուսաղեմի և ընդ ամենայն քաղաքսն
Յուդայ ընդ մնացեալսն, ընդ Ղափսայ և
ընդ Ագեկայ, զի նոքա մնացեալ էին ի
քաղաքայն Յուդայ քաղաքք ամուրք:
8 Բանն որ եղև առ Երեմիա ի Տեառ-
նէ, յետ կատարելոյ Սեղեկիայ արքայի
զուխան ընդ ամենայն ժողովրդեանն
որ յերուսաղէմ, կոչել նոցա թողութիւն,
9 Արձակել իւրաքանչիւր ումեք զծառայ
իւր, և իւրաքանչիւր զաղախին, զայր
Երրայեցին և զկին Երրայեցի՝ ազատս.
և մի՛ ծառայել ասն յաղղէ Յուդայ եղոր
10 իւրում: Եւ զարձան ամենայն մեծամեծք
և ամենայն ժողովուրդն որ մտեալ էին
յուխա՝ արձակել իւրաքանչիւր զծառայ
իւր, և իւրաքանչիւր զաղախին իւր՝
Նաղին Երրայեցի և զկին Երրայեցի՝ ա-
զատս, և ոչ և ես ծառայել նոցա. լուան
11 և արձակեցին. Եւ յետոյ զարձան, և
զարձուցին անդրէն զծառայս և զա-
ղախնայս՝ զորս արձակեցին ազատս, և
կայան զնոսա ի ծառայս և յաղախնայս:
12 Եւ եղև բան Տեառն առ Երեմիա ի

13 Տեառնէ, և ասէ, Այսպէս ասէ Տէր
Աստուած Իսրայելի. Ես եղի ուխտ ընդ
հարսն ձեր՝ յաւուր յորում փրկեցի զնո-
սա յերկրէն Եգիպտացոց, ի տանէ ծա-
14 ույութեան, և ասեմ, Թէ յորժամ վեց
արայեցի որ վաճառեսցի քեզ, և գործեսցէ
քեզ զվիցամ, և արձակեսցես զնա ազատ
ի քէն. և ոչ լուան ինձ հարքն ձեր, և
15 ոչ խոնարհեցուցին զուսնին իւրեանց: Եւ
զարձան այսօր ասնել զհաճոյս առաջի
աչաց իմոց, կոչել իւրաքանչիւր թո-
ղութիւն ընկերի իւրում. և Նկատա-
րեցին զուխան առաջի իմ ի տանն յորոյ
16 վերայ կոչեալ է անուն իմ: Եւ չրջեցէք
և ւղղեցէք զանուն իմ, զառնալ իւրա-
քանչիւր ի ծառայ իւր, և իւրաքանչիւր
յաղախին իւր, զորս արձակեցէք ազատս
ողոց ձերոց. և զարձուցէք զնոսա
իինել ձեզ ի ծառայս և յաղախնայս:
17 Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր. Դուք
ոչ լուարուք ինձ կոչել արձակուրդ իւ-
րաքանչիւր եղոր իւրում, և իւրա-
քանչիւր մերձաւորի իւրում. ահաւա-
սիկ ես կոչեցից ձեզ արձակուրդ, ասէ
Տէր, ի սուր և ի սով և ի մահ. և
տաց զձեզ ի ցրումն ընդ ամենայն թա-
18 զաւորութիւնս երկրի: Եւ տաց զարտդ
որ անցին զուխալ իմով, և ոչ կացին ի
բանս ուխտի իմոյ զոր արարին առաջի
իմ, զորքին զոր կտրեցին և անցին ընդ
19 մէջ յօշուածոյն նորա, Ձիշխանս Յու-
դայ և զիշխանս Երուսաղեմի, և զնե-
քինիս և զքահանայս, և զամենայն
ժողովուրդ երկրին, որ անցին ընդ մէջ
20 յօշուածոյ որթումն, Տաց զնոսա ի ձեռս
թշնամեաց նոցա և ի ձեռս ինդրոցաց
անձանց նոցա, և զարկից զգիակունս՝
նոցա կերակուր թոնոց երկինից և զա-
21 զանաց երկրի: Եւ զՍեղեկիա արքայ
Հրէաստանի և զիշխանս նորա տաց ի
ձեռս թշնամեաց իւրեանց, և ի ձեռս
ինդրոցաց անձանց նոցա, և ի ձեռս
զորու արքային Բաբելացոց, որ ¹⁰ եկեալ
22 հասեալ են ի վերայ նոցա: Ահաւասիկ
ես հրաման տաց, ասէ Տէր, և զար-
ձուցից զնոսա այրէն ի քաղաքք. մար-

¹ Երբ. Կ-Լ-Է ² Երբ. արքային Բաբելացոց
³ Երբ. ծիսեցին խուճկո հարգն քոց թագաւորաց
առաջնոց ⁴ Երբ. ծիսեցեն և քեզ, և կո-
ծեսցին զքեզ, Վ.տ.՝, վ.տ.՝, տէր. զի զբանն ես
⁵ Երբ. անացին

⁶ Երբ. զարձուց ⁷ Երբ. կատարեցէք ⁸ Երբ.
զարձուցանել իւրաքանչիւր զծառայ իւր և
իւրաքանչիւր զաղախին իւր զորս արձակեցէք
յուպէս յուկամ ⁹ Երբ. եղեցին դիակունք
¹⁰ Երբ. և ի ձեռք

տիցենն ընդ դմա եւ ասցենն զգա, եւ այրեսցենն զգա հրով. եւ զքաղաքան Յուզայ տաց յանապատ ի րնակհայ իւրեանց :

ԳԼ . ԼԵ

- 4 Բանն որ եղեւ առ Երեմիա ի Տեառնէ յաւուրս Յովակիմայ որդւոյ Յովսեայ
- 2 արքայի Յուզայ, եւ ասէ, Երթ ի տուն Ռաքարիմայ, եւ՝ կոչեա զնոսա՞, եւ ածցես ի տուն Տեառն ի մի ի սրահից սն-
- 3 տի, եւ արբուսցես նոցա գինի: Եւ ածի զՅեքոնիա որդի Երեմիայ որդւոյ Քարա-սինեայ, եւ զեղբարս նորա եւ զամե-
- 4 Ռաքարիմայ. ²Ածի ի տուն Տեառն, ի դահլիճ որդւոյն Անանայ որդւոյ Գողոզեայ առն Աստուծոյ, որ էր մերձ ի տուն իշխանայն, ի վերայ ասարանիցն Մայասայ՝ որդւոյ Սիլովմայ վաստապա-
- 5 հի: Եւ եղի առաջի որդւոցն Ռաքարիմայ ³Յաման մի՞ լի գինեով եւ բածակս. եւ ասեմ զնոսա, Արքէք գինի այտի:
- 6 Եւ ասեն, Ոչ արդոք գինի. զի Յովնայար որդի Ռեքարայ հայր մեր պատուիրեաց մեզ եւ ասէ, Մի բմպիցէք գինի զուք եւ որդիքն ձեր մինչեւ ցյա-
- 7 Երեսան: Եւ մի՞ շինիցէք տունս, եւ մի՞ սերմանիցէք սերմանս, եւ մի՞ տնկէք այգիս՞. այլ ի վրանս բնակիցէք զամե-
- 8 ի դմա: Եւ լուաք բարբառոյ Յովնայարայ որդւոյ Ռեքարայ հօր մերում՞ ըստ ամենայնի զոր պատուիրեաց մեզ չումպել գինի զամենայն աւուրս մեր, մեք եւ կանայք մեր եւ ռատերք եւ զստերք
- 9 մեր. Եւ ոչ շինել տունս եւ ոչ բնակիլ ի նոսա. եւ այդիք եւ անգրք եւ
- 10 սերմանիք ոչ եղեն մեր. Եւ բնակեցաք վրանօք, եւ լուաք եւ սարարք ըստ ամենայնի, զոր պատուիրեաց մեզ Յով-
- 11 նայար հայր մեր: Եւ եղեւ իբրեւ կլ նարուքողոնոսար արքայ Բարեւայցւոց յերկիրս յայր, ասացաք, Ելցուք եւ մացուք յերուսաղէմ, յերեսաց զօրուն Քաղզէացւոց, եւ յերեսաց զօրուն Ասորեստանեայց, եւ ինակեսցուք անդ՞:
- 12 Եւ ասեւ բան Տեառն առ իս եւ ա-

- 13 տէ, Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայելի. Երթ եւ ասա ցարս Յուզայ եւ ցբնակիչս Երուսաղեմի, Ո՛չ անուշոքու խրատ լսել բանից խոց,
- 14 ասէ Տէր: ⁶Կացին ի բանի որդիքն՞ Յովնայարայ որդւոյ Ռեքարայ զոր պատուիրեաց որդւոյ իւրոց՞ չումպել գինի, եւ ոչ արբին մինչեւ ցայսօր, զի լուան պատուիրանի հօրն իւրեանց. եւ ես խօսեցայ ընդ ձեզ կանխաւ, եւ ոչ լուա-
- 15 րուք ինձ: Եւ առաքեցի առ ձեզ զամենայն ծառայս իմ՝ զմարգարէս կանխեալ եւ առաքեալ, բամ, Դարսաբուք իւրաքանչիւր ի ճանապարհէ իւրմէ չարէ, եւ լուացոյնս արարէք զիրս ձեր. եւ մի՞ երթայք զնոսա աստուածոց օտարաց ծառայել նոցա, եւ բնակիցէք յերկրիդ զոր ետու ձեզ եւ հարցն ձերոց. եւ ոչ խոնարհեցուցէք զունկն ձեր, եւ
- 16 ոչ լուարուք ինձ: Եւ կացուցին որդիքն Յովնայարայ որդւոյ Ռեքարայ զպատուէր հօրն իւրեանց զոր պատուիրեաց նոցա, եւ ժողովուրդդ այդ ոչ լուան
- 17 ինձ: Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայելի. Ահա հաւաղիկ ես ածից ի վերայ Յուզայ եւ ի վերայ ամենայն բնակչաց Երուսաղեմի զամենայն չարիս զոր խօսեցայ ի վերայ նոցա. վոխանակ զի խօսեցայ առ նոսա, եւ ոչ լուան, կոչցի զնոսա, եւ ոչ ետուն ինձ պատասխանի:
- 18 Եւ առ տուն Ռեքարայ տաց Երեմիա, Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայելի. Փոխանակ զի լուան որդիքն Յովնայարայ որդւոյ Ռեքարայ պատուիրանի հօր իւրեանց, եւ պահեցին՞ զամենայն հրամանս նորա, անել ըստ ամենայնի զոր պատուիրեաց
- 19 նոցա հայրն իւրեանց՞, Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայելի. Մի պակասեսցէ այր յորդւոցն Յովնայարայ որդւոյ Ռեքարայ յանդիման կալ առաջի իմ զամենայն աւուրս ⁹Երկրիդ:

ԳԼ . ԼԶ

1 Եւ յամին չորրորդի Յովակիմայ որդւոյ Յովսեայ արքայի Յուզայ, եղեւ 2 րան Տեառն առ իս, եւ ասէ, Առ դու

¹ Եբբ. խօսեաց առ նոսա ² Եբբ. եւ ածի զնոսա
³ Եբբ. ամանս ⁴ Եբբ. յեղեմ յաւուրս, եւ մի՞ եղիցեն ձեզ
⁵ Եբբ. բնակեցաք յերուսաղէմ

⁶ Եբբ. Հաստատեցաւ բանն ⁷ Եբբ. լուարուք պատուիրանի Յովնայարայ հօր ձերոյ, եւ պահեցէք
⁸ Եբբ. ձեզ ⁹ Եբբ. յաւուրս

քեզ քարաէս մատենի, և գրեալ ի նմա
 զամենայն զրանս զոր հրամանս ետաւ
 քեզ ի վերայ Իսրայելի և ի վերայ Յու-
 զայ և ի վերայ ամենայն ազգաց՝ յորէ
 յորմէ խօսեցայ ես ընդ քեզ, յաւուրցն
 Յովսեայ արքայի Յուդայ և մինչև
 3 ցայսօր. Թերեւս լուիցին տունն Յու-
 զայ զամենայն չարիս զոր խորհեալ եմ
 ես անել նոցա. զի զարձցին իւրա-
 քանչիւր ի ճանապարհէ իւրմէ չարէ, և
 քառ իջ եղէց անօրէնութեանց նոցա և
 մեղաց նոցա:

4 Եւ կոչեաց Երեմիա զԲարուք որդի
 Ներեայ, և գրեաց Բարուք ի բերանոյ
 Երեմիայի զամենայն զրանս Տեառն զոր
 հրամանս ես նմա՝ ի քարտիսի մատենին:

5 Եւ պատուիրեաց Երեմիա Բարուքայ
 և ասէ, Եւ ի կալանս եմ, և ոչ
 6 կարեմ մտանել ի տուն Տեառն. Եւ
 զու մտցես և ընթերցցիս ի մատենէդ,
 զոր գրեցիր ի բերանոյ իմոյ, զրանս
 Տեառն յականջս ժողովրդեանն ի ամն
 Տեառն յաւուր պահոց, և յականջս ա-
 մենայն Յուդայ որ մտանեն ի քաղա-
 7 քաց իւրեանց՝ ընթերցցիս. Թերեւս
 անկցի զու թ ի սիրտ նոցա առաջի Տեառն,
 և պարձցին իւրաքանչիւր ի ճանապար-
 հաց իւրեանց չարաց. զի մեծ է սրտ-
 մտութիւն և բարկութիւն Տեառն, զոր
 խօսեցաւ Տէր ի վերայ ժողովրդեանց
 8 այգորիկ: Եւ արար Բարուք որդի Ներեայ
 ըստ ամենայնի զոր պատուիրեաց նմա
 Երեմիա մարդարէ, ընթերցանել ի մա-
 տենէն զպատգամս Տեառն ի ամն Տեառն:

9 Եւ եղև յամին հինգերորդի Յովսե-
 կիմոյ որդւոյ Յովսեայ արքայի Յուդայ
 յամսեանն իններորդի, ժողովեցաւ ի
 պահս առաջի Տեառն ամենայն ժողո-
 վուրդն Երուսաղեմի, և ամենայն ժո-
 զովուրդն որ դային ի քաղաքացն Յու-
 զայ յերուսաղէմ, ¹ և տունն Յուդայ:

10 Եւ ընթերցաւ Բարուք ի մատենէն զրանս
 Երեմիայի ի ամն Տեառն, ² ի սրտն
 Գամարեայ որդւոյ Սափանեայ զպրապե-
 տի, ³ ի մուտս նորոյ զրանն ամն Տեառն՝
 յականջս ամենայն ժողովրդեանն:

11 Եւ իրիււ լուաւ Միքիա որդի Գա-
 մարեայ որդւոյ Սափանեայ զամենայն
 պատգամս Տեառն ի մատենէ անտի,

12 Էջ ի տուն թագաւորին ի գիւան զպրա-

պետին. և անց նստէին ամենայն իշ-
 խանքն, Եղիսամա զպրապետ, և Գա-
 գիա որդի Սամէի, և Եղնաթան որդի
 Աքոբավրայ, և Գամարեայ որդի Սա-
 փանեայ, և Սեղեկիա որդի Անանեայ,
 13 և ամենայն իշխանքն: Եւ սլատմեաց
 նոցա Միքիա զամենայն զրանս զոր
 լուաւ ընթերցաւ Բարուքայ ի մա-
 տենէ անտի յականջս ժողովրդեանն:

14 Եւ առաքեցին ամենայն իշխանքն առ
 Բարուք զՅուդի որդի Նաթանայ որդ-
 ւոյ Սեղուվայ որդւոյ Քուսեայ, և ա-
 սնն, Չմատեանն զոր ընթերցաւ իր յա-
 կանջս ժողովրդեանն, առ ի ձեռս քո
 և ևկ այսր. և առ Բարուք որդի Նե-
 րեայ զմատենն ի ձեռս իւր, և էջ առ
 15 նոսա. Եւ ասնն ցնա, Աղէ, զարձեալ
 ընթերցիս յականջս մեր. և և ընթերցաւ
 16 Բարուք յականջս նոցա: Եւ եղև իբ-
 րև լուան զամենայն զպատգամն,
 ՚խորհեցան իւրաքանչիւր ընդ ընկերի
 իւրում, և ասնն ցնարուք, Պատմե-
 լով պատմեցուք արքայի զամենայն
 17 զրանոց զայստիկ: Հարցին ցնարուք
 և ասնն, Աղէ, պատմեա մեզ, ⁵ ուս-
 տի՞ զրեցեր զամենայն զրանոց զայգո-
 18 սիկ, ⁶ յոյր բերանոյ: Եւ ասէ ցնոսա Բա-
 րուք, ⁷ Ի բերանոյ Երեմիայի. նա՞ պատ-
 մեայ ինձ զամենայն զրանս զայստիկ,
 19 և ևս գրեցի ի մատենիս սեւակաւ: Եւ
 ասնն իշխանքն ցնարուք, Երթ թաքիր
 Կու և Երեմիա, և մի ոք զիտասցէ
 թէ ուր իցէք:

20 Եւ ամին առ արքայ ի սրահ անդր.
 և զմատենանն և տուն պահել ի ամն Ե-
 գիսամայ զպրապետի, և պատմեցին
 21 արքայի զամենայն զրանն: Եւ առա-
 քեաց արքայն զՅուդի առնուլ զմա-
 տեանն. և առ զայն ի ամնէ Եղիսա-
 մայ զպրապետի, և ընթերցաւ Յուդի
 յականջս թագաւորին և յականջս ա-
 մենայն իշխանայն որ կային չուրջ զթա-
 22 գաւորանն: Եւ թագաւորն նստէր ի
 ձմերտաման յամսեանն իններորդի, և
 23 կրակարան հրոյ առաջի նորա: Եւ եղև
 իրիււ ընթերցաւ Յուդի երիս էջս կամ
 չորս, կարեաց զայն զմկինաւ զպրա-
 պետին, և ընկէց ի կրակն որ կայր ի
 վերայ կրակարանին, մինչև սպառեցաւ

¹ Եբբ. գ-կ-տե ² Եբբ. ի գիւանին ³ Եբբ. ի գաւ-
 թին վերնում: ի մուտս ⁴ Եբբ. հայեցան ասէն իւրաքանչիւր ընդ ընկեր
 իւր ⁵ Եբբ. գիտող ⁶ Եբբ. ի բերանոյ
 նորա ⁷ Եբբ. նա ի բերանոյ

ամենայն քարտէսն ի նուր կրակարանին
 24 Եւ ոչ ՚հնդրեցին, եւ ոչ պատառեցին զպատմուածանս իւրեանց թապաւորն եւ ամենայն ծառայք իւր որք լուան զա-
 25 մենայն զբանսն զգնորսիկ : Եւ Եզնա-
 թան եւ Դաղեա եւ Դամարիա եղին ի մտի արքայի՝ չայրել զքարտէսն, եւ ոչ
 26 անոսց նոցա : Եւ հրաման ետ արքայ Յերեմիայի որդւոյ արքայի, եւ Սայրայ որդւոյ Նարիելի, եւ Սեղեմիայ որդւոյ Աբդիելի, ունել զԲարուք զսրբայրս եւ զԵրեմիայ մարգարէ : Եւ նոքա չո-
 27 վան թաքեան :
 Եւ եղև բան Տեառն առ Երեմիա յետ այրելոյ թագաւորին զքարտէսն եւ զամենայն բանս զոր գրեալ է Բարուք ի
 28 բերանոյ Երեմիայի, եւ ասէ, Դարձեալ առ դու այլ քարտէս, եւ գրեա ի նմա զամենայն զբանսն զառաջինս, որ էին յառաջնում քարտիւրն, զոր այրեաց
 29 Յովակիմ արքայ Յուդայ : Եւ ցՅովակիմ արքայ Յուդայ ասացես, Այսպէս ասէ Տէր. Դու այրեցեր զմատնանն զայն եւ ասացեր, թէ Ընդէր գրեցեր ի նմա եւ ասացեր, Մտանելով մտցէ արքայն Բաբելացւոց, եւ ջնջեացէ գերիւրդ զայդ, պակաս արասցէ ի գմանէ զմարդ եւ զանասունս :
 30 Կան այսորիկ այսպէս ասէ Տէր ի վերայ Յովակիմայ արքայի Յուդայ. Մի մնացէ նորա որ նստցի յաթոռն Դաւթի, եւ զիակունք նորա եղեցին անկեալ ի տուէ ի աթի, եւ գիշերի ի
 31 ցուրա. Եւ այց արարից ի վերայ նորա, եւ ի վերայ ազգի նորա, եւ ի վերայ ծառայից նորա՝ ըստ սնորհնութեանց նորա. եւ ամից ի վերայ նոցա եւ ի վերայ բնակչաց Երուսաղեմի եւ ի վերայ իրերից Յուդայ զամենայն չարիս զոր խօսեցայ ի վերայ դոցա, եւ ոչ լուանս :
 32 Եւ առ Երեմիա այլ քարտէս, եւ ետ ցիարուք որդի Ներեայ ցղպարպեա, եւ զրեայ ի նմա ի բերանոյ Երեմիայի զամենայն բանս մատնին զոր այրեաց Յովակիմ արքայ Յուդայ ի կրակի : Եւ այլ եւս բանք յաւելան ի նոյն առաւել քան զայնս :

ԳԼ . ԼԷ

4 Եւ թագաւորեաց Սեղեկիա որդի Յով-

¹ Եբբ. երկունս ² Եբբ. թաքոց զնստ Տէր ³ Եբբ. առն

սեայ փոխանակ Յերեմիայ որդւոյ Յովակիմայ, զոր թագաւորեացոց նարուքողնոսոր արքայ Բարեկացւոց՝ ՚ժա-
 2 զաւորել ի վերայ՝ Յուդայ : Եւ ոչ լուանա, եւ ծառայք իւր եւ ժողովուրդ երկրին զբանս Տեառն զոր խօսեցաւ ի ձեռն
 3 Երեմիայի մարգարէի : Եւ առաքեաց արքայ Սեղեկիա զՅովաքազ զորդի Սեղեմիայ, եւ զՍոփոնիա որդի Մասաեայ զքահանայս առ Երեմիա մարգարէ եւ ասէ. Կայ դու յողովս ի վերայ մեր առ
 4 Տէր Աստուած մեր : Եւ Երեմիա նանց ընդ մէջ ամբոխին եւ եկն, եւ ոչ արկին գնա ի բանս : Եւ զօրն Փարաւոնի ել յերկրէն Եգիպտացւոց, եւ լուան Քաղզէացիքն որոց պաշարեալ էր զԵրուսաղէմ՝ զլուր նոցա, եւ ելին յերուսաղեմ :
 5 Եւ եղև բան Տեառն առ Երեմիա
 6 մարգարէ, եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իսրայելի. Այսպէս ասասցիք ցարքայն Յուդայ որ առաքեացն զձեզ առ իս խնդրել զիս. Անա զօրն Փարաւոնի որ ել ձեզ յօղնականութիւն՝ զարձ-
 7 ցի անդրէն յեգիպտոս. Եւ Քաղզէացիքն զարձցին այսրէն, եւ մարտիցն ընդ քաղաքիս ընդ այսմիկ, եւ առցն
 8 զսա, եւ այրեացն զսա հրով : Այսպէս ասէ Տէր. Մի կարծէք յոսմինս ձեր թէ ելին գնացին Քաղզէացիքն ի մէնջ .
 9 չեն թափելոց ի ձէնջ. Թէպէս եւ զամենայն զօրն Քաղզէացւոց որ մարանչէին ընդ ձեզ՝ կատրիցէք, խոցքն որ մնացն ի նոցանէ՝ յիւրաքանչիւր տեղուցէ յարիցն եւ այրեացն հրով զքաղաքդ :
 10 Եւ եղև իբրև մերժեցաւ զօր Քաղզէացւոցն յերուսաղեմէ, յերեսաց զօ-
 11 բացն Փարաւոնի, Եւ Երեմիա յերուսաղեմէ Երթալ յերկիրն Բենիյամինի, ⁶ գնել
 12 անդ՝ բաժին ի մէջ ժողովրդեանն. Եւ եկն եհաս ի դուռն Բենիյամինի. եւ անդ էր ⁷ այլ մի առ ում մտեալ էր նորա, անուն Սարու՝ որդի Սեղեմիայ, որդւոյ Անանիայ. կալաւ զԵրեմիա մարգարէ եւ ասէ, Առ Քաղզէացիսն փա-
 13 խուցեալ երթաս : Եւ ասէ Երեմիա, Սուտ ասես, չերթամ փախուցեալ առ Քաղզէացիսն. եւ ոչ անսաց նմա, եւ

⁴ Եբբ. յերկրին ⁵ Եբբ. մտանէր եւ ելանէր ի մէջ ժողովրդեանն, եւ ոչ էր տրեկալ գնա ի տուն բանտին ⁶ Եբբ. առնուլ անտի ⁷ Եբբ. ոստիկան մի անուն Յերիա

կայաւ Վարու զԵրեմիա, եւ ած առ
 14 իշխանան: Եւ զայրացան իշխանքն ի
 վերայ Երեմիայի, զան հարին եւ ևտուն
 զնա ի տուն բանտի, յապարանս Յով-
 նաթանու զպրասխալի. քանզի զնորա
 ապարանսն արարին բանա:
 15 Եկն Երեմիա ի տուն գրոյն ՅԱյիրի-
 նովթն, եւ նստաւ անդ Երեմիա զա-
 16 ռուրս բաղումս: Առաքեաց արքայ Սե-
 զեկիա եւ կոչեաց զնա. եւ եհարց զնա
 թագաւորն ի տան իւրում ի ծածուկ, եւ
 ասէ ցնա, Եթէ իցէ ինչ սրատգամ ի
 Տեաննէ, եւ ասէ Երեմիա, Այո, է.
 եւ ասէ, Ի ձեռս թագաւորին Բաբել-
 17 լոցոց մասնեացիս: Եւ ասէ Երեմիա
 ցլխաղաւորն Սեզեկիա, Ձի՛նչ մեզայ
 քեզ եւ ծառայից քոց եւ ժողովրդեանն,
 18 զի Վաս զու՝ զիս ի տուն բանտին. եւ
 ո՛ւր են մարգարէքն ձեր որ մարգա-
 րէանային եւ ասէին՝ թէ Ոչ է զալոց
 արքայն Բաբելոցոց ի վերայ ձեր յեր-
 19 կիս յայս: Եւ արդ լուր, աղաչեմ, տէր
 իմ արքայ, անկցի ողորմ իմ առաջի
 քո. եւ ընդէր զարձուցանես՝ զիս ի
 տուն Յովնաթանայ գլրատակի, եւ անդ
 20 մեռանիցիմ: Հրաման եա արքայ Սե-
 զեկիա, եւ Վարկին զնա ի տուն բան-
 տի՝. եւ տային նմա աւուրն նկանակ
 մի հաց արտաքուստ ի հացարարացն,
 մինչև հատաւ ամենեւին հաց ի քա-
 զաղէն. եւ նստաւ Երեմիա ՚ի սրահի
 բանտին:

Գ . ԼԸ

1 Եւ լուաւ Սափատիա որդի Մատթա-
 նայ, եւ Գողովիա որդի Պաւքովրայ,
 եւ Յովաքաղ որդի Սեզեմուայ, եւ Պաս-
 քովր որդի Մեզբայ, զրանս Երեմիա-
 2 յի, զոր խօսէր առ ամենայն ժողովուրդն,
 2 եւ ասէր, Այսպէս ասէ Տէր. Որ նստի
 ի քաղաքիս յայսմիկ՝ մեռցի սրով եւ սո-
 վով եւ մահուամբ. եւ որ կրանէ առ
 Բաղդէացիսն՝ կեցցէ, եւ եղիցի նմա
 3 անձն իւր ի զիւսս, եւ կեցցէ: Ձի այս-
 պէս ասէ Տէր. Մատնելով մատնեացի
 քաղաքդ ի ձեռս զորու թագաւորին
 4 Բաբելոցոց, եւ ասցէ զգա: Եւ ա-
 սնն իշխանքն ցլխաղաւորն. Սպանցի

այրն այն. զի այնու լուծանէ նա զձեռս
 արանց պատերազմողաց մնացորդաց
 քաղաքիս այսորիկ, եւ զձեռս ամենայն
 ժողովրդեանց, խօսել ընդ զոսս ըստ
 բանիցդ այդոցիկ, զի այրն այն ոչ՝ ոգ-
 տի եւ խաղաղութեան բանս խօսի ընդ
 5 ժողովրդեանն՝ այլ չարի: Եւ ասէ ար-
 քայ Սեզեկիա, Ահաւանիկ կայ ի ձեռս
 ձեր. քանզի ոչ ինչ յէր ձեռնհաս առ
 6 նոսա՝ եւ ոչ լուր: Եւ ասին զԵրե-
 միա, եւ ընկեցին զնա ի գուրն Մեզ-
 քեայ որդու թագաւորին, որ էր ՚ի սրահի
 բանտին. եւ իջուցին զԵրեմիա պարանօք
 ի գուրն. եւ ի գրի անդ ջուր ոչ էր, այլ
 լոկ տիգմ. եւ կար Երեմիա ի աղմին:
 7 Եւ լուաւ Արզեմեղէք Եթէռփայցի՝
 այր ներքինի, եւ ինքն էր յապարանս
 թագաւորին, թէ արկին զԵրեմիա ի
 գուրն. եւ արքայ նստէր առ զբան Բե-
 8 նիամինի. Եւ ել առ նա Արզեմեղէք
 յապարանից թաղաւորին, եւ խօսեցաւ
 9 ընդ թագաւորին եւ ասէ, Տէր արքայ,
 չարիս գործեցին արքն այնօրիկ ըստ
 ամենայնի զոր արարին Երեմիայի մար-
 գարէի. զի արկին զնա ի գուրն, եւ
 մեռանի ի ներքս,¹⁰ չարիս գործեցեր սպա-
 նանել զայրն Ասատուծոյ,՝ յերեսաց սո-
 վոյս այսորիկ, զի ոչ զասնի հաց ի քա-
 10 զաքիս: Եւ հրամայեաց թաղաւորն Ար-
 զեմեղէքայ Եթէռփայցոյ եւ ասէ, Առ
 զու ընդ քեզ ասայ արս երեսուն, եւ
 հանէք զմարգարէն ի զբոյ անտի, զի մի՛
 11 մեռցի: Եւ առ Արզեմեղէք զարսն ընդ
 իւր, եւ եկն յապարանս թագաւորին ի
 զեանափոր տուն զանձին. առ անտի
 կապերտս հինս եւ Վայրանս հինս՝, եւ
 12 ընկէց զայն առ Երեմիա ի գուրն¹². Եւ
 ասէ Արզեմեղէք Եթէռփայցի ցԵրեմիա.
 Ի՛յր զէն կապերտայ եւ զրուրդոց ընդ
 անթովք ձեռաց քոց ի ներքոյ պարա-
 13 նացոյ. եւ արար Երեմիա այնպէս: Եւ
 ձգեցին զնա պարանօքն, եւ հանին զնա
 ի զբոյ անտի. եւ նստաւ Երեմիա ՚ի
 սրահի բանտին:
 14 Եւ առաքեաց արքայ Սեզեկիա, եւ
 կոչեաց առ ինքն Վամարդարէն ի տուն
 Աստաղիսայն, որ էր ի տան Տեանն.

¹ Եթէ. Յերիա ² Եթէ. Կրբեւ եկն ³ Եթէ. եւ ի
 խուցան ⁴ Եթէ. ետուք ⁵ Եթէ. մի՛ զարձու-
 ցաներ ⁶ Եթէ. եզին զնա ի գաւթի բանտին
⁷ Եթէ. ի գաւթի

⁸ Եթէ. է ի ինգիբ խաղաղութեան ժողովրդեանդ
 այդորիկ ⁹ Եթէ. է ձեռնհաս արքայ առ ձեզ
¹⁰ Եթէ. պղծ ¹¹ Եթէ. կապերտս պատառա-
 տունս ¹² Եթէ. յեյն յաւելու, պարանօք ¹³ Եթէ.
 զԵրեմիա մարգարէ յերբոց մուտն

45 Եւ ասէ ցնա արքայն , Հարցանեմ ինչ
 ցքեղ րան , մի իցէ թէ թաքուցանի-
 ցեալ ցնէն զբանն : Եւ ասէ Երեմիա
 ցթազաւորն , Եթէ պատմեցից քեզ , ո՞չ
 սպաքէն մահու սպանանիցես զիս , եւ
 46 եթէ սաց ինչ քեզ խրատ , ոչ անաս
 ինձ : Եւ երբուաւ նմա արքայ Աեգե-
 կիա զաղա , եւ ասէ , Կենդանի է Տէր
 որ արար ի մեզ զչունչս զայս , թէ իցէ
 սպանից քեզ , կամ թէ իցէ մտանկցից
 ի ձեռս արանցն , որ խնդրեն զանձն քո :
 47 Եւ ասէ ցնա Երեմիա , Այսպէս ասէ Տէր
 զօրու՞թեանց՝ Աստուած Իսրայելի . Ե-
 թէ ելանելով ելցես առ ՚զօրավարս ար-
 քային Բաբելացոց , կեցցէ անձն քո ,
 եւ քաղաքս ոչ այրեսցի ՚հրով , եւ կեց-
 48 ցես գու եւ սուռն քո : Ապա թէ ոչ ել-
 ցես առ իշխանս արքային Բաբելացոց ,
 մատնեսցի քաղաքս ի ձեռս Բաղդէացոց ,
 եւ այրեսցեն զգա ՚հրով , եւ գու ոչ սպ-
 49 րեսցիս ի ձեռաց նոցա : Եւ ասէ Սե-
 դեկիա արքայ ցերեմիա , ՚Իմ բանք ինչ
 են ընդ Հրեայնս փախստականս՝ առ
 Բաղդէացիան , զուցէ սացեն զիս ի ձեռս
 20 նոցա , եւ ձաղիցեն զիս : Եւ ասէ Երե-
 միա , Ոչ մատնեսցին քեզ . բայց լուր
 զբանս Տեառն զոր ես խօսիմ ընդ քեզ ,
 եւ լաւ լիցի քեզ եւ կեցցէ անձն քո :
 21 Ապա թէ ոչ կամիցիս ելանել , այս բան
 22 է զոր եցոյց ինձ Տէր . Ահաւազիկ ա-
 մենայն կանայք որ մնացեալ են ի սան
 թաղաւորիդ Յուզայ , հանցին առ իշ-
 խանս արքային Բաբելացոց . եւ նորա
 ասիցեն , Սաբեցին քեզ եւ յաղթեցին
 քեզ արք խաղաղարարք , ՚Եւ արկցին
 ի գայթակրութիւն զոտս քո , եւ գարձ-
 23 ցին ի քէն : Եւ զամենայն կանայս քո
 եւ զարգիս քո հանցեն առ Բաղդէա-
 ցիան , եւ գու ոչ ապրեսցիս ի ձեռաց
 նորա . զի ի ձեռս թաղաւորին Բաբե-
 24 լացոց ըմբռնեսցիս , եւ քաղաքս այ-
 ՚Այր գու՝ , մի ոք իմացի ինչ ի բանից
 25 այտի յայդցանէ , ՚գուցէ մեռանիցիս : Եւ
 եթէ լսիցեն իշխանքն եթէ խօսեցայ
 ընդ քեզ , եւ գայցեն առ քեզ եւ ասի-
 ցեն , Պատմեա մեզ , զի՞նչ խօսեցար ընդ
 արքայի , մի թաքուցանիր ի մէնչ եւ

ոչ սպանցուք քեզ . եւ կամ թէ զինչ
 26 խօսեցաւ ընդ քեզ արքայ . Ասացես
 ցնոսա , Արկի գու՞թս առաջի արքայի զի
 մի զարձուցէ զիս անգրէն ի տուն Յով-
 27 նաթանայ մեռանել ինձ անդ : Եւ եկին
 ամենայն իշխանքն առ Երեմիա , եւ հար-
 ցին ցնա . եւ սլատմեաց նոցա զամե-
 նայն բանն զոր պատուիրեաց նմա թա-
 քաւորն , եւ լուցին ի նմանէ զի ոչ ել
 28 ի վեր բանն : Եւ նստաւ Երեմիա ՚ի
 սրահի բանտին , մինչեւ ի ժամանակն
 յորում առաւն Երուսաղէմ :

ԳԼ . ԼԹ

1 Եւ ելեւ յորժամ առաւ Երուսաղէմ
 յամին իններորդի Աեգեկեայ արքայի
 Յուզայ յամեանն տաներորդի , եկն
 ե՛նա Նարուքոցոնսոր արքայ Բաբե-
 2 լացոց , ինքն եւ ամենայն զօրք իւր
 2 յԵրուսաղէմ , եւ պաշարեցին զնա : Եւ
 յամին մեռաւներորդի Աեգեկեայ՝ յամ-
 սեանն չորրորդի՝ որ օր ինն էր ամսոյն ,
 3 պատառեցաւ ՚քաղաքն . Եւ մտին ա-
 մենայն զօրավարք՝ արքային Բաբելաց-
 4 ոց , եւ նստան ի գրանն միջնում , Ներ-
 գեղ Սարասար , ՚Սարմագաղա , Նարու-
 Սարսեքիմ , Ռափսարիս , Ներգեղ Սա-
 5 րասար , Ռաբմագ՝ , եւ ամենայն այլ
 եւս իշխանք արքային Բաբելացոց :
 6 Եւ ելեւ իբրեւ եսեւ զոտս Աեգե-
 կիա արքայ Յուզայ , եւ ամենայն արք
 պատերազմօղք , փախնան եւ ելին վի-
 շերի ի քաղաքէ անսփ ընդ ճանապարհ
 բուրաստանին արբուռնի , ընդ գուռնն
 որ էր ի մէջ ՚պարսպացն . եւ ելին ընդ
 7 ճանապարհ՝ ՚Արարայ : Եւ գնու եղին
 նոցա զօրք Բաղդէացոցն , եւ հասին
 Աեգեկեայ ՚Արարովթ Երիբովայ , կա-
 8 լան գնա եւ ամին առ Նարուքոցոնսո-
 ր արքայ Բաբելացոց ի Ռերգաթա
 յերկիրն Եմաթայ , եւ խօսեցաւ ընդ նմա
 9 գատաստանօք : Եւ սպան արքայն Բա-
 10 բելացոց զօրդին Աեգեկեայ ի Ռեր-
 գաթա առաջի նորա . եւ զամենայն ա-
 11 զատան Յուզայ կոտորեաց արքայն Բա-
 12 բելացոց : Եւ զպաչան Աեգեկեայ կու-
 րացոյց , եւ կապեաց զնա պղնձի շղթա-

1 Եբբ. իշխանս 2 Եբբ. եւ երկնիմ ի Հբէկցն որ
 անկեալ են 3 Եբբ. իբրեւ ընկղծեցան ոտք
 քո ի տիղմ զարձան յետս 4 Եբբ. գոլտտ
 5 Եբբ. եւ մի՛

6 Եբբ. ի գաւթի 7 Իմա, պորեայ քաղաքին.
 (3) Եւ մտին ամենայն իշխանք 8 Բարբ-բբ.
 Սամեգարնաբաւ , Սարսեքիմ , Ռաբասարիս ,
 Ներգեղ զսարասար , Ռարմագ (մոզ պետս) 9 Եբբ.
 երկուց պարսպացն 10 Ա. յիւնիս՝ դաշտին
 11 Ա. յիւնիս՝ ի դաշտան

8 յիւք տանել զնա ի Բաբելոն : Եւ զտուն
 թաղաւորին եւ զտունս ժողովրդեանն
 այրեցին Քաղզէացիքն հրով , եւ զպա-
 9 ըխապն երուսաղեմի քակեցին : Եւ զմտա-
 յորդս ժողովրդեանն որ մնացին ի քա-
 զպին , եւ զանկեպան որ անկան ի
 նա , եւ զսինքնորսն ժողովրդեանն որ
 մնացին , խաղացոյց Նաբուզարդան զահ-
 10 ճապետ ի Բաբելոն : Եւ յաղքատաց ժո-
 ղովրդեանն , որոց ոչ ինչ գոյր , եթող
 Նաբուզարդան զահճապետ անդրէն յերկ-
 րին Յուդայ , եւ ես նոցա այցիս եւ
 ջրարբիս յաւուր յայնմիկ :
 11 Եւ ետ պատուիրանաւ Նաբոքորո-
 նոսոք արքայ Բաբելոնացոց զերեմիա ի
 ձեռս Նաբուզարդանայ զահճապետին
 12 եւ ասէ , Առ զզա եւ ակն ամ ի վերայ
 զորա , եւ մի ինչ արասցես զմա չար .
 այլ զոր ինչ աստոցէ քեզ՝ արասցես
 13 զմա : Եւ ատարեցին Նաբուզարդան
 զահճապետ եւ Նաբուզարդան ներքի-
 նապետ , եւ Ներզելզարասար , Ռար-
 մայ , եւ ամենայն մեծամեծք արքային
 14 Բաբելոնացոց , Եւ ատին զերեմիա ի
 բանտէ անտի , եւ ետուն յԳոգոզիա
 որդի Աքիկամայ՝ որդւոյ Սափանայ , ¹եւ
 հանին՝ զնա ի տունն , եւ անդ նստէր
 ի մէջ ժողովրդեան :
 15 Եւ առ Երեմիա եղև բան Տեառն
 մինչ էր ի նկողութեանն ²ի սրահի բան-
 16 տին , եւ ասէ , Երթ եւ ասա յԱքիկեմէք
 եթէ ժողովրդի , Սյապէս ասէ Տէր զօրու-
 թեանց՝ Աստուած Իսրայելի . Ահաւաղիկ
 ամեմ ես զբանն իմ ի վերայ քաղաքիդ
 այդորիկ ի չարիս եւ ոչ ի բարիս . եւ ե-
 զցիցի առաջի աչաց քոց յաւուր յայն-
 17 միկ , Եւ զքեզ փրկեցից յաւուր յայն-
 միկ , ասէ Տէր , եւ ոչ ասց զքեզ ի ձեռս
 արանցն յորոց զու երկնայիս յերեսաց
 18 նոցա : Զի այրեցուցանելով ապրեցու-
 ցից զքեզ , եւ ի սուր մի անկցիս , եւ
 եղիցի քեզ անձն քո ի զիւսս . զի յու-
 սացար յիս , ասէ Տէր :

ԳԼ . Խ

1 Բանն որ եղև ի վերայ Երեմիայի ի
 Տեառնէ՝ յիս արձակելոյն զնա Նաբու-
 ղարդանայ զահճապետի ի Ռամա . քան-
 զի ատին զնա կապիտլ ձեռակալօք ի
 միջոյ ամենայն զերութեանն Երուսա-

ղեմի եւ Յուդայ , զոր խաղացուցին ի
 2 Բաբելոն : Առ զնա զահճապետն , եւ ասէ
 յնա , Տէր Աստուած քո յարբառեցաւ
 3 յիկ . Եւ ամ եւ արար Տէր որպէս եւ
 խօսեցաւ . զի մեղայք Տեառն եւ ոչ
 լուսայք ձայնի նորա , եւ եղև ընդ ձեզ
 4 բանդ այդ : Եւ արդ ահա այժմ լուծի
 զքեզ այսօր ի ձեռակապացոց որ էին ի
 ձեռս քո . եթէ բարւոք թուի առաջի
 քո զալ ընդ իս ի Բաբելոն՝ եկ , եւ ամից
 ի վերայ քո ակն . եւ եթէ չար թուի
 յաչա քո գալ ընդ իս ի Բաբելոն , դա-
 պարես աստէն . ահա ամենայն երկիրս
 առաջի քո է ի բարիս , ուր հաճոյ է քեզ
 5 երթալ՝ անոր երթիցես : Եւ ³մինչդեռ
 ստոտ եմ , երթ յով եւ կամիս . եւ՝ դար-
 ձիր առ Գոգոզիա որդի Աքիկամայ որդ-
 ւոյ Սափանայ , զոր կացոյց արքայն
 Բաբելոնացոց ի վերայ ⁴երկրիդ Հրէաս-
 տանի , եւ բնակեացես ընդ նմա ի մէջ
 ժողովրդեանն . ապա թէ ոչ , ըստ ա-
 մենայն հաճութեանն աչաց քոց երթա-
 լոյ՝ երթիցես . եւ ետ նմա զահճապետն
 նաբարակս եւ պարզեւս , եւ արձակեաց :
 6 Եւ եկն Երեմիա առ Գոգոզիա որդի Ա-
 քիկամայ ի Մասիա , եւ նստու անդ
 ի մէջ ժողովրդեան երկրին մնացելոյ :
 7 Եւ լուան ամենայն զօրախորք զօրաց
 որ էին ի բացի ինքեանք եւ զօրք իւ-
 բեանց , թէ կոցոցոց արքայն Բաբելոնաց-
 ոց զԳոգոզիա որդի Աքիկամայ ի վե-
 րայ երկրին , եւ յանձն արար նմա զարս
 եւ զկանայս եւ ⁵ժողովուրդ բազում՝
 եւ յաղքատոց ժողովրդեան երկրին զորս
 8 ոչ խաղացոյց ի Բաբելոն : Եկին առ
 Գոգոզիա ի Մասիա , Լուսայէլ որդի
 Նաթանայ եւ Յովան , եւ Յովնաթան
 որդիք Կորէի , եւ Սերես որդի Թանա-
 թեմայ , եւ որդիք Ովփերի որդւոյ Նե-
 ստիատայ , եւ Յեղոնիա որդի Մաքա-
 թայ , ինքեանք եւ արք որ ընդ նոսա :
 9 Եւ երգուաւ նոցա Գոգոզիա որդի Ա-
 քիկամայ որդւոյ Սափանայ , եւ արանցն
 որ ընդ նոսա , եւ ասէ , Մի երկնչիք
⁶յերեսաց ծառայիցն՝ Քաղզէացոց , այլ
 բնակեցէք յերկիրս , եւ հարկեցարուք
 արքային Բաբելոնացոց , եւ բարի եղիցի
 10 ձեզ : Եւ ես ահա առաջիկ նստիմ ի Մաս-

³Եբբ. մինչչեւ դարձեալ նորա սյրէն , ⁴Եբբ. քաղաքացոց ⁵Եբբ. զմանկուսա ⁶Եբբ. ի ծառայութենէ

¹Եբբ. հանել ²Եբբ. ի գաւթի

փա, կալ ընդդէմ Քաղզէացոցն որ եւ
 1 լանիցեն ի վերայ մեր. եւ զուր ժողո-
 վեցէք զղինի եւ զմիրզ, եւ ժողովեցէք եւ զ
 2 յամանս ձեր. եւ ընախեցէք ի քաղաքս
 41 ձեր զորս կայայք 2 քաջութեամբ: Եւ
 ամենայն Հրեայք որ էին յերկրին Մո-
 վաքացոց, եւ ի մէջ որդեցն Ամո-
 նայ, եւ որք յնզովմ, եւ որք յամենայն
 երկրի, լուան եթէ թող արքայն Բա-
 բելացոց մնացորդս ի Հրէաստանի, եւ
 կացոյց նոցա վերահացու գԳողովիա
 որդի Աքիկամայ որդւոյ Մափանայ,
 42 Դարձան անդրէն ամենայն Հրեայք յա-
 մենայն տեղեաց ուր զրուեցան անդր,
 եւ եկին յերկրին Յուդայ առ Գողովիա
 ի Մափա, եւ ժողովեցին զինի եւ
 միրզ բազում յոյժ:
 43 Եւ Յովնան որդի Կարէի եւ ամենայն
 զօրավարք զօրացն որ էին ի բայցի եւ
 44 կին առ Գողովիա ի Մափա, եւ ա-
 սնն զնա, Զայն զխաղիսն զի Բաաղիւ
 թաղաւոր որդւոցն Ամոնայ արձակեաց
 3 առ Իամայէլ՝ որդի Նաթանայ սպանա-
 նել զքեզ. եւ ոչ նաւասայ նոցա Գու-
 45 ղովիա որդի Աքիկամայ: Եւ Յովնան
 որդի Կարէի՝ ասէ գաղա գԳողովիա ի
 Մափա, Երթայց սպանից զԻամայէլ
 որդի Նաթանայ, եւ մի ոք գիտացէ:
 գուցէ երբեք սպանանիցէ զքեզ, եւ
 զրուեցայն Հրեայք որ ժողովեալ են առ
 քեզ, եւ կորնչիցին մնացորդք Յուդայ:
 46 Եւ ասէ Գողովիա որդի Աքիկամայ ցՅով-
 նան որդի Կարէի, Մի արասցես ըստ
 բանիդ այգորիւ, զի սուտ խօսեցար զու
 զԻամայիցէ:

ԳԼ. ԽԽ

1 Եւ եղև յամենանն եւ թնորդի եկն
 Իամայէլ որդի Նաթանայ, որդւոյ Եղի-
 սամայ յաղգէ թագաւորին, եւ Կառայր
 թագաւորին, եւ տասն այր ընդ նմա
 առ Գողովիա որդի Աքիկամայ ի Մա-
 2 փա, եւ կերան հաց ի միտօին ի Մա-
 փա, եւ տասնէքն սրքն որ ընդ նմա,
 եւ ենար գԳողովիա որդի Աքիկամայ
 որդւոյ Մափանայ սրով, եւ սպանն զնա,
 զոր կացուցեալ էր արքայն Բաբելաց-
 3 ւոց ի վերայ երկրին. Եւ զամենայն
 Հրեայսն որ էին ընդ Գողովիայ ի Մա-
 փա, եւ զամենայն Քաղզէացիս որ
 անդ գտան զարս պատերազմօղս, կո-
 սորեաց Իամայէլ:
 4 Եւ եղև յերկրորում աւուր սպանա-
 նելոյ անդ գԳողովիա, եւ ոչ ոք զիտէր,
 5 Եկին արք ի Սիւքեմայ եւ ի Մափեմայ եւ
 ի Շամրնէ, արք աթառն, զերծեալ զժո-
 6 րուս եւ պատառեալ զճանդերձս Կոծե-
 լով, եւ մաննա՝ եւ կնդրուկ ի ձեռս նոցա
 7 տանել ի սուռն Տեառն, եւ ել Իամայէլ
 որդի Նաթանայ ընդ առաջ նոցա ի Մա-
 փայ, երթալով երթայր եւ լայր. եւ
 եղև իրրեւ մերձեցաւ ի նոսա՝ ասէ զնո-
 7 սա, Մաէք առ Գողովիա որդի Աքիկա-
 մայ: Եւ եղև իրրեւ մտին ի մէջ քա-
 8 ղաքին, կոտորեաց զնոսա Իամայէլ սր-
 9 զի Նաթանայ ի մէջ քաղաքին, եւ ա-
 մայ ի ջր՝որ՝ ինքն եւ արքն որ ընդ
 8 նմա: Եւ արք տասն գտան անդ, եւ
 ասնն զԻամայէլ, Մի սպանաներ զմեզ,
 զի զոն մեզ զանձք ի բացի, ցորեան եւ
 զարի, մեզր եւ եւզ. եւ զանց արար
 եւ ոչ սպան զնոսա ի մէջ կորարց իւ-
 9 թեանդ: Եւ ջր՝ոյն յոր սուց Իամայէլ
 զամենայն ժարմինս արանցն զոր կոտ-
 10 րեաց վասն Գողովիայ, 6 ջր՝որ մեծ էր՝
 զոր արար արքայ Ասա յերեսաց Բաա-
 սայ արքայի Բաբելի. զայն ելից Իա-
 10 մայէլ որդի Նաթանայ վրաւորօք: Եւ
 զարձոյց Իամայէլ զամենայն ժողովուրդն
 որ մնացեալ էր ի Մափա, եւ զգոսերս
 թագաւորին նանդերձ ամենայն սինքո-
 րօք ժողովուրդեանն որ էին ի Մափա,
 զորս յանձն արարեալ էր Նաբուզադ-
 զանայ զաճապետի Գողովիայ որդւոյ
 Աքիկամայ. եւ Կանխեաց Իամայէլ սր-
 զի Նաթանայ ընդ առաւօսս՝, եւ զնաց
 յայն կոյս առ որդիսն Ամոնայ:
 11 Եւ լուաւ Յովնան որդի Կարէի եւ
 ամենայն զօրավարք զօրացն որ ընդ նմա
 էին, զամենայն չարիսն զոր գործեաց
 12 Իամայէլ որդի Նաթանայ. Ժողովեցին
 զամենայն զօրախանն իւրեանց, եւ խա-
 զացին երթալ ապ պատերազմ ընդ Բա-
 մայելի որդւոյ Նաթանայ. եւ գաին զնա
 ի վերայ ջրքն բազմաց որ էին ի Քա-
 13 ռուռն: Եւ եղև իրրեւ տեսին ամե-
 նայն ժողովուրդն որ էին ընդ Իամայի-
 լի՝ զՅովնան որդի Կարէի եւ զամենայն

1 Եբբ. եւ գիւք յամանս 2 Յիբբ. գ-լ-ու-տ 3 Եբբ. զԻամայէլ 4 Եբբ. մեծամեծք

փա, եւ զամենայն Քաղզէացիս որ
 անդ գտան զարս պատերազմօղս, կո-
 սորեաց Իամայէլ:
 4 Եւ եղև յերկրորում աւուր սպանա-
 նելոյ անդ գԳողովիա, եւ ոչ ոք զիտէր,
 5 Եկին արք ի Սիւքեմայ եւ ի Մափեմայ եւ
 ի Շամրնէ, արք աթառն, զերծեալ զժո-
 6 րուս եւ պատառեալ զճանդերձս Կոծե-
 լով, եւ մաննա՝ եւ կնդրուկ ի ձեռս նոցա
 7 տանել ի սուռն Տեառն, եւ ել Իամայէլ
 որդի Նաթանայ ընդ առաջ նոցա ի Մա-
 փայ, երթալով երթայր եւ լայր. եւ
 եղև իրրեւ մերձեցաւ ի նոսա՝ ասէ զնո-
 7 սա, Մաէք առ Գողովիա որդի Աքիկա-
 մայ: Եւ եղև իրրեւ մտին ի մէջ քա-
 8 ղաքին, կոտորեաց զնոսա Իամայէլ սր-
 9 զի Նաթանայ ի մէջ քաղաքին, եւ ա-
 մայ ի ջր՝որ՝ ինքն եւ արքն որ ընդ
 8 նմա: Եւ արք տասն գտան անդ, եւ
 ասնն զԻամայէլ, Մի սպանաներ զմեզ,
 զի զոն մեզ զանձք ի բացի, ցորեան եւ
 զարի, մեզր եւ եւզ. եւ զանց արար
 եւ ոչ սպան զնոսա ի մէջ կորարց իւ-
 9 թեանդ: Եւ ջր՝ոյն յոր սուց Իամայէլ
 զամենայն ժարմինս արանցն զոր կոտ-
 10 րեաց վասն Գողովիայ, 6 ջր՝որ մեծ էր՝
 զոր արար արքայ Ասա յերեսաց Բաա-
 սայ արքայի Բաբելի. զայն ելից Իա-
 10 մայէլ որդի Նաթանայ վրաւորօք: Եւ
 զարձոյց Իամայէլ զամենայն ժողովուրդն
 որ մնացեալ էր ի Մափա, եւ զգոսերս
 թագաւորին նանդերձ ամենայն սինքո-
 րօք ժողովուրդեանն որ էին ի Մափա,
 զորս յանձն արարեալ էր Նաբուզադ-
 զանայ զաճապետի Գողովիայ որդւոյ
 Աքիկամայ. եւ Կանխեաց Իամայէլ սր-
 զի Նաթանայ ընդ առաւօսս՝, եւ զնաց
 յայն կոյս առ որդիսն Ամոնայ:
 11 Եւ լուաւ Յովնան որդի Կարէի եւ
 ամենայն զօրավարք զօրացն որ ընդ նմա
 էին, զամենայն չարիսն զոր գործեաց
 12 Իամայէլ որդի Նաթանայ. Ժողովեցին
 զամենայն զօրախանն իւրեանց, եւ խա-
 զացին երթալ ապ պատերազմ ընդ Բա-
 մայելի որդւոյ Նաթանայ. եւ գաին զնա
 ի վերայ ջրքն բազմաց որ էին ի Քա-
 13 ռուռն: Եւ եղև իրրեւ տեսին ամե-
 նայն ժողովուրդն որ էին ընդ Իամայի-
 լի՝ զՅովնան որդի Կարէի եւ զամենայն

5 Եբբ. եւ ցտեալ, եւ ընծայ հացի 6 Եբբ. էր ջր՝որն 7 Եբբ. գերեաց զնոսա իամայէլ որդի Նաթանայ

զօրավարս զօրացն որ էին ընդ նմա՝ ու-
 14 բախեցին : Եւ զարձան * առ նոսա՝ ա-
 մենայն յողովուրդն զոր գիրեաց Իս-
 մայէլ ի Մատփայ , եւ եկին առ Յովնան
 15 որդի Կարէի Բայց Իսմայէլ որդի Նաթա-
 նոյ ապրեցաւ ութ արամբ յերեսացն
 Յովնանայ , եւ անկաւ առ որդին Ա-
 16 մանայ : Եւ առ Յովնան որդի Կարէի ,
 եւ ամենայն զօրավարք զօրացն որ էին
 ընդ նմա , զամենայն մնացորդս ժո-
 զովբանն զոր թափեաց յԻսմայէլէ
 յորդայ Նաթանայ ի Մատփայ , յետ
 սպանանելոյն զԴոգոլիա որդի Աքբիկա-
 մայ զարս հօգոս պատերազմօզս , եւ
 զԿանայս եւ ՚զարս եւ զհերքլինիս , զոր
 17 առ յերկրէն Գարաւանացւոյ , եւ ՚նոյսց .
 եւ նստան յերկրին Բերութքամամայ՝
 հանդէպ Բեթղեհեմի , երթալ մտանել
 18 յերկրն Եգիպտացւոյ՝ Յերեսաց Քաղ-
 ցացւոցն , քանզի զանի հարան յերե-
 սաց նոցա . զի սպան Իսմայէլ զԴոգո-
 զիա որդի Աքբիկամայ , զոր կացոյց ար-
 քայն Բարեղացւոյ ի վերայ երկրին :

ԳԼ . ԽԻ

1 **Ե**ւ մատենան ամենայն զօրավարք զօ-
 րացն , եւ Յովնան որդի Կարէի , եւ Յե-
 զնիա որդի Ուլտէի , եւ ամենայն ժո-
 զովբարն ի փոքուէ մինչեւ ցմեծամեծս ,
 2 Եւ տանն ցերեմիա մարգարէ , Անկցի
 գութ մեր առաջի երեսաց քոյ , եւ կայ
 յազօթս վասն մեր առ Տէր Աստուած
 քո վասն մնացորդացս այսոցիկ . զի
 մնացաք սակաւք ի բազմաց , որդէս քո
 3 աչք աստանն զմեզ . Եւ պատմեացէ
 մեզ Տէր Աստուած քո զճանապարհ ընդ
 որ գնացուք , եւ զբանն զոր արաս-
 4 յուք : Եւ ասէ ցնտաւ երեմիա մարգա-
 րէ , Լուայ . աւազիկ ես կացից յազօթս
 առ Տէր Աստուած ձեր վասն բանից ձե-
 րոց , եւ եզիցի զոր ինչ բան պատաւ-
 իտանի սացէ Տէր՝ պատմեցից ձեզ . եւ
 5 ոչ թաքտցից ի ձէնջ բան մի : Եւ նո-
 քա տանն ցերեմիա , Եզիցի մեզ Տէր ի
 վկայ արար որ եւ հաւատարիմ , եթէ ոչ
 ըստ ամենայն բանի զոր առաքեսցէ
 զքեզ Տէր Աստուած քո առ մեզ՝ այն-
 6 պէս արասցուք , եթէ՛ բարի եւ եթէ՛
 չար , ձայնի Տեառն Աստուծոյ մերում
 առ որ առաքեմք զքեզ՝ լուիցուք , զի

բարի եզիցի մեզ , ³ եւ լուիցուք ձայնի
 Տեառն Աստուծոյ մերոյ :
 7 Եւ եզեւ յետ աւուրց տասանց , եւ
 8 զեւ բանն Տեառն առ երեմիա . Եւ կո-
 չեաց զՅովնան որդի Կարէի , եւ զամե-
 նայն զօրավարս զօրացն որ էին ընդ
 նմա , եւ զամենայն ժողովուրդն ի փո-
 9 քուէ մինչեւ ցմեծամեծան , եւ ասէ
 ցնտաւ , Այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իս-
 րայիլի , առ որ առաքեսցէքն զիս արկա-
 10 նել զութս առաջի նորա . Եթէ նստե-
 լով նախցիք յերկրիս յայսմիկ , շինցից
 զձեզ եւ ոչ քակցից , անկեցից զձեզ
 եւ ոչ խլեցից , զի մեզմացեալ եմ ի չա-
 11 րեաց զոր ասացի աննել ձեզ : Եթէ երկն-
 չիք յերեսաց արքային Բարեղացւոյ
 յորմէ զարհուրեալ էիք յերեսաց նորա .
 մի՛ երկնչիք ի նմանէ , ասէ Տէր . զի
 ընդ ձեզ եմ ես ի փրկել զձեզ , եւ պո-
 12 ղեցուցանել ի ձեռաց նորա . Եւ արկից
 զձեւք զութ , եւ ՚ողորմեցայ ձեզ , եւ
 13 զարձուցից՝ զձեզ յերկիր ձեր : Եւ եթէ
 սախցէք , Ոչ նստուք յերկրիս յայսմիկ ,
 եւ ոչ լուիցուք ձայնի Տեառն Աստու-
 14 ծոյ մերոյ , Այլ երթիցուք յերկրն Ե-
 գիպտացւոյ , ⁵ եւ ոչ տեսցուք պատե-
 րալմ , եւ զձայն փառոյ ոչ լուիցուք ,
 եւ հոյել ոչ քաղցիցուք , եւ անդ բնա-
 15 կեսցուք . Եւ արդ վասն այգորիկ լուա-
 րուք զպատգամս Տեառն , մնացորդք
 Հրէաստանի : Այսպէս ասէ Տէր զօրու-
 թիանց՝ Աստուած Իսրայիլի . եթէ դուք
 տալով տացէք զերեսս ձեր մասանել յե-
 16 գիպտոս եւ անդ բնակել , Եւ եզիցի
 սուրն յորմէ երկնչիք՝ անդ գտցէ զձեզ
 յերկրն Եգիպտացւոյ , եւ սով յորմէ
 կասկածէիք՝ անդ հասցէ ձեզ յերկրն
 17 Եգիպտացւոյ , եւ անդ մտանիցիք : Եւ
 եզիցի ամենայն արք որք գէմ եզին մաա-
 նել յերկրն Եգիպտացւոյ բնակել անդ ,
 որով եւ սովով եւ մահուամբ սասա-
 կեցին , եւ ոչ ոք եզիցի ի նոցանէ ապ-
 րեալ ի չարեացն զոր ես ամից ի վերայ
 18 Նոցա Ձի այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝
 Աստուած Իսրայիլի . Որպէս կաթեաց
 սրտմտութիւն յարկութեան իմոյ ի վե-
 րայ բնակչաց երուսաղիմի , նոյնպէս
 կաթեաց սրտմտութիւն իմ ի վերայ
 ձեր ի մասանելն ձեր յեգիպտոս . եւ ե-
 զիջիք՝ յանապատ եւ վտարանդիք՝ եւ

¹ Յեբ. Գ-Լ-Ե ² Յեբ. զմեծիւնս ³ Յեբ. Եթէ

⁴ Յեբ. եթէ ⁵ Յեբ. ողորմեցի ձեզ , եւ զարձուցէ ⁶ Յեբ. ուր ⁷ Յեբ. ի գարշաւս եւ ի զարմանս

ի նոցոսն եւ ի նախատինս , եւ մի՛ եւս
 19 տեսանիցէք զտեղիս զայս , ¹Զորմէ խոսեցաւ Տէր ի վերայ ձեր , եւ ի վերայ մնացորդացն Յուդայ՝ թէ Մի՛ մտանիցէք յեզրայտոս . լալց ուլ՝ զիտելով գիտաւլիք , քանզի վկայութիւն գնեմ
 20 ձեզ այսօր : Զի չարիս գործեցէք յանձինս ձեր , զի առաքեցէք զիս առ Տէր Աստուած ձեր , եւ ստացէք , Յաղօթիս կաց վասն մեր առ Տէր Աստուած մեր , եւ ըստ ամենայնի զոր ինչ խօսեացի ընդ քեզ Տէր Աստուած մեր , նոյնպէս
 21 պատմեա մեզ , եւ արասցուք : Եւ պատմեցի ձեզ այսօր , եւ ոչ լուարուք ձայնի Տեսան Աստուծոյ ձերոց , զոր ասաւ .
 22 քեացն առ ձեզ : Եւ որպ զիտաւլիք , եթէ սրով եւ սովով եւ մահուամբ աստակեալիք ի տեղւոջն յորում զուք կամիրք մտանել ընտելել անդ :

ԳԼ . ԽԴ

1 Եւ եղև իրբև զազարեաց Երեմիա ի խօսելոց ընդ ամենայն ժողովուրդեանն զամենայն բանս Տեսան Աստուծոյ նոցա , զորս ասարեաց Տէր Աստուած նոցա առ
 2 ²նոսս , եւ ասեն Յեզրայիս որդի Ավսէի , եւ Յովնան որդի Կարէի , եւ ամենայն արք ամբարտաւանք՝ ցերեմիա , Սուա իօսիս զու , ոչ ասարեաց զքեզ Տէր Աստուած մեր առ մեզ՝ տակ , թէ Մի՛ մտանէք յեզրայտոս ընտելել անդ .
 3 Ալ Բարուք որդի Ներեայ զբռէ զքեզ ընդ մեզ , զի սացես զմեզ ի ձեռս Բաղդէացոց կոտորել եւ տանել զմեզ զիրի
 4 ի Բաբելոն : Եւ ոչ լուան Յովնան որդի Կարէի եւ ամենայն զօրաւորք զօրացն եւ ամենայն ժողովուրդն ձայնի Տեսան՝
 5 ընտելել յերկրին Յուդայ : Եւ աս Յովնան որդի Կարէի եւ ամենայն զօրաւորք զօրացն զամենայն մնացորդս Յուդայ որ զարձեալ էին յամենայն ազգաց ուր ցրուեալ էին անդր , ընտելել յերկրին
 6 Բաբելոն , Զարս եւ զկանայս եւ զմանկաի , եւ զբառերս թագաւորին , եւ զանձինս որ մնացեալ էին ի Նաբուզարդոնայ զահճապետէ տա Գողգոթայ որդւոյ Աքիլիամայ որդւոյ Սալամայ , եւ զԵրեմիա մարգարէ եւ զԲարուք որդի Ներեայ , եւ զնացին յերկիրն Եզրայ

տացոց , վասն չրեւոյ ձայնի Տեսան . եւ չոգան ի Տափնաս :
 8 Եւ եղև բան Տեսան առ Երեմիա ի Տափնաս , եւ ասէ , Առ զու քեզ քարինս մեծանեմ , եւ թաղեա զնոսս յապիտագրանն թաքստեանն՝ , ի մուսս սպարանիցն Փարաւանի ի Տափնաս առ
 10 սաշի արանոց Յուդայ , եւ սասցես ցնոսս , Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայելի . Ահաւասիկ ես առաքեմ եւ ամեմ գնարս քաղանարս արքայ Բաբելոնացոց զժառայ իմ , եւ արկցէ զամոս իւր՝ ի վերայ քարանոց այգացիկ զորս ծածկելի . եւ յուր զգէն
 11 իւր զինքեամբ՝ ի վերայ գոցս . Եւ մացէ նարցէ զերկիրց Եզրայացոց , զոր ի մահ՝ ի մահ , եւ զոր ի գերութիւն՝ ի գերութիւն , եւ զոր ի սուր՝ ի սուր :
 12 Եւ ⁶արկցէ նոր ի տունս աստուածոց նոցա եւ այրեացէ զնոսս , եւ տարցի զերի . եւ ⁷որմնացէ զերկիրց Եզրայացոց որպէս ⁸որմն Նովս զհանդերձս իւր . եւ ելցէ այսի խաղաղութեամբ :
 13 Եւ խորտակեաց զսինս Աբել քաղաքի որ է յերկրից Եզրայացոց , եւ զմահեանս զից նոցա այրեացէ նոր :

ԳԼ . ԽԵ

1 Բանն Տեսան որ եղև առ Երեմիա ի վերայ ամենայն չրեւոցն որ ընտելեալ էին յերկրին Եզրայացոց , եւ որք նստէին ի Մազբոզկ եւ ի Տափնաս եւ ի Մեմփիս եւ յերկրին Պաթուրէս , եւ
 2 ասէ , Այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայելի . Դուք ինքնին իսկ զիտէք զամենայն չարիս զոր ամի ի վերայ Երուսաղեմի , եւ ի վերայ ամենայն քաղաքացն չրեատանի , եւ անս կան
 3 աւերակ այսօր ի ընտելչաց , Յերեսաց չարեաց իւրեանց զոր սարաբին ի գառնացուցանել զիս . զի զնացին խուսկս արկանել եւ սրչտակ զաստուածս օտարս , զորս ոչ ³զիտէիք զուք եւ՝ նարքն
 4 ձեր : Եւ առաքելցի առ ձեզ զամենայն ծառայս իմ զմարդարէս ընդ տոս օտս առաւօտս , եւ ասէի , Մի՛ դորձէք զիրս
 5 ողծութեանց այգարիկ զոր տակցի : Եւ ոչ լուան ինձ , եւ ոչ խանարնեցուցին

¹ Եբր. Խօսեցաւ Տէր ի վերայ ձեր , մնացորդս Յուդայ , ² Մի՛ մտանիցէք յեզրայտոս . ² Եբր. նոսս , զամենայն բանս զայստիկ

³ Եբր. յաղիւստատանն ի կաւի ⁴ Եբր. արկեց զամոս նորս ⁵ Եբր. նարքն զիրան իւր զարքուհի ⁶ Եբր. արկից ⁷ Եբր. ազանիցի ⁸ Եբր. ազանի ⁹ Եբր. գիտէին նորս , ոչ զուք եւ ոչ

զուենկն իւրեանց դառնայ ի չարեաց իւրեանց, չարկանել խուճկս աստուա-

6 ծոց օտարաց: Եւ կաթնայ բարկու-
թիւն սրամտութեան իմոյ, եւ բարբո-
քեցաւ ՚ի զրուսն Յուդայ եւ արտաքոյ՝
Երուսաղեմի, եւ եղևն յաւեր եւ յանա-

7 ղաւս որպէս եւ այսօր: Եւ արդ այդպէս
ասէ Տէր Ստրաւօղիթ՝ Աստուած Իսրա-
յիլի. Ընդէր ասնէք զուք չարիս մե-
ծառեծս յանձինս ձեր, սատակել զձեր
զայր եւ գկին եւ զմանուկ սանուկաց ի
միջոյ Յուդայ, առ ի չմնայոյ ումնք ի

8 ձէնջ՝ Դառնացուցանել զիս զործովք
ձեռաց ձերոց, արկանել խուճկս աս-
տուածոց օտարաց յերկրիդ Եգիպտաց-
ւոց, յոր զուք մտէք բնակել այգր. զի
սատակիցիք եւ լինիցիք յանէծս եւ ի
նախատինս ընդ ամենայն սոգոս երկ-

9 ըրի. ²Առ ի չմոռանալոյ ձեզ՝ զչարիս
հարցն ձերոց, եւ զչարիս թագաւորացն
Յուդայ, եւ զչարիս կանանց նոցա, եւ
զչարիս ձեր, եւ զչարիս կանանց ձե-
րոց, զոր արարին յերկրին Յուդայ եւ

10 ³արտաքոյ Երուսաղեմի: Եւ ոչ զազա-
րեցին մինչեւ ցայսօր, եւ ոչ երկեան,
եւ ոչ կային յօրէնս իմ եւ ի հրամանս
զոր ետու առաջի երեսոց ձերոց, եւ

11 առաջի երեսոց հարցն ձերոց: Վասն
այնորիկ այսպէս ասէ Տէր զօրութեանց՝
Աստուած Իսրայելի, Ահաւասիկ ես հաս-
տատեմ զերեսս իմ ի վերայ ձեր ի չա-

12 րիս, սատակել զամենայն զՅուդայ: Եւ
⁴առցեն զմնացորդս Յուդայ որ զէմ եղին
մտանել յերկիրս Եգիպտացւոց բնակել
աստ, ⁵կորուսանել զամենայն մնացորդս
որ են յԵգիպտոս, եւ սնկցին ի սուր, եւ
սատակեսցին սովով, ի փոքսէ մինչեւ
ցմեծամեծս սրով եւ սովով մեռանի-

13 եւ յանէծս եւ ի նախատինս: Եւ այց
արարից ի վերայ նոցա որ նստին յերկ-
րիդ Եգիպտացւոց, որպէս արարի այց
Երուսաղեմի սրով եւ սովով եւ մա-

14 հուամբ: Եւ ոչ ոք ապրեսցի ի մնացոր-
դոցս Յուդայ, որ բնակեսցն են յերկրիդ
Եգիպտացւոց՝ դառնալ յերկիրն Յուդայ
որում ակն ունէին յանձինս իւրեանց

զառնալ բնակել անդ. եւ մի դարձցին,
բայց միայն ապրեալքն:

15 Եւ պատասխանի ետուն Երեմիայի
ամենայն արք որք գիտէին թէ արկա-
նեն խուճկս կանայք իւրեանց աստուա-
ծոց օտարաց, եւ ամենայն կանայք որք
կային անդ ժողովք մեծամեծք, եւ
ամենայն ժողովուրդն որ բնակեալն էին
յերկրին Եգիպտացւոց ի Պաթուրէս, եւ

16 ասեն, Բանիդ զոր խօսեցար առ մեզ
17 յանուն Տեառն՝ ոչ լուցիցուք. Ձի առնե-
լով արացուք զամենայն բան որ ելանէ
ի բերանոյ մերմէ, արկանել խուճկս
տիկնոջն երկնից եւ նուիրել նմա
նուէրս, որպէս արարաք մեք եւ հարքն
մեր եւ թագաւորքն մեր եւ իշխանքն
մեր՝ ի քաղաքս Յուդայ եւ ³արտաքոյ
Երուսաղեմի, եւ էաք հացալիքք եւ
փափկացեալք, եւ չար ինչ ոչ տեսա-

18 նէաք: Եւ իրել զօգարեցաք յարկա-
նելոյ խուճկս տիկնոջն երկնից եւ նուիր-
ելոյ նմա նուէրս, նուազեցաք յամե-
նայնէ, եւ սրով եւ սովով սատակե-

19 ցաք: Եւ զի մեք արկաք խուճկս տիկ-
նոջն երկնից, եւ նուիրեցաք նմա
նուէրս, միթէ առանց արանց մերոց ա-
րարաք նմա հաստեայս եւ կարկանդակս,
եւ նուիրեցաք նմա նուէրս:

20 Ես պատասխանի Երեմիա ամենայն
զօրաւորաց ժողովրդեանն հանգերձ
կանամքքն, եւ ամենայն ժողովրդեանն
որ ետուն նմա զայն բանս պատասխանի,
21 եւ ասէ, Ո՛չ ապաքէն զխուճկան զոր
արկանէիք ի քաղաքսն Յուդայ եւ ³ար-
տաքոյ Երուսաղեմի զուք եւ հարք ձեր
եւ թագաւորքն ձեր եւ իշխանքն ձեր
եւ ժողովուրդք երկրին, յիշեաց Տէր, եւ

22 անկաւ ի սիրտ նորա: Եւ ոչ կարաց
Տէր համբերել յերեսոց չարեաց իրաց
ձերոց, եւ գարչելեացն զոր ասնէիք.
Եւ եղև երկիրն ձեր յաւերակ եւ յա-
նապատ եւ ինզովս առ ի չգոյէ բնակ-

23 չաց որպէս այսօր. Յերեսոց զոսա որոց
խուճկս արկանէքք եւ սրով մեղան-
չէք Տեառն, եւ ոչ լսէք ձայնի Տեառն,
եւ ըստ օրինաց նորա եւ ըստ վկայու-
թեանց եւ ըստ հրամանաց նորա ոչ
գնայք. վասն այնորիկ գտին զձեզ չա-
րիքդ այգրիկ որպէս եւ այսօր:

24 Եւ ասէ Երեմիա ցամենայն ժողովուրդն
եւ ցամենայն կանայսն, Լուարուք զպատ-
գամս Տեառն ամենայն Յուդա որ էք

¹ Եբ. ի քաղաքս Յուդայ եւ ի հրապարակս ² Եբ. Միթէ մոռացարո՞ւք ³ Եբ. ի հրապարակս
⁴ Եբ. առից ⁵ Եբ. եւ սատակեսցին ամենեքին յերկրն Եգիպտացւոց

25 յերկրիս Եգիպտացւոց . Այսպէս ասէ
 Տէր զօրութեանց Աստուած Իսրայելի .
 Դուք եւ կանայք ձեր խօսեցարուք բե-
 րանովք ձերովք , եւ ձևօք ձերովք
 վճարեցէք , ասէք , Ասնելով արասցուք
 զգաւանութիւնն մեր զոր զաւանեցաք՝
 արկանել խաճեկս արկնոջն երկնից , եւ
 նուիրել նուէրս . եւ կալով կացէք ի
 գաւանութեանն ձերում , եւ ասնելով
 26 արարէք զօխան ձեր : Վասն սյգորիկ
 լուարուք զպատգամ Տեառն ամենայն
 Յուգա որ բնակեալդ էք յերկրիդ Եգիպ-
 տացւոց . Ահաւասիկ երբուայ յանձն
 իմ մեծ , ասէ Տէր՝ Աստուած , եթէ կո-
 չեցի եւս անուն իմ ի բերանայ ամե-
 նայն ասն Յուգայ , ասել թէ Կենդանի
 է՞ Տէր , յամենայն երկրիս Եգիպտացւոց :
 27 Զի տհաւասիկ ես զարթուցեալ եմ ի
 վերայ գոցա չարչարել զգոսա , եւ ոչ
 ասնել բարի . եւ սասակեացին ամենայն
 արք Յուգայ որ բնակեալ են յերկրիդ
 Եգիպտացւոց սրով եւ սովով , մինչև
 28 նուազեացին . եւ ապրեալքն ի սրոյ՝
 զարձայն յերկրէս Եգիպտացւոց յերկիրն
 Յուգայ՝ արք սակաք թուով . եւ ծա-
 նիցեն ամենայն մնացորդն Յուգայ որ
 բնակեալ են յերկրիդ Եգիպտացւոց , թէ
 29 ո՞յր բան կայ , իմ թէ նոցա : Եւ այս
 ձեզ նշանակ , ասէ Տէր , եթէ արարից
 ձեզ այց ի տեղուջդ յայդմիկ . զի զի-
 տասջիք եթէ կալով կացին բանք իմ
 30 ի վերայ ձեր ի չարիս : Այսպէս ասէ
 Տէր . Ահաւասիկ ես տաց զՓարաւոն
 Վափառ արքայ Եգիպտացւոց ի ձեռս
 թշնամուոյ իւրոյ , եւ ի ձեռս խնդրողաց
 անձին իւրոյ . որպէս ետու զԱնգեկիս
 3 արքայ ի ձեռս Նաբուքոդոնոսորայ ար-
 քայի Բաբելացւոց թշնամուոյ իւրոյ , եւ
 խնդրողի անձին նորս :

ԳԼ . ԽԵ

1 Բանն զոր խօսեցաւ Երեմիա մարգարէ
 առ Բարուք որդի Ներեայ , յորժամ
 գրեաց զբանս զայստիկ ի մատենի ի
 բերանոյ Երեմիայի , յամին չորրորդի
 Յովակիմայ որդւոյ Յովսեայ արքայի
 2 Յուգայ , Այսպէս ասէ Տէր Աստուած
 3 Իսրայելի ի վերայ քո , Բարուք . Որ ա-
 սացել թէ Վայ ինձ , վայ ինձ , զի յաւել
 Տէր աշխատութիւն ի վերայ ցաւոց ի-

1 Եբբ. զ-1-1-1 2 Եբբ. Տէր Եհովայ 3 Եբբ.

մոց . Կնջեցի հեծութեամբք , եւ հան-
 4 զիտս ոչ գաի : Այսպէս ասացես ցնա ,
 սյսպէս ասէ Տէր . Ահա զորես շինեցի ,
 եւ ինձէն քակեցի . եւ զոր ես անկեցի ,
 եւ ինձէն լախեցի՝ զամենայն զերկիրն
 5 զայն : Եւ գու խնդրես քեզ մեծամեծս .
 մի խնդրեր . զի ահա ես ածից չարիս
 ի վերայ ամենայն մարմնոյ , ասէ Տէր ,
 եւ տաց քեզ զանձն քո ի զիւսս յամե-
 նայն տեղուջ ուր եւ երթայցես անդ :

ԳԼ . ԽԶ

1 Ի վերայ Եգիպտոսի : Բանն Տեառն որ
 եղեւ առ Երեմիա մարգարէ ի վերայ
 2 ամենայն ազգայն , Եգիպտացւոց՝ , ի վե-
 րայ զօրացն Փարաւոնի Նեքաւովայ
 արքայն Եգիպտացւոց , որ էր առ Եփ-
 րատ զետով ի Քարբամիա , զոր եհար
 Նաբուքոդոնոսոր արքայ Բաբելացւոց ,
 յամին չորրորդի Յովակիմայ որդւոյ Յով-
 սեայ արքայի Հրէաստանի :
 3 Ասէք զէն եւ վաճանս , մատուրք ի
 4 սպասեալով . Կազմեցէք զերիվարս , հե-
 ծարուք սպասողէնք , զիք զապաւարտս ,
 ասէք յառաջ զգեղարդունս , զգեցարուք
 5 զզբանս ձերմակայդ զինչէ . զորաւազիկ
 զարհուրեալ ինն են , եւ յետս ընդդէմ
 չարմին . զի զօրաւորք նոցա հարան . ի
 փախուստ կացին . եւ ոչ ՚զարձայն ի
 ցոցանէ սպասեալքն շուրջանակի՝ , ասէ
 6 Տէր : Մի փախիցէ թեթեւն , եւ մի սպ-
 րեացի հօրն . ի կողմանս հիւսիսոյ առ
 Եփրատ գետով տկարացան , կործանե-
 7 յան : Ո՞վ է սա որ իբրեւ զգետ յարու-
 ցեալ է , իբրեւ զգետս ՚կուտակեալս
 8 ջուր զջուրքք . Զուրքն Եգիպտացւոց՝
 իբրեւ զգետ ելանէ , եւ իբրեւ զգետ
 խոտվին ջուրք նորս , եւ ասէ , Ելից եւ
 ծածկեցից զերկիր , կորուսից զբաղաքն
 9 եւ զբնակիւս նորս : Չեծեալք յերի-
 վարս , կազմեցէք կառս՝ . ելէք , սպասե-
 րազմօղք թմեովացւոց , եւ Լիբէացիք
 վառեալք զինու , եւ Լիւպացիք , ելէք
 10 յարեցէք զազեղունս : Զի օրն այն Տեառն
 Աստուծոյ՝ մերոյ՝ օր վրէժխնդրութեան
 է , առնուլ վրէժ ի թշնամեաց իւրոց . եւ

4 Եբբ. աշխատ եղէ 5 Եբբ. ազգաց (2) Եգիպ-
 տացւոց 6 Եբբ. ասպար 7 Եբբ. հայեցան
 յետս . երկեւզ ամենայն ուստեք 8 Եբբ. Խուո-
 վեացին ջուրք նորս (8) Եգիպտոս 9 Եբբ. Արեթ .
 երիվարք . զայրաբարուք , կառք 10 Եբբ. զօ-
 րութեանց

կերիցէ սոր եւ յազեսցի , եւ արբեսցի յարենէ նոցա . զի զո՞՞ Տեսան զօրու-
 թեանց է ներկրէն հիւ սիտայ ի վերայ զե-
 11 աոյն ներստայ : Ել ի Գազապ , եւ առ
 զեզ ուտին՝ ²Կուտի գտակն՝՝ Եզիպտացու-
 12 ցոյ . ի զուր յաճախեցիք զբժշկութիւնս
³զոյցժ քո ազգք , եւ ազաղակաւ քով
 լի եղև երկիր . զի ⁴պատերազմօղ առ
 պատերազմօղի տկարացաւ՝ , եւ անկան
 երկորքեան ի միտալին :
 13 Բանն զոր խօսեցաւ Տէր ի ձեռն Ե-
 րեմիայի մարգարէի ի գալ Նապուքոցո-
 նոտորայ արքային Բաբելոնացոյ , հար-
 կանել զերկիրն Եզիպտացոյ :
 14 Գոյժ արարէք յեզիպտոս , եւ հնչե-
 ցէք ի Մակդոզ , եւ պատուէր առք ի
 Մեմփիս , ⁵ազգ արարէք ի Տափնաս՝ , թէ
 Արի եւ ստորատեսաց , զի եկեր սուր
 15 զուսու քո : Ի փախեալս զարձաւ ցուլն
 քո ընտիր , ոչ մնաց՝ զի Տէր լքոյց զնա :
 16 Եւ բազմութիւնն տկարացաւ , եւ ան-
 կան՝ իւրաքանչիւր առ ընկերի իւրում ,
 եւ ասեն , Արիք եւ զարձցուք առ իւ-
 րաքանչիւր ժողովուրդ մեր , եւ յիւրա-
 քանչիւր աշխարհ իւր՝ յերեսաց ⁷Յունա-
 17 կան սրոյն : Կոչեցէք զանուն Փա-
 րուսնի արքային Եզիպտացոյ՝ Սաոֆն
 18 եւ Երիր եւ Մովզ : ⁸Կենդանի եմ եւ ,
 ասէ ⁸Տէր , որոյ Թագաւոր՝՝ զօրու-
 թեանց անուն է նորա . զի իբրեւ
 զԹափոր ի լերինս , եւ իբրեւ զԿար-
 19 մնզա ի ծովու եկեսցէ : Հանդերձ զե-
 րութեան արաքեզ , բնակեալ զուսարդ
 Եզիպտացոյ . զի Մեմփիս յապակա-
 նութիւն եղիցի , եւ ⁹Կոչեացի նմա վայ՝
 առ ի չոյցէ բնակչաց նորա :
 20 Երինջ զարգարեալ զեզեցիկ՝՝ Եզիպ-
 տոս . ¹⁰Նաա հասաւ ի հիւսիսոյ՝՝ եկն ի
 21 վերայ նորա՝ , Եւ փորձկանք նորա ի
 նմա իբրեւ եզինք պարարակք , զի եւ
 նոքա ի փախուստ զարձան առ հասա-

բալ , եւ ոչ հանդարանցին . զի օր կորս-
 տեան եկն ի վերայ նոցա , եւ Տառա-
 22 նակ վրէժխնդրութեան : Զայն նորա իր-
 րու զօժի ¹¹որ չլիցէ , զի ընդ աւազ
 գնայցեն՝ . ապապաւսուրք եկեսցեն ի վի-
 23 րայ նորա իբրեւ զվայտահարս . ¹²Հարէք
 գանտասս նորա , ասէ Տէր ¹³Աստուած ,
 զսրոյ ոչ ոք անուցու գչափ . զի բազ-
 մացի առաւել քան զմայախ , եւ ոչ է
 24 նոցա ի վրէժ Եւրոօթ եզև զուսարն և
 զիպտացոյ , մասնեցաւ ի ձեռս հիւսի-
 25 սային զօրացն : Ասէ Տէր զօրութեանց՝
 Աստուած Խորայի , Ահաւասիկ եւ խնդ-
 րեցից զլրէժ յԱմոնայ ¹⁴որպէս նորա՝ ,
 ի Փարուսնէ եւ յեզիպտացոյ , եւ ի
 զից նոցա եւ ի թագաւորաց նորա , եւ
 ի Փարուսնէ եւ ի յուսացիլոց ի նա :
 26 Եւ մասնեցից զնոսա ի ձեռս ինդրոզաց
 անձանց նոցա , եւ ի ձեռս Նարուքոցո-
 նոտորայ արքային Բաբելոնացոյ , եւ ի
 ձեռս ծաւալչոց նորա . եւ յեա այնորիկ
 բնակեցի իբրեւ գառաջինն , ասէ Տէր :
 27 Բայց զու մի երկնչիցիս , ծառայ իմ
 Յակոբ , եւ մի զարհուրիցիս , Իսրայէլ .
 զի ահաւասիկ եւ զերծուցանեմ զքեզ
 ի հեռատանէ , եւ զվաւակ քո ի գերու-
 թինէ նոցա . եւ զարձցի Յակոբ եւ զա-
 փարեցէ եւ ննչեացէ , եւ ոչ ոք իցէ որ
 28 լկիցէ զնա : Եւ զու մի երկնչիւր . ծա-
 րայ իմ Յակոբ , ասէ Տէր , զի ես ընդ
 քեզ եմ . թէ արարից վախճան ամենայն
 ազգաց՝ ուր ցրուեցի զքեզ անդր , այլ
 քեզ ոչ արարից վախճան . եւ խրա-
 տեցից զքեզ յիւաւունս , եւ ¹⁵քաւելով
 ոչ քաւեցից՝՝ զքեզ :

ԳԼ ԽԵ

¹Եբր. յերկրին ²Եբր. կոյր գուտոր ³Եբր. գամբարգանս
⁴Եբր. հզօրն ի վերայ հզօրի գորեցաւ
⁵Եբր. եւ ի ծափնաս , ազգ արարէք
⁶Եբր. շուրջ գրեւ (15) Լնդէ՞ր տա պալեցան զօրուսուրք քո , ոչ կացին յուկաստանի , զի Տէր ընկէց զնոսա : (16) Գթեցոյց զբողոսն . անկան եւս
⁷Եբր. սրոյ աւերչին (17) Կոչեցին անդ գՓարուսն արքայ Եզիպտացոյ Սաոֆն , որ անցոյց զամմոնակն աս հմանեալ :
⁸Եբր. Թագաւորն սրոյ Տէր
⁹Եբր. աւերակ ¹⁰Եբր. այլ կորուստ ի հիւսիսոյ գայ , գայ

¹¹Վերայ այլազգեաց : Բանն Տեսան որ եզև առ Երեմիա մարգարէ ի վերայ ¹⁶այլազգեաց , մինչչև հարեալ էր
²Փարուսնի զՓաղա : Այսպէս ասէ Տէր . Ահաւազիկ ջուրք ելանին ի հիւսիսոյ , եւ եղիցին հեզիպտոք յողոզանել , եւ ողպեանցին զերկիրն լրիւ իւրով , զքաղաքն եւ զբնակիչս նորա . բողոք բարձրեն մարդիկ եւ սպազակեացն ամենայն
³նայն բնակիչք երկրին : Ի ձայնէ ¹⁷ասպատակի նորա , ի վնուց ոսից՝ նորա
¹¹Եբր. ելցէ , զի զօրութեամբ եկեսցեն ¹²Եբր. Հարցեն ¹³Եբր. գլխու
¹⁴Եբր. նովոցոյ ¹⁵Եբր. ե ոչ ի սպառ անպարտ արձակեցից ¹⁶Եբր. Փղշտացոց , այսպէս եւ այլուր ¹⁷Եբր. սքաւկաց երկվորաց

եւ ի չաչկոյ կառաց նորա եւ ի չառա-
չկոյ անուոցն նորա, ոչ գարծպին
հարբ աս որդիս իւրեանց ի Լքմանէ ձե-
4 ոաց իւրեանց, Յաւուրն յորում գալցէ
կորուսանել զամենայն սպազգիան, ¹եւ
կորուսից՝ զԾուր եւ զԾայցան, զամե-
նայն մնացորդս օղնականութեան նոցա.
²եւ աստակեացէ Տէր զսպազգիս զմնա-
5 ցորդս ³կզգիացն եւ զԳամրաց՝, Հասցէ
կնդուիլուն ի վերայ Գաղայ. կործանե-
ցու Ասիական, ⁴եւ մնացորդն ենակի-
6 մայ. Մինչեւ յերբ կոտորեսցես, սուրբ՝
Տեանն, մինչեւ յերբ ոչ զաղարկես.
զարձիր ի պատեանս զո, զողորհաւ եւ
7 վերացիր : Զիմրո գազարկցէ, զի Տէր
հրամայեաց ⁵զնա ի վերայ՝ Ասիականի
եւ ի վերայ ծովեղբրեացն ⁶մնացելոց
զարթնուլ :

ԳԼ . ԵՆ

1 **Ի** վերայ Մովաբու սոսպէս ասէ Տէր
զորութեանց՝ Աստուած Իսրայելի. ¹Վայ
ի վերայ Նաբուայ, զի կորեաւ. յամօթ
եղեւ, սուաւ կարիւթիւմ. յամօթ եղեւ
Մասդար, ի պարտութիւն մասնե-
2 ցաւ : եւ ոչ եւս իցեն սրարձանք Մա-
վաբու յեանրնն. իորհեցան ի վերայ նո-
րա չարիս, եկաղք հարցուք զնա յաղ-
դէ, եւ ¹լսելով լսեացէ՞, զհին բո չըջես-
3 ցի ²հուր : Զի զոյժ զուժողաց յԱրտի-
նայիմայ, սասակումն եւ բեկումն մեծ .
4 Ինկաւ Մովաբ. ³զոյժ սուք ի Սեղովր .
5 զի լցաւ Աղովթ լալովք . ելցէ լալով
ընդ ճանապարհն Արտինայիմայ . սող-
6 նապ եւ զոյժ բեկման լուայ :՝ Փախե-
րուք եւ ապրեցուցէք զանձինս ձիր, եւ
7 եղիջիք իբրեւ ¹⁰զղիթ յանապատիս Բան-
զի յուսացեալ էիր ¹¹յամուրս քո, եկեա-
ցեն նեղութիւնք՝ եւ զու ըմբոսնացիս,
եւ ելցէ Քամովս ի գերութիւն, քուրմք
նորա եւ իշխանք նորա միանդամայն :
8 Հասցէ աստակումն ի վերայ տաննայն
քաղաքաց, եւ մի քաղաք մի՛ սպրկու-

ցի, եւ կորիցէ ¹²րնակիչ եւ աստակեա-
ցի զաշտականն, ¹³այսպէս ասէ Տէր .
9 **Տուք** նշանակ Մովաբու . զի սուրե-
լով սուչսրեացի՞, եւ ամենայն քաղաքք
նորա յանուպատ եղիցին առ ի չզոյժ
10 **րնակչաց** : Անիծեալ լիցի որ գործէ զգործ
Տեանն հեղզութեան, եւ անիծեալ լի-
ցի որ ¹⁴վերացուցէ զսուր իւր յարեւնէ
¹⁵նորա :
11 **Հանգուցեալ էր** ի մանկութենէ իւրմէ
Մովաբ, եւ ¹⁶յուսացեալ էր ի փառս՝ իւր, եւ
չլքիթ սփեալ աման յամանոյ, եւ ոչ երթեալ
ի գերութիւն . վասն այնորիկ կայր համ
նորա ի նովն, եւ նոս նորա ոչ պակտեաց :
12 **Վասն այնորիկ ա՛նա աւուրք գան**, ասէ
Տէր, եւ ասաքեցից նմա ¹⁷կորացուցիչս
եւ կորացուցեն՝ զնա, եւ զանօթս նո-
րա մանրեացն, եւ զամանս նորա փշրեա-
13 ցեն : եւ ամաչեացէ Մովաբ ի Քամով-
այ, որպէս ամաչեաց սուրն Իսրայելի
14 ի Բեթելայ յուսոցն իւրեանց : Զիմրո
ասիցէք թէ Հըօք եմք, եւ արք զորա-
15 ւորք պատերազմիս կորեաւ Մովաբ եւ
քաղաք նորա, եւ ընտիր ընտիր երիտա-
սարդք նորա անկան ի սպանումն, ասէ
Արքայ որոյ Տէր զորութեանց անուն է
16 նորա : Մերձ է ի հասանել օր Մովաբու,
17 եւ չարիք նորա արագնն յոյժ . ¹⁸Խախ-
տեցէք զնա շուրջանակիս .՝ ամենեւին
ոչք վրեժք զանուն նորա՝ ասացիք,
Զիմրո իորտակեցաւ ցուպն ¹⁹զեղեյիկ,
18 գուաղանն մեծարանայ : Էջ ի փառաց
եւ նիստ ²⁰ի զիջի, հանգակալ զուսորդ
Դերոնայ, զի ²¹կորեաւ Մովաբ, եւ նա
19 սպականիչ ամրոցաց քոց՝ : Կաց յանցս
ճանապարհաց եւ հայեաց որ նստիող
յԱրայեր, եւ հարց ցիփաւստիանս եւ
ցտորեալս, եւ ասասջիր, Զինչ գործեցաւ :
20 **Յամօթ եղեւ Մովաբ**, զի խորակե-
ցաւ . ճչեա եւ աղաղակեա եւ զոյժ
21 սուր յԱռնովն թէ կորեաւ Մովաբ : եւ
զասասանք հասեալ գան յերկրին ²²Մի-
սովրայ, ի Քիզովն եւ Յասաա եւ ի Մով-

¹ Եբբ. խորտակել ² Եբբ. զի ³ Եբբ. կղզւոյն
կաթիմ որայ ⁴ Եբբ. մնացորդ օք դաշտին նոցա-
մինչեւ յերբ ցտեացին : (6) Սուրդ ⁵ Եբբ. նմա-
ի վերայ ⁶ Եբբ. անդ կացոցց զնա ⁷ Եբբ.
գու, Մարմեն, լսեցես . ⁸ Եբբ. սուր ⁹ Եբբ.
լսելի արարին զաղաղակ փորուք նորա : (5) Զի
ընդ գառ ի վերն Ղուիթայ ելցեն լալով մեծաւ,
ի ընդ գառ ի վայրն Արտայիմայ թշնամիքն
լուան գոյիւն կոտորածի : ¹⁰ Եբբ. զմնջավայրի
¹¹ Եբբ. ի գործս եւ ի գանձս քո ,

¹² Եբբ. հովիտն ¹³ Եբբ. որպէս ասաց Տէր : (9) Տուք
թեւս Մովաբու, զի թուչի թուիցէ ¹⁴ Եբբ.
արգելուցու ¹⁵ Եբբ. գլխեւ ¹⁶ Եբբ. դադար-
եալ ի մրուրս ¹⁷ Եբբ. փոխիչս, եւ փոխեացեն
¹⁸ Եբբ. Աղբացք զնա ամենեւին որ չուրջ էք
զնովաւ, եւ ¹⁹ Եբբ. գորութեան ²⁰ Եբբ. յե-
րաշտի ²¹ Եբբ. կորսանիչն Մովաբու ել ի
վերայ քո, աւերեաց զամուրս քո ²² Ա. յինչն
դաշտականի

22 փաթ , Եւ ի Դերոն եւ ի Նարաւ , եւ ի
 23 սաււնն Դերզաթեմայ , Եւ ի Կարիաթեմ
 եւ ի տունն Կամուլայ , եւ ի սաււնն Մա-
 24 ւնայ , Եւ ի Կարիաւաթեմ եւ ի Բոսոր ,
 եւ յամենայն քաղաքս երկրիդ Մովաւ-
 25 բայ ի հեռաւորս եւ ի մերձաւորս : Կոր-
 աակիցաւ եղջիւնն Մովարու , եւ յանդգ-
 նու թիւն նորա խորտակեցաւ , սաէ Տէր ,
 26 Արրեցուցէք զնա , զի ի վերայ Տեառն
 մեծաբանեաց . ծծափ զծափի հարցէ Մո-
 վաւ , եւ եղիցի ի կտականս եւ ինքն :
 27 Զի ո՞չ ՚ի թէ ի ծագր ինչ էր քեզ Իորա-
 յէլ եւ ի գողծոն դաան , յորժամ մարան-
 28 չէիր ընդ նմա . նովաւ գերեցիս : Թա-
 զին զքաղաքս եւ բնակեցան՝ ի քարա-
 ծերպս , բնակիչք Մովարու . ՚եղեն իբ-
 րեւ զազանիս բունեալք ի քարածերպս ,
 ի բերանս սորոյ :
 29 Լուաք զհարաբաւ թիւնն Մովարու , զի
 հարաբացաւ յոյժ բարձրութիւն նորա
 եւ հարաբաւ թիւն իւր եւ ամբարտաւա-
 նութիւն իւր , եւ բարձրացու սիրա
 30 նորա : Եւ ես ծանեայ ՚եղործս նորա .
 ո՞չ ապաքէն ըստ կարի նպաս իցին բա-
 զուկք նորա . այլ նա ոչ այնպէս սրար :
 31 Վասն այնորիկ ճիչ ՚բարձէք ի վերայ
 Մովարու , գուժեցէք՝ յամենայն կողմանց
 Մովարու , ի վերայ արանց ՚խպկոց , վե-
 32 սելոց , մրելոց , եւ մյմնջեցէ : Իրբեւ
 զլալիւնն Յաղկրայ լացցուք զքեզ , այ-
 զից Սարեմայ , բարունակք քո ձգեցան
 ընդ ծով , ՚քաղաքք Յաղկրայ հասին .
 ի վերայ մրգոց քոց եւ ի վերայ կիժոց
 33 քոց եհաս սաստկուումն : Մայկեցաւ ու-
 ղայութիւն եւ ցնծութիւն ՚ի Կարմե-
 ղայ եւ յերկրէն Մովարացւոց . ՚գինի էր
 ի հնձանս քո . ընդ սաաւուսս ոչ կոխե-
 ցին , եւ ընդ երեկս ոչ հանին զձայն :
 34 Հնձանահարայ : Յաղազակէն յեսերմայ
 մինչեւ յեղեղեղէ եւ մինչեւ ցՅասասա ,¹¹ քա-
 ղաքք նոցա ,՝ հտուն զձայնս իւրեանց , ի
 Սեգովրայ մինչեւ յՅրոմիւայլթ ,¹² եւ գոյժ

ի Սաղեայ . զի եւ ջուրն նեմբրեմայ ի
 35 սապ խորշակի եղիցի : Եւ կորուսից զՄո-
 վար , սաէ Տէր , որ ելանէր ի բաղնս եւ
 արկանէր խունկս աստուածոց ՚սասարաց ,
 36 Վասն այնորիկ սիրա իմ ի վերայ Մո-
 վարու իրբեւ զփող գոչեացէ . սիրա իմ ի
 վերայ արանց ՚աստուժքն իւղեցոց՝ իրբեւ
 զհնչիւն փողոց . վասն այնորիկ զոր ինչ
 37 սասացաւն՝ կորեաւ ՚ի մարդկանէ : Աւ-
 մենայն զլուք ՚լընդ ամենայն տեղին՝
 զերծցին , եւ ամենայն մօրուք իւղեա-
 ցին , ՚եւ ամենայն ձեռք կոծեցցին , եւ
 ամենայն հասակք քրձազգածք եղիցին :
 38 Եւ յամենայն տանիս Մովարայ եւ ի հրա-
 պարակս նորա ամենեւին կոծ . զի խոր-
 տակեցի զՄովար իրբեւ զաման , որ ոչ
 39 իմիք իցէ սրտանացու , սաէ Տէր : Զիւրդ
 փոփոխեցաւ . ողբս սաէք . զիւրդ զար-
 ձոց զթիւնս ՚իւր , ամաչեաց եւ եղև
 ի ծագր եւ ի քէնս ամենեւոն որ չուրջ
 40 զնովաւ : Զի այսպէս սաէ Տէր . Ահա-
 ւաղիկ իրբեւ զարծուի զիմացէ , եւ
 սարածեցէ զձեռս իւր ի վերայ Մովա-
 41 րու : Սուաւ Կարիաւաթեմ , եւ ըմբանե-
 ցան ամուրք նորա , եւ եղիցի սիրա գօ-
 րաւորացն Մովարայ յաւար յայնմիկ
 42 իրբեւ զսիրս կանանց յերկունս : Եւ կու-
 րիցէ Մովար ՚ի բաղնութեանէ , զի ի վե-
 43 բայ Տեառն մեծաբանեաց : Վի՛ն , եւ ա՛ն ,
 եւ որոպայթ ի վերայ քո որ բնակեալդ
 44 ես ՚ի Մովար : Եւ որ փախիցէ յերեսաց
 ա՛նին՝ անկցի ի վինն , եւ որ ելանիցէ ի
 վինն անախ՝ ըմբանեցի յորոպայթն . զի
 ամից զամենայն ի վերայ Մովարու յա-
 մին յորուժ հանդէս արարից նմա , սաէ
 45 Տէր : Եւ յարկն Նեերսնայ հասին փա-
 խուցեալք ՚ի յորոպայթէն . զի հուր ել յե-
 սերմայ , եւ բոց ի քաղաքէն Սեհոնայ ,
 եւ եկիր ՚ի յիննս Մովարայ , եւ քննեաց
 46 զորդիւն Ամոնայ՝ Վայ քեզ , Մովար ,
²⁰ կորուսեր զժողովուրդն՝ Քամուլայ . զի
 սաան ուստերք ՚նորա եւ զստերք ՚նորա
 47 ի գերութիւնս : Եւ զարձուցից զգերու-
 թիւնն Մովարու սաւուրս յետեան , սաէ Տէր :
 Մինչեւ ցայս վայր են դատաստանք
 Մովարու :

¹ Եբբ. բազուկ ² Եբբ. թաւալեցից Մովար ի
 փոխածի իւրուժ ³ Եբբ. ի ծագր ինչ էր քեզ
 Կորուսիցի , եւ ընդ գո՞ղս գտաւ , զի յորժամ
 խօսէիր զնմանէ , շարժէիր զգլուխ (28) Խոզէք
 զքաղաքս եւ բնակեցէք ⁴ Եբբ. եղերուք ⁵ Եբբ.
 գրաբնութիւն նորա , այլ ընդունայն է . ի
 զուր են պարծանք նորա ⁶ Եբբ. բարձից ի
 վերայ Մովարու , գուժեցից ⁷ Եբբ. կիրճարե-
 սայ սուգ առցի ⁸ Եբբ. մինչեւ ի ծովն ⁹ Այս-
 բնա՝ յարեւն պողոտաուէ ¹⁰ Եբբ. եւ զգինին ի
 հնձանաց զաղարեցուցի . մի՛ կոխեցի ցնծու-
 թեամբ , մի՛ լիցի ձայն ¹¹ Եբբ. գլուխ

¹² Եբբ. իրբեւ զերինջ երեմեան ¹³ Եբբ. իւրոց
¹⁴ Եբբ. ի վերայ ամենայն ձեռաց եղիցին կորածք
¹⁵ Եբբ. իւր Մովար ¹⁶ Եբբ. ի լինելոյ ազգ
¹⁷ Եբբ. ի Մովար , սաէ Տէր ¹⁸ Եբբ. առանց
 զորութեան ¹⁹ Եբբ. զծագս Մովարայ , եւ
 զգազաթունս որդւոց աղաղակի ²⁰ Եբբ.
 կորեաւ ժողովուրդն ²¹ Եբբ. քո

ԳԼ . ԽԹ

1 Ի վերայ որդւոցն Ամոնայ , սչսպէս
 ասէ Տէր . Երթէ որդիք ո՛չ իցն իւրա-
 յնիլ , կամ յանձանձիչ ո՛չ իցէ նորա .
 ընդէր ամիսացայ Մեղքոմ՝՝ Գ՛աղ . և
 2 ժողովուրդ սոցա ի քաղաքս նոցա ընա-
 2 կէ : Վասն սյգորիկ անա աւուրք զան ,
 ասէ Տէր , և լուր արարից յմարովմ
 որդւոցն Ամոնայ զոյժ քաղաքացն ,
 և ևզիցի յանապատ և ի կորուստ , և
 3 քաղինք նորա հրով այրեսցին , և
 սոցէ Իւրայէլ զիշխանութիւն իւր՝ ,
 ասէ Տէր :
 3 Գուժեա , Եսերոն , զի կորեա Գեհ :
 բողք բարձէք , զստերք Ռարայ ,
 քրձազգածք ևզերութ և և մոկեցարուք՝ ,
 սուղ սաէք և յայտոյս յաջնիւցս ընթա-
 4 ցարուք զընտկոյժք . զի Մեղքոմ ի զերու-
 4 թիւն երթիցէ , քարմք նորա և իշխանք
 4 ի միասին : Զի՞ ցնծայցես ՚ի խորան ջո ,
 Զիսի , և ի գաչաս քո՝ , զուսար ժպրնու-
 5 թեան , որ յուսացեալ էիր ի դանձս քո
 5 և սաէիր , ո՞ գայցէ ի վերայ իմ , Ա-
 հաւասիկ և սաժից ի վերայ քո երկեւղ ,
 6 սաէ Տէր զօրութեանց , յամենայն կող-
 մանց շուրջ զբեւ ընտկիւրցդ . և ցրուեա-
 6 ջիք յիւրաքանչիւր կողմ , և ոչ ոք իցէ
 6 որ ժողովոցէ զթափառականան : և յես
 այնորիկ զարձուցից զգերութիւն որդ-
 7ւոցն Ամոնայ , սաէ Տէր :
 7 Ի վերայ Եղովմայ սչսպէս սաէ Տէր
 զօրութեանց . ո՞չ և ևս զոյ իմաստու-
 8 թիւն ի Թեման . կորեան խորհուրդ ի
 8 հանձարեղաց . զեսոց իմաստութիւն նու-
 8 ցա : Թարեցաւ սեզի նորա . ծանրա-
 ցուցէք ի նստիկ , ընակիչք Իկեղանայ , զի
 զժուարինս արար . սաժի ի վերայ նորա
 9 ժամանակ՝՝ յորում սչս պարից նմա :
 9 Զի կիթողք հասին ի վերայ քո , և ոչ
 թողցն ի քեզ մնացորդս . իբրև գողք
 20 զիշերոյ դիցն զձեռս իւրեանց ի վերայ

10 նոցա : Զի և կործանեցի՞ զնաւ , և
 յայանեցի զձածուկս նորա , և թարչել
 սչ կորսացէ . կորեա զաւակ նորա ՚ի
 11 ձեռանէ կորոք և կրացոյ իւրոյ . և
 չիք մնալ որոքն քում թէ կեցցէ , և
 12 սարիք նոցա յիս յուսացան՝՝ Զի սչսպէս
 սաէ Տէր . Ահա որոց սչ էր օրէն ըմպել
 զրաժակն՝ արբին ըմպելով , և զու ար-
 զարանալով արգարանայցն . ոչ այդա-
 13 ռացիս , այլ ըմպելով արբցես : Զի յանձն
 իմ երբուայ , սաէ Տէր , ի՞նչ յաղակա-
 նութիւն և ի նախապիս և յանապատ
 և յանձնս ՚ի կղիցիս ի մէջ բամբի նու-
 րա՞ , և ամենայն քաղաքք նորա կզի-
 ցին աւերակք յաւիտեան :
 14 Լուր լուայ ի Տեանէ , և հրկշաակս
 յաղգս ազգս արձակեաց . ժողովեցա-
 լուք և հասէք ի վերայ նորա . արիք
 15 էլէք ի սլատերազմ . Զի սհաւաղիկ ևս
 փորր 10 մեւ և ևս ևս սայ՝՝ զքեզ ի մէջ
 ազգաց , սրճամարհեալ ի մէջ մարդկան :
 16 11 Այլանութիւն քո հասոյց քեզ զայգ .
 լրբութիւն սրտի քո սրբո զքեզ ծա-
 կամուս փմաց , և առ զօրութիւն
 բարձրացեալ բլրոցն քո՝ . զի եթէ բարձ-
 րացուցես իբրև զարժու զբոցն քո ,
 17 և անախ ի լուրցից զքեզ , սաէ Տէր : և
 կզիցի Եղովմ յանապատ , և ամենայն
 որ անցանիցէ ընդ նա՞ զարմացի , և
 չչեացէ ի վերայ ամենայն հարուածոց
 18 նորա . Որպէս կործանեցաւ Սոդոմ և
 Գոմոր և 12 ընակիչք նորա , սաէ Տէր .
 և մի նսացի ի նմա մարդ , և մի բնա-
 19 կեսցէ ի նմա որդի մարդոյ , Ահաւասիկ
 իբրև զառեւձ էլցէ 13 ի միջոյ Յորդանա-
 նու ի տեղին Եթեման՝ . զի վազվազակի
 հալածական արարից 14 զնոսս ի նմանէ .
 և ո՞վ է ընարեալ 15 ի նմա , և սչց ա-
 ըարից նմա՞ , կամ ո՞վ ընդզէմ զանայ-
 ցէ ինձ , կամ ո՞վ իցէ այն հովիւ որ ընդ-
 20 դէմ կայցէ երեսոց իմոց : Վասն այդո-
 ըրիկ լուարուք զխորհուրդ Տեան զոր

1 Եբ. ժառանգ ո՛չ իցէ նորա . ընդէր Մեղքոմ
 ժառանգեաց 2 Եբ. պատերազմի 3 Եբ.
 դատերք (գեղք) նորա հրով այրեսցին . և ժառան-
 գեսցէ Իւրայէլ զորս ժառանգեցին զնա 4 Եբ.
 զաւուր 5 Եբ. ի հովիտս քո . հովիտ քո
 ողողեալ է 6 Եբ. Քախերութ , զարձէք , բնա-
 կեցարուք ի խորս , բնակիչք Իկեղանայ . զի գկո-
 ըուստ Եսաւայ սաժի ի վերայ նորա՞ ի ժամա-
 նակի 7 Եբ. Եթէ կիթողք դային ի վերայ
 քո , ո՛չ թողուն ճիւղս . եթէ գողք գիշերի
 գային , ո՛չ առնուին զբաւականն իւրեանց .

(10) Զի և յայտառակեցի 8 Եբ. և եղայր նորա
 և և զարցի նորա և ոչ գոյ : (11) Թող զորս
 քո , և և և կեցուցից : և սլաք , քո յիս յու-
 սացին : 9 Եբ. եղիցի Բարա 10 Եբ. ա-
 ըարից 11 Եբ. Երկեւղ քո , իբրութիւն սրտի
 քո խաբեցին զքեզ , ով որ բնակեալ ի ծագս
 վիմաց կցես ի բլուրս բարձունս 12 Եբ. մեր-
 ձաւորք 13 Եբ. ի յարութեմ և և և Յորդանանու
 ի ընակութիւն ամբութեան 14 Եբ. զնա
 15 Եբ. կացուցից զնա ի վերայ նորա . զի ո՞վ ոք է
 իբրև զիս

խորհեցաւ ի վերայ Եզովմայիցեոց, եւ զխորհուրդ նորա զոր խորհեցաւ ի վերայ բնակչաց Թեմանայ. ¹Եթէ ոչ հարցին յետինք ոչխարացն, բայց եթէ յա-

21 ւխտեան կայցեն, քսկառւումն նոցա՞, ի ձայնէ կործանման նոցա չարժեցաւ երկիր. ²զոյժ քո եհաս ի ծով կարմիր, եւ

22 լսելի եղեւ ալաղակ քո՞. Ահաւանիկ իրբւ. զարժուի վերասցի, եւ սրացի եւ տարածեսցէ գլխւս իւր ի վերայ Բորայ. եւ եղցի սիրա զօրասորացն Եզովմայ յաւուր յայնմիկ իրբւ. զսիրա կանանց յերկունս .

23 ի վերայ Դամասկոսի, Յամօթ եղեւ Եմաթ եւ Արփաթ, զի լուր չարեաց լուան, յիմարեցան. ³ի ծովուն զայ-

24 րացան՝ եւ հանդչել ոչ կարասցեն՞, Լքաւ Դամասկոս, զարձաւ ի փախուտս ⁴եւ կործանեցաւ՞. զողումն կալաւ գնա, եւ երկունք ձեպեցին զնա իրբւ. զծննդա-

25 կանի, ⁵Եւ զիսրայէ, զի ոչ թողար զբաղաքն իմ, զաւանն զոր սրբեցի՞:

26 Վասն այնորիկ սնկցին երիտասարդք ⁶ի հրապարակս քո՞, եւ ամենայն արք պատերազմօղք կործանեցին յաւուր

27 յայնմիկ, սաէ Տէր զօրութեանց, եւ վառեցից հուր ի պարխապն Դամասկոսի, եւ կերիցէ ⁷զհրապարակս որդւոյն Ադերայ՞:

28 ի վերայ Կեդարու, ⁸ի վերայ աիկնոջ հանդրւանին՞, զոր եհար Նալուքոյո՞նուսոր արքայ Բաբելոնացեոց, այսպէս սա-

29 սէ Տէր. Արիք, ելէք ի վերայ Կեդարու, եւ հարէք զօրդիսն ⁹Կեդեմայ, Չխորանս նոցա եւ զխաչինս նոցա առցեն, ¹⁰զհանդերձս նոցա եւ զամենայն կահ եւ զկարասի նոցա, եւ զուղտերամակս նոցա առցին իւրեանց. եւ ¹¹Կեդեմայ ի վերայ

30 նոցա կորուստ չար ըմանակի ֓Փախերուք, ¹²սասակի, բնակիչք ¹³հանգրուանիք, սաէ Տէր. զի խոր-

հուրք խորհեցաւ ի վերայ ձեր Նաբուքոզնասոր արքայ Բաբելոնացեոց, խորհեցաւ ի վերայ քս խորհուրդ:

31 ¹⁴Արի, ել՞ ի վերայ ազգին զազարկոյ՞ որ նստի ի հանդստեան, սաէ Տէր, որոյ ոչ որունք եւ ոչ նիդք, առանձինն

32 ընակեալք, եւ եղցին ուղտերամակք նոցա յաւար, եւ բազմա թիւն խաչանց նոցա ի կորուստ. եւ հոսեցից ընդ ամենայն հողմս զյապաւեալսն առ երեսօք, եւ յամենայն կողմանց նոցա ամից

33 նոցա կործանուան, սաէ Տէր: Եւ եւ գիցի ¹⁵հանդրուսնն բնակութիւն Չայլամանց՞, եւ անաւաստ մինչեւ յախտեան. եւ մի բնակեացէ ի նմա մարգ, եւ մի՛ նսայի ի նմա որպի հողածնի:

34 ¹⁶Ի վերայ Եզամայ,՞ Բանն Տեանն որ եղեւ առ երեմիա մարգարէ վասն Եզամայ ի սկզբան թագաւորութեանն Աեա

35 դեկեայ արքայի Յուպայ, եւ սաէ, Այսպէս սաէ Տէր զօրութեանց ¹⁶Սատուած Բորայիկի. Ահաւայիկ խորտակեցաւ ալեղն Եզամայ, իչխմուութիւն բռնա-

36 ւորութեան՞ նոցա՞. Եւ ամից ի վերայ Եզամայ չորս հողմս ի չորից կործանց երկնից, եւ ցրուեցից զնոսա ընդ ամենայն հողմս ընդ այնսոսիկ. եւ ոչ իցէ ազգ յոր ոչ հասանիցին թափառականքն Եզամայ:

37 Եւ զարհուրեցաւ ցից զնոսա առջի թշնամեաց նոցա որք խնդրէին զանձինս նոցա. եւ ամից ի վերայ ¹⁷նոցա ըստ բարկութեան՞ արամաութեան իմոյ, սաէ Տէր. եւ արձակեցից զսուր իմ զկնի

38 նոցա մինչեւ սպառեացէ զնոսա Արկից զախտ իմ յեզամ, եւ կորուսից անտի զթագաւորս եւ զմեծամեծս, սաէ Տէր:

39 Եւ եղցի յաւուրս յետինս զարձուցից զպերութիւն Եզամայ, սաէ Տէր, ¹⁸Ի սկզբան թագաւորութեան Աեգեկեայ արքայի եղեւ բանս այս ի վերայ Եզամայ:

ԳԼ. Ծ

4 ¹Ի վերայ Բաբելոնացեոց՞ Բանն զոր խօսեցաւ Տէր ի վերայ Բաբելոնի՞ առ երկիրն Քապտեացեոց ի ձեռն երեմայ մար-

2 ցարէի: Պատմեցէք յազգս, եւ լու ա-

¹ Եբբ. եթէ ոչ վանեցեն գնոսա փորունք հօտին, եթէ ոչ աւերեսցի ի վերայ նոցա բնակութիւն նոցա ² Եբբ. գոյժ, ի ծով կարմիր լսելի եղեւ ձայն նորա ³ Եբբ. ի ծովն տազնայ, հանդչել ոչ կարասցէ ⁴ Եբբ. պաւսէ ⁵ Եբբ. Չխորայ ոչ թողաւ բաղաքն զօրութեան, աւան ուրախութեան իմոյ ⁶ Եբբ. նորս ի հրապարակս նորս ⁷ Եբբ. զապարանս Բեռազաղայ ⁸ Եբբ. եւ ի վերայ թագաւորութեանն Հասորոյ. ⁹ Այսինքն՝ արեւելից ¹⁰ Եբբ. զվարագոյրս ¹¹ Եբբ. կրեցեցեն ¹² Եբբ. խոյս տուք վազվազակի ¹³ Եբբ. Հասորայ

¹⁴ Եբբ. Արիք, ելէք ¹⁵ Եբբ. Հասոր բնակութիւն վերայաց ¹⁶ Եբբ. Ահաւայիկ եւ խորտակեմ զազգն Եզամայ, զեկզբն զօրութեան ¹⁷ Եբբ. նոցա չարիս, զբարկութիւն

բարէք, նշան կանգնեցէք, լսելի արարէք. մի ծածկիցէք, տասաջիք, Ասաւ Բաւբիսն, յամօթ եղև Բէլ, ¹Վափուկքն աներկեղք, մասնեցաւ՝ Մերօվդքը, յամօթ եղևն կուռք նորա, ²ամաչեցին

³գարշելիք նորա : Զի ել ի վերայ նորա ազգ ի հրեւիսայ, նա գիցէ զերկիր նորա յապականութիւն. եւ ոչ պիցէ որ բնակիցէ ի նմա ի մարդոյ մինչև յանասուն, զի խախտեցան եւ գնացին :

⁴Յաւուրսն յայնտիկ եւ ի ժամանակին յայնտիկ, առէ Տէր, եկեացն որդիքն Իսրայելի, ինքեանք եւ որդիքն Յուդայ ի միասին, Նրջեացին եւ լայով պայցին ՝առ Տէր՝ Աստուած իւրեանց խնդրեցին. Մինչև ի Սիւն հարցցին ի ճանապարհէ, ¹այսր զիմացն, եւ եկեացն եւ աղաւթնացին ի Տէր. զի ուխտ յաւիտեանից է, եւ ոչ մուսայցին՝ :

⁶Իբրև զոչխարս կորուսեալս եղև ժողովուրդ իմ, հովիւք նոցա ⁵մերժեցին զնոսա, ի վերայ լիբանց մօրեցեղացին զնոսա. ի լեռնէ ի բլուր գնացին, մուսայցն զմահադատեղս իւրեանց : Ամենեքեան որ գտանէին՝ ⁶ատակէին զնոսա. թշնամիք նոցա ասացին՝ ⁷Մի ներեցուք նոցա՝, փոխանակ զի մեզան Տեառն, ⁸արօտք արդարութեան է, եւ Տեառն որ ժողովեաց զհարսն նոցա :

⁸Օտարացարուք՝ ի միջոյ Բարելմի. եւ յերկրէ՛ք Քաղզէացոց ելէք, եւ եղևուք իբրև զնոխազ ասաջի խաչանց :

⁹Զի ահաւասիկ ես յարուցից եւ ամից ի վերայ Բարելացոց զժողովս սուրբաց մեծամեծաց յերկրէ հրեւիսայ, եւ ճակատեցին զնոխա. եւ անոի բմբռնեցի, իբրև նետ իմաստուն պատերազն :

¹⁰Մողի՝ որ ոչ գարծից ունայն, եւ եղևի երկիրն Քաղզէացոց յաւար, եւ ամենայն օւարատուն նորա յազեցին, առէ Տէր :

¹¹Զի ուրախ լինէիք եւ պարծէիք ⁹յափշտակել զժառանգութիւն իմ՝, զի իսպառայիք իբրև գուարակս ի վե-

րայ դարարոյ, եւ ¹⁰ողորէիք իբրև զդուլս՝,

¹²Յամօթ եղև մայրն ձեր յոյժ, ¹¹մայրն որ ի յարաւթեան էր. ահաւաղիկ վախճան՝ սղպաց՝ աւեր, անջուր եւ անաւարտա :

¹³Ի յարկութիւնէ Տեառն մի բնակեցի, այլ եղևի յապականութիւն աս հասարակ. եւ ամենայն որ անցանիցէ ընդ Բարելմն՝ սրամեցի, եւ չչեցէ ի վերայ ամենայն հարուստոց նորա : Ծակատեցարուք չուրջ զԲարելմնիւ, ամենայն ազեղնաւորք, ձիւր գիւր ի նա, եւ մի խնայէք ի նետա ձեր, զի Տեառն մեղաւ :

¹⁵Գաւ : Սրախոյս բարձէք չուրջ զնոխա, զի լքան ձեռք իւր. անկան ¹²մասարձանք, եւ կործանեցան պարիսպք նորա, զի վրէժխնդրութիւն ¹³Աստուծոյ է. խնդրեցէք վրէժս ի զմանէ, որպէս

¹⁶արարն՝ արարէք զմա : Աստակեցէք ¹⁴զգաւակ ի Բարելմնէ, որ անուցու մանդաղ ի ժամանակի հնձոց. յերեսաց ¹⁵Յունական սրոյն իւրաքանչիւր ի ժողովուրդ իւր գարձցին, եւ իւրաքանչիւր յերկիր իւր փախիցին :

¹⁷Ոչխար մարտեղ Իսրայէլ, առեւծք ¹⁶մերժեցին զնա. նախ եկիր զնա թագաւորն Ասորեստանեաց, եւ յետոյ զուս ¹⁸կերս ¹⁷նորա արքայն Բարելացոց : Վասն այդորիկ այսպէս առէ Տէր զօրութեանց՝ Աստուած Իսրայելի. Ահաւասիկ ես խնդրեցից զրէժ յարքայն Բարելացոց եւ յերկրէ նորա, որպէս խնդրեցի վրէժ ¹⁹յարքայէն Ասորեստանեաց : Եւ ¹⁸պատըս պարեցուցից զԻսրայէլ անդրէն ի ճարակս իւր, եւ արածեցի ի Կարմեղոս եւ ի Բասան, եւ ի լերինն Եփրատի եւ ի Գաղատաց յազեցին անձինք նոցա :

²⁰Յաւուրսն յայնտիկ եւ ի ժամանակին յայնտիկ, առէ Տէր, ¹⁹խնդրեցին զաւերաւութիւնն Իսրայելի, եւ ոչ եւս իցէ, եւ զմեղս՝ Յուդայ եւ ոչ զտանիցին. զի ²⁰քաւիչ եղէց անիրաւութեանց

²¹նոցա ի վերայ երկրի : Եւ զառնութեամբ ի վերայ նորա, եւ ի բնակչաց նորա

¹Եբ. բեկաւ ²Եբ. բեկան ³Եբ. եւ գՏէր ⁴Եբ. անդր երեսք նոցա. Եկայք եւ յարեցարուք ի Տէր յուխտ յաւիտեանեան, որ ոչ ասացի ի մոռացունս ⁵Եբ. մարտեցուցին ⁶Եբ. ուտէին ⁷Եբ. Ոչ է մեզ մեզ ⁸Եբ. բնակութեան արդարութեան, եւ Յուդայն հարց իւրեանց, Տեառն : (8) Սոյս տուք ⁹Եբ. ո՛վ յափշտակիչք ժառանգութեան իմոյ

¹⁰Եբ. վնջէիք իբրև զերկվարս ¹¹Եբ. պատկոտեցաւ որ ճնառն զձեզ. ահաւաղիկ յեփինն ¹²Եբ. հիմունք նորա ¹³Եբ. Տեառն ¹⁴Եբ. գերմանահան ¹⁵Եբ. աւերիչ ¹⁶Եբ. հաւաճեցին ¹⁷Եբ. նորա խորասկեաց ¹⁸Եբ. ամից ¹⁹Եբ. խնդրեցի անիրաւութիւնն Իսրայելի եւ ոչ եւս եցէ, եւ մեղքն ²⁰Եբ. ներեցից նոցա զորս թողի մնացորդս : (21) Եւ ի վերայ երկրն Ապատամբութեան եւ ի վերայ

ինդրեաձիր լրէժս . սուր եւ ապակա-
 նութիւն զկնի նորա՞, ստէ Տէր , եւ ա-
 րասձիր ըստ ամենայնի զոր պատուի
 22 րեցի քեզ : Չայն պատերազմի յերկրէն
 23 Քաղցէացեայ՞ , եւ բեկումն մեծ : Զիւրդ
 խորտակեցաւ եւ մանրեցաւ սւանն ա-
 մենայն երկրի , զիւրդ եղև Բարելոն
 24 յապակահանութիւն ի մէջ ազգաց : Յար-
 ձակեացին ի վերայ քո , եւ բմբունեցին ,
 Բաբելոն , եւ սչ իմացին՞ . զապր եւ
 ըմբանեցար , զի Տեառն ընդզէմ զար-
 25 ձար : Երայ Տէր զգանձս իւր , եւ եհան
 զանօթս բարկութեան իւրոյ . զի զործ
 Տեառն զօրութեանց է յերկրին Քաղ-
 26 զէացեայ : Նկին հասին նմա ժամանակք
 իւր , բայցէք զչտեմարանն նորա , Յոր-
 տեցէք զնա իրբև զայրա՞ , եւ ստակեցէք
 27 զնա . մի մնացեն նորա մնացորդք : Յա-
 մաքեցուցէք զամենայն պատւոս՞ նորա ,
 եւ իջնին ի սպանումն . լայնացա , զի եկն
 օր նոցա եւ ժամանակ լրէժմնդրութեան
 28 նոցա : Չայն փախուցիւոց եւ ապրելոց
 յերկրէն Բարելաղաց , պատմել ի Սիւն
 զլրէժմնդրութիւն ի Տեառնէ Աստուծոյ
 մեծէ , զլրէժմնդրութիւն սասձարի իւրոյ :
 29 Պատուէր սուք բազմաց ի վերայ Բա-
 բելոնի , ամենայն ազեղաւորաց՝ թէ
 Բանակեցարուք զգոլաւ չուրջանակի ,
 զի մի ոք իցէ որ ապրիցի ի գմանն : հա-
 տուցէք զմա ըստ գործոց իւրոց , ըստ
 ամենայնի զպ արար՝ արարէք զմա . զի
 Տեառն ընդզէմ զարձաւ , Աստուծոյ
 30 Սրբոյն Իրայցիկն : Վասն սցնորիկ անկ-
 ցին երկտապարք նորա ի հրապարակս
 նորա , եւ ամենայն արք պատերազմօք
 նորա անկեալ զնիցին յաւուր յայնմիկ ,
 31 ստէ Տէր : Ահաւասիկ ես ի վերայ քո ,
 ստէ Տէր զօրութեանց , ի վերայ հայր-
 ալոյ . զի հասեալ է օր քո եւ ժամանակ
 32 լրէժմնդրութեան քո : Եւ յտկարաս-
 ցի ես հայրաւութիւն քո՞ եւ կործանեցի
 եւ սչ որ իցէ որ յարուցանիցէ զնա . եւ
 վառեցի հուր յանտոս նորա , եւ կե-
 րիցէ չուրջ զնովաւ զամենայն :
 33 Այսպէս ստէ Տէր զօրութեանց . Բռնա-

գատեցան որդիքն Իորայցի եւ որդիքն
 Յուզայ . ամենեքեան օր զերեցին զնո-
 սա՞ բռնաբարեցին զնոսա , եւ սչ կա-
 34 մէին արձակել զնոսա : Որ փրկեաց զնո-
 սա Հզօրն , Տէր ամենակալ սնուն է
 նորա . զատեցի զատուստան ընդ ոսոխս
 9 իւր , զի բարձցէ զերկիրն , եւ զայ-
 35 բացի բնակչացն՝ Բաբելոնի : Սուր ի վե-
 րայ Քաղցէալոցն , ստէ Տէր , եւ ի վե-
 րայ բնակչացն Բաբելոնի , եւ ի վերայ
 ամենայն մեծամեծաց նորա , եւ ի վե-
 36 րայ խորհրդակախոց նորա . Սուր ի վե-
 րայ ըլձութեանց նորա , եւ յարձցին .
 սուր ի վերայ պատերազմօղաց նորա ,
 37 եւ լքցին . Սուր ի վերայ երկվարաց եւ
 կատաց նորա . սուր յինչ վերայ նահա-
 տակաց նոցա , եւ՞ ի վերայ ամենայն
 իտանալանձիցն օր ի մէջ նորա , եւ ե-
 զիցին իրբև զկանայս . սուր ի վերայ
 զանձուց նորա , եւ յափշտակեցին .
 38 Սուր ի վերայ Չուրց նորա , եւ յամա-
 չեացն , զի երկիր զբօշելոց է , եւ յին
 39 վերայ կղզեայն որովք պործէին : Վասն
 սցնորիկ ճիւղաք բնակեցին ի կղզիսն՞ ,
 եւ բնակեցին ի նմա զատերք համբա-
 րեաց , եւ մի եւս չմեցի ի սպառ ,
 40 եւ մի եւս բնակեցի յախտան . Որ-
 պէս սատակեաց Աստուած զերկիրն Սո-
 դոմացեոց եւ Գոմարացեոց եւ զասձա-
 նակիցս նորա , ստէ Տէր , եւ մի բնա-
 կեաց զանց մարդ , եւ մի պանդխանե-
 ցի ի նմա որդի մարդոց :
 41 Ահաւասիկ զուշոց զայ ի հիւսիսոյ , եւ
 աղգ մեծ եւ թաղաւորք բազումք
 42 զարթիցեն ի ծագաց երկրէ : Ազեցն եւ
 վաղակաւոր ի ձևոյն իւրում , ժպիրճ է
 եւ մի սղորմեացի . ձայն նոցա իրբև
 զժով գոչեցէ . հեծեալք յերկվարս ,
 պատրաստեալք իրբև յզուր ի պատե-
 43 րաց : Լուա զլուր նոցա արքայն Բա-
 բելայոցոց , եւ լքան ձևք նորա . նե-
 զութիւն տաղնայեաց զնա , երկունք
 44 իրբև ծննդականի : Ահաւազիկ իրբև
 զատեւծ ելցէ յորձանացն Յորդա-
 նանու ի տեղին Եմամայ . զի՞ կրազ

բնակչացն Այցելութեան . աւերեա եւ կարգա
 նըովս գհետ նոցա 1) Եբր . յերկրին 2) Եբր .
 Լաբեցի քեզ որոգայթ եւ բմբունեցար , Բաբել-
 լոն , եւ սչ իմացար 3) Եբր . Ադոմայի Տեառն
 4) Եբր . Եկայք առ նա ի ծագաց 5) Եբր . ընկե-
 ցէք իրբև զեղջն 6) Եբր . կորուսէք զամե-
 նայն զուարակս 7) Եբր . զլըբեցի հպարտն
 8) Եբր . ի քաղաքս

9) Եբր . նոցա , զի խաղաղեացէ զերկիրն , եւ խռովե-
 ցուցէ զբնակիչս 10) Եբր . մոլեացին 11) Եբր .
 դաւաճ 12) Եբր . Յամարութիւն 13) Եբր . ցա-
 մաքեցին 14) Եբր . ի կուսս մոյին . (39) Վասն
 սցնորիկ բնակեցեն կուզ ք ընդ բորենւոյ 15) Եբր .
 զայր 16) Եբր . ի յորդութեանն Յորդանանու ի
 բնակութիւն ամբութեան , իսկ

կրագ հալածեցից զնոսա ի նմանէ, եւ
 1 զամենայն երիտասարդս յարուցից ի վե-
 րայ նորա՞. զի ո՞վ ոք է իբրեւ զիս, եւ
 ո՞վ ընդդէմ զամուսցէ ինձ, եւ ո՞վ ³ոք
 45 նովիւ կայցէ ինձ հակառակ՞. Վասն այ-
 զորիկ լուարուք զխորհուրք Տեառն զոր
 խորհեցաւ ի վերայ Բաբելոնի, եւ զխոր-
 հուրս նորա զոր խորհեցաւ ի վերայ
 ընտելաց Բաղդէացւոց. ³Եթէ ո՞չ ապա-
 կանիցէք զգառինս հօտից նոցա, եթէ
 ո՞չ ապականեցին ի նոցանէ արօտք.
 46 Զի ի ձայնէ՞ կործանման Բաբելոնի
 չարժեսցի կրկիր, եւ զոյժ նորա լուցից
 ի նեթանոսս :

ԳԼ. ԾԱ

1 Այսպէս ասէ Տէր. Ահաւասիկ ես յա-
 րուցից ի վերայ Բաբելոնի եւ ի վերայ
 2 ընտելաց նորա զվրա յարուցելոց, եւ
 3 նորմ խորչակի՞ սաստիկչ. եւ առաքե-
 ցից ի Բաբելոն ⁵զորովիչս եւ զսրտ-
 վիւրն զնա, եւ ապականեցին զեր-
 չուրջանակի յաւուր չարչարանաց իւ-
 3 րոց. Լարեաց որ լարելոյն իցէ զազկն
 իւր, եւ աոցէ զանձամբ ոյր իցէ զէն.՞
 մի խնայէք յերկտասարկս նորա, եւ ա-
 պականեցէք զամենայն զօրութիւն նո-
 4 րա, եւ անկցին վիրաւորք յերկրին
 Բաղդէացւոց, եւ խոցոտալօք ⁶չուրջ
 5 զնովաւ. Զի ոչ եղև այրի Բարայէյ
 եւ Յուդա յԱստուծոյ իւրեանց եւ ի
 Տեառնէ ամենակալէ. ⁷զի կրկիր նոցա
 լցաւ անօրէնութեամբ ի սրբութեանցն՞
 6 Բարայելի. Փախերուք ի միջոյ Բաբե-
 ւոնի, եւ ապրեցուցէք իւրաքանչիւր
 զանձն իւր, եւ մի կործանիցիք յա-
 նիրաւութեանց նորա. զի ժամանակ
 վրէժխնդրութեան է նորա ի Տեառնէ,
 զհատուցումն նորա ինքն հատուցէ :
 7 Բաժակ ոսկի Բաբելոն ի ձեռին Տեառն,

1|Եբ. ո՞վ իցէ ընտրեալն զոր կացուցի ի վերայ նորա
 2|Եբ. իցէ հովիւն որ ընդդէմ կայցէ երեսաց ի
 մոց ³Եբ. Եթէ ո՞չ վանեցեն զնոսա փորուք
 հօտին, միթէ ո՞չ աւերեցի ի վերայ նոցա
 ընտելութիւննոցս : (4) Ի ձայնէ ⁵Եբ. ընտ-
 կելոց ի մէջ թշնամեաց ի մոց զհարմ ⁶Եբ.
 հօտոս եւ հոսեցեն զնա, եւ արասցեն թափուր
 զերկիր նորա. զի եղիցին ի վերայ նորա յամենայն
 կողմանց յաւուր չարեաց : (3) Լարեաց զազկն
 իւր աղջկանւորն ընդդէմ աղջկանւորի, եւ
 որոյ հպարտացելոյն իցէ ի զրհ իւր. եւ ⁶Եբ.
 ի հրազարակս նորա ⁷Եբ. թէպէտեւ երկիր
 նոցա լցաւ անօրէնութեամբ ընդդէմ Արդոյն

որ արբեցուցանէ զամենայն կրկիր ի
 վինուոյ իւրմէ. արբին հեթանոսք, վասն
 8 այնորիկ ⁸չարժեցան ազգք. Յանկար-
 ծակի կործանեցաւ Բաբելոն, եւ խոր-
 տակեցաւ. ողբս ասէք ի վերայ զորա,
 ասէք զից վերաց գորա, թերեւս լծըչ-
 կեցցի :

9 Բժշկեցաք զԲաբելոն, եւ նա ոչ լծըչ-
 կեցաւ. թողցուք զնա եւ զնասցուք
 իւրաքանչիւր յերկիր իւր. զի մերձե-
 ցան մինչեւ յերկինս զաասատանք նո-
 րա, ամբարձան մինչեւ ցասակոս :

10 ⁹Եւ ամ Տէր գատաստան ի վերայ
 նորա՞. եկայք եւ պատմեցուք ի Սինն

11 զգործս Տեառն Աստուծոյ մերոյ : ¹⁰Կողմ-
 անցէք աղեղունս՞, լցէք զկապարձս. զի
 զարթոյց Տէր զսպի ¹¹թագաւորին Մա-
 րաց. զի բարկութիւն՞ նորա ի վերայ
 Բաբելոնի, եւ ջնջեցէ զնա. զի վրէժ-
 խնդրութիւն Տեառն է, վրէժխնդրու-

12 թիւն տաճարի նորա. Ի վերայ սրբապսն
 Բաբելոնի կանգնեցէք նշան, կացուցէք
 սրճապանս, զարթուցէք զառաջապանս,
 պատրաստեցէք ¹²զլէնս. զի ձեռն ի
 գործ արար, եւ արասցէ Տէր՞ զոր ինչ
 խօսեցաւ ի վերայ բնակչացն Բաբելոնի :

13 ¹³Բնակելոց առ ջուրքն բաղձօք, ի վե-
 րայ բազմութեան գանձուց ¹⁴նորա հա-
 սեալ է վախճանքս, ¹⁵արգարև ստոր
 14 ի փորքս հովուս, Զի երգուաւ Տէր
 զօրութեանց ի բաղուկ՞ իւր, թէ Լվից
 զքեզ զօրօք իբրեւ մարախով, եւ բար-
 բառեսցին ի վերայ քս ¹⁶որ իջանեն ի
 քեզ՞ :

15 Ար արար զերկիր զօրութեամբ իւ-
 րով, պատրաստեաց զտիեզերս իմաս-
 տութեամբ իւրով, ձգեաց զերկինս հան-

16 ձարով իւրով, Եւ ի բարբառ գրտուու-
 թիւն ջուրց շառաչմանց յերկինս, եւ հանէ
 զամպս ի ծագաց երկրէ, եւ զփայլա-
 տակունս յանձրեւս արար, եհան ¹⁷զլոյս

17 յըշտեմարանաց իւրոց : Յիմարեցաւ ա-
 մենայն մարդ ի զիտութեանէ. յամօթ ե-
 զեւ ամենայն ոսկերիչ ի գործելոց իւ-
 րոց, զի սուս ձուլեցին, չիք ուրի ինո-

8|Եբ. մղեգնեցան ⁹Եբ. ի վեր եհան Տէր
 զարգարութիւն մեր ¹⁰Եբ. շողացուցէք զնոսա
 11|Եբ. թագաւորացն Մարաց. զի խորհուրք
 12|Եբ. դարան. զի եւ խորհեցաւ Տէր, եւ արար
 13|Եբ. Բնակեալ ¹⁴Եբ. պղծեւ ¹⁵Եբ.
 շուրի ազատեւ թեան քս : (14) Երգուաւ Տէր զօ-
 րութեանց յանձն ¹⁶Եբ. ուղղակաւ ¹⁷Եբ.
 զհարմ

14 սա : Մնտօի են , գործք ձաղանայ , ի ժամանակի այցելութեան իւրեանց կու
 19 ըրցեն : Ոչ այնպէս ինչ իցէ Բաժնին Յակոբայ . զի որ ստեղծ զամենայն¹ նա է² 1բաժին նորա³ , եւ զաւագան ժառանգութեան նորա . Տէր զօրութեանց է անուն նորա :

20 ²Յրուեսցես զու ինձ զանօթս պատերազմից , եւ ցրուեցից ես ի քեզ զագգս . եւ բարձից ի միջոյ քումմէ զթագաւորս ,

21 եւ ցրուեցից ի քեզ զայրուծի նորա , եւ ցրուեցից ի վերայ քո⁴ զկոտս եւ զհե-

22 ծեալս նորա : եւ ցրուեցից ³ի քեզ զայր եւ զկին , եւ ցրուեցից ³ի քեզ զծերն եւ զերիտասարժն , եւ ցրուեցից ³ի քեզ

23 զընտիրս եւ զիրայն , եւ ցրուեցից ³ի քեզ զհօպիւն եւ զհօտ իւր , եւ ցրուեցից ³ի քեզ զհօգազործն եւ ⁴զհօգազործութիւն իւր⁵ , եւ ցրուեցից ³ի քեզ զզօ-

24 րաւարս եւ զզօրագլուխս ¹քո : եւ հատուցից Բարեխնի եւ բնակչաց Քաղզէսայուցն ըստ ամենայնի չարեանց նոցա զոր արարին ընդ Սիրն , աւաջի ա-

25 չաց ձերոց , առէ Տէր : Ահաւտալի ես ի վերայ քո , լսանդ ապականիչ , առէ Տէր , որ ապականէիր զամենայն երկիր . եւ ձկնցից զձեռն իմ ի վերայ քո , եւ թաւալեցուցից զքեզ ի վիմացոյ , եւ տաց

26 զքեզ ի լիսան այրեցեալ . եւ ոչ կուս ուսնուցուն ի քէն վէժ անկեան եւ վէժ հիման . զի յապականութիւն յաւիտենից

27 եղիցես , առէ Տէր : Առէք նշան ի վերայ երկրիդ , փող հարէք ընդ աղզս նամենայն , ⁵հրաւիրեցէք ի վերայ զորս ⁶զունդս , սրտուէր առք յինէն Այրաւրատեան թագաւորութեանցն եւ Ասքանազեան զնոյին . կանդնեցէք զնուփաւ նեատկալս , կէք ի վերայ . շարժեցաւ եւ չարչարեցաւ , զի եկն նշան ի վերայ Բարեխնի խորհուրդ Տեառն . երկվարք իւրեւ զբազմութիւն մարան-

28 խոյ⁷ : ⁵Հրաւիրեցէք ի վերայ նորա⁷ զագգս

եւ զթագաւորն⁸ Մարաց , զզօրաւարս նորա եւ զամենայն զօրագլուխս ⁸նոցա անդր , եւ զամենայն երկրի զիշխանութիւնս , ⁹Դնել⁹ զերկիրն Բարեխայուց յապականութիւն . զի մի լինիցի ի նմա

30 ընտելութիւն : Կասեցին նահատակքն Բարեխնի ի պատերազմէ , նստցին ի պաշարման . բեկու զօրութիւն նոցա , եւ եղեն իրբեւ վկանայս . հրձիգ եղեն յարկք նորա , խորտակեցան նիգք նո-

31 րա : Փախստեայ փախստէի պատահեսցէ , եւ զուժկան զուժկանի պիպեցի , զոյժ առնել թագաւորին Բարեխայուց , թէ ատաւ քաղաքն ⁹նորա . ի ծագաց

32 ելից իւրոց ըմբանեցան , եւ յոգալք նոցա¹⁰ ի հօւր այրեցան , եւ արք պա-

33 տերագլուխս ¹⁰ի վրանս զլմնցին¹¹ : Ձի տալուս առէ Տէր զօրութեանց¹¹ Աստուած Խորայիլի . ¹¹Տաւն Բարեխայուց իրբեւ զօրան վականակ կասցի , ոսկաւիկ մեւս կուս , եւ հասցեն հունձք նորա :

34 Եկեր զիս , ¹²եհաս ի վերայ իմ , բաժանեալ¹² զիս Եսրուբոզդանսար արքայ Բարեխայուց . կացոյց զիս իրբեւ զաման մի ունայն , եկու զիս իրբեւ զվիշտալ , ելից վկուշտ իւր ի փախկութենէ ¹³իմ-

35 մէ : Մերթեցան վաստակք իմ , եւ տաւասպանք իմ ի Բարեխն վնացին¹³ , աստացէ բնակիչն Սիրնի . եւ արբւն իմ ի վերայ բնակչոյն Քաղզէսայուց , աստացէ Երուսաղէմ : Վասն այդորիկ այսպէս առէ Տէր : Ահաւտալի ես զատեցոյց զտալին քո , եւ ինչոնցից զվրէժքս , եւ աւերեցից զժով նորա , եւ ցա-

37 մաքեցուցից զալուերս նորա : եւ եղիցի Բարեխն ի բլուրս¹⁴ բնակութիւն վիշտարոց , յապականութիւն եւ ի չչիւն ,

38 եւ մի¹⁵ բնակիցի : Համօրէն իրբեւ ասիւծուեք ¹⁵պատարատեցան սրկիք նոցա , եւ¹⁶ իրբեւ վկարիւնս առիւծուց :

39 ¹⁶Ի վերին խշտեայ իւրեանց տաց նոցա արհաւիրս¹⁶ , եւ այրեցուցից զնոսս . զի թմրեցցին եւ ննջեցեն քուն յախուե-

¹ Սէբբ . զ-ի-ու-է ² Սէբբ . Մուրճես զու ինձ , անօթ պատերազմի , եւ ցրուեցից քեւ զագգս , եւ խորտակեցից քեւ զթագաւորութիւնս , (21) եւ ցրուեցից քեւ զձին եւ զհեծեալ նորա , եւ ցրուեցից քեւ ³ Սէբբ . քեւ ⁴ Սէբբ . զհարկին եղան նորա ⁵ Սէբբ . սրբեցէք իմ , նուիրեցէք ⁶ Սէբբ . զագգս . կոչեցէք ի վերայ զորս զթագաւորութիւնս Արարատայ , Մինեոյ եւ Աբարնաշայ , կացուցէք ի վերայ նորա զօրագլուխս , հանէք ի վերայ նորա զերեկարս իրբեւ զմարտի մաւղղ ⁷ Սէբբ . զագգս , զթագաւորս

⁸ Սէբբ . նորա , եւ զամենայն երկիր իշխանութեան նորա , (29) եւ զզօրեացի երկիրն եւ տագնապեցի , զի Տատասեցան ի վերայ Բարեխնի խորհուրդ Տեառն , զեւ ⁹ Սէբբ . նորա ի ծագաց . (32) եւ անցք ըմբանեցան եւ եղեցունք ¹⁰ Սէբբ . զարհուրեցան ¹¹ Սէբբ . Գուսար ¹² Սէբբ . ցախալեաց ¹³ Սէբբ . իմէ , մերժեաց զիս , (35) Ձկանք իմ եւ տատապանք իմ ի վերայ Բարեխնի ¹⁴ Սէբբ . մնչեցեն , գոչեցեն ¹⁵ Սէբբ . ի վրանուէլ նոցա եղից զԲարեխնուս նոցա

40 նից, եւ մի՛ զարթիցեն, առէ՛ Տէր, ¹Իջո
 գնոսա իրրեւ զոչխարս ի սպանումն, եւ
 իրրեւ զխոյս այծեօք հանդերձ :
 41 Չխարց ²ի պարտութիւն մասնեցար,
 Սխակ, եւ անկար՝ յարս՝ պայմանքդ
 ամենայն հրկրի : զխարց եղև Բաբելոն
 յապականութիւն ի մէջ ամենայն աղ-
 42 վայ : Եւ ի վերայ Բաբելոնի ծոյն, գոչ-
 43 մամբ ալեաց իւրոց ծածկեցաւ : Եղեն
 քաղաքք նորա յապականութիւն, յեր-
 կիր անձուր եւ յանազատ, եւ մի՛ ոք
 իցէ որ բնակիցէ ի նմա, եւ ոչ ³հան-
 44 գիցէ ի նմա՝ որպի մարդոյ : Եւ խնդրե-
 ցից զվրէժ ի Բելայ ի Բաբելոն, եւ հա-
 նից զոր ետեւն ի բերանոյ նորա, եւ
 մի՛ եւս ժողովեցին առ նա աղք. նա
 45 եւ պարիսպն Բաբելոնացոց անկան : Եւ-
 լէք ի միջոյ նորա, ժողովուրդ իմ, եւ
 ապրեցուցէք իւրաքանչիւր զանձինս ձեր
 ի սրամտութենէ բարկութեան Տեառն :
 46 Մի՛ հրեք զանպիտիցեն սիրաք ձեր,
 եւ մի՛ երկնչէք ի համբաւաց զոր լսի-
 ցէք յերկրին : զի ի նմին տարւոյ ժացէ
 լուրն, եւ յետ այն տարւոյ՝ այլ լուր,
 եւ անիրաւութիւն յերկրին, ⁴առակ ի
 վերայ առակի՝ :
 47 Վասն այնորիկ աճառութք զսն,
 առէ՛ Տէր, եւ արարից հանգէս ի վերայ
 զբոչելոցն Բաբելոնացոց, եւ ամենայն
 հրկիր նորա ամաչեացէ, եւ ամենայն
 վիրաւորք նորա անկցին ի միջի նորա :
 48 Եւ ցնծացան ի վերայ Բաբելոնի եր-
 կինք եւ հրկիր եւ ամենայն որ ի նոսա,
 զի ի հիւսիսոյ եկեացն թշուառացու-
 49 ցիչք նորա, առէ՛ Տէր, ⁵Եւ ի Բաբելոն
 անկցին վիրաւորք ամենայն հրկրին :
 50 Ելէք, ապրեալք ⁶յերկրէդ, մի՛ կայք :
 յեղեցէք զՏէր, հեռաւորքդ, եւ Երու-
 սաղէմ անկցի ի սիրտ ձեր :
 51 Յամօթ կզաք, զի լուաք զնախա-
 տինա ⁷մեր, ծածկեցին նաարպանք զե-
 րեսս մեր, մախն այլազգիք ի սրբութիւնս
 52 ⁷մերի՝ տան Տեառն, Վասն այգորիկ աճառ-
 ւորք զսն, առէ՛ Տէր, եւ խնդրեցից
 զվրէժ ի զբոչելոց նորա, եւ յամենայն
 53 հրկրի ⁸անկցին վիրաւորք : Եւ եթէ
 բարձրասցի Բաբելոն իրրեւ զերկրին,

եւ եթէ ամրացուցէ զբարձրութիւն
 զորութեան իւրոց, յինէն եկեղեցն նմա
 54 սատակիչք, առէ՛ Տէր, Չայն գուժի ի
 Բաբելոն, եւ բեկումն մեծ յերկրին
 55 Քաղցէապոց. Չի սատակեաց Տէր վեա-
 բելոն, եւ կորոյս ի նմանէն զձայն մեծ,
⁹զգոչիւն արեաց իւրոց, իրրեւ ջուրք
 բազումք ետուն զբարբառ սատակման
 56 նորա՝ : Չի եկն ի վերայ ¹⁰Բաբելոնի
 թշուառութիւն՝, ըմբռնեցան սպառա-
 զէնքն նորա, ¹¹զարհուրեցան աղեղնա-
 ւորքն նորա՝, զի Աստուած հատուցիչ
 է, ինքն Տէր հատուցանէ նմա զհա-
 57 տուցումն : Եւ. ¹²արեցուցէ արեցու-
 թեամբ զգօրաւորս նորա եւ զիմաս-
 սունս նորա, զիշխանս նորա եւ զզօ-
 րազուխս նորա եւ զգօրաւորս նորա,
 եւ ննջեացն քառն յաւիտենից, եւ մի՛
 զարթիցեն, առէ՛ Սրբայ՝ Տէր ամենա-
 58 կալ անուն է նորա : Այսպէս առէ՛ Տէր
 զորութեանց. Պարխան Բաբելոնի ¹³լայ-
 նեցաւ, կործանելով կործանեցի, եւ
 զբուռք նորա բարձուք հրով այրեա-
 ցին : Եւ ջանասցին Սուրբաւորք ընդու-
 նայն, եւ ¹⁴ազգ ի սկզբուն սատակեցին :
 59 Բանն զոր պատուիրեաց ¹⁵Տէր Երե-
 միայի մարգարէի ասել ցՍարեա սրպի՝
 Ներեայ՝ որպոյ Մասայ, յորժամ եր-
 թայր ¹⁶ի Սկեղեկայ արքայէ՝՝ Յուզայ ի
 Բաբելոն, յամին չորրորդի թագաւորու-
 թեան նորա, եւ Սարեա էր ¹⁷պարեւ-
 60 ւապետ նորա : Եւ զբեաց Երեմիայ զա-
 մենայն չարիս սր գայոց էին ի վերայ
 Բաբելոնի ի մատննի միւսմ, զամենայն
 զբոսն զայտոսիկ զբեալս ի վերայ Բաբել-
 61 ոնի : Եւ առէ՛ Երեմիայ ցՍարեա, Յոր-
 ժամ երթայցես ի Բաբելոն, եւ տեսցես
 եւ ընթեռնուցուս զամենայն զբանսդ
 62 զայգոսիկ, Եւ ասուցես, Տէր զու խօ-
 սեցար ի վերայ տեղւոյս այսորիկ սա-
 տակից զսա, մի՛ եւս լինել ի սմա բնա-
 կիչ ի մարդոյ մինչև յամասուն : զի յա-
 63 պականութիւն յաւիտենից եզրիցի : Եւ
 եզրիցի յորժամ գաղարեացես յընթեռնոյ
 զմատենսդ զայց, կապեացես ի զմա քար

¹ Եբբ. Ելուցից ² Եբբ. առաւ Սխակ, եւ անկաւ
³ Եբբ. անցանն ընդ նա ⁴ Եբբ. իշխան ի վերայ
 իշխանի ⁵ Եբբ. Որպէս Բաբելոն ընկէց զվիրա-
 վորս Խարսյեի, այնպէս ⁶ Եբբ. ի սրայ ⁷ Եբբ.
 Դոլ-ուե ⁸ Եբբ. նորա հեծեացն

⁹ Եբբ. եւ խռովեցին սպբ նոցա իրրեւ զջուրս
 բազումս. հնչեաց բարբառ նոցա ¹⁰ Եբբ. նորա,
 ի վերայ Բաբելոնի աւերել ¹¹ Եբբ. բարտա-
 կեցաւ աղեղն նոցա ¹² Եբբ. արեցուցից
¹³ Եբբ. լայն ¹⁴ Եբբ. ազգք՝ վասն հրոյն աշխատ
 լիցին եւ խոնջեացին ¹⁵ Եբբ. Երեմիայ մար-
 ցարէ Սարեայ որբւոյ ¹⁶ Եբբ. ընդ Սեղեկ-
 եայ արքայի ¹⁷ Եբբ. անեկապետ

64 Եւ ընկեցեա ի մէջ Եփրատայ . Եւ ա- սասցես , Այսպէս ընկղմեցի Բաբելոն , եւ մի՛ կանգնեցի ի չարեացն զոր ես ածից ի վերայ նորա՛ :

²Եւ կացին՝ մինչեւ ցայս վայր բանք Երեմիայ մարգարէի :

Գ Լ . Ծ Ի

1 Քսան եւ մի ամաց էր Սեղեկիա ար- քայ ի Թաղաւորիկ իւրում , եւ մտա- սան ամ Թաղաւորեաց յերուսաղէմ , եւ անու՛ն մօր նորա Ամասեղ զուսոր Ե-

2 րեմիայ ի Դորնայ : Եւ արար չար ա- ռաջի Տեանն , որպէս արար Յովակիմ :

3 Ձի ի ցասուևն Տեանն էր Երուսաղէմ և Յուդա , մինչևև մերժեաց զնոսա յերեսաց իւրոյ . եւ աղաամբեաց Սե- յեկիա յարքայէն Բաբելացոց :

4 Եւ եղև յիննբորգի ամի Թաղաւո- րումնան նորա , եւ յամեանն տաննե- րորգի՛ որ օր տանն էր ամոցն , եկն Նաբուքոզոնոսոր արքայ Բաբելացոց ամենայն զօրօք իւրովք յերուսաղէմ , եւ պաշարեաց զնա . եւ ³չինեաց չուրջ զնովա պորիսպ առ պորիսպ՝ ի չարեք-

5 կուսի վիմաց՝ եւ եհաս քաղաքն ի նեղութիւն մինչևև յամն մեռասանե-

6 րորգ Սեղեկիայ արքայի : Եւ յամիսն չորրորդ՝ որ օր ինն էր ամոցն , եւ զօ- րացաւ սով ի քաղաքին . եւ ոչ գաա- նէր հաց ուտելոյ ժողովրդեան երկրին :

7 Եւ խրատեացաւ քաղաքն , եւ ամե- նայն արք պատերազմօք փախեան , եւ ելին ի քաղաքէ անա ի զիշերի ընդ ճանապարհ դրանն՝ ընդ պորիսպ եւ ընդ պատուհանն՝ , ընդ կողմն պարտիզին ար- քունի , եւ Քաղզէայցիքն չուրջ զքա- ղաքաւն էին . եւ զնացին ընդ ճանա-

8 պարն՝ ⁵Արաբացոց : Եւ զհետ եղին զօրք Թաղաւորին Քաղզէայցոց՝ , եւ հասին Սեղեկիայ արքայն ⁶յանցս երի- քովի , եւ ամենայն ⁷ճառայք նորա

9 ցրուեցան ի նմանէ : Եւ կալան զթա- րաւորն եւ ածին առ արքայն Բաբե- լացոց ի Ռեղովթա յերկիրն Եմաթայ ,

եւ խօսեցաւ ընդ նմա դատաստանօք : 10 Եւ կոտորեաց արքայն Բաբելացոց զորդան Սեղեկիայ յանդիման նորա , եւ զամենայն իշխանս Յուդայ կոտու-

11 րեաց ի Ռեղովթա . Եւ զաչան Սեղե- կիայ կուրացոց , եւ կապեաց զնա ձե- ռակապօք , եւ տարաւ զնա արքայն Բաբելացոց ի Բաբելոն , եւ եղ զնա , ի սու՛ն ⁸աղօրեաց մինչևև յօր մահուան իւրոյ :

12 Եւ յամեանն հինգբորդի , որ օր տանն էր ամոցն , այն ամ իննուտանն էր Նա- րուքոզոնոսորայ արքային Բաբելացոց , եկն Նաբուզարդան զահճապետ որ կայր

13 տալլի արքային Բաբելացոց՝ , Եւ հրձիղ արար զսու՛նն Տեանն եւ զապա- րանան արքունի , եւ զամենայն սու՛նս քաղաքին եւ զամենայն աղարանս մե-

14 ծամեծո պլեւոց հրով : Եւ զամենայն պարիսպն Երուսաղէմի չուրջանակի՛ ա- մենայն զօրք Քաղզէայցոց քակեցին ,

15 որ էին ընդ զահճապետին , Բայց յաղ- քասաց ժողովրդեանն եւ ի մնացորդաց , եւ զախլթորան որ մնային ի քաղաքին , եւ զփախստականս որ փախեան առ ար- քայն Բաբելացոց , եւ զմնացորս ժո-

16 ճաղեա : Եւ յաղքասաց երկրին եթող Նաբուզարդան զահճապետ յայգեգործս եւ յարկունապարս :

17 Եւ զփախանս պղնձիա տան Տեանն եւ ¹¹զխարխախտ , եւ զծովն պղնձի որ էր ի տան Տեանն՝ խորակեցին Քաղզէա- ցիքն , եւ խաղացուցին զամենայն պղնձն

18 ի Բաբելոն : Եւ ¹²զոտան եւ զվերնախա- րխախտ եւ զպական եւ զաաչան եւ զմահանանն՝ , եւ զամենայն կահ պղնձի

19 որովք անէին սպաս՝ ¹³սո . Եւ զաղ- փովթն եւ զամատարակովթ եւ զզար- զուտան՝ եւ զաչանտկան եւ զճաչական եւ զտուկան , որ սակի՛ սակի , եւ որ

20 արծաթի՛ք արծաթի՛ք , սո զահճապետն : Եւ սիւնք երկու էին , եւ ծով մի , եւ ցուլքն երկուսասան էին՝ ¹⁴որ կային ընդ ծովունն , զորս արար արքայ Սողոմոն ի տան Տեանն , եւ ոչ զոյր չափ ²պղնձոյն եւ :

¹Եփրատայցն յ-եւ- , եւ խոնջեցին ²Յեբբ. պ-ի-տ ³Եբբ. շինեցին հանդէպ նորա պատ- նէչ չուրջանակի ⁴Եբբ. ընդ մէջ երկուց պարսպացն ⁵Եբբ. դաշտին : (8) Եւ պնդե- ցան զօրք Քաղզէայցոցն զհնի Թաղաւորին ⁶Եբբ. ի դաշտան ⁷Եբբ. զօրք

⁸Եբբ. ստիկանտոյն ⁹Եբբ. շին յ-եւ- , յերուսաղէմ ¹⁰Եբբ. գերեաց ¹¹Եբբ. զմե- քնովթման ¹²Եբբ. զանօթս մախրոյն ե զբահս եւ զբաղմակայս եւ զկոնքս եւ զանկամանս ¹³Եբբ. առին : (19) Եւ զբաժուկան եւ զըու- րուտան եւ զպարզուտան եւ զանօթս մախրոյն ¹⁴Եբբ. պղնձեք որ կային ընդ մեքենովթիւքն

21 ամենայն կա՛նին պղնձոյ, Եւ սեանցն՝
 1 Երեսուն եւ հինգ՝ կանգուն էր յարձ-
 րութիւն միոյ՝ միոյ սեան, եւ մանեակ
 յերկոտասան կանգնոյ չուրջ զնովաւ,
 եւ իմանձրութիւն նորա չուրջ առ չորս
 22 2 մտտունս. Եւ արաւելաղէսք նորա
 պղնձիք, եւ բարձրութիւն միոյ արտա-
 ւելաղիսին՝ ի հինդ կանցնոյ, եւ վան-
 ցախարատք եւ նոնաձեւք ի վերայ ա-
 խաւեղազխին չուրջ շրջանակաւ՝ ամե-
 նայն պղնձի. ըստ նովին օրինակի եւ
 երկրորդի սեանն, 3 ութ նանաձեւ, կան-
 ցուն առ կանգուն, յերկոտասան կանգ-
 23 նայ՝. Եւ էին նոնաձեւք իննսուն եւ
 վեց 4 ի մտջէ կողմանէ՞, եւ էին ա-
 մենայն նանաձեւքն հարեւր ի վերայ
 վանդակին չուրջանակի:
 24 Եւ առ զանձադեան զՄարայիա զքա-
 հանայ զգլխաւորն, եւ զՍոփոնիա զքա-
 հանայ զերկրորդ, եւ երիս յարապանս:
 25 Եւ ի քաղաքէ անախ աններքինի մի՝ որ
 էր ոստիկան արանց պատերազմողաց,
 եւ եւթն այր անուանի որ կային ա-
 ռաջի թաղաւորին՝ գաեապ ի քաղա-
 քին, եւ զպարապեան զիշխան զօրացն,
 5 եւ զպարապետ ժողովրդեան՝ երկրին,
 եւ վաթսուն այր ի ժողովրդեանէ երկ-
 26 րին՝ որ գտան ի քաղաքին: Եւ առ զնո-
 սա նարուզարգան զանձապետ, եւ տա-
 րաւ առ արքայն Բարեկացւոյ ի Ռեւ-
 27 ղաթա: Եւ եհար զնոսա արքայն Բա-

րեկացւոյ, եւ սպան զնոսա ի Ռեւ-
 ղաթա յերկրին Եմաթայ: Եւ գերեցաւ
 Յուգա անպուստ յերկրէ իւրմէ:
 28 Եւ այս ժողովուրդ է զոր գերեաց նա-
 բուքոգոնոսոր արքայ. յամին եւթնե-
 րորդի, ի Հրէից՝ երկն հազարս եւ քսան
 29 եւ երեք. Եւ յամին ութուտասանե-
 րորդի նաբուքոգոնոսորայ՝ տարան յն-
 րուսաղեմէ պիս ութ հարեւր երեսուն
 30 եւ երկուս. Եւ յամին քսաներորդի եւ
 երրորդի նաբուքոգոնոսորայ՝ խաղացոյց
 նարուզարգան զանձապետ ի Հրէից ու-
 ղիս եւթնհարեւր քստասուն եւ հինդ,
 ընդ ամենայն ողիք չորք հազարք եւ
 վեց հարեւր:
 31 Եւ եղև յերաներորդի եւթներորդի
 ամի գերութեան Յաթաքինայ արքայի
 Յուգայ, յերկոտասաներորդ ամսեանն ի
 քսան եւ 6 ի չորս ամսոյն, բարձրացոյց
 Եւլիմարովաք արքայ Բարեկացւոյ յա-
 մին յորում թագաւորեաց՝ զլլուխ Յո-
 վաքինայ արքայի Յուգայ. եւ եհան
 զնա ի տանէն ուր կայր ի պահեստի:
 32 Եւ իօսեղաւ ընդ նմա քաղցրութեամբ,
 եւ արկ վաթսու նորա ի վերայ քան գա-
 թոս թաղաւորացն որ էին ընդ նմա ի
 33 Բայելոն. Եւ փոխեաց զպատմուձան
 րանախ նորա, եւ ուտէր հաց հանապաղ
 ստաջի նորա զամենայն աւուրս որչափ
 34 եւ եկեաց: Եւ կարգեցաւ նմա ոտձիկ
 հանապաղորդ, զոր տային յարքայէն
 Բարեկացւոյ օր ըստ օրէ մինչեւ ջօր
 7 մահու՛ զամենայն աւուրս կենաց իւրոյ:

1 Եբբ. ութ եւ տասն 2 Եբբ. մատունս՝ գո-
 գաւոր 3 Եբբ. եւ նոնաձեւք 4 Եբբ. ի
 կողմանց 5 Եբբ. որ կրթ էր ի զինուորութիւն
 զժողովուրդ

6 Եբբ. ի հինգ 7 Եբբ. մահու նորս

ԵՐԵՄԵԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

¹Եւ եղեւ յետ գերութեանն Իսրայելի եւ աւերածոյն Երուսաղեմի, նստէր եւ լայր եւ ողբայր Երեմայ զողբս զայս ի վերայ Երուսաղեմի եւ ասէր,՝

ՉՐԱՐԻ՞ զատաւ նստաւ մենադեակ զարդարն բազմաժողով, եւ եղեւ իբրեւ կին մի այրի շրջեակ արտամութեամբ՝ ի մէջ հեթանոսաց. իշխանն ²ճաշխարհի եղեւ հարկատու. Կալով եւ լաց ի դիշերի, եւ արտառուք իւր ի վերայ ծնօտից իւրոց, եւ ոչ զտաւ միւրիւրիչ նմա յայնմ աւուր՝ ի սիրելեաց իւրոց. ամենայն բարեկամք նորա հանարգելին զնա, եւ եղին նմա իբրեւ ³թշնամիք. Վարեցաւ ի գերութիւն Յուգա, ⁴ի բարում առաարամս, ի նեղութեան, օտրկութեան, ծառայութեան. նստաւ ի մէջ հեթանոսաց, եւ ոչ եզիս հանդիտաւ. ամենայն հալածիչք իւր հասին նմա ի մէջ թշնամեաց իւրոց. Սուղ առին ճանապարհք Սիճնի, զի ոչ գայր երթեալէ աճնից տարեկանաց նորա. ամենայն պրուհք նորա եղին յապակահուրթիւն, եւ քահանայք նորա ճաշեն հառաչեն եւ՝ յողոց հաննն. կուտանք նորա ⁵ի գերութիւն վարեցան, եւ ինքն գառնդեակ յանձն իւր. Եւ եղին նեղիչք նորա ի վրուիս, եւ թշնամիք նորա յուրախութիւն. զի Տէր կորացոյց զնա վանն բազում ամպարչաութեան նորա. սղայք նորա վարեցան ի գերութիւն առաջի նեղչաց նորա. Բարձաւ ի գատերացն Սիճնի ամենայն վաշխութիւն նոցա. եղին իշխանք նոցա իբրեւ ⁶թայք՝ որոց ոչ գտանէր նոցա

ճարակ, ¹⁰հառն զցանկալի ցանկալի ինչս իւրեանց՝ կերակրոց, զի հանդուսցին զանձինս իւրեանց. երթային եւ ոչ ի միտս իւրեանց՝ առաջի նեղչաց ըստ ⁷վարել հաղածչացն. Յիշեալ Երուսաղէմ զոր տառապանաց եւ զոր անջատման իւրոյ. Թախսեցաւ ընդ ամենայն՝ ցանկալի ինչս զոր ստացեալ էր ի սկզբանէ, յանկանել ժողովրդեանն ի ձեռս թշնամեացն, եւ ոչ ոք էր որ օգնէր նմա. տեսին առկիք նորա, ⁸ոտն հարին՝ եւ ծիծաղեցան ի վերայ ⁹գերութեան նորա. Մեզս մեղաւ Երուսաղէմ, վանն այսորիկ ¹²ամենայն զովիչք նորա կոր զլուրս աւուէին զնա. զի տեսին զանարգանս նորա, զի նա ինքն ⁹նին յետզարձեակ յողոց ելանէր. Պղծութիւն նորա ¹³առաջի ոտից իւրոց, եւ ոչ յիշեաց նա պետիւնս իւր. ¹⁴իջոյց արտատուս մեծամեծս, եւ ոչ ոք էր որ միւրիւրէր զնա. տես, Տէր, զտառապանս իմ, զի բարձրացոսն թշնամիք իմ ¹⁰ի վերայ իմ. Զձեռն իւր ձրեաց նեղիչն ի վերայ ցանկալեաց ¹⁵լուց. տեսի ես զհեթանոս զի մտին ի սրբութիւն քո՝, որոց պատուիրիցեր թէ մի՛ մտցին ի ¹¹տեղի ժողովրդոց քոց. Ամենայն ¹⁶խաղձութիւն յուրոց ելանէին ի ինդիր հագի, տային զամենայն ցանկալի ինչս իւրեանց ի գինս հացի, զի դարձուսցան զանձինս իւրեանց յինսպան. տես, Տէր, եւ ¹²հայեաց, զի եղէ ես անարգեալ. Չեղ ասեմ, ձեզ ասեմ, անցաւորք ճանապարհոց, դարձոյք հայեցարուք եւ տեսէք, թէ իցնն կրբեք ցաւք ըստ ցաւոց լեալ՝ որ ի վերայ իմ հասին.

¹ Յեբբ. դուրսէ 2) Եբբ. որ մեծն էր 3) Եբբ. ի գաւառս 4) Եբբ. գաւառմանեցին 5) Եբբ. ի տառապանս եւ ի բազում ծառայութիւն 6) Եբբ. նեղութեանց 7) Եբբ. արտմեակ են 8) Եբբ. բարեկան 9) Եբբ. եղբերուք

¹⁰ Եբբ. եւ վարեցան անորոր առաջի հաղածչաց (7) Յիշեացն Երուսաղէմ զաւուրս տառապանաց իւրոց եւ թշնամութեան իւրոյ, զամենայն ¹¹ Եբբ. կորստեան ¹² Եբբ. յիշեալս էլ, յաւուրս, վտարանդի եղեւ. ¹³ Եբբ. ի զղանցս նորա ¹⁴ Եբբ. նկուսեղեւ չարաչար ¹⁵ Եբբ. նորա. զի ետես զհեթանոս որ մտին ի սրբութիւն նորա ¹⁶ Եբբ. ժողովրդոք նորա

1 րարքառեցաւ յիս Տէր, եւ կորացոյց զիս”
 13 իւրոյ, ի բարձանց 2 իւրաց առաքեաց
 հուր յսկերս 3 իմ, ցանց ձգեաց ստից
 իմոց, եւ դարձոյց զիս յետս իմ, ա-
 րար յապահանութիւնս զանձն իմ, զոր-
 հանապազ ի ստաւարանս արամութեանս
 14 1 Կանխեաց Տէր ի վերայ ամպարչառ-
 թեան իմոյ, եւ արկ զինեւ զձեռն իւր,
 ծանրացոյց զրուծ իւր ի վերայ սարա-
 նոցի իմոյ”, տկարացաւ զօրութիւնս իմ,
 մասնեաց զիս Տէր ի ձեռս 5 ցառոց իւ-
 15 մոց, եւ ոչ կարեմ հանդարտել: 2 Զնշեաց
 ի միջոյ իմ՝է՛ զընտան ընտան զօրուց իւ-
 մոց, կոչեաց ի վերայ ընտրելոց իմոց
 ժամանակ բեկման”։ հնձան եհար Տէր
 16 կուսի զստերն Յուգայ: 4 Կանս այսորիկ
 ես աշուատիկ ի լալ մատուցեալ եմ,
 ահն 6 իմ ինչոց արատառս, զի հեւի 7 եւ-
 զեն յինէն մխիթարիչք” իմ, որ զար-
 ձուցանէ զանձն իմ յիս, մասնեացս որ-
 ձիք իմ յապահանութիւնս, զի զօրացաւ
 17 ի՛շնամբն: 8 Ծարածեաց Սիւն զբազուկս
 իւր 2 առ Աստուած”, եւ ոչ ոք էր սր
 մխիթարէր զիս, 9 չուր զնովաւ նեղիչք
 նորա”, եղև երուսագէմ ազտեղեալ
 18 իբրև կին մի ի մէջ նոցա: Արդար է
 Տէր 2 Աստուած, զի ես դառնացուցի
 զիս, լուարուք զայս, ամենայն ժողո-
 վուրքք, եւ տեսէք զպես իմ, օրիորդ իմ
 եւ երկտասարդք իմ վարեցիս ի վերու-
 19 թիւնս: Կոչեցի ես զսիրելիսն իմ, եւ նոքա
 արճամարհեցին զիս, քահանայք իմ եւ
 երիցունք իմ աստէն ի քաղաքիս աստա-
 կեցան, ինզրեցին կերակուր զի զար-
 ձուցեն զօրիս իւրեանց, 2 եւ ոչ գտաւ:”
 20 Տես, Տէր, զի նեղեալ եմ, 9 օտկերք իմ
 խոտիկեան, սիրտ իմ զերւու յիս, 10 եւ
 ես զայս դառնայեալ”, արտաբուստ
 անժառանգեաց զիս սուր, որպէս եւ
 21 մահ ի ներքուստ, 11 Լուարուք, լուարուք
 զայս, 12 զի ես հեծեմ հառաչեմ, եւ ոչ

ոք է որ մխիթարէ զիս, ամենայն ի՛շնա-
 միք իմ լուան զչարիս իմ եւ ոտն հա-
 ըին ինձ, զի զու 12 արարեր զօրն զայն,
 եւ զու կոչեցեր զժամանակն զայն,
 22 եւ եղև ինձ վայ վայ: Մտին չարիքս
 տմենայն” առաջի քո, եւ ճաքալ զու
 զու զնոսս, զոր օրինակ արարեր ճա-
 քալ զիս ի վերայ ամենայն մեղաց իւ-
 մոց, զի բազում եղևն հեծութիւնք իմ,
 եւ սիրտ իմ լի եղև տրտմութեամբ:

ԳԼ Բ

1 Զիւրդ 13 խաւարեցաւ արամտս ի՛կեամբ
 բարկութեան Տեստն դուստր” Սիւնի-
 ընկէց յերկնից յերկիր զիտան Բարա-
 յելի, եւ ոչ յիշեաց զպատուանդանս ու-
 տից իւրոց յաւուր արամութեան բար-
 2 կութեան իւրոյ: 1 Ընկողջ Տէր յանխնայ
 զամենայն 14 զեղ Յակորայ, քակեաց եւ
 ոչ անխայեաց, 15 զամուս զստերն Յու-
 գայ, կործանեաց յերկիր, 16 անարգեաց
 3 զիշխանս եւ զթագաւորս նորա: 4 Փշրեաց
 Տէր յաւուր արամութեան բարկու-
 թեան իւրոյ” զամենայն եղջերս Իս-
 րայելի, եւ զարձոյց յետս զաջ 16 նո-
 րա առաջի ի՛շնամեաց նորա”, հուր
 սրտեաց զՅակոր, հաշեաց եւ մաշեաց
 4 զամենայն որ շուրջ էր զնովաւ: Մուտ
 ընդ զիրկս իւր իբրև զթշնամի, հաս-
 տատեաց զալ իւր 17 ի վերայ նորա, եւ
 սպան զամենայն ցանկալիս դատեր Սիւ-
 նի, 2 ճգ ի վերայ նորա զարտմութիւն
 5 բարկութեան իւրոյ հրով: 3 Եղև Տէր
 իբրև ի՛շնամի 18 եւ կործանեաց զիւրա-
 յէլ, կործանեաց զթագաւորս” նորա,
 կործանեաց զամենայն ամուրս նորա,
 եւ բազմացոյց զստերն Յուգայ տառա-
 6 պանս ի վերայ ստառապանաց: 19 Սղեաց
 իբրև զայզի վտարանս նորա, եւ ա-
 պականեաց զտոն տարեկանաց նորա,
 մոռացաւ Տէր զոր արար Սիւն տոնս

12 իբր. արարեր. անցես զօրն զոր կոչեցեր, եւ եղի-
 ցին իբրև զիս: (22) Մտցեն ամենայն չարիք
 նոցա 13 իբր. խաւարեցայ ի բարկութեան իւ-
 րում Տէր զբուսար 14 իբր. խորան Յակորայ,
 քակեաց արտմութեամբ իւրով 15 իբր. պղծեաց
 զթագաւորութիւնն եւ զիշխանս նորա: (3)
 Փշրեաց ի բարկութիւն արտմութեան 16 իբր.
 իւր առաջի ի՛շնամեաց 17 իբր. իբրև
 զթշնամի, եւ սպան զամենայն ցանկալիս աւուր-
 ի խորանի դատեր Սիւնի հեղ իբրև զճուր զբար-
 կութիւն իւր 18 իբր. եկու զիւրայել, եկու
 զամենայն սպարանս 19 իբր. Յրուեաց իբրև
 զՏիւզ մրգապահաց զտալուար նորա, ապա-

1 իբր. զի կորացոյց զիս Տէր 2 իբր. գլխեմ 3 իբր.
 իմ եւ տիրեաց նոցա 4 իբր. կապեցաւ լուծ
 անօրէնութեանց իմոց ի ձեռն նորա, հիւսե-
 ցան եյին ի պարանոց իմ 5 իբր. նոցա, եւ ոչ
 կարեմ յառնել: (15) Տապաստ արկ զամենայն
 հզօրս իմ ի միջի իմում. կոչեաց ի վերայ իմ
 ժողով կոտորել զերկտասարդս իմ 6 իբր. իմ
 տին իմ 7 իբր. եղև յինէն մխիթարիչն 8 իբր.
 պատուիրեաց Տէր վանս Յակորայ, զի ի՛շնամի
 նորա պատեցեն շուրջ զնովաւ 9 իբր. արդք
 10 իբր. զի պատամբելով սպատամեցայ 11 իբր.
 Լուան

տարեկանաց եւ զշաբաթս . եւ զայրա-
ցոյց ի մանչել բարկութեան իւրոյ զթա-
զաւորս եւ զիշխանս եւ զքահանայս :
7 Մերժեաց Տէր զսեղան իւր . եւ ի բայ
ընկեց զարուժիւնս իւր . ¹Կործանեաց
զպարիսպս աշտարակեայս տաճարաց
նորա . ձայն ետուն՝ զսչեցին ի տան
Տեառն իրրեւ յաւուրս տօնից ²տարե-
8 կանաց նորա : Բնկեցաւ կործանեալ
պարիսպ գտտեր Սիոնի . չափ սրկին
եւ ոչ անդրէն գարձուցին զձեռս իւ-
րեանց . սուգ առին մահարձանք , եւ
պարիսպք առ հասարակ գողացեալ կոր-
9 ծանեցան : Կործանեցին յերկիր զբունս
նորա , եւ խորտակեցին գնիգս նորա .
թաղաւորք նոցա եւ իշխանք նոցա ի
մէջ հեթանոսաց . ոչ գոյին օրէնք եւ
մարգարէք , եւ ոչ էին այնք որ ասեա-
10 նէին՝ տեսիլս ի Տեառնէ : Ի իջին , հարթ
եղեն գեանայ , կարկեցան ծերք գտտեր
Սիոնի , հող արկին զգլխով իւրեանց ,
քրձազղածք եղին , ³յիւրիկ կործանե-
ցին զիշխանս կուսանայն՝ Երուսաղե-
11 մի : Պակասեցին աչք իմ յարտասուաց ,
խառովեցաւ որովայն իմ . յերկիր ⁴լուծան
փաւք՝ իմ ի վերայ բեկման գտտեր ժո-
ղովրդեան իմոյ . ի սատակել տղայոց
⁵սանդիկեցաց ընդ ամենայն փոպոյս քա-
12 ղաքքին : Ի մտոյ իւրեանց պահանջէին
հաց եւ զինի . ի պակասել թափել հա-
նել զոգիս իւրեանց՝ ընկեցեալ ցրու-
13 եալ կային ի մէջ քաղաքին՝ Ձիւնչ վկա-
յութիւն վկայեցից քեզ , կամ զի՛նչ նմա-
նութիւն նմանեցուցից քեզ , զուստր
Երուսաղեմի . ⁶ո՞վ մխիթարեսցէ՞ զքեզ ,

կանեաց զժողովեալ նորա . մտացոյց Տէր ի Սիոն
զլուծոն տարեկանաց , եւ զշաբաթս . ի մանչել
բարկութեան իւրոյ արհամարհեաց զթաղա-
ւորս եւ զքահանայս : ¹Իբր . փոխեաց ի ձեռս
թշնամուց . ²Իբր . տարեկանաց . (8) Սորհեցաւ
Տէր կործանել զպարիսպ գտտեր Սիոնի .
արկ չափ եւ ոչ անդրէն դարձայց զձեռն իւր
յաւերիցլոյ . ետ սուգ աւանդլ պատնիշին եւ
պարսպի . ի միտին նուազեցան : (9) Մտին ընդ
զետն գրուր նորա , կորոյս եւ խորտակեաց
գնիգս նորա . թագաւոր նորա եւ իշխանք նորա
ի մէջ հեթանոսաց . չեք օրէնք , մարգարէք
նորա եւ ոչ գտին ³Իբր . խոնարհեցուցին
յերկիր զգլխս իւրեանց կուսանք ⁴Իբր . լու-
ծաւ լեալոք ⁵Իբր . եւ սանդիկեցաց ընդ փո-
պոյս քաղաքին (12) Յմարս իւրեանց ասեն ,
Աւր եւ հաց եւ զինի . ի նուազել անձանց նոցա
իրրեւ վիրաւորաց ի հրապարակս քաղաքին , ի
թափել զոգիս իւրեանց ի գերկս մարջ իւրեանց .
⁶Իբր . ո՞ւմ հուսարեցից զքեզ , եւ զիւրոք
մխիթարեցից

օրիորդ զուստր Սիոնի . զի ⁷ճանրացաւ
բաժակ բեկման՝ քո , իսկ ո՞վ եղէ որ
14 ի շէկուցէ զքեզ , Մարգարէքն տեսին
քեզ տեսիլս զուր տարատարտուց եւ
անողուս . եւ ոչ յայտնեցին քեզ զա-
նիրաւութիւնս քո , զի գարձ լիցի քեզ
ի գիրութենէ քու մէջ . այլ ⁸պատմեցին
քեզ աւելըժուածս մտախա , եւ մերժուին
15 ի տեղւոյն իւրմէ : Ծափ զծափի հա-
րին՝ ամենայն անցաւորք ճանապարհի ,
չէին , շարժէին զպուխս իւրեանց ի վե-
րայ գտտեր ⁹Սիոնի . Այս այն քաղաք է ,
ասէին , պասի փառաց ուր արտաբան
16 ամենայն երկրի : Բայցին զբերանս իւ-
րեանց ի վերայ քո ամենայն թշնամիք
քո , չէին եւ կրճտէին զատամունս իւ-
րեանց , եւ ասէին , եկայք կլցուք զսա ,
զի սյս՝ այն օր է որում ակն ունէաք .
¹⁰անուապիկ տեսաք եւ գաաք եւ հասաք
17 մեք նմա՝ Աբար Տէր զոր խօսեցաւ ,
կատարեաց իլմանս իւր գոր պատուի-
րեաց յաւուրս տաջնոց . քակեաց եւ
ոչ անխայեայ . ուրախ արար ի վերայ
քո զթշնամիս քո , եւ բարձր արար զեզ-
18 ջուր նեղչաց քոց : ¹¹Գոչեցեն սիրաք
նոցա առ պարիսպս գտտեր Սիոնի , եւ
հոսեցան՝ իրրեւ զճեղեղ զարտասուս
ի սուէ եւ ի զիշերի . ¹²մի՛ լուեր եւ մի՛
պագարեր եւ մի՛ տար դուլ տկան քու
19 յարտասուաց : Արի ի խոստալնութիւն
ի գիշերի , ի սկիզբն ի զլուսն պահուց
քոց . հեղ իրրեւ զջուր զսիրտ քո ա-
ռաջի Տեառն . ¹³համարձ զձեռն քո վասն
անձանց ¹⁴տղայոց՝ որ լուծանէին ի սո-
վոյ ի զլուսն ճանապարհայ ելից եւ մտից
20 քոց : Տես , Տէր , եւ հայեաց . ո՞ւմ ա-
րարեր այսպէս ճառքալ . եթէ կերիցեն
կանայք զպուռւզ որովայնի իւրեանց ,
¹⁵արարիք ճառքալ . արկեր ի ներքս
զխոնակերս , զենուլ ի ներքս ի սրբու-
թեան Տեառն զտղայս սանդիկայս , զքա-
21 նանայն եւ զմարգարէն : Ննչեցին ի վե-
րայ ելիցն ճանապարհայ առ հասարակ

7 Իբր . մեծ է իւրեւ զծով բեկումն ⁸Իբր . տեսին
վասն քո տեսիլս սնտոսի . եւ պատարանս (15) Մափ
զծափի հարին զքեզ ⁹Իբր . իրուսաղեմի ¹⁰Իբր .
գտաք եւ տեսաք զնա ¹¹Իբր . Գոչեաց սիրտ
նոցա առ Տէր . պարիսպ գտտեր Սիոնի , ի իջ
¹²Իբր . մի՛ տար քեզ դու . մի՛ լուեայէ բեր աչաց
քոց : (19) Արի , կարգա ի գիշերի ի սկզբանս
պատարասաց ¹³Իբր . համարձ առ նա
¹⁴Իբր . տղայոց քոց ¹⁵Իբր . զտղայս սանդիկայս .
եթէ սպանանցեն ի սրբութեան Տեառն

ծերն եւ տղայն , ¹կուսանն եւ երկուս-
 սարգն վարեցան ի գերութիւնն . ի սուր
 արկիր¹⁰ կոտորեցեր յաւուր թարկութեան
 քո , զններ , ²խորտակեցիր , եւ ոչ ան-
 22 խայեցեր : ³Կոչեցեր իրբեւ զոր տարե-
 կանաց ⁴պանդխտութեան իմոյ՝ չուրջ
 զինեւ , եւ ոչ ոք էր որ պատնէր յաւուր
 սրտամտութեան թարկութեան ⁵Տեառն ,
 ապրեալք եւ մնացեալք ի սպանել ի բաղ-
 մանալ թշնամեաց իմոյ ամենեցուն :

Գ Լ . Գ

¹ **Ս**տուած հզոր , հայեաց յաղքատու-
 թիւն իմ . ի ձեռն դաւաղանի սրամտու-
 2 թեան իւրոյ ընկալաւ զիս . եւ ամ ի
 3 վերայ իմ խաւար եւ ոչ լոյս . Բայց
 սակայն՝ գարձոյց ի վերայ իմ զձեռն
 իւր հանապազ :

⁴ Մաշեաց գմորթ եւ գմարմին իմ , զու-
 5 կերս իմ վչրեաց ²առ հատարակ՝ : ⁶Շի-
 նեաց ի վերայ իմ եւ սրասեաց ⁶զգլխով
 6 իմով . եւ ջանացաւ՝ նստոյց զիս ի խա-
 ւարի իրբեւ զմեռեալ յաւիտենից :

⁷ Կուսեաց ի վերայ իմ՝ , եւ ոչ եւս կու-
 րեմ խրաեղ . ծանրացոյց ⁸ ի վերայ իմ
 8 քան զպղնձ : ⁹ Զ թէպէտ եւ տասցի
 թէ Կորդացից եւ աղաղակիցից , փա-
 9 ղովս իմ : Արկ արդեկ ճանապարհոյ ի-
 մոյ , եւ խից ի խրաուիլ՝ զչաւիզս իմ :

¹⁰ Եզեւ ինձ իրբեւ արջ գարանակայ եւ
¹¹ իրբեւ առեւծ թաքուցեալ : ⁹ Եւնուտ զհետ
 իմ , հալածեաց եւ եհատ , եւ լքոյց զիս
¹² Եւ արար զիս յապականութիւնս՝ Մուս
 ընդ գիրկս իւր , եւ ելից զիս նետիւք
 իրբեւ զնպասակ :

¹³ ¹⁰ Կորեաց ընդ մէջ զերիկամունս իմ , ա-
¹⁴ րար զիս նետալից , եւ ծագր՝ ժողովր-
 դեան իմոյ , եւ երգ նոցա զօրհանապազ :
¹⁵ Զամբեաց ինձ լեղի , եւ արբոյց զիս
 պատնութեամբ :

¹⁶ Դարալից արար զատամունս իմ . ¹⁴ եւ
¹⁷ ջամբեաց ինձ մոխիր : Մերժեաց՝ ի
 խաղաղութենէ զանձնս իմ , ժտոսցայ
¹⁸ զբարբիս : ¹² Կորեաւ յազթութիւնս՝ իմ եւ
 յոյս իմ ի Տեառնէ :

¹⁹ ¹³ Յիշեցի յաղքատութենէ իմմէ եւ ի հա-
²⁰ լածանաց իմոյ . Դաւնութիւնս եւ թար-
 կութիւնս յաւչ եղին ինձ միանգամայն .
²¹ ձանձրացաւ իս անձնս իմ : Զայս ինչ
 կարգեցի ի սրալի իմում , վասն այսորիկ
 համբերից :

²² ¹⁴ Ողորմութիւնք Տեառն անապաւ են ,
²³ եւ՝ ոչ նուազեն զթութիւնք նորս : Ի
 նորոգումն առաւօտու բազմանայ ճշմար-
²⁴ տութիւնքս : Ասաց անձնս իմ , Բայ , բա-
 մին իմ է Տէր , վասն այնորիկ ակն կա-
 լայց նմա :

²⁵ Բարբար է ¹⁵ Ստուած ի վերայ համբե-
 րոյաց ¹⁶ իւրոց , զի անձն՝ որ ինչորէ
²⁶ գնա , Բարի է որ համբերէ ¹⁷ նմա ճշմար-
 տութեամբ , եւ հանգչի նա՝ ի փրկու-
²⁷ թեան Տեառն : Բարի է մարդոյ անուշ
 զլուծ ² խոնարհութեան ի մանկութենէ
 իւրմէ :

²⁸ Նստցի միայն ¹³ լսիկ ի սան իւրում՝ , զի
 անձամբ իւրով ան յանձն զլուծ քո :
²⁹ Տացէ հոգոյ զերբան իւր , ¹⁹ վասն զի՝ կայ
³⁰ յոյս : Մտաւոյցէ հարկանելեաց զմնօտս
 իւր , լցցի նախատանօք :

³¹ Այլ ոչ թէ յաւիտեան մերժեսցէ Տէր :
³² Որ տառապեցոյց , նոյն ողորմեսցի ըստ

¹ Էբբ . կուսանք իմ եւ երկուսարդք իմ անկան
 ի սուր . ² Յեբբ . Գ-Կ-Կ-Ե ³ Էբբ . զարհաւիրս
 իմ ⁴ Էբբ . Տեառն ապրեալ եւ մնացեալ . զորս
 անուցեալ էր իմ եւ անճեցուցեալ՝ թշնամին իմ
 սպառեաց գնատ ⁵ Էբբ . Ես եմ այրն որ ետես
 տառապանս ի գաւաղանի բարկութեան նորս .
 (2) Ած զիս եւ եզ գնալ ի խաւարի եւ ոչ ի
 լոյս : (3) Արբարեւ զարձաւ յիս . ⁶ Էբբ . լեզեաւ
 եւ տառապանօք . (6) Եւ ⁷ Էբբ . Ած զինեւ ցանկ
⁸ Էբբ . զշթոյս իմ : (8) Նսեւ յարձամ աղաղա-
 կէի եւ գոչէի , փակեաց զաղօլմս իմ : (9) Նուրջ
 պատեաց զճանապարհս իմ վիմօք կոփելովք ,
 խոտորեցոյց ⁹ Էբբ . Կարձոյց զճանապարհս
 իմ , եւ յօշեաց զիս , եզ զիս յամսյութիւնս :

¹⁰ Էբբ . Եմոյծ յերիկամունս իմ գնեսս (զօրդիս)
 կապարճից իւրոց . (14) Եղէ ծագր ամենայն ¹¹ Էբբ .
 ընկզմեաց զիս ի մոխիր : (17) Եւ հեռացուցեր
¹² Էբբ . եւ սասցի , Կորեաւ զօրութիւն ¹³ Էբբ .
 Յիշեա զտառապանս իմ եւ զթշնամութիւն
 իմ : զգառնութիւնս եւ զլեզիս : (20) Յիշելով յիշ-
 եաց , ե ¹⁴ Էբբ . Ողորմութեան Տեառն է զի ոչ
 սպառեցար , զի ¹⁵ Էբբ . Տէր ¹⁶ Էբբ . իւրոց , անձին
¹⁷ Էբբ . եւ լուէ ¹⁸ Էբբ . եւ լուեսցէ ¹⁹ Էբբ .
 թերեւս

- 33 բազում ոգորմութեան իւրում : ¹Ոչ ետ պատասխանի ի սրտէ իւրմէ , եւ խոնարհեցոյց՝ գորզիս մարդկան :
- 34 ²Սոնարհեցուցանել ի ներքոյ ոտիցնորս զամենայն կապեալո երկրի , մասնել
- 35 զմարդ ի դատաւասնի Տեառն , Սոսել զիրաւունս առն առաջի երեսաց Բարձ-
- 36 բելոյն , Պատմել՝ զմարդ ի դատաստանի Տէր ոչ տեսնէ :
- 37 ³Ոչ ասաց թէ Այսպէս ասաց Տէր , եւ
- 38 եղև .՝ ոչ պատուիրեաց ի բերանոյ Բարձ- բելոյն . ոչ կլցեն աստի չարիք եւ ոչ
- 39 բարիք .՝ Ձինչ արանջեցէ մարդ կենդանի , ⁴կամ այր ի վերայ մեղաց իւրոց :
- 40 ⁵Բնեցան ճանապարհք մեր , եւ կշամ-
- 41 բեցան .՝ գարձցուք մեք ի Տէր : Համ- բարձցուք զսիրտս մեր ձեռօք հան-
- 42 զերձ ՚ի բարձունս երկնից՝ : Մեղաք մեք , ամպարչտեցաք , եւ ոչ հաճեցար ընդ մեզ :
- 43 ⁶Յայց ելեր սրամաութեամբ՝ բարկութեամբ , եւ հարածեցեր զմեզ . կոտու-
- 44 բեցեր եւ ոչ անխայեցեր : Փակեցեր ամպօք ⁷զերկինս , զի մի՛ հասցեն ազօթք
- 45 ¹⁰մեր առ քեզ : Ընկեցեր մերժեցեր զմեզ , արհամարհեալս եւ անարգեալ արարեր զմեզ ի մէջ զօրաց հեկմանոսաց :
- 46 Բացեր ի մեզ զամենայն բերանս թշնա-
- 47 մեաց մերոց՝ . Ահ եւ երկեւզ եկին ի վերայ մեր , բեկումնս եւ ստապկումնս : Եւ հոսանս ջուրց ի ջուցին աչք իմ ի վերայ բեկման գտեր յօղովորեան իմս :
- 49 Աչք իմ ¹¹ընկալան , եւ ոչ լոնցից եւ ոչ
- 50 լուսայց , Մինչև երեսեցայ՝՝ եւ տեսցէ

- 51 Տէր յերկնից , Ակն իմ ¹²կաթեացէ ի վերայ անձին իմոյ , քան զամենայն գտերս քաղաքաց իմոց՝ :
- 52 Որաւով որսացան զիս իրբեւ ¹³հաւորք թշնամիք իմ , որսացան զիս՝ տարա-
- 53 սրաբուց : Հեղձուցին ի զրի զկեանս
- 54 իմ , եզին վէմ ի վերայ իմ , եւ զեզմն ջուրք զզլլտով իմով , եւ ասացի՛ բամ , Ահա ¹⁴մերժեցայ :
- 55 Կարգացի զանուն քո , Տէր , ի զբոյ ¹⁵տա-
- 56 ռասրանաց . եւ դու լուար ձայնի իմում . մի թաքուցաներ զունկն քո ի խնդրուածոց իմոց , ¹⁶սլլ ընդարձակեա ինձ եւ
- 57 փրկեա զիս : Դու յօգնել ինձ մերձեցար , եւ ասացեր՝ բամ՝ Յորում աւուր կարգացես առ իս՝ , մի՛ երկիցես :
- 58 Դասեցեր , Տէր , զգատաստան անձին ի-
- 59 մայ . փրկեցեր զկեանս իմ : Տեսեր , Տէր , զբոնութիւն իմ . դասեցար զգատաս-
- 60 տանս իմ : Տեսեր զամենայն ¹⁷իրաւունս իմ , հայեցար յամենայն խորհուրդս իմ՝ :
- 61 Լուար , Տէր , զնախատինս եւ զամե-
- 62 նայն խորհուրդս նոցա որ զինէն , ¹⁸ի չրթունս յարուցեալս՝ ի վերայ իմ զօր-
- 63 հանապազ . Ձնստեին նոցա եւ գյատնել նոցա ի միս ¹⁹առի ես ի խորհրոց անախի՝՝ նոցա :
- 64 ²⁰Հայեաց ի հպարտութիւն աչաց նոցա , եւ հատուցես նոցա , Տէր , զհատու-
- 65 ցումնս նոցա ի գլուխս նոցա . Հատուցես նոցա ըստ պնդութեան սրտից նո-
- 66 ցա՝ : Հալածեցես զնոսս սրամտութեամբ քով , եւ մաշեցես զնոսս ²¹բարկութեամբ քո ի ներքոյ երեսաց երկնից՝ :

¹Եբբ. Ձի ոչ տառապեցուցանէ ի սրտէ իւրմէ , եւ ոչ տիրեցուցանէ ²Եբբ. Առնել կոխան ընդ ոտիւք իւրովք զամենայն կապեալս երկրի , (35) Խիւբել զիրաւունս մարդայ առաջի երեսաց Բարձրելոյն , (36) Չրկել ⁸Եբբ. Ո՛վ է որ ասաց եւ եղև , զոր Տէր ⁴Եբբ. ո՛չ ելցեն բարիք եւ չարիք : ⁶Եբբ. գալտե ⁶Եբբ. Բնեցուք զճամապարհս մեր եւ փորձեցուք , եւ ⁷Եբբ. առ Աստուած որ յերկինս ⁸Եբբ. Ծածկեցար ⁹Եբբ. զքեզ ¹⁰Եբբ. մեր : (45) Ի գարշանս եւ յանապատնս եղի զմեզ ի մէջ ազգաց : (46) Բացին ի վերայ մեր զբերանս իւրեանց ամենայն թշնամիք մեր ¹¹Եբբ. հոռեցին եւ ոչ լոնցինս առանց դադարելոյ : (50) Մինչև հայեցի

¹²Եբբ. տոյ վիշտս անձին իմում վասն ամենայն գտերաց քաղաքի իմոյ ¹³Եբբ. հաւ թշնամիք իմ ¹⁴Եբբ. հատուց ¹⁵Եբբ. խորոյ ¹⁶Եբբ. յաղաղակէ իմմէ . (57) Մերձեցար յաւուր կարգույ իմայ առ քեզ , ասացի ¹⁷Եբբ. զրէժ-իւրէրութիւննոցա , զամենայն խորհուրդս նոցա զինէն ¹⁸Եբբ. Չըթումնս յարուցեալս յիս եւ զխորհուրդս նոցա ¹⁹Եբբ. առ . ես երգեմ ²⁰Եբբ. Հատուցա զհատուցումնս , Տէր , ըստ գործոց ձեռոց նոցա : (65) Տացես նոցա խստութիւն սրտի , զանէժս քո նոցա ²¹Եբբ. ի ներքոյ երկնից Տեառն

ԳԼ . Գ

4 **Չ**իւրդ շլացաւ ոսկին , այլազօւնեաց
 1 արծաթն սպիտակ . հաղեցան՝ սիրեղան
 ականք 2 նոցա ի զլուխ անցից ճանա-
 2 պարնաց 3 նոցա : Որդիք Սիրոնի պատուա-
 կանք , որ առաւել քան զսկանս պու-
 ստուականն , զիւրդ համարեցան իրբև
 ամանք խեցեղէնք ձեռագործք 3 որչոց
 3 բրտի : Մերկաջուցին 4 իրբև վիշաղք՝
 զտօլին իւրեանց , եւ զիեցուցին զկո-
 րուս իւրեանց . եղեն գտեերք ժողո-
 վբրդեան իմոյ 5 ի ասնջանս հարուածոց ,
 զի չիք նոցա բժշկութիւն . եւ ստառ-
 պեցան՝ իրբև ջալամուսնք յանաստօրի :
 4 Կցեցան լեղաք զիեցիկ մանկանց ի քիմս
 իւրեանց ի ծարաւս իւրեանց , ալպար
 հաց խնդրեցին , եւ ոչ ոք էր որ բրդէր
 5 նոցա : Ար սուէին 7 զկերակուր՝ եղձան
 ի վերայ անցից ճանադարեաց . 8 որ ի
 գիրկս զգրեալք եւ զգրեալք էին , զիրկս
 արկեալ աղբեւոց թաթաւեալ թաւա-
 6 լէին : Բազմադաւ անօրէնութիւն զատեր
 ժողովրդեան իմոյ քան զանօրէնութիւնս
 Սողոմայ 9 կործանելոյ . ի ճեպս ի փայլմս
 յառնէին , եւ ոչ ուրեք էր լատակ ձե-
 7 ռաց իւրեանց : Արբեցան ուխտաւորք
 նոցա , իրբև զձիւնս սպիտակացան , իր-
 բև զկաթն գանցան , իրբև զսկանս
 8 շափիղայ ի հատուցման իւրեանց : 10 Թխա-
 ցան քան զածուխ տեսիլք իւրեանց , եւ
 սչ ոք ճանաչէր զնոսս 3 զի գնէին : յանցս
 ճանասպարհաց . մածեալ էր մորթ նոցա
 յոսկերս նոցա . բրտացան նոքա , եւ ե-
 9 զեն իրբև 10 զփայտ չորացեալ : Գիզե-
 ցիկ՝ էին վիրաւորք զիակնց անկե-
 լոց ի սրոյ՝ քան զանկեալանս ի սովոյ :
 11 Իրթային վիրաւորք աղգք ազգ յա-
 10 րանց : Չեղք կանանց ողորմածայ ե-
 փեցին զամակունս իւրեանց , եւ եղեն
 նոցա ի կերակուր՝ առ ի բեկումն զատեր

11 ժողովրդեան իմոյ : Ած եւ կատարեաց
 Տէր զսրտմտութիւն բարկութեան իւ-
 րոյ , եւ հնդ զսրտմտութիւն բարկութեան
 12 եկեր զհիմունս նորա : Այ հաւատացին
 թաղաւորք 12 ամենայն երկրի՝ որ ընա-
 կեալ էին ընդ տիեզերս , եթէ մտցէ
 13 13 թշնամի ընդ դրունս Երուսաղեմի : Ի
 մեզս մարգարէիցն 14 իւրեանց , եւ ի մեզս
 քանանայիցն 15 իւրեանց , որ հեղուին զա-
 14 ղիւն արդարոցն ի միջի 16 իւրեանց , Շար-
 լեցան ստանեցան զօրութիւնք նոցա
 յես ճանասպարհաց՝ աղծեցան թաթա-
 ւեցան 16 յարեան մեռելուաց . զի ոչ կա-
 րէին զհանգերծս նոցա անարատ հանել
 15 ի նոցանէ : Ի բաց կացէք , պիղծս կար-
 ցացէք զնոսս՝ . ի բաց կացէք , ի բաց
 կացէք , մի՛ մերձեցայք , զի 17 յարժեցան
 բրտաբեցան . ասացէք ի հիթանոսս՝ զի
 16 Մի՛ եւս յաւելցին ընտկի ի նոսս : Կեն-
 զանութեամբ մերոյ նուազեցին աչք
 մեր յօգնականութենէ մերմէ , զի տա-
 րապարտուց կազուցեալ էր մեր զնոսս
 17 զէտս ի մտախ : Երեսք Տեառն բաժա-
 նեալ են ի նոցանէ , եւ ոչ եւս յաւելցի
 հայի ի նոսս . երեսք քանանայից ակն
 ոչ առին ձերոց , ոչ ողորմեցան ի վերայ
 աղայոց նոցա՝ . զէտ ակն կարեալ հա-
 18 յէաք 18 յապոյ որ ոչ վրկէին զմեզ : Որ-
 սացան զմեզ , փոքր մեւս եւս ստառ-
 կեալ ջնջեալ էր զմեզ ի քաղաքաց մե-
 րոյ : Հաս ժամ , հասեալ է ժամանակ ,
 կատարեցան աւուրք մեր , լցան ժա-
 19 մանակք : Թիթեաղան հոլածիչք մեր
 ի վերայ լերանց , իրբև զարծուիս երկ-
 նից . ի վերայ լերանց բարձանց ճախ-
 րեցին , եւ՝ յանաստօր ի գարան մտեալ

1 Եբր. ոսկին սուրբ . 2 Եբր. սրբութեան 3 Յիբր. զաւուր 4 Եբր. հաւատարք ոսկեղ սրբոյ 5 Եբր. վիշաղք տնգամ 6 Եբր. անագորցն 7 Եբր. համադամ 8 Եբր. անեալքն ի վերայ ծիրանեաց՝ զիրկս արկին աղբեւոց 9 Եբր. որ կործանեցաւ յանկարծ , եւ ոչ մերձեցաւ ի նա ձեռն : (7) Սուրբ էին ուխտաւորք (1-ձ, աղնուականք) նորա քան զձիւն , սպիտակ էին քան զկաթն , կարմիր էին մարմինք քան զլակնիթ , շափիղա՝ կերպարանք նոցա : 10 Եւս , զփայտ : (9) Երանելի 11 Եբր. զի սոքա հաչեցան մաշեցան առ ի չգոյէ արգեանց ազարակի

12 Եբր. երկրի , եւ ամենեքին 13 Եբր. հակառակորդն եւ թշնամին 14 Եբր. նորա 15 Եբր. նորա : (14) Թափառեցան իրբև զկոչոյ ի հրապարակս 16 Եբր. յարեան , մինչեւ չիարեւուսք մերձենալ ի հանդերձս նոցա : (15) Ի բաց կացէք . պիղծք , գոչէին առ նոսս 17 Եբր. խոյս ետուն , թափառեցան . ասացաւ ի Տէմանոս , Նորա մի՛ եւս ընակեցենս տա : (16) Թարկութիւն Տեառն ցրեւոց զնոսս , ոչ եւս հայի ի նոսս . ոչ առին ակն երեսոց քա հանայից , ոչ ողորմեցան ձեռոց : (17) Խաղղուաղեցան աչք մեր ի հայիլոյ յօգնականութիւն տարապարտուց 18 Եբր. յազգ որ ոչ վրկէր զմեզ : (18) Որսան զգնացս մեր , յերթալոյ ի հրապարակս մեր . մերձեցաւ վարձանս մեր , լցան աւուրք մեր . արդարեւ եկն վախճանս մեր : (19) Եղեն թիթեալ հոլածիչք մեր քան զարծուիս երկնից . ի վերայ լերանց հետամուտ եղեն մեզ :

20 սրաշարեցին զմեզ : ¹Հոգի երեսաց մե-
րոց Տէր Գրիստոս , պատեցան զնոյաւ
յապահանութեան իւրեանց , մինչչեռ
մեք խորհէք թէ ընդ հովանեաւ նու-
րա նստցուք եւ կեցցուք” ի մէջ հեթա-
21 նոսաց : Յնծագու եւ ուրախ լեր , զուսար
Եդովմայեւոց , որ բնակեալդ ես յերկ-
րիդ ²Աւստացւոց . եկեացէ բաժակս այս
ի վերայ ³քո . յարիցես եւ արրցես , ար-
22 րեսցիս եւ անդրէն զարձուսցես : Պա-
կասեցին անօրէնութիւնք քո , Սիրն ,
եւ ոչ եւս յաւելցէ խրատել զքեզ . այց
արար անօրէնութեանդ քո , դուստր
Եդովմայ , յայտնեաց զամենայն ամպա-
րըշտութիւնս քո :

ԳԼ Ե

Սագոթք Երեմեայ մարգարէի :

1 Յիշեալ , Տէր , որ ինչ անցք անցին ընդ
մեզ , նայեաց եւ տես զնախատինս մեր :
2 Ժառանգութիւն մեր զարձաւ ³յօտա-
րութիւն , եւ ընկաւութիւն մեր ⁶ի նժգե-
3 հութիւն : Որր մնացաք մեք , եւ ոչ դոյ մեր
հայր . մարք մեր իրրեւ այրիք ⁴ի ժա-
4 մանակաց մերոց : Չճուր մեր զնոյ ար-
բաք , եւ փայտն մեր ⁷առանց փոխա-
5 նակի : Եկն ի վերայ պարանոցի մերոյ ,
հալածական եղեաք” , եւ ոչ զտաք հան-
6 զիստ : Չեռնածիք ⁸եղին Եդիպտացիքն
եւ Ասորեստանեայքն” յաղեցուցանել

¹ Եբբ. Եռուչ ընդաց մերոց , օձեան Տեառն ,
բմբռնեցաւ ի խորխորատս նոցա , ընդ որոյ հո
վանեաւ ասէաք կեալ ² Եբբ. Հուս ³ Եբբ. քո
եւս . արբեսցիս եւ մերկասցիս : (22) Կատարե-
ցաւ պատուհաս քո , զուստր Սիրնի , ոչ եւս
յաւելցէ խախտել զքեզ . այց արասցէ անօրէ-
նութեան քում : զուստր Եդովմայ , յայտնեցէ
զամպարշտութիւնս քո : ⁴ Եբբ. գոլ-տ-ե ⁵ Եբբ.
յօտարս ⁶ Եբբ. յօտարազգիս ⁷ Եբբ. գայ
գնով : (5) Լուծ ի պարանոցի մերում հալա-
ծական եղեաք . վաստակեցաք ⁸ Եբբ. եղեաք
Եդիպտացւոցն եւ Ասորեստանեայց

7 հացիւ : Հարքն մեր մեզան , եւ ⁹չիք ու-
րեք” ի միջի . եւ մեզք հարցն ընդ մեզ
8 ելին : Ծառայք տրեցին մեզ , եւ այն
որ փրկէրն զմեզ ի ձեռաց նոցա՝ չիք ի
9 միջի : ¹⁰ Եկայք համարս ի ներքս ա-
րասցուք” յերեսաց սրոյն անապատի :
10 Մորթք մեր ¹¹ կարկամեցան իրրեւ զթո-
նիր հնացեալ յերեսաց բարկութեան”
14 սովոյն : Չկանայս խայտառակեցին ի
Սիրն եւ զկուսանս ի քաղաք Յուզայ :
12 ¹² Չծերս կախեցին զբութաց , եւ ի պա-
13 ռաւունս ոչ ինայեցին : Ընտիր ընտիրքն
զձայն բարձեալ կականէին , եւ երեսա-
սարդքն գիպտի հարեալ տկարացան :
14 Ծերք ի գրացն մեկնեցան , եւ ընտիրքն
15 յօրհնութեանցն լուեցին : Լքան յուրա-
խութենէ սիրտք մեր , եւ զարձան ի
16 սուղ օրհնութիւնք պարուց մերոց : Ան-
կաւ սրակն ի գլխոց մերոց . վայ մեզ ,
17 վայ մեզ , գի մեզաք : Վասն այսորիկ
13 տուաւ մեզ սիրտ ցաւազին” , վասն այ-
18 սորիկ եւ խաւարեցան աչք մեր , ի վի-
բայ լերին Սիրնի , զի զարձաւ յապա-
կանութիւն , եւ ազուեաք մուտ եւ ել
19 առնէին ¹⁴ ի սրահս նորա” : Եւ զու , Տէր ,
յաւելտեան կաս , եւ աթոռ քո ազգէ
20 մինչեւ յազգ : Ընդէր մինչեւ ի սպառ
մտոացար զմեզ , ⁴ հարեր թողեր եւ”
լքցնս զմեզ մինչեւ յերկար ժամանակս :
21 Դարձո զմեզ , Տէր , ¹⁵ եւ զարձցուք . նո-
րոզեա զմեզ , Տէր , իրրեւ զաւուրան զա-
22 աւջինս : Չի մեթմելով մերժեցեր զմեզ ,
¹⁶ բարկացաւ սրտմտութիւն բարկութեան
քո” ի վերայ մեր մինչեւ ի սպառ :

⁹ Եբբ. շեն ¹⁰ Եբբ. Վասնգաւ սնձին մերոյ բե-
րէաք զհաց մեր ¹¹ Եբբ. խանձեցան իրրեւ զթոնիր
յերեսաց սաստկութեան ¹² Եբբ. Խխանք կախե-
ցան զձեռաց իւրեանց (Կժ , ի ձեռն նոցա ,) ոչ մե-
ծաբեցին գերեսս ձեռոց : (13) Երիտասարդք բար-
ձին երկանս , եւ մանկուք անկան ընդ փայտիւ :
¹³ Եբբ. եղեւ նուաղեալ սիրտ մեր ¹⁴ Եբբ. ի նմս
¹⁵ Եբբ. առ քեզ , եւ ¹⁶ Եբբ. բարկացար

ԳԼՈՒԽԲ ԳՐՈՑ ԵԶԵԿԻԵԼԻ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

ԳԼ. 2Գ.

ԳԼ. 2Գ.

Տեախլ զազանացն ըստ նկարագրին ի վերայ բանաւ որաց, զազանաց աւանոց եւ թոշնոց. եւ անիւքն ի վերայ ժամանակի՝ զարեթն Առտուծոյ յայսնէ, եւ նովաւ զվերին զայն Վարդէտցւոցն եւ վաւերն Երուսաղեմի: Իսկ ըստ մարգարէութեան՝ զմարդանալն Քրիստոսի, եւ զկառավարեթն ի խաչն, և զեկեղցւոյ յայսնէ. իսկ ըստ բարդից՝ զչարս առարկնութիւնն յարս հանդէզի Աստուած. եւս եւ վասն հանդերձեալ զայտեանն Քրիստոսի Ամբաստանէ Աստուած զԽաչայելէ, եւ ջարեալ զմասեանն կարգէ զնա դէտ ի վերայ Խարայելի:

Կշտամբանս անարժանիցն՝ կապանօք եւ լուծեմամբ՝ ճգնի մարգարէն: Դրաշմէ աղիւսովն զկործանումն Երուսաղեմի, եւ ի կողմն ննջեալովն շափէ զժամանակն ի մարգարէութեանն իւրմէ մինչեւ յառաջինամն կիրարսի՝ քառասուն ամ: Եւ յաւերածէ տաճարին մինչեւ ի կոնդնումն պարագան Երուսաղեմի տա. Եւ եմու՛հ՝ հարեւր եւ յիտուն ամ. եւ ճնշելով զինքն՝ զուշակէ զսով եւ զդերութիւն. որ եւ առ մեզ զաշտի դատաստանս՝ աստ եւ ի հանդերձեալն:

Ապառնայով լեբանցն զանվրեպ սարն նշանակէ, եւ զկործանումն բարդնացն. եւ կրկնելովն զկիրճանն եւ զծախումն նոցա ի արդ ի սովոյ, եւ զբարեանն Սեդեկեայ:

Համբարձեալ զմարգարէն ամէ յերու՛ճմ, եւ ցուցանէ նմա զկուսուն ի դրունս եւ յորմն տաճարին. և զի լային զԽամուց, որ է Արտիսն յառասպելս. ընդ որոյ վից տապարուստ արձակէ ի կոտորել. իսկ ի գործեալն խորհրդով խաչին՝ խնայել, եւ ցանել հուր ի քաղաքին:

Հակառակ մարգարէանոյ չարախրատիցն, որք ասէին թէ ոչ գերեմք, այլ աստ վախճանիք իբրեւ ի կալթայ. սրց սպառնայ ցրել, և յետ փար ինչ դարձեալ ժողովել:

Գերեւոյ զգեստին եւ զաղտ երանելովն՝ զիսխչելն Սեդեկեայ և զմբռանելն, եւ զկուրութեամբ ամենն ի Բարեւոն նշանակէ:

Գարձեալ իւրով կարօտութեամբն նշանակէ մարգարէն զլիկանս սովոյն ի պաշարմանն, եւ թէ փուլ թով Տառանն նոցա չարիքն:

Տարագրէ յԽարայելէ զսուս մարգարէն, որք զխաբուլ ժողովուրդն

իրբեւ զորմն ձեփէին՝ խաղաղութիւն ըզմանալով. անիծանէ եւ իբրեւ հեացն ընդ սուտ տեսչեանցն. եւ զի պահպանական հմայս ի բաղուկս եւ ի զլուխ նոցա կապէին, զորս ի միջոյ բառնայ սպառնայ:

Ասէ եւ վասն խոտորելոցն ի կուսուն եւ ի մայրն, թէ Ես Տէր թոյլ տաց սասցն ըստ ախորմելոյ նոցա տալ պատասխանի, որպէս Սեդեկեայն Աբասաբ, և կարուսից զխորձան եւ զխաբեալսն ի զուշակութիւնս այլոց:

Չի ոչ շահողացն ապաշխարութեամբ զփրկութիւնն՝ ոչ կարեն օղնել արդարքն. եւ որ երբեմն օգի որ խնդրէ ի խրոմ՝ ցանդոյն՝ զի մի՛ զյոյսն բարձցէ, այժմ զերին ասէ անկարս, զի մի՛ ծոյսս արասցէ: Պաշտի բանս եւ ի հանդերձեալն դատաստան:

Փայտիւ որթուն զհրկիզութիւն քաղաքին նշանակէ, որք ի հրոյ յեղիպտոսէ ելին, եւ ի հուր Բարեւացւոցն մաշին վասն յանցման կուսպաշտութեանն:

Ի դէմս մանկարարձի եւ փեսայի դնէ զինամս իւր առ Երուսաղեմ՝ յեղիպտոսէ եւ յառաջ, որոյ զնդարէմն փոխարինեալէ սոն զՆամբին եւ զՍողոմ, որ է Ռուբեն եւ Քադ, ընդ սրջ կրկն ասէ պատիժս առ ի քաւել: Պաշտի այժմ եւ առ մեզ ամբատանելս, եւ անդ սպառնայլքս:

Արձուին մեծ Նաբուքոդոնոսոր, որ գերեաց զՅեքոնիա եւ կացոյց զՍեդեկիա. մայր Լիբանանու՛ թագաւորքն Երուսաղեմի. իսկ այլ արձուի՛ Փարաւուն, յոր ձեռս ետ Սեդեկիա եւ անց զերդմամբն, զարեւելալ դերեաց Բարեւայցն. խոստանայ եւ զգարձն: Ըսյոց ճշմարտութիւնն ի Քրիստոս հայի, որ կախեցաւ զխաչէն ի լեռան Փողոսթա:

Ուղղէ զթ եւր կարծիան, զի ասէին թէ Հարքն մեզան, եւ մեր գերեմք. եւ յայսնէ թէ յորում մասին վախճան կենաց հասանէ՛ այնր մասին լինիմք վիճակեալք:

Ողբայ յՍեդեկիա եւ զեղբարս նորա, ամբատանելով զվայրենի գնացս նոցա:

Ամբաստանէ զանհազարութեանն նոցա յեղիպտոսէ եւ յառաջ, եւ սպառնայ թէ Հանից զձեզ յաղգաց, յեղիպտոսէ ուր ապաստանն եղին. եւ ամից զձեզ յանապատ,

Ա. 1
Գ. 22
Գ. 1
Գ. 1
Գ. 1
Գ. 1
Գ. 1
Գ. 1
Գ. 1
Գ. 1
Գ. 1
Գ. 1
Գ. 17

ԺԳ. 1
ԺԳ. 1
ԺԳ. 12
ԺԵ. 1
ԺԶ. 1
ԺԶ. 1
ԺԶ. 1
ԺԶ. 1
ԺԶ. 1
ԺԶ. 1
ԺԶ. 1
ԺԶ. 1

ԳԼ. Հմբ.

ԳԼ. Հմբ.

ի օեղին ուր զետեղեալ էր գերին
ի Բաբել, որպէս յԵգիպտոս ի
Գեեհեմ :

Թեմանն եւ Նագբերն հարուստի, եւ
եւ Նրուսաղէմ, որոյ հուր սպառնայ
արձակել, զերիցս եւ զշրիցս գալ
Բարեխաղցոյն :

Գուշակէ՛ զի հասեալ Բարեխաղցոյն
յՍմամ, ուստի բաժանի ճանա-
պարհս Սաբաթ եւ յՆրուսաղէմ, եւ
համայնքն յՆրուսաղէմ դիմե-
ոչ թէ զի դեքն գիտելով ինչ զե-
կուցին նմա յաղծու թիւն, այլ ի
մարգարէիցն լուեալ էր նոցա :
Սպառնայ Սեղեկեայ որ անգու-
նեաց զԲարեխաղցին, եւ ձեռս ետ
յՅգիպտացին, մինչեւ եկեսցէ
Զարարաբէլ եւ Քրիստոս : Իսկ
Ամեն՝ ամանք զՆարուբոզոնոսր
ասին սատ :

Բամբասէ զՍարայէլ ի սպանութիւնս
եւ ի պէտպէս աղտեղութիւնս եւ
հրով սպառնայ՝ Բարեխաղցոյն եւ
գեհնինն այրմամբ :

Ձանիրաւութիւն իշխանացն ամբաս-
տանէ :

Ի գէմն երկուց պոռնկացն բամբասէ
զՍարայէլի եւ զՅուզայ կռապաշ-
տութիւնն :

Տեսլեամբ ետացեալ կաթմայի՛ զսաստ-
կութիւն վշտացն Նրուսաղէմի ի
Բարեխաղցոյն գուշակէ :

Հրաման առնու իզեկիէլ շառնուլ
սուգ ի մեռանելն կնոջն յորինակ
ժողովրդեանն :

Կորուստ Ամնացոց, Մովաբացոց,
Եգիպտացոց, Փղշտացոց, որ ձգի
եւ ի վերայ սպստամբելոց յԱս-
տուծոյ :

Սպառնացեալն ի վերայ իշխանին Մու-
րայ՝ ձգի եւ յԱզամ եւ ի բուն
սարկունն :

Եւ ի վերայ Փարաւոնի ասացեալն՝ ձգի
եւ յիմանայի Փարաւոնն. բայց
նախտէ դարձեալ Բարեխաղցոյն
եւ Սատանայիւ որք անկան զհապար-
տութիւնն Եգիպտացոցն որ զի
անկցի :

Երկրորդէ վասն գիտին. զի պարտ է
վարդապետին խրատել, եւ լողին՝
տանայ. եւ զի ուղիղ է դատա-
ստանն Տեսն առ խոտորեալս եւ
առ զզջացեալս. սոփիէ այսու զճըն-
եալսն ի գերութեանն, թէ որ
վասն հարցն մեղաց մատնեաց զՆ-
րուսաղէմ, զորդինն դարձուցէ
անդրէն :

ԼԳ. 1

Նախ քան զլուր գուժի առմանն երու-
սաղէմի յառաջէ մարգարէս պա-
տուհասայ զբնակիս երկրին այլ
եւ այլ հարուստովք ի զգուշու-
թիւն զկնի դարձին. նա եւ մեզ
եւս ի խրատ :

Թէպէտ եւ ի լուին յօմարք էին, եւ
յառնելն ոչ, այլ յորդորէ Աս-
տուած խօսել այնոսա մարգա-
րէին. զի վիճամք կանխատարու-
թեամբ շահեսցին յետոյ :

Մեղադրէ իշխանացն ընդ ագասու-
թեան եւ ճուլութեան, եւս եւ
հարուստ իշխեցելոցն, և խոտանայ
ի գէմն Դաւթի՛ զԶարարաբէլ
Հրէից, եւ զՔրիստոս հասարակաց :

Կորուստ սպառնայ Եգիպտոյ ի դառնալ
զերեղն, վասն որնդ Հրեայն նա-
խանուէն. ձգի բանս եւ ի վերայ
ամենայն նախանձոտաց :

Նինու թիւն խոտանայ ի դարձին՝ նկա-
րելով զհաստաութիւնս եկեղեց-
ւոյն, եւ զուսացումն աւազանին.
Եւ որոշէ Հրէիցն զայս եւս միայն
տանել նոցա դարձ ի գերութեանն :

Մարգարէական տեսլամբ, և ոչ զգալի
իրք կանգնէին սակերբն, ի հաս-
տաութիւնն խոտանու դարձին, և
ի հուստս վերջնոյ յարութեանն :

Ձի յետ դարձին ընդ Զարարաբելիւ
նուտճին ցեղքն բաժանեալք, նկա-
րելով գառ ի Քրիստոս միութիւն
Հրէից եւ հեթանոսաց :

Ի վերայ Փոզգայ ասացեալն է ինչ
վճարեալ յետ դարձին, եւ է ինչ
յինելոց յերեւել Նեոինն :

Յուցանէ մարգարէին անմորմնապէս
զձեւ ստճարին, եւ զի դուռնն
արեւելից փակեալ կացցէ՛ ի խոր-
հուրդ Կուրինն :

Մերժէ զօտարածինն ի սպասուորելոյ,
եւ որինադրէ վասն բահանայից՝
զորս եւ կարգէ դատաւորս :

Խրատէ զիշխանս եւ որինադրէ վասն
սրդար չսփոց, եւ վասն տօնից եւ
պատարագաց, որ է պաշտի սու-
մեզ հոգեպէս :

Նկարէ գետոյն յորդութեամբ զդարձն
նոցա յետգլխտէ, եւ զաճումն
աւետարանին Քրիստոսի որ սկսուէն
ի Փայլիէ. ուստի չսփէ չորս հա-
պար ամիս վինչ ի Կոստանդնուսու
Մրագրէ զաշխարհս, զոր եւ վիճակաւ
բաժանեն ցեղիցն, եւ կանգնել
դրանց բարաբին ի նշանակ եկե-
ղեցոյ եւ հանդերձելոյն :

ԼԳ. 21

ԼԳ. 30

ԼԳ. 1

ԼԵ. 1

ԼԶ. 1

ԼԷ. 1

ԼԷ. 15

ԼԸ. 1

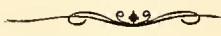
Խ. 1

ԽԳ. 4

ԽԵ. 9

ԽԶ. 1

ԽԷ. 13

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Է Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ԵԶԵԿԻԵԼԻ

Գ Լ Ո Ւ Խ Ա

¹Տեսիլ Եզեկիելի մարգարէի՝

Ե՛ Ե Եզեկ յամին երեսներորդի, յամսանն չորրորդի, որ օր հինգ էր ամսոյն, և Էի ևս ի մէջ գերութեանն առ ավն Քորար գետոյ, և բայան երկինք, և տեսի Պատուծայ: Որ օր հինգ էր ամսոյն, այն ամ հինգերորդ էր գերութեանն Յովաքինայ արքայի:

³ Եւ եղև րան Տեսան առ Եզեկիել քահանայ՝ որդի Բուզայ, յերկրին Քաղզէացոց ի վերայ Քորար գետոյ. և անդ եղև ի վերայ ²իմ ձեռն Տեսան:

⁴ Եւ տեսի և անս ³հոգմ վերացեալ՝ գայր ի հիւսիսոյ, ամպ մեծ ⁴ի կողման նորա՝, և հուր փայտաակէր ի նմանէ. և լոյս չուրջ զնովաւ, և ի մէջ նորա իրրեւ զտեսիլ բազմագունի ակնայ՝ և Ըստա-
⁵ ղայթք ի նմա՝: Եւ ի մէջ նորա կերպարանք չորից կենդանեաց, և այս տեսիլ նոցա.
⁶ Կերպարանք մարդոյ ի վերայ նոցա: Եւ չորք զէմք միոյ, և չորք թևք միոյ
⁷ միոյ ի նոցանէ: Եւ բարձք նոցա բարձք ուղղորդք, ⁸ և ոտք նոցա թևաւորք էին,՝ և կճղակք նոցա իրրեւ զկճղակս սրթուց. և կայծակուէք թօթալէին ի նոցանէ իրրեւ ի փայլատականց պղնձոյ.
⁸ Եւ թևք իւրեանց երազուէք էին՝ Եւ ձեռն մարդոյ ի ներքայ թևոց նոցա ի չորեալն կողմանս նոցա. և երեսք նոցա և թևք չորեցունց: Ընդ միմեանս թևակցէին խառնեալ. և զերեսս իւրեանց ի գնալն յետս ընդգէմ ոչ դարձուցանէին, իւրաքանչիւր հանգէպ և
¹⁰ րեսայ իւրեանց գնային: Եւ կերպարանք երեսաց նոցա՝ ⁹կերպարանք մար-

դոյ և կերպարանք առիւծու յաջմէ չորեցունց, և ¹⁰կերպարանք եզին և կերպարանք արծուոյ ի ձախմէ՝ չորեցունց: Եւ այս ¹¹կերպարանք նոցա. և թևք նոցա տարածեալ ի վերուստ ¹²չորեցունց. իւրաքանչիւր երկու երկու խառնեալ ընդ միմեանս, և երկու երկու ծածկէին ի վերուստ զմարմինս իւրեանց: Եւ իւրաքանչիւր հանգէպ երեսաց իւրեանց գնային. յոր կողմն զի մէր հոյմն գնային, և յետս ընդգէմ ոչ զառնային ի գնացալ իւրեանց: Եւ ի մէջ զազանացն՝ տեսիլ՝ իւրեւ զկայծականց հրոյ բորբոքելոյ, և իրրեւ զտեսիլ զամբարաց խառնելոց ի մէջ ⁸գազանացն, և լոյս հրոյ. և ի հրոյ անտի ¹⁴փայլատակուէք հատանէին: Եւ ⁹ղազանքն երազս ընթանային, և թևթևս՝ զառնային ի նմանութիւն ¹⁰արեւականս՝: Եւ տեսանէի ¹¹ և անաւասիկ անիւ մի յերկրի ¹²զհետ զազանացն չորեցունց՝: Եւ կերպարանք անուոցն և արար նոցա՝ իրրեւ զտեսիլ ակնայ թարսսի. և ¹³կերպարանք չորեցունց՝ և տեսիլ նոցա և գործուած իւրեանց՝ որպէս թէ չըջիցի անիւ ի մէջ անուոց: Եւ չորեալն կողմանս իւրեանց գնային, և յետս ընդգէմ ոչ զառնային ի թիւ ¹⁴կուէս իւրեանց. ¹⁵Եւ բարձուէք էին. Հայէի ընդ նոսա և տեսանէի զի՝ լի էին սչօք թիկուէք նոցա չարթ զչորեւ ¹⁹քումբք: Եւ ի գնալ ⁸գազանացն՝ գնային և անիւքն ընդ նոսա, և ի վերանալ ⁸գազանացն յերկրէ՝ վերանային և

¹ Եզե. Գ Լ Ո Ւ Խ Ա ² Եզե. տեսիլս ³ Եզե. նորա ⁴ Եզե. մարդի հոգմայ ⁵ Եզե. ի միջս հրոյն ⁶ Եզե. երեսք

⁶ Եզե. երեսք եզին ի ձախմէ չորեցունց, և երեսք արծուոյ ⁷ Եզե. կերպարանք կենդանեացն, տեսիլ նոցա ⁸ Եզե. կենդանեացն ⁹ Եզե. կենդանեացն ընթանային և ¹⁰ Եզե. փայլականս ¹¹ Եզե. անասիկ, յետս, կենդանիս, ¹² Եզե. առ ընթեր կենդանեացն բար չորեցունց երեսաց նորա ¹³ Եզե. նմանութիւն մի չորեցունց նոցա, ¹⁴ Եզե. և չըջանակ նոցա բարձք և անաւոր, և

20 անիւքն : Ընդ որ կողմ գիմէր 1^ամալն
 եւ հողմն՝ երթային գագանքն՝ եւ ա-
 նիւքն ընդ նոսին վերանային . զի ոգի
 21 ²կենդանի գոյր յանիւան : Ի գնալն նու-
 ցա դնային , եւ ի կալն նոցա զանգի
 աճնուին , եւ ի վերանայ նոցա յերկրէ՝
 եւ անիւքն ընդ նոսին վերանային . զի
 22 ոգի ²կենդանի գոյր յանիւան : Եւ նմա-
 նութիւն ³հաստատութեան ի վերայ գլխոյ
²դազանացն իրբեւ զտեսիլ ական ³վա-
 նի՝ տարածեալ ի վերայ ⁶թիւոց նոցա
 23 ի վերուստ : Եւ ի ներքոյ հաստատու-
 թեանն թեւք իւրեանց տարածեալ սա-
 ւառնէին ընդ միմեանս . ⁶եւ իւրաքան-
 չիւր երկու երկու ծածկէին զմարմինս
 24 իւրեանց՝ : Եւ լսէի զձայն թիւոց նոցա
⁷ի սաւառնիւն իրբեւ զձայն ջուրոց թաղ-
 մայի . եւ՝ ի իրբեւ զձայն ⁸Աստուծոյ Աս-
 25 կանց : Եւ ահա բարբառ ի վերուստ
 քան զհաստատութիւնն որ էր ի վերայ
 գլխոց նոցա՝ ի կալն իւրեանց , ⁷եւ յամ-
 26 բանայն՝ զթեւս իւրեանց : Եւ ի վերոյ
 քան զհաստատութիւնն որ ի վերայ
 գլխոց նոցա , իրբեւ զտեսիլ ական չա-
 վիզայ , նմանութիւն ակոսոյ ¹⁰ի վերայ
 նորա , եւ ի վերայ ակոսոյն՝ նմանու-
 27 թիւն կերպարանաց ¹¹մարդոց : Եւ տե-
 սանէի իրբեւ զտեսիլ ական բազմագու-
 նի , իրբեւ զտեսիլ հրոյ ի ներքոյ քան
 գնա շուրջանակի . միջովք չալի ի վեր՝
 նմանութիւն արեգակին , եւ միջովք
 չալի ի խոնարհ՝ նմանութիւն հրոյ . եւ
 լոյսն՝ ու շուրջ զնովաւ՝ բակ ունէր .
 28 Իրբեւ տեսիլ ազնուանդ որ ձգի յամպոյ
 յաւուրս անձրեաց , ¹²եւ այսպէս ահա-

զին տեսիլ լուսոյ՝ շուրջ զնովաւ : Այս
 տեսիլ՝ նմանութիւն փառացն Տեառն .
 իրբեւ տեսիլ՝ անկաջ ի վերայ երեսոց ի
 մոց , եւ լուսայ թարբառ որ խօսէր ընդ իս :

ԳԼ . Բ

1 Եւ ասէր , Որդի մարդոյ , կայ ի վե-
 2 րայ ոսից ըոց եւ խօսեցայց ընդ քեզ :
 2 Եւ եկն ի վերայ իմ Հողի , ¹³վերացոյց
 զիս եւ կանգնեաց կայոյց՝ ի վերայ ո-
 սից իմոց . եւ լսէի զի խօսէր նա ընդ
 3 իս . Եւ ասէր , Որդի մարդոյ , ես ա-
 ոսքեցից զքեզ առ ¹⁴գառնացուցիչ տունդ
 Խարայիլի , որք գառնացուցին զիս՝ ին-
 քեանք եւ նաքք իւրեանց , անարգեցին
 4 զիս մինչեւ ցայսօր : Որդիք եզըրիկք
 եւ խտտակիրքք են առ որս առաքեան
 զքեզ , եւ սասցես ցնտա , Այսպէս
 5 ասէ Տէր Տէր . եթէ իցէ լուիցեն ¹⁵կամ
 սարսեցեն , զի տուն գառնացուցայ են .
 եւ ⁷կամ րնա՝ ծանկեցեն թէ մարգարէ
 եւ զու ի մէջ նոցա :
 6 Եւ զու , որդի մարդոյ , մի երկնչի-
 ցիս ի նոցանէ , եւ մի՛ զանդիտիցես ¹⁶յե-
 րեսաց նոցա . զի զայրանալով զայրաս-
 ցին եւ յարկցին ի վերայ քո , զի՝ ի մէջ
 կարճաց բնակեալ ես զու . մի երկնչի-
 ցիս ի բանից նոցա եւ յերեսաց նոցա
 մի՛ զանդիտիցես , զի տուն գառնացու-
 7 զայ են : Եւ խօսեսցիս ընդ նոսա զբանս
 զայստակի . եթէ իցէ լուիցեն ¹⁵կամ սար-
 սեցեն , զի տուն գառնացուցայ են :
 8 Եւ զու , որդի մարդոյ , լուր բանից
 զոր խօսիմ ընդ քեզ , մի՛ լինիր դառնա-
 ցող իրբեւ զտուն գառնացուցուց . բայ
 զբերան քո եւ կեր զոր ջամբեցից քեզ :
 9 Տեսի , եւ ահա ձեռն ձգեալ առ իս , եւ
 ի նմա մատեան մի գրոյ . եւ պարզեաց
 զնա առաջի իմ . եւ էր պրեալ ի նմա
 ներքոյ եւ արտաքոյ՝ ոգբս եւ ձայնս
 եւ վայս :

ԳԼ . Գ

1 Եւ ասէցիս , Որդի մարդոյ , զոր ինչ
 2 պատնես ի գմա՝ կեր . կեր մանր զմա-
 տեանդ գայդ , եւ գնա եւ խօսեաց ընդ
 2 որդիսն Խարայիլի : ¹⁷Եւայ զբերան իմ ,

¹ Եբր. ոգին , երթային եւ նոքա . անդրուր գիմէր
 ոգին ² Եբր. կենդանեացն ³ Եբր. տարա-
 ծութեան երկնչ , (նշանակեալ ի արտեւս) ⁴ Եբր.
 վանի՝ ահգ , ⁵ Եբր. գլխոց ⁶ Եբր. իւրա-
 քանչիւրուս երկու՝ ի ծածկել ի միում կող-
 մանէ , եւ իւրաքանչիւրուսն երկու՝ ի ծածկել
 ի միում կողմանէ զմարմինս իւրեանց ⁷ Եբր.
 դալաւ ⁸ Եբր. Ամենակալի ⁹ Եբր. հանգու-
 ցանէին զթեւս ¹⁰ Եբր. եւ ի վերայ նմանու-
 թեան ակոսոյն ¹¹ Եբր. մարդոյ ի վերայ
 նորա ի վերուստ : (27) Եւ տեսի իրբեւ զակն
 բայմագունի , իրբեւ զտեսիլ հրոյ ի ներ-
 քոյ շուրջանակի ի տեսիլնէ միջոյ նորա եւ ի
 վեր . եւ ի տեսիլնէ միջոյ նորա եւ ի խոնարհ՝
 տեսի իրբեւ զտեսիլ հրոյ , եւ պայծառութիւն
¹² Եբր. այսպէս տեսիլ պայծառութեանն

¹³ Եբր. իրբեւ խօսէր ընդ իս . եւ կանգնեաց զիս
¹⁴ Եբր. որդիսն Խարայիլի , յազգ ապստամբ , որ
 ապստամբեցան լինէն ¹⁵ Եբր. եւ եթէ ի բայ
 կացցեն ¹⁶ Եբր. ի բանից նոցա , զի փուշք եւ
 տատակք են ընդ քեզ , եւ ¹⁷ Եբր. Եւ բացի

3 և Զամբեսայ զմտտեանն . և ևս է ցիս ,
 Որդի մարդոյ , ¹կերանքս կերպիցէ , և որո-
 վայնքս լցցի ի մատենէն սոյտի որ առաւ-
 քեզ , կերայ՝ զայն , և եղև ի բերանի
 խնում իրբու զբազայրութիւն մեղու :
 4 և ևս է ցիս , Որդի մարդոյ , ցնա դու
 և մուտ ի առնն Իսրայելի , և խօսես
 5 ցիս առ նոսա զպատգամս իմ : Զի ոչ
 եթէ առ ժողովուրդ խորախոս ծանրա-
 լեզու առաքեսցես առ առնն Իսրա-
 6 յելի . և ոչ առ ժողովուրդս բազումս
²աղագգիս կամ աղալեզուս , և ոչ առ՝
 խանձրակզուս զարոց ոչ լսիցես զբանս
 նոցա . զի թէ առ այնպիսիսն առա-
 քէի զքեզ , սակայն և ևս չես լսէին քեզ :
 7 Այլ առնն Իսրայելի ոչ հաւանին լսել
 քեզ , քանզի ոչ կամին լսել ինձ . զի
 ամենայն առնն Իսրայելի ³հակառակօք
 8 և խտտաբիրոք են : և ևս ահաւասիկ ա-
 րարի զզէմս քո հաստատուն ստալի և
 րեսայ նոցա . և կայգլթութիւնք զօ-
 րացուցից առալի հակառակութեանն ու-
 9 ցա . և եղիցի յամենայն ժամ հաստա-
 սուն իրբու զվէմ յազթութիւն՝ քո .
 մի՛ երկնչիր ի նոցանէ , և մի՛ զանգի-
 տիցես լերեսայ նոցա . զի առն գառ-
 նաջողպ են :
 10 և ևս է ցիս Տէր , Որդի մարդոյ , զա-
 մենայն զբանս զոր խօսեցայ ընդ քեզ ,
 լուր ախանջալք քովք , և գիր ի սրտի
 11 քում . և երթ մուտ ի մէջ գերութեանն ,
 առ որդիս ժողովրբեանքս , խօսեսցիս
 ընդ նոսա և ասեսցես , Այսպէս ասէ
 Տէր Տէր . եթէ իցէ լուիցեն և ⁵ան-
 սայցեն :
 12 և վերացոյց զիս Ոգի , և լուսայ զկնի
 իմ ձայն չարժամս մեծի , ⁶որ ասէին ,
 Օրհնեալ են փառք Տեառն ի սեղանցէ
 13 իւրմէ . և ⁷տեսի՛ ձայն թեւոց զազա-
 նայն՝ սաւառնեկոց ընդ միմեանս և ձայն
 անուոցն զձեռ նոցա , և ձայն ⁸չարժ-
 14 մանս և ⁹Հողի Տեառն՝ վերացոյց զիս
 և րարձրացոյց , և երթայի ⁹համբար-
 ձեալ ի գիմել հողւոյն իմոյ , և ձեռն

Տեառն եղև ի վերայ իմ զօրութեամբ .
 15 և ¹⁰մաի վերամբարձ ի մէջ վերութեանն ,
 և չրջեցայ առ ընակչօքն Քորար գետոյ՝
 որ էին անդ . և նոսայ անդ առուքս
 և եթմն զազակեալ՝ ի մէջ նոցա :
 16 և եղև յետ եթմն առուքն , եղև բան
 17 Տեառն առ իս , և ասէ , Որդի մարդոյ ,
 զէտ կացուցի զքեզ տանց Իսրայելի . և
 յախցես յինէն զպատգամս , և ¹¹սպառ-
 18 նացես նոցա իրբու՝ յինէն : Յորժամ
 ասիցեմ յանօրէնն թէ Մահու մնաանի-
 ցիս , և գու ոչ զբուշացուցանիցիս նմա ,
 և ոչ խօսեսցիս զբուշանալ անօրինին
⁶և գառնայ՝ ի ճանապարհաց իւրոց չա-
 րաց և կիսպ , անօրէնն այն յանօրէ-
 նութեան իւրում մեացի , և զարիւն
 19 նորա ի ձեռաց քոց ինդրեցից : Իսկ ե-
 թէ գու զբուշացուցանիցես անօրինին ,
 և նա ոչ գարձցի յանօրէնութենէ իւր-
 մէ և ի ճանապարհէ իւրմէ՝ ¹²անօրէնն
 այն յանօրէնութեան իւրում մեացի ,
 20 և գու զանձն քո ապրեցուցես : և
 յորժամ գարձցի արդարն յարգատե-
 թեանց իւրոց և արտայէ յանցանս , ար-
 կից ¹³տանջանա զլլխտ՝ նորա , ինքն
 մեոցի . ¹⁴քանզի ոչ եթէ՛ յիշեցիցիս ար-
 գարութիւնք նորա զոր արար . լայց
⁶քանզի գու ոչ զբուշացուցիս նմա ,
 զարիւն նորա ի ձեռաց քոց ինդրեցից :
 21 Ապա եթէ գու զբուշացուցանիցես զար-
 գարն զի մի՛ մեզիցէ արդարն ¹⁵ , կիւրով
 կեցցէ , զի գու զբուշացուցիս նմա . և
 գու զանձն քո ապրեցուցես :
 22 և եղև ի վերայ իմ անդ ձեռն Տեառն ,
 և ևս է ցիս , Արի և և ի գու ի գաշտ անդր ,
 23 և անդ խօսեցոյց ընդ քեզ . Յարեայ
 և և ի ի գաշտ անդր . և ևս ի ջեալ
 կային անդ փառքն Տեառն , իրբու ⁶զտե-
 սիս և՛՝ զփառան զոր տեսի առ արիւն
 Քորար գետոյ . և անկայ ի վերայ և-
 24 րեսայ իմոյ : և և կին ի վերայ իմ Հողի ,
 և կայոյց զիս ի վերայ տոկոց իմոց . և
 խօսեցաւ ընդ իս և և ասէ , Մուտ և
 25 արդիւիր ի մէջ տանքս : և գու , որդի

¹ Եբբ. Զամբես որովայնի քում , և լից զաղիս քո
 մտտենիւզ այգուիկ զոր տամ քեզ . և կերայ
² Եբբ. խորթօս . և ³ Եբբ. ժպիւրճ երեօք ⁴ Եբբ.
 զճակատ քո հաստատուն ընդգէմ ճակատուց
 նոցա . (9) Իրբու զազամանք հաստատուն քան
 զվէմ արարի զճակատ ⁵ Եբբ. եթէ ի բաց
 կայցեն ⁶ Եբբ. զաւասէ ⁷ Եբբ. ձայն թեւոց
 կենդանեացն ⁸ Եբբ. չարժամս մեծիս (14) և
 Հողին ⁹ Եբբ. գառնացեալ ի տապոյ հողուց իմոյ

¹⁰ Եբբ. եկի առ գերութիւնն ի թեւապիս առ որս
 ընակէին առ Քորար գետով , և նոսայ առ
 որս նստէին անդ , և նոսայ անդ առուքս եթմն
 զարմացեալ ¹¹ Եբբ. զբուշացուցես զնոսա
¹² Եբբ. յեղէն յաւելաւ , չարէ ¹³ Եբբ. գայթակ-
 զութիւն առաջի ¹⁴ Եբբ. զի ոչ զբուշացու-
 ցիս զնա , ի մեզ իւր մեոցի , և ոչ ¹⁵ Եբբ. օ-
 յեցն յաւելաւ , և նա ոչ մեզիցէ

մարդոյ, ահաւազդիկ տուեալ են ի վերայ քո կապանք, եւ կապեցին զքեզ նոսր քօք. եւ ոչ կոցես ՚ի միջոյ նոցա: Եւ զիզու քո կապեցից ի քիմն քո, եւ եզիջիր զու համբ. եւ ոչ եղիցիս զու նոցա իբրև զայր մի յանդիմանիչ, զի տուն 27 դառնացողաց են: Եւ յորժամ խօսիցիմ ընդ քեզ, բայցից զբերան քո, եւ աստացես ցնտա, Այսպէս ասէ Ազոնայի Տէր Տէր. Որ լսելոցն իցէ՛ լուիցէ, եւ որ արհամարհելոցն իցէ՛ արհամարհեցէ. քանզի տուն դառնացողաց են:

ԳԼ . Գ

1 Եւ զու, որդի մարդոյ, առ զու քեզ ազիւս մի, եւ զիցես զնա առաջի երեսաց քոց, եւ նկարեցես ի նմա զքաշ 2 զաքն Երուսաղէմ: Եւ տացես շուրջ զնովաւ պաշարումն, եւ շինեսցես շուրջ զնովաւ մարտիոցս, եւ պատեսցես շուրջ զնովաւ պատնէշ, եւ տացես շուրջ զնովաւ 3 նետակալս: Եւ առցես զու քեզ տապալ երկաթի, եւ կանգնեսցես զնա իբրև զպարիսպ երկաթի ընդ քեզ եւ ընդ քաշ 4 զաքն. եւ պարաստեսցես զերեսս քո ի վերայ նորա, եւ եզիցի ի պաշարումն, եւ պաշարեսցես զնա. զի այն նշանակ 4 է Պրուցն Իսրայելի: Եւ զու ննջեսցես ի ձախակողմն քո, եւ զիցես զանիրաւութիւնս տանն Իսրայելի ի վերայ գորս. ըստ թուոյ աւուրց զոր ննջեսցես ի վերայ գորս հարևուր եւ յիտուն օր. եւ առցես՝ զանիրաւութիւնս նոսրացա: Եւ ես ետու քեզ ՝ զերկուս սնիրաւութիւնս նոցա ի թիւ աւուրց՝ հարևուր՝ եւ իննսուն օր. եւ առցես զանիրաւութիւնս տանն Իսրայելի: Եւ բովանդակեսցես ՝ ի միասին զամենայն՝, եւ զարձեալ ննջեսցես յաջակողմն քո, եւ առցես զանիրաւութիւն տանն Յուզայ զքառասուն օր. զի օր ընդ տար 7 ւոյ եզի քեզ: Եւ ի պաշարումն Երուսաղէմի ՝ պարաստեսցես զերեսս քո, եւ զօրացուցես զբազուկս քո՝, եւ 8 մարդարէտացիս ի վերայ նորա: Եւ ես ահա ետու ի վերայ քո կապանս, եւ մի փոխեսցես կողմն ի կողմանէ մինչեւ

կատարեսցին աւուրք արգելանին քո: Եւ զու ան քեզ ցորեան եւ գարի, ոսպն եւ ոլոն եւ կորեակ եւ հաճար, եւ արկցես ՝ զայն յաման մի խեցեղէն. եւ արասցես զու զայն՝ քեզ հաց. եւ ըստ թուոյ աւուրցն զոր ննջեսցես զու ի կողմն քո՝ ՝ հարևուր եւ իննսուն օր կերիցես զայն: Եւ զկերակուրն քո կերիցես կշտով, քսան սիկզ յաւուր, ժամ 10 ի ժամ կերիջիր անտի. Եւ ջուր չսփով արբջիր, զվիցեքորդ մասն ցորակի միոյ՝ 11 ժամէ ի ժամ արբջիր: Եւ նկան զարեզէն արիեալ կերիցես անտի. յազբ մարդոյ եփեսջիր զայն առաջի երեսաց նոսրաց: Եւ 10 աստացես, Այսպէս ասէ Տէր Աստուած Իսրայելի՝. Այսպէս կերիցես օրցիքն Իսրայելի զհաց իւրեանց սլծու թեամբ ի մէջ ազգաց ուր ցրուեցից զնոսանդր: Եւ ասեմ, Բաւ լիցի, Տէր 11 Աստուած Իսրայելի, իթէ պղծեալ իցէ կրկնք անձն իմ ի սլծութիւնս, եւ մեռելոտի եւ գազանաբուկ ոչ կրկնք կերայ ի ծննդեմէ իմէ մինչեւ զայժմ, եւ ոչ եմուտ ի բերանս իմ ամենայն միս 15 պիղծ: Եւ ասէ ցիս, Ահա ետու քեզ քակոր արջտոյ փոխանակ կարոյն մարդոյ, եւ նովաւ արասցես զհաց քո: 16 Եւ ասէ ցիս Տէր, Որդի մարդոյ, ահաւանիկ ես բեկանեմ զհաստատութիւն հացի յերուսաղէմ, եւ կերիցես հաց կշտով եւ կարօտանաց, եւ ջուր չափով եւ կարօտութեամբ արբցեն: Զի եզիցին կարօտեալք ի հացէ եւ ի ջուոյ. եւ 12 պարանիտայի մարդ եւ սղապր իւր, եւ հաշտոցին յանիրաւութիւնս իւրեանց:

ԳԼ . Ե

1 Եւ զու, որդի մարդոյ, ան քեզ տուներ յեսանասուր, 13 սուր քան զարբիչ՝ վարսալիբայից. սասանայցես զայն քեզ, եւ ամիցես զայն զզլտով քով եւ զմօրուօք. եւ ասցես կշիւս եւ 14 կշուսցես 2 զնոսա: Զչորորդ՝ մասնն հրով այրեսցես ի մէջ քաղաքին, ըստ լրութեան աւուրցն արգելանին. եւ 15 զչորորդ մասնն կոտորեսցես սրով շուրջ զնովաւ. եւ 16 զչորորդ մասնն հոսեսցես հողմոյ,

1 Եբբ. ի մէջ 2 Եբբ. գլխու 3 Եբբ. տանն 4 Եբբ. կրեացես 5 Եբբ. զամս անիրաւութեան նոցա ի թիւ աւուրց՝ երեք հարևուր 6 Եբբ. զտոսա 7 Եբբ. հաստատեսցես զերեսս քո, եւ բազուկք քո մերկացեալք

8 Եբբ. զնոսա յաման մի, եւ արասցես զու զնոսա 9 Եբբ. երեք հարևուր 10 Եբբ. ասէ Տէր 11 Եբբ. Եհսփայ, ահա անձն իմ չէ պղծեալ 12 Եբբ. անգլիցես 13 Եբբ. սրբիչ 14 Եբբ. բաժանեսցես զնոսա: (2) Զչորորդ 15 Եբբ. առցես զերբորդ 16 Եբբ. զերբորդ

3 եւ սուր արձակեցից զկնի նոցա : Եւ առցես անտի սակաւ ինչ թուով, եւ ծրարեսցես :
 4 Ի մեկնոցի քում : Եւ զարձեալ առցես անտի եւ ընկեսցես ի մէջ Նոյ, եւ այրեսցես զնոսա ի հուր, եւ անտի ելցէ հուր :
 5 Եւ ասացես՝ «ամենայն տանն Իսրայելի : Երուսաղէմ է զոր եղի ի մէջ հեթանոսաց զոյ, եւ որ շուրջ զդուռս զա-
 6 ւանք : » 2 Զի փոխեցին զիրաւունս իմ ընդ անիրաւութեանն հեթանոսաց, եւ զօրէնս իմ ընդ օրէնս աշխարհացն՝ որ շուրջ էին զնովաւ . զի զիրաւունս իմ մերժեցին, եւ յօրէնս իմ ոչ գնացին :
 7 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Ազոնայի Տէր . Փոխանակ զի 3 սրամաք ձիր յազգացդ են՝ որ շուրջ են զձեւք, եւ յօրէնս իմ ոչ գնացէք, եւ զիրաւունս իմ ոչ արարէք, այլ եւ ոչ ըստ իրաւանցն հեթանոսաց՝ որ շուրջ են զձեւք :
 8 արարէք, Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Ազոնայի Տէր . Ահա ասիկ ես ի վերայ քո, եւ արարից ի միջի քում զատաս-
 9 տան ստաջի ազգացդ : Եւ արարից ընդ քեզ՝ զոր ոչ երբեք արարի, եւ ոչ այլ եւս նմին նման արարից ըստ ամենայն :
 10 պղծութեանցն քոց : Վասն այնորիկ հարք կերիցեն զորդիս ի միջի քում, եւ որդիք կերիցեն զձարս . եւ արարից ի քեզ զատաստանս, եւ ցրուեցից զամենայն մնացորդս քո ընդ ամենայն հողմս :
 11 Վասն այսորիկ կենդանի եմ ես, ասէ Ազոնայի Տէր, փոխանակ զի զսրբութիւնս իմ սրլծեցեր ամենայն զարչելօքն քովք, եւ ամենայն պղծալից պաշտամամբքն քովք, եւ ես մերժեցից զքեզ, եւ ոչ խնայեսցէ ի քեզ ակն իմ, :
 12 եւ ոչ ողորմեսցայ քեզ : 4 Զորիք մասն քո մահու սրբաւեցի, եւ 5 չորիք մասն քո՝ սովով վախճանեսցի ի միջի քում . եւ 6 չորիք մասն քո շուրջ զքեւ ի սուր անկցի, եւ 7 զչորիք մասն քո ընդ ամենայն հողմս ցրուեցից, եւ սուր արձա-
 13 կեցից զկնի նոցա : Եւ կատարեսցի սրամտութիւն 6 բարկութեան իմոյ՝ ի վերայ նոցա, եւ մխիթարեսցայ . եւ

ծանիցեն զի ես Տէր խօսեցայ նախան-
 14 ձու իմով՝ ի կատարել ինձ զբարկու-
 յանասրատ եւ ի նախաասինս հեթանոսաց որ շուրջ զքեւ իցին՝ 8 եւ զզստերս քո շուրջ զքեւ՝ ստաջի ամենայն :
 15 ցաւորաց ճանապարհի : Եւ եղիցես հեծեծելի եւ եղկելի, ծաղր եւ երևուցի ի մէջ ազգացն որ շուրջ զքեւ իցին, յառնել ինձ ի քեզ զատաստանս բարկութեամբ եւ սրամտութեամբ եւ վրէժ-
 16 խնդրութեամբ ցասման . ես Տէր խօսեցայ, Ի յարձակել ինձ զչարաչար զնեսս 9 իմ սովոյ ի վերայ նոցա, եւ եղիցին ի սատակումն . արձակեցից զայս ի վերայ նոցա՝, եւ սով զուժարեցից ի վերայ ձեր, եւ 10 խորտակեցից զհաստա-
 17 տութիւն հացի 1քո : Եւ ստաքեցից ի վերայ 2քո սով եւ գազանս չարս, եւ 11 պատմեցից զքեզ . եւ մահ սուրբն անցցին ի քեզ, եւ ածից շուրջ զքեւ սուր, զի ես Տէր խօսեցայ :

ԳԼ. Զ

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
 2 Որոյի մարդոյ, հաստատեա զերեսս քո ի վերայ լերանցդ Իսրայելի, մարգա-
 3 ռիաց ի վերայ Կոցա, Եւ ասացես, Լե-
 4 ռինք Իսրայելի, լուարուք զպատգամս Ազոնայի Տեառն . այսպէս ասէ Ազոնայի Տէր ցլերինս եւ ցլուրս եւ զծորս եւ ցրաշտս . Ահաւայիկ ես ածեմ ի վերայ ձեր սուր, եւ 11 ապականեսցին բար-
 5 Վձուք՝ ձեր . Եւ կործանեսցին սեզանք ձեր, եւ խորտակեսցին մեհեանք ձեր . եւ ստազատ արկից զվիրաւորս ձեր ա-
 6 ստաջի կոոց ձերոց : Եւ զի թաւալ կացուցից զորդիսդ Իսրայելի առաջի պատկերաց իւրեանց . եւ ցրուեցից զու-
 7 կիրս ձեր շուրջ զսեղանովք ձերովք :
 8 Յամենայն բնակութեան ձերում քա-
 9 զաքք ուերեսցին, զի 12 ջնջեսցին եւ սպա-
 10 սեսցին սեզանք ձեր, եւ խորտակեսցին եւ գաղտրեսցին կուռք ձեր, եւ բարձ-
 11 ցին մեհեանք ձեր, եւ 13 ջնջեսցին զործք
 12 ձերաց ձերոց . Եւ անկցին վիրաւորք ի միջի ձերում, եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր :

1 Յէբր. գ-ի-տէ 2 Յէբր. Եւ փոխեաց զիրաւունս իմ յանիրաւութիւնս քան զհեթանոսս, եւ զօրէնս իմ քան զաշխարհսն 3 Յէբր. սպասամբ եղբրուք քան զազգս 4 Յէբր. Երբ 5 Յէբր. զեբեր 6 Յէբր. իմ, եւ հանգուցից զբարկու-
 թիւն իմ

7 Յէբր. ի սատակումն ձեր 8 Յէբր. խորտակեցից ձեզ 9 Յէբր. ձեր 10 Յէբր. անպաւակեսցեն 11 Յէբր. ապականեցից զբարձունս

8 Եւ թողից ի ձէնջ ապրեալս ի սրոյ ի մէջ ազգաց ի վարատման ձերում ի մէջ
 9 աշխարհաց : Եւ յիշեացեն զիս ապրեալքն ձեր ի մէջ ազգաց ուր գերեցան ի նոսա . ¹զի երգուաց ես՝ սրտի նոցա չնացելոյ եւ ապրտամբերոյ յինէն , եւ աչոյ նոցա պոռնկացելոց զհետ ²զնացելոյ իւրեանց , եւ կոծեսցին յերես իւրեանց , վասն չարեացն զոր արարին յամենայն գարչելիսն իւրեանց ³եւ յամենայն ի
 10 գնացս իւրեանց : Եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր , եւ ոչ ի զուր ինչ խօսեցոյ աննել րնոյ նոսա զպսս ամենայն չարս :
 11 Այոպէս առէ Ազրնայի Տէր . Ծափս հար ձեռամբ , եւ զոփես ստամբ , եւ ստասցես , Վա՛յ վա՛յ ի վերայ ⁴գարչելեացն եւ չարեաց՝ ասնն Իսրայելի , զի սրով եւ
 12 մահուամբ եւ սովով անկցին : Հետաւորն մահու վախճանեցել , եւ մերձաւորն սրով անկցի , եւ մնացեալն եւ պաշարեալն սովով ստաակեցցին , եւ կատարեցից զբարկութիւն իմ ի վերայ նոս :
 13 Գա . Եւ ⁵ծանիցեն թէ ես եմ Տէր , յորմամ անկցին յիրաւորքն ⁶ձեր ի մէջ կոցն ⁷ձերոց , չուրջ զեզգանսովքն ⁸ձերովք , ի վերայ ամենայն բլրոցն բարձանց եւ յամենայն պլուխ լիբանց , եւ ի ներքոյ ամենայն վարտաւոր ծառոց , եւ ի ներքոյ ամենայն ամուր կազնեաց՝ ուր արկանէին խուճկս ամենայն կոցն իւրեանց : Եւ ձկեցից զձեռն իմ ի վերայ նոցա , եւ եղից զերկիրն յայտականութիւն եւ ի ստաակումն յանապատէն Դերզաթայ յամենայն բնակութեան նոցա . եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր :

ԳԼ Է

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ ,
 2 Եւ զու , որդի մարդոյ , ³ասացես , Այոպէս առէ Ազրնայի Տէր երկրիդ Իսրայելացւոց . Վախճան հասեալ է , հասեալ է վախճան ի վերայ չորեցունց
 3 կողմանց երկրիդ : Ահաւաղիկ հասեալ է ի վերայ քո վախճան , եւ առաքեցից ես զարտմատութիւն իմ , եւ դատեցայց զքեզ ըստ ճանապարհաց քոց , եւ հատուցից քեզ
 4 ըստ ամենայն գարչելեացն քոց : Եւ ոչ խնայեսցէ ակն իմ ի քեզ եւ ոչ ոլորմեցայց . զի ըստ զնայից քոց հատու-

ցից քեզ , եւ գարչելիքն քո ի միջի քում եղիցին , եւ ծանիցես թէ ես եմ Տէր :
 5 Քանզի այսպէս առէ Տէր Տէր . Չարիք մի , ահաւասիկ չարիք մի հասեալ են :
 6 Ենաս վախճան . Գարթեալ ի վերայ քո ,
 7 ⁸ահաւաղիկ հասեալ է : Զմիտա՞ ի վերայ քո , որ բնակեալք ես յերկրիդ . հասեալ է ժամանակ , մերձեցաւ ⁹օր , եւ
 8 ոչ ազմիտ եւ ոչ երկամբ . Այլ այժմ ի մօտոյ հեղից զբարկութիւն իմ ի վերայ քո , եւ կատարեցից ի քեզ զսքրտմատութիւն իմ . եւ գատեցայց զքեզ ըստ ճանապարհաց քոց , եւ տայ ի վերայ քո զամենայն պղծութիւն ¹⁰արշտումանց
 9 քոց : Եւ մի՛ խնայեսցէ ակն իմ ի քեզ եւ ոչ եւս ուղարմեցայց . զի ըստ ճանապարհաց քոց հատուցից քեզ , եւ գարչելիքք քո ի միջի քում եղիցին . եւ ծանիցես թէ ես եմ Տէր որ ¹¹հարկանեմ
 10 զքեզ : Ահաւասիկ օր Տեառն , ահա հասեալ է վախճան . Եկն զմիտա՞ն , ծաղկեցաւ գաւաղանն . ¹²յարեաւ ամ-
 11 յարտաւանութիւնն : Եւ խորտակեցես զնաստաւութիւն անօրինին , ոչ ազմիտ եւ ոչ վաւթով . ոչ են ի միտս իւրեանց ,
 12 եւ ոչ գեղեցիկութիւն ի նոսա : Հասեալ է ժամանակ , ահա եկն օր . ստացօղն մի՛ խնայեսցէ , եւ որ վաճառէն՝ մի՛ ուրաջի . զի բարկութիւն է յամենայն
 13 բազմութեան նորա : Զի որ ¹³ստանայն՝ ի վաճառականն՝ անդր այլ մի՛ գարձցի ,
¹⁴եւ ոչ եւս է կեալ ի կենդանութեան նոցա . զի անօրս ի վերայ ամենայն բազմութեան նորա ոչ գարձցի , եւ մտրդ
¹⁵յաչս կենաց իւրոց մի՛ հաստատեցի :
 14 Փող ¹⁶հարէք եւ ընարեցէք՝ զամենայն . եւ ոչ սք իցէ որ երթայցէ ի պատերազմ , զի բարկութիւն ¹⁷ի վերայ բազմութեան նորա : Պատերազմ սրոյ արտաքուստ , եւ սով եւ մահ ի ներքուստ . եւ որ ի բացի իցին՝ սրով վախճանեացին , եւ որ ի քաղաքի իցին՝ սովով եւ

¹Եբբ. յորմամ տոց բեկանել ²Եբբ. կոցոց
³ՅԵբբ. պլուս ⁴Եբբ. ամենայն գարչելեացն չարաց
⁵Եբբ. ծանիջիք ⁶Եբբ. նոցա

⁷Եբբ. արշտումանս , - Եւ - , եհաս վախճան ⁸Եբբ. ահա եկն (7) Եկն զձեռն , Կ-մ , կարգ ⁹Եբբ. օր ազմիկի , եւ ոչ զնծու թիւն յերան ¹⁰Եբբ. քո ¹¹Եբբ. հարկանեմ (10) Ահաւասիկ օրն . ահա հասեալ է . եկն զձեռն (Կ-մ , կարգ) ¹²Եբբ. բողբոջեցաւ ամբարտաւանութիւնն : (11) Ինտութիւն յարեաւ , եւ գաւաղան անօրէնութեան . չիք ի նոցանէ , եւ ոչ ի բազմութեանէ նոցա , եւ ոչ յինչից նոցա ¹³Եբբ. վաճառէն՝ ի վաճառեալ
¹⁴Եբբ. թէպէտ եւ իցեն սովաւիւն ի կենդանին
¹⁵Եբբ. յանօրէնութեան ¹⁶Եբբ. հարին եւ կազմեցին ¹⁷Եբբ. - Եւ - , - Եւ - , իմ

16 մահուամբ վախճանեացին՝ Եւ ապրեացին որք ապրելոց իցին ի նոցանէ , եւ եղիցին ի վերայ լերանց իրրեւ զազաւնիս ¹անձանձրոյթ մնչից . զամենեւեան կոտորելոց՝ զիւրաքանչիւր՝ ոք յանօրէ-
 17 նու թեան իւրում . Ամենայն ձեռք լքցին . եւ տմենայն ²Կրանք դարչասցին խոնա-
 18 լու թեամբ՝ . Սփածցին քուրձս , եւ ծածկեացեն զնոսա ցնորք . յամենայն երեսս ամօթ , եւ յամենայն զլուծիս կնիզու-
 19 թիւնս . Արժաթ նոցա անկեալ կայցէ ի հրապարակս , եւ ոսկի նոցա արհամարհեացի . արժաթ նոցա եւ ոսկի նոցա ոչ կարասցէ փրկել զնոսա յաւուր բարկութեան Տեառն . եւ անձինք նոցա մի յագեացին , եւ որովայնք նոցա մի լցցին . զի ³տանչանք եղին՝ անիրաւութեանն նոցա . Չընտիր ընտիր ⁴զարգուցն եղին ի հպարտութիւն , եւ պատկերս գարեւելեաց պաշտամանցն իւրեանց արարին ի նոցանէ . վասն այնորիկ տաց զայն
 21 նոցա ի պղծութիւն . Եւ մասնեցից զայն ի ձեռս օտարաց յափշտակի ⁵զնոսա , եւ ժանտագործաց երկրի յաւար , եւ
 22 պղծեացին ⁶զնոսա . Եւ պարճուցից զերեսս իմ ի նոցանէ , եւ պղծեացին ⁷զայցելութիւնս իմ , եւ մտցին ի նոսա անխտիր . եւ պղծեացին զնոսա՝ .
 23 ⁸Եւ արասցեն խառնակութիւն՝ . զի յաւերկիր ի գատաստանաց ⁹արեանց նոցա , եւ քաղաքք լի եղին՝ անօրէնութեամբ :
 24 Եւ ամից զչարս ազպաց եւ ժառանգեացին զառնս նոցա , եւ կործանեցից զամբարտաւանութիւն բւնութեանց նոցա ,
 25 եւ պղծեացին սրբութիւնք նոցա . Եւ կեացէ ¹⁰քաւութիւն , եւ ինդրեացեն
 26 զխաղաղութիւն , եւ ոչ դտանիցի . Վայ ի վայի վերայ եղիցի , եւ գոյթ ի գուժի . խնդրեացին տեսիլք ի մարդարէից , եւ օրէնք ¹¹զիրւրիչք ի քահանայէ , եւ խորհուրդք ի ծերոց , ¹²եւ ոչ զամնիցին՝
 27 Թագաւորոն սգացի , եւ իշխանն զգեցցի զապականութիւն , եւ ձեռք ժողովրդեան երկրին լքցին . ըստ ձանազարհաց նոցա արարից նոցա , եւ ըստ

¹ Եբբ. հոգտաց . ամենքին նոցա մնչն՝ իւրաքանչիւր ² Եբբ. ծուռկ եղիցի իրրեւ զըուր ³ Եբբ. գայթակղութիւն եղև ⁴ Եբբ. զարգուց նորա ⁵ Եբբ. զ-կ-տ ⁶ Եբբ. զայն ⁷ Եբբ. զգաղտնիս իմ , եւ մտցեն տնդր բւնուորք , եւ պղծեացեն զայն ⁸ Եբբ. Արս զզլթայն ⁹ Եբբ. արեան , եւ քաղաքն ի եղև ¹⁰ Եբբ. կործանումն ¹¹ Եբբ. կորիցեն

գատաստանաց նոցա ամից վրէժ ի նոցանէն , եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր :

Գ Լ Ը

1 Եւ եզև յամին վեցերորդի յամեսանն ¹²հինգերորդի , որ օր հինգ էր ամսոյն , ես նստէի ի տան իմում , եւ ծերքն Յուզայ նստէին առաջի իմ , եւ եզև ի վերայ իմ անդ ձեռն Ապոնայի Տեառն ,
 2 եւ տեսանէի , եւ անա նմանութիւն ¹³տոն , ի միջոյն եւ ի խոնարճ՝ հուր , եւ ի միջոյն եւ ի վեր՝ իրրեւ գտեսիլ օգոյ ,
 3 իրրեւ զգոյն՝ բազմագունի ականն , եւ ձղեաց նմանութիւն ձեռն եւ սրկ զգալ զաթամբ պլսոյ լսոյ . եւ վերացոց զիս Ողի ընդ երկինս եւ ընդ երկիր , եւ տարաւ զիս յերուսաղէմ ի անալեանն Աստուծոյ , եւ ¹⁴կացոց զիս՝ ի նախագուռն զբանն ներքնոյ որ հայի ընդ հիւսիսի , ուր էր արձանս պատկերն Նախանձու
 4 ¹⁵ստացողին : Եւ անդ էին փուք Աստուծոյ Խորայելի , ըստ տեսիւսնն զոր տեսի ի զաշտի անդ :
 5 Եւ ասէ ցիս , Որդի մարդոյ , հպեաց աչօք քովք ի կողմն հիւսիսոյ : Համբարձի զաչս իմ՝ ի կողմն հիւսիսոյ , եւ անա ի հիւսիսոյ կողմանէ ¹⁶ի վերայ զբանս սեղանոյն կայր պատկերն Նախանձու ի մուտս զբանն ¹⁷որ հայէր ընդ արեւելս՝ :
 6 Եւ ասէ ցիս , Որդի մարդոյ , տեսանես զինչ զործեն դոքա աստ , անօրէնութիւն ¹⁸մեծ տունդ Խորայելի , հեռանալ ի սրբութեանց իմոց . զարձեայ՝ եւս մեծամիծս քան զայս տեսցես անօրէնութիւնս :
 7 Եւ եւոյժ զիս առաջի վրաց ¹⁹սրահին ,
 8 եւ տեսի , եւ անա ծակ մի յորմն : Եւ ասէ ցիս , Որդի մարդոյ , բրեւա զորմդ . եւ բրեցի զորմն , եւ անա դուռն մի :
 9 Եւ ասէ ցիս , ²⁰Որդի մարդոյ , մուտ տես զանօրէնութիւնսդ եւ զաբրիպ՝ զոր
 10 զործեն դոքա այգր : Մտի եւ տեսի , եւ անա ամենայն նմանութիւն սողնոյ եւ անամնոյ , մնտու գարչեկեաց . եւ տեսի զամենայն կուռս տանն Խորայելի նկարեալ ²¹չուրջ զնոքօք՝ : Եւ եւթ անասուն

¹² Եբբ. վեցերորդի ¹³ Եբբ. իրրեւ տեսիւսն հրոյ . ի տեսիւնէ միջաց նորա եւ ի խոնարճ՝ հուր . եւ ի միջոց նորա եւ ի վեր՝ իրրեւ գտեսիլ պայծառութեան , իրրեւ ¹⁴ Եբբ. որ նախանձեցուցանէ . ¹⁵ Եբբ. տա ¹⁶ Եբբ. մեծ գործէ ¹⁷ Եբբ. գալթին ¹⁸ Եբբ. Մուտ տես զանհնարին պղծութիւնսն ¹⁹ Եբբ. յորմն շուրջանակի

այր ի ծերոց անտի տանն Իսրայելի, եւ Յեղոնիա որդի Սախանայ ի մէջ նոցա՝ կայր առաջի նոցա. եւ իւրաքանչիւր բարեբառ ի ձեռին իւրում, եւ ծուր ինկոյն կրանէր զիղանէր իբրև զամպ:

12 Եւ սաէ ցիս Տէր, Որդի մարդոց, տեսանես զինչ ծերք տանդ Իսրայելի գործեն այր ընդ իսաւար, իւրաքանչիւր ի ծածուկ ՚ի սենեկի իւրում. զի սակն,

13 Եթող Տէր, եւ ոչ հայի յերկիր:՝ Եւ սաէ ցիս, Դարձեալ՝ եւս մեծամեծ շատրօնութիւնս տեսցես՝ զոր գործեն դոքա:

14 Զա՛ս եւ եմպժ զիս առաջի գրան տանն Տեառն, որ հայր ընդ հիւսիսի. եւ ահա նստէին անդ կանայք եւ ողբային:

15 զԹամուգ, եւ սաէ ցիս, Տեսանես զայդ, որդի մարդոց. զարձեալ՝ եւս մեծամեծ զործս քան զայդ տեսանիցես:

16 Եւ եմպժ զիս ի ներքին Յարան տանն Տեառն, եւ ահա ՚ի վերայ զբայ տաճարին Տեառն ընդ սեղանն եւ ընդ վանդակն՝ իբրև զբա քաննեհինդ, որոց զթիւկունս ի տաճարն Տեառն զարձուցեալ էր, եւ զերեսս ընդ արեւելս, եւ երկիր

17 պողանէին յարկատանս: Եւ սաէ ցիս, Տեսեր զայդ, որդի մարդոց. միթէ փոքր ինչ իցէ ճանօթնութիւն ամուգ Իսրայելի՝ զոր գործեն աստ, զի լցին զերկիր սնօթնութեամբ, եւ զարձան ի բարկացուցանել զիս. եւ ահա ձկանն ՚ի գրառուկ որթոյն ընդ արձամարձանն:

18 Եւ ես արարից ընդ նոսա բարկութեամբ, եւ ոչ ինայեացէ ակն իմ, եւ ոչ ողորմեցայց նոցա. եւ ազաղակեացն յահանջս իմ մեծաձայն, եւ ոչ լուայց նոցա:

ԳԼ Թ

1 Եւ ազաղակեաց յահանջս իմ մեծաձայն եւ սաէ, Մերձեալ է վրէժինդութիւն քաղաքիդ. եւ իւրաքանչիւր ոք զգործի սատակման ի ձեռին իւրում ունէր: Եւ ահա արք վից զային ընդ ճանապարհ բարձու գրանն՝ որ հայի ընդ հիւսիսի, եւ իւրաքանչիւր ճանապարհ ի ձեռին իւրում. եւ այր մի ի մէջ նոցա

զղեցեալ պճղնաւոր, եւ զկամար ականկաւոյ յականց շափելոյ՝ ընդ մէջ իւր. եւ մախն կայցին առաջի պղնձի սեղանս:

3 Եւ ցիս եւ փառքը Աստուծոյ Իսրայելի վերացան ի քերականիցն յօգոյն որ ի մէջ տաճարին:՝ Եւ կոչեաց զայրն որ զգեցեալ էր զպճղնաւորն, եւ ունէր զկամարն ընդ մէջ իւր. եւ սաէ ցիս Տէր, Անց ընդ մէջ քաղաքիդ երուսագեմի, եւ զիր նշանն ի ճակատ արանցդ որ հեծեն եւ յոգեոյ հանին ի վերայ ճանօթնութեանցն գործելոց ի մէջ վոցաս: Եւ ցիստա սաէ՝ ինձ լու ի լու, Կնացէք զհետ նորա ի քաղաքն, եւ կտորեցէք. եւ մի ինայեացն աչք ձեր, եւ մի զողորմես:

6 Ղիք Մերոյն եւ տգայոյն, կուսին եւ բրտասարգին՝, եւ զկանայս կտորեցիք ի սատակումն, բայց յորոց վերայ նշանն իցէ մի մերձենայցէք. եւ սկիզբն ի սրբութեանց իմոց արասցիք: Եւ սկսան յարանց ծերոց որ էին ՚ի ներքս ի տաճարին: Եւ սաէ ցիստա Պղծկեք զտունդ, եւ լցէք զտունդ զիսկամբք, եւ ելէք: Եւ ելեալ կտորեցին զքաղաքն:

8 Եւ ելիւ ի կտորեցին զնոսա՝ յայեցայ եւ տեսին՝, եւ անկայ ի վերայ երեսայ իմոց, ազաղակեցի եւ ստեմ, վայ ինձ, Աղսնայի Տէր, ջնջնս յու աւաղիկ զմնայորոգս ճանօթնութիւնս քո ի վերայ երուսագեցեմի: Եւ սաէ ցիս, Անբարեութիւն տանդ Իսրայելի եւ Յուդայ մեծացաւ յոյժ յոյժ, զի լցաւ երկիրդ ժողովրդովք բազմօք, եւ քաղաքդ լի կղեր ճանօթնութեամբ եւ՝ պղծութեամբ. զի ասացին եթէ Եթող Տէր զերկիրն, եւ ոչ

10 Եւս հայր Տէր: Եւ արդ ոչ ինայեացէ ակն իմ, եւ ոչ ողորմեցայց, այլ ըստ ճանապարհոց նոցա տայ ի գլուխս նոցա:

11 Եւ ահա այրն որ զղեցեալն էր զպճղնաւորն, եւ ունէր զկամարն ընդ մէջ իւր, պատասխանի ետ եւ սաէ, Արարի որպէս եւ հրամայեցեր ինձ:

1 Եբ. ի սենեկի իւրում պտակեաց. զի տանն Ոչ տեսանէ զմեղ Տէր. եթող Տէր զերկիր: 2 Եբ. պղծութիւնս 3 Եբ. գաւթի 4 Եբ. առ գրան տաճարին Տեառն ընդ արանն եւ ընդ սեղանն 5 Եբ. յարեւելս կայ արեւգական 6 Եբ. տանդ Յուդայ տանել զպղծութիւնն 7 Եբ. զտուն ընդ թիւ իւրեանց 8 Եբ. զանօթ կորստեան իւրոյ

9 Եբ. կաղամար դպրի 10 Եբ. յորոց վերայ էին ի սեամն տանն 11 Եբ. զկտորմարն 12 Եբ. ամենայն պղծութեանց 13 Եբ. ողորմեալիք (6) 2 ձեր, զերտասարգ եւ զկոյս եւ զմեղակաի 14 Եբ. առաջն տանն 15 Եբ. զգաւթիս 16 Եբ. եւ մնացի ես 17 Եբ. պլուս 18 Եբ. եւ լցաւ երկիրդ արեամբ

ԳԼ . Ժ

1 **Ե** տեսանէի, եւ ահա ի վերայ հաստա-
տու թեանն որ էր ի վերայ զլիսոց քե-
րովբէիցն իբրեւ զվէժ չափիկայ ական, եւ ի վերայ նոցա նմանութիւն ախո-
2 ոյ : եւ ասէ ցայնն որ զգեցեալն էր զպատմուճանն, Մուտ ի մէջ անուոցս ի ներքոյ քերովբէիցս, եւ լից զագուռս քո կայծակամբք հրոյ ի միջոյ քերովբէիցս, եւ ցանեա ի վերայ քաղաքին :
3 եւ եմուտ առաջի իմ : եւ քերովբէքն կային ընդ աջմէ տաճարին ի մտանել անն, եւ ամպն ելից ՚լսորանն ներքին :
4 եւ փառքն Տեառն վերացան ի քերովբէից անտի ՚յօզն որ ի սաճարին : եւ տաճարն լի եղև ամպով, եւ ՚սրանն
5 լի եղև լուսով փառացն Տեառն : եւ ձայն թեւոց քերովբէիցն լսելի լինէր մինչև ի ՚սրանն արտաքին իբրեւ զձայն Աստուծոյ ՚Սազայի՛ որ խօսէր : եւ եղև մինչդեռ տայր զպատուէր առնն որ զգեցեալ էր զպատմուճանն ՚սուրբ, եւ աւեր, Աս հուր ի միջոյ անուոցս ի միջոյ քերովբէիցս : եւ եմուտ եւ եկաց ի
7 մէջ անուոցն : եւ ձգեաց քերոր մի զձեռն իւր ի միջոյ քերովբէիցն ի մէջ հրոյն որ էր ի մէջ քերովբէիցն, աւ եւ ետ ի ձեռս նորա որ զգեցեալ էր զպատմուճանն ՚սուրբ, աւ եւ ել անտի :
8 Հայէի ընդ քերովբէսն, եւ տեսանէի՝ նմանութիւն ձեռաց մարդոյ ի ներքոյ թեւոց նոցա :
9 Տեսանէի, եւ ահա անիւք չորք կային մերձ առ քերովբէսն, մի մի անիւ զհետ միոյ միոյ քերովբէի : եւ անտի անուոցն իբրեւ զանտի ական կարկե-
10 հանի : եւ անտի նոցա ՚եւ նմանութիւն՝ չորքուցն՝ որպէս զի իցէ ՚ստե-
11 անն լ անիւ ի մէջ անուոցն : եւ ի գնայն իւրեանց ի չորեանն կողմանս իւրեանց գնային, եւ յետ ընդգէմ ոչ գաճուային, զի յոր կողմն հայէր մի առաջն, զհետ նորա երթային եւ յետ ընդգէմ
12 ոչ գաճուային : եւ ամենայն մարմինք իւրեանց եւ ձեռք եւ թեւք նոցա եւ անիւք լի էին աչքք շուրջ զչորեքուճմբք

13 անուովք նոցա : եւ անուոցն անուն՝ կոչեցաւ ՚Վեղզեղ, իմով իսկ յսե-
14 լով : եւ չորք գէճք միոյ : գէճք միոյն՝ գէճք քերովբէի, եւ գէճք երկրորդին՝ գէճք մարդոյ, եւ գէճք երրորդին՝ գէճք ասիւժու, եւ գէճք չորրորդին՝ գէճք
15 արծուոյ : եւ վերացան քերովբէքն : Այս այն ՚գագան է զոր տեսի ի վերայ Քու-
16 բար գետոյ : եւ ի գնալ քերովբէիցն՝ գնային եւ անիւքն զհետ նոցա : եւ յամբանալ քերովբէիցն զթեւս իւրեանց ի վերանալն յերկրէ՝ ոչ գաճուային յետս
17 անիւքն : քանզի զհետ նոցա էին : Ի կայն նոցա՝ զպարբէին, եւ յամբանալ նոցա՝ ընդ նոսին վերանային : զի ոչի ՚կենդանութեան էր ի նոսա :
18 եւ ելին փառքն Տեառն ՚ի միջնօդոց տաճարին, եւ նստան ի վերայ քերովբէիցն : եւ ամբարձին քերովբէքն զթեւս իւրեանց, եւ վերացան յերկրէ առաջի իմ : յելանին նոցա եւ անիւքն զհետ նոցա, եւ կացին առաջի գրանդեաց գրանտանն Տեառն որ հայէր ընդ արեւելս, եւ փառքն Աստուծոյ Խորայելի ի վերայ
20 նոցա : Այս այն կենդանի է զոր տեսի ի ներքոյ Աստուծոյ Խորայելի ի վերայ Քորար գետոյ, եւ զիտայի թէ այն քերովբէք
21 են : Չորք չորք գէճք միոյ միոյ, եւ ՚սուրբ թեւք միոյ միոյ, եւ նմանութիւն ձե-
22 աջ մարդոյ ի ներքոյ թեւոց նոցա : եւ նմանութիւն երեսայ ՚նոցա : այս գէճք են զոր տեսի ի ներքոյ փառացն Աստուծոյ Խորայելի՝ ի վերայ Քորար գետոյ, զտեսիլ նոցա եւ գնոսա : զի ըստ իւրաքանչիւր զիմաց գնային :

ԳԼ . ԺԱ

1 **Ե** ամբարձ զիս Հողի, եւ աճ զիս յան-
զիման զբան տանն Տեառն որ հայէր ընդ արեւելս : եւ ահա առաջի զբանն ՚սրանին արք իբրեւ քսան եւ հինգ, եւ անտի ի մէջ նոցա զՅեզոնիա զորդի Յազերայ եւ զՓապախա Խանեայ՝ զառաջնորդս ժողովրդեանն :
2 եւ ասէ ցիս ՚Տէր, Որդի մարդոյ, այս արք են որ խորհին անտախ, եւ տան խրատ չար ի քաղաքիդ

1 Եբբ. զգաւիթն 2 Եբբ. ի սեամս անգր տանն
3 Եբբ. գաւիթն 4 Ա. յ. Է. Բ. Ա. մեանկայի 5 ՅԵբբ. գաւաւտ
6 Եբբ. և Երեւեցաւ ի մէջ քերովբէիցն 7 Եբբ. նմանութիւն մի յաւելս, թեկունք իւրեանց եւ

8 Ա. յ. Է. Բ. յ. Եր. յեղ. յեղուկ 10 Եբբ. կենդանի
11 Ա. Է. կենդանեացն 12 Եբբ. ի վերոյ քան զսեամս 13 Եբբ. չորք 14 Եբբ. այնոցեկ էր նմանութեան երեսացն զորս տեսի

3 յայդմիկ, Եւ ասեն, Ոչ 'եթէ նո-
 րոգ ինչ շինեալ են տունքս, այլ՝ սա է
 4 կաթնայ եւ մեք միս: Վասն այգորիկ
 մարգարեաց ի վերայ նոցա, մարգարեայ,
 5 որդի մարդոյ: Եւ հնաս ի վերայ իմ՝ Ա-
 գոնայ Տէր. Այգպէս ասացէք, տունդ
 6 Իսրայելի, եւ զխորհուրդ ողբոց ձերոց
 7 պարնս դորա վերաւորօք: Վասն այգորիկ
 այգպէս ասէ Ագոնայի Տէր. Ձգիսկունս
 8 ձեր զոր 'կոտորէիք ի միջի՝ դորա, նո-
 9 քա միսն են, եւ կաթնայն դա է. եւ
 10 զձեզ հանից ի միջոյ դորա: Ի որոյ
 11 երկնչէիք, սուր անից ի վերայ ձեր, ա-
 12 սէ Ագոնայի Տէր: Եւ հանից զձեզ ի
 13 միջոյ դորա, եւ մասնեցից զձեզ ի ձեռս
 14 օտարաց, եւ արարից ի ձեզ դատա-
 15 սան: Ձի անկանիցիք ի սուր. եւ ի վե-
 16 րայ 'չերանց Իսրայելի դատեցայց զձեզ,
 17 եւ ծանրիկք թէ էս եմ Տէր: Եւ դա չիցէ
 18 ձեզ կաթնայ, եւ դուք չլինիցիք ի դմս
 19 միս: Ի վերայ 'չերանցն Իսրայելի դա-
 20 տեցայց զձեզ, Եւ դիտասցիք թէ էս եմ
 21 Տէր. զի 'բոս արգարութեանց իմոց՝
 22 դուք ոչ գնացէք, եւ զիրաւունս իմ
 23 դուք ոչ արարէք: այլ ըստ կրօնից ազ-
 24 գացն որ չուրջ զձեզ էին՝ արարէք:
 25 13 Եւ եղև մինչդեռ մարգարէտնայի՝
 մեռաւ Փաղարա որդի Բաննայ. անկոյ
 ի վերայ երեսաց իմոց, եւ ի ձայն մեծ
 աղաղակեցի, եւ ասեմ, Վայ ինձ, վայ
 ինձ, Ագոնայի Տէր, զի ի կատարած
 14 հատուցից զմնացորս Իսրայելի: Եւ ե-
 15 զեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ. Որդի
 մարդոյ, եղարք 6 քո եւ արք զերու-
 թեան քո եւ ամենայն տունդ Իսրա-
 յելի հասեալ են ի վախճան, որոց ա-
 տացին բնակիչքն Երուսաղեմի, Ի լայն
 մերձեցարուք ի Տեառնէ, զի մեզ տուեալ
 է զերկիրդ ի Ժառանգութիւն:
 16 Վասն այնորիկ ասա, Այսպէս ասէ
 Ագոնայի Տէր, Թէ մերժեցից զնոսա
 յազգս, եւ ցրուեցից զնոսա ընդ ամե-
 նայն երկիր. եւ եղէց նոցա փոքր մի
 ի սրբութիւն ի գաւառսն յոր մասնիցեն
 17 ի նոսա: Վասն այնորիկ ասա, Այսպէս

ասէ Ագոնայի Տէր. Եւ ընկալայց 7 զնոսա
 յազգացն, եւ ժողովեցից 7 զնոսա ի գա-
 ւառացն ուր 8 ցրուեցից զնոսա՝ ի նոսա,
 18 եւ տաց 9 նոցա զերկիրն Իսրայելի: Եւ
 մոցեն անոր, եւ բարձցին զամենայն
 զարչելիս նորա, եւ զամենայն 10 զանօրէ-
 19 նութիւնս նորա ի նմանէ: Եւ տաց նոցա
 սիրտ 11 այլ, եւ ոգի նոր պարգեւեցից
 նոցա. եւ հանից զսիրտն քարեղէն ի
 մարմնոց նոցա, եւ տաց նոցա սիրտ
 20 մարմնեղէն: Ձի ըստ հրամանաց իմոց
 գնացեն, եւ զիրաւունս իմ պահեցեն, եւ
 արտացեն զնոսա. եւ եղիցին ինձ ի ժողո-
 21 վուրդ, եւ ես եղէց նոցա յԱստուած: 12 Եւ
 ըստ պարչելեաց սրտից նոցա եւ ըստ անօ-
 րէնութեանցն նոցա զորս արարին եւ՝ ըստ
 ճանտագարնացն յոր գնային՝ հատուցից
 ի զլուխս նոցա, ասէ Ագոնայի Տէր:
 22 Եւ ամբարձին քերթլքէքն զթեւս իւ-
 րեանց, եւ անիւքն զհետ նոցա, եւ
 փառքն Աստուծոյ Իսրայելի ի վերայ
 23 13 նոցա: Եւ ամբարձան փառքն Տեառն
 ի միջոյ քաղաքին, եւ կացին ի վերայ
 լերինն որ էր 14 յանդիման քաղաքին:
 24 Եւ վերացոյց զիս Ոգի, եւ ամ յեր-
 կիրն Քաղաքացւոց ի մէջ գերութեանն՝
 տեսեամբ Հոգւովն Աստուծոյ. եւ 15 յա-
 25 րեայ ի տեօլնէ տնտի՝ զոր տեսի: Եւ
 խօսեցալ առ գերութեանն զամենայն
 բանս Տեառն զոր եցոյց ինձ:

ԳԼ . ԺԲ

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
 2 Որդի մարդոյ, ի մէջ 16 անօրէնութեանց
 նոցա՝ բնակեալ ես դու, որ աչս ունին
 տեսանելոյ՝ եւ ոչ տեսանին, եւ ականջս
 լսելոյ՝ եւ ոչ լսեն. զի տուն գառնացո-
 3 շոց են: Եւ դու, որդի մարդոյ, արա
 դու քեզ 17 շանդերձ գերութեան, եւ վա-
 րեայ ի գերութիւն 18 զաւուրս առաջի
 նոցա, եւ գերեսցիք ի տեղուցէ քու մմէ
 յայլ տեղի առաջի դոցա, 19 զի տեսցեն.
 4 Զանդի տուն գառնացոցոց են: Եւ 20 մեր-
 կասցիս զհանդերձս քո՝ իրրեւ զհան-
 դերձ՝ գերութեանս առաջի լաշաց նոցա:

7 Եբր. զձեզ 8 Եբր. ցրուեալ էք 9 Եբր. ձեզ
 10 Եբր. զպղծութիւնս 11 Եբր. մի, եւ ոգի նոր եղից
 ի նեղքս ձեր 12 Եբր. Իսկ որոց սիրտք գնան ըստ
 գարչելեաց իւրեանց եւ ըստ պղծութեանց իւր-
 եանց 13 Եբր. նոցա ի վերուստ 14 Եբր. յարե-
 ւելից 15 Եբր. վերացաւ յինէն տեօլն 16 Եբր.
 տանն տարտամբաց 17 Եբր. կազմած 18 Եբր.
 ցերեկ 19 Եբր. թերեւս 20 Եբր. հանցիս զկազ-
 մած քո զցերեկ իրրեւ զկազմած

1 Եբր. է մօտ շինեցուք տունս. 2 Եբր. գոլ-տ
 3 Եբր. զնէիք 4 Եբր. սահմանացն 5 Եբր. յօրէնս
 իմ 6 Եբր. քո, եղարք քո, արք մերձաւորք
 քո եւ ամենայն տունդ Իսրայելի համօրէն

5 եւ զու ելցես ընդ երեկոյս առաջի նո-
 6 ցա , որպէս ելանիցէ գերի : Առաջի ա-
 7 չաց նոցա ծակեալ գու քեզ որմ , եւ ել-
 8 ցես ընդ այն . Առաջի նոցա ¹կորակոր
 9 գնասցես , դադատազողի ելանիցես² : ձորձ
 10 զզխով պատիցես , եւ մի տեսանիցես
 11 զերկիրն . զի նշանակ ետու գրեզ սանն
 12 Իսրայելի :
 13 Եւ սրարի այնպէս ըստ ամենայնի
 14 զոր սլատու իրեաց ինձ Տէր , եւ ³արկայ
 15 հանդերձ գերու թեան զաւուրս⁴ . եւ փո-
 16 լեցի ընդ երեկոյս զորմն ձեւամբ իմով ,
 17 ⁵եւ երթայի զադատազողի կորակոր ա-
 18 ռաջի նոցա⁶ : Եւ եղև ըսն Տեառն ընդ
 19 սասաւսն ի վերայ իմ եւ ասէ , Որդի
 20 մարդոյ , ոչ սասցին ցքեզ սուեն Իս-
 21 րայելի տուն գառնացողաց , ինչ Ձինչ
 22 է զոր զորձեղ : Եւ արգ սաս ցնտա ,
 23 Այսպէս ասէ Տէր ⁷Տէր ցիշխանսդ եւ
 24 ցառաջնարցս Երուսաղեմի⁸ . եւ ցամե-
 25 նայն տունդ Իսրայելի որ են ի մէջ ⁹դո-
 26 ցա՝ թէ ես նշանակ արարից ի միջի
 27 զորս¹⁰ . որպէս արարիլ՝ այդպէս եղիցի
 28 ¹¹զմա , զի ի պանդխտութիւն եւ ի գե-
 29 12 րութիւն երթիցեն : Եւ իշխանն ի մէջ
 30 նոցա ¹²կորակոր գնասցէ , զադատազողի
 31 չրջեացի¹³ , զորմն հատեալ ելցէ , զերեսս
 32 ծածկեալ գնասցէ , եւ մի տեսցէ զեր-
 33 13 կիրդ : Եւ արկից զցանց իմ գնովու ,
 34 եւ սլատեցի ուռկանաւ ¹⁴ի պաշարումն .
 35 եւ ածից զնա ի Բաբելոն յերկիրդ Բաղ-
 36 զէացւոց , եւ զգա մի տեսցէ , եւ այդր
 37 14 վախճանեցի : Եւ զամենայն օրնականս
 38 նորա որ շուրջ գնովու իցեն եւ զա-
 39 մենայն ¹⁵պաշտպանս նորա ընդ ամենայն
 40 հողմս ցրուեցից , եւ սուր զինի նոցա
 41 15 արձակեցից : Եւ ծանիցեն թէ ես եմ
 42 Տէր , ի ցրուելն ինձ գնտա ընդ ազլս ,
 43 16 եւ ցանել գնտա ընդ զաւասա : Եւ թո-
 44 զից ի նոցանէ արս թուով՝ ի ստից եւ
 45 ի սրայ եւ ի մահուանէ . զի պատմեսցեն
 46 զամենայն անօրէնութիւնս նոցա ի մէջ
 47 ազգայն յորս մտանիցեն անդր , եւ ծա-
 48 նիցեն թէ ես եմ Տէր :
 49 17 Եւ եղև ըսն Տեառն առ իս եւ ասէ ,

18 Որդի մարդոյ , զհաց քո ¹⁰կարտու-
 19 թեամբ կերիջիր , եւ զշուր քո ամնջա-
 20 նօք եւ նեղութեամբ արքիր . Եւ ասա-
 21 ցես ցժողովուրդ երկիրն , Այսպէս ասէ
 22 Ադոնայի Տէր ցրնակիչս Երուսաղեմի
 23 յերկիրն Իսրայելի . Չհաց իւրեանց կա-
 24 րտութեամբ կերիցեն , եւ զշուր իւ-
 25 րեանց ¹¹սպականութեամբ արքցեն . զի
 26 յամպարչաութեան են ամենայն ընա-
 27 20 կիչք նորա : Եւ քաղաքը նոցա ընակեալք
 28 աւերեսցին , եւ երկիր նոցա յապակա-
 29 նութիւն եղիցի , եւ ծանիջիք թէ ես
 30 եմ Տէր :
 31 21 Եւ եղև ըսն Տեառն առ իս եւ ասէ ,
 32 22 Որդի մարդոյ , զինչ է ձեզ առակզ այդ
 33 յերկրիդ Իսրայելացւոց զոր ասեն , Հե-
 34 ոք են աւուրքն , եւ կորեան տեսիլք
 35 23 ամենայն : Վասն այդորիկ սաս ցնտա ,
 36 Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր . Դարձու-
 37 ցից զառակզ զայդ , եւ մի եւս ասա-
 38 ցեն տունդ Իսրայելի զառակզ զայդ . զի
 39 խօսեցիս առ նոսա , թէ Հասեալ են
 40 աւուրք եւ պատգամք ամենայն տես-
 41 24 լիսանց : Ձի ոչ եւս եղիցի ամենայն տե-
 42 սիլ սուս , եւ որ խօսիցի ըզձու թեամբ
 43 շորհուկս ի մէջ որդւոցն Իսրայելի :
 44 25 Քանդի ես Տէր խօսեցայ զբանս իմ , խօ-
 45 սեցայ եւ արարից , եւ ոչ եւս ¹²յերկա-
 46 րեցից . զի յաւուրս ձեր , տուն դառնա-
 47 ցողաց , խօսեցայ զբանն , եւ արարից
 48 ասէ Ադոնայի Տէր :
 49 26 Եւ եղև ըսն Տեառն առ իս եւ ասէ ,
 50 27 Որդի մարդոյ , ճաւաղիկ տունդ Իս-
 51 րայելի ¹³տուն գառնացողաց՝ ասեն , Տե-
 52 սիլդ զոր տեսանէ դա՛ յաւուրս բազումս ,
 53 եւ ի ժամանակս հեռաւորս լինելոց է
 54 28 այդ զոր դայդ մարգարէանայ : Վասն
 55 այդորիկ սաս ցնտա , Այսպէս ասէ Ա-
 56 դոնայի Տէր . Ոչ եւս յերկարեցին ա-
 57 մենայն բանք իմ զոր խօսեցայց , այլ զոր
 58 խօսեցայց՝ արարից , ասէ Ադոնայի Տէր :

ՓԼ . ԺԳ

1 Եւ եղև ըսն Տեառն առ իս եւ ասէ ,
 2 Որդի մարդոյ , մարդարեաց ի վերայ մար-
 3 զարէիցդ Իսրայելի որ մարդարէանան
 4 անդ , եւ ասասցես ցմարգարէսդ որ մար-
 5 զարէանան ի սրտից իւրեանց . ¹³մար-
 6 զարէանայցես եւ սասացես ցնտա :

¹ Եբր. բարձցես յուս , ի խաւարի հանցես ² Եբր. զկազմած իմ հանի իբրեւ զկազմած գերու-
³ թեան զցերեկ ³ Եբր. ի խաւարի հանի , բարձի
 յուս առաջի աչաց նոցա ⁴ Եբր. ի հապայ .
 պատգամս այս առ իշխանն որ յերուսաղեմ
⁵ Եբր. դոցա . (11) Ասա , եւ նշանակ եմ ի միջի
 ձերում ⁶ Եբր. նոցա ⁷ Եբր. կրեսցէ քեւ յուս
 ի խաւարի ⁸ Եբր. իմով ⁹ Եբր. գուռնա զօրաց

¹⁰ Եբր. զողութեամբ ¹¹ Եբր. զարձացմամբ
¹² Եբր. յերկարեցի ¹³ Եբր. գլ-տ-տ

3 Լուարուք զսրտագանա Տեառն : Այսպէս
 4 ասէ Ադոնայի Տէր . Վայ՛ հոգս որ մար-
 5 գարէանանց ի սրտից իւրեանց՝, որ եր-
 6 թան զհետ ողւոյց իւրեանց , եւ ամե-
 7 յաւելին ոչ տեսաննն : Իրրեւ աղուեւք
 8 յաւերակս էին մարգարէք քո , Իորայէլ .
 9 ⁵ՅԷ ոչ կայցին ի հաստատութեան , եւ
 10 ժողովեցին հօսս ի վերայ տանց Իսրա-
 11 յելի , եւ ոչ հաստատեցան ուք ի սօսէին
 12 յանուն Տեառն : Որ տեսանէին՝ գատու-
 13 թիւն , եւ սրտովէին գրգձութիւն սնու-
 14 ցի . որք ասէին , Այսպէս ասէ Տէր . եւ
 15 ես Տէր ոչ առաքեցի զհոսս . եւ ³սկսան
 16 յարուցանել բանս՝ : Ո՞չ այսպէս տե-
 17 սից սուսս տեսէք , եւ բղձութիւնս
 18 սնուցի պատմէիք , եւ ասէիք , Այսպէս
 19 ասէ Տէր . եւ ես Տէր ոչ իստեցայ : Վան
 20 այգորիկ հասա , Այսպէս ասէ Ադոնայի
 21 Տէր . Փոխանակ զի բանք ձեր սուտ են ,
 22 եւ բղձութիւնք ձեր սնուցիք , վան այ-
 23 նորիկ ես ի վերայ ձեր , ասէ Ադոնայի
 24 Տէր . Եւ ձեզեցից զձեռն իմ ի վերայ մար-
 25 գարէիցն որ տեսանէին ստութիւնս եւ
 26 իստէին սնուցիս . ի իրատու ժողովրդեան
 27 իմոյ մի կայցեն , եւ մի ի զիրս տանն
 28 Իսրայելի գրեացին , եւ յերկիրն Իսրա-
 29 յելի մի՛ մտցեն . եւ ծանիցեն թէ ես եմ
 30 Ադոնայի Տէր : Փոխանակ զի մտրե-
 31 ցուցանէին զժողովուրդ իմ , եւ ասէին .
 32 Խաղաղութիւն , խաղաղութիւն . եւ ոչ
 33 զոյր խաղաղութիւն . եւ ինքն չինէր
 34 որմ , եւ նոքա ⁵ձեփէին , զի վրցի՞ . Ա-
 35 սուս ցնտա որ ⁶ձեփէին , թէ Անղղա-
 36 մութիւն է այդ , քանզի վլանելոց է .
 37 եկեացէ անձրեւ եւ ողողեացէ , եւ ասաց
 38 քարինս ումրաքարաց ի պահանգս նոցա ,
 39 եւ կործանեցին . հողմ յարկցէ , եւ
 40 տապալեացէ՞ : Եւ ահա կործանեցաւ որմն .
 41 եւ ո՞չ ⁴եւս ասացեն ցձեղ , թէ Ո՞ւր է
 42 ձեփն ձեր զոր ձեփեցէ՞ն : Չի այսպէս
 43 ասէ Ադոնայի Տէր . Արձակեցից ⁷հողմս
 44 որ բանայցէ՞՞ սրտտութեանս իմով ,
 45 եւ եկեացէ անձրեւ ողողանել բարկու-
 46 թեամբ իմով , եւ ⁸զվէմս ումրաքարացն

աճից զսամամբ ի վերայ նորա ի վախ-
 14 ձան՝ : Եւ յատակեցից զորմն զոր ձե-
 15 փէիք , եւ կործանեցի . եւ ընկեցից զնա
 16 յերկիր , եւ յայտնեցին հիւռուք նորա ,
 17 եւ անկցի եւ ⁹վախձանեցի յանգիմա-
 18 նութեամբ՝ . եւ զիտասջիք թէ ես եմ
 19 Տէր : Եւ կատարեցից զսրտտութիւն
 20 իմ ի վերայ որմոյն , եւ ի վերայ ձեփու-
 21 ցաց նորա , ⁴եւ կործանեցի՞ . եւ ասա-
 22 ցից ցձեղ՝ թէ Չիք ուրեք որմ , եւ ոչ
 23 ձեփօղք նորա , Մարգարէքն Իսրայելի՛
 24 որ մարգարէանային ի վերայ Երուսա-
 25 ղեմի , եւ տեսանէին նմա խաղաղու-
 26 թիւն , եւ ոչ զոյր խաղաղութիւն , ա-
 27 սէ Ադոնայի Տէր :
 28 Եւ զու , որդի մարդոյ , հաստատեա
 29 զելուս քո ի վերայ գատերաց ժողովրդ-
 30 ական քո , որ մարգարէանային ի սրտից
 31 իւրեանց . մարգարեաց ի վերայ նոցա ,
 32 եւ ասացես , Այսպէս ասէ Ադոնայի
 33 Տէր . Վայ այնողիկ որ կարեն կարկա-
 34 անն զբարձկնեարդ ի ներքոյ ամենայն
 35 արվկան ձեռն , եւ առնեն զիստաղիսս
 36 զիսոց ամենայն հասակս ¹⁰թիւրկ զան-
 37 ձինս . զի թիւրեցան անձինք ժողովրդ-
 38 ական իմոյ , եւ ասպեցուցանէին զան-
 39 ձինս . Եւ բամբասէին զիս՝ առաջի ժո-
 40 ղովրդեան իմոյ վանս ափոյ միոյ գար-
 41 ւոյ եւ կոտորոյ միոյ հողի , սպանանել
 42 զանձինս որ ոչ էին մահապարսք , եւ
 43 սպրեցուցանել զանձինս որոց ոչ էր
 44 պարտ կեպ , ի բարբառելն ձեր յականջս
 45 ժողովրդեանն , որ արտոժէ զբարբառ
 46 նանրութեան : Վանս այսորիկ այսպէս
 47 ասէ Տէր Տէր . Ահաւասիկ ես ի վերայ
 48 բարձկներոյ ձերոյ , ¹¹յոր զուք ժողո-
 49 վէիք զանձինս , եւ սրտառեցից զայդ՝
 50 ի բազկաց ձերոց . եւ առաքեցից զան-
 51 ձինս զոր զուքն ¹²թիւրէիք ի ցրումն՝ :
 52 Եւ սպատակեցից զզիստաղիսն ձեր , եւ
 53 սպրեցուցից զժողովուրդ իմ ի ձե-
 54 սաց ձերոց , եւ ոչ եւս եղիցին ի ձեռս
 55 ձեր ¹³ի ժողովս . եւ ծանիջիք զի ես եմ
 56 Տէր : Փոխանակ զի ¹⁴ստորէիք զսիրտ
 57 արդարոյն անիրաւութեամբ՝ , եւ իմ ոչ

¹ Եբր. մարգարէից անգղամաց ² Եբր. Աչ ելէ ք ի
 իրամատս , ե ոչ ամէ ք ցանկ զսամբն Իսրայելի ,
 կալ ի մարտի յաւաւրն Տեառն : (6) Տեսանէին ,
³ Եբր. յուսացուցանեն ի հաստատութիւն բանիցն
⁴ Եբր. գոլտտե ⁵ Եբր. ձեփէին զայ՛ բաով ⁶ Եբր.
 ձեփէին բաով թէ Փլանելոց է . եկեացէ անձրեւ
 որ ողողէ , ե զուք : քարինք կարկաղ , անկջիք .
 ե տապալեացէ զս - հողմ մրկի ⁷ Եբր. հողմս
 մրկի ⁸ Եբր. վէմ կարկաղ զսամամբ ի սպառումն

⁹ Եբր. սպառեցիք ի միջի նորա ¹⁰ Եբր. որսալ
 անձինս . միթէ որսացարո՞ք զանձինս ժողո-
 վրդեան իմոյ , եւ սպրեցուցէք զանձինս ձեր :
 (19) Եւ անարգեցէք զիս
¹¹ Եբր. որովք
 որսայիք սնդ անձինս ի թուխս . ե պատառեցից
 զնոսս ¹² Եբր. որսայիք ի թուխս ¹³ Եբր.
 յորա ¹⁴ Եբր. տխրեցուցանէիք զսիրտ արդար-
 օյն ստութեամբ

էր ¹Թիբեալ զնա . եւ զօրացուցանէիք զձեռս անօրինին՝ չդառնալ ²ամենևին յանօրէնութիւնէ իւրմէ , եւ՝ ի ճանապարհաց իւրոց չարաց եւ կեալ : Վասն այնորիկ զառութիւնսն մի՛ եւս տեսա . նիղէք , եւ ըզձութիւնս այլ մի՛ եւս ըզձանայէք . եւ ապրեցուցից զժողովորդ իմ ի ձեռք ձերոց . եւ ծանխիք թէ ես եմ Տէր :

ԳԼ . ԺԳ

1 Եւ եկին առ իս սրբ ի ձերոյն Իսրա-
2 յելի , եւ նստան առաջի իմ : Եւ եղև
3 լան Տեսան առ իս եւ ասէ , Որդի մար-
 դոյ , արքոյ այգոսիկի ³եղին զխորհուրդս՝
 իւրեանց ի սիրտս իւրեանց , եւ ⁴զտան-
 ջանս անիրաւութեանց իւրեանց եղին
 առաջի երեսաց իւրեանց . թէ իցե՞ տա-
4 լով առց զողոս պատասխանի : Վասն
 այնորիկ իստեաց ընդ զոսս եւ ասաւ-
 ցես , Այսպէս ասէ Ազոնայի Տէր . Այր
 ոք այր ի տանէդ Իսրայելի , որ զիցէ
⁵զխորհուրդս իւր ի սրտի իւրում , եւ
⁶զտանջանս անիրաւութեան իւրոյ կար-
 զեսցէ առաջի աչաց իւրոց , եւ եկեսցէ
 առ մարգարէ՝ ⁷հարցանել նոյաւ յինէն ,
 եւ Տէր պատասխանի սոց նմա ըստ
5 ⁸այնմ զոր ի մտի ունիցի . Զի մի՛ խո-
 տրեցուցեն զատնդ Իսրայելի ըստ օ-
 տարացելոց սրտից իւրեանց յինէն ի
 զնացս իւրեանց :
6 Վասն այնորիկ ասա տանդ Իսրայելի ,
 Այսպէս ասէ Տէր Տէր ²Աստուած .
 Դարձայք եւ զարձարոք ⁷ի գնացելոց
 ձերոց , եւ յամենայն ամաբարչտութեանց
 ձերոց , եւ զարձուցէք զերեսս ձեր ²առ
7 իա՛ : Քանցի այր ոք այր ի տանէդ Իս-
 րայելի եւ յեկաց ⁸եւ սրանցխտաղոյ Իս-
 րայելի՝՝ որ օտարաոցի յինէն եւ զիցէ
⁵զխորհուրդս իւր ի սրտի իւրում , եւ
⁶զտանջանս անիրաւութեան իւրոյ կար-
 զեսցէ առաջի երեսաց իւրոց , եւ եկես-
 ցէ առ մարգարէ հարցանել նոյաւ զիս ,
 եւ Տէր պատասխանի սոց նմա ⁹ըստ
8 այնմ զոր ի մտին ունիցի՝՝ . եւ նստաւ

տեղից զերեսս իմ ի վերայ մարդոյն այ-
 նորիկ . եղից զնա ի նշանս եւ ¹⁰յապակա-
 նութիւն , եւ լարձից զնա ի միջոյ ժո-
 զովրդեան իմոյ , եւ ծանխիք զի ես եմ
 Տէր :
9 Եւ մարգարէ ոք թէ ¹¹խաբեսցի եւ
 խօսեսցի լան ինչ , եւ Տէր մողորեցուցի
 զմարգարէն զայն . եւ ձգեցից զձեռն իմ
 ի վերայ նորա , եւ աստակեցից զնա ի
10 միջոյ ժողովրդեան իմոյ Իսրայելի : Եւ
 ընկալցին զանիրաւութիւն իւրեանց ըստ
 անիրաւութեան հարցոյլին , նոյնպէս եւ
11 անիրաւութիւն մարգարէին եղիցի . Զի
 մի՛ եւս մողորեսցի առնն Իսրայելի յի-
 նէն , եւ զի մի՛ եւս պղծուացին յամե-
 նայն յանցանս իւրեանց , եւ եղցին ինձ
 ի ժողովորդ , եւ ես եղէց նոցա յԱս-
 տուած , ասէ Ազոնայի Տէր :
12 Եւ եղև լան Տեսան առ իս եւ ասէ ,
13 Որդի մարդոյ , երկիր մի որ յանցանիցէ
 ինչ ինձ յանցանս , եւ ձգեցից զձեռն
 իմ ի վերայ նորա , եւ խորտակեցից
 զնստատուութիւն հացի նորա , եւ ար-
 ձակեցից ի վերայ նորա սով , եւ լար-
 ձից ի նմանէ զմարդ եւ զանա ուն :
14 Եւ եթէ իցեն սրքն այն երեքին ի միջի
 նորա , նոյ եւ Յոր եւ Դանիէլ , նո-
 քս արդարութեամբն իւրեանց ¹²ապ-
 րեցին , ասէ Ազոնայի Տէր :
15 Եւ եթէ զազանս չարս ամից ի վե-
 րայ երկրին եւ ¹³սրատեցից զնա , եւ
 եղիցի յապականութիւն , մինչև անց
 ոչ յինիցի ընդ նա յերեսաց զազանաց ,
16 ¹⁴Եւ այն արք՝ ի միջի նորա իցեն , կեն-
 զանի եմ ես , ասէ Ազոնայի Տէր , եթէ
 իցէ ուստերքնոցս եւ զատերք ապրե-
 ցին . այլ ¹⁵ինքեանք ապրեսցին , եւ եր-
 կիրն եղիցի ի սասակումս :
17 Եւ եթէ սուր ամից յերկրն յայն ,
 եւ ասացից սրոյն անցանիկ ընդ երկրին ,
 եւ լարձից ի նմանէ զմարդ եւ զանա-
18 սուն , եւ արքն այն երեքեան ի միջի
 նորա իցեն , կենդոսնի եմ ես , ասէ
 Ազոնայի Տէր , ոչ ապրեցուցեն զուս-
 տերս եւ զգատերս , լայց եթէ ինքեանք
 միայն ապրեսցին :

¹Եբ. տխրեցուցեալ ²Յեբ. պ-լ-սէ ³Եբ. կանգնեցին զկուսս ⁴Եբ. զպայթակղութիւնս
⁵Եբ. զկուսս ⁶Եբ. բազմութեան կոռոյ նորա :
 (5) Զի կայլոյց զատնդ Իսրայելի ի սրտի իւ-
 րում , այնու զի օտարացան յինէն կապի իւր-
 եանց համարէն ⁷Եբ. ի կոռոյ ⁸Եբ. ի
 պանդխտեղց Իսրայելի ⁹Եբ. ինձէն

¹⁰Եբ. յասակ ¹¹Եբ. մողորեսցի ¹²Եբ. ապ-
 րեցուցեն զանձինս իւրեանց ¹³Եբ. անգա-
 ւակեցեն ¹⁴Եբ. երեքին արքն այնքիկ ¹⁵Եբ.
 ինքեանք միայն

վերայ նորա արեամբ՝ սատակել ի նմանէ
 20 զմարդ եւ զանասուն, եւ նոյ եւ Դա-
 նիւլ եւ Յոր ի միջի նորա իյցին, կեն-
 զանի եմ ես, ասէ Ադոնայի Տէր, եթէ
 իյէ ուստերք եւ զստերք նոցա մնա-
 ցին. այլ նոքա արդարութեամբ իւր-
 եանց զանձինս իւրեանց տպրեցուցին:
 21 Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. եւ եթէ
 զչորեանն իսկ զանհարին՝ * վրէժան ար-
 ձակեցից, զուր եւ զսով եւ զգազանս
 չարս եւ զմահ ի վերայ Երուսաղեմի՝
 ստասկել ի նմանէ զմարդ եւ զանասուն,
 22 * Մինչորքն ապրեալքն ի նմա հանցին
 զուստերս եւ զգստերս իւրեանց, անաւա-
 սիկ ընդ նոսա՝ կըցին առ ձեզ, եւ տեսչիք
 զճանապարհս նոցա եւ՝ զխորհուրդս նոցա,
 եւ զզջանայցէք՝ ի վերայ չարեացն զոր
 23 ամի ի վերայ Երուսաղեմի, զամենայն զչա-
 րման զոր ամի ի վերայ նորա, եւ միւի-
 թեանցն զձեզ, զի տեսանիցէք զճա-
 նապարհս նոցա եւ՝ զիտորհուրդս նոցա,
 եւ ի միտ անուշուք եթէ ոչ տարա-
 պարտուց արարի զամենայն զոր ինչ
 արարի ՚ընդ նոսա՝, ասէ Ադոնայի Տէր:

ԳԼ. ԺԵ

Վասն փայտի որթուն:

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
 2 Որդի մարդոյ, զինչ լինիցի փայտ որ-
 թուն յամենայն ⁶ փայտից ոստոց որ են՝
 3 ի փայտս անտառի, Միթէ անուշոցուն
 ի նմանէ փայտ մի՝ անուն զործի ինչ,
 կամ անուշոցուն ի նմանէ ցից մի կա-
 4 իսկ զնմանէ անօթ ինչ, Բայց զի ի հրոյ
 ծախս առեալ է, զի ⁷ ամ ի յամէ դոստ՝
 նորա ծախէ հուր, եւ ⁸ պակասէ ի սպառ՝.
 միթէ պիտանացուն ինչ իցէ ի դործ.
 5 ⁹ Թէ պէտ եւ նոցապէս ուղջոյն հասանիցի՝,
 չէ ինչ պիտոյ ի դործ. ¹⁰ րաց թէ հրոյ
 ճարակ լինիցի ի սպառ, եւ ոչ ինչ ա-
 6 մենեւին՝ պիտանացու ի դործ: Վասն
 այնորիկ, այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր.
 Որպէս զփայտ որթուն ի փայտս
 անտառի ետու ճարակ հրոյ, այնպէս

7 տաց զընակիչոյ Երուսաղեմի: Եւ հաս-
 տասեցից զերեսս իմ ի վերայ նոցա, ի
 հրոյ կըցին, եւ հուր կերիցէ զնոսա. եւ
 ճանիցին թէ ես եմ Տէր՝ ի հաստատել
 8 ինձ զերեսս իմ ի վերայ նոցա: Եւ տաց
 զերկիրն յապականութիւն, փոխանակ
 զի անկան ընդ յանցանօք, ասէ Ադո-
 նայի Տէր:

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
 2 Որդի մարդոյ, զիր վկայութիւն Երու-
 3 սաղեմի զանօրէնութեանց նորա. եւ
 ասացես, Այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր
 ցերուսաղէմ. Արմատ քո եւ ծնունդ
 քո յերկրէն Քանանացոց, եւ հայր քո
 4 Ամովրհացի եւ մայր քո Քեսացի: Եւ
 ծնունդն քո՝ յորում աւուր ծնար, ոչ
 ոք եհար զպորտ քո, ⁵ եւ ոչ պնդեցին
 զստիս քո՝՝ եւ ջրով ոչ լուացար ի
¹¹ փրկութիւն, եւ աղիւ ոչ յաղեցար, եւ
 5 ի խանձարուրս ոչ պատեցար: Եւ ոչ
 խնայեաց ի քեզ ¹² ակն իմ, եւ ոչ արարի
 քեզ ինչ մի յայսմ ամենայնէ զզուչա-
 նալ, թէ զուցէ անցանիցէ ինչ ընդ քեզ.
 եւ՝ ընկեցեալ զնէիր ընդ երեսս դաշ-
 ակն ¹³ վասն խտտորնակ մտաց քոց՝ յա-
 6 ւուրն յորում ծնար: Անցի առ քեւ, եւ
 տեսի արեամբ թաթաւեալ, եւ ասացի
¹⁴ ցքեզ, կենդանասաջիր յարեհէ քումմէ,
 7 եւ կեանք քո յարեհէ. Բազմասաջիր,
 քանդի իբրեւ զրոյս ազարակի ետու՝
 զքեզ, եւ բազմացար եւ մեծացար,
 եւ եկիր մտեր դու ¹⁵ ի քաղաքս քա-
 ղաքաց՝. սսինք անկան քո, եւ մաղք
 արձակեցան, եւ դու էիր մերկ, խայ-
 տատակ:
 8 Եւ եկի հասի ի վերայ քո, եւ տեսի
 զքեզ, զի հասեալ էր ժամանակ քո, ¹⁶ եւ
 ժամանակ խախտողաց քոց՝. տարածեցի
 զթեւս իմ ի վերայ քո, եւ ծածկեցի
 զխայտատակութիւն քո. եւ երզուայ
 քեզ երզումն, եւ յուխտ մտի ընդ քեզ,
 ասէ Ադոնայի Տէր, եւ եղեր ինձ:
 9 Եւ լուացի զքեզ ջուրք, եւ սրբեցի զքեզ
 յարեհէ քումմէ, եւ օծի զքեզ իւզով:

* Եբ. վրէժան իմ ¹ Եբ. եւ ոհա կացցեն ի նմա
 ապրեալք որ ելանեն, ուստերք եւ գատերք, ոհա
 նոքա ² Եբ. զգործս նոցա, եւ միթէ արեւջիք
³ Եբ. զգործս ⁴ Եբ. ի նմա ⁵ Եբ. պիտ-տ ⁶ Եբ.
 փայտից, ուտ է ⁷ Եբ. զերկրոյն ծայրս ⁸ Եբ.
 մէջ նորա սպառ է ⁹ Եբ. ի լինել իսկ նորա
 ողջ ¹⁰ Եբ. միթէ յորում հրոյ ճարակ լի-
 նիցի եւ այրեցի, իցէ՝ տակաւին

¹¹ Եբ. սրբութիւն ¹² Եբ. ակն տանց քեզ
 ինչ մի յայսցանէ արգահատել քեզ, եւ դու
¹³ Եբ. գարշութեամբ անձին քո ¹⁴ Եբ. ցքեզ
 յարեհէ քում, կեսաց. ասացի բամ յարեհէ
 քում, կեսաց. (7) Բիւրտուր իբրեւ զբոյս ա-
 գարակի արարի ¹⁵ Եբ. ի յարդ եւ ի զարդ
¹⁶ Եբ. ժամանակ սիրոյ

40 Եւ զգեցուցի զքեզ պէտպէսս, եւ ազուցի քեզ ՚՛գերկնագոյնն, եւ ամի ընդ մէջ քո բնեզ, եւ արկի զքե մնդուս .

41 Եւ զարդարեցի զքեզ զարդու, եւ եղի ապարանջանս ի ձեռս քո, եւ քստաւ .

42 մանեակ ի պարանոց քո . եղի ՚՛քեզ զինդս՝, եւ գործապահանգս յակահնջս քո, եւ պսակ պարծանաց ի զլուխ քո :

43 Եւ զարդարեցար ի զարդ ոսկեոյ եւ արծաթոյ, եւ հանդերձ քո բնեզ եւ զառնաւուխտ եւ ճաճանչաւուխտ . եւ կերարնաչիհ՝ եւ եւզ եւ մեղր, եւ եղբւր զեղեցիկ յոյժ յոյժ, եւ ՚՛գրգեցար ի զրգանս թագաւորութեանն՝ : Եւ ել առնու զեղեցիկութեանս քո ընդ ՚՛ամենայն ազգս, զի էր կատարեալ վայելչութիւն զեղոյ քո զոր յորինեցի ի վերայ քո, սսէ Ադոնայի Տէր :

45 Եւ զու զեղապանձ եղեր ի զեզ քո, եւ պոռնկեցար ՚՛ ի հոմանիսն քո . եւ տարածեցեր զպոռնկութիւն քո առ ամենայն անցաւորս, որոց ոչ լինէր այն .

46 պիտի ինչ՝ : Եւ ատեր ի հանդերձիցն քոց եւ արարեր քեզ ՚՛կուռս կարկաւառունս՝, եւ պոռնկեցար ընդ նոսա . ՚՛ եւ մի մտցես անդր, զի ոչ էին եւ ոչ լինցին՝ : Եւ ատեր զսպաս պարծանայն քոց յսկուայն իմոյ եւ յարծաթոյն զոր ետու քեզ, եւ արարեր քեզ պատկերս արուականս . եւ պոռնկեցար ընդ նոսա :

48 Եւ ատեր զհանդերձն ՚՛ զեղեցիկ քո՝ եւ արկեր զնոքօք, եւ զեւեղս իմ եւ զխաւնկնս եղիր ստաջի երեսաց նոցա .

49 Եւ զճացն իմ զոր ետու քեզ՝ եւ զհաւչիհն եւ զեւզ եւ զմեղր զոր ջամբեցի քեզ՝ եղիր առաջի երեսաց նոցա ի հոս անուշից . եւ եղեւ ՚՛ յետ այնորիկ՝, սսէ

20 Ադոնայի Տէր, եւ առեր զուստերսն քո եւ զղոստերս զոր ինձ ծնար՝ եւ զուհեցեր նոցա ՚՛ ի սաստկումն : Իրբեւ զփոքր ինչ համարեցար ՚՛ զպոռնկութիւնն, Եւ զեներ զզրզիսն իմ, եւ

22 ՚՛ արարեր զնոսա նոցա ջնջոցս : Եւ այն անհարկն եղև . քան զամենայն պոռնը-

կութիւնս եւ պզճութիւնս քո . եւ՝ ոչ յիշեցիր զաւուրս աղայութեանս քո, ի մասնակի յորում էիր մերկ եւ խայտառակեալ եւ թաթաւեալ յարեանս

23 քում, ՚՛ ուստի կենդանացարն : Եւ եղև յետ ամենայն չարեացն քոց (վայ, վայ

24 քեզ, սսէ Ադոնայի Տէր), Երինեցեր զու քեզ տուն պոռնկութեան, եւ առարեր քեզ բազինս յամենայն հրապարակս քո : Եւ ի զլուխս ամենայն ճանապարհաց քոց չինեցեր ՚՛ զպոռնկոցս քո, եւ սպականեցեր զգեզ երեսաց քոց, եւ լայնեցար ամենայն անցաւորաց ճանապարհի եւ յաճախեցեր զպոռնկութիւնս քո : Եւ պոռնկեցար ընդ որդիսն եղիպտացւոց՝ սանմանակիչս քո ընդ մեծանդամս, եւ բազմապատիկ պոռնկեցար,

27 զի զիս բարկացուցես : Արգ ես ձգեցից զձեռն իմ ի վերայ քո եւ բարձից ՚՛ զիրաւունս քո, եւ մասնեցից զքեզ ի ձեռս ասիւրաց քոց զտեբերացալազգեացն, որք ՚՛ թիւրէին զքեզ ի ճանապարհէ քում մէ՝ :

28 ՚՛ Ամպարձեցար եւ՝ պոռնկեցար ընդ որդիսն Ասորեստանեաց, ՚՛ սակայն եւ այնպէս ոչ յաղեցար, յաճախեցեր ի պոռնկութիւնս քո՝, սակայն եւ այնպէս ոչ յազեցար : ՚՛ Յաճախեցեր զաշխուս ընդ երկիրն Քանանու եւ Քաղզէայոց՝,

30 համայն եւ այնպէս ոչ յազեցար : ՚՛ Չինչ արարից ընդ զստերս քո՝, սսէ Ադոնայի Տէր, յետ գործելոյ քո զայ ամենայն զործս կնոջ ՚՛ պոռնկի . զի պոռնկեցար բազմապատիկ ընդ զստերսն քո՝ :

31 Եւ չինեցեր զպոռնկոցս ի զլուխս ամենայն ճանապարհաց, եւ կոթոպ կոթոզէիր յամենայն հրապարակս . եւ ոչ եղեր իրբեւ զկին մի ՚՛ պոռնիկ որ մուտի զկապէնս . Չի ամենայն կին պոռնիկ նմանող քո, որ չնայցէ ընդ արամբ եւ սսէ, ոչ անուռ զանձս յառնէ իւրմէ՝ :

33 եւ սոյ վայմս համանեաց իւրոց Ամենայն պոռնիկք կապէնս առնուն անձանց իւրեանց՝, եւ զու սայիր վարձս

1 Եբբ. կոշիկս ի թեհայէ 2 Եբբ. գինդս ի բիթ քո 3 Եբբ. հասեր ի թագաւորութիւն 4 Եբբ. զուստ 5 Եբբ. վասն համբաւոյ 6 Եբբ. անցորդ . նորս լինէր 7 Եբբ. բարձունս երգին երգին 8 Եբբ. ոչ եղև եւ ոչ լինց 9 Եբբ. նկարակերտ 10 Եբբ. ի կերակուր 11 Եբբ. զպոռնկութիւնս քո 12 Եբբ. ետուր զնոսա եւ անցուցեր զնոսա ընդ հուր վասն նոցա : (22) Եւ յամենայն պզճութիւնս եւ ի պոռնկութիւնս քո

13 Եբբ. զբարձրաւանդակ 14 Եւ զկերակուր, կամ, զուստիկ 15 Եբբ. ամուսնն ի ճանապարհէ քում մէ լկաւոյ 16 Եբբ. զի շէր քո յազեցայ, եւ պոռնկեցար ընդ նոսա 17 Եբբ. եւ յաճախեցեր զպոռնկութիւն քո յերկրէն Քանանու ի Քաղզէայցն 18 Եբբ. Չիս (գ. ակաբոցեակ է սիրտ քո 19 Եբբ. պոռնիկ լկաւոյ 20 Եբբ. պոռնիկ՝ անարգեալ զկապէնս : (32) Կին չնայցու, որ փոխանակ առն իւրոյ ընդունի զօտորս : (33) Ամենայն պոռնկաց տան կապէնս

1 սեղեկաց քոյ, եւ ուղերձէիր զնոսա
 34 գալ առ քեզ յամենայն կողմանց ի
 պոռնիկութիւնս քո: Եւ եղև քեզ իտ-
 տորնակի քան զամենայն կանանց ի
 պոռնիկութեան քում, 2 եւ յես քո ոչ
 պոռնիկեցան. զի նոքա կապէնս առնուն
 յարանց, եւ զու առիւր վարձս սեղեկաց,
 եւ՝ եղև քեզ այն ի խոտորնակի:
 35 Վասն այգորիկ, պոռնիկ, լուր զպատ-
 36 զամս Տեառն. Այսպէս ասէ Ազոնայի
 Տէր. Փոխանակ զի հեզեր արկեր զսոյինձ
 քո, եւ 3 յայտնեսցի ամօթ պոռնիկու-
 թեան քո առաջի համանկաց քոյ, եւ
 յամենայն խորհուրդս անօրէնութեանց՝
 քոյ, եւ յարիւնս որդուց քոյ զորո՝
 37 առիւր նոցա, Վասն այնորիկ սճաւա-
 սիկ ես ժողովեցից 5 ի վերայ քո՝ զամե-
 նայն հոմանիս քո, ընդ որս զու խառ-
 նակէիր, եւ 6 յարուցից ի վերայ քո՝
 զամենայն սիրկիս եւ զատերլս քո, եւ
 ժողովեցից պատեցից զնոսա շուրջ զքեւ,
 եւ յայտնեցից 6 զչարիս քո առաջի նո-
 38 կութեան քո: Եւ ինդրեցից ի քէն
 զվրէժ հնացելոյ եւ սրխնահեղի, 5 եւ
 եղից զքեզ յարխն քո, 6 եւ եղից զքեզ
 յարխն սրամտութեան եւ նախանձու:
 39 Եւ մասնեցից զքեզ ի ձեւս նոցա, եւ
 կործանեցին զպոռնիկոս քո, եւ քա-
 կեային զիւթողս քո, եւ մերկացին ի
 քէն զհանգերձս քո, եւ սոցին զպսակս
 պարծանաց քոյ, եւ թողցին զքեզ մերկ
 40 յայտատակեաց. Եւ անցին ի վերայ քո
 ամբոխ, եւ քարկոծեցին զքեզ զիւթօք,
 եւ կոտորեցին զքեզ սրով իւրեանց.
 41 Եւ սրբային զստունս քո հրով, եւ ա-
 րացին ի քեզ զլրէժ խնդրութիւնս առաջի
 կանանց բազմաց. եւ զարձուցից զքեզ
 ի պոռնիկութենէ քումմէ, եւ վարձս ոչ
 42 եւս ստացես նոցա: Եւ 7 արձակեցից
 զսրամտութիւնս իմ ի վերայ քո, եւ
 յարձցի նախանձն իմ զքէն. եւ հանգ-
 43 եայց, եւ ոչ եւս 8 հոգացայց: Փոխանակ
 զի ոչ յիշեցիր զոր սպալութեան քո,
 եւ սրամնցուցանէիր զիս ի վերայ ա-
 մենայնի այգորիկ, եւ ես սճաւասիկ
 ըստ ճանապարհացն քոյ ետու ի վրուխ

քո, ասէ Ազոնայի Տէր. եւ 9 այնպէս
 արարեր՝ ամպարչտութիւնս ի վերայ
 ամենայն անօրէնութեանց քոյ:
 44 Այս ամենայն է զոր մրմնջէին զքէն
 առակօք եւ ասէին, եթէ Որպէս մայրն՝
 45 նոյնպէս եւ զուստարն. Արդ զուստ
 մօրն զու ես, որ մերժեաց զայրիւր եւ
 զորդիս իւր, եւ քոյր քերպն քոյ որք
 մերժեցին զարս իւրեանց եւ զորդիս
 իւրեանց. մայր ձեր Քեառացի, եւ հայր
 46 ձեր Ամօրհնացի. Եւ քոյր 10 ձեր երէյ՝
 Շամրին, ինքն եւ զստերք իւր որ բնակ-
 եալ է ի ձախմէ քումմէ. եւ քոյր քո
 կրասեր՝ որ բնակեալ է ընդ աջմէ քումմէ՝
 47 Սոգոմ եւ զստերք իւր Սախայն եւ ոչ
 ըստ ճանապարհաց նոցա զնայցիր, եւ
 ոչ ըստ անօրէնութեանց նոցա արարեր,
 48 զի փորր մի՝ առաւել զտար քան զնոսա
 յամենայն ճանապարհս քո: Կենդանի
 եմ ես, ասէ Ազոնայի Տէր, եթէ ա-
 րար 9 ինչ աւելի՝ Սոգոմ քոյրն քո՝ ինքն
 եւ զստերք իւր, 12 քան զոր՝ սրարիւր
 49 զու եւ զստերք քո: Բայց այս էր ար-
 նօրէնութիւն Սոգոմաց քեւ քո, ամ-
 րարաւանտութիւն, 13 ի թութեան հացի
 եւ չղվութեան զինս այ՝ փափկանար
 ինքն եւ զստերք իւր, այնու առաւել
 էր ինքն եւ զստերք իւր, եւ ձեռն
 յայքսան եւ ի անանին ոչ կարկառէին:
 50 Մեծամալին եւ զորձէին զանօրէնու-
 թիւնս առաջի իմ. իրիւր զայն սեսի՝
 51 բարձի զնոսա. Նա եւ Շամրին զիկէս
 յանցանաց քոյ ոչ յանցեաւ. եւ յաճա-
 խեցեր զանօրէնութիւնս քո առաւել
 քան զնոսա, եւ արդարացուցեր զքորս
 քո յամենայն անօրէնութիւնս քո զոր
 52 արարեր: Եւ արդ ընկալ 14 զսանձանս քո
 որ սպականեցիր զքորսն քո՝ անօրէ-
 նութեամբն զոր անօրինեցար առաւել
 քան զնոսա, եւ սրգարացուցեր զնոսա
 յոյժ՝ քան զքեզ. Եւ արդ յամօթ լեր
 եւ կրես զանսպղանս ի յարգարացու-
 53 յանիկ զքորսն 16 քո քան զքեզ, Եւ
 զարձուցից զգարձուածս նոցա, զգար-
 ձուածս՝ Սոգոմայ եւ զգստերաց իւրոց,

1 իբր. ամենայն սեղեկաց 2 իբր. զի զինի քո ոչ
 ոք եկն ի պոռնիկէ. եւ ի տալ քո վարձս, մինչ
 ոչ տուեսոյ լինէին քեզ վարձք, 3 իբր. յայտ-
 նեցաւ 4 իբր. կուստ պղծութեանց 5 իբր.
 պղծութեան 6 իբր. զմերկութիւնս 7 իբր. հան-
 գուցից 8 իբր. ցասեայց

9 իբր. մի՛ առնիցես 10 իբր. քո 11 իբր. որպէս
 թէ գոյգն ինչ էր. 12 իբր. որպէս 13 իբր.
 յայ ուրդ հացի, եւ սն հոգութիւնս հանգստեան
 եղեն նման զստերաց նոցա 14 իբր. զամօթ
 քո որ զատապարտեցեր զքորսն քո ի մեղս քո,
 որովք զորձեցեր պղծութիւնս քան զնոսա.
 նոքա արգարացան 15 իբր. քո (53) Եւ գար-
 ձուցից զգերութիւն նոցա, զգերութիւն

54 Եւ զգարձուցից զգարձուածս՝ Շամիրնի
 եւ զգետերաց նորա, եւ զգարձուցից
 զգարձուածս քո՝ ի միջի նոցա. Զի
 55 ընկալցիս Յրամնայան քո, եւ անար-
 զեացիս՝ յամենայնէ զոր արարեր ի
 56 Րարկացուցանել զիս. եւ քոր՝ քո
 Սոգոմ եւ գտաերք իւր անդրէն հաս-
 տատեացին որպէս եւ էինն ի սկզբանէ,
 եւ Շամիրն եւ գտաերք իւր հաստա-
 տեացին անդրէն որպէս եւ էինն ի
 սկզբանէ, եւ դու եւ գտաերք քո հաս-
 տատեմջիք ի նոցն՝ որպէս եւ էիք ի
 սկզբանէ, եւ էիք ոչ էր Սոգոմ քոր
 57 քո համբաւ ի բերան քո յաւուրս հպար-
 տու թեան քո, Մինչչեւ յայսնեալ էին
 չարիքն քո որպէս այժմօք, նախառ եղեր
 գտաերացն Ասորւոց, եւ ամենեկուն որ
 չորջ գնոյաւ էին, զգտաերք այլազգ-
 58 եաց, եւ սրատեալ չուրջ դքիւ. Արդ
 կրես զամուգարչատու թիւնս քո եւ զս-
 նորէնութիւնս քո, առէ Տէր.
 59 Զի այսպէս առէ Ազոնայի Տէր. Եւ ա-
 րարից ընդ քեզ՝ որպէս արարերն, որպէս
 սնարգեցեր ՚դոցն ամենայն՝՝ անցանել
 60 զուխտիւ ՚իմով. Եւ յիշեցից զուխտն
 իմ որ ընդ քեզն էր յաւուրս ազալու-
 թեան քո, եւ կանգնեցից ՚ինձ ուխտ
 61 յաւիտենական. Եւ յիշեցես զճանու-
 պարնս քո եւ ջանարդեացիս, յորժամ
 զմտաւ ամիցես՝՝ զբորան քո զերկզունսն
 հանդերձ կրտսերօքն, եւ սաց զնոսա
 62 քեզ ¹⁰ ի փորձ, եւ ոչ ի զահաւորս. Եւ
 կանգնեցից ես զուխտ իմ որ ընդ քեզ,
 63 եւ ծանիցես թէ ես եմ Տէր. Զի յիշե-
 ցես եւ ամաչեսցես, եւ մի՛ եւս լիցի
 քեզ բանալ զրերան քո առաջի սնար-
 զանապ քոց, ի քաւել ինձ զամենայն
 գործս քո զոր դորձեցեր, առէ Ազո-
 նայի Տէր.

ԳԼ ԺԷ

1 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ առէ,
 2 Որդի մարդոյ, սլառմեա ¹¹ պատմութիւն,

եւ խօսեաց առակ առ տունդ Իսրայելի,
 3 Եւ ստապես, Այսպէս առէ Ազոնայի
 Տէր. Այժմօք մեծաթեւ երկայնա-
 տարած ¹² լիամաղիլ որ խորհեցաւ մտա-
 նել ի Լիբանան, եւ առ գրնաիր բնաիր
 4 մայրիցն. Եւ եհան զմատաղատունին՝
 եւ տարաւ յերկիրն ¹³ Բանանացոց, եւ
 անկեաց զնա ¹⁴ ի սարսպաւոր քաղաքին՝,
 5 Եւ առ ի սերմանէ երկրին, եւ ¹⁵ յանեաց
 ընդ երես զաշտին տունկ մանրա-
 տունկ, ընդ առատութեամբ ջրոյ երեւելի
 6 ասնել կարգեաց՝ զնա. (Եւ բուսաւ եւ
 եղեւ յորթ ¹⁶ ակար եւ փոքր տեսու-
 թեամբ), յերեւել ուսոց իւրոց ի նմա,
 եւ արմատք նորա ի ներքոյ նորա էին եւ
 եղեւ յորթ ¹⁷ մեծ, եւ եհան անդ ¹⁸ ողկոյցս,
 եւ արձակեաց զբարունակս իւր.
 7 Եւ երեւեցաւ այլ արձուի մեծ, մե-
 ծաթեւ ¹⁹ բազմամաղիլ, եւ ահա որթս
 այս ²⁰ պատեալ է զնոյաւ, եւ արմատք
 սորա ի նմա, եւ ուսք նորա ի ներքոյ
 նորա. եւ տաքեաց արբուցանել զնա
 8 հանդերձ բուսով անկոյ նորա. Ի զեղե-
 ցիկ զաշտին ընդ բազում ջրով սարս-
 րեացի,՝՝ արձակել շառաւիղս եւ բերել
 9 պտուղս եւ լինել յորթ մեծ. Վասն այ-
 սորիկ սաս, Այսպէս առէ Ազոնայի
 Տէր. Եթէ իյէ ջաղեացի, զի այսպէն
 10 արմատք փափկութեամբ նորա եւ ստուղ
 նորա նեխեցին, եւ՝՝ չորացին ամե-
 նայն շառաւիղք նորա, եւ ոչ բաղկաւ
 մեծաւ՝ եւ ոչ ազգաւ բազմաւ բունն
 հարկանել եւ խլել զնա յարմատոց իւ-
 11 րոց. Եւ արգ ²¹ պարարեացի,՝՝ մի՛ յաջո-
 զեացի.՝՝ զի այսպէն ընդ մերձենալ հող-
 մոյ խորշակի՝՝ զամաքեացի հանդերձ բու-
 սովս եւ շառաւիղօք իւրովք՝,
 12 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ առէ,

¹²Էբ. ի անօր թեւօք, երկն երկն գունովք,
 եկն ի Լիբանան, եւ առ զկատար եղեւնէն,
 (4) Զգլուի մատաղ ոտաց նորա խլեաց ¹³ Եւ,
 վաճառակամաց ¹⁴ Էբ. ի քաղաքին վաճա-
 րակամաց ¹⁵ Էբ. եր զնա յանգի սերմանե-
 աց. տարաւ առ ջուրս բազում, իրեւ զուսի
 անկեաց ¹⁶ Էբ. ուս ջուրս, խոնարճ հասա-
 կաւ ¹⁷ Էբ. ոտս ¹⁸ Էբ. բազմափետուր
¹⁹ Էբ. խոնարճեցուցանել զարմատս իւր առ նա,
 եւ արձակել զոտս իւր ի նա, արբուցանել զնա
 յարձուց անկոյն իւրոյ (8) Ի բարեւոք զաշտին
 առ ջուրս բազում անկեացաւ ²⁰ Էբ. զար-
 մատս նորա խլեաց, եւ զպտուղ նորա քաղե-
 ցէ զի գոսացի. ²¹ Էբ. անկեացաւ, մի՛ թէ
 յաջողեցի ²² Էբ. ցամաքելով ցամաքեացի,
 յաճուս բուսոյն իւրոյ ցամաքեացի

¹ Էբ. զգերութիւն ² Էբ. զգերութիւն գեր-
 եաց քոց ³ Էբ. զամօթ քո եւ ամուչեսցես
⁴ Էբ. միթարել քո զնոսա. (54) Եւ քորք
⁵ Էբ. գլուի ⁶ Էբ. գտաերաց Փշապուց
 որ անարգեն զքեզ շուրջանակի ⁷ Էբ.
 զքրտման ⁸ Էբ. քեզ ⁹ Էբ. ամուչեսցես
 յորժամ ընկալցիս ¹⁰ Էբ. ի գտաերս ¹¹ Էբ.
 առեղծուած

12 ¹Որդի մարդոյ, ասա ցտունդ Իւրայե-
լի՝ տուն՝՝ զաննացողաց, Ո՛չ զիտէք զինչ
է ²այդ զոր ասացից. յորմամ եկեացէ՞
թագաւորն Բաբելոնացոց յերուսաղէմ,
³առցէ զթագաւոր նորա եւ ⁴զիշխանս,
տարցի՞ զնոսա առ ինքն ի Բաբելոնս :
13 Եւ ⁵առցէ ի զաւակէ թագաւորութեանն,
եւ ⁶զիցէ ընդ նմա ուխտ, եւ ⁷անցու-
ցէ ընդ նոսիս՝, եւ զիշխանս երկրին
14 ⁸առցէ, Լինել ի թագաւորութիւն տկար,
ամենեւին ոչ բարձրանալ, պահել զուխտ
15 նորա եւ կայ ի նմին : ⁹Եւ ապատամ-
բեսցի՞ ի նմանէ առաքել հրեշտակս յե-
զրիպտոս, տալ նմա երկվարս եւ զօրս
բազումս. եթէ իցէ աջողեսցի՞, եթէ ի-
ցէ ապրեսցի՞ որ առնէն ¹⁰իրա հակա-
ռակս՝, եւ անցանէ ըստ ուխտ. եթէ
16 իցէ ապրեսցի՞, Կենդանի եմ ես, ասէ
Ազոնայի Տէր, եթէ ոչ ի անդուշ ¹¹յո-
րում թագաւորն՝ թագաւորեցոյց զնա,
¹²որ անարգեաց զնորովն իմ եւ անց ըստ
ուխտն իմ որ՝ ընդ նմա ի մէջ Բաբել-
17 լոնի վախճանեսցի. Եւ ոչ զօրութեամբ
մեծաւ, եւ ոչ զնորա բազմաւ ¹³առցէ
ընդ նմա պատերազմ Փարաւոն, պատ-
նէչս եւ նետակայս շինեսցէ՞՝ աստու-
18 կել զանձինս բազմաց. Զի անարգեաց
զեկրումն, եւ անց զուխտիւն. եւ անա
¹⁴հտու ի ձեռս նորա, եւ արարի՞՝ զայս
ամենայն ընդ նմա, միթէ ապրեսցի՞,
19 Վասն Այսորիկ այս, Այսուէս ասէ
Ազոնայի Տէր. Կենդանի եմ ես, ¹⁵ասէ
Ազոնայի Տէր.՝՝ եթէ ոչ ըստ ուխտն
իմում զօրով անց եւ ըստ երզմանն ի-
մոյ զօր անարգեաց՝ հասուցից ի գրուի
20 նորա. Եւ սիտեցից ի վերայ նորա զվարմ
իմ, եւ ըմբռնեսցի ¹⁶ընդ պաշարմամբ ի-
մով՝. եւ ամից զնա ի Բաբելոն, եւ անց
զատեցայց ընդ նմա ըստ անիրաւու-
թեան նորա զոր անիրաւեացաւ առ իս :
21 Եւ ¹⁷բարս ամենայն իռւսափանաց նորա,
յամենայն պատերազմունս՝՝ նորա սրով

անկցին, եւ ¹⁷զմնացորդս նորա ընդ ա-
մենայն հողմս ցրուեսցից՝. եւ ծանրջիք
զի ես Տէր խօսեցայ :
22 ¹⁸Վասն ամորիկ՝՝ այսպէս ասէ Ազո-
նայի Տէր. Եւ առից ես ¹⁸յրմայր ընտիր
մայրից բարձուանդակին, եւ տաց ես ի
զլիտոյ շտաւելոցն նորա ի սիրտս նո-
ցա. քշեսցից՝՝ եւ անկեցից ի լերինն
23 ¹⁹բարձու, եւ կախեսցից զնա զբարձու-
ցեալ լեռնէն Իւրայելի. սնկեցից՝՝ եւ
ոստս արձակեսցէ եւ պտուղ բերցէ, եւ
եղիցի ի մայր մեծ. եւ հանգիցեն ընդ
նոսաւ ամենայն ²⁰զազանք եւ ամենայն
հաւք, թոչունք՝՝ ընդ հովանեաւ նորա
զաղարկեսցին. ²¹Եւ բարունակք նորա ի
24 նմին հաստատեսցին :՝՝ Եւ ծանրցեն ա-
մենայն փայտք զաշտի թէ ես եմ Տէր,
որ խոնարհեցուցանեմ զփայտ բարձու-
ցեալ, եւ բարձրացուցանեմ զփայտ խո-
նարհալ, ցամաքեցուցանեմ զփայտ
զալար, եւ զալարեցուցանեմ զփայտ
զօտացեալ. ես Տէր խօսեցայ՝՝ եւ արա-
րից :

ԳԼ . ԺԸ

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
2 Որդի մարդոյ, զինչ է ձեզ առակդ այդ՝
³Ի մէջ որդւոցդ՝ Իւրայելի զոր ասեն,
թէ Հարք ազոյս կերան, եւ որդւոց ա-
3 տամունք ատան : Կենդանի եմ ես, ա-
սէ Ազոնայի Տէր, եթէ լինիցի առակդ
4 այդ որ ասի ի մէջ Իւրայելի : Զի ամե-
նայն անձինք՝ իմ են, որպէս անձն հօր՝
նոյնպէս եւ անձն ²²որդւոյ. անձն որ մե-
5 զիցէ՝ նոյն եւ մտոցի : Այլ մարդն որ
արդար իցէ, եւ ամնիցէ զիրաւունս եւ
6 զարդարութիւն, ի վերայ լերանց ²⁴զո-
հեալ ոչ ուտիցէ, եւ զաչս իւր ի կուռս
ստանն Իւրայելի ոչ արձակիցէ, եւ զկին
ընկերի իւրոյ ոչ ապակամիցէ, եւ ի կին
7 իւր արբան՝ ոչ մերձենայցէ, Եւ մար-
դոյ՝ բունն ոչ լինիցի, զգրաւ պարտա-
պանի զարձուցանիցէ, յափշտակութիւն
ոչ յափշտակիցէ, զհնաց իւր տացէ քաղ-
8 ցելոց եւ զմերկն զկեցուցանիցէ, Զար-

1 Եբբ. Ասա ցտունդ. 2 Եբբ. այդ, ասա, Ահա եկն.
3 Եբբ. եւ առ. 4 Եբբ. զիշխանս նորա, եւ տարաւ.
5 Եբբ. առ. 6 Եբբ. եդ. 7 Եբբ. արկ զնա ընդ
երզմամբ. 8 Եբբ. Այլ ապատամբացաւ. 9 Եբբ.
զայս. 10 Եբբ. թագաւորին որ. 11 Եբբ. զօրոյ
անարգեաց զերդու մնն. եւ զօրոյ անց ուխտիւն.
12 Եբբ. եղիցի ընդ նմա Փարաւոն ի պատերազմի,
ի կանդնել պատանէչոս, եւ ի շինել նետակայս.
13 Եբբ. առեալ էր նա զձեռն իւր, եւ արար.
14 Եբբբ. Գ-Լ-Ե. 15 Եբբ. ի թակարդի իմում. 16 Եբբ.
ամենայն փախստեայք նորա, յամենայն վաշտս

17 Եբբ. ձմնացորդք ընդ ամենայն հողմս ցրուեսցին.
18 Եբբ. ի բարձուանդակէ եղևունն բարձու եւ
անկեցից. եւ հատից ի զլիտոյ մատաղ ոստոց
նորա զմատաղազոյնն. 19 Եբբ. բարձու եւ
վերացիցի. (23) Ի լերին անց բարձու Իւրայելի
անկեցից զնա. 20 Եբբ. հաւք, ամենայն
թռչունք. 21 Եբբ. յերկրից. 22 Եբբ. որդւոյ իմ է

ծաթ իւր ի վարձու ոչ տացէ, եւ սո-
կոսեօք անտրէն ոչ պահանջիցէ, յանի-
րաւութենէ զձեռս իւր դարձուցանիցէ, 20
դատաստան արդար անիրցէ ընդ այր եւ
9 ընդ ընկեր իւր, Լատ հրամանաց իմոց
դնայցէ, զիրաւունս իմ պահիցէ՝ 1 եւ
առնիցէ զնոսա՞, արդար է նա՞ կելով
կեցցէ, ասէ Ադոնայի Տէր։

10 Եւ եթէ ծնանիցի որդի խառնագնաց,
11 արիւնահեղ, եւ առնիցէ՞ զմեղս . Ի ճա-
նապարհս հօրն իւրոց արդարոյ՞ ոչ գնաց,
եւ՞ ի վերայ լերանց եկեր՞ զգոնեալ, եւ
12 զկին ընկերի իւրոց պղծեաց, եւ զազ-
քասն եւ զսնանկն յաղթահարեաց, եւ
եւ զգրած ոչ դարձոյց, եւ ի պաշտօն զից
զաչս իւր արձակեալ անօրէնութիւն
13 գործեաց, Զարծաթ իւր ի վարձու ետ,
եւ վաչխիւ եւ սոկոսեօք՝ պահանջեաց .
նա մի կեցցէ որ զայն ամենայն անօ-
րէնութիւնս արար, մահու մեռցի, եւ
արիւն նորա ի վերայ նորին եղիցի։

14 Եւ եթէ ծնանիցի որդի, եւ սեռա-
նիցէ զամենայն մեղս հօր իւրոց զոր
գործեաց, եւ երկիրց՝ եւ ոչ արասցէ
15 գնոցն . Ի վերայ լեռանց զգոնեալ ոչ ե-
կեր, եւ զաչս իւր ՚ի խօրհուրդս տանն
Իսրայելի ոչ արձակեաց, եւ զկին ըն-
16 կերի իւրոց ոչ ապականեաց, եւ զմարդ
ոք ոչ յաղթահարեաց, եւ զբրաւ ոչ
զրաւեաց, եւ յախշտակութիւն ոչ յա-
վըշտակեաց, զնաց իւր յան քաղցելոց

17 Եւ զմերկն գգեցոյց, եւ յանիրաւութե-
նէ զարձոյց զձեռս իւր, վախս եւ սո-
կոսիս ոչ առ, 6 արդարութիւն գործեաց,
եւ ըստ հրամանաց իմոց գնաց . նա մի՛
վախճանեցի յանիրաւութիւնս հօր իւ-
18 րոց, այլ կելով կեցցէ, Ի այց նայրն նո-
րա 7 թէ նեղելով նեղիցէ, եւ յախշտա-
կելով յախշտակիցէ զեղբայր իւր, հա-
կառակութեանս զորմս՞ գործեաց ի մէջ
ժողովրդեան 8 իմոց, մեռցի յանիրաւու-
թեան իւրում։

19 Եւ ասէք թէ Զի՞ է զի ոչ եհաս տ-
նիրաւութիւնս հօրն՞ որդւոցն։ Զի որդին

9 ողորմութիւնս եւ արդարութիւնս արար,
զամենայն օրէնս իմ պահեաց եւ արար
20 զնոսա, կելով կեցցէ։ Անձն որ մեղի-
ցէ, նոյն եւ մեռցի . եւ սրդի զհօր մեղս
մի՛ աւցէ, եւ մի՛ նայր ասցէ զանիրա-
ւութիւնս որդւոց իւրոց . արդարութիւն
արդարոյն ի վերայ նորին եղիցի, եւ
անօրէնութիւնս անօրինին ի վերայ նո-
21 րին եղիցի։ Եւ անօրէնն եթէ դարձցի
յամենայն անօրէնութեանց իւրոց զոր
արար, եւ պահիցէ զամենայն պատուի-
րանս իմ, եւ արասցէ արդարութիւն
եւ 9 ողորմութիւնս, կելով կեցցէ, եւ մի՛
22 մեռանիցի։ Ամենայն յանցանք նորա զոր
գործեալ իցէ՞ 10 եւ ամենայն անիրաւու-
թիւնք նորա զոր անիրաւեալ իցէ մի՛
յիշեցին՞, այլ արդարութեամբ լւրով
23 զոր արար՝ կեցցէ։ Միթէ կամելով կա-
միցի՞մ գմա՞ մեղաւորին ասէ Տէր Տէր՝
որպէս զգառնալ նորա ի չար ճանապար-
24 հէ եւ կեալ։ Եւ ի դառնալ արդարոյն
յարդարութեանէ իւրմէ, եւ առնել զա-
նիրաւութիւն, ըստ ամենայն անօրէ-
նութեանց՞ զոր առնիցէ՞ 11 անօրէնն . ա-
մենայն արդարութիւնք նորա զոր ա-
րար՝ մի՛ յիշեցին . ի յանցանսն իւր յոր
անկաւ, եւ ի մեղս իւր զոր մեղաւ՝ ի
նոսին մեռցի։

25 Եւ ասէք թէ Ոչ 12 աջող է ճանապարհ
Տեառն . արդ լուարուք, տունդ Իսրա-
յելի, միթէ ի՞մ ճանապարհ չիցէ՞ 12 աջող .
ոչ ապաքէն ձեր ճանապարհք չին 12 ա-
26 ջող։ Ի գառնալ արդարոյն յարդարու-
թիւնէ իւրմէ՞ եւ առնել զանիրաւութիւնս,
մեռցի 13 յանօրէնութեանս զոր գործեաց՞։

27 Եւ ի դառնալ անօրինին յանօրէնութեանէ
իւրմէ զոր արար, եւ առնիցէ իրաւունս
եւ արդարութիւն, ինքն զանձն իւր
28 ապրեցոյց . Զի ետես եւ դարձաւ յա-
մենայն ամպարչտութեանց իւրոց զոր
արար . կելով կեցցէ եւ մի՛ մեռցի։

29 Եւ անսն տունդ Իսրայելի, Ոչ ուղիղ
է ճանապարհ Տեառն . միթէ ի՞մ ճանա-
պարհ չիցէ ուղիղ, տունդ Իսրայելի .
ոչ ապաքէն ձեր ճանապարհք չին ու-
30 ղիղ։ Վասն ոչսօրիկ զբրաքանչիւր ոք
ըստ իւրում՝ ճանապարհի դատեցայց,
տո՛ւնդ Իսրայելի, ասէ Ադոնայի Տէր .
դարձայք եւ դարձարուք յամենայն ամ-

1 իբր. առնել զճշմարտութիւնս 2 իբր. զմի ինչ
յայտցանէ . (11) Այսինքն եթէ նա ոչ արար
զայտ ամենայն, այլ 3 իբր. զմի-մի 4 իբր.
պահանջեաց . միթէ կեցցէ՞ 5 իբր. ի կուռս
6 իբր. արդարութիւնս իմ 7 իբր. որ նեղելով
նեղեաց, և յապշտակելով յապշտակեաց զեղ-
բայր իւր, և զբ շէնն բարի 8 իբր. իւրոց

9 իբր. իրաւունս 10 իբր. մի՛ յիշեցին յամ 11 իբր.
ասօրէնն, կեցցէ՞ 12 իբր. Ուղիղ 13 իբր. ի նոսին,
յանօրէնութեան իւրում զոր գործեաց մեռցի

պարչառութեանց ձերոց, եւ ոչ լինիցի
 31 ձեզ ¹ի տանջանա անիրաւութեան: Ընկեցէք յանձանց ձերոց զամենայն ամպարչառութիւնս ձեր զոր ամպարչառացայք ²յիս, եւ արարէք ձեզ սիրտ նոր, եւ ոգի նոր. ³եւ արարէք զամենայն զպատուիրանս իմ.՝ եւ ընդէ՛ր մեռանիք, սոււնդ Իսրայելի, ⁴ասէ Տէր:՝ Զի ոչ կամիմ զմահ ⁵մեղուցելոյն, ասէ Ազունայի Տէր, ⁶այլ զի դարձցի ի ճանապարհաց իւրոց չարաց, եւ կեցուցէ զանձն իւր:՝ արդ եկայք գարձարուք, եւ կեցէ՛ք:

Վ. ԺԺ

²Ողբք ի վերայ Էլիամին Իսրայելի:՝

1 Եւ գու, ²որդի մարդոյ,՝ ողբս առ ի
 2 վերայ ³Էլիամին Իսրայելի, եւ առասցես, Զի՞ է ⁴զի եղև մայր քո՝ ի մէջ առիւծուց, ⁵կորիւնդ ի մէջ առիւծուց
 3 բազմացոյց զկորիւնս իւր: Եւ ⁶զարգացաւ կորիւն մի ի կորեանց նորա,՝ եւ առիւծացաւ, եւ ուսաւ յափշտակիլ զյափշտակութիւն, եւ եղև մարդա
 4 խանձ: Լուան զնամնէ ազգք, ⁷ըմբռնւցին զնա յապահանութիւն:՝ եւ տարան զնա գայլ ի բերան յերկիրն Եդիպտաց: 5 Եւ եւ տես զի անշտտեցաւ ի նմանէ եւ կորեաւ յոյս նորա, եւ նա մեռաւ
 6 6 սոււնացոյց: Եւ չըջէր ի մէջ առիւծուց, առիւծացաւ, եւ ուսաւ յափշտակիլ յափշտակութիւն, եւ եղև մարդախանձ:
 7 Որսայր յանդգնութեամբ իւրով. զքազքա՝ կործանէր, եւ զերկիրն լրիւ իւրով ապականէր ի մունչիւոյ բարբառոյ
 8 իւրոյ: Եւ յորեան ի վերայ նորա ազգք յերթաբանչիր աշխարհաց չուրջանակի, եւ պատեցին զնա ⁹թակարգօք յապահանութիւն:՝ Գայլ ի բերան հարին, եւ տարան զայրազգիւ առ արքայն Բաբելոնացոյ, եւ արկին զնա ի բանտ. զի մի՛ եւս լուիցի բարբառ նորա ի վերայ լերանցն Իսրայելի:

¹Եբբ. անիրաւութիւնն ի գայթակղութիւն ²Եբբ. պաւտ ³Եբբ. մեռելոյն ⁴Եբբ. Էլիամուցն ⁵Եբբ. մայր քո. մատակ առեւծ է որ ննջէ ⁶Եբբ. սնոյց զմին ի կորեանց իւրոց ⁷Եբբ. ըմբռնեցաւ յորոգայթի նոցա ⁸Եբբ. եւ ծանեաւ զապահանս (այս, զարիս) նոցա, եւ զարգաքս նոցա ⁹Եբբ. թակարգօք. ըմբռնեցաւ յորոգայթ նոցա

10 Մայր քո իբրեւ զորթ, եւ ¹⁰իբրեւ զծաղիկ նոնննեաց՝ անկեալ ի գնացս ջուրց, լոյս նորա եւ պտուղ նորա եղև ի ջուրց
 11 բազմաց: Եւ ¹¹եղև նորա գաւազան զօրութեան ի վերայ ազգին՝ իշխանաց, եւ բարձրացաւ ¹²մեծութեամբ ի մէջ գարասաանաց, եւ ¹³խոտս զմեծութիւն
 12 իւր՝ ի բաղմութեան ուռոց իւրոց: Եւ բեկաւ ի բարկութեան եւ յերկիր կործանեցաւ, եւ հողմ խորշակի ցամաքեցոյց ¹⁴Ղառաւիղս նորա. խնդրեցաւ ի նմանէ վրէժ, եւ ցամաքեցաւ գաւազան՝ զօրութեան նորա, եւ հուր մաշեցաւ զնա: Եւ արդ տնկեցին զնա յա
 14 նազաաի յերկրի անջրդի: Եւ ել հուր ¹⁵ըմբռիր ընտիր գաւազանաց նորա, եւ կկեր զնա. եւ ոչ զոյր ի նմա գաւազանս զօրութեան. ազգ յառակա ողբոց՝ եւ յողբս եղիցի:

Վ. Ի

²Առ ծերս տանն Իսրայելի:՝

1 Եւ եղև յամին եւթներորդի, յամսեանն հինգերորդի որ օր տանն էր ամսոյն, եկին արք ի ծերոց ²աւանն Իսրայելի հարցանել ի Տեառնէ, եւ նստան առաջի իմ:
 2 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
 3 Որդի մարդոյ, խօսեաց ընդ ծերոք ²տանդ Իսրայելի եւ ասացես ցրտաւ, Այսպէս ասէ Ազնայի Տէր. Եթէ հարցանե՞լ գայք դուք առ իս. կենդանի եմ ես եթէ տոց ինչ ձեզ պատասխանի, ասէ
 4 Ազնայի Տէր: ¹⁶Եթէ իցէ խնդրեցի՞ց զվրէժ նոցա,՝ որդի մարդոյ. զմեղաց հարց զոցա գիր գոցա վկայութիւն,
 5 Եւ ասացես ցրտաւ, Այսպէս ասէ ¹⁷Տէր Աստուած. Յօրէ յորմէ հետէ ցանկացայ ես տանդ Իսրայելի, եւ ծանուցայ՝ զաւակի տանդ Յակոբու, ¹⁸եւ նուցայ նոցա յերկիրն Եդիպտացոյ, ¹⁸ձեռն ետու՝ նոցա եւ ասեմ, Ես եմ Տէր Աստուած:

¹⁰Եբբ. ըստ նմանութեան (այս, յարեան) քո ¹¹Եբբ. կղեննորս շառաւիղք զօրութեան ի գաւազանս ¹²Եբբ. հոտակ նորա ¹³Եբբ. երեւեցաւ ի բարձրութեան իւրում ¹⁴Եբբ. զպտուղս նորա. խորտակեցան եւ ցամաքեցան շառաւիղք ¹⁵Եբբ. ի շառաւիղէ ոստոց նորա եւ կերաւ զպտուղս նորա, եւ ոչ գոյր ի նմա շառաւիղ զօրութեան, ի գաւազան իշխանի, Ող է այն ¹⁶Եբբ. Եթէ գատեայի՞ս զնոս. միթէ գատեայի՞ս ¹⁷Եբբ. Տէր ԵՏՊԱԿ. Յօրէ յորմէ հետէ ընտրեցի զԵդիպտէ, եւ ամբարձի զձեռս իմ ¹⁸Եբբ. եւ ամբարձի զձեռն իմ

6 առեւած ձեր . Յաւար յայնմիկ ¹ձեռն եւ
 առ նոցա՝ հանել զնոսս յերկրէն Եզրայ-
 տացոց , յերկիրն զոր սրասրասանցի
 նոցա , երկիր որ բզխէ զկաթն եւ զմեղր ,
 7 ²քաղցր քան զամենայն երկիր՝ : Եւ ա-
 սացի զնոսս , Իւրաքանչիւր ոք զգար-
 չելիս իւր յաչաց իւրոց ի բաց ընկեա-
 ցէ , եւ ³ի գնացան Եզրայտացոց մի՝
 պղծիք . ես եմ Տէր Աստուած ձեր :
 8 Եւ աստամարեցան յինէն , եւ ոչ կա-
 մեցան լսել ինձ . իւրաքանչիւր ոք զգար-
 չելիս իւր յաչաց իւրոց ոչ ընկէց ի բաց ,
 եւ ⁴զնացան Եզրայտացոց ոչ թողին ,
 եւ ասացի հեղուլ զսրամտութիւն իմ ի
 վերայ նոցա , կատարել զբարեգութիւն
 9 իմ ի նոսս ի մէջ Եզրայտացոցն : Բայց
 արարի , զի սնուն իմ ամենեւին մի՝
 պղծեսցի առաջի ազգացն յորոց միջի
 իցին նոքա , յորս ծանուցայ նոցա ա-
 ռաջի նոցա , հանել զնոսս յերկրէն Ե-
 զրայտացոց :
 10 Եւ հանի զնոսս յերկրէն Եզրայտաց-
 11 ոց , եւ ամի զնոսս յանապատն . Եւ
 հառ նոցա զհրամանս իմ , եւ զիրաւ-
 ւունս իմ ցուցի նոցա , զոր ամնիցէ
 12 մարդ , եւ կեցցէ ի նոսս : Եւ զշարաթս
 իմ հառ նոցա լինել նշանակ ընդ իս եւ
 ընդ նոսս , ճանաչել նոցա թէ ես եմ Տէր
 որ սրբեմ զնոսս : ⁵Եւ ասացի ցառունն
 Իսրայելի յանապատի սնդ՝ թէ Ի հրա-
 մանս իմ գնացէք , եւ ոչ գնացին . եւ
 2 Ջիրաւունս իմ պահեցէք , ստնել զնոսս ,
 զոր թէ ամնիցէ մարդ՝ կեցցէ նոքօք :
 13 Եւ զառնացուցին զիս սուունն Իսրա-
 յիլի յանապատին . ըստ հրամանաց իմոց
 ոչ գնացին , եւ զիրաւունս իմ մերժե-
 ցին , զոր թէ ամնիցէ մարդ՝ կեցցէ նո-
 քօք , եւ զշարաթս իմ պղծեցին յոյժ .
 եւ ասացի հեղուլ զսրամտութիւն իմ
 14 յանապատին սաստակել զնոսս : Եւ ա-
 րարի , զի սնուն իմ ամենեւին մի՝ պղծես-
 ցի առաջի ազգացն յորոց հանի զնոսս
 15 յանդիման նոցա . Եւ ես համարածի զձեռս
 իմ ի վերայ նոցա յանապատին , ⁶համօ-
 բէն չտանել զնոսս յերկիրն զոր հառ
 նոցա , երկիր որ բզխէ զկաթն եւ մեղր ,
 16 ²քաղցր քան զամենայն երկիր՝ : Փոխա-
 նակ զի զիրաւունս իմ մերժեցին , եւ
 ըստ հրամանաց իմոց ոչ գնացին , եւ

զշարաթս իմ պղծեցին , ⁶եւ զհետ խոր-
 17 հրօրոց սրտից իւրեանց զնացին : Եւ
 ինայեաց ի նոսս ամի իմ ջնջել զնոսս .
 եւ ոչ արարի զնոսս ի վախճան յանա-
 պատին :
 18 Եւ ասացի ՚ցնոսս յանապատին , Ըստ
 կրօնից հարցն ձերոց մի՝ գնայք , եւ զի-
 րաւունս նոցա մի՝ պահէք , եւ ⁸ի գնացս
 նոցա մի՝ խառնակիք եւ՝ մի՝ պղծիք .
 19 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր . ըստ հրա-
 մանաց իմոց գնացէք , եւ զիրաւունս իմ
 20 պահեցէք եւ արարէք զնոսս . Եւ զշա-
 րաթս իմ սրբեցէք , եւ եզրից նշանակ
 ընդ իս եւ ընդ ձեզ , ճանաչել ձեզ թէ
 ես եմ Տէր Աստուած ձեր :
 21 Դառնացուցին զիս եւ որդիք նոցա ,
 ըստ հրամանաց իմոց ոչ գնացին , եւ
 իրաւանց իմոց ոչ զգուշացան առնել
 զնոսս , զոր թէ ամնիցէ մարդ՝ կեցցէ
 նոքօք , եւ զշարաթս իմ պղծէին . եւ
 ասացի հեղուլ զսրամտութիւն իմ ի վե-
 րայ նոցա , յանապատին կատարել զբար-
 22 կութիւն իմ ի վերայ նոցա : Եւ գար-
 ձուցի զձեռն իմ ի նոցանէ , եւ արարի ,
 զի սնուն իմ ամենեւին մի՝ պղծեսցի
 առաջի ազգացն , յորոց հանի զնոսս յան-
 զիման նոցա :
 23 Եւ ես ամբարձի զձեռն իմ ի վերայ
 նոցա յանապատի անդ , ցրուել զնոսս
 ընդ ազգս , եւ ցանել զնոսս ընդ դա-
 24 ւասս . Փոխանակ զի զիրաւունս իմ ոչ
 արարին , եւ զհրամանս իմ մերժեցին ,
 եւ զշարաթս իմ պղծեցին , եւ զհետ
⁹խորհրոց հարցն իւրեանց էին աչք նո-
 25 ցա : Եւ ես հառ նոցա հրամանս ան-
 բարիս , եւ իրաւունս , որովք ոչ կեց-
 26 ցին : Եւ պղծեցի զնոսս ի պատարագս
 իւրեանց , ¹⁰ընդ անցանել ինձ ընդ ա-
 մենայն՝ որ բանայ զարգանդ , զի սա-
 տակեցից զնոսս , եւ ծանիցին եթէ ես
 եմ Տէր :
 27 Վասն այրորիկ խօսեաց ընդ տանդ
 Իսրայելի , որդի մարդոց , եւ ասացես
 ցոսս , Այսպէս ասէ Ագոնայի Տէր .
 Մինչեւ ցայսչափ բարկացուցին զիս
 հարքն ձեր յանցանքն իւրեանց զոր
 28 յանցեանս առ իս : Եւ տարայ զնոսս յեր-
 կիրն յոր ամբարձի զձեռն իմ տալ նոցա

¹ Եբբ. զձեռն իմ ամբարձի ի նոսս ² Եբբ. փառք է նա ամենայն երկրի ³ Եբբ. ի կուռսն ⁴ Եբբ. զկուռս ⁵ Եբբ. յոլուտ

⁶ Եբբ. զի զհետ կուռց զնայ սիրտ նոցա ⁷ Եբբ. ցորդիս նոցա ⁸ Եբբ. ի կուռս նոցա ⁹ Եբբ. կուռց ¹⁰ Եբբ. թողեալ նոցա անցուցանել ընդ հուր զամենայն

զնա . եւ տեսին անդ զամենայն բլուր բարձր եւ զամենայն ծառ վարսաւոր , եւ զանցնին անդ զիցն իւրեանց , եւ կարգեցին անդ զոնս պատարագաց իւրեանց” , եւ արկին զխոսնկս անուշութեան իւրեանց ,
 29 եւ նուիրեցին անդ զնուէրս իւրեանց : Եւ տալիցնուսա , Չի՞նչ է արբանայդ այդ յոր զուքդ մտանէք . եւ կոչեցին զանուննորս Արբանա ,” մինչեւ ցայսօր ժամանակի :
 30 Վասն այնորիկ ասա ցտուհն իւրայելի , Այսպէս ասէ ³Տէր Աստուած . Եթէ յանորէնութիւն” հարցն ձերոց պղծիք , եւ զհետ գարչելեացն նոցա պոռնկիք ,
 31 Եւ ի պտուղս պատարագացն ձերոց եւ յընծայս որդւոցն ձերոց , եւ ի զատուցանել որդւոցն ձերոց” ածել զրոցով . պղծիք յամենայն խորհուրդս” ձեր մինչեւ ցայսօր ժամանակի , եւ ես տայցնմ ձեզ պատասխանի , տունդ իւրայելի . կնիդանի եմ ես , ասէ Ազոնայի Տէր ,
 32 Եթէ տաց ձեզ պատասխանի : Եւ եթէ անկցի յոգիս ձեր այդ , ոչ լիցի որպէս զուքդ ասէք , եթէ Եղիցուք մեք իբրեւ զհեթմանուս եւ իբրեւ զազգս երկրի :
 33 պաշտել զփայտս եւ զքարինս : ⁵Վասն այդորիկ” կնիդանի եմ ես , ասէ Ազոնայի Տէր , եթէ ոչ հզօր ձեռամբ եւ բարձրացեալ բազկաւ եւ հեղեալ ցաս :
 34 մտմբ թաղաւորեցից ի վերայ ձեր : Եւ հանից զձեզ յազգաց , եւ ընկալայց զձեզ յաշխարհաց ուր ցրուեալ իցէք ի նոսա , հզօր ձեռամբ եւ բարձրացեալ բազկաւ :
 35 եւ հեղեալ ցասմամբ , եւ ածից զձեզ յանապատ ազգացն , եւ դատ ելից անդ ընդ ձեզ զէմ յանգիման : Չոր օրինակ ելի դատ ընդ հարսն ձեր յանապատի անդ ⁶յորժամ հանի զնոսա յերկրէն” և զփպտացուոց , այնպէս զասեցայց ընդ
 37 ձեզ , ասէ ⁴Տէր Տէր Աստուած” : Եւ անցուցից զձեզ ընդ ցլով ⁵իմով , եւ մուծից զձեզ ընդ ⁷թուով ուխտի ի մոյ” : Եւ որոչեցից ի ձէնջ զամպարիչտս եւ ⁸զապատամբս . զի ի բնակութենէ” նոցա հանից զնոսա , եւ յերկիրն իւրա-

յեքի ոչ մոցեն , եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր Աստուած :
 39 Եւ զուք , տունդ իւրայելի , այսպէս ասէ Տէր ⁹Տէր Աստուած . Նախ ի բաց ընկեցէք զիւրաքանչիւր զչնացս իւր , եւ ասպ թէ լիցէք” ինձ , եւ զանուն իմ սուրբ ոչ պղծիցէք պատարագօք
 40 ձերովք եւ ¹⁰զնացիւք ձերովք : Չի ի վերայ լերին սրբոյ իմոյ , ի վերայ լերին բարձու իւրայելի , ասէ Տէր Տէր , անդ ծառայեցին ինձ ամենայն տունդ ¹¹Իւրայելի ի սպաս , եւ անդ ընկալայց , եւ անդ այց արարից ընծայից ձերոց” , եւ զսլտոււց երախտայրեաց ձերոց յա-
 41 մենայն սրբութիւնս ձեր : Ի հոս անուշից ընկալայց¹² , հանել զձեզ ի ժողովրդոց , եւ ընդունել զձեզ յաշխարհաց ուր ցրուեալն էիք ի նոսա . եւ սուրբ եղէց
 42 ի ձեզ յանդիման ժողովրդոց : Եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր ի տանել զձեզ յերկիրն իւրայելի , յերկիրն յոր ամբարձի
 43 գձեան իմ սալ զնա հարցն ձերոց : Եւ յիշեալիք անդ զճանապարհս ձեր , եւ զչնացս ձեր որովք պղծեցայք ի նոսա . եւ ¹³կոծեալիք զերեսս ձեր ի վերայ” ամենայն անիրաւութեանց ձերոց զոր արարէք : Եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր , ¹⁴առնել ձեզ զայն այնպէս . զի մի անուն իմ պղծեցի” ըստ ճանապարհաց ձերոց չարաց եւ ըստ ապականեալ զնացից ¹⁵ձերոց , ասէ Ազոնայի Տէր :
 45 Եւ եղև բան Տեառն սու իս եւ ասէ ,
 46 Որդի մարդոյ , հաստատեա զերեսս քո ¹⁶ի թեման , եւ հայեաց ¹⁷ի Դալովն . եւ մարգարեաց ի վերայ անտառի ¹⁸իշխանին
 47 Նոպիբայ” . Եւ ասացես ցանտառն ¹⁹Նազերայ , Լուր զպատգամս Տեառն , այսպէս ասէ Տէր Տէր ³Աստուած . Ահաւասիկ ես հարից զքէն հուր , եւ կերիցէ ի քեզ զամենայն փայտ չար , եւ ոչ չիջի բոցն բորբոքեալ , եւ այրեցնին ինմա ամենայն զէմք ²⁰յարեւելից մինչեւ ի հիւսիսի :

¹ Եբբ. զզոհս իւրեանց , և մտուեցին անդ զպատարագս իւրեանց զայրացուցիչս ² Եբբ. եւ բարձունքդ յոր գնայքդ անդր . եւ կոչեցաւ անունն նորս Խորհուրդս ³ Եբբ. Տէր Եհոզայ , գուք ի ճանապարհս ⁴ Եբբ. յանցուցանել զբրդիս ձեր ընդ հուր , պղծիք յամենայն կուռս ⁵ Եբբ. զապատամբս ⁶ Եբբ. յերկրին ⁷ Եբբ. Տէր Եհոզայ ⁸ Եբբ. կապանօք ուխտի ⁹ Եբբ. զապատամբս յիս . յերկրէն պանդխտութեան

⁹ Եբբ. Եհոզայ , Երթայք , պաշտեցէ իւրաքանչիւր զկուռս իւր ոչյսու հետեւ , զի ոչ լուէք ¹⁰ Եբբ. կուռք ¹¹ Եբբ. Խորայելի , ամենեքին յերկրին անդ ընկալայց զնոսա , անդ ինդրեցից զընծայս ձեր ¹² Եբբ. Եհոզայ յաշխարհ , զձեզ ¹³ Եբբ. տաղկայի ինիջիք յայս ձեր վասն ¹⁴ Եբբ. յառնել իմ ընդ ձեզ վասն անունս իմոյ , և ոչ ¹⁵ Եբբ. ձերոց , տունդ Խորայելի ¹⁶ Եբբ. ի հարաւ . ¹⁷ Եբբ. ի Տարոմ , Եհոզայ ի հարաւ . ¹⁸ Եբբ. զաշխարհ Տարուայ ¹⁹ Եբբ. Տարուայ ²⁰ Եբբ. ի հարաւայ

48 Եւ ծանրցէ ամենայն մարմին, եթէ ես
49 Տէր վառեցի զնա եւ ոչ շիջցի: Եւ ա-
սեմ, Քաւ լիցի, Տէր Տէր. նոքա տանն
ցիս, Ոչ ապաքէն ատակ է այդ որ ասից:

ՎԼ. ԻԱ

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
2¹ Վասն այդորիկ մարդարեաց, որդի մար-
դոյ, եւ՝ հաստատեալ զերեսս քո ի վե-
րայ Երուսաղեմի. եւ հայեաց ի սրբու-
թիւնս ²նոցա, եւ մարգարէացիս ի վե-
3 րայ երկրին Իսրայելի, Եւ ասացես
ցերկիրն Իսրայելի, Այսպէս ասէ Տէր
⁴Տէր Աստուած՝. Ահաւասիկ ես ի վերայ
քո, եւ մերկացից զվազակաւորն իմ ի
պատենից իւրոց, եւ աստակեցից ի մի-
ջոյ քումմէ ⁵զանիրաւն եւ զանօրէնն,
6 Փոխանակ զի սատակեցից ի քէն ³զանի-
րաւն եւ զանօրէնն, վասն այնորիկ եյցէ
վազակաւորն իմ ի պատենից իւրոց ի
վերայ ամենայն մարմնոյ՝ յարեւելից
7 մինչեւ ի հիւսիսի: Եւ ծանրցէ ամե-
նայն մարմին թէ ես Տէր մերկացի զվա-
զակաւորն իմ ի պատենից իւրոց, եւ անդ-
8 բէն ոչ եւս պարծցի: Եւ զու, որդի մար-
դոյ, հեծեծեսլիք բեկեալ միջով քով,
եւ հեծեծեսլիք ցաւովք յանդիմաննոցա,
9 Եւ ելլցի թէ է սահցին ցքեզ, Վասն էք
հեծեա, ասացես, Զի բօթ լուայ, եւ գա-
լոց է. եւ բեկցին ամենայն սիրաք, եւ
ամենայն ձեռք լքցին, եւ ցամաքեացի
ամենայն ⁵մարմին եւ ամենայն շունչ,
եւ ամենայն երանք ապականեացին գի-
ջութեամբ՝. ահաւասիկ գայ եւ եղիցի,
ասէ ⁶Տէր Տէր Աստուած՝:

8 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
9 Որդի մարդոյ, մարդարեաց եւ ասա-
ցես, Այսպէս ասէ ²Ազնայի Տէր. Եւ
ասացես, Սուր, սուր ⁷սրեաց եւ զայ-
10 րացիր. Զի սպանցես զսպանումն՝ սրեաց,
լինջ լեր, պատրաստեաց ի հաշումն, կո-
տորեա, արհամարհեա. որդեակ իմ, յա-
11 պուսեա զամենայն ծառ: Եւ ետ զնա ի
պատրաստուողն ի ձեռնի իւրում. սրեցաւ,
պատրաստ է սուրն տայ՝ ի ձեռս կո-

12 տորի: Զայն առ, ճիչ բարձ, որցի մար-
դոյ. զի եկն եհաա այն ի վերայ ժողո-
վըրդեան իմոյ, եւ ի վերայ իշխանացն
Իսրայելի. ⁸պանդուխտք ելլցին, քան-
զի եհաա սուրն՝ ի վերայ ժողովրդեան
իմոյ. վասն այնորիկ ⁹ծափս հար ձե-
13 ռամբ քով, զի արցարացաւ: Եւ զի՞նչ
է, այլիցի՞ ազգն. ոչ եղիցի, ասէ Տէր
14 Տէր: Եւ զու, որդի մարդոյ, մարգա-
րեաց, ծափս հար ձեռամբ. ¹⁰կրկնեա
զուսըն, զի երբորդ սուրն վերաւորաց
է. սուր վիրաւորայն աստակայեալ է,
15 եւ զարհուրեցուցէ զնոսա. Զի բեկցին
սիրաք իւրեանց, բազմացին ակարա-
ցեալք յամենայն դրունս նոցա, զի մաս-
նեցան ի սպանումն սրոյ. զեղեցիկացաւ
ի փայլիւն, պիտանի եղև ի սպանու մն:
16 Շրջեաց, յածեաց, սրեաց յաջմէ եւ յա-
17 հեկէ. զի ուր քո երեսք զարթիցին, Եւ
ես անդ ծափս հարից եւ ¹¹կոյլմեցից,
եւ արձակեցից զբարբառ՝ իմ. ես Տէր
խօսեցայ:

18 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
19 Եւ զու, որդի մարդոյ, պատրաստեա
զու քեզ երկուս ճանապարհս, մտանել
սրոյ արքային Բաբելոնացոց, զի ի միտ-
ջէ աշխարհէ ելցին ¹²երկու տաաջք. եւ
ձեռն պատրաստել ի գլուխ ճանապարհի
քաղաքին. ի սկզբան ճանապարհին կար-
20 զեացիս: Եւ զու պատրաստեա եւ յար-
գարեա՝ ճանապարհ մտանել սրոյն ընդ
Խարովթ որդեացն Ամենայն եւ ի վերայ
Հրէաստանի, ի վերայ Երուսաղեմի ¹³ի
մէջ նորա՝:

21 Զի ¹⁴եկեացէ կացցէ՝ արքայն Բաբել-
լացոց ¹⁵ի վերայ հին՝ ճանապարհին, ի
գլուխ երկուց ճանապարհաց, հմայս
հմայել, զաւազանս ընկենուլ, հարցումն
հարցանել ի դրօշխոց, լերդանմայ լի-

⁸ Եբ. երկեւզ վասն սրոյն եղիցի ⁹ Եբ. հար
յազգր քով (13) Զի գզ փորձ. ե զի՞նչ լիւնի
եթէ անարգիկ գաւազանն չգայր ¹⁰ Եբ. եւ
կրկնեցի սուրն երկցս, սուր սպանելըցն. այս է
սուր սպանելըցն յեծի որ եմուտ առ նոսա:
(15) Զի բեկցի սիրտ, եւ բազմացին խոջք,
յամենայն դրունս նոցա ետու զերկեւզ սրոյն,
բարէ, արարու ի փայլել, սրեցաւ ի խոզ-
խոզել: (16) Ամիգվեա գրեզ, դարձիր յաջմ,
պատրաստեա գրեզ դարձիր յահեակ. յո՞ եւ
գիմեցեն երեսք յո ¹¹ Եբ. հանգուցից զցա-
սումն ¹² Եբ. երկրքին նոքա. ընտրեա անգի,
ի գլուխ ճանապարհի քաղաքին ընտրեա (21)
Յարգարեա ¹³ Եբ. արիացելոյ ¹⁴ Եբ. եկաց
¹⁵ Եբ. յանցս

¹ Եբ. Որդի մարդոյ ² Յեբ. գլխի ³ Եբ. զարգարն
⁴ Եբ. ի հարաւոյ ⁵ Եբ. ոգի, ե ամենայն ծառնկ
զարճցի ի շուր ⁶ Եբ. Տէր ի հոգայ ⁷ Եբ.
սրեցաւ, սրեցաւ իսկ (10) ի խոզիողել խոզ-
խոզումն սրեցաւ, զի եղիցի շինջ սրեցաւ.
լիցո՞ւք ուրախ. գաւազան որդույ իմոյ անարգէ
զամենայն փայտ (11) Եւ ետ զնա ի սրբել, ունել
ի ձեռին. այս սուր սրեալ, եւ նոյն սրեալ է,
տալ զնա

22 նեւ, Ընդ աջմէ իւրմէ ելին նմա հմայքն
 ի վերայ Երուսաղէմի, արկանել ¹պառ-
 նէշ, բերանալիր գաչել, բարձրացուցա-
 նել զձայն ալազակի. արկանել ¹խիլ ի
 վերայ գրանց նորա, եւ արկանել ²ոզ
 23 եւ շինել նետակալս. ²Եւ նա նոցա այն-
 պէս լիութիցի՝ որպէս հմայիցէ ոք հմայս
 առաջի նոցա, եւ եւթներորդիցէ նոցա
 եւթներորդս, եւ ինքն յուշ արասցէ զա-
 24 նիրաւութիւնս նոցա յիշել.՝ Վասն այ-
 նորիկ այսպէս ասէ ³Տէր Տէր Աստուած.՝
 Փոխանակ զի յուշ արարէք զանիրաւու-
 թիւնս ձեր, ի յայտնել ամպարչտու-
 թեանցն ձերոց, յերեւել մեզայն ձերոց,
 յամենայն ⁴ամպարչտութիւնս ձեր եւ ի՞
 գնայս ձեր, փոխանակ զի զուք ինք-
 նին յիշեցուցէք՝ ⁵ի նոսին սատակես-
 25 ջիք.՝ Եւ զու, պիղծ եւ անօրէն իշխանդ
 Իսրայելի, որոյ եկեալ է օր ⁶վախճանի
 26 ի ժամանակի անիրաւութեան՝, Այսպէս
 ասէ Տէր Տէր. Ի բայ առ ի քէն վստյոյ
 եւ հան զպսակոյ, զի այդ ոչ այդպէս
 վճարեսցի. խոնարհեցուցեր զբարձրա-
 ցեալն, եւ բարձրացուցեր զստորնս.
 27 Արդ ⁷անիրաւութիւնս անիրաւութեանց
 վերայ՝ եղից գնա. եւ այդ ոչ այդպէս
 եղլցի, մինչեւ եկեսցէ ⁸որում անկն է,
 եւ տայ ի ձեռս նորա.
 28 Եւ զու, որդի մարդոյ, մարգարեաց
 եւ ասասցես, Այսպէս ասէ ⁹Տէր Տէր
 Աստուած՝ ցորդիսն Ամնայ, եւ վասն
 նախասանայն նոցա, եւ ասասցես.
 Սուր՝ սուր ¹⁰հաննալ ի սպանումն, մեր-
 29 կացեալ ի վախճան. Զարթիր զի փայ-
 լեացես տեսեալք նանրութեան, եւ ի
 հմայել հմայս ստութեան, մասնել զնա
 քեզ, ի պարանոցս վիրաւորայն անօրի-
 նայն, որոց եկեալ հասեալ է օր վախ-
 ճանի ի ժամանակի անիրաւութեանս.
 30 Գարձ անգրէն, մի՛ աստէն լուծանիր ի

տեղուց յորում ծնեալդ ես. անգրէն
 31 յերկրին քում՝ զատեցայց զքեզ. Եւ
 հեղից ի վերայք զբարկութիւն իմ. հրով
 բարկութեան իմոյ վշեցից ի քեզ, եւ
 մատնեցիդ զքեզ ի ձեռս արանց ¹¹բար-
 քարտայ՝ որ զործեն զապականութիւնս.
 32 Եւ եղիցես կերակուր հրոյ, եւ արեւն
 քո եղիցի ի մէջ երկրի ¹²քո, եւ յիշա-
 տակ քո մի՛ գացի. զի ես Տէր խօսեցայ,

ԳԼ. ԻԲ

Սա որդիսն Իսրայելի.՝

1 Եւ եղեւ թան Տեառն առ իս եւ ասէ,
 2 Եւ զու, որդի մարդոյ, ¹²եթէ գատեցես,
 11 գատեալքի՞ զբարայքս արանց, եւ խայ-
 տասակեացես զամենայն զանօրէնու-
 3 թիւնս նորա, եւ ասասցես, Այսպէս
 ասէ ³Տէր Տէր Աստուած.՝ Ո՛ր քաղաք,
 որ հեղու զարկն ի միջի իւրում, ¹³ի
 հասանել ժամանակի իւրոյ. եւ խորհի
 խորհուրդ զանձնէ՝ պղծել զանձն իւր
 ի յարիւնս նոցա. Զուր հեղեր, թաթաւե-
 ցար, եւ ի խորհուրդս քո զոր խորհե-
 ցար՝ պղծեցար, եւ մերձեցուցեր զա-
 4 ւուրս քո, եւ ¹⁴ածեր զժամանակ ամաց
 քոց.՝ վասն այնորիկ ետու զքեզ ի նա-
 խատինս աղպաց, եւ յայսին ամենայն
 5 աշխարհայ. Որ մօտ ի քեզ էին եւ հե-
 ոի ի քէն՝ այդանեսցին ¹⁵զքեզ եւ ասաս-
 ցին, թէ Անուանիդ ի պղծութիւն մատ-
 նեցար. քանից սոսկի ստալեցեր յանօրէնու-
 6 թիւնս,՝ Անուանիկ առաջնորդք տանդ
 Իսրայելի՝ իւրաքանչիւր ¹⁶ընդ մերձա-
 ւորս ազգի իւրեանց խառնակէին ի քեզ,
 7 զի հեզցին արկնս. Զնայր եւ զմայր
 անարգէին ի քեզ, եւ ընդ եկին եւ ընդ
 պանդխտին. անիրաւութեամբ գնային ի
 քեզ, զորն եւ զայրին բռնապատէին ի
 8 քեզ. ¹⁷Զարբւթիւնս իմ արհամարհէին
 9 եւ զչարակալք՝ կային ի միջի քում զի հե-
 ղուցուն ¹⁸ի քեզ արկն. եւ ի վերայ լե-

¹Եբ. խոյս ²Եբ. եւ եղիցի նոցա երբեւ հմայու-
 թիւն սնոտի յայս նոցա, որոց երգուեալ էր
 երգ մուսն նոցա. Ի-կ նա յիշեցուցէ զանօրէ-
 նութիւնն զի ըմբռնեցին ³Եբ. Տէր Եհո-
 վայ ⁴Եբ. պ-կ-տ ⁵Եբ. ըմբռնեցիք
 ձեռամբ ⁶Եբ. նորա ⁷Եբ. յեղիցի յա-
 ճանս ⁸Եբ. հիմն ի վեր, հիմն ի վեր,
 հիմն ի վեր ⁹Եբ. որդ եւ իրաւուք, եւ տոց
 զայն նմա ¹⁰Եբ. մերկացեալ է ի սպանու մն,
 արեալ է ի սպանումն, փոխանակ փայլական.
 (23) Մինչ ստաննէ քեզ սնտոխ, եւ հմայեն
 քեզ հմայս ստութեան, տծել զքեզ ի պա-
 րանոցս ամպարչտոց սպանանելուց, որոց օրն
 հասեալ է, վախճան ժամանակի անօրէնու-
 թեան. (30) Իրաւուցից զնա ի պատեան իւր. ի

տեղուց ուր արարար, յերկրին ծնեցեան քո
 11 Եբ. բարբարոցս, ճարտարաց ապականու-
 թեան ¹²Եբ. ոչ գատեցիս, ոչ գատեցիս
 13 Եբ. զի եկեսցէ ժամանակ նորա, եւ տանէ կուս
 պղծել զանձն իւր. (4) Յարեան քում զոր
 հեղեր յանցեալ, եւ ի կուսս քո զքոս արարեք՝
 14 Եբ. եկեր մինչեւ յամն քո ¹⁵Եբ. գքեզ,
 վաստանուդ, լիդ աղվակս ¹⁶Եբ. ըստ բազկի
 իւրում եղեւ ի քեզ ի հեղու զարկն ¹⁷Եբ.
 Զարբութիւնս իմ արհամարհէիր, եւ զչա-
 բաթս իմ պղծեիր. (9) Աք բանասերուք

րանց զօճէին ի քեզ, եւ գործս անսուբաւ
 10 գործէին ի միջի քում: Զամօթ հօր յայտ-
 նէին ի քեզ, եւ պղծութեամբ զլաշ-
 11 տանն լլկէին ի քեզ: Եւ իւրաքանչիւր
 զկին ընկերի իւրոյ պղծէին, եւ իւրա-
 քանչիւր զնու իւր պղծէին ամպարչ-
 սուլթեամբ, եւ իւրաքանչիւր զքոյր իւր,
 12 զլուսար հօր իւրոյ լլկէին ի քեզ: Կա-
 շտս սանուկն ի միջի քում՝ զի հեղու-
 ցուն արին, վաչիս եւ տոկոսիս՝ նա-
 սուկն ի միջի քում: Եւ ամից կատա-
 րեցից զվախճան չարեաց քոց ըստ բնու-
 թեան քում, քանզի՝ մոռացար զիս,
 13 ասէ Տէր Տէր: Ահաւասիկ հարից ծափ
 զծափի ի վերայ ՚դործոյն՝ քոց զոր ա-
 րարեր, եւ ի վերայ արեանցն գործիւց
 14 ի միջի քում: Սէ եիթէ ժուկակեցցի
 սիրս քո, հիթէ զօրայցին՝ ձեռք քո
 յաւուրսն յորս ես արարից ընդ քեզ:
 15 Եւ Տէր խօսեցայ, եւ արարից: Եւ ցրուե-
 ցից զքեզ ընդ ազգս, եւ ցանեցից զքեզ
 ընդ գաւառս, եւ ՚պակասեացէ պղծու-
 16 թիւն քո ի քէն: Եւ ժառանգեցից՝ ի
 քեզ յանդիման ազգացն, եւ ծանրիք
 թէ էս եմ Տէր:
 17 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
 18 Արդի մարդոյ, աւասիկ եղևն ինձ տունդ
 Լորայելի ՚խառնակեալ, որպէս խառ-
 նակեալ իցէ պղինձ եւ երկաթ եւ ա-
 նազ եւ կապար եւ արծաթ ի հալոցի:
 19 Վասն այնորիկ ասա,՝ Այսպէս ասէ Տէր
 Տէր. Փոխանակ զի եզիրուք զուք ա-
 մենքեան՝ ի մի խառնակութիւն, վասն
 այնորիկ եւ ընկալայց՝ զձեզ ի մէջ ն-
 20 րուսազեմի: Արպէս ընդաւելցի ոք զար-
 ծաթ եւ զպղինձ, զերկաթ եւ զկապար՝
 ի մէջ հալոցի՝ փշել ի նա հուր եւ ձու-
 ընդ, նոյնպէս՝ ընկալայց զձեզ բարկու-
 թեամբ իմով եւ ՚նաւաքեցից եւ ձու-
 21 ընցից զձեզ: Եւ փշեցից ի ձեզ՝ հրով
 բարկութեամբ իմով. եւ ձուլեալիք ի
 22 մէջ նորա: Զոր օրինակ ձուլեացի ար-

ծաթ ի մէջ բովոյ, այնպէս ձուլեալիք
 ի միջի դորա, եւ ծանրիք թէ ես Տէր
 հեզի զսրամուլթիւն իմ ի վերայ ձեռ:
 23 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
 24 Արդի մարդոյ, ասա յգա, ՚Ի՞նչ այն եր-
 կիր ես որ ՚՛ոյ թմանաս, եւ ոչ եկն անձ-
 րեւ ի վերայ քո յաւուր բարկութեան.
 25 Արդ իշխանք իւր ի միջի իւրում իւր-
 րեւ զաւիւժունս գոչէին յափշտակել
 զյափշտականութիւնս, ուսնն զանձինս
 անանկաց բոնութեամբ, եւ անուն
 սլափեա տնիրաւութեամբ, եւ բազմա-
 26 ցան այրիք ի միջի քում: Եւ քահանայք
 նորա անարգէին զօրէնս իմ եւ պղծէին
 զսրբութիւնս իմ: Եւ զսուրբն ի պղծոյն
 ոչ ընտրէին, եւ զարատաւորն յանարատէ
 անտի ոչ զատուցանէին. եւ ի շարաթուց
 իմոց ծածկէին զաչս իւրանոց, եւ
 27 լլարաթ իմ պղծէին՝ ի միջի նոցա:
 28 Իշխանք նորա ի միջի նորա որպէս գաղթ
 յափշտակուղք, յափշտակել յափշտակու-
 թիւնս, հեզուլ զարին, կորուսանել
 զանձինս, զի ազահութիւն յոյժ ստաս-
 29 ցին: Եւ մարդարէք նորա ՚՛սր ձեփէին
 զնոսա անկցին, որք՝ ասեսնէին սնու-
 տիս, ըզձանային նոցա ստուլթիւն եւ
 ասէին, Այսպէս ասէ Ազնոսայ Տէր, եւ
 29 Տեառն չէր խօսեցեալ. 15 Զժողովուրդ
 երկրին սառապեցուցանէին անիրաւու-
 թեամբ, եւ յափշտակէին յափշտակու-
 թիւնս. զուղքատն եւ զանանկն բռնա-
 գատէին, ընդ պանդխտն իրաւամբք
 30 ոչ գնային: Եւ ինչորեցի ի նոցայնէ այր
 մի որ 10 ուղղի գնայցէ, եւ կայցէ ա-
 ռաջի իմ մտազիւր ի ժամանակի բար-
 կութեան՝ զի մի ջնջեցից զնա, եւ ոչ
 31 գտի: Եւ հեզի ի վերայ նոցա զսրամուլ-
 թիւն իմ. հրով բարկութեան իմոյ՝ 17 կա-
 տարիլ ի նոսա՝. ըստ ճանապարհաց նո-
 ցա ետու ի զլուսա նոցա, ասէ Տէր Տէր:

ԻԼ. ԻԿ

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
 2 Արդի մարդոյ, կանայք երկու էին,

1 Նբբ. առեր, եւ զրկէիք զընկերս քո բաւու-
 թեամբ, եւ 2 Նբբ. զրկեանս 3 Նբբ. Միթէ
 ժուկակեացն՝ սիրտ քո, միթէ զօրայցն 4 Նբբ.
 պակասեցուցից զպղծութիւն քո ի քէն (16) Եւ
 պղծեցին 5 Նբբ. ի կղզեանս. ամենքին սօքա,
 պղինձ եւ անազ եւ արծաթ եւ կապար ի հա-
 լոցն, կղզեալք արծաթեայ եղեն: (19) Վասն
 այնորիկ 6 Նբբ. ի կղզեանս, վասն այնորիկ ահա
 7 Ես սողովեցից 8 Նբբ. ժողովցէ 9 Նբբ. Ենչն
 յաւելւ, եւ զանազ 10 Նբբ. ժողովցից 11 Նբբ.
 սրամուլթեամբ իմով. եւ արկեց ի բով, եւ
 ձուլեցից զձեզ: (21) Սւ հաւաքեցից զձեզ

11 Նբբ. չես սրբեալ 12 Նբբ. Իսաւածանութիւն
 մարգարէից նորա ի միջի նորա. երբեւ զառեւծ
 որ յանչէ, յափշտակէ զյափշտակութիւն. ու-
 տեն զանձինս, ճիւղութիւն եւ փառս ընկալան.
 զպոքս նորա բազմացուցին ի միջի նորա:
 13 Նբբ. պղծեցայ 14 Նբբ. ձեփէին զնոսա կառու-
 զի 15 Վաւ. ժողովուրդ 16 Նբբ. ամբիջ ցանկ
 եւ կացցէ ի իրամտարս առաջն իմ՝ փոթա-
 նակ երկրին, 17 Նբբ. սպառեցի զնոսա

3 գտտերք միոյ մօր . Եւ պոռնկեցան յեզրպտոս , ի մանկութեան ՚ի բրեանց .
 անդ անկան ստինք ի բրեանց , անդ ար-
 4 կան ի կուսութենէ ի բրեանց : Անուն
 պատկին երկցու Ոսղա , եւ քեռ նորա
 Սողիբա . եւ եզին ինձ եւ ծնան ուս-
 տերս եւ գտտերս , եւ անուն նոցա՝ ա-
 նուն Շամիրի Սողա , եւ Երուսաղեմի՝
 Սողիբա :
 5 Եւ պոռնկեցաւ Ոսղայն յինէն , եւ
 արձակեաց զաչս իւր զհետ հոմանեաց
 իւրոց , յԱսորեստանեայն որ մերձ էին
 6 առ նա , Զգեցեալ հրա եւ կարմիրս ,
 յիշխանս եւ ի զօրագրութս , յերիտա-
 7 առդէնս ի հեծեալս յերիվարս : Եւ աա-
 րածեաց զպոռնկութիւն առ նոսա , առ
 ամենայն ընտրեալս որդիան Ասորեստա-
 նեաց , եւ առ ամենակին զորոց չոգաւ
 զկնի , ամենայն թորձողք իւրովք , եւ :
 8 պղծեցաւ եւ զպոռնկութիւն իւր յերկրէն
 Եգիպտոսացոյ ոչ եկող . զի ընդ ՚նոսա
 պղծէր ի մանկութենէ իւրմէ , եւ նորա
 արկին գնա ի կուսութենէ , եւ հեղին
 ի վերայ նորա զպոռնկութիւնս ի բրեանց :
 9 Վասն այնորիկ մասնեցի գնա ի ձեռս
 համանեաց իւրոց , ի ձեռս որդւոցն Ա-
 սորեստանեաց զորոց զհետ երթայր :
 10 Նօքա յայանեցին զխաչատուակութիւն
 նորա , զուստերս եւ զբոսերս նորա ա-
 ցուս , եւ գնա սրով սպանին . եւ եզեւ
 ՚ի սօք կանանց , եւ լնդրեցին վրէժ ի
 նմանէ ի գտտերս իւր :
 11 Եւ ետես քոյր նորա Սողիբա , եւ ա-
 ուակ զանցոյց զաչարձակութիւն ա-
 սրականութեան իւրոց քան գնորայն , եւ
 զպոռնկութիւն իւր քան զպոռնկութիւն
 12 քեռ իւրոց : Զի չոգաւ զհետ որդւոցն
 Ասորեստանեայց , իշխանաց եւ զօրա-
 մարաց՝ որ մերձ էին առ նա , զգեցե-
 13 լոց հանգրձս ծիրանիս սպնուականս ,
 սպառազինաց հեծելոց յերիվարս , երի-
 14 տառարդաց ընտրելոց ամենեցուն : Եւ
 անտի զի պղծեցաւ , մի ձանապարհ էր
 14 երկրցունց : Եւ յաւել ի պոռնկութիւնս
 իւր . եւ ետես արս նկարեալս յարմս

պատկերս Քաղզէացւոց նկարեալս թզր-
 15 չաւ ի նկարու , Ածեալ պէսպէս՝ կա-
 մարս ընդ մէջ ի բրեանց , եւ խոյրս ներ-
 կեալս ի գլուխս ի բրեանց . Պարին երկին
 հարկանէր յամենեցունց , ի նմանու-
 16 թիւնս սրբուոցն Բարեւրացւոց , յերկրին
 16 Քաղզէացւոց՝ յաշխարհին թիւրեանց . Եւ
 ակն եզ նոցա հայեցուածովք աչաց իւ-
 րոց , եւ սուսքեաց հրեշտակս առ նոսա
 17 յերկիրն Քաղզէացւոց : Եւ եկին առ նա
 սրբիքն Բարեւրացւոց յանկողինս թօթի ,
 եւ պղծեցին գնա ի պոռնկութեան իւ-
 րում . եւ պղծեցաւ ընդ նոսա , եւ յափ-
 18 րոցաւ անձն նորա ի նոցանէ : Եւ յայտ-
 նեաց զպոռնկութիւն իւր , եւ առակեաց
 զամօթ իւր : Եւ մեկնեցաւ անձն իմ ի
 նմանէ , որպէս եւ մեկնեցաւ անձն իմ
 19 ի քեռէ նորա : Եւ յամախեցիւր զպոռնը-
 կութիւն քո՝ յիշեցուցանել զաւուրս
 մանկութեան քո յորս պոռնկէիրն յե-
 20 զիպտոս . Եւ արձակեցիր զաչս քո առ
 Քաղզէացիան՝ յիշխալամս եւ ի ձիւնս :
 21 Կամ եւ այց արարից անօրէնութեան՝
 մանկութեան քո ՝ զոր գործէիրն յերկ-
 րին Եգիպտոսացոց յօթիվանս քո , ուր
 անկանս ստինք քո եւ լուծաւ կուսու-
 16 թիւն՝ քո :
 22 Վասն այգորիկ , Սողիբա , ոչպպէս ա-
 սէ Տէր Տէր . Ահաւազիկ ես յարուցից
 ի վերայ քո զհամանիս յորոց յափրա-
 ցուս անձն քո , եւ ամից պատանից գնու-
 23 սա զքեւ , Զորդին Բարեւրացւոց եւ
 զամենայն Քաղզէացիան , զՓակուղ եւ
 զՍուէ եւ զԿուէ , եւ զամենայն որդիան
 Ասորեստանեայց ընդ նոսա , զերիտա-
 սարդս ընտրս , զիշխանս , զզօրապալս ,
 12 զսպառազէնս՝ զանուանիս զհեծեալս :
 24 յերիվարս : Ամենեքին եկիսցին ի վերայ
 քո ՝ ի նկարոյ , կառք եւ անիւք՝ ազ-
 գաց բազմութեան , ոտղաւարտառօք
 եւ վահանառօք , եւ արկիցն չուրջ
 զքեւ պահ . եւ սաց սուսջի երեսաց

1 իբր . ի բրեանց պոռնկեցան . անդ ձմեցան ստինք
 նոցա , եւ անդ շոչափեցին զպոռնկուս կուսու-
 թեան նոցա : 2 իբր . կուսք նոցա : 3 իբր .
 նմա ննջէին ի մանկութենէ նորա . եւ նորա
 շոչափեցին զպոռնկուս կուսութեան նորա : 4 իբր .
 տուակ ի կանայս , եւ արարին գատապտոսն ի
 նմա : 5 իբր . պոռնի

6 իբր . նօթիւ , (15) Ածեալ : 7 իբր . տեպեամբ իշխա-
 նոց ամենեքին նորա : 8 իբր . ծնողեան ի բրեանց
 9 իբր . սրբոյ : 10 իբր . յամախեաց զպոռնկու-
 թիւնս իւր , յիշել զաւուրս մանկութեան իւ-
 րոց յորս պոռնկեցաւ յեգիպտոս (20) Եւ հարաւ
 համանեաց նոցա , որոց մարմին՝ մարմին ի ինչ ,
 եւ զբութիւն ձիւց զբութիւն նոցա : (21) Եւ այց
 արարեր պղծութեան : 11 իբր . ի շոչափել կցիւ-
 տացւոց զպոռնկուս քո , վասն ստեանց մանկու-
 թեան : 12 իբր . ամենեքին նոցա անուանիք՝ հեծ-
 եալք : 13 իբր . զինուք : 14 իբր . եւ սապարաւորք

նոցա դատաստանս, եւ ՚ինդղրեցին ի քէն վրէժս՝՝ դատաստանօք իւրեանց: 25 Եւ սոց զնախանձ իմ ի քիզ, եւ աւրացին ընդ քեզ ըստ բարկութեանս՝՝ սրամատ թիան իմոյ՝՝. եւ զունչս եւ զսկանջս քո կարեակցին, եւ զմտացորդքս սրով կոտորեցին, եւ զուստերս քո եւ զգատերս քո սացին, եւ զմնայորդս քո հրով սատակեցին: 26 Եւ մերկացին ի քէն զհանդերձս քո, եւ սացին զգարդ 27 պարծանաց քոց: Եւ՝՝ գարծուցից զամպարչաութիւնս քո ի քէն, եւ զպաւնրկութիւնս քո որ յերկրին ելիպատաւուց, եւ ոչ ամբասնայցես զաչս քո՝ ՚ի նս, եւ ոչ եւս յիշեցես զեզրկութս: 28 Վասն այգորիկ այսպէս ստէ Տէր Տէր. Ահաւազիկ եւ մասնեցից զքեզ ի ձեռս ստեղծաց քոց՝՝ յորոց յափրացաւ սնձն 29 քո ի նոցանէն: Եւ վնասցին ընդ քեզ ատելութեամբ, եւ սացին զամենայն վատակս՝՝ քո եւ զերկս քո, եւ ելիցես՝՝ մերկ եւ խալտառակալ, եւ յայտնեցի ամոթ պոռնկութեան քո, եւ ամպարչս 30 ստեթիւնն քո եւ պոռնկութիւն քո: Աւրաբից քեզ զայդ ի պոռնկեայն քում զհեա ազպաց, ուր պղծէիր 5 ի խորհուրդս 31 նոցա: Չճանապարհս քեռ քո զնացիք, եւ սոց զբաժակ նորս ի ձեռս քո: 32 Այսպէս ստէ Տէր Տէր. Զբաժակն քեռ քո արբան, զխորն եւ զայն, եւ ելիցես ի մձոր եւ ի կատակամա, 6 յաճաւ 33 ինկ կատարել զարբեցութիւնն, Եւ լցցիս լքամօր, զբաժակն սպակահոտութեանն, 34 զբաժակն՝՝ քեռ քո Շամրնի: Արբեցս եւ քամեցես. եւ ՚զնրո քո խզեցես՝, եւ զսախնս քո կորզեցես. 2 եւ զտօնս քո եւ զամսաղուխս քո զարձուցից ի քէն՝՝ զի ես խօսեցայ՝՝ ստէ Ազանայի 35 Տէր: Վասն այգորիկ այսպէս ստէ Ազանայի Տէր. Քոխանակ զի մտապարզիս, եւ ընկեցեր զիս զինի մարմնոց քո, եւ դու ընկալ զամպարչաութիւնս քո եւ զպոռնկութիւնս քո: 36 Եւ ստէ զիս Տէր, Որբի մարդոյ, եւ թէ զատեցայն զՈղզայն եւ զՈղբկայն, եւ պատմեցես նոցա զանորէնութիւնս

37 իւրեանց, Զի չնայսն՝՝ եւ արիւն է ի ձեռս նոցա, եւ ՚ի խորհուրդս նոցա՝՝ չնային, եւ զորդիս իւրեանց զոր 38 ինձ ծնան՝՝ ամէկն զբացայ՝՝ Մինչ յայնչափ եւս արարին ինձ, զի զարութիւնս իմ պղծէին ի նոյն աւուր, եւ զչաւ 39 բաթման իմ սպաւանէին: Ի զոհեյ նոցա զորդիս իւրեանց կոտցն իւրեանց, եւ մտանէին ի նոյնս աւուր ի սրբութիւնս իմ եւ պղծէին զնոսա, եւ այսպէս առ 40 նէին ի մէջ սան իմոյ: Զի եւ արանց եկելոց ի հեռաստանէ, առ որս հրեշտակս արձակէիր, իսկ եւ իսկ իբրեւ գային՝ ի բազանիս մասնէիր, ի ծարիր եւ ի մուղոյր նշարէիր, եւ զարարէիր 41 զարգու: Եւ նստէիր ի գահոցս զարդարեալս, եւ սեղան յորինեալ զնէիր առաջի, եւ զխոնկս իմ եւ զեւզան 42 առ նուիր եւ ուրախ լինէիր ընդ նոսա: Եւ ի ձայն արուեստականաց նուաղէին՝՝. եւ առ այն արամբք՝՝ այլ եւս բազմութեան արանց զինեմոյցս 13 եկելոց յանսպատէ սայլիր՝՝ սարարանջանս ի ձեռս նոցա եւ պակ զարմանաց ի գրուխս 43 նոցա: Եւ ստացի 12 թէ մի չնայց ընդ նոսա զգործ պոռնկութեանն, եւ նա 44 պոռնկէր: Եւ մտանէին առ նա՝՝ որպէս մտանիցին առ կին պոռնկի, նոյնպէս մտանէին առ Ողբայն եւ առ Ողբկայն: 45 13 Գործիլ զանորէնութիւնս Եւ արք արգարք էին նոքա, եւ՝՝ ինդղրեցին վրէժս ի նոցանէ, զվրէժ չնայցեց եւ զվրէժ սրեանս. զի չնայցոք էին, եւ արիւն ի ձեռս նոցա: 46 Զի այսպէս ստէ Տէր Տէր. 14 Աձ ի վերայ զոր, եւ արկ՝՝ զնոքօք խոսովութիւն 47 եւ յափշտակութիւն: Եւ քարաձիգ 15 Էր ի նոսա քարամբք զորաց, եւ խոցոսակ զնոսա սրովք նոցա. ուստեղք նոցա եւ զատակք կտառեցին՝՝, եւ զտուհս նոցա 48 հրձիգ արասցին: Եւ ՚գարձուցից զամպարչաութիւնս յերկրէ, եւ խրատեցին

1 իբբ. գատեցին զքեզ 2 իբբ. պ-ւ-ւ-է ՚իբբ. գաղարեցուցից 3 իբբ. ի նոսա 4 իբբ. քո, եւ թողցին զքեզ 5 իբբ. ի կուռս 6 իբբ. բ-ձ-է մեծ ի տանել. (33) Արբեցութեամբ եւ զուստ 19ցին ի բաժակաւ սպակահոտութեան եւ ամպարչութեան, բաժակաւ 7 իբբ. զեկեցին յիւղւցուս

8 իբբ. ի կուռս իւրեանց 9 իբբ. յեղի յ-ւ-ւ-ւ-ւ, ի կերակուր նոցա 10 իբբ. զնէիր ի վերայ նորս (42) Եւ էր ձայն բազմութեան որ ուրախ լինէր ընդ նմա 11 իբբ. ամեկոց յանսպատէ, սայլին 12 իբբ. զպատակելոյն շուրթեամբք. Սրգ պոռնկեցի 13 եւ ընդ սնս 14 իբբ. կանայս պիղծս (45) Եւ արք արգարք, նոքա 15 իբբ. Աձից ի վերայ նոցա գորս եւ արկից 16 իբբ. յեցի զորն ի նոսա քարամբք եւ խոցոսեցցին զնոսա սրովք իւրեանց. զուստեղք նոցա եւ զպատեղս նոցա կոտորեցին

ամենայն կանայք, եւ մի եւս արասցեն
 49 րատ ամպարչառութեան Կոցա, Եւ տա-
 ցի ամպարչառութիւն ձեր ի վերայ ձեր,
 եւ շրտ մեղաց խորհրդոց՝ ձերոց ըն-
 կալլիք, եւ ծանրիլիք թէ ես եմ Տէր Տէր:

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս յամին ին-
 ներորդի, յամսեանն տամներորդի, որ
 2 օր տան էր ամսոյն, եւ ասէ, Որդի
 մարդոյ, դեռա դու քեզ զնշան աւուրն՝
 յորմէ հետէ՝ հնա արքայն Բաբելաց-
 3 ւոց ի վերայ Երուսաղեմի: Յօրէ
 յայնմանէ՝ առակեսես տանն դառնացո-
 զաց դատակա զայս, եւ ասացես ցնու-
 սա, Այսպէս ասէ Տէր Տէր. Կառո զկաթ-
 սայդ, կառո, եւ արկես ի դմա ջուր:
 4 Եւ գիցես զանգամաթիւզ, զամենայն
 յօռւած դեղեցիկ, զազգր եւ զերի:
 5 Քանցեալ յսակերաց, Առեալ յընտիր
 ընտիր անասնոց, եւ զօսկերան ի ներ-
 քոյ կաթսային այրեսիլք. եռաց, զե-
 ղաւ, քաջ եռաց, եփեցան՝ ոսկերքն ի
 միջի նորա:
 6 Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Ադոնայի
 Տէր. Ո՛վ քաղաք արեանց, կաթսայ լի
 ժանդով, եւ ժանպն ի նմանէ ոչ պար-
 զեցաւ. անդամ անդամ ճհանն ի նմա-
 նէ՞, եւ մի՞ճակ ոչ անկաւ ի վերայ նո-
 7 րա. Չի արին նորա ի միջի նորա է.
 Ի սալաքարի վերայ՝ եղի վնա, եւ ոչ հե-
 ղի՞ գնա յերկիր ծածկիկ գնա հուլով:
 8 Մինչեւ ելցէ արամտութիւն իմ ի վրէժ-
 ինդրութիւն սրահանջիկ զվրէժս, ետու
 զարին նորա ի վերայ սալաքարին զի մի՞
 9 ծածկեցի: Վասն այնորիկ այսպէս ասէ
 Ադոնայի Տէր. Վա՛յ քաղաք արեանց.
 10 Եւ ես ՝գրիայսն յաճախեցից, Եւ զիսան-
 ձողն լազմացուցից, Եւ հուր բոլոր-
 քեցից զի միան հալեսցի եւ այգանակն
 11 նուազեցի՞՝ եւ ոսկերքն փխրեցին. Եւ
 զկացցէ ի վերայ կայծականց խրոց.
 բորբոքեցաւ զի վառեցի, ջեռցի եւ

պղինձ նորա հալեցի, եւ ի միջի նորա
 պղծութիւն նորա.՝ եւ պակասեցի
 12 ժանգ նորա. 10 Եւ նուազեցի ժանգ նո-
 րա, եւ մի ելցէ՞ ի միջոյ նորա բազում
 ժանգ նորա, 11 եւ յամօթ լիցի ժանգ նո-
 13 րա պղծութեամբ արզանակին. Փոխա-
 նակ զի պղծէիր դու, եւ ոչ սրբեցիս
 ի պղծութենէ քումմէ. եւ զինչ իցէ ե-
 թէ ոչ սրբեցի տակաւին, մինչեւ կա-
 14 տարեցից զարամտութիւն իմ ի նմա՞: Ես
 Տէր խօսեցայ. եւ եկեցէ, եւ արարից
 եւ ոչ իտրեցայց, եւ ոչ ողորմեցայց,
 եւ ոչ 12 մխիթարեցայց. այլ ըստ ճանա-
 պարհաց քոց եւ ըստ գնացից քոց 13 զա-
 տեցայց զքեզ, ասէ Ադոնայի Տէր:
 14 Վասն այնորիկ ես դատեցայց զքեզ ըստ
 արեանց քոց, եւ ըստ խորհրդոց քոց
 դատեցայց զքեզ, պիղծդ եւ անուան-
 արկ, որ յաճախեցիր ի դաճութիւնս:
 15 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
 16 Որդի մարդոյ, Ահա տարիկ ես բառանմ
 ի քէն զյանակային աչաց քոց 15 պատե-
 ռազմաւ, եւ ոչ կոծեսցիս եւ ոչ լայ-
 ցես, եւ ոչ ելանիցէ արտօսք ի քէն:
 17 Չի հեծութիւն արեան միջոյ եւ սոյ
 է, եւ ոչ հիւսցին զէսք քո, եւ կօշիկք
 քո այլքէն յոտս քո. եւ մի մխիթա-
 րեցիս ի չրթանց նոցա՞, եւ զհաց ա-
 րանց մի կերիցես:
 18 Եւ խօսեցայ ընդ ժողովրդեանն ընդ
 առաւօս, 14 որպէս հրամայեաց ինձ Տէր,՝
 եւ մտաւ կինն իմ յերեկորեսայ, եւ ա-
 րարի ընդ ստաւօսան որպէս հրամայեցաւ
 19 ինձ: Եւ ասէ ցիս ժողովուրդն, Ո՛չ պատ-
 մես մեզ զինչ է այդ զոր գործեալ:
 20 Եւ ասեմ ցնոսա, Բան Տեառն եղև
 21 առ իս եւ ասէ, Սա գտունդ Իսրայել
 լի, Այսպէս ասէ Տէր Տէր. Ահա ազիկ
 եւ պղծեցից զարտութիւնս իմ, զհպար-
 տութիւն զօրութեան ձերոյ, զցանկա-
 լիս աչաց ձերոց, եւ յորս խնայենն ան-
 ձինք ձեր. ուստերքն ձեր եւ դստերք

1 Եբբ. ձերում 2 Եբբ. զմեղ կոց 3 Եբբ. գա
 նուն աւուրն. գնդն իսկ օրն. 4 Եբբ. Երուսա-
 զեմի, գնդն իսկ օրն (3) Եւ 5 Եբբ. լից ընտիր
 ընտիր ոսկերօք (5) Առցես զընտիրս խաշանցն, եւ
 այրեսցես զոսկերանն ի նշքոյ. եւ աջո գնա քաջ,
 եւ եփեսցին 6 Եբբ. ճհա 7 Եբբ. եղ գնա, եւ ոչ
 հեղ 8 Եբբ. զխարային յաճախեցից: (10) Բազ-
 մաց զխանձողն, բորբոքեա զհուրն, զի միան
 հալեսցի. համմես համմօք 9 Եբբ. կացո ի վե-
 րայ կայծականց զկաթսայն, զի վառեցի. ջեռցի
 պղինձ նորա, եւ հալեցի պղծութիւնն որ ի նմա

10 Եբբ. նեղութեամբք տառապեցոյց, եւ ոչ էլ
 11 Եբբ. հրով ժանգ նորա (13) Ի պղծութեան
 քում գոյ լկտութիւն, զի ես սրբեցի զքեզ, եւ
 դու ոչ սրբեցար. ի պղծութենէ քումմէ մի՞
 եւս սրբեցիս, մինչեւ հանդուցից զարամտու-
 թիւն իմ ի քեզ 12 Եբբ. զղջացայց 13 Եբբ.
 դատեցես 14 Եբբ. դ-տ-տ 15 Եբբ.
 հարուածով 16 Եբբ. Հեծեալի լուութեամբք.
 մի՞ տունիցես կոծ մեռելոց, առ զապարօշ քո
 զզլիով թով, արկ զհոյսութափս քո յոտս քո.
 մի՞ պատեցես զըրթունս քո

ձեր որ ի ձէնջ մնացեալ են՝ ի սուր անկ-
 22 ցին : Եւ արասցիք նոցապէս որպէս ես
 արարի . Ի բերանոց նոցա մի՛ մտիմա-
 րեալիք” , եւ զհաց արանց ոչ ուտիցէք :
 23 Եւ ՚Պարսք ձեր ի վերայ զիսոց ձերոց ,
 եւ կօշիկիք ձեր յոսս ձեր . ոչ կօծիցիք
 եւ ոչ յայցէք , եւ հաշնաջիք յանիրաւ-
 ւութիւնս ձեր , եւ ՚ոչ մտիթարեսցէ
 24 իւրաքանչիւր ոք զեղբայր իւր” : Եւ ե-
 զիցի ձեզ Եզեկիէլ ի նշան . յաս ամու-
 նայնի զոր ինչ արար , առնիցէք . յոր-
 ւամ հոտանիցէ այց եւ ծանիջիք թէ
 ես եմ Ազոնայի Տէր :
 25 Եւ զու , որդի մարդոյ , ո՞չ ապարէն
 յուսուր յայնմիկ յորմամ յարձից ի նո-
 ջանէ զգորութիւն նոցա եւ ՚զհարաւ-
 տութիւն պարծանաց նոցա , եւ զյանու-
 կային աչաց նոցա եւ զհարատութիւն
 անձանց նոցա , զուստերս եւ զդատերս
 26 նոցա , Յուսուր յայնմիկ զայցէ ապրեալն
 27 առ քեզ՝ ապ զոյժ յակամիս քս : Յա-
 ւուր յայնմիկ բացցի բերան քո առ ապ-
 րեալն , խօսեսցիս եւ մի՛ նուս համարա-
 ցիս . եւ եզիցիս նոցա ի նշան , եւ ծա-
 նիցեն եթէ ես եմ Տէր :

ԳԼ ԻԵ

Յի վերայ որդւոցն Ամոնայ :

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ ,
 2 Որդի մարդոյ , հաստատեա զբրեսս քո
 ի վերայ որդւոցն Ամոնայ եւ մարգա-
 3 րեսց ի վերայ նոցա . եւ սասացես ցոր-
 գիսն Ամոնայ , Լուարուք զպատգամս
 Ազոնայի Տեառն . այսպէս ասէ Ազո-
 նայի Տէր . Փոխանակ զի օսննար ե-
 զիրուք ի վերայ սրբոյ թեանց իմաց որ
 պղծեցան . եւ ի վերայ երկրին Երայելի
 որ ապականեցաւ , եւ ի վերայ աման Յու-
 4 զայ որ պնաց ի գերութիւն , Վասն սյնո-
 յիկ անաւարիկ ես մասնեմ զձեզ որդւոցն
 ՝ Կեպեմայ ի ժառանգութիւն , եւ ՚ընա-
 կեսցեն մեղօքն” իւրեանց ի քեզ , եւ
 կանդնեսցին զխորանս իւրեանց ի քեզ .
 նոքա կերիցին զպատուղ քո , եւ նոքա
 5 արբցեն ՝ զպարարութեթիւն քո : Եւ ւտաց
 զքաղաքն Ամոնայոց” յարօտս ու զ-
 տուց , եւ զորդիսն Ամոնայ յարօտս

հօտից , եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր :
 6 Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր . Փոխանակ
 զի կայիկեցիք զու ձեռամբ քով , եւ զու-
 փեցիք սասար քով , եւ ուրախ ՝ եզեր
 անձամբ քով ի վերայ երկրին Երայել-
 7 ի , Վասն սյնորիկ անաւարիկ ես ձգե-
 ցից զձեան իմ ի վերայ քո , եւ ւտաց
 զքեզ ի յափշտակութիւն ի մէջ ազգաց ,
 եւ սասակեցից զքեզ ի ժողովրդոց , եւ
 կորուսից զքեզ ի գաւառաց կորստեամբ ,
 եւ ծանիցես թէ ես եմ Տէր :
 8 ՝ Ի վերայ Մովարու :” Այսպէս ասէ
 Ազոնայի Տէր . Փոխանակ զի սասցին
 Մովար եւ Ալլր , թէ Անս որպէս ա-
 մենայն աղք են՝ նոցապէս եւ սուռնն
 9 ՝ Երայելի եւ” Յուգայ , Վասն այգորիկ
 անաւարիկ ես ՝ քակեցից զթիկուսնս Մո-
 վարու ի յարձուսեղակաց քաղաքաց
 իւրաց , զընտիր բնախր երկրն՝ զտուն
 Բեթայ եւ զՍաբիմովայ , ի վերայ քան
 զազգուք քաղաքին առ ծովեզերին ,
 10 Զորդիսն Կեպեմայ ի վերայ՝ որդւոցն Ա-
 մոնայ , եւ եսու նմա ի ժառանգութիւն .
 զի մի՛ եզիցի յիշատակ որդւոցն Ամո-
 11 նայ ի մէջ ազգաց : Եւ ի Մովարայ վրէժ
 ինդրեցից , եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր :
 12 ՝ Ի վերայ Եզովմայ” Այսպէս ասէ Ա-
 զոնայի Տէր . Փոխանակ զի խնդրեաց
 վրէժ Եզովմ ի տանն Յուգայ , եւ ՝ Կո-
 խակալ եղեն եւ պահանջեցին վրէժս” ,
 13 Վասն այգորիկ այսպէս ասէ Ազոնայի
 Տէր . Զպիցից զձեան իմ ի վերայ Եզով-
 մայ , եւ սատակեցից ի նմանէ զմարդ
 եւ զանասուն , եւ եպից զնա անա-
 պատ . ՝ Եւ հալածեսց ի թեմանայ”
 14 անկցին ի սուր : Եւ խնդրեցից վրէժս
 յեզովմայ ի ձեան ժողովրդեան իմոյ Ես-
 յայելի , եւ արասցին ընդ Եզովմ ըստ
 յարկութեան սրամտութեան իմոյ . եւ
 ծանիցեն զվրէժիսն զութիւն իմ , ասէ
 Ազոնայի Տէր :
 15 ՝ Ի վերայ Փղշտացւոցն : Վասն այգո-
 յիկ” այսպէս ասէ Ազոնայի Տէր . Փո-
 խանակ զի ռիակալ եղեն ՝ այլազգիքն ,
 եւ յարուցին վրէժիսն զութիւն սրտի

9 Եբր . եզեր յամենայն անարգանս քո 10 Եբր .
 բացից զթիկուսնս Առվարու , ի քաղաքաց , ի քա-
 զաքաց որ ի ծագս նորս , զվայելութիւն
 երկրին զԵթեմա իմովմ , զԵթեմա եւ զԿարիսթեմ ,
 (10) Առ որդիսն Արեւելից , ընդդէմ 11 Եբր .
 յանցանելով յանցեան յառնույ վրէժ ի նոցանէ
 12 Եբր . ի Եթեմանայ . Եւ մինչեւ ի Կեպեմա 13 Եթեմ .
 Փղշտացիք , այդեա եւ Եբր .

1 Եբր . զբթուսն մի՛ պատեալիք 2 Եբր . ապարօշք
 3 Եբր . Տեմաջիք այր ընդ եզոր իւրում 4 Եբր .
 զաւարաւութիւն 5 Եբր . զուստ 6 Ա . Եթեմ
 արեւելից 7 Եբր . զիցեն զընաւութիւնս 8 Եբր .
 զվաթն քո : (5) Եւ ւտաց զԼարաթ

մաօք յոսնհարութիւն՝ սատակել մինև
 16 չեւ յա իսեան, Վասն այնորիկ այսպէս
 ասէ Ադոնայի Տէր. Ահաւազիկ ես
 ձդեցից գձեռն իմ ի վերայ ալազգեհացդ,
 եւ սատակեցից ¹Վերեացցիսց, եւ կո-
 17 բուսից զմնացորդս ծովեզերեալցդ. Եւ
 ինչորեցից ի նոցանէ վրէժս մեծամեծս
 կշտամբութեամբ եւ բարկութեամբ, եւ
 ծանրցեն թէ ես եմ Ադոնայի Տէր, ի
 պահանջել զվրէժինդրութիւն իմ ի նո-
 ցանէ:

ՔԼ. ԻԶ

Չի վերայ Ծուրայ:

1 Եւ եղև յամին մետաքաներորդի որ օր
 մի էր ամոռն, եղև բան Տեառն աս
 2 իս եւ ասէ, Որդի մարդոյ, փոխանակ
 զի ոսնհար եղև Ծուր ի վերայ Երու-
 սաղեմի, եւ ասէ, Վաչ վաչ, զի բեկաւ
 3 իրովեաւ լին աւերեցաւ՝, Վասն այ-
 սորիկ այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. Ա-
 հաւապիկ ես ի վերայ քո, Ծուր, եւ
 հանից ի վերայ քո ազգս բաղումս, որ-
 4 պէս ելանէ ծովդ այեօք խրովք: Եւ
 կործանեացեն զպարիսպս Ծուրայ, եւ
 կործանեացեն զաշտարակս նորա. եւ
 հոսեցից զհող նորա ի նմանէ, եւ արու-
 5 ըից զնա յապառած. Եւ ձգանք ուռ-
 կանայց եզիցին ի մէջ ծովուն, զի ես
 խօսեցայ, ասէ Տէր Տէր. եւ եզիցի յա-
 6 ւար սպգացն. Եւ գտեիքք նորա ի դաշ-
 տի սրով սալանցին, եւ ծանրցեն զի ես
 եմ Տէր:
 7 Զի այսպէս ասէ Ադոնայի Տէր. Ա-
 հաւապիկ ես ամից ի վերայ քո, Ծուր,
 զնարութեանդ սարքայ Բարեխացոց
 ի հիւսիսոյ, որ է սրբայ աղբայից. կա-
 ոօք եւ երիվարօք, զուճգագունդ հե-
 8 ծելովք ազգաց բազմաց յոյժ: Եւ զգասերս
 քո ի դաշտին սրով կոտորեսցէ, եւ զբեւ
 շուրջ պահ զիցէ, եւ փոս փորեսցէ, եւ
¹պասնէչ կանգնեսցէ եւ ամբութիւն
 9 զլնուց. Եւ զգեղարդունս իւր յանդի-
 ման քո կանգնեսցէ, եւ զպարիսպ քո՝
 եւ զաշտարակս կործանեսցէ սրով իւ-

10 րով: Եւ ի բազմութենէ հեծելոց նորա
 ծածկեսցէ զքեզ փոշի նոցա, ի ձայնէ
 հեծելոց եւ յանուոց կտոաց նոցա շար-
 ժեսցին սարիսպք քո ի մտանին նորա
 ի դրունս քո, որպէս որ մտանիչէ ⁵ի
 11 զաշտէ ի քաղաք՝: Սմբաօք երիվարաց
 իւրեանց կոխեսցեն զհրապտարակս քո,
 եւ զաղղ քո սրով կոտորեսցէ, եւ
 զհաստատութիւն զօրութեան քո յերկիր
 12 կործանեսցէ: Եւ աւար անցէ զզօրու-
 թիւնս քո, եւ կողոպտեսցէ զինչս քո, եւ
 կործանեսցէ զպարիսպս քո, եւ զցան-
 կալի ապարանս քո տապալեսցէ, եւ
 զքարինս եւ զփայտս եւ զհողն ի ծովն
 13 ամասցէ: Եւ ⁶քակտեսցէ զբազմութիւն
 արուեստականաց քոց, եւ ձայն երգոց
 14 մի եւս յուրիցի ի քեզ: Եւ արարից զքեզ
 յապառած, եւ եզիցիս ի ձգանս ուռ-
 կանաց. եւ մի եւս շինեսցիս, զի ես
 խօսեցայ, ասէ Ադոնայի Տէր:
 15 Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր ցԾուր. Ո՞չ
 այսքէն ի ձայնէ կործանման քո, ի
 հեծելոց վիրաւորաց քոց, ի մերկանա-
 յոյ սրոյ ի միջի քում, շարժեսցին կզգիք
 16 ²քո: Եւ իջցեն յաթոռոց իւրեանց ամե-
 նայն իշխանք ⁷ազգաց ծովուդ, եւ վե-
 րացուսցեն զխորս իւրեանց ի գլխոց՝
 իւրեանց, եւ զպէսպէս հանդերձս իւրեանց
 մերկասցին, ⁸տազնապիւով տազնա-
 պիսցին. յերկիր կործանեսցին, եւ զար-
 հուրեսցին ի կորստեան իւրեանց, եւ
 17 յոզւոց հանցեն՝ ի վերայ քո. Ողբս առ-
 ցեն ի վերայ քո եւ ասասցին, Զիւրդ
 կորեար, բակեացար ի մէջ ծովու, քա-
 ղաքդ հոյակապ, որ եզեր զօրացեալ ի
 մէջ ծովու՝ դու եւ բնակիչ քո, որ
 զարհուրեցուցանէիր զամենայն բնակիչս
 18 ⁹քո. Եւ՝ երկիցեն կզգիք յօրէ կործան-
 ման քո, եւ խոտիցեն կզղիք ծովուդ
 ի քերքելոյն քումմէ:
 19 Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր. Յորժամ
 տաց յարգ քաղաքդ աւերակի՝ իրբեւ
 զքաղաքս որ բնաւ չիցեն բնակեալ, ի
 հանել ինձ ի վերայ քո զանդունդսն, եւ
 20 ծածկեսցին զքեզ ջուրք բազումք. Եւ
 իջուցից զքեզ առ իջեալսն ի խորխո-
 րատ, առ ժողովն յաւիտենից. եւ բնա-

¹ Եբբ. զՎերեթիս ² Յեբբ. պ-լ-տ-ե ³ Եբբ. կորեաւ դուռն ազգաց. առ իս գարձաւ. ես լցայց, նա կործանեցաւ ⁴ Եբբ. կանգնեսցէ ընդդէմ քո ասպար. (9) Եւ զկազմած մեքե. նայից իւրոց դիցէ ընդդէմ պարսպաց քոց.

⁵ Եբբ. իրբեւ զմուս քաղաքի իւրամասելոյ ⁶ Եբբ. գաղաքս քո բնաւ չիցեն բնակեալ, ի հանել ինձ ի վերայ քո զանդունդսն, եւ ծածկեսցին զքեզ ջուրք բազումք. Եւ իջուցից զքեզ առ իջեալսն ի խորխորատ, առ ժողովն յաւիտենից. եւ բնա-

կեցողից զքեզ ի խորս երկրի, ¹իբրեւ զաւերական՝ յաւիտենից, ընդ իջեալսն ²յաւիտենից ի խորիւորատ. զի մի՛ եւս բնակեացիս, ³և մի՛ կանդնեացիս յեր-
 21 կիր կենաց. ⁴Ի կորուստ մասնեցից զբեզ՝, եւ ոչ եւս իցես. եւ խնդրեսցիս, եւ ոչ գտանիցիս յաւիտեանս՝:

ԳԼ ԻԷ

՝Ողբք ի վերայ Ծուրայ՝

4 **Ե**ւ եզեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
 2 Որդի մարդոյ, ողբս առ ի վերայ Ծու-
 3 րայ. եւ ասացես զԾուր, Որ լնակեալդ ես ի մուտս ծովուդ՝ վաճառաչահ ազ-
 4 գաց ի կղզեաց բազմաց, այսպէս ասէ
 4 Տէր ⁵Տէր զԾուր. ⁶Ի՛ն ասէիր, եւ զար-
 7 դարեցիս զիս ի զարդ զեղոյ իմոյ՝ ի սիրա ծովու Բէէ՛ղիմայ, որդիքն քո զարդարեցին
 5 զբեզ՝ Մայրք ի Սանիր լեռնէ շինեցան քեզ պահանգք, եւ տախտակք նոճիք ի Լի-
 6 րանանէ առան՝ առնել քեզ կայսն եւ
 6 զենաւորացեացս ի Բասանէ արարին զզեկս նաւաց քոց, եւ զմեհնանս քո շինեցին ի փղոսկրէից, ապարանս ան-
 7 տառախտա ի կղզեաց Քեաթմացուոյ:
 7 Բեհեզ ընդ զիսակի գործեցու քեզ ի պատտառս յեզիպտոսէ՝ արկանելիք քեզ ի փառս, եւ հանդերձ ծիրանի եւ կա-
 8 պուտակ ի կղզեացն յեզիպացուոց եղեն
 8 ի զարդ պաճուճանաց քոց: Եւ իշխանք քո բնակիչք Սիզոնացուոց. եւ եղեն Արադացիք՝ նաւավարք քո. եւ իմաս-
 9 տունք քո, Ծուր, որ եզեն ի քեզ, նո-
 9 քա եղեն քեզ նաւապետք: Եւ ձերքն ¹⁰մատենադէտք եւ իմաստունք նորա՝

որ էին ի քեզ, նոքա ⁷գորադուցանէին զխորհուրդս՝ քո. եւ ամենայն նաւք ծո-
 10 վոն եւ նաւավարք նոցա եղեն ⁸քեզ երթալ յարեւմուտս արեւմտից, Լիդա-
 10 ցիք եւ Լիլէացիք՝ թիկունք գորու-
 11 թիանս քո՝ այք բնաիրք պատերազ-
 11 մոզք, որ կախեցին զվահանս եւ գոս-
 11 գաւարտս իւրեանց ի քեզ, եւ նոքա
 11 փառաւորեցին զքեզ: Որդիքն Արուա-
 11 դացուոց ⁹գորու թեամբք իւրեանց՝ զսա-
 11 րրապօք քովք պատակալ կային, եւ ¹⁰սա-
 11 հէին դաշտարակս քո. զկապարճս՝ իւր-
 11 եանց կախեցին չուրջանակի ի սարիսպս
 11 քո, եւ նոքա իսկ բովանդակեցին զզե-
 11 զեզկու թիւն քո:
 12 ¹¹Կարքեղոնացիք վաճառականք քո ի
 12 բաղմու թինէ ամենայն գորու թեան քո,
 12 զարծաթ եւ զոսկի եւ զպղինձ եւ՝՝ զեր-
 12 կաթ եւ զանագ եւ զկապար ետուն ի
 13 վաճառս քո. ¹²Յոյնք եւ ամենայն որ
 13 չուրջ զնուաւ՝ էին մարդավաճառք քո,
 13 եւ անօթս պղնձիս ետուն ի վաճառս
 14 քո: Եւ ի սանէ թորդոմայ ձիովք եւ
 14 հեծելովք եւ փուրովք լցին զվաճառս
 15 քո: Որդիք ¹³Հողացուոց վաճառականք
 15 քո. ¹⁴յաճախեցին ի կղզեաց զվաճառս
 15 քո ժանեօք փղոսկրէիք, եւ երթեւե-
 16 կացն մարդիկ տայր ի գինս: Եւ վա-
 16 ճառք քո բազմացեալք յազիսամաղիէ
 16 քումնէ, յԱփեկայ ստաշին, եւ երկն
 16 կրին նարօտուց ի թորչալ: Եւ Հոս-
 16 մովթ եւ Կարբով լցին զվաճառս քո:
 17 Հրէատանս եւ որդիքն՝՝ Իսրայիլի վա-
 17 ճառականք քո ¹⁵ցորենով եւ խնկովք եւ
 17 կատաւ եւ բնաիր ընաիր՝՝ մեղու եւ
 17 իւրով եւ ուտամբ լցին զազիսամաղ-
 18 խեայ վաճառաց քոց: Դաւանակոս վա-
 18 ճառականք քո, ¹⁶եւ բաղմաղխի եւ ի

¹Եբբ. յաւերակս ²Յեբբ. գու-տ ³Եբբ. յայնժամ հաստատեցից փառս յերկրին կեն-
 զանեւ (21) Արարից զքեզ յերկեւզ
⁴Եբբ. յեջն յու-տ-տ, ասէ Տէր Եհզուլ ⁵Եբբ. Եհզուլ, Ծուր, գու ասէիր, Ես եմ կատա-
 րումս զեղեցկութեան: (4) Ի սիրա ծովու եւ
 սազմանք քո: շինողք քո գործեցին կատարեալ
 զգեղ քո: (5) Մայրիքք ի Սանիր լեռնէ շինեցին
 զամենայն տախտակամածս քո: նոճի ի Լիրա-
 նանէ բերին առնել կայսն ի վերայ քո: (6) Ի
 կաղեկաց Բասանու արարին զթիկունս քո. զբազ-
 մոցս քո արարին ի փղոսկրէ, զբուազկոյ ի
 տաւաթէ ի կղզեաց Կիտացուոց: (7) Ի բեհեզոյ
 ասեղնագործաց Եզիպտոսի եզեւ առաւգաստ
 քո, լինել քեզ ի նշան. ի կապուտակէ եւ ի
 ծիրանու ի կղզեաց Լիդայի եզեւ ծածկոց քո:
 (8) Բնակիչք Սիզոնի եւ Արուադայի եղեն ⁶Եբբ.
 Գեբազուլ

⁷Եբբ. նորոգիչք խորտակման ⁸Եբբ. ի քեզ
 առնել զտուրեւտս: (10) Պարք եւ Դուդացիք
 ե փուդալիք եղեն ⁹Եբբ. բնդ գորս քո: ¹⁰Եբբ.
 Գամադացիք (հ-տ, բաջք), յաշտարակս քո եղեն:
 զտապարս ¹¹Եբբ. Թարիս վաճառական քո.
 Ի բաղմու թեւէ ամենայն վաճառաց. զարծաթ,
¹²Եբբ. Զուան, Թորաղ եւ Մասք, նորին ¹³Եբբ.
 Իեդանայ ¹⁴Եբբ. տուրեւտս կղզեաց բազմաց
 ի ձեռս քո. ժանիս փղոց եւ բեհնոս բերէին քեզ
 ի հարկ, (հ-տ, ի վաճառս): (16) Արամ վաճառական
 քո առ յաճախութեան ձեռաց օրծաց քոց. կար-
 կեհան, ծիրանի, եւ երկն երկն նարօտուց, եւ
 քեհեզ եւ կորագինս եւ յակինթ տային փոխանակ
 վաճառաց քոց: (17) Հրէատանս եւ երկիրն ¹⁵Եբբ.
 ցորենով Ահնիթայ եւ քարաբու, եւ ¹⁶Եբբ.
 առ յաճախութեան ձեռագործաց քոց ի բազ-
 մութեան ամենայն մեծութեան,

բազում զորութիւնէ քումմէ, զինի ի
 19 Քեղբորնայ եւ ասոր ի Միլիանայ, Դան
 եւ Յաւան ի Մէդովհենայ սիրտին քեզ
 պինի ի վաճառս քո. յԱսեղայ երկաթ
 գործեայ սնիրս սլատեայս ի վաճառս
 20 քո, Դեղանագիւր վաճառականք քո ա-
 ծէին կոտս ընտիրս ջորութք հանդերձ:¹
 21 Արարացիք եւ ամենայն իշխանք Կեղա-
 րու, նոքա վաճառականք ընդ ձեռամբ
 քով՝ յուզաս եւ խոյս եւ շորջոս վա-
 22 ճառէին ի քեզ, Սարա եւ Հոեգմա, եւ
 նոքա վաճառականք քո, Յեզս անու-
 չունս եւ՝ ակմանս սլատուականս եւ ու-
 23 կի կաունս ի վաճառս քո: Սասանս եւ
 Քանանս եւ Դազանս, եւ նոքա վաճա-
 րականք քո, Սարա եւ Ասուր եւ Քաղ-
 24 մանս վաճառականք քո, Որբ բերին քեզ
 վաճառս ընդ Մարգրմ եւ ընդ Գադիմ,
 հիր եւ կարմիր եւ կապուտակ եւ երփն
 երփն նարտուց եւ դանձս ընտիրս
 25 վանդակեայս չուսնօք. Ի նաւս նոճիս՝
 որովք էր վաճառն քո, նաւք ի բազ-
 մութեանս վաճառաց քոց, եւ ի յաճա-
 խութիւնէ աղիսամաղխի քո, լցար ծան-
 26 րացար յոյժ. Ի սիրա ծովու ի ջուրս
 նազումս վարեղին զքեզ նաւաւարք քո.
 հոգ՛ ճարակայ խորտակեաց զքեզ ի սիրա
 27 ծովու: Եւ զորութիւն քո, եւ վարձք
 քո եւ խառնադանջիդն քոց, եւ նաւա-
 վարք քո եւ նաւապետք քո, եւ խոր-
 հրդականք քո եւ խառնադանջք խառ-
 նադանջից քոց՝, եւ ամենայն արք սլա-
 տերագմողք քո որ ի քեզ, եւ ամենայն
 28 ծովու յաւուր կործանմանս քո: Ի ձայ-

նէ բարբառոյ Քո նաւաւարք քո եր-
 29 կիւզիւ զարհուրեցին՝, եւ իջցին ի նա-
 ւաց իւրեանց ամենայն նաւաւարք քո
 եւ նաւամուտք քո առաջապահք նա-
 30ւաց յափն ծովունս կացցեն. եւ աղա-
 զակեացեն ի վերայ քո, եւ փոխեացեն
 զձայնս իւրեանց.՝ զուժեացեն զառնա-
 պէս, հոգ ի դուրս լիցին, ընդ մոխիր
 31 թաւալեացին. Գերծցին զղլուխս⁷ ի
 կնդութիւնս, եւ քրճագգաճք լիցին, եւ
 լացցին ի վերայ քո զառնացեալ սրաիւք:
 32 Կոծ դառնութեանս՝ Սացին որդիք նո-
 ցա ի վերայ քո, ողբս առցին եւ ող-
 բացին՝, Ո՛վ էր իբրեւ գ՛Մուր որ լուեաց
 33 զաղարեաղ ի մէջ ծովունս: ՅՈրչափ ինչ
 գտեր քեզ վարձս ի ծովէ սլախ, լցու-
 ցեր զաղբ ի յազմութիւնէ քումմէ,՝ եւ
 յաղխամաղխէ վաճառաց քոց մեծացու-
 34 ցին՝ զամենայն թաղաւորս երկրիս Արդ
 բեկար ի ծովուդ՝ ի խորս ջուրց, վա-
 ճաւք քո եւ ամենայն ժողովք քո ի
 միջի քումմնիսն¹¹ ամենայն նաւաւարք
 35 քո՝: Ամենայն բնակիչք կղզեաց արամե-
 ցանս ի վերայ քո, եւ թագաւորք նոցա
 զարհուրելով զարհուրեցան, յեւ հեղին
 արտասուս վերեսօք իւրեանց ի վերայ
 36 քո՝: Վաճառականք արագցա չչեցին ի
 վերայ քո. յիրորուս մասնեցար՝, եւ
 սյ ոչ եւս իցես յաւիտեանս¹⁴ ասէ Տէր
 Աստուած՝:

ԳԼ . ԻԸ

11) Վերայ իշխանին Մուրայ :

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
 2 Եւ զու որդի մարդոյ, առա զիշխանոյ
 Մուրայ, Արայէս ասէ Տէր Տէր. Փո-
 խանակ զի հարարացաւ սիրտ քո, եւ
 ասացեր թէ Աստուած եմ ես, եւ զընա-
 կուէի իւն Աստուծոյ բնակեցի ի սիրտ ծո-
 վու. մարդ ես զու՝ եւ ոչ Աստուած,

գինեաւ Հեղրոնայ եւ սպիտակ տաւ: (19) Վ. Է. դանս եւ Յուսու փոխանակ վաճառաց քոց տային սորոսին երկաթ գործեայ. կասիր, եւ իուռնկե- զէ գնէին ի հրապարակի քումմէ: (20) Կեղան վաճա- րական քո ի հանդերձմանս պատուականս վասն կառաց: 1 Եբբ. դառինս 2 Եբբ. նոթագս 3 Եբբ. ազգի ազգի հանեմունս ընտիրս, եւ ազգի ազգի 4 Եբբ. Բաննէ եւ Եգեմ, վաճառականք Սարայ, Ասուր, Քաղմաղ վաճառականք քո: (24) նոքա ամուսնէն տուրեւտաս ընտիր ընտիր վաճառօք. հանդերձեր ի կապու տակէ գործ նկարագործ, յարկեզս լի գանձիս, վանդակեայս չուսնօք եւ յորինեայս ի նոճուոյ ի վաճառս քո: (25) նաւք Թարսի կարաւանք քո ի վաճառս քո. եւ լցար եւ մեծացար յոյժ ի սիրա ծովուց: (26) Ի ջուրս բուպուս ամին զքեզ նաւաւարք քո. հոգմն տ բեւելից երկն զքեզ ի սիրտ ծովուց: (27) Մե- ծութիւն քո եւ վաճառք քո. տուրեւտա քո, նաւապետք քո եւ նաւաւարք, նորդիչք խոր- տակման նաւաց քոց, եւ յիջնորդք վաճառաց քոց

5 Եբբ. նաւապետաց քոց զարհուրեցին արուար- ձանք (Կ-ժ, ալիք) 6 Եբբ. որ վարեն թիակօք, նաւաւարք, ամենայն նաւապետք ծովու ի ցամաքի կացցեն. (30) Եւ յոբի արտացեն զքէն ցրարաւ իւրեանց, եւ 7 Եբբ. Եբբ. Եբբ. Եբբ. վասն քո 8 Եբբ. եւ ողբս առցեն ի վերայ քո ի թախծութեան իւրեանց, եւ ողբացեն վասն քո 9 Եբբ. Յեղանել վաճառաց քոց ի ծովուց՝ յազմեուցեր զազգս բազումս, ի յա- ճախութեան մեծութեան քո 10 Եբբ. գլմա- զաւորս երկրի (34) Ի մասնակի բեկման ի ծովուց 11 Եբբ. Գ-Կ-Է 12 Եբբ. խառնե- ցան երեսօք 13 Եբբ. եղեր ստուգեա

3 եւ ետուր գտիրա քո իրրեւ գտիրան Աս-
 աուծոյ, ¹Միթէ իմաստանագո՞նն իցես քան
 գԴանիէյ, կամ իմաստունք իրատեցինն
 4 գրեզ հանճարո՞նն իւրեանց. Միթէ ի-
 մաստու թեանմբ քով կամ իտրհրդով՝ ա-
 5 րարեր դու քեզ գորու թիւն, եւ ստա-
 6 զամ լազմութեամբ իմաստութեան քո եւ
 վաճառաց՝ յաճտիւնցեր զգորու թիւն քո,
 եւ բարձրացաւ սիրտ քո գորութեամբն
 7 քով. Վասն այտորիկ այսպէս ասէ Տէր
 Տէր. Վասն զի ետուր գտիրա քո իրրեւ
 8 գտիրան Ասաուծոյ, Փոխանակ այնորիկ
 ահաւազիկ եւ աճից ի վերայ քո օտարս
 ժամաագործս յազգաց, եւ թափեացին
 9 զուր իւրեանց ²ի քեզ, եւ՝ ի վերայ գե-
 ղոյ իմաստութեան քո, եւ ³աբարձեա-
 10 ճցին զգեզ քո ի կորուստ. եւ կործա-
 նեացին՝ զքեզ, եւ մեռանիցիս մահու
 11 վիրաւորաց ի սիրա ծովու. Միթէ ա-
 սելովասիցինս, Ասաուած եմ ես, ստաջի
 12 վիրագահն քոց. բայց դու մարդ ես, եւ
 13 ոչ՝ Ասաուած. եւ ի բազմութեան վի-
 րաւորաց քոց մեռելոց՝ անթլփատից
 մեռանիցիս ի ձեռաց օտարաց, զի ես
 խօսեցայ, ասէ Ազոնայի Տէր.
 14 Եւ եղեւ բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
 15 Որդի մարդոյ, ողբս առ ի վերայ իշխա-
 նին Ծուրայ, եւ ասացես ցնա, Այս-
 16 պէս ասէ Տէր Տէր. Իտե ես կնիք ⁴հումա-
 նութեան յի խմաստութեամբ, եւ սրտիկ
 17 գեզեցիւ թեան. ի զրգանս դրախտին
 Ասաուծոյ եղեր, եւ զամենայն ականս
 պտաուականս ի քեզ կապեցեր. գասը-
 18 զիտնն եւ զսպագիտն եւ ⁵զգլմբութեան
 զկարկեհան եւ զչափիզայ եւ զյասպինս,
⁶զարծաթ եւ զոսկի,՝ եւ զզոճազմն,
 զակասն, ⁷զմկեցիսին, զոսկեքարն.
 զրիւրեզն, զեղնզնաքարն. եւ ⁸ոսկեով
 լցուցեր զգանձս քո, եւ զչեւեւարանս
 քո ի քեզ,՝ յորէ յորմէ հաստաեացար
 19 ⁹եւ հանգերձեցար Ընդ օծելոյ քերով-
 20 ւէին,՝ ետուր զքեզ. ի լիառն սուրբ

¹Եբբ. Ահա իմաստուն ես դու քան գԴանիէյ.
 Բնաւ ոչ ծածկեցան ի քէն գաղանիք. (4) Ի-
 մաստութեամբ քով եւ հանճարով քով ²ՅԵբբ.
 Կալ-ուե ³Եբբ. ապականեացն զգլայեյ
 չութիւն քո. (8) Ի խորհորտա իջուացն
⁴Եբբ. Ասաուած ի ձեռս սպանողաց քոց. (10)
 Զմոհ ⁵Եմ, լուութեան ⁶Եբբ. և զաղա-
 մանց և զյակնիթ ⁷Եբբ. զմրութեան և զուկի-
 գործ թմբկաց քոց և սրնոց քոց ի քեզ.
⁸Եբբ. հանգերձեցաւ. (14) Իտե քերովբ օծելայ որ
 ծածկէր, եւ

Ասաուծոյ եղեր. ի մէջ հրեզն ⁹վիմացնս
 15 Եղեր անարատ յաւուրն՝ քո, յորէ
 յարմէ հաստաեացար դու, մինչև գասն
 16 անիրաւութիւնք ի քեզ. Ի բազմութեանէ
 վաճառաց քոց լցիբ գասեւարանս քո ա-
 նիրաւութեամբ, ¹⁰մեզար եւ վիրաւորե-
 ցար. ի յեռնէն Ասաուծոյ իջուց զքեզ
 քերովն՝ վարաւոր, ի միջոյ հրեզն
 17 վիմացն. Բարձրացաւ սիրտ քո ի գե-
 ղեցիութեան քում, ¹¹եւ սպականեցաւ
 հանճար քո հանդերձ գեղովն քո. վասն
 բազմութեան մեղաց քոց ընկեցի՝ զքեզ
 18 յերկիր. յանդիման թագաս որաց ետու
 զքեզ ի խաչատաակութիւն. Վասն բազ-
 մութեան մեղաց քոց ի խարգոյսութեան
 վաճառաց քոց՝ պղծեցիս զարտութիւնս
 քո. եւ հանից հուր ի միջոյ քումմէ, եւ
 19 նոյն կերիցէ զքեզ, եւ սոց զքեզ ի
 մոխիր ¹²յերկրին քում՝ ստաջի ամենայն
 20 տեսողացն քոց. եւ ամենեքին որ ճա-
 նաչիցին զքեզ ի մէջ ազգայ՝ ¹³տրտմեա-
 ցին վասն քո, զի եղեր ի կորուստ՝, եւ
 ոչ եւս իցես յախանս.
 21 ²Ի վերայ Ծայգանու.՝ եւ եղեւ բան
 22 Տեառն առ իս եւ ասէ, Որդի մարդոյ,
 հաստաեաւ գերեսս քո ի վերայ Ծայ-
 գանու, եւ մարգարեաց ի վերայ նորա.
 23 Եւ ասացես, Այսպէս ասէ Ազոնայի
 Տէր. Ահաւասիկ ես ի վերայ քո, Ծայ-
 գան, եւ փառաւորեցայց ես ի քեզ. եւ
 24 ¹⁴ձանիցես թէ ես եմ Տէր՝ յառնել
 ինձ ¹⁵ի քեզ գառատանս, եւ սուրբ եւ
 25 զէյ ես ¹⁶ի քեզ. եւ ասաքեցից ¹⁶ի վերայ
 քո՝ մահ, եւ արիւն ի հրապարակս ¹⁷քո.
 եւ անկցին վիրաւորք ի միջի ¹⁷քում,
 սրտակցին չուրջ ¹⁸զքեւ սրովք, եւ ծա-
 26 նիցին թէ ես եմ Ազոնայի Տէր.
 27 Եւ ասէ Ազոնայի Տէր. ¹⁹Եւ ժո-
 զովիցից՝ զտունն Իսրայելի յազգաց ուր
 ցրուեցան անգր, եւ սուրբ եղէց ի նա-
 սա ստաջի ազգաց ²եւ ժողովրդոց՝. եւ

⁹Եբբ. վիմացն շրջէր. (15) Եղեր անարատ ի ճանա-
 պարհս ¹⁰Եբբ. և մեզար. վասն որչա և ես մերուցի
 զքեզ իրրեւ պիգ ¹¹իւրեանէն Ասաուծոյ, և կորուսի
 զքեզ քերովբ ¹¹Եբբ. կորուսեր գիմաստութիւն
 քովանց եղոյ քում կեցի ¹²Եբբ. յերկրի ¹³Եբբ.
 զարմացին վասն քո. եղեր ի սոսկումն ¹⁴Եբբ.
 ծածկեցն ¹⁵Եբբ. ի նմա ¹⁶Եբբ. ի նա ¹⁷Եբբ.
 նորա ¹⁸Եբբ. զնապաւ ¹⁹Եբբ. Ի ժողովել ինձ

քնակեացն յերկրին իւրեանց զոր ետու
 26 ծառային իմում Յակորու . Եւ քնակեացն
 ի նամ յուսով . չինեղնն տունս եւ տնկեացն
 այգիս , եւ քնակեացն յուսով , յորժամ
 արարից դատատան յամենայն որ չուրջանակի
 անարգեցին զնոսա . եւ ծանիցն թէ ես եմ Տէր
 Աստուած նոցա ²եւ Աստուած հարց նոցա” :

ԳԼ . ԻԹ

² Ի վերայ եղիպտոսի եւ Փարաւոնի արքային
 եղիպտացւոց :

1 **Յ**ամին տաներորդի , յամենանն տաներորդի,
 որ օր ³մի էր ամսոյն , եղև բան
 2 Տեսոն առ իս եւ ասէ , Որդի մարդոյ , հաստատեա
 ղերես քո ի վերայ Փարաւոնի արքային
 եղիպտացւոց , մարգարեաց ի վերայ նորա
 եւ ի վերայ ամենայն եղիպտոսի . Խօսեաց
 եւ ասացես , Այսպէս ասէ Տէր Տէր . Ահա
 3 Ես եմ ի վերայ քո , Փարաւոն արքայ
 եղիպտացւոց , վիշապ մեծ՝ որ նստիս
 ի մէջ գետոց , որ ասես թէ իմ են զեաքս
 եւ ես արարի զսոսա” : Եւ ես արկից
 զանդամնս անդ ի կղակս քո . եւ մտնուցից
 զձկունս զեատոյց ի թիւս քո , եւ հանից
⁵ ի միջոյ քո մմէ զգետոց քո” , եւ ամենայն
 ձկունք զեատոյց կցեսցին ի թիւս քո .
 5 Եւ ⁶կործանեցից զքեզ արագ արագ
 ” եւ զամենայն ձկունս զեատոյց քո .
 ընդ երեսս զաշտին անկանիցիս ,
 եւ մի ժողովեցիս , եւ մի եւս հաւաքեցիս .
 6 զի զազանաց երկրի եւ թռչնոց երկրից
 ետու զքեզ ի կերակուր : Եւ ծանիցն
 7 ամենայն քնակիչք եղիպտացւոց թէ
 ես եմ Տէր , փոխանակ զի եղեն զաւազան
 եղեպնեայ տանդ Իսրայելի . Եւ յորժամ
 8 յնտու ին ի քեզ՝ երանէիր ընդ ձեռս
 նոցա , եւ յորժամ բուռն հարկանէիր
 զքէն ամենայն ձեռն” , եւ յորժամ
 9 յնտու ին ի քեզ՝ խորատկէիր եւ յիսկանէիր
 զամենայն մէջս նոցա : 8 Վասն այնորիկ
 այսպէս ասէ Տէր Տէր .

Ահաւագիկ ես անեմ ի վերայ քո սուր ,
 եւ կորուսից ի քէն զմարդ եւ զանասունս :
 9 Եւ եղիցի երկիրը եղիպտացւոց ի կորուստ
 եւ յաւերակի , եւ ծանիցն թէ ես եմ Տէր .
 10 փոխանակ զի ասէիր՝ թէ Գետքս իմ
 են , եւ ես արարի զսոսա” : Վասն այնորիկ
 11 անհաւայիկ ես ի վերայ քո եւ ի վերայ
² ամենայն զեատոց քոց , եւ տաց զերկիրը
 եղիպտացւոց յաւերակ եւ ի սուր եւ ի
 կորուստ , ի Մակդոնաց եւ ի Սուհենայ
 մինչև ի սահմանս Եթէովպացւոց :
 12 Եւ մի անդգէ ընդ նա ոսն մարդոց ,
 եւ կհղակ անասնոյ մի զնասցէ ընդ նա ,
 13 եւ մի քնակեացէ ամս քաստունս :
 14 Եւ տաց զերկիրն ¹⁰ նորա ի կորուստ”
 ի մէջ աւերակ երկրին , եւ քաղաքք
 նորա ի մէջ աւերակ քաղաքաց եղիցին
 յապակսնու թիւն ամս քաստունս . եւ
 15 ցրուեցից զեղիպտոս ի մէջ աղզաց ,
 եւ հասցից զնոսա ընդ զաւառս : 13
 Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր . Յետ ամացն
 16 քաստանից ժողովեցից զեղիպտացիս
 յաղզաց ուր ցրուեցան ի նոսա . Եւ զարձուցից
 զգերութիւնս եղիպտացւոցն , եւ քնակեցուցից
 զնոսա յերկիրն Պաթուրէս՝ յերկիրն
 17 ուստի սուան . եւ եղիցի անդ իշխանութիւնս
 մի ¹¹ տառապեալ քան զամենայն իշխանութիւնս :
 18 Եւ եղիցի իսրայելս իսրայելս : Եւ եւ զիցի
 19 իսրայելս իսրայելս , եւ մի եւս բարձրացի
 ի վերայ աղզաց , եւ սակաւաւորս արարից
 զնոսա , զի մի ¹² բազմաւորս ի մէջ
 20 աղզաց : Եւ մի եւս եղիցին ամեն
 21 Եսրայելի ¹³ յայս յիշատակի անօրէնութեանս
 երթալ զնեա արտից՝ նոցա , եւ ծանիցն
 22 թէ ես եմ Ազոնայի Տէր : Եւ եղև ի
 23 քասներորդի եւ յեթներորդի ամին ,
 24 որ օր մի էր ամսոյն առաջնոյ , եւ եղև
 25 բան Տեսոն առ իս եւ ասէ , Որդի մարդոյ ,
 26 նարուքողոնստոր արքայ Բաբելոնացւոց
 ալյսատեցոց զզօրս իւր ալյսատութեանս
 27 մեծաւ ի վերայ Մուրայ . ամենայն զլուսք
 կնդացեալք եւ ամենայն ուսք զերծեալք .
 28 եւ վարձք նմա եւ զօրաց նորա ոչ
 եղեն առ ի Մուրայ ծառայութեանն՝
 29 զոր ծառայեցին ² ինձ ի նմա : Վասն
 այնորիկ այսպէս ասէ Տէր

1|Էբբ. յապահոփս 2|Էբբ. գ-1-4-6 3|Էբբ. երկուստան 4|Էբբ. նստի ի մէջ գետոց իւրոց , որ ասէ , Եւ է գետս իմ , եւ ես արարի վասն իմ 5|Էբբ. զքեզ ի միջոյ գետոց քոց 6|Էբբ. ընկեցից զքեզ յանապատ , զքեզ 7|Էբբ. բուռն հարկանէին զքէն , բեկանէիր եւ հեռանալիք զթեկն նոցա ողջոյն 8|Էբբ. ընդարմացուցանէիր 9|Էբբ. ասաց , Իմ է գետս եւ ես արարի 10|Էբբ. եղիպտացւոց յամսութիւնս 11|Էբբ. խոնարհ : (15) Բան զիշխանութիւնս 12|Էբբ. տիրեցին 13|Էբբ. Իսրայել , յուշարար անօրէնութեան երթալ նոցա զնեա

Տէր . Ահաւասիկ ես տաց Նարուքոռու-
 նոտորայ արքայի Բաբելացոց զերկիրն
 Եգիպտոսոց , եւ ապէ՛ց գրադմութիւն
 նորա , եւ աւարեսցէ՛ զաւար նորա , եւ
 կողպտեսցէ՛ զկապուս նորա , եւ եղև-
 20 յի վարձ զորաց նորա : Փոխանակ հար-
 կին յորում ծառայեաց ՚ինձ ի Մօւր” ,
 ետու նմա զերկիրն Եգիպտացոց ընդ
 21 ստէ Տէր Տէր . Յաւուր յայնմիկ ՝ ծա-
 դեսցէ՛ եղջևուր ամենայն” ամեն Բարա-
 յելի , եւ քեզ տաց բերան լաց ի մէջ
 նոցա , եւ ծանխցեն թէ ես եմ Տէր :

Վ. Լ

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ստէ ,
 2 Որդի մարդոյ , մարդպետաց եւ ասոս-
 ցես , Այսպէս ստէ Ազոնայի Տէր ՝ Տէր .
 3 Ո՛հ , ո՛հ , օր . Զի մարձ է ՝ օր Տեառն , օր
 4 միցի . հասեալ է վախճան ազգաց : Եւ
 եկեսցէ սուր ի վերայ Եգիպտացոց , եւ
 եղիցի խոտվութիւն ի կողմանս Եթէոպ-
 ացոց ՝ եւ անկիրն վիրաւորք” յե-
 գիպտոս . եւ սացին զգրադմութիւն նո-
 5 ՞րա , եւ ասոյալեսցին ՚հիմուք նորա :
 6 Պարսիկք եւ Կրեսացիք եւ Լիդացիք եւ
 Լիբէացիք” , եւ ամենայն խառնազանջքն ,
 եւ յորբուց ուխտին իմոյ ի նմա” սրով
 կտասրեսցին :
 7 Այսպէս ստէ ՝ Ազոնայի Տէր . Կարձա-
 նեսցին մոյթքն Եգիպտացոց , եւ իջցէ
 հպարտութիւն զօրութեան նորա , ի
 Մակիպվայ մինչև ցՍուռնէն սրով անկ-
 7 յին ի նմա , ստէ Ազոնայի Տէր . եւ ա-
 լերեսցին ի մէջ ապականեալ աշխար-
 հաց , եւ քաղաքք ՝ նոցա ի մէջ քաղա-
 8 քաց աւերելոյ . եւ ծանխցեն թէ ես եմ
 Տէր , յորժամ արկից հուր ի վերայ Ե-
 գիպտացոցն , եւ խորտակեսցին ամն-
 9 նայն օղնականք նորա : Յաւուր յայն-
 միկ ելցեն ՚հրչառակք յերեսաց իմոց
 9 տաղնատրաւ՝ ապականել զսնտախ յոյսն
 Եթէոպացոց” , եւ եղիցի խոտվութիւն
 ի նոսա ՝ յուսուրն Եգիպտացոց , քանզի
 ահաւասիկ հասեալ է :

10 Այսպէս ստէ Տէր Տէր . եւ կորուսից
 զրազմութիւն Եգիպտացոցն ի ձեռն
 Նարուքոռոնոտորայ արքային Բաբելաց-
 11 ոց , ՝ Չնա եւ զազգ” նորա ընդ նմա
 մանապորժք յազգաց , աւաքեսցին կոր-
 ծանել զերկիրն , եւ թափեսցին զաւարս
 իւրեանց ի վերայ Եգիպտոսի , եւ լցցի
 12 երկիրն վիրաւորք : Եւ տաց զգևտս
 նոցա յանապատ , եւ մատնեցից զեր-
 կիրն ի ձեռս չարաց , եւ կորուսից զեր-
 կիրն լրիւ իւրով ձեռօք այլազգեաց ,
 զի ես Տէր խօսեցայ :
 13 Այսպէս ստէ Տէր Տէր . եւ կորուսից
 զգարչելիւն , եւ զապրեկուցից ՝ զմե-
 ծամեծս ի Մեմփացոց , եւ ՝ զԵլիսանս
 յերկրէն Եգիպտացոց , եւ ոչ եւս լինի-
 14 զիպտացոց : Եւ կորուսից ՝ զերկիրն
 Պաթուրէս” , եւ արկից հուր զՏոյա-
 նու , եւ խնդրեցից զվրէժ ՝ ՚Իրոսպու-
 15 զացոց : Եւ հեղից զարամաութիւն իմ
 ի վերայ Սայինայ , զօրութեանն Եգիպ-
 տացոց , եւ կորուսից զգրադմութիւն
 16 ՝ Մեմփացոց , եւ տաց հուր յեգիպտոս ,
 եւ խոտվութեամբ խոտվեսցի Սային , եւ
 եղիցի ՝ զազաքն Իրոսպուպացոց յերդի-
 17 ծումն , եւ բզխեսցին ջուրք” : Երիտա-
 սարդք Արեգ քաղաքի եւ Բուբասայ
 անկցին սրով , եւ ՝ կանայք նոցա ի գե-
 18 ռութիւն վարեսցին : Եւ խաւարեսցի
 ախ ի Տափնաս , ի վերջ ինձ անդ զպ-
 ւազան իշխոնութեան Եգիպտացոցն .
 եւ կորիցէ անդ հպարտութիւն զօրու-
 թեան նորա , եւ գնոյն՝ մէզ ծածկեսցէ .
 եւ զստերք նորա ի գիրութիւն վարես-
 19 ցին : Եւ արարից զատաստանս յեգիպ-
 տոս , եւ ծանխցեն թէ ես եմ Տէր :
 20 Եւ եղև ի մտտասաներորդի ամի անդ ,
 յամեսանն ստաջնոււ՛մ , որ օր եւ թն էր
 ամոնոյն , եղև բան Տեառն առ իս եւ
 21 ստէ , Որդի մարդոյ , զրազուկս Փարա-
 ւոնի արքային Եգիպտացոց խորաա-
 կեցի , եւ ահա ոչ եւս պատեսցի ի
 բժշկութիւն , եւ ոչ տային ի վերայ նո-
 րա գեղք , կամ թէ զօրանայցէ աւնուլ
 22 սուր ի ձեռին : Վասն այսորիկ այսպէս
 ստէ Տէր Տէր . Ահաւասիկ ես ի վերայ

1 Նբբ. ի նմա 2 Նբբ. բուսուցից զեղջևուրն 3 Նբբ. զ-
 Կ-Կ-Կ 4 Նբբ. օր, եւ մերձ է օր 5 Նբբ. յան-
 կանել վիրաւորաց 6 Նբբ. Եթէոպացիք եւ
 Փուրացիք եւ ՝ Լուդացիք 7 Նբբ. Քուբուցիք
 (Կ-Կ, Նուբուցիք) 8 Նբբ. երկրի ուխտին ընդ-
 նոսա 9 Նբբ. նորա եղիցին 10 Նբբ. նա-
 ռօր տաղնատրաւ զԵթէոպացիս որ են յապա-
 հովի 10 Նբբ. որդէս յաւուրն

11 Նբբ. Նա եւ ազգ 12 Նբբ. զգևտս 13 Նբբ.
 իշխան յերկրէն Եգիպտացոց ոչ եւս լինեցի
 14 Նբբ. զՊաթուրէս 15 Նբբ. ի Նովայ 16 Նբբ. Նո-
 վայ 17 Նբբ. Նովայ յերգիծումն եւ Մեմփոս
 տազանայեսցի ի տու ընջեան 18 Նբբ. Կ-Կ-Կ,
 այլ եւս՝ բնակիչք

Փարաւոնի արքային Եղիպտացւոց, եւ խորտակեցից զբազուկս ՚նորա ՚հօրս, զինարդապատս եւ զաճառապատս՝, եւ
 23 ընկեցից զսուրն ի ձեռանէ նորա. եւ ցրուեցից զճգիւպտոս ընդ ազգս, եւ նո-
 24 սեցից զնոսա ընդ դաւառս: Եւ զօրացուցից զբազուկս արքային Բարեւա-
 եոց, եւ տաց զսուր իմ ի ձեռս նորա, եւ ՚ածցէ զայն ի վերայ երկրին Եղիպ-
 տացւոց, եւ աւարեսցէ զուար նորա,
 25 եւ կողոպտեսցէ զկապուտ՝ նորա: Եւ զօրացուցից զբազուկս արքային Բարե-
 վացւոց, եւ բազուկքն Փարաւոնի լքցլին. եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր, ի տալ ինձ
 զսուրն իմ ի ձեռս արքային Բարեւա-
 26 եոց, եւ ՚ձգեցից զնա ի վերայ երկրին
 Եղիպտացւոց: Եւ ցրուեցից զԵղիպտոս
 ընդ ազգս, եւ նոսեցից զնոսա ընդ դա-
 ւառս, եւ ծանիցեն ՚ամենայն Եղիպ-
 տացիքն՝ թէ ես եմ Տէր:

ԳԼ. ԼԱ

1 Եւ եղև յամին մնատասներորդի, յամ-
 սեանն Խորրոզի, որ օր մի էր ամսոյն,
 2 եղև Երան Տեառն առ իս եւ ասէ, Սը-
 զի մայրոց, ասա ցարքայն Եղիպտաց-
 ոց ցՓարաւոն եւ ցզօրս իւր, Ս՛ւմ
 նմանեցուցեր զքեզ ի նպարտութեանդ
 3 քում: Ահաւանիկ Ասուր իբրև նոճ մի
 ի Լիբանան գեղեցիկ շառաւիղօք եւ խիա
 ոստովք եւ բարձր մեծութեամբ, ⁵ի
 4 մէջ ամպոց՝ եղև զլուխ նորա. Ջուր
 սնոց զնա, անգունդք բարձրացուցին
 զնա. ⁶եւ զգետս նորա ամ՝ յուրջ
 զանկովք իւրովք, եւ ⁷զանտառախիտս
 իւր արձակեաց ընդ ամենայն փայտս
 5 զպատին: Վասն այնորիկ բարձրացաւ
 մեծութիւն նորա քան զամենայն ծառս
 զաշտին, եւ տարածեցան ոստք նորա,
 եւ բարձրացան շառաւիղք նորա ի ջուրց
 6 բազմաց ի տարածանել իւրում: Ի շա-
 աւախոց նորա բնակեցին ամենայն թըռ-
 չուռք երկնից, եւ ի ներքոյ ոստոյն նո-
 րա ծնան ամենայն գազանք գաշտի, եւ
 ընդ նովանեաւ նորա բնակեցին ամե-
 7 նայն բազմութիւնք ազգաց: Եւ եղև
 գեղեցիկ բարձրութեամբ իւրով՝ վասն

երկայնութեան ոստոց իւրոց, զի եղևն
 8 արմատք նորա ի ջուրս բազումս: Սարգն
 եւ սարոյն եւ նոճ ի գրախտին Աստու-
 ծոյ՝ ոչ հաւատարեցին շառաւիղաց նո-
 րա, մայրքն եւ սօսոյք ոչ՝ նմանեցին
 ոստոց նորա. ամենայն փայտ ի գրախ-
 տին Աստուծոյ ոչ նմանեցին նմա գե-
 9 զեցիութեամբ. ⁹Վասն անտառախիտ
 ոստոյ՝ նորա, եւ նախանձեցան ընդ
 նմա ամենայն ծառք գրախտին փափ-
 կութեան Աստուծոյ:
 10 Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր.
 Փոխանակ զի մեծացար մեծութեամբ,
 եւ ¹⁰հասին ծայրքքո յամպս, եւ տեսի
 11 զՆոյարտութիւն քո. եւ մասնեցի զքեզ
 ի ձեռս իշխանին ազգաց, եւ արարին
 12 զնա ի կորուստ.՝ եւ հանին գնա, եւ սա-
 տակեցին զնա օտարք ժանտազորք
 յազգաց, եւ տապալեցին զնա. ի վերայ
 լիբանց եւ յամենայն ձորս անկան ոստք
 նորա, եւ խարտակեցաւ ստեղն նորա
 ընդ ամենայն գաշաս երկրի. եւ իջին
 ի նովանոց նորա ամենայն ազգք ա-
 13 զանց, եւ յատակեցին զնա: ¹¹Եւ ի գլո-
 րին՝ նորա՝ հանգրտս եղև ամենայն
 թւաչոց երկնից, եւ ի ստեղն նորա հա-
 14 սին ամենայն զազանք վայրի: Չի մի՛
 եւս Նոյարտացին ի մեծութեան իւրեանց
 ամենայն փայտք ջրասուռք, եւ ոչ ար-
 ձակեցեն զծայրս իւրեանց ¹²ընդ ամպս՝,
 եւ մի կայցեն ի նպարտութեան իւր-
 եանց իբրև զնա որ ըմպիցէ ջուր. ա-
 մենքին ի մահ մատնեցան ի խորս երկ-
 րի՝ ի մէջ որդոց մարդկան իջլոց ի
 15 խորխորատ: Այսպէս ասէ Տէր Տէր.
 Յաւուր յորում էջ ի զժոխս՝ ¹³սուգ ա-
 սին ի վերայ նորա անգունդք՝. եւ ար-
 գելի գգետս նորա, եւ ¹⁴խից արկի ջուրց
 բազմաց, եւ տխրեցաւ ի վերայ նորա
 Լիբանան,՝ եւ ամենայն ծառք գաշտի
 16 լքան վասն նորա: Ի ձայնէ կործան-

¹Եբր. նորա, զհօրն եւ զբեկեալն ²Եբր. բե-
 կից զբազուկս Փարաւոնի, եւ ազաղուկեաց զա-
 զաղակ վերաւորի սուաչի ³Եբր. ձգեսցէ
⁴Եբր. գ-ի-տի ⁵Կամ, ի թաւուտս ⁶Եբր.
 քետք նորա գնան ⁷Եբր. զլրանցս

⁸Եբր. եղև ինք ոչ ծածկեցին զնա ի գրախտին Աս-
 տուծոյ, մայրքքն նմանեցին ոստոց նորա, եւ ոստք
 ոչ եղևն իբրև զշառաւիղ նորա, ոչ ⁹Եբր. Գե-
 զեցիկս արտօրի զնա անտառախիտ ոստովք ¹⁰Եբր.
 ետ զկատար իւր ի մէջ ամպոց (Կամ, ի թաւուտս)
 եւ բարձրացաւ սիրտ նորա ի բարձրութեան իւ-
 րում, (11) Եւ ես մասնեցի զնա ի ձեռս հօրին
 ազգաց. տունելով այսպէս նմա նորա-սո-
 մա ամպարտութեան նորա ընկեցի զնա: ¹¹Եբր. ի
 վերայ թօժափեղոց ¹²Կամ, ի թաւուտս ¹³Եբր.
 ետու ոտգ ասունու. ծածկեցի վասն նորա զան-
 դունդս ¹⁴Եբր. խցան ջուրք բազումք, եւ տխրե-
 ցուցի վասն նորա զԼիբանան

ման նորա ¹գլորեցան ազգք՝, յորժամ
 իջուցի զնա ի դժոխս ընդ իջևալան ի
 գուր. եւ ²մխթարեցին զնա ի սան-
 զարամիտան ամենայն ծառք փափկու-
 թեան, եւ՝ ընտիր ընտիր գեղեցիկքն
¹⁷ Լիրանանու որ էին չրարիք: ³Քանզի
 նոքա իջին ընդ նմա վերաուորք սրոյ
 ի դժոխս. եւ զաւակք նորա որ բնա-
 կեալ էին ընդ հովանեաւ նորա, յընդ-
 միջն կենաց իւրեանց սատակեցան:՝
¹⁸ Ո՛ւժ նմանեցար ⁴գորութեամբեւ՝ փա-
 ոք եւ մեծութեամբ՝ ի ծառս ⁵փափ-
 կութեան. էջ եւ զիջիր հանդերձ ծա-
 ուովք փափկութեան քո՝ ի խորս երկ-
 րի, ի մէջ անթլփաարց ⁶ննջեցելոց ընդ
 վիրաւորս սրոյ. սոյնպէս Փարաւոն եւ
 ամենայն բազմութիւն գորութեան իւ-
 րոյ, սսէ Տէր Տէր:

ԿԼ. ԼԲ

¹ Եւ եղև յամին երկոտասաներորդի,
 յամենան երկոտասաներորդի, որ օր մի
 էր ամսոյն, եղև բան Տեառն առ իս եւ
² սսէ, Որդի մարդոյ, ողբս առ ի վերայ
 Փարաւոնի արքային Եգիպտացոց եւ
 ասացես ցնա, ³Սուրճացոյ ի մէջ ազ-
 գաց, եւ նմանեցար վիշապի՝ ի մէջ ծո-
 վու, եւ ոգորէիր ընդ գեաս քս, եւ առ
 սմբակ պտտրէիր զվարսն, եւ առս-
³ թուր կոխան առնէիր զգիտս ⁴քո: Սյս-
 պէս սսէ Տէր Տէր. Պասցից զքեզ
 թակարդօք իմովք ժողովովք զօրաց
 բազմաց, եւ ⁵հանից զքեզ կարթիւ ի-
⁴ մով: Տախասարեցից զքեզ ի վերայ
 երկրի, ¹⁰եւ լցցին քեւ զաշաք՝. եւ ի-
 ջուցից ի վերայ քո զամենայն թառոնս
 երկնից, եւ յազկցուցից ի քէն զամն-
⁵ նայն գազանս երկրի: Եւ տաց զմար-
 մինս քո ի վրայ լերանց, եւ լցուցից
⁶ զձորս ¹¹յարնէ քումմէ. Եւ արեացի
 երկիր յապաւստէ քումմէ՝ ի բազմու-
 թեան քո ի վերայ լերանց, զձորս լցից՝

7 ի քէն: Եւ պատրուակեցից զերկինս ի
 շիջանել քում, եւ խաւարեցուցից զսս-
 անգս նորա. զարեգակն ամպով ծած-
 կեցից, եւ լուսին մի տացէ զլոյս իւր:
⁸ Եւ զամենայն լուսաւորս ¹²խաւարեցու-
 ցից ի վերայ քո, եւ տաց խաւար ի վե-
⁹ րայ ¹³քս, սսէ Տէր Տէր: Եւ զայրա-
 ցուցից զսիրտս ազգաց բազմաց, ի ժա-
 մանակի իրրեւ ¹⁴հանից զգերութիւն քո
¹⁰ ընդ ազգս յերկիր զոր ոչ գիտիցես: Եւ
 արամեացին ի վերայ քո ազգք բազումք՝,
 եւ թագաւորքնոցա զարհուրելով ¹⁵զար-
 հուրեացին, ի թռչել սրոյ իմոյ տոսջի
 երեսաց նոցա ակն ունել կործանման
 իւրեանց յօրէ՝ կործանման քո:
¹¹ Զի այսպէս սսէ Տէր Տէր. Սուր ար-
 քային Խարեւացոց եկեացէ ի վերայ ¹⁶քո
¹² Հանդերձ սրով սկայից, եւ կործանեցից
 զգորութիւն քո. եկեացեն ամենայն՝
 ժանտագործք ազգաց, եւ կորուսցեն
 զհպարտութիւն Եգիպտացոց, եւ խոր-
¹³ տակեցի ամենայն գորութիւն նորա: Եւ
 կորուսից զամենայն անասունս նորա ի
 ջուրց բազմաց, եւ ¹⁷մի պատրեացէ զնա՝
 ոտն մարդոյ, եւ կծղակ անասնոյ մի
¹⁴ կոխեացէ ¹⁸զնա: Եւ ապա զաղարեցին
 ջուրք նոցա, եւ գեաք նոցա նման իւ-
¹⁵ ղոյ գնացին՝, սսէ Ազնայի Տէր, Յոր-
 ժամ տաց զԵգիպտոս ի կորուստ, եւ
 աւերեցի երկիրն լրի իւրով, յորժամ
¹⁹յրուեցից զամենայն բնակիչսն ի նուա-
 նէ՝, եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր:

¹⁶ Ողբք են, եւ ողբասցեն զնա, եւ
 դստերք ազգաց ողբասցեն զնա. ի վե-
 րայ Եգիպտոսի եւ ի վերայ ամենայն
 գորութեան նորա ողբասցեն զնա, սսէ
 Տէր Տէր:

Եւ եղև յամին երկոտասաներորդի,
 յամենան առաջնում, որ օր հնգիտա-
 սան էր ամսոյն, եղև բան Տեառն առ
 իս եւ սսէ,

¹ Եթէ գլորեցուցի զազգս ² Եթէ մխթարեցան
 ի սանզարամիտան ամենայն ծառք երեւմայ,
³ Եթէ Սորս եւս ընդ նմա իջին ի դժոխս առ որս
 անկեալ էին սրով եւ բազուկ քորաւեւոր բնակ-
 եալ էին ընդ հովանեաւ նորա ի մէջ ազգաց:
⁴ Եթէ յաւուր ⁵ Եթէ երեւմայ իջուցին հասգերձ
 ծառովք երեւմայ ⁶ Եթէ ննջեցեն ⁷ Եթէ կորեան
 առեւծու ի մէջ ազգաց նմանեցար. Ե դու ես
 իրրեւ զվիշապ ⁸ Եթէ նոցա ⁹ Եթէ հանցեն ¹⁰ Եթէ
 ընդ երեսու զաշաք արկից զքեզ ¹¹ Եթէ բար-
 ձամքք բով ¹² Եւ ուսուցիցից զերկիրն ուր լոյսս
 յարնէ քումմէ զլերնս, եւ ձարք լցցին

¹² Եթէ լուսոյ յերկինս՝ խաւարեցուցից ¹³ Եթէ
 յեջն յաւուր, երկրի ¹⁴ Եթէ ամից զհասգա-
 ման քո ընդ ազգս՝ յերկիրս զոր ոչ գիտիցես
 (10) Եւ ապա զեւցուցից լուսն քո զայդս բազումս
¹⁵ Եթէ զարհուրեցին վասն քո. ի շողապուցանել
 զսուր իմ առաջի երեսոց նոցա, եւ դուրացին
 հանապաղ այր իւրաբռնիչիւր յանձին իւրում
 յաւուր ¹⁶ Եթէ քո (12) Սրովք սկայից տապաստ
 արկից զամբոք քո, ամենքին ¹⁷ Եթէ մի՛ եւս
 պտտրեացէ զնոսս ¹⁸ Եթէ զնոսս (14) Յայն-
 ժամ արարից շինջ զջուրս նոցա, եւ զգետոս
 նոցա նման իւղոյ գնացուցից ¹⁹ Եթէ հարից
 զամենայն բնակիչս նորա

18 Որդի մարդոյ, ողբս առ ի վերայ գորութեանն եգիպտոսի, եւ ՚ի շուսցին զգտտերս նորա աղբքն՝ զմտեալս ի խորս
 19 երկրի: Առ ի ջնայան ի խորխորատ՝ ի ջարց վայելչութեան, էջ ննջեա ընդ
 20 անխիատս ի մէջ վիրաւորաց. Արով անկցին ընդ նմա, եւ զարեոցէ ա-
 21 մենայն զօրութիւն նորա. եւ ասացնն ցբեղ սկայքն, ել էջ ի խորս խորինս, զի քան զո՞վ լաւ էիր գաւ. էջ եւ զա-
 22 զարեա ընդ անխիատս ի մէջ վիրաւորաց՝ սրոյ:
 22 Անդ Ասուր եւ ամենայն ժողովք նորա,
 23 ղա,՝ ամենեքին վիրաւորք՝. Անդ ասուաւ զերեզման նորա ի խորս խորխորատին, եւ եղև ժողովք նորա չուրջ զչիրմօք նորա. ՝ ամենայն վիրաւորք անկան սրով, որ արարին զգերեզմանս իւրեանց յասակս գրոց, եւ եղևն ժողովք չուրջ զգերեզմանօք նորա.՝ վիրաւորք անկեալք ի սրոյ, որ ետուն զա՞ն իւրեանց ի վերայ երկրին կենդանութեանս:
 24 Անդ Ելամ, եւ ամենայն զօրութիւն նորա չուրջ զգերեզմանաւ նորա. ամենեքին վիրաւորք անկեալք ի սրոյ ի ջնն անխիատք ի խորս երկրի, որ ետուն զա՞ն իւրեանց յերկրին կենդանութեան, եւ ընկալան ՚զաւանջանս իւրեանց ընդ
 25 ի ջնայան ի խորխորատ ՚ի մէջ վիրաւորաց:
 26 Անդ ասուան՝ Մոսոք եւ Թորէլ, եւ ամենայն զօրութիւնք ՚նոցա չուրջ զգերեզմանաւ նորա. ամենայն վիրաւորք նորա՝ ամենեքեան անխիատք

վիրաւորք անկեալք ի սրոյ, որ ետուն զա՞ն իւրեանց ի վերայ երկրին կենդանութեան: Եւ ոչ ննջեցին ընդ հսկայան անկեալան յաւիտենից, որ ի ջնն ի զփոսս պատերազմօղ զինուքն իւրեանց, եւ ՚եպան անօրէնութիւնք նոցա ի վերայ ոսկերաց իւրեանց. զի զարհուրեցուցին զհսկայս ի կենդանութեան իւրեանց:
 28 Եւ զու ի մէջ անխիատիցն խորատակեցիս, եւ ննջեցես ի մէջ վիրաւորացն սրոյ:
 29 Անդ Եգիպտոս եւ Թաղաւորք իւր եւ ամենայն ի ջնայանք նորա, որ ՚ետուն զգորութիւն իւրեանց ի հարուածս սրոյ. եւ նոքա ընդ վիրաւորս ննջեցին՝ ընդ ի ջնայան ի խորխորատս:
 30 Անդ ամենայն ի ջնայանք հիւսիսոյ, եւ ՝ ամենեքեան նոքա զօրաւորք Ասորեստանոյն, ի ջնայք վիրաւորք հանդերձ սահլն զօրութեամբ իւրեանց. ամօթալից ննջեցին անխիատք ընդ վիրաւորս սուսերաց, եւ ասորան ՝ զաւանջանս իւրեանց ընդ ի ջնայան ի խորխորատս:
 31 Չնտա տեսցէ Փարաւոն եւ մխիթարեսցի ի վերայ ամենայն զօրութեանն ՚նոցա. վիրաւորք Փարաւոնի ի սրոյ, եւ ամենայն զօրութիւն նորա՝, ասէ Տէր
 32 Տէր: Չի ՝ ի՞նչա զա՞ն իւր՝ յերկրին կենդանութեան, եւ ննջեացէ ի մէջ անխիատիցն ՝ վիրաւորեցոց սրով, Փարաւոն եւ ամենայն բազմութիւն իւր ՝ ընդ նմին՝, ասէ Տէր Տէր:

ԳԼ. ԼԳ

՝ Առ որդիան Յակովբու: ՝

¹ Եբբ. իջն զնա և զգտտերս ազգաց փառաւորաց ի խորս երկրի՝ առ ի ջնայան ի խորխորատս: (19) ՚ի իւրե գեղեցիկ իցես. էջ և ննջեա ընդ անխիատս: (20) ՚ի մէջ սպանելոց սրոյ անկցին. մտանեցաւ նա սրոյ. քարչեցէք զնա և զամբոն նորա (21) Խօսեցին նմա ճգօքք սկայլից ի միջոյ սանդարտօտաց, հանդերձ օգնականօք նորա. ի ջնն ննջեցին անխիատք, սպանեալք ՝ Եբբ. չուրջ զնովաւ գերեզմանք նորա. ամենեքին սպանեալք անկեալք սրոյ ՝ Եբբ. դ-լ-ա-ե
⁴ Ի՛նչ սպանեալք, -որ եւ ՚ի նբբոյ ՝ Եբբ. զնախատին իւրեանց ընդ ի ջնայան ի խորխորատս: (25) ՚ի մէջ սպանելոց արկին անկողին նմա և ամենայն բազմութեան նորա. չուրջ զնովաւ գերեզմանք նորա. ամենեքին նոքա անխիատք, սպանեալք սրոյ, թէպէտ եւ տուաւ ա՞ն նոցա յերկրին կենդանութեան, սակայն ընկալան զնախատին իւրեանց ընդ ի ջնայան ի գուր, ի մէջ սպանելոց եղուա: (26) Անդ ՝ Եբբ. նորա, չուրջ զնովաւ գերեզմանք նորա.

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
 2 Որդի մարդոյ, ի սուսեաց ընդ որդիս ժողովրդեան յո, եւ ասացես ցնոսա, երկիր մի՝ յորոյ վերայ ասիցեմ ես սուր, եւ անուցունս աղբք երկրին այր մի յինք-
 3 եանց, եւ կայուցանիցեն զնա զէտ, եւ տեսանիցէ սուր եկեալ յերկրին, եւ փող հարկանիցէ եւ ազգ աննիցէ ժողովրդ-
 4 գեանն. եւ լսելով լսիցէ զձայն փողոյն
⁷ Եբբ. յանխիատից ⁸ Եբբ. եղին զսուսերս իւրեանց ընդ զիւրովք իւրեանց. սակայն եղեն
⁹ Եբբ. եղան զօրութեամբ իւրեանց ընդ սպան. ետլս սրոյ, ընդ անխիատս ննջեցին և ¹⁰ Եբբ. ամենայն Սիբոնոցիք ¹¹ Ի՛նչ, զնախատինս
¹² Եբբ. իւրոյ, Փարաւոն եւ ամենայն զօքք նորա, սպանեալք սրոյ ¹³ Եբբ. ետուն զա՞ն իմ (Ի՛նչ, նորա) ¹⁴ Եբբ. ընդ սպանեալս

5 և ոչ զգուշացի, և հասանիցէ սուրն
 և բորսնիցէ զնա, արիւն նորա ի գլուխ
 նորին եղիցի: Զի զձայն լուաւ զփո-
 ղոյն և ոչ զգուշացաւ, արիւն նորա ի
 վերայ նորին եղիցի: և նա՞ զի զլու-
 6 շացոյց, զանձն իւր ասպրեցոյց: և և-
 թէ տեսանիցէ զէտն գտուրն եկեալ, և
 ոչ նշանակիցէ փողով, և ագգն ոչ զգու-
 շանայցէ, և եկեալ սուրն բորսնիցէ ի
 նոցանէ՝ անձն մի, նա վասն անօրէնու-
 թեան իւրոյ բորսնեցաւ, և զարիւն
 նորա ի ձեռաց զիսին խնդրեցից:

7 և և գու, որդի մարդոյ, զէտ ետու
 զքեզ տանդ Իսրայելի, և լուիցես բա-
 ինց բերանոյ իմոյ, և զգուշացուցես

8 զնոսա իբրև յինէն Յասել ինձ ցմալա-
 ւորն թէ Մահու մեռանիցես, և և գու
 ոչ խօսիցիս զգուշացուցանել զամպա-
 րիշան ի ճանապարհէ իւրմէ, ինքն ա-
 նօրէնն յանօրէնութեան իւրում մեռցի,

9 և զարիւն նորա ի ձեռաց քոց խնդրե-
 ցից: Ապա թէ զու յառաջագոյն պատ-
 մեսցես ամպարչտին զճանապարհս իւր՝
 զառնալ նմա ի նմանէ, և ոչ զարձցի
 ի ճանապարհէ իւրմէ, ինքն յամպարչտու-
 թեան իւրում մեռցի, և զու զանձն
 քո ասպրեցուցես:

10 և և գու, որդի մարդոյ, ասա զտունդ
 Իսրայելի, Այսպէս խօսեցարուք և և ա-
 սացէք, ¹ և թէ Մոլորութիւնք՝ մեր և և
 անօրէնութիւնք մեր ի մեզ են, և մեք
 ի նոսին մաշխօք, և զիմորդ ասպրեա-
 11 ցուք: Ասա ցնոսա, ² Կենդանի եմ ես,
 ասէ Ազոնայի Տէր, ոչ կամիմ զմահ ամ-
 պարչտին, որպէս զգառնալ ամպարչտին
 ի շար ճանապարհէ իւրմէ և և կեալ. զառ-
 նալով զարձարուք ի ճանապարհաց ձե-
 րոց շարաց, և ընդէ՞ր մեռանիք, տունդ
 Իսրայելի:

12 և և գու, որդի մարդոյ, ասա ցորդիս
 ժողովրդեան քո, Արդարութիւն ար-
 դարոյն ոչ վրկեցցէ զնա՞ յաւուր յորում
 մոլորեացի, և և անօրէնութիւն անօրի-
 նին ոչ շարչարեցցէ զնա՞ յաւուր յո-
 րում զառնայցէ յամենայն անօրէնու-
 թեանէ՞ իւրմէ. և և արդարն ոչ կարացցէ

13 ասպրել յաւուր մեզաց իւրոց, Յասել
 ինձ ցարդարն թէ Կիւով կեցցես, և նա
 յուսացեալ յարդարութիւն իւր՝ անիցէ
 անօրէնութիւն, ամենայն արդարու-

թիւնք նորա մի յիշեցցին, այլ անօրէ-
 նութեամբն իւրով զոր արար՝ նազին

14 մնացի: և և յասել ինձ ցամպարչտան թէ
 Մահու մեռցիր, և և զարձցի ի մեզաց
 իւրոց, և և արասցէ իբուռնս և և ար-

15 զարութիւն, և և զգրուս սրբատաղանին
 իւրաց ասցէ, և և զյալիշտակութիւնն
 զարձուցանիցէ, ի հրամանս կենսա-

16 ցէ, և և մի մնացի. Ամենայն մեզք իւր
 զոր մեղու՞ մի յիշեցցին. զի իբուռնս
 և և արդարութիւն արար, ³ արբիւրք կեցցէ:

17 և և ասնն որդիք ժողովրդեան քո. Աչ
 ուզիլ է ճանապարհ Տեսան. նա՞ նոցա

18 ճանապարհն ոչ է ուզիլ: Ի զատն և և ար-
 զարոյն յարդարութեանէ իւրմէ և և ասնել

19 անիբաւութիւնս՝ ⁴ արբիւրք մեռցի: և և
 ի զատնալ մեղաւորին յանօրէնութեանէ
 իւրմէ և և ասնել իբուռնս և և արդու-

20 րութիւն, ⁵ արբիւրք կեցցէ: և և ⁶ այս է
 զար ասացէքն՝ թէ Աչ ուզիլ է ճանա-
 պարհ Տեսան. զիբարքանչիւր ոք ըստ
 ճանապարհաց ձերոց զատեցայց զձեզ,
 տունդ Իսրայելի:

21 և և եղև յամին երկրտասաներորդի,
 ի տասներորդ ամսեանն, որ օր Նինգ էր
 ամսոյն զերութեան մերոյ, և նա առ իս
 ոմն զերծեալ յերուսաղեմէ, և և տաէ,

22 Ատաւ քաղաքն: և և ձեռն Տեսան եղեալ
 ի վերայ իմ յերկիրեանս մինչև և և կեալ
 էր ⁷ նորա, և և երաց զերան իմ՝ մինչ-
 չև և եկեալ էր՝ ⁸ ընդ առաւօսն. և և ի բա-
 նալ բերանն իմոյ՝ ոչ և և ամփոփեցաւ
 անդէն:

23 և և եղև բան Տեսան առ իս և և ասէ,
 24 Որդի մարդոյ, բնակիչք աւերակաց
 երկրին Իսրայելի տանն, Մի մարդ էր
 Աբրահամ, և և կալաւ զերկիրն. և և արդ
 մեք բազումք եմք, և և մեզ տուեալ է
 երկիրն ի յառնալութիւն, ⁹ ոչ յառան-

25 վիցեմք զնա՞ Վասն այնորիկ ասա ցնու-
 սա, Այսպէս ասէ Ազոնայի Տէր. Որով-
 հետև ի վերայ արեան ուտէք, և և զաչս
 ձեր արձակեցէք ի կուռս, և և արիւն հե-
 զուք, և և կամիք զերկիրն ժառանգել:

26 ¹⁰ Եզրի զա ձեզ ի սուր, զի՞ արարէք
 պղծութիւնս, իւրաքանչիւր զկին ըն-
 կերի իւրոյ պղծէք. և և արդ սյղին:

27 ժառանգիցէք զերկիրն: Վասն այնորիկ

¹ Եբ. Ամպարչտութիւնք ² Եբ. ասցէ նմա գլորել
 յաւուր յորում զառնայցէ յանօրէնութեանէ

³ Եբ. կեւով ⁴ Եբ. մեռանելով ⁵ Եբ. ասէքն ⁶ Եբ.
 զերծելոյն ⁷ Եբ. մինչև և և կեն առ իս ⁸ Եբ.
 պատէ ⁹ Եբ. Կացէք ասպատան ի սուր ձեր,

ատա ցնոտա , Այսպէս ասէ Տէր Տէր .
 Կենդանի եմ ես ¹Տէր , եթէ ոչ որ յա-
 ւերակոն իցին՝ սրով անկցին , եւ որ ընդ
 երեսս դաշտին իցին՝ զազանաց ²անա-
 պատի տացին՝ ի կերակուր , եւ որ ընդ
 պարսպօքն եւ յայրս իցին՝ մահու ³կո-
 28 տորեցից . Եւ տաց զերկիրն յաւերակ
 եւ յապականութիւն , եւ կորիցէ հօրաբ-
 ատութիւն զօրութեան նորա . եւ աւե-
 րեսցին լերինք Իսրայելի , զի մի ոք ի-
 29 ցէ որ զնայցէ ընդ նոսա : Եւ ծանիցեն
 թէ ես եմ Տէր , ⁴եւ արարից զերկիր
 նոցա աւերակ , եւ աւերեսցի՝ վասն ա-
 մենայն զարչելեաց իւրեանց զար ա-
 բարին :
 30 Եւ զու , որ զի մարդոյ , որ զիք ժո-
 զովբեանք քո շրջին քրթմնչեն զքէն առ
 պարսպօքն եւ ի գրունս ասարանիցն ,
 եւ ասին մի ցմի՝ այր ցեղապար իւր , ժո-
 զովսացուք երթիցուք լուսուք զպատ-
 31 գամն որ ելին ի Տեառնէ : Եւ արգ զան
 առ քեզ որպէս ⁵ժողովեալք ի ժողո-
 վուրդ , եւ նստին ասալի քո՝ ժողո-
 վուրդն իմ լսել զրանս քո , եւ ոչ առ-
 նեն զնոսա . զի ⁶ստութիւն է ի բերանս
 նոցա , եւ զհետ պղծութեան խրեանց
 32 գնան սիրաք իւրեանց : Եւ զու լինի-
 ցիս՝ նոցա իբրև զձայն հրդոյ քաղց-
 րաբարբառ յորինելոյ , եւ ⁷լուիցեն զրանս
 33 քո եւ ոչ արասցեն՝ : Եւ յորժամ գայ-
 ցէ , (ասասցին , թէ Ահաւասիկ եհաս ,)
 ծանիցին թէ մարդարէ գոյ ի մէջ
 նոցա :

ԳԼ . ԼԳ

Սա հովիւան Իսրայելի :

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ ,
 2 Որ զի մարդոյ , մարդարեաց ի վերայ հով-
 ուացոյ Իսրայելի , մարդարեաց եւ ա-
 ստացես ցնովուրդ , այսպէս ասէ Տէր
 Տէր . ⁸Ո՞ր հովիւք՝ Իսրայելի . միթէ հո-
 վիւք զանձինս արածեն . ո՞չ հովիւք
 3 զիտայնս արածենս Արգ աւասիկ զկաթնոյ
 ուտէք , եւ զարդ ազանիք , զպարարանս

զնուք , եւ զխաչինս ՚իմ ոչ արածէք :
 4 Զսկարացեալն ոչ զօրացուցէք , եւ զհի-
 ւանդացեալն ոչ բժշկեցէք , ⁹զչարչա-
 րեալն ոչ յանձանձեցէք , եւ զբեկեալն
 ոչ պասեցէք , զմոլորեալն ոչ զարձու-
 ցէք , եւ զկորուսեալն ոչ խնդրեցէք .
¹⁰զհաստահարուանս աշխատ արարէք :
 5 Եւ ցրուեցան խաչինք իմ , քանզի ոչ
 գոյին նոցա հովիւք . եւ եղեն կերա-
 կուր գոզանաց անապատի , եւ ցրուե-
 6 ցան : Եւ մոլորեցան խաչինքն իմ ընդ
 ամենայն լերինս եւ ընդ ամենայն բլուրս
 բարձունս , եւ ընդ ամենայն երեսս երկ-
 րի ցրուեցան խաչինքն իմ . եւ ոչ ոք
 էր որ խնդրէր , եւ ոչ այն որ զարձու-
 ցանէր :
 7 Վասն այնորիկ , հովիւք , լուարուք
 8 զպատգամս Տեառն . Կենդանի եմ ես
 ասէ Ազանայի Տէր Տէր , եթէ ոչ փո-
 խանակ զի եղեն խաչինք իմ յաւար , եւ
 մատնեցան խաչինք իմ ի կերակուր գա-
 զանաց անապատի , վասն զի ոչ գոյին
 հովիւք , եւ ոչ խնդրեցին հովիւք զխա-
 չինս իմ , եւ բուծին հովիւք զանձինս
 իւրեանց , եւ զխաչինս իմ ոչ արածէին .
 9 Փոխանակ այնորիկ լուարուք , հովիւք ,
 10 զպատգամս Տեառն . Այսպէս ասէ Տէր
 Տէր . Ահաւասիկ ես ի վերայ հովուացոյ ,
 եւ պահանջեցի զխաչինս իմ ի ձեռաց
 զոցա , եւ զազանեցուցի զպատս յարա-
 ծելոյ զխաչինս իմ , եւ ոչ եւս արածես-
 ցին ¹⁰զնոսա . եւ փրկեցի զխաչինս իմ
¹¹ի ձեռաց զոցա , եւ ոչ եւս եղցին զո-
 ցա ի կերակուր :

11 Զի այսպէս ասէ Տէր Տէր . Ահաւա-
 զիկ ես ինքնին խնդրեցի զխաչինս իմ ,
 12 եւ այց արարից գոցա : Զոր օրինակ
 խնդրիցէ հովիւ զհօա իւր՝ յաւուր յո-
 րուժ իցէ՝ մէզ եւ մատախուզ՝ ի մէջ
 խաչանց իւրոց , վասնելոց , այնպէս
 խնդրեցի զխաչինս իմ , եւ ժողովցից
 զնոսա յամենայն տեղեաց ուր ցրուե-
 ցան ի նոսա յաւուր միզի եւ մատախ-
 13 զի : Եւ հանից զնոսա յազգաց , եւ ժո-
 զովեցից զնոսա ի զաւառաց , եւ տա-
 րայց զնոսա յերկիրն իւրեանց , եւ ա-
 րածեցից զնոսա ի վերայ լերանց Իսրա-
 յելի եւ ի ձորս եւ յամենայն բնակու-
 14 թեան երկրին . Յարօտս փափկութեան

¹ Յիբր. պատե ² Յիբր. տաց ³ Յիբր. մեռանիցին
⁴ Յիբր. յառնել ինձ զերկիրն յաւեր եւ յանապատ
⁵ Յիբր. գոյ ժողովուրդն , եւ նստին առաջի քո
 որպէս ⁶ Յիբր. յօժարութիւն է ի բերաննոցա ,
 իսկ իւրեանք զնան զհետ ցանկութեան սրտից
 իւրեանց , (32) Եւ դու ես ⁷ Յիբր. լսեն զրանս
 քո եւ ոչ առնեն ⁸ Յիբր. վայն հովուացոյ .

⁹ Յիբր. եւ բռնութեամբ իշխեցէք նոցա եւ սնա-
 գորուսութեամբ ¹⁰ Յիբր. հովիւք զանձինս
 իւրեանց ¹¹ Յիբր. ի բերանոյ

արածեցից ¹զնոսա ի լերինն բարձու
 Իսրայելի՞, եւ անդ եղիցին մակաղա-
 տեղք նոցա, ²անդ դադարեցան եւ անդ
 հանգիցան ի գրողութեան՝ բարութեանց
 եւ յարօսս պարարութեան արածեա-
 15 ցին ի վերայ լեռանցն Իսրայելի : Եւ ա-
 րածեցից զԻսրայելս իմ, եւ ես հանդու-
 ցից զնոսա, ³եւ ծանիցին թէ ես եմ
 16 Տէր : Այսպէս՝ ասէ Տէր Տէր, Չկորու-
 սեալն խնդրեցից եւ զմոյրեալն դար-
 ձուցից, զբեկեալն պատեցից եւ
 զվատեալն զօրացուցից, զգէրն եւ
 զհօրն ⁴պահեցից, եւ արածեցից զնոսա
 իրաւամբք :
 17 Եւ դուք, խաչինք իմ, այսպէս ասէ
 Տէր Տէր, Ահաւասիկ ես ⁵ոչխար առ
 ոչխար դատեցայց, եւ խոյ ընդ խոյ :
 18 Չիցէ՞ ձեզ բաւական զգեղեցիկ արօսան
⁶յառաջագոյն արածել, այլ եւ զմնա-
 ցեալ ճարակն ի ձէնջ առ ոսն կոտո-
 րէիք, եւ զչուրան յատակ ըմպէիք, եւ
 19 զմնացեալն առ ոսն պղտպէիք, եւ խա-
 չինք իմ զկոխան ոսից ձերոց ճարս-
 կէին, եւ զչուրան պղտորեալ ի կճղա-
 կաց ձերոց ըմպէին :
 20 Վասն այդորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր⁶,
 Ահաւարդիկ ես դատեցայց ի մէջ հարուստ
 21 եւ անաւազ ոչխարաց, Փոխանակ զի
 կողամբք եւ ուսովք ձերովք զրթցիք,
⁷եւ ոգորէիք՝ եւ եղջերովք ձերովք
 խեղճէիք զամենայն անաւազն, եւ ի
 բաց մերժէիք զնոսա, մինչեւ ցրուե-
 22 ցան խաչինք իմ, եւ փրկեցից զխաչինս
 իմ, եւ ոչ եւս լինիցին ի յախշտակու-
 23 թիւն, դատեցայց ի խոյ առ խոյ : Եւ
 կացուցից ի վերայ նոցա Հովիւ մի՝ զծա-
 ոսայ իմ գԴաւիթ, եւ նա հովուեաց զնո-
 24 սա, նա եղիցի նոցա հովիւ : Եւ ես Տէր
 եղէց նոցա յԱստուած, եւ Դաւիթ ծա-
 ոսայ իմ իչխանս ի մէջ նոցա, եւ Տէր
 25 խօսեցայ : Եւ եղից ընդ ⁸Դաւիթի ուխտ
 խաղաղութեան, եւ ասականեցից զդա-
 զանս Հարս յերկրէ, եւ բնակեցան յա-
 նապատին ⁹յուսով, եւ ննջեցան յան-
 26 տառս : Եւ տաց նոցա շուրջ զԼերամբ

իմով օրհնութիւն, եւ տաց ¹⁰ձեզ անձ-
 րեւ, եւ եղիցին անձրեւք օրհնութեանս
 27 Եւ ծառք աղարակի տացին զպտուղս
 իւրեանց, եւ երկիր տացէ զգօրութիւն
 իւր, եւ բնակեցան յերկրի իւրեանց
⁹յուսով խաղաղութեանց՝, եւ ծանիցան
 իմէ ես եմ Տէր ի խորատեղ ինձ զլուծ
 պարանոցի նոցա, եւ փրկեցից զնոսա
 28 ի ձեռաց ծառայեցուցչաց իւրեանց : Եւ
 ոչ եւս եղիցին յաւար ի մէջ ազգաց,
 եւ զազանք երկրի մի եւս կերպեան զնո-
 սա, եւ բնակեցան ⁹յուսով, եւ ոչ ոք
 29 իցէ որ զարհուրեցուցանիցէ զնոսա : Եւ
 կանգնեցից նոցա առնկ ¹¹խաղաղու-
 թեան, եւ ոչ եւս վատեցին ի սովոյ ի
 վերայ երկրի, եւ նախատինս յաղլոսոյ
 30 ոչ եւս կրեցան : Եւ ծանիցան թէ ես
 Տէր Աստուած նոցա ընդ նոսա եմ, եւ
 նոքա ժողովուրդ իմ՝ առնն Իսրայելի,
 ասէ Տէր Տէր :
 31 Եւ դուք, խաչինք իմ, ոչխարք արօ-
 տի խոյ, մարդիկ էք, եւ ես Տէր Աս-
 տուած ձեր, ասէ Տէր Տէր :

ՔԼ. ԼԵ

³Ի վերայ Եդովմայեցւոցն :՝

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ,
 2 Որդի մարդոյ, դարձո զերեսս քո ի վե-
 րայ լերինդ Սէլբայ, եւ մարդարեաց ի
 3 վերայ դորա, եւ ասացես ցրա, Այս-
 պէս ասէ Տէր Տէր, Ահաւասիկ ես ի վե-
 րայ քո, լեռանդ Սէլբ, եւ ձղեցից զձեռն
 իմ ի քեզ, եւ տաց զքեզ յանապատ՝ եւ
 4 աւերեցիս : Եւ զքաղաքս քո յաւեր
 զարձուցից, եւ եղիցիս աւերակ, եւ
 ծանիցես թէ ես եմ Տէր :
 5 Փոխանակ զի եղեր ի թշնամութիւն
 յախտանից, եւ ¹²դարանակալ նստէիր
 նենդութեամբ տանն Իսրայելի, ի ձեռն
 թշնամեաց սրոյ ի ժամանակի նեղու-
 թեան, ի ժամանակի անիրաւութեան
 6 յետին վախճանի, Վասն այնորիկ կեն-
 դանի եմ ես, ասէ Տէր Տէր, ¹³եթէ ոչ
 յարիւն մեղար՝, եւ սրիւն հալածեացէ
 զքեզ, ¹⁴եւ զարիւնն զոր ատեցիր՝ նոյն՝
 7 արիւնհալածեացէ զքեզ, եւ տաց զլեռանդ
 Սէլբ յաւերակ եւ յանապատ, եւ կո-

1 Եբբ. զնոսա, եւ ի լերինն բարձունս Իսրայելի
 եղիցի արօս նոցա 3Եբբ. յարօսս 3Եբբ.
 4 Եբբ. կորուսից 5 Եբբ. դատեցայց
 ի մէջ ոչխարի եւ ոչխարի, խոյոց եւ նոխազաց
 6 Եբբ. յեղին յաւերս, ցնոսս 7 Եբբ. ի մէջ
 ոչխարի եւ ոչխարի 8 Եբբ. նոսա 9 Եբբ.
 յապահոսով

10 Եբբ. անձրեւ ի ժամանակի իւրում 11 Եբբ.
 անուանի 12 Եբբ. մատնեցեր զորդիւնն
 Իսրայելի ի սուր սուսերի ի ժամանակի նեղու-
 թեան նոցա 13 Եբբ. զի արարից զքեզ յարիւնն
 14 Եբբ. այնու զի ոչ ատեցեր զարիւնն

- րուսից ի զմանէ՝ զմարդ եւ զանասուն .
- 8 Եւ լցից զլերինս վիրաւորօք քովք՝, զբլուրս քո եւ զձորս քո, եւ յամենայն շրջաշտս քո վիրաւորեալք ի սրոյ անկ-
 9 ցին ի քեզ : Յաւերակ յաւիտենից եղից զքեզ . եւ քաղաքք քո ոչ եւս շինեսցին, եւ ծանրիցն թէ ես եմ Տէր :
- 10 Փոխանակ ասելոյն՝ թէ երկու ազգքն եւ երկու աշխարհք իմ եղիցին, եւ ժառանգեցից զնոսա, (եւ Տէր անդ էր .)
- 11 Վասն այնորիկ կենդանի եմ ես, ասէ Տէր Տէր . եւ արարից ընդ քեզ ըստ թշնամութեան քում, եւ ըստ նախանձուն քում զոր արարեր ստեղ զնոսա, եւ ծանուցայց զքզ յորժամ դատեցայց
- 12 զքեզ . եւ ծանրիցես թէ ես եմ Տէր . լուայ զձայն հայնոյութեանց քոց զի ասէիր, թէ լերինք Իսրայելի աւերակք՝
- 13 մեզ տուեալ են ի կերակուր . եւ մեծարանեցեր ի վերայ իմ բերանովք քովք . եւ հնչեցէք առ իս զբանս ձեր, եւ ես լուայ :
- 14 Այսպէս ասէ Տէր Տէր . Յուրախութիւն ամենայն երկրի՝ արարից զքեզ յաւերակ :
- 15 Փոխանակ զի ոսնհար եղիւ ժառանգութեան ամեն Իսրայելի՝ զի ապականե-
 16 յաւ, նոյնպէս արարից զքեզ, եւ եղիցիս աւերակ, լիտոնդ Աէիր, եւ ամենայն Վրդվմա սատակեացի՝, եւ ծանրիցին թէ ես եմ Տէր ՝Աստուած նոցա՝ :

ԳԼ . ԼԶ

Յի վերայ լերանցն Իսրայելի՝

- 1 Եւ գու, որդի մարդոյ, մարգարեաց ի վերայ լերանցն Իսրայելի, եւ աստացես ցլերինսն Իսրայելի, Լուարուք զպատ-
 2 գամս Տեառն . Այսպէս ասէ Տէր Տէր . Փոխանակ զի ասաց թշնամին ի վերայ ձեր, Վաշ վաշ, աւերակք յաւիտենից
 3 ի ժառանգութիւն եղին մեզ, Վասն այգորիկ մարգարեաց եւ ասացես, Այսպէս ասէ Տէր Տէր . Փոխանակ զի Դեզէք յանարգութիւն ամենայն ազգաց որ չուրջ զձեւք են, եւ վտարանդի եղէք ազգաց բազմաց, խօսք լեզուաց եւ
 4 նախատինք ազգաց, Վասն այգորիկ .

- լերինք Իսրայելի, Լուարուք զպատգամս Ագոնայի Տեառն . այսպէս ասէ Տէր Տէր ցլերինս եւ ցլուրս եւ ցիւորս եւ ցձորս եւ ցաւերակս ապականեալս եւ ցքաղաքս լքեալս՝ որ եղեն յաւեր եւ ի կոխումն մնացելոց ազգացդ որ չուրջ
 5 զձեւք են . Վասն այգորիկ այսպէս ասէ Տէր Տէր . Եթէ ոչ հրով բարկութեան իմոյ խօսեցայց ի վերայ այլոց ազգայն, եւ ի վերայ ամենայն եղովմայեացն, զի արարին զերկիրն իմ իւրեանց ի վտարանդի . ՝ոսնհարութեամբ անարգեցին զանձինս ապականել աւարաւ՝ :
- 6 Վասն այնորիկ մարգարեաց ի վերայ երկրին Իսրայելի, եւ աստացես ցլերինս եւ ցլուրս եւ ցձորս եւ ցպաշտս, Այսպէս ասէ Տէր Տէր . Ահաւասիկ ես նախանձու իմով եւ բարկութեամբ խօսեցայ, փոխանակ կրկնոյն ձերոյ նախա-
 7 ախնս ի Նիթանուայ : Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Ագոնայի Տէր . Ամբարձի զձեռն իմ ի վերայ ազգացդ որ չուրջ զձեւք են, նոքա ընկալցին զանար-
 8 զանս իւրեանց : Բայց զձեր, լերինքդ Իսրայելի, զիսալոզ եւ զայրդենս կե-
 9 րիցէ ժողովուրդ իմ Իսրայելի, զի ակն ունին զառնալոյ : Ահաւասիկ ես հայեցայց ի ձեզ, եւ սրկանիցիք ի գործ, եւ
 10 սերմանիցիք՝ . եւ բազմացուցից ի ձեզ մարդիկ, համօրէն զտունն Իսրայելի ի սպառ . եւ բնակեացին քաղաքք, եւ
 11 աւերակք շինեսցին : Եւ բազմացուցից ի ձեզ զմարդ եւ զանասուն, բազմացին եւ աճեացեն, եւ բնակեցուցից զձեզ որպէս ի սկզբանէն, եւ բարի արարից ձեզ ՝ որպէս եւ յառաջագոյն՝, եւ ծանրի-
 12 ջիք թէ ես եմ Տէր : Եւ ՝տիրեցուցից ձեզ՝ մարդիկ՝ զժողովուրդն իմ Իսրայելի . եւ ժառանգեացին զձեզ, եւ եղիցիք նոցա ի բնակութիւն, եւ ոչ եւս ՝ լինիցիք անզաւակ ի նոցանէն՝ :
- 13 Այսպէս ասէ Տէր Տէր . Փոխանակ զի ասացին ցքիզ՝ թէ երկիր մարգավար ես

8 Եւր . ուրախութեամբ ամենայն սրտի, արհամարհանք անձին վասն մասնելոյ զնա յաւար
 9 Եւր . գուք, լերինք Իսրայելի, զբարունակս ձեր արձակեցէք, եւ զպատուս ձեր բերեցէք ժողովրդեան իմում Իսրայելի . զի մերձ են գալ : (9) Զի ահաւասիկ ես առ ձեզ եմ, եւ ի ձեզ զարձայց, եւ մշակեացիք եւ սերմանեալիք 10 Եւր . առասեւ ըսն զասացինն 11 Եւր . զնացուցից ի վերայ ձեր 12 Եւր . յաւերակքս անզաւակեացուցանել զնոսա

11 Եւր . զոր անցանէն եւ գառնայն . (8) Եւ լցից զլերինս նորս վիրաւորք նորս 12 Եւր . հեղեղորտս 1 Եւր . ի նոսա 4 Եւր . Եգոմմ 6 Եւր . գալ-տ 6 Եւր . բարձուք 7 Եւր . աւերեցին եւ կին զձեզ չուրջանակի, լինել ձեզ ժառանգութիւն մնացորդաց ազգաց, եւ

դու , եւ 'անզաւակ յազգէ քու մէ՛" ե-
 14 ՛ղեր , 'վասն այնորիկ ոչ եւս լինիցիս
 մարգաւար , եւ զազգդ քո անզաւակ ոչ
 15 եւս արասցես , ասէ Տէր Տէր : Եւ ²ա-
 նորգանք ազգոց ի ձեզ ոչ եւս լինի-
 ցին" , եւ նախատինա ի ժողովրդոց այլ
 ոչ եւս կրեսցես , եւ ³ազգդ քո այլ ոչ
 եւս 'անզաւակեացի , ասէ Տէր Տէր :
 16 Եւ եզեւ բան Տեառն աս իս եւ ասէ ,
 17 Որպի մարգոյ , տունդ Իսրայելի ընա-
 կեցին յերկրն իւրեանց , եւ պղծեցին
 գնա ճանապարհօք իւրեանց եւ ⁵կողմք
 իւրեանց եւ սրժութեամբք" իւրեանց .
 18 Եւս պարհ զոցա առաջի իմ : Եւ հեղի
 գարտառութիւն իմ ի վերայ զոցա վասն
 արեանց որ հեղին յերկրն , եւ կողմք
 19 իւրեանց պղծեցին դնա . Եւ ցրուցի
 զդոսա ընդ ազգս , եւ ⁶հոսեցի զդոսա"
 ընդ զաւաստ . Ըստ ճանապարհաց դո-
 20 ցաս : Եւ մահն յազգս , եւ ուր մտինն
 եւ անդ պղծեցին զանուն իմ սուրբ ,
 յասեւն ցնոսա թէ ժողովուրդ Տեառն
 21 են զոքա , եւ յերկրէն նորա ելին : Եւ
 ինայեցի ⁸ի դոսա վասն անուան իմոյ
 սրբոյ" , զոր պղծեցին տունդ Իսրայելի
 ի մէջ ազգաց յոր մտին ի նոսա :
 22 'վասն այդորիկ ասա ցտունդ Իսրա-
 յելի , Այսպէս ասէ Տէր Տէր . ոչ ⁹ձեզ
 ինչ առնեմ" , տունդ Իսրայելի , այլ վասն
 անուան իմոյ սրբոյ զոր պղծեցէք ի մէջ
 23 ազգացդ յորս մտէք ի դոսա : Եւ սրիս-
 ցից վանուն իմ մեծ որ պղծեցաւ ի մէջ
 ազգացդ՝ զոր դուք պղծեցէք ի մէջ դո-
 24 ցա : Եւ ծանիցեն ազգքդ եթէ ես եմ
 Տէր , ասէ Ադոնայի Տէր , ի սրբեւն ի-
 24 մում ի ձեզ յանդիման զոցա : Եւ առից
 զձեզ ի հիթանոսաց , եւ ժողովցից
 զձեզ յամենայն ազգաց , եւ տարայց
 25 զձեզ յերկիրն ձեր : Եւ ցանեցից ի վե-
 րայ ձեր չուր սուրբ , եւ սրիսցիք .
 յամենայն պղծութեանց ձերոց , եւ յա-
 26 մենայն կոռց ձերոց սրբեցից զձեզ . Եւ
 տայ ձեզ սիրա նոր , եւ ոգի նոր ¹⁰նո-
 րոցեցից ի ձեզ , եւ հանից զսիրան քա-

րեղէն ի մարմնոց ձերոց , եւ տաց ձեզ
 27 սիրտ մարմնեղէն . Եւ զՈգի իմ տաց
 ձեզ , եւ արարից՝ զի յարգարութիւնս
 իմ գնասցիք , եւ գիրաւունս իմ պահի-
 28 ցէք եւ տանիցէք գնոսա . Եւ ընակիցէք
 յերկրն զոր ետու հարցն ձերոց , եւ
 դուք եղիջիք ինձ ի ժողովուրդ եւ ես
 29 եղէց ձեզ յԱստուած : Եւ գերծուցից
 զձեզ յամենայն պղծութեանց ձերոց , եւ
 կոչեցից զգորեանս եւ բազմացուցից գնա ,
 30 եւ ոչ ածից ի վերայ ձեր սով : Եւ բազ-
 մացուցից զպտուղ ծառոց , եւ զարդիւնս
 անդոց , զի մի եւս ընդունիցիք գնա-
 31 խատինս սովոյ ի մէջ ազգաց : Եւ յիշու-
 ջիք զճանապարհան ձեր չարս եւ զգնացս
 ձեր զանրտրիս , եւ տաղտկասցիք ¹¹յի-
 րեսաց անօրէնութեանցն ձերոց եւ ¹²ի
 32 գարեխեացն ձերոց : Ոչ վասն ձեր ինչ
 առնեմ զայս , ասէ Տէր Տէր , այլ յայտնի
 լիցի ձեզ . ամաչեցէք եւ սլակտոեցէք
 ի ճանապարհաց ձերոց , տունդ Իսրայելի :
 33 Այսպէս ասէ Տէր Տէր . Յաւուր յո-
 րում սրբեցից զձեզ յամենայն անօրէ-
 նութեանց ձերոց , եւ շինեացին աւեւ
 34 բակք , եւ ընակեցուցից զքաղաքս . Եւ
 երկիրն ապականեալ՝ գործեցի , փոխա-
 նակ զի ապականեցաւ յանդիման ամե-
 35 նայն անպաւորաց : Եւ ասացեն , Եր-
 կիրն ապականեալ եզեւ իբրեւ զպար-
 տէզ ¹³փառիկութեան , եւ քաղաքքն ա-
 36 ւերակք , ապականեալք եւ քանդեալք՝
 աւիրայեալք նստան : Եւ ծանիցեն ազգք
 որ միանդամ չուրջ զձեւ մնացեալք ի-
 ցեն , թէ ես եմ Տէր , որ շինեցի զա-
 ւերեայսն , եւ հաստատեցի զապակա-
 նեալսն , ես Տէր խօսեցայ , եւ արարից :
 37 Այսպէս ասէ Տէր Տէր . ¹⁴Չայս եւս
 այց արարից տանդ" Իսրայելի առնել
 զոցա , բազմացուցից զմարդիկ զոցա
 38 իրրեւ զխաչինս : Իրրեւ զոչխարս սուրբս ,
 իրրեւ զոչխարս Երուսաղեմի ի օծոս
 իւրեանց , այնպէս եղիցին քաղաքքն
 աւերեալք՝ լի խաչամբք մարդկան , եւ
 ծանիցեն թէ ես եմ Տէր :

ԳԼ . ԼԵ

¹⁵Վասն Յարութեանս :

Եւ եղև ի վերայ իմ ձեռն Տեառն , եւ
 եհան զիս Հուղուիլն Տեառն , եւ եզ զիս

¹ Եբբ. անզաւակեցուցիչ ազգաց քոց ² Եբբ. ոչ եւս տաց լիել ի քեզ զանարգանս ազգաց
³ Եբբ. զազգդ ⁴ Եբբ. անզաւակեացես ⁵ Եբբ. գործովք
⁶ Եբբ. հոսեցան ⁷ Եբբ. գործոց ⁸ Եբբ. անուան իմում սրբոյ ⁹ Եբբ. վասն ձեր առնեմ զայս ¹⁰ Եբբ. տաց

¹¹ Եբբ. յերեսաց ձերոց վասն ¹² Եբբ. վասն զար-
 շեւեացն ¹³ Եբբ. եղեմայ ¹⁴ Եբբ. վասն այոր
 եւս խնդրեցայց ի տանէդ ¹⁵ Եբբ. գլխէ

ի մէջ գաշտին, եւ այն լի էր ոսկերօք
 2 մարդկան. եւ չրջնցոյց զիս շուրջ գոս-
 կերօքն, եւ ահա բազում յոյժ էին ի վե-
 րայ երեսաց գաշտին, եւ ցամաքեալք
 յոյժ:
 3 Եւ սաէ ցիս, Որդի մարդոյ, իցէ՞ թէ
 կենդանի լինիցին ոսկերօք այգոքիկ. եւ
 4 սասեմ, Տէր Տէր, դու զիտես զայդ. եւ
 սաէ ցիս, 'Որդի մարդոյ,' մարդարեաց
 ի վերայ ոսկերացդ այգոքիկ եւ ասա-
 ցես ցրոսա, Ոսկերք ցամաքեալք, լուա-
 5 րուք զպատգամս Տեսուն. Այսպէս սաէ
 Տէր Տէր ցուկերսդ ցայգոսիկ. Ահաւա-
 սիկ ես ածից ի վերայ ձեր շունչ ²կեն-
 6 դանի. եւ տաց ի ձեզ ջիզս, եւ ածից
 ի վերայ ձեր մարմնս, եւ ձգեցից ի վե-
 րայ ձեր մորթի, եւ տաց զոգի 'իմ ի
 ձեզ, եւ լինիջիք կենդանի, եւ ծանի-
 ջիք թէ ես եմ Տէր:
 7 Եւ մարգարէացայ որպէս եւ հրաման
 ետ ինձ Տէր: Եւ եղեւ բարբառ ի մար-
 ցարէանայն իմում, եւ ահա շարժումն.
 եւ մերձեցաւ ոսկր առ ոսկր առ իւրա-
 8 քանչիւր յօրս. եւ ետսի եւ ահա ³ջիզք
 եւ մարմինք պատէին, եւ ձգէր ի վե-
 րայ նոցա մորթի⁴, եւ շունչ ոչ զոյր ի
 9 նոսա: Եւ սաէ ցիս, Մարդարեաց, որ-
 դի մարդոյ, մարգարեաց ⁵ի վերայ շնչոյն',
 եւ ասացիս ցշունչն, Այսպէս սաէ Տէր
 Տէր. Եկ, շունչ, ի չորից հողմոց, եւ
 10 փչեա ի մեռեալս յայտոսիկ եւ կեցցեն,
 եւ ինձ Տէր. եւ ետուա ի նոսա շունչն,
 եւ եղեն կենդանի. եւ կանգնեցան կա-
 ցին ի վերայ ոտից իւրեանց, ժողովուրդ
 բազում յոյժ յոյժ:
 11 Եւ խօսեցաւ ընդ իս Տէր եւ սաէ,
 Որդի մարդոյ, ոսկերքդ այգոքիկ՝ ամե-
 նայն տունդ Իսրայելի է. եւ զոքս ա-
 սեն, Չորացանն ոսկերք մեր, հատու:
 12 յոյս մեր եւ մեռառ: Վասն այգոքիկ
 մարգարեաց եւ ասացիս ցրոսա, Այս-
 պէս սաէ Տէր Տէր. Ահաւաղիկ ես բա-
 ցից զգերեզմանս ձեր, եւ հանից զձեզ
 ի գերեզմանաց ձերոց, ժողովուրդ իմ,
 եւ տարայց զձեզ յերկիրն Իսրայելի:
 13 Եւ ծանիջիք եթէ ես եմ Տէր, իւրա-
 նայ ինձ զգերեզմանս ձեր եւ հանել զձեզ
 ի գերեզմանաց ձերոց, ժողովուրդ իմ:

14 Եւ տաց զոգի իմ ի ձեզ, եւ լինիջիք
 կենդանի. եւ ⁶եղից զձեզ յերկիրն ձերում,
 եւ ծանիջիք թէ ես եմ Տէր. եւ խօսե-
 ցայ եւ արարի, սաէ Տէր ⁷Տէր:
 15 Եւ եղեւ բան Տեսուն առ իս եւ սաէ,
 16 Եւ դու որդի մարդոյ, առ դու քեզ գա-
 ւազան մի, եւ գրեա ի նմա զՅուզա եւ
 զորդիսն Իսրայելի զմերձաւորս նորա.
 եւ ապեա քեզ գաւազան երկրորդ, եւ
 գրեսցես ի նմա զՅովսէփ, զղաւա-
 զանն Եփրեմի, եւ զամենայն որդիսն
 17 Իսրայելի զյաւելեալսն ի նոսա. Եւ կցես-
 ցիս զնոսա ընդ միմեանս 'կապեալ' լի-
 նել ի գաւազան մի, եւ եղիցի ի ձեռին
 18 ⁷քում: Եւ եղիցի յորժամ ասացեն ցքեզ
 որդիք ժողովուրդեան քո, Ո՛չ պատմեա
 19 մեզ զինչ է այդ իքեզ, Ասացես ցնոսա,
 Այսպէս սաէ Տէր Տէր. Ահաւասիկ ես
 առից ⁸զազգղ Յովսէփու որ է ի ձեռին
 Եփրեմայ, եւ զազգղ Իսրայելի զմեր-
 ձաւորս գորա, եւ ⁹տաց զգրոսա յազգն
 Յուզայ, եւ եղիցին՝ ի մի գաւազան.
 20 Եւ եղիցին մի ի ձեռին ¹⁰Յուզայ, եւ ե-
 զիցին գաւազանքդ յորս դու գրեսցի ի
 21 ձեռին քում առաջի նոցա: Եւ ասա-
 ցիս ցնոսա, Այսպէս սաէ Տէր Տէր. Ա-
 հաւաղիկ ես առնում զտունդ Իսրայելի
 ի միջոյ ազգացդ յորս մտին ի նոսա, եւ
 ժողովեցից զգրոսա յամենայն ազգաց որ
 չուրջ զգրօքք են, եւ տարայց զգրոսա
 22 յերկիրն ¹¹Իսրայելի. Եւ տաց՝ զգրոսա
 յազգ մի յերկիրն 'իմում' ի լերինսն Իս-
 րայելի, եւ մի իշխան եղիցի ի վերայ
 ամենեցուն զոցա եւ թաղաւոր. եւ ոչ
 եւս եղիցին յերկուս ազգս, եւ ոչ եւս
 1 ըրժամանեցին յերկուս թագաւորութիւնս:
 23 ¹²Ձի մի եւս պղծեցցին ի կուռս իւրեանց
 եւ ի գարչելիս իւրեանց եւ յամենայն ամ-
 պարչաութիւնս իւրեանց. եւ փրկեցից
 զգրոսա յամենայն ¹³անօրէնութեանց զո-
 ցա գոր՝ մեղան ի նոսա, եւ սրբեցից
 զգրոսա, եւ եղիցին ինձ ի ժողովուրդ,
 24 եւ ես եղէց զոցա յԱսաուած: Եւ ծա-
 ոայ իմ Դաւթի ¹⁴իշխան ի մէջ՝ զոցա,
 եւ մի հովիւ եղիցի ամենեցուն զոցա.
¹²Գիւրտս հրամանաց իմոց գնացցեն, եւ

¹ Եփր. գաւառի ² Եփր. եւ կենդանաշէք ³ Եփր. ջիզք ի վերայ նոցա ⁴ Եփր. յետիջն յետեւ, ի վերուստ ⁵ Եփր. առ շունչն

⁶ Եփր. հանգուցից ⁷ Եփր. բում մի ⁸ Եփր. զգաւազանդ ⁹ Եփր. եղից զնոսա ընդ նմա, ընդ գաւազանին Յուզայ, եւ արարից զնոսա ¹⁰ Եփր. իմում ¹¹ Եփր. իւրեանց (22) եւ արարից ¹² Եփր. եւ ¹³ Եփր. բնակութեանց (14) ուխտադանցութեանց) նոցա յորս ¹⁴ Եփր. թագաւոր ի վերայ

զիրաւունս իմ պահնայցն եւ արասցին 25 զնոսաւ եւ բնակեացն յերկրին իւրեանց զոր էտու ես ծառային իմում Յակոբայ ուր բնակելոյն հարք իւրեանց . եւ ընտկեացն գործա ի նմա , եւ որչիք զոցա եւ որչիք որչոց զոցա մինչև յաւտևանս . եւ Դաւիթ ծառայ իմ եղիցի իշ-

26 խան զոցա յաւտևանս : Եւ եղից զոցա ուխտ խաղաղութեանս , ուխտ յախանական եղիցի ընդ զոսա . եւ *սոսց զոցա** եւ յազմացոցից զոցոսա , եւ եղից զարութիւնս իմ ի մէջ զոցա յաւտևանս : Եւ եղից 2 բնակութիւնս իմ ի գոսա , եւ եղէց զոցա յԱստուած , եւ գո-

28 քա եղիցին ինձ ի ժողովուրդ : Եւ ծանկեցին ազգք թէ ես եմ Տէր որ 3 սարկցի զոցոսա , ի ինեղ սրբութեանց իմաց ի միջի զոցա յաւտևանս :

ԳԼ . ԼԸ

Վ ի վերայ Գովգայ եւ Մաղովգայ **

1 Եւ եղև բան Տեառն առ իս եւ ասէ ,

2 Որդի մարդոյ , հաստատեա զերեսս քո ի վերայ Գովգայ , երկրին Մաղովգայ , ի խանին 5 Ռովամեսոփայ եւ Թորեկայ ,

3 եւ մարգարեաց ի վերայ նորա , Եւ ասացես *ցնա , Այսպէս ասէ Տէր Տէր . Ահաւասիկ ես ի վերայ քո , 6 ի խանոց 4 Ռովամեսոփայ եւ Թորեկայ . Եւ պաշարեցիք** զքեզ , եւ արկից զանդանաւանդ ի կղակիս քո , եւ 7 ժողովիցի զքեզ եւ զամենայն զօրութիւնս քո , զհեծեալս եւ զերիվարս , զվառեալս եւ զսպառազէնս ազգաց բազմաց , վահանաւորս եւ սաղաւարտաւորս եւ սուսե-

5 յաւորս . Եւ ամենեքին սորա ընդ նոսա , Պարսիկք եւ Եփէտովպացիք . 8 ի ընդարեւ եւ Լիպացիք , ամենեքին աս-

6 զաւարտեալք եւ վահանաւորք . Գոմեր եւ ամենեքին որ շուրջ են զնովաւ , եւ առնն Թորգոմայ ի ծագացն հիւսիսոյ , եւ ամենեքին որ շուրջ զնովաւ , եւ ազգք բազումք ընդ քեզ :

7 Պատրաստեաց , պատրաստեա զանձն քո , զու եւ ամենայն ժողովք որ ժողովեալ են ընդ քեզ , եւ եղիցես 9 ինձ յառա-

8 ջապահ , Յետ աւուրց բազմաց 10 պատրաստեցի , ի վախճան ժամանակաց եկեացէ եւ հասցէ** յերկրն յայստով ի սրոյ . ժողովեալ յազգաց բազմաց 11 յերկրն Իսրայելի , որ եղև սուերակ համորէն , եւ նոյն յազգաց ժողովեալ** եւ բնակին խաղաղութեամբ** ամենեքին :

9 Եւ ելցես իրրեւ 12 զանձրեւ , եւ հասցես իրրեւ զամայ եւ ծածկեացիս զերկրն . եւ եղիցես զու եւ ամենայն ազգք բազումք՝ որ շուրջ զքեւ իցեն ընդ քեզ :

10 Այսպէս ասէ Տէր Տէր . Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ անկանիցին բանք ի սիրա

11 քո , եւ խորհեցիս խորհուրդս չարս . Եւ սասացես , Ելից ի վերայ յայստով երկրին , համայ ի վերայ հանդարտելոցն յանճողութեան , բնակելոցն ի խաղաղութեան , ամենեցուն որ բնակեալ են յերկրին , որոց ոչ պարիսպք եւ ոչ նիղք

12 եւ ոչ գրունք , Աւարկ զաւար , կողոպտակ զկապուտ նոցա , արկանել զձեռն 13 իմ ի վերայ երկրին աւերելոյ եւ բնակելոյ , եւ ի վերայ ազգին ժողովոց յազգաց բազմաց , ստացելոց ինչս եւ 14 գատտակերտս , բնակելոց ի սիրտերկրի :

15 Սարա եւ Դեզան եւ վաճառականք 15 կարբեղոնացեոց եւ ամենայն աւանք՝ նորա ասիցեն ցքեզ , Յառ յաւանք արչաւեալ գաս . ժողովեցիք զժողովս քո 16 առնուլ զարծաթ եւ զոսկի , վարել ի գերութիւն զստացուածս** եւ կողոպտակ զկապուտ մեծ :

14 Վասն այնորիկ մարգարեաց , որդի մարդոյ , եւ ասացես ց Գովգ , Այսպէս ասէ Տէր Տէր . Ոչ ապաքէն յաւուր յայնմիկ յորում բնակեացէ ժողովուրդ իմ Իսրայել ի խաղաղութեամբ 17 զարթիցես , եւ եկեացես ի տեղուցէ քումմէ ի ծագաց 18 հիւսիսոյ , զու եւ բազում ազգք ընդ քեզ հեծեալ յերկրար , ամենեքին ընդ 16 գունդս բազումս զօրաց բազմաց . Եւ ելանիցես ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Իսրայելի իրրեւ զամայ ծածկեալ զերկրն . ի յետին ժամանակի եղիցի այն . եւ աս ծից զքեզ յերկր իմ , զի ծանիցեն զիս

1 Եբր. Դեր 2 Եբր. եղից զոցոսա 2 Եբր. խորան 3 Եբր. որբեմ զԻսրայել 4 3 Եբր. Դ-Կ-Ե 5 Եբր. Ռովգայ, Մասոփայ, 6 Եբր. Գովգ, ի խանն Ռովգայ, Մասոփայ, և Թորեկայ . (4) Եւ զարձուցից 7 Եբր. հանից 8 Եբր. Փաւզացիք 9 Եբր. նոցա

10 Եբր. եղից քեզ հանդէս . ի վախճան ժամանակաց եկեացես 11 Եբր. ի վերին Իսրայելի , որ էին աւերակ համորէն , և սպառնայք յազգաց բնակեացն յայստով 12 Եբր. զմրբիկ 13 Եբր. քո 14 Եբր. խաշինս 15 Եբր. Թարսիս եւ ասանայն կորիւնք առ ի ծուց 16 Եբր. կապտակ կապուտ , բառնալ զարծաթ եւ զոսկի , ստնուլ խաշինս եւ վաճառս 17 Եբր. գիտացես

ամենայն ազգք, ի լինել ինձ սուրբ ի միջի քում առաջի նոցա, Գովգ:

17 Այսպէս ասէ Տէր Տէր ցԳովգ. Գո՛ւ ես վան որոյ խօսեցայ յաւուրցն առաջնոց ի ձեան ծառայիցն իմոյ մարդարէլիցն Իսրայելի՜ յաւուրն յայնտիկ եւ յամն:

18 Եւ ասէ Տէր Տէր ի վերայ նոցա. Եւ եզիցի յաւուր յայնտիկ յորում եկեացէ Գովգ ի վերայ երկրից Իսրայելի, ասէ Տէր Տէր, ելցէ սրտմտութիւն իմ բարկութեամբ:

19 Եւ ի նախանձ իմ՝ հրով բարկութեան իմոյ խօսեցայ, եթէ ոչ՝ յաւուր յայնտիկ ելցիցի չարժումն մեծ ի վերայ երկրին:

20 Իսրայելի, եւ խոտվեսցին յերեսաց իմոց ձկունք ծովու եւ թռչունք երկնից եւ զազանք զաշտայ, եւ ամենայն սողունք երկրի, եւ ամենայն մարդիկ որ ի վերայ երեսաց երկրի. լերինք պատուեսցին, եւ ձորք տապալեսցին, եւ ամենայն պարիսպք երկրին կործանեսցին:

21 Եւ կոչեցից զա՛հ սրոյ ի վերայ նորա՞, ասէ Տէր Տէր. սուր ան ի վերայ ել:

22 Ըօր իւրոյ լինիցի. Եւ զատեցայց զնա արեամբ եւ մահու, եւ հեղեօք անձրևայ եւ վրձօք կարկտի եւ հուր եւ ծծուսի տեղացից ի վերայ նորա, եւ ի վերայ ՝ամենեցուն որ ընդ նմա իցեն՞, եւ ի վերայ ազգաց բազմաց որ ընդ նմա:

23 Եւ մեծացայց եւ սուրբ եղէց, ՝եւ փառաւորեցայց՝ եւ ծանուցայց առաջի ազգաց բազմաց, եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր:

Գ. Լ. ԼԹ

1 Եւ գու, որդի մարդոյ, մարգարեաց ի վերայ Գովգայ եւ ասացես, Այսպէս ասէ Տէր Տէր. Ահաւասիկ ես ի վերայ քո, Գովգ՝ իշխանոց ՝Թովամիսովքայ եւ Թորեկայ. եւ ժողովեցից՝ զքեզ եւ առաջնորդեցից քեզ, եւ հանից զքեզ ի ծագաց հիւսիսոյ, եւ անից զքեզ ի վերայ լերանցն Իսրայելի. Եւ ՚կորուսից զպղծիւն քո ի ձախմէ ձեռանէ քումմէ, եւ զնստա քո յաջմէ ձեռանէ ՝քումմէ, 4 եւ կործանեցից զքեզ ի վերայ լերանցն Իսրայելի, եւ՝ անկանիցիս զու եւ ա-

մենեքին որ զքեւ իցեն, եւ ազգքն որ ընդ քեզ ՚իցեն՝ մտանեսցին ի կերակուր հաւուց եւ ամենայն թախտոց,՝ եւ ամենայն զազանաց անապատի ետու զքեզ ի կերակուր. Ընդ երեսա զաշտին անիցիս, զի ես խօսեցայ, ասէ Տէր Տէր, Եւ առաքեցից հուր ի վերայ Մագովգայ, եւ ՝քնակեսցին կզգիք՝ ի խաղաղութեան, 7 եւ ծանիցեն թէ ես եմ Տէր, եւ անուն իմ սուրբ ծանիցի ի մէջ ժողովրդեան իմոյ Իսրայելի, եւ մի՛ եւս պղծեսցի անուն իմ սուրբ. եւ ծանիցեն ՝ամենայն ազգք երկրի թէ ես եմ Տէր, Սուրբն Իսրայելի, Ահաւասիկ հասեալ է, եւ ՝ծանիցես թէ՞՝ լինիցի, ասէ Տէր Տէր. այս է օրն զորմէ խօսեցայ, եւ կիցեն բնակիչք քաղաքաց Իսրայելի, ՝եւ այրեսցին զգէնս, զնիզակարեկս, զասպարաբեկս, զնետս, զբեկորոս տգեղանց, զտիգարունս, զսընակոթս, եւ այրեսցեն իւրեանց այրելիս եւ թմն ամի: 10 Եւ մի՛նաօցեն փայտ ի վայրաց, եւ մի՛ հատցեն փայտ յանտառաց, այլ զգէնս այրեսցեն ի կրակի. եւ անցեն յաւարի զաւարտուս իւրեանց, եւ կողպտեսցեն զկողպտիչս իւրեանց, ասէ Տէր Տէր:

11 Եւ եզիցի յաւուր յայնտիկ տաց Գովգայ տեղի՝ ՝անուանի գերեզման յԻսրայելի, զշիրիմ եկիւրցն ի կողմանց ծովուն, եւ չինեսցեն շուրջ զափամբք ձորոցն՝ եւ թաղեսցեն անդ զԳովգ եւ զամենայն ժողովս նորա, եւ ՝կոչեսցի 12 Գին գերեզման՝ Գովգայ: Եւ թաղեսցեն զնստա սուենն Իսրայելի, զի սրբեցի 13 երկիրն, զեւթն ամիս: Եւ թաղեսցեն զնստա ամենայն ժողովուրդք երկրին. եւ եզիցի նոյս անուանի օրն յորում 14 փառաւորեցայց, ասէ Տէր Տէր: Եւ արս նմին իրի զուամարեսցեն երթալ շրջել ընդ երկիրն, եւ ՝թաղել զմնացորդս ի վերայ երեսաց երկրին՝ ՝եւ սրբել զնա յետ եւթն 15 ամսոյ: Եւ խնդրեսցէ ամենայն որ՝՝ անցանիցէ ընդ երկիրն, եւ յորժամ տեսանիցէ ոսկր մարդոյ՝ չինեսցէ առ նո-

1 Եբրայեցն յաւուր, որ մարգարէանային 2 Եբրայեցն բարձունք 3 Եբր. ի վերայ նորա, յամենայն լերին իմ, սուրբ 4 Եբր. գնդից նորա 5 Եբր. գովգ 6 Եբր. Ռովայ, Մոսովքայ եւ Թորեկայ (2) Եւ զարձուցից 7 Եբր. հանից 8 Եբր. քումմէ ընկեցից (4) Ի վերայ լերանցն Իսրայելի

9 Եբր. իցեն գիշակեր թռչնոյ ամենայն ազգի 10 Եբր. բնակելոց ի կզգիս 11 Եբր. եւ հուր հարցցեն եւ 12 Եբր. անդ ի գերեզման Իսրայելի, զձորն սնցաւորաց յարեւելյո ծովուն. եւ արգեցէ զանցաւորան, 13 Եբր. կոչեսցեն զնա զոր բազմութեան 14 Եբր. թաղել հանդերձ անգաւորոք 15 Եբր. սրբել զնա. յետ եւթն ամոց թաղեսցեն (15) Իբ

վառ նշանակ ինչ, մինչև թագեացն զասն որք թաղենն ¹ի Գեհ ի զերեւմա-

¹⁶նին՝ Գոփոպայ, ²Զի եւ անուն քաղաքին ³Պերեզման կոչեացի, եւ սրբեսցի երկիրն:

¹⁷Եւ զու, որդի մարդոյ, այսպէս առ Տէր Տէր. Ասա ցամեհայն հաւս թողունս եւ ցամեհայն զազանս զաշտի, ժողովեցարուք վեցարուք եւ եկայք, ժողովեցարուք յամենայն կողմանց երկրի ի գեհու մն իմ զոր ես գեհնի ձեզ՝ գեհու մն մեծ ի վերայ լեռանցն Բարայելի, կերայք միս եւ արբէք արիւն. Կերայք զմիս հակայից, եւ արբէք զարիւն իշխանաց երկրին, զխոյս եւ ⁴զուարակս եւ զնոխալս. զի զուարակք պարարեալք են՝ ամենւ-

¹⁸թեան: Եւ կերիջիք ձարոյ ցյալ, եւ արբջիք արիւն ցարբիսոյ ի զեկեղաց ի մոյ զոր գեհնի ձեզ: Եւ յազեմջիք ի սեղանոյ խմմէ, ի հեծելոց եւ յերկաթաց, ի սկայից, եւ յամենայն արանց պատե-

²⁰րազմողաց, սաէ Տէր Տէր: Եւ սաղ զփառս իմ ⁵ի ձեզ, եւ սեպեցն ամենայն ազգք զգաւաստանն իմ զոր արարի, եւ զձեռն իմ զոր ամի ի վերայ նոցա:

²²Եւ ծանիրցեն տունն Բարայելի թէ ես եմ Տէր Աստուած նոցա, յորէ յայնմանէ եւ

²³առ յայպայ: Եւ ծանիրցեն ամենայն ազգք, թէ վասն մեղաց իւրեանց զերեցան տունն Բարայելի, փոխանակ զի սնարգեցին զիս, ⁶զարձուցի զերեսս իմ ի նոցանէ, եւ մասնեցի գնոսս ի ձեռս թշնամեաց իւրեանց, եւ անկան ամենեւեան

²⁴ի սուրբ: Վասն պղծութեան նոցա եւ սնորհնութեանց նոցա արարի նոցա զայն, եւ ⁷զարձան երեսք՝ իմ ի նոցանէ:

²⁵Վասն այնորիկ այսպէս սաէ Տէր Տէր. Սրդ զարձուցից զցերութիւնն Յակոբայ, եւ ողորմեցայց ⁸տանն Բարայելի, եւ նախանձեցայց վասն անուան ի-

²⁶մոյ սրբոյ: Եւ ընկայցին զանարգանս իւրեանց եւ զանիրութիւնն զոր սնիրաւեցան⁷, ի բնակեցուցանել զնոսս յերկրին իւրեանց խաղաղութեամբ, եւ

²⁷ոչ ոք իցէ որ զարհուրեցուցանիցէ: Ի զարձուցանել ինձ գնոսս յաղգայ, եւ ժողովել գնոսս ի գաւառաց ⁸հեթմանտաց, եւ սուրբ եղէց ի նոսս առաջի

²⁸ազգաց: Եւ ծանիրցեն թէ ես եմ Տէր Աստուած նոցա, ¹⁰յերեւել ինձ նոցա ի մէջ ազգայ՝. եւ ժողովեցից գնոսս յերկիրն իւրեանց, եւ ոչ եւս թողից ի նոցանէ ուրեք: Եւ ոչ եւս ¹¹զարձուցից զերեսս իմ ի նոցանէ, ¹²փոխանակ հեղուց զարտաւսութիւն՝ իմ ի վերայ տանն Բարայելի, սաէ Տէր Տէր:

ԳԼ. Խ

¹³Վասն շինուածոյ Տաճարին:

¹Եւ եղև ի քամերորդի եւ հինգերորդի ամի զերութեան մերոյ, յամսեանն տաջնում որ օր¹⁴մետասան էր ամսոյն, ի չորեքասաներորդի ամի ամսոյն քաղաքին, յաւուր յայնմիկ եղև ի վերայ ²իմ ձեռն ¹⁵Տեսուն. Եւ ամ զիս ի տեսչեան Աստուծոյ յերկիրն Բարայելի, եւ ել զիս ի վերայ լեռին միոյ բարձու յոյժ. եւ ի վերայ նորա իրբու շինուած քա-

³ղաքի ¹⁶դէմ յանդիման՝. Եւ սարու զիս ի ներքս, եւ անա այր մի, եւ տեսիլ նորա իրբու զտեսիլ փայլուն պղնձոյ, եւ ի ձեռին նորա էր լար շինողաց եւ ձող չափոյ, եւ լինքն կայր ¹⁷ի վերայ ⁴զբանն՝. Եւ ասէ զիս այն, ¹⁸Տեսուր, որդի՝ մարդոյ, արգ հայեաց այժօք քովք, եւ լուր ականջօք քովք, եւ հաստատեա ի մաի քում զամենայն զոր ես ցոցից քեզ. զի վասն ցուցանելոյ քեզ ¹⁹եկի այսր, եւ ցուցցես զամենայն զոր զուգ տեսնես՝ տանն Բարայելի:

⁵Եւ անա չորք զտաճարաւն ²⁰փողոցս, եւ ի ձեռին աննն ձող չափոյ ի վեց ²¹կանգնոց եւ թզաւ. եւ չափեաց զպայնութիւն պարսպայն հաւասար ձողոյն, եւ բարձրութիւննորա հաւասար ձողոյն:

⁶Եւ եմուտ ընդ զուռնն որ հայէր ընդ արեւելս ²²զելթն աստիճանօք, եւ չափեաց զկողակարն վեց վեց զկամարօք զբանն հաւասար ձողոյն. եւ զերկայնութիւն կողակին հաւասար ձողոյն, եւ զպայնութիւն նորին հաւասար ձողոյն, եւ կամարս ի մէջ կողակայն ի վեց կանգ-

⁹Էբբ. ազգաց բազմաց ¹⁰Էբբ. ի խախտի իմ գնոսս յազգս ¹¹Էբբ. թարուցից ¹²Էբբ. զի հեղի վեցի ¹³Էբբ. պատե ¹⁴Էբբ. տան ¹⁵Էբբ. Տեսուն, եւ տարու զիս անդ ք ¹⁶Էբբ. ի հարսու ոյ ¹⁷Էբբ. առ զբանն ¹⁸Էբբ. Որդի ¹⁹Էբբ. ամար ²⁰Էբբ. պարսպ պարսպուստ ²¹Էբբ. կանգնոյ. Կանգնան կանգնան ²²Էբբ. եւ ել յաստիճանն նորս, եւ չափեաց զտեամ գրանն հաւասար ձողոյ ի լայնութիւն, եւ

¹Էբբ. ի Զոր բազմութեան ²Էբբ. Համնոյ, այնին բազմութեան ³Էբբ. զգաւանս եւ զնոխալս, զուարակս, պարարեալք Բասանու ⁴Էբբ. յազգս ⁵Էբբ. եւ թարուցի ⁶Էբբ. թարարեցի զերեսս ⁷Էբբ. ամենայն տանն ⁸Էբբ. իմ յին յաւուր, յիս ⁸Էբբ. թշնամեաց իւրեանց

7 նոյ : Եւ կողակն երկրորդ հաւասար ձու-
 ղոյն ի լայնութիւն , եւ հաւասար ձու-
 ղոյն յերկայնութիւն , եւ կամարն ի հինգ
 8 կանգնոյ : Եւ կողակն երրորդ հաւասար
 ձողոյն յերկայնութիւն , եւ հաւասար ձու-
 ղոյն ի լայնութիւն , եւ կամար գրանն
 9 մերձ ի կոնք գրանն յով կանգնոյ . Եւ
 կամարք յերկուց կանգնոց , եւ կամարք
 10 ներքին գրանն : Եւ կողակք գրանն զէմ
 յանդիման միմեանց՝ երեք աստի եւ ե-
 րեք անտի . եւ չափ մի էք երեցուն , եւ
 չափ մի՝ կամարացն՝ աստի եւ անտի :
 11 Եւ չափեաց զպայտութիւն մտից գրանն
 ի ասան կանգնոյ , եւ զերկայնութիւն
 12 գրանն յերկքտասան կանգնոյ : Եւ ՝ ի մի
 կանգուն բովանդակեալ զէմ յանդիման
 կողակացն՝ ի մի կանգուն սահմանեալ
 յայս կոյս յայն կոյս , եւ կողակքն՝ սա-
 13 տի եւ անտի ի վեց վեց կանգնոյ : Եւ
 չափեաց զգուռնն ՝ ի պարսպէ կողակին
 մինչեւ յորմ կողակին՝ , ի լայնութիւն
 քսան եւ հինգ կանգուն . Կե այն էք
 14 գուռն ի գրան վերայ : Եւ զմիջոց կա-
 մարի գրանն եւ զկողակս նորին ի վաթ-
 15 սուն կանգնոյ չուրջ զգրամբն . Եւ զմի-
 ջոց սրահին արտաքնոյ եւ զմիջոց կա-
 մարի գրանն ներքնոյ՝ ի յիսուն կանգ-
 16 նոյ : Եւ պատուհանք ծածուկ էին ի կո-
 զակին , եւ ի կամարսն ներքուստ գրանն
 սրահին չուրջ շրջանակաւ . նոյնպէս եւ
 կամարացն , եւ պատուհանք չուրջ ներ-
 քոյ եւ արտաքոյ , եւ ի վերայ կամար-

րացն արմաւենիք աստի եւ անտի :
 17 Եւ տարաւ զիս ի ներքին սրահն . եւ
 ահա դահիճք եւ սիւնք շրջանակօք
 չուրջ զսրահիւքն յօրինեալք , երեսուն
 զահիճք ի մէջ սևանցն շրջանակաց :
 18 Եւ սիւնք զէմ յանդիման գրանն ըստ
 երկայնութեան գրաննց , եւ սիւնք շրջա-
 19 նակաւ ի ներքոյ : Եւ չափեաց զպայտու-
 թիւն սրահին ի միջոցէ գրանն արտաք-
 նոյ մինչեւ ցմիջոց գրանն ներքնոյ որ
 հայէր ընդ արեւելս՝ հարեւր կանգուն :
 20 Եւ տարաւ զիս ի կողմն հիւսիսոյ , եւ
 ահա գուռն մի որ հայէր ընդ հիւսի-
 սի սրահին արտաքնոյ . եւ չափեաց զնա
 21 յերկայնութիւն եւ ի լայնութիւն , Եւ
 զկողակս նորս աստի եւ անտի , եւ զկա-
 մարն եւ զկոնքն եւ զարմաւենիս . եւ
 եղեւ ըստ չափոյ գրանն որ հայէր ընդ
 արեւելս՝ , յիսուն կանգուն յերկայնու-
 թիւն եւ քսան եւ հինգ կանգուն ի լայ-
 22 նութիւն : Եւ պատուհանք նորա եւ
 կամարք եւ արմաւենիք ըստ՝ գրանն
 որ հայէր ընդ արեւելս . եւ ընդ եւթն
 սանդուղս կայանէին ի նա , եւ ՝ էր կա-
 23 մարակապ ի ներքոյ : Եւ գուռն ներքին
 սրահին հայէր ընդ գուռն հիւսիսոյ՝
 ըստ օրինակի գրանն որ հայէր ընդ ա-
 րեւելս . եւ չափեաց զսրահն՝ գրանն է ի
 գուռն՝ հարեւր կանգուն :
 24 Եւ տարաւ զիս ընդ կողմն հարաւոյ ,
 եւ ահա գուռն մի որ հայէր ընդ հա-
 րաւ . եւ չափեաց ՝ զնա եւ զկողակս
 նորա եւ զկոնքն եւ զկամարս՝ ըստ նմին
 25 չափոյ : Եւ պատուհանք նորա եւ կա-
 մարք չուրջանակաւ՝ ըստ օրինակի պա-

զմեւ եւ սեամն հաւասար ձողոյ ի լայնու-
 թիւն : (7) Եւ սենեակքն՝ իւրաքանչիւր հաւա-
 սար ձողոյ յերկայնութիւն եւ հաւասար ձողոյ
 ի լայնութիւն , եւ անջրպետ սենեկացն ի հինգ
 կանգնոյ եւ սեամ գրանն որ առ սրահի գրանն ի
 ներքուստ հաւասար ձողոյ : (8) Եւ չափեաց զսրահ
 գրանն ի ներքուստ հաւասար ձողոյ . (9) Եւ
 չափեաց զսրահ գրանն կանգուն ութ , եւ գրանն
 դիք նորա յերկուց կանգնոց . եւ սրահ գրանն էր
 ի ներքուստ : (10) Եւ սենեակք գրանն որ ընդ
 արեւելս՝ ՝ Եբր . գրանդեացն ՝ Եբր . սահ-
 ման առաջի սենեկացն կանգուն մի աստի , եւ
 կանգուն մի սահման անտի . եւ սենեակքն
 3 Եբր . ի տանեաց միոյ սենեկին մինչեւ ի տանին
 միւսոյ սենեկին : Կեբր . գուռն յանդիման
 գրանն : (11) Եւ արար զգրանդիս ի վաթսան
 կանգնոյ , եւ մինչեւ ի գրանդիս գաւթին որ
 չուրջ զգրամբն . (15) Եւ յերկուց գրանն ար-
 տաքն մինչեւ յերես սրահի գրանն ներքնոյ
 յիսուն կանգուն : (16) Եւ պատուհանք վան-
 դակապատք ի սենեակն եւ ի գրանդիս նոցա
 ի ներքուստ գրանն չուրջ չուրջանակաւ , նոյն-
 պէս եւ ի սրահն , եւ պատուհանք ի ներքուստ

չուրջ չուրջանակաւ , եւ ի վերայ գրանդեացն
 արմաւենիք
 (17) Եւ եմոյճ զիս ի գաւթին արտաքին . եւ
 ահա գահիճք եւ քարայտատկ չուրջանակի
 վասն գաւթին գահիճք երեսուն ի քարայտ-
 տակին : (18) Եւ քարայտակն որ առ գուռնն՝
 էր յանդիման երկայնութեան գրաննց , քա-
 րայտակն որ ի խնարհ : (19) Եւ չափեաց զլայ-
 նութիւն յերեսոց խնարհագոյն գրաննց երեսու
 գաւթին ներքնոյ արտաքուստ , հարեւր կոն-
 գուն ընդ արեւելս եւ ընդ հիւսիսի : (20) Եւ
 չափեաց զերկայնութիւն եւ զպայտութիւն
 գրանն որոյ երեք ի հիւսիսակողմն ի գաւթին
 արտաքնում : (21) Եւ սենեակք նորա երեք
 աստի եւ երեք անտի . եւ գրանդեք նորա եւ
 սրահ նորա էին ըստ չափոյ գրանն աստիցոյ
 5 Եբր . սրահնորա եւ արմաւենիք նորա ըստ չափոյ
 6 Եբր . սրահն էին առաջի նոցա : (23) Եւ գուռն
 գաւթին ներքնոյ էր յանդիման գրանն հիւսի-
 սոյ եւ արեւելից , եւ չափեաց ՝ Եբր . զգրանդիս
 նորա եւ զսրահն նորա ՝ Եբր . սրահն նորա .

տուհանիցն ¹եւ կամարացն առաջնոյն՝, յիսուն կանգուն յերկայնութիւն եւ քսան
 26 եւ հինգ կանգուն ի լայնութիւն : Եւ եւթն սանդուղք ի նմա , եւ ²կամարք ի ներքս՝ , եւ արմուենիք աստի եւ անտի ի վերայ ³կոնքացն :

27 Եւ դուռն ներքոյ հանդէպ դրան սրահն որ հայէր ընդ հարաւ , եւ չափեաց զսրահն զքանէ ի դուռն ի լայնութիւն՝ :
 28 հարեւր կանգուն ի կողմն հարաւոյ : Եւ տարաւ զիս ի սրահն ներքին զքանն որ հայէր ընդ կողմն՝ հարաւոյ . եւ չափեաց զդուռնն որ ընդ հարաւ քառ նմին
 29 չափոյ : Եւ ⁴զկողակն եւ զկամարս եւ զկոնքս նովին չափով . եւ պատուհանք նորս եւ կամարք չուրջ չրջանակաւ , յիսուն կանգուն յերկայնութիւն եւ քսան
 30 եւ հինգ ի լայնութիւն : Եւ չուրջ զնու վաւ կամարք՝ յիսուն կանգուն յերկայնութիւն եւ քսան՝ եւ հինգ ի լայնութիւն : Եւ ⁵կամարք յարտաքնուս սրահն , եւ արմուենիք ի կամարսն , եւ
 32 եւթն սանդուղք կանգնէր նորս : Եւ տարաւ զիս ի դուռնն որ հայէր ընդ ճանապարհ արեւելից , եւ չափեաց զնա
 33 ըստառաջնն չափոյն . Չկողակն եւ զկամարսն եւ զկոնքսն՝ ըստ նմին չափոյ . եւ պատուհանք ի նմա , եւ կամարք չուրջանակի՝ , յիսուն կանգուն յերկայնութիւն եւ քսան եւ հինգ ի լայնութիւն :
 34 Եւ կամարք ի ներքնուս սրահն , եւ արմուենիք ի վերայ կամա-

րացն աստի եւ անտի , եւ եւթն սանդուղք ի նմա :
 35 Եւ տարաւ զիս ի դուռնն որ ընդ հիւսիսի , եւ չափեաց քառ նմին չափոյ ,
 36 ⁷Չկողակն եւ զկամարսն եւ զկոնքս , եւ պատուհանք ի նմա չուրջանակի , եւ կամարք՝ յիսուն կանգուն յերկայնութիւն եւ քսան եւ հինգ կանգուն ի լայնութիւն :
 37 ⁸Եւ կամարք արտաքոյ զքանն , եւ արմուենիք կամարացն աստի եւ անտի , եւ ութ սանդուղք ի նմա :
 38 Եւ զահիճք նորս եւ լայնութիւնք նորս եւ կամարք նորս հանդէպ երկրորդ զքանն՝ ուր լուսանային զողջակէզան : Եւ ի կամարի՝ զքանն երկու սեղանք յայսկոյս , եւ երկու սեղանք յայնկոյս , զի զենուցուն ի նմա զողջակէզան եւ զվասն մեղացն եւ զվասն անգիտութեանն :
 39 ⁹Եւ ընդ հարաւակողմն խոզովակի ողջակիզացն ի մուտս զքանն որ հայէր ընդ հիւսիսի՝ երկու սեղանք որ հայէր ընդ արեւելս . եւ ի հարաւակողմ կուսէ երկրորդ զքանն՝ հանդէպ
 41 կամարաց զքանն երկու սեղանք : Եւ ընդ արեւելս ութ սեղանք . չորք սեղանք յայսկոյս , եւ չորք սեղանք յայնկոյս , հանդէպ հարաւոյ զքանն . եւ սնդ զենուցուն զգոհան եւ զողջակէզան , յանդիմանն ութից սեղանոց ողջակիզացն :
 42 Եւ չորք սեղանք ողջակիզացն քարեղէնք կոխածոյք , կանգնաւ եւ կիսով յերկայնութիւն , եւ կանգնաւ եւ կիսով ի լայնութիւն , եւ կանգնաւ ¹⁰եւ կիսով ի բարձրութիւն . եւ ի վերայ նոցա զիցնն զգործին՝ որով զենուցուն անդ զողջակէզան եւ զգոհան : Եւ ծնօտս ուղկեանս քանդակադործս ունիցին ի ներքուս չուրջանակի . եւ ի վերայ ¹¹սեղանոյն յարկ առ ի ծածկել յանձնուոյ եւ յերաշտութեանէ :

¹ Եբբ. այնոցիկ ² Եբբ. սրահք նորս առաջի նոցա
³ Եբբ. զքանդակաց նորս :
 (27) Եւ դուռն գաւթին ներքոյ հայէր ընդ հարաւ , եւ չափեաց զքանէ ի դուռն ընդ հարաւ կանգունս հարեւր : (28) Եւ եմյոճ զիս ի գաւթին ներքին ընդ դուռնն ⁴ Եբբ. սենեակք նորս եւ զքանդիք նորս եւ սրահք նորս քառ նմին չափոյ , եւ պատուհանք նորս եւ սրահք նորս չուրջ չուրջանակաւ ի յիսուն կանգուն յերկայնութիւն եւ քսան եւ հինգ կանգուն ի լայնութիւն : (30) Եւ սրահք նորս չուրջ չուրջանակաւ քսան եւ հինգ կանգուն յերկայնութիւն , ⁵ Եբբ. սրահք նորս ի գաւթիս անդր արտաքին եւ արմուենիք ի դանդիս նորս , եւ աստիճանն ութ ստիճանք նորս : (32) Եւ եմյոճ զիս ի գաւթիս անդր ներքին ընդ արեւելս . եւ չափեաց զդուռնն ընդ նմին չափոյ : (33) Եւ սենեակք նորս եւ զքանդիք նորս եւ սրահք նորս քառ նմին չափոյ , եւ պատուհանք նմա եւ սրահից նորս չուրջ չուրջանակաւ ⁶ Եբբ. Եւ սրահք նորս ի գաւթիս անդր արտաքին եւ արմուենիք ի դանդիս նորս աստի եւ անտի եւ աստիճանք ութ ստիճանք նորս :

⁷ Եբբ. Սենեակք նորս , զքանդիք նորս եւ սրահք նորս , եւ պատուհանք նմա չուրջ չուրջանակաւ
⁸ Եբբ. Եւ զքանդիք նորս ի գաւթիս անդր արտաքին եւ արմուենիք ի դանդիս նորս աստի եւ անտի , եւ աստիճանք ութ ստիճանք նորս :
 (38) Եւ էր զահիճք եւ մուտ նորս ի դանդիս դրանցն . անդ լուսանային զողջակէզան : (39) Եւ ի սրահի ⁹ Եբբ. Եւ յարտաքին կողմնն որ ելանէ ի մուտս զքանն որ հայի ընդ հիւսիսի՝ սեղանք երկու , եւ ի միւսուս կողմնն որ առ ընթեր սրահի դրանն՝ սեղանք երկու : (41) Չորք սեղանք աստի եւ չորք սեղանք անտի ի կողմնէ զքանն , ութ սեղանք , յորս զենուին : ¹⁰ Եբբ. գաւթիս ¹¹ Եբբ. սեղանոցն զմիս զոհին :

41 Եւ սարաւ զիս ի սրահն ներքին . եւ ահա երկու պատշգամբ ի ներքոյ սրահին , մի ընդ հարաւոյ դրանն որ հայէր ընդ հիւսիսի եւ հանէր ընդ հարաւ . եւ մի ընդ հիւսիսոյ դրանն որ հայէր ընդ հարաւ եւ հանէր ընդ հիւսիսի : Եւ աւսէցիս , Այս պատշգամբ՝ որ հայի ընդ կողմանս հարաւոյ՝ քահանայիցն եղիցի որ պահեն զպահանութիւնս տանն :
 46 Եւ պատշգամբն որ հայի ընդ հիւսիսի՝ քահանայիցն եղիցի որ պահեն զպահանութիւնս սեղանոյն . նոքա են որդիք Սաղովկայ՝ որ մերձեանան ի Ղեւտացւոց
 47 անտի սրաչաւը զՏէր : Եւ չափեաց զսրահն յերկայնութիւն հարեւր կանգուն , եւ ի լայնութիւն հարեւր կանգուն , զչորեալն կողմանս նորա , եւ սեղան յանդիման տաճարին :
 48 Եւ տարաւ զիս ³ի կոնք տաճարին , եւ չափեաց ⁴զլայնութիւն կոնքին՝ ի միտջէ կողմանէ հինգ կանգուն , եւ ի միւսամէ կողմանէ հինգ կանգուն , եւ ⁵զլայնութիւն մտին՝ չորեքստասան կանգուն . եւ զխոյակս ուսոց զրան կոնքին յայսկոյս յայնկոյս՝ երիս երիս կանգունս :
 49 Եւ զբարձրութիւն կոնքին՝ քսան կանգուն , եւ զլայնութիւն նորին՝ մետասան կանգուն . եւ ընդ տանն աստիճան երանէին ի նա , եւ սիւնք երկու ⁶էին աստի՝ անտի :

ԳԼ . ԽԱ

1 Եւ սարաւ զիս ի տաճարն , զորոյ չափեաց ՚ զկամարն՝ վեց կանգուն զլայնութիւն ի միտջէ կողմանէ , եւ վեց կանգուն ²զերկայնութիւն կամարին ի միւսամէ կողմանէ : Եւ զլայնութիւն դրանն տանն կանգուն , եւ ³զխոյակս կոճոց՝ դրանն յայսկոյս յայնկոյս հինգ հինգ կանգուն . եւ չափեաց զերկայնութիւն նո-

րա քառասուն կանգուն , եւ զլայնութիւն նորա քսան կանգուն :
 3 Եւ եմուտ ¹⁰ի ներքին սրահն , եւ չափեաց զկամար մտին երկուս կանգունս , եւ զմուտան վեց կանգուն , եւ զխոյակս կոճոց մտիցն յայսկոյս յայնկոյս եւթն եւթն կանգուն :
 4 Եւ չափեաց զերկայնութիւն դրանն՝ քառասուն կանգուն , եւ զլայնութիւնն քսան կանգուն՝ առաջի տաճարին . եւ աւսէցիս , Այս է սրբութիւն սրբութեանցն :
 5 Եւ չափեաց զորմ տաճարին ի վեց կանգուն , եւ զլայնութիւն կողման տանն ի չորից կանգնոց չուրջ չըջանակաւ :
 6 Եւ ի կողմանէ ի կողմն երեսուն եւ երիս կանգունս կրկին . եւ անջրպես ի մէջ որմոց տաճարին չուրջանակի չուրջ զկողմամբքն . զի լինիցի այնոցիկ որք անկանիցին վնոքք հայել , եւ ամենեւին մի մերձեակացն յորմ տաճարին :
 7 Եւ զլայնութիւն կողմանց վերին դրանն , ըստ առանցից կողմանց յորմոցն առ ի վերին կողմն չուրջ զտամին . զի ընդարձակութիւն լինիցի տանն ի վերուստ եւ ի ներքուստ , որոյ ելանիցնին ի վերնայարկան , եւ ի միջնայարկացն յերրորդ
 8 յարկան : Եւ ձեղուսն տանն բարձրութիւն չուրջ չըջանակաւ զանջրպետօք կողմանցն՝ հաւասար ձողոյն ի վեց կանգնոց անջրպես մի : Եւ լայնութիւն որ-

(44) Եւ արտաքոյ դրանն ներքնոյ դասչիճք երգչաց ի գաւթի անգ ներքնում որ տարնթ երգանն հիւսիսոյ , եւ երեք նոցա ի հարաւ . մին առնթ երգանն արեւելոց , երեք նորա ի հիւսիսակողմն : (45) Եւ աւսէցիս , Այս զա հիւսիս
 1 Եւ զա հիւսիսն 2 Եւ զաւելութն 3 Եւ ի սրահն 4 Եւ զգրանդիս սրահին 5 Եւ զլայնութիւն դրանն երեք կանգուն աստի , եւ երեք կանգուն անտի : (49) Զերկայնութիւն սրահին 6 Եւ զբարձրութիւն էին մին աստի եւ մեւն 7 Եւ զգրանդիսն 8 Եւ զլայնութիւն ի միւսամէ կողմանէ , այն է լայնութիւն խորանին 9 Եւ զկողմանս

10 Եւ ի ներքս , եւ չափեաց զգրանդիս մտին երկուս կանգունս , եւ զմուտան վեց կանգուն , եւ լայնութիւն մտին եւթն կանգուն :
 (4) Եւ չափեաց զերկայնութիւն նորա քսան կանգուն , եւ զլայնութիւնն քսան կանգուն ըստ առաջոյ տաճարին . եւ աւսէցիս , Այս է սրբութիւն սրբութեանցն :
 (5) Եւ չափեաց զորմ տանն կանգունս վեց եւ զլայնութիւն սենեկաց որ շուրջ զտամին կանգունս չորս :
 (6) Եւ սենեակքն էին մի զմիով երեք կարգ , եւ թուով երեսուն , եւ պահանգք նոցա մտանէին յորմն տանն որ էր վասն սենեկացն չուրջանակի , յեւուր ի նոսա , զայց ոչ յեւուրն յորմն տանն : (7) Եւ սենեակքն լայնէին եւ շուրջ պատէին զտունն ըստ ելանիցի ի վեր ի վեր , պատէին իսկ զտունն յստ ելանիցի ի վեր ի վեր շուրջ զտամին , վասն այնորիկ լայնէր շինուածն ի վերուստ , եւ այսպէս ի խոնարհազոյն յարեւ յեւէր ելանիցի ի վերինն ի միջնոյ անտի : (8) Եւ անտի զբարձրութիւն տանն շուրջ շուրջանակաւ . հիմունք սենեկացն ձող մի բովանդակ , այսինքն վեց կանգուն մեծ : (9) Լայնութիւն

մոյ արտաքին կողմանն ի հինգ կանգ-
 10 նոյ : եւ առանցք ի մէջ կողմանց տանն
 եւ ի մէջ պատշգամայն ի լայնութիւն
 քսան կանգուն , եւ շրջանակաւ շրջա-
 11 նակք տանն : Եւ գուրք պատշգամայն
 յատանցս դրան միոյ որ ընդ հիւսիսի ,
 եւ գուռն մի ընդ հարաւ . եւ լայնու-
 թիւն սեկոյն ընդարձակութեան վասն
 լուսոյ առանցիցն՝ հինգ կանգուն ի լայ-
 12 նութիւն շուրջանակի : Եւ անջրպետ
 ընդդէմ առանցիցն ի ծովակոյմ ճանա-
 դարհին՝ յերկայնութիւն եւ խնամքուն
 կանգուն , եւ լայնութիւն որմոյն ան-
 ջրպետի հինգ կանգուն , եւ երկայնու-
 13 թիւն նորին իննսուն կանգուն : Եւ չա-
 փեաց ստալի տանն յերկայնութիւն հա-
 րեւր կանգուն . եւ խորչքն եւ անջր-
 պետք եւ որմք նոցա՝ յերկայնութիւն
 14 հարեւր կանգուն : Եւ լայնութիւն ա-
 ռալի տանն , եւ խորչքն յանդիմանն նո-
 15 թին՝ հարեւր կանգուն : Եւ չափեաց զեր-
 կայնութիւն անջրպետին ընդդէմ խոր-
 չիցն ի թիկանց տանն . եւ զխորչան սա-
 տի եւ անտի հարեւր կանգուն յերկայ-
 16 նութիւն : Եւ տաճարն արտաքին եւ
 անկիւնքն եւ կամարքն եւ յարկքն եւ
 պատուհանքն վանդակապատքն , լու-
 սանցոյցք շուրջ զերեքումբք վասն հա-
 յելոյ . եւ տունն , եւ որ վնտվաւ յարկքն
 առ հասարակ շուրջ շրջանակաւ տախ-

տակամած ի յատակացն մինչեւ ի պա-
 տուհանան . եւ պատուհանք բացեալք
 երեքկին աւ ի հայել , որպէս եւ ի ներ-
 17 քոյ կողմանն մինչեւ յարտաքինն : Եւ
 ի վերայ ամենայն տանն շուրջ շրջա-
 նակաւ , եւ ի վերայ ամենայն տանն
 18 շուրջանակի ներքայ եւ արտաքոյ ,՝ Քե-
 րովր քանդակալ եւ արմաւենիք . եւ
 արմաւենի մի ի մէջ քերովրէիցն , եւ
 19 Միոյ քերովրէին զէմբք մարդոյ ի միո-
 ջէ կողմանէ արմաւենոյն , եւ զէմք
 աորւծո՝ ի միւսմէ կողմանէ արմաւեն-
 ւոյն . եւ այսպէս քանդակալ էր ամե-
 20 նայն տաճարն շուրջանակի : Յատակաց
 մինչեւ ցյարկան քերովրէք եւ արմա-
 21 ւենիք քանդակալք , Եւ սրբութիւնն
 եւ տաճարն թուցեալ եւ բացեալ չո-
 րեքկուսի :
 22 Եւ զէմ յանդիման սրբութեանցն սե-
 սիլ՝ իբրեւ նմանութիւն փայտեղէն սե-
 զանոյ՝ , երեք կանգուն ի յարձրութիւն ,
 եւ երկու կանգուն յերկայնութիւն ,
 3 եւ երկու կանգուն ի լայնութիւն . եւ
 եղջիւրք ի նմա . եւ յատակքն նորա եւ
 որմք՝ փայտեղէնք . եւ ասէ ցլա , Այս է
 23 սեղան երեսաց Տեսան : 4 եւ երկու մուտք
 տաճարին . եւ երկու մուտք սրբու-
 24 թեանցն . երկոցունց շրջանակաւ մտիցն՝
 երկու մուտք միոյ . եւ երկու մուտք
 25 միւսոյ դրանն . Եւ քանդակագործք ի
 վերայնոցա , եւ ի վերայ մտից տաճարին
 քերովրէք եւ արմաւենիք քանդակալք
 ըստ քանդակի սրբութեանցն . եւ փայ-
 տակերտ ազնիւ զէմ յանդիման կամարին
 արտաքուստ կողմանէ . եւ պատուհանք

որմս սենեկացն արտաքոյ ի հինգ կանգնոյ , եւ
 որ մնացեալն է՝ տեղին էր սենեկացն ի ներ-
 բուստ : (10) Եւ ի մէջ դահլիճն լայնութիւնն
 էր քսան կանգուն շուրջ շուրջանակաւ տանն :
 (11) Եւ դուռք դահլիճն հոյսէին ի մնացեալ
 տեղին , գուռն մի ի հիւսիսոյ , գուռն մի ի
 հարաւոյ . եւ լայնութիւն տեղւոյն մնացելոյ ի
 հինգ կանգնոյ շուրջ շուրջանակաւ :
 (12) Եւ շինուածն որ առաջի բացատին
 , յարեւմուտս կոյս ի լայնութիւն յեւթ անասուն
 կանգնոյ , եւ որմն շինուածոյն ի հինգ կանգ-
 նոյ ի լայնութիւն շուրջանակաւ , եւ երկայ-
 նութիւն նորա յիննսուն կանգնոյ : (13) Եւ չափ-
 եաց զտունն . երկայնութիւն հարեւր կանգնոյ
 եւ բացատն եւ շինուածն եւ որմք նոցա յեր-
 կայնութիւն հարեւր կանգուն : (14) Եւ լայնու-
 թիւն երեսաց տանն եւ բացատին յարեւելս
 կոյս՝ հարեւր կանգուն :
 (15) Եւ չափեաց զերկայնութիւն շինուածոյն
 առաջի բացատին որ յետուս կողմանէ նորա ,
 եւ զճեմելիս նորա ստտի եւ անտի հարեւր
 կանգուն , եւ գտածարն ի ներքուս եւ զարահն
 դաւթին : (16) Չեսման եւ զպատուհանն
 վանդակապատս եւ զճեմելիս շուրջանակի յե-
 րեսին ի նոսա յանդիման սեմոցն՝ տախտակա-

մածս շուրջ շուրջանակաւ ի յատակացն մինչեւ
 ի պատուհանն . և զպատուհանն փակեալս :
 (17) Ձուռ ի վերուստ դրանն մինչեւ ի տունն
 ներքին եւ արտաքին եւ զամենայն որմն շուրջ
 շուրջանակաւ ի ներքոյ եւ արտաքոյ ըստ իւ-
 րաքանչիւր չափոյ : 1 Եբբ . երեսք երկու
 միոյ միոյ քերովրէի 2 Եբբ . քանդակալք ,
 նոյնպէս եւ որմն տաճարին (21) Կրանդիք տա-
 ճարին չորեքկուսի , և տեսիլ երեսաց սրբու-
 թեանն ըստ տեղանս Գժժժ :
 (22) Սեղանն փայտեղէն 3 Եբբ . և անկիւնք
 ի նմանէ եւ երկայնութիւն նորա եւ ծնօսք
 նորա 4 Եբբ . եւ գուռնքն տաճարին եւ սրբու-
 թեանն երկու . (24) Եւ երկու փեղկք դրանցն ,
 եւ փեղկքն ծայեալք յերկուս , երկու փեղկ
 միոյ դրանն , եւ երկու փեղկ միւսոյն : (25) Եւ
 քանդակագործք ի վերայ նոցա , ի վերայ դրանց
 տաճարին , քերովրէք , եւ արմաւենիք , իբրեւ
 քանդակալք յորմունս . եւ ոսկուղ փայ-

26 ծածուկք : Եւ չարիեաց յայտիոյ յայն-
կոյս զյարկս կամարին , եւ զկողմանս
տանն խառնեալ ընդ միմեանս :

ԳԼ . ԽԲ

1 Եւ եհան զիս ՚ի սրահն արտաքին ընդ
արեւելս զէմ յանդիման զբանն հիւսի-
սոյ , եւ տարաւ զիս ի ներքս . եւ ահա
պատշգամք հինգ՝ առանցիւք եւ խոր-
2 շիւք ընդ կողմ հիւսիսոյ , Հարեւր կան-
գուն յերկայնութիւն եւ յիսուն կան-
3 գուն ի լայնութիւն . Նկարեալք ըստ օ-
րինակի զբան սրահին ներքնոյ , եւ ըստ
օրինակի շրջանակաւ սեանց սրահին
արտաքնոյ . զէմ ընդ զէմ կարգեալ ե-
4 րեքսրահան : Եւ զէմ ընդ զէմ պատշգա-
մացն գնացք ի տասն կանգնոյ լայնու-
թիւն , եւ հարեւր կանգուն յերկայնու-
թիւն . եւ ներքսագոյն կողմ ճանապարհ-
հին՝ կանգուն մի , եւ զլուսնք նոցա ընդ
5 հիւսիսի : 2 Եւ գնացք ի վերնատունան
նոյնպէս , զի խառնեալ էին սիւնքն
շրջանակաւ ի ներքուստ մինչեւ ի վեր .
եւ անջրպետն նոյնպէս , եւ սիւնքն
շրջանակօք , եւ անջրպետք եւ մոյթք .
6 քանզի երկքսրահեանք էին : Եւ սիւնք
ոչ գոյն իբրեւ զսիւնս պատշգամացն .
վասն այնորիկ առանցք էին ի ներքոյ
կողմանէն , եւ ի միջնայարկացն ի վեա-
7 նոյ կողմանէ յիսուն : Եւ լոյս արտա-
քուստ , որպէս եւ պատշգամք սրահին

արտաքնոյ որ հայնն զէմ յանդիման պա-
տրշգամացն՝ որ ընդ հիւսիսոյ՝ յերկայ-
8 նութիւն յիսուն կանգուն : Քանզի եր-
կայնութիւն պատշգամացն որ հայէին
ի սրահն արտաքին՝ էր ի յիսուն կանգնոյ ,
եւ նոքա էին զէմ յանդիման միմեանց ,
9 ընդ ամենայն հարեւր կանգուն : Եւ
զրուեք պատշգամացն որ ընդ մուտս
արեւելից՝ վտան մտանելոյ ընդ նոսա
10 յարտաքին սրահէ անտի , Ըստ լուսա-
մտին առաջին գնացին որ ընդ կողմն
հարաւոյ՝ զէմ յանդիման հարաւոյ , եւ
ընդզէմ անջրպետացն եւ հանդէպ խոր-
11 շիցն : Եւ պատշգամքն եւ գնացքն հան-
դէպ նոցուն ըստ չարիոյ պատշգամացն
ճանապարհին՝ որ ընդ հիւսիսի , եւ ըստ
երկայնութեան նոցա եւ ըստ լայնու-
թեան նոցա եւ ըստ ելից նոցա , եւ ըստ
շրջանակաց նոցին , եւ ըստ լուսանցու-
12 ցաց . Եւ ըստ մտից պատշգամացն՝ որ
ընդ հիւսիս , ըստ մտից պատշգամացն
որ ընդ հարաւ . եւ ըստ մտից առաջին
գնացիցն առ ի զլոյսն տարոյ անջրպե-
տութեան ձողոցն , եւ հանդէպ արեւե-
լից գնալ ընդ նոսա :
13 Եւ ասէ զիս , Պատշգամքդ որ են ընդ
հիւսիսի , եւ պատշգամքդ որ են ընդ
հարաւ՝ հանդէպ բացատացն , դոքա են
պատշգամք սրբութեանն ուր ուտեն
քահանայքն որդիքն Սաղովկայ մերձա-
ւորք Տեառն զարբութիւն սրբութեանցն՝ ,
եւ անդ զիցեն զարբութիւն սրբու-
թեանցն , եւ զզոհան եւ զվասն մեղացն
եւ զվասն անգիրտութեանն . քանզի սուրբ

տեղէն առաջի սրահին արտաքուստ : (26) Եւ
պատու հանք վանդակապատք եւ արմաւենիք
էին տատի եւ անտի ի կողմանս սրահին , եւ ի
սենեակս տանն եւ ի տանգուղան : 1 Եբք . ի
գաւթիմն արտաքին ընդ ճանապարհն որ ի հիւ-
սիս , եւ եմշո՞ զիս ի դահիճն որ յանդիման
բացատին եւ յանդիման շինուածոյն որ ընդ
կողմ հիւսիսոյ : (2) Յանդիման դրահն հիւսիսոյ
երկայնութիւն հարեւր կանգուն եւ լայնու-
թիւն յիսուն կանգուն : () Յանդիման քանն
կանգնոյն որ ի գաւթիմն ներքուստ , եւ յանդի-
ման քարայտակին , որ յարտաքնուստ գաւ-
թիմն ճեմելիք առ ճեմելիս երեքկին : (4) Եւ
յանդիման դահիճիցն գնացք ի տասն կանգնոյ
ի լայնութիւն ի ներքուստ , ճանապարհ 2 Եբք . Եւ
դահիճիցն վերքէն էին կարճագոյն , զի ճեմելիքն
ի նոցունց . ի խոնարհագոյն եւ ի միջին սենեկաց
շինուածոյն , առնուին վայրս : (6) 2 Էին երեք
կարգեան , եւ սիւնք ոչ գոյնն նոցա , իբրեւ
զսիւնս սրահիցն , վասն այնորիկ ի գեանոյ , ի
խոնարհագոյն յարկաց եւ ի միջնոց , տակաւ
անձկանային : (7) Եւ որմն որ էր արտաքոյ ,
առ երկ դահիճիցն ի գաւթիմն անդր արտաքին :

յանդիման դահիճիցն էր ի յիսուն կանգնոյ յեր-
կայնութիւն : (8) 2 Է երկայնութիւն դահիճիցն
գաւթիմն արտաքնոյ էր ի յիսուն կանգնոյ , եւ
ահա յանդիման առճարին հարեւր կանգուն :
(9) Եւ ի ներքուստ դահիճիցն այնոցիկ , առ ի
մտանելոյ ի նոսա ի գաւթիմն արտաքնոյ , էր
մուտ յարեւելից : (10) Ի լայնութեան որմն
գաւթիմն , ընդ արեւելս , յանդիման բացատին ,
եւ յանդիման շինուածոյն՝ դահիճք : (11) Եւ
էր ճանապարհ առաջի նոցա ըստ տեսեան ճա-
նապարհի դահիճիցն ընդ կողմն հիւսիսոյ ըստ եր-
կայնութեաննոցա , նոյնպէս եւ լայնութիւննո-
ցա . եւ աստայնի ելքն նոցա , եւ ըստ օրինակի
նոցա եւ ըստ մտից նոցա : (12) Այապէս եւ մուտ
դահիճիցն որ ընդ հարաւ , մուտ ի գլուխ ճա-
նապարհին , ճանապարհ առաջի որմնոյ , ճանա-
պարհ ուղղորդ ընդ արեւելս ի գայն առ նոսա :
(13) Եւ ասէ զիս , Ի՞նչ ի՞նչքդ որ են ընդ հիւ-
սիսի , եւ դահիճքդ որ են ընդ հարաւ՝ հան-
դէպ բացատին , դոքա են դահիճք որբութեանն
ուր ուտեն քահանայքն որ մերձեանս առ Տէր

44 Է տեղին : ¹Եւ մի՞ ոք մտանիցէ անդր բաց ի քահանայիցն . եւ ոչ երանիցեն ի սրբութենէ անտի ի սրահն արտաքին . զի յամենայն ժամանակի որ մերձենանն՝ սուրբ կացցին . եւ մի՞ մատչիցին ի պատմուճանս իւրեանց որով պաշտօնցենն , քանզի սուրբ է այն . եւ զլիցցին այլ հանդերձ յորժամ մերձենայցեն ի ժողովուրդն :

45 Եւ կատարեցաւ չափ տաճարին ներքնոյ . եւ եհան զիս ընդ ճանապարհ՝ գրանն որ հայէր ընդ արեւելս , եւ չափեաց ²զձեւ տանն շուրջանակի ըստ յօրինուածոյ : Եւ եկն եկաց առ հարաւային գրանն որ հայէր ընդ արեւելս , եւ չա-

46 փեաց հինգ հարեւր չափով ձողոյն : Եւ զարձաւ ի կողմ հիւսիսոյ , եւ չափեաց հանդէպ հիւսիսոյ հինգ հարեւր չափով

47 ձողոյն : Եւ զարձաւ ի ծովափողմն , եւ չափեաց հանդէպ ծովուն հինգ հարեւր

48 չափով ձողոյն : Եւ զարձաւ ի կողմն հարաւոյ , եւ չափեաց հանդէպ հարա-

49 լոյ հինգ հարեւր չափով ձողոյն : Եւ զփոփոցս նորա շուրջանակի ի չորեօրն կողմանն նովին չափով . եւ յօրինեաց զնա եւ զփոփոցս նորա շուրջանակի՝ ի հինգ հարեւր կանգնոյ հանդէպ արեւելից , եւ ի հինգ հարեւր կանգնոյ զլայնուածիւնն՝ անջրպետել ի մէջ սրբութեանցն , եւ ի մէջ պարսպացն յօրինուածոյ տաճարին :

ԿԼ . ԽԳ

4 Եւ ած զիս ³ի դուռնն որ հայէր ընդ 2 արեւելս , եւ եհան զիս ընդ այն : Եւ ահա փառքն Աստուծոյ Խորայելի գային ընդ ճանապարհն արեւելից , եւ ձայն ⁴բանակին իրիււ զձայն կրկնելոյ՝ բազ-

մաց . եւ երկիրն լուսաւորեցաւ ⁵ի նմանութիւն լուսաւորաց ի փառացն շուր-
3 շանակի : Եւ տեսիլն զոր տեսանէի , էր ըստ տեսլեանն զոր տեսանէի ⁶ի ժամանակի իրիււ մասնէի օձանիւ զքաղաքն . եւ տեսիլ կատայն զոր տեսի , էր՝ ըստ տեսլեանն զոր տեսի ի վերայ Քորար գետոյ . եւ անկայ ի վերայ երեսաց խոց :

4 Եւ փառքն Տեառն մտին ի տաճարն ընդ ճանապարհ գրանն՝ որ հայէր ընդ 5 արեւելս : Եւ համբարձ զիս Հոյնն , եւ աարաւ զիս ⁷ի սրահն ներքին . եւ ահա լի էր փառք Տեառն տաճարն :

6 ⁸Եւ կայի անդ , եւ ահա՞ ձայն ի տաճարէ անտի որ խօսէր ընդ իս . եւ այր

7 մի կայր մօտ առ իս . Եւ ասէ ցիս , Արգի մարդոյ , ⁹տեսն՞ զտեսիլն՝ ախոռոյ լումոյ եւ ¹⁰զտեղի հետոց ռոտից իմոց , որովք բնակեացէ անուռն իմ ի մէջ տանն՝ Լուրայելի յաւիտեան , եւ մի՞ եւս պղծեսցին տունն Խորայելի զանուռն իմ սուրբ ինքեանք եւ ¹¹առաջնորդք իւրեանց պոռնկութեամբ իւրեանց եւ ¹²սպանու-

8 թեամբք իշխանացն որ ի մէջ նոցա . Ի զնել ինձ զզրանդս իմ ի մէջ զբանդեաց նոցա , եւ զսեամս իմ առ սեամս նոցա . եւ արկին զպարսկացս նեղել՝ ընդ իս եւ ընդ նոսա , եւ պղծեցին զանուռն իմ սուրբ անօրէնութեամբ իւրեանց զոր առնէին . եւ խորտակեցի զնոսա լար-

9 կութեամբ իմով ¹³եւ սպանումմբ՝ Գոնեայ արգ մերժեսցեն պոռնկութիւնս իւրեանց , եւ ¹⁴զպաճնութիւնս իշխանաց նոցա՝ յինէն , եւ բնակեցայց ի մէջ նոցա յաւիտեան :

10 Եւ զու , որգի մարդոյ , ցոյց տանգ Խորայելի գտաճարդ , եւ ¹⁵զաղարեացն ի մեղաց իւրեանց , զտեսիլ զորա եւ

11 զձեւ եւ զյօրինուած . Եւ նոքա ընկալցին զառնջանս իւրեանց վամն ամե-

¹ Եբր. Խ մտանել անդր քահանայիցն՝ մի՞ երանիցեն ի սրբութենէ անտի ի գաւթի շարաքին . այլ անդ թողցեն զհանդերձ պաշտամանն իւրեանց , բանդի սուրբ են ² Եբր. զնա շուրջանակի (16) Չափեաց զկողմն արեւելից ձողով չափոյն հինգ հարեւր ձող շուրջանակի (17) Չափեաց զկողմն հիւսիսոյ հինգ հարեւր ձող ըստ ձողոյ չափոյն շուրջանակի : (18) Չափեաց զկողմն հարաւոյ հինգ հարեւր ձող ըստ ձողոյ չափոյն : (19) Եւ զարձաւ ի կողմն արեւմտից , եւ չափեաց ձողով չափոյն հինգ հարեւր ձող : (20) Չափեաց զայն ի շարեցուց կողմանց . պարսպանմա շուրջանակաւ շուրջանակի . երկայնութիւն՝ հինգ հարեւր , եւ լայնութիւն հինգ հարեւր , անջրպետել ի մէջ սրբոյն եւ անտարոյ : ³ Եբր. Ի դուռնն , դուռն ⁴ Եբր. նորա երբեւ զձայն շուրջ

⁵ Եբր. ի փառաց նորա ⁶ Եբր. ի գալ իմուճ կործանել զքաղաքն . Եւ տեսիլքն էին ⁷ Եբր. ի գաւթի թն ⁸ Եբր. Եւ ըստ ⁹ Եբր. այս է տեղի ¹⁰ Եբր. տեղի հետոց ռոտից իմոց , ուր բնակեցոյց անդ ի մէջ որդւոցն ¹¹ Եբր. թաղաւորք ¹² Եբր. զիսկամբ թագաւորաց իւրեանց ի բարձունս իւրեանց : (8) Ի զնել նոցա զսեամս իւրեանց առ սեմոց իմոց , Եւ զզրանդ իս իւրեանց առ դրանդեաց իմոց . եւ որքն մկայն էր ¹³ Եբր. գլխու ¹⁴ Եբր. զգրիակունս թագաւորաց իւրեանց ¹⁵ Եբր. ամաչեսցեն յանօրէնութեանց իւրեանց , եւ չափեացն զօրինակն : (11) Եւ եթէ ամաչեսցեն

նախի զոր արարին : Եւ նկարեցեա զտունդ եւ զպտորաստութիւնդ իւր՝, եւ զիկ եւ զմուտ զորա եւ զկահ, եւ զամենայն հրամանս զորա եւ զամենայն օրէնս եւ զիրաւունս զորացուցցեսնոցա, եւ զրեցեա առաջի նոցա. եւ պահեսցեն զամենայն իրաւունս եւ զհրամանս իմ՝, եւ արացցեն գնոսա ³Եւ նկարագիր 12 տանն ի վերայ գլխոյ լերինն, եւ ամենայն սահմանք նորա շուրջանակի, սրբութիւն սրբութեանց են. այս օրէն է տաճարին :
 13 Եւ այս չափ սեղանոցն . կանգուն մի ի կանգնոց, եւ կանգուն մի եւ ուղղակ զգագած խորութեան նորա՝. եւ կանգուն մի լայնութիւն, եւ պսակ շուրջ զծնօտիւք նորա շուրջանակի թղաւ մի . եւ 14 այս բարձրութիւնն ⁵սեղանոցն ի խորութեան սկզբան փորուածոցն մինչեւ ի մեծ քաւութիւնն, կանգունք երկուք ի ներքուստ՝, եւ ի լայնութիւն կանգուն մի . եւ ⁶ի փոքր քաւութիւնէն մինչեւ ի մեծ քաւութիւնն՝ կանգունք չորք, եւ ի 15 լայնութիւն կանգուն մի . եւ ⁷րունն ի չորից կանգնոց, եւ ⁸ի բնէն ի վեր ցեղ- 16 ջերան՝ կանգուն մի : Եւ բունն յերկու տասան կանգնոց՝ առ երկուտասան կանգունն ի լայնութիւն, չորեքկուսի ի չորսանն կողմանս իւր : Եւ ⁹քաւութիւնն չորեքտասան կանգուն յերկայնութիւն, եւ չորեքտասան կանգուն ի լայնութիւն, ¹⁰հասարակ ի չորեցունց կողմանց . եւ ծնօտքն պատուածոցք շուրջանակի պատեալ գնովաւ ի կէս կանգնոց, եւ բուրդակն նորա՝ շուրջանակի կանգուն մի, եւ աստիճանքն նորա ընդ արեւելս :
 18 Եւ ասէ ցիս ¹¹Տէր, Արզի մարդոց, այսպէս ասէ Տէր Տէր . Այս հրամանք են սեղանոցն յաւուր փորձուածոց իւրոց . մատուցանել ի վերայ նորա ողջակէզս, եւ ¹²հեղուլ առ նովաւ արիւն :

19 Եւ տացեա քահանայիցն Ղեւտացոց որք ի զաւակէ Սագովիայ ¹³մերձեացին առ իս, ասէ Տէր Տէր, պաշտել զիս, 20 զուարակ մի յանդուց վասն մեղաց : Եւ ¹⁴ասցեն յարեան նորա, եւ ¹⁵զիցեն ի վերայ չորեցունց եղջերաց սեղանոցն, եւ ի վերայ չորեցունց անկեանց ¹⁶քաւութեանն, եւ շուրջ գլխատակաւն, եւ ցա- 21 նեացեն եւ քաւեսցեն : Եւ ասցեն՝ զզուարակն զվասն մեղացն, եւ այրեսցի ի զատեալ տեղուջ տաճարին՝ ար- 22 տաքոց սրբութեանցն : Եւ յաւուրն երկրորդի ¹⁷ասցեն նոխազս երկուս յայժեաց անարատից՝ վասն մեղաց, եւ քաւեսցեն զսեղանն՝ որպէս քաւեսցին զուարակաւն : 23 Եւ յետ վախճանելոյ ¹⁸գքաւութիւնն, ¹⁹մատուցեն զուարակ յարջառոց անա- 24 րատ, եւ խոյ ի հօտից անարատ : Եւ ²⁰մատուցեն առաջի Տեառն, եւ ցանեացեն ի վերայ նոցա քահանայքն աղ, եւ հան- 25 ցն գնոսա յողջակէզս Տեառն : Զեւթն օր ²¹արագեն նոխաղ մի վասն մեղաց հանապաղ, եւ զուարակ մի յարջառոց, եւ խոյ մի ի հօտից անարատ արացցեն : 26 Զեւթն օր քաւեսցեն զսեղանն եւ սրբեսցեն զնա, եւ կատարեսցեն զձեռս 27 իւրեանց : Եւ վախճանեսցեն զաւուրն, եւ եղիցի յօրէն ութերորդէ եւ անդր՝ արասցին քահանայքն ի վերայ սեղանոցն զողջակէզս ձեռ, եւ ²²զվասն փրկութեան ձկրոյ՝, եւ ընկալայց զձեզ, ասէ Տէր Տէր :

ԳԼ. ԽԻ

1 Եւ զարձոյց զիս ընդ ճանապարհ արտաքին գրան սրբութեանցն՝ որ հայէր 2 յարեւելս, եւ այն էր փակեալ : Եւ ասէ ցիս Տէր, Այդ դուռն փակեալ կացցէ եւ մի բացցի, եւ մի ոք անցցէ ընդ դա, զի Տէր Ատուած իսրայելի ²³մտցէ 3 ընդ դա, եւ եղիցի փակեալ : Քանզի ատաջնորդ իշխանն նա նստցի ի դմա ուսել հոց առաջի Տեառն, ընդ ճանապարհ ²⁴կամարի գրանն մտցէ, եւ ընդ նոցն ճանապարհ ելցէ :

1 յամենայնէ զոր արարին, զձեւ տանն եւ զյօրինուած նորա ¹Եբբ. զամենայն ձեւս նորա ²Եբբ. ձեւս նորա եւ զամենայն հրամանս նորա ³Եբբ. Այս է ⁴Եբբ. սեղանոցն ի կանգունս . (կանգուն մի՝ կանգուն եւ ուղղակ) եւ զողջակէզս կանգուն մի ⁵Եբբ. սեղանոցն . (14) եւ ի խորութեանն գեանոցն մինչեւ ի խոնարհագոյն շրջանակն կանգունք երկուք ⁶Եբբ. ի շրջանակէն փորուէ մինչեւ ի շրջանակն մեծ ⁷Եբբ. զսահմանոցն ⁸Եբբ. ի զսահմանոցէ անտի եւ ի վեր եղջերք չորք . (16) եւ զսահմանոցն յերկուտասան կանգնոց յերկայնութիւն ⁹Եբբ. շրջանակն ¹⁰Եբբ. եւ ասճմանն շուրջ զնովաւ ի կէս կանգնոց, եւ գողն ¹¹Եբբ. գովտե ¹²Եբբ. սրակել

¹³Եբբ. մերձեցելոց ¹⁴Եբբ. ասցեն ¹⁵Եբբ. դիցես ¹⁶Եբբ. շրջանակին, եւ ի վերայ սահմանին շուրջանակի, եւ սրբեսցես զնա, եւ քաւեսցես զնա (21) Եւ ասցեն ¹⁷Եբբ. մատուցես նոխաղ յայժեաց անարատ ¹⁸Եբբ. յեղջերքն յաւուրս ¹⁹Եբբ. մատուցես ²⁰Եբբ. մատուցես զնոսա ²¹Եբբ. արացցես ²²Եբբ. զփաղաղականս ձեռ ²³Եբբ. եմուտ ²⁴Եբբ. սրահի

4 Եւ տարաւ զիս ընդ ճանապարհ զրանն որ ընդ հիւսիսի յանդիման տաճարին . եւ տեսանէի եւ ահա վառօք Տեառն լի էր տունն Տեառն , եւ անկայ ի վե-
 5 րայ երեսաց իմոց : Եւ ասէ զիս Տէր , Որդի մարդոյ , զիր ի սրտի քում , եւ տես աչօք քովք , եւ լուր ականջօք քովք զամենայն ինչ զոր ես ընդ քեզ խօսեցայց , ըստ ամենայն հրամանաց տանդ Տեառն եւ ըստ ամենայն իրաւանց զորա . եւ կարգեսցես ի սրտի քում զմեռտ տանդ ըստ ամենայն ելից զորա
 6 եւ ըստ ամենայն սրբութեանցն : Եւ ասացես ցտուելդ Իսրայելի՛ տուն զառնացող , Այսպէս ասէ Տէր Տէր . Շատ լիցի ձեզ առ ամենայն անօրէնութեամբք
 7 ձերովք , տունդ Իսրայելի , Մուծանել ձեզ զօրդիս այլազգիս՝ անխլփատս սրտիւ եւ անխլփատս մարմնով՝ լինել ի սրբութիւնս իմ , եւ պղծել զնոսա , ի մատուցանել ձեզ զհացդ իմ ճարպով եւ աւրամբ , եւ սնցանէք զուտտիւ իմով ամենայն անօրէնութեամբք ձերովք :
 8 Եւ ոչ պահեցէք զպահանսութիւնս սրբութեանց իմոց , եւ կարգեցէք զնոսա պահել զպահանսութիւնս սրբութեանց իմոց : Վասն այ-
 9 թիւնս սրբութեանց ՚իմոց : Վասն այ- զորիկ այսպէս ասէ Տէր Աստուած՝ . Ամենայն որդի օտարածին՝ անխլփատ սրտիւ եւ անխլփատ մարմնով՝ մի՛ մտցէ ի սրբութիւնս իմ յամենայն որդուց այլազգեանց որ իցեն ՚ի տանդ Իսրա-
 10 յելի : Այլ եւ Լեւեալիքն որք հեռացան յինէն ի մուրդի ՚ժողովրդեանն , որ մուրդեցան յինէն զհետ ՚խորհրդոցն իւրեանց , եւ ընկալցին ըստ անօրէնութեանց
 11 իւրեանց : Եւ եղիցին ի սրբութիւնս իմ պաշտօնեայք , բարապանք զբանց տանդ , եւ սպասաւորք տաճարիդ . նոքա զեւնուցուն զողջակէզս եւ զզոս ժողովրդեանն , եւ նոքա կացցեն առաջի ժողովրդեանն՝ լինել նոցա ի սպասա-
 12 ւորս : Փոխանակ զի էին նոքա սպասաւորք առաջի կռոյն նոցա , եւ եղեն տանն Իսրայելի՝ օայն ի տանջանս՝՝ անիրաւութեան . Վասն այնորիկ ամբարձի զձեռն իմ ի վերայ նոցա , ասէ Տէր Աստուած , եւ ընկալցին ըստ անօրէնութեան իւր-

13 եանց . Եւ մի՛ մերձեցցին առ իս քահանայանալ ինձ , եւ մի՛ հսկել յամենայն սրբութիւնս Դորդուոյն Իսրայելի , եւ մի՛ յամենայն սրբութիւն սրբութեանց իմոց՝ . եւ ընկալցին զանարպանս իւրեանց ՝ մօրսրութեամբն զօր մուրդեցան :
 14 Եւ կարգեսցին՝՝ զնոսա պահել զպահանսութիւնս տանն՝ յամենայն ի զպրծն նորա , եւ յամենայն ինչ զլուր զօրծեսցեն անդ :
 15 Եւ քահանայքն Դևեալայք՝ որդիքն Սապուվայ՝ որք պահեցին զպահանսութիւնս սրբութեանց իմոց ի մուրդել տանն Իսրայելի յինէն , նոքա մերձեսցին առ իս պաշտնի զիս . եւ կացցեն առաջի երեսաց իմոց՝ մատուցանել ինձ ՚զոհս եւ՝՝ ճարպ եւ արիւն , ասէ Տէր
 16 Աստուած : Նոքա մտցին ի սրբութիւնս իմ , եւ նոքա մերձեսցին ի սեղան իմ պաշտել զիս , եւ պահեսցին զպահա-
 17 նութիւնս իմ : Եւ եղիցի ի մտանելն նոցա ընդ զուսն ¹⁰ սրահին ներքնոց , զգեցցին զպատմուճանս կատարս . եւ մի՛ զգենուցուն ասուիս ի պատմաման իւրեանց ¹¹ ի զրանէ ներքին սրահին՝ :
 18 Եւ խոյրս կատարս ունիցին ի զլուիս իւրեանց եւ անդրալարտիս կատարս յերանս իւրեանց , եւ ¹² ոչ զգենուցուն
 19 բնութիւնն՝ : Եւ յեղանելն իւրեանց ¹³ յարտաքին սրահն՝՝ առ ժողովուրդն՝ մերկասցին զպատմուճանս իւրեանց ուրով պաշտիցենն . եւ զիցին զնոսա ի սենեակն սրբութեանց , եւ զգեցցին այլ պատմուճանս . եւ մի՛ սրբեսցին զժողո-
 20 վուրդն պատմուճանօք իւրեանց : Եւ զգլուիս իւրեանց մի՛ գերծցեն , եւ զվարսս իւրեանց մի՛ ¹⁴ անօսարացուցեն , ծածկելով ծածկեսցին՝՝ զգլուիս իւր-
 21 եանց : Եւ զինի մի՛ արբեցն ամենայն քահանայքն ի մտանելն իւրեանց ի ներ-
 22 քին ¹⁵ սրահն : Եւ զայրի եւ զհանեալ մի՛ առնուցուն իւրեանց ի կանայս , այլ զկոյսս ի զաւակէ տանն Իսրայելի , եւ այրի թէ իցէ ի քահանայէ մնացեալ՝
 23 առցեն : Եւ զժողովուրդն իմ ուսու-

1 իբր . խօսիմ 2 իբր . իմոց ըստ ձեզ : (9) Այսպէս ասէ Տէր Աստուած 3 իբր . ի մէջ 4 իբր . Իսրայելի 5 իբր . կռոց 6 իբր . ի գայթակղութիւն

7 իբր . իմ , ի սրբութիւնս սրբութեանց 8 իբր . եւ զպղծութիւնս իւրեանց զօր արարին : (14) Ասկայն կարգեցից 9 իբր . զսրահն 10 իբր . գաւթին 11 իբր . ի գրուես գաւթին ներքնոց եւ ի ներքս 12 իբր . մի՛ անցն ինչ ի բարանել 13 իբր . ի գաւթին արտաքին 14 իբր . արձակեսցեն , փոքրելով փոքրեսցեն 15 իբր . գաւթին 57

ցեն ընտրել ի մէջ սրբոյն եւ պղծոյն ,
 եւ ի մէջ անարատին եւ արատաւորին :
 24 Եւ ի վերայ դաաստանի՝ արեան նոքա
 կացցեն քննել . ²զարդարութիւնս իմ
 արդարացուցցեն , եւ զիրաւունս իմ ի-
 րաւացուցցեն՝ , եւ զօրէնս իմ եւ զհրա-
 մանս իմ յամենայն տօնս պահեսցեն ,
 25 եւ զչաբաթս իմ սրբեսցեն : Եւ ի դի
 մարդոյ մի մային պղծել . բայց թէ է ի
 հօր կամ ի օր եւ յուստերս եւ ի դստերս ,
 եւս յղգօր եւ ի քեւ՝ որ առն չիցէ
 26 տուեալ՝ պղծեսցին : Եւ յետ սրբելոյն
 27 նորա՝ եւթն օր թուեսցէ իւր : Եւ յու-
 րում աւուր մտանիցէ ի սրբութիւն ³սրա-
 հին ներքնոյ պաշտել ի սրբութեանն՝
 մատուցէ ⁴քաւութիւն , առէ Տէր Աւ-
 28 տուած : Եւ ոչ՝ եղիցի նոցա ժառան-
 դութիւն , զի ես եմ նոցա ժառան-
 դութիւն . եւ կալուածք մի տացին նո-
 ցա ի մէջ որդւոցն Լուրայելի , զի ես եմ
 29 նոցա ⁵ժառանգութիւն : Եւ զզոհն եւ
 զվասն մեղացն եւ զվասն անպիտու-
 թեանն՝ նոքա կերիցեն , եւ ամե-
 նայն նուէրք Լուրայելի՝ նոցա լիցին :
 30 Պտուղ ամենայնի եւ անդրանիկք ամե-
 նեցուն եւ երախայրիք յամենայն պտղոյ
 ձերոց՝ քահանայիցն եղիցի . եւ զառա-
 ջին մուտ արդեանց ձերոց տաջիք քա-
 հանային՝ դնել օրհնութիւն ի վերայ տանց
 31 ձերոց : Զամենայն զմնուելոսի եւ զզա-
 վանարեկ ի թաշնոց եւ յանանոց՝ մի
 կերիցեն քահանայքն :

Գ Լ . ԽԵ

1 Եւ ի վիճակել ձեզ զերկիրն ի ժառան-
 գութիւն՝ զատուսջիք պտուղ Տեառն
 սուրբ յերկրէն քսան եւ հինգ հազար
 յերկայնութիւն եւ տասն հազար ի լայ-
 նութիւն՝ նուիրեալ եղիցի յամենայն
 2 սահմանս նորա շուրջանակի : Եւ եղիցի
 յայնմանէ ի սրբութիւն՝ հինգ հարեւր
 առ հինգ հարեւր չորքիւսի շուրջա-
 նակի . եւ յիսուն կանգուն ⁶բայատացն
 3 շուրջանակի : Եւ յայտ՝ չափոյ չափեսոյի
 քսան եւ հինգ հազար յերկայնութիւն
 եւ տասն հազար ի լայնութիւն , եւ ի
 նմա եղիցի սրբութիւն սրբութեանցն .

4 Եւ իրեալ յերկրէն եղիցի քահանայիցն
 որ պաշտիցեն ի սրբութեանն , այնոցիկ
 որ մարձնեան պաշտել զՏէր . եւ եղիցի
 նոցա տեղի ⁷մի զատեալ ի տուն սրբու-
 5 թեան իւրեանց՝ Քսան՝ եւ հինգ հազար
 յերկայնութիւն եւ տասն հազար ի լայ-
 նութիւն եւ Ղեւսապուոյն որ պաշտեն
 ի տաճարին՝ եղիցի ⁸ի կալուածս քաղա-
 6 քի ի բնակութիւն : Ըստ բնակութեան՝
 քաղաքի տացես՝ հինգ հազար ի լայնու-
 թիւն , եւ քսան եւ հինգ հազար յեր-
 կայնութիւն ⁹ըստ երախայրեաց սրբու-
 թեանցն՝ յամենայն տանէն Լուրայելի եւ
 7 լիցի : Եւ առաջնորդին յայնմանէ եւ
 անտի յերախայրիս սրբոցն ի նիստ քա-
 ղաքին յանդիման երախայրեաց սրբու-
 թեանցն , ընդդէմ բնակութեան քաղա-
 քին ընդ կողմ ծովու . եւ ի ծովէն ընդ
 արեւելս . եւ երկայնութիւն ըստ միոյ
 վիճակաց ի սահմանացն որ ընդ ծովա-
 կալմն , եւ լայնութիւն ըստ սահմանաց
 8 երկրին որ ընդ արեւելս : Եւ՝ եղիցի
 նմա ի կալուածս ի մէջ Լուրայելի . եւ
 ոչ եւս բուռն լիցին իշխանք ¹⁰որդւոցն
 Լուրայելի՝ ժողովրդեան իմում , եւ զեր-
 կիրն ¹¹վիճակեալ ժառանգեսցեն տունն՝
 Լուրայելի ըստ ազգս իւրեանց :
 9 Այսպէս առ Տէր Տէր . Շատ լիցի ձեզ ,
 իշխանքդ Լուրայելի . սորդ ի բաց արա-
 րէք զասպիրատութիւն եւ զչուառու-
 թիւն , իրաւունս եւ արդարութիւն ա-
 րարէք , ի բաց մերժեցէք զբռնաւորու-
 թիւն ի ժողովրդենէ իմմէ , առէ Տէր
 10 Ատուած : Կշիւք արգար եւ ¹²չափոյ ար-
 ցար եւ ¹³կապիճ արգար եղիցի ¹⁴չափոյ
 11 ձերոյ , եւ կապիճ նոյն լիցի տալոյ եւ
 առնլոյ . տասներորդն գրուի եղիցի կա-
 պիճ , եւ տասներորդ զրուի կապիճն՝

7 Եբբ. վան տան , եւ սրբութիւն՝ վան սրբու-
 թեան :
 (5) Եւ քսան ⁸Եբբ. ի կալուածս , եւ քսան
 սենեակք : (6) Եւ ի կալուած ⁹Եբբ. առնթեք
 երախայրեաց սրբութեանն . այս եղիցի ամենայն
 տանն Լուրայելի : (7) Եւ վան իշխանին , աստի եւ
 անտի յերախայրիս սրբութեանն եւ ի կալուած
 քաղաքին , յանդիման երախայրեաց սրբու-
 թեանն , եւ յանդիման կալուածոյ քաղաքին , ի
 ծագաց արեւմտից յարեւմուտս : եւ ի ծագաց
 արեւելից յարեւելս կոչ եւ երկայնութիւն՝ ըստ
 միոյ ի բաժնից ի սահմանէ անտի արեւմտից մին-
 չեւ ի սահման անգր արեւելից : (8) Յերկրին
 10 Եբբ. իմ ¹¹Եբբ. տացեն ցտունն ¹²Եբբ. արգու
 13 Եբբ. մար ¹⁴Եբբ. ձեզ : (11) Արգու եւ մար
 եղիցին նովին չափով . մարն տարիք զտասներորդն

1 Եբբ. գ-տ-տե 2 Եբբ. ըստ իրաւանց իմոց դա-
 տեսցին զնոսա 3 Եբբ. գաւթին 4 Եբբ. զվասն
 մեղացն , առէ Տէր ԵՏՂԼԿ : (28) Եւ այս ⁵Եբբ.
 կալուած ⁶Եբբ. արուարձանն

կշիռ ըստ զրուին եւ ըստ արգուին 12 եղիցիս եւ կշիռն՝ քսան դանդ , եւ քսան սիկզ եւ քսան եւ հինգ սիկզ , եւ ՚ի քսան եւ ի հինգ սիկզէ՝ եղիցի ձեզ մնաս մի :

13 Եւ այս 2 պտուղ իցէ զոր դասանիցէք . զվեցերորդ չսփոյն ի գրուէ ցորենոյ , եւ զվեցերորդ արուոյ ի քոսէ գարւոյ :

14 Եւ հրաման ձիթոյ , քսես մի իւզոյ , տասներորդ սփորոյն , զի տասն քսեսան 15 է սփոր մի : Եւ ոչխար մի ի սասն ոչխարէ՝ նուէրք յամենայն պզգայն Իւրայելի ի զոսն եւ յոջակէզս քաւու թեան եւ փրկութեան ձերոյ՝ , առէ Տէր 16 Աստուած : Եւ ամենայն ժողովորդ երկրիդ տացէ զերախայրիւն 3 ցտաջ նորգս Իւրայելի :

17 Եւ ՚ի ձեռն առաջնորդին՝ եղիցին ողջակէզքն եւ զոճքն եւ 5 սպանդքն՝ ի սոնս եւ յամազլուխս եւ ի շարափս յամենայն սոնս սանոյ Իւրայելի նա մատուցէ զվանս մեզայն եւ զլոնսն եւ զողջակէզան եւ 6 զվանս փրկութեանն՝ քաւել զտուելո՝ Իւրայելի :

18 Այսպէս առէ Տէր Աստուած . Յնառջ նում ամսեանն որ օր մի իցէ ամսոյն՝ առնուցուս զուարակ մի յանդուոյ անտ 19 րատ՝ քաւել զարութիւնն : Եւ առցէ քահանայն յարինէ քաւութեանն , եւ ցանեցէ ի վերայ սեւոց տանն եւ ի վերայ չորեկանց անկեանց 7 սաճարին եւ ի վերայ՝ սեղանոյն , եւ ի վերայ սե 20 մոց զրանն 8 ներքին սրահին : Եւ այսպէս արասցէ որ օր եւթն իցէ ամսոյն , յամենայն յանդէտս յանցաւորէ եւ ի սողայոց քաւել՝ զտունն :

21 Եւ յամսեանն առաջնում՝ որ օր չորեքսասան իցէ ամսոյն , եղիցի ձեզ սոնն պա-

22 սեք , զեւթն որ բազարջ կերկրէք : Եւ արասցէ 9 տաջնորդն յաւուրն յոյնոնիկ վասն իւր 10 եւ վասն տանն՝ եւ վասն ամենայն ժողովրդեան երկրին զուարակ 23 մի յարջատաց վասն մեզոց : Եւ զեւթն որ սոնին արասցէ ուջակէզս Տեառն , եւթն զուարակ եւ եւթն իոյնասարատ՝ աւուր աւուր՝ զեւթն օր . եւ վասն մեզոց նոխազ մի յայծեսց աւուր աւուր . 24 11 Եւ զոսն եւ նաչին գործեալ ըստ զուարակին , եւ հայ գործեալ ըստ խոյին , 25 եւ քսեստ մի եւզ ըստ հացին : Եւ յամենայն երրորդի՝ որ օր ինիզեատասն իցէ ամսոյն , արտացին սոն քստ օրինակի եւթնաց աւուրոց , որպէս վասն մեզոցն եւ վասն սղջակիզացն , եւ ըստ նաչնոյն եւ ըստ ձիթոյն :

ԳԼ . ԽԶ

1 Այսպէս առէ Տէր Աստուած . Դուռնն 12 որ ի ներքնում սրահին՝ հայի ընդ արեւելս՝ եղիցի փակեալ զվեց աւուրան արդոյս , եւ յաւուրն շտափուս բացցի , 2 եւ յաւուրն ամազլուխոյն բացցի : Եւ մացէ 13 առաջնորդն ընդ ճանապարհ կամարի զրանն արտաքնոյ , եւ կացցէ ի վերայ սեւոց զրանն . եւ արտացին վասն նորա ողջակէզս քահանայքն , եւ զփրկութեանն վասն՝ նորա . եւ երկիր պազցէ ի վերայ սեւոց զրանն , եւ ելցէ . եւ զուռն մի՝ փակեալի մինչև երեկոյ 3 Եւ երկիր պազանիցէ ժողովորդ երկրին առաջի մտից զրանն յաւուր շարափուց եւ յամազլուխս՝ առաջի Տեառն 4 Եւ 14 զողջակէզան զոր մատուցէ Տեառն առաջնորդն յաւուր շարափուց՝ վեց ու 5 րոջ սնարաս եւ խոյ մի անարաս . Եւ 15 մաննա եփեալ առ խոյն եւ առ որոջնն եւ զոսն եւ սուրս ըստ ձեռին նորա ,

քոսի , արգուի եւս զտասներորդն քոսի . ըստ քոսին եղիցի չափ նոցա (12) Եւ սիկզն 1 իբր հնգեասասն սիկզ 2 իբր նուէր զքր նուիրիցէք . Ի քոսէ ցորենոյ զվեցերորդ մասն արգուի , եւ ի քոսէ գարւոյ զվեցերորդ մասն արգուի : (14) Եւ կանոն ձիթոյ . ի մարէ ձիթոյ զտասներորդն մարի առ քոս . Ի խոմբէր , որ է տասն մար , զի տասն մար է խոմբէր մի . (15) Եւ որոջ մի ի խաշանց յերկերբեքոց ի ջրարբեաց Իւրա յելի ի նուէր եւ յողջակէզ եւ ի խազազականս առ ի քաւելոյ զնոսս 3 իբր ցիլեանն 4 իբր . ի վերայ իշխանին 5 իբր . նուէր հեզվանն 6 իբր . զխազազականն ի քաւել վասն տանն 7 իբր շըջանակի 8 իբր . գաւթին ներքնոյ (20) Եւ սլոպէս արասցես յեւթներորդուսն ամսոյն վասն առն մայրեկոյ եւ տիմարի , եւ քաւեսլիք

9 իբր . իշխանն 10 իբր . դուռն 11 իբր . եւ ընծայ հացի արգու մի առ զուարակ . եւ արգու մի առ խոյ արտացէ . եւ հիմէն մի ձէլթ առ արգու : (25) Ի հնգեասասն երրորդում՝ ամսոյն եւ թներորդի ի սոնին արտացէ նոյնպէս աւուրս եւ թն իբրեւ զվանս մեզոցն , իբրեւ զողջակէզն , եւ իբրեւ զընծայն հացի եւ իբրեւ զձէլթն : 12 իբր . գաւթին ներքնոյ որ 13 իբր . իշխանն ընդ ճանապարհ սրահի զրանն արտարուստ , եւ կացցէ առ սեւան գրանն . եւ արտացին քահանայքն զողջակէզ նորա , եւ զխազազականս 14 իբր . զողջակէզն զոր մատուցէ Տեառն իշխանն յաւուր շարափուս եղիցի 15 իբր . ընծայ հացի արգու մի առ խոյն եւ առ որոջնն ընծայ հացի որպիս քաւականն իցէ ձեռն նորա , եւ եւզ հիմէն մի առ արգու

6 և քսեսա իւզոյ ըստ հայցին՝: Եւ յաւուրս ամաստոնոց զուարակ մի՝ ¹որդի պտակամօր՝ անարատ . եւ վեց որոջքն

7 և խոյն անարատ եղիցին : Եւ նաչին ըստ զուարակին եւ նաչին եւ մաննա ըստ խոյին եւ ըստ որոջացն , որպէս եւ պատրաստեսցի ի ձեռս իւր , եւ եւզ

8 ըստ նաչոյն : Եւ ի մտանել առաջնորդին՝ ընդ ճանապարհ կամարի զրանն մտցէ , եւ ընդ նոյն ճանապարհ զրանն՝

9 և կցէ : Եւ յորժամ մտանիցէ ժողովուրդ կրկրին առաջի Տեառն ի տօնս , որ մտանիցէ ընդ ճանապարհ զրանն հիւսիսոյ երկիր պագանկ , կցէ ընդ ճանապարհ զրանն հարաւոյ . եւ որ մտանիցէ ընդ ճանապարհ զրանն հարաւոյ կցէ ընդ ճանապարհ զրանն հիւսիսոյ . եւ մի՛ գարծցի ընդ ճանապարհ զրանն ընդ որ եմուտ , այլ ուղղորդ ընդ նոյն

10 կցէ : Եւ ³առաջնորդն ի մէջ նոցա՝ ի մտանիւն նոցա ընդ նստն մտցէ , եւ ընդ կրանկն նոցա՝ ընդ նոսին կցէ :

11 Եւ ի տօնս եւ ⁴ի ժողովս՝ կրկրի մաննա եփեալ ըստ զուարակին , եւ մաննա ըստ խոյին , եւ ըստ որոջացն , որպէս պատրաստեսցի ի ձեռս նորա եւ

12 քսեսա մի իւզոյ ըստ հայցին : Ապա թէ անոնիցէ առաջնորդն զխոստովանութեան ողջակէզս եւ զկաման փրկութեան Տեառն , բացցէ իւր զզուռնն որ հայի ընդ արեւելս , եւ արասցէ զողջակէզսն իւր եւ զվանս փրկութեանն , ըստ օրինակին որպէս եւ անոնիցէ յաւուր շարակութոցն . եւ կցէ , եւ փակեացէ զզրուանն յետ կրանկոյն իւրոյ :

13 Եւ բուծ մի տարեւոր անարատ արասցէ յողջակէզ Տեառն , հանապաղօր

14 այգուն այգուն արասցէ զայն . Եւ մաննա ընդ նմին այգուն այգուն՝ զվեցերորդ մասն չափոյն , եւ երրորդ մասն քսեսաի եւզ խառնեալ ի նաչինն մաննա Տեառն՝

15 հրաման յաւիտենական . Հանապաղ մատուցանիցին զգաւնն եւ զմաննայն , եւ զեւղն արասցէ՝ այգուն այգուն ողջակէզ հանապաղօր :

16 Այսպէս ասէ Տէր Տէր . Եթէ տացէ ⁵առաջնորդն սյարգեւ միւռւմ յորդուոց իւրոց ի ժառանգութենէ իւրմէ , եղիցի այն որդուոց նորա ի կալուածս ժառանգութեանն : Եւ եթէ տացէ պարգեւ ի ժառանգութենէ իւրմէ միւռւմ ի ժառանգից իւրոց , եղիցի նմա այն մինչեւ ցտարին թողութեանն , եւ ապա պարծցի անկրէն առ ⁶առաջնորդն . բայց ժառանգութիւն

18 որդուոց նորա՝ նոցին կրկրի : Եւ միտոցէ առաջնորդն ի ժառանգութենէ ժողովրդեանն իւրոց բանաւտեղ զնոսա . այլ յիւրմէ կալուածոց եւ յիւրմէ ժառանգութենէ ժառանգեցուցէ՝ որդուոց իւրոց , զի մի՛ ցրուեսցի ժողովուրդն իմ յիւրաքանչիւր ⁷յնակութենէ :

19 Եւ տարաւ զիս ընդ ճանապարհ ⁸զրանն հարաւոյ ի պատաշգամ՝ սրբութեանց քահանայիցն՝ որ հայրն ընդ հիւսիսի ,

20 եւ աճա անդ սեղի ⁹զատեալ . Եւ ասէ զիս , Այս է սեղի յորու՞մ կփիցեն քահանայքն զվանս անգիտութեանն եւ զվանս մեղացն . անդ կփեսցին ¹⁰և զմաննայն , ամենեւին մի՛ ելանկ ի սրահն՝ պտաքին սրբել զժողովուրդն :

21 Եւ եհան զիս ¹¹ի սրահն արտաքին , եւ շրջեցոց զիս ընդ չորս ¹²կողմանս սրահին . Եւ աճա գաւթիթ առ գաւթիթ ընդ

22 չորս կողմանս սրահին : Գաւթիթն փոքու

¹ Եբբ. յարջաւոց ² Եբբ. մատուցէ ընծայ հացի արգու մի առ զուարակ , եւ արգու մի առ խոյ եւ վան զառանց որչափ բաւական իցէ ձեռն նորա , եւ եւզ հիմէն մի առ արգու :

(8) Եւ ի մտանել իշխանին՝ ընդ ճանապարհ սրահի զրանն մտցէ , եւ ընդ նոյն ճանապարհ

³ Եբբ. իշխանն ⁴ Եբբ. յաւուրս տարեկանաց ընծայն հացի եղիցի արգու մի առ զուարակ եւ արգու մի առ խոյ , եւ վան զառանց որչափ բաւական իցէ ձեռն նորա , եւ եւզ հիմէն մի առ արգու :

(12) Եւ եթէ մատուցէ իշխանն ողջակէզ կամուտ , կամ գո՛՛՛ խարաղական Տեառն՝ բացցէ նմա զգուռնն որ հայի ընդ արեւելս , և արասցէ զողջակէզ իւր եւ փակաղաղական իւր , որպէս առնէ յաւուրն շարակութու , եւ կցէ , եւ փակեացն զգուռնն յետ կրանկոյ նորա :

(13) Եւ գառն մի տարեւոր անարատ արասցես ողջակէզ օր ըստ օրէ Տեառն . այգուն այ-

զուն արասցես զայն (14) Եւ հացի ընծայ արասցես ընդ նմա այգուն այգուն , զվեցերորդ մասն արգուի , եւ զերրորդ մասն հիմնի եւզ խառնել ի նաչինն . հացի ընծայ է այն Տեառն օրէն յաւիտենական՝ մշտնջենաւոր : (15) Եւ արասցեն զգաւնն եւ զընծայն հացի եւ զեւղն

⁵ Եբբ. իշխանն ⁶ Եբբ. իշխանն , զի ժառանգութեանն նորա որդուոց նորա եղիցի : (18) Եւ մի՛ առնուցու իշխանն ի ժառանգութենէ ժողովրդեանն զրկել զնոսա ի կալուածոց իւրեանց . ի կալուածոց իւրոց տացէ ժառանգութեանն ⁷ Եբբ. ի կալուածոց իւրմէ ⁸ Եբբ. սր ի թիկանց զրանն ի զա՛՛՛րծս ⁹ Եբբ. յատուտ յարեմուտս կոյս ¹⁰ Եբբ. զընծայն հացի , զի մի՛ հանցես ի գաւթիթն ¹¹ Եբբ. ի գաւթիթն ¹² Եբբ. անիւնս գաւթիթն . եւ աճա գաւթիթ յանիւնս գաւթիթ , գաւթիթ յանիւնս գաւթիթ : (22) Ի բրեքսին անիւնս գաւթիթն՝

քառասուն կանգուն երկայնութիւն եւ երեսուն կանգուն լայնութիւն, մի չափ էր չորեքունց²³։ Եւ պատշգաւք շուրջանակի գշորեքումք, եւ խոհակերոցք չինեալք ի ներքոյ պատշգամացն շուրջ²⁴ մանակի։ Եւ ասէ ցիս, Այս տունք Լն խոհակերաց՝ ուր հասուցանիցեն պաշտօնեայքն տանն զգնելիս ժողովրդեանն։

ԳԼ. ԽԷ

1 Եւ եմոյժ գիս առաջի դրան տաճարին, եւ անա կրանէր շուր ի ներքոյ Վարագուրաց տաճարին ընդ արեւելս, զի երեսք տաճարին հայէին ընդ արեւելս. եւ ջուրն հոսէր յաջմէ կողմանէ շտառաւորին հիւսիսոյ ի սեղանն խոս²։ Եւ եհան գիս ընդ ճանապարհ դրանն հիւսիսոյ, եւ շրջեցոց գիս ընդ ճանապարհ դրանն արտաքնոյ առ դրամբն արտաքնոյ՝ որ հայէր ընդ արեւելս. եւ անա ջուրն հոսէր յաջմէ կողմանէ։

3 Եւ իբրեւ գեյս անն ղէմ յանդիւսան, եւ չափ ի ձեռին իւրում, եւ չափեաց հազար՝ չափովն, եւ անց ընդ ջուրն⁴։

4 ջուր յորդութեան. Եւ չափեաց հազար՝ չափովն, եւ անց ընդ ջուրն, եւ հարկանէր ջուրն մինչեւ ցերանն. եւ չափեաց հազար՝ չափովն, եւ անց ընդ ջուրն, եւ հարկանէր ջուրն մինչեւ ցիտին։

5 Եւ չափեաց հազար՝ չափովն գուրսն, եւ ոչ կարէր՝ անցանել, զի յորդեաց ջուրն իբրեւ գլորձանս հեղեղաց ընդ որ ոչ որ անցանիցէ։

6 Եւ ասէ ցիս, Տեսե՞ր որդի մարդոյ. եւ դարձոյց զիս Եւ տարաւ յափն գետոյն։

7 Եւ ի շրջելն անդ իմում, եւ անա յափն գետոյն ծառատունկ բազում յոյժ յայսիոյս։

8 յայնիոյս ։ Եւ ասէ ցիս. Ջուրս այս որ կլանէ ի կողմ⁵ Գալիլեացոցընդարեւելս, եւ իջանէ յԱրարիա, եւ գայ մինչեւ ցծով ի ջուրոց կլիցն, եւ բռնիկեաց զՋուրս⁶։

9 Եւ եղիցի ամենայն չունչ⁷ անասնոց ի բոց թքելոց, յամենայնի յորոց վերայ եկեացէ գեան⁸ կենդանի լիցի. եւ եղիցի անդ ձուկն բազում յոյժ, զի հասեալ անցր ջրոյս այսորիկ բռնիկեացէ. եւ կենդանացի յորոց վերայ հասցէ գեան⁹ Եւ կեցցէ¹⁰։ Եւ կացցեն ի նմա յորտոցք յենդաղեայ մինչեւ ցենդաղիմ. ձգանք ուռկանաց առանձինն եղիցին, եւ ձկուք նորա իբրեւ զձկուկն ծովուն մեծի, 11 Եւ բազմութիւն բազում յոյժ. Յեյս նորա եւ ի դարձս նորին, եւ ի համբառնայ՝ նորին մի՛ սրբեացին, այլ յաղ 12 մատնեացին։ Եւ առ գետովն ելցէ զափամբն յայսիոյս յայնիոյս՝ ամենայն ծառ ուտելի, եւ մի¹⁰ նասցի շուրջ զնովա¹¹, եւ մի՛ պակասեցի պտուղ նորա, ¹¹Եւ զգալարութիւն իւր յստաջագոյն արձակեացէ¹²։ զի ջուրք նորա ի սրբութեանց կլանիցեն. եւ եղիցի պտուղ նոցա ի կերակուր, եւ ¹²Ելքնոցա ի բռնկութիւն։

13 Այսպէս ասէ Տէր Աստուած. Այս են սահմանք ժառանգութեանն երկրին, զոր ժառանգեցուցանիցեն երկրոտասան ազգացն ¹³որդուցն Իսրայելի յաւելուած 14 վիճակաց¹⁴. Եւ ժառանգեացեն զնա իւրաքանչիւր որ¹⁵ որպէս եւ եզրայն իւր, յոր ամբարձի զձեռն իմ տալ հարցն¹⁴ նոցա. եւ անկցի երկիրն այն ձեզ ի վիւ 15 ձակ ժառանգութեանն։ Եւ այս են սահմանք երկրին. Որ ընդ կողմ հիւսիսոյ, ի ծովէն մեծէ, ¹⁵որ իջանէ եւ մեկնէ ի 16 մուսս եղզաղայ Եւ Եմաթայ Եւ Բերովթայ, Սարարսիմայ՝ ի մէջ սահմանացն Դամասկոսի, եւ ի մէջ սահմանացն Եմաթայ, ¹⁶հնակութիւնք Աւանայ որ 17 են ի սահմանս Աւերանացւոյն։ Այս են սահմանք ի ծովէն ի հանդուռանէ Աւանայ՝ սահմանք Դամասկոսի. եւ ընդ կողմն հիւսիսոյ ըստ հիւսիսոյ, եւ սահմանքն Եմաթայ՝ սահմանք հիւսիսոյ,

գաւ ի լիք կցեալք՝ քառասուն կանգուն յերկայնութիւն երեսուն ի լայնութիւն մի չափ չորեքունց յանկիւնան ²³Եբ. սեմոց ²⁴Եբ. ի ներքոյ տանն ի հարաւոյս սեղանոյն ²⁵Եբ. Այլն յորոց ձեռնի էր յար. եւ ընդ արեւելս, եւ չափեաց հազար կանգուն, եւ անցոյց գիս ընդ ջուրն, ջուրն բինչեւ ի գարշապարս (4) Եւ չափեաց հազար եւս, եւ անցոյց գիս ընդ ջուրն, ջուրն մինչեւ ի ձուկն. չափեաց հազար եւս, եւ անցոյց գիս, ջուրն մինչեւ ի մէջն. (5) Կարձեալ չափեաց հազար, եղև գետ այնպիսի մինչեւ չկարից ինձ ⁶Եբ. արեւելից եւ իջանէ ի գաշան եւ մտանէ ի ծովս. յեկանելն ի ծովն բռնկին ջուրն

⁵Եբ. անասնոյ որ սողայ, ամենայն ուրեք ուր եւ երթան գետնն, ⁶Եբ. պոլտե ⁷Եբ. ձկնորսք ⁸Եբ. ազգի ազգի կեցիցին, եբրեւ ⁹Եբ. Մորուտ նորա եւ ծահիճք ¹⁰Եբ. թառամեացի տերեւ նորա ¹¹Եբ. յամիս իւր տացէ երախայրիս ¹²Եբ. տերեւք ¹³Եբ. Իսրայելի Յովսեփայ են կրկին չափք ¹⁴Եբ. ձեռոց ¹⁵Եբ. ընդ ճանապարհ Նիփոնայ ի մուսս Սեղաղայ (16) Եմաթ, Բերովթա, Արարայիմ որ ¹⁶Եբ. Ասերաթ թիւրն (17) Եւ սահմանն կեցից ի ծովն մինչեւ յԱսար ենան, սահմանք Դամասկոսի, եւ ընդ կողմն հիւսիսոյ ի հիւսիս՝ սահմանք Եմա-

18 Դէմ յանդիման՝ արեւելից ի մէջ Աւրա-
 նացոյն եւ ի մէջ Գամաակոսի, ի մէջ
 Գազապացւոյն եւ ի մէջ երկրին Իսրա-
 յելի, Յորդանան մեկնէ ընդ ծովակողմ
 արեւելից ընդ արմատ տասանն՝. այս ընդ
 19 արեւելս : Եւ ընդ հարաւ, առ հարա-
 լով 2բ Թեմանայ եւ յարմաւստտանէ
 մինչև ի ջուրն Մարիրովմ Կողէս՝ որ
 ձգի ի ծովն մեծ . այս բաժին հարաւա-
 20 յին, եւ առ հարաւով : Եւ 3տոյն բաժին
 ծովուն մեծի, որ որոչէ՝ մինչև հան-
 դէպ մտիցն Եմաթայ, 4 մինչև ի մուսս
 նորին . այս ինքն են ընդ ծովակողմն
 Եմաթայ :
 21 Եւ բաժանեցիք զերկիրն զայն 5նո-
 22 յա, եւ՝ ազգացն Իսրայելի : Սրկջիք
 զնա ի վիճակս, ձեզ եւ եկացն, պան-
 զրխասացն որ ի միջի ձերում, որք ծնան
 սրգիս ի միջի ձերում . եւ եղիցին ձեզ
 իբրեւ այրէնածինք ի մէջ սրգոցն Իս-
 րայելի, եղիցին ընդ ձեզ, 6 Խերիցն
 ժառանգութեամբ՝ ի մէջ ազգացդ Իս-
 23 րայելի : Եւ 7 եղիցին յազգ պանդխտաց
 ի մէջ պանդխտաց՝ որ խցն ի ձեզ, անգ
 տայիք նոցա ժտանդութիւն, սսէ Տէր
 Աստուած :

ԳԼ . ԽԸ

1 Եւ այս են 8 սահմանք զեղիցն : Ի սկրզ-
 րանէ կողմանն հիւսիսայ ըստ կողման
 զարիթափին, որ գտանն ընդ մուսս
 Եմաթու հանդուանիս Աւնանու . սահ-
 ման Գամաակոսի առ հիւսիսով ըստ կող-
 ման ընակուելեանն Եմաթայ . եւ եղի-
 ցի նոցա՝ արեւելակողմ մինչև 9 ի ծո-
 2 վակողմ՝ Գանայ բաժին մի : Եւ ի սահ-
 մանայ անտի Գանայ յարեւելակողմ
 մինչև ի ծովակողմ՝ Ասերայ բաժին մի :
 3 Եւ ի սահմանացն Ասերայ յարեւելից
 կուսէ մինչև զծովակողմ՝ Նեփթաղի-
 4 մայ բաժին մի : Եւ ի սահմանացն Նեփ-

թաղիսայ յարեւելից կուսէ մինչև զծո-
 5 վակողմ՝ Մանասէի բաժին մի : Եւ ի
 սահմանացն Մանասէի յարեւելից կուսէ
 մինչև զծովակողմ՝ Եփրեմի բաժին մի :
 6 Եւ ի սահմանացն Եփրեմի յարեւելից
 կուսէ մինչև ի ծովակողմ՝ Ռուբնի
 7 բաժին մի : Եւ ի սահմանացն Ռուբնի
 յարեւելից կուսէ մինչև զծովակողմ՝
 8 Յուզայի բաժին մի : Եւ ի սահմանացն
 Յուզայի յարեւելից կողմանէ մինչև
 զծովակողմ՝ եղիցի 10 պտուղ նուիրաց
 քսան եւ հինգ հազար յերկայնութիւն
 եւ տասն հազար ի լայնութիւն՝ իբրեւ
 զմի ի վիճակաց ի կողմանցն արեւելից
 մինչև զծովակողմն . եւ եղիցի 11 սուրբ
 9 ի մէջ նոցա : Պտուղ զոր նուիրիցն՝
 Տեառն, յերկայնութիւն քսան եւ հինգ
 հազար եւ ի լայնութիւն տասն հազար :
 10 12 Եղիցի պտուղ՝ սրբութեանց քահանա-
 յիցն, ընդ 13 հարաւակողմն՝ յերկայնու-
 թիւն քսան եւ հինգ հազար, եւ ընդ
 ծովակողմն՝ ի լայնութիւն տասն հազար,
 եւ ընդ արեւելս՝ ի լայնութիւն տասն
 հազար, եւ ընդ 14 հիւսիսակողմն՝ յեր-
 կայնութիւն քսան եւ հինգ հազար . եւ
 եղիցի 15 սահման սրբութեանցն ի միջի
 11 նոցա՝ Քահանայիցն սրբեցելոց, որդւոցն
 Սադուկայ, որք 16 պահն զպահպանու-
 թիւնս սանն Տեառն, որք ոչ մտորե-
 ցան ի մտորութիւն որդւոցն Իսրայելի՝
 12 որպէս մտորեցան Ղեւտայիցն : Եւ ե-
 դիցի նոցա 17 պտուղ տուեայ ի պտոցն՝
 երկրին սրբութիւն սրբութեանցն, ի
 սահմանաց Ղեւտացոյն :
 13 Եւ Ղեւտացոյն որ 18 զհետ սահմա-
 նաց՝ քահանայիցն՝ իցէ յերկայնութիւն
 քսան եւ հինգ հազար, եւ ի լայնու-
 14 թիւն տասն 19 հազար . Ոչ վաճառեցի ի
 նոցանէն, եւ ոչ չափեսցի, եւ ոչ առցի
 առաջին արդեանց՝ երկրին . զի սրբու-
 թիւն Տեառն է :

15 Բայց հինգ հազարն աւելորդ լայնու-
 10 իբր նուէրն զոր նուիրիցէք քսան եւ հինգ հա-
 զար 3-ը ի լայնութիւն եւ երկայնութիւն 11 իբր
 սրբութիւն ի մէջ նորու(9) նուէրն զոր նուիրիցէք
 12 իբր : Եւ այս եղիցի նուէր 13 իբր : Հիւսիսա-
 կողմն 14 իբր : Հարաւակողմն 15 իբր : սրբու-
 թիւն Տեառն ի միջի նորու : 16 իբր : պահեցին
 զպահպանութիւն իմ 17 իբր : նուէրն ի նուիրաց
 18 իբր : առ սահմանու 19 իբր : Հաղար . Խա-
 նայի երկայնութիւն քսան եւ հինգ հազար, եւ
 լայնութիւն տասն հազար (14) Եւ ոչ վաճա-
 րեսցեն ի նմանէ, եւ ոչ փոխեցին, եւ ոչ դար-
 ձուսցեն յայլ զերթասյրի

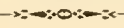
Թայ . այս է կողմն հիւսիսայ (18) Եւ կողմն
 1 իբր : Յորդանան եղիցի ի սահմանէն զծովն ա-
 րեւելից չափեսցիք 2 իբր ի Թամարայ մինչև ի
 ջուրն Հակուակուելեանի Կողէս, մինչև ի
 հեղեղատն 3 իբր : կողմն արեւմտեան՝ ծովն մեծ
 ի սահմանէն 4 իբր : այս է կողմն արեւմտից
 5 իբր : ձեզ, 6 իբր : ժառանգորդք 7 իբր :
 եղիցի իցեղին յարում պանդխտացի պանդուխտն
 ընդ նմա 8 իբր : անուանք զեղիցն : Ի ծա-
 գաց հիւսիսայ առ ծանապարհուն իթղանայ
 յԵմաթ կողմ մինչև լԱսար-նան, սահման
 Գամաակոսի ի հիւսիսակողմն առ երկ Եմաթայ
 եւ եղիցի նմա 9 լուծ, յարեւմուտս, 10 յաղե-
 եւ է 2բ+յ

թեամբ առ քսան եւ հինգ հազարին ,
 'պատար արտաբոյ քաղաքին յինիցի"
 16 Եւ այս է չափ նորա . ի կողմանէ հիւ-
 սիսոյ՝ չորք հազար եւ հինգ հարեւր ,
 եւ ի կողմանէ հարսոյ՝ չորք հազար եւ
 հինգ հարեւր , եւ ի կողմանէ արեւելից՝
 չորք հազար եւ հինգ հարեւր , եւ ի կող-
 17 րեւր : Եւ եղիցի բայսաւ քաղաքին ընդ
 հիւսիսի՝ երկերիւր եւ յիսուն , եւ ընդ
 հարաւ՝ երկերիւր եւ յիսուն , եւ ընդ
 18 արեւելս՝ երկերիւր եւ յիսուն , եւ ընդ
 Ժով՝ երկերիւր եւ յիսուն : Եւ աւելորդ
 երկայնութեանն մերձ առ ՚երախալրեօք
 սրբու թեանցն աասն հազար ընդ արեւ-
 19 լելս , եւ տասն հազար ընդ ծով . եւ
 ՚եղիցին երախալրք ի սրբու թեանն" . եւ
 եղիցին արգիւնք նորա ի հնդ գործաւորի
 20 քաղաքին : Եւ գործաւորք քաղաքին գոր-
 ծեացնն գնա յամենայն զեղիցն Իսրայելի :
 21 Եւ աւելորդն ՚նորին՝ գլխաւորին եւ
 զիցի . եւ անտի ի պտուղ սրբութեանն ,
 եւ ի նիսա քաղաքին յանդիման նորին ,
 քսան եւ հինգ հազար յերկայնութիւնն"
 մինչեւ ի սահմանս արեւելից կողմանն ,
 եւ ի ծովակողմ զէմ յանդիման ՚նմին ,
 քսան եւ հինգ հազար՝ մինչեւ ի սահ-
 մանս ծովակողմանն մերձ ՚առ միճակ
 գլխաւորին : Եւ եղիցի սրտուղ՝ սրբու-
 22 թեանցն եւ սրբութիւն տաճարին ի մէջ
 նորա : Եւ ՚ի ժառանգութենէ Ղեւտաց-
 ւոցն , եւ ի ընակութենէ քաղաքին՝
 միջոցն գլխաւորացն եղիցի . եւ" ի մէջ

1 Եբբ. անտարք եղիցի վասն քաղաքին 2 Եբբ.
 նուիրաւ 3 Եբբ. եղիցի մերձ առ նուէր սրբու-
 թեանն 4 Եբբ. նուէր 5 Եբբ. նուիրեացիք
 զնուէր սրբութեանն ընդ կայուածոյ 6 Եբբ.
 գալ-տ 7 Եբբ. վասն իշխանին աստի եւ
 անտի նուիրին սրբութեան եւ կայուածոյ
 քաղաքին , յանդիման հնդից եւ քսանից հա-
 զարաց նուիրին 8 Եբբ. ի բաժինան՝ վասն
 իշխանին եղիցի : Եւ եղիցի նուէր 9 Եբբ.
 ի կայուածոյ Ղեւտացւոցն , եւ ի կայուա-
 ծոյ քաղաքին որ է ի մէջ այնք որ իշխանին է ,

սահմանացն Յուդայ , եւ ի մէջ սահմա-
 նացն Բենիամինի" 10 Գլխաւորին եղիցի ,
 23 Եւ աւելորդ զեղիցն ի կողմանցն ա-
 րեւելից մինչեւ զծովակողմ՝ Բենիամի-
 24 նի բաժին մի : Եւ ի սահմանացն Բե-
 նիամինի՝ ի կողմանցն արեւելից մին-
 չեւ ի ծովակողմ՝ Շմաւոնի բաժին մի :
 25 Եւ ի սահմանացն Շմաւոնի ի կողմանցն
 արեւելից մինչեւ ի ծովակողմ՝ Իսա-
 26 քարայ բաժին մի : Եւ ի սահմանացն Ի-
 սաքարայ ի կողմանցն արեւելից մին-
 չեւ ի ծովակողմ՝ Չարուզոնի բաժին
 27 մի : Եւ ի սահմանացն Չարուզոնի ի
 կողմանցն արեւելից մինչեւ ի ծովա-
 28 կողմ՝ Գաղայ բաժին մի : Եւ ի սահմա-
 նացն Գաղայ մինչեւ զհարաւ եղիցի
 սահմանք նորա , 11 թեանայս եւ ի ջրոցն
 Ռարովթ Կաղէս՝ ժառանգութիւն մի
 29 մինչեւ զծովն" մեծ : Այս երկիր է զոր
 բաժանիցէք վիճակաւ ազգացն Իսրա-
 յելի , եւ այս բաժինք նոցա , ստէ Տէր
 Աստուած :
 30 Եւ այս կրամուտք քաղաքին . ընդ կողմ
 հիւսիսոյ չորք հազար եւ հինգ հարեւր
 31 չափովն : Եւ զրունք քաղաքին ըստ ա-
 նուանց աղաղացն Իսրայելի . զրունք եւ-
 րեւք ընդ կողմ հիւսիսոյ , զունն մի Ռու-
 րենի եւ զունն մի Յուդայ եւ զունն
 32 մի Ղեււայ : Եւ ընդ կողմ արեւելից
 չորք հազարք եւ հինգ հարեւր չափովն ,
 եւ զրունք երեք . զունն մի Յովսեփայ
 եւ զունն մի Բենիամինի եւ զունն մի
 33 Գանայ : Եւ ընդ կողմ հարաւոյ չորք
 հազարք եւ հինգ հարեւր չափովն , եւ
 զրունք երեք . զունն մի Շմաւոնի եւ
 զունն մի Իսաքարայ եւ զունն մի Չա-
 34 րուզոնի : Եւ ընդ կողմն ծովու չորք
 հազար եւ հինգ հարեւր չափովն , եւ
 զրունք երեք . զունն մի Գաղայ եւ
 զունն մի Ասերայ եւ զունն մի Նեփ-
 35 թաղիմայ : Շուրջ շրջանակաւ՝ ութու-
 տասն հազար . եւ անուն քաղաքին
 12 յորմէ հետէ լինիցի , Անդ Տէր եղիցի ա-
 նուն նորա" :

10 Եբբ. իշխանին 11 Եբբ. ի Թամարայ մինչեւ ի
 ջուրան Հակառակութեան ի Կաղէս , մինչեւ ի
 հեղեղատն որ էլանէ ի ծով սնդր 12 Եբբ. յորէ
 անտի եղիցի՝ Եւ յովայ Շամմա աստի Եբբ. Տէր անդ :

ՓԼՈՒՒՔ ԴԱՆԻԵԼԻ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

	Փլ. 2ր.
Մարգարէանայ նախ վասն Նաւանայ, փրկէ զգրպարտեալ արգարն, եւ մահաւ մատնէ զանօրէն ծերան:	ժ. 1
Ընտրին Կանիելի աքիբ եւ առնին յանձն ներքինապետին, եւ ուսնն ունդաւ եւ ի ժամանակի իբրեւ կացին առաջի թագաւորին՝ երեւեցան գտան գեղեցկագոյն քան զամենեսին:	Ս. 1
Տեսանէ երազ Նարաբորդանսոր. եւ իբրեւ ի վարմնս մտին եւ չկարէին գիտել մտքն զերազն եւ զմեկնութիւնն, հրամայէ կոտորել զնոսս եւ ի սազնապի կացին եւ Կանիելի եանք, եւ սպրեցոյց զնոսս Առաւած. քանզի յայտնեաց Կանիելի զգիտութիւն երազոյն:	Ս. 1
Մտանէ Կանիել եւ առէ թագաւորին զերազն եւ զմեկնութիւն նորա: Իսկ վէժն որ հասաւ առանց ձեռնին՝ Բրիստոս է, զի առանց ամուսնութեան ծնաւ ի կուսէն:	Բ. 1
Կանիելեաց զպատկերն Նարաբորդանսոր, եւ հրամայէ ամենեցուն երկիր պաղանեյ. եւ գերիս մանկուան արկանէ ի Տնոց, վասն զի ոչ պատէին երկիր պատկերին. իբրեւ որ շուրջ զՏնոցսն էին սատակեցան, եւ նորա սպրեցան եւ օրհնէին զԱստուած. կոչեաց զնոսս՝ ետես կենդանիս եւ զարմացաւ, եւ փառաւոր արար զԱստուած. եւ զնոսս իշխանութեամբն Հրէից պատուեաց. եւ հրաման ետ՝ թէ որ հայչոյէ զԱստուած՝ մահաւ մեռի:	Բ. 24
Տեսանէ այլ երազ Նարաբորդանսոր, եւ ի տարակուսի է միւսանգամ. սակ իմաստնոցն Բարեկացեոց, եւ ոչ գիտացին. մեկնէ զերազն Կանիել. եւ խրատ թագաւորին՝ զանօրէնութիւնս իւր ողորմութեամբ քաւել. եւ յետ քաղում՝ ժամանակաց ել ի գլուխ երազն, եւ օրհնեաց զԱստուած Նարաբորդանսոր:	Ս. 1
Ի մտանել սուրբ սպասուցն ի հրամանէ Բաղաւսարայ արքայի որդւոյ Նարաբորդանսորայ, մինչդեռ բնակէին նաբօր կոչնականքն, ել թաթ ձեռնի եւ գրեաց յորմն. իբրեւ զայն	Ս. 1
եւս տարակուսին ճանաչել իմաստունքն Բարեկացեոց, եկն Կանիել, ծանեաւ զգիրն եւ մեկնեաց. զգեցաւ ծիրանիս, եւ արկին մանեակ սկի ի պարանոցի նորա. եւ քարոզ կարդացաւ՝ յինել երրորդ իշխան թագաւորութեան նորա:	Բ. 1
Թագաւորեաց Կարեհ Մար, եւ կացոյց իշխան զԿանիել. բաճաղատէր թագաւորն ի նախարարացն հաստատել հրաման, զի եթէ իշխեացէ որ խնդրել խնդրուածս Աստուծոյ կամ ի մարդոյ, քայց միայն յարքայէ մինչեւ ցերեպուն օր՝ անկցի ի գուրն առիւծուց: Իբրեւ այնպէս կարգէր, սպասէին Կանիելի մինչդեռ կայր յարթօս, եւ չարախօսէին. կուսէին ի վերայ թագաւորին, եւ ստիպէին զնա արկանել ի գուր. եւ արկ. եւ կանիելեաց եկն եզրագնտ կենդանի, եհան զնա ի գորոյ. եւ զչարախօսան կանամբք հանդերձ մասնեաց ի սատակուցն առիւծուցն. եւ հրաման ետ երկնչել Աստուծոյ:	Բ. 31
Տեսանէ գտեալ զազանացն. սառիւծոնք՝ զթագաւորութիւնն Բարեկացեոց, արջոնք՝ զՄարաց եւ զՊարսից, ընծուն՝ զՄակեդոնացեոցն, եւ չորրորդիւն՝ զՀռովմայեցեացն: Մարգարէանայ վասն Բրիստոսի եւ վասն Նեախնն եւ Անտիոքու սովարչարի. զինուէ եզրելուն փոքրիկ որ ընկէց գերիսն՝ որ յառաջ քան զնա էին:	Բ. 2
Մարգարէանայ թէ գիարդ Աղեքսանդրոս Մակեդոնացի քակեաց զթագաւորութիւնն Պարսից. խոյ՝ զթագաւորան Պարսից ասէ. եւ քոչ՝ զԱղեքսանդրոս Մակեդոնացի: Աստուած եւ թանասուն եւ թնեւորդքն:	Բ. 2
Իսկ վերջին տեսին՝ սուր զհարաւային տիկնոջէն ասէ՝ ի Մակաւսիցեոց գիրան գտանի. յորում եւ վասն Նեախնն եւ կատարածի:	ժ. 1
ԶԲէլ կործանէ, զվիրայն պսնանէ, եւ ի գուրն արկանի եւ ապրէ. եւ որք պատճաքարկանելոյն նորա եղեն՝ արկան ի գուրն եւ ծախեցան յառիւծուցն:	ժ. 1
	ժ. 2

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Է Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Դ Ա Ն Ի Ե Լ Ի

1 Գ Լ Ո Ւ Ե Ն Ժ Գ

1 **Ե**ւ էր այր մի բնական ի Բարեւ-
լոն, եւ անուն նորա Յովակիմ:
2 Եւ առ իւր կին՝ անուն Շուշան, զուսար
Քեզկեայ, զեզեցիկ յոյժ եւ երկեւզած
3 ի Տեառնէ, եւ ծնողք նորա արդարք,
եւ ուսուցին զզուսարն իւրեանց ըստ
4 օրինացն Մովսիսի, եւ էր Յովակիմ մե-
ծատուն յոյժ. եւ էր նորա բուրաստան
մերձ յապարանս իւր. եւ առ նա ժո-
ղովէն Հրեայք, զի փաստաորագոյն էր
5 քան զամենեանս: Եւ երեւեցան եր-
կու ծերք ի ժողովրդենէ անախ՝ զատա-
ւորք տարուցն այնմիկ, զորոց խօսե-
ցաւ Տէր, եթէ ել անօրէնութիւն ի Բա-
րեյոնէ ի ծերոցն զատաւորաց, որ հա-
6 մարէին առաջնորդել ժողովրդեանն: Եւ
նոքա հանապազօրդէին ի սուռն Յովա-
կիմայ, եւ գային առ նոսա ամենեք-
7 եան ի զատաստան: Եւ լինէր իրրեւ
ժողովորդն մեկնէր զհասարակ աւուրքք՝
մտանէր Շուշան եւ զգնայր ի բուրաս-
8 տանի սան իւրոյ: Եւ տեսանէին զնա
երկրքին ծերքն հանապաղ՝ զի մտանէր
9 եւ զգնայր, եւ ցանկացան նմա: Եւ զար-
ձուցին զմիտս իւրեանց, եւ խօսորե-
ցուցին զայս իւրեանց՝ չհայել յերկինս
10 եւ չյիշել զարդար զատաստանն: Եւ
էին երկրքեան հարեալ ի նմա, եւ չարտ-
11 մէին միմեանց զդաս իւրեանց, Չի
պակասուէին պատմել զյոյնկութիւնն
իւրեանց. քանզի կամէին լինել ընդ
12 նմա: Եւ սպասէին նմա սակալ հանա-
13 պաղ տեսանել զնա: Եւ ասեն ցմի-
մեանս, Երթիզօրք ի սուռն, զի ճաշոյ-
14 ժամ է: Ելին եւ մեկնեցան ի միմեանց.
եւ զարձեւալ անորէն եկին միւսանցամ
առ միմեանս: Եւ հարցեալ միմեանց
զպատճառսն, խոստովան եղեն զցանկու-
թիւնն իւրեանց. այպ եղեն ժամադիրք

միմեանց՝ թէ երբ կարասցեն զնա միայն
15 գտանել: Եւ եղև ի սպասելն նոցա՝ նմա
ի դիտող աւուրք, եկն եմուտ երբեմն
որպէս յերէկն եւ յեռանդն՝ երկու միայն
աղջկամիք, եւ ցանկացաւ լուանալ ի
16 բուրաստանի անդ. քանզի ասթ էր. Եւ
չէր ոք անդ, բայց միայն երկու ծերքն
17 թարուցեալք՝ որ սպասէին նմա: Եւ
ասէ ցաղջկուռնսն, Երթալք բերէք ինձ
եւ զ եւ օճառ, եւ զզօւրս բուրաստանիս
18 փակեցէք, զի լուսացայ: Եւ արարին
որպէս ասաց նոցա. փակեցին զզօւրս
բուրաստանին, եւ ելին ի կողմանէ
զրանցն՝ բերել զօր ինչ հրամայեաց նո-
ցա. եւ ոչ տեսին զծիրսն, քանզի թա-
19 քուցեալ էին: Եւ եղև իրրեւ ելին
աղջկուռնքն, յարեան երկու ծերքն եւ
20 զիմեցին ի վերայ նորա եւ ասեն, Ահա
զօւրք բուրաստանիս փակեալ են, եւ
չիք ոք որ տեսանէ զմեզ, եւ մեք ցան-
կացեալ եմք քեզ. վասն որոյ եւ քո
21 հաւանեալ մեզ՝ լեր ընդ մեզ: Ապա թէ
ոչ, վիպեմք զքէն, եթէ ոմն պատանի
էր ընդ քեզ, եւ վասն այնորիկ արձա-
22 կեցեր գաղջկուռնսն ի քէն. Յողոց եւ-
հան Շուշան եւ ասէ, Տաղտալ է ինձ յա-
մենայն կողմանց. եթէ զայդ գործ գոր-
ձեցից՝ մահ է ինձ, եւ եթէ ոչ գործեցից՝
23 չեմ ապրելոյ ի ձեռաց ձերոց: Բայց լաւ
է ինձ չգործել զայդ, եւ անկանել ի ձեռս
ձեր, քան թէ մեզայց առաջի Տեառն:
24 Եւ սպաղակեաց ի ձայն մեծ Շուշան.
ազազակեցին եւ երկրքին ծերքն կից
25 նմին: Եւ ընթացաւ մին երայ զզօւրս
26 բուրաստանին. Երբև լուան զձայն ճշոյն
ի բուրաստանի անդ ընտանիքն՝ անկան
ընդ կողմն զրանն ի ներքս, տեսանել
թէ զինչ իրք ընդ նա անցեալ իցեն:
27 Եւ իրրեւ ասացին ծերքն զրանս իւր-
եանց՝ զամօթի հարան ծնողքն յոյժ,
զի ոչ երբեք այնպիսի բանք ասացան
28 զՇուշանայ, եւ եղև ի վաղիւ. անդք

1 Այլ ժ.Պ. Բ.Լ. գլ. 1-ի գլխին յետոյ-խաչի

իրրեւ եկն ժողովուրդն առ այրն նորա
 Յովակիմ, եկին եւ երկօրքին ծերքն անօ-
 րէն մտօք զՇուշանայ՝ տարմանել զնա :
 29 Եւ ասին առաջի ժողովրդեանն , Յզե-
 ցէք զՇուշանայ զգրտերէ Քեղկեայ , որ
 30 է կին Յովակիմայ : Եւ նոքա յղեցին .
 եւ եկն նա , եւ ծնողք իւր եւ որդիք
 31 իւր եւ ամենայն ազգականք նորա : Եւ
 Շուշան էր փախուկ յոյժ եւ զեղեցիկ
 32 տեսչեամբ : Եւ անօրէնքն հրամայեցին
 հողանի առնել զնա , քանզի սքողեալ
 33 էր , զի յցցին զեղով նորա : Եւ իւրքն
 լայնն , եւ ամենեքին որ ճանաչէին զնա :
 34 Յարեանն երկօրքին ծերքն ի միջոյ ժո-
 ղովրդեանն , եւ եղին զձեռս իւրեանց
 35 ի վերայ զյիւղ նորա : Եւ նա լալով հա-
 յեցաւ յերկինս , քանզի էր սիրտ նորա
 36 յուսացեալ ի Տէր : Ասին ծերքն երկու-
 քեան , Մինչդեռ մեք միայն զգնայաք
 ի մէջ թուրաստանին , եմուտ զա անդր
 երկու ազճկամբք , եւ փակեաց զգուրս
 բուրաստանին , եւ արձակեաց զազջը-
 37 կունան : Եկն առ նա պատանի մի որ էր
 38 թարուցեալ , եւ անկաւ ընդ նմա : Եւ
 մեք էաք յանկեան բուրաստանին , իր-
 րեւ տեսաք զանօրէնութիւնն՝ ընթա-
 ցաք առ գոսա , եւ տեսաք զլինելն դո-
 39 ցա ընդ միմեանս : Էնա ոչ կարացաք
 ունել , քանզի բուսն ըր քան զմեզ , եւ
 երաց զգուրսն եւ փախեաւ արտաքս :
 40 Զդա զոր բութանեցարդ՝ հարցաք թէ ո՞յ
 էր պատանին , եւ ոչ կամեցաւ պատ-
 41 մել մեզ . զոյց փկայեմք : Եւ հաւատաց
 նոցա ատեանն իրրեւ ծերոց ժողովրդեանն
 եւ գոտաւորաց , եւ զատեցան զնա
 42 մոտանել : Ազգականաց ի ձայն յարձր
 Շուշան եւ ասէ , Աստուած յաւիտե-
 43 նայն յասաջ քան զլինել նոցա . Դու
 զիտես զի սուտ վկային զինէն . եւ ա-
 հա մեռանիմ որ ոչ ինչ գործեցի՝ զոր
 44 զոքայց անօրինեն զինէն : Եւ լուս
 Տէր ձայնի նորա , եւ մինչդեռ ատնէին
 45 զնա կորուսանել , Զարթոյց Աստուած
 զՀոլոյն Սուրբ ի վերայ մանկան միոյ
 46 ազալոյ որում սմուտ էր Դանիէլ : Եւ
 ազգականաց ի ձայն յարձր , եւ ասէ ,
 47 Անարարտ եմ ես յարեմէ գորա : Եւ զար-
 ձաւ ամենայն ժողովուրդն առ նա , եւ
 48 ասին , Զի՞նչ է բանդ այդ զոր զուր խօ-
 ւանցար : Եւ նա եկաց ի մէջ նոցա եւ
 ասէ , Այդպէս անմիտք էք , որպէք Իս-

րայելի . ոչ քննեցէք եւ ոչ յիրաւանց
 վերայ հասէք . եւ զատապարտեցէք
 49 զգուսարդ Իսրայելի : Դարձայք անգրէն
 յասեան . քանզի սուտ վկայեցին զոքա
 50 գնմանէ : Եւ զարձաւ ժողովուրդն վազ-
 վազակի . եւ ասին ցնա ծերքն , Եկ նիստ
 ի միջի մերում , եւ պատմեա մեզ . զի
 51 քեզ ետ Աստուած զերիցութիւն : Եւ
 ասէ ցնոսա Դանիէլ , Մեկնեցէք զգոսա
 ի միմեանց ի բաց եւ քննեացուք զդո-
 52 սա : Իրրեւ մեկնեցան ի միմեանց , կու-
 չեաց զմին ի նոցանէ եւ ասէ ցնա , Այ
 հնարեալ աւուրքք չարութեան , այժմ
 ահա եկին հասին մեզք քո՞ զոր գոր-
 53 ձէիր յառաջագոյն : Զի գատէիր զգա-
 տաստանս անիրաւութեամբ , զանմեզս
 գատապարտէիր , եւ զվնասակարս ար-
 ձակէիր . ուր Աստուծոյ ասացեալ էր՝
 թէ Զանմուղն մի զարգարն մի սորանա-
 54 նիցես : Բայց արց եթէ տեսեր զգոսա ,
 ընդ որո՞վ ծառով հասեր առ գոսա՝ մինչ
 խօսէին ընդ միմեանս : Եւ նա ասէ , Ընդ
 55 հերձեաւն : Ասէ Դանիէլ , Բարեք ստե-
 ցեր ի քոյին գյուղոց . ահաւասիկ հրեշ-
 տակի Աստուծոյ ստեալ հրաման , հերձ-
 56 ցէ զքեզ ընդ մէջ : Եւ ի բաց մերձեաց
 զնա . հրամայեաց ամիլ զմեան , եւ ա-
 սէ ցնա , Զուսակ Քանանու , եւ ոչ Յու-
 գայ , զեղ զորս պարտեալ զքեզ , եւ ցան-
 57 կութիւն չրճեաց զսիրա քո : Այդպէս
 ասնէիք զգոստերս Իսրայելի , եւ նոքա
 առ երկիւղի մերձեանայն առ ձեզ . այլ
 եւ ոչ զուստրոց Յուդայ կալաւ յանձին
 58 զանօրէնութիւնս ձեր : Բայց արց աղէ
 սաս , ընդ որո՞վ ծառով հասեր առ դո-
 սա մինչդեռ խօսէին ընդ միմեանս : Եւ
 59 նա ասէ , Ընդ սղոցեաւն : Ասէ ցնա Դա-
 նիէլ , Բարեք ստեցեր եւ դու ի քոյին
 զյոււխ , զի կայ աւասիկ հրեշտակ Աս-
 տուծոյ սուսեր մերկ ի ձեռին՝ սզոցել
 զքեզ ընդ մէջ , զի սատակեացէ զքեզ :
 60 Եւ ազալակեաց ամենայն ժողովուրդն
 ի ձայն մեծ , եւ օրհնեցին զԱստուած
 61 որ ապրեցուցանէ զյուսացեալ իւր : Եւ
 յարեան ի վերայ երկուց ծերոցն . քան-
 զի յանդիմանեաց զնոսա Դանիէլ ի նո-
 ցին բերանոց սուտ վկայս . եւ արարին
 ընդ նոսա՝ որպէս եւ եղին չարութիւն
 ի մտի առնել ընդ ընկերի , ըստ օրի-
 62 նայն Մովսիսի : Եւ սպանին զնոսա . եւ
 ապրեցաւ արիւն արգար յաւուր յայն-
 63 միկ : Իսկ Քեղկեայ եւ կին նորա օրհ-

նեցին զԱստուած վասն զտերն իւրեանց Շուշանայ՝ հանդերձ Յոսփիմու արամբ նորա, եւ ամենայն ազգակա-
 նորա նորա: զի ոչ գտան իւր զարշու-
 64 թեան ի նմա: Եւ Դանիէլ եղև մեծ ա-
 ռաջի ժողովրդեանն յորէ յայնմանէ եւ
 անդր:՝

ՔԼՈՒԵ Ա

՝Տեսիլ երկրորդ՝

1 Յամին երրորդի թագաւորութեանն Յո-
 վակիմայ արքայի Յուգայ, եկն Նարու-
 2 շոզնասոր արքայ Բարկազեոց յերու-
 շաղէմ, եւ պաշարեաց զնա: Եւ ետ
 Տէր ի ձեռս նորա զՅովակիմ արքայ
 Յուգայ, եւ ի մանէ սպասուց տանն Աւ-
 տուծոյ, եւ տարաւ զայն յերկիրն Սենաար
 ի տուն աստուծոյ իւրոյ, եւ զսպանեմոյժ
 ի տուն զանձի աստուծոյ իւրոյ:

3 Եւ ատէ թագաւորն զԱփանէղ
 ներքինապետ իւր՝ ածել յորդեոց
 ՝զերութեանն Կարայիլի եւ ի զաւ-
 4 ակիէ թագաւորութեանն եւ ՚ի Պար-
 թեւաց Մանիուէն անարատս, զեղե-
 զիկա երեսօք, եւ խելամուտս ամենայն
 իմաստութեան եւ հմուտս զիստ թեան,
 մտալարժս հանճարով եւ զօրաւորս,
 կալ ի տաճարին առաջի թագաւորին.
 5 Եւ ուսուցանել նոցա զպրութիւն եւ
 զլեզու Քաղզէացոց: Եւ կարգեաց նո-
 ցա թագաւորն ոռձիկս օր ըստ օրէ ի
 սեղանոյ արքայի, եւ ի զինւոյ զոր ինչն
 6 րմպէր, անուցանել զնոսա ամս երկուս,
 եւ այգա կացուցանել ասաջի թագաւո-
 7 րին: Եւ էին ի նոսա յորդեոցն Յուգայ՝
 Դանիէլ եւ Անանիա եւ Միսայիլ եւ Ա-

8 զարիա: Եւ եզ նոցա ներքինապետն
 անուանս. Դանիէլի՝ Բաղտասար, եւ
 Անանիայի՝ Սեդրաք, եւ Միսայիլի՝ Մի-
 9 սաք, եւ Ազարեայ՝ Աբելմեդայոս:
 10 Եւ եզ Դանիէլ ի մաի իւրում ՝ ճճա-
 չակել ի սեղանոյ թագաւորին եւ ոչ ի
 զինւոյ ըմպելոյ նորա, եւ աղաչեաց
 զներքինապետն զի մի՝ ճճաչակեացէ: Եւ
 ետ Աստուած զԴանիէլ ի շնորհս եւ յու-
 զորմութիւն ասաջի ներքինապետին:
 11 Եւ ատէ ներքինապետն զԴանիէլ, եր-
 կընչիմ ես ի անոռնէ իմմէ՝ արքայէ, որ
 կարգեաց ձեզ զերթակուրդ ձեր եւ զրմ-

պելի: զուցէ տեսանիցէ զերեսս ձեր
 տրամագոյնս քան զայլոց մանկանց հա-
 սակակցաց ձերոց, եւ աննիցէք զիս
 11 զյիսապարա առ թագաւորին եւ ասէ՝ Դա-
 նիէլ ՝ զԱմեղասագ, զոր կացուցեալն էր
 ներքինապետն ի վերայ Դանիէլի եւ Ա-
 12 նանեայ եւ Միսայիլի եւ Ազարեայ, Ա-
 զէ, փորձեա զճատաս քո աւուրս տան, եւ
 ապեկն մեզ ունցս, եւ կերիզուք,
 13 եւ ջուր արբջուք: Եւ երեւեցին ա-
 սաջի քո ՝ զոյնք մեր, եւ ՝ զոյն ման-
 կանցդ՝ որ ուտեն զսեղան թագաւորին.
 եւ որպէս տեսանիցես՝ արասյիր ընդ
 14 ծառայս քո: Եւ անուաց նոցա, եւ վոր-
 15 ձեաց զնոսա աւուրս տան: Եւ յիս
 կատարելոյ աւուրցն տասանց, երեւե-
 ցան երեսք նոցա նմա բարիք, եւ ՝ ճճօրք
 մարմնով քան զամենայն մանկուանս որ
 16 առէին զսեղան թագաւորին: Եւ առ-
 նայր ՝ Ամեղասագ զնիթիս նոցա եւ զզի-
 նի բմպելոյ նոցա, եւ տայր ունցս
 ՝ չորեցունց մանկանցն:

17 Եւ ես նոցա՝ Աստուած իմաստու-
 թիւն եւ հանճար յամենայն զպրութեան
 եւ իմաստութեան. Եւ Դանիէլ խելա-
 մուտ էր ամենայն տեսեան եւ երա-
 18 զոց: Եւ յիս կատարածի աւուրցն հրա-
 ման ես թագաւորն ածել զնոսա, եւ
 19 ամ զնոսա ներքինապետն առաջի նա-
 յուքոզոնասորայ: Եւ խօսեցաւ ընդ նո-
 սա արքայն, եւ ոչ զասն յամենայնի
 նման Դանիէլի եւ Անանեայ եւ Միսա-
 յիլի եւ Ազարեայ. Եւ կային ասաջի
 20 թագաւորին: Եւ յամենայն բանս իմաս-
 տութեան եւ զիտութեան զոր ինչորէր
 ի նոցանէ թագաւորն՝ զտանէր զնոսա
 տասնուպատիկ առաւել քան զամենայն
 զէտս եւ զմոյս որ էին ի թագաւորու-
 21 թեան նորա: Եւ եղև Դանիէլ մինչև
 ՝ յամս կիրոսի արքայի:

ՔԼ. Բ

՝Տեսիլ երրորդ՝

1 Յամին երկրորդի թագաւորութեան իւ-
 2 ռոյ, ետես երազ նարուքոզոնասոր, եւ
 յիմարեցաւ ուղի նորա, եւ քուն հատու-
 2 ի նմանէ: Եւ ատէ թագաւորն, կոչե-

1 Յեբ. Գ-Կ-Ե 2 Յեբ. իշխանաց 3 Յեբ. չպղծել
 զանձն 4 Յեբ. պղծեացէ զանձն նոսոս

5 Մտ. բն-բնն զՄեղասագ, աւուրն զգերակացուն
 6 Յեբ. երեսք 7 Յեբ. զէրք 8 Մտ. բն-բնն Մեղասագ
 9 Յեբ. նոցա (17) Եւ մանկանցս այրոցեկ չու-
 րեցունց ես 10 Յեբ. յամն առաջին

ցէք զգէտոս եւ զմոգս եւ զկախարգս եւ զքաղզիեայս՝ պատմել թագաւորին զերազ իւր . եւ եկին կացին առաջի թագաւորին :

3 Եւ ասէ ցնոսա թագաւորն , Երատտեսի , եւ յիմարեցաւ ոգի իմ խելաւ :

4 մուտ լինել երազոյն : Եւ խօսեցան քաղզիեայքն ընդ թագաւորին՝ Ստորերէն . Արքայ , յաւիտեան կեաց . աստ զու զերազն ծառայից քոց , եւ զմեկնութիւն :

5 նորա ասասցուք : Պատասխանի ետ արքայն եւ ասէ ցքաղզիեայն . Բանն վերայս յինէն . արդ եթէ ոչ ցուցանիցէք ինձ զերազն եւ զմեկնութիւն նորա՝ ի կորուստ լինիցիք , եւ առնք ձեր :

6 յաւար լինիցին : Ապա թէ զերազն եւ զմեկնութիւն նորա ցուցանիցէք ինձ , պարգեւս եւ տուրս բազումս եւ պատիւս ամուսցուք յինէն . բայց միայն զերազն եւ զմեկնութիւն նորա պատմիցէք ինձ : Պատասխանի ետուն կրկին անգամ , եւ ասին , Ասացէ՛ արքայ զերազն ծառայից իւրոց , եւ զմեկնութիւն :

8 նորա պատմեսցուք : Պատասխանի ետ արքայ եւ ասէ , Ճշմարտիւ գիտեմ եթէ ժամովաճառ լինիք , զի տեսէք թէ :

9 բանն վերացաւ յինէն : Արդ եթէ զերազն ոչ պատմիցէք ինձ , զիտեմ զի բան սուտ եւ զեզձուցանելի միաբանեալ էք անել առաջի իմ մինչեւ ժամանակն անցցէ . ասացէք ինձ զերազն իմ , եւ զիտացից եթէ եւ զմեկնութիւն :

10 նորա պատմելոց էք ինձ : Պատասխանի ետուն միւսանդամ քաղզիայքն առաջի թագաւորին եւ ասին , Ոչ զոյ մարդ ի վերայ երկրի՝ որ զբան թագաւորին կարող է ցուցանել . զի ամենայն թագաւոր մեծ եւ իշխան՝ բան զայդպիսի ոչ հարցանէ զգէտ եւ զմոգ եւ ցքաղզիայ :

11 Զի բանն զոր արքայ հարցանէ՝ ծանր է , եւ այլ ոք չիք որ պատմիցէ զայդ ասալի սրքայի , բայց եթէ զիքն որոց ոչ է բնակութիւն ի մէջ՝ Կամենայն մտեզեաց :

12 Յայնժամ թագաւորն թարկութեամբ եւ սրտմտութեամբ բազմաւ ասաց կոտորել զամենայն իմաստունս Բարկայց :

13 ւոց , եւ հրամանն ել , եւ իմաստունքն կտարելին . եւ խնդրէին զԴանիէլ եւ :

14 զբարեկամս նորա սարսնանել : Յայնժամ

Դանիէլ խօսեցաւ խորհուրդ եւ խրատ ընդ Արիովքայ զահճապետի արքայն որ երկայ էր կոտորել զիմաստունս Բարկայց ւոց , իշխան թագաւորին . Եհարց զնա եւ ասէ՞ , Վասն է՞ր ել հրամանոց այդ խիստ յերեսաց արքայի . եւ յայտնեաց զբանն Արիովք Դանիէլի : Եւ Դանիէլ եմուտ եւ տղահեաց զարքայն , զի տացէ նմա ժամ , եւ զմեկնութիւն նորա պատմեսցէ թագաւորին : Եւ եմուտ Դանիէլ ի տուն իւր , եւ Անանեայ եւ Ագարեայ եւ Միսայելի բարեկամաց իւրոց եցոց զբանն : Եւ խնդրէին զթութիւն Աստուծոյ երկնից՝, զի մի կորիցէ Դանիէլ եւ բարեկամք իւր ընդ այլ իմաստունս Բարկայց ւոց :

19 Յայնժամ Դանիէլի ի տեսեան գիշերոց յայննեցաւ խորհուրդն . եւ օրհնեաց զԱստուած երկնից Դանիէլ : Եւ ասէ , Եղիցի անուն Տեստն օրհնեալ յաւիտենից մինչեւ յաւիտեանս . զի իմաստութիւն՝ եւ հանճար՝ եւ զօրութիւն՝ նորա է . Եւ նա փոփոխէ զժամանակս եւ զժամս , կացուցանէ զթագաւորս եւ փոփոխէ , տայ իմաստութիւն իմաստնոց :

22 եւ խորհուրդ խորհրդակնանոց : Ինքն յայննէ զխորինս եւ զզազանիս , զլաէ որ կայ ի խաւարի եւ լոյս ընդ նմա :

23 Զքէն , Աստուած հարցն մերոց , գոհանամ եւ օրհնեմ , զի իմաստութիւն եւ զօրութիւն ետուր ինձ , եւ ծանուցեր ինձ որ ինչ ազօթիւք ինչրեկցաք մեք ի քէն , եւ զստիլ թագաւորին ցուցեր ՝ ինձ :

24 Եւ եմուտ Դանիէլ առ Արիովք զոր կացուցեալ էր թագաւորին կորուսանել զիմաստունս Բարկայց ւոց , եւ ասէ ցնա , Զիմաստունս Բարկայց ւոց մի կոտորեր . բայց զիս տար առաջի թագաւորին , եւ ես պատմելոց զմեկնութիւնս թագաւորին : Յայնժամ Արիովք փութապէս տարաւ զԴանիէլ առաջի թագաւորին , եւ ասէ ցնա , Դանիէլ այր մի յորդոց գերութեանն Հրէաստանի , որ զմեկնութիւնն պատմեսցէ արքայի : Պատասխանի ետ թագաւորն եւ ասէ ցԴանիէլ՝ որում անունն էր Բազաաաար , եթէ Կարո՞ղ իցես պատմել ինձ զերազն զոր տեսի , եւ զմեկնութիւն նորա :

1 Կաւ. Արամերէն 2 Արամերէն, յարբեւս 3 Արամ. մի զճիւ. է զճէնջ. զիտեմ 4 ՅԱրամ. պոլտէ

5 Արամ. Բարկայց ւոց. (15) Պատասխանի ետ եւ ասէ ցԱրիովք, ցիշխան թագաւորին 6 Արամ. սարազ 7 Արամերէն յաւիտեւ, վասն գաղտնեացն սյնոցիկ 8 Արամ. մեզ

27 Պատասխանի եւ Դանիէլ առաջի թա-
 դաւորին եւ ասէ , Ձխորհուրդդ պայց
 զոր արքայ հարցանէ , ոչ է իմասանոց
 եւ մոգուց եւ զիտաց եւ բղձից պատ-
 28 մն առաջի արքայի . Այլ գոյ Աստուած
 յերկինս որ յայտնէ զխորհուրդս , եւ
 եցոյց Նաբուքոդոնոսորս արքայի որ ինչ
 լինելոց է յաւուրս յետինս : Երազն եւ
 տեսիլ զլիտոյ քո յանկողնի քում , այս
 29 է . Արքայ , խորհուրդք քո մտայոյդ առ-
 նէին զքեզ յանկողնի քում , թէ զի՞նչ
 լինելոց է յետ այտորիկ . եւ յայտնին
 խորհրդոց եցոյց քեզ զլինչ լինելոց է :
 30 Եւ ինձ ոչ այ իմաստութեան ինչ որ
 իցէ յիս քան յամենայն կենդանիս յայտ-
 նեցաւ խորհուրդն , այլ վասն ցուցա-
 նելոյ արքայի զմեկնութիւնն , զի ծա-
 հիցես զխորհուրդս սրտի քո :
 31 Դու , արքայ , տեսանէիր , եւ աճա
 պատկեր մի , մեծ պատկեր , եւ երեսք
 նորա եւ տեսիլ նորա անայդին յոյժ , եւ
 կայր առաջի քո . անաւոր էր յոյժ պտու-
 32 կերն : Որոյ գլուխն յսկեւոյ սարոյ ,¹ ձեռքն
 եւ՝ լանջքն եւ բազուկք իւր արծա-
 թիք , մէջք նորա եւ բարձք պղնձիք ,
 33 եւ սրունքն երկաթիք , եւ ոտքն կէսն
 34 յերկաթոյ եւ կէսն ի խեցեոյ : Հայէիր
 մինչեւ հասաւ վէմն առանց ձեռին , եւ
 եհար զպատկերն ի վերայ երկաթեղէն
 եւ խեցեղէն օտիցն , եւ մանրեաց զտու-
 35 սա ի սպառս : Յայնժամ առ հասարակ
 մանրեցան խեցին եւ երկաթ , պղինձն
 եւ արծաթ եւ ոսկին , եւ եղեն իբրեւ
 զփոշի կալոյ ամարայնոյ . եւ առ զնստա
 սասակութիւն հոգւոյ , եւ տեղի ոչ
 գտանէրնոցա . եւ վէմն որ եհար զպատ-
 կերն՝ եղեւ լեռոն մեծ , եւ ելից զա-
 36 մենայն երկիր : Այս է երազն , եւ զմեկ-
 նութիւն նորա սասացուք առաջի ար-
 քայի :
 37 Դու ես , արքայ , արքայից արքայ ,
 որում Աստուած երկնից թագաւորու-
 38 թիւն ² հօր եւ պատուական՝ ետ . եւ
 ընդ ամենայն տեղիս ուր բնակեալ են
 որդիք մարգկան , զգազանս վայրի եւ
 զթուչուս երկնից ³ եւ զձեռուս ծովու՝
 ետ ի ձեռս քո , եւ կացոյց զքեզ աէր
 39 ամենայնի . դու ես գլուխն ոսկի : Եւ
 զկնի քո յարիցէ այլ թագաւորութիւն
 խոնարհագոյն քան զքեզ . եւ թագաւո-

րութիւնն երրորդ , որ է պղինձն , տի-
 40 րեսցէ ամենայն երկրի : Եւ թագաւո-
 րութիւնն չորրորդ , հօր իբրեւ զերկաթ ,
 զոր օրինակ երկաթ մանրէ եւ մուլէ գա-
 մենայն , նոյնպէս մանրեսցէ եւ մարեա-
 41 ւցէ զամենայն : Եւ զի տեսանէիր զտուն
 եւ զմատուան , կէս կողմն յերկաթոյ ,
 եւ կէս կողմն ի խեցեոյ , թագաւո-
 րութիւնն բաժանեալ լիցի , եւ ³ յար-
 մատոյ երկաթոյն ելիցի ի նմա , զոր
 օրինակ տեսանէիր զերկաթն ընդ խեցին
 42 խառնեալ : Եւ մատուած օտիցն՝ կողմն
 մի յերկաթոյ , եւ կողմն մի ի խեցեոյ , մի
 կողմն թագաւորութեանն հօր կայցէ ,
 43 եւ ի նմանէ ելիցի ջախջախ . Ձի տե-
 սանէիր զերկաթն ընդ խեցին խառնեալ ,
 ելիցին խառն ի զաւակէ մարդկան , եւ
 ի միմեանս ոչ յարիցեն , զոր օրինակ ոչ
 խառնի երկաթ ընդ խեցի :
 44 Եւ յաւուրս թագաւորացն այնոցիկ
 յարուցէ Աստուած երկնից թագաւորու-
 թիւն որ յաշխեանս ոչ եղձանիցի , եւ
 թագաւորութիւն նորա ազգի այլում ոչ
 մնացէ . մանրեսցէ եւ հոսեսցէ զամենայն
 թագաւորութիւնս , եւ ինքն կացցէ յա-
 45 լիտեանս : Որպէս տեսանէիր՝ զի լիտե-
 նէն հատաւ վէմն առանց ձեռին , եւ
 մանրեաց զխեցին եւ զերկաթ , պղինձն
 եւ զարծաթ եւ զոսկի , Աստուած մեծ
 եցոյց արքայի որ ինչ լինելոց է առ յա-
 սա , եւ ճշմարիտ է երազն , եւ հաւա-
 տարիմ մեկնութիւն նորա :
 46 Յայնժամ արքայն Նաբուքոդոնոսոր
 անկաւ ի վերայ երեսաց իւրոց , եւ եր-
 կիր եպագ Դանիէլի , եւ զոնս եւ խուսկս
 անուշութեան հրամայեաց մատուցանել
 47 նմա : Պատասխանի ետ թագաւորն եւ
 ասէ ց'Դանիէլ , Արդարեւ Աստուածն
 ձեր՝ նա է Աստուած աստուծոյ եւ Տէր
 'տերանց եւ թագաւոր՝ թագաւորաց ,
 որ յայտնէ զխորհուրդս , զի յայտնել
 48 կարացեր զխորհուրդք զայց : Եւ մեծա-
 ցոյց թագաւորն զ'Դանիէլ , եւ պարգեւս
 մեծամեծս եւ յազումս ետ նմա . եւ
 կացոյց զնա ի վերայ աշխարհին Բաբել-
 լացեոց , եւ իշխան նախարարաց ի վե-
 րայ ամենայն իմաստոյնս Բաբելացեոց :
 49 Եւ Դանիէլ խնդրեաց յարքայէ , եւ կա-
 ցոյց ի վերայ գործոց աշխարհին Բաբել-
 լացեոց՝ զԱեդրաք , զՄիսաք եւ զԱրեդ-
 նագով . եւ Դանիէլ էր ի գրան արքայինս

¹ Արամ . պատկեր
² Արամ . եւ զօրութիւնն եւ
 իշխանութիւնն եւ փառս

³ Արամ . ի պնդութեանն

ԳԼ. Գ

¹Տեսիլ չորրորդ :''

1 ²Յամին ութուտասներորդի Նաբուքո-
զոնոտորայ արքայն'' արար պատկերոսկի,
բարձրութիւն նորա վաթսուն կանգուն,
եւ լայնութիւն նորա կանգուն վեց. եւ
կանգնեաց զնա ի դաշտին Դէերայ յաշ-
2 լարիին Բաբելացոց : Եւ արձակեաց
ժողովի զկուսակալս եւ զգորավարս եւ
զգորազլուխս եւ զպետս եւ ³զբռնաւորս
եւ զգործակալս'' եւ զամենայն իշխանս աշ-
խարհաց՝ զպ ի նաւակատիս պատկերին
զոր կանգնեաց արքայն Նաբուքոզոնո-
3 սոր : Եւ ժողովեցան կուսակալք, գորա-
վարք եւ գորազլուխք, պետք եւ ⁴բռնա-
ւորք, մեծամեծք, գործակալք'' եւ ամն-
նայն իշխանք աշխարհաց, զպ ի նաւա-
կատիս սլասկերին զոր կանգնեաց արքայն
Նաբուքոզոնոտոր : Եւ կային առաջի
սլասկերին զոր կանգնեաց արքայն Նա-
բուքոզոնոտոր :
4 Եւ քարոզ կարգար զօրութեամբ եւ
տսէր, Ձեզ ասի, ազգք եւ աղինք եւ
5 լեզուք. Յորժամ լսիցէք զձայն փողոյ,
սրնդի, թմրկի եւ քնարի եւ տաւղի եւ
զերկոց միարանութիան, եւ զամենայն
ազգայ արուեստականաց, անկանիջիք
6 կանգնեաց Նաբուքոզոնոտոր արքայ : Եւ
որ ոչ անկեալ երկիր սլագանիցէ՝ ի նմին
ժամու ընկեցի ի հնոցն հրոյն բորբո-
7 քելոյ : Եւ եղև իբրև լուան ազգքն
զձայն փողոյն՝ զսրնդին, զտաւղի եւ
զնուազարանաց, եւ զամենայն ազգայ
արուեստականաց, անկանէին ամենայն
ազգքն եւ աղինք եւ լեզուք, եւ եր-
կիր սլագանէին պատկերին ոսկոյ զոր
կանգնեաց արքայն Նաբուքոզոնոտոր :
8 Յայնժամ մատեան արք Բազդէայիք
եւ եղևն չարախօս զՀրէից առ Նաբու-
9 քոզոնոտորայ. Եւ ասեն, Արքայ, յա-
10 լիտեան կեաց. Դու հրաման ետուր ա-
մենայն մարդոյ որ լսիցէ զձայն փողոյ,
զսրնդի եւ զքնարի եւ զտաւղի եւ
զնուազարանաց, եւ զամենայն ազգայ

11 արուեստականաց՝. Եւ որ ոչ անկեալ եր-
կիր սլագանիցէ պատկերին ոսկոյ,
12 անկցի ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ : Արգ են
աստ արք Հրեայք, զորս կացուցեր ի վե-
րայ գործոց աշխարհիս Բաբելացոց,
Սեղաք, Միսաք եւ Արեղնագով, որ
ոչ հնազանդեցան հրամանի քում, ար-
քայ, եւ զղիս քո ոչ պաշտեն, եւ պատ-
կերիդ ոսկոյ զոր կանգնեցեր՝ երկիր ոչ
պագանեն :
13 Յայնժամ Նաբուքոզոնոտոր սրամտու-
թեամբ եւ բարկութեամբ հրամայեաց
ամեկ զՍեղաք, զՄիսաք եւ զԱրեղնա-
14 գով. Եւ ամին առաջի թագաւորին : Պա-
տասխանի ետ Նաբուքոզոնոտոր եւ ասէ
ցնոսա, թէ արդարեւ, Սեղաք, Մի-
սաք եւ Արեղնագով, զգիս իմ ոչ պաշ-
տիցէք, եւ պատկերին ոսկոյ զոր կանգ-
15 նայն երկիր ոչ պագանիցէք : Բայց արդ
եթէ պատրաստք լինիցիք, զի յորժամ
լսիցէք զձայն փողոյ, սրնդի եւ թմրկի
եւ քնարի, եւ զմիարանութիւն ամե-
նայն ազգայ արուեստականաց, անկա-
նիցիք եւ երկիր սլագանիցէք պատկե-
րին զոր արարի. ասպ թէ ոչ պագա-
նիցէք երկիր, ի նմին ժամու անկանի-
ցիք ի հնոց հրոյն բորբոքելոյ. եւ ո՞վ է
Աստուած որ փրկէ զձեզ ի ձեռաց խոց :
16 Պատասխանի ետուն Սեղաք, Մի-
սաք եւ Արեղնագով, եւ ասեն ցարքայ
Նաբուքոզոնոտոր, Ոչ ինչ է պիտոյ վասն
բանիդ այդորիկ տալ քեզ պատասխանի.
17 ⁷Ձի է մեր Աստուած յերկինս'' զոր մեքն
սլագանիք, կարօզ է փրկիլ զմեզ ի հնոցէ
հրոյդ բորբոքելոյ, եւ ի ձեռաց քոց, ար-
18 քայ, ապրեցուցանել զմեզ : Ապա թէ
ոչ, այս ինչ յայտնի լիցի քեզ, արքայ,
զի զղիս քո մեք ոչ սլագանիք, եւ պատ-
կերիդ ոսկոյ զոր կանգնեցեր՝ երկիր ոչ
պագանեմք :
19 Յայնժամ Նաբուքոզոնոտոր լի եղև
սրամտութեամբ, եւ զոյն երեսաց նորա
չրջեցաւ ի վերայ Սեղաքայ, Միսաքայ
եւ Արեղնագովի, եւ ասէ, ⁸Ձեռուցէք
զհնոցն եւ թնայատիկ, զի մինչև ի վախ-
20 ճան այրեցին : Եւ արք հինգ, զօրաւորք
զօրութեամբ, կապեցան'' զՍեղաք, զ

²Աբմ. պալտե ³Աբմ. Նաբուքոզոնոտոր
արքայ ⁴Աբմ. զգանձագետս, եւ զեր-
ճորդականս եւ զբէնագետս
ձայտեք, իորճորդականք եւ օրէնագետք
⁵Աբմ. օրէնագետս, ոսկոյ

⁶Աբմ. օրէնագետս, անկցի եւ երկիր սլագանիցէ
պատկերին ոսկոյ ⁷Աբմ. Ահա Աստուած
⁸Աբմ. Ձեռուցանել զհնոցն եւ թնայատիկ ա-
ռուեակ քան զոր սովոր էին Ձեռուցանել,
(20) Եւ արանք զօրաւորաց որ ի զօրս իւր
հրամանս ետ կապել

զՄիսաք եւ զԱրեղնագով՝ արկանել ի հնոց 21 հրոյն բորբոքելոյ : Յայնմամ արքն այնոք ի կապիցանս պատմուճանօք եւ վարանօք , արասխուբակօք եւ զանկապանօք իւրեանց , եւ ընկեցան ի մէջ հնոցի 22 հրոյն բորբոքելոյ : Ձի հրաման թաղաւորին սասականայր , եւ հնոցն բորբոքէր 23 ¹Եւ խնայատիկ առաւել յոյժ՝ : Եւ երկքեան նոքա՝ Սեղրաք , Միսաք եւ Արեղնագով , անկան ի մէջ ²հնոցին կապելաք : 24 ³Գնային ի մէջ հրոյն , օրհնէին 25 եւ զովէին զՏէր Աստուած : Յարեաւ Ազարիա եւ կոց յազօթս այսպէս . եւ բաց զբերան իւր ի մէջ հրոյն եւ ասէ , 26 Օրհնեալ ես Տէր Աստուած հարցն մերոց , զովեալ եւ փառաւորեալ է անուն 27 քո յաւիտեանս . Ձի արդար ես յամենայնի զոր ամեր ի վերայ մեր , եւ ամենայն զորձք քո ճշմարիտ են . եւ ուզիղ են ճանապարհք քո , եւ ամենայն 28 պատաստանք քո ճշմարտութիւն : Եւ իբրաւունս ճշմարտութեան արարեր ըստ ամենայնի , զոր արարեր մեզ եւ քաղաքին սրբոյ հայրցն մերոց երուսազեմի : 29 Ձի ճշմարտութեամբ եւ յիրաւի ամեր զայս ամենայն վասն մեզոց մերոց . զի մեղաք եւ անօրինեցաք յայստամար լինելն ի քէն , եւ առաւել մեղաք յամենայնի : Եւ պատուիրանաց քոց ոչ անսացաք . ոչ պահեցաք եւ ոչ արարաք որպէս պատուիրեցիք մեզ՝ զի բարի լինիցի մեզ : Եւ զամենայն զոր ամեր ի վերայ մեր եւ զամենայն զոր արարեր 32 մեզ՝ արդար գտատասանաւ արտօնար : Եւ մասնեցեր վմեզ ի ձեռս թշնամեաց մերոց՝ անօրինաց , խտտաց եւ ապատամբողաց , եւ թաղաւորի անիրաւի եւ չարի քան զամենայն երկիր : Եւ արդ ոչ զոյ մեղ բանալ զբերանս մեր , զի ամօթ եւ նախատինք եղաք ծառայից քոց պաշտօնէից : Այլ մի մասներ զմեզ ի սպառ վասն անուան քո , եւ մի՛ ջրեր զուխտ քո , եւ մի՛ ի բացէ ասներ զողորմութիւնս ի մէնջ , վասն Աբրահամու սիրելոյ քո եւ վասն Իսահակայ ծառայի քո եւ վասն Խարայելի սրբոյ քո , 36 Որոց խօսեցայր բազմացուցանել զզաւակ նոցա իբրեւ զաստեղս երկնից , եւ

37 իբրեւ զաւալ առ ամն ծովու : Եւ արդ , Տէր , նուազեցաք քոն զամենայն ազգս , եւ եմք տատապեալք յամենայն երկրի 38 այսօր վասն մեզոց մերոց : Եւ ոչ գոյ ի ժամանակի յայտմիկ ի շխան , մարգարէ եւ առաջնորդ , ոչ ողջակէզք եւ ոչ զոհք եւ ոչ պատարագք եւ ոչ խունկք , եւ ոչ անզի տալոյ երախայրլիս առաջի քո , 39 եւ գտանել զողորմութիւն : Այլ անձամբք բեկելովք եւ հողովք տատա 40 պանայ ընդունելի լիցուք՝ Իբրեւ զողջակէզս խոյոց եւ զուարայաց եւ իբրեւ զբիւրաւորս գառանց պարարտաց , այնպէս եղիցի պատարագս մեր այսօր առաջի քո՝ լինել կասարեալ զինի քո , 41 զի չիք ամօթ յուսացելոցս ի քեզ : Եւ արդ զամք զհեռ քո ամենայն սրտիւք մերովք , եւ երկնչլմք մեք ի քէն , եւ 42 խնդրեմք զերեսս քո : Մի յամօթ առնեք զմեզ , այլ արա ընդ մեզ ըստ հեղութեան քում եւ ըստ բաղում ողորմութեան քում : Եւ վրկեա զմեզ վասն սքանչելեաց քոց , եւ սուր փառս առ 43 նուան քում , Տէր : Եւ յամօթ լիցին ամենեքեան ոչք ցուցանեն չարիս ծառայից քոց , եւ ամաչեցնին յամենայն բունութեան իւրեանց , եւ զօրութիւն նոցա 45 խորաակեացի : Եւ ծանխցի զի դու ես Տէր Աստուած միայն , եւ փառաւորեալ ի վերայ ամենայն սիեզերաց : 46 Եւ ոչ զազարէին , որք արկին զնոսա , սպասաւորք թաղաւորին՝ ի բորբոքելոյ զհնայն նաւթիւ եւ ձիթով եւ վշով եւ որթով : 47 Եւ ելանէր զիզանայր բոցն ի վերոյ քան 48 զհնոցն ի քատասուն եւ յինն կանգուռ . Եւ չրջէր պատէր չուրջ զհնոցուռ , եւ այրէր զորս գտանէր ի փաղզէացուց անտի : 49 Եւ հրեշտակ Աստուծոյ էջ եկաց ընդ Ազարիանս ի հնոցի անդ , եւ թօթափեաց 50 զբոց հրոյն ի հնոցէ անտի : Եւ արար ի մէջ հնոցին իբրեւ զհողմ որ ցօղալին չնչիցէ . եւ ոչ մերձենայր ամենեւին հուրն ի նոսա , ոչ արամեցուցանէր եւ 51 ոչ նեղէր զնոսա : Յայնմամ երեքեան իբրեւ ի միողէ բերանոյ օրհնէին եւ զովէին եւ փառաւոր առնէին զԱստուած ի մէջ հնոցին , եւ ասէին , 52 Օրհնեալ ես դու Տէր Աստուած հարցն մերոց , զովեալ եւ առաւել բարձրացեալ յաւիտեանս . եւ օրհնեալ է անուն սուրբ փառաց քոց , զովեալ եւ առաւել բարձրացեալ յաւիտեանս : Օրհնեալ ես ի տա

¹ Աւր. յոյժ . զարն զայնտիկ սրոց բարձեալ էր զՍեղրաք , զՄիսաք եւ զԱրեղնագով՝ սպան բոց հրոյն ² Աւր. հնոցի հրոյն բորբոքելոյ ³ Աւր. գնիւն - ի հուրն 90 գոհուի ի բնօրին :

ճարի փառաց սրբութեան քո, դովեալ
 եւ առաւել բարձրացեալ յաւիտեանս, 54
 Օրհնեալ ես ի վերայ յթողոյ արքայու-
 թեան քո, զովեալ եւ առաւել բարձ-
 55 րացեալ յաւիտեանս: Օրհնեալ ես որ հա-
 յիս յանդուհս, եւ նստիս ի քերպրէս,
 զովեալ եւ առաւել բարձրացեալ յաւի-
 56 տեանս: Օրհնեալ ես որ նստիս ի հաս-
 տասութեան երկնից, զովեալ եւ ա-
 57 ռաւել բարձրացեալ յաւիտեանս: Օրհ-
 նեցէք, ամենայն դորձք Տեառն, զՏէր,
 օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յա-
 58 լիտեանս: Օրհնեցէք, երկիրք, զՏէր, օրհ-
 նեցէք եւ բարձր արարէք զնա յա-
 59 լիտեանս: Օրհնեցէք, ջրէշտակք Տեառն,
 զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա
 60 յաւիտեանս: Օրհնեցէք, ջուրք ամենայն
 որ ի վերոյ քան զերկիրս, զՏէր, օրհ-
 նեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւի-
 61 տեանս: Օրհնեցէք, ամենայն զօրութիւնք
 Տեառն, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր ա-
 62 րարէք զնա յաւիտեանս: Օրհնեցէք, արեւ
 եւ լուսին, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր
 63 արարէք զնա յաւիտեանս: Օրհնեցէք, ա-
 մենայն աստեղք երկնից, զՏէր, օրհ-
 նեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւի-
 64 տեանս: Օրհնեցէք, ամենայն անձրևք եւ
 ցօգք, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արա-
 65 րէք զնա յաւիտեանս: Օրհնեցէք, ամե-
 նայն հողմք, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր
 66 արարէք զնա յաւիտեանս: Օրհնեցէք, հուր
 եւ տասր, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր ա-
 67 րարէք զնա յաւիտեանս: Օրհնեցէք, ցուրտ
 եւ սառն, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր
 68 արարէք զնա յաւիտեանս: Օրհնեցէք, եւ
 զեամիս եւ ձիւն, զՏէր, օրհնեցէք եւ
 69 բարձր արարէք զնա յաւիտեանս: Օրհ-
 նեցէք, տիւք եւ գիշերք, զՏէր, օրհնե-
 70 ցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեանս:
 Օրհնեցէք, լոյս եւ խաւար, զՏէր, օրհ-
 նեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւի-
 71 տեանս, Օրհնեցէք, ամպք եւ փայլատա-
 կուհք, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր ա-
 72 րարէք զնա յաւիտեանս: Օրհնեցէք եր-
 կիր զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արա-
 73 ցէ զնա յաւիտեանս: Օրհնեցէք, լերինք
 եւ բարձուհք, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր
 74 արարէք զնա յաւիտեանս: Օրհնեցէք, ա-
 մենայն բոյքք երկրի, զՏէր, օրհնեցէք
 75 եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեանս: Օրհ-
 նեցէք, աղբուրք, զՏէր, օրհնեցէք եւ
 76 բարձր արարէք զնա յաւիտեանս: Օրհ-

նեցէք, ծով եւ գետք, զՏէր, օրհնեցէք
 77 եւ բարձր արարէք զնա յաւիտեանս: Օրհ-
 նեցէք, կէտք եւ ամենայն կայտառք որ
 ի ջուրս, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր ա-
 78 րարէք զնա յաւիտեանս: Օրհնեցէք, թռ-
 չուհք երկնից, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր
 79 արարէք զնա յաւիտեանս: Օրհնեցէք, ա-
 մենայն գազանք եւ անասունք, զՏէր,
 օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յա-
 80 լիտեանս: Օրհնեցէք, որդիք մարդկան,
 զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա
 81 յաւիտեանս: Օրհնեցէք Բարայել զՏէր,
 օրհնեցէք եւ բարձր արացէք զնա յա-
 82 լիտեանս: Օրհնեցէք, քահանայք, զՏէր,
 օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա յա-
 83 լիտեանս: Օրհնեցէք, ծառայք Տեառն,
 զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր արարէք զնա
 84 յաւիտեանս: Օրհնեցէք, հողիք եւ շունչք
 արդարոց, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր
 85 արարէք զնա յաւիտեանս: Օրհնեցէք,
 սուրբք եւ խոնարհք սրտիւք, զՏէր, օրհ-
 նեցէք եւ բարձր արարէք զնա յաւի-
 86 տեանս: Օրհնեցէք, Անանիա, Ազարիա եւ
 Միսայել, զՏէր, օրհնեցէք եւ բարձր ա-
 87 րարէք զնա յաւիտեանս: Զի փրկեաց
 զմեզ ի գոխոց, եւ ի ձեռաց մահու ապ-
 88 ընցոյց զմեզ: Եւ փրկեաց զմեզ ի հնոցէս,
 եւ ի միջոյ բորբոքեալ բոցոցս, եւ ի միջոյ
 89 հրոցս փրկեաց զմեզ: Գոհացարուք
 զՏեառնէ, զի քաղցր է, զի յաւիտեան
 90 է սուրբ նորա: Օրհնեցէք, ամենայն
 պաշտօնեայք Տեառն, զԱստուածն աս-
 տուծոց, օրհնեցէք եւ զոհացարուք, զի
 յաւիտեանս է սուրբ նորա:”
 91 ¹Եւ Նաբուքոդոնոսոր իրրեւ լուաւ
 զօրհնութիւնս նոցա՝ զարմացաւ. յա-
 րեաւ տաղնասպաւ եւ ասէ ցմեծամեծս
 իւր, Ո՞չ արս երիս կապեալս արկաք ի
 մէջ հրոյն. եւ ասնն ցլծագաւորն, Այո,
 92 ²արդար ասես,՝ արքայ: Եւ ասէ թա-
 գաւորն, Սյլ ես տեսանում արս չորս ար-
 ձակս, եւ գնան ի մէջ հրոյն, եւ ապա-
 կանութիւն ինչ ոչ գոյ ի նոսա. եւ տե-
 սիլ չորրորդին նման է որդւոյ ³Աստու-
 93 ծոյ: Յայնժամ մատեաւ Նաբուքոդոնո-
 սոր ի գուռն հնոցին հրոյն բորբոքելոյ,
 եւ ասէ, Սեղբաք, Միսաք եւ Աբեգ-
 նագով, ծառայք Աստուծոյ բարձրելոյ,
 ելէք եւ եկայք: Եւ ելին Սեղբաք, Մի-
 94 սաք եւ Աբեգանգով ի միջոյ հրոյն: Եւ

¹Աբա, Յայնժամ ²Նաբուքոդոնոսոր արքայ
³ՅԱբա, աստուածոց

ժողովցեան նախարարքն եւ կուսակալք
եւ զօրաւորքն եւ զօրաւորք թագաւո-
րին, եւ տեսանէին զտրան զի ոչ ար-
րեաց հուրն ի մարմինն նոցա, եւ հեր
զլիտոյ նոցա ոչ խանձատեցաւ, եւ վար-
տիք նոցա ոչ այլապուռնեցան, եւ հոս
հրոյ ոչ գոյր ի նոսա :

95 ¹Եւ երկիր ետրոյ թագաւորն առաջի
նոցա Տեսանն՝ եւ սրատախտակի եւ
Նարուքոզոնոսոր եւ ստէ, Օրհնեալ է
Աստուած Անկրաքայ, Միաքայ եւ Ա-
բեզնազովի, որ առաքեաց զհրեշտակ
իւր եւ փրկեաց զժառայս իւր, զի յու-
սացան ի նա, եւ զբան թագաւորին ա-
նարգեցին, եւ մատնեցին զմարմինն
իւրեանց ի հուր, զի մի պաշտեցին եւ
մի երկիր պազանիցն ամենայն սա-
տուածոց, բայց միայն Աստուծոյ իւր-

96 եանց : Եւ արդ ես տամ հրաման . ա-
մենայն ազգք եւ ազինք եւ լիզուք,
որ խօսիցին հայհոյութիւն զԱստուծոյ
Անկրաքայ, Միաքայ եւ զԱբեզնազո-
վի՝ ի կորուստ մատնեցին, եւ տունք
նոցա ՚ի յափշտակութիւն. զի ոչ գոյ
այլ աստուած՝ որ կարող իցէ այնպէս

97 փրկել : Յայնմամ թագաւորն առաւել
չքնդադոյց զԱնկրաք, զՄիաք եւ զԱ-
բեզնազով յերկրին Բաբելացոց, ¹եւ
բարձրացոյց զնոսա, եւ աղաչեաց լինել
նոցա իշխան ամենայն Հրէիցն որ էին
ի թագաւորութեան նորա :

98 Նարուքոզոնոսոր արքայ, առ ամե-
նայն ազգս եւ լեզուս որ ընակեալ են
յամենայն երկրի, խաղաղութիւն բազ-

99 մասցի ձեզ : Զնշանս եւ զարուեստս
զոր արար ընդ իս Բարձրեալն՝ հաճոյ
100 թուեցաւ առաջի իմ պատմել ձեզ, թէ
որպէս ³մեծամեծք եւ զօրաւորք են՝
արքայութիւն նորա արքայութիւն յա-
ւիտենից, եւ իշխանութիւն նորա ազ-
գայ յազգս :

ԳԼ Դ

¹Տեսիլ հինգերորդ :

¹ Ես Նարուքոզոնոսոր ուրախ էի ի տան
² իմում եւ զուարճացեալ՝. Երազ տեսի
եւ զարհուրեցոյց զիս, եւ խառնեցայ

¹ ՅԱբաբ. պալատի ² Աբաբ. յաղբեւս ³ Աբաբ.
մեծամեծք են նշանք նորա, եւ զօրաւորք են
սքանչելիք նորա . ⁴ Աբաբ. Բելուս, յար-
քունիս իմ

յանկողնի իմում, եւ տեսիլ զլիտոյ իմոյ

3 տապնապետոց զիս : Եւ առաւ հրաման
յինէն ամեկ առաջի իմ զամենայն իմաս-
տունս Բաբելացոց, զի զմեկնութիւն

4 երազոյն ցուցցին ինձ : Եւ մտին առաջի
իմ զէսք եւ մոզք եւ իւճք եւ քաղ-
գեայք, եւ զերազն ասացի առաջի
նոցա, եւ զմեկնութիւն նորա ոչ ցու-

5 ցին ինձ . Մինչեւ եկն Դանիէլ որում
անուն էր Բաղասասար՝ ըստ անունն աւ-
տուծոյ իմոյ, զի հոգի ⁵ սուրբ Աստու-

6 ծոյ գոյ ի նմա . Յոր եւ ստացի թէ է,
Բաղասասար իշխան, զիտեա զոր ես տե-
սի . զիտեմ եթէ հոգի սուրբ Աստու-

7 ծոյ՝ գոյ ի քեզ, եւ ամենայն խորհուրդք
ոչ ⁸ ծածկին ի քէն՝. արդ լուր դու զտե-
սիլ երազոյն իմոյ զոր տեսի, եւ զմեկ-
նութիւն նորա ասացես ինձ :

7 ¹Տեսանէի յանկողնի իմում, եւ ա-
հա ծառ մի ի մէջ երկրի, եւ բարձրու-

8 թիւն նորա բազում յոյժ : Մեծացաւ
ծառն եւ զօրացաւ, եւ բարձրութիւն նո-
րա եհաս մինչեւ յերկինս, եւ ⁹ լայնու-

9 թիւն նորա ի ծագոյ ամենայն երկրի :
⁹ Տեսիւն նորա զեղեցիկ, եւ պուռզ նո-
րա բազում, եւ կերակուր ամենայնի ի
նմա . ի ներքոյ նորա ընակեալ էին պա-

10 զանք վայրի, եւ յոստս նորա հանգու-
ցեալ էին թռչունք երկնից, եւ ի նմանէ
կերակուրք ամենայն մարմին :

10 ²Տեսանէի ի տեսլեան ⁹ զիչերոյ յան-
կողնի իմում, եւ անս ¹⁰ զուարթուն եւ

11 սուրբ իջանէր յերկնից, եւ բարբառէր
զօրութեամբ եւ ասէր այսպէս . Հատէք
զժառոց եւ քշեցէք զոստս գորա, թօ-

12 թափեցէք զտերեւս գորա, եւ զպտուղս
գորա ցլուեցէք . ¹¹ Հարժեացին զազանքզ
ի ներքոյ գորա, եւ թռչունք յոստոց

12 գորա : Բայց զշատակոյ արմատոյ գորա
թողէք յերկրի, երկաթապատ եւ պղնձա-
պատ ի դալար վայրի, եւ ի ցօղոյ երկ-

13 Սիրտ նորա ի մարդկանէ փոխեցի, եւ
սիրտ զազանաց տայի նմա, եւ եւին

⁵ Աբաբ. աստուածոց սրբոց գոյ ի նմա . եւ զերազն
առաջի նորա պատմեցի . (6) Բաղասասար,
(Բաղասասար Էր Բաբելոն) իշխան մոզուց,
զիտեմ եթէ հոգի ստուածոց սրբոց ⁶ Աբաբ.
նեղեն գրեզ ⁷ Աբաբ. եւ տեսիլք զլիտոյ իմոյ
յանկողնի իմում սորա էին . տեսանէի ⁸ Աբաբ.
տեսիլ ⁹ Աբաբ. զիչերոյ իմոյ ¹⁰ Աբաբ. Բելուս,
պահագան, Կաբ, հրեշտակ ¹¹ Աբաբ. փախիցեն

14 Ժամանակը փոխեցին ի վերայ նորա :
 14 Մեկնութեամբ զուարթնոյ՝ է բանս ,
 եւ պատգամ սրբոց է հարցուածս . զի
 ծանիցին կենդանիք եթէ տիրէ Բարձ-
 րեալն թագաւորութեան մարդկան , եւ
 ում կամի սացէ զնա . եւ զարհամարհն
 ի մարդկանէ յարուցանէ ի վերայ նորա :
 15 Այս է երազն զսր տեսի եւ Նաբուքո-
 զանոսոր արքայ . եւ զու , Բաղասասար ,
 ասա ինձ զմեկնութիւն նորա . զի ա-
 մենայն իմաստունք թագաւորութեան
 իմոյ ոչ կարացին ցուցանել ինձ զմեկնու-
 թիւն նորա . այլ զու , Իանիէլ , կարող ես ,
 զի հոգի՝ սուրբ Աստուծոյ՝ գոյ ի քեզ :
 16 Յայնժամ Իանիէլ որում անուն էր
 Բաղասասար՝ հիացաւ իբրեւ ժամ մի , եւ
 խորհուրդք նորա խառնեցուցանէին զնա .
 Պատասխանի ետ թագաւորն եւ ասէ
 ցնա , Բաղասասար , երազն եւ մեկնու-
 թիւն նորա մի ստգնապեցուցին զքեզ ,
 եւ պատասխանի Բաղասասար եւ ասէ ,
 Տէր , երազն ասեցաք բոց , եւ մեկ-
 17 նութիւն նորա թշնամեալ քոց : Ծամն
 զոր տեսանէիր մեծացեալ եւ զօրա-
 ցեալ , որոյ բարձրութիւնն հասանէր
 յերկինս եւ յայնութիւն նորա յամե-
 18 նայն երկիր , եւ տերեւ նորա զեղեցիկ
 եւ պտուղ նորա բազում , եւ կերակու-
 րմանայն ի նմա , ի ներքոյ նորա բնու-
 կեալ էին զպղանք անապատի , եւ յոտս
 նորա հանգուցեալ թռչունք երկնից ,
 19 Իու ես , արքայ , զի մեծացար եւ զօ-
 րացար , եւ մեծութիւն քո բարձրացաւ ,
 եհաս մինչեւ յերկինս , եւ տէրութիւն
 20 քո ի ծագս ամենայն երկրի : Եւ զի տե-
 սանէիր , արքայ , զի զուարթունն եւ
 սուրբ իջանէր յերկնից եւ ասէր , Կտրե-
 ցէք զծառիկ եւ ապականեցէք զդա ,
 բայց զչատաւիկ արմատոյ զորա թողէք
 յերկրի , երկաթապատ եւ պղնձապատ
 ի գալար վայրի , եւ ի ցօղոյ երկնից
 հանդիցէ , եւ ընդ գազանս անապատի
 բաժին նորա , մինչեւ եւթն ժամանակք
 21 փոխեցին ի վերայ նորա . Այս է մեկնու-
 թիւն նորա , արքայ . եւ զատաստանք
 Բարձրելոյն հասեալ ի վերայ տեսն ի-
 22 մոյ արքայի . եւ զքեզ հալածեցին ի
 մարդկանէ , եւ ընդ գազանս անապատի
 եղիցի բնակութիւն քո , եւ խոտ իբրեւ

արջառոյ ջամբեացեն քեզ , եւ ի ցօղոյ
 երկնից հանդիցեն , եւ եւթն ժամա-
 նակք փոխեցին ի վերայ քո , մինչեւ
 ծանիցես թէ տիրէ Բարձրեալն թագա-
 ւորութեան մարդկան՝ եւ ում կամի՝
 23 տացէ զնա : Եւ զի ասաց թէ Թողէք
 զչատաւիկ արմատոյ ծառոյն , թագա-
 ւորութիւն քո քեզ մնայ՝ մինչեւ ծա-
 նիցես ՚՛ղիշխանութիւն երկնաւորին՝ :
 24 Վասն այդորիկ , արքայ , խրատ իմ հա-
 ճոյ թուեսցի քեզ , եւ զմեզս քո՝ ողոր-
 մութեամբ քաւեսլիր՝ , եւ զանօրէնու-
 թիւնս քո՝ զթող անանկայ , թերեւս
 ՚՛երկայնաթիւ լիցի ի վերայ յանցանաց
 քոց Աստուած՝ :
 25 Այս ամենայն եկն եհաս ի վերայ Նա-
 26 բուքոզանոսորայ արքայի : Յես երկու-
 տասան ամսոյն , մինչչեւ ի վերայ աա-
 ճարի թագաւորութեան իւրոյ ճեմէր ի
 27 Բաբելոն , Սոսել սկսաւ թագաւորն եւ
 սաէ , Մ՛չ այս այն մեծ Բաբելոն է զոր
 եսն շինեցի ի ստն թագաւորութեան
 հասաստութեամբ զօրութեան իմոյ ի
 28 սրաիւ փառայ լմոյ : Եւ մինչչեւ
 բանքն ի բերան էին թագաւորին , ձայն
 եղև յերկնից եւ ասէ , Քեզ ասեմ , Նա-
 բուքոզանոսոր արքայ , թագաւորութիւն
 29 քո անցեալ է ի քէն . եւ ի մարդկանէ
 հալածեցին զքեզ , եւ ընդ գազանս ի-
 նապատի բնակութիւն քո , եւ խոտ իբ-
 րեւ արջառոյ ջամբեացեն քեզ , եւ եւթն
 ժամանակք փոխեցին ի վերայ քո , մին-
 չեւ ծանիցես թէ տիրէ Բարձրեալն թա-
 գաւորութեան մարդկան , եւ ում կամի՝
 30 տացէ զնա : Ի նմին ժամու բանն կատա-
 րեցաւ ի վերայ Նաբուքոզանոսորայ . եւ ի
 մարդկանէ հալածեցաւ , եւ խոտ իբրեւ
 արջառու սէր , եւ ի ցօղոյ երկնից մար-
 մին նորա ներկաւ , մինչեւ վարսք նո-
 րա իլլրև 10 զաւիժուց մեծացան , եւ
 եղնգունք նորա իբրեւ զթոռնոց :
 31 Եւ յետ կատարածի աւուրցն , ես Նա-
 բուքոզանոսոր զաչս իմ յերկինս համ-
 բարձի , եւ միտք իմ առ իս գարձան .
 եւ զԲարձրեալն օրհնեցի , եւ զկենդա-
 նին յաւիտեանից զովնցի եւ փառաւորե-
 ցի . զի իշխանութիւն նորա իշխանու-
 թիւն յաւիտեանկան , եւ ատէրութիւն

1 Աբւմ. վճռով պահանջաց 2 Աբւմ. աստուածոց սրբոց 3 Աբւմ. տեսիլ 4 Աբւմ. պահանջաց 5 Աբւմ. հրեշտակ 6 Աբւմ. վճիռ

6 Աբւմ. ներկայից 7 Աբւմ. եթէ տիրեն երկնք 8 Աբւմ. արգարութեամբ քաւեսլիր , Կամ ի բաց արտ 9 Աբւմ. յերկայնեցի թագաւորութիւն քո 10 Աբւմ. զարծուեաց

32 նորա ազգաց յազգս : Եւ ամենայն ինու-
կիէք երկրի իբրեւ զոչինչ համարեցան .
ըստ կամաց իւրոց ստնէ ի զօրութեան
երկնից , եւ ի ընակութեան երկրի . եւ
չիք որ ընդզէմ գամնայցէ ձեռին նորա .
33 եւ ասիցէ՝ թէ Զինչ զօրծեցիր : Ի նմին
ժամանակի միտք իմ առ իս գարձան ,
եւ ՚ի պատիւ թաղաւորութեան իմոյ
եկի . եւ կերպարանք՝ իմ առ իս գար-
ձան , եւ իշխանք իմ եւ մեծամեծք իմ
խնդրեցին զիս , եւ սնդրէն ի թագաւո-
րութիւն իմ հաստատեցայ , եւ մեծու-
թիւն ասաւել յաւելաւ ինձ :

34 Արգ եւ Նաբուքոզնոսոր օրհնեմ եւ
ստաւել ըստձրացուցանեմ եւ փառաւոր
անեմ զԱլքայն երկնից , զի ամենայն
զօրք նորա ճշմարիտ են , եւ չաւիզք
նորա իրաւունք , եւ զամենեոին ոչք
գնան ամբարտաւանութեամբ՝ կարօզ է
խոնարհեցուցանել :

ԳԼ Ե

1 Բազտասար արքայ արար ընթրիս մե-
ծամեծայ իւրոց հազար անն . եւ շրտ
2 հազարայն նոյնպէս եւ՝ զինի եւ իս-
րեւ ընդ զինիս եմուտ Բազտասար ,
հրամայեաց բերել զսպասս արծաթոյ
եւ զոսկւոյ , զոր եհան Նաբուքոզնոսոր
հայր նորա ի սաճարէն որ յերուսաղէմ ,
զի արցնն նոքօք թագաւորն եւ մե-
ծամեծք իւր , եւ հարձք եւ կանայք
3 իւր : Եւ բերին զսպասան զոսկեզէնս
3 եւ զարծաթեզէնս , զոր բերակ էր ի
սաճարէն Աստուծոյ՝ որ էր յերուսաղէմ .
եւ ըմպէին նոքօք թագաւորն եւ մե-
ծամեծք իւր , եւ հարձք նորա եւ կա-
կնայք : Ըմպէին զինի , եւ օրհնէին զաս-
տուածս զոսկեզէնս եւ զարծաթեզէնս
եւ զզրնձիս եւ զերկաթիս եւ զլայ-
տեղէնս եւ զքարեզէնս .³ Եւ զԱստուածն
յաւխանից ոչ օրհնեցին , որ ունէր իշ-
խանութիւն ողւոց նոցա :
5 Ի նմին ժամու ելին մասունք ձեռին
մարդոյ , եւ գրէին հանդէպ ⁴ զնզին ի
վերայ բոկոյ որմոյ սաճարի թագաւո-
րին . եւ թագաւորն սևասնէր զթմաթ
6 ձեռինն որ գրէր : Յայնժամ հասան
գոյնք թագաւորին , եւ խորշուրդ նորա

խափէին գնա , եւ յօղք միջոյ նորա
լուծանէին , եւ ծունիք նորա զմիմեանս
7 բարտիէին : Եւ աղագակեաց թագա-
ւորն զօրութեամբ՝ ամել զմեզս եւ
զքաղցեացս եւ զզէսս .⁵ Եւ ասէ ցի-
մաստունս Բարեկացւոց , Ար ոք ընթեկցցի
զվերդ զոյգ , եւ զմեկնութիւն զորս
ցուցանէ ինձ , ծիրանիս զզկցցի , եւ
մանեակ ոսկի ի սրջանոց իւր , եւ եր-
րորդ ի թագաւորութեան իմում տի-
8 րեացէ : Եւ մասնէին ամենայն իմաս-
տունք թագաւորին եւ ոչ կարէին
զգիրն ընթեմուլ , եւ ոչ զմեկնութիւն
9 նորա ցուցանել թագաւորին : Եւ սր-
քայ Բալտասար խոռվեաց , եւ զոյն
կրեաց նորա չրջեցաւ . խառվեցան եւ
մեծամեծք նորա ընդ նմա :
10 Եւ եմուտ տիկինն ի սաճարն ⁶ իրա-
խութեան , եւ ասէ , Արքայ , յաւխանն
կեաց . մի խոռվեցուցնն զքեզ խոր-
հուրդք քո , եւ զոյն երեսաց քոց մի՞
11 եզձցի . Զի է այր մի ի թագաւորու-
թեան քում , յարում զոյ հօրի շտոր
Աստուծոյ՝ . եւ յաւուրս հօր քո՞ ⁸ զօ-
րութիւնք եւ իմաստութիւնք՝ գտա-
նէին ի նմա . եւ արքայ Նաբուքոզո-
նոսոր հայր քո իշխան կացոյց գնա ի
վերայ զխաաց եւ մոգուց եւ քաղզէից
12 եւ ըզձից : Զի ոչի առաւել զոյ ի նմա
եւ իմաստութիւն եւ հանճար , մեկնէ զե-
րազս եւ պատմէ զառակս եւ լուծա-
նէ զիրս կապեալս , Իանիէլ . եւ արքայ՝
Բազտասար անուն եկ նմա . աղք կո-
չեցցի , եւ զմեկնութիւն զորս պատմէ :
13 Յայնժամ ամին ի ներքս զԴանիէլ
առաջի թագաւորին . եւ ասէ թագաւ-
որն ցԴանիէլ , Ի՞նչ եւ Դանիէլ յուրդ-
ւոց զերութեանն Հրէաստանի , զոր ամ
14 Նաբուքոզնոսոր հայր իմ՞ . Լուայ
զքէն թէ՛ հողի ¹⁰ Աստուծոյ է ի քեզ ,
եւ ¹¹ զօրութիւն եւ հանճար եւ ի-
15 մաստութիւն առաւել գտաւ ի քեզ : Եւ
արգ աւասիկ ¹² մտին առաջի իմ իմաս-
տունք եւ ³ մոգք եւ՝ իզձք , զի զվերդ
զայց ընթեմուցուն եւ զմեկնութիւն

⁵ Արամ . ետ պատասխանի թագաւորն եւ ⁶ Արամ .
խրախութեան ըստ բանից թագաւորին եւ մե-
ծամեծաց նորա . ետ պատասխանի տիկինն
7 Արամ . աստուածոց սրբոց ի նմա ⁸ Արամ . լոյս
եւ հանճար եւ իմաստութիւն ըստ իմաստու-
թեան աստուածոց ⁹ Արամ . արքայ հայր իմ
ի Հրէից ¹⁰ Արամ . աստուածոց ¹¹ Արամ .
լոյս ¹² Արամ . աման

¹ Արամ . ի փառս թագաւորութեան իմոյ վայել-
չութիւն իմ եւ պայծասութիւն ² Արամ .
առաջի հազարացն արք ³ Արամ . պատիւ
⁴ Արամ . աշտանակին

գորա ցուցցեն ինձ, եւ ոչ կարացին
 16 պատմել ՚ինձ: Եւ ես լուայ զքէն՝ թէ
 կարող ես մեկնել ²մեկնութիւնս. եւ
 արդ եթէ կարիցես զգիրդ ընթեանու
 եւ զմեկնութիւն գորա ցուցանել ինձ,
 ծիրանիս զգեցիս, եւ մանեակ ոսկի ի
 պարանոցի քում, եւ երրորդ ի թագա-
 ւորութեան իմում տիրեսցես:

17 Եւ ասէ Դանիէլ առաջի թագաւորին,
 Պարգեւք քո քեզ լիցին, եւ զտրտիւ
³տան քո՝ այլում տուր. լայց զգիրդ
 ես ընթերցայց եւ զմեկնութիւն գորա

18 ցուցից ⁵քեզ: Արքայ, Աստուած Բար-
 ձրեայ՝ զմեծութիւն եւ զթագաւորու-
 թիւն եւ զպատիւ եւ զփառս եւ նա

19 բուքողոնոտորի հօր քում. Եւ ի մե-
 ծութենէն զոր ես նմա՝ ամենայն ազգք
 եւ ազինք եւ լեզուք զարճուրեալ զո-
 զային յերեսաց նորա. զորս կամէր՝
⁷հարկանէր, զորս կամէր՝ սպանանէր՝,
 եւ զորս կամէր ինքն բարձրացուցանէր,
 եւ զորս կամէր ինքն խոնարհեցուցա-

20 նէր: Եւ յորժամ բարձրացաւ սիրա
 նորա եւ ոչի նորա զօրացաւ յամբար-
 առանել, սնկաւ յաթոռոյ թագաւո-
 րութեան իւրոյ, եւ սրտին բարձաւ

21 ի նմանէն. Եւ ի մարդկանէ հալածեցաւ,
 եւ սիրտ ընդ զազանս տուաւ նմա, եւ
 ընդ ցիտս բնակութիւն նորա, եւ խոս
 իրբեւ արձառոյ չամբէին նմա, եւ ի
 ցօղոյ երկնից մարմին նորա ներկաւ.
 մինչեւ ծանեալ թէ արէ Սասուած
 Բարձրեային թագաւորութեան մարգիւն,

22 Եւ ում կամի՝ օրացէ զնա: Եւ արդ
 զու, որչի նորա նազատասար, ոչ խո-
 նարհեցուցեր զսիրտ քո ⁸առաջի Աս-
 տուծոյ՝ ուստի զայդ ամենայն զիտէիր՝.

23 Եւ ընդգէմ ³Աստուծոյ երկնից հպար-
 տացար, եւ զսպաս ասն նորա բերին
 առաջի քո, եւ զու եւ մեծամեծք քո,
 հարձք քո եւ կանայք քո ըմպէին նո-
 քօք զինի. Եւ զասուածս զոսկեզէնս
 եւ զարձաթեզէնս եւ զզզնձիս եւ զեր-
 կաթիս եւ զփայտեզէնս եւ զքարեզէնս,
 որ ոչ տեսանեն եւ ոչ լսեն եւ ոչ իմա-

նան, օրհնէիր, եւ զԱստուած՝ որոյ
 շունչ քո ի ձեռին նորա է եւ ամենայն
 ճանապարհք քո, զնա ոչ փառաւորե-
 24 ցեր: Վասն այսորիկ յերեսաց նորա ա-
 ռաքեցաւ թաթ ձեռինն եւ զգիրդ զայդ
 25 գրեաց: Եւ այս ինչ է գիրդ որ գրեալ
 26 է. ¹⁰Մանէ, Թեկեզ, Փարէս: Եւ այս է
 մեկնութիւն բանիդ. Մանէ, չպիեաց
 Աստուած զթագաւորութիւն քո եւ
 27 վախճանեաց զնա: Թեկեզ, ¹¹կշտեցաւ ի
 28 կշիտս եւ ¹²գտու պակասեալ, Փարէս,
 բաժանեցաւ թագաւորութիւն քո եւ
 սուաւ Մարաց եւ Պարսից:

29 Եւ հրամանս եւ Ռազատասար եւ զգե-
 ցուցին նմա ծիրանիս, եւ մանեակ ոսկի
 ի սարանոցի նորա, եւ քարոզ կար-
 զայր առաջի նորա լինել իշխան երրորդ
 ի թագաւորութեան նորա:

30 Եւ ի նմին գիշերի սպանաւ Բազտա-
 31 սար սրբայ Քաղզէացոց: Եւ Դարեհ
¹³արքայ առ զթագաւորութիւնն, որ
 էր ամոց ¹⁴վաթսուէն եւ երկուց:

ԳԼ . Զ

1 Եւ հաճոյ թուեցաւ առաջի Դարեհի,
 եւ կացոյց ի վերայ թագաւորութեանն
 նախարարս հարեւր եւ քսան, զի իցին
 2 յամենայն թագաւորութեանն նորա. Եւ
 ի վերայ նոցա երիս հրամանատարս,
 եւ մի ի նոցանէ էր Դանիէլ, ¹⁵սալնո-
 ցա նախարարացն հրաման, զի արքայ
 3 աշխատ ինչ մի՝ լլիցի: Եւ Դանիէլ ա-
 ռաւել էր քան ¹⁶զնոսա, զի հոգի ա-
 սուել գոյր ի նմա. եւ թագաւորն ¹⁷կա-
 ցոյց զնա ի վերայ ամենայն արքայու-
 թեան իւրոյ:

4 Եւ հրամանատարքն եւ նախարարքն
⁸նախանձէին, եւ՝ ինզրէին պատճառս
 զԴանիէլէն ¹⁸. Եւ ամենեւին պատճառս եւ
 յանցանս ³եւ բազրապա՝ ոչ զտանէին
 5 զնմանէ, քանզի հաւատարիմ ¹⁹էր: Եւ
 ասեն հրամանատարքն՝, Չգասնեմք ուս-

¹ Աբամ. զմեկնութիւն բանին ² Աբամ. եւ լուծել
 զգժուարինս ³ ՅԱբամ. գոխտե ⁴ Աբամ. ըն-
 թերցայց սրբայի ⁵ Աբամ. նմա ⁶ Աբամ.
 մեկնութիւնս, եւ լուծանել սուեղծուածս.
⁷ Աբամ. սպանանէր, եւ զորս կամէր՝ սպրեցու-
 ցանէր ⁸ Աբամ. մինչ գիտէիր զայս ամենայն
⁹ Աբամ. Տեառն

¹⁰ Աբամ. Մանէ, Մանէ, Թեկեզ ու Փարսիս
¹¹ Աբամ. կշտեցար ¹² Աբամ. գտար ¹³ Աբամ. Մար
¹⁴ Աբամ. իրբեւ վաթսուէն ¹⁵ Աբամ. որոց նա-
 խարարքն տացեն համար, զի մի՛ փաս ինչ կրես-
 ցէ արքայ ¹⁶ Աբամ. զհրամանատարս եւ զնա-
 խարարս, ¹⁷ Աբամ. խորհէր կացուցանել
¹⁸ Աբամ. ինչն յուելու, յիբա թագաւորութեանն
¹⁹ Աբամ. էր, եւ ամենեւին սխալ ինչ կամ
 յանցուած ոչ գտանէին ի նմա: (5) Յոյժժամ
 արքն այնքիկ սանն

տեք պատճառս զԴանիելէ, բայց եթէ յօրէնս Աստուծոյ իւրոյ :

6 Յայնժամ հրամանատարքն եւ նախարարքն ՚կացին առաջի թաղաւորին, եւ ասեն յնա,՝ Դարեհ աբքայ, յաւիտեանս

7 կհաց : Խորհուրդ արարին ՝ամհնեքեան որ եւ ի թագաւորութեան քում՝, գորավարք եւ նախարարք, իշխանք եւ կուսակալք, հաստատել արքունի հաստատութեամբ, եւ ՝որացուցանել ուխտ՝ մի . զի եթէ ինդրեացէ ոք ինդրուածս յամենայն աստուծոյ կամ ի մարդոց մինչեւ յաւուրս երեսուն՝ բաց ի քէն ,

8 արքայ , անկցի ի զուր առիւծուց : Այլ հաստատեալ , արքայ , ՚չու իսան , եւ զբնա զիբ զի մի՛ եղծանիցի հրամանս

9 Մարաց եւ Պարսից : Յայնժամ Դարեհ աբքայ պատուէր ետ զրել զհրամանն՝ :

10 Եւ Դանիել իբրեւ զիտաց թէ ՚կարգեցաւ հրամանն՝, եմուտ ի տուն իւր , եւ պատուհանք բաց էին նմա ի վերնատունս իւր ընդզէմ Երուսաղեմի . եւ երիս ժամս յաւուր զնէր ծուրն եւ կայր յազօթս , եւ զոհնայր առաջի Աստուծոյ իւրոյ , որոյէս առնէր յառաջագոյն :

11 Յայնժամ արքն այնոքիկ ՚զիտեցին եւ զտին զԴանիել զի կայր յազօթս եւ

12 աղաչէր զԱստուած իւր : Մատեան եւ ասեն զթաղաւորն , Աբքայ , ո՞չ ուխտ մի կարգեցեր՝, զի ամենայն մարդ որ ինդրիցէ ինդրուածս յամենայն աստուծոյ կամ ի մարդոց մինչեւ յաւուրս երեսուն , բաց եթէ ի քէն արքայէ ,

անկցի ի զուր առիւծուց : Եւ ասէ արքայ , Ճշմարիտ է բանդ , զհրամանն Մարաց եւ զՊարսից չէ օրէն չըջել : Յայնժամ պատասխանի ետուն արքայի եւ ասեն , Դանիել որ յորդոց զերութեանն

13 Հրէաստանի , ո՞չ հնազանդեցաւ հրամանի քում , արքայ , եւ երիս ժամս

ինդրէ ինդրուածս յԱստուծոյ իւրմէ՝ :

14 Յայնժամ թագաւորն իբրեւ լուաւ զբանն՝ տրտմեցաւ յոյժ , եւ վասն Դանիելի ջանայր վրկել զնա , եւ մինչեւ

15 ցերեկս ջանացաւ փրկել զնա : Յայնժամ արքն այնոքիկ ՝ասեն զթաղաւորն , Գիտասջիր , արքայ , զի հրամանի Մարաց եւ Պարսից եւ ամենայն ՝ուխտի եւ հաստատութեանս զուր արքայ

16 հաստատիցէ , ոչ է օրէն չըջել : Յայնժամ հրամանս ետ թաղաւորն եւ ամին զԴանիել , եւ արկին զնա ի զուրն առիւծուց . եւ ասէ արքայն զԴանիել , Աստուածն զոր դուն պաշտես յաճախ , նա

17 փրկեացէ զքեզ : Եւ բերին վէմ մի եւ կցին ի վերայ զբայն , եւ կնքեաց թաղաւորն մատանեաւ իւրով , եւ մատանիօք մեծամեծացն , զի մի՛ այլ ազգ ինչ իրք չըջեցին վասն Դանիելի :

18 Եւ զնայ թագաւորն ի տուն իւր , եւ ննջեաց առանց ընթրեաց , եւ ՚խորտիկ ոչ մուծին առաջի նորա , եւ քուն հասաւ ի նմանէ : ՝Եւ եխից Աստուած զբերանս առիւծուցն , եւ ոչ կրկեցին զԴանիել՝ :

19 Յայնժամ յարեաւ արքայն ընդ առաւօսս լուսով , եւ փութով եկն ի զուրն

20 առիւծուց : Եւ իբրեւ մերձեցաւ ի զուրն՝ ՝աղազակեաց ի ձայն մեծ՝ եւ ասէ , Դանիել , ծառայ Աստուծոյ կենդանուց , Աստուածն քո զոր դու յաճախ պաշտէիր , եթէ կարանց փրկել զքեզ ի

21 բերանոյ առիւծուցս : Եւ ասէ Դանիել զարքայ , Աբքայ , յախտեան կեաց .

22 Աստուած իմ առաքեաց զհրեշտակ իւր եւ եխից զբերանս առիւծուցս , եւ ոչ ապականեցին զիս . զի առաջի նորա ուղւութիւն գտաւ իմ , եւ առաջի քո ,

23 արքայ , վնաս ինչ ոչ արարի : Յայնժամ թագաւորն զուարճացաւ յանձն իւր , եւ հրամանս ետ հանել զԴանիել ի գբոյ անտի . հանաւ Դանիել ի զբոյ անտի , եւ ամենեւին ասպականութիւն ոչ գտաւ ի նմա , զի հաւատաց յԱստուած իւր :

24 Եւ հրամանս ետ թագաւորն , եւ ամին զարսն չարախօսս զԴանիելէ , եւ ընկեցան ի զուրն առիւծուց , ինքեանք եւ որդիք իւրեանց եւ կանայք նոցա . եւ

1 Աբքայ . իսկուցան զթագաւորաւն եւ ասեն զնա պրպեա . 2 Աբքայ . ամենայն հրամանատարք թագաւորութեանն 3 Աբքայ . կարգել վճիռ .

4 Աբքայ . զվճիռն , եւ արկ ձեռնագիր հրովարտակին զի մի՛ եղծանիցի բոս Մարաց եւ Պարսից օրինաց որ է աւանց փոփոխելոյ : (9) Վասն այսորիկ Դարեհ արքայ արկ ձեռնագիր հրովարտակին եւ վճառին :

5 Աբքայ . արկաւ ձեռնագիր հրովարտակին 6 Աբքայ . ժողովեցան 7 Աբքայ . նայնժամ մատեան ե իստեցան առաջի արքայի զվճառոյ թագաւորին . 8 Աբքայ . չճամարի ինչ զքեզ , արքայ , եւ ոչ զվճիռն որում արկել ձեռնագիր , ալ երկցս յաւուրն ասէն զինդրուածս իւր

9 Աբքայ . իսկուցան զթագաւորաւն եւ ասեն 10 Աբքայ . զվճառոյ 11 Աբքայ . վարձակս 12 Աբքայ . զարտի

13 Աբքայ . աղազակեաց արքայ առ Դանիել ի ձայն թախծութեան

չեւ էին յառակա գրոյն հասեալ՝ մինչեւ տիրեցին նոցա առեւձքն, և զամենայն ոսկերս նոցա մանրեցին :

- 25 Յայնժամ Դարեհ արքայ զրեաց աս ստեղծացն ապօք և և աշինս և լեզուս, որ բնակիսլ էին յամենայն երկրի : Սա-
- 26 զալու թիւն ձեզ յազմասցի : Յերեսաց իմոց եղաւ հրամանս այս ընդ ամենայն իշխանութիւն թագաւորութեան իմոց, զի երկնչիցին և զաղայցին յերեսաց Աստուծոյն Դանիելի : զի նա է Աստուած կենդանի, և կայ յաւիտեանս, և արքայութիւն նորա ոչ եղձանի, և աշխու թիւն նորա մինչեւ ցլախձան :
- 27 Օգնական լինի և փրկէ, և առնէ նրանս յերկինս և յերկրի, որ փրկեաց զԴանիէլ ի բերանոց առիւծացն :
- 28 Եւ Դանիելի աջողէր ի թագաւորութեանն Դարեհի և կիւրոսի Պարսկի :

ԳԼ . Է

- 1 Յամին առաջներորդի Բազատարայ արքայի՝ Գազգէպացոյ՝ երայ կտես Դանիէլ, և առեիլ զլիսոյ նորա յանկողնի
- 2 իւրում. և զերազն՝ զրեաց, և Սա Դանիէլ տեսանէի՝ ի տեսլանս զիշերոց, և ահա չորք հողմք երկնից բախէին զձով մեծ
- 3 և չորք գազանք մեծամեծք երանէին ի ձովէ անտի՝ այլակերպք ի միմեանց :
- 4 Առաջինն՝ իբրեւ զմասակ առեւձ թեւաոր՝, և թեւք նորա իբրեւ արծուոց : հայէի մինչեւ թափեցան թեւք նորա և ջնջեցաւ յերկրէ : և եկաց իբրեւ ի վերայ տոց մարդոյ՝, և սիրտ մարդոց սուաւ նմա :
- 5 Եւ ահա երկրորդ զազանն նման արջոց, և եկաց ի կողմն մի : և կոպք երեք ի բերան նորա, ի մէջ ժանկաց նորա : և այսպէս առէին զնա : Արի կեր զմարմինս բազմաց :
- 6 Եւ զկնի նորա հայէի, և ահա այլ զազան իբրեւ զինձ : և չորք թեւք թռչնոց ի վերայ նորա, և չորք զլուխք զազանին, և իշխանութիւն սուաւ նմա :
- 7 Եւ զկնի նորա հայէի՝ և ահա զազանն չպլտոյ՝ ահեղ և զարմանալի

և հօր առաւել, և ժանիք նորա՝ Երկաթիք. ուտէր և մանրէր, և զմիտս ցորգան առ ոսն կոտորէր : և ինքն առաւել այլակերպ քան զամենայն զազանն որ յառաջ քան զնա, և եղջերք 8 տան ի նմա : Պշուցեալ հայէի ընդ եղջերս նորա, և ահա այլ եղջեր փորրիկ ելամէր ի մէջ նոցա, և երեք եղջերք յառաջնոցն ի բաց խլէին յերեսաց նորա, և ահա աչք իբրեւ զաչս մարդոց յեղջերն յայնմիկ, և բերան որ խօսէր զմեծամեծս :

- 9 Տեսանէի մինչեւ ամթոք անկանէին, և Հինաուերցն նստէր. հանդերձ նորա սպիտակ իբրեւ զձիւն, և եր գլխոց նորա իբրեւ զար սուրբ, ամթո նորա իբրեւ զրոց հրոց, անիւք նորա իբրեւ զհուր բորբոքեալ : Գեա հրոց յորդեալ կլանէր առաջի նորա : հազարք հազարաց սպաշէին զնա, և բեր բերուց կային առաջի նորա : առեան նստաւ
- 11 և զպրութիւնք բազան Տեսանէի յայնժամ ի բարբառոց մեծամեծ բանիցն որ եղջերն այն խօսէր, Դմինչեւ բարձաւ զազանն և կորեաւ : և մարմին նորա՝
- 12 սուաւ յարումն հրոց : Եւ այլոց զազանայն իշխանութիւն՝ զիտեցաւ, և երկայնութիւն կենաց սուաւ նոցա մինչեւ
- 13 ի ժամանակս և ի ժամանակս : Տեսանէի ի տեսլանս զիշերոց, և ահա ընդ ամպս երկնից իբրեւ Որդի մարդոց պայր, և հասանէր մինչեւ ի Հինաուերցն, և մատու-
- 14 զաւ առաջի նորա : Եւ նմա սուաւ իշխանութիւն և պատիւ և արքայութիւն : և ամենայն ազգք և ազինք և լեզուք նմա ծառայեացեն, և իշխանութիւն նորա իշխանութիւն յաւիտեանական որ ոչ անցանէ, և թագաւորութիւն նորա ոչ եղձանիցի :
- 15 Սոսկացաւ մարմին իմ յանձին իմուձ. ևս Դանիէլ, և առեիլ զլիսոյ իմոց խը-
- 16 ոսկեցոց զիս : և մատակ այս մի ոմն յորոց կային անդ, և զճշմարտութիւն ինձ զրէի ուսանել զսան ամենայնի այնորիկ : և ասաց ինձ զճշմարտութիւնն, և զմեկնութիւն բանիցն կոցոց ինձ :
- 17 Այլ զազանք՝ մեծամեծք՝ չորք թագաւորութիւնք յարիցեն ի վերայ երկրի,

1 Աբամ. նշանս և արուեստս 2 Աբամ. Բաբելոնացոց 3 Աբամ. գրեաց, զլուխ բանիցն առ : (2) Պատասխանի ետ Դանիէլ և ասէ : Տեսանէի 4 Աբամ. զառեւձ 5 Աբամ. բարձրացաւ յերկրէ, և եկաց իբրեւ մարդ ի վերայ տոց իւրոց 6 Աբամ. Տես այնորիկ տեսանէի ի տեսլանս զիշերոց

6 Աբամ. մեծամեծք երկաթիք 7 Աբամ. տեսանէի մինչեւ սպանաւ զազանն, և կորեաւ մարմին նորա, և 8 Աբամ. բարձաւ 9 Աբամ. մեծամեծք որ են չորք :

48 բարձրին . Եւ՝ առցեն զթագաւորու-
 թիւնն սուրբ Բարձրելոյն , եւ կողցին
 1 զնա մինչեւ յաւիտեանս յաւիտենից :
 19 Եւ զննէի ճշմարտիւ վասն զպօսնին
 չորրորցի , զի առաւել ալլակերպ էր
 քան զամենայն զազանան եւ ահագին
 յոյժ , եւ ժանիք նորա երկաթիք , եւ
 մալիք նորա պզնճիք . ուտէր եւ ման-
 րէր եւ զմնացորդան առ ոսն կոտորէր .
 20 Եւ վասն եղջերացն սաասնոյ որ ի
 զլուխ նորա , եւ վասն միւտոյն որ եւ
 լանէր եւ զերկան ի բաց թափէր , ու-
 րոյ՝ աչք էին եւ բերան որ խօսէր
 զմեծամեծս , եւ տեսիլ նորա առաւել
 21 էր քան զայլոյն : Տեսանէի , եւ եղ-
 ջեւրն այն տայր պատերազմ ընդ սուրբս ,
 22 եւ զօրանայր ի վերայ նոցա , Մինչեւ
 եկն Հինաւորոցն , եւ Յոտ իրաւունս՝
 սրբոց Բարձրելոյն . ժամանակ եհաս ,
 եւ զարքայութիւնն սուրբ բմբանեցին :
 23 Եւ առէ , Գազանն չորրորդ՝ թագաւո-
 րութիւն չորրորդ կապցէ յերկրի , որ
 1 առաւել իցէ քան զամենայն թագաւո-
 րութիւնս , եւ կերիցէ զամենայն եր-
 24 կիր , եւ կոխիցէ եւ հորցէ զնա : Եւ
 առան յեղջերք նորա՝ առան թագա-
 ւորք յարիցեն . եւ զկնի նոցա յարիցէ
 ալլ , որ յառաւել իցէ չարեօք քան զա-
 մենայն ստաջիրանս՝ , եւ կրիս թագա-
 25ւորս իոնարձեցուցէ . Եւ բանս ՚առ
 Բարձրեայն՝ խօսիցի , եւ զսուրբս Բար-
 ձրելոյն ՚մուրեցուցէ , եւ կարծեցի
 զժամանակս եւ զօրէնս փոփոխելու . եւ
 աացի ի ձեռս նորա մինչեւ ի ժամանակ ,
 եւ ի ժամանակս , եւ ի կէս ժամանա-
 26կաց : Ատեան նստցի . զիշխանութիւն
 նորա փոխեցան յապականիս եւ ի կո-
 27րուսանել մինչեւ ի սպառ : Եւ թագա-
 ւորութիւն եւ իշխանութիւն եւ մե-
 ծութիւն թագաւորաց որ ի ներքոյ ա-
 մենայն երկնից՝ առաւ՝ սրբոց Բարձ-
 րելոյն . եւ արքայութիւն նորա արքա-
 յութիւն յաւիտեանկան , եւ ամենայն

չորթ թագաւորք են որ յարիցեն յերկր : (18)
 1 Եւ . 11 Եւ . մ . զնա մինչեւ յաւիտեանս եւ
 2 Աբւմ . երկրն ստաջիր նորա ի բաց թափէին . եւ
 վասն եղջերն որոյ 3 Աբւմ . առան իրաւունք
 4 Աբւմ . ալլակերպ 5 Աբւմ . եղջերք ի թագա-
 ւորութենէ անտի 6 Աբւմ . այլակերպ իցէ
 յառաջնոցն 7 Աբւմ . հակառակ Բարձրելոյն
 8 Աբւմ . ջնջեցէ 9 Աբւմ . թագաւորութեանոց
 որ ի ներքոյ ամենայն երկնից՝ առաւ ժողո-
 վրդեան

իշխանութիւնք նմա ծառայեցեն , եւ
 հնազանդեցին :
 28 Մինչեւ զայս վայր է վախճան բանիս
 Ես Դանիէլ , եւ խորհուրդք իմ յոյժ
 խոտեցուցանէին զիս , եւ զոյն երե-
 սաց իմոց չըջեցաւ , եւ զբանն ի սրափ
 իմում սրանէի :

ԳԼ . Ը

1 Յամին երրորդի թագաւորութեանն
 Բաղասարայ արքայի , տեսիլ երեւեցաւ
 2 10ինձ . Ես Դանիէլ յետ տեսիւանն առաջնոց ,
 էի ի Նաւշ յապարանանս՝ որ է յերկրն
 ելլամայ , եւ 11 կայի ի վերայ Ուրազայ՝
 3 Ամբարձի զաչս իմ եւ անտի , եւ ա-
 հա խոյ մի կայր հանգէպ 12 Ուրազայ ,
 եւ եղջերք նորա՝ բարձունք . եւ մին
 4 բարձրն էր՝ յետս ելանէր : Տեսանէի
 զիսոյն , զի ոգորէր ընդ 13 ծով եւ ընդ
 հիւտիտի եւ ընդ հարաւ . եւ ամենայն
 զազանք ոչ կային առաջի նորա , եւ
 չէր որ ասլրէր ի ձեռաց նորա . եւ առ-
 5 նէր ըստ կամաց իւրոց եւ մեծանայր :
 Եւ ես միտ զնէի եւ ահա քոչ մի
 այծեաց զայր յարեւմտից ընդ երեսս
 14 երկրի , եւ յերկիր ոչ մերձենայր . եւ
 քոչին եղջերք մի 15 էր ի մէջ աչացնորա .
 6 Եւ եհաս մինչեւ ի խոյն 16 եղջերաւոր ,
 զոր տեսանէի զի կայր հանգէպ Ուրա-
 զայ՝ . եւ յարձակեալս ի վերայ նորա
 7 զօրութեամբ ուժոյ իւրոյ : Եւ տեսա-
 նէի զնա հասուլ մինչեւ ցիտոյն . զայ-
 րացաւ եւ եհար զիսոյն , եւ խորտակե-
 ալ զերկոսսն եղջերաս նորա , եւ ոչ
 զոյր զօրութիւն խոյնն ունել զղէմ նո-
 8 թա . արկ զնա յերկիր եւ ոտից իւրոց
 կոխան արար զնա . եւ ոչ ոք էր որ
 9 թափէր զիսոյն ի ձեռաց քոչին : Եւ քոչն
 այծեաց մեծացաւ մեծութիւն յոյժ . եւ
 ի զօրանայ նորա խորտակեցաւ եղջերք
 նորա մեծ . եւ ելին այլ չորք 17 եղջերք
 ի ներքոյ՝ նորա ընդ զորս նոզմս երկ-

10 Եբ . 10 Դանիէլի յետ տեսիւանն առաջնոյ :
 (2) Եւ տեսանէի ի տեսիւանն , եւ եղեւ ի
 տեսանել իմում , եւ ես էի ի մայրաքաղաքին
 Նաւշ (Կւմ , Նուշան) 11 Եբ . տեսանէի ի
 տեսիւանն եւ կայի ի վերայ գետոյն Ուզայ
 12 Ա . յիւնս՝ գետոյն . եւ էին նորա եղջերք
 երկու , եղջերք 13 Ա . յիւնս , արեւմտոս
 14 Եբ . ամենայն երկրի 15 Եբ . էր նշանաւոր
 16 Եբ . որ ունէր եղջերաւ երկուս . զոր տեսանէի
 զի կայր հանգէպ գետոյն 17 Եբ . եղջերք նշա-
 նաւորք փոխանակ

9 նից : Եւ ի միողէ ի նոցանէ ել եղջեր
 մի ¹հզոր , եւ մեծացաւ առաւել ընդ
 10 ²հիւսիսի . Եւ սա զօրութիւնս եւ՝ բարձ-
 րացաւ մինչեւ ի զօրութիւնս երկնից , եւ
 ընկաց յերկիր ի պօրութիւնէ երկնից .
 11 յասակզայ , եւ կոխեաց զնոսա . Մին-
 եւ նովաւ պատարազք խոռովեցան . եւ
 եղեւ եւ յաջողեցաւ նմա . եւ սրբու-
 12 թիւնն աւերեսցի : Եւ առան ի վերայ
 պատարագացն մեղք՝ , եւ անկաւ յեր-
 կիր արգարութիւնս . եւ արար եւ յա-
 13 ջուղեցաւ : Եւ լուայ ի միողէ սրբոյ որ
 խօսէր . եւ ասէր սուր մի ³ցփեղ-
 մենին որ խօսէր , Մինչեւ ցե՞ր սե-
 սիլց այգ կայցէ . պատարազք բարձ-
 եալք , եւ մեղքդ աւերածի տուեալք ,
 եւ սրբութիւնդ եւ զօրութիւն կոխու-
 14 ցի : Եւ ասէ ցնա , Մինչեւ յերկոյ եւ
 ի վազորդան , առ ռս երկուս հազարս
 եւ երեք հարսեր՝ . եւ սրբեցի սրբու-
 թիւնն :
 15 Եւ եղեւ իրեւ տեսի եւ Դանիէլ
 զտեսիսն , եւ ինդրէի խելամուտ լինել ,
 եւ աճա առաջի իմ եկաց իրեւ զտե-
 16 սիլ մարդոյ : Եւ լուայ բարբառ մար-
 դոյ ի միջոյ Ուզայ , եւ կոչեաց եւ ասէ ,
 17 Գարբիէլ , իմացոյ դմա զտեսիլդ : Եւ
 եկն եկաց ուր եմն կայի . եւ ի դայն
 նորա՝ յիմարեցայ եւ անկայ ի վերայ
 երեսայ իմոց . եւ ասէ ցիս , ի միտ առ ,
 որդի մարդոյ , զի ⁴առկաւին ի ժամա-
 18 նակս՝ վախճանի է տեսիլդ : Եւ մինչ-
 դեւ խօսէր նա ընդ իս , յիմարեցայ եւ
 անկայ ի վերայ երեսայ իմոց յերկիր .
 եւ բուռն եհար զինէն , եւ կացոյց ի
 19 վերայ ոտից իմոց . Եւ ասէ ցիս , Ահա-
 ւասիկ եւ ցուցից քեզ որ ինչ լինելոց
 է ի վախճանի ⁵ ի վերայ երկրի . քանզի

տակաւին ի ժամանակս է վախճանն՝ :
 20 Խայն զոր տեսանէիր ⁶եղջերաւոր՝ թա-
 21 վաւորն Պարսից եւ Մարաց է՝ : Եւ քօչն
 այժեայ՝ թագաւորն Յունաց է եւ եղ-
 ջեւինս մեծ որ է թաւաւացայ նորա .
 22 նոյն ինքն է թագաւորն առաջինս : Եւ
⁸ ի խորակեյն նորա ընդ որով էին այլ
 եղջեւրքն , չորք թագաւորք յազգէ նո-
 րա յարիցեն , եւ ոչ իւրեանց զօրու-
 23 թեամբ՝ : Եւ յեա թագաւորութեան
 նոցա եւ ի կատարել մեղաց նոցա , յա-
 րիցէ թագաւոր , ժպիր՝ երեսօք , ⁹ յա-
 24 ռակս , խորհրդական . Եւ հզոր զօրու-
 թիւնս նորա , եւ զքանչկիւնն ապակա-
 նեացէ՝ . եւ յաջողեցի եւ արացէ , եւ
 սպակոնեացէ զհօրս , եւ զժողովուրդն
 25 սուրբ . Եւ ¹⁰ լուծ անրոյ՝ նորա յաջո-
 զեցի եւ նենգութիւն ի ձեռս նորա ,
 եւ ի սրտի իւրում մեծամտեցի . եւ
¹¹ նենգութեամբ ապականեացէ զբազումս ,
 եւ ¹² ի կորստեան բազմաց կացցէ , եւ
 26 իրեւ զձուս : Եւ ձեռնն մանրեացէ՝ : Եւ
 տեսիլն երկիրին եւ առաւօտին որ ա-
 սացա՝ ճշմարիտ է , եւ զու կնքեա
 զտեսիլդ , զի յաւուրս բազումս է :
 27 Եւ ես Դանիէլ ննջցի եւ լսովացայ ¹³ ,
 եւ յարեայ եւ գործեցի զգործ արքու-
 նի , եւ զարեացեալ էի ընդ տեսիլն .
 եւ ոչ ոք էր որ իմացեցանէր :

ԳԼ Թ

4 Յամին առաջնորդի Դարեհի որդւոյ
¹⁴ Արշաւրայ ի զաւակէ Մարաց , որ թա-
 գաւորեաց ի թագաւորութեանն Քազ-
 2 դէտղուոց , ¹⁵ Եւ Դանիէլ խելամուտ եղէ
 ի զրոց թուոյ ամացն ¹⁶ որ եղեւ բան
 Տեսան առ Երեմիա մարդարէ , ի կա-
 տարումն աւերածոյն Երուսաղեմի յամս
 եւ թամասունս :
 3 Եւ զարձուցի զերեսս իմ առ Տէր

¹ Էբր. փորք ² Էբր. հարաւ , եւ ընդ արեւելս ,
 եւ ընդ Եբլէ՛ն փոռաւոր . (10) Եւ ³ Էբր. իջօրա-
 վարն մեծացաւ , եւ ի նմանէ բարձաւ մշտնջե-
 նաւոր զհն՝ եւ կործանեցաւ տեղի սրբու-
 թեանս նորս : (12) Եւ զօրութիւնն տուաւ ընդ-
 դէմ մշտնջենաւ որ զհն՝ ամպարշտութեամբ
 (Խ՛) վասն ամպարշտութեան տուաւ զօրու-
 թիւն ընդ դէմ մշտնջենաւոր զհն՝ : ⁴ Էբր.
 ցնա . Մինչեւ ցե՞ր եղիցի տեսիլն վասն մըշ-
 տնջենաւոր զհն՝ եւ ամպարշտութեանն որ
 կործանէ , եւ կոխան լինելոյ ոտից զսրբութեանն
 եւ սրբացն : (14) Եւ ասէ ցիս . Մինչեւ յերկոյ եւ
 ի վազորդայն հազարաց երկուց եւ երեքհա-
 ղուրոց ⁵ Էբր. վասն ժամանակի ⁶ Էբր. բար-
 կութեան , զի վասն ժամանակի սահմանելոյ է
 ԴԻԻԷ

⁷ Էբր. որ ունէր եղջերս երկուս՝ թագաւորքն
 Պարսից եւ Մարաց են ⁸ Էբր. որ խոր-
 տակեցաւն , և չորքն որ յարեան փոխանակ նո-
 րա , չորք թագաւորութիւնք յարիցեն յազգէն
 յայնմանէ . այլ ոչ ըստ զօրութեան նորա
⁹ Էբր. եւ որ խելամուտ լուծ գարունեաց . (24) Եւ
 պիղեցի զօրութիւնս նորա , այլ ոչ զօրու-
 թեամբ իւրով , եւ ապականեացէ քրոնչկայէս
¹⁰ Էբր. յազգաս համարոյ ¹¹ Էբր. ի յանդոր-
 րութեան ¹² Էբր. հակառակ իշխանին իշ-
 խանաց կացցէ , եւ առանց ձեռնն մանրեցի
¹³ Էբր. յեղեւ յաւուրս , առ ռս ¹⁴ Էբր. Առաւելոր
¹⁵ Էբր. հարաւորում արի թագաւորելոյ նորա եւ
¹⁶ Էբր. զարց

Աստուած իմ՝ խնդրիլ աղօթիւք եւ խնդրուածովք, պահօք եւ խորգով՝⁴
 4 Կացի յաղօթս առ Տէր Սասուած, զոհացայ՝ եւ ասեմ, Տէր Աստուած՝ մեծդ եւ սքանչելի, որ պահես զուխս եւ զողորմութիւն սիրելիաց քոյ, որոյ
 5 պահեն զպատուիրանս քո. Մեղաք, ա- նորինեցաք, անիրաւեցաք եւ ապստամ- րեցաք եւ խոտորեցաք ի պատուիրա- 6 նաց քոց եւ յիրաւանց քոց. Եւ ոչ լուաք ծառայից քոց մարդաբէկցն որք խօսեցան յանուն քո առ թագաւորս մեր եւ առ իշխանս մեր եւ առ հարս մեր, եւ առ ամենայն ժողովուրդս
 7 երկրին: Քո, Տէր, արդարութիւն, եւ մեր ամօթ երեսաց իբրև յաւուր յայս- միկ, առն Յուդայ եւ բնակչաց երու- սաղեմի, եւ ամենայն Իսրայելի մեր- ձաւորաց եւ հեռաւորաց յամենայն երկրի ուր ցրուեցեր գնուս անգր վասն ան- հնազանդութեան իրեանց՝ զոր անհնա- 8 զանդեցան քեզ: Տէր, մեզ ամօթ ե- րեսաց մերոց, եւ թաղաւորաց մերոց եւ իշխանաց մերոց, եւ հարցն մերոյ
 9 որք մեղաք՝. Եւ Տեառն Աստուծոյ մե- րոյ զթութիւնք եւ քաւութիւնք. զի
 10 ապստամբեցաք ի Տեառնէ, Եւ ոչ լուաք ձայնի Տեառն Աստուծոյ մերոյ՝ գնայ յօրէնս նորա զոր ետ առաջի մեր ի
 11 ձեռն ծառայից իւրոց մարդաբէկց: Եւ ամենայն Իսրայէլ անցն զօրինօք քովք, եւ խոտորեցան զի մի՛ լուիցեն ձայնի քում. եւ եկին ի վերայ մեր անէձք եւ երգումն՝ զրեալ յօրէնս Մովսիսի ծա- 12 ոայի՝ զքո, Տէր՝. զի մեղաք նմա. Եւ հաստատեաց զբանս իւր զոր խօսեցաւ ի վերայ մեր եւ ի վերայ գատաւորաց մերոց որ դատէին զմեզ՝ ածել ի վերայ մեր չարիս մեծամեծս, որ ոչ եղին ի ներքոյ ամենայն երկինց՝ ըստ այնմ
 13 որ եղին յերուսաղէմ: Որպէս եւ զրեալ է յօրէնսն Մովսիսի, այն ամենայն չա- րիք եկին ի վերայ մեր, եւ ոչ աղա- չեցաք զերեստ Տեառն Աստուծոյ մերոյ՝ դառնալ յանիրաւութեանց ՝ հարցն մե- րոց, եւ խելամուտ լինել ամենայն
 14 ճշմարտութեան քում: Եւ զարթեաւ Տէր Աստուած մեր ի վերայ չարեացն մերոց, եւ ամ գնուսս ի վերայ մեր: զի

արդար է Տէր Աստուած մեր ի վե- րայ ամենայն զօրծոց իւրոց զոր արար ՝ ընդ մեզ՝, զի ոչ լուաք ձայնի նորա: 15 Եւ արդ, Տէր Աստուած մեր, որ հաներ զժողովուրդ քո յերկրէն եղիպտացոց հօր ձեւամբ, եւ արարեր քեզ անուն որպէս եւ յաւուր յայսմիկ, մեղաք եւ 16 անօրինեցաք: Տէր, ամենայն սղարմու- թեամբ քով զարձցի սրամաութիւն քո, եւ յարձցի բարկութիւն քո ի քաղաքէ քում: Եւ յերուսաղեմէ, ի յեւնէ սրբոյ քո. զի ՝ մեղաք, եւ առ անօրէնու- թեան մերում եւ՝ հարցն մերոց՝ երու- սաղէմ եւ ամենայն ժողովուրդ քո եւ չեւ ի նախատինս ամենեցուն որ չուրջ 17 զմեք են: Եւ արդ լուր, ՝ Տէր Աս- տուած մեր, աղօթից ծառայի քո եւ խնդրուածոց, եւ երեսեցո զերեսս քո վասն ՚քո ի սրբութիւնն՝ որ աւերեցաւ: 18 Խոնարհեցօ, Աստուած իմ, զուսկն քո եւ լուր ինձ. բաց զաչս քո եւ տես զապականութիւն մեր, եւ զքաղաքին քո յորոյ վերայ կոչեցեալ է անուն քո. զի ոչ առ արդարութեանց մերոց ար- կանեմք զգութս մեր առաջի քո, այլ 19 վասն բազում զթութեան քո: Տէր, լուր, Տէր, քաւեա, Տէր, ՝ անսա, Տէր՝, մի՛ յամեր վասն քո, Աստուած իմ, զի անուն քո կոչեցեալ է ի վերայ քաղա- քին ՝ քո: 20 Եւ մինչդեռ ես խօսէի եւ յաղօթս կայի, եւ խոստովան լինէի զմեզս իմ եւ զմեզս ժողովուրդեանն Իսրայելի, եւ արկանէի զգութս սուաջի Տեառն Աս- 21 տուծոյ իմոյ վասն լերինն՝ սրբոյ, Եւ մինչդեռ խօսէի յաղօթսն, եւ անա այնն Գարբիէլ, զոր սեասնէի յաւաջ- նում տեղեանն, ՝ թուողեալ եւ՝ մեր- ձեցաւ առ իս, իբրև ի ժամ երեկօրին 22 պատարաղին, Եւ խեղամուտ արար զիս, եւ խօսեցաւ ընդ իս եւ ասէ, Դանիէլ, այժմ ՝ եկի խելամուտ առնել զքեզ՝, 23 ի սկզբան աղօթից քոց եւ պատգամ, եւ ես եկի պատմել քեզ. զի այր ցանկա- լի ես զու. արդ ամ գնուս զբանց, 24 եւ ի միտ առ զանսիլդ: Եւ թանասուն

¹ Եւր-յեզե յաւուր. եւ մեղով ² Եւր. Աստուած իմ, եւ խօստովան եղէ ³ Եւր-յեզե յաւուր. քեզ ⁴ Եւր. Աստուծոյ ⁵ Յեւր. պատու

⁶ Եւր. վասնմեզոց մերոց եւ վասն անօրէնութեանց ⁷ Եւր. Տեառն ի վերայ սրբութեանն ⁸ Եւր. անսա, եւ արա ⁹ Եւր. քո եւ ի վերայ ժողովուրդեան քո ¹⁰ Եւր. սրբոյ Աստուծոյ իմոյ ¹¹ Եւր. անդէն թուողեալ ¹² Եւր. եւ ի խելամուտ առնել զքեզ իմաստութեան

եւ թնեորդք ¹համառօտեցան ի վերայ ժողովրդեան քո եւ ի վերայ քաղաքին սրբոյ, ի վախճանել մեզաց, եւ ի կնքել անօրէնութեանց, ²եւ ի ջնջել անիրաւութեանց,“ եւ ի քաւել ամպարը շտուժեանց, եւ ի զալ յաւիտեանական արգարութեանն, եւ ի կնքել տեսեան եւ մարգարէի, եւ յօժանել ³սրբութեանն սրբութեանցն“ : Եւ զիտասցես եւ խելամուտ լիցիս յեկեց բանին ⁴տալ սլատասխանի“ եւ ի շինելն Երուսաղեմի մինչեւ ցՕժեպն առաջնորդ՝ եւ թնեորդք եւ թն, եւ եւթներորդ վաթսուէն եւ երկու զարծցին եւ շինեսցին հրապարակքն եւ պարիսպք ⁵եւ նորոգեսցին ժամանակք“ : Եւ յետ վաթսուէն եւ երկուց եւ թնեորդաց ⁶բարձցի Օժութիւնն, եւ իրաւունք ոչ իցեն ի նմա . եւ քաղաքն եւ սրբութիւնն ապականեսային առաջնորդաւն հանդերձ որ դայցէ, եւ ջնջեսցին հեղեղաւ . եւ մինչեւ ի վախճան պատերազմին համառօտելոյ կարղեսցէ զսպականութիւն, եւ զօրացուցէ զուխտ բաղմաց . եւ թնեորդք մի եւ կէս եւթներորդի, զազարեցուցէ զսեղանն եւ զպատարագս . եւ մինչեւ ի ծայրս անկեսանն ապականութիւն . եւ մինչեւ զվախճան եւ յտաղմապ կարղեսցէ ի վերայ սաղականութեանն“ :

⁷Եւ զօրացուցէ զուխտ թաղմաց եւ թնեորդք մի, եւ կէս եւթներորդի բարձցին զահք եւ նուէրք . եւ ի վերայ ⁷տաճարին պղծութիւն աւերածոյն կայցէ, եւ մինչեւ ի վախճան ժամանակի կատարած տացի“ ի վերայ աւերածին :

ԳԼ Ժ

Չեւիլ վեցերորդ :“

¹Յամին երրորդի կիրոսի արքայի Պարսից՝ բանն յայտնեցաւ Դանիէլի որոյ տունն կոչեցաւ Բաղտասար . եւ ճշմարիտ է բանն, եւ ²զօրութիւն մեծ եւ ճանճար տուաւ նմա ի տեսլեանն“ : Յա-

ւուրսն յայնտսիկ եւ Դանիէլ էլ ի սուգ ³երիս եւ թնեորդս աւուրց . Հաց ցանկութեանն ոչ կերայ, եւ միս եւ զինի ոչ եմուտ ի բերան իմ, եւ իւզով ոչ օծայ, մինչեւ ի կատարել երից եւ թնեորդաց աւուրց :

⁴Յաւուրն քսաներորդի եւ չորրորդի ամսեանն առաջնոյ՝ կոչի եւ առ ափն գետոյն մեծի որ է Տիգրիս (Իկզաթ) :

⁵Ամբարձի զաչս իմ, եւ ահա այր մի զգեցեալ ⁶փառս, եւ ընդ մէջ իւր ա-

⁶ծեալ կամար յուկուոյն Ոփազայ . Եւ մարմինն նորա ¹⁰ծովագոյն, եւ երեսք նորա իրբեւ զտեսիլ փայլական, եւ աչք նորա իրբեւ ճառագաթք հրոյ, բաղուկք եւ բարձք նորա իրբեւ զտեսիլ փայլուն պղնձոյ, եւ բարբառ բանից նորա իր-

⁷բեւ զբարբառ զօրու : Եւ տեսիլ նորա Դանիէլ միայն զտեսիլն, եւ արքն որ ընդ իս էին՝ ոչ տեսին զտեսիլն, այլ ահ մեծ անկաւ ի վերայ նոցա, եւ փախեան

⁸՝ զարհուրեալք : Եւ ես միայն մնացի, եւ տեսիլ զտեսիլն զայն մեծ . եւ ոչ մնաց յիս զօրութիւն, եւ փառք իմ յապականութիւն զարձան, եւ չհանդարտեցի

⁹զօրութեանն : Եւ լուպ զբարբառ բանից նորա . եւ ի լսելն իմում զբարբառ բանից նորա՝ կայի հիտցեալ, եւ երեսք իմ յերկիր խոնարհեալ :

¹⁰Եւ ահա ձեռն ձգեալ առ իս՝ կոնդնեայ զիս ի ծունգս իմ եւ ի թաթս ձեռաց իմոց . Եւ ասէցիս, Դանիէլ, այր ցանկալի, խելամուտ լիւր բանիցս զոր իտեսցայց ընդ քեզ, եւ կայ ի կայի քում, զի այժմ՝ առաքեցայ առ քեզ . եւ ի խօսել նորա ընդ իս զբանս զայս՝

¹²յոսն կացի զողութեամբ : Եւ ասէցիս, Մի երկնչիւր, Դանիէլ, զի յօրէ յորմէ եւտուր զսիրտ քո խելամուտ լինել, եւ վշաանայ առաջի Աստուծոյ քո, լսելի եղեն բանք քո, եւ ես եկի ընդ բանից

¹³քոց : Եւ իշխան թագաւորութեանն Պարսից կայր հակառակ ինձ զքսանն եւ զմի օր . եւ ահա Միքայէլ, մի յառաջին իշխանացն, եկին օգնել ինձ . եւ ¹²թուրի գինս անդ ընդ իշխանի թագաւոր

¹⁴ութեանն՝ Պարսից . Եւ եկի խելամուտ ամունել զքեզ որչափ ինչ անցք անցանելոց իցին ընդ ժողովորդ քո յաւուրս

¹Եբբ. վճեպեցան ²ՅԵբբ. գլխեւ ³Եբբ. զուրբն սրբոց ⁴Եբբ. ի նորոգել ⁵Եբբ. ի նկղութեան ժամանակի իսկ ⁶Եբբ. հատանիցի (Օժեպն եւ ոչ վասն իւր . եւ զբարձրն եւ զօրութիւնն սպականեսցէ ժողովուրդ իշխանին որ գաղց է, եւ վախճանն նորա եղիցի հեղեղաւ, եւ մինչեւ ի վախճան պատերազմին սոճմանեայ են աւերածուք ⁷Եբբ. աշտարակին, (Կռի, թեւոյ) ապականութեանցն իցէ աւերելն, եւ մինչեւ ի սպտա . եւ սահմանեալն հեղցի ⁸Եբբ. ճիգն մեծ էր, եւ խելամուտ եղեւ բանին եւ ի միս առ զտեսիլն

⁹Եբբ. բեհեղ ¹⁰Եբբ. երբեւ զբիւրեղ ¹¹Եբբ. զի թաքեցեն ¹²Եբբ. ես մնացի ընդ թաւաւորսն

15 յետինս . զի ¹ստեղծ յաւուրս է : Եւ ի խօսեղն նորա ընդ իս ըստ բանիցս այտոցիկ՝ անկայ ի վերայ երեսոց իմոց յերկիր , եւ կայի հիացեալ :

16 Եւ ահա իբրեւ ի նմանութիւն որդւոյ մարդոց մերձենայր ի յրթուես իմ . բացի գրեւան իմ եւ խօսեցայ , եւ առնեմ զայն որ կայր յանդիման ինձ , Տէր , յերեւելց քո ինձ՝ խօսովիցսու փոք իմ յիս :

17 Եւ ոչ գոյ յիս զօրութիւն : Եւ զիտորդ կարիցէ ծառայ ²քո , տէր , խօսել ընդ տեսն իմում . եւ ոչ եւս է յիս զօրութիւն կալոյ , եւ չունչ ոչ մնաց յիս : Եւ յաւել եւս մերձեցաւ յիս իբրեւ զտեսիլ :

19 Մի՛ երկնչիւր , այր ցանկալի , խաղաղութիւն ընդ քեզ , զօրացիր եւ քաջ լեր . եւ ի խօսել նորա ընդ իս՝ զօրացայ եւ ասեմ , Պսոսեցի տէր , զի զօրացուցեր զիս : Եւ ասէ , եթէ՛ զիտիցեմ՝ փսն էր եկի առ քեզ . եւ արդ զառնամ անդրէն տալ պատերազմ ընդ իշխանին Պարսից . եւ ես երթայի , եւ իշխանն Յունաց զայր : Բայց պատմուցից քեզ զինչ կարգեալ է ի զիրս ճշմարտութեան . եւ ոչ ոք է ինձ օգնական այսոցիկ , բայց Միքայէլ իշխանն ձեր :

ԳԼ ԺԱ

1 Եւ ես յառաջնում ամին ³կիրոսի կայի ի հաստատութեան եւ ի զօրութեան :

2 Եւ արդ պատմեցից քեզ զճշմարտութիւնն . Ահա երևք թագաւորք յարիցեն յերկրիկ Պարսից , եւ չորրորդն մեծացի մեծութիւն մեծ քան զամենեանս . եւ յետ զօրանալոյ նորա ի մեծութեան իւրում , ⁴յարիցէ ի վերայ թագաւորութեանցն՝ Յունաց :

3 Եւ յարիցէ թագաւոր հօգր , եւ տիրեսցէ տէրութեամբ ըրազմաւ , եւ արացցէ ըստ կամս իւր . Եւ իբրեւ յարիցէ՛ թագաւորութիւն նորա փշրեսցի , եւ լաժանեսցի ի չորս հողմս երկնից . եւ ոչ ⁵ըստ փախճանի՝ նորա , եւ ոչ ըստ տէրութեան նորա զոր տիրեսցայ . զի իւրեսցի թագաւորութիւն նորա , եւ այլոց՝ թող զնոցայն :

5 Եւ զօրացի թագաւորն հարաւոյ , եւ

մի յիշխանացն զօրացի ի վերայ նորա ,

6 եւ ⁶տիրեսցէ տէրութիւն մեծ : Եւ յետ ⁷ամացն խրեանց խառնակեցիկն՝ ընդ միմեանս . եւ զուսար արքային հարաւոյ մտցէ առ արքայն հիւսիսոյ՝ առնել զաշինս ընդ իմա . եւ ոչ հանգարտեսցէ զօրութեան բաղկին , եւ ոչ կայցէ ⁸զաւակ նորա . եւ մասնակցի ինքն եւ ածելիքն իւր , եւ ⁹օրիորդն եւ որ զօրացուցանէր զնա ի ժամանակին :

7 Եւ յարիցէ ¹⁰ի ծագիկ արմատոյ նորա ի վերայ սպարաւորութեան իւրոյ՝ , եւ եկեսցէ առ զօրութիւնն . եւ մտցէ ի հաստատութիւնս թագաւորութեանն հիւսիսոյ , եւ արացցէ ընդ նոսա , եւ ⁸զօրացի : Եւ զաստուածս նոցա՝ կործանեսցէ հանգերձ ձուլածոյիւք նոցա , եւ զամենայն սպասս ցանկալիս նոցա՝ զտակոյ եւ զարծաթոյ զերի առեալ բերիցէ յեզիսլտոս , եւ ինքն ¹¹հաստատեսցի քան զթագաւորն հիւսիսոյ . Եւ մտցէ ի թագաւորութիւն արքային հարաւոյ , եւ զարձցի անդրէն յերկիր իւր :

10 Եւ որչիւք ¹²նորա ժողովեացեն ամբոխ զօրաց բազմաց . եւ մտցէ զիմեալ , եւ հեղեղատեսցէ եւանցցէ , եւ ¹³զաղարեսցէ , եւ զրգուսցի մինչեւ ի զօրութիւն՝ նորա :

11 Եւ զագանացի թագաւորն հարաւոյ , եւ ելցէ եւ սացէ պատերազմ ընդ թագաւորին հիւսիսոյ . ¹⁴եւ զուժարեսցէ զօր բազում , եւ մասնակցի ¹⁵զօրն ի ձեռս :

12 նորա : Եւ առցէ զամբոխն , եւ բարձրացի սիրտ նորա . եւ կործանեսցէ ¹³զիրւաւորս , եւ ոչ զօրացի : Եւ զարձցի արքայն հիւսիսոյ , եւ ածցէ զօր բազում քան զառաջինն . եւ ի վախճանի ¹⁶ժամանակաց եկեսցէ մասնակ զօրութեանս : Եւ ըստ ¹⁷ստացուածովք : Եւ ի ժամանակն յայնոսիկ բազումք յարիցեն ի վերայ թագաւորին հարաւոյ . եւ որչիւք ¹⁸մնացելոց ժողովրդեան քո բարձրացին ի հաստատել զտեսին , եւ

¹ Իբր. տեղիկ տակաւին ² Իբր. տեսն իմոյ
³ Իբր. Դարեհի Մարի կայի ի հաստատել եւ ի զօրացուցանել զնա ⁴ Իբր. յարուսցէ կամեհեսեան ի վերայ թագաւորութեանն ⁵ Իբր. ի յաջորդս

⁶ Իբր. տիրեսցէ , եւ տէրութիւն նորա ⁷ Իբր. ամաց եղիցին զաշնակից ⁸ Իբր. նա եւ բազում ⁹ Իբր. որ ձեռն զնա ¹⁰ Իբր. միս յոստոց անախ արմատոյ նորա փոխանակ նորա ¹¹ Իբր. յաւուր ¹² Իբր. հաստատեսցի կամ ինչ առաւել ¹³ Իբր. նորա տացեն պատերազմ , եւ ¹⁴ Իբր. զարձեալ տացէ պատերազմ մինչեւ յամբոխութիւն ¹⁵ Իբր. եւ նա ¹⁶ Իբր. ամբոխն ¹⁷ Իբր. ամաց ¹⁸ Իբր. յափշտակչաց պատրաստութեամբ ¹⁹ Իբր. յափշտակչաց

15 սկիարացցին : Եւ մտցէ թաղաւորն ¹հա-
րաւոյ , եւ կուտեսցէ հող , եւ առցէ
գքաղաքս ամուրս , եւ քաղուկք ար-
քային հարաւոյ ոչ հաստատեսցին . եւ
2 յարիցեն ընարեսալք՝ նորա , եւ ոչ իցէ
16 գորութիւն կայոյ : Եւ ²արասցէ ի մտա-
նելն իւրում առ նա՝ զկամս իւր , եւ
ոչ ոք իցէ որ ունիցի զղէմ՝ նորա . եւ
կացցէ յերկրին ³Սարմայ , եւ վսխճա-
17 նեսցի ի ձեռս նորա : Եւ զիցէ զերեսս
իւր մտանել ⁴գորութեամբ իւրով յա-
մենայն թաղաւորութիւնս նորա , եւ
զամենայն ուղղութիւնս աննիցէ ընդ
նմա՝ . եւ զգուտար կանանց տացէ նմա
յապականութիւն , եւ մի ⁵յամրացի ,
18 եւ մի եղիցի նա նորա : Եւ դարձուցէ
զերեսս իւր ի կղզիս , եւ սացէ զբա-
ղումս . եւ ⁶պրեսցէ զիշխանսն որ նա-
խատեսցին զնոսս , եւ զնախատինս նո-
19 յա դարձուցէ յերեսս նոցա : Եւ դարձ-
ցի գորութեամբ յերկիր իւր՝ , եւ սկիա-
րացի եւ անկցի , եւ ոչ զամնիցի :
20 ⁷Եւ յարիցէ յարմատից նորա տունկ
թագաւորութեան ի վերայ սպարաս-
տութեան նորա , եւ բռնադատիցէ առ-
նել չուք թաղաւորութեան . եւ յաւուրսն
յայնոսիկ խորտակեսցի , եւ ոչ երեսօք
21 եւ ոչ պատերազմաւ : Կացցէ ի վերայ
սպարաստութեան իւրոյ , զի արհա-
մարհեցաւ , եւ ոչ ետուն նմա փառս
թագաւորութեան . եւ եկեսցէ յաջողու-
թեամբ , եւ բռնադատեսցի թագաւո-
22 ըութեանց պայծակգութեամբք : Եւ բա-
զուկք այն որ հեղեղատիցեն , եւ հե-
զեղատեսցին յերեսաց նորա . եւ խոր-
23 տակեսցի եւ առաջնորդ ուխտին : Եւ

այնոցիկ որ խաննիցինն ի նա՝ արասցէ
նենգութիւն . եւ ելցէ եւ զօրացի ի
24 վերայ նոցա սակաւ աղաւ : Եւ յաջո-
ղութեամբ բաղումս աշխարհօք եկեսցէ՝
եւ արասցէ զոր ոչ արարին հարք նո-
րա , եւ ոչ հարք հարց նորա . եւ զա-
ւար եւ զկատրուս եւ զտապալուտս բաշ-
խեսցէ նոցա , եւ ի վերայ ⁸Նդիպտացւոց
խորհուրդ խորհեսցի մինչեւ ի ժամանակի
25 Եւ զարթիցէ գորութիւնն նորա , եւ սիրտ
նորա ի վերայ թագաւորին հարաւոյ զօ-
րութեամբ մեծաւ . եւ թալաւ որն հարա-
ւոյ խմբեսցէ սրտերազմ զօրաւ մեծաւ եւ
հզօրաւ յոյժ , եւ ոչ ⁹հանդարտեսցէ . զի
26 խորհեսցին ի վերայ նորա խորհուրդս : Եւ
¹⁰Կերիցեն որ ինչ նմա անկ իցէ , եւ խոր-
տակեսցին զնա , եւ զօրսն այրեսցեն , եւ
27 անկցին վիրաւորք բազումք : Եւ երկո-
ցունց թագաւորացն սիրաք իւրեանց ի
չարութեան . եւ ի միում սեղանի սուտ
խօսեսցին , եւ մի յաջողեսցի . զի ¹¹վախ-
28 ճանն ի ժամանակս է՝ : Եւ զարձցի յեր-
կիր իւր մեծութեամբ բազմաւ , եւ
սիրտ նորա ի վերայ ուխտի սրբոյ . եւ
արասցէ եւ զարձցի յերկիր իւր :
29 ¹²Ի ժամանակի դարձցի , եւ եկեսցէ ի
վերայ հարաւոյ , եւ ոչ եղիցի իրրեւ
30 զատաջինն վերջինն : Եւ մտցեն ի նա
¹³բանակք Կիտացւոց , եւ խոնարհեսցի եւ
դարձցի եւ բարկացի ի վերայ ուխտին
սրբոյ , եւ արասցէ , եւ դարձցի եւ ¹⁴գու-
մարեսցի ի վերայ այնոցիկ ոչք թողին
31 զուխան սուրբ : Եւ ¹⁵յարիցեն զաւակք ի
նմանէ՝ , եւ պղծիցեն զարբութիւնն ¹⁶բրո-
նութեամբ . եւ փոխեսցեն զհանապա-
զօրութիւնն , եւ տացեն պղծութիւն
32 ապականութեան : Եւ ապականիչք ուխ-
տին անցեն ի վերայ իւրեանց զգայ-
թակցութիւն՝ . եւ ժողովուրդ որ ճա-
նաչէ զԱստուած իւր՝ զօրացցին եւ ա-
33 րասցեն : Եւ հանճարեղք ժողովրդեանն

¹ Եբր. հիւսիսայ ² Եբր. ոչ ժողովուրդ ընտրելոց
³ Եբր. որ գայն ի վերայ նորա՝ արասցէ ⁴ Ա. յիւն.՝
փառաց . ⁵ Եբր. գորութեամբ ամենայն թա-
գաւորութեան իւրոյ , եւ ուղղք ընդ նմա , եւ
վճարեսցէ ⁶ Եբր. կացցէ ⁷ Եբր. դադար-
եցուցէ իշխան մի զնախատինս նորա , նա եւ
զնախատինս նորա դարձուցէ ի նա : (19) Եւ
դարձուցէ զերեսս իւր յամրութիւնս երկրին
իւրոյ ⁸ Եբր. եւ կացցէ փոխանակ նորա այլ որ
անցուցանէն ճարկահան ի շուք թագաւորու-
թեան , եւ յաւուրս ինչ խորտակեսցի , այլ
ոչ բարկութեամբ եւ ոչ պատերազմաւ :
(21) Եւ յարիցէ փոխանակ նորա անարգ որ .
եւ ոչ տացեն նմա փառս թագաւորութեան ,
եւ եկեսցէ նա հանդարտութեամբ եւ կայցի
զթագաւորութիւնն ողբանսք : (22) Եւ բազ-
կօք հեղեղափի հեղեղեսցին յերեսաց նորա եւ
խորտակեսցին , եւ իշխան ուխտին եւս : (23) Եւ

յես մտանելոյ յուխտ ընդ նմա՝ արասցէ նեն-
գութիւն . եւ ելցէ եւ զօրացի սակաւ աղ-
գաւ : (24) Ի հանդարտութեան մտցէ նա յեր-
կիր պարստ . ⁹ Եբր. ամրութեանց ¹⁰ Եբր.
կացցէ ¹¹ Եբր. որ ուտենն զճամադամս նորա՝
խորտակեսցեն զնա , եւ զօրք նորա հեղեղեսցին
¹² Եբր. տակաւին վախճանն է վասն ժամանակի
սահմանելոյ ¹³ Եբր. Ի ժամանակին սահմա-
նելոյ ¹⁴ Եբր. նաւ ¹⁵ Եբր. զիցէ զուչ իւր
¹⁶ Եբր. բազուկք բոս նմանէ կանգնեսցին ¹⁷ Եբր.
դամրութիւնն , եւ բարձցեն զուչն հանապազօրչ ,
եւ զիցեն զապականիչ պղծութիւնն : (32) Եւ
զուխտադրուածսն մոլորեցուցէ ողբանսք

՚րազում խմբը խեղամուտ եղիցին՝ և և տկարացին սրով և հրով, և գերութեամբ
 34 և յափշտակութեամբ զառուրս : և ի տկարանակ նոցա՝ օգնականութիւն ինչ սակաւ զտցին, և յաւելցին ի նոսաւ
 35 ճարեզայն տկարացին ի փորձել զնոսա և 3րնարել, և յայանել մինչև ի վախճան մտմանակի : զի տակաւին ՚ժա-
 36 մանակ է : և արասցէ բառ կամաց իւրոց և բարձրասցի թալաւորն և հպարտասցի ի վերայ ամենայն աստուածոց, և ի վերայ Աստուծոյն աստուածոց խօսակցի ՚ամբարտաւանս . և յաջողեացի մինչև վախճանեացի բարկութիւն, քանչի ՚ի վախճան լինելոց է :
 37 և ի վերայ աստուծոց հարց իւրոց զմասաւ ՚աճցէ, և՝ վասն ցանկութեան կանանց, և զամենայն զիս զմասաւ ոչ աճցէ, և ի վերայ ամենայնի հարբ-
 38 տացի . և ՚ղխտուած հզօր ի տեղ-ուջէ իւրմէ՝ փառաւորեացէ, և զաստուած զոր ոչ ծանան հարբ նորա՝ փառաւորեացէ ոսկւով և արծաթով և ակամբք պատուականօք և ցան-
 39 կալեօք : և ՚անցցէ յամուրս փախտաւկանաց ըստ աստուծոյ՝ օտայի, և յաճախեսցէ՝ 10 փառս . և հնազանդեցուցէ նմա՝ զբազումս և զերկիրն բաժանեացէ ի պարգեւի :
 40 և ի ժամանակի վախճանի ողորեսցի ընդ 11 արքային հարաւոյ . և զօրաժողով լիցի՝ ի վերայ նորա արքայն հիւսիսոյ, կասօք և հեծելովք և նաւօք բազմօք, և մտցէ 12 յերկիրն և խորտակեացէ՝
 41 և անցցէ . և մտցէ յերկիրն 13 Սաբայիմ, և բազումք 14 տկարացին . և սղա իցին որ ամբիցին ի ձեռնաց նորա, Եղովմ և Մովսթ, և իշխանու-
 42 թիւն որբոցն Ամնայ : և ձգեաց զձեռն իւր 15 յերկիրն . և երկիրն Եգիպ-

43 տացւոց ոչ եղիցի ի փրկութիւն . և տիրեաց ի վերայ 16 զազանեաց ոսկւոյ և արծաթոյ, և ի վերայ ամենայն ցանկարեացն 17 Եգիպտացւոց և Լիբէայցւոց, և Եթիօպացւոց յամուրս նոցա : և սպա համարեք և տալնապք ձեպեսցին զնա յարեւելից, և ի հիւսիսոյ և կեսցէ սրտմտութեամբ յազմաւ ապա-
 45 կանել զբազումս : և հարցէ զսորան իւր յնիպազնոն, ի մէջ ծովուցն ի լեւան Սարային սուրբ, և եկեացէ մինչև ի կողմն մի նորա . և ոչ ոք իցէ որ փրկիցէ զնա :՝

ԳԼ . ԺԲ

1 Եւ ի ժամանակին յայնմիկ յարիցէ Միքայէլ իշխան մեծ, որ կայ ի վերայ որբոց ժողովրդեան քո . և եղիցի ժամանակ նեղութեան, 18 նեղութիւն՝ որպիսի ոչ եղև յորմէ հետէ եղև ազգ ի վերայ երկրի մինչև ի ժամանակն յայն . և ի ժամանակին յայնմիկ ապրեցի ժողովուրդ քո, ամենայն որ գացի զբեալ ի զարկութեան :
 2 Եւ բազումք ի ննջեցիոց ի հող երկրի՝ յարիցին, ոմանք ի կեանս յաւիտենականս, և ոմանք ի նախատինս և յա-
 3 մօթ յաւիտենականս : և իմաստունք ծագեցին իրբև զլուսաւորութիւն ի հաստատութեան, և 19 բազումք յարգարոց՝ իբրև զաստեղս յաւիտենան՝ և եւս :
 4 Եւ զու, Դանիէլ, փակեա զբանսդ, և կնքեա զղիրք՝ մինչև ի ժամանակ վախճանի, մինչև ուսցին բազումք, և բազմացի զիտութիւն :
 5 Եւ տեսի ես Դանիէլ, և անա 20 երկու կային յայսկոյս և յայնկոյս զե-
 6 տոյն : և ասն ցայրն որ զղեցեալն էր 21 զբազէնն, և և կայր ի վերայ ջուրց վետոյն, Մինչև ցնրք իցէ վախճան սքան-
 7 չելեացդ 18 զոր ասացեր՝ : և լուայ յառնէն որ զղեցեալն էր 21 զբազէնն և կայր

1 Եբբ. խելամուտ արասցեն զբազումս 2 Եբբ. ողորեսցիք 3 Եբբ. սրով և և սպիտակացուցանել 4 Եբբ. վասն ժամանակի ոսհամանելոյ 5 Եբբ. հայտգինս 6 Եբբ. որ ասհամանալն է՝ կատարեսցի 7 Եբբ. ոչ աճցէ, և ոչ 8 Եբբ. զաստուածն ամբութեանց ի տեղուջ իւրում 9 Եբբ. վճարեսցէ զործ ի բերգս ամուրս ընդ աստուծոյն 10 Եբբ. փառս որոց ճանաչեն զնա, և հնազանդեցուցէ նոցա 11 Եբբ. նմա արքայն հարաւոյ . և եկեացէ իրբև վերբիկ 12 Եբբ. յերկիրս և ողորեսցէ 13 Սաբայն 14 Եբբ. զլորեսցին 15 Եբբ. յերկիրսն

16 Եբբ. գանձուց 17 Եբբ. եգիպտացւոց . և Լիբէայցիք և Եթիօպացիք զկնի հետոց նորա (44) և սպա համարեք տագնապեցուցեն զնա յարեւելից և ի հիւսիսոյ . և նա եցէ սրտմտութեամբ բազմաւ ապականել և ջնջել զբազումս : (45) և հարցէ զսորան արբուեաց իւրոց ի մէջ ծովուց և ի լեռն փառաց սրբութեան (1-րդ, ի մէջ ծովուց, ի լեռն փառաց սրբութեան), սակայն հասցէ ի վախճան իւր . և ոչ ոք իցէ որ օգնիցէ նմա : 18 Եբբ. որ-տե 19 Եբբ. որ արգարացուցանեն զբազումս փայլեսցեն 20 Եբբ. երկու այլք 21 Սաբայն զբն հեզն

ի վերայ ջուրը գետոյն , ամբարձ զաջ
 իւր եւ զձախ իւր յերկինս , եւ երբուաւ
 ի կենդանին յաւերանից , լծէ ի ժամանակ
 նակ , եւ ի ժամանակս , եւ ի կէս ժամանակի ,
 եւ ի կատարել ցրմանն ¹ձեռին ժողովրդեանն սրբեցելոյ ²ձանդին զսոյս
 ամենայն :

8 Եւ ես լուայ , եւ ոչ տոի ի միտ . եւ
 ասեմ , Տէր , զինչ է վախճան այդոցիկ :

9 Եւ ասէ , Երթ , Դանիէլ , զի արգելեալ
 եւ կնքեալ են բանքս մինչեւ ցժամա-

10 րակ վախճանի : ³Ընտրեացին եւ սպիտակացին
 եւ փորձեացին ⁴եւ սրբեացին ⁵բազումք ,
 եւ անօրինեցին անօրէնք , եւ ոչ ⁶անուցուն ի միտ ամպտրիշաք ⁷ .
 եւ իմաստունք իմացին :

11 ⁸Ի ժամանակէ փոփոխմանն յաճախութեան ,
 եւ ասցի պղծութիւնն աւերածին աւուրս
 հազար երկերբեր երեսուն

12 եւ հինգ . Եւ երանի՛ որ համբերեցէ
 եւ հասցէ յաւուրս հազար երեք հարեւր

13 երեսուն եւ հինգ : Եւ ⁹դու եկ հանգիր ,
 զի տակաւին են աւուրք եւ ժամք ի
 կատարումն վախճանի , եւ հանդիցես .
 եւ յարիցես ի ժամանակի՛ ¹⁰ քում ի վախճանի
 աւուրք :

ՅԳԼ . ԺԻ

65 Եւ թագաւորն Ատախագէս յաւելաւ առ
 հարս իւր , եւ առ Կիւրոս Պարսիկ զթագաւորութիւնն
 նորա : Եւ Դանիէլ էր կենաց կցորդ
 թագաւորին , եւ փառաւոր քան զամենայն
 բարեկամս նորա :

2 Եւ էին կուռք մի Բաբելոնացոց
 անունն Բէլ . եւ ելանէր նմա ոռճիկ
 աւուր միոջ նաչի՛ն՝ երկրասասն արդու ,
 եւ քառասուն ոչխար , եւ գինի՛ վեց մար :
 Եւ թագաւորն պաշտէր զնա , եւ իրթայր
 հանապաղ երկիր պագանէր նմա :
 Բայց Դանիէլ պագանէր երկիր
 Աստուծոյ իւրում . եւ ասէ
 ցնա թագաւորն , Դու ընդէր ոչ
 կրկիր պագանես Բելայ : Եւ նա
 ասէ , Դանիկ ոչ պաշտեմ
 զկուռս ձեռագործս , այլ
 զԱստուած կենդանի՛ զԱ-

րարին երկնի եւ երկրի , որ ունի
 ինչ ⁵ խանութիւն ամենայն մարմնոյ ,
 եւ ասէ ցնա թագաւորն , Իսկ
 Բէլ ո՛չ թուի քեզ լծէ
 իցէ Աստուած կենդանի .
 եթէ ո՛չ տեսանիցես՝
 որչափ ուտէ եւ ըմպէ հանապաղ :
 Եւ ասէ Դանիէլ ծիծաղելով ,
 Մի՛ խաբիր , արքայ , զի
 զա է ի ներքոյ կաւեայ ,
 եւ արաքոյ պղնձի . ոչ
 կերեալ դորա երբեք
 եւ ոչ արբեալ : Եւ բարկացեալ
 թագաւորն՝ կոչեաց զքուրմն
 նորա , եւ ասէ ցնոսա թագաւորն ,
 եթէ ոչ սալցեք ինձ , ո՛վ
 ուտէ զսեղանն զայն ,
 մահու մեռանիցիք :

8 Ադա եթէ յայտ անիցէք՝
 լծէ զայն ամենայն
 Բէլ ուտէ , մեռանիցի
 Դանիէլ՝ զի հայհոյեաց
 զԲէլ : Եւ ասէ Դանիէլ
 զթագաւորն , Եղիցի
 ըստ բանի քում :

9 Եւ էին քուրմք
 Բելայ եւ թանասուն , թույ
 զկանապս եւ զմանկաի :
 Եւ եկն թագաւորն
 Դանիէլու հանդերձ
 ի տունն

10 Բելայ : Եւ ասն
 թուրմք Բելայ , Ահաւապիկ
 մեք արտաքս ելցուք .
 եւ դու , արքայ , զիր
 առաջի դորա զկերակուրադ ,
 եւ զղինիդ՝ խառնեալ
 զիցես . եւ փակեա
 զվուրադ եւ կնքեա
 մատանեա

11 քով : Եւ եկեալ ընդ
 առաւօտս , եթէ ոչ
 դացի այդ ամենայն
 կերեալ ի Բելայ , մեռցուք
 մեք . ապա լծէ ոչ
 Դանիէլ որ

12 սուա խօսեցաւ զմէնջ :
 Եւ նոքա վտան էին ,
 զի արարեալ էին ընդ
 սեղանովն մուս անյայտ ,
 եւ ընդ այն մտանէին

13 հոնապաղ եւ ուտէին
 զայն : Եւ եղեւ իբրեւ
 ելին արտաքս , եւ թագաւորն
 եղ զկերակուրան առաջի
 Բելայ : Եւ հրաման
 ետ Դանիէլ իւրում
 մանկուոյ , եւ բերին
 մոխիր , եւ ցանեցին
 ընդ ամենայն
 մեհեանն առաջի
 թագաւորն միայնոյ .
 եւ ելեալ արտաքս՝
 փակեցին զքուրմն ,
 եւ կնքեցին մատանեա
 թագաւորին
 եւ ցնացին : Եւ քուրմքն
 մտին զիշերի ըստ
 սովորութեան իւրեանց՝
 կանամբք եւ որդուովք
 իւրեանց , կերան
 զամենայն եւ արբին ,
 եւ ոչ ինչ թուրմ

15 զին : Եւ կանխեաց
 թագաւորն ընդ առաւօտս
 Դանիէլու հանդերձ .
 եւ ասէ , Ո՛ղջ են
 կնքք , Դանիէլ : Եւ նա
 ասէ , Ողջ են ,
 արքայ : Եւ եղեւ ընդ
 բանալ զբանցն՝
 հայեցաւ թագաւորն
 ի սեղանն , ի ձայն
 մեծ աղաղակեաց
 եւ ասէ , Մեծ ես ,
 Բէլ , եւ ոչ զոյ
 նեղութիւնն ի

18 քեզ եւ ոչ մի : Եւ
 ծիծաղեցաւ Դանիէլ ,
 եւ կալաւ զթագաւորն
 զի մի մտցէ ի

¹ Ա. Ե. Կ. Կ. զօրութեանն ² Եբր. կատարեցի
 այս ³ Եբր. սրբեացին ⁴ Յեբր. պատար
⁵ Եբր. անուցուն ի միտ եւ ոչ մի ամպտրիշա
⁶ Եբր. եւ ի ժամանակէ անտր բառնալոյ մշտնջե-
 նուոր գոհին եւ գնելոյ պղծութեան աւերա-
 ծին՝ աւուրք հազար երկերբեր եւ իննսուն (12)
 երանի ⁷ Եբր. դու երթ ի վախճան , զի հան-
 զիցես , եւ կացես ի վախճանի ⁸ Ա. Ե. Կ. Կ.
 Բելայ պատար յեբրայականն :

19 ներքս , եւ ստէ , Աղէ հայեաց ընդ յա-
 սակսդ , եւ տես սյր է հեազ այգ : Եւ
 ստէ թագաւորն , Տեսանեմ հետարանց ,
 20 կանանց եւ մանկաւոյ : Յայնժամ բար-
 կացեալ թագաւորն կալաւ զքուրման
 եւ զկանայս եւ զսրգիս նոցա . եւ զու-
 ցին նմա զգաղանի զուրան՝ ընդ որ մաս-
 21 նէին եւ ծախէին զսեղանն : Եւ կոտու-
 րեաց զնոսա թագաւորն , եւ զիէլ ես
 ի ձեռս Դանիէլի , եւ կործանեաց զնա
 եւ զմեհեան նորա :
 22 Եւ էր վիշապ մի մեծ , եւ սլաշաէին
 23 զնա Բաբելոնացիքն : Եւ ստէ թագաւորն
 ցԴանիէլ , Միթէ եւ զգմանէ՞ ասիցես
 թէ պղնձի է . ահաւազիկ կենդանի է ,
 ուտէ եւ ըմպէ . եւ ոչ կարես ստել թէ
 չիցէ գա Աստուած կենդանի . արդ եկ
 24 սլազ զմա երկիր : Եւ ստէ ցնա Դանիէլ ,
 եւ Տեսան Աստուծոյ իմուժ երկիր սլա-
 զանեմ , զի նա է Աստուած կենդանի :
 25 Բայց զու , սրքայ , տուր ինձ իշխա-
 նութիւն , եւ սպանից զվիշապդ առանց
 սրոյ եւ զաւաղանի : Եւ ստէ թագաւորն՝
 26 Տուեալ քեզ : Եւ սա Դանիէլ եւզ , ձիւթ
 եւ ճարպ եւ մազ , եւ եփեաց ի միասին
 եւ արար զնոզկս , եւ եհար ի բերան
 վիշապին . եւ իբրեւ կերաւ՝ պայթեաց
 վիշապն . եւ ստէ , Տեսէք զպաշտա-
 27 մուժնոց ձեր : Եւ եզեւ իբրեւ լուան
 Բաբելոնացիքն՝ բարկացան յոյժ , եւ կու-
 տեցան ի վերայ թագաւորին , եւ ասին ,
 Հրեայ եզեւ թագաւորն , զիէլ կործա-
 նեաց , եւ զվիշապն սպան , զքուրման
 28 կոտորեաց : Եւ իբրեւ եկին , ասին ցթա-
 գաւորն , Տուր մեզ ի ձեռս զԴանիէլ .
 ասլա թէ ոչ՝ սպանանեմք զքեզ եւ զտուն
 29 քո : Եւ իբրեւ ետես թագաւորն՝ եթէ

կտրի տափնաօրն զնա , հարկաւ ի ձեռս
 30 ես նոցա զԴանիէլ : Եւ նոքա արկին զնա
 ի գուրն ափեծուց , եւ անգ էր զվեց
 31 օրս եւ էին ի գրին եւթն տակեժք , եւ
 տային նոցա համապազ երկուս մարցս
 եւ երկուս պատրուճակս . բայց յայն-
 ժամ ոչ ինչ արկին նոցա , զի վազվա-
 32 զակի կերիցեն զԴանիէլ : Եւ էր Ամբա-
 կում մարգարէ ի Հրէաստանի . եւ եփ-
 եաց թան , եւ բրդեաց հայ ի կուր ,
 եւ երթայր յանդ՝ ասնել մշակաց իւրոց :
 33 Եւ ստէ հրեշտակ Տեսան ցԱմբակում ,
 Տար զճաշդ զոր ունիս՝ ի Բաբելոն
 34 Դանիէլի՝ ի գուրն ափեծուց : Եւ ստէ
 Ամբակում , Տէր , զԲաբելոն իմ չիք
 տեսեալ , եւ զգուրն ոչ զխում ուր իցէ :
 35 Եւ բուժն եհար հրեշտակն զպագաթա-
 նէ նորա , եւ կալաւ զվարսից զվտոյ
 նորա , եւ եզ զնա ի Բաբելոն ի վերայ
 գրոյն սատակութեամբ հոգուց իւրոյ :
 36 Եւ ալաղակեաց Ամբակում եւ ստէ ,
 Դանիէլ , Դանիէլ , արի առ զճաշդ զոր
 37 առաքեաց քեզ Աստուած : Եւ ստէ
 Դանիէլ , Յիշեցեր զիս , Աստուած , եւ
 38 ոչ ընդ վայր հարեր զսիրելիս քո : Եւ
 յարեաւ Դանիէլ եւ եկիւր . եւ հրեշտակն
 Աստուծոյ տարաւ զԱմբակում նոյնժա-
 39 մայն անգրէն ի տեղի իւր : Եւ թագա-
 ւորն եկն յաւուրն եւթներորդի աշխա-
 րել զԴանիէլ . եւ իբրեւ եկն ի բերան
 զբոյն եւ հայեցաւ , եւ ետես զինստէր
 Դանիէլ , աղաղակեաց ի ձայն մեծ եւ
 40 ստէ , Մեծ ես , Տէր Աստուած Դանիւլի ,
 41 եւ չիք այլ ոք բաց ի քէն : Եւ առ
 զնա ի վեր . եւ զվեասակարս կորու-
 տեան նորա արկին ի գուրն , եւ զէշ զէշ
 պատառեցան նոյնժամայն առաջի նորա :

ԳԼՈՒԽՔ ԵՐԿՈՏԱՍԱՆ ՄԱՐԳԱՐԷԻՑՆ

ԳԼՈՒԽՔ ՈՎՍԷԻ ՄԱՐԳԱՐԷԻ	
Հրամայի առնուլ կին պռանիկ, եւ զոր- դինն որ ծնանիցին՝ սնունունել Յեզրայէլ, եւ Ոչ ժողովուրդ իմ եւ Զորքսալ:	
Պատուհասէ զժողովուրդն վանն պռե- նիկութեան, եւ կանխաւ գուշակէ զկորուստն, եւ դերուծիւնս ինչ յետ կորստեանն: Իսկ ուխտեցից նոցա ուխտ՝ Տանդերձ գազանօք անապատի, եւ խօսեցայց զքեզ ինձ հաւատովք՝ մարթի ի հաւա- տացեալն Բրիտտոսի առնուլ:	Գ. 1 Ա. 1 Բ. 1 Գ. 1
Հրամանն առնուլ առնել կին շուն, սյնու զաւերն Հրեատտանի յայտնէ:	Բ. 1
Պատուհասէ զժողովուրդն եւ զբաշա- նայնսն վանն բազում եւ մեծամեծ մեղաց. բամբասէ զնոսս յարբե- ցութիւն եւ ի շնութիւն եւ ի ցա- տմն:	Գ. 1
Պատուհասէ զի բարձին յԱտուծոյ զյոյս, եւ յԱտրեատանեայնսն ա- պատան եղին, եւ յԲզիպտացիան պանծային. եւ կանխաւ գուշակէ նոցա զպատիժս:	Բ. 8
Ասէ թէ պատերազմաւ ճոխացաւ եփ- րով, եւ չարկանէ յօգուտ զաջո- րութիւն:	Է. 13
Յուցանէ Ատուած զիւր ինամս առ Իարայելացիս, եւ զնոցա ապախտա- ւորութիւնն առ նա. եւ կանխաւ գուշակէ նոցա զվիշտս:	ԺԱ. 1

Գ. 2	
Եւ զնոցա կարճմտութիւնն եւ զար- համարհուլութիւնն եւ զհարուածսն որ պատահեցին նոցա:	
Ձկանայս Սամարեայ յարբեցուծիւն եւ յափշտակութիւնն բամբասէ. եւ յառաջագոյն գուշակէ զտոլոյն եւ զլքանելոյն վանն չդառնալոյ նո- ցա. զի բազում հարուածովք հա- րան, եւ շեղեն պիտանիք:	Գ. 1
Պատուհասէ զԻսրայէլ զի ընդ յանդի- մանիս իւրեանց դժկամակ լինէին, եւ խրատէ դառնալ առ Ատուած: Ապառնայ եւ անհաստիցն թէ չա- րիք հասանելոց են նոցա. քանզի զնոցանէ ասէ՝ թէ Վայ որ ցանկան աւուր Տեառն: Իսկ ոմանք զայն ի հանդերձեալ գատատանն առին. որպէս սյով իսկ ասեն բազումք յանհաւատից թէ Չիքդատատանն:	Բ. 1
Հրամանաւ ի տօնից նոցա, ի զօհնց եւ ի պաղատանաց. ասող աստուա- ծոյն Ուեմփայ՝ զՎոննս կողմ. քան- զի հեթանոսք աստուածոյն իւր եանց Կռնեայն ասեն թէ ասող է յերիկնս: Միթէ զեռուսն կամ զո՞հս մատուցէք ինձ զքառասուն ամբ քանդի ոչ թէ ոսմիկն մա- տուցանէք, սյլ միայն ի իշխանն՝ յորժամ կանգնեցաւ խորանն. Ըսոյց աստ զամենայն մողղորդենն ասէ, եւ բամբասէ զնոսս յանչափ փտփկութիւն, եւ յառաջագոյն գուշակէ զվիշտս:	Ե. 1 Ե. 1
Մարախովն եւ զատատաննաւ եւ աղա- մանտիւ՝ զկոտորումն նոցա մար- գարեանայ: Եւ զգազոյց զայն Ա- մասեայ թաղաւորին. բանադատէ զմարգարէն եւ հայածէ. իսկ նա եւ նմս մարգարեանայ չարիս եւ ժողովորդեանն:	Ե. 21

ԳԼՈՒԽՔ ՅՈՎԵԼԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ	
Զպէտպէս պողոց նշանակէ, զերկրին ասէ, եւ խրատ տայ հաշտեցուցա- նել զԱտուած:	Ա. 2
ԶԵՆ Ատրեատանեոյն գուշակէ, եւ յետ սյնորիկ դերուծիւնն ինչ մար- գարեանայ:	Բ. 1
Զդէպս լեզուացն որ Առաքելովքն լինելոց էր գուշակէ. մարգարեանայ զկորուստ ազգացն՝ որ եղէ յետ եփրցն ի Բաբելոնէ առ Զորաբա- բելիւ: Կայ եւ սյլլասացութիւն ինչ ի տեղւոջս յայտնիկ. սյլլա- սացութիւնն ասի՝ յորժամ զսյլլ ինչ ասիցէ եւ զսյլլ ինչ նշանակէ:	Բ. 28

Գ. 1	
Տեսանէ գործի հաւորաց, եւ սյնու զբմբանէն նոցա նշանակէ:	
Զանօրէնութիւնս եւ զամպաբարտու- թիւնս համարի, եւ զհանդերձելոց չարեացն որ հասանելոց են նոցա գուշակէ: Մտցէ արեգակն ի միջօ- րէի, զարդարանացն ժամանակէն Բրիտտոսի նշանակէ, եւ զհաւա- տացելոցն ի նա:	Բ. 1

ԳԼՈՒԽՔ ԱՄՈՎՍԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ	
Զանօրէնութիւնս Վամապոսի, զԲա- զայ, զՏերուսի, զԵդմոնյեցւոց, զԱմոնացւոց, զՄովսացւոց, զՅու- դայ, զԻսրայելի համարի. եւ յա- ռաջագոյն ասէ զպատիժսն որ մի բառ միովէ պատահելոց էին նոցա ԶԵրախտիսն ար եղին յԱտուծոյ թուէ,	Ա. 2

ԳԼՈՒԽՔ ԱՔԳԻՈՒ ՄԱՐԳԱՐԷԻ	
Զպատժոցն Նոդմոնյեցւոց զոր կրելոց էին՝ յառաջագոյն գուշակէ, վանն յառնելոյ նոցա ի վերայ Իսրայել լացւոցն ընդ սյլլ թշնամեացն ե- ղելոյ:	

ԳԼ. ՀՄԲ.

ԳԼ. ՀՄԲ.

ԳԼՈՒԻՔ ՅՈՎՆԱՆՈՒ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Յոփանու մարգարէութիւն, եւ փախուստ ի Խարսիս, եւ մրկել ծովուն, եւ ի ձկանէն կրանել, և կարասուոյն ի նաւէն քնկնուլ. եւ ապաշխարութիւն Նինուէացոցն եւ փրկութիւն, եւ աճել գղմնւոյն եւ կորնչել:

բաւութեան ժողովրդեանն եւ յափշտակութեան եւ խաբէութեան եւ ննցութեան: Բ. 1
Կայ եւ յաղթան Ամբակումայ մարգարէութիւն վասն Վրիստոսի: Գ. 2

ԳԼՈՒԻՔ ՍՈՒՌՆԵԱՏ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ապառնայ մեծամեծ սպառնայիս շրէից, և խրատէ դառնայ առ Աստուած: Ա. 2
Ըստ ճառին սպառնայ Ափարացոց և Ամնացոց. յաւելու եւ զՆինուէացոցն կորուստն, եւ առական՝ գկործանու մն Աստանայի: Բ. 4
Վասն դարձի այնոցիկ՝ որ ի Վրիստոս էին հաւատալոց, խօսի: Գ. 14

ԳԼՈՒԻՔ ՄԻՔԻԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ջհանդերձեալ աւերն Սամարեայ և զերուսաղէմ յառաջացոյն գուշակէ. եւ զպատճառսն յաւելու. յարէ ի նոյն եւ զելն նոցա ի Բաբելոնէ: Ա. 2

ԳԼՈՒԻՔ ԱՆԳԷԻ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Պատուհասք եւ սմբատանութիւնք գիշխանաց ժողովրդեանն, և զքահանայից եւ զուստ մարգարէից: Գ. 1
Ջեկեղեցւոյ՝ որ հաւատալոց էր ի Տէր մեր, եւ վասն Նորոց Ատակարանաց. քանզի առաջին օրէնքն ի Սինայէ տուան, եւ սա ի Սինէ: Գ. 1
Վասն խոր խաղաղութեանս: Գ. 1
Ջարինն որ միւսանգամ հասանելոց էին շրէից՝ յառաջագոյն գուշակէ: Գ. 8
Վասն մարմնաւոր ծննդեանն Վրիստոսի, եւ հաւատացելոց ի նա. եւ եղիցին սակ մնացորդքն Յակոբայ, զորս Պաւղոս առաքեալ սակ թէ Մնացորդքն ապրեցին: Ե. 2

Պատուհասք եւ սմբատանութիւնք գիշխանաց ժողովրդեանն, և զքահանայից եւ զուստ մարգարէից: Գ. 1

Ջեկեղեցւոյ՝ որ հաւատալոց էր ի Տէր մեր, եւ վասն Նորոց Ատակարանաց. քանզի առաջին օրէնքն ի Սինայէ տուան, եւ սա ի Սինէ: Գ. 1

Ջարինն որ միւսանգամ հասանելոց էին շրէից՝ յառաջագոյն գուշակէ: Գ. 8

Վասն մարմնաւոր ծննդեանն Վրիստոսի, եւ հաւատացելոց ի նա. եւ եղիցին սակ մնացորդքն Յակոբայ, զորս Պաւղոս առաքեալ սակ թէ Մնացորդքն ապրեցին: Ե. 2

Գտատանն Տեանն ընդ ժողովրդեան իւրոյ, եւ համար երախտեաց նորա, եւ հրամեշտ ի զՏիցին, Ողբայր մարգարէն զի նուաղեցան արքարիք եւ արդարք. եւ մտ ի կատարածն՝ յետ պատուհանելոցն եւ սպառնայոյն վիշտս մեծամեծս՝ եւ դիւրութիւնս գուշակէ Իսրայելի: Զ. 1

ԳԼՈՒԻՔ ԶԱԲԱՐԵԱՏ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Եւ սա յետ ելիցն ի Բաբելոնէ մարգարէանայ. եւ յիջեցուցանէ նոցա զմեղս հարցն իւրեանց եւ զանուշանս զոր կրեցին, եւ խրատէ մի՛ ի նմին կալ: Յաղաչել հրեշտակին՝ զԱստուած վասն Երուսաղէմի՝ մարգարէանայ զիւրութիւնս քաղաքին մարգարէս, եւ չարիս ազգաց որք ծառայեցուցին զնոսս: Բայց եղջեւերն՝ թագաւորութիւնքն են որ յարեան ի վերայ շրէիցն, Ասորեստանեայք, Բաբելոնցիք, Բանանացիք եւ Յոյնք. իսկ սրելն սաս սկարառոյնսն առնելոյն է. քանզի որ ինչ սրի՛ անօրսնայ: Ա. 2
Վասն հաւատալոյն ի Վրիստոս. տեսունէ եւ զՆեսու Յովսեփեկեայ եւ զաշտանակն ոսկի. երկուս որդիս պարտաւթեան՝ զքահանայն եւ զթագաւորն կոչէ: Բ. 1
Յայնժամ տեսնէ զգերանդին. քանզի այն ինչ եկեալ էին ի գերութենէ՝ վիճէին ընդ միմեանս վասն վիճակաց և բամնից: Զի մի՛ զմիմեանս զրկեցին՝ ցուցանէ նոցա զգերանդին տնիճից, զկշտն կապարեայ. պատմք անիրտաց եւ անօրինաց են. եւ վասն չորից կառացն: Ե. 1
Հրամայի առնուլ ոսկի և գործել պսակ քահանային. իսկ զի Ահաւտիկ

ԳԼՈՒԻՔ ՆԱԻՌԻՄԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Վասն Աստուծոյ զորութեանն ճառէ, վասն Առաքելոցն գուշակէ, յաւելու եւ զելս Բաբելացոցն ի վերայ Նինուէացոցն. սակ եւ զգորութիւն քաղաքին եւ զմեծութիւն մինչեւ գերեալ էր: Ա. 15

ԳԼՈՒԻՔ ԱՄԲԱԿՈՒՄԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Ջանիբաւութիւն ժողովրդեանն ճառէ, վասն որոյ եւ զելս Քաղղէացոցն գուշակէ: Ա. 2
Վասն շրէից անհաւատութեանն, եւ մերոյ հաւատոցն ի Վրիստոս կայ սաս. մարգարէանայ և զգորուստ Բաբելացոցն. եւ Արդարս իմ ի հաւատոց կեցցէ սաս կայ: Բայց մեծ մասն մարգարէիս վասն անի-

այր եւ արեւելք անուն նորա՝ ի Վրիստոս անուն ոմանք, եւ մարթի աւետել :

Մնացեալ Հրեայքն պատկերին վասն գերութեանն. հարցանեն աստ եւ տանն, Հաստատեցաւ սրբութիւնն, այսինքն՝ ամենայն պաշտօնն, և տաճարին առաջին վայելչութիւնն, թէ տակաւին ի տրամու թեան իցեմք. եւ պարտ իցէ տակաւին տրտեղ եւ սուգ առնուլ : Ոչ այնու ինչ պարտ է, առէ, հաշտեցուցանել զԱստուած, այլ իրաւունս աւանելով, զարդարութիւն գործելով, եւ չպահելով յառնիք ընկերին, եւ ողորմելով տնանկին. քանզի զայս ասէ պատուիրեցի զառաջինն, եւ ոչ լուանինձ, եւ զրուեցի զնոսա :

Ջառաջին ինութիւնն՝ մարգարէանայ Նրուսողեմի, և խրատէ զինչ պարտ է գործել, եւ որպէս հաճոյ լինել :

Վասն այնոցիկ որ ի Վրիստոս դառնալըց էին :

Հակառակ Դամասկոսի, Սիդոնի, Փազաշ, Ակկարոնի, Ասկաղանի :

Ուրախ լեր յոյժ, դուստր Սիոնի, ահա թագաւոր քո գայ, որ վասն Վրիստոսի է ասացեալ, աստ կայ :

Հովուացն Երայիկի սպառնայ, և ժողովրդեանն՝ դիւրութեան աւետիս տայ, եւ զյայտնութեանն՝ որ տա Մակարայեցւոյն եղեւ. աստ կայ

ԳԼ. ՀՃԲ .

2. 9

Է. 1

Բ. 3

Բ. 20

Թ. 1

Թ. 9

ԳԼ. ՀՃԲ .

ԺԱ. 4

ԺԱ. 15

ԺԲ. 1

ԺԳ. 7

ԺԴ. 5

ԳԼՈՒԽՔ ՄԱՂԱՔԵԱՅ ՄԱՐԳԱՐԷԻ

Եւ սա յետ ելիցն ի Բարելոնէ մարգարէանայ : Սուէպ պատու հասէ մարգարէս վասն պատարագացն զոր մատուցանէին. որպէս թէ ոչ մտադիր մատուցանեն քահանայքն. զոգոթս՝ քամահանօք ընդ արհամարհանս մատուցանէին զպաշտօն պատարագացն. եւ եղծանէին ապականէին զօրինացն ու զգութիւն :

Պատու հասէ վասն կնահանութեան :

Վասն Վրիստոսի գայտեանն. իսկ թէ հրեշտակ կոչէ զնա, ընդ այն մի՛ ինչ զարմանար. զի եւ այլուր Հրեշտակ մեծ ի խորհրդոյ ասէ զնա : Բայց ոմանք ոչ զՎրիստոսէ, այլ զԵգրէ տսն ասացեալ :

Չայս զՎրիստոսէ ասէ, թէ մինչչեւ եկեալ օր Տեառն, զհանդերձեալ դատաստանէն ասէ :

Ա. 2

Բ. 13

Գ. 1

Գ. 5

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Է ՈՒ Թ Ի Ի Ն

Ո Վ Ս Ե Ա Յ

ԳՂՈՒՆ Ա

1 **Բ**ան Տեառն որ եղեւ առ Ովսէէ որդի
 2 Երեւայ, յաւուրս Ոգիայ եւ Յովա-
 թամու եւ Աքազու եւ Եգեկեայ՝ թաղա-
 3 ւորաց Յուդայ, եւ յաւուրս Յերորու-
 վամայ որդւոյ Յովատայ թաղաւորին
 4 Իսրայելի։
 5 2 Սիրզբն բանինց Տեառն առ Ովսէէ։ Եւ
 6 ասէ Տէր զՈվսէէ, Գնա առ զու քեզ
 7 կին պտունկութեան, եւ որդիս պտու-
 8 նըկութեան. զի պտունկելով՝ պտունկեացի
 9 երկիր ի Տեառնէ։
 10 3 Եւ չոպաւ եւ առ զԻոմեր՝ զգուսար
 11 Գարեղայիմայ. եւ յղացաւ եւ ծնաւ նմա
 12 որդի։ Եւ ասէ ցնա Տէր, Կոչեա զա-
 13 նուն նորա Յեզրայէլ. քանզի սակաւիկ
 14 մեւս եւս խնդրեցից զարիւնն Յեզրա-
 15 յելի ի տանէն Յէուայ, եւ զաղարեցու-
 16 ցից զթագաւորութիւն տանն Իսրայելի։
 17 5 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ խորտակե-
 18 ցից զազեղն Իսրայելի ի ծործորն Յեզ-
 19 րայելի։
 20 6 Յղացաւ միւսանգամ եւ ծնաւ զուսար.
 21 Եւ ասէ ցնա, Կոչեա զանուն նորա Չո-
 22 զորմեայ. զի ոչ եւս յաւելից ողորմից
 23 տանն Իսրայելի, 3 այլ յնչզէմ կացից
 24 7 նոցա հակառակութեամբ, Իայց որդ-
 25 ւոցն՝ Յուդայ ողորմեացայց, եւ փրկե-
 26 ցից զնոսա Տերամբ Աստուծով իւրեանց.
 27 Եւ ոչ փրկեցից զնոսա ազեղամբ եւ ոչ
 28 սրով եւ ոչ պատերազմաւ, 1 ոչ կառօք՝
 29 8 եւ ոչ երկվարօք եւ ոչ հեծեկօք, եւ
 30 մեկնեացի ի ստեղծ զՉոզորմեայն. Կարծ-
 31 9 եալ յղացաւ եւ ծնաւ որդի, եւ ասէ,
 32 Կոչեա զանուն նորա Ոչ ժողովուրդ
 33 իմ. զի զուք չէք ժողովուրդ իմ, եւ
 34 10 ես ոչ 1 ինչ եմ ձերս եւ էր՝ թիւ որդ-

ւոցն Իսրայելի իրբեւ զաւաղ ծովու
 անչափ եւ անթիւ. եւ եղիցի ի տեղ-
 ւոջ յորում ասացաւ Ոչ ժողովուրդ իմ
 11 11 ատուծոյ կենդանույ։ Եւ ժողովեացին
 որդիքն Յուդայ եւ որդիքն Իսրայելի ի
 միտաին, եւ զիցեն իւրեանց 5 իշխանու-
 թիւն մի. եւ ելցին յերկրէ անտի, զի
 մեծ է օրն Յեզրայելի։

ԳՂ. Բ

1 Ասացէք 6 ճեզրայր ձեր ժողովուրդ իմ,
 2 եւ 7 ցքոյրն ձեր՝ Ողորմեայ. Դասեցա-
 3 րուք ընդ մօր ձերում, զասեցարուք,
 4 զի նա ոչ է իմ կին, եւ ես ոչ եմ այր
 5 նորա. եւ 8 բարձից զպտունկութիւն նո-
 6 րա յերեսաց իմոց, եւ զչնութիւն նո-
 7 րա՝ ի միջոյ ստեանց իւրոց։ 9 Ձի ա-
 8 րարից զնա մերկ, եւ կացուցից զնա
 9 ըստ աւուրց մեկնեան իւրոյ. եւ եղից
 10 զնա իրբեւ զանապաա, եւ կարպեցից
 11 զնա իրբեւ զերկիր անջուր, եւ սպա-
 12 4 նից զնա ի ծարաւոյ։ Եւ որդւոց նորա
 13 ոչ ողորմեացայց, զի որդիք պտունկու-
 14 5 թեան են. Ձի պտունկելով պտունկեցաւ
 15 մայր նոցա, եւ յամօթ 10 արար որ ծնաւն
 16 զնոսա. զի ասաց, Երթայց զնա հո-
 17 մանեաց իմոց, այք տայցին ինձ զնաց
 18 իմ եւ զջուր եւ 11 զհանդերձ եւ զկտաւ
 19 իմ եւ զգինի իմ եւ զձէթ իմ եւ զամե-
 20 6 նայն ինչ որ պիտոյ է ինձ՝, վասն այ-
 21 նորիկ եւ փակեցից զճանապարհս նորա
 22 12 պատնիչօք, եւ առականցից զճանա-
 23 պարհս նորա, եւ՝ զչաւիլս իւր մի՝
 24 7 գացէ։ Եւ ընթացի զնա հոմանեաց
 25 իւրոց, եւ մի՝ հասցէ նոցա. ինչորեացէ

1 Յեբբ. գլխու 2 Յեբբ. Բէկերայ 3 Յեբբ. պտունկեցաւ
 4 Յեբբ. Թէ ներելով ներեցից նոցա (1-4) Բասու-
 5 լով բարձից զնոսա) (7) Բայց տանն 6 Յեբբ. եղէց
 6 ձեզ Աստուծոյ։ (10) Ասակայն եղիցի

5 Յեբբ. գլուխ 6 Յեբբ. ճեզրայր 7 Յեբբ. ցքոյր
 8 Յեբբ. բարձից զպտունկութիւն իւր յերեսաց իւ-
 9 րոց, եւ զչնութիւն իւր 9 Յեբբ. Ձի մի՝ 10 Յեբբ.
 11 եղեւ 11 Յեբբ. գասր իմ եւ զկտաւ իմ,
 12 զձէթ իմ եւ զմկնիս իմ 12 Յեբբ. փշովք,
 13 եւ պատեցից զնա որմովք, զի

զնոսա, եւ մի՛ գտցէ զնոսա. եւ ա-
սասցէ, Երթայց եւ դարձայց առ այրն
իմ առաջին, զի յայնմամբ բարի էր ինձ
8 քան արդ: Եւ նա ոչ գիտաց թէ ես
ետու նմա զցորեանն եւ զզինին եւ
զձէթն, եւ բազմացուցի նմա՝ արծաթ.
9 զէնս յաճախեաց Բահազու:՝ Վասն այ-
նորիկ՝ զարձուցից եւ առից զցորեանն
իմ ի ժամանակի իւրում, եւ զզինին
իմ՝ 3 եւ զձէթն ի ժամանակի իւրեանց,
եւ զերծից ի նմանէ զհանդերձ՝ իմ
եւ զկառւ իմ, զի մի՛ ծածկեացէ զժա-
10 նականս իւր: Եւ արդ յայանեցից զսրզ-
ծութիւն նորա առաջի հոմանեաց իւ-
րոց: Եւ ոչ ոք հանրիցէ զնա ի ձեռաց
11 իւրոց: Եւ զարձուցի զամենայն բարե-
կենդանութիւնս նորա եւ զսօնս նորա
եւ զամազլուխս նորա եւ զչարաթիս
նորա, եւ զամենայն Վրաճառս նորա:
12 Եւ ապականեցից զայցիս նորա եւ
զթզեմիս նորա, զոր միանգամ տասց՝
թէ կասէնք իմ են այս զոր ետուն ինձ
համանիքն իմ. եւ եզից զայն՝ 5 ի վկա-
յութիւնս. եւ կերիցին զայն զազանք ա-
նայպատի՝ 6 եւ թռչունք երկնից եւ սո-
13 զունք երկրի՝: Եւ ինդրեցից ի նմանէ
վրէժ զաւուրցն Բահազիմայ յորս զո-
հէր նոցա. զնէր զինդս, եւ արկանէր
զքառամանեակս իւր, եւ երթայր զհեա
հոմանեաց իւրոց, եւ զիս մոռացեալ
էր, ասէ Տէր:
14 Վասն այնորիկ անաւտսիկ ես ստե-
րիւրեցից զնա, եւ 7 կարգեցից զնա իրբեւ
զանապատ՝. եւ խօսեցայց ի սիրտ նո-
15 րա: Եւ սաց նմա՝ 8 զստացուածս իւր
անտի, եւ զծործորն Աքովրայ՝ 9 լանայ
զմխտս նորա. եւ խոնարհեցի անդ՝
բառ աւուրց պաղապութեան իւրոց, եւ
բառ աւուրց ելանելոյ նորա յերկրէն
16 Եզրկապտուցոյ: Եւ եզրից յաւուր յայն-
միկ, ասէ Տէր, կոչեացէ զիս Այր իմ,
17 եւ ոչ կոչեացէ զիս՝ 10 Բահազիմ: Եւ բար-
ձից զանուանս Բահազիմայ ի բերանոյ
նորա, եւ մի՛ եւս յիշեցին անուանք
18 նոցա: Եւ եզրից 11 նոցա ուխտ յաւուր

յայնմիկ հանդերձ զազանօք անայպատի
եւ թռչնովք երկնից եւ սողնօք երկրի.
եւ զազեզն եւ զսուսեր եւ զճակատա-
մարտ խորտակեցից յերկրէ, եւ բնակե-
19 ցուցից 12 զքեզ յուսով՝: Եւ խօսեցայց
զքեզ ինձ յաւիտեան, եւ խօսեցայց
20 եւ ողորմութեամբ եւ զթութեամբ. Եւ
խօսեցայց զքեզ ինձ 13 հաւատովք, եւ
21 ծանրեցս զՏէր: Եւ եզրից յաւուր յայն-
միկ, ասէ Տէր, 14 լուայց ես երկնից, եւ
22 երկինք լուսեցն երկրի, եւ երկիր լուսի-
ցէ՝՝ ցորենոյ եւ վինւոյ եւ ձիթոյ, եւ
23 նոքա 15 յուրեցն Յեզրայելի. Եւ սերմա-
նեցից զնա ինձ ի վերայ երկրի. եւ
ողորմեցայց չողորմելոյն, եւ ասացից
24 յոչ ժողովուրդ իմ, ժողովուրդ իմ ես
զու. եւ նա տասցէ, Տէր Աստուած
իմ ես զու:

ԳԼ. Գ

1 Եւ ասէ ցիս Տէր, Դարձեալ երթ զու
եւ սիրեա կին մի որ 16 սիրիցէ զչարու-
թիւնս՝ եւ իյէ չուն, որպէս սիրեաց
Աստուած զորդին Իսրայելի, եւ նոքա
հալէին յաստուածս օտարս, եւ սիրէին
2 կտապս չամէեզէնս: Եւ վարձեցայ ես
ինձ 17 հեղեատասան արծաթոյ եւ քոսի միոջ
3 գարւոյ եւ մարու միոջ զինւոյ՝. Եւ
ասեմ ցնա, Աւուրս բազումս նստցես
զու ինձ եւ ոչ եւս պողնկեացիս, եւ
ոչ եւս եղիցես անս 18 այլումս:
4 Զի աւուրս բազումս նստցին որգիքն
Իսրայելի առանց թագաւորի եւ առանց
իշխանի եւ առանց պատարագաց եւ ա-
ռանց 19 սեղանոյ եւ առանց քահանայու-
5 թեան եւ առանց յայտնութեանց՝: Եւ
յեա այնորիկ զարձցին որդիքն Իսրա-
յելի, եւ ինդրեացն զՏէր Աստուած
իւրեանց, եւ զԻսաիթ արքայ իւրեանց.
Եւ զօրասցին ի Տէր եւ ի բարութիւնս
նորա յաւուրս կատարածի:

ԳԼ. Դ

1 Լուարուք զրան Տեառն, որդիք Իսրա-
12 | Էր. զնսա յապահօվս 13 | Էր. ճշմարտու-
թեամբ 14 | Էր. տաց պատասխանի. տաց
պատասխանի երկնից. եւ նոքա տացն պա-
տասխանի երկրի, (22) Եւ երկիր տացէ պա-
տասխանի 15 | Էր. տացն պատասխանի 16 | Էր.
սիրիցի յընկերէն 17 | Էր. զնա հնգետասան
արծաթոյ եւ քոսի միոջ եւ կիսոյ գարւոյ
18 | Էր. այլումս, եւ ես նշանդեալ առ քեզ 19 | Էր.
կեաց եւ եփտոյ եւ աւանց թերափոխի

1 | Էր. արծաթ եւ ոսկի, 2 | Էր. արարին Բահազ
2 | Էր. զարձայց 3 | Էր. ի ժամանակին սահմանելոյ,
եւ զերծից վարս 4 | Էր. տարեկանս 5 | Էր.
յանտառ 6 | Էր. պիտե 7 | Էր. տարայց
զնա յանապատ 8 | Էր. զայցի 9 | Էր. ի
գաւառ յուսոյ. եւ երգեացէ երգս 10 | Էր. յայն
տէր իմ 11 | Էր. վասն նոցա

յիլի, զի գատաստան Տեառն է ընդ յնակիչս երկրի, զի ոչ գոյ ճշմարտութիւն, և ոչ ողորմութիւն, և ոչ վիստակութիւն Աստուծոյ ի վերայ երկրի Անէճք և ստույգութիւն և սպանութիւն և գողութիւն և շտապութիւն ՚՛նկեղայ ի վերայ երկրի՞, և արիւն ընդ արիւնս 3 խառնիր, ՚՛լասն այնորիկ սուղ առցէ երկիր, և նուազեսցի ամենայն ՚՛րնակչօք իւրովք, և զազանօք անապատի, և սողնովք երկրի՞, և թռչնովք երկնից. և ձկունք ծովու պակասեսցին: 4 Ձի ոչ որ իցէ որ դասիցի, և ոչ այն որ յանդիմանիցէ. Բայց ժողովուրդ իմ իբրեւ 5 զքահանայն հակառակօր և ակարասցին ի տուէ, և ակարասցի եւ մարգարէն ընդ քեզ. զիչերոյ նմանեցուցի զմայր քո: 6 Նմանեցաւ ժողովուրդ իմ այնմիկ՝ յորում ոչ զոյր գիտութիւն՞. զի զուգլխութիւն մերժեցեր, մերժեցից և նսզքեզ, զի մի՛ եւս քահանայացիս ինձ. և մոռացար զօրէնս Աստուծոյ քո, 7 մոռացայց և նս զորդիան քո: Ըստ բազմութեան իւրեանց՝ նոյնպէս և մեղան ինձ. զգիտոս նոցա յանարդութիւն 8 հասուցից. 9 Ձմեզս ժողովրդեան իմոյ կերիցեն, և անիրաւութեամբք իւրեանց առցեն՞ զանձինս իւրեանց, և եղիցի որպէս ժողովուրդն՞ նոյնպէս և քահանայն. և ինդրեցից վրէժ ի նմանէ, ըստ ճանապարհաց նորս և ըստ 10 խորհրդոց նորս հատուցից նմա: Կերիցին, և մի՛ յաղեսցին. 11 պոռնկեցան, և մի՛ յաճոցեցին. զի զՏէր թողին, անխտիր լինել ի պոռնկութիւնս: 11 Եւ զգինի և զարբեցութիւն ընկալաւ 12 սիրտ ժողովրդեան իմոյ ի քուեայս հարցանէին, և զաւազանօք նորա պատմէին նմա.՝ այսով պոռնկութեան մուրեցան, և պոռնկեցան յԱստուծոյ

13 իւրեանց: Ի գլուխ լերանց զօճէին և ի վերայ բլրոց ՚՛ղենաին, ի ներքոյ կայնեաց և կաղամախեաց և վարսաւոր ծառոց, զի հաճոյ թուէր հովանին. վասն այնորիկ պոռնկեացին զստերք 14 ձեր, և շտացին հարսունք ձեր: Եւ ոչ արարից այց զստերաց ձերոց յորժամ պոռնկեացին, և հարսանց ձերոց՝ յորժամ շտացին. զի նոքա ընդ պոռնիկս թաթաւէին և ընդ նուիրեպան զօճէին, և ժողովուրդն ՚՛քո որ սչ իմանայր զայն՝ խառնակէր ընդ պոռնիկս 15 Բայց զու, Խորայէլ, մի՛ աղէտ լինիր, և Յուդա,՝ մի՛ մասնէք ի Գաղղաղա, և մի՛ ելանէք ի տուն Ուլայ, և մի՛ 16 երդնուցուք ի Տէր կենդանի: Ձի իբրեւ ՚՛երինջ լծընկէց եղև ինձ Խորայէլ. արդ արածեսցէ զնոսա Տէր իբրև զպառն 17 յանդորրու: Հաղորդ կուց Եփրեմ, ՚՛եղանձին իւրում զայթակղութիւն. ցանկայան կոռցն Քանանացւոց, ամենեքեան սիրեցին զգինի, թողէք նմա: 18 Պոռնկեցան պոռնկութեամբ, սիրեցին զանապոսութիւն ի նպարտութենէ նորա: 19 Մրրիկ հողմոյ շնչեացէ ի թևս նորա, և ամաչեսցեն ի սեղանոց՞ իւրեանց:

ԳԼ . Ե

1 Աւարուք զայս, քահանայք, և անսացէք, տունդ Խորայելի. և տուն թապուորիդ, ունկնդիր լերուք. քանզի ընդ ձեզ է դատաստան. զի որովայթ եղերուք 10 զխատանոցին, և իբրև զվարմ 2 ձգեալ 11 ի գլուխ պահաւանդի, Ձոր սորոք յորս հաստատեցին. և նմ իրաւ 3 սիչ ձեր: Ես ծանեայ զԵփրեմ, և Խորայէլ ոչ է ի բացեայ յինէն. քանզի այժմ պոռնկեցաւ Եփրեմ, և պղծեցաւ 4 Խորայէլ: Ոչ ետուն զխորհուրդս իւրեանց զանապ Սաստուած իւրեանց. զի այս պոռնկութեան է ի նոսա, և 5 զՏէր ոչ ծաննան: Եւ խոնարհեցի նպարտութիւն Խորայելի յերեսս նորա.

1 Եբր. բազմացան 2 Եբր. որ բնակէն ի նմա, գազանօք անապատի 3 Եբր. Ա. յ. 4 Եբր. զի ժողովուրդ քո իբրև զհակառակողս է ընդ քահանային (5) Արդ զու զլրբեցիս ի տուէ. և զլրբեցի մարգարէն ընդ քեզ ի գիշերի, և նս զնկեցից զմայրն քո: (6) Ննչեցաւ ժողովուրդ իմ առ ի չդոյէ գիտութեան 5 Եբր. Ձգան մեղացն ժողովրդեան իմոյ ուտեն, և ի գերայ անօրէնութեան նոցա զնեն 9 Եբր. պոռնկեցին, և մի՛ բազմացին, զի զՏէր թողին զի մի՛ գգու չացցին: (11) Պոռնկութիւն և գինի և քաղցու առ նուն գերա: (12) ժողովուրդ իմ հարցանէ զփայտ իւր, և զաւաղան նորա պատմէ նմա. զի

7 Եբր. խունկս արկանէին 8 Եբր. որ ոչ իմանայ՝ կործանեցի: (15) Եթէ զու շտացես, Խորայել, մի՛ լիցի յանցաւոր Յուդա. 9 Եբր. երինջ կամակոր 9 Եբր. թող զնա: (18) Եղծան ինչոյք նոցա, պոռնկեցան պոռնկութեամբ. սիրեցին, և Եփրեմ Եփրեմ քո սայր. ամե՛թ իշխանաց նորա: (19) Կուպեոց ողի զնա ի թևս իւր, և ամաչեսցեն ի զՏէրց 10 Եբր. ի Մապա 11 Եբր. ի Թափոր: (2) Եւ մուրեայք յաճախեցին զզնունն, թէ պէտեւ և էի իբրատու ամենեցուն նոցա

եւ Իորայէլ եւ Եփրեմ ¹տկարացին յանօրէնս թիւնս խրեանց , ²տկարացի 6 եւ Յուդա ընդ նոսա : ³Յօրձիւք եւ պատարագօք՝ երթիցին ինպրեւ զՏէր , եւ մի՛ գացին զնա , զի խոյս ետ ի նոս : 7 Գանէ . Զի զՏէր թողին , քանպի որդիք օտարք ծնան նոցա . արդ այժմ կերիցէ զնոսս ⁴երեւիլ եւ զվիճակա՝ նոցա :

8 Փող հարէք ⁵ի վերայ բլրոց , գոչեցէք ի վերայ բարձանց . քարոզ կարգեցէք ի տուն Ուլեայ , թէ Յիմարեցու Բենիա- 9 մին , եւ Եփրեմ՝ եղև յապտկանութիւն յաւուրս յանդիմանութեան . ի մէջ ազգաց Իսրայելի ցուցի ⁶զհաւասար- 10 մութիւնս : Եզնն իշխանք Յուդայ՝ որպէս որ փոփոխեն զսամանս . ի վերայ նոցա հեղից իրբեւ զչուր ⁷զառպատակ 11 իմ , Զրկեաց Եփրեմ զօտիւ իւր , եւ կոխեաց զիրաւունս . զի սկսու երթայ 12 զհետ սնոտեաց , եւ ես իրբեւ զիտով եզէց Եփրեմի , եւ իրբեւ զխայժաց՝ 13 տանն Յուդայ , ետես Եփրեմ զախա իւր , եւ Յուդա զցաւս իւր , եւ զնաց Եփրեմ սո Ասորեստանեայս , եւ տառքեաց հրեշտակի սո արբայն Յարիակ . եւ նա ոչ կարաց փրկիլ զձեզ , եւ ոչ 14 հանգուցանել զձեզ ի ցաւոց : Զի ես եմ իրբեւ ⁸զյովազ ի վերայ Եփրեմի , եւ իրբեւ ⁹զառեւծ ի վերայ տանն Յուդայ . եւ յարձակեցայց եւ յափշտակեցից զնոսս . առից՝ , եւ ոչ ոք իցէ որ փրկիցէ : 15 Գնացից եւ դարձայց ի տեղի իմ , մինչեւ ¹⁰ապականեսցին , եւ խնդրեսցին զերեսս իմ . ի նեղութեան խրեանց կանխեսցեն առ իս :

ՊԼ . Զ

11 **Եւ** ասացն , Դարձցուք եւ երթիցուք առ Տէր Աստուած մեր՝ , զի նա եհար զմեզ , եւ նոյն բժշկեացէ . վիրա- 2ւորեաց , եւ պատեացէ զմեզ . եւ ող-

ջացուցէ զմեզ յետ երկուց աւուրց , եւ յաւուրն երրորդի ¹²յարիցուք եւ 3 կեցցուք առաջի նորա . եւ ծանխուք եւ զհետ երթիցուք ճանաչել զՏէր իրբեւ զառաոսս պատարասական ¹³պացուք զնա՝ , եւ եկեացէ մեզ իրբեւ ¹⁴զանձրեւ կանուխ եւ զսնապան յերկրի՝ :

4 Զինչ արարից ընդ քեզ , Եփրեմ , ¹⁵եւ կամ զինչ սնցուցից՝ ընդ քեզ , Յու- 5 դա . զի ոգորմութիւն ձեր իրբեւ զամպ փազորպայնի , եւ իրբեւ զցօղ առաւօ- 6 տու որ սնցանէ : Վասն այնորիկ ¹⁶հըն- ձեցի զմարգարէս ձեր՝ , եւ կոտորեցի զնոսս բանիւ յերանոյ իմոյ . եւ իրա- 7ւունք քո իրբեւ զլոյս ծագեսցն : Զի զողորմութիւն կամիմ , եւ ոչ զպատա- 8րազ , եւ զգլտութիւն Աստուծոյ՝ քան 9 զողջակէզս : եւ նոքա եղևն իրբեւ ¹⁷զմարդ ոք՝ որ սնցանէ զուխաիւ . 8 սնդ ¹⁸արճամարհեաց զիս Գազաազ , Քա- 9 զաք որ առնէ մնտիս , եւ խառովէ զչուրս : 10 Եւ զօրութիւն քո իրբեւ զառն աւա- զակի . թաքուցին քահանայք զճանա- 11 պարհ . սպանին զՍիլիւմ՝ , զի զանօրէ- 12 նութիւն զորձեցին , ի տանն Իսրայելի տեղի զարձաւիրս . սնդ պոռնկեցաւ 13 Եփրեմ , եւ պղծեցաւ Իսրայէլ . ¹⁹Եւ Յուդա սկիզբն արար կիթոց՝ , ի դար- ձուցանել ինձ զգերութիւն ժողովրդ- գեան իմոյ :

ՊԼ . Է

1 **Ի** բժշկել ինձ զԻսրայէլ եւ ²⁰յայտնեսցին չարիքն Եփրեմայ եւ չարիքն Շամրնի , զի արարին սառութիւն . զող մացէ առ նա , եւ աւազակ մերկայուցէ ի ճա- 2նապարհս նորա : ²¹Զի մրմնջեսցին ի միասին , որպէս մրմնջեն ի սիրտս իրբեանց՝ զամենայն չարիս նոցա յիշեցի . արդ պաշարեցին զնոսս խորհուրդք նոցա , յանգիման երեսաց իմոց եղևն : 3 Չարեօք խրեանց ուրախ արարին զթա-

1 Լէբ . զլրեացին 2 Լէբ . զլրեացի 3 Լէբ . Խաշամբք եւ արքաոռք խրեանց 4 Լէբ . ամիս՝ հանդերձ վիճակօք 5 Լէբ . ի Կաբաա , չեփոր՝ ի Սամու- գաչեցէք ի Բեթաւան , զկնի քո , Բենիամին : (9) Եփրեմ 6 Լէբ . զճշմոքիսն 7 Լէբ . զցատու մի իմ : (11) Զրկեցաւ Եփրեմ , բեկաւ գատատառ- նաւ , կամեցաւ , չոքաւ զՏեա հրամանի : (12) Եւ ես եզէց իրբեւ օցեց Եփրեմայ , եւ իրբեւ կեցր 8 Լէբ . զառեւծ 9 Լէբ . զկորին առիւծու ի վերայ տանն Յուդայ . եւ , ես պատառե- ցից եւ երթայց , տարայց 10 Լէբ . սպա- շուեսցն 11 Լէբ . եկայք եւ դարձցուք առ Տէր

12 Լէբ . յարուցէ զմեզ 13 Լէբ . Է ելք նորա 14 Լէբ . զանձրեւ , իրբեւ զանազան որ ոռոգէ զեր- կիր 15 Լէբ . զի՛նչ արարից 16 Լէբ . կոփեցի մարգարէիս 17 Լեւ . զԱղամ 18 Լէբ . սնօ- րինեցան յիս : (8) Փաղապօ՝ քաղաք որոց գործէն զանօրէնութիւն , շաղախայ արեամբ : (9) Եւ որպէս դարանի տուն գունդ աւողակաց , առգէ- խումբ քահանայից սպանանն առ ճա- նապարհաւ Սիւքեմայ 19 Լէբ . Քեզ եւս , Յու- դա , սահմանեալ է հունձ 20 Լէբ . յայտնեցան 21 Լէբ . եւ ոչ խորհին ի սիրտ իւրեանց թէ եւ

գաւորն , եւ ստութեամբ իւրեանց
 4 զիշխանս : Ամենեքին չնայեալք , իրրե
 զթմիր վաւեալ չյիւիւ , բորբոքեալ ի
 բոցոյ եւ ի զանգուածոյ ճարպոյ մին :
 5 չեւ խոտրեցի նոյն : Աւուրք թագաւ
 որաց ձերոց , սկսան իշխանք զայրաւ
 նալ ի գինեոյ , եւ ձղեցին զձեռս իւր
 6 եանց ընդ ժանտաղործս : Զի բորբոքե
 ցան իրրեւ զհնոց սիրտք նոցա յանի
 ծանել զնոսա . զգիշերն ամենայն քնով
 յազեցաւ Եփրեմ . եղև սառաւտ , եւ
 7 բորբոքեցան՝ իրրեւ զրոց հրոյ : Ամե
 նեքին շեռան իրրեւ 2 զհնոց վառեալ ,
 եւ հուր եկեր՝ զգասաւորս նոցա .
 ամենայն թագաւորք նոցա անկան , եւ
 ոչ ոք էր ի նոցանէ որ կարդայր առ իս
 8 Եփրեմ ընդ ժողովուրդս խառնակէր ,
 եւ եղև Եփրեմ նկան չղարձուցեալ :
 9 Կերան օտարք զգորութիւն նորա , եւ
 նա ոչ զխտաց . ծաղկեցին ալիք նորա ,
 10 եւ նա ոչ զղաց : Եւ 3 խոնարհեցի հը
 պարտութիւնն Իսրայելի յերեսս նորա .
 եւ ոչ զարձան առ Տէր Աստուած իւր
 եանց , եւ ոչ խնդրեցին զնա յամենայնի
 11 յայսմիկ : Եւ էր Եփրեմ իրրեւ զազանի
 անմիտ՝ որոյ ոչ իցէ սիրտ . յեզիպտոս
 իրախուօթին , եւ առ Ասորեստանեայս
 12 գնացին : Ուր եւ՝ երթայցին՝ արկիցի
 վերայ նոցա զվարմ իմ , եւ իրրեւ
 զթողունս իրկնից իմուցից զնոսա . եւ
 իրատեցից զնոսա 8 ճամբս ով նեղու
 թեան՝ նոցա :
 13 Վա՛յ նոցա , զի վազեցին զինեւ . եւ
 եղուկ են , զի ամպարչտեցան յիս . ես
 փրկեցի զնոսա եւ նոքա բամբասեցին
 14 զիս սուտ . Եւ ոչ աղաղակեցին առ իս
 սիրտք նոցա , ալ ողբային յանկողինս
 իւրեանց . եւ ի վերայ ցորենոյ եւ զինեոյ
 15 8 ցտէին . իրատեցան ինեւ : Եւ ես՝ զօ
 րայուցի զբազուկս նոցա , եւ ի վերայ

16 իմ խորհեցան 7 չարութիւն : Իտրձան
 յօշնչ . եւ եղևն իրրեւ զապիզն լար
 եալ՝ . անկցին ի սուր իշխանք նոցա ,
 վասն անիրատութեան խօսութեան
 լեզուի իւրեանց . զի այս 8 անգրատու
 թիւն նոցա յերկրին Եփրատայոց :

ԳԼ . Ը

1 9] Ս ծոց նոցա իրրեւ զերկիր , եւ՝ իրրեւ
 զարծուի ի վերայ տանն Տեառն , փո
 խանակ զի անկցին զուխաւ խմով , եւ
 2 յօրէնս իմ ամպարչտեցան : Առ իս ա
 դաղակեցեցին , Աստուած , ծանեալք 10 զբեղ :
 3 Զի Իսրայել զարձու է յարեալ . հարա
 4 ձեցին զթշնամի : Անձամբ թագաւորե
 ցին , եւ ոչ ինեւ . տիրեցին , եւ ոչ ցու
 ցին ինձ . զարձաթ իւրեանց եւ զոսկիա
 րարին իւրեանց կուօս , զի սատակեցին :
 5 Սորաակեա զօրիւն՝ քօ , Շամրին . բար
 կացաւ սրտմտութիւն իմ ի վերայ նոցա .
 6 յիլի : Եւ՝ զայն հրամս զործեցին , եւ ոչ Աս
 տուած . քանզի 12 մօղորեցուցիչ է՝ որթն
 7 քօ , Շամրին : Զի 13 խորչակահար սեր
 մանեցին , եւ կործանումն նոցա ընկալ
 ցի զայն՝ . որայ նոցա ոչ արացէ զօրու
 թիւն խիւսոյ . թէ եւ առնլղէ՝ զայն
 8 օտարք կերիցեն : Ընկղմեցաւ Իսրայել .
 արդ այժմ եղև ի մէջ ազգաց իրրեւ
 9 զանօթ անպիտան : Զի զնացին առ 14 Ա
 սորեստանեայս . զուարթացաւ առան
 10 ձինն Եփրեմ , սիրեաց զկաշառս : Վասն
 այնորիկ մտանեացին ի մէջ ազգաց .
 բայց այժմ ընկալայց զնոսա , եւ դա
 դարեցեն փոքր մի յօժանելոյ թաղա
 11 ւորս եւ իշխանս : Զի յաճախեաց Եփ

7] Եր. չարութիւն (1-2), համարեցան ինձ ի չարու
 թիւն : (16) Կռանան , ոչ աւ Իտրձեայն . եղևն
 իրրեւ զազեզն նեղութեան 8] Եր. եղիցի նա
 խօտանք 9] Եր. Գիւր զգողն ի սերման քօ .
 ԲՆԱՎԻ 10] Եր. զբեղ . աւ Իսրայել : (3) Իսրայել
 մերձեաց զբարին . թշնամի հայտնեցէ զնա :
 (4) Թագաւորեցուցին նոքա , եւ ոչ ինեւ .
 կարգեցին իշխան , եւ ոչ զիտացի . երբան զ
 իւրեանց եւ ոսկով իւրեանց արարին իւրեանց
 կուօս . զի սատակեցին :
 (5) Մեղմեցաւ որթ 11] Եր. սրբել : (6)
 Կանցի Իսրայել եւ այս . 12] Եր. եղիցի
 ջարթախեալ 13] Եր. հօղմն սերմանեցին ,
 եւ մրրիկ հնձեցեն 14] Եր. Ասորեստան
 եայս իրրեւ զգիւս մեղմեաց առանձին .
 Եփրեմ կալու տարփանս ի վարձու : (10) Թէ
 եւ կայցին վարձու յազգաց , արդ ժողովեցից
 զնոսա . եւ՝ կրեցեն վիշտ սակաւիկ մի ի
 բեռանէ թագաւորն իշխանաց : (11) Զի յա

1] Եր. ի հացարարէ . զաղարեցի ի բորբոքելոյ
 ի թրբի զզանգուածն մինչեւ ի խմորել նորա :
 (5) Յաւուր թաղաս որն մերոյ խօթազան (1-2,
 ետուէ խօթանայ) իշխանք տապով ի գինեոյ .
 ձգեաց զձեռն իւր ընդ կատակիչս : (6) Զի
 կազմեցին գոհրա իւրեանց իրրեւ զթմիր ի գա
 րանել իւրեանց . զգիշերն ամենայն ի քուճ էր
 որ եփէրն նոցա . ընդ առաւօսն բորբոքեցաւ :
 2] Եր. զթմիր , եւ կերան 3] Եր. խոնարհեցաւ .
 4] Եր. վիպեաց 5] Եր. Զարձամ 6] Եր. որպէս
 համբաւեցաւ ի ժողովս 6] Եր. խմրեցան .
 յիսու կացին ինէն : (15) Թէ պէտեւ ես իրատեցի
 զնոսա :

րեմ սեզանս . եւ եղեն նմա ի մեզս
 12 սեզանքն սիրեցեալք : Գրեցից ի վերայ
 նոցա բազմութիւն , եւ կրօնք նոցա
 13 յատարտիս համարեցան : Սեպտմքն սի-
 րեցեալք . զի թէսլեւ եւ զոհեացեն զոհս
 եւ ուարիկն զմիան , Տէր ոչ ընկալցի
 զայն . արդ յիշեսցէ զանիրաւութիւնս
 նոցա , եւ զանօրէնութեանց նոցա վրէժ
 ինդրեսցէ . նոքա յեզրիպտոս պարձան
 14 կերիցեն : 2 ի մոռացաւ . Իսրայէլ զԱ-
 րարիչ իւր , եւ շինեցին մեհեանս , եւ
 յաճախեաց Յուդա քաղաքս սյարապա-
 ւոսս . եւ տաքեցիցի հուր ի քաղաքս
 նորա , եւ կերիցէ 2 զհիմունս նոցա :

ԳԼ . Թ

1 Մի խնդար , Իսրայէլ , եւ մի՛ ուրախ
 լինիր որպէս ժողովուրդք երկրի . զի
 պտօնկեցար յԱստուծոյն քումմէ , սիրե-
 ցիր զկախտոս ի վերայ ամենայն կա-
 2 լոց ցորենոյ , կալք եւ հնձանք զնոսս
 ոչ 3 ծանեանս , եւ 4 զինի ստեալ նոցա :
 3 Ոչ բնակեսցեն յերկրի Տեառն . 5 յնա-
 կեսցէ Եփրեմ յեզրիպտոս , եւ ի մէջ Ա-
 4 տրեստանկաց սիղծս կերիցեն : Ոչ
 նուիրեցին Տեառն զինի , եւ ոչ քաղց-
 րացուցին նմա . զոհք նոցա իրրեւ զհաց
 սորցեղիցինոցա , ամենեքեանս որուտիցեն
 ի նմանէ՛ պղծեացին . զի հացն իւրեանց
 5 անձանց իւրեանց լիցի , եւ մի՛ մտցէ ի
 տուն Տեառն : 2 Ինչ զործիցէք յառուրս
 տարեկանի եւ յառուրս սօնի Տեառն :
 6 Վասն այնորիկ անա պնտոցին 6 ի թըշ-
 ուտութիւն եզրիպտացոց . եւ ընկալցի
 զնոսա Մեմփիս , եւ թաղեցէ զնոսա
 Մաքմաս . զարձաթ նոցա կարուսա՛
 7 ժառանգեսցէ , եւ ի յարկս նոցա փուշ
 7 բուսցի : Հասեալ են առուրք վրէժ իւրնդ-
 րութեան քո , հասեալ են առուրք հա-
 տուցման քո . 7 եւ չարչարեսցի Իսրայէլ
 իրրեւ զմարգարէ յիմարեալ , իրրեւ զայր

մի սցասկիր . ի րազմութենէ անիրա-
 ւութեանց քոյ յաճախեաց մոլորութիւն :
 8 Դէտ է Եփրեմ ընդ Աստուծոյ , մարդարէ
 որոգայթ զայլմակութեան ճանապարհ
 9 Աստուծոյ անկեցին : Ապականեցան ըստ
 առուրցն բարձանց . յիշեսցէ զանօրէ-
 նութիւնս նոցա , եւ վրէժ ինդրեսցէ
 մեզաց նոցա :
 10 Իրրեւ զխաղոյ յանապատի գտի զԻս-
 րայէլ , եւ իրրեւ 3 զգիտակ ի թզենեոջ
 վաղահասակի տեսի զհարս նոցա . նոքա
 մտին ի Բեղիեղորմ , եւ 10 օտարացան
 յամօթ իւրեանց . եւ եղեն զարշիւիքն
 11 իրրեւ զսիրեցեալս : Եփրեմ իրրեւ զհա-
 թեալ . եւ փառք նոցա ի տոկոսեաց
 12 եւ յերկանց եւ յլութեանց : Թէպէտ
 եւ սնուցեն զորդիս իւրեանց , 11 անզա-
 ւակեսցին ի մարդկանէ . քանզի վայ է
 13 12 նոցա՝ մարմին իմ ի նոցանէ : 2 Եփրեմ
 որպէս տեսի յորս կացուցին յանգիման
 զորդիս իւրեանց . եւ սկսաւ Եփրեմ
 14 հանել ի խոցոտումն զորդիս իւր :՝ Տուր
 նոցա , Տէր . զինչ տացես նոցա .
 տուր նոցա արզանդ անորդի եւ ստինս
 15 յամաքեալս : Ամենայն չարիք նոցա ի
 Կաղզապա . զի անդ առեցի զնոսա .
 վասն չարութեան զնացից նոցա ի
 տանէ իմմէ մերձեցից զնոսա , եւ ոչ
 եւս յաւելից սիրել զնոսա . ամենայն
 16 իշխանք նոցա այստամբք : 13 Ախտացան
 արմատք Եփրեմաց , չորացան՝ եւ պը-
 տուղ ոչ եւս սացին . զի թէսլեւ եւ
 ծնցին՝ անզաւակեցից զցանկալիս որո-
 վայնից նոցա :
 17 Մերժեսցէ զնոսա 14 Աստուած , զի ոչ
 լուան նմա . եւ եղիցին մոլորականք ի
 մէջ ազգաց :

Ճախեաց Եփրեմ սեզանս ի մեզս , եղեն նմա
 սեզանքն ի մեզանչեւ : (12) Գրեցի նմա զմեծա-
 մեծս օրինաց իմոց . իրրեւ օտարտի համարե-
 ցան : (13) Եւ ի զոհս ընծայից իմոց զոհեն
 միս եւ ուտեն . Տէր ոչ հաճեացի ընդ նոսա
 1 Յեբբ. գալտ . 2 իբր. զպարանս նորա 3 Յեբբ.
 կերակրեն 4 իմ. խաղմուզն 5 իբր. գործքի
 6 իբր. ի թշուառութենէ . եզրիպտոս ժողովեացէ
 զնոսա . եւ թաղեացէ զնոսա Մեմփիս . զցան-
 կալիս արձամթոյ նոցա եղի՛՛ 7 իբր. Իս-
 րայէլ զիտացէ . յիմարեցաւ մարգարէն ,

մեղգնեցաւ այրն հոգեւոր վասն բազմու-
 թեան անիրաւութեան քո եւ վասն յաճա-
 խութեան տոեութեան . (8) Դէտ ակն ունի
 Եփրեմ , Աստուած իմ , մարգարէն՝ որոգայթ
 որորդի յամենայն ճանապարհս իւր , պարճաւ
 հակառակութեան ի տան Աստուծոյ իւրոյ : (9)
 2 աստուած , ապականեցան ըստ առուրցն Կա-
 րայի 8 իբր. զպտուղ 9 իբր. ձեւ 10 իբր.
 նուիրեցին զանձինս ամօթոյ , եւ եղեն զարշիւիք
 իրրեւ զորսիրեցին : (11) Եւ կերեւ զհաւ
 թեալ փառք նորա յերկանց , յարգանդէ եւ
 ի յլութենէ 11 իբր. անզաւակեցից զնոսա 12 իբր.
 նոցա ի գատչել իմում ի նոցանէ : (13) Եփրեմ ,
 որպէս տեսի ի Մար , անկեալ էր ի շէն տեղեոջ
 քաղց իրրեմ ճանցէ զորդիս իւր սպանողին
 13 իբր. Հարաւ Եփրեմ . չորացաւ արմատ նոցա
 14 իբր. Աստուած իմ

ՊԼ . Ժ

1 Այդի տաշտաւոր ¹պողոպից Իսրայէլ՝ .
 2 րա լազմութեան պողոպ իրոց յա-
 ճախեաց սեղան , լաա ²պարարտու-
 թեան երկրի Իրեանց կանտնեցին ար-
 3 ձանս : Իստանեցին զսիրտս իւրեանց ,
 4 արգ ապականեցին . նա կործանեցէ
 5 զսեղանս նոցա , թշուառացին արձանք
 6 նոցա՝ Քանդի այժմ ասացեն , Ոչ գոյ
 7 մեր թագաւոր , զի ի Տեառնէ ոչ երկ-
 8 եաք . այլ թագաւոր մեզ զի՞ առնիցէ :
 9 Յեթէ լանս խօսեսցի , պատճառք ստու-
 10 թեան են , ուրտեսցէ ուխտ . եւ բու-
 11 սցին իրբեւ զեզդ իրաւունք ի կորզ ա-
 12 զարակի . որթուն աման Ովնայ , եւ ե-
 13 զիցին պանդուխտք՝ ընակիչք Շամրնի .
 14 զի սուգ առ ժողովուրդ նորա ի վերայ
 15 նորա . եւ Վորպէս զանացուցին զնա ,
 16 ռոնճար լիցին՝ ի վերայ փառաց նորա .
 17 զի զերեզան ի նմանէ , Նեւ զնա յԱ-
 18 սորեստանեայս կապտապ տարցին պա-
 19 տարազ արքային Յարիմայ . կաշառք
 20 ընկալցի զՅփրեմ .՝ ամաչեսցէ Իսրայէլ
 21 ի խորհուրդս իւր : ⁶Մերժեաց Շամրնի
 22 զթագաւոր իւր՝ իբրեւ զխաւ յերեսաց՝
 23 ջրոյ : Եւ բարձցին մեհնանքն Ովնայ՝
 24 մեզքն Իսրայելի . փուշ եւ աստակ
 25 բուսցի ի սեղանս նոցա . եւ ասացեն
 26 լիբանց թէ Անիելուք ի վերայ մեր ,
 27 եւ ցրուրո՞ թէ Մածկեցէք զմեզ ,
 28 9 Պորմէհեաէ բարձունք են՝ մեղաւ՝ Իս-
 29 րայէլ . անդ առին զանգի , եւ մի՛ հասցէ
 30 նոցա՝ ի բարձունս . պատերազմ եկին ի վե-
 31 րայ որդուոցն անօրէնութեանց՝ Ուրատել՝
 32 զնոսա , եւ ժողովեցին ի վերայ նոցա
 33 ազգք՝ խրատել զնոսա՝ ի վերայ երկուց
 34 անիրաւութեանց նոցա : Կփրեմ երինջ

կիրթ՝ սիրել զհակառակութիւն . բայց
 եւ հասից ի վերայ զեղոյ պարանոցի
 նորա . կից ի վերայ Նփրեմայ , եւ
 անփոյթ արարից զՅուպայէ . եւ զօ-
 րասցի ի վերայ նորա՝ Յակոր :
 12 Աերմանեցէք ձեզ յարարութիւն , եւ
 13 հնձեցէք ¹⁰պտուղ կենաց . լուսաւոր ա-
 14 րարէք ձեզ զյոյս պիտութեան . խնդրե-
 15 ցէք զՏէր՝ մինչեւ եկեսցին ձեզ ար-
 16 զիւնք արդարութեան : Զմէ՞ իլիլիցեցէք
 17 զամպարչաութիւն , եւ զանօրէնութիւնս
 18 նորա զրգեցէք՝ , եւ կերպք պտուղ
 19 ստութեան . զի յուսացար ¹¹ի կառսքո ,
 20 ի բազմութիւն զօրութեան քո : Եւ
 21 յարիցէ ¹²կորուստ ի վերայ ժողովրդեան՝
 22 քո , եւ ամենայն պարսպաւորք քո
 23 կործանեցին . ¹³Իբրեւ իշխան Սաղմանա
 24 ի ամանէն Յերոթովազայ յաւուր պա-
 25 տերազմին , զմայր առ որդիս հարին ,
 26 Նոյնպէս արասցեն ձեզ , տունդ Իսրայելի ,
 27 յերեսաց չարեաց ձերոց . ընկեզան ընդ ա-
 28 ռաւօտս , ընկեցաւ՝ թագաւորն Իսրայելի :

ՊԼ . ԺԱ

1 Քանդի տղայ էր Իսրայէլ , եւ ես սի-
 2 րեցի զնա , եւ յեփրալտսէ կոչեցի զոր-
 3 զի իմ : ¹⁵Որպէս կոչեցի զնոսա՝ նոյն-
 4 պէս մերժեցան յերեսաց իմոց՝ . նոքա
 5 Իահազիմայ զո՞նէին եւ զրօշկոյց խուսկի
 6 արկանէին : Եւ ես՝ խափանեցի զՅփրեմ՝ ,
 7 եւ ընկալայ զնա ի վերայ լազկայ իմոց .
 8 եւ ոչ զիտասցին թէ լաչկեցէ զնոսա :
 9 17 Յապահանութեանէ մարդկան ձգեցի
 10 զնոսա , կապանք ¹⁸սիրոյ իմոյ . եւ եզէ
 11 նոցա որպէս որ ածիցէ ոք ապսակ ի
 12 ծնօտս նորա . հայեցայց ի նա՝ եւ յազ-

¹ Եբր . Եւ Իսրայել , որ բերէ զիւր պտուղ ² Եբր .
 զեղեցիութեան երկրի իւրոյ զեղեցիացոց ար-
 ձանս : (2) Պատիր է սիրտ նոցա , արք յանցա-
 ւոր լիցին . նա կործանեցէ զսեղանս նոցա ,
 աւերեցէ զգոթ ոգս նոցա : ³ Եբր . Սօսին ան .
 ախ երդուեայ սուս յուխտի ուխտս . եւ
 բուսցին իբրեւ զգառնիճ իրաւունք յափօսս ա-
 զարակի : (5) Յաղագս որթունքն Կեթաւանայ
 երկիցեն ⁴ Եբր . բուրձք նորա սարսին ⁵ Եբր .
 Նա եւս յԱսորեստանեայս տարցի՝ պատարագ
 արքային Յարեբայ . յամօթ լիցի Նփրեմ , եւ ⁶ Եբր .
 Հատաւ Նամրին , թագաւոր նորա որպէս փր-
 փուր յերեսա ⁷ Եբր . Յաւուրց անտի Կարասայ
 մեզար , ⁸ Եբր . պատերազմ ընդդէմ որդուոցն
 անիրաւութեան ի Գարաս : (10) Կ ցանկալ
 իմեւմ իւրտեսցից ⁹ Եբր . ի կապել նոցա ընդ
 երկուս անիրաւութիւնս իւրեանց , (11) Նփրեմ

երինջ կիրթ , և սիրէ կոխտել ցորտն , այլ ես
 անցուցի լուծ ի գեզ պարանոցի նորա . արարից
 զՆփրեմ անդրուար , Տերա հարցէ Յուզա , տա-
 փեսպէ նմա ¹⁰ Եբր . յորդմութիւն , հարէք ձեզ
 Տերիս , զի ժամանակ է խնդրելոյ զՏէր , մին-
 չեւ եկեցէ եւ ուսուսցէ (Կա՛մ , տեղացէ) ձեզ
 զարդարութիւնս : (13) Հերկեցէք զամպարչաութ-
 թիւն , հնձեցէք զանիրաւութիւն ¹¹ Եբր .
 ի ճանապարհս ¹² Եբր . աղմուկ ի ժողովուրդս
¹³ Եբր . որպէս կործանեաց Սաղման գրեթաւ
 յաւուր պատերազմին . մայր ընդ որդուոց
 հարաւ զգեանի . (15) Նոյնպէս արասցէ ձեզ
 Կեթէլ վան ձեր չարութեան ձերոյ .
 այդուն ի սպտա հասցի ¹⁴ Կամ , Յորժամ
¹⁵ Եբր . Կոչեցին առ նոսա , այլ նորա մեհնեցան
 յերեսաց նոցա ¹⁶ Եբր . ուսուցի Նփրեմայ գնալ
¹⁷ Եբր . Չուանօր ¹⁸ Եբր . սիրոյ . եւ եզէ նոցա որ-
 պէս որ բառնայ զլուծ ի պարանոցէ նոցա և կե-

5 թեցից նմա : Բնակեաց Եփրեմ յԵփրատս¹ : և Ասորեստանեայն² թագաւոր
 6 նմա . զի ոչ կամեցան զստնայ : ¹Եւ
 սկարացաւ սրով ի քաղաքս իւր , և
 զազարեաց ի ձեռս նորա , և կերիցեն
 7 ի խորհրդոց իւրեանց : Եւ ժողովորոց
 նորա կախեսայ կայցէ զընակութենէ
 նորա . և Աստուած ի վերայ պատուա-
 8 րացուցէ զնոսա : Զի՞նչ անցուցից բնոյ
 քեզ , Եփրեմ . այլ պաշտպան լինիցիմ
 քեզ , Իսրայէլ . զի՞նչ անցուցից բնոյ քեզ .
 եզից զքեզ իրբեւ զԱղամա և իրբեւ
 զՍեբուլիմ . զարձաւ սիրտ իմ ի նոյն .
 9 յուզեցան ինամբ³ իմ : Ոչ արա-
 րից քա թարկութեան սրտամութեան
 իմոյ , և ոչ շթողից ջնջիլ զԵփրեմ .
 զի Աստուած եմ ես , և ոչ մարդ . ի
 միջի ձերում Սուրբ , և ոչ մտից * ի
 10 քաղաքդ . Այլ զինի Տևառն⁴ գնացից .
 իրբեւ առեւծ մոնչեսցէ , ⁴զի ինքն
 մոնչեսցէ , և յիմարեցուցէ զորդիս
 11 Զուրց : Թսիցեն⁵ եկեցեցեն⁶ իրբեւ զհաւ
 յեզիպատսէ , և իրբեւ զազաւնիս յերկ-
 րէն Ասորեստանեայց . և պատապա-
 րեցուցից զնոսա ի ստուն իւրեանց , առէ
 12 Տէր : Պաշարեաց զիս ստութեամբ Եփ-
 րեմ , և անպարշատթեամբ տունն
 Իսրայելի և Յուդայ , արց ծանեաւ
 զնոսա Աստուած , և ժողովորոց սուրբ
 կոչեցի Աստուծոյ⁷ :

ԳԼ . ԺԲ

1 ⁸Այլ Եփրեմ այս չար⁸ , զհեա եղև
 խորչակի . զորձնապաղ զնամրութիւն
 և զմտախ յաճախեաց . եզ ուխտ ընդ
 Ասորեստանեայս , և եւզ յԵփրատս

2 տանէր : Եւ զատաստան Տևառն ընդ
 Յուդայ , և ինզրիլ զրէժ ի Յակորայ
 քա ձանապարհայ նորա , և քա զը-
 3 նացից նորա հատուցէ նմա : Յարգանդի
 Դարեայ զեզրայս իւր , և յաշխատու-
 թիւնս իւր զօրացաւ առ Աստուած⁹ :
 4 Եւ ժուժկաեաց ընդ հրեշտակին և
 զօրացաւ . ⁹լացին և ինզրեցին զիս , և
 ի տան իմում զտին զիս . անց պատ-
 5 մեցաւ նոցա . Եւ Տէր Աստուած ամե-
 6 նակալ եղիցի յիշատակ նոցա¹⁰ : Եւ զու
 յԱստուած քո զարձցիս , ողորմութիւն
 և իրաւունս պահեսցես , և ¹⁰մերձես-
 ցիս առ Տէր¹¹ Աստուած քո յամենայն
 7 ժամ : ¹⁰Կշիռ անիրաւութեան ի ձեռս
¹¹Բանանու , և սիրեաց յազթահարել :
 8 Եւ ասաց Եփրեմ , ¹²Մեծացայ , գտի
 հանդիսս անձին իմոյ . ամենայն վաս-
 տակք նորա մի՛ գտցին նմա , զի վտն
 9 անօրէնութեանց յանցեաւ : Բայց ես
 Տէր Աստուած քո որ հանի զքեզ¹³ յերկ-
 րէն Եզիպատսուոց , զարձեայ բնակե-
 ցուցից զքեզ ի խորանս¹⁴ քա աւուրցն
 10 տօնից . Եւ խօսեցայ ընդ մարգարէնս
 և ես տեսիս յաճախեցի , և ի ձեռն
 11 մարգարէից ¹⁵Հանանեացայ : Եթէ ոչ Գա-
 զատդ էր , ապա սուտ էին ի Գազա-
 զա իշխանքն որ զոհէին . և սեզանք
 նոցա իրբեւ զիրայս ի կորդ¹⁶ աղարտիի :
 12 Եւ ¹⁴զնայ Յակոր ի գաշան Ասորուոց ,
 և ծառայեաց Իսրայէլ վտան կնոջ ,
 13 և ¹⁵ի ձեռն կնոջ զգուչաղաւ¹⁷ : Եւ ի
 ձեռն մարգարէին եհան Տէր զԻսրայէլ
 յերկրէն Եզիպատսուոց , և մարգարէիւ
 14 պահեցաւ : Բարկացոյց ¹⁶զիս Իսրայէլ
 և զպահեցոյց¹⁸ : Եւ արիւննորա ի վերայ
 նորա հեղցի . զնախատինս նորա հա-
 տուցէ նմա Տէր :

բակրեցի զնոսա քաղցրութեամբ : (5) Մի՛
 զարձցի յերկրն Եզիպատսուոց ¹Եբբ . Եւ
 շողացէ սուր ի քաղաքս նորա , և ծախեսցէ
 զնիդս նորա . և կերիցէ զնոսա վասն խորհրդոց
 նոցա (7) Եւ ժողովորոց իմ յօժար է յետս կալ
 յիւնէն . թէ եւ առ Բարձրեայն կոչեն զնոսա , --
 Կնոջն որ ոչ կամին բարձրացուցանել զնա : (8)
 Զիսոյց ասց զքեզ , Եփրեմ . մատնեցից ցքեզ .
 Իսրայել զիսոյց արարեց զքեզ իրբեւ զԱղամա ,
 եզից զքեզ իրբեւ զՍեբուլիմ . զարձաւ սիրտ
 իմ լիս . նոյնպէս յուզեցաւ զուս² Եբբ . զար
 ձայց ⁴Կն . բարկութեամբ ³Եբբ . զնացեն
⁴Եբբ . յորձամ մոնչեսցէ⁵ եկեցեն իս ճապաւ
 ողիւր . յարեւմտից (Կն . ի ծայէ) : (11) Եկեցեն
 իս ճապաւ ⁵Եբբ . Իսրայելի . սակայն Յուդա
 տակաւին տիրէ ընդ Աստուծոյ , և ի սուրս
 հաւատարիմ է ⁶Եբբ . Եփրեմ ճարակի
 հողմ

⁷Եբբ . կալաւ զգարչապարէ եզրօն , և ի գորու-
 թեան իւրում մորտեաւ (Կն . ժուժկաեաց) ընդ
 Աստուծոյ ⁸Եբբ . ելաց և մտածաւ յազերս . ի
 Բեթէլ եզիտ գնա , և անց խօսեցաւ ընդ մեզ նա
 (5) Արիւնքն Տէր Աստուած զօրութեանց , Եհօպայ
 յիշատակ նորա ⁹Եբբ . ակն կայցես առ ¹⁰Եբբ .
 վտաճաւակն է , կշիռք ¹¹Եբբ . նորա ¹²Եբբ .
 Արդարեւ մեծացայ . գտի ինձ գորութիւն . յա-
 մենայն վաստակ իմ ոչ գացեն լիս սնիրու-
 ւութիւն որ մեզ իցեն : (9) Այլ և Տէր Աս-
 տուած քո եմ անցատին ¹³Եբբ . վարեցայ նմա-
 նութեամբ : (11) Արդարեւ Գազատց սնիրու-
 է . ապարէն ունայնութիւն են . ի Գազապ
 զոհէին տրջաւս . և սեզանք նոցա իրբեւ կոչաւ
 լիսկոս ¹⁴Եբբ . փախեաւ ¹⁵Եբբ . վասն կնոջ
 պահ կալաւ ¹⁶Եբբ . Եփրեմ զանուութեամբ
 զԱսորուս

ԳԼ . ԺԳ

1 Ըստ բանիցն եփրեմայ իրաւունս սոսնա Աստուծոյ Բարայելի, եւ եզ զայն ի
 2 Բահայու՝ եւ մնաու : Եւ արդ զործեալ
 եալ յաւելին ի մեղանչել, եւ արարին
 իւրեանց ձուլածոյս յարձաթոյ իւրեանց,
 3 ՚ի նմանութիւն սրտակերի կոսց, զորձ
 ձարտարաց՝ նուիրի յոցա. եւ նորս
 անն, Չոնեցէք մարդիկ, զի սակասե-
 3 յին որթք՝ : Վասն այնորիկ եղիցին իւր-
 րեւ զամպ առաւօտու, եւ իրբեւ զցօզ
 վազորդայնոյ որ անցանէ, եւ իրբեւ
 զփոշի հոսեալ ի կալոյ, եւ իրբեւ
 4 զձուռ ՚ի պատուհանից : Ես եմ Տէր
 Աստուած քո որ հաստատեցի զեր-
 կինս եւ հաստատեցի զերկիր, որոյ
 ձեռք հաստատեցին զամենայն զօրս
 երկնից, եւ ոչ ցուցի քեզ երթոյ զհետ
 նոցա, եւ ես հանի զքեզ յերկրէն
 եղիսլատացոց՝ : Եւ Աստուած բաց յինէն
 ոչ ծանրցես, եւ Փրկիչ՝ ոչ գոյ բաց
 5 յինէն : Ես հովուելի քեզ յանապատի :
 6 յանչէն երկրի՝ : Ըստ արօտի նոցա յա-
 զեցան եւ զմայրեցան, եւ հպարտացան
 սրտեք իւրեանց . վասն այնորիկ մո-
 7 ղացան զիս : Եւ ես եղէց նոցա իրբեւ
 5 զյովազ, եւ իրբեւ զինձ ի ճանապարհ-
 8 ՚ին 6 Ատորեստանեայց : Պատահեցից նո-
 ցա իրբեւ արջ 7 քաղցեալ, եւ պատա-
 ռեցից դառապաստ սրտից նոցա, եւ
 8 կերիցին զնոսա կորիւնք անասորի՝,
 եւ զայանք վայրի կեզիքեցցին զնոսա :
 9 8 Յապակահտութեան բում, Բարայել, ո՞վ
 10 իցէ որ օգնիք քեզ : Ո՞ր է ինպա-
 շտըն քո, նա փրկեսցէ զքեզ յամենայն
 քաղաքս քո, 10 իրաւ արասցէ քեզ՝, զարմէ
 ասացերն թէ Տուր ինձ ինպաւոր եւ
 11 իշխան : Ետու քեզ ինպաւոր յարկու-
 թեամբ իմով, եւ կարճեցի սրտմտու-

12 թեամբ իմով : Ծրար անիրաւութեանց
 եփրեմ, ծածկեալ կան մեղքն նորա :
 13 Երկունք իրբեւ ծննդականի հասցեն
 նմա. գա է 11 որդին քս իմաստուն, վասն
 այնորիկ այժմիկ չկարացէ հանդարակ
 14 ի՝ ընկման որդւոց : Ի ձեռաց զմտոց
 այրեցուցից զնոսա, եւ ի մահաւանէ
 փրկեցից զնոսա. ո՞ր է 12 յապթու իմուն
 քո, մահ. ո՞ր է 13 յապթոց քո, զմտեք,
 14 միթիթարութիւն ծածկեալ քաջաց իմոց :
 15 15 Քանզի նա ի մէջ եղբարց զատուցէ՝,
 ամցէ ի վերայ նորա Տէր հողմ խորշա-
 կի յանապատէ, եւ ցամաքեցուցէ զե-
 րակա նորա, եւ աւերեսցէ զագրեւս
 նորա, 16 սացամաքեցուցէ զերկիր նորա
 եւ զամենայն անօթս նորա ցոնկայիս՝ :

ԳԼ . ԺԵ

1 Այականեսցի Շամրին, զի ընդզեմ
 դարձաւ Աստուծոյ խրոյ . ի սուր անկ-
 2 ցին, եւ յիք նոցա սլայթեցին : Ի Կարձ,
 Բարայել, աւ Տէր Աստուած քո, զի
 3 տկարացար յանօրէնութիւնս քո : Առէք
 ընդ ձեզ բանս, եւ դարձարուք աւ Տէր
 17 Աստուած ձեր՝, եւ տայէք զնա,
 18 կարող ես թողուլ զմեզ մեր, զի մի՛
 աննուչութեան անիրաւութիւն, այլ ընդու-
 նիցիք զարիս՝, եւ հաստուցուք զսր-
 տուղ չրթմանց մերոց 17 եւ վայելեցցին
 4 ի յարութեան սիրաք ձեր՝ : Ատորես-
 տանեայն ոչ փրկէ զմեզ, եւ յերկաթ
 ոչ հեծցուք. եւ մի՛ եւս տատայուք
 Աստուած մեր զձեռապորձս մեր. զի
 որ 19 ի քեզ է՝ ողորմեսցի որրոց :
 5 Բժշկեցից զքանկութիւնս նոցա, եւ
 սիրեցից զնոսա համօրէն՝. զի դարձաւ
 6 բարկութիւն իմ ի նոցանէ : Եղէց իւր-
 բեւ զցօզ Բարայելի, եւ ծաղկեաց իւր-
 բեւ զչուշան, եւ արձակեաց զարմատ
 7 իւր իրբեւ զԼիբանոս. Արձակեցին
 ոստք նորա, եւ եղիցի իրբեւ զձիթիկ
 20 պաղապից . եւ բուրեսցէ հոս նորա

1 իբր. Յորձամ Խօւէր Եփրեմ՝ գողու մն էր. բարձ-
 րացեալ նա ի մէջ Բարայելի. այլ մեղաւ Բա-
 Տահել, 2 իբր. բոտ հանձարոյ իւրեանց
 կռուս, համակ զորձ ճարտարոյ . ասեն նորա
 զնոցանէ : Սպաղբոր զհեն՝ համբուրեպեհն զորթս
 3 իբր. ի ծխանէ : (4) Այլ եւ Տէր Աստուած քո
 եմ անդատին, յերկրէն եղիսլատացուց 4 իբր.
 ծանեայ զքեզ յանապատի, յերկրի պատերից
 5 Վա՛, գառեւ ձ 6 իբր. գարանեցոյ 7 իբր. սրգե-
 կտոր 8 իբր. ծախեցից զնոսա անգ սրգե-
 առեւ ձ 9 իբր. Այականեցար, Բարայել, այլ
 յիս է օգնութիւն քո (3-մ, զի հակառակ եզեր
 ինձ՝ օգնականի բում) : 10 իբր. եւ ո՞ր գա-
 տաւորք քո

11 իբր. որդի որ չէ իմաստուն, զի ի ժամանակին
 ոչ կար ի տեղուց 12 իբր. ժամա, 1-մ, սրա-
 ձութիւն 13 իբր. աւերու մն 14 իբր. տպալաւ
 15 իբր. Էպեմեւ աճեցէ նա ի մէջ եղբարց 16 իբր.
 կայտեցէ նա զգանձս ամենայն անօթից ցան-
 կայեաց 17 իբր. գլխեւ 18 իբր. Բարձ զամենայն
 անիրաւութիւն, եւ բնկալ զարբին 19 իբր.
 որին է՝ գտանէ ողորմութիւն իւրեզ (5) յձ շկե-
 ցից զպատարութիւն նոցա, սիրեցից զնոսա
 կամակար 20 իբր. վայելութիւն նորա

8 Իրրեւ ՚ զկնգրբիլի : Դարձցին եւ նստցին
 ընդ յարկաւ նորա , կեցցին եւ հաս-
 ստահացին ցորենով . եւ ծաղկեացէ՝
 իրրեւ զորի՛մ . յիշատակ նորա իրրեւ
 9 զգինի Լիբանանու եղիցիւ Եփրեմայ՝ Զի՞
 եւս կայ նորա եւ կուոց , եւ ՚խոնար-

հեցուցի զնա , եւ ես զօրացուցից զնա .
 ես իրրեւ զայդի պալսխայժ՝ , յինէն
 գտաւ պտուղ ի քեզ :

10 Ո՞վ է իմաստուն , եւ իմասցի զայս ,
 հանճարեզ՝ եւ ծանիցէ զայս . զի ուղիղ
 են ճանապարհք Տեառն , եւ արդարք
 զնասցին ընդ նոսա , եւ ամպարիշտք
 տկարացցին ի նոսա :

1 Եբբ. զԼիբանանն : (8) Դարձցին որ նստինն ընդ
 հովանեաւ նորա . կեցցեն իրրեւ զցորեան , եւ
 ծաղկեացին 2 Եբբ. լուայ գենդրուածս նորա

եւ հայեցայ ի նա . ես իրրեւ զգի դալար եմ

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Է Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Յ Ո Վ Ե Լ Ա Յ

Գ Լ Ո Ւ Ի Ե Ա

1 **Պ**ԱՏԳԱՄ Տեառն որ եղեւ առ Յովէլ
 2 որդի Բաբելոնիւ : Լուարուք զայս ,
 3 ծերք , եւ ունին զիր , ամենայն լնակիչք
 4 երկրի . եթէ եղեալ է այսպիսի ինչ յա-
 5 ւուրս ձեր , կամ յաւուրս հարցն ձերոց :
 6 Պատմեցէք զայս որդւոց ձերոց , եւ որդիք
 7 ձեր որդւոց իւրեանց , եւ որդիք նոցա յազգ
 8 յայլ : Զմնացորդս թրթրոյ եկեր մարախ ,
 9 եւ զմնացորդս մարախոյ եկեր ջորեակ ,
 10 եւ զմնացորդս ջորեակի եկեր Յերեմի :
 11 Սթափեցարուք , արիւալք ի զինւոյ ,
 12 եւ լացէք եւ սգացարուք , ամենեքեան
 13 որ ըմպէք զինի ցարբենալ . զի բար-
 14 ձաւ ի բերանոյ ձերմէ ուրախութիւն
 15 եւ խնդութիւն : Զի ազգ մի էլ յերկիր
 16 իմ հզօր եւ անթիւ . ատամունք նորա
 17 ատամունք առիւծու , եւ ժանիք նորա
 18 կորեան առիւծու : Այրս զորթ իմ յա-
 19 պականութիւն , եւ զթգեհնիս իմ ի խոր-
 20 տակուն . յուզելով յուզեաց եւ ընկէց
 21 զնա , եւ լննեցոց զուսս նորա :
 22 Ողբս 3^առ իս իրբեւ զհարսն քրձազ-
 23 ցած ի վերայ առն իւրոյ ամուսնոյ : Բար-
 24 ձան զոնք եւ սպանդք՝ ի տանէ Տեառն .
 25 սուգ առէք , քահանայք՝ պաշտօնեայք
 26 սեղանոյ , Զի թշուառացան դաշտք .
 27 սուգ առցէ երկիր , զի թշուառացաւ ցս-
 28 րեան , յամաքեցաւ զինի , նուազեաց
 29 ձէթ : 5^աՈղբացէք , մշակք , սաացուա-
 30 ծովք՝ ի վերայ ցորենոյ եւ զարւոյ . զի
 31 կորեան կոթք յազարակէ . Յամաքե-
 32 ցաւ որթ , նուազեաց թուզ եւ նուռն
 33 եւ արմաւ եւ խնձոր , եւ ամենայն փայտ
 34 ազարակի զօսացաւ . զի 6^ամօթի արտ-
 35 լին զուրախութիւն որդիք՝ մարդկան :

13 Քրձազգածք եղերուք , կածեցարուք ,
 14 քահանայք . սուգ առէք , պաշտօնեայք
 15 սեղանոյ . մտէք ննջեցէք խորզով , պաշ-
 16 տօնեայք 7^աԱստուծոյ . զի պակասե-
 17 ցին ի տանէ Աստուծոյ ձերոյ 8^ազոնք եւ
 18 սպանդք : Սրբեցէք պահս , քարս զեցէք
 19 պաղատանս . ժողովեցէք զծերս , ամե-
 20 նայն բնակիչք երկրիդ , ի տուն Աստուծոյ
 21 ձերոյ , եւ աղաղակեցէք սո 9^աՏէր սրտի
 22 յայնմիկ . զի մերձ է օր Տեառն . իրբեւ
 23 10^աԹշուառութիւն ի թշուառութիւնէ հաս-
 24 ցէ : Առաջի աչաց ձերոց պակասեցան
 25 կերակուրք ի տանէ Աստուծոյ ձերոյ ,
 26 ուրախութիւն եւ խնդութիւն : Սայտա-
 27 ցին երինջք ի մտուրս իւրեանց . ապա-
 28 կանեցան՝ գանձք , տապալեցան շտե-
 29 մարանք , զի խորչակահար եղեւ յորեանս
 30 11^աԶինչ համբարեցից ի նոսա . լացին՝
 31 դասակք անդուոյ , զի ոչ գոյր նոցա ա-
 32 րօտ , եւ հօտք խաշանց սատակեցան :
 33 Առ քեզ , Տէր , աղաղակեցից , զի հուր
 34 սատակեաց 12^ազգեղեցկութիւն անապա-
 35 տի , եւ բոց ծախեաց զամենայն փայտս
 36 աղարակի : Եւ երէ վայրի ի քեզ հայե-
 37 ցաւ . զի ցամաքեցան վտակք ջուրց , եւ
 38 հուր եկեր 13^ազգեղեցկութիւն անապատի :

Գ Լ . Բ

1 **Փ**ող հարէք ի Սին , քարոզ կարգացէք
 2 ի լիրին սրբութեան իմոյ . 13^աԺողովեցին
 3 ամենայն բնակիչք երկրի . զի հասեալ
 4 է օր Տեառն , զի մերձ է : Օր իտարի
 5 եւ միպի , օր մնայոյ եւ մառխոյոյ . իւր-
 6 բեւ առաւօտ տարածեսցի ի վերայ լե-
 7 րանց . զօր բազում եւ հզօր , նման նմա
 8 7^աԵբ . Աստուծոյ իմոյ 8^աԵբ . զո՛հ եւ նուէր
 9^աԵբ . Տէր : (15) Վա՛յ 10^աԵբ . ուեհուս
 11^այԱմենակալէն : (16) Ո՛չ սպաքեն պակասեաց
 12^ակերակուր առաջի աչաց մերոց ի տանէ Աստու-
 13^ածոյ մերոյ ուրախութիւն եւ խնդութիւն : (17)
 14^աՓտեցան սերմանք ընդ կոշտիւք իւրեանց , ս-
 15^ամայացան 11^աԵբ . Զիւրդ չեծէ երէ վայրի .
 16^ամարեցան 12^աԵբ . զարօտս 13^աԵբ . զար-
 14^ահեցին

1^աԵբ . իսառնձի 2^աԵբ . գրուած (5) Սթափեցարուք ,
 3^աարբեայք , եւ լացէք , սգացարուք ամենեքեան
 4^աոր ըմպէք զինի , փան քաղցուի . զի հաստու ի
 5^աբերանայ ձերմէ 3^աԵբ . իրբեւ զկոյս քրձազգած
 6^աի վերայ առն մանկութեան իւրոյ : (3) Բարձան
 7^ազո՛հ եւ նուէր 4^աԵբ . Տեառն 5^աԵբ . Յամօթ
 6^ալերուք , մշակք . որբացէք , այգեգործք , 6^աԵբ .
 7^ացամաքեցաւ ուրախութիւն սրբուոց

ոչ եզեւ յաւիտենից , եւ զհետ նորա ոչ
 եւս յաւելցի լինել ազգաց մինչև եւ յազգս :
 3 Առաջ նորա հուր ծախիչ , եւ վերջ նո-
 րա բոց բորբոքեալ . իբրև գլորայսա
 1 փախիւթեան երկիրդ առաջի նորա ,
 եւ զկնի նորա զաշտ սպակահոտ թեան ,
 եւ սպրեալ ոչ իցէ ի նմանէն :
 4 Իբրև զտեսիլ երբիւրաց տեսիլ նորա .
 5 իբրև զհեծեալս արշաւեսցենս եւ իբրև
 զշաչին կառայ ի վերայ զլիտոց լիտոնց
 ասպատակեսցեն , իբրև զձայն բոցոյ հրոյ
 որ ուտիցէ զեղէզն , իբրև գոր բաղում
 6 Ներեսաց նոցա 2 խորտակեսցին ազրբ ,
 եւ ամենայն զէմբ իբրև զայրեցամ գո-
 7 տան : Իբրև զախոյանս յարձակեսցին ,
 եւ իբրև զարս սպտերազմողս ելցին ի
 վերայ սարսպաց . իւրաքանչիւր զիւր
 ձանապարհ գնացէ , եւ մի խոտորեա-
 8 ցին ի շաւղաց իւրեանց . Այր 3 յեզբօրէ
 եւ յընկերէ իւրմէ մի զատցի . ծանրա-
 ցեալք զինուք իւրեանց գնացեն ,
 եւ նետիւք իւրեանց անկցին եւ մի
 9 վախճանեսցին : 4 Հասցեն ի վերայ քա-
 ղաքին , եւ ընթացին ի վերայ սարս-
 10 պատուհանս իբրև զգողս : 5 Յերեսաց
 նոցա խոռովեսցի երկիր , եւ երկինք
 շարժեսցին . արեգակն եւ լուսին խա-
 11 ւորեսցին : եւ Տէր տացէ զձայն իւր ա-
 ռաջի երեսաց զորութեան իւրոյ . զի
 բաղում է յոյժ բանակ նորա , 4 եւ հզօր
 դօրծ սպտերազմաց 5 նորա . զի մեծ է
 որ Տեառն , մեծ եւ երեւելի յոյժ . եւ
 ո՞վ իցէ նմա բաւական :
 12 եւ արդ ասէ Տէր 6 Աստուած ձեր ,
 7 Դարձարուք առ իս յամենայն սրտէ ձեր .
 13 մէ , պահօք եւ լալով եւ կոծկով : Պա-
 տառեցէք զսիրտս ձեր , եւ մի զհան-
 զերձս , եւ զարձարուք առ Տէր Աս-
 տուած ձեր . զի ողորմած եւ զթամ է ,
 երկայնամիտ եւ բաղումողորմ , եւ զզջա-
 14 նայ ի վերայ չարեաց : Ո՞ր զիտէ կթէ
 զարձցի եւ ապաշաւեսցէ , եւ թողցէ
 զկնի իւր օրհնութիւն , 6 եւ զհոս եւ
 սպանդ Տեառն Աստուծոյ մարում : 7

15 Փող հարէք ի Միոն , սրբեցէք պահս ,
 16 քարոզեցէք պաղասանս . Ժողովեցէք ,
 զժողովուրդս , սրբեցէք զեկեղեցի ,
 ընտրեցէք զձերս , Ժողովեցէք զապայս
 ստնղրեսաց . ելցէ փեսայ ի սենեկէ իւրմէ ,
 17 եւ հարսն յատաղատութիւնց աստիճանս եւ
 ընդ սեղանն լացցեն քահանայք եւ պաշ-
 տօնեայք Տեառն , եւ ասացին , Խնայեա .
 Տէր , ի Ժողովուրդս քո , եւ մի տար
 զժառանգութիւն քո ի նախատինս՝ տիրել
 ի վերայ նորա ազգաց . զի մի ասացին
 ի հեթանոս՝ Թէ Մէր է Աստուած նոցա :
 18 եւ նախանձեցաւ Տէր վասն երկրի
 իւրոյ , եւ խնայեաց ի Ժողովուրդ իւր :
 19 եւ պատասխանի եւ Տէր Ժողովուրդեան
 իւրում եւ ասէ , Ահաւասիկ ես առաքեմ
 ի ձեզ զցորեան եւ զլինի եւ զեւզ , եւ
 20 լցցիք ի նոցանէն . եւ ոչ եւս տաց զձեզ
 ի նախատինս ազգաց : եւ զհնարեացինն
 հալածեցցի ի ձէնջ , եւ մերժեցցի զնա
 յերկիր 7 անջուր . եւ սպականեցից զա-
 21 ռաջ նորա ի ծովն առաջին , եւ զլինջ՝
 նորա ի ծովն վերջին , եւ կցէ չարս
 նորա , եւ բուսեցէ հոս նորա . զի մե-
 22 ծայան գործք նորա : Քաջալերեաց , կր-
 կիր , խնդա եւ ուրախ լիւր , զի մեծա-
 23 ցոյց Տէր զառնել իւր ընդ քեզ : Քաջա-
 լերեաց , երէ վայրի , զի զալարացան
 զաշտք անապատի . զի ծառ եւ զպտուղ
 իւր , որք եւ թզնի կտունս զգորու-
 23 թիւն իւրեանց : Որքեց Միոնի , ցնձա-
 ցէք եւ ուրախ լիւրուք ի Տէր Աստուած
 ձեր . զի 8 ետ ձեզ Տէր կերակուր ար-
 զարութեան . եւ սեղացէ ձեզ անձ-
 24 րեւ կանուխ եւ անագան 9 իբրև զա-
 24 ռաջինն : եւ լցցին կալք ցորենոյ , եւ
 25 զեղցին հնձանք զինուոյ եւ իւզոյ : եւ
 հատուցից ձեզ վտրանակ ամացն յորս
 եկեր մարայինս եւ 2 լորեակն եւ 10 թրթրեւն ,
 զոր իմ մեծ զոր անտրեցի ի վերայ ձեր .
 26 եւ ուտելով կերիցիք , եւ յազեւջիք , եւ
 օրհնեսցիք զանուն Տեառն Աստու-
 ծոյ ձերոյ որ արար ընդ ձեզ սքանչե-
 լիս . եւ մի եւս ամաչեսցէ ժողովուրդ
 27 իմ յաւիտեան : եւ ծանիցիք թէ ի մէջ
 Իսրայելի եմ ես . եւ ես Տէր Աստուած
 ձեր , եւ չիք օք բաց յինէն . եւ ոչ ա-
 մաչեսցէ ժողովուրդ իմ յաւիտեան :

1 Եբբ. երկմայ 2 Եբբ. ստղանակեսցին 3 Եբբ. զընկեր իւր մի՝ ստիպեսցէ , իւրբորունչիւր զձա- նապարհ իւր գնացէ . թէպէտեւ անկցին ի վերայ զինուոյ , մի՝ խորտակեսցին 4 Եբբ. զի հզօր է որ առնէ զբան 5 Յեբբ. պահօք է 6 Եբբ. զոհ եւ նուէր Տեառն Աստուծոյ ձերում

7 Եբբ. անջուր եւ ամայի . առաջ նորա ի ծովն արեւելից , եւ վերջ 8 Եբբ. տայ ձեզ չափով զկանուխ 9 Եմ , յառաջնունս 10 Եբբ. զրուհի՞ն եւ խառնի՞ն

28 Եւ եղիցի յետ այսորիկ հեղից յՈվզոյ իմմէ՝ ի վերայ ամենայն մարմնոյ . եւ մարդարէասցին ուստիք ձեր եւ զստիք ձեր . եւ ձերք ձեր երազովք երազեսցին , եւ երիտասարդք ձեր տեսնոյ տեսնոյն : Եւ ի վերայ ծառայից իմոյ , եւ ի վերայ աղախնաց իմոց յաւերան յայնուսիկ հեղից յՈվզոյ իմմէ , եւ մարգարէասցին՝ : Եւ տաց նշանս յերկինս ի վեր եւ յերկիր ի խոնարհ՝ արիւն եւ հուր 31 եւ մրրիկ ծխոյ : Արեգակն զարձցի ի խաւար եւ լուսին յարիւն , մինչևեւ եւ կեպ իցէ օր Տեառն մեծն եւ երեւելին : 32 Եւ եղիցի ամենայն որ կարողացէ զանուն Տեառն՝ կեցցէ . զի ի լեւան Սիրն եւ յերուսաղէմ եղիցի ապրեալ , որպէս եւ ասաց Տէր , եւ չաւետարանեալ զօրս Տէր կոչեացէ առ ինքն :

Գ Լ . Գ

1 Քի ահաւատիկ ես յաւուրնս յայնոսիկ , եւ ի ժամանակին յայնմիկ՝ յորում գարձուցից զգերութիւն Հրէաստանի եւ զերուսաղեմի , եւ ժողովցից զամենայն ազգս , եւ ի ջուցից զնոսա ի ձորն Յովսափատու . եւ զասեցայց զնոսա անդ , վասն ժողովրդեան իմոյ եւ ժառանգութեան իմոյ Իսրայելի , որ յրուեսցան ընդ ամենայն ազգս , եւ զերկիր 3 իմ բաժանեցին . եւ ի վերայ ժողովրդեան իմոյ վիճակս արկանէին , եւ ետուն զպատանեակս կապէսս պոռնկաց , եւ զազջկունս վաճառէին ընդ զինւոյ եւ 4 բմայէին : Եւ չուք եւս տակաւին ինձ՝ , Ծուր եւ Ծայգան եւ ամենայն Վալի լեա այլագեաց՝ , միթէ՞ նատուցումն ինչ հատուցանիցէք ինձ , Վամ ո՞րս պահիցէք՝ ինձ , վաղվաղակի տայնապաւ հատուցից զհատուցումն ձեր ի զլուխս 5 ձեր . Փոխանակ զի զարծաթն իմ եւ զտակին առէք , եւ զընտիր շնորհիւ եւ զգեղեցիկ անօթան՝ տարայք ի մահեանս 6 ձեր , եւ զորդիան Յուգայ եւ զորդիան Երուսաղեմի վաճառեցէք որպէոցն Յուսայ , զի մերթիցէք զնոսա ի սահմանաց 7 իւրեանց . Արգ ես Քանգեկեցից զնոսա ի տեղուոյն ուր վաճառեցէ զնոսա անգր , եւ հատուցից զհատուցումն ձեր ի զլուխս

8 ձեր . Եւ մասնեցից զուստերս ձեր եւ զչասերս ձեր ի ձեռս որդւոցն Յուգայ , եւ վաճառեցեն զնոսա զի վերութիւն յազգ հեռաւոր բայական . զի Տէր խօսեցաւ : 9 Բարոզ կարպացէք զայդ յազգս . ժամտուք մարտի , զարթուցէք զպատերազմուղս . ժողովուցարուք եւ ելէք ամենայն 10 արք պատերազմողք , կոտորեցէք զխոտիս ձեր ի սուսերս , եւ զգերանդիս ձեր ի վերաբրուես . սկարն իւրախուսեցէ թէ Հզօր 11 եմ ես : Ժողովուցարուք եւ մատք , ալլք ամենայն շուրջանակի , անգր զումարեցարուք . 12 Չարթիցեն եւ ելցին 11 ամենայն սպրք ի ձորն Յովսափատու , զի անդ նստայց պատկ զամենայն ազգս շուրջանակի : 13 Արկէք մանդազ , զի հասեալ են կուլք . մատք կոխեցէք , զի լցեալ է նսձան եւ զեղուն զուրք . զի բազմացան շարիք 14 նոցա : 12 Չայք նշեցին՝ ի ձորն դատաստանի . զի մերձ է օր Տեառն ի ձորն 15 գատատանի : Արեգակն եւ լուսին խաւարեցին , եւ առեալք ծածկեցեն զլոյս 16 իւրեանց : Եւ Տէր ի Սիրնէ գոչեացէ , եւ յերուսաղեմէ սացէ զձայն իւր , եւ շար 17 ժեոցին երկինք եւ երկիր : 13 Այլ Տէր խնայեացէ ի ժողովուրդ իւր եւ զօրա 18 ցուցէ զորդիան՝ Իսրայելի : Եւ ծանր չիք թէ ես եմ Տէր Աստուած՝ որ բնակեալ եմ ի Սիրն լերին սրբութեան իմոյ . եւ եղիցի Երուսաղէմ սուրբ , եւ այլազգիք այլ ոչ եւս անցցեն ընդ նա : 19 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ բլխեցին լերինք զքաղցրութիւն , եւ բլուրք յորպեացին զկաթն , եւ ամենայն 16 աղբերք Յուգայ բլխեցեն ջուրս . եւ ազրեւր ի տանէ Տեառն ելցէ , եւ արբուցէ զձորն 20 Վիճակոց : Երկուտոս յապականութիւն եղիցի , եւ եղովմ ի րաչա ապականութեան յանիրաւութեանց որպէոցն Յուգայ . փոխանակ զի հեղին արիւն ար 21 գար 18 ի մէջ իւրեանց՝ : Լայց Հրէաստան յաւխտեան բնակեացէ , եւ Երուսաղէմ 22 ազգաց յազգս : Եւ 19 ինդրեցից զարիւն նոցա , եւ ոչ արարից անպարտ՝ . եւ Տէր բնակեացէ ի Սիրն :

1 Եբբ. զՆոգի իմ 2 Եբբ. ի մէջ մնացորդաց 3 Այբբ. ք, գատատանի Տեառն 4 Եբբ. զի կայ իմ եւ ձեր 5 Եբբ. սահմանք Փղշտացւոց 6 Եբբ. եթէ հատուցանիցէք հատուցումն 7 Եբբ. ընտիրս իմ 8 Եբբ. զարթուցից

9 Եբբ. Սարայեցւոց 10 Եբբ. անգր ի լճոյ, Տէր, զգորաւորս բո 11 ՅԵբբ. պ-տ-տ 12 Եբբ. Ամբոթ, ամբոթ 13 Եբբ. եւ Տէր ապաւեն ժողովրդեան իւրոյ , եւ ամբութիւն որդւոցն 14 Եբբ. յեցին յասեւ- , ձեր 15 Եբբ. զբարցու 16 Եբբ. ձորք 17 Եբբ. Սաստիմ 18 Եբբ. յերկրին նոցա 19 Եմ, սրբեցից զարիւն նոցա, զոր չէր իմ սրբեալ

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ԱՄՈՎՍԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԱՏԳԱՄՔ Ամոխայ որ եղեն յԱկկարիմ՝ Թեկուայ, զսրս ետես ի վերայ ²երուսաղեմի յաւուրս Ոզիայ արքայի Հրէաստանի, եւ յաւուրս Յերուբովամայ որդւոյ Յովասայ արքայի Իսրայելի, երկուք ամօք յառաջ քան զԿեստ-
2 նաշարմն: Եւ ասէ,

Տէր ի Սիճուէ բարբառեցաւ, եւ յերուսաղեմէ ետ զձայն իւր. եւ սուգ ասին արօտք հօտից, եւ ցամաքեցան բարձունք Կարմեղայ:

3 Եւ ասէ Տէր, Ի վերայ երկից անօրէնութեանցն Գամասկեայ, եւ ի վերայ չորիցն՝ ոչ ⁴դարձայց ի նմանէ. փոխանակ զի կտրէին զյղիս Գաղատայացւոց
4 սողօք՝ երկաթեօք: Եւ անաքեցից հուր ի տունն Ազայելի, եւ կերիցէ ⁵զհի-

⁵մունս որդւոյն Ազերայ: Եւ խորտակեցից զնիրս Իամասկեայ, եւ սասակեցից զընակիւնս զաշտոցն Ովնայ, եւ ⁶կոտորեցից զազգն յարանց Խաւանու, եւ զերեսցի ընտիր՝ ժողովուրդն Ասորւոց, ասէ Տէր:

6 Այսպէս ասէ Տէր, Ի վերայ երկից ամպարչտութեանցն Գաղայ, եւ ի վերայ չորիցն՝ ոչ ⁷դարձայց ի նոցանէն. փոխանակ զի գերեցին զգերութիւն Սո-

7 զովմնի արդելուլ՝ յնդովմ: Եւ անաքեցից հուր ի վերայ պարսպացն Գաղայ, **8** եւ կերիցէ ⁸զհիմունս նորա: Եւ սատակեցից զընակիս յԱզովսայ, եւ ⁹բարձցի սզգն՝ յԱսկաղոնէ. եւ ամից զձեռն

իմ ի վերայ Ակկարոնի, եւ կորիցեն մնացորդք ¹⁰այլազղեացն, ասէ Տէր Տէր:

9 Այսպէս ասէ Տէր, Ի վերայ երկից ամպարչտութեանցն Մուրայ, եւ ի վերայ չորիցն՝ ոչ ¹¹դարձայց ի նմանէ. փոխանակ զի արգելին զգերութիւնն Սողոմոնի՝ յնդովմ, եւ ոչ յիշեցին զուխտ եզ-
10 բարց: Եւ անաքեցից հուր ի վերայ պարսպացն Մուրայ, եւ կերիցէ ¹⁰զհիմունս նորա:

11 Այսպէս ասէ Տէր, Ի վերայ երկից ամպարչտութեանցն Եփովմայ, եւ ի վերայ չորիցն՝ ոչ ¹²դարձայց ի նոցանէ. փոխանակ զի հալածեաց սրով զեղբայր իւր, եւ սպականեաց զեղբայր յերկրի. եւ յափշտակեաց ի վիայութիւն զսուկունի իւր, եւ զյանդնութիւն իւր պա-
12 հեաց ի հակառակութիւն: Եւ անաքեցից հուր ի Թեման, եւ կերիցէ ¹³հուր զհիմունս պարսպաց նորա:

13 Այսպէս ասէ Տէր, Ի վերայ երկից ամպարչտութեանց որդւոցն Ամոնայ, եւ ի վերայ չորիցն՝ ոչ ¹⁴դարձայց ի նոցանէ. փոխանակ զի հերձուին զյղիս Գաղատայացւոց, զի ընդարձակեցեն զսահմանս

14 իւրեանց: Խորտեցից հուր ի վերայ պարսպացն Ռարայ, եւ կերիցէ ¹⁴զհիմունս նորա արաղակու յաւուր պատերազմի, ¹⁵եւ շարժեցի յաւուր վախ-
15 ճանի իւրոյ: Եւ գնասցեն ի վերութիւն թագաւորք նոցա, քուրմք նոցա եւ իշխանք նոցա՝ ի միասին, ասէ Տէր:

¹ Իբբ. Բանք Ամոխայ որ ի հովուայ ² Իբբ. Իսրայելի ³ Իբբ. Այսպէս ⁴ Իբբ. դարձուցից զէն- նորա, քանզի կառուին զՔաղատի կամ: նասայիւք ⁵ Իբբ. զապարանս Էննաղաղոյ ⁶ Իբբ. զոր ունին զգաւալան ի տանէն Եղեմայ. եւ գերեցի ի կիր ⁷ Իբբ. դարձուցից զէն- նորա, քանզի գերեցին զգերութիւնն ի սպամա մասնել ⁸ Իբբ. զապարանս ⁹ Իբբ. զոր ունին զգաւալան

¹⁰ Իբբ. Փղշտացւոցն ¹¹ Իբբ. դարձուցից զէն- նորա, քանզի մասնեցին ի սպամա զգերութիւնն ¹² Իբբ. դարձուցից զէն- նորա, քանզի հայածեաց սրով զեղբայր իւր. եղծ զորոմութիւն իւր, եւ պատուաւոր ի սպամա զարգիւթիւն իւր, եւ զցատուան իւր պահեաց յաւիտեան ¹³ Իբբ. զապարանս Իսրայ ¹⁴ Իբբ. դարձուցից զէն- նոցա ¹⁵ Իբբ. փոթորակ յաւուր մրրկի: (15) Եւ գնասցէ ի գերութիւն Սեղբոմ (համ, թագաւոր նոցա), ինքն եւ իշխանք նորա

Գ Լ Բ

- 1 Այսպէս առէ Տէր . Ի վերայ երից ամպարչառութեանցն Մովսրու , եւ ի վերայ չորիցն՝ ոչ ¹գարձայց ի նմանէն՝, փոխանակ զի այրիցին զտակերս ²բնապարտացն
- 2 Եղովմայիցուոց ի մօրսել : Առաքելցից հուր ի վերայ Մովսրու , եւ կերիցէ հուր ³զհիմունն քաղաքաց նորս . եւ մնացի ի տկարութեանն Մովսր՝ , աղաղակաւ եւ
- 3 ձայնիւ փողոյ . Եւ սատակեցից զգատաւոր ⁴ի նմանէ , եւ զամենայն իշխանս նորա կոտորեցից ընդ նմին , առէ Տէր :
- 4 Այսպէս առէ Տէր . Ի վերայ երից ամպարչառութեանց որդւոցն Յուսայ , եւ ի վերայ չորիցն՝ ոչ ¹գարձայց ի նմանէն՝, փոխանակ զի մարտեցին զօրէնս Տեառն եւ զհրամանս նորա ոչ սրահեցին , եւ մոլորեցուցին զնոսա ⁵մոտսեօք իւրեանց զորարարին , զորոց զհետ գնացին հարքն ⁵նոցա : Եւ առաքելցից հուր ի վերայ Նրէաստանի , եւ կերիցէ ⁶զհիմունն Երուսաղեմի :
- 6 Այսպէս առէ Տէր . Ի վերայ երից ամպարչառութեանցն Բարայիկի , եւ ի վերայ չորիցն՝ ոչ ¹գարձայց ի նմանէն՝, փոխանակ զի վաճառեցին զարգայն արծաթոյ , եւ զանանկն ընդ կոչկաց . Ար ²կոխն զհող երկրի . եւ կտփեն զզուրս աղքատաց՝ , եւ զճնտարարս խնամահարցն . եւ հոյր եւ որդի սա մի ³բող մտաննն , զի պղծեցեն զանունն
- 8 Աստուծոյ իւրեանց : Եւ զձործս իւրեանց աւաղասա ձկէին ընդ ինքեանս եւ ընդ սեղանն՝ , եւ զինի զրպարառութեանց ըմպէին ի սանն աստուծոյ իւր :
- 9 Եւսնց , Բայց եւ բարձի զԱմովրհայցին յերեսաց նոցա , որոյ բարձրութիւնն իւր բարձրութիւնն մայրի , եւ հօր էր իրրեւ զկազնի . եւ բարձի զպտուղ նորա ի վերուստ եւ զարմատս նորա ի ներքուստ :
- 10 Եւ ես հանի զձեզ յերկրէն Եգիպտացուոց , եւ չրջեցուցի զձեզ յանապատ ամս

քառասուն՝ ժառանգիցուցանել զերկիրն

11 Ամովրհայուոց : Եւ առ յորպուց ձերոց ի մարգարէս , եւ յերեսասարգաց ձերոց յախատս որս . միմէ ²ոչ իցէ սպլուս , որպիք

12 Բարայիկի , առէ Տէր : Եւ արբուցանէ իբր Երեսուրացն ³մայց զինի , եւ մարգարէիցն պատու իբէիք զի մի մարգարէ սացին : ¹⁰Վասն այգորիկ անաւ ստիկ եւ հորովիցուցանեմ ի ներքոց ձեր՝ զոր

14 օրինակ հովիւ՝՝ սալլ լի օրանաւ : Եւ կուրիցէ փախուստ յընթացողէն , եւ որ զօրաւորն իցէ մի գորասցի ի զոյտութեան իւրում , եւ ¹¹պատեւրագմողն մի սարեւ

15 ցուսցէ զանձն իւր , եւ արեւմտաւորն մի կարասցէ ունիկ զղէմ , եւ որ արայն իցէ օտիս ք՝ մի սարեւցի , եւ հեծեալն

16 մի սարեւցուոցէ զանձն իւր , եւ ¹²մի գոցի սիբա իւր ի զօրութեանն . մերկն հալածեցի՝՝ յաւուր յայնմիկ , առէ Տէր :

Գ Լ Գ

1 Աւարուք զպատգամս զայս զոր խօսեցաւ Տէր ի վերայ ձեր , ¹³տունդ Բարայիկի , ի վերայ ամենայն սպլուս զորս

2 հանի յերկրէն ¹⁴Եգիպտացուոց Բայց զձեզ՝՝ ընարեցի յամենայն սպլուս երկրի . վասն այնորիկ ի ձէն՝ ինդրեցից զվրէմ ամենայն

3 նայն չարեաց ձերոց : Թէ գնտացնուս ամենեւին երկուս ի միտայն , իմէ ոչ ճաւահայիցն զմիմեանս : Եթէ զոչիցէ՞ առեւծ

¹⁵յանտասէ , եւ ոչ իցէ որս արարեալ նորա՝ , եթէ սայցէ՞ կորիւն ատիւծու զձայն իւր ի մայրուոց իւրմէ , եւ ոչ ինչ

⁵իցէ յախշաակեալ նորա : Եթէ անկանիցի իմուցուն ¹⁶ի յերկիր սասնայ որսորդի . եթէ ճայլիցէ՞ որոգայթ ի վերայ

6 երկրի՝՝ եւ ոչ ինչ իցէ ըմբոնեալ : Եթէ հարկանիցի փող ի քաղաքի , եւ ազնն ոչ խտովեացի . եթէ իցին չարիք ի քաղաքի եւ Տեառն չիցէ արարեալ : Վասն այնորիկ ոչ արասցէ Տէր Աստուած իրս ինչ , եթէ ոչ յայնեանցէ ¹⁷զիրաանն ծա

8 սայից իւրոց մարգարէից : Առեւծ զոչիցէ , եւ ո՞վ իցէ որ ոչ սարսիցէ . Տէր

¹Իբր . գարձուցից զձեռն նորս ²Իբր . թագաւորին ³Իբր . զապարանս կարեովոցայ , եւ մեացի Մովսր աղակաւ . ⁴Իբր . ի միջոյ նորս ⁵Իբր . անտիր իւրեանց ⁶Իբր . զապարանս ⁷Իբր . զանկան հողոյ երկրին ի գլուխ աղքատաց , (համ կոտան տանեն զգլուխ աղքատաց ընդ հող երկրի) ⁸Իբր . կին մտաննն , զի պղծեցեն զանուն սբութեանն իմոյ : (8) Եւ ի վերայ ձործոց գրուելոց ի կողմն ինեւնիս առ ամենայն սեղանոյ

⁹Իբր . պիտե ¹⁰Իբր . Ահա ես ընկճեմ զձեռն ուր էրդ , որպէս ընկճէ (Կամ Ահա ես ընկճեմ ընդ ձեռք որպէս ընկճի) ¹¹Իբր . հզորն ¹²Իբր . որ ժիրն է ստիւն իւրով ի հզորն փախիցէ մերկ ¹³Իբր . որդիք ¹⁴Իբր . Եգիպտացուոց , եւ սանմ , (2) Չձեզ միայն ¹⁵Իբր . յանտասի եւ ոչ իցէ նորս որս ¹⁶Իբր . յորոգայթ յերկրի , եթէ չիցէ նմա լարեալ թակարդ . միթէ բառնայցի՞ որոգայթ յերկրէ , ¹⁷Իբր . զգաղաւթս իւր

Աստուած խօսեցաւ , եւ ո՞վ իցէ որ ոչ մարգարէացի :

9 Պատմեցէք ՚ի գաւառս Ասորեստանեայց եւ ի գաւառս՝ երկրին Երիւզացացոց , եւ ասացէք , ժողովեցարուք ՚ի լեւոնն Շամրինի , եւ տեսէք սքանչելիս ըզուսմա՝ ի մէջ նորա , եւ զբռնութիւնս 10 ի մէջ նորա : Եւ ոչ ՝ ծանեաւ զլինելոց եղևոն իւր՝ , ասէ Տէր , որ զանձէին անորէնութիւնս եւ ՝ թշուառութիւնս ի գա- 11 լառս՝ իւրեանց : Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր Աստուած ՝ ցՏիւրոս . Երկիրդ որ շուրջ զքեւ է՝ աւերեսցի՝ , եւ խորատկեցիք ի քէն ամենայն զօրութիւնքս , եւ յափշտակեցցին ՝ գաւառք քո :

12 Ձի այսպէս ասէ Տէր . Չոր օրինակ թէ կարասցէ թափել հովիւ ի բերանոյ առիւծու աքեացս երկուս կամ ըլլեակ մի ունկան , այնպէս գերծցին որդիքն Խորայելի որ ընակեալ են ի Սամարիա , ՚ղէմ յանգրիման ազգին եւ ի մէջ Դամասկացոց :

13 Բահանայք , լուարուք՝ եւ վիպու- թիւն զիք ասնոց Յակովբայ , ասէ Տէր 14 ՝ ամենակալ : Ձի յաւուր յայնմիկ յորժամ լնդրեցից զվրէժ ամպարչաութեանցն Խորայելի ի նմանէ , առից վրէժ եւ զսե- զանոյն Բեթելայ , եւ փշրեցցին եղջերք 15 սեղանոյն եւ անկցին յերկիր : Եւ խորտակեցից զապարանս ՝ թեւաւորս ի վերայ ամբարատուն ամպարանիցն՝ , եւ ասպականեացցին ապարանքն վզոսկրեայք , եւ բազում եւ այլ ապարանք անկցին , ասէ Տէր :

Գ Լ . Գ

1 Լուարուք , ՝ զբան Տեառն՝ , երինջք Բասանու , որ էք ի լերինն Շամրինի որ զրկէք զաղբասս եւ առ ոտն հարկանէք զանանկն , որ ասէիք ցտեարս ձեր , Մա- 2 աուցէք մեզ զինի զի արցուք : Երզնու 11 Տէր ի սրբութիւնս իւր , եթէ Ահա աւուրք եկեացն ի վերայ ձեր , եւ 12 առցեն զձեզ զինուք , եւ զղոսա որ ընդ ձեզդ են արկցն :

1 Եբբ. յապարանս Ազովբայ , ե յապարանս 2 Եբբ. ի լերինն Շամրինի , եւ տեսէք ազմուկ բազում 3 Եբբ. գիտացին առնել ուզողութիւնս 4 Եբբ. յափշտակութիւն յապարանս 5 Եբբ. թշնամին եղցի շուրջ զերկրաւ . 6 Եբբ. ապարանք 7 Եբբ. յանկան ըզվոնցի ե ի գահոյն պատարանայիտ : (13) Լուարուք 8 Եբբ. Եհովայ Ա. տուած զօրութեանց 9 Եբբ. ձերոցաց հանգերձ ամբարատուն ապարանիւք 10 Եբբ. գրանս զայս 11 Եբբ. Տէր Եհովայ 12 Եբբ. բարձցէ զձեզ կարթիւք , եւ

3 ի սանս ջեռուցեալաւ Եւ կանխցէք մերկք՝ միմեանց դէմ ընդդէմ , եւ անկանիցիք ի 4 յերինն Ռեմանայ՝ , ասէ Տէր : Մտէք ի Բեթել Եւ ամպարչաեցայք , եւ ի Գաղ- գաղա յաճախեցէք ամպարչանկ . եւ մա- տուցէք զդոսն ձեր ընդ առաւօսս , եւ 5 յերկր աւուր զասանորգս ձեր : 13 Բն- թեռնութիւն օրէնս արատբոյ , եւ կոչէին խոստովանութիւնս . պատմեցէք թէ զայս սրեցցին որդիքն Խորայելի , ասէ Տէր : 6 Եւ ես արկի զձեւք 14 ցաւ առամանց յա- մենայն քաղաքս ձեր , եւ կարօտութիւն հացի յամենայն տեղիս ձեր . եւ ոչ զար- 7 ձարուք առ իս , ասէ Տէր : Եւ արգելի ի ձէնջ զանձիւ երկուք ամսովք յառաջ քան զիւրթս . ի մի քաղաք տեղացի , եւ ի մեւս քաղաք ոչ տեղացի . 15 մի վի- ճակ թայից , եւ ի մեւն յորում ոչ տե- 8 զացից ցամաքեացի : Եւ ժողովեցցին՝ երկու եւ երեք քաղաք ի մի քաղաք ըմպել ջուր , եւ 16 մի յապեցցին՝ . եւ ոչ 9 զարձարուք առ իս , ասէ Տէր : Հարի զձեզ ասպով եւ 17 արկի զձեւք զալուկն . եւ յաճախեցէք ի պարանջս ձեր եւ յայ- զիս եւ ի թղենիս ձեր եւ ի ձիթենիս , եւ 10 եկեր թրթուր . սակայն եւ այնպէս ոչ 11 զարձարուք առ իս , ասէ Տէր : Առա- քեցի ի վերայ ձեր մահ 18 ի ճանապարհին Երիւզացացոց , եւ կոտորեցի սրով զերի- տասարգս ձեր հանդերձ գերութեամբս երկվորաց ձերոց , եւ 19 ձարկիցի զբա- նակս ձեր հրով բարկութեան իմոյ՝ . սա- կայն եւ այնպէս ոչ զարձարուք առ իս , 11 ասէ Տէր : Կործանեցի զձեզ՝ որպէս կոր- ճանեաց Աստուած զՍողոմ եւ զՓոմոր , եւ կելուք իրբեւ զխանձող զերծեալ ի հրոյ . սակայն եւ այնպէս ոչ զարձա- 12 րուք առ իս , ասէ Տէր : Վասն այնորիկ այսպէս արարից քեզ , Խորայել . բայց

զմնացորս ձեր կարթիւք ձեզանց : (3) Եւ կանխցէք ընդ իրամասս իւրաքանչիւր յանդիման իւր , եւ անկանիցիք յարոցն 13 Եբբ. եւ մատուցէք ի խորոյ զօրհութեանն , եւ կոչեցէք զգամանն եւ քարոզեցէք . զի այսպէս սրեցէք , որքեր 14 արայելի , ասէ Տէր Եհովայ 15 Եբբ. սրբութիւն 16 Եբբ. ի մի վիճակ տեղաց եւ մեւն ուր ոչ տեղաց ցամաքեաց : (8) Եւ ժողովեցան 16 Եբբ. ոչ յարգեան 17 Եբբ. զայկաւ . զբազմութիւնս պարսկաց ձերոց եւ այգեաց ձերոց եւ թղենեաց ձերոց եւ ձիթենեաց ձերոց եկեր խառնիճ 18 Եւ , ճանապարհաւ 19 Եբբ. հանի զճոս բա- նակաց ձերոց յանգունս ձեր

զի այսպէս աննելոց եւ՝ քեզ՝ ¹պատ-
 րաստեա կարգալ զանուն Տեառն Աս-
 13 տուծոյ քո Իսրայելի : Զի անաւատիկ ես
 եմ՝ որ հաստատեմ զերկինս եւ հաս-
 տատեմ զհողմս . եւ պատմէ ի մէջ մարդ-
 կան զօծեալ իւր , առնէ առաւօտ եւ
 մէկ , եւ ելանէ՝ ի վերայ բարձանց երկ-
 րի : ²Տէր Աստուած ամենակալ՝ անուն
 է նորա :

ԳԼ . Ե

1 Առարուք զբանս զայս՝ զոր ես ³ստից
 2 ի վերայ ձեր ողբս : Անկաւ տունդ Իս-
 րայելի , եւ ոչ եւս յաւելուցու յաննել
 կոյսն Իսրայելի . կործանեցաւ յերկրի
 իրում , եւ չիք ոք որ կանգնիցէ զնա :
 3 Բանզի այսպէս ասէ Տէր՝ Տէր . Ի քաղաքէ
 յորմէ ելանէին հագարք՝ մնացէ հարեւր ,
 եւ յորմէ ելանէին հարեւր՝ մնացէ տանն
 4 տանդ Իսրայելի : Բանդի այսպէս ասէ
 Տէր առ տունդ Իսրայելի . Խնդրեցէք
 5 զիս եւ կեցցիք . եւ մի՛ խնդրէք զի՛ն-
 թէլ , եւ ի Փաղպաղա մի՛ մտանէք , եւ
 ի Զրհորն երգման մի՛ ելանէք . զի Փաղ-
 6 պաղա գերելով գերեցի , եւ Ինթէլ եւ-
 զիցի իբրեւ զչեղեալ : Խնդրեցէք զՏէր
 եւ կեցցիք . զի մի՛ բորբոքեցի իբրեւ
 զհուր տունն Յովսեփայ եւ կերիցէ
 զնա , եւ ոչ ոք իցէ որ շիջուցանիցէ
 7 տանդ Իսրայելի : Ար առնէ ի բարձունս
 իրաւունս , եւ արդարութիւն եղ յերկ-
 8 րի . Ար առնէ զամենայն եւ նորոգէ՝ ,
 եւ դարձուցանէ յայգ զստուերս մանու ,
 եւ զաիւ ի զիշեր միջուցանէ . որ կո-
 չէ զջուրս ծովու եւ հեղու ի վերայ եւ-
 9 թեաց երկրի . ⁶Տէր ամենակալ անուն
 9 է նորա . Ար բայցէ զբեկումն ի վերայ
 զօրութեանս , եւ ամէ զմիշուստութիւն
 ի վերայ ամբողջաց՝ :
 10 Ատեցին ի գրունս զյանգիմանիչս ,

եւ ⁷զբանս սուրբս՝ պիղծս արարին :
 11 Վասն այնորիկ փոխանակ զի կփէէիք
 զագբատս եւ կաշտոս ⁸ընտրանաւ առ-
 նուիք ի նոցանէն , արարանս զարդա-
 րեալս շինեցիք , եւ մի՛ ընակեցիք ի
 նոսա , այգիս ցանկալիս անկեցիք , եւ
 12 զգինի նոցա մի՛ արջիք : Զի զիտայի ես
 զբացուեմ ամպարշտութիւնս ձեր , եւ սաս-
 տիկ են մեղք ձեր . առ ոսն կոխէիք զար-
 13 գուցանէիք զագբատն ի գրունս : Վասն
 այնորիկ որ իմաստունն է՝ ի ժամանա-
 կին յայնմիկ լսեցէ , զի ժամանակն չոր
 14 է : Խնդրեցէք զբարի եւ մի՛ զչար , զի
 կեցցիք , եւ եղիցի ընդ ձեզ Տէր Աս-
 տուած ⁹ամենակալ , զոր օրինակ ասա-
 15 ցէքն՝ Թէ Ասեցաք զարիս , եւ սիրե-
 ցաք՝ զբարիս . հաստատեցէք զիրաւունս
¹⁰ի գրունս ձեր , զի ողորմեսցի Տէր Աս-
 տուած՝ մնայորդաց Յովսեփայ :
 16 Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր՝ Աս-
 տուած ամենակալ՝ Յամենայն հրապա-
 րակս կոծ . եւ յամենայն ճանապարհս
 առացի վայ , վայ , ¹¹կոչեսցի մշակ ի սուգ
 17 եւ ի կոծ եւ ի ձայնարկուս . եւ յամե-
 նայն ճանապարհս՝ կոծ , քանդի անցից
 ընդ մէջ քո , ասէ Տէր :
 18 Վայ որ ցանկանս աւուրն Տեառն . զի՞
 կայ ձեր եւ աւուր Տեառն , եւ նա խա-
 19 ւար է , եւ ոչ լոյս : Զոր օրինակ Թէ
 փախիցէ մարդ յերեսաց առիւծու , եւ
 պատահեցէ նմա արջ , եւ փախնուցու
 ի սուն , եւ յեցուցէ զձեռս իւր յորմն ,
 20 եւ հարկանիցէ զնա օձ . Ո՛չ ապաքէն
 խաւար է օր Տեառն , եւ ոչ լոյս , ազ-
 ջամիչին , եւ ոչ գոյ ի նմա ճաճանչ :
 21 Ատեցի , մարտեցի զտօնս ձեր , եւ ի
 22 տարեկանս ձեր ոչ հաստեցայց : Զի
 Թէ մատուցանիցէք զողջակէզս եւ զգոնս
 ձեր՝ ոչ ընկալաց , եւ ¹²յերեւելիս փրկու-
 23 թեանց՝ ձերաց ես ոչ հայեցայց : Ի բաց
 արա յինէն զձայն երկոյց քոյ , եւ զնուալս
 24 արնոյց քոյ ես ոչ լուայց : Եւ յորդեա-
 ցին իբրեւ զջուր իրաւունք , եւ արդա-
 25 րութիւն իբրեւ զնեղեղ անհուն : Միթէ
 սպանոց եւ գոնս մատուցէք ինձ յանա-

¹ Եբբ. պատրաստեա զքեզ ընդ առաջ Աստու-
 ծոյ քո, Իսրայելի (13) Զի անաւատիկ որ հաս-
 տատանցն զերես եւ արբ զնորմ, եւ յայս
 առնէ մարդոյ զինչ է խորհուրդ նորա , եւ որ
 առնէ զառաւօտ ի խաւար , եւ գնա ² Եբբ.
 Ենօվայ Աստուած զօրութեանս ³ Եբբ. բառ-
 նամ ի վերայ ձեր յողբ , տունդ Իսրայելի :
 (2) Անկաւ ⁴ Եբբ. Ենօվայ ⁵ Եբբ. ի
 տանն ⁶ Եբբ. ի Բեթէլ : (7) Ար շրջէք զգա-
 տատան ի գառնութիւնս , եւ զարդարութիւնս
 ընկենուք յերկիր : (8) Խնդրեցէք զուր արարն
 գիւղամասեղն եւ զչալի ⁹ Եբբ. Ենօվայ է
 անուն նորա . (9) Ար շրջուցանուցէ զաւերումն
 ի վերայ հզօրն , եւ աւերումն հասցէ յամբողջս

⁷ Եբբ. զորս խօսին արգար՝ ⁸ Եբբ. ցորենոյ ⁹ Եբբ.
 զօրութեանց , զոր օրինակ տացէքն : (15) Ատե-
 ցէք զչալիս , եւ սիրեցէք ¹⁰ Եբբ. ի գրան .
 իցէ Թէ ողորմեսցի Տէր զօրութեանց ¹¹ Եբբ.
 կոչեսցի զմշակ ի սուգ եւ զձայնարկուս ի կոծ :
 (17) Եւ յամենայն այգիս եղիցի ¹² Եբբ. ի
 խաւարականս պարարտաց

պատի անդ զքատառուն ամ, տունդ Լու-
 26 բայկի. և ասէք ¹զիտանն Մոգորայ,
 և զատագ աստուածայն ձերայ զՀսև-
 փայ, զպատկիրս նոցա զոր արարէք
 27 ձեզ: և և փոխեցից զձեզ՝ անպր քան
 զՊամակոս, ասէ Տէր, Աստուած ²ա-
 մենակալ անուն է նորա:

ԳԼ Զ

1 Վայ ³որ անգոսննն զՄիսն, և յուսու-
 ցեալ իցեն ի լեռոն Շափնի. կի՛նցին
 զԻշխանութիւնս ազգաց, և մաին ի
 2 նոսա՝ տունդ Լուրայկի: Անցէք ⁴ա-
 մենեքին ի Քազան: և ասէք. և ան-
 ցէք անտի ի մեծն և մաթ ⁵Հասարայ, և
 ի ջէք ի Գէթ ալլազգեաց, ⁶զորաւորս
 քան զամենայն քաղաքան զայնոսիկ, ե-
 թէ՛ իցեն մեծ սահմանք նոցա քան
 3 զասհմանս ձեր: Ար ⁶գայք յոր չարեաց,
 որ մերձենայք ճասանի ի չարախ
 4 ստութեանց՝. Ար ննջէք ի գահոյս
 փզոսկրեաց, և փափկանայք յանկողինս
 ձեր, և ուտէք ուրս ի հոպից և որինս
 5 գիցիկս յանգոց. Ար կայթս հարկա-
 նէք ընդգէմ սրնոց. ⁷զորս իրեւ
 հատատունս համարեցայք, և ոչ ան-
 6 ջաւորս. և և բմպէք պարզեալ՝ զինի,
 և անոյ լուզով օծանիք. և ոչ զուէ
 7 ձեզ վասն բեկմանն Յովսեփու: Վասն
 այնորիկ արգ ի վերութիւն վարեցին
 ղիշխանութիւնէ յանաւորաց, և հատցի
 8 խննջին երկվարացն և իրեմայ: Չի եր-
 գուա Տէր՝ յանձն իւր, ասէ Տէր Աս-
 տուած զորութեանց՝ թէ Վարչեցոյցից
 զամենայն նպարտութիւնս Յակոբայ, և
 զայխարնս նորա ամեցից՝, և բարձից
 9 զքաղաքս նորա ամենայն ընակչօք: և և
 եզրից եթէ մեացնն տան այր ի տան

10 միում, և մեռանիցն. ¹⁰և մնացորդքն
 սանուցուն զընտանիս իւրեանց, և ի-
 ջանեն հանել զոսկերս նոցա ի տանէ
 սնտի. և ասացին ցայնոսիկ որք կայ-
 ցին ասաջի տանն, եթէ Այլ ինչ՝ մնաց
 11 այդք առ քեզ: և նա ասացէ թէ Այ.
 և ¹¹մի՛ ասացէ թէ Լուս լեր. ¹²վասն
 այնորիկ է զի ոչ անուանէին՝ զանուն
 12 Տեռան: Չի աւաւտիկ Տէր հրաման
 տացէ, և հարցէ զմեծ ապարանն կոր-
 ծանմամբ, և զիտք ապարանս պա-
 ստամամբ:
 13 Իցէ թէ արչաւիցնն երկվարք ընդ
 վէմս, կամ ¹³հանգարտիցն ի մէջ մա-
 տակաց՝. զի խտորեցէք զիրաւունս ¹⁴ի
 ցատունս և զպառզ արգարութեան ¹⁵ի
 14 գառնութիւն, և՛՝ ուրախ լինէիք յոյժնչ
 բանս, ոչք ասէիք եթէ Մ՛ջ զորութեան
 15 մերով եզնն մեզ եզջեւրք: Վասն այ-
 գորիկ ահաւագիկ ես յարուցից ի վերայ
 ձեր, տունդ Լուրայկի, ասէ Տէր Աս-
 տուած զորութեանց, ազգ մի՛ որ նե-
 զիցին զձեզ ¹⁶զի մի՛ և սասնիցէք յե-
 մաթ, և մինչև ի հեզեգասն արեւ-
 մտից՝:

ԳԼ Է

1 Այսպէս եցոյց ինձ Տէր ¹⁷Տէր, և ահա
 ծնունդ մարտոյ զայր ընդ ասուսոսս,
 2 և ահա ջորեակ մի Գոլի սարայ: և
 եզիցի եթէ վախճանեցէ ուտիլ՝ զիտտ
 երկրին. և ասեմ, ¹⁸Տէր Տէր՝, ինայեա.
 քանզի ո՛վ իցէ որ կանգնեցէ զՅակոր,
 3 զի սակաւաւոր է: Ապաշաւեաց Տէր
 ի վերայ այգորիկ. և այց և ս մի՛ լի-
 ցի, ասէ Տէր:
 4 Այսպէս եցոյց ինձ Տէր Տէր, և ահա
 կոչեաց գասատառն հրով Տէր Տէր. և
 եկիք զԱյսս բազումս, և եկիք զՎի-
 5 ճակն: և ասեմ, Տէր Տէր, գազարեցո
 զայց. քանզի ո՛վ է որ յարուցանէ զՅա-
 6 կոր, զի սակաւաւոր է: Ապաշաւեաց

¹ Իբր. զՍիքթութ (այ-ի-տն՝ գիտրանս) Մոգորայ, և զԻհուն պատկերաց ձերոց, զաստղն աստուածոց ձերոց, զոր արարէք վասն ձեր: (27) և ես վարեցից զձեզ ի գերութիւն ² Իբր. զորութեանց ³ Իբր. որոց ի հանգստան են ի Սիսն և յապահով ի լերինն ճամբնի. նշանաւորացն իշխանաց այգաց, և գայ առ նոսա ⁴ Իբր. զալ-ուտ ⁵ Իբր. միթէ լաւ իցնն քան զմտգաւորութիւնս զայսոսիկ. միթէ ⁶ Իբր. Տեւաջոտայնէք զօրն շարեաց, և ասոյք մերձեւնայ ամ ուղայ սնիրաւութեան ⁷ Իբր. իբրեւ զՎուսիթ հնարէք ձեզ նուազարանս երգոց, (6) և և ընդէք բաժակոք ⁸ Իբր. ի գլուխ գեւրեցն, և կարճեցի իրախումբիւն բազմեցն ի գահոյս: (8) երգուա Տէր և հովայ ⁹ Իբր. Կարչիմ՝ ես զՏպարտութեանն Յակոբայ, և և ասեմ զապարանս նորա

¹⁰ Իբր. և բարձցէ զնա Տօբեղարայ նորա կամ որ այրեն զնա՝ հանել զօսկրտին ի սանէն, և աստացէ ցնա որ ի տանն իցէ, եթէ Այլ ոք ¹¹ Իբր. նա ¹² Իբր. զի չէ ի գէւյ յիշել ¹³ Իբր. հերկիցի սեզ եզամբ ¹⁴ Իբր. ի գառնութիւն ¹⁵ Իբր. յաւշեղար, (14) Ո՛վ որ ¹⁶ Իբր. ի մտից և մաթ այ մինչև ի հեզեղասն սնապատի ¹⁷ Իբր. և հովայ, և ահա արար մարտի ի սկզբան բուսանելոյ խոտոյն վերջնայ. և ահա խոտ վերջին յես հնձոց թագաւորին (2) և եղև յես ճարտեկեղ ի սպառ. ¹⁸ Իբր. Տէր և հովայ, ոչ ոք է և այլոր:

Տէր ի վերայ այգորիկ. եւ այց հւս մի՛ լլցի՛ սաէ Տէր Տէր :

7 Այսպէս եցոյց ինձ ¹Տէր Տէր. եւ ահա այր մի կայր ի վերայ ապամանգեայ պարսպի՛, եւ ի ձեւին իւրում ²աղա-

8 մանց : եւ սաէ ցիս Տէր, Չի՛նչ տեսանես Ամոխ. եւ սսեմ, ³Ապամանց. եւ սաէ ցիս Տէր, Ահա տարիկ ես հաստատեցից ⁴աբամանդ ի մէջ ժողովրդեան իմաց Բարայելի, եւ ոչ հւս յաւելից ⁵անցոցանել զնովաւ : եւ սաբանեացին թաղինք կատակութեան, եւ մեծեանք՝ Բարայելի աւերեսցին. եւ յարեաց ի վերայ տանն Յերարովմայ սրով :

10 եւ առաքեալ Ամախա քորժ ի նիւթկայ առ Յերարովմ սրբայ Բարայելի, եւ սաէ, ժողովս կուտէ ի վերայ քո Ամոխ ի մէջ ստան Բարայելի, եւ երկիրս ոչ կարէ հանգարանել ամենայն լանից

11 նորս. Չի սյոյղէս սաէ Ամոխ. Յերարովմ սրով վախճանեացի, եւ Բարայել զերկրով զերեսցի յերկրէ ի լով :

12 եւ սաէ Ամախա զԱմոխ, Տեսանողդ, տուր տեղի, զնա յերկիրն Հրէաստանի. սնդ կեաց եւ սնդէն մարգարէասլեր.

13 Ի Բեթէլ մի եւս յաւելուցուս մարդաբէանայ, զի սրբութիւն թաղաւորի է եւ տուն թաղաւորութեան :

14 Պատասխանի եւ Ամովս եւ սաէ զԱմախ, Ես ոչ մարգարէ էի եւ ոչ որդի մարգարէի, այլ հովիւ է՛ի, եւ թով՛

15 քաղէի. եւ առ զիս Տէր ի հօտից, եւ սաէ ցիս Տէր, Գնա գու եւ մարգարեաց ի վերայ ժողովրդեան իմում Բարայելի :

16 եւ արդ յուր զպատկամս Տեառն. Դու սսես, Մի մարգարէանար ի վերայ Բարայելի, եւ մի՛ ⁵ժողովս ժողովիր՝ ի վերայ տանն ⁶Յարուս : Ասան այգորիկ այսպէս սաէ Տէր. Կին քո ի քաղաքից պոսնկեսցի, եւ ուստերք քո եւ զստերք քո ի սուր սնկցին, եւ երկիրք քո յարարածին լամանեսցի, եւ դու յերկրի պղծում վախճանեսցիս, եւ Բարայել վերելով զերեսցի յերկրէ ի լով :

Գ Լ

4 Այսպէս եցոյց ինձ Տէր Տէր. եւ սա

¹ Եբ. եւ սա Տէր կայր ի վերայ որմնյ անողի (Բնորդի սրբաբարոյ) ² Եբ. Ահա ³ Եբ. զանց ստանել զնորս : (9) եւ բարձունք Խասհակայ եղցին յաւերակ, եւ սրբութիւնք ⁴ Եբ. էի սրբառոց, մտաթուզ ⁵ Եբ. Խօսիր բանս ⁶ Եբ. Խասհակայ

² Գործի հաւորաց՝ : եւ սաէ, Չի՛նչ տեսանես, Ամոխ. եւ սսեմ, ¹ Գործի հաւորաց՝. եւ սաէ ցիս Տէր, Հասեայ է վախճան ի վերայ ժողովրդեան իմոյ Բարայելի, եւ ոչ հւս յաւելից ⁸ անցուցանել զնովաւ : եւ ողբացն յարկբ տաճարին յաւուր յայնմիկ, սաէ Տէր՝. բազումք անկանիցին, եւ յամենայն տեղիս ⁹ արկից յուսթիւն : Լուարուք զայս՝ որ ¹⁰ անկէիք զամանկն ընդ սուսուտս, ⁵ եւ զրկէիք զպարաս յերկերեայ՝. եւ սաէ իր, Ե՞րբ սնդցէ ¹¹ ամիսս, եւ շահեսցուք՝, եւ շարաթիս եւ թացցուք ¹² զգանձս, եւ տանել ¹³ զչափ վարք, եւ մեծացուցանել ¹⁴ զկշիւս, եւ աւնել կշիւս սուսութեան, Ստանալ արծաթով զպարասս, եւ զանանկս ի գնաց կոշիկաց, եւ ¹⁵ յամենայն ի վաճաստ մեր շահեսցուք : 7 երգնու Տէր ի վերայ հպարտութեանն Յակորու, իէէ ¹⁶ ոչ մտապցին ի սպաս ⁸ ամենայն գործք ձեր՝ : եւ ի վերայ այգորիկ ¹⁷ խտովեսցի երկիր՝ : սաւ առցն տանայն ընակիչք նորս. եւ ելցէ իրբեւ զգետ ¹⁸ վախճան նորս, եւ ի իջէ՛ իրբեւ ⁹ զգետն Եգիպտոսոցոյ : եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ, սաէ Տէր Տէր, ¹⁹ մտցէ արեւ զակն ի միջօրէի, եւ խաւարեսցի յերկրի յայս ի սուէ՛ : եւ զարձուցից ի սուզ զսոճս ձեր, եւ զամենայն կրօք ձեր յոյրս, եւ ածից ի վերայ ամենայն հասակաց քորժ, եւ ի վերայ ամենայն զլիսց կնկուսթիւն. եւ արարից նմա իրբեւ սուզ ²⁰ սիրելոյ, եւ որոց ընդ նմայն իցեն՝ իրբեւ օր ցաւոց՝ :

11 Ահա աւուրք զան, սաէ Տէր Տէր, եւ աւաքեցից սով յերկիր. ոչ սով հացի եւ ոչ ծարաւ ջրոյ, այլ սով լսելոյ զբանն

12 Տեառն : եւ ²¹ խոտովեսցին ջուրք՝ ի ծովէ մինչեւ ի ծով, եւ ի հիւսիսոյ մինչեւ

⁷ Եբ. կողով պողոյ հասեայ ⁸ Եբ. զանց աւնել զնորս : (3) եւ եղցին յորք երգք տաճարին յաւուր յայնմիկ, սաէ Տէր Եհովայ ⁹ Եբ. արկիցին յաւերակ ¹⁰ Եբ. կյանէիք զանանկն, եւ զրկէիք զպարասս երկրի ¹¹ Եբ. ամասուցուք, եւ վաճառեսցուք արմտիս ¹² Եբ. զգորեան ¹³ Եբ. զարդուն ¹⁴ Եբ. զսիկզ ¹⁵ Եբ. ցիտտանն ցորենոյն վաճառեսցուք ¹⁶ Եբ. Ոչ մտապցոյց ի սպաս զամենայն գործս նոցա ¹⁷ Եբ. ոչ շարժեսցի երկիր, եւ ¹⁸ Եբ. Ելէն ընդ ընդ վանդակ, եւ տարցի ի բաց եւ ընկցի ¹⁹ Եբ. սոց մտանել արեւ զական ի միջօրէի, եւ խաւարեցուցից զերկիր ի պայծառութեանն տուրեւեան ²⁰ Եբ. սիրմօրոյ, եւ վախճան նորս իրբեւ օր զստանութեան ²¹ Եբ. մերբեսցին

յարեւելս . ընթացային ինզրել գրանն
 13 Տեառն , եւ մի՛ գտցեն : Յաւուր յայն-
 միկ ¹հնդեացին կոչաք զեզեցիկք եւ երբ-
 14 սասարդք ի ծարաւոյ , Ոչք երդնուին ի
 զառութիւնս Շամբնի , եւ ասէին , կեն-
 զանի է սասուած քո , Գան , եւ կեն-
 զանի է ³սասուած քո , Բերսարէէ՛ . եւ
 կործանեացին եւ մի՛ եւս կանգնեացին :

ԳԼ Թ

1 Տեսի զՏէր զի կայր ի վերայ սեղանոյ ,
 եւ ասէ , Բախեա ՚զսեղանդ , եւ շար-
 ժեացին գրանդիք , եւ կտրեա արկ ի
 գլուխս ամենեցուն . եւ զմնացորդս նո-
 ցա սրսլ կտտորեցից , եւ մի՛ սպրեացէ
 ի նոցանէն փախուցեալն , եւ մի՛ զերծցի
 2 ի նոցանէ զերծեալն : Չի եթէ ծածկես-
 ցին ի զժոխս , անտի ձեռն իմ կորզես-
 ցէ գնոսա . եւ եթէ կլանիցեն յերկինս ,
 3 եւ անտի իջուցից զնոսա : Եւ եթէ թա-
 քիցեն ի բարձունս կարմեղայ , եւ անտի
 կեզեցից եւ սոխից զնոսա . եւ եթէ ըն-
 կեացին յաչայ իմոց ի խորս ծովու , եւ
 անդ հրամաւեցից զիշապին խայթել զնո-
 4 սա . եւ եթէ զնայցեն ի գերութիւն ա-
 ռաջի թշնամեաց իւրեանց , եւ անդ
 հրաման տաց սրոյ , եւ սատակեացէ զնո-
 սա . եւ հաստատեցից ի վերայ նոցա
 զաչս իմ ի շարութիւն եւ ոչ ի բարու-
 թիւնս :
 5 Եւ Տէր ՝Աստուած ամենակալ՝ որ մեր-
 ձենայ յերկիր եւ ⁶շարժէ զնա՛ , եւ սուգ
 առցեն ամենայն բնակիչք նորա . եւ կլցէ
 իբրև զգետ ⁷իսիճան նորա , եւ իջցէ՛
 6 իբրև զգետն եզրագտացոց : Որ շինէ
 յերգինս ⁸զհամբառնալ իւր , եւ զաւե-
 տիս իւր՝ յերկիր հաստատէ . որ կոչէ
 զջուրս ծովու եւ հնդու զնա ի վերայ
 երեսաց երկրի . ⁹Տէր ամենակալ անուն
 է՝Նորա :

7 Ո՛չ սպառէն իբրև զորդիս Եթէով-

¹Եբր. նուաղեացին ²Եբր. յանցանս ³Եբր. ծանապարհն Բերսարեայ ⁴Եբր. գետայկղ ⁵Եբր. Իհովայ զօրութեան անց է ⁶Եբր. տայ նմա հայկ ⁷Եբր. Բելէն բովս նդակ , ե ընկղմեացի ⁸Եբր. զվերայարկս իւր , ե կամար նորա ⁹Եբր. Իհովայ է՛ անուն

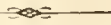
պացւոց էք զուք ինձ , որզիք Իսրա-
 յելի , ասէ Տէր . ո՛չ զԻսրայէլ հանի յերկ-
 րին եզրագտացոց , եւ ¹⁰զայլապէս՝ ի
 8 Փամբաց , եւ զԱսորիս՝ ի Բոթորայ : Ա-
 հաւասարկ աչք ¹¹Տեառն ի վերայ թագա-
 ւորութեանց մեղաւորաց , եւ բարձից
 զդա յերեսաց երկրէ . սակոյն ի սպառ
 ոչ ջնջեցից զառնն Յակորու , ասէ Տէր :
 9 Չի ահաւասիկ ես հրաման տամ , եւ
¹²ցրուեցից զձեզ ընդ ամենայն ազգս ,
 սունդ Իսրայելի , զոր օրինակ հոսի՛
 հոսչաւ , եւ մի՛ անկցի մանրուած նորա
 10 յերկիր : Սրով վախճանեացին ամենայն
 մեղաւորք ժողովրդեան իմոյ . որք ա-
 սէին , Ոչ մերձեացին եւ ոչ հասցեն ի
 վերայ մեր չարքի :
 11 Յաւուր յայնմիկ կանգնեցից զտորանն
 Գաւթի զանկեալն , եւ կանգնեցից զկոր-
 ձանեալս նորա . եւ զյատակեալս նորա
 վերստին կանգնեցից , եւ շինեցից զնա
 12 ըստ աւուրցն յաւիտենից , Որպէս զի
¹³Ինդրեացին զիս մնացորդք մարդկան ,
 եւ ամենայն ազգք՝ յորոց վերայ կոչե-
 ցեալ է անուն իմ , ասէ Տէր՝ որ անէ
 13 զայս : Ահա աւուրք զան , ասէ Տէր ,
 եւ ¹⁴հասցեն կայք կթոց , եւ խայծեցի
 խաղող ի հարաւունս , եւ բղխեցեն լե-
 րինք զբաղցրութիւն , եւ ամենայն բը-
 14 լուրք անտառախառք եղիցին : Եւ զար-
 ձուցից զգերութիւն ժողովրդեան իմոյ
 Իսրայելի , եւ շինեցեն զբաղաքս ա-
 պականեալս եւ բնակեցեն . եւ անկեա-
 ցեն այգիս , եւ արբցեն զգինի նոցա .
 արասցեն պարտէզս , եւ կերցեն զպտուղ
 15 նոցա : Եւ անկեցից զնոսա յերկրի իւր-
 եանց . եւ մի՛ եւս մերժեացին յերկրէ
 իւրեանց , զոր ետու ես նոցա , ասէ Տէր
 Աստուած ¹⁶ամենակալ :

¹⁰Եբր. զվղաւացին ի կաթիթորայ , եւ զԱսորիս՝ ի Կրայ ¹¹Եբր. Տեառն Եհովայի ¹²Եբր. հոսեցից յամենայն ազգս զառնուղ Իսրայելի , զոր օրինակ հոսի ցրեալս ¹³Եբր. ժառանգեցեն զմնացորդն եզրովմայ եւ զամենայն ազգս ¹⁴Եբր. հասցէ որ հերկէն՝ առ որ հնձէ , եւ որ հարկանէ հնձան՝ առ սերմանա-հան , եւ կաթեղուցեն լերինք զբաղցու , եւ ամենայն բլուրք հայեացին ¹⁶Եբր. քո

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԴԻՈՒ

1 **ՏԵՄԻ** Արդիու : Այսպէս առէ Տէր
 'Կեդովմ' . Լուր յուայ ի Տեառնէ ,
 եւ պաշարունն առաքեաց՝ ի հեթա-
 նոսս . Արիք եւ յարեցուք ի վերայ
 2 նորա ի պատերազմ : Ահա սակաւա-
 ւոր ետու գրեզ յազգս , եւ անարգ-
 3 եայ ես զու յոյժ : Հպարտութիւն
 սրտի քո շարձրացոյց զքեզ լնա-
 կել ի ծակս վիմաց . բարձրացուցանել
 զընակութիւն իւր , եւ ստեյ՝ ի սրտի
 4 իւրում , Ո՛վ իջուցէ զիս յերկիր : Եթէ
 բարձրացիս իրբեւ զարժուի , եւ եթէ
 ի մէջ աստեղաց զիցես զրոյն քո , եւ
 5 անսի իջուցից զքեզ , ստէ Տէր : Եթէ
 զողոց մտեալ էր առ քեզ կամ առ զա-
 կաց զիչերոյ , Յուր եւ էր զողէի՞ր՝ , եւ
 ո՞չ արգեւք զողանային բաւական իւր-
 եանց . եւ եթէ կթողք մտեալ էին ի
 6 քեզ , եւ ո՞չ եթէ ճիւ մի ոչ լծողուն
 7 Զիւրդ քննեցաւ Եսաւ , եւ ըմբռնեցան
 8 ծածուկք նորա : Մինչեւ ի սահմանս
 առաքեցին զքեզ ամենայն արք ուխտի
 9 քո , 'Կարձան ընդդէմ քո՝ , զորացան ի
 վերայ քո արք խաղաղութեան քո ,
 10 'Կարանեցին զքեզ՝ . ոչ զոյր իմաստու-
 թիւն ի նմա : Յաւուր յայնմիկ , ստէ
 Տէր , կորուսից զիմաստութիւն յերկ-
 9 րէն Եզովմայ , եւ զհանճար ի լեռնէն
 9 Եսաւայ : Եւ սարսեղեցին պատերազմոյք
 6 քո որ ի Թեմանայ՝ . զի բարձրի մարդ
 10 ի լեռնէն՝ Եսաւայ , վասն սպանման
 եւ ամպարչտութեան եղբորն՝ Յակոբայ
 ծածկեացէ զքեզ ամօթ , եւ ջնջեցիս

11 յաւիտեան : Յօրէ յորմէ կացեր ⁸ հակա-
 սակ , յաւուրն զերկրոյ այրազգեաց զգօ-
 րութիւն նորա , եւ օտարք մտին ընդ
 զրուսն նորա , եւ ի վերայ Երուսաղեմի
 վիճակս արկանէին , եւ ⁹ զուք էիք՝
 12 իրբեւ զմի ի նոցանէն : Եւ ¹⁰ մի՛ տեսցես
 զաւեր եղբորն քո յաւուրն օտարաց ,
 եւ մի՛ սանհար լիցիս՝ որպէսն Յուդայ
 յաւուրս կորստեան նոցա , եւ ¹¹ մի՛ մե-
 13 ծարսնեսցես յաւուր նեղութեան , Եւ մի՛
 մտանիցես ընդ դրուսն ժողովրդոց յա-
 ւուր ցաւոց նոցա . եւ մի՛ տեսցես զժո-
 զովս նոցա յաւուր սատակման նոցա ,
 եւ մի՛ ի վերայ հարկանիցիս զորութեան
 14 նոցա յաւուր կորստեան նոցա : Եւ մի՛
 անուցուս զկիրճս նոցա՝ սատակել
 զասրեալսն ի նոցանէ , եւ ¹² մի՛ պաշա-
 րեսցիս՝ զիսխատեալս նոցա յաւուր նե-
 15 զութեան նոցա : Զի մերձ է օր Տեառն
 ի վերայ ամենայն ազգաց . զոր օրինակ
 արարեր զու՝ եղիցի քեզ , եւ հատու-
 16 ցումն քո հատուցի ի գլուխ քո : Զի
 զոր օրինակ արբեր ի վերայ լիւրն սրբու-
 թեան իմոյ , արբցին ամենայն ազգք
 13 զինի . արբցին եւ զիջցին՝ , եւ եղիցին
 իրբեւ չեղեալք :
 17 Բայց ¹⁴ ի լեառն Սիւն եղիցի փրկու-
 թիւն , եւ եղիցի սրբութիւն . եւ ժա-
 ոսնդեցին սուսնն Յակոբու զժառան-
 18 ցիչս՝ իւրեանց : Եւ եղիցի սուսնն Յա-
 կոբու հուր , եւ սուսնն Յովսեփու բոց ,

1 Եբր. Եհովայ զիջովմայ . Լուր յուայք ի
 Տեառնէ , եւ հրեշտակ առաքեցաւ ² Եբր.
 Խաբեայ զքեզ , որ բնակեաց ի ծակս վի-
 մաց . բարձր է բնակութիւն նորա եւ ստէ
³ Եբր. (զիւրդ բեկար .) ⁴ Եբր. Խաբեցին զքեզ .
⁵ Եբր. որ ունէն զհաց քո՝ զենն որդայթ ընդ քեւ
⁶ Եբր. քո , Թեման ⁷ Եբր. Եսաւայ՝ սպանմամբն
 (10) վասն անիրաւութեանն որ եղեւ եղբոր
 քում

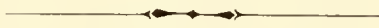
⁸ Եբր. ի հոնդիւլոյ ⁹ Եբր. զու էիր ¹⁰ Եբր.
 էր արժան քեզ հայել յաւուր եղբոր քո ,
 յաւուր օտարութեան նորա , եւ սանհար լիցի
 11 Եբր. մեծարանել յաւուր նեղութեան նոցա , (13)
 Մտանել ընդ դրուսն ժողովրդեան իմոյ
 յաւուր վշտաց նոցա , եւ հայել ի շարիս
 նոցա յաւուր թշուառութեան նոցա . եւ
 ոչ արկանել ձեռն ի ստացուածս նոցա յա-
 ւուր տոտապանաց նոցա : (14) Եւ ոչ կալ
 ի կիրճս ¹² Եբր. մտանել ¹³ Եբր. հա-
 նապայ . արբցին եւ կիցին ¹⁴ Եբր. ի լեռն
 Սիւնի եղիցին ապրեալք , եւ եղիցի սրբութիւն .
 եւ ժառանգեցին սուսնն Յակոբայ զկայուածս

և ասունն նսաւայ եղէզն՝ վառեսցին
 գնովաւ և կերիցեն զնա, և մի՛ մնաւ
 ցէ ¹կրտիրեր տանն նսաւայ, զի Տէր
 19 խօսեցաւ: և և ժառանգեսցին ²նադերա-
 ցիք զլեւանն նսաւայ, և ³Սեփերայիք
 զայլազգիս՝ և ժառանգեսցին ⁴զլեւանն
 եփրեմայ, և զգազան Շամրնի և ⁵զԲև-
 20 նիամին և զՎաղաղայցին: և և և և

րութեան սկիզբն այն իցէ որդւոցն Իս-
 րայելի, ևրկիր Քանանացւոց՝ մինչև և ի
 Սարփաթ, և և գերութիւնն Երուսաղե-
 մի ⁶մինչև և յեփրաթաւ և՝ ժառանգես-
 21 ցին զքաղաքս ⁷Նազեբայ: և և և և և
⁸աղլեայք ի լեւանէ Սիոնի տոնուլ վրէժ
 ի լեւանէն նսաւայ, և և զիցի Տեառն
 արքայութիւնն՝:

¹ Եբր. մնացորդ ² Այսինքն՝ հարաւայինք
³ Այսինքն՝ գաղաղայինք՝ զՎաղաղայցիս ⁴ Եբր.
 զգազանն ⁵ Եբր. Բենիամին՝ զՎաղաղայ: (20)
 և և գերութիւնն զԵրուսաղայցի որդւոցն Իս-

րայելի զՔանանացւոցն ⁶ Եբր. որ ի Սեփարաթ
⁷ Այսինքն՝ հարաւայ ⁸ Եբր. փրկիչք ի լեւանն
 Սիոնի գառնի զլեւանն նսաւայ, և և արքայու-
 թիւնն և զիցի Տեառն

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Է Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Յ Ո Վ Ն Ա Ն Ո Ւ

Գ Լ Ո Ւ Կ Ս

1 **Ե**լ և կել բան Տեառն առ Յովնան
 2 որդի Ամաթիայ, և ասէ, Արի եւ
 գնա ի Նինուէ քաղաք մեծ, և քարու-
 զեաջիր անդ, զի ել աղաղակ չարու-
 3 թեան նորա առ իս: Եւ յարեաւ Յով-
 նան փախչել ի Թարսիս յերեսաց Տեառն:
 էջ ի Յոպպէ և և կղիա նաւ որ երթայր ի
 Թարսիս, և ազննաւ եւ եւաւ ի նա նաւել
 ընդ նոսս ի Թարսիս յերեսաց Տեառն:
 4 Եւ Տէր յարոյց շողմ ի ծովուն և և
 զեւ մորիկ մեծ ի ծովուն, և նաւն ի
 5 վտանգի կայր ի խորաակել: Եւ երկեան
 նաւալարքն յերկեւզ մեծ, և աղաղա-
 կէին առ իւրաքանչիւր աստուածս՝ իւր:
 և ընկեցին զկարասին որ էր ի նաւին
 ի ծով անդր, զի թխեալացուն յին-
 քեանց. և Յովնան իջեալ ի խորշ մի
 6 նաւին՝ ննջէր և խորղայր: Մատեաւ
 առ նա նաւապեան, և ասէ, Զի՞նչ է
 այդ՝ զի խորղասդ, արի կարդա՞ զՏէր
 Աստուած քո. թերեւ ասրեցուցէ՞
 զմեզ Աստուած, և մի՛ կորիցուք:

7 Եւ ասեն իւրաքանչիւր զընկեր իւր,
 Եկայք արկցուք վիճակս, և կիտաւ-
 ցուք, վասն ո՞յր են չարիքս այս ի վե-
 րայ մեր: Արկին վիճակս, և ել վիճակն
 8 Յովնանու: Եւ ասեն ցնա, Պատմեա
 մեզ, վասն էր են չարիքս այս մեզ.
 զի՞նչ արուեստ է քո, ուստի՞ զաս կամ
 9 յորմէ՞ ժողովրդենէ: Ասէ ցնաս, Մա-
 սայ Տեառն՝ եմ ես, և զՏէր Աստուած
 երկնից պաշտեմ որ արար զծով և զցա-

10 մար: Եւ երկեան արքն երկեւզ մեծ,
 և ասեն ցնա, Զի՞նչ զործեցեր զայդ.
 զի զիտացին թէ յերեսաց Տեառն փա-
 խուցեալ էր, քանզի պատմեաց նոցա:
 11 Եւ ասեն ցնա, Զի՞նչ արտոցուք քեզ,
 և զազարեացէ ծովս ի մէնջ. զի ծովն
 ասուել և ս խտովեալ էր և յարու-
 12 ցանէր մորիկ ի վերայ նոցա: Եւ ասէ
 ցնոսա Յովնան, Առէք ընկեցէք զիս ի
 ծովդ, և զազարեացէ ի ձէնջ ծովդ. զի
 զիտեմ ես եթէ վասն իմ է մորիկս այս
 մեծ ի վերայ ձեր:
 13 Եւ ջանային արքն զարձուցանել զնաւն
 ի ցամաք, և ոչ կարէին, զի ծովն և ս
 քան զեւս խառվէր և սաստկանայր ի
 14 վերայ նոցա: Ազաղակեցին առ Տէր և
 ասեն, Քաւ լիցի, Տէր, մի՛ կորիցուք
 վասն անձին առնս այսորիկ, և մի՛ ա-
 ծեր ի վերայ մեր արիւն արդար, զի
 զու, Տէր, որդէս կամեցար և արա-
 15 ըրեր: Եւ առին զՅովնան և ընկեցին ի
 ծովն, և զազարեաց ծովն ի խառվու-
 16 թենէ իւրմէ: Եւ երկեան արքն երկեւզ
 մեծ ի Տեառնէ, զենին զո՞նս Տեառն և
 ուխտեցին ուխտս:

Գ Լ Բ

1 **Ե**ւ հրաման և Տէր կիտին մեծի կա-
 նել զՅովնան, և էր Յովնան ի փոր կի-
 2 տին զերիս սիւս և զերիս զիչերս: Եւ
 եկաց Յովնան յազօթս առ Տէր Աստուած⁷
 3 ի փորոյ կիտին, և ասէ, Ի նեղու-
 թեան իմում աղաղակեցի առ Տէր Սա-
 տուած իմ՝, և յուսեւ ինձ. յորովայնէ
 զժոխաց ՝ աղաղակի իմում՝ յուր, Տէր:
 4 ձայնի իմում: Ընկեցի զիս ի խորս սրտից

¹ Եբբ. ի վերայ նորա ² Եբբ. հողմ մեծ ³ Եբբ.
 և իւրաքանչիւր աղաղակէր առ աստուած
⁴ Եբբ. զԱստուած քո, թերեւս յիշեացէ ⁵ Յեբբ.
 զ-լ-տ-է ⁶ Եբբ. երբայեցի

⁷ Եբբ. անցին յ-է-լ-ւ, իւր ⁸ Եբբ. աղաղակեցի
 լուսար

ծովու, եւ զեօք պաշարեցին զիս. ա-
մենայն զրօսանք քո եւ ալիք շո ան-
5 ցին ի վերայ իմ: Եւ ասացի՝ թէ Մեր-
մեկայ յայտաց քոց. արդ իցէ՞ թէ՞ յա-
6 եւիլից հայել ի տաճար սուրբ քո: Հե-
զան զինեւ ջուրք մինչեւ յոգիս, ան-
զունդք անհնարինք պաշարեցին զիս.
եմուս զլուխ իմ ընդ փաստարս լերանց:
7 Իջի յերկիր, որոյ նիդք իւր սղխք յա-
ւրանից. ելցեն յապականութենէ կեանք
8 իմ: Առ քեզ, Տէր Աստուած իմ, ի
նուազել հողոյ իմոյ կարգացի՞, զՏէր
յիշեցի, եւ եկեացին ՝ազօթք իմ ի տա-
9 ճար սուրբ քո: Որ պահէին զունայնու-
թիւն եւ զատութիւն՝ զողորմութիւնս
10 իւրեանց թողին: Այլ ես ի ձայն օրհ-
նութեան՝ եւ խոտալանութեան՝ մա-
տուցից քեզ պատարազ, զոր ՝ուխտե-
ցի, եւ հատուցից փրկութեան Տեառն՝:
11 Եւ հրամայեցաւ ի Տեառնէ վիշապ
ձկանն, եւ եթուք գնա ի ցամաք:

ԳԼ. Գ

1 Եւ եղև բան Տեառն առ Յովնան երկ-
2 րորդ անգամ եւ ասէ, Արի գնա ի Նի-
ղոնէ քաղաք մեծ, եւ քարոզելիք ի
նմա ըստ ՝ատաջին քարոզութեանն զոր
3 խօսեցայ՝ առ քեզ: Յարեաւ Յովնան
եւ զնաց ի Նինուէ, որպէս խօսեցաւ
ընդ նմա Տէր. եւ Նինուէ էր քաղաք
մեծ Աստուծոյ, իրբև զնաց երկոյ ա-
4 ռուրց ճանապարհի: Եւ սկսաւ Յովնան
մտանել ի քաղաքն իրբև աւուր միոջ
զնաց ճանապարհի, քարոզեաց եւ ասէ,
Այլ եւս ՝երեք աւուրք, եւ Նինուէ կոր-
ծանեսցի:
5 Եւ հաւատային արք Նինուէացիք յԱս-
տուած, եւ քարոզեցին պահս եւ քուրձ
զգիցան ի մեծամեծաց մինչև ցիփրունս
6 իւրեանց: Եհաս բանն առ թաղաւորն
Նինուէացւոց. յարեաւ յաթոռոյ իւրմէ
եւ մերկացաւ զպատմուծան իւր, զգի-
ցաւ քուրձ եւ նստաւ ի վերայ մոխրոյ:

1 Եբբ. յերեսաց աչաց քոց. սակայն 2 Եբբ. զիս. կնիւնք պատեցան զգլխով իմով (7) Ի փապարս լերանց իջի. եբբ. նոգք իւրովք շուրջ զինեւ յաւիտեան. իսկ դու հաներ ի գբոյ զկեանս իմ: Տէր Աստուած իմ: (8) Ի նուազել հոգւոյ իմոյ յիս 3 Եբբ. առ քեզ ազօթք 4 Եբբ. պալտե 5 Եբբ. ուխտեցիս հատուցից. Տեառն է փրկութիւն 6 Եբբ. քարոզութեանն զոր թօսիմ 7 Եբբ. քառասուն

7 Եւ քարոզեցաւ եւ պատմեցաւ ի Նի-
նուէ՝ ի թաղաւորէն եւ ի մեծամեծաց
իւրոց, թէ Մարդ եւ անասուն, խաչն
եւ արջատ, մի՞ ինչ ճաշակեացեն եւ
մի՞ ճարակեցին եւ մի՞ ջուր արրցեն:
8 Եւ ՝զգեցան քուրձ մարդ եւ անասուն,
եւ ՝ազաղակեցին առ Աստուած սրտի
մտօք, եւ դարձան՝ յերաքանչիւր ճա-
նապարհաց իւրեանց չարաց եւ յանօ-
9 ըննութեանն որ ի ձեռս իւրեանց. Եւ
անեն, Ո՛ր զիտէ, աղաչաւեսցէ Աս-
տուած եւ դարձցի ի բարկութեանն սրամը-
10 տութեան իւրոյ, եւ մի՞ կորցուք: Եւ
եանս Աստուած զգործս նոցա՝ զի դար-
ձան իւրաքանչիւր ի ճանապարհաց իւր-
եանց չարաց, եւ զղջացաւ Աստուած
ի վերայ չարեացն զոր խօսեցաւ առնել
նոցա, եւ ոչ արար:

ԳԼ. Դ

1 Եւ արտմեցաւ Յովնան արտամութիւն
2 մեծ եւ խռովեցաւ. Եւ եկաց յազօթս
առ Տէր ՝Աստուած, եւ ասէ, Ո՛ր Տէր,
ոչ այս այն բանք են իմ մինչ էի ան-
ցէն յերկրին իմում. վասն այնորիկ ա-
ճապարեցի փախչել ի Թարսիս, զի զի-
տէի թէ ողորմած ես զու եւ զթած,
երկայնամիտ եւ բազումողորմ, եւ զղջա-
3 նատ ի վերայ չարեաց: Եւ արդ, Տէր
՝Տէր, առ զողի իմ յինէն, զի լաւ է ինձ
4 մեռանել՝ քան թէ իցեմ կեղանի: Եւ
ասէ Տէր Յովնան, ¹⁰թէ Արդարեւ յոյժ
արտմեալ եցիս՝:
5 Եւ ել Յովնան ի քաղաքէ անտի, եւ
նստաւ ¹¹յանգիման քաղաքին, եւ արար
իւր հովանի, եւ նստաւ ընդ հովանեանս.
մինչև տեսանիցէ թէ զինչ լինիցի քա-
6 ղաքին: Եւ հրաման եա ¹²Աստուած
զլմնելոյն, եւ ել ի վերայ զլիտոյն Յով-
նանու՝ լինել նմա հովանի ի վերայ զլիտոյ
նորա, զովացուցանել զնա ի տառապա-
նաց իւրոց, եւ ուրախ եղև Յովնան ի
վերայ զլմնելոյն ուրախութիւն մեծ:
7 Եւ հրաման եա Աստուած որգանն՝
առաւօտուն ի վաղիւ անոյր, եհար զզրդ-
8 մենին, եւ ցամաքեցաւ: Եւ եղև ի ծա-
ղել արեւուն հրամայեաց Աստուած հող-

8 Եբբ. զգեցին 9 Եբբ. աղաղակեցեն առ Աս- տուած ուժգին եւ դարձցին 10 Կամ, 1 Լաւ իցէ բարկանալ քեզ 11 Եբբ. յարեւելից 12 Եբբ. Տէր Աստուած

մոյ խորչակի տապախանի, եւ սնկաւ արեւն զգլխովն Յովնանու, եւ կայր ի տարակուսի եւ քաղկին ողիք նորա, եւ

ասէր, Լաւ էր ինձ մեռանկ քան զայս կեանս իմ:

9 Եւ ասէ ¹Տէր Աստուած յՅովնան, ²ի՞նչ Արդարեւ յո՞յժ սրամեալ իցես՝ ի

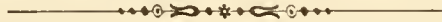
զերայ զգմենեոն: Եւ ասէ, ³Յոյժ սրբումեալ եմ՝՝ մինչեւ յմահ:

10 Եւ ասէ Տէր, Դու ինայեցեր ի զգմենին յոր ոչ եղեր ինչ աշխատ, եւ ոչ մտուցեր զնա, որ զիչերի ել, եւ մեւս ⁴զիչերի կորեաւ: Ես ո՞չ ինայեցից ի Նինուէ քաղաք մեծ, յորում ընակեալ են աւելի քան զերկոտատան բեր մարդիկ, որ ոչ ծանեան զաջ եւ զահակ իրեանց, եւ անասուն յազում:

¹ Յեբր. ուխտի
բեղ

² Կա՛մ, Լա՛ւ իցէ բարկանալ

³ Կա՛մ, Բարեօք է ինձ բարկանալ

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Է Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Մ Ի Ք Ի Ա Յ

Գ Լ Ո Ւ Խ Ա

1 **Ն** Ի եղև բան Տեանն առ Միքիէ Մորսաացի՛ յառաք Յովաթամայ եւ Աքազու եւ Եղեկեայ՝ թագաւորաց Յուդայ, զոր հասն ի վերայ Շամրնի եւ ի վերայ Երուսաղեմի :

2 Լուարուք, ժողովուրդք ամենայն, եւ ունին զիցէ երկիր եւ ամենայն բնակիչք նորա . եւ եղիցի Տէր Աստուած ի միջի ձերում ի վերայ թիւն, Տէր ի սա :

3 Նէ սրբայ խումբ : Զի ահա տարիկ խաղացէ՛ ի անդուշէ խումբէ, ի յիջէ եւ շնացէ ի վերայ բարձանց երկրի : Եւ շարժեսցին լեռնիք ի ներքոյ նորա, եւ ձորք շաղկապին իրբև զմամ առաջի հրոյ, եւ իրբև զվուր հոսեայ ընդ գառնիւսք :

5 Վասն ամպարշտութեանցն Յակոբու է այն ամենայն, եւ վասն մեզաց աման Իսրայելի . իսկ արդ ո՞վ է ամպարշտութիւնն Յակոբայ, ի է ոչ Շամրին . եւ ո՞վ է մեզք աման՝ Յուդայ, եթէ ոչ Երուսաղէմ : Եւ եղից զՇամրին յիրբև զտաղաւար մրդապահաց արարակի՛, եւ ի տունկ այգւոյ, եւ կործանեցից ի խորխորատ զվէմս նորա, եւ զճիմունս նորա մերկացուցից : Եւ զամենայն դրոշեայ նորա կտորեցին, եւ զամենայն արձանս նորա այրեցին հրով . եւ զամենայն կուռս նորա արարից յապակաւութիւն . զի ի կապկանաց սրտնկութեան ժողովեաց, եւ թի կապկանաց պտնկութեան ամբարտեան :

8 Վասն այնորիկ կոծեցիք եւ ողբացիք, եւ գնացցէ մերկ եւ բոկ, եւ արացցէ՛

կոծ իրբև զվիշապաց, եւ սուգ իրբև զգրտերաց զհամբարեաց : Զի սաստկացան հարուածք նորա . քանզի հասին մինչև ի Յուդայ, եւ մերձեցան մինչև ի գրունս ժողովրդեան իմոյ եւ յերուսաղէմ : ¹⁰ Ար ի Գէթիզ էք՝ մի՛ մեծաբանէք, եւ սր յԱկկարիմդ էք՝ մի՛ նորուցէք ի սանկ զկտաակութիւնս . հող ի գլուխ յերուք ի վերայ կասակութեանց ձերոց : Բնակեալն բարութեամբ ո՞չ ել ի քաղաքաց իւրոց . բնակիչք Սենարայ, կոծ առէք ի վերայ տանն որ մերձ է առ նա . բարձցէ ի ձէնջ զհարուածս ցաւոց : ¹² Ո՞վ արար սկիզբն բարեաց բնակիչն ի մէջ ցաւոց՝. զի ի յին չարիք ի Տեաշնէ ի վերայ դրանցն Երուսաղեմի : ¹¹ Շաշիւն կտաց եւ դրնդին երկվարաց՝, բնակիչդ Լաքիսայ, նա է ¹² առաջնորդ մեզաց զստեր Սիմնի . զի ի քեզ գտան ¹⁴ ամպարշտութիւնք Իսրայելի : Վասն այնորիկ ¹³ ապցէ արձակեալս մինչև ի ժառանգութիւն Գեթիզ, զառնս մտապիս, ի նանիր եղին՝ թաղաւորացն Իսրայելի : ¹⁵ Մինչև ի ժառանգիչս քո անցին բնակիչդ Լաքիսայ ժառանգութեամբ . մինչև յյղջամ հասցէ ¹⁶ փառք զստեր Սիմնի՛ : Գերժիր եւ կտրեա ի վերայ փափուկ որդեցն քոց, լայնեա զխղումն քո իրբև զարժուոյ, զի դերեցան ի քէն :

1 Նբբ. Եղեմի Եւր. Տէր 2 Նբբ. կոծեցէ 3 Նբբ. հայեցին 4 Նբբ. պատառեցին 5 Նբբ. են բարձուց 6 Նբբ. ի շեղջ անդոյ 7 Նբբ. կապկանս 8 Նբբ. ի կապկանս պտնկութեան դարձցին :

(8) Վասն այնորիկ կոծեցայց եւ ողբացից, եւ գնացից մերկ եւ բոկ. եւ արարից

9 Նբբ. ջայլոյմանց 10 Նբբ. Մի՛ պատմէք ի Գէթիզ, լայով մի՛ յայդք . ի Գեթիզ արբա (այլնս ի տան փոշւոյ) թաւայեցիր ընդ փոշի : (11) Անց, բնակիչդ Սափիսայ (այլնս գեղեցկութեան), մերկ ամբարտեայից . ոչ ել արտաքս բնակիչն Ատանայ . կոծ Բեթեհեւայ աւտու ի ձէնջ զօյմ եւան իւր : (12) Բանգի ցաւեաց բնակիչն Մարաթիայ (այլնս դառնութեան) վասն բարւոյն 11 Նբբ. Լձեա երկվար արագ ի կտա 12 Նբբ. սկիզբն 13 Նբբ. առաջնս վարձանս Մորեսթ-գեթիզայ . տունք Աքզիբայ (այլնս նանրութեան) ստեցին 14 Նբբ. Ածից քեզ տակաւին ժառանգ, բնակիչդ Մարեսայ 15 Նբբ. փառքն Իսրայելի

ԳԼ. Բ

1 **Յ**գին խորհել զվաստակս՝, և գործեն զչարիս յանկողինս ի բրանց, և բնոց սոց բնոց յոյնն զնոյն կատարէին. զի ²ոչ ամբարձին զձեռս խրեանց տա Աստուած՝: Յանկողին անորոց, և յափրչտակէին, ³զորքս և հաղուս բռնադատէին, յափշտակէին՝ զայր և զտուն նորա, զայր և զժառանգութիւն նորա:

3 Վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր, Ահա ասիկ ևս խորհիմ ի վերայ ազգից այրորիկ չարիս՝ ուստի ոչ համարանայցէք զպարանոցս ձեր, և ոչ զնայցէք:

4 Կանգուս, զի ժամանակն չար է: Յաւուր յայնմիկ ⁵ասից ի վերայ ձեր առակ. ողբասցեն ողբս ձայնիւ, և ասասցեն, ⁶Թշուառութեամբ թշուառացաք. ⁷մասն ժողովրդեան իմոյ լարով չափեցաւ, և ոչ ոք էր որ ապկեղոյր զնա զարձուցանել. անդք մեր բաժանեցան՝, Վասն այնորիկ ոչ ոք իցէ որ արկանիցէ լարարածին ի վիճակ յեկեղեցւոյ Տեան:

6 ⁸Մի լայք արտասուօք, և մի՛ արտասուեացին ի վերայ այգորիկ. զի ոչ մերմեացէ զնախատինս: Ար ասոյ՝ թէ Տուն Իսրայելի բարկացոյց զոգի Տեան, եթէ այս զնացք նորա իցեն, ոչ ևս բարուք բանք նորա ընդ նմա, և ոչ ուղիղ զնայնուլ է ասաջի իմ ժողովորդ:

8 Իմ, ի թշնամութիւն հակառակեցաւ ընդդէմ խաղաղութեան իւրոյ. զմորթ նորա մորթիացեն բաճնայ զոյս, զբռնուսն պատերազմի: Վասն այնորիկ ասաջնորդք ժողովրդեան իմոյ անկցին ի ասնց փափկութեանց իւրեանց. վասն

չարութեան զնայցից իւրեանց մերմեացան. մերձեցարուք ի լիրինսն յաւիտանից: Յասն կոց և զնա, զի ոչ զոյքեզ այգր հանդիստ. վասն պղծութեանս ապականեցար ապականութեամբ, հարածեցար տաանց ուրաք հալածելոյ:

11 Այս սուտ յարեաւ, կաթկոց ի քեզ զինի և արբեցութիւն, և եղիցի ի կաթկոսածոյ անտի՝ ժողովրդեանս այսմիկ:

12 Ժողովելով ¹³ժողովուցի Յակոբ ամենեքուսք հանդերձ, և ընդունելով ընկալցի զմեացորդս Իսրայելի. և ի միասին արարից զարձ նոցա. իբրև ոչ խորք ի նեզութեանն՝, իբրև հօտք ի մէջ մակագրասելի իւրեանց. ¹⁴Վարեցին ի մարդկանէ բնոց խրամ. ¹⁵Չի՛ տաջի երեսաց նոցա, իրամտտեցին և անցին ընդ գուն, և ելին բնոց նա. ել և թաղաւորն տաջի երեսաց նոցա, և Տէր ասաջնորդեացէ նոցա:

ԳԼ. Գ

1 **Ե**ւ ասացէ, Լուորուք ի խտն տանն Յակոբայ, և մնացորդք՝ տանն Իսրայելի: Ո՛չ ձեր է զիտեղ զիրաւունս. Որ ատեայք զլարիս, և ինդրէք զչարիս. զերձանէք զմորթ նոցա ի նոցանէ, և զմարմինս նոցա յսակերաց իւրեանց:

3 ¹⁰Չոր որինակ՝ կերան զմարմինս ժողովրդեան իմոյ, և զմորթ նոցա մորթիցին ի նոցանէն, և զտակիրս նոցա վերեցին, և յօշկցին զմարմինս նոցա իբրև ի կաթկոսայ, և զմիս նոցա իբրև ի պուտունս, ¹¹Նոյնպէս աղազակեսցին առ Տէր, և ոչ լուիցէ նոցա, և զարձուցէ զերեսս իւր ի նոցանէն ի ժամանակին յայնմիկ, փոխանակ զի ¹²չարչարեցին զնոսա ի զորմս՝ իւրեանց:

5 Այսպէս ասէ Տէր ի վերայ մարդայ

1 Եբբ. Վայ որոց խորհին զանորեութիւն 2 Եբբ. է զօրութիւն ի ձեռս նոցա 3 Եբբ. և ասնց՝ և բանադատէին. հարստահարէին 4 Եբբ. ասցին 5 Եբբ. զմասն ժողովրդեան իմոյ փոխեաց, զիսրէ հնան յինէն. յետս կացելոյն (Կամ, փոխանակ զարձուցանելոյ յետս) բաժանեաց զանոս մեր 6 Եբբ. Աւեն. Մի՛ մարգարեանայք որոց մարգարեանսն: մի՛ մարգարեացին նոցա. զի ոչ բարձցին նախատինքս: (7) Ալ որ կոչուիք տուն Ասկորայ, միթէ կարճեցա՞ւ սգի Տեանս: այսպիսի կցեն գործք նորա. բանք իմ չիցե՞ն բարեբարոց գնան ուղիղ: (8) և յերեկէ (Կամ, ի վաղուց) ժողովուրդ իմ յարեաւ յինել թշնամի ի հանդերձէ անտի մերկանայք զվերարկուն յորոց անցանեն յապահօվս, զարձեայք ի պատերազմէ: (9) Չկանայս ժողովրդեան իմոյ վարէք սրտաքս ի տանն

փափկութեան նոցա. ի մանկուսոյ նոցա բառնայք զփոսս իմ յաւիտեանս (10) Յասն կոցէք և երթայք, զի այս չէ տեղի հանգստեան. վասն զի անտարբէ. ապականեցէ, և ապականութեամբ մեծաւ: (11) Եթէ ոք զհեա երթայ հողմոյ և ունայնութեան, և խօսեացի սուտ. և ասէ՛ Մարգարեացայց քեզ վասն զինւոյ և ցուցի. նա եղիցի մարգարէ 12 Եբբ. ժողովեցից, Յակոբ, բովանդակ զքեզ, գումարելով զու մարեցից զմնացորդսն Իսրայելի. ի միտտին եղից զնոսա իբրև զխաշինս Իսրայելի 13 Եբբ. եղիցի աղմուկ առ ի մարդկանէ: (13) Ել որ Երամանտէ 9 Եբբ. ասմ, Արդ լուտուք, զբնա ոքք Յակոբայ, և ինքանք 10 Եբբ. և ուր 11 Եբբ. Յայնմիկ 12 Եբբ. վատթարացուցին զգործս

բէիցն՝ որ մոլորեցուցանեն զժողովուրդ իմ, որ խածանեն ատամամբք իւրեանց, եւ քարոզին Կնա զխաղաղութիւնս. եւ ոչ տուաւ՝ ի քերան նոցա, եւ յարու-
 6ցին ի վերայ նորա պատերազմ: Վասն այնորիկ գիշեր լիցի ձեզ ի սեւիւնէ, եւ նսեմացի ձեզ յըզձութենէ. մտցէ արեգակն ի վերայ մարգարէիցն, եւ խա-
 7ւարեսցի ի վերայ նոցա տիւ: Եւ ամա-
 չեսցին երազատեսքն, եւ ծաղր կայցեն իլծքն, եւ քամառեսցին գնոսս ամե-
 նեքեան. զի ոչ ոք իցէ որ լսիցէ նո-
 8ցա՝: Բայց ես լցայ Հոգւով զօրու-
 թեամբ Տեառն, դատաստանաւ եւ գօ-
 րութեամբ, պատմիլ Յակոբու զամ-
 պարչառութիւնս նորա, եւ Իսրայելի՛ զմեղս նորա:

9 Կուարուք զայս, առաջնորդք տանդ Յակոբայ եւ 3մնացորդք տանդ Իսրայելի, որ անարդէք զիրաւունս, եւ թիւրէք
 10 զամենայն ուզգորդս, Որ շինէք զՍիոն արեամբ, եւ զերուսաղէմ անիրաւու-
 11 թեամբ: Առաջնորդք նորա կաշառօք գտաէին, եւ քանխայք նորա վարձուք տային պատասխանի, եւ մարգարէք նորա արծաթով պատմէին զըզձու-
 թիւնս, եւ ի Տէր ապաստան լինէին եւ ասէին, Ո՛չ ապաքէն Տէր ընդ մեզ է, եւ ոչ եկեսցէ ի վերայ մեր չարիք:
 12 Վասն այդորիկ ի ձեր սակս Սիոն արօ-
 րադիր լիցի, եւ երուսաղէմ՝ 4իրբեւ զտաղաւար մրդապահաց՝, եւ լեառն տաճարին՝ յանտառ մայրուոյ:

ԳԼ. Ի

1 Եւ եզիցի յաւուրս 5յետինս յայտնի լեառն Տեառն, պատրաստեալ՝ ի զլուս լերանց, եւ բարձրացի ի վերայ բլրոց, եւ փութացին ի նա ժողովուրդք 6բա-
 2 զուովք. Եւ երթիցին ազլք թաղուովք եւ ասիցեն, Եկայք ելցուք ի լեառն Տեառն եւ ի տուն Աստուծոյ Յակոբայ, եւ 7ցուցցին մեզ զճանապարհս նորա՝ եւ գնացուք ի շաւիղս նորա. զի ի Սիոնէ ելցին օրէնք, եւ քան Տեառն յերու-
 3 սաղեմէ. Եւ զատեսցի ի մէջ ժողովր-

դոց բազմաց, եւ յանդիմանեսցէ զազգս հորս մինչև. ցհեռաւորս. եւ կոսորես-
 ցին զսուսերս իւրեանց ի խոփս, եւ զգեզարգունս իւրեանց ի մանդազս. ոչ եւս ասցէ ազգ յազգի վերայ սուր, եւ
 4 ոչ եւս ուսանիցին պատերազմել: Եւ հանգիցէ իւրաքանչիւր ոք ընդ որթով իւրով եւ ընդ թղնեաւ իւրով, եւ ոչ ոք իցէ որ զարհուրեցուցանիցէ. զի քե-
 5 8Եթէ ամենայն ժողովուրդք գնացին իւրաքանչիւր 9 ի ճանապարհս իւրեանց, այլ մեք գնացուք յանուն Տեառն Աս-
 6 տուծոյ մերոյ յաւիտեանս եւ առ յապայ-
 7 Յաւուր յայնմիկ, ասէ Տէր, ժողովե-
 ցից 10 զմանրութան, եւ զհեռացեալն ըն-
 11 կայաց, եւ զորս 11 մերժեցին. Եւ արա-
 րից 12 զբեկեալն ի գաւակ, եւ զմանրեալն՝ յազգ հզօր. եւ թագաւորեսցէ Տէր ի վերայ նոցա ի լերինն Սիոնի յայտնեստէ
 8 մինչև յաւիտեանս: Եւ զու, աշաարակ հօտի, 13 մթին զուսոր՝ Սիոնի, ի վերայ քօ եկեսցէ եւ մտցէ առաջին իշխանու-
 թիւն թաղաւորութեան 14 ի Բարելոնէ գտանք երուսաղէմի:

9 Եւ արդ ընդէր 15 ծանեար զյար՝. միթէ թապաւոր ոչ գոյր քօ, կամ թէ խոր-
 հուրդն քօ կորեաւ, զի սաստկացան
 10 երկունք քօ իրբեւ զճննդականի, Երկ-
 նեա եւ 16 զօրացիր, եւ մերձեաց՝, զուսար Սիոնի, իբրեւ զճննդական. զի այժմ ելցես ի քաղաքէ, եւ 17 ընակեցուցից քեզ ի քաջարի, եւ հացես մինչև ի Բարելոն. 18 Եւ անտի փրկեսցէ քեզ՝ եւ անտի ապրեցուցէ քեզ Տէր 14 Աս-
 տուած քօ՝ ի ձեռաց թշնամեաց քոց:
 11 Եւ արդ ժողովեցան ի վերայ քօ ազգք ըաղուովք, որք ասէին, 13 Եկայք ոտնհար լիցուք՝, եւ տեսցին աչք մեր ի վերայ
 12 Սիոնի: Եւ նոքա ոչ գիտացին զխոր-
 հուրդ Տեառն, եւ ոչ ի միտ առին զկամս նորա. զի ժողովեաց գնոսս իրբեւ զօ-
 13 քան ի կայ, Կանգնեաց եւ կաս գնոսս, գուսար Սիոնի, զի զեղջեւրս քօ արա-
 րից երկաթիս, եւ զիճղակս քօ պղնձիս,

1 Եբբ. խաղաղութիւն, եւ որոյ չէր տուեալ
 2 Եբբ. ծածկեցեն զըրթունս իւրեանց ամե-
 նեքեան, զի չէք պատասխանի Աստուծոյ 3 Եբբ.
 իշխանք 4 Եբբ. եղիցի կոյտ աւերակաց
 5 Եբբ. յետինս, եղիցի լեառն տան Տեառն
 հաստատեալ 6 Եբբ. իբրեւ զհեղեղ 7 Եբբ.
 ցուցցէ մեզ զճանապարհս իւր

8 Եբբ. Զի 9 Եբբ. յանուն աստուածոյն 10 Եբբ.
 զկաղն 11 Եբբ. չարքարեցի 12 Եբբ. զկաղն
 ի մնացորդ, եւ զհեռացեալն 13 Եբբ. բլուր
 դոստեր 14 Եբբ. պլուս 15 Եբբ. բառնաս
 զազազակ 16 Եբբ. հեծեծեա 17 Եբբ. բնա-
 կեսցես 18 Եբբ. անդ փրկեսցես, 19 Եբբ.
 Պղծեսցի

և և մանրեացես զժողովուրդս բազումս ,
և Կիչեացես նորօք զազգս . և մա-
սուսցես Տեան զբազմութիւնն նոցա ,
և զգորութիւնն նոցա Տեանն՝ ամենայն
երկրի :

ԳԼ . Ե

- 1 Արդ Զպաշարեացի զուսարն ցանկով՝, զի
նեղութիւնն կարգեացի վերայ՝ ձեր. զաւա-
զանաւ հարցին զճնօտս՝ ազգաց Իտայելի :
- 2 Եւ զու . Բեթղեհնէմ ՝ ստուն Եփրաթայ՝,
ստիկաւոր իցես լինել ի հազարաւորս
Յուզայ , ի քէն ելցէ ինձ լինել իշխան
Իտայելի , և եւլք նորա ՝ ի սկզբանէ :
- 3 աւուրց աշխարհի՝ : վասն այնորիկ տա-
ցէ զնոսա մինչև ի ժամանակ ՝ ծննդա-
կանին . ծնցի՝, և փնացորդք եղբարց
նորա գարձիցն առ որդիսն Իսրայելի :
- 4 Եւ կացցէ , և ՝ սեսցէ և հովուսցէ
հօտի իւրոց զօրութեամբ Տեան , և
ի փառս անուան Տեանն Աստուծոյ
իւրեանց հաստատեացին՝ . զի այժմ մե-
ծասցի մինչև ի ծագս երկրի : Եւ եղե-
ցի ՝ նմա խազազութիւնն . յորժամ ե-
կեսցէ Ասորեստաննայն յերկիր՝¹⁰ ձեր , և
յորժամ հասցէ յաշխարհ ձեր , յարուս-
ցէ՝ ի վերայ նորա եւթն հովիւ և ութ
- 6 վարիչ մարդկան : և ՝ Նովուեացին զԱ-
սորեստաննայն՝ սրով , և զերկիրն ներ-
բաղթայ ՝ ի սամնիչի իւրում . և վեր-
կեսցէ զքեզ՝ յԱսորեստանուոյն՝ յորժամ
եկեսցէ յերկիր՝¹² ձեր , և յորժամ հասցէ
ի վերայ սանձանաց ձերոց՝ :
- 7 Եւ եղիցի փնացորդն Յակորայ ի հե-
թանոսս , ի մէջ ազգաց բազմայ՝ իրրեւ
զցօզ անկեալ ի Տեաննէ , և իրրեւ
կաթիլ ի վերայ սիզոյ , ՝ որպէս զի մի
ժողովացի և մի մի , և մի մի փնացէ :
- 8 Ի մէջ՝՝ որպէս զմարդկան : Եւ եղիցին
փնացորդքն Յակորայ ի հեթանոսս , ի

մէջ ազգաց բազմայ իրրեւ զանեւ ի
մէջ խաչին յանաասի , և իրրեւ զկո-
րիւնն ախեւսու ի մէջ հօտից խաչանոց .
զոր օրինակ յորժամ անցեալ զասու-
ցանիցէ և յափշտակիցէ , և ոչ ոք իցէ
9 որ թափիցէ : Բարձրասցի ձեան քո ի
վերայ նեղչաց քոց , և ամենայն թշնա-
միք քո սատակեացին :

10 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ , սաէ Տէր ,
սատակեցից զերվորս քո ի միջոց քում-
11 մէ , և կրասից զկառս քո . Եւ սատա-
կեցից զքաղաքս երկրի քո , և յարձից
զամենայն ամուրս քո . և յարձից զա-
մենայն կախարգութիւնս քո ի ձեռաց
քոց , և հարյուկք ոչ եղիցին ի քեզ :

12 Եւ ջնջեցից զբրօշկալս քո և զարձանս
քո ի միջոց քումմէ , և ոչ ևս երկիր
13 պապցես գործոց ձեռաց քոց : Եւ կոտու-
րեցից ՝ զանատասց ի միջոց քումմէ , և
14 ապականեցից զքաղաքս քո : և արա-
րից յարկութեամբ և սրամտութեամբ
վրէժխնարութիւնն ի մէջ ազգաց , փոխա-
նակ զի ոչ լուան :

ԳԼ . Զ

- 1 Լուարուք զայս գոր ասաց Տէր . Արի
և զատեաց ՝ ընդ լերինս՝, և բլուրք
2 լուիցին ձայնի քում : Լուարուք , ՝ կրուրք
զգատասան Տեանն , և ձորք և
հիմունք՝՝ երկրի . զի գատասան է
Տեանն ընդ ժողովրդեան իւրում , և ընդ
Իսրայելի յանդիմանեացի :
- 3 Ժողովուրդ իմ , զի՞ արարի քեզ , ՝ կամ
ի՞ն սրամեղուցի զքեզ ,՝ կամ ի՞նչ նեղեցի
4 զքեզ . աուր ինձ պատասխանի : Փոխա-
նակ զի հանի զքեզ յերկրէն Եփրատաց-
ւոց , և ի տանէ ծառայութեան փրկիցի
զքեզ , և աւաքեցի ատուջի քո զՄով-
5 սէս և զԱհարոն և զՄարիամ : Ժողո-
վուրդ իմ , յիշեա զինչ խորհեցաւ վասն
քո Բազակ թագաւոր Մովբաղուոց , և
զինչ էա նմա պատասխանի Բազասով
որդի Բէտլայ , ՝ ի վիճակայն մինչև
ցԿաղաղալ . զի՝ ՝ ձանկիցի արգարութիւնն՝
Տեանն :
- 6 Ի՞նչ կանխեցից առ Տէր , ՝ ապաւինե-
ցայց յԱստուած իմ՝՝ յարձրեալ . եթէ

1 Երբ նուրեցից Տեանն զաշս նոցա և զգորու-
թիւնն նոցա առ Տէր 2 Երբ գունդ կազմեա ,
գուտար քեզի 3 Երբ մեր 4 Երբ գատա-
ւորին 5 Երբ Եփրաթայ 6 Երբ ի վաղուց
անտի յաւուրց յաւտեանից 7 Երբ ծնանեց
ծննդականին 8 Երբ հովուսցէ ի գորութեան
Տեանն և ի մեծ վայելչութեան անուան Տեանն
Աստուծոյ իւրոց , և բնակեացին նորա 9 Երբ
ևս 10 Երբ մեր , և յորժամ կոթեացէ յա-
պարանս մեր , և յարուսցուք 11 Երբ սպա-
սեացին զերկիր Ասորեստանուոյն 12 Երբ ի
մուտս իւր . և նս փրկեացէ զքեզ 13 Երբ մեր .
և յորժամ կոթեացէ ի սահմանս մեր 14 Երբ
որ ոչ սպասէ առն , և ոչ կայ մնայ

15 Տեա Երկր Լի . 13 : 16 Եւ՝ առաջի
լերանց 17 Երբ լերինք , զգատասան Տեանն ,
և հիմունք գորութեան 18 Երբ գլխի
19 Երբ յիշեա զինչ էա նմա յատկայ 20 Երբ
գիտացես զարգարութիւնն 21 Երբ խնարհե-
ցայց առ Աստուած

կանխեցից առ նա ողջակիրզօք եւ որ-
 7 թովք տարեւորօք . եթէ իցէ՝ ընկալցի՝
 Տէր ընդ հազարաւորս խոյոց , կամ ընդ
 բիրաւորս նորագաց պարարացն . եթէ
 աօց գանդրանիս իմ վասն ամպարշառ-
 թեանց² , եւ պատուզ միջոյ իմոյ վասն
 մեզաց անձին իմոյ :
 8 Պատմեցաւ քեզ , ո՛վ մարդ , զի՛նչ է
 բարի . կամ զի՛նչ ինդրէ ի քէն Տէր ,
 բայց առնել զիրաւունս , եւ սիրել զո-
 զորմութիւնս , եւ ³պատրաստ լինել եր-
 թալոյ զինի Տեառն Աստուծոյ քո՛ :
 9 Զայն Տեառն ի վերայ քաղաքի կո-
 չեացի , եւ ⁴ապրեցուցէ զերկիւզածս
 անուան նորա , Լուր , ազգ , ո՞ հան-
 10 զերձեացէ գբազաք , եթէ ոչ հուր , եւ
 առն անօրինի որ գանձէ զգանձս անօ-
 բէնս , եւ հպարտութեամբ անիրաւու-
 11 թեան , եւ իցէ՞ թէ արդարացի կըշ-
 քովք անօրէնն , եւ սրայուսակաւ կշտոյ
 12 նենպութեան . Աւստի զտունս ի բնանց
 լցին ամպարշառթեամբ . եւ ընակիչք
 նորա խօսեցան անիրաւութիւնս , եւ լե-
 13 զուք նոցա մեծարանեցին ի բերան
 14 նութեամբ՝ վասն մեզաց քոց , Դու
 կերիցես եւ մի՛ յայեաջիր . եւ ⁶մերձեցի
 գբեզ , եւ ըմբռնեցիս եւ մի՛ ապրես-
 15 պիս . եւ որ միանգամ տպրեացին՝ ի սուր
 մասնեցին՝ Դու սերմանեցես , եւ մի՛
 հնձեցես , գու կթեցես ձէթ , եւ մի՛
 օծցիս իւզով . եւ զինի՛ եւ մի՛ արբցես
 16 զինի : ⁷Եւ ապականեցին անօրէնք ժո-
 զովրդեան իմոյ՝ , եւ ամենայն գործք
 ամեն Աքսարու . եւ գնայէք ըստ
 խորհրդոց նոցա . զի մասնեցից զձեզ
 յապականութիւնս , եւ գրնակիչս քո ի
 շիրնս , եւ զնախատինս ⁸ժողովրդոց
 ընկալջիք :

Գ Լ Է

1 Վայ ինձ , զի եղէ իբրեւ զհասկաքազ
 ի հուննս , եւ իբրեւ զճաքաք ի կուխս .
 եւ ոչ զոյր ⁹ողկոյզ յատաջին բերոյն
 2 Աւստի օւտէի Վայ անձին իմում , զի
 կորեւ՝ երկիւզած յերկրէ , եւ ոչ գոյ
 ուղիղ ի մէջ մարդկան . ամենեքին
 10 արեամբ գատին՝ , իւրաբանչիւր զըն-
 3 կեր իւր ¹¹նեղելով նեղեն՝ : Զձեռս իւր-
 եանց սրտրաստին ի չար . իշխանն
 ինդրէ , եւ ¹²գատաւորն խօսի բանս
 խաղաղութեան ըստ ցանկութեան ան-
 4 ձին իւրոյ . Եւ հանից զարութիւնն նո-
 ցա իբրեւ զցեղ՝ որ ուտէ եւ շրջի ի
 վերայ կանոնի յաւուր այցելութեան .
 վայ վայ , վրէժխնդրութիւնք քո եկին
 5 հասին՝ , արդ եղիցին լայիք նոցա : Մի՛
 հաւատայք սիրելեաց , եւ մի՛ յուսայք
 13 իշխանս . եւ յանկողնակցէ քումմէ՛
 6 զգոյշ լեր պատմել ինչ նմա : Զի որզի
 անարգէ զհայր , եւ զուսար յարիցէ ի
 վերայ մօր իւրոյ , նու ի վերայ սկե-
 14 րի իւրոյ , եւ թշնամիք առն՝ ընտանիք
 իւր :
 7 Այց ես Տեառն ակն կայայց , սարսե-
 ցից Աստուծոյ փրկչի իմոյ , եւ լուիցէ
 8 ինձ ¹⁵Տէր Աստուած իմ՝ Մի՛ ռանհար
 լինիր ինձ , ի չնամի իմ , զի զլսրեցայ ,
 միւսանպակ կանգնեցայց . զի թէ՛ նստայց
 9 ի իււարի՝ Տէր է իմ լոյս : Բարկու-
 թեան Տեառն համբերից , զի մեզայ
 նմա , մինչեւ արարացուցէ զպատա-
 10 սան իմ , եւ արացէ ինձ իրաւունս ,
 եւ հանցէ զիս ի լոյս , եւ տեսից զար-
 11 վարութիւնս նորա : Եւ տեսցէ թշնամին
 իմ , եւ ծածկեացէ զիս ամօթ , որ ասէր
 ցիս՝ Ս՛ր է Տէր Աստուած քո , աչք իմ
 տեսցեն ի նա , անդ եղիցի կոխան իւ-
 12 բեւ զկաւ ի ճանապարհի :

¹ Եբբ. հեղեղաց իւզոյ ² Եբբ. այցնի յաւուրս
 իմոց ³ Եբբ. խնարհեցուցանել զանձն գնայ
 ընդ Աստուծոյ քում ⁴ Եբբ. այր իմաստուն
 տեսցէ զանուն քո . լուարուք գաւազանի , եւ
 որում հանդերձէն գնա : (10) Տակաւին կայցէ՞
 ի տան ամպարշառի գանձ ամպարշառութեան ,
 եւ արդու տակաս որ պիղծ է : (11) Եղիցին ինձ
 սուրբ կշիռք անիրաւութեան , եւ պայուսակ
 կշաց նենգութեան . (12) Որոյ մեծատուէր ի
 են յափշտակութեամբ ¹³ Եբբ. հարից զբեզ
 թօթի ուխտով , ապականեցից զեւ ¹⁴ Եբբ. բաց
 քո ի փորի քում . եւ ըմբռնեցես , այլ մի՛ ապ
 բեցուցես , եւ զօր տպրեցուցերք մասնեցից
 որոյ ¹⁵ Եբբ. Զի պահին օրէնք Ամբեայ ¹⁶ Եբբ.
 ժողովրդեան իմոյ

11 ¹⁵ Եբբ. ծեփոյ աղիւտոյ , եւ ջնջումն քո
 կղիցի օրն այն : մերձեացէ զիրաւունս
 12 քո օրն այն : Եւ քաղաքք քո եկեսցեն
⁹ Եբբ. ողկոյզ յուտել . երախայր զնոյ ցանկացաւ
 անձն իմ : (2) Կորեւ ¹⁰ Եբբ. դարանին արեան
 11 Եբբ. որսայ որոպայթիւ ¹² Եբբ. որդատին՝ վասն
 հատուցման , եւ որ մեծն է՝ խօսի ըստ ցանկու-
 թեան անձին իւրոյ . այսպէս թիւրքն զայն :
 (4) Ազնուագոյնն նոցա իբրեւ գփուշ . եւ ուղիղն՝
 վասն ցանձի փշեղէն . յաւուր դիտաց քոց այ-
 ցելութիւն քո եկին ¹³ Կամ , ի մտերման
 14 Եբբ. պաւստ ¹⁵ Եբբ. Յաւուր շինութեան
 պարսպաց քոց , յաւուր յայնմիկ հեռացին
 օրէնք : (12) Յաւուր յայնմիկ եկեսցեն աւ քեզ

ի պաշարումն եւ յաւար Ասորեստան-
 եայց . եւ քաղաքք քո ամուրք՝ ի բա-
 ժինս , ի Ծուրայ՝ մինչև երկուսն , եւ ի
 ծովէ մինչև ի ծով , եւ ի լեռնէ մին-
 43 չեւ ցլեանն : եւ եղիցի երկիրն յապա-
 կանութիւն հանդերձ բնակչօքն իւրովք
 ի պտղոյ գործոց նոցա :
 44 Արածեա գժողովուրդ քո գաւազա-
 նաւ ՚ցելիցդ քոց , եւ զխաչինս՝ ժա-
 ոանգութեան քո , որ բնակեալ են առան-
 ձինն յանառոի ի մէջ կարմեղայ , արա-
 ծեսցին ի Բասան , եւ ի Գաղապ ըստ
 45 աւուրցն յաւիտենից : Ըստ աւուրց ելինցն
 քոց յերկրէն Եգիպտացւոց ցուցից նոցա
 46 սքանչելիս : Տեսցեն հեթանոսք եւ ա-
 մաչեսցեն յամենայն զօրութենէ իւր-
 եանց . զիցեն զձեռս ի վերայ բերանոց
 իւրեանց , եւ ականջք նոցա խլացցին :

17 Լիզիսցեն զհող իբրեւ օձք որ սողին
 ընդ երկիր , խոտլեսցին ի պաշարման
 իւրեանց , եւ՝ ի Տեառնէ Աստուծոյ
 մերմէ զարհուրեսցին , եւ երկիցեն ի քէնս :
 18 Ո՞վ է Աստուած իբրեւ զքեզ որ բառ-
 նայ զանօրէնութիւնս , եւ զանց առնէ
 զանիրաւութեամբք մնացորդաց ճերկրի
 ժառանգութեան իւրոյ , ⁴եւ ոչ ունի ի
 վկայութիւն՝ զբարկութիւն իւր , զի
 19 կամեցող ողորմութեան է : Դարձցի եւ
 զթասցի ի մեզ , ⁵եւ ընկղմեսցէ զմեզս
 մեր . եւ ընկեսցէ՝ ի խորս ծովու զա-
 20 մենայն զանօրէնութիւնս ⁶մեր : Տացէ՛
 ճշմարտութիւն Յակոբայ , ողորմու-
 թիւն՝ Աբրահամու , ⁷որպէս երդուաւ՝
 հարցն մերոց ըստ աւուրցն առաջնոց :

յԱսորեստանէ անտի , եւ ի քաղաքաց ամ-
 րացելք (1-7, յԵգիպտոսէ) եւ յամրութենէ ,
 (1-7, յԵգիպտոսէ) ¹Եբր. քով. խաչինք

² Եբր. զօձ , իբրեւ զգեռունս զողայցեն ի թա-
 քստենէ իւրեանց . ³ Եբր. պ-լ-տ-է ⁴ Եբր.
 ոչ պահէ յաւիտեան ⁵ Եբր. նուաճեսցէ զմեզս
 մեր . եւ ընկեսցեն ⁶ Եբր. նոցա : (20) Տացես
⁷ Եբր. զոր երդուաւ

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Է Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Ն Ա Ի Ո Ւ Մ Ա Յ

Գ Լ Ո Ւ Ն Ա

1 **Ա**ՊՈՍ ԵՆՆՈՒԷԻ: Գիրք տեսչեան
 Նաւուճայ Եղիկեացոյ:
 2 Աստուած նախանձոտ եւ վրէժխնդիր
 Տէր. վրէժխնդիր է Տէր՝ բարկութեամբ.
 եւ խնդրէ Տէր վրէժ ի հակառակորդաց
 իւրոց, եւ Քառնայ ինքն զթշնամիս իւր՝:
 3 Տէր երկայնամիտ, եւ մեծ է զօրու-
 թիւն նորա, եւ արդարացուցանելով ոչ
 Վարդարացուցանէ Տէր. վախճանաւ եւ
 չարժամար է ճանապարհ նորա, հոլմ
 երկար նորա՝, եւ ամպը փոշի ստից
 4 նորա: Սաստէ ծովու, եւ ցամաքեցու-
 ցանէ գնա, եւ դամննայն զեստ տւերէ.
 նուազեաց Բասանացին եւ Կարմիզս,
 եւ 5 ամենայն ծաղիկը Լիրանանու պա-
 5 կասեցին: Լերինը չարժեցան ի նմանէ,
 եւ ըլլորք սասանեցան. խախտեցաւ եր-
 կիր յերեսաց նորա, եւ 6 ճամօրէն ամե-
 6 նայն բնակիչը նորա՝: Առաջի բարկու-
 թեան նորա ո՞ հանդարտեացէ, եւ ո՞
 կայցէ ընդդէմ բարկութեան արամտու-
 թեան նորա. արամտութիւն նորա ՚հայէ
 զիշխանութիւնս՝, եւ վէժք խորտակե-
 ցան ի նմանէ:
 7 Քաղցր է Տէր՝ 8 որոց սպասեն նմա՝
 յաւուր նեղութեան, եւ ճանաչէ 9 զեր-
 8 կիւղածս իւր: Եւ հեղեղաւ ճանապար-
 հաց արասցէ վախճան յարուցելոց ի
 վերայ՝, եւ զթշնամիս նորա խաւար

9 հալածեացէ, 2^րնչ խորհիք զՏեառնէ.
 կատարած ինքն արասցէ. եւ ոչ ¹⁰խընդ-
 րեացէ կրկին գնոյն վրէժխնդրութիւն ի
 10 նեղութեան: 2^ր մինչև ի հիմն իւր-
 եանց խոսպանացին. իբրեւ զգեղձ պատ-
 եալ կերիցի, եւ՝ իբրեւ գեղէզն լի
 11 երաշտութեամբ: Ի քէն ¹¹ելցէ խորհուրդ
 զՏեառնէ, չարիս խորհել հակառակու-
 12 թեամբ՝: Այսպէս ասէ Տէր. ¹²ի վերայ
 իշխանաց ջուրց բազմաց՝ անպէս գա-
 տուացին, եւ լուր քո ոչ եւս լուիցի՝:
 13 Եւ արդ խորտակեցից ¹³զաւազան նորա
 14 ի քէն, եւ վկայանա քո խզեցից: Եւ
 պատուիրեացէ վասն քո Տէր, եւ ոչ
 եւս սերմանեցի յանուանէ քումմէ. ի
 սանէ Աստուծոյ քո ջնջեցից զզրօշ-
 եալս, եւ զձուլածոյն արարից ի զե-
 15 րեղման ¹⁵քեզ: 2^ր ահա երազ են՝ ի
 վերայ լերանց ոտք աւետարանչին,
 եւ որ պատմէ գիտալուութիւն. տօնեա
 զտօնս քո, Յուդա, հատ զուխտս
 քո. զի ոչ եւս ¹⁵յաւելցին անցանել ի
 հաննայ. վախճանեցաւ, մաչեցաւ եւ
 բարձաւ:

Գ Լ Բ

16 Քանդի ել որ վրէ ընդ երեսս քո,
 եւ ասրեցուցանէ ի նեղութիւնէ՝. զիտեա

1 Նբբ. Պատգամ 2 Նբբ. Եւ տէր բարկութեան 3 Նբբ.
 քինանդիր թշնամեաց իւրոց 4 Նբբ. արդարա-
 ցուցանէ զ՚նորա՝ մրկաւ եւ փոթորկաւ է
 ճանապարհ Տեառն 5 Նբբ. արտ- 6 Նբբ.
 աշխարհ Եւ ամենայն բնակիչը որ ի նմա 7 Նբբ.
 հեղու իբրեւ գնուր 8 Նբբ. զօրութիւն 9 Նբբ.
 զորս սպառնին ի նա: (8) Սակայն հեղեղաւ
 յորդեալ աւերեացէ ի սպառ զտեղի նորա

10 Նբբ. յարեցէ միւսանգամ նեղութիւն (10) 2^ր
 թէպէտեւ իցեն պատատեալ իբրեւ փուշ, եւ
 իբրեւ արբեալ ըմպելեօք իւրեանց, ծախեցին
 11 Նբբ. ել որ խորհի չարիս զՏեառնէ, խորհրդա-
 կան անօրէն 12 Նբբ. թէպէտեւ իցեն հօրք
 եւ բազմաք, բեկցին յանցանել նորա. նեղել
 նեղեցի գբեղ, այլ եւս ոչ նեղեցից գբեղ
 13 Նբբ. զում 14 Նբբ. քեզ, զի արհամարհեալ
 եղեր (15) Ահա 15 Նբբ. յաւելցի անցանել ընդ
 քեզ անօրէն. խորտակեցաւ ի սպառ 16 Նբբ.
 Սբ խորտակեն՝ ել ընդդէմ երեսաց քոց. պահեա
 զամրութիւն

զճանապարհ, պնդեա զմէջ, զօրացիր
 2 զօրութեամբ յոյժ: 9 Զի գարձոյց Տէր
 1 զհպարտութիւնն Յախորայ իրրեւ
 1 զհպարտութիւնն Իսրայելի: զի թօթա-
 փելով թօթափեցին զնոսա, եւ զուս
 3 նորա սարկանեցին: 2 Չգէն զօրու-
 թեան նորա ի մարդկանէ, զարս հզօրս
 որ խազային ընդ հրոյ: երասանակք կա-
 սաց նոցա՝ յաւուր պատրաստութեան
 4 նորա: 3 Սոսիւնցին հեծեալք ի ճանա-
 պարհս, եւ իրանեացին ի հրատարակս՝,
 տեսիլ նոցա իրրեւ զգամբարաց հրոյ,
 եւ իրրեւ զփայլակն յայտոյս եւ յայն-
 կոյս ընթանան:
 5 3 Յիշեցին մեծամեծք նորա, եւ փախի-
 ցեն ի տուէ, եւ կասեցին ի ճանա-
 պարհս իւրեանց. եւ փութացին ի
 պարիսպս, եւ սպարաստեցեն զտաւ-
 6 ջառան իւրեանց: Դրունք քաղաքաց՝
 բացան, եւ կործանեցան արքունիք:
 7 Եւ 5 սապուածք յայանեցան. ինքն ե-
 կանէր, եւ նամիշաք իւր առաջի զային,
 իրրեւ զաղանիս ի սրտից իւրեանց
 8 մնչէին: Եւ ջուրք նինուէ ի իրրեւ զջուրս
 աւազանի. եւ նոքա փայխեան ի քէն,
 եւ ոչ կալան զանդի՞, եւ ոչ ոք էր որ
 9 հայէր: 6 Յափշտակէին զարծաթ, յա-
 փջտակէին զոսկի, եւ ոչ դոյր հափ-
 զարդու նորա, ծանրացան քան զամե-
 10 նայն սպաք նորա զանկալիք: Թօթա-
 փումն եւ ձգտումն՝՝ եւ սոսկումն սրտի
 եւ լքումն ծնդաց, եւ երկունք ի վերայ
 ամենայն միջոյ, եւ երկուք ամենեցուն
 7 իրրեւ զայրեցած պուտան՝,
 11 Ո՛ւր են մայրիք առեւծուցն եւ 8 որսք
 կորեանց նոցա, ուր չոգաւ առեւծն

մտանիլ՝, կորիւն առեւծուն, եւ ոչ ոք
 12 էր որ զարհուրեցուցանէր: Առեւծ որսա-
 ցաւ բաւական կորեանց իւրոց, եւ
 հեղձոյց կորեանց իւրոց, եւ կից զմայ-
 րիս իւր որսով, եւ զբնակութիւն իւր
 13 յափշտակութեամբ: Ահաւասիկ ես ի
 վերայ քո, առէ Տէր ամենակալ, եւ այ-
 րեցից ծխով 9 զբաղմութիւն քո՞, եւ
 կիբիցէ սուր դառեւծս քո. եւ բարձից
 յերկրէ զօրս քո, եւ ոչ եւս լուիցին
 10 զօրձք քո՞:

ԳԼ Գ

1 Ո՞ր քաղաք արեանց, ամենեւին սուտ,
 լի անիրաւութեամբ, 11 որոյ զննեցի
 2 որսդ՝: Զայն հարուածոց, ձայն չարժ-
 ման անուոյ, 12 շաչիւն կառաց, շահա-
 3 աակիւն հեծելոց, փայլուն զինու, Ծո-
 զալ սուսերի, թաւալալոր խաղալ վի-
 րաւորաց, եւ ոչ դոյր հափ ազգաց նո-
 րա. եւ տկարացին ի մարմինս իւրեանց՝
 4 ի բազում պոռնկութենէ: Պոռնիկ զե-
 զապանծ, զլուխ կախարդաց՝, որ վա-
 5 ճառէր զաղտս ի պանկութեան իւրում,
 6 եւ զտոճմս կախարդանօք իւրովք: Ահա-
 վասիկ ես ի վերայ քո, առէ Տէր 13 Աս-
 տուած ամենակալ. եւ յայանեցից զյե-
 սուսսա քո, եւ արկից զերեսօք քովք.
 եւ ցուցից աղգաց զամօթ քո, եւ թա-
 6 զաւորութեանց զանարդանս քո: Եւ
 ընկեցից ի վերայ քո զպղծութիւնս 14 եւ
 զաղտեղութիւնս քո՞, եւ արարից զքեզ
 7 15 յայստաակ: Եւ կոյիցի ամենայն որ
 տեսանիցէ զքեզ՝ 16 իջանիցէ եւ ա-
 սացէ, եղո՛ւկ զու,՝՝ Նինուէ, ո՞վ
 իցէ որ հեծիցէ վասն 16 քո. ուստի՞ խընդ-
 բեացուք քեզ միխիթարութիւնս:
 8 17 Պատրաստեա բամբին, կազմեա ջնար,
 փիճակի Ամոնայ. որ բնակեալ է՝ ի

1 իբր: զվայելութիւն 2 իբր: Վասն հզօրաց
 նորա կարմրացաւ, արք զօրութեան զգեցան
 ծիրանի. ի հուր պաղծփայիկ կառք 3 իբր:
 Եւ շիգակք շողոյցեն: (4) Ի փոքոցս կատարեցին
 կասք. ի հրապարտկս հարցին ընդ միմեանս
 4 իբր: Յիշեցէ զհզօրս իւր. զլրեցին նորա ի
 գնալն իւրեանց, փութացին ի պարիսպս նորա, եւ
 պատրաստեցին պատսպարան: (5) Կրունք զեւտոց
 5 իբր: Սահմանեալ է, վարեցաւ ի գերութիւն,
 տարաւ ի վեր, եւ նամիշաք նորա մնչին ի բար-
 շտա աղանեաց բարեխալ զկուրծս իւրեանց:
 (8) Եւ Նինուէ իրրեւ զուստան ջրոյ էր ի վաղուց
 անտի. եւ նոքա փաթիլն, կացէք, կացէք, գոչեն
 6 իբր: Յափշտակեցէք զարծաթ, յափշտակեցէք
 զոսկի, զի անթիւ են զարգք, եւ անասութիւնն
 ամենայն սպասուց ցանկալեաց: (10) Գատոր.
 կացաւ եւ ունայնացաւ եւ ամայնացաւ. 7 իբր:
 այլազունեցան 8 իբր: արօտ կորեանց նոցա,
 ուր չըլէին առեւծն, առեւծն մատակ

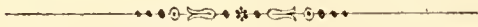
9 իբր: զկոտս նորա 10 իբր: բարբառք պատ-
 դամուսրոց բոց 11 իբր: ուր ոչ պակասէ որս
 12 իբր: եւ զբնդիւն երկվարաց, եւ շաչիւն կառաց:
 (3) Հեծեալն ամբռանոյ դուռն որ փոյլէ, եւ
 զնիդակն որ շողայ, եւ լինին բաղմութիւն վի-
 րաւորաց, եւ յաճախութիւն անկելոց, եւ
 չիք վախճան զիսկանց, թաւալալոր խաղան ի
 վերայ սպանելոց: (4) Վասն յաճախութեանց
 պոռնկութեան պոռնկին, որ էր զեղապանծ
 յոյժ եւ տէր կախարդութեանց 13 իբր:
 զվառէ 14 իբր: խայտառակ, եւ եղից զքեզ
 տեսիլ նշաւակի 15 իբր: խոյր սացէ ի քէն
 եւ ասացէ, Աւերեցաւ 16 իբր: նորա 17 իբր:
 Միթէ լաւ իցես դու քան զՍոթլ-աման, որ
 բնակեալ էր

մէջ գետոց, եւ ջուրք շուրջ գնալաւ. որոյ ¹սկիզբն ծով, եւ ջուրք սրարիսպ 9 նորաւ, եթէ ավագիք եւ եգիպտոս զօրութիւն նորա, եւ չիք ²չափ փախստեան նորա.՝ եւ Լիբէացիք եղեն օգնա- 10 կանք ³նորա : Սակայն եւ նա յազդուդեակ գերի գնացցէ, եւ զտղայս նորա զքարի հարցեն ⁴ի սկզբան ճանապարհաց նորա՝, եւ ի վերայ ամենայն սրտուականաց նորա վիճակս արկանիցեն, եւ ամենայն մեծամեծք նորա ձեռակապովք 11 կապեսցին : եւ զու սրբեսցիս եւ ⁵յիմարեսցիս, եւ խնդրեսցես քեզ ոսնկայ 12 ի թշնամեաց : եւ ամենայն սմուրք քո իբրեւ ⁶զգիտակ թղոյ՝, որ թէ չարմեսցին՝ 13 անկցին ի բերան ուտեսեաց : Ահա ազդք քո իբրեւ զկանայս են ի քեզ . թշնամեաց քոց բացցին բանալով գրունք երկրին քո, եւ կերիցէ հուր գնիդս քո : 14 Լից քեզ ջուր պաշարման, եւ պնդեա զամուրս քո . մուտ ի կաւ եւ կոխեա ⁷ընդ յարդի, եւ պնդեա քան զսղիւս՝ .

15 Անդ կերիցէ զքեզ հուր, եւ սատակնացէ զքեզ սուր, եւ կերիցէ զքեզ իբրեւ ⁸զմարախ, եւ ճանրասցի իբրեւ 16 զջորեակ՝ : Բազմացուցեր զվաճառս քո իբրեւ զաստեղս երկնից . պիմեաց ջորեակ, եւ թռեաւ . ⁹Պաղաց իբրեւ զգրուիճ . եւ խառնիճաղանջն քո իբրեւ զմարախ՝ մածեալ զցանդով յաւուր ցրտոյ . ծագեաց արև եւ ¹⁰խաղաց, եւ ոչ ծանեաւ զտեղի իւր . վայն նոցա : 18 Նիրհեցին հովիւք քո . թագաւորն Ասորեստաննայց կոտորեաց զգօրս քո, չուեաց ազգ քո ի լեւինս, եւ ոչ ոք էր 19 որ մնայր : Թարախեցան վէրք քո, եւ չիք բժշկութիւն բեկման քում՝ . ամենեքին որ լուան զբոյժ քո՝ ծախս հարցեն ի վերայ քո . քանզի յոյր վերայ ոչ չաղաւ չարութիւն քո հանապազ :

¹ Եբբ. իրամ էր ² Եբբ. չափ . Փուգացիք ³ Եբբ. քո ⁴ Եբբ. յանկիւնս ամենայն ճանապարհաց ⁵ Եբբ. թաքիցես ⁶ Եբբ. զթ զենիս երախայրեօր ⁷ Եբբ. ի շաղախ, եւ զօրացո զաղիւսանոցն

⁸ Եբբ. զջորեակի բազմացիք իբրեւ զջորեակ, բազմացիք իբրեւ զմարախ ⁹ Եբբ. Թագակիւրք քո իբրեւ զմարախ, եւ իշխանք քո իբրեւ զխումբս մարախոյ ¹⁰ Եբբ. խաղացին եւ ոչ ծանուցաւ անղինացս թէ ուր էր : (18) Նիրհեցին հովիւք քո, արքայդ Ասորեստանի, անկեալ դնին մեծամեծք քո. ցրուեցաւ մոզովուրդ քո ի լեւրինս, եւ ոչ ոք է որ ժողովէ զնստս : (19) Չիք գարման բեկման քս, աւանց բժշկութեան են վէրք քո

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Է Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Ա Մ Բ Ա Կ Ո Ի Մ Ա Յ

Գ Լ Ո Ի Խ Ա

¹ Առաջ գոր ետես Ամբակում մար-
² գարէ : Մինչեւ յերբ , Տէր , աղա-
 զակիցեմ , եւ ոչ լուիցես , դոչիցեմ առ
³ քեզ գրկեալ , եւ ոչ փրկիցես : Ընդէ՞ր
 ցուցեր ինձ ²աշխատութիւնս եւ վաս-
 տակս , տեսանել զթշուառութիւնս եւ
 զամպարչտութիւնս . առաջի իմ եղև
 պատաստան , եւ առնոյր պատառոն կա-
⁴ շտս : Վասն այնորիկ ցրուեցան օրէնք ,
 եւ իրաւունք ի զլուսն ոչ ելաննն , զի
 ամպարիչտն յազթահարէ զարդարն .
 վասն այնորիկ ելանէր դատաստանն
 թեւր :
⁵ ³Տեսէք , արհամարհոտք , եւ հայե-
 ցարուք , եւ զարմացարուք զարմանս , ⁴եւ
 եղծարուք . զի դործ մի գործեմ ես յա-
 ուրս ձեր , որում ոչ հաւատայցէք թէ-
⁶ սքետ եւ ոք պատմեսցէ ձեզ : Զի ահա
 ես զարթուցանեմ զՔաղղէացիս , զազգ
 դառն եւ զերազ , որ զնայ ընդ յայնու-
 թիւն երկրի՝ ժառանգել զիտրանս որ ոչ
⁷ իւր են : Ահնդ եւ երեւելի , եւ դատաս-
 տան նորա յանձնէ իւրով ⁵եղիցի , եւ
⁸ առած ⁶ իւր յինքննէ ելցէ : Վարդացեն
 առաւել քան զինձս երիվարք նոցա ,
⁶ երազունք քան զգայս Արարացւոց .
 ասպատակեսցեն սպառազէնքնորա , եւ
 զիմացեն ի հեռաստանէ . եւ սլացին
 իրբեւ զարծուխ յոժարութեամբ ի վե-
⁹ րայ կերակրոյ : ⁷Կատարած ամպարչտաց
 հասցէ՞ դարձելոցն ընդդէմ երեսաց նո-
 ցա . կուտեսցէ զգերի իրբեւ զառազ :

¹⁰ Եւ ինքն ⁸ ընդ թագաւորս փափկա-
 ցի , եւ բռնաւորք խաղաղիկք նորա .
 եւ ինքն ընդ ամենայն ամուրս խաղա-
 լով խաղացէ , եւ կուտեսցէ հողակոյտս ,
¹¹ եւ կալցի զնա : Յայնժամ փոխեսցին
 մտք նորա , ⁹ անցցէ եւ հաճեսցէ : Այս
 զօրութիւն Աստուծոյ խոյն է :
¹² Ո՛չ ապաքէն դու ես ի սկզբանէ Տէր
 Աստուած ¹⁰ մեր , եւ՞ մի մեսցուք .
 Տէր , ի դատաստանս եղիր զնա . ¹¹ եւ
 ստեղծեր զիս յանդիմանել զեսազ նո-
¹³ րա : Սուրբ է ակն քո ի տեսանելոյ
 զչարիս , եւ հայել ¹² յաշխատութիւնս ոչ
 կարասցես . զմէ՞ հայեցար յարհամար-
 հոտս եւ ստունգանեցեր ի կլանել ամ-
¹⁴ պարչտի զարդարն ¹³ . Եւ առնիցես զմար-
 գիկ իրբեւ զձկունս ծովու , եւ իբրեւ
 զսողունս որոց ոչ զոյ առաջնորդ :
¹⁵ ¹³ Զփախճանն կարթիւ կորեաց , եւ
 ձգեաց զնա ցանցիւ իւրով , եւ ժողո-
 վեաց զնա ուռկանօք իւրովք . վասն
 այնորիկ ուրախ եզրից եւ ցնծասցէ սիրտ
¹⁶ նորա . Եւ վասն նորին զոհեսցէ ուռ-
 կանին իւրում , եւ խունկս ձխեսցէ
 ցանցին իւրում . զի նոքօք սլարարեաց
 զբաժին իւր , եւ կերակուր իւր ընտիր :
¹⁷ Վասն այնորիկ սիրտեսցէ՞ զցանցն իւր ,
 եւ միշտ կոտորել զազգս ո՛չ խնայեսցէ :

Գ Լ . Բ

¹ Ի պահու իմում կացից , եւ ելից ի վե-
 րայ վիմի . եւ զիտեցից տեսանել զինչ
 խօսիցի ընդ իս , եւ զինչ ¹⁵ տացէ պա-
 տասխանի յանդիմանութեան իմում :
² Պատասխանի կայ ինձ Տէր եւ ասէ ,
 Գրեա զտեսիլդ քաղ յայսմնապէս ի տախ-
 տակս , զի որ ընթեմնունն համարձակ
³ ընթեմնուցու : Զի տակաւին տեսիլդ ի

¹ Եբբ . Պատգամն , Կտ , Տեսիլն ² Եբբ . զանորե-
 նութիւն , եւ ետուր տեսանել թշուառութիւնս ,
 զի յափշտակութիւնս եւ բռնութիւնս առաջի
 իմէ . եւ առնի դատ , ե յառնէ կախ ³ Եբբ . Տեսէք
 յազգս ⁴ Յեբբ . զսլաւ ⁵ Եբբ . եւ մեծու-
 թիւն ⁶ Եբբ . եւ զայրազինք քան զգայս
 երկկորին . եւ հեծեալք նորա արշաւեսցեն , եւ
 այրու ձին ⁷ Եբբ . Ամեներկն ի յափշտակու-
 թիւնս եկեսցեն . զէմք երեսաց նոցա յառաջ կայս , եւ

⁸ Եբբ . ծագր առնիցէ զթագաւորս ⁹ Եբբ .
 եւ իրոխտացի եւ մեղիցէ , աւելցէ , ¹⁰ Եբբ . իմ ,
 Սուրբ իմ . ¹¹ Եբբ . Վէմ , ի յանդիմանել
 հաստատեցեր զնա ¹² Կտ , յանդիմանու-
 թիւնս ¹³ Եբբ . յեղին յաւելս , քան զնա
¹⁴ Եբբ . Զամենայն ¹⁵ Եբբ . տաց

Ժամանակս է, և 1ձագեսցէ ի սպառ, և ոչ յունայնութեան. բայց՝ եթէ անազանեսցէ, համերկ նմա. զի 2որ զարցնէ է կեկեսցէ և ոչ անազանեսցէ. 4 և եթէ երկնոսեսցէ ոք, ոչ հաճեսցի ընդ նա անձն իմ. զի արգարն ի հա- 5 ւատոց կեցցէ: Այլ կարծողն և սրհա- մարհողն՝ այր ամբարտաւան է՝ և ոչ ինչ վճարեսցէ՝. որ ընդարձակեաց իր- րու և զգոխս դանձն իւր, և անյագ և- րիւ իրրեւ զմահ. և ժողովեսցէ առ ինքն զամենայն հեթմանոս, և զազգս 6 ամենայն յինքն ամփոփեսցէ: Ո՛չ ա- պաքէն դայս ամենայն առակ զմտնէ առակիսցեն, և և զնա արկցեն յերգ և աստուորն, Վսյ որ յաճախէ անձին իւ- րում որ ոչ իւր իցէ, մինչև քերթ, և ծանրացուցանէ 3 զանուր իւր ծանրու- 7 թեամբ: Զի՝ յանկարծակի յարիցեն կե- րիչք 4 նորա, և զարթիցեն դաւաճանք 5 նորա, և եղիցես նոցա յափշտակու- 8 թիւն: Զի զու կողոպտակցեր զազգս բա- զուս, և զքեզ կողոպտակցեն ամենայն մնացորդք ժողովրդոց՝ վասն արեանց մարդկան, և ամպարչտութեան երկրի և քաղաքի և ամենայն բնակչաց նորա: 9 Վսյ որ ազահէ զագահութիւն չար տան իւրոյ, զնկ ի բարձունս զրոյն իւր, 10 5 կորզիլ ի ձեռաց չարաց՝: Խորհեցար զստօթ տան քո, 6 սպասեցեր զազգս 11 բազումս, և յանցեաւ անձն քո: Զի քար 7 ի հիմանէ ալաղակեսցէ, և որդն ի փայտէ զոչեսցէ զայլ: 12 Վսյ որ չինէ զքաղաք արեամբ, և ստորատան զքաղաք անիրաւութեամբ: 13 Ո՛չ այլ ամենայն ի Տեառնէ ամենակա- լէ է. և 8 պակտակցին ժողովուրդք բա- զումք ի հրոյ, և ազգք բաղումք նուա- 14 զեցան՝: Զի 19ցի երկիր զիտութեամբ փառաց Տեառն իրրեւ զչուրս 9 քաղումս որ ծածկին զծովս:

15 Վսյ որ 10 արբուցանէ ընկերի իւրում հրատրոյս պղտորս, և արբուցանէ, զի 16 հայեացի յայս նոցա: Զյագուրդ անար- գանաց ի փառաց՝ արբ և զու, չար- ժեաց և զողա. պաշտեաց զքեզ բա- ժակ աջոյ Տեառն, և ժողովեսցաւ՝ ա- 17 նարգութիւն ի վերայ փառաց քոց: Զի ամպարչտութիւն Լիրանանս ծածկեսցէ զքեզ և 11 թշուաութիւն զագանաց զար- հուրեցուցէ զքեզ՝ վասն արեանց մարդ- կան և ամպարչտութեան երկրի և քաղաքի և ամենայն բնակչաց նորա: 18 Զինչ ուղու է 12 զրօշեալ՝ զի զրօշե- ցին դնա, ստեղծին զնա ձուլածոյ, և- չեւոյթ սուս՝. զի յուսացաւ որ ստեղծն ի ստեղծուածն իւր առնել իւր կուռս 19 13 անագուտա: Վսյ որ առէ ցիփայ, Սթա- փեաց, և զարթիր 14 և քարն՝ թէ Բարձրացիր, և նա է երեւոյթ առ ա- չօք. և՝ նա է կոած արծաթոյ և ոսկ- ւոյ, և ամենեւին չունչ ոչ զոյ 15 ի նո- 20 սա: Այլ Տէր ի տաճարի սրբութեան իւ- րոյ, 16 և երկիցէ՝ յերեսաց նորա ամե- նայն երկիր:

ԳԼ . Գ

1 Ատօթք Ամրակուժայ մարգարէի 17 երգով: 2 Տէր, զլուր քո լուայ և երկեայ. Տէր, 18 հայեցայ ի գործս քո և զարհուրեցայ. ի մէջ երկուց զագանաց ծանկիս, ի մերձեակ ամայն յայտնեսցիս, ի հա- ստնի ժամանակին երևեսցիս. ի խոտ- վել անձին իմոյ՝ ի բարկութեան զո- զորմութիւնս յիշեսցես: 3 Աստուած ի թիւմանայ 19 եկեսցէ, և Սուրբն ի հովանաւոր և յանտառախիտ լեռնէ՝: Հոնդիստ: Ծածկեսցին զերկինս փառք նորա, օրհնութեամբ նորա լի

1 Եբր. փութայ ի վաթճան, և ոչ ոտեսցէ. 2 Եբր. գարով զսոյցէ և ոչ անազանեսցէ. (4) Ահա հպարտացաւ, չէ ուղիկ անձն նորա ի նմա, այլ արդարն ի հաւատոց իւրոց կեցցէ: (5) Մանուանդ զի գինի զեղծուցանէ. այլ ամբարտաւան ոչ կայ հանդարտ 3 Եբր. գրաւ, (Կ-՛, կաւ թանձր) ի վերայ իւր: (7) Ո՛չ սպաքէն 4 Եբր. քո 5 Եբր. կորկէլ զանձն ի ձեռաց չարի 6 Եբր. սպառեալ 7 Եբր. յորմոյ աղաղակեսցէ, և զերան ի փայտէ տացէ պատասխանի 8 Եբր. աշխատ եղն ժողովուրդք վասն հրոյ, և ազգք ի զուր վաստակեսցան 9 Եբր. պ-Կ-Կ-Կ

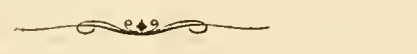
10 Եբր. արբեցուցանես զընկեր քո, և յուեկուս զթոյն Կ-՛, զարկութիւն քո, և արբեցուցանես զայլ հայել ի մերկութիւնս նոցա: (16) Յագեցար յանարգանաց քան ի փառաց. արբ և զու, և մերկացիր. զարձիկ առ քեզ բաժակ աջոյ Տեառն, և 11 Եբր. յափշտակութիւն 12 Եբր. զրօշեալն զոր զրօշեցաւ ճարտարն, ձուլածոյն և որ ուսուցանէ ստութիւն 13 Եբր. հա- մերս 14 Եբր. ցքարն համր. նա՞ ուսուցէ. ահա 15 Եբր. ի նմա 16 Եբր. լուռ լի 17 Եբր. ի վերայ Երկրորդի, Կ-՛, նուագի 18 Եբր. զգործ քո ի մէջ ամաց կեդրանաց. ի մէջ ամաց արա ճանօթ. 19 Եբր. եկն, և Սուրբն ի լեռնէն Փառանու

4 եղև երկիր : ¹ Ճաստպայթք նորա իրբեւ զլոյս եղլոյնն , եւ եղջևերք ի ձեռնն նորա . եւ հաստատեաց զէր սասախի դօ-
 5 րութեան իւրոյ : Առաջի կրեսաց նորա գնասցէ բան , եւ ելցէ ի գաւառ զինի
 6 նորա : Եկաց , եւ չորմեցաւ երկիր , հա- յեցաւ , եւ հաղեցան ազգք . լերինք իտր-
 տակեցան բոնութեամբ , եւ ըլտւրք յա- լիտենականք հաղեցան . զգնացս նորա
 7 թեանց տեսի : Խորանք՝ Եթէսփպացոց , զարհուրեցան եւ իտրանք երկրին Մա-
 8 զիամու : Միթէ գետոց բարկացի՞ Տէք , կամ սրամատութիւն քո ի վերայ գետոց ,
 կամ շապատակ քո ի վերայ ծովու , զի ելցես յերկվարս քո , եւ ³ հեծելու-
 9 թիւն քո փրկութիւն է : Լարելով յա- բեցես զազեղն քո ի վերայ իշխանու-
 թեան , ասէ Տէք . գետոց պատանեցաւ
 10 երկիր : Տեսցեն զքեզ ազգք , եւ երկ- նեացեն . որ ցտնես զՎուրս գնացից՝
 ետունն անդունդք զձայնս իւրեանց ,
 11 Բարձու թիւնսաստութեան իւրեանց :
 12 Բարձու արեգակն , եւ յուսին եկաց ի կարգի իւրում . գնացեն նետք քո ի լոյս՝ , ի փայլիւն փայտատկանց զինուց

12 քոց : Սպանալիքը ⁵ նուազեցուցեր զեր- կիր , եւ բարկութեամբ զիջուցես՝
 13 զազգս : Ելեր ի փրկութիւն ժողովրդ- եան քո ⁶ փրկել զօճեայս քո . արկեր զգլխով անօրինաց մահ . զարթուցեր
 14 զհապանս մինչեւ ցարարանոցս ի սպառ :
 15 Հանգիստ : Խորտակեցեր պաշտութեամբ զգլուխս բռնաւորաց . սասանեցին ի նմա , արձակեցեն զերասանակս իւր-
 16 եանց իրբեւ զտնանկ զազտակեր : Հա- ներ ի ծով զերկվարս քո , պղտորել
 17 զՎուրս բազումս : Զգուշացայ եւ զար- հուրեցաւ սիրտ իմ ի ձայնէ աղօթից չրթմանց իմոց . եմուտ դողումն յոսկերս
 իմ , եւ խոտովեցաւ փոր իմ ի ներքուստ . հանդեպց յաւուր նեղութեան , ելանել
 ինձ ի ժողովուրդ պանդխտութեան իմոյ :
 18 Զի թզենի ոչ տացէ զպտուզ իւր , եւ մի՞՝ եկիցի ծնունդ որթոյ . ստեսցէ բեր ձիթնուոյ , եւ դաշաք մի՞ արացցեն
 զկերակուր , պակասեցեն հօտք ի ձա- րակոյ , եւ ոչ իցեն եզինք ի մտորս ,
 19 Այլ ես ի Տէք ցնծացայց , եւ ուրախ ե- լէց յԱստուած Փրկիչ իմ : Տէք ⁷ Աս- տուած գորտութիւն իմ , եւ կարգեսցէ գոտս
 իմ ⁸ ի վախճան . եւ հանցէ զիս ի բար- ձունս յաղթիլ երգով նորա՝ :

¹ Իբք . եւ պայծառութիւն նորա իրբեւ զլոյս էր , ճաստպայթք ի ձեռանէ նորա . եւ սնդ էր ծածկոյթ զօրութեան նորա : (5) Առաջի երե- սաց նորա երթայր սրածութիւն , եւ կանէին կայծակունք յաղից նորա : (6) Եկաց եւ չափ- եաց զերկիր , հայեցաւ եւ զողջոյց զազգս , եւ փշրեցան լերինք յաւիտենականք , կորացան բլուրք մշտնինականք . ճանապարհք նորա յաւիտենից են : (7) Ի տառապանս տեսի զետրանս ² Իբք . բարկութիւն ³ Իբք . յանդուարս քո փրկութեան : (9) Երկու- նայով մերկադաւ աղեղն քո , երգմունք տու- ցեղքն էին բան հաւատարիմ : Հանգիստ : Գե- տովք պատանեցեր զերկիր : (10) Տեսին զքեզ լերինք , զողջոյցն . հեզեզ ջուրց անց ⁴ Իբք . բարձրացոյց զձեռս իւր ի վեր . (11) Արեգակն եւ յուսին կադին ի կարգի իւրեանց : ի լոյս նետաց քոց գնացին ⁵ Իբք . շրջեցար յերկրի , եւ բարկութեամբ կռիեցեր

⁶ Իբք . ի փրկութիւն օճելոյ քո (Ե-Մ, ընդ օճելոյ քո) ճմլեցեր զլուխ ի տանէ սնորինն , մերկա- ցուցեալ զհիմունս մինչեւ ցարարանոցն : Հան- ցիստ : (14) Խորտակեցեր զաւազանք նոցա ցգլուխ զօրաւորաց նոցա , մրկեցան ի ցրուել զիս . ցնծութիւն նոցա իրբեւ յուսել զտնանկն ի ծածուկ : (15) Գնացեր ի ծովու երկվարսք քովք , ի կուտակս ջուրց բազմաց . (16) Լուայ եւ զարհուրեցաւ որովայն իմ : ի ձայնէն բարա- իեցին չրթունք իմ . եմուտ փտութիւն յոսկերս իմ , եւ սարսափեցայ ի կայի իմում , զի հանգ- եայց յաւուր նեղութեան յորժամ ելցէ առ ժողովուրդն , որ յարձակելոցն է գնդիւք իւ- րովք
 (17) Եկեալս եւ թզենի ոչ ծագկեցի , եւ ոչ ⁷ Իբք . Եհովայ ⁸ Իբք . իրբեւ զեղանց , եւ ի վերայ բարձանց իմոց տացէ ինձ կռիւլ : Առ գլուխ երածշտացն . ի նուազարանս իմ

Մ Ա Ր Գ Ա Ր Է Ռ Ի Թ Ի Ի Ն

Ս Ո Փ Ո Ն Ե Ա Յ

Գ Լ Ո Ւ Խ Ա

1 **Բ**ԱՆ Տեառն որ եղև առ Սովոնիա որդի Բուսեայ, որդւոյ Գողգեայ որդւոյ Ամարեայ, որդւոյ Եգեկեայ, յաւուրս Յովսեայ որդւոյ Ամովիայ արքայի Յուդայ :

2 ¹Պակասելով սրկասեացէ ամենայն յերեսաց երկրէ, առէ Տէր : Պակասեացէ մարդ եւ անասուն, սրկասեացին թռչունք երկնից եւ ձկունք ծովու, եւ տկարացցին ամպարիչաք, եւ բարձից զանօրէնս՝ յերեսաց երկրէ, առէ Տէր : Եւ ձղեցից զձեռն իմ ի վերայ Յուդայ, եւ ի վերայ ամենայն բնակչաց Երուսաղեմի. եւ բարձից ի տեղու ջէդ յարմանէ զանուն Բահայու, եւ զանուն քրմացն հանդերձ քահանայաւքն :

3 Որ երկիր պագանեն ի տանիս զօրութեանց երկնից. եւ որք ³երդնուին յանուն Տեառն՝ արքային իւրեանց՝, Եւ որք խտորէին ի Տեառնէ, եւ որք ոչ խնայէին զՏէր, եւ որք ոչ ի Տեառն կողմն էին :

4 ²Երկիրուք յերեսաց Տեառն Աստուծոյ. զի մերձ է օր Տեառն. զի պատրաստեաց Տէր զդո՞ս իւր, եւ հրաւիրեսաց զկոչնականս իւր : Եւ եղիցի յաւուր զո՞ր ի Տեառն՝ խնդրեցից զվրէժ յիշխանաց եւ ի տանէ թագաւորին, եւ յամենայնէ որ զղեցեալ են զհանդերձս օտարս : Եւ խնդրեցից վրէժ ⁵յայանապէս յամենեցունց առաջի զրանդեացն՝ յաւուր յայնմիկ, որք ընուին զտուն ⁶Տեառն Աստուծոյ՝ իւրեանց ամպարը : 10 տութեամբ եւ նենդութեամբ : Եւ եղիցի

յաւուր յայնմիկ, առէ Տէր, Ձայն աղագակի ի դրանէ Դոցոսեցոցն, եւ զոյժ ⁸չերկրորդ զրանէն՝, եւ բեկումն մեծ ի բլրոց : Ողբացէք, բնակիչք ⁹կոտորելոց. զի նմանեցաւ՝ ամենայն ժողովուրդդ ¹⁰Բանանացոց. սատակեցան ամենեքեան որ ¹¹չպարտացեալ էին արձաթով : 12 Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ քննեցից զԵրուսաղէմ ճրագաւ, եւ խնդրեցից վրէժ յարանցն որ ¹²արհամարհեցին զպահպանութիւնս՝ իւրեանց. որ առէին ի սիրտս իւրեանց. Ոչ բարի ինչ անէ Տէր, 13 եւ ոչ չար : Եւ եղիցի զօրութիւնն նոցա ի յափշտակութիւն, եւ տունք նոցա յապականութիւն. չինեսցին տունս, եւ մի՛ բնակեցցին ի նոսա, անկեսցեն այգիս, եւ մի՛ արբցեն զղինի նոցա :

14 Զի մերձ է օր Տեառն մեծն, մերձ է եւ արագ յոյժ. ձայն աւուր ¹³Տեառն խիստ եւ զո՞սն, կարգեալ զօրաւոր՝ : 15 Օր բարկութեան օրն այն, օր նեղութեան եւ վտանդի, օր թշուառութեան եւ ապականութեան, օր խաւարի եւ 16 միղի, օր ամպոյ եւ մառախլոցոյ. Օր փողոյ եւ ալաղակի ի վերայ ամուր քաղաքաց, եւ ի վերայ անկեանց բարձրանց : Եւ նեղեցից զմարդիկ, եւ գնասցին իւրեւ զկոյրս. զի Տեառն մեղան, եւ ¹⁴ասին զանուն նորա ի վերայ սնտեաց, որք ոչ ինչ կարացին օգնել նոցա. եւ հեզցէ զարիւն՝ նոցա իբրեւ զհող, եւ ¹⁶զմարմինս նոցա իբրեւ զազր : 18 Արձաթ նոցա եւ ոսկի մի՛ կարացցեն վրկեյ գնոսա յաւուր բարկութեան Տեառն, եւ հրով նախանձու նորա մահեսցին ամենայն երկիր. զի վախճան ¹⁸եւ սառնեաց՝ արասցէ ի վերայ ամենայն բնակչաց երկրի :

¹ Եբբ. Կորուսանելով կորուսից զամենայն յերեսաց երկրէ, առէ Տէր : (3) Կորուսից զմարդ եւ զանասուն, կորուսից զթռչունս երկնից, եւ զձկունս ծովու, եւ զգայթակղութիւնս հանդերձ ամպարչուք, եւ բարձից զմարդ. ² Եբբ. զմնացորդն. ³ Եբբ. երկիր պագեալ երդնուին ի Տէր եւ երդնուին յարքայն իւրեանց, Կ-Մ, ի Մեղքում. ⁴ Եբբ. Լուս լիւր. ⁵ Եբբ. յամենեցունց որ վաղէին ըստ սեամս. ⁶ Եբբ. տերանց

7 Եբբ. Ձիանց. ⁸ Եբբ. ի Մառնայ, Կ-Լ, յերկրորդէն. ⁹ Եբբ. Մաքթեհի, զի կորեաւ. ¹⁰ Կ-Մ, վաճառական. ¹¹ Եբբ. բերէին արձաթ. ¹² Եբբ. նստէին ի վերայ մրդոյն. ¹³ Եբբ. Տեառն. զառնապէս գուցեցէ անդ. ¹⁴ Եբբ. Տեղի. ¹⁵ Եբբ. Տեղի. ¹⁶ Եբբ. մարմին. ¹⁸ Եբբ. տաղնապաւ

ԳԼ . Բ

1 Ժողովեցարուք եւ խնդրեցէք, ազգք
 2 անխրատք, Մինչչեւ եղեալ իցէք իրրեւ
 զժողով անցաւոր, մինչչեւ եկեալ իցէ օր
 բարկութեան՝ սրտառութեան Տեստն :
 3 Խնդրեցէք զՏէր, ամենայն խոնարհք
 2երկրի . իրաւունս արարէք եւ զարգա-
 րութիւն ինդրեցէք, եւ տուք պատաս-
 խանի նոցա . զի՝ ճածկեալք յաւուր
 4 բարկութեան Տեստն : Զի Գաղա յա-
 փրշտակեալ լիցի, եւ Ասկաղոն յապա-
 կանութիւն, եւ Աղովտոս ի միջօրէի
 կործանեացի, եւ Ակկարոն յարմատոյ
 5 խեցցի : Վայ որ բնակեալ էք 3 ի վի-
 ճակ ծովու՝, բնակիչք 4 կրետացուց .
 պատգամ Տեստն ի վերայ ձեր, Քանան,
 երկիրդ այլազգեաց . եւ կորուսից 5 զձեզ
 6 ի բնակութենէ : Եւ եղիցի 6 կրետ ճա-
 7 րակ հօտից եւ գոմք խաչանց : Եւ եղիցի
 6 վիճակ ծովուն՝ մնացորդաց աման Յու-
 զայ, եւ ի նոսա ճարակեցիցն . եւ ի
 աունս Ասկաղոնաց աւ օթ զապարեւ-
 ցեն 7 յերեսաց որդւոցն Յուզայ՝ . զի եւ-
 եալ է նոցա յայց Տէր Ատուած իւր-
 եանց, եւ զարձայց զգերութիւն նոցա :
 8 Լուայ գնախաւինս Մովսարեւ եւ
 զկուրանս որդւոցն Ամնայ, որովք նա-
 խատէին զժողովւորդ իմ, եւ մեծարա-
 9 նէին ի վերայ սանձանոց 8 իմոց : Վասն
 այնորիկ կենդանի եմ ես, ասէ Տէր զօ-
 րութեանց՝ Ատուած Իսրայելի, զի Մո-
 վար իրրեւ զՍողոմ եղիցի, եւ որդիքն
 Ամնայ իրրեւ գԳոմոր . 9 եւ Դամասկոս
 ւքեալ իրրեւ զԷղջ կալոյ՝ եւ ապա-
 կանեալ յաւիտեան . մնացորդք ժողո-
 վըրդեան իմոյ յափշտակեացն գնոսա,
 եւ մնացորդք ալզի իմոյ ժառանգեացն
 10 գնոսա : Եւ այն նոցա փոխանակ հպար-
 տութեան նոցա, զի նախատեցին
 եւ մեծարանցին 10 ի վերայ Տեստն

11 ամենակալի, Երեւեցի Տէր ի վերայ
 նոցա, եւ՝ սատակեացէ զամենայն
 սատուածս 11 ազգաց . եւ երկիր պաղ-
 ցին նմա իւրաքանչիւր ի տեղւոյն
 իրեանց՝ ամենայն կղզիք ազգաց :
 12 Եւ զուք, եթէնովպացիք, հարեալք սու-
 13 սերի իմոյ էք . Եւ 12 ձգեցից զձեռն իմ
 ի վերայ հիւսիսոյ, եւ սատակեցից զԱ-
 սորեստանեայն, եւ եղից՝ զՆինուէ յա-
 պականութիւն, անջրդի իրրեւ զանա-
 14 պատ . Եւ արածեացին ի միջի նորա
 հօտք եւ ամենայն գազանք 13 երկրի, եւ
 գեանառեւ ծք եւ ողնիք ի յարկս նորա
 բնակեացն, եւ զազանք զօչեացն ի
 նկուղս նորա, եւ ալոուք ի դրունս
 նորա . քանզի իրրեւ զմայր է բարձ-
 15 րութիւն նորա : Այս քաղաք վրիճա-
 զործ բնակեալ յուսով՝, որ ասէր ի սրտի
 իւրում, Ես եմ, եւ ոչ եւս ոք իցէ յետ իմ .
 զիմբոց եղեւ յապականութիւն եւ ճարակ
 գազանաց . ամենայն որ անցանիցէ ընդ
 նա՝ չչեացէ եւ շարժեացէ 14 զգլուխ իւր :

ԳԼ . Գ

1 15 Ով երեւելից փրկեալ քաղաք ա-
 2 զաւնի՝ : Ոչ լուաւ ձայնի, եւ ոչ ընկա-
 լաւ դիւրատ . ի Տէր ոչ յուսացաւ, եւ
 3 առ Աստուած իւր ոչ մերձեցաւ : Իշ-
 խանք նորա 16 իրրեւ առիւծունք զօչես-
 ցեն՝ եւ զատուորք նորա իբրեւ զգալս
 17 Արաքացուց՝ որ ոչ թողուն ինչ ի վա-
 4 ղիւ : Մարգարէք նորա 18 այսակիրքք, ար-
 համարհօղք՝ . քահանայք նորա պղծեն
 զսրբութիւն, եւ ամպարչանս յօրէնս :
 5 Այլ Տէր արդար է ի միջի նորա . եւ ոչ
 արացէ անիրաւութիւն . 19 ընդ առաւօտս
 կանխաւ . տացէ զիրաւունս իմ ի լոյս,
 եւ ոչ թաքիցէ . եւ ոչ ծանիցէ զանիւ-
 6 րաւութիւն ի պաշանջեւ, Եւ ոչ ի սպառ

Տեստն զօրութեանց : (11) Ա.Տեղ է Տէր ի վերայ
 նոցա, զի 11:բբ. երկրի 12:բբ. ձգեաց զձեռն
 իւր ի վերայ հիւսիսոյ, եւ սատակեացէ զԱսորես-
 տանեայն, եւ եղից 13:բբ. ազգաց. հաւալունս
 եւ անի ի խոյակս նորա ազցին . բարբառ նոցա
 հնչեացէ ընդ պատուհանս, աւերուին ի սեանս,
 զի եղեւնափայտ նորա մերկացի : (15) Այս է
 քաղաք ցնծայից որ բնակէր յապահովս 14:բբ.
 զձեռն 15:բբ. Վայ սպասամբ եւ պիղծ. քա-
 զար հարաւահարութեան 16:բբ. ի միջի
 նորա առիւծունք որ մեռչեն 17:բբ. երե-
 կորին 18:բբ. անպարծք, արք նենգութեան
 19:բբ. առաւօտէ յառաւօտ հանէ ի լոյս զիրա-
 ունս իւր, եւ ոչ կոսեացէ . իսկ անիրաւն ոչ
 գիտէ զամօթ (6) Աստակեցի զազգս . աշտա-

1 Եբբ. Ժողովեցէք զձեզ, եւ ժողովեցարուք, (խ-ժ,
 Բնեցէք զձեզ, բնեցէք) ազգ անամօթ. (2)
 Մինչչեւ ձեռեալ վճառչն, մինչչեւ անցեալ
 աւուրն իւրեւ զձեզ, մինչչեւ եկեալ ի վերայ
 ձեր բարկութեան սրտամտութեան Տեստն, մինչ-
 չեւ եկեալ ի վերայ ձեր աւուրն 2:բբ. երկրի
 որ ասէր զիրաւունս նորա. խնդրեցէք զարդա-
 րութիւն, խնդրեցէք զբնարհութիւն, թերեւս
 3 Այսինքն ի ծովեցերս 4:բբ. Վերեթիւն, Կե-
 Ռ Թագ. Լ. 7. 5:բբ. զքեզ 6:բբ. ծովեցին
 7:բբ. պատե 8:բբ. նոցա 9:բբ. վայր եղձնոյ,
 եւ բով աղի 10:բբ. ի վերայ ժողովրդեան

զանիրաւութիւն. ապականութեամբ կործանեցէ՛ զամբարտաւանս . ապականեցան անկիւնք նոցա , աւերեցից՝ զճանապարհն նոցա , ամենեւին մի՛ եւս զնայ ընդ նոսա . պոկատեցին քողաքք 7 նոցա առ ի հզօղէ՛ ճնակչաց : Ասացի թէ՛ երկերուք յինէն , եւ ընկալարուք զխրատ , եւ ոչ սատակեալք յերեսաց նորա ըստ ամենայնի որչափ ինչ աւելց վրէժ ի նմանէ . պատրաստեա կանխել ընդ առաւօտս , աղբակնեցան ամենայն ճիւղ 8 նորա : Վասն այդորիկ սպասեա ինձ , ստէ՛ Տէր , յաւուր յարութեան իմոյ ի վկայութիւն . զի դատաստանք իմ ի վերայ ազգաց՝ յբնօրնել զԹագաւորս՝ , ի հեղուկ ի վերայ նոցա զբարկութիւն իմ , զամենայն բարկութիւն արտաւթեան իմոյ , զի հրով նախանձու իմոյ մաշեցի ամենայն երկիր :

9 Զի յայնժամ զարձուցից ի վերայ ժողովրդոց լեզու « յազգս նոցա » , ի կարգալ ամենեցուն զանուն Տեառն , ի ծառայել նոցա նմա ընդ միով լծով . 10 զետոյն եթէ՛ յազգացոց ընկալացց զնոսա ընդ պրտեալան , մատուցանիցեն ինձ 11 պատարագս : Յաւուր յայնմիկ ոչ ամաչեացես յամենայն զործոց քոց , որովք ամպարաշտեցար առ իս . զի յայնժամ զերծից ի քէն՝ զչարութիւն ամբարտաւութեան քո , եւ ոչ եւս յաւելցես մեծարանել ի վերայ լերին սրբութեան 12 իմոյ : Թողից քեզ ժողովուրդ հեղ եւ խոհարհ , եւ 5 երկիրին յանուանէ՛՝ Տեսան : 13 Մնացորդք Իսրայելի ոչ արապեն անիւ-

րաւութիւն , եւ ոչ խօսիցին անոսիս , եւ ոչ գտցի ի բերանն նոցա լեզու նենգաւոր . զի նոքա արածեսցին եւ մահակացեն , եւ ոչ ոք իցէ սր զարնութեցուցանիցէ զնոսա :

14 Ուրախ լիք յոյժ , զուար Սիոնի , 6 եւ քարոզեա , Երուսաղէմ՝ . ուրախ լիք եւ զուարճացիք յամենայն սրտէ՛ քումմէ , 15 զուար Երուսաղէմի : 7 Զի եհան ի քէն Տէր չորջ զանիրաւութիւնս . փրկեաց զքեզ Տէր ի ձեռաց թշնամեաց քոց՝ . Թագաւոր Իսրայելի Տէր ի միջի քում , եւ ոչ եւս տեսցես զչարսա :

16 Ի ժամանակին յայնմիկ՝ 8 ստէ՛ Տէր ցերուսաղէմ , Քաջալերեաց՝ Սիոն , մի՛ 17 լքցին ձեռք քո : Տէր՝ Սատուած ի բեզէ հզօրն , եւ փրկեացէ զքեզ . սձցէ ի վերայ քո ուրախութիւն , եւ նորոգեցէ զքեզ սիրով իւրով . եւ ուրախ լիցի ի քեզ զուարձութեամբ իբրեւ յաւուր 18 տօնի . եւ ժողովեցից զամբրեալան քո . 19 վայ որ նախաորիցէ զնա : Ահաւասիկ ես առնեմ վասն քո ի ժամանակին յայնմիկ . եւ փրկեցից զճնշեալն , եւ զմեթեալն ընկալացց , եւ արարից զնոսա ի պարծանս , եւ անուանիս ընդ ամենայն 20 երկիր : Եւ ամաչեացեն ի ժամանակին յայնմիկ՝ յորժամ բարի արարից ձեզ , եւ ի ժամանակի յորժամ ընկալացց՝ զձեզ . զի տաց զձեզ անուանիս եւ ի պարծանս ընդ ամենայն ազգս երկրի , ի դարձուցանել ինձ զղերութիւն ձեր առաջի ձեր , ստէ՛ Տէր :

րակք նոցա կործանեցան . աւերեցի 1) Եր. Ասացի , թէ Ստուգիւ երկիցես յինէն , ընկալցես զխրատ , եւ ոչ կործանեցի բնակութիւն նորա ըստ ամենայնի զոր սահմանեալ էր իմ վասն նորա . սլլ նոքա յարեան ընդ առաւօտս , ապականեցին զամենայն դործս իւրեանց : (8) Վասն այդորիկ սպասեցէք ինձ , ստէ՛ Տէր , մինչեւ ցօրն յառնելոյ իմոյ յորս . զի վճիռ իմ է ժողովել զաղբս , դումարել զմագաւօրութիւնս 2) Եբ. սուրբ 3) Եբ. Յայնկոյ կողման գետոցն եթէ՛ յազգացոց աղաչաւօրք իմ , զուարցուելոց իմոյ 4) Եբ. զսր պարծին ի վերայ 5) Եբ. յուսացին յանուն

6) Եբ. Խրախոյս բարձ , Իսրայել 7) Եբ. Հեռացոյց ի քէն Տէր զդատաստանս քո , վանեաց զթշնամին 8) Եբ. սասացի ցերուսաղէմ , Մի՛ երկնիչիք , 9) Եբ. Սատուած քո ի միջի քում : հզօր է , նա փրկեցէ . ցնծացէ ի վերայ քո ուրախութեամբ , լաճեցէ , (10) թողցէ՛ վասն սիրոյ իւրոյ , ուրախ լիցի ի քեզ խորութեամբ . (18) Զթախե՛ալ վասն տարեկանաց ժողովեցից , որ ի քէնդ էին . բեռն էին ի վերայ նոցա նախատինք , (19) Ահա ես սպառեցից զորս նեղեն զքեզ ի ժամանակին յայնմիկ , եւ փրկեցից զոր կողայն 10) Եբ. երկիր ամօթոյ իւրեանց : (20) Ի ժամանակին յայնմիկ սձրց զձեզ , եւ ի ժամանակին ժողովեցից

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 **ՅԱՄՐՆ** երկրորդի Դարենի արքայի, յամսեանն վեցերորդի, որ օր մի էր ամսոյն, եղև բան Տեառն ի ձեռն Անդէի մարդարէի և սէ, ի սոսեաց ընդ Զորաբարէի որդւոյ Սաղաթիելի յազգէ Յուդայ, եւ ընդ Յեսուայ որդւոյ Յովսեղեկեայ քահանայի մեծի, եւ աւստոյնս, Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ՝.

2 Ժողովուրդդ այլ ասին, Ոչ է հասեալ ժամանակ շինելոյ զտունն Տեառն:

3 Եւ եղև բան Տեառն ի ձեռն Անդէի մարդարէի՝ եւ սէ,

4 Եթէ ձեզ միայն իցէ ժամանակ ընակել ի տունս գմբեթեայ, եւ տունդ իմ աւեր կայ: Եւ արդ այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Կարգեցէք զսիրտս ձեր ի ճանապարհս ձեր: Վարէիք բազում եւ ժողովիք սակաւ, ուսէիք եւ ոչ յագէիք, ըմպէիք եւ ոչ յինէր ի յաղուրդ, զզնուիք եւ ոչ ջնոնուիք նորօր, եւ որ զվարձս իւր ժողովէր ի ծրարս ծակոսեայ ժողովէր:

7 Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Դիք զսիրտս ձեր ի ճանապարհս ձեր: Ելէք ի լեան, հարէք փայտ եւ շինեցէք զտունդ. եւ հաճեցայց զովաւ եւ փառաւորեցայց, ասէ Տէր: Հայեցարուք ի բազում, եւ եղև սակաւ. եւ զուք ի ներքս ի տունս կրեցէք, եւ եւ արտաքս փռեցի զայն. Վասն այգորիկ այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Փոխանակ զի տունդ իմ՝ աւեր է, եւ զուք ձեզեալ էք յերաբանս իւր տուն իւր:

10 Վասն այգորիկ և երկինք կայցին զանձրիւ քս՝, եւ երկիր արկեցէ զարգիւնս

11 Եւ: Եւ ամից ևուր ի վերայ երկրի՝, եւ ի վերայ ցորենոյ եւ ի վերայ զինւայ եւ ի վերայ իւղոյ, եւ ի վերայ ամունայն բուսոյ երկրի եւ ի վերայ մարդկան եւ ի վերայ անասնոյ, եւ ի վերայ

12 ամենայն վաստակոց ձեռաց: Եւ լուաւ Զորաբարէլ որդի Սաղաթիելի յազգէ Յուդայ՝, եւ Յեսու Յովսեղեկեայ քահանայ մեծ, եւ ամենայն մնացորդք ժողովրդեանն ձայնի Տեառն Աստուծոյ իւրեանց, եւ զղատագամս Անդէի մարդարէի, որպէս առաքեաց զնա Տէր Աստուծո Նոյա՝ առ նոսա՝. եւ երկեաւ

13 ժողովուրդն յերեսաց Տեառն: Եւ ասէ Անդէոս հրեշտակն Տեառն ցժողովուրդն՝, Ես ընդ ձեզ եմ, ասէ Տէր:

14 Եւ զարթոյց Տէր զողի Զորաբարէի որդւոյ Սաղաթիելի յազգէ Յուդայ, եւ զողի Յեսուայ Յովսեղեկեայ քահանայի մեծի, եւ զողի ամենայն մնացորդաց ժողովրդեանն. եւ մտանէին եւ գործէին զգործ ի տան Տեառն ամենակալի Աստուծոյ իւրեանց, ի քսան եւ ի չորս՝ ամսոյն վեցերորդի, յամին երկրորդի Դարենի արքայի:

ԳԼ . Բ

1 Յամսեանն եւ թներորդի, որ օր քսան եւ մի էր ամսոյն, լսուեցաւ Տէր ի ձեռն

2 Անդէի մարդարէի, եւ սէ, Ասաց Զուրաբարէլ որդի Սաղաթիելի յազգէ Յուդայ, եւ ցՅեսու Յովսեղեկեայ քահանայ մեծ, եւ ցամենայն մնացորդս ժողովրդեանն:

3 Ո՛յր ի ձէնջ տեսեալ իցէ զտունս զայս

1 Եբբ. առ Զորաբարէլ որդի Սաղաթիելի, Իշխան Յուդայ, եւ առ Յեսու Յովսեղեկեայ քահանայ մեծ, եւ սէ. (2) Այսպէս ասէ Տէր զորութեանց, եւ սէ 21 Եբբ. ժամանակն, ժամանակ 22 Եբբ. զօրութեանց, այսպէս եւ այլուր 23 Եբբ. վասն էր, ասէ Տէր զօրութեանց, վասն տան իմոյ որ

5 Եբբ. ի վերայ ձեր փակեցին երկինք ի ցօղոյ 6 Եբբ. երաշտութիւն ի վերայ երկրի, եւ ի վերայ լեռանց 7 Եբբ. պաւսէ 8 Եբբ. Տեառն ի պատգամաւորութեան Տեառն ցժողովուրդն եւ սէ 9 Եբբ. իշխանի 10 Եբբ. այսին յաւելւաւ, աւուր 11 Եբբ. ցիշխան

ի փառաւորութեան իւրում զառաջինն ,
 եւ զորպէս արդ տեսանէք զգա՝ որպէս զոչ-
 4 ինչ առաջի ձեր : Եւ արդ զօրացիր
 դու , Զորարարէլ , սաէ Տէր , եւ զօրա-
 ցիր , Յետու Յովսեփակեայ քահանայ
 մեծ , եւ զօրացիր ամենայն ժողովուրդ
 երկրիդ , սաէ Տէր , եւ գործեցէք զի
 5 եւ ընդ ձեզ եւմ , սաէ Տէր ամենակալ :
 Եւ բանն զոր ուխտեցի ընդ ձեզ՝ յիւա-
 ներն յերկրէն Եգիպտացոց , եւ Հոգին
 իմ որ կայ ի միջի ձերում . քաջալերե-
 6 ցարուք : Զի այսպէս սաէ Տէր ամենա-
 կալ . ¹ Գարձեալ միւսանգամ՝ չարժեցից
 զերկինս եւ զերկիր , եւ զծով եւ զցա-
 7 մաք : Եւ միանգամայն չարժեցից զամե-
 նայն ազգս . եւ եկեացէ ընտիր ընտիր
 ընչից ամենայն ազգաց , եւ լցուցից
 զսուռոց զայց փառօք , սաէ Տէր ամե-
 8 նակալ : Իմ է արձաթ եւ իմ է ոսկի :
 9 սաէ Տէր ամենակալ : Զի մեծ եզիցին
 փառք տանդ այդորիկ վերջինդ քան
 զառաջինն , սաէ Տէր ամենակալ . եւ ի
 տեղւոյդ յայգմիկ տաց խաղաղութիւն ,
 սաէ Տէր ամենակալ . ² եւ խաղաղու-
 թիւն որդուոց , փրկութիւն ամենայնի՝ որ
 10 գործիցէ յարուցանել զառձարդ զայդ :
 Ի քսաներորդի եւ չորրորդի՝ իննե-
 րորդի ամեանն , յա՛մ երկրորդի Դա-
 րեհի , եզեւ բան Տեառն առ Անդէ մար-
 11 զարէ , եւ սաէ , Այսպէս սաէ Տէր ամե-
 նակալ . ³ Հարց օրէնս ի քահանայիցդ
 12 եւ ասացես , Եթէ առնուցու մարդ միս
 սուրբ ի գրօշակ հանդերձի իւրոյ , եւ
 մերձեցի ⁴ ձորձք իւր՝ ի հաց կամ ի
 թան կամ ի գինի կամ յեւզ , կամ յամե-
 նայն կերակուրս , իցէ՞ թէ սրբեցի :
 Պատասխանի ետուն քահանայքն եւ ա-
 13 սեն , Ոչ : Եւ սաէ Անդէոս , Թէ մերձե-
 նայցէ պիղծն ⁵ կամ անսուրբն՝ ողուով
 յամենայն ինչ յայնախեսաց՝ իցէ՞ թէ
 պղծեցի : Պատասխանի ետուն քահա-
 14 նայքն եւ ասեն , Պղծի : Պատասխանի
 ետ Անդէոս եւ սաէ ,
 Նոյնպէս եւ ժողովուրդս այս , նոյն-

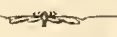
պէս եւ ազգս այս առաջի իմ , սաէ
 Տէր . նոյնպէս եւ ամենայն գործք ձե-
 ուոց նոցա , որ ինչ մերձեցայցէ անդր՝
 պղծեցի , ² վանս առիցն իւրեանց ա-
 ռաւօտնոց . եւ մորմոքեացին յերեսաց
 չարեայն իւրեանց , եւ ատէիք ի գրունս
 15 զյանդիմանիչանս՝ Եւ արդ զիք ի սիրտ
 ձեր յօրէ յայսմանէ եւ յառաջ . մինչեւ
 եղեալ քար ի քարի վերայ տաճարիդ
 16 Տեառն ² ո՞վ էիք . Յորժամ արկանէիք
 յամանս ձեր քսան քոռ զարուոյ , եւ լի-
 նէր տանս քոռ զարուոյ . եւ մոծանէիք
 ի հնծանս ձեր հանել յիսուն մար , եւ
 17 ինէր քսան : Հարի գձեզ անպաղու-
 թեամբ եւ խորշակաւ եւ կարկախ . եւ
 զամենայն գործս ձեռաց ձերոց , եւ ոչ
 18 դարձարուք առ իս , սաէ Տէր : Կարգե-
 ցէք զսիրտս ձեր յօրէ յայսմանէ եւ
 անդր . ի քսաներորդէ եւ չորրորդէ ին-
 ներորդի ամեանոց , եւ յօրէ յայսմանէ
 յորում անկաւ հիմն տաճարիդ Տեառն ,
 19 զիք ի սիրտս ձեր . ⁵ Իցէ թէ յայսմեացի
 ինչ ի վերայ կալոյ եւ յօրթ , եւ ի
 թղեհի եւ ի նուննի , եւ ի փայտ իւ-
 ղոյ որ պտուղ ոչ ապինս՝ . յօրէ յայս-
 մանէ օրհնեցիցի :
 20 Եւ եզեւ բան Տեառն կրկին անգամ
 առ Անդէ մարգարէ , ի քսան եւ ի չորս
 21 ամսոյն , եւ սաէ , Սօս ցԶորարարէլ
⁶ Սաղաթիբի յազգէ Յուդայ , Դարձեալ
 միւսանգամ՝ չարժեմ գերկինս եւ գեր-
 22 կիր , ² զծով եւ զցամաք ,՝ Եւ կործանե-
 ցից զաթոռս ⁷ թագաւորաց , եւ աստա-
 կեցից զգօրութիւնս ազգաց ⁷ թագաւո-
 րաց , եւ կործանեցից զկառս եւ ⁸ զհնձ-
 եալս , եւ իջցեն՝ երկվարք եւ հեծեալք
 նոցա՝ իւրաքանչիւր սրով ⁹ առ եզրայր
 23 իւր : Յաւուր յայնմիկ , սաէ Տէր ամե-
 նակալ , առից զքեզ , Զորարարէլ Սա-
 զաթիբի , ծառայ ¹⁰ իմ , եւ եղից զքեզ
 իբրեւ զինիք . զի ընդ քեզ հաճեցայ ,
 սաէ Տէր ամենակալ :

¹ Եբր. Փորք մեւս եւս եւ ² Յեբր. զ-ի-տ-ի ³ Եբր. Եւզէ , հարց ⁴ Եբր. քղանցիւ իւրով

⁵ Եբր. Իցէ՞ տակաւին սերմն ի շտեմարանի . եւ զեւ օրթ եւ թղեհի եւ նուննի եւ ձիթեհի պտուղ ոչ ետուն ⁶ Եբր. ցեշխան Յուդայ , ևս ⁷ Եբր. թագաւորութեանց ⁸ Եբր. զհեծեալս նորս , եւ անկցին ⁹ Եբր. եղբօր իւրոյ ¹⁰ Եբր. իմ , սաէ Տէր

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ

ԶԱՔԱՐԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 **ՅԱՄՍԵԱՆՆ** օւթերօրդի՝ յամերկերօրդի Դարեհի արքայի, եղև բան Տեանն առ Զարքարիա մարգարէ որդի Բարաքայ, որդւոց Աղղովայ, եւ ասէ, 2 Բարկացաւ Տէր ի վերայ հարցն ձերոց 3 բարկութիւն մեծ, եւ ասացես ցնոսա, Այսպէս ասէ Տէր՝ ամենակալ. Դարձարուք առ իս, ասէ Տէր զօրութեանց, եւ դարձայց առ ձեզ, ասէ Տէր զօրութեանց, եւ մի՛ լինիք իրբու զհարս ձեր, ²զորս պատուհասէին՝ մարգարէքն առաջինք, եւ ասէին, Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Դարձարուք յամենայն ճանապարհաց ձերոց չարաց, եւ ի դնացից ձերոց չարաց. եւ ոչ լուան, եւ ոչ անսացին լսել ինձ, ասէ Տէր: Հարքն ձեր սէր են, եւ մարգարէքն միթէ յաւիտեան կեցին: Բայց ³զբանս իմ եւ զօրէնս իմ ընկալարուք, զոր ես պատուիրեմ Տոբով իմով ծառայից իմոց մարգարէից որ ժամանեցին հարցն ձերոց, Պատասխանի ետուն՝ եւ ասեն, Որպէս կարգեաց Տէր ամենակալ առնել՝ ըստ ճանապարհաց մերոց եւ ըստ գնացից մերոց, նոյնպէս եւ արար մեզ: 7 Ի քսաներօրդի եւ չորրօրդի՝ մետասաներօրդ ամեանն, որ է ինքն ⁸Արաց, յերկրօրդ ամի Դարեհի, եղև բան Տեանն առ Զարքարիա մարգարէ Բարաքայ որդւոց Աղղովայ, եւ ասէ, Տեսի ի տեսեան գիշերոց, եւ անա այր մի հեծեալ յաչխէտ ձի, եւ կայր ի մէջ ⁹երկուց սնոտառտիս լերանցն, եւ զինի նորս ձիք աչխէտք եւ պիտակք եւ սոխիտակք: Եւ ասեմ, Զի՞նչ են զօքս, Տէր. եւ ասէ ցիս հրեշտակն՝ որ խօսէր

յիս, ես ցուցից քեզ զինչ են զօքս: 10 Պատասխանի ետ այրն որ կայր ի մէջ լերանցն՝ եւ ասէ ցիս, Դօքս են զորս առաքեաց Տէր չրջել ընդ երկիր: Պատասխանի ետուն հրեշտակին Տեանն՝ որ կայր ի մէջ լերանցն, եւ ասեն, Շրջեցաք ընդ ամենայն երկիր, եւ անա ամենայն երկիր բնակեալ եւ զաղարեալ է, Պատասխանի ետ ⁹հրեշտակն եւ ասէ, Տէր ամենակալ, մինչև ե ցեղք ոչ ողորմեսցիս ի վերայ Երուսաղեմի եւ քաղաքացն Յուդայ, ¹⁰զորս անտեսարարեր սոյս եւ թանամներօրդ՝ ամ: Եւ պատասխանի ետ Տէր՝ ամենակալ հրեշտակին, որ խօսէր յիս՝ բանս բարեաց եւ բանս միտարութեան, եւ ասէ ցիս հրեշտակն որ խօսէր յիս, Աղաղակեա եւ ասա, Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Ետան ձեցայ վասն Երուսաղեմի եւ վասն Սիոնի նախանձ մեծ. Եւ բարկութեամբ մեծաւ բարկացեալ եմ ի վերայ ազգացն որ ¹²միանդամայն հարան ի վերայ նոցա. Իսխանակ զի ես սակաւիկ ինչ բարկացեալ էի ի վերայ նոցա, եւ նօքս միանդամայն հարան ի վերայ՝ ի չարիտ վասն այնորիկ այսպէս ասէ Տէր. Դարձայց առ Երուսաղեմ զթութեամբ, եւ տունն իմ վերատին ¹³չինեցի, ասէ Տէր ամենակալ. եւ չափ ձգեսցի միւսանդամ ի վերայ Երուսաղեմի: ¹⁴Եւ ասէ ցիս հրեշտակն որ խօսէր յիս, Պաղաղակեա եւ ասա, Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ. Դարձեալ զեղցին ¹⁵քաղաքք բարութեամբ, եւ ողորմեսցի Տէր Սիոնի, եւ հաճեսցի միւսանդամ ընդ Երուսաղեմ:

¹ Եբբ. զօրութեանց, այլեւ եւ այլուր ² Եբբ. առ որս գողէին ³ Եբբ. բանք իմ եւ օրէնք իմ զորս պատուիրեալ էր իմ ծառայից իմոց մարգարէից՝ ոչ ապաքէն ժամանեցին հարցն ձերոց. իսկ նորս դարձան ⁴ Եբբ. եղցն յաւիտեան, մեզ ⁵ Եբբ. Անբաթ ⁶ Եբբ. մրտենեացն որ ի ձորի անդ

7 Եբբ. մրտենեացն եւ ասէ ⁸ Եբբ. մրտենեացն ⁹ Եբբ. հրեշտակն Տեանն ¹⁰ Եբբ. որոց բարկացացր զայս եւ թանառուն ¹¹ Եբբ. զպատ ¹² Եբբ. որ են ի հանգստեան, զի ես սակաւիկ ինչ բարկացեալ էի, եւ նորս օգնական եղեն ¹³ Եբբ. չինեցի ի նմա ¹⁴ Եբբ. Կարձեալ ¹⁵ Եբբ. քաղաքք իմ բարութեամբ, եւ միտարեացէ Տէր միւսանդամ զՍիոն, եւ ընտրեսցէ միւսանդամ զԵրուսաղեմ

18 Եւ ամբարձի զաչս իմ եւ տեսի, եւ
 19 ահա չորք եղջեւերք: Եւ ասեմ ցորեչ-
 տակն որ խօսէր յիս, Զի՞նչ են այրո-
 քիկ, ¹ասէր: Եւ ասէցիս, Այդ եղջեւերք
 են որ ցրուեցին զՅուզա եւ զԻսրայէլ:
 20 Եւ եցոյց ինձ Տէր չորս հիւսուհու:
 21 Եւ ասեմ, Իսկ դոքա զի՞նչ զանս գոր-
 ծել. եւ ասէցիս, Այդ եղջեւերք են որ
 ցրուեցին զՅուզա ³եւ զԻսրայէլ խոր-
 տակեցին, եւ ոչ ոք ի նոցանէ ամբարձ
 զդուռս իւր. եւ ելին սոքա սրել զնոսա
 ի ձեռս նոցա, զչորս եղջեւերս՝ զազգս
 յարուցեալս եղջեւր ի վերայ երկրի
 Տեառն՝ ցրուել զնա:

ԳԼ. Բ

1 Եւ ամբարձի զաչս իմ եւ տեսի, եւ
 ահա այր, եւ ի ձեռին իւրում ունէր
 2 լար երկրաչափ: Եւ ասեմ զնա, Յո՞վ
 երթաս: Եւ ասէցիս, Չափել զերու-
 սաղէմ, եւ տեսանել թէ որչափ է լայ-
 նութիւն նորա եւ որչափ երկայնու-
 3 թիւնս: Եւ ահա հրեշտակն որ խօսէր
 յիս՝ ⁴դտեղի ասեալ կայր՝. եւ այլ հրեշ-
 4 տակ ելանէր ընդ առաջ նորա: Եւ ասէ
 ցիս, Ի՞նչիս եւ խօսեաց ընդ երկուս-
 սորցին ընդ այնմիկ եւ ասացես,
 Պաղալից շինեցի՝՝ Երուսաղէմ ի
 5 բազմութենէ մարդոյ եւ անասնոյ ի մէջ
 նորա: Եւ ես եղէց ⁶նմա սլարխոսդ հրե-
 զէն շուրջնակի, եւ ի փոստ ⁷բնակե-
 ցայց ի միջի նորա:
 6 Ո՛ր, ո՛ր, փախերուք յերկրէ հիւսիսոյ,
 ասէ Տէր, զի ⁸ի չորից հողմոց երկնից
 7 ժողովիցից զձեզ, ասէ Տէր. Ի Սիոն
 զիմեալ սպրեցարուք, բնակիչք՝ զստերն
 8 Բաբելոնի: Զի այսպէս ասէ Տէր ամե-
 նակալ. Զփառաց զինի տրձակեաց զիս
 յազգան՝ որ կողոպտեցին զձեզ. զի որ
 մերձենայ ի ձեզ՝ որպէս որ ⁹ընդհար-
 9 կանիցի ընդ բիր ական իւրոյ՝: Զի ա-
 հաւասիկ ես ¹⁰ամից զձեռն իմ ի վերայ

նոցա, եւ եղիցին յաւար ¹¹ձառայեցու-
 ցիչքն նոցա՝. եւ ծանիջիք թէ Տէր ա-
 10 մենակալ աաաբեսց զիս: Ընդա եւ ու-
 բախ լեր, գուտար Սիոնի. զի ահա ես
 եկից եւ բնակեցայց ի միջի քում, ասէ
 11 Տէր: Եւ ¹²ապաւնեսցին ալզբ բաղձմք
 ի Տէր յաւուր յայնմիկ, եւ եղիցին ¹³նմա
 ժողովուրդ, եւ բնակեցին՝ ի միջի քում.
 եւ ծանիցես թէ Տէր ամենակալ առաք-
 12 եաց զիս առ քեզ: Եւ ժառանգեսցէ
 Տէր զՅուզա զբաժին իւր յերկրին
 սրբութեան, եւ ¹⁴հաճեսցի մբւսանգամ
 13 ընդ երուսաղէմ. Եւ երկիցէ ամենայն
 մարմին յերեսաց Տեառն, զի գարթուց-
 եալ է յամպոց սրբոց իւրոց:

ԳԼ. Գ

1 Եւ եցոյց ինձ Տէր զՅեսու քահանայ
 մեծ, զի կայր առաջի հրեշտակին Տեառն.
 եւ Սատանայ կայր ընդ աջմէ նորա հա-
 2 կառակել ընդ նմա: Եւ ասէ Տէր ցՍա-
 տանայ, Սատանոցէ ի քեզ Տէր, Սա-
 տանայ, եւ սատանոցէ Տէր ի քեզ՝ որ
 ընտրեացն զերուսաղէմ. ո՞չ ապաքէն զա
 աւազիկ իբրեւ զխանձող մի գերծեալ
 ի հոյ:
 3 Եւ Յեսու էր զգեցեալ հանդերձս
 ազտեղիս, եւ կայր առաջի հրեշտակին
 4 Տեառն: Պատասխանի ետ եւ ասէ
 ցայնտակ որ կային առաջի նորա, Ի
 բոց արարէք զհանդերձս ազտեղիս ի
 նմանէ. եւ ասէ զնա, Ահա բարձի ի
 քէն զանօրէնութիւնս քո. եւ ⁵ազու-
 5 ցեք զմա պճղնաւոր. Եւ գիգ՝ խոյր
 սուրբ ի գլուխս զորա. եւ ելին խոյր
 հանդերձս. եւ հրեշտակ Տեառն կայր:
 6 Եւ զնէր վկայութիւն հրեշտակն
 7 Տեառն ընդ Յեսուայ եւ ասէր, Այսպէս
 ասէ Տէր ամենակալ. Եթէ ի ճանա-
 պարհս իմ զնսացես, եւ զհրամանս իմ
 սլանեսցես, գու գատեցես զսուսն իմ.
 եւ ⁸եթէ պահեսցես զսրախս իմ, եւ սաց
 քեզ ⁹որ չըջիցին ի մէջ զոցա որ կանգ
 8 աւապիկ՝: Իայց լուր, Յեսու քահանայ

¹ Յեբբ. գալ-տէ. ² Յեբբ. յեյ-տի-յա-տէ-լ-ւ, ե զերու-
 սաղէմ ³ Յեբբ. միշ-եւ սչ ուրուք ամբառնալ
 զգլուխ իւր. իսկ նորա եկին զարհուրեցու-
 ցանկ զնսա, բնկենուլ զեզջեւերս ազգացն որ
 ամէէն եղջեւր ի վերայ երկրին Յուզայ ⁴ Յեբբ. եւ
⁵ Յեբբ. Անպատասպարսն բնակեցեց ⁶ Յեբբ. նմա,
 ասէ Տէր. ⁷ Յեբբ. եղէց ⁸ Յեբբ. ըստ չորից
 հողմոց երկնից ցրուեցի զձեզ, ասէ Տէր. (7) Աղէ
 Սիոն, զերծս գքեզ, որ բնակեազ ընդ ⁹ Յեբբ.
 մերձենայցէ ընդ բիր ական նորա ¹⁰ Յեբբ.
 շարժեցեց

¹¹ Յեբբ. ձառայից իւրեանց ¹² Յեբբ. յարեցին
¹³ Յեբբ. ինձ ի ժողովուրդ, եւ ես բնակեցայց
¹⁴ Յեբբ. ընտրեսցէ մբւսանգամ զերուսաղէմ. (13)
 Լուս լեր, ամենայն մարմին, առաջի Տեառն,
 զի զարթուցեալ է բնակութենէ սրբութեան
 իւրոյ: ¹⁵ Յեբբ. ազուցեց քեզ հանդերձ
 պատուական: (5) Եւ ասացի զի զիցին ¹⁶ Յեբբ.
 աւաշնորդս ի միջի դոցա որ կանդ

մեծ, դու եւ մերձաւորք քո որ նստինդ
առաջի քո. զի արք ¹կիւսաճմայք՝
են, զի աճաւաթիկ եւ ամեմ զճաւայ
9 իմ ²զԾՊազուսն: Ձի զվէմն զոր ետու
առաջի երեսաց Տեսուայ, ի վերայ
վիմին եւթն աչք են. աճաւաթիկ եւ
³փորեցից խորխորատ, առէ Տէր ա-
մենակալ, եւ շօշափեցից զամենայն ա-
նորէնութիւն երկրին այնորիկ յաւուր
10 միում:՝ Յաւուր յայնմիկ, առէ Տէր
ամենակալ, կոչսաջիք ամենեքեան զըն-
կեր իւր ընդ որթով եւ ընդ թղենեաւ:

ԳԼ. Գ

1 Եւ զարձաւ հրեշտակն որ խօսէր ցիւս,
եւ զարթոյց զիս՝ զոր օրինակ յորժամ
2 զարթնուցու այր ի քնոյ իւրմէ: Եւ
ասէ ցիւս, Ձի՞նչ սեռանես դու. եւ
ասեմ, Տեսանեմ տհա աշտանակ ոսկի
ձոյլ, եւ զուռդ ի վերայ նորա. եւ եւթն
ճրագ ի վերայ նորա, եւ եւթն բերանք
3 ճրագացն որ ի վերայ նորա. եւ ⁴երկու
ձեթենիք ի վերայ նորա, մի ընդ աջմէ
զնդին լուցելոյ՝, եւ մի ընդ աճեկէ:
4 Հարցի, եւ ասեմ ցհրեշտակն որ խօսէր
5 ցիւս, Ձի՞նչ են այգոքիկ, տէր: Պատաս-
խանի ետ հրեշտակն որ խօսէր յիտ՝ եւ
ասէ ցիւս, Ո՛չ զիտես զինչ են այգոքիկ.
6 եւ ասեմ, Ոչ, տէր: Պատասխանի ետ
հրեշտակն եւ ասէ ցիւս, Այս բան Տեսան
է առ Չորարարել. առէ, Ոչ զօրու-
թեամբ ⁵մեծաւ եւ ոչ ուժգնութեամբ,
այլ Հոգւով իմով, առէ Տէր ամենակալ:
7 Ո՛վ եւ ցու, լեան ⁶մեծ կանգեալ ա-
ռաջի Չորարարելի, եւ հանից զվէմն
ժառանգութեան զաւաստութիւն շնոր-
հաց շնորհել՝ նմա:
8 Եւ եղև բան Տեսան առ իս եւ ասէ,
9 Չեաք Չորարարելի հիմն արկին սանց
այդմիկ, եւ ձեաք նորա կանգնեցեն
զզա. եւ ծանիցես՝ թէ Տէր ամենակալ
10 առաքեաց զիս առ ⁷քեզ, Քանզի ո՞վ է
որ անդամեաց ⁸զաւուրս վտըռնս,
եւ ինգայցէ՝՝ եւ սեպեն զվէմն անաղ-

եայ ի ձեռնն Չորարարելի. ⁹այս են եւթն
աչքն որ հալին՝՝ ընդ ամենայն երկիր:
11 Պատասխանի ետու եւ ասեմ ցիւս,
Ըսկ զի՞նչ են երկու ձիթենիքն որ կան
ընդ աջմէ եւ ընդ աճեկէ աշտանակին:
12 Եւ հարցի կրկին եւ ասեմ ցիւս, Ձի՞նչ են
երկու սառք ձիթենեացն ¹⁰որ ի ձեռս
երկուց ճրագարեբանայն ոսկեաց՝ արկա-
նելեաց եւ ի վեր հանելեաց զճաւակն
13 ոսկին: Եւ ասէ ցիւս, Ո՛չ զիտես զի՞նչ
են այգոքիկ. եւ ասեմ, Ոչ, տէր: Եւ ասէ
14 ցիւս, Դոքա են ¹¹որդիք պարարտութեան՝
որ կան առաջի Տեսան ամենայն երկրի:

ԳԼ. Ե

1 Եւ զարձայ ամբարձի զաչս իմ եւ տեսի,
2 եւ աճա ¹²գերանցի թառցեալ: Եւ ասէ
ցիւս, Ձի՞նչ տեսանես. եւ ասեմ, ¹³Գե-
րանդի թառցեալ տեսանեմ եւս, քսան
կանգուն յերկայնութիւն, եւ տասն
3 կանգուն ի լայնութիւն: Եւ ասէ ցիւս,
Այդ են անէծք որ ելանեն ի վերայ երե-
սաց ամենայն երկրի. զի ամենայն ¹⁴գու-
ղոյ վրէժ մահու չափ զովաւ ինգրեացի,
եւ ամենայն ստերդման վրէժ մահու-
4 չափ զովաւ ինգրեացի՝՝ Եւ հանից զչա,
ասէ Տէր ամենակալ, եւ մացէ ի տունս
գողոց, եւ ի տունս որ երգնուցուն սուս
յանուն իմ, եւ բնակեացէ ի մէջ տան
նորա, եւ լախճանեացէ զիս, եւ զիտայտ
նորա եւ գբարինս նորա:
5 Եւ ել հրեշտակն որ խօսէր ցիւս, եւ
ասէ ցիւս, Հայեաց աչօք քովք եւ տես
դայն որ ելանէ. եւ ասեմ, Ձի՞նչ է:
6 Եւ ասէ ցիւս, Այդ է ¹⁵չափ որ ելանէ.
եւ ասէ, Այդ է ¹⁶անիրաւութիւն նոցա
7 ընդ ամենայն երկրի: Եւ աճա ¹⁶կշիւս մի
կապարեայ ամբարձեալ, եւ կին մի նստէր
8 ի մէջ ¹⁷չափոյն: Եւ ասէ, Այդ է անի-
րաւութիւն. եւ ընկէց զիս ի մէջ ¹⁷չա-
փոյն եւ ընկէց զվէմն կապարեայ ի բե-
9 ըան նորա: Եւ ամբարձի զաչս իմ եւ
տեսի, եւ աճա երկու կանայք ելանէին,

9 Եբբ. եւ թանեքին սյնոքիկ, սորա են աչք
Տեսան որ յաճին 10 Եբբ. առնութեալ երկուց
բերանոցն (կո՛ւ, խողովակացն) ոսկեաց
որ Տէգուս յինքնոնց զսպին (այլնայ՝ զձեթն
ոսկեգոյն): (13) Եւ իօսեցեաւ առ իս եւ ասէ
11 Եբբ. երկու որդիք ձիթոյ, այլնայ՝ երկու օժեմաք
12 Եբբ. մագաղաթ 13 Եբբ. գոյ սպանցի ըստ
բոյ սյար կողման, եւ ամենայն երգուող
սպանցի ըստ բոյ սյար կողման 14 Եբբ. արդու
15 Եբբ. ակն, այլնայ՝ նմանութիւն 16 Եբբ. քան-
քար 17 Եբբ. արդուին

1 Եբբ. նշանաց 2 Եբբ. զՄատաւիղ 3 Եբբ. բացից
զրացուած նորա, սռէ Տէր զօրութեանց, եւ
բարձից գանձութեան թիւն երկրին ի միում աւուր
4 Եբբ. ձիթենիք երկուք առ նմին, մի ընդ աջմէ
զնդին 5 Եբբ. գլխի 6 Եբբ. մեծ, ա-
ռաջի Չորարարելի 7 Եբբ. ի դաւառ. նա հանցէ
զվէմն գլխաւոր, աղաղակաւ, ընթո՛ք, շնորհք
7 Եբբ. ձեզ 8 Եբբ. զօրն փոքունց. եւ ինգայցեն

և ևողմ ի թեւս նոցա . և և էին թեւք
 նոցա իրրեւ գթեւս յոպրոպոյ . և ամ-
 բարձին՝ զչափն ընդ երկիր և ընդ եր-
 10 կինս : և ասեմ ցհրեշտակն որ լսուէր
 11 յիս , Յո՞ տանին նոքա զչափնս և ասէ
 ցիս , Շինել նմա ասուն յերկրին՝ Յարեւ-
 լացուոց , և սլաորաստել . և զիցեն զնա
 անդ՝ ի վերայ պատրաստութեանն՝ իւրոյ :

ԳԼ . Զ

1 Դարձայ ամբարձի զաչս իմ և տեսա-
 նէի , և անա չորք կառք ելանէին ի մի-
 ջոյ երկուց լերանց , և լերինքն էին
 2 լերինք պղնձիք : Ի կառան առաջինս ձիք
 աչխէաք , և ի կառան երկրորդս ձիք
 3 սեաւք , և ի կառան երրորդս ձիք
 սպիտակք , և ի կառան չորրորդս ձիք
 4 պէսպէս պլսակք : Պատասխանիստու և
 ասեմ ցհրեշտակն որ լսուէր յիս , Զինչ
 5 են այդքիկ , սէր : Պատասխանի ես
 հրեշտակն որ խօսէր յիս՝ և ասէ , Դո-
 քա են չորք յնոզք երկինց , որ ելա-
 նեն կալ՝ առաջի Տեառն ամենայն երկ-
 6 րի : Յորում էին ձիքն սեաւք , ելանէին
 ընդ երկիր հիւսիսոյ , և սպիտակքն և-
 լանէին զհեա նոցա , և զաչխէաքն ելա-
 7 նէին ընդ երկիր հարաւոյ . և զպիտակքն
 ելանէին հայէին չրջել ընդ ամենայն
 երկիր . և ասէ , Գնացէք և չրջեցալուք
 ընդ երկիր . և չրջեցան ընդ երկիր :
 8 և աղաղակեաց և ասէ ցիս , Ահա որ
 ելանեն ընդ երկիր հիւսիսոյ , հանգուցին
 8 զսրամտութիւն իմ յերկրին հիւսիսոյ :
 9 և եգեւ բան Տեառն առ իս , և ա-
 10 սէ , Առ զու ինձ ի գերութենէ անտի՝
 զի յիսանաց և ի պիտանեաց նորա և ի
 զիւանոց նորա՝ և մտցես յաւուր յայն-
 միկ ի տուն Յովնայ որդւոյ Մովսնեայ՝
 11 որ եկեալ է ի Բաբելոնէ : և ասցես
 սսկի և արձաթ , և արասցես
 պակս , և զիցես ի զլուս Յեսուայ
 12 Յովնեղեկեայ քահանայի մեծի . և ա-
 սացես զնա , Այսպէս ասէ Տէր ամե-
 նակալ . Ահա ¹⁰ այր՝ և Ծագումն՝ անուն
 նորա , և ի ներքոյ իւրմէ ծագեացէ . և

13 շինեացէ ¹¹ զտուն Տեառն : և նա ասցէ
 զքաջութիւն , նոցի և տիրեացէ ի
 վերայ ամբոյ իւրոյ . և եղիցի քա-
 հանայ ¹² ընդ աջմէ նորա՝ , և խարճուրդ
 խազաղութեան եղիցի ի մէջ երկուցունց :
 14 և սասկզ եղիցի ¹³ այնոցիկ՝ որ ակն ու-
 նին . և պիտանեաց նորա , և որոց
 ճանաչեն զնա , և ի ջնորձս որդւոյ Մո-
 15 իմնեայ և յերգս ասն՝ Տեառն : և
 հեռուորք ի նոցանէ եկեացեն և շինեա-
 ցին ¹⁴ զտուն Տեառն . և ծանրջիք թէ
 Տէր ամենակալ ասաքեաց զիս առ ձեզ .
 և եղիցի , և թէ լսելով լուիցէք ձայնի
 Տեառն Աստուծոյ ձերոյ :

ԳԼ . Է

1 և եգեւ յամին չորրորդի Դարեհի ար-
 քայի , եգեւ բան Տեառն առ Զարարիա , որ
 որ չորք էին ամոռնս իննեւորդի , որ է
 2 Դասգեւ : և առաքեաց ¹⁵ ի Բելթեայ Սա-
 բասար և Աբուսաղ՝ թաղաւորք և արք
 3 իւրեանց՝ աղաչել զՏէր , և ասել ցքա-
 հանայսն որ էին ի տանն Տեառն ամե-
 նակալի և ցմարգարէսն , ¹⁶ և թէ Մո՛ւս
 այդ յամսեանն հինգերորդի սրբութիւն .
 քանզի անէին զայն զամս բազումս :
 4 և եգեւ բան Տեառն զօրութեանց առ
 5 իս , և ասէ , Սոսեաց ընդ ամենայն ժո-
 զովրդեան՝ երկրիդ և ընդ քահանայս՝
 և ասացես , ¹⁷ և թէ պահիցէք և կոծի-
 ցէք ի հինգերորդս կամ յեւթներորդս
 ամսոց . ահա և թմանասուն ամ . միթէ
 6 պա՛նս սրահեցէք ինձ . և և թէ ուտէք
 և ըմպէք , ո՛չ ապաքէն դուք ուտէք
 7 և ըմպէք : Ո՛չ այս բանք են զօր խօ-
 սեցաւ Տէր ի ձեռն մարգարէիցն իւրոց
 առաջնոց՝ մինչդեռ չէն և Երուսաղէմ
 և ի բարութեան , և քաղաքք նորա
 չուրջանակի և ¹⁸ լեռնայինքն և զաշ-
 տայինքն ընակեալ էին :

¹ Եբբ. արագի ² Եբբ. զարդուն ³ Եբբ. Ու-
 նարայ . և հաստատեցի , և գիցի սնդր ի
 վերայ խորսի ⁴ Եբբ. պիտակ գորշագոյն ⁵ Եբբ.
 ոգիք երկինց որ ելանեն ի կայոյ ⁶ Եբբ. պիտակքն
⁷ Եբբ. գորշագոյնքն ելանէին և կամէին երթալ
 շրջել ընդ ⁸ Եբբ. զոգի ⁹ Եբբ. ի Հեզզայ ,
 ի Տուբիայ և ի Յեգայեայ ¹⁰ Եբբ. սյրն որոյ
 նառաւիղ է

¹¹ Եբբ. գտածարն Տեառն . (13) և նա շինեացէ
 զտածարն Տեառն , և նա տարցի զպատու , և
¹² Եբբ. ի վերայ ամբոյ իւրոյ ¹³ Եբբ.
 Հեղեմայ , և Տուբիայ , և Յեգայեայ , և
 Բենայ որդւոյ Սոփոնեայ , ի յիշատակ ի տա-
 ճարին ¹⁴ Եբբ. ի տածարին ¹⁵ Եբբ. Բելթել
 զՍարասար և զԲեկեմեկէք և զարս նոցա
¹⁶ Եբբ. Միթէ լայցեմ յամսեանն հինգերորդի ,
 զատուցեայ , զոր օրինակ ասնէի յայնչափ ամաց
 հետե ¹⁷ Եբբ. Յորձամ պահէիք և աստուիք
 սուգ ի հինգերորդս և յեւթներորդս առաջ
 ցայս և թմանասուն ամ , միթէ վասն իմ պա-
 հէիք : (6) և յորձամ ուտէիք և ըմպէիք ,
 ո՛չ ապաքէն ուտէիք վասն ձեր և ըմպէիք
 վասն ձեր ¹⁸ Եբբ. հարաւայինքն

8 Եւ եղև բան Տեառն առ Չաքարիա՝
 9 եւ սաէ, Այսպէս սաէ Տէր ամենակալ .
 Դասաստան արդար զասեցարուք, եւ
 ողորմութիւն եւ զթութիւն արարէք
 10 իւրաքանչիւր եղբոր իւրոյ . Չայրին եւ
 զորքն եւ զտանուխան եւ զանանկն
 մի յալիտահարէք, եւ զիս չարեաց ըն-
 կերի իւրում մի ոք կալցի ի սիրտ իւր :
 11 Եւ ոչ հաւանեցան անսալ . այլ ետուն
 զթիկունս իւրեանց ի յիմարութիւն՝, եւ
 ծանրացուցին զականջս իւրեանց առ ի
 12 չլսել . Եւ զսիրտս իւրեանց ՚Կարգեցին
 անհնազանդս՝, առ ի չլսելոյ օրինաց
 ՚Իմոց եւ բանից զոր առաքեաց Տէր ամենակալ
 Հոգւով իւրով ի ձեան մարգարէիցն
 առաջնոց . եւ եղև լարկու-
 13 թիւն մեծ ի Տեառնէ ամենակալէ : Եւ
 ՚Կլլցի զոր օրինակ խօսեցան՝ եւ՝ ոչ
 լուան նմա, նոյնպէս աղաղակեսցեն,
 եւ ոչ ՚Լուիցէ նոցա՝, սաէ Տէր ամենա-
 14 կալ : Եւ ՚հանից զնոսա ընդ ամենայն
 ազգս զորս ոչ գիտցին, եւ երկիրդ
 ապականեսցի զկնի նոցա, զի ոչ ոք իցէ
 որ երանիցէ, եւ զատնայցէ . եւ եղին
 զերկիրն ընտիր յապականութիւն՝ :

Գ Լ Ը

1 Եւ եղև բան Տեառն ամենակալի առ
 իս, եւ սաէ, Այսպէս սաէ Տէր ամե-
 2 նակալ . նախանձեցայ ՚վան Նրուստ-
 զեմի եւ՝ վան Սիոնի նախանձ մեծ,
 եւ բարկութեամբ մեծաւ նախանձեցայ
 3 վան նորա : Այսպէս սաէ Տէր . Դար-
 ձայց ի Սիոն եւ բնակեցայ ի մէջ Ն-
 րուսազեմի . եւ կոչեսցի Նրուսազեմ
 Քաղաք ճշմարիտ, եւ լեառն Տեառն
 ամենակալի Լեառն սուրբ :
 4 Այսպէս սաէ Տէր ամենակալ . Դար-
 ձեալ նստցին ձերք եւ պառուուք ի
 հրատարախ Նրուսազեմի, իւրաքան-
 5 չիւր ցուպ ի ձեռին իւրում ի լազմու-
 թիւն լցցին պատանեկօք եւ աղջկամբ
 որ խաղայցին ի հրատարակս նորա :
 6 Այսպէս սաէ Տէր ամենակալ . Եթէ
 ՚տկարանայցէ ինչ առաջի՝ մնացորդայ

ժողովրդեանդ այգորիկ յաւուրսն յայնո-
 սիկ, միթէ եւ ՚առաջի իմ տկարանայ-
 ցէ՝, սաէ Տէր ամենակալ :
 7 Այսպէս սաէ Տէր ամենակալ . Ահա-
 ւատիկ եւ փրկեմ զժողովուրդ իմ յերկ-
 8 րէ արեւելից եւ յերկրէ արեւմտից . եւ
 ամից զնոսա եւ բնակեցուցից ի մէջ Ն-
 րուսազեմի, եւ եղիցին ինձ ժողովուրդ,
 եւ ես եղէց նոցա Աստուած ճշմարտու-
 1 թեամբ եւ արգարութեամբ :
 9 Այսպէս սաէ Տէր ամենակալ . Չօ-
 րասցին ձեռք ձեր որ լսէք յաւուրս
 յայտօսիկ զբանս զայս ի բերանոյ մար-
 1 գարէիցն, յօրէ յօրմէ արկէք հիմն սան
 Տեառն ամենակալի, եւ տաճարս յօրմէ
 10 հետէ չինեցաւ : Չի յառաջ քան զա-
 ւուրսն զայնտօսիկ՝ վարձք մարդկան ոչ
 էին ՚յօրուտ, եւ վարձք անասնոց ոչ
 էին ՚յարգի, եւ ելողի եւ մտողի ոչ էր
 խաղաղութիւն ինչդութիւնէ . ՚Եւ առա-
 1 թեցից՝ զամենայն մարդիկ իւրաքանչիւր
 11 առ ընկեր իւր : Եւ արդ ոչ ըստ աւուրցն
 առաջնոց առնեմ ես մնացորդաց ժո-
 ղովրդեանդ այգորիկ, սաէ Տէր ամենա-
 12 կալ : Այլ ՚ցուցից խաղաղութիւն՝ . այգի
 սացէ զպտուղ իւր, եւ երկիր սացէ
 զարմախ իւր, եւ երկիրք սացեն զցօղ
 իւրեանց, եւ ժառանգեցուցից մնացոր-
 1 զաց ժողովրդեան իմոց զայն ամենայն :
 13 Եւ եղիցի որպէս էիքն յանէժօ ի մէջ
 ալգաց տունդ Յուզայ եւ սունդ Իս-
 1 թայելի, նոյնպէս ալրեցուցից զձեզ, եւ
 եղիջիք յօրհնութիւն . քաջաբերեցարուք
 14 եւ զօրասցին ձեռք ձեր : Այսպէս
 սաէ Տէր ամենակալ . Որպէս իորճեցայ
 չարչարել զձեզ՝ ի բարկացուցանել զիս
 հարցն ձերոց, սաէ Տէր ամենակալ, եւ
 15 ոչ զվճացայ, նոյնպէս ՚Արատարատեալ
 եւ խորհեալ եմ յաւուրս յայտօսիկ բարի
 16 առնել Նրուսազեմի եւ տանդ Յուզայ .
 17 քաջաբերեցարուք : Այս բանք են զոր
 առնիցէք . Սօսեցարուք զճշմարտութիւն
 իւրաքանչիւր ընդ բնկերի իւրում, եւ
 զատաստան խաղաղութեան եւ արդար
 զատեցարուք ի զրուես ձեր . եւ իւրա-
 քանչիւր չար ընկերի իւրում մի խոր-
 հիք ի սիրտս ձեր, եւ զերգումն սուս
 մի սիրէք . զի զայն ամենայն ատեցի,
 սաէ Տէր ամենակալ :

1 Եբբ. ի հետեւ 2 Եբբ. արարին ապամանդեսայ
 3 Յեբբ. գ-լ-տ-ի 4 Եբբ. եզեւ զի որպէս նա կոչեաց.
 եւ նորս 5 Եբբ. լուայց 6 Եբբ. ցրուեցի զնոսա
 մրկաւ ընդ ամենայն ազգս զորս ոչ գիտէին .
 եւ երկիրդ ամայացաւ յետ նոցա առ ի չգոյե-
 անցեցուց եւ զարձեցուց . այսպէս արարին ամայի
 զերկիրն ցանկալի 7 Եբբ. զարմանալի իցէ յաչս

8 Եբբ. յաշս իմ իցէ զարմանալի 9 Եբբ.
 զի յարուցեալ էր իմ 10 Եբբ. եղիցի սերմն
 խաղաղութեան 11 Եբբ. գարձայ

18 Եւ եղեւ ըսն Տեանն ամենակալի տո
 19 խ՝ եւ ասէ, Այսպէս ասէ Տէր ամենա-
 կալ . Պահճն չորրորդք եւ պահճն հին-
 գերորդք, պահճն եւ թնկերորդք եւ պահճն
 տասներորդք՝ եղիցին տանդ Յուշայ ի
 խնդութիւնն եւ յուրախութիւնն եւ ի տօնս
 բարութեանց . ¹Եւ ուրախ լիջիք,՝ եւ
 զճշմարտութիւնն եւ զխաղաղութիւնն
 սիրեցէք .
 20 Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ . Դար-
 ձեալ եկեսցեն ժողովուրդք ¹բազումք
 21 եւ բնակիչք քաղաքաց բազմաց . Եւ
 ժողովեսցին բնակիչք միոյ ի մեւս քա-
 ղաք, եւ ասասցեն՝ ²Նրթիցուք տղա-
 չել զերեսս Տեանն, եւ խնդրել ³զերեսս
 Աստուծոյ ամենակալի՝ . Երթայց եւ ես .
 22 Եւ եկեսցեն ժողովուրդք բազումք
⁴խնդրել զերեսս Տեանն ամենակալի յե-
 րուսաղէմ, եւ հաշտեցուցանել՝ զերեսս
 23 Տեանն . Այսպէս ասէ Տէր ամենակալ .
 Յաւուրսն յայնսովկ, բունն հարկանի-
 ցնն արք տասն յամենայն լեզուաց աղ-
 քաց, բունն հարկանիցնն զդրօշակէ
 անն Հրէի եւ ասասցեն, Նրթիցուք
 մեք ընդ ⁵քեզ, զի լուսաք թէ Աստուած
 ընդ ⁵քեզ է :

Գ Լ . Թ

1 ⁶Առած բանի Տեանն յերկիր Սեպրաք,
 եւ ի Դաւաակոս զո՛հ նորա . զի Տէր տե-
 աննէ զմարտիկ, եւ զամենայն ազգս Խս-
 2 րայելիս . Եւ յեմամթ ի սահմանս նորա,
 Տիւրոս եւ Սիդոն, զի արհամարհեցին՝
 յոյժ :
 3 Եւ չինեաց Տիւրոս ամուրս իւր . եւ
 դանձեաց զարծամթ իբրեւ զճող, եւ
 4 զտակի իբրեւ զկաւ ճանապարհաց : Վասն
 այնորիկ Տէր ⁷ժառանգեացէ զնա, եւ
 անասցէ ի ծով զգորութիւնն նորա՝ . եւ
 նա հրով ծախեսցի :
 5 Տեացէ Ասկազոն, եւ երկիցէ, եւ Գա-
 զա՝ մորմօքեցի յոյժ, եւ Ակկարոն՝ զի

յամօթ եղեւ ⁸ի վերայ յանցանաց իւ-
 րոց,՝ եւ կորիցէ թագաւոր ի Գաղայ,
 6 եւ Ասկազոն մի բնակեսցի : Եւ բնա-
 կեսցեն ⁹այլազգիք յԱղուլտոս, եւ քա-
 7 կեցից զՆոպարտութիւնն այլազգեաց . Եւ
 բարձից զարիւնն նոցա ի բերանոյ նոցա,
 եւ զպարչելիս նոցա ի միջոյ աստամանց
 նոցա . եւ ¹⁰մնասցեն եւ նոքա՝ Աստու-
 ծոյ մնրում, եւ եղիցին իբրեւ զհազա-
 րապետս ի մէջ Յուզայ, եւ Ակկարոն
 իբրեւ զՅերուսացին :
 8 Եւ ¹¹կայուցից տան իմոյ պաշտպան՝
 առ ի չանցանելոյ եւ չգանալոյ՝, եւ
 մի եւս եկեսցէ ի վերայ նոցա որ հա-
 լածեսցէ զնոսս . զի այժմ տեսի աչօք
 իմովք :
 9 Ուրախ լիւր յոյժ, զուստր Սիրնի .
¹²քարոզեա, զուստր Նրուսազեմի . ահա
 թագաւոր քո գայ առ քեզ, արդար եւ
 փրկիչ, նոյն հեզ, եւ հեծեալ ի վերայ
 10 իչոյ եւ յովանակի նորոյ : Եւ ¹³սատա-
 կեսցէ զկառս յեփրեմայ եւ զերիվարս
 յերուսաղեմօք, եւ խորայկեսցի աղեղն
¹⁴պատերազմօք, եւ բազմութիւնն եւ խա-
 ղաղութիւնն յաղգաց՝ . եւ տիրեսցէ ջրոց
 ի ծովէ մինչեւ ի ծով, եւ ի գետոց մին-
 11 չեւ ի ծագս երկրի : Եւ զու արեամբ
 ուխտի քո արձակեցեր՝ զկապեալս քո
 12 յանջրգի գետոյ : Եւ ¹⁵ստալիք յամուրս
 կապեալք ժողովրդեանդ . եւ փոխանակ
 միոյ աւուր պանդխտութեան քո՝ կրկին
 13 հատուցից քեզ : Զի յարեցից ¹⁶քեզ
 ինձ, Յուզա,՝ իբրեւ զաղեղն, լցից եւ
 զեփրեմ . եւ զարթուցից զորդիս քո,
 Սիրն, ի վերայ որդեոցն Յունաց, եւ
¹⁷չօչափեսցից քեզ իբրեւ զուստեր ¹⁸պո-
 14 ղովատիկ պատերազմովի : Եւ Տէր ¹⁸ե-
 զիցի վերակացու՝ նոցա, եւ ելցէ իւ-
 րեւ զփայլակն նւա նորա . եւ Տէր ¹⁹Տէր
 ամենակալ՝ փող հարցէ, եւ գնասցէ
 15 ²⁰չարժմամբ սպանալեաց իւրոց .՝ Տէր

¹Յեբբ. գ-ի-տ-ե ²Եբբ. Նրթայով երթիցուք ³Եբբ. զՏէր զօրութեանց ⁴Եբբ. եւ ազգք հզօրք ⁵Եբբ. խնդրել զՏէր զօրութեանց յերուսաղէմ, եւ աղաչել ⁶Եբբ. ձեզ ⁷Եբբ. Պատգամ բանի Տեանն վտան երկրին Հաղութայ, եւ Դաւաակոս տեղի հանգստեան նորա, զի առ Տէր աչք մարդոյ եւ ամենայն ազգաց Խարայելի (1-րդ, աչք Տեանն ի վերայ մարդոյ եւ ամենայն ազգաց Խարայելի) : (2) Եւ եմամթ եւս սահմանակից նորա, այլ եւ Տիւրոս եւ Սիդոն, թէպէտեւ իմաստուն են ⁷Վա՛մ, վանեացէ զնա, եւ հարցէ զգորութիւնն նորա որ ի ծովու

⁸Եբբ. ի յուսոյ իւրմէ ⁹Եբբ. պոռնկորդիք ¹⁰Եբբ. մնացորդն՝ այն եւս եղիցի ¹¹Եբբ. բանակեցայց զտամբ իմով ի գօրուէն որ անցանէ եւ դառնայ ¹²Եբբ. ցնծա ¹³Եբբ. սատակեցից ¹⁴Եբբ. պատերազմի, եւ խօսեցի խաղաղութիւնն սոզաց, եւ իշխանութիւնն նորա ի ծովէ մինչեւ ի ծով, եւ ի գետոցն ի ծագս երկրի : (11) Իսկ վասն քո, արեամբ ուխտի քո արձակեցի ¹⁵Եբբ. դարձիք յամուրս, կապեալք յուսոյ, այսօր ազգ առնեմ զի ¹⁶Եբբ. ինձ զՅուզա ¹⁷Եբբ. արարից ¹⁸Եբբ. երեւեսցի ի վերայ ¹⁹Եբբ. նշովայ ²⁰Եբբ. մրկօք հարաւայ

ամենակալ պաշտպանեաց նոցա, եւ սպառեացն զնոսա, եւ իժողեսցն զնոսա քարամբք պարաքարաց. եւ արբցն զարեւն նոցա իբրեւ զզինի, եւ
 16 լցցն զտաշտա իբրեւ զսեղանն¹. Եւ փրկեաց զնոսա Տէր Աստուած նոցա յաւուր յայմիկ իբրեւ զոչխարս զո՞ղովուրդ իւր. զի քարինք սուրբ թաւարին յերկրի նորա. Զի որ ինչ յարին իցէ՞ նորա է, եւ որ ինչ լաւն՝ նորին. ցորեանն երիտասարդաց, եւ զինի աւուշարար կուսից ։”

ԳԼ Ժ

1 Խնդրեցէք ի Տեառնէ անձրեւ ըստ ժամանակաց զկանուխ եւ զանագան. Տէր արար զգարմանալիս, եւ զանձրեւ ձմեռայնոյ տացէ նոցա, իւրաքանչիւր լսոսա
 2 յանդի։ Զի հարցուկք բարբառեցան աշխատութիւնս², եւ ըզձապատոււմք սեւիրս սուսոս եւ երազոս սուսոս խօսէին, եւ ի զուր մխլթարէին. վասն այնորիկ ճգամքեցան իբրեւ խաչիք, եւ չարաֆնեցան, զի ոչ գոյր բժշկութիւնս³։
 3 Ի վերայ հովուաց բարկացաւ սրամտութիւն իմ, եւ ի վերայ ճգառանց այցելութիւնն արայլոց. եւ այց արասցէ Տէր Աստուած ամենակալ խաչին իւրոյ տանն Յուզայ, եւ յարգարեացէ զնոսա իւր իբրեւ զերիվար գեղեցիկ պատերազմի։
 4 Նե ի նմանէ զիտեաց, եւ ի նմանէ յարգարեաց, եւ ի նմանէ աղեղն իւր բայծարութեամբ. եւ ի նմանէ ելցէ ամենայն
 5 որ հալածիցէ ի նոյն, եւ եղիցին իբրեւ զպատերազմօղբ՝ որ կոխիցն զկաւ ի ճանապարհս պատերազմի⁴, եւ ճակա-

տեացին, զի Տէր ընդ նոսա է, եւ աւազեացն հեծեալք յերկրարս։ Եւ զօրացուցից զտունն Յուզայ, եւ զտունն Յովսեփայ ապրեցուցից, եւ բնակեցուցից զնոսա, զի սիրեցի զնոսա⁵. Եւ եւզիցին որպէս թէ չիցեմ գարձեալ ի նոցանէ. զի ես եմ Տէր Աստուած նոցա,
 7 եւ լուայց նոցա։ Եւ իզիցին իբրեւ զպատերազմօղան Եփրեմի⁶, եւ խնդասցէ սիրտ նոցա իբրեւ ի զինւոյ. եւ որզիք նոցա տեսցն եւ ուրախ լիցին, եւ
 8 ցնծասցն սիրտք նոցա ի Տէր։ Ազգարարից նոցա եւ ընկալայց զնոսա, զի ապրեցուցի զնոսա, եւ բազմասցին որ-
 9 պէս էին բազումք։ Եւ սերմանեցից զնոսա ընդ ազգս, եւ որ հեռաւորքն իցին՝ յիշեսցն զիս, ¹⁰սնուսցն
 10 զորդիս՝ իւրեանց եւ զարձցին։ Եւ զարձուցից զնոսա յերկրէն Եգիպտացուոց, եւ յԱտրեասանեայց ընկալայց զնոսա, եւ ի Գաղատա եւ ի Լիբանան մուծից զնոսա. Եւ ոչ ¹¹պակասեաց ի նոցանէ եւ ոչ մի։ Եւ անցցն ընդ ծովն անձուկ, եւ հարցն¹²՝ զայլս ծովուն, եւ ցամաքեցին ամենայն խորք գետոց. եւ բարձր ամենայն հարատուութիւն Ատրեասանեայց, եւ իշխանու-
 12 թիւն Եգիպտացուոց քակեցի։ Եւ զօրացուցից զնոսա ի Տէր Աստուած նոցա¹³, եւ յանուն նորա ¹⁴պարծեցին, տաէ Տէր։

ԳԼ ԺԱ

1 Բաց գորունս քո, Լիբանան, եւ կե-
 2 ըրիցէ հուր զմայրս քո։ Ողբասցն սարայք, զի մայրք գլորեցան, զի մեծապէս մեծամեծք չուաւացան. ողբացէք, կաղնիք Բառանու, զի քակեցաւ ան-
 3 տանն անկալիստ։ Զայն ողբարոյ հովուաց, զի թշուառացաւ մեծութիւն նոցա. ձայն գոչելոյ առիւծուց, զի թշուառացաւ բարձրութիւն Յորդանանու։
 4 Այսպէս ասէ Տէր ¹³ամենակալ. Արա-
 5 ծեա զխաչինս կոտորածի, Զոր ստացողքն ¹⁴կոտորէին. եւ՝ վաճառէին զնո-

¹ Եբբ. կոթեացն ի վերայ պարաքարաց, եւ արբցն, եւ աղաղակեցն իբրեւ զարբեցեալ, եւ լցցն իբրեւ տաշտ, իբրեւ զանկիւս սեղանոյ.
² Եբբ. էբբե- գբարինս պատկի բարձրացն ի վերայ երկրի նորա. (17) Զի քանի՞ մեծ է բարութիւն նորա, եւ քանի՞ մեծ գեղեցկութիւն նորա. ցորեան գերիտասարդս, եւ գինի սնուշարար գիւռասանս զուարճացուցէ։ ³ Եբբ. զանագան. Տէր է որ տունէ գիտյլտտակունս, եւ տացէ նոցա անձրեւ տեղատարափ, իւրաքանչիւր խոտոյ յանդի։ (2) Զի թերափք բոսեցան զունայնութիւն ⁴ Եբբ. չուեցն իբրեւ խաչինս. տաքնապեցան զի ոչ գոյր հոգիւ ⁵ Եբբ. նոթազաց ⁶ Եբբ. պոլ-տ ⁷ Եբբ. Անկիւն, (Կ-ժ, իշխան) ի նմանէ, բեւեա (Կ-ժ, գլխաւորն) ի նմանէ, աղեղն պատերազմի ի նմանէ. ի նմանէ ելցէ ամենայն զօրավար միանգամայն։ (5) Եւ եղեցն իբրեւ զհզօրս առեւկ կոթան իբրեւ զկաւ գոռհաց ի պատերազմի

⁸ Եբբ. ողորմեցայ նոցա ⁹ Եբբ. եղիցի իբրեւ զհզօր Եփրեմ ¹⁰ Եբբ. եւ կեցցէն ընդ որդիս ¹¹ Եբբ. գացի նոցա Գալի (11) Եւ անցցէ նա ընդ ծով անձկութեան (Կ-ժ, անձկութեամբ) եւ հարցէ ¹² Եբբ. շըբեացն ¹³ Եբբ. Աստուած իմ ¹⁴ Եբբ. կոտորէին, եւ ոչ յանցանին. եւ որ .

սա, ասէին, Օրհնեալ Տէր՝ եւ մեծա-
 ցաք. եւ հովուաց նոցա ոչինչ ջաւէր
 6 վասն նոցա: ¹Վասն այնորիկ՝ ոչ եւս
 խնայեցից ի վերայ բնակչաց երկրիդ,
 ասէ Տէր. եւ ահաւազիկ եւ մասնեցից
 զմարդիկ իւրաքանչիւր ի ձեռս բնկերի
 իւրոյ եւ ի ձեռս թաղաւորի իւրոյ, եւ
 հարցին². եւ ոչ փրկեցից ի ձեռաց նոցա:
 7 Եւ ³հովուեցից խաչին կոտորելոյ յերկ-
 րին Քանանացոց: Եւ սոից ինձ եր-
 կուս գաւազանս. զմին կոչեցից Գե-
 ղեցկութիւն, եւ զերկրորդն կոչեցից
 8 Վիճակ, եւ արածեցից զխաչինսն: Եւ
 բարձից՝ զերիս հովուան ի միւսմ սմ-
 սեան, ⁴եւ ծանրասցի անձն իմ ի վե-
 րայ նոցա. քանզի եւ անձինք նոցա
 9 գոչէին ի վերայ իմ⁵: Եւ ասեմ, Ոչ հո-
 վուեցից ձեզ. որ մեռանելոցն է՝ մեռ-
 ցի. եւ որ սատակելոցն է՝ սատակեա-
 ցի. եւ մնացեալքն կերիցեն իւրաքան-
 10 չիւր զմարմինս բնկերի իւրոյ: Եւ առի
 զգաւազանն իմ զԳիւղեցիկ, եւ ⁶բնկեցի
 զնա՝ ցրել զուխս իմ զոր եղի սոս ամե-
 11 նայն ժողովուրդս: Եւ ⁷ցրեցի յաւուր
 յայնմիկ, եւ ծանխցին Քանանացիքն
 զխաչինս պահեստի իմոյ, զի բան
 Տեառն է⁸:
 12 Եւ ասացի ցնոսա, Թէ բարւոք թուի
 յաչս ձեր՝ տուք զվարձս իմ. սպա թէ
 ոչ՝ զրոյց արարէք. եւ կռեցին զվարձս
 13 իմ երեսուէն արծաթի: Եւ ասէ ցիս Տէր,
 Արկ զու զայդ ⁷ի բովս, եւ քննեա թէ
 փորձ իցէ, որպէս ես զտայ փորձ վասն
 նոցա⁹: Եւ առի զերեսուէն արծաթին,
 14 եւ արիի ի սուռն Տեառն ⁸ի բովս: Եւ
 բնկեցի զգաւազանն երկրորդ՝ զՎիճակն,
 ցրել զուխս իմ՝ ի մէջ Յուդայ եւ ի մէջ
 Իսրայելի:
 15 Եւ ասէ ցիս Տէր, Դարձեալ առ զու-

քիզ գործի ⁹հովուութեան հովուի տղի-
 16 տի. Զի ահաւասիկ եւ յարուցանեմ
 հովու ⁹տղէտ ի վերայ երկրի. զվրա-
 տեալն ոչ յանձանձիցէ, եւ զցրուեալն
 ոչ ինդրիցէ, եւ զբնկեալն ոչ բժշկեա-
 ցէ, եւ զուղջն ոչ պարմանեցէ. եւ զմիս
 բնորանայն կերիցէ, եւ զոոս նոցա
 17 փշրեացէ: ¹⁰Ո՛վ սարապարտարօտք, որ
 ընդ վայր հարէ՞ զխաչինս. սուր ի
 բազուկ նորա եւ յակն իւր աջոյ. բա-
 զուկ նորա զօսանալով զօսացի, եւ
 ակն իւր աջոյ՝ կուրանալով կուրացի:

ԳԼ. ԺԲ

11 Առած բանի Տեառն ի վերայ Իսրա-
 յելի: Ասէ Տէր՝ որ ձգեաց զերկինս եւ
 արկ հրմուշն երկրի, եւ հառտատէ զողի
 2 մարդոյ ինմա, Ահաւասիկ եւ գնեմ զե-
 րուսագէժ ¹³իբրեւ զսեամս չարժուես՝
 ամենայն ժողովրդոց որ չուրջ զնովա-
 իցեն, եւ ի Հրէաստանի ¹³եղիցի սլաւա-
 3 րուան՝ Երուսաղեմի: Եւ եղիցի յաւուր
 յայնմիկ՝ եղից զԵրուսաղեմ ¹¹իբրեւ զքար
 մի կոխան՝ ամենայն հեթանոսաց. ա-
 մենայն սր ¹⁵կոխիցէ զնա՝ կատակելով
 կատակեացէ, եւ ժողովեցին՝ ի վերայ
 4 նորա ամենայն ազգք երկրի: Յաւուր
 յայնմիկ, ասէ Տէր ⁶ամենակող, հարից
 զամենայն երիվար տաղնապետ, եւ զհե-
 ձեալ նորա յիմարութեանքս. եւ ի վերայ
 տանդ Յուդայ թայլոյ զաչս իմ, եւ զա-
 մենայն երկրարս ազգայ հարից կու-
 5 րութեամբ: Եւ ասացեն հազարապետք
 Յուդայ ի սիրտս իւրեանց, ¹⁶Գտցուք
 մեք զբնակիչս՝ Երուսաղեմի ի ձեռն
 Տեառն ամենակալի Աստուծոյ նոցա:
 6 Յաւուր յայնմիկ եղից զՆազարապետն
 Յուդայ իրրեւ զիսանձողս հրոյ ի մէջ
 փայտից, եւ իրրեւ զամբարս հրոյ ի
 մէջ եղեզան, եւ կերիցին յաջմէ եւ
 յանկէ զամենայն ժողովուրդս չուրջա-
 նակի. եւ դարձեալ բնակեացէ Երու-
 7 սաղեմ ¹⁷տանձինն յերուսաղեմ: Եւ
 ապրիցուցէ Տէր ¹⁸զարկին Յուդայ որ-
 պէս եւ ի սիզբանէն¹⁸. զի մի՛ մեծարա-
 նեացին պարծանք տանն Դաւթի, եւ

¹ Եբբ. Զի ² Եբբ. յեջնի յաւուր, զերկրին ³ Եբբ. հովուեցի խաչինն որ ի զինուէ է, արգարեւ տառապելոյն խաչանց. եւ ասի ինձ երկուս գաւազանս, զմին կոչեցի Գեղեցկութիւն, եւ զերկրորդն կոչեցի Կապանս, եւ արածեցի զխաչինսն: (8) Եւ բարձի ⁴ Եբբ. զի տաղակացաւ անձն իմ ի նոցանէ, եւ անձն նոցա եւս գարշեցու յինէն ⁵ Եբբ. բեկի ⁶ Եբբ. ցրեցաւ. յաւուր յայնմիկ, եւ ձեռնեան այսպէս նեղեալքն ի խաչանց որ մեան ինձ, եթէ բան Տեառն է ոչ ⁷ Եբբ. սա բարին (1-2, ի գաւաչն) զին պատուական որ հատու վասն իմ ի նոցանէ ⁸ Եբբ. սա բարին (1-2, ի գաւաչն) (14) Եւ բեկի զգաւազանն երկրորդ՝ զԿապանս ցրել զնգարութիւնն որ

⁹ Եբբ. զսիւսէ ¹⁰ Եբբ. վայր սարապարտ հս- վուի, որ ընդ վայր հարկանէ ¹¹ Եբբ. Պատգամ ¹² Եբբ. բաժակ թմբութեան ¹³ Եբբ. եւս եղիցի ի պաշարման ¹⁴ Եբբ. քար ծանրութեան ¹⁵ Եբբ. ստանձնեցէ գնա՝ Խորտակելով Խորտա- կեցի. եթէ ժողովեցին եւս ¹⁶ Եբբ. Զօրու- թիւն իմ, բնակիչք ¹⁷ Եբբ. ի տեղւոջ իւրում ¹⁸ Եբբ. նախ դարկան Յուդայ

հարառութիւն բնակչաց Երուսաղեմի
 8 ի վերայ տանն Յուզայ: Եւ եղիցի յա-
 ւուր յայնմիկ պաշտպանեսցէ Տէր ամե-
 նայն բնակչաց Երուսաղեմի: Եւ եղիցի
 որ ակաթն իյէ ի նոսա յաւուր յայնմիկ՝
 իբրեւ զԴաւիթ, եւ տունն Դաւթի՝ իբրեւ
 9 Տեառն առաջի նոցա: Եւ եղիցի յաւուր
 յայնմիկ խնդրեցից բառնալ զամենայն
 10 ազգս եկեալս ի վերայ Երուսաղեմի: Եւ
 հեղից ի վերայ տանն Դաւթի եւ ի վերայ
 բնակչաց Երուսաղեմի հօգի շնորհաց
 եւ զթուօթեան, եւ հայեցին առ իս-
 յար խոցեցինն, եւ կոծեցին ի վերայ
 նորա կոծ իբրեւ ի վերայ Յփրելույ, եւ
 աշխարհեցին աշխար իբրեւ ի վերայ
 11 անդրանկան: Յաւուր յայնմիկ սասա-
 կացի կոծ յԵրուսաղէմ իբրեւ զկոծ
 12 նաննեաց կոտորելոց ի դաշտի՞: Եւ
 կոծեցի երկիր ըստ ազգս աղղաց ա-
 ոանձինն, ազգ տանն Դաւթի տանն-
 ձինն, եւ կանայք նոցա առանձինն,
 աղղ տանն Նաթանայ առանձինն, եւ
 13 կանայք նոցա առանձինն, Աղղ տանն
 Դեւեայ առանձինն, եւ կանայք նոցա
 առանձինն, աղղ տանն Շմաւոնի ա-
 ոանձինն, եւ կանայք նոցա առանձինն,
 14 Ամենայն ազգք մնացեալք առանձինն,
 եւ կանայք նոցա առանձինն:

Ք. ԺԳ

1 Յաւուր յայնմիկ եղիցի ճամնայն սե-
 ղի՞ բացեալ տանն Դաւթի ՚ի փոփո-
 2 խումն եւ ՚ի սրահումն: Եւ եղիցի յա-
 ւուր յայնմիկ թարծցէ Տէր՞ զանուանս
 կոոց յերկրէ, եւ ոչ եւս եղիցի յիշա-
 տակ նոցա, եւ զսուս մարգարէան եւ
 3 զայսս պիղծս բարձից յերկրէ: Եւ եւ-
 զիցի թէ մարգարէանայցէ որ տակա-
 ւին, եւ ասացենցնցն հայր եւ մայր
 իւր որ ծնանցն, Մի կեցջիր, զի
 սուս խօսեցար յանուն Տեառն: Եւ յա-
 4 ճմանս զնա՞ յի մարգարէանայոցն: Եւ եւ-
 զիցի յաւուր յայնմիկ ամաչեացեն մար-
 գարէքն յերաքանչիւր սեպրենէ ի մար-

գարէանայն իւրեանց, եւ ՚՝ զդեցցին
 5 փեղկս մազեղէնս՞ փոխանակ զի ստե-
 յցին՞: Եւ ասացէ, Չեմ ես մարգարէ,
 այլ այր հոգագործ եմ ես, եւ մարդ
 6 ճնաւ զիս ի մանկութենէ իմմէ: Եւ
 13 ասացիցցն, Ձինչն են վերքդ այդո-
 քիկ ի մէջ ձեռաց քոց, եւ ասացէ, Չոքս
 վիրաւորեցայ ի տանն 14 սիրելույ իմոյ՞:
 7 Չարթիր, սուր, ի վերայ Հոփուի ի-
 մոյ, եւ ի վերայ առն բնկերի 15 նորա,
 ասէ Տէր ամենակալ: 16 Նարից զՀովիւն
 եւ ցրուեցին խաչինքն, եւ դարձու-
 8 ցից զձեռն իմ ի վերայ 17 հոփուաց: Եւ
 եղիցի յաւուր յայնմիկ՞, ասէ Տէր, եր-
 կու մատունք ի նամ սատակեցին եւ
 պակասեցին, եւ երրորդն մնացէ ի
 9 նմա: Եւ անցուցից զերրորդ մասն ընդ
 հուր, եւ 18 ջեռուցիցցն սոսս որպէս ջեռ-
 նոս՞ արծաթ. եւ փորձեցից զնոսս որ-
 պէս փորձի ոսկի: նա կարգացէ զանուն
 իմ, եւ եւլուացցնմա, եւ ասացից, Ժո-
 19 ղովուրդ իմ է սա, եւ նա ասացէ,
 19 Տէր Աստուած իմ ես դու՞:

Ք. ԺԵ

1 Ահա 20 աւուրք Տեառն եկեացեն՞, եւ բա-
 2 ժանեցի աւարն քո 21 ի քեզ. Եւ ժողո-
 վեացէ՞ զամենայն ազգս ի վերայ Երու-
 սաղեմի ի պատերազմ, եւ առցի քա-
 ղաքն, եւ յափշտակեցին տունք, եւ
 պղծեցին կանայք, եւ ելցէ կէս քա-
 ղաքին ի գերութիւն: Եւ մնացորդք
 ժողովրդեան իմոյ մի սատակեցին ի
 3 քաղաքէ անտի: Եւ ելցէ Տէր եւ ասցէ
 պատերազմ ընդ ազգսն ընդ այնոսիկ.
 4 իբրեւ յաւուր ձապատու իւրոյ յաւուր
 յաւուր յայնմիկ ի վերայ լերինն Ձի-
 թինեաց՞ հանդէպ Երուսաղեմի յարեւե-
 ւելց. եւ պատաստեցի լեառնն Ձիթինե-
 ւաց՞ կէսն նորա յարեւելս եւ կէսն նո-
 րա 22 ի ծով, վին մեծ յոյժ. եւ խոնար-
 հեցի կէս լերինն առ հիւսիսի, եւ կէս
 5 նորա առ հարաւ: Եւ 23 խցցի ձոր լերանց
 իմոց, եւ՞ կցեցի ձոր լերանցն մին-

1 Եբր. զԱստուած 2 Եբր. աղօթիկ (Կ-Մ, պաղա-
 տանաց) 3 Եբր. միամօրոյ 4 Եբր. Աղադ Ա-եմնի
 ի դաշտին Մակեդոնույ 5 Եբր. Սեմէեայ 6 Եբր.
 աղբեւր 7 Եբր. եւ բնակչաց Երուսաղեմի վասն
 մեղանք եւ վասն պղծութեան 8 Եբր. ասէ Տէր
 զորութեանց, բարձից 9 Եբր. խոցեցեն 10 Եբր.
 ի մարգարէանայն

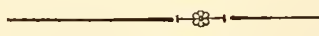
11 Եբր. ոչ զդեցցին կրկնոցս մազեղէնս ի խաբել
 12 Եբր. ստացու 13 Եբր. ասացեն 14 Եբր. սիրելեաց
 իմոց 15 Եբր. իմոյ 16 Եբր. հար 17 Եբր. փորձեց
 (Ց) եւ եղիցի յամենայն երկրի 18 Եբր. գտեցից
 գնոսս որպէս գործ 19 Եբր. Աստուած իմ է Տէր
 20 Եբր. գայր օր Տեառն 21 Եբր. ի միջի բում
 (Հ) Գանգի ժողովեցից 22 Ա-Մ, յարեւմուտս
 23 Եբր. դուք փաթիլիք ի ձոր անդր լերանց, զի

չեւ ¹ցԱսայէլ . եւ խցցի զոր օրինակ խցաւ” յերեսաց չարժամանն՝ յաւուրս Ոգիայ արքայի Յուզայ . եւ եկեացէ հասցէ Տէր Աստուած իմ եւ ամենայն ⁶սուրբք ընդ նմա : Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ ոչ եղիցի ³լոյս . եւ ցուրա եւ ⁷պարզ՝ եղիցի օր մի : Եւ” օրն այն յայտնի Տեառն , ոչ տիւ իցէ եւ ոչ գի- ⁸չեր , եւ ընդ երեկս եղիցի լոյս : Յա- ⁹ուուր յայնմիկ ըզխեսցէ ջուր կենդանի ⁴յերուսաղէմ , կէս նորա ի ծովն ⁵ա- ¹⁰ռաջին , եւ կէս նորա ի ծովն ⁶որ յե- ¹¹տոյ” . զամառն եւ զգարունն նոյնպէս ⁹եղիցի : Եւ եղիցի Տէր Թաղաւոր ի վե- ¹²րայ ամենայն երկրի . յաւուր յայնմիկ ¹⁰եղիցի Տէր մի , եւ անունն նորա մի , ¹¹Պատիւ զամենայն երկիր , զսնապատն՝ ¹²ի Պարայ” մինչեւ ցիւեմոն ընդ կողմն ¹³հարաւոյ Երուսաղէմի . եւ ¹⁴Հոսով ի ¹⁵տեղում իւրում կացցէ” ի գրանէն ¹⁶Բենիամինի մինչեւ ի տեղի գրանն Ա- ¹⁷ռաջնայ , մինչեւ ի դուռն Անկեանցն . ¹⁸եւ ¹⁹մինչեւ ցաշտարակն Անամայելի” ¹¹մինչեւ ի հնձանս թաղաւորին : Եւ ²⁰բնակիսցեն ի նմա , եւ նդովք ոչ եւս ²¹լիցին . եւ բնակիսցէ Երուսաղէմ ¹⁰յուսով : ¹²Եւ այս իցեն հարուածք զոր հարցի ¹³Տէր զաղակ ամենայն որ զօրաժողով ¹⁴եղեն ի վերայ Երուսաղէմի . հարկսցին ¹⁵մարմինք նոցա՝ մինչդեռ կայցեն ի վե- ¹⁶րայ ոտից իւրեանց , եւ ծորեսցին աչք ¹⁷նոցա ի կապճաց իւրեանց , եւ լեղուք ¹⁸նոցա հարկսցին ի բերանս իւրեանց : Եւ ¹⁹եղիցի յաւուր յայնմիկ ա՛ն մեծ ի Տեառնէ

ի վերայ նոցա . եւ բուռն հարկանիցեն ¹⁰իւրաքանչիւր զձեռանէ ընկերի իւրոյ , եւ ¹¹խառնեսցէ զձեռն իւր ընդ ձեռն” ընկերի ¹²իւրոյ : Եւ Յուզա ճակատեսցի յերուսա- ¹³ղէմ , եւ ժողովեսցէ զգօրութիւն ամենայն ¹⁴ազգաց շուրջանակի , ոսկի եւ արծաթ ¹⁵եւ հանդերձ քաղում յոյժ : Եւ այս իցեն ¹⁶հարուածք ձիոց եւ ջորուց եւ ուզաւոց ¹⁷եւ իչոց , եւ ամենայն անասնոց որ իցեն ¹⁸ի բանական յայնոսիկ քառ նմին հարուա- ¹⁹ծոց : Եւ եղիցի որ միանգամ մնասցեն ²⁰յամենայն ազգաց եկեղոցն ի վերայ Ե- ²¹րուսաղէմի , ելանիցեն ամ յամէ երկիր ²²պագանել Թաղաւորին Տեառն ²³Աստու- ²⁴ծոյ ամենակալի” , եւ սունել զսօն տա- ²⁵լաւարահարացն : Եւ եղիցի որ միան- ²⁶գամ ոչ ելանիցէ յամենայն ազգաց երկ- ²⁷րի յերուսաղէմ , երկիր պագանել Թա- ²⁸ղաւորին Տեառն” ²⁹Աստուծոյ ամենակալի” . ³⁰ոչ եղիցի ի վերայ նոցա սնձրեւ : Եւ ³¹եթէ ազգն Եզրիտացուց ոչ ելանիցէ եւ ³²գայցէ , ³³եւ ի վերայ նոցա եղիցին” ³⁴հարուածքն , զոր հարցէ Տէր զամենայն ³⁵ազգան որ ոչ ելանիցեն աննել զսօն ³⁶տաղաւարահարացն Նոյն եղիցի” ³⁷մեզս ³⁸Եզրիտացուցն , եւ ³⁹մեզս ամենայն ⁴⁰ազգայ , որ ոչ ելանիցեն աննել զսօն ⁴¹տաղաւարահարացն : ⁴²Յաւուր յայնմիկ ի սանձս ձիոցն իցէ ⁴³Սրբութիւն Տեառն : Եւ եղիցին սանք ի ⁴⁴սան Տեառն՝ իրբեւ զտաշտս առաջի սե- ⁴⁵ղանոյն . Եւ եղիցի ամենայն սան որ յերու- ⁴⁶սաղէմ եւ որ ի Յուզա՝ նուիրեալ Տեառն ⁴⁷ամենակալի . եւ եկեսցեն ամենեքեան որ ⁴⁸մատուցանիցեն պատարագ՝ անուցուն ⁴⁹ի նոցանէ եւ եկեսցեն նորօք . եւ ոչ եւս ⁵⁰եղիցի Քանանացի ի սան Տեառն ամե- ⁵¹նակալի յաւուր յայնմիկ :

¹ Եբբ. ցԱսաղ . և փախիլջիբ զոր օրինակ փախեաք
² Եբբ. քեգլ ³ Եբբ. լոյսն պոյժաւ կամ աղօտ
 (կամ, լոյս , սյլ ցուրտ եւ պորզ) : (7)
 Եւ եղիցի ⁴ Եբբ. յերուսաղէմէ ⁵ Այբնշն
 արեւելից ⁶ Այբնշն՝ արեւմտից ⁷ Եբբ.
⁸ Կարճի ամենայն երկիր ի գաշտ ի Պարայայ
⁹ Եբբ. բարձրացի եւ ¹⁰ Եբբ. յաշտարակէն
 Անանայելի ¹¹ Եբբ. յապահոյս

¹¹ Եբբ. բարձի ձեռն նորա ընդդէմ ձեռն ¹² Եբբ.
 զօրութեանց ¹³ Եբբ. գօրութեանց՝ ¹⁴ Եբբ.
 (որդ չիւր անձրեւ), եղիցին ¹⁵ Կամ, ի պատու հաս

ՄԱՐԳԱՐԷՍԻՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՂԱՔԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

¹ Առաջ բանի Տեառն ի վերայ Իս-
 րայելի ի ձեռն հրեշտակի իւրոյ :
² Դիք ի սիրտս ձեր . սիրեցի՞ զձեզ , ասէ
 Տէր . եւ ասացէք՝ Ի՞նչ սիրեցեր զմեզ :
³ Ոչ եղբայր էր Եսաւ Յակոբու , ասէ
 Տէր , եւ սիրեցի զՅակոբ , եւ զԵսաւ
 ատեցի , եւ շարղեցի զսահման նո-
 րա յապականութիւն՝ եւ զժառան-
 րութիւն նորա ³ի յաշխ անապատի՝ :
⁴ Զի թէ ասիցէ Եղովմ , թէ Ահա կոր-
 ծանեցաք , դարձցուք եւ շինեսցուք
 զքաղաքս աւերակալ . այսպէս ասէ Տէր
⁵ամենակալ . Նոքա շինեսցին , եւ ես
 կործանեցից . եւ կոչեսցին նոքա Սահ-
 մանք անօրէնութեան , եւ ժողովուրդ՝
 ընդ որում ⁵տացէ պատերազմ՝ Տէր
⁶մինչեւ ցաւախտեան : Եւ աչք ձեր տես-
 ցեն , եւ զուք իսկ ասասցիք՝ եթէ
 Բարձրացաւ Տէր ⁶ի վերայ սահմանաց՝
 Իսրայելի :
⁷ Որդի փառաւոր առնէ զհայր , եւ ծա-
 ռայ Երկնչի ի տեսննէ իւրմէ՝ . իսկ
 արդ՝ եթէ հայր եմ ես , ո՞ր է փառքն
 իմ . եւ եթէ Տէր եմ , ո՞ր է ⁸պատիւն
 իմ , ասէ Տէր ամենակալ , ⁹զուք քա-
 հանայք՝ որ բամբասէք զանուն իմ . եւ
 ասէք՝ Ի՞նչ բամբասեցաք զանուն թոյ :
¹⁰ Զի մատուցանէք ի սեղան իմ հաց
 սղծութեան , եւ ասացէք , Ի՞նչ պղծե-
 ցաք ¹⁰զնոսա . յասելն ձեր թէ Սեղան

Տեառն արհամարհեալ է , ¹¹եւ զոր ինչ
⁸զնին ի վերայ՝ արհամարհէք : Զի թէ
 մատուցանիցէք զկոյրն ի պատարագ՝
 չիցէ՞ չար , եւ եթէ մատուցանիցէք
 զկաղն կամ զհիւանդոսն՝ չիցէ՞ չար .
 աղէ , մատո զնա իշխանին քում , թէ
 ընդունիցի՞ զքեզ , կամ թէ առնուցո՞ւ
⁹քեզ սին , ասէ Տէր ամենակալ : Եւ
 այժմ՝ ազաչեցէք զերեսս ¹²Աստուծոյ
 ձերոյ եւ հաշտեցուցէք զնա՝ . ի ձեռաց
 ձերոյ եղեւ այդ . եթէ ¹³առի՞ց ինչ ի ձէնջ
 ակնառութեամբ , ասէ Տէր ամենակալ :
¹⁰ ¹⁴Զի եւ ձեզ զորունք փակեցեն , եւ մի՛
 մերձենայք ի սեղան իմ վայրապար .
 զի ոչ են կամք իմ ի ձեզ , ասէ Տէր
 ամենակալ . եւ զպատարագս ոչ ընկա-
¹¹լայց ի ձեռաց ձերոյ : Զի յարեւելից
 մինչեւ ի մուտս արեւու փառաւորեալ
 է անուն իմ ի մէջ ազգաց , եւ յամե-
 նայն տեղիս մատչին խուսկը անուան
 իմոյ եւ պատարագ սուրբ . զի մեծ է
 անուն իմ ի հեթանոսս , ասէ Տէր ա-
¹²մենակալ : Եւ զուք պղծեցէք զնա՝ յա-
 սելն ձեր՝ թէ Սեղան Տեառն պիղծ է ,
 եւ կերակուրն որ զնի ի վերայ նորա՝
¹³արհամարհեալ : Եւ ¹⁵ասէիք թէ Այն
 յաշխատութենէ է . եւ փչեցից զայն
 արտաք , ասէ Տէր ամենակալ . եւ
 եթէ մատուցանիցէք ինձ՝ զյափշտակ-
 եայն եւ զկաղս եւ զվախտս պատարագ ,
 եթէ ընկալանց զնոսա ի ձեռաց ձերոյ ,
¹⁴ասէ Տէր ¹¹ամենակալ : Անիծեալ լիցի

¹ Եբբ. Պատգամ բանի Տեառն աւ Իսրայել ի
 ձեռն Մաղաքեայ . (2) Սիրեցի ² Եբբ. եդի զերբնս
 նորա յամայութիւն ³ Եբբ. անապատ վան վի-
 շապաց , Կո՛ւ , ձագարաց ⁴ Եբբ. զօրութեանց , Կո-
 դեւն ⁵ Եբբ. զպարսպեալ է ⁶ Կամ անդր քան
 զսահմանս ⁷ Եբբ. զտէր իւր ⁸ Եբբ. երկեւզն
⁹ Եբբ. ձեզ քահանայիցդ ¹⁰ Եբբ. գթեզ

¹¹ Եբբ. Կո՛ւ-տի ¹² Եբբ. Աստուծոյ , եւ ողոր-
 մեացի մեզ ¹³ Եբբ. առցէ՞
 ձէնջ փակէ իսկ զգրունս չի՛ . ոչ իսկ լուցանէք
 զհուր սեղանոյ իմոյ ձրի . ոչ եմ հաճեալ ընդ
 ձեզ ¹⁵ Եբբ. ասէք , Ահա , որպիսի՞ աշխա-
 տութիւն , եւ փչէք զնա , ասէ Տէր զօրու-
 թեանց . եւ մատուցանէք

¹մարգն որ կարող իցէ, եւ կայցէ ի խա-
չին նորա որձ, եւ ուխտ իւր յանձին
իւրում, եւ մատուցանիցէ Տեառն
զարաստորն. զի Թագաւոր ²յաղթօր
եմ եւ, ասէ Տէր ամենակալ, եւ անուն
իմ ³երևելի ի մէջ ազգաց:

ԳԼ. Բ

1 Եւ արդ այս պատուէր է իմ առ ձեզ,
2 քահանայքդ, եթէ ոչ լիցէք եւ ոչ
գնիցէք ի սրտի ձերում, ապա փաստ
անուան իմում, ասէ Տէր ամենակալ,
առաքեցից ի վերայ ձեր անէծս, եւ
անիծից զօրհնութիւնս ձեր, եւ նոյնկե-
ցից զնա, ³եւ ցրտեցից զօրհնութիւնս
ձեր. եւ մի՛ եղիցի ի միջի ձերում,
զի զուք ոչ եղիք ի սրտի ձերում:
3 Ահաւասիկ ես ⁴որոշեցից ձեզ թեկն, եւ
եւ ցանեցից զապաւանն ընդ երեսս
ձեր, զապաւանն տօնից ձորոց, եւ
4 քարձից զձեզ նուլաւ. եւ ծանիջիք
եթէ եւ ես առաքեցի առ ձեզ զպատուէրդ
զայդ՝ լինել ուխտի իմոյ առ Ղեւտա-
5 ցիսն, ասէ Տէր ամենակալ, Ուխտն իմ
որ ընդ նմա՝ կենաց եւ խաղաղութեան.
եւ ետու նմա երկեւզ՝ երկնչիլ յինն,
6 եւ յերեսաց անուան իմոյ խորչել, Օրէնք
ճշմարտութեան էին ի բերսն նորա, եւ
անիրաւութիւն ոչ գտաւ ի շրթունս
նորա. խաղաղութեամբ, եւ ուզու-
թեամբ զնաց ընդ իս, եւ զբաղումս
7 զարձայց յանիրաւութեան: Չի շրթունք
քահանային զզուշացիսն զիրաւութեան,
եւ օրէնս խնդրեցնին ի բերսնոյ նորա.
զի հրեշտակ Տեառն ամենակալի է:
8 Իսկ զուք խոտորեցարուք ի ճանա-
պարհէ, եւ ⁷ակարացուցէք զբաղումս
օրինօքն, եւ ապականեցէք զուխտն
9 Ղեւտայ, ասէ Տէր ամենակալ, եւ ես
ևս ուսու զձեզ արհամարհայս եւ լքեալս
ընդ ամենայն ազգս, փոխանակ զի ոչ
պահեցէք զճանապարհս իմ. այլ ակն
աւնուիք ⁸օրինօքն:

10 Ո՛չ ասպարէն մի հայր է ամենեցուն
⁹ձեր. ո՛չ մի Աստուած հաստատեայ
¹⁰զձեզ. զի՞ է զի թողէք՝ իւրաքանչիւր

¹ Եբբ. այր նենդաւոր յորց լեւալ ի հօտին իւ-
րում որձ, զիցէ ուխտ ² Եբբ. մեծ ³ Եբբ.
աշեզ է ⁴ Եբբ. զ-լաւ ⁵ Եբբ. ապակա-
նեցից ձեզ զտերմն ⁶ Եբբ. նա տարցի զձեզ
ընդ իւր ⁷ Եբբ. գայթակղեցուցէք զբաղումս
յօրէնս ⁸ Եբբ. յօրէնս ⁹ Եբբ. մեր ¹⁰ Եբբ.
զմեզ. զի՞ է զի խաբէք

զեզրայր իւր, պղծել զուխտ հարցն
11 ¹¹ձերոց, Լքաւ Յուդա, գարշելիք գոր-
ծեցան յիսրայելի եւ յիրաւազէմ. զի
պղծեաց Յուդա զարտ թիւնս Տեառն
¹²ի ձեռն այնոցիկ՝ զոր սիրեացն, եւ
¹²Նարաւ յաստուածս օտարս՝ Սատա-
կեացէ Տէր զմարդն որ անիցէ զայն,
¹³մինչեւ նկուս լիցի ի յարկացն Յակո-
բայ, եւ ի մատուցանելեացն պատա-
13 րագաց՝ Տեառն ամենակալի: Եւ ¹⁴զոր
եան ատէրի՝ առնէիք. ծածկեցէք արտա-
սուօք զսեղան իմ, եւ լալով եւ քքովք
յաշխատութեանց. եթէ արմա՞ն ինչ իցէ
միւսանգամ ճայիլ ի պատարղոս ձեր, եւ
կամ անուղ ընդունելութիւն՝ ի ձեռաց
14 ձերոց, եւ ասացէք, Բայ ընդէ՞ր. զի Տէր
եղ ուխտ ի մէջ քո, եւ ի մէջ կնոջ ման-
կութեան քո ¹⁵զոր թողերն. եւ նա էր
15 ամուսին եւ կին ուխտի քո: Եւ ¹⁶ոչ այլ
ոք արար, եւ հաստար ուզուց նորա է.
եւ ասացէք՝ թէ Չի՞նչ այլ ինչ խնդրէ
Աստուած՝ եթէ ոչ զաւանկ. զզուշա-
ցարուք յօգիս ձեր, եւ ¹⁷զկիրն մանկու-
16 թեան քո մի՛ թողուր: Բայց եթէ առ
ասել արձակեցիս, ասէ Տէր Աս-
տուած Իսրայելի, ծածկեացէ ամպա-
րըշտութիւն զխորհուրդս քո՝, ասէ Տէր
ամենակալ. զպոյշ լերուք յօգիս ձեր,
եւ մի՛ ¹⁸թողուցուք:

17 Որ բարիպուսեցանէք զԱստուած՝ բա-
նիւք ձերովք, եւ ասէք՝ Ի՞նչ ¹⁹բարկա-
ցուցաք զնա. յասելն ձեր թէ Ամե-
նայն որ զչար գործէ՞ բարուք թուի
առաջի Տեառն, եւ ընդ այն իսկ հա-
ճեցաւ նա. ²⁰եւ Ո՛ւր է Աստուած ար-
գարու թեան:

¹¹ Եբբ. մերոց (11) նենդեաց Յուդա, եւ ¹² Եբբ.
այր եղև գտար ստուածոյ օտարի ¹³ Եբբ.
ի յարկացն Յակոբայ, զոր հսկէն եւ զոր ասյն
պատասխանի եւ զոր մատուցանին պատարագ
¹⁴ Եբբ. զայս միւսանգամ արարէք. ծածկեցէք
արտասուօք զսեղան Տեառն, լալով եւ քքովք,
առ ի չհոյելոյ միւսանգամ ի պատարագն,
եւ յառնուլ հաճոյս ¹⁵ Եբբ. ընդ որում գնա-
ցեր նենգաւ ¹⁶ Եբբ. Ո՞չ ասպարէն արար մի, եւ
առաստու թիւն ոգւոյ նմա. եւ ընդէ՞ր մի խնդրէ
զաւակ Աստուածոյ. ապա ¹⁷ Եբբ. ընդ կնոջ
մանկութեան քո մի՞ գնար նենգաւ: (16) Չի
արեամ զարձակելն, ասէ Տէր Աստուած Իս-
րայելի, եւ զոր ծածկէն զգրկանս հանդերձիւ
իւրով ¹⁸ Եբբ. գնայցէք յենգաւ:
(17) Որ աշխատ ասէնք զՏէր ¹⁹ Եբբ. աշ-
խատ արարաք ²⁰ Եբբ. կամ,

ԳԼ . Գ

1 Ահա ես առաքեմ զհրեշտակ իմ, եւ
 1' սեսցէ զճանապարհս իմ՝ առաջի իմ.
 եւ յանկարծակի եկեսցէ ի տաճար իւր
 Տէր զոր գուքն խնդրէք, 2 եւ հրեշտակն
 ուխտի զոր գուք կամիրք. ահաւարդիկ
 2 գայ, ստէ Տէր ամենակալ: Եւ ո՞վ
 ժուժկալեսցէ աւուր մտի նորա, եւ
 կամ ո՞ հանդարտեսցէ յայտնութեան
 նորա. զի նա մտցէ իբրեւ զրոջ հալոցի,
 3 եւ իբրեւ զօճառ լուանալեաց: Եւ
 նստցի 3 ձուլել եւ սրբել իբրեւ զարծաթ
 եւ իբրեւ զոսկի, եւ սրբեսցէ զորդին
 Ղեւեայ, եւ հալեսցէ՝ զնոսա իբրեւ
 զոսկի եւ իբրեւ զարծաթ. եւ եղիցին
 Տեառն 4 մատուցանել պատարագս ար-
 4 զարութեամբ: Եւ հաճոյ եղիցի Տեառն
 պատարագն Յուդայ եւ Երուսաղեմի,
 որպէս յաւուրան յաւիտենից եւ որպէս
 5 յամեն առաջինս: Եւ հասից ի վերայ
 ձեր դատաստանաւ, եւ եղէց լիկայ ա-
 րազ ի վերայ կախարհաց եւ 3 հանանց
 չնայելոց, եւ ի վերայ այնոցիկ ոչք
 երգնուցուն 6 յանուն իմ՝ ստութեամբ,
 եւ որ հատանիցեն զվարձս վարձկանի,
 եւ որ յաղթանարիցեն զայրիս եւ կոփի-
 ցեն զորքս, եւ որ խոտորիցեն զիրաւ-
 ունս պանդխտին, եւ որ ոչ երկնչի-
 6 ցին յինէն, ստէ Տէր ամենակալ: 2ի
 ես եմ 7 Տէր Աստուած ձեր, եւ՝ ոչ
 7 փոխիմ. եւ զուք, որպէք 8 Յակրոււ, Ոչ
 կացէք ի բաց ի մեզայ՝ հարցն ձերոց,
 խոսափեցէք յորինաց իմոց, եւ ոչ պա-
 հեցէք զնոսա. դարձարուք առ իս, եւ
 ես դառնամ առ ձեզ, ստէ Տէր ամե-
 նակալ. եւ ասացէք, Ի՞նչ զարձցուք:
 8 9 իցէ՞ թէ իտրեիցէ՞ մարդ զԱստուած.
 զի գուք 10 խարեցէք զիս, եւ ասացէք՝
 Ի՞նչ 11 խարեցաք զքեզ. զի տասանորդք
 9 եւ պառուզք առ ձեզ են. Եւ չարակնե-
 10 լով չարակնէք՝ եւ խարէք զիս: Տարին
 կատարեցաւ, եւ զարդիւնս ամենայն ի

չտն խարանս ձեր ժողովեցէք. եւ եղիցի
 յս փշտակութիւն տանց ձերոց. պարձա-
 րուք՝ այլուիկ, ստէ Տէր ամենակալ.
 եթէ ոչ բացից ձեզ զպատուհանս երկ-
 նից, եւ զեղից ձեզ զօրհնութիւն 12 իմ
 11 մինչեւ ի շատանալ: Եւ զգուշացայ
 կերակրոց ձերոց, եւ ոչ ապականելոյ՝
 զպառուզ երկրի ձերոց, եւ մի՛ վատեսցէ
 որթ ձեր յայլուջ, ստէ Տէր ամենակալ:
 12 Եւ երանիցին ձեզ ամենայն աղք. զի
 եղիցիք զուք ինձ երկիր 13 կամաց, ստէ
 13 Տէր ամենակալ: Ծանրացուցէք ինձ
 զբանս ձեր, ստէ Տէր. եւ ասացէք՝ Ի՞նչ
 14 բամբասակցաք զքեզ, 2ի ստէք թէ
 2ուր է 15 ամենայն որ ծառայէ՞ Աստուծոյ.
 եւ զի՞նչ աւելի է զի պահեցաք զպահ-
 պանութիւնս նորա, եւ զի գնացաք
 պաղատանօք առաջի Տեառն ամենա-
 15 կալի: Եւ արդ մեք երանեմք 16 այլոց,
 եւ բարեչէն են ամենեկին որ զործեն
 զանօրէնութիւն, եւ 18 ընդդէմ զարձան
 Աստուծոյ եւ կեցին:
 16 2այս տրանջեցին՝ երկիւղածքն Տեառն
 իւրաքանչիւր ընդ ընկերի իւրում. եւ
 անսաց Տէր, եւ լուաւ եւ 17 զրեաց զիր
 յիշատակի առաջի երկիւղածաց Տեառն,
 17 եւ որոց սարսեն յանուանէ՝ նորա: Եւ
 եղիցին ինձ, ստէ Տէր ամենակալ, յա-
 ւուր յորում ես արարից 18 փրկութիւն,
 եւ փայփայեցից զնոսա՝ որպէս փայ-
 փայցէ հայր զորդի 19 գարուօք ծառայ-
 18 եացն՝ նմա: Եւ գարձջիք եւ անջիք ի
 մէջ արդարոյն եւ ի մէջ անօրինին, եւ
 ի մէջ ծառայելոյն Աստուծոյ՝ եւ ի մէջ
 չձառայելոյն:

ԳԼ . Դ

1 2ի ահա եկեսցէ օր 20 Տեառն բորբոք-
 եալ իբրեւ զհնոց, եւ այրեսցէ զնոսա.
 եւ եղիցին ամենայն այլազգիք, եւ

1 իբր. պատարտեսցէ ճանապարհ 2 իմ՝ այլ-
 1' ինքն 3 իբրեւ զոր ձուլէն եւ սրբէ զար-
 ծաթ, եւ սրբեսցէ զորդին Ղեւեայ, եւ զսեսցէ
 4 իբր. որ մատուցեն 5 իբր. ի վերայ 6 իբր. պատ-
 7 իբր. Եհովայ, 8 իբր. Յակրոււ, ոչ սպառնեցարուք:
 (7) Յաւուրոց անտի 9 իբր. Միթէ կողպակցէ՞
 10 իբր. կողպակցէք 11 իբր. կողպակցաք զքեզ:
 Տասանորդք եւ ընծայելք: (9) Անիծելք անիծ-
 եալ քեզ գուք, եւ կողպակցէք զիս, ազգդ
 հաճորէն: (10) Տարայք զամենայն տասանորդս ի

տուն գանձին, եւ եղիցի պաշար ի տան իմում.
 եւ փորձեցէք զիս 12 իբր. մինչեւ չիինելոյ
 տեղի: (11) Եւ յանդիմանեցից զանս ձեր զոր
 ուսէն, եւ ոչ ապականեսցէ 13 իբր. հաճելոց
 14 իբր. ծառայել 15 իբր. ամբարտաւանից
 16 իբր. փորձեցին եւս զԱստուած եւ կեցին:
 (16) Յայնժամ խոսեցան 17 իբր. գրեցաւ
 զիր յիշատակի առաջի նորա փունք երկիւղածաց
 Տեառն, եւ որոց զխառնած են զանուն 18 իբր.
 գանձ ակական 19 իբր. որ ծառայել 20 իբր.
 բորբոքեալ իբրեւ զհնոց, եւ եղիցին ամենայն
 ամբարտաւանք եւ ամենեկին որ գործեն զա-

ամենեքին որ գործեն զանօրէնութիւն
 եղէզն, եւ վառեսցի զնոքօք օրն որ
 գալոց է՝, ասէ Տէր ամենակալ, եւ մի
 2 մնասցէ նոցա արմատ եւ մի՛ ուռ: Եւ
 ծագեսցէ ձեզ երկիւզածոց անուան
 խնայ արեգակն արգարութեան, եւ բժշ-
 կութիւն ի թեւս նորա. եւ ելջիք եւ
 խայտասջիք իրբեւ որթք ¹արձակեալք
 3 ի կապոյ՝: Եւ կոխեսջիք զանօրէնս, եւ
 եղիցին մոխիր ի ներքոյ ոտից ձերոց
 յաւուրն ²զոր եւ արարից, ասէ Տէր
 4 ամենակալ՝: Յիշեցէք զօրէնսն Մովսիսի

ծառայի իմոյ, որպէս պատուիրեցինմա
 ի Քորէք³, զամենայն գհրամանս եւ
 զիրաւունսս:
 5 Եւ ահա ես առաքեմ առ ձեզ զԵղիա
⁴թեզրացի, մինչչեւ եկեալ իցէ օր
 6 Տեառն ⁵մեծ եւ երեւելի. Որ պատ-
 րաստեսցէ զսիրտս հօր առ որդի, եւ
 զսիրտս առն առ ընկեր լւր՝, գուցէ
 եկեալ հարկանիցեմ զերկիր ⁶միանգա-
 մայն:

¹օրէնութիւն՝ յարդ. եւ օրն որ գալոց է,
 այրեսցէ զնոսս ¹եք. ի գոմոյ ²եք.
 յորում եւ գործեցից, ասէ Տէր զօրութեանց

³եք. յեւթն յաւելւա, վասն ամենայն Իսրայելի
⁴եք. մարգարէ ⁵եք. մեծն եւ ահեղ. (6) Եւ
 նա դարձուցէ զսիրտ հօրց յորդիս, և զսիրտ
 որդւոց ի հարս նոցա ⁶եք. նզովիւք

Վ Ա Խ Ճ Ա Ն Հ Ն Ո Յ Կ Տ Ա Կ Ա Ր Ա Ն Ի

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՔ

--	--

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ծ Ն Ո Ւ Ն Գ Ք

--	--

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մ Ն Ո Ւ Ն Դ Ք

--	--

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մ Ա Հ Ք

--	--

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ

ՏԵԱՒՆ ՄԵՐՈՅ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՀԱՄԵՄԱՏՈՒԹԵԱՄԲ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԻՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

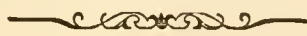
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

—

1895

Գ Լ ՈՒ Ի Ք Մ Ա Տ Թ Է Ո Ս Ի Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն Ի Ն

	ԳԼ.	ՀՎԻ.		ԳԼ.	ՀՎԻ.
Վասն մոգուցն .	Բ.	4	Վասն առակի հարեւր ոչխարին .	ԺԸ.	12
Վասն կոտորածի մանկանցն .	Բ.	16	Վասն թողլոյն զբեւր տաղանդն .	ԺԸ.	23
Վասն յառաջընթաց քարոզութեանն Յովհաննու Մկրտչին .	Գ.	4	Վասն հարցանելոյն թէ արժան է արձակել առն զկին .	ԺԹ.	1
Վասն վարդապետութեան Փրկչին .	Դ.	23	Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս .	ԺԹ.	16
Վասն երանութեանն .	Ե.	2	Վասն վարձկանութեան մշակացն .	Ի.	4
Վասն բորոտին .	Ը.	4	Վասն որդւոցն Զերեդեսայ .	Ի.	20
Վասն հարիւրապետին .	Ը.	5	Վասն երկուց կուրացն .	Ի.	29
Վասն զըքանչին Պետրոսի .	Ը.	14	Վասն իշուն և յովանակին .	ԻԱ.	4
Վասն բժշկութեան ամենայն ցաւոց .	Ը.	16	Վասն կուրացն և կաղացն .	ԻԱ.	14
Վասն որ ոչ ետ հրաման երթալ զկնի .	Ը.	19	Վասն չորանալոյ թղենւոյն .	ԻԱ.	18
Վասն սաստելոյն ի վերայ ջրոցն .	Ը.	23	Վասն հարցանելոյ զՏէրն քահանա-յապետիցն և ծերոց .	ԻԱ.	23
Վասն դիւահարացն .	Ը.	28	Վասն երկուց որդւոցն առակաց .	ԻԱ.	28
Վասն անդամալուծիին .	Թ.	4	Վասն այգւոյն առակին .	ԻԱ.	33
Վասն Մատթէի .	Թ.	9	Վասն կոչեցելոց ի հարսանիսն .	ԻԲ.	4
Վասն զստեր ժողովրդապետին .	Թ.	18	Վասն դահեկանին, որով փորձեցին զՏէրն .	ԻԲ.	15
Վասն տեսատեսին .	Թ.	20	Վասն սաղուեցւոցն .	ԻԲ.	23
Վասն երկուց կուրացն .	Թ.	27	Վասն օրինականացն .	ԻԲ.	34
Վասն խլին և համբ դիւահարին .	Թ.	32	Վասն Տեսառն հարցանելոյն զփարեսեցիսն .	ԻԲ.	41
Վասն Առաքելոցն ի շխանութեանն .	Ժ.	4	Վասն վայ տալոյ դպրացն, և փարիսեցւոցն .	ԻԳ.	13
Վասն առաքելոցն ի Յովհաննէ .	ԺԱ.	4	Վասն կատարածի	ԻԳ.	3
Վասն որոյ ձեռն գօսացեսալ էր .	ԺԲ.	10	Վասն աւուրն և ժամուն .	ԻԳ.	36
Վասն կոյր և խուլ դիւահարին .	ԺԲ.	22	Վասն տասն կուսանացն .	ԻԵ.	4
Վասն որ ինդրէին նշանս .	ԺԲ.	38	Վասն զտաղանդան տալոյ .	ԻԵ.	14
Վասն առակացն .	ԺԳ.	4	Վասն գալստեանն Տեսառն .	ԻԵ.	31
Վասն Յովհաննու, և Հերովդէի .	ԺԳ.	4	Վասն օձանելոյ զՏէրն իւղով .	ԻԶ.	6
Վասն հինգ հացիցն .	ԺԳ.	15	Վասն պատրաստելոյ զպատեքն .	ԻԶ.	17
Վասն երթալոյն ի վերայ ծովուն .	ԺԳ.	22	Վասն օրինաւոր խորհրդոյն .	ԻԶ.	26
Վասն անցելոցն զպատուիրանաւն Աստուծոյ .	ԺԵ.	4	Վասն մատնութեանն Տեսառն .	ԻԶ.	47
Վասն կնոջն փանանացւոյ .	ԺԵ.	21	Վասն ուրացութեանն Պետրոսի .	ԻԶ.	69
Վասն բժշկելոյ զժողովուրդն .	ԺԵ.	29	Վասն Յուդայի զղջմանն .	ԻԷ.	3
Վասն եւթն հացիցն .	ԺԵ.	32	Վասն ինդրելոյ զՏէրուեական մարմինն .	ԻԷ.	57
Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն .	ԺԶ.	6	Վասն իւղաբեր կանանցն .	ԻԸ.	4
Վասն որ ի կեսարիա հարցմանն .	ԺԶ.	13			
Վասն այլակերպութեանն Տեսառն .	ԺԷ.	4			
Վասն լուսնահարին .	ԺԷ.	14			
Վասն ինդրելոյ զերկրամեանն .	ԺԷ.	23			
Վասն հարցանելոյ թէ ո՞ր է ի մէջ մեծ .	ԺԸ.	4			

ԱԻԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 **ԳիԻԲ** ծննդեան Յիսուսի Քրիստոսի որդւոյ Դաւթի որդւոյ Աբրահամու :
 2 Աբրահամ ծնաւ զԻսահակ . Իսահակ ծնաւ զՅակովբ . Յակովբ ծնաւ զՅու-
 3 զՓարէս եւ զՋարսի թամարայ . Փար-
 4 զէս ծնաւ զԵզրովն . Եզրովն ծնաւ
 5 զԱբրամ . Աբրամ ծնաւ զԱմինադար . Ա-
 6 մինադար ծնաւ զԼաաանովն . Լաաանովն
 7 ծնաւ զՍաղամովն . Սաղամովն ծնաւ զԲո-
 8 սոսի . Բոսոս ծնաւ զՍկլիզ
 9 ի Հոսիթայ . Սկլիզ ծնաւ զՅեսե .
 10 Յեսե ծնաւ զԴաւիթ արքայ . ¹Դաւիթ
 ծնաւ զՍողոմոնովն . Ի կնոջէն Ուրիայ .
 11 Սողոմոնովն ծնաւ զԲորովամ . Բորովամ
 12 ծնաւ զԱբիա . Աբիա ծնաւ ²զԱսափ .
 13 Ասափ ծնաւ զՅովսափաս . Յովսա-
 14 փաս ծնաւ զՅովրամ . Յովրամ ծնաւ
 15 զՈզրիա . Ոզրիա ծնաւ զՅովսիթամ . Յո-
 16 վսիթամ ծնաւ զԱքազ . Աքազ ծնաւ
 17 զԵզեկիա . Եզեկիա ծնաւ զՄանասէ .
 18 Մանասէ ծնաւ ³զԱմոս . Ամոս՝ ծր-
 19 ծնաւ զՅովսիա . Յովսիա ծնաւ զՅերո-
 20 նիա եւ զԵղբարս նորա սոս զԵրու-
 21 թեանն Բարեկացոց ծնաւ Յերոնիա
 22 զՍաղաթիէլ . Սաղաթիէլ ծնաւ զՋո-
 23 թարաթէլ . Ջոթարաթէլ ծնաւ զԱբիուզ .
 24 Աբիուզ ծնաւ զԵզիակիմ . Եզիակիմ
 25 ծնաւ զԱզովբ . Ազովբ ծնաւ զՍաղովի .
 26 Սաղովի ծնաւ զԱբին . Աբին ծնաւ
 27 զԵզիուզ . Եզիուզ ծնաւ զԵզիագար .
 28 Եզիագար ծնաւ զՄատթան . Մատթան
 29 ծնաւ զՅակովբ . Յակովբ ծնաւ զՅով-
 30 սեփ զայցն Մարեմայ զորում խօսեց-
 31 եալ զՄարիամ կոյս՝ յորմէ ծնաւ Յի-
 32 սուս . որ անուանեցաւ Քրիստոս . Արդ
 33 ամենայն ազգք յԱբրահամէ մինչեւ
 34 ի Դաւիթ՝ ազգք չորեքասանք . եւ
 35 ի Դաւիթ մինչեւ ի գերութիւնն Բա-

բելացոց՝ ազգք չորեքասանք . եւ
 36 ի գերութենէն Բարեկացոց մինչեւ
 37 ի Քրիստոս՝ ազգք չորեքասանք .
 38 Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդն էր
 39 այսպէս . խօսեալ զմայր նորա Մարիամ
 40 Յովսեփու , մինչեւ եկեալ առ միմեանս՝
 41 զտաւ յգացեալ ի Հոգւոյն Սրբոյ . Եւ
 42 Յովսեփ այր նորա , յանգի արգար էր
 43 եւ ոչ կամէր ասակել զնա , խորհեցաւ
 44 լռելեայն արձակել զնա . Եւ մինչդեռ
 45 նա զայս ամէր զմտաւ , ա՜ն հրեշտակ
 46 Տեանն ի տեսեանն երևեցաւ նմա եւ
 47 ասէ . Յովսեփ , սրգի Դաւիթի , մի՛ եր-
 48 կրնչիր անուել առ յեզ զՄարիամ կին
 49 քո . յանգի որ ի նմայն ծնեալ է՝
 50 ի Հոգւոյն Սրբոյ է . Ծնցի որդի , եւ
 51 կոչեցես զանունն նորա Յիսուս , զի
 52 նա փրկեաց զմտաւորս իւր ի մեղաց
 53 իւրեանց . Այլ այս ամենայն եղև զի
 54 յցցի որ տապաւն ի Տեաննէ՝ ⁵ի ձեռն
 55 ետայեալ մարգարէի՝ . Ա՜ն կոյս զգա-
 56 յի եւ ծնցի որդի , եւ կոչեցեն զա-
 57 նունն նորա Էմմանուէլ , որ լիարգեմ-
 58 նի՝ Ընդ մեզ Աստուած . Եւ զարթու-
 59 ցեալ Յովսեփ ի քնոց անախ , արար
 60 որպէս հրամայեաց նմա հրեշտակն
 61 Տեանն , եւ առ յինքն զկինն իւրս եւ
 62 ոչ գիտէր զնա , մինչեւ ծնաւ զորդին
 63 իւր զանդրանիկ , եւ կոչեաց զանունն
 64 նորա Յիսուս :

ԳԼ Բ

1 **Եւ** ի ծնանէն Յիսուսի ի Բեթղեհեմ
 2 Հրէաստանի յաւուրս Հերովդի ար-
 3 քայի , ա՜ն մոչք յարեւելից եկին յե-
 4 բրուսաղէմ , եւ ասեն , Մըր է որ ծնաւ
 5 արքայն Հրէից . զի տեսար զաստու-
 6 նոսն նորա յարեւելս , եւ եկար երկիր պա-
 7 Յզանել ն.հաւ եւ իրրեւ լուաւ արքայ
 8 Հերովդէս , խողկեցաւ , եւ ամենայն
 9 Եբրուսաղէմ ընդ նմա , եւ ժողովեալ

¹ Դաւիթ , Դաւիթ արքայ
² Դաւիթ , զԱմոնովն , Ամոնովն

⁴ Ի Յաննէն զաւուրս
⁵ Եբրուսաղէմ , ի ձեռն մարգարէին

գամենայն դրահանայապետս եւ զգրպիրս
 5 թէ ո՛ր ծնանիցի Քրիստոսն : Եւ նու-
 քա ասնն ցնա , ի Բեթղեհեմ Հրէաս-
 6 տանի . զի այսպէս գրեալ է ի ձեռն
 մարգարէին . Եւ զու , Բեթղեհեմ , եր-
 կիր Յուդայ , ոչինչ կրտսեր ես յիշ-
 7 խանս Յուդայ . ի քէն ելցէ ինձ իշխան ,
 որ հովուեացէ գոողովուրդ իմ զԼու-
 8 րայէլ : Յայնժամ Հերովդէս գաղտ կոչ-
 9 եաց զմոզան , եւ ստուգեաց ի նոցանէ
 8 գտմանակ աստեղն երեւերոյ . Եւ ար-
 ձակեալ զնոսա ի Բեթղեհեմ , ասէ ,
 Գնացէք , ստուգեցէք վասն մանկանն ,
 եւ յորժամ գտանիցէք , ազգ արասջիք
 9 ինձ , զի եւ ես եկեալ երկիր սրագից
 նմա : Եւ նոքա իբրեւ լուան ի թա-
 10 գաւորէն , զնացին . եւ ահա աստղն
 զոր տեսին յարեւելք՝ առաջնորդեաց
 նոցա , մինչեւ եկեալ եկաց ի վերայ
 11 ուր էր մանուկն : Իբրեւ տեսին զաստ-
 12 զըն , ինզոցին յոյժ ուրախութիւն
 13 մեծ : Եւ իբրեւ տօին ի տունն , տե-
 սին զմանուկն հանդերձ Մարեմաւ
 մարքն իւրով , եւ անկեալ երկիր պա-
 14 գանէին նմա . եւ բաղեալ զզանձս
 իւրեանց մատուցին նմա պատարագս՝
 15 ոսկի եւ կնդրուկ եւ զմուսս : Եւ հը-
 րաման ասեալ ի տեսեան չգտնուա
 անդրէն աս Հերովդէս՝ ընդ այլ ճա-
 նասարհ զնացին յաշխարհն իւրեանց :
 16 Եւ իբրեւ զնացին նոքա անտի ,
 ահա հրեշտակ Տեառն երեւէր ի տես-
 17 թան Յովսեփու եւ ասէր , Արի , առ
 զմանուկդ եւ զմայր իւր , եւ վախիր
 յԵգիպտոս , եւ անդ լինիջիր ցորժամ
 18 ասացից քեզ . քանզի ի խնդիր ¹է Հե-
 19 ռովդէս կորուսանել զմանուկդ : Եւ նա
 յարուցեալ առ զմանուկն եւ զմայր
 20 իւր զիշերի , եւ զնաց յԵգիպտոս , եւ
 21 անդ էր մինչեւ ցլախճան Հերովդի .
 22 Զի լցցի ասացեալն ի Տեառնէ ի ձեռն
 մարգարէին որ ասէ , Յեգիպտոսէ ²կո-
 23 չեցից զորդի իմ :
 24 Յայնժամ իբրեւ ետես Հերովդէս թի-
 խարեցաւ ի մողուց անտի , բարկացաւ
 25 յոյժ . եւ առաքեաց կոտորեաց զամե-
 նայն մանկունս որ էին ի Բեթղեհեմ
 եւ յամենայն սահմանս նորա յերկե-
 26 մենից եւ ի խոնարհ՝ ըստ ժամանակին

17 զոր ստուգեաց ի մողուցն : Յայնժամ
 կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Երեւ-
 18 միաց մարգարէի որ ասէ , Չայն գուժ-
 եաց ի Հռամա , ողբումն եւ լարումն
 եւ աշխարհումն յոյժ . Հարակէ լայր
 19 գորդիս իւր , եւ ոչ կամէր միսթարել ,
 զի ոչ էին : Եւ ի վախճանէն Հերով-
 20 դի՝ ահա հրեշտակ Տեառն ի տեսեան
 21 երեւէր Յովսեփայ յԵգիպտոս , եւ ա-
 սէր , Արի , առ զմանուկդ եւ զմայր
 իւր , եւ գնա յերկիրն Իսրայելի , զի
 22 մեռան որ խնդրէին զանձս մանկանդ :
 23 Եւ նա յարուցեալ առ զմանուկն եւ
 զմայր նորա , եւ եկն յերկիրն Իս-
 24 րայելի : Եւ իբրեւ լուաւ եթէ Արքե-
 զայոս թագաւորեաց Հրէաստանի փո-
 խանակ Հերովդի հօր իւրոյ , երկեաւ
 երթալ անդ . եւ հրաման ասեալ ի
 տեսեան՝ զնաց ի կողմանս Գալիլեաց-
 25 ւոց : Եւ եկեալ բնակեցաւ ի քաղաքին
 որ կոչէր Նազարէթ , զի լցցի բան
 մարգարէիցն թէ՛ Նազովրեցի կոչեցի :

ԳԼ Գ

1 Յաւուրսն յայնոսիկ զայ Յովհաննէս
 մկրտիչ քարոզել յանապատին Հրէաս-
 2 տանի , եւ ասել , Ապաշխարեցէք , զի
 3 մերձեալ է արքայութիւն երկնից . Զի
 սա է վասն որոյ ասացաւ ի ձեռն Ե-
 սայայաց մարգարէի , որ ասէ , Չայն
 բարբառոյ յանապատի . Պատրաստ ա-
 4 րարէք զձանապարհ Տեառն , եւ ուղիղ
 5 արարէք զշաւիղս նորա : Եւ ինքն Յով-
 հաննէս ունէր հանդերձ ի ստեւայ ուղ-
 6 տու , եւ զօտի մաշկեղէն ընդ մէջ իւր ,
 եւ կերակուր նորա էր մարսիս եւ
 7 մեղր վայրենի : Յայնժամ երանէին առ
 նա ամենայն երուսաղեմացիք եւ ամե-
 8 նայն Հրէաստան եւ ամենայն կողմն
 9 Յորդանանու , եւ մկրտէին ի նմանէ
 ի Յորդանան ³զես , եւ խոստովան լի-
 10 նէին զմեզս իւրեանց : Եւ տեսեալ
 զբազումս ի սագաւկեցւոցն եւ ի վա-
 11 րիսեցոց եկեալս ի մկրտութիւնս նո-
 12 րա , ասէ ցնոսա , Ծնունդք իմից , ո՞
 13 րոյ՞ ձեզ ասէ վախճել ի բարկութեանն որ
 14 զայոցն է : Արարէք այսուհետեւ պը-
 15 տուղ արժանի սպաշխարութեան . Եւ
 մի՛ համարիցիք ասել յանձինս թէ

¹Գ-ՅՅ, լինելոց է

²Գ-ՅՅ, կոչեցի

³Գ-ԺԺ, պոլտոք

Ունիմք մեր հայր զԱրքայազան. ասեմ ձեզ, զի կարող է Աստուած ի քա-
 րանցս յայտանի յարուցանի որդիս
 10 Արքայազան: Զի առասիկ ասապար առ
 արմին ծառոց զնի: ամենայն ծառ որ
 ոչ աննիցի: զպտուղ բարի՝ հատանի եւ
 11 ի հուր արկանի: Եւ մկրտեմ զձեզ
 ջրով յապաշխարութիւն, բայց որ զինի
 իմ զայ՝ հօրապոյն է քան զիս, եւ ես
 չեմ բաւական բանալ զհօշիկս նորա.
 նա մկրտեսցէ զձեզ ի Հոգին Սուրբ
 12 եւ ի հուր. Որոյ հեծանոցն ի ձեռին
 իւրում, եւ սրբեսցէ զիս իւր, եւ
 ժողովեսցէ զսրբանն ի շտեմարանս
 իւր, եւ գյարգն այրեսցէ անշէջ հրով:
 13 Յայնժամ զայ Յիսուս ի Գալիլէէ
 ի Յորդանան առ Յովնանէս մկրտել
 14 ի նմանէ: Եւ Յովնանէս արցելու զնա
 եւ ասէ, Ինչ պիտոյ է ի քէն մկրտել:
 15 եւ զու առ իս զաս: Պատասխանի եւս
 Յիսուս եւ ասէ զնա, Թոյլ առբ որ այժմ,
 զի այսպէս վայել է մեզ ընդ զամե-
 16 նայն արդարութիւն. եւ ապա թոյ
 եւս նմա: Եւ իրբեւ մկրտեցաւ Յի-
 սուս, եւ վազվազակի ի ջրոց անտի,
 եւ ահա բացան նմա երկինք, եւ ե-
 տես զՀոգին Աստուծոյ զի իջանէր
 իրբեւ զազանի եւ զայր ի վերայ նո-
 17 րա: Եւ ահա ձայն յերկնից որ ասէր,
 Դա է Որդի իմ սիրելի ընդ որ հաճե-
 ցայ:

ԳԼ. Դ

1 Յայնժամ վարեցաւ Յիսուս յանապատ
 2 ի Հոգւոյն՝ փորձել ի Աստանայէ. Եւ
 պահեալ զքառասուն տիւ եւ զքառա-
 սուն զիչեր՝ ապա քաղցեաւ:
 3 Եւ մատուցեալ փորձիչն ասէ զնա,
 Եթէ Որդի ես Աստուծոյ, ասա զի
 4 քարինքս այստիկ հաց լինիցին: Եւ
 պատասխանի եւս եւ ասէ, Գրեալ է
 թէ Ոչ հացիւ միայն կեցցէ մարդ, այլ
 ամենայն բանիւ որ երանէ ի բերանոյ
 Աստուծոյ:
 5 Յայնժամ ասեալ ամէ զնա Աստու-
 ճոյ ի քաղաքն սուրբ, եւ կազուցանէ
 զնա ի վերայ աշտարակի տաճարին,
 6 եւ ասէ զնա, Եթէ Որդի ես Աստու-
 ծոյ, արի զքեզ աստի ի վայր, զի
 զրեալ է թէ Հրեշտակաց իւրոց սրտ-
 ու իրեալ է վասն քո, եւ ի վերայ ձե-
 ոաց բարձցին զքեզ, զի մի՛ երբեք

7 հարցես զբարի զոտն քո: Ասէ զնա
 1 զարձեալ Յիսուս, Իրեալ՝ է թէ Ոչ
 փորձեսցես զՏէր Աստուած քո:
 8 Գարձեալ ամուտ ամէ զնա Աստու-
 ճոյ ի բնան մի բարձր յոյժ, եւ ջու-
 ցանէ նմա զամենայն թաղաւորու-
 9 թիւնս աշխարհի եւ զիստոս նոցա, եւ
 ասէ զնա, Չայս ամենայն քեզ տոց,
 եթէ անկեալ երկիր պազանիցես ինձ:
 10 Յայնժամ ասէ զնա Յիսուս, Երթ յետ
 իմ, Աստանայ, զի զրեալ է, Տեսն
 Աստուծոյ քում երկիր պազցես եւ զնա
 11 միայն պաշտեացես: Արս եթող զնա
 Աստանայ, եւ ահա հրեշտակք մատ-
 եան եւ պաշտէին զնա:
 12 ԲԲ. Եւ իրբեւ յուաւ Յիսուս եթէ
 Յովնանէս մասնեցաւ, մեկնեցաւ
 13 զնայ ի Գալիլեա. Եւ թողեալ զնա-
 զարէթ՝ եկն բնակեցաւ ի Կափառնա-
 յում ի ծովեզերին, ի սահման Չա-
 14 րուզոնի եւ Եսեթիկարեայ. Զի լցցի
 բանն որ ասացաւ ի ձեռն Եռայեալ
 15 մարգարէի. Երկիր Չարուզոնի եւ
 երկիր Եսեթիկարեայ, ճանապարհ ծո-
 վու յայնկոյս Յորդանանու, Գալիլեա
 16 Հեթանոսաց. Ժողովուրդ որ նստէր
 ի խաւարի՝ ետես լոյս մեծ. եւ որոց
 նստէին յաշխարհին եւ ի ստուերս մու-
 17 հու՝ լոյս ծագեաց նոցա: Յայնմ հետէ
 սկսու քարոզել Յիսուս եւ ասել, Ա-
 պաշխարեցէք, զի մերձեալ է արքա-
 յութիւն երկնից:
 18 Մինչդեռ զզնայր Յիսուս ընդ եզր
 ծովուն Գալիլեացոց, ետես երկուս
 եզրարս, զՄիմովն զհոշեցեալն Պետրոս
 եւ զԱնդրէաս եզրայր նորա, արկեալ
 ուսկան ի ծով, քանզի ձկնորսք էին:
 19 Եւ ասէ զնոսա, Եկայք զինի իմ, եւ
 20 արարից զձեզ սրտոցս մարգկան: Եւ
 նոցա թողեալ վազվազակի զգործին՝
 21 զնային զհետ նորա: Եւ մատուցեալ
 անտի յոտաջ՝ ետես այլ երկուս եզ-
 րարս, զհնակալիս Չերեզեայ եւ զՅով-
 նանէս զկարայր նորա, ի նախ Զե-
 րեզեաւ. հանդերձ հարրն ի բնանց,
 մինչ կազմէին զուսկանս իւրեանց,
 22 եւ կոչեաց զնոսա Եւոյս թողեալ
 վազվազակի զնուն եւ զհայր իւրեանց,
 զնային զհետ նորա:
 23 Եւ չրջէր Յիսուս ընդ ամենայն կողմն

1Բազմեթ, Յիսուս, Գարձեալ գրեալ

Գալիլեացոց, ուսուցանէր ի ժողովուրդս նոցա եւ քարոզէր զաւետարանն արքայութեան, եւ բժշկէր զամենայն հիւանդութիւնս եւ զամենայն 24 խիստս ի ժողովրդեանն: Եւ ել լուր նորա ընդ ամենայն երկիրն Ասորոց, եւ մատուցին առ նա զամենայն հիւանդս որ նկզեալ էին ի սէսպէս ցաւս եւ ի տանջանս, եւ զղիւճանս եւ զլուսնոտս եւ զանպամարդս, եւ բը- 25 ժշկեաց զնոսս: Եւ երթային զհետ նորա ժողովուրդք բաղուձք ի Գալիլէ եւ ի Դեկապոլեայ եւ յերուսաղեմէ եւ ի Հրէաստանէ եւ յայնկոյս Յորդանանս: Եւ բժշկեաց զնոսս:

ԳԼ. Ե

1 ԲԳ. Եւ տեսեալ զժողովուրդան՝ ել ի լեանս. եւ իրբեւ նստաւ անդ, մատ- 2 եան առ նա աշակերտք նորա. Եւ բացեալ զերան իւր ուսուցանէր զնոսս եւ ասէր, 3 Երանի ալքատաց հոգւով, զի նոցա է արքայութիւն երկնից, Երանի սր- 4 զաւորաց, զի նորա մխիթարեսցին: 5 Երանի հեղոց, զի նորա ժառանգեա- 6 յեն գերկիր: Երանի որ քայցեալ եւ ծարաւի իցեն արդարութեան, զի նո- 7 քա յայցեսցին: Երանի ոգոր: Բաժաց, 8 զի նոքա ոգորմութիւն զայցեն: Երա- 9 նի այնոցիկ որ սուրբ են սրտիւք, զի նոքա զԱստուած տեսցեն: Երանի խաղաղարարաց, զի նոքա որդիք Աս- 10 տուծոց կոչեսցին: Երանի որ հարա- ծեալ իցեն վասն արդարութեան, զի 11 նոցա է արքայութիւն երկնից: Երանի է ձեզ յորժամ նախապիցեն զձեզ եւ հարածեսցեն, եւ ասիցեն զամենայն 12 բան չար զձէնջ սուս վասն իմ. Յնձա- յէք եւ ուրախ լերուք, զի վարձք ձեր յաղում են յերկինս. զի այսպէս հա- լածեցին զմարդարէան որ յառաջ քան զձեզ էին: 13 Դուք էք աղ երկրի. ապա թէ աղն անհամի, ի՞նչ յայցիք. ոչ իմիք ազդիցէ այնուհետեւ, բայց եթէ ընկինուլ ար- տաքս եւ կոխան լինել ի մարդկանէ: 14 Դուք էք լոյս աշխարհի. ոչ կարէ քա- զար թաքցել որ ի վերայ լերին կայցէ:

15 Եւ ոչ լուցանեն ճրագ եւ դնեն ընդ զրուսնաւ, այլ ի վերայ աշտանակի, եւ լոյս ապա ամենեցուն որ ի տանն 16 իցեն: Այնպէս լուսաւորեսցէ լոյս ձեր առաջի մարդկան, որպէս զի տեսցեն զչործս ձեր բարիս, եւ փառաւորե- յեն զՀայր ձեր որ յերկինս է: 17 ԲԳ. Մի՛ համարիք եթէ եկի լու- ծանեղ զորէնս կամ զմարդարէս. ոչ 18 եկի լուծանել, այլ յնուլ: Ամէն ասեմ ձեզ, Մինչև անցցեն երկինք եւ եր- կիր, յովս մի՞ 2 որ նշանախեց մի է՞ ոչ անցցէ յորինացն եւ ի մարդարէից մին- 19 չեւ. ամենայն կողից: Որ սք լուծցէ մի ինչ ի պատուիրանացս յայցանէ ի փորունց եւ ուսուցէ այնպէս զմար- զիկ՝ փոքր կոչեսցէ յարքայութեան երկնից: Իսկ սք արասցէ եւ ուսուցէ՛ նա մեծ կոչեսցէ յարքայութեան երկ- 20 նից: Բայց ասեմ ձեզ, զի եթէ ոչ ա- տուելուցու արդարութիւն ձեր աւելի- քան զզոյրացն եւ զվարիսեցոց, ոչ մտանիցէք յարքայութիւն երկնից: 21 Լուարուք զի ասացաւ առաջնոցն թէ Մի՛ սպանաներ. զի որ սպանա- նիցէ՝ պարտական լիցի զատաստանի: 22 Այլ ես ասեմ ձեզ եթէ, Ամենայն որ բարկանայ եզրօր ի բուժ տարապար- տուց՝ պորտաւոր լիցի զատաստանի. եւ որ ասիցէ ցեղրայր իւր Յիմար՝ պարտաւոր լիցի ասանի. եւ որ ասի- յէ ցեղրայր իւր Մորս՝ պարտաւոր 23 լիցի ի զեհնէն հրոյն: Եթէ մատուցա- նիցես զպատարազ քո ի վերայ սեղա- նոց, եւ անդ յիչեցես եթէ եղրայր քո 24 ունիցի ինչ խէթ գրէն, Թող զպատա- րադն քո առաջի սեղանոյն, եւ երթ նախ հաչտեաց ընդ կարօր քում, եւ ապա եկեալ մատուս ձիր զպատարազն 25 քո: Լեր իրաւախոս՝ ընդ սոսիսի քում փաղպղոյն, մինչ զեռ իցես ընդ նմա ի ճանապարհի. զուրջ մամնիցէ զքեզ սոսիսի զատաւորի. եւ զատաւորն՝ 26 զուճի, եւ արկանիցիս ի բանս: Ամէն ասեմ քեզ, ոչ երանիցես անտի մինչև հատուցանիցես զչեախն նաքարակիտն: 27 Լուարուք զի ասացաւ, Մի՛ շնար: 28 Բայց ես ասեմ ձեզ թէ, Ամենայն որ հայի ի կին մարդ առ ի ցանկանալոյ նմա՝ անդէն շնացաւ ընդ նմա ի սրտի

1ի Եւսեի գալուստ

2Եւսեի, կամ նշանախեց մի

29 իւրում: Եթէ ակն քո աջ գայթակղե-
ցուցանէ զքեզ, իդնա գնա եւ ընկեա
ի քէն. զի լաւ է քեզ եթէ մի յան-
զամոյ քոց կտրիցէ, եւ մի՛ ամենայն
30 մարմինդ քո անկանիցի ի գեհնէ: Եւ
եթէ աջ ձեռն քո գայթակղեցուցանէ
զքեզ, նստ գնա եւ ընկեա ի քէն. զի
լաւ է քեզ եթէ մի յանոյամոյ քոց կտ-
րիցէ, եւ մի՛ ամենայն մարմինդ քո
31 արկանիցի ի գեհնէ: Ապաքէն ստացաւ
եթէ, Որ արձակիցէ զկին իւր՝ սացէ
32 նմա զարձակմանն. Բայց ես ասեմ
ձեզ եթէ, Ամենայն որ արձակէ զկին
իւր ստանց րանի պոսնիւթեան՝ նա
սայ նմա չնալ, եւ որ զարձակեալն
ասնէ՝ չնայ:

33 Դարձեալ լուարուք զի ասացաւ ա-
ռաջնոյն, Մի՛ երզնուցուս սուտ, բայց
34 հատուցցես Տեառն զերզմունս քո: Այլ
ես ասեմ ձեզ, Ամենեւին մի՛ երզնուլ,
մի՛ յերկինս՝ զի աթոս է Աստուծոյ,
35 եւ մի՛ յերկիր՝ զի պատուանդան է
սոցի նորա, եւ մի՛ յերուսաղէմ՝ զի
36 քաղաք է մեծ ի Արքայի. եւ մի՛ ի զլուխ
քո երզնուցուս, զի ոչ կարեա մազ մի
37 սպիտակ տանի կամ թուխ: Այլ եղիցի
ձեր բան՝ Այսն այս, եւ, Ոչն ոչ. զի
աւելին քան զայն ի չարէն է:

38 Լուարուք զի ասացաւ, Ակն ընդ
39 ական եւ աստին ընդ աստման: Այլ
ես ասեմ ձեզ, Մի՛ կալ հակառակ չա-
րին. այլ եթէ ոք ամիցէ սպտակ յաջ
40 ծնօտ քո, զարձո նմա եւ զմեան: Եւ
որ կամիցի ոք զասել եւ անուղ զչա-
ղիկս քո՝ թող ի նա եւ զբաճիսն քո:
41 Եւ որ տարապարհակ վարիցէ զքեզ
մղոն մի՛ երթ ընդ նմա եւ երկուս:
42 Որում ինդրէ ի քէն՝ սուր. եւ որ
կամի փոխ անուղ ի քէն՝ մի՛ դար-
ձուցանի զերեսս:

43 Լուարուք սուգաբէն զի ասացաւ,
Սիրեացես զընկեր քո, եւ աստեցես
44 զիմ չնամին քո: Այլ ես ասեմ ձեզ, Սի-
րեցէք զիմ չնամին ձեր, օրհնեցէք գա-
նիմիչս ձեր, բարի արարէք աստեաց
ձերոց, եւ ազօթս արարէք ի վերայ
այնոցի որ լինեն զձեզ եւ հարսնեն.
45 Զի եղիջիք որդիք Հօր ձերոց որ յեր-
կինսն է. զի զարեպակն իւր ծագէ ի
վերայ չարաց եւ բարեաց, եւ ամէ
անձրեւ ի վերայ արդարոց եւ մեղաւ-
46 ւորաց: Զի եթէ սիրիցէք զայնոսիկ

որ սիրենն զձեզ՝ զի՞նչ վարձք իցին.
ոչ ապաքէն եւ մարտաւորք գնոյն
47 գործեն: Եւ եթէ սայցէք միայն ող-
ջոյն՝ Կարեկամաց ձերոց, զի՞նչ աւելի
ասնէք. ոչ ապաքէն՝ մարտաւորք՝ եւ
48 մեղաւորք՝ գնոյն գործեն: Արդ եղե-
րուք զուր կատարեալք, որպէս եւ
Հայրն ձեր երկնաւոր կատարեալ է:

ԳԼ 2

1 ԲԵ. Զգոյ՛ յերուք ողորմութեան
ձերում մի՛ աննկ ստաջի մարդկան,
որպէս թէ ի ցոյց ինչ նոցա, զուցէ
եւ վարձս ոչ ընդունիցիք ի Հօրէն
2 ձերմէ՝ որ յերկինսն է: Այլ յորժամ
աննիցես ողորմութիւն, մի՛ հարկա-
ներ փոզ առաջի քո, որպէս կեղծա-
ւորքն աննեն ի ժողովուրդս եւ ի հրա-
պարակս, որպէս զի փառաւորեցին
ի մարդկանէ. ամէն ասեմ ձեզ, Այն
3 իսկ են վարձք նոցա: Այլ զու յորժամ
ողորմութիւն աննիցես, մի՛ զիտասցէ
4 ձախ քո զինչ գործէ աջ քո. Որպէս
զի եղիցի ողորմութիւն քո ի ծածուկ,
եւ Հայրն քո որ տեսանէ ի ծածուկ՝
հատուցէ քեզ յայսմապէս:

5 Եւ յորժամ յազօթս կայցես, մի՛ լի-
նիցիս որպէս կեղծաւորքն, զի սիրեն
ի ժողովուրդս եւ յանկիւնս հրապա-
րակաց կալ յազօթս, որպէս զի երե-
ւեսցին մարդկանս. ամէն ասեմ ձեզ,
6 Այն իսկ են վարձք նոցա: Այլ զու
յորժամ կայցես յազօթս, մուտ ի սեն-
եակ քո, եւ փակեա զդուրս քո, եւ
կայ յազօթս առ Հայր քո ի ծածուկ,
եւ Հայրն քո որ տեսանէ ի ծածուկ՝
7 հատուցէ քեզ յայսմապէս: Եւ յորժամ
կայցէք յազօթս, մի՛ հատաստս լինիք
իւրբեւ զհեթանոսանս. զի համարին եթէ
ի բազում խօսից իւրեանց լսելի լինի-
8 ցին: Արդ մի՛ նմանիցէք նոցա. զի
զիտէ Հայրն ձեր զինչ պետոյ է ձեզ,
մինչչեւ ձեր խնդրեալ ինչ իցէ ի նմա-
9 նէ: Եւ արդ այսպէս կայցէք զուր յա-
զօթս:

Հայր մեր ոռ յերկինս, սուրբ եղիցի
10 անու՛ն քո. Էկեացէ սըրբայութիւն քո.
Եղիցին կամք քո որպէս յերկինս՝ եւ

1 Բ-ը-ւ-ւ, Եղորաց
2 Ո-ւ-ւ, Հեթանոսք
3 Ի 3-ւ-ւ զ-ւ-ւ

11 յերկրի . Զհաց մեր հանապազորդ տուր
 12 մեզ այսօր . Եւ թող մեզ զպարտութի
 մեր , որպէս եւ մեր թողումք մերոց
 13 պարտապանաց . Եւ մի՛ տանիր զմեզ ի հա-
 րէն . զի քո է արքայութիւն եւ գո-
 րութիւն եւ փառք յաւիտեանս . ամէն :
 14 Զի եթէ թողուցուք մարդկան գլան-
 ցանս նոցա , թողցէ եւ ձեզ Հայրն
 15 ձեր երկնաւոր . Ապա թէ ոչ թողու-
 ցուք մարդկան գլանցանս նոցա , եւ
 ոչ Հայրն ձեր թողցէ ձեզ գլանցանս
 ձեր :
 16 Եւ յորժամ պահիցէք , մի՛ լինիր
 իբրև զկեղծաւորսն արամեաւք , որ
 ապականեն զերեսս իւրեանց , որպէս
 զի երեւեացին մարդկան թէ պահիցեն .
 ամէն ասեմ ձեզ , Այն իսկ են վարձք
 17 նոցա : Այլ եւ յորժամ պահիցես , սծ
 18 զգրուել քո գու ռուս գերեստ քո , Զի
 մի՛ երեւեացիս մարդկան իբրև զպա-
 հող , այլ՝ Հօրն քում ի ծածուկ . եւ
 Հայրն քո որ անսանէ ի ծածուկ՝ հա-
 սուցէ ՚քեզ :
 19 Մի՛ գանձէք ձեզ գանձս յերկրի ,
 ուր ցեյ եւ ուսիճ ապականեն , եւ
 ուր զողք ական հասանեն եւ զողա-
 20 նան : Այլ գանձեցէք ձեզ գանձս յիւ-
 կինս , ուր ոչ ցեյ եւ ոչ ուսիճ ապա-
 կանեն , եւ ոչ զողք ական հասանեն
 21 եւ զօգանան . Զի ուր գանձք ձեր են՝
 անդ եւ սիրաք ձեր եղիցին :
 22 ԲԶ . Ճբաց մարմնոց ակն է . եթէ
 ակն քս առաս է , ամենայն մարմնոց
 23 լուսաւոր եղիցի : Ապա եթէ ակն քս
 չար է , ամենայն մարմնոց խաւարին
 եղիցի . իսկ արդ եթէ յոյց որ ի քեզ
 է՝ խաւար է , խաւարն ս՛րջալի եւս :
 24 Ոչ ոք կարէ երկուց տերանց ծառա-
 յել . կամ զմին ստիցէ եւ զմեւն սիւ-
 րիցէ , կամ զմին մեծարիցէ եւ զմեւն
 արճամարճիցէ . ոչ կարէք Աստուծոյ
 25 ծառայել եւ մամոնայի : Վասն այգորիկ
 ասեմ ձեզ , Մի՛ հոգայք վասն սլուց
 ձերոց զինչ ուտիցէք կամ զինչ բով-
 պիցէք . եւ մի՛ վասն մարմնոց ձերոց՝
 թէ զինչ սպանիցիք . ո՛չ սպարէն սլի
 ասաւել է քան զկերակուր , եւ մար-
 26 մին՝ քան զհանգերձ : Հայեցարուք ի
 թոչունս երկնից , զի ոչ վարեն եւ ոչ

հնձեն եւ ոչ մողովեն ի շտեմարանս ,
 եւ Հայրն ձեր երկնաւոր կերակրէ
 գնոսս . ո՛չ սպարէն գուք առաւել էք
 27 քան զնոսս : Իսկ արդ ո՞ ի ձէնջ առ
 հողալ իւրում յաւելուլ կարիցէ ի հա-
 28 սակ իւր կանգուն մի : Եւ վասն հան-
 գերձի զի՞ հոգայք . հայեցարուք ի շու-
 չանն վայրենի , ս՛րջալս աճէ . ոչ ջանայ
 29 եւ ոչ նիւթէ : Ասեմ ձեզ , զի եւ ոչ
 Սոգոմոնի յամենայն ի վաստն իւրում
 30 զպեցաւ իբրև զմի ի նոցանէ . Իսկ
 եթէ վաստն ի վայրի որ այսօր է եւ
 վաղիւ ի հնոց արկանի , Աստուած այն-
 պէս զպեցուցանէ , ս՛րջալի եւս առաւել
 31 զձեզ , ի երահաւատք : Մի՛ այսուհե-
 սեւ հոգայցէք եւ ստիցէք , Զինչ կե-
 րիցուք կամ զինչ արբցուք կամ զինչ
 32 զպեցուք . Զի զայց ամենայն հեթա-
 նոսք ինդրեն . քանզի վրա՛ն Հայրն
 ձեր երկնաւոր թէ պիտոյ է ձեզ այդ
 33 ամենայն : Խնդրեցէք նախ զարքայու-
 թիւնս Աստուծոյ եւ զարգարութիւն
 նորա , եւ այց ամենայն յաւելցի ձեզ :
 34 Մի՛ այսուհետեւ հոգայցէք վասն վաղ-
 ուի , զի վաղիւն վասն իւր հոգացի .
 շատ է աւուրն չար իւր :

ԳԼ Է

1 ԲԷ . Մի՛ զատիք , զի մի՛ զատի-
 2 ցիք . Զի սրով զատաստանու զատիք՝
 զատելոց էք . եւ սրով չափով չափէք՝
 3 չափեսցի ձեզ : Զի՞ տեսանես զչիզ
 յական եղբօր քո , եւ ի քում ական
 4 զգերանոց ոչ տեսանես : Կամ զի՞նչ
 ասես զեղբայր քո , Թող հանից զչիզ
 յականէ քումն . եւ ահաւարիկ ի
 5 քում ականոց զերան կայ : Կեղծաւոր ,
 հան նախ զգերանոց յականէ քումն ,
 եւ ապա հայեսցիս հանել զչիզն յա-
 կանէ կարօր քո :
 6 Մի՛ սայք զարութիւն չանց , եւ
 մի՛ արկանէք զմարգարիտս ձեր առա-
 ջի խոցայ , զի մի՛ առ ոտն կոխիցեն
 գնոսս , եւ գարձեալ երկիծուցանիցին
 զձեզ :
 7 Խնդրեցէք , եւ սաղի ձեզ . հայե-
 ցէք , եւ զաջիք . բախեցէք , եւ բացցի
 8 ձեզ . Զի ամենայն որ ինդրէ՝ անուշ ,
 եւ որ հայցէ՝ զատանէ , եւ որ բախէ՝
 9 բացցի նմա : Ո՛ր իցէ ի ձէնջ մարց ցօր
 ինդրիցէ սրլի իւր հաց , մի՛թէ քա՛ր

1 Ո՛րնչ , քեզ յայտնապէս

40 տայցէ նմա . եւ կամ խնդրիցէ ձուկն ,
 41 միթէ օձ տայցէ նմա : Արգ եթէ գուք
 որ չարքոյ էք՝ զիտէք պարզեւս բարին
 տալ որպէս ձերոց , որչափ եւս ա-
 ռուելոյ Հայրն ձեր որ յերկինս է՝ տա-
 ցէ բարիս այնոցիկ որ խնդրեն զնա :
 42 Չամենայն գոր միանդամ՝ կամիջիւք
 թէ արատցեն ձեզ մարդիկ , այնպէս
 եւ գուք արարէք նոցա , զի այս խոյ
 են օրէնքն եւ մարդարէք :
 43 Մտէք ընդ նեզ գուսն , ՚քանի՛ ըն-
 դարձակ է գուսնն եւ համարձակ ճա-
 նագարն որ տանի ի կորուստ , եւ
 րազուժք են որ մասննն ընդ նա :
 44 ՚Բանի՛ անձուկ է գուսնն եւ նեզ ճա-
 նագարն որ տանի ի կեանս , եւ սա-
 կաւք են որ գտաննն զնա :
 45 Չգոյշ լերուք ի սուտ մարդարէիցն
 որ քան առ ձեզ հանդերձիւք ոչխա-
 րաց , եւ ի ներքոյ են գայլք յափշտա-
 46 կոյք : Ի պաղպղ նոցա ճանիջիւք զնոսա .
 միթէ քաղիցեն ի փշոց խաղոյ , կամ
 47 ի տատակէ թուզ . Այսպէս ամենայն
 ծառ բարի՝ պտուղ բարի անէ , եւ
 48 ծառ չար՝ պտուղ չար անէ : Ոչ կարէ
 ծառ չարի պտուղ չար անել , եւ ոչ
 49 ծառ չար պտուղ բարի անել : Ամե-
 նայն ծառ որ ոչ անէ պտուղ բարի՝
 50 հասանի եւ ի հուր արկանի : Ապա ի
 պտոյց նոցա ճանիջիւք զնոսա :
 51 Ոչ ամենայն որ ստէ ցիս , Տէր , Տէր ,
 մոցէ յարքայութիւն երկնից , այլ՝ որ
 անէ վկանս Հօր իմոյ որ յերկինսն է :
 52 Բազումք ասիցեն զիս յաւուրն յայն-
 միկ , Տէր , Տէր , ոչ յանուն քո մար-
 դարէացաք , եւ յանուն քո զեւս հա-
 նաք , եւ յանուն քո գորութիւնս բա-
 53 զումս արարաք : եւ յամժամ ասացից
 ցնստա եթէ , Ոչ երբեք զիտէի զձեզ .
 ի բաց կացէք յինէն՝ շամենքեան՝ ոչք
 գործէիք զանօրէնութիւնս :
 54 Ամենայն որ լսէ զամս իմ զպոստիկ
 եւ անէ զստա՝ նմանեցէ չառն ի-
 մասանոյ որ չինեաց զսուս իւր ի վե-
 55 րայ միմի . Իջին անձրեւք եւ խաղային
 զեւք , շնչեցին հողմք եւ բախեցին
 զսուսն , եւ ոչ կործանեցաւ , քանզի
 56 ի վերայ միմի հաստատեալ էր : եւ ա-
 մենայն որ լսէ զբանս իմ զպոստիկ
 եւ ոչ անէ զստա՝ նմանեցէ ամս

յիմարի որ չինեաց զսուս իւր ի վերայ
 27 աւաղոյ . Իջին անձրեւք , յարեան
 զեւք , շնչեցին հողմք , հարին գաւունն ,
 եւ անկաւ . եւ էր կործանուան նորա
 մեծ յայժ :
 28 եւ եղև իրրև կատարեաց Յիսուս
 29 գտմնայն գրանս զպոստիկ , զարմա-
 նային ժողովուրդքն ընդ վարդապե-
 թեամբ Յուսուցանէր , եւ ոչ՝ որպէս
 զպիւրքն նոցա :

ԳԼ Ը

1 Այլ իրրև էջ ի լուսն անախ , զնացին
 2 զկնի նորա մողովուրդք բազումք : եւ
 ահա մատուցեալ բորոտ մի երկիր պա-
 գանէր նմա եւ ասէր , Տէր , եթէ կա-
 3 միս , կարող ես զիս սրբիւր Չգեաց
 զձեռն իւր եւ հասոցց ի նա Յիսուս
 եւ ասէ , կամիմ , սրբեաց . եւ վազվա-
 զակի սրբեցաւ ի նմանէ բորոտու-
 4 թիւնն : եւ ասէ ցնա Յիսուս , Չգոյշ
 լեր , մի՛ ումեք ասիցես , այլ երթ ցոյց
 զանձն քո քանանային , եւ մատո
 զպատարապն զոր հրամայեաց Մովսէս
 ի վկայութիւն նոցա :
 5 եւ մտեալ ի կտիխանայում , մատ-
 եաւ առ նա հարիւրապետ մի , աղաչէր
 6 զնա , եւ ասէր , Տէր , մանուկ իմ
 անկեալ կայ ի տան անդամալոյժ՝ չա-
 7 բաչար տանջեալ : Ասէ ցնա Յիսուս ,
 8 ես եկից եւ ըրձկեցից ցնա : Պատաս-
 խանի ես հարիւրապետն եւ ասէ ,
 Տէր , չեմ բաւական եթէ ընդ յարկաւ
 իմոյ մոցես . այլ ասա բանիւ , եւ
 9 ըրձկեցի մանուկն իմ : Քանզի եւ ես
 սիր մի եմ ընդ իշխանութեամբ , ու-
 նիմ ընդ ինեզ զինուորս . ասեմ ամա ,
 երթ , եւ երթաք . եւ այլում թէ , Եկ ,
 եւ գայ . եւ ճառայի իմում թէ , Արա
 10 գայս , եւ անէ : Իրրև լուսա Յիսուս ,
 զարմացաւ , եւ ասէ զպոստիկ որ
 զհետն երթային , Ամէն ասեմ ձեզ ,
 եւ ոչ յիւրայելի այսպիսի հաւատոս
 11 գաի երբեք : Բայց ասեմ ձեզ զի բա-
 զումք յարեւելից եւ յարեւմտից եւ
 կեսցեն եւ յազմեցին ընդ Արբաճամու
 եւ ընդ Սանակայ եւ ընդ Յակովբու
 12 յարքայութեան երկնից . եւ որպիքն

1 զանոս , քանզի

2 ի բազումս պատու

3 ցնա , ուսուցանէր զնոսա

արքայութեան ելցեն ի խաւարն արտաքին . անդ եղիցի լալ եւ կրճել

43 ատամանց : Եւ ստէ Յիսուս ցճարիւրապետն , Երթ , եւ որպէս հաւատացերդ՝ եղիցի քեզ . եւ ողջացաւ մա-

44 նուկն նորա Կալուսբ յայնմիկ : Եւ եկեալ Յիսուս ի տուն Պետրոսի , եւ սեն զի զոքանչ նորա անկեալ զնէր

45 ասպտցեալ . Կայսւ զձեռանէ նորա , եւ եթող զնա ջերմնն . յսան եկաց եւ պաշտէր ²զնա :

46 Իրբեւ եզեւ երեկոյ , մատուցին առ նա զիւանարս բազումս , եւ եհան զպսան բանիւ , եւ վամենայն հիւ-

47 ւանդան լծչկեաց . Զի լցցի բանն որ ասացաւ ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի , նա զհիւանդութիւնս մեր վերացոցց եւ զցաւս մեր կրարձ :

48 Գ. Տեսեալ Յիսուսի ժողովուրդս բազումս զիւրեւ , հրամայեաց երթալ

49 յայնկոյս : Եւ մատուցեալ դպիր մի ստէ ցնա , Վարդապետ , եկից եւ ես

20 զկնի քո , յոր վայր եւ երթիցես : Ասէ ցնա Յիսուս , Ազուեսուց որջր զնս , եւ խնչոց երկնից՝ լսնք , այլ Որդոյ մարգոյ ոչ գոյ ուր զիցէ գլուխ իւր :

21 Եւ մի ոմն յաչակերտաց նորա ստէ ցնա , Տէր , տուր ինձ հրաման զի եր-

22 թացց նախ թաղեցից զճայր իմ : Ասէ զնա Յիսուս , Եկ վկնի իմ , եւ թոյլ տուր մեակոցն թաղել զՔեռեալս իւրեանց :

23 Եւ իրբեւ եմուտ ի նաւն , գնացին

24 զկնի նորա աչակերտքն նորա . Եւ ահա շարժումն մեծ եզեւ ի ծովուն մինչ նաւին ծածկել յալեաց անտի ,

25 եւ ինքն ննջէր : Եւ մատուցեալ աչակերտքն յարուցին զնա եւ սսեն , Տէր ,

26 փրկեա զմեզ զի կորնչիմք : Եւ ստէ ցնոսա , Ընդէր վատասիրտք էք , սակաւաճաւաք . յայնժամ յարուցեալ սաստեալ հոգմոցն եւ ծովուն , եւ ե-

27 ղեւ խաղաղութիւնս մեծ : Եւ մարդիկն զարմայան , եւ ստէին , Որպիսի՞ ոք իցէ սա , զի եւ հոգմք եւ ծով հնալ զանդին սնա :

28 Եւ իրբեւ անց յայնկոյս յերկիրն Գերզեապոնոց , պատահեցին նմա զիւլանարք երկու , երեալք ի զերեզմա-

նացն , չարաչարք յոյժ , որպէս զի չէր հնար անցանել ումբք ընդ այն ճանա-

29 պարճ : Եւ ահա աղաղակեցին եւ ասեն , Զի՞ կայ մեր եւ քո , Յիսուս , Որդի Աստուծոյ , եկիր սարամամ

30 ասնջն՝ զմեզ : Եւ էր հեռադոյն ի նոցանէ երամակ մի յսողից արօտական :

31 Եւ զեւքն աղաչէին զնա եւ ստէին , Եթէ հանես զմեզ սոտի , հրաման տուր մեզ երթալ յերամակ խոզիցն :

32 Եւ ստէ ցնոսա , Երթալք . եւ նոքա երեալ գնացին յերամակն խոզից . եւ զիմեաց ամենայն երամակն ի զարէ

33 անտի ի ծով , եւ մեռան ի ջուրնս : Եւ խոզարածքն փախեան , եւ երթեալ ի քաղաքն պատմեցին զամենայն , եւ

34 զիրա զիւանարացն : Եւ ահա ամենայն քաղաքն ել ընդ առաջ Յիսուսի . իրբեւ սսեին զնա , աղաչեցին զի գնասցէ ի սահմանաց նոցա :

Պ . Թ

1 Եւ մտեալ ի նաւ անց յայնկոյս եւ

2 եկն ի քաղաք իւր : Եւ ահա մատուցին առ նա անդամարոյժ մի որ դնէր ի մահիճս . եւ տեսեալ Յիսուսի զհաւատս նոցա՝ ստէ ցանդամարոյժն ,

3 ⁴ Թողեալ լիցին քեզ մեզք քո : Եւ ահա ոմանք ի դարացն սսեն ընդ միտս ,

4 Հայնոյէ գա : Եւ ծանուցեալ Յիսուսի զխորհուրդս նոցա՝ ստէ ցնոսա , Ընդէր խորհիք զուք չարիս ի սիրտս ձեր .

5 Զի՞ նչ զիւրին է . ստել թողեալ լիցին քեզ մեզք քո , թէ ստել Արի եւ չոր-

6 վեալ : Այլ զի գիտասջիք եթէ իշխաւորութիւնս ունի Որդի մարգոյ յերկրի թողուլ զմեզս , (յայնժամ ստէ ցանդամարոյժն ,) Արի , առ զմահիճս քո եւ

7 երթ ի տուն քո : Եւ յարուցեալ զնաց

8 ի տուն իւր : Իրբեւ սսեին ժողովուրդքն , զարմացան եւ փատաւոր ստնէին զԱստուծո՛ւ , գտուիչն այնպիսի իշխանութեան՝ մարդկանս :

9 ԳԲ . Եւ անցեալ ընդ այն Յիսուսի՝ ետես այր մի զի նստէր ի մարտաւորութեան , Ուտթէէոս անուն , եւ ստէ ցնա , Եկ վկնի իմ . եւ յարուցեալ զնաց

10 զկնի նորա : Եւ եզեւ իրբեւ բազմեալ

¹Յ. 25, ի ժամանակ
²Պ. 25, զնոսա

³Բ. 25, խոզից բազմաց
⁴Յ. 25, Քաղաքերեաց, որդեակ, Թողեալ

էր նա ի տանն, եւ ահա բազում մար-
 սաւորք եւ մեղաւորք եկեալ եւ բազ-
 մեալ էին ընդ Յիսուսի եւ ընդ աշա-
 41 կերաս նորա: Իրբեւ տեսին փարիսե-
 ցիքն, տանն ցաշակերաս նորա, Լնդէր
 ընդ մաքաւարս եւ ընդ մեղաւորս
 42 ուաէ վարդապետն ձերս Իսկ Յիսուս
 իրբեւ ըւաւ, առէ ցնտա, Այ է պի-
 տոյ բժիշկ կարողաց, այլ հրահնայաց:
 43 Երթալք, ուսարուք զինչ է, Չպար-
 մու թիւն կամիմ եւ ոչ զլո՛հ. զի ոչ
 եկի կոչել զարդարս, այլ Վմեկաւ որս:
 44 Յայնժամ մտտեան առ նա աշա-
 կերաքն Յովհաննու եւ տանն, Լնդէր
 մեք եւ փարիսեցիքն պահեմք յաճախ,
 45 եւ քո աշակերտքք ոչ պահեն: Ասէ
 ցնտա Յիսուս, Միթէ մարթ ի նչ իցէ
 մանկանց առագաստի սուղ սանուղ,
 մինչ փեսայն ընդ նոսա իցէ. այլ եւ
 կեցցեն աւուրք, յարժամ շարձցի ի նո-
 ցանէ փեսայն, եւ ապա պահեցեն:
 46 Այ ոք արկանէ կապերա անթմափ ի
 վերայ հնացեալ ձորձոյ. զի անտու եւ
 ըսնէ Չղբութիւն նորա ի հանդերձէն,
 47 եւ եւս չար պատառունս լինի: Եւ ոչ
 արկանեն զինի նոր ի տիկս հինս.
 ապա թէ ոչ տիկքն պատատին եւ զի-
 նին հեզու, եւ տիկքն կարնչին. այլ
 արկանեն զղինի նոր ի տիկս նորս, եւ
 երկօրին պահին:
 48 ԳԳ. Մինչդեռ նա զայս խօսէր ընդ
 նոսա, ահա իշխան մի մատուցեալ եւ-
 կիր պաղտնէր նմա եւ ասէր, Դուստր
 իմ արբ եւս փախճանկս, այլ եկեալ
 զիցես զձեան քո ի վերայ նորա, եւ
 49 կեցցէ: Յարեաւ Յիսուս եւ գնաց զինի
 նորս աշակերտօքն հանդերձ:
 20 Եւ ահա կին մի տեստեսու երկու-
 տասանամեայ մատուցեալ յետոյ մեր-
 ձեցաւ ի զրօշակ հանդերձի նորա.
 21 Քանցի ասէր ի մտի իւրում, Թէ միայն
 մերձենամ ի հանդերձս նորա, փրկիմ:
 22 Իսկ Յիսուս իրբեւ զարձաւ եւ ետես
 զնա, ասէ, Քաջարեակաց, դուստր,
 հաւատքքո կեցուցին զբեզ. եւ իբր-
 կեցաւ կինն ի ժամն յայնմանէ:
 23 Իրբեւ եկն Յիսուս ի տուն իշխանին,
 եւ ետես զվողարսն եւ ամբոխ յոյժ,
 24 Ասէ ցնտա, Ի բաց դնացէք, զի ոչ

եթէ մեռեալ է աղջիկդ, այլ ննջ. եւ
 25 ծաղր առնէին զնա: Եւ իրբեւ ել ամ-
 բոխն ի բաց, եմուտ, կարտ. զձեռանէ
 26 նորա, եւ յարեաւ աղջիկն: Եւ ել
 համբաւս այս ընդ ամենայն երկիրն
 ընդ այն:
 27 ԳԴ. Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ այն
 Յիսուս, գնեա եզեն նորա կոյրք երկու,
 աղապակէին եւ ասէին, Աղարմեաց
 28 մեզ, Որդի Դաւթի: Եւ իրբեւ եկն
 ի տուն, մատեան առ նա կոյրքն. եւ
 ասէ ցնտա Յիսուս, Հաւատոյք եթէ
 կարող եմ անել ձեզ զայց. տանն
 29 ցնա, Այս, Տէր: Յայնժամ մերձեցաւ
 յաշս նոցա, եւ ասէ, Ըստ հաւատոյ
 30 ձերոյ եկիցին ձեզ: Եւ բացան աչք
 նոցա. եւ սաստեաց նոցա Յիսուս եւ
 ասէ, Չզոյչ կացէք, մի՛ սք զիտացէ:
 31 Եւ նորա երեալ համբաւեցին զնա ընդ
 ամենայն երկիրն ընդ այն:
 32 Եւ յերանէն նոցա արտաքս, ահա
 մատուցին առ նա այր մի համբ զիւաւ-
 33 հար: Եւ յերանոյ զիւին խօսեցաւ
 համբն. եւ զարմեաց ժողովուրդքն
 եւ ասեն թէ, Եւ ոչ երբեք երեսեցաւ.
 34 այսպիսի ինչ յիւրացելի: Իսկ փաղի-
 սեցիքն ասէին թէ, Իշխանաւն զիւաց
 հանէ զա զզեւս:
 35 ԳԵ. Եւ շրջէր Յիսուս ընդ ամենայն
 քաղաքս եւ ընդ գեղս, ուսուցանէր
 ի ժողովուրդս նոցա, եւ բարօղեր զաւ-
 ւեստարանն արքայութեան, եւ բժշկէր
 զամենայն տխոս եւ զամենայն հիւ-
 36 ւանդութիւնս ի ժողովրդեանն: Եւ
 ասեալ զժողովուրդան՝ զթմացաւ ի նո-
 սա, զի էին աշխատեալք եւ ցրուեալք
 իրբեւ զոշխարս որոց ոչ իցէ հովիւ:
 37 Յայնժամ ասէ զաշակերտս իւր, Հո՛ւնձք
 38 բազում են, եւ մշակք սակաւ: Արդ
 աղաչեցէր զՏէր հնձոց, զի հանցէ
 մշակս ի հունձս իւր:

ԳԼ. Ժ

1 Այ կոչեցեալ սու ինքն զերկոտասա-
 նեոխն աշակերտսն իւր՝ եւս նոցա իշ-
 խանութիւն այսոյ սրձոյ հանել զնո-
 սա, եւ բժշկել զամենայն ցաւս եւ
 2 զամենայն հիւանդութիւնս: Եւ ստա-
 քելոցն երկոտասանից էին անուանք
 այսօրիկ. առաջին Սիմոնն, անուան-
 եաին Պետրոս, եւ Անդրէաս եղբայր

1ՂԷԷ, զմեղաւորս յաղաչարութիւն
 2ԿԷ, լրութիւն

3 նորա, Յակովբոս Չերեղեայ եւ Յովհաննէս եղբայր նորա, Փիլիպոս եւ Բարթողոմէոս, Թովմաս եւ Մատթէոս մաքրաւոր, Յակովբոս Արփեայ եւ Ղէրէոս որ անուանեցաւն Թադէոս, Միմոնէ կանանացի եւ Յուգո Իսկարիոթաացի, որ եւ մասնեացն գնաւ: Անոսս երկուասանեանն առաքեաց Յիսուս, պատուիրեաց նոցա եւ ատէ, ի ճանապարհ ճեթանոսաց մի՛ երթացելք, եւ ի քաղաք Սամարացւոց մի՛ մասնիցէք: Այլ երթաք առաւել առ ոչխարան կորուսեալս սանն Իսրայելի: Եւ իբրև երթացելք, քարողցելք եւ ասացէք թէ, Մերձեալ է արքայութիւն երկնից: Չճիւանցս բժշկեցէք, Վարդապետս սրբեցէք, զզուս հանէք, ձրի ատէք եւ ձրի տուք: Մի՛ սասնայք ոսկի, եւ մի՛ արծաթ, եւ մի՛ պղինձ ի գոտիս: 40 Ընդ, Մի՛ պարի ի ճանապարհ, եւ մի՛ երկուս հանգերձս, մի՛ կօշիկս, մի՛ ցուպ, զի արժանի է մշակն կերակրոյ իւրում: Յոր քաղաք մասնիցէք կամ ի դեզ, հարցանիցէք թէ ո՞ր է ի նմարժանի, եւ անց լինիջիք մինչև եւ լանիցէք անտի: Եւ իբրև մասնիցէք ի ստանն, ողջոյն սաղիք նմա ՚Եւ առասջիք, Ողջոյն տանս այսմիկ՝: Եթէ իցէ տունն արժանի, եկեացէ ողջոյնն ձեր ի վերայ նորա: ապա թէ ոչ իցէ արժանի, ողջոյնն ձեր առ ձեզ դարձցի: Եւ որ ոչ րնկալցի զձեզ եւ ոչ լա իցէ բանից ձերոց, իբրև երանիցէք ի տանն կամ ի քաղաքէն յայնմանէ, թօթափուցիք զփաշին յստից ձերոց: 15 Ամէն ասեմ ձեզ, Գիւրաղոյն լիցի երկրին Սոցոմարոց եւ Գոմորայոց յաւուրն գասաստանի, քան քաղաքին այնմիկ: 16 ԳՁ. Ահաւասիկ ես առաքեմ զձեզ իբրև զսխարս ի մէջ դայոց: Եզերուք այսու ճեռեւ խորագէտք իբրև գօծս, եւ միամիտք իբրև զագանիս: 17 Չպոչ լինիջիք ի մարդկանէ, զի մասնեացն զձեզ յատկանս, եւ ի մարդուս պարզս իբրևայ տանջեացն զձեզ: 18 Եւ առաջի գասասորաց եւ թաղաւորաց տանիցին զձեզ վասն իմ ի վր: 19 Իրայութիւն նոցա եւ ճեթանոսաց: Այլ յորժամ մասնիցեն զձեզ, մի՛ հոգայ-

ցելք թէ որպէս կամ զինչ խօսիցիք: զի ասցի ձեզ ի մամուն յայնմիկ զինչ խօսիցիք: 20 Զի ոչ եթէ գուք իցէք որ խօսիցիքն, այլ՝ Հոյնն Հօր ձերոց որ խօսիցի ի ձեզ: Մասնեացէ եղբայր զեղբայր ի մահ, եւ հայր՝ զորդի: Եւ յարիցեն սրգիք ի վերայ հայոց եւ սպանանիցեն զնոսա: Եւ եղիջիք ասեցեալք յամենեցունց վասն անուան իմոց: Իսկ որ համբերեացէ ի սպառ՝ նա կեցցել: 23 Եւ յորժամ հայածիցեն զձեզ ի քաղաքիս յայնմիկ, փախիջիք յայլ: 24 Եւ եթէ յայնմանէ հալածիցեն զձեզ, փախիջիք ի մեւն: 25 ամէն ասեմ ձեզ, ոչ սպանուցիք զքաղաքս Իսրայելի մինչև: 26 Եկեացէ Արցի մարդոց: Ոչ է աշակերտ ասաւել քան զվարդապետ իւր, եւ ոչ 27 ծառոց քան գտեր իւր: Ծառ իցէ աշակերտին եթէ եղիցի իբրև զվարդապետ իւր, եւ ծառային իբրև զտէր իւր: Եթէ գտանուակն Բէկզկերուզ կոչեցին, ո՛րչափ եւս առաւել զընտա: 28 նիս նորա: Մի՛ այսու ճեռեւ երկնիցիք ի նոցանէ, զի ոչինչ է ի ծածուկ որ ոչ յայնեացի, եւ զազանի՝ որ ոչ ծառայէք ի ոյս: Եւ զոր լսէ յունկանէ՝ 29 քարողցէք ի վերայ ամենայ: Եւ մի՛ երկնիցիք յայնցանէ որ սպանանեն զմարմին եւ զոգի ոչ կարեն սպանանել: այլ երկերուք գուք առաւել յայնմանէ որ կարսոյն է զոգի եւ զմարմին կորուսանել ի զեճեհի: Ո՞չ սպաքէն երկու ճնճզուկք զանգի միտջ վաճառին, եւ մի ի նոցանէ յերկիր ոչ 30 անկցի ասանց Հօր ձերոց: Այլ ձեր եւ ամենայն իսկ հեր զլիսց թուեալ է: 31 Եւ արց մի՛ երկնիցիք, զի լաւ էք 32 քան զբազում ճնճզուկս: Ամենայն որ խոտաօխանեացի յիս առաջի մարդկան, խոտաօխանեացի եւ ես զնմանէ առաջի 33 Հօր իմոց որ յերկրինս է, եւ որ աւրացի զիս առաջի մարդկան, աւրացացի եւ ես զնա առաջի Հօր իմոց որ 34 յերկրինս է: Մի՛ համարիք եթէ եկի արկանել խաղապութիւն յերկիր: ոչ եկի արկանել խաղապութիւն, այլ 35 սուր: Քանզի եկի քակել զայր ի հօրէ իւրմէ, եւ զգուստր ի մօրէ իւրմէ, 36 եւ զհարսն ի սկեսրէ իւրմէ: Եւ թշնա

1 Որնա, զվեռեալ յարուցէք, զբորոսս

2 Յամանս պատե

37 միք ան՝ ընտանիք իւր : Որ սիրէ զհայր կամ զմայր առաւել քան զիս՝ ոչ է ինձ արժանի . եւ որ սիրէ զուստր կամ զզուստր առաւել քան զիս՝ չէ ինձ արժանի : Եւ որ ոչ անուս զխաչ իւր եւ զայ զկնի իմ՝ չէ ինձ արժանի : Որ դտանէ զանձն իւր՝ կորուսցէ զնա . եւ որ կորոյս զանձն իւր վասն 40 իմ՝ դացէ զնա : Որ ընդունի զձեզ՝ զիս ընդունի , եւ որ զիս ընդունի՝ ընդու- 41 նի զառաքիչն իմ : Որ ընդունի զմարգարէ յանուն մարգարէի՝ վրարձս մարգարէի առցէ . եւ որ ընդունի զարդար յանուն արդարոյ՝ վրարձս արդարոյ 42 առցէ : Եւ որ արրուսցէ միում ի փոքրկանցս յայցսնէ բաժակ մի ջուր ցուրտ միայն յանուն աչակերտի , ամէն ասեմ ձեզ , ոչ կորուսցէ զվրարձս իւր :

ԳԼ ԺԱ

1 ԳԵ . Եւ եղև իրբև կատարեաց Յիսուս զպատուէր երկոսասանից աշակերտացն իւրոց , զնաց անտի քարտղի եւ ուսուցանել ի քաղաքս նոցա :
 2 Իսկ Յովհաննէս իրբև լուսա ի բանախն զլործան Քրիստոսի , ասաքեաց ՚ի ձեան աշակերտաց՝ իւրոց ,
 3 Եւ ասէ զնա , Դո՛ւ ես որ զարոցն ես ,
 4 եթէ այլում ակն կալցուք : Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ զնոսա , Գնացէք պատմեցէք Յովհաննու զոր լուսայք եւ տեսէք . Կոչրք տեսանեն , կայք զնան , բորսք սրբին , եւ խուրք իսկ , եւ մեսնալք յաննեն , եւ ազրասք 6 աւետարանին : Եւ երանեալ է որ ոչ զայթակղեացի յիս :
 7 Եւ իրբև նորա զնացին , սկսաւ Յիսուս ասել զմողոմուրդն զՅովհաննէ , Ձի՛նչ ելէք տեսանել յանապատին .
 8 եզէ զն շարժուն ի հոգոց : Այլ զի՛նչ ելէք տեսանել . մարդ ի հանդերձս փոխկութեան զարգարեալ . աճառանիկ որ զփախուկան զկեցեալ են՝ ի տունս 9 թողաւորաց են : Այլ զի՛նչ ելէք տեսանել , մարգարէ՛ . այո , ասեմ ձեզ ,
 10 եւ առաւել ես քան զմարգարէ : Ձի՛նա է վասն որոյ զրեալն է . Ա՛հա ես առաքելից զհրեշտակ իմ ասաջի երեսաց քոց , որ պատրաստեացէ զձանա-

41 պարնս քո առաջի քո : Ամէն ասեմ ձեզ , Ձէ յարուցեալ ի ծնունդս կանանց մեծ քան զՅովհաննէս մկրտիչ . բայց փոքրիկն յարքայութեան երկնից՝ 42 մեծ է քան զնա : Բայց յաւուրցն Յովհաննու մկրտչի մինչև ցայժմ արքայութիւնն երկնից բռնապատի , եւ 43 բունք յախշտակեն զնա : Քանզի ումենայն օրէնք եւ մարգարէք մինչև 44 զՅովհաննէս մարգարէացան . եւ եթէ կամիք ընդունել , նա է եզիս որ գա- 45 րոցն է : Որ ունիցի ականջս լսելոյ՝ 46 լուիցէ : Մե՛մ նմանեցուցից զազգս զայս . նման է մանկաւոց որ նստային ի հրապարակս , կարգացեն զրնկերս 47 իւրեանց , Եւ ասիցեն , Փոզս նորուք ձեզ եւ ոչ կարաւեցէք , սորացաք ձեզ 48 եւ ոչ կոծեցարուք : Եկն Յովհաննէս , ոչ ուաէր եւ ոչ ըմպէր , եւ ասեն , 49 Դեւ զոյ ի նմա : Եկն Որդի մարդոյ , ուաէ եւ ըմպէ , եւ ասեն , Ա՛հա այր կերոզ եւ արբեցոզ , բարեկամ մաքսուս արաց եւ մեղաւորաց . եւ արգա- 20 թացաւ իմաստութիւն յորդոց իւրոց : Յայնմամ սկսաւ նախատել զքաղաքն յորս եզեն բազում զօրութիւնք նորա 21 եւ ոչ ապաշխարեցին . վա՛յ քեզ , Քուրազին , վա՛յ քեզ , Բեթսայիգա . զի եթէ ի Տիրոս եւ ի Արղոմն եղեալ էին զօրութիւնքն որ ի ձեզ եզեն , վազու եւս արդիւք խորդով եւ մոխրով ա- 22 պաշխարեալ էր : Բայց ասեմ ձեզ , Դիւրազոցն լիցի երկրին Տիրոսի եւ Արղոմնի յաւուրն զատաստանի ջան 23 ձեզ : Եւ զու , կախառնայում , զմի՛ մինչև քերկինս բարձրացիս , այլ՝ մինչև ի դժոխս իջցես . զի եթէ ի Սոլոմ եղեալ էին զօրութիւնքն որ ի քեզ եզեն , ապաքէն կային եւս մին- 24 չև ցայսօր : Բայց ասեմ ձեզ եթէ , երկրին Առչամացոց զիւրազոցն լիցի յաւուրն զատաստանի քան քեզ :
 25 ԳԿ . Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ , Գոհանամ զքէն . Հայր , Տէր երկնի եւ երկրի , զի ծածկեցեր զայս յիմասանոց եւ ի զիանոց , 26 եւ յայանեցեր արայոց : Այո , Հայր , զի այսպէս հաճոյ եղև ատաջի քո :
 27 Ամենայն ինչ ասաւ ինձ ի Հօր իմմ . եւ ոչ որ ձանաչէ զՈրդի՛ եթէ , ոչ Հայր ,

1Վ՛հա , զերկուս յաշակերտաց

2Ո՛ւաէ , որ մինչև քերկինս բարձրացեալ ես ,

Եւ ոչ զՀայր ոք ճանաչէ եթէ ոչ
 Որդի, եւ ում Որդին կամիցի յայտնել:
 28 Եկացք առ իս, ամենայն վաստակեարք
 եւ բեանաւորք, եւ ես հանդուցից
 29 զձեզ: Առէք զլուծ իմ ի ձեզ, եւ ու-
 սարուք յինէն, զի հեզ եմ եւ խոնարհ
 սրտիւ, եւ զաջիք հանդիսառ անձանց
 30 ձերոց: Զի լուծ իմ քաղցր է, եւ բեան
 իմ՝ փոքրոցի:

Վ. ԺԲ

4 ԴՖ. Յայնժամ զնաց Յիսուս ընդ
 արարոյսն նոցա ի չարախոս, եւ ա-
 շակերաքն նորա քաղցեան եւ սկսան
 2 հասկ կորզել եւ ուսել: Փարիսեցիքն
 իրբեւ անսին, ասեն ցնա, Աճաւանիկ
 աշակերտքն քո գործեն զոր ոչ է ար-
 3 ժան գործել ի չարախոս: Եւ նա ասէ
 ցնոսա, Ոչ իցէ ընթերցեալ ձեր զոր
 արար Դաւիթ, յորժամ քաղցեաւն,
 4 եւ որ ընդ նմայն էին: Զիարդ եմուտ
 ի սունն Ասաուձոյ եւ եկեր զնաց զա-
 սաջաւորութեանն, զոր ոչ էր օրէն
 նմա ուսել, եւ ոչ որոց ընդ նմայն
 5 էին, բայց միայն քահանայից, կամ թէ
 չիցէ՞ ընթերցեալ յօրէնս, զի ի չա-
 բաթս քահանայքն ի սաճարին սղծեն
 6 զչարախոս եւ անմեղք են: Բայց ասեմ
 ձեզ, զի մեծ քան զսաճարն է աստ:
 7 Եւ եթէ գիտէիք զինչ է Ձողորմու-
 թիւն կամիմ եւ ոչ զզո՞հ, ապա ոչ
 զաստարարեէիք զուք զանապարսան:
 8 Զի տէր է չարախոս Որդին մարդոյ:
 9 Եւ զնացեալ անտի Յիսուս՝ եկն ի մու-
 10 զպիւրոցն նոցա: Եւ անց էր այք մի
 որոց ձեռն իւր զօտացեալ էր. հարցին
 ցնա եւ ասեն եթէ, Պա՞րա իցէ ի չա-
 բախոս բժշկել, զի չարախոսեացն
 11 զնամնէ: Եւ նա ասէ ցնոսա, Ո՞վ է
 ի ձէն՞ մարդ որոց իցէ սչխար մի, եւ
 անկանիցի այն ի խորխորատ ի չարա-
 թու, միթէ ո՞չ ունիցի եւ յարուցա-
 12 նիցէ զնա: Իսկ արդ ս՛րջափ եւս ա-
 սաւել է մարդ քան զօչխար. ապա
 ուրեմն պարս է ի չարախոս բարիս
 13 զործել: Յայնժամ ասէ ցայրն, Զգեա
 զձեան քո, եւ նա ձգեաց եւ եգիւ սղ՞
 14 իրբեւ զմեան: Իսկ փարիսեցիքն երեալ
 արտաքս խորհուրդ տան զնամնէ թէ
 ս՛րպէս կարուսցին զնա:
 15 Եւ Յիսուս իրբեւ գիտաց, մեկնե-

ցաւ անտի. եւ զնացին զհեա նորա
 ժողովուրդք բազումք, եւ բժշկեաց
 16 զամենեսեան: Եւ սաստեաց նոցա զի
 17 մի՞ յայտնեացն զնամնէ ումեք: Զի
 լցցի որ սաստարն ի ձեռն Ետայեայ
 18 մարգարէի, Աճա մանուկ իմ՝ զար բնա-
 բեցի, եւ սիրելի իմ ընդ որ հաճեցաւ
 անձն իմ. եղից զմզի իմ ի վերայ նո-
 րա, եւ իրաւունս հեթանոսաց պատ-
 19 մեացէ: Ոչ հակասակեացի եւ ոչ ա-
 զազակեացէ, եւ ոչ ոք լուիցէ ի հրա-
 20 սարակս զբարբառ նորա: Զեզկն
 ջախջախեալ ոչ փշրեացէ, եւ զպատ-
 բային առկայծեալ ոչ չիջուացէ, մին-
 չեւ հանցէ ի յաղթութիւն զպատաս-
 21 սանն: Եւ յանուն նորա հեթանոսք
 յուսասցին:
 22 ԴԳ. Յայնժամ մատուցաւ առ նա
 զիււանար մի կոյր եւ համք, եւ բժրչ-
 կեաց զնա, որոյէս զի համքն եւ կոյրն
 23 խօսիցի եւ անասնիցէ: Զարմացան
 ամենայն ժողովուրդքն եւ ասէին,
 Միթէ աս՞ իցէ Կիրիստան որդի Դաւ-
 24 թի՞: Բայց փարիսեցիքն իրբեւ լուան,
 ասեն, Ոչ իւիք հանէ զա պղեւս, եթէ
 ոչ Բէեղզբուզաւ իշխանան զիսայ:
 25 Իրբեւ գիտաց Յիսուս զխորհուրդս
 նոցա, ասէ ցնոսա, Ամենայն ինպա-
 ւորութիւն բաժանեալ յանձն իւր ու-
 26 րեթի. եւ ամենայն քաղաք կամ աուն
 բաժանեալ յանձն իւր՝ ոչ կայցէ: Եւ
 եթէ Սատանայ զՍատանայ հանէ,
 յանձն իւր բաժանեցաւ. ուրդ գիտոյ՞
 27 կայցէ թողաւորութիւն նորա: Եւ
 եթէ ես Բէեղզբուզաւ հանեմ գրեւս,
 որդիքն ձեր իւ հանիցեն, վասն այնու-
 28 րիկ նորա եղիցին ձեր զաստուորք:
 Ապա եթէ Հողուով Ասաուձոյ հանեմ
 ես զգրեւս, ուրեմն հասեալ է ի վերայ
 29 ձեր արքայութիւն Ասաուձոյ, կամ
 գիարդ կարէ ոք մասնել ի սուն հր-
 զօրի եւ զգործին նորա յափշտակել,
 եթէ ոչ նպոկ կայիցէ զհօրն, եւ ապա
 30 գտունն նորա յափշտակիցէ: Որ ոչ
 ընդ իս է՝ հակասակ իմ է, եւ որ ոչ
 31 ժողովէ ընդ իս՝ ցրուէ: Վասն այսորիկ
 ասեմ ձեզ, Ամենայն մեղք եւ հայհու-
 յութիւնք թողցին մարդկան. բայց
 զՀսուգն հայհուութիւն մի՞ թողցի՞:

¹Գաւառ, որդին Դաւթի
²Սաւառ յաւելու, մարդկան

32 Եւ որ ոք ասիցէ բան գիտողոց մար-
 33 զոյ՝ թողցի նմա, բայց որ զՀողւոյն
 Սրբոց ասիցէ՝ մի՛ թողցի նմա, մի՛
 յայսմ աշխարհի եւ մի՛ ի հանդերձե-
 34 լումնս կամ արարէք զձառն բարի եւ
 զպառուզ նորա բարի, կամ արարէք
 զձառն չար եւ զպառուզ նորա չար,
 35 քանզի ի պողոց անտի ծառն ճանաչիւ
 36 թուովս ի պողոց անտի ծառն ճանաչիւ
 37 թուովս ի պողոց անտի ծառն ճանաչիւ
 38 թուովս ի պողոց անտի ծառն ճանաչիւ
 39 թուովս ի պողոց անտի ծառն ճանաչիւ
 40 թուովս ի պողոց անտի ծառն ճանաչիւ
 41 թուովս ի պողոց անտի ծառն ճանաչիւ
 42 թուովս ի պողոց անտի ծառն ճանաչիւ
 43 թուովս ի պողոց անտի ծառն ճանաչիւ
 44 թուովս ի պողոց անտի ծառն ճանաչիւ
 45 թուովս ի պողոց անտի ծառն ճանաչիւ

այնպէս եղիցի եւ ազգիս այսմիկ չարիս
 46 Մինչդեռ նա ընդ ժողովուրդսն խօսէր,
 ահա մայր նորա եւ եղբարք նորա
 կային արտաքոց եւ խնդրէին խօսել
 47 ընդ նմա: Եւ ասէ սմն ցնա, Ահա
 մայր քո եւ եղբարք քո կան արտա-
 48 քոց եւ խնդրեն խօսել ընդ քեզ: Նոս
 պատասխանի ես այնմիկ որ ասայն
 ցնա, եւ ասէ, Ա՞՞՞՞ իմ մայր, կամ
 49 ո՞՞՞՞ իմ եղբարք: Եւ ձգեալ զձառն
 իւր յաշակերտոն՝ ասէ, Ահաւասիկ
 50 մայր իմ եւ եղբարք իմ: Զի որ առ-
 նիցէ զկամա Հօր իմոց որ յերկինսն է՝
 նա է իմ եղբարք եւ քոյր եւ մայր:

ԳԼ. ԺԳ

1 ԴԵ. Յաւուր յայնմիկ երեալ Յիսուս
 2 ի տանէն՝ նստէր առ ծովեզերքն: Եւ
 ժողովեցան առ նա ժողովուրդք բա-
 զոււմք, մինչեւ մտանել նմա ի նաւն
 եւ նստել. եւ ամենայն ժողովուրդն
 3 կայր առ ծովեզերքն. եւ խօսէր ընդ
 նոսա բազումս առակօք եւ սօսեր,
 4 Ահա ել սերմնաւորսն սերմանել. եւ
 ի սերմանելն իւրում՝ էր որ անկաւ
 առ ճանապարհաւ, եւ շէկն թռչուն
 5 երկնից եւ եկեր զնա՝ եւ այն ան-
 կաւ յարատամ յոր ոչ զոյր հոգ բա-
 զում, եւ վաղվաղակի բոստաւ առ ի
 6 չոյցէ հիւթոց երկրին. ի ծագել արե-
 ւու տապալաւ, եւ զի ոչ զոյնն ար-
 7 մատր, չորացաւ: Եւ այն անկաւ
 ի մէջ փշոց, եւ ելին փուշքն եւ հեղ-
 8 ձուցին զնա: Եւ այն անկաւ յերկիր
 բարի, եւ տայր ստուգ՝ էր որ հա-
 9 բիրաւոր, եւ էր որ վաթմնաւոր, եւ
 9 էր որ երեսնաւոր: Որ ունիցի ա-
 կանջս յերկոյ՝ յուրիցէ,
 10 Եւ մատուցեալ աշակերտքն ասին
 ցնա, Ընդ էր առակօք խօսիս ընդ նոս
 11 սա: Նա պատասխանի եւ ասէ
 ցնոսա, Քանզի ձեզ տուեալ է գիտել
 զխորհուրդս արքայս թեան երկնից,
 12 եւ նոցա չէ տուեալ: Զի ոչ զուր
 տացի նմա եւ յաւերցի, եւ ոչ զուր
 զուր, եւ զոր ունիցին բարձրի ի նմա-
 13 նէ: Վասն այնորիկ առակօք խօսիմ
 ընդ նոսա, զի անասնն եւ ոչ տեսա-
 14 նին. եւ յսն եւ ոչ յսն եւ ոչ առ-
 նունս ի միտ. Եւ կատարի առ նոսա

1 Ունիւ, իւրոց

2 Բազում, եկին թռչունք եւ կերան զնոսա

մարդարեւ թիւնն Եսայեսայ որ ասէ,
 14 Լսելով լուիջիք, եւ մի՛ իմասջիք, եւ
 տեսանելով տեսջիք, եւ մի՛ տեսջիք:
 15 Զի թանձրացաւ սիրտ ժողովրդեանս
 այսորիկ, եւ ականջօք իւրեանց ծա-
 նունս լուան, եւ զաչս իւրեանց կա-
 փուցին, զի մի՛ երբեք տեսցեն աչօք
 եւ ականջօք լուիցեն եւ սրտւեր իւ-
 16 ժասցին եւ գարձցին, եւ բժշկեցից
 46 զնոսա: Բայց ձեր երանի է աչացդ զի
 տեսանեն, եւ ականջաց ձերոց՝ զի
 17 լսեն: Ամէն ասեմ ձեզ, զի բազում
 մարդարեւք եւ արդարք ցանկացան տե-
 սանել զոր տեսանէրդ՝ եւ ոչ տեսին,
 18 եւ լսել զոր լսէրդ՝ եւ ոչ լուան: Եւ
 արդ լուարուք զուք զառակ սերմա-
 19 նացանին: Յամենայն է որ լսէ զբանն
 արքայութեան եւ ոչ առնու ի միտ,
 զայլ չարն եւ յափշտակէ զսերմանեան
 ի սիրտ նորա. այն է որ առ ճանա-
 20 սարհաւն սերմանեցաւ: Եւ որ յապա-
 տամին սերմանեցաւ՝ այն է, որ իբրեւ
 լսէ զբանն, եւ վազվազակի խնդու-
 21 թեամբ ընդուսի գնա: Բայց քանզի
 ոչ ունի արմատ յիրարեան այլ առ
 ժամանակ մի է, ի լինել նեղութեան
 եւ հարձանաց վառն բանին՝ վազվու-
 22 զակի վայթակզի: Իսկ որ ի մէջ վշտցն
 սերմանեցաւ՝ այն է, որ իբրեւ լսէ
 զբանն, եւ հագք աշխարհիս եւ սրտ-
 բանք մեծութեան հեղձուցանեն զբանն,
 23 եւ լինի անպտուղ: Իսկ որ յերկիրն
 բարի սերմանեցաւ՝ այն է, որ իբրեւ
 լսէ զբանն եւ ի միտ առնու, եւ սայ
 զպտուղ, է որ հարեւր, եւ է որ վաթ-
 սուն, եւ է որ երեսուն:
 24 ԴՁ. Այլ առակ արկ առ նոսա եւ
 ասէ, նմանեցաւ արքայութիւնն երկ-
 նից առն, որ սերմանիցէ սերմն բարի
 25 յազարակի իւրում: Եւ ի քուն լինել
 մարդկան՝ եկն թշնամի նորա եւ ցա-
 նեաց ի վերայ որոնն ի մէջ ցորենոցն,
 26 եւ գնաց: Եւ իբրեւ բուսաւ խտան
 եւ արար պտուղ, ապա երեւեցաւ եւ
 27 որոմն: Մատուցեալ ծառայք աստու-
 տեառնն ասեն ցնա, Տէր, ո՞չ սերմն
 բարի սերմանեցեր յազարակին քում,
 28 արդ ուստի՞ ունիցի զորոմնն: Եւ նա
 ասէ ցնոսա, Այր թշնամի արար զայն.
 ասեն ցնա ծառայքն, Կամի՞ս զի եր-
 29 թիցուք քաղեսցուք զայն ի բաց: Եւ նա
 ասէ ցնոսա, Մի՛, գուցէ մինչ քաղիցէք

զորոմնն, եւ զցորեանն ընդ նմին ի
 30 բաց խլիցէք: Թող ասուք երկացանց
 աճել ի միասն մինչեւ ի հաւնձս, եւ
 ի ժամանակի հնձոց ասացից ցնձոցոն,
 Բազեցէք նախ զորոմնոց եւ կապեցէք
 զայց ի խրճաւնս առ ի յայրել, եւ զցոր-
 եանն ժողովեցէք ի շտեմարանս իմ:
 31 Այլ առակ արկ առ նոսա եւ ասէ,
 նման է արքայութիւնն երկնից հատոյ
 մանանխոյ, զոր առեալ մարդոյ՝ սեր-
 32 մանեաց յազարակի իւրում: Որ փոքր
 է քան զամենայն սերմանիս, եւ յոր-
 ժամ աճիցէ, մեծ է քան զամենայն
 բանջարս, եւ լինի ծառ մինչեւ զալ
 թաչնոց երկնից եւ հանդչել յուստնորա:
 33 Այլ առակ խօսեցաւ ընդ նոսա եւ
 ասէ, նման է արքայութիւնն երկնից
 խմորոյ, զոր առեալ կնոջ՝ թագոց ի
 զրիւս երկր ալեր մինչեւ ամենայն
 իմորեցաւ:
 34 Զայս ամենայն խօսեցաւ Յիսուս
 առակօք ընդ ժողովուրդոն, եւ առանց
 35 առակի ոչինչ խօսէր ընդ նոսա: Զի
 լցցի ասացեալն ի մարդարեւէն, Բացից
 առակօք զբերան իմ, բխեցից զձաձ-
 կեալսն ի սկզբանէ աշխարհի:
 36 ԴԵ. Յայնժամ թողեալ Յիսուսի զժո-
 զովուրդոն՝ եկն ի տուն. մատեան առ
 նա աշակերտքն նորա եւ ասեն, Մեկ-
 նեա մեզ զասակ որոմանցն ազարակի:
 37 Նա սրտատախանի ետ եւ ասէ ցնոսա,
 Որ սերմանէ զսերմն բարի՝ է Որդի
 38 մարդոյ. Եւ ազարակն աշխարհս է.
 սերմն բարի նոքա են որ որդիքն ար-
 քայութեան են, իսկ որոմնն որդիք
 39 չարին են. Եւ թշնամին որ վարեաց
 զայն՝ Մատանայ է, եւ հունձքն կա-
 տարած աշխարհիս է, եւ հնձողքն
 40 հրեշտակք են: Որպէս ժողովի որոմնն
 եւ ի հուր այրի, այնպէս եղիցի ի կա-
 41 տարածի աշխարհիս: Առաքեսցէ Որդի
 մարդոյ զհրեշտակս իւր, եւ ժողովե-
 ցեն յարքայութեանէ նորա զամենայն
 զայթակզութիւնս, եւ զայնտոսիկ ոչք
 42 գործեն զանօրէնութիւնս: Եւ արկցեն
 զնոսա ի հնոց հրոյ. անց եղիցի լալ
 43 եւ կրճել ստոմանց: Յայնժամ ար-
 զարքն ծաղեսցեն իբրեւ զարեզակն
 յարքայութեան՝ Երկնից. որ ունիցի
 ականջս լսելոյ՝ լուիցէ:

44 Գարձեալ նման է արքայութիւն երկ-
նից զանձի ծածկելոյ յազարակի, զոր
զտեալ մարդոյ յազարայ. եւ ի ինչու-
թենէ անտի երթայ վաճառէ զամենայն
ինչ զոր ունի, եւ զնէ զազարակն զայն:

45 Գարձեալ նման է արքայութիւն
երկնից ան վաճառականի որ ինչորի-
46 յէ մարդարիտս գեղեցիկս. եւ զտեալ
մի սքանաւական մարդարիտ՝ երթեալ
վաճառեաց զամենայն զոր ինչ ունի, ր,
եւ զնեաց զայն մարդարիտ:

47 Գարձեալ նման է արքայութիւն
երկնից ուսականի արկելոյ ի ծով եւ
48 յամենայն ազգաց ժողովելոյ. Չոր իւր-
բնւ լցաւ, հանեալ ի ցամաք եւ նստեալ
ժողովեցին զբարի բարին յամանս, եւ
49 զխոտանն ի բաց բնկեցին: Այնպէս եւ
զիցի ի կատարածի աշխարհիս. ելցեն
հրեշտակք եւ մեկնեացեն զչարս ի
50 միջոյ արգարոց, եւ արկցեն զնոսս
ի հոց հրոյն. անդ ելիցի լալ եւ կրճել
ատամանց:

51 Ասէ ցնոսա Յիսուս, Իմացարժ. ք
զայս ամենայն. ասն ցնա, Այս, Տէր:

52 Եւ նա ասէ ցնոսա, Վասն այսորիկ
ամենայն զպիր աշակերտեալ արքայ-
ութեան երկնից նման է ան տանու-
տեանն, որ հանէ ի զանձէ իւրմէ զնոր
եւ զհին:

53 ԵԿ. Եւ եղև իրբև կատարեաց Յի-
սուս զատակս զայստիկ, փոխեցու
54 անտի. եւ եկեալ ի զաւառ իւր՝ ու-
սուցանէր զնոսս ի ժողովրդեանն նո-
ցա, մինչև զարմանալ նոցա եւ ասել,
Մմա ուստի իցէ այս իմաստութիւն

55 Եւ զօրութիւնք: Ո՞չ սա է հիւսանն
որդի. ո՞չ մայր սորա կոչի Մարիամ,
եւ եղբարր սորա՝ Յակովբոս եւ Յով-

56 սէս եւ Միմոնս եւ Յուսոս. եւ բորք
սորա ո՞չ ամենեքեան առ մեղ են. արք
57 ուստի է սմա այս ամենայն: Եւ զպ-
թակզէին ի նա. եւ Յիսուս ասէ ցնո-
սա, Չիք մարդարէ անարդ եթէ ոչ
յիւրում զատտի եւ յիւրում տան:

58 Եւ ոչ արար անդ զօրութիւնս բա-
զումս վասն անհաւատութեան նոցա:

ԳԼ ԺԳ

1 ԵԲ. Յայնմ ժամանակի լուաւ Հե-

րովզէս չորրորդապետ զլուր Յիսուսի.
2 Եւ ասէ ցնոսայս իւր, նա է Յով-
հաննէս մկրտիչ. նա յարեաւ ի մեռե-
լոյ, եւ վասն այնորիկ զօրութիւնք
յինին նովաւ:

3 Քանցի Հերովզէս կարաւ զՅովհան-
նէս, կատեաց զնա եւ ել ի բանտի
վասն Հերովզիայ, կնոջ Փղկուպոսի
4 եղբոր նորա: Չի ասէր ցնա Յովհան-
5 նէս, Չ, արժան քեզ ունել զդա: Եւ
կամէր զնա սարնանել, բացք երկնչէր
ի ժողովրդենէ անտի, քանցի իրբև
6 զմարդարէ ունէին զնա: Եւ իրբև
եղեն ծնունդք Հերովզի, կարաւեաց
զուստին Հերովզիս ի մէջ բազմակա-
նին. եւ հաճոյ թուեցաւ Հերովզի:
7 Ուստի եւ երգմամբ խոստացաւ տալ
8 նմա զինչ եւ ինդրեացէ, եւ նա յա-
սաջայոյն խրատեալ ի մօրէ իւրմէ,
Տուր ինձ, ասէ, այս ի վերայ սկանդ
9 զպլուին Յովհաննու մկրտչի: Եւ
տրամեցաւ լեաւասին. բացք վասն
երգմանցն եւ բարձակցայն հրամայեաց
10 տալ նմա: Եւ ատարեաց զխատեաց
11 զՅովհաննէս ի բանտի: Եւ բերաւ զլուր ի
նորա սկանդք եւ տուաւ աղջկանն,
12 եւ տարաւ առ մայր իւր: Եւ մա-
տուցեալ աշակերտքն նորա՝ բարձին
զմարմինն եւ թաղեցին, եւ եկեալ
պատմեցին Յիսուսի:

13 ԵԿ. Եւ իրբև լուաւ Յիսուս, զնաց
անտի նաւու յանապատ տեղի տանա-
ձինն. իրբև լուան ժողովուրդքն,
զնային զհետ նորա հետի ի քաղաքաց
14 անտի: Եւ իրբև Յել, ետես ժողո-
վուրդ բալում, զթացաւ ի նոսս եւ
բժշկեաց զնիւանդս նոցա:

15 Իրբև ընդ երեկս եղև, մատեան
սս նա աշակերտոյն եւ ասն, Տեղիս
անապատ է եւ օրս տարածամեալ,
արձակեա զժողովուրդալ, զի երթիցեն
չուրջ ի շէնան, զնեացն ի բեանց կե-
16 բակուրս: Եւ ասէ Յիսուս, Ոչինչ
պիտոյ է զոցա երթալ, զուք սուք
17 զոցա ուտել: Եւ նոքա ասն ցնա,
Ոչինչ ունիմք սոս՝ բացք հինց նկա-
18 նակ եւ երկուս ձկունս: Եւ ասէ
19 ցնոսա, Բերէք այսր զայն: Եւ հրա-
մայեաց բազմեցու ցանել զժողովուրդան
ի վերայ խոտոյ, եւ ատեալ զհինգ

1 ի Յովնի գովոսէ 2 Ո՞չնչ, Յովոնք

3 Ո՞չնչ, ել Յիսուս

նկանակն եւ զերկուս ձկունս՝ հայեցաւ յերկինս, որհնեաց եւ երեկ, եւ ետ ցաշակերտան զնկանական, եւ աշակերտքն՝
 20 ժողովրդոցն : Կերան ամենեքեան եւ յայեցան, եւ բարձին փշխարս կա-
 21 տորոցն երկատասան սակաւի լի : Եւ որք կերանն՝ էին արք իբրեւ հինգ հազար, թող զկանայս եւ զմանկտի :
 22 Ե՛ր. Եւ Կատարեաց վաղվաղակի գաշակերտան մտանել ի նաւ եւ յառաջել յայնկոյս, մինչ ինքն զժողովուրդան
 23 արձակիցէ : Եւ իբրեւ արձակեաց զժողովուրդան, ել ի բնան առանձինն կալ յաղթիս, եւ իբրեւ ընդ երեկս եղեւ,
 24 անդ էր միայն : Եւ նաւն ²մեկնեալ էր ի ցամաքէն բազում ասպարիսօք՝ ծփեալ յարեացն . քանզի ընդգէմ էր
 25 հօզմն : Եւ ի չորրորդում պահօւ զիչերոցն եկն առ նոսա Յիսուս գնայով
 26 ի վերայ ծովուն : Իբրեւ տեսին զնա աշակերտքն զի գնայր ի վերայ ծովուն, խտովեցան, եւ ասեն թէ՛ Առաջօք ինչ
 27 իցէ՛ . եւ առ աճին ազգակեցին : Եւ վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ նոսա Յիսուս եւ ասէ . Քաջարեցարուք, ես
 28 եմ, մի՛ երկնչիք : Պատասխանի ետ նա Պետրոս եւ ասէ . Տէր, եթէ դու
 ես, հրամայեա ինձ զայ առ քեզ ի վերայ
 29 ջրոցս : Եւ նա ասէ, Եկ : Եւ իջեալ ի նաւէն Պետրոս՝ գնաց ի վերայ ³ջուրցն,
 30 եւ եկն՝ առ Յիսուս : Եւ տեսեալ զհօզմն սաստիկ՝ երկեաւ, եւ իբրեւ սկաւ
 31 Տէր, փրկեա զիս : Եւ վաղվաղակի Յիսուս ձգեաց զձեռն իւր, կայաւ զնա
 եւ ասէ, Թերահաւատ, ընդէ՛ր երկ-
 32 մտեցիր : Եւ իբրեւ ելին ի նաւն, հան-
 33 զարտեաց հօզմն : Եւ որ ի նաւին էին՝ մասեան, երկիր պողիք նմա եւ ասեն,
 Արդարեւ Որդի Աստուծոյ ես դու :
 34 Եւ անցեալ եկին ի ցամաք ի Գեննեսա-
 35 ըէթ : Եւ իբրեւ ծանեան զնա արք տեղւոցն
 36 անոթիկ, առաքեցին ընդ ամենայն գաւառն, եւ ածին առ նա զա-
 զի զսնէ միայն ի քղանցս հանդերձի նորա
 մերձեացին . եւ որ միանգամ մերձեցանն՝ փրկեցան :

ԳԼ ԺԵ

4 Ե՛ւ. Յայնժամ մատեան առ Յիսուս որ յերուսաղեմէ փարիսեցիքն եւ զը-
 2 պիրք, եւ ասեն, Ընդէ՛ր աշակերտքն քո
 3 անցանեն զաւանդութեամբ ձերոցն . զի ոչ լուանան
 4 զձեռս յորժամ հայր ուսն : Եւ սպաստախանի ետ
 5 եւ ասէ զնոսա, Իսկ դուք ընդէ՛ր անցանէք զպատու-
 6 իրանաւն Աստուծոյ վասն ձերոց աւանդու-
 7 թեանն : Զի Աստուած ¹ասաց, Պատուեա գնայր քո եւ զմայր՝
 8 Եւ, որ բամբասէ զհայր կամ զմայր՝
 9 մահու փախձանեցիր : Եւ զուր ասէք, որ ասիցէ
 10 ցնայր իւր կամ զմայր իւր թէ Պատարալ է զօր
 11 յինէն օգտիցիս, եւ ոչ պատուիցէ զհայր իւր՝
 12 Եւ զմայր իւր՝ . եւ խտտէք զբանն Աստուծոյ
 13 վասն ձերոց աւանդութեանն : Կեղծաւորք,
 14 բարեւք մարգարէացաւ ի վերայ ձեր Եսայի,
 15 եւ ասէ, Ժողովուրդս այս չիթամբք
 16 պատուէ զիս, եւ սիրտ իւրեանց հետացեալ
 17 մեկուսի է յինէն . Զուր պաշտեն զիս,
 18 ուսուցանեն վարդապետութիւնս՝ զմարդկան
 19 պատուիրեալս : Եւ կօչեցեալ առ ինքն զժողովուրդան՝
 20 ասէ զնոսա, Լուարուք եւ ի միտ առեք .
 21 Ոչ որ ինչ մասանէ ընդ բերան՝ սրճէ զմարդ,
 22 այլ որ ինչ երանէ ի բերանոց՝ այն սրճէ զմարդ :
 23 Յայնժամ մատուցեալ աշակերտացն նորա՝
 24 ասեն զնա, Գիտե՛ս, զի փարիսեցիքն իբրեւ
 25 լուան զբանն, զայն թակուցեցին : Եւ ասէ,
 26 Ամենայն տունի զօր ոչ անկեաց
 27 Հայր իմ երկնաւոր խրեցի : Թոյլ առք
 28 զնոսա . Կայրք են կուրաց առաջնորդք՝
 29 կայր կուրի յորժամ առաջնորդէ,
 30 սխալ է եւ՝ երկուքին ի խոր-
 31 խորսա անկանին : Պատասխանի ետ նմա
 32 Պետրոս եւ ասէ, Մեկնեա մեզ զառակս
 33 զայս : Ասէ Յիսուս, Տակաւին եւ զօր
 34 անոթիք էք . Եւ ոչ իմանայք եթէ ամենայն
 35 որ մտանէ ի բերան յորովայն երթայ
 36 եւ արտաքս երանէ :

¹ Ո՛րմն+, ստիպեաց Յիսուս
² Բազումք, էր ի մէջ ծովուն՝
³ Ո՛րմն+, ջուրցն, գալ
⁴ Ո՛րմն+, պատուիրեաց եւ ասէ

⁵ Յո՛րմն գալուս
⁶ Ո՛րմն+, մերձ է առ իս բերանով իւրով,
 եւ շրթամբք
⁷ Ո՛րմն+, են առաջնորդք կըլք
⁸ Ի բազում գալուս

48 Իսկ որ երանէ ի բերանոյ՝ ի սրտէ անտի
 49 զայ, եւ այն պղծէ զմարդ: Չի ի սրտէ
 երանեն խորհուրդք չարք, սպանու-
 թիւնք, չնուծիւնք, պոսնկութիւնք,
 50 հայհոյութիւնք: Այս ամենայն է որ
 պղծէ զմարդ, այլ անբույ ձեռօք ու-
 անլ ոչ պղծէ զմարդ:
 21 ԵՋ. Եւ երեւլ անտի Յիսուսի զնաց
 22 ի կողմանս Տիւրոսի եւ Սիգոյի: Եւ
 աճա կին մի Քանանացի ի սահմանաց
 անտի նոցա երեւլ՝ աղագակէր եւ
 23 ասէր, Ողորմեաց ինձ, Տէր, որդի
 Գաւթի, դուսար իմ չարաչար պսա-
 23 հարի: Եւ նա ոչ ետ նմա պատասխա-
 նի. եւ մատուցեալ աշակերտքն նորա՝
 աղաչէին զնա եւ ասէին, Արձակեա
 24 զնա զի աղագակէ գճեա մեր: Եւ պա-
 տասխանի ետ եւ ասէ, Ոչ ուրեք ա-
 տաքեցայ, եթէ ոչ առ ոչխարս կորու-
 25 սեալս տանն Իսրայելի: Եւ նա մա-
 տուցեալ երկիր պագանէր նմա եւ ա-
 26 սէր, Տէր, օրհնեա ինձ: Պատասխանի
 ետ նմա եւ ասէ, Ոչ է բարւոք ասնուլ
 27 զճաց մանկանց եւ արկանել շանց: Եւ
 նա ասէ, Այո, Տէր, քանզի եւ չունք
 կերակրին ի փշրանաց անկեղոյ ի սե-
 28 զանոյ տեսոն իւրեանց: Յայնմամ
 պատասխանի ետ նմա Յիսուս եւ ասէ,
 Ով կին դու, մեծ են հաւատքքս, եւ
 զիցի քեզ որպէս եւ կամիս. եւ բժըշ-
 29 կեցաւ զուստր նորա ի նմին ժամու:
 ԵԿ. Եւ զնայեալ անտի Յիսուսի,
 եկն ի ծովեզրն Գալիլեացոց, եւ երեւլ
 30 ի թառն նստէր անդ: Մատենա առ նա
 ժողովուրդք բազումք որ ունէին ընդ
 իւրեանս կաղս, կոյրս, համերս, միա-
 կողմանիս եւ այլս բազումս. եւ ըն-
 31 կեաց զնոսա. Մինչեւ զարմանալ ժո-
 զովրդոցն որ տեսանէին, զի համերք
 խօսէին, կողք զնային, միակողմանիք
 բժշկէին, կոյրք տեսանէին. եւ փա-
 32 ուաւոր առնէին զԱստուած Իսրայելի:
 Եւ կոչեցեալ առ ինքն Յիսուսի զա-
 շակերտան ասէ, Գթամ ի ժողովուրդդ,
 զի արդ երեք աւուրք են զի կան առ
 իս, եւ ոչ ունին զինչ ուախցին. եւ
 արձակել զդոսա նոթիս չկամիմ, զուցէ
 33 չքթիցեն զճանապարհայն: Ասեն զնա

աշակերտքն, Իսկ արդ միջ յանապա-
 տի առ ուստի՝ իցէ այնչափ հաց՝ մինչ
 յաղեցուցանել զայնչափ ժողովուրդ:
 34 Եւ ասէ զնոսա Յիսուս, Քանի՞ նկա-
 նակ ունիք. եւ նոցա ասեն, Եւթն
 35 եւ սակաւ ձկունս: Եւ հրամայեաց
 ժողովրդեանն բազմել ի վերայ զետնոյ:
 36 Եւ ասեալ զեւթն նկանակն եւ գճը-
 կունն՝ գոհացաւ եւ երեկ եւ ետ ցա-
 շակերտան, եւ նոքա՝ ժողովրդեանն:
 37 Կերան ամենաքեան եւ յաղեցան. եւ
 բարձին զնշխարս կտորոցն եւթն
 38 զամբիոյ լի: Եւ որք կերանն՝ էին
 2 իրբեւ արք չորք հազարք, թող զկա-
 39 նայս եւ զմանկսի: Իրբեւ արձակեաց
 զժողովուրդան, ել ի նաւ եւ եկն ի
 սահմանս Մաղղաղեայ:

ԳԼ ԺԶ

4 Եւ մատուցեալ փարիսեցիքն եւ սա-
 զուկեցիք, փորձելով խնդրէին ի նմա-
 2 նէ նշան յերկնից ցուցանել նոցա: Եւ
 պատասխանի ետ եւ ասէ զնոսա,³
 4 Ազգ չար եւ չնացող նշան խնդրէ, եւ
 նշան մի՛ տացի նմա, բայց նշանն
 Յովնանու մարդարէի. եւ եթող զնո-
 սա եւ զնաց:
 5 Գնացին եւ աշակերտքն յայնկոյս,
 6 եւ մոտացան առնուլ հաց: Ասէ զնոսա
 Յիսուս, Տեսէք եւ զզոյչ լիւրուք ի
 խմորոյ սաղուկեցոցն եւ փարիսեց-
 7 ւոց: Նոքա խորհէին ընդ միմեանս
 8 եւ ասէին թէ Հայ ոչ բարձաք, Գիսաց
 Յիսուս եւ ասէ, Չի՞ խորհիք ի միտս
 9 նիք, Տակաւին չիմանա՞ք եւ ո՞չ լիշէք
 զճինոյ նկանակն ի չինոյ հազարան, եւ
 10 քանի՞ սակաոթի բարձէք. Եւ ո՞չ զեւթն
 նկանակն ի չորս հազարան, եւ քանի՞
 11 զամբիոյս բարձէք: Արդ զի՞արդ ոչ ի-
 մանաք եթէ ոչ վասն հացի առացի
 12 ձեզ զզոյչ լինել ի խմորոյ փարիսե-
 12 ցոցն եւ սաղուկեցոց: Յայնմամ
 ի միտ առին, եթէ ոչ ասաց զու-
 շանալ ⁴ ի խմորոյ, այլ՝ յաղանդոյ

³Բարձաք, յաւելած, Յորժամ երեկոյ լինի, ասէք
 թէ Չէր լինելոց է, քանզի կարմրացան երկինք:
 (3) Եւ ընդ այդ Ս. յոր ձմեռն, քանզի կարմը-
 րացան խոժսուեցան երկինք. զերեսս երկինք զի-
 տէք քննել, եւ զնշանս ժամանակաց չկարեցէ՞ք:
⁴Որով, ի խմորոյ հացի

¹Որով, Յեսուսի ²Յաննա պաւսի

փարիսեացոցն եւ սաղուկեացոց :

13 ԶԿ. Եւ ելեալ Յիսուս ի կողմանս Փիլիպպեայ կեսարեայն՝ հարցանէր ցա-
 շակերտան եւ ասէր, Չո՞ւ որ ասն
 զիննն մարդիկն թէ իցէ Որդի մարդոց :

14 Եւ նոքա ասնն, Ո՛վն՝ զՅովհաննէս
 մկրտիչ, եւ այլք՝ զԵզրա, եւ կէսք՝
 զԵրեմիա կամ զմի ոք ի մարդարէիցն :

15 Ասէ ցնոսա, Իսկ գուք զս՝ որ ասէր
 16 զիննն թէ իցեմ : Պատասխանի ետ Նի-
 մոֆն Պետրոս եւ ասէ, Դու ես Գրիս-
 17 տան, Որդի Աստուծոյ կենդանւոց : Պա-
 տասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա,
 Երանի քեզ, Սիմոն, որդի Յովնանոս,
 զի մարմին եւ արիւն ոչ յայանեալ
 18 քեզ, այլ՝ Հայր իմ որ յերկինս է : Եւ ես
 քեզ ասեմ, զի Դու ես վէմ, եւ ի վերայ
 այդր վիմի շինեցից զեկեղեցի իմ, եւ
 19 րեսցեն : Եւ տաց քեզ զփականս ար-
 քայտ թեան երկնից. եւ զոր միանգամ
 կապեացես յերկրի՝ եզիցի կապեալ յեր-
 կինս. եւ զոր արձակեացես յերկրի՝
 20 եզիցի արձակեալ յերկինս : Յայնժամ
 սաստեաց աշակերտացն, զի մի՛ ումեք
 ասացին թէ նա է ՚Բրիտանոսն :

21 Յայնմ հեռէ սկսաւ Յիսուս ցուցա-
 նել աշակերտացն թէ պարտ է նմա
 երթալ յերուսաղէմ, Եւ բազում շար-
 չարանս շարչարել ի քահանայապետից
 եւ ի զպրաց եւ ի ծերաց զժողովրդեանն
 եւ սպանանել, եւ յերթի աւուր յանել :

22 Եւ ասեալ զնա մեկուսի Պետրոսի՝
 սկսաւ կազել ընդ նմա եւ ասել, Բաւ
 լիցի քեզ. Տէր, մի՛ եզիցի քեզ այլ :

23 Եւ նա զարձեալ ի Պետրոս՝ ասէ, Երթ
 յետս իմ, Սաստանդ, զայթակղութիւն
 իմ ես. զի ոչ իսորհիս զԱստուծոյն,
 այլ՝ զմարդկան :

24 Յայնժամ Յիսուս ասէ ցաշակերտան
 իւր, Եթէ ոք կամի զինի իմ գալ, ու-
 բաողի զանձն եւ առցէ զնաչ իւր եւ
 25 եկեացէ զինի իմ, Զի որ կամիցի զանձն
 իւր կեցուցանել՝ կորուսցէ զնա. եւ
 որ կորուսցէ զանձն իւր վասն իմ՝
 26 գտցէ զնա : Զինչ ոգտիցի մարդ եթէ
 զարչարուն ամենայն շահեացի եւ զանձն
 իւր տուձեացի. կամ զի՛նչ տացէ մարդ
 27 փրկանս ընդ անձին իւրոյ : Զի գարոց է
 Որդի մարդոց փառօք Հօր իւրոյ հան-

դերմ հրեշտակօք իւրովք, եւ յայնժամ
 հատուսցլ իւրաքանչիւր բատ զործս
 28 իւր : Ամէն ասեմ ձեզ, զի իցին ոմանք
 ի սոցանէ որք աստ կան, որք ոչ ճա-
 շակեացն զնա՛ն, մինչեւ տեսցեն զՈրդի
 մարդոց եկեալ արքայութեամբ իւրով :

ԳԼ ԺԷ

1 Եւ յետ վեց աւուր անու ընդ իւր
 Յիսուս զՊետրոս եւ զՅակովբոս եւ
 զՅովհաննէս զեղբարս նորա, եւ հանէ
 զնոսա ի լեանս մի բարձր առանձինն .
 2 Եւ սցրակերպեցաւ առաջի նոցա, եւ
 լուսաւորեցան երեսք նորա իրրեւ զա-
 րեզակն, եւ հանդերձք նորա եզեն
 3 սպիտակ իրրեւ զոյս : Եւ աճա երեւե-
 ցան նոցա Մովսէս եւ Եզրա որ խօ-
 4 սէին ընդ նմա : Պատասխանի ետ Պե-
 տրոս եւ ասէ ցՅիսուս, Տէր, լարուք
 է մեզ ատո լինել. եթէ կամիս, արաս-
 ցուք երիս տաղաւարս՝ մի քեզ եւ մի
 5 Մովսիսի եւ մի Եզրայի : Եւ մինչդեռ
 նա խօսէր, աճա ամպ լուսաւոր հո-
 վանի եզեւ ի վերայ նոցա. ձայն եզեւ
 յամպոյն եւ ասէ, Իա է Որդի իմ սի-
 6 րրեւ լուան աշակերտքն, անկան ի
 վերայ երեսոց իւրեանց եւ երկեան
 7 յոյժ : Եւ մատուցեալ Յիսուս բուռն
 եճար զնոցանէ եւ ասէ, Յոտն կացէք
 8 եւ մի՛ երկնչիք : Ամբարձին զաչս
 իւրեանց եւ ոչ զոք տեսնի՛ բաց միայն
 զՅիսուս :
 9 Եւ մինչդեռ իջանէին ի լեռնէ անտի,
 պատուիրեաց նոցա Յիսուս եւ ասէ,
 Մի՛ ումեք ասիցէք զտեսիլդ, մինչեւ
 10 Որդի մարդոց ի մեռելոց յարիցէ : Հար-
 ցին ցնա աշակերտքն եւ ասնն, Զիա՞րդ
 զպիլքն ասնն եթէ Եզրայի նախ պարտ
 11 է գալ : Պատասխանի ետ Յիսուս եւ
 ասէ ցնոսա, Եզրա գայ եւ հաստա-
 12 տեացէ զամենայն : Այլ ասեմ ձեզ, զի
 եզրա եկեալ իսկ է. եւ ոչ ծանեան
 զնա, այլ արարին ընդ նա զոր ինչ
 կամեցան, նոյնպէս եւ Որդի մարդոյ
 13 չարչարելոց է ի նոցանէ : Յայնժամ
 ի միտ առին աշակերտքն թէ վասն
 Յովհաննու մկրտչի ասաց ցնոսա :
 14 ԶԲ. Եւ իրրեւ եկին ի ժողովուրդն,
 մատեաւ այր մի, ի ծոււր իջանէր եւ
 ասէր, Տէր, ողորմեաց որդւոյ իմում :

1 Ումե՛ս, Յիսուս Բրիտանոս 2 ի բազում գովու՛տ

զի լուսնոտի եւ չարաչար հիւանդաւ-
 նայ, բազում անգամ անկանի ի հուր
 45 եւ Կրրեք ի ջուր: Եւ մատուցի զնա
 աչակերտացն՝ քղզ, եւ ոչ կարացին
 46 բժշկել: Պատասխանի եւ Յիսուս եւ
 ասէ, Ով ազդ անհաւատ եւ խեղ,
 մինչեւ ցեղր խցիմ ընդ ձեզ, մինչեւ
 յերբ անուցեիմ ձեզ: 2^{ած} զնա առ իս:
 47 Եւ սատեւաց ի նա Յիսուս, եւ ել
 ի նմանէ գեւն, եւ բժշկեցաւ մանուկն
 48 ի ժամէն յայնմանէ: Յայնժամ մատեան
 աչակերտքն ատանձինն եւ ասեն ցՅի-
 սուս, Մեք ընդէր ոչ կարացաք հանել
 49 զնա: Եւ նա ասէ ցնոսայ, Կլան լե-
 րահաւատութեան ձերոց, ամէն ասեմ
 ձեզ, եթէ ունիցիք հաւատս քան զհաւ
 մանանիոց, ասա՛ցիք լերինս այսմիկ,
 Փոխեաց աստի անդր, եւ փոխեցի:
 20 եւ ոչ ինչ անհնարին լինիցի ձեզ: Բայց
 այս ազդ ոչ երանէ, եթէ ոչ ազօրիւք
 եւ պահովք:
 21 ԶԳ. Եւ մինչդեռ չրջէին նորա ի Գա-
 լիլիս, աս զնոսայ Յիսուս, Մատնեղոց
 22 է Որդի մարդոց ի ձեռս մարդկան, եւ
 սպանցեն զնա, եւ յերիւ աւուր յա-
 րիցէ: եւ արտմեցան յոյժ:
 23 Իրբև եկին նորա ի Կափառնայում,
 մատեան որք զերկրամեանն պահան-
 ջէին՝ առ Պեարոս, եւ ասեն, Վարդա-
 պեան ձեր ո՞չ սայ զերկրամեանն: եւ
 24 ասէ, Այո: Եւ իրբև եմուս ի տուն,
 յառաջեաց քան զնա Յիսուս եւ ասէ,
 2^Զ Իա՞րզ թուի քեզ, Սիմոն, թագա-
 ւորք 3^{ազգայց} յումմէ՞ անունն զհարկս
 կամ զհասն, յորդո՞ց իւրեանց՝ թէ
 25 յօտարաց: Եւ իրբև ասաց թէ Յօտա-
 րաց, ասէ զնա Յիսուս, Ապա ուրեմն
 26 ազատ են որդիքն: Բայց զի մի՞ գայ-
 թակղեցուսցուք զնոսայ, երթ ի ծով
 եւ ընկես կարթի, եւ զառաջին ձուկնն
 որ ելանիցէ՝ առ եւ բաց զրերան նորա,
 եւ գտանիցես սաակր: եւ զայն անաղ
 տացես նոցա ընդ իմ եւ ընդ քո:

ԳԼ ԺԸ

4 Յայնմ աւուր մատեան աչակերտքն
 առ Յիսուս եւ ասեն, Ո՞վ իցէ 4 ի մէնջ
 2 մեծ յարքայութեան երկնից: Եւ կոչ-

եաց առ ինքն Յիսուս մանուկ մի,
 3 կացոյց զնա ի մէջ նոցա, Եւ ասէ,
 Ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ոչ գարձձիք
 եւ լինի՛ջիք իրբև զմանկան, ոչ մաս-
 4 նիցէք յարքայութիւն երկնից: Արդ
 որ խոնարհեցուցանէ զանձն իրբև
 5 թեան երկնից: Եւ որ որ ընկալցի
 մանուկ մի այսպիսի յանուն իմ՝ զիս
 6 ընդունի: Եւ որ որ գայթակղեցուցէ
 զմի ի փոքրիանցս յայսցանէ յիս հա-
 ւատացելոյ՝ լաւ է նմա եթէ կախիցի
 երկան իչոյ ընդ սարանոց նորա, եւ
 7 ընկալիցի ի խորս ծովու: Վայ աչ-
 խարհի ի գայթակղութեանց: Կարկ է
 զայ գայթակղութեանց, բայց վայ մար-
 8 զոյն այնմիկ յոյր ձեռն գայցէ գայ-
 թակղութիւն: Եթէ ձեան քո կամ ասն
 գայթակղեցուցանէ գրեզ, հատ զնա
 եւ ընկես ի քէն: լաւ իցէ քեզ միա-
 ձեռանի կամ կազ մասնել ի կեանս,
 քան երկուս ձեռս եւ երկուս ոտս
 ունել, եւ անկունել ի հուրն յաւիտե-
 9 նական: Եւ եթէ ակն քո գայթակղե-
 ցուցանէ գրեզ, խեղ զնա եւ ընկես
 ի քէն: լաւ իցէ քեզ միականի մասնել
 ի կեանս, քան երկուս աչս ունել եւ
 անկանել ի գեհնն հրոյն:
 10 ԶԳ. Զոյց լերուք, մի՛ արձամարհի-
 ցէք զմի ի փոքրիանցս յայսցանէ. ասեմ
 ձեզ, զի հրէշտակք նոցա յերկինս հա-
 նապազ տեսանն զիրեւս Զօր իմոյ
 11 որ յերկինս է: Զի եկն Որդի մարդոց
 կեցուցանել զկորուսեալն:
 12 Զիա՞րզ թուի ձեզ. եթէ լինիցի
 մարդոց հարևար ոչխար եւ մոյրիցի
 մի ի նոցանէ, ո՞չ թողուցու զիննսուն
 եւ զինն ոչխարն ի լերինս, եւ երթի-
 13 ցէ խնդրիցէ զմոյրեալն: Եւ եթէ վի-
 նիցի գտանել զնա, ամէն ասեմ ձեզ,
 զի ուրախ լինի ի վերայ նորա առա-
 ւել քան ի վերայ իննսուն եւ ինուսոցն
 14 որ չիցեն մոյրեալ: Այսպէս ոչ են
 կամք տառաջի Զօր 5 իմոյ որ յերկինս
 է, եթէ կորցի մի ի փոքրիանցս յայս-
 ցանէ:
 15 Եթէ մեղիցէ քեզ եղբայր քո, երթ
 յանդիմանեա զնա, յորժամ գու եւ նա
 միայն իցէք: Եթէ լուրիցէ քեզ, շահե-
 16 ցար զեղբայրն քո: Ապա թէ ոչ լուրիցէ

1 Բազում, բազում անգամ
 2 Գլխ, ամէնք 3 Գլխ, երկրէ

4 Ի ց-անի գ-լու-ի 5 Գլխ, ձերց

քեզ, առ ընդ քեզ մեւս եւս կամ երկուս, զի ի բերանոց երկուց եւ երից վկայից հաստատեցի ամենայն բան:

17 Իսկ եթէ եւ նոցա ոչ լուիցէ, ասասջիր յեկեղեցիս՝ ապա թէ եւ եկեղեցիս ոչ լուիցէ, եզրիք քեզ իրրեւ զնեթանոսն եւ զմարտաւոր:

18 Ամէն ասեմ ձեզ, Ջոր կապիցէք յերկրի՝ եզրիք կապեալ յերկինս, եւ զոր արձակիցէք յերկրի՝ եզրիք արձակեալ յերկինս: Դարձեալ ասեմ ձեզ, եթէ երկու ի ձէնջ միաբանիցեն յերկրի վասն ամենայն իրաց, զինչ եւ խնդրեցեն՝ եզրիք նոցա ի Հօրէ իմմէ որ

20 յերկինսն է: Զի ուր իցեն երկու կամ երեք ժողովեալ յամուսն իմ, անդ եմ ես ի մէջ նոցա:

21 Յայնժամ մատեաւ առ նա Պետրոս եւ ասէ, Տէր, քանիցս անգամ թէ մեզիցէ ինձ եզրայր իմ եւ թողից նմա,

22 մինչեւ յեթին անգամ, Ասէ զնա Յիսուս, Ոչ ասեմ քեզ թէ մինչեւ յեթին անգամ, այլ մինչեւ յեթնամանեկին

23 եւթն: Վասն այսորիկ նմանեցաւ արքայութիւն երկնից ասն թագաւորի որ կամեցաւ համար անուոյ ի մէջ ծառայից իւրոց: Եւ իրրեւ սկսաւ առնուլ, մատուցաւ առ նա պարտապան

25 մի բեւր քանրարոց: Իրրեւ ոչ ունէր հատուցանել, հրամայեաց զնա վաճառել տէրն նորա, եւ զկին նորա եւ զորդիս եւ զամենայն սր զինչ եւ ունիցի, եւ հատուցանել: Եւ անկեալ ծառայն երկիր սրպանէր նմա եւ ասէր, Երկայնամիտ լեր առ իս, եւ զամենայն հատուցից քեզ: Գթողեալ տէր ծառային այնորիկ արձակեաց զնա,

28 եւ զփոխն եթող նմա: Եւ երկայ ծառայն այն եզրիտ զմի ի ծառայակցաց իւրոց սր սրորտէր նմա հարեւր զահեկան, եւ կոյեալ զնա խեղճէր եւ

29 ասէր, Հաստ ինձ զոր սարսիսզ: Արգ անկեալ ծառայակցին առ ոտս նորա, ազաչէր զնա եւ ասէր, Երկայնամիտ լեր առ իս, եւ հատուցից քեզ: Եւ նա ոչ կամէր, այլ չոգաւ, արկ զնա ի բանա մինչեւ հատուցէ զպարտան:

31 Իրրեւ տեսին ծառայակիցքն նորա որ ինչ եղևն՝ տրտմեցան յոյժ, եւ եկեալ

ցուցին տեսան իւրեանց զամենայն որ ինչ եղևն: Յայնժամ կոչեաց զնա ասէրն իւր եւ ասէ, Ծառայ չար, զամենայն զպարտան թողի քեզ, վասն զի ազաչեցեր զիս: Իսկ արգ ոչ էր պարտ եւ քեզ ողորմել ծառայակցին քում:

34 որպէս եւ ես քեզ ողորմեցայ: Եւ բարկացեալ տէրն նորա՝ մասնեաց զնա գաճաց, մինչեւ հասուցէ զամենայն զպարտան: Եւ այնպէս եւ Հայր իմ որ յերկինս է՝ արասցէ ձեզ, եթէ ոչ թողուցուք իւրաքանչիւր եզրոր իւրում ի սրտից ձերոց զյանցանս նոցա:

ԳԼ ԺԹ

1 ԶԵ. Եւ եղև իրրեւ կատարեաց Յիսուս զբանս զայստիկ, փոխեցաւ ի Գալիլէ եւ եկն ի սահմանս Հրէաստանի յայնչոյս Յորզաննու: Եւ զընացին զնա նորա ժողովուրդք բազումք, եւ բժշկեաց զնոսս անդ: Եւ մատուցեալ առ նա փարիսեիքն փորձէին զնա, եւ ասէին եթէ Արժամն իցէ ումեք արձակել զկին իւր բոս 4 ամենայն վնասու: Պատասխանի եւ նոցա եւ ասէ, Չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր թէ՛ որ հաստատեաց ի սկզբանէ՝ արու

5 եւ էզ արար զնոսս, եւ ասէ, Վասն այսորիկ թողցէ սար զնայր եւ զմայր՝ եւ երթից զնա կնոջ իւրոյ, եւ եւ

6 զիցին երկաքեան ի մարմին մի: Ապա ուրեմն ոչ են երկու, այլ մի մարմին: արդ զոր Աստուած զուգեաց՝ մարդ

7 մի՝ մեկնեացէ: Ասեն զնա, Իսկ Մովսէս ընդէր սրատուիրեաց մեզ տալ

8 թուղթ մեկնելոյ եւ արձակել, Ասէ զնոսս, Մովսէս վասն խտտարտու թեան ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս ձեր, այլ ի սկզբանէ ոչ եղև:

9 այնպէս: Բայց ասեմ ձեզ, զի Ամենայն որ արձակէ զկին իւր, եւ ոչ վասն սրտնկութեան, եւ անիցէ այլ չնայ:

10 Եւ որ զարձակեալն առնէ՝ չնայ: Ասեն զնա տշակերաքն իւր, եթէ այգպէս ինչ վնաս իցէ ընդ այր եւ ընդ կին, լաւ է շամուսնանալ: Եւ նա ասէ զնոսս, Ոչ ամենեքեան բաւական են

12 այդո՛ր բանն, այլ որոց տուեալ է: Զի են ներքինիք որ յորովայնէ մօր իւրեանց

¹ Յուս, եկեղեցւոյն
² Ունի, Տէր, երկայնամիտ

³ Պատմ, զամենայն հատուցից

ծնան այնպէս . եւ են ներքինիք որ
 ի մարդկանէ եզեն ներքինիք . եւ են
 ներքինիք որ զանձինս իւրեանց ա-
 րարին ներքինիս վասն արքայութեան
 երկնից . որ կարոզն է տանել տարցի :

43 Յայնժամ մատուցան առ նա մանկութի,
 զի ձեռն զիցէ ի վերայ նոցա եւ ա-
 զօրն արասցէ . եւ աշակերտքն նորա
 44 աստեղին նոցա : Ասէ Յիսուս , Թոյլ
 տուք մանկուոց եւ մի՛ արգելուք
 զոոսա զոյ աւ իս , զի այգոյրեացոց է
 45 արքայութիւն երկնից : Եւ եղեալ ձեռս
 ի վերայ նոցա՝ զնաց անտի :

46 ԶԶ. Եւ ահա մատուցեալ ոմն առ
 նա՝ ասէ , Վարդապետ բարի , զի՛նչ բա-
 րի զորձեցից զի ընդունիցիմ զկեանսն
 47 յաւիտենականս : Եւ նա ասէ զնա ,
 Զի՛ չարացանեա զիս զրարոյ , մի է
 բարի՞ . ի՞նչ կամիս ՞ ի կեանսն յաւի-
 տենականս մտանել՞ , սպ՜նա զտու-
 48 ուիբանսն : Ասէ զնա , Զո՛րս ասէ
 զնա Յիսուս , ԶՄի՛ սպանաներն , եւ
 49 Մի՛ չնար , եւ Մի՛ զօգանար , եւ Մի՛
 սուտ վկայեր , Պատուեա զճայրքս եւ
 զմայր , եւ Միրեացեա զընկերքս իրբեւ
 20 զանձնքս : Ասէ զնա պատանին , Զայց
 ամենայն պահելի ի մանկութենէ իմնէ .
 21 արց իւր իւր պակաս իցեմ : Ասէ զնա
 Յիսուս , Եթէ կամիս կատարեալ լինել ,
 երթ վաճառեա զինչս քո եւ տուր
 22 կինս , եւ եկ զկնի իմ : Իրբեւ լուսու
 պատանին զրանն , զնաց արամեալ , զի
 23 ունէր ստացուածս բազումս : Ասէ Յի-
 սուս ցաշակերտան , Ամէն ասեմ ձեզ
 զի զժողաբու մոցէ մեծատուն յար-
 24 քայութիւն երկնից : Դարձեալ ասեմ
 ձեզ , Դիւրին է մախոյ մտանել ընդ
 ծակ ասղան , քան մեծատան յար-
 25 քայութիւն Աստուծոյ մտանել : Իրբեւ
 լուան աշակերտքն , զարմացան յոյժ
 եւ ասեն , Իսկ ո՞ կարիցէ ապրել ,
 26 Հայեցաւ ի նոսա Յիսուս եւ ասէ , Աս
 ի մարդկանէ այդ անկար է , այց առ
 յԱստուծոյ՝ ամենայն ինչ զօրաւոր :
 27 Յայնժամ պատասխանի եւ Պետրոս
 եւ ասէ զնա , Աւասիկ մեք խոյսք
 զամենայն եւ եկաք զկնի քո , արց
 28 զի՛նչ լինիցի մեզ : Ասէ զնոսա Յիսուս ,

Ամէն ասեմ ձեզ զի զուք որ եկիք
 զկնի իմ , Յի միւսանգամ զայստեան՝ ,
 յոյժամ նստցի Որդի մարգոյ յաթոս
 վաստաց իւրոց , նսաջիք եւ զուք յեր-
 կոսասան աթոս՝ զասել զերկոտասան
 29 ազգն Իսրայելի : Եւ ամենայն որ ոք
 եթող զաուն կամ զեղբարս կամ զքորս
 կամ զճայր կամ զմայր կամ զկին կամ
 զորդիս կամ զպարակս վասն ան-
 ուան իմոյ՝ չարի բարտաթիկ ասցէ , եւ
 զկեանսն յաւիտենականս ժառանգես-
 30 ցէ : Բազումք եղիցին առաջինք յե-
 արնք , եւ յետինք՝ առաջինք :

ԳԼ Ի

1 Բանդի նման է արքայութիւն երկնից
 անս տանուածանս , որ ել ընդ ասա-
 ռոսս ի վարձու ունն մշակոյ յայգի
 2 իւր : Եւ արկ վարձս մշակայնս աւուրն
 զաճեկան , եւ առարեաց զնոսա յայգի
 3 իւր : Եւ երեալ զերրորդ ժամու՝ ետես
 այր զի կային զատարկք ի նրապա-
 4 րակս : Ասէ եւ զնոսա , Երթաք եւ
 զուք յայգի իմ , եւ որ ինչ արժան
 5 իցէ՝ տաց ձեզ : Գնացին եւ նոքա . եւ
 զարձեալ երեալ զմեց ժամու եւ զինն
 6 ժամու՝ արար նոյնպէս : Եւ զմտա-
 սաներոց ժամու երեալ եզիտ այր
 զի կային զատարկք . ասէ եւ զնոսա ,
 7 Ընդէր կայք աստ զօրս ցերեկ զա-
 տարիք : Ասեն զնա , Զի ոչ ոք կայաւ
 8 զմեզ ի վարձու . ասէ զնոսա , Երթաք
 եւ զուք յայգին , եւ որ ինչ արժան է՝
 9 ասնուցուք : Եւ իրբեւ երեկոյ եզեւ ,
 10 ասէ ասէր այգոյն ցրատապետ իւր ,
 կոչեա զմշական եւ տուր նոցա վարձս՝
 սկսեալ ի յեանոցն մինչեւ զառաջինսն :
 11 Իրբեւ եկին որք զմտատաներոց ժա-
 մու՝ ասին մէն մի զաճեկանս : Եկեալ
 եւ առաջինքն՝ չամարէին ինչ աւելի
 12 ամուսցուն , եւ ասին մէն մի զաճե-
 կն գտանուտեաննէն եւ ասին ինչ
 13 Դոքս յետինոց մի ժամ զարձեցին ,
 եւ չատարակորցս մեզ արարեր զօրոս ,
 որ զմանրութիւնս աւուրն բարձար եւ
 14 զտօթի : Եւ պատասխանի եւ միւս մ
 ի նոցանէ եւ ասէ , Ընկեր , չլրկեմ
 զքեզ , ոչ զաճեկանս միւս՝ սակ արկեր

1 Ո՞րս , ասես զիս բարի , չիք ոք բարի բոց
 մի , Աստուած 2 Յիսուս , ի կեանս մտանել

3 Յիսուս , ի վերապին ծննդեանս

14 ընդ իս . Առ զքոյզ եւ երթ , եթէ կամիմ յետնոցս տալ՝ որպէս եւ քեզ :

15 Եթէ չիցէ՞ ինձ իշխանութիւն յիմաստունել զինչ եւ կամիմ . կամ թէ ակն

16 քո չա՞ր է , զի ես առասս եմ : Այսպէս եղիցին յետինք ատջինք , եւ առաջինք՝ յետինք . զի բազումք են կոչեցեալք , եւ սակաւք են բնօրեալք :

17 Զի . Իբրեւ ելանէր Յիսուս յերուսաղէմ , առ Վերկոտասանն առանձինն ,

18 եւ ի ճանապարհին ասէ ցնոսս , Ահաւասիկ ելանեմք յերուսաղէմ , եւ Որդի մարդոց մատնեցի քահանայապետիցն եւ զպրաց , եւ գատապարտեցին զնա

19 ի մահ . եւ մատնեցին զնա հեթանոսաց՝ այսպանել եւ հարկանել եւ ի խաչ հանել , եւ յերկր առւեր յարիցէ :

20 Յայնժամ մատուաւ առ նա մայր որդւոցն Զերեգեայ որդւովք իւրովք հանգերձ , երկիր սրազանէր եւ խնդրէր

21 ինչ ի նմանէ : Եւ նա ասէ ցնա , Զինչ կամիս . ասէ ցնա , Ասա զի նստցին սոքա երկու որդիքս իմ , մի ընդ աջմէ քումմէ եւ մի ընդ աճեկէ , յարբաշու

22 թեան քում : Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ , Ոչ զիտէք զինչ ինդրէք . կարէք բմպել զբաժանն զոր ես ըմպելոց եմ . ՚կամ զմկրտութիւնն զոր ես մկրտելոց եմ՝ մկրտել .՝ ասեն ցնա ,

23 կարող եմք : Ասէ ցնոսս ՚Յիսուս , Զբաժանն իմ ըմպիցէք , ՚եւ զմկրտութիւնն զոր ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիցիք ,՝ բաց ՚նստուցանել ընդ աջմէ եւ ընդ աճեկէ իմմէ՞ ոչ է իմ տալ , այլ

24 որոց ՚տուեալ է ի չօրէ իմմէ : Եւ լուեայ ասասանցն՝ բարկացան ի վերայ

25 երկուցն եղարաց : Յիսուս կոչեաց զնոսս առ ինքն եւ ասէ , Գիտէք զի իշխանք ացպաց տիրեն նոցա , եւ մեծա

26 մեծքն իշխեն նոցա : Ոչ այնպէս իցէ եւ ի ձերում միջի . այլ որ կամիցի ի ձէնջ մեծ շինել կղիցի ձեր պաշ

27 ստնեայ . եւ որ կամիցի ի ձէնջ աստ

28 ջին լինել կղիցի ձեր ծասայ : Որպէս Որդի մարդոց ոչ եկն սրաշածն ստնուլ , այլ սրաշտել , եւ տալ գոնձն իւր փրկանս փոխանակ բազմայ :

29 Էս . եւ յերանելն նոցա յերկրովէ , զնացին զհետ նորա ժողովուրդք բա

30 զումք : Եւ ահա կոյրք երկու նստէին առ ճանապարհան . իրբեւ լուան թէ Յիսուս անցանէ , ազգակեցին եւ ասեն , Ողորմեաց մեզ , ՚Յիսուս , Որդի

31 Դաւթի : Եւ ամբոխն սաստեաց նոցա զի լոեցեն . եւ նոքա եւս առաւել ազգակէին եւ ասէին , Տէր , ողորմեաց

32 մեզ , Որդի Դաւթի : Զտեղի առ Յիսուս , կոչեաց զնոսս եւ ասէ , Զինչ կամիք զի արարից ձեզ : Ասեն ցնա ,

34 Տէր , զի բացցին աչք մեր : Եւ զթացեալ Յիսուս մերձեցաւ յաչս նոցա , եւ վարվաղակի աեսին եւ զնացին զհետ նորա :

ԳԼ ԻԱ

1 Իբրեւ մօտ եղեն յերուսաղէմ եւ եկին ի Բեթփաղէ մերձ ի լեան Զիթենեաց , յայնժամ Յիսուս արձակեաց երկուս

2 յաշակերտացն իւրոց : Եւ ասէ ցնոսս , Երթալք ի վեղզ որ առաջի ձեր է , եւ անդէն գտանիցէք էջ կապեալ եւ յաւանակ ընդ նմին . լուծէք , ածէք ինձ :

3 Եւ եթէ ոք ասիցէ ինչ ձեզ , ասա՛լիք եթէ Տեան իւրեանց պիտոյ ես . եւ

4 վարվաղակի առաքեցէ զնոսս : Բայց այս ամենայն եղև զի լցցի բան մար

5 զարէին որ ասէ , Ասացէք գտեր Սիոնին , Ահա թաղաւոր քո վայ քեզ հեղ , եւ հեծեալ յէջ եւ յաւանակի իշոյ :

6 Գնացին աշակերտքն , եւ արարին որ

7 ոչէս հրատայեացն նոցա Յիսուս : Եւ ամին զէչն եւ յաւանակն , եւ արկին զնոքօք ՚ծործա . եւ նստաւ ի վերայ

8 նոցա : Եւ բազում ժողովուրդք տարածեցին զհանգերձս իւրեանց ի ճանարարհին , եւ այլք հատանէին ոստս ի ծասոց եւ տարածանէին ի ճանա

9 սարհին : Եւ ժողովուրդքն որ առաջին եւ զկնի երթացին՝ ազգակէին եւ առէին , ՚Պօհնութիւն Որդւոց Դաւթի , օրհնեայ որ զայ յանուն Տեանն . ՚Օրհնութիւն ի բարձունս :

10 Եւ ի մտանէն նորա յերուսաղէմ , զզրկեցաւ քաղաքն ամենայն , եւ ասէ ,

11 Ո՛վ իցէ սա : Եւ ժողովուրդքն ասեն , Սա է մարդարէն Յիսուս որ ի Նազարեթ Գալիլեացոց :

¹Բազմա, զերկոտասան աշակերտան
²Յիսուս գլխով

⁴Յիսուս, պատրաստեայ
⁵Որհնա, զծործա իւրեանց
⁶Յիսուս, Ովսաննա

42 Եւ եմուս Յիսուս ՚ի տաճարն եւ
 եհան արտաքս զամենեանն որ վաճա-
 ուէինն եւ գնէին ի տաճարի անդ . եւ
 զսեղանս հատարածառայն կործանեաց
 43 եւ զաթոս աղաւնեւ վաճառայն . եւ
 ասէ ցնոսա , Գրեալ է , Տուն իմ տուն
 ազօթից կոչեսցի , եւ դուք արարէք
 զդա այրս աւազակաց :
 44 Եւ մատեան առ նա կոյրք եւ կաղք
 45 ի տաճարին , եւ բժշկեաց զնոսա : Իրրեւ
 տեսին քահանայապետքն եւ գոյիւրք
 զսքանչկիւնն զոր արար , եւ զմանկտինն
 որ աղազակէին ի տաճարին եւ ասէին ,
 2Օրհնութիւնն Որդուդ Գաւթի , բար-
 46 կացան : Եւ ասին ցնա , Կե՛ս զինչ
 ասեն դուքս . ասէ ցնոսա Յիսուս , Այո ,
 չիցէ՛ ընթերցեալ ձեր թէ՛ ի բերանոց
 տղայոց եւ սանդղիցաց կատարեցեր
 47 զօրհնութիւնս : Եւ թողեալ զնոսա ել
 արտաքս քաղաքին ի Բեթանիա , եւ
 անդ ազաւ :
 48 Է՛՛՛՛ . Եւ այլուցն իրրեւ դարձաւ անդ-
 49 ընն ի քաղաքն , քաղցեաւ : Եւ տեսե-
 ակ թղենի մի ի վերայ ճանապարհին
 եկն ի նա , եւ ոչինչ եղիա ի նմա ,
 բայց միայն տերեւ . եւ ասէ ցնա , Մի՛
 այսուհետեւ ի քէն պտուղ կոյիցի յա-
 շիտեան . եւ առ ժամայն չորացաւ
 20 թղենին , Իրրեւ տեսին աշակերտքն ,
 զարմացան եւ ասին թէ՛ , Չիա՛րզ վաղ-
 21 վաղակի զամաքեցաւ թղենին : Պա-
 տախանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա ,
 Ամէն ասեմ ձեզ , Եթէ՛ ունիցիք հա-
 ւատս եւ ոչ երկմտիցէք , ոչ միայն
 զթղենուոց ամսիցէք , այլ թէ՛ սղէս եւ
 յերինդ ափցէք , Բարձիք եւ անկիր
 22 ի ծով , կոյիցի : Եւ զամենայն ինչ զոր
 եւ խնդրիցէք յազօթս հաւատովք՝ առ-
 նուցուք :
 23 Եւ իրրեւ եկն ի տաճարն , ժատեան
 առ նա , մինչդեռ ուսուցանէր , քահա-
 նայապետքն եւ ձերք ժողովրդեանն
 եւ ասին , Որո՞վ իշխանութեա՛նք սա-
 նես զայդ , եւ ո՞վ ետքեզ զիշխանու-
 24 թիւնդ զայդ : Պատասխանի ետ Յիսուս
 եւ ասէ ցնոսա , Հարցից եւ ես զձեզ
 բան մի , զոր թէ՛ ասիցէք ինձ , եւ ես
 ձեզ ասացից որո՞վ իշխանութեամբ
 25 անեմ զայս : Մկրտութիւնն Յովնան

նու ուստի՞ էր , յերկնից թէ՛ ի մարդ-
 կանէ . եւ նոքա խորհէին ՚րնդ մի-
 26 մետա՛՛ եւ ասէին , Եթէ՛ ասեմք , Յերկ-
 նից , ասէ ցմեզ , Իսկ ընդէ՛ք ոչ հա-
 ւատացէք նմա . եւ եթէ՛ ասեմք , ի
 մարդկանէ , երկնիւմք ի ժողովրդե-
 նէն , զի ամենեքին զհնովհաննէս իրրեւ
 27 զմարգարէ ունէին : Պատասխանի եւ
 ասին Յիսուսի եւ ասին , Ոչ զիսեմք .
 ասէ ցնոսա եւ նա , Եւ ոչ ես ասեմ
 ձեզ որով իշխանութեամբ անեմ զայս :
 28 Բայց զիա՛րզ թուի ձեզ . ասն միտջ
 էին երկու որդիք , եւ մատուցեալ աս
 ատաջինն ասէ , Որդեակ , երթ
 29 գործեա յայդուջ : Նա պատասխանի
 ետ եւ ասէ , 2Երթամ , տէր . եւ ոչ
 30 չողաւ : Մատեալ եւ աս մեանն , եւ
 ասէ նոյնպէս . նա պատասխանի ետ
 եւ ասէ , 5Ոչ կամիմ , բայց յետոյ զղջա-
 31 զաւ եւ չողաւ յայդին : Սրբ ո՞ յեր-
 կայունց արար զկամս հօրն . ասին ,
 6Յեախնն . ասէ ցնոսա Յիսուս , Ամէն
 ասեմ ձեզ , զի մարտաուորք եւ պոս-
 նիկք յառաջեսցին քան զձեզ յարքա-
 32 յս թէ՛ : Եւ մատուցուց Չի եկն Յովնան-
 նէս ճանապարհաւ արդարութեան , եւ
 ոչ հաւատացէր նմա . եւ մարտաուորք
 եւ պոսնիկք հաւատացին նմա , եւ
 գուք ասէք , եւ ոչ զղջացարուք յետոյ
 հաւատայ նմա :
 33 Է՛՛՛՛ . Այլ ասակ յուարուք . Այր մի
 կր տանուտէր որ անկեաց այգի եւ
 զանդով պատեալ զնա , եւ փորեաց
 ի նմա հնձան եւ շինեաց աշտարակ .
 եւ ետ զնա ցմշակս , եւ զնաց ի տար-
 34 աշխարհ : Իրրեւ մերձեցաւ ժամանակ
 պաղոց , առաքեաց զճառայս իւր առ
 35 մշտինն՝ անուով զպտուղս նորա : Եւ
 կայեալ մշակացն զճառայս նորա , զոմն
 տանջեցին , զոմն սպանին , զոմն քար-
 36 կոծեցին : Գարձեալ առաքեաց այլ ժա-
 ճայս բազմեան քան զառաջինն , եւ
 37 արարին նոցա նոյնպէս : Յետոյ ա-
 սարեաց աս նոսա զորդի իւր , եւ ասէ ,
 Թերեւս ամաչեսցեն յորդուց ասափ
 38 ինձ : Իսկ մշակքն իրրեւ տեսին զոր-
 դին , ասին ընդ միտս , Ասէ՛ ժատանդն ,
 եկայք սպանցուք զսա եւ կայցուք

1Ուլու , ի տաճարն Սատուծոյ
 2Յուլու , Ովաննա 3Եւս , ընդ միտս

4Եւլու , Ոչ կամիմ՝ բայց յետոյ զղջացաւ
 եւ չողաւ
 5Եւլու , Երթամ , տէր . եւ ոչ չողաւ
 6Եւլու , Առաջինն

39 գժառանգութիւն սորա : Եւ առեալ հանին զնա արտաքոյ քան զայգին եւ
 40 սպանին : Արդ յորժամ եկեսցէ տէր այսուոյն , զինչ արասցէ մշակացն այ-
 41 նոցիկ : Ասենցնա , Զչարսն շարաւ կորուսցէ , եւ զայգին տացէ այսոց մշակաց , որք տացեն նոնա զպտուզս
 42 ի ժամու իւրեանց : Ասէցնոսա Յիսուս , Զիցէ՛ երբեք ընթերցեալ ձեր ի գիրս , Զվէմն զոր անարդեցին շինողք , նա եղև զրուխ անկեան . ի Տեառնէ եղև այս , եւ է սքանչելի
 43 յաչս մեր : Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ , զի բարձքի ի ձէնջ արքայութիւնն Աստուծոյ , եւ տացի ազգի որ առնիցէ
 44 զպտուզս նորա : Եւ որ անկցի ի վերայ վամիս այսորիկ՝ փշրեսցի , եւ յոյր վե-
 45 րայ անկցի՝ նոսեսցէ զնա : Իրբև լուան քահանայապետքն ¹եւ զպիրք՝ եւ փարիսեցիք զառակս նորա , զիտացին թէ
 46 վասն նոցա ասաց : Եւ ինդրէին զնա ունել , բայց երկեան ի ժողովրդոցն , քանզի իրբև զմարդարէ ունէին զնա :

ԳԼ ԻԲ

1 Ե՛ր . Գարձեալ պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէցնոսա առակօք . նմանեցաւ արքայութիւն երկնից առն թագաւորի որ արար հարսանիս որպէս
 3 իւրում : Եւ առաքեաց զժառայս իւր կոչել զհրաւիրեալսն ի հարսանիս , եւ
 4 ոչ կամեցան զալ : Գարձեալ առաքեալաց ծառայս եւ ասէ , Ասացէք հրաւիրւոցն , Ահաւասիկ զձաչ իմ պատրաստեցի , զուարակք իմ եւ պարարակք զենեալ են , եւ ամենայն ինչ պատ-
 5 րաստ է . եկայք ի հարսանիս : Եւ նոքա յուրացեալ զնացին , ոմն՝ յադա-
 6 րակ իւր , եւ ոմն՝ ի փածատ իւր . Եւ այլք կարան զժառայս նորա , թչնա-
 7 մանեցին եւ սպանին : Իսկ թագաւորն իրբև լուաւ , բարկացաւ , եւ առաքեաց զզօրս իւր եւ սատակեաց զսպա-
 8 նոզսն զայնոսիկ , եւ զքաղաքն նոցա
 9 իրեալքն չէին արժանի : Արդ երթայք յանցս ճանապարհաց , եւ զորս միանգամ գտանիցէք կոչեցէք ի հարսա-

10 նիսս : Եւ երեալ ծառայքն ի ճանապարհս՝ ժողովեցին զամենեւեկան զոր եւ գտին , զչարս եւ զբարիս , եւ լցան
 11 հարսանիքն բազմականօք : Եւ մտեալ թագաւորն հայել զբազմականօքն եւ տես անդ այր մի որ ոչ էր զզեցեալ
 12 հանդերձ հարսանեաց : Եւ ասէցնա , Ընկեր , զիա՛րդ մտեր այս , զի ոչ ունէիր հանդերձ հարսանեաց . եւ նա
 13 պատանձեցաւ : Յայնժամ ասէ թագաւորն ցարսաւորսն , Կասկեցէք զզօրս զոտս եւ զձեռս , եւ հանէք զգա ի խաւարն արտաքին . անդ եղիցի լալ եւ
 14 կրճել ատամանց . Զի բազումք են կոչեցեալք , եւ սակաւք՝ ընտրեալք :
 15 Ե՛Տ . Յայնժամ զնացեալ փարիսեցիքն ասին խորհուրդ զմամէ թէ որպէս
 16 զնիցեն նմա որոգայթ բանիւք : Եւ ասաքեն առ նա զաշակերաս իւրեանց Հերովդիանոսօքն հանդերձ , եւ ասին , Վարդապետ , զիտեմք զի ճմարիտ ես , եւ զճանապարհն Աստուծոյ ճմարտութեամբ ուսուցանես , եւ ոչ է քեզ փոյթ զուճեքէ , եւ ոչ հայիս յերեսս
 17 մարդոյ : Արդ ասա մեզ , զիա՛րդ թուի քեզ , պա՛րտ է հարկս տալ կայսեր թէ
 18 ոչ : Գիտաց Յիսուս զխորամանգութիւն նոցա եւ ասէ , Զի՛ փորձէք
 19 զիս , կեղծաւորք . Յուցէք ինձ զգահեկան հարկին . եւ նոքա մատուցին
 20 նմա զահեկան մի : Եւ ասէցնոսա , 21 Ո՛յր է պատկերս այս կամ գիր : Ասեն , Կայսեր . Եւ յայնժամ ասէցնոսա , Երթալք , տուր զկայսերն կայսեր , եւ
 22 զԱստուծոյն Աստուծոյ , Իրբև լուան , զարմազան , եւ թողին զնա եւ զնացին :
 23 Յայնժամ աւուր մատեան առ նա սազուկեցիքն որ ասէին թէ Զիք յարու-
 24 թիւն . հարցինցնա , Եւ ասին , Վարդապետ , Մովսէս ասաց , Եթէ՛ ոք մեոցի անորդի , արասցէ զկին նորա եղբայր իւր , եւ յարուսցէ զուակ կըրօր իւ-
 25 րում : Էլին առ մեզ եղբարք եւ թն . առաջինն արար կին եւ մեռաւ . եւ զի ոչ ունէր զուակ , եթող զկինն իւր
 26 եղբոր իւրում . նոյնպէս եւ երկրորդն եւ երրորդն մինչեւ ցեւթներորդն :
 27 Յետ ամենեցուն մեռաւ եւ կինն :
 28 Արդ ի յարութեանն ո՛յր յեւթանցն եղիցի նա կին , զի ամենեքին կարան
 29 զնա կին : Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս եւ ասէ , Մոլորեալք , ոչ գիտէք

1ի 3-2ի գ-1-4

զգիրս եւ ոչ զգորութիւն Աստուծոյ :

30 Ձի ի յարութեան ոչ կանայս ասնեն եւ ոչ արանց լինին, այլ են իրրեւ

31 զհրեշտակս յերկինս : Բայց ժամն յարութեանն մեակոյց չիցէ՞ ընթերցեալ

32 զասացեալն ձեզ յԱստուծոյ, եւ եւմ Աստուած Արրահամու, Աստուած Իսահակայ եւ Աստուած Յակոբայ. եւ չէ Աստուած ²Աստուած մեկոյց, այլ

33 կենդանեաց : Իրրեւ լուան ժողովորդքն, զարմանալին ընդ վարդապետութիւն նորս :

34 Իսկ փարիսեցիքն իրրեւ լուան եթէ պապանձեցոյց զսագուկեցիան, ժողովեցան ի միասին . Եւ եհարց մի անն ³ի նոցանէ զնա փոքձերով, եւ ասէ,

36 Վարդապետ, ո՞ր ստուերիան է մեծ

37 յօրէնս, եւ Յիսուս ասէ ցնա, Սիրեցես զՏէր Աստուած քո յամենայն սրտէ քումմէ, եւ յամենայն անձնէ

38 քումմէ, եւ յամենայն մտաց քոց : Այս

39 է մեծն եւ ատալին պատուիրանս : Եւ երկրորդն նման ամին, Սիրեցես զընկուս պատուիրանս ամենայն քո : Յայս երկուս պատուիրանս ամենայն օրէնք եւ մարգարէ կախեալ կան :

41 Եւ ի ժողովել փարիսեցոցն եհարց

42 ցնոսա Յիսուս եւ ասէ, Ձիա՞րդ թուի ձեզ վասն Քրիստոսի . ո՞յր որդի է :

43 Ասեն ցնա, Դաւիթի Ասէ ցնոսա Յիսուս, Իսկ զիա՞րդ Դաւիթ Հոյւսին

44 կոչէ զնա Տէր, եւ ասէ, Ասաց Տէր ցՏէր իմ, երես ընդ ամէ իմնէ մինչեւ երկոյ զթշնափս քո պատուանդան ու

45 տից քոց : Իսկ եթէ Դաւիթ զնա Տէր

46 կոչէ, զիա՞րդ որդի նորա իցէ : Եւ ոչ ոք կարէր տալ նմա պատասխանի բան մի, եւ ոչ իշխէր ոք յայնմ օրէ հարցանել զնա եւ ոչինչ :

ԳԼ. ԻԳ

4 Էջ. Յայնժամ խօսեցաւ Յիսուս ընդ ժողովուրդան եւ ընդ աշակերտան իւր, եւ ասէ, Յաթոն Մովսիսի նստան

3 գպիրքն եւ փարիսեցիք . Չամենայն ինչ զոր ասիցեն ⁴ձեզ՝ արարէք եւ պահեցէք, բայց բոս զործոցն նոցա մի՛

4 աննէք, զի ասեն եւ ոչ ասնեն : Կապեն

բեռինս ծանուես եւ գժուարակիրս, եւ զնեն ի վերայ ուսոց մարդկան, եւ մատար իւրեանց ոչ կամին շարժել

5 զնոսա : Եւ զամենայն գործս իւրեանց ասնեն ի ցոյցս մարդկան . լայնեն զգրասանակս իւրեանց, եւ երկայնեն

6 զքղանցս նանգերձից իւրեանց : Սիրին գյատաջաղանս յընթրիս, եւ զնախախտս ի ժողովուրդս, եւ զաջջոցնս ի

7 նրապարակս, եւ կոչել ի մարդկանէ

8 Ռարբի, Ռարբի : Բայց գուք մի՛ ⁵զօք կոչէք Վարդապետ, զի մի է ձեր ⁶Ուսուցիչ . եւ ամեներին գուք կարար

9 էք : Եւ Հայր մի՛ կոչէք ձեզ յերկրի, զի ձեր մի է Հայր որ յերկինսն է :

10 Եւ մի՛ կոչիցիք ուսուցիչք, զի Ուսուցիչ ձեր ⁷Քրիստոս է : Եւ մեծն

12 ի ձէնջ կիցի ձեր սպասաւորս : Որ բարձրացուցանէ զանձն՝ խոնարհացի, եւ որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝ բարձրացի :

13 Վայ ձեզ զպրաց եւ փարիսեցոց կեղծաւորաց, զի փակէք զարքայութիւն երկնից ասալի մարդկան . գուք ոչ մտանէք, եւ որոց մտանենն՝ չտայք թող մտանել : ⁸

15 Վայ ձեզ զպրաց եւ փարիսեցոց կեղծաւորաց, զի յածիք ընդ ծով եւ ընդ ցամաք ասնել կկամուտ մի . եւ յորժամ լինիցի, ասնէք զնա որդի գե

16 ննի կրկին եւս քան զձեզ : Վայ ձեզ, ատաջնորդ կոյրք, զի ասէք, Որ երդնու ի տաճարն՝ չէ ինչ, բայց որ երդնու յոսկին որ ի տաճարին է՝ արժան է :

17 Մորտք եւ կոյրք, զի՛նչ մեծ է, ոսկին՝ եթէ տաճարն որ սրբէ զոսկինս

18 Եւ որ երդնու ի սեղանն՝ չէ ինչ, բայց որ երդնու ի պատարալն որ ի վերայ

19 նորա է՝ արժան է : Յիմարք եւ կոյրք, զի՛նչ մեծ է, պատարալն եթէ սեղանն

20 որ սրբէ զպատարալն : Իսկ արդ որ երզուտ ի սեղանն՝ երզնու ի նա եւ

21 յամենայն որ ի վերայ նորա է . Եւ որ երզուտ ի տաճարն՝ երզնու ի նա եւ

22 ի բնակիչն նորա . Եւ որ երզուտ

⁵Յ. 22, կոչիցիք Ռարբի
⁶Ուսուցիչ, Ուսուցիչ, Քրիստոս
⁷Եւսուցիչ, մի է Քրիստոս
⁸Ուսուցիչ, յաւելան, (14) Վայ ձեզ զպրաց եւ փարիսեցոց կեղծաւորաց, զի ուսէք զտուես սյրեաց, պատճառաւոր երկարք զաղթս, վասն որոյ աւելի գատաստան ընդունիցէք :

¹Ուսուցիչ, Աստուծոյ
²Յ. 22, զ-|-, ի նոցանէ օրինական
³Ուսուցիչ, ձեզ պահէլ

յերկինս՝ հրդնու յաթոռն Աստուծոյ եւ
 23 յայն որ նստին ի վերայ նորոյ : Վայ ձեզ դպրաց եւ փարիսեցւոց կեղծաւորաց , զի տասանորդէք զանանուխ եւ զսամթիւ եւ զչաման , եւ թողէք զժանր ծանր օրինացն , զդատաստան եւ զողորմութիւն եւ զհաւատս : զայս արժան էր առնել եւ զայն չթողուլ :
 24 Առաջնորդք կոյրք , որ զմթղուկս քա-
 25 մէք եւ զուղտս կրանէք : Վայ ձեզ դպրաց եւ փարիսեցւոց կեղծաւորաց , զի սրբէք զարտաքին զբաժակին եւ զսկաւառակին , եւ ի ներքոյ լի են յափշտակութեամբ եւ անխառնութեամբ :
 26 Փարիսեցի կոյր , սրբեա նախ զներքին բաժակին եւ զսկաւառակին , զի լինիցի
 27 եւ արտաքին նոցա սուրբ : Վայ ձեզ դպրաց եւ փարիսեցւոց կեղծաւորաց , զի նման էք գերեզմանաց բռնոց , որ արտաքոյ երևին գեղեցիկք , եւ ի ներքոյ լի են ոսկերօք մոռելոց եւ ամե-
 28 նայն պղծութեամբ : Նոյնպէս եւ զուք արտաքոյ երևիք մարդկան արդարք , եւ ի ներքոյ լի էք կեղծաւորութեամբ
 29 եւ անօրէնութեամբ : Վայ ձեզ դպրաց եւ փարիսեցւոց կեղծաւորաց , զի շինէք զշիրիմս մարգարէից եւ զարդա-
 30 րէք զգերեզմանս արդարոց : Եւ ասէք , Եթէ էաք յաւուրս հարցն մերոց , ոչ
 31 հաղորդէաք արեան մարգարէիցն : Ապա ուրեմն վկայէք զանձանց , եթէ որդիք էք այնոցիկ որ կոտորէին զմարգա-
 32 րէսն : Եւ զուք լցէք ի՞նչ հարցն ձե-
 33 րոյ : Օձք , ծնունդք ի՞ժից , զի՞արդ փախնուցուք ի դատաստանէ զեհնինն :
 34 Վասն այսորիկ ահաւասիկ ես առաքեմ առ ձեզ մարգարէս եւ իմաստունս եւ զպիրս , եւ ի նոցանէ սպանանիցէք եւ ի իսչ հանիցէք , եւ ի նոցանէ տանջիցէք ի ժողովուրդս ձեր , եւ հարա-
 35 ձիցէք ի քաղաքէ ի քաղաք : Որպէս զի եկեցեց ի վերայ ձեր ամենայն արիւն արդար հեղեալ յերկրի , յարեմէն Աբելի արդարոյ մինչեւ ցարիւնն Չաքարիայ որպէս Բարաբիայ զոր սպանէք ընդ
 36 մէջ տաճարին եւ սեպանոյ : Ամէն ա- սեմ ձեզ , Եկեցեց այն ամենայն ի վերայ սպլին այսորիկ :
 37 Երուսաղէմ , Երուսաղէմ , որ կոտորէր զմարգարէսն եւ քարկոծ շտանէր

զառաքեալսն Յառ նա ,՝ քանիցս անգամ կամեցայ ժողովել զմանկունս քո , զոր օրինակ ժողովէ հաւ զձագս իւր ընդ թիւովք , եւ ոչ կամեցարուք : Ահա թողեալ լինի ձեզ տունդ ձեր աւերակ : Բայց ասեմ ձեզ թէ Ոչ եւս տեսնիցէք զիս յայսմ հետէ , մինչեւ ասիցէք , Օրհնեալ եկեալ յանուն Տեառն :

ԳԼ ԻԳ

1 Ե՛է : Եւ ելեալ արտաքս Յիսուս ի տաճարէն՝ գնայր . եւ մտտեան աշակերտքն ցուցանել նմա զշինուածս
 2 տաճարին : Եւ նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա , Տեսանէք զայդ տե- նայն , ամէն ասեմ ձեզ , ոչ մնացէ այդք քար ի քարի վերայ որ ոչ քակ-
 3 տեցի : Եւ մինչդեռ նստէր ի լերինն Չիթինեաց , մտտեան սո նա աշակերտքն ստանձինն եւ ասեն , Առա մեզ , երբ լինիցի այդ , եւ կամ զի՞նչ նշան իցէ քոյոյ գարտեանն եւ վախ-
 4 ձանի աշխարհիս : Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա , Չգոչ լերուք ,
 5 դուցէ ոք զձեզ խարիցէ : Չի բազումք գայցին յանուն իմ եւ ասիցին թէ Ես եմ Գրիստոսն , եւ զբազումս մոյօրե-
 6 ցուցանիցեն : Լսելոց էք պատերազմունս եւ համբաւս պատերազմոյ . զգոյշ լերուք , մի՛ խոսիս ջիւք , զի պարտ է լինել այնմ ամենայնի , այլ
 7 չեւ է կատարած : Յարիչէ ազգ յազգի վերայ , եւ թաղաւորութիւն՝ ի թաղաւորութեան , եւ եղիցին սովք եւ սրածութիւնք եւ սասանութիւնք ի
 8 տեղիս տեղիս : Սակայն եւ այն ամե-
 9 նայն սկիզբն է երկունց : Յայնժամ մատնեցին զձեզ ի նեղութիւն , եւ սպանանիցին զձեզ , եւ եղիջիք ատե- ցիալք յամենայն սպլան վասն անուան
 10 իմոյ : Եւ յայնժամ վայթակցեսցին բազումք , եւ զմիմեանս մատնեսցին
 11 եւ ատեսցին զմիմեանս : Եւ բազում սուտ մարգարէք յարիցին եւ զբա-
 12 զումս մոյօրեցուցեն : Եւ վասն բազմանալոյ անօրէնութեանն՝ ցամաքեսցի
 13 սէր բազմանս Բայց որ համբերեացի
 14 ի սպա՛մ նա կեցցէ : Եւ քարոզեսցի աւետարանս արքայութեան ընդ ամե-

14-մ, կոտորէիք

24-մ, առնէիք

37-մ, առ քեզ

նայն տիեզերս ի վկայութիւն ամենայն հեթանոսաց, եւ ապա եկեացէ կատարած :

15 Արդ յորեւմ տեսանիցէք զզոյժութիւն աւերածոյն, որ ասացեալն է ի ձեռն Գանիկի մարգարէի, զի կայցէ ի տեղւոջն սրբութեան : (որ ընթեռնուէն ի միա ատցէ) : Յայնժամ որ ի Հրէաստանի իցեն՝ փախիցեն ի բերնս :

17 Եւ որ ի տանիս կայցէ՝ մի՛ իջցէ առ 18 նույ ինչ ի տանէ իւրմէ : Եւ որ յանդի իցէ՝ մի՛ զարձցի յետ անուոյ զձորձս 19 իւր : Բայց վայ իցէ յգետայ եւ սորն 20 տուաց յաւուրան յայնոսիկ : Յազօթս կայցէք զի մի՛ լինիցի փախուսան ձեր 21 ձեռքանի եւ մի ի շարաթուս : Զի ելիցի յայնժամ նեղութիւն մեծ, որպիսի ոչ եղեւ ի սկզբանէ արարածոց աշխարհի 22 մինչեւ ցայժմ, եւ ոչ այլ լիցի : Եւ եթէ ոչ կարձէին աւուրքն այնորիկ, ոչ ազրէր ամենայն մարմին : Բայց վասն ընտրելոցն կարճեցին աւուրքն 23 այնորիկ : Յայնժամ թէ ոք ստիցէ ձեզ, Ահաւասիկ աստ է Գրիստոսն կամ 24 անդ, մի՛ հաւատայցէք : Զի յարիցեն սուտ քրիստոսք եւ սուտ մարգարէք, եւ տացին նշանս մեծամեծս եւ արուեստս, մինչեւ մոլորեցուցանել, թէ 25 հնար ինչ իցէ, եւ զընտրեալսն : Ահա 26 յառաջագոյն ասացի ձեզ, Ապա եթէ ասիցեն ձեզ, Ահաւասիկ յանապատի է, մի երանիցէք, եւ թէ՛ Մհա ի շտե 27 մարանս է, մի հաւատայցէք : Զի որպէս փայլակն որ երանէ յարեւելից եւ երեւի մինչեւ յարեւմուտս, այնպէս 28 եղիցի զայուսան Որդւոյ մարդոյ : Զի ուր գէշն իցէ՝ անդր ժողովեացին արծուիք :

29 Վազլազակի յետ նեղութեան աւուրքայ այնոցիկ արեգակն խաւարեացի, եւ յուսին ոչ տացէ զյոյս իւր, եւ աստեղք անկցին յերկնից, եւ զօրու 30 թիւնք երկնից շարժեացին : Եւ ապա երեւեացի նշան Որդւոյ մարդոյ յերկնս, եւ յայնժամ կոծեացին ամենայն ազգք երկրի, եւ անցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ ի վերայ ամպոց երկնից զօ 31 բութեամբ եւ փառօք բազմօք : Եւ ասաքեսցէ զհրէշտակս իւր փոյլով մեծաւ, եւ ժողովեացեն զընտրեալս նորա ի չորից հոգմոց, ի ծայաց երկնից մին 32 չեւ ի ծագս նոցա : Ի թղեւոյ անտի

ուսարուք զառակն, զի յորժամ նորա ոտքն կակզացին եւ տերեւն ցցուի 33 ցի, գիտէք թէ մերձ է աւանս : Նոյնպէս եւ գուք յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն, գիտասցիք թէ մերձ է ի զուրս 34 Ամեն ասեմ ձեզ եթէ Ոչ անցցէ ազգս այս, մինչեւ այս ամենայն եզիցի : 35 Երկինք եւ երկիր անցցեն, եւ բանք իմ մի՛ անցցեն :

36 Բայց վասն աւուրն այնորիկ եւ ժամու ոչ ոք զիտէ, ոչ հրեշտակք երկնից, ¹եւ ոչ Որդի,՝ բայց միայն 37 ²Հայր : Այլ որպէս աւուրքն նոյի, այնպէս եզիցի զայուսան Որդւոյ մարդոյ : Զի որպէս էին յաւուրան որ յառաջ քան զՋրհեղեղն, ուտէին եւ բուսէին, կանայս անէին եւ արանց լինէին, մինչեւ յօրն յորում եմուտ նոյ 39 ի տապանն, Եւ ոչ գիտացին մինչեւ եկն Ջրհեղեղն եւ երարձ զամենեւին, այնպէս եզիցի եւ զայուսան Որդւոյ 40 մարդոյ : Յայնժամ թէ իցեն երկու յազարակի, մին անուեցու եւ մեւն 41 թողուցու : Եւ եթէ երկու աղայցեն ի մի երկանս, մին անուեցու եւ մեւն 42 թողուցու : Արթուն կայցէք, զի ոչ գիտէք յորում ժամու Տէրն ձեր գայ : 43 Զայն գիտասցիք, եթէ գիտէր ասնուտէրն յորում պահու զոզ զայ, հսկէր եւ ոչ տայր ական հասանել զտան 44 իւրոյ : Վասն այնորիկ եւ զուք եղեւ թուք պատրաստք, զի յորում ժամու ոչ ական ունիցիք, զայ Որդի մարդոյ : 45 Իսկ ո՞վ իցէ հաւատարիմ ծառայ եւ իմաստուն զոր կացոյց տէր իւր ի վերայ ծառայից իւրոց տայ նոցա կերա 46 կուր ի ժամու : Երանի է ծառային այնմիկ զոր եկեալ տէրն զտանիցէ 47 արարեալ այնպէս : Ամեն ասեմ ձեզ, զի ի վերայ ամենայն ընչից իւրոց կա 48 ցուցէ գնա : Ապա թէ ասիցէ ծառայն չար ի սրտի իւրում, Տէր իմ յամէ 49 զգայ : Եւ սկսանիցի հարկանել զճաստայակիցս իւր, ուտիցէ եւ ըմպիցէ 50 ընդ արեցոյս : Գայցէ տէր ծառային այնորիկ յաւուր յորում ոչ ական ունիցի, եւ ի ժամու յորում ոչ գիտիցէ : 51 Եւ կարեսցէ գնա ընդ մէջ, եւ գրամին նորա ընդ կեղծաւորս զիցէ, անդ եւ զիցի բալ եւ կրճել ասամանց :

¹ Եւ ոչ զիտէ ² Որդի, Հայր եւ

ԳԼ ԻԵ

4 Յայնժամ նմանեցի արքայութիւն
 երկնից տան կուսանաց, որոց տեալ
 զրապտերս իւրեանց կլին ընդ առաջ
 2 փեսային՝ եւ հարսին՝ շինոյն ի նո-
 ցանէ յիմարք էին, եւ ՚հինգն՝ խնա-
 3 տունք։ Յիմարքն ասին զլապտերան,
 4 եւ ձէթ ընդ իւրեանս ոչ բարձին, ի սկ
 խմաստունքն առին ձէթ ամանովք ընդ
 5 լապտերս իւրեանց։ Եւ ի յա ին վեա-
 6 յին նիբնեցին ամենեքեան եւ ի քուն
 7 մտին։ Եւ ի մէջ գիշերի եզեւ բար-
 8 բառ, Անա փեսայ դայ, արիք ընդ
 9 առաջ նորա։ Յայնժամ յարեան ամե-
 10 նայն կուսանքն եւ կազմեցին զլապ-
 11 տերս իւրեանց։ Ասեն յիմարքն զիմաս-
 12 տունն, Տուք մեզ յիւզոյց ձերմէ, զի
 13 ա՜նա չիջանին լապտերքս մեր։ Պա-
 14 տասխանի ետուն իմաստունքն եւ ա-
 15 սեն, Գուցէ ոչ իցէ մեզ եւ ձեզ բա-
 16 ւական, այլ երթայք ի վաճառականս
 17 եւ գնեսցիք ձեզ։ Իրբեւ նոքա գնացին
 18 գնել, եկն փեսայն, եւ պատրաստքն
 19 մտին ընդ նմա ի հարսանիսն, եւ փա-
 20 կեցաւ գուռն։ Յետոյ գան եւ այլ
 21 կուսանքն եւ սանն, Տէր, Տէր, բաց
 22 մեզ։ Նա պատասխանի ետ եւ ասէ,
 23 Ամէն ասեմ ձեզ թէ՛ Ոչ գիտեմ զձեզ։
 24 Արթուն կացէք զի ոչ գիտէք զօրն եւ
 25 ոչ զժամն։
 26 Որպէս այր մի գնացեալ ի տարաշ-
 27 խարճ, կոչեաց զծառայս իւր եւ ետ
 28 նոցա զինչս իւր։ Ու մննն ետ հինգ
 29 քանքար, եւ ումնն՝ երկուս, եւ ու-
 30 մննն՝ մի։ Իւրաքանչիւր բտտ իւրում
 31 կարի, եւ գնաց։ Չոգաւ վազվազակի
 32 որ առ զհինգն, զործեաց նոքօք եւ շա-
 33 ճեցաւ այլ եւս հինգ։ Նոյնպէս եւ որ
 34 զերկուսն՝ շահեցաւ այլ եւս երկուս։
 35 Եւ որ զմին աս՝ գնաց, փորեաց զերկիր,
 36 եւ թաքոյց զարծաթ տեսն իւրոյ,
 37 Յետ բազում ժամանակի զայ տէր ծա-
 38 տայցն այնոցիկ եւ ասնէ հա հարս
 39 ի մէջ նոցա։ Եւ մատուցեալ որ զհինգ
 40 քանքարն առ՝ մատոյց այլ եւս հինգ
 41 քանքար, եւ ասէ, Տէր, հինգ քան-
 42 քար ետուր ցիս, արգ ահաւասիկ հինգ
 43 այլ եւս քանքար ի վերայ շահեցայ։

21 Ասէ ցնա տէրն իւր, Ազնիւ, ծառայ
 22 րարի եւ հաւատարիմ, որովհետեւ ի
 23 սակաւուդ հաւատարիմ ես, ի վերայ
 24 բազմաց կացուցից զքեզ։ մուտ յու-
 25 ռախութիւն տեսան քո։ Մատուցեալ
 26 եւ որոյ զերկուս քանքարն առեալ
 27 էր, եւ ասէ, Տէր, երկուս քանքարս
 28 ետուր ցիս, ահաւասիկ երկուս եւս
 29 այլ քանքարս զոր ի վերայ շահեցայ։
 30 Ասէ ցնա տէրն իւր, Ազնիւ, ծառայ
 31 րարի եւ հաւատարիմ, որովհետեւ ի
 32 սակաւուդ հաւատարիմ ես, ի վերայ
 33 բազմաց կացուցից զքեզ։ մուտ յու-
 34 ռախութիւն տեսան քո։ Մատուցեալ
 35 եւ որոյ զմի քանքարն առեալ էր, եւ
 36 ասէ, Տէր, գիտէի զի այր մի խիտ
 37 ես, հնձես զոր ոչ սերմանեցիր, եւ
 38 ժողովեա ուստի ոչ սփռեցիր։ Երկեայ,
 39 գնացի եւ թաքուցի զքանքարն քո
 40 յերկրի։ արգ ահաւասիկ քոյց ցքեզ։
 41 Պատասխանի ետ տէրն եւ ասէ ցնա,
 42 Ծառայ չար եւ վատ, զիտէիր կթէ
 43 հնձեմ ուստի ոչ սերմանեցի, եւ ժո-
 44 ղովեմ ուստի ոչ սփռեցի։ Պարտ էր
 45 քեզ արկանել զարծաթի իմ ի սեղա-
 46 նաւորս, եւ եկեալ ես տոկոսեօք պա-
 47 նանջէի զինն։ Արգ առէք ի գմանէ
 48 զքանքարոց, եւ սուք այնմ որ ունիցի
 49 զսասն քանքարն, Ձի ամենայնի որ
 50 ունիցի՞ տացի եւ յաւելցի, եւ որ ոչն
 51 ունիցի՞ եւ զոր ունիցին բարձցի ի նմա-
 52 նէ։ Եւ զծառայոց անպիտան հանէք
 53 ի խաւարն արտաքին, անդ եղիցի լալ
 54 եւ կրճել ատամանց։
 55 Եւ յորժամ եկեաց Որդի մարգոյ
 56 փառօք իւրովք եւ ամենայն հրեշտակք
 57 ընդ նմա, յայնժամ նստցի յաթոռ փա-
 58 ռայ իւրոց։ Եւ ժողովեցին առաջի
 59 նորա ամենայն ազգք, եւ մեկնեացէ
 60 գնոսա ի միմեանց, որպէս հովիւ զի
 61 մեկնէ զօգիս յայծեաց։ Եւ կայուցէ
 62 զօգիսն ընդ աջմէ իւրմէ, եւ զայծիսն՝
 63 ի ձախմէ։ Յայնժամ ստացել թագա-
 64 տորն ցայնոսիկ որ ընդ աջմէն իցնն,
 65 Եկայք, օրհնեալք շօր իմոյ, ժառան-
 66 գեցէք զպատրաստեալ ձեզ զարքայու-
 67 թիւնն ի սկզբանէ աշխարհի։ Ձի քաղ-
 68 ցեայ, եւ ետուք ինձ ուսել։ ծարա-
 69 վեցի, եւ արբուցէք ինձ։ օտար էի,
 70 եւ ժողովեցէք զիս։ Մերկ՝ եւ զգեցու-
 71 ցէք զիս։ հիւանդ էի, եւ տեսէք զիս։
 72 ի բանտի էի, եւ եկիք առ իս։ Յայնժամ

1 ի բաւառն զլուսե
 2 զիւրեք, զժամն յորում գայցէ Որդի մարգոյ

պատասխանի տացեն նմա արդարքն
 եւ ասացեն, Տէր, ե՞րբ տեսաք զքեզ
 38 քաղցեալ, եւ կերակրեցաք. կամ ծա-
 րաւի՞ եւ արբուցաք. Ե՞րբ տեսաք զքեզ
 39 օտար, եւ ժողովեցաք, կամ մերկի՞ եւ
 40 կամ ի բանտի, եւ եկաք առ քեզ. Պա-
 տասխանի տացէ Թագաւորն եւ ասա-
 ցէ ցնոսա, Ամէն ասեմ ձեզ, Որովհե-
 տեւ արարէք միւսմ յեղբարցս այսոցիկ
 41 փոքրկանց՝ ինձ արարէք: Յայնժամ
 ասացէ եւ ցայնտիկ որ ընդ անկէն
 իցեն, Երթա՛ք յինէն, անիծեալք, ի
 հուրն յախտենախան, որ պատրաս-
 տեալ է յատենայի եւ հրեշտակաց նո-
 42 րա: Ձի քաղցեալ, եւ ոչ ետուք ինձ
 ուտել. ծարաւեցի, եւ ոչ արբուցէք
 43 զիս. Օտար էի, եւ ոչ ժողովեցէք զիս,
 մերկ էի, եւ ոչ զգեցուցէք զիս, հի-
 ւանդ եւ ի բանտի՞ եւ ոչ տեսէք զիս:
 44 Յայնժամ պատասխանի տացեն եւ նո-
 քա եւ ասացեն, Տէր, ե՞րբ տեսաք
 զքեզ քաղցեալ կամ ծարաւ ի կամ օտար
 կամ մերկ կամ հիւանդ կամ ի բանտի,
 45 եւ ոչ պաշտեցաք զքեզ. Յայնժամ պա-
 տասխանի տացէ նոցա եւ ասացէ,
 Ամէն ասեմ ձեզ, Որովհետեւ ոչ արա-
 րէք միւսմ ի փոքրկանցս յայցանէ,
 եւ ոչ ինձ արարէք:
 46 Եւ երթիցեն նոքա ի տանջանսն յա-
 լիտենականս, եւ արգարքն ի կեանսն
 յաւիտենականս:

ԳԼ ԻԶ

1 Եւ եղև իրրեւ կատարեաց Յիսուս
 զամենայն զբանս զայսոսիկ, ասէ ցա-
 2 շակերտան իւր, Գիտէք զի յետ եր-
 կուզ աւուրց զատիկ լինի, եւ Որդի
 մարդոյ մատնի ի խաչ կաննել, ՎՋ
 3 Յայնժամ ժողովեցան քանանայա-
 պետքն եւ զպիւրք եւ ծերք ժողովրդ-
 4 անուռն էր կայտափա. Եւ արարին խոր-
 հուրդ զի նենգութեամբ կազցին զՅի-
 5 սուս եւ սպանցին: Բայց ասէին թէ
 Մի՞ ի տօնի ատտ, զի մի՞ խառվութիւն
 լինիցի ի ժողովրդեանս:
 6 Իրրեւ եկն Յիսուս ի Բեթանիա ի
 7 տուն Սիմօնի բորտի, Մատեաւ առ
 նա կին մի որ ունէր շիշ իւղոյ ծան-
 րագնի, եւ թափեաց ի գլուխ նորա ի

8 րազմախանին, Իրրեւ սեսին աշա-
 կերտքն, բարկացան եւ ասն, Ընդէ՞ր
 9 է կորուստդ այլ իւղոյդ. Ձի մարթ էր
 վաճօտել զդա մեծագնի եւ սալ սգքա-
 10 տաց: Գիտաց Յիսուս եւ ասէ ցնոսա,
 Ձի՞ աշխատ անէք զիկնդ, զորք մի
 11 բարի զործեաց զա յիս: Յամենայն
 ժամ զազքատս ընդ ձեզ ունիք, բայց
 զիս ոչ հանապաղ ընդ ձեզ ունիք:
 12 Արկանել զորա զեւզ ի մարմին իմ՝
 13 առ ի թաղերոյ զիս նշանակեաց, Բայց
 ամէն ասեմ ձեզ, զի ուր եւ քարոզեա-
 ցի աւետարանս այս ընդ ամենայն աշ-
 14 խար՝, խօսեսցի եւ զոր արար զա ի
 յիշատակ զորա:
 15 Յայնժամ գնաց մի յերկատասանիցն
 անուանեալ Յուզա Իսկարիօտացի առ
 16 քանանայապետան, եւ ասէ, Ձի՞ նչ կա-
 միւք սալ ինձ, եւ ես մասնեցից զնա
 ձեզ. եւ նոքա Վչուցին նմա երեսուն
 17 արծաթի: Եւ յայնմ հետէ խնդրէր պա-
 րտոյ զի մասնեցէ զնա նոցա:
 18 Եւ յառաջնում աւուր բողբոջակե-
 րացն մատենան աշակերտքն առ Յիսուս
 եւ ասն, Ո՛ւր կամիս զի պատրաս-
 19 տեսցուք քեզ ուտել զգաւիկն: Եւ նա
 ասէ ցնոսա, Երթա՛ք ի քաղաքն առ
 այս անուռն եւ ասացէք ցնա, Վարդա-
 պետ ասէ, ժամանակ իմ մերձեալ է,
 առ քեզ արնեմ զգատիկն աշակերտօքս
 20 հանգերձ: Եւ արարին ասակերտքն
 որպէս հրամայեաց նոցա Յիսուս, եւ
 պատրաստեցին զգատիկն:
 21 Եւ իրրեւ երեկոյ եղև, կայր բազ-
 մեալ ընդ երկոտասան աշակերտան:
 22 Եւ մինչդեռ ուտէին նոքա, ասէ, Ամէն
 ասեմ ձեզ, զի մի ոմն ի ձէնձ մատնե-
 23 լոց է զիս: Եւ տրամեցան յոյժ, սկսան
 ասել ցնա իւրաքանչիւր ոք ի նոցանէ,
 24 Միթէ՞ ե՞ս իցեմ, Տէր: Նա պատաս-
 խանի ետ եւ ասէ, Որ միտեաց ընդ իս
 զձեռն իւր ի սկաւառակն՝ նա մատնե-
 25 լոց է զիս: Որդի մարդոյ երթայ, որպէս
 եւ գրեալ է վասն նորա, բայց վայ մար-
 գոյն այնմիկ յոյր ձեռն Որդի մարդոյ
 մատնեայի. յաւ էր նմա թէ չէր ծնեալ
 մարդն այն: Պատասխանի ետ Յուզա
 որ մատնելոցն էր զնա եւ ասէ, Միթէ
 է՞ս իցեմ, վարդապետ. ասէ ցնա, Գո՛ւ
 ասայեր:

Վզամ, խոստացած

26 Եւ մինչդեռ ուտէին նորա, առ Յիսուս հաց, օրհնեաց եւ երեկ, եւ եւա աշակերտայն եւ ասէ, Ասէք, կերուքք, 27 այս է մարմին իմ: Եւ ասեալ ըստ խաղ զօհացաւ, եւ նոցա եւ ասէ, Արբէք 28 ի դմանէ ամենեքին: Զի այդ է արխն իմ նորայ ուխտի, որ ի վերայ բազմաց 29 հեղու ի թողութիւն մեղաց: Բայց աւսեմ ձեզ, Ոչ եւս արբից յայտ հետէ ի բերոյ որթոյ մինչեւ ջորն ցայն, յարժամ արբից զոչ ընդ ձեզ նոր յարքայութեան Հօր իմոյ:

30 Եւ օրհնեցին, եւ ելին ի վեան Զիթենեաց: Յայնժամ ասէ ցնոտա Յիսուս, Ամենեքին զաք վայթակղերաց էք յինէն յայտ դիչերի: զի գրեալ է թէ Հարից գնովին եւ ցրուեացին սչ 32 խարք հօտին: Եւ յետ յառնելոյն իմոյ 33 յառաջեցից քան զձեզ ի Գալիլեա: Պատասխանի ետ Պետրոս եւ ասէ ցնա, Թէպէտ եւ ամենեքեան զայթակղեացին ի քէն, սակայն ես ոչ զայթակղեցայց: 34 Ասէ ցնա Յիսուս, Ամէն ասեմ քեզ զի յայտ դիչերի մինչեւ հաւու խօսեալ 35 իցէ, երիցս ուրացիս զիս: Ասէ ցնա Պետրոս, Թէ եւ մեռանել հասանիցէ ընդ քեզ, զքեզ ոչ ուրացայց: Նոյնպէս եւ ամենայն աշակերտքն ասէին:

36 Յայնժամ զայ Յիսուս ընդ նոտա ի զեզ մի սրում անուն էր Գեթսեմանի, եւ ասէ ցնոտա, Նստարուք այգր, մինչ 37 չեւ երթայց կացից յաղթոյն: Եւ ասեալ ընդ իւր զՊետրոս եւ զերկուս որդիան Զերեկեայ՝ սկսաւ տրամել եւ հոգայ: 38 Յայնժամ ասէ ցնոտա, Տրտում է ողի իմ մինչեւ ի մահ, կացէք սոտ եւ սկեւ 39 ցէք ընդ իս: Եւ մատուցեալ յառաջ սակաւիկ մի, անկաւ ի վերայ երեսաց իւրոց, կաց յաղթոյն եւ ասէ, Հայր իմ, եթէ հնար է, անցցէ բաժակս այս յինէն: Բայց ոչ որպէս ես կամիմ, այլ որպէս 40 զու: Գայ առ աշակերտան, եւ զտանէ գնոտա ի քուն, եւ ասէ ցՊետրոս, Այգպէս ոչ կարացցէք մի ժամ արթուն կալ 41 ընդ իս: Արթուն կացէք եւ աղօթոս աւրարէք զի մի՛ անկանիցիք ի փորձութիւն: Նողիս յօժար է, բայց մարմինս 42 տկար: Դարձեալ երկրորդ անգամ չոգաւ, եկաց յաղթոյն Յիսուս եւ ասէ, Հայր իմ, եթէ հնար իցէ՝ անցանել

յինէն ըստակիրս այտմիկ, 2 ապա թէ ոչ՝ 43 արբից զաս, եղիցին կամք քո: Եւ եկեալ միւսանգամ եղեա գնոտա ի քուն, զի էին աչք իւրեանց ծանրացեալք: 44 Եթող գնոտա եւ գնաց, կաց յաղթոյն երրորդ անգամ, եւ զարձեալ գնայն բան 45 տաց: Յայնժամ զայ առ աշակերտան եւ ասէ ցնոտա, Ննջիցէք այսուհետեւ եւ հանդերուք, զի եւս հասեալ է ժամ, եւ իրդի մարդոյ մատնի ի ձեռս մե 46 զաւտրաց: Արբէք, երթիցուք աստի, զի աճաւասիկ ե՛նաս որ մատնելոցն է զիս:

47 Եւ մինչդեռ նա զայն խօսէր, ահա Յուդա, մի յերկոտասանիցն եկն, եւ ընդ նմա ամբոս բազում սրովք եւ բրօք ի քահանայապետիցն եւ ի ձերոց 48 ժողովրդեանն: Եւ որ մատնելոցն էր զնա՝ եւ նոցա նշան եւ ասէ, Ընդ սրում եւ համբուրեցից՝ նա է, գնա ու 49 նիցիք: Եւ վաղվազակի մատուցեալ առ Յիսուս՝ ասէ, Եղջ եր, վարդապետ: 50 Եւ համբուրեաց ընդ նմա: Եւ Յիսուս ասէ ցնա, Ընկեր, վասն որոջ եկիրդ յայնժամ մատուցեալ արկին ձեռս ի 51 Յիսուս եւ կալան գնա: Եւ ահա մի ոմն յայնցանէ որ էին ընդ Յիսուս՝ ձգեաց զձեան եւ ե՛նան զսուր իւր եւ ե՛նար զմտայ քահանայապետին, եւ 52 ի բաց ե՛նան զուսին նորա: Յայնժամ ասէ ցնա Յիսուս, Դարձո զսուր քո ի տեղի իւր, զի ամենեքեան որ սուր 53 ասնուչուն՝ սրով անկանիցին: Թէ հաժարիցիս թէ ոչ կարիցեմ ազաչել զՀայր իմ, եւ հատուցանիցէ ինձ այժմ այսր աւելի քան զերկոտասան զուսդս 54 հրեշտակաց: Այլ զի՛արդ իսուցուն զիրք թէ այսպէս սարա է յինել:

55 Յայնժամ ասաց Յիսուս ցամբոխն, Իրրեւ ի վերայ աւազակի՛ ելէք սուսերօք եւ բրօք ունել զիս: Հանապազ առ ձեզ ի տաճարին նստէի եւ ուսուս 56 ցանէի, եւ ոչ կարայք զիս: Այլ այս ամենայն եղեւ զի լցցին զիրք մարդարելիցն: Յայնժամ աշակերտքն ամենեքին թողին գնա եւ փախեան:

57 Իսկ նոցա կարեալ զՅիսուս՝ անին առ կայտալիս քահանայապետ, ուր դպիրքն 58 եւ ձերք ժողովեալ էին: Եւ Պետրոս պէտա նորա երթալոյ բացազոյն մինչեւ

ԳԼ ԻԷ

ի սրան՝ քահանայապետին , եւ մտեալ
 59 Ի ներքե՛ս՝ նստէր ընդ սպասաւորսն սե-
 պեալեքն եւ ամենայն ատենն ինկրէ-
 60 ին սուս վկայութիւն զՅիսուս , զի
 մայ սուս վկայիցն մատուցերոյ . յետոյ
 61 թէ Սա ասէր , Կարող եմ քակել գտա-
 ճարն Աստուծոյ , եւ զերիս աւուրս
 62 շինել : Եւ յարուցեալ քահանայապետն
 ասէցնա , Զտա՛ս ինչ սլատասխանի ,
 63 զի՞նչ զոքա ամբաստաննն զքէն : Եւ
 Յիսուս լուս կայր : Պատասխանի եւ
 քահանայապետն եւ ասէցնա , Երգմե-
 ցուցանեմ զքեզ յԱստուած կենդանի ,
 64 զի ասացես մեզ՝ թէ զո՞ւ ես Քրիս-
 տոսն Որդի Աստուծոյ : Ասէցնա Յի-
 սուս , Դու ասացիր . բայց ասեմ ձեզ ,
 Յայ՛մ հետեւ անասնիցէք զՈրդի մարդոյ
 նստեալ ընդ աջմէ Զօրութեանն եւ
 65 եկեալ ընդ ամպս երկնից : Յայնժամ
 քահանայապետն պատուեաց զճան-
 զերծս իւր , եւ ասէ , Հայնչեաց , զի՞
 66 եւս պիտոյ են մեզ վկայք , ա՛նա արդ
 բուայք զհայնչութիւն զորս . Զինչ
 հաճոյ է ձեզ . նորա պատասխանի եւ
 67 տուն եւ ասեն , Մահապարտ է : Յայն-
 ժամ թքին ընդ երես նորա եւ կտիե-
 ցին զնա , եւ ոմանք ազտակեցին , եւ
 68 ասեն , Մարգարեաց մեզ , Քրիստոսդ ,
 ո՞վ է որ եհարն զքեզ :
 69 Իսկ Պետրոս նստէր արտաքոյ ի
 դաւթին . մտտեաւ առ նա աղախին մի
 եւ ասէ , Եւ զու ընդ Յիսուսի Գալիլ-
 70 եացոյ էիր : Եւ ուրացաւ ասաջի ու-
 մենեցուն եւ ասէ թէ Ոչ զիտեմ զինչ
 71 խօսիսդ : Եւ իբրեւ եյ նա արտաքս
 քան զդուանն , ետես զնա այլ կին մի ,
 եւ ասէ ջրախոսի որ անդն կային , Եւ
 72 սա ընդ Յիսուսի նազովրեցու էր : Եւ
 զհարձեալ ուրացաւ երգմամբ թէ Ոչ զի-
 73 տեմ զայրն : Եւ յետ սակաւ միւոյ մա-
 տուցեալ որք կայինն անդ՝ ասենց Պետ-
 րոս , Արգարեւ եւ զու ի նոցանէ ես ,
 քանդի եւ խօսք քո յայտ ամենն զքեզ :
 74 Յայնժամ սկսաւ նզովել եւ երդնուլ
 թէ Ոչ զիտեմ զայրն . եւ իսկոյն հաւ-
 75 իսուցեալ : Եւ յիշեաց Պետրոս զբանն
 Յիսուսի զոր ասաց թէ Մինչչեւ հաւու
 խօսեալ իցէ , երիցս ուրացիս զիս ,
 եւ ելեալ արտաքս՝ կրաց դառնապէս :

1 Իբրեւ այդ եզեւ , խորհուրց արարին
 ամենայն քահանայապետքն եւ ձերք
 ժողովրդեանն վասն Յիսուսի սպանա-
 2 նել զնա : Կապեցին զնա եւ ստին զնա-
 ցին , եւ կառն ի ձեռս Պոնտոցոյ Պի-
 զատոսի գատաւորի :
 3 Յայնժամ տեսեալ Յուդայի որ մաա-
 նեայն զնա թէ պարտաւորեցաւ , զզճա-
 ցաւ եւ դարձոց Կարծաթն առ քա-
 հանայապետն եւ ձերս ժողովրդեանն՝ ,
 4 Եւ ասէ , Մեղայ զի մասնեցի դարեւն
 սրգար . եւ նօքա ասեն , Մեզ չէ փոյթ ,
 5 զու զիտես : Եւ բնկէց զարծաթն ի
 տաճարին եւ զնայ , եւ չորաւ խեղ-
 6 զեցաւ : Իսկ քահանայապետիցն առեալ
 զարծաթն՝ ասեն , Ոչ է արժան ընդու-
 նել զայդ ի կորսանն , քանդի զինք
 7 արեան են : Խորհուրց արարեալ , գնե-
 ցին այնու զազարակն բրաի ի զերեզ-
 8 ման օտարաց : Վասն այնորիկ կոչեցաւ
 աղարակն այն Աղարակ արեան մինչեւ
 9 յայտօր : Յայնժամ լցաւ որ ասացան
 ի ձեռն 2 Երեմիայի մարգարէի , եւ ա-
 սին զերեսուն արծաթին զզինս վա-
 ճատելոյն , զոր արկին յորդուցն Իս-
 10 րայելի , Եւ ետուն զնա յազարակն
 բրաի , որպէս հրամայեաց ինձ Տէր :
 11 Եւ Յիսուս եկաց ասաջի գատա-
 ւորին . եհարց զնա դատաւ որն եւ ասէ ,
 Դո՞ւ ես ինպաւուրն Նբէից . եւ Յիսուս
 12 ասէ , Դու ասես : Եւ ի չարախօսն
 նորա ի քահանայապետիցն եւ ի ձերոց ,
 13 ոչինչ ետ պատասխանի : Յայնժամ
 ասէցնա Պիզատոս , Ոչ լես որչափ
 14 զոքա հակառակ քո վկայեն : Եւ ոչ ետ
 նմա պատասխանի եւ ոչ բան մի , մինչ-
 չեւ զարմանալ գատաւորին յոյժ :
 15 Բայց ըստ տօնի սովոր էր դատա-
 ւորն արձակել ժողովրդեանն կապեալ
 16 մի զոր կամէին : Ընէին յայնժամ
 կապեալ մի նշանաւ որ , սրում անուն
 17 էր 3 Յեսու Բարարբա : Իբրեւ ժողո-
 վեցան , ասէցնտա Պիզատոս , Զո՞
 կամիր 4 յերկուց աստի զի արձակեցից
 ձեզ , զՅեսու Բարարբա՞՝ եթէ զՅիսուս
 18 զանուանեալն Քրիստոս : Բանդի զի-

1 Յւնն , զերեսուն արծաթին առ քահանայա-
 պետն եւ ձերս
 2 Յաննա պաւստ
 3 Բարաբա , զի արձակեցից ձեզ , զԲարարբա՞
 4 Բարաբա , զի արձակեցից ձեզ , զԲարարբա՞

տէր թէ առ նախանձու մատնեցին զնա։
 19 Եւ մինչ նստէր յասնին, առաքեաց
 առ նա կինն իւր եւ ասէ, Չկայ ինչ քո
 եւ արդարոյն այնորիկ, զի բազում
 անցք անցին ընդ իս այսոր յանուրջս
 20 վասն նորա։ Իսկ քահանայապետքն
 եւ ծերք հաւանեցուցին զժողովուրդն,
 զի խնդրեացն զհարարայն, եւ զՅի-
 21 սուս կորուսցեն։ Պատասխանի ետ
 զատաւորն եւ ասէ ցնոսա, Չո՞ կամիր
 զի արձակեցիք ձեզ յերկուց աստի։ եւ
 22 նոքա ասեն, զհարարաւ։ Ասէ ցնոսա
 Պիղատոս, Իսկ զի՞ արարից զՅիսուս
 23 զանուանեալն Քրիստոս։ Ասեն ամե-
 նեքեան, ինչեացի։ եւ նա ասէ, Չի՞նչ
 չար արար։ եւ նոքա ասաւել եւս ա-
 24 զաղակէին եւ ասէին, ինչեացի։ Եւ
 տեսեալ Պիղատոսի թէ ոչինչ ոգնէ,
 այլ ատաւել խոտովութիւն լինի, ասեալ
 ջուր՝ լուաց զձեռս ատաջի ժողովրդ-
 եանն եւ ասէ, Քաւեալ եմ ես յարենէ
 Պրզարուց այդորիկ. դո՞ք զիտասջիր։
 25 Պատասխանի ես ամենայն ժողովուրդն
 եւ ասէ, Արիւն դորա ի վերայ մեր եւ
 26 ի վերայ որդւոց մերոց։ Յայնժամ ար-
 ձակեացնոցա զհարարբայն, եւ զՅիսուս
 զան հարեալ՝ ետ ի ձեռս զի խաչեացի։
 27 Յայնժամ զինուորք զատաւորին ա-
 ոին զՅիսուս յապարանս, եւ ժողովե-
 ցին ի վերայ նորա զամենայն զգուսնոյն.
 28 Մերկացին զնա, եւ արկին զնովըն.
 29 քղամիզ կարմիր։ Եւ ուրբեալ սրտի
 ի փշոց՝ եզին ի գլուխ նորա, եւ եղէցն
 յաջոյ ձեռին նորա. ի ծունր իջեալ ա-
 ոսջի նորա՝ կատակէին եւ ասէին,
 30 Ազջ եր, թագաւոր Հրէից։ Եւ թքեալ
 ի նա՝ ամուսին զեղէզնն եւ ձեծէին
 31 զգլուխ նորա։ Եւ յորժամ ձաղեցին
 զնա, մերկացուցին ի նմանէ զքղամիզն
 եւ աղուցին նմա զիւր հանդերձն, եւ
 սարան զնա ի խաչ հանել։
 32 Եւ երեալ արուաքս՝ զալին այր մի
 կիրենացի անուն Սիմովն, զնա կալան
 33 սրահակ զի քարձցէ զիսաչն նորա։ Եւ
 եկեալ ի տեղին անուանեալ Գողգոթա,
 34 որ է տեղի կառափելոյ, Ետուն նմա
 ըմպել զինի ընդ լեզի խառնեալ. եւ
 իբրեւ ձաչակեաց, ոչ կամէր ըմպել։
 35 Եւ հանեալ զնա ի խաչ՝ բաժանեցին
 զհանդերձս նորա վիճակաւ. 1 զի լցցի

րանն որ ասացաւ ի մարգարէէն, Բա-
 ժանեցին զհանդերձս իմ յիրեանս,
 ի վերայ պատժուճանի իմոյ վիճակս
 36 արկանէին։ Եւ նստեալ սրահէին զնա
 37 Եւ ելին ի վերայ զլիոյ նորա զրեալ
 զլուս նորա, թէ Այս է Յիսուս, թա-
 38 զաւարն Հրէից։ Յայնժամ հանին ընդ
 նմա ի խաչ երկուս աւագակս, մի
 յաջմէ նորա եւ մի յահէկէ։
 39 Եւ որ անպանկինն՝ հայնոյէին զնա,
 40 չարժէին զգլուխ իւրեանց, եւ ասէին,
 վահ, որ քակէիր զասճարն եւ զերիս
 աւուրս շինէիր զնա, ապրեցո զքեզ
 թէ Որդի ես Աստուծոյ, էջ ի խաչէց։
 41 Նոյնպէս եւ քահանայապետքն ձաղէին
 հանդերձ զպոքն եւ ծերովք եւ ասէին,
 42 Չայրա ապրեցոյց, զինքն ոչ կարէ ապ-
 րեցոցանել. եթէ թագաւոր է Իսրա-
 յելի, իջցէ այժմ ի խաչէց, եւ հաւա-
 43 սացուք զմա։ Եթէ յուսացաւ յԱստ-
 ուած, փրկեցէ այժմ զգա, եթէ կամի
 զգա. քանզի ասաց եթէ Աստուծոյ
 44 Որդի եմ, Չնոյն եւ աւագակքն որ
 խաչեալ էին րնդ նմա՝ նախատէին զնա։
 45 Եւ ի վեց ժամէ աւուրն խաւար ե-
 զեւ ի վերայ ամենայն երկրի մինչեւ
 46 ցինն ժամ։ Եւ զինն մաժաւն գոչեաց
 Յիսուս ի ձայն մեծ եւ ասէ, էլի, էլի,
 լսմա սարաքիժանի. այսինքն է, Աս-
 տուած իմ, Աստուած իմ, ընդէր թո-
 47 զեր զիս։ Սմանա յայնցանէ որ անդն
 կային՝ իբրեւ լուան, ասէին, Չեղիա
 48 կարգայ գա։ Եւ փաղվաղակի ընթա-
 ցաւ մի ոմն ի նոյանէ, առ սպունգ լի
 քացախով, հարեալ յեղեգան՝ ետ ըմպել
 49 նմա։ Եւ կէսքն ասէին, Թող, տեսցուք
 եթէ զայն Եղիա փրկել զգա։
 50 Եւ Յիսուս զարձեալ աղաղակեաց
 ի ձայն մեծ եւ արձակեալ զողին։
 51 Եւ աճա վարագոյր տասարին ցելաւ
 յերկուս ի վերուստ մինչեւ ի վայր, եւ
 երկիր չարժեցաւ, եւ վեճք պատճոնե-
 52 ցան։ Եւ զերեզմանք բացան եւ բա-
 զում մարմինք ննջեցեայ սրբոց յար-
 53 եան։ Եւ երեալ ի զերկզմանաց յետ
 յարութեանն նորա, մտին ի քաղաքն
 սուրբ եւ երեւեցան բազմաց։
 54 Իսկ հարիւրապետն եւ որ ընդ նմա
 պահէին զՅիսուս՝ իբրեւ տեսին զչար-
 ժումնն եւ զեղեալսն, երկեան յոյժ եւ
 ասեն, Արդարեւ Աստուծոյ Որդի էք
 սա։

1 Յովան գովմի

55 Էին անդ կանայք բազումք, կային
 6 ի հեռաստանէ եւ հայէին, որք եկին
 զկնի Յիսուսի ի Գալիլէ պաշտել զնա .
 56 Յորս էր Մարիամ Մագդաղենացի, եւ
 Մարիամ՝ Յակովբայ եւ Յովսեայ մայր,
 եւ մայր որդւոցն Չերեզեայ :
 57 Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, եկն այր մի
 մեծատուն յԱրիմաթեայ որում անուն
 էր Յովսէփ, որ եւ աշակերտեցաւ իսկ
 58 Յիսուսի : Սա մատուցեալ առ Պիղա-
 տոս՝ խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի .
 յայնժամ Պիղատոս հրամայեաց տալ
 59 զմարմինն : Եւ առեալ զմարմինն Յով-
 60 սէփ պատեաց սուրբ կտաւովք, եւ եղ
 ի նոր գերեզմանի զոր փորեաց ի վիմի-
 եւ թաւալեցուցեալ կափարիչ զրան
 61 գերեզմանին վէմ մի մեծ՝ գնաց : Անդ
 էր Մարիամ Մագդաղենացի եւ մեւս
 Մարիամն, նստէին հանդէպ գերեզ-
 մանին :
 62 Եւ ի վաղիւ անդր որ է յետ ուրբա-
 թուն, ժողովեցան քահանայապետքն
 63 եւ փարիսեցիքն առ Պիղատոս, եւ ա-
 սեն, Տէր, յիշեցաք զի մոլորեցուցին
 այն ասէր մինչ կենդանին էր, թէ Յետ
 64 երից աւուրց յառնեմ . Արդ հրամայեա
 զգուշանալ գերեզմանին մինչեւ ցերիս
 աւուրս, գուցէ եկեալ աշակերտքն զի-
 շերի՝ գողանայցեն զնա, եւ ասիցեն
 ժողովրդեանն թէ Յարեաւ ի մեռելոց .
 եւ լինիցի յետին մոլորութիւնն չար
 65 քան զատալինն : Ասէ ցնոսա Պիղատոս,
 Ունիք զզորականն, երթայք, զգուշա-
 66 ցարուք որպէս եւ գիտէք : Եւ նոքա
 երթեալ զգուշացան գերեզմանին, եւ
 կնքեցին զվէմն հանդերձ զորականօքն :

ԳԼ ԻԸ

1 Եւ յերեկոյի շաբաթուն յորում լու-
 սանայր միաշաբաթին, եկն Մարիամ
 Մագդաղենացի եւ մեւս Մարիամն տե-
 2 սանել զգերեզմանն : Եւ ահա շարժումն
 մեծ եղև, զի հրեշտակ Տեառն իջեալ
 յերկնից մատուցեալ ի բաց թաւալե-
 ցոց զվէմն ի զրաց անտի, եւ նստէր
 3 ի վերայ նորա . Եւ էր տեսիլ նորա
 իբրեւ զփայլակն, եւ հանդերձ նորա
 4 սպիտակ իբրև զծիւն : Եւ յահէ անտի
 նորա խոռոկեցան սահապանքն, եւ եղեն
 5 իբրեւ զմեռեալս : Պատասխանի ետ
 հրեշտակն եւ ասէ ցկանայսն, Մի՛ եր-

կընչիք զուք, զիտեմ զի զՅիսուս զիսա-
 6 չելեալն խնդրէք . Չէ աստ, քանզի
 յարեաւ, որպէս ասայն . եկայք, տե-
 7 սէք զտեղին ուր ՚կայր : Եւ վաղվա-
 զակի երթայք, ասացէք աշակերտացն
 նորա թէ ՚Յարեաւ . եւ ահա յատա-
 ջանայ քան զձեզ ի Գալիլեա, անդ տե-
 8 սանիցէք զնա . ահա ասացի ձեզ : Եւ
 ելեալ վաղվաղակի ի գերեզմանէ անտի
 ահիւ եւ խնդութեամբ բազմաւ՝ ըն-
 թանային պատմել աշակերտացն :
 9 Եւ ահա պատահեաց նոցա Յիսուս
 եւ ասէ, Ո՛ղջէք . եւ նոքա մատու-
 ցեալ կայան զոտս նորա եւ երկիր սա-
 10 զին նմա : Յայնժամ ասէ ցնոսա Յի-
 սուս, Մի՛ երկնչիք, երթայք, ասացէք
 եզբարցն իտոց զի երթիցեն ի Գալիլեա
 եւ անդ տեսցեն զիս :
 11 Իբրեւ նոքա զնացին, ահա ոմանք
 ի զօրականացն եկին ի քաղաքն, եւ
 պատմեցին քահանայապետիցն զամե-
 12 նայն որ ինչ եղեւն : Եւ նոքա ժողով-
 եալ հանգերձ ծերովքն, խորհուրդ առ-
 եալ արժաթ յոյժ ետուն զօրականացն,
 13 Եւ ասեն, Ատաջիք եթէ Աշակերտքն
 նորա եկեալ զիշերի գողացան զնա,
 14 մինչ մեք ի քուն էաք : Եւ եթէ լուր
 լիցի այդ առ դատաւորն, մեք հաճես-
 ցուք զնա եւ զձեզ անհոգ արացուք :
 15 Եւ նոցա առեալ զարծաթն, արարին
 որպէս ուսանն . եւ ել համբաւս այս
 ի Հրէից մինչեւ ցայսօր :
 16 Իսկ մետասան աշակերտքն զնացին
 ի Գալիլեա ի լեանն՝ ուր ժամադիր
 17 եղև նոցա Յիսուս : Իբրեւ տեսին զնա,
 երկիր պաղին նմա, եւ ոմանք յեր-
 18 կուացան : Եւ մատուցեալ Յիսուս խօ-
 սեցաւ ընդ նոսա եւ ասէ, Տուաւ ինձ
 ամենայն իշխանութիւն յերկինս եւ
 յերկրի . ³որպէս առաքեաց զիս Հայր,
 19 եւ ես առաքեմ զձեզ՝ ³Գնացէք այսու-
 հետեւ, աշակերտեցէք զամենայն հե-
 թանոսս, մկրտեցէք զնոսս յանուն Հօր
 20 եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ : Ուսու-
 ցէք նոցա սլահել զամենայն որ ինչ
 պատուիրեցի ձեզ . եւ ահաւասիկ ես
 ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս, մինչեւ
 ի կատարած աշխարհի :

1Բ-ըւ-74, Կայր Տէրն ³Ի Գո-նի գ-ի-տ-ե
 2Բ-ըւ-74, Յարեաւ ի մեռելոց

Գ Լ ՈՒԽՔ Մ Ա Ր Կ Ո Ս Ի Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն Ի Ն

<p>Վասն դիւահարին .</p> <p>Վասն Պետրոսի զըքանչին .</p> <p>Վասն բժշկութեան պէտպէս հիւ- լանդութեանց .</p> <p>Վասն բորոտին .</p> <p>Վասն անդամալուծին .</p> <p>Վասն Ղեւեպյ մաքսաւորի .</p> <p>Վասն գօսացեալ ձեռինն .</p> <p>Վասն առաքելոցն ընտրութեան .</p> <p>Վասն սերմանեացն առակի .</p> <p>Վասն սաստելոյ չուրցն .</p> <p>Վասն լէզէոփնացն .</p> <p>Վասն դստեր ժողովրդապետին .</p> <p>Վասն տեռատեսին .</p> <p>Վասն համարոյ առաքելոցն .</p> <p>Վասն Յովհաննու , եւ Հերովդէի .</p> <p>Վասն հինգ հացին եւ երկուց ձկանցն .</p> <p>Վասն ի վերայ ծովուն գնալոյ .</p> <p>Վասն անցանելոյն զպատուիրանաւն .</p> <p>Վասն Ասորոյ կնոջն փրկեցեցւոյ .</p> <p>Վասն համերն եւ խիին .</p> <p>Վասն եւթն հացին .</p> <p>Վասն խմորոյ փարիսեցւոցն .</p> <p>Վասն կուրին .</p> <p>Վասն հարցանելոյն ի կեսարիա .</p> <p>Վասն այլակերպութեանն Տեառն .</p> <p>Վասն լուսնահարին .</p>	<p>ԳԼ. ՀՄԻ.</p> <p>Ա. 23</p> <p>Ա. 29</p> <p>Ա. 32</p> <p>Ա. 40</p> <p>Բ. 3</p> <p>Բ. 14</p> <p>Գ. 1</p> <p>Գ. 13</p> <p>Գ. 2</p> <p>Դ. 35</p> <p>Ե. 1</p> <p>Ե. 21</p> <p>Ե. 25</p> <p>Զ. 7</p> <p>Զ. 14</p> <p>Զ. 35</p> <p>Զ. 47</p> <p>Է. 5</p> <p>Է. 24</p> <p>Է. 31</p> <p>Ը. 1</p> <p>Ը. 16</p> <p>Ը. 22</p> <p>Ը. 27</p> <p>Թ. 1</p> <p>Թ. 16</p>	<p>Վասն խորհելոյն թէ ո՞վ իցէ մեծ .</p> <p>Վասն հարցանելոյն թէ Պա՛բոս է արձակել զկին .</p> <p>Վասն հարցանելոյ մեծատանն զՅի- սուս .</p> <p>Վասն որդւոցն Զեբեդեայ .</p> <p>Վասն Բարտիմէոսի .</p> <p>Վասն յաւանակին .</p> <p>Վասն չորանալոյ թզենւոյն .</p> <p>Վասն անյիշաչարութեան .</p> <p>Վասն հարցանելոյ քահանայապե- տիցն զՏէրն .</p> <p>Վասն ոյգւոյն .</p> <p>Վասն հարցանելոյ զդահականէն .</p> <p>Վասն սաղուկեցւոցն .</p> <p>Վասն զպրացն .</p> <p>Վասն Տեառն հարցանելոյն զփարի- սեցիսն .</p> <p>Վասն երկու լուսնայիցն .</p> <p>Վասն կատարածին .</p> <p>Վասն սուուրն եւ ժամուն .</p> <p>Վասն օծանելոյ կնոջն զՏէրն իւղով .</p> <p>Վասն զատկին .</p> <p>Վասն մատնութեանն մարգարէա- նալոյ .</p> <p>Վասն Պետրոսի ուրացութեանն .</p> <p>Վասն խնորելոյ զտերունական մարմինն .</p> <p>Վասն իւղարեր կանանցն .</p>	<p>ԳԼ. ՀՄԲ.</p> <p>Թ. 32</p> <p>Ժ. 1</p> <p>Ժ. 17</p> <p>Ժ. 35</p> <p>Ժ. 46</p> <p>ԺԱ. 1</p> <p>ԺԱ. 12</p> <p>ԺԱ. 25</p> <p>ԺԱ. 27</p> <p>ԺԲ. 1</p> <p>ԺԲ. 13</p> <p>ԺԲ. 18</p> <p>ԺԲ. 28</p> <p>ԺԲ. 35</p> <p>ԺԲ. 41</p> <p>ԺԳ. 3</p> <p>ԺԳ. 32</p> <p>ԺԴ. 3</p> <p>ԺԴ. 12</p> <p>ԺԴ. 18</p> <p>ԺԴ. 66</p> <p>ԺԵ. 42</p> <p>ԺԶ. 1</p>
---	---	---	--

ԱԻԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԹ Ա

1 ՍԿԻՋԲՆ՝ աւետարանի Յիսուսի Քրիս-
2 տոսի, Որդւոյ Աստուծոյ, Որպէս եւ
զրեալ է ի մարգարէս, Ահաւասիկ ես
առաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո, որ
հանգերձեսցէ զճանապարհս քո առաջի
3 քո: Զայն բարբառոյ յանապատի, Պատ-
րաստ արարէք զճանապարհ Տեանն,
եւ ուղիղս արարէք զչափղս նորա:
4 Եւ եղեւ զի Յովնաննէս մկրտէր յա-
նապատի, եւ քարոզէր մկրտութիւն
ապաշխարութեան ի թողութիւն մե-
5 ղաց: Եւ երթայր առ նա ամենայն աշ-
խարհն Հրէաստանի եւ Երուսաղեմա-
ցիք ամենեքեան, եւ մկրտէին ի նմա-
նէ ի Յորդանան գետ՝ խոստովանեալ
6 զմեղս իւրեանց: Եւ էր Յովնաննէս
զգեցեալ ստեւ ուղտու, եւ գօտի մաշ-
կեղէն ընդ մէջ իւր. եւ կերակուր նո-
7 րա մարախ եւ մեղր վայրենի: Քարո-
զէր եւ ասէր, Գայ զօրագոյնն քան
զիս զկնի իմ, որում չեմ բաւական
խոնարհել լուծանել զիտացս կօշկաց
8 նորա: Ես մկրտեցի զձեզ ջրով, եւ նա
մկրտեսցէ զձեզ Հոգով Սրբով:
9 Եւ եղեւ յաւուրսն յայնուսիկ եկին
Յիսուս ի Նազարեթէ Գալիլեացոց,
եւ մկրտեցաւ ի Յովնաննէ ի Յորդա-
10 նան: Եւ նոյնժամայն ընդ վերանալ
ի ջրոցն ետես ցեկեալ զերկինս, եւ
զՀոգին՝ Աստուծոյ իբրեւ զաղաւնի
11 զի իջանէր ի վերայ նորա: Զայն եղեւ
յերկնից եւ ասէ, Դու ես Որդի իմ սի-
12 բեյի, ընդ քեզ հաճեցայ: Եւ նոյնժա-
13 մայն Հոգին հանէ զնա յանապատ: Եւ
էր նա անդ զաւուրս քառասուն փոք-
ձեալ ի Սատանայէ, եւ էր ընդ զազանս.
եւ հրեշտակք պաշտէին զնա:
14 ԲՅ. Եւ յետ մասներոյն Յովնանու
եկին Յիսուս ի Գալիլեա. քարոզէր զա-
15ւետարանն Աստուծոյ, եւ ասէր թէ

Կատարեալ է ժամանակ, եւ հասեալ է
արքայութիւնն Աստուծոյ, ապաշխա-
րեցէք եւ հաւատացէք յաւետարանն:
16 Իբրեւ անցանէր առ ծովեզերքն Գա-
լիլեացոց, ետես զՍիմօն եւ զԱնդրէ-
աս զեղբայր Սիմօնի, զի արկեալ էր
նոցա ուսկանս ի ծով, քանզի ձկնորսք
17 էին. Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս, Եկայք
զկնի իմ եւ արարից զձեզ լինել որ-
18 սորոս մարդկան: Եւ վաղվաղակի թոյ-
եալ զուսկանսն՝ գնացին զհետ նորա:
19 Եւ մատուցեալ անտի սակաւիկ մի յա-
ռաջ՝ ետես զՅակովբոս Զերեզեայ եւ
զՅովնաննէս զեղբայր նորա, եւ գնոսա
ի նաւին մինչ կաղմէին զուսկանս:
20 Եւ կոչեաց ՝ գնոսա, եւ վաղվաղակի՝
թողեալ զնայրն իւրեանց զԶերեզէոս
ի նաւին վարձկանօքն հանգերձ, զնա-
ցին զհետ նորա:
21 ԲԳ. Եւ մտանն ի Կափառնայում,
եւ իսկ եւ իսկ ի շաբաթուն մտեալ ի
22 ժողովուրդն՝ ուսուցանէր զնոսա: Եւ
զարմանային ընդ վարդապետութիւն
նորա, զի ուսուցանէր զնոսա իբրեւ
իշխանութեամբ, եւ ոչ որպէս զպիբքն:
23 Եւ էր ի ժողովրդեանն նոցա այր մի,
յորում այս պիղծ պոյր ի նմա. որ ա-
24 զաղակեաց եւ ասէ, Թոյլ տուր, զի՞
կայ մեր եւ քո, Յիսուս Նազովրեցի,
եկիր կորուսանել զմեզ. զիտեմք զքեզ,
25 ով ես, Սուրբ Աստուծոյ: Սաստեաց
ի նա Յիսուս եւ ասէ, Կարկեաց եւ ել
26 ի գմանէ: Եւ զարկոյց զնա այսն պիղծ,
եւ աղաղակեաց ի ձայն մեծ եւ ել ի
27 նմանէ: Եւ զարմայան ամենեքին, մին-
չեւ հօծել ընդ միմեանս եւ ասել, Զի՞նչ
է այս նոր վարդապետութիւնս, զի
իշխանութեամբ եւ այսոց պիղծոց սաս-
28 տէ, եւ հնազանդին սմա: Եւ ել լուր
նորա ընդ ամենայն կողմն Գալիլեա-
ցոց:
29 Եւ վաղվաղակի ելեալ ի ժողովրդե-

1 ի Յովնաննէս

2 ի Յովնաննէս, զնոսա վաղվաղակի, եւ

նէն՝ եկն ի տուն Սիմոնի եւ Անդրեայ՝
 30 Եւ զօրքանչ Սիմոնի զնէր ջերմացեալ,
 եւ վաղվաղակի ասենցնա վասն նորա :
 31 Եւ մատուցեալ յարոյց զնա՝ կալեալ
 զձեռանէ նորա . եւ եթող զնա տենդն,
 եւ պաշտէր զնոսա :
 32 Եւ իբրեւ երեկոյ եղև ի մտանել
 արեգականն, բերէին առնա զամենայն
 33 հիւանդս եւ զզլեանարս . Եւ էր ամե-
 նայն քաղաքն ժողովեալ առ դրունսն .
 34 Եւ բժշկեաց բազում հիւանդս ի պէս-
 պէս ալտոից, եւ զեւս բազումս եհան .
 եւ ոչ տայր խօսել զիւայն, զի զիտէին
 զնա թէ՛ Բիրիստոսն է՞ :
 35 ԲԻՐ . Եւ ընդ այգն ընդ առաւօտն յա-
 բուցեալ էլ եւ զնաց յանապատ տեղի,
 36 եւ անդ կայր յաղթս : Եւ զնաց զձեւ
 նորա Սիմոն եւ որ ընդ նմայն էին :
 37 Եւ իբրեւ զտին զնա, ասենցնա թէ
 38 Ամենքին խնդրեն զքեզ : Եւ ասէցնու-
 սա, Եկայք երթիցուք եւ յայլ մօտա-
 ւոր գեղաքաղաքսն, զի եւ անդ քա-
 39 ղաղեցից, զի յայս իսկ եկեալ եմ : Եւ
 քարոզէր ի ժողովուրդս նոցա ընդ ա-
 մենայն Գալիլեացիս, եւ զեւս հանէր :
 40 Գայ առնա բորոտ մի, աղաչէր, ի
 ծունր իջանէր եւ ասէր, Տէր, եթէ
 41 կամիս, կարող ես զիս սրբել : Իսկ Յի-
 սուս գթացեալ ձգեաց զձեան, մերձե-
 ցաւ ի նա եւ ասէցնա, կամիմ, սրբ-
 42 եաց : Եւ իբրեւ ասացնցնա, յաղվա-
 զակի գնաց ի նմանէ բորոտութիւնն,
 43 եւ սրբեցաւ : Եւ սաստեալ նմա՝ եհան
 զնա արտաքս վաղվաղակի, եւ ասէ
 44 ցնա, Զզոյշ լեր, մի՛ ումեք ինչ ասի-
 ցես . այլ երթ, ցոյց զքեզ քահանային,
 եւ մատո վասն սրբութեանքո պատա-
 45 ղադ, զոր հրամայեաց Մովսէս ի վկա-
 յութիւն նոցա : Եւ նա եկեալ սկսաւ
 քարոզել յոյժ եւ հոչակ հարկանել
 զբանն, մինչ ոչ եւս կարող լինել նմա
 յայանապէս ի քաղաք մտանել, այլ ար-
 տաքոյ յանապատ տեղիս էր . եւ զային
 առնա յամենայն կողմանց :

ԳԼ Բ

1 ԲԵ . Եւ մտեալ զարձեալ ի կալիառ-
 2 նայում յեւս աւուրց, Լուր եղև եթէ

¹ Զմանս պատէ

ի տան է . եւ ժողովեցան բազումք,
 մինչեւ տեղի եւս ոչ լինել եւ ոչ առ
 3 զբանն . եւ խօսէր նոցա զբանն : Եւ
 4 գային առնա, բերէին անդամալոյժ մի
 5 բարձեալ ի չորից : Եւ իբրեւ ոչ կա-
 6 ըին մերձեալ առնա յամբօսէ անտի,
 7 քակեցին զյարին ուր էր Յիսուս, եւ
 8 բացեալ զառաստաղն՝ իջուցին զմա-
 9 հիծան յորում կայր անդամալոյժն : Եւ
 10 տեսեալ Յիսուսի վաւառս նոցա, ասէ
 11 ցանդամալոյժն, Որդեակ, թողեալ լի-
 12 յին քեզ մեղք քո : Եւ էին ոմանք ի
 13 զյորաց անտի որ անպնասէին . եւ խոր-
 14 ձէին ի սիրաս իւրեանց, Զի՞նչ է այս
 15 որ խօսի սա զհայնոյութիւնս . ո՞վ կա-
 16 ըէ թողուլ զմեզ, եթէ ոչ մի Աստ-
 17 ուած : Եւ զիսաց Յիսուս յողի իւր
 18 թէ այնպէս խորհին ի սիրաս իւրեանց,
 19 եւ ասէ, Զի՞ խորհիք զայդ ի սիրաս
 20 ձեր : Զի՞նչ զիւրիւն է, ասել ցանդա-
 21 մալոյժն թողեալ լիցին քեզ մեղք քո,
 22 եթէ՛ ասել, Արի, առ զմահիծս քո եւ
 23 երթ ՚ի տուն քո՞ : Այլ զի զիտասջիք
 24 եթէ ի յանապատիւն ունի Որդի մարդոյ
 25 ի վերայ երկրի թողուլ զմեզս, (ասէ
 26 զմահիծս քո եւ երթ ի տուն քո : Եւ
 27 յարեաւ, եւ վաղվաղակի առեալ զմա-
 28 հիծան, ել առաջի ամենեցուն, մինչեւ
 29 զարմանալ ամենեցուն, եւ փառաւոր
 30 աննել զԱստուած եւ ասել թէ՛ Այսպիսի
 31 ինչ երբեք ոչ տեսաք :
 32 ԲԶ . Եւ ի զարձեալ ի ծովեզրն, եւ
 33 ամենայն ժողովուրդն գայր առնա .
 34 եւ ուսուցանէր զնոսա : Եւ մինչդեռ
 35 անցանէր, ետես զՂեւի Արիւայ զի
 36 նստէր ի մաքսաւորութեան, եւ ասէ
 37 ցնա, Եկ զինի իմ . եւ յարուցեալ զնաց
 38 զինի նորա, եւ բաղում մաքսաւորք
 39 եւ մեղաւորք բազմալ էին ընդ Յիսու-
 40 սի եւ ընդ աշակերտսն նորա . քանզի
 41 էին բազումք որ երթային զհետ նորա :
 42 Իսկ զպիւրքն եւ փարիսեցիք իբրեւ տե-
 43 սին թէ ուտէ ընդ մաքսաւորս եւ ընդ
 44 մեղաւորս, ասենցաշակերտսն նորա,
 45 Զի՞ է զի ընդ մեղաւորս եւ ընդ մաք-
 46 սաւորս ուտէ ՚եւ ըմպէ՞ : Իբրեւ լուաւ
 47 Յիսուս, ասէ ցնոսա, Ոչինչ է փառոյ
 48 բժիշկ ողջոց, այլ՝ հիւանդաց . եւ ոչ

² Ի Բաւառս պատէ

եկի կոչել զարգարս, այլ զմեզաւորս :
 18 Եւ էին աշակերտքն Յովհաննու եւ
 19 Կերտրք ոչ պահեն : Եւ ասէ ցնոսա Յի-
 սուս, Միթէ մարթ ինչ իցէ որդւոց
 առագաստի, մինչ ընդ նոսա իցէ փե-
 սայն, պահել : յորքան ընդ իւրեանս
 ունիցին զիեսայն, ոչ է մարթ պահել :
 20 Այլ եկեսցեն աւուրք, յորժամ վերաս-
 ցի ի նոցանէ փեսայն, եւ ապա պա-
 21 հեսցեն յաւուրք յայնմիկ : Ոչ ոք կա-
 պերտ ՚նոր անթափ արկանէ ի վերայ
 հնացեալ ձորձոյ . ապա թէ ոչ առնու
 լլուծեամբն իւրով նորն ի հնոյ անտի,
 22 եւ չար եւս պատառումն լինի : Եւ ոչ
 ոք արկանէ զինի նոր ի տիկս հինս .
 ապա թէ ոչ պայթուցանէ 4 զինի
 զտիկան, զինին հեղու եւ տիկքն կո-
 բնչին . այլ զինի նոր ի տիկս նորս
 արկանելի է :
 23 ԲԵ. Եւ եզեւ նմա ի շարաթու ան-
 ցանել ընդ արտորայս, եւ աշակերտքն
 ի զնայն իւրեանց սկսան հասկ կորզել
 24 եւ ուտել : Եւ փարիսեցիքն ասեն ցնա,
 Տես, զի՛նչ զործեն աշակերտքն զո
 25 ի շարաթուս, զոր չէ արժան : Եւ ասէ
 ցնոսա Յիսուս, Ո՞չ երբեք իցէ ըն-
 թերցեալ ձեր զոր արարն Դաւիթ, յոր-
 ժամ պլտոյն եզեւ, եւ քաղցեաւ նա
 26 եւ որ ընդ նմայն էին : Զիարդ եմուտ
 ի տունն Աստուծոյ առ Աբիաթարաւ
 քահանայապետիւ, եւ զնացան զտաւ-
 ջաւորութեան եկեր, եւ ետ եւ այնու-
 ցիկ որ ընդ նմայն էին, զոր ոչ էր օրէն
 27 ուտել, բայց միայն քահանայիցն : Եւ
 ասէ ցնոսա, Շարաթ վասն մարդոյ
 եզեւ, եւ ոչ եթէ մարդ վասն շարա-
 28 թու : Ապա ուրեմն աէր է Որդի մար-
 դոյ եւ շարաթու :

ԳԼ. Գ

1 Եւ եմուտ միւսանդամ ի ժողովուրդն,
 եւ էր անց այր մի որոյ ձեռն զօսա-
 2 ցեալ էր : Եւ սպասէին նմա եթէ բժըշ-
 կեսցէ զնա ի շարաթուն, զի շարա-

3 խօսեսցեն զնման : Եւ ասէ ցայն որոյ
 ձեռնն զօսացեալ էր, Արի, անց ի մէջ :
 4 Եւ ասէ ցնոսա, Զի՛նչ արժան է ի շա-
 րաթու, բարթ ինչ գործել եթէ չար
 անել, ոգի մի ապրեցուցանել՝ եթէ
 5 կորուսանել . եւ նոքա լուցին : Եւ հա-
 յեցեալ Յիսուսի զնոքօք լի ցասմամբ,
 տրամեալ վասն կուրութեան սրաից
 նոցա՝ ասէ ցայն, Զդեա զձեան քո .
 եւ նա ձդեաց, եւ ողջացաւ ձեռն նորա :
 6 ԳԿ. Եւ ելեալ արտաքս վաղվաղակի
 փարիսեցիքն Հերովդիանոսօքն հան-
 զերձ, խորհուրդ անէին վասն նորա
 թէ զիարդ կորուսցեն զնա :
 7 Իսկ Յիսուս աշակերտօքն իւրովք
 զնաց ի ծովեզրն . եւ բազում ժողո-
 վուրդ ի Գալիլեացւոց երթային զհետ
 8 նորա, եւ ի Հրէաստանէ, Եւ 5 Յերու-
 սաղեմէ եւ յայնկոյս Յորդանանու եւ
 որք ի Տիրուսէ եւ ի Սիդոնէ, բազում
 ժողովուրդ իբրեւ լսէին սրչակ ինչ
 9 աննէր՝ զային առ նա : Եւ ասէ ցաշա-
 կերտսն իւր զի նաւակ մի պատրաս-
 տական կայցէ նմա վասն ամբոխին,
 10 զի մի՛ նեղեսցեն զնա : Քանզի զրա-
 զումս բժշկեաց . մինչեւ գալ խոնել
 զնովաւ, զի մերձեսցին առ նա որք
 11 ունէին խտս ինչ : Եւ այսք պիղծք
 յորժամ տեսանէին զնա, անկանէին ա-
 ռոջի նորա, աղաղակէին եւ ասէին թէ
 12 Դու ես Որդին Աստուծոյ . եւ նա յոյժ
 սասաէր նոցա, զի մի՛ յայտնի անխի-
 ցեն զնա :
 13 ԳԲ. Ելանէ ի լեւանն եւ կոչէ առ ինքն
 զորս ինքն կամեցաւ, եւ չոպան առ
 14 նա : Եւ արար երկոտասանս զի իցեն
 զնովաւ, եւ զի առաքեսցէ զնոսա քա-
 15 բողել, Եւ ունել ի իսրայնութիւն բժըշ-
 16 կելոյ զցաւս եւ հանելոյ զզեւս : Եւ
 17 եզ անուն Սիմոնի՝ Պետրոս, Եւ Յա-
 կովբու Զերեղեայ եւ Յովհաննու եղ-
 բօրն Յակովբայ՝ եղ նոցա անուանս
 Բաներեզէս, որ է Որդիք որոտման :
 18 Եւ զԱնդրէաս, եւ զՓիլիպպոս, եւ
 զԲարթողոմէոս, եւ զՄատթէոս զմաք-
 սաւորն, եւ զԹովմաս, եւ զՅակովբոս
 Ալիւեայ, եւ զԹագէոս, եւ զՍիմոն
 19 Կանանացի, Եւ զՅուդա Իսկարիով-
 տացի, որ եւ մասնեացն զնա :
 20 ԳԳ. Փան ի տուն, եւ զայ միւսանդամ

1 Ո՞ւնէ, փարիսեցւոցն 2 Ո՞ւնէ, փարիսեց-
 ւոցն, այլ՝ աշակերտք փարիսեցւոցն
 3 ի Յօւնի գաւառէն, որդէս եւ յամեն է Հայ. չէ-
 ուրիշոց 4 Ո՞ւնէ, զինին նոր

5 Երուսաղեմէ եւ յեղմոց

ընդ նոսա ժողովուրդն, մինչ զի եւ
 21 հաց եւս ոչ ժամանել ուտել նոցա: Եւ
 իբրեւ լուան որ իւրքն էին՝ ելին ունել
 զնա, զի համարէին թէ մոլեգնեալ իցէ:
 22 Եւ գպիրքն որ յերուսաղեմէ իջեալ
 էին՝ ասէին թէ Բէեղզեբուզ գոյ ի զմա,
 եւ իշխանաւ զիւացն հանէ գա զգեւս:
 23 Եւ կոչեցեալ զնոսա առ ինքն՝ առակօք
 խօսէր ընդ նոսա, Զիա՛րգ կարէ Սա-
 24 տանայ զՍատանայ հանել: Եւ արգ
 էթէ թաղաւորութիւն յանձն իւր բա-
 ժանեացի, ոչ կարէ կալ թաղաւորու-
 25 թիւնն այն: Եւ եթէ տուն յանձն իւր
 26 բաժանեացի, ոչ կարէ կալ տունն: Եւ
 եթէ Սատանայ ի վերայ անձին իւրոյ
 յարեաւ եւ բաժանեալ իցէ, ոչ կարէ
 27 կալ, այլ վախճանեալ է: Այլ ոչ ոք
 կարէ զկարասի հզօրի, մտեալ ի տուն
 նորա, աւար հարկանել, եթէ ոչ նախ
 զհզօրն կապիցէ, եւ ապա զտուն նորա
 28 աւար հարկանիցէ: Ամէն ասեմ ձեզ
 զի Ամենայն թողցի որդւոց մարդկան
 մեղք եւ հայհոյութիւնք, որչափ եւ
 29 հայհոյեացեն. Բայց որ հայհոյեացէ զՀո-
 գին Սուրբ, ոչ ունիցի թողութիւն
 յաւիտեան, այլ պարտապան լիցի յա-
 30 լիտենիցն մեղաց: Զի ասէին թէ Այս
 պիղծ գոյ ի նմա:
 31 ԳԳ. Գան եղբարքն եւ մայր նորա, եւ
 արտաքոյ կացեալ՝ յղեցին եւ կոչէին
 32 զնա: Եւ անդ ժողովուրդն շուրջ զնո-
 վաւ նստէր. եւ իբրեւ ասացինցնցն,
 Ահաւասիկ մայրքս եւ եղբարքքս կան
 33 արտաքոյ եւ ինդրեն գքեզ, Պատաս-
 խանի ետ նոցա եւ ասէ, Ո՛վ է իմ
 34 մայր կամ եղբարք: Հայեցաւ շուրջ
 զիւրեւ յաշակերտան զի նստէին, եւ
 ասէ, Ահաւասիկ մայր իմ եւ եղբարք
 35 իմ. Զի որ առնիցէ զկամս Աստուծոյ
 նա է իմ եղբայր եւ քոյր եւ մայր:

ԳԼ. Դ

1 ԳԵ. Դարձեալ սկսաւ ուսուցանել
 առ ծովեզերքն, եւ խոնեցան զնովաւ
 ժողովուրդք բազումք, մինչեւ ի նաւ
 մտանել նմա եւ նստել ի ծովուն, եւ ա-
 մենայն ժողովուրդն զծովեզերքն զցա-
 2 մաքն սենէին: Եւ ուսուցանէր զնոսա
 առակօք բազում ինչ, եւ ասէր նոցա

3 ի վարդապետութեան իւրում, Լսէք.
 ահաւասիկ եւ սերմանող սերմանել:
 4 Եւ եղև ի սերմանեցն, ոմն անկաւ առ
 ճանապարհաւ, եւ շեկն թռչուն եւ
 5 եկեր զնա: Եւ այն անկաւ յապտա-
 ժի, ուր ոչ գոյր հող բազում. եւ վաղ-
 վաղակի բուսաւ, քանզի ոչ գոյր հիւթ
 6 երկրին. Եւ յորժամ ծաղեաց արեւ,
 ջեռաւ, եւ զի ոչ գոյին արմատք, ցա-
 7 մաքեցաւ: Եւ այն անկաւ ի մէջ փշոց-
 ելին փուշքն եւ հեղձուցին զնա, եւ
 8 պտուղ ոչ ետ: Եւ այն անկաւ յեր-
 կիր բարւոք, եւ երեւլ ամեցեալ տայր
 պտուղ, եւ բերէր ընդ միոյ երեսուն
 եւ ընդ միոյ վաթսուն եւ ընդ միոյ
 9 հարեւր: Եւ ասէր, Որ ունիցի ականջս
 լսելոյ՝ լուիցէ:
 10 ԳԶ. Եւ իբրեւ եղև առանձինն, հար-
 ցինցնցնցն որ զնովաւն էին աշակեր-
 11 տօքն հանդերձ զառակսն, Եւ ասէցնո-
 սա, Զեզ տուեալ է գիտել զսորհուրդս
 արքայութեան Աստուծոյ, բայց նոցա
 որ արտաքինքն են՝ ամենայն ինչ ա-
 12 ռակօք լինի, Զի տեսանելով տեսցեն
 եւ մի՛ տեսցեն, եւ լսելով լուիցեն եւ
 մի՛ իմասցին, զի մի՛ երբեք զարձցին
 13 եւ թողցի նոցա: Եւ ասէցնոսա, Ո՛չ
 զիտէր զառակս զայս, եւ զիարգ զա-
 14 մենայն առակսն զիտիցէք: Որ սեր-
 15 մանէն՝ զբանն սերմանէ: Եւ նոքա են
 որ առ ճանապարհաւն՝ ուր բանն սեր-
 մանի, եւ յորժամ լսեն զնա, զայ Սա-
 տանայ եւ հանէ զբանն սերմանեալ ի
 16 սիրաս նոցա: Եւ նոքա են որ յապա-
 սաժին սերմանեցան, որք յորժամ լսի-
 ցեն զբանն, վաղվաղակի ինդութեամբ
 17 ընդունին. Եւ զի ոչ ունին արմատս
 յանձինս, այլ առ ժամանակ մի են,
 ապա ի հասանել նեղութեան կամ հա-
 յածման վասն բանին՝ վաղվաղակի գայ-
 18 թակցին: Իսկ որ ի մէջ փշոցն սեր-
 մանեցան՝ նոքա են, որ իբրեւ զբանն
 19 լսեն, Եւ հողք աշխարհիս եւ պատ-
 րանք մեծութեան մտանն եւ հեղ-
 ձուցանեն զբանն եւ անպտուղ լինի:
 20 Եւ նոքա են որ յերկիրն բարւոք սեր-
 մանեցան, որք լսեն զբանն եւ ընդու-
 նին եւ տան ստուղ, ընդ միոյ երե-

1Իսաղաբէ, յորս նստէին

2Ի Գ-ւ-ի, «անէ» եկին թռչունք եւ կերան զնա. այլ՝ եկին թռչունք երկնից եւ կերան զնա
3Իսաղաբէ, մեծութեան եւ ցանկութիւնք այլքց իրաց

սուռն եւ ընդ միոյ վաթսուռն եւ ընդ միոյ հարեւր :

21 ԳԵ. Եւ ասէ ցնոսա, Միթէ զայ՛ ճրագ զի ընդ դրուանաւ զնիցի կամ ընդ մահճօք . ո՛չ ապաքէն ի վերայ աշտա-

22 նակի զնիցի : Զի չէ ինչ ի ծածուկ որ թէ ոչ յայտնեսցի, եւ ոչ եղեւ ինչ

23 գաղտնի՝ եթէ ոչ ի յայտ զայցէ : Եթէ

24 ոք ունիցի ականջս լսելոյ լուիցէ : Եւ ասէ ցնոսա, Տեսէք զինչ լսէքդ, եւ յաւելցի ձեզ որոց լսէքդ . որով չափով

25 չափէք, նովին չափեսցի ձեզ : Որ ոք ունիցի՛ տացի նմա . եւ որ ոչն ունիցի, եւ զոր ունին՝ բարձցի ի նմանէ :

26 ԴԿ. Եւ ասէր, Այսպէս է արքայու- թիւն Աստուծոյ, որպէս զի այր մի ար-

27 կանիցէ սերմանիս յերկիր . Եւ ննջիցէ եւ յառնիցէ զցայգ եւ զցերեկ, եւ սեր- մանիքն բուսանիցին եւ աճիցեն . եւ

28 նա ոչ զիտէ թէ երկիրն ինքնին բերէ զպտուղ . նախ զխոտն եւ ապա զհասկն, եւ ապա զցորեանն ասոք ի հասկին :

29 Այլ յորժամ տայցէ զպտուղն, վաղվա- զակի առաքել մանգաղ, զի հասեալ են

30 հունձք : Եւ ասէր, Ո՛ւմ նմանեցուս- ցուք զարքայութիւնն Աստուծոյ, կամ որո՞վ առական առականցուք զնա :

31 Որպէս հատն մանանխոյ որ յորժամ սերմանիցի յերկրի, փոքրադոյն է քան զամենայն սերմանիս որ են յերկրի,

32 Եւ յորժամ սերմանիցի, բուսանի եւ լինի մեծ քան զամենայն բանջար, եւ արձակէ ոսոս մեծամեծս, մինչև եւա- ւական լինել ընդ հովանեաւ նորա

33 թռչնոց երկնից բնակել : Եւ այնպիսի առակօք խօսէր ընդ նոսա զբանն, որ-

34 պէս կարող լինէին լսել . Եւ առանց առակի ոչինչ խօսէր ընդ նոսա, բայց առանձինն աշակերտացն իւրոց մեկնէր զամենայն :

35 ԴԲ. Եւ ասէ ցնոսա յաւուրն յայնոիկ իբրեւ ընդ երեկս լինէր, Եկայք անց-

36 ցուք յայն կողմն : Թողուն զժողո- վուրդն, եւ առնուն զնա նաւաւն հան- գերձ, եւ զայլ եւս նաւսն որ էին ընդ

37 նմա : Եւ լինէր մրրիկ մեծ հողմոյ, եւ զայլանս ի նաւն զեղոյր, մինչ զրեթէ

38 լի իսկ լինել : Եւ ինքն ննջէր ի խնյս նաւին ի վերայ բարձի . զարթուցանէին զնա եւ ասէին, Վարդապետ, ոչի՛նչ է

39 քեզ փոյթ, զի կորնչումք աւաստիկ : Եւ զարթուցեալ սաստեաց հողմոյն եւ ծո-

վուն, ասէ, Դադարեա, կարկեաց . եւ զադարեաց հողմն եւ եղեւ խաղաղու-

40 թիւն մեծ : Եւ ասէ ցնոսա, Ընդէր այդպէս վասասիրտք էք, չե՛ւ եւս ու- նիք հաւատս . եւ երկեան երկեւզ մեծ եւ ասէին ցմիմեանս, Ո՛ ոք արդեւք իցէ սա, զի եւ հողմ եւ ծով հնազան- զին սմա :

ԳԼ. Ե

1 Եւ եկն յայնկոյս ծովուն՝ յաշխարհն

2 Գերզեսացուց : Եւ ընդ ելանելն նորա ի նաւէ անտի, պատահեաց նմա այր մի ի զերեղմանացն զոր ունէր այս պիղծ .

3 Որոյ եւ բնակութիւն իւր իսկ ի զե- րեղմանս էր . եւ ոչ չղթայիւք ոք եւս

4 կարէր կայել զնա, Վասն բաղումն- դամ ոտնակապօք եւ չղթայիւք կա- պելոյ եւ խզելոյ ի նմանէ զչղթայան, եւ զոտնակապան խորտակելոյ . եւ ոչ

5 ոք կարէր պարտել զնա . Քանզի հա- նապաղ զցայգ եւ զցերեկ ի գերեղմանս եւ ի լերինս աղաղակէր, եւ կոծէր

6 զանձն իւր քարամբք : Իբրեւ ետես զՅի- սուս ի հեռաստանէ, ընթացաւ եւ եր-

7 կիր եպագ նմա : Աղաղակեաց ի ձայն մեծ եւ ասէ, Զի՛ կայ իմ եւ քո, Յի- սուս, Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ, երգմնեցուցանեմ զքեզ յԱստուած, մի՛

8 տանջեր զիս : Քանզի ասէր ցնա, Ել,

9 այսդ պիղծ, ի մարդոյ այտի : Եւ հար- ցանէր ցնա թէ Զի՛նչ անուն է քո . եւ ասէ ցնա, Լէգէնօվն անուն է իմ,

10 քանզի բաղումք եմք : Եւ աղաչէին զնա յոյժ, զի մի՛ առաքեսցէ զնոսա արտաքս

11 քան զաշխարհն : Եւ անդ էր առ լե- րամբն երամակ մի խողից արօտական

12 մեծ : Աղաչեցին զնա ամենայն զեւքն եւ ասեն, Առաքես զմեզ ի խողսն, զի

13 մտցուք ի նոսա : Եւ հրամայեաց նոցա- եւ իբրեւ ելին այսքն պիղծք, մտին ի խողան, եւ զիմեաց երամակն ի դարէ անտի ի ծովն . էին իբրեւ երկու հա-

14 զարք, եւ հեղձուելին ի ծովուն : Եւ խողարածքն փախեան եւ պատմեցին ի քաղաքին եւ յաղարակս . եւ ելին տե-

15 սանել զինչ իցէ որ գործեցաւն : Դան առ Յիսուս, եւ տեսանեն զյիւսահարն զի նստէր զլեցեալ եւ զգաստացեալ,

1 զԼուս, Գադարացուց

որ ունէր զէզէոֆէն, եւ զահի հարան :
 46 Եւ պատմեցին նոցա որոց տեսեալն էր, թէ զի՛նչ կողեւ այսահարին եւ
 47 զի՛նչ վամն խողիցն : Եւ սկսան աղա-
 48 չել զնա գնալ ի սահմանաց նոցա : Եւ իբրեւ եմուտ նա ի նաւն, աղաչէր
 49 զնա դիւահարն զի ընդ նմա իցէ : Եւ Յիսուս ոչ ետ նմա թոյլ, այլ ասէ ցնա,
 50 արար քեզ եւ ողորմեցաւ քեզ : Եւ չողաւ եւ սկսաւ քարոզել ի Դեկապոլին զոր ինչ արար նմա Յիսուս, եւ ամենեքին զարմանային :
 21 ԴԳ. Եւ իբրեւ անց Յիսուս ¹միւսւանգամ յայն կողմն, ժողովեցաւ առ նա ժողովուրդ բազում, եւ էր առ
 22 ծովեղերբն : Եւ ահա մի ի ժողովրդապետացն զայր, որուս գնաւ սնուն էր Յայբոս, եւ իբրեւ ետես զնա անկաւ առ
 23 ոտս նորա . Աղաչէր զնա յոյժ եւ ասէր թէ Դուստր ²նորա մերձ է՝ ի մահ, զի եկեալ ³զնիցէ նմա ձեռն, որպէս
 24 զի ապրեսցի եւ կեցցէ : Եւ գնաց ընդ նմա . երթայր եւ ժողովուրդ բազում զհետ նորա եւ նեղէին զնա :
 25 Եւ կին մի էր ի տեղատեսութեան
 26 արեան ղերկոտասան ամ . Եւ յոյժ վշտացեալ ի բազում բժշկաց, եւ ծախեալ զինչս իւր զամենայն եւ չէր ինչ օգտեալ, այլ եւս առաւել զայրացեալ :
 27 Իբրեւ լուաւ զՅիսուսէ, եկն ի մէջ ամբոխին յետոյ եւ բուռն եհար զհան-
 28 ղերձէ նորա . Գանդի խորհէր ի մտի թէ միայն մերձեցայց ի հանդերձս նո-
 29 րա, փրկեցայց : Եւ վաղվաղակի ցամաքեցաւ աղբեր արեան նորա . եւ զիտաց ի մարմին իւր թէ բժշկեցաւ
 30 ի տանջանացն : Եւ անդէն վաղվաղակի զիտաց Յիսուս յանձն իւր զղօրութիւնն որ ել ի նմանէ, զարձաւ յամբոխն եւ ասէ, Ո՞վ մերձեցաւ ի հան-
 31 ղերձս իմ : Եւ ասեմ ցնա աշակերտքն, Տեսանես զի ամբողջ նեղէ զքեզ, եւ ասես թէ Ո՞վ մերձեցաւ ի հանդերձս
 32 իմ : Եւ շուրջ հայցր տեսանել թէ ո՞ր
 33 զայն արար : Եւ կինն զարձուրեալ եւ զօղացեալ ⁴վամն որոյ դադան արար՝, քանզի զիտէր զի՛նչ կողեւ նմա, եկն

անկաւ առաջի նորա, եւ ասաց զա-
 34 մենայն իրնս սառեղութեամբ : Եւ Յիսուս ասէ ցնա, Դուստր, հաւատք քո կեցուցին զքեզ, երթ ի խաղաղութիւն եւ կղիջիր ողջ ի տանջանաց քոց :
 35 ԴԳ. Մինչդեռ նա զայն խօսէր, զան ոմանք ի տանէ ժողովրդապետին եւ ասեմ թէ Դուստրն քո մեռաւ, զի՞ եւս
 36 աշխատ առնես զվարդապետդ : Իսկ Յիսուս իբրեւ լուաւ զբանն ասացեալ, ասէ ցժողովրդապետն, Մի՛ երկնչիր,
 37 բայց միայն հաւատա : Եւ ոչ զոք եթո՞ղ ընդ իւր երթալ, բայց միայն զՊետրոս եւ զՅակոբոս եւ զՅովհաննէս զեղ-
 38 բայրն Յակովբայ : Գայ ի տունն ժողովրդապետին, եւ տեսանէ ամբոխ յոյժ
 39 եւ լալականս եւ աղաղակ յոյժ : Եւ մտեալ ի ներքս ասէ ցնոսա, Ղի՛ խողեալ էք եւ լայք, մանուկն ոչ է՝ մեռեալ, այլ ննջէ : Եւ ծաղր անէին զնա . եւ նորա հանեալ արտաքս զամենեսեան, առնու ընդ իւր ղնայր մանկանն եւ զմայր եւ զնոսա որ ընդ նմայն էին, եւ մտանէ ուր գնէր մանուկն :
 41 Եւ կայեալ զձեռանէ մանկանն՝ ասէ ցնա, Տալի՛թա, կո՛ւմի . որ թարգման-
 42 նի, Աղջիկ դու, քեզ ասեմ, արի : Եւ վաղվաղակի յարեաւ աղջիկն եւ զնայր, քանզի էր ամաց իբրեւ երկոտասանից . եւ զարմացան մեծաւ զարմանալեօք :
 43 Եւ պատուէր տայր նոցա յոյժ, զի մի՛ ոք զիտացէ զայն . եւ ասաց տալ նմա ուտել :

ԳԼ. Զ

1 ԴԵ. Եւ ել անտի եկն ի դաւառ իւր . եւ երթային զհետ նորա աշակերտքն
 2 իւր : Եւ կողեւ ի շարթթուն սկսաւ ուսուցանել ի ժողովրդեանն . եւ բազումք իբրեւ լսէին, զարմանային ⁴ընդ վարդապետութիւն նորա՝ եւ ասէին, Ուստի՞ է սմա այս, կամ զի՞նչ է ի մատուցութիւնս որ տուեալ է սմա, զի զօրութիւնք այսպիսիք ի ձեռաց սորա
 3 յինիցին : Ո՞չ սա է ⁵մանուկ հիւսանն եւ որդին՝ Մարեմայ, եղբայր Յակովբայ եւ Յովսեփ եւ Յուդայի եւ Սիմոնի, եւ չիցէ՞ն քորք զորա աստ

¹Բազում, միւսանգամ նաւաւ
²Յայն, իմ ³Յայն, զնիցէս

⁴Ի բազումս գալուստ
⁵Բազում, հիւսան, որդին

4 առ մեզ . եւ զայթակղէին ի նա : Եւ
 5 ասէ ցնոսա Յիսուս , Ոչ է մարդարէ
 անարգ , բայց եթէ ի գաւառի իւրում
 6 եւ յազգատոհմի եւ ի տան իւրում :
 7 Եւ ոչ կարէր անդ եւ ոչ մի ինչ զօ-
 8 րութիւն առնել , բայց սակաւ հիւան-
 9 դաց ձեռն եղեալ բժշկէր զնոսա : Եւ
 10 զարմանայր վասն անհաւատութեան
 նոցա :
 11 ԴՁ . Եւ չըջէր շուրջ զգաւառօքն եւ
 12 ուսուցանէր : Եւ կոչեաց առ ինքն
 13 զերկոտաաննն , եւ սկսաւ առաքել
 14 զնոսա երկուս երկուս , եւ տայր նո-
 15 ցա ի յիսանութիւն ի վերայ այսոց պըզ-
 16 ծոց : Եւ պատուիրեաց նոցա զի մի՛-
 17 ինչ բարձցեն ի ճանապարհ , բայց միայն
 18 գաւազան . մի՛ պարկ , մի՛ հաց , մի՛
 19 պղինձ ի գօտիս . Այլ աղանել հողա-
 20 թախս , եւ , Մի՛ զդեմուցուք , ասէ ,
 21 երկուս պարեգօսա , եւ ասէր ցնոսա ,
 22 Յոր տուն մտանիցէք , անդէն օթեւանս
 23 կալջիք մինչեւ երանիցէք անտի : Եւ
 24 որ ոչ ընկալցին զձեզ եւ ոչ լուիցեն
 25 ձեզ , յորժամ երանիցէք անտի , թօթա-
 26 փեսջիք զիտոյր ոտից ձերոց ի վկայու-
 27 թիւն նոցա :
 28 Եւ ելեալ քարոզէին զի ապաշխա-
 29 բեցեն : Եւ զեւս բազումս հանէին ,
 30 եւ օժանէին իւզով զբազում հիւանդս
 31 եւ բժշկէին զնոսա :
 32 ԴՅ . Եւ լուաւ արքայ Հերովդէս ,
 33 քանզի յայտնի եղեւ անուն նորա , եւ
 34 ասէր թէ Յովհաննէս մկրտիչ յարեաւ
 35 ի մեռելոց , եւ վասն այնորիկ զօրու-
 36 թիւնք լինին նովաւ : Այլք ասէին թէ
 37 եղիա է , իսկ այլքն՝ թէ Մարգարէ է ,
 38 կամ թէ իբրեւ զմի ի մարգարէից :
 39 Իբրեւ լուաւ Հերովդէս , ասէ , Ձորոյ
 40 ես զզլուխն հատի զՅովհաննու , սա է
 41 նա , յարեաւ ի մեռելոց :
 42 Զի ինքն Հերովդէս առաքեաց կա-
 43 լաւ զՅովհաննէս , եւ կապեաց զնա եւ
 44 եղ ի բանտի վասն Հերովդիայ կնոջ
 45 Փիլիսպոսի եղբօր նորա , զի նա կին
 46 արար զնա : Քանզի ասէր Յովհաննէս
 47 ց Հերովդէս թէ Ոչ է օրէն քեզ ունել
 48 զկին եղբօր քո : Եւ Հերովդիա ռիսա-
 49 ցեալ էր ընդ նմա , եւ կամէր սպանու-
 50 նել զնա եւ ոչ կարէր : Զի Հերովդէս
 51 երկնչէր ի Յովհաննէ , քանզի զիտէր
 52 զնա այր արդար եւ սուբբ , եւ սպա-
 53 սէր նմա , եւ լուեալ ի նմանէ՝ բազում

ինչ առնէր , եւ քաղցրութեամբ լսէր
 21 նմա : Իբրեւ օր մի լինէր պարապոյ ,
 22 յորժամ ընթրիս տայր Հերովդէս յա-
 23 լուր ծննդոց իւրոց նախարարաց իւրոց
 24 եւ հաղարապետաց եւ մեծամեծաց Գա-
 25 լլիւեացոց . Եւ ի մտանել զստերն Հե-
 26 րովդիայ եւ ի կաքաւել , հաճոյ եղեւ
 27 Հերովդի եւ բազմականացն . ասէ թա-
 28 գաւորն ցաղջիկն , ինչպէս յինէն զոր
 29 ինչ կամիս , եւ տաց քեզ : Եւ երգ-
 30 ուաւ նմա՝ Բազում անգամ , թէ Ձոր
 31 ինչ եւ ինչպէս ցես զու յինէն տաց
 32 քեզ , մինչեւ ցկէս թապաւորութեան
 33 իմոյ : Նա ելեալ ասէ ցմայր իւր , Ձի՛նչ
 34 ինչպէսից . եւ նա ասէ , Ձլլու ին Յով-
 35 հաննու մկրտչի : Եւ մտեալ անդրէն
 36 փութանակի առ թագաւորն՝ ասէ , Կա-
 37 միմ զի այժմ տացես ինձ վաղխապիկ
 38 ի վերայ սկսեղ զզլուխն Յովհաննու
 39 մկրտչի : Եւ տրտմեցաւ յոյժ թագա-
 40ւորն , այլ վասն երդմանցն եւ կոչա-
 41 կանացն ոչ կամեցաւ անարդել զնա :
 42 Եւ առաքեաց վաղխապիկ թապաւորն
 43 դահիճ , եւ հրամայեաց բերել զզլուխն
 44 նորա . եւ չոգաւ զլիսատեաց զնա ի բան-
 45 տին , եւ երբեզ զզլուխն նորա սկսեղք
 46 եւ ետ ցաղջիկն , եւ ազջիկն տարաւ
 47 ետ մօր իւրում : Իբրեւ լուան աշա-
 48 կերտքն նորա , եկին , բարձին զմար-
 49 մին նորա եւ եղին ի զերեզմանի :
 50 Եւ . Ժողովեցան առաքեալքն առ Յիս-
 51 սուս , եւ պատմեցին նմա զամենայն
 52 ինչ զոր արարին եւ զոր ուսուցին :
 53 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս , Եկայք զուք
 54 առանձինն յանապատ տեղի , եւ հան-
 55 զիջիք սակաւ մի , զի էին բազումք
 56 որ երթային եւ զային , եւ հաց ան-
 57 զամ չժամանէին ուտել : Եւ զնային
 58 նաւու յանապատ տեղի ատոնձինն :
 59 Եւ 2 տեսին զնոսա զի երթային , եւ
 60 զգացին բազումք . եւ հետի յամենայն
 61 քաղաքաց խուռն ընթանային անդ ,
 62 եւ 3 մերձենային առ նոսա : Եւ ելեալ
 63 ետես ամբոխ բազում եւ զթացաւ ի
 64 նոսա , զի էին իբրեւ ոչխարք որոց
 65 ոչ իցէ հովիւ . եւ սկսաւ ուսուցանել
 66 զնոսա յոյժ :
 67 Եւ իբրեւ բազում ժամ եղեւ , մա-

1| Բազումս պատե
 2| Ունէ , ետես ամբոխն
 3| Բազումս , ծանեանս
 4| Բազումս , յառա-
 5| քեցին քան զնոսա

տուցեալ աշակերտքն ասէին, Տեղիս անապատ է. մինչդեռ աւուր կայ,
 56 Արձակեա գժողովուրդսդ, զի երթեալ շուրջ յագարակս եւ ի գեղս դնեսցեն իւրեանց՝ զինչ ուտիցեն, զի աստ ու-
 37 տել ինչ ոչ ունին: Նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա, Դուք տուք զոցա ուտել. ասեն ցնա, Երթիցուք զնետ-
 ցուք երկերիւր դահեկանի հաց, եւ
 38 տացուք զոցա ուտել: Ասէ ցնոսա, Քանի՜ նկանակ ունիք, երթայք տե-
 սէք. իբրեւ զիտային, ասեն ցնա,
 39 Հինգ՝ եւ երկուս ձկուռնա: Եւ հրա-
 մայեաց նոցա բաղմել երախանս երա-
 40 խանս ի վերայ զայլս խոտոյ: Եւ բաղ-
 մեցան դասք դասք՝ ուր հարեւր եւ
 41 ուր յիտուն: Եւ առեալ զհինգ նկա-
 նակն եւ զերկուս ձկուռնն՝ հպեցաւ
 յերկինս, օրհնեաց, մանրեաց զնկա-
 նակնս եւ ետ ցաշակերտան զի արկցին
 նոցա, եւ զերկուս ձկուռնն բաշխեաց
 42 ամենեցուն: Չկերան եւ յագեցան.
 43 Եւ բարձին զնշխարան երկոտասան սա-
 44 կառի լի, եւ ի ձկանց անտի: Եւ էին
 որք կերանն իբրեւ արք հինգ հազար:
 45 Ե՛հ. Եւ նոյնժամայն ձեպեաց զա-
 շակերտան մտանել ի նաւ, եւ յառա-
 ջագոյն քան զնա երթալ յայնկոյս ի
 46 Բեթսայիդա, մինչ ինքն զժողովուրդան
 47 ել ի լեւան կալ յազօթս: Եւ իբրեւ ե-
 րկուց կէտեւ, էր նաւն ի մէջ ծովունս,
 48 եւ ինքն ի ցամաքի: Եւ ետես զնոսա
 հողմակոծեալս ի վարեկն, զի էր հողմն
 ընդդէմ նոցա. եւ զչորրորդ պահու-
 զիշերոյնս վայ առ նոսա զնալով ի վե-
 րայ ծովուն, եւ կամէր զանց առնել
 49 առ նորօք: Նոքա իբրեւ տեսին զի
 զնայր ի վերայ ծովուն, համարեցան
 թէ առաջօք ինչ լինիցի, եւ զազաղակ
 50 բարձին: Քանզի ամենեքեան տեսին
 զնա եւ խոտեցան. եւ նա անդէն
 վաղվաղակի խօսեցաւ ընդ նոսա եւ ա-
 սէ, Քաջալերեցարուք, ես եմ, մի՛ եր-
 51 կնչիք: Եւ ել ի նաւն առ նոսա, եւ զա-
 զարեաց հողմն. եւ առաւել եւս յիմար-
 եալ էին ի միտս իւրեանց եւ զարմա-
 52 նային յոյժ: Քանզի եւ ի վերայ հացին
 ոչ իմացան, զի էր սիրտ նոցա թըմի-
 53 րեալ: Եւ իբրեւ անցին յայնկոյս, ե-

54 կին յերկիրն՝ 3Գեհնեսարէթ: Եւ իբրեւ
 ելին ի նաւէ անտի, իսկ եւ իսկ ծան-
 55 եան զնա արք տեղւոյն այնորիկ: Եւ
 ընթացեալ այսր անդր ընդ ամենայն
 գաւառն, սկսան մահճօք բերել զհի-
 56ւանդս, ուր լսէին թէ անդ իցէ: Եւ
 ուր եւ մտանէր ի գեղս կամ ի քաղաքս
 կամ յագարակս, ի հրապարակս զնէին
 զախտածէսս, եւ աղաչէին զնա զի
 գոնէ ի քղանցս հանդերձից նորա մեր-
 ձենայցեն. եւ որ միանգամ մերձե-
 ցանն՝ փրկեցան:

ԳԼ Ե

1 Ե՛հ. Եւ ժողովեցան առ նա փարիս-
 սեցիքն եւ ոմանք ի զպարացն որ եկեալ
 2 էին յերուսաղեմէ: Եւ տեսեալ զոմանս
 յաշակերտաց անտի, զի խստնակ ձե-
 ոօք, այսինքն է անլուայ, ուտէին հաց,
 3 բամբասեցին. Զի փարիսեցիքն եւ ա-
 մենայն Հրեայք եթէ ոչ բոնալիբ լուա-
 նան ղձեոս, հաց ոչ ուտեն. քանզի
 4 ունին զաւանդութիւն ծերոցն. Եւ
 ի հրապարակէ մտեալ՝ եթէ ոչ նախ
 մկրտիցին, ոչ ուտեն. եւ այլ ինչ բա-
 զում է զոր ընկալան ունել, մկրտու-
 թիւնս բաժակաց եւ ստոմանաց եւ
 5 պղնձեաց եւ մահճաց: Ապա հարցա-
 նեն զնա փարիսեցիքն եւ զպիրք թէ
 Ընդէ՞ր աշակերտքն քո ոչ զնան ըստ
 աւանդութեան ծերոցն, այլ խառնակ
 6 ձեռօք հաց ուտեն: Նա պատասխանի
 ետ եւ ասէ ցնոսա թէ Բարուք մար-
 դարէացաւ Յսայի վասն ձեր կեղծա-
 ւորաց, որպէս ասաց, ժողովուրդս
 այս չրթամբք մեծարէ զիս, եւ սիրտք
 նոցա հետացեալ ի բացեաց են յինէն.
 7 Զուր պաշտուն զիս, ուսուցանեն վար-
 դապետութիւնս զմարդկան պատուի-
 8 եայս: Թողեալ զպատուիրանն Աստու-
 ծոյ, ունիք զմարդկան աւանդութիւնն:
 9 Եւ ասէ ցնոսա, Բարուք խոտէք զպատ-
 ուիրանն Աստուծոյ, զի զձեր աւան-
 10 դութիւնն հաստատիցէք: Զի Մովսէս
 ասէ, Պատուեա զհայր քո եւ զմայր.
 եւ Որ չարախօսեացէ՝ զհօրէ կամ զմօրէ՝
 11 մահու վախճանեցի: Եւ զուք ասէք,

1ՈՒՆԻ, Հայ

2ՅՅ, կերան ամենեքին

3Գեհնեսարէթ, եւ զտեղեցին զնաւն
 4Ոմանք յաւելան, մկրտութիւնս ստոմանաց եւ
 բաժակաց եւ այլոց սոցին նմանեաց առնէք բա-
 զումս

Եթէ ասիցէ ոք ցհայր կամ ցմայր,
 Կորբան, որ է պատարագ, զոր յինէն
 12 օգտեսցիս . եւ ոչ եւս տայք թոյլ նմա
 13 անուել ինչ հօրն կամ մօր: Եւ անար-
 գէք զբանն Աստուծոյ ձերով աւան-
 դու թեամբն, զոր աւանդեցէք, եւ բա-
 զում ինչ այլ որ այսմ նման է՝ առնէք:
 14 Եւ կոչեալ առ ինքն զամենայն ժո-
 զովորդն՝ ասէ ցնոսա, Լուարուք ինձ
 15 ամենեքեան եւ ի միտ առէք: Ոչինչ
 արտաքուստ ի մարդ մտեալ եթէ կա-
 րիցէ պղծել զնա, այլ որ ելանէ ի նմա-
 16 նէ՛ ան է որ պղծէ զմարդն: Որ ունի-
 ցի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ:
 17 Ե՛ր. Եւ իբրեւ ետուտ ի տուն յամ-
 բոխէ անտի, հարցանէին զնա աշա-
 18 կերտքն վասն առակին: Եւ ասէ ցնո-
 սա, Այդպէս եւ դուք անմիտ էք. ո՛չ
 իմանայք եթէ ամենայն որ արտա-
 քուստ ի ներքս մտանէ ի մարդ՝ ոչ
 19 կարէ զնա պղծել: Չի ոչ եթէ ի սիրտ
 նորա մտանէ, այլ՝ յորովայն, եւ ար-
 տաքս ելանէ, եւ սրբէ զամենայն կե-
 20 րակուրսն: Եւ ասէր թէ՛ Որ ինչ ի
 21 մարդոյն ելանէ՛՝ այն պղծէ զմարդ: Չի
 ի ներքուստ ի սրտէ մարդկան խոր-
 հուզք չարութեան ելանեն, չնու-
 22 թիւնք, պոռնկութիւնք, Գողութիւնք,
 սպանութիւնք, ադահութիւնք, չա-
 բութիւնք, նենդութիւնք, գիշու-
 թիւնք, չարակնութիւն, հայհոյու-
 թիւն, ամբարտաւանութիւն, անդգա-
 23 մութիւն: Այս ամենայն չարիք ի ներ-
 քուստ ելանեն եւ պղծեն զմարդ:
 24 Եւ անտի յարուցեալ եկն ի սահմանս
 Տիւրոսի եւ Սիզովի, եւ մտեալ ի
 տուն ոչ ումեք կամէր յայտնել, եւ
 25 ոչ կարաց ծածկել: Լուաւ կին մի
 զմտանէ, որոյ դուստր իւր նեղեալ էր
 յայտոյ պղծոյ, եկն անկաւ առաջի նո-
 26 րա: Եւ եկինն էր հեթանոս, Փիւնիկ
 Ասորի կարգէ. եւ աղչէր զնա զի
 27 զղենն հանցէ ի զստերէ նորա: Եւ
 Յիսուս ասէ ցնա, Թոյլ տուր նախ
 յաղեսցին մանկունք, զի ոչ է բարեոք
 առնուլ զհաց մանկանց եւ արկանել
 28 չանց: Նա սլատասխանի ետ եւ ասէ,
 Տէր, եւ շունք ի փշրանաց սեղանոյ
 29 մանկանցն կերակրին: Եւ ասէ ցնա,
 Վասն այդ բանի երթ, ել դենն ի
 30 զստերէ քուսմէ: Գնաց ի տուն իւր
 եւ ելիտ երեալ զղենն, եւ զդուստրն

զի անկեալ զնէր ի մահիճս:
 31 Ե՛ւ. Եւ երեալ միւսանգամ ի սահմա-
 նացն Տիւրոսի եւ Սիզովի, եւ եկն
 ի ծովեզրն Գալիլեացոց ի մէջ սահ-
 32 մանացն ի Դեկապոլիս: Եւ բերին ա-
 ռաջի նորա խուլ մի եւ համբ, եւ ա-
 զաչէին զի ձեռն զիցէ ի վերայ նորա:
 33 Եւ առեալ զնա մեկուսի յամբօխէ ան-
 տի, արկ զմատուենս իւր ընդ ականջս
 նորա եւ եթուք անդր. եւ կալաւ
 34 զլեզուէ նորա, Հայեցաւ յերկինս .
 յոգւոց եհան եւ ասէ, Եփիաթա, որ է
 35 բացիր: Եւ նոյնժամայն բացան լսե-
 լիք նորա, եւ լուծան կասլանք լեզուի
 36 նորա եւ խօսէր ուղիղ: Եւ սլատու իր-
 եաց նոցա զի մի՛ ումեք ասիցեն. եւ
 որչափ նա պատուիրէր նոցա, նոքա
 37 եւս առաւել քարոզէին: Եւ եւս քան
 զեւս զարմանային եւ ասէին, Չամե-
 նայն ինչ բարեոք զործեաց սա, զի
 խից լսել տայ եւ համբոց խօսել:

ԳԼ Ը

1 Ե՛Ձ. Յաւուրսն յայնոսիկ զարձեալ
 ժողովուրդ բազում էր, եւ ինչ ոչ ու-
 նէին ուտել. կոչեաց զաշակերտան իւր
 2 եւ ասէ ցնոսա, Դիժամ ես ի վերայ
 ժողովրդեանդ, զի արդ երեք աւուրք
 են մինչ առ իս են, եւ ոչ ունին զինչ
 3 ուտիցեն. Եւ եթէ արձակեմ զգոսա
 նօթիս ի տունս իւրեանց, նքթիցեն
 ի ճանապարհի. զի ոմանք ի դոցանէ
 4 ի հեռաստանէ եկեալ են: Պատասխանի
 ետուն նմա աշակերտքն նորա, Ուս-
 5 ցիւ յանապատի աստ: Եւ հարցանէր
 զնոսա, Քանի՞ նկանակ հաց ունիք.
 6 Եւ նոքա ասն, Եւթն: Եւ հրամայ-
 եաց ժողովրդեանն բազմել ի վերայ
 երկրի. եւ առեալ զեւթն նկանակն՝
 զոհացաւ, երեկ եւ տայր ցաշակերտոն
 զի արկցեն: Եւ արկին արաջի ժողո-
 7 վրդեանն: Եւ ձկուեն սակաւ ունէին,
 եւ զայն եւս օրհնեաց եւ հրամայեաց
 8 արկանել: Կերան եւ յայեցան. եւ
 բարձին զնշխարս կոտորոցն եւթն
 9 զամբիղ: Եւ էին որ կերանն՝ իբրեւ
 չորք հազարք, եւ արձակեաց զնոսա:
 10 Ե՛է. Եւ նոյն ժամայն մտեալ ի նաւ

13-xx, կարեցէ ոք

հանդերձ աշակերտօքն՝ եկն ի կողմանս
 41 Գաղմանունեայ, Եկին փարիսեցիքն
 եւ սկսան վիճել ընդ նմա, եւ խնդրէ-
 42 ին ի նմանէ նշան յերկնից փորձելով
 43 գնա: Եւ զայրացաւ յոգի իւր եւ ասէ,
 Ձի՞ է զի ազգս այս նշան խնդրէ. ամէն
 44 մի: Եթող զնոսա, դարձեալ եմուս
 ի նաւ եւ զնաց յայնկոյս:
 45 Եւ մոռացան հաց բառնալ, բայց
 միայն մի նկանակ ունէին ընդ իւր-
 46 եանս ի նաւին: Եւ պատուիրէր նոցա
 եւ ասէր, ²Ձգոյ՛ ի խմորոյ
 անտի փարիսեցւոց եւ ի խմորոյ ³Հե-
 47 բոլորիանոսաց: Եւ խորհէին ընդ մի-
 48 մեանս եւ ասէին թէ Ձի՛ հացս ոչ ու-
 49 նիմք: Գիտաց Յիսուս եւ ասէ ցնոսա,
 Ձի՛ խորհիք ⁴Ի սիրտ ձեր, թերահա-
 ւատք, թէ հաց ոչ ունիք. տակաւին
 50 ո՞չ իմանայք եւ ո՞չ յիշէք. այլ ու-
 51 թիւն ունի զսիրտս ձեր. Այլ զոն
 եւ ո՞չ տեսնէք, ականջք են եւ ո՞չ
 52 լսէք, ⁵եւ ո՞չ իմանայք տակաւին, եւ
 53 ո՞չ յիշէք: Յորժամ զհինգ նկանակն
 ի հինգ հազարն, եւ քանի՞ սակառի
 բարձէք զկտորոցն լի. եւ ասեն ցնա,
 54 Երկուտասան: Եւ յորժամ զեւթն նկա-
 նակն ի չորս հազարն, քանի՞ զամբող
 լի բարձէք զկտորոցն. եւ նոքա ասեն,
 55 Եւթն: Եւ ասէ ցնոսա, Իսկ զիմօրդ
 ոչ իմանայք:
 56 Գան ի Բեթսայիդա, եւ անեն առաջի
 նորս կոյր մի, եւ աղաչէին զնա զի
 57 մերձեցի ի նա: Եւ առեալ զձեռանէ
 կուրին՝ եհան արտաքոյ շինին, եթուք
 յաչս նորս եւ ձեռն եղ ի վերայ նորս
 եւ հարցանէր ցնա թէ տեսանիցէ ինչ:
 58 Բացաւ, եւ ասէր, Տեսանեմ զմար-
 59 զիկս զի չրջին իբրեւ զծառս: Դար-
 ձեալ եղ ձեռս ի վերայ աչաց նորս,
 60 Կերաց, եւ տեսանէր. ողջացաւ, եւ
 61 տեսանէր համարձակ զամենայն: Ար-
 ձակեաց զնա ի տուն իւր եւ ասէ,
 62 Ի շէնդ մի՛ մասնիցես, ⁶այլ երթ ի տուն

քո. եւ յորժամ ի շէնս մասնիցես, մի՛
 ումէք ասիցես ի շինն:՝
 27 ԶԿ. Եւ ել Յիսուս աշակերտօքն
 հանդերձ ի շէնս Կեսարեայ Փիլիպ-
 պեայ, եւ ի ճանապարհին հարցանէր
 28 ցաշակերտսն եւ ասէր, Ձո՞ ուստեք
 ասեն զինէն մարդիկն թէ իցեմ: Նոքա
 ետուն պատասխանի եւ ասեն, ՁՅով-
 հաննէս մկրտիչ, եւ այլք՝ Ձեզիա, եւ
 29 այլք՝ Ձմի ոք ի մարգարէից անտի:
 Ասէ ցնոսա, Իսկ զուք զո՞ ուստեք
 ասէք զինէն թէ իցեմ. պատասխանի
 եա Պետրոս եւ ասէ ցնա, Դու ես
 30 Գրիստոսն: Եւ սաստեաց ի նոսա զի
 մի՛ ումէք ասիցեն զնմանէ:
 31 Եւ սկսաւ ուսուցանել զնոսա թէ
 պարտ է Որդւոյ մարդոյ բազում չար-
 չարանս ընդունել, եւ անարգել յե-
 րիցանց եւ ի քահանայապետից եւ
 ի դպրաց, եւ մեռանել եւ յերկր աւուր
 32 յառնել: Եւ համարձակ զբանն խօսե-
 ցաւ. եւ առեալ զնա մեկուսի Պետ-
 33 րոսի՝ սկսաւ սաստել նմա: Եւ նա
 զարձաւ ետես զաշակերտսն, սաստեաց
 Պետրոսի եւ ասէ, Երթ յետս իմ, Սա-
 տանայ, զի ոչ խորհիս զու զՍասու-
 ծոյսն, այլ զմարդկանս:
 34 Եւ կոչեցեալ առ ինքն զժողովուրդն
 աշակերտօքն հանդերձ՝ ասէ ցնոսա,
 35 Եթէ ոք կամի գալ զինի իմ, ուրասցի
 զանձն իւր եւ բարձցէ զնա իւր եւ
 36 եկեացէ զինի իմ: Ձի ոք կամիցի ապ-
 րեցուցանել զանձն իւր կորուսցէ զնա.
 37 Եւ որ կորուսցէ զանձն իւր վասն ա-
 38 ւետարանին՝ ապրեցուցէ զնա: Ձի՛նչ
 օգոսա է մարդոյ եթէ զաշխարհ ամե-
 նայն շահեսցի, եւ զանձն իւր տու-
 39 ժեացի. ⁹Փանդի զի՞նչ տացէ մարդ
 փոխանակ անձին իւրոյ: Ձի ոք ոք
 ամօթ համարեսցի զիս եւ զբանս իմ
 ի շնացող եւ ի մեղաւոր յազգիս յայս-
 միկ, եւ Որդի մարդոյ յամօթ արասցէ
 զնա, յորժամ եկեսցէ փառօք չօր իւրոյ
 10 Եւ հրեշտակաց սրբոց՝ եւ ասէ ցնո-
 սա, Ամէն ասեմ ձեզ, զի են ոմանք
 ի սոցանէ որ աստ կան, որք մի՛ ճա-
 շակեցեն զմահ, մինչեւ տեսցեն զար-
 քայութիւն Աստուծոյ եկեալ զօրու-
 թեամբ:

1 Գ-Ն, Գաղմանուլթեայ
 2 Բ-Վ-Դ, Տեսէք, զգոյ՛ ի խմորէք
 3 Բ-Վ-Դ, Հերովդէ
 4 Ի Բ-Վ-Դ, արտաք
 5 Ի Գ-Ն, արտաք
 6 Գ-Ն, Հայեցաւ
 7 Բ-Վ-Դ, եւ չայել
 8 Բ-Վ-Դ, եւ մի՛ ումէք ասիցես ի շինն

9 Ու-Ն, կամ
 10 Գ-Ն, հանդերձ հրեշտակօք սրբօք

ԳԼ. Թ

1 Եւ յետ վեց աւուր առնու ընդ իւր Յիսուս զՊետրոս եւ զՅակովբոս եւ զՅովհաննէս, եւ հանէ զնոսս ի լեւոն մի բարձր առանձինն, եւ յայլակերպս
 2 եղև առաջի նոցա: Եւ ձորձք նորա եղևն վայլուն սպիտակ յոյժ, որպէս թափիչք երկրի ոչ կարևն այնպէս սպիտակացուցանել: Եւ երեւեցաւ նոցա Յղիա Մովսիսիւ հանդերձ, եւ խօսէին
 4 ընդ Յիսուսի: Պատասխանի ետ Պետրոս եւ ասէ ցՅիսուս, Ռարբի, բարևոք է մեզ աստ լինել. եւ արացուք երիս տազաւարս, մի՛ քեզ, եւ մի՛ Մովսիսի,
 5 եւ մի՛ Նդիպի: Քանզի ոչ զիսէր զինչ
 6 խօսէր, զի դարձուրեալ էին: Եւ եղև ամպ մի հովանի ի վերայ նոցա, ձայն եղև յամպոյ անտի եւ ասէ, Դա է
 7 որդի իմ սիրելի, զմա լուարուք: Եւ յանկարծակի հայեցեալ այսր անդր՝ ոչ եւս զոք ուրեք տեսին, բաց միայն
 8 զՅիսուս ընդ իւրեանս: Եւ մինչդեռ իջանէին ի յեռնէ անտի, պատուիրեաց նոցա զի մի՛ ումեք պատմեսցեն զոր տեսինն, բաց յորժամ Որդի մարդոյ
 9 ի մեռելոց յարիցէ: Եւ նոքա զբանն ի մտի ունէին, եւ խնդրէին ընդ միմեանս թէ զի՞նչ իցէ ի մեռելոցն յառնել:
 10 Հարցին ցնա եւ ասեն, Զի՞նչ է այս զոր զայրեքս ասեն եթէ նախ եւ
 11 զիպի պարտ է գալ: Նա պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ, Նդիա նախ եկեալ յարդարեաց զամենայն. իսկ զիսոյ զրեալ է զՈրդոյ մարդոյ, զի բազում
 12 ինչ չարչարեսցի եւ անգոսնեսցի: Այլ եւ ասեմ ձեզ եթէ Նդիա եկն, եւ արարին ընդ նա զինչ եւ կամեցան, որպէս եւ զրեալ է վասն նորա:
 13 ԶԲ. Եւ եկեալ առ աշակերտսն, տեսին ամբոսի շուրջ գնոքօք, եւ զգտիրսն՝ զի վիճէին ընդ նոսս: Եւ վաղվազակի ամենայն ժողովուրդն իբրեւ տեսին զնա, զարմացան, եւ ընդ առաջ ընթ
 15 թացեալ ողջոյն տային նմա: Եւ եհարցնոսս թէ Զի՞նչ վիճէիք ընդ նոսս
 16 Պատասխանի ետ մի ոմն ի ժողովրդեսնէն եւ ասէ, Վարդապետ, ածի զորդի
 17 իմ առ քեզ, զոր ունի այս համբ. Եւ

ուր հասանէ, զարկուցանէ զնա. եւ փրփրէ եւ կրճտէ զատամունս իւր եւ ցամաքի. եւ ասացի ցաշակերտսն քո զի հանցեն, եւ ոչ կարային հանել զնա:
 18 Պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ, Ո՛վ ազգ անհաւատ, մինչև յե՛րբ իցեմ ընդ ձեզ, մինչև յե՛րբ անսացեմ ձեզ.
 19 Եւ ասէ զնա առ իս: Եւ ածին զնա առ նա. իբրեւ ետես զնա այսն, վարդապակի շարժեաց զնա, եւ անկեալ յերկիր թաւայէր եւ փրփրեացր: Եհարց ցհարց նորա եւ ասէ, Քանի՞ ժամանակք են յորմէ հետէ այդ եղև զմա.
 21 Եւ նա ասէ, Ի մանկութենէ: Բազում անգամ ի հուր արկանէ եւ ի ջուր զի կորուսցէ զգա. արդ եթէ կարող ինչ ես, օգնեա մեզ, Տէր, զվաղեալ ի վերայ մեր: Եւ Յիսուս ասէ ցնա, ²Ասացեր թէ կարող ես, ամենայն ինչ հնարաւոր է այնմ, որ հաւատայն: Եւ վաղվազակի ազազակեաց հարց մանկանս եւ ասէ, ³Հաւատամ, օգնեա
 24 անհաւատութեանս իմում: Իբրեւ եւ Յիսուս եթէ կուտի ժողովուրդն ի վերայ, սաստեաց այսոյն պղծոյ եւ ասէ, Համբք եւ խուլ այս, ես ստոյքեզ հրաման, ել ի գմանէ, եւ այլեւս
 25 մի՛ մտանիցես ի դա: Եւ ազազակեաց եւ յոյժ լկեաց զնա եւ ել. եւ եղև սպասանեալին իբրեւ զմեռեալ, մինչև
 26 բազմաց իսկ ասել թէ Մեռաւ: Եւ Յիսուս կալաւ զձեռանէ նորա, յարոյց
 27 զնա, եւ կանգնեցաւ: Եւ իբրեւ եմուտ նա ի տուն, աշակերաքն առանձինն հարցին ցնա, Մեք ընդէ՛ր ոչ կարացաք հանել զնա: Եւ ասէ ցնոսս, Այդ ազգ ոչ իւրք ելանէ, եթէ ոչ սլահօք եւ աղօթիւք:
 29 ԶԳ. Եւ անտի ելեալ անցանկին ստոյգայրեացուք, եւ ոչ կամէր եթէ ոք
 30 զիտացէ: Քանզի ուսուցանէր զաշակերտսն իւր եւ ասէր ցնոսս թէ Որդի մարդոյ մատնելոց է ի ձեռս մարդկան, եւ սպանցեն զնա, եւ իբրեւ սպանցի,
 31 յերիւր աւուր յառնէ: Եւ նոքա ոչ վիտէին զբանն, եւ երկնչէին հարցանել զնա:
 32 Եկն ի Կափառնայում, եւ իբրեւ եմուտ ի տուն, հարցանէր զնոսս, Զի՞նչ

¹Ո՛ւնէ, յոյժ իբրեւ զձեռն

²Ի ցանէն, անէ, եթէ կարող ես հաւատալ. Այ՛նք եթէ կարող ես
³Ո՛ւնէ, Հաւատամ, Տէր, ⁴Ի ցանէն պատե

վիճէիք զճանապարհայն ընդ միմեանս :
 33 Եւ նոքա լուռ լինէին , քանզի ընդ միմեանս վիճէին ի ճանապարհին թէ
 34 ո՛վ մեծ իցէ : Եւ իբրեւ նստաւ , կու-
 չեաց զերկոտասանսն եւ ասէ ցնոսա ,
 Եթէ ոք կամի առաջին լինել , եղիցի
 ամենեցուն կրասեր եւ ամենեցուն
 35 պաշտօնեայ : Եւ առեալ մանուկ մի
 կացոց ի մէջ նոցա . եւ ընկալեալ զնա
 36 ի գիրկս իւր՝ ասէ ցնոսա , Որ միան-
 դամ յայսպիսի ամակաւոյ ընկալցի յա-
 նուն իմ , զիս ընդունի . եւ որ զիսն
 ընդունիցի , ոչ զիս ընդունի , այլ՝ զայն
 37 որ առաքեացն զիս : Պատասխանի ետ
 նմա Յովհաննէս եւ ասէ , Վարդապետ ,
 տեսաք զօրն զի յանուն քո զեւս հա-
 նէր եւ զմեր կնի ոչ չըջէր , եւ ար-
 38 զելաք զնա : Եւ նա ասէ , Մի՛ արգե-
 լուք զնա , զի ոչ ոք է որ անէ գօ-
 լութիւնս յանուն իմ , եւ կարիցէ հայ-
 39 հոյել զիս* : Զի որ ոչն է ընդ ՚մեզ հա-
 40 կառակ՝ ի ՚մեր կոյս է : Եւ որ ոք ար-
 բուսցէ ձեզ ջուր բաժակաւ ՚յանունս
 յայս՝ թէ զուք Քրիստոսի էք , ամէն
 41 Եւ որ ոք զայթակղեցուցէ զմի ի փո-
 րկանցս որ հաւատան յիս , լաւ էր
 նմա առաւել եթէ արկեալ էր ընդ պա-
 րանոց նորա երկան իւոյ , եւ ընկեց-
 42 եալ ի ծով : Եւ եթէ զայթակղեցուցէ
 զքեզ ձեռն քո , հատ ընկեա ի քէն .
 զի լաւ իցէ քեզ խեղ մտանել ի կեանսն
 ՚յաւիտենից , քան երկուս ձեռս ունել
 եւ երթալ ի դեհէն ի հուրս անշէջ :
 43 Եւ եթէ ոտն քո զայթակղեցուցէ
 զքեզ , հատ ընկեա զնա ի քէն . լաւ
 իցէ քեզ կազ մտանել ի կեանսն ՚յա-
 վիտենից , քան երկուս ոտս ունել եւ
 44 անկանել ի ճեհէն :⁷ Եւ եթէ ակն քո
 զայթակղեցուցէ զքեզ , հան զնա ի
 բաց . լաւ իցէ քեզ միով ակամբ մտա-
 նել յարքայութիւն Աստուծոյ , քան
 երկուս այս ունել եւ անկանել ի գե-
 45 հէն . Ուր որդն նոցա ոչ մեռանի եւ

48 հուրն ոչ շիջանի : Զի ամենայն Յիսւ
 49 հրով յաղեսցի : Բարուք է ազ . եւ
 եթէ ալն անհամեսցի , իւ համեմեսցի .
 արդ զուք կարբուք յանձինս ձեր
 զազն , եւ խաղաղութիւն արարէք ընդ
 միմեանս :

ՈՒ Ժ

1 ԶԻ . Եւ անտի յարուցեալ զայ ի սահ-
 մանս Հրէաստանի յայնկոյս Յորդա-
 նանու . եւ երթայր զարձեալ խոնեալ
 ժողովուրդն առ նա , եւ որպէս սովոր
 էր , միւսանգամ ուսուցանէր զնոսա :
 2 Իսկ փարիսեցիքն մատուցեալ փոր-
 ձելով հարցանէին զնա եւ ասէին , եթէ
 Աբժա՞ն իցէ առն զկին իւր արձակել :
 3 Նա պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ ,
 4 Զի՞նչ պատուիրեաց ձեզ Մովսէս : Եւ
 նոքա ասին , Մովսէս հրաման ետ զիր
 5 մեկնելոյ զրեւ եւ արձակել : Պատաս-
 խանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա ,
 Վասն խստասրտութեան ձերոյ զրեաց
 6 ձեզ զպատուիրանն զայն . Ս.յլ ի սկզբա-
 նէ արարածոց արու եւ էզ արար
 7 զնոսա Աստուած , եւ ասէ , Վասն այ-
 սորիկ թողցէ այր զնայր իւր եւ զմայր ,
 8 եւ երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ , Եւ ե-
 զիցին երկուքն ի մարմին մի , եւ այ-
 նուհետեւ ոչ են երկու , այլ՝ մարմին
 9 մի : Արդ զոր Աստուած զուգեաց ,
 10 մարդ մի՛ մեկնեսցէ : Եւ ի տան զար-
 ձեալ աշակերտքն զնոյն հարցին ցնա :
 11 Եւ ասէ ցնոսա , Եթէ այր արձակեսցէ
 12 զկին իւր եւ արասցէ այլ , շնայ : Եւ
 կին եթէ ելցէ յառնէ իւրմէ եւ եղիցի
 առն այլում , շնայ :
 13 ԶԵ . Եւ մատուցանէին առ նա ման-
 կտի , զի ձեռն զիցէ նոցա . իսկ աշա-
 կերաքն սաստէին յայնոցիկ որ մատու-
 14 ցանէին : Իբրեւ ետես Յիսուս , բար-
 կացեալ սաստեաց նոցա եւ ասէ , Թոյլ
 տուք մանկաւոյզ զայ առ իս , եւ մի՛
 արգելուք զդոսա . զի այդպիսեացդ է
 15 արքայութիւն Աստուծոյ : Ամէն ասեմ
 ձեզ , Որ ոչ ընկալցի զարքայութիւն
 Աստուծոյ իբրեւ զմանուկ՝ ոչ մացէ
 16 ի նա : Եւ առեալ զնոսա ի գիրկս՝ ձեռն
 եդ ի վերայ եւ օրհնեաց զնոսա :

¹ Ո՛ւն+ , ձեզ * Բազմո՛ք յա՛ւելան , վազ-
² Ո՛ւն+ , ձեր վաղակի
³ Ո՛ւն+ , յանուն իմ
⁴ Ի Յաննէս պա՛ստե
⁵ Բազմո՛ք յա՛ւելան , 43 Ուր որդն նոցա ոչ մե-
 աանի , և հուրն ոչ շիջանի :
⁶ Ո՛ւն+ , գեհէն ի հուրն անշէջ
⁷ Բազմո՛ք յա՛ւելան , 45 Ուր որդն նոցա ոչ մե-
 աանի , և հուրն ոչ շիջանի :

⁸ Յոյն , ոք
⁹ Ո՛ւն+ յա՛ւելան , և ամենայն զո՛հ աղեւ յա-
 զեսցի

47 Եւ ընդ ելանելն նորա անտի ի ճանապարհ, աճաւասիկ ոմն մեծառուն ընթացեալ ի ծուներ ի շանէր, հարցանէր ցնա եւ ասէր, Վարդապետ բարի, զի նչ արարից զի զկեանսն յաւիտեանս 48 նականս ժառանգեցից: Եւ Յիսուս ասէ ցնա, Ձի՞ ասես զիս բարի: չիք 49 որ բարի բայց մի Աստուած: Չդատուիրանս զիտես. Մի՛ շնար, Մի՛ սպանաներ, Մի՛ գողանար, Մի՛ սուտ վկայեր,¹ Պատուես զհայրքո եւ զմայրո 20 նա պատասխանի ես եւ ասէ ցնա, Վարդապետ, զպզգ ամենայն արարի ի մանկութենէ իմմէ, ²արզ զի՛նչ եւս 21 պակաս խցեմ: Եւ Յիսուս հայեցեալ ի նա՝ սիրեաց զնա, եւ ասէ ցնա, Մի ինչ պակաս է քէն. եթէ կամիս կատարեալ լինել, երթ, զոր ինչ ունիս մեծառես եւ տուր աղքատաց, եւ ունիցիս գանձս յերկինս. եւ առ զիսչն 22 եւ եկ զկնի իմ: Եւ նա խոթոռեալ ընդ բանն՝ զնաց արտում, զի ունէր 23 ինչս բազումս: Եւ հայեցեալ յայսկոյս յայնկոյս Յիսուս՝ ասէ ցաշակերտսն, Ձիա՛րդ գծուարին է որ զինչպզ ունին, 24 մտանել յարքայութիւն Աստուծոյ: Եւ աշակերտքն զարմացեալ էին ի վերայ բանիցն նորա. իսկ Յիսուս դարձեալ պատասխանի ես նոցա եւ ասէ, Որդեակք, ³ ո՛րչափ գծուարին է յուսացերոց յինչս մտանել յարքայութիւն 25 Աստուծոյ: Դիւրին է մայլոց ընդ ծակ ասղան անցանել, քան մեծատան յարքայութիւն Աստուծոյ մտանել: Եւ նոքա ասուել եւս զարմանային եւ ասէին ընդ միմեանս, Իսկ ո՞վ կարաս 27 ցէ ապրել: Հայեցեալ ընդ նոսա Յիսուս ասէ, Առ ի մարդկանէ այդ անհնարին է, այլ ոչ առ յԱստուծոյ³, 28 ՁԶ. Սկսաւ ասել ցնա Պետրոս, Ահաւասիկ մեք թողաք զամենայն եւ 29 եկաք զկնի քո: Պատասխանի ես Յիսուս եւ ասէ, Ամէն ասեմ ձեզ, Ոչ որ է որ եթող զտուն կամ զեղբարս կամ զքորս կամ զհայր կամ զմայր կամ ⁴զորդիս կամ զպաքարակս վասն 30 իմ ⁵կամ վասն աւետարանին, Եթէ ոչ

առնուցու հարիւրապատիկ այժմ յայսմ ժամանակի տունս եւ եղբարս եւ քորս եւ մարս եւ որդիս եւ աղաքարակս հալածանօք հանդերձ, եւ յաշխարհին որ պարզ է՝ զկեանսն յաւիտեանականս: 31 Ձի բազումք եղիցին առաջինք՝ յետինք, եւ յետինք՝ առաջինք: 32 Եւ էին ի ճանապարհի մինչդեռ ելանէին յերուսաղէմ. եւ երթայր Յիսուս առաջի քան զնոսա, եւ զարմացեալ էին որ զհետն երթային եւ երկընչէին: 33 ԶԷ. Եւ առեալ միւսանգամ զերկուտասանն առանձինն, սկսաւ ասել նոցա զինչ անցք անցաներոց իցնն ընդ 34 նա. Թէ Ահաւասիկ ելանեմք յերուսաղէմ, եւ Որդի մարդոյ մասնեսցի քահանայապետիցն եւ պարոս, եւ դատեսցին զնա ի մահ, եւ մասնեսցեն 35 զնա հեթանոսաց. Եւ կատակեսցեն զնովաւ, եւ հարկանիցեն զնա, եւ թքանիցեն ի նա եւ սպանցեն, եւ յերկր աւուր յարիցէ: 36 Եւ երթային առ նովաւ Յակովբոս եւ Յովհաննէս որդիքն Ձեբեդեայ, եւ ասնն ցնա, Վարդապետ, կամիմք զի զոր ինչ խնդրեսցուք ի քէն՝ արասցես 37 մեզ: Եւ նա ասէ ցնոսա, Ձի՛նչ կամիք յինէն զի արարից ձեզ: Եւ նոքա ասնն ցնա, Տուր մեզ զի նստցուք մի յաջմէ քումմէ եւ մի յահեկէ ի փոսն 38 քում: Պատասխանի ես Յիսուս եւ ասէ ցնոսա, Ոչ գիտէք զինչ խնդրէք. կարէ՞ք ըմպել զբաժակն զոր ես ըմպերոց եմ, կամ զմկրտութիւնն մկրտել 39 զոր ես մկրտելոցն եմ: Եւ նոքա ասնն ցնա, Կարեմք. եւ Յիսուս ասէ ցնոսա, Ձրաժակն զոր ես ըմպելոց եմ՝ ըմպիցէք, եւ զմկրտութիւնն զոր ես մկրտելոց եմ՝ մկրտիցիք. Այլ նրստուցանել ընդ աջմէ իմմէ եւ ընդ ահեկէ՝ ոչ է իմ տալ, այլ սրոց պատ 40 րաստեալ իցէ: Եւ լուեալ զպչն տասանն՝ սկսան րարկանալ Յակովբայ 41 եւ Յովհաննու: Եւ Յիսուս կոչեաց զնոսա առ ինքն, եւ ասէ ցնոսա, Գիտէք զի որ յանուան իշխանքն են հեթանոսաց՝ սիրեն նոցա. եւ մեծամեծք 42 նոցա իշխեն նոցա: Ոչ նոյնպէս իցէ եւ ի ձերում միջի. այլ որ կամիցի ի ձէնջ մեծ լինել եղիցի ձեր պաշտօն 43 նեայ. Եւ որ կամիցի ի ձէնջ առաջին

¹ Բնական յաւիտեանս, Մի՛ զրկեր,
² Ի Բնական զսկսեալ
³ Բնական յաւիտեանս, զի ամենայն ինչ հնարաւոր է առ ի յԱստուծոյ
⁴ Ունեայ, զկեն կամ զորդիս ⁵ Բնական, և

45 լինել՝ եզրից ամենեցուն ծառայ : Գան-
 զի եւ Որդի մարդոց ոչ եկն անուշ
 պաշտօն, այլ պաշտել եւ տալ զանձն
 իւր փրկանս փոխանակ բաղմաց :
 46 Եւ զան յերիքով . եւ ընդ երա-
 նէին նորա յերիքովէ աշակերտօքն եւ
 բազում ժողովրդովք , որդի Տիմէի
 Բարտիմէոս կոյր նստէր մուրացիկ
 47 յանցս ճանապարհի : Իբրեւ լուաւ թէ
 Յիսուս Նազովրեցի է , սկսաւ աղա-
 ցակել եւ ասել , Որդի Դաւթի , Յի-
 48 սուս , ողորմեաց ինձ : Եւ սաստէին
 նմա բազումք զի լուսցէ . եւ նա ա-
 ռաւել եւս աղաղակէր , Որդի Դաւթի ,
 49 ողորմեաց ինձ : Չտեղի առ Յիսուս եւ
 հրամայեաց կոչել զնա . կոչէն զկոյրն
 եւ ասէն ցնա , Քաջաբեւեաց , արի ,
 50 կոչէ զքեզ : Եւ նորա ընկեցեալ զձորձս
 51 լուր յարեաւ եկն առ Յիսուս : Պատաս-
 խանի ետ նմա Յիսուս եւ ասէ , Ձի՞նչ
 կամիս թէ արարից քեզ . ասէ ցնա
 52 կոյրն , Ռարբունի , զի բացայց : Եւ
 Յիսուս ասէ ցնա , Երթ , հաւատք քո
 կեցուցին զքեզ . եւ վազվազակի բա-
 ցաւ , եւ երթացր զհետ նորա ի ճա-
 նապարհին :

ԳԼ ԺԱ

1 Եւ յորժամ մերձ եղևն յերուսաղէմ ,
 ի Բեթթիաղէ եւ ի Բեթթանիա , մօտ ի
 լեառն Չիթենեաց , առաքէ երկուս յա-
 2 շակերտաց անտի , Եւ ասէ ցնոսա ,
 Երթայք դուք ի դեղզ որ ընդդէմ ձեր
 կայ . եւ նոյնժամայն իբրեւ մտանէք
 ի նա , դտանիցէք յաւանակ մի կապ-
 3 նոտաւ . լուծէք զնա եւ անէք : Եւ
 եթէ ոք ասացէ ձեզ եթէ Ձի՞ լուծանէք
 զյաւանակի , ասասյիք եթէ Տեառն
 իւրում պիտոյ է . եւ վազվազակի ա-
 4 ռաքեսցէ զնա այսր : Չոգան եւ դտին
 զյաւանակն կապեալ առ դուրս ար-
 տաբոյ ի փողոցի անդ , եւ լուծին զնա :
 5 Եւ ոմանք յորոց անգն կային՝ ասեն
 ցնոսա , Ձի՞ դործէք զի լուծանէք
 6 զյաւանակի : Եւ նորա ասեն ցնոսա
 որպէս ասացն Յիսուս . եւ թոյլ ետուն
 7 նոցա : Ածեն զյաւանակն առ Յիսուս ,
 եւ արկաննն ի վերայ նորա հանգերձս ,
 8 եւ նստաւ ի վերայ նորա : Եւ բա-
 զումք զհանգերձս իւրեանց տարածա-

նէին ի վերայ ճանապարհին , եւ այլք
 ոսոս ի ծառոց հատանէին եւ արկա-
 9 նէին զճանապարհաւն : Եւ որ առա-
 ջին եւ զկնի երթային՝ աղաղակէին եւ
 ասէին , Ովսաննա՞ Բարձրելոյն , օրհ-
 10 նեալ որ դասդ յանուն Տեառն . Օրհ-
 նեալ թագաւորութիւնդ եկեալ հօր
 մերոյ Դաւթի . Չխաղաղութիւն յեր-
 կինս եւ փառք՝ ի բարձունս :
 11 Եւ եմուտ Յիսուս յերուսաղէմ , ի
 տաճարն , եւ հայեցաւ շուրջ զամենե-
 քումբք . եւ զի էր երեկոյացեալ ժամն ,
 ել ի Բեթթանիա երկստասանիւքն հան-
 զերձ :
 12 Եւ . Եւ ի վաղիւ անդր մինչդեռ եւ-
 13 լանէին ի Բեթթանիայ , քաղցեաւ : Եւ
 ետես թղկնի մի ի բացուտ տերեւա-
 վից . եւ եկն թէ գտանիցէ ինչ ի նմա .
 եւ իբրեւ եկն ի նա , ոչինչ եզրտ բայց
 միայն տերեւ , զի ոչ իսկ էր ժամանակ
 14 թոյց : Պատասխանի ետ եւ ասէ ցնա ,
 Մի՞ եւս ոք յաւիտեան ի քէն պտուղ
 կերիցէ . եւ լսէին աշակերտքն նորա :
 15 Գան յերուսաղէմ . եւ մտեալ ի տա-
 ճարն՝ սկսաւ հանել զվաճառականն
 եւ զգնողս որ էին ի տաճարին . եւ
 զսեղանս հատավաճառացն ցրուեաց ,
 եւ զաթոս աղաւնեվաճառացն կոր-
 16 ծանեաց . Եւ ոչ թողոյր եթէ ոք ա-
 նօթ ինչ անցուցանիցէ ընդ տաճարն :
 17 Եւ ուսուցանէր եւ ասէր ցնոսա ,
 3Գրեալ է՞ , թէ Տուն իմ տուն աղօ-
 թից կոչեսցի ամենայն հեթանոսաց ,
 եւ դուք արարէք զդա այսո աւաղա-
 18 կաց : Լուսն քահանայապետքն եւ
 զպիբր , եւ ինդրէին թէ ո՞րպէս կո-
 րուսցեն զնա , բայց երկնչէին ի նմանէ-
 զի ամենայն ժողովուրդն զարմացեալ
 19 էր ընդ ուսումն նորա : Եւ իբրեւ ե-
 րեկոյ լինէր , արտաքոյ քան զքաղաքն
 2 Երանէին :
 20 Եւ մինչդեռ այգուցն առ նովաւ ան-
 ցանէին , ասին զթղկնին ցամաքեալ
 21 յարմատոց : Յիշեաց Պետրոս եւ ասէ
 ցնա , Ռարբի , ահաւասիկ թղկնին զոր
 22 անիծեր՝ ցամաքեցաւ : Պատասխանի
 ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա , 5Եթէ ու-

1 ի բազմոս պատէ
 2 Բազմոս , Ովսաննա
 3 Բազմոս , Չեցէ՞ գրեալ
 4 Բազմոս , Երկեր
 5 Բազմոս , Եղիցեն ձեր հաւատք յԱստուած :

23 նիցիք զճաւատան Աստուծոյ,՝ Ամէն
 ասեմ ձեզ, Որ որ ասիցէ բերինս այս-
 միկ, Բարձիր եւ անկիր ի ծով, եւ ոչ
 երկմտիցէ ի սրտի իւրում, այլ հաւա-
 տայցէ թէ զոր ասէն՝ լինի, եղիցի նմա
 24 զոր ինչ եւ ասիցէ: Վասն այսորիկ
 ասեմ ձեզ, Ամենայն ինչ վասն որոյ
 ազօթս արարեալ խնդրիցեք, եւ հա-
 լատայցէք թէ անուցուք, եղիցի ձեզ:
 25 Եւ յորժամ յազօթս կայցէք, թողու-
 ցուք եթէ ունիցիք ինչ զուճեքէ: զի
 եւ Հայրն ձեր որ յերկինս է՝ թողցէ
 26 ձեզ զյանցանս ձեր: Զի եթէ զուք ոչ
 թողուցուք, եւ ոչ Հայրն ձեր որ յեր-
 կինս է՝ թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր:
 27 Ե՞ր. Գան միւսանութ յերուսագէմ,
 եւ մինչդեռ ի տաճարի անզ զգնայր,
 զան առ նա քահանայապետքն եւ
 28 զպիրք եւ ձերք: Եւ ասեն ցնա, Որո՞վ
 իշխանութեամբ ասնես զայդ, եւ ո՞վ
 29 ետ քեզ զիշխանութիւնզ զայդ: Պա-
 տասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա,
 Հարցից եւ ես զձեզ բան մի, սուք
 ինձ պատասխանի. եւ ես ասացից ձեզ
 որով իշխանութեամբ ասնեմ զայս:
 30 Մկրտութիւնն Յովնանու յերկնից էր
 թէ ի մարդկանէ, սուք ինձ պատաս-
 31 խանի: Խորհէին ընդ միմեանս եւ ա-
 սէին, եթէ ասեմք եթէ Յերկնից, ասէ
 ցմեզ, Իսկ բնօջէր ոչ հաւատացէք նմա:
 32 Այլ եթէ ասեմք, ի մարդկանէ, ՚Լը-
 կընչիմք ի ժողովրդեանէն, զի ամենե-
 քին գիտէին զՅովնաննէս թէ մար-
 33 զարէ էր: Պատասխանի ետուն եւ ա-
 սեն ցՅիսուս, Չգիտեմք. եւ Յիսուս
 ետ նոցա պատասխանի եւ ասէ, Եւ
 ոչ ես ասեմ ձեզ որով իշխանութեամբ
 ասնեմ զայս:

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ սկսաւ խօսել ընդ նոսա առաւօք
 2 եւ ասել, Այր մի սնկեաց այլի եւ
 աժ շուրջ զնովաւ ցանդ, եւ զուր
 հնձան փորեաց եւ շինեաց աշտաբակ,
 եւ ետ զնա ցմաղկս եւ զնաց ի տար-
 2 աշխարհ: Եւ առաքեաց առ մշական ի
 ժամանակի ծառայ մի, զի ի մշակաց
 3 անտի առցէ ի պողոյ այլուոյն: Եւ նո-
 ցա կարեալ՝ զան հարին զնա եւ ար-

4 ձակեցին ունայն: Գարձեալ առաքեաց
 առ նոսա այլ ծառայ, եւ զնա կա-
 5 սալնատեցին եւ արձակեցին աւարդ-
 6 նէին: Ապա որդի մի էր իւր սիրելի,
 զնա առաքեաց առ նոսա յետոյ, եւ
 7 ասէ, Թերեւս ամաչեացն յորդոյ առ-
 8 մի իմմէ: Իսկ մշակքն իրբևս անսին
 զնա թէ գայ, ասեն ցմիմեանս, Սա է
 9 ժառանգն, եկաջր սպանցուք զսա, եւ
 10 մեք լիցի ժառանգութիւնն: Եւ կար-
 11 եալ զնա սպանին եւ հանին արտա-
 12 թոյ այլուոյն: Արդ զի՞նչ արասցէ անք
 այլուոյն. եկեացէ եւ կորուսցէ զմը-
 13 շակն, եւ տացէ զայլին ի ձեռս այ-
 14 ըոց: Եւ ո՞չ զղիրն վայն իցէ ընթեր-
 15 ցեալ ձեր, թէ Զվէմն զոր անարգեցին
 շինողքն, նա եղև զբոխ անկեան:
 16 Ի Տեառնէ եղև այս, եւ է սքանչելի
 յաչս մեր:
 17 Եւ ինչորէին զնա ունել, եւ երկեան
 ի ժողովրդեանէ անտի, զի գիտային թէ
 առ նոսա առաց զասակն. եւ թողին
 զնա եւ զնացին:
 18 Եւ առաքեն առ նա զոմանս ի փա-
 19 րիսեցոյ անտի եւ ի Հերովրիանոսաց,
 20 զի զնա որսասցեն բանիւ: Եւ նոքա
 եկեալ ՚Հարցանէին զնա նենդութեամբ
 եւ՝ ասէին, Վարդապետ, գիտեմք զի
 ճշմարիտ ես, եւ ոչինչ փոյթ է քեզ
 զուճեքէ. զի ոչ հայիս յերեսս մարդ-
 21 կան, այլ ճշմարտութեամբ զճանա-
 22 պարհն Աստուծոյ ուսուցանես: Յարգ
 ասա մեզ,՝ արժան է հարկ տալ կայ-
 23 սեր եթէ ոչ. տացուք, թէ ոչ տա-
 24 ցուք: Եւ Յիսուս գիտաղ զկեղծա-
 25 ւորութիւն նոցա, ասէ ցնոսա, Զի
 26 փորձէք զիս, ՚Կեղծաւորք. բերէք ինձ
 27 զանեկան մի զի տեսից: Եւ նոքա բե-
 28 րին. եւ ասէ ցնոսա, Ո՞յր է պատկերս
 այս կամ զիր. եւ նոքա ասեն ցնա,
 29 կայսեր: Պատասխանի ետ Յիսուս եւ
 30 ասէ ցնոսա, ՚Երթայր, սուք զկայսերն
 կայսեր, եւ զԱստուծոյն՝ Աստուծոյ.
 31 եւ զարմոգան ընդ նա:
 32 Ե՞ր. Գան առ նա սաղուկեցիքն որ
 33 ասեն թէ Զիք յարութիւն. հարցա-
 34 նէին ցնա եւ ասէին, Վարդապետ,

1 Բնագուտ, երկնէին 2 Ի ցումն գալուտ 3 Ի բազան գալուտ 4 Ի ցումն գալուտ

Մովսէս գրեաց մեզ եթէ ուրուք եղ-
 րայր մեռանիցի եւ թողուցու կին եւ
 որդի ոչ թողուցու, զի ասցէ եղբայր
 նորա կէլինն նորա, եւ յարուցէ զա-
 20ւակ եղբոր իւրում: Արդ եղբարք եւթն
 էին ¹առ մեզ: առաջինն առ կին եւ
 21մեռաւ, եւ ոչ եթող զաւակ: Եւ երկ-
 րորդն առ զնոյն եւ մեռաւ, եւ ոչ նա
 եթող զաւակ: Նոյնպէս եւ երրորդն
 22առ զնոյն: Եւ եւթներեան իսկ՝ եւ ոչ
 թողին զաւակ: յետ ամենեցուն մե-
 23ռաւ եւ կինն: Արդ ի յարութեանն
 յորժամ յանիցեն, ո՞ր ի նոցանէ լի-
 նիցի կինն. զի եւթներեան կալան
 24զնա կին: Պատասխանի եւ Յիսուս
 եւ ասէ ցնոսա, Ո՞չ վասն այգորիկ իսկ
 մտրեալ էք, զի ոչ գիտէք գի՛իրս եւ
 25ոչ զգորութիւնն Աստուծոյ: Զի յոր-
 ժամ ի մեռելոց յարիցեն, ոչ արք կա-
 նայա անեն, եւ ոչ կանայք արանց
 լինին, այլ իրեւ զհրեշտակս իցեն որ
 26յերկիրանն են: Այլ վասն յարութեան
 մեռելոց զի յանեն, ո՞չ իցէ ընթեր-
 ցեալ ձեր ի զիրան Մովսիսի ի մորեն-
 ւոյն, որպէս ասաց ցնա Աստուած,
 Ես եմ, ասէ, Աստուած Արարձամու,
 Աստուած Իսահակայ եւ Աստուած Յա-
 27կովբայ: Եւ ոչ է Աստուած մեռելոց,
 այլ կենդանեաց. եւ արդ զուք յոյժ
 մտրեալ էք:
 28 Եւ մատուցեալ մի ոմն ի զպրացն
 լէր նոցա մինչ վիճէինն, իրրեւ ետես
 թէ յարուք ետ նոցա զպատասխանին,
 եհարց ցնա ²եւ ասէ, Ո՞ր պատուի-
 29բան է ³առաջին: Եւ Յիսուս ասէ ցնա,
 Առաջին քան զամենայն՝ Լուր, Իսրա-
 յէլ, Տէր Աստուած մեր Տէր մի է:
 30 Եւ սիրեցես զՏէր Աստուած քո յա-
 մենայն սրտէ քումով, եւ յամենայն
 անձնէ քումով, եւ յամենայն մտաց
 քոց, եւ յամենայն զօրութենէ քումով:
 31 այս է առաջին պատուիրան: Եւ երկ-
 րորդն նման ամին, Սիրեցես զընկեր
 քո իրրեւ զանձն քո. մեծ քան զսոսա
 32այլ պատուիրան ոչ գոյ: Եւ ասէ ցնա
 զպիրն, Բարեք է, վարդապետ, ճշ-
 մարտութեամբ ասացիր թէ մի է Աս-
 տուած, եւ ոչ գոյ այլ բաց ի նմանէ:

33 Եւ սիրեն զնա յամենայն սրտէ⁴ եւ յա-
 մենայն զօրութենէ եւ յամենայն մտաց,
 եւ սիրեն զընկերն իրրեւ զանձն, առա-
 34ւել է ⁵քան զողջակէզս եւ զզոհս: Եւ
 անեսալ Յիսուսի թէ իմաստութեամբ
 ետ զպատասխանին՝ ասէ ցնա, Զես
 հեռի յարայութենէն Աստուծոյ. եւ
 ոչ եւս ոք իշխէր ինչ հարցանել ցնա:
 35 ԷԵ. Պատասխանի եւ Յիսուս եւ
 ասէ, մինչ ուսուցանէր ի տաճարին,
 Զիարդ ասին զպիրքն թէ Քրիստոսն
 36որդի Դաւթի է: Եւ ինքն Դաւիթ
 Հոլովիւ Մորով ասէ, Ասաց Տէր ցՏէր
 իմ, Նիսա ընդ աջմէ իմմէ, մինչեւ
 եղից զթշամօս քո պատուանդան ու-
 37տից քոց: Արդ եթէ ինքն իսկ Դաւիթ
 զնա Տէր կոչէ, զիարդ իցէ որդի նո-
 րա. եւ բազում ժողովուրդ լսէր նմա
 քաղցրութեամբ:
 38 Եւ ⁶ասէր ուսուցանելով՝ ի վար-
 զապետութեան իւրում, Զգոյշ լերուք
 ի զպրաց անտի, որ կամին ի հանդերձս
 երեւելիս չըջել, ⁷զնախողջոյնս իրնդ-
 39րել ի հրատարակս, Եւ զնախաթոս
 ի ժողովուրդս, եւ զգահազուխս յընթ-
 40րիս: Որ ուտեն զտունս այրեաց, պատ-
 ճառանօք յերկարեալ զագոթս, զի ա-
 41ւելի եւս զատաստանն ընկալցին:
 Կայր Յիսուս ընդդէմ զանձանակին,
 42տեսանէր թէ վիարդ ժողովուրդն ար-
 կանէր պլինձ ի զանձանակն. եւ բա-
 զում մեծատունք արկին բազում ինչ:
 43 Եկն այրի մի եւ արկ երկուս լումայս,
 որ է նաքարակիրտ մի: Եւ կոչեցեալ
 առ ինքն զաշակերտսն իւր ասէ ցնոսա,
 Ամէն ասեմ ձեզ, զի այրին այն տա-
 44ստակալ շատ արկ քան զամենեեսան
 որ արկին ի զանձանակին: Քանզի ա-
 մենեքին յաւելորդաց իւրեանց արկին,
 այլ նա ի չքաւորութենէ իւրմէ՝ զա-
 մենայն ինչ զոր ունէր արկ գոյիւ չափ
 զկեանս իւր:

ԳԼ ԺԳ

4 ԷԶ. Եւ յեւանին նորա ի տաճարէ
 անտի, ասէ ցնա մի յաշակերտաց նո-
 րա, Վարդապետ, տես որպիսի՛ են
 2քարիւքս, եւ որպիսի՛ չինուածք: Պա-

¹ Ի բազումս պատուի
² Ի ցանին պատուի
³ Բարեք է, առաջին քան զամենայն

⁴ Ոմանս յաւելան, եւ յամենայն անձնէ
⁵ Յոյն, քան զամենայն
⁶ Բարեք է, ասէր ցնոսա ⁷ Յոյն, զողջոյնս

տառիսանի ետ նմա Յիսուս եւ ասէ,
 Տեսանես զայդ Նամենայն շինուածս .
 2 ամէն ասեմ ձեզ եթէ՝ Ոչ թողցի այդը
 3 քար ի քարի վերայ որ ոչ քակտեսցի :
 4 Եւ մինչ նստէր նա ի լերինն Ձիթենե-
 5 անց յանդիման տաճարին, հարցանէին
 6 ցնա առանձինն Պետրոս եւ Յակովբոս
 7 Եւ Յովհաննէս եւ Անդրէաս, Ս,սա մեզ
 8 երբ լինիցի այդ, եւ զի՞նչ նշան է
 9 յորժամ կատարելոց իցէ այդ ամենայն :
 10 Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնո-
 11 սա, Չգոչ կացէք, մի՛ որ զձեզ խա-
 12 բեսցէ : Ձի բազումք եկեացեն յանուն
 13 իմ, եւ ասիցեն թէ Նս եմ Բրիստոսն,
 14 Եւ զբազումս մոլորեցուցեն : Այլ յոր-
 15 ժամ բարցէք պատերազմունս եւ համ-
 16 բաւս պատերազմաց, մի՛ խոտիլիցիք,
 17 զի պարտ է լինել, բայց չեւ է կատա-
 18 րածն : Ձի յարիցէ ազդ յազդի վերայ,
 19 եւ թագաւորութիւն ի թագաւորու-
 20 թեան վերայ, եւ եզրիցին չարմուէրք
 21 ի տեղիս տեղիս, սովք 3 Եւ սրածու-
 22 թիւնք՝ 4 Եւ խոտիլութիւնք՝ : այլ այն
 23 ամենայն սկիզբն է երկանց : 5 Եւ զձեզ
 24 իսկ մատնեսցեն յատեանս, եւ ի ժու-
 25 ղովուրդս տանջիցիք, եւ առաջի գա-
 26 տաւորաց եւ թագաւորաց կայցէք
 27 վասն իմ ի վկայութիւն նոցա, 6 Եւ ա-
 28 մենայն հեթանոսաց . Բայց նախ պարտ
 29 է աւետարանին քարոզել : Այլ յորժամ
 30 տանիցին զձեզ մատնել, մի՛ յառաջաւ-
 31 տոյն հոգայցէք, եւ մի՛ զմտաւ ամի-
 32 ցէք թէ զի՞նչ խօսիցիք . այլ որ ինչ
 33 սացի ձեզ ի ժամուն յայնմիկ՝ զայն
 34 խօսիցիք . զի ոչ զուք էք որ խօսի-
 35 ցիքն, այլ՝ Հոգին Սուրբ : Մամնեսցի,
 36 եղբայր զեղբայր ի մահ, եւ հայր՝ զսու-
 37 ղի . եւ յարիցեն որդիք ի վերայ հարց
 38 եւ սպանանիցին զնոսա : Եւ եզրիջիք
 39 ատեցեալք յամենեցունց վասն անուան
 40 իմոյ, այլ որ համբերեսցէն ի սպաւ՝
 41 նա կեցցէ :
 42 Եւ յորժամ տեսանիցէք զպղծութիւն
 43 աւերածին7, զի կայցէ ի տեղուջ ուր

չիցէ արժան, (որ ընթեանուն ի միտ
 առցէ,) յայնժամ որ ի Հրէաստանի իցեն՝
 15 փախիցեն ի լերինն . Եւ որ ի վերայ
 16 տանեացն իցէ՝ մի՛ իջցէ ի տուն, եւ
 17 մի՛ մտցէ բառնայ ինչ ի տանէ իւրմէ .
 18 Եւ որ յազարակին իցէ՝ մի՛ գարձցի
 19 յետս առնուլ զձորձս իւր : Բայց վայ
 20 իցէ յդեաց եւ սանտուաց յաւուրան
 21 յայնոսիկ : Յաղօթս կացէք զի մի՛ ձմե-
 22 րանի լինիցի այն : Եզրիցին աւուրքն
 23 այնորիկ նեղութեանց, որպիսի ոչ եւ
 24 զեն կրբեք այնպիսիք ի սկզբանէ ա-
 25 րարածոց մինչեւ ցազմ, եւ մի՛ այլ
 26 լիցի : Եւ եթէ ոչ էր կարճեալ 8 Սասու-
 27 ծոյ զաւուրան զայնոսիկ 2 վասն ընա-
 28 րելոց իւրոց՝, ոչ ազդէր ամենայն մար-
 29 մին . այլ վասն ընտրելոցն զորս ընտ-
 30 րեաց՝ կարճեաց զաւուրան զայնոսիկ :
 31 Յայնժամ եթէ ոք ասիցէ ձեզ եթէ Ա-
 32 հաւասիկ է Բրիստոսն կամ Աւանիկ,
 33 22 մի՛ հաւատայցէք : Ձի յարիցեն սուս
 34 քրիստոսք եւ սուս մարդարէք, եւ
 35 սացեն նշանս եւ արուեստս առ ի մու-
 36 յորեցուցանելոյ, եթէ հնար ինչ իցէ,
 37 եւ զընտրեալսն : Բայց զուք զոչ ոչ եւ
 38 զերուք, ահաւասիկ յառաջապոյն ա-
 39 սացի ձեզ զամենայն :
 40 Այլ յաւուրան յայնոսիկ յետ նեղու-
 41 թեանն այնորիկ արեգակն իաւարես-
 42 ցի եւ լուսինն ոչ տացէ զյոյս իւր : Եւ
 43 աստեղք յերկնից թօթափեսցին, եւ
 44 զօրութիւնք յերկինն չարմուէրն : Եւ
 45 յայնժամ տեսեն զՍուրբ մարդոյ եկեալ
 46 ամպովք եւ զօրութեամբ եւ փառօք
 47 բազմօք : Եւ յայնժամ ասարեացէ զհրեշ-
 48 տակս իւր, եւ ժողովեսցէ զընտրեալս
 49 իւր ի չորից հոգմոց, ի ծագաց երկրի
 50 մինչեւ ի ծագո կրկնից : Բայց զուք
 51 ի թղեւնոյ անտի ուսջիւր զառակն .
 52 յորժամ տակաւ ստաքն նորա կակա-
 53 նայցեն եւ տերեւ արձակիցի ի նմա,
 54 զիտէք թէ մերձ է ամառն . Նոյնպէս
 55 եւ զուք յորժամ տեսանիցէք զայս
 56 ամենայն եղեալ, զիտասջիք թէ մերձ
 57 է առ զուրս : Ամէն ասեմ ձեզ թէ Ոչ
 58 անցէ սպոս այս, մինչեւ այս ամե-
 59 նայն եզրիցի : Երկինք եւ երկիր անց-
 60 ցեն, եւ բանք իմ ոչ անցանիցեն : Այլ
 61 վասն աւուրն այնորիկ եւ ժամու ոչ
 62 որ դիտէ, ոչ հրեշտակք յերկինս եւ

1 Յան, մեծամեծ
 2 Ի Բաւալս գլխի
 3 Ի Յաննի գլխի
 4 Յաննի գլխի
 5 Բաւալս, Չգոչ լերուք անձանց, զի
 6 Յանն, Իւ նախ յամենայն հեթանոսս պարտ է
 7 աւետարանին քարոզել
 8 Որնոք յաւուրան, որ ասացեալն է ի ձեռն Դա-
 9 նիելի մարդարէի

9 Բաւալս, Տեսա՛ն

33 ոչ Որդի, բայց միայն Հայր: Չդոյչ ե-
 34 զերուք, սկեցէք եւ կացէք յաղօթս, զի
 ոչ զիտէք երբ ժամանակն իցէ: Որպէս
 սպր մի գնացեալ ի տարաշխարհ՝ թո-
 զուցու գտուն իւր, եւ տայցէ ծառա-
 քանչիւր պոքը իւր, եւ իւրա-
 պանազուէր տայցէ, զի արթուն լինիցի:
 35 Արդ արթուն կացէք, զի ոչ զիտէք երբ
 աչք տանն գայցէ, յերեկորեալ, եթէ
 ի մէջ վիշերի, եթէ ի հաւաթօսի, եթէ
 36 ընդ առաւօտս: Գուցէ եկեալ յանկար-
 37 ծակի՝ գտանիցէ զձեզ ի բուն: Բայց
 զոր ձեզդ ասեմ՝ ամենեցուն ասեմ,
 Արթուն կացէք:

ԳԼ ԺԳ

1 Է՛է. Եւ էր զատիկն եւ բաղարջակերք
 յետ երկուց աւուրց, խնդրէին քահա-
 նայապետքն եւ դպիրք եթէ զիտրոյ
 զնա նենդան կարեալ սպանանիցեն:
 2 Բայց ասէին թէ Մի՛ ի սօնի ասս, զի
 մի՛ խոտլութիւն լինիցի ի ժողովր-
 դեանն:
 3 Եւ մինչ էր ի Բեթանիա ի տան Սի-
 մովի ըտրտաի բազմեալ, եկն կին մի
 որ ունէր շիշ իւզոյ նարդեան աջնուի
 մեծագնոյ, եւ ըկեկեալ զշիշն՝ կնկ ի
 4 վերայ զլիտ նորա: Նեւ աշակերտքն՝
 զշակէին եւ ասէին, Ընդէ՛ր եղև կո-
 5 բուստ իւզոյց այգորիկ: Մարթ էր
 զայդ եւզ վաճառել աւելի քան երեք
 6 հարեւր դահեկանի, եւ տալ տղքա-
 7 տայ. եւ զայրանային նմա յոյժ: Եւ
 Յիսուս ասէ ցնոսա, Թոյլ տուք զմա,
 զի՛ աշխատ ասնէք, զի գործ մի բարի
 7 գործեաց զա յիս: Յամենայն ժամ զազ-
 քատս ընդ ձեզ ունիք, եւ յորժամ
 կամիրք, կարող էք առնել նոցա բարիս.
 այլ զիս ոչ յամենայն ժամ ընդ ձեզ
 8 ունիք: Դա զոր ունէրդ՝ արար. յա-
 ռաջագոյն խնկեաց զմարմին իմ ի նշան
 9 պատանաց: Ամէն ասեմ ձեզ, ուր եւ
 քարոզեցի աւետարանս այս ընդ ա-
 մենայն աշխարհ, եւ զոր արար զա՛
 խօսեսցի վասն յիշատակի դորին:
 10 Եւ Յուզա իսկարիտուացի, մի յեր-
 կոտասանից անտի, գնաց առ քահա-
 նայապետսն զի մատենացէ զնա նոցա:

11 Նոքա իրբեւ լուան, խնդացին, եւ խոս-
 տացան տալ նմա արծաթ. եւ խնդրէր
 թէ զիտրոյ պարապով մատենացէ զնա:
 12 Եւ յառաջնում աւուր բաղարջակե-
 րայն յորժամ զգատիկն գենուին, ա-
 սեն ցնա աշակերտքն, Ո՛ւր կամիս,
 երթիցուք պատրաստեցուք զի կերի-
 13 ցես զգատիկն: Եւ առարէ երկուս յա-
 շակերտաց անտի եւ ասէ ցնոսա, Եր-
 թայք ի քաղաք, եւ իրբեւ մատնիցէք
 ի քաղաքն, պատահեցէ ձեզ այր մի
 որ սափոր ջրոյ յուս ունիցի, երթայք
 14 զնեա նորա: Եւ յոր տուն մտանիցէ,
 ասա՛ջիք ցտանուաէրն, վարդազեա
 ասէ, Ո՛ւր են իջեւանքն ուր աշա-
 15 կերտօքս ուտիցեմ զգատիկն: Եւ նա
 ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ զար-
 դարեալ, անդ պատրաստեալիք մեզ:
 16 Եւ գնացին պատրաստել աշակերտքն
 նորա. եկին ի քաղաքն եւ գտին որ-
 պէս ասացն նոցա, եւ պատրաստեցին
 զգատիկն:
 17 Եւ իրբեւ երեկոյ եզեւ, դայ երկո-
 18 տասանիւքն հանդերձ: Եւ իրբեւ բազ-
 մեցան եւ գեո ուտէին, ասէ Յիսուս,
 Ամէն ասեմ ձեզ զի մի ոմն ի ձէնջ
 մատենեցոց է զիս, որ ուտէ իսկ ընդ իս:
 19 Եւ նոքա սկսան արտօնել եւ ասել մի
 բոս միտջէ, Միթէ՛ կս իցեմ, եւ մեւսն՝
 20 Միթէ՛ կս իցեմ: Նա պատասխանի ետ
 եւ ասէ ցնոսա, Մի յերկոտասանից
 այտի որ միեաց ընդ իս ի սկաւառակդ:
 21 Այ Որդի մարդոյ երթայ որպէս եւ
 զրեալ է վասն նորա, բայց վա՛յ իցէ
 մարդոյն այնիկ՝ յոյր ձեռն Որդի մար-
 դոյ մատենացի. յաւ էր նմա թէ չէր
 իսկ ծնեալ մարդն այն:
 22 Եւ մինչդեռ ուտէին, անեալ Յիսու-
 սի հաց՝ օրհնեաց եւ երեկ, ետ նոցա եւ
 23 ասէ, ՉԱռէք այդ է մարմին իմ: Եւ
 առեալ բաժակ՝ զոհացաւ եւ ետ նոցա,
 24 եւ արբին ի նմանէ ամենեքեան: Եւ
 ասէ ցնոսա, Այս է արիւն իմ նորոյ
 ուխտի, որ փոխանակ բազմաց հեզու:
 25 Ամէն ասեմ ձեզ թէ ոչ եւս յաւելից
 ըմպել ի բերոյ որթոյ մինչեւ ցօրն ցայն,
 յորժամ արբից զնա նոր յարքայութեան
 Աստուծոյ:
 26 Եւ գնացեալ ելին ի լեւոն Զիթե-
 նեաց: ՎՋ

1Գուզմէ, եւ էին ոմնք որ

2Ուտէ, Առէք, կերէք

27 Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս , Ամենեքին
 գայթակղկոց էք յինէն յայսմ գիշերի .
 28 զի գրեալ է թէ Հարից գճովիւն , եւ
 ոչխարքն ցրուեացին : Այլ յետ յարու-
 29 թեան իմոյ յառաջադոյն երթալոյ շան
 Պետրոս եւ ասէ ցնա , Թէպէտ եւ ա-
 մենեքեան գայթակղեացին , այլ ես ոչ :
 30 Եւ ասէ ցնա Յիսուս , Ամէն ասեմքեղ
 թէ զու իսկ յայսմ գիշերի մինչեւ
 31 զիս : Իսկ Պետրոս առաւել եւս սինդէր
 եւ ասէր , Եթէ մեռանել եւս հասա-
 նիցէ ընդ թեղ , զթեղ ոչ ուրացայց .
 նոյնպէս եւ ամենեքեան ասէին :
 32 Գոն ի զեղն որում անուն էր Գեթ-
 սեմանի , եւ ասէ ցաշակերտան , Նստա-
 րուք ասա , մինչեւ ես յաղօթս կացից :
 33 Եւ առնու ընդ իւր զՊետրոս եւ զՅա-
 կովբոս եւ զՅովճաննէս , եւ սկսաւ
 34 տիրել եւ հոգալ : Յայնժամ ասէ ցնու-
 սա , Տրտում է անձն իմ մինչեւ ի մահ ,
 35 մնացէք աստ եւ արթուն կացէք : Եւ
 մատուցեալ սակաւի մի յոտաջ , ան-
 կաւ ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր ,
 եւ կայր յաղօթս , զի եթէ հնար ինչ
 36 է , անցցէ ի նմանէ ժամն : Եւ ասէ ,
 Աբբա Հայր , ամենայն ինչ քեզ հնա-
 րաւոր է , անցր դրածակս զայս յինէն .
 բայց ոչ որպէս ես կամիմ , այլ որպէս
 37 զու կամին : Եւ զայ գոտանէ զնոսա
 զի ննջէին , եւ ասէ ցՊետրոս , Սիմոն ,
 ննջես . ոչ կարացեր ժամ մի արթուն
 38 կալ : Արթուն կացէք եւ յաղօթս կա-
 ցէք , զի մի՛ մաջիք ի վարձու թիւն .
 ողիս յօժար է , բայց մարմինս ական
 39 Եւ զարձեալ չոգաւ եկաց յաղօթս , եւ
 40 զնոյն բանս ասաց : Գարձաւ միւսան-
 դամ անդրէն եւ եղիտ զնոսա ի բուն .
 քանզի էին աչք նոցա ծանրացեալ ,
 եւ ոչ գիտէին թէ զինչ պատասխանի
 41 ապցեն նմա : Գայ երբորդ անցամ եւ
 ասէ ցնոսա , Ննջեցէք այսուհետեւ եւ
 հանդերուք , զի հասեալ է վախճան .
 եկն ժամ եւ ահա մասնի Որդի մար-
 42 քոյ ի ձեռս մեղաւորաց : Սն արիք ,
 զնասոցուք , զի ահաւասիկ մերձեցաւ
 որ մասներայն է զիս :
 43 Եւ մինչդեռ նա դայն խօսէր , զայ
 Յուզա³ Իսկարիտացի , մի յերկոտա-

անից անտի , եւ ընդ նմա ամբոխ
 սուսերօք եւ բրօք ի քահանայապետիցն
 44 եւ ի գպրաց եւ ի ձերոց : Տուեալ էր
 նչան մասնչին եւ ասէր , Ընդ որում
 ես համբուրեցից՝ նա է . կալչիք զնա
 45 եւ տարչիք զգուշութեամբ : Եւ մա-
 տուցեալ վազվազակի ասէ ցնա , Ռար-
 46 ըի , Ռարրի , եւ համբուրեաց զնա : Եւ
 նորա արկին ի նա ձեռս եւ կարան ցնա :
 47 Եւ մի ոմն յայնցանէ որ գնովաւն կա-
 յին՝ ձղեաց սուր , եւ ենար զճառայ
 քահանայապետին , եւ ի բաց եհան
 48 զուսին նորա : Պատասխանի ետ Յի-
 սուս եւ ասէ ցնոսա , Իբրեւ ի վերայ
 աւազակի՛ ելէք սուսերօք եւ բրօք ու-
 49 նել զիս : Հանապղջ աս ձեզ էի եւ
 ուսուցանէի ի ասճարին , եւ ոչ կա-
 րարուք զիս . այլ զի լցցին զիւրք մար-
 50 դարէիցն : Յայնժամ թողին քնա աշա-
 51 կերտքն ամենեքին եւ փախեան : Եւ
 ոմն երիտասարդ զնտ երթայր նորա՝
 արկեալ զիւրեւ կտաւ մի ի մերկուց ,
 52 ունէին զնա երիտասարդքն . Եւ նորա
 թողեալ զկտաւն՝ փախեաւ մերկ ի նո-
 ցանէ :
 53 Եւ տարան զՅիսուս առ քահանա-
 յապեան³ Կայիափա եւ զային ընդ նմա
 ամենայն քահանայապետքն եւ զպիբք
 54 եւ ձերք : Եւ Պետրոս երթայր ի հե-
 ոաստանէ զնտ նորա մինչեւ ի ներքս
 իսկ ի դաւիթ քահանայապետին , եւ
 նստէր ընդ սպասաւորան եւ ջևոնոր
 55 առ լուսովն : Իսկ քահանայապետքն
 եւ ամենայն ատեանն խնդրէին հա-
 կատակ Յիսուսի վրայութիւն ինչ ,
 զի սպանանիցեն զնա , եւ ոչ գտա-
 56 նէին : Չի բաղումք սուտ վկայութիւն
 վկայէին զնմանէ , եւ նման միմեանց ոչ
 57 էին վկայութիւնքն : Այլք յարուցեալ
 վկայէին սուտ զնմանէ եւ ասէին , թէ
 58 Մեք լուար ի զմանէ զի ասէր , Ես քա-
 կեցից պատճարդ զայզ ձեռագործ , եւ
 զերիս աւուրս չինեցից այլ , առանց
 59 ձեռագործի : Սակայն եւ այնպէս չէր
 60 նման վկայութիւնն նոցա : Ապա յա-
 րուցեալ քահանայապետն ի մէջ՝ հար-
 ցանէր զՅիսուս եւ ասէր , Ոչ ի՞նչ
 տոս պատասխանի , զի՞նչ գոքս գրէն
 61 վկային : Եւ նա լուս եւեթ կայր եւ
 չտայր ինչ պատասխանի : Գարձեալ

¹Բ-ը-ւ-է , հաւու երկցս ²Յւնն , բաւական է

³Ի Բ-ը-ւ-է գ-ւ-տ-է

քահանայապետն հարցանէր զնա կրկին անգամ եւ ասէր, Դ՞ո՞ւ ես Քրիստոս 62 Որդի՞ 1 Աստուծոյ օրհնելոյն: 2 Պատասխանի ես Յիսուս եւ ասէ ցնա, Դու ասացեր թէ ես եմ: քայց տեսանիցէք զՈրդի մարդոյ նստեալ ընդ աջմէ Զօրութեան, եւ եկեալ ընդ ամպս երկ-

63 նից: Եւ քահանայապետն պատահաց 3 վաղվազակի զպատմուճանս իւր եւ ասէ, Զի՞նչ եւս պիտոյ են մեզ վկայք:

64 Ահա 2 լուայք ամենեքին զհայհոյութիւն ի բերանոյ զորա՞, զիա՞րդ թուի ձեզ. եւ ամենեքեան դատապարտեցին զնա

65 թէ մահապարտ է: Եւ ոմանք սկսան թքանել ընդ երեսս նորա, ձորձ զգլխով արկանել, կոպիւլ եւ ասել, Մարդաբեաց 3 մեղ, Քրիստոսոսդ, ո՞վ է այն որ եհարն զքեզ՞. եւ սպասաւորքն ապտակս հանէին նմա:

66 Եւ Պետրոս մինչդեռ էր ի խոնարհ ի գաւթին, գայ աղախին մի քահանայապետին, եւ տեսանէ զնա զի ջլու-

67 նոյր. հայեցաւ ընդ նա եւ ասէ, Եւ դու ընդ Յիսուսի Նազովրեցոյ էիր:

68 Նա ուրացաւ եւ ասէ, Ոչ ճանաչեմ եւ ոչ գիտեմ զինչ դուդ ասես. եւ իբրեւ էլ յարտաքին գաւթին, եւ հաւ-

69 խօսեցաւ: Դարձեալ ետես զնա աղախինն, եւ սկսաւ ասել ցայնոսիկ որ շուրջն կային թէ Եւ սա ի նոցանէ է:

70 եւ նա զարձեալ ուրացաւ: Եւ յետ սակաւ միոյ զարձեալ որ շուրջն կային՝ ասեն ցՊետրոս, Արդարեւ եւ դու ի նոցանէ ես, քանզի Գալիլեացի ես, եւ

71 խօսքդ իսկ քո նման են: Եւ նա սկսաւ նղովել եւ երգնուլ եւ ասել թէ Ոչ

72 զիտեմ զայրն զորմէ դուքդ ասէք: Եւ նոյնժամայն կրկին հաւ խօսեցաւ. եւ յիշեաց Պետրոս զբանն զոր ասաց ցնա Յիսուս թէ Զեւ իցէ հաւու երկիցս խօսեալ, զի դու երիցս ուրացիս զիս, եւ սկսաւ լալ:

ԳԼ ԺԵ

1 Եւ վաղվազակի ընդ առաւօտն խորհուրդ արարեալ քահանայապետիցն հանգերձ ձերովքն եւ դպրօք եւ ամենայն ասեանն, կապեցին զՅիսուս եւ

1 Յիսուս պալատ
 2 Քաղաք, եւ Յիսուս ասէ, Ես եմ
 3 Ի բազմոս պալատ
 4 Բազմոս, լուայք զհայհոյութիւնն

2 տարան մատնեցին Պիղատոսի: Եւ հարց զնա Պիղատոս եւ ասէ, Դ՞ո՞ւ ես թագաւորն Հրէից. նա պատասխանի

3 ետ նմա եւ ասէ, Դու ասես, Եւ չարխօսէին զմամնէ յոյժ քահանայապետքն 3 եւ նա ոչինչ տայր պատաս-

4 խանի՞: Իսկ Պիղատոս զարձեալ հարցանէր զնա, Ոչի՞նչ տաս պատասխանի, տես քանի՞ ամբաստանեն զքէն:

5 Եւ Յիսուս այնուհետեւ ոչինչ ետ պատասխանի, մինչեւ զարմանալ յոյժ Պիղատոսի:

6 Բայց ըստ սոճի արձակէր նոցա զմի ոք զկապեալ, զոր ինքեանք խնդրէին:

7 Եւ էր որում անուն էր Բարաբաս՝ կապեալ ընդ խռովչան, որոց ի խռո-

8 վելն՝ այր մի սպանեալ էր: Ի ձայն բարձր սկսաւ աղաղակել ամբոխն եւ խնդրել 3 որպէս սովոր էր, զի արձա-

9 կեցէ նոցա զԲարաբբայն՞: Պատասխանի ետ Պիղատոս եւ ասէ ցնոսա, կամի՞ք զի արձակեցիք ձեզ զարբայն

10 Հրէից: Բանդի զիտեմ թէ առ նախանձու մատնեցին զնա քահանայապետքն:

11 Որք եւ զամբոխն հաւանեցուցին, զի

12 արձակեցէ նոցա զԲարաբբայն: Դարձեալ պատասխանի ետ Պիղատոս եւ ասէ ցնոսա, Իսկ զի՞նչ կամիք թէ ա-

13 րարից զարբայն Հրէից: Եւ նոքա զարձեալ աղաղակէին 3 յուզեալք ի քահա-

14 նայապետիցն՞, Ի խաջ հան զդա: Ասէ ցնոսա Պիղատոս, Զի՞նչ ինչ չար արարեալ իցէ զորա. եւ նոքա առաւել եւս աղաղակէին եւ ասէին, Ի խաջ հան

15 զդա: Իսկ Պիղատոս իբրեւ զմիտս կամեցաւ հաճել զամբոխին, արձակեաց նոցա զԲարաբբայն, եւ զՅիսուս գան հարեալ ետ ի ձեռս զի ի խաջ ելանիցէ:

16 Եւ զինուորքն տարան զնա ի ներքս ի գաւթին ուր 6 հրապարակն էր. եւ կոչեն միանգամայն զամենայն զգուհոն,

17 Եւ զդեցուցանեն նմա 3 քղամիդ կարմիր եւ՞ ձիբանիս, եւ եղին ի գլուխ նո-

18 րա սյակ արարեալ ի փշոց: Եւ սկսան ողջոյն տալ նմա եւ ասել, Ողջ եր,

19 արբայդ Հրէից: Եւ ձեռէին զվլուխն եղեգամբ, եւ թքանէին ընդ երեսս, եւ ի ձուեր իջեալ երկիր պագանէին

20 նմա: Եւ իբրեւ կատակեցին զնա,

5 Յիսուս, որպէս միշտն աւանդ նոցա
 6 Յիսուս, ապարաճք, ԴԵ Մատթ. ԻԷ. 27:

մերկացուցին ՚ զքղամիդն եւ՝ զծիրանիս եւ զգեցուցին նմա զիւր հանգերձն, եւ ածին արտաքս զի ի խաչ հանցին զնա :

21 Եւ ունէին պահակ զՍիրմովն կիւրեւնացի, որ ընդ այն անցանէր՝ եկեալ յագարակէ, զ՛այրն Աղեքսանդրի եւ Ռուփայ, զի բարձցէ զխաչափայտն նորա : Եւ ածեն զնա ի Գողգոթա, տեղի մի որ թարգմանի Տեղի կառափելոյ :

23 Եւ տային նմա զինի զմոսեալ, եւ նա ոչ առ : Եւ հանին զնա ի խաչ, եւ բաժանեցին զհանդերձս նորա, արկեալ լիճակս ի վերայ թէ ո զինչ առնուցու :

25 Էր ժամ երրորդ եւ հանցն զնա ի խաչ : 26 Եւ էր զիր վնասու նորա զրեալ թէ 27 թագաւոր է Հրէից, Եւ ընդ նմա հանին ի խաչ երկուս աւաղակս, մի ընդ 28 աջմէ եւ մի ընդ աճեկէ նորա : Եւ լցաւ զիրն որ ասէ թէ Ընդ անօրէնս հա- 29 մարեցաւ : Եւ որք անցանէինն՝ հայտոյէին զնա շարժեալ զդուռս իւրեանց եւ ասէին, Վա՛հ, որ քակէիր զտա- 30 ճարն եւ զերիս աւուրս չինէիր : Ասյ- 31 րեցո զսնձն քո եւ էջ ի խաչէդ, Նոյնպէս եւ քահանայապետիցն այսին աւրարեալ ընդ միմեանս հանդերձ զպրօքն՝ ասէին, Չայլս ապրեցողց, զսնձն ոչ 32 կարէ ապրեցուցանել : Քրիստոսդ, արքայդ Իսրայելի, ի՞ճք այժմ ի խաչէ այտի, զի տեսցուք եւ հաւատասցուք զմա : Եւ որ ընդ նմա ի խաչն երեալ էին՝ նախատէին զնա :

33 Եւ իբրեւ վեց ժամ եղեւ, խաւար կալաւ զամենայն երկիր մինչեւ ցինն 34 ժամ : Եւ յիններորդ ժամուս աղաղակեաց Յիսուս ի ձայն մեծ եւ ասէ, Չէյի, էյի՞, լա՛մա սարաքթանի : որ թարգմանի, Աստուած իմ, Աստուած իմ, 35 ընդէ՛ր թողեր զիս : Եւ ոմանք ի նոցանէ որ շուրջն կային զնովաւ՝ իբրեւ 36 լուան, ասէին թէ զեղիա կարգայ : Եւ ընթացեալ մի սնն՝ ելից սպունգ մի քացախով, եւ հարեալ յեղեգան՝ տայր ըմպիլ նմա, եւ ասէ, Թոյլ սուր տեսցուք, զայ՛ Ներիս իջուցանել զդա : 37 Եւ Յիսուս արձակեաց ձայն մեծ եւ 38 եհան զողի : Եւ վարագոյր տաճարին պատառեցաւ յերկուս ի վերուստ մին- 39 չեւ ի խոնարհ : Եւ տեսեալ հարիւրա-

պետին որ կայր անդ թէ աղաղակեաց եւ եհան զողի, ասէ, Արդարեւ այրս 40 այս Որդի Աստուծոյ էր : Էին եւ կառայք որ հայէին ի հեռաստանէ, յորս էր Մարիամ Մաղդաղենացի եւ Մարիամ Յակովբոս փոքրկան եւ Յովսեայ 41 մայրն եւ Սողովմէ : Որք յորժամ էրն ի Գալիլեա, զ՛նա շրջէին նորա եւ պաշտէին զնա : Եւ այլ բաղում կանայք որ ընդ նմա իսկ երեալ էին յերուսաղէմ : 42 Եւ իբրեւ երեկոյ եղեւ, քանզի ուրբաթ էր որ ի շաբաթն մտանէր, Եկեալ Յովսէփ որ յԱրիմաթեայն էր, իսր պարկեչա նախարար, որ եւ ինքն իսկ ակն ունէր արքայաւթեանն Աստուծոյ, համարձակեցաւ եմուտ առ Պիղատոս, 44 եւ խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի : Եւ Պիղատոս զարմացաւ թէ այնչափ վաղ մեռաւ : Եւ կոչեցեալ առ ինքն զհարկարական՝ եհարց զնա եւ ասէ թէ Ար- 45 դարեւ այնչափ վաղ մեռաւ : Եւ իբրեւ ստուգեաց ի հարիւրապետ անտի, 46 չնորհեաց զմարմինն Յովսեփայ : Եւ Յովսէփ զնեաց կտաւ, եւ իջուցեալ զնա՝ սլատեաց կտաւովն եւ եղ ի գերեզմանի զոր էր փորեալ ի վիմէ : Եւ թաւալեցողց վէմ մի ի զուսն դերեզ- 47 մանին : Իսկ Մարիամ Մաղդաղենացի եւ Մարիամ Յակովբայ եւ Յովսեայ տեսին զտեղին ուր եղաւ :

ԳԼ ԺԶ

1 Եւ իբրեւ անց չաքաթն, Մարիամ Մաղդաղենացի եւ Մարիամ Յակովբայ եւ Սողովմէ չողան պատրաստեցին 2 խուսկս, զի եկեացին օժցեն զնա : Եւ ընդ առաւօտս միաշարաթուս զսն ի 3 գերեզմանն ընդ արեւազալն : Եւ ասէին ցմբմեանս, Ո՞վ թաւալեցուցէ մեզ 4 զվէմն ի գրաց գերեզմանին : (Եւ հայեցեալ տեսին զի թաւալեցուցեալ էր զվէմն ի գերեզմանէն) : քանզի էր մեծ 5 յոյժ : Եւ մտեալ ի ներքս ի գերեզմանն՝ տեսին երիտասարդ մի զի նստէր ընդ աջմէ կողմանէ՝ զղեցեալ պատմուճան 6 սպիտակ, եւ զարհուրեցան : Եւ նա ասէ ցնոսա, Մի՛ երկնչիք : զՅիսուս խնդրէք զՆազովրեցի զխաչելական, յարեաւ, չէ աստ : ա՛նաւաղիկ տեղին 7 ուր եղին զնա : Այլ երթայք, ստացէք ցաշակերտս նորա եւ ցՊետրոս, եթէ

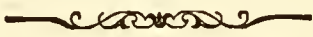
1ի բազմա պատե 2ի բազմա, էլի, էլի

ահա յառաջագոյն երթայ քան զձեզ ի Գալիլեա, անդ տեսանիցէք զնա, որ-
 8 պէս ասացն ձեզ: Եւ իբրեւ լուան, ե-
 լլին եւ փախեան ի գերեզմանէն, քանզի
 զահի հարեալ էին. եւ ոչ ումեք ինչ
 ասացին, զի երկնչէին:
 9 ¹Յարուցեալ Յիսուս առաւօտուն ²ա-
 ռաջին միաշարաթուն՝ երեւեցաւ Մա-
 րիամու Մաղղազենացոյ, յորմէ հան-
 10 եալ էր զեւթն զեւն: Եւ նա երթեալ
 պատմեաց այնոցիկ որ ընդ նմայն էին,
 11 մինչդեռ սղային եւ լային: Նոքա իբ-
 րեւ լուան թէ կենդանի է եւ երեւե-
 ցաւ նմա, ոչ հաւատացին:
 12 Յետոյ երեւեցաւ այլով ³կերպարա-
 13 նաւ որք երթային յանդաստան: Նոքա
 չողան պատմեցին այլոց, եւ ոչ նոցա
 հաւատացին:
 14 Յետոյ մինչդեռ բազմեալ էին մետա-
 սանքն, երեւեցաւ նոցա եւ թշնաման-

եաց զանհաւատութիւն նոցա եւ զխըս-
 տասրտութիւն: ⁴զի որ երեւեցաւ նո-
 ցա յարուցեալ ի մեռելոց, եւ նոքա ոչ
 հաւատացին:
 15 Եւ ասէ ցնոսա, Երթայք յաշխարհ ա-
 մենայն, եւ քարոզեցէք զաւետարանն
 16 ամենայն արարածոց: Որ հաւատայ եւ
 մկրտիցի՝ կեցցէ, եւ որ ոչն հաւատայ՝
 17 գատապարտեսցի: Նշանք այնոցիկ որ
 հաւատանն՝ երթիցեն զհեռ, այսորիկ
 18 յանուն իմ դեւս հանցեն, լեղուս խօ-
 սեսցին, ի ձեռս իւրեանդ օծս բարձ-
 ցեն, եւ եթէ մահացու ինչ զեզ արբ-
 ցեն, նոցա ինչ ոչ վնասեսցէ. ի վերայ
 հիւանդաց ձեռս զիցեն, եւ ⁵բժշկեսցեն:
 19 Եւ ինքն Տէր Յիսուս յետ խօսելոյն
 ընդ նոսա համբարձաւ յերկինս, եւ
 20 նստաւ ընդ աջմէ չօր: Եւ նոքա ել-
 եալ քարոզէին ընդ ամենայն երկիր
 Տեառն զորձակցութեամբ, եւ զբանն
 հաստատէին ամենայն նշանօք որ եր-
 թային զհետ նոցա:

¹Առի միւլէ- ի կորուստ գլխն պատի յամն
 է Յոն յեռ-գրոց
²Յոնն, յառաջնուն շարաթուն
³Յոնն, կերպարանաւ երկուց ի նոցանէ

⁴Յոնն, զի որոց տեսին զնա յարուցեալ ոչ
 հաւատացին
⁵Յոնն, բժշկեսցին

Գ Լ ՈՒ Խ Ք Գ ՈՒ Կ Ա Յ Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն Ի Ն

	Գ Լ . Հ մ ր .
Վ ասն աշխարհադրին .	Բ . 4
Վ ասն բացօթեայ հովուացն .	Բ . 8
Վ ասն Վիմեոֆնի .	Բ . 25
Վ ասն մարգարէին Աննայի .	Բ . 36
Վ ասն լինելոյ բանին Աստուծոյ առ- ջովհաննէս .	Գ . 2
Վ ասն որոց հարցանէին զՅովհաննէս .	Գ . 40
Վ ասն փորձութեանց փրկչին .	Գ . 2
Վ ասն որ ունէր զհոգին զիւական .	Գ . 33
Վ ասն զըքանչին Պետրոսի .	Գ . 38
Վ ասն որոց բժշկէին ի պէսպէս հի- ւանդութեանց .	Գ . 41
Վ ասն որոյ ձկանցն .	Ե . 4
Վ ասն բորոտին .	Ե . 42
Վ ասն անդամալուծին .	Ե . 17
Վ ասն Վեւեայ մաքսաւորին .	Ե . 27
Վ ասն զօսացեալ ձեռինն .	Զ . 6
Վ ասն առաքելոցն համարոյ .	Զ . 13
Վ ասն երանութեանցն .	Զ . 20
Վ ասն հարիւրապետին .	Է . 2
Վ ասն որդւոյ պրոցոյն .	Է . 42
Վ ասն որոց առաքեցանն ի Յովհաննէ .	Է . 49
Վ ասն օծանելոյ զՏէրն .	Է . 38
Վ ասն առակի սերմնացանին .	Ը . 5
Վ ասն սաստելոյ չուրցն .	Ը . 24
Վ ասն որ ունէր զլէգէոֆնն .	Ը . 27
Վ ասն դուտեր ժողովրդապետին .	Ը . 41
Վ ասն տեռատես կնոջն .	Ը . 43
Վ ասն առաքելոյ զերկոտասանն .	Թ . 2
Վ ասն հինգ հացիցն և երկու ձկանցն .	Թ . 13
Վ ասն ցաշակերտան հարցանելոյ .	Թ . 18
Վ ասն պլակերպութեանն Յիսուսի .	Թ . 29
Վ ասն լուսնահարին .	Թ . 38
Վ ասն խորհելոյն թէ ո՞վ մեծ իցէ .	Թ . 46
Վ ասն չտալոյն հրաման զկնի երթալ .	Թ . 57
Վ ասն երեւցուցանելոյ զԵթանա- սուսն .	Ժ . 4
Վ ասն հարցանելոյ օրինականին .	Ժ . 25
Վ ասն անկելոյն ի ձեռս աւազակաց .	Ժ . 30
Վ ասն Մարիամն և Մարթայի .	Ժ . 38
Վ ասն յաղօթս կալոյն .	ԺԱ . 1
Վ ասն խուլ գիւին .	ԺԱ . 44
Վ ասն որ կինն ձայն երարձ ի ժո- ղովրդեանն .	ԺԱ . 27
Վ ասն նշան խնդրելոյն .	ԺԱ . 29
Վ ասն որ փարիսեցին կոչեաց զՏէրն .	ԺԱ . 37
Վ ասն վայ տալոյ օրինականացն .	ԺԱ . 46
Վ ասն խմորոյ փարիսեցւոցն .	ԺԲ . 1
Վ ասն բաժանելոյ զինչսն ընդ եղբօրն .	ԺԲ . 43

	Գ Լ . Հ մ ր .
Վ ասն պողոսբերելոյ անդոյ մեծա- տանն .	ԺԲ . 46
Վ ասն Վարիլեացւոցն և որոց ի Սե- լովամ, և վասն թ զէնւոյն .	ԺԳ . 1
Վ ասն կարկամեալ կնոջն պսահարի .	ԺԳ . 41
Վ ասն առականցն .	ԺԳ . 49
Վ ասն թէ սուկա՛ւք իցեն որ ապրե- լոց իցեն .	ԺԳ . 23
Վ ասն որք ասացին ցՅիսուս զՀե- րովղէէ .	ԺԳ . 31
Վ ասն որ ջրգողեալ էր .	ԺԳ . 2
Վ ասն որք սիրեն զնախագահսն .	ԺԳ . 7
Վ ասն կոչելոյն յընթրիսն .	ԺԳ . 42
Վ ասն շինելոյ աշտարակին .	ԺԳ . 28
Վ ասն հարեւր ոչխարացն .	ԺԵ . 4
Վ ասն գնացելոյն յաշխարհ հեռի անառակին .	ԺԵ . 44
Վ ասն անիրաւ տնտեսին .	ԺԶ . 1
Վ ասն մեծատանն և Ղազարու .	ԺԶ . 49
Վ ասն տասն բորոտացն .	ԺԷ . 12
Վ ասն անիրաւ զատուորին .	ԺԸ . 2
Վ ասն փարիսեցւոյն և մաքսաւորին .	ԺԸ . 40
Վ ասն հարցանելոյ մեծատանն զՅիսուս .	ԺԸ . 48
Վ ասն կուրին .	ԺԸ . 35
Վ ասն Զակէթոսի .	ԺԹ . 2
Վ ասն գնալոյ առնուլ իւր թագա- ւորութիւն և դառնալ .	ԺԹ . 42
Վ ասն առնոյ զտասն մնասն .	ԺԹ . 43
Վ ասն յաւանակին .	ԺԹ . 30
Վ ասն հարցանելոյ քահանայիցն զՏէր .	Ի . 4
Վ ասն առակի տղւոյն .	Ի . 9
Վ ասն դահեկանին .	Ի . 23
Վ ասն սաղակեցւոցն .	Ի . 27
Վ ասն թէ զիս՛րդ է որդի Դաւթի Քրիստոս .	Ի . 44
Վ ասն երկու լուսնայի պրոցոյն .	ԻԱ . 7
Վ ասն հարցման կատարածին .	ԻԱ . 7
Վ ասն զատկին .	ԻԲ . 2
Վ ասն վիճելոյն թէ ո՞վ մեծ իցէ .	ԻԲ . 24
Վ ասն խնդրելոյն Սատանայի .	ԻԲ . 31
Վ ասն նախատանաց Հերովղի զՏէրն .	ԻԳ . 11
Վ ասն կոծելոյ կանանցն .	ԻԳ . 27
Վ ասն ապաշխարելոյ աւաղակին .	ԻԳ . 40
Վ ասն խնդրելոյ զտէրուական մարմինն .	ԻԳ . 52
Վ ասն լղէովպեանցն .	ԻԳ . 43
Վ ասն համբառնալոյն Տեսուծ .	ԻԳ . 54

ԱԻԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ԳՂՈՒԻ Ա

1 **Ի**ՄԱՆՁԻ բազումք յօժարեցին վերստին կարգել զպատմութիւն վասն իրացն
2 հաստատելոց ի մեղ, Որպէս աւանդեցին մեղ որ ի սկզբանէ ակնատեսք
3 եւ սպասաւորք եղին բանին, կամ եղեւ եւ ինձ, որ ի սկզբանէ զճետ երթեալ էի ամենայնի ճշմարտութեամբ, կարգաւ զրիւ քեզ, քաջք Թէոփիլէ,
4 Ձի ծանխցես զբանիցն որոց աշակերտեցար՝ զճշմարտութիւնս :
5 Եւ եղև յաւուրս Հերովդի արքայի Հրէաստանի, քահանայ ոմն անուն Ջաքարիա ի գասակարգէ Արիայ, եւ կին նորա ի գասակարգ Ահարոնի, եւ
6 անուն նորա Եղիսարեթ : Եւ էին արգարք երկուքին առաջի Աստուծոյ, զնային յամենայն պատուիրանս եւ յիրաւուրնս Տեառն անարատք : Եւ ոչ զոյր նոցա որդեակ, քանզի Եղիսարեթ ամուլ էր, եւ երկուքեան անցեալ էին գաւուրք իւրեանց :
8 Եւ եղև ի քահանայանայն նորա ըստ կարգի աւուրցն հասանելոյ առաջի Աստուծոյ, Ըստ օրինի քահանայութեանն հնաւ նմա խուսնի արկանելի
9 մտեալ ի տաճարն Տեառն : Եւ ամենայն բազմութիւն ժողովրդեանն կային յայօթս արտաքոյ ի ժամու խնկոցն
10 Եւ երեւեցաւ նմա հրեշտակ Տեառն, զի կայր ընդ աջմէ սեղանոյ խնկոցն :
11 Եւ խոսկեցաւ Ջաքարիա, իբրև եւտես, եւ անկաւ աճ ի վերայ նորա :
12 Ասէ զնա հրեշտակն ¹Տեառն, Մի՛ երկընչիր, Ջաքարիա, զի լսեի եզեն ազօթք քո, եւ կին քո Եղիսարեթ ծնցի քեզ որդի, եւ կոչեցես զանուն նորա
13 Յովհաննէս : Եւ եղիցի քեզ ուրախութիւն եւ զնձութիւն, եւ բազումք ի
14 ծննդեան նորա խնդապեն : Ձի եղիցի մեծ առաջի Տեառն, եւ զինի եւ օղի

¹ Ի Յովնի պատմութեան

մի՛ արբեցէ, եւ Հոգևով Սրբով լցցի
16 անպատին յորովայնէ մօր իւրոյ : Եւ զբազումս յորդուցն Իսրայելի գար
17 ձուցէ ի Տէր Աստուած իւրեանց : Եւ ինքն եկեացէ առաջի նորա ²Հոգևով զօրութեամբ Եղիայի, զարձուցանել զսիրտս հարց յորդիս, եւ զանհաւանս յիմաստութիւն արդարոց, պատրաստել
18 սել Տեառն ժողովուրդ կազմեալ : Եւ ասէ Ջաքարիա զհրեշտակն, Եւ ի՞նչ զխտացից զայդ : զի ես ձեր եմ, եւ կին
19 իմ անցեալ գաւուրքք իւրովք : Պատասխանի ետ հրեշտակն եւ ասէ զնա, Ես եմ Գարբիէլ որ կամ առաջի Աստուծոյ, եւ առաքեցայ խօսել ընդ քեզ եւ
20 աւետարանել քեզ զայդ : Եւ անա եղիցես համբ, եւ մի՛ կարացես խօսել մինչև ցօրն յորում այդ լինիցի : Իոխանակ զի ոչ հաւատացեր բանից իմոց, որք լցցին ի ժամանակի իւրեանց :
21 Եւ ժողովուրդն ակն ունէր Ջաքարիայ, եւ զարմանային ընդ յամենն նորա ի տաճարին : Եւ իբրև ել, ոչ կարէր խօսել ընդ նոսա : Եւ իմացան եթէ տեսիլ ետես ի տաճարին : Եւ նա նշանացի խօսէր ընդ նոսա եւ կայր պարանձեալ : Եւ եղև իբրև լցան աւուրք պաշտաման նորա, զնաց ի տուն
22 իւր : Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ յաջաւ Եղիսարեթ, կին նորա, եւ թաքուցանէր զանձն ամիսս հինգ, եւ ա
23 սէր, Ձինչ զործ զործեաց ընդ իս Տէր յաւուրս յորս հայեցաւ յիս բառնալ զնախատինս իմ ի մարդկանէ :
24 Եւ յամեսանն վեցերորդի առաքեցաւ Գարբիէլ հրեշտակ յԱստուծոյ ի քաղաք մի Գալիլեացոց, որում անուն էր Նազարեթ, Աս կոչս խօսեցեալ անն, որում անուն էր Յովսէփ, ի տանէ Դաւթի : Եւ անուն կուսին Մարիամ :
25 Եւ եկեալ առ նա ասէ, Ուրախ լեր, բերկրեալոյ, Տէր ընդ քեզ : Եւ նա

² Յովն, Հոգևով և

ընդ բանս խոռվեցաւ, եւ խորհէր ընդ միտս թէ որպիսի՝ ինչ իցէ ողջոցնս
 30 այս : Եւ ասէ ցնա հրեշտակն, Մի երկընչիր, Մարիամ, զի գտեր չնորհն
 31 յԱստուծոյ : Եւ անա յգատջիր եւ ծնցես որդի, եւ կոչեսցես զանունն նորա Յի-
 32 սուս : Եւ եղիցի մեծ, եւ Որդի Բար- ձրեւոյ կոչեսցի, եւ տացէ նմա Տէր Աստուած զաթոռն Դաւթի հօր նորա, եւ թաղաւորեսցէ ի վերայ տանն Յա-
 33 կովբայ ի յաւիտեանս, Եւ թաղաւոր-
 34 բուժեանն նորա վախճանն մի՛ լիցի : Եւ ասէ Մարիամ ց՛հրեշտակն, Ձիարդ չի- նրիցի ինձ այդ, քանզի զայր ոչ գիտեմ :
 35 Պատասխանի ետ հրեշտակն եւ ասէ ցնա, Հոգի Սուրբ եկեսցէ ի քեզ, եւ զօրութիւն Բարձրելոյն հովանի լիցի ի վերայ քո . քանզի եւ որ ծնանելոցն է ի քէն՝ սուրբ է, եւ Որդի Աստուծոյ
 36 կոչեսցի : Եւ անա եղիսարեթ աղաւ- կան քո, եւ նա յղի է ի ծերութեան իւրում . եւ այս վեցերորդ ամիս է նու-
 37 բա որ ամուսն կոչեցեալ էր . Ձի ոչ տկարացի առ յԱստուծոյ ամենայն
 38 բան : Եւ ասէ Մարիամ, Ահա առիկ կամ աղախին Տեառն, եղիցի ինձ բաա լանի քում . եւ գնաց ի նմանէ հրեշ- տակն :
 39 Յարուցեալ Մարիամ յառուրսն յայ- նոսիկ՝ գնաց ի լեռնակողմն փութապէս
 40 ի քաղաքն Յուզայ . Եւ եմուտ ի տուն Ջաբրիայի եւ ետ ողջոյն եղիսարեթի :
 41 Եւ եղեւ իրբեւ լուաւ զողջոյնն Մա- րիամու եղիսարեթ, խաղաց մանուկն յորովայնի նորա . եւ լցաւ եղիսարեթ
 42 Հոգւով Սրբով . Եւ ի ձայն բարձր ա- զաղակեաց եւ ասէ, Օրհնեալ ես զու ի կանայս, եւ օրհնեալ է պառզ սրո-
 43 վայնի քո : Եւ յուսաք է ինձ այս, զի
 44 եկեսցէ մայր Տեառն իմոյ առ իս : Ձի անաւատիկ իրբեւ եղեւ ձայն ողջունի քո յականջս իմ, խաղաց ցնծալով մա-
 45 նուկս յորովայնի իմում : Եւ երանի որ հաւատացէ եթէ եղիցի կատարումն
 46 ասացելոցս նմա ի Տեառնէ : Եւ ասէ Մարիամ, Մեծացու սցէ անձն իմ զՏէր-
 47 Եւ ցնծացաւ հոգի իմ յԱստուած Փրկիչ իմ : Ձի հայեցաւ ի խոնարհութիւն ա- զախնոյ իւրոյ . զի անա յայսմ հետէ
 49 երանեսցեն ինձ ամենայն ազգք : Ձի արար ինձ մեծամեծս Հոգոյն, եւ սուրբ
 50 է անունն նորա : Եւ ողորմութիւնն նու-

բա ազգաց յազգս երկիւղածաց իւրոց :
 51 Արար զօրութիւն բազկաւ իւրով, ցրուեաց զամբարտաւանս մտօք սրտից
 52 իւրեանց : Բակեաց զ՛հօրս յաթոռոց,
 53 եւ բարձրացոյց զխոնարհն : Ջրազցեալս լցայ բարութեամբ, եւ զմեծատունս
 54 արձակեաց ունայնս : Պաշտպանեաց Իսրայելի ծառայի իւրում՝ յիշել զու
 55 զօրմութիւնս : Որպէս խօսեցաւ առ հարս մեր՝ Արրահամու եւ զաւակի
 56 նորա յաւիտեանս : Եկաջ Մարիամ առ նմա իրբեւ ամիսս երջեց, եւ զարձաւ ի տուն իւր :
 57 Եւ եղիսարեթի լցան ժամանակք
 58 ծնանելոյ, եւ ծնաւ որդի : Եւ լուան որ շուրջ զնովաւ էին եւ աղգատոհմ նորա, զի մեծ արար Տէր զողորմու- թիւն իւր ընդ նմա . եւ ինդային ընդ նմա :
 59 Եւ եղեւ յառուրն ութերորդի եկին թրիատել զմանուկն, եւ կոչէին զնա
 60 յանունն հօր իւրոյ Ջաբրիա : Պատաս- խանի ետ մայր նորա եւ ասէ, Ոչ,
 61 այլ կոչեսցի Յովհաննէս : Եւ ասեն ցնա, Բանդի ոչ ոք է յազգի քում, որոյ կոչի
 62 անունն Յովհաննէս : Ակնարկէին հօցն նորա թէ զի՛նչ կամիցի կոչել զնա :
 63 Եւ ինդրեաց տախտակ, գրեաց եւ ասէ, Յովհաննէս է անունն զորա . եւ զար-
 64 մացան ամենեքին : Եւ լացաւ բերան նորա վաղվազակի եւ լեզու նորա, եւ
 65 խօսէր եւ օրհնէր զԱստուած : Եւ եւ զեւ ան ի վերայ ամենեցուն որ լսէին զայս եւ որ շուրջ բնակեալն էին զնու- քօք . եւ ընդ ամենայն լեռնակողմնն Հրէաստանի սրտամէին ամենայն բանքս
 66 այսօրիկ : Եւ եղին ամենեքեան որ լսէին ի սիրտս իւրեանց, եւ ասէին, Ձի՛նչ լինիցի մանուկս այս . եւ ձեռն Տեառն էր ընդ նմա :
 67 Եւ Ջաբրիա հայր նորա լցաւ Հոգ- ւով Սրբով, մարգարէացաւ եւ ասէ,
 68 Օրհնեալ Տէր Աստուած Իսրայելի, զի յայց ել մեզ, եւ արար փրկութիւն
 69 մազոթրդեան իւրում : Եւ յարոյց եզ- ջեւր փրկութեան մեզ ի տանէ Դաւթի
 70 ծառայի իւրոյ : Որպէս խօսեցաւ բե- լանով սրբոց սր յաւիտեանից մարգա-
 71 րէքն նորա էին . Փրկութիւն ի թըշ- նամեաց մերոց, եւ ի ձեռաց ամենայն
 72 ատերեաց մերոց . Ասնել ողորմութիւն ընդ հարս մեր, եւ յիշել զուխան իւր

73 սուրբ : Զերդունն զոր երդուաւ Աբ-
 74 րահամու հօր մերում՝ տալ մեզ, Ա-
 րանց երկիւզի, ի ձեռաց թշնամեաց
 75 մերոց փրկեալս, Պաշտկ զնա սրբու-
 թեամբ եւ արդարութեամբ առաջի նո-
 րա զամենայն աւուրս կենաց մերոց :
 76 Եւ դու, մանուկ, մարդարեւ Բարձրե-
 լոյ կոչեալիք : զի երթիցես առաջի ե-
 րեսաց Տեառն պատրաստել զճանա-
 77 պարնս նորա, Տայ զիտութիւն փրկու-
 թեան Ժողովրդեան նորա ի թողու-
 78 թիւն մեզաց նոցա : Վասն զթութեանց
 ողորմութեան Աստուծոյ մերոյ, որովք
 79 սց 2 արասցէ մեզ Արեղակն ի բարձանց,
 Երեւել որոց ի խաւարի եւ ի ստուերս
 մանու նստէին, ուղղել զոտս մեր ի
 ճանապարհս խաղաղութեան :
 80 Եւ մանուկն աճէր եւ զօրանայր
 հոգւով, եւ էր յանապատս մինչեւ յօր
 երեւելոյ նորա Իսրայելի :

ԳԼ Բ

1 Եւ եղև ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ
 ել հրաման Աւագոստոս կայսերէ աշ-
 2 ղերս : Այս առաջին աշխարհագիր եւ
 զիւ ի գտաւորութեան Ասորոց կիւ-
 3 րենայ : Եւ երթային ամենեքեան
 մտանել յաշխարհագիր յարարանչիւր
 4 քաղաքի : Ել եւ Յովսէփ ի Գալիլէէ ի
 քաղաք Գաթի որ կոչի Բեթղեհեմ,
 վասն ինկելոյ նորա ի տանէ եւ յաղղէ
 5 Գաթի, Մտանել յաշխարհագիր Մա-
 րեմա հանդերձ զոր խօսեայն էր նմա,
 6 եւ էր յղի : Եւ եղև ի հասանին նոցա
 անդր, լցան աւուրք ծաննելոյ նորա :
 7 Եւ ծնաւ զորդին իւր զանդրանիկ, եւ
 պատեաց ի խանձարուրս եւ եղ զնա
 ի մուր : զի ոչ գոյր նոցա տեղի յի-
 8 ջեանին :
 8 Եւ հովիւք էին ի տեղուջն յայնմիկ
 բացթեալք, որք պահէին զպահպա-
 նութիւնս գիշերոյ հօտից իւրեանց :
 9 Եւ հրեշտակ Տեառն երեւեցաւ նոցա,
 եւ փառք Տեառն ծագեցին առ նոսա,
 10 եւ երկեան երկեւզ մեծ : Եւ ասէ զնո-
 սա հրեշտակն, Մի՛ երկնչիք, զի ա-
 հաւասիկ աւետարանեմ ձեզ ուրախու-

թիւն մեծ, որ եղիցի ամենայն Ժողո-
 11 վրդեանն : Զի ծնաւ ձեզ այսօր Փրկիչ,
 որ է Օծեալ Տէր, ի քաղաքի Գաթի :
 12 Եւ այս նշանակ ձեզ . զտանկեցք մա-
 նուկ պատեալ ի խանձարուրս եւ եղ-
 13 եալ ի մուր : Եւ յանկարծակի եղև
 ընդ հրեշտակին ընդ այնմիկ բազմու-
 թիւն զօրաց երկնաւորաց, որ օրհնէին
 14 զԱստուած եւ ասէին, Փառք ի բար-
 ձունս Աստուծոյ, եւ յերկիր խաղա-
 15 զութիւնս, ի մարդիկ հաճութիւն : Եւ
 եղև իբրեւ վերացան ի նոցանէ հրեշ-
 տակքն յերկինս, ասն ցոյմեանս հո-
 վիւքն, եկայք երթիցուք մինչեւ ցեթ-
 զեհեմ, եւ տեսցուք զինչ է բանս այս
 16 որ եղև, զոր Տէր կցոյց մեզ : Եւ ե-
 կին փութանակի, եւ գտին զՄարիամ
 եւ զՅովսէփ եւ զմանուկն եղեալ ի
 17 մուր : Եւ ծանեան վասն բանին որ
 18 ասացաւ նոցա զմանկանէն . Եւ ամե-
 նեքին որ լսէին զարմնային վասն
 բանիցն զոր խօսեցան ընդ նոսա հո-
 19 վիւքն : Եւ Մարիամ զամենայն զբանս
 զայսոսիկ պահէր եւ խելամուտ լինէր
 20 ի սրտի իւրում : Եւ զարձան հովիւքն,
 փառաւոր առնէին եւ օրհնէին զԱս-
 տուած վասն ամենայնի զոր լուան եւ
 տեսին, որպէս պատմեցաւ նոցա :
 21 Եւ իբրեւ լցան աւուրք ութ թլփա-
 տել 3 զնա, եւ կոչեցաւ անուն նորա
 Յիսուս որ կոչեցեալ էր ի հրեշտակէն,
 մինչեւ յղաղեալ էր 4 զնա յորովայնի :
 22 Եւ իբրեւ լցան աւուրք սրբութեան
 5 նոցա ըստ օրինացն Մովսիսի, աճին
 զնա յերուսաղէմ յանդիման առնել
 23 Տեառն, Որպէս եւ զրեալ է յօրէնս
 Տեառն, թէ Ամենայն արու որ բանայ
 24 զարդանգ՝ սուրբ Տեառն կոչեցի : Եւ
 տալ պատարագս ըստ ասացելոյն յօ-
 25 րէնս Տեառն, զոչս տատրակաց կամ
 երկուս ձազս աղաւնեաց : Եւ ահա էր
 սայր մի յերուսաղէմ, որոյ անուն էր
 Սիմէոն, եւ էր այրն այն արդար եւ
 երկիւզած, եւ ակն ունէր միսիթա-
 րութեանն Իսրայելի . եւ Հոգի Սուրբ
 26 էր ի նմա : Եւ էր նորա հրաման առ-
 եալ ի Հոգւոյն Սրբոյ մի՛ տեսանել
 զմահ, մինչեւ տեսցէ զՕծեալն Տեառն :
 27 Եւ եկն Հոգւովս ի տաճարն . եւ իբրեւ

1 Գ-ն, գլ-ու-թ 2 Գ-ն, արար 3 Գ-ն, զմանուկն 4 Գ-ն, նա 5 Գ-ն, նորա

ածին ծնողքն զմանուկն Յիսուս առնել նոցա ըստ սովորութեան օրինացն
 28 ի վերայ նորա, և նա առ ընկալաւ զնա ի զիրկս իւր, և օրհնեաց զԱստուած և ասէ, Արդ արձակես զճառայս քո, Տէր, ըստ բանի քում ի իստութիւնս քո, Չոր պատրաստեցեր առ
 32 ռաջի ամենայն ժողովրդոց : Լոյս ի յայտնութիւն հեթանոսաց, և փաստ
 33 ժողովրդեան քում Իսրայելի : Եւ էին ՚հայրն և և մայր նորա զարմացեալ ի
 34 վերայ բանիցն որ խօսէին զմաննէ : Եւ օրհնեաց զնոսա Սիմէոնն, և ասէ ցՄարիամ մայր նորա, Ահա սա կայ ի զորումն և և ի կանգնումն բազմաց ի մէջ Իսրայելի և և ի նշան հակառակութեան : Եւ ընդ քո իսկ անձն անցցէ սուր, զի յայտնեսցին ի բազում սրտից խորհուրդք :

36 Եւ անդ էր Աննա մարդարէ գուտար Փանուկի յազգէ Ասերայ : սա ինքն անցեալ էր զաւուրբ բազմօք կեցեալ ընդ առն ամս և և թն ի կուսութենէ իւրմէ : Եւ էր օյրի ամաց իրրեւ ութսուն և չորից, որ ոչ մեկնէր ի սաճարէն, այլ պահօք և և ազօթիւք պաշտէր զցայց և և զցերեկ : Եւ սա ի նմին ժամու յարուցեալ զոհանայր զՏեառնէ, և խօսէր զմաննէ ընդ ամենեան որ ակն ունէին շփրկութեանն Երուսաղեմի :

39 Եւ իրրեւ կատարեցին զամենայն ըստ օրինացն Տեառն, զարձան անդրէն ի Գալիլեա ի քաղաքն իւրեանց Նազարէթ : Եւ մանուկն աճէր և զօրանայր լի իմաստութեամբ, և շնորհք Աստուծոյ էին ի վերայ նորա :

41 Եւ ևրթային ծնողքն նորա ամի ամի յերուսաղէմ ի տօն զատկին : և և իրրեւ և ի ինքն նորա ամբ ևրկոսասան, յեյանել նոցա յերուսաղէմ ըստ սովորութեան տօնին, և և կատարել զաւուրսն և և զառնալ անդրէն, մնաց Յիսուս մանուկն յերուսաղէմ : և ոչ զիտացին
 44 ծնողքն նորա կարծէին զմաննէ թէ ընդ ուղեկիցսն իցէ, և կին իրրեւ աւուր միոյ ճանապարհ և և ինդրէին զնա ընդ զարացիսն և և ընդ ծանօթս : Եւ

իրրեւ ոչ զտին, զարձան անդրէն յերուսաղէմ ինդրել զնա : Եւ և կեւ յետ երից աւուրց զտին զնա ի տաճարին, զի նստէր ընդ վարդապետան, ընդ ի նոցանէ և և հարցանէր զնոսա : Չարմանային ամենեքեան սր ընդ ի նմանէ՝ ընդ իմաստութիւնն և և ընդ պատասխանիս նորա : Եւ իրրեւ տեսին զնա, սքանչացան : և և ասէ ցնա մայրն իւր, Որդեակ, զի՞նչ զորձ գործեցեր զու ընդ մեզ : ահաւասիկ հայր քո և և ետ առտապէաք, ինդրէաք զքեզ : Եւ ասէ ցնոսա, Չի՞ ինդրէիք զիս, ոչ զիտէիք եթէ ի տան չօր իմոյ պարտ
 50 է ինձ լինել : Եւ նորա ոչ իմացան զբանն զոր խօսեցաւ ընդ նոսա : Եւ էջ ընդ նոսա և և զնաց ի Նազարէթ, և և էր նոցա հնազանդ : և և մայր նորա պահէր զամենայն զբանսն ի սրտի իւրում :

52 Եւ Յիսուս զարդանայր իմաստութեամբ և և հասակաւ և և շնորհք յԱստուծոյ և և ի մարդկանէ :

ԳԼ Գ

1 Ի հնդեասաներորդի ամի տէրութեանն Տիրեբեայ կայսեր, ի դատաւորութեան Հրէաստանի Պիղատոսի Պոնտացւոյ, և և ի չորրորդպետութեան Գալիլեացւոց Հերովիի, և և Փիլիպպոսի եղբոր նորա չորրորդպետութեան Իտուրացւոց և և Տրաքոնացւոց աշխարհին, և և ի չորրորդպետութեան Լիւսանեայ Արիլեւացւոց, և և ի քահանայապետութեան Աննայի և և կայափառ, և կեւ բան Աստուծոյ ի վերայ Յովնանու որդւոյ Չաքարիայ յանտասի
 3 անդ : Եւ և կն յամենայն կողմն Յորդանանու քարոզել մկրտութիւնս ապաշխարութեան ի թողութիւն մեղաց
 4 Որպէս և և գրեալ է ի գիրս պատգամաց Եռայեայ մարգարէի, Չայն բարբառոյ յանապատի, Պատրաստ արարէք զճանապարհ Տեառն, և և ուղիղ արաւրէք զշաւիղս նորա : Ամենայն ձորք լցցին, և և ամենայն լերինք և և բլուրք խոնարհեսցին, և և կողցին զժուարինքն ի գիրքինս, և և ստասպարքն ի հարթ ճանապարհս : Եւ տեսցէ ամենայն մարմին զփրկութիւն Աստուծոյ :
 7 Եւ ասէր ցժողովուրդսն կեւալս մկրտ

1 Ուսու, Յովսէփ
 2 Եւսուս, փրկութեան Ներուսաղէմ
 3 Ուսու, Յովսէփ և և մայր

տեղ ի նմանէ, Ծնունդք ի ժից, ո՞ ցոյց
 8 է: Արարէք այսուհետեւ պտուղս ար-
 ժանիս ասպախարութեան. եւ մի՛
 սկսանիցիք Վասել եթէ Ունիմք հայր
 զԱրրահամ. զայս ասեմ ձեզ, եթէ կա-
 9 յարուցանել որդիս Արրահամու: Բայց
 ահաւաստիկ տապար առ արմին ծառոց
 կայ. ամենայն ծառ որ ոչ առնէ զպը-
 տուղ բարւոք՝ հատանի եւ ի հուր ար-
 10 կանի: Հարցանէին զնա ժողովուրդքն
 եւ ասէին, Իսկ արդ զի՞նչ գործես-
 11 ցուք: Պատասխանի ետ եւ ասէ ցնո-
 սա, Ոյր իցեն երկու հանդերձք՝ տացէ
 զմին այնմ ոյր ոչն գուցէ. եւ ոյր կայ-
 12 ցէ կերակուր՝ նոյնպէս արասցէ: Եկին
 եւ մարտաւորք մկրտել, եւ ասեն ցնա,
 13 Վարդապետ, զի՞նչ գործեսցուք: Եւ
 նա ասէ ցնոսա, Մի՛ ինչ աւելի քան
 14 զհրամայեալն ձեզ առնիցէք: Հարցա-
 նէին զնա եւ զինուորքն եւ ասէին,
 եւ մեք զի՞նչ գործեսցուք. ասէ ցնո-
 սա, Մի՛ զոք խուիցէք եւ մի՛ զոք
 զարարտիցէք, շատ լիցին ձեզ թոշակքն
 15 ձեր: Մինչ ակն ունէր ժողովուրդն եւ
 խորհէին ամենեքեան ի սիրտս իւրեանց
 վասն Յովհաննու, Միթէ սա՞ իցէ Քրիս-
 16 տոսն, Պատասխանի՞ ետ ամենեկուն
 եւ ասէ, Ես մկրտեմ զձեզ ջրով, բայց
 զայ զօրազոյն քան զիս, զորոյ չեմ բա-
 17 ւական բառնալ զիջիկս, նա մկրտես-
 18 ՚նէ զձեզ Հոգւով Սրբով եւ հրով, Որոյ
 հեծանոցն ի ձեռին իւրում սրբել զկալ
 իւր, եւ ժողովել զցորեանն ի չաւեմա-
 19 րանս իւր, եւ զյարդն այրեսցէ անշէջ
 20 հրով: Բողոսմ եւ այլ ինչ միսիթարու-
 թեամբ աւետարանէր ժողովրդեանն:
 21 Բայց Հերովդէս չորրորդապետ յան-
 զիմանեալ ի նմանէ վասն Հերովդիայ,
 22 ՚կնոջ եղբօր իւրոյ, եւ վասն ամենայն
 չարեացն զոր գործեաց Հերովդէս,
 23 Յաւել եւ զայն եւս ի վերայ ամենայնի,
 եւ եզ ի բանտի զՅովհաննէս:
 24 Եւ եղև ի մկրտել ամենայն ժողո-
 վրդեանն եւ ընդ Յիսուսի մկրտելն
 25 եւ կալ յազօթս, բանալ երկնից, եւ

իջանել Հոգւոյն Սրբոյ մարմնաւոր
 տեսեամբ իրրեւ զազանի ի վերայ նո-
 26 րա. եւ դալ ձայն յերկնից որ ասէր,
 27 Դու ես Որդի իմ սիրելի, ընդ քեզ
 հաճեցայ:
 28 Եւ ինքն Յիսուս էր ամաց իրրեւ
 երեսնից սկսեալ, ²որոց որպէս եւ կար-
 29 ձէր, որդի Յովսեփայ, ³որ Յակով-
 բայն, ⁴որ Հեղեայն, որ Մատթեայն,
 30 Որ Ղեւեայն, որ Մեղքեայն, որ Յան-
 31 նեայն, որ Յովսեփայն, Որ Մատթեայն,
 որ Ամովսայն, որ Նաւուամայն, որ Ես-
 32 ղեայն, որ Նանգեայն, Որ Մահաթեայն,
 որ Մատաթեայն, որ Սեմեայն, որ
 33 Յովսեքեայն, որ Յովդայն, Որ Յով-
 նանայն, որ Բեսայն, որ Զօրաբարե-
 34 լին, որ Մաղաթիելին, որ Ներայն, Որ
 Մեղքեայն, որ Ազղեայն, որ Կովա-
 35 մայն, որ Ելմովդադայն, որ Երայն,
 36 Որ Յեսուայն, որ Եղիազարայն, որ
 Յովրամայն, որ Մատթայն, որ Ղեւ-
 37 եայն, Որ Սիմէոնիսին, որ Յուդային,
 որ Յովսեփայն, որ Յովնամայն, որ
 38 Եղիակիմայն, Որ Մեղթեայն, որ Մեն-
 նայն, որ Մատաթեայն, որ Նաթա-
 39 նայն, որ Դաւթին, Որ Յեսեայն, որ
 Ովրեդայն, որ Բսոսայն, որ Սաղմով-
 40 նայն, որ Նաասովին, Որ Ամինադա-
 բայն, որ Արամայն, ⁷որ Աբմեայն, որ
 Անեայն, ⁸որ Եսրովմայն, որ Փարե-
 41 սին, որ Յուդային, Որ Յակովբայն,
 որ Իսահակայն, որ Արրահամուն, որ
 42 Թարային, որ Նաքովբայն, որ Սե-
 43 րուպայն, որ Ռադաւայն, որ Փաղե-
 44 կայն, որ Երեբայն, որ Սաղային, Որ
 45 Կայնանայն, որ Արիարսապայն, որ
 46 Սեմայն, որ Նոյին, որ Ղամբայն, Որ
 Մաթուսազային, որ Ննովբայն, որ
 47 Յարեյին, որ Մաղաղիելին, որ Կայ-
 48 նանայն, Որ Ննովսայն, որ Սեթայն,
 որ Ազամայն, որ Աստուծոյն:

ԳԼ Գ

4 Եւ Յիսուս լի Հոգւով Սրբով զարձաւ
 ի Յորդանանէ, եւ վարէր Հոգւովն յա-
 5 նապատ, Աւուրս քառասուն փորձեալ
 ի Սատանայէ. եւ ոչ եկեր եւ ոչ արբ
 յաւուրան յայնտիկ. եւ ի կատարելն
 նոցա քաղցեաւ:

¹ Յոնն, ասել յանձինս
² ի Յովսեփ, ետ Յովհաննէս
³ Ունիմ, որդիս եւ Դամաս է Հայ. որմիտայ, կնոջ
 Փիլիպպոսի:

⁴ Յոնն, և էր,
⁵ ի Յովսեփ պատե
⁶ Ունիմ, Յովսեփայն
⁷ ի Բաղաւաթ պատե

3 Եւ ասէ ցնա Սատանայ, Եթէ Որդի ես Աստուծոյ, ասա քարիդ այգմիկ զի
 4 հաց լիցի: Պատասխանի ես նմա Յիսուս եւ ասէ, Գրեալ է եթէ Ոչ հացիւ միայն կեցցէ մարդ, այլ ամենայն բանիւ Աստուծոյ:
 5 Եւ հանեալ ՚դնա ի լեառն մի բարձր՝ եցոյց նմա դամենայն թաղաւորութիւնս աշխարհի ի վայրկեան ժամանակի: Եւ ասէ ցնա Սատանայ, Բեց տաց զայս ամենայն իշխանութիւն եւ զփառս սոցա, զի ինձ տուեալ է, եւ ում կամիմ՝ տամ զսա: Արդ զու եթէ անկեալ երկիր պագանիցես առաջի իմ, զքեզ եղիցի ամենայն: Պատասխանի ես նմա Յիսուս եւ ասէ, Գրեալ է, Երկիր պաղղես Տեսնս Աստուծոյ քում, եւ զնա միայն պաշտեսցես:
 9 Եւ աճ զնա յԵրուսաղէմ, եւ կացոյց ի վերայ աշտարակի տաճարին, եւ ասէ ցնա, Եթէ Որդի ես Աստուծոյ, արկ
 10 զքեզ աստի ի վայր: Զի զրեալ է եթէ Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո պահել զքեզ: Զի ի վերայ ձեռաց բարձցին զքեզ, մի երբեք հար-
 12 գես զբարի զոսն քո: Պատասխանի ես նմա Յիսուս եւ ասէ, Ասացեալ է թէ Ոչ փորձեսցես զՏէր Աստուած քո:
 13 Եւ կատարեալ զամենայն փորձութիւնս Սատանայի՝ ի բաց եկաց ի նմանէ առ ժամանակ մի:
 14 ԲԿ. Եւ զարձաւ Յիսուս զօրութեամբ Հոգւոյն ի Գալիլեա: Եւ ել համբաւ զմանէ ընդ ամենայն կող-
 15 մանս գաւառին: Եւ նա ուսուցանէր ի ժողովուրդս նոցա փառաւորեալ յամենեցունց:
 16 Եւ եկն ի Նազարէթ ուր սնեալն էր. եւ եմուտ ըստ սովորութեան իւրում
 17 յաւուր չաբաթու: 3ի ժողովուրդն: Եւ ետուն նմա զիրս զԵսայեայ մարգարէի. եւ յարեաւ ընթեռնուլ, եւ իրրեւ կէաց զգիրսն,՝ եգիտ զայն տեղի յու-
 18 բում զրեալն էր, Հոգի Տեսնս ի վերայ իմ, վասն որոյ եւ օժ իսկ զիս, աւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս,
 19 բժշկել զբեկեալս սրտիւ, Բարոզել զեր-

եաց զթողութիւնս եւ կուրաց տեսանել, արձակել զվիրաւորս ի թողութիւնս, քարոզել զտարեկան Տեսնս ընդ
 20 գունակի: Եւ խօնեալ զգիրսն՝ ետ ցաղաւորսնեայն, եւ նստաւ. եւ ամենեցունս որ ի ժողովրդեանն էին աչք ի նա հա-
 21 յէին: Եւ սկսաւ ասել ցնոսա, Այսօր
 22 լցան զիրքս այս յականջս ձեր: Եւ ամենեքին վկայէին նմա, եւ զարմա-
 23 նային ընդ բանս շնորհացն որ երանէին ի բերանոյ նորա, եւ ասէին, Ո՞չ սա է որդին Յովսեփայ: Եւ ասէ ցնոսա, Ապարէն ասիցէք առ իս զտաակս զայս, Ի՞ժիշկ, բժշկեա զանձն քո: որչափ լուաք զոր արարեր ի կախատնայում՝
 24 արա եւ աստ ի քում գաւառի: Եւ ասէ, Ամէն ասեմ ձեզ թէ Չէ մարդարէ ըն-
 25 դունելի ի քաղաքի իւրում: Արդարեւ ասեմ ձեզ, զի բացում այրիք էին յաւուրս Եզրայի ի մէջ Խորայելի, յորժամ փակեցանն երկինք զերիս ամս եւ զվեց ամիս, եւ եղեւ սով մեծ ընդ ամենայն
 26 երկիր: Եւ ոչ առ մի ի նոցանէ առաքեցաւ Եզրա, բայց միայն ի Սարեփթա
 27 Սիդոնացացոց առ կին մի այրի: Եւ բազում բորոտք էին յիսրայելի առ Եզրայիւ մարդարէի: Եւ ոչ ոք ի նոցանէ սրբեցաւ, բայց միայն Նէեման
 28 Ասորի: Եւ լցան ամենեքին բարկութեամբ ի ժողովրդեանն, իբրեւ լսէին
 29 զայս: Եւ յարուցեալ հանին զնա արտաքոյ քաղաքին, եւ ածին զնա մինչեւ յարտեան լերինն յորոյ վերայ քաղաքն նոցա շինեալ էր՝ յահայէժ ստնել զնա:
 30 Եւ նա անդեալ ընդ մէջ նոցա՝ հնայր:
 31 ԲԲ. Եւ էջ ի կախատնայում ի քաղաքն Գալիլեացոց, եւ ուսուցանէր
 32 զնոսա ի շարաթմնս: Եւ զարմանային ընդ վարդապետութիւնս նորա, զի իշխ-
 33 յանութեամբ էր բան նորա: Եւ էք ի ժողովրդեանն այր մի զոր ունէր այս զիւր պղծոյ, եւ աղաղակեաց ի ձայն
 34 մեծ, Ասէ, Թուլացոյ, զի կայ մեր եւ. քո, Յիսուս Նազովրեցի, եկիր կորուսանել զմեզ. զիսեմք զքեզ սով ես,
 35 Սուրբ Աստուծոյ, Սաստեոց ի նա Յիսուս եւ ասէ, Պապանձեաց եւ էլ ի գմանէ. զպետնեաց զնա զեւն ի միջի անդ եւ ել ի նմանէ, եւ ոչինչ փաստ-
 36 եաց նմա: Եւ եղեն զարմանալիք ի վերայ ամենեցունս, իստէին ընդ միմեանս եւ ասէին, Զի՞նչ է բանս այս,

1 Ո՞չ, զնա Սատանայ
 2 Ո՞չ, ասէ, Եթէ յետս իմ, Սատանայ, զի
 3 Յիսուս, ի ժողովուրդն, եւ յարեաւ ընթեռնուլ.
 (17) Եւ ետուն նմա զիրս զԵսայեայ մարգարէի, եւ երբեւ երաց

զի իշխանութեամբ եւ զօրութեամբ
 37 սաստէ այսոց պղծոց, եւ երանեն: Եւ
 երթալը հռչակ զնմանէ ընդ ամենայն
 տեղիս շուրջ զգաւառաւն:
 38 Եւ յարուցեալ ի ժողովրդենէ անտի
 39 եմուտ ի տուն Սիմովի: Զորանչ Սի-
 մովի տաղնապէր ջերմամբ մեծաւ:
 40 Եւ աղաչեցին զնա վասն նորա: Եկաց
 առ նմա, սաստեաց ջերմանն, եւ եւ-
 թող զնա. եւ վաղվազակի յարեաւ եւ
 պաշտէր զնոսս:
 41 Եւ ընդ արեւուն մտանել, ամենե-
 քին որոց էին հիւանդք ի պէսպէս
 ցաւս բերէին զնոսս առ նա. եւ նա
 իւրաքանչիւր ումեք ի նոցանէ գնէր
 42 ձեռս եւ բժշկէր զնոսս: Երանէին եւ
 զեւք ի բաղմաց, աղալակէին եւ ա-
 սէին եթէ Դու ես Որդի Աստուծոյ. եւ
 նա սաստէր եւ ոչ տայր նոցա թոյլ խօ-
 սել, զի գիտէին զնա թէ Քրիստոսն է:
 43 ԲԳ. Եւ իբրեւ տիւ եղև, ել զնաց
 յանապատ տեղի, եւ ժողովուրդքն
 խնդրէին զնա. եկին մինչեւ առ նա
 եւ արգելուին զնա, զի մի՛ գնացէ ի
 44 նոցանէ: Եւ նա ասէ զնոսս, Եւ այլոց
 քաղաքաց պարտ է ինձ աւետարանել
 զարքայութիւնն Աստուծոյ, զի յայն
 45 իսկ առաքեցայ: Եւ քարոզէր ի ժողո-
 վուրդսն Գալիլեացոց:

ԳԼ. Ե

1 Եւ եղև ի խոնել զնովաւ ժողովր-
 դեանն եւ լսել զբանն Աստուծոյ, եւ
 ինքն կայր առ ծովակին Գեննեսարե-
 2 թայ: Եւ ետես երկուս նաւս զի կային
 առ ծովակին, եւ ձկնորսքն ելեալ ի
 3 նոցանէ՝ լուանային զգործիսն: Ել նա
 ի մի նաւուցն որ էր Սիմովի, եւ ա-
 զաչեաց զնա սակաւիկ մի տանել ի
 ներքս ի ցամաքէն. նստաւ եւ ուսու-
 ցանէր ի նաւէ անտի զժողովուրդսն:
 4 Եւ իբրեւ լուաց ի խօսիցն, ասէ
 ցՍիմով, Խաղաղո ի խորն, եւ արկէք
 5 զգործիս ձեր յորս: Պատասխանի եւ
 Սիմով եւ ասէ զնա, Վարդապետ,
 զամենայն զիչերս աշխատ եղևաք եւ
 ոչինչ կարաք. բայց վասն զո բանիդ
 6 արկցուք զգործիս: Զայս իբրեւ արա-
 շին, փակեցին ի ներքս բաղմութիւն
 ձկանց յոյժ, մինչեւ պարպատէին ուռ-
 7 կանք նոցա: Եւ ակնարկէին որսակ-

ցացն ի մեւս նաւն՝ զալ օղնել նոցա.
 եւ եկին, եւ լցան երկօքին նաւքն
 8 մինչեւ մերձ յընկղմել նոցա: Իբրեւ
 ետես Սիմովն Պետրոս, անկաւ առ
 ծուռկան Յիսուսի եւ ասէ, Ի բաց զնա
 յինէն, Տէր, զի այր մեղաւոր եմ ես:
 9 Քանզի ա՛ն պատեաց զնա եւ դամե-
 նեսեան որ ընդ նմայն էին՝ վասն որ-
 10 սոյ ձկանցն զոր բմբռնեցին, Նոյնպէս
 եւ զՅակովրոս եւ զՅովնաննէս զոր-
 դիսն Զերեղեայ, որ էին որսակիցք
 Սիմովի. եւ ասէ ցՍիմովն Յիսուս,
 Մի՛ երկնչիր, յայսմ հետէ զմարդիկ որ-
 11 սայցես ի կեանս: Եւ հանեալ զնաւն
 ի ցամաք թողին զամենայն եւ զնացին
 զհետ նորա:
 12 ԲԴ. Եւ եղև ի հասանելն նորա ի
 մի ի քաղաքացն, ահա այր մի լի բո-
 րոտութեամբ իբրեւ ետես զՅիսուս,
 անկեալ ի վերայ երեսոց ազաչեաց զնա
 եւ ասէ, Տէր, եթէ կամիս, կարող ես
 13 զիս սրբել: Զգեաց զձեւն իւր, հասոց
 ի նա եւ ասէ, Կամիմ, սրբեաց. եւ
 վաղվազակի զնաց ի նմանէ բորոտու-
 14 թիւն: Եւ նա պատուիրեաց նմա մի՛
 ումեք ասել, այլ թէ երթ ցոյց զանձն
 զո քահանային, եւ մատո պատարագ
 վասն սրբութեան զո, որպէս եւ հրա-
 մայեաց Մովսէս ի վկայութիւն նոցա:
 15 Եւ յորդէր առաւել բանն զնմանէ. եւ
 ժողովէին ժողովուրդք բազումք լսել
 եւ բժշկել ի հիւանդութենէ իւրեանց:
 16 Եւ նա խոյո տայր յանապատ տեղիս
 եւ կայր յալօթս:
 17 ԲԵ. Եւ եղև ի միում աւուրց եւ
 ինքն ուսուցանէր, եւ փարիսեցիքն
 եւ օրինացն վարդապետք նստէին, որ
 ժողովեալ էին յամենայն քաղաքաց
 Գալիլեացոց եւ Հրէատանի եւ Ն-
 րուսաղեմի. եւ զօրութիւն Տեառն էր
 18 ի բժշկել զնոսս: Եւ ահա արք բերէին
 մահճօք զայր մի որ էր անգամալոյժ,
 եւ խնդրէին զնա մուծանել ի ներքս
 19 եւ գնել սոաջի նորա: Եւ իբրեւ ոչ
 գտանէին թէ ընդ որ մուծանիցեն զնա
 ի ներքս վասն ամբոխին, ելին ի սա-
 նիս եւ ի ցուոցն կախեցին զնա, եւ
 ի ծուցին մահճօքն հանդերձ ի մէջ ա-
 20 սաջի Յիսուսի: Եւ տեսալ զնաւատան
 նոցա՝ ասէ զնա, Այր դու, թողեալ
 21 լիցին քեզ մեղք զո: Սկսան խորհել
 զպիրքն եւ փարիսեցիք, եւ ասեն,

Ո՛ր է սա որ խօսի զհայհոյութիւնս , ո՞վ կարէ թողուլ զմեզս բայց միայն Աս-
 22 տուած : Իրրեւ զիտաց Յիսուս զխորհուրդսն նոցա , պատասխանի եւ եւ ասէ ցնոսա , Չի՛ խորհիք ի սիրաս ձեր :
 23 Չի՛նչ զիրարպոյն է , ասել թողեալ լիցին թեզ մե՞զք քո , եթէ ասել , Արի եւ
 24 զնա : Այլ զի զիտասլիք եթէ իշխանութիւն ունի Որդի մարդոյ յերկրի թողուլ զմեզս , (ասէ ցանգամարդն ,) Գեղ ասեմ , Արի , աւ զմանի՞նս քո եւ
 25 երթ ի տուն քո : Եւ ասժամայն յարուցեալ ասալի ամենեցուն , առ զիւրեւ յորոյ վերայ անկեալն զնէր , զնաց ի տուն իւր , եւ փառաւ որ ասնէր զԱս-
 26 տուած : Չարմանք կալան զամենեւին , եւ փառաւ որ ասնէին զԱստուած . լի եղին անիւ , եւ ասեն եթէ Տեսաք այսօր նոր նշան :

27 ԲՁ . Եւ յետ այնորիկ ել անտի եւ ետես մաքսաւոր մի որում անուն էր Ղուի , զի նստէր ի մաքսաւորութեան .
 28 եւ ասէ ցնա , եկ զինի իմ : Եւ թողեալ զամենայն՝ յարեաւ զնաց զինի նստաւ : Եւ արար ընդունելութիւն մեծ նմա Ղուի ի տան իւրում . եւ էր ժողովուրդ բազում մաքսաւորաց եւ այլոց որ էին բազմեալ ընդ նոսա : Եւ արանջէին փարիսեցիքն եւ զպիրքն նոցա՝ զնմանէ առ աշակերտսն նորա եւ ասէին , Ընդէ՞ր ընդ մաքսաւորս եւ ընդ մեզաւորս ուաէք եւ բմեկք :
 31 Պատասխանի եւ Յիսուս եւ ասէ ցնուայ , Ոչինչ են պիտոյ բժիշկը սղջոյ ,
 32 այլ՝ հրեանդաց : Ոչ եկի կոչել զարդարս , այլ՝ զմեղաւորս յատաշխարսութիւն :

33 Եւ նորա ասեն ցնա , Ընդէ՞ր աշակերտքն Յովնանու պահեն սուկս եւ խնդրուածս ասնեն , նոյնպէս եւ փարիսեցոցն , եւ քոյրք ուտեն եւ բմեկս :
 34 պեն : Եւ նա ասէ ցնոսա , Միեթէ կասող էր մանկանց առաջատար , մինչ փեսայն ընդ նոսա իցէ , հրաման տալ պահել : Եկեացնն աւուրք յորժամ բարձրի ի նոցանէ փեսայն , ապա պահեացնն
 36 յաւուրան յայնոսիկ : Ասաց եւ ատակ մի առ նոսա թէ Ոչ ոք արկանէ ի նոր հանդերձէ ի վերայ հնացեալ ձորձոյ . ապա թէ ոչ՝ եւ զնորն պատասէ , եւ

ընդ հնոցն չմիաբանի կապերան որ ի
 37 նորոցն : Եւ ոչ ոք արկանէ զինի նոր ի տիկս հինս . ապա թէ ոչ՝ պայթուցանէ զինին նոր զտիկոսն հինս , ինքն
 38 հեղու եւ տիկքն կորնչին : Այլ զինի նոր ի տիկս նորս արկանելի է , եւ եր-
 39 կոքին պահին : Եւ ոչ ոք բմեկ զհինն՝ ²եւ կամիցի զնորն , քանզի ասէ թէ Հինն քաղցրագոյն է :

ԳԼ Զ

1 ԲԵ . Եւ եղև ի շարաթու Յերկրորդում առաջնոյն՝ անյանելումս ընդ արտորպան , եւ աշակերտքն նորա կորդէին նասկ , շիկին ընդ տի եւ ուաէին :
 2 Եւ ոմանք ի փարիսեցոցն ասեն ցնուսա , Չի՛նչ գործէք զոր չէ օրէն ի շարաթու : Պատասխանի եւ նոցա Յիսուս եւ ասէ , Չից՞ ընթերցեալ ձեր զոր արարն Դաւիթ , յորժամ քաղցեաւն ինքն եւ որ ընդ նմոցն էին :
 4 Չիա՞րդ եմուսնա ի տունն Աստուծոյ , եւ զնացն զատաջաւորութեան եկեր եւ ետ այնոցիկ որ ընդ նմայն էին . զոր ոչ էք օրէն ումեք ուտել , բայց
 5 միայն զքանապարտիցն : Եւ ասէ ցնոսա , Տէր է Որդի մարդոյ եւ շարաթու :
 6 Եւ եղև ի միւսում շարաթուն մտանել նմա ի ժողովուրդն եւ ուսուցանել . եւ էր անոց այբ մի եւ ձեռն
 7 իւր աջ զօսացեալ էր : Եւ սպասէին նմա զպիրքն եւ փարիսեցիք թէ ի շարաթուն բժշկիցէ՞ , զի զտանիցն շարաթուսութիւնս ցնմանէ : Եւ նա զիտէր զխորհուրդս նոցա . ասէ ցարն սրոյ ձեռնն զօսացեալ էր , Արի , անց ի մէջ .
 9 եւ նա յարտցեալ եկաց : Ասէ ցնոսա Յիսուս , Հարցից ինչ դձեկ , Չի՛նչ արժան է ի շարաթու , բարբ՝ ինչ ասնել եթէ շար գործել , սգի մի ապրեցու
 10 ցանել թէ կորուսանել : Եւ հայեցեալ շուրջ զամենեւորս միք՝ զարպին՝ ասէ ցնա , Չկեա զձեռն քո . եւ նա ձգեաց , եւ հաստատեցաւ ձեռն նորա Յիրրեւ
 11 զմեւսն : Եւ որս ցոսն յիմարութեամբ ,

²Ուաէ , եւ վաղձաղակի
³Յովնա պատմիչ
⁴Յովն , քանապարտիցն . Եւ Մատթ . ԺԲ . 4 , Մարկ . Բ . 26
⁵Ի բաւարար պատմիչ

1 ի Յովնի պատմիչ

և Խօսէին ընդ միմեանս թէ զինչ առնիցեն Յիսուսի :

42 ԳԿ. Եւ եղև ընդ առուբուն ընդ այնոսիկ ել ի լեան կալ յազօթս, և հանէր զվիշերն ի զլուս յազօթսն Աստուծոյ : Եւ իբրև այդ եղև, կոչեաց զաշակերտսն իւր, և ընտրեաց ի նոցանէ երկուսսանս, զորս և ասաք :

43 Եւ իբրև ասաք : ԶՍիմօն զոր և Դեորոսն անուանեաց, և զԱնդրէաս զեղրայր նորին, և զՅակովբոս, և զՅովնանէս, և զՓիլիպպոս, և զԲարթոլոմէոս, և զՄատթէոս, և զԹոմաս, և զՅակովբոս Արիւայ, և զՍիմօն զկոչեցեալն Նախանձայոց, և զՅուդա Յակովբայ, և զՅուդա Իսկարիօթացի, որ եղև իսկ մասնիչ :

44 Եւ ի թէպ նորօք հանդերձ ի տելի մի տափարակ, և Ժողով աշակերտացն նորս և բարձու թիւն յոյժ ժողովրդեանն յամենայն Հրատանէ, և յերուսաղեմէ : 1 Եւ յայնմ կողմանէ, և ի ծովեզերէն Տիւրոսի և Սիդօնի :

45 Որ եկին թել ի նմանէ և բժշկել ի հիւանդութենէ իւրեանց . և նեղեալքն

46 յայտոց պզոց բժշկէին : Եւ ամենայն ժողովուրդն ինդրէր մերձեալ ի նա, զի զօրութիւն 2 քաղութեանէր ի նմանէ և բժշկել զամենևին :

47 Եւ նա ամբարձ զաջս իւր յաշակերտսն իւր և ասէ, Երանի ազգատաց 3 Նուլով, զի ձեր է արքայու

48 Թիւնն Աստուծոյ : Երանի որ քաղցեալ 4 կն այժմ, զի յաղեսցին : Երանի որ է ձեր յորժամ ատիցեն զձեզ մարդիկ, և յորժամ որոշիցեն զձեզ և նախատիցեն, և հանիցեն անուն չար զձեռն զ

49 Վանն Որգու մարդք : Ուրախ լի ծիք յառուր յայնմիկ և զնձամբիք, զի անա վարձք ձեր բազում են յերկինս . բոտ զմին օրինակի անէին մարդարեւիցն

50 Հարք իւրեանց . Բայց վա՛յ ձեզ մեծասանց, զի ընկալայք զմիսխարու

51 Թիւն ձեր : Վա՛յ ձեզ որ յաղեալ էք այժմ, զի քաղցիցէք : Վա՛յ ձեզ որ ծիծաղիք այժմ, զի սղայցէք, և լայցէք :

26 Վա՛յ ձեզ յորժամ բարի ատիցեն զձեռն 5 ամենայն մարդիկ, զի այդպէս առնէին սուտ մարգարէիցն հարք նոցա :

27 Այլ ձեզ ասեմ որ բէք, Սիրեցէք զթշնամիս ձեր, բարի արարէք ասե

28 լեաց ձերոց : Սրհնեցէք զանիծիւս ձեր, ազօթս արարէք ի վերայ նեղչաց ձերոց :

29 Որ հարկանէ զձեռս քո, մատո նմա և զմեան . և որ հանէ ի քէն զբաճկան քո, մի՛ արգելուր ի նմանէ

30 և 6 զչապիկս : Ամենայնի որ ինդրէ ի քէն՝ տուր, և զոր ինչ հանէ ոք ի քէն՝

31 մի՛ պահանջեր : Եւ որպէս կամիք թէ արատցեն ձեզ մարդիկ, այնպէս արատ

32 ջիք և զուք նոցա : Եւ եթէ սիրէք զուք զսիրելիս ձեր, զինչ չնոր է ձեր, զի և մեղաւորք սիրեն զսիրելիս

33 իւրեանց : Եւ եթէ բարի անէք բարեբարաց ձերոց, ո՞ր չնոր է ձեր, զի

34 և մեղաւորք դնոյն զործեն : Եւ եթէ տայք փոխ այնոցիկ յորոց ակն ունիցիք անուղ, ո՞ր չնոր է ձեր, քանզի և մեղաւորք մեղաւորաց փոխ տան,

35 զի ասցեն անդրէն զկշիտն : Բայց սիրեցէք զթշնամիս ձեր, և բարի արարէք 7 ատեկեաց ձերոց : Եւ տուք փոխ՝ ոտախ ոչ ակն ունիցիք անուղ . և եղիցին վարձք ձեր բազում, և եղիցի որդիք 8 անարձեղք : զի նա քայցր է ի վերայ չարաց և ապաշնորհաց :

36 Եղերուք զթամք, որպէս և Հայրն

37 ձեր զթամ է : Մի՛ գատիք և ոչ զատիցիք . մի՛ պատմէք և ոչ պատմիցիք,

38 արձակեցէք և արձակիցիք : Տուք և տացի ձեզ . չափ բարուք, թաթաղուն, չարժուն, զեպուն տացին ի զոդս ձեր . նովին չափով որով չափէք՝ չափեսցի ձեզ :

39 Ասաց և առակ մի առ նոսա, Միթէ կարիցէ՞ կուր կուրի ատաջնորդել, ո՞չ ապաքէն երկուքին ի խորխորատ անկանիցին : Ոչ է աշակերտ լաւ քան զխարցապետ իւր . ամենայն կատարեալն եղիցի իբրև զվարդապետ իւր :

40 Զի՞ տեսանես զչիզ յական եղբոր քո, և ի քում ական զպերանդ ոչ նշմա

41 րես : Կամ զխարդ կարես ասել զեղբայր քո, եղբայր, թող հանից զիղդ յականէ քումմէ, և զու ի քում ական զպերանդ ոչ տեսանես . կեղծաւոր,

1 Ի Բազում գլխու
 2 Ի Յովնան գլխու
 3 Բազում, իցէք այժմ, զի յաղեսցիք, որպէս և օրինակ է Հարիւրի
 4 Գնան, լայք այժմ, զի ծիծաղեսցիք

5 Գնան գլխու
 6 Գնան, զչապիկ քո

հան նախ զգերանդ յահանէ քուռմէ ,
 43 եղբոր քո : Զի ոչ է ծառ բարի որ առ-
 նէ պտուղ չար , եւ ոչ գարձեայ ծառ
 44 չար՝ որ առնէ պտուղ բարի : Զի իւ-
 րաբանչիւր ծառ ի պտուղ իւրմէ ճանա-
 չի . զի ոչ եթէ ի փշոց քարին թուզ ,
 45 եւ ոչ ի մորենւոյ կթեն իազուզ : Մարդ
 բարի ի բարի դանձուց սրտի իւրոյ
 բղխէ զբարի , եւ մարդ չար ¹ի չարէն
 բղխէ զչար . քանզի ի յաւելուածոյ սրբ-
 46 տին յօսի բերան նորա : Զի՞ կոչէք
 զիս Տէր , Տէր , եւ զոր ասեմն ոչ աւ-
 47 նէք : Ամենայն որ զայ առ իս , եւ լսէ
 զբանս իմ եւ առնէ գնոսա , ցուցից ձեզ
 48 ում նման է : Նման է ասն որ շինիցէ
 տուն , որ փորեաց եւ խորեաց , եւ եղ
 հիմն ի վերայ վիմի . ի յառնել ձեզեզաց
 բաղխեաց զետ գտունն , եւ ոչ կարաց
 չարմել գնա . զի նառտատեալ էր հիմնն
 49 ի վերայ վիմի : Իսկ որ լսէ զբանս իմ
 եւ ոչ առնէ , նման է ասն , որ շինիցէ
 տուն ի վերայ հողոյ առանց հիման .
 զոր բաղխեաց զետ , եւ վազվազակի
 անկաւ , եւ եղեւ կործանումն տանն
 այնորիկ մեծ :

ԳԼ Է

1 **ԳՔ.** Եւ իբրեւ կատարեաց զամե-
 նայն բանս իւր ի յսելիս ժողովրդեանն ,
 2 եմօւտ ի կափարանայում : Հարիւրապե-
 տի ուրումն ծառայ չարաչար հիւան-
 զացեալ՝ մերձ էր ի վախճանել , որ էր
 3 նմա պատուակիսն : Իբրեւ լուաւ զՅի-
 սուսէ , առաքեաց զծերսն ի Հրէից ,
 ազաչել գնա զի եկեացէ ապրկեցուցէ
 4 զծառայն նորա : Եւ նորք եկեալ առ
 Յիսուս՝ ազաչելին գնա ստէպ եւ ասէին
 թէ Արժանի է որում զչնորճս զայս
 5 առնես : Զի սիրէ զազգս մեր , եւ զծո-
 6 ղովրդանոցն նա շինեաց մեզ : Եւ Յի-
 սուս գնաց ընդ նոսա . իբրեւ ոչինչ
 կարի ձեռի էր ի ասնէն , յիկաց առ նա
 հարիւրապեան բարեկամս , եւ ասէ
 7 ցնա , Տէր , մի՛ ինչ աչխատ լինիր , զի
 չեմ բաւակիան եթէ ընդ յարկաւ . իմով
 7 մտանիդես . Վասն որոյ եւ ոչ զանձն
 համարեցայ արժանի առ քեզ զայոյ .
 այլ ասա բանիւ , եւ բժշկեցի մանուկս

8 իմ : Քանզի եւ ես այր մի եմ կարգեալ
 ընդ իշխանութեամբ . ունիմ ընդ ինեւ
 զինուորս , եւ ասեմ ամա , Երթ , եւ
 երթայ . եւ այլում թէ Եկ , եւ գայ .
 եւ ծառայի իմում թէ Արա գայս , եւ
 9 առնէ : Եւ իբրեւ լուաւ զայս Յիսուս ,
 զարմացաւ , զարձաւ առ ժողովուրդն
 որ երթային զհետ նորա եւ ասէ ,
 10 ²Ամէն ասեմ ձեզ թէ եւ ոչ յիսրայելի
 այսչափ հաւատա գտի : Եւ զարձան
 անդրէն պատգամաւ որքն ի տուն , եւ
 գաին զծառայն հիւանդ բժշկեալ :
 11 **ԳԳ.** Եւ եղեւ ի վազիսն երթայր ի
 քաղաք մի որում անուն էր Նային .
 երթային ընդ նմա եւ ³աշակերտար նո-
 12 րա՝ եւ ժողովուրդք լազում : Իբրեւ
 մերձ եղեւ ի գուսն քաղաքին , եւ աճա
 ելանէր մեռեալ մի որպի միաօր մօր
 իւրոյ , եւ նա էր այրի . եւ ժողովուրդ
 13 բազում քաղաքին էր ընդ նմա : Իբրեւ
 ետաւ գնա Տէր , գթացայ ի նա եւ
 14 ասէ , Մի՛ լար : Եւ մատուցեալ մեր-
 ձեցաւ ի զազազան . եւ որք բարձեալն
 ասնէին՝ զտեղի առին . եւ ասէ , Պա-
 15 տանի գու , քեզ ասեմ , արի : Կանդ-
 նեցաւ եւ նստաւ մեռեալն եւ սկսաւ
 16 խօսել . եւ ես գնա ցմայր իւր : Եւ աճ
 կարաւ զամենեաին , եւ փառաւոր առ-
 նէին զԱստուած եւ ասէին թէ Մար-
 զարէ ոմն մեծ յարուցեալ է ի միջի մե-
 17 րում , եւ թէ Այց արար Աստուած ժո-
 ղովրդեան իւրում ²ի բարութիւն : Եւ
 ել զբոցս այս ընդ ամենայն Հրէաս-
 տան վասն նորա , եւ ընդ ամենայն
 կողմանս աշխարհին :
 18 Եւ պատմեցին Յովնանու աչա-
 կերտրն իւր վասն ամենայնի այսորիկ :
 19 Եւ կոչեաց առ ինքն երկուս ոմանս
 յաշակերտացն իւրոց Յովնանիւս , ա-
 ռաքեաց ³առ Տէր՝ եւ ասէ , Դ՞ո՞ւ ես
 որ զարցն ես , եթէ այլում ակն կալ-
 20 ցուք : Եւ եկեալ արքն առ նա՝ ասնն ,
 Յովնանիւս մկրտիչ առաքեաց զմեզ
 առ քեզ եւ ասէ , Դ՞ո՞ւ ես որ զարցն
 21 ես , եթէ այլում ակն կարցուք : Եւ ի
 նմին ժամաւ բժշկեաց զբազումս ի հի-
 ւանդութեանց եւ ի նարուածոց եւ
 յայտոյ չարաց , եւ կուրաց ըստաց
 22 շնորհեաց տեսանել : Պատասխանի ետ

² ի բազումս պատիւ
³ Ուստի , յաշակերտաց նորա ոչ սակաւք
⁴ Ուստի , առ Յիսուս

¹ Ուստի , ի չար գտնուց սրտի իւրոյ

1 Կոցա եւ ասէ , Երթայք պատմեցէք
 Յովհաննու զոր տեսէրդ եւ լուայք ,
 զի կոյրք տեսանեն , եւ կազք գնան ,
 բորտաք սրբին , խուլք յսեն , մեռեալք
 23 յառնեն , աղքատք աւետարանին . եւ
 երանի իցէ որ ոչ զայթակղիցի յիս :
 24 Եւ իբրեւ գնացին հրեշտակքն Յով-
 հաննու , սկսաւ խօսել ընդ ժողո-
 վուրդան վասն Յովհաննու , Զի՞նչ եւ
 չէք յանապատն տեսանել , եղէ՞ զն շար-
 25 փուհն ի հողմոյ : Այլ զի՞նչ էյէք տե-
 սանել , ա՛յր ի հանդերձս փափկութեան
 զարդարեալ . ա՛հաւանիկ սրք ի հան-
 դերձս երեւելիս եւ ի փափկութեան
 26 են՝ յարթունիս են : Այլ զի՞նչ էյէք
 տեսանել . մարգարէ՞ . այո , ասեմ ձեզ ,
 27 առաւել եւս քան զմարգարէ : Զի սա
 է վասն որոյ գրեալն է թէ , Ահա ա-
 ռաքեմ զհրեշտակ իմ առաջի քո , որ
 յարդարեոցէ զճանապարհքո առաջի քո :
 28 2 Ամէն ասեմ ձեզ , Մեծ ի ծնունդս
 կանանց մարգարէ քան զՅովհաննէս
 ոչ ոք է , բայց փոքրիկն յարքայութեան
 Աստուծոյ մեծ է քան զնա :
 29 Եւ ամենայն ժողովուրդն իբրեւ
 լուաւ եւ մաքսաւորքն , արդարացու-
 ցին զԱստուած , զի մկրտեցան ի մկրտ-
 30 տութիւնն Յովհաննու : Իսկ փարի-
 սեցիքն եւ օրինականքն զխորհուրդն
 Աստուծոյ անարդիցին յանձինս իւր-
 եանց , զի ոչ մկրտեցան ի նմանէ :
 31 3 Արդ ո՛ւմ նմանեցուցից զմարդիկ
 աղցին այսորիկ , եւ ո՛ւմ իցեն նմա-
 32 նողք : Նման են մանկաւոյ որ ի հրա-
 պարակս նստիցին , կարգացեն զմի-
 մեանս եւ ասիցեն , Փողս հարաք ձեզ
 եւ ոչ կարաւեցէք . ողբացաք եւ ոչ
 33 լացէք : Եկն Յովհաննէս մկրտիչ , 3 ոչ
 ուտէր եւ ոչ ըմպէր , եւ ասէիք , Դեւ
 34 զոյ ի նմա , Եկն Որդի մարդոյ , ուտէ
 եւ ըմպէ , եւ ասէք , Ահա այր կերող
 եւ արբեցող , բարեկամ մաքսաւորաց
 35 եւ մեղաւորաց : Եւ արդարացաւ ի-
 մաստուծիւն 5 յարդեոց իւրոյ :
 36 Գ.Գ. Աղաչէր զնա ոմն ի փարիսե-
 ցւոցն զի կերիցէ ճաշ ընդ նմա . եւ

մտեալ ի տուն փարիսեցւոյն՝ բազմե-
 37 ցաւ : Եւ կին մի էր ի քաղաքին մե-
 ղաւսր . իբրեւ գիտաց թէ բազմեալ է
 ի տան փարիսեցւոյն , բերեալ շիշ մի
 38 իւղոյ աղնուի , կայր յետոյ առ ռոս
 նորա , լայր , եւ արաստուօքն սկսաւ
 թանալ զոսս նորա , եւ հերով գլխոյ
 իւրոյ ջնջէր . եւ համբուրէր զոսս նո-
 39 րա եւ օծանէր իւղովն : Եւ տեսեալ
 փարիսեցւոյն որ կոչեաց զնա՝ ասէր
 ընդ միտս իւր , Սա թէ մարգարէ ոք
 էր , ապա գիտէր թէ ով եւ որպիսի
 ոք կին մերձենայ ի սա . զի մեղաւոր
 40 է : Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ
 ցնա , Սիմոն , ունիմ ինչ ասել քեզ .
 եւ նա ասէ , Ասա , Վարդապետ . եւ
 41 ասէ , Երկու պարտապանք էին ու-
 րումն փոխառուի . մինն պարտէր հինգ
 հարեւր դահնկան , եւ մեւն՝ յիսուն :
 42 Եւ իբրեւ ոչ կոյր նոցա հատուցանել ,
 երկոցունց չնորհեաց . արգ ասա , ո՞վ
 43 առաւել սիրեցէ զնա : Ասէ Սիմոն ,
 Ինձ այսպէս թուի եթէ որում զբա-
 զումն չնորհեաց . եւ նա ասէ ցնա ,
 44 Ուղիղ դատեցար : Եւ զարձեալ ի կինն
 կողմն , ասէ զՍիմոն , Տեսանո՞ս պոյս
 կին , մաի ի տուն քո , ջուր օսից իմոց
 ոչ ետուր . իսկ սա արտասուօք իւ-
 րովք եթեայ քոսս իմ , եւ 6 հերով իւրով՝
 45 ջնջեաց : Համրոյր մի դու ոչ ետուր
 ինձ , սա աւասիկ յորմէ հեռէ մտեալ
 եմ , ոչ զազարեաց ի համբուրելոյ զոսս
 46 իմ : Իւղով զկրուխ իմ ոչ օծեր , սա
 47 իւղով անուշիւ 7 օծ : Վասն որոյ ասեմ
 քեզ , Թողեալ լիցին սմա մեղք իւր բա-
 զումք , զի յոյժ սիրեաց . զի որում
 շատ թողուցու՝ շատ սիրէ , եւ որում
 48 սակաւ՝ սակաւ : Եւ ասէ ցնա , Թողեալ
 49 լիցին քեզ մեղք քո : Եւ սկսան որ
 բազմաւան էին ընդ նմա՝ ասել ընդ միտս
 իւրեանց , Ո՞վ է սա որ զմեզս թողու :
 50 Եւ նա ասէ զկինն , Հաւատք քո կե-
 ցուցին զքեզ , երթ ի խաղաղութիւն :

ԳԼ Ը

1 ԳԵ. Եւ եղև յետ այնորիկ եւ ինքն
 չըջէր ընդ քաղաքս եւ ընդ գեղս , քա-
 ռողէր եւ աւետարանէր զարքայութիւն

1 Ուտէ , նոցա Յիսուս
 2 Ուտէ , Զի
 3 Ուտէ , Եւ ասէ Տէր , Արդ
 4 Ուտէ , որպէս եւ օրինակ է չայ . ոչ ուտէր
 5 ասց եւ ոչ ըմպէր զինի
 6 Բազմութ , յամենայն որդւոց

6 Ուտէ , հերով գլխոյ իւրոյ
 7 Բազմութ , օծ զոսս իմ

Աստուծոյ, եւ երկոսասանքն ընդ նմա.
 2 Եւ կանայք ոմանք որ բռնակալ էին յայտոց չարաց եւ ի հիւանդութեանց. Մարիամ որ կոչէր Մաղդաղենացի,
 3 յորմէ եւթն գեւն երեւ էր: Եւ Յովաննա կին Քուզայն՝ հաղարապետին շեքովի, եւ Շուշանն եւ այլք բազումք, որք պաշտէին ՚՛ղնա յրնչից իւրեանց:
 4 Եւ ի ժողովել բազում ժողովրդոց, եւ ըստ քաղաքաց քաղաքաց եկելոցն
 5 առ նա, ասէ ստակաւ, Ել սերմանացան սերմանել զսերմանիս իւր. եւ ի սերմանելն իւրեւմ էր որ անկտա առ ճանապարհաւ եւ եղև կոխան, եւ
 6 թոչունք երկնից կերան գնա: Եւ այն անկաւ յապառամի. եւ ընդ յուսա-
 7 նելն՝ չորացաւ առ ի չգոյէ հիւթոյ: Եւ այն անկաւ ի մէջ փշոց, եւ ընդ նմին
 8 բուսեալ փշոցն՝ հեղձուցին գնա: Եւ այն անկաւ յերկիր բարի՝ ²եւ պարարտ, եւ բուսեալ՝ արար պտուղ հարապապատիկ. զայս իբրև խոնկեալ, ասէ, Որ ունիցի ականջս յսելոց յուրիցէ:
 9 Հարցանէին գնա աշակերտքն թէ
 10 Ձի՛նչ իցէ առակն: Եւ նա ասէ, Ձեզ տուեալ է զիսել զխորհուրդս արքայութեան Աստուծոյ, բայց այլոցն առակօք. զի տեսցեն եւ մի՛ տեսցեն, յուրիցեն եւ մի՛ իմասցին:
 11 Բայց առակն սպ ինչ է. Սերմն բանն
 12 Աստուծոյ է: Եւ որք առ ճանապարհաւն՝ այնոքիկ են որ լսենն, եւ ապա զայ Սատանայ հանէ զբանն ի սրտից նոցա, զի մի՛ հաւատացեն եւ ապ-
 13 րեսցին: Եւ որք յապառամին, որք յորժամ լսիցեն, ինդութեամբ ընդու-
 նին գրանն, եւ արմատս ոչ ունիցին. որք առ ժամանակ մի հաւատան, եւ ի ժամանակի փորձութեան հեռանան:
 14 Իսկ որ ի մէջ փշոցն անկաւ՝ նոքա են, որ իբրև լսեն ²գրանն, եւ ի հոգս եւ ի մեծութիւն եւ ի ցանկութիւն աշխարհիս զբաղեալ, հեղձնուն եւ ան-
 15 պտուղ լինին: Իսկ որ յերկիրն պարարտ, որոց բարւոք եւ զուարթալին սրտիւ լուսեալ գրանն՝ ընդունին, եւ տան պտուղ համբերութեամբ:
 16 Ոչ սք լուգանէ ճրագ, եւ թաքուցանէ ընդ կարասեաւ կամ գնէ ընդ մանձօք. այլ ի վերայ աշտանակի գնէ,

17 զի որ մտանն՝ զլոյս տեսցեն: ²Ինչ ինչ ծածուկ որ ոչ յայտ լիցի. եւ ոչ զազանի՝ որ ոչ ծանիցի եւ եկեսցէ ի
 18 յայտ: Տեսէք այսուհետեւ զիարդ լէքզ. զի ոյր գուցէ՝ տացի նմա, եւ ոյր ոչն գուցէ, եւ զոյր կարծէն թէ ունիցի՝ բարձցի ի նմանէ:
 19 Եկին առ նա մայրն եւ եղբարք իւր, եւ ոչ կարէին հասանել ի նա վասն
 20 բազմութեանն: Ազգ եղև նմա եւ ասեն, Մայր քո եւ եղբարք քո կան արտաքոյ եւ կամին զքեզ տեսանել:
 21 Եւ ³ասէ ցնոսա, Մայր իմ եւ եղբարք իմ սորա են, որ զբանն Աստուծոյ լսեն եւ ասնեն:
 22 ԳՁ. Եւ եղև ի միում աւուրց ինքն ել ի նաւ եւ աշակերտքն նորա, եւ ասէ ցնոսա, Եկայք, անցցուք յայնկոյս
 23 ծովակիս, եւ գնացին: Եւ մինչդեռ նաւէին, ի յունս եմուտ. եւ էջ մրրիկ հողմոյ ի ծովակն եւ ուսնոյր, եւ տագ-
 24 նապէին: Մատուցեալ զարթուցին զնա եւ ասեն, Վարգապետ, վարգապետ, կորնչիմք աւասիկ. եւ նա յարուցեալ սաստեաց հողմոյն եւ խոտովեթեան ջրոցն, եւ հանդարտեցին, եւ եղև
 25 խաղաղութիւն: Ասէ ցնոսա, Ո՛ւր են հաւատք ձեր. եւ զահի հարեալ զարմացան եւ ասէին ցմիմեանս, Ո՛վ արգելք իցէ սա, զի եւ հողմոց եւ ջրոց հրաման տայ, եւ հնազանդին սմա:
 26 Եւ նաւեցին ի ջին յաշխարհն ⁴Փերզակասցւոց, որ է յայնկոյս հանգէպ Գալիլայ: Եւ ընդ ելանելն նորա ի ցամաք, պատահեաց այր մի ի քաղաքէն, յորում էին զեւք. եւ բազում ժամանակս չէր հանգերձ զղեցիալ եւ ոչ ի
 28 տան բնակեալ, այլ ի գերեզմանս: Եւ տեսեալ զՅիսուս, ազգակեաց եւ անկաւ առաջի նորա, եւ ասէ մեծաձայն, Ձի՛ կայ իմ եւ քո, Յիսուս, Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ, ազահեմ զքեզ, մի՛
 29 տանջեր զիս: Քանզի հրաման տայր այսոցն պղծոյ ելանել ի մարդոյ անտի. զի բազում ժամանակս յափշտակեալ էր գնա, եւ կապէր ի շղթայս, եւ պահէր յերկաթս, եւ խղէր զկապանս,
 30 եւ վարէր ի գիւէն յանապատ: Եհարց ցնա Յիսուս եւ ասէ, Ձի՛նչ անուն է

¹ Ունի, ցնոսա ² ի բարւոք պարտեալ

³ ի բարւոք, նա պատասխանի ետ եւ ասէ
⁴ Ունի, Գաղարացւոց

քեզ : Եւ նա ասէ , Լէզէոփն . զի դեւք
 31 բաղուժք մտեալ էին ի նա : Եւ ազա-
 չէին զնա զի մի՛ հրաման տացէ նոցա
 32 երթալ յանդունդս : Եւ էր անդ երա-
 մակ մի խողից բաղմաց արօտական ի
 լերինն , եւ աղաչեցին զնա զի հրաման
 տացէ նոցա մտանել ի նոսա . եւ հրա-
 33 մայեաց նոցա : Եւ երեալ զեւքն յառ-
 նէն մտին ի խողեանն , եւ զմեաց ե-
 րամակն ի գահէ անտի ի ծովակն եւ
 34 հեղձաւ : Իրբեւ տեսին խողարածքն
 զիրան որ եզեն՝ փախեան , եւ սլատ-
 35 մեցին ի քաղաքին եւ յազարական : Եւ
 իրբեւ ելին տեսանել զգործան , եւ եկին
 առ Յիսուս , եւ զաին զայրն՝ ուստի
 զեւքն երեալ էին , զդեցեալ եւ զզաս-
 տացեալ նստէր առ ոտսն Յիսուսի , եւ
 36 երկնան թաամեցին նոցա որոց անս-
 եալն էր թէ՛ զիարդ փրկեցաւ . զիւս-
 37 հարն : Եւ աղաչէր զնա ամենայն բաղ-
 մութիւնն շուրջ զկողմամբքն ¹Պեր-
 դեսացոց՝ զնալ ²ի սահմանացն նոցա՝ ,
 քանզի անիւ մեծաւ տաղնապէին . եւ
 նա մտեալ ի նաւ՝ դարձաւ անզրէն :
 38 Աղաչէր զնա այրն ուստի զեւքն երեալ
 էին՝ շրջել ընդ նմա . արձակեաց ³զնա
 39 եւ ասէ , Դարձ ի տուն քո եւ սլատ-
 մաւ զոր միանդամ արար քեզ Աս-
 տուած . զնաց ի քաղաքն եւ քարոյեր
 զոր ինչ արար նմա Յիսուս :
 40 Եւ իրբեւ դարձաւ անզրէն Յիսուս ,
 ընկալաւ զնա ժողովուրդն , քանզի ա-
 41 մենքեան ակն ունէին նմա : Եւ անա
 եկն այր մի սրում անուն էր Յայրոս ,
 եւ նա էր իշխան ժողովրդեանն , ան-
 կիալ առ ոտսն Յիսուսի՝ աղաչէր զնա
 42 մտանել ի տուն նորա . Զի գուտոր
 միամօր էր նորա ամաց իրբեւ երկո-
 տասանից , եւ էր մերձ ի մահ . եւ ընդ
 երթալն նորա ժողովուրդքն նեղէին
 զնա :
 43 Եւ կին մի էր ի տեոսասեութեան
 արեան յամաց երկոտասանից , ⁴որում
 ոչ էր լիեալ հնար յումեքէ բժշկել :
 44 Մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ ի քղանոցս
 հանդերձի նորա . եւ նոյնժամայն եւ
 45 կաց ըզխումն արեան նորա : Եւ ասէ

Յիսուս , Ո՞վ է որ մերձեցաւն յիս .
 իրբեւ ամենքեան ուրանային , ասէ
 Պետրոս եւ որ ընդ նմա էին , վար-
 զապեա , ժողովուրդքդ պնդեն եւ նե-
 46 զեն ⁵զքեդ : Եւ ասէ Յիսուս , Ոմն մեր-
 ձեցաւ յիս , քանզի զխաջի եթէ զո-
 47 բութիւն ել յինէն : Իրբեւ ետես կինն
 եթէ ոչ ծածկեցաւ ⁶ի նմանէ , եկն դո-
 զարով եւ անկաւ առաջի նորա , թէ՛
 փասն որոյ իրաց մերձեցաւ ի նա՝ սլատ-
 մեաց առաջի ամենայն ժողովրդեանն ,
 եւ թէ՛ որպէս բժշկեցաւ առժամայն :
 48 Եւ ասէ , Քաջալերեաց , գուտոր , հա-
 ւատք քո կեցուցին զքեզ , երթ ի խա-
 զաղութիւն :
 49 Եւ մինչդեռ նա խօսէր , գայ ոմն ի
 տանէ ժողովրդապետին եւ ասէ ցնա ,
 Մեռաւ գուտորն քո , մի՛ ինչ աշխատ
 50 անենք ⁷դգա : Իսկ Յիսուս իրբեւ լուաւ ,
 սլատասխանի եւ նմա եւ ասէ , Մի՛
 երկնչիր , միայն հաւատա , եւ կեցցէ :
 51 Եւ մտեալ ի տունն՝ ոչ զոք եթող մտա-
 նել , բայց միայն զՊետրոս եւ զՅա-
 կովրոս եւ զՅովնաննէս եւ զհայր ման-
 52 կանն եւ զմայր նորա : Լային ամենե-
 քեան եւ կոծէին զնա . եւ նա ասէ ,
 Մի՛ լայք , զի չէ մեռեալ , այլ ննջէ :
 53 Եւ նորա ծաղր առնէին զնա , զի զի-
 54 տէին թէ՛ մեռաւ : Եւ նորա հանեալ
 55 դամենուսին արտաքս , կալաւ զձեռանէ
 նորա , բարբառեցաւ եւ ասէ , Արի ,
 56 կաց , մանուկ գու : Եւ դարձաւ ողի
 նորա , եւ կանգնեցաւ վաղվաղակի .
 57 եւ հրամայեաց տալ նմա ուտել : Եւ
 զարմացան ծնողքն նորա . եւ նա սլատ-
 ուիրէր մի՛ ումեք ասել որ ինչ եզեւն :

ԳԼ Թ

1 ԳԵ . Եւ կոչեցեալ ⁸զերկոտասան ա-
 տաքեալսն , եւ նոցա զօրութիւն եւ
 իշխանութիւն ի վերայ ամենայն զի-
 2 ւաց , եւ բժշկել զհիւանդութիւնս : Եւ
 առաքեաց զնոսա քարոզել զարքայու-
 թիւնն Սասունոց եւ բժշկել զխատա-
 3 յէսս : Եւ ասէ ցնոսա , Մի՛ ինչ բառ-

¹Ուստի , գաղարացոց
²Յայնն , ի նոցանէ
³Ուստի , զնա Յիսուս
⁴Գաղաթի , որ ի բժիշկս ծախեալ էր զամենայն
 ինչս իւր . որում

⁵Ուստի , զքեզ , եւ գու ասես եթէ Ո՞վ մերձե-
 ցաւ յիս
⁶Ի Յաննէս պատե
⁷Գաղաթի , զվարդապետդ
⁸Ուստի , զերկոտասանն , այլ՝ զերկոտասան ա-
 շակերտս իւր

4 նայք ի ճանապարհ, մի՛ գուռազան եւ մի՛ մախազ, մի՛ հաց եւ մի՛ արծաթ, 4 մի՛ երկուս հանդերձս ունիցիք: Եւ յոր տուն մտանիցէք, անդ ազջիք եւ 5 անտի գնացէք: Եւ որք ոչ ընդունիցին զձեզ, յորժա՛մ երանիցէք ի քաղաքէն յայնմանէ, զիտչի տախց ձերոց թօ- 6 թափեաջիք ի վիպտութիւն նոցա: Եւ երեալ շքէին Կրնդ քաղաքս եւ՝ ընդ զեղս, աւետարանէին եւ բժշկէին ընդ ամենայն սեղիս: 7 Լուաւ Հերովդէս չարորդապետ զգործան ամենայն, եւ զարմանայր 8 վասն ասերցն յամանց եթէ Յովնանէս յարեաւ ի մետոց, եւ յամանց՝ թէ եւ- 9 զիս յայանեցաւ, եւ յայրոց՝ թէ Մար- 9 զարէ ոմն յատաջնոցն յարեաւ: Ասէ Հերովդէս, ՁՅովնանէս ես զյնատե- 10 ցի, իսկ սա ո՞վ իցէ զորմէ զայսպիսի իրս բեմ: Եւ խնդրէր տեսնել զնա: 11 Գարձան ատաքեալքն եւ պատմեցին նմա զամենայն զոր արարին: Եւ աւե- 12 կալ զնոսա՝ խուսեաց ատանձինն ի տե- 13 զի անապատ քաղաքի միոյ, որում 14 անուեն էր Բեթսայիցա: Եւ ժողո- 15 վուրդքն իրրեւ զխապին, զնային զհեա նորա: Եւ ընկախալ զնոսա՝ խօսէր ընդ նոսա վասն արքայութեան Աս- 16 տուծոյ, եւ որոց պէտք էին բժշկու- 17 թեան բժշկէր: 18 Եւ օրն սկսաւ տարաժամել. մատե- 19 կան երկատասանքն եւ ատեն զնա, Ար- 20 ձակեա զժողովուրդս, զի երթեալ չուրջ ի զեղան եւ յաղարակս, հանդի- 21 ցեն եւ զայնն կերակուր, զի սաս 22 յանապատի տեղուջ եմք: Ասէ զնոսա, Գուք տուր զոցա ուտել: Եւ նորա 23 ասին, Ոչ զոյ մեր աւելի քան զհինդ նկանակ՝ եւ զերկուս ձկուռս, բայց 24 եթէ երթիցուք զնեցուք բաւական 25 ժողովրդեանց կերակուր: Քանզի էին արք իրրեւ հինգ հազար: Ասէ ցաչա- 26 կերտան, Բազմեցուցէք զդոսա զաս 27 զաս՝ յիսուն յիսուն: Եւ արարին այն- 28 պէս, եւ բազմեցուցին զամենեսեան: 29 Եւ առեալ զհինգ նկանակն եւ զերկուս ձկուռս՝ հայեցաւ յերկինս, օրհնեաց 30 եւ երեկ եւ սայր ցաչակերտան՝ ար- 31 կանել ժողովրդեանն: Կերան եւ յա- 32 զեցան ամենեւեան, եւ բարձին զնըշ-

խարս կոտորոցն երկոտասան սակառի: 18 Դս. Եւ եղև ի կայն նորա յազօթս ատանձինն, էին ընդ նմա եւ աչա- 19 կերտան նորա: Եւ արց զնոսա եւ ասէ, Ձ՞ ոք ասին զինէն ժողովուրդքն թէ 20 իցեմ: Եւ նոցա պատասխանի աուեալ ասին, ՁՅովնանէս մկրտիչ: Եւ այլք՝ 21 Ձեզիա: Իսկ այլք թէ Մարգարէ ոք 22 յատաջնոցն յարեաւ: Ասէ ցնոսա, Իսկ զուք զո՞ ոք ասէք զինէն թէ իցեմ: 23 պատասխանի եւ Պետրոս, եւ ասէ, 24 ՁՔրիստոսն Աստուծոյ: Նա սաստեաց ի նոսա, եւ պատուիրեաց մի՛ ումեք 25 ասել զայն: Եւ ասէ թէ Պարտ է Որ- 26 դուց մարդոց բազումս չարչարել եւ ա- 27 նարդել ի քահանայապետից եւ ի ձերոց եւ ի զպրոպ, եւ սպանանել եւ յերկր 28 աուր յամնել: Եւ ասէր առ ամենե- 29 սին, Եթէ ոք կամի զինի իմ զալ, ու- 30 բացի զանձն եւ ապցէ զիսալ իւր հա- 31 նապալ եւ եկեացէ զհեա իմ: Ձի որ կամիցի զանձն իւր կեցուցանել՝ կո- 32 րուպցէ զնա, եւ որ կորուսցէ զանձն 33 իւր վասն իմ՝ կեցուցցէ զնա: Ձի՛ նչ օրուա է մարդոց եթէ Չաշխարհ չա- 34 հեցի, եւ զանձն իւր կորուսցէ կամ 35 տուժեցի: Ձի որ ամօթ համարեցի զիս եւ զբանս իմ, զնա եւ Որդի մար- 36 դոց յամօթ արացցէ յորժամ զայցէ վա- 37 ոք իւրովք եւ Հօր եւ հրեշտակաց 27 սրբոց: Բայց արդարեւ ասեմ ձեզ եթէ 38 են ոմանք ի զոցանէ որ այդր կան, որք մի՛ ճաչակեցան զմա՛ն, մինչեւ տեղեն զարարուեթիւնն Աստուծոյ: 39 Եւ եղև յես այց բանից իրրեւ աուրք ութ, առեալ զՊետրոս եւ զՅակովբոս եւ զՅովնանէս՝ ել ի լեռան 40 կալ յազօթս: Եւ ի կայն նմա յազօթս՝ եղև տեսիլ երեսոց նորա այլակերպ, եւ փոխեցաւ հանդերձ նորա եւ եղև 41 սպիտակ փայլուն: Եւ անա արք երկու խօսէին ընդ նմա, որ էին Մովսէս եւ 42 Նդիա, երևեալ փառօք, եւ ասէին զեկիցն նորա զոր կատարելոց էր յն- 43 բուսաղէմ: Իսկ Պետրոս եւ որ ընդ նմայն էին՝ ծանրացեալք ի ընոյ, զար- 44 թեան եւ տեսին զփառսն նորա եւ զեր- 45 կուս արան որ կային առ նմա: Եւ եւ զեւ ի մեկնէն նոցա ինմանէ, ասէ Պետ- 46 ռոս ցՅիսուս, Վարդապետ, բարեոք է

1 ի Բազմեցուցին զամենեսեան

2 Յովն, զաշխարհ ամենայն

մեղ աստ լինել, եւ արաոցուք երիս տազաւարս, մի քեզ եւ մի Մովսիսի եւ մի Եղիայի, եւ ոչ գիտէր զինչ խօսէր: Եւ իբրեւ զայս ասաց, եկն ամպ եւ հովանի եղև ի վերայ նոցա. եւ երկունս ի մասնելն նոցա ընդ ամպովն: 34 Զայն եղև յամպոյն եւ ասէ, Կա է Որդի իմ ¹ընտրեալ, զմա յուարուք: 35 Եւ ընդ լինել թարբատոյն՝ գտաւ Յիսուս միայն. եւ ինքեանք բեցին, եւ ոչ ումեք պատմեցին յաւուրնս յայնտ սիկ եւ ոչինչ յորոց տեսին: 37 ԳԳ. Եւ եղև ի վազիւն մինչ իջանէին նոքա ի լեռնէ անտի, ընդ առաջ 38 եղև նմա ժողովուրդ բազում: Եւ ահա այր մի ի ժողովրդենէ անտի ազաղակեաց եւ ասէ, Վարդապետ, ազաչեմ գրեպ, հայեաց յորդի իմ, զի միամօր է 39 ինձ: Եւ ահա այս հարկանի ի նմա, եւ յանկարծ զոչէ. եւ զարկուցանէ զնա եւ թաւարեցուցանէ զնա եւ վրոխեցուցանէ, եւ հագիւ մեկնի ի նմանէ: 40 Խորտակեալ զնա. Եւ ապաչեցի զաշակերտան քո զի հանցին զնա, եւ ոչ 41 կարացին: Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ, Ով աղղ անհաւատ եւ թեւր, մինչև եւ յերբ եղչի ընդ ձեզ եւ անսայ- 42 ցեմ ձեզ. մատտ այսր զորդին քո: Եւ մինչև եւ մատչէր, զարկոյց զնա զեւն 43 եւ շարժեաց: Աստեաց Յիսուս այսոյն պղծոյ, եւ բժշկեաց զմանուկն 44 Աս զնա զնայր իւր: Եւ զարմանային ամենեքեանս ի վերայ մեծամեծացն Աստուծոյ:

Եւ ի զարմանալն ամենեցուն ի վերայ ամենայնի զոր անէր, ասէ ցաշակերտան իւր, Դիք զուք ի լեւիս ձեր զրանս զայստսիկ, զի Որդի մարդոյ 45 մատնիոց է ի ձեռս մարդկան: Եւ նոքա ոչ գիտէին զրանն, եւ էր ծածկեալ ի նոցանէ զի մի՞ զիսասցին. եւ երկընչէին հարցանել ցնա վասն բանին այնտսիկ:

46 Եմուտ խորհուրդ ի նսաս թէ ո՛ւ ար- 47 զեւք մեծ իցէ ի նոցանէ: Յիսուս իւրեւ ծանեաւ զխորհուրդս սրտից նոցա, առ մանուկ մի, կացոյց ի մէջ նոցա 48 առ իւր, Եւ ասէ ցնոսա, Որ ոք ընկալցի զմանուկս զայս յանուն իմ՞ զիս ընգուտնի, եւ որ զիս ընգուտնիցի՞ ըն-

զուտնի զառաքիչն իմ. զի որ փոքրիկն է յամենեալն ի ձեզ՝ նա եղիցի մեծ: 49 ԳԳ. Պատասխանի ետ Յովհաննէս եւ ասէ, Վարդապետ, տեսաք զոմն որ յանուն քո գեւս հանէր, եւ արգե- 50 լաք զնա, զի ոչ չըջի ընդ մեզ: Ասէ ցնոսա Յիսուս, Մի արգելուք զնա, զի որ ոչն է ²ձեր թշնամի՞ ի ²ձեր կողմն է:

51 Եւ եղև ի կատարել աւուրց վերանալոյ նորա, եւ ինքն զերեսս հաս- 52 տատեաց երթալ յերուսաղէմ: Եւ առաքեաց հրեշտակս առաջի երեսաց իւրոց. եւ իրրեւ չոգան, մտին ի գեղ մի Սամարացուց՝ պատրաստել ինչ նմա: 53 Եւ ոչ ընկալան զնա, զի զէմ եղեալ 54 էր նորա երթալ յերուսաղէմ: Իբրեւ տեսին աշակերտքն, Յակովբոս եւ Յովհաննէս, ասին, Տէր, կամի՞ս զի ասացուք, եւ իջցէ հուր յերկնից եւ 55 սատակեացէ ³զնոսա, Դարձաւ սաստեաց ³ի նոսա եւ ասէ, Ոչ զիտէք 56 որոյ հոգւոյ էք զուք. Զի Որդի մարդոյ ոչ եկն զոգիս մարդկան կորուսանել, այլ՝ կեցուցանել. եւ զնացին 57 յայլ գեղ: Եւ մինչև եւ երթային նոքա ի ճանապարհի, ասէ ոմն ցնա, Եկից 58 զկնի քո յոր վայր եւ երթիցես: Ասէ ցնա Յիսուս, Ազուեսուց որջք գնս, եւ թռչոց երկնից՝ զազարք, եւ Որդւոյ մարդոյ ոչ գոյ ուր զիցէ զզուխ: 59 Ասէ ցմուս եւս, Եկ զկնի իմ. եւ նա ասէ, Տէր, հրաման տուր ինձ եր- 60 թալ նախ թաղել զհայր իմ: Ասէ ցնա Յիսուս, Թող զմեռեալսն թաղել զմեռեալս իւրեանց, եւ գու երթ պատմեա զարքայութիւնն Աստուծոյ:

61 Ասէ եւ այլ ոմն, Եկից զկնի քո, Տէր, բայց նախ հրաման տուր ինձ 62 հրաժարել ի տանէ իմմէ: Ասէ ցնա Յիսուս, Ոչ ոք արկանէ ձեռն զմաձով եւ հայիցի յետս, եթէ յաջողեալ իցէ արքայութեան Աստուծոյ:

ԳԼ Ժ

ԳԳ. Յետ այսորիկ երեւեցոյց Տէր եւ այլ եւս ⁵եւ թմանասուն եւ երկուս՝.

¹Ունէ, սիրելի

²Ունէ, մեր
³Ունէ, զնոսա, որպէս արար Եղիս
⁴Ունէ, ի նոսա: (56) Եւ զնացին յայլ գեղ
⁵Իւրեւնէ, եւ թմանասուն

և և առաքեաց զնոսա երկուս երկուս
 առաջի իւր յամենայն քաղաքս և և ի
 2 անդիս ուր ինքն երթալոց էր : և և ասէ
 ցնոսա , Հունձք քաղութն և և մշակք
 սակաւ . արդ աղաչեցէր զՏէր հնձոց ,
 3 զի հանցէ մշակս ի հունձս իւր : և և ր-
 թայք , ահա առաքեալ զձեզ իրբեւ զպա-
 4 սինս ի մէջ զայցոյ : Մի՛ բառնայք քսակ ,
 մի՛ մախազ , մի՛ կօշիկս , և և ի ճանա-
 5 սարճի ումեր սղջոյն մի՛ տայցէք : Յոր
 տուն մտանիցէք , նախ ասասջիք թէ
 6 Ողջոյն տանս այսմիկ . և և եթէ իցէ
 անդ որդի ողջունի , հանդիցէ ի վերայ
 նորա ողջոյնն ձեր . ապա թէ ոչ ի ձեզ
 7 զարձցի : և և ի նմին տան ազանիջիք ,
 ու ախիք և և բնայիջիք ի նոցանէ . զի
 արմանի է մշակն վարձու իւրոյ . մի՛
 8 յոխիցիք տանն ի տուն : Յոր քաղաք
 մտանիցէք և և ընդունիցին զձեզ , ու-
 9 ախիք զինչ առաջի գնիցեն ձեր . և և
 ըմպեալիք որ ի նմա հիւանդք իցեն ,
 և և ասասջիք նոցա , Մերձեալ է ի վե-
 10 րայ ձեր արքայութիւն Աստուծոյ : Իսկ
 յոր քաղաք մտանիցէք և և ոչ ընդու-
 նիցին զձեզ , իբրև երանիցէք ի հրա-
 11 սարսիցէր տանն : ասասջիք , և և զիտչիս
 որ կուտեալ է ի քաղաքէ ձերմէ յոստ
 մեր՝ թօթախեացոյք ի ձեզ . բայց զայս
 զիտասջիք զի մերձեալ է արքայու-
 12 թիւն Աստուծոյ : Ասեմ ձեզ , զի Սո-
 դոմացւոց ընդարձակագոյն լիցի յա-
 13 ւուրն յայնմիկ քան քաղաքին այնմիկ :
 14 Վայ քեզ , Քորազին . վայ քեզ , Բեզ-
 սայիզա . զի եթէ է Տիրոս և և ի Սի-
 դոն և և եղեալ էին զօրութիւնքն որ և և
 զեն ի ձեզ՝ վաղուց և և սարգեք ի խորդ
 և և ի մոխիր նստեալ ապաշխարեալ էր :
 15 Բայց Տիրոսսի և և Սիդոնի ընդարձա-
 կագոյն լիցի ի գատաստանի քան ձեզ :
 16 Եւ զու , Կաթառնայում , որ մինչև և և
 յերկիրս բարձրացեալ և և , մինչև և և ի
 17 զմոխս իջցես : Որ ձեզ լսէ՝ ինձ լսէ ,
 և և որ զձեզ անարդէ՝ զիս անարդէ . և և
 որ զիս անարդէ՝ զառաքիչն իմ անար-
 դէ . 2 և և որ ինձ լսէ՝ լսէ այնմիկ որ
 զիսն առաքեաց :
 17 Գարձան 3 և և թանասուն և և երկուքն՝
 ինդութեալ : և և ասեն , Տէր , և և զեք

18 հնազանդին մեզ յանուն քո : և և ասէ
 ցնոսա , Տեսանէի զՄատանայ անկեալ
 19 յերկրից իրբեւ զիսայակն : Ահա ետու-
 ձեզ իշխանութիւն կոխել զօձս և և զհա-
 րիճս և և զամենայն զօրութիւն թըշ-
 նամոյն , և և ձեզ ոչինչ մեղանչիցեն :
 20 Բայց բնդ այն մի՛ ինդայք եթէ այսք
 հնազանդին ձեզ . այլ խնդացէք զի ան-
 ուանք ձեր զրեալ են յերկիրս :
 21 Ի նմին ժամու ցնձացաւ Յիսուս
 Հոգւովն 4 Սրբով և և ասէ , Քոհանամ
 գրէն , Հայր , Տէր երկրից և և երկրի ,
 զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և և ի
 զիանոց , և և յայտնեցեր զայս ազայոց .
 այո , Հայր , զի այսպէս հաճոյ եղև
 22 սոսայի քո : Ամենայն ինչ տուաւ ինձ
 ի Հօրէ իմմէ . և և ոչ որ գրեալ թէ ով է
 Որդի , եթէ ոչ՝ Հայր . և և ոչ է Հայր ,
 եթէ ոչ՝ Որդի , և և ում կամիցի Որդին
 յայտնել :
 23 և և զարձեալ առանձինն առ աշա-
 կերտան ասէ , Երանի աշաց որ տեսա-
 24 նիցեն զոր տեսանէքդ : Ասեմ ձեզ , զի
 բազում մարդարէք և և թաղաւորք կա-
 մեցան տեսանել զոր դուքդ տեսանէք ,
 և և ոչ տեսին . և և լսել զոր լսէքդ , և և
 ոչ լուան :
 25 ԳԵ . և և ահա յարեաւ ոմն օրինա-
 կան , փորձէր զնա և և ասէր , Վարդա-
 պետ , զինչ զորձեցից զի զկեանսն յա-
 26 ռտեանականս ժառանգեցից : և և նա
 ասէ ցնա , Յօրէնս զի՛նչ գրեալ է , ո՞ր-
 27 պէս ընթեանուս : և և պատասխանի ետ
 և և ասէ , Սիրեսցես զՏէր Աստուած քո
 յամենայն սրտէ քումմէ և և յամենայն
 անձնէ քումմէ և և յամենայն զօրութենէ
 քումմէ և և յամենայն մտաց քոց , և և
 28 զրնկեր քո իրբեւ զանձն քո : և և ասէ
 ցնա , Ուղիղ ետուր զպատասխանիդ ,
 29 զայդ արա և և կեցցես : և և իբրև կա-
 մեղաւ զանձն արդարացուցանել , ասէ
 30 ցՅիսուս , և և ս՛ով է իմ ընկեր : Պա-
 տասխանի ետ Յիսուս և և ասէ , Այր մի
 իջանէր յերուսաղեմէ յերկրով , և և
 անկաւ ի ձեռս առաքակաց , որք մեր-
 կացին զնա և և վէրս ի վերայ եզին ,
 31 թողին կիսամահ և և զնացին : Դէպ և և
 զև քահանայի միոջ իջանել ընդ նոյն
 ճանապարհ , և և տեսեալ զնա՝ զանց ա-
 32 բար : և և ոյնպէս և և Ղեւտացի մի եկեալ

1 Ուստի է Յոն և է Հոյ օրինակոյ յաւելու , ի վե-
 րայ ձեր
 2 Ի քաղաքս զայնմէ
 3 Ինչպէս , և և թանասունքն

4 Յումնս զիսով

ընդ նոյն անգի՝ ետես եւ դանց ա-
 33 բար : Սամարացի ոմն ճանապարհոր-
 գեայ եկն ընդ նոյն առ նախաւ , եւ
 34 տեսեալ զնա զթագաւ : Եւ մատուցեալ
 պատեաց զվէրս նորա , արկեալ ի վե-
 րայ ձէթ եւ զինի : Եւ եղեալ ի վերայ
 զբառառու իւրոյ՝ աճ զնա ի սրանդոսի
 35 մի , եւ զար հանեաց զնա : Եւ ի վայիւ-
 անդր իբրեւ երանէր անտի , հանեալ ետ
 ցղանդոսիապետն երկուս զահեկանս եւ
 ասէ , Դարման սար դմա , եւ զոր ինչ
 ծախեցցես ի զա՝ ի միւսանդամ զայբառ-
 36 եան իմում հատուցից քեզ : Արդ ո՞
 յերեցունց ի նոցանէ թուի քեզ մերձա-
 լոր լեալ անկերոյն ի ձեռս աւազակացն :
 37 Եւ նա ասէ , Որ սրար զողորմութիւնն
 ի վերայ նորա : Ասէ ցնա Յիսուս , Երթ
 եւ դու արա նոյնպէս :
 38 Եւ եղեւ ի զնախն նոցա , եւ ինքն
 եմուտ ի զեղ մի . եւ կին ոմն անուռն
 Մարթա ընկարաւ զնա ի սան իւրում :
 39 Եւ նորա էր քայր մի , որում անուռն էր
 Մարիամ , որ եւ եկն նստաւ առ ստան
 40 Տեանն եւ ըէր զբանս նորա : Եւ Մար-
 թա զբարեալ էր ի բազում սպասու ,
 եկն եկաց առ նմա եւ ասէ , Տէր , ոչի՞նչ
 է փոյթ քեզ , զի քայր իմ միայն եւ
 թող զիս ի սպասու . արդ ասա դմա
 41 զի օգնեցէ ինձ : Պատասխանի եւ Յի-
 սուս եւ ասէ , Մարթա , Մարթա , զու
 հոգաս եւ զբազում իւրք զբարեալ ես ,
 42 Բայց ՚ասա սակաւ՝ ինչ պիտոյ է .
 Մարիամ մասն բարի ընարեաց , որ ոչ
 բարձցի ի սմանէ :

ԳԼ ԺԱ

1 ԴՁ . Եւ եղեւ ի տեղուջ օւրեք կալ
 յաղօթս . եւ իբրեւ զապարեաց , ասէ
 ցնա ոմն յաչակերտազն իւրոց , Տէր ,
 ուստ մեզ յաղօթս կալ , որպէս եւ Յով-
 աննուս ուստոյ աչակերտազն իւրոց :
 2 Ասէ ցնաս , Յորժամ կայցէք յաղօթս ,
 առաջիք , Հայր ²մեր , սուրբ եղիցի
 անուռն քո . եկեացէ արքայութիւն ³քո :
 3 Զհաց մեր հանապարհորդ սուր մեզ
 4 ⁴Վորսաօրէն : Եւ թող մեզ զմեզս մեր ,
 զի եւ մեր թողումք ամենայնի որ

¹Բազում, մի
²Ոմն, մեր որ յերկինս
³Ոմն, քո, եղիցին կամք քո որպէս յերկինս
 և յերկրի ⁴Յոյն, օրըստօրէ

պարտիցի մեզ . եւ մի՛ սանիր չ՛զմեզ
 ի փորձութիւնս՝ :
 5 Եւ ասէ ցնաս , Ո՞վ է ի ձէնջ որոյ լցէ
 բարեկամ , եւ երթայցէ առ նա ի մէջ
 գիշերի եւ ասիցէ ցնա , Բարեկամ ,
 6 սուր ինձ փոխ երբս նկանակս : Զի
 բարեկամ իմ եկն առ իս յուզոյ , եւ
 7 ոչինչ ունիմ զնել առաջի նորա : Եւ
 նա ի ներքուստ տայցէ պատասխանի
 եւ ասիցէ , Մի՛ աշխատ առներ զիս ,
 զի դուրքդ փակեալ են , եւ մանկուռքս
 ընդ ինու կան յանկողնի , ոչ կարեմ
 8 յառնել եւ տալ քեզ : Ասեմ ձեզ , եթէ
 ոչ յարուցեալ տայցէ նմա վասն բա-
 րեկամութեանն , սակայն վասն ժառ-
 թեանն յարուցեալ տայցէ նմա զինչ եւ
 9 պիտոյ իցէ : Եւ ես ասեմ ձեզ , Խնդրե-
 ցէք եւ տացի ձեզ , հայցեցէք եւ զայլք ,
 10 բարեցէք եւ բացցի ձեզ : Զի ամենայն
 որ խնդրէ՝ առնու , եւ որ հայցէ՝ դասնէ ,
 11 եւ որ բախէ՝ բացցի նմա : Յո՞ որ ի
 ձէնջ հայր՝ խնդրիցէ որդի իւր ձուկն ,
 միթէ փոխանակ ձկանն ո՞՞՞ տայցէ նմա :
 12 Եւ կամ խնդրիցէ ձու , միթէ կարի՞՞՞
 13 տայցէ նմա : Իսկ եթէ զուք որ չարք
 էք՝ զիտք պարզեալ բարիս տալ որ-
 զուց ձերոց , ո՞րչափ եւս ստուել Հայր
 ձեր յերկնից տացէ ⁶բարիս այնոցիկ ,
 որ խնդրենն ի նմանէ :
 14 ԴԵ . Եւ հանէր զեւ մի համր , եւ
 եղեւ յերանել զիւին խօսեցաւ համրն ,
 եւ զարմացան ամենայն ժողովուրդքն :
 15 Եւ ոմանք ի նոցանէ ասեն , Բէկզդե-
 բուզաւ իշխանաւն զիւաց հանէ զա
 16 զգեւս : Եւ այք փորձէին եւ նշան
 17 յերկնից խնդրէին ի նմանէ : Իսկ նու-
 րա պիտացեալ զխորհուրդս նոցա , ասէ
 ցնաս , Ամենայն թագաւորութիւն
 բաժանեալ յանձն՝ աւերի , եւ սուռն
 18 բաժանեալ յանձն՝ կործանի : Ապա եթէ
 եւ Սատանայ բաժանեալ յանձնէ ,
 զիմքոյ կայցէ թագաւորութիւն նորա .
 զի ասէք զինէն եթէ Բէկզդերուզաւ
 իշխանաւն զիւաց հանէ զա զգեւս :
 19 Եթէ ես Բէկզդերուզաւ հանեմ զգեւս ,
 որդիքն ձեր ի՞նչ հանիցեն . վասն այ-
 զորիկ նորին եղիցին ձեր գատաւորք :
 20 Իսկ եթէ մատամր Աստուծոյ հանեմ
 զգեւս , ապա հասեալ է ի վերայ ձեր

⁵Ոմն, յաւելու , այլ փրկեա զմեզ ի չարէ
⁶Բազում, Հոգի Սուրբ

21 արքայութիւնն Աստուծոյ : Յորժամ
 22 հօր զանեալ՝ պահիցէ զատուն իւր , ի
 23 խաղազութեանն են ինչք նորա : Բայց
 եթէ հօրազայն քան զնա ի վերայ եկեալ
 եալ յազխեացէ նմա , զպատազինու-
 24 թիւնն նորա հանէ յոր յօսացեալ էր ,
 25 եւ զաւար նորա բաշխեացէ : Ար ոչ է
 ընդ իս՝ հակառակ իմ է , եւ որ ոչ ժու-
 26 զովէ ընդ իս՝ գրուէ :
 27 Յորժամ այնն պիղծ երանիցէ ի մար-
 28 գոյ , շրջի ընդ անջրզին անզիս , ինզրէ
 հանդիսա . եւ իրբու ոչ գտանէ , առէ ,
 29 Դարձայց անզրէն ի տուն իմ ուստի
 30 ելի . եւ զայ գտանէ մարբեալ եւ յար-
 31 զարեալ : Յայնժամ երթաց եւ անու-
 եւթն այլ այս , չար եւս քան զինքն ,
 եւ մտանէ ընակէ անդ . եւ լինի յե-
 32 ախին մարգոյն այնորիկ չար քան զա-
 ռաջինն :
 33 Եւ եզեւ մինչդեռ խօսէր զայս , ձայն
 երարձ կին մի ի ժողովրդենէ անտի
 եւ առէ , Երանի է որովայնին որ կրու-
 եացն գրեզ , եւ ստեանցն որ զիեցու-
 34 ցին գրեզ : Եւ նա առէ , նա երանի
 այնացիկ է , որ լսեն զբանն Աստուծոյ
 եւ պահիցեն :
 35 Եւ ի զիզանել ի վերայ նորա ժողո-
 վրոցն՝ սխաւ ասել , Ազգս այս չազ
 չար է , նշան ինզրէ , եւ նշան յերկ-
 նից ոչ սացի սմա՝ բայց նշանն ²Յովնա-
 36 նու : Զի որպէս եզեւ Յովնան նշան
 նինուէացոյց , նոյնպէս եզիցի եւ Որդի
 37 մարգոյ ազգիս այսմիկ : Դչխոյն հա-
 բաւոյ յարիցէ ի գատաստանի ընդ արս
 ազգիս այսորիկ եւ գատասպարտեացէ
 զսա , զի եկն ի ծագոց երկրի լսել զի-
 մաստութիւնն Սողոմոնի . եւ ահա
 38 առաւել քան զՍողոմոնն է աստ : Արք
 նինուէացիք յարիցեն ի գատաստանի
 ընդ ազգիս ընդ այսմիկ եւ գտտապար-
 տեացեն զսա , զի ապաշխարեցին ի քա-
 39 րոզութեանն Յովնանու . եւ ահա ա-
 ռաւել քան զՅովնան է աստ :
 40 ԵՎ . Ոչ ուրուք լուցեալ ճրայ զնէ
 ի թաքստեանն³ , այլ ի վերայ աշտանա-
 կի , զի որ մասնեն՝ բայ տեսանիցեն :
 41 Ճրագ մարմնոյ ակն է . յորժամ ակնն
 առատ է , ամենայն մարմինն լուսաւոր

եզիցի . եւ երբ ակն չար է , եւ մար-
 42 մինն խաւարին եզիցի : Արզ զգոյշ լիբ ,
 զօ գէ լոյսոյ որ ի քեզ է՝ խաւար լոյն :
 43 Եթէ մարմինոյ քո ամենայն լուսաւոր
 է եւ չգտցէ մասն ինչ խաւարին , եւ
 44 զիցի լուսաւոր ամենայն . որպէս յոր-
 ժամ ճրայն նշողիւք լուսաւորեացէ
 45 զքեզ :
 46 Եւ մինչդեռ խօսէր զայս , ապաչէր
 զնա ոմն փարիսեցի զի ճաշ կերիցէ
 առ նմա . եւ նա մտեալ բազմեացա :
 47 Իրբու ետես փարիսեցին , զարմացա ,
 48 զի նախ ոչ մկրտեցաւ յառաջ քան
 49 զճաշ : Առէ ցնա Տէր , Այժմ զուք , փա-
 րիսեցիք , զարտարին բամակին եւ
 զպնակին սրէք , եւ ներքինն ձեր լի է
 յափշտակութեամբ եւ չարութեամբ :
 50 Անմիտք , ո՞չ ապաքէն որ զարտարինն
 51 արար եւ գնեւրքինն նոյն արար : Բայց
 ազէ ⁴զարմանն իսկ՝ աուք ոգորմու-
 թիւն , եւ ահա ամենայն սուք է ձեր :
 52 Այլ վա՛յ ձեզ փարիսեցոց , զի տասա-
 նորզէք զանանուխ եւ զփեղեկնա եւ
 զամենայն բանջար , եւ անցանէք զի-
 բաւամիք եւ զսիրովն Աստուծոյ . զայս
 53 արժան էր աննել եւ զպնու ոչ ան-
 54 ցանել : Վա՛յ ձեզ փարիսեցոց , զի սի-
 րէք զբարձրագահս ի ժողովուրդս եւ
 55 ⁵զնախողջոյնս ի հրապարակս : Վա՛յ
⁶ձեզ , զի էք զուք իրբու զզերեզմանս
 անյայտս , եւ մարդիկ զնան ի վերայ
 56 եւ ոչ գիտեն : Պատասխանի եա ոմն
 յօրինակիւնացն եւ առէ ցնա , Վարդա-
 պետ , զայց բանս ասելով եւ զմեզ
 57 թշնամանես : Եւ նա առէ , Եւ ձեզ վա՛յ
 օրինականաց , զի բաւնայք մարդկան
 58 ընդինս զմուարակիրս , եւ զուք մա-
 տամբ միով ի բեռինանս ոչ մերձենայք :
 59 Վա՛յ ձեզ , զի չինէք զչիրիմս մարդա-
 60 րէիցն , եւ հարքն ձեր սոյանին զնոտա :
 61 Ապա ուրեմն ⁷վկայէք եթէ կամակիցք
 էք՝ զբրժոյ հարցն ձերոց . զի նորա
 կոտորեցին զնոտա , եւ զուք զզերեզ-
 62 ման նոցա չինէք : Վասն այնորիկ ի-
 մաստութիւնն Աստուծոյ ասաց , Ա-
 սաքեցից ի նոտա մարգարէս եւ առա-
 63 քեալս , եւ ի նոցանէ սոյանանիցեն եւ
 64 հալածիցեն : Զի ինզրեացի արիւն ա-

¹ Գնանս պլուտ
² Գնանս , Յովնանու մարգարէի , յրդեւ եւ սմանս
 է շաբաթէն օրէն-ուց
³ Բարսիլոսի յաւելլանս , եւ ոչ ընդ գրուածնաւ

⁴ Գնան , զորս ի ներքս են՝ խաւ , զոր ունեւրն՝
⁵ Գնան , զողջոյնս
⁶ Գնանս , ձեզ դպրաց եւ փարիսեցոց կեզձա-
 ւորաց
⁷ Գնանս , վկայ էք եւ կամակիցք

մենայն մարգարէից հեղեղ ի սկզբանէ
 51 աշխարհի՛ յաղգէ՛ք յայգմանէ, Յարե-
 նէն Արեւի մինչև ցարիւնն Չաքարեայ
 կորուսելոյ ընդ սեղանն եւ ընդ տա-
 ճարն . այս , ասեմ ձեզ , ինդրեացի
 52 յաղգէ՛ք յայգմանէ : Վա՛յ ձեզ օրինա-
 կանացիք , զի թաքուցանէք զվականս
 պատւթեանն . գուք ոչ մտանէք , եւ
 որ մտանելոցն են՝ արդելուք :
 53 ¹Եւ ի խօսելն զայս առնալն առ նո-
 սա՝ առաջի ամենայն ժողովրդեանն , զա-
 մօթի հարկանէլին . եւ սկսան զպիւրքն
 եւ փարիսեցիք զչարել եւ զրգուել ընդ
 54 նմա վասն բայում իրաց . եւ սպասել
 որսալ ինչ բանս ի բերանոյ նորա , ²զի
 չարախօսեացն զնմանէ :

ԳԼ ԺԲ

4 Որովք ի կուտել բերաւորաց ժողո-
 վրդեանն մինչև կոխել զմիմեանս ,
 սկսաւ ասել ցաշակերտան իւր . նախ
 զլոյչ լերուք անձանց ի խմորոյ փա-
 րիսեցոցն , որ է կեղծաւորութիւն :
 2 Զի ոչինչ է ի ծածուկ որ ոչ յասնեացի ,
 3 եւ զաղտնի՝ որ ոչ ծանիցի : Վասն զի
 զոր ինչ ստիցէք ի խաւարի՝ լսելի լիցի
 ի լոյս . եւ զոր յունկանէն խօսեցա-
 րուք ի շտեմարանս՝ քարոզեցի ի վերայ
 4 տանեաց : Բայց ձեզ ասեմ սիրելեաց
 իմոց , Մի՛ զարհուրիցիք յայնցանն որ
 սպանանն զմարմին , եւ յետ այնորիկ
 5 աւելի ինչ ոչ ունիցին առնել . Այլ
 ցուցից ձեզ յումէ կրկնչիցիք . կրկնչի-
 ջիք յայնմանէ որ յետ սպանակոյ ունի
 իշխանութիւն արկանելի գեհնն . այտ,
 6 ասեմ ձեզ , յայնմանէ կրկնչի՞ջիք : Ո՞չ
 ապաքէն հինգ ³ձայ կրկուց զանդաց
 վաճառի , եւ մի ի նոցանէ ոչ է մոռա-
 7 ցեալ տաաջի Աստուծոյ : Այլ ձեր եւ
 ամենայն իսկ հեր զլիւոյ թուեալ է .
 մի՛ կրկնչիք , զի քան զբազում ձագս
 8 լաւ էք զուք : Ասեմ ձեզ զի Ամենայն
 որ խոստովանեացի յիս առաջի մարդ-
 կան , եւ Որչի մարդոց խոստովանեացի
 զնմանէ առաջի հրեշտակաց Աստուծոյ :
 9 Եւ որ ուրացի զիս առաջի մարդկան՝
 ուրացեալ լիցի առաջի հրեշտակաց Աս-
 10 տուծոյ : Եւ ամենայն որ ասէ բան

զմրդուց մարդոյ՝ թողցի նմա . բայց որ
 զՀոպին Սուրբ հայհոյցէ՛ մի՛ թողցի
 11 նմա : Այլ յորժամ ասնիցին զձեզ ի
 ժողովուրդս եւ ի պատութիւնս եւ յիշ-
 խանութիւնս , մի՛ հողացէք որպէս
 12 թէ զի՛նչ պատասխանի ապցէք կամ
 12 զի՛նչ ասիցէք : Զի Հոպին Սուրբ ու-
 սուցէ ձեզ ի նմին ժամու զինչ պարա-
 իցէ խօսել :
 13 Ե՛հ . Ասէ ամն ի ժողովրդեանն ցնա ,
 Վարդապետ , ասա ցեղբայր իմ բաժա-
 14 նել ընդ իս զժառանգութիւնն : Եւ նա
 ասէ ցնա , Այր գու , ո՞ կացոյց զիս
 գատաւոր կամ բաժանարար ի վերայ
 15 ձեր : Եւ ասէ ցնոսա , Տեսէք եւ զզոյչ
 լերուք ⁵յամենայն ազահութենէ՞ , զի
 ոչ եթէ ի մթերից ընչից ուրուք իցեն
 16 կեանք նորա : Խօսեցաւ առ նոսա ա-
 ռակ մի եւ ասէ , Առն ուրումն մեծա-
 17 անն կտուն անդք տնճականս . Եւ
 խորհէր ի միտս իւր եւ ասէր , Զի՞
 18 զործեցից , զի ոչ զոյ սեղի ուր ժողո-
 վեցից զարդիւնս իմ : Եւ ասէ , ⁶Քիտեմ
 զինչ՝ արարից . քակեցից զշտեմարանս
 իմ , եւ եւս մեծամեծս շինեցից , եւ
 անդր ժողովեցից զցորեան եւ զամե-
 19 նայն բարութիւնս իմ : Եւ ստացից
 ցանձն իմ , Անձն , ունիս բազում բա-
 րութիւնս համբարեալ ամաց բազմաց .
 հանդիր , կեր , արբ եւ ուրախ լեր :
 20 Ասէ ցնա Աստուած , Անմիտ , յայտմ
 զիշերի զոգիդ ի քէն ի բաց պահանջի-
 ցեն , իսկ զոր պատրաստեցերն ո՞ւմ
 21 լինիցի : Նոյնպէս եւ որ զանձէ անձին ,
 եւ ոչ յԱստուած մեծանայցէ :
 22 Ասէ ցաշակերտան իւր , Վասն այ-
 դորիկ ասեմ ձեզ , Մի՛ հողայք ընդ
 ողուոյ թէ զի՛նչ ուտիցէք , եւ մի՛ ընդ
 23 մարմնոյ թէ զի՛նչ զգնուցուք : Զի
 ողի առաւել է քան զկերակուր , եւ
 24 մարմին՝ քան զհանգերձ : Հայեցարուք
 ընդ ազոռս , զի ոչ սերմանեն եւ ոչ
 հնձեն , որոց ոչ գոն չտեմարանք եւ
 ոչ համբարանոցք , եւ Աստուած կե-
 րակրէ զնոսա . ո՛րչափ եւս առաւել
 25 զձեզ որ լաւ էք քան զթոշուոնս : Ո՞վ
 ի ձէնջ առ հողալ կարիցէ յաւելուլ ի
 26 հասակ իւր կանգուն մի : Իսկ արդ
 եթէ ի փոքուն չէք բաւական , վասն

¹Ու՛նչ , Յերանել նորս արտաքս
²Յաւանս պալատի ³Ձնճուղուկ . ԳԵՒ ՄԻԳԻ. Ժ. 29:

⁴Յոյնն , կամ
⁵Ու՛նչ , յազահութենէ ⁶Յոյնն , Զայս

27 այլոցն զի՞ չոգայցէք : Հայեցարուք ընդ շուշանն , որպէս ասէ . ոչ ջանայ եւ ոչ նրւթէ . ասեմ ձեզ , եւ ոչ Սողոմոնն յամենայն ի փասան իւր զղեցաւ :

28 Իբրեւ զմի ի նոցանէ : Իսկ եթէ զխոսան որ այսօր ի լայն է եւ վաղիւ ի հնոց արկանելի՝ Աստուած այնպէս զգեցուցանէ , որչափ եւս առաւել զձեզ , թեւ :

29 Բահաւատք : եւ զուր մի՝ խնդրէք զի՛նչ ուտիցէք կամ զի՛նչ ըմպիցէք ,

30 եւ մի՛ զբաղնուք . Ձի զայն ամենայն հեթանոսք աշխարհի խնդրեն . այլ ձեր Հայր զիտէ զի պիտայ է այն ամենայն :

31 Իայց խնդրեցէք զարքայութիւն Աստուծոյ , եւ ՚այն յաւելի ձեզ :

32 ԵՅ . Մի՛ երկնչիք , հօտ փոքրիկ , զի հաճեցաւ Հայր ձեր տայ ձեզ զարքայութիւն : Վաճառեցէք զինչս ձեր եւ տուք ողորմութիւն . եւ արարէք ձեզ քաակս առանց համալոյ , զանձ անպակաս յերկինս . ուր ոչ գող մեր :

34 ձեռայ եւ ոչ ցեց ապաղանէ : Ձի ուր զանձն ձեր է , անդ եւ սիրաք ձեր եւ :

35 զիցին : եղիցին գօտիք ձեր սնդեայ :

36 Ընդ մէջս , եւ ճրագունք լուցեայք : եւ զուր նմանողք մարդկան որ ակն ունիցին տեսան իւրեանց թէ երբ գտնայցէ ի հարսանեաց . զի յորժամ գայցէ եւ բախիցէ , վաղվաղակի բանայցեն :

37 նմա : երանի իցէ ծառայիցն այնոցիկ զորս եկեալ տէրն գտցէ արթունս . ամէն ասեմ ձեզ , զի գօտի ընդ մէջ ասցէ եւ բազմեցուցէ գնոսա , եւ ան :

38 ցեալ պաշտիցէ գնոսա : եւ եթէ յերկրորդ կամ յերրորդ պահու եկեացէ եւ գացէ այնպէս , երանելի են ծառայքն :

39 այնորիկ : Բայց զայն գիտասջիք , եթէ զիտէր տանուաէրն յորում ժամու գող գայ , ՚չչուտայ թող ակուն հատանել ի :

40 ասն իւրում : եւ զուր եղերուք պատրաստք , զի յորում ժամու ոչ կարծիցէք , գայ Որդի մարգար :

41 ՅԱՅ Պետրոս , Տէր , առ մեզ ասացեր զասակզ զայց թէ առ ամենեւեան :

42 եւ ասէ Տէր , Ո՛վ իցէ հաւատարիմ անտես եւ իմաստուն , զոր կացոյց տէր իւր ի վերայ զերքաստանի իւրոյ տայ :

43 ի ժամու պիերակուրս : երանի իցէ ծառային այնորիկ զոր եկեալ տէր իւր

44 գտանիցէ արարեալ այնպէս : Արդարեւ ասեմ ձեզ զի ի վերայ ամենայն բնչից :

45 Իւրոց կացուցէ գնա : Ապա թէ ասիցէ ծառայն այն ի սրտի իւրում , Յամէ տէր իմ ի գալ . եւ սկսանիցի հարկունել զծառայսն եւ զագախնայսն , ուտի :

46 եւ բմպել եւ արբենալ , եկեացէ տէր ծառային այնորիկ յաւուր յորում ակն ոչ ունիցի , եւ ի ժամու յորում ոչ զիտիցէ . ընդ մէջ կտրեացէ գնա , եւ գնանն նորա ընդ անհաւատս զիցէ :

47 եւ ծառայ որ զիտիցէ զկամս տեսան իւրոյ եւ ՚ոչ պատրաստիցէ՝ ըստ կամայ նորա՝ արրցէ պան բազում : եւ որ ոչն գիտիցէ եւ արժանի գանի ինչ գործիցէ , արրցէ գան սակա . ամենայնի որում շատ տուաւ , շատ խնդրեցի ի նմանէ , եւ որում բազում աւանդեցաւ , առաւել եւս պահանջեսցեն ի նմանէ :

49 ԵՅ . Հուր եկի արկանել յերկիր . եւ զի՛նչ կամիմ , թէ արդէն իսկ զոր :

50 Բողբէք : եւ մկրտութիւն մի ունիմ մկրտել , եւ զիարդ փութամ մինչեւ :

51 կատարեցի : Համարիք եթէ խաղալութիւն եկի տայ յերկիր . ոչ , ասեմ :

52 ձեզ , այլ բաժինս : Ձի եղիցին յայտմ հետէ հինգ ի տան միում բաժանեայք , երեքն՝ յերկուց , եւ երկուքն՝ յերից :

53 Բաժանեցի հայր յորդուց , եւ որդի՝ ի հօրէ , մայր ի դստերէ եւ զուսար՝ ի մօրէ , սկեսուր՝ ի հարսնէ , եւ հարսն՝ ի սկեսրէ իւրմէ :

54 Ասաց եւ զժողովուրդսն , Յորժամ տեսանիցէք ամզ ծագեալ յարեւմտից , իսկայն ասէք թէ Անձրեւ գայ , եւ լինի :

55 այնպէս . եւ յորժամ հարաւ չնչեալ , ասէք թէ Խորշակ լինի , եւ լինի այն :

56 պէս : կեղծաւորք , զերեսս երկնի եւ երկրի գիտէք փորձել , իսկ զժամու :

57 նակս գայս զիարդ ոչ փորձէք : Ընդէ՛ր եւ յանձանց իսկ ոչ ընտրէք զարժանն :

58 Յորժամ երթայցես ընդ ոսոխի քում առ իշխան , ի ճանապարհի տուր զհաչիւն զերձանել ի նմանէ . զի գուցէ քարչիցէ զքեզ առ դատաւորն , եւ զատաւորն մատնիցէ զաճճի , եւ զահիճն :

59 արկանիցէ ի բանս : Ասեմ քեզ , ոչ եւ բանիցես անտի մինչեւ հատուցանիցես զյեախն բնիսնն :

1 թէւս , այն ամենայն
 2 Բազում , հսկեր եւ չտայր 3 թէւս , Ասէ ցնա

4 Բազում , չիցէ պատրաստեալ եւ ոչ արարեալ

ԳԼ. ԺԳ

1 Եկին ոմանք ի նմին ժամանակի եւ պատմեցին նմա վասն Գալիլեացւոցն, որոց զարիւհն Պիղատոս խառնեաց ընդ
2 ժոռն նոցա : Պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա, Համարի՞ք եթէ այն Գալիլեացիք եղեն մեզաւորք քան զամենայն Գալիլեացիս, զի զայնպիսի անցս կրե-
3 ցին : Ոչ, ասեմ ձեզ . այլ եթէ ոչ ապաշխարիցէք, ամենեքին նոյնպէս կո-
4 բնչի՞ջիք : Կամ նոքա ութուտասանքն յորոց վերայ աշտարակն անկաւ ի Աւ-
5 լովամ եւ սպան զնոսա, համարի՞ք եթէ նոքա պարտապանք եղեն քան զամենայն մարդիկ որ բնակեալ են յի-
6 րուսապէս : Ոչ, ասեմ ձեզ . այլ եթէ ոչ ապաշխարիցէք, ամենեքեան նոյն-
7 պէս կորնչի՞ջիք :
8 Ասաց եւ զատակս զայս . Թղենի մի էր ուրումն անկեալ յազուց իւրում, եւ եկն խնորել պտուղ ի նձանէ եւ ոչ ետիր : Ասէ ցոյղեգործն, Անա երեք
9 ետիր են յորմէ հետէ զամ խնորել պտուղ ի թղենուց եւ ոչ զտանեմ . արդ կրտ-
10 րեա զդա, ընդէ՞ր եւ զերկիրդ խա-
11 փանէ : Եա պատասխանի ետ եւ ասէ, Տէր, թող զդա այս ամ եւս, մինչեւ շուրջ զգովաւ բրեցից եւ արկից ալր, թերեւս արասցէ պտուղ . ապա թէ ոչ յամէ եւս հատցես զդա :
12 Ե՛ք . եւ ուսուցանէր ի միում ի ժո-
13 ղովորդանոցայն ի շարաթու : Եւ ահա կին մի զոր պէտք այս հիւանդութեան ամս ութուտասն, եւ էր կարկամեալ, եւ ոչ կարէր ամենեւին ի վեր հայել :
14 Եւ տեսեալ զնա Յիսուսի՝ կոչեաց առ ինքն եւ ասէ ցնա, Կեն զու, արձա-
15 կեալ ես ի հիւանդութենէ քումնէ : Եւ եր ի վերայ նորա ձեռն, եւ առժամայն ուղղեցաւ եւ փառաւոր անել զկու-
16 տուած : Պատասխանի ետ ժողովրդա-
17 պետն ցատուցեալ թէ ընդէր ի շարա-
18 թու բժշկեաց Յիսուս, եւ ասէ ցժո-
19 ղովորդն, Վեց օր է յորս արժան է զործել, յայնս եկայք բժշկեցարուք :
20 Եւ մի՛ յաւաւր շարաթուս Պատաս-
21 խանի ետ նմա Տէր եւ ասէ, Կեզձա-
22 ւորք, իւրաքանչիւր ոք ի ձէնջ ի շա-
23 րաթու ո՞չ արձակէ զեղն իւր կամ զէջ
24 ի մարդ եւ տանի տայ ջուր : Իսկ այս

զուտար Արրահամու էր, զոր կապեաց Սատանայ ահաւաղիկ ութուտասն ամ, ո՞չ էր արժան արձակել ի կապանոց
17 անախ ի շարաթու : Եւ զայս իբրեւ ասաց, յամօթ լինէին ամենեքին որ հակառակն կային նմա . եւ ամենայն ժողովորդն ուրախ լինէր ի վերայ ա-
18 մենայն փառաւորութեանցն որ գոր-
19 ծէին ի նմանէ :
20 Եւ ասէր, Ո՞ւմ նման է արքայու-
21 թիւն Աստուծոյ, եւ որ՞ում նմանու-
22 թեան նմանեցուցից զնա : Նման է հա-
23 տոյ մանանխոյ, զոր առեալ մարդոց արկ ի սարտէզ իւր . աճեաց եւ եղեւ յձառ, եւ թոչուրք երկնից բնակեալ էին յոստ նորա :
24 Եւ զարձեալ ասէ, Ո՞ւմ նմանեցու-
25 չից զարքայութիւն Աստուծոյ : Նման է խմորոց զոր առեալ կնոջ թաքոց յալեր երից զրուաց, մինչեւ խմորե-
26 ցաւ ամենայն :
27 Ե՛ք . եւ շրջէր ընդ քաղաքս եւ ընդ գեղս, ուսուցանէր . եւ ճանապարհ
28 արարեալ յերուսաղէմ, Ասէ ոմն ցնա, Տէր, եթէ սակաւք իցեն որ արելոց
29 իցեն . եւ նա ասէ ցնոսա, Չանացա-
30 րուք մտանել ընդ զուսն նեղ . ասեմ ձեզ զի բազումք խնորեացն մտանել
31 եւ ոչ կարացնեն : Յորմէ հետէ մտցէ տանուտըն եւ փակեցէ զզուսնն, եւ սկսանիցիք կալ արտաքոյ եւ բախել զզուսնն եւ ասել, Տէր, Տէր, բաց մեզ . եւ պատասխանի տուեալ ասիցէ
32 ձեզ, Ոչ զիտեմ զձեզ ուստի էք : Յայն-
33 ժամ սկսանիջիք ասել, Կերայս առաջի-
34 քո եւ արբայ, եւ ի հրապարակս մեր
35 ուսուցեր : Եւ ասիցէ, Ասեմ ձեզ, Ոչ զիտեմ զձեզ ուստի էք . ի բաց կացէք յինէն ամենայն մշակրդ անիրաւու-
36 թեան : Անդ եղիցի լալ եւ կրճել ա-
37 տամանց, յորժամ տեսանիցէք զԱրրա-
38 համ եւ զիսահակ եւ զՅակովբ եւ զա-
39 մենայն մարդարէս յարքայութեան Աս-
40 տուծոյ, եւ զձեզ հանցալ արտաքս :
41 Եւ եկեացն յարեւելից եւ յարեւմտից եւ ի հիւսիսոյ եւ ի հարուոյ, եւ բազ-
42 մեացին յարքայութեան Աստուծոյ : Եւ ահա իցեն յետինք՝ որ եղիցին առա-
43 ջինք, եւ իցեն առաջինք՝ որ լինիցին յետինք :

1 Ղուկ. 4, 8 ստ. 46

31 Ի նմին աւուր մատան ոմանք փա-
րխեցիք եւ ասին ցնա, Ել եւ զնա
աստի, զի Հերովդէս կամի սպանանել
32 զքեզ: Եւ ասէ ցնասա, Երթայք ասա-
ցէք ազուեսուն այնմիկ, Ահաւասիկ
հանեմ զեւս, եւ բռնկուիմ ինս կա-
տարեմ այսօր եւ վազիւ, եւ յերիբ
33 աւուր կատարիմ: Բայց սարա է այսօր
եւ վազիւ եւ ի միւսում աւուր գնայ.
զի ոչ է մարթ մարդարէի կորնչել ար-
34 տաքայ քան զԵրուսաղէմ: Երուսաղէմ,
Երուսաղէմ, որ կատարէի զմարգա-
րէս եւ քարկոծ աննէի զատարեարս
աւ քեզ, քանիցս անպամ կամեցայ
ժողովել զորդիս քո, որպէս հաւ զձագս
իւր ընդ թևուիք, եւ ոչ կամեցարուք:
35 Ահա թողեալ լիցի ձեզ տունդ ձեր.
բայց ասեմ ձեզ, եթէ Ոչ եւս ականի-
ցէք զիս, մինչեւ ասիցէք, Օրհնեալ
եկեալն յանուն Տեսան:

ՔԼ. ԺԳ

1 ԵՆ. Եւ եղև ի մտաներն նորա ի տուն
ուրումն իշխանացն փարխեցոց ոչ ի շա-
բաթուս ասել հաց, եւ նոքա սպասէին
2 նմա: Եւ ահա այր ոմն էր անդ ջրզող-
3 եալ առաջի նորա: Պատասխանի եւ
Յիսուս եւ ասէ ցօրինաւորան եւ ցիւա-
րխեցիս, եթէ Արծա՞ն իցէ ի շարաթու:
4 Բռնկել, Եւ նոքա լուս եղևն, եւ բուսն
արեալ զնմանէ՝ բռնկեաց զնա եւ ար-
5 ձահեաց: Եւ ասէ ցնասա, Ո՞ր ուրուք
ի ձէնջ էջ կամ եզն անկանիցի ի ջրնոր,
եւ ոչ վազվազակի հանիցէ զնա յաւուր
6 շարաթուս: Եւ ոչ կարացին տայ նմա
պատասխանի աւ այն:
7 Ասաց եւ աւ կոչնակտնան առակ մի,
հայեցեալ թէ զիտ՞ր թարծընտիր լի-
8 նէին, ասէ ցնասա, Յորժամ կոչիցէ
որ զքեզ ի հարսանիս Չկամ ի կոչումս՞,
մի՞ ըզմիցիս յասաջին բարձին. զուցէ
պատուականագոյն եւս քան զքեզ իցէ
9 կոչեցեալ ի նմանէ: Եւ եկեալ որ զքեզն
եւ զնա կոչեաց՝ տօնիցէ ցրեզ, Տուր
սմա տեղի. եւ ապա սկսանիցիս ա-
10 մօթով գլեախն ակցին ունել: Այլ յոր-
ժամ կոչիցիս, երթի՞ջիր բազմեաջիր ի
յետին տեււոջ, զի յորժամ գայցէ որ
կոչեացն զքեզ, ասիցէ ցրեզ, Բարեկամ,

ի վեր մատիր. յայնժամ եզիցին քեզ
11 փառք առաջի բարձակցացն քոց: Չի
ամենայն որ բարձրացուցանէ զանձն՝
խոնարհեցի. եւ որ խոնարհեցուցանէ
զանձն՝ բարձրացի:
12 Ասէ եւ ցիւսնատէրն, Յորժամ առ-
նիցես ձաչ կամ ընթրիս, մի՞ կոչեր
զբարեկամն քո, եւ մի՞ զեզբարս քո,
եւ մի՞ զազգահանս քո, եւ մի՞ զզբար-
ցիս քո եւ մի՞ զմեծամեծս. զի մի՞ եւ
նոքա փոխարէն կոչեացեն զքեզ, եւ լի-
13 նիցիք զհատուցումն: Այլ յորժամ առ-
նիցես ընդունելու թիւն, կոչեա զազ-
քատս եւ զխեղս, զկազս եւ զկոյրս.
14 Եւ երանելի լինիցիս. զի ոչ ունին
փոխարէն հատուցանելոյ քեզ, եւ հա-
տուցի քեզ փոխարէն ի յարութեան
15 արգարոց, Իրբեւ լուաւ զայս ոմն ի
բազմականացն, ասէ ցնա, Երանի որ
կերիցէ ձաչ յարքայութեան Աստուծոյ
16 Եւ նա ասէ ցնա, Այր ոմն զորձեաց
17 ընթրիս եւ հրաւիրեաց զբազմումս Եւ
ատաքեաց զժողով իւր ի ժամու ընթ-
րեացն կոչել զհրաւիրեարս թէ Եկուայք,
զի ահաւասիկ պատրաստ է ամենայն
18 ինչ: Եւ սկսան մի բոս միօնջէ ամե-
նեքեան հրաւարել. առաջինն ասէ, Ա-
զարակ գնեցի, եւ հարկ է երանել տե-
սանել զնա. ազաչեմ զքեզ, կալ զիս
19 հրաւարեալ: Եւ մեւսն ասէ, Լուծս
հինգ եզանց գնեցի եւ երթամ փորձել
զնոսա. ազաչեմ զքեզ, կալ զիս հրա-
20 ժարեալ: Եւ մեւսն ասէ, Կին ամի, եւ
21 վասն այնորիկ ոչ կարեմ զայ: Եւ եկեալ
ժասայն պատմեաց զայն տեսան իւրում-
յայնժամ բարկացեալ տանու տէրն՝ ասէ
ցժառայն իւր, Ել վազվազակի ի հրա-
պարակս եւ ի փոպոս քաղաքիզ, եւ
զազքատս եւ զխեղս եւ զկազս եւ
22 զկոյրս մայժ այսր: Եւ ասէ ժառայն,
Տէր, եղև զոր հրամայեցերն եւ կայ
23 եւս տեղի: Եւ ասէ ակոյն ցժառայն,
Ել ի ձանապարհս եւ ի ցանցս, եւ արա
24 այսր մասնել, զի լցցի տունս իմ: Ա-
սեմ ձեզ, զի Ոչ որ յայնց կոչեցիոց
ձաչակեցել ընթրեաց իմոց:
25 ԶԱ. Եւ երթային ընդ նմա ժպո-
վուրդք բազումք, զարձաւ եւ ասէ
26 ցնասա, Եթէ ոք զայ առ իս, եւ ոչ

1 Ունա, ձեր տեւրակ

2 Ի Յոանն պատու

3 Զան, զզբարցիս քո մեծատունս
4 Զան, ընթրիս մեծ

ատեայ զհայր իւր եւ զմայր եւ զկին
 եւ զորդիս եւ զեղբարս եւ զքորս, նա՛
 եւ զանձն եւս իւր, ոչ կարէ իմ աշա-
 27 կերտ լինել: Զի որ ոչ բառնայ զիսչ
 իւր եւ զայ զկին իմ՝ ոչ կարէ իմ ա-
 28 շակերտ լինել: Ո՞վ ոք ի ձէնջ կամիցի
 շինել աշտարակ, եւ ոչ նախ նստեալ
 29 համարիցի զծախան, եթէ ունիցի՛ բա-
 արկանիցէ հինն եւ ոչ կարիցէ կատա-
 րել, ամենէրին որ տեսանիցեն, սկսա-
 30 նիցին ծաղր առնել զնա, եւ ասել թէ
 Այս այր սկսաւ շինել, եւ ոչ կարաց
 31 կատարել: Կամ ո՞ր թագաւոր երթեալ
 տայցէ պատերազմ ընդ այլում թագա-
 ւորի, եւ ոչ նստեալ նախ խորհիցի,
 եթէ կարո՞ղ իցէ տասն հազարաւ զդէմ
 32 ունել զայնորիկ որ գայցէ ի վերայ նո-
 րա քսան հազարաւ: Ապա թէ ոչ,
 մինչդեռ հեռադոյն իցէ, հրեշտակու-
 թիւն տարեալ ազաչեսցէ ի խաղա-
 33 զութիւն: Արդ այսպէս ամենայն ոք
 ի ձէնջ որ ոչ հրաժարեսցէ յամենայն
 ընչից իւրոց, ոչ կարէ իմ աշակերտ
 34 լինել: Բարեւոք է ալ. ապա թէ ազ
 35 անհամեսցի, իւ համեմտեցի: Ոչ յերկիր
 եւ ոչ յաղբ է պիտանացու, այլ ընկե-
 նուլ զնա արտաքս: Որ ունիցի ականջս
 լսելոյ՝ լուիցէ:

ԳԼ. ԺԵ

1 **Ե**ւ էին մերձ առ նա ամենայն մար-
 սաւորք եւ մեղաւորք լսել ի նմանէ:
 2 Տրանջէին վարիտեցիքն եւ գպիրք եւ
 ասէին, Ընդէ՛ր սա զմեղաւորս ընդու-
 նի եւ աւա՛ն ընդ նոսա:
 3 Ասաց առ նոսա զառակս գայս.
 4 Ո՞վ ոք իցէ ի ձէնջ մարդ որոյ իցէ
 հարեւր ոչխար, եւ կորուստնիցէ զմի
 ի նոցանէ, ոչ թողուցու գիննսուն եւ
 կինն յանապատի, եւ երթայցէ գ՛նեա
 կարուսեղոյն, մինչեւ զտանիցէ զնա:
 5 Եւ իրրեւ գտանէ, գնէ գնա ի վերայ
 6 ուսոց իւրոց խնդալով, եւ երթայ ի
 տուն, կոչէ զբարեկամս եւ զգրացիս,
 եւ ասէ ցնոսա, Ուրախ եղերուք ընդ
 իս, զի գտի զոչխարս իմ զկորուսեալ:
 7 Աետմ ձեզ, զի Այսպէս է ուրախու-
 թիւն յերկինս վասն միոյ մեղաւորի
 որ աղաչխարիցէ՝ քան վասն իննսուն
 եւ ինն արգարոց որոց չիցէ պիտոյ ա-

8 պաշխարութիւնս: Կամ ո՞վ իցէ կին,
 որոյ իցին գրամք տասն. եւ եթէ կո-
 րուսանիցէ գրամ մի, ոչ լուցանիցէ
 ճրագ եւ ածիցէ աւել ի տան, եւ խընդ-
 9 ըիցէ ստէպ, մինչեւ գտանիցէ: Եւ
 իրրեւ գտանէ, կոչէ զբարեկամս եւ
 զգրացիս եւ ասէ, Ուրախ լերուք ընդ
 իս, զի գտի զգրամս իմ զոր կորուսի:
 10 Այնպէս, ասեմ ձեզ, ուրախութիւն
 եղիցի առաջի հրեշտակաց Աստուծոյ
 ի վերայ միոյ մեղաւորի որ ապաշխա-
 րիցէ:
 11 Եւ ասէ, Աոն միոջ էին երկու որ-
 12 գիք. Ասէ կրտսերն ի նոցանէ ց՛նայրն,
 Հայր, տուր ինձ բաժին, որ անկա-
 նի յընչիցդ. եւ նա բաժանեաց նոցա
 13 զկեանան: Եւ յետ ոչ բաղում աւուրց
 ժողովեալ զամենայն կրտսեր որդւոյն՝
 զնաց յաշխարհ հետի. եւ անդ վատ-
 նեաց զինչս իւր, զի կեայր անառա-
 14 կութեամբ: Եւ իրրեւ սպառեաց զա-
 մենայն, եղև սով սաստիկ յաշխարհին
 յայնմիկ, եւ սկսաւ ինքն չքաւորել:
 15 Եւ գնացեալ յարեցաւ ի մի ոմն ի քա-
 զարտոցւոց աշխարհին այնորիկ. եւ
 յգեաց զնա յազարակ իւր արածել խոզ
 16 եւ ցանկայր ընուլ զորովայն իւր յեղ-
 ջերէն զոր խոզոյն ուտէին, եւ ոչ ոք
 17 տայր նմա: Եւ եկեալ ի միտս իւր՝ ասէ,
 Քանի՛ վարձկանք իցին ի տան հօր իմոյ
 հաղայիցք, եւ ես աստ սովամահ կո-
 18 րնչիմ: Յարուցեալ զնացից առ հայր
 իմ եւ ասացից ցնա, Հայր, մեղայ յեր-
 19 կին եւ առաջի քո, Եւ ոչ եւս եմ
 արժանի կոչել որդի քո, արա զիս իբ-
 20 րեւ զմի ի վարձկանաց քոց: Եւ յա-
 րուցեալ եկն առ հայր իւր. եւ մինչ-
 դեռ հեռադոյն էր, ետես գնա հայրն
 եւ զթացաւ. յարեաւ եւ ընթացաւ
 ընդ ասաջ, անկաւ զպարանոցաւն նո-
 21 րա, եւ համբուրեաց զնա: Եւ ասէ
 ցնա որդին, Հայր, մեղայ յերկինս եւ
 առաջի քո, ոչ եւս եմ արժանի կոչել
 22 որդի քո: Ասէ հայրն ց՛ծառայս իւր,
 Վաղվազակի հանէք զպատմուճառն
 ասաջին եւ ազուցէք նմա, եւ տուք
 զմատանին ի ձեռս նորա, եւ կօշիկս
 23 յոտս նորա. Եւ աճէք զեզն պարարակ,
 զենէք, կերիցուք եւ ուրախ լիցուք:
 24 Զի այս որդի իմ մեռեալ էր եւ եկեաց,

կորուսեալ էր եւ գտաւ . եւ սկսան
 25 ուրախ լինել : Եւ էր երէք որդի նորա
 յագարակի . եւ մինչդեռ գայր եւ մերձ
 եղև ի տունն , լուա գձայն երդոց եւ
 26 զպարտոց . եւ կոչեցեալ առ ինքն զմի
 ի ծառայիցն՝ հարցանէր թէ զինչ իցէ
 27 այն : Եւ նա ասէ ցնա , Զի եղբայր քո
 եկեալ է , եւ եղեն հայր քո զեղն սպա-
 րարակ , զի ողջամբ ընկալաւ զնա :
 28 Բարկացաւ եւ ոչ կամէր մտանել , եւ
 հայրն երեւալ արտաքս՝ աղաչէր զնա :
 29 Պատասխանի ետ եւ ասէ ցնայրն , Այս-
 քանի ամբ են , զի ծառայեմ քեզ , եւ
 երբեք զպատուիրանաւ քով ոչ անցի .
 ուլ մի երբեք ոչ ետուր ինձ զի ուրախ
 30 եղէց ընդ բարեկամս իմ : Յարժամ եկն
 որդիք քո այդ որ եկեր զկեանս քո ընդ
 պոռնիկս , զեներ զմա զեղն պարարակ :
 31 Եւ ասէ ցնա , Որդեակ , դու հանապաղ
 ընդ իս ես , եւ ամենայն որ ինչ իմ է՝
 32 քո է . Այլ ուրախ լինել եւ խնդալ
 պարա էր , զի եղբայր քո այս մեռեալ
 էր եւ եկեաց , կորուսեալ՝ եւ գտաւ :

ԳԼ ԺԶ

1 ԶԲ. Եւ ասէ առ աշակերտանն , Այր մի
 էր մեծատուն , որոյ էր տնտես . եւ
 եղև զնմանէ ամբաստանութիւն , որ-
 2 պէս թէ վատնիցէ զինչս նորա : Կոչեաց
 եւ ասէ ցնա , Զինչ է այս զոր յսեմս
 զքէն . աուր զհամար անտեսութեան
 քո , զի ոչ եւս կարես լինել տնտես :
 3 Ասէ ընդ միտս իւր տնտեսն , Զինչ
 գործեցից , զի տէր իմ հանէ զմտե-
 սութիւնս . գործել ոչ կարեմ , մուրա-
 4 նայ ամաչեմ : Իրեմ զինչ արարից ,
 զի յորժամ ի բաց լինիցիմ ի տնտեսու-
 5 թեանս , ընկալցին զիս ի տունս իւր-
 6 հանց : Եւ կոչեցեալ առ ինքն մի բոս
 միտջէ ի պարտապանաց տեսոն իւրոյ ,
 7 ասէ ցառաջիւնն , Քանի ինչ պարտիս
 8 տեսոն իմում : Եւ նա ասէ , Հարեւր
 մար ձիթոյ . ասէ ցնա , Կա զզիր քո ,
 եւ նիստ գրեա վազվազակի յիսուն :
 7 Դարձեալ ասէ ցմեւսն , Դու քանի ինչ
 պարտիս . եւ նա ասէ , Հարեւր քոս
 ցորենոյ . եւ ասէ ցնա , Կա զզիր քո ,
 8 եւ նիստ գրեա ութսուն : Եւ զովեաց
 տէրն զտնտեսն անիրաւութեան , զի
 իմաստութեամբ արար . զի որդիք աշ-
 խարհիս այսորիկ իմաստաւազոյն են քան

9 զորդիս լուսոյ յազգս իւրեանց : Եւ ես
 ձեզ ասեմ , Արարէք ձեզ բարեկամս
 ի մամնայէ սնիրաւութեան . զի յոր-
 ժամ պակասիցէ այն , ընկալցին զձեզ
 10 ի յարկան յաւրանախանս : Որ ի փո-
 քուն հաւատարիմ է՝ եւ ի բազմին հա-
 11 ւատարիմ է , եւ որ ի փոքուն անիրաւ
 է՝ եւ ի բազմին անիրաւ է : Իսկ արդ
 եթէ յանիրաւ մամնային չեղէր հա-
 12 ւատարիմք , զճշմարիտն ձեզ ո՞ հաւա-
 13 ւատարիմք : Եւ եթէ յոտարին չեղէր հա-
 14 ւատարիմք , զձերն ո՞ տացէ ձեզ : Ըն-
 ղը ծառայ կարէ երկուց տերանց ծա-
 15 ւայել , զի ՚իկէ զմին տալիցէ , եւ
 զմեւսն սերիցէ . կամ զմին մեծարիցէ ,
 եւ զմեւսն արհամարհիցէ . ոչ կարէք
 Աստուծոյ ծառայել եւ մամնայի :
 14 Իրեւ լսէին զայս ամենայն փարի-
 սեցիքն , քանզի արժամատէրք էին ,
 15 անդոնէին զնա : Եւ ասէ ցնոստ , Դուք
 էք որ արզարացուցանէք զանձինս ա-
 ռաջի մարդկան , սակայն Աստուած զի-
 տէ զսիրտս ձեր . զի որ առաջի մարդ-
 կան բարձր է՝ պիղծ է առաջի Աստու-
 16 ծոյ : Օրէնքն եւ մարդարէք մինչև
 ցՅովհաննէս . յայնմ հետէ արքայու-
 17 թիւն Աստուծոյ աւետարանի , եւ ա-
 18 մենայն ոք զնա բռնաբարէ : Դիւրին
 իցէ երկնից եւ երկրի անցանել , քան
 յօրինացն միոյ նշանախեցի սնկանել :
 19 Ամենայն որ արձակէ զկին իւր եւ առնէ
 այլ՝ չնայ . եւ որ զարձակեալն առնէ՝
 չնայ :
 20 Այր ոմն էր մեծատուն , եւ ազանէր
 բնեզս եւ ծիրանիս եւ ուրախ լինէր
 21 հանապաղ առատայէս : Եւ ազքատ ոմն
 անուն Դազարոս անկեալ գնէր առ
 22 զբան նորա վիրաւորեալ , Եւ ցանկայր
 ընուլ զորովայն իւր ի փշրանայն որ
 անկանէին ի սեղանոց մեծատանն . այլ
 եւ շունք եւս գային եւ լիզուին զվէրս
 22 նորա : Եւ եղև մեռանել ազքատին ,
 եւ տանել հրէշտակաց զնա ի գոգի Ար-
 բահամու . մեռաւ եւ մեծատունն եւ
 23 թաղեցաւ : Եւ ի զժոխսն ամբարձ զաչս
 իւր մինչ ի տանջանսն էր . ետես զԱր-
 բահամ ի հետաստանէ , եւ զԴազարոս
 24 ի գոգ նորա շանգուցեալ : Եւ նա ա-
 զաղակեաց եւ ասէ , Հայր Արբահամ ,
 ողորմեաց ինձ , եւ առաքեա զԴազարոս ,

13-ըն, կամ Ի բազմին պակասի

զի թացցէ զծագ մատին իւրոյ ի ջուր, եւ զօլացուցցէ զեզու իմ, զի պատգա-
 25 կիմ ի տապոյ աստի: Եւ ասէ ցնա Աբ-
 րահամ, Արզեակ, յիշեալ զի ընկալար
 անդէն գրարիս քօ ի կեանն քում, եւ
 Դազարոս նոյնպէս զչարչարանս: արդ
 սա աստ մխիթարի, եւ զու այդը պա-
 26 պակիս: Եւ ի վերայ այսր ամենայնի
 վին մեծ է ընդ մեզ եւ ընդ ձեզ: Եթէ
 կամիցին աստի առ ձեզ անցանել, ոչ
 կարեն, եւ ոչ այտի ոք առ մեզ ան-
 27 ցանել: Եւ ասէ, Արգ աղաչեմ զքեզ,
 հայր, զի արձակեացես զգա ի սունն
 28 հօր իմոյ, Են իմ անդ եղբարք հինգ,
 որպէս զի աացէ նոցա վկայութիւն, զի
 մի՛ եւ նոքա զայցեն յայս տեղի տան:
 29 Ջանաց: Եւ ասէ Աբրահամ, Ունին
 զՄովսէս եւ զմարգարէն, նոցա լուի-
 30 ցեն: Եւ նա ասէ, Ոչ, հայր Աբրահամ,
 րայց եթէ ի մեռելոց ոք երթիցէ առ
 31 նոսա, եւ աղաչխարեացեն: Եւ ասէ
 ցնա, Եթէ Մովսիս եւ մարգարէիցն
 ոչ լսեն, եւ ոչ եթէ ի մեռելոց ոք յառ-
 նիցէ, հաւանեսցին:

Գ.Լ. Ժ.Է

1 ԶԳ. Ասաց եւ առ աշակերտն իւր,
 Ոչ է մարթ չգալ գայթակղութեան,
 րայց վա՛յ այնմիկ է յոյր ձեռն զայցէ:
 2 Լաւ էր նմա թէ վե՛մ երկանաբար կա-
 իւնէր զպարանոցէ նորա եւ անկանէր
 ի ծով, քան թէ գայթակղեցուցանէ զմի
 3 ոք ի փոքրկանցս յայցոսնէ: Զդոյչ կա-
 ցէք անձանց: Եթէ մեղիցէ եզրայր քս,
 սաստեա նմա. եւ եթէ աղաչխարիցէ,
 4 թող նմա: Եւ եթէ եւ թն անգամ մե-
 զիցէ քեզ, եւ եւթն անգամ զարձցի
 ի քեզ եւ ասիցէ, Աղաչխարեմ, թող-
 ցես նմա:
 5 Եւ ասեն առաքեալքն ցՏէր, Յաւել
 6 մեզ հաւատոս: Եւ ասէ Տէր, Եթէ ու-
 նիցիք հաւատոս քան զհաս մանանիոց,
 եւ ասիցէք թթևնուդս պամիկ, Խլեաց
 եւ տնկեաց ի ծովու, եւ հնազանդեա-
 ցի ձեզ:
 7 Իսկ ո՞վ ոք ի ձէնջ, որ ունիցի ծա-
 սայ հողագործ կամ հովիւ, որ իբրեւ
 մասնիցէ յազարակէ, ասիցէ ցնա վաղ-
 8 վաղակի, թէ Անց բազմեաց. Այլ ո՞չ

1 Պատմ., մեղիցէ քեզ

ասիցէ ցնա թէ Պատրաստեա զինչ ընթ-
 րելոց իցեմ, եւ գօտի ածեալ պաշտեա
 զիս, մինչեւ կերայց եւ արբից, եւ
 9 առկ կերիցիս եւ արբցես զու: Միթէ
 չնոր՞ ինչ ունիցի ծառային այնմիկ,
 10 զի արար զամենայն հրամանսն: Նոյն-
 պէս եւ զուք յորժամ առնիցէք զամե-
 նայն հրամայեալսն ձեզ, ասասջիք թէ
 Ծառայք անպիտանք եմք, զոր պար-
 տէաքն առնել՝ արարաք:
 11 Եւ եղև մինչ երթայր նա յերու-
 սագէմ, եւ ինքն անցանէր ընդ մէջ
 12 Սամարիայ եւ Գալիլեայուցոց: Եւ մինչ-
 զեւ մտանէր ի գեղ ուրեմն, պատա-
 հեցան նմա տասն այր բորոտ որք կա-
 13 ցին ի հեռաստանէ. Բարձին զձայնս
 եւ ասեն, Յիսուս վարդապետ, ոգոր-
 14 մեաց մեզ: Եւ իբրև ետես զնոսա,
 ասէ ցնոսա, Երթայք, ցուցէք զանձինս
 քահանայիցն. եւ եղև իբրև զնացին,
 15 յառժամայն սրբեցան: Մի ոմն ի նո-
 ցանէ իբրև ետես թէ բժշկեցաւ, զար-
 ձաւ անդրէն, ի ձայն մեծ փառաւոր
 16 ասնէր զԱստուած. Անկաւ ի վերայ ե-
 րեսաց իւրոց առ ոստ նորա, եւ գո-
 հանայր զմամնէ. եւ ինքն էր Սամա-
 17 րայի: Պատասխանի եւ Յիսուս եւ
 ասէ, Ո՞չ տասն սոքա սրբեցան, իսկ
 18 արգ ինուներն ո՞ւր են, Զի ոչ գտան
 զանաւ տալ փառս Աստուծոյ, բայց
 19 միայն այլազգոս այս: Եւ ասէ ցնա,
 Արի զնա, զի հաւատք քօ կեցուցին
 զքեզ:
 20 ԶԲ. Իբրև հարցաւ ի փարիսեցւոցն
 թէ Ե՞րբ զայցէ արքայութիւնն Աս-
 տուծոյ. պատասխանի եւ նոցա եւ
 ասէ, Ոչ զայ արքայութիւնն Աստու-
 21 ծոյ խորանօք: Եւ չասիցեն թէ Ահա-
 ւասիկ աստ է կամ Անդ, զի ահա ար-
 քայութիւն Աստուծոյ ի ներքս ի ձեզ է:
 22 Ասաց եւ առ աշակերտն, Եկեսցեն
 առուրք ցանկանարոյ ձեզ մի յաւուրցն
 Որդւոյ մարգոյ տեսանել, եւ ոչ տե-
 23 ասնիցէք: Եւ եթէ ասիցեն ձեզ եթէ
 Ահաւասիկ է կամ Անդ, մի՛ երթայցէք
 24 զհետ: Զի որպէս փայլակն փայլատա-
 կեալ ընկերկնից ընդ երկնիւք
 ծայիցէ, նոյնպէս եւ Որդի մարգոյ
 25 յաւուրն իւրու՛մ: Բայց նախ պարտ է

2 Պատմ. յառեւան, ոչ կարծեմ:
 3 ի Յոնի գլխով

նմա բազումս չարչարել եւ խոտել յազ-
 26 դէս յայսմանէ : Եւ որպէս եղև յա-
 27ւուրս Որդւոյ մարդոյ : Աւտէին , բմ-
 28ւէին , կանայս առնէին եւ արանց լի-
 29նէին , մինչև յօրն յորում եմուտ նոյ
 ի տարանն , եւ եկն ջրնկերն եւ կո-
 30րոյս զամենեսին : Նոյնպէս եւ որպէս
 յաւուրսն Ղովտայ եղև , ուտէին , բմ-
 31ւէին , գնէին , վաճառէին , անկէին ,
 32չինէին : Եւ յորում աւուր եւ Ղովտ
 ի Սոգոմայ , տեղաց հուր եւ ծծումբ
 33յերկնից եւ կորոյս զամենեսին : Ըստ
 նմին օրինակի եղիցի եւ յաւուրն յա-
 34րում Որդի մարդոյ յայտնելոց է : Յայնմ
 աւուր որ կայցէ ի տանին եւ կարտօր-
 իւր ի տան , մի՛ իջցէ աւնուլ զայն .
 եւ որ յանգի իցէ , նոյնպէս մի՛ զարձցի
 35յետս : Յիշեցէք զկիրնն Ղովտայ : (33) Որ
 ինչպիսիցէ զանձն իւր ասորեցոցանել
 կորուսցէ զնա . եւ որ կորուսցէ՝ ազ-
 36րեցուցէ զնա : Ասեմ ձեզ , Յայնմ գի-
 37շերի թէ եղիցին երկու ի մի մահիճս ,
 38մին առցի եւ մեւան թողցի : Եւ եթէ
 եղիցին երկու աղալ ի միասին , մին
 առցի եւ մեւան թողցի . եւ եթէ իցեն
 երկու յանգի , մին առցի եւ մեւան
 39թողցի : Պատասխանի ետուն եւ ասեն
 40ցնա , Յո՛ , Տէր , եւ նա ասէ զնոսա ,
 Ուր մարմին է , անդր եւ արծուիք
 ժողովեսցին :

ԳԼ ԺԸ

1 ԶԵ . Ասաց եւ առակ մի նոցա առ այն
 թէ սլարտ եւ յամենայն ժամ կալ նոցա
 2 յազօթս եւ մի՛ ձանձրանալ : Ասէ , Դա-
 տուար մի էր ի քաղաքի ուրեմն , յԱւ-
 3տուծոյ ոչ երկնչէր եւ ի մարդկանէ ոչ
 4ամաչէր : Եւ այրի մի էր ի նմին քա-
 ղաքի , զայր առ նա եւ ասէր , Դատ
 5արա ինձ յոտիէ իմմէ : Եւ ոչ կամէր
 ի բազում ժամանակս . յետ այնորիկ
 6ասէ ի մտի իւրում , եթէ եւ յԱտու-
 7ծոյ ոչ երկնչիմ , եւ ի մարդկանէ ոչ
 8ամաչեմ , Գո՛նէ վասն աշխատ անելոյ
 զիս այրեոյն՝ արարից նմա դատ զի մի՛
 9 ի սպառ եկեալ թախանձիցէ զիս : Եւ
 10ասէ Տէր , Լուարուք զինչ դատաւորն
 11անիրաւութեան ասէր : Իսկ Ատուած
 12ոչ անիցէ վրէժխնդրութիւն 1ձառա-

13 յից իւրոց որ ազադակեն առ նա ի տուէ
 եւ ի գիշերի , եւ երկայնամիտ միայն
 14 ինիցի առ նոսա : Այո , ասեմ ձեզ զի
 15 արասցէ վրէժխնդրութիւն նոցա վազ-
 վազակի : Իսկ Որդի մարդոյ եկեալ
 16 զտանիցէ՝ արգելք հաւատա յերկրի :
 17 Ասաց եւ առ ոմանս սրանձացեալս
 յանձինս թէ արարար իցեն եւ խոտի-
 18 ցեն զբազումս , զատակս զայս . Արք
 երկու եկին ի սաճարն կալ յազօթս ,
 19 մին փարիսեցի եւ մեւան մաքսաւար :
 20 Փարիսեցին կայր 2 մեկուսի եւ զայս ա-
 յանձինն ազօթս մատուցանէր , Ատու-
 21 ւած 2 իմ , դո՛նանամ գրէն , զի ոչ եմ
 իրրեւ զայրս ի մարդկանէ , զյափշտա-
 22 կոզս եւ զանիրաւս եւ զչոունս կամ իւր-
 23 ինս զայս մաքսաւար : Այլ սրանմ եր-
 24 կիցս ի շարաթու , եւ տամ տասանորոց
 25 յամենայն ստացուածոց իմոց : Եւ մաք-
 սաւարն կայր մեկուսի , եւ ոչ կամէր
 26 եւ ոչ զաչուն ընդ երկինս ամիսանալ ,
 27 այլ կոծէր զկուրծս իւր եւ ասէր , Ատու-
 28 ւած , քաւեա զիս զմեզաւ որս : Ասեմ
 29 ձեզ , էջ սա արգարացեալ ի տուն իւր
 30 քան զնա . զի ամենայն որ բարձրա-
 31 ցուցանէ զանձն իւր՝ խոնարհեցի . եւ
 32 որ խոնարհեցուցանէ զանձն՝ բարձ-
 33 րացի :
 34 Մատուցանէին առ նա եւ ման-
 35 կըտի զի մերձենայցէ ի նոսա . իրրեւ
 36 տեսին աշակերտքն , սաստէին նոցա :
 37 Իսկ Յիսուս կոչեցեալ զնոսա առ ինքն՝
 38 ասէ , Թոյլ տուք մանկաւոյդ զալ առ
 39 իս , եւ մի՛ արդելուք զգոսա , զի այդ-
 40 պիտեացդ է արքայութիւն Ատուածոյ :
 41 Ամէն ասեմ ձեզ , Որ ոչ ընդունիցի
 42 զարքայութիւնն Ատուածոյ իրրեւ զմա-
 43 նուկ , ոչ մտցէ ի նա :
 44 Եւ եհարց զնա ոմն ի յխանս եւ ասէ ,
 45 Վարդապետ բարի , զի՞նչ գործեցից ,
 46 զի վկեանանս յաւխտեանականս ժառան-
 47 48 զեցից : Ասէ զնա Յիսուս , Զի՞ ասեմ
 49 զիս բարի : չիք ոք բարի բայց մի Աւ-
 50 տուած : Զսպառութիւնս զիտես : Մի՛
 51 չնար , Մի՛ սարձաներ , Մի՛ գողանոր ,
 52 Մի՛ սուտ վկայեր , Պատուեա՛ զհար
 53 քո եւ զմար : Եւ նա ասէ , Զսոց ա-
 54 մենայն սրանցի ի մանկութենէ իմմէ :
 55 Իրրեւ լուաւ զայն Յիսուս , ասէ զնա ,
 56 Մեւս եւս պակաս է քեզ , զամենայն

1Յօնն, ընտրելոց

2Ի Յուսիս գալուսի

ինչ զոր ունիս վաճառեալ եւ տուր աղքատաց, եւ ունիցիս դանձա յերկինս, 23 եւ եկ զինի իմ: Նա իրբեւ լուաւ զայս, արամեցաւ, քանզի էր մեծատուն յոյժ: 24 Իրբեւ ետես զնա Յիսուս արամեայ, ասէ, Ո՛րպէս զժուարաւ, որ ինչս ունիցին, մտանիցեն յարքայութիւն Աստուծոյ: 25 Դիւրագոյն իցէ մայիսոյ ընդ ծակ ստղան անցանել, քան մեծատան 26 յարքայութիւն Աստուծոյ մտանել: Եւ որ լուանն՝ ասէին, Եւ ո՞ կարիցէ ապ 27 ըլլ: Եւ նա ասէ, Անհնարինք առ ի մարդկանէ հնարաւորք են յԱստուծոյ: 28 Եւ ասէ Պետրոս, Ահաւասիկ մեք թողաք զամենայն ինչ զմեր, եւ եկաք 29 զկնիք: Եւ նա ասէ ցնոսա, Ամէն աւսեմ ձեզ եթէ Ոչ ոք է որ եթող գտուն, կամ զծնողս, կամ զեզրարս, կամ զկին, կամ զորդիս վասն արքայութեան Աստուծոյ, եթէ ոչ առնուցու յազմապատիկ ի ժամանակի յայսմիկ, եւ յաշխարհին որ վալոցն է՝ զկեանսն յաւիտեանականս ժառանգեացէ: 31 Եւ անեալ զերկրտասանսն առանձինն՝ ասէ ցնոսա, Ահաւասիկ երանելք յերուսաղէմ, եւ կատարեսցին ամենայն զրեալքն մարգարէիք վասն Որ 32 ըոյ մարգոյ: Զի մատնեսցի հեթա 33 նոսաց, եւ կատակեսցի: Եւ հարկանիցին եւ սպանանիցեն զնա, եւ յերիբ 34 աւուր յարիցէ: Եւ նոքա ոչինչ իմացան յայնցանէ, այլ էր յանն ծածկեալ ի նոցանէ, եւ սչ զիտէին զաստեղեայն: 35 Զի. Եւ եղև ի մօտեն նորա յերիքով, կոյր ոմն նստէր առ ճանապարհ 36 հաւն մուրացիկ: Իրբեւ լուաւ զանցանել ժողովրդեանն, հարցանէր թէ 37 Զի՞նչ իցէ այն: Եւ սրատմցին նմա 38 թէ Յիսուս Նազովրեցի անցանէ: Ազազակեաց եւ ասէ, Յիսուս, Որդի Դաւթի, ողորմեաց ինձ: Եւ որ առաջին երթային՝ սաստէին նմա զի լուսցէ. եւ նա եւս առաւել ազազակէր, Որդի 39 Դաւթի, ողորմեաց ինձ: Զտեղի առ Յիսուս, եւ հրամայեաց ամել զնա առ իւր. եւ իրբեւ մերձ եղև առ նա, եւ հարց զնա եւ ասէ, Զի՞նչ կամիս զուզի արարից քեզ. եւ նա ասէ, Տէր, 42 զի բացցին աչք իմ եւ տեսից: Եւ Յիսուս ասէ ցնա, Հայեաց, հաւատաք քո

43 կեցուցին զքեզ: Եւ անժամայն ետես եւ երթայր զհետ նորա եւ փառաւոր ասնէր զԱստուծո՛ւ. եւ ամենայն ժողովրդեանն տեսեալ՝ տայր օրհնութիւն Աստուծոյ:

ԳԼ. ԺԹ

1 Եւ մտեալ չըջէր ընդ Երիքով: (2) Եւ անա այր մի անուս կոչեցեալ Զակքէոս, եւ նա էր մաքրասպետ եւ ինքն 2 մեծատուն. Եւ խնդրէր տեսանել եթէ ոյ իցէ Յիսուս, եւ ոչ կարէր ի բազմութենէն, զի կարձ էր հասակաւ: Եւ ընթացեալ յառաջս՝ ել ի ժանտաթղենին զի տեսանիցէ զնա. քանզի ընդ այն 3 իսկ անցանելոց էր: Իրբեւ եկն ի տեսիլն, հայեցաւ ի վեր Յիսուս եւ ասէ ցնա, Զակքէ, փաւթաւ էջ այտի, զի այսօր ի տեսն քում արժամ է ինձ ազանել: Փութացաւ եւ էջ եւ ընկալաւ 4 զնա ուրախութեամբ: Իրբեւ տեսին ամենեքին, արանջէին եւ ասէին թէ Առ ասն մեզուսրի եմուտ յաճանել: 5 Եկն եկաց Զակքէոս եւ ասէ ցՏէր, Տէր, ա՜նա զկէս ընչից իմաց տաց աղքատաց, եւ եթէ զոք զրկեցի, հատուց 6 ցից չորեքկին: Եւ ասէ ցնա Յիսուս, Այսօր եղև փրկութիւն տանս այսմիկ. 7 քանզի եւ սա որդի Արարհամուռ է: Զի եկն Որդի մարգոյ խնդրել եւ կեցուցանել զիորուսեայն: 8 Եւ մինչդեռ նոքա զայն յէին, յաւել առակ մի եւ ասէ վասն մերձենայոյ նորա յերուսաղէմ, եւ համարելոյ նոքա եթէ անժամայն յայտնելոց է արքայութիւն Աստուծոյ: Ասէ, Այր ոմն աղնուական զնաց յաշխարհ հեոի առնուլ իւր թաղաւորութիւն եւ զառնար 9 Եւ կոչեցեալ ՝ զճառայս իւր՝ եւ նոցա տասն մնաս, եւ ասէ ցնոսա, Յարգեցէք զայդ մինչև եկից: Եւ քաղաքացիքն նորա ատէին զնա, առաքեցին հրեշտակս զկնի նորա, եւ ասեն թէ Ոչ կամինք թաղաւորել զմա ի վերայ 10 մեր: Եւ եղև զառնայ նմա անեալ զթաղաւորութիւնն, եւ կոչեալ զճառայսն որաց տուեալ էր զարծաթն, զի 11 գիտացցէ թէ ո՛ զինչ շահեցաւ: Եկն առաջինն եւ ասէ, Տէր, մնասն քո

18-յն, կատակեսցի, և նախատեսցի և թքանիցի

28-յն, զտասն ժառայր

47 տասն մնաս արար : Եւ ստէ ցնա ,
 Ազնիւ , ծառայ բարի , զի ի փորձուց հա-
 48 ւատարիմ եղեր , լիջիր իշխանութիւն
 երկրորդն եւ ասէ , Մնասն քո արար
 49 հինգ մնաս : Ասէ եւ ցնա , Եւ զու լիջիր
 20 ի վերայ հինգ քաղաքաց : Եկն մեւան
 21 եւ ասէ , Տէր , ահա մնասն քո զոր ու-
 22 մանեցեր : Եւ ասէ ցնա , Ի բերանոց
 քումմէ գասեցայց զքեզ , ծառայ հան-
 23 սար ոչ սերմանեցի : Եւ ընդէր ոչ եւ-
 24 սուր վարձաթիւն իմ ի սեղանաւորս , եւ
 25 անկալ ես սակոսեօք պահանջէի : Եւ
 26 ասէ ցարտաւորսն , Ասէք ի զմանէ
 27 զմնասն , եւ տարաջք տուք այնմ որ
 28 ունիցի զտասն մնասն : (Եւ ասեն ցնա ,
 29 Տէր , ունի տասն մնասն) Ասեմ ձեզ
 եթէ Ամենայնի որ սահիցի տացի . եւ
 30 յայնմանէ որ ոչն ունիցի , եւ զոր ու-
 31 մանն իմ զայնուսի որ ոչն կամէին զիս
 թաղաւորել ի վերայ նոցա , ածէք այսր
 32 եւ սպանէք առաջի ի Կ : Եւ իրրեւ
 զայս ասաց , գնաց յառաջ երանել յե-
 33 բուսաղէմ :
 Եւ . Եւ եղև իրրեւ մերձեցաւ ի Բեթ-
 34 փագէ եւ ի Բեթանիա մօտ ի լեւանն
 որ կոչի Չիթենեաց , առաքեաց երկուս
 35 յաշակերտացի իւրոց եւ ասէ , Երթաք
 զուք ի գեղն որ հանդէս մեր կայ . յոր
 իրրեւ մտանէք , զտանիցէք յաւանակ
 կապեալ , յորում ոք ի մարդկանէ եր-
 36 րեք ոչ նստաւ . յուծէք զնա եւ ածէք :
 37 Եւ եթէ որ հարցանիցէ զձեզ թէ Ըն-
 38 զէր յուծանէք , այսպէս աստձիւր ցնա
 39 թէ Տեառն իւրում պիտոյ է : Իրրեւ
 չոգան որ առաքեցանն , գտին որպէս
 40 ասացն ցնոսա , ¹«կայր յաւանակն» Եւ
 41 մինչդեռ լուծանէին զյաւանակն , տանն
 տեսարն նորա ցնոսա , ²Թ լուծանէք
 42 զյաւանակի : Եւ նորա տանն , Տեառն
 43 իւրում պիտոյ է : Եւ ածին զնա առ
 44 Յիսաս , եւ արկին զնովա հանգերծս
 45 եւ հեծուցին զհիսուսու : Եւ մինչդեռ
 երթաք , զհանգերծս իւրեանց տարաւ-

37 ծանէին զճանապարհաւն : Եւ իրրեւ
 այն ինչ մերձ եղև ի զառ ի վայր լե-
 38 րինն Չիթենեաց , սիսաւ ամենայն
 բազմութիւն աշակերտացն ուրախու-
 39 թեամբ օրհնել զԱստուած ի ձայն մեծ
 40 վասն ամենայն ելելոց զօրութեանցն
 41 զոր տեսին . Եւ ասէին , Օրհնեալ որ
 42 կայ թաղաւորք յանուն Տեառն , խա-
 43 զազութիւն յերկինս եւ փառք ի բար-
 44 ձունս : Եւ ոմանք ի փարիսեացոցն
 45 յամբոխէ անտի ասեն ցնա , Վարդա-
 46 պեա , սաստեա աշակերտացք քոց : Պա-
 տասխանի ետ եւ ասէ , Ասեմ ձեզ զի
 եթէ զօքա լուսեցն , քարինքդ ազա-
 47 ղակեցն :
 48 Եւ իրրեւ մերձեցաւ , տեսեալ զքա-
 զաքն՝ երայ ի վերայ նորա , եւ ասէ ,
 49 եթէ զիսէիք զու զոնէ յաւուրս յայս-
 50 միկ զխաղազութիւնն քո . բայց այժմ
 51 ձամկեցաւ Յերեսաց քոց : Զի եկեցան
 52 աւուրք ի վերայ քո , եւ պատեցան
 53 զքեւ թշնամիք քո պատնէչ , եւ պա-
 54 շարեցան զքեզ , եւ նեղեցին զքեզ
 55 յամենայն կողմանց . Եւ յատակեցան
 56 զքեզ եւ զորդիս քո ի քեզ . եւ ոչ թո-
 57 ղուցուն քար ի քարի վերայ յամենայ-
 նի ի քեզ , փոխանակ զի ոչ ծանեար
 58 զժամանակ այցելութեան քո :
 59 Եւ մտեալ ի տաճարն սկսաւ հանել
³զաղաւնէվածաոսն եւ զգնողս , եւ
 60 զսեղանս հաստալճառացն ցրուեաց :
 61 Եւ ասէ ցնոսա , Գրեալ է , Եւ եղիցի
 62 տուն իմ տուն առօթից , եւ զու ա-
 63 րարէք զղա այրս աւաղակաց : Եւ ու-
 64 սուցանէր գնոսա հանապազ ի տաճա-
 65 րին . իսկ քահանայապետքն եւ զպիրք
 66 եւ զիսաւորք ժողովրդեանն ինդրէին
 67 գնա կորուսանել , Եւ ոչ գտանէին թէ
 68 զինչ արասցեն , զի ժողովուրդն ամե-
 նայն կախեալ կային զմանէ ի լսել :

ԳԼ Ի

Եւ . Եւ եղև ի միում աւուրցն յայն-
 69 ցանէ , մինչդեռ ուսուցանէր զժողո-
 վաւրցն ի տաճարի անդ եւ աւետարա-
 70 նէր , հասին ի վերայ քահանայապետքն
 71 2 եւ զպիրք ձերովքն հանդերձ , Եւ ասեն
 72 ցնա , Ասա մեզ , որ՞մ լիշխանութեամբ

¹ 3-ըն , չար ² Ի բ-զ-ւնս պ-լ-ուէ

³ 3-ըն , յաչաց
⁴ Ի-զ-ւ-է , զվաճառողն . Ի-լ-ս-լ՝ զվաճառողն
 և զգնողս

գործես զու գայր, կամ ո՞վ է որ ետ
 3 քեզ գայր իշխանութիւն: Պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա, Հարցից եւ ես
 4 ցձեզ բան մի, եւ ասացէք ինձ. Մկրտա-
 5 թութիւնն Յովնանու յերկնից էր եթէ
 6 միտս իւրեանց եւ ասեն, Եթէ ասեմք,
 3 Երկնից, ասէ, Իսկ ընդէր ոչ հաւա-
 4 տացէք նմա. եւ եթէ ասեմք, Ի մարդ-
 5 կանէ, ամենայն ժողովուրդն քարկոծ
 6 ատնեն զմեզ. զի հոստատեալ է ի միտս
 7 զՅովնանէ, թէ մարգարէ է: Եւ պա-
 8 տասխանի հտուն չլիակ թէ ուստի
 9 իցէ: Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա, Եւ ոչ
 10 ես ասեմ ձեզ որով իշխանութեամբ
 11 ատնեմ զայս: Եւ ի միտս ասել առ ժողովուրդն
 12 զտառակս զայս. Այր ոմն անկեաց այդի,
 13 եւ ետ զնա մշակաց. եւ ինքն զնաց
 14 ճանապարհ ժամանակս բազումս: Եւ
 15 ի ժամու առաքեաց առ մշական ծառայ,
 16 զի ի պողոց այլուոցն տացին նմա. եւ
 17 մշակքն զան հարկն զնա, եւ արձա-
 18 ճեցին ունայն: Եւ յաւել մեւս եւս
 19 կտայ յղել. նոքա եւ զնա եւս զան
 20 հարկն, անարգեցին եւ առաքեցին ու-
 21 նոցն: Եւ յաւել զերրորդն առաքել-
 22 նոքա եւ զնա վիրաւորեցին եւ հանին
 23 արտաքս: Ասէ տէր այլուոցն, Զի՞նչ
 24 արարից. առաքեցից զորդի իմ սիրելի,
 25 թերեւս ի սմանէ պատկասեցին: Իւր-
 26 ընդ անկնն զնա մշակքն, խորհեցան
 27 ընդ միմեանս եւ ասեն, Մա է ժա-
 28 ոանցն, սպանցուք զսա, զի մեր լինի-
 29 ցի մատանցութիւնն: Եւ հանին զնա
 30 արտաքս քան զայցիկն եւ սորանին. արդ
 31 զի՞նչ արասցէ ընդ նոսա տէր այլուոցն:
 32 Ո՞չ ասաքէն գայցէ եւ կորուսանիցէ
 33 զմշական զայնոցիկ եւ տացէ զայցիկն
 34 սալոց: Երբեք յուսմն ասին, Քաւ, մի-
 35 յիցի: Եւ նա հայեցեալ ընդ նոսա՝ ասէ,
 36 Իսկ զի՞նչ իցէ այն որ զրեւոյն է եթէ
 37 վէ՛նն զոր անարգեցին շինողքն՝ նա եւ
 38 զեւ զըլուս անկեան: Ամենայն որ ընդ-
 39 հարցի ընդ վէ՛մն ընդ այս՝ խորտակեա-
 40 ցի, եւ յարց զերայ անկցի՝ հոսեցէ
 41 զնա: Եւ խնդրէին զպիրքն եւ քահա-
 42 նայապետք արկանել ի նա ձեռս ի նմին
 43 ժամու, եւ երկեան ի ժողովրդենէն,
 44 զի զիտացին թէ առ նոսա ասաց զա-
 45 ռակն զայն:

քեցին դաւաճանս կեղծաւորեալս զան-
 ձինս առ արդարս ունել, զի ըմբռնեա-
 ցեն զնա բանիւք, առ ի մասնել զնա
 պետութեան եւ իշխանութեան դատա-
 21 ւորին: Հարցին ցնա եւ ասեն, Վար-
 22 պակեա, զիտեմք եթէ ուղիւ խօսիս
 23 եւ ուսուցանենս, եւ ոչ առնուս ակն,
 24 այլ ճշմարտութեամբ զճանապարհն Աս-
 25 տուծոյ ուսուցանես. Արժան է մեզ
 26 կայսեր հարկս տալ թէ ոչ: Եւ նայե-
 27 ցեալ ընդ խորամանկութիւնն նոցա՝
 28 ասէ ՚ցնոսա, Տուցէք՝ ինձ զգահեկանն.
 29 Եւ նոքա ցուցին. եւ ասէ, Չո՞յր
 30 պատկեր եւ զգիր ունի. պատասխանի
 31 ետուն եւ ասեն, Չկայսեր: Եւ նա
 32 ասէ ցնոսա, Արդ երթայք տուք զկայ-
 33 սերն կայսեր, եւ զԱստուծոյն՝ Աստու-
 34 ծոյ: Եւ ոչ կարացին զնա ըմբռնել բա-
 35 նիւք առաջի ժողովրդեանն. եւ զար-
 36 մացեալ ընդ պատասխանին նորա՝
 37 լուցին:

27 Է՛. Մատուցեալ ոմանք ի սագու-
 կեցուոցն, որք հակառակէին չլինել յա-
 28 րութեան, հարցին ցնա եւ ասեն,
 29 Վարդապետ, Մովսէս գրեաց մեզ, եթէ
 30 սուրբ եղբայր մեռանիցի, որոյ իցէ
 31 կին, եւ նա անորդի յիցէ, զի առնու-
 32 ցու եղբայր նորա զկինն, եւ յարուսցէ
 33 զաւակ եղբոր իւրում: Արդ եւթն եղ-
 34 բարք էին. եւ առաջնոյն առեալ կին՝
 35 մեռաւ անորդի: Առ զնա եւ երկրորդն,
 36 մեռաւ եւ նա անորդի: Առ զնա եւ
 37 երրորդն, նոյնպէս եւ եւթանքին, եւ
 38 ոչ թողին ՚որդիս: Մեռաւ՝ եւ կինն:
 39 Արդ ի յարութեան ո՞ւմ ի նոցանէ լի-
 40 նիցի կին. զի եւթանքին կալան զնա
 41 կին: Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս
 42 եւ ասէ, Որդիք աշխարհիս այսորիկ
 43 կանայս առնեն եւ արանց լինին. Իսկ
 44 որ արժանի լինիցին այնմ աշխարհի
 45 հասանել եւ յարութեանն որ ի մե-
 46 սելոց՝ ոչ կանայս առնեն եւ ոչ արանց
 47 լինին: Քանզի եւ ոչ մեռանել եւս կա-
 48 րեն, զի հաւասար հրեշտակաց են, եւ
 49 որդիք Աստուծոյ, քանզի յարութեան
 50 որդիք են: Այլ զի յառնեն մեռեալք,
 51 եւ Մովսէս գուշակեաց ի մորենուոցն,

1Ո՞ւմ, ցնոսա, Զի՞ փորձէք զիս. ցուցէք
 2Յանազան գալտե
 3Ո՞ւմ, իցէ ի մեռանելն
 4Քաւստե, որդիս եւ մեռան: (32) Յետ ամենե-
 ցուն մեռաւ

20 Է՛. Եւ սպա սպասեցին, եւ առա-

որպէս ասէ զՏեառնէ ¹Աստուծոյ Արարահամու եւ ²զԱստուծոյ Իսահակայ եւ
 38 ¹զԱստուծոյ Յակոբայ : Եւ Աստուած
 39 մենեքին նմա կենդանի են : Պատասխանի ետուն ոմանք ի զպրօսն եւ ա-
 սեն , Վարդապետ , բարեւոք ասացեր :
 40 Եւ ոչ եւս ոք իշխէր հարցանել զնա
 եւ ոչինչ :
 41 Էջ . Ասէ եւ առ նոսա , Ջիւրոյ ա-
 սեն զՔրիստոսէ թէ որպի է Դաւթի .
 42 Ջի ինքն Դաւթի ասէ ի զիրս Սաղմո-
 սաց , Ասաց Տէր ցՏէր իմ , Նիստ ընդ
 43 ասմէ իմմէ , Մինչև եղից զԹշնամիս
 44 քո պատուանդան օտից քոց : Իսկ արդ
 եթէ Դաւթի զնա Տէր կոչէ , զիա՞րդ
 որպի նորա իցէ :
 45 Եւ լու ի լու ամենայն ժողովրդեանն
 46 ասէ ցաշակերտան , Չգոյշ լերուք ի
 զպրօսն , որ կամին պատմուծանօք
 շրջել , եւ սիրեն ողջնս ի հրապա-
 րակ , եւ զնախաթոս ի ժողովուրդս ,
 47 Եւ զբարձերէցս լընթրիս . Որ ուսեն
 զտունս պրեւաց , եւ պատճառանօք
 յերկարեն զաղօթս . նոքա ընկացին
 աւելի դատատանս :

ԳԼ ԻԱ

1 Եւ հայեցեալ ետես զմեծատունան որ
 արկանէին զտուրս իւրեանց ի գան-
 2 ձանակն : Ետես եւ զկին ոմն այրի աղ-
 քատ , որ արկ անդր երկուս լուծայս :
 3 Եւ ասէ , Արդարեւ ասեմ ձեզ , զի այ-
 րին այն աղքատ աւելի արկ քան զա-
 4 մենեօին : Ամենեքին նոքա ի մթերից
 իւրեանց արկին յընծայսն ²Աստուծոյ ,
 բայց նա ի կարօտութենէ իւրմէ զա-
 մենայն զկեանս իւր զոր ունէր՝ արկ :
 5 Էջ . Եւ յասել ոմանց զտաճարէն թէ
 գեղեցիկ վիմօք եւ ³աշտարակօք զար-
 6 զարեալ է , ասէ , Չայդ ամենայն զոր
 տեսանէք , եկեացեն աւուրք յորս ոչ
 7 թողցի այգր քար ի քարի վերայ որ
 ոչ քակտեցի : Հարցին ցնա եւ ասեն ,
 Վարդապետ , ե՞րբ լինիցի այդ , եւ զի՞նչ
 8 նշան իցէ յորժամ այդ լինելոց իցէ : Եւ
 նա ասէ , Չգոյշ կացէք , մի՛ խարիցիք .
 զի բազումք գայցեն յանուն իմ , եւ
 ասիցեն թէ Ես եմ , եւ մերձեցաւ ժա-

9 մանակ . մի՛ երթայցէք զինի նոցա : Եւ
 յորժամ լսիցէք պատերազմունս եւ
 խափութիւնս , մի՛ զարհուրիցիք . զի
 պարս է նախ այնմ լինել , այլ ոչ առ-
 10 ժամայն կատարած : Յայնժամ ասէ
 ցնոսա , Յարիցէ այդ յազդի վերայ եւ
 թաղաւորութիւն ի թաղաւորութեան
 11 վերայ . Եւ շարժմունք ⁴մեծամեծք .
 եւ ի տեղիս տեղիս սովք՝ եւ սրածու-
 թիւնք եղիցին . արհաւիրք եւ նշանք
 12 մեծամեծք յերկնից : Բայց յառաջ քան
 զայս ամենայն միտեցին զձեռս իւր-
 եանց ի ձեզ եւ հարածեցեն , մատնե-
 ցեն ի ժողովուրդս եւ ի բանսա , եւ
 տանիցին առաջի պատաւորաց եւ թա-
 13 զաւորաց վասն անուան իմոյ : Եւ վի-
 14 նիցի ձեզ այն ի վկայութիւն : Արդ զիք
 ի սիրտս ձեր , մի՛ յառաջադայն կրթիւ
 15 տալոյ պատասխանի : Ջի եւ տաց ձեզ
 բերան եւ իմաստութիւն , որում ոչ
 կարիցեն կալ հակառակ կամ տալ պա-
 տասխանի ամենայն հակառակորդն
 16 ձեր : Մտանեալիք եւ ի ծնողաց եւ յեղ-
 բարց եւ յազգականաց եւ ի բարեկա-
 17 մաց , եւ սպանանիցեն ի ձէնջ . Եւ եւ
 զիջիք ատեցեալք յամենեցունց վասն
 18 անուան իմոյ . Եւ մագ մի ի գլխոյ ձեր-
 19 մէ ոչ կորիցէ : Եւ համբերութեամբ
 ձերով ստասլիք զողիս ձեր :
 20 Այլ յորժամ տեսանիցէք շուրջ պա-
 տեալ զօրօք զերուսաղէս , յայնժամ
 21 Յայնժամ որ ի Հրէաստանի իցեն՝ վա-
 խիցեն ի լերինս , եւ որ ի միջի նորա
 իցեն՝ խուսեցեն , եւ որ ի վաւառան
 22 իցեն՝ մի՛ մացեն ի նա : Ջի աւուրք
 վրէժխնդրութեան են այնսրիկ առ ի
 23 կատարելոյ ամենայն զրելոց : Բայց վայ
 իցէ յղեաց եւ սանտուաց յաւուրան
 յայնսրիկ . զի եղիցի սագնապ մեծ ի
 վերայ երկրի , եւ բարկութիւն՝ ժողո-
 24 վրդրդեանն այնմիկ : Եւ անկցին ի սուր
 սուսերի , եւ զերեցին յամենայն հե-
 թանոսս . եւ երուսագէմ եղիցի կօխան
 ազգաց , մինչև կատարեցին ժամա-
 25 նակը հեթանոսաց : Եւ եղիցին նշանք
 յարեգակն եւ ի լուսին եւ յասեղս ,
 եւ յերկրի տագնապ հեթանոսաց յահեղ
 բարբառոյ ⁵իբրև ծովու եւ ⁶խոտիւ-

¹Յ-յն, Աստուած
²Յ-մանս գ-լ-տ-է

³Յ-յն նուիրօք

⁴Ու-ւ-ւ, մեծամեծք ի տեղիս տեղիս , եւ սովք
⁵ի Յ-մանս գ-լ-տ-է ⁶Յ-յն, ալեաց

26 Թեան, Յեղանկոյ ոգւոց մարդկան յերկիւզէ եւ ի կարծեաց եկեղոց ի վերայ տիւրկերոց, զի զօրութիւնք երկնից
 27 շարժեցին: Եւ յայնժամ տեսցեն զՈրդի մարդոյ եկեալ ամպովք զօրութեամբ
 28 եւ փառօք բազմօք: Եւ յորժամ սկսանիցի այս լինել, ամբարձչիք եւ բարձրացուսչիք զլուստս ձեր, զի մերձ է փրկութիւն ձեր:
 29 Եւ ասաց առակ մի նոցա, Տեսէք
 30 զթղկնիդ եւ զամենայն ծառ. Յորժամ ¹ցոյցանիցեն զպտուղ իւրեանց՝, տեսանէք եւ ի նոցանէ ճանաչէք եթէ
 31 մերձ է ամառն, Նոյնպէս եւ զուր յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն եզեալ, զիտասալիք թէ մերձ է արքայ
 32 յուրիւն Աստուծոյ: Ամէն ասեմ ձեզ թէ Ոչ անցցէ ազգս այս, մինչեւ այս
 33 ամենայն եղիցի: Երկինք եւ երկիր անց
 34 ցեն, եւ բանք իմ ոչ անցանիցեն: Չգոյշ լերուք անձանց, դուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր չուպտութեամբ եւ արբեցութեամբ եւ հոգովք աշխարհականօք, եւ յանկարծակի հասանիցէ ի վերայ ձեր օրն այն. Ձի իրբեւ զորոզայթ հասանիցէ ի վերայ ամենեկուն որ բնակեալ են ընդ ամենայն երեսս
 36 երկրի: Արթուն կացէք այսուհետեւ, յամենայն ժամ ազօթս արարէք, զի արժանի լինիջիք զերժանել յայնմ ամենայնէ որ լինելոց է, եւ կալ ատաջի Որդւոյ մարդոյ:
 37 Եւ ի տուէ ի տաճարին ուսուցանէր, եւ զգիշերս ելեալ ազանէր ի լսելինն որ կոչէր Ձիթենեաց: Եւ ամենայն ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առնա ի տաճարն լսել ի նմանէ:

ԳԼ. ԻԲ

1 Մերձեցաւ տօն բազարձակերացն որ շնորհէր Պառքա. Եւ խնդրէին քահանայապետքն եւ զպիրք թէ որպէս սպանանիցեն զնա, բայց երկնչէին ի ժողովրդենէ անտի:
 3 Ապա ետուա Մատանայ ի Յուդա ի կոչեցեալն Իսկարիօտացի, որ էր ի թուոյ երկօտասանիցն: Չօղաւ եպրանս ընդ քահանայապետն եւ ընդ զպիրս եւ ընդ իշխանս ժողովրդեանն,

¹Բազաւտ, բողբոջեցին

5 զի մատնեցէ զնա նոցա: Եւ խնդանիս եւ խոստացան ապ նմա արժաթ:
 6 Եւ յանձն առ եւ խնդրէր պարաս մատնել զնա նոցա՝ մեկուսի յամբուխէն:
 7 Եկն օր բազարձակերացն, յորում
 8 օրէն էր զեռուլ զպատեքն: Եւ առաքեաց զՊետրոս եւ զՅովնաննէս եւ ասէ, Երթայք պատրաստեցէք մեզ զպատեքն զի կերիցուք: Եւ նոքա ասեն,
 10 Ո՞ւր կամիս զի պատրաստեցուք: Եւ ասէ զնոսա, Ահա իրբեւ մտանիցէք ի քաղաքն, պատանեցէ ձեզ այր մի բարձեալ սարիօր ջրոյ. երթիջիք զհետ
 11 նորա ի տունն յոր մտանիցէ. Եւ ասասալիք ցտանուտէր տանն, վարդապետ ասէ քեզ, Ո՞ւր են վանքն ²իմ, յորում զպատեքն ուտիցեմ աշակերտօքս հանդերձ: Եւ նա ցուցցէ ձեզ վերնատուն մի մեծ զարդարեալ, ³եւ
 13 անդ պատրաստեալիք: Եւ գնացեալ զաին որպէս եւ ասացն նոցա, եւ պատրաստեցին զպատեքն:
 14 Եւ իրբեւ ժամ եզեւ, բազմեցաւ, եւ երկօտասան առաքեալքն ընդ նմա:
 15 Եւ ասէ զնոսա, Յանկանալով ցանկացայ զայս պատեք ուտել ընդ ձեզ, մինչ
 16 չեւ շարձարեալ իցեմ: Բայց ասեմ ձեզ թէ ոչ եւս կերայց ի սմանէ, մինչեւ լցի
 17 յարքայութեան Աստուծոյ: Եւ ընկալալ զբաժակ՝ գոհացաւ եւ ասէ, Ասէք
 18 զայդ եւ բաժանեցէք ի ձեզ, Ասեմ ձեզ թէ յայնմ հետէ ոչ արբից ի բերոյ որթոյ, մինչեւ եկեացէ արքայութիւն Աստուծոյ:
 19 Եւ առեալ հաց՝ գոհացաւ, երեկ եւ ետ նոցա եւ ասէ, Այս է մարմին իմ, ⁴որ վան բազմաց տուեալ՝ զայս առ
 20 բասլիք առ իմոյ յիշատակի: Նոյնպէս եւ զբաժակն յետ ընթերացն առ եւ ասէ, Այս բաժակ է նոր ուխտ իմով արեամբ վասն ձեր հեզելոյ:
 21 Բայց աւասիկ ձեռն մատնչի իմոյ
 22 ընդ իս ի սեղանս: Եւ Որդի մարդոյ ըստ սահմանելոյն երթայ, բայց վայ մարդոյն այնմիկ յոյր ձեռն մատնեցի:
 23 Եւ նոքա սկսան խնդրել ընդ միմեանս, թէ ո՞վ է ի նոցանէ որ զայն գործելոց իցէ:

²Յօման գալտե ⁴Ի բազաւտ, որ վան ձեր
³Ի բազաւտ գալտե տուեալ. յայլ՝ գալտե

24 Եւ եզիւ հակառակութիւնն ի մէջ
նոցա թէ ո՛վ ի նոցանէ համարիցի մեծ :
25 Եւ նա ասէ ցնոսա , Թաղաւորք ազ-
գաց տիրին նոցա , եւ որ իշխենն նա-
26 ցա՞ քարերարք կոչին : Այլ գուր ոչ
այնպէս , այլ որ մեծն է ի ձեզ՝ ելլիցի
իրբեւ զկրտսերն , եւ առաջնորդն՝ իր-
27 բեւ զսպասաւորն : Ո՛վ է մեծ , բազ-
մեա՞նն կթէ սպասաւորն . ո՛չ ապաքէն
բազմեալն . բայց ես եմ ի միջի ձեւ-
28 բում իրբեւ ապաստւոր : Եւ գուր էր
որ ցանկ կայիք ընդ իս ի փորձութիւնն
29 իմ . եւ ես ուխտեմ ձեզ , որպէս եւ
Հայր իմ ուխտեաց ինձ , զարքայու-
30 թիւն . Ձի ուտիցէք եւ ըմպիցէք ի սե-
զան իմ յարքայութեանն իմում , եւ
նստիցիք յերկոտասան ակամ՝ գա-
տել զերկոտասան ազգն Իսրայելի :
31 Եւ ասէ Տէր , Սիմոն , Սիմոն , ա-
հա Սատանայ ինչդրեաց զձեզ խորրա-
32 լիկ իրբեւ զցորեան . Այլ ես աղաչեցի
վասնքս զի մի՛ պակասեցնէ հուսարք
քո . եւ դու երբեմն զարձցիս եւ հաս-
33 տատեցիս զեղբարս քո : Եւ նա ասէ
ցնա , Տէր , ընդ քեզ պատրաստ եմ ե՛ւ
34 ի բանտ ե՛ւ ի մահ երթալ : Եւ նա ա-
սէ ցնա , Ասեմ քեզ , Պետրէ , չիցէ այ-
սոր հաւու խօսեալ՝ մինչեւ երիցս ու-
րացիս զիս չգլտել :35 Եւ ասէ ցնոսա , Յորժամ առաքելի
զձեզ առանց քսակի եւ մախաղի եւ
կօշկաց , միթէ կարօտացա՞ք իմիք :
36 Եւ նորա ասեն , Եւ ոչ իմիք . ապա
ասէ , Այլ այժմ որ ունիցի քսակ՝
բարձցէ , նոյնպէս եւ մախաղ . եւ որ
ոչն ունիցի՝ վաճառեացէ զձորձս իւր
37 եւ գնեացէ իւր սուսերս : Բայց ասեմ
ձեզ , զի այս եւս որ զրեալ է՝ պարտ
է զի կատարեցի յիս թէ Ընդ անօրէնս
համարեցաւ . զի որ վասն իմ ինչ է՝
38 վճարեալ է : Եւ նորա ասեն , Տէր , ա-
հաւասիկ են աստ երկու սուրբ . եւ
նա ասէ ցնոսա , Բաւական են :
39 Եւ երկու զնաց ըստ սովորութեանն
ի լեանն Ձիթենեաց . զնապին զնեո նո-
40 րա եւ աշակերտքն , Իրբեւ եհաս ի
տեղին , ասէ ցնոսա , Յաղօթս կայէք
41 չմտանել ի փորձութիւնս : Եւ ինքն մեկ-
նեցաւ ի նոցանէ իրբեւ քարրնկէց մի ,
42 եզ ծուր , կայր յաղօթս , Եւ ասէր ,

Հայր , եթէ կամիս , անցո զբաժակս
դայս յինէն . բայց ոչ իմ կամբ , այլ
43 բայց լիցին : Եւ երեւեցաւ նմա հրեշ-
տակ յերկնից եւ զօրացուցանէր զնա-
եւ էր ի սաղնասպի , եւ մտաղբւրու-
44 թեամբ եւս կայր յաղօթս : Եւ հօտին
ի նմանէ քրտուրք իրբեւ զկայրակս
արեան ՝ որոսն որոսն՝ հեղեալ յերկիր :
45 Եւ յարուցեալ յաղօթիցն՝ եկն առ ա-
շակերտն , եզիա զնոսա ի քուն ի
46 արտմութենէն . Եւ ասէ ցնոսա , Ձի՞
ննջէք . արիք , կայէք յաղօթս՝ զի մի՛
մատնիցէք ի փորձութիւնս :
47 Եւ մինչդեռ խօսէր , ահաւասիկ ամ-
բոխ , եւ սր կօչէնն Յուդա , մի յերկո-
տասանիցն , առաջնորդէր նոցա . Յիւ-
րբեւ մերձեցաւ առ Յիսուս , համբուր-
եաց զնա՝ . Քանզի զայն նշան տուեալ
էր նոցա , թէ Ընդ որում ես համբու-
48 րեցից , նա է , զնա ունիցիք : Ստէ ցնա
Յիսուս , Յուդա , համբուրեր՛վ մատ-
49 նես զՈրդի մարդոյ : Իբրեւ տեսին
որ զնովան էին որ ինչ եզեւն , ասեն
ցնա , Տէր , հարցո՞ւք զնոսա սրով :
50 Եւ եհար մի ոմն ի նոցանէ զբահա-
նայապետին ծառայ , եւ ի բաց եհան
51 զաջոյ ունկն նորա : Պատասխանի ետ
Յիսուս եւ ասէ , Թոյլ տուք մինչեւ
ցայդ վայր . եւ մատուցեալ յունկն՝
52 բժշկեաց զնա : Եւ ասէ յեկեղայն ի
վերայ նորա , ցքահանայապետն եւ
ցիշխանս տաճարին եւ ցծերան , Իրբե-
ի վերայ աւազակի՞ ելէք սուսերօք
53 եւ բրօք : Հանապազ ընդ ձեզ էի ի
տաճարին , եւ ոչ ձգեցէք ձեոս յիս .
այլ այս է ձեր ժամ եւ իշխանութիւն
իաւարի :
54 Եւ կալեալ զնա՝ ածին եւ մուծին
ի սունն քահանայապետին , եւ Պետ-
րոս երթայր զինի նորա հեռագոյն :
55 Իրբեւ լուցին կրակ ի մէջ գաւթին եւ
նստան շուրջ , նստաւ եւ Պետրոս ի
56 մէջ նոցա : Ետես զնա աղախին ոմն
զի նստէր առ լոյսն , հայեցաւ ընդ նա
եւ ասէ , Եւ սա ընդ նոսա էր որ ընդ
57 նմայն էին : Իսկ Պետրոս ուրացաւ եւ
58 ասէ , Ոչ գիտեմ զնա , կին գու : Եւ
յետ սակաւ միոյ այլ ոմն ետես զնա
եւ ասէ , Եւ դու ի նոցանէ ես . եւ

1Բ-ը-ւ-դ, յաթոուս

2ի ց-ւ-ն գ-ւ-տ 4ի բ-ը-ւ-տ գ-ւ-տ
3ց-նն, և մերձեցաւ առ Յիսուս համբուրել զնա

Պետրոս ասէ, Այր դու, չեմ ի նոցա-
 59 նէ: Եւ իբրեւ ժամ մի անց ի վերայ,
 այլ ոմն վիճէր եւ ասէր, Ստոյլ եւ
 սա ընդ նմա էր, քանզի Գալիլեացի է:
 60 Ասէ Պետրոս, Այր դու, չգիտեմ զինչ
 խօսիրդ. եւ ասժամայն մինչդեռ նա
 61 զայն ասէր, իտեցաւ հաւ: Դարձաւ
 Տէր եւ հայեցաւ ի Պետրոս. եւ յիշեաց
 Պետրոս զբանն Տեառն զոր ասաց զնա,
 Մինչև եւ հաւու խօսեալ իցէ, Կերիցս
 62 ուրացիս չզիտել զիս: Եւ երեալ ար-
 տաքս՝ ելաց զատնապէս:
 63 Եւ արքն, որ պահէին զնա, այսն
 64 ատնէին զնովաւ եւ հարկանէին: Ծած-
 կէին զերեսս նորա ՚եւ տանջէին՝, եւ
 հարցանէին զնա եւ ասէին, Մարգար-
 65 եաց, ո՞վ է որ եհարն զքեզ: Եւ այլ
 բազում ինչ հայհոյութեամբ խօսէին
 ի նա:
 66 Եւ իբրեւ այգ եզեւ, ժողովեցաւ
 ծերակոյտ ժողովրդեանն, քահանայա-
 պետքն եւ զպիւրք, եւ հանին ամին
 զնա յատեանն իւրեանց եւ ասեն, Եթէ
 67 դու եւ Քրիստոսն, ասա մեզ: Ասէ
 զնոսա, Եթէ ասացից ձեզ, սակայն ոչ
 68 հաւատայր. եւ եթէ հարցից ինչ զձեզ,
 չտայր ինձ պատասխանի կամ արձա-
 69 կիցէք: Բայց յայսմ հետէ նստցի Որդի
 մարդոյ ընդ աջմէ զօրութեանն Աս-
 70 տուծոյ. Եւ ասեն ամենեքեան, Ու-
 բեմն գու ես Որդին Աստուծոյ. եւ նա
 ասէ զնոսա, Դուք ասէք թէ ես եմ:
 71 Եւ նոքա ասեն, Ձի՞նչ եւս պիտոյ է
 մեզ վկայութիւն, զի մեզնի իսկ լուար
 ի բերանոյ զորա:

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ յարուցեալ ամենայն բազմութիւնն
 2 նոցա, ամին զնա առ Պիղատոս: Եւ
 սկսան չարախօս լինել զմահնէ եւ ա-
 սել, Գտար զսա զի թիւրէր զազգս
 մեր, եւ արդեւոյր ի ապոյց հարկս Կայ-
 սեր, եւ ասէր զանձնէ եթէ Քրիստոսն
 3 իցէ թագաւոր: Իսկ Պիղատոս եհարց
 զնա եւ ասէ, Դո՞ւ ես թագաւորն
 Հրէից. նա պատասխանի եւս նմա եւ
 4 ասէ, Դու ասացիր: Ասէ Պիղատոս
 զքահանայապետն եւ ցժողովուրդն,
 2 զգտանեմ ինչ վնաս յատն յայսմիկ:

5 Եւ նոքա սնդէին եւ ասէին եթէ Խոռվէ
 զժողովուրդս, ուսուցանէ ընդ ամե-
 նայն Հրէաստան՝ սկսեալ ի Գալիլէէ
 6 մինչև ցայսր: Իսկ Պիղատոս իբրեւ
 լուաւ զԳալիլէէ, եհարց եթէ Գալիլ-
 7 եացի իցէ այսն: Եւ իբրեւ զիտաց թէ
 յիշխանութենէ Հերովդէի, եւ տանել
 զնա առ Հերովդէս. քանզի եւ նա յե-
 8 բուսաղէմ էր յաւուրսն յայնոսիկ, Եւ
 Հերովդէս իբրեւ ետես զՅիսուս, ու-
 9 բարի եղեւ յոյժ, զի ցանկայր ի բազում
 ժամանակաց տեսանել զնա. քանզի
 լսէր բազում անգամ զմահնէ, եւ ակն
 ունէր նշան ինչ լիեալ տեսանել ի նմա-
 9 նէ: Հարցանէր զնա բանիւք բազմօք.
 եւ նա ոչինչ եւս նմա պատասխանի:
 10 Կային քահանայապետքն եւ զպիւրք եւ
 11 սնդազոյնս չարախօսէին զմահնէ: Ար-
 համարհեաց զնա եւ Հերովդէս հանդերձ
 իւրովք զօրականօքն, եւ այսն արար-
 եալ՝ արկ զնովաւ հանդերձս սպիտակս,
 եւ ետ տանել անդրէն առ Պիղատոս:
 12 Եւ եզին բարեկամք Պիղատոս եւ Հե-
 րովդէս յաւուր յայնմիկ, քանզի յա-
 ուջ թշնամիք էին միմեանց:
 13 Կոչեաց Պիղատոս զքահանայապետն
 14 եւ զիշխանս եւ զժողովուրդն, Եւ ասէ
 զնոսա, Աձէք մատուցէք ինձ զայս
 զայս իբրեւ զխոտորեցուցիչ ժողովր-
 դեանն. եւ ահաւասիկ առաջի ձեր դա-
 տեցայ, եւ վնաս ինչ ոչ գտի յատն յայս-
 միկ զորոց դուք չարախօսէք զզմա-
 15 նէ: Այլ եւ ոչ Հերովդէս, քանզի Յետու
 տանել զզա առ նա՝. եւ արդ ոչինչ մա-
 16 հու արժանի է զործեալ զորա. Խրա-
 17 տեցից զզա եւ արձակեցից: Ձի հարկ
 էր մի մի ըստ ածոնի արձակել նոցա:
 18 Եւ նոքա ազազակէին ամենայն բազ-
 մութեամբն եւ ասէին, Բարձ զզա եւ
 19 արձակեա մեզ զԲարաբբա. Որ էր վասն
 խռովութեան իբրք եզելոյ ի քաղաքին
 20 եւ սպանութեան մտեալ ի բանա: Դար-
 ձեալ Պիղատոս սկսաւ խօսել, քանզի
 21 կամէր արձակել զՅիսուս: Եւ նոքա
 անդրէն ազազակէին եւ ասէին, ² Ի խաչ
 22 հան՝ զզա: Եւ նա ⁵ Կերիցս ասէ զնոսա,
 Ձի՞նչ չար արար սա. ոչինչ վնաս
 մահու գտի ի սմա, խրատեցից զսա

¹ Ռոմէ, այսօր երեցս ² Ի բազման պատի

³ Ռոմէ, առաքեցի զձեզ առ նա, այլ՝ առա-
 քեաց զնա առ մեզ
⁴ Ռոմէ, ի խաչ հան, ի խաչ հան
⁵ Գլխ, երրորդ անգամ

23 եւ արձակեցից : Եւ նորա ստիպէին մեծաձայն եւ խնդրէին զնա ի խաչ հանել, եւ զօրանային բարբառք նոցա եւ 24 քահանայապետիցն : Եւ Պիղատոս հաւանեցաւ ասնել զհայցուածս նոցա : 25 Արձակեաց նոցա ՚¹զհարարայն՝ զոր վասն խոտուութեան եւ սպանութեան արկեալ էր ի բանա, զոր եւ խնդրէինն իսկ, եւ զՅիսուս մատնեաց կամաց նոցա :

26 Իրրեւ ասին զնացին զնա, բմբռնեցին զոմն Սիմոն Կիւրենացի որ զայր յանդէ, եղին ի վերայ նորա զխաչն բեւ 27 բել զկնի Յիսուսի : Եւ երիտայր զհետ նորա բազմութիւն ժողովրդեանն եւ կանանց որ կոծէին եւ աշխարէին զնա : 28 Դարձաւ Յիսուս եւ ասէ ցնտա, Դասերք Երուսաղեմի, մի՛ լայք ի վերայ իմ, այլ լացէք ի վերայ անձանց 29 եւ ի վերայ սրղւոց ձերոց : Զի եկեացեն աւուրք, յորս ասիցեն թէ Երանի ամրոց եւ սրովայնից որ ոչ ծնան, եւ 30 սկանիցին որ ոչ զիեցուցին : Յայնժամ սկանիցին ասել լերանց թէ Անկերուք ի վերայ մեր, եւ բլրոց՝ թէ 31 Ծածկեցէք զմեզ : Զի եթէ ընդ փայտ զայր զայս առնեն, ընդ չորն զինչ լինիցի :

32 Ածին եւ այլ երկուս, չարագործս, 33 սպանանել ընդ նմա : Իրրեւ չորան ի տեղին կոչեցեալ Գազաթն, անդ հանին զնա ի խաչ, եւ զչարագործան, զոմն ընդ աջմէ եւ զոմն ընդ ձախմէ 34 խաչեցին : Եւ Յիսուս ասէ, Հայր, թող գոցա, զի ոչ գիտեն զինչ գործեն : Եւ ի բաժանել զհանգերծս նորա 35 արկին վիճակս : Եւ կայր ժողովուրդն հայեցեալ : անդոսնէին զնա ի խաչն զհանգերծ՝ նոքոր եւ ասէին, Չայլս ասցրեցոց, ասրկուսցէ եւ զանձն, եթէ զա է Գրիստոս ³Պրդի Աստուծոյ ընտրեալն : Այսն ասնէին զնա եւ զինուորքն, եկեալ առաջի՝ մատուցաւ 37 նէին նմա քացախ, Եւ ասէին, Եթէ զու ես թագաւորն Հրէից, փրկեա 38 զանձն քո : Եւ էր զիր զրեալ ի վերայ նորա Յունարէն եւ Դագմատերէն եւ Եբրայեցերէն զրով թէ Սա է արքայն Հրէից :

39 Իսկ մի ոմն ի կախելոց չարագործացն հայհոյէր զնա եւ ասէր, ⁴Ո՛չ զու ես Գրիստոսն, փրկեա զանձն քո 40 եւ զմեզ : Պատասխանի ետ ընկերն սատելով նմա եւ ասէ, Չերկնչիս զու յԱստուծոյ, զի ի նմին պատժի 41 կաս : Եւ մեք յիրաւի, զի արժանի ուրոց գործեցաք՝ աւնումք զհատուցումն : եւ սա ասիրատ ինչ ոչ գործ 42 ծեաց : Եւ ասէ ցՅիսուս, Յիշեա զիս, Տէր, յորժամ զայցես արքայութեամբ 43 քով : Եւ ասէ ցնա Յիսուս, Ամէն ասեմ քեզ, Այսօր ընդ իս իցես ի գրախափն :

44 Եւ էր իրրեւ վեցերորդ ժամ, եւ խաւար եղև ի վերայ ամենայն երկրի մինչև ցիններորդ ժամն : խաւարեցաւ արեղակն : Եւ հերձաւ վարագոյր 45 տաճարին ընդ մէջ : Եւ կարգաց Յիսուս ի ձայն մեծ եւ ասէ, Հայր, ի ձեռս քո աւանդեմ զհոգի իմ : զայս իրրեւ ասաց, եհան զոգի :

47 Եւ տեսեալ հարկաբայետին զոր ինչ եղևն՝ փառաւոր արար զԱստուած եւ ասէ, Արդարեւ այսա այս արդար էր : 48 Եւ ամենայն ժողովուրդքն որ եկեալ էին, եւ տեսանէին զտեսիլն զայն եւ զգործ, բախէին զկուրծս եւ զառնաւ 49 ին : Կային եւ ամենայն ծանօթքն նորա ի հեռաստանէ, եւ կանայք որ եկեալ էին զհետ նորա ի Գալիլէ՝ տեսանէին զայն :

50 Եւ ահա այր մի անուն Յովսէփ, որ էր նախարար, այր բարեգործ եւ արդար, (Սա չէր միաբանեալ ընդ խորհուրդս եւ ընդ գործս նոցա) յԱրիմատեայ քաղաքէ Հրէից, որ եւ ինքն իսկ ակն ունէր արքայութեան Աստուծոյ : Սա մատուցեալ առ Պիղատոս՝ 53 խնդրեաց զմարմինն Յիսուսի : Եւ իջուցեալ զնա՝ պատեաց պատառակալաւ, եւ եզ ի կոածոյ գերեզմանի ուր 54 չէր բնաւ գոք եղեալ : Եւ օրն էր ուրբայթ եւ շաբաթ լուսնայր :

55 Եւ երթային զհետ նորա կանայք որ եկեալ էին ընդ նմա ի Գալիլէ, տեսին զգերեզմանն, եւ որպէս եզաւ մարմին նորա : Դարձան եւ պատրաստեցին խունկս եւ եւզս եւ ի շաբաթուն հանգարտեցին վասն պատուիրանին :

¹ի Բաւալս գալուստի
²ի Յունի գալուստի

³Բաւալս, ընտրեալն
 Աստուծոյ

⁴Յոանն, եթէ

ԳԼ. ԻԴ

1 Բայց ի միաշաբաթուն վաղ քաջ ընդ առաւօտն կկին ի գերեզմանն, բերին զխուսկան զոր պատրաստեցին, եւ այլ
 2 կանայք ընդ նոսա. եւ զսին զվէնն թաւայեցուցեալ ի գերեզմանէ անտի:
 3 Եւ մտեալ ի ներքս ոչ գտին զմարմինն
 4 Տեառն Յիսուսի: Եւ եղև ընդ հիւսարն նոցա վասն այնորիկ, եւ անա արք երկու հասին առ նոսա ի հան-
 5 գերձս լուսաւորս: Եւ իրբեւ զահի հարան եւ խոնարհեցուցին զերեսս իւրեանց յերկիր, ասենցնոսա, Զի
 6 խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս. Զէ ասա, այլ յարեաւ. յիշեցէք որպէս խոսեցաւ ընդ ձեզ մինչ էրն ի Գալիլեա,
 7 Եւ ասէ թէ Պարոսէ Որդոյ մարգոյ մասնել ի ձեռս մարդոց մեղաւորաց, եւ ի խաչ կրանել եւ յերրորդ աւուր
 8 յսանել: Եւ յիշեցին զրանսն նորա:
 9 Եւ Կարձան պատմեցին զայս ամենայն մտասանիցն եւ այրոցն ամենեւ
 10 յուռն: Եւ էին Մարիամ Մագդաղենացի եւ Յովնաննա եւ Մարիամ Յակոբայ եւ այլք ընդ նոսա որ պատմ
 11 մեցին զայս աստքերոցն: Եւ երեւեցան առաջի նոցա չաղժաղժուծիւն բանքն նոցա եւ չճաւասային նոցա:
 12 Բայց Պետրոս յարուցեալ ընթացաւ ի գերեզմանն, եւ հայեցեալ տեսանէ զկտաւան լոկ զի կային, եւ զնաց ընդ միտս զարմացեալ թէ զինչ կղեւ:
 13 Եւ անա երկուք ի նոցանէ երթային ի նմին աւուր ի գեղ մի որ հետի էր յերուսաղեմէ՝ ²հարեւր եւ վաթսուն՝ ստպարիսաւ, եւ էր անուն նորա Եմ-
 14 մաւուս: Եւ նոքա խօսէին ընդ միմեանս վասն ամենայն անցիցն անցե-
 15 լոց: Եւ եղև ընդ խօսելն նոցա եւ ընդ վիճել, եւ ինքն իսկ Յիսուս մերձե-
 16 ցաւ եւ երթայր ընդ նոսա: Եւ նոցա ոչք կայեալ էին առ ի չճանաչելոյ զնա:
 17 Եւ ասէցնոսա, Զի՞նչ են բանքդ վասն որոյ վիճիքդ ընդ միմեանս մինչդեռ
 18 գնայքդ, եւ տրամեալ էք: Պատասխանի ետ մի ոմն ի նոցանէ որում ա-
 նուն էր Կղէովպաս, եւ ասէցնա, Գո՞ւ միայն կաս յերուսաղէմ, որ ոչ

գիտացեր զինչ զործեցաւ ի նմա յա-
 19ւուրսս յայտոսի: Եւ ասէցնոսա, Զի՞նչ եւ նոքա ասեն, Զիսուսէ նազով-
 րեցւոյ, որ եղև այր մարգարէ հօր արդեամբք եւ բանիւք առաջի Աստու-
 20ծոյ եւ ամենայն ժողովրդեանն: Ո՞րպէս մասնեցին զնա քահանայապետքն եւ իշխանքն մեր ի դատաստան մա-
 21հու եւ հանին զնա ի խաչ, Մեք ակն ունէքք թէ նա իցէ որ փրկելոցն էր զԻսրայէլ, այլ եւ հանդերձ այտու ա-
 մենայնիւ այս երրորդ օր է յորմէ հե-
 22տէ այն զործեցաւ. Այլ եւ կանայք ումանք ի մէնջ զարմացուցին զմեզ, որք կանխեալ ընդ առաւօտն չոգան ի գե-
 23րեզմանն, եւ ոչ գտին զմարմինն նո-
 րա. կկին եւ ասեն թէ եւ տեսիլ եւս հրեշտակաց տեսին, որք ասէին զնմա-
 24նէ թէ կենդանի է: Եւ զնացին ոմանք ի մէնջ ի գերեզմանն, եւ զայն նոյն-
 պէս որպէս եւ կանայքն ասացին. բայց
 25 զնա ոչ տեսին: Եւ նա ասէցնոսա, Ով անմիաք եւ հեղաթիրաք ի հա-
 ւատալ ամենայնի զոր խօսեցան մար-
 26 գարէքն. Ո՞չ զնոյնս պարտ էր չար-
 չարել Քրիստոսի, եւ մտանել ի փառս
 27 իւր: Եւ սկեալ ի Մովսիսէ եւ յամե-
 նայն մարգարէիցն՝ մեկնէր նոցա որ
 ինչ յամենայն գիրս գրեալ էր զնմանէ,
 28 Իրբեւ մերձեցան ի գեղն յոր երթա-
 յին, եւ նա պատճառէր հետադոյն եւս
 29 ուրեք երթալ: Եւ բնադատեցին զնա եւ ասեն, Առ մեզ ազիր, զի ընդ ե-
 րեկի եւ տարածամեալէ օրս. եւ եւ-
 30 մուտագանել անդ ընդ նոսա: Եւ եղև ի բազմեյն նորա ընդ նոսա, անալ զհացն՝ օրհնաց, երեկ եւ ետ նոցա:
 31 Եւ նոցա բացան աչք եւ ծանեան զնա,
 32 եւ նա եղև ի նոցանէ աներեւոյթ: Եւ ասենցմիտեանս, Ո՞չ իսկ եւ օրրաք մեր ճմլէին ի մեզ մինչ խօսէրն ընդ մեզ զճանապարհայն, եւ ո՞րպէս բանայր
 33 մեզ զգիրս. Եւ յարուցեալ նոյնժա-
 մայն՝ զարձան յերուսաղէմ, եւ զայն ժողովեալ զմետասանան եւ զորս ընդ
 34 նոսայն էին. Եւ ասեն թէ Արդարեւ յարեաւ Տէր եւ երեւեցաւ Սիմոնի:
 35 Եւ նոքա պատմեցին զայն որ զճանա-
 պարհայն, եւ թէ զիարդ ետ ծանօթս նոցա ի բեկանել հացին:
 36 Մինչդեռ զայն խօսէին, ինքն իսկ Յիսուս եկաց ի մէջ նոցա եւ ասէցնո-

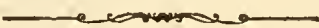
¹Բ-ւ-ւ-ւ, զարձան ի գերեզմաննէն
²Բ-ւ-ւ-ւ, վաթսուն

սա, ի՞նչպիսիք լինի ընդ ձեզ, ¹եւ եմ, ³⁷մի՛ երկնչիք:՝ Եւ զահի հարեալ երկրնչէին, եւ համարէին ոգի ինչ տե- ³⁸սանել: Եւ ասէ ցնոսա, ²Զի՞ խորովեալ էք, եւ ընդէ՛ր խորհուրդք երանեն ի ³⁹սիրտս ձեր: Տեսէք զձեռս իմ եւ զոտս, զի ես նոյն եմ. շօշափեցէք զիս եւ տեսէք, զի ոգի մարմին եւ ոսկերս ոչ ունի, որպէս զիսս տեսանէք զի ու- ⁴⁰նիմ: Եւ զայս ասացեալ եցոյց նոցա ⁴¹զձեռան եւ զոտս: Եւ մինչդեռ ասա- կաւին չհաւատային ի խնդութենէն եւ զարմացեալ էին, ասէ ցնոսա, Ունի՞ք ⁴²ինչ կերակուր ասա: Եւ նորա ետուն նմա ձկան խորովելոյ մասն ¹եւ խո- ⁴³րիսի մեղու:՝ Եւ աս եկեր ասաջի ⁴⁴նոցա, ¹եւ զմնացորդն ետ նոցա:՝ Եւ ասէ ցնոսա, Այս բանք են զոր խօ- սեցայ ընդ ձեզ, մինչ աս ձեզն էի իմէ Պարտ է ընուլ ամենայն գրեւոցն յօ- ⁴⁵րէնան Մովսիսի եւ ի մարգարէս եւ ի

⁴⁶զմիտս նոցա իմանալ զգիրս: Եւ ասէ ցնոսա իմէ ²Այսպէս պարտ էր չար- չարել Քրիստոսի, եւ յառնել ի մեռե- ⁴⁷լոց յաւուր երրորդի, Եւ քարոզել յանուն նորա սարսխարութիւն եւ թողութիւն մեղաց յամենայն ազգս՝ ⁴⁸սկսեալ յերուսաղեմէ: Եւ դուք էք ⁴⁹վկայք այսոցիկ: Եւ անա ես ասաքեմ զաւետիս Հօր իմոյ ի ձեզ, եւ դուք նստարուք ի քաղաքիս յերուսաղէմ, մինչեւ զզենուցութիւն զօրութիւն ի բարձանց: ⁵⁰ Եհան զնոսա մինչեւ ի Բեթանիա, եւ ամբարձեալ զձեռս իւր՝ օրհնեաց ⁵¹զնոսա: Եւ եղև յօրհնէն նորա զնո- սա, մեկնեցաւ ի նոցանէ եւ վերա- ⁵²նայր յերկինս: Եւ նոցա երկիր պա- յեալ նմա՝ զարձան յերուսաղէմ ու- ⁵³րախութեամբ մեծաւ: Եւ էին հանա- պազ ի տաճարին, գովէին եւ օրհնէին զԱստուած:

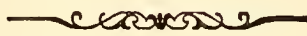
¹ Ի Բազմա-ն գալտոսի

² Յին, Այսպէս գրեալ է, և այսպէս

Գ Լ ՈՒ Խ Ք Յ Ո Վ Հ Ա Ն Ն ՈՒ Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն Ի Ն

	ԳԼ. ՀՄԲ.		ԳԼ. ՀՄԲ.
Վասն՝ զի անսկիզբն է բանն Աստուած .	Ա. 4	Վասն օծանելոյն զՏէրն .	ԺԲ. 3
Վասն Յովհաննու վկայելոյն բանին Աստուծոյ .	Ա. 45	Վասն՝ որ ասաց Յուդա զԻւղոյն .	ԺԲ. 5
Վասն գալոյն առ նա Գառինն Աստուծոյ .	Ա. 29	Վասն յովանակին .	ԺԲ. 14
Վասն աշակերտացն առ Յիսուս ագանելոյն .	Ա. 39	Վասն մատչելոյ Տեթանոսացն առ Տէր .	ԺԲ. 21
Վասն գտանելոյն զՄեսիա .	Ա. 41	Վասն հատին ցորենոյ .	ԺԲ. 24
Վասն ի Կանա հարսանեացն .	Բ. 4	Վասն Յիսուսի լոյս գալոյն յաշխարհ .	ԺԲ. 46
Վասն արտաքս հանելոյն ի տաճարէն .	Բ. 45	Վասն ընթրեացն և լուսնալոյ զոտո աշակերտացն .	ԺԳ. 4
Վասն Նիկողեմոսի .	Գ. 4	Վասն չարչարանացն Յիսուսի, և սփոփելոյ զաշակերտսն .	ԺԴ. 45
Վասն ի յԱյեռովն սկրտելոյն	Գ. 23	Վասն գալոյ Հոգւոյն և մխլթարելոյ զաշակերտսն .	ԺԴ. 26
Վասն ինդիբ լինելոյ վասն սրբութեան .	Գ. 25	Վասն մատնութեանն Յիսուսի .	ԺԸ. 2
Վասն կնոջն Սամարացւոյ .	Դ. 7	Վասն ուրացութեանն Պետրոսի, և հաւուն խօսելոյ .	ԺԸ. 25
Վասն թագաւորագինն .	Դ. 46	Վասն ծածելոյն զՅիսուս ի վանացն Կայիափոյ .	ԺԸ. 28
Վասն երեսունեակութամեայ հիւանդին .	Ե. 5	Վասն տանելոյն զՅիսուս ի Գողգոթա .	ԺԹ. 47
Վասն՝ զի Հայր սիրէ զՈրդի .	Ե. 20	Վասն աւանդելոյ զՏոգին .	ԺԹ. 30
Վասն հինգ հացին և երկու ձկանն .	Զ. 9	Վասն ինդրելոյն զՏէրունական մարմինն .	ԺԹ. 38
Վասն գնալոյն ի վերայ ծովուն .	Զ. 49	Վասն բերելոյն Նիկողեմոսի զմուռս .	ԺԹ. 39
Վասն մարանչելոյն ընդ միմեանս չրէից .	Զ. 41	Վասն գալոյ կանանցն ի գերեզմանն .	Ի. 4
Վասն շրջելոյն Յիսուսի ի Գալիլէ, և խրատու եղբարցն .	Ե. 4	Վասն դրօքն փակելովք մտանելոյն Յիսուսի առ աշակերտսն .	Ի. 49
Վասն ինդրելոյն չրէից ունել զՅիսուս .	Ե. 30	Վասն զԹովմաս հաստատելոյ Տեառն .	Ի. 27
Վասն ի ծնէ կուրին .	Թ. 4	Վասն ուտելոյն ընդ նոսա, և հարցմանն զՊետրոս .	ԻԱ. 45
Վասն զնելոյն Յիսուսի զանձն ի վերայ ոչխարացն .	Ժ. 45	Վասն սիրելոյ աշակերտին, և գրելոյ զԱւետարանն .	ԻԱ. 24
Վասն նաւակատեացն յերուսաղէմ .	Ժ. 22		
Վասն Ղազարու յարութեանն .	ԺԱ. 4		

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԲԿ. Ի ՍԿՋԲԱՆԷ ԷՐ ԲԱՆՆ, ԵՆ
 ԲԱՆՆ ԷՐ ԱՌԱՍՏՈՒԿԻ, ԵՆ ԱՍՏՈՒԿԻ
 2 ԷՐ ԲԱՆՆ: ՆԱ ԷՐ Ի ՍԿՋՐԱՆԷՆ ԱՌԱՍ-
 3 ՏՈՒԿԻ: ԱՌՄԵՆԱՅՆ ԻՆՆ ՆՈՒՎԱԸ ԵՂԵԸ,
 ԵՆ ԱՌԱՆՅ ՆՈՐԱ ԵՂԵԸ ԵՆ ՈՆ ԻՆՆ ՈՐ
 4 ԻՆՆ ԵՂԵԸՆ: ՆՈՒՎԱԸ ԿԵԱՆՔ ԷՐ, ԵՆ
 5 ԿԵԱՆՔՆ ԷՐ ԵՐԿԱՐԿԱՆ: ԵՆ ԵՐԿԱՆ Ի
 ԽԱԼԱՐԻ ԱՆՈՂ ԵՐԱՍԱԼՈՐԷ, ԵՆ ԽԱԼԱՐ
 6 ՆՄԱ ՈՆ ԵՂԵԸ ԿՍՏՈՒԸ:
 7 ԵՂԵԸ ԱՅՐ ՄԻ ԱՌԱՔԵԱՂ յԱՍՏՈՒԾՈՅ,
 8 ԱՆՈՒՆ ՆՄԱ ՅՈՒՖՆԱՆՆԷՆ: ՍԱ ԵԿՆ Ի
 9 ՎԿԱՅՈՒԹԻՐԸՆ ՂԻ ՎԿԱՅԵՍՅԷ ՎԱՍՆ ԼՈՒ-
 10 ՏՈՅՆ, ՂԻ ԱՌՄԵՆԵՔԻՆ ԿԱԼԱՏԱՏԱՅԵՆ ՆՈ-
 11 ՎԱ: ՈՆ ԷՐ ՆԱ ԼՂՅԱՆ, ԱՅՂ ՂԻ ՎԿԱ-
 12 ՅԵՍՅԷ ՎԱՍՆ ԼՈՒՏՈՅՆ:
 13 ԷՐ ԼՂՅԱՆ ՃՂՄԱՐԻՈՒ, ՈՐ ԵՐԱՍԱԼՈՐ
 14 ԱՌՆԷ ՂՄԱՆՆԱՅՆ ՄԱՐԳ ԿՈՐ ՎԱՐԿՅ Է՝
 15 ԵՐԿԱՅԱՐԿ: ՅԱՅԿԱՐԿԻ ԷՐ, ԵՆ ԱՅԿԱՐԿ
 16 ՆՈՒՎԱԸ ԵՂԵԸ, ԵՆ ԱՅԿԱՐԿ ՂՆԱ ՈՆ ԾԱ-
 17 ՆԵԱԸ: ՅԻՐԵՐԱՆ ԵԿՆ, ԵՆ ԻՐԵՐՔՆ ՂՆԱ ՈՆ
 18 ԸՆԿԱՂԱՆ: ԻՍԿ ՈՐՔ ԸՆԿԱՂԱՆՆ ՂՆԱ՝ ԵՆ
 19 ՆՈՅԿԱ ԻՆԿԱՆՈՒԹԻՐԸՆ ՈՐՂԻՍ ԱՍՏՈՒԾՈՅ
 20 ԻՆԵՂ ՈՐՈՅ ԿԱԼԱՏԱՏԱՅԵՆ ԵՐԱՆՈՒՆ ՆՈՐԱ:
 21 ՈՆՔ ՈՆ ԵՐԿԱՆՆԷՆ ԵՆ ՈՆ Ի ԿԱՌԱՅ ՄԱՐՄԻՆՈՅ
 22 ԵՆ ՈՆ Ի ԿԱՌԱՅ ԱՆՆ, ԱՅՂ յԱՍՏՈՒԾՈՅ
 23 ԾՆԱՆ: ԵՆ ԲԱՆՆ ՄԱՐՄԻՆ ԵՂԵԸ ԵՆ
 24 ԸՆԱԿԵԱՅ Ի ՄԵՂ, ԵՆ ԱՆՈՒՍՔ ՂԻՄԱՍ ՆՈ-
 25 ՐԱ, ՂՎԱՌԱ ԻՐՐԵԸ ՂՄԻՄԱԾՆԻ ԱՍ Ի ԼՈՐԷ,
 26 ԻՆ ԶՆՈՐԿՔ ԵՆ ՃՂՄԱՐԱՒԹԵԱՄԻ:
 27 ՅՈՒՖՆԱՆՆԷՆ ՎԿԱՅԷ ՎԱՍՆ ՆՈՐԱ, Ա-
 28 ՂԱՂԱԿԵԱՅ ԵՆ ԱՍԷ, ՍԱ Է ՂՐՐՈՒԷ Ա-
 29 ՄԷԻ, ՈՐ ՂՎՆԻ ԻՄ ՂՎԱՐՅՆ ԷՐ՝ ԱՌԱՄՅԻ
 30 ԻՄ ԵՂԵԸ, ՂԻ ԵՐԱՌՂ ԻՍԿ ԷՐ ՔԱՆ ՂՐԻՍ:
 31 ԵՆ ԵՆ ՈՆ ՂՐԱՄԷԻ ՂՆԱ, ԱՅՂ ՂԻ ԵՐԿԱՆՆԻ
 32 ԻՆԻՅԻ ԻՐԱՅԵԿԻ, ՎԱՍՆ ԱՅՆՈՐԻԿ ԵԿԻ
 33 ԵՆ ՂՐՈՒՄ ԻՎՐԱԿԵՂ, ՎԿԱՅԵԱՅ ՅՈՒՖՆԱՆ-
 34 ՆԷՆ ԵՆ ԱՍԷ ԹԷ ՏԵՍԱՆԷԻ ՂՂՈՂԻՆ,
 35 ՂԻ ԻՋԱՆԷՐ ԻՐՐԵԸ ՂԱՂԱԸՆԻ ԵՐԵԿԻՅ,
 36 ԵՆ ԿԱՆՂՅԷՐ Ի ՎԵՐԱՅ ՆՈՐԱ: ԵՆ ԵՆ ՈՆ
 37 ՂԻՄԷԻ ՂՆԱ, ԱՅՂ ՈՐ ԱՌԱՔԵԱՅՆ ՂԻՍ
 38 ԻՎՐԱԿԵՂ ՂՐՈՒՄ ՆԱ ԱՌԱՅ ԵՐԻՍ, ՅԱՅՐ ՎԵՐ-
 39 ԱՅ ԱՆՈՒՆԻՅԵՆ ՂՂՈՂԻՆ ՂԻ ԻՋԱՆԻՅԷ

49 ՆԱ ԱՂԱՌՄԵԱՅ: ԵՆ ԱՅՍ Է ՎԿԱՅՈՒ-
 50 ԹԻՐԸՆՆ ՅՈՒՖՆԱՆՆՈՒ, ԵՐԾԱՄ ԱՌԱՔԵԿԻՆ
 51 ԱՌ ՆԱ ԼՐԵԱՅՐՆ ԵՐՈՒՍԱՂԵՄԷ ՔԱՆԱ-
 52 ՆԱՅՍ ԵՆ ՂԵԼՏԱՅԻՍ, ՂԻ ԿԱՐՅԵՆ ՂՆԱ
 53 ԹԷ ԴՈՒ ՈՒ ԵՆ: ԵՆ ԽՈՍՏՈՒՎԱՆ ԵՂԵԸ
 54 ԵՆ ՈՆ ՈՐԱՅԱԸ: ԽՈՍՏՈՒՎԱՆ ԵՂԵԸ ԵԿԷ
 55 ԵՆ ՈՆ ԵՆ՝ ՔՐԻՍՏՈՒՆ: ԵՆ ԿԱՐՅԻՆ ՂՆԱ,
 56 ԻՍԿ ՈՒՎ ԵՆ ՂՈՒ, ԵՂԻՄՈՒ ԵՆ: ԵՆ ԱՍԷ,
 57 ՈՆ ԵՆ՝ ԻՍԿ ՄԱՐԳԱՐԷ՝ Ն ԵՆ ՂՈՒ: ԱՂ-
 58 ՏՈՒՍԻԱՆԻ ԵՆ ԹԷ ՈՆ: ԻՍԿ ԱՍՍԱ ՄԵՂ,
 59 ԴՈՒ ՈՒՎ ԵՆ, ՂԻ ԱՂԱՌՄԱՍԻԱՆԻ ԱՄԱՐ-
 60 ԵՍՔ ՈՐՈՅ ԱՌԱՔԵԿԻՆՆ ՂՄԵՂ: ՂԻՄՈՒՆ
 61 ՎԱՍՆ ՔՈ: ԱՍԷ, ԵՆ՝ ՃԱՅՆ ԵՐԱՐԱՌՈՅ
 62 ԵՐԱՍԱՂԱՌԻ, ՈՒՂԻՂ ԱՐԱՐԷՔ ՂՃԱՆԱ-
 63 ՎԱՐՆՆ ՏԵԱՌՆ, ՈՐԱԿՆ ԱՍԱՅ ԵՍԱՅԻ
 64 ՄԱՐԳԱՐԷ: ԵՆ ՈՐՔ ԱՌԱՔԵԿԱՆՆ՝ Ի ՎԱ-
 65 ՐԻՍԵԿԵՆՈՅ ԱՆԱԻ ԷԻՆ: ԼԱՐՅԻՆ ՂՆԱ ԵՆ
 66 ԱՍԵՆ, ԻՍԿ ՂՎ՝ ՄԿՐԱԾԱ, ԵԿԷՎ ԵՆ ՆԱ
 67 ՔՐԻՍՏՈՒՆ, ԵՆ ՈՆ ԵՂԻՄ, ԵՆ ՈՆ ՄԱՐԳԱ-
 68 ՐԷՆ: ՊԱՏԱՄԱՍԻԱՆԻ ԵՆ ՆՈՅԿԱ ՅՈՒՖՆԱՆ-
 69 ՆԷՆ ԵՆ ԱՍԷ, ԵՆ ՄԿՐՈՒՄ ՂՃԱՂ ՂՐՈՒՄ
 70 Ի ՄԻՋԻ ՃԵՐՈՒՄ ԿԱՅ, ՂՐՐ ՂՈՒՔՆ ՈՆ ՂԻ-
 71 ՄԷՐ: ՈՐ ՂՎՆԻ ԻՄ ՂՎԱՐՅՆ Է՝, ՈՐՈՒՄ
 72 ՆԵՆՆ ԱՐԾԱՆԻ ԵԿԷՎ ԵՆՈՒՅՂ ՂՐԱՅՍ
 73 ԿՈՆԿԱՅ ՆՈՐԱ: ԱՅՍ Ի ԲԵԿԹԱՐԱ ԵՂԵԸ
 74 ԵՆՈՒՆՈՅ ՅՈՐԴԱՆԱՆՈՒ, ՈՒՐ ԷՐՆ ՅՈՒՖ-
 75 ՆԱՆՆԷՆ ԵՆ ՄԿՐԱԷՐ:
 76 ԲԿ. Ի ՎԱՂԵԱ ԱՆՈՂՐ ԱՆՈՒՆԷ ՂՅԻ-
 77 ՍՈՒՍ ՂԻ ՂԱՅՐ ԱՌ ՆԱ: ԵՆ ԱՍԷ, ԱՆԱ-
 78 ԼԱՍԻԿ ԴԱՌՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՈՐ ԵՐԱՌՈՅ
 79 ՂՄԵՂԱ ԱՅԿԱՐԿԻ: ՍԱ Է ՎԱՍՆ ՈՐԱՅ ԵՆՆ
 80 ԱՍԷԻ, ՂՎՆԻ ԻՄ ՂՎԱՅ ԱՅՐ ՈՐ ԱՌԱՄԻ
 81 ԻՄ ԵՂԵԸ, ՂԻ ԵՐԱՌՂ ԻՍԿ ԷՐ ՔԱՆ ՂՐԻՍ:
 82 ԵՆ ԵՆ ՈՆ ՂՐԱՄԷԻ ՂՆԱ, ԱՅՂ ՂԻ ԵՐԿԱՆՆԻ
 83 ԻՆԻՅԻ ԻՐԱՅԵԿԻ, ՎԱՍՆ ԱՅՆՈՐԻԿ ԵԿԻ
 84 ԵՆ ՂՐՈՒՄ ԻՎՐԱԿԵՂ, ՎԿԱՅԵԱՅ ՅՈՒՖՆԱՆ-
 85 ՆԷՆ ԵՆ ԱՍԷ ԹԷ ՏԵՍԱՆԷԻ ՂՂՈՂԻՆ,
 86 ՂԻ ԻՋԱՆԷՐ ԻՐՐԵԸ ՂԱՂԱԸՆԻ ԵՐԵԿԻՅ,
 87 ԵՆ ԿԱՆՂՅԷՐ Ի ՎԵՐԱՅ ՆՈՐԱ: ԵՆ ԵՆ ՈՆ
 88 ՂԻՄԷԻ ՂՆԱ, ԱՅՂ ՈՐ ԱՌԱՔԵԱՅՆ ՂԻՍ
 89 ԻՎՐԱԿԵՂ ՂՐՈՒՄ ՆԱ ԱՌԱՅ ԵՐԻՍ, ՅԱՅՐ ՎԵՐ-
 90 ԱՅ ԱՆՈՒՆԻՅԵՆ ՂՂՈՂԻՆ ՂԻ ԻՋԱՆԻՅԷ

1 ՅՂՂ, ԵԿԵԱՂ

2 ՈՒՆՆ, ՂՎԱՐՅՆ Է, ՈՐ ԱՆԱՂԻ ԻՄ ԵՂԵԱ

50 հե հանդէլցի ի վերայ նորա , նա է որ
 34 մկրտէ Հոգւովն Սրբով : Եւ ես տեսի
 եւ վկայեցի եթէ Սա է Որդին Աս-
 տուծոյ :
 35 ԲԳ. Ի վազիւ անդր կայր Յովհան-
 նէս , եւ յաշակերտաց անտի նորա եր-
 36 կու : Եւ նայեցեալ ընդ Յիսուս զի
 զգնայր , առէ , Ահաւասիկ ¹ Բրիստոս
 37 Գառն Աստուծոյ : Լուսն ի նմանէ եր-
 կու աշակերտքն զի խօսէր , եւ գնա-
 38 ցին զհետ Յիսուսի : Իրրեւ դարձաւ
 Յիսուս եւ ետես զնոսա զի երթային
 զհետ նորա , առէ զնոսա , Ձի² նչ խընդ-
 րէք . նորա առնն զնա , Ռարբի , (որ
 թաղմանեալ կոչի վարդապետ ,) ս³ ւր
 39 են օթեւանք քո : Առէ զնոսա , Եկալք
 եւ տեսէք : Եկին եւ տեսին ուր էին
 օթեւանք նորա , եւ առ նմա ազան
 այն օր , զի ժամ էր իրրեւ տաննե-
 40 ըրող : Էր Անդրէաս եղբայր Սիմովնի
 վրովի , մի յերկուց անտի որ լուսնն
 ի Յովհաննէ եւ զեղբայր իւր զՍիմովն ,
 41 Գառնէ սա նախ զեղբայր իւր զՍիմովն ,
 եւ առէ զնա , Գառք զՄեսիայն (որ
 42 թարգմանի Բրիստոս) : Սա ած զնա
 առ Յիսուս . հայեցեալ ընդ նա Յիսու-
 սի՝ առէ , Դու ես Սիմովն որդի Յովնա-
 նու , զու կոչեցիս Կեփաս (որ թարգ-
 մանի Պետրոս) :
 43 ԲԵ. Ի վազիւ անդր կամեցաւ ելա-
 նել ի Գալիլեա . դառնէ զՓիլիպպոս ,
 եւ՝ առէ զնա Յիսուս , Եկ զկնի իմ :
 44 Եւ էր Փիլիպպոս ի Բեթսայիւղայ , ի քա-
 45 զաքէ Անդրեայ եւ Պետրոսի : Գառնէ
 Փիլիպպոս զՆաթանայէլ եւ առէ զնա ,
 Չորմէ զրեաց Մովսէս յօրէնան եւ
 մարգարէքն , զառք զՅիսուս զորդի
 46 Յովսէփայ ի Նազարեթէ : Առէ զնա Նա-
 թանայէլ , իսկ ի Նազարեթէ մարթ
 ինչ իցէ բարւոյ խմբ լինել . առէ զնա
 47 Փիլիպպոս , Եկ եւ տես : Իրրեւ ետես
 Յիսուս զՆաթանայէլ զի զայր առ նա ,
 առէ վասն նորա , Ահա արդարեւ Իս-
 րայելացի յորում ննդաւթիւն ոչ գոյ :
 48 Առէ զնա Նաթանայէլ , Ուստի՞ ճանա-
 չես զիս . պատասխանի ետ Յիսուս եւ
 առէ զնա , մինչեւ էր Փիլիպպոսի կո-
 չեցեալ զքեզ՝ զի էիր ի ներքոյ թղն-
 49 լոյն , տեսի զքեզ : Պատասխանի ետ
 նմա Նաթանայէլ եւ առէ , Ռարբի ,

զու ես Որդի Աստուծոյ , զու ես թա-
 50 դաւորն Իսրայելի : Պատասխանի ետ
 նմա Յիսուս եւ առէ , Փոխանակ զի
 սապցի քեզ թէ տեսի ի ներքոյ թղն-
 51 լոյն , հաւատամք . մեծամեծս եւս քան
 առնն տեսես : Եւ առէ զնա , Ամէն
 առնն տեսես : Տեսանիցէք զերկինս
 ըսցեալ , եւ զհրեշտակս Աստուծոյ զի
 ելանիցեն եւ իջանիցեն ի վերայ Որդւոյ
 մարդոյ :

ԳԼ. Բ

1 ԲԶ. Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք
 էին ի Կանա Գալիլեացոց , եւ անդ էր
 2 մայրն Յիսուսի : Կոչեցաւ եւ Յիսուս
 եւ աշակերտքն նորա ի հարսանիսն ,
 3 Եւ ի սպակասել զինւոյն՝ առէ մայրն
 4 յՅիսուս , Գինի ոչ ունին : Եւ առէ
 5 զու , չու է հասեալ ժամանակ իմ : Առէ
 մայրն նորա զսպասաւորսն , Որ զինչ
 6 առիցէ ձեզ՝ արուսչիք : Անդ էին թա-
 կայիք կճեայք վեց ըստ սրբութեանն
 Հրէից , տանէին մի մի ի նոցանէ մարս
 7 երկուս կամ երկուս : Առէ զնոսա Յի-
 սուս , Լցէք զթակոյկսդ ջրով . եւ լցին
 8 զնոսա մինչեւ ի վեր : Եւ առէ զնոսա ,
 Սրբ առէք եւ յերէք տաճարապետիդ .
 9 եւ նորա յերին : Եւ իրրեւ ճաշակեաց
 տաճարապետն զՋուրն զինի եղեալ , եւ
 ոչ զիտէր ուստի լցէ . բայց սպասա-
 ւորքն զիտէին որք արկին զՋուրն .
 10 խօսի ընդ փեռային տաճարապետն , Եւ
 առէ , Ամենայն մարդ զանոյզ զինին
 յառաջագոյն պաշտէ . եւ յորժամ ար-
 քենան , յայնժամ զյստին . զու պահե-
 11 ցիւր զանոյզ զինիդ մինչեւ ցայժմ : Չայս
 արար սկիզբն նշանաց Յիսուս ի Կանա
 Գալիլեացոց , եւ յայտնեաց զփառս
 իւր , եւ հաւատացին ի նա աշակերտքն
 նորա :
 12 ԲԷ. Յետ այսորիկ էլ ի Կաթաւնա-
 յում , ինքն եւ մայր իւր եւ եղբարք
 իւր² . եւ անդ լինէր ոչ բազում ինչ
 աւուրս :
 13 Եւ էր մերձ զատիկն Հրէից , եւ ել
 14 Յիսուս յերուսաղէմ . Եւ եզիտ ի տա-
 ճարին զի վաճառէին զարջատս եւ զուշ-
 խարս եւ զաղաւնիս , եւ զլուծայա-
 15 փոխսն որ նստէին : Եւ արար խարս-

¹ի բազմա պատիւ

²Բազմա յաւելուս , եւ աշակերտք իւր

զան չուանեայ, եւ եհան զամենևին
 ի տաճարէն՝ զոչխարսն եւ զարջատս,
 եւ զպղինձս հատալաճառացն ցրուեայ,
 16 եւ զեղանսն կործանեաց: Եւ որ դա-
 դաւնիսն վաճառէին՝ ասէ ցնոսա, Ասէք
 զայդ աստի, եւ մի՛ առնէք զտուն Հօր
 17 իմոյ տուն վաճառի: Ապա յիշեցին ա-
 չակերտքն նորա թէ՛ զրեալ է, նախանձ
 տան քո կերիցէ զիս:
 18 Պատասխանի ետուն Հրեայքն եւ
 ասն ցնա, Ձի՛նչ նշան ցուցանես զու-
 19 մեզ զի զպղ առնես: Պատասխանի
 ետ Յիսուս եւ ասէ ցնոսա, Բակեցէք
 զտաճարդ զայդ, եւ զերիս աւուրս
 20 կանգնեցից զդա: Ասն ցնա Հրեայքն,
 Ջրատաուն եւ զվեց ամ շինեցաւ
 տաճարս այս, եւ զու զերիս աւուրս
 21 կանգնես զսա: Բայց նա ասէր վասն
 22 տաճարի մարմնոյ իւրոյ: Իսկ յորժամ
 յարեաւն ի մեռելոց, յիշեցին աչա-
 կերտքն նորա, թէ՛ այս է զոր ասացն,
 եւ հաւատացին զրոյն եւ բանին զոր
 ասաց Յիսուս:
 23 ԳԵ. Եւ իբրեւ էր յերուսաղէմ ի
 զատկին ի տօնի, բազումք հաւատացին
 յանուն նորա, զի տեսանէին զնշանսն
 24 զոր առնէր: Բայց ինքն Յիսուս ոչ
 հաւատայր զանձն նոցա, քանզի ինքն
 25 գիտէր զամենայն. եւ զի ոչ էր պիտոյ
 եթէ՛ ոք վկայեացէ վասն մարդոյ, զի
 ինքն իսկ զիտէր զինչ կրէր ի մարդն:

ԳԼ. Գ

1 Եւ էր այր մի ի փարիսեցւոց անտի Նի-
 կողեմոս անուն նորա, իշխան Հրէից:
 2 Սա եկն առ նա գիշերի եւ ասէ ցնա,
 Թարբի, գիտեմք եթէ՛ յԱստուծոյ եկեալ
 ես վարդապետ. զի ոչ ոք կարէ զայդ
 նշանս առնել զոր զուգ առնես, եթէ՛
 3 ոչ Աստուած իցէ ընդ նմա: Պատաս-
 խանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա, Ամէն
 ամէն ասեմ քեզ, եթէ՛ ոչ ոք ծնցի
 վերստին, ոչ կարէ տեսանել զարքա-
 4 յութիւն Աստուծոյ: Ասէ ցնա Նիկո-
 զեմոս, Ձիա՛րդ կարէ մարդ ծնանել
 որ ծերն իցէ. միթէ՛ մա՛րթ ինչ իցէ
 անդրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին
 5 մտանել եւ ծնանել: Պատասխանի ետ
 Յիսուս եւ ասէ, Ամէն ամէն ասեմ
 քեզ, եթէ՛ ոչ ոք ծնցի ի ջրոյ եւ ի
 Հոգւոյ, ոչ կարէ մտանել յարքայու-

6 թիւն Աստուծոյ: Ձի ծնեալն ի մարմնոյ
 մարմին է, եւ ծնեալն ի Հոգւոյ հոգի
 7 է: Դու մի՛ զարմանար թէ ասացի
 քեզ, Պարտ է ձեզ ծնանել վերստին:
 8 Ձի հողմ ուր կամի շնչէ, եւ զձայն
 նորա լսես, այլ ոչ գիտես ուստի զայ
 կամ յո երթայ. սոյնպէս եւ ամենայն
 9 ծնեալն ի Հոգւոյն: Պատասխանի ետ
 Նիկողեմոս եւ ասէ ցնա, Ձիա՛րդ մար-
 10 թի այգմ լինել: Պատասխանի ետ Յի-
 սուս եւ ասէ ցնա, Դու ես վարդա-
 պետ իսրայելի եւ զայդ ո՛չ գիտես:
 11 Ամէն ամէն ասեմ քեզ, զի զոր ինչ գի-
 տեմք՝ խօսիմք, եւ զոր տեսաք՝ վկա-
 յեմք, եւ զվկայութիւն մեր ոչ ընդու-
 12 նիք: Իսկ արդ՝ եթէ՛ զերկրաւորս ասա-
 ցի ձեզ եւ ոչ հաւատայք, զիա՛րդ եթէ՛
 զերկնաւորսն ասացից, հաւատայցէք:
 13 ԳԵ. Եւ ոչ ոք ել յերկինս, եթէ՛ ոչ
 որ էջն յերկնից՝ Որդին մարդոյ, որ էն
 14 յերկինս: Եւ որպէս Մովսէս բարձրա-
 ցոյց զօձն յանապատին, նոյնպէս բարձ-
 15 րանալ պարտ է Որդւոյ մարդոյ: Ձի
 ամենայն որ հաւատայ ՚ի նա՛ ընկալցի
 16 զկեանսն յաւիտեանականս: Ձի այնպէս
 սիրեաց Աստուած զաշխարհ, մինչև
 զվրդին իւր միածին ետ. զի ամենայն
 որ հաւատայ ՚ի նա՛ մի՛ կորիցէ, այլ
 17 ընկալցի զկեանսն յաւիտեանականս: Ձի
 ոչ առաքեաց Աստուած զվրդի իւր
 յաշխարհ թէ՛ զատեսցի զաշխարհ, այլ
 18 զի փրկեսցի աշխարհ նովաւ: Որ հա-
 ւատայ ՚ի նա՛ ոչ զատապարտեսցի. եւ
 որ ոչ հաւատայ ՚ի նա՛ արդէն իսկ զա-
 տապարտեալ է, զի ոչ հաւատայ յա-
 19 նուն միածնի Որդւոյն Աստուծոյ: Եւ
 այս իսկ է զատաստան, զի լոյս եկն
 յաշխարհ, եւ սիրեցին մարգիկ զխաւար
 ատաւել քան զլոյս, զի էին զործք իւր-
 20 եանց չարութեան: Ձի ամենայն որ
 զչար գործէ՛ ատեալ զլոյս, եւ ոչ զայ
 առ լոյսն, զի մի՛ յանդիմանեսցին զործք
 21 նորա: Իսկ որ առնէ զճշմարտութիւն՝
 զայ առ լոյսն, զի յայտնի լիցին զործք
 նորա թէ՛ Աստուծով զործեցան:
 22 ԳԳ. Յետ այսորիկ եկն Յիսուս եւ
 աչակերտք նորա յերկիրն Հրէաստա-
 նի, եւ անդ շրջէր նորքօք հանդերձ եւ
 23 մկրտէր: Մկրտէր եւ Յովհաննէս ի
 յԱյնտօյն մերձ առ Սաղիմ, զի ջուրք

բազումք էին անդ . եւ գային եւ
 24 մկրտէին . Զի չեւ եւս էր արկեալ
 զՅովնաննէս ի բանս :
 25 Եւ եղև ինդիր յաշակերտացն Յով-
 նաննու ընդ ¹ Հրէի վասն սրբութեան :
 26 Եկին առ Յովնաննէս եւ ասեն ցնա ,
 Ռարբի , որ էրն ընդ քեզ յայնկոյս Յոր-
 դանանու , որում գուն վկայեցեր , ա-
 հաւանիկ նա մկրտէ , եւ ամեներին
 27 գան առ նա : Պատասխանի ետ Յով-
 նաննէս եւ ասէ , Ոչ կարէ մարդ առ-
 նուլ յանձնէ եւ ոչ ինչ , եթէ ոչ իցէ
 28 տուեալ յերկնից ² ի վերուստ : Դուք
 ձեզէն վկայէք ինձ , զի ասացի ձեզ թէ
 29 Եմ առաջի նորա : Որ ունի զհարսն նա
 է փեսայ . իսկ բարեկամ փեսային որ
 կայ եւ լսէ նմա՝ ուրախութեամբ ու-
 րախ լինի վասն ձայնի փեսային . արդ
 այս ուրախութիւն որ իմս է՝ լցեալ է :
 30 Նմա պարտ է անել եւ ինձ մեղմանալ :
 31 Որ ի վերուստն դայ՝ ի վերոյ է քան
 զամենայն . որ յերկրէ աստի է՝ յերկրէ
 32 է եւ յերկրէ խօսի : Որ յերկնիցն ³ գայ՝
 զոր՝ ինչ ետես եւ զոր լուա՝ վկայէ ,
 եւ զվկայութիւն նորա ոչ ոք ընդու-
 33 նի : Որ ընդունի զվկայութիւն նորա՝
 34 կնքեաց թէ Աստուած ճշմարիտ է : Զի
 զոր Աստուածն առաքեաց՝ զրանս Աս-
 տուծոյ խօսի . զի ոչ եթէ չարիով տայ
 35 Աստուած զՀողին , Հայր սիրէ զՈրդի ,
 եւ զամենայն ինչ ետ ի ձեռս նորա :
 36 Որ հաւատայ յՈրդի՝ ընդունի զկեանսն
 յաւիտեանականս . եւ որ ոչ հնազանդի
 Որդւոյ՝ ոչ տեսցէ զկեանս , այլ բար-
 կութիւնս Աստուծոյ մնայ ի վերայ
 նորա :

ՔԼ. Դ

1 ԳԴ. Իբրև զիտաց ³ Յիսուս եթէ լուան
 վարիսեցիքն եթէ Յիսուս բազում ու-
 2 հաննէս , (⁵ Գանդի ոչ եթէ Յիսուս
 ինքնին մկրտէր , այլ աշակերտքն նո-
 3 բա ,) եթոզ զՀրէաստանս երկիր , եւ
 4 եկն միւսանդամ ի Գալիլեա : Եւ էր
 5 նմա անցանել ընդ Սամարիա : Գայ նա

¹ Ունի, Հրէից
² Ի Բարեւոյս գլխէ
³ Յիսուս, գայ ի վերոյ է քան զամենայն, և զոր
⁴ Բարեւոյ, Տէր
⁵ Յիսուս, Թեպէտ և

ի քաղաք մի Սամարացոց որում ա-
 նուն էր Սիքար , մերձ ի գեղն զոր ետ
 Յակովբ սրբոց իւրում Յովսեփայ :
 6 Եւ անդ էր աղբեր մի Յակովբայ , եւ
 Յիսուս վաստակեալ ի ճանապարհէն՝
 նստէր ի վերայ աղբերն , եւ էր ժամ
 իրբև վեցերորդ :
 7 Գայ կին մի ի Սամարիայ հանել ջուր .
 ասէ ցնա Յիսուս , Տուր ինձ ըմպել :
 8 Զի աշակերտքն նորա երթեալ էին ի
 քաղաք անդր զի կերակուրս գնեսցեն :
 9 Ասէ ցնա կինն Սամարացի , Դու որ
 Հրեայդ ես , զիս ի՞նչ յինն ըմպել խընդ-
 րես ի կնոջէ Սամարացոց . զի ոչ եր-
 րեք խառնակին Հրեայք ընդ Սամա-
 10 րացիս : Պատասխանի ետ նմա Յիսուս
 եւ ասէ , Եթէ զիտէիր դու ⁶ զպարգեան
 Աստուծոյ , եւ ո՞վ է որ ասէդ ցքեզ թէ
 Տուր ինձ ըմպել , դու արդեւք խընդ-
 րէիր ի նմանէ , եւ տայք քեզ ջուր
 11 կենդանի : Ասէ ցնա կինն , Տէր , դու
 քանզի եւ զոյլ իսկ ոչ ունիս , եւ ջրը
 նորս խոր է , իսկ արդ ուստի՞ ունիցիս
 12 զջուրն կենդանի : Կի թէ դու մե՞ծ ինչ
 սր լցես քան զճոյրն մեր Յակովբ որ
 զայս ջրնոր ես մեղ . եւ ինքն աստի
 արբ եւ որդիք նորա եւ խաչինք նո-
 13 բա : Պատասխանի ետ նմա Յիսուս եւ
 ասէ , Ամենայն սր ըմպէ ի ջրոյ յայդ-
 մանէ՝ միւսանկուս՝ ծարաւէ , բայց սր
 ըմպէ ի ջրոյն զոր ետ տաց նմա՝ մի՛
 14 ծարաւեաց յաւիտեանս : Այլ ջուրն զոր
 ետ տաց նմա՝ եղիցի նմա աղբեր ջրոյ
 15 ըլխելոյ ի կեանսն յաւիտեանականս : Ասէ
 ցնա կինն , Տէր , տուր ինձ զջուրն
 զայն , զի մի՛ ծարաւեցից , եւ մի՛ եկից
 16 այսր հանել ջուր : Ասէ ցնա Յիսուս ,
 17 Երթ կոչես դայք քո եւ եկ այսր : Պա-
 տասխանի ետ նմա կինն եւ ասէ , Զիք
 իմ այր . ասէ ցնա Յիսուս , Բարեւք
 18 ասացեր թէ Զիք իմ այր : Զի հինգ
 այր փոխեալ է քո , եւ զոր այժմն ու-
 19 նիս՝ չէ քո այր : զայդ արպար ասացեր :
 20 Ասէ ցնա կինն , Տէր , թուի ինձ թէ
 մարգարէ լցես դու : Հարքն մեր ի լե-
 21 րինս յայսմիկ երկիր պագին , եւ դուք
 ասէք թէ Յերուսաղէմ եւեթ է տեղի ,
 21 ուր արժան իցէ երկիր պագանել : Ասէ
 ցնա Յիսուս , Կին դու , հաւատա ինձ ,
 զի եկեսցէ ժամանակ , յորժամ ոչ ի լե-

⁶ Յիսուս, զպարգեն

րինս յայսմիկ եւ ոչ յԵրուսաղէմ եր-
 22 կիր պագանիցեն Հօր : Դուք երկիր
 պագանէք որում ոչն զիտէք, մեք եր-
 կիր պագանեմք որում գիտեմքն : զի
 23 փրկութիւնն ի Հրէից է : Այլ եկեցեք
 ժամանակ եւ այժմ իսկ է, յորժամ
 ճշմարտաբն երկրպագութք երկիր պա-
 գանիցեն Հօր հոգւով եւ ճշմարտու-
 թեամբ, քանզի եւ Հայր այնպիսի
 երկրպագուս իւր խնդրէ :
 24 ԳԵ. Հոգի է Աստուած, եւ երկրպա-
 գուսացն նորա հոգւով եւ ճշմարտու-
 25 թեամբ պարտ է երկիր պագանել : Ասէ
 ցնա կինն, Գիտեմ զի Մեսիա գայ (ան-
 ուանեալն Քրիստոս), յորժամ եկես-
 ցէ նա, պատմեցէ մեզ զամենայն :
 26 Ասէ ցնա Յիսուս, Ես եմ որ խօսիմս
 27 ընդ քեզ : Եւ յայն բան եկին աշա-
 կերաքն նորա, եւ զարմանային զի
 ընդ կնոջն խօսէր. բայց ոչ ոք ասաց
 ի նոցանէ թէ Ջիւնջ խնդրեալ, կամ
 28 Ջիւնջ խօսիս ընդ զմա : Եթող կինն
 զսափորն իւր եւ չողաւ ի քաղաքն,
 29 եւ ասէ ցմարդիկն, Եկայք տեսէք
 զայր մի որ ասաց ինձ զամենայն որ
 ինչ իմ գործեալ է. միթէ նա իցէ
 30 Քրիստոսն : Ելին ի քաղաքէն եւ զայլն
 աս նա :
 31 Եւ մինչչեւ եկեալ էին նոքա, աղա-
 չէին զնա աշակերտքն եւ ասէին, Ռաբ-
 32 բի, հաց կեր : Նա ասէ ցնոսա, Ես կե-
 րակուր ունիմ ուտել, զոր դուքն ոչ
 33 գիտէք : Ասէին աշակերտքն ընդ մի-
 մեանս, Միթէ երեք ինչ ոք զմա ուտեր
 34 Ասէ ցնոսա Յիսուս, Իմ կերակուր
 այն է զի արարից զկամս այնորիկ որ
 առաքեացն զիս, եւ կատարեցից զգործն
 35 նորա : Ո՛չ դուք ասէք եթէ Այլ եւս
 չորք ամիսք են, եւ հունձք գանս. ահա-
 լասիկ ես ասեմ ձեզ, Ամբարձէք զաչս
 ձեր եւ տեսէք զարտորայսն, զի սպի-
 տակացեալ են եւ ի հունձս հասեալ :
 36 Եւ որ հնձէն վարձս աճուու, եւ ժո-
 զովէ զստուղ ի կեանսն յաւիտեանա-
 կանս. զի որ սերմանէն եւ որ հնձէ՝
 37 հասարակ ցնձացեն : Յայտմ իսկ է
 բանն ճշմարտիս, զի Այլ է որ սերմանէ
 38 եւ այլ է որ հնձէ, Ես առաքեցի զձեզ
 հնձել զոր ոչ դուք վաստակեցէք. այլք
 վաստակեցին եւ դուք ի վաստակս նո-
 ցա մտէք :
 39 Եւ ի քաղաքէն յայնմանէ Սամարաց-

ւոց բազումք հաւատացին ի նա վասն
 բանի կնոջն վկայեցոյ, եթէ Ասաց ինձ
 զամենայն որ ինչ իմ գործեալ էր :
 40 Իսկ իրբեւ եկին աս նա Սամարացիքն,
 աղաչէին զնա լինել աս նոսա. եւ
 41 եղև անց ասուրս երկուս : Եւ եւս
 բազումք հաւատացին ի նա վասն բա-
 42 նին նորա : Եւ ասէին ցիկինն թէ Ո՛չ
 այսուհետեւ վասն քո խօսիցոյ հաւա-
 տամք, զի մեզնի իսկ լուսար ի գմանն,
 եւ զիտեմք եթէ զա է ճշմարտիս Փրկիչ
 1 աշխարհաց :
 43 ԳԵ. Եւ յետ երկուց ասուրց ել ան-
 44 տի եւ գնաց ի Գալիլեա : Զի ինքն իսկ
 Յիսուս վկայեաց եթէ Մարգարէ յիւ-
 45 բում զաւաստի պատիւ ոչ ունի : Այլ
 յորժամ եկն նա ի Գալիլեա, ընկարան
 զնա Գալիլեացիքն. զի տեսեալ եւս էր
 զամենայն նշանսն զոր արար յԵրու-
 սաղէմ ի տօնին. քանզի եւ նոքա եկ-
 եալ էին ի տօնն :
 46 Եկն 2 գարձեալ ի Կանա Գալիլեացոց
 որ արար զջուրն զինի. եւ անց էր
 թագաւորազն մի, որոյ որպի նորա
 47 հիւանդ կայր ի Կափառնայում : Նա
 իրբեւ լուսաւ եթէ Յիսուս եկեալ է ի
 Հրէաստանէ ի Գալիլեա, եկն աս նա
 եւ աղաչէր զի իջցէ եւ բժշկեցէ զոր-
 48 զի նորա, քանզի մերձ էր ի մեռանելի :
 48 Ասէ ցնա Յիսուս, Եթէ ոչ նշանս ինչ
 եւ արուեստս տեսանէք, ոչ հաւա-
 49 տայք : Ասէ ցնա թագաւորագնն, Տէր,
 էջ, մինչչեւ մեռեալ իցէ մանուկն իմ :
 50 Ասէ ցնա Յիսուս, Երթ, որդին քո
 կենդանի է. եւ հաւատաց այն բանին
 51 զոր ասաց նա Յիսուս, եւ գնաց : Եւ
 մինչդեռ իջանէր, ընդ ստաջ եղևն նա
 ծառայքն նորա, աւետիս ետուն եւ
 52 տան թէ մանուկն նորա կենդանի է :
 52 Հարցանէր ցնոսա վասն ժամուն յո-
 բում ապաքինեաց. եւ ասեն ցնա,
 երէկ յեթներորդ ժամու եթող զնա
 53 ջերմն : Գիտաց հայրն նորա եթէ յայնմ
 ժամու յորում ասացն ցնա Յիսուս թէ
 Որպիսն քո կենդանի է. եւ հաւատաց
 54 ինքն եւ ամենայն տուն իւր : Զայս
 գարձեալ երկրորդ նշան արար Յիսուս
 եկեալ ի Հրէաստանէ ի Գալիլեա :

1 Յնն, աշխարհի, 2 մառ, աշխարհի Քրիստոս
 2 Ոմառ, գարձեալ Յիսուս

ՊԼ. Ե

1 ԳԵ. Յետ այսորիկ տօն էր Հրէից, եւ
 2 եւ Յիսուս յԵրուսաղէմ: Եւ ¹էր յԵ-
 րուսաղէմ ի Պրորատիկէ ²աւաղանին,
 որ կոչէր Երրայեցիերէն Բեթհեղզա,
 3 ³հինգ սրահ: Յորս անկեալ գնէր բազ-
 մու թիւն յոյժ հիւանդաց կուրաց, կա-
 զաց, գօսացելոց, ⁴որ ակն ունէին
 4 ջրոցն յուզելոյ: Եւ հրեշտակ Տեառն
 ըստ ժամանակի ի ջանէր յաւազանն եւ
 յուզէր զԿուրան եւ սր նախ ի շար-
 ը ունն ջրոցն ի ջանէր, բժշկէր՝ ոչ ու-
 5 ներով նշան հիւանդութեան՝ Եւ անգ
 էր այր մի, որոյ կրեառն եւ ութ ամ
 6 էր ի հիւանդութեան իւրում: Չնա
 իբրեւ ետես Յիսուս զի անկեալ գնէր,
 եւ զիտաց թէ բազում ժամանակք են
 այնուհետեւ, ասէ ցնա, կամիս ողջ
 7 լինել: Պատասխանի ետ նմա հիւանդն,
 Տէր, ոչ զոք ունիմ, թէ յորժամ ջրօրքն
 յուզիցին, արկցէ զիս յաւազանն. եւ
⁸մինչ ես կանդաղիմ, այլ ոք քան զիս
 8 յառաջագոյն ի ջանէ: Ասէ ցնա Յիսուս,
 9 Արի առ զմահիծս քո եւ գնա: Եւ ⁶ող-
 ջացաւ այրն, եւ յարեաւ առ զմահիծս
 իւր եւ շրջէր. եւ էր շարաթ յաւուրն
 10 յայնմիկ: Ասեն Հրեայքն ցրժշկեալն,
 Շարաթ է եւ ոչ է արժան առնուլ քեզ
 11 զմահիծս քո: Պատասխանի ետ նոցա
 եւ ասէ, Որ բժշկեացն զիս, նա ասաց
 12 ցիս, Առ զմահիծս քո եւ գնա: Հարցին
 ցնա եւ ասեն, Ո՞վ է այրն որ ասաց
 13 ցքեզ, Առ զմահիծս քո եւ շրջեաց: Եւ
 բժշկեալն ոչ գիտէր թէ ով իցէ. քանզի
 Յիսուս խոյս ետ վասն ամբոխին ի
 14 անզուջէ անտի: Յետ այսորիկ գտանէ
 գնա Յիսուս ի տաճարին, եւ ասէ ցնա,
 Ահաւաղիկ ողջացար, մի՛ հւս մեղան-
 չեր, զի մի՛ չար եւս ինչ լինիցի քեզ:
 15 Գնաց այրն եւ պատմեաց Հրէիցն, եւ թէ
 Յիսուս էր որ բժշկեացն զիս:
 16 Եւ վասն այնորիկ հալածէին զՅի-

սուս Հրեայք⁸, զի զայն առնէր ի շա-
 17 րաթու: Եւ Յիսուս պատասխանի ետ
 նոցա, Հայր իմ մինչեւ ցայժմ գործէ
 18 եւ ես գործեմ: Վասն այնորիկ առա-
 լել խնդրէին Հրեայքն սպանանել գնա,
 զի ոչ միայն լուծանէր զշարաթս, այլ
 եւ Հայր իւր կոչէր զԱստուած, եւ
 հաւասար առնէր զանձն Աստուծոյ:
 19 ԴԵ. Պատասխանի ետ Յիսուս եւ
 ասէ ցնոսա, Ամէն ամէն ասեմ ձեզ,
 Ոչ կարէ Որդի մարդոց առնել յանձնէ
 եւ ոչ ինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ զՀայրն
 զի առնէ. զի զար նայն առնէ, գնոյն
 20 եւ Որդին նմին նման գործէ: Ձի Հայր
 սիրէ զՈրդի, եւ զամենայն ինչ ցու-
 ցանէ նմա զոր ինքն առնէ. եւ մեծա-
 մեծս եւս քան զսպնս ցուցանէ նմա
 զգործս, ընդ որ դուք զարմանայք:
 21 Ձի որպէս Հայր յարուցանէ զմեռեալս
 եւ կենդանի առնէ, նոյնպէս եւ Որդի
 22 զորս կամի՛ կենդանի առնէ: ⁹Եւ ոչ
 եթէ Հայր դատի գոք, այլ զամենայն
 23 զպատաստան ետ Որդւոյ ¹⁰խելոյ: Ձի
 ամենեքեան պատուեացեն զՈրդի, որ-
 պէս պատուեն զՀայրն. որ ոչ պատուէ
 զՈրդին, ոչ պատուէ զՀայր, զառա-
 24 քին նորա: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ,
 զի Որ գրանն իմ լսէ եւ հաւատայ այնմ
 որ ասաքեացն զիս՝ ընդունի զկեանսն
 յաւիտեանակամս. եւ ի դատաստան ոչ
 մասնէ, այլ փոխեցաւ ի մահուանէ ի
 25 կեանս: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի Գայ
 ժամանակ եւ արդէն իսկ է, յորժամ
 մեռեալք լսիցեն ձայնի Որդւոցն Աս-
 26 տուծոյ. եւ որք լսիցենն՝ կեցցեն: Ձի
 որպէս Հայր ունի կեանս յանձին իւ-
 րում, նոյնպէս ետ եւ Որդւոյ ունել
 27 կեանս յանձին իւրում. Եւ ի խսանու-
 թիւն ետ նմա զպատաստան առնել, եւ
 28 զի Որդի մարդոց է: Ընդ այն ¹¹զի՞ զար-
 մանայք, զի եկեացէ ժամանակ յորում
 ամենեքին որ ի գերեզմանս կայցեն՝
 29 լուիցեն ձայնի նորա, Եւ եկեացեն ար-
 տաքս. որոց զարարիս գործեալ իցէ՝ ի
 յարութիւն կենաց. եւ որոց զչար ա-
 րարեալ ի յարութիւն զատաստանաց:
 30 Ոչ կարեմ ես յանձնէ առնել եւ ոչ ինչ.

¹ Եւն, է
² Եւն, աւաղան
³ Եւն, որ ունի հինգ
⁴ Ի Բաւաւն է Բաւաւն օրինակաց, որդեւ է Բա-
 զաւն է Հայրն յԵրուսաղէմ, որով յայ հարստ
⁵ Եւն, մինչեւ ես գամ
⁶ Եւն, առ ժամայն ողջացաւ
⁷ Ի Բաւաւն գաւաւն

⁸ Որքն յաւիտեան, և խնդրէին սպանանել զնա
⁹ Եւն, Ձի
¹⁰ Ի Բաւաւն գաւաւն
¹¹ Եւն, մի՛

այլ որպէս լսեմ, դատիմ, եւ գատաստանն իմ արդար է. զի ոչ ինդրեմ զկամս իմ, այլ զկամս այնորիկ որ առաքեալնս զիս :

- 31 ԴՅ. Եթէ ես վկայեմ վասն իմ, վկայուի իմ և ճշմարիտս : Այլ է որ վկայէ վասն իմ. եւ չուրք զիտէք՝ եթէ ճշմարիտ է վկայութիւնն զոր վկայեաց :
- 32 Վասն իմ, Դուք առաքեցէք առ Յովհաննէս եւ վկայեաց ճշմարտութեանն :
- 33 Այլ ես ոչ եթէ ի մարդկանէ առնում վկայութիւնս, այլ զայս ասեմ զի դուք սպրեւծիք : Ես էր ճրայն որ լուցեալ էր եւ ծագէր, եւ դուք կամեցարուք ցնծալ առ ժամանակ մի ի լոյս նորաստեանիս :
- 34 Այլ ես ոչ եթէ վկայութիւնս մեծ եւս քան զՅովհաննէս. զպարծանս զորս ես ցիս Հայր զի կատարեցից զնոսա, նոքին իսկ զործքն զոր գործեմ՝ վկայեն վասն իմ, եթէ Հայր առաքեալ զիս :
- 35 Եւ որ առաքեալնս զիս Հայր՝ նա վկայեաց վասն իմ. դուք ոչ զձայնս նորա երրեք լուարուք, եւ ոչ գտեալ նորա ստեղծք. Եւ ոչ զրանս նորա ունիք ի ձեզ ընտելեալ, զի զոր նա առաքեաց զուք :
- 36 Եւ ոչ հաւատայք : Քննեցէք զզիրս, զի դուք համարիք նոքօք ունիլ զկեանսն յաւիտեանականս. եւ նորին իսկ են որ վկայեն վասն իմ, Զորովք համարիքն ունել կեանս.՝ Եւ դուք ոչ կամիք գալ առ իս զի զկեանսն ունիցիք : Ես փաստ եմ ի մարդկանէ ոչ առնում : Այլ զիտեմ զձեզ թէ դէրն Աստուծոյ ոչ ունիք յանձնիս : Ես եկի յանուն Հօր իմոյ, եւ ոչ ընդունիք զիս. եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս : Եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս : Եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս : Եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս :
- 37 Եւ որ առաքեալնս զիս Հայր՝ նա վկայեաց վասն իմ. դուք ոչ զձայնս նորա երրեք լուարուք, եւ ոչ գտեալ նորա ստեղծք. Եւ ոչ զրանս նորա ունիք ի ձեզ ընտելեալ, զի զոր նա առաքեաց զուք :
- 38 Եւ ոչ հաւատայք : Քննեցէք զզիրս, զի դուք համարիք նոքօք ունիլ զկեանսն յաւիտեանականս. եւ նորին իսկ են որ վկայեն վասն իմ, Զորովք համարիքն ունել կեանս.՝ Եւ դուք ոչ կամիք գալ առ իս զի զկեանսն ունիցիք : Ես փաստ եմ ի մարդկանէ ոչ առնում : Այլ զիտեմ զձեզ թէ դէրն Աստուծոյ ոչ ունիք յանձնիս : Ես եկի յանուն Հօր իմոյ, եւ ոչ ընդունիք զիս. եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս : Եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս : Եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս :
- 39 Եւ որ առաքեալնս զիս Հայր՝ նա վկայեաց վասն իմ. դուք ոչ զձայնս նորա երրեք լուարուք, եւ ոչ գտեալ նորա ստեղծք. Եւ ոչ զրանս նորա ունիք ի ձեզ ընտելեալ, զի զոր նա առաքեաց զուք :
- 40 Եւ ոչ հաւատայք : Քննեցէք զզիրս, զի դուք համարիք նոքօք ունիլ զկեանսն յաւիտեանականս. եւ նորին իսկ են որ վկայեն վասն իմ, Զորովք համարիքն ունել կեանս.՝ Եւ դուք ոչ կամիք գալ առ իս զի զկեանսն ունիցիք : Ես փաստ եմ ի մարդկանէ ոչ առնում : Այլ զիտեմ զձեզ թէ դէրն Աստուծոյ ոչ ունիք յանձնիս : Ես եկի յանուն Հօր իմոյ, եւ ոչ ընդունիք զիս. եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս : Եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս : Եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս :
- 41 Եւ որ առաքեալնս զիս Հայր՝ նա վկայեաց վասն իմ. դուք ոչ զձայնս նորա երրեք լուարուք, եւ ոչ գտեալ նորա ստեղծք. Եւ ոչ զրանս նորա ունիք ի ձեզ ընտելեալ, զի զոր նա առաքեաց զուք :
- 42 Եւ ոչ հաւատայք : Քննեցէք զզիրս, զի դուք համարիք նոքօք ունիլ զկեանսն յաւիտեանականս. եւ նորին իսկ են որ վկայեն վասն իմ, Զորովք համարիքն ունել կեանս.՝ Եւ դուք ոչ կամիք գալ առ իս զի զկեանսն ունիցիք : Ես փաստ եմ ի մարդկանէ ոչ առնում : Այլ զիտեմ զձեզ թէ դէրն Աստուծոյ ոչ ունիք յանձնիս : Ես եկի յանուն Հօր իմոյ, եւ ոչ ընդունիք զիս. եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս : Եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս : Եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս :
- 43 Եւ որ առաքեալնս զիս Հայր՝ նա վկայեաց վասն իմ. դուք ոչ զձայնս նորա երրեք լուարուք, եւ ոչ գտեալ նորա ստեղծք. Եւ ոչ զրանս նորա ունիք ի ձեզ ընտելեալ, զի զոր նա առաքեաց զուք :
- 44 Եւ ոչ հաւատայք : Քննեցէք զզիրս, զի դուք համարիք նոքօք ունիլ զկեանսն յաւիտեանականս. եւ նորին իսկ են որ վկայեն վասն իմ, Զորովք համարիքն ունել կեանս.՝ Եւ դուք ոչ կամիք գալ առ իս զի զկեանսն ունիցիք : Ես փաստ եմ ի մարդկանէ ոչ առնում : Այլ զիտեմ զձեզ թէ դէրն Աստուծոյ ոչ ունիք յանձնիս : Ես եկի յանուն Հօր իմոյ, եւ ոչ ընդունիք զիս. եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս : Եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս : Եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս :
- 45 Եւ որ առաքեալնս զիս Հայր՝ նա վկայեաց վասն իմ. դուք ոչ զձայնս նորա երրեք լուարուք, եւ ոչ գտեալ նորա ստեղծք. Եւ ոչ զրանս նորա ունիք ի ձեզ ընտելեալ, զի զոր նա առաքեաց զուք :
- 46 Եւ ոչ հաւատայք : Քննեցէք զզիրս, զի դուք համարիք նոքօք ունիլ զկեանսն յաւիտեանականս. եւ նորին իսկ են որ վկայեն վասն իմ, Զորովք համարիքն ունել կեանս.՝ Եւ դուք ոչ կամիք գալ առ իս զի զկեանսն ունիցիք : Ես փաստ եմ ի մարդկանէ ոչ առնում : Այլ զիտեմ զձեզ թէ դէրն Աստուծոյ ոչ ունիք յանձնիս : Ես եկի յանուն Հօր իմոյ, եւ ոչ ընդունիք զիս. եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս : Եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս : Եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս :
- 47 Եւ որ առաքեալնս զիս Հայր՝ նա վկայեաց վասն իմ. դուք ոչ զձայնս նորա երրեք լուարուք, եւ ոչ գտեալ նորա ստեղծք. Եւ ոչ զրանս նորա ունիք ի ձեզ ընտելեալ, զի զոր նա առաքեաց զուք :
- 48 Եւ ոչ հաւատայք : Քննեցէք զզիրս, զի դուք համարիք նոքօք ունիլ զկեանսն յաւիտեանականս. եւ նորին իսկ են որ վկայեն վասն իմ, Զորովք համարիքն ունել կեանս.՝ Եւ դուք ոչ կամիք գալ առ իս զի զկեանսն ունիցիք : Ես փաստ եմ ի մարդկանէ ոչ առնում : Այլ զիտեմ զձեզ թէ դէրն Աստուծոյ ոչ ունիք յանձնիս : Ես եկի յանուն Հօր իմոյ, եւ ոչ ընդունիք զիս. եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս : Եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս : Եթէ այլ որ եկեաց յիւր անունս, քննեցէք զիս :

ԳԼ. Զ

- 1 ԳԳ. Յետ այսորիկ գնաց Յիսուս յայնկոյս ծովուն Գալիլեացոց Տիրերեայ. Եւ զնետ երթայր նորա ժողովուրդ բազում, զի տեսանէին զնշանսն զոր ատենէր ի վերայ հեւանոցայ : Եւ ի լեռն Յիսուս, եւ անդ նստէր աշակերտօքն հանդերձ : Եւ էր մերձ գատիկ տօնն Հրէից :
- 2 Բարձ ի վեր զաշս իւր Յիսուս եւ ետես, զի ժողովուրդ բազում գայր առ նա, ասէ ցՓիլիպպոս, Աւետի՛ գնեսցուք հաց զի կերիցեն զորքա : (Չայս ասէր փորձելով զնա, այլ ինքն գիտէր զինչ առնելոցն էր) Պատասխանի ետ նմա Փիլիպպոս, Երկերիւր գահեկանի հաց չէ զոցա բաւական, թէպէտ եւ իւրաքանչիւր ոք սակաւ ինչ առնուցուց : Ասէ ցնա մի յաշակերտացն նորա, Անդրէաս, Եպարյ Սիմօնի Վիմի, Եւ աստ պատանեակ մի, որ ունի հինգ նկանակ զարեղէն եւ երկուս ձկունս, այլ այն զինչ է առ այդչափ մարդիկդ :
- 3 Եւ յիսուս, Բազմեցուցէր զմարդիկդ. եւ էր խոսս յայժ ի տեղուջն. եւ բազմեցան մարդիկն թուով իբրեւ հինգ հազար : Եւ առ զձացն Յիսուս, եւ գուհացաւ եւ բաշխեաց Յիսուսն. նոյնպէս եւ ի ձկանցն որչափ եւ կամեցան : Եւ իբրեւ յազեցան, ասէ ցաշակերտանս, Ժողովեցէր զնշանեակուստորսդ, զի մի ինչ կորիցէ : Ժողովեցին եւ լցին երկուստասան սակափ զկուտուրոցն ի հինգ զարեղէն նկանակէ անտի, որ յաւելաւ ի կերողացն : Իսկ մարդիկն իբրեւ տեսին զնշանսն զոր արար՝ ասէին եթէ Սա է ճշմարիտ մարգարէնս, որ զարց էր յաշխարհ :
- 4 ԳԳ. Յիսուս իբրեւ զիտաց եթէ գալոց են յափշտակել զնա զի արասցեն զնա թագաւոր, զնաց զարձեալ ի լեռն միայն : Եւ իբրեւ երկուց եւ զեւ, իջին աշակերտքն նորա ի ծով եզրն. Եւ մտեալ ի նաւ՝ զային յայնկոյս ծովուն ի կափառնայում. եւ իբրեւ նսնմացաւ, եւ չեւ եւս եկեալ էր առ նոսա Յիսուս, եւ ծովն ի սաստիկ

1 Յիսուսն, եւ զիտեմ
2 ի բնական զվարէ

3 Սիմոն, աշակերտացն, և աշակերտքն բազմականացն

19 հոգւոյ շնչելոյ յուզէր : Եւ վարեալ
 իբրեւ ասպարէզս քսան եւ հինգ կամ
 երեսուն, տեսանէին զՅիսուս զի գնայր
 ի վերայ ծովուն եւ մերձ էր ի նաւն ,
 20 զարհուրեցան : Եւ ասէ ցնոսա , Ես եմ ,
 21 մի՛ երկնչիք : Եւ կամէին ընդունել
 զնա ի նաւն : Եւ վազվազակի եհաս
 նաւն յերկիրն յոր երթային :
 22 ԳԵ . Ի վաղիւ անդր ժողովուրդն որ
 կայր յայնկոյս ծովուն , տեսանէր թէ
 այլ նաւ ոչ գոյր անդ բայց միայն ի
 միոյն , յոր մօտն աշակերտքն Յիսուսի .
 եւ զի չէր մտեալ Յիսուս ընդ աշա-
 կերտսն իւր ի նաւն , բայց միայն ա-
 23 շակերտքն նորա գնացին : (Իբրեւ այլ
 նաւք գային՝ ի Տրերեայ մօտ յայն տե-
 24 ղին՝ ուր գնացն ²կերան) Իսկ իբրեւ
 ետես ժողովուրդն եթէ Յիսուս ոչ է
 անդ եւ ոչ աշակերտքն նորա , առին
 նոքա զնաւան , եւ եկին ի կափառնա-
 25 յում խնդրել զՅիսուս : Եւ իբրեւ զտին
 զնա յայնկոյս ծովուն , ասեն ցնա ,
 26 Ռարբի , ե՛րր եկիր այսք : Պատասխա-
 նի եւ նոցա Յիսուս եւ ասէ , Ամէն
 ամէն ասեմ ձեզ , ինչորեք զիս , իբր
 ոչ եթէ զի նշանս ինչ տեսէք , այլ զի
 կերայք ի հոցէ անտի եւ յաղեցարուք :
 27 ³Երթայք զործեցէք մի՛ զկորստական
 կերակուրն , այլ զկերակուրն որ մնայ
 ի կեանսն յաւիտեականս , զոր Որդին
 մարդոյ տացէ ձեզ . քանզի զնա Հայր
 28 կնքեաց , Աստուած : Ասեն ցնա , Ձի՛նչ
 աննիցեմք զի զպորձսն Աստուծոյ զոր-
 29 ձեցուք : Պատասխանի եւ Յիսուս եւ
 ասէ ցնոսա , Այս է զորձն Աստուծոյ ,
 զի հաւատասցիք յայն զոր առաքեացն
 30 նա : Ասեն ցնա , Ձի՛նչ նշան աննիցես
 զի տեսցուք եւ հաւատասցուք . զի՛նչ
 31 զորձիցես : Հարքն մեր կերան զմանա-
 նայն յանապատի անդ , որպէս եւ գրեալ
 32 է , Հաց յերկնից ետ նոցա ուտել : Ասէ
 ցնոսա Յիսուս , Ամէն ամէն ասեմ ձեզ
 թէ Ոչ Մոլսէս ետ ձեզ զհացն յերկնից ,
 այլ Հայրն իմ տայ ձեզ զհացն յերկնից
 33 զճշմարիտ : Ձի՛ հաց յԱստուծոյ է , որ
 իջանէն յերկնից եւ կեանս տայ աշ-
 34 խարհի : Ասեն ցնա , Տէր , յամենայն
 35 ժամ տուր մեզ զհացն զայն : Ասէ ցնո-
 սա Յիսուս , Ես եմ հացն կենաց . որ

գայ առ իս՝ ոչ քաղցիցէ , եւ որ հաւա-
 36 տայ իս՝ ոչ երբեք ծարաւեսցի : Այլ
 ասացի ձեզ եթէ տեսէք զիս եւ ոչ հա-
 37 լատայք : Չամենայն զոր տայ ինձ
 Հայր՝ առ իս եկեսցէ . եւ որ գայ առ իս՝
 38 ոչ հանից արտաքս : Ձի իջի ես յերկ-
 նից , ոչ զի զկամս իմ արարից , այլ
 զկամս այնորիկ որ առաքեացն զիս :
 39 ԳԶ . Այս են կամք Հօր իմոյ որ ա-
 ռաքեացն զիս , զի զամենայն զոր ետ
 ցիս հայր՝ ոչ կորուսից ի նմանէ , այլ
 40 յարուցցի զնա յաւուրն յեանում : Այս
 են կամք Հօր իմոյ , զի ամենայն որ
 տեսանիցէ զՈրդի եւ հաւատացէ ի նա ,
 ընկալցի զկեանսն յաւիտեականս , եւ
 ես յարուցից զնա յաւուրն յեանում :
 41 Տրանջէին զնմանէ Հրեայքն , զի ա-
 սաց թէ Ես եմ հացն իջեալ յերկնից ,
 42 Եւ ասէին , Ո՛չ սա է Յիսուս որդին
 Յովսեփու , զորոյ մեք զլտեմք զհայրն
 եւ զմայր . իսկ արդ զի՛արդ ասէ եթէ
 43 Ես յերկնից իջի : Պատասխանի եւ Յի-
 սուս եւ ասէ ցնոսա , Մի՛ քրթմնջէք
 44 ընդ միմեանս : Ոչ ոք կարէ գալ առ
 իս , եթէ ոչ Հայրն որ զիս առաքեաց՝
 ձգեսցէ զնա . եւ ես յարուցից զնա յա-
 45 լուրն յեանում : Գրեալ է ի մարգա-
 րէս , Եւ եղիցին ամեննքեան ուսեալք
 յԱստուծոյ . ամենայն որ լսէ ի Հօրէ
 46 եւ ուսանի՛ գայ առ իս : Իբրեւ ոչ եթէ
 զՀայր ուրուք տեսեալ իցէ , եթէ ոչ
 որ էն յԱստուծոյ՝ նա ետես զՀայր :
 47 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ զի Որ՝ հաւատայ՝
 ընդունի զկեանսն յաւիտեականս :
 48 Ես եմ հացն կենաց : (49) Հարքն ձեր
 կերան զմանանայն յանապատին եւ
 50 մեռան : Այս է հացն որ յերկնիցն իջ-
 եալ է , զի որ ուտիցէ ոք իսմանէ՛ մի՛
 51 մեռանիցի : Ես եմ հացն կենդանի , որ
 52 յերկնից իջեալ , Եթէ ոք ուտիցէ ի
 հացէ յայսմանէ , կեցցէ ի յաւիտեան .
 եւ հացն զոր ես տաց՝ մարմին իմ է ,
 զոր ես տաց վտան կենաց աշխարհի :
 53 Մարտնչէին ընդ միմեանս Հրեայքն
 եւ ասէին , Ձի՛արդ կարէ սա տալ մեզ
 54 զմարմին իւր յուտել : Ասէ ցնոսա Յի-
 սուս , Ամէն ամէն ասեմ ձեզ , Եթէ ոչ
 կերիջիք զմարմին Որդւոյ մարդոյ եւ
 արթիք զարիւն նորա , ոչ ունիք
 55 կեանս յանձինս : Որ ուտէ զմարմին իմ

¹Ունէ , Բայց այլ նաւք եկին
²Բ-դ-ւ-մ , կերան յորժամ գոհացաւ Տէր
³Ի Յաննիս զպատի

¹Ունէ , հաւատայ իս

եւ ըմպէ՝ զարիւն իմ, ունի զկեանս
 յաւիտենականս, եւ ես յարուցից զնա
 56 յաւուրն յետնում: Զի մարմին իմ
 ճշմարիտ կերակուր է, եւ արիւն իմ
 57 ճշմարիտ ըմպելի է: Որ ուտէ զմարմին
 իմ եւ ըմպէ զարիւն իմ, յիս ընակես-
 58 ցէ, եւ ես ի նմա: Որպէս առաքեաց
 զիս կենդանին Հայր, եւ ես կենդանի
 եմ վասն Հօր. եւ որ ուտէն զիս՝ եւ
 59 նա կեցցէ վասն իմ: Այս է հացն որ
 յերկնից իջեալ. ոչ որպէս կերան հարքն
 ձեր զմանամայն եւ մեռան. որ ուտե-
 զհացս զայս՝ կեցցէ յաւիտեան:
 60 Զայս ասաց ի ժողովրդեանն յուսու-
 61 ցաննն ի կափառնայում: Եւ ըստումք
 յաշակերտացն իրբեւ լուան, ասին,
 62 Իբրեւ գիտաց Յիսուս յանձն իւր եթէ
 տրտնջին վասն այնորիկ աշակերտքն
 նորա, ասէ ցնոսա, Այգ զայթակղի-
 63 ցուցանէ՝ զձեզ: Իսկ արգ, եթէ տե-
 սանիցէք զՈրդի մարդոյ, զի երանիցէ
 64 ուր էր զառաջինն: Հոգին է կենդա-
 նարար, մարմին ինչ ոչ օգնէ: զրանն
 զոր ես խօսեցայ ընդ ձեզ՝ հոգի է եւ
 65 կեանք: Այլ են ոմանք ի ձէնջ որ ոչ
 հաւատան. քանզի զիտէր Յիսուս ի
 սկզբանէ ով են այնորիկ որ ոչն հա-
 ւատան, եւ ով այն է որ մատնելոցն
 66 է զնա: Եւ ասէր, վասն այնորիկ
 ասացի ձեզ թէ ոչ ոք կարէ զալ առ
 իս, եթէ ոչ իցէ տուեալ նմա ի Հօրէ
 իմմէ:
 67 Յայսմանէ բազումք յաշակերտացն
 նորա չողան յետս, եւ ոչ եւս չըջէին
 68 ընդ նմա: Ասէ Յիսուս ցերկոտասան
 աշակերտան, Միթէ եւ գո՞ւք կամիր
 69 երթալ: Պատասխանի ետ նմա Սիմոն
 Պետրոս, Տէր, առ ո՞վ երթիցուք,
 բանս կենաց յաւիտենականաց ունիս:
 70 Եւ մեք հաւատացաք եւ ծանեաք եթէ
 զու ես ՚Բրիտոտոն Որդի Աստուծոյ՝:
 71 Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս, Ո՛չ
 ես զձեզ զերկոտասանսդ ընտրեցի,
 72 եւ միդ ի ձէնջ սատանայ է: Եւ ասէր
 զՍիմոնիւհան Յուզայէ Իսկարիոտա-
 ցոյ՝, զի նա իսկ մատնելոց էր զնա,
 եւ մի էր յերկոտասանիցն:

ԳԼ Ե

4 ԳԵ. Եւ յետ այնորիկ չըջեր Յիսուս
 ի Գալիլեա, քանզի ոչ կամէր ի Հրէաս-
 տանի չըջիլ, զի խնդրէին զնա Հրեայքն
 սպանանել:
 2 Եւ էր մերձ տօնն Հրէից տաղաւա-
 3 րահարաց: Ասին ցնա եղբարքն նորա,
 Գնա աստի եւ երթ ի Հրէստտան, զի
 եւ աշակերտքն քո տեսցեն զգործսդ
 4 քո զոր գործես: Զի ոչ ոք է որ ի
 ծածուկ ինչ գործէ, եւ խնդրէ ինքն
 համարձակ լինիլ. եթէ զայդ գործես,
 5 յայտնեա զանձն քո աշխարհի: Քանզի
 եւ եղբարքն իսկ չէին հաւատացեալ
 6 ի նա: Ասէ ցնոսա Յիսուս, Ժամանակ
 իմ չեւ է հասեալ, բայց ձեր ժամանակ
 7 յամենայն ժամու պատրաստ է: Ոչ
 կարէ աշխարհ ատիլ զձեզ, բայց զիս
 ատեալ, զի ես վկայեմ վասն նորա
 եթէ գործքն իւր շարութեան են:
 8 Գուք երթալք ի տօնն յայն, ես ոչ Յեր-
 թամ ի տօնն յայն, զի իմ ժամանակ
 9 չեւ է լցեալ: Զայս իրբեւ ասաց, ինքն
 10 մնաց անդէն ի Գալիլեա: Իբրեւ ելին
 եղբարքն նորա, ասպ եւ ինքն ել ի
 տօնն, ոչ յայտնի այլ իրբեւ ի ծածուկ:
 11 Եւ Հրեայքն խնդրէին զնա ի տօնի անդ
 12 եւ ասէին, Ո՛ւր իցէ նա: Եւ ՚քրթմըն-
 ջիւն էր զնմանէ ի ժողովուրդան. կէսքն
 ասէին թէ Բարուոք է. այլքն ասէին,
 Ոչ, այլ մոլորեցուցանէ ժողովուրդն:
 13 Եւ ոչ ոք համարձակ խօսէր զնմանէ
 վասն երկիւղին Հրէից:
 14 ԵՎ. Իրբեւ տօնն ընդմիջեցաւ, ել
 Յիսուս ի տաճարն եւ ուսուցանէր:
 15 Զարմանային Հրեայքն եւ ասէին,
 Զիա՞րդ զգիրս զիտէ սա, զի ուսեալ
 16 բնաւ չիք: Պատասխանի ետ նոցա Յի-
 սուս եւ ասէ, Իմ վարդապետութիւնս
 չէ իմ, այլ այնորիկ որ ատաքեացի զիս:
 17 Եթէ ոք կամի զկամս նորա տանել,
 զիտացէ վասն վարդապետութեանս,
 յԱստուծոյ իցէ արդեւք եթէ ես ինչ
 18 յանձնէ իմմէ խօսիմ: Որ յանձնէ իւրմէ
 խօսի՝ փառս անձին իւրում խնդրէ,
 իսկ որ խնդրէ զփառս այնորիկ որ ա-
 տաքեացն զնա՝ նա ճշմարիտ է, եւ

1Որ՞նչ, Սուրբն Աստուծոյ. 2Ո՛ւր՞նչ Սուրբն Աս-
 տուծոյ կենդանեղ
 3Օրբն՝ 4, Յուզայէ որ ի կարիոտայ

3Որ՞նչ, երթամ տակաւին
 4Բարեւո՛ւր, քրթմընէն բազում

19 անիրաւութիւնն ոչ գոյ ի նմա : Ո՛չ Մովսէս ետ ձեզ զօրէնանս, եւ ոչ ոք
 20 ի ձէնջ առնէ զօրէնանս : Զի՞ խնդրէք զիս սպանանել : Պատասխանի ետ ժողովուրդն եւ ասէ, Դեւ գոյ ի քեզ, ո՞վ
 21 խնդրէ զքեզ սպանանել : Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս եւ ասէ, Գործ մի գործեցի, եւ ամենեքին զարմացեալ
 22 էք : Վասն այնորիկ Մովսէս ետ ձեզ թլխատութիւն, (զի ոչ եթէ ի Մովսէսէ էր, այլ ի հարց անտի,) եւ ի շա-
 23 լաթու թրիատէք զմարդ : Իսկ արդ եթէ թլխատութիւն ամուս մարդ ի շաթթու, զի մի՞ օրէնքն Մովսէս լուծցին, ընդ իս ցասուցեալ էք զի ող-
 24 ջոյն իսկ մարդ բծկեցի ի շաթթու :
 25 Ե՛հ, Մի՛ ըստ աչս դատիք, այլ ուղիղ դատաստան արարէք :
 26 Ասէին ոմանք յԵրուսաղեմացոց անտի, Ո՛չ նա է սա զոր ինչդէին սպա-
 27 նանել : Եւ աւասիկ յայտնապէս խօսի, եւ չասեն ինչ ընդ դմա. գուցէ ար-
 28 դեւք եւ իշխանքն զիտացին թէ սա
 29 իցէ Քրիստոսն : Այլ զսա զիտեմք ուստի է, իսկ Քրիստոսն յորժամ գայցէ,
 30 ոչ ոք զիտէ ուստի է : Ազգակիցաց Յիսուս ի տաճարին, ուսուցանէր եւ ասէր, Ե՛ւ զիս զիտէք, ե՛ւ ուստի եմն զիտէք : Եւ յանձնէ իմմէ ոչ եմ եկեալ, այլ է ճշմարիտ որ առաքեացն զիս զոր
 31 գուքն ոչ զիտէք : Ես զիտեմ զնա, զի ի նմանէ իսկ եմ, եւ նա առաքեաց
 32 զիս : Խնդրէին զնա ունի՞՞ եւ ել ի ձեռաց նոցա : Եւ ոչ ոք արկ ի նա ձեռն :
 33 զի չեւ էր հասեալ ժամ նորա : Եւ բազումք ի ժողովրդենէն հաւատացին ի նա, եւ ասէին, Քրիստոսն յորժամ գայցէ, միթէ աւելի՞ ինչ նշանս աւ-
 34 նիցէ քան զոր սայտ առնէ : Եւ լուան փարիսեցիքն զտրտունջ ժողովրդեանն զնմանէ : Եւ առաքեցին քահանայապետքն եւ փարիսեցիքն սպասաւորս
 35 զի կայցին զնա : Ասէ Յիսուս, Փոքր մեւս եւս ժամանակ ընդ ձեզ եմ, եւ երթամ առ այն որ առաքեացն զիս :
 36 Խնդրիցէք զիս եւ ոչ գտանիցէք, եւ ուր եմն երթամ՝ զուրք ոչ կարէք գալ :
 37 Ասեն Հրեայքն ընդ միմեանս, Իսկ յ՞ երթայցէ դա, զի մեք ոչ գտանիցեմք

զգա . միթէ ի սփրոս հեթանոսաց երթայցէ եւ ուսուցանիցէ զհեթանոսս :
 38 Զի՞նչ է բանն այն զոր ասաց, Խնդրիցէք զիս եւ ոչ գտանիցէք . եւ ուր եմն երթամ՝ զուրք ոչ կարէք գալ :
 39 Ե՛հ . ի վերջնումաւուր մեծի ածնին կայր Յիսուս, աղաղակէր եւ ասէր, Եթէ սք ծարաւի իցէ, եկեացէ առ իս
 40 եւ արբցէ : Որ հաւատայ յիս՝ որպէս եւ ասեն զիրք, Գետք յորովայնէ նորա բղխեսցեն ջրոց կենդանութեան :
 41 Զայս ասէր վասն Հուդոյն զոր ընդու-նելոց էին որ հաւատային ի նա . զի Յիսուս էր Հոգի՞, քանզի Յիսուս չեւ էր
 42 փառաւորեալ : Ոմանք ի ժողովրդենէն իբրեւ լսէին զբանս զայս, ասէին, Սա է ճշմարիտ մարգարէն : Այլքն ասէին, Սա է Քրիստոսն . իսկ կէսքն ասէին, Միթէ ի Գալիլէէ՞ գալոց իցէ Քրիստոսն :
 43 Ո՛չ զիրք ասեն եթէ ի զաւակէ Դաւթի եւ ի Բեթղեհէմ զեզջէ ուր Դաւիթին էր՝ զալոց է Քրիստոսն : Եւ եղև հերձուած ի մէջ ժողովրդեանն վասն նա-
 44 ռա : Եւ ոմանք ի նոցանէ կամեցան ունել զնա, այլ ոչ ոք մխտաց ի նա ձեռն :
 45 Եւ եկին անդրէն սպասաւորքն սուրահանայապետն եւ փարիսեցիս, եւ ասեն սուքա ցնոսա, Ը՛նդէ՞ր ոչ ածէք զնա այսր : Պատասխանի ետուն սպասաւորքն եւ ասեն, Ո՛չ կրնք այնպէս
 46 խօսեցաւ մարդ որպէս այն այն : Պատասխանի ետուն փարիսեցիքն եւ ասեն, Միթէ եւ դո՞ւք մտորեցարուք :
 47 Միթէ ոք յիշխանացն հաւատաց ի նա կամ ի փարիսեցոցն : Այլ այն խաժածած ամբոխ որ ոչ զիտէ զօրէնս, եւ նորովեալ են : Ասէ Նիկողեմոս ցնոսա (որ եկեալն էր առ նա զիշերի յառա-
 48 ջազոյն, եւ մի էր ի նոցանէ), Միթէ օրէնքն մեր դատի՞ն զմարդ, եթէ ոչ լսեն ինչ նախ ի նմանէ, ի՞կամ զիտեն
 49 զինչ զործէ : Պատասխանի ետուն նմա եւ ասեն, Միթէ եւ դո՞ւ եւս ի Գալիլէէ իցես . քննեա եւ տես, զի մարգարէ ի Գալիլէէ ոչ յառնէ :

¹Ո՛չ, ²ճշմարտեւ Քրիստոսն
³Ի Բաւաւս գալստի

³Ո՛չ, ⁴չեւ էր տուեալ Հոգի Սուրբ
⁵Ո՛չ, ⁶Բազումք
⁷Յիսուս, ⁸և

ԳԼ Ը

1¹ Եւ գնացին իւրաքանչիւր ոք ի տեղի իւր, իսկ Յիսուս գնաց ի լիանն Զի-
 2 թենեաց: Եւ ընդ առաւօտսն գարձեալ
 եկն ի տաճարն, եւ գայր առ նա ամե-
 նայն ժողովուրդն, եւ նստեալ ուսու-
 3 ցանէր գնոսա: Ածին առ նա զպիւրքն
 2 եւ քաննայապետքն՝ եւ փարիսեցիք
 կին մի բմբոնեալ ի չնութեանս. եւ
 4 կացուցեալ զնա առաջի, Ասենցնա, Վարդապետ, կինս այս բմբոնեալ ինքն
 5 յայտնապէս շնացեալ է: Եւ յորէնսն
 Մովսէս մեզ պատուիրեաց զպայպիսիս
 6 քարկոծել, արդ զու զի՛նչ ասես վասն
 7 գորա: Զայս ասէին փորձելով զնա,
 զի ունիցին ամբաստանութիւն զմտ-
 նէ. իսկ Յիսուս ի խոնարհ նայելով
 8 զրէր մատամբն յերկրի: Իսկ իբրեւ
 ստիպեցին հարցանելովցնա, հայեցեալ
 ի վեր՝ ասէցնոսա, Անմեղն ի ձէնջ
 նախ նա բնկեցէ քար ի վերայ գորա:
 8 Եւ գարձեալ ի խոնարհ նայելով զրէր
 9 յերկրի: Եւ Յլուեալ երանէին՝ մի ըստ
 միովէ, սկսեալ յառաջնոցն մինչեւ ի
 վերջինսն. եւ մնաց միայն Յիսուս, եւ
 10 կինն կայր առաջի նորա: ³Պատասխա-
 նի ետ Յիսուս եւ՝ ասէցնա, կին զու,
⁵ ո՛ւր են. ո՛չ ոք՝ զքեզ գատապար-
 11 տեաց: Եւ ասէ, Ոչ, Տէր. եւ ասէ Յի-
 սուս, Եւ ոչ ես գատապարտեմ զքեզ,
 երթ, յայսմ հետէ մի՛ մեղանչեր:
 12 Ե՛ր. Դարձեալ խօսեցա ընդ նոսա
 Յիսուս եւ ասէ, Ես եմ լոյս աշխարհի.
 որ զայ զկնի իմ՝ ընդ խաւար մի՛ զնաս-
 13 ցէ, այլ ընկալցի զլոյսն կենաց: Ասեն
 ցնա փարիսեցիքն, Դու վասն անձին
 քս վկայես, եւ վկայութիւն քո չէ
 14 ճշմարիտ: Պատասխանի ետ Յիսուս
 եւ ասէցնոսա, Թէպէտ եւ ես վկայեմ
 վասն անձին իմոյ, վկայութիւն իմ
 ճշմարիտ է. զի գիտեմ ուստի եկի եւ
 յո երթամ. բայց դուք ոչ գիտէք ուստի

15 զամ կամ յո երթամ: Դուք ըստ մարմ-
 նոյ գատիք, ես ոչ գատիմ եւ ոչ զոք:
 16 Թէպէտ եւ գատիմ եւս զոք, գտտաս-
 տանն իմ ճշմարիտ է. զի չեմ միայն,
 այլ ես եւ որ առաքեացն զիս Հայր:
 17 Եւ յորէնսն իսկ ձեր գրեալ է թէ՛ Եր-
 կուց մարդոց վկայութիւն ճշմարիտ է:
 18 Ես եմ որ վկայեմ վասն իմ, եւ վկայէ
 վասն իմ որ առաքեացն զիս Հայր:
 19 Ասէինցնա, Ո՛ւր է Հայր քո. պա-
 տասխանի ետ Յիսուս եւ ասէցնոսա,
 Ոչ զիս գիտէք եւ ոչ զՀայրն իմ. եթէ
 զիս գիտէիք, եւ զՀայրն իմ թերեւս
 զիտէիք:
 20 Զայս բանս խօսեցաւ ի տան գանձին,
 յորժամ ուսուցանէր ի տաճարի անդ.
 եւ ոչ ոք կայաւ զնա, զի չեւ եւս
 հասեալ էր ժամ նորա:
 21 Ե՛ւ. Ասէ գարձեալցնոսա Յիսուս,
 Ես երթամ, եւ խնդրիցէք զիս, եւ ի
 մեզս ձեր մեռանիցիք. զի ուր են
 22 երթամ, զուք ոչ կարէք գալ: Ասէին
 Հրեայքն, Միթէ գիւրովի՛ն երթայցէ,
 զի ասէ թէ՛ Ուր են երթամ, զուք
 23 ոչ կարէք գալ: Եւ ասէցնոսա, Դուք
 ի ներքուստ աստի էք, եւ ես ի վե-
 րուստ անտի եմ. զուք յաշխարհէ
 աստի էք, ես չեմ յայսմ աշխարհէ:
 24 Բայց ասացի ձեզ թէ՛ ի մեզս ձեր մե-
 ռանիցիք. զի թէ ոչ հաւատայցէք թէ
 25 ես եմ, մեռանիցիք ի մեզս ձեր: Ասեն
 ցնա, Դու ո՞վ ես. ասէցնոսա Յիսուս,
⁶ նախ զի եւ խօսիմս իսկ ընդ ձեզ՝
 26 Բազում ինչ ունիմ վասն ձեր խօսել
 եւ գատել. այլ որ առաքեացն զիս՝
 ճշմարիտ է. եւ ես զոր լուսայն ի նմանէ՛
 27 զայն խօսիմ յաշխարհի: Եւ ոչ գիտա-
 ցին թէ՛ զՀօրէ ասէրցնոսա:
 28 Ասէցնոսա Յիսուս, Յորժամ բարձ-
 րացուցանիցէք զվորդի մարդոյ, յայն-
 ժամ գիտասջիք թէ՛ ես եմ. եւ յանձնէ
 իմմէ ոչ ինչ աննեմ, այլ որպէս ու-
 29 սոյց զիս Հայրն իմ, զայն խօսիմ: Եւ
 որ առաքեացն զիս՝ ընդ իս է. ոչ եթող
 զիս միայն, զի ես զհաճոյս նորա առ-
 նեմ հանապազ:
 30 Իբրեւ զայս խօսեցաւ, բազումք հա-
 ւատայցին ի նա:
 31 Ե՛ջ. Եւ ասէր Յիսուս առ Հրեայսն
 հաւատացեալս, Եթէ դուք կացջիք

¹ Այս մտաւան հատրդ պատեւն է բազումն է Յու-
 շարէն որքնայոց, որպէս եւ է բազումն է Հայերն
 յեռագրոց:
² Ի բազմաւ պատեւն
³ Ո՛ւր է, լուեալ եւ յանդիմանեալ ի իզճէ
 մտաց, երանէին
⁴ Ո՛ւր է, Հայեցեալ Յիսուս ի վեր եւ ոչ զոք
 տեսեալ բայց ի կնոջն,
⁵ Ո՛ւր է, ո՛ւր են որ չարախօսեին զքէն. ո՛չ ոք

⁶ Կ-մ, Զոր ի սկզբանէ անտի խօսիմ առ ձեզ

ի բանի իմուժ, ճշմարիտ աշակերտք
 32 իմ էք. եւ ծանիջիք զճշմարտութիւնն,
 եւ ճշմարտութիւնն ազատեցէ զձեզ:
 33 Պատասխանի ետուն նմա եւ ասեն,
 Չաւակ Աբրահամու եմք, եւ ոչ ումեք
 երբեք ծառայեցաք. զիա՞րդ ասես թէ
 34 Ազատք լինիջիք: Պատասխանի ետ նո-
 ցա Յիսուս, Ամէն ամէն ասեմ ձեզ թէ
 Ամենայն որ անէ զմեզ¹ ծառայ է
 35 մեղաց: Եւ ծառայն ոչ յաւիտեան կայ
 ի տան, իսկ որդին յաւիտեան կայ:
 36 Իսկ արդ եթէ Որդին զձեզ ազատե-
 ցուցէ, ճշմարիտ ազատք լինիջիք:
 37 Գիտեմ զի զաւակ Աբրահամու էք, այլ
 ինզրէք սպանանել զիս, զի բանին
 38 իմոյ չիք տեղի ի ձեզ: Ես զոր տեսի
 առ Հօր իմուժ՝ խօսիմ, եւ զուր զոր
 39 լուսուրբ ի հօրէն ձերմէ՝ աննէք: Պա-
 տասխանի ետուն նմա եւ ասեն, Հայր
 մեր Աբրահամ է. ասէ ցնոսա Յիսուս,
 Եթէ որդիք Աբրահամու էիք, զգործան
 40 Աբրահամու գործէիք: Այլ այժմիկ
 ինզրէք սպանանել զիս, զայր մի՞ որ
 ձեզ զճշմարտութիւն խօսեցայ, զոր
 լուսայ ՚ի Հօրէ իմմէ՞. զայդ Աբրահամ
 41 ոչ արար: Գուք աննէք զգործս հօրն
 ձերոյ. ասեն ցնա, Մեք ի պոռնկու-
 թիւնէ չեմք ծնեալ. մի է Հայր մեր, Աս-
 42 տուած: Ասէ ցնոսա Յիսուս, Եթէ Աս-
 տուած էր Հայր ձեր, սիրէիք արգելք
 զիս. զի ես յԱստուծոյ ելի եւ եկի,
 եւ ոչ եթէ յանձնէ ինչ եկի, այլ նա
 43 առաքեաց զիս: Ընդէ՞ր զիսօսս իմ ոչ
 զիտէք զուրք. վասն զի ոչ կարէք լսել
 44 զբանն իմ: Գուք ի հօրէ ի Սատանայէ
 էք, եւ զցանկութիւնս հօրն ձերոյ կա-
 միք աննել. զի ես մարդասպան էր
 ի սկզբանէ, եւ ի ճշմարտութեան ոչ
 եկաց, զի ոչ գոյ ճշմարտութիւն ի
 նմա. յորժամ խօսիցի սուտ, յիւրոց
 անտի խօսի. զի սուտ է եւ հայր նո-
 45 րա: Իսկ ես զի զճշմարտութիւն խօ-
 46 սիմ, ոչ հաւատայք ինձ: Ո՞ ի ձէնջ
 յանզիմանէ զիս վասն մեզաց. եթէ
 զճշմարտան ասեմ ձեզ, ընդէ՞ր ոչ հա-
 47 լատայք ինձ: Որ էն յԱստուծոյ՝ զբանս
 Աստուծոյ լսէ. եւ զուր վասն այնորիկ
 48 ոչ լսէք, զի չէք յԱստուծոյ: Պատաս-
 խանի ետուն Հրեայքն եւ ասեն ցնա,
 Ո՞չ բարւոք ասեմք մեք եթէ Սամա-

49 րացի ես դու, եւ դեւ գոյ ի քեզ: Պա-
 տասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ, Յիս
 դեւ ոչ գոյ, այլ պատուեմ զՀայր իմ,
 50 եւ զուր անարգէք զիս: Ես ոչ ինզրեմ
 զվատս իմ, է որ ինզրէն եւ զատի,
 51 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, Եթէ ոք զբանն
 իմ պահեցէ, զմահ մի՞ տեսցէ ի յա-
 52 լիտեան: Ասեն ցնա Հրեայքն, Արդ
 զիտացաք թէ դեւ գոյ ի քեզ. Աբրա-
 համ մտաւ, եւ մարդարէքն, եւ զու
 ասես, Եթէ ոք զբանն իմ պահեցէ,
 մի՞ ճաշակեցէ զմահ ի յաւիտեան:
 53 Միթէ՞ դու մե՞ծ ինչ ոք իցես քան զհայր
 մեր Աբրահամ, որ մտաւ, եւ մար-
 դարէքն մեռան. արդ դու զո՞ անես
 54 զքեզ: Պատասխանի ետ Յիսուս, Եթէ
 ես փառաւորեմ զանձն իմ, փառքն իմ
 ոչ ինչ են. է Հայր որ փառաւորէ զիս,
 զորով՞ զուրքն ասէք թէ Աստուած² մեր
 55 է. Եւ ոչ ճանաչէք զնա, բայց ես զի-
 տեմ զնա. եւ եթէ ասեմ թէ ոչ զիտեմ
 զնա, ձեզ նման սուտ լինիմ. այլ զի-
 56 տեմ զնա եւ զբան նորա պահեմ: Աբ-
 րահամ հայր ձեր ցանկացաւ տեսանել
 57 զօր իմ, ետես եւ ուրախ եղես: Ասեն
 ցնա Հրեայքն, Յիսուս ամ չեւ եւս է
 58 քո, եւ զԱբրահամ տեսեր: Ասէ ցնոսա
 Յիսուս, Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, Յա-
 ուջ քան զիննն Աբրահամու եմ ես:
 59 Վէ՞մս աօին զի արկցեն ի վերայ նորա,
 եւ Յիսուս խոյս ետ եւ ել զնաց ի տա-
 ճարէ անտի:

ԳԼ Թ

1 Եւ մինչդեռ անցանէր, ետես այր
 2 մի կոյր ի ծնէ. Եւ հարցին ցնա աշա-
 կերաքն նորա եւ ասեն, Ռաբբի, ո՞յր
 միտս է, սորա՞ թէ հօր եւ մօր իւրոյ,
 3 զի կոյր ծնցի: Պատասխանի ետ Յի-
 սուս, Ոչ դորա միտս է, եւ ոչ հօր
 եւ մօր իւրոյ. այլ զի յայտնի լիցին
 4 գործքն Աստուծոյ ի գմա: Եւ ինձ
 պարտ է գործել զգործս այնորիկ որ
 առաքեացն զիս, մինչ աւուր կայ. զայ
 զիչեր, յորժամ ոչ ոք կարէ գործել:
 5 Մինչդեռ յաշխարհի եմ, լոյս եմ աշ-
 6 խարհի: Չայս իբրեւ ասաց, եթուք
 ի դետին եւ արար կաւ ի թքոյն, եւ
 ծեփեաց զկաւն ի վերայ աչաց կուրին:

¹Գաւա՛ծ: յԱստուծոյ

²Ո՞րա՛ն, ձեր

7 Եւ ասէ ցնա, Երթ, լուա յաւազանին՝
 Սիլովամայ, (որ թարգմանի Առաքեալ.)
 չոգաւ լուացաւ, եկն եւ տեսանէր:
 8 Իսկ զբացիքն եւ որոց տեսեալն էր
 զնա յառաջագոյն թէ ¹մուրացիկ էր՝
 9 ասէին, Ո՞չ սա էր որ նստէրն եւ մու-
 10 րանայր: Կէսքն ասէին, Նա է. Այլքն
 11 ասէին, ²Ոչ, այլ՝ նման է նմա. եւ
 12 Ինքն ասէր թէ, Ես եմ: Ասեն ցնա,
 13 Իսկ զիա՞րդ բացան աչք քո: Նա ետ
 14 պատասխանի, Այր մի որում Յիսուսն
 15 ասեն՝ կաւ արար եւ ձեփեաց զաչս իմ,
 16 եւ ասէ ցիս, Երթ ի Սիլովամ եւ լուա.
 17 չոգայ, լուացայ եւ տեսանեմ: Ասեն
 18 ցնա, Ո՞ւր է նա. ասէ ցնոսա, Ոչ գի-
 19 տեմ:
 20 Ածին առ փարիսեցիսն զնա որ եր-
 21 բեմն կոյրն էր: Եւ էր չարաթ, յոր-
 22 ժամ զկաւն արար Յիսուս, եւ երաց
 23 զաչս կուրին: Դարձեալ հարցանէին
 24 զնա եւ փարիսեցիքն թէ Զիա՞րդ տե-
 25 սանես. եւ նա ասէ ցնոսա, Կաւ եզ
 26 ի վերայ աչաց իմոց, եւ լուացայ եւ տե-
 27 սանեմ: Ասեն ոմանք ի փարիսեցւոցն,
 28 Ոչ է այրն այն յԱստուծոյ, զի զչարամբ
 29 ոչ պահէ. Կէսքն ասէին, Իսկ զիա՞րդ
 30 կարէ մարդ մեղաւոր այսպիսի նշանս
 31 առնել. եւ էին ներձուածք ի մէջ նո-
 32 ցա: Ասեն դարձեալ ցկոյրն, Դու զի՞
 33 ասես վասն նորա զի երաց զաչս քո.
 34 Եւ նա ասէր թէ, Մարդարէ է: Եւ ոչ
 35 հաւատային Հրեայքն զնմանէ թէ կոյր
 36 էր եւ բացաւ, մինչեւ կոչեցին զճնողս
 37 բացելոյն: Հարցին ցնոսա եւ ասեն,
 38 Սա՞ է որդին ձեր, զորմէ զուքն ասէիք
 39 եթէ կոյր ծնաւ, արդ զիա՞րդ տեսա-
 40 նէ: Պատասխանի ետուն նոցա ծնողքն
 41 նորա եւ ասեն, Գիտեմք զի սա է որ-
 42 զին մեր, եւ զի կոյր ծնաւ. Բայց
 43 զիա՞րդ այժմոց տեսանէ, ոչ գիտեմք.
 44 Կամ թէ ո՞վ երաց զաչս դորս, մեք
 45 ոչ գիտեմք. ցոյս իսկ հարցէք, ինքնին
 46 ի չափ հասեալ է, ինքն իսկ խօսեցի
 47 վասն իւր: Զայս ասացին ծնողքն նո-
 48 րա, զի երկնչէին ի Հրէիցն. քանզի
 49 ուխտ եղեալ էր Հրէից, եթէ ոք խոս-
 50 տովանեցի զնա Բրիստոս, ի բաց կաց-
 51 ցէ ի ժողովրդենէն: Վասն այնորիկ ա-
 52 սացին ծնողքն նորա թէ Ինքնին ի չափ
 53 հասեալ է, ցնա իսկ հարցէք: Դարձեալ

կրկին անգամ կոչեցին զայրն որ կոյրն
 էր, եւ ասեն ցնա, Տուր փառս Աս-
 25 տուծոյ. մեք գիտեմք զի այրն այն
 26 մեղաւոր է: Եւ նա ասէ, Թէ մեղաւոր
 27 իցէ, ես ոչ գիտեմ. բայց զայս գիտեմ,
 28 զի կոյր էի եւ արդ տեսանեմ: Դար-
 29 ձեալ ասեն ցնա, Զի՞նչ արար քեզ,
 30 զիա՞րդ երաց զաչս քո: Պատասխանի
 31 ետ նոցա, Այժմ ասացի ձեզ եւ ոչ
 32 լուարուք. զի՞ կամիք միւսանգամ
 33 լսել. միթէ եւ զո՞ւրք կամիք աշակեր-
 34 տել նմա: Նոքա հայնոյէին զնա եւ ա-
 35 սէին, Դու լիջիր նորա աշակերտ, մեք
 36 Մովսիսի աշակերտք եմք: Մեք գի-
 37 տեմք զի ընդ Մովսիսի խօսեցաւ Աս-
 38 տուած, զսա ոչ գիտեմք ուստի՞ իցէ:
 39 Պատասխանի ետ այրն եւ ասէ ցնոսա,
 40 Այդ իսկ են սքանչելիք, զի զուք ոչ
 41 գիտէք ուստի՞ իցէ, եւ զիմ զաչս ե-
 42 բաց: Գիտեմք զի Աստուած մեղա-
 43 ւորաց ոչ լսէ, բայց եթէ աստուածա-
 44 պաշտ ոք իցէ եւ զկամս նորա առնիցէ,
 45 ինձմա լսէ: Ի յաւիտենից ոք ոչ լուաւ
 46 եթէ երաց ոք զաչս կուրի ի ծնէ կոյր
 47 ծնելոյ: Եթէ ոչ յԱստուծոյ էր այրն
 48 այն, ոչ կարէր առնել ինչ: Պատաս-
 49 խանի ետուն եւ ասեն ցնա, Ի մեզս
 50 իսկ ծնեալ ես ամենեւին, եւ դու վար-
 51 դապե՛տ լինիս մեր. եւ հանին զնա
 52 արտաքս:
 53 Լուաւ Յիսուս եթէ հանին զնա ար-
 54 տաքս, եւ իբրեւ եզիտ զնա, ասէ ցնա,
 55 Դու հաւատամ յՈրդի Աստուծոյ: Նա
 56 պատասխանի ետ եւ ասէ, Տէր, ո՞վ է
 57 զի հաւատացից ի նա: Ասէ ցնա Յի-
 58 սուս, Ե՛ւ տեսեր զնա, Ե՛ւ որ խօսիդ
 59 ընդ քեզ՝ նա է: Եւ նա ասէ, Հաւա-
 60 տամ, Տէր. եւ երկիր եպագ Նմա:
 61 Զս. Եւ ասէ Յիսուս, Ի դատաս-
 62 տան եկի յաշխարհս յայս, զի որ ոչն
 63 տեսանեն՝ տեսին, եւ որք տեսանեն՝
 64 կուրացին: Լուան ոմանք ի փարի-
 65 սեցւոցն որք ընդ նմա էին, եւ ասեն
 66 ցնա, Ի՞նչ է եւ մեք կոյրք իցեմք:
 67 Ասէ ցնոսա Յիսուս, Եթէ կոյրք էիք,
 68 ոչ էր ձեր մեզ. բայց արդ ասէք եթէ
 69 Տեսանեմք, եւ մեզքն ձեր ի ձեզ հաս-
 70 տատեալ են:

ԳԼ. Ժ

1Ո՞ւր, կոյր 28-նն 7-1-11 4 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, Որ ոչ մտանէ

ընդ գուռն ի գաւթթ ոչխարացն, այլ
 2 ընդ այլ երանէ՝ նա գող է եւ աւազակ :
 3 Իսկ որ մտանէ ընդ գուռն՝ հովիւ է
 4 ոչխարաց : Նմա գունապանն բանայ, եւ
 5 ոչխարքն ձայնի նորա լսեն, եւ զիւր
 6 ոչխարսն կոչէ յանուանէ եւ հանէ
 7 զնոսա : Եւ յորժամ ՚՛գիւրն զամենայն՝
 8 հանիցէ, առաջի նոցա երթայ, եւ ոչ-
 9 խարքն զհետ նորա երթան, զի ճա-
 10 նայնն զձայն նորա : Զօտարի զհետ ոչ
 11 երթիցեն, այլ փախիցեն ի նմանէ, զի
 12 ոչ ճանաչեն զձայն օտարաց :
 13 Զայս առակ ասաց նոցա Յիսուս,
 14 եւ նոքա ոչ գիտէին եթէ զինչ էր որ
 15 խօսէին ընդ նոսա : Գարձեալ ասէ ցնո-
 16 սա Յիսուս, Ամէն ամէն ասեմ ձեզ զի
 17 Ես եմ գուռն ոչխարաց : Ամենքեան
 18 որ յառաջ քան զիս եկին՝ զողք էին
 19 եւ աւազակք : այլ ոչ լուան նոցա ոչ-
 20 խարքն : Ես եմ գուռն, ընդ իս եթէ
 21 ոք մտանիցէ, կեցցէ : մտցէ եւ կըցէ
 22 եւ ճարակ գտցէ : Գող ոչ գայ, եթէ
 23 ոչ զի գողացի եւ սպանցէ եւ կարուս-
 24 ցէ : ես եկի զի կեանս ունիցին, եւ
 25 առաւել եւս ունիցին :
 26 ԶԲ. Ես եմ հովիւն քաջ. հովիւ քաջ
 27 գանձն իւր գնէ ի վերայ ոչխարաց :
 28 Իսկ վարձկանն որ ոչ է հովիւ, որոյ
 29 ոչ իւր են ոչխարքն, իբրեւ տեսանէ
 30 զգայն զի գայ, թողու զոչխարսն եւ
 31 փախի : եւ գայն յափշտակէ զնոսա
 32 եւ ցրուէ : Գանդի վարձկան է, եւ չէ
 33 փոյթ նմա վասն ոչխարացն : Ես եմ
 34 հովիւն քաջ, եւ ճանաչեմ զիմսն եւ
 35 ճանաչիմ յիմոցն : Որպէս զիտէ զիս
 36 Հայր, զիտեմ եւ ես զՀայր. եւ զանձն
 37 իմ գնեմ ի վերայ ոչխարաց : Նա եւ
 38 այլ եւս ոչխարք են իմ որ ոչ են յայսմ
 39 գաւթէ, եւ զայնս եւս պարտ է ինձ
 40 ածել այսր, եւ ձայնի իմում լուիցեն,
 41 եւ եղիցին մի հօտ եւ մի հովիւ : Վասն
 42 այնորիկ սիրէ զիս Հայր իմ, զի ես
 43 զնեմ զանձն իմ, զի միւսանգամ առից
 44 զնա : Ոչ ոք հանէ զնա յինէն, այլ ես
 45 զնեմ զնա անձամբ իմով. իշխանու-
 46 թիւն ունիմ զնեյ զնա, եւ իշխանու-
 47 թիւն ունիմ միւսանգամ առնուլ զնա.
 48 զայս պատուէր ասու ի Հօրէ իմմէ :
 49 Գարձեալ հերձուած լինէր ի մէջ

20 Հրէից վասն բանիցս այսոցիկ, եւ ա-
 21 սէին բազումք ի նոցանէ, Դեւ գոյ ի
 22 նմա եւ մոիգնի, զի բնաւ լուք նմա :
 23 Կէսքն ասէին, Այսպիսի բանք ոչ զի-
 24 ւահարի են. միթէ գեւ կարէ՞ զաչս
 25 կուրի բանալ :
 26 ԶԳ. Եզեն յայնժամ նաւակաւորքն
 27 յերուսաղէմ, եւ ձմեռն էր : Եւ շրջէր
 28 Յիսուս ի տաճարին ի սրահին Սոգո-
 29 մովիւի : Շուրջ եզեն զնովաւ Հրեայքն
 30 եւ ասեն, Մինչեւ յերթ թափես զորիս
 31 մեր. եթէ գու ես Գրիստոսն, ասա
 32 մեզ համարձակ : Պատասխանի ետ նո-
 33 ցա Յիսուս եւ ասէ, Ասացի ձեզ եւ
 34 ոչ հաւատայք ՚3 ինձ. զգործսն զոր ես
 35 գործեմ յանուն Հօր իմոյ՝ նոքին իսկ
 36 չկայքն վասն իմ : Այլ գուք ոչ հաւա-
 37 տայք, զի չեք յոչխարաց անտի ՚4 իմոց :
 38 Ոչխարք իմ ձայնի իմում լսեն, եւ ես
 39 ճանաչեմ զնոսա, եւ զկնի իմ գան :
 40 Եւ ես տամ նոցա զկեանսն յաւիտե-
 41 նականս. եւ մի՞ կորիցեն յաւիտեան,
 42 եւ մի՞ ոք յափշտակեցէ զնոսա ի ձե-
 43 սոց իմոց : Հայրն իմ որ ես ինձ զնո-
 44 սա՝ մեծ է քան զամենայն, եւ ոչ ոք
 45 կարէ յափշտակել ի ձեռաց Հօր իմոյ :
 46 Ես եւ Հայր ՚5 իմ մի եմք : (31) Վէմս
 47 առին Հրեայքն զի քարկոծ արացին
 48 զնա : Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս,
 49 Բազում գործս բարիս ցուցի ձեզ ի Հօրէ
 50 իմմէ. վասն որո՞յ գործոյ ի նոցանէ
 51 քարկոծ անէք զիս : Պատասխանի
 52 ետուն նմա Հրեայքն, Վասն բարեոյ
 53 գործոյ ոչ ասնեմք զքեզ քարկոծ, այլ
 54 վասն հայհոյութեան. եւ զի գու մարդ
 55 ես, եւ զանձն քո Աստուած ասնես :
 56 Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս, Ո՞չ
 57 յօրէնս ձեր գրեալ է, Ես ասացի թէ
 58 աստուածք իցէք : Իսկ եթէ զնոսա
 59 աստուածս ասէ, առ որս լանն Աս-
 60 տուծոյ եղեւ, (եւ չէ մարթ եզմանել
 61 զորոյն,) Իսկ զոր Հայր սրբեաց եւ ես
 62 ասեալաց յաշխարհ, գուք ասէք թէ
 63 Հայհոյեա, զի ասացի թէ Որքի Աստու-
 64 ծոյ եմ : Եթէ ոչ գործեմ զգործս Հօր
 65 իմոյ, մի՞ հաւատայք ինձ : Ապա թէ
 66 գործեմ, թէ եւ ինձ ոչ հաւատայք,
 67 սակայն գործոցն հաւատացէք. զի զի-

1 Ո՛ւնէ, զիւր ոչխարսն
 2 Ո՛ւնէ, իսկ վարձկանն փախի, քանզի

3 Ի Բազումս գործսն
 4 Ո՛ւնէ, իմոց, որպէս ասացի ձեզ
 5 Գ՛ւնէս գործսն

տասջիք եւ 1 ծանիջիք եթէ Հայր յիս ,
 եւ ես ի Հայր :
 39 Գարձեալ խնդրէին զնա ունել , եւ
 40 եւ ի ձեռայ նոցա : Եւ զնաց միւսանւ-
 գամ յայնկայս Յորդանանու ի տեղին
 ուր էր Յովնանէս զառաջինն եւ մկր-
 41 տէր , եւ անդ լինէր : Եկին թաղումք
 առ նա եւ ասեն , Չի Յովնանէս² նշան
 42 ինչ ոչ արար . Բայց զամենայն զոր
 ասաց Յովնանէս վասն նորա , ճշմա-
 րիտ էր . եւ բազումք հաւատացին
 ի նա անդ :

ԳԼ ԺԱ

1 ԶԻ Եւ էր ոմն հիւանդ Ղազարոս ի
 Բեթանեայ , ի գեղջէ Մարեմայ եւ Մար-
 2 թայի քեռ նորա : Այս սցն Մարիամ էր
 որ օծ զՏէրն իւզով , եւ ջնջեաց զոտս
 նորա հերով իւրով . որոյ եղբայրն Ղա-
 3 զարոս հիւանդ էր : Առաքեցին առ նա
 քորքն նորա եւ ասեն , Տէր , ա՛հաւա-
 սիկ զոր գուն սրէլէր՝ հիւանդացեալ է :
 4 Իրրեւ լուսն Յիսուս , ասէ , Այն հի-
 վանդութիւն չէ ի մահ , այլ վասն փա-
 ռացն Աստուծոյ . զի փառուոր լիցի
 5 Որդի Աստուծոյ այնուիկ : Եւ սրէր
 Յիսուս զՄարթա եւ զբոյր նորա
 6 3 զՄարթամ եւ զՂազար : Իրրեւ լուսն
 թէ հիւանդացեալ է , զտեղի կալաւ
 7 անդէն ուր էրն աւուրս երկուս : Ապա
 յետ այնորիկ ասէ յնոսա , Եկայր եր-
 թիցուք միւսանդամ ի Հրեատտան :
 8 Ասինցն աչակերտոյն , Ռաչարի , այժմ
 եւս խնդրէին զբեղ Հրեայքն քարկոծ
 առնել . եւ դարձեալ երթառ անդրէն :
 9 Պատասխանի եւ Յիսուս , Ո՛չ երկու-
 տասան ժամ է աւուր . եթէ ոք զնայ
 ի տուընջեան , ոչ զայթակղի , զի զլոյս
 10 աչխարհիս այսորիկ տեսանէ . Ապա թէ
 ոք զնայ զԻշերի , գայթակղի , զի լոյս
 11 ոչ գոյ ընդ նմա : Զայս իրրեւ ասաց ,
 յետ այսորիկ ասէ յնոսա , Ղազարոս
 բարեկամ մեր ննջեաց , այլ երթամ զի
 12 զարթուցից զնա : Ասինցն սա աշա-
 կերտքն , Տէր , եթէ ննջեաց , աոյա
 13 ապրի : Այլ Յիսուս վասն մահուն նո-
 րա ասէր . նոցա այսպէս թուեցաւ թէ
 14 վասն ննջելոյ քնոցն ասէր : Յայնժամ
 ասէ յնոսա Յիսուս յայտնապէս , Ղա-

15 զարոս մեռաւ . եւ ես ուրախ եմ վասն
 ձեր , զի դուք հաւատասջիք 3 ինձ , զի
 ես չէի անդ . բայց արդ եկայր երթի-
 16 ցուք առ նա : Ասէ Ռովմաս , անուան-
 եալն երկուորեակ , ցաշակերտակցան ,
 Սն , եկայք եւ մեք զի ընդ նմա մեւ-
 ցուք :
 17 Եկն Յիսուս , եղիտ զնա չորեքօրեայ
 18 ի գերեզմանի : Եւ էր Բեթանիա մերձ
 յերուսաղէմ իրրեւ ասպարիսօք հնդե-
 19 տասան : Բազումք ի Հրէից անտի եկ-
 եալ էին առ Մարթա եւ Մարիամ , զի
 մխիթարեացեն զնոսա վասն եղբորն :
 20 Մարթա իրրեւ լուսն թէ Յիսուս գայ ,
 ընդ առաջ զնաց նորա , բայց Մարթամ
 21 նստէր անդէն ի տան : Ասէ Մարթա
 ցՅիսուս , Տէր , եթէ աստ լեալ էիր ,
 22 եղբայրն իմ չէր մեռեալ . Այլ եւ արդ
 զիտեմ եթէ զոր ինչ խնդրեցես յԱս-
 23 տուծոյ՝ տացէ քեզ Աստուած : Ասէ
 ցնա Յիսուս , Յարիցէ եղբայրն քո :
 24 Ասէցնա Մարթա , Գիտեմ զի յարիցէ
 25 ի յարութեան՝ յաւուրն յեանում : Ասէ
 ցնա Յիսուս , Ես իսկ եմ յարութիւն
 եւ կեանք . որ հաւատայ յիս , թէպէտ
 26 եւ մեռանի , կեցցէ . եւ ամենայն սր
 կենդանի է եւ հաւատայ յիս՝ մի՛ մեւ-
 ցի ի յաւիտեան . հաւատամ այսմիկ :
 27 Ասէցնա , Այո , Տէր , ես հաւատացի
 եթէ դու ես Քրիստոսն , Որդի Աստու-
 28 ծոյ , որ յաշխարհ՝ զայոց էիր : Եւ զայս
 իրրեւ ասաց , զնաց եւ կոչեաց զՄա-
 րիամ , զքոյր իւր , լռեցայն եւ ասէ ,
 Վարդապետն եկեալ է եւ կոչէ զքեզ :
 29 Եւ իրրեւ լուսն , յարեաւ վազվազակի
 30 եւ եկն առ նա : Չեւ եւս էր եկեալ
 Յիսուս ի գեղն , այլ էր անդէն ի տեղ-
 ւոջն ուր ընդ առաջ եղեւ նմա Մար-
 31 թա : Իսկ Հրեայքն որ էին ընդ նմա
 ի տան անդ եւ մխիթարէին զնա , իւր-
 րեւ տեսին զՄարթամ թէ յարեաւ վազ-
 վազակի եւ զնաց , զնացին եւ նոքա
 զհետ նորա , համարէին թէ ի գերեզ-
 32 մանն երթայ զի լացցէ անդ , Իսկ Մա-
 րիամ իրրեւ եկն ուր էրն Յիսուս եւ
 ետես զնա , անկաւ առ ոտս նորա եւ
 ասէ , Տէր , եթէ աստ էիր զիպեալ ,
 33 ոչ էր մեռեալ եղբայրն իմ : Յիսուս
 իրրեւ ետես զնա զի լայր , եւ որ ընդ
 նմայն էին Հրեայքն՝ լային , խոռովեցաւ :
 34 Եղի իւր իրրեւ զայրացեալ , եւ ասէ ,
 Ո՛ւր եղիք զնա . ասենցնա , Տէր ,

1 Ո՛ւր , հաւատասջիք 3 ի Յասէն ուր
 2 Ռովմաս յաւուրս , արգարեւ

35 եկ եւ տես : Եւ արտասուեաց Յիսուս :
 36 Ասէին Հրեայքն , Տեսէք , որչափ սիրէր
 37 զնա : Կէսքն ի նոցանէ ասէին , Ո՞չ
 կարէր սա , որ երաց զաչս կուրին ,
 38 առնել զի եւ սա մի՛ մեռցի : Յիսուս
 գարձեալ զայրացեալ ընդ միտս իւր ,
 39 վէմ մի եղեալ ի վերայ նորա : Եւ ասէ
 Յիսուս , Ի բաց արարէք զվէմդ : Ասէ
 40 է : Ասէցնա Յիսուս , Ո՞չ ասացի քեզ ,
 եթէ հաւատասցես , տեսցես զփառսն
 41 Աստուծոյ : Եւ իբրեւ ի վեր աորին
 ՚ զվէմն , Յիսուս ամբարձ զաչս իւր
 ի վեր եւ ասէ , Հայր , գոհանամ զքէն
 42 զի լուար ինձ : Եւ ես զիտէի զի յա-
 մենայն ժամ լսես ինձ . այլ փասն ժո-
 ղովրդեանս որ շուրջ կան՝ 2 առնեմ ,
 զի հաւատասցեն թէ գու առաքելք
 43 զիս : Զայս իբրեւ ասաց , ի ձայն մեծ
 աղաղակեաց եւ ասէ , Ղազարէ , արի
 44 եկ արտաքս : Եւ ել մեռեալն ոտիւք
 կապելովք եւ ձեռքն երկդայնպօք եւ
 երեսօքն վարչամակապատօք . եւ ասէ
 ցնոսս Յիսուս , Լուծէք զդա եւ թո-
 45 ղէք երթալ :
 45 Բազումք ի Հրէիցն որ եկեալ էին
 առ 3 Մարեմանս , իբրեւ տեսին զոր 4 ա-
 46 բարն՝ հաւատացին ի նա : Եւ ոմանք
 ի նոցանէ գնացին առ փարիսեցիսն ,
 պատմեցին նոցա զոր արարն Յիսուս :
 47 ԶԶ . Ժողովեցին քահանայապետքն
 եւ փարիսեցիքն առեան , եւ ասնն ,
 48 Զի՞նչ արասցուք , զի այրն այն բա-
 զումնչանս առնէ : Եթէ թողու՞մք զնա
 այնպէս , ամենեւին հաւատան ի նա .
 եւ գայցին Հռոմք եւ բառնալցին
 49 զազգս մեր եւ զտեղի : Մի ոմն ի նա-
 ցանէ , անուն կայիափա , որ քահա-
 նայապետ էր տարւոյն այնորիկ , ասէ
 50 ցնոսս , Դուք ոչի՞նչ գիտէք , եւ ոչ
 51 բնաւ խորհել իսկ , թէ լաւ է մեզ զի
 այր մի մեռանիցի ի վերայ ժողովր-
 դեանս , եւ մի՛ ամենայն ազգս կորի-
 51 ցէ : Զայս ոչ յանձնէ ինչ ասաց , այլ
 զի քահանայապետ էր տարւոյն այնո-
 րիկ , մարգարէացաւ եթէ մեռանելոց

52 էր Յիսուս ի վերայ աղղին . Եւ ոչ ի
 վերայ աղղին միայն , այլ զի եւ զոր-
 53 զիսն Աստուծոյ զցրուեալսն ժողովեա-
 ցէ ի մի :
 54 Ապա յայնմ օրէ խորհուրդ արարին
 զի սպանցեն զնա : Եւ Յիսուս այնու-
 54 հետեւ ոչ եթէ համարձակ չըլէր ի մէջ
 Հրէիցն , այլ զնաց անտի յերկիր մի
 որ մերձ էր յանապոստ , ի քաղաք մի
 որում անուն էր Եփրայիմ , եւ անդ
 լինէր աշակերտօքն հանգերձ :
 55 ԶԵ . Եւ էր մերձ զատիկն Հրէից ,
 եւ բազումք ելին յԵրուսաղէմ ի գա-
 ւառէ անոր յառաջադոյն քան զգա-
 տիկն , զի սրբեցնեն կանձինս իւրեանց :
 56 Խնդրէին զՅիսուս , եւ ասէին ընդ մի-
 մեանս մինչ կային ի տաճարին , Զիա՞րդ
 թուի ձեզ , եթէ ո՞չ գայցէ ի տօն այսր :
 Պատուէր տուեալ էր քահանայապե-
 տիցն եւ փարիսեցւոց , զի թէ ոք գի-
 տասցէ թէ ուր է , դուշակեսցէ զնմա-
 նէ զի կալցին զնա :

ԳԼ ԺԲ

1 Իսկ Յիսուս վեց աւուրս յառաջ քան
 զգատիկն եկն ի Բեթանիա , ուր էր
 2 Ղազար մեռեալն , զոր յարոյցն ի մե-
 2 տելոց : Եւ արարին անդ նմա ընթրիս ,
 եւ ի սպասու կայր Մարթա , եւ Ղա-
 3 զար մի էր ի բաղմելոց ընդ նմա : Իսկ
 Մարեմայ տեսալ յիտր մի իւզոյ նար-
 գեանս այնուի մեծաղոյս , օժ զոտան
 Յիսուսի , եւ հերով իւրով մաքրէր
 զոտս նորա . եւ տունն լի եղև ի հո-
 4 տոյ իւզոյն : Ասէ մի ոմն յաշակերտաց
 անտի , Յուզա Իսկարիովսացի , որ
 5 մասնելոցն էր զնա , Ընդէ՞ր ոչ եւզդ
 այդ վաճառեցաւ երեք հարևու դենա-
 6 լի եւ տուաւ աղքատաց : Զայս ատաց ,
 ոչ զի զաղքատաց ինչ փոյթ էր նմա ,
 այլ զի զոզ էր եւ զարկին ինքն ունէր ,
 7 եւ որ ինչ անկանէրն՝ նա կրէր : Ասէ
 Յիսուս , Թոյլ տուր դմա , զի յօրն պա-
 8 տանաց իմոց 5 պահեսցէ զայդ . Զաղ-
 քատս յամենայն ժամ ընդ ձեզ ունիք ,
 զիս ոչ հանապաղ ընդ ձեզ սնիք :
 9 Իբրեւ զիտաց ժողովուրդ բազում
 ի Հրէիցն թէ անդ է , եկին , ոչ միայն
 վասն Յիսուսի , այլ զի եւ զՂազար

1Ո՞ր՞ա՜ , զվէմն ուր զներ մեռեալն
 2Յոյն , ոտացի
 3Յոյն , Մարթա
 4Ո՞ր՞ա՜ , արարն Յիսուս

5Ո՞ր՞ա՜ , պահեաց

40 տեսցեն , զոր յարդոցն ի մեռելոց : Խորհուրդ արարին քանանայապետքն , զի
 41 եւ զՂազար սպանցեն . Քանդիլ բազումք ի Հրէից Կերթային եւ հաւատային ի Յիսուս :
 42 ԷԿ . Ի վաղիւ անդր ժողովուրդ բազում որ եկեալ էր ի տօնն , իրրեւ լուան
 43 եթէ գայ Յիսուս յերուսաղէմ , Առին ոտս արմաւենեաց եւ ելին ընդ առաջ նորա , աղաղակէին եւ ասէին , Ովսաննա , օրհնեալ որ գասդ յանուն Տեառն ,
 44 Թագաւորդ Իսրայելի : Եւ գտեալ Յիսուսի էչ մի , նստաւ ի վերայ նորա ,
 45 որպէս եւ գրեալ է , Մի՛ երկնչիր , գուտոր Սիրովի , ահաւասիկ թագաւոր քո գայ նստեալ ի վերայ յաւանակի
 46 իշոյ : Եւ զայն ինչ ոչ գիտացին աշակերտքն նորա զառաջինն , այլ յորժամ փառաւորեցաւ Յիսուս , յայնժամ յիշեցին եթէ այն էր որ գրեալն էր վասն
 47 նորա , եւ զայն արարին նմա : Եւ ժողովուրդն վկայէր որ էր ընդ նմա , եթէ զՂազար կոչեաց եւեթ ի գերեզմանէն ,
 48 եւ յարոյց զնա ի մեռելոց : Եւ վասն այնորոց ընդ առաջ եղև նմա ժողովուրդն , զի լուան եթէ զայն նշանս արարեալ էր նորա : Իսկ փարիսեցիքն ասէին ընդ միմեանս , Տեսանէ՞ք զի ոչինչ օգտիք . ահաւասիկ աշխարհ ամենայն զկնի նորա գնաց :

20 Էին անդ ոմանք եւ հեթանոսք յելիսոս անդր , զի երկիր պաղանիցեն
 21 ի տօնին : Նօքա մատաննս առ Փիլիպպոս որ ի Բեթսայիզայ Գալիլեացւոցն էր , ազաչէին զնա եւ ասէին , Տէր ,
 22 կամիր՞ք զՅիսուս տեսանել : Գայ Փիլիպպոս եւ ասէ ցԱնդրէաս , Անդրէաս
 23 եւ Փիլիպպոս ասեն զՅիսուս : Եւ Յիսուս պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ , Եհաս ժամ զի փառաւորեսցի Որդի մարդոյ :

24 ԷԲ . Ամէն ամէն ասեմ ձեզ , Եթէ ոչ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի , ինքն միայն կայ . ապա եթէ մեռանիցի , բազում արդիւնս առնէ : Որ սիրէ զանձն իւր՝ 2 արձակէ զնա . եւ որ ատեաց զանձն իւր յաշխարհիս յայտնիկ ի կեանսն յաւիտեանականս պահեսցէ
 26 զնա : Եթէ ոք զիս պաշտիցէ , զկնի իմ

եկեսցէ . եւ ուր եսն եմ , անդ եւ պաշտօնեայն իմ եղիցի . եթէ ոք զիս պաշտիցէ , պատուեսցէ զնա Հայրն իմ :
 27 ԷԳ . Բայց այժմ անձն իմ խոտկեալ է . եւ զի՞նչ ասացից , եթէ , Հայր , ապրեցս զիս ի ժամէ աստի յայտմանէ . այլ
 28 վասն այնորիկ եկի ի ժամս յայս : Հայր , փառաւորեա զանուն քո : Եկի բարբառ յերկնից , Եւ փառաւոր արարի , եւ
 29 դարձեալ փառաւոր արարից : Եւ ժողովուրդն որ կայր եւ լսէր , ասէին Որստուան լինել . կէսքն ասէին , Հրէշտակ խօսեցաւ ընդ նմա : Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ , Ոչ վասն իմ ինչ եկն բարբառս այս , այլ վասն ձեր :
 31 Այժմիկ զատաստան է աշխարհիս այսորիկ , այժմիկ իշխան աշխարհիս այսորիկ ընկեացի արտաքս : Եւ ես յորժամ բարձրացայց յերկրէ , զամենեւին
 32 ձգեցից առ իս : Զայս ասէր նշանակեալ թէ որով մահու մեռանելոց իցէ :
 34 Պատասխանի ետ նմա ժողովուրդն , Մեք լուաք յորինաց եթէ Քրիստոսն յաւիտեան կայ , եւ զու զիս՞րդ ասես թէ Պարտ է բարձրանալ Որդւոյ մարդոյ . ո՞վ է այն Որդին մարդոյ : Ասէ ցնոսա Յիսուս , Փոքր մեւս եւս ժամանակ լոյս ընդ ձեզ է . գնացէք մինչդեռ զլոյսն ունիք , զի մի՛ խաւար ձեզ հասցէ . զի որ զնայ ի խաւարի՞ ոչ գիտէ
 36 յո երթայ : Մինչդեռ զլոյսն ընդ ձեզ ունիք , հաւատացէք ի լոյսն , զի որդիք լուսոյ եղիջիք : Զայս խօսեցաւ Յիսուս , եւ չոգաւ թաքեալ ի նոցանէ :
 37 Եւ այնչափ նշանս արարեալ էր առաջի նոցա , եւ նոքա ոչ հաւատային
 38 ի նա . Զի լցցի բանն Եսայեայ մարգարէի զոր ասացն , Տէր , ո՞ հաւատաց ի լուր մեր , եւ բազուկ Տեառն ո՞ւմ
 39 յայտնեցաւ : Վասն այնորիկ ոչ կարէին հաւատալ , զի միւտանդամ ասէ Եսայի ,
 40 Թէ կուրացոյց զաչս նոցա եւ ասչեցոյց զսիրտս նոցա , զի մի՛ տեսցեն աչօք եւ իմացին սրտիւք եւ դարձան
 41 ցին , եւ բժշկեցից զնոսա : Զայս ասոյց Եսայի , զի ետես զիստս նորա եւ խօսեցաւ վասն նորա , Բայց սակայն եւ յիշխանաց անտի բազումք հաւատացին ի նա , այլ վասն փարիսեցւոցն ոչ յայտնէին , զի մի՛ ժողովրդեանէն կրանիցեն :
 43 Քանզի սիրեցին զիստս մարդկան առաւել քան զիստս Աստուծոյ :

1 Գ. 22, երկնային վասն նորա
 2 Գ. 22, կորուսցէ . Դե. Մատթ. ժ. 39, ժ. 9. 25.

44 ԵՊ. Եւ Յիսուս աղաղակէր եւ ասէր, Որ հաւատայ յիս՝ ոչ հաւատայ յիս, 45 այլ յայն որ առաքեալացն զիս : Եւ որ տեսանէ զիս՝ զայն տեսանէ որ առա- 46 քեացն զիս : Ես լոյս յաշխարհ եկի, զի ամենայն որ հաւատայ յիս՝ ի խաւարի 47 մի՛ մնացէ : Եւ եթէ ոք լուիցէ բանից իմոց եւ ոչ պահեցէ, ես ոչ դատիմ զնա . քանզի ոչ եկի թէ դատեցայց զաշխարհ, այլ զի փրկեցից զաշխարհ : 48 Որ անարդէ զիս եւ ոչ ընդունի զբանս իմ, գոյ որ դատի զնա . բանն զոր ես խօսեցայ, նա դատի զնա յաւուրն յեւ- 49 նում : Զի ես յանձնէ իմմէ ոչ խօսեցայ, այլ որ առաքեալացն զիս Հայր, նա ետ ինձ պատուէր զինչ ասացից եւ 50 զինչ խօսեցայց : Եւ գիտեմ եթէ պատուէրն այն կեանք են յաւիտենականք . արդ զոր ենն խօսիմ, որպէս ասաց ինձ Հայրն, այնպէս խօսիմ :

ԳԼ. ԺԳ

1 ԷՆ . Յառաջագոյն քան զտօնն զատկի զիտաց Յիսուս թէ հասեալ է ժամնորա զի փոխեսցի յաշխարհէ աստի առ Հայր, սիրեաց զիւրսն որ յաշխարհի աստ են, ի սպառ սիրեաց զնոսա : 2 Եւ ի լինելոյ ընթերեացն (Սատանայի իսկ արկեալ էր ի սիրա, զի մատնեացէ զնա, Յուդայ Սիմոնի իսկարիովտա- 3 ցւոյ) Գիտաց Յիսուս զի զամենայն ինչ ետ Հայր ի ձեռս նորա, եւ թէ յԱստուծոյ ել եւ առ Աստուած երթայ, 4 Յառնէ յընթերեաց անտի եւ զնէ զհանդերձան, եւ առեալ զենջակ մի սպա- 5 ծաւ : Եւ ապա առեալ ջուր արկ ի կոնք, եւ սկսաւ լուանայ զոտս աշակերտացն, եւ սրէր զենջակաւն զոր 6 սիածեալ էր : Գայ առ Սիմոն Պետրոս . եւ նա ասէ ցնա, Տէր, զո՞ւ զիմ զոտս 7 լուանաս : Պատասխանի ետ նմա Յիսուս եւ ասէ, Չոր ինչ եսս գործեմ՝ զու այժմ ոչ գիտես . բայց ապա զի- 8 տասջիր Ասէ ցնա Պետրոս, Ոչ լուսացես զոտս իմ յաւիտեան . պատասխանի ետ նմա Յիսուս, Եթէ ոչ լուացից գրեզ, ոչ ունիս ընդ իս մասն : 9 Ասէ ցնա Սիմոն Պետրոս, Տէր, մի՛ միայն զոտս իմ, այլ եւ զձեռս եւ 10 զգլուխ : Ասէ ցնա Յիսուս, Լուացելոյն չէ ինչ պիտոյ, բայց զի զոտսն

լուանայցէ, քանզի ամենեւին սուրբ է . եւ դուք սուրբ էք, այլ ոչ ամենեքին : 11 Զի գիտէր զայն որ մատնելոցն էր զնա . վասն այնորիկ տայց թէ Ոչ ամենեքին 12 սուրբ էք : Եւ յորժամ լուաց զոտս նոցա, ա՛ռ զհանդերձան իւր եւ դարձեալ բազմեցաւ, եւ ասէ ցնոսա, Գի- 13 տէ՛ք զինչ արարից ձեզ . Դուք կոչէք զիս Վարդապետ եւ Տէր, եւ բարեոք 14 ասէք, քանզի եմ իսկ : Իսկ արդ եթէ ես լուացի զոտս ձեր, Տէրս եւ Վարդապետս, եւ դուք պարտիք զմիմեանց 15 ոտս լուանայ : Զի օրինակ մի ետու ձեզ, զի որպէս ես ձեզ արարի, եւ դուք առնիջիք : 16 ԷԶ . Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, Ոչ է ծառայ մե՞ծ քան զտէր իւր, եւ ոչ առաքեալ մե՞ծ քան զայն որ առաքեացն 17 զնա : Եթէ զայս գիտէք, երանելի եւս 18 էք, եթէ ասնիրցէք զայս : Ոչ վասն ամենեցուն ձե ասեմ, զի ես գիտեմ զորս ընտրեցիք . այլ զի լցցի զիւրն թէ Որ ուտէր ընդ իս հաց՝ արար ինձ խա- 19 րէութիւն : Յայսմհետէ իսկ ասեմ ձեզ մինչչև . եղեալ, զի յորժամ լինիցի, 20 հաւատասջիք թէ ես եմ : Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, Որ ընդունի զոր ոք ես առաքեցից՝ զիս ընդունի . եւ որ զիս ընդունի՝ ընդունի զայն որ առաքեացն զիս : 21 Զայս իբրեւ ասաց Յիսուս, խոսկեցաւ յոզի իւր, վկայեաց եւ ասէ, Ամէն ամէն ասեմ ձեզ զի մի ոմն ի ձէնջ 22 մատնելոց է զիս : Հայեին ընդ միմեանս աշակերտքն տարակուսեալք թէ 23 զու՞մէ՛ ասիցէ : Եւ էր մի ոմն յաշակերտացն իսկուալ առ Յիսուսիւ, զոր 24 սիրէրն Յիսուս : Ակնարկէ նմա Սիմոն Պետրոս հարցանել, ո՛վ իցէ վասն 25 որոյ ասէն : Եւ նա անկեալ զամբօքն 26 Յիսուսի՝ ասէ ցնա, Տէր, ո՛վ է : Պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ, Այն է, որում ես թացից զպատանն եւ տաց . եւ թացեալ զպատանն տայ ՝ Յուդայի 27 իսկարիովտացւոյ : Եւ յետ պատասոյն ապա հիտու ի նա Սատանայ . եւ ասէ ցնա Յիսուս, Արդ որ զինչ ասնելոց 28 ես՝ արա վաղվաղակի : Եւ զայս ոչ ոք իմացաւ ի բազմակահաց անտի, թէ 29 առ ինչ ասաց ցնա : Զի ոմանք հա-

Իբրևսի, ցՅուդա Ամեգեի

մարէին թէ զի զարկզն ունէր Յուզա,
ասաց նմա Յիսուս, Գնես ինչ որ պի-
տայ իցէ մեզ ի տօնիս, եւ կամ, զի
30 ազքատայ ինչ սացէ: Իսկ նորա առ-
եալ զպատանն՝ ել արտաքս վազիւ-
զակի, եւ էր զիչեր:
31 Էէ. եւ իբրեւ ել, ասէ Յիսուս,
Այժմ փատաւորեցաւ Որդի մարդոյ,
եւ Աստուած փատաւորեցաւ ի նմա:
32 Ձի եթէ Աստուած փատաւորեցէ գնա-
յանն իւր. եւ վազվազակի փատաւո-
33 րեացէ գնա: Որցեակք իմ, փորը ինչ
մամանակ ընդ ձեզ եմ. ինդրիցէք զիս-
եւ որպէս ասայի ց՛ընեսցան եթէ Ուր
եան երթամ, զուք ոչ կարէք գայ, եւ
34 արդ ձեզ ասեմ: Պատուիրանն նոր սում
ձեզ, զի սիրիցէք զմիմեանս. որպէս
սիրեցի ես զձեզ, զի եւ զուք սիրես-
35 չիք զմիմեանս: Յայսմ զիտասցին ա-
մենեքեան եթէ իմ աշակերտք էք, եթէ
36 սիրիցէք զմիմեանս: Ասէ ցնա Սիմօն
Պետրոս, Տէր, յո՞վ երթաս: Պատաս-
խանի եւ Յիսուս, Ուր եան երթամ՝
զու ոչ կարես այժմ զալ զկնի իմ, բայց
37 ապա եկեսցես զկնի իմ: Ասէ ցնա Պե-
տրոս, Տէր, ընդէ՛ր ոչ կարիցեմ զալ
այժմ զկնի քո, արգէն զանձն իմ իսկ
38 եղից ի վերայ քո: Պատասխանի եւ
Յիսուս, Չա՞նձն քո զիցես ի վերայ
իմ. ամէն ամէն ատեմ քեզ, Չեւ իցի
հաւու խօսեալ, մինչ զու երիցս ու-
րասցիս զիս:

ԳԼ ԺԳ

1 **Մ**ի՛ խոռվեցին սիրտք ձեր. այլ հա-
ւատացէք յԱստուած եւ յիս հաւա-
2 տացէք: Ի տան չօր իմոյ ոխեկանք
բազում են. ապա թէ՛ ոչ՝ ասացեալ էր
իմ ձեզ, Կեթէ՛ երթամ, եւ պատրաս-
3 տեմ ձեզ տեղի: Եւ եթէ՛ երթամ եւ
պատրաստեմ ձեզ տեղի, զարձեալ զամ
եւ առնուց զձեզ առ իս. զի ուր եան
4 իցեմ, եւ զուք անդ իցէք: Եւ ուր
երթամն՝ զիտիցէք, եւ զճանապարհն
զիտիցէք:
5 Ասէ ցնա Թովմաս, Տէր, ոչ զի-
տեմք յո՛ երթաս, եւ զիա՞րդ զճանա-
6 պարհն կարասցուք զիտել: Ասէ ցնա

Յիսուս, Ես եմ ճանապարհն եւ ճըչ-
մարտութիւն եւ կեանք. ոչ ոք զայ
7 առ Հայր եթէ՛ ոչ ինեւ: Եթէ՛ զիս զի-
տելք, ապա եւ զՀայր իմ զիտելք,
եւ այսուհետեւ զիտասջիք զնա եւ
տեսէք գնա:
8 Ասէ ցնա Փիլիպպոս, Տէր, ցոյց մեզ
9 զՀայր, եւ շատ է մեզ: Ասէ ցնա Յի-
սուս, Այսչափ ժամանակս ընդ ձեզ
եմ, եւ ո՛չ ծանեար զիս, Փիլիպպէ.
որ ետեսն զիս՝ ետես զՀայրն. եւ զու
զիա՞րդ ասես եթէ՛ Յոյց մեզ զՀայր:
10 Ո՞չ հաւատաս եթէ՛ ես ի Հայր եւ Հայր
յիս է. զբանս զոր ես խօսիմ ընդ ձեզ,
ոչ եթէ՛ յանձնէ ինչ խօսիմ, այլ Հայրն
որ յիս բնակեալ է՝ նա զործէ զգործսն:
11 Հաւատասք ինձ, եթէ՛ ես ի Հայր եւ
Հայր յիս է. ապա թէ՛ ոչ՝ զոնէ՛ վասն
12 զործոցն հաւատացէք ինձ: Ամէն ա-
մէն ատեմ ձեզ թէ՛ որ հաւատայն յիս,
զգործսն զոր եւ զորձեմ, եւ նա զոր-
ծեսցէ, եւ մեծամեծս եւս քան զնոցնս
զործեսցէ. զի ես առ Հայր երթամ:
13 Եւ զոր ինչ ինդրիցէք յանան իմ՝ ա-
րարից զայն, զի փատաւորեսցի Հայր
յՈրդիս:³
14 ԸԿ. Եթէ սիրէք զիս, զպատուի-
15 րանս իմ պահեալիք, եւ ես ազաչե-
ցից զՀայր, եւ այլ Միտիմարիչ սացէ
ձեզ, զի ընդ ձեզ բնակեսցէ ի յաւի-
17 տեան. ՉՀոգին ճմարտութեան զոր
աշխարհս ոչ կարէ ընդունել, զի ոչ
տեսանէ գնա եւ ոչ ճանաչէ գնա. բայց
զուք ճանաչէք զնա, զի առ ձեզ բնա-
18 կեսցէ եւ ընդ ձեզ եղիցի: Ոչ թողից
19 զձեզ որքս, զամ առ ձեզ. Փորք մեւս
եւս՝ եւ աշխարհս ոչ եւս տեսանէ զիս,
բայց զուք տեսանիցէք զիս, զի եւ
կենդանի եմ, եւ զուք կենդանի լինե-
20 լոց էք: Յայնմ աւուր զիտասջիք զուք,
զի ես ի Հօր իմում, եւ զուք յիս, եւ
21 ես ի ձեզ: Որ ունի զպատուիրանս իմ
եւ պահէ գնոսս՝ նա է որ սիրէ զիս.
եւ որ սիրէն զիս՝ սիրեսցի ի Հօրէ իմմէ.
եւ ես սիրեցից զնա, եւ երեւեցուցից
նմա զիս:
22 Ասէ ցնա Յուզա (ոչ Իսկարիոփոա-
ցին), Տէր, զի՞ եղև զի մեզ յայսնելոց
23 ես գրեզ եւ ոչ աշխարհի: Պատասխանի

² Գ. Ն. Հաւատացէք
³ Բ. Վ. Ե. Կ. Լ. Ն. (14) Եթէ խնդրիցէք ինչ
յանուն իմ՝ արարից զայն:

¹ Ի Բ. Վ. Ե. Կ. Լ. Ն. Գնանքի. յաման պատուի

եա Յիսուս եւ ասէ ցնա, Եթէ ոք սիրէ
 զիս, զբանն իմ պահեցէ, եւ Հայր իմ
 սիրեացէ զնա. եւ առ նա եկեացուք
 24 Եւ թիւովանս առ նմա արասցուք. եւ
 որ ոչն սիրէ զիս՝ զբանս իմ ոչ պահէ.
 եւ բանն իմ զոր լսէք՝ ոչ է իմ, այլ
 25 Հօրն որ առաքեալցն զիս: Չայս խօ-
 սեցայ ընդ ձեզ, մինչ առ ձեզս եմ:
 26 Իսկ Մխիթարիէն, Հօրին Սուրբ, զոր
 առաքեացէ Հայր յանուն իմ, նա ու-
 սուսցէ ձեզ զամենայն, եւ յիշեցուցէ
 27 զամենայն զոր ինչ ասացի ձեզ: Խա-
 զազուեթիւն թողում ձեզ, զխազազու-
 թիւն զիմ տամ ձեզ. ոչ որպէս աշ-
 խարհս տայ, տամ ես ձեզ. մի՛ խոտ-
 վեացին սիրտք ձեր եւ մի՛ զանգիտեա-
 28 ցեն: Լուայք զի ասացի ես ձեզ թէ
 Եթեմ եւ զամ առ ձեզ. եթէ սիրէիք
 զիս, ապա ուրախ լեալ էր ձեր եթէ
 ես առ Հայր երթամ, զի Հայր իմ մեծ
 29 է քան զիս: Եւ այժմ ասացի ձեզ
 մինչչեւ եղեալ, զի յորժամ լինիցի,
 30 հաւատասցիք: Ոչ եւս այլ շատ խօսե-
 ցայ ընդ ձեզ. դայ իշխան աշխարհիս
 31 այսորիկ եւ յիս ինչ ոչ գտանէ: Այլ
 զի ծանօցէ աշխարհ եթէ սիրեմ զՀայր,
 եւ որպէս պատուիրեաց ինձ Հայր,
 այնպէս առնեմ. օ՛ն արիք զնասցուք
 աստի:

ԳԼ ԺԵ

1 Ես եմ որթն ճշմարիտ, եւ Հայր իմ
 2 մշակ է: Ամենայն ուս որ յիս է եւ ոչ
 բերէ պտուղ՝ կտրէ զնա. եւ ամենայն
 որ բերէ պտուղ՝ սրբէ զնա, զի առա-
 3 ընդ եւս պողարեր լիցի: Դուք արդէն
 իսկ սուրբ էք վասն բանին զոր խօսե-
 4 ցայ ընդ ձեզ: Կացէք յիս եւ ես ի ձեզ.
 որպէս ուսն ոչ կարէ պտուղ բերել
 յանձնէ իւրմէ, եթէ չիցէ հաստատեալ
 յորթն, նոյնպէս եւ զուք եթէ ոչ յիս
 5 հաստատեալ իցէք: Ես եմ որթ եւ զուք
 ուս. որ հաստատեալ է յիս եւ ես ի նա,
 նա բերէ պտուղ յոյժ. զի առանց իմ
 6 ոչինչ կարէք առնել: Եթէ ոք ոչ է
 հաստատեալ յիս, ել նա արտաքս իր-
 7 րեւ զուսն եւ ցամաքեցաւ, եւ ժողո-
 վին զնա եւ ի հուր արկանեն, եւ այրի:
 8 Եթէ կացէք յիս եւ բանք իմ ի ձեզ
 կայցեն, զոր ինչ կամիցիք խնդրեա-
 9 ջիք, եւ լինիցի ձեզ: Յայսմիկ փառա-

ւորեցաւ Հայր իմ, զի պտուղ յոյժ բե-
 րիցէք, եւ եղիջիք իմ աշակերտք:
 9 Որպէս սիրեաց զիս Հայր, եւ ես
 սիրեցի զձեզ. հաստատուն կացէք ի
 10 սէր իմ: Եթէ պահիցէք զպատուիրանս
 իմ, կայցիք ի սէր իմ. որպէս ես
 զպատուիրանս Հօր իմոյ պահեցի, եւ
 11 կամ ի սէր նորա: Չայս խօսեցայ ընդ
 ձեզ, զի ուրախութիւնն իմ ի ձեզ իցէ,
 եւ ձեր ուրախութիւնն լցեալ եղիցի:
 12 Այս է պատուէր իմ, զի սիրեսցիք
 զմիմեանս, որպէս եւ ես սիրեցի զձեզ:
 13 Եթէ եւս քան զայս սէր ոչ ոք ունի,
 եթէ զանձն իւր զիցէ ի վերայ բարե-
 14 կամաց իւրոց: Դուք բարեկամք էք
 իմ, եթէ առնիցէք զոր եսն պատուի-
 15 րեմ ձեզ: Ոչ եւս կոչեմ զձեզ ծառայս,
 զի ծառայն ոչ զիտէ զինչ գործէ աէրն
 նորա. այլ զձեզ կոչեցի բարեկամս,
 զի պամենայն զոր լուայ ի Հօրէ իմմէ՝
 16 ծանուցի ձեզ: Ոչ եթէ զուք բնորե-
 ցէք զիս, այլ ես բնորեցի զձեզ, եւ եզի
 զձեզ զի զուք երթայցէք եւ պողա-
 17 րերք լինիցիք, եւ պտուղն ձեր կաց-
 ցէ, եւ զոր ինչ խնդրիցէք ի Հօրէ իմմէ:
 18 Եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ, զիտաս-
 19 ջիք զի նախ զիս ատեաց: Եթէ յաշ-
 խարհէ աստի էիք, աշխարհ զիւրն սի-
 20 րէր արդեւք. բայց զի չէք յաշխարհէ,
 այլ ես բնորեցի զձեզ յաշխարհէ, վասն
 21 այնորիկ ատեայ զձեզ աշխարհ: Յիշե-
 ցէք զբանն զոր ասացի ձեզ, թէ Ոչ է
 ծառայ մեծ քան զսէր իւր. եթէ զիս
 հալածեցին, ապա եւ զձեզ հալածեա-
 22 ցեն. եթէ զբանն իմ պահեցին, ապա
 եւ զձերն պահեցեն: Այլ զնոյնս ա-
 23 րասցեն ընդ ձեզ վասն անուան իմոյ,
 զի ոչ գիտեն զայն որ առաքեալցն զիս:
 24 Իմ եթէ չէր եկեալ եւ խօսեցեալ ընդ
 նոսա, մեզ ինչ ոչ գոյր նոցա. բայց
 արդ չիք ինչ պատճառք վասն մեզաց
 25 իւրեանց: Որ զիս ատեայ, եւ զՀայրն
 իմ ատեայ: Եթէ զգործսն չէր գործեալ
 ի նոսա, զոր ոչ այլ ոք գործեաց, մեզ
 ինչ ոչ գոյր նոցա, բայց արդ տեսին
 եւ ատեցին եւ զիս եւ զՀայր իմ:
 26 Այլ զի լցիլ բանն որ յօրէնս նոցա
 գրեալ է թէ՛ Ատեցին զիս տարապար-
 27 տուց: Բայց յորժամ եկեացէ Մխիթա-
 րիւն զոր եւ առաքեցից ձեզ ի Հօրէ:

զՀոգին ճշմարտութեան որ ի Հօրէ
27 երանէ, նա վիպեացէ վասն իմ. Եւ
գուք վիպեք, զի ի սկզբանէ ընդ իս
էք:

ԳԼ ԺԶ

4 Չայս խօսեցայ ընդ ձեզ՝ զի մի՛ գայ-
2 իմակդեաջիք: Ի մողովրդոց իւրեանց
հանիցեն զձեզ. այլ եկեացէ ժամանակ
զի ամենայն որ սպանանիցէ զձեզ՝ հա-
3 մարիցի պաշտօն մատուցանել Աստու-
3 ծոց: Եւ զայն արասցեն ընդ ձեզ,
քանզի ոչ ծանեան զՀայր եւ ոչ զիս:
4 Այլ եւ զայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի յոր-
ժամ եկեացէ ժամանակ, յիշիցէք թէ
եւ ասացի ձեզ. զայս ի սկզբանէ ոչ
ասացի ձեզ, քանզի ընդ ձեզ էի:

5 Բայց արդ երթամ ես առ առաքիչն
իմ, եւ ոչ ոք ի ձէնջ հարցանէ ցիս թէ

6 Յո՞ երթաս: Այլ զի զայս խօսեցայ ընդ
ձեզ, արտօնութիւն ելից զսիրտս ձեր:

7 Այլ եւ զճշմարտուն ստեմ ձեզ, բաւ է
ձեզ եթէ ես երթամ. զի եթէ ես ոչ
երթայց, Միսթարիչն ոչ եկեացէ առ
ձեզ. ապա եթէ երթամ, ասարեցից

8 զիս առ ձեզ: Եւ նա եկեալ յանդի-
մանեացէ զաշխարհ վասն մեզաց եւ
վասն արգարութեան եւ վասն զա-

9 տաստանի: Վասն մեզաց՝ զի ոչ հա-

10 ւատան յիս. Վասն արգարութեան՝ զի
առ Հայր իմ երթամ, եւ ոչ եւս սե-

11 անէք զիս. Վասն զատաստանի՝ զի
իշխան աշխարհիս այսորիկ զատապար-

12 տեալ է: Եւս բազում ինչ ունիմ ասել
ձեզ, այլ ոչ կարէք հանդարտել այժ-

13 միկ: Յորժամ եկեացէ նա, Հոգին ճշ-
մարտութեան, առաջնորդեացէ ձեզ ա-

մենայն ճշմարտութեամբ. զի ոչ եթէ
յանձնէ ինչ խօսիցի, այլ զոր իրից՝

14 խօսիցի, եւ զգալոցն պատմեացէ ձեզ:

15 Եւ զիս փառաւորեացէ, զի յիմէ՛ անտի
16 առնուցու եւ պատմեացէ ձեզ, Չամե-

նայն ինչ զոր ունի Հայր՝ իմ է. վասն
այնորիկ ասացի ձեզ թէ յիմէ՛ անտի

17 առնուցու եւ պատմեացէ ձեզ: Փոքր
մի՛ եւ ոչ եւս տեսանէք զիս, եւ ասոք

ստեղծիկ մի՛ եւ տեսանիցէք զիս, եւ
եւ երթամ առ Հայր:

18 Ասէին ոմանք յաշակերտաց անտի
ցմիմեանս, Զի՞նչ է այս զոր ասէս ցմեզ

19 թէ Փոքր մի՛ եւ ոչ տեսանէք զիս, եւ

20 զորձեալ ստեղծիկ մի՛ եւ տեսանիցէք

21 զիս, եւ թէ ես առ Հայր երթամ՝ եւ
ասէին, Զի՞նչ իցէ այն Փոքր մեւս

22 եւսն. չգիտեմք զի՞նչ խօսի: Գիտայ
Յիսուս եթէ կամէին ցնա հարցանել,
եւ ասէ ցնոսս, Վասն այդորիկ խնդրեք
23 ընդ միմեանս զի ասացի թէ Փոքր մի՛
եւ ոչ տեսանէք զիս, եւ զորձեալ ա-

24 կաւիկ մեւս եւս՝ եւ տեսանիցէք զիս:

25 Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի լայջիք եւ
ողբասցիք գուք, եւ աշխարհ խնդաս-

26 զէ. գուք արամեացիք, այլ արամու-

27 թիւն ձեր յուրախութիւն եղիցի, կին
յորժամ ծնանիցի, արամութիւնէ նմա,
զի հասեալ է ժամ նորոս. այլ յորժամ
ծնցի զմանուկն, ոչ եւս յիշէ զնեղու-

28 թիւնն վասն խնդութեանն, զի ծնաւ

29 մարդ յաշխարհ: Եւ գուք այժմ արա-

մութիւն ունիք, այլ զորձեալ տեսից
զձեզ, եւ ուրախ լիցին սիրոք ձեր.

30 եւ զուրախութիւնն ձեր ոչ ոք հանիցէ

31 ի ձէնջ: Եւ յայնմ առ ուր զիս ինչ ոչ
հարցանիցէք: Ամէն ամէն ասեմ ձեզ,
զի զոր ինչ խնդրեցէք ի Հօրէ իմմ յա-

32 նուն իմ՝ ասացէ ձեզ: Մինչեւ ցայժմ
ոչինչ խնդրեցէք յանուն իմ. խնդրե-

33 ցէք եւ տնուցուք, զի ուրախու-

34 թիւնն ձեր լցեալ եղիցի: Չայս ասա-

կօք խօսեցայ ընդ ձեզ. եկեացէ մա-

մանակ յորժամ ոչ եւս աստակօք խօսե-

35 ցայց ընդ ձեզ, այլ յայնտապէս զՀօրէ

36 պատմեցից ձեզ: Յայնմ առ ուր ինդ-

րեացիք յանուն իմ. եւ ոչ ասեմ ձեզ
եթէ ես ազաչեցից զՀայր վասն ձեր:

37 Զի ինքն իսկ Հայր սիրէ զձեզ, զի
զուք զիս սիրեցէք, եւ հաւատացէք

38 եթէ ես յԱստուծոց ելի: Եկի ի Հօրէ
եւ եկի յաշխարհ, զորձեալ թողում

զաշխարհ եւ երթամ առ Հայր:

39 Ասեն ցնա աշակերտքն, Ահա արդ
յայտնութեամբ խօսիս, եւ ասակ եւ

40 ոչ մի ինչ ասես: Այժմ միկ դիտեմք եթէ
դիտես զամենայն, եւ ոչինչ սիրոց է

41 եթէ ոք հարցանիցէ զքեզ. յայտնիկ հա-

42 ւատամք եթէ յԱստուծոց ելեր: Պա-

տասխանի ետ նոցա Յիմուս եւ ասէ,
43 Այժմ հաւատամքք. Ահա եկեաց ժամ

44 եւ եկեալ իսկ է, զի ցրուեցիք յիւ-

րաքանչիւր տեղիս, եւ զիս միայն թո-

գուցուք. եւ չեմ միայն, զի Հայր ընդ

45 իս է: Չայս խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ընդ

իս խաղաղութիւն ունիցէք. յաշխարհի

աստ նեղութիւն ունիցիք, այլ քաջա-
լիրեցարուք, զի ես յաղթեցի աշխարհի:

ԳԼ. ԺԷ

1 Չայս իբրեւ խօսեցաւ Յիսուս, ամ-
բարձ դաշս իւր յերկինս եւ ասէ, Հայր,
հասեալ է ժամ, փառաւորեա զՈրդի
քո, զի եւ Որդի քո փառաւորեացէ
2 զքեզ: Որպէս ետուր նմա իշխանու-
թիւն ամենայն մարմնոց, զի ամենայնի
զոր ետուր նամ՝ տացէ զկեանսն յա-
3 շխարհի: Այս եւ յաւիտենական
կեանք, զի ծանիցեն զքեզ միայն ճշ-
մարիտ Աստուած, եւ զոր ատաքեցեր
4 զՅիսուս Քրիստոս: Ես զքեզ փառա-
ւորեցի յերկրի. զզորձն կատարեցի
5 զոր ետուր ցիս զի արարից: Եւ այժմ
փառաւորեա զիս, Հայր, առ ի քէն
փառօքն զոր ունէի յառաջ քան զլինեցն
6 աշխարհի առ ի քէն: Յայտնեցի զա-
նուն քո մարդկան զորս ետուր ինձ
7 յանոս, եւ զբանն քո պահեցին: Արդ
զիտացին եթէ զամենայն ինչ զոր ե-
8 տուր ինձ՝ ետուր նոցա. Եւ նոքա ըն-
կայան եւ ծանեան ճշմարտութեամբ
թէ առ ի քէն ելի, եւ հաւատացին
9 եթէ զու ատաքեցեր զիս: Արդ ես վասն
նոցա աղաչեմ. եւ ոչ վասն աշխարհի
աղաչեմ, այլ վասն նոցա զորս ետուրն
10 ինձ, զի քո են. Եւ որ ինչ իմ է՝ ա-
մենայն քո է. եւ որ ինչ քո է՝ այն
իմ է, եւ փառաւորեալ եմ ի նոսա:
11 Եւ ես ոչ եւս եմ յաշխարհի, եւ նոքա
յաշխարհի են, եւ ես առ քեզ դամ.
Հայր սուրբ, պահեա զնոսա յանուն
քո, 2 որով ետուրն ինձ, զի եղիցին
12 մի, որպէս եւ մեք մի եմք: Մինչ էի
3 յաշխարհի ընդ նոսա, ես պահէի զնո-
սա յանուն քո, 2 որով ետուրն ինձ,
եւ պահեցի. եւ ոչ ոք ի նոցանէ կոր-
եալ, բայց որդին կորստեան, զի զիրն
13 լցցի: Բայց արդ առ քեզ գամ, եւ զայս
խօսիմ յաշխարհի, զի ունիցին զուրա-
խութիւնն իմ լիով յանձինս իւրեանց:
14 Ես ետուր նոցա զբանն քո, եւ աշ-
խարհս ատեաց զնոսա. զի չեն յաշ-

խարհէ, որպէս եւ ես չեմ յաշխարհէ:
15 Ոչ զայս աղաչեմ զի բարձցես զնոսա
յաշխարհէ, այլ զի պահեսցես զնոսա
16 ի շարէ: Յաշխարհէ աստի չեն, որպէս
17 եւ ես չեմ յաշխարհէ: Սուրբ արա
զնոսա ճշմարտութեամբ քով, զի քո
18 բանդ ճշմարտութիւն է: Որպէս զիս
ատաքեցեր յաշխարհ, եւ ես ատաքեցի
19 զնոսա յաշխարհ: Եւ ի վերայ նոցա ես
սուրբ առնեմ զանձն իմ, զի եղիցին
եւ նոքա սրբապաք ճշմարտութեամբ:
20 Այլ ոչ վասն նոցա միայն աղաչեմ, այլ
եւ վասն ամենայն հաւատացեալոց բա-
21 նինս նոցա յիս. Չի ամենեքին մի
իցեն, որպէս զու, Հայր, յիս, եւ ես
ի քեզ, զի եւ նոքա ի մեզ իցեն. զի
եւ աշխարհ հաւատասցէ եթէ զու ա-
22 տաքեցեր զիս: Եւ ես զփառսն զոր
ետուր ինձ՝ ետուր նոցա, զի իցեն մի,
23 որպէս եւ մեք մի եմք: Ես ի նոսա,
եւ զու յիս, զի եղիցին կատարեալք
ի մի. եւ զիտասցէ աշխարհ եթէ զու
ատաքեցեր զիս. եւ սիրեցի զնոսա,
24 որպէս զու զիս սիրեցեր: Հայր, զորս
ետուրն ինձ, կամիմ զի ուր եմն եմ,
եւ նոքա իցեն ընդ իս, զի տեսանիցեն
զփառսն զիմ զոր ետուրն ցիս. զի սի-
րեցեր զիս յառաջ քան զլինեցն աշ-
25 խարհի: Հայր արգար, եւ աշխարհ
զքեզ ոչ ծանեալ, այլ ես զքեզ ծա-
նեալ. եւ նոքա ծանեան եթէ զու ա-
26 տաքեցեր զիս: Եւ ծանուցի նոցա զա-
նուն քո եւ ծանուցից. զի սէրն զոր
սիրեցեր զիս ի նոսա իցէ, եւ ես ի
նոսա:

ԳԼ. ԺԸ

1 Չայս իբրեւ ասաց Յիսուս, ել աշա-
կերտօքն հանգերձ յայնկոյս ձորոյն
Կեզրոփնի, ուր էր պարտէզ, յոր ե-
2 մուտ ինքն եւ աշակերտքն իւր: Գի-
տէր եւ Յուզա որ զնայն մասնկոյց
էր՝ զտեղին, զի բազում անգամ ժո-
ղովեալ էր անդր Յիսուսի աշակեր-
3 տօքն հանդերձ: Եւ Յուզայի ատեալ
ընդ իւր զզուեղն, եւ ի քահանայա-
պետիցն եւ ի փարիսեցեոց սպասա-
ւորս, զայ անդր ջահիւք եւ լապտե-
4 րօք եւ զինուք, Իսկ Յիսուս իբրեւ
ետես զայն ամենայն եկեալ ի վերայ
նորա, ել եւ ասէ ցնոսա, Չո՞ խնդրէք:

1 Յնն, քնձ՝ առ ի քէն էն. (8) Չի զբանն զորս
ետուր ինձ՝ ետուր նոցա. և
2 Բուզա՞ն, զոր, այլ՝ զորս
3 ի Բուզա՞ն դաւանե

5 Պատասխանի ետուն նմա, ՉՅիսուս
 6 Նազովրեցի: Ասէ ցնոսա Յիսուս, Ես
 եմ: Կայր ընդ նոսա եւ Յուզա որ
 7 ժատնէրն զնա: Իբրեւ ասաց թէ Ես
 եմ, յետս յետս չողան եւ զարկան
 8 զգեանի: Դարձեալ ենարց զնոսա, Չժ
 խնդրէք: Եւ նոքա ասեն, ՉՅիսուս
 9 Նազովրեցի: Պատասխանի ետ նոցա
 Յիսուս, Ասացի ձեզ թէ Ես եմ. արդ
 եթէ զիս խնդրէք, թոյլ տուք զոցս
 10 երթալ: Զի լցցի բանն որ ասաց թէ
 11 Չորս ետուրն յիս՝ ոչ կորուսից ի նո-
 12 ցանէ եւ ոչ զոր: Իսկ Սիմօն Պետ-
 13 րոս քանզի ունէր սուր, ձգեաց զնա,
 եհար զքահանայապետին ծառայ, եւ
 14 ի բաց առ զուսկն նորա զաջոյ. եւ էր
 15 անունն ծառային Մազքոս: Ասէ Յիսուս
 16 ցՊետրոս, Արկ զսուրդ անդրէն ի պա-
 տեանս իւր. զբաժակն զոր ետ ինձ
 17 Հայր՝ ոչ բմպիցեմ զնա:
 18 Իսկ զուսկն եւ հազարապետն եւ
 19 սպասաւորք Հրէիցն կարան զՅիսուս
 20 եւ կապեցին. Եւ ամին զնա նախ առ
 21 Աննա որ էր աներ Կայիափայի, որ
 22 քահանայապետն էր տարւոյն այնորիկ:
 23 Այս այն Կայիափա էր որ խրատն ետ
 24 Հրէից եթէ Լաւ է ասն միւսմ մեռա-
 25 նկն ի վերայ ժողովրդեանն: Եւ երթա-
 26 յին զհետ Յիսուսի Սիմօն Պետրոս
 27 եւ մեւս աշակերտն. եւ աշակերտն
 28 այն, քանզի ծանօթ էր քահանայա-
 29 պետին, եմուս ընդ Յիսուսի ի զաւիթ
 30 քահանայապետին: Եւ Պետրոս կայր
 31 առ դրանն արտաքոյ. ել մեւս աշա-
 32 կերտն որ էր ծանօթ քահանայապե-
 33 տին, եւ ասաց զդոնապանն եւ եմոյծ
 34 ի ներքս զՊետրոս: Ասէ ազջիկն որ
 35 զոնապանն էր՝ ցՊետրոս, Միթէ եւ
 36 դո՞ւ յաշակերտաց անոն այնորիկ իցես:
 37 Եւ նա ասէ, Ոչ եմ: Կային անդ ծա-
 38 ռայքն. եւ սպասաւորք խարոյկ ար-
 39 կեալ, քանզի ցուրտ էր, եւ ջեռնուիւ.
 40 Կայր ընդ նոսա եւ Պետրոս եւ ջեռնույր:
 41 Եւ քահանայապետն հնարց զՅիսուս
 42 վասն աշակերտացն եւ վասն վարդա-
 43 պետութեան նորա: Պատասխանի ետ
 44 նմա Յիսուս, Ես յայնասպէս խօսե-
 45 ցայ աշխարհի. ես յամենայն ժամ ու-
 46 սուցի ի ժողովրդեանն, եւ ի տաճարի
 47 անդ ուր ամենայն Հրեայք ժողովեալ
 48 էին, եւ ի ծածուկ ինչ ոչ խօսեցայ:
 49 Զի՞ հարցանես զիս, հարց զայնոսիկ

որ լուանն, թէ զինչ խօսեցայ ընդ նո-
 սա. ահաւասիկ նոքա զիտեն զինչ խօ-
 սեցայ: Իբրեւ նա զայն ասաց, մի ոմն
 ի սպասաւորացն որ անդ կայր, ած
 ապտակ Յիսուսի եւ ասէ, Մյգպէս
 պատասխանի տաս քահանայապետի:
 23 Եւ Յիսուս ասէ ցնա, Եթէ չար ինչ
 խօսեցայ, վկայեա վասն չարին, իսկ
 24 եթէ բարի, ընդէ՞ր հարկանես զիս: Եւ
 25 յիտիա քահանայապետ, Եւ Սիմօն
 Պետրոս կայր անդ եւ ջեռնույր. ասեն
 ցնա, Միթէ եւ զո՞ւ յաշակերտաց ան-
 տի նորա իցես: Եւ ուրացաւ եւ ասէ
 26 թէ, Չեմ: Եւ ասէ մի ոմն ի ծասայից
 քահանայապետին, ազգական այնորիկ
 27 զորոյ զուսկն եհաա Պետրոս, Ո՞չ ես
 իսկ տեսի զքեզ ի պարտիզի անդ ընդ
 28 նմա: Դարձեալ իւրացաա Պետրոս, եւ
 վազվազակի հաւ բուսեցաւ:
 29 Եւ ամին զՅիսուս ի վանայն Կայիա-
 փայ յապարանս գատաւորին, եւ էր
 այգուց. եւ նոքա ոչ մտին յապա-
 րանսն, զի մի՛ պղծեցին, այլ զի ու-
 30 տիցեն զզատիկն: Ել առ նոսա Պի-
 զատոս արտաքս եւ ասէ, Զի՞նչ չա-
 31 րախօսութիւն մատուցանէք զանձն
 32 զայնմանէ: Պատասխանի ետուն եւ
 33 ասեն ցնա, Եթէ չէր չաքազործ այրն
 34 այն, ապա ոչ մատնէաք զնա քեզ:
 35 Ասէ ցնոսա Պիզատոս, Առէք զնա դուք,
 եւ ըստ ձերոց օրինացն զատեցարուք:
 36 Ասեն ցնա Հրեայքն, Մեզ ոչ է արժան
 37 սպանանել զոր: Զի լցցի բանն Յի-
 սուսի զոր ասաց, նշանակեալ թէ ո-
 38 թով մահու մեռանելոց իցէ: Եմուտ
 միւսանգամ յապարանսն Պիզատոս,
 39 կոչեաց զՅիսուս եւ ասէ ցնա, Դո՞ւ
 40 ես թագաւորն Հրէից, Պատասխանի
 ետ Յիսուս, Ի՞քէ՞ն ասես զայդ եթէ
 41 այք ասացին քեզ զինչն: Պատասխա-
 42 նի ետ Պիզատոս, Միթէ՞ եւ ես Հրեայ
 իցեմ. ազգն քո եւ քահանայապետք
 մատնեցին զքեզ ինձ. զի՞նչ գործ գոր-
 43 ծեալ է քո: Պատասխանի ետ Յիսուս,
 44 Իմ արքայութիւն չէ յայսմ աշխարհէ.
 45 եթէ յաշխարհէ աստի էր արքայու-
 46 թիւնն իմ, սպասաւորքն իմ մարտն-
 47 չէին արդեւ զի մի՛ մատնեցայ Հրէից,
 48 բայց արդ թագաւորութիւնն իմ չէ
 49 աստի: Ասէ ցնա Պիզատոս, Ապա թէ
 այգպէս իցէ, թագաւոր ոմն ես զու:

Պատասխանի ետ Յիսուս, Դու ասես թէ թագաւոր իցեմ. բայց ես յայդ իսկ ծնեալ եմ, եւ ի դոյն իսկ եկեալ եմ յայխարհ, զի վկայեցից ճշմարտութեանն. ամենայն որ ի ճշմարտութենէ 38 է՝ լսէ բարբառոյ իմոյ: Ասէ զնա Պիղատոս, Զի՞նչ է ճշմարտութիւն: Զայս իբրեւ ասաց, դարձեալ ել առ Հրեայսն եւ ասէ զնոսա, Ես եւ ոչ մի ինչ 39 պատճառ դտանեմ ի նմա: Բայց է ձեր սովորութիւն, զի զմի ոք արձակեցից ձեզ ի զատկիս. արդ կամի՞ք զի ար- 40 ձակեցից ձեզ զԹագաւորն Հրէից: Ազաղակեցին ամենեքեան եւ ասէին, Մի՛ զղա, այլ զԲարաբբա. եւ էր Բարաբբայն այն աւաղակ:

ԳԼ ԺԹ

1 Յայնժամ ա՛ռ Պիղատոս զՅիսուս եւ 2 զան եհար: Եւ զինուորայն արարեալ պսակ ի փշոց՝ եղին ի զլուխ նորա, եւ զպեղուցին նմա հանդերձ ծիրանի: 3 1 Եւ զային առ նա՝ եւ ասէին, Ողջ եր, արքայ Հրէից. եւ հանէին նմա 4 ապտակս: Ել դարձեալ Պիղատոս արտաքս եւ ասէ զնոսա, Ահա ամեմ զնա արտաքս առ ձեզ, զի զիտասջիբ թէ 5 ես յնաս ինչ ի նմա ոչ գտանեմ: Ել Յիսուս արտաքս, եւ ունէր պսակ ի փշոց եւ հանդերձ ծիրանի. եւ ասէ 6 զնոսա, Ահա այրո՞ց ձեզ: Իբրեւ տեսին զնա քահանայպետքն եւ սպասաւորք, զազաղակ բարձին եւ ասեն, Ի խաչ հան, ի խաչ հան ՚զղա. ասէ զնոսա Պիղատոս, Առէք զղա ի ձեզ. եւ ձեզէն հանէք ի խաչ. զի ես ի դմա 7 յնաս ինչ ոչ գտանեմ: Պատասխանի ետուն նմա Հրեայքն, Մէք օրէնս ունիմք, եւ ըստ օրինաց մերոց պարտի մեռանել, զի զանձն իւր Որդի Աստու- 8 ծոյ արար: Իբրեւ լուաւ զբանս զայս Պիղատոս, առաւել եւս երկեաւ: Եւ մուտ զարձեալ անդէն յապարանսն, եւ ասէ զՅիսուս, Ուստի՞ ես զու. եւ 40 Յիսուս ոչ ետ նմա պատասխանի: Ասէ զնա Պիղատոս, Ընդ իս ո՞չ լսօսիս, ո՞չ զիտես եթէ իշխանութիւն ունիմ հանել զքեզ ի խաչ, եւ իշխանութիւն 41 ունիմ արձակել զքեզ: Պատասխանի

եւ Յիսուս, Ոչ ունէիր զու իշխանու- թիւն ի վերայ իմ եւ ոչ մի, եթէ ոչ էր տուեալ քեզ ի վերուստ. վասն այ- նորիկ որ մատնեացն զիս քեզ, նորա 42 մեծ մեղք են: Եւ յայնմանէ Պիղատոս խնդրէր արձակել զնա. եւ Հրեայքն ազաղակէին եւ ասէին, Եթէ զղա ար- ձակես, չես բարեկամ կայսեր. ամե- 43 նայն ոք որ թագաւոր կոչէ զանձն իւր, հակառակ է կայսեր: Իսկ Պիղա- տոս իբրեւ լուաւ զբանս զայսոսիկ, ամ զՅիսուս արտաքս. եւ նստաւ ի վերայ բեմին ի սեղուծն որ կոչէր Գարայատակ, եւ Երբայեցերէն կապ- 44 պաթա: (էր ուրբաթն զատկի, եւ էր ժամ իբրեւ վեցերորդ,) եւ ասէ զՀրեայսն, Ահա թագաւորդ ձեր 2ցձեզ: 45 Եւ նորա ազաղակէին, Բարձ ՚ի մէնջ, բարձ ՚ի մէնջ, եւ հան զղա ի խաչ: Ասէ զնոսա Պիղատոս, Ես զԹագա- տորդ ձեր ի խաչ հանիցեմ: Պատաս- խանի ետուն քահանայպետքն, Զիք 46 մեր թագաւոր բայ ի կայսերէ: Յայն- ժամ ետ զնա ի ձեռս նոցա, զի ի խաչ երանիցէ: 47 Եւ նորա առեալ տանէին զնա. եւ բարձեալ էր ինքնին զխաչափայտն, եւ երանէր ի սեղին որ անուանեալ էր Գաղաթան, եւ կոչէր Երբայեցերէն 48 Գողգոթամ. Ուր եւ ի խաչս իսկ հանին զնա, եւ ընդ նմա երկուս եւս այլս անտի եւ անտի, եւ ի միջի զՅիսուս: 49 Գրեաց եւ տախտակ մի Պիղատոս, եւ եզ ի վերայ խաչին. եւ էր գրեալ, ՅԻՍՈՒՍ ՆԱԶԱՐԵՅԻ, ԹԱԳԱՒՈՐ ՀՐԷԻՑ: 20 Զայն տախտակ ընթերցան բազումք ի Հրէից, զի մօտ էր ի քաղաք անդր տեղին ուր խաչեցան Յիսուս. եւ էր գրեալ Երբայեցերէն, Դադատերէն եւ 21 Յունարէն: Ասեն զՊիղատոս քահա- նայպետքն Հրէից, Մի՛ զրեր Թա- գաւոր Հրէից, այլ թէ նա ասաց, Թա- 22 գաւոր եմ Հրէից: Պատասխանի ետ Պիղատոս, Զոր ինչ գրեցի՞ր գրեցի: 23 Իսկ զինուորքն իբրեւ հանին ի խաչ զՅիսուս, աօին զհանդերձս նորա եւ արարին չորս մասուտս, իւրաքանչիւր զինուորի մասն. իսկ զպատմութեանն, քանզի էր առանց կարանի ի վերուստ 24 փորանկեալ ամենեւին, Ասեն զմի- մեանս, Մի՛ պատառեսցուք զայդ, այլ արկցուք վիճակս ի վերայ զորա ում

եւ ելցէ՝ զի լցցի զիրն որ ասէ, Բա-
 ժանեցան զհանգերձս իմ յիւրեանս, եւ
 ի վերայ պատմուճանի խնդ Վիճակ
 արկին: Զինուորքն զայս ինչ գործե-
 ցին:

25 Եւ կային առ խաչին Յիսուսի մայրն
 նորա, եւ քոյր մօր նորա, Մարիամ
 Կղէովսայ, եւ Մարիամ Մագղապե-

26 նացի: Յիսուս իրրեւ ետես զմայրն
 եւ զաշակերան զոր սիրէր, զի կայր
 մօտ, ասէ զմայրն, Կին զու, անա

27 որդի քո: Ապա ասէ ցաշակերան, Անա
 մայր քո: Եւ յայնմ ժամանակէ ա՛ռ
 աշակերան զնա առ իւր:

28 Յետ այսորիկ իրրեւ զիտաց Յիսուս
 եթէ անա ամենայն ինչ կատարեալ է,
 (զի կատարեսցի զիրն) ասէ, Ծարաւի

29 եմ: Եւ անդ կայր աման ինչ լի քա-
 ցախով. եւ նոցա սպունդ լցեալ քացա-
 խով՝ ընդ ըզուոյ՝՝ շուրջ եղեալ զմշտը-
 կաւ զոպայի մատուցին իւրերան նորա:

30 Իրրեւ ա՛ռ Յիսուս զքացախն անա-
 զերձ ըզուով՝՝ ասէ, Ս, ամենայն ինչ՝
 կատարեալ է. եւ խոնարհեցուցեալ
 զզուլին՝ աւանդեաց զոյլին:

31 Իսկ Հրեայքն, քանզի ուրբաթ էր,
 զի մի՛ անդէն ի խաչին ազանիցին մար-
 մինքն մինչեւ ցշարաթն, (զի էր օր
 մեծ շարաթուռն այնորիկ,) ազանցին
 զՊիղատոս զի խորտակեցնին զբարձս

32 նոցա եւ բարձցին: Եկին զինուորքն
 եւ զառաջնոյն խորտակեցին զբարձս,
 նոյնպէս եւ զմիւսոյն որ ընդ նմա ի

33 խաչն ելեալ էր: Բայց իրրեւ եկին առ
 Յիսուս, եւ տեսին զի այն ինչ մեռ-
 եալ էր, ոչ խորտակեցին զբարձս նո-

34 րա: Այլ մի ոմն ի զինուորացն տիգաւ
 խոցեաց զիոզս նորա, եւ վաղովազակի

35 եւ արեւն եւ ջուր, եւ որ ետեսն՝
 վկայեաց, եւ ճշմարիտ է վկայութիւն
 նորա, եւ նա զիտէ թէ ճշմարիտ ասէ,

36 զի եւ զուր հաւատասցիք: Այս եղեւ
 զի լցցի զիրն եթէ Ոսկր նորա մի՛

37 փշրեսցի: Եւ զարձեալ մեւս զիր ասէ
 եթէ Հագեցին ի նա յոր խոցեցինն:

38 Յետ այսորիկ աղաչեաց զՊիղատոս
 Յովսէփ որ յԱրիմաթեայ էր, աշա-
 կերա Յիսուսի ի ծածուկ վասն անին
 Հրէից, զի բարձցէ զմարմինն Յիսու-

սի. եւ հրամայեաց Պիղատոս. Եկին
 39 եւ բարձին զնա՝ Եկն եւ Նիկողեմոս
 որ եկեալն էր առ Յիսուս ի դիչերի
 զառաջինն, եւ երեք զմուսս խառն
 ընդ հարուէս իրրեւ լտերս հարեւր:

40 Ասին զմարմինն Յիսուսի, եւ պատե-
 ցին կտաւովք խնկովքն հանդերձ, որ-

41 պէս օրէն էր Հրէից պատել: Եւ էր
 ի տեղուոյն յորում խաչեցաւ՝ պարտեղ-
 եւ ի պարտիղի անդ՝ զերեզման նոր

42 յորում ոչ ոք երբեք էր եղեալ: Անդ
 վասն ուրբաթուռն Հրէից, զի մօտ էր
 զերեզմանն, եղին զՅիսուս:

Գ. Ի

1 Եւ ի միաշարաթուոյն Մարիամ Մագ-
 զազենացի դայ առաւօտուն ընդ ար-
 շալցսն ի զերեզման անդր, եւ տեսա-
 նէ զվէմն բարձեալ ՚ի զրաց զերեզմա-

2 նին՝: Ապա ընթանայ եւ դայ առ Սի-
 մոնը Պետրոս եւ առ մեւս աշակերան
 զոր սիրէր Յիսուս, եւ ասէ ցնոսա,
 Բարձին զՏէր ի զերեզմանէ անտի, եւ

3 ոչ գիտեմք ուր եղին զնա: Եւ Պետ-
 րոս եւ մեւս աշակերան եւ զային ի

4 զերեզմանն: Ընթանային երկուքին ի
 միասին, եւ մեւս աշակերան յառա-
 ջեաց ընթացաւ զվաղոցն քան զՊետ-

5 րոս եւ եկն նախ ի զերեզմանն: Եւ
 խոնարհեալ տեսանէ զի կային անդ
 կտաւքն, բայց ի ներքո ոչ եմուտ:

6 Եկն եւ Սիմոնը Պետրոս որ զայրն
 զկնի նորա, եւ եմուտ ի զերեզմանն,
 եւ տեսանէ զկտաւսն զի կային անդ:

7 Եւ վարչամակն որ էր ի զլուսն նորա,
 ոչ ընդ այլ կտաւսն կայր, այլ ուրոյն

8 ծախեալ ի մի կողմն: Յայնժամ եմուտ
 եւ մեւս աշակերան, որ եկեալն էր
 յառաջագոյն ի զերեզմանն, ետես եւ

9 հաւատաց: Զի չեւ եւս գիտէին զզիրս
 թէ պարտ է նմա ի մեռելոց յառնել:

10 Չողան զարձեալ առ միմեանս աշա-
 կերաքն:

11 Բայց Մարիամ կայր արտաքոյ զե-
 րեզմանին եւ լայր. եւ մինչդեռ լայր,

12 խոնարհեցաւ ի զերեզմանն. եւ տեսա-
 նէ երկուս հրեշտակս ի սպիտակս, զի
 նստէին մի ի սնարից եւ մի յանտից

1 ի Բաղսս գալստի
 2 ի Յանն գալստի

3 Բաղսս, եկն և երարձ զմարմինն նորա, այլ՝
 եկն և երարձ զմարմինն Յիսուսի
 4 Ուստի, ի զերեզմանէն

13 ուր կայր մարմինն Յիսուսի: Եւ նորք
 ասենց ցնա, կին գու, զի՞ լաս: Ասէ
 ցնոսա, Զի բարձին զՏէրն իմ ՚ի գե-
 րեգմանէ աստի՞, եւ ոչ գիտեմ ուր
 14 եղին ցնա: Զայս իբրեւ ասաց, գար-
 ձաւ ի թիկունս կոյս, եւ տեսանէ զՅի-
 սուս զի կայր. եւ ոչ գիտէր թէ Յի-
 15 սուս իցէ: Ասէ ցնա Յիսուս, կին գու,
 զի՞ լաս, զո՞ խնդրես: Եմա այսպէս
 թուեցաւ թէ սրարտիզպանն իցէ, ասէ
 ցնա, Տէր, եթէ գու բարձեր ցնա,
 առա ինձ ուր եղիր ցնա, զի ես առից
 16 ցնա: Ասէ ցնա Յիսուս, Մարիամ: Եւ
 նա գարձաւ եւ ասէ ցնա ՝ Երբայեղե-
 րէն, Բարբուռի, որ թարգմանի Վար-
 17 զապեա: Ասէ ցնա Յիսուս, Մի՛ մեր-
 ձենար յիս, զի չեւ եւս ելեալ եմ առ
 Հայր իմ. այլ երթ գու առ եղբարսն
 իմ, եւ ասա ցնոսա, Ելանեմ ես առ
 Հայրն իմ եւ առ Հայր ձեր, եւ Աս-
 18 տուածն իմ եւ Աստուած ձեր: Գայ
 Մարիամ Մագդաղենացի եւ պատմէ
 աշակերտացն եթէ ետես նա զՏէր, եւ
 զայս ինչ ասաց ցնա:
 19 Եւ էր երեկոյ ի միաշաբաթուոյ ա-
 լուրն, եւ զրօք փակելովք ուր էին
 աշակերտքն ժողովեալ վասն աճին
 Հրէից, եկն Յիսուս եւ եկաց ի միջի
 նոցա, եւ ասէ ցնոսա, Ողջոյն ընդ
 20 ձեզ: Իբրեւ զայս ասաց, եղոյց նոցա
 զձեռս եւ զկողսն իւր. եւ խնդացին
 21 աշակերտքն իբրեւ տեսին զՏէր: Ասէ
 ցնոսա զարձեալ, Ողջոյն ընդ ձեզ, որ-
 պէս առաքեաց զիս Հայր ՚իմ, եւ ես
 22 առաքեմ զձեզ: Եւ զայս իբրեւ ասաց,
 փչեաց ի նոսա եւ ասէ, Ասէք Հոգի
 23 Սուրբ. Եթէ ումեք թողուցուք զմեզս,
 թողեալ լիցի նոցա. եթէ զուրուք ու-
 նիցիք, կարեալ լիցի:
 24 Իսկ թովմաս, մի յերկոտասանիցն,
 անուանեալն Երկուորեակ, ոչ էր ընդ
 25 նոսա յորժամ եկն Յիսուս: Ասէին ցնա
 այլ աշակերտքն, եթէ Տեսաք զՏէր.
 եւ նա ասէ ցնոսա, Եթէ ոչ տեսից ի
 ձեռս նորա ցնան բեւեռացն, եւ ար-
 կից գմատուեն իմ ի աեղիս բեւեռացն,
 եւ միտցից զձեռս իմ ի կողս նորա,
 ոչ հաւատամ:
 26 Եւ յետ ութ աւուր զարձեալ էին
 ի ներքս աշակերտքն, եւ թովմաս ընդ

նոսա. զայ Յիսուս զրօքն փակելովք
 եւ եկաց ի մէջ, եւ ասէ, Ողջոյն ընդ
 27 ձեզ: Այս ասէ ցթովմաս, Ինք զմա-
 տուեն քո եւ արկ այսր եւ տես զձեռս
 իմ, եւ բեր զձեռն քո եւ միտա ի կողս
 իմ, եւ մի՛ լինիր անհաւատ, այլ հա-
 28 լատացեալ: Պատասխանի ես թովմաս
 եւ ասէ ցնա, Տէր իմ եւ Աստուած իմ:
 29 Ասէ ցնա Յիսուս, Այդ զի տեսերդ
 զիս եւ հաւատացեր. երանի որոյ ոչ
 իցէ տեսել եւ հաւատացեն:
 30 Իսաղում եւ այլ նշանս արար Յիսուս
 առաջի աշակերտաց իւրոց, որ ոչ է
 31 զրեալ ի զիրս յայտմիկ: Այլ այս այն-
 չափ ինչ գրեցաւ, զի հաւատացցէք եթէ
 Յիսուս՝ Քրիստոս է, Որդի Աստուծոյ.
 եւ զի հաւատացցէք եւ զկեանսն յաւի-
 տենականս ընդունիցիք յանուն նորա:

ԳԼ ԻԱ

1 Յետ այսորիկ զարձեալ յայտնեաց
 զանձն իւր Յիսուս աշակերտացն իւ-
 րոց առ ծովեղերըն Տիրերեայ, եւ
 2 յայտնեաց այսպէս. Էին ի միասին Սի-
 մոնի Պետրոս, եւ թովմաս անտան-
 եաին Երկուորեակ, եւ Նաթանայել որ
 ի կանայ Գալիլացուց, եւ որդիքն Զե-
 լուդեայ, եւ այլք յաշակերտաց անտի
 3 երկու: Ասէ ցնոսա Սիմոն Պետրոս,
 Երթամ ձուկն որսալ: Ասեն ցնա,
 Գամբ եւ մեք ընդ քեզ: Գնացին եւ
 մտին ի նաւ, եւ յայնմ զիչերի կայան
 4 եւ ոչինչ: Իբրեւ այդ եղեւ, կայր Յի-
 սուս յեզր ծովուն, բայց ոչ ծանեան
 5 աշակերտքն թէ Յիսուս իցէ: Ասէ
 ցնոսա Յիսուս, Մանկունք, միթէ ու-
 նիք ինչ ուտելոյ: Պատասխանի ետուն
 6 եւ ասեն ցնա, Ոչ: Ասէ ցնոսա, Ար-
 կէք յաջակողմն նաւին զուռկանդ եւ
 դտանիցէք: Արկին, եւ ոչ կարէին
 ձգել ի բազմութենէ անտի ձկանցն:
 7 Ասէ աշակերտն այն զոր սիրէին Յի-
 սուս՝ ցՊետրոս, Տէր է այն: Սիմոն
 Պետրոս իբրեւ լուաւ թէ Տէր է, ար-
 կաւ զերբեւ զսիւսն անտիսն, քանզի
 8 մերկ էր, եւ ընկէց զմեքն ի ծով: Եւ
 այլ աշակերտքն նաւաւն իսկ զային,
 քանզի չէին հետի ի ցամաքէն, այլ
 իբրեւ երկերիւր կանդնաւ, քարչէին
 9 զզործին հանդերձ ձկամբքն: Իբրեւ
 ելին ի ցամաք, տեսանեն կրակեալ

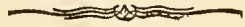
1ի ցոսնի գտուտ 2ցոսն գտուտ

կայծականց եւ ձուկն մի ի վերայ եւ
 10 հաց, Ասէ ցնոսա Յիսուս, Բերէք ի
 ձկանց այսի զոր զուքդ կարարուք
 11 այժմիկ, Եմուս Սիմոն Պետրոս, եւ
 ձգէր զգործին ի ցամաք լի մեծամեծ
 ձկանիք հարեւր յիսուն եւ երկուք, եւ
 այնչափ ինչ կայր եւ ոչ սլատանեցաւ
 12 գործին: Ասէ ցնոսա Յիսուս, Եկայք
 ճաշեցէք, եւ ոչ որ յաշակերտացն իշ-
 13 խէր հարցանել թէ Դու ո՞վ ես, զի զի-
 13 աէին թէ Տէրն է: Դոյ Յիսուս եւ առ-
 նու զհացն եւ սաց նոցա, նոյնպէս եւ
 14 զձուկնն: Չայս երիցս անդամ երեւե-
 րու Յիսուս աշակերտացն յարուցեալ
 ի մետերց:
 15 Եւ իբրեւ ճաշեցին, ասէ յՍիմոն
 Պետրոս Յիսուս, Սիմոն Յովնանու,
 սիրե՞ս զիս առաւել քան զդոսա: Ասէ
 ցնա, Այո, Տէր, եւ զու զիտես զի սի-
 րեմ զքեզ: Ասէ ցնա, Արածեա զվա-
 16 ոինս իմ: Դարձեալ ասէ ցնա, Սիմոն
 Յովնանու, սիրե՞ս զիս: Ասէ ցնա,
 Այո, Տէր, եւ զու զիտես զի սիրեմ
 զքեզ: Ասէ ցնա, Արածեա զսխարս
 17 իմ: Ասէ ցնա երիցս անդամ, Սիմոն
 Յովնանու, սիրե՞ս զիս: Տրամեցաւ
 Պետրոս, զի ասացն ցնա երիցս թէ
 Սիրե՞ս զիս: Եւ ասէ ցնա, Տէր, զու
 զամենայն զիտես, եւ ՝ զու իսկ զամե-
 նայն ճանաչես եւ եթէ՞՝ սիրեմ զքեզ:
 Ասէ ցնա Յիսուս, Արածեա զոչխարս

18 իմ: Ասէն ամէն ասեմ քեզ, զի մինչ
 մահուկն էիր, անձամբ անձին զօտի
 ամէիր եւ երթայիր յս եւ կամէիր, եւ
 յորժամ ձերացիս, ձեռս ի վեր կալ-
 ցես, եւ այլք ածցին քեզ գօտի, եւ
 19 տարցին սւր սչն կամիցիս: Չայս ա-
 սաց նշանակեալ թէ որով մահու փա-
 ռաւոր անիցէ զԱստուած: Եւ զայս
 իբրեւ ասաց, ասէ ցնա, Եկ զինի իմ:
 20 Դարձաւ Պետրոս եւ սեռանէ զաշա-
 կերտն զոր սիրէր Յիսուս, զի երթայր
 զինի, (որ եւ անկաւ զԼանջօքն նորս
 եւ ասէ, Տէր, ո՞վ է որ մատնեցոյն է
 21 զքեզ): Չնա սեռեալ Պետրոսի, ասէ
 22 յՅիսուս, Տէր, իսկ սա զի՞ս Ասէ ցնա
 Յիսուս, Եթէ կամիմ, զի կացցէ զա
 մինչեւ ես գամ: քեզ զի՞ փոյթ է, զու
 23 եկ զինի իմ: Եւ ել բանս այս յեղբարս,
 եւ համարեցան թէ աշակերտն այն ոչ
 մեռանիցի: Եւ ոչ ասաց նմա Յիսուս
 եթէ Ոչ մեռանիցի, այլ ՝ թէ կամիմ
 ես թէ կացցէ զա մինչեւ ես գամ³,
 24 Այս աշակերտ է որ վկայէ վասն
 այսոցիկ, որ եւ գրեացն իսկ զայսու-
 սիկ: Եւ զիտեմք եթէ ճշմարիտ է
 25 վկայութիւն նորս: Բայց է եւ այլ ինչ
 բազում զոր արար Յիսուս, զոր եթէ
 գրեալ էր մի բստ միովէ, կարծեմ թէ
 եւ ոչ աշխարհս բաւական էր տանել
 զգիրսն որ թէ գրեալ էին:

¹Յոյն, զու ճանաչես եթէ

²Յոյն, եթէ
³Բողոքէ յասելան, քեզ զի՞ փոյթ է

ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ՂՈՒԿԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉԻ՝

ՎՈՒԽ Ա

1 **ԶՐԱՆՆ** առաջին ¹զոր արարի վասն
ամենայնի, ո՛ր Թէոփիլէ, զոր սկսաւ
2 Յիսուս աննել եւ ուսուցանել, Մինչեւ
յօրն պատուիրելոյ առաքելոցն ի ձեռն
Հողոցն Սրբոյ՝ զորս ընտրեացն, եւ
3 վերացաւ. որոց յանդիման կացոյց
զինքն կենդանի յետ չարչարանացն
իւրոց ի բազում արուեստս յաւուրս
քառասուն երեւելի նոցա, եւ անել վասն
4 արքայութեանն Աստուծոյ: Եւ ի հա-
զորդել ընդ նոսա հացիւ՝ պատուէր
տայր նոցա յերուսաղեմէ մի՛ մեկնել,
այլ սարսել աւետեացն Հօր զոր բւա-
5 րուքն յինէն: Զի Յովհաննէս մկրտեաց
ի ջուր, այլ զաւր մկրտիցիք ի Հոգին
Սուրբ, ոչ յետ բազում ինչ աւուրցս
6 այսոցիկ: Եւ նորա ²մատուցեալ հոր-
ցանէին սնա եւ ասէին, Տէր, եթէ
ի ժամանակի՞ ատտ յայսմիկ հասուցա-
նելոց իցես զարքայութիւն Իսրայելի:
7 Ասէ ցնոսա, Ոչ է ձեզ գիտել զժամն
եւ զժամանակս, զոր Հայր եզ յիւ-
8 րում իշխանութեան. Այլ առջիք զօ-
րութիւն ի հասանել Հողոցն Սրբոյ
ի վերայ ձեր. եւ եզիջիք ինձ վկայք
յերուսաղեմ եւ յամենայն Հրէաստա-
նի եւ ի Սամարիա եւ մինչեւ ի ծագս
9 երկրի: Եւ գայ իբրև սասց, մինչ-
զեւ հայէին նորա, վերացաւ. եւ ամսն
10 կարաւ գնա յաչաց նոցա: Եւ մինչդեռ
պշուցեալ հայէին ընդ երկինս երթա-
լոյ նորա, եւ տնաւատիկ արք երկու
երեւելցան նոցա ի հանդերձս սպիտակս,
11 որք եւ ասացին, Արք Գայիլեացիք,
զի՞ կայք հայեցեալ ընդ երկինս. ոյս
Յիսուս որ վերացաւն ի ձէնջ յերկինս
սայնպէս եկեացէ՞ զոր օրինակ տեսէք
12 գնա երթեալ յերկինս: Ապա զարձան

յերուսաղէմ յանուանեալ լեռնէն Զի-
թենեաց, որ է մերձ յերուսաղէմ ըստ
13 շարաթուն ճանապարհի: Եւ իբրև
մտին, ելին ի վերնատունն ուր վանքն
իսկ էին, Պետրոս եւ Յակովբոս, Յով-
հաննէս եւ Անդրէաս, Փիլիպպոս եւ
Թովմաս, Բարթողոմէոս եւ Մատ-
թէոս, Յակովբոս Արիւեան եւ Շմաւոն
Նախանձալոյց եւ Յուզա Յակովբեան:
14 Սորա ամենեքեան էին հանապազոր-
դեալ մտաբան յաղօթն հանդերձ կա-
նամիք եւ Մարեմաւ մարլն Յիսուսի
եւ ելլարբք նորա:

15 **Ա.** Եւ յաւուրն յայնսմիկ յարու-
ցեալ Պետրոս ի մէջ ³եղբարցն՝ ասէ,
(եւ էր անդ բազմութիւն անուանց
16 իբրև հարևար եւ քսանից) Արք եզ-
բարք, պարտ էր կատարել զրոյն, զոր
յատաջագոյն սասց Հոգին Սուրբ ի բե-
րանոց Գաւթի վասն Յուզայի, որ ե-
զեւ առաջնորդ ունեւեացն Յիսուսի:

17 Զի ի թիւս մեր էր ընդ մեզ, եւ հաս-
եալ էր նմա վիճակ սպաշտամանս այ-
18 սորիկ: Սա ստացաւ զեզ ի վարձուց
անիրաւութեան, եւ ⁴ուսուցեալ հեր-
ձաւ ընդ մէջ եւ հեղաւ ամենայն փոր
19 նորա: Եւ յայտնի եղև ամենեցուն
որ ընակեալ են յերուսաղէմ մինչև
կոչել զեզջն այնմիկ բարրատուն իւր-
եանց Ակեղղամա, այսինքն է՝ Գեղ

20 արեան: Զի զրեալ է ի գիրս Սաղմո-
սաց, Եզիցի բնակութիւն նորա աւե-
րակ, եւ մի՛ ոք իցէ որ ընակիցէ ի
նմա. եւ, Զկարգ նորա ասցէ այլ:
21 Արք պարտ է յարանցս յայցանէ եկե-
լոցս ընդ մեզ յամենայն ժամանակի
յորում մուտ եւ ել աս մեզ Տէր Յի-
22 սուս, Սկսեալ ի մկրտութենէն Յով-
հաննու մինչև յօրն յորում վերացաւ

¹ Ի Յաննէս գալտի

² Ո՛րք, Ժողովեալ

³ Ո՛րք, աշակերտացն
⁴ Յոյն, անկեալ գլխեկար

ի մէջ, վկայ յարութեան նորա ընդ
 23 մեզ լինել միում ի սոցանէ : Եւ կա-
 յուցին Երկուս , զՅովսէփ որում Բար-
 սարայն կոչէին , որ անուանեցաւն
 24 Յուստոս , եւ զՄատաթիա : Եւ կայ-
 եալ յաղթն ասեն , Գու , Տէր , սրտա-
 ղէտ ամենայնի , յայտնեալ զմի ոք զոր
 25 ընտրեցեր ի սոցանէ յերկրոցունց , Առ-
 նուլ զվիճակ սրաշտամանս այսորիկ եւ
 զառաքելութեան , յորմէ անկաւ Յու-
 26 դաս զնալ ի տեղի իւր : Եւ ետուն վի-
 ճակս նոցա , եւ ելանէր վիճակն Մա-
 տաթեայ , եւ համարեցաւ ընդ մնաս-
 սանս առաքելարն :

ՎՋ

ԳԼ Բ

1 Եւ ի կատարել լաւուրցն Պենտակոս-
 2 ակոց՝ Էին ամենեքեան միարան ի մի-
 3 ասին : Եւ եղև յանկարծակի հնչին
 յերկնից՝ եկեալ իբրև սասակի հողմոյ ,
 եւ ելոց զամենայն տունն յորում նրա-
 3 ակին : Եւ երևեցան նոցա բաժանեալ
 լեզուք իբրև ի հոյ , եւ նստաւ իւ-
 4 րաքանչիւր ի վերայ նոցա : Եւ յցան
 ամենեքեան Հոգւով Սրբով , եւ սկսան
 խօսել յայլ լեզուս որպէս եւ Հոգին
 5 ապր բարբառել նոցա : Եւ Էին յերու-
 սաղէմ բնակեալ Հրեայք , արք երկիւ-
 6 ղաձք , յամենայն ազգաց որ ի ներքոյ
 7 երկնից : Եւ իբրև եղև լարբաստ այս ,
 եկն միաբան լազմութիւնն եւ իսնե-
 8 ցաւ , զի լսէին յիւրաքանչիւր լեզուս
 7 խօսել նոցա : Աքանչանային ամենե-
 քեան եւ զարմանային եւ ասէին ընդ
 միմեանս , Ո՛չ աւասիկ ամենեքեան
 սոքա որք խօսինս՝ Գայիլեացիք են .
 8 Եւ զիսոց լսեմք մեք յիւրաքանչիւր
 9 բարբառս մեր յորում ծնեալ ենք . Պար-
 թեւք եւ Մարք եւ Իղառացիք եւ որ
 բնակեալ են ի Միջագետս , ի Հրէաս-
 10 սանի եւ ի Գամիրս , ի Պանտոս եւ
 11 յԱսիա , ի Փոնուղիա եւ ի Պամփիլիա ,
 յԵգիպտոս եւ ի կողմանս Լիբէացւոց
 որ ընդ կիւրենացիս եւ որ եկք Հսով-
 11 մացիք , Հրեայք եւ եկք նոցուն ,
 Կրեացայիք եւ Արաբացիք , լսեմք խօ-
 սից նոցա ի մեր լեզուս զմեծամեծս
 12 Աստուծոյ : Աքանչանային ամենեքեան
 զարմացեալք , եւ ասէին զմիմեանս ,

13 Ձի՞նչ կամիցի այս լինել : Եւ կիտոցն
 ընդ խաղ արկեալ ասէին թէ՛ Քաղ-
 ցուալից իցին :
 14 Յարուցեալ Պետրոս հանցերձ մե-
 տասանիւքն՝ ամբարձ գձայն իւր եւ
 խօսեցաւ ընդ նոսա , Արք Հրէաստա-
 նեայք եւ որ բնակեալ էք յերուսաղէմ ,
 ամենեքին , այս ձեզ յայտնի լիցի , եւ
 45 ունին զիք լանից իմոց . Ոչ որպէս
 զուրք կարծէք թէ՛ սոքա արբեալ իցին ,
 16 զի գեռ երեք ժամք են աւուրս : Այլ
 այս է որ ասացաւ ի ձեռն մարդարէին
 17 Յովեւայ . Եւ եղիցի յես այսորիկ յա-
 ւուրս յետինս , ասէ Աստուած , հեղից
 յմեզ իմմէ ի վերայ ամենայն մարմ-
 նոյ , եւ մարդարէացայն ուստերք ձեր
 եւ զստերք ձեր , եւ երիտասարդք ձեր
 սուսիրս անսցին , եւ ձերք ձեր երա-
 18 զովք յերազեցայն : Եւ ի վերայ ծառու-
 յից իմոց եւ ի վերայ ազախնանց իմոց
 յաւուրսն յայնսոսիկ հեղից յմեզ իմմէ ,
 19 եւ մարդարէացայն : Եւ ասց նշանս
 յերկինս ի վեր , եւ նշանս յերկիր ի
 խոնարհ՝ արիւն եւ հուր եւ մրրիկ
 20 ծխոյ : Արեղակն զարծիք ի խաւար ,
 եւ լուսին՝ յարիւն , մինչչեւ եկեալ
 21 իցէ օր Տեառն մեծ եւ երևելի : Եւ
 եղիցի ամենայն որ կարգացէ զանուն
 Տեառն՝ կեցցէ :
 22 Բ. Արք Իսրայելացիք , լուարուք
 զբանս զայսոսիկ . զՅիսուս Նազովրե-
 ցի , զայր ցուցեալ յԱստուծոյ ի ձեզ
 զօրութեամբ եւ նշանօք եւ արուես-
 տիւք , զոր արար նովաւ Աստուած
 ի միջի ձերում , որպէս եւ զուրք իսկ
 23 զիսէք , Չնա , նկատեալ խորհրդով
 եւ կանխագիտութեամբն Աստուծոյ
 2 մատնեալ , ի ձեռս՝ անօրինաց բեւեւ-
 24 եալ ի փայտի սպանէք . Չոր Աստուած
 յարոց՝ լուծեալ զերկուսն մահու ,
 քանզի ոչ էք հնար ըմբռնել նմա ի
 25 նմանէ : Դաւիթ իսկ ասէ զնմանէ , Յու-
 սաֆազոյն տեսանէի զՏէր ատաջի իմ
 յամենայն ժամ , զի է ընդ աջմէ իմմէ ,
 26 զի մի՛ սասանեցայց . Վասն այսորիկ
 ուրախ եղև սիրտ իմ , եւ զնծայաւ
 լեզու իմ , եւս եւ մարմին իմ բնա-
 27 կեսցէ յուսով : Չի ոչ թողցես զանձն
 իմ ի դժոխս , եւ ոչ տացես Սրբոյ
 քում տեսանել զասպականութիւնս :

1) Գու-ժ , աւուրն Պենտակոստէի

2) Ու-ժ , մատնեալ աւէք ե ի ձեռն

28 Ծանուցե՛ր ինձ զճանապարհս կենաց և լցուցե՛ր զիս ուրախութեամբ երեսաց
 29 քոյ ¹ի քաղցրութենէ : Արք եղբարք , պարտ է համարձակութեամբ ասել վասն նահապետին Դաւթի , զի ե՛ւ մեռաւ ե՛ւ թաղեցաւ , եւ գերեզման նորա կայ ի միջի մերում մինչեւ ցայսօր :
 30 Զի մարգարէ էք , եւ զիտէր եթէ երգումար երդուաւ նմա Աստուած ի պտոյոյ որովայնի ²նորա նստուցանել՝ յաթոս
 31 նորա , Յասաջալոյն ծանուցեալ իօսեցաւ վասն յարութեանն Քրիստոսի , զի ոչ թողաւ ոգի նորա ի զժոխս , եւ ոչ մարմին նորա ետես զասպականու
 32 թիւն : Զայս Յիսուս յարոյց Աստուած ,
 33 որում ամենեքին մեք վկայ եմք : Աջոյն Աստուծոյ բարձրացեալ , զաւետիս Հոգւոյն Սրբոյ ընկալեալ ի Հօրէ՝ սփռեաց զայս , զոր զուք իսկ ասա
 34 նէք եւ լսէք : Զի ոչ եթէ Դաւթի ել յերկիրս , ասէ իսկ ինքն , Ասաց Տէր
 35 ցՏէր իմ , Նիստ ընդ աջմէ իմնէ՛ Մինչև եզից զթշնամիս քո սրատուանգան
 36 օտից քոյ : Արք ճշմարտիւ զիտասցի ամենայն տունդ Իսրայելի , զի ե՛ւ Տէր զնա ե՛ւ Օծեալ՝ Աստուած արար , զայն Յիսուս զոր զուքն խաչուցէք :
 37 Եւ յուեալ զայս՝ զղջացան ի սիրտս իւրեանց , եւ ասնն զՊետրոս եւ ցայ առաքեալսն , Զինչ զործեսցուք , արք
 38 եղբարք : Ասէ ցնոսա Պետրոս , Ապաշաւեցէք եւ միտեսցի իւրաքանչիւր ոք ի ձէնջ յանուն ³Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի ի թողութիւն մեզաց , եւ ընկալջիք զաւետիս Հոգւոյն Սրբոյ :
 39 Զի ձեզ են աւետիքս եւ որդւոց ձերոց , եւ ամենայն հեռաւորաց զորս կոչես
 40 ցէ Տէր Աստուած մեր : Եւ այլովք բանիւք բազմօք վկայութիւն զնէք , եւ միտիթարէր զնոսա եւ ասէր , Ապրեցարուք յազգէ աստի խոտորելոյ յայս
 41 մանէ : Ոմանք յօժարութեամբ ընկալեալ զբան նորա մկրտեցան , եւ յաւելան յաւուր յայնմիկ ողիք իրրեւ երեք հազարք :
 42 Գ. Եւ էին հանապազորդեալք վարձապետութեան առաքելոցն եւ հազորութեան եւ բեկանելոյ հացին եւ ա

43 զօթից : Եւ լինէր ամենայն անձին ահ եւ երկեւզ , եւ բազում նշանք եւ արուեստք ի ձեռս առաքելոցն զործէին :
 44 Ամենայն հաւատացեալքն էին ի միասին , եւ ունէին զամենայն ինչ հասարակաց : Եւ զստացուածս եւ զինչս վաճառէին , եւ բաշխէին զայն ամենեցուն ուս զիարդ սիրտոյ ինչ լինէր : Հանապազոր կանխեալ միաբանութեամբ ի առձարն , եւ առանին բեկանէին զհացն , եւ անուելն կերակուր ուրախութեամբ եւ միամտութեամբ սրտի :
 47 Օրհնէին զԱստուած եւ ունէին չընորհս առ ամենայն ժողովուրդն . եւ Տէր յաւելոյր ⁴ի փրկեալսն հանապազոր ի նոյն՝ :

ԳԼ Գ

1 Պետրոս եւ Յովհաննէս ելանէին ի տաճար անդր յիններորդ ժամու ազօ
 2 թիցն : Եւ էր այր մի կազ յորովայնէ մօր իւրոյ զոր բարձեալ զնէին հանապազ առ դրան տաճարին , որ կոչէր Գեղեցիկ , ինդրել ողորմութիւն յայն
 3 ցանէ որ մտանէին ի տաճարն : Որոյ տեսեալ զՊետրոս եւ զՅովհաննէս զի մտանէին ի տաճարն , ազաչէր ողորմութիւն անուել : Հայեցաւ ի նա Պետրոս Յովհաննու հանդերձ եւ ասէ ,
 5 Հայեաց ի մեզ : Նա դարձաւ ի նոսա եւ ահն ունէր առնուլ ինչ ի նոցանէ :
 6 Եւ ասէ Պետրոս , Արձաթ եւ ոսկի ոչ ունիմ , բայց զոր ունիմ՝ զայս տացքեզ . յանուն Յիսուսի Քրիստոսի Նա
 7 զովրեցւոյ արի եւ զնա : Եւ կալեալ զաջոյ ձեռանէ նորա՝ յարոյց զնա . եւ անդէն հաստատեցան ⁵բարձք նորա
 8 եւ սրունք՝ : Ի վեր վազեաց եւ սկսաւ զնալ , եւ եմուս ընդ նոսա ի տաճարն , զնայր եւ վազվազէր եւ օրհնէր զԱստուած : Եւ ետես ամենայն ժողովուրդն զնա , զի գնայր եւ օրհնէր զԱստուած : Եւ զիտէին զնա զի սա էր որ նստէր վասն ողորմութեան առ Գեղեցիկ դրան տաճարին , եւ լցան զարմանալիօք ի վերայ նշանին որ եղև :
 11 Եւ մինչ նա ունէր զՊետրոս եւ զՅովհաննէս , ընթացաւ ամենայն ժո

¹ի ցանին գոլոսի
²Ունիմ , նորա ըստ մարմնոյ յարուցանել զՔրիստոս նստել
³Յովհանն գոլոսի

⁴Ունիմ , զփրկեալսն հանապազոր յեկեղեցին
⁵Յայն , թաթք օտից նորա եւ կոճք

զովուրդն առնոսա ի սրահն որ կոչէր
 12 Սողոմոնի՛ զարմացեալք : Իբրև եւ-
 տես Պետրոս, սրատասխանի ետ ժո-
 ղովրդեանն, Աբք Իսրայելացիք, զի՞
 զարմացեալ էք ի վերայ այսորիկ, կամ
 ընդ մեղ զի՞ էք սչուցեալ, իբրու թէ
 անձին զօրութեամբ ինչ կամ լքաջու-
 թեամբ արարեալ իցէ զգնայդ զմա :
 13 Աստուած Աբրահամու եւ Աստուած
 Իսահակայ եւ Աստուած Յակովբայ,
 Աստուած հարցն մերոց, փառաւորեաց
 զՈրդի իւր զՅիսուս, զոր զուքն մատ-
 նեցէք եւ ուրացարուք առաջի Պիղա-
 14 տոսի ի դատել նորա արձակել : Եւ
 զուք զՍուրբն եւ զԱրդարն ուրացա-
 րուք եւ խնդրեցէք այր մի մահապարտ
 15 չնորհել ձեզ : Եւ զԱռաջնորդ կենացն
 սպանէք, զոր Աստուած յարոյց ի մե-
 16 սելոց, որում մեզ խակ վկայ եմք : Եւ
 հաւատովք անուան նորա զսա զոր
 տեսանէք եւ զիտէք՝ հաստատեաց ա-
 նուն նորա : եւ հաւաքն որ նովաւ
 ետուն զմա զառողջութիւն զայս յան-
 17 զիման ձեր ամենեցուն : Եւ արդ, եղ-
 րարք, զիտեմ զի անզիտութեամբ
 18 րարէք, որպէս եւ իշխանքն ձեր : Այլ
 Աստուած որպէս յառաջագոյն պատ-
 մեաց ի բերանոյ ամենայն մարդարէից
 զչարհարեւն Քրիստոսի իւրոյ, նոյնպէս
 19 եւ կատարեաց : Արդ ապաշաւեցէք եւ
 20 դարձարուք ի ջնջել զմեզս ձեր : Որպէս
 զի կեկեցնն ժամանակք հանգստեան
 յերեսաց Տեառն, եւ առաքեացէ զյա-
 ռաջագոյն նկատեալն ձեզ, զՅիսուս
 21 Քրիստոս : Զոր պարտ է երկնից բն-
 զունել մինչեւ ի ժամանակս ամենե-
 ցուն հաստատելոյ : զորոց խօսեցաւ
 Աստուած ի բերանոյ սրբոց իւրոց
 մարդարէից՝
 22 Դ. Մովսէս ասաց Յհարսն մեր՝, թէ
 Մարդարէ յարուցէ ձեզ Տէր Աս-
 տուած ձեր յեղբարց ձերոց իբրև զիս,
 նմա լուիջիք ըստ ամենայնի, որ զինչ
 23 եւ խօսեցի առ ձեզ : Եւ եղիցի ամե-
 նայն անձն որ ոչ լուիցէ մարդարէին
 այնմիկ՝ սատակեցի ի ժողովրդեանն :
 24 Եւ ամենայն մարդարէք որ ի Սամուե-
 լէ եւ այսր՝ խօսեցան եւ պատմեցին
 25 զաւուրսս զայսոսիկ : Դուք էք որդիք

մարդարէիցն եւ ուխտին զոր ուխ-
 տեաց Աստուած ընդ հարսն մեր, եւ
 26 ասէ ցԱյրահամ, Ի զաւակիբում օրհ-
 նեցին ամենայն ազգք երկրի : Զեղ
 նախ յարոյց Աստուած զՍրգի իւր եւ
 առաքեաց զնա օրհնել զձեզ ի դատնայ
 ձեզ իւրաքանչիւր ի չարեաց ձերոց :

ԳԼ Գ

1 Եւ մինչդեռ խօսէին նոքա ընդ ժողո-
 վրդեանն, հասին ի վերայ նոցա Յքա-
 հանայքն եւ իշխանք տաճարին եւ
 2 սագուկեցիքն, Զայրազնեալք վասն
 ուսուցանելոյ նոցա զժողովուրդն եւ
 պատմելոյ Յիսուսի զյարսութիւն մե-
 3 սելոց : Մխեցին ի նոսա զձեռս իւր-
 եանց, եւ եղին գնոսա ի բանախ մին-
 4 չեւ ի վաղիւն, զի էր ընդ երեկս : Իսկ
 բազումք ի յողաց բանին հաւատացին,
 եւ եղեւ թիւ մարդկանն իբրև հա-
 զարաց հնդից :
 5 Եւ եղև ի վաղիւ անդր ժողովել
 նոցա զիշխանան եւ զերիցունս եւ
 6 զզոյիրսն յերուսաղէմ, եւ զԱննա քա-
 հանայապետ եւ զԿայրափա եւ զՅով-
 հաննէս եւ զԱղեքսանդրոս, եւ որք
 միանգամ էին յազգէ Յքահանայու-
 7 թեանն : Եւ կացուցեալ զնոսա ի մէջ՝
 հարցանէին, Որով զօրութեամբ կամ
 որով անուամբ արարէք զուք զայս :
 8 Յայնժամ Պետրոս լցեալ շողով Սրբով
 անէ ցնոսա, Իշխանք ժողովրդեան եւ
 9 երիցունք Իսրայելի, Յեթէ արժան
 ինչ իցէ զատել զմեզ՝ այսօր վասն եւ-
 րախտեաց առն միոյ տկարի որով ստ
 10 բժշկեցաւ, Յայնի լիցի ամենեցուն
 ձեզ եւ ամենայն ժողովրդեանդ Իսրա-
 յելի, զի յանուն Յիսուսի Քրիստոսի
 Նազովրեցւոյ զոր զուքն խաչեցէք,
 զոր Աստուած յարոյց ի մեռելոց, նու-
 վաւ սա կայ աւասիկ առաջի ձեր ող-
 11 ջացեալ : Նա է յէմն անարպեալ ի ձէնջ
 շինողաց, որ եղև զլուխ անկեան :
 12 Եւ չիք ոչով իւրք փրկութիւն, զի
 եւ ոչ անուն այլ զոյ ի ներքոյ երկնից
 տուեալ ի մարդիկ, որով արժան իցէ
 կեալ մեզ :
 13 Եւ Հայեցեալ ի համարձակութիւնն

1 Ունէ, բարեպաշտութեամբ
 2 Յուն յաւելու, ի յաւիտենից
 3 Յունս զախտի

4 Ունէ, քահանայապետք
 5 Ունէ, քահանայապետութեանն
 6 Յուն, եթէ զատիցելք

Պետրոսի եւ Յովհաննու, եւ ի վերայ հասեալ թէ արքա տղաք եւ առանց զպրօթեանն, զարմանային, զի ճանաչէին զնոսա թէ ընդ Յիսուսի էին։

14 Եւ զայրն եւս տեսանէին զբժշկեալս զի կայր ընդ նոսա, եւ ոչինչ կարէին

15 տալ պատասխանի : Եւ հրամայեալ նոցա արտաքս յան զառեանն երանել,

16 խորհեցան ընդ միմեանս, եւ ասեն, Ձի՛նչ արատցուք արանցս այսոցիկ, զի երեւելի նշան եղև ի ձեռն սոցա. ամենայն իսկ բնակչաց Երուսաղեմի

17 յայտ է եւ ոչ կարեւոր ուրանալ : Այլ զի մի՛ առաւել ճարակեցի ի ժողովորդն, սպաննացուք նոցա մի՛ եւս խօսել յանուան յայն մի՛ ումեք ի մարգ-

18 կանէ : Եւ կոչեղեալ զնոսա պատուիրեցին ամենեւին մի՛ խօսել եւ մի՛ ու-

19 սուցանել յանուն Յիսուսի : Իսկ Պետրոս եւ Յովհաննէս պատասխանի եւ տուն եւ ասեն զնոսա . Եթէ արժան իցէ առաջի Աստուծոյ ձեզ յսել առ-

20 ւել քան Աստուծոյ, ընտրեցէք : Այլ մեք ոչ կարեւոր զոր տեսաքն եւ լուար-

21 չխօսել : Նորա սպաննացեալ արձակեցին զնոսա, եւ ոչինչ զանալ թէ որ-պէս պատուհասեցեն զնոսա վասն ժողովրդեանն, զի ամենեքեան վառաւոր առնէին զԱստուած վասն ի-

22 րացն եղևոց : Ձի ամաց էր այրն աւելի քան զքառասուն, յորոյ վերայ եղև նշանս այս բժշկութեան :

23 Եւ անտի արձակեալ եկին առ իւրեանցսն, եւ պատմեցին որչափ ինչ ասացին զնոսա քահանայապետքն եւ

24 երիցունքն : Եւ նոցա լուեալ շամբարձին զձայնս իւրեանց առ Աստուած եւ ասեն, Դու, Տէր ²Աստուած, որ արարեր զերկինս եւ զերկիր եւ զծով

25 եւ զամենայն որ ի նոսա, Որ ի բերանոյ ²Տօր մերոյ՝ Դաւթի ծառայի քո՝ ²ի ձեռն Հոգւոյն Սրբոյ՝ ասացեր, Ձմէ՞ խաղկեցան հեթանոսք, եւ ժողովորդք

26 խորհեցան ի սնտիս . Յանդիման եղեն թաղաւորք երկրի եւ իշխանք ժողովեցան ի միասին վասն Տեառն եւ վասն

27 Սմելոյ նորա . ժողովեցան արդարեւ ի քաղաքիս յայսմիկ ի վերայ սրբոյ Որդւոյ քո Յիսուսի զոր օժերն՝ Հե-

րովդէս եւ Պոնտոս Պրիզանոս ազգօք

28 եւ ժողովրդովք Իսրայելի, Առնել որչափ ձեռն քո եւ կամք յատաճաղոցն

29 սահմանեցին լինել : Եւ արդ, Տէր, հայեաց ի սպաննայիս նոցա, եւ տուր ծառայից քոզ ամենայն համարձակու-

30 թեամբ խօսել զբանն քո . Ի ճգել զձեռն քո ի բժշկութիւնս, եւ նշանս եւ արուեստս լինել անուամբն սրբոյ Որդւոյ

31 քո Յիսուսի : Եւ մինչ կային նորա յաղօթս, շարժեցաւ տեղին յորում էին ժողովեալ, եւ բոսն ամենեւին Հոգւով Սրբով, եւ խօսէին զբանն Աստուծոյ համարձակութեամբ :

32 Զ. Եւ բազմութեան հաւատացելոցն էր սիրա եւ անձն մի . եւ ոչ որ ի նոցանէ ասեր զընչից իւրոց թէ իւր իցէ, այլ էր նոցա ամենայն ինչ հասարա-

33 կաց : Եւ զօրութեամբ բազմաւ տային վկայութիւնս առաքելաւքն զյարութեանն Տեառն Յիսուսի ²Քրիստոսի . եւ շնորհք մեծամեծք էին ի վերայ ա-

34 մենեցուն նոցա : Եւ ոչ որ կարօտեր ի նոսա, զի որ միանգամ ակարբ էին զեղից կամ սպարանից՝ վաճառէին եւ

35 բերէին զղինս վաճառելոցն, Դնէին առ ոտս առաքելոցն . եւ բաշխէին իւրաքանչիւր որպէս ումեք պիտոյ ինչ

36 լինէր : ³Յովսէփ որ կոչեցաւն Բառնարաս յառաքելոց անտի, (որ թարգմանի որդի միսիթարութեան,) Ղեւ-

37 տայի, յաղգէ կիպրացի, էր նորա զեզ, վաճառեաց եւ երեք զղինսն, եզ առ ոտս առաքելոցն :

ԳԼ Ե

4 Իսկ այր ոմն Անանիա անուն հանդերձ կնաւ իւրով Սափիրաւ վաճառեաց ազարակ . Եւ խորեաց ի վնոց անտի՝ զիտելով եւ կնոջն, եւ երեք մասն ինչ եզ առ ոտս առաքելոցն :

3 Ասէ Պետրոս, Անանիա, ընդէր ելից Աստանայ զսիրտ քո ստել քեզ Հոգւոյն Սրբոյ, եւ խորել ի վնոց զեզջն .

4 Ո՞չ ապաքէն մինչ կայրն՝ քո էր, եւ ի վաճառելն՝ ընդ քո իշխանութեամբ էր . զի է զի եղիր ի սրտի քում զիրս զայս . ոչ ստեցեր մարդկան, այլ Աստուծոյ : Եւ լուեալ Անանիա զբանս

¹Յանն, ամբարձին միաբան
²Յովանն զստեւտ

³Ումնք, Յովսէփ

զայսոսիկ՝ անկաւ եւ եհան զողի . եւ
 եղև աճ մեծ ի վերայ ամենեցուն որ
 6 լուանն զայն : Յոսն կացին երիտա-
 սարգըն եւ ամփոփեցին զնա , եւ տա-
 7 րան թաղեցին : Եւ եղև իբրև ժամբ
 երեք անցին , եւ կին նորա ոչ գիտէր
 8 զինչ եղևան էր , եմուտ ի ներքս : Պա-
 տասխանի կտ նմա Պետրոս եւ ասէ ,
 Ասա զու ինձ թէ ա՛յնչտի գնաց զվեղն
 վաճառեցէք : Եւ նա ասէ , Այո , այն-
 9 չափ : Եւ ասէ զնա Պետրոս , Ձի՞ է զի
 միարանեցէք զուք փորձել զՀողին
 Տեառն . ահա ոտըն որ թաղեցին զայրն
 10 քո ի գրանն՝ հանցեն եւ գրեզ , Եւ
 անկաւ անդէն առ ոտս նորա եւ եհան
 զողի , մտին երկուսսարգըն , գտին զնա
 մեռեալ եւ հանին թաղեցին առ առն
 11 իւրում : Եւ եղև երկեւզ մեծ ի վերայ
 ամենայն եկեղեցւոյն , եւ ի վերայ ա-
 մենեցուն որ լուանն զայն :
 12 Է . Եւ ի ձեռս առաքելոցն լինէին
 նշանք եւ արուեստք բազումք ի ժո-
 զովրդեանն . եւ էին միարան ամենեւ-
 13 քանս ի սրահին Սողոմոնի : Եւ յայլոց
 քնտի ոչ սք իշխեր մերձեալ առ նոսա ,
 14 այլ յարդէր զնոսա ժողովուրդն : Եւ
 առաւել եւս յաւելումն հաւատացեալքն
 ի Տէր , բազմութիւն արանց եւ կա-
 15 նանց . Մինչև ի հրապարակոն հանել
 զհիւանդս , եւ զնել պատգարակօք եւ
 մահճօք իւրեանց , զի բնդ անցանէն
 Պետրոսի՝ զոնէ հովանի նորա հասցէ
 16 ումէք ի նոցանէ : Եւ ժողովէր բազ-
 մութիւնն շուրջ ի քաղաքաց անտի
 յերուսաղէմ , բերէին զհիւանդս եւ
 զնեղեալս յայտոց պղծոց , որք եւ բժըշ-
 կէին ամենեքեան :
 17 Յարուցեալ քահանայապետն եւ ա-
 մենեքին որ բնդ նմա , աղանդ սաղու-
 18 կեցոց , լցան նախանձու : Եւ արկին
 զձեռս յառաքելոսն եւ եղին զնոսա
 19 ՚հրապարակաւ ի բանտի՝ : Ապա հրեշ-
 տակ Տեառն զիշխի կրաց զղուրս բան-
 20 տին , եւ հանեալ զնոսա՝ ասէ , Գնացէք
 կացէք ի տաճարին , եւ խօսեցարուք
 բնդ ժողովրդեանն զամենայն պատ-
 21 զամս կենացս այսոցիկ : Եւ իբրև
 լուան , մտին բնդ ասուսան ի տաճարն
 եւ ուսուցանէին : Եկն քահանայա-
 պետն եւ որ բնդ նմա , կոչեցին մի-

արան զատեանն եւ զամենայն ծերա-
 կոյտ որդւոցն Իսրայելի , եւ ստաքե-
 22 յին ի բանան ածել զնոսա : Եւ իբրև
 եկին սպասաւորքն , ոչ գտին զնոսա
 ի բանտին . զարձեալ անդրէն պատմե-
 23 յին , Եւ ասին թէ Ջրանան զտաք
 փակեալ ամենայն զզուշութեալի , եւ
 զպահապանն՝ զի կային առ դրանն ,
 բացաք եւ ի ներքս գոք ոչ զտաք :
 24 Իբրև լուան զրանս զայս ՚իշխանք
 տաճարին եւ քահանայապետքն՝ , հիա-
 նային վասն նոցա , թէ զի՛նչ արդեւք
 25 լինիցի այն : Եւ եկն ոմն պատմեաց
 նոցա թէ Ահա արքն զորս եղիք ի
 բանտին՝ կան ի տաճարին , եւ ուսու-
 26 յանեն զժողովուրդն : Յայնմամ եւր-
 թեալ իշխանն սպասաւորքն հանդերձ
 ամ զնոսա ոչ բռնութեամբ , քանզի
 երկնչէին ի ժողովրդենէն զի մի՛ քար-
 27 կոծեցին : Եւ ածեալ զնոսա՝ կացու-
 ցին յատենի . եհարց զնոսա քահանա-
 28 յապետն Եւ ասէ , Ո՞չ պատու իրելով
 պատու իրեցաք ձեզ մի՛ ուսուցանել
 յանունն յայն . եւ արդ անատիկ լցէք
 զերուսաղէմ ուսմամբ ձերով , եւ
 կամիք ածել ի վերայ մեր զարեւն
 զսունն զայնորիկ :
 29 Պատասխանի կտ Պետրոս եւ սոա-
 քելքն եւ ասեն , Հնազանդել պարտ
 է Աստուծոյ առաւել քան մարդկան :
 30 Աստուած հարցն մերոց յարցոյ զՅի-
 սուս զոր գուքն սպանէք կախեալ
 31 զպայտէ : Ձնա Աստուած Առաջնորդ
 եւ Փրկիչ բարձրացոյց սձոյն իւրով
 տալ՝ սպաշխարութիւն Իսրայելի եւ
 32 թողութիւն մեզաց : Եւ մեք եմք նորա
 վկայք բանիցս այսոցիկ , եւ Հսովն
 Սուրբ զոր կտ Աստուած հնազանդե-
 33 լոց իւրոց : Եւ նոքա իբրև լուան ,
 աւատանային եւ խորհէին սպանանել
 զնոսա :
 34 ԲԱ . Յարուցեալ ոմն ի մէջ ատենին ,
 փարիսեցի , որում անուն էր Փամա-
 զիէլ , օրէնսուսոց , պատուական ամուս-
 նայն ժողովրդեանն , հրամայեաց սա-
 կաւիկ մի՝ զարսնս արատքս տունել :
 35 Եւ ասէ զնոսա , Այք Իսրայելացիք ,
 հպեցարուք ի ձեզ վասն արանցս սչ-
 36 սոցիկ զինչ արժան իցէ զործել : Յոսանձ

18-22, ի հասարակաց բանտի

21-24, քահանայն եւ իշխան տաճարին եւ քահանայապետքն
 31-34, զտաքեալն

քան զաւուրս զայսոսիկ յարեաւ թեւ-
 7 զաս ասել զանձնէ թէ իցէ ոմն . յոր
 անկան արք թուով իրբեւ հորեք-
 հարեւր , որ սպանաւ , եւ ամենեքեան
 որ միտարանեալ էին ընդ նմա՝ քակտե-
 37 ջան եւ եղեն յոչինչ : Յետ նորա յա-
 րեաւ Յուդաս Գալիլեացի յաւուրս աշ-
 խարհապրին , եւ ասպտամբեղոյց ժո-
 ղովուրց բազում զկնի իւր . եւ նա
 կրեաւ , եւ ամենեքեան որ նմայն
 38 հաւանեալ էին՝ ցրուեցան : Եւ զարդիս
 ասեմ ձեզ , Ի բաց կացէք յարանոց
 յաղջանէ եւ թոյլ սուք դոցա , զի թէ
 ի մարդկանէ իցէ խորհուրդդ այդ կամ
 39 զործդ , քակտեցի . Ապա թէ յԱստու-
 ծոյ է , սչ կարեք քակտել զդոսա ,
 զուցէ եւ աստուածամարտք գտանի-
 40 ջիք : Հաւանեցան նմա , եւ կոչեցեալ
 զտարեալսն՝ զան հարին , եւ պառու-
 ուիւրեցին մի՝ եւս խօսել յանուն Յի-
 41 սուսի , եւ արձակեցին զնոսա : Եւ նո-
 քա զնացին խնդարով յերեսաց ատենին ,
 զի վասն Նանուսանն արժանի եղին ա-
 42 նարկերոյ : Եւ զամենայն օր ի տաճա-
 րին եւ ատանին ոչ զաղարելին ու-
 սուցանել եւ աւետարանել զՅիսուս
 Բրիստոս :

ԳԼ Զ

1 Եւ յաւուրսն յայնոսիկ ի բազմանայ
 աշակերտացն եղև արտունջ Յունացն
 առ Հերբայեցիսն , զի արհամարհեալ
 լինէին ի պաշտամանն հանապազորդի
 2 այրիք նոցա : Կոչեցին երկոտասանքն
 զբազմութիւն աշակերտացն եւ ասին ,
 Ոչ է հաճոյ մեզ թողուլ զբանն Աս-
 3 տուծոյ եւ պաշակ զսեղանս : Ընարե-
 ցէք , եղբարք , վիպեալս ի ձէնջ արս
 4 եւ ինն , զորս կացուցուք ի վերայ պի-
 4 սայիցս այսոցիկ . Եւ մեք աղօթից եւ
 պաշտաման բանին հոգատակ լիցուք :
 5 Եւ հաճոյ թուեցաւ բանն ասալի ա-
 մենայն բազմութեանն . եւ ընտրեցին
 զՍտեփանոս , այր լի հաւատով եւ
 Հոգւով Սրբով , եւ զՓիլիպպոս եւ
 զՊրոքորոսն եւ զՆիկիանովրա եւ զՏի-
 մոփիա եւ զՊարմենա եւ զՆիկողայոս ,
 6 զեկն Անտիոքացի . Չորս կացուցին

¹ ՈՒՆԿ , անուան Տեսուծ , այլ՝ անուան նորա
² Բարդուէ , եւթն , լի Հոգւով Սրբով եւ իմաս-
 տութեամբ

առաջի առաքելոցն , եւ աղօթիս արար-
 7 եալ՝ եղին ի վերայ նոցա զձեոս : Եւ
 բանն Աստուծոյ աճէր , եւ բազմանայր
 թիւ աշակերտացն յոյժ յերուսաղէմ .
 եւ բազում ժողովք ի քահանայիցն ան-
 սային հաւատոցն :
 8 ԲԲ . Ստեփանոս , այր լի ³ շնորհօք
 եւ զօրութեամբ , առնէր արուեստս
 եւ նշանս մեծամեծս ի ժողովրդեանն :
 9 Յարեան ոմանք ի ժողովրդենէն , որ
 կոչէր ⁴ Լիբեացոց եւ Կիւրենացոց .
 եւ Ալեքսանդրացոց եւ որ ի Կիլի-
 կեցոց եւ յԱսիա , վիճել ընդ Ստեփա-
 10 նոսի . Եւ ոչ կարէին զգէմ ունել զի-
 մաստութեանն եւ զհոյւոցն որով խօ-
 11 սէր : Յայնժամ հրասպարեցին արս ո-
 մանս ասել թէ Լուաք զգորս խօսել
 բանս հայհոյութեան ի Մովսէս եւ յԱս-
 12 տուած : Եւ խոտվեցին զժողովուրդն
 եւ զերիցունսն եւ զղալրսն . եւ հաս-
 եալ ի վերայ՝ յափշտակեցին զնա եւ
 13 ամին յատենն : Եւ կացուցին վիպս
 սուսոս որ ասէին , Այրս այս ոչ զազա-
 րէ խօսել բանս հայհոյութեան զսեղ-
 14 ւոցն սրբոյ եւ զօրինացն : Լուաք ի
 զմանէ զի ասէր թէ Յիսուս հաղով-
 12 րեցի , նա քակեցէ զտեղիս զայս , եւ
 փոխեցէ զօրէնս զոր ետ մեզ Մովսէս :
 15 Եւ հայեցեալ ի նա ամենեցուն որ նրս-
 տէին յատենն , տեսին զերեսս նորա
 իրբեւ զերեսս հրեշտակի :

ԳԼ Ե

1 Ասէ քահանայապետն՝ եթէ Արդարեւ
 2 այդ սոյցոյէս լցէ : Եւ նա ասէ , Արք
 եղբարք եւ հարք , լուարուք ինձ . Աս-
 տուած փառաց երեւեցաւ հօր մերում
 Արքահամու մինչդեռ ի Միջագետս էր ,
 մինչև ⁵ Երևակեցուցեալ էր զնա՝ ի իմա-
 3 րան . եւ ասէ զնա , Ել յերկրէ քումմէ
 եւ յազդէ քումմէ , եւ եկ յերկիր զոր
 4 ցուցից քեզ : Յայնժամ ելեալ յերկրէն
 Գաղղեացոց բնակեցաւ ի իմառան , եւ
 անտի յետ մեռանելոյ հօր նորա՝ փոխ-
 եաց պանդխտեցոյ զնա յերկրիս յայս-
 միկ , յորում զուք այժմ բնակեալ էք :
 5 Եւ ոչ ետ նմա ժառանգութիւն ի սմա
 եւ ոչ քայլ մի ոտին . եւ խոստացաւ

³ ՈՒՆԿ , հաւատով
⁴ Յոյն , Լիբերտինացոց
⁵ Բարձր , բնակեալ էր նորա

տալ նմա զառ ի բնակուցիսն, և զաւակի նորա յետ նորա, մինչ ոչ զոյր
 6 նորա որդի. Խօսեցաւ Աստուած այսպէս, թէ եզիցի զաւակ նորա պանդուխտ յօտար երկրի, և ծառայեցուցեն զնա և չարչարեցեն ամս
 7 չորեքնարեւր. և զազգն սրում ծառայեցեն՝ զատեցայց ևս, առէ Աստուած, և և յետ այտորիկ ելցեն և պաշտեցեն զիս ի սեղուջս յայսմիկ
 8 և ևա նմա սելիս թրիատութեան. և ապա ծնաւ զԻսահակ, և թրիատեաց զնա յառուր ութերորդի. և Լսահակ՝ զՅակովբ, և Յակովբ՝ զեր
 9 կոտասան նահապետն. և նահապետն նախանձեալ ընդ Յովսեփայ՝ սաճատեցին յեզրպոսս. և էր Աս
 10 տուած ընդ նմա, և զիրկեաց զնա յամենայն նեղութեանց նորա, և ևա նմա չնորհս և իմաստութիւն ատաջի Փարաւոնի արքային եզրպոստացոյ. և կացոյց զնա իշխան եզրպոստացոյն
 11 և ամենայն տան նորա. և ևին սով յամենայն երկիրն եզրպոստի և ի Բանան, և էր նեղութիւն մեծ, և ոչ
 12 գտանէին կերակուր հարքն մեր. և լուեալ Յակովբայ թէ գտանի կերակուր յեզրպոստ, առաքեաց զհարսն
 13 մեր յառաջագոյն. և յերկրորդուն ևա ծանօթս Յովսէփ եզրպոստ իւրոց. և յայտնի եղև Փարաւոնի ազգն Կո
 14 բա. Առաքեաց Յովսէփ և կոչեաց զՅակովբ զհայր իւր և զամենայն ազգատունն, ոպև և թանառուեն և հինգ
 15 և էջ Յակովբ յեզրպոստ, և վախ
 16 ճանեցաւ ինքն և հարքն մեր. և փոխեցան ի Սիւքեմ և եզան յայրին զոր ստացաւ Արրահամ զնոց արծաթոյ յարդուցն և մովբայ ի Սիւքեմ
 17 Իբրև մերձեցաւ ժամանակ աւետեացն զոր խոտացաւ Աստուած Արրահամու, աճեաց ժողովուրդն և բազմա
 18 ցաւ յեզրպոստ. Մինչև յարեաւ այլ թագաւոր յեզրպոստ որ ոչ ճանաչէր
 19 զՅովսէփ. ևա հնարեցաւ ազգին մերում, և չարչարեաց զհարսն մեր առնել ընկեցիկ զմանկունս նոցա զի մի
 20 ապրեցին. և Յորում ժամանակի ծնաւ և Մովսէս, և էր կայտատ առաջի Աստուծոյ, որ և սնաւ ի տան հօր

21 իւրոյ ամիսս երիս. և յընկեցիկն աննէ զնա՝ երարձ զնա զուսարն Փարաւոնի, և սնոյց զնա իւր յարկերիս
 22 և վարժեցաւ Մովսէս ամենայն իմաստութեամբ եզրպոստացոյն, և էր զօրաւոր բանիւք և զարձակ իւրով
 23 Իբրև լցաւ նորա քառասնամեայ ժամանակ, անկաւ ի սիրտ նորա չրջել զեզրարք իւրովք, զարդ սկսի իորա
 24 յելի. և ևա սեռեալ զան զրկեալ՝ զչարեցաւ, և ինչրեաց զիւրձ զրկերցն
 25 սպանեալ զԵզրպոստացին. Զմտաւ աճէր թէ իմացին եզրարք նորա, զի Աստուած ի ձեռն նորա տալոց էր զվերկութիւն նոցա, և նորա ոչ իմացան
 26 և ի վաղիւ անզր երեւեցաւ նոցա մինչցեալ մարանչիւնն, և վարեաց զնոսս ի խաղաղութիւն, առէ Արք, եզրարք էր, բնդէր զրկէր զմիմանս
 27 Խակ որ զրկէր զընկերն՝ մերձեաց զնա և առէ, Ո՞ կացոյց զրեզ իշխան և
 28 գատաւոր ի վերայ մեր. Միթէ սպանանել կամիցիս զիս զոր օրինակ սպաներ երկ զԵզրպոստացին. և փախեալ Մովսէս ի բանիցս յայտանէ, և եզրպոստացաւ յերկիրն Մադիամու, ուր ծնաւ երկուս որդիս
 30 ԲՊ. և ի կատարի ամացն քառասնից՝ երեւեցաւ նմա յանապատի լերինն Մինայ հրեշտակ Տեառն իւրոց հար մա
 31 բնուոյն. և Մովսիս սեռեալ՝ զարմացաւ ընդ տեսին, և ի մտայն
 32 նորա նշմարել՝ եղև ձայն Տեառն, և ևա Աստուած հարց քոց, Աստուած Արրահամու և Չահովբայ՝. և զահի հարեալ Մովսէս՝
 33 ոչ իշխէր հայել. և ևա առէ ցնա Տէր, Լոյձ զիօշիկս ոտից քոց, զի տեղիզ յորում զուգ կացեր՝ երկիր սուրբ է
 34 Տեսանելով տեսի զչարչարանս ժողովրդեան իմոյ որ յեզրպոստ, և լուայ հեծութեան նոցա և իջի փրկիլ զնոսս. և արդ ևկ տաքեցից զրեզ յե
 35 զրպոստ. Զայն Մովսէս զոր ուրացան և ևա սկսին, Ո՞ կացոյց զրեզ իշխան և գատաւոր ի վերայ մեր, զնա Աստուած իշխան և փրկիլ տաքեաց ի ձեռն հրեշտակին որ երեւեցաւ նմա ի մա
 36 բնուոյն. և ևան զնոսս՝ արարեալ

1 Բազմա, Բզգեցայ

2 Ուս, Աստուած Իսահակայ և Աստուած Յակովբայ

նշանս եւ արուեստս յերկրին Եգիպտացւոց եւ ի Կարմիր ծովուն եւ յա-
 37 նապատին ամս քառասուն : Այս Մովսէս է որ ասաց յորդան Իսրայելի , Մարգարէ յարուսցէ ձեզ Տէր Աստուած ձեր յեղբարց ձերոց իբրեւ զիս , նմա
 38 լուիջիք : Սա է որ եղև յեկեղեցւոջն յանապատին ընդ հրեշտակին , որ խօսեցաւ ընդ նմա ի լերինն Մինայ եւ ընդ հարսն մեր , որ ընկալաւ զպատ-
 39 դամս կենդանիս տալ մեզ , Որում ոչ կամեցան հնազանդ լինել հարքն մեր , այլ մերմեցին եւ զարձան սրտի . ք իւր-
 40 եանց յեգիպտոս : Եւ ասն ցեհարովն , Արա մեզ աստուածս , որ երթայցեն ատաջի մեր . զի Մովսէսն այն որ եւ հան զմեզ յերկրէն Եգիպտացւոց ոչ
 41 զիտեմք զի՛ եղև նմա : Եւ արարին յաւուրսն յայնսիկ որթ , եւ մատուցին զոնս կոտց , եւ ուրախ լինէին ի զործս
 42 ձեռաց իւրեանց : Դարձոց Աստուած եւ մատնեաց վնասս ի պաշտօն զօրութեան երկնից , որպէս եւ զրեալ է ի զիրս մարգարէից , Միթէ զոնս եւ պատարս յս մատուցէք ինձ զամս քառասունս յանապատին , տունդ Իսրայելի :
 43 Եւ ասէք զլրանն Մողքայ եւ զաստղն յաստուածոյն Հոեմիայ , զպատկերսն զոր արարէք երկիր պազանել նոցա . եւ փոխեցից զձեզ յայն կողմն Բարե-
 44 լացւոց , Խորանն վկայութեան էր ընդ հարսն մեր յանապատին . որպէս հրամանս եւ որ խօսէին ընդ Մովսիսի , ասնել զայն ըստ օրինակին զոր ետես :
 45 Չոր եւ ընկալաւ թերէին հարքն մեր հանգերձ Յեսուաւ . ի վիճակ աղղացն , զարս մերժեաց Աստուած յերեսաց հարցն մերոց մինչեւ յաւուրս Դաւթի ,
 46 Որ եղիս շնորհս ատաջի Աստուծոյ , եւ ինդրեոց դտանել զյարկս Աստու-
 47 ծոյ Յակոբայ : Եւ եւ Մողմովն շին-
 48 եաց նմա տուն : Այլ ոչ եթէ Բարձրեան ի ձեռագործ տաճարս ընակէ . այլ որ-
 49 պէս մարդարէն ասէ , Երկինք ամոռս իմ են , եւ երկիր՝ պատուանդան ուրից իմոց . որպիսի՞ տուն 2 յինեցէք ինձ , ասէ Տէր , կամ զի՛նչ տեղի հանդըս-
 50 տեան իմոյ . Ո՛չ ձեռն իմ արար զայս
 51 ամենայն : Խստապարանոց եւ անթիլիսաք սրտիւք եւ ականջօք , զուք

հանապազ Հոգւոյն Սրբոյ հակառակ
 52 կայք , որպէս հարքն ձեր՝ եւ զուք : Չո՞ ի մարդարէիցն ոչ հալածեցին հարքն ձեր , եւ սպանին զայնոսիկ որ յտաջագոյն պատմեցին վասն գալստեան Արդարոյն , որոյ զուք այժմ մատնիչք
 53 եւ սպանողք եղերուք : Ոյք ասէք զօրէնս ի հրամանս հրեշտակաց , եւ ոչ պահեցէք :
 54 Եւ լուեալ զայս գայրանային ի սիրտս իւրեանց , եւ կրճէին զատամունս ի
 55 վերայ նորա : Եւ նա էր լի Հոգւով Սրբով , հայեցաւ յերկինս եւ ետես զփառս Աստուծոյ եւ զՅիսուս զի կայր ընդ աջմէ Աստուծոյ , եւ ասէ , Ահա տեսանեմ զերկինս բացալ , եւ զՈրդի մարդոյ զի կայ ընդ աջմէ Աստուծոյ :
 56 Աղաղակեալ ի ձայն մեծ՝ խցին զականջս իւրեանց , եւ զիմեցին առ հասարակ ի վերայ նորա : Եւ հանեալ արտաքոյ քաղաքին՝ քարկոծէին . եւ վկայքն զնէին զձորձս իւրեանց առոտս երիտասարդի միոջ որ կոչէր Սա-
 57 լուղ , Եւ քարկոծ անէին զՍտեփանոս , որ կարդայր եւ ասէր , Տէր Յի-
 59 սուս , ընկալ զողի իմ : Եդ ծուր , աղաղակեաց ի ձայն բարձր , Տէր , մի՛ համարիր զոցա զայս մեզս : Եւ զայս իբրեւ ասաց , ննջեաց . եւ Սաւղոս էր կամակից սպանման նորա :

ԳԼ Ը

1 Եւ եղև յաւուր յայնմիկ հալածունն մեծ ի վերայ եկեղեցւոյն յերուսաղէմ . եւ ամենաքեան ցրուեցան ի գեղս Հրէաստանի եւ Սամարիայ բայ յառաքե-
 2 լոցն : Եւ բարձին զՍտեփանոս արք երկիւղածք , եւ արարին կոծ մեծ ի վերայ նորա :
 3 Բայ Սաւղոս մնասակար էր եկեղեցւոյն , ի տունս տունս մտանէր , քարչեալ զարս եւ զկանայս՝ մատնէր ի բանտ :
 4 Եւ սփռեալքն շրջէին , աւետարանս նէին զբանն : Իսկ Փիլիպպոս իջեալ ի քաղաքն Սամարայւոց քարոզէր նոցա զԲրիստոս : Ունկն զնէին ժողովուրդքն բանիցն Փիլիպպոսի միաբան ի լսել նոցա եւ ի տեսանել զնշանսն 7 զոր անէր : Բանդի բազումք որ ունէին զայսս պիղծս՝ աղաղակէին ի ձայն

1Պատմ. , աստուածոյն ձերոյ
 2Յովն , շինեցէք

8 մեծ եւ ելանէին : Եւ բազում անդա-
 9 մալոյձք եւ կաղբ բժշկէին : Եւ ելե-
 ուրախութիւն մեծ ի քաղաքին յայն-
 միկ : Այր ոմն Սիմոն անուն յառա-
 10 ջազոյն էր ի քաղաքին , մուղէր եւ ապ-
 ջեցուցանէր զազոյն Սամարացոց , ա-
 11 նկ զանձնէ թէ իցէ մեծ ոմն : Յոր
 հայէին ամենեքեան ի փոքուէ մինչեւ
 ի մեծամեծս , եւ ասէին , Սա է զօրու-
 12 թիւն Աստուծոյ որ կոչի մեծ , Հայէին
 ի նա վասն բազում ժամանակաց մո-
 զութեամբքն ապշեցուցանելոյ զնոսա :
 13 Բայց յորժամ հաւատացին Փիլիպպոսի
 որ աւետարանէր վասն արքայութեանն
 Աստուծոյ եւ անուանն Յիսուսի Քրիս-
 14 տոսի , մկրտէին ամենեքեան արք եւ
 15 կանայք : Այլ եւ ինքն Սիմոն հա-
 ւատաց , եւ մկրտեալ կանխէր առ Փի-
 16 լիպպոս : տեսեալ զնշանսն եւ զմեծա-
 մեծ զօրութիւնսն ուրք լինէին զար-
 17 մանայր : Իրրեւ լուան որ յերուսաղէմ
 ատաքեալքն էին թէ եւ ի Սամարիա
 ընկալան զբանն Աստուծոյ , ատաքե-
 18 ցին առ նոսա գՊետրոս եւ զՅովնան-
 19 նէս : Որք իջեալ կացին յաղօթս ի վե-
 րայ նոցա , որպէս զի առցեն զՀոզին
 20 Սուրբ : Զի ցայնժամ չեւ եւս էր եւ
 ոչ ի վերայ միոյ նոցա հասեալ , բայց
 միայն մկրտեալք էին յանուն Տեառն
 21 Յիսուսի : Յայնժամ եզին զձեռս ի վե-
 րայ նոցա , եւ անունէին Հոզի Սուրբ :
 22 Տեսեալ Սիմոն թէ ձեռս ի վերայ
 զնելով ատաքելոցն՝ տուեալ լինի Հո-
 23 զին Սուրբ , մատոց նոցա ինչս եւ
 24 ասէ , Տուք եւ ինձ զիշխանութիւնս
 զայս , զի յոյր վերայ զնիցեմ զձեռս՝
 25 առցէ Հոզի Սուրբ : Եւ Պետրոս ասէ
 26 ցնա , Արժաթ քո ընդ քեզ լիցի ի կո-
 րուստ , զի զպարզեանս Աստուծոյ հա-
 27 մարեցար ընչիւք ստանալ : Ոչ գոյ քեզ
 մասն եւ վիճակ ի բանիդ յայդմիկ ,
 28 քանզի սիրտ քո ոչ է ուղիղ ատաջի
 29 Աստուծոյ : Ապաչաւեա զու ի չարեացդ
 քոց յայլցանէ , եւ աղաչեա զՏէր ,
 30 թերեւս թողութիւն լիցի քեզ ի մեղ-
 31 մնխ խորհրդոց սրտի քո : Քանզի ի
 զառնութիւն մաղձի եւ ի կնճիռն ա-
 32 նիրաւութեան տեսանեմ զքեզ : Պա-
 տասխանի ետ Սիմոն եւ ասէ , Աղա-
 33 չեցէք զուք վասն իմ զՏէր , զի մի՛ ինչ
 եկեացէ ի վերայ իմ յորոց զուքդ ա-
 34 սացէք : Եւ նոցա եղեալ վկայութիւն

խօսեցան զբանն Աստուծոյ , եւ գար-
 35 ձան յերուսաղէմ : Եւ ի բազում զեղս
 Սամարացոցն աւետարանէին :
 26 ԲԵ . Հրեշտակ Տեառն խօսեցաւ առ
 Փիլիպպոս եւ ասէ , Արի եւ գնա զու
 ի կողմն հարաւոյ ընդ ճանապարհ՝ որ
 իջանէ յերուսաղէմէ ի Գաղա , զի այս
 27 է անապատ : Եւ յարեաւ զնաց . եւ
 ա՛նաւասիկ այր մի Եթէովպացի , ներ-
 28 քինի հօր Կանդակայ տիկնոջ Եթէով-
 պացոց , որ էր ի վերայ ամենայն գան-
 ձուց նորա . որ եկեալ էր երկիր պա-
 29 զանկ յերուսաղէմ : Եւ անորէն զար-
 ձեալ եւ նստեալ ի կոտս իւրում՝ ըն-
 30 թեոնոյր գմարարէն զԵսայի : Ասէ
 Հոզին ցՓիլիպպոս , Մատիւր եւ յարեաց
 31 ի կոտոզ յայդոսիկ : Եւ ընթացեալ Փի-
 լիպպոս լսէր զի ընթեոնոյր զԵսայի
 մարգարէ : Եւ ասէ , Գիտիցնս արգեւք
 32 զոր ընթեոնոցուսդ : Եւ նա ասէ ,
 Զիա՛րդ կարիցեմ , եթէ ոչ որ ատաջ-
 նորդեացէ ինձ : Եւ ազաչեաց զՓիլիպ-
 33 պոս ելանել նստել ընդ նմա : Եւ կրելս
 զորոցն զոր ընթեոնոյր էր այս . Իրրեւ
 զոչխար ի սպանդ վարեցաւ , եւ իրրեւ
 զորոջ ատաջի կարչի իւրոյ անմուռն՝
 34 այնպէս ոչ բանայ զբերան իւր : Ի խո-
 նարհութեան նորա զատաստան նորա
 բարձաւ , եւ զազգատոնմ նորա ո՛ պատ-
 մեսցէ , զի բառնան յերկրէ կեանք նո-
 35 րա : Պատասխանի եւ ասէ , Ներքինին Փի-
 լիպպոսի եւ ասէ , Ազաչեմ զքեզ , վասն
 ո՛յր ասէ մարգարէն զայս , վասն ի՛ւր
 36 եթէ վասն այլոյ ուրուք : Եբաց Փիլիպ-
 պոս զբերան իւր , եւ սկսեալ ի գրոցս
 յայսցանէ՝ աւետարանեաց նմա զՅի-
 37 սուս : Իրրեւ երթալին զճանապարհայն ,
 եկին ի ջուր ինչ , եւ ասէ ներքինին ,
 Ա՛նաւասիկ ջուր , զի՛նչ արգելու զիս
 38 ի մկրտելոյ : ՆԵւ ասէ ցնա , Եթէ հա-
 ւատաս բոյորով սրտիւ քով , մարթ է :
 Պատասխանի ետ եւ ասէ , Հաւատամ
 եթէ Յիսուս Քրիստոս է Որդի Աս-
 39 տուծոյ : Եւ հրամայեաց կացուցանել
 զկատան . եւ իջին երկուքեան ի ջուրն ,
 Փիլիպպոս եւ ներքինին , եւ մկրտեաց
 40 զնա : Եւ իբրեւ ելին ի ջրոյ անտի , ² Հո-
 զին Սուրբ եկն ի վերայ ներքինւոյն ,
 եւ հրեշտակ Տեառն յափշտակեաց՝

¹ Այս հոմոթ պատմ է Բողոմոս
² Բողոմոս , Հոզի Տեառն յափշտակեաց

զՓիլիպպոս , եւ ոչ եւս ետես զնա ներ-
քինին , եւ զնայր զճանապարհ իւր ու-
40 րախոսութեամբ : Բայց Փիլիպպոս զտա-
լԱզովտոս . եւ շրջեալ աւետարանէր
ամենայն քաղաքացն՝ մինչեւ ի գալ
նորա ի Կեսարիա :

ԳԼ Թ

1 ԲԶ . Իսկ Սաւղոս տակաւին ¹լցեալ
սպաննայեօք եւ սպանմամբ աշակեր-
տացն Տեսոն՝ , մատուցեալ առ քահա-
2 նայապետն՝ Խնդրեաց ի նմանէ թուղթս
ի Դամասկոս առ ժողովուրդսն . որպէս
թէ զոք զոցէ զայնր ճանապարհաւ ,
արս կամ կանայս , կայեալս անցէ յՆ-
3 րուստագէմ : Եւ ընդ երթալն նորա՝ ե-
ղև մերձեկնալ ի Դամասկոս . յանկար-
ժակի չուրջ զնովաւ փայտակեաց
4 լոյս յերկնից : Եւ անկեալ յերկիր՝ լուա-
րարբառ որ ասէր ցնա , Սաւուզ , Սա-
5 սուզ , զի՞ հարածես զիս : Եւ ասէ , Ո՞վ
ես , Տէր : Եւ նա ասէ , Ես եմ Յիսուս
6 զոր զուս հարածես .² Այլ յոսն կաց
եւ մուտ ի քաղաքդ , եւ պատմեսցի
7 քեզ զինչ պարտ իցէ ատենել : Իսկ արքն
որ ընդ նմայն երթային , կային ան-
չչունջ , զձայնն միայն լսէին , բայց
8 տեսանէին եւ ոչ ինչ : Յարեաւ Սաւ-
ղոս յերկրէ անտի , եւ աչօք բացօք
ոչ զոք տեսանէր . զձեռանէ ատեալ նո-
9 րա՝ մուծին ի Դամասկոս : Եւ էր անդ
աւուրս երիս եւ ոչ տեսանէր . եւ ոչ
եկեր եւ ոչ արբ :

10 Եւ էր ոմն աշակերտ ի Դամասկոս
Անանիա անուն . ասէ ցնա Տէր ի տես-
լեան , Անանիա , Եւ նա ասէ , Ահաւա-
11 սիկ եմ , Տէր : Եւ ասէ ցնա Տէր ,
Յոտն կաց եւ գնա ընդ փողոցն որ
կոչի Ուղիղ , եւ խնդրեցես յապա-
րանսն Յուզայ Սաւղոս անուն զՏար-
12 սոնացի . զի կայ զեռ յազօթս : Եւ եւ
տես ի տեսպետն այր մի Անանիա ա-
նուն , մտեալ եւ եղեալ ի վերայ նորա
13 զձեռն , որպէս զի տեսցէ : Պատասխա-
նի ետ Անանիա , Տէր , լուայ ի քաղ-

մաց վասն անն այնորիկ , որչափ ա-
րար չարիս սրբոց քոց յերուսագէմ .
14 Եւ աստ ունի իշխանութիւն ի քահա-
նայապետիցն , կապել զամենեւեան որ
15 կարգան զանուն քո : Ասէ ցնա Տէր ,
երթ գու , զի անօթ ընարութեան է
ինձ նա , կրել զանուն իմ ատաջի հե-
թանոսաց եւ թաղաւորաց եւ որդւոցն
16 Իսրայելի : Քանզի ես իսկ ցուցից նմա
որչափ պարտ իցէ նմա չարչարել վասն
17 անուան իմոյ : Եւ զնաց Անանիա եւ
եմուտ յապարանսն , եւ եղեալ ի վե-
րայ նորա ձեռս՝ ասէ , Սաւուզ եղբայր ,
՝ զի վեր հայեաց ,՝ Տէր ատարեաց զիս ,
Յիսուս որ երեւեցան քեզ ի ճանա-
պարհին յորում զայլրն , որպէս զի
18 տեսցես եւ լցցիս Հոգւով Սրբով : Եւ
վաղվազակի անկան յաչաց նորա իր-
րեւ կեզեւանք .⁴ Ետես եւ յարեաւ
19 մկրտեցաւ : Եւ ատեալ կերակուր՝ զօ-
րացաւ . եւ եղև ի Դամասկոս ընդ
աշակերտան աւուրս ինչ :

20 Եւ վաղվազակի ի ժողովուրդսն քա-
րոզեաց զՅիսուս , թէ սա է Որդին
21 Աստուծոյ , Ջարմացեալ էին ամենեւ-
քեան որ լսէինն , եւ ասէին , Ո՞չ սա էր
որ աւար հարկանէր յերուսագէմ զայ-
նոսիկ , որ կարգային ⁵զանուն Յի-
սուսի՞ : Եւ այսր նմին իրի եկեալ է ,
զի կայեալս զսոսա տարցի առ քահա-
22 նայապետսն : Այլ Սաւղոս առաւել եւս
զօրանայր եւ յազթահարէր զՀրեայն
որ բնակեալ էին ի Դամասկոս . եւ
խելամտեղուցանէր թէ սա է Քրիս-
23 տոսն : Իրրեւ կատարէին աւուրք բա-
ղումք , իսորհեցան Հրեայքն սպանանել
24 զնա : Յայանեցաւ Սաւղոսի նենդու-
թիւնն նոցա , քանզի պահէին զզրուանն
ի տուէ եւ ի զիշերի որպէս զի սպան-
25 ցեն զնա : Եւ ատեալ զնա աշակեր-
տացն ի զիշերի՝ ընդ պարիսպն կախ-
եալ ի լծուցին փանդակաւ :

26 Իրրեւ եկն Սաւղոս յերուսագէմ ,
ընդկանէր յարել յաշակերտան . եւ ա-
մենեքեան երկնչէին ի նմանէ , չհաւա-
27 տային թէ իցէ աշակերտ : Բայց Բառ-
նարայ ատեալ զնա՝ ամ առ ատարեալսն ,
եւ պատմեաց նոցա որպէս ի ճանա-
պարհին ետես զՏէր , եւ զի խօսեցաւ

¹ Յ-ձձ , շնչեալ սպանուալիս եւ սպանումն յա-
շակերտան Տեսոն
² Ո՞րչափ , յաւելան , խիտ է քեզ ընդգէմ խթանի
սքսցել : (6) Եւ զարհուրեալ եւ անչչունջ լեալ
ասաց , Տէր , զի՞նչ կամիս աւանել ինձ : Եւ ասէ
ցնա Տէր :

³ Ի քաղաւս զսխաւ
⁴ Ո՞րչափ , ետես ատժամայն
⁵ Յ-ձձ , զանունս զայս

ընդ նմա, եւ զի ի Գամասկոս համար-
 28 ձակեցաւ յանուն Յիսուսի: Եւ էր ընդ
 նոսա ի մտանել եւ երանել յերուսա-
 ղէմ, համարձակեալ յանուն ¹Տեառն:
 29 Կոսէր եւ վիճէր ընդ Յոյնսն. եւ նորա
 30 խոսկայն սարանանել զնա: Եւ իմացեալ
 եղբարց՝ իջուցին զնա ի Կեսարիա, եւ
 առաքեցին զնա ի Տարսոն:
 31 Բայց եկեղեցին ընդ ամենայն Հրէ-
 աստան եւ ի Սամարիա եւ ի Գալիլեա
 ունէր խաղաղութիւն, շինեալ եւ եր-
 թեալ զհետ երկիւղի Տեառն եւ մխի-
 թարութեամբ Հովուոյն Սրբոյ բաղ-
 մանայր:
 32 Բէ. Եւ եղեւ ի շրջելն Պետրոսի առ
 ամենեկոսմբ, իջանել նմա եւ առ
 սուրբան որ բնակեալ էին ի Լիւզղա:
 33 Եւ եղիտ անգ այր մի, որու՞մ անուն
 էր Ենեա, ութիմեան զնէր ի մահիճս
 34 անգամալոյժ: Եւ ասէ զնա Պետրոս,
 Ենեա, բժշկէ դքս ²Տէր Յիսուս Քրիս-
 տոս՝, արի եւ քեղն թօթախեա զան-
 կողինս քո: Եւ վաղվաղակի յարեաւ:
 35 Եւ տեսին զնա ամենեկեան որ բնա-
 կեալ էին ի Լիւզղա եւ ի Սարոփեա,
 36 որք եւ դարձան իակ ի Տէր: Եւ ի Յուդ-
 պէ էր կին ոմն աշակերտեալ անուն
 Տարթիթա, (որ թարգմանեալ կոչի Այ-
 ծեմնիկ.) սա էր լի դորձովք բարեօք
 37 եւ ողորմութեամբք զոր առնէր: Եւ
 եղեւ յաւուրն յայնոսկի հիւանդանալ
 նմա եւ մեռանել. լուացին զնա եւ
 38 կղին ի դատիկոնի անգ: Եւ մերձ էր
 Լիւզղա ի Յուպպէ. աշակերտացն լու-
 եալ եթէ Պետրոս անդ է, առաքեցին
 երկուս արս առ նա աղաչել զի մի՛
 39 զանգաղեսցի զայ առ նոսա: Եւ յա-
 բուցեալ Պետրոս եկն ընդ նոսա, զոր
 իրրեւ եկն՝ հանրս ի վերանատուն. եւ
 կացին եւ յուցանէին զձորձս եւ զհան-
 դերձս, որչափ առնէր նոցա Այծեմ-
 40 նիկն: Եւ հանեալ արտաքս զամենե-
 սեան Պետրոսի՝ եզ ծունր, եկաց յա-
 ղօթն, եւ դարձաւ ի մարմինն եւ ասէ,
 Տարթիթա, արի կաց ³յանուն Տեառն
 Յիսուսի Քրիստոսի: Եւ նա երաց
 զաչս իւր, եւ տեսեալ զՊետրոս նստաւ

41 կանգուն: Չեռն ետ նմա եւ յարոյց
 զնա. կոչեաց զսուրբսն եւ զայրիսն,
 42 առաջի կացոյց զնա կենդանի: Եւ յայտ-
 նի եղեւ ընդ ամենայն Յուպպէ, եւ հա-
 43 ւատացին բազումք ի Տէր: Եւ եղև
 աւուրս բազումս լինել նմա ի Յուպպէ
 առ ումեմն Սիմոնի խաղախորդի:

ԳԼ Ժ

1 ԳԱ. Այր մի էր ի Կեսարիա անուն
 Կոռնելիոս, հարիւրապետ ի գնդէ որ
 2 կոչէր Իտալացի. Բարեպաշտօն եւ եր-
 կիւղած յԱստուծոյ ամենայն տամբ իւ-
 րով, առնէր ողորմութիւնս բազումս
 ի ժողովրդեանն, եւ յաղօթս կայր առ
 3 Աստուած յամենայն ժամ: Ետես ի
 տեսեան յայտնապէս զիններորդ ժա-
 մու աւուրն զհրէշտակ Աստուծոյ, զի
 մտանէր առ նա եւ ասէր զնա, Կոռ-
 4 նելիէ: Եւ նա հայցեալ ընդ նա՝ զար-
 հուրեցաւ եւ ասէ, Ձի է, Տէր: Եւ
 ասէ զնա, Աղօթք քո եւ ողորմու-
 թիւնք քո ելին յիշատակաւ առաջի
 5 Աստուծոյ: Եւ արդ յղեա արս ի Յուդ-
 պէ եւ կոչեա զՍիմոն զոմն որ կոչի
 6 Պետրոս. նա մտեալ է առ Սիմոնի
 ումեմն խաղախորդի, որպէ տունն
 7 մերձ ի ծով: Եւ իրրեւ զնաց հրէշ-
 տակն որ խօսէր ընդ նմա, կոչեաց
 երկուս ի ծառայեցն եւ զինուոր մի
 բարեպաշտօն ի սպասաւորացն իւրոց,
 8 Եւ պատմեալ նոցա զամենայն՝ առա-
 քեաց զնոսա ի Յուպպէ:
 9 Եւ ի վաղիւ անդր ի ճանապարհ ան-
 կանել նոցա եւ մօտ ի քաղաքն լինել,
 ել Պետրոս ի տանին կալ յաղօթս
 10 զվեցերորդ ժամուն: Քաղցեաւ եւ կա-
 մէր ճաշակել. եւ ի պատրաստեելն ու-
 յա՝ եղև եւ ի վերայ նորա զարմայնումն:
 11 Եւ տեսանէր զերկինս բացեալ, եւ զչո-
 րեցունց տանոց կապեալ անօթ ինչ
 իրրեւ զվտաւոյ մեծի, իջեալ նստեալ
 12 ի վերայ երկրի. Յորու՞մ էին ամենայն
⁵չորքոտանիք եւ սոզունք երկրի՝ եւ
 13 թռչունք երկնից: Եւ եղև ձայն առ
 14 նա, Արի, Պետրոս, զեն եւ կեր: Եւ
 Պետրոս ասէ, Կաւ լիցի, Տէր, զի ոչ

¹Ունտ, Տեառն Յիսուսի
²Յայ օրն-ւոյ սուտ, Տէր Յիսուս, այլ, Յի-
 սուս Քրիստոս
³Ի Յունիս պատմ

⁴Ունտ յաւուրն, նա խօսեցի քեզ զինչ պարտ
 էք քեզ առնել
⁵Ունտ, շորքոտանիք երկրի և քաղանք և սո-
 զունք

երբեք կերայ խառնակ ինչ եւ անսուբրյ
 45 Զայն եղև կրկին անգամ առ նա , Զոր
 Աստուած սրբեաց՝ դու մի՛ պղծեր ,
 46 Այս եղև երկուս , եւ վերադառ անօթն
 47 յերկինս : Եւ մինչդեռ զարմացեալ էր
 ընդ միաս Պետրոս թէ զի՛նչ իցէ տե-
 սին դոր ետես , ահա արքն առաքեալք
 ի Կոնստելայ հարցին զասլարանիցն Սի-
 48 մոնի , կացին առ զբանն . Կոչեցին
 եւ հարցանէին , եթէ Սիմոն որ կոչի
 49 Պետրոս աստ մտեալ իցէ : Եւ մինչ-
 դեռ Պետրոս զմտաւ ածէր վասն տես-
 յանն , ասէ Հոգին ցնա , Ահաւասիկ
 20 ՚արք ոմանք՝ խնդրեն զքեզ : Այլ արի
 էջ եւ երթ ընդ նոսա առանց իրիք
 21 խղճելոյ , զի ես առաքեցի զնոսա : Եւ
 իբրեւ էջ Պետրոս առ նոսա , ասէ ,
 Ահաւասիկ ես եմ զոր խնդրէքն . զի՛նչ
 22 իրք են վասն որոյ եկիքդ : Եւ նոքա
 ասեն , Կոնստելիոս հարիւրապետ , այր
 արդար եւ երկիւզած յԱստուծոյ , վկայ-
 եալ յամենայն ազգէն Հրէից , հրաման
 առ ի հրեշտակէ սրբոյ Կոչել զքեզ ի
 23 տուն իւր եւ լսել բանս ի քէն : Կոչ-
 եաց զնոսա ի ներքս եւ առ իւր ազոյց :
 Եւ ի վազիւ անդր յարուցեալ Պետ-
 րոս զնաց ընդ նոսա , եւ ոմանք յեղ-
 բարց անտի որ ի Յոպպէ էին՝ եկին
 24 ընդ նմա : Եւ ի վազիւ անդր մտին
 ի Կեսարիա . եւ Կոնստելիոս մնայր նո-
 ցա , կոչեցեալ զազգաստոհմն իւր եւ
 զկարեւոր բարեկամսն :
 25 ՔՅ . Եւ եղև ի մտանեխն Պետրոսի՝
 ընդ առաջ եղև նմա Կոնստելիոս , ան-
 26 կեալ առ ոտան երկիր պապանէր : Եւ
 Պետրոս կանդնեաց ցնա եւ ասէ , Յոսան
 27 կաց , եւ ես ինքն մարդ եմ : Եւ խօ-
 սելով ընդ նմա եմուտ ի ներքս . եւ
 զասնէր անդ ժողովեալ զբազումս :
 28 Եւ ասէ ցնոսա , Դուք ինքնին գիտէք
 ս՛րպէս անմարթ է ամն Հրէի հպել
 կամ մերձեանալ առ այլազգի . եւ ինձ
 Աստուած եցոյց մի՛ զոր խառնակ կամ
 29 անսուբր . ասել ի մարդկանէ : Վասն
 այսորիկ եւ առանց ընդ բանս ինչ ա-
 ծելոյ եկի կոչեցեալ . բայց արդ հար-
 ցանեմ , Յի՛նչ պէտա կոչեցէք զիս :
 30 Եւ Կոնստելիոս ասէ , Յառաջ քան զչորս
 աւուրս մինչ ցայս ՝ ժամ կայի յաղօթս

յինն ժամն ի տան իմուծ . եւ ահա այր
 մի եկն եկաց առաջի իմ ի հանդերձս
 31 սպիտակս , եւ ասէ , Կոնստելիէ , լսելի
 եզեն ազօթք քո , եւ ողորմութիւնք
 32 քո յիշեցան առաջի Աստուծոյ . Եւ արդ
 յղեա ի Յոպպէ եւ կոչեա զՍիմոն որ
 կոչեցեալն է Պետրոս . սա մտեալ է
 ի տուն Սիմոնի ուրումն խաղախոր-
 զի մերձ ի ծովն . Յոր եկեացէ եւ խօ-
 33 սեացի ընդ քեզ : Եւ ես իսկ եւ իսկ
 յղեցի առ քեզ , դու բարեոք արարեր
 զի եկիր . արդ ամենքին միք առաջի
 Ս.Աստուծոյ կամք լսել զամենայն , որ
 հրամայեալ է քեզ ի Տեսոնէ :
 34 Երաց Պետրոս զբերան իւր եւ ասէ ,
 Ծշմարտութեամբ հասեալ եմ , զի ոչ
 գոյ ակնառութիւն առ ի յԱստուծոյ .
 35 Այլ յամենայն ազգս որ երկնչին ի նմա-
 նէ եւ գործէ զարդարութիւն , ընդու-
 36 նելի է նմա : Չբանն առաքեաց որդ-
 ւոցն Իսրայելի աւետարանել զխաղա-
 դութիւն ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի .
 37 (սա է ամենայնի Տէր .) Դուք ինքնին
 գիտէք զբանն որ եղև ընդ ամենայն
 Հրէաստան սկսեալ ի Գալիլէէ , յետ
 մկրտութեանն զոր քարոզեաց Յով-
 38 հաննէս . ԶՅիսուս որ ի նազարեթէ ,
 զոր օծն Աստուած Հոգւով Սրբով եւ
 զօրութեամբ , որ չրջեցաւ բարի առ-
 նել եւ բժշկել զամենայն բնորենեալն
 ի Սատանայէ , զի Աստուած էր ընդ
 39 նմա : Եւ մեք վկայ եմք ամենայնի զոր
 արար յերկրին Հրէաստանի եւ յերու-
 սաղէմ . զոր եւ սպանին կախեալ զփայ-
 40 տէ : Զնա Աստուած յարոյց յերրորդ
 41 աւուր , եւ ետ նմա յայտնի լինել , Ոչ
 ամենայն ժողովրդեանն , այլ մեզ վկա-
 յիցս յառաջագոյն ընտրելոցս յԱստու-
 ծոյ , որք եւ կերպք եւ արբաք ընդ
 նմա յետ յարութեան նորա ի մեռե-
 42 լոց : Եւ պատուիրեաց մեզ քարոզել
 ժողովրդեանն եւ վկայութիւն գնել
 թէ նա է սահմանեալն յԱստուծոյ զա-
 43 տաւոր կենդանեաց եւ մեռելոց , նմա
 ամենայն մարգարէք վկայեն , թողու-
 թիւն մեղաց ամուսլ անուամբ նորա
 ամենայն հաւատացելոց ի նա :
 44 Եւ մինչդեռ խօսէր Պետրոս զբանս
 զայս , հանդեաւ Հոգին Սուրբ ի վերայ

¹Բաւասէ , արք երեք
²Ուսն , ժամ պահէի ե

³Յոսանս պապան
⁴Ուսն , Զբանն զոր

45 ամենեցուն որ լսէին զբանն : Չարմա-
ցան որք ի թրիատու թենէ անախ հա-
ւատացեալք եկեալ էին ընդ Պետրոսի,
զի եւ ի հեթանոսս պարզեւք Հոլւոյն
46 Արքայ զեզուին : Քանզի լսէին ի նո-
ցանէ խօսել լիզուս եւ մեծացուցանել
47 զԱստուած : Յայնժամ պատասխանի
եա Պետրոս, Միթէ զՂուբն ոք արդե-
լուլ կարէ՞ առ ի չմկրտելոյ զսոսս,
որք եւ զՀոլին Սուրբ ընկալոյն որպէս
48 եւ մեք : Եւ հրամայեաց նոցա մկրտել
յանունն ՝ Յիսուսի Քրիստոսի : յայն-
ժամ ազաչեցին զնա լինել անդ ա-
ւուրս ինչ :

ԳԼ ԺԱ

1 ԳԳ. Լուան առաքեալքն եւ եղբարք
որ էին ի կողմանս Հրէաստանի, զի
եւ ի հեթանոսս ընկալան զբանն Աս-
2 տուծոյ, Բայց յորժամ ել Պետրոս յե-
րուսաղէմ, խզճէին ի նմանէ որ ի թըլ-
փատութենէ անախ ՝ հաւատացեալքն
3 էին : Եւ ասէին եթէ ՝ Յմուտ առ արս
4 անթրիատս եւ եկիր՝ ընդ նոսս : Եւ
սկսաւ Պետրոս պատմել նոցա կար-
5 դաւ եւ ասէ, Ես էի ի քաղաքին ի
Յոպպէ յազօթս, եւ տեսանէի ի զար-
մացման տեսիլ, ի ջանել անօթ ինչ իր-
6 րեւ կտաւոյ մեծի զչորեցունց տանոց
կախեալ յերկնից, եւ հնաս մինչեւ առ
7 իս : Յոր պշուցեալ հայէի, եւ տեսի
զչորքոտանիս երկրի եւ զզազանս եւ
8 զտայ բարբառ որ ասէր ցիս, Արի,
9 Պետրոս, զին եւ կեր : Եւ ասեմ, Քաւ
լիցի, Տէր, զի խառնակ ինչ եւ ան-
սուրբ ոչ երբեք հմուտ ի բերան իմ :
10 Պատասխանի եա ինձ երկիցս անդամ
բարբառն յերկնից, Չոր Աստուած
սրբեաց՝ զու մի՛ խառնակ համարիր :
11 Այս եղև երկից, եւ վերացաւ ամե-
41 նայն դարձեալ յերկինս : Եւ անա ան-
զէն երևա արք եկին կացին առ սպա-
րանիցն ուր եմն էի, առաքեալք ի կե-
42 սարիայ առ իս : Եւ ասէ ցիս Հոլին
երթալ ընդ նոսս եւ մի՛ ինչ խզճել
եկին ընդ իս եւ սոքա վեցերկն եզ-
բարբս, եւ մտաք ի տունն առնն այ-

13 նորիկ : Եւ պատմեաց մեզ ո՛րպէս եւ
տես զհրեշտակն ի տան իւրում զի
կայր եւ ասէր ցնա, Առաքեա ի Յոպպէ,
եւ կոչեա զՍիմոն զկոչեցեալն Պետ-
14 ռոս : Որ խօսեացի բանս ընդ քեզ, ո-
րովք կեցցես դու եւ ամենայն տուն
15 քո : Եւ իբրեւ սկսայ խօսել, եկն Հո-
զին Սուրբ ի վերայ նոցա, որպէս եւ
16 ի վերայ մեր ի սկզբանն : Յիշեցի զբանն
Տեառն զոր ասէին, Յովաննէս մկրտ-
տեաց ի ջուր, բայց դուք մկրտիցիք ի
17 Հոլին Սուրբս, Իսկ արդ եթէ՞ վնասա-
բախաց պարզեւն եա Աստուած եւ նո-
ցա որպէս եւ մեզ՝ ի հաւատալն ի Տէր
Յիսուս Քրիստոս, ես զի՛նչ կարող էի
18 արդելուլ զԱստուած : Եւ լուեալ զայս
լոցին, եւ փառաւոր առնէին զԱս-
տուած եւ ասէին, Ուրեմն եւ ի հե-
թանոսս եա Աստուած զապաշխարու-
թիւն կենաց :
19 Եւ ցրուեալքն ի նեղութենէն որ եւ
զու ի վերայ Ստեփանոսի՝ հասին մին-
չեւ ի Փիւնիկէ եւ ի Կիպրոս եւ յԱն-
տիոքիա : ոչ ումեք խօսէին զբանն,
20 բայց միայն Հրէից : Եւ էին ոմանք
ի նոցանէ արք Կիպրոցիք եւ կիւրե-
նայիք, որք մտեալ յԱնտիոք խօսէին
ընդ Յոյնսն աւետարանեալ զՏէր Յի-
21 սուս, Եւ էր ձեռն Տեառն ընդ նոսս,
եւ բազմութիւն հաւատացելոց զար-
22 ձաւ ի Տէր : Լու եղև բանս այս յա-
կանջս եկեղեցւոյն որ էր յերուսաղէմ
վասն նոցա, եւ առաքելին զբաճնա-
23 քաս մինչեւ յԱնտիոք : Որ իբրեւ եկն
եւ ետես զնորհոն Աստուծոյ, ուրախ
եղև, եւ միւլթարէր զամենեսեան յօ-
ժարութեամբ սրտի կայ նոցա ի Տէր :
24 Ձի էր այր զուարթամիտ եւ լի Հոլւով
Արքով եւ հաւատովք : Եւ յուեկաւ
25 ժողովուրդ բազում Տեառն : Եւ էլ ի
Տարսոն խնդրել զՍաւղոս, եւ զտեալ
26 զնա ամ յԱնտիոք : Եւ եղև նոցա
զամն ողջոյն ժողովել յեկեղեցին եւ
ուսուցանել ժողովուրդ բազում, եւ
անուանել նախ յԱնտիոք ՝ զաշակերտ-
եալսն Քրիստոսեայս :
27 ԳԳ. Ընդ աւուրսն ընդ այնոսիկ ի ջին
յերուսաղեմէ մարդարէք յԱնտիոք :
28 Յարուցեալ մի ոմն ի նոցանէ անունն
Աղաբոս՝ նշանակեաց Հոգւովն սուլ մեծ

1Ո՛ւմն, Տեառն
2Ի Յոպպէ քաղաք
3Քաղաք, Մտեր առ արս անթրիատոս ե կերար

4Յոպպէ, զաշակերտոն

լինել ընդ ամենայն աշխարհ, որ եղև
 29 առ Կրաւզեաւ : Բայց յաշակերտաց
 անախ, որպէս զիարդ կարող ոք էր՝ իւ-
 րաքանչիւր ոք ի նոցանէ որոշեցին ա-
 րաքել ի պէտս եղբարցն որ բնակեալ
 30 էին ի Հրէաստանի . Զոր եւ արարին
 իսկ առաքեալ առ երկցունան ի ձեան
 Բառնաբայ եւ Սաւղոսի :

ԳԼ. ԺԲ

1 ԳԾ. Ընդ ժամանակն ընդ այնոսիկ
 արկ Հերովդէս արքայ ձեռն չարչարել
 2 դոմանս յեկեղեցոյն : Եւ սպան զՅա-
 կովրոս, զեղբայր Յովհաննու, սրով :
 3 Ետևս եթէ հաճոյ է Հրէիցն, յաւել եւս
 ունել զՊետրոս . եւ էին աւուրքն բա-
 4 զարձակեալաց : Զոր իբրեւ կայաւ, եւ
 ի բանախ, եւ մասնեաց չորից չորբոր-
 ցաց զինուորաց պահել զնա . եւ կա-
 5 մէր յետ դատկին ածել զնա ժողովր-
 6 զեանն : Եւ Պետրոս ի պահեստի էր ի
 բանախն, եւ ազօթք ստէպ լինէին յե-
 կեղեցոյն վասն նորա առ Աստուած :
 7 Իբրեւ կամեցաւ զնա ածել Հերովդէս,
 ի զիշերին յայնմիկ էր Պետրոս ի քուն
 ի մէջ երկուց զինուորաց՝ կայեալ
 կրկին շլթայիւք, եւ պահապանքն ա-
 8 տալի զբանն պահէին զբանան : Եւ
 առա հրեշտակ Տեստն եկն եկաց ի վե-
 9 րայ, եւ ըյս ծագեաց ի սանն, եւ
 խթեաց զկոպն Պետրոսի, յարոյց զնա
 եւ ասէ, Արի վաղվաղակի . եւ անկան
 10 շլթայքն ի ձեռաց նորա : Եւ ասէ զնա
 հրեշտակն, Ա՛՞՞՞ զգօսի քո, եւ արկ
 զհողաթափս յստս քո . եւ արար այն-
 11 պէս . եւ ասէ զնա, Արկ զձործս քո
 12 եւ եկ զինի իմ : Եւ երևոյ երթայր
 զնա, եւ ոչ զիտէր եթէ ճշմարիտ իցէ
 որ ինչ եղևն ի հրեշտակէն . զի հա-
 13 մարէր երազ տեսանել : Եւ իբրեւ ան-
 ցին նորա ըստ մի պահ եւ բոտ եր-
 կուս, եկին մինչեւ ի գուռնն երկաթի
 որ հանէր ի քաղաքն . որ ինքնին բա-
 ցաւ նոցա, եւ մտեալ անցին ընդ փու-
 ղոց մի . եւ վաղվաղակի ի բայ եկաց
 14 ի նմանէ հրեշտակն : Եւ Պետրոս իբրեւ
 ի միտս եղև, ասէ, Արդ զիտեմ ճըշ-
 մարիտ եթէ առաքեալ Տէր զհրեշտակ
 իւր, եւ փրկեաց զիս ի ձեռաց Հե-
 15 րովդի եւ յամենայն ակնկալութենէ
 12 Ժողովրդեանն Հրէից : Եւ լեալ ի միտս

եկն ի տուն Մարեմու մօր Յովհաննու,
 որ կոչեցաւն Մարկոս . ուր էին բա-
 զումք ժողովալ եւ ազօթս անէին :
 13 Եւ ի բախել զգուրս սանն, մասեաւ
 աղախին մի, ունին զնէր, որում ա-
 14 նուն էր Հոռովէ : Եւ ծանուցեալ
 զձայնն Պետրոսի՝ ի խնդարոյն ոչ երաց
 զգուռնն, ի ներքս ընթացեալ պատ-
 մեաց թէ Պետրոս առ զբանն կայ :
 15 Նորա ասնն ցնա, Մոյիս . եւ նա եւս
 սնդէր թէ այսպէս է . եւ նորա ասէին,
 16 Հրեշտակ նորա իցէ : Եւ Պետրոս ստէպ
 բախէր . իբրեւ բացին, տեսին զնա
 17 եւ զարմացան : Եւ նա ձեռամբ ցու-
 ցանէր նոցա լուկ, եւ ՚պատմեաց որ-
 պէս եւ Տէր հնան զնա ի բանտէն, եւ
 18 ասէ, Պատմեքք Յակովբայ եւ եղբարց
 զայս . եւ եկեալ զնաց յայլ տեղի : Եւ
 իբրեւ այդ եղև, էր խոտութիւն մեծ
 ի մէջ զինուորացն, զի՞ արդեւք Պե-
 19 տոսն եղև : Իսկ Հերովդէս իբրեւ
 խնդրեաց զնա եւ ոչ եղիտ, հարցեալ
 զպահապանն՝ հրամայեաց սպանանել .
 եւ իջեալ ի Հրէաստանէ ի Կեսարիա
 եւ անդ լինէր :
 20 Եւ էր Հերովդէս ցասմամբ ընդ Տիւ-
 րացիս եւ ընդ Սիրիոնացիս . եւ նորա
 առ հասարակ եկին առ նա, եւ ի բանի
 արարեալ զինստոս սենեկապետ ար-
 քայի, խնդրէին զխաղաղութիւն, վասն
 կերակրելոյ երկրն նոցա յարքու-
 21 նուստ : Յաւուր միում յերեւելուջ
 Հերովդէս զկեցեալ էր զհանդերձ թա-
 դուորութեան եւ նստէր յատենի, եւ
 22 խօսէր ընդ նոսա հրապարակաւ : Եւ
 ամբոխն աղաղակէր թէ Աստուծոյ
 23 բարբառ է, եւ ոչ մարդոյ : Եւ անդէն
 եհար զնա հրեշտակ Տեստն, փոխա-
 նակ զի ոչ եւ փասս Աստուծոյ . եւ
 եղևալ որդնայից՝ սատակեցաւ :
 24 Եւ բանն Աստուծոյ աճէր եւ բազ-
 մանայր :
 25 ԳԶ. Բառնաբաս եւ Սաւղոս զար-
 ձան յերուսաղեմէ, իբրեւ կատարեցին
 զպաշտօնն . առեալ էր ընդ իւրեանս եւ
 զՅովհաննէս որ կոչեցեալն էր Մարկոս :

ԳԼ. ԺԳ

1 Էին ոմանք յԱնտիօք ըստ եկեղեցոյն
 1 Ունա, պատմեաց նոցա

մարդարէք եւ դարգապետք, Բառնա-
 քաւ եւ Շմաւոն կոչեցեալն Նիւզէր,
 եւ Ղուկիոս կիրեւնացի եւ Մանայէն
 2 եւ Սաւղոս : Մինչդեռ ի սլաշտաման
 Տեառն կային եւ սրահին, առէ Հոյին
 Սուրբ, Արշեղէք ինձ զԲառնաքաւ եւ
 3 զՍաւղոս ի գործ յոր կոչեցեալ է իմ
 զդոսա : Յայնժամ պահեալ եւ աղօթս
 արարեալ եզին զձեռս ի վերայ նոցա
 եւ արձակեցին :
 4 Եւ նորքա առաքեալք ի Հոգւոյն Սըր-
 քոյ՝ իջին ի Սեղեկիա, եւ անտի նա-
 5 լեցին ի կիպրոս : Եւ հասեալ ի Սա-
 զամինա սրատէին զբանն Աստուծոյ
 ի ժողովուրդս Հրեայն. ունէին եւ
 6 զՅովհաննէս պաշտօնեայ : Երջեալ ընդ
 ամենայն կղզին մինչեւ ի Պափոս, գաին
 անդ այր զամս մոզ սուտ մարդարէ
 Հրեայ, որում անուն էր Բարեկետու.
 7 Որ էր ընդ փոխանակի բղեշխին Սերպ-
 եայ Պաւղոսի, առն իմաստնոյ. նորա
 աղաչեալ զԲառնաքաւ եւ զՍաւղոս
 8 խնդրէր լսել զբանն Աստուծոյ : Ընդզմ
 եկաց նոցա ելլիմաս մոզ, քանզի այս-
 9 պես թարգմանի անուն նորա. խնդրէր
 զըջել զփոխանակ բղեշխին ի հաւա-
 9 սոց : Իսկ Սաւղոս որ եւ Պաւղոսն
 լցեալ Հոգւով Սըրքով հայեցու ի նա,
 10 Եւ առէ, Ոյ լի ամենայն նենդութեամբ
 եւ խորամանկութեամբ, որդի Սա-
 տանայի, թշնամի ամենայն արդարու-
 11 թեան, ո՛չ լսես ի թիւրեկոյ զճանա-
 պարհս Տեառն զուղիղս : Եւ արդ՝ ա՜նա
 ձեռն Տեառն ի վերայ քո, եւ եղիցիս
 կոյր՝ չտեսանել զարեւ մինչեւ ի մա-
 մանակ մի. եւ անդէն անկաւ ի վի-
 12 րայ նորա մէզ եւ խաւար, եւ չըջեալ
 ինչորէք առաջնորդս : Յայնժամ տե-
 13 եայ փոխանակի բղեշխին զիրոն որ ե-
 զին հաւատաց, զարմացեալ ընդ վար-
 14 գապետութիւնն Տեառն :
 13 Եւ ամբարձեալ ի Պափեայ Պաւղոս-
 14 եանց՝ եկին ի Պերդէ Պամփիւլեայ.
 Յովհաննէս մեկնեալ ի նոցանէ՝ դար-
 14 ձաւ յերուսաղէմ : Եւ նորքա զնացեալ
 ի Պերդեայ՝ եկին յԱնտիոք Պիսիդեայ,
 եւ մտեալ ի ժողովուրդն յաւուր չա-
 15 բաթու՝ նստան : Եւ յետ ընթեանոյ
 զօրէնսն եւ զմարդարէս, առաքեցին առ
 նոսա ժողովրդապետքն եւ ասնն, Արք
 եղբարք, եթէ իցեն ի ձեզ բանք միսի-

թարութեան առ ժողովուրդդ, խօսե-
 ցարուք :
 16 ԳԷ. Յոան եկաց Պաւղոս շարժեաց
 զձեռն եւ առէ, Արք Խորացեալցիք եւ
 ոչք երկնչիք յԱստուծոյ, լուարուք :
 17 Աստուած ժողովրդեանս պատրիկ Խա-
 րայիլի ընտրեաց զհարսն մեր, եւ զժու-
 զովուրդն բարձրացց ի պանդխտու-
 18 թեան յերկրին ելիպրտացեոյ, եւ ի բա-
 իրբեւ քառասնամեայ ժամանակ կե-
 19 րակրեաց զնոսա յանապատիւ : Եւ քակ-
 եալ ազգս եւթն յերկրին՝ Քանանու՝
 ժառանգեցոց նոցա զերկիր՝ Կոնցա իր-
 20 բեւ ամս չորեքճարիւր եւ յիսուն : Եւ
 յետ այսորիկ՝ ես նոցա դատուարս
 21 մինչեւ ի Սամուէլ մարգարէ, եւ ան-
 տի յառաջ խնդրեցին թագաւոր, եւ
 ես նոցա Աստուած զՍաւուրդ որդի
 կիսեայ՝ այր յազգէ Բենիամինի ամս
 22 քառասուն : Եւ իրբեւ փոխեաց զնա,
 յարոյց նոցա զԴաւիթ թագաւոր, ո-
 րում եւ ասաց վիպութեամբ, Գոփ
 զԴաւիթ որդի Յեսսեայ այր բոս սրափ
 իմում, որ արասցէ զամենայն զկամս
 23 իմ : Ի սորա դաւակէ Աստուած բոս
 աւետեացս յարոյց Խորայիլի զՓրկիչն
 24 Յիսուս : Բոս յառաջադոյն բարեզու-
 թեանն Յովհաննու առաջի երեսաց
 մաի նորա մկրտութիւնս սպաշխա-
 րութեան ամենայն ժողովրդեանն Խա-
 25 րայիլի : Եւ իրբեւ յուր Յովհաննէս
 զրնթացան, առէր, Զո՞ ոք կարծէր զի-
 նէն թէ իցեմ. չեմ ես այն, այլ ա՜նա
 26 գայ զին իմ, որում չեմ արժանի զի-
 յիկս ստիցն լուծանել : Արք եղբարք,
 որդիք Արքաճամեան տոմին, եւ որ
 ի ձեզ երկիւղածք իցեն յԱստուծոյ,
 ձեզ բանս այս փրկութեանս առաքե-
 27 ցաւ : Բայց որ բնակեալ են յերուսա-
 զղէմ, եւ իշխանք նոցա անմասոյն ելլեն
 ի նմանէ, եւ Չբոս բարբառոյ՝ մարգա-
 28 րէիցն, որ զամենայն շարաթսն ըն-
 թեանուին, դատեալ կատարեցին : Եւ
 ոչ մի ինչ պատճառս մահու գտեալ
 խնդրեցին ի Պիղատոսէ սպանանել զնա :
 29 Եւ իրբեւ կատարեցին զամենայն որ
 վասն նորա գրեալ էր՝ իջուցեալ ի փայ-
 30 տէն եղին ի զերեզմանի : Այլ Աստուած

1 Ուրտ, նոցա (20) Եւ յետ այսորիկ երբեւ
 ամս չորեքճարիւր եւ յիսուն
 2 Յոան, ի բարբառոյ

յարոյց զնա ի մտեկոյց . որ երեւեցաւ
 34 աւուրբք բազմօք այնոցիկ Որ ելեալ էին ընդ նմա ի Գալիլէէ յԵրուսաղէմ . որք եւ արդ իսկ վկայք են նորա առ
 32 ժողովուրդն : Եւ մեք ձեզ աւետարանեմք զխոստումն որ առ հարսն եղեալ
 33 էր : Զի զնոյն Աստուած կատարեաց առ մեզ որդիս նոցա՝ յարուցեալ զՅիսուսս , որպէս եւ ի Սաղմոսին զրեալ է յերկրորդում , Որդի իմ ես զու , եւ ես
 34 այսօր ծնայ զքեզ : Եւ զի յարոյց զնա ի մտեկոյց , եւ ոչ եւս դառնայոց է յապականութիւն , այսպէս ասէ թէ Տաց ձեզ զսրբութիւնսն Դաւթի զհաւա-
 35 տարիմս : Քանզի եւ ի միւստումն ասէ , Ոչ տացես Սրբոյ քում տեսանել զա-
 36 պականութիւն : Այլ Դաւթի յազգիանդ իւրում պաշտեաց եւ ի կամս Աստուծոյ ննջեաց , եւ յաւելաւ առ հարս
 37 իւր եւ ետես զապականութիւն : Բայց զոր Աստուածն յարոյց՝ ոչ ետես զա-
 38 պականութիւն : Յայտնի լիցի ձեզ , արք եղբարք , զի սովաւ ձեզ թողու-
 39 թիւն մեղաց աւետարանի . Եւ յամենայնէ յսրմէ ոչ կարացէք օրինօքն Մովսիսի արդարանալ՝ սովաւ ամե-
 40 նայն որ հաւատայ արդարանայ : Զորոչ կացէք , զուցէ եկեացէ ի վերայ ձեր որ
 41 ասացեալն է ի մարդարէս . Տեսէք , արհամարհոտք , եւ զարմացարուք եւ եղծարուք , զի գործ մի գործեմ ես յաւուրս ձեր , գործ՝ որում ոչ հաւատայցէք , եթէ ոք պատմեացէ ձեզ :
 42 Եւ իբրեւ ելին անտի , աղաչէին ի միւսում շարաթու խօսել նոցա զնոյն
 43 բանս : Իբրեւ արձակեցաւ ժողովուրդն , զհետ երթային բազումք ի Հրէից անտի եւ ի պաշտօնէիցն եկամտից զՊաւղոսի եւ զԲառնարայ . որք խօսէին ընդ նոսա , եւ հաւանեցուցանէին զնոսա կալ մնալ ի շնորհսն Աստուծոյ :
 44 ԴԱ . Եւ ի գալ միւսոյ շարաթուն , յաւելէ ամենայն քաղաքն ժողովեցաւ
 45 լինի զբանն Աստուծոյ : Իբրեւ տեսին Հրեայքն զամբոխն՝ լցան նախանձու , եւ ընդդէմ դարձեալ ասացելոցն ի Պաւ-
 46 զոսէ՝ հայնոյէին : Համարձակեալ Պաւղոսի եւ Բառնարայ՝ ասէին , Առ ձեզ նախ պարտ էր խօսել զբանն Աստուծոյ . եւ քանզի գուք մերժէք զնա , եւ ոչ արժանիս համարիք զձեզ կինացն

յաւիտենականաց , ահաւասիկ գաւ-
 47 նամք ի հեթանոսս : Զի այսպէս պատուիրեաց մեզ Տէր . Եզի զքեզ ի լոյս հեթանոսաց՝ լինել քեզ ի փրկութիւն
 48 մինչեւ ի ծագս երկրի : Զայս լուեալ հեթանոսացն ուրախ լինէին , եւ փա-
 49 սաւոր անէին զբանն Տեառն . եւ հաւատացին որք էին կարգեալ ի կեանսն
 50 յաւիտենականս : Եւ շրջեր բանն Աստուծոյ ընդ ամենայն գաւառն : Բայց Հրեայքն զրգոնցին զպաշտօնեայ կանայս զգաստս , եւ զզխաւորս քաղաքին , եւ յարուցեալ հալածանս ի վերայ Պաւղոսի եւ Բառնարայ՝ հանին զնոսա
 51 ի սահմանացն իւրեանց : Եւ նոցա թօթաիեալ զիոչի ոտից ի վերայ նոցա՝
 52 եկին յԻկոնիոն : Եւ աշակերտքն ընտելին ինդութեամբ եւ Հողուով Սրբով :

ՎԼ ԺԴ

1 Եւ եղև յԻկոնիոն ի միասին մտանել նոցա ի ժողովուրդ Հրէիցն եւ խօսել նոյնպէս , մինչև հաւատալ Հրէից եւ
 2 Յունաց բազմաց յոյժ : Բայց անհաւան Հրեայքն յարուցին եւ շարացուցին զանձինս հեթանոսացն ի վերայ եղբարց :
 3 Բաղում ժամանակս շրջէին , համարձակեալք ՝ Տեառն վկայութեամբ , բանի շնորհաց իւրոց , եւ տալ՝ նշանս եւ արուեստս լինելոյ ի ձեռս նոցա :
 4 Եւ եղև հերձուածք բազմութեան քաղաքին , ոմանք էին ի Հրեայնս , եւ
 5 ոմանք յառաքեալնս : Իբրև եղև զիմել հեթանոսացն եւ Հրէից իշխանօքն իւրեանց ի թշնամանել եւ ի քարկոծել
 6 զնոսա , Աղդ եղեալ նոցա՝ փախեան ի քաղաքսն Լիկայոնացուց ի Լիւստրա եւ ի Դերբէ եւ շուրջ զգաւառաւն , եւ անդ աւետարանէին :
 7 ԴԲ . Եւ այր մի Լիւստրացի տկար յոտից նստէր՝ կազ յորովայնէ մօր իւ-
 8 ըրոյ , որոյ երբեք չէր գնացեալ : Սա լուաւ զխօսան Պաւղոսի , որոյ հայեցեալ ի նա եւ տեսեալ թէ ունի հա-
 9 լատս փրկութեան , Ասէ մեծաձայն , Քեզ ասեմ յանուն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի , Յոսն կաց ի վերայ ոտից քոց ուղիղ . եւ վազլազէր եւ

18-22, ի Տէր որ վկայէր բանի շնորհաց իւրոց , տուեալ 2ի քաղաքն պատե

10 գնայր : Եւ ժողովրդոցն անսեալ զոր
 արարն Պաւղոս՝ բարձին զձայնս իւր-
 եանց Լիկայոնարէն եւ ասեն , Աս-
 տուածք նմանեալք մարդկան իջին առ
 11 մեզ : Եւ կոչէին զհառնաբաս Դիոս ,
 եւ զՊաւղոս՝ Հերմէս , քանզի նա էր
 12 առաջնորդ բանին : Իսկ քուրմն Դիայ
 որ կայր առաջի քաղաքին , ցուրս եւ
 պսակս հասուցեալ ի գուռնն՝ հանդերձ
 13 բազմութեամբքն կամէր զոհել : Եւ
 լուեալ առաքելոցն Բառնաբայ եւ Պաւ-
 ղոսի , պատառեալ զհանդերձս իւրեանց՝
 արտաքս վազեցին Կամբոխէն . ազա-
 14 ղակէին եւ ասէին , Արք , զի՛նչ գոր-
 ծէք զայդ . մեք ձեզ նմանողք կարեօք
 մարդիկ եմք , աւետարանել ձեզ յայդ-
 պիսի ունայնութեանց դառնալ յԱս-
 տուած կենդանի , որ արար զերկինս
 եւ զերկիր եւ զծով եւ զամենայն որ
 15 ի նոսա : Որ յանցեալ ազգան թոյլ ետ
 ամենայն հեթանոսաց զնալ ի ձանա-
 16 պարսս իւրեանց : Եւ սակայն ոչ եթէ
 առանց վկայութեան զինքն եթող՝ բա-
 րերարութեամբն տալ յերկնից ձեզ
 անձրեւս եւ ժամանակս պտղաբերս ,
 ընուկ կերակրովք եւ ուրախութեամբ
 17 զսիրտս ձեր : Եւ զայս ասացեալ՝ հաղիւ
 լուցուցանէին զժողովուրդան ի չզոհե-
 լոյ նոցա . 2այլ գնալ յիւրաքանչիւր
 տեղիս :
 18 ԴԳ . Եւ ի չրջեւն նոցա եւ յուսու-
 ցանել , եկին հասին յԱնտիոքէ եւ յԻ-
 կոնիոնէ Հրեայք . 2եւ ի միձեղ նոցա
 համարձակութեամբ , պատրեցին զժո-
 ղովուրդան 2ի բաց կալ ի նոցանէ , եւ
 ասէին թէ Ոչինչ ձշմարտութիւն ա-
 սեն , այլ դամենայն ստեն . եւ քար-
 կոծեալ զՊաւղոս՝ քարչեցին արտաքս
 քան զքաղաքն , եւ համարէին զնա
 19 մեռեալ : Եւ ի պատել զնովաւ աչա-
 կերտացն՝ յարեաւ եմուտ ի քաղաքն ,
 եւ ի վաղիւ անդր ել Բառնաբաւ հան-
 20 դերձ ի Դիերբէ : Աւետարանեալ ի քա-
 ղաքին յայնմիկ եւ աշակերտեալ զբա-
 ղումս՝ դարձան ի Լիւսարա եւ յԻկո-
 21 նիոն եւ յԱնտիօքիա , Հաստատել զան-
 ձինս աշակերտելոցն եւ մխիթարել կալ
 հաստատուն ի հաւատսն . եւ թէ՛ Բա-
 ղումնեղութեամբք պարտ է մեզ մտա-
 22 նել յարքայութիւնն Աստուծոյ : Զեւ-

նադրեցին նոցա ըստ եկեղեցւոյ՝ երի-
 ցունս , աղօթիս արարեալ հանդերձ
 պահովք՝ յանձն արարին զնոսա Տեառն
 23 յոր հաւատացեալ էին : Եւ չրջեալ ընդ
 24 Պիսիդիա եկին ի Պամփիլիա : Եւ իս-
 սեցեալ ի Պերգէ զբանն Տեառն՝ իջին
 25 յԱտտալիա : Եւ անտի նաւարկեալ
 զնացին յԱնտիօք , ուստի էին յանձն
 արարեալ շնորհացն Աստուծոյ ի գործն
 26 զոր կատարեցին : Եկեալ եւ ժողովեալ
 զեկեղեցին՝ պատմեցին որչափ արար
 Աստուած ընդ նոսա . եւ զի երաց հե-
 27 թանոսաց զուռն հաւատոց : Շրջէին
 ժամանակս ոչ սակաւս ընդ աչա-
 կերտան :

ԳԼ ԺԵ

1 ԴԿ . Եւ ոմանք իջեալ ի Հրէաստանէ
 ուսուցանէին զեղբարս , եթէ ոչ թրիա-
 տիք ըստ օրինացն Մովսիսի՝ ոչ կարէք
 2 ապրել : Եւ ի յինել ոչ սակաւ հակա-
 ռակութեան եւ խնդրոյ Պաւղոսի եւ
 Բառնաբայ ընդ նոսա , եղին ելանել
 Պաւղոսի եւ Բառնաբայ եւ ոմանց ի
 նոցանէ առ առաքեալսն եւ երիցունս
 յերուսաղէմ վասն խնդրոցն այնորիկ :
 3 Նօքա յուղարկեալք յեկեղեցւոյն չրջե-
 ցան ընդ Փիւնիկէ եւ ընդ Սամարիա .
 պատմէին զգարձն հեթանոսաց , եւ
 աննէին ուրախութիւն մեծ ամենայն
 4 եղբարց : Եւ հասեալ յերուսաղէմ , ըն-
 կարեալք յեկեղեցւոյն եւ յառաքելոցն
 եւ յերիցանց՝ պատմեցին որչափ ինչ
 5 արար ընդ նոսա Աստուած : Յարեան
 ոմանք ի հերձուածոյն փարիսեցւոց հա-
 ւատացեալք , եւ ասեն թէ Պարտ է
 թրիատել զգոսա , եւ պատուիրել պա-
 5 նել զօրէնսն Մովսիսի :
 6 Եւ ժողովեցան առաքեալքն եւ ե-
 րիցունք տեսանել վասն բանիս սցսո-
 7 րիկ : Եւ յետ բազում խնդիր յինելոյ
 յստն եկաց Պետրոս եւ ասէ ցնոսա ,
 Արք եղբարք , զուք ինքնին գիտէք ,
 զի յաւուրցն առաջնոց ի միջի ձերում
 բնարեաց Աստուած բերանով իմով լսել
 հեթանոսաց բանին աւետարանել եւ
 8 հաւատալ : Եւ սրտաղէտն Աստուած
 վկայեաց նոցա , տալով նոցա զՀոգին
 9 Սուրբ որպէս եւ մեզ : Եւ ոչինչ ընտ-
 րութիւն արար ի մէջ նոցա եւ մեր ,
 հաւատովք սրբեալ զօրրոս նոցա :

40 Արդ ընդէ՞ր փորձէ՞ք զԱստուած, զնեւ լուծ ի վերայ պարանոցի աշակերտացն, զոր ոչ հարքն մեր եւ ոչ մեր կարաւ:

41 ցաք բառնալ: Այլ չնորձօքն Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի հաւատաւոր ապրել, զոր օրինակ եւ նորա:

42 Լուեաց ամենայն ժողովուրդն եւ լսէին Բառնաբայ եւ Պաւլոսի պատմութն, որչափ արար Աստուած նշանս եւ արուեստս ի հեթանոսս ի ձեռն նոցա:

43 ԳԵ. Եւ յետ լսելոյն նոցա պատասխանի եւ Յակոբոս եւ ասէ, Արք եղբարք, լուարուք ինձ. Շմաւոն պատմեաց որպէս յառաջագոյն Աստուած այց արար անուել ժողովուրդ ի հեթանոսաց անուան իւրոյ: Եւ այնմ միաբանին բանք մարդարէլոցն որպէս

44 եւ զրեալ է: Յետ այսորիկ դարձայց եւ շինեցից զյարկն Իսաւրի վանկեալն, եւ զկործանեալն նորա վերստին շինեցից, եւ կանոնեցից զնա. Արպէս զի խնդրեացնն մնացորդք մարդկան զՏէր, եւ ամենայն հեթանոսք յորոյ վերայ կոչեցեալ է անուն իմ, ասէ Տէր,

48 որ անէ՞ զայս ամենայն, Յայանի՜ է

49 ի յաւիտեանցն:՝ Վասն որոյ եւ ես խրաւունս համարիմ մի՛ նեղել զայնս սիկ սքք ի հեթանոսացն զանուան առ

20 Աստուած: Այլ սալ թուղիս առ նոսա խորշիկ ի կերակրոց կոտց եւ ի պոսնրկուելնէ եւ ի մնտկոսուոյ եւ յարենէ:

21 Զի Մովսէս յաղպայն ասաջնոց բոսքազարաց զբարոյգիշտն իւր ունի՛ ի ժողովնն ըստ ամենայն շարաթոց ընթերցեալ:

22 Յայնժամ հաճոյ թուեցաւ առաքելոցն եւ երկրանայն ամենայն եկեղեցեալսն, արս բնարեալս ի նոցանէ առաքել յԱնտիոք ընդ Պաւլոսի եւ ընդ Բառնաբայ, զՅուզա վիտչեցեալն Բարսաբա եւ զՇիղա՝ արս զխաւորս:

23 Գրեալ առ եզրարս՝ ի ձեռն նոցա զայս ինչ.

Առաքեալք եւ երկրուերք եւ ելբարք, յԱնտիոք եւ ի Սիւրիս եւ ի Կիլիկիս եղբարցդ որ ի հեթանոսաց չք, ողջոյն: Վանդի լուաք թէ ոմանք իրրեւ

ի մէնջ խոտկեցուցին զձեզ բանիք խախտել զանձինս ձեր, ասեն Թլփատել եւ պահել զօրէնսն, որոց ոչ հրարան ժողովելոցս, արս բնարեալս յղել առ ձեզ ընդ սիրելիս մեր, ընդ Բառնաբայ եւ ընդ Պաւլոսի, Արք՝ որք մասնեցին զանձինս իւրեանց յասն անուան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Արդ առաքեցաք զՅուզա եւ զՇիղա, եւ նոցա ի բանից զնոյն պատմել: Զի հաճոյ թուեցաւ զողոյն Սըբրոյ եւ մեզ մի՛ ինչ աւելի բնոն զնեւ ձեզ, բայց միայն ի կարեւորացս յայտոցիկ. ի բաց կալ ի զոհերոյ կոտց եւ յարենէ եւ ի հեղձուցելոյ եւ ի պոսնրկուելնէ. յորոց պահեալ զանձինս բարուք գործէք. ողջ լերուք:

30 Եւ նոքա արձակեալս իլլին յԱնտիոք, եւ ժողովեալ զժողովուրդն՝ եւ ասուն զթուղթն: Եւ ընթերցեալ ուրախ եղեն ի վերայ միսթարուելեանն:

32 Յուզա եւ Շիղա, զի եւ նոքա մարդարէք էին, բանիւք բազմօք միսթարուցին զեղբարս եւ հաստատեցին: Եւ եղեալ անդ ժամանակս՝ արձակեցան խաղաղութեամբ յեղբարք ՝ առ առաքեալսն: ՝ Եւ հաճոյ թուեցաւ Շիղայի

35 մեալ անդէն:՝ Բայց Պաւլոս եւ Բառնարաս չըջէին յԱնտիոք, ուսուցանել եւ աւետարանել եւ այլովք բազմօք զբանն Տեառն:

36 ԳԶ. Իսկ յետ աւուրոյ ինչ ասէ Պաւլոս յեմանարաս, Դարձցուք եւ չըջեսցուք զեղբարքք ըստ ամենայն քաղաքաց յորս քարոզեցաք զբանն Տեառն

37 թէ սրայէս ունիցին: Բառնարաս կամեր անուել եւ զՅովհաննէս զկոչեցեալն Մարկոս. Բայց Պաւլոս աղաչէր թէ զմեկնեալն ի նոցանէ ի Պամփիլեայ եւ զԵկեղեալն ընդ նոսա ի զործն

39 մի՛ անուել ընդ ինքեանս: Եւ եղեւ զժամութիւն՝ մինչեւ մեկնել նոցա ի միմեանց, Բառնարայ անուել զՄարկոս նաւել ի Կիպրոս: Եւ Պաւլոսի բնարեալ զՇիղա եւ՝ յանձն արարեալ չնորհայն Աստուծոյ յեղբարց անտի,

41 Եւ չըջէր ի կողմանս Աստուծոյ եւ Կիլիկեոց, եւ հաստատէր զեկեղեցիսն:

¹ Ուստ, եւ ի յաւիտեանց Տեառն ամենայն գործք իւր

² Յուզ, արս զխաւորս ի մէջ եղբարց. (23) Գրեալ

³ Ուստ, առ որս առաքեցինն զնոսա

⁴ Յաննա պատմ

ԳԼ. ԺԶ

1 Եկին հնաւ ի Դերրէ եւ ի Լիւսարա .
 եւ աճա աշակերա ոմն էր անդ անունն
 Տիմոթէոս , որդի կնոջ Հրէի հաւա-
 2 սացելոյ եւ հօր հեթմանոսի . Որ վկայ-
 եալ էր ի Լիւսարացեոց եւ յիկոնաց-
 3 ւոց եզրարց : Չաա կամեցաւ Պաւղոս
 բնոյ իւր ասնել , եւ առեալ թրիատեազ
 գնա վասն Հրէիցն որ էին ի տեղիան
 յայնասիկ , թանգի վրաւին ամեներին
 4 զհայր նորա թէ հեթմանու էր : Իրրեւ
 անցանէին ընդ քաղաքն , աւանդէին
 նոցա պահել զհրամանսն պատուիրեալս
 յատարելոցն եւ յերիզանցն որք յերու-
 5 սագէմ : Եւ եկեղեցիքն հաստատէին
 ի հաւատս , եւ յաւելուին ի թիւն հա-
 նապաղօր :
 6 Ի՛նչ . Եւ շրջեցան ընդ Փոսելիա եւ
 ընդ կոզման Գալատացեոց , արդել-
 եալք ի Հողւոցն Սրբոյ խօսել զրանն
 7 յԱսիա : Բայց եկեալ առ Միւսետե-
 թեակոսիէին երթալ ի Բիւլթանիա , եւ
 ոչ համարձակեաց նոցա Հողին Յիսու-
 8 սի : Եւ անցեալ ըստ Միւսիա՝ իջին
 9 ի Տրովաղա : Եւ տեսիլ երեւեցաւ ի
 զիշերի Պաւղոսի . այր ոմն Մակեդո-
 նոցի կայր , աղաչէր զնա եւ ասէր ,
 Անցեալ ի Մակեդոնիա օգնեսցես մեզ :
 10 Եւ իրրեւ զտեսին ետես , վազվազակի
 խնդրեցաք ելանել ի Մակեդոնիա , տե-
 զեկացեալք թէ հրաւիրեաց զմեզ Տէր
 աւետարանել նոցա :
 11 Եւ ելեալ ի Տրովաղայ դէպ ուղիղ
 զնացաք ի Սամոթրակէ , եւ ի վաղիւ
 12 անդր ի Նոր քաղաք . Եւ անտի ի Փի-
 լիպոլուս , որ է առաջին վիճակ Մա-
 կեդոնացեոց՝ քաղաք կոզսլիա . եւ
 անդ ի քաղաքին զաղարեալ մեր ա-
 13 լուրս ինչ , Յաւուր շարաթու ելաք
 արտաքոյ քաղաքին առ գետափնն ուր
 համարէին աղօթս մատուցանել , եւ
 նստեալ խօսեալք ընդ ժողովեալ կա-
 14 նայսն : Եւ կին ոմն անուն Լիդիա ,
 ծիրանաւաճառ ի Թիւսատր քաղաքէ ,
 երկիւղած յԱստուծոյ , լուաւ , զորոյ
 Տէր իսկ երաց զսիրան սնասլ խօսիցն
 15 Պաւղոսի : Եւ իրրեւ մկրտեցաւ ինքն
 եւ տուն իւր , աղաչէր եւ ասէր , Եթէ
 համարիք զիս հաւատացեալ Տեառն ,
 մտեալ ի տուն իմ ապերուք . եւ բնաւ

զատեաց տարաւ զմեզ :
 16 Եւ եղև մինչ երթալաք մեք յա-
 զօթս , պատահեաց մեզ աղախին ոմն
 զոր ունէր այս հարցուկ . որ շաճս բա-
 զուան տայր տերանոց իւրոց մոլեղումն :
 17 Եւ զհեա եկեալ Պաւղոսի եւ մեր՝ ա-
 զաղակէր եւ ասէր , Արքս այս ծառայր
 Աստուծոյ Բարձրելոյ են , որ պատմեն
 18 ձեզ զճանապարհս յիբուեթեան : Եւ
 զայս ասնէր ի բաղուեմ աւուրս . զայ-
 բացեալ Պաւղոս՝ դարձաւ եւ ասէ
 ցայսն , Պատուիրեմ քեզ յանունն Յի-
 սուսի Քրիստոսի ելանել ի զմանէ .
 19 եւ ել ի նմին ժամուս : Իրրեւ տեսին
 տեարք նորա եթէ հատաւ յոյս շահի
 նոցա , առեալ զՊաւղոս եւ զՇիղա՝
 ձգեցին ի հրապարակ առ իշխանսն :
 20 Եւ ամեալ զնոսս առ զօրապետիսն
 ասին , Արքս այս խոռվեցուցանին զքա-
 21 ղաքս մեր . ինքեանք Հրեայք են , եւ
 պատմեն մեզ օրէսս զոր չէ արժան
 մեզ բնդունել եւ ոչ աննել , զի Հոռվ-
 22 մացեցիք եմք : Եւ կուտեցաւ ամրոխն
 ի վերայ նոցա . եւ զօրապետիքն պա-
 տուեցին զհանդերձս Կլեբանոց , հրա-
 23 մացեցին զան հարկանել . Եւ բաղուեմ
 վէրս եկեալ ի վերայ նոցա՝ արկին ի
 բանս , պատուիրեցին բանտապետին
 24 զգուշութեամբ պահել զնոսս : Որոյ
 առեալ զայսպիսի պատուէր՝ արկ գնո-
 սա ի ներքին բանան , եւ զոսս նոցա
 սնդեաց ի կոճեղ :
 25 Եւ ի մէջ զիշերոցն Պաւղոս եւ Շի-
 ղա կային յաղօթս եւ օրհնէին զԱս-
 տուած . ունին գնէին նոցա կալանա-
 26 ռորքն : Եւ եղև յանկարծակի շարժ-
 ւումն մեծ մինչև եւ յարժեշիմանոց բան-
 տին , եւ բազան անգէն զրուհքն ամե-
 նայն , եւ ամենեցուն կապանք լուծանս
 27 Իրրեւ զարթեաւ բանտապետն եւ եւ-
 տես բացեալ զգուրս բանտին , ձրեաց
 զսուսեր եւ կամէր երթալ զիւրօվին ,
 28 կարծէր փախուցեալ զկապեալսն : Եւ
 կոչեաց ի ձայն մեծ Պաւղոս եւ ասէ ,
 Մի՛ ինչ դործեր ընդ անձն իր չար ,
 29 քանզի ամենեքին աստ եմք : Ինդրեաց
 լոյս եւ գիմեաց ի ներքս , եւ զահի
 հարեալ անկաւ առաջի Պաւղոսի եւ
 30 Շիղայի . Եւ ամեալ զնոսս արտաքս
 ասէ , Տեարք , զի՛նչ պարտ է ինձ առ-

31 նել զի ապրեցայց : Եւ նորա առնն ,
 Հաւատա ի Տէր Յիսուս Քրիստոս , եւ
 ապրեցիս զու եւ ամենայն տուն քո :
 32 Եւ խօսեցան նմա զբանն Տեառն՝ եւ
 33 ամենեցուն օր էին ի տան նորա : Եւ
 առեալ զնոսա ի նմին ժամու զիշե-
 րոյն՝ լուայ ի վիրաց անտի , եւ մկրտե-
 ցաւ ինքն եւ իւրքն ամենեքեան ան-
 34 զէն վաղվազակի : Եւ ածեալ զնոսա
 ի տուն իւր՝ հզ առաջի նոցա սեզան ,
 եւ ուրախ եղեւ ամենայն տամբն հա-
 35 ւատացեալ յԱստուած , Եւ իբրեւ այգ
 հղեւ , առաքելին զօրագլուխքն զնուի-
 րակսն եւ սանն , Արձակեա զարսզ
 36 զայդոսիկ : Եւ պատմեաց բանտապանն
 զբանն՝ Պաւղոսի , եթէ Առաքելցին
 զօրագլուխքն զի արձակիցիք . արդ ե-
 37 լէք եւ երթաք խաղաղութեամբ : Իսկ
 Պաւղոս ասէ ցնոսա , Գան հարեալ
 զմեզ հրապարակաւ , արս անմեղս
 Հոտովայեցիս , արկին ի բանտ , եւ արդ
 լռելեալն հանն զմեզ . ոչ այդպէս ,
 այլ եկեցան ինքեանք իսկ հանցին
 38 զմեզ : Եւ պատմեցին զօրալլխացն
 նուիրակքն զբանն . զահի հարան իր-
 րեւ լուան թէ Հոտովայեցիք են , եւ
 39 եկեալ աղաչեցին զնոսա : Եւ իբրեւ
 հանին , աղաչէին զնալ ի քաղաքէն :
 40 Եւ երեալ ի բանտէն մտին առ Լիդիա ,
 եւ տեսեալ զեղբարս՝ մխթարեցին
 զնոսա եւ զնացին :

ԳԼ ԺԷ

1 Եւ չրջեալ ընդ Ամիլիպոլիս եւ
 ընդ Ապոզոնիս եկին ի Թեսաղոնիկէ ,
 2 ուր էր ժողովուրդ Հրէիցն : Եւ ըստ
 սովորութեանն Պաւղոս եմուտ առ
 նոսա , եւ ի շաբաթս երիս խօսեցաւ
 3 ընդ նոսա ի զրոց : Բանայր եւ զնէր
 առաջի եթէ պարտ էր Քրիստոսի չար-
 չարել եւ յառնել ի մեռեոց , եւ թէ
 Նա է՝ Քրիստոսն՝ Յիսուս զոր ես պատ-
 4 մեմ ձեզ : Եւ ոմանք ի նոցանէ հաւա-
 նեցան , եւ վիճակեցան Պաւղոսի եւ
 Շիդայի , բայց պաշտօնէիցն հեթանո-
 սաց էր բազմութիւն յոյժ , եւ ի կա-
 5 նանց զյիսուսոց ոչ սակաւք : Եւ նա-
 խանձեցան ² Հրեայքն , եւ առեալ արս

ոմանս գոհիկս անօրէնս , ամբոս ա-
 րարեալ խառվեցին զքաղաքն . եւ կու-
 տեալ յապարանն Յասովելի , խնդրէին
 6 զնոսա ածել ի հրապարակ : Եւ իբրեւ
 ոչ գտին զնոսա , քարշէին զՅասովել եւ
 զոմանս եղբարս առ քաղաքապետն ,
 բողոք բարձեալ թէ Որք գաշխարհս
 7 խառվեցին՝ սոքա եւ այսր հասին . Զորս
 բնկալեալ է Յասովելի . եւ սոքա ամե-
 նեքեան հակառակ հրամանացն Կայսեր
 գործեն , թաղաւոր զոմն ասեն զՅի-
 8 սուս : Եւ խառվեցուցին զժողովուրդսն
 եւ զքաղաքապետն օր լսէին զայս :
 9 Եւ առեալ երաշխաւորութիւն առ ի
 Յասովելայ եւ յայրոցն՝ արձակեցին զնո-
 10 սա : Բայց եղբարք վաղվազակի գիշե-
 րայն յուզարկեցին զՊաւղոս եւ զՇիդա
 ի Բերիա . որք իբրեւ հասին անդր ,
 11 ի ժողովուրդն Հրէից գնացին : Զի սո-
 քա էին աղնուազոյնք քան որ ի Թե-
 սաղոնիկն էին . որք բնկալան զբանն
 ամենայն յօժարութեամբ , հանապազ
 քննէին Գիորս եթէ իցէ այս այսպէս :
 12 Եւ թաղումք ի նոցանէ հաւատացին
 եւ ի Յունաց կանանց զդաստից եւ յա-
 13 րանց ոչ սակաւք : Բայց իբրեւ գիտա-
 ցին որ ի Թեսաղոնիկէ Հրեայքն էին
 եթէ եւ ի Բերիա պատմեցաւ ի Պաւ-
 զոսէ բանն Աստուծոյ , եկին եւ անդր
 շարժել եւ խառվեցուցանել զժողո-
 14 վուրդսն : Յայնժամ զՊաւղոս վաղվա-
 զակի առաքելցին եղբարք զնալ մինչեւ
 ի ծովեզր . եւ մնացին Շիդա եւ Տիմո-
 15 թէոս անդէն : Եւ որք տանէին զՊաւ-
 զոս՝ ածին զնա մինչեւ յԱթէնս . եւ
 առեալ պատուէր առ Շիդա եւ Տիմո-
 թէոս զի վաղվազակի եկեցան առ նա ,
 եւ զնացին :
 16 Ե՛՛՛՛ Եւ յԱթէնս ի մնալն նոցա Պաւ-
 զոսի՝ զայրանայր հողի նորա ի նմա ,
 զի տեսանէր ի կուսպաշտութեան զքա-
 17 ղաքն : Եւ խօսէր ի ժողովրդեանն ընդ
 Հրեայս եւ ընդ պաշտօնեայսն , եւ ի
 հրապարակսն զամենայն օր որոց եւ
 18 պատահէին : Ոմանք յԵպիկուրեանցն
 եւ ի Ստոյիկեանց փիլիսոփայից հակա-
 ոակէին ընդ նմա . եւ ոմանք ասէին ,
 Զինչ կամիցի սերմանաքաղս այս խօ-
 սել . իսկ այլք՝ թէ Օտարոտի իմն զից
 թուի պատմիչ լինելոյ . քանզի զՅի-
 սուս եւ զյարութիւնն աւետարանէր :
 19 Եւ առեալ զնա ածին յԱրիսպագոսն ,

¹ Ի Բուզան գաւառի
² Որք, անհաւան Հրեայքն

19 եւ ասէին, Կարացոց՝ ք իմանալ թէ
 20 զի՛նչ է նոր վարդապետութիւնոց որ
 բերես ի յսելիս մեր, կամ իմք զիտել
 21 թէ զի՛նչ կամիցի այս լինել, (Ձի Ա-
 թենացիք ամենեւին եւ եկքն օտարք
 ոչ յայլ ինչ պարապէին, յայց ասել
 22 ինչ կամ լսել նորագոյնս) Եկաց Պաւ-
 զոս ի մէջ Արիսպաղին եւ ասէ, Արք
 Աթենացիք, ըստ ամենայնի իբրեւ
 23 պաշտօնասէրս տեսանեմ զձեզ, Քանզի
 չըջեալ եւ տեսեալ զպաշտամունս ձեր,
 դո՛ս բաղին մի յորում գրեալ էր Ան-
 ծանօթի Աստուծոյ. դոր դուքն յան-
 ծանօթս պաշտէք՝ ես զնոյն պատմեմ
 24 ձեզ, Աստուած որ արար զաշխարհս
 եւ զամենայն որ ի նմա, նա երկնից
 եւ երկրի է Տէր. ոչ ի ձեռագործ տա-
 25 ճարս բնակէ, Եւ ոչ ի ձեռաց մարդ-
 կան պաշտի իբրեւ կարօտ իմիք. նա
 տայ ամենայնի կեանս եւ չունչ եւ
 26 զամենայն ինչ, Արար ի միօնջէ արեւնէ
 զամենայն տղոս մարդկան՝ բնակել ի
 վերայ ամենայն երեսաց երկրի, հաս-
 տատեաց կարդեալ ժամանակս եւ սահ-
 մանադրութիւնս բնակութեան նոցա՝
 27 խնդրել զԱստուած. Ձի թիբեւս զննի-
 ջեն զնա եւ դատնիցեն. նա՛ եւ ոչ
 հեռի իսկ է յիրաքանչիւր ումեքէ ի
 28 մէնջ, Ձի նոյաւ կեանք եւ շարժիմք
 եւ եմք, որպէս եւ ոմանք ի ձերոց
 ճարտարաց ասացին, թէ նորս եւ աղգ
 29 իսկ եմք, Եւ արգ՝ որովհետեւ աղգ
 եմք Աստուծոյ, ոչ պարտիմք համա-
 րել ոսկւոյ կամ արծաթոյ կամ քարի
 որ ի ճարտարութենէ եւ ի մտաց մար-
 ցոյ քանդակեալ իցէ, զԱստուածա-
 30 կանն լինել նմանող, Բայց զժամա-
 նակս անպիտութեանն անտես արար-
 եալ Աստուծոյ, արգ զայս պատուիրէ
 1 մարդկան՝ ամենայն ումեք՝ ապաշ-
 31 խարել, Քանզի հաստատեաց օր յո-
 րում պարտ է դատել զաշխարհս ար-
 զարութեամբ ի ձեռն աննն որով սահ-
 մանեաց տալ հաւատս ամենեցուն՝ յա-
 րուցեալ զնա ի մեռելոց,
 32 Իբրեւ լուան զյարութիւն մեռելոց,
 ոմանք ծաղր առնէին, կէսքն ասէին,
 Լուիցուք ի քէն վասն այդորիկ մեւս
 33 անդամ, Եւ ապա Պաւղոս ել զնաց

34 ի միջոյ նոցա : Եւ ոմանք արք ան-
 կեայք ի նա՝ հաւատացին, ընդ որս էր
 եւ Դիոնեսիոս Արիսպաղացի եւ կին մի
 անուն Դամարիս եւ այլք ընդ նոսս :

ԳԼ ԺԸ

1 ԵՊ. Յետ այսորիկ մեկնեալ Պաւղոսի
 յԱթենացւոց անտի՝ եկն ի Կորնթոս .
 2 Եւ եզրտ զումն Պոնտացի, անուն Ակիւ-
 զաս, յաղէ Պոնտացի, այն ինչ եկեալ
 յիտալիայ, եւ զՊրիսկիդա կին նորա,
 վասն հրամանին Կղաւղեայ՝ որոջել
 զամենայն Հրեայս ի Հռովմայ, եւ յա-
 3 բեցաւ ի նոսս : Եւ վասն զի համա-
 րուեստ էր, եզեւ առ նոսս եւ գործէր,
 քանզի էին խորանակարք արուեստիւ :
 4 Եւ խօսէր ի ժողովրդեանն ըստ ամե-
 նայն շարաթիւց, եւ հաւանեցուցանէր
 5 զՀրեայս եւ զհեթմանոսս, Իբրեւ իջին
 ի Մակեդոնիայ Շիգա եւ Տիմոթէոս,
 ստիպէր հոգւոյն Պաւղոս զնել վկայու-
 թիւն Հրէիցն թէ Յիսուս է Քրիստոսն :
 6 Եւ յընդդէմ զանալ նոցա եւ ի հայհո-
 յել, թօթափեաց զձորձս եւ ասէ ցնո-
 սա, Արիւն ձեր ի գլուխ ձեր, քաւեալ
 եմ ես, յայսմ հետէ ի հեթմանոսս եր-
 7 թամ : Եւ զնացեալ անտի՝ եմուտ ի
 տուն ուրումն, որոյ անուն էր 2 Տի-
 տոս Յուստոս, պաշտօնեայ Աստուծոյ .
 որոյ ապարանքն էին մերձ ի ժողո-
 8 վեոզն : Կրիստոս ժողովրդապետ հա-
 ւատաց ի Տէր ամենայն տամբ իւրով .
 եւ բազմաց ի Կորնթացւոցն լուեալ
 9 հաւատացին եւ մկրտեցան, Եւ ասէ
 Տէր ի զիշերթ տեսեամբ յՊաւղոս,
 Մի՛ երկնչիր, այլ խօսեաց եւ մի՛ լսեր,
 10 Քանզի ես ընդ քեզ եմ, եւ ոչ ոք ընդ-
 դէմ դարձցի քո՝ ի շարչարել զքեզ .
 քանզի ժողովուրդ է իմ բազում ի քա-
 11 ղաքիս յայսմիկ : Եւ նստաւ անդ տարի
 մի եւ ամիսս վեց՝ ուսուցանել նոցա
 զքանն Աստուծոյ :
 12 ԵՊ. Առ Գաղիովնաւ փոխանակաւ
 բղեչխին Աքայեւոց յարեան միաբան
 Հրեայքն ի վերայ Պաւղոսի, եւ ամին
 13 զնա յատեան. Եւ ասէին եթէ Արտա-
 քոյ օրինաց սլատրէ սա զմարդիկ՝ պաշ-
 14 տել զԱստուած : Եւ իբրեւ մերձ էր
 Պաւղոս բանալ զբերան իւր, ասէ

19-22, ամենայն մարդկան ամենայն ուրեք

28-ման պատիւ

Գաղիովն ցՀրեայն, եթէ էր ինչ ա-
 նիրաւութիւն կամ խարդախութիւն
 չարեաց, ով Հրեայք, ի դէպ էր ինձ
 15 անսալ ձեզ: Ապա եթէ լնդիրք ինչ
 են վասն բանի եւ անուանց եւ օրի-
 նաց ձերոց՝ տեսէք ձեզէն, քանզի դա-
 տաւ որ այգոյիս իրաց չկամիմ լինել:
 16 Եւ մերժեաց զնոսա յատենէ անտի:
 17 Եւ ատեալ ամենեցուն Յուսայն զՍու-
 թենէս ժողովրդապետն՝ հարկանէին
 առաջի ատենին, եւ ոչինչ զայնմանէ
 Գաղիովնի փոյթ լինէր:
 18 Բայց Պաւղոսի սակաւին մնացեալ
 աւուրս բազումս, յեղբարց հրաժար-
 եալ՝ նաւէր յԱսորիս, եւ ընդ նմա
 Պրիսկիղոս եւ Ակիլեզաս, փոքրիկ զղը-
 լուի ի Կենքրաս, քանզի ուխտազիր
 19 էր: Եւ հասան յԵփեսոս՝ զնոսա եթող
 անց, եւ ինքն մտեալ ի ժողովուրդն
 20 խօսէր ընդ Հրեայնս: Եւ ազաչեցին
 զնա բազում ժամանակս լինել անց,
 21 եւ ոչ առ յանձն: Այլ հրաժարեաց ի
 նոցանէ եւ ասէ, ¹Գարձեալ չըջեցայց
 22 Աստուծոյ կամօքն առ ձեզ: Ամբար-
 ձաւ յԵփեսոսոց, եւ իջեալ ի Կեսարիա՝
 եւ ետ ուղջոյն եկեղեցւոյն, էջ յՄն-
 23 փոքր: Եւ եղեալ անց ժամանակ ինչ՝
 ել չըջել կարգաւ ընդ Գաղատացոց
 աշխարհն եւ ընդ Փոսիւղիս, հաստա-
 տել զամենայն աշակերտեալսն:
 24 Հրեայ ոմն ²Ապղեզէս անուն Աղեր-
 սանդրացի յաղղէ, այր ճարտարարան,
 եկն հնաս յԵփեսոս, զօրաւոր էր
 25 գրովք: Սա էր տեղեկացեալ ճանա-
 պարհին Տեառն, եւ ետայր հոգւով,
 խօսէր եւ ուսուցանէր ճշմարտու-
 թեամբ վասն ³Յիսուսի: զիտէր մի-
 26 այն զմկրտութիւնն Յովհաննու: Սա
 սկսաւ համարձակել ի ժողովրդեանն.
 եւ լուեալ ի նմանէ Ակիլեզայ եւ Պրիս-
 կիղայ՝ առին զնա առ իւրեանս, եւ
 ճշմարտագոյնս սրատմեցին նմա զճա-
 27 նապարհն Աստուծոյ: Երբեւ կամեցաւ
 նա գնալ յԱքայիս, ⁴յօժարեալ եղ-
 բարց՝ զրեցին առ աշակերտան ընդու-
 անց գնա. որ իրբեւ եճաս անցր, բա-
 զում նպատտ լինէր հաւատացելոցն

28 ի ձեռն չնորհացն: Քանզի պնդագոյն
 զՀրեայնս յանդիմանէր հրապարակաւ
 ցուցանել գրովք՝ եթէ Բրիստոսն է
 Յիսուս:

ԳԼ ԺԹ

1 ԵՆ. Եւ եղև մինչդեռ Ապողոսն ի
 Կորնթոս էր, Պաւղոսի չըջեալ զվերին
 կողմամբքն եւ իջանել յԵփեսոս, եւ
 2 դռանել դռմանս գաշակերտս, Ասէ
 ցնոսա, եթէ Հոգի Սուրբ ընկալարո՞ւք
 ի հաւատաւն: Նոքա ասեն ցնա, Այլ
 եւ ոչ թէ Հոգի Սուրբ դուցէ՞ լուեալ
 3 է մեր: Եւ ասէ, Լսի յի՞նչ մկրտու-
 ցարօք: Նոքա ասեն, ի Յովհաննու
 4 մկրտութիւնն: Եւ ասէ Պաւղոս, Յով-
 հաննէս մկրտեաց մկրտութիւն ապաշ-
 խարութեան ⁵Վանայն ժողովրդեանն
 եւ ասէր՝ զի որ զալոցն է յետ նորա՝
 ի նա հաւատասցեն, այսինքն է ի Յի-
 5 սուս Բրիստոս: Եւ իրբեւ լուան,
 մկրտեցան յանուն Տեառն Յիսուսի:
 6 Եւ ի գնել ի վերայ նոցա Պաւղոսի
 զձեռն՝ եկն Հոգին Սուրբ ի վերայ նո-
 ցա, խօսէին յեղուս եւ մարդաբէա-
 7 նային: Եւ էին ամենեքեան արք իը-
 8 բեւ երկուսասան: Եւ մտեալ ի ժողո-
 վուրդն՝ համարձակէր ամիսս երկս,
 խօսէր եւ հաւանեցուցանէր վասն ար-
 9 քայութեանն Աստուծոյ: Իրբեւ ու-
 մանք խտանային եւ ընդդէմ դառ-
 նային թամբասել զճանապարհն առաջի
 թաղմութեանն, մեկնեալ ի նոցանէ՝ ու-
 թոչեաց գաշակերտան, հանապազօր խօ-
 սէր ի զլուանին Տիւրանեայ ուրումն:
 10 Եւ այս եղև զերկեամ մի, մինչեւ
 ամենայն ընակչայն Ասիացոց լսել
 զբանն Տեառն, Հրէից եւ հեթանոսաց:
 11 Եւ զօրութիւնս ոչ սակաւս առնէր Աս-
 12 տուած ի ձեռն Պաւղոսի: Մինչեւ ի
 հիւանդս տանել ⁶ի քրտանէ նորա
 թաշկինակս կամ վարչամակս, եւ մեր-
 ժել ի նոցանէ ամառցն, եւ այսոց չա-
 13 րաց երանել: Յանդգնեցան ոմանք եւ
 ի չըջալ Հրէիցն, որ երզմնեցուցիչքն
 էին, անուանել ի վերայ այնացիկ որք
 ունէին այսս չարս՝ զանուն Տեառն
 Յիսուսի, եւ ասէին, Երզմնեցուցանեմ

¹Ունէ, Պարտ է ինձ ապաքէն զառաջիկայ
 տօնն կատարել յԵրուսաղէմ, բայց գարձեալ
²Բաւլոս, Ապողոս
³Ունէ, Տեառն
⁴Յունէ, քաջալերեցին եղբարքն

⁵Յունէ, և ասէր ժողովրդեանն
⁶Յունէ, ի մարմնոյ

զձեզ ի Յիսուս գոր Պաւղոսն քարոզէ :
 14 Էին ուրումն Ակեւեայ Հրէի քահա-
 նայապետի եւթն որդի , որ զայս առ-
 15 նէին : Պատասխանի ետ այսն չար եւ
 առէ ցնտս , ՉՅիսուս գիտեմ եւ զՊաւ-
 16 զս ճանաչեմ , բայց գուք ո՞վ էք : Եւ
 վաղեայ այրն յորում էր այսն չար
 բորնեալ Կերկոսեան յաղթանարեաց
 գնտս , մինչեւ մերիս եւ վերաւորս
 17 փախչել ի տանէ անտի : Եւ այս յայսնի
 եղև ամենայն Հրէից եւ հեթանոսաց
 որ բնակեալ էին յԵփեսոս . եւ անկաւ
 երկեւզ յամենեսեան ի նոսա , եւ մե-
 18 ծանայր անուռն Տեառն Յիսուսի : Եւ
 բազումք ի հաւատացելոցն զային , եւ
 խոստովան լինէին եւ պատմէին զգործս
 19 իւրեանց : Եւ բազումք ի կախարդա-
 սարայն բերէին զիրոսն , այրէին սոսա-
 ջի ամենեցուն . եւ համարեցան զղինս
 նոցա եւ զտանէին արծաթոյ բերս
 հինգ :
 20 Ե՞՞ք . Եւ այսպէս բանն Աստուծոյ ա-
 ճէր եւ դորանայր :
 21 Եւ իրբեւ կատարեցաւ այս , եւ Պաւ-
 զոս ի մտի շրջել ընդ Մակեդոնիա եւ
 ընդ Աքայիա եւ զայ յերուսաղէմ . ա-
 սէր եթէ Յեռ երթալոյն իմ անդր՝
 22 պարտ է ինձ եւ զՀոովմ տեսանել : Ա-
 ոաքեաց ի Մակեդոնիա երկուս ի պաշ-
 տունէիցն իւրոց , զՏիմոթէոս եւ զԵ-
 րաստոս , եւ ինքն մնաց ժամանակս
 ինչ յԱսիա :
 23 Եւ եղև ի ժամանակին յայնմիկ խոռ-
 վութիւն ոչ սակաւ վասն ճանապար-
 24 հին : Իսկ Դեմետրիոս ոմն անուռն ար-
 ծաթագործ գործէր մեհեանս արծաթիս
 Արտեմիս զից , եւ ապր ճարտարացն
 25 լինել ոչ սակաւ շահ . Որ ժողովեաց
 իսկ եւ զձեռագէտս արուեստին եւ
 առէ , Արք , գուք ձեզէն իսկ գիտէք ,
 26 զի յայսմ գործոյ է շահ մեղ : Եւ տե-
 սանէք եւ լսէք եթէ ոչ միայն զԵփե-
 սացոոց , այլ զբոթէ զամենայն իսկ Ա-
 սիացոոց , Պաւղոսս այս հաւանեցու-
 ցեալ շրջեաց բազում ժողովս ասել թէ
 27 Ոչ են աստուածք ձեռագործք : Եւ ոչ
 միայն այս ճոյնէ զմեր կողմս զայ ի
 յանդիմանութիւն , այլ եւ զմեծին աս-
 տուածոյ Արտեմեայ զմեհեանն յոչինչ
 համարել . նա եւ քակելոց եւս իցէ

մեծութիւն նորա , զոր ամենայն Ասիա
 28 եւ Եփեսոս պաշտեն : Եւ զայս իրբեւ
 լուան , լի եղևն բարկութեամբ . սղա-
 զակէին եւ առէին , Մեծ է Արտեմիս
 29 Եփեսացոոց : Եւ լցաւ քաղաքն խոռ-
 վութեամբ , զիմեցին առ հասարակ ի
 թէաորոնն , յափշտակեցին զԳայիոս
 եւ զԱրիստարքոս Մակեդոնացի , զու-
 30 զեկիցոն Պաւղոսի : Բայց Պաւղոս իր-
 բեւ կամեցաւ մտանել յամբոխն , ոչ
 31 թողին զնա աշակերտքն : Ոմանք եւ
 յԱսիապետացն որ էին նորա բարե-
 կամք՝ յղէին առ նա եւ ազաչէին , մի՛
 32 տալ զանձն ի թէաորոնն : Այլք այլ
 ինն ազաղակէին , զի էր ժողովն նոցա
 խոռվեալ . եւ բազումք ի նոցանէ ոչ
 33 գիտէին թէ վասն ոյր ժողովեալ իցեն :
 Եւ յամբոխն բազմութենէ յառաջ կա-
 լան զԱղեքսանդրոս . եւ իրբեւ ամին
 զնա յառաջ Հրեայքն , Աղեքսանդրոս
 շարժեաց զձեռն եւ կամէր սպասաւ-
 34 խանի աննել ամբոխին : Իրբեւ գիտա-
 ցին թէ այրն Հրեայ է , միապարտա
 եղեալ յամենեցունց իրբեւ ժամս եր-
 կուս ազաղակել թէ Մեծ է Արտեմիս
 35 Եփեսացոոց : Լուեցոյց զպրապետն զամ-
 բոխն եւ առէ , Արք Եփեսացիք , իսկ
 ո՞վ է ի մարզկանէ որ ոչ գիտէ զԵփե-
 սացոոց քաղաքս մեհեանագարդ մեծին
 36 Արտեմեայ զիցն եւ Դիոպեաեայ : Եւ
 զի այդ այգպէս է անշուշտ , ձեզ պարտ
 է հանդարտել եւ մի՛ ինչ յանդգնու-
 37 թեամբ գործել : Ա՞՞՞ք վարսզ զայտո-
 սիկ այսր , ոչ մեհեանկապուսա եւ ոչ
 38 հայհոյիչս աստուածոյն մերոյ : Չի եթէ
 Դեմետրիոս եւ որք ընդ նմա ճարտարք
 ունիցին ինչ ընդ ումեք բանս , յատ-
 39 եւ ամբաստան լիցին զվիմեանց : Ապա
 եթէ վասն այլ իրիք ինդիր իցէ , յո-
 40 ըրնաւոր ժողովն վճարեցի : Գանդի
 եւ մեզ վիշտ փասնգի է ընդ կուուոցս
 այսր աւուր՝ առանց իրիք յանդանաց
 լինելոյ , զորմէ ոչ կտրասցուք սպ-
 տասխանի տալ վասն ժողովոյս այսո-
 րիկ : Եւ զայս ասացեալ՝ արձակեաց
 զժողովսն :

ԳԼ Ի

1 Ե՛՛՛՛ Եւ յետ դադարելոյ ամբոխին՝
 40

1 Ո՛՛՛՛՛, զնոսս

կոչեաց Պաւղոս զաշակերտան , ¹եւ մխիթարեաց . ոգջոյն ետ եւ ել զնաց
 2 ի Մակեդոնիա : Եւ շրջեալ ընդ կողմանսն ընդ այնոսիկ , եւ մխիթարեալ զնոսա բանիւք բազմօք՝ եկն յԵլլադա :
 3 Իբրեւ արար անդ ամիսս երիս , եղև նմա դաւ ի Հրէիցն , մինչդեռ կամէր ելանել յԱսորիս . խորհուրդ կայաւ
 4 դառնալ ընդ Մակեդոնիա : Եւ երթալոյ ընդ նմա մինչեւ յԱսիա Սոսիպատրոս Պիւռեայ Բերիացի , եւ ի Թեսաղոնիկեցւոց Արիստարքոս եւ Սեկունդոս , եւ Գայիոս Դերբացի եւ Տրիոթէոս , եւ Ասիացիք՝ Տրիքիկոս եւ Տրոփիմոս :
 5 Սորա յառաջ երթեալ մնային մեզ ի 6 Տրովադա : Եւ մեք նաւեցաք յետ աւուրցն բաղարջակերաց ի Փիլիպպեայ , եւ եկաք առ նոսա ի Տրովադա՝ մինչեւ յաւուրս հինգ . անդ դաղարեցաք աւուրս եւթն :
 7 Եւ յաւուրն շաբաթուց՝ մինչդեռ ժողովեալ էաք բեկանել զհացն , Պաւղոս խօսեր ընդ նոսա զի զնայոց էր ի վաղիւ անոյր . եւ երկայնեաց զբանն
 8 մինչեւ ի մէջ զիչերոյն : Էին լապտերք բաղումք ի վերնատանն ուր էաք ժողովեալ : Եւ նստէր ոմն երիտասարդ անուն Եւտիքոս ի վերայ պատուհանին , նիրհէր ի քուն թանձրութեան . ի խօսեցն Պաւղոսի յաճախ , ընկզմեալ ի քնոյ անտի՝ անկաւ յերրորդ դստիկոնէն ի վայր , եւ բարձաւ մտեալ :
 10 Եւ իջեալ Պաւղոսի անկանէր զնովաւ , առնոյր զնա ընդ զիրկս եւ ասէր . Մի՛ խռովիք , քանզի հոգի սորա ի սմին է :
 11 Եւ ել երեկ զհացն եւ ճաշակեաց . եւ բաղում եւս խօսեցաւ մինչեւ յառաւուսն , եւ ասլաւ ել զնաց : Եւ ածին զպատանին կենդանի , եւ մխիթարեւ
 13 ցան ոչ սակաւ : Եւ մեք մտեալ ի նաւն՝ ամբարձաք յԱսոսն , անտի ակն ունէաք միւսանոցամ առնուլ զՊաւղոս , զի այնպէս պատուիրեալ էր , մինչ ինքն
 14 զցամաքան երթալոց էր : Եւ իբրեւ զիպեցաւ մեզ ի յԱսոսն , առեալ զնա
 15 եկաք ի Միտիլինէ : Եւ անտի նաւեալ ի վաղիւ անդր հասաք հանդէպ Քիայ , եւ ի մեւս օրն հասաք ի Սամոս , եւ

46 ²ի վաղիւ անդր եկաք ի Միլետոն : Զի ի մտի եղեալ էր Պաւղոսի նաւել առ Եփեսոսաւ , որպէս զի մի՛ լիցի նմա ժամանակ ինչ յամել յԱսիա . քանզի փուլթայր , եթէ հնար ինչ իցէ նմա , զօրն Պենտակոստէից երթալ յերուսաղէմ :
 47 ԶԱ . Եւ ի Միլետայ յլեալ յԵփեսոս՝
 48 կոչեաց զերիցունս եկեղեցւոյն : Եւ իբրեւ եկին առ նա , ասէ ցնոսա , Դուք ձեզէն զիտէք յօրէ յառաջմէ յորմէ եկի յԱսիա , որպէս ընդ ձեզ զամենայն
 49 ժամանակսն եղէ . Ծառայել Տեառն ամենայն խնտարութեամբ , եւ բազում արասուօք եւ փորձութեամբք որ զիպիցան ինձ ի նենգութեանց Հրէ-
 20 ից : Որպէս ոչինչ զանգիտեցի յօգտակարացն չպատմել ձեզ եւ ուսուցանել
 21 զձեզ հրապարակաւ եւ առանին . Տալ վկայութիւն Հրէից եւ հեթանոսաց զապաշխարութեանն որ առ Աստուած , եւ գհաւատոցն որ ի Տէր մեր Յիսուս
 22 Քրիստոս : Եւ արդ անաւասիկ ես կապեալ հոգով երթամ յերուսաղէմ , եւ որ ինչ անդ ընդ իս անցանելոց իցէ՛ չգիտեմ : Իայց զի Հոգին Սուրբ ըստ քաղաքաց քաղաքաց վկայէ ինձ , եւ ասէ եթէ կապանք եւ նեղութիւնք մնան
 23 քեզ , Այլ՝ եւ ոչ՝ իւրք համարիմ զանձն իմ պատուական որպէս զկատարել զընթացս իմ ուրախութեամբ , եւ զպաշտօնս զոր առի ի Տեառնէ Յիսուսէ՝ վկայ լինել աւետարանի շնորհացն Աստուծոյ : Եւ արդ անաւասիկ զիտեմ ես , թէ ոչ եւս տեսանելոց էք զերեսս իմ զուրք ամենեքեան յորս շրջեցայ քարոզել զարքայութիւնն Աստուծոյ :
 26 Վասն որոյ վկայութիւն զնեմ ձեզ յաւուր յայմիկ զի սուրբ եմ յարինէ ա-
 27 մենեցուն : Քանզի ոչ խորշեցայ ի չպատմելոյ ձեզ զամենայն կամս Աստուծոյ : Զյորշ կացէք անձանց եւ ամենայն հօտիք , յորում եզ զձեզ Հոգին Սուրբ տեսուչս՝ հովուել զժողովուրդ
 6 Տեառն , զոր ապրեցոյց արեամբ իւրով , Քանզի զիտեմ ես եթէ յետ իմոյ մեկնելոյ դայցեն դայք յափշտակողք
 29 ի ձեզ , որ ոչ խնայեսցեն հօտին : Եւ ի ձէնջ յարիցին արք որք խօսիցին

¹Գաւան գաւառ
²Գալլի , ի միաշարաթուօջն
³Կամ , հետի

⁴Ուսու , Թնացեալ ի Տրոպիլիոնի վաղիւ
⁵Ուսու , ոչ ինչ փոյթ է ինձ , ե ոչ
⁶Ուսու , Աստուծոյ
⁷Գալլի , ստացաւ

Թեւ ըստ՝ ձգել զաշակերտսն զկնի իւր-
 31 Կանց, Վասն այսորիկ արթուն կացէք
 եւ յիշեցէք զի՝ զգերեամ մի զցայց եւ
 զցերեկ ոչ դադարեցի արտասուօք
 32 Խրատել զմի մի իւրաքանչիւր, Եւ
 արդ յանձն առնեմ զձեզ Աստուծոյ եւ
 բանի շնորհաց նորա, որ կարողն է
 շինել եւ տալ ձեզ ժառանգութիւն ընդ
 33 սուրբսն ամենեւեան, Արծաթոյ կամ
 ոսկւոյ կամ հանդերձից ոչ ուրուք ի
 34 ձէնջ ցանկացայ, Դուք ինքնին գիտէք
 զի զպէտսն իմ եւ որոց ընդ իսն էին՝
 35 պաշտէին ձեռքս այս, Եւ զամենայն
 ինչ ցուցի ձեզ, զի այսպէս պարտ է
 վաստակել եւ դարմանել զհիւանդս,
 եւ յիշել զբանն Տեառն Յիսուսի, զոր
 ինքն իսկ ասաց, Երանելի է մահաւանդ
 36 տալն քան անունն, Եւ զայս իրրեւ
 ասաց, եղեալ ծուր ամենեքումք՝
 37 եկաց յաղօթս, Բազում լալիւն եղեւ
 ամենեցուն, եւ անկեալ զպարանոցաւն
 38 Պաւղոսի՝ համբուրէին զնա, Մարմո-
 քէին մահաւանդ ի վերայ բանին զոր
 ասէր թէ՛ ոչ եւս տեսանելոց են զիւ-
 րեան նորա, եւ յուղարկեցին զնա ի
 նաւ անդր:

ԳԼ. ԻԱ

1 ՋԲ. Եւ իրրեւ եղեւ ելանել մեզ եւ
 մեկնել ի նոցանէ, հանդէպ գնացեալ
 եկաք ի Կով, եւ ի վաղիւ անդր ի Հոռ-
 2 զոն եւ անտի ի Պատարա, Եւ գտեալ
 նաւ մի զի երթայր ի Փիւնիկէ, երեալ
 3 ի նա գնացաք, Եւ յայտ եղեալ կիպ-
 րեայ՝ թողաք զնա ի ձախակողմն, նա-
 ւեցաք յԱսորիս եւ իջաք ի Տիւրոս,
 քանզի անդ էր նաւն թափելոց զբե-
 4 ոխնսն, Եւ գտեալ զաշակերտսն՝ կա-
 ցաք անդ աւուրս եւթն, որք ասէին
 ց Պաւղոս ի ձեռն Հոգւոյն՝ մի՛ ելանել
 5 յերուսաղէմ, Եւ իրրեւ եղեւ մեզ կա-
 տարիկ զաւուրսն՝ ելեալ գնացաք, յու-
 զարկեալ զմեզ ամենեցուն հանդերձ
 կանամբք եւ որդուղք մինչեւ արտա-
 քոյ քաղաքին, եւ եղեալ ծուր առ
 6 ծովեզերին՝ կացաք յաղօթս, Եւ հրա-
 ժարեցաք ի միմեանց եւ կաք ի նաւն,
 եւ նոքա դարձան յիւրեանց տեղիս:

7 Եւ մեր գնաւն առիթեալ ի Տիւրոսէ՝
 հասաք ի Պատղեմայիդա, եւ ողջոյն
 տուեալ եղբարց եղեսք օր մի աւնու-
 8 սա, Եւ ի վաղիւ անդր ելեալ անտի՝
 եկաք ի Կեսարիա, եւ մտեալ յապա-
 րանսն Փիլիպպոսի աւետարանչի որ
 էր յեւթանց անտի, աղաք առ նմա,
 9 նորա էին դասերք չորք կոյսք՝ մար-
 10 գարէք, Եւ ի լինեցն մեր անդ աւուրս
 րազումս, էջ ոմն ի Հրէաստանէ մար-
 11 գարէ՝ անուն Ագարոս, Եւ եկեալ առ
 մեզ, առեալ զգօտին Պաւղոսի՝ կապ-
 12 Կաց զոտս եւ զձեռս իւր, եւ ասէ,
 Այսպէս ասէ Հոգին Սուրբ, Չայցն
 որոյ պօտիս այս է՝ այսպէս կապիսցեն
 յերուսաղէմ Հրեայք եւ մասնեացեն
 13 ի ձեռս հեթանոսաց, Եւ իրրեւ յուաք
 զայն, աղաչէք մեք եւ որ ի տեղուոյն
 14 էին՝ չելանել նմա յերուսաղէմ, Յայն-
 ժամ պատասխանի ետ Պաւղոս, Չինչ
 գործէք զի լայքդ եւ ճմլեցուցանէք
 զսիրտ իմ, քանզի ես ոչ միայն կա-
 պելոյ, այլ եւ մեռանելոյ յերուսաղէմ
 պատրաստ եմ վասն անուանն Տեառն
 14 Յիսուսի՝ Քրիստոսի, Եւ ի չանսայն
 նորա՝ լոնցաք, ասեմք, Տեառն կամք
 լիցին:
 15 ՋԳ. Եւ յետ աւուրցն այնոցիկ հան-
 16 դերձեալ ելանէաք յերուսաղէմ, Եկին
 ընդ մեզ եւ յաշակերտաց անտի Կեսա-
 րացւոց, եւ տանին զմեզ առ որում
 վանս ունեւորէք՝ Մնասովիս ումնն
 17 կիպրացւոց առաջին աշակերտի, Եւ
 ի մտանեցն մեր յերուսաղէմ, խնդու-
 18 թեամք ընկալան զմեզ եղբարք, Ի վա-
 զիւ անդր եմուտ Պաւղոսս ընդ մեզ
 առ Յակովբոս, եւ եկին ամենայն ե-
 19 ռիցուէքն, Եւ ողջոյն տուեալ նոցա՝
 պատմէր մի ըստ միսջէ՝ զոր արար Աս-
 տուած ի հեթանոսս ի ձեռն պաշտա-
 20 ման նորա, Եւ նոցա լուեալ փառա-
 ւոր աննէին զԱստուած, եւ ասեն ցնա,
 Տեսանես, եղբայր, քանի բերք են
 հաւատացելոցն Հրէից, եւ ամենեքեան
 21 նախանձաւոր օրինացն են, Բայց ի-
 րագեկ եղեն վասն քո թէ՛ ապստամ-
 բութիւն ուսուցանես ի Մովսիսէ որոց
 ի հեթանոսս ամենայն Հրեայք են,
 ասես, մի՛ թրխատի նոցա զորդիս,
 22 եւ մի՛ ըստ կրօնիցն գնալ, Արդ զինչ

1 Ունեւոր թիւն օրինակաց, որդեւ եւ փրոյ՝ զեր-
կեամբ

2 Յուսեւ գաւառի

3 ի Բազան գաւառի

լինիցի . Կապքէն լսեն՝ եթէ հկեալ
 23 եւ : Արդ զայս արա զոր ասեմք քեզ .
 24 ձինս իւրևանց . Չնոսա առեալ սրբեւ-
 ցիս ընդ նոսա . եւ ծախեա ինչ ի նոսա
 զի զերծցեն զգլուխս . եւ զիտասցեն
 ամենեքին թէ զորոց իրազեկն եղեն
 25 զքէն՝ ոչինչ է , այլ միաբանիս եւ զու
 25 սրահկ զօրէնսն : Բայց վասն հաւատա-
 ցելոցն հեթանոսաց՝ մեք ստաքեցաք
 որպէս ընտրեցաք , մի՛ ինչ այնպիսի
 պահել նոցա . բայց միայն զգուշանալ
 նոցա ի կոտոց զոհելոյ եւ յարենէ եւ ի
 26 հեզձուցելոյ եւ ի սրտնկութենէ : Յայն-
 ժամ Պաւղոսի առեալ զարսն՝ ի վաղիւ
 անդր ընդ նոսա սրբեալ եմուտ ի տա-
 ճարն . յայտ առնել զկատարումն ա-
 1ւուրցն սրբութեան , մինչեւ մատեաւ
 ի վերայ իւրաքանչիւր ուրուք ի նո-
 ցանէ պատարագ :
 27 ԶԴ . Եւ իբրեւ մերձ էին եւթն ա-
 ւուրքն ի կատարել , տեսեալ զնա ի
 տաճարին Ասիացեոց Հրէիցն՝ զեզուին
 զնոյաւ զամենայն զամբոխն . եւ ար-
 28 կեալ ի նա ձեռս՝ աղաղակէին , Արք
 Իսրայելացիք , օհնեցէք . սյս այր է որ
 հակառակ ժողովրդեանն եւ օրինացն
 եւ տեղւոյս այսորիկ ամենեղուն ա-
 մենայն ուրեք ուսուցանէ , մինչեւ հե-
 թանոսս եւս եմոյժ ի տաճարն եւ սրդ-
 29 ծեաց զսուրբ տեղին : (Քանզի էր յա-
 սաջադոյն տեսեալ զՏրօփիմոս զԵփե-
 սացի ի յապարիս ընդ նմա . զոր կար-
 ծէին եթէ ի տաճար անդր եմոյժ Պաւ-
 30 զոս :) Եւ արժեաւ քաղաքն ամենայն ,
 եւ կուտեցաւ ժողովուրդն , եւ առեալ
 զՊաւղոս՝ ձգէին արտաքոյ տաճարին .
 եւ վազվազակի վախեցան զրուսքն :
 31 Եւ խնդրէին զնա սպանանել . եհաս
 զրոյց ի հազարապետ զնդին , եթէ խը-
 32 սովալ է ամենայն երուսաղէմ : Որոյ
 անդէն առեալ զօրականս եւ հարիւ-
 րապետս՝ զիմաց ի վերայ նոցա . եւ
 նոցա տեսեալ զհազարապետն եւ զզօ-
 րականսն , զաղարեղին ի հարկանելոյ
 33 զՊաւղոս , Յայնժամ մատուցեալ հա-
 զարապետն կայաւ զնա , եւ հրամայ-
 եաց կասել կրկին չղթայիւք , եւ հար-
 ցանէր թէ ո՞ իցէ , եւ զի՛նչ իցէ ա-
 34 րարեալ : Այլք այլ իմն աղաղակէին

զնմանէ յամբոխն . իբրեւ ոչ կարաց
 զիտել զստոյգն վասն ամբոխին , հրա-
 35 մայեաց ածել զնա ի բանակն : Եւ իբ-
 րեւ եհաս յաստիճանսն , զէպ եղեւ
 բառնալ բերել զնա ի զօրականացն
 36 վասն բռնութեան ամբոխին : Քանզի
 զնա երթայր բազմութիւն ժողովրդ-
 37 դեանն եւ ասէին , Բարձ զգա : Մինչ-
 դեւ մտանելոց էր Պաւղոս ի բանակն ,
 ասէ ցհազարապետն , Եթէ արժան իցէ
 ինձ խօսել ընդ քեզ . եւ նա ասէ ,
 38 Յուշարէն զիտե՛ս . Մի՛ արդեւք զու
 իցես Եզիպտացին , որ յառաջ քան
 զայս աւուրս ապտտաբեցուցեր եւ
 հաներ յանապատ չորս հազարս արս
 39 սիկարեանս : Եւ ասէ Պաւղոս , Ես եմ
 այր Հրեայ ի Տարսոնէ կիլիկեցեոց , ոչ
 աննչան քաղաքի քաղաքացի . ազաչեմ
 զքեզ հրամայեա ինձ խօսել առ ժողո-
 վուրդդ :
 40 Եւ ի հրամայեն նորա , Պաւղոս կա-
 ցեալ ի վերայ աստիճանացն՝ շարժեաց
 զձեռն ժողովրդեանն . իբրեւ բազում
 լուութիւն լինէր , սկսաւ բարբառել
 Հերբայեցեոց բարբառոյն եւ ասէ ,

ԳԼ . ԻԲ

4 Արք եղբարք եւ հարք , լուարուք ինձ
 այժմ՝ առ ձեզ սրտասխանատուու-
 2 թեանս : (Իբրեւ լուան եթէ Հերբա-
 յեցեոց լեզուաւն բարբառեցաւ նոցա՝
 առաւել եւս զաղարեցին ի լուութիւն .
 3 Եւ նա ասէ .) Ես եմ այր Հրեայ ծնեալ
 ի Տարսոն կիլիկեցեոց՝ անեալ ի քաղա-
 քիս յայտմիկ առ ոոս Դամաղիելի ,
 խրատեալ ըստ ճշմարտութեան հայ-
 րենի օրինացն , նախանձայոյզ էի Աս-
 տուծոյ՝ որպէս ամենեքեան զուք այս-
 4 օր : Որ զսոյն ճանապարհ վարեցի
 մինչեւ ի մահ , կասել եւ մատնել ի
 5 բանտս արս եւ կանայս . Որպէս եւ
 քահանայապետդ վկայէ ինձ եւ ամե-
 նայն ձերակոյսոյ , յորոց եւ թուղթս
 առեալ առ եղբարս ի Դամասկոս եր-
 թայի , ածել եւ անտի կապեալս յե-
 6 բրուսաղէմ , զի պատժեցին : Եւ եղեւ
 ինձ ի գնալն եւ ի մերձեանալ ի Դամաս-
 կոս , զմիջաւուրքն յանկարծակի յերկ-
 նից փայլատակեալ լոյս սաստիկ զինեւ .
 7 Եւ անկալ յերկիր , եւ լուայ բարբառ
 որ ասէր յիս , Սաւուղ , Սաւուղ , զի՞

Դ՛՛՛՛ , ապաքէն խոնկեց է ամբոխ , զի լսեն

8 հալածես զիս : Եւ ես ետու պատաս-
 խանի թէ Ո՞վ ես, Տէր . եւ ասէ ցիս,
 9 Ես եմ Յիսուս Նազովրեցի զոր դուն
 10 հալածես : Բայց որ ընդ իսն էին՝ գրչան
 տեսանէին¹, այլ զձայնն ոչ յէին որ
 11 խօսէր ընդ իս : Եւ ասեմ, Ձի՞նչ արա-
 րից, Տէր . եւ ասէ ցիս Տէր, Յարու-
 12 ցեալ երթիցես ի Դամասկոս, եւ անդ
 պատմեսցի քեզ վասն ամենայնի որ
 13 հրաման է քեզ անել : Իրրեւ ոչ ան-
 սանէի ի փառաց լուսոյն այնորիկ, զձե-
 14 ուանէ ձգեալ ի նոցանէ որ ընդ իսն էին,
 15 մտի ի Դամասկոս : Անտնիա ոմն այլ
 երկիւղած ըստ օրինացն, վկայեալ
 16 յամենայն . բնակչաց որ ի Դամասկոս
 17 Հրեայքն էին, Եկն եկաց առ իս եւ
 18 ասէ, Սաւուղ եղբայր, ի վեր հայեաց :
 19 Եւ ես նպնձամայն ի վեր հայեցայ ի նա .
 20 եւ նա ասէ ցիս, Աստուած հարցն մե-
 21 րոց յառաջագոյն ընտրեաց զքեզ ձա-
 նաչել զկամս նորա, եւ տեսանել զԱր-
 22 զարն եւ լսել բարբառ ի բերանոց նա-
 23 րա . Ձի եղիցես վկայ նորա առ ամե-
 24 նայն մարդիկ որոց տեսերն եւ լուար :
 25 Եւ արդ զի՞ հեղղաս, արի, միրտեաց
 26 եւ լուս զմեզս քո ի կարող զանուն
 27 նորա : Եւ եղեւ ինձ ի դասնայն յե-
 28 րուսագէմ եւ կալ յաղօթս ի տաճարին,
 29 լինել ի զարմացման, եւ տեսանել զնա
 զի ասէր ցիս, Փութա ել յերուսա-
 30 զեմէ վազվազակի, քանզի չեն ընդու-
 31 ներդ գքո վկայութիւնդ վասն իմ : Եւ
 32 ես ասեմ, Տէր, ինքեանք իսկ զիտեն
 33 զի ես էի որ ի բանսն տայի եւ զան
 հարկանէի ըստ ժողովրդոցն զհաւա-
 34 տացեալս ի քեզ : Եւ յորժամ հեղոյր
 35 արիւնն Ստեփանոսի վկայի քո, ես
 36 ինքն էի որ ի վերայ կայի, եւ կամա-
 37 կից լինէի սպանման նորա, եւ սպհէի
 38 զհանդերձս սպանողացն նորա : Եւ ասէ
 39 ցիս, Գնա, զի ես ի հեթանոսս հե-
 40 ուսորս առաքեցից զքեզ :
 41 Եւ ունին զնէին նմա մինչեւ ցայս
 42 բան, ապա բարձին զձայնս իւրեանց
 43 եւ ասեն, Բարձ յերկրէ զայդպիսիդ,
 44 զի չէ սրբալս այդպիսեոյդ կեալ : Եւ
 45 յազազակեին նոցա եւ ընկնուլ զհան-
 46 զերձս եւ զփոշին ցանել յօգսն, Հրա-
 47 մայեաց հազարապետն մուծանել զնա
 ի բանակն, ասէր, զանիւ հարցանել

զնա, զի գիտացից վասն որոյ յանդ-
 25 ման այնպէս ազազակէին զնմանէ : Եւ
 իրրեւ պրկեցին զնա փոկովք, ասէ
 Պաւղոս ցհարիւրապետն որ ի վերայ
 կայր, եթէ զայր Հոովմայեցի եւ ան-
 26 արատ պա՛րտ իյէ ձեզ զան հարկանել :
 27 Իրրեւ լուսա հարիւրապետն, մատու-
 ցեալ առ հազարապետն պատմեաց եւ
 28 ասէ, Ձի՞նչ կամիս ատնել, քանզի այրս
 29 այս Հոովմայեցի է : Եւ մատուցեալ
 հազարապետն՝ ասէ ցնա, Ասա զու-
 ցիս, Հոովմայեցի՞ ես . եւ նա ասէ,
 30 Այս : Պատասխանի եւ հազարապետն,
 31 Ես բազում գլխոց զգինուորութիւնս
 զայս ստացայ . ասէ Պաւղոս, Ես ծնեալ
 32 իսկ ի զմին եմ : Եւ վաղվաղակի ի բաց
 կացին ի նմանէ՝ որ ²հարկանեոյցն էին
 զնա . եւ հազարապետն իսկ երկեաւ,
 իրրեւ զիտաց եթէ Հոովմայեցի է, եւ
 զի կապեալ եւս էր զնա :
 33 ԶԶ. Եւ ի վաղիւ անդր կամէր գիտել
 զճշմարտան, թէ զի՞նչ չարախօսութիւն
 իցէ Հրէիցն, արձակեաց զնա, եւ հրա-
 մայեաց կոչել զքահանայապետն եւ
 զամենայն առեանն . եւ իջուցեալ ըզ-
 Պաւղոս՝ կացոյց ի մէջ նոցա :

ԳԼ ԻԳ

1 Եւ հայեցեալ Պաւղոսի յատեանն՝ ասէ,
 Արք եղբարք, ես ամենայն ուղիղ մտօք
 2 գնացեալ եմ առաջի Աստուծոյ մինչեւ
 3 ցայսօր : Եւ քահանայապետն Անտնիա
 հրամայեաց սպասաորացն հարկանել
 4 զբերան նորա : Յայնժամ Պաւղոս ասէ
 5 ցնա, Հարկանեաց է զքեզ Աստուած,
 որմ բուսալ, եւ զու նստիս դատել զիս
 ըստ օրինաց, եւ առանդ օրինաց հրա-
 6 մայես զիս հարկանել : Եւ որ շուրջն
 կային՝ ասեն, Զքահանայապետս Աս-
 7 տուծոյ հայնոյս : Եւ ասէ Պաւղոս,
 Ոչ զիտէի, եղբարք, եթէ իցէ քահա-
 նայապետ . զրեալ իսկ է, Ձիչքան ժո-
 8 ղովրդեան քո ոչ հայնոյսցես : Իրրեւ
 զիտաց Պաւղոս եթէ մի կողմն սա-
 9 դուկեցուց է եւ մեան փարիսեացոց,
 10 ազազակէր ի մէջ առեանին, Արք եղ-
 11 բարք, ես փարիսեցի եմ, որդի փարի-
 սեցեոյ . վասն յուսոյ եւ յարութեան
 12 մեռելոց եւ աւաստիկ դատիմ : Եւ զայս

¹ Իմանէ յասելան, եւ զահի հարան

² Կ-հ, հարցանելոցն

իբրեւ ասաց, եղեն հերձուածք փարիսեցւոցն եւ սաղուկեցւոց, եւ պատահեցաւ բազմութիւնն, Քանզի սաղուկեցիքն ասեն, Ձիք յարութիւն եւ ոչ հրեշտակ եւ ոչ հոգի, բայց փարիսեցիքն խոտովանին զերկոսեան: Եւ եղեւ ազազակ մեծ. յոտն կացին ումանք ի դպրաց անտի ի կողմանէ փարիսեցւոց, հակառակէին եւ ասէին, Ոչինչ չարութիւն գտանուք յաննս յայսմիկ, բայց եթէ հոգի խօսեցաւ ի զմա կամ հրեշտակ: Եւ ի բազմանալ ամբոխին՝ երկուցեալ հաղարապետն թէ գուցէ ճեղքիցի Պաւղոս ի նոցանէ, հրամայեաց զօրականին իջանել յափըշտակել զնա ի միջոյ նոցա, եւ ածել ի բանակն, Եւ ի վաղուեան գիշերին եկաց առ նմա Տէր եւ ասէ, Քաջալերեաց, Պաւղէ, զի որպէս վկայեցեր վասն իմ յերուսաղէմ, սոյնպէս պարտ է քեզ եւ ի Հոռով վկայել:

12 Զէ. Եւ իբրեւ այգ եղեւ, Յարարեալ ժողով Հրէիցն՝ նողովեցին զանձինս, ոչ ուտել եւ ոչ ըմպել մինչեւ սպանցնն:

13 ՂՊաւղոս: Եւ էին աւելի քան զքառասուն որոց զայս ընդ միմեանս երգ:

14 մաւնս արարեալ էր: Որք մատեանս առ քահանայապետն եւ երիցունս եւ ասեն, Նզովիք նզովեցաք զանձինս ոչ ինչ ճաշակել մինչեւ սպանցուք ՂՊաւղոս:

15 Իայց զուք զգացուցէք հաղարապետին հանդերձ ատենիւն, զի իջուցէ զնա առ ձեզ, որպէս թէ կամիցիք ճշմարտագոյնս ինչ գիտել զնմանէ. եւ միք յատալ քան ղմօտել նորա՝ պատ:

16 բաստ եմք ի սպանանել զնա: Եւ լուեալ քեռորդուցն Պաւղոսի զգաւածանութիւնն՝ եկն եմուտ ի բանակ անդր, պատմաց Պաւղոսի: Եւ կոչեցեալ Պաւղոսի առ իւր զմի ի հարիւրապետաց անտի՝ ասէ, Չպատանիս զայս սար առ հազարապետն, զի ունի:

18 Ինչ պատմել նմա: Եւ նորա ատեալ զնա տարաւ առ հազարապետն եւ ասէ, Կապիալն Պաւղոս կոչեաց զիս, եւ աղաչեաց զպատանիս զայս ածել առ քեզ:

19 ունի ինչ խօսել ընդ քեզ: Առեալ զձեռանէ նորա հաղարապետին՝ զնաց մեկուսի, հարցանէր թէ Ձի՞նչ ունիս

20 խօսել ընդ իս: Եւ նա ասէ, Հրեայք միաբանեցին աղաչել զքեզ, զի ի վաղիւ զՊաւղոս իջուցես յատեան, իբրեւ թէ կամիցին ինչ ճշմարտագոյնս:

21 հարցանել վասն նորա. Արդ զու մի՛ անսպցես նոցա, քանզի դարան գործեալ է նմա ի նոցանէ արանց աւելի քան զքառասուն, որ նողովեցին զանձինս ոչ ուտել եւ ոչ ըմպել մինչեւ սպանցնն զնա. արդ պատրաստ են եւ սպասեն քում հրամանի: Ապա հազարապետն արձակեաց զպատանին՝ պատուիրեալ մի՛ ումեք ասել թէ զայս զգացուցեր ինձ:

23 Եւ կոչեաց երկուս ի հարիւրապետացն եւ ասէ, Պատրաստեցէք զօրականս երկերիւր, որպէս զի երթիցեն մինչեւ ի Կեսարիա, եւ հեծեալս եւ թանասունս եւ տիգաւորս երկերիւր,

24 յերից ժամուց գիշերոյն, Եւ գրաստս պատրաստական՝ որպէս զի իջուցեալ զՊաւղոս ապրեցուցենս առ Փելիքս:

25 դատաւոր. Գրեալ թուղթ որ ունէր օրինակ զայս. Կղաւղիոս Լիւսիաս, առ քալ դատաւորդ Փելիքս, ողջոյն:

27 Չայրս զայս կարեալ ի Հրէից եւ մերձ ի սպանանել ի նոցանէ, հասեալ ի վերայ զօրականս ապրեցուցի, իմացեալ թէ Հոռովայեցի է: Կամեցայ գիտել զլնասն վասն որոյ ամբաստանէին զդմանէ, իջուցի զգա յատեան նոցա:

29 Չոր գտի ամբաստանեալ վասն խնդրոյ իրիք իւրեանց օրինաց. եւ ոչ ինչ արժանի մահու կամ կապանաց ունէր:

30 Վասն իբրեւ ազդ եղեւ ինձ նենգութեան յայրդ լինելոյ ՝ ի նոցանէ՝ յղեցի՝ առ քեզ. հրաման տուեալ եւ չարախօսացն խօսել զգմանէ առաջի քո. ողջ լեր:

31 Եւ զօրականացն ըստ հրամանի նորա ատեալ զՊաւղոս՝ ածին գիշերայն:

32 յԱնտիպատրիս, Եւ ի վաղիւ անդր արձակեալ զհեծեալսն ընդ նմա երթալ:

33 դարձան ի բրանակն, Նոքա մտին ի Կեսարիա, եւ տուեալ ցգատաւորն զթուղթն՝ առաջի կացուցին նորա եւ զՊաւղոս: Իբրեւ ընթերցաւ, եհարց թէ յորմէ՞ նահանգէ իցէ. եւ ստուգեալ եթէ ի Կիլիկիայ է, Լուայց քեզ, ասէ, յորժամ եւ չարախօսցն քո ե-

1Ո՛ւնչ, յատեան, մի՛ մարտիցուք ընդ Աստուծոյ
2Ո՛ւնչ, միաբանեալ ոմանց ի Հրէից

3Ո՛ւնչ, ի Հրէից իսկզմ յղեցի

կեսցեն . եւ հրամայեաց յապարանսն
Հերովդի պահել զնա :

ԳԼ ԻԻ

1 ԷԱ. Եւ յետ հինգ աւուր էջ քահա-
նայապետն Անանիա հանգերձ ծերովք
ումամբք , եւ ճարտարախօսաւ Տեր-
տիւղեաւ ումամբ , որք եւ զգացուցին
2 զատուորին վասն Պաւղոսի : Եւ ի կո-
չին զնա՝ սկսաւ Տերտիւղոսն ամբաս-
տան լինել եւ ասել , Բազում խաղա-
ղութիւն գտեալ է ի քէն եւ իրաց ուղ-
ղութիւն ազգիս այսորիկ քով խնամով .
3 Ամենայնիւ եւ ամենայն ուրեք շնոր-
հակալ եմք , քաջդ Փելիքս , ամենայն
4 գոհութեամբ : Բայց զի մի՛ աւելի եւս
այխտաւ արարից գքեղ , աղաչեմ լսել
մեզ կարճ ի կարճոյ քոյին հեզու-
5 թեամբք : Քանզի դտաք զայրս պոյս
ապականիչ եւ խտովիչ ամենայն Հրէից
որք են ընդ տիեզերս , եւ առաջնորդ
6 Նազովրացւոց հերձուածոյն : Որ եւ
զտաճարն իսկ կամեցաւ պղծել . զոր
եւ կայաք , ՚եւ ըստ մերոց օրինաց
7 զատել կամեցաք : Եկեալ Լիւսիաս հա-
ղարապետ՝ մեծաւ բոնութեամբ ի ձե-
8 ռաց մերոց եհանաւ : Հրամայեաց եւ չա-
րախօսացն նորա գալ առ քեզ . յորմէ
զու իսկ բաւական լինիցիս վերստին
զատեալ , ամենայնի հասու լինել զորոց
9 մեքս ամբաստանմբ զզմանէ : Միա-
բանեցին եւ Հրեայքն , ասեն , Այդ-
պէս է :

10 Պատասխանի ետ Պաւղոս , յակնար-
կել նմա զատուորին խօսել , ի բա-
զում ամաց լինել քեզ զատուոր ազ-
գիս այսորիկ գիտեմ , յօժարութեամբ
վասն իմոց իրաց պատասխանի առնեմ ,
11 Քանզի կարող ես զիտել , զի ոչինչ
աւելի է իմ քան զաւուրս երկոտասան
յորմէ հետէ ելի երկիր պաղանել յե-
12 բուսողէմ : Եւ ոչ ի տաճարի սնդ զտին
գիս ընդ ումեք խօսեցեալ , եւ կամ
ժողովս արարեալ բազմաց , ոչ ի ժո-
13 ղովուրդս , եւ ոչ ի քաղաքի . եւ ոչ
յանդիման առնել կարեն քեզ վասն որոյ
14 այժմս չարախօսեն զինէն : Բայց զայս
խոստանամ քեզ , եթէ ըստ ճանապար-
հին զոր ասեն հերձուած , այնպէս պաշ-

տեմ զհայրենի Աստուածն . հաւատա-
ցեալ ամենայնի որ ինչ յօրէնսն եւ ի
15 մարգարէս զրեալ է : Ունիմ յոյս առ
Աստուած , որում եւ զօքս իսկ ակն
ուենին թէ յարութիւն լինելոց է² ար-
16 զարոց եւ մեղաւորաց : Յորում եւ
ես իսկ ճգնիմ , անխիղճ միաս ուենել
առ Աստուած եւ առ մարդիկ յամե-
17 նայն ժամ : Ի բազում ամաց ողորմու-
թիւնս եկի առնել յազգիդ իմում , եւ
18 ետու պատարաղիս . Որովք գտին զիս
սրբեալ ի տաճարին , ոչ բազմօք եւ ոչ
19 ամբոխիւ , Ոմանք յԱսիացւոց անտի
Հրեայք , որոց պարտ էր գալ առաջի
քո եւ ամբաստան լինել , եթէ ունիցին
20 ինչ զինէն . Եւ կամ ինքեանք սօքա
ասասցեն , զինչ զտին յիս անիրաւու-
21 թիւն մինչդեռ կայի յատենին : Բայց
զոր աղաղակեցի մինչ կային ի մէջ նո-
ցա , եթէ վասն յարութեան մեռելոց
22 զատիմ ես այսօր ի ձէնջ , Եւ յապաղ-
եաց զնոսա Փելիքս , զի ստուգագոյնս
զիտէր վասն ճանապարհին , ասէ , Յոր-
ժամ Լիւսիաս հաղարապետ իջցէ այսր՝
23 տեղեկացայց վասն ձեր , Հրամայեաց
հարիւրապետին պահել զնա եւ ուենել
յընդարձակի , եւ մի՛ զօք յիւրոց անտի
արգելուլ ի պաշտելոյ ³զնա :

24 ԷԲ. Եւ յետ աւուրց ինչ եկն Փելիքս
հանդերձ Դրուսիղաւ կնաւ իւրով , որ
էր Հրեայ , կոչեաց զՊաւղոս եւ լուաւ
ի նմանէ վասն որ ի Յիսուս Քրիստոս
25 հաւատոցն : Եւ ի խօսելն նորա վասն
արդարութեան եւ ժուժկայութեան
եւ հանդերձեալ գատաստանին , զահի
հարեալ Փելիքս՝ ետ պատասխանի ,
Դու առ այժմ երթ , եւ յորժամ ժամ
26 լիցի , կոչեցից քեզ , Միանգումայն եւ
ակն ուենէր թէ տացի ինչ նմա ի Պաւ-
ղոսէ , վասն որոյ եւ սակալ կոչեցեալ
27 զնա խօսէր ընդ նմա : Եւ ի կատարել
երկուց ամաց՝ եկն փոխանակ Փելիք-
սի Փեստոս Պորկիոս . իրրեւ կամեցաւ
չնորս առնել Հրէիցն Փելիքս , եթող
զՊաւղոս կապեալ :

ԳԼ ԻԵ

1 Փեստոս իրրեւ եհաս յիշխանութիւնն ,

¹ Ի բազում գալուստ

² Ունիմ , յոյսելու , մեռելոց ,
³ Ունիմ , զնա , կամ յերթալոյ առ նա

յեա երից աւուրց ել յԵրուսաղէմ ի
 2 Կեսարեայ : Եւ զգացուցին նմա ՚բա-
 հանայապետքն եւ զյխաւորք Հրէիցն
 3 զՊաւղոսէ, Եւ աղաչէին խնդրեալ
 շնորհս ի նմանէ : զի կոչեցցէ զնա յԵ-
 4 րուսաղէմ : զարանս գործեալ սպանա-
 4 նել զնա ի ճանապարհի : Իսկ Փետտոս
 արար ստատախոսնի պահել զնա ի կե-
 սարիա, թէ ինքն իսկ ընդ հուսկ անդր
 5 երթալոց էր : Եւ որ ի ձէնջ կարողոյ
 իցեն, ասէ, ընդ իս իջցեն, եւ եթէ
 իցէ ինչ յառնն վնաս, ամբաստան լի-
 6 ցին զնմանէ : Եւ լեալ անդ աւուրս ոչ
 աւելի քան զութ կամ զաասն, եկն էջ
 ի Կեսարիա : եւ ի վաղիւ անդր նստեալ
 յատենի՝ հրամայեաց ածել զՊաւղոս :
 7 Եւ իբրեւ եկն, կացին չուրջ զնոյաւ
 որ յԵրուսաղէմէ իջեալ էին Հրեայքն,
 բազում եւ ծանր վնասս գնէին զորս ոչ
 8 կարէին ցուցանել : Քանզի առնէր պա-
 տասխանի Պաւղոս եթէ Ոչ յօրէնս Հը-
 րէից եւ ոչ ի տաճարն եւ ոչ ի կայսր
 9 ինչ վնասակար եմ : Բայց Փետտոս կա-
 մեցեալ Հրէիցն շնորհս առնել ստատա-
 խանի ետ Պաւղոսի եւ ասէ, Կամիս
 յԵրուսաղէմ երանել, եւ անդ վասն գո-
 10 ցին իրաց դատել առաջի իմ : Եւ ասէ
 Պաւղոս, Յատենի կայսեր հասեալ կամ
 ուր պարտ է ինձ դատել : Հրէից ինչ
 չեմ վնասակար, սրպէս եւ զու իսկ
 11 քաջ զիտես : Ասար եթէ վնասակար ի-
 ցեմ եւ արժանի ինչ մահու գործեցի,
 ոչ զանդիտեմ ի մեռանելոյ : Իսկ եթէ ոչ
 ինչ իցէ զորոց սորա ամբաստան լինին
 զինէն, ոչ ոք կարէ զիս զոցս շնորհել :
 12 Ի կայսր բողոքեմ : Յայնժամ Փետտոսի
 խօսեցեալ ընդ խորհրդակցին՝ արար
 պատասխանի, ի կայսր բողոքեցեր,
 առ կայսր երթիջիր :
 13 Է՞՞ : Իբրեւ անցին աւուրք ինչ, Ագ-
 րիպպաս արքայ եւ Բերինիկէ եկին
 14 ի Կեսարիա յողջոյն Փետտոսի : Եւ իբ-
 րեւ աւուրս բազումն հանէին անդ,
 Փետտոս զեկոյց արքայի զՊաւղոսէ եւ
 ասէ, Այր մի է ստտ մնացեալ կտայեալ
 15 ի Փեյլիքսէ : Վասն որոյ իբրեւ չոյայ
 յԵրուսաղէմ, զգացուցին ինձ քահա-
 նայապետքն եւ զյխաւորք Հրէիցն,
 խնդրէին յինէն առնել նմա ստատու-
 16 նաս : Որոց ետու պատասխանի եթէ

2 Զէ օրէն Հոովմայեցուց շնորհել ումէք
 2 զորք, մինչչեւ ամբաստանեալն յան-
 զիման ունիցի զպատասխանս, եւ տեղի
 ստատախանուոյ ամուսուցու վասն ամ-
 17 բաստանութեանն : Եւ իբրեւ եկին
 այսր, ոչինչ յապաղեցի, այլ ի վաղիւն
 նստեալ յատենի՝ հրամայեցի ածել
 18 զայսրն : Վասն որոյ մատուցեալ ամբաս-
 տանքն եւ ոչ մի ինչ վնաս չարութեան
 ի մէջ բերէին զորոց ան կարծէի :
 19 Բայց խնդիրս ինչ որ վասն իւրեանց
 սլաշտաման ունէին ընդ նմա, եւ վասն
 Յիսուսի ուրումն մեռելոյ, զորմէ ա-
 20 սէր Պաւղոս թէ կենդանի է : Իբրեւ
 յանձնարս մտի վասն այսպիսի իրաց
 քննութեան, ասեմ եթէ կամիցի՝ եր-
 թալ յԵրուսաղէմ, եւ անդ դատել վասն
 21 նոցին իրաց : Բայց ի Պաւղոսի բողո-
 քին զի պահեցի ի Քաջի արանցն
 յանդիմանութիւն, հրամայեցի պահել
 զնա՝ մինչչեւ տաց տանել առ կայսր :
 22 Ագրիպպաս ցՓետտոս ասէ, Կամէի եւ
 ես լսել առնն : եւ նա ասէ, ի վաղիւ
 լուիցես :
 23 Եւ ի վաղիւ անդր իբրեւ եկն Ագ-
 րիպպաս եւ Բերինիկէ բազում երե-
 ւելի սպասուք, եւ մտին յատեանն
 հանդերձ հաղարայեաօքն եւ արամբք
 պատուականօք քաղաքին : եւ հրա-
 24 մայեալ Փետտոսի՝ ածին զՊաւղոս : Եւ
 ասէ Փետտոս, Արքայ Ագրիպպա, եւ
 ամենայն արք որք ընդ մեզ էք, տե-
 սանէ՞ք զսա : վասն սորա ամենայն ժո-
 զովք Հրէից ամբաստան եղեն ինձ յԵ-
 րուսաղէմ եւ աստ, աղաղակէին թէ
 25 Զէ պարտ գմա կեալ : Բայց ես ի վե-
 րայ հասի թէ ոչինչ է զորա արժանի
 մահու գործեալ, եւ զորա ինքնին
 բողոք կարեալ առ Քաջ արանցն, խոր-
 26 հեցայ յղել : Վասն որոյ ստուգութեամբ
 ինչ զրել տեսնն իմում ոչ ունիմ :
 վասն այնորիկ ամի զղա առաջի ձեր,
 եւ մահաւանդ առաջի քո, արքայ Ագ-
 րիպպա, որպէս զի վերստին քննեալ՝
 27 մարթաջիցի ինչ զրել : Քանզի անպատեհ
 իմն թուի ինձ առ տանել կապեալ
 մի, եւ ոչինչ վնաս զնմանէ նշանա-
 կել :

1Ո՛ւն, քահանայապետն

2Ո՛ւն, զք ի ստատուումն

ԳԼ ԻԶ

1 Եւ Ագրիպպաս ասէ ցՊաւղոս, Հրամայեալ է քեզ փասն քո խօսել: Յայնժամ Պաւղոսի ձեռնալ գձեռն ամենք
 2 պատասխանի: Վասն ամենայն ամբաստանութեանն Հրէից զիննն, արքայ Ագրիպպա, համարիմ զանձն երանելի, զի քո առաջի այսօր տալոց եմ պատասխանի: Մանաւանդ զի զիտակ իսկ եւ ամենայն կրօնից եւ խնդրոց Հրէից փասն որոյ սպառնալ երկայնամտութեամբ
 4 լսել ինձ, Քանզի կենաց իմոց որ ի մանկութեանն, ի սկզբանէ լեալ յազգի մեզ իմում յերուսաղէմ, տեղեակ են
 5 ամենայն Հրեայք: Յատկապէս զիտակն ի փաղօց հետէ, եթէ կամիցին վկայել, զի ըստ ճշմարտագոյն կրօնից օրինացն մերոց կեցեալ եմ փարիսեցի:
 6 Եւ արզ փասն յուսոյն առ հարսն եւ զելոյ աւետանացն յԱստուծոյ՝ զատեալ
 7 կամ յատենի: Յոր երկոտասան ապագատնմին մերոյ անպակաս զցայց եւ զցերեկ պաշտեալ ահն ունին հասանել: փասն որոյ յուսոյ ամբաստանիմ,
 8 արքայ, ի Հրէից: Զինչ անհաւատ թուի ձեզ եթէ Աստուած զմտեալս
 9 յարուցանէ: Ես իսկ ինքնին պատշաճ համարէի զբազում ինչ հակառակ անուանն Յիսուսի նազովրեցոյ զործել:
 10 Զոր եւ արարի իսկ յերուսաղէմ. եւ զբազումս ի սրբոցն եւ բանաբարգիլ ատենի, ի քահանայապետիցն ատեալ իշխանութիւն. եւ չգապանելոցն նոցա
 11 բերէի համար: Եւ ըստ ամենայն ժողովրդոցն բազում անգամ պատժեալ զնոսա՝ բոնապատէի հայհոյել. առաւել եւս մտեալ ի վերայ նոցա՝ հալածէի մինչեւ յարտաքին. քաղաքսն:
 12 Եւ Որովք զնացեալ ի Դամասկոս՝ իշխանութեամբ եւ հրամանօք քահանայապետիցն, Զմիջառուրին ի ճանապարհի տեսի, արքայ, յերկնից ասաւել քան զլուսաւորութիւն արեգական ծագեալ զինեւ լոյս, եւ զնորօք որ
 14 ընդ իսն երթային: Եւ յամենեցուն մեր անկանեն յերկիր, լուս ձայն որ ասէր ցիս Հերբայեւոց բարբառովն, Սաւուղ, Սաւուղ, զի հալածես զիս,

խիստ է քեզ ընդդէմ խթանի աքացիլ:
 15 Եւ ես ասեմ, Ո՞ ես, Տէր. եւ Տէր ասէ, Ես եմ Յիսուս զոր զուն հարածես: Այլ արի եւ կաց ի վերայ սաից քոց, զի փասն այսօրիկ երեսեցայ քեզ անուղ զքեզ ի ձեռն պաշտօնեայ եւ վկայ որոց տեսերդ Չիս, եւ որոց եւ
 17 բուեցայց քեզ. Փրկել զքեզ ի ժողովրդեանէդ եւ ի հեթանոսաց, յորս ես
 18 առաքելից զքեզ. Բանալ զաչս նոցա, զարձուցանել ի խաւարէ ի լոյս, եւ յիշխանութեանն Սատանայի՝ յԱստուածանուլ նոցա զթողութիւն մեկաց, եւ վիճակ ընդ սուրբս հաւատովքն որ
 19 յիս: Առտի, արքայ Ագրիպպա, ոչ եղէ անհաւան երկնաւոր տեսեանն:
 20 Այլ նախ որոց ի Դամասկոս եւ յերուսաղէմ էին, եւ ընդ ամենայն զաւառն Հրէաստանի եւ ի հեթանոսս, պատմեցի զլջանալ եւ զառնալ յԱստուած չկենդանի, արժանի ասպախարութեան
 21 զործս զործել: Վասն այսօրիկ Հրէից կարեալ զիս ի տանարին՝ կամէին սպառնանել:
 22 նանել: Օղնութիւն հասեալ առ յԱստուծոյ՝ մինչեւ ցայսօր կացի վկայեալ փոքու եւ մեծի, ոչ ինչ արտաքոյ ասել քան զոր մարգարէքն եւ Մովսէս
 23 խօսեցան զհանդերձելոցն իննելոյ: Եթէ չարչարելոց է Քրիստոսն, եթէ առաջին ի յարութեանն մտելոց՝ լոյս պատմելոց է ժողովրդեանն եւ հեթանոսաց:
 24 Եւ նորա զայս պատասխանի տուեալ, Փեստոս ի ձայն մեծ ասէ, Մովսէս, Պաւղէ, բազում զպրովիւնք քեզ
 25 ի մոլութիւն զարձուցանեն: Իսկ Պաւղոս ասէ, Ոչ մոլիմ, քաջ Փեստոս, այլ զցածութեան եւ զճշմարտութեան
 26 բանս բարբառիմ: Միտակ իսկ է այսօրիկ արքայ, ընդ որում եւ համարձակեալ լսօսիմ. քանզի ծածկել ի քէն իմիք ի սոցանէ չառնում յանձն. զի ոչ եթէ յանկեան ուրեք զործեալ իցէ
 27 այս: Հաւատաս, արքայ Ագրիպպա, մարգարէից. զիտեմ զի հաւատաս: Եւ ասէ Ագրիպպաս ցՊաւղոս, Փոքու իմն հաւանեցուցանես զիս իննել քրիստոսն
 29 եայ: Եւ Պաւղոս ասէ, Մնայրէի յԱստուծոյ եւ վարու եւ մեծաւ ոչ միայն զքեզ, այլ զամենեւեան որ լսեն ինձ

¹Գլխ, ի սպանանել նոցա տայի հաւանութիւն

²Յաննս պատմ

այսօր՝ լինել այսպիսի որպէս եւ եսս եմ,
բաց ի կապանաց աստի։
30 Յոսն եկաց արքայն եւ դատաւորն
եւ Բերինիկէ, եւ որ ընդ նոսայն նրս-
31 տէին։ Եւ իբրեւ գնացին, խօսէին ընդ
միմեանս եւ ասէին թէ Ոչ ինչ արժա-
նի մահու կամ կապանաց գործէ այրս
32 այս։ Իսկ Ագրիպպաս ցճեստոս ասէ,
Արձակել մարթ էր զայրս զայս, եթէ
ոչ էր բողոքեալ ի կայսր։

ԳԼ ԻԷ

1 Է՛՛՛. Իբրեւ հրամայեցաւ մեզ նաւել
յիտալիա, տային զՊաւղոս եւ զայս
ովմանս կապեալս ցհարիւրապետ մի,
որում անուն էր Յուլիոս, Սերաստեան
2 գնդին, Եւ ելեալ ի նաւ մի Ադրամին-
տացի, որ երթալոց էր ի կողմանս Ա-
սիացոց, գնացաք. էր ընդ մեզ եւ
Արիստարքոս Մակեդոն Թեսաղոնի-
3 կեցի։ Եւ ի վաղիւ անդր իջաք ի Մի-
դոն. եւ մարդասիրութիւն ցուցեալ
Յուլեայ առ Պաւղոս, հրամայեաց առ
բարեկամն երթալ եւ զարման դտա-
4 նել։ Եւ անտի ելեալ խոնարհագոյն
նաւեցաք ի Կիպրոս վասն հողմոյն ընդ-
5 դէմ լինելոյ, Յայնժամ ընդ մէջ ծովուն
Կիլիկեայ եւ Պամփիլեայ նաւեալ իջաք
6 ի Միւռա Լիկիացոց։ Եւ անդ գտեալ
հարիւրապետին նաւ մի Աղիքսանդ-
րացի որ երթայր յիտալիա՝ եմոյժ զմեզ
7 անդր։ Եւ ի բազում աւուրս ծանրա-
նաւեալք՝ հազիւ հասաք առ Կնիդեաւ.
եւ ի թողացուցանել մեզ հողմոյն,
նաւեցաք խոնարհագոյն ի Կրետէ առ
8 Սաղմոնեաւ։ Հազիւ անցեալ առ նո-
վաւ՝ եկաք ի տեղի ինչ որ կոչէր Գե-
ղեցիկ նաւահանգիստ, յոր հուպ էր
9 քաղաքն Ղասեա։ Եւ իբրեւ բազում
ժամանակք անցանէին, եւ սխալ եւս
լինէր նաւելոյն. եւ վասն այն ինչ եւս
պահոցն անցանելոյ, տայր խրատ Պաւ-
10 ղոս, Եւ ասէր ցնոսա, Արք, տեսա-
նեմ զի թշնամանօք եւ բազում վնասոս
ոչ միայն բեռինդ եւ նաւիդ, այլ եւ
անձանց մերոց լինելոց է նաւարկու-
11 թիւնս։ Իսկ հարիւրապետն նաւապե-
տին եւ նաւաւարին առաւել անսայր
12 քան բանիցն Պաւղոսի, իբրեւ դժպա-
տեհ իմն թուէր նաւահանգիստն առ
ի ձմերկ, բազումք խորհեցան զնալ

անտի. Թերեւս կարասցեն հասանել
ի Փիւնիկէ՝ ձմերկ ի նաւահանգստին
Կրետացոց որ հայեր ընդ հարաւա-
13 կողմն եւ ընդ ալխարհն։ Եւ ի շնչել
հարաւոյն, համարեցան ուր զիմեան
էին՝ հասանել. եւ արկեալ մօտ ան-
14 ցանէին առ Կրետեաւ։ Եւ ոչ յետ բա-
զում ժամուց անկաւ զնովաւ հողմ
15 ուռուցիկ, որ կոչի Եւրակիկոնիւ։ Ընդ
յափշտակել նաւին եւ ի հանդուրժել
ընդդէմ հողմոյն, թոյլ տուեալ երթա-
16 յաք եւ զայաք։ Ի կղզի ինչ զիմեալ
որ կոչէր Կղաւղա, հազիւ կարացաք
17 ըմբռնել զմակոյկն. ¹Ձոր առեալ յօգ-
նականութիւն կապէին ընդ նաւն.
երկուցեալք թէ գուցէ ի յորձանուտն
անկանիցին, իջուցեալ զառագաստն
18 այնպէս երթային եւ զային, Եւ ի
սաստկագոյն վշտանայոյն մերոյ ի վա-
ղիւ անդր զկարասին ընկեցի առնէին.
19 Եւ յերիւր աւուր ընդ ²իւրեանց ձեռն
20 զգործին նաւին ³ընկեցին, Իբրեւ ոչ
արեւ եւ ոչ աստեղք երեւէին ի բա-
զում աւուրս, եւ ձմեռն ոչ սակաւ
կայր ի վերայ, ապա բառնայր ամենայն
21 յոյս փրկութեան մերոյ։ Եւ զի բա-
զում աւուրս նօթի էին, յայնժամ
Պաւղոս կացեալ ի մէջ նոցա՝ ասէ,
Պարտ էր ձեզ, ով արք, անսալ ինձ եւ
ոչ ելանել ի Կրետեայ եւ շահել զվիշտս
22 զայս եւ զվնաս։ Եւ արդ խրատեմ
զձեզ քաջալերել, զի վնաս անձին եւ
ոչ միում ի ձէնջ լինիցի բաց ի նաւէդ.
23 Քանզի երեւեցաւ ինձ յայսմ գիշերի
հրկշտակ Աստուծոյ որոյ եսն եմ եւ
24 պաշտեմ զնա, Եւ ասէ, Մի՛ երկնչիր,
Պաւղէ, կայսեր եւս պարտ է քեզ յան-
գիման լինել. եւ անա շնորհեալ է քեզ
Աստուծոյ զամենեւեան որ են ընդ քեզ
25 ի նաւիդ։ Վասն այսորիկ քաջալերե-
ցարուք, արք, զի հաւատամ յԱս-
տուած եթէ այսպէս լինի զոր օրինակ
26 խօսեցաւ ընդ իս։ Բայց ի կղզի ինչ
հասանէ մեզ անկանել։
27 Է՛՛՛. Իբրեւ չորեքտասաներորդ գիշեր
լինէր, մինչդեռ ծիէաք ի Հանդրին
անդունդս, ի մէջ գիշերին կարծէին
նաւաւարքն եթէ հասեալ իցեն յաշ-

¹ Յոսն, Ձոր առին, և օգնութիւնս ի կեր ար-
կեալ՝ ամին պարտն զնաւուն
² Ուստի, մեր
³ Ուստի, ընկեցաք

28 խորհրդով, եւ ընկեցեալ զգունդան՝
 գտին գիրկս քսան, եւ սակաւ ինչ
 29 դիրկս հնգետասան: Ձահի հարեալ թէ՛ 44
 գուցէ ի խիստ ինչ տեղիս անկանիցին,
 յետուստ կողմանէ ընկեցին խարիսխս
 30 չորս, ըզձանային այգուն լինելոյ: Բայց
 նաւավարքն խնդրէին փախչել ի նաւէ
 անտի, եւ իջուցեալ զկուրն ի ծով
 անդր՝ պատճառանօք որպէս թէ՛ յառա-
 ջոյ կողմանէ խարիսխս ձգելոց իցեն: 31
 Ասէ Պաւղոս ցհարիւրապետն եւ ցզօ-
 րականսն, Եթէ ոչ զոքս մնան ի նա-
 32ւիս, զուք ապրել ոչ կարէք: Յայն-
 ժամ զօրականքն հատին զլարս կրին
 33 եւ ի բաց ընկեցին: Եւ մինչդեռ այդն
 կամէր լինել, աղաչէր Պաւղոս զամե-
 նեսեան առնուլ կերակուր, ասէ, Այս
 չորեքտասաներորդ օր է որում ակն
 ունիք նօթիս կատարել, եւ չէ ինչ ճա-
 34շակեալ: Վասն որոյ աղաչեմ զձեզ ճա-
 շակել կերակուր, զի այն իսկ վասն
 ձերոյ փրկութեան է: զի ոչ ուրուք 35
 ի ձէնջ մազ մի ի գլխոյ կորիցէ: Եւ
 իբրեւ ասաց զայս, առեալ հաց՝ զո-
 ցացաւ զԱստուծոյ առաջի ամենեցուն,
 36 երեկ եւ սկսաւ ուտել: Եւ քաջալի-
 րեցան ամենքին, եւ նոքա առին կե-
 37րակուր: Եւ էաք ամենայն հոգիք ի
 նաւին երկերիւր եւ թանասուն եւ վեց,
 38 իբրեւ յագեցան կերակրովն, թեթե-
 ւացուցին զնաւն՝ թափեալ զցորիանն
 ի ծովն:
 39 Եւ իբրեւ սյգ եղեւ, զերկիրն ոչ ճա-
 նաչէին, բայց զգոգ մի նշմարէին թէ
 ափն ծովուն իցէ: յոր խորհէին, թէ
 40 հնար ինչ իցէ, զերծուցանել զնաւն: Եւ
 զխարիսխսն հատեալ ընկեցին ի ծովն,
 թողացուցին զխառնելիս թեւոցն, եւ
 ի բաց առին՝ զառագաստն, եւ ետուն 41
 հողմոյն սպին կոյս ծովուն: Անկեալ
 ի տեղի մի երկձող՝ թիւրեցին զնաւն:
 եւ առաջին կողմն նաւին խրեալ ան-
 շարժ մնայր, եւ յետին կողմն քակէր
 42 ի բռնութենէն: Եւ զօրականացն
 խորհուրդ արարեալ զի զկապիարն
 սպանցեն, եւ զի մի՛ ոք լուղիցի եւ
 43 փախիցէ: Եւ հարիւրապետն քանդի
 կամեցաւ ապրեցուցանել զՊաւղոս

արգել զնոսա ի խորհրդոյն. հրամայ-
 եաց զի որ կարողն իցեն լուղի՝ ան-
 կանիցին նախ եւ ի ցամաքն ելանի-
 44 ցեն: Եւ զայսն՝ զո՛րս ի տախտակս,
 եւ զո՛րս յայ ինչ կահ ի նաւէ անտի.
 եւ այսպէս եղեւ ամենեցուն փրծանել
 յերկիր:

ԳԼ ԻԸ

1 Եւ ապրեալք՝ յայնժամ գիտացաք թէ՛
 Պիլիպինէ էր անուն կղզւոյն. բայց
 բարբարոսքն շնորհեցին ոչ սակաւ
 2 մարդասիրութիւն մեզ. Գանդի լուցին
 խարոյկ, եւ ընկալան զամենեսեան
 զմեզ վասն անձրեւին որ ստիպէր եւ
 3 վասն ցրտոյն: Եւ ի ժողովել Պաւղոսի
 խոիւ ինչ բազում եւ զնել ի վերայ
 խարուկին, իժ մի ի ջերմութենէն ել-
 4 եալ կալաւ զձեռանէ նորա, Եւ իբրեւ
 տեսին բարբարոսքն կասեալ զգազանն
 զձեռանէ նորա, ասէին ցոխմեանս,
 Ուրեմն սպանող է այրս այս, որ թէ-
 պէտեւ ապրեցաւ ի ծովէն, իրաւունքն
 5 չետուն կեալ, Եւ նորա թօթափեալ
 զգազանն ի հուրն, եղեւ նմա չար եւ
 6 ոչինչ: Եւ նոքա ակն ունէին նմա
 այտնոյ կամ անկանելոյ եւ յանկար-
 ծակի մեռանելոյ. իբրեւ շատ ակն կալ-
 եալ եւ տեսանէին թէ՛ ոչինչ վնաս եղեւ
 նմա, դարձեալ դարձուցին զբանսն եւ
 7 ասէին թէ՛ աստուած ոմն է: Եւ շուրջ
 զտեղեւան զայնուիկ էին զեղք զլիսա-
 ւորի կղզւոյն որում անուն էր Պոպ-
 զիոս. որ առ զմեզ յերաշխի զերիս
 8 աւուրս եւ սիրով ընկալաւ: Եւ եղեւ
 հօրն Պոպղեայ ի ջերմն եւ յախտ թան-
 չից հիւանդանալ զնել. առ որ մտեալ
 Պաւղոս եւ կացեալ յաղօթս՝ եղ զձեռն
 9 եւ բժշկեաց զնա: Եւ իբրեւ այս եղեւ,
 այլ հիւանդք որ էին ի կղզւոյն՝ զային
 10 եւ բժշկէին: Որք եւ բազում պա-
 տուովք պատուեցին զմեզ. եւ իբրեւ
 զնացաք, ետուն որ ինչ պէտք էին,
 11 էէ. Եւ յետ երկից ամսոց ելաք ի նաւ
 մի Աղեքսանդրացի որ ձմերեալ էր ի
 կղզւոյն նշանաւորաւ Դիոսկուրա-
 12 ցուց: Եւ իջեալ ի Միրակուսա՝ եղեաք
 13 աւուրս երիս: Ուստի զնացեալ հա-
 սաք ի Հոնգրիովն. եւ յետ աւուրս միոյ

1 Յոյն, բացին
 2 Ուրս, ի բռնութենէ ալեայ

1 Յոյն, Մելիտէ

ի չնչել հարաւոյն, երկօրեայք եկաք
 14 Ի Պատիոզոս: Ուր եւ գտաք եղբարս,
 աղաչեցեալք ի նոցանէ լինել աւուրս
 15 եւ թն: Եւ ապա ելաք ի Հոովմ: Եւ
 անտի լուեայ եղբարց զմէնջ՝ եյին ընդ
 առջ մեր մինչեւ յՈրգոստայն Ապփեայ
 եւ Երբին Կրպակայ. զորս տեսեալ
 Պաւղոսի գոհացաւ զԱստուծոյ եւ քա-
 ջալերեցաւ:
 16 Եւ իբրեւ մտաք ի Հոովմ, Կրամա-
 յեցաւ Պաւղոսի լինել առանձինն հան-
 դերձ զինուորաւն պահպանաւ իւրով:
 17 Եւ եղև յետ երկից աւուրց կոչել նմա
 զՀրէիցն զԴիսաւորս. եւ իբրեւ եկին,
 ասէ ցնոսա, ես, արք եղբարք, ոչինչ
 հակառակ զործեալ ժողովրդեանն կամ
 կրօնիցն հայրենեաց, կապեալ յերու-
 նազեմէ մասնեցայ ի ձեռս Հոովմայե-
 18 ցւոց: Որք իբրեւ գատեցան զիս, կա-
 մեցան արձակել, վասն եւ ոչ մի ինչ
 19 մնաս մահու գտանելոյ յիս: Ի հակա-
 ռակել Հրէիցն՝ հորկ եղև բողոքել ի
 Կայսր, իբր ոչ եթէ վազդէն իմմէ ու-
 20 նէի ինչ չարախօսել: Վասն այսր պատ-
 ճառանաց աղաչեցի զձեզ՝ տեսանել եւ
 խօսել: Քանզի վասն յուսոյն Իսրայելի
 21 կամ ի չղթայս յայտոսիկ: Եւ նոքա
 ասեն ցնա, Մեք ս'չ թուղթս ինչ վասն
 քո ընկալաք ի Հրէաստանէ, եւ ս'չ եկ-
 եալ ոք յեղբարց պատմեաց կամ խօսե-
 22 ցաւ ինչ վասն քո չարութիւն: Բայց
 աղաչեմք ի քէն լսել թէ զինչ խորհի-
 ցիս. զի վասն հերձուածոյց այգորիկ
 յայտ իսկ է մեզ, զի ամենայն ուրեք

23 հակառակութիւն կրէ: Ժամ եղեալ
 նմա օր մի, եկին ի վանսն առ նա բա-
 զումք, որոց պատմէր վկայութեամբ
 զարքայութիւն Աստուծոյ. եւ հաւա-
 նեցուցանէր զնոսա վասն Յիսուսի յօ-
 րինացն Մովսիսի եւ ի մարգարէից
 24 յայգուէ մինչեւ ցերեկոյ: Եւ ոմանք
 հաւանէին բանիցն, եւ կէսք չհաւա-
 25 տային: Եւ անմիաբանք լինալ ի մի-
 մեանց՝ արձակէին, յասելն Պաւղոսի
 բան մի թէ Բարեոք խօսեցաւ Հոզին
 Սուրբ ի ձեռն Եսայեայ մարգարէի առ
 26 հարսն մեր, Եւ ասէ, Երթ առ ժողո-
 վուրդն, եւ ասացես, Լսելով լուիջիք
 եւ մի՛ իմասջիք, եւ տեսանելով տես-
 27 ջիք եւ մի՛ տեսջիք. Զի թանձրացաւ
 սիրտ ժողովրդեանն այնորիկ, եւ ա-
 կանջօք իւրեանց ծանր լուան, եւ զաչս
 իւրեանց կախուցին, զի մի՛ երբեք
 տեսցին աչօք, եւ ալկանջօք լուիցեն, եւ
 սրտիւք իմասցին եւ դարձցին, եւ բժշչ
 28 կեցից զնոսա: Եւ արդ յայտնի լիցի ձեզ,
 զի հեթանոսաց առաքեցաւ փրկու-
 թիւնս Աստուծոյ, նոքին եւ լուի-
 29 ցին: ²Եւ իբրեւ գայս ասաց, արտաքս
 զնացին ի նմանէ Հրեայքն, որք ունէ-
 ին ի մէջ ինքեանց զբազում խնդիրս:
 30 Եւ եղև զերկեամ մի բովանգակ
 31 իւրով վարձու: Եւ ընդունէր զամե-
 32 նեսեան որ մտանէին առ նա: Քարո-
 զէր զարքայութիւնն Աստուծոյ, եւ ու-
 սուցանէր վասն Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի
 անխորիան ամենայն համարձա-
 կութեամբ:

¹Ուր, յանձն արար հարեբապետն զկապ-
 եալն զօրապետին, և հրամայեցաւ

²Այս հատը պատահ յոման

ՊԱԻՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԱՌ ՀՌՈՎՄԱՅԵՑԻՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳՂՈՒԽ Ա

1 ԱԲ. ՊԱԻՂՈՍ, ծառայ Յիսուսի Քրիստոսի, կոչեցեալ առաքեալ, որոչեալ
 2 յաւետարանն Աստուծոյ. Որ յասաջ
 խոստացաւ ի ձեռն մարգարէից իւրոց
 3 գրովք սրբովք, Վասն Որդւոյ իւրոյ
 եղևոյ ի զաւակէ Դաւթի ըստ մարմնոյ,
 4 Սահմանելոյ Որդւոյն Աստուծոյ զօրու
 թեամբ ըստ Հոգւոյն սրբութեան. ի
 յարութենէ մեռելոց Յիսուսի Քրիստոսի
 5 Տեսն մերոյ. Որով ընկալաք
 շնորհս եւ առաքելութիւն՝ ի հնազան
 6 զութիւն հաւատոց յամենայն հեթա
 7 տոս վասն անուան նորա. Յորս եւ
 զուք էք կոչեցեալ Յիսուսի Քրիստոս
 8 սի. Ամենեցուն որոց էք ի Հոռով, սի
 ընկեաց Աստուծոյ կոչեցելոց սրբոց,
 շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն
 9 յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ եւ ի Տեսանէ
 Յիսուսէ Քրիստոսէ:
 10 Նախ զո՞հանամ զԱստուծոյ իմոյ ի
 ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի վասն ձեր
 11 ամենեցուն. զի հաւատք ձեր պատ
 12 մեալ են ընդ ամենայն աշխարհ: Վկայ
 է ինձ Աստուած, զոր պաշտեմն հոգ
 13 ւով իմով յաւետարանի Որդւոյ նորա,
 թէ ո՞րպէս գլխատակս ձեր յանեմ:
 14 Յամենայն ժամ յազօթս իմ աղաչելով
 զի թերեւ երբեք յաջողեցի ինձ կա
 15 մօքն Աստուծոյ դալ առ ձեզ: Քանզի
 16 անձկացեալ եմ տեսանել զձեզ, զի վո
 խեցից ի ձեզ շնորհս ինչ հոգեւորս առ
 17 թարսկից լինել ձեզ վասն ընդ միմեանս
 18 իմոյ եւ ձերզ հաւատոց: Ոչ կամիմ
 19 եթէ տգէտք իցէք, եղբարք, զի բա
 20 ղում անգամ յօժարեցի դալ առ ձեզ,

եւ արդեալ մինչեւ ցայժմ. զի եւ
 ի ձեզ դտից պտուղ ինչ որպէս եւ յայ
 21 հեթանոսս: Քանզի Յունաց եւ Բար
 22 քարոսաց, իմաստնոց եւ անմտից պար
 23 տապան եմ. Այնպէս՝ որչափ իմով
 24 սանն յօժարութեամբ, եւ ձեզ որ ի
 Հոռովք էք աւետարանել:
 25 Ձի ոչ եթէ ամօթ ինչ համարիմ զա
 26 ւետարանն, քանզի զօրութիւն Աս
 27 տուծոյ է ի փրկութիւն ամենայն հա
 28 ւատացելոց. նախ Հրէի եւ ապա հե
 29 թանոսի: Ձի արդարութիւնն Աստու
 30 ծոյնովաւ յայտնի հաւատոց ի հաւատս
 31 որպէս եւ զրեալ է թէ Արդարն ի հա
 32 ւատոց կեցցէ:
 33 ԱԳ. Քանզի յայտնելոց է բարկու
 34 թիւն Աստուծոյ յերկնից ի վերայ ա
 35 մենայն ամբարշտութեան եւ անիրա
 36 ւութեան մարդկան, որք զճշմարտու
 37 թիւնն անիրաւութեամբ ունին. Վասն
 38 զի զիտութիւնն Աստուծոյ յայտնի է
 39 ի նոսա. քանզի Աստուած իսկ յայտ
 40 նեաց նոցա: Ձի աներևոյթք նորա
 41 ի սկզբանէ աշխարհի արարածովքս ի
 42 մացեալ տեսանին, այսինքն է մշտն
 43 ջնաւորութիւն եւ զօրութիւն՝ եւ
 44 աստուածութիւն նորա. զի ոչ գտա
 45 նիցեն ամենեւին առ պատասխանի:
 46 Ձի ծանկան զԱստուած, եւ ոչ իբրեւ
 47 զԱստուած փառաւորեցին կամ զո՞հա
 48 ցան. այլ նանրացան ի խորհուրդս
 49 իւրեանց, եւ խաւարեցան անմատ
 50 թեամբ սիրտք նոցա: Չանձինս առ
 51 իմաստունս ունէին, յիմարեցան եւ
 52 փոխեցին զվատս անեղծին Աստուծոյ
 53 ի նմանութիւն պատկերի եղծանելի
 54 մարդոց եւ թռչնոց եւ չորքոտանեաց
 55 եւ սողնոց: Վասն որոյ մասնեաց զնո

18-ին, տունեմ՝ անդադար

18-ին, մշտնջնաւոր զօրութիւն

սա Աստուած ի ցանկութիւն սրտից նոցա ի պղծութիւն, անարգիլ զմար-
 25 մինս իւրեանց յանձինս իւրեանց. Որք փոխանակեցին զճշմարտութիւնն Աստուծոյ ընդ ստութեան. Կնազանդեցան եւ պաշտեցին զարարածս եւ ոչ զԱրարիչն, որ է օրհնեալ յաւիտեանս:
 26 Ամէն: Վասն այնորիկ մատնեաց զնոսա Աստուած ի կարիս անարգութեան, զի էգք նոցա փոխանակեցին զպէտս
 27 բնականս ի պէտս անբնականս: Նոյնպէս եւ արուացն թողեալ զբնական պէտս ի գութեանն, բորբոքեցան ցանկութեամբք իւրեանց ի միմեանս, արուք ընդ արուս զխայտառակութիւն գործէին, եւ զգարձ փոխարինին որ պարա էր մոլորութեանն նոցա՝ յան-
 28 ձինս իւրեանց ընդունէին: Եւ որպէս զի ոչ ընտրեցին զԱստուած ունել ի գիտութեան, մատնեաց գնոսա Աստուած ի միտս անարգութեան՝ գոր-
 29 ծնել զանբժանս. Զլլգեալսն ամենայն անիրաւութեամբ, պոռնկութեամբ, անզգամութեամբ, ազահութեամբ, չարութեամբ, լի նախանձու, սպանութեամբ, հեռիւ, նենգութեամբ, չարաբարութեամբ. շողմոզք, Զարախօսք, աստուածատեացք, թշնամանողք, ամբարտաւանք, ամբարհաւանք, գտիչք շարեաց, զծնողս անարգուք,
 31 Անմիտք, ուխտադրութք, անագոր-
 32 ըոյնք, աննուէրք, անողորմք. Որք հասեալ էին յԱստուծոյ իրաւանցն վերայ եթէ ոչք զայսպիսիսն գործեն արժանի են մահու. եւ ոչ միայն որ զայն առնեն, այլ եւ որ կամակիցն լինին գործեալեացն:

ԳԼ Բ

1 Վասն որոյ առանց պատասխանի տալոյ ես, ով մարդ, որ դատիսդ. զի որով դատիս զընկերն՝ զանձն քո դատապարտես, զի դու զնոյն գործես՝ որով դատիսն:
 2 Ա՛ր. Բանզի գիտեմք, եթէ Աստուծոյ դատաստանն ճշմարտութեամբ է ի վերայ այնոցիկ որ զայնպիսիսն գործեն:
 3 Իսկ արդ խորհցիս զայս, ով մարդ, որ դատիս զայնոսիկ որ զայնպիսիսն

գործեն, եւ դու զնոյն գործես, եթէ դու ապրեցոց իցես ի դատաստանացն
 4 Աստուծոյ, Եթէ զմեծութեամբ քաղցրութեան նորա եւ զնեղեղութեան եւ զերկայնմտութեամբն արհամարհիցես, չգիտիցիս զի քաղցրութիւնն Աստուծոյ
 5 զքեզ յապաշխարութիւն ածէ: Այլ ըստ խտութեան քում եւ ըստ անզեղջ սրտի՝ զանձես անձին քում բարկութիւն յաւուր բարկութեան եւ յայտնութեան արդար դատաւորու-
 6 թեանն Աստուծոյ. Որ հատուցանէ իւ-
 7 բաքանչիւր ըստ գործս իւրեանց. Որ համբերութեամբ են ի գործս բարութեան՝ զփառս եւ զպատիւ եւ զանեղծութիւն խնդրեն, զկեանսն յաւիտեանից, Իսկ որ ի հակառակութենէ անտի են եւ ապստամբք ի ճշմարտութեանն եւ զհետ երթեալ զանիրաւու-
 8 թեան բարկութիւն եւ սրտամտութիւն, 9 Նեղութիւն եւ անձկութիւն ի վերայ ամենայն մարդոյ որ գործէ զչար, նախ
 10 Հրէի եւ ապա հեթանոսի: Փառք, պատիւ եւ խաղաղութիւն ամենայնի որ գործէ զբարի, նախ Հրէի եւ ապա
 11 հեթանոսի: Զի ոչ է ակնատութիւն առաջի Աստուծոյ:
 12 Ա՛Ե. Որք միանգամ արտաքոյ օրինացն մեղան՝ արտաքոյ օրինացն եւ կորնչին. եւ որք ընդ օրինօքն մեղան
 13 օրինօքն եւ դատեցցին. (Զի ոչ եթէ որ լսելիք օրինացն են՝ արդարացեալ են առաջի Աստուծոյ, այլ առնելիք օ-
 14 թինացն արդարացին: Այլ յորժամ հեթանոսք որ զօրէնս ոչ ունին՝ բնութեամբ զօրինացն գործիցեն, նոքա որ զօրէնս ոչ ունին՝ անձանց իւրեանց
 15 իսկ են օրէնք. Որք ցուցանեն զգործս օրինացն գրեալ ի սիրտս իւրեանց՝ վկայութեամբ մտաց իւրեանց, եւ յանդիմանել զմիմեանս ի խորհրդոց իւրեանց, կամ թէ պատասխանի իսկ տալ.)
 16 Յաւուրն յորում դատիցի Աստուած զզգաղմիս մարդկան ըստ աւետարանիս իմում ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի:
 17 Ապա եթէ դու Հրեայ անուանեալ ես, եւ յեցեալ ես յօրէնսն, եւ պարծիս
 18 յԱստուած, Եւ գիտես զկամս նորա, եւ ընտրես զլաւն, եւ խրատեալ ես յօ-
 19 թինացն. Վստահ ես յանձն քո առաջնորդ լինել կուրաց, լոյս խաւարե-
 20 լոց: Խրատիչ անզգամաց, վարդապետ

18-22, երկր պագին

28-անս գ-լ-ս-է

տղայոց, ունել զկերպարանս գիտութեան եւ ճշմարտութեան յօրինայն:

21 Իսկ արդ որ ուսուցանեսս զրնկերն՝ զանձնքս ո՛չ ուսուցանեսս. որ քարոս:

22 զես չգողանալ՝ գողանաս. Որ ասես չչնալ՝ չնաս. որ գարչիս ի մեհենայ՝

23 զսեղանս կողպտես. Որ օրինօքն պարծիս՝ յանցանել ըստ օրէնսն զԱստուած անարգես:

24 Զի անունն Աստուծոյ վասն ձեր հայնոյի ի մէջ հեթանոսաց, սրպէս եւ գրեալ է:

25 Աք. Թրիատութիւն օգնէ, եթէ զօրէնսն սլահիցես. ապա եթէ յանցաւոր օրինացն իցես, Թրիատութիւնքո

26 անթրիատութիւն եղես: Իսկ եթէ անթրիատութիւնն զիրաւունս օրինացն սլահիցէ, ո՛չ ապաքէն անթրիատութիւն նորս ի թրիատութիւն հա-

27 մարեացի. եւ զատիցի սր ի բնէ անթրիատութիւնն է, զօրէնսն կատարելով, գքեղ որ գրովն եւ թրիատու-

28 Թեամբն յանցաւոր օրինացն իցես: Զի ոչ եթէ որ յայտնի Հրեայն է, եւ ոչ որ յայտնի մարմնով թրիատութիւնն,

29 Այլ որ ի ծածուկ Հրեայն է, եւ թրիատութիւն սրտի, հոգևով եւ ոչ գրով. որոյ գովութիւնն ոչ ի մարդկանէ է, այլ յԱստուծոյ:

ԳԼ. Գ

1 Իսկ արդ զի՛նչ աւելի է Հրէին, կամ զի՛նչ օգուտ ի թրիատութենէ անտի:

2 Բազում ինչ ամենայն իրօք. նախ այն իսկ զի հաւատարիմ եղին սլատգամքն:

3 Աստուծոյ, Իսկ արդ եթէ չէր հաւատացեալ ոմանց, միթէ անհաւատութիւն նոցա զԱստուծոյ հաւատսն խափանէ՞ր. քաւ լիցի: Արդ եղիցի Աստուած ճշմարտ, եւ ամենայն մարդ սուտ, որպէս եւ գրեալ է, Որպէս արդար եղիցես ի բանս քո, եւ յաղթես:

4 ցես ի դատել քեզ, Իսկ արդ եթէ ապիրատութիւն մեր զԱստուծոյ արդարութիւնն յանդիման կացողանէ, զի՛նչ ասեմք. միթէ անիրաւ ինչ է:

5 Աստուած որ անէ զբարկութիւն. Ըստ մարդկութեան ասեմ. քաւ լիցի. ապա թէ ոչ զիմարդ դատի Աստուած զաշխարհ, Զի եթէ ճշմարտութիւնն Աստուծոյ յիմում ստութեանն առաւելաւ ի փառս նորա, զի՛ եւս եւ իբրեւ

8 զմեղաւոր դատիմ, եւ կամ թէ որպէս հայնոյիմքն, եւ որպէս ասին ոմանք զմէնջ ասել թէ Արասցուք զչար զի եկեսցէ բարի. որոյ դատաստանքն յիրաւի են:

9 Եւ արդ ի՛ւ իւրիք առաւել իցեմք. ապաքէն եւ ոչ իւրիք. քանզի յառաջագոյն իսկ մեղադիր եղեաք Հրէից եւ հեթանոսաց, ամենեցուն ընդ մե-

10 զօք լինելոյ. Որպէս եւ գրեալ է թէ

11 Ոչ ոք է արդար եւ ոչ մի. եւ ոչ գոյ որ իմանայ, եւ ոչ ոք է որ խնդրէ զԱստուած:

12 Ամենեքեան խոտորեցան ի միասին եւ անպիտանացան. ոչ ոք է որ անէ զքաղցրութիւն, ոչ ոք է

13 մինչեւ ի մի: Գերեզման բաց է կոկորդնոցա. լեզուօք իւրեանց նենգաւորք եղեն. Թոյնք իժից ի ներքոյ չրթանց

14 նոցա. Որոց բերանք անիծիւք եւ զառու-

15 նութեամբ լի են: Երբզ են ոտք նոցա

16 հեղուլ զարիւն. Բեկումն եւ թշուա-

17 ռութիւն ի ճանապարհս նոցա. Եւ զճանապարհն խաղաղութեան ոչ ծանեան:

18 Ոչ է երկեւղ Աստուծոյ առաջի աչաց նոցա:

19 Բայց գիտեմք, որ ինչ միանգամ օրէնքն ասեն՝ այնոցիկ որ ընդ օրինօքն են, ասեն. զի ամենայն բերան խցցի, եւ դատապարտ լիցի ամենայն

20 աշխարհ՝ Աստուծոյ: Զի ի գործոց օրինաց ոչ արդարասցի ամենայն մարմին առաջի նորա, քանզի օրինօքն է գիտութիւն մեղաց:

21 Բայց արդ առանց օրինացն իսկ արդարութիւնն Աստուծոյ յայտնեալ է՝ վկայեալ յօրինաց անտի եւ ի մարդա-

22 ըէից: Քանզի արդարութիւնն Աստուծոյ ի հաւատոց անտի Յիսուսի Քրիստոսի յամենայն հաւատացեալս. եւ

23 ոչինչ է խտիր: Քանզի ամենեքեան մեղան, եւ նուազեալ են ի փառաց անտի

24 Աստուծոյ: Եւ արդարանան ձրի նորին չնորհօք ի ձեռն փրկութեանն որ ի

25 Քրիստոս Յիսուս. Զոր յառաջն եգ Աստուած ի քաւութիւն ի ձեռն հաւատոցն արեամբն նորա, ի հանդէս արդարութեան նորա՝ վասն թողութեան յառաջագոյն մեղացն գործելոց ի ներքն

26 Աստուծոյ, ի հանդէս արդարութեան

1) Կաւ, յամենայն է ի վերայ ամենեցուն որ հաւատան

նորա ի ժամանակի յայսմիկ . զի եղիցի նա արդար , եւ արդարացուցէ զայն
 27 որ ի հաւատոցն Յիսուսի : Իսկ արդ ո՞ւր են սլարժանքն . արդեւան . յորո՞ց օրինաց , ի գործոց անախ . ոչ , այլ ի
 28 հաւատոցն օրինաց : Քանզի համարիմք հաւատովք արդարանալ մարդոյ ա-
 29 ռանց գործոց օրինաց : Եթէ Հրէից միայն իցէ Աստուած եւ հեթանոսաց
 30 ոչ . այո , եւ հեթանոսաց : Ձի եթէ մի է Աստուած որ արդարացուցանէ զթլխատութիւնն ի հաւատոց , ապա եւ զանթլխատութիւնն նովին հաւա-
 31 տովք : Արդ զօրէնսն ինչ խափանեմք հաւատովքս . քաւ լիցի . այլ զօրէնսն հաստատեմք :

ԳԼ . Գ

1 ԲՁ . Իսկ արդ զի՞նչ ասիցեմք զդտանելն Աբրահամու նահապետին մերոյ
 2 ըստ մարմնոյ : Ձի եթէ Աբրահամու գործովք էր արդարացեալ , ունիլ ու-
 նէր սլարժանս , այլ ոչ առ Աստուած :
 3 Իսկ զի՞նչ ասիցէ զիր . Հաւատաց Աբրահամ յԱստուած եւ համարեցաւ նմա
 4 յարդարութիւն : Բայց այնմ որ գործիցէն , ոչ համարին վարձքն ըստ չնոր-
 5 հաց՝ այլ ըստ պարեակաց , Իսկ այնմ որ ոչն զործիցէ , բայց հաւատացէ յայն որ արդարացուցանէ զամպարիշտս , հա-
 մարին հաւատք նորա յարդարութիւն
 6 Որպէս եւ Դաւիթ սաէ զերանութիւն մարդոյ որում Աստուած համարի ար-
 7 դարութիւն առանց գործոց : Երանի որոց թողան անօրէնութիւնք , եւ ո-
 8 ռոց ծածկեցան մեղք իւրեանց : Երանեալ է այր որում ոչ համարեցի Տէր
 9 զմեղս նորա : Արդ երանութիւնս այս ի վերայ թրխատութեան է եթէ ի վերայ անթրխատութեան . քանզի սանք ե-
 թէ Համարեցան Աբրահամու հաւատքն
 10 յարդարութիւն : Արդ զի՞արդ համարեցան . մինչդեռ ի թլխատութեան էր՝ եթէ յանթլխատութեան . ոչ ի թլխատութեանն , այլ յանթլխատութեանս :
 11 Եւ նշանակ առ զթլխատութիւնն , կնիք արդարութեան հաւատոցն որ յանթլխատութիւնէ անախ . զի եղիցի նա հայր ամենայն հաւատացելոց որ յանթլխատութիւնէ անախ իցեն , առ ի համարելոյ եւ նոցա յարդարութիւն .

12 Եւ հայր թլխատութեան՝ որոց ոչ ի թլխատութիւնէ անախ եւեթ , այլ եւ որոց երթացեն ընդ հետս անթլխատութեան հաւատոց հօր մերոյ Աբրահամու :
 13 ԳԳ . Ձի ոչ եթէ օրինօքն են աւետիքն Աբրահամու եւ զաւակի նորա ժառանգ լինել աշխարհի , այլ ի հաւա-
 14 տոցն արդարութիւնէ : Ձի եթէ սրք յօրինացն են՝ ժառանգք իցեն , ապա ընդունայն են հաւատքն , եւ զատարկ՝
 15 աւետիքն : Քանզի օրէնքն զբարկութիւն գործեն . բայց ուր ոչ են օրէնք ,
 16 եւ ոչ յանցանք ինչ : Վասն այնորիկ ի հաւատոց անախ , զի ըստ չնորայն իցէ , առ ի լինելոյ հաստատուն աւետեացն ամենայն զաւակին , ոչ այնմ միայն որ յօրինաց անախ , այլ եւ այնմ՝ որ ի հաւատոցն Աբրահամու , որ է հայր
 17 մեր ամենեցուն . Որպէս եւ գրեալ է եթէ Հայր աղղաց բաղմաց արարի զքեզ , առաջի Աստուծոյ որում հաւատաց ՚Եթէ կենդանի առնէ զմեռեալս ,
 18 եւ կոչէ զզգոյն իբրեւ զոյոյ : Որ յանյոյսն յուսով հաւատայ՝ լինել նմա հայր աղղաց բաղմոց . որպէս եւ տտացան
 19 թէ Այնպէս եղիցի զաւակ ըս : Եւ նա ոչ երկմտեաց ի հաւատոցն "Թէպէտ եւ հայեցաւ" ի մարմին իւր այնուհետեւ իբրեւ ի մեռեալ , յանդի զհարիւրամնիք ուրեմն էր , եւ ի մեռելութիւնն արդանդին Ստոյայի : Բայց յաւետեացն Աստուծոյ ոչ երկմտեաց անհաւատութեամբ , այլ զօրացաւ հա-
 21ւատովք , ետ փաստ Աստուծոյ , Եւ հաստատեցաւ ի միտս իւր եթէ որ
 22 խոստացան՝ կարող է առնել : Վասն որոյ համարեցաւ նմա յարդարութիւնս
 23 Արդ զի զրեցան ոչ թէ վասն նորա
 24 միայն թէ համարեցաւ նմա . Այլ եւ վասն ³մերոյ համարելոց է , որք հաւատամք յայն որ յարոյցն զՅիսուս ,
 25 զՏէր մեր , ի մեռելոց . Որ մասնեցաւ վասն յանցանաց մերոց , եւ յարեաւ վասն զմեզ արդարացուցանելոյ :

ԳԼ . Ե

1 Այսուհետեւ արդարացեալք ի հաւա-

¹Գ. 22, որ
²Ուստի, ոչ հայեցաւ
³Գ. 22, մեր որոց

տոց անտի , խաղաղութիւն կայցուք
 2 ան Աստուած ի ձեռն Տեառն մերոյ
 3 Յիսուսի Քրիստոսի . Որով եւ զընծա-
 յութիւնն իսկ ընկալաք հաւատովք ի
 4 չնորն յայտոսիկ յորում կամք եւ պար-
 5 ծիւր յուսով փառացն Աստուծոյ : Եւ
 6 ոչ այսչափ միայն , այլ եւ պարծիմք
 7 եւս ի նեղութիւնս մեր . քանզի զի-
 8 տեմք եթէ նեղութիւնք զհամբերու-
 9 թիւն գործեն , Համբերութիւն զհան-
 10 դէս , հանգէս զոյցս . Յոյս ոչ երբեք
 11 ամաչեցուցանէ . զի սէրն Աստուծոյ
 12 սփռեալ է ի սիրտս մեր ի ձեռն Հոգ-
 13 ւոյն Սրբոյ որ տուաւ մեզ : Զի մինչ-
 14 զեռ տկարքն էաք , Քրիստոս ՚վասն
 15 մեր՝ ի ժամանակի ի վերայ ամպարչ-
 16 տաց մեռաւ : Զի վասն արգարոյ հա-
 17 զիւ ոք թէ մեռանիցի , այլ վասն բար-
 18 ւոյ թերեւս համարձակիցի ոք մեռա-
 19 նել , Յայտնեաց Աստուած զսէրն իւր
 20 ի մեզ , զի մինչզեռ մեղաորքն էաք ,
 21 Քրիստոս վասն մեր մեռաւ . ո՛րչափ
 22 եւս առաւել յարգարանալս մերում
 23 այժմիկ արեամբն նորա՝ ապրեսցուք
 24 նովաւ ի բարկութենէ անտի : Զի եթէ
 25 մինչ թշնամիքն էաք , հաշտեցաք ընդ
 26 Աստուծոյ մահուամբ Որդւոյ նորա ,
 27 ո՛րչափ եւս առաւել ի հաշտելս մերում
 28 ապրեսցուք կենօքն նորա : Եւ ոչ այս-
 29 չափ միայն , այլ եւ պարծիմք եւս յԱս-
 30 տուած ի ձեռն Տեառն մերոյ Յիսուսի
 31 Քրիստոսի , որով եւ զհաշտութիւնն
 32 իսկ ընկալաք :

42 ԳԶ. Զի որպէս ի միոջէ մարդոյ մեղք
 43 յայխարհ մտին եւ ի մեղաց անտի՝ մահ,
 44 եւ այնպէս յամենայն մարդիկ տարա-
 45 ծեցաւ մահ՝ զորով ամենեքին մեղան :

46 Քանզի մինչեւ յօրէնսն մեղք էին յաշ-
 47 խարհի , բայց մեղք ոչ համարին , ուր
 48 օրէնք ոչ իցին : Այլ թագաւորեաց մահ
 49 յԱդամայ մինչեւ ի Մովսէս եւ ի վերայ
 50 չյանցուցելոցն ըստ նմանութեան յան-
 51 ցուածոցն Ադամայ , որ է օրինակ հան-
 52 զերձեցոյն : Այլ ոչ որպէս յանցանքն
 53 նոյնպէս եւ չնորձքն . զի եթէ միոյն
 54 յանցանօք բազումք մեռան , ո՛րչափ
 55 եւս առաւել չնորձքն Աստուծոյ եւ
 56 պարգեւք , չնորձք միոյն մարդոյ Յի-
 57 սուսի Քրիստոսի , ի բազումս առա-

16 ւելան : Եւ ոչ որպէս ի միոջէ յանցու-
 17 ցելոյն պարգեւքս . զի դատաստանն՝
 18 ի միոջէ ՚յանցուածոյ անտի՝ ի դատա-
 19 պարտութիւն , այլ չնորձքն ի բազմաց
 20 յանցուածոցն յարգարութիւն : Զի եթէ
 21 ի միոյն յանցանաց մահ թագաւորեաց
 22 միովն , ո՛րչափ եւս առաւել , որք դա-
 23 րաւելութիւն չնորձաց եւ զպարգեւաց
 24 արգարութեանն ամնուցուն , կենօք
 25 թագաւորեսցին ի ձեռն միոյն Յիսու-
 26 սի Քրիստոսի : Ապա ուրեմն որպէս
 27 միոյն յանցանօք յամենայն մարդիկ
 28 դատապարտութիւն , նոյնպէս եւ միոյն
 29 արգարութեամբն յամենայն մարդիկ
 30 արգարութիւն կենաց : Զի որպէս ան-
 31 հնազանդութեամբ միոյն մարդոյ մե-
 32 զաւորք բազումք եղին , նոյնպէս եւ
 33 հնազանդութեամբ միոյն արգարք բա-
 34 զումք եղցին : Բայց օրէնք ի ներքս
 35 անկան , զի յանցանքն բազմացին .
 36 զի ուր առաւել եղին մեղքն , առաւել
 37 եւս յաւելան չնորձքն : Զի որպէս թա-
 38 գաւորեցին մեղքն ի մահու անդ , նոյն-
 39 պէս եւ չնորձքն թագաւորեսցին ար-
 40 գարութեամբ ի կեանսն յաւիտեանից ի
 41 ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մե-
 42 րոյ :

ԳԼ. Զ

1 Իսկ արդ զի՞նչ ասիցեմք . յաճախես-
 2 ցուք ի մեղան զի չնորձքն բազմաս-
 3 ցին : Քաւ լիցի . որք մեռաք մեղացն՝
 4 զիմքդ տակաւին ի նմին կեցցեմք :
 5 Եթէ ո՛չ գիտէք զի որ միանգամ մկր-
 6 տեցաք ի Քրիստոս Յիսուս՝ ի մահ
 7 անդր նորա մկրտեցաք : Թագեցաք ընդ
 8 նմին մկրտութեամբն ի մահ , զի որ-
 9 պէս յարեաւ Քրիստոս ի մեռելոց փա-
 10 րօքն Հօր , նոյնպէս եւ մեք ի նորո-
 11 ցումն կենաց չըջեսցուք : Զի եթէ
 12 տնկակից եղեաք նմանութեան մահու
 13 նորա , այլ եւ յարութեան նորա լինի-
 14 ցիմք : Զայս գիտասցիք զի հին մարդն
 15 մեր խաչակից եղեւ նորա , զի խափա-
 16 նեսցի մարմին մեղացն , մի՛ եւս ծա-
 17 ղայել մեղ մեղացն : Զի որ մեռանին
 18 արգարացեալ է ի մեղաց անտի : Իսկ
 19 եթէ մեռաք ընդ Քրիստոսի , հաւա-
 20 տամք թէ եւ կեցցուք ընդ նմա :

1 ի բազմա գալուսի
 2 Յիսուս , բայց յայտնեաց

3 կամ, զի

4 ի Յիսուսի գալուսի

9 Գիտեմք եթէ Քրիստոս յարուցեալ է
 10 ի մեռելոց, այսուհետեւ ոչ մեռանի,
 11 եւ մահ նմա ոչ եւս տիրէ: Չի որ մե-
 12 առանձն մեղացն մեռաւ մի անգամ, եւ
 13 որ կենդանին է՝ կենդանի է Աստուծոյ:
 14 Նոյնպէս եւ զուր համարեալիք զան-
 15 ձինս մեռեալս մեղացն, եւ կենդանիս
 Աստուծոյ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր
 մեր:

12 ԴՎ. Մի՛ այսուհետեւ թաղաւորես-
 13 զին մեղք ի մահկանացու մարմինս ձեր՝
 14 հնազանդել ցանկութեանց նորա. եւ
 15 մի՛ պատրաստէք զանդամս ձեր զէն
 16 անիրաւութեան՝ մեղացն, այլ պատ-
 17 րասուեցէք զանձինս ձեր Աստուծոյ,
 18 որպէս ի մեռելոց ի կենդանիս, եւ
 19 զանդամս ձեր՝ զէն արդարութեանն
 Աստուծոյ: Չի մեղք ձեզ ոչ տիրես-
 20 ցեն. քանզի ոչ էք ընդ օրինօք, այլ
 21 ընդ չնորձօք:

15 Իսկ արդ զի՞արդ. մեղիցսք զի
 22 չեմք ընդ օրինօք, այլ՝ ընդ չնորձօք.
 23 քաւ լիցի ի Ո՛չ գիտէք թէ որում
 24 պատրաստէք զանձինս ձեր ծառայս ի
 25 հնազանդութիւն՝ ծառայ էք որում
 26 հնազանդիքն. եթէ մեղայ՝ մահու, եւ
 27 եթէ ի հնազանդութիւն՝ արդարու-
 28 թեան: Այլ չնորձք Աստուծոյ. զի էիք
 29 ծառայք մեղաց, հնազանդեցարուք ի
 30 սրտէ որում աւանդեցայք յառակ վար-
 31 18 զտպիտութեան: Արդ ազատեալք ի
 32 մեղայ՝ ծառայեցէք արդարութեան:

19 Մարդկօրէն ասեմ վասն տկարութեան
 33 մարմնոյ ձերոյ. զի որպէս պատրաս-
 34 տեցէք զանդամս ձեր ծառայս սղծու-
 35 թեան եւ անօրէնութեան յանօրէնու-
 36 թիւն, նոյնպէս եւ այժմ պատրաստե-
 37 ցէք զանդամս ձեր ծառայս արդարու-
 38 թեան ի սրբութիւն: Չի մինչ ծա-
 39 րայքն էիք մեղաց, ազատացեալք էիք

21 19 յարդարութիւնէն: Իսկ արդ զի՛նչ
 40 պատու ունէիք յայնժամ, որովք այժմ
 41 զամօթի հարեալ էք. զի վախճան նո-
 42 22 ցա մահ է: Բայց արդ ազատացեալք
 43 ի մեղացն եւ ծառայեալք Աստուծոյ,
 44 ունիք զպտուղ ձեր ի սրբութիւն, եւ

23 վախճան նորա կեանք յաւիտեանից: Չի
 45 թոշակն մեղաց մահ է, այլ չնորձքն
 46 Աստուծոյ կեանք յաւիտեանից ի Քրիս-
 47 տոս Յիսուս ի Տէր մեր:

ԳԼ Է

1 ԴԳ. Եթէ ո՛չ գիտէք, եղբարք, (զի
 2 ընդ զիսուս օրինացն լսօսիմ,) զի օ-
 3 ընէք տիրեն մարդոյ որչափ ժամանակս
 4 կենդանի իցէ: Քանզի կին առնակին
 5 ի կենդանի այր իւր կապեալ կայ օրի-
 6 նօք. իսկ եթէ մեռանիցի այրն, ար-
 7 ձակեալ է յօրինաց առնն: Ապա ու-
 8 թեմն մինչ կենդանի է այրն, չուն կո-
 9 չի, եթէ լինիցի առն այլում. եւ եթէ
 10 մեռանիցի այրն, ազատ է յօրինացն,
 11 չհամարեալ չուն՝ եթէ լինիցի առն այ-
 12 յում: Այսուհետեւ եւ զուրք, եղբարք,
 13 մեռարուք օրինացն մարմնովն Քրիս-
 14 տոսի, լինել այլում որ ի մեռելոցն յա-
 15 րուցեալ է, զի պողարերք լիցուք Աս-
 16 տուծոյ. Քանզի մինչ էքքն մարմնով
 17 կարիք մեղաց որ օրինօքն էին՝ զօրա-
 18 նային յանդամս մեր, առ ի պողարերս
 19 6 առնելոյ զմեզ մահու: Բայց այժմ դա-
 20 տարկացաք յօրինաց անտի. քանզի
 21 մեռաք այնմիկ որով ամբոնեալս էքք
 22 առ ի ծառայել մեզ նորոգութեամբ
 23 Հոգւոյն եւ ոչ հնութեամբ գրոյն:

7 Իսկ արդ զի՛նչ ասեմք. օրէնքն
 24 մեղք իցեն. քաւ լիցի. այլ զմեզս ոչ
 25 գիտէի: Եթէ ոչ օրինօքն. եւ զցան-
 26 կութիւն ոչ ճանաչէի, եթէ ոչ օրի-
 27 նացն էր ասացեալ, Մի՛ ցանկանայ-

8 ցես: Գատճառս առին մեղքն պատ-
 9 ուիրանաւն, եւ դործեցին յիս զամե-
 10 նայն ցանկութիւն. զի առանց օրի-
 11 նաց մեղքն մեռեալ էին: Եւ ես առանց
 12 օրինացն երբեմն էի կենդանի, այլ
 13 իրբեւ եհաս յիս պատուիրանն, մեղքն
 14 կենդանացան, եւ ես մեռայ. եւ գտաւ
 15 ինձ պատուիրանն որ ի կեանսն էր,
 16 11 նոյն ի մահ: Չի մեղացն պատճառս առ-
 17 եալ այսուիրանաւն լսարեցին զիս,
 18 եւ նովին սպանին:

12 ԴԶ. Այսուհետեւ օրէնքն սուրբ են,
 19 եւ պատուիրանն սուրբ եւ արդար
 20 եւ բարերար:

13 Իսկ արդ ինձ բարին մահ եղեւ.
 21 քաւ լիցի. այլ մեղքն, զի երեւեսցին
 22 մեղքն բարեաւն գործել ինձ զմահ, զի
 23 եղիցին ըստ առաւելութեան մեղքն
 24 14 մեղաւոր ի ձեռն պատուիրանին: Գի-
 25 տեմք զի օրէնքն հոգեւոր են, այլ ես
 26 մարմնաւոր եմ՝ ընդ մեղօք վաճառեալ:

15 Զի զոր գործեմն ոչ գիտեմ, ոչ եթէ
 16 ատեսմն՝ զայն գործեմ: Ապա թէ զոր
 ոչն կամիմ՝ զայն առնեմ, վկայեմ օ-
 17 ըինացն եթէ բարեք են: Այլ արդ՝
 ոչ եթէ ես գործեմ զայն, այլ բնակեալ
 18 յիս մեղքն: Գիտեմ զի ոչ բնակեալ է
 յիս, այսինքն է ի մարմնի իմում, բարի
 ինչ: զի կամքն առաջի կան ինձ, եւ
 19 առնել զբարին՝ ոչ: Զի ոչ եթէ զոր
 կամիմ զբարին առնեմ, այլ զոր ոչն
 20 կամիմ զչարն՝ զայն գործեմ: Ապա եթէ
 զոր ոչն կամիմ՝ զայն առնեմ, ոչ եւս ես
 առնեմ զայն՝ այլ բնակեալ յիս մեղքն:
 21 Եւ արդ՝ գտանեմ զօրէնս այնորիկ՝
 որ կամիցին առնել յիս զբարին. եւ
 22 ինձ՝ չարն առաջի կայ: Հաճեալ եմ
 ընդ օրէնսն Աստուծոյ ըստ ներքին
 23 մարդոյն. Բայց տեսնեմ այլ օրէնս
 յանդամս իմ, զինեալ հակառակ օրի-
 նաց մտաց իմոց, եւ զերեալ զիս օրի-
 24 նօքն մեղաց՝ որ են յանդամս իմ, Այր
 մի տառապեալ եմ ես. ո՞վ ապրեցու-
 25 ցէ զիս ի մարմնոյ աստի մահու: Այլ
 չնորձք Աստուծոյ ի ձեռն Յիսուսի
 Քրիստոսի Տեառն մերոյ:

ԵԿ. Ապա ուրեմն ես ինքնին մտօք
 իմովք ծառայեմ օրինացն Աստուծոյ,
 եւ մարմնով օրինացն մեղաց:

ԳԼ Ը

1 Թէ այդպէս իցէ, ոչ ինչ գատապար-
 տութիւն է այնոցիկ որ ի Քրիստոս
 2 Յիսուս: Զի օրէնք հոգւոյն կենաց
 ի Քրիստոս Յիսուս ազատեցին զիս
 3 յօրինաց մեղացն եւ մահու: Զի որ
 անհնարինն էր օրինացն՝ որով տկա-
 րանայրն՝ մարմնով, Աստուած զՈրդին
 իւր առաքեաց ի նմանութիւն մարմնոյ
 մեղաց, եւ վասն մեղաց, եւ գատա-
 4 պարտեաց զմեզս ի մարմնի անդ. Զի
 արգարութիւն օրինացն կատարեսցի
 ի մեզ, որք ոչ ըստ մարմնոյ զնայցեմք,
 5 այլ՝ ըստ հոգւոյն: Զի որք ըստ մարմ-
 նոյն են՝ զմարմնոյն խորհին, եւ որք
 6 ըստ հոգւոյն՝ զհոգւոյն: Զի խորհուրդ

մարմնոյ մահ է, եւ խորհուրդ հոգւոյն՝
 7 կեանք եւ խաղաղութիւն: Քանզի
 խորհուրդ մարմնոյ թշնամութիւն է
 յԱստուած, զի օրինացն Աստուծոյ ոչ
 8 հնազանդի. նա եւ կարէ իսկ ոչ: Զի
 որ մարմնովն են՝ Աստուծոյ հաճոյ լինել
 9 ոչ կարեն: Բայց զուրք ոչ էք մարմնով,
 այլ՝ հոգւով, եթէ իցէ Հոգին Աստու-
 ծոյ ի ձեզ բնակեալ. ապա եթէ որք
 զՀոգին Քրիստոսի ոչ ունի, սա չէ
 10 նորա: Իսկ եթէ Քրիստոս ի ձեզ է,
 ապա մարմին մեռեալ է վասն մեղաց.
 եւ հոգին կենդանի է վասն արգարու-
 11 թեան: Եթէ Հոգի այնորիկ որ յարոյց
 զՅիսուս ի մեռելոց՝ բնակեալ է ի ձեզ,
 ապա եւ որ յարոյցն զՔրիստոս ի մե-
 ռելոց՝ կենդանացուցէ զմահկանացու
 մարմինս ձեր բնակեալ Հոգւովն իւ-
 րով ի ձեզ: ՎԶ

12 Այտուհետեւ, եղբարք, սյարտապան
 եմք ոչ մարմնոյ ըստ մարմնոյ կեալ:
 13 Զի թէ ըստ մարմնոյ՝ կեցէք, մտա-
 նելոց էք. իսկ եթէ Հոգւով զգործս
 14 մարմնոյ սպանանիցէք, կեցցիք: Զի
 որ Հոգւովն Աստուծոյ վարին, նոքա
 15 են որդիք Աստուծոյ: Զի ոչ առէք
 զհոգին ծառայութեան միւսանկամ
 յերկեզ, այլ առէք զհոգին որդեգրու-
 թեան, որով ազազակեմք՝ Սրբա Հայր:
 16 Նոյն ինքն Հոգին վկայէ հոգւոյս մե-
 17 ըում, եթէ եմք որդիք Աստուծոյ: Եւ
 եթէ որդիք, ապա եւ ժառանգք. ժա-
 ռանդք Աստուծոյ, եւ ժառանգակիցք
 Քրիստոսի. եթէ չարչարանացն կցորդ
 լինիմք, եւ փառացն հաղորդ լինելոց
 եմք:

18 Ինձ այսպէս թուի եթէ ոչ են ար-
 ժանի չարչարանք ժամանակիս հան-
 զերձելոց փառացն որ յայտնելոց են
 19 ի մեզ: Զի անկախութիւն արարա-
 ծոց յայտնութեան որդւոյն Աստուծոյ
 20 սպասէ: Զի ընդունայնութեան արա-
 րածքն հնազանդեցան, ոչ իւրեանց
 կամաւ, այլ վասն այնորիկ որ հնա-
 21 զանդեցոյն յուսով, Զի եւ ինքեանք
 իսկ արարածքն սղատանցին ի ծառա-
 յութեանէ ապականութեան յազատու-
 թիւն փառաց որդւոյն Աստուծոյ:
 22 Քանզի զիտեմք եթէ ամենայն արա-
 րածք հեծնեւ եւ երկնն մինչեւ ցայժմ:

1 Յայն, Եւ արդ գտանեմ զօրէնս, զի յորժամ
 կամիմ առնել զբարին, ինձ
 2 Ունչ, Յիսուս, որ ոչ գնան ըստ մարմնոյ,
 այլ ըստ հոգւոյ
 3 կամ, զի տկարանայր

4 Յայն, կեայք

23 Եւ ոչ այսչափ միայն, այլ եւ մեք իսկ որ զպտուղ Հոգւոյն ունիմք՝ անձամբ յանձինս մեր հեծեմք, որդեգրութեանն ակն կայեալ՝ փրկութեան մարմնոյ մե-

24 րոյ: Զի յուսով ապրեցաք. այլ յոյս տեսանելի չէ յոյս. զի զոր տեսանէ 25 ոք՝ զի՞ եւս յուսայ: Ապա եթէ զոր ոչն տեսանեմք՝ յուսամք, համբերու-

26 թեամք ակն ունիմք: Նոյնպէս եւ Հոգին ի թիկոնս հասանէ տկարու- թեանս մերում. զի զոր կամքն յա- զօթս՝ որպէս արժան իցէ ոչ զիտեմք. այլ ինքնին Հոգին բարեխօս լինի ի

27 հեծութիւնս անմտունչս: Բայց որ քննէն զսիրտս՝ զիտէ զինչ խորհուրդ է Հոգւոյն, զի ըստ Աստուծոյ բարե- իսօսէ վասն սրբոց:

28 Բայց զիտեմք եթէ որոց սիրենն զԱս- տուած՝ յամենայն գործակից լինի ի բարիս՝ որք հրաւիրանաւն կոչեցան:

29 Զի զորս յառաջն ճանաչէր՝ յառաջա- զոյն եւ հրաւիրեաց կերպարանակից լինել պատկերի Որդւոյն իւրոյ. զի եղիցի նա անդրանիկ ի մէջ եղբարց

30 բազմաց: Եւ զորս յառաջադոյնն հրա- լիրեաց՝ զնոսին եւ կոչեաց. եւ զորս կոչեացն՝ զնոսին եւ արդարացոյց. եւ զորս արդարացոյցն՝ զնոսին եւ փա-

31 աւորս արար: Իսկ արդ զի՞նչ ասեմք առ այս. եթէ Աստուած ի մեր կոյս

32 է, ո՞վ իցէ մեր հակառակ: Որ յիւր Որդին ոչ ինայեաց, այլ վասն մեր ա- մենեցուն մասնեաց զնա, զիարդ ոչ նովաւ հանդերձ զամենայն շնորհիցէ

33 մեզ: Ո՞վ իցէ որ մեզադիր լինիցի ընտ- րելոց Աստուծոյ. Աստուած է որ ար-

34 զարացուցանէ իսկ արդ ո՞վ է որ զատապարտ առնիցէ. Քրիստոս Յիս- տուս՝ որ մեռաւն, մանաւանդ թէ յա- րուցեալ իսկ է, եւ է բնդ այմէ Աս- տուծոյ, որ եւ բարեխօս իսկ է վասն

35 մեր: Արդ ո՞վ մեկնեացէ զմեզ ի սի- րոյն Քրիստոսի. նեղութիւն, թէ անձկութիւն, թէ հարածանք, թէ սով, թէ մերկութիւն, թէ վիշտք, թէ

36 սո՛ւր. Որպէս եւ գրեալ է, վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք

37 իբրեւ զոչխար ի սպանդ: Այլ յայսմ ամենայնի առաւել յաղթեմք նովաւ

38 որ սիրեացն զմեզ: Քանզի հաստատեալ

եմ եթէ ոչ մահ եւ ոչ կեանք եւ ոչ հրեշտակք եւ ոչ իշխանութիւնք, եւ ոչ որ կանս եւ ոչ հանդերձեալքն, եւ ոչ զօրութիւնք, եւ ոչ բարձրութիւն

39 եւ ոչ խորութիւն, եւ ոչ այլ ինչ արա- րած կարէ մեկնել զմեզ ի սիրոյ անտի Աստուծոյ, որ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր:

ԳԼ Թ

1 Ե՛ր. Ստուգութեամբ ասեմ ի Քրիս- տոս եւ ոչ ասեմ, վկայեն ինձ միտք

2 իմ ի Հոգի Սուրբ, Զի տրտմութիւն է ինձ յոյժ եւ անպակաս ցաւք սրտի

3 իմոյ: Զի ուխտիւք խնդրէի ես իսկ ինքնին նդով լինել ի Քրիստոսէ վասն եղբարց իմոց եւ ազգականաց ըստ

4 մարմնոյ, Որ են Խօրայելացիք. որոց որդեգրութիւնն եւ փառքն եւ կտա- կարանքն եւ օրէնսդրութիւնն եւ պաշ-

5 տունն եւ աւետիքն. Որոց հարքն, յո- րոց եւ Քրիստոս ըստ մարմնոյ, որ է ի վերայ ամենեցուն Աստուած օրհնեալ

6 յաւիտեանս: Ամէն: Ոչինչ է մարթ եթէ անկամ լինիցի բանն Աստուծոյ, զի ոչ ամենեքեան որ յիօրայելէն են,

7 նոքա Խօրայելեանք իցեն. Եւ ոչ որ զաւակն Աքրահամու են՝ ամենեքեան որդիք իցեն: այլ Խաճակաւ կոչեացի

8 քեզ զաւակ: Այսինքն թէ ոչ որ որդիք մարմնոյն են՝ են որդիք Աստուծոյ, այլ որդիք աւետեացն համարին ի զաւակ:

9 Քանզի աւետեաց իսկ է բանս այս, թէ ի ժամանակի յայսմիկ եկից, եւ եղևից՝

10 որդի Սառայի: Եւ ոչ այնչափ միայն այլ ի Հոբեբեկայ, ի միոջէ անկողնոյ Ի-

11 սահակայ հօր մերոյ: Զի մինչչեւ ծնեալ էին, եւ մինչչեւ բարի ինչ կամ չար զործեալ էր, (զի ըստ ընտրութեանն յառաջադրութիւնն Աստուծոյ հաստա-

12 տեցի, Ոչ ի գործոց, այլ յայնմանէ որ 13 կոչեացն,) ասացաւ նմա թէ, Երէցն կրտսերոյն ծառայեացէ. որպէս եւ գրեալ է թէ, ԶՅակովբ սիրեցի, եւ զնասաւ ատեցի:

14 Իսկ արդ զի՞նչ ասեմք. միթէ անի- րաւութիւն իցէ յԱստուծոյ. քաւ լիցի

15 Զի Մովսիսի ասէ, Ոգորմեցայց որում ոգորմեցայցն, եւ զթացայց յոր զթա-

16 ցայցն: Ապա ոչ ըստ այնմ ինչ է որ կամիցին, եւ ոչ ըստ այնմ՝ որ ընթա-

19124, ամենայն ինչ

Նայցէ, այլ ըստ Աստուծոյ որ ողորմի:

17 ԵՁ. Քանզի սաէ գիր ցՓարաւոն թէ, վասն այնորիկ գրգեցիլ գըեզ, զի ի քեզ ցուցիլ զգորութիւն իմ, եւ պատմեցի առնուն իմ ընդ ամենայն երկիր:

18 Ապա ուրեմն ում կամի ողորմի, եւ

19 ¹ում կամի խտտանայ: Իսկ արդ ասիցես թէ, Մեզ եւս զի՞ զնէ, զի կա-

20 մաց նորա ²ոչ ոք կայ՝ հակառակ: Իսկ արդ զու ³մի ես, մարդ, որ Յպատասխանի տաս Աստուծոյ. միթէ ասիցէ ստեղծուածն ցտեղծիչն թէ Ընդէր

21 այդպէս արարեր զիս: Եթէ ո՞չ ունիցի իշխանութիւն բրուան կաւոյն, ի նմին զանգուածոյ առնել անօթ՝ զունն

22 ի պատիւ եւ զունն յանարգանս: Ապա եթէ կամէր Աստուած ցուցանել զբարկութիւն, եւ յայտնի առնել զգորութիւն իւր, ⁴զոր համբերն՝ բազում երկայնատութեամբ անօթոցն բարկութեան պատրաստելոցն ի կորուստ: Չի յայտնի արասցէ զմեծութիւն փառաց յարոց ի վերայ անօթոցն ողորմութեան, զոր ⁵պատրաստեաց ի փառս:

24 Չորս եւ կոչեաց զմեզ, ոչ միայն ի

25 Հրէիդ, այլ եւ ի հեթանոսաց: Որպէս եւ յովսէէ սաէ, Կոչեցի զոր ոչ ժողովուրդն իմ՝ ժողովուրդ ինձ, եւ

26 զչսրեցեալն՝ սիրեցեալ: Եւ եղիյի ի ստեղծել յորում ասացաւ նոցա թէ, Ոչ ժողովուրդ իմ զուք, անդ կոչեացին նոքա որդիք Աստուծոյ կենդանւոյ:

27 Եսայի ազգակէ վասն Իսրայելի, Եթէ իցէ թիւ որդւոցն Իսրայելի իբրեւ զաւազ ծովու՝ ճակաւ ինչ մնացորդք

28 մնացեն: Չի բան մի հակիրճ եւ համառոտ արդարութեամբ, զբանն հակիրճ արասցէ Տէր ի վերայ երկրի:

29 Եւ որպէս սաէ Եսայի, Եթէ ոչ Տեառն զօրութեանց թողեալ էր մեզ զաւակ, իբրեւ զՍողոմ լինէաք եւ Գոմորոյ նմանէաք:

30 ԶԿ. Իսկ արդ զի՞նչ ասիցեմք. զի հեթանոսք որ ոչ երթային զհետ արդարութեան՝ հասին արդարութեան, այնմ արդարութեան՝ որ ի հաւատոց անտի:

31 Այլ Իսրայէլ երթայր զհետ օրինացն արդարութեան, եւ յօրէնս արդարութեանն ոչ ժամանեաց: Ընդէր՝ զի ոչ ի հաւատոց այլ իբրեւ ի գործոց օրինաց. քանզի զթեցին նոքա առ վիսին

33 զայթակղութեան. Որպէս եւ գրեալ է, Ահաւասիկ զնեմ ի Միովն քար վայթակղութեան եւ վէմ գորուման, եւ ամենայն որ հաւատասցէ ի նա մի՛ աւժեացէ:

ԳԼ Ժ

1 Եղբարք, իմ կամք սրտի եւ աղօթք առ Աստուած վասն Նոցա են ի փրկութիւն:

2 Քիւն, Քանզի վկայեմ նոցա՝ թէ զնախանձ Աստուծոյ ունին, այլ՝ ոչ զիտութեամբ: Չի տգէտ են Աստուծոյ արդարութեանն, եւ զիւրեանցն խնդրեն կացուցանել, զի արդարութեանն

4 Աստուծոյ ոչ հնազանդեցան: Քանզի կատարած օրինացն Քրիստոս է յարդարութիւն ամենայն հաւատացորոց:

5 ԶԿ. Մովսէս զրէ զարդարութիւնն որ յօրինաց անտի է, Եթէ արասցէ

6 զայն մարդ, կեցցէ նովին: Իսկ զհաւատոցն արդարութեանէ այսպէս սաէ, Մի՛ ասիցես ի սրտի քում, Ո՞վ երանիցէ յերկինս, այսինքն է զՔրիստոս

7 Իշուցանել. Կամ, Ո՞վ իջանիցէ յանդունդս, այսինքն է զՔրիստոս հանել

8 ի մեռելոց: Այլ զի՞նչ սաէ ճգիր. Մերձ է ջբանն, ի բերան քո եւ ի սրտի քում է, այսինքն է բանն հաւատոց զոր քարոզեմք: Չի եթէ խոստովանեցես բերանով քով Տէր զՅիսուս, եւ հաւատասցես ի սրտի քում թէ Աստուած

10 յարոց զնա ի մեռելոց, կեցցես: Չի սրտիւ հաւատայք յարդարութիւն, եւ բերանով խոստովանիք ի փրկութիւն

11 Քանզի սաէ գիր, Ամենայն որ հաւատասցէ ի նա՝ մի՛ ամաչեացէ: Չի ոչ զոյ խտիր Հրէի եւ հեթանոսի. քանզի նոյն Տէր է ամենեցուն, բաւական յամենայն ոչք կարդան առ նա: Չի ամենայն որ կարդասցէ զանուն Տեառն՝ կեցցէ:

14 Իսկ զիմրդ կարդասցեն յոր ոչն հաւատացին. կամ զիմրդ հաւատասցեն

¹Յ.ն., զոր կամի խտտացուցանէ
²Յ.ն., ո՞ եկաց
³Յ.ն., հակառակ պատասխանի
⁴Յ.ն., համբեր
⁵Յ.ն., յառաջադրին պատրաստեաց
⁶Յ.ն., մնացորդն ապրեցի

⁷Ո՞վն, Իսրայելի
⁸Յ.ն., զմիւս

որում ոչն լուան . կամ զիա՛րդ լուի-
 15 ցեն առանց ուրուք քարոզելոյ . կամ
 զիա՛րդ քարոզեսցեն , եթէ ոչ առաքես-
 ցին . որպէս եւ զրեալ է , Լբրեւ զի՛
 զեղեցիկ են ոտք աւետարանչացն խա-
 զաղութեան եւ աւետարանչացն բա-
 16 րութեան : Այլ ոչ ամենեքեան հնա-
 զանդ եղեն աւետարանին . Եսայի ա-
 զաղակէ , Տէր , ո՞ հաւատաց լրոյ մե-
 17 բում : Ապա ուրեմն հաւատք ի լսելոյ
 են , եւ լուր ի բանէն ¹ Բրիտտոսի : ՎՋ
 18 Այլ ասեմ , Միթէ ո՞չ լուան . մա-
 նաւանդ զի Ընդ ամենայն երկիր ել
 բարբառ նոցա , եւ ընդ ծաղո տիեզե-
 19 յրաց՝ խօսք նոցա : Այլ ասեմ , Միթէ
 Իսրայէլ ո՞չ զիտաց . նախ Մոխէս ասէ ,
 Ես նախանձեցուցից զձեզ ոչինչ ժո-
 զովորդեամբ , եւ ազգու անմտաւ զկծե-
 20 ցուցից զձեզ : Բայց Եսայի համարձակի
 իսկ եւ ասէ , Գտայ այնոցիկ որ զիս
 ոչ խնդրէին , յայտնի եղէ այնոցիկ որ
 21 զինէն ոչ հարցանէին : Այլ առ Իսրա-
 յէլ ասէ , Զօր ամենայն ձկեցի զձեռս
 իմ առ ժողովուրդ անհաւան եւ հա-
 կառակող :

ԳԼ ԺԱ

1 ԶԶ . Իսկ արդ ասեմ , Միթէ մերժեա՞ց
 Աստուած զժողովուրդ իւր . քաւ լիցի-
 քանդի եւ ես Իսրայելացի եմ , ի դա-
 ւակէ Աբրահամու , յազգէ Բենիամնի :
 2 Ոչ մերժեաց Աստուած զժողովուրդ
 իւր զոր յառաջն ծանեաւ . թէ ո՞չ զի-
 տէք յեղիա զի՛նչ ասէ զիր , ո՛րպէս
 ամբաստան լինի Աստուծոյ զԻսրայելէ ,
 3 Տէր , զմարգարէս քո կոտորեցին եւ
 զսեզանս քո կործանեցին . ես մնացի
 4 միայն , եւ խնդրեն զանձն իմ : Այլ
 զի՛նչ ասէ նմա պատասխանին . Թողի
 ինձ , ասէ , եւթն հազար այր , որ ոչ
 5 կրկնեցին ծունր Բահազու : Նոյնպէս
 եւ յայսմ ժամանակի մնացորդք բստ
 6 ընտրութեան շնորհացն եղեն : Իսկ
 եթէ շնորհօք , ոչ եւս ի դործոց . ապա
 թէ ոչ՝ շնորհքն ոչ եւս շնորհք լինին :²
 7 Իսկ արդ զոր խնդրէին Իսրայէլ , այնմ
 ոչ եհառ . բայց ընտրութիւնն եհաս ,

8 եւ այլքն կուրացան , (Որպէս գրեալ է ,
 Ետ նոցա Աստուած հոգի յիմարու-
 թեան , աչ՝ որովք ոչ տեսանիցեն , եւ
 ականջս՝ որովք ոչ լսիցեն) մինչեւ
 9 ցայսօր ժամանակի : Եւ Դաւիթ ասէ ,
 Եղիցին սեզանք նոցա յորոգայթ եւ
 յորս եւ ի զայթակղութիւն եւ ի հա-
 10 տուցումն նոցին : Խաւարեսցին աչք
 նոցա զի մի՛ տեսցեն , եւ զթիկունս
 11 նոցա հանապազ կորացո : Իսկ արդ
 ասեմ , Միթէ վասն այնորիկ յանցեան
 զի կործանեցին . քաւ լիցի . այլ նոցա
 յանցանօքն փրկութիւն հեթանոսաց ,
 12 զի նախանձ արկցէ նոցա : Իսկ եթէ
 յանցանքն նոցա մեծութիւն աշխարհի ,
 եւ պարտութիւն նոցա մեծութիւն հե-
 թանոսաց , ո՛րչափ եւս առաւել լրու-
 թիւն նոցա :

13 ԷԿ . Այլ ձեզ ասեմ հեթանոսաց , ցոր-
 քան ժամանակս իցեմ հեթանոսաց ա-
 ռաքեալ , զպաշտօնն իմ փառաւոր առ-
 14 նեմ , Զի թերեւս ³ նախանձ արկից
 նոցա մարմնով իմով՝ եւ ապրեցուցից
 15 զոմանս ի նոցանէ : Զի եթէ մերժումն
 նոցա հաշտութիւն աշխարհի է , իսկ
 ընդունելութիւնն զի՛նչ իցէ , եթէ ոչ՝
 16 կենդանութիւն ի մեռելոց : Իսկ եթէ
 սկիզբն սուրբ է , եւ զանգուածն . եւ
 17 եթէ արմատն՝ ապա եւ ոստքն : Եթէ
 յոստոց անտի ոմանք փշրեցան , եւ գու
 որ ձիթենիով վայրենի էիր՝ պատուաս-
 տեցար ի նոսա , եւ բաժնորդ եղեր
 արմատոյն եւ պարարտութեան ձի-
 18 թենուցն , Մի՛ պարծիր առ ոստովքն .
 ապա եթէ պարծիցիս , ոչ եթէ դու
 զարմատն ի վեր ունիս , այլ՝ արմատն
 19 զքեզ : Իսկ արդ ասիցես , Ոստքն փըշ-
 20 րեցան , զի ես պատուաստեցայց : Բար-
 ւոք է , անհաւատութեամբն փշրեցան ,
 եւ գու հաւատովք հաստաւոցն . մի՛
 21 հպարտանար , այլ երկիր : Զի եթէ Աս-
 տուած ի բուն ոստան ոչ խնայեաց ,
 զուցէ երբեք եւ ի քեզ ոչ խնայեսցէ :
 22 Արդ տես զքաղցրութիւն եւ զսաստ-
 կութիւնն Աստուծոյ . ի վերայ կործա-
 նելոցն սաստկութիւն , եւ ի վերայ քո՝
 քաղցրութիւն ⁴ Աստուծոյ , եթէ կայ-
 ցես ի նմին քաղցրութեան . ապա թէ
 23 ոչ՝ եւ դու կոծոպեսցիս : Եւ նոքա

¹ Դ՛ւն , Աստուծոյ
² Ո՛րչա՞ յաւելան , իսկ եթէ ի գործոց , ոչ եւս
 են շնորհք . ապա թէ ոչ՝ գործն ոչ եւս գործ
 լինի :

³ Գ՛նչ , նախանձեցուցից զմարմն իմ
⁴ Գ՛նչն պատե

եթէ ոչ ի նմին անհաւատութեանն կայցեն, պատուաստեցին. զի կարող է Սատուած միւսանդամ պատուաստել
 24 դնոսա : Զի եթէ զու ի բուն ի վայրենի ձիթենուոյ անտի հատար, եւ յանրունքս ի բարի ձիթենուոջն պատուաստեցար, որչափ եւս ստուել նորա սրբունքն իսկ են՝ պատուաստեցին յիւրեանց ձիթենուոջն :

25 Ե՛ճ. Ոչ կամիմ, եղբարք, եթէ տղէսք իցէք խորհրդոյս այսմիկ, զի մի՛ յանձինս ձեր իցէք իմաստունք. զի կու՝ ձութիւն փոքր ի չափէ եղև Իսրայելի, մինչև յրումն հեթանոսաց մտցէ,
 26 եւ ապա ամենայն Իսրայէլ կեցցէ. որպէս եւ գրեալ է, Եկեացէ ի Սիոնէ՛ Փրկիչ, եւ զարձուցցէ դամպարշտու
 27 թիւնան ի Յակովբայ : Եւ այս նոցա որ յինէն ուխտ, յորժամ բարձից դմեզս
 28 նոցա : Ըստ աւետարանիս թչնամիք են փանձեր, ըստ ընտրութեանն՝ սի-
 29 րելիք վասն հարցն : Քանզի անղեզմ են շնորհքն եւ կոչումն Սատուոյ :
 30 Զի որպէս եւ զուք երբեմն ապստամբք էիք յՍատուծոյ, եւ արդ ողորմութիւն գտէք առ նոցա ապստամբութեամբն,
 31 Նոյնպէս եւ նորա այժմ ապստամբք չեղեն առ ձերով ողորմութեամբդ, զի
 32 եւ՝ նորա ողորմութիւն գտցին : Քանզի արդև Սատուած դամենեօն յանհաւանութիւն, զի ամենեցուն ողորմացի :

33 Ո՛վ խորք մեծութեան եւ իմաստութեան եւ զիտութեանն Սատուծոյ, որպէս առանց քննելոյ են գատասանք նորա, եւ առանց գննելոյ են
 34 ճանապարհք նորա : Զի ո՛վ զիտաց զմխտ Տեառն, կամ ո՛վ խորհրդակից
 35 եղև նմա. Կամ ո՛վ ետ նմա փոխ,
 36 եւ ամուսցու փոխարէն ի նմանէ : Զի ի նմանէ եւ նովաւ եւ ի նոյն ամենայն. նմա փառք յաւիտեանս : Ամէն :

ԳԼ. ԺԲ

1 Աղաչեմ զձեզ, եղբարք, զթու՝ թեամբքն Սատուծոյ՝ պատարաստել զմարմինս ձեր պատարագ կենդանի, սուրբ, հաճոյ Սատուծոյ, զիօսուն
 2 պաշտօնդ ձեր. Եւ մի՛ կերպարանիք

կերպարանօք այխարհիս այսորիկ, այլ նորոգեցարուք ի նորոգութիւն մտաց ձերոց, առ ի քննել ձեզ զլաւն, եւ՝
 եթէ զինչ են կամքն Սատուծոյ՝ բարին եւ հաճոյն եւ կատարեալն :

3 Զայս ասեմ շնորհօքն Սատուծոյ որ տուեալ են ինձ, ամենայնի որ է ի ձեզ, մի՛ առաւել ինչ խորհել քան զարժանն խորհելոյ, այլ խորհել ի զգաստանալ իւրաքանչիւր՝ որպէս եւ բաժանեաց
 4 Սատուած չափ հաւատոց : Որպէս ի միում մարմնի անդամս բազումս ունիմք, եւ անդամքն ամենայն ոչ զնոյն
 5 զործ ունին. Նոյնպէս եւ բազումքս մի մարմին եմք ի Քրիստոս, այլ իւրաքանչիւր միմեանց անդամք եմք :
 6 Բայց ունիմք մեք շնորհս ըստ շնորհացն, որ տուեալ են մեզ ազգս ազգս. եթէ մարդարէութիւն՝ բաս չափոյն
 7 հաւատոց, եթէ պաշտօն՝ ըստ պաշտամանն, եթէ որ ուսուցանէն՝ ըստ
 8 վարդապետութեանն, Եթէ որ մխիթարէն՝ ըստ մխիթարութեանն. որ առասն է՝ զուարթութեամբ, որ վերակացուն է՝ փութով, որ ողորմին՝
 9 յըջմտութեամբ : Սէր առանց կեղծաւորութեան, ասեալ զչար, զհեա երթալ բարեաց : Յեղբարսրութեան առ միմեանս զմեզք. ի պատիւ զմի-
 11 մեամբք ելանել. Ի փոյթ՝ մի՛ վնհւերօք. հողով եռացէք. Տեառն ծառայեցէք. Յուսով խնդացէք. նեղութեան համբերեցէք. աղօթից ստէպ
 13 կացէք. Ի պէտս սրբոց հազորդեցարուք. զհիւրասիրութեան զհեա երթալք. Օրհնեցէք զհալածիչս ձեր, օրհնեցէք եւ մի՛ անխմանէք. Խնդալ ընդ խնդացողս, լալ ընդ լացողս : Զնոյն միմեանց խորհիջիք. մի՛ ամպարաւանէք, այլ ընդ խոնարհս զիջանիցիք. մի՛ լինիք իմաստունք յանձինս ձեր :
 17 Մի՛ ումեք չարի չար հատուցանէք. խորհեցարուք զբարիս առաջի ամենայն մարդկան, Եթէ հնար ինչ իցէ ձեզ, ընդ ամենայն մարդկան զխաղա-
 19 ցութիւն կալլիք : Մի՛ դոմնձանց վրէժ խնդրէք, սիրելիք, այլ սուր տեղի բարկութեան. քանզի գրեալ է, Իմ է վրէժ խնդրութիւն, եւ ես հատուցից
 20 ստէ Տէր : Այլ եթէ քաղցեալ իցէ

1 Գ-նն, եղեն, զի առ ձերով ողորմութեամբդ և

2 Ի բուսմա պոխտի

Թշնամին քո, հաց տուր նմա, եւ եթէ
 ծարաւի՝ ջուր տուր նմա. զայս ա-
 րարեալ՝ կայծակուն հոյ կուտեսցես
 21 Ի գլուխ նորա: Մի՛ յազթիր ի չարէ,
 այլ յազթեա բարեաւն չարին:

ԳԼ ԺԳ

4 Ամենայն անձն որ ընդ իշխանու-
 թեամբ իցէ՝ ի հնազանդութեան կաց-
 ցէ. քանզի ոչ ուստեք է իշխանու-
 թիւն, եթէ ոչ յԱստուծոյ. եւ որ ենն՝
 2 յԱստուծոյ կարգեալ են: Այսուհետեւ
 որ հակառակ կայ իշխանութեանն՝ Աս-
 տուծոյ հրամանին հակառակ կայ, եւ
 որք հակառակն կան՝ անձանց գատաս-
 3 տանս ընդունին: Զի իշխանքն ոչ են
 յերկեւզ բարեաց գործոց, այլ՝ չարաց.
 կամիս չերկնչել յիշխանութենէ անտի-
 զրարիս գործեա, եւ ընկացիս գոյու-
 4 թիւն ի նմանէ. Զի Աստուծոյ պաշ-
 տօնեայ է քեզ ի բարիս. ապա եթէ
 չար գործիցես, երկիր. զի ոչ եթէ
 վարապար ածեալ է սուսեր ընդ մէջ.
 Աստուծոյ սպասաւոր է վրէժխնդիր ի
 բարկութիւն այնմ՝ որ զչարն գործի-
 5 ցէ: Վասն որոյ հարկ է հնազանդ լի-
 նել՝ ոչ միայն վասն բարկութեանն,
 6 այլ եւ վասն խղճի մտացն: Վասն այ-
 նորիկ եւ հարկի հարկանէք, զի Աս-
 տուծոյ սպասաւորք են՝ ի նոյն կան-
 7 խեայք: Արդ հատուցէք իւրաքանչիւր
 զպարտս. որում զհարկ՝ զհարկն, ու-
 բում զմաքս՝ զմաքսն, որում զերկեւզ՝
 զերկեւզն, որում զպատիւ՝ զպատիւն:
 8 Եւ մի՛ ումեք պարտապան գտանի-
 ցիք. բայց զմիմեանս սիրելոյ. զի որ
 9 սիրէ զընկերն՝ զօրէնսն կատարէ. ԶՄի՛
 չնայցեան, եւ Մի՛ սպանանիցես, եւ
 Մի՛ զովանայցես, եւ Մի՛ սուտ վկայի-
 ցես, եւ Մի՛ գանկանայցես, եւ եթէ
 այլ ինչ սպտուրբան է՝ յայն բան բո-
 վանդակի, եթէ Սիրեսցես զընկեր քո
 10 Իրբեւ զանձն քո: Սէր ընկերի իւրում
 չար ոչ անէ. լրումն օրինացն սէր է:
 11 Եւ զայս զիտասջիք վասն ժամանա-
 կիս, զի արդ ժամ իսկ է մեզ ի քնոյ
 զարթնուլ. զի այժմ մերձ է մեզ վեր-
 կութիւն քան յորժամ հաւատացաքն.
 12 Գիշերն մերժեցաւ եւ տիւն մերձեցաւ.
 Ի բաց արասցուք այսուհետեւ զգործսն
 խաւարի, եւ զգեցցուք զգէնն լուսոյ:

13 Իրբեւ ի տուընջեան զգաստացեալք
 չըջեցուք, մի՛ անառակութեամբք եւ
 արբեցութեամբք, եւ մի՛ խառն ան-
 կողմովք եւ պղծութեամբք, եւ մի՛ նա-
 14 խանձու եւ հակառակութեամբ. Այլ
 զգեցարուք զՏէր Յիսուս Քրիստոս,
 եւ մարմնոյ խնամ մի՛ տանիք ի ցան-
 կութիւնս:

ԳԼ ԺԴ

4 Այլ զակարացեալն ի հաւատք ընկա-
 արուք՝ մի՛ խղճիւ երկմտութեանց:
 2 Ոմն հաւատայ ուտիլ զամենայն, եւ
 3 որ հիւանդն է՝ բանջար կերիցէ: Որ
 ուտէն, զայն որ ոչն ուտէ՝ մի՛ անգոս-
 նեսցէ, եւ որ ոչն ուտէ, զայն որ ու-
 տէն՝ մի՛ գատեոցի. քանզի Աստուած
 4 քնա ընկալաւ: Դու ո՞վ ես որ գափս
 զայլոյ ծառայ. իւրում Տեառն կայ
 կամ անկանի. բայց կայցցէ, զի կարող
 5 է՝ Տէրն հատառել զնա, Ոմն օպահէ
 որ ըստ օրէ եւ ոմն օպահէ զօրհանա-
 պալ. իւրաքանչիւր ոք զիւր միտս
 6 հաճեսցէ: Որ խորհի զօրն՝ Տեառն
 խորհի, եւ որ ոչն խորհի զօրն՝ Տեառն
 չխորհի. եւ որ ուտէ՝ Տեառն ուտէ,
 եւ զոհանայ զԱստուծոյ. եւ որ ոչն
 ուտէ՝ Տեառն չուտէ, եւ զոհանայ զԱս-
 7 տուծոյ: Զի ոչ ոք ի մէնջ անձամբ
 8 կեցայ, եւ ոչ անձամբ մեռանի: Եթէ
 կեամք, Տեառն կեամք, եւ եթէ մե-
 ռանիմք, Տեառն մեռանիմք. եւ արդ
 եթէ՝ կեամք եւ եթէ՝ մեռանիմք,
 9 Տեառն եմք: Քանզի ի նոյն իսկ եւ
 Քրիստոս մեռաւ եւ կեցաց, զի մեռե-
 10 լոց եւ կենդանեաց առ հասարակ տի-
 կամ ընդէր անդոսիս զեղբայր քո,
 քանզի ամենքին կայոց եմք առաջի
 11 աստիին Քրիստոսի: Զի գրեալ է,
 կենդանի եմ ես, ասէ Տէր, զի ինձ
 կրկնացի ամենայն ծուր, եւ ամենայն
 12 լեզու խոստովան լիցի Աստուծոյ: Ապա
 ուրեմն իւրաքանչիւր ոք ի մէնջ ընդ
 13 անձին համարս տացէ Աստուծոյ: Այս-
 սուհետեւ մի՛ զմիմեանս գատեցուք,
 այլ առաւել զայնս զիւր ի մտի՝ չդնել
 14 զայթակղութիւն եղբօրն: Զայս զի-

1Ուտէ, Աստուած
 2Յ-ն, դատի
 3Բ-ւ-ւ, խոչ եւ գայթակղութիւն

տեմ եւ հաստատեալ եմ ի Քրիստոս Յիսուս, զի ոչինչ է պիղծ նովա, բայց այնմ որ համարիցի ոք ինչ պիղծ՝
 15 նմա է պիղծ: Զի եթէ վասն կերակրոյ եղբայրն քո սրամի, ոչ եւս սիրով դնայեր. մի՛ կերակրովն քով գնա կրուսաներ, վասն որոյ Քրիստոսն մե-
 16 ռաւ: Մի՛ հայնոյեացի բարին՝ ձեր:
 17 Զի ոչ է արքայութիւնն Աստուծոյ կերակուր եւ ըմպելի, այլ՝ արգարութիւն եւ խաղաղութիւն եւ խնդութիւն ի Հոգին Սուրբ: Զի որ յայտմ
 18 ծառայէ Քրիստոսի, հաճոյ է Աստու-
 19 ծոյ, եւ ընտիր՝ մարգկան: Ապա ստուհեաեւ զհետ երթիցուք զխաղա-
 20 ղութեան եւ զչինութեան որ առ մի-
 21 մասն: Մի՛ վասն կերակրոյ քակեր զործ Աստուծոյ. ամենայն ինչ սուրբ է, սյլ չար այնմ մարդոյ է որ ՚խղճիւն
 21 ուտիցէ: Լաւ է ոչ ուտել միս եւ ոչ ըմպել զինի, եւ ոչ որով եղբայրն քո
 22 զայթակղի կամ զթէ կամ տկարանայ:
 22 Դու այսպէն հաւատս ունիս, կայ առանձինն առաջի Աստուծոյ. երանի որ ոչ զատիցի զանձն որով ՚զընկերն
 23 փորձիցէ: Բայց որ խղճէն, թէսլէտ եւ ուտիցէ, գատապարտեալ է, զի ոչ
 24 ըստ հաւատոյ է, զի ամենայն ինչ որ ոչ ի հաւատոյ է՝ մեղք են: ՅԱյլ այնմ որ կարողն է հաստատել զձեզ ըստ ա-
 25 լետարանի իմում եւ ըստ քարոզութեանն Յիսուսի Քրիստոսի, ըստ յայտնութեան խորհրդոյն ժամանակօրն յայ-
 25 լիսեմից լռեցելոյ, Եւ յայտնելոյ այմ-
 26 միկ ի ձեռն զրոց մարդարէականաց ըստ հրամանի մշտնջևնաւորին Աստուծոյ ի հնազանդութիւն հաւատոյ,
 26 յամենայն հեթանոսս ծանուցելոյ, Միայնոյ իմաստնոյն Աստուծոյ, ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի, որում փառք յաւերտանաս: Ամէն:”

ԳԼ. ԺԵ

1 ԷԳ. Պարտ է մեզ որ կարողս եմք՝ զտկարութիւն տկարացն բառնալ, եւ
 2 մի՛ անձանց եւեթ հաճոյ լինել, Այլ

իւրաքանչիւր ոք ի մէնջ ընկերին հաճոյ լիցի ի բարիս փասն շինութեան:
 3 Քանզի եւ Քրիստոս ոչ եթէ անձին հաճոյ եղև, այլ սրպէս եւ զրեալ է, նախատինք նախաաչաց քոց անկան ի
 4 վերայ իմ: Բայց որ ինչ գրեցան՝ ի մեր վարդապետութիւն գրեցաւ, զի համբերութեամբ եւ մխիթարութեամբ
 5 գրոց զյոյսն ընկալցուք: Այլ Աստուած համբերութեան եւ ՚ամենայն մխիթարութեան՝ սացէ ձեզ զնոյն խորհել ընդ միմեանս ըստ Յիսուսի Քրիստո-
 6 սի: Զի միաբանութեամբ ի մի բերան փառաւոր աննիցէք զԱստուած եւ զՀայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիս-
 7 տոսի: Վասն որոյ ընկալարուք զմիմեանս, սրպէս եւ Քրիստոս ընկալաւ ՚զձեզ ի փառս Աստուծոյ:
 8 Այլ ասեմ թէ ՚Քրիստոսի սպասաւոր թրփատութեանն լինել վասն ճշմարտութեանն Աստուծոյ էր, առ ի հաստատուն աննելոյ զաւետիս հարցն:
 9 Այլ հեթանոսք վասն ողորմութեան փառաւոր աննեն զԱստուած. սրպէս եւ զրեալ է, Վասն այսորիկ գոհացոյց զքէն ի հեթանոսս, եւ անուսն քում
 10 սաղմոս ասացից: Եւ գարձեալ ասէ թէ՝ Ուրախ լերուք, հեթանոսք, ընդ ժո-
 11 զովրդեան նորա: Եւ գարձեալ թէ՝ Օրհնեցէք, ամենայն հեթանոսք, զՏէր, եւ զովեցէք զնա, ամենայն ժողովուրդք:
 12 Եւ գարձեալ Եսայի ասէ, Եղիցի արաման Յեսսեայ, եւ որ կանգնելոյն է իշխան հեթանոսս, ի նա հեթանոսք
 13 յուսասցին: Այլ Աստուած յուսոյ լի արասցէ զձեզ ամենայն խնդութեամբ եւ խաղաղութեամբ, առուելուլ ձեզ յուսով զորութեամբ Հոգոյն Սրբոյ:
 14 ԷԳ. Հաստատեալ եմ եւ ես ինքնին, եղբարք իմ, վասն ձեր, զի եւ զուք լի էք բարութեամբ, լի էք ամենայն գիտութեամբ, կարող էք եւ զմիմեանս
 15 խրատել: Այլ համարձակադոյս գրեցի առ ձեզ, ՚կարարք, փոքր ի շատէ, իբրեւ յիշեցուցանելով ձեզ վասն չնորհացն որ տուեալ են ինձ Աստուծոյ:
 16 Լինել ինձ սպասաւոր Յիսուսի Քրիստոսի ի հեթանոսս, ըզձակերաս աննել զաւետարանն Աստուծոյ, զի եղիցի

1 Գռն, ի գայթակղութիւն
 2 Ի ցուէն գախտէ
 3 Զայս հարստած սանն սանն ասք փոյն, բազումս է Կարսածէ ժՁ քիւնն է-էթ. Էս սակատ, էբբեւ զէբն, ե՛ սար ե՛ անդ:

4 Ունն, զմեզ
 5 Ունն, Յիսուսի Քրիստոսի
 6 Ի բազումս գախտէ

պատարազն հեթանոսաց ընդունելի՝
 17 սրբեալ Հոգւոջն Սրբով: Ունիմ այ-
 սուհեանեւ սլարծանս ի Քրիստոս Յի-
 18 սուս առ Աստուած: Քանզի ոչ իշխեմ
 խօսել ինչ զոր ոչ զործեաց Քրիստոս
 ինեւ ի հնազանդութիւն հեթանոսաց
 19 բանիւք եւ արդեամբք, Չորութեամբ
 նշանաց եւ արուեստից, զորութեամբ
 Հոգւոյն՝ Սրբոյ, որպէս ինձ յերուսա-
 զմէ եւ շուրջ մինչեւ ի կողմանս Լիւ-
 ըրկացոց լնուլ զաւետարանն Քրիս-
 20 տոսի: Այնպէս առատացեալ յաւետա-
 րանել, ոչ ուր անուանեցաւ Քրիստոս,
 զի մի՛ իբրեւ յայց հիման վերայ չի-
 նիցեմ, այլ որպէս եւ գրեալ է թէ,
 21 Որոց ոչ պատմեցաւ վասն նորա՝ տես-
 ցին, եւ որոց ոչ իցէ լուեալ՝ ի միտ
 22 առցեն: Վասն որոյ շատ խափանեցայ
 23 զալ առ ձեզ: Բայց արդ ոչ եւս զոյ
 ինձ տեղի ի կողմանս յայտոսիկ, եւ
 անձուկ յոյժ ունիմ ի բազում ամաց
 24 զալ առ ձեզ, Յորժամ անցանիցեմ ի
 Սպանիա, ահն ունիմ յանցանելն առ
 նոսա՝ տեսանել զձեզ, եւ ի ձէնջ յու-
 զարկել անգր, եթէ նախ իսկ փոքր
 25 ի շատէ՛ ձեւք լցայց: Բայց այժմ եր-
 թամ յերուսաղէմ պաշտել զսուրբն:
 26 Քանզի հաճոյ թուեցաւ Մակեդոնա-
 ցւոցն եւ Աքայեցւոցն հաղորդութիւն
 ինչ առնել ընդ աղքատս սրբոցն որ
 27 ենն յերուսաղէմ: Հաճոյ թուեցաւ,
 քանզի եւ պարտապան իսկ են նոցա.
 զի եթէ հոգեւորացն նոցա հազորդ եւ
 զեն հեթանոսք, պարտին եւ մարմնա-
 28ւորացն կցորդ լինել: Արդ զայս կա-
 տարեալ եւ կնքեալ զպտուղ նոցա,
 29 անցից առ ձեւք ի Սպանիա: Չայս զի-
 տեմ, զի ի զայն իմում առ ձեզ՝ լրու-
 թեամբ օրհնութեան՝ շաւետարանին
 Քրիստոսի եկից:
 30 Է՛՛՛: Ազայնմ զձեզ, եղբարք, ի ձեռն
 Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի
 եւ սիրով Հոգւոյն, պատերազմակից
 լինել ինձ յազօթս վասն իմ առ Աս-
 31 տուած: Չի ասորցայց յայտատամ-
 բացն որ ի Հրէաստանի են. եւ պաշ-
 տօնն իմ որ յերուսաղէմ՝ ընդունելի
 32 լիցի սրբոցն: Չի խնդութեամբ եկեալ
 առ ձեզ ի կամս Աստուծոյ, հանգեայց

33 ընդ ձեզ: Եւ Աստուած՝ խաղաղու-
 թեան եղիցի ընդ ձեզ ամենեւեան:
 Ամէն:

ԳԼ ԺԶ

4 Յանձն առնեմ ձեզ զՓիրէ դքոյր
 մեր, որ է սպասաւոր եկեղեցւոյն
 2 Կենքրացոց: Չի զնա ընկալջիք ի
 Տէր արժանի սրբոց, եւ վերակացու-
 լինիջիք նմա յոր պէտս իրաց եւ կո-
 չեսցէ զձեզ. քանզի եւ նա վերա-
 կացու եղեւ բազմաց, եւ ինձ իսկ ի
 զլիսովին:
 3 Ողջոյն տաջիք Պրիսկեայ եւ Ակիւ-
 զայ՝ գործակցաց իմոց ի Քրիստոս Յի-
 4 սուս: Որք ընդ անձին իմոյ զիւրեանց
 պարանոցս մասուցին՝ գորոց ոչ ես
 միայն դո՛սնում, այլ եւ ամենայն եւ
 5 կեղեցիք հեթանոսաց. Եւ առանին
 եկեղեցւոյն նոցա: Ողջոյն տաջիք Ե-
 պենտեայ սիրելւոյ իմոյ՝ որ է պտուղ
 6 Ստրացւոց ի Քրիստոս: Ողջոյն տաջիք
 Մարեայ՝ որ բազում վաստակս վաս-
 7 տակեաց ի ձեզ: Ողջոյն տաջիք Անդ-
 րոնիկեայ եւ Յուսեայ աղգականաց
 իմոց եւ գերեկաց, որք երեւելիքն
 իսկ են յառաքեալս, որք եւ յառաջ
 8 իսկ քան զիս եղեն ի Քրիստոս: Ողջոյն
 տաջիք Ամպղեայ սիրելւոյ իմոյ ի Տէր:
 9 Ողջոյն տաջիք Ուրբանեայ գործակցի
 իմոյ ի Տէր, եւ Ստաքեայ սիրելւոյ
 10 իմոյ: Ողջոյն տաջիք Սպեղեայ՝ որ ըն-
 11 տիրն է ի Տէր: Ողջոյն տաջիք նոցա
 որ յԱրիստարուղեայ տանէ անտի են:
 Ողջոյն տաջիք Հերովդիտոնեայ ազգա-
 կանի իմոյ: Ողջոյն տաջիք այնոցիկ
 որք ի Նարկիսեայ տանէն իցեն ի Տէր:
 12 Ողջոյն տաջիք Տրիփոսեայ եւ Տրիփո-
 նեայ վաստակաւորաց ի Տէր: Ողջոյն
 տաջիք Պերսիգեայ սիրելւոյ, որ բա-
 13 զում վաստակս վաստակեաց ի Տէր:
 14 Ողջոյն տաջիք Ռուփայ ընտրելոյ ի
 Տէր, եւ մօր նորա եւ իմոյ: Ողջոյն
 տաջիք Սալուկրիտեայ, Փղեգոնտեայ,
 Երմայ, Պատրոբայ, Երմեայ, եւ որ
 15 ընդ նոսա եղբարք իցեն: Ողջոյն տա-
 ջիք Փիլոզողոսեայ, եւ Յուդեայ, Ներ-
 կայ եւ քեռ նորա, եւ Ողիմպեայ, եւ
 որ ընդ նոսա սուրբք ամենեքին իցեն:

1ՊԼԵԿ, Աստուծոյ
2ՅԵՄԵՍ պատե

3ՊԼԵԿ, Աքայեցւոց

16 Ողջոյն տաջիք միմեանց ի համբոյր սրբութեան. ողջոյն տան ձեզ ¹ամենայն եկեղեցիք Քրիստոսի:

17 Էջ. Աղաչեմ զձեզ, եղբարք, զիտել զայնպիսիսն որ հերձուածս եւ գայթակղութիւնս առնիցեն արտաքոյ վարդապետութեանն զոր դուքն ուսարուք. եւ խորշեցարուք ի նոցանէ:

18 Ձի այնպիսիքն Տեառն մերում ²Քրիստոսի ոչ ծառայեն, այլ իւրեանց որովայնին. եւ քաղցրաբանութեամբ եւ օրհնութեամբ պատրեն զսիրտս անմեղաց:

19 Ձի ձեր հնազանդութիւնդ առ ամենեսեան հասեալ է. եւ արդ ի ձեզ ուրախ եմ. բայց կամիմ զձեզ իմաստունա վինել ի բարիս, եւ անմեղս՝ ի շարիս: Եւ Աստուած խաղաղութեան խորտակեսցէ զՍատանայ ընդ ոտիւք ձերովք մերձ ընդ մերձ: Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ձեզ:

21 Ողջոյն տայ ձեզ Տիմոթէոս ³եղբայր եւ՝ գործակից իմ եւ Ղուկիոս եւ Աս-

տովն եւ Սոսիպատրոս՝ ազգականք իմ:

22 (Ողջոյն տամ ձեզ եւ ես Տերտիոս, որ զթուղթս զրեցի, ի Տէր:) Ողջոյն տայ ձեզ Գայիոս ասպնջական իմ եւ ամենայն եկեղեցւոյն: Ողջոյն տայ ձեզ Երաստոս շահապ քաղաքիս եւ Կուարտոս եղբայր:

24 Այլ այնմ, որ կարողն է հաստատել զձեզ ըստ աւետարանիս իմում, եւ ըստ քարոզութեանն Յիսուսի Քրիստոսի, ըստ յայտնութեան խորհրդոյն ⁵ժամանակօքն յաւիտենից լոցեցելոյ, եւ յայտնելոյ այժմիկ ի ձեռն զրոց մարգարէականաց ըստ հրամանի մշտնջենաւորին Աստուծոյ, ի հնազանդութիւն հաւատոց, յամենայն հեթանոսս ծանուցելոյ, Միայնոյ իմաստնոյն Աստուծոյ ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի, նմա ⁶փառք յաւիտեանս: Ամէն: ⁷Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ձեզ ամենեսեան:

Աս Հռոմայեցիէն գրեցաւ է Կորնելոսէ է յեռն Փիլէպայ սարկաւազի:

¹Յման պատ
²Ուրէ, Յիսուսի Քրիստոսի
³Ի Յաննէ պատ

⁴Ուրէ, յաւիտեն, Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ձեզ ընդ ամենեօրն: Ամէն:

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

ԱՌԱԶԻՆ ԹՈՒՂԹ

ՎՈՒԽ Ա

1 ԱՌ. ՊԱՒՂՈՍ, կոչեցեալ առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի կամօքն Աստուծոյ, եւ Սոսթենէս եղբայր. եկեղեցւոյդ Աստուծոյ որ է ի Կորնթոս, նուերելոց ի Քրիստոս Յիսուս, կոչեցելոց սրբոց, ամենեքուհրք հանգերձ որք կարդան զանուն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի յամենայն տեղիս՝ նոցա

3 եւ մեր. Շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ եւ ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ:

4: Գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ յամենայն ժամ վասն ձեր ի վերայ շնորհացն Աստուծոյ որ տուեալ են ձեզ

5 ի Քրիստոս Յիսուս. Ձի յամենայնի մեծացարուք զուք նովաւ ամենայն

6 բանիւ եւ ամենայն զիտութեամբ. Որպէս վկայութիւնն իսկ Աստուծոյ հաստատեցաւ ի ձեզ. Ձի զուք մի՛ նուազիցիք եւ մի՛ իւրիք շնորհօք, ակնկալելալ յայտնութեանն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. Որ եւ հաստատեցէ զձեզ մինչեւ ի կատարած աշխատաս յորն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Հաւատարիմ է Աստուած, որով կոչեցարուք ի հաղորդութիւն Որդւոյ նորա Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մերոյ:

10 ԱՋ. Աղաչեմ զձեզ, եղբարք, անուամբն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. զի զնոյն բան ունիցիք ամենեքեան, եւ մի՛ իցեն ի ձեզ հերձուածք. Դբանդի էիք՝ հաստատեալք

11 ի նոյն միտս եւ ի նոյն հանձար: Ազգեղեւ լինձ վասն ձեր, եղբարք, ի Քղուացւոց անտի, թէ հակառակու-

12 թիւնք են ի ձեզ: Եւ արդ ասեմ իսկ, եթէ իւրաքանչիւր ոք ի ձէնջ ասէ, Ես Պաւղոսեան եմ, եւ մեւսն՝ եթէ Ես Ապողոսեան եւ մեւսն՝ եթէ Ես Կեփայեան. եւ մեւսն՝ եթէ Ես Քրիստոսեան: Իսկ արդ բաժանեալ ինչ իցէ Քրիստոս. միթէ Պաւղոս ի խաչ ելեալ իցէ վասն ձեր, կամ յանուն

14 Պաւղոսի՞ մկրտեցարուք: Գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ զի՝ ոչ զուք ի ձէնջ մկրտեցի բայց միայն զԿրիստոս եւ

15 զՊայտիոս, զի մի՛ ոք ասիցէ, Թէ յիմ

16 անուն մկրտեցարուք: Տալ ետու կնիք եւ տանն Ստեփանեայ. զայլ ոք ոչ զիտեմ ամենեւին թէ մկրտեցի:

17 Ձի ոչ առաքեաց զիս Քրիստոս մկրտեալ, այլ աւետարանել. ոչ ճարտարութեամբ բանից, զի մի՛ ընդունայն լիցի

18 խաչն Քրիստոսի: Ձի ճառ խաչին կորուսելոցն յիմարութիւն է, այլ փրկելոցս մեզ՝ զօրութիւն Աստուծոյ: Ձի գրեալ է, Կորնտից զիմաստութիւն իմասանոց, եւ զխորհուրդս խորհրդա-

20 կանաց արհամարհեցից: Ո՛ւր իմաստուն, ո՛ւր զպիր, ո՛ւր քննիչ աշխարհիս այսորիկ. ո՛չ ապաքէն յիմարեցոյց Աստուած զիմաստութիւն աշխարհիս

21 այսորիկ: Քանզի իմաստութեամբն Աստուծոյ ոչ ծանեաւ աշխարհ իմաստութեամբն զԱստուած, հաճեցաւ Աստուած յիմարութեամբ քարոզութեանն ասրեցուցանել զհաւատացեալս:

22 Բայ. Իսկ որովհետեւ Հրեայք նշան հայցեն, եւ հեթանոսք իմաստութիւն

23 խնդրեն, Մէք քարոզեսցուք զխաչելեան Քրիստոս, Հրէից գայթակղու-

21 Յիսուսն զսուտ
 23 Ուստի, Գոհանամ զի. այլ՝ Գոհանամ զԱստուծոյ զի. Գոհանամ զիստ, էքիւս զիստ, Գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ զի

թիւն եւ հեթանոսաց յիմարութիւն .
 24 Բայց նոցին իսկ կոչեցերցն Հրէից եւ
 հեթանոսաց , զՔրիստոս՝ Աստուծոյ
 զօրութիւն եւ Աստուծոյ իմաստու-
 25 թիւն : Զի յիմարն Աստուծոյ իմաստ-
 նագոյն է քան զմարդիկ , եւ տկարն
 Աստուծոյ զօրագոյն է քան զմարդիկ :
 26 Թէպէտ եւ զձեր իսկ կոչուինդ տեսէք ,
 եղբարք , զի ոչ բազում իմաստունք
 ըստ մարմնոյ , եւ ոչ բազում հօրք , եւ
 27 ոչ բազում ազնուականք . Այլ զյիմարս
 աշխարհիս ընտրեաց Աստուած , զի յա-
 մօթ արտոցէ զիմաստունս . եւ զտկարս
 աշխարհիս ընտրեաց Աստուած , զի յա-
 28 մօթ արասցէ զհօրս . եւ զանատոնմս
 աշխարհի եւ զարհամարհեալս ընտրեաց
 Աստուած եւ զոչինչն , զի զէսն իմն
 29 խափանեցէ . Որպէս զի մի՛ պարծեսցի
 ամենայն մարմին ատօջի Աստուծոյ :
 30 Զի ի նմանէ դուք էք ի Քրիստոս Յի-
 սուս , որ եղև մեզ իմաստութիւն յԱս-
 տուծոյ , արդարութիւն եւ սրբութիւն
 31 եւ փրկութիւն . Զի որպէս եւ զրեալ
 է , Որ պարծին ի Տէր պարծեսցի :

ԳԼ Բ

1 Եւ ես ¹թէպէտ եւ եկի առ ձեզ , եղ-
 բարք , ոչ՝ ըստ առաւելութեան ինչ
 բանից ²իմաստութեան պատմել ձեզ
 2 զվկայութիւնն Աստուծոյ : Զի ոչ եթէ
 ի մտի եզի գիտել ինչ ի ձեզ , բայց
 միայն զՅիսուս Քրիստոս , եւ զնոյն
 3 ի խաչ ելեալ : Եւ ես տկարութեամբ
 եւ կրկնաբար եւ զոգոթեամբ բազմաւ
 4 եղէ առ ձեզ . եւ բանն իմ եւ քարո-
 զութիւնն ոչ պատիւ բանիւք ³իմաս-
 տութեան , այլ՝ արդեամբք Հոգւոյն
 5 եւ զօրութեամբ . Զի հաւատք ձեր
 մի՛ իցեն իմաստութեամբ մարդկան ,
 այլ՝ զօրութեամբ Աստուծոյ : ՎՋ
 6 Զիմաստութիւն խօսիւք ընդ կա-
 տարեալս , զիմաստութիւն , ոչ զաշ-
 խարհիս այտորիկ եւ ոչ զիշխանաց աշ-
 7 խարհիս այտորիկ զխափանելեացս , Այլ
 խօսիւք զԱստուծոյ իմաստութիւնն
 ծածուկ խորհրդով , զոր յառաջ քան
 զյաւիտեանս սահմանեաց Աստուած
 8 ի փառս մեր . Զոր ոչ ոք յիշխանաց

աշխարհիս այտորիկ ծանեալ . զի եթէ
 էր ծանուցեալ , ոչ արդեւք զՏէրն փա-
 9 րաց ի խաչ հանէին : Այլ որպէս եւ
 զրեալ է , Զոր ահն ոչ ետես եւ ունկն
 ոչ լուաւ եւ ի սիրտ մարդոյ ոչ ան-
 կաւ , պատրաստեաց Աստուած սիրե-
 կաց իւրոց :

40 ԲԳ . Այլ մեզ յայտնեաց Աստուած
 Հոգւովն իւրով . զի Հոգին զամենայն
 41 քննէ եւ զիտոս Աստուծոյ : Զի ո՞ որ
 ի մարդկանէ զիտէ ինչ զմարդոյն , եթէ
 ոչ հոգի մարդոյն որ ի նմա . նոյնպէս
 եւ ոչ զԱստուծոյն որ զիտէ , եթէ
 42 ոչ Հոգին Աստուծոյ : Այլ մեք ոչ եթէ
 զհոգի աշխարհիս այտորիկ առաք , այլ
 զՀոգին որ յԱստուծոյ . զի ծանկոյժք
 զայն որ յԱստուծոյն շնորհեալ մեզ :
 43 Եւ զոր խօսիմք՝ ոչ եթէ մարդկեղէն
 ուսմամբ ճարտարութեան բանից , այլ
 վարդապետութեամբ ⁴Հոգւոյն , ընդ
 հոգեւորս զհոգեւորսն համեմատեմք :
 44 Քանզի շնչաւոր մարդ ոչ ընդունի
 զՀոգւոյն Աստուծոյ , զի յիմարութիւն
 է նմա . եւ ոչ կարէ զիտել , ⁵եթէ հո-
 45 զեպէս քննիցի՝ : Իսկ հոգեւորն քննէ
 զամենայն , եւ ինքն յուսմեքէ ոչ քննի :
 46 Իսկ արդ ո՞վ զիտոս զմիտս Տեառն ,
 որ եւ խրատտու լինիցի նմա . այլ մեք
 զմիտս Քրիստոսի ունիմք :

ԳԼ Գ

1 Եւ ես , եղբարք , ոչ կարացի խօսել
 ընդ ձեզ իբրեւ ընդ հոգեւորս , այլ իբ-
 2 րեւ ընդ մարմնաւորս : Իբրեւ տղայոց
 ի Քրիստոս կաթն ջամբեցի ձեզ եւ ոչ
 կերակուր , զի ոչ եւս կարէիք . նա
 եւ արդ իսկ ոչ կարէք , քանզի զեռ
 3 մարմնաւոր էք : Ուր եւ արդ են իսկ
 ի ձեզ հեռ եւ ⁶նախանձ , ոչ ապաքէն
 մարմնաւոր էք եւ ըստ մարդկան գնայք :
 4 Յորժամ ասէ ոք ⁷ի ձէնջ , Ես Պաւ-
 զոսեան եմ , եւ մեւսն՝ եթէ Ես Այդո-
 զոսեան , ոչ՝ մարդիկ էք . իսկ արդ
 ո՞վ է Պաւզոսն կամ ո՞վ է Այդոսն .
 5 Պաշտօնեայք՝ որովք հաւատացէքն ,
 եւ իւրաքանչիւր որպէս եւ Տէր ետ :

¹Գռն , որ եկի առ ձեզ , եղբարք , եկի ոչ
²Գռն , կամ իմաստութեան
³Ո՛րք , մարդկեղէն իմաստութեան

⁴Ո՛րք , Հոգւոյն Որբոյ
⁵Գռն , զի Հոգեպէս քննի
⁶Ո՛րք , նախանձ եւ հերձուած
⁷Ի Գռնի գովուի
⁸Ո՛րք , մարմնաւոր

6 Ես տնկեցի, Ապողոս ջուր ետ, այլ
 7 Աստուած անեցոյց, Այսուհետեւ ոչ
 այն ինչ ոք է որ տնկեացն, եւ ոչ այն՝
 որ զջուրն ետ, այլ որ անեցոյցն՝ Աս-
 8 տուած: Որ տնկեացն եւ որ զջուրն
 ետ՝ մի են. բայց իւրաքանչիւր ոք
 զիւր վարձս առնուցու ըստ իւրում
 9 վաստակոց: Զի Աստուծոյ գործակից
 եմք, Աստուծոյ Վարդիւն էք, Աստու-
 10 ծոյ շինած էք: Ըստ շնորհացն Աստու-
 ծոյ որ տուեալ են ինձ, իբրեւ իմաս-
 տուն ճարտարապետ հիմն եղի, բայց
 այլ է որ շինէն. այլ իւրաքանչիւր ոք
 11 զգոյշ լիցի թէ որպէս շինիցէ: Զի հիմն
 այլ՝ ոք ոչ կարէ դնել քան զեղեալն,
 որ է Յիսուս Քրիստոս: ՎՋ
 12 Եթէ ոք շինէ ի վերայ հիմանս այ-
 սորիկ ոսկի, արծաթ, ականս սլա-
 13 տականս, փայտ, խոտ, եղէգն, Իւ-
 րաքանչիւր գործն յայտնելոց է. զի
 օրն ընտրեսցէ. զի հրով յայտնելոց է.
 եւ զիւրաքանչիւր գործն զիարդ եւ
 14 իցէ, հուրն փորձեսցէ: Եթէ ուրուք
 գործն զոր շինեաց՝ կացցէ, վարձս
 15 սոցէ. Եւ եթէ ուրուք գործն այրես-
 յի՛ տուեանց, բայց ինքն կեցցէ, այլ
 16 պիտէ՛ս՝ որպէս ոք ՚ի հուր: Ո՛չ զի-
 տէք եթէ տաճար էք Աստուծոյ, եւ
 17 Հոգի Աստուծոյ բնակեալ է ի ձեզ: Եթէ
 ոք զտաճար Աստուծոյ ապականէ, ա-
 պականեսցէ զնա Աստուած. զի տա-
 ճար Աստուծոյ սուրբ է, որ էք դուք:
 18 Մի՛ ոք զանձն խաբեսցէ. եթէ ոք
 կամիցի ի ձէնջ իմաստուն լինել յաշ-
 19 խարհիս յայսիկ, յիմար լիցի, զի ե-
 զիցի իմաստուն: Զի իմաստութիւն
 աշխարհիս այսորիկ յիմարութիւն է
 20 թէ, Որ բարձնէ զիմաստունս ի խո-
 21 նոց, Տէր ճանաչէ զխորհուրդս իմաստ-
 22 մի՛ ոք պարճեսցի Յի մարդկանէ. Զի
 ամենայն ինչ ձեր է, եթէ Պաւղոս,
 եթէ Ապողոս, եթէ Կեփաս, եթէ աշ-
 23 նայն ինչ ձեր է. Դուք Քրիստոսի,
 Քրիստոս՝ Աստուծոյ:

1 Այսպէս համարեսցին զմեզ մարդիկ,
 իբրեւ զպաշտօնեայս Քրիստոսի եւ
 հազարապետս խորհրդոցն Աստուծոյ:
 2 Արդ խնդիր է ի մէջ հազարապետաց
 3 եթէ ոք հաւատարիմ գացի: Այլ ինձ
 եւ այս ⁴անարգանք են՝, եթէ ի ձէնջ
 գատեցայց կամ ⁵բնաւ իսկ ի մարդկա-
 4 նէ՛. նաեւ զանձն իմ ոչ քննեմ: Զի
 ոչինչ գիտեմ զանձին իմոյ. այլ ոչ
 եթէ այսու արդարանամ, զի որ քննէն
 5 զիս՝ Տէր է, Այսուհետեւ մի՛ յառաջ
 քան զժամանակն դատիք, մինչեւ ե-
 կեսցէ Տէր, որ լուսաւոր առնիցէ
 զպաշտօնիս խաւարի, եւ յայտնիցէ
 զխորհուրդս սրտից. եւ ապա իւրա-
 6 քանչիւր գովութիւն եղիցի յԱստուծոյ:
 7 Զայս, եղբարք, առակեցի յանձն իմ
 եւ յԱպողոս վասն ձեր. զի ի մէնջ ուս-
 ջիք մի՛ ինչ առաւել քան զզրեալն ի-
 մանալ, զի մի՛ այր քան զընկեր հպար-
 7 տանայցէք ի վերայ ընկերին, իսկ արդ
 ո՛վ է ⁶որ քննիցէ՛ զքեզ. զի՛նչ ունիս
 զոր ոչ իցէ առեալ. եւ եթէ առեր,
 զի՛ պարծիս իբրեւ զչառեալ:
 8 Արդէն իսկ յաղեալ իցէք եւ արդէն
 մեծացարուք, առանց մեր թագաւո-
 րեցէք, եւ երանի թէ թագաւորէիք,
 զի եւ մեք ընդ ձեզ թագաւորէաք:
 9 Ինձ այսպէս թուի թէ զմեզ զառաք-
 եալս յետնորդս արար Աստուած իբրեւ
 զմահապարտս. զի տեսիլ եղեաք աշ-
 խարհի եւ հրեշտակաց եւ մարդկան:
 10 Մեք յիմարք վասն Քրիստոսի, եւ զուք
 իմաստունք ի Քրիստոս. մեք տկարք
 եւ զուք հզօրք. զուք փառաւորեալք՝
 11 եւ մեք անարդք: Մինչեւ ցայսօր ժա-
 մանակի ե՛ւ քաղցեաք ե՛ւ ծարաւե-
 ցաք ե՛ւ մերկ գնացաք ե՛ւ կոփահա-
 12 րեցաք ե՛ւ անհանդիստ եղեաք, եւ
 աշխատեցաք ձեռք մերովք. բամբա-
 սէին զմեզ, օրհնէաք. հայածէին,
 13 յանձն առնուաք. Հայրոյէին, աղա-
 չէաք. իբրեւ առակ նշաւակի եղեաք
 7 ամենայն աշխարհի, ամենեցուն փա-
 14 րելի լինել մինչեւ ցայժմ: Ոչ եթէ

¹ Կ=ժ, արտ
² Յ=ն, ընդ հուր
³ Յ=ն, ի մարդիկ

⁴ Յ=ն, դոյզն ինչ է
⁵ Յ=ն, ի մարդկեղէն օրէ (զատաստանէ)
⁶ Յ=ն, որ խառնէ
⁷ Ի Յ=նին դոյզն

յամօթ ինչ առնելով դձեզ գրեմ զայս, այլ իրբեւ զորդիս սիրելիս խրատեմ: 15 Թէպէտ եւ լիւր զաստիարակս ունիրցիք ի Քրիստոս, այլ ոչ եթէ բազում հարս, զի ի Քրիստոս Յիսուս աւել 16 ատարանուն ես ծնայ դձեզ: Արդ ազաչեմ դձեզ, նմանողք ինձ ՚Եղիջիք: 17 Վասն այնորիկ առաքելցի առ ձեզ զՏիմոթէոս, որ է իմ որդի սիրելի եւ հաւատարիմ ի Տէր. որ յիշեցուցէ ձեզ զճանապարհս իմ որ ի Քրիստոս Յիսուս. որպէս եւ ամենայն ուրեք յաւանանայն եկեղեցիս ստուգանեմ: Որպէս թէ ես չիցեմ զաւրց առ ձեզ, ոմանք 19 հպարտացան: Այլ եկից հուպ ընդ հուպ, եթէ Տէր կամեսցի. եւ ի միա առից սչ զբանս հպարտացելոցն, այլ 20 զգորութիւն: Չի ոչ եթէ բանիւք է արքայութիւնն Աստուծոյ, այլ զօրութիւնն: Արդ, որպէս կամիք, գաւազանաւ եկից առ ձեզ, եթէ ՚սիրով հողոյն հեղութեան եւ արգարութեան եւ խոնարհութեան:՝

ԳԼ Ե

1 Բնաւ եւ անուանի իսկ ի ձեզ ՚ընդէ՞ր պոռնկութիւն, եւ այնպիսի պոռնկութիւն՝ որ ոչ եւ ի հեթանոսս, որպէս 2 թէ զկին հօր իւրոյ ունել: Եւ զուրք հպարտացեալ էք, եւ ոչ առաւել սգացարուք, զի բարձցի ի միջոյ ձերմէ որ 3 զգործն զայն գործեաց: Չի եւ թէպէտ եւ մարմնով մեկուսի եմ, սակայն հոգւով մերձ եմ. բայց արդէն իսկ իրբեւ ի մօտոյ ընտրեցի, զայն որ այնպէսն 4 գործեաց, Յանուն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ժողովել ձեզ ի միասին եւ իմոյ հողոյս՝ զօրութեամբն հանդերձ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, Մասնել զայնպիսին Սատանայի ի ստատկունն մարմնոյ, զի ողին 5 արկեսցի յաւուրն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Ոչ բարեք են պարծանքդ ձեր. ո՞չ զիտէք եթէ փոքր մի խմոր զամենայն զանդուածն խմորէ: 7 Սրբեցէք ի բաց զձին խմորն, զի եղիջիք նոր զանդուած, որպէս էքդ անխմորք. քանզի զատիկ մեր զենաւ

8 Քրիստոս: Այսուհետեւ արասցուք տօնս՝ մի ի խմորն հին եւ մի ի խմորն չարութեան եւ անզգամութեան, այլ յանխմոր ստուգութեան եւ ճշմարտութեան: 9 ԲՁ. Գրեցի ձեզ ի թղթի այդք չխտունակել ընդ պոռնիկս: Եւ ոչ եթէ ընդ պոռնիկս աշխարհիս այսորիկ կամ ընդ ազահս կամ ընդ յափշտակողս կամ ընդ կոսպարիչս. ապա թէ ո՞չ պարտէիք եւ յաշխարհէ իսկ ելանել: Բայց արդ գրեցի ձեզ չխտնակել, եթէ ոք կամ կոսպարիչա կամ ազահ կամ բամբասող կամ արբեցող կամ յափշտակող, ընդ այնպիսուան եւ հաց մի՞ 12 ուտել: Չի՞ կայ իմ եւ զարտաքինսն զատելոյ. ո՞չ ապաքէն զուրք գնելք: 13 քինսն զատելիք. եւ զարտաքինսն Աստուած զատելցի. բարձէք զչարն ի միջոյ ձերմէ:

ԳԼ Զ

1 Իչխս՞ ոք ի ձէնջ, եթէ իւրք ինչ իցնն ընդ ընկերի իւրում, զատել առաջի 2 անիրաւաց, եւ ոչ առաջի սրբոց: Եթէ ո՞չ զիտէք զի սուրբք զաշխարհ զատին եւ եթէ ձեւք զատն աշխարհ, ապա ՚ոչ էք արժանի անարգ ատենից: 3 Ո՞չ զիտէք եթէ զհրեշտակս զատիւք, 4 թող թէ գերկրաւորս: Չերկրաւոր ատեանս եթէ յանձն առնուցուք, ՚զանարդս եկեղեցւոյ զասուորս նստուցանէք:՝ Առ ամօթոյ ձերոյ ասեմ. այնչափ ո՞չ գոյ ոք իմաստուն ի ձեզ, որ կարիցէ իրաւունս ընտրել ի մէջ 6 եղբոր իւրոյ. Այլ եղբայր ընդ եղբոր զատի, եւ զայն ի մէջ անհաւատից: 7 Եւ արդ ամենեւին իսկ վատթարութիւն է ի ձեզ, զի գատաստանք իսկ զոն ի միջի ձերում. ընդէ՞ր ոչ զուրք զրկիք, եւ ոչ զուրք ստաւել նեղիք: 8 Այլ զուրք զրկէք եւ նեղէք. եւ այդ 9 գեղբարս եւս: Եթէ ո՞չ զիտէք զի անիրաւք զարքայութիւն Աստուծոյ ոչ ժասանդեն. մի՞ խորեք, ոչ պոռնիկք, 10 ոչ կոսպարիչաք, ոչ շուսք, Ոչ իրացեալք, ոչ արուապէտք, ոչ գողք, ոչ ազահք, ոչ արբեցողք, ոչ լամբասողք

1 Ո՞չ է, եղիջէք, որպէս եւ Քրիստոսի
2 Յիսուս, սիրով և հոգեով հեղութեան
3 ի Յիսուսի պոռնիք

4 Յիսուս, ո՞չ էք արժանի զանարգս զատելոյ
5 Յիսուս, զանարգս յեկեղեցւոյ, զնոսմ նստուցանէք, իւր, զնոսս նստուցէք

եւ ոչ յափշտակողք զարքայութիւնս
 11 Աստուծոյ ոչ ժառանգին: Եւ զուք
 այնպիսիք ոմանք էիք. այլ լուացա-
 րուք, այլ սրբեցարուք, այլ արդարա-
 ցարուք յանուն Տեառն մերոյ Յիսու-
 սի Քրիստոսի եւ ի Հոգին Աստուծոյ
 մերոյ:
 12 ԳԿ. Ամենայն ինչ ինձ մարթ է, այլ
 ոչ ամենայն ինչ օգուտ է. ամենայն
 ինչ ինձ մարթ է, այլ ոչ եթէ ես ընդ
 13 իշխանութեամբ ուրուք լինիցիմ: Կե-
 րակուր՝ որովայնի, եւ որովայն կե-
 րակրոյ. այլ Աստուած զսա եւ զնոսա
 խափանեացէ. Բայց մարմին ոչ պոտնը-
 կութեան, այլ Տեառն, եւ Տէր՝ մարմ-
 14 նոյ: Այլ Աստուած որ եւ զՏէրն յա-
 րոյց՝ եւ ՚զձեզ յարուցէ զօրութեամբ
 15 իւրով, Ո՞չ գիտէք եթէ մարմինք ձեր
 անդամք են Քրիստոսի. արգ առեալ
 զանդամս Քրիստոսի՝ առնիցեմք ան-
 16 զամս պոտնկի՞. քաւ լիցի: Եթէ ո՞չ
 գիտէք, զի որ մերձենայ ի պոտնիկ
 մի մարմին է. եղիցին, ասէ, երկոքին
 17 ի մարմին մի: Եւ որ մերձենայ ի Տէր՝
 18 մի հոգի է: Փախերուք ի պոտնկու-
 թեանէ. զամենայն մեզս զոր եւ զործէ
 մարդ, արտաքոյ մարմնոյ իւրոյ է. իսկ
 որ պոտնկին՝ յիւր մարմինն մեզանչէ,
 19 Եթէ ո՞չ գիտէք, զի մարմինք ձեր
 սաճար են՝ շողւոյն որ է ի ձեզ, զոր
 ունիքն յԱստուծոյ, եւ չէք անձանց
 20 տէր: Քանզի զնոց գնեցայք. փառաւոր
 արարէք զԱստուած ի մարմինս ձեր՝:

ՊԼ. Է

1 Այլ վասն որոյ գրեցէքն առ իս, բար-
 ւոք է մարդոյ ի կին մարդ չմերձենալ,
 2 Բայց վասն պոտնկութեան իւրաքան-
 չիւր ոք զիւր կին կայցի, եւ իւրա-
 քանչիւր ոք կին զիւր այր կայցի,
 3 Կնոջ այր իւր զպարտան հատուցէ,
 4 նոյնպէս եւ կինն՝ առն իւրում: Չի
 կին մարմնոյ իւրում ոչ իշխէ, այլ
 այրն. նոյնպէս եւ այրն իւրում մարմ-
 5 նոյ ոչ իշխէ, այլ կինն: Մի՛ զրկէք
 զմիմեանս, բայց եթէ ինչ ի միաբա-
 նութենէ առ ժամանակ մի, զի ՚ուխ-

տիցն պարապիցէք, եւ զարձեալ ի նոյն
 զարձիւք, զի մի՛ փորձեսցէ զձեզ Սա-
 տանայ վասն անխառնութեան ձերոյ,
 6 Չայս ասեմ ներելով եւ ոչ հրաման
 7 տալով: Քանզի կամիմ եթէ ամենայն
 մարդ լինէր իբրեւ զիս. այլ իւրա-
 քանչիւր ոք զիւր շնորհս ունի յԱս-
 տուծոյ, ոմն այսպէս՝ եւ ոմն այնպէս:
 8 Բայց ամուրեացն եւ այրեացն ասեմ,
 Լաւ է նոցա եթէ կայցեն իբրեւ զիս:
 9 Ապա թէ ոչ ունիցին ժոյժ, ամուս-
 նասցին, զի լաւ է ամուսնանալ քան
 10 զՂեոնուլ: Այլ կանամբեացն պատ-
 ուիրեմ ոչ ես, այլ Տէր, Կնոջ յառնէ
 11 մի՛ մեկնել. Ապա եթէ մեկնեցի, ան-
 այր մնացէ կամ անդրէն ընդ առն
 իւրում հաշտեսցի, եւ առն զկին իւր
 մի՛ թողուլ:

ՎՋ

12 Բայց այլոց ես պատուիրեմ, ոչ եթէ
 Տէր. Եթէ ոք եղբայր կին ունիցի ան-
 հաւատ, եւ նմա հաճոյ իցէ բնակել
 13 ընդ նմա, մի՛ թողէ գնա: Եւ կին
 որ ունիցի այր անհաւատ, եւ նմա
 կամ իցէ յնակել ընդ նմա, մի՛ թողցէ
 14 զայրն: Չի սուրբ է այրն անհաւատ՝
 կնան, եւ սուրբ է կինն անհաւատ՝
 արամին. ապա թէ ոչ՝ որդիքն ձեր
 15 պիղծ են, բայց այժմ սուրբ են: Ապա
 եթէ անհաւատն մեկնիցի, մեկնեսցի.
 զի ոչինչ հարկ ի վերայ կայ եղբօրն
 կամ քեոն յայնպիսի իրս, քանզի ի խա-
 զազութիւն կոչեաց զմեզ Աստուած:
 16 Չի՞ գիտես, կին գու, եթէ զայր քո
 ապրեցուցես. կամ զի՞ գիտես, այր
 դու, եթէ զկին քո ապրեցուցես.
 17 Եթէ ոչ՝ իւրաքանչիւր ումեք որպէս
 եւ բաժանեաց Տէր, զիւրաքանչիւր ոք
 որպէս եւ կոչեաց Աստուած՝ այնպէս
 գնացէ. եւ այսպէս ընդ ամենայն եւ
 կեղեցիս պատուէր տամ:
 18 Թի՛խտեալ ոք կոչեցաւ, մի՛ ցան-
 կացի անթրիատութեան. յանթրիա-
 տութենէ՞ ոք կոչեցաւ, մի՛ թրիա-
 19 տեսցի. Չի թրիատութիւն ոչինչ է,
 եւ անթրիատութիւն՝ ոչինչ, այլ պահ-
 պանութիւն Աստուծոյ պատուիրա-
 20 նացն: Բայց իւրաքանչիւր ոք յոր կո-
 21 չուսն կոչեցաւ՝ ի նմին կացցէ, Ծառայ
 կոչեցար, մի՛ փոյթ լիցի քեզ. այլ թէ
 կարիցես եւս ազատ լինել, քեզ այնպէս
 22 լաւ իցէ: Չի որ ի Տէր կոչեցայ իցէ
 ձառայն՝ ազատ Տեառն է. նոյնպէս եւ

1 Բ-ւ-է, զմեզ
 2 Յ-ն, Հոգւոյն Որոյ
 3 Ու-ն, յ-է-լ-ւ, և յոգիս ձեր որ են Աստուծոյ
 4 Յ-ն, աղօթից. Կ-ն, աղօթից և պահոց

որ ազատն կոչեցեալ է՝ ծառայ Քրիստոսի է ։ Գնոց զնեցայք , մի՛ լինիք 23 ծառայք մարդկան ։ Իւրաքանչիւր յոր կոչուան կոչեցաւ , եղբարք , ի նմին կացցէ ստաջի Աստուծոյ ։

25 ԳԿ . Այլ վասն կուսանաց հրաման ինչ ի Տեառնէ ոչ ունիմ , բայց խրատ տամ Կորնթոս ողորմելոյ ուրուք՝ ի 26 Տեառնէ հաւատարիմ լինել ։ Համարիմ թէ այնպէս յաւ իցէ , բայց վասն վտանգին՝ որ ի վերայ կայ , Յարուռք է 27 մարդոյ թէ այնպէս իցէ ։ Կապեալ ես ի կին , մի՛ խնդրեր արձակել . արձակեալ ես ի կնոջէ , մի՛ խնդրեր կին ։ 28 Ձի եթէ ամուսնանայցես , ոչ մեղար . եւ եթէ ամուսնանայցէ կոյսն , ոչ մեղաւ , բայց նեղութիւն մարմնոյ ունիցին այնպիսիքն . այլ ես խնայելի ի 29 ձեզ , Բայց զայս ասեմ , եղբարք , եթէ ժամանակս Կարճեալ է այսուհետեւ . զի՝ որ ունիցին կանայս՝ որպէս թէ 30 չունիցին , եւ որ լայցենն՝ որպէս թէ ոչ լայցեն , եւ որ խնդանն՝ որպէս թէ ոչ խնդայցեն , եւ որ զնենն՝ որպէս թէ 31 չունիցին , եւ որ վարենն զաշխարհս՝ որպէս թէ չվայելիցեն . զի անցեալ է վայելչութիւն աշխարհիս այսորիկ ։ 32 Այլ կամիմ զձեզ անհոգ լինել . զի որ անկինն է՝ հոգայ զՏեառն , թէ՛ որպէս 33 հաճոյ լիցի Տեառն . եւ որ կանամորին է , հոգայ զաշխարհիս , թէ՛ որպէս հաճոյ 34 ճոյ լիցի կնոջ իւրուամ ։ Եւ ահա մեկու նեցան ի միմեանց առնակինն եւ կոյսն . զի կոյսն հոգայ զՏեառն , զի իցէ սուրբ մարմնով եւ հոգւով , եւ առնակինն հոգայ զաշխարհիս , թէ՛ որպէս հաճոյ 35 լիցի առն իւրուամ ։ Այլ զայս վասն ձերոյ օգտի ասեմ . ոչ եթէ խեղ ինչ արկանեմ ձեզ , այլ վասն պարկեշտութեան եւ հպատակութեան Տեառն առանց զբաղանաց ։

36 ԳԶ . Ապա թէ ոք ամօթ համարեցի վասն կուսին իւրոյ , եթէ իցէ երես ըստ չափ , եւ այնպէս ինչ պարտ իցէ լինել . զոր կամի արասցէ , ոչ մեղան 37 չէ , Յամուսնացիս Իսկ որ հաստատեալ է ի սրտի իւրուամ , եւ վտանգ ինչ

ոչ իցէ նմա , իշխանութիւն ունի ի վերայ կամաց իւրոց . եւ զայն բնորեաց ի սրտի իւրուամ՝ պահել զկոյսն իւր ։ 38 Բարուք առնէ ։ Եւ որ ամուսնացուցանէ՝ զկոյսն իւր՝ բարուք առնէ . եւ որ ոչն ամուսնացուցանէ՝ լաւ եւս առնէ ։ Կին Կապեալ է՝ , ջորքան ժամանակս կենդանի է այր նորա . ապա եթէ ննջիցէ այր նորա , ապա է , ում կամիցի ամուսնանալ , բայց միայն Տեա 40 բամբ ։ Բայց երանելի եւս է թէ այնպէս կացցէ ըստ իմում խրատու ։ Ես այսպէս համարիմ թէ եւ յիս իցէ Հոգի Աստուծոյ ։

ԳԼ Ը

4 Այլ վասն զոնից կոսցն , զիտեմք եթէ ամենեքին զիտութիւն ունիմք . զիտութիւն հոյարտացուցանէ , այլ սէր 2 չինէ ։ Եթէ ոք Կամիցի զխակ ինչ , չեւ եւս զիտաց որպէս արժան է զիտել ։ Բայց սր սիրէ զԱստուած , նա է 3 տեղեկացեալ ի նմանէ ։ Այլ վասն կերակրոցն զոնեկոց զիտեմք եթէ ոչինչ իսկ կուռքք են յաշխարհի , զի չիք ոք 4 Աստուած բաց ի միոյն ։ Ձի թէպէտ եւ իցին անուանեալ ստուռածք եթէ յերկինս եւ եթէ յերկրի , որպէս եւ են ստուռածք բազումք եւ տեարք բա 6 զուռք ։ Այլ մեզ մի է Աստուած , Հայր , յորմէ ամենայն , եւ մեք ի նա . եւ մի Տէր Աստու Քրիստոս՝ որով ամենայն , եւ մեք նովաւ ։

42 Այլ ոչ յամենեւեան զիտութիւն է . ոմանք առ խզի մտաց մինչեւ ցայժմ զկոյսն իրրեւ զգոհեալ ուսեն . եւ իսկզմ մտաց նոցա , քանզի տկար է , 8 պղծի ։ Այլ կերակուր զմեզ առաջի Աստուծոյ ոչ կացուցանէ . ոչ եթէ չուտեմք , պակասեմք ինչ , եւ ոչ եթէ 9 ուտեմք , առաւելումք ինչ , Բայց զգոյ լերուք , զուցէ իշխանութիւնդ ձեր այգ զայնիակզութիւն լինիցի տկարացն ։ 10 Եթէ ոք տեսանիցէ զքեզ որ զիտութիւնդ ունիմ՝ բաղմեալ ի մեհենի , ոչ ապաքէն խիզմ մտաց նորա որ տկարութեամբն զգածեալ է՝ անգրէն չի 11 նիցի ուտել զգոհեալն . Եւ կորնչիցի

1 Գ-նն , որպէս ողորմեալ ոք
 2 Գ-նն , լաւ իցէ վասն վտանգին
 3 Գ-նն , զի բարուք
 4 Կ-մ , կարճեալ է . այսուհետեւ
 5 Գ-նն , ամուսնացին

6 Գ-մնն պ-լաւ
 7 Ո-նն , կապեալ է օրինոց
 8 Գ-նն , համարիցի

տկար եղբայրն ի քում գիտութեանն,
 12 վասն որոյ Քրիստոսն մեռաւ: Եւ այնպէս յանցուցեալ յեղբարս, եւ զխիզճ մտաց տկարացն զայրացուցեալ, ի
 13 Քրիստոս մեղանչէ: Վասն որոյ եթէ կերակուր գայթակղեցուցանէ զեղբայրն իմ, ոչ կերայց միս յաւիտեան, զի մի՞ զեղբայրն իմ գայթակղեցուցից:

ԳԼ Թ

1 Ո՞չ ապաքէն ազատ եմ, ո՞չ ապաքէն առաքեալ եմ, ո՞չ ապաքէն զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս աչօք իմովք՝ տեսի, ո՞չ ապաքէն գործ իմ գուր էք ի Տէր,
 2 Թէսպէս եւ այլոց չիցեմ առաքեալ, այլ զէպ ձեզ եմ: զի կնիք իսկ առաքելութեան իմոյ գուր էք ի Տէր: Իմ պատասխանի, ուր զիս հարցանիցեն,
 4 այս է: Միթէ ո՞չ ունիցիմք իշխանութիւն ուտել եւ ըմպել: Միթէ ո՞չ ունիցիմք իշխանութիւն՝ զքորս կանայս՝ շրջեցուցանել ընդ մեզ՝ որպէս եւ այլ առաքեալքն եւ եղբարքն Տեառն
 6 եւ կնիսս: Եթէ միայն ես եւ Բառնարանս ոչ ունիցիմք իշխանութիւն
 7 չգործել ինչ: Ո՞ ոք երբեք զինուորիցի իւրովք թոչակօք: ո՞ ոք անկիցէ այգի, եւ ի պտղոյ նորա ոչ ուտիցէ: ո՞ ոք արածիցէ խաչն, եւ ի կաթանէ խաչինն ոչ ուտիցէ: Միթէ ըստ մարդկութեան խօսիցիմ զայս: կամ թէ եւ
 9 օրէնքն զսոյն ո՞չ ասիցեն: Ի Մովսիսի իսկ յօրէնսն զրեալ է, Ոչ կապեցես զցոռկ եզին կալուտոյ: միթէ զեւ
 10 զա՞նց ինչ փոյթ էր Աստուծոյ: Ո՞չ ապաքէն վասն մեր ասէ, քանզի վասն մեր գրեցաւ: զի յուսով պարտի որ սերմանէն՝ սերմանել, եւ որ կասուն՝
 11 յուսով վայելի: Եթէ մեք ի ձեզ զհոգեւորան սերմանեցաք, մեծ ի՞նչ է եթէ
 12 ի ձէնդ զմարմնուորսզ հնձիցելք: Եթէ ոչ մեք ձերով իշխանութեամբդ վայելեն, ո՞չ առաւել եւս մեք: այլ ոչ ի գործ ինչ արկաք զիշխանութիւնս զայս: բայց ամենայնի համբերեմք, զի մի՛ խաբան ինչ լինիցիմք՝ աւետարանին:
 13 Ո՞չ զիտէք, եթէ որ ի տաճարին գործեն ի տաճարէ անտի ուտեն, եւ որ

սեղանոյն պաշտօնեայք են՝ ի սեղանոյ
 14 անտի վայելեն: Նոյնպէս եւ Տէր հրաման ետ որոյ զաւետարանն աւետարանեն՝ յաւետարանէ անտի կեալ:
 15 Բայց ես եւ ոչ զմի ինչ յայսցանէ արկի ի գործ, եւ ոչ գրեցի զայդ զի ինձ այսպէս ինչ լինիցի: լաւ է ինձ մանաւանդ մտանել, եւ ոչ զի զպարծանս իմ ոք ընդունայն համարիցի:
 16 Զի եթէ աւետարանեմ, ոչինչ են ինձ պարծանք, քանզի հարկ ի վերայ կայ: բայց վայ է ինձ՝ եթէ ոչ աւետարանեմ:
 17 Եթէ կամաւ զայն առնեմ, վարձք են ինձ: եւ եթէ ակամայ՝ անատուութիւն
 18 յանձն է ինձ: Եւ արդ զի՞նչ վարձք իցեն ինձ: ⁵Եթէ յաւետարանիւն ձրի տաց ⁵զաւետարանն՝ զի մի՞ զեղծիցիմ ինչ իշխանութեամբս իմով յաւետարանի անդ: Քանզի ազատ էի յամենայնէ, եւ ամենեցուն զանձն ի ծառայութեան կացուցի, զի զրազուծս
 20 շահեցայց: Եղէ ընդ Հրեայն իբրեւ
 21 զՀրեայ, զի զՀրեայն շահեցայց: Եղէ ընդ օրինօք իբրեւ զայնոսիկ որ ընդ օրինօքն էին, ⁶իբր ոչ եթէ ընդ օրինօքն էի, այլ՝ զի որ ընդ օրինօքն իցեն՝ եւ զնոսա շահեցայց: ընդ անօրէնս եղէ իբրեւ զանօրէն, իբր ոչ եթէ անօրէն ինչ էի Աստուծոյ, այլ ընդ օրինօքն Քրիստոսի, զի շահեցայց զանօրէնսն: Եղէ ընդ տկարս իբրեւ զտկար, զի զտկարն շահեցայց: ընդ ամենայնի ամենայն եղէ, զի թերեւս ապրեցուցից
 23 զոմանս: Զայս ամենայն առնեմ վասն աւետարանին, զի կցորդ եղցէ նմա:
 24 Դպ: Ո՞չ զիտէք եթէ որ յաստարիսին ընթանան, ընթանալ ամենեկին ընթանան, բայց մի ոք առնու զյաղթութեանն: այնպէս ընթացարօք զի
 25 հասանիցէք: Ամենայն որ պատերազմի՝ ամենայնի ժուժկալ լինի: նոքա զի զեղծանելի պսակն առնուցուն, եւ
 26 մեք զանեղծութեանն: Արդ ես իսկ այնպէս ընթանամ, ոչ որպէս յանբերելոյթս: այնպէս մրցիմ, որպէս ոչ
 27 թէ զհոգմս ինչ կոծելով: Այլ ձնչեմ զմարմինս իմ եւ հնազանդեցուցանեմ, զի գուցէ որ այլոցն քարոզեցի՝ ես ինքն անպիտան գտանիցիմ:

¹ի Եւանջիլիոս
²Ուստի, քշր կն
³Եւանջիլիոս, աւետարանին Քրիստոսի

⁴կամ, այն զի
⁵Ուստի, զաւետարանն Քրիստոսի
⁶Եւանջիլիոս

ԳԼ Ժ

1 Ոչ կամիմ եթէ տղէաք իցէք, եղյարք, զի հարքն մեր ամենեքին ընդ ամպօլն էին, եւ ամենեքին ընդ ծոփն անցին.
 2 Եւ ամենեքեան ի Մովսէս մկրտեցան
 3 յանպն եւ ի ծոփն. եւ ամենեքին գնոցն
 4 զճոգեւոր զկերակուրն կերան. եւ ամենեքին գնոցն զճոգեւոր ըմպելին արբին, զի ըմպելին ի հոգեւոր վիմէն որ երթայր զհետ նոցա. եւ վէնն էր
 5 ինքն Քրիստոս : Այլ ոչ եթէ ընդ բազումս ի նոցանէ հաճեցաւ Աստուած, քանզի տապաստ անկան յանապատի
 6 անդ : Եւ այն օրինակաւ ինէր վասն մեր, զի մի՛ լիցուք ցանկացոյք չարեաց, որպէս նորայն ցանկացան : Եւ մի՛ կտապարիչաք լինել որպէս ոմանք ի նոցանէ, որպէս եւ գրեալ է, նստաւ ժողովուրդն ուսել եւ ըմպել եւ յարեան ի խաղալ : Եւ մի՛ պոռնկեացուք, որպէս ոմանք պոռնկեցան ի նոցանէ, եւ անկան ի միռւմ աւուր քսան եւ
 9 ¹չորք հազարք : Եւ մի՛ փորձեցուք ²զՏէր, որպէս ոմանք ի նոցանէ փորձեցին, եւ յօձից անտի սատակեցան :
 10 Եւ մի՛ տրանջեացուք, որպէս ոմանք ի նոցանէ տրանջեցին, եւ կորեան ի սատակէ անտի : Այլ այն ամենայն օրինակաւ անցանէր ընդ նոսա. բայց գրեցաւ վասն մերոյ խրատու, յորս վարձան յաւիտեանցն ետա :
 12 ԳԻ. Այտուհետեւ որ համարիցի հաստատուն կալ՝ զդոյշ լիցի, զուցէ անկանիցի : Փորձութիւն ի ձեր վերայ ոչ է եկեալ բայց ³ի մարդկանէ. այլ հաւատարիմ է Աստուած որ ոչ արկցէ զձեզ ի փորձութիւն առաւել քան զկարձեր, այլ արասցէ ընդ փորձութեանն եւ գերն, զի համբերել կարասջիք :
 14 Վասն որոյ, սիրելիք իմ, փախերուք ի կտապալտութենէ, իրբւս ընդ իմաստունս խօսիմ. ընտրեցէք ձեզէն զոր
 16 ասեմս : Բաժակն օրհնութեան զոր օրհնեմք՝ ո՛չ ապաքէն հաղորդութիւն է արեանն Քրիստոսի. հայն զոր բեկանեմք՝ ո՛չ ապաքէն հաղորդութիւն է մարմնոյն Քրիստոսի : Զի մի հայ,

¹Բազումս, երեք
²Ուսել, գրբխատոս
³Յայն, մարդկեղէն

մի մարմին եմք՝ բազումքս, զի ամենեքին ի միռջէ հայցէ անտի վայելեմք :
 18 Տեսէք զիտրայէլն ըստ մարմնոյ. ո՛չ ապաքէն որ ուսան ի գոճիցն՝ հալորդք
 19 են սեղանոցն : Իսկ արդ զի՛նչ ասեմ, թէ գոճեայն իցէ՛ ինչ. եւ կամ կու ոյրն
 20 իսկ իցնն ինչ : Այլ զոր գոճեանն հեթանոսք, գիւաց եւ ոչ Աստուծոյ զուհեն. ոչ կամիմ զձեզ հալորդս գիւաց լինել. քանզի ոչ կարէք զբաժակն Տեսան ըմպել եւ զբաժակն գիւաց :
 21 Եւ ոչ կարէք ի սեղանոյ Տեսան վախանձ ինչ արկանիցեմք Տեսան, միթէ զօրագոյնք իցեմք քան զնա :
 23 Ամենայն ինչ ինձ մարթ է, այլ ոչ ամենայն ինչ ինձ մարթ է, այլ ոչ ամենայն ինչ չինէ :
 24 Մի՛ ոք գանձին եւ եթ խնդրիցի, այլ՝ եւ
 25 զբնկերին : Ամենայն ինչ որ ի սպանեցանցի վաճառի՝ կերայք, եւ մի՛ խրտուք վասն խղճի մտաց : Զի Տեսան է երկիր լրիւ իւրով :
 27 Եթէ ոք կոչուցէ զձեզ յանհաւատից եւ կամիցիք երթալ, զամենայն ինչ որ ասաջի գնիցի, կերայք եւ մի՛ խարէք
 28 վասն խղճի մտաց : Ապա եթէ ոք ասացէ ձեզ թէ Այլ գոճեալ է, մի՛ ատիցէք վասն նորա որ գուշակն եղև,
 29 եւ վասն խղճի մտացն : Այլ զիրից՝ մտացն ասեմ՝ ոչ զիւրն, այլ զբնկերին. իսկ ընդէր բնաւ ազատութիւնս
 30 իմ գատիցի յայոյ խղճէ մտաց : Եթէ ես ⁵չնորձօք վայելեմ, ընդէր հայնոյնիցիմ,
 31 ցիմ, վասն որոյ եմն զոճանամ : Արդ եթէ ուտիցէք, եթէ ըմպիցէք, եթէ զինչ եւ զորձիցէք, զամենայն ինչ ի
 32 վաստ Աստուծոյ արասջիք : Ասանց զայթակղութիւն գնելոյ. Հրէից եւ հեթանոսաց լինիցիք եւ եկեղեցւոյն Աստուծոյ : Որպէս եւ ես ամենեւին ա-
 33 մենեցուն հաճոյ լինիմ, ոչ խնդրեմ զանձին օգուտ, այլ զբազմաց՝ զի սուրբեացին :

ԳԼ ԺԱ

1 Մամնողք ինձ եղերուք, որպէս եւ ես Քրիստոսի :

⁴Ուսել, մտացն, զի Տեսան է երկիր լրիւ իւրով
⁵Կամ, շնորհակալութեամբ

2 ԴՁ. Գոյիմ Կգձեղ զի զամենայն ինչ զիմ յիշէք, եւ որպէս աւանդեցի ձեզ, 3 զաւանդութիւնսն ունիցիք: Կամիմ զի գիտիցէք զուրք, եթէ առն ամենայնի զլուսի Քրիստոս է, եւ զլուսի կնոջ՝ այր, եւ զլուսի Քրիստոսի՝ Աս- 4 տուած: Ամենայն այր յորժամ յազոթս կայցէ կամ մարգարէանայցէ եւ զզլուսին ծածկեալ ունիցի, յամօթ 5 առնէ զզլուսին իւր: Եւ ամենայն կին յորժամ յազոթս կայցէ կամ մարգարէանայցէ բացաւ զլիսով, յամօթ առնէ զզլուսին իւր, զի այնպէս համարէ թէ 6 գերծեալ իցէ: Զի եթէ ոչ սքողեցի կին, փոքրեացէ զհերս իւր. ապա եթէ անպատեհ է կնոջ փոքրել կամ գեր- 7 ծուլ, սքողեցի: Առն մարդոյ չէ պարտ ծածկել զզլուսի իւր, զի պատկեր եւ փառք Աստուծոյ է. իսկ կին փառք 8 առն իւրոյ է: Զի ոչ եթէ այր ի կնոջէ 9 է, այլ կին՝ յառնէ: Քանզի ոչ իսկ հաստատեցաւ այր վասն կնոջ, այլ կին 10 վասն առն: Վասն այնորիկ պարտի կինն՝ շուք զնել զլիսոյն վասն հրեշ- 11 տակացի Բայց ոչ կին՝ առանց առն, 12 եւ ոչ այր՝ առանց կնոջ ի Տէր: Զի որպէս կին յառնէ, նոյնպէս եւ այր ի կնոջէ, բայց ամենայն յԱստուծոյ, 13 Այլ զուրք ձեզէն տուք զիրաւզ. արժան է կնոջ մարդոյ հոլանի յազոթս 14 կալ առաջի Աստուծոյ: Եւ ոչ բնութիւնն իսկ ուսուցանէ զձեզ, զի այր, եթէ զիսաւոր է, անարգանք են նմա. 15 Բայց կին, եթէ զիսաւոր է, փառք են նմա. զի զէսք փոխանակ զգեստու- 16 տուեալ են նմա: Ապա թէ ոք կամի հակառակող լինել, մեք չունիրք այնպիսի սովորութիւն, եւ ոչ եկեղեցիքն Աստուծոյ:

ՎԶ

17 Այլ զայս պատուիրեմ, ոչ որպէս թէ գովիցեմ, զի ոչ ի լաւ անդր՝ այլ 18 ի վատթարն Յակրտիք: Նախ յորժամ ի մի վայր ժողովիցիք յեկեղեցին, լսեմ եթէ հերձուածք գտնի ի ձեզ, եւ սակաւ 19 ինչ հաւատացի: Բայց եւ հերձուածք լինելոց են ի ձեզ, զի որ ընտիրքն ի- 20 ցեն ի ձեզ՝ երեւեսցին: Եւ արգ ի ժողովին ձեզ ի միասին՝ ոչ է տուն

21 Տեառն ձեզ տեղի հաց ուտելոյ: Զի իւրաքանչիւր ոք զիւր ընթրիս յառաջանայ ուտել. եւ ոմն քաղցեալ՝ եւ 22 ոմն արբեալ: Միթէ տունս ոչ ունիցիք ուտելոյ եւ ըմպելոյ. եթէ զեկեղեցեալն Աստուծոյ արհամարհիցէք, եւ յամօթ առնէք զչքաւորսն. զինչ 5ասացից. զովեցից՝ զձեզ յայդմ. ոչ՝ 23 զովեմ: Զի եւ ընկալայ ի Տեառնէ, զոր եւ ձեզն աւանդեցի, եթէ Տէր Յիսուս ի գիշերին յորում մասնէր, առ 24 հաց. Գոհացաւ, երեկ եւ շաբէ, Այս է իմ մարմին, որ վասն ձեր. զայս 25 արարէք առ իմոյ յիշատակի: Նոյնպէս եւ զբաժակն յետ ընթրեացն՝ Պառ եւ՝ սաէ, Այս բաժակ նոր ուխտ է իմով արեամբ. զայս արարէք քանիցս անզամ թէ ըմպիցէք, առ իմոյ յիշատակի: 26 Քանիցս անզամ թէ ուտիցէք զհացս զայս եւ զբաժակս ըմպիցէք, զմահն Տեառն պատուեցէք, մինչեւ եկեսցէ 27 նա: Այսուհետեւ որ ուտիցէ զհացս, կամ ըմպիցէ զբաժակս Տեառն անարժանութեամբ, պարտական եղիցի 28 մարմնոյ եւ արեանն Տեառն: Փորձեսցէ մարդ զանձն իւր, եւ սոպ ի հացէ անտի կերիցէ եւ ի բաժակէն արրցէ: 29 Զի որ ուտէ եւ ըմպէ՝ անարժանութեամբ՝ զատաստանս անձին իւրում ուտէ եւ ըմպէ, զի ոչ խորէ զմար- 30 մինն՝ Տեառն: Վասն այնորիկ իսկ են ի ձեզ բազում հիւանդք եւ անտաժէտք, եւ շատ եւս այն են որ եւ 31 ննջեցեալքն իսկ իցեն: Զի եթէ զանձինս քննեալք, սոպ ոչ զատապար- 32 տէաք: Եւ եթէ պատիմք, ի Տեառնէ խրատիրք. զի մի՛ ընդ աշխարհի զա- 33 տապարտեսցուք: Այսուհետեւ, եզրաբք, յորժամ ի մի վայր ժողովիցիք 34 ուտել, միմեանց մնասցիք: Ապա թէ ոք քաղցեալ իցէ, ի սան իւրում կերիցէ, զի մի՛ ի զատապարտութիւն ժողովիցիք: Բայց զայլ ինչ, յորժամ եկից, յայնժամ պատուիրեցից:

1Յուս, զձեզ, եզրաբք,
2Յուս, իչխանութիւն
3Յուս, ժողովիք
4Յուս, ոչ է զՏէրունական ընթրիսն ուտել

5Յուս, ասացից ձեզ
6Յուս, զձեզ. յայդմ ոչ
7Յուս, սաէ, Առէք կերպք, այս
8Յուս, ձեր բեկանի
9 ի Յուսի պատի
10Յուսն պատի

ԳԼ. ԺԲ

1 ԵՎ. Այլ վասն հոգեւորացն, եղբարք,
 2 ոչ կամիմ եթէ ազեւք իցեք: Գրեալք
 իսկ զի մինչ հիմանսսրն էիք, առ
 կուսան անմուտնչա որպէս երթայիք,
 3 եւ գայիք: Վասն որոյ ցուցանեմ ձեզ,
 զի ոչ ոք Հոգւով Աստուծոյ խօսի՝ եւ
 ասիցէ թէ նորովեղ Յիսուս. եւ ոչ ոք
 կարէ ասել Տէր զՅիսուս, եթէ ոչ
 Հոգւովն Սրբով:
 4 Թէպէտ եւ բաժինք շնորհաց են,
 5 այլ Հոգի նոյն է: Եթէ բաժինք սաշ-
 6 տամանց են, այլ Տէր նոյն է: Եթէ
 բաժինք յաջողութեանց են, այլ Աս-
 տուած նոյն է որ յաջողէ զամենայն
 7 յամենայնի: Բայց իւրաքանչիւր ումեք
 տուեալ է յայտնութիւն Հոգւոյն՝ ՚աս
 8 իւրաքանչիւր օգուտ՝: Ումննի ի Հոգ-
 ւոյն տուեալ է բան իմաստութեան.
 9 այլում՝ բան զիտութեան ըստ նմին
 Հոգւոյ. Միւտումն հաւատք՝ նովին
 Հոգւով. այլում շնորհք բժշկութեանց՝
 10 նովին Հոգւով. Այլում՝ յաջողու-
 թիւնք զօրութեանց, այլում՝ մարգա-
 րէութիւն, այլում՝ ընտրութիւն հոգ-
 ւոյ, այլում՝ ազգք լեզուաց, այլում՝
 11 թարգմանութիւն լեզուաց: Այլ զայս
 ամենայն յաջողէ մի եւ նոյն Հոգի, եւ
 բաժանէ իւրաքանչիւր որպէս եւ կամի:
 12 ԵՎ. Որպէս մարմին մի է եւ անդամն
 բազումն ունի, եւ ամենայն բազում
 անդամք մարմնոյն մի մարմին է, նոյն-
 13 պէս եւ Քրիստոս: Քանզի միով Հոգ-
 ւով մեք ամենեքեան ի մի մարմին
 մկրտեցաք, եթէ Հրեայք, եթէ հեթա-
 14 նոսք, եթէ ծառայք, եթէ ազատք,
 15 ամենեքին զմի Հոգի արբաք: Քանզի
 մարմին ոչ մի անդամ է, այլ բազում:
 16 Եթէ ասիցէ օտն, Չի չեմ ձեռն, չեմ
 ի մարմնոյ անտի, ոչ այնու չիցէ ի
 17 մարմնոյ անտի: Եւ եթէ ասիցէ ունկն,
 Վասն զի չեմ ակն, չեմ ի մարմնոյ
 անտի, ոչ այնու չիցէ ի մարմնոյ ան-
 18 տի: Եթէ ամենայն մարմինն ակն էր,
 ո՛ւր էր ունկն. եւ եթէ ամենայն թեւ
 19 լիք էին, ո՛ւր էին հաստակիրք: Բայց
 արք Աստուած եզ զանպամն, զմի
 մի իւրաքանչիւր ի նոցանէ ի մարմին,

19 որպէս եւ կամեցաւ: Ապա թէ էր ա-
 մենայն մի անդամ, ո՛ւր էր մարմին:
 20 Բայց արդ անդամք բազումք են, եւ
 21 մարմին մի: Ոչ կարէ ակն ասել ցձեռն,
 թէ Չեւ ինձ պիտոյ, եւ կամ դարձեալ
 22 զլուս ցոսան թէ Չէք ինձ պիտոյ: Այլ
 ասուել որ թուին անդամք մարմնոյն
 թէ ակարագոյնք իցեն, կարեւորք են.
 23 Եւ որ թուին թէ անարգագոյնք իցեն
 մարմնոյն, այնց առաւելագոյն պատիւ
 ասնեմք. եւ ամօթոյքն միք ասուել
 24 եւս պարկեշտութիւն ունին: Եւ պար-
 կեշտիցն մերոց չէ ինչ պիտոյ. քանզի
 Աստուած խառնեաց զմարմինն. եւ
 25 նուազին ասուել եւս սլատիւ ետ. Չի
 մի՛ իցեն հերձուածք ի մարմնի անդ,
 այլ զի նոյնք զմիմեանց հոգացեն ան-
 26 դամն: Եւ եթէ վշտանայ ինչ մի ան-
 դամն, վշտանան ամենայն անդամքն
 ընդ նմա. եւ եթէ փառաւորի մի ան-
 դամն, խնդան ամենայն անդամքն ընդ
 27 նմա: Այլ զուք մարմին Քրիստոսի էք
 եւ անդամք շանդամոց նորա՝: ՎՋ.
 28 Եւ զորս եզն Աստուած յեկեղեցւոջ՝
 այս են. նախ զառաքեալս, երկրորդ
 զմարգարէս, երրորդ զվարդապետս,
 ապա զօրութիւնս, ապա շնորհս բժշ-
 կութեանց, օդնութիւնս, վարդչս,
 ազգս լեզուաց, ³ թարգմանութիւնս
 29 լեզուաց: Միթէ ամենեքի՞ն առա-
 քեալք իցեն. միթէ ամենեքի՞ն մար-
 գարէք իցեն. միթէ ամենեքի՞ն վար-
 դապեաք իցեն. միթէ ամենեքի՞ն զօ-
 30 րութիւնք իցեն. Միթէ ամենեքի՞ն
 շնորհս բժշկութեան ունիցին. միթէ
 ամենեքի՞ն ի լեզուս խօսիցին. միթէ
 ամենեքի՞ն թարգմանիցեն:
 31 Բայց նախանձաւոր լիւրւք շնորհացն
 որ լաւն են. այլ ես ասուել եւս ճա-
 նապարհ ցուցանեմ ձեզ:

ԳԼ. ԺԳ

1 ԵՁ. Եթէ զլեզուս մարդկան խօսիցիմ
 եւ զհրեշտակաց, եւ սէր ոչ ունիցիմ,
 եզէ ես իրբեւ զպղինձ որ հնչէ, կամ
 2 իրբեւ զծնծպայս. որ զօգանջեն: Եւ
 եթէ ունիցիմ զմարգարէութիւն, եւ
 զխօսիցեմ զխորհուրդս ամենայն եւ

1 Գ-ն, յօգուս

² Բ-ը-է, ուրոյն ուրոյն
³ Ի Գ-նին գ-ւ-տ

դամենայն գիտութիւնս, եւ եթէ ու-
 նիցիմ զամենայն հաւատա մինչեւ գլե-
 րինս փոփոխելով, եւ սէր ոչ ունիցիմ,
 3 ոչինչ եմ: Եւ եթէ ջամբիցեմ զամե-
 նայն ինչս իմ աղքատաց, եւ մասնի-
 ցեմ զմարմինս իմ յայրուանս, եւ սէր
 4 ոչ ունիցիմ, ոչինչ օգտիմ: Աէր եր-
 կայնամիտ է, քաղցրանայ. սէր ոչ նա-
 խանծի, ոչ ամբարհաւածէ, ոչ հպար-
 5 տանայ. Ոչ յանդգնի, ոչ խնդրէ գիւրն,
 6 ոչ զրդոյի, ոչ խորհի զչար. Ոչ ինդայ
 ընդ անիրաւութիւնս, այլ խնդայ ընդ
 7 ստուգութիւնս. Ամենայնի սեւէ, ա-
 մենայնի հաւատայ, ամենեւին յու-
 8 սայ, ամենայնի համբերէ: Աէր ոչ եր-
 րեք անկանի. եթէ մարդարէութիւնք
 են, խափանեցիւն, եթէ լեզուք լոեա-
 ցեն, եթէ գիտութիւն՝ խափանեցիւ
 9 Քանզի փոքր ի շատէ գիտեմք, եւ
 10 փոքր ի շատէ մարդարէանամք: Այլ
 յորժամ եկեացէ կատարուանս, փոքր
 ի շատէս խափանեցիւ:
 11 Ձս. Մինչ ազայն էի, իբրեւ զաղայ
 խօսէի, իբրեւ զաղայ խորձէի, իբրեւ
 զաղայ համարէի. այլ յորժամ եկէ այր,
 զտղայութեանն ի բաց խափանեցիւ:
 12 Այժմ սեռանեմք իբրեւ ընդ հայելի
 օրինակաւ, այլ յայնժամ՝ զէմ յանդի-
 տան. այժմ խեղճուա եմ փոքր ի շա-
 տէ, այլ յայնժամ գիտացից, որպէս եւ
 13 նայն ծանուտ գիւս: Բայց որք մնան
 հաւատք, յոյս, սէր, սոքա երեքեան,
 եւ մեծ քան զսոսս սէր է:

ԳԼ ԺԳ

1 **Ձ**հեա երթայք սիրոյ, եւ նախանձա-
 ւոր լերուք հոգեւորացն ասուել զի
 2 եւ զուք մարդարէանայցէք: **Ձի** որ
 խօսի ի լեզուս ոչ ընդ մարդկան խօսի,
 այլ ընդ Աստուծոյ. զի ոչ սք է որ լսէ,
 3 բայց հոգւով խօսի խորհուրդս: Իսկ
 որ մարդարէանայն՝ մարդկան խօսի շի-
 4 նուութիւնս եւ միօրթարութիւնս եւ սիր-
 ւութիւնս: Որ խօսի ի լեզուս՝ զանձն
 իւր չինէ. եւ ու որ մարդարէանայն՝
 5 զեկեղեցիցն չինէ: Կամիմ զի ամենե-
 քին զուք ի լեզուս խօսիցիք, առաւել
 զի մարդարէանայցէք, զի լաւ է որ
 մարդարէանայն՝ քան զայն որ ի լե-
 զուան խօսիցի. բայց եթէ թարգմա-

նեացէ, զի եկեղեցիւն շինութիւնս առ-
 նուցու: **ՎՁ**
 6 Բայց այժմ, եղբարք, եթէ եկից առ
 ձեզ ի լեզուս խօսելով, զինչ օրուա լի-
 նիցիմ՝ ձեզ եթէ ոչ խօսիցիմ կամ յայտ-
 նութեամբ կամ գիտութեամբ կամ
 մարդարէութեամբ կամ վարդապե-
 7 տութեամբ: Այնպէս որպէս անշունչքն
 ձայն տայցեն, եթէ՝ փող եւ եթէ՝ քնար,
 զի եթէ ընտրութիւն ինչ յարբառոյն
 չառնիցեն, զիարզ ճանաչիցի փողոյն
 8 հարկանել կամ քնարին հնչել: Քանզի
 եթէ խառնաձայն արձակիցէ փողն, ո՞վ
 9 պատրաստեցի ի պատերազմ: Նոյն-
 պէս եւ զուք եթէ լեզուք ոչ նշա-
 նակիցէք զբանն, զիարզ ճանաչիցին
 խօսքն. զի լինիցիք այնուհետեւ իբրեւ
 10 ընդ օդս խօսեցեալք: **Ձի** այնչափ ազգք
 ձայնից են յաշխարհի, եւ ոչինչ է ան-
 11 ձայն: Իսկ արդ՝ եթէ ոչ գիտիցեմ
 զզօրութիւն ձայնին, լինիցիմ այնձ որ
 խօսիցիմ ընդ իս՝ խուժ, եւ նա որ խօ-
 12 սիցիմ ընդ իս՝ զուժ: Նոյնպէս եւ զուք
 քանզի նախանձորդք էք հոգեւորացն.
 փանս շինածոյ եկեղեցւոյն՝ Չինդրէք
 13 զի առաւել եւս իցէք: Վասն որոյ որ
 խօսին ի լեզուս՝ ազօթս արասցէ զի եւ
 14 թարգմանիցէ: Եթէ կամ յազօթս լեզ-
 ուաւ, հոգին իմ կայ յազօթս, այլ միտք
 15 իմ անպտուղ էս: Իսկ արդ՝ զինչ իցէ.
 կացից յազօթս հոգւով, կացից յազօթս
 եւ մտօք. սաղմոս ասացից հոգւով,
 16 սաղմոս ասացից եւ մտօք: Ապա թէ
 ոչ՝ եթէ օրհնեսցես հոգւով, որ կայցէ
 ի տեղու՞ տղիտին, զիարզ ասիցէ ի
 քում՝ զովութեանն զԱմէնն. քանզի
 17 զոր ասեան՝ նա ոչ գիտէ: **Ձի** զու բար-
 ւոք զոհանաս, այլ բնկերն ոչ չինի:
 18 **ՁԲ.** Գոհանամ զԱստուծոյ Յիսան ա-
 մենեցուն ձեր՝ առաւել լեզուաւ խօ-
 19 սիմ: Այլ ի մէջ եկեղեցւոյն կամիմ
 բանս հինդ մտօք խօսել զի եւ զայլս
 խրատիցեմ, քան զբողոքում բանս՝ լեզ-
 20 ուաւ: Եղբարք, մի՛ լինիք աղայք
 մտօք, այլ ի շարեաց աղայացարուք,
 21 եւ մտօք կատարեալք լինի՛՛՛ք: Քանզի
 եւ յօրէնտս զրեալ է եթէ Յօտար լեզուս
 եւ ի շրթունս օտարոտիս խօսեցայց ընդ
 ժողովրդեանդ ընդ այգմիկ, սակայն

¹Յայն, ամենայնի

²Յայն, խնդրեցէք
³Յայն, զի քան զամենեւին զձեզ

22 Եւ ոչ այնպէս լուիցեն 1^{ին}ձ, Ապա ուրեմն լեզուք նշանակի վասն են, ոչ հաւատացելոց, այլ անհաւատից. իսկ մարգարէութիւնն՝ ոչ անհաւատից, այլ

23 հաւատացելոց: Ապա եթէ պայցէ եկեղեցին ամենայն ի մի վայր, եւ ամենեքին ի լեզուս խօսիցին, եւ մտանիցեն անգր տղէաք կամ անհաւատք, ո՛չ ա-

24 սիցեն եթէ զի մոյխբոյ: Իսկ եթէ ամենեքին մարգարէանայցեն, եւ մտանիցէ ոք անգր անհաւատ կամ տղէտ, յանդիմանի յամենեցունց, եւ քննի յամե-

25 նեցունց, եւ դադանիք սրտի նորա յայտնի լինին. եւ ասպ անկեալ ի վերայ երեսաց՝ երկիր պաղանիցէ Աստուծոյ, եւ խոստովան լինիցի թէ արգարեւ Աստուած է ի ձեզ:

26 ԶԳ. Եւ արդ զի՛նչ իցէ, եղբարք, յորժամ ի մի վայր ժողովիցիք, իւրաքանչիւր ոք ի ձէնջ եթէ սաղմոս ունիցի, եթէ վարդապետութիւն ունիցի, եթէ յայտնութիւն ունիցի, եթէ լեզուս ունիցի, եթէ թարգմանութիւն ունիցի, ամենայն ի չինամ լինիցի:

27 Եթէ ի լեզուս ոք խօսիցի՝ երկուք, եւ եթէ եւս աւելի՝ երեք, եւ ասպ մի ըստ միոջէ, եւ մինն թարգմանեսցէ:

28 Ապա եթէ չիցէ ոք որ թարգմանիցէ, լուս լիցի յեկեղեցւոջն, ընդ միտս իւր

29 եւ ընդ Աստուծոյ խօսեսցի: Բայց մարգարէք երկու կամ երեք խօսեսցին, եւ ասլքն քննեսցեն: Ապա եթէ այլ ուսուք որ նստիցին՝ յայտնեսցի,

31 առաջինն լռեսցէ: Քանզի կարող էք ամենեքեան մի ըստ միոջէ մարգարէանալ, զի ամենեքեան ուսանիցին եւ

32 ամենեքեան մխիթարեսցին: Քանզի եւ ողիք իսկ մարգարէից մարգարէից

33 հնազանդին: Զի ոչ եթէ խոսովութեան է Աստուած, այլ խաղաղութեան, որպէս յամենայն եկեղեցիս սրբոց:

34 2^{կանայք} յամենայն եկեղեցիս՝ լուս լիցին, զի ոչ հրամայի նոցա խօսել, այլ հնազանդ լինել, որպէս եւ օրէնքն

35 իսկ ասեն: Ապա եթէ ուսանել ինչ կամիցին, ի տան զարս իւրեանց հարցանիցեն. քանզի անպակհ է կնոջ

36 մարդոյ յեկեղեցւոջ խօսել, եթէ ի ձէնջ բանն Աստուծոյ էլ, եւ կամ թէ

37 առ ձե՞զ միայն եհաս: Իսկ եթէ ոք համարիցի մարգարէ լինել կամ հոգեւոր, դիտացէ զոր գրեցիդ առ ձեզ թէ

38 Տեսո՞ն պատուիրանք են: Ապա թէ ոք

39 տղիտանայցէ, տղիտացի: Այսուհետեւ, եղբարք, նախանձեցարուք մարգարէանալ, եւ զիօսելն լեզուօք մի՛

40 արդելուք: Եւ ամենայն ինչ՝ ձեր պարկեշտութեամբ եւ ըստ կարգի լինիցի:

ՎԶ

ԳԼ. ԺԵ

1 Տուցանեմ ձեզ, եղբարք, զաւետարանն 5^{իմ}, զոր աւետարանեցի ձեզ, զոր եւ ընկալարուք, յոր եւ հաստատեալք էք. որով ասրեցէքն, որով բանիւ աւետարանեցի ձեզ թէ ունիցիք. բայց եթէ ի զուր ինչ հաւատացէք:

2 Զի ես ձեզ զայն նախ աւանդեցի՝ զոր եւ եսն ընկալայ, եթէ Քրիստոս մեռաւ վասն մեզաց մերոց ըստ գրոց,

4 Եւ զի թաղեցաւ, թէ՛ եւ յարեաւ յաշուուր երրորդի ըստ գրոց. Եւ թէ՛ երեւեցաւ կեփայի, եւ ասպ երկուսասանիցն. Ապա երեւեցաւ աւելի եւս քան զհինգ հարեւր եղբարց միանգամայն: յորոց բազումք կան մինչեւ

7 յայժմ, եւ ոմանք ննջեցին. Եւ ասպ երեւեցաւ Յակովբայ, ասպ առաքեց լոցն ամենեցուն: Հուսկ յետոյ քան զամենեսին իբրեւ անարգի միոջ՝ երեւեցաւ եւ ինձ: Զի ես իսկ եմ տրուպն առաքելոց, որ չեմ իսկ արժանի թէ կոչեցայց առաքեալ, զի հալածեցի զեկեղեցին Աստուծոյ: Այլ շնորհօքս Աստուծոյ եմ զինչ եւ իցեմ. եւ շնորհք նորա որ յիս՝ ընդունայն ինչ ոչ եղին. այլ առաւել քան զնոսս ամենեսին վաստակեցի, եւ ոչ եթէ ես՝ այլ

11 շնորհքն Աստուծոյ որ ընդ ես՝ Արդ եթէ՛ ես եւ եթէ՛ նոքա այսպէս քարոզեցաք, եւ զուք այսպէս հաւատացէք:

12 Ապա եթէ Քրիստոս քարոզի թէ ի մեռելոց յարուցեալ է, զիո՞րդ ասեն ոմանք ի ձէնջ եթէ Յարութիւն մեռելոց չիք: Եթէ յարութիւն մեռելոց չիք, ասպ եւ Քրիստոս չէ յարուցեալ:

14 Եւ եթէ Քրիստոս չիցէ յարուցեալ, ընդունայն է քարոզութիւնն մեր, բնյուսնայն են եւ հաւատքն ձեր. Եւ զսանիցիմք սուտ վկայք Աստուծոյ. զի

13-ն, ինձ, ասէ Տէր
 3Ունչ, կանայք ձեր
 3Յ-ն, յեկեղեցիս

վկայեցաք զԱստուծոյ թէ Յարոյց զԲրիստոս . զոր ոչն արդեւք յարոյց ,
 16 եթէ մեռեալք ոչ յառնիցեն : Իսկ եթէ մեռեալք ոչ յառնեն , ապա եւ Քրիստոս
 17 չէ յարուցեալ : Եւ եթէ Քրիստոս չիցէ յարուցեալ , ընդունայն եւ հաւատքն
 18 անիւ . եւ տակաւին ¹ի նմին մեզս՝ կայ
 19 48 ցէք : ²Իսկ արդ որ ննջեցին ի Քրիստոս ,
 49 կորեան արդեւք՝ : Եթէ այսու կենօրս
 միայն յուսացեալ եմք ի Քրիստոս , ու
 զորմէի եմք քան զամենայն մարգիկ :
 20 ԶԳ . Այլ արդ Քրիստոս յարուցեալ է
 ի մեռելոց , առաջին պտուղ ննջեցելոց .
 21 Բանգի մարդով եղև մահ , եւ մարդով
 22 յարութիւն մեռելոց : Որպէս Ազա-
 մաւն ամենեքին մեռանին , նոյնպէս
 եւ Քրիստոսիւ ամենեքին կենդանաս-
 23 23 ցին : Իւրաքանչիւր յւրում կարգի .
 նախ Քրիստոս , եւ ապա Քրիստոսեանք
 24 ի զայստեան նորա : Եւ ապա կատա-
 րած , յորժամ տացէ ի ձեռս զթագա-
 ւորութիւնն Աստուծոյ եւ Հօր , յոր-
 ժամ խափանեցէ զամենայն իշխանու-
 25 թիւնս եւ զամենայն պետութիւնս եւ
 26 զգորութիւնս : Զի պարտ է նմա թա-
 գաւորել մինչև զիցէ զամենայն թըշ-
 26 նամիս ի ներքոյ տօլից իւրոց : Յետին
 թշնամին խափանի՝ մահ . եւ զամե-
 նայն ինչ հնազանդ արար ի ներքոյ ու-
 27 տից նորա : Այլ յորժամ ասիցէ թէ
 Հնազանդեալ է նմա ամենայն , յայտ է
 թէ լաց յայնմանէ որ հնազանդեցոյց
 28 նմա զամենայն : Այլ յորժամ հնազան-
 դեցի ի նմա ամենայն՝ յայնժամ եւ ինքն
 Որդի հնազանդեցի այնմ , որ հնա-
 զանդեցոյց նմա զամենայն . զի եղիցի
 29 Աստուած ամենայն յամենայնի : Ապա
 թէ ոչ՝ զի՞նչ զործիցեն որ մկրտի-
 ցինն վասն մեռելոց , եթէ արդարեւ
 մեռեալք ոչ յառնիցեն . ընպէ՞ր իսկ
 30 քնաւ մկրտին վասն նոցա . Ընդէ՞ր եւ
 31 մեք ճգնիմք յամենայն ժամ . ³Եւ հա-
 նապալ մեռանիմք՝ , ի պարծանաւ ձեր
 երդնում , ⁴եղբարք , զոր ունիմ ի Քրիս-
 32 տոս Յիսուս ի Տէր մեր : Եթէ ⁵վասն
 մարդոյ ի զազանամարտի լիեալ է յե-
 փեսոս , զի՞նչ օգուտ էր ⁶ինձ , եթէ
 մեռեալք ոչ յառնեն . կերիցո՞ւք՝ արը-
 33 ցո՞ւք , քանիկ վազիւ՝ մեռանիմք : Մի՛

խարիք . ապականեն զբարս քաղցունս
 բանք չարք :
 34 ԶԵ . Սթափեցարուք արդարութեամբ
 եւ մի՛ մեղանչէք , զի զգիտութիւն
 Աստուծոյ ոչ ունին ոմանք . առ ա-
 մօթոյ ձերոյ ասեմ՝ :
 35 Այլ ասիցէ ոք , Զիւրդ յառնեն մեռ-
 եալք , կամ որո՞վ մարմնով զայցեն :
 36 Անմիտ , զու զոր սերմանեան՝ ոչ կեն-
 37 դանանայ , եթէ ոչ մեռանիցի : Եւ զոր
 սերմանեսն , ոչ գնոյն մարմին որ ծնա-
 նելոցն իցէ սերմանես , այլ հատ մերկ ,
 եթէ՛ ցորենոյ իցէ եւ եթէ՛ այլոց սեր-
 38 մանեաց : Եւ Աստուած տայ նմա մար-
 մին որպէս եւ կամի , եւ իւրաքանչիւր
 39 սերմանեացն՝ զիւր մարմին : Ոչ ամե-
 նայն մարմին նոյն մարմին է , այլ՝ այլ
 մարմին է մարդկան եւ այլ մարմին
 40 անանոց , այլ մարմին թռչնոց եւ այլ
 մարմին ձկանց : Եւ՛ մարմինք երկնա-
 ւորք , եւ՛ մարմինք երկրաւորք . այլ՝
 այլ փառք երկնաւորաց են , եւ այլ
 41 փառք՝ երկրաւորաց : Այլ փառք արե-
 վական եւ այլ փառք՝ լուսնի , եւ այլ
 42 փառք աստեղաց . եւ աստղ քան զաստղ
 առաւել է փառք : Նոյնպէս եւ յա-
 րութիւն մեռելոց . սերմանի ապակա-
 43 նութեամբ եւ յառնէ առանց ապակա-
 նութեան . Սերմանի անարգութեամբ
 եւ յառնէ փառք . սերմանի տկարու-
 44 թեամբ եւ յառնէ զօրութեամբ . Սեր-
 մանի մարմին չնչաւոր եւ յառնէ մար-
 մին հոգեւոր . եթէ գոյ մարմին չնչա-
 45 յւոր , գոյ եւ հոգեւոր . Այսպէս եւ
 զրեալ է , Եղև մարդն առաջին Ադամ՝ ի
 46 հողի կենդանարար : Բայց ոչ նախ հո-
 վեւորն . այլ չնչաւորն , եւ ապա հո-
 47 վեւորն : Առաջին մարդն՝ յերկրէ հոգե-
 զէն , իսկ երկրորդ մարդն՝ Տէր յերկ-
 48 նից : Որպէս հողեղէնն , նոյնպէս եւ
 հողեղէնքս . եւ որպէս երկնաւորն ,
 49 նոյնպէս եւ երկնաւորքն : Եւ որպէս
 զգեցաք զպատկիւր հոգեղինին , զգեց-
 50 ուք եւ զպատկիւր երկնաւորին :
 ԶԶ . Բայց զայս ասեմ , եղբարք , եթէ
 մարմին եւ արիւն զարքայութիւնն
 Աստուծոյ ժառանգել ոչ կարեն . եւ ոչ
 ստականութիւն զանաստականութիւն

¹ Յ-նն , ի մեզս ձեր
² Յ-նն , Նոյնպէս եւ որ ննջեցին ի Քրիստոս ,
 կորեան

³ Յ-գաւ-ի , Էս համապալ մեռանիմ
⁴ Յ-մանս պատե- ⁶ կամ , ինձ . եթէ մեռեալք ոչ
⁵ կամ , ըստ յառնեն , կերիցուք , եւն .

51 Ժառանգէ : Արդ խորհուրդ մի ասեմ՝
 52 Դեղ , ¹Ամենեքեան ննջեսցուք , այլ ոչ
 52 կիթէ ամենեքեան : Նորոգեսցուք յան-
 կարծակի՝ յսկան թօթակից ի փուլ յե-
 53 արին , քանզի փող հարկանի , եւ մեռ-
 եալք յարիցեն առանց ապականու-
 53 թեան , եւ մեք նորոգեսցուք : Զի
 պարտ է ապականութեանս այսմիկ
 զգենուլ զանապականութիւն , եւ մահ-
 54 կանացուին այսմիկ՝ զգենուլ զանմա-
 այս զգեցցի զանմահութիւն , եւ ա-
 պականութեանս՝ զանապականութիւն ,
 յայնժամ եղիցի բանն որ զըեցաւ եթէ
 55 Ընկաւ մահ ի յաղթութիւն : Ո՞ւր է ,
 մահ , յաղթութիւնք . ո՞ւր է , ²զժովք ,
 56 իրայթոց քո : Խայթոց մահու մեղք են ,
 57 եւ զորութիւն մեղաց՝ օրէնք : Այլ
 չնս՛րհք Աստուծոյ , որ ետ մեզ զյաղ-
 թութիւն ի ձեան Տեաան մերոյ Յի-
 սուսի Քրիստոսի :
 58 ԱԳ . Այտուհետեւ , եղբարք իմ սի-
 բեղիք , հաստատուն եղերուք , անշարժ
 կացէք , առաւել լերուք ի զործ Տեաան
 յամենայն ժամ . զիտասջիք զի վաս-
 տակըն ձեր ոչ են ընդունայն առաջի
 Տեաան :

ԳԼ ԺԶ

1 Այլ վասն հաշուին որ ի սուրբան է ,
 որպէս պատուէր ետու եկեղեցեացն
 2 Գաղատացոց , նոյնպէս եւ զուք առ-
 2 նիջիք , Ըստ իւրաքանչիւր միաշարա-
 թուցն իւրաքանչիւր ոք ի ձէն՝ ³անձին
 իւրում զանձեսցէ՝ որ ինչ՝ եւ յաջո-
 3 զեսցի : Զի մի՛ յորժամ զայցեմ , յայն-
 ժամ հաշիւք լինիցին . այլ յորժամ եկիցի,
 զոր միանգամ ⁴ընտրեցէք թզթովք
 զնոսս՝ առաքելից սանել զչնորհան
 4 ձեր յերուսաղէմ : Ապա թէ արժան
 իցէ եւ ինձ երթալ , ընդ իս երթիցին :
 5 Այլ եկից առ ձեզ յորժամ ի Մակեդո-
 նիա անդամիցեմ , ⁵բայց իբրեւ շրջե-
 6 ցայց ընդ Մակեդոնիա՝ , Թէ դէպ լիցի ,
 առ ձեզ մնացից եւ կամ ձմերիցից , զի
 զուք յազարկիցէք զիս աւր եւ եր-
 7 թալոյն եմ : Զի ոչ կամիմ զձեզ այժմ

ի հարեւանցի տեսանել . ակն ունիմ
 ժամանակ ինչ առնել առ ձեզ , եթէ
 8 Տէր հրամայեսցէ : Բայց այժմ լինիմ
 9 յեփեսոս մինչեւ ցՊենտալիստէ : Զի
 զուան բացեալ է ինձ մեծ եւ կարեւոր ,
 եւ հակառակորդք բազում են :
 10 Արդ եթէ եկեսցէ Տիմոթէոս , տես-
 ջիք զիարդ աներկեւզ լինիցի առ ձեզ .
 զի զզործ Տեաան զործէ , որպէս եւ
 11 եսս : Մի՛ ոք զնա անդոսնեսցէ , եւ
 յուղարկեսջիք զնա խաղաղութեամբ
 զի եկեսցէ առ իս . քանզի ակն ունիմ
 նմա եղբարք հանդերձ :
 12 ԱԶ . Այլ վասն Ապոլղոսի եղբոր՝ յոյժ
 աղաչեցի զնա զի եկեսցէ առ ձեզ եղ-
 բարք հանդերձ . եւ արդեւք ոչ էին
 կամք զի այժմ եկեսցէ , այլ եկեսցէ
 յորժամ եւ պարապեսցէ :
 13 Հսկեցէք , հաստատուն կացէք ի հա-
 ւատս , ժրացարուք , զօրացարուք :
 14 Ամենայն ինչ ձեր սիրով լիցի :
 15 Ազաչեմ զձեզ , եղբարք , զիտէք
 զտունն՝ Ստեփանեայ եւ Փորտու-
 նատեայ որ են՝ պտուղ Աքայեցոց .
 եւ ի պաշտօն սրբոցն կարգեցին զան-
 16 ձինս . Զի եւ զուք հնազանդ լինիցիք
 այնպիսեացն , եւ ամենայնի որ զոր-
 17 ծակից իցէ եւ վաստակակից , Ուրախ
 եղէ ի վալ Ստեփանեայ եւ Փորտու-
 նատեայ եւ Աքայիկոսի , զի զձեր պա-
 18 կասութիւն նոքա լցին . Քանզի հան-
 զուցին զհօղի իմ եւ զձեր . արդ ծա-
 նիջիք զայնպիսիսն :
 19 Ողջոյն տան ձեզ եկեղեցիքն Ասիա-
 ցոց : Ողջոյն շատ տան ձեզ ի Տէր Ա-
 կիւղաս եւ ⁷Պրիսկա հանդերձ առանին
 20 եկեղեցեաւն իւրեանց : Ողջոյն տան
 ձեզ եղբարք ամենեքեանս , Ողջոյն սուք
 միմեանց ի համբոյր սրբութեան :
 21 Ողջոյնդ այդ իմոյ ձեռին Պաւղոսի
 22 է , եթէ ոք ոչ սիրէ ⁸զՏէր Յիսուս՝ ,
 23 եղիցի նոզովեալ . Մարան աթա : Ծնորհք
 Տեաան մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի ընդ
 24 ձեզ : եւ սէրն իմ ընդ ամենեւին ձեզ
 ի Քրիստոս Յիսուս : Ամէն :

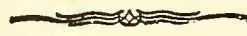
Առ Կորնթացիս առաջին խոսքն քրիչա-
 յեփեսոսէ է յեւն Սորեփանեայ եւ Փորտու-
 նատեայ եւ Ապոլղոսի :

¹Բազմ-է , Ոչ ամենեքեան ննջեսցուք , այլ ա-
 մենեքեան նորոգեսցուք : (52) Յանկարծակի
²Բազմ-է , մահ
³Յ-յն , զիցէ առ իւր՝ գանձեալ որ ինչ
⁴Կ-մ , ընտրեցէք թզթովք՝ զնոսս

⁵Յ-յն , քանզի անցեց ընդ Մակեդոնիա
⁶Բազմ-է , Ստեփանեայ որ է առաջին
⁷Ուն-է , Պրիսկեայ
⁸Ուն-է , զՏէր . այլ , զՏէր Յիսուս Քրիստոս

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԲԿ. ՊԱՒՂՈՍ, առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի կամօքն Աստուծոյ, եւ Տիմոթէոս եղբայր. եկեղեցւոյդ Աստուծոյ որ է ի Կորնթոս, սրբութիւնդ ամենեւեքումբք որ են յամենայն կողմանս

2 Աքայեցւոց. Շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ եւ ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ:

3 Օրհնեալ է Աստուած եւ Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, Հայր զթութեանց եւ Աստուած ամենայն մխիթարութեան. Որ մխիթարէն զմեզ յամենայն նեղութիւնս մեր, առ ի կարող լինելոյ մեզ մխիթարել զայնտօրկ որ յամենայն նեղութիւնսն իցին, մխիթարութեամբն որով մեք մխիթարումք

5 յԱստուծոյ, Ձի որպէս առաւելսն չարչարանքն Քրիստոսի ի մեզ, նոյնպէս եւ ի ձեռն Քրիստոսի առաւել լիցի եւ

6 մխիթարութիւնս մեր: Ձի եթէ նեղիմք, վասն ձերոյ մխիթարութեան եւ փրկութեան. եւ եթէ մխիթարիմք, վասն ձերոյ մխիթարութեան որ յաջողեալն է համբերութեամբ նոցին չարչարանաց զոր եւ մեքն չարչարիմք:

7 Եւ յոյսն մեր հաստատուն է վասն ձեր քանզի զիտեմք եթէ որպէս կցորդ եմք չարչարանացն, նոյնպէս եւ մխիթարութեանն: Քանզի ոչ կամիմ սպէտ լինել ձեզ, եղբարք, վասն նեղութեան մերոյ եզելոյ յԱսիա. զի առաւել քան զկար մեր ծանրացու, մինչեւ անցոյս

9 լինելոյ մեզ եւ ի կենաց: Այլ անձամբ յանձինս զլծիս մահու ընկալարք, զի մի յանձինս ապաստանիցեմք, այլ յԱստուած որ յարուցանէ զմեռեալս. Որ

յայնպիսի մահուանէ փրկեաց զմեզ եւ

11 փրկեացէ. Քանզի յուսացեալ եմք, եթէ տակաւին փրկեացէ օղնականութեամբ աղօթից ձերոց վասն մեր. զի ի բազմազէմ շնորհացն որ ի մեզ, բազմօք յաճախեցեն զոնութիւնքն վասն մեր:

12 ԲԿ. Քանզի պարծանք մեր այս եւ, միայնութիւն մտաց մերոց, զի սրբութեամբ եւ ստուգութեամբ Աստուծոյ, եւ ոչ մարմնեղէն իմաստութեամբ, այլ շնորհօքն Աստուծոյ շրջեցաք յաշխարհի, բայց առաւել եւս առ ձեզ:

13 Քանզի ոչ եթէ այլ աղղ ինչ զրեմք առ ձեզ, այլ զոր ընթեանուցուքն եւ զիտակ լինիցիք. քանզի յուսամ եթէ

14 մինչեւ ի վախճան գիտիցէք. Որպէս եւ խեղամուտ եղէք մեզ փոքր ի շատէ, զի սյարծանք ձեր եմք, որպէս եւ դուք մեր՝ յաւուրն Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի:

15 Եւ յայս ապաստան կամէի նախ առ ձեզ գալ, զի զուք կրկին շնորհս ընդունիլիք. Եւ ի ձէնջ երթալ ի Մակեդոնիա. եւ զարձեալ ի Մակեդոնիայ գալ առ ձեզ, եւ ի ձէնջ յուղարկել ի

17 Հրէաստան: Իսկ եթէ զայս խորհեցայ, միթէ թեթեւութեամբ ինչ գնացի. եւ կամ զոր խորհիմս՝ ըստ մարմնոյ ինչ խորհիցիմ, այլ զի եզիցի լինէն կողմանէ այոն՝ այո, եւ ոչն՝ ոչ: Հաւատարիմ է Աստուած զի բանն մեր որ առ ձեզ ձեռն ոչ է այո եւ ոչ: Քանզի Որդին Աստուծոյ Յիսուս Քրիստոս, որ ի ձեզ մեք քարոզեցաւ, ինեւ եւ Սիղուանոսիւ եւ Տիմոթէիւ, ոչ եղեւ այո՝ եւ ոչ, այլ այոն ի նմին եղեւ:

20 Ձի որչափ աւետիքն Աստուծոյ՝ են

1 Պաւլոս, մխիթարութեան եւ փրկութեան

2 Գալ, 3 որ
3 Գալ 4 որ
4 Գալ 5 որ

ի նմա Այոն , վասն որոյ եւ նովին Ա-
 21 մէնն մեւք ի փասս Աստուծոյ : Այլ որ
 հաստատեացն զմեզ ձեւք հանդերձ ի
 Քրիստոս , եւ օժ զմեզ՝ Աստուած է :
 22 Որ եւ կնքեացն զմեզ , եւ ես զառ-
 հաւատչեաց Հոգւոյն ի սիրտս մեր :
 23 ԲԶ . Այլ ես վկայ զԱստուած կոչեմ
 անձին իմոյ , զի վասն խնայելոյ ի ձեզ
 ոչ եւս եկի ի Կորնթոս . զի ոչ եթէ
 տիրեմք ձեզ հաւատովքս՝ այլ գործա-
 կից եմք՝ չնորհացդ ձերոց . քանզի հա-
 ւատովք հաստատեալ կայք :

ԳԼ Բ

1 Բայց զայս ² եւեթ ընտրեցի՝, զի մի՛
 միւսանգամ տրտմութեամբ եկից առ
 2 ձեզ . Ձի եթէ ես արտմեցուցանեմ
 զձեզ , եւ ո՞վ է որ ուրախ առնիցէ զիս ,
 3 եթէ ոչ՝ որ տրտմիցին յինէնս : Եւ զայս
 զի գրեցի՝ զի մի՛ յորժամ զայցեմ ,
 տրտմութիւն ինչ կրիցեմ , ուստի ար-
 ցանդ իցէ ինձ ուրախ լինել . յուսա-
 ցեալ եմ ի ձեզ ամենեսին , զի իմ ու-
 4 բախութիւնս ձեր ամենեցուն է : Ձի
 ի բազում վշտաց եւ ի նեղութենէ սրտի
 գրեցի առ ձեզ բազում արտասուօք .
 ոչ զի տրտմիցիք , այլ զի զսէրն իմ
 գիտասջիք զոր ունիմ առաւելապէս
 5 առ ձեզ : Ապա թէ ոք տրտմեցոյց , ոչ
 եթէ զիս տրտմեցոյց , այլ փոքր ի շատէ ,
 զի մի՛ ծանրացայց ամենեցուն ձեզ :
 6 Շատ է այնպիսեոյն պատուհասն այն
 7 որ ի բազմաց անտի է : Այսուհետեւ
 նմին հակառակ՝ մանաւանդ չնորհել
 ձեզ նմա եւ մխիթարել . զի մի՛ յա-
 ռաւել տրտմութենէն ընկզմեացի այն-
 8 պիսին : Վասն որոյ աղաչեմ զձեզ հաս-
 9 տատել ի նա զսէրն : Վասն այնորիկ
 իսկ եւ գրեցի , զի զչափ առից զձեր
 10 եթէ յամենայնի հպատակ իցէք : Ձի
 եթէ ումէք չնորհիցէք , եւ ես . քանզի
 եւ ես եթէ չնորհիցեմ , զոր ինչ չնոր-
 հիցեմն՝ վասն ձեր ի դէմս Քրիստոսի .
 11 Ձի մի՛ զրկիցիմք ի Սատանայէ . քանզի
 չեմք ինչ անտեղեակ խորհրդոցն նորա :
 12 ԳԿ . Այլ իբրեւ հասի ես ի Տրովադա
 յաւեաարանն Քրիստոսի , եւ դուն
 13 բաց էր ինձ ի Տէր , Ոչ ետու հանդիստ

հոգւոյ իմում . քանզի ոչ գտի ես անդ
 դՏիտոս զեղբայր իմ . այլ հրաժարեալ
 ի նոցանէ՝ գնացի ի Մակեդոնիա :
 14 Այլ Աստուծոյ չնորհքն որ յամե-
 նայնի հոչակ հարկանէ զմէնջ ի Քրիս-
 տոս ³ Յիսուս , եւ զհոտ գիտութեանն
 իւրոյ յայտնի առնէ մեւք յամենայն
 15 տեղիս . Ձի հոտ անոյշ եմք Քրիստոսի
 առ Աստուած ի մէջ փրկելոցն եւ ի մէջ
 16 կորուսելոցն . Ոմանց հոտ՝ մահուանէ
 ի մահ , եւ ոմանց հոտ՝ կենդանութենէ
 ի կեանս . եւ առ այս ո՞ բաւական իցէ :
 17 Քանզի ոչ եմք իբրեւ զայսն որ վա-
 ճառական լինին բանին Աստուծոյ . այլ
 իբրեւ ի հաստատութենէ , այլ իբրեւ
 յԱստուծոյ առջի Աստուծոյ ի Քրիս-
 տոս խօսիմք :

ԳԼ Գ

1 4 Ակասնիմք այսուհետեւ վերստին
 զանձինս ընծայեցուցանել . 5 Թէպէտ
 եւ ոչ պիտոյ իցնն մեզ՝, որպէս ոմանց՝
 թուղթք ընծայութեան առ ձեզ կամ
 2 ի ձէնջ , Այլ թուղթք մեր գուք էք՝
 գրեալ ի սիրտս մեր , ծանուցեալ եւ ըն-
 3 թերցեալ յամենայն մարդկանէ . Յայտ-
 նեալք՝ զի էք թուղթք Քրիստոսի ,
 պաշտեցեալ ի մէնջ . եւ զրեալ՝ ոչ
 մրով , այլ Հոգւովն Աստուծոյ կեն-
 4 դանւոյ . ոչ ի տախտակս քարեղէնս ,
 այլ ի տախտակս սրտի մարմնեղէնս :
 4 ԳԶ . Յոյս մի այսպիսի ունիմք ի ձեռն
 5 Քրիստոսի առ Աստուած . Իբր ոչ եթէ
 անձամբ բաւական եմք խորհել ինչ
 իբրեւ ի մէնջ . այլ բաւականութիւնն
 6 մեր յԱստուծոյ է . Որ եւ բաւականս
 արար զմեզ , պաշտօնեայս նորոց կտա-
 կարանացս , ոչ զրով , այլ հոգւով . զի
 զիրն սպանանէ , այլ հոգին կեցուցանէ :
 7 Ձի եթէ պաշտօն մահու գրով գրոյմեալ
 ի տախտական քարեղէնս եղեւ փառօք ,
 զի մի՛ կարացեն հայել որդիքն Իս-
 րայելի յերեսան Մովսիսի վասն փառաց
 երեսաց նորա որ խափանելոցն էր ,
 8 Ո՞րչափ եւս առաւել պաշտօն հուռոյն
 9 եղիցի փառօք : Ձի եթէ պաշտօն դա-
 տապարտութեանն փառօք էր , ո՞րչափ
 եւս առաւել պաշտօն արդարութեանն

1 Կ-ժ , ուրախութեանդ ձերում
 2 Յ-յն , ընտրեցի ինձ

3 Ի բազմա գովաւե
 4 Յ-յն , Սկասնիմք
 5 Յ-յն , կամ թէ իցե՞ն պիտոյ մեզ

10 փառօք : Քանզի ոչ եթէ փառաւորի փառաւորեան յայսմ մասին՝ վասն ա-

11 ռաւելութեան փառացն : Զի եթէ որ խափանելոցն էր՝ այն փառօք էր, որ չափ եւս առաւել որ գալոյն է՝ փառօք

12 իցէ : Եւ արդ՝ զի ունիմք այսպիսի յոյս, բազում համարձակութեամբ վա-

13 բեցուք . եւ ոչ որպէս Մովսէս որ- վանէր քող ի վերայ երեսայ իւրոց՝ վասն չհայելոյ որդւոցն Իսրայելի ի

14 վախճան խափանելոցն : Այլ կուրացան միտք նոցա . քանզի մինչև ցայսօր ժամանակի նոյն քող ձգեալ կայ ի վե-

15 ռայ ընթերցուածոց հին կռակարա- նացն . եւ ոչ վերանայ, զի Քրիստոսիւ-

16 խափանելոց է : Այլ մինչև ցայսօր՝ յորժամ ընթեռնուն զՄովսէս, նոյն առաջարու կայ ի վերայ սրտոյ նոցա :

17 Այլ յորժամ գարձցին առ Տէր, ապա վերացի առադասան : ՎՋ

18 Զի Տէր Հոգին է . ուր Հոգի Տեառն է, անդ ազատութիւն է : Իայց մեր ամենեցուն բացաւ երեսօք զիստան Տեառն իբրև ընդ հայելի տեսեալ՝ ի նոյն պատկեր նորոգիմք փառաց ի փառս, որպէս եւ ի Տեառն Հոգւոց :

Գ. Գ

1 Վասն այսորիկ՝ ունիմք զպաշտօնս զայս, որպէս եւ գտաք զողորմութիւնս

2 եւ ոչ ձանձրանամք . Այլ հրաժարեցաք ի գազանեաց ամօթոցն, զի ¹ մի՛ գնացուք՝ խորամանկութեամբ, եւ ² մի՛ նենգեցուք՝ զբանն Աստուծոյ . այլ յայտնութեամբ ճշմարտութեանն ³ ընծայեցուցուք զանձինս մեր առ մենայն միտս մարդկան առաջի Աս-

3 տուծոյ : Ապա թէ իցէ եւս ծածկեալ աւետարանն մեր, ի մէջ կորուսելոցն

4 է ծածկեալ . Որոց աստուած աշխարհիս այսորիկ կուրացոյց զմիտս ան-

5 հաւատիցն, զի մի՛ ծագեացէ ի նոսա լուսաւորութիւն աւետարանի փա-

6 ռացն Քրիստոսի . որ է պատկեր ² անև Յրեութիւն Աստուծոյ : Զի ոչ եթէ վասն ձինս քարոզեմք, այլ զՅիսուս Քրիստոս զՏէր, եւ զմեզ ծառայս ձեզ վասն

7 Քրիստոսի : Զի Աստուած որ ասաց

ի լուսաւարէ լոյս ծագել, ⁵ որ եւ՝ ծագեաց իսկ ի սիրաս մեր ի լուսաւորու-

8 թիւն զիտութեան փառացն Աստուծոյ

9 ի գէմս Յիսուսի Քրիստոսի : Այսուհետեւ ունիմք զպանծս զայս յամանս խեղեղէնս, զի առաւելութիւն զօրու-

10 թեանն իցէ յԱստուծոյ . եւ ոչ ի մէնջ :

11 Յամենայնի նեղեալք՝ այլ ոչ նուազեալք . կարօտեալք՝ այլ ոչ սարակուսեալք . Հալածեալք՝ այլ ոչ լքեալք . Նարչարեալք՝ այլ ոչ սաստկեալք . Յամենայն ժամ զմահն Յիսուսի ի մարմինս մեր ⁶ կրեցուք, զի եւ կեանքն Յիսուսի ի մարմինս մեր յայանեացին :

12 Քանզի միշտ մեք որ կենդանիք եմք՝ ի մահ մասնիմք վասն Յիսուսի, զի եւ կեանքն Յիսուսի յայանի լիցին ի մահկանացու մարմինս մեր : Այսուհետեւ մահ ի մեզ զորանայ, եւ կեանք՝

13 ի ձեզ : Արդ ունիմք զնոյն հոգի հաւատոյ, որպէս եւ զրեալ է, Հաւատացի, վասն որոյ եւ խօսեցայ . եւ մեք հաւատամք, վասն որոյ եւ խօսիմք

14 իսկ : Զայս զխտեմք եթէ որ յարոյցն ⁷ զՅիսուս՝ եւ զմեզ ընդ Յիսուսի յարուսցէ եւ յանդիման կացուցէ ձեզ

15 հանդերձ . Քանզի ամենայն ինչ վասն ձեր է, զի չնորձն յաճախեալք ի բազմաց զոհութենէ անախ՝ առաւելեացին ի փառս Աստուծոյ :

16 Վասն որոյ եւ ոչ ձանձրանամք, այլ թէպէտ եւ արտանքին մարդս մեր ապականի, այլ ներքին մարդն մեր նորոգի որ բոս օրէ : Զի առժամայն յաճախութիւն թեխեւ նեղութեանս մերոյ ի յաւիտենական առաւելութիւն զմեծութիւն փառացն զորձէ ի մեզ :

17 Քանզի ոչ զխտեմք զերեւելիսս, այլ՝ զաներեւոյթն . զի երեւելիքս առ ժամանակ մի են, եւ աներեւոյթքն՝ յաւիտենականք :

Գ. Ե

1 Քանզի զիտեմք զի եթէ երկրաւոր տաճար չինուածայս մերոյ քակուցի, չինած յԱստուծոյ ունիմք՝ տաճար առանց ձեռագործի յաւիտենական, յեր-

2 կինս : Եւ ընդ այս տաղապար, քանզի

¹ Գ. Գ, ոչ գնամք ³ Գ. Գ, ընծայեցուցանեմք
² Գ. Գ, ոչ նենգեմք ⁴ Ի Բաղդադի պատկեր

⁵ Գ. Գ, ոչ ծագեաց ⁷ Գ. Գ, զՏէր Յիսուս
⁶ Գ. Գ, կրեմք

գրեալ յուր թիւնն երկնից փափաքեմք
 3 զգեհնայ : Միայն թէ յորժամ զգեհնու-
 4 չյաւելքն՝ ոչ մերկ գտանիրցիմք : Քանցի
 սր եւք ընդ յարկաւս ընդ այսուիկ՝
 սազարեմք ծանրացեալք : զի ոչ կա-
 միւք մերկանալ, այլ զայն ի վերայ
 սպր զգեհնայ, զի ընկզմեացի մահկա-
 5 նացուս ի կենաց անախ : Այլ որ յա-
 ջողէն մեզ ի սոյն՝ Աստուած է, որ եւս
 մեզ գառնաւատչեաց Հոգւոյն :
 6 ԳՁ. Արդ համարձակիմք յամենայն
 ժամ, եւ գիտեմք եթէ որչափ յամեմք
 ի մարմնի աստ, օտարանամք ի Տեսոնէ :
 7 (Զի հաւատովք զնամք եւ ոչ կար-
 8 ծեօք) : Այլ համարձակիմք, եւ առա-
 ւել եւս հաճեալ եմք երանել ի մարմ-
 նոյ աստի եւ մտանել առ ¹Աստուած :
 9 Վասն որոյ եւ առատանամք, զի եթէ՛
 յամիցեմք եւ եթէ՛ երանիցեմք, հաճոյ
 10 եւ եթ խցեմք նմա : Քանցի ամենեցուն
 մեզ յանդիման լինել կայ առաջի ա-
 տենին Քրիստոսի, զի ընկայցի ²Իւրա-
 քանչիւր իւրով մարմնով զսր ինչ գոր-
 ծեաց յատաջ՝ եթէ՛ բարի եւ եթէ՛ չար :
 11 Իսկ արդ զահ Տեսնն գիտեալ չափ՝
 զմարդկան ինչ զմիտս հաճեմք. սա-
 կայն առաջի Աստուծոյ ³յայտնեցոց եմք.
 բայց եւ յուստմ եւ ի ձեր միտս յայտ-
 12 նի լինել : Իբր ոչ եթէ միւսանգամ
 զանձինս ինչ ընծայեցաք ցանեմք ձեզ,
 այլ պատճառս տամք ձեզ պարծանաց
 վասն մեր. զի ունիրցիք սո այնոսիկ
 որ առ աջսն պարծիցին եւ ոչ սրտեք :
 13 Զի եթէ առանցաք ինչ՝ այն Աստու-
 ծոյ է. եւ եթէ զգատտանամք՝ այն
 14 ձեր է. Զի սէրն Քրիստոսի ստիպէ
 զմեզ. ⁴քննել զայս, զի եթէ մին փո-
 խանակ ամենեցուն մեռաւ, ապա ու-
 15 բեմն ամենեքեան մեռեալ էին. Եւ ի
 վերայ ամենեցուն մեռաւ, զի որ կեն-
 զանիքն իցեն՝ մի՛ անձանց իցեն կեն-
 զանիք, այլ այնմ որ ի վերայ նոցայն
 16 մեռաւ եւ յայեաւ : Այսուհետեւ մեր
 ոչ զոք գիտեմք մարմնով. զի թէպէտ
 եւ զիտէաք մարմնով գ՛րբիտոսս, այլ
 17 արդ ոչ եւս նոյնպէս գիտեմք : Բայց
 եթէ ⁵ինչ ի Քրիստոս, նոր արարած

լիցէ. զի հինն անց, եւ արդ նոր եղեւ
 18 ամենայն : Այլ ամենայն ինչ յԱստու-
 ծոյ սր հաշտեցոյցն գմեզ ընդ իւր ի
 ձեռն Քրիստոսի, եւ եւս մեզ զպաշ-
 տօնն հաշտութեան : ՎՁ
 19 Եւ քանզի Աստուած էր ⁶Քրիստոսիւ
 զաշխարհս հաշտեցուցանել ընդ իւր,
 եւ չհամարել՝ նոցա զմեզս իւրեանց,
 20 եւ եզ ի մեզ գրանն հաշտութեան : Արդ
 վասն Քրիստոսի պատգամաւորիմք,
 որպէս եւ Աստուծոյ բարեխօսութեամբ
 մեք. ազաչեմք վասն Քրիստոսի հաշ-
 21 տեցարուք ընդ Աստուծոյ : Զի զայն
 որ ոչն գիտէր զմեզս՝ վասն մեր մեզս
 արար, զի մեր եղիցուք նովաւ ար-
 զարութիւն Աստուծոյ :

ՊԼ. Զ

4 Գործակից եմք ձեր եւ ազաչեմք, մի՛
 ընդունայն զնորհան Աստուծոյ ընդու-
 2 նել ձեզ : Զի ի ժամանակի ընդունե-
 լութեան, առէ, լուսաքեզ, եւ յաւուր
 փրկութեան օգնեցի ջեզ. ահաւասիկ
 ժամանակ ընդունելի, ահա օր փրկու-
 3 թեան : ⁹Մի՛ եւ մի՛ իւրիք տայցէք
 պատճառս, զի մի՛ արտտեսցի սոյշ-
 4 տօնն. Այլ յամենայն ¹⁰ընծայեցուցէք
 զանձինս ձեր՝ իբրեւ զպաշտօնեայս
 Աստուծոյ համբիւրութեամբ բազմաւ
 ի նեղութիւնս, ի վիշտս, ի չարչա-
 5 բանս, ի վախս, ի բանտս, ի խոտվու-
 թիւնս, յաշխատութիւնս, ի հակմունս,
 6 ի սպանս, ի սրբութեան, ի զիտու-
 թեան, յերկայնամտութեան, ի քաղց-
 բութեան, ի Հոգի Սուրբ, ի սէր ա-
 7 ռանց կեղծաւորութեան, ի բանս ճըշ-
 մարտութեան, ի զօրութեան Աստու-
 ծոյ. ¹¹վասն զինուն արդարութեան
 8 որ ընդ աջմէն եւ ընդ ահեկէն է. Փա-
 ոօք եւ անարդու թեամբ, զովութեամբ
 եւ պարսաւանօք. իբրեւ մոլաքք եւ
 9 ճշմարիտք. իբրեւ անձանօթք եւ ծա-
 նուցեալք. իբրեւ մահկանացուք եւ
 անաւասիկ կենդանի եմք. իբրեւ լսրա-
 10 տեալք եւ ոչ մահապարտեալք. իբրեւ

¹Բազմութիւն, Տէր
²Յայն, իւրաքանչիւր ըստ որոց գործեացն իւ-
 բով մարմնով
³Յայն, յայտնի
⁴Յայն, դատիմք
⁵Յայն, որ
⁶Յամեն գաւառ

⁷Ունի, Յիսուսի Քրիստոսի
⁸Յայն, որ Քրիստոսիւ զաշխարհս հաշտեցոյց
 ընդ իւր, եւ չհամարեցաւ
⁹Յայն, Ոչինչ իւրիք տամք պատճառս
¹⁰Յայն, ընծայեցուցանեմք զանձինս մեր
¹¹Յայն, ի ձեռն

արտմտայք եւ հանապազ ուրախ եմք .
 իբրեւ անանկք եւ զբազումս մեծա-
 ցուցանեմք . իբրեւ ոչինչ ունիցիմք ,
 41 եւ զամենայն ինչ ունիմք : Բերանք
 մեր բացեալ են առ ձեզ , Կորնթացիք ,
 42 եւ սիրտք մեր ընդարձակեալք : Ոչինչ
 նեղիք ի մէնջ բայց եթէ ի գուլթս ձեր
 43 նեղիցիք . Արդ զնոյն հատուցումն ,
 (իբրեւ ընդ որդեակս Կունիմ .) ընդար-
 ձակեցարուք եւ զուք :
 44 Եւ մի՛ լինիք լծակիցք անհաւատից .
 քանզի զինչ հազորդութիւն է արդա-
 րութեան ընդ անօրէնութեան . եւ
 կամ զինչ հաւասարութիւն է լուսոյ
 45 ընդ իսւարի . Եւ կամ զինչ միաբա-
 նութիւն է Քրիստոսի ընդ Բելիարայ :
 46 Կամ զինչ բաժին կայ հաւատացեալոյն
 ընդ անհաւատին . կամ զինչ նմանու-
 թիւն է տաճարի Աստուծոյ՝ մեհենաց .
 ապաքէն զուք տաճար Աստուծոյ կեն-
 զանուց էք , որպէս ասաց Աստուած
 թէ Բնակեցաց ի նոսա եւ զնացից ի
 նոսա , եւ եղէց նոցա Աստուած եւ
 47 նօքա եղիցին իմ ժողովուրդք : Վասն
 որոյ ելէք ի միջոյ նոցա եւ մեկնեցա-
 րուք , ասէ Տէր , եւ ի պիղծս մի՛ մեր :
 48 ձեռայք . Եւ եւ ընկալաց զձեզ , եւ ես
 եղէց ձեզ ի Հայր , եւ զուք եղիցիք
 ինձ յուստերս եւ ի դատերս , ասէ Տէր
 Ամենակալ :

ԳԼ Է

4 Իսկ որովհետեւ զայս աւետիս ու-
 նիւիմք , սիրելիք , սրբեցուք զանձինս
 մեր յամենայն պղծութենէ մարմնոյ եւ
 հոգւոյ , կատարեցուք զսրբութիւն
 2 ահիւն Աստուծոյ : Տարայք մեզ , զի
 ոչ ումեք մեղաք , եւ ոչ զոք եղծաք ,
 3 եւ ոչ զոք զրկեցաք : Ոչ եթէ ի գա-
 տապարտութիւն ինչ ասեմ , քանզի
 յատաճ իսկ ասացի եթէ ի սրտի մե-
 րում կայք՝ ի կեալ եւ ի մեռանել
 ընդ ձեզ :
 4 ԳՅ . Բազում համարձակութիւն է
 ինձ՝ առ ձեզ . բազում պարծանք են
 ինձ վասն ձեր . լի եմ մխիթարու-
 թեամբ , առաւելեալ եմ ուրախու-
 թեամբ յամենայն նեղութիւնս մեր :
 5 Քանզի յորժամ հասաք մեք ի Մակե-

դոնիա , եւ ոչ միով իւրք հանդիստ
 գտաւ մարմնոյ մերում , այլ յամենայնի
 նեղեալք . քանզի արտաքոյ մարտք եւ
 6 ի ներքոյ արհաւիրք : Այլ որ մխիթա-
 րէն զխոնարհս՝ մխիթարեաց զմեզ Աս-
 7 տուած ի զայտեանն Տիտոսի : Ոչ
 միայն ի զայտեանն նորա , այլ եւ ի
 մխիթարութեանն զոր մխիթարեցաւ
 նա ի ձեզ , ի պատմել մեզ զանձուկն
 ձեր , զողբումն ձեր , զնախանձն ձեր
 վասն իմ , մինչ առաւել ուրախ լինել
 8 ինձ : Զի թէ եւ տրտմեցուցի զձեզ
 թզթոփն , ոչ զզջանամ , թէպէտ եւ
 զզջացեալ էի . քանզի տեսանեմ զի
 թուզթն այն թէ եւ առ ժամանակ մի
 9 տրտմեցոյց զձեզ . Արդ ուրախ եմ , ոչ
 զի ՞ տրտմիցիք , այլ զի յապաշխարու-
 թիւն տրտմեցարուք . քանզի տրտմե-
 ցայք զուք ըստ Աստուծոյ , զի մի՛
 10 իւրք զրկիցիք ի մէնջ , Զի որ ըստ
 Աստուծոյն տրտմութիւն է՝ ապաշխա-
 րութիւն ի փրկութիւնն առանց զզջա-
 նալոյ գործէ , իսկ աշխարհի տրտմու-
 11 թիւն մահ գործէ : Արդ նոյն իսկ որ ըստ
 Աստուծոյն տրտմեցարուք , ո՛րչափ ինչ
 փոյթ գործեացի ձեզ , կամ աղերս , կամ
 սաստ , կամ երկեւզ , կամ անձուկ ,
 կամ նախանձ , կամ վրէժխնդրու-
 թիւն . քանզի յամենայնի ընծայե-
 ցուցէք զանձինս ձեր՝ սուրբս լինել
 12 յիրիզ յայդմիկ : Ապա ուրեմն թէ եւ
 զրեցի ես առ ձեզ , ոչ վասն այնորիկ
 որ զրկեացն , եւ ոչ վասն այնորիկ որ
 զրկեցաւն , այլ վասն յայտնի լինելոյ
 փութոյն ³ ձերոյ որ վասն ⁴ մեր առ
 13 ձեզ առաջի Աստուծոյ : Վասն այնորիկ
 մխիթարեալ եմք ի վերայ մխիթարու-
 թեանն ⁵ մերոյ . առաւել եւս խնդացաք
 ի վերայ խնդութեանն Տիտոսի . քանզի
 հանդուցեալ էր հօգի նորա ի ձէնջ ա-
 14 մենեցունց : Զի զինչ եւ պարծեցայ
 առ նմա վասն ձեր՝ ոչ ամաչեցի , այլ
 որպէս զամենայն ճշմարտութեամբ խօ-
 սեցայք ընդ ձեզ , նոյնպէս եւ պար-
 ծանքն մեր առ Տիտոս ճշմարիտ եղին :
 15 Եւ եւ զուրթ նորա առաւել եւս են
 ի ձեզ , քանզի ⁶ յիշեցուցանէր մեզ՝
 զամենեցուն զձեր հնազանդութիւն ,
 թէ ո՛րպէս ահիւ եւ զողութեամբ

¹ Զայն , խօսիմ

² Զայն , տրտմեցարուք

³ Ունի , մերոյ
⁴ Ունի , ձեր

⁵ Ունի , ձերոյ
⁶ Զայն , յեղէր

16 Ընկալարուք զնա : Եւ արդ ուրախ եմ, զի յամենայնի համարձակ եմ առ ձեզ :

ԳԼ. Ը

1 ԴՅ. Յուշանեմ ձեզ, եզբարք, զչընորհան Աստուծոյ որ տուեալ են եկե-
 2 զեցեացն Մակեդոնացոց . Ձի մեծաւ հանդիսիւ նեղութեան՝ առաւելութիւն ինդութեանն նոցա, եւ ծանր ազքատութիւնն նոցա առաւել եզեւ ի մե-
 3 ծութիւնն առատութեանն նոցա : Ձի ըստ կարի նոցա, վկայեմ, եւ աւելի
 4 քան զկար ինքնակամ, Բազում աղաչանօք՝ աղաչէին զչնորհան եւ զհագորդութիւնն, պաշտամանն որ ի սուրբսն՝
 5 զտղ ցոյցն : Ոչ որչափ ակն տեսէք, այլ եւ զանձինս եւս կառուն, նախ Տեառն եւ ապա մեզ՝ կամօքն Աս-
 6 տուծոյ, ՅԱղաչել զՏիտոս զի որպէս սկսաւն յառաջագոյն, նոյնպէս եւ կատարեցէ ի ձեզ եւ զայց եւս չնորհս :
 7 Այլ որպէս յամենայնի առաւել էք հաւատովք եւ բանիւ եւ զիտութեամբ եւ ամենայն փութով, եւ որ ՚ի մէնջ ի ձեզ՝ սէրն է, զի եւ յայրմ եւս չնորհի
 8 առաւել լինիցիք : Ոչ որպէս հրաման տալով ասեմ, այլ վասն այլոց փութոյ, եւ վասն ձերոյ սիրոյ զմտերմութիւնդ
 9 փորձեմ : Քանզի զիտէք զչնորհան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, զի վասն ձեր ազքատացաւ որ մեծատունն էր, զի զուք նորա ազքատութեամբն
 10 մեծասջիք : Եւ իւրատ մի յայտիկ ասմ . զի այն իսկ օգտի է ձեզ, որք ոչ միայն զաննին՝ այլ եւ զկամեն յառաջագոյն սկսայք ի հերուն հետէ :
 11 Բայց արդ եւ զաննին իսկ կատարեցէք . զի որպէս յօժարութիւնն ի կամաց է, նոյնպէս եւ ասնին ըստ զոյին
 12 Ձի եթէ յօժարութիւնն ասաջի կայ, ըստ զոյին ընդունելի է՝ եւ ոչ եթէ
 13 ըստ չզոյին : Ձի եւ եթէ այլոց հանգիստ ՚կամիցիմ, եւ ձեզ նեղութիւնն .
 14 Այլ հաւասարութեամբ, յայժմու ժամանակիս ձեր առաւելութիւնդ ի նոցա պակասութեանն, զի եւ նոցա առաւելութիւնն եզիցի ի ձերում պակասութեանդ . զի եզիցի հաւասարու-

15 թիւն, որպէս եւ զրեալ է, թէ Որ բազումն ՚սո՝ ոչ առաւելաւ, եւ որ սակաւն՝ ոչ նուազեցաւ :
 16 ԴԳ. Բայց չնորհք Աստուծոյ, որ արկ զնոյն փայթ վասն ձեր ի սիրտ Տի-
 17 տոսի . Ձի զաղաչանն ընկալաւ, եւ փութացաւ յօժարուցնս ՚յիմնաց զալ
 18 առ ձեզ : Եւ առաքեցաք ընդ նմա զեզրայն, որոյ զովութիւնն յաւատարանի անդ է ընդ ամենայն եկեղեցիս :
 19 Եւ ոչ այնչափ միայն, այլ եւ ձեռնադրեալ յեկեղեցեաց անտի՝ նշգեհակից մեր եզեւ ի չնորհս յայսսիկ, որ պաշտին ի մէնջ ի փոսս Տեառն եւ ի
 20 մեր յօժարութիւնն : Բայց զայս խղճէաք իսկ թէ զուցէ արտոյ յը ինչ գնիցէ ՚ի հաստատութեանս յայտիկ որ
 21 պաշտեցաւս ի մէնջ : Քանզի խորհիմք զբարիս ոչ միայն առաջի Տեառն, այլ
 22 եւ առաջի մարդկան : Եւ առաքեցաք ընդ նոսա զեղբայրն մեր զոր ընտրեցաք ի բազում իրս՝ բազում անգամ պինդ գտեալ, եւ առաւել եւս այժմ
 23 սնդագոյն՝ յուսով մեծաւ ի ձեզ, Բայց եթէ վասն Տիտոսի ինչ բանք են, իմ հաւասար է եւ ձեր զործակից . եւ եթէ եզբարք մեր, առաքեալքն եկե-
 24 զեցոյ եւ փառք Քրիստոսի : Եւ արդ զհանդէս սիրոյ ձերոյ եւ զմերոյ պարծանաց վասն ձեր՝ ի զոսա ցուցջիք յանդիման ամենայն եկեղեցեաց :

ԳԼ. Թ

1 ԴԿ. Այլ վասն պաշտամանն որ ի սուրբսն է, աւելի է ինձ եւ զրել առ
 2 ձեզ, Ձի զիտեմ զյօժարութիւն ձեր, զոր վասն ձեր պարծեցեալ եմ ի մէջ Մակեդոնացոցն, թէ Աքայեցիքն ի հերուն հետէ պատրաստ են, եւ ձեր
 3 նախանձն զբազումս յորդորեաց : Եւ առաքեցաք զեղբարսն, զի մի՛ պարծանքն մեր որ վասն ձեր՝ ընդունայն լինիցին ի մասինդ յայտիկ, այլ որպէս ասէի իսկ, պատրաստագոյնք զտա-
 4 նիջիք . Գուցէ յորժամ զայցեն ընդ մեզ Մակեդոնացիքն, եւ գտանիցեն զձեզ անպատրաստս, եւ ամաչեսցուք մեք, (զի մի՛ ասացուք թէ զուք)

1 ԳՅ, 2 ԳԶ, 3 ԳԷ, 4 ԳԸ, 5 ԳԹ, 6 ԳՐ, 7 ԳՑ, 8 ԳԺ, 9 ԳՃ, 10 ԳԴ, 11 ԳԵ, 12 ԳԶ, 13 ԳԷ, 14 ԳԸ, 15 ԳԹ, 16 ԳՐ, 17 ԳՑ, 18 ԳՏ, 19 ԳՖ, 20 ԳԶ, 21 ԳԷ, 22 ԳԸ, 23 ԳԹ, 24 ԳՐ

1 ԳԿ, 2 ԳԼ, 3 ԳԻ, 4 ԳԻ, 5 ԳԻ, 6 ԳԻ, 7 ԳԻ, 8 ԳԻ, 9 ԳԻ, 10 ԳԻ, 11 ԳԻ, 12 ԳԻ, 13 ԳԻ, 14 ԳԻ, 15 ԳԻ, 16 ԳԻ, 17 ԳԻ, 18 ԳԻ, 19 ԳԻ, 20 ԳԻ, 21 ԳԻ, 22 ԳԻ, 23 ԳԻ, 24 ԳԻ

5¹ Ի մասինդ յայդմիկ ²պարծանաց : Արդ կարևոր համարեցայ աղաչել զեղբարս, զի յատաջադոյն եկեացեն առ ձեզ, եւ յատաջադոյն պատրաստեսցեն զյառաջադոյն խոտապեալ օրհնութիւնն ձեր ի պատրաստի ունել, այնպէս իբրեւ զօրհնութիւն, եւ մի՛ իբրեւ զազա-

6 հութիւն : Բանդի ³զայդ որ սերմանէ ձշգելով՝ ձշգելով եւ հնձեսցէ, եւ որ սերմանէ առատութեամբ՝ առատու-

7 թեամբ եւ հնձեսցէ : Իւրաքանչիւր որպէս եւ յօժարեսցի ոք սրտիւ, մի՛ առ հարկի եւ տրամութեան, քանզի զտուրս զուարթաոտս սիրէ Աս-

8 տուած : Այլ կարող է Աստուած զամենայն շնորհս առաւելուլ ի ձեզ, զի յամենայնի յամենայն ժամ զամենայն բաւականութիւն ընկալեալ՝ առաւելուցուք յամենայն զործս բարութեան,

9 Որպէս եւ զրեալ է, Սիոնեաց եւ ետ անանկաց, արգարութիւն նորա մնայ յաւիտեան :

10 ԴԵ. Այլ այն որ սարգեւէ սերմն սերմանահանաց, եւ հայ ի կերակուր՝ սարգեւեսցէ եւ բազմացուցէ զսերմանս ձեր, եւ աճեցուցէ զարգիւնս

11 արգարութեան ձերոյ . Յամենայնի մեծացեալք ամենայն առատութեամբ՝ որ յօրինէն մեք զոհութիւն Աստուծոյ :

12 Զի պաշտօն հարկիս այսորիկ ոչ միայն առ ի ընուլ զպակասութիւն սրբոցն է, այլ եւ առաւելուլ բազմօք զոհութիւն

13 Աստուծոյ . Հանդիսեւ պաշտամանս այսորիկ փառատրել զԱստուած ի վեայ հնազանդութեան խոտապանութեան ձերոյ յաւետարանն Քրիստոսի, եւ առատութեամբ հազորդութեանն

14 ի նոսա եւ յամենեւին : Եւ նոցա ազօթք վասն ձեր, քանզի անձկացեալ են առ ձեզ վասն առաւել շնորհացն

15 Աստուծոյ որ ի ձեզ : Այլ շնորհք Աստուծոյ ի վերայ անպատում պարգեւացն նորա :

ԳԼ Ժ

1 Այլ ես իսկ Պաւղոս աղաչեմ զձեզ հեղութեամբն եւ հանգարտութեամբ Քրիստոսի, որ յանդիման ձեզ իբրեւ

տառապեալ մի եմ ի միջի ձերում . րայց ի հեռուսս համարձակիմ առ ձեզ :

2 Աղաչեմ զի մի՛ ի մօտոյ եւեթ համարձակիցիմ վատահութեամբ, ⁴կամ համարիցիմ յանգզնել ի վերայ ումանց որ կարծեն զմէն՝ ի թէ քստ մարմնոյ գնայ :

3 ցեմք : Զի թէպէտ եւ մարմնով գնամք, այլ ոչ եթէ քստ մարմնոյ զինուորովք :

4 (Զի գէն զինուորութեան մերոյ ոչ է մարմնաւոր, այլ զօրաւոր յԱստուծոյ առ ի քակելոյ զամուրս .) Զխորհուրդս քակեմք, զամենայն բարձրութիւն հպարտացեալ ի վերայ զիտութեանն Աստուծոյ, եւ զերեմք զամենայն միտս

6 ի հնազանդութիւն Քրիստոսի . Եւ ի պատրաստի ունիմք ինչպիսի զլրէժ աւանայն անհնազանդութեան, յորժամ ձեր եւս հնազանդութիւնդ կատարեսցի :

7 ԴՁ. Ըստ ³Իւրաքանչիւր ⁵երեսաց զիտեալիք՝ եթէ ոք վստահ յանձն իցէ ⁶Քրիստոսի լինել, զայս խորհեսցի զարձեալ ի միտս իւր, թէ որպէս նայն

8 Քրիստոսի է, նոյնպէս եւ ⁷մեք : Զի թէ առաւել եւս պարծեցայց վասն իշխանութեանս մերոյ, զոր ես մեզ ձէր ի յինել եւ ոչ ի քակել զձեզ, ոչինչ ա-

9 մաչեցից : Զի մի՛ թուեցայց իբրեւ ահ ինչ արկանել ձեզ թղթովքս . ⁸Ասիցեն, թուղթքս ծանուցը են եւ սաստիկք, րայց անսիլ մարմնոյ՝ սկար, եւ բանն

11 արհամարհեալ . Զայս խորհեսցի այնպիսին, զի որպիսիք եմք բանիւր թղթոցդ ի հեռուսս, նոյնպիսիք եւ ի

12 մօտոյ արդեամբք : Բանդի ոչ իշխեմք կշռել եւ հաւատարել զանձինս մեր ումանց, որ զանձինս իւրեանց ³ձեզ ընծայեցուցանեն, այլ սննամք յանձինս՝ զանձինս չափեն, եւ ի կշռել անձամք

13 զանձինս՝ ոչ անունն ի միտս : Այլ մեք ոչ եթէ յանչափս ինչ պարծեսցուք, այլ քստ չափոյ կանոնին զոր բաժանեաց մեզ Աստուած չափով հասանել

14 մինչեւ առ ձեզ : Իբր ոչ եթէ հասուինչ չիցեմք ի ձեզ, եւ ձկանցուցանիցեմք զանձինս, քանզի մինչեւ առ ձեզ հասար աւետարանաւն Քրիստոսի :

15 Եւ ոչ յանչափս ինչ պարծիմք օտար

¹ Զմեք, ի վատահութեանդ. ³ Ի ցանկն պոլտոսե ² Զմտեա պոլտոսե ⁴ Զմեք, որով

⁵ Ուտե, երեսոց զիտեք ⁶ Ուտե, Քրիստոսի ծառայ լինել ⁷ Ուտե, մեք Քրիստոսի ⁸ Ի ցանկն, տեա՛ք Ասեն, այ՛լ Ասե

վաստակօք, բայց յոյս մի ունիմք զաճմանն հաւատոց ձերոց այգրէն ի ձեզ մեծանալոյ՝ ըստ կանոնիս մերոյ յառաւելութիւնս . Ի վեր եւս քան զձեզ աւետարանել, ոչ օտար կանոնաւ ի պատրաստականս ինչ պարծել: Զի որ պարծիցին՝ ի Տէր պարծեսցի: ԲԳ. Զի ոչ եթէ որ դանձն իւր ընծայեցուցանէ՝ նա է ընտրեալ, այլ՝ զոր Տէրն ընծայեցուցանէ:

ԳԼ. ԺԱ

1 Աւելք եթէ ներէիք փոքր մի եւ իմուժ անզգամութեանս . այլ եւ անսացէք իսկ: Նախանձեցուցանեմ զձեզ ի նախանձն Աստուծոյ . զի խօսեցայ զձեզ առն միւում, իբրեւ զկոյս մի սուրբ յանդիման կացուցանել Քրիստոսի: Բայց երկնչիմ, զուցէ որպէս օձն խարեաց զեւս խորամանկութեամբ իւրով, ապականեցին միտք ձեր ի միամտութեանն որ ի Քրիստոս: Զի եթէ՝ ՚որ զաւրցն իցէ՝ ալ՝ ՚Քրիստոս քարոզիցէ զոր մեքն ոչ քարոզեցաք, կամ ողի օտար առնուցուք զոր ոչ առէք, կամ աւետարան օտար զոր ոչ ընկալարուք, բարուք անսայիք ՚նոցա: Բայց ես այսպէս համարիմ, թէ ոչինչ իւրք պակաս իցեմ քան զլաւ առաքեալսն: Թէպէտ եւ տգէտ եւս իցեմ բանիւ, այլ ոչ եթէ գիտութեամբ . սակայն յամենայն յայտնեցաք զանձինս ամենեւին առ ձեզ: Եւ եթէ մեա՞ս ինչ գործեցի զի դանձն խոնարհեցուցի, եւ այն՝ զի զուք բարձրասջիք, զի ձրի գաւետարանն Աստուծոյ աւետարանեցի ձեզ: Զայլ եկեղեցիս կոզոպտեցի, առեալ թոշակ ի ձեր սպասուորութիւնս: Եւ յորժամ եկի առ ձեզ, թէպէտ եւ պակասեաց ինչ, ոչ զոր ի ձէնջ ձանձրացուցի, զի զպառասութիւնն իմ յցին եղբարքն եկեալք ի Մակեդոնացուց . եւ յամենայնի առանց ծանրանալոյ ձեզ դանձն իմ պատուութիւնն Քրիստոսի:

ԲԴ. Զի պարծանքս այս՝ ոչ արգելցին յինէն ի կողմանս Աքայեցուց: Ընդէ՞ր.

իբրու թէ ո՞չ սիրիցեմ զձեզ . զայն Աստուած զիտէ . Զոր առնեմն, եւ արարից, զի հատից զպատճառս այնոցիկ որ զպատճառն կամիցին . զի որով պարծինն, եւ նոքա իբրեւ զմեզ գառնիցին: Զի այնպիսիքն սուս առաքեալք, մշակք նենգաւորք, կերպարանին ի կերպարանս առաքելոց Քրիստոսի: Եւ չեն ինչ գարմանք, բանյի եւ ինքն Մատանայ կերպարանի ի նրեշտակ լուսոյ: Եւ ոչինչ է մեծ թէ եւ պաշտօնեայք նորա կերպարանին իբրեւ պաշտօնեայք արդարութեան . որոց կատարածն եղիցի ըստ գործոց իւրեանց: Դարձեալ ասեմ, մի՞ ոք համարեսցի զիս անզգամ, ապա թէ ոչ գոնէ իբրեւ զանզգամ ընկալարուք զիս, զի եւ ես փոքր մի ինչ պարծեցայ: Եւ զոր խօսիմս՝ ոչ եթէ ըստ Տեսոն ինչ խօսիմ, այլ իբրեւ անզգամութեամբ՝ ըստ կարգի այլց պարծանաց: Եւ քանզի բազումք պարծին ըստ մարմնոյ, եւ ես պարծեցայ: Մտադէր իմն անսայիք անմտացն ձերովք իմաստութեամբ: Քանզի անսայք ՚եթէ ոք խարէ զձեզ,՝ եթէ ոք ՚ձառայեցուցանէ, եթէ ոք ուռէ զձեր, եթէ ոք առնու ինչ, եթէ ոք հպարտանայ, եթէ ոք զձեզ յանդիման հարկանէ: Ըստ անարգանացք ասեմ, իբրեւ թէ մեք տկարացաք արդեւք . յոր ինչ ոք համարձակիցի, (անզգամութեամբ ասեմ,) համարձակիմ եւ ես: Եբրայեցիք իցեն, եւ ես . Իսրայելացիք իցեն, եւ ես . զաւակ Աբրահամու իցեն, եւ ես . Պաշտօնեայք Քրիստոսի իցեն, (յանդգնազոյնս ասացից թէ) առաւել եւս ես . եթէ վաստակօք, առաւել . եթէ գանիւք, եւս առաւել . եթէ բանտիւ, աւելի քան զնոսա . եթէ մահուամբք՝ բազում անգամ . Ի Հրէից հնդիցս քառասուն միով պակաս արբի . Երիցս ձագկեցայ . մի անգամ քարկոծ եղէ . երիցս նաւակոծ եղէ . գտիւ եւ զգիւնք յանդուհուս տառապեցայ . Ի ձանապարհս՝ բազում անգամ . վիշտս՝ ի գետոց, վիշտս՝ յաւազակաց, վիշտս՝ յազգէ, վիշտս՝ ի հեթանոսաց, վիշտս՝ ի քաղաքի, վիշտս՝ յանապատի, վիշտս՝ ի ծովու, վիշտս՝ ի սուտ եղբարց .

13-րդ, որ գայն
2Բ-ը-Գ, Յիսուս

3Ի Յ-ն-ն գլ-ու-Կ

4Յ-ն-ն, ծառայեցուցանէ զձեզ

27 Ի ջանս եւ ի վաստակս , ի տքնութիւնս՝
բազում անգամ , ի քաղց եւ ի ծարաւ ,
ի սլահս՝ բազում անգամ , ի ցուրտ եւ
28 ի մերկութեան : ¹Թող զայլ նեղու-
թիւնսն , եւ զի հանապազ խուժանն
ի վերայ իմ կուտէր , եւ հոգք ամե-
29 նայն եկեղեցեացն : Ո՞ հիւանդանայ ,
եւ ոչ ես հիւանդանամ . ո՞ գայթակղի ,
եւ ոչ ես տապանամ :
30 ԲԶ . եթէ պարծել ինչ պարտ իցէ ,
31 զտկարութեանն պարծեցայց : Աս-
տուած եւ Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի
զիտէ , որ է օրհնեալ յաւիտեանս , զի
32 ոչ ստեմ : Ի Դամասկոս աղագայետն
Արեւոյ աբբայի պահէր զքաղաքն Դա-
33 մակացուոց ունել զիս . եւ ընդ պա-
տուհանն վանդակաւ կախեցայ ընդ
պարիսպն , եւ վախեայ ի ձեռաց նորա :

ԳՆ . ԺԲ

1 Արդ պարծել ինչ պարտ իցէ , այլ
օգնէ ինչ ոչ . բայց եկից ի տեսիլս եւ
2 ի յայտնութիւնս Տեառն , Գիտեմ այր
մի ի Քրիստոս յառաջ քան զչորեք-
տասան ամ . (եթէ մարմնով , ոչ զի-
տեմ , եւ եթէ առանց մարմնոյ , ոչ
զիտեմ , Աստուած զիտէ .) յափշտա-
կեալ զայնպիսին մինչեւ յերրորդ երկ-
3 նից : եւ զիտեմ զայնպիսի այր . (եթէ
մարմնով եւ եթէ առանց մարմնոյ՝ ոչ
4 զիտեմ , Աստուած զիտէ .) Զի յափշտա-
կեցաւ ի զբախտն , եւ լուաւ բանս
անձառս , զոր ոչ է պարտ մարդոյ խօ-
5 սել : Վասն այնպիսուոցն պարծեցայց .
այլ վասն անձին ինչ ոչ պարծեցայց .
6 բայց եթէ ի տկարութիւնս : Զի եթէ
եւ կամիցիմ պարծել , ոչ եղէց անդգամ,
քանզի զարդարն ասեմ . այլ անխայեմ,
զուցէ ոք համարիցի ինչ յիս աւելի
քան զոր տեսանիցէ յիս կամ լսիցէ
7 յինէն : եւ զի մի՛ առաւելութեամբ
յայտնութեանցն հպարտացայց , տուաւ
ինձ խայթ մարմնոյ , հրեշտակ Սատան ,
8 կուփել զիս , զի մի՛ հպարտացայց : եւ
վասն այնորիկ երիցս անդամ աղաչեցի
9 զՏէր զի ի բաց արացէ յինէն : եւ
ասէցիս , Շատ են քեզ չնորհք իմ , զի
զօրութիւն իմ ի տկարութեան կա-
տարի . եւ արդ լաւ եւս լիցի ինձ

պարծել ի տկարութիւնս , զի բնակես-
ցէ յիս զօրութիւնն Քրիստոսի :
10 ԳԿ . Վասն որոյ հաճեալ եմ ընդ
տկարութիւնս , ընդ թշնամանս , ընդ
վիշտս , ընդ հարածանս եւ ընդ նեղու-
թիւնս վասն Քրիստոսի . զի յորժամ
11 տկարանամ , յայնժամ զօրանամ : Եղէ
²անդգամ , քանզի դուք ³ստիպեցէք .
զի ինձ պարտ էր ի ձէնջ վկայութիւն
առնուլ թէ ոչինչ պակաս գտայ քան
զլաւ առաքեալսն , ⁴զի թէպէտ եւ ես
12 ոչինչ եմ : Սակայն նշանք առաքելոյ
գործեցան ի ձեզ ամենայն համբերու-
թեամբ , նշանօք եւ արուեստիւք եւ
13 զօրութեամբք : եւ արդ զի՛նչ իցէ ո-
րով պակաս դտայք քան զայլ եկեղե-
ցիս , բայց եթէ այնու զի ես զձեզ ոչ
ձանձրացուցի . չնորհեցէք ինձ զվստոյ
զայդ :
14 Ահաւասիկ այս երիցս անդամ պատ-
րաստեալ եմ գալ առ ձեզ , եւ ձեզ բեռն
ինչ ոչ եղէց , զի ոչ խնդրեմ ինչ զձեր ,
այլ զձեզ . քանզի ոչ պարտին որդիք
15 հարց դանձել , այլ հարք որդուոց : Բայց
եւ մտադիւրութեամբ ծախեցից , եւ
ծախեցայց վասն անձանց ձերոց , զի
թէպէտ եւ յառաւել սիրոյն զձեզ՝ սա-
կաւ սիրելիմ :
16 Այլ գրեթէ ես ոչինչ ծանրացայ ձեզ ,
այլ քանզի խորագէտ էի , խելօք կալայ
17 զձեզ : Միթէ որովք առաքելցին առ ձեզ՝
18 նոքօք ինչ աղահեցի՞ ի ձէնջ : Աղաչեցի
զՏիտոս եւ առաքելցի ընդ նմա զեզ-
բայրն , միթէ աղահեցայ ինչ զձեր Տի-
տոս . ո՞չ նովին ոգւով գնացաք . ո՞չ
նովին շաւղօք ⁴չըջեցաք :
19 ԳԶ . Դարձեալ համարիցիք եթէ յողոք
անկեալ ինչ ձեզ աղերսիցեմք . առա-
ջի Աստուծոյ ի Քրիստոս խօսիմք , զի
ամենայն ինչ , սիրելիք , վասն ձերոյ
20 յիսութեան է : Այլ երկնչիմ , զուցէ
եկեալ , ոչ որպէս ես կամիմն՝ գտա-
նիցեմ զձեզ . եւ ես զտամիցիմ ձեզ՝
որպէս եւ դուք ոչ կամիցիք . զուցէ
²դարձեալ հեռ , նախանձ , սրամտու-
թիւնք , զրդուութիւնք , չարախօսու-
թիւնք , քսութիւնք , ⁴հպարտու-
թիւնք , ամբարտաւանութիւնք , խոռ-
21 վութիւնք . Գուցէ դարձեալ , յորժամ

¹Զ-նն , Թող զորս արտաքինքն են , որ նեղեն զիս հանապազ է հոգ ամենայն եկեղեցեացն

²Ո՞րտա , անդգամ , զի պարծեցայ
³Զ-նն , ստիպեցէք զիս
⁴Ի Յուսնն պատմութեանս

դայցեմ, նկուեն ինչ առնիցէ զիս Աստուած իմ առ ձեզ. եւ սուզ առնուցում վասն բազմաց յառաջագոյն մեզուցեցրոց, եւ ոչ ապաշխարելոց ի վերայ պղծութեան եւ պիտակութեան եւ զիջութեան զոր գործեցին:

ԳԼ ԺԳ

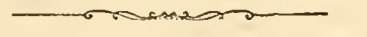
1 Այս երիցս անգամ գամ առ ձեզ, զի ի բերանոյ երկուց եւ երից վկայից
 2 հաստատեցի ամենայն բան: Յառաջ ստացի, եւ զարձեալ կանխաւ ասեմ յանդիման երկիցս անգամ, եւ այժմ ի բացուստ զբեմ յառաջագոյն յանցուցեցրոցն եւ այլոցն ամենեցուն, զի եթէ եկից դարձեալ, ոչ խնայեցից:
 3 Եթէ զիորձ ինչ խնդրէք զՔրիստոսի որ ինեւս ընդ ձեզ խօսի, որ հզօրացեալն է ի ձեզ, եւ ոչ տկարացեալ:
 4 Զի թէպէտ եւ խաչեցաւ ի մերմէ տկարութենէ, այլ կենդանի է զօրութեամբն Աստուծոյ. եւ մեր թէպէտ եւ տկարանայցեմք յիսան նորա, այլ կենդանի լիցուք ընդ նմա զօրութեամբն Աստուծոյ:
 5 ԳԿ. Փորձեցէք զանձինս ձեր, եթէ կայցէք ի նոցն հաւատս. ըննեցէք զանձինս, եթէ ոչ զիտէք զանձինս, զի

Քրիստոս Յիսուս ի ձեզ է, բայց եթէ անպիտանք իցէք: Այլ ակն ունիմ թէ զիտիցէք, զի մեր ոչ եմք անպիտանք:
 7 Այլ խնդրեմք յԱստուծոյ զի մի՛ ինչ արասցէ ձեզ չար. ոչ զի մեր ընտիրք երեւեսցուք, այլ զի զուք զբարիս գործիցէք, եւ մեր անպիտանք գտանիցիմք: Զի ոչ կարեմք ինչ հակառակ կալ ճշմարտութեանն, այլ վերահացու եմք ճշմարտութեանն: Խրախ եմք, յորժամ մեր տկարանայցեմք, եւ զուք զօրաւորք լիցէք. զզոյն խկ եւ ազօթս առնեմք՝ զձեր հաստատութիւնդ: Վասն այնորիկ զայս ի հետուստ գրեմ, զի մի՛ յորժամ եկից, սասակութեամբ վարեցայց ըստ խխանութեանս, զոր ետ ինձ Տէր ի շինել եւ ոչ ի քակել:
 11 Այսուհետեւ, եզբարք, ողջ լերուք, հաստատուն կացէք, մխիթարեցարուք, միարան լերուք, խաղաղութիւն արարէք. եւ Աստուած խաղաղութեան եւ սիրոյ եզրիցի ընդ ձեզ: Ողջոյն տուք միմեանց ի համբոյր սրբութեան. ողջոյն տան ձեզ սուրբք ամենայն:
 13 Ծնորհք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի եւ սէրն Աստուծոյ եւ հազարգութիւն Հոգւոյն Սրբոյ ընդ ձեզ ամենեսին: Ամէն:

Աս Կորնթոսի երկրորդ գրեցումն ի Փիլիպեոյ ի յեւն Տէրոսի եւ Դոսիոյ:

¹ Ունիմ, որպէս թէ յանդիման
² Յանայն պիտակ
³ Յայն, ի տկարութենէ
⁴ Ի Յանայն, ունիմ, ի նմա, այլ՝ ընդ նմա
⁵ Բարեմք, Աստուծոյ ի ձեզ

⁶ Յայն, առնիցէք զուք չար

ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՅԻՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԳՌ. ՊԱՒՂՈՍ, առաքեալ ոչ ի մարդկանէ եւ ոչ ի ձեռն մարդոյ, այլ ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի եւ Աստուծոյ Հօր որ յարոյց զնա ի մեռելոց,
 2 Եւ որ ընդ իս են եղբարք ամենեքին,
 3 Եկեղեցեացոց Գաղատացւոց: Շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն յԱստուծոյ ի Հօրէ եւ ի Տեառնէ մերմէ Յիսուսէ Բրիստոսէ, Որ ետ զանձն իւր վասն մեղաց մերոց, զի զմեզ փրկեացէ յաշխարհէ աստի չարէ ըստ կամացն Աստուծոյ եւ Հօր մերոյ: Որում փառք յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:
 6 Զարմանամ զի այդպէս վազվազակի փոփոխիք յայնմանէ որ կոչեացն զձեզ ի շնորհան Բրիստոսի յայլ աւետարան:
 7 Որ ոչ զոյ այլ, բայց եթէ իցեն ոմանք որ խոռվեցուցանիցեն զձեզ, եւ կամիցին չըջել զաւետարանն Բրիստոսի:
 8 Այլ թէ մեք կամ հրեշտակ յերկնից աւետարանեսցէ ձեզ աւելի քան զոր աւետարանեսցաքն ձեզ, նզովեալ լիցի:
 9 Որպէս յառաջագոյնն ասացաք, եւ արդ զարձեալ ասեմ, եթէ ոք աւետարանեսցէ ձեզ աւելի քան զոր ատէքն,
 10 նզովեալ լիցի: Արդ մարդկա՞ն հաճոյ լինիցիմ, թէ՛ Աստուծոյ: Կամ խնդրիցեմ մարդկա՞ն հաճոյ լինել: Եթէ տակաւին մարդկան հաճոյ լինէի, ապա Բրիստոսի ծառայ ոչ էի:
 41 ԳՁ. Յուցանեմ ձեզ, եղբարք, զաւետարանն որ աւետարանեցաւ յինէն,
 42 զի ոչ է ըստ մարդոյ: Քանզի եւ ոչ ես ի մարդոց ատի, եւ ոչ ուսայ յուսմեքէ, այլ ի յայտնութենէն Յիսուսի
 43 Բրիստոսի: Քանզի լուեալ իսկ է ձեր զիմ զնացսն որ երբեմն ի Հրէութեան անդ, զի անչափ հալածէի զեկեղեցին

Աստուծոյ, եւ աւար հարկանէի զնա:
 14 Եւ յառաջագոյն էի ի Հրէութեանն քան զբարում հասակակիցս իմ որ յազգին իմում էին: առաւել նախանձախնդիր էի իմոյ հայրենի աւանդութեանցն:
 15 Այլ յորժամ կամեցաւ Աստուած (որոշեաց զիս յորովայնէ մօր իմոյ, եւ կոչեաց ի ձեռն շնորհաց իւրոց,) Յայտնել զՈրդին իւր Ինեւ, զի աւետարանեցից զնա ի հեթանոսս, անդէն վազվազակի ոչինչ զգացուցի մարմնոյ
 17 Եւ արեան, Եւ ոչ ելի յերուսաղէմ առ որ յառաջագոյն քան զիս առաքեալքն էին, այլ չոզայ յԱրաբիա, եւ զարձեալ զարձայ ի Գամասկոս: Ապա յետ երկից ամաց ելի յերուսաղէմ տեսանել զՊետրոս, եւ եղէ առ նմա աւուրս հնդեատասան: Զայլ ոք յառաջելոց անտի ոչ անտի, բայց միայն զՅաւոյթոս զեղբարցն Տեառն: Այլ զոր զրեմա առ ձեզ, անհասիկ առաջի
 21 Աստուծոյ, զի ոչ ստեմ: Ապա եկի ի 22 կողմանս Ասորոց եւ կիրիկեցւոց, Եւ յանձանօթս էի երեսօք եկեղեցեացն որ ի թլիատութենէ անտի էին՝ ի 23 Բրիստոս: Բայց զի լսելով լուեալ էր թէ Որ հալածէրն զմեզ յայնժամ, արդ աւետարանէ զհաւատսն զոր երբեմն 24 խախտէր: Եւ փառաւոր անէին ինեւ զԱստուած:

ԳԼ Բ

1 ԵԿ. Ապա յետ ամաց չորեքտասանից միւսանգամ ելի յերուսաղէմ ընդ Բառ- 2 նարայ՝ առեալ ընդ իս եւ զՏիտոս: Եւ ելի ըստ յայտնութեանն. եւ զգացուցի նոցա զաւետարանն զոր քարոզէի
 14*1, յիս 23*12, Հրէաստանի որ

ի հեթանոսս , առանձինն այնոցիկ որ կարծեալքն էին , գուցէ ընդունայն ինչ ընթացեալ իցեմ կամ ընթանայցեմ :

3 Այլ եւ ոչ Տիտոս որ ընդ իս ի հեթանոսաց էր՝ բռնադատեցաւ թրիատել :

4 Այլ վասն սպրդողաց սուտ եղբարցն , որք սպրդեցին մտանել զիտել զաղատութիւնն մեր զոր ունիւմք ի Բրիստոս Յիսուս . զի զմեզ ծառայեցուս :

5 ցեն : Որոց եւ ոչ առ ժամանակ մի անսացաք հնազանդութեանն , զի ճշմարտութիւն աւետարանին հաստատեցի առ ձեզ : Բայց զկարծելոցն եթէ իցեն ինչ , որպիսիք ոք երբեմն էին , չէ ինչ ինձ փոյթ . քանզի Աստուած աին մարդկան ոչ առնու . զի ինձ կարծեալքն այնպիսի ինչ ոչ զղացուցին :

7 Այլ զնորին հակառակն , իրբեւ տեսն եթէ հաւատացեալ է ինձ աւետարանն անթրիատութեան , որպէս Պետրոսի՝

8 թրիատութեան . (Ձի որ յաջողեացն Պետրոսի յառաքելութիւն թրիատութեանն , յաջողեաց . եւ ինձ ի հեթանոսս .)

9 Իրբեւ զիտացին զչնորհան որ տուեալ էին ինձ , Յակովրոս եւ Կեփաս եւ Յովհաննէս որ կարծեալ սիւնքն էին , ձեռն ետուն հաւանութեան ինձ եւ Բառնաբայ . զի մեք՝ ի հեթանոսս ,

10 եւ նորք՝ ի թրիատութեանն . Բայց միայն զի զաղքատսն յիշեցուք , զոր եւ ես փութացայ զնոցն ստնել :

11 Ե՛ր . Այլ յորժամ եկն ՚Կեփաս յԱնտիոք , ընդէմ զարձայ նորա , քանզի

12 զոգ իրբեւ ստղտեալ իմն էր : Քանզի մինչեւ եկեալ էին ոմանք առ ի Յակովրայ , ընդ հեթանոսս ուտէր ՚անխտիր . իսկ իրբեւ եկին , զատանէր եւ որոչէր զանձն՝ երկուցեալ յայնցանէ որ ի թրիատութիւնէ անտի էին :

13 Եւ կեզմաւորեցան ընդ նմա եւ այլ Հրեայքն , մինչեւ Բառնաբաս անպամ խոնարհեցաւ ի նոցա կեզմաւորութիւնն : Այլ իրբեւ տեսի թէ ոչ ուզիլ զնան ի ճամարտութիւն աւետարանին , ասեմ ՅԿեփաս առաջի ամենեցուն , եթէ զու որ Հրեայդ ես՝ հեթանոսաբար եւ ոչ հրէաբար կեաս , զի՛որդ ստիպես հեթանոսաց յինել հրեարէն :

15 Ձի մեք բուն Հրեայք եմք , եւ ոչ

16 ի հեթանոսաց մեղաւորք : Չայս զիտելք եթէ ոչ արդարանայ մարդ ի զործոց օրինաց , եթէ ոչ ի հաւատոցն Յիսուսի Բրիստոսի . եւ մեք ի Բրիստոս Յիսուս հաւատացաք , զի արդարացուք ի հաւատոցն Բրիստոսի , եւ ոչ ի զործոց օրինաց . զի ի զործոց օրինաց ոչ արդարացի ամենայն մարդ :

17 մին : Իսկ եթէ մինչ խնդրիցեմք արդարանալ ի Բրիստոս , եւ զտանիցիմք մեղաւորք . ապա ուրեմն Բրիստոս մեղաց պաշտօնեայ եղեւ . քաւ լիցի :

18 Ձի եթէ զոր քակեցին՝ զնոցն միւսանալամ չինիցեմ , ապա յանցաւոր զանձն

19 իմ ես ինձէն երեւեցուցանեմ : Ձի ես օրինօք օրինացն մեռայ , զի Աստուծոյ

20 կեցիլք . ՚Եւ ընդ Բրիստոսի ի խաչ ՚Կելից . եւ կենդանի եմ այսուհետեւ , ոչ ես՝ այլ կենդանի է յիս Բրիստոս :

Ե՛Ձ . Այլ որ այժմս կեամ մարմնով , հաւատովք Որդւոցն Աստուծոյ կեամ , որ սիրեացն զիս , եւ մատնեաց զանձն

21 վասն իմ : Եւ ես ոչ անարդեմ զչնորհան Աստուծոյ . զի եթէ յօրինաց անտի էր արդարութիւն , ապա Բրիստոս զուր մեռա :

ԳԼ. Գ

1 Ո անմիտ Գաղատացիք , ո՞նախանձ արար զձեզ⁵ . որոց զրեթէ առաջի աչաց Յիսուս Բրիստոս զրեցաւ ի խաչ

2 երեալ : Չայս միայն կամիմ ուսանել ի ձէն՝ . ի զործոց օրինաց զՀոգին ընկալարուք , եթէ ի լրոյ հաւատոց :

3 Այդչափ անմիտ էք . սկսեալ հոգւով ,

4 եւ արդ մարմնով վախճանիք : Եւ այնչափ անցք անցին ընդ ձեզ զ՞ուր , եթէ

5 իցէ զուր : Իսկ արդ որ բաշխեաց ի ձեզ զՀոգին եւ յաջողեաց ի ձեզ զգորութիւնն . ի զործոց օրինաց էր , եթէ

6 ի լրոյ հաւատոց : Որպէս Աբրահամ հաւատաց յԱստուած , եւ համարեցաւ

7 նմա յարդարութիւն : ⁶Գիտիցէ՛ք արդեւք՝ , զի որք ի հաւատոց անտի են ,

8 նորք են որդիք Արրահամու : Յառաջագոյն զիտէր զիր , եթէ ի հաւատոց անտի արդարացուցանէ Աստուած զհեթանոսս , յառաջագոյն խոստացաւ

¹Ո՛ւնէ , Պետրոս ³Ո՛ւնէ , ցՊետրոս
²Ի Յաննէս պատմէ

⁴Յաննէս , ելի
⁵Ո՛ւնէ , յաւելու , ոչ հնազանդել ճշմարտութեան
⁶Յաննէս , Ապա զիտացիք

Աբրահամու, թէ Ի քեզ օրհնեսցին ա-
 9 մենայն ազգք: Այսուհետեւ որք ի հա-
 10 տայեւոյն Աբրահամու: Զի որ միան-
 զամ ի գործոց օրինացն են, ընդ ա-
 նիծելք են. քանզի գրեալ է թէ Անի-
 ծեալ ամենայն մարդ որ ոչ կացցէ յա-
 մենայն գրեալսն ի գիրս օրինաց՝ առ-
 նել զամենայն: **ՎՋ**
 11 Զի օրինօքն ոչ ոք արդարանայ ա-
 ռաջի Աստուծոյ, այն յայտ իսկ է. զի
 Արդարն, ՚ստէ, ի հաւատոց կեցցէ:
 12 Բայց օրէնքն չեն ի հաւատոց, այլ որ
 13 արասցէ զայն կեցցէ ի նոսին: Քրիս-
 տոս գնեսց զմեզ յանիծից օրինացն,
 եղեալ վասն մեր անէծք, (զի գրեալ է
 թէ Անիծեալ ամենայն որ կախեալ
 14 կայցէ զփայտէ,) Զի ի հեթանոսս օրհ-
 նութիւնն Աբրահամու եղիցի ի Քրիս-
 տոս Յիսուս. զի մեք զաւետիս Հոգ-
 15 ւոյն Աբրոյ ընկայցուք հաւատովք:
 16 Ըստ մարդկութեան ասեմ, եղբարք.
 Ապարէն զմարդկան հաստատեալ կտակ
 ոչ ոք կարէ անարգել, եւ ոչ այլ հրա-
 16 ման ի վերայ այնր տալ, իսկ Աբրա-
 համու խոտտացան աւետիքն եւ զա-
 ւակի նորա. եւ ոչ ասէ, Զաւակաց
 իբրեւ բազմաց, այլ իբրեւ զմիոյ, թէ
 եւ զաւակի քում, որ է Քրիստոս:
 17 Բայց զայս ասեմ, Զկտակն յառաջա-
 զոյն հաստատեալ յԱստուծոյ ի Քրիս-
 տոս, օրէնքն որ յետ չորեքարեւր եւ
 երեսուն ամի եղան, ոչ կարեն խախ-
 18 տել առ ի խախտելոց զաւետիսն: Եթէ
 յօրինաց անտի է ժառանգութիւնն,
 ապա ոչ եւս յաւետեացն. բայց Աբրա-
 համու աւետեօք չնորհեաց Աստուած:
 19 Իսկ զի՞նչ իցեն օրէնք. յանցուածոց
 վասն յաւելան, մինչեւ եկեսցէ զա-
 ւակն, որուով խոտտացեալն էր կար-
 գեալ հրէշտակօք ի ձեռն միջնորդի:
 20 Իսկ միջնորդ միոյ ուրուք ոչ է, բայց
 21 Աստուած մի է: Իսկ արդ օրէնքն հա-
 կատակ ինչ իցեն աւետեացն Աստու-
 ծոյ. քաւ լիցի. զի եթէ տուեալ էին
 օրէնքն որ կարող էին կենդանի առնել,
 ապա հաստատ յօրինաց անտի էր ար-
 22 ժարութիւն: Այլ փակեցին գիրք զա-
 մենակն ընդ մեղօք, զի աւետիքն ի
 հաւատոց անտի Յիսուսի Քրիստոսի

23 տացին հաւատացելոց: Մինչեւ հա-
 ւատքն եկեալ էին՝ ընդ օրինօք փակեալ
 պահէտք ի հանգերձեալ հաւատան, որ
 24 յայտնելոց էին ի մեզ: Ապա օրէնքն
 զաստիարակ եղեն մեզ ի Քրիստոս Յի-
 սուս, զի ի հաւատոցն արդարացուք:
 25 Այլ իբրեւ եկին հաւատքն, ոչ եւս ընդ
 26 զաստիարակաւ եմք: Քանզի ամենե-
 քին որդիք Աստուծոյ էք հաւատովք
 27 ի Յիսուս Քրիստոս: Որք միանգամ
 ի Քրիստոս մկրտեցարուք, զՔրիստոս
 28 զպեցեալ էք. չիք խախր, Ոչ Հրէի եւ
 ոչ հեթանոսի, ոչ ծառայի եւ ոչ աղա-
 տի, ոչ արուել եւ ոչ իղի. զի ամե-
 նեքեան զուք մի էք ի Քրիստոս Յի-
 29 սուս: Ապա եթէ զուք Քրիստոսի էք,
 ուրեմն Աբրահամու զաւակ էք, ըստ
 աւետեացն ժառանգք:

ԳԼ. Դ

1 ԶԿ. Զայս ասեմ, զորքան ժամանակս
 ժառանգն տղայ է՝ չէ ինչ առաւել քան
 զժառայն, թէպէտ եւ Տէր իցէ ամե-
 2 նեցուն. Այլ ընդ հազարապետօք է եւ
 ընդ զաւատապետօք մինչեւ ի ժամա-
 3 նակակէտ հօրն: Նոյնպէս եւ մեք մինչ
 տղայքն էաք, ընդ տարերբք աշխար-
 4 հիս ի ծառայութեան կայաք: Այլ իբ-
 րեւ եկն լրումն ժամանակին, առա-
 քեաց Աստուած զՈրդին իւր որ եղեւ
 5 ի կնօջէ, եւ եմուս ընդ օրինօք. Զի
 գնոսա որ ընդ օրինօքն իցեն՝ գնեսցէ,
 զի մեք զորեւրութիւն ընկայցուք:
 6 Եւ զի էք զուք որդիք, առաքեաց Աս-
 տուած զՀոգի Որդոյն իւրոյ ի սիրտս
 7 մեր՝ որ ազգազակէ Աբրա, Հայր: Այ-
 սուհետեւ չես ծառայ, այլ որդի. եթէ
 որդի, եւ ժառանգ ³Աստուծոյ:
 8 Այլ յայնժամ մինչ ոչն զիտէիք զԱս-
 տուած՝ ծառայէիք այնոցիկ որ ոչն էին
 9 ի բնէ Աստուածք: Այլ այժմիկ ծանե-
 րուք զԱստուած, մանաւանդ թէ ծա-
 նուցայք իսկ յԱստուծոյ, զիա՞րդ զառ-
 նայք միւսանգամ ի տարերս տկարս եւ
 յաղքատս, որոց միւսանգամ զանձինս
 10 ծառայեցուցանել կամիք: Զաւուրս
 խարէք եւ զամիսս եւ զժամանակս
 11 եւ զտարիս: Երկնչիմ ի ձէնջ, զուցէ
 թէ ի զուր ինչ վաստակեցի ի ձեզ:
 12 Եղերուք իբրեւ զիս, քանզի եւ ես

¹ Ի Յոանն պատմ

² Ունտ, ձեր ³ Ունտ, Աստուծոյ ի Քրիստոս

լրբեւ զձեզդ էի . եղբարք, աղաչեմ զձեզ, չիք ինչ ձեր մեղուցեալ առ իս :

13 Գիտէք զուրբ զի տկարութեամբ մարմնոյ աւետարանեցի ձեզ զառաջինն . եւ զփորձանան որ ի մարմնի իմում

14 էին՝ Ոչ անարգեցէք եւ ոչ անգոսնեցէք, այլ իրբեւ զհրեշտակ Աստուծոյ ընկալարուք զիս, իրբեւ զՔրիստոս

15 Յիսուս : Իսկ արդ ո՛ւր է երանութիւնն ձեր . վկայեմ ձեզ, եթէ հնար ինչ էր, զաչս ձեր հանէիք եւ տայիք

16 ինձ : Արդ զի՞ թշնամի իմն եղէ ձեզ, զի զստոյգն խօսեցայ : Այլ նախանձեցուցանեն զձեզ ոչ ի բարի, եւ արգելուլ կամին զձեզ զի նոցա նախանձանձաւոր լինել ի բարիս յամենայն ժամ, եւ ոչ միայն յորժամ ի ձերում միջի իցեմ :

19 ԶԳ. Որդեակք իմ, զորս զարձեակ վերստին երկնեմ, մինչեւ նկարեցի

20 Քրիստոս ի ձեզ, կամէի այժմ զայ առ ձեզ եւ փոխել զբարբառ իմ, զի տարակուսեալ եմ ես վասն ձեր :

21 Ասէք ինչ ինձ՝ որ ընդ օրինօքն կամիք լինել, չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր զօրէնս : Զի զրեալ է թէ Աբրահամու երկու որդիք էին, մի՞ յաղախնոյ անատի, եւ մի՞ յաղատէն : Այլ որ յաղախնոյն էր՝ ըստ մարմնոյ ծնեալ էր, եւ որ յաղատէն՝ ըստ աւետեացն . Որ է առակ օրինակի . զի այս ինքն են երկու կտակարանք, մի՞ ի լեռնէ Սինայ ի ծառայութիւն ծնեալ, որ է Հագար :

25 Քանզի Հագարն լեռն Սինայ է յԱրարիա, հաւասար է յայսմ Երուսաղեմի, զի ծառայէ որդուիք իւրուիք հանդերձ :

26 Այլ վերինն Երուսաղեմ ազատ է, որ է մայր մեր Յամենեցուն, Զի զրեալ է, Ուրախ լեր, ամուլ, որ ոչ ծնանէիր . գոչեա եւ աղաղակեա որ ոչգ երկնէիր . զի բազում են որդիք սկնզկից առաւել քան զարամբոյն : Այլ մեք, եղբարք, ըստ Իսահակայ աւետեացն որք զիք եմք : Այլ որպէս յայժամ, որ ըստ մարմնոյն ծնեալ էր՝ հալածէր զայն որ ըստ հոգւոյն, նոյնպէս եւ այժմ :

30 Այլ զի՞նչ ասէ գիր, Ի բաց հան զալսխինգ եւ զորդի դորա, զի մի՞ ժա-

ռանգեցէ որդի աղախնոյ ընդ որդույ աղատին : Վասն որոյ, եղբարք, չեմք որդիք աղախնոյն, այլ աղատին, յազատութեամբն, որով Քրիստոս զմեզ ազատեցոյց :

ԳԼ. Ե

1 Պինգ կացէք այսուհետեւ, եւ մի՛ միւսանգամ ընդ լծով ծառայութեան մտանէք :

2 ԶԶ. Ահաւատիկ ես Պաւղոս ասեմ ձեզ, զի եթէ թլլիատիք, Քրիստոս ինչ ձեզ ոչ օղնէ : Վկայեմ ամենայն մարդոյ որ թլլիատիցի, թէ պարտական է զամենայն օրէնսն կատարել, յաւիանեալ էք ի Քրիստոսէ որ օրինօքն արգարանայք, եւ անկեալ էք ի չնորհաց անտի : Զի մեք Հոգւօվն ի հաւատոց յուսոյն արգարութեան ակն ունիմք :

6 Զի ի Քրիստոս Յիսուս ոչ թլլիատութիւն ինչ կարող է, եւ ոչ անթլլիատութիւն, այլ հաւատք սիրով աջողեալք : Բարեք ընթանայիք . ո՞ կասեցոյց զձեզ ճշմարտութեանն հաւանել, Զի այն հրապոյրք ոչ յայնմանէ են որ կօչեացն զձեզ : Փոքր մի խմոր զամենայն զանգուածն խմորէ : Այլ ես յուսացեալ եմ ի ձեզ Տերամբ, թէ ոչ այլազգ ինչ խորհիցիք, եւ որ խոռվեցուցանէ զձեզ՝ կրեսցէ զատաստան :

11 ո ոք եւ իցէ : Այլ ես, եղբարք, եթէ թլլատութիւն քարոզէի, ընզէ՛ր տակաւին հալածիմ . ապա ուրեմն խափանեալ իցէ գայթակղութիւն լաչին :

12 Երանի թէ մօտակտուր իսկ լինէին որ զձեզն խոռվեցուցանեն :

13 Զի զուրք յազատութիւն կօչեցեալ էք, եղբարք . միայն զի ազատութիւն ձեր ոչ լինիցի ի սլատաստ մարմնոյ, այլ սիրով ծառայեցէք միմեանց : Զի ամենայն օրէնք ի մի բան կատարին, ի Սիրեցեսն զընկերքս իրբեւ զանձնքոս : Ապա եթէ զմիմեանս խածատիցէք եւ ուտիցէք, զզոյչ լերուք, գուցէ ի միմեանց սատակիցիք :

16 ԷԳ. Բայց զայս ասեմ . Հոգւով դնացէք, եւ զցանկութիւն մարմնոյ մի՛ կատարէք : Զի մարմին ցանկայ հակառակ հոգւոյ, եւ հոգի՛ հակառակ

18-նն, լուեալ
23-նն, այժմն

38-ման գալտի

Ի Բազմոս աստեմ սխանէ յաւորք էլուտի

մարմնոյ . եւ զի սոքա միմեանց հա-
կառակ են , մի՛ զոր կամիցիքն՝ զայն
18 առնիցէք : Իսկ եթէ Հոգւով վարիք ,
19 ապա չէք ընդ օրինօք : Զի յայտնի են
զործք մարմնոյ , այսինքն են շնու-
թիւն , պոռնկութիւն , պղծութիւն ,
20 զիջութիւն , կռապաշտութիւն , կա-
խարգութիւն , թշնամութիւն , հեռ,
նախանձ , բարկութիւն , հակառակու-
թիւնք , երկպառակութիւնք , հեր-
21 ձուածք , Զարակնութիւն , սպանու-
թիւնք , արբեցութիւնք , անառակու-
թիւնք , եւ որ ինչ սոցին նման են .
զոր յառաջագոյն իսկ առեմ ձեզ , որպէս
եւ կանխաւն ասէի , թէ որ զայսպիսի
ինչ գործեն՝ դարբայութիւն Աստուծոյ
22 ոչ ժառանդն : Իսկ պտուղ Հոգւոյն
այս է . սէր , խնդութիւն , խաղաղու-
23 թիւն , երկայնմտութիւն , Քաղցրու-
թիւն , բարութիւն , հաւատք , հեղու-
թիւն , ժուժկայութիւն . զայսպիսեաց
24 աստի օրէնքն չեն հակառակ : Իսկ որ
Քրիստոսեանքն են՝ զմարմին իւրեանց
ի խաչ հանին կարեօքն եւ ջանկու-
25 թեամբք հանդերձ : Եթէ կեամբ Հոգ-
ւով , ընդ Հոգւոյն եւ միաբանեցուք ,
26 Եւ մի՛ լիցուք սնապարծք՝ միմեանց
ձայն տալով եւ ընդ միմեանս նախան-
ձելով :

ԳԼ . Զ

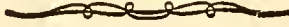
1 ԷՁ . Եղբարք , եթէ յանկարծ ըմբռնես-
ցի ոք ՚ի ձէնջ յինչ եւ իցէ յանցանս ,
զուք որ հողեւորքդ էք՝ հաստատեցէք
զայնպիսին հողւով հեղութեան . զպոչ
լինիցիք անձանց զի մի՛ եւ զուք փոր-
2 ձիցիք : Զմիմեանց բեռն բարձէք , եւ
այնպէս կատարեցէք զօրէնսն Քրիս-
3 տոսի : Եթէ համարիցի ոք լինել ինչ ,
4 եւ չիցէ , զանձն իւր խաբէ : Զգործ
իւր կշռեսցէ իւրաքանչիւր ոք , եւ ա-
պա անձին իւրում միայն պարծանս
5 տացէ , եւ մի՛ առ ընկերաւն : Զի իւ-

¹ի բազումս պոլոսէ

րաքանչիւր ոք զիւր բեռն բառնալոց է :
6 Հաղորդութիւն արասցէ ²աչակերան
վարդապետին յամենայն բարութիւնս :
7 Մի՛ խաբիք , Աստուած ոչ արհամարհի :
8 Զի զոր ինչ սերմանէ մարդ՝ զնոյն եւ
հնձեսցէ . որ սերմանէ ի մարմին իւր՝
ի մարմնոյ անտի հնձեսցէ զապակա-
նութիւն . եւ որ սերմանէ ի Հոգին՝
ի Հոգւոյ անտի հնձեսցէ զկեանսն յա-
9 լիսենից : Այլ զբարիս գործել մի՛
ձանձրասցուք , զի ի ժամանակի իւ-
րում հնձեսցուք ³առանց լքանելոյ :
10 Այսուհետեւ մինչդեռ ժամանակս ի
ձեռս է , գործեսցուք զբարիս առ ա-
մենեսեան , մանաւանդ առ ընտանիսն
հաւատոյ :
11 Տեսէք որպիսի գրով զբեցի առ ձեզ
12 իմով ձեռամբ : Զի որ միանդամ կա-
մին բարեմարդիկ լինել մարմնով , նո-
քա ստիպեն զձեզ թրխատել , միայն
զի մի՛ ⁴լիսաչին Քրիստոսի զհետ եր-
13 թայցեն : Քանզի եւ որ թրխատեալքն
իսկ են՝ նոքա զօրէնսն ոչ պահեն , այլ
կամին զի զուք թրխատեսցիք , զի ձե-
րով մարմնովդ պարծեսցին : ՎՋ
14 Այլ ինձ քաւ լիցի պարծել , բայց
միայն ի խաչն Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի , որով ինձ աշխարհ ի խաչ
15 ելեալ է , եւ ես՝ աշխարհի : ⁵Զի ոչ՝
թրխատութիւն ինչ է եւ ոչ անթրխա-
16 տութիւն , այլ նոր արարած : Եւ որ
միանդամ այսմ կանոնի միաբան լինին ,
խաղաղութիւն ի վերայ նոցա եւ ողոր-
մութիւն , եւ ի վերայ Խորայելին Աս-
17 տուծոյ : Այսուհետեւ աշխատ ոք զիս
մի՛ արասցէ , զի ես ⁶զչարչարանսն
Քրիստոսի ի մարմնի իմում կրեմ :
18 Ծնորք Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիս-
տոսի ընդ ողւոյդ ձերում , եղբարք :
Ամէն :

Աւ Գաղատացի գրեցաւ է Հուովմէ :

²Յայն , որ ուսանին զբանն
³Յայն , եթէ ոչ լքանցիմք
⁴Յայն , վասն խաչին Քրիստոսի հալածեսցին
⁵Ուստ , զի ի Քրիստոս Յիսուս ոչ
⁶կուտ , զերաչխեսպն

ԱՌ ԵՓԵՍԱՑԻՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԸԿ. ՊԱՒՂՈՍ,՝ առաքեալ Յիսուսի Բրիստոսի կամօքն Աստուծոյ, սրբոց որ են յԵփեսոս, եւ հաւատացելոց 2 Քի Բրիստոս. Շնորհք ընդ ձեզ եւ խազազութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ եւ ի Տեառնէ Յիսուսէ Բրիստոսէ:

3 Օրհնեալ է Աստուած եւ Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Բրիստոսի, որ օրհնեաց զմեզ ամենայն հոգեւոր օրհնութեամբ 4 յերկնաւորս ի Բրիստոս. Որպէս ընտրեաց զմեզ նովա յառաջ քան զլիններն աշխարհի, լինել մեզ սուրբս եւ անարատս առաջի նորա սիրով: Յառաջագոյն սահմանեաց զմեզ յորդեգրութիւն ի ձեռն Յիսուսի Բրիստոսի ի նոյն՝ ըստ հաճութեան կամաց իւրոց, 6 ի գովեստ փառաց շնորհաց իւրոց, ուրով զուարճացոց զմեզ Սիրելեալն:

7 Որով ունիմք զիրկութիւն ի ձեռն արեան նորա, զթողութիւն մեզաց ըստ 8 մեծութեան շնորհաց իւրոց. Որ առաւելաւ ի մեզ ամենայն իմաստութեամբ եւ զիտութեամբ: Եցոյց մեզ զխորհուրդս կամաց իւրոց ըստ հաճութեան իւրում, զոր յառաջագոյն 10 եզ 3 նովաւ, ի սնտեսութիւն յրման ժամանակաց, բովանդակել զամենայն Բրիստոսիւ, որ ինչ յերկինս եւ որ 11 ինչ յերկրի ի նոյն, Որով եւ վիճակեցաք յառաջագոյն հրաւիրեալք՝ ըստ յառաջագորութեանն 2 Աստուծոյ, որ զամենայն յաջողէ ըստ խորհրդոց կամաց իւրոց: 12 Լինել մեզ ի գովեստ փառաց նորա՝ յառաջագոյն յուսացելոցս 13 ի Բրիստոս. Որով եւ զուրք իբրեւ

լուարուք զբանն ճշմարտութեան, զաւետարանն յիրկութեան ձերոց, որով եւ հաւատացեալ կնքեցաք Հոգւոյն 14 Սրբոյ աւետեաց. Որ է առհաւատչեայ ժառանգութեան մերոյ, ի յիրկութիւն 5 նուաճութեան, ի գովեստ փառաց նորա:

15 ԸԳ. Վասն այնորիկ եւ ես իբրեւ լուայ զհաւատսն ձեր որ ի Տէր Յիսուս, եւ գսէրն որ ընդ ամենայն սուրբս, 16 Ոչ զազարեմ ի գոհանալոյ վասն ձեր՝ 17 յիչել զձեզ յազօթս. Զի Աստուած Տեառն մերոյ Յիսուսի Բրիստոսի, Հայրն փառաց, տացէ ձեզ զհոգին իմաստութեան եւ յայտնութեան զիտութեամբն իւրով: 18 Լուսաւոր առնել զաչս 6 սրտից՝ առ ի զիտելոյ մեզ զինչ է յոյս կոչման նորա, եւ զինչ է մեծութիւն փառաց ժառանգութեան նորա ի սուրբս, 19 Եւ զինչ է առաւելութիւն մեծութեան զօրութեան նորա ի մեզ հաւատացեալս՝ ըստ յաջողութեան կարողութեան զօրութեանն իւրոց, 20 Զոր յաջողեաց ի Բրիստոս, զի յարոյց զնա ի մեռելոց, եւ նստոց ընդ 21 աջմէ իւրմէ յերկնաւորս ի վերայ ամենայն իշխանութեան եւ սլետութեան եւ զօրութեան եւ տէրութեան եւ ամենայն անուան անուանելոյ, ոչ միայն յաշխարհիս յայսմիկ, այլ եւ ի հանջ 22 զերձեկումն. Եւ զամենայն ինչ հնազանդ արար ի ներքոյ ոտից նորա, եւ զնա եզ զլուս ի վերայ ամենայն իրիք 23 եկեղեցւոց, Որ է մարմին նորա, լրումն՝ որ զամենայն յամենայն լնու:

1 Գ-ման 4-1-տ 4 Բ-դու-տ, նորա
2 Գ-ն, ի Բրիստոս Յիսուս
3 Ո-մ, յերեւան

5 Գ-ն, սեպհականութեան, 1-տ՝ ստացուածոյ
6 Բ-զու-տ, սրտից ձերոց
7 Գ-ն, ձեզ

ԳԼ Բ

1 Եւ զուրք որ մեռեալն էիք ի մեղս ձեր
 2 եւ յանցանս , Յորս երբեմն զնայիք
 ըստ յաւիտենի աշխարհիս այսորիկ ,
 ըստ իշխանին իշխանութեան օգոյս ,
 այսոյ՝ որ այժմս ընդմտեալ է յորդինս
 3 ապստամբութեան . Յորս եւ մեք ա-
 մենեքեան շրջեաք երբեմն ի ցանկու-
 4 թիւնս մարմնոյ մերոյ , եւ առնէաք
 զկամս մարմնոյ եւ զմտաց , եւ էաք
 5 արդարեւ սրգիք բարկութեան իրրեւ
 այլքն :
 6 ԸՁ . Այլ Աստուած որ մեծն է ողոր-
 մութեամբ , վասն բազում սիրոյն իւ-
 7 րոյ զոր սիրեացն զմեզ , Մինչդեռ մեռ-
 եալն էաք ի մեղս մեր , կենդանիս ա-
 8 րար զմեզ ի Քրիստոս . (Քանզի չնորհօք
 9 ապրեցաք .) Ընդ նմին յարոց , եւ ընդ
 10 նմին նստոց յերկնաւորս ի Քրիստոս
 Յիսուս : Ձի ցուցցէ ի յաւիտեանսն
 որ պալոցն են՝ զառաւել մեծութիւն
 11 չնորհացն իւրոց քաղցրութեամբ ի մեզ
 ի Քրիստոս Յիսուս : Ձի չնորհօք չնոր-
 12 եա էք իրկեալք ի ձեռն հաւատոցն .
 եւ այս ոչ ի ձէնք , այլ Աստուծոյ պար-
 13 զեւ է . Ոչ ի գործոց , զի մի՛ ոք պար-
 14 ձեացի : Ձի նորա արարած եմք՝ հաս-
 տատեալք Քրիստոսիւ Յիսուսիւ ի
 զործս բարութեան , յորս յառաջագոյն
 պատրաստեաց Աստուած , զի ի նոյնս
 զնացուք :
 15 Վասն որոյ եւ զուրք իշխեցէք զի եր-
 բեմն հեթանոսք էիք մարմնով , (որ
 կոչեցեալն են անթլփատութիւն յան-
 16 ուանեալ թրիատութենէ անտի մարմ-
 նաւոր ձեռագործին ,) Ձի էիք ի ժա-
 մանակին յայնմիկ առանց Քրիստոսի ,
 եւ օտարացեալք յառաքինութենէն Իս-
 17 րայելի , եւ տարազիրք յուխտից ա-
 լեւեալացն , եւ յոյս ինչ ոչ ունէիք եւ
 18 անաստուածք էիք յաշխարհի : Իսկ
 այժմիկ ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի
 զուրք որ երբեմն հեռաւորքն էիք՝ մեր-
 19 ձաւորք եզերուք արեամբն Քրիստոսի :
 20 Ձի նա է խաղաղութիւն մեր որ արար
 զերկոսեան մի , եւ զմիջնորմն ցանկոյն
 21 քակեաց , զթշնամութիւն ի մարմնի
 22 իւրում . եւ զօրէնս պատուիրանացն

¹Այսինքն, զնացցեց
²Յիսուս, ի ընէ
³Յիսուս, չնորհօք ապրեցարուք

հրամանօքն՝ խափանեաց . զի զերկո-
 սին հաստատեցէ ինքեամբ ի մի նոր
 1 մարդ , եւ արասցէ խաղաղութիւնս . եւ
 հաշտեցուցէ զերկոսին միով մարմնով
 ընդ Աստուծոյ խաչիւն իւրով . քանզի
 սոյան զթշնամութիւն յանձին իւ-
 2 ղում : եւ եկն աւետարանեաց խաղա-
 զութիւնն ձեզ հեռաւորաց , եւ խաղա-
 3 զութիւնն՝ մերձաւորաց . Ձի նովաւ
 4 ունիմք զնուաճութիւն երկոքին միով
 5 Հողւով առ Հայր . Ապա այսուհետեւ
 ոչ էք օտարք եւ պանդուխտք , այլ քա-
 զաքակիցք սրբոց եւ ընտանիք Աս-
 6 տուծոյ , Շինեալք ի վերայ հիման ա-
 սաքելոց եւ մարդարէից , որոյ է զլուխ
 7 անկեանն Քրիստոս Յիսուս . Յորում
 8 ամենայն շինուածն յօղեալ եւ պատ-
 չաճեալ՝ աճէ ի տաճար սուրբ Տերամբ ,
 9 Յորում եւ զուրք ընդ նմին շինիք ի
 ընակութիւն Աստուծոյ Հողւով :

ՎՁ

ԳԼ Գ

1 Վասն այսորիկ եւ Պաւղոս , կապեալ
 Յիսուսի Քրիստոսի վասն ձեր հե-
 2 թանոսաց . Թերեւս լուեալ իցէ ձեր
 զտնտեսութիւն չնորհացն Աստուծոյ ,
 3 որ տուեալ են ինձ ի ձեզ , Ձի ըստ
 յայնութեան ցուցաւ ինձ խորհուրդն ,
 որպէս յառաջագոյն գրեցի առ ձեզ սա-
 4 կաւուրք . Առ ի կարող լինելոյ ընթեռ-
 նով եւ ի միտանուլ զիմաստութիւնն
 5 զիմ ի խորհրդեանն Քրիստոսի . Ձի
 այլոց ազգաց ոչ ցուցաւ որդւոց մարդ-
 կան , որպէս այժմ յայանեցաւ սրբոց
 իւրոց առաքելոց եւ մարդարէից Հող-
 6 ւովն . Լինել հեթանոսաց ժառանգա-
 կիցս եւ մարմնակիցս , եւ հազորդս
 7 աւետեացն ի Քրիստոս Յիսուս աւե-
 8 տարանաւն , Որոյ եղէ եւ սոսաւոր
 ըստ պարզեւաց չնորհացն Աստուծոյ
 որ տուան ինձ ըստ յաջողութեան զօ-
 9 րութեան նորա , (ինձ՝ որ արուպս եմ
 10 ամենայն սրբոց , տուան չնորհքս այս ,)
 ի հեթանոսս աւետարանել զանքնին
 11 մեծութիւնն Քրիստոսի , եւ լուսաւոր
 առնել զամենեպէս , թէ զինչ է տնտե-
 12 սութիւն խորհրոցն որ ծածկեալ էր
 13 ամենայն յաւիտեանց առ Աստուծոյ
 14 որ զամենայն ինչ արար . Ձի յայտ-

⁵Յիսուս գլխով
⁶Որպէս յաւելան , ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի

հետոյ արդ իշխանութեանց եւ պետու-
 11 Ստուծոյ : Ըստ յառաջադրութեան
 12 Սրբոյ Յիսուսի Քրիստոսի . Որով ու-
 13 Վասն որոյ ազաչեմ, մի՛ ձանձրանալ
 14 է, որ է փառք ²մեր : Վասն այսորիկ
 15 Յիսուսի Քրիստոսի, Ուստի ամենայն
 16 անուանի, Ձի տացէ ձեզ ըստ մեծու-
 17 ներքին մարզն : Բնակել Քրիստոսի
 18 մատացեալք եւ հաստատեալք : Ձի
 19 բովիւն . Ճանաչել զառաւելութիւն
 20 ծոյ : Այլ այնմ որ կարողն է առաւել
 21 եախն է ի մեզ, նմա փառք յեկեղեցւոյն
³եւ ի Քրիստոս Յիսուս յամենայն ազգս
 յաւիտեանից յաւիտեանս : Ամէն :

ԳԼ Դ

1 Արդ աղաչեմ զձեզ ես որ կայեալս
 2 յոր կոչեցարուք, Ամենայն խոնարհու-
 3 փութեամբ անսալ միմեանց սիրով .
 4 Փութալ պահել զմիաբանութիւն Հոգ-
 5 րուք ի մի յոյս կոչման ձերոյ . Մի է
 6 Մի Աստուած եւ Հայր ամենեցուն ,
 որ ի վերայ ամենայնի եւ ընդ ամե-

7 նեան եւ յամենեանիս ⁴ի մեզ : Այլ իւ-
 8 տոսի : Վասն որոյ եւ ասէ, Ել ի բար-
 9 պարգեւս մարդկան : Որ եքն զի՛նչ է,
 10 երկրի : Որ էջն նոյն է եւ որ եքն ի
 11 զամենայն : Եւ նա ետ զոմանս առա-
 12 զեալս, զոմանս մարդարէս, զոմանս ա-
 13 նուարանիչս, զոմանս հովիւս եւ վար-
 14 զապետս . Ի հաստատութիւն սրբոց,
 15 ի գործ սլաշտաման, ի շինուած մարմ-
 16 նոյն Քրիստոսի . Մինչեւ հասցուք ա-
 17 մենեքեան ի մի միաբանութիւն հա-
 18 ւատոց եւ զիտութեան Որդւոցն Աս-
 19 տուծոյ, յայր կատարեալ ի չափ հա-
 20 սակի կատարմանն Քրիստոսի : Ձի մի՛
 21 յայսմնետէ իցեմք տղայք խոտկեալք եւ
 22 տատանեալք յամենայն հողմոց վար-
 23 զապետութեան խարէութեամբ մարդ-
 24 կան, խորամանկութեամբ ի խարէու-
 25 թիւն մոլորութեան . Այլ ճշմարտեալք
 26 սիրով աճեցուցուք ի նա զամենայն,
 27 որ է զըռիս, Քրիստոս . Ուստի ամե-
 28 նայն մարմինն յօգեալ եւ պատշաճեալ
 29 ամենայն խաղալեօք տարաբերութեան,
 30 ըստ ազգեցութեան չափով ըստ իւ-
 31 րաքանչիւր մասին զաճումն մարմնոց
 32 զործէ ի շինած անձին իւրոյ սիրով :
 33 Արդ զայս ասեմ եւ ուխտեմ ի Տէր,
 34 մի՛ եւս ձեզ զնոյն օրինակ զնալ որ-
 35 պէս եւ այլ հեթանոսք զնանս ունայ-
 36 նութեամբ մտաց իւրեանց . Որոք խա-
 37 ւարեալ են սիրաք իւրեանց, եւ օտա-
 38 րացեալ են ի կենաց անտի Աստուծոյ
 39 վասն տգիտութեանն որ է ի նոսա,
 40 վասն կուրութեան սրտից իւրեանց :
 41 Որք ⁵զանձանց իւրեանց զյոյսն հա-
 42 տին, եւ՝ մատնեցին զանձինս զիջու-
 43 թեան, ի գործս ամենայն պղծութեան
 44 ազահութեամբ : Այլ զոք ոչ այսպէս
 45 ուսարուք զՔրիստոս, Թէպէտ եւ
 46 լուարուք զնմանէ եւ նովաւ ուսայք,
 47 որպէս է ճշմարտութիւնն Յիսուսի .
 48 Ի բաց մերկանալ ի ձէնջ ըստ առաջին
 49 զնացիցն զմարզն հին, զապականեալն
 50 ցանկութեամբք խարէութեանն . Եւ

¹Յ.ն., իմում
²Բ.դ., հեր

³Ի Բ.դ.՝ ու գ.՝ ու

⁴Ի Բ.դ.՝ ու գ.՝ ու . յոման՝ ի ձեզ
⁵Յ.ն., անզայեալք

24 նորոգել հողուփն մտաց ձերոց, Եւ զգնեալ զնոր մարդն որ ըստ Աստուծոյն հաստատեալ է արդարութեամբ եւ
 25 սրբութեամբ ճշմարտութեանն: Վասն որոյ ի բաց ընկեցէք զստութիւն, խօսեցարուք զճշմարտութիւն իւրաքանչիւր ընդ ընկերի իւրում, զի եմք
 26 միմեանց անդամք: Բարկանայք, եւ մի՛ մեղանչէք, արեգակն ի վերայ բար-
 27 կութեան ձերոյ մի՛ մտցէ: Եւ մի՛ տայք
 28 տեղի Սատանայի: Որ զողանայրն՝ մի՛ եւս զողացել, այլ մանաւանդ վաստակեսցէ զործել ձեռօք իւրովք զբարիս. զի բաւական իցէ տալ ում պիտոյ իցէ:
 29 Ամենայն բան աղեղ ի բերանոյ ձերմէ մի՛ ելցէ, այլ որ ինչ բարին է ի շինած սիտոյից, զի տացէ
 30 շնորհս այնոցիկ որ լսենն: Եւ մի՛ տրտմեցուցանէք զՀոգին Սուրբ Աստուծոյ, որով կնքեցարուք ՚յաւուրն
 31 փրկութեան: Ամենայն դատութիւն եւ բարկութիւն եւ սրտատութիւն եւ ազազակ եւ հայհոյութիւն բարձցի ի ձէնջ ամենայն չարութեամբն հանդերձ:
 32 Կերուք ընդ միմեանս քաղցունք, զթածք, շնորհել միմեանց, որպէս եւ Աստուած Բրիստոսիւ շնորհեաց մեզ:

ՊԼ Ե

1 Եղբրուք նմանողք Աստուծոյ իբրեւ
 2 որդիք սիրելիք. Եւ գնացէք սիրով, որպէս եւ Բրիստոս սիրեաց զմեզ, եւ մատնեաց զանձն իւր վասն մեր պատարազ եւ զենումն Աստուծոյ ի հոտ
 3 անուշից: Այլ սրտնկութիւն եւ ամենայն պղծութիւն կամ ազանութիւն եւ անուանեսցի մի՛ ի միջի ձերում,
 4 որպէս եւ վայելէ սրբոց, Եւ զաղրութիւն կամ լսօք յիմարութեան կամ իեզկատակութիւն որ ոչ վայելէ, այլ
 5 մանաւանդ զոնութիւն: Զայս տեղեկացեալ զիտասլիք թէ ամենայն սրտնիկ կամ սիղծ կամ ազան որ է կոպարչալ՝ ոչ ունի ժառանգութիւն յարքայութեանն Բրիստոսի եւ Աստուծոյ:
 6 Մի՛ ոք զձեզ խաբեսցէ բանիւք սնոտութիւն, զի վասն այսորիկ իսկ զայ բարկութիւն Աստուծոյ ի վերայ որդւոցն անհաւանութեան: Մի՛ այսուհետեւ լինիք բաժանորդք նոցա: Զի

թէպէտ եւ երբեմն էիք խաւար, արդ լոյս էք ի Տէր. իբրեւ զորդիս լուսոյ
 9 գնացէք. Զի պտուղ չլուսոյ ամենայն բարութեամբ է եւ արդարութեամբ եւ
 10 ճշմարտութեամբ: Փորձեցէք զինչ է
 11 հաճոյ Տեառն. Եւ մի՛ կցորդ լինիք անպաղուծեան զործոցն խաւարի, այլ
 12 մանաւանդ յանդիմանեցէք: Զի որ ի ծածուկ: Ինչ գործի ի նոսա՝ զայն եւ
 13 խօսել աղտեղի է: Այլ ամենայն ինչ յանդիմանեալ ի լուսոյ յայտնի լինի. զի ամենայն ինչ որ յայտնի է՝ լոյս է:
 14 Վասն որոյ եւ ասէ, Արի որ ննջեաղ, եւ կանգնեաց ի մեռելոց, եւ լուսատու լիցի քեզ Բրիստոս:
 15 ԹԿ. Տեսլիք ո՛րպէս ճշմարտիւ գնայ-
 16 ցէք. մի՛ իբրեւ անիմաստք, Այլ իբրեւ իւմարտուք. զնեցէք զժամանակս,
 17 զի աւուրքս չարութեան են: Վասն այնորիկ մի՛ լինիք անմիաք, այլ իմացարուք զինչ են կամք Տեառն: Եւ մի՛ արբենայք զինուով յորում զեղխութիւն է, այլ մանաւանդ յցարուք Հոգւոյ.
 18 Խօսել ՚ի սիրտս ձեր՝ սաղմոսիւք եւ օրհնութեամբք եւ երգովք հոգեւորօք, երգել եւ սաղմոս ասել ի սիրտս
 20 ձեր Տեառն: Գոհացարուք յամենայն ժամ ի վերայ ամենայնի յանուն Տեառն մերոյ Յիսուսի Բրիստոսի չորն եւ Աստուծոյ:

21 Հնազանդ լերուք միմեանց երկիւր զիւրն ՚Բրիստոսի: Կանայք իւրեանց արանց հնազանդ լիցին իբրեւ Տեառն.
 22 Զի այր է զլուխ կնոջ, որպէս եւ Բրիստոս զլուխ է եկեղեցւոյ, եւ ինքն
 23 է Փրկիչ մարմնոյ: Այլ որպէս եկեղեցին հնազանդ լինի Բրիստոսի, նոցնպէս եւ կանայք իւրեանց արանց յամենայնի: Արք, սիրեցէք գիւնայս ձեր, որպէս եւ Բրիստոս սիրեաց զեկեղեցին, եւ զանձն իւր մատնեաց վասն
 24 նորա. Զի գնա սրբեսցէ սրբութեամբ
 25 աւաղանիս՝ բանիւ. Զի կացուցէ ինքն իւր յանդիման փառաւոր զեկեղեցի, զի մի՛ ունիցի ինչ արատ կամ
 26 աղտեղութիւն կամ այլ ինչ յայսպիսեաց, այլ զի իցէ սուրբ եւ անարատ:
 27 Նոյնպէս պարտին արք սիրել զիւրեանց

2Ուսն, Հոգւոյն 6Յոնն, աւաղանին ջրոյ
 3Կա՛, ընդ միմեանս 7Կա՛, թորչ
 6Յոնն, զԱստուծոյ ե զՀօրե
 5Ուսն, Աստուծոյ

1Յոնն, յօրն

կանայս իբրեւ զիւրեանց մարմինս . որ սիրէ զկին իւր՝ զանձն իւր սիրէ .
 29 Ձի ոչ ոք երբեք ատեալ զանձն իւր , այլ մնուցանէ եւ զարմանէ զնա , որ-
 30 պէս եւ Պփրիստոս զեկեղեցի . Ձի ան-
 զամբ եմք մարմնոյ նորա , ի մարմնոյ
 31 նորա եւ յոսկերաց նորա : Վասն այսո-
 րիկ թողցէ այր զնայր եւ զմայր իւր ,
 եւ երթիցէ զնետ կնոջ իւրոյ , եւ եղիցին
 32 երկոքին ի մարմին մի : ինորհուրդս այս
 մեծ է , բայց ես ասեմ ի Քրիստոս եւ
 33 յեկեղեցի : Այլ եւ զուրք ²նոցնպէս մի
 ըստ միովէ , զի՝ իւրաքանչիւր ոք զիւր
 կին այնպէս սիրեսցէ իբրեւ զիւր անձն ,
 եւ կին երկնչիցի յառնէ իւրով :

ԳԼ Զ

1 ԹԳ . Որդիք , հնազանդ լերուք ծնու-
 զաց ձերոց ի Տէր , զի այն է արժանն :
 2 Պատուեա զնայր քո եւ զմայր , որ է
 3 առաջին սլատուիրան յաւետիսն , Ձի
 քեղ բարի եղիցի , եւ երկայնակեաց
 4 լինիցիս ի վերայ երկրի : Հարք , մի՛
 զայրացուցանէք զորդիս ձեր , այլ մնու-
 ցանիջիք զնոսա խրատու եւ ուսմամբ
 5 Տեառն : Ծառայք , հնազանդ լերուք
 տերանց ձերոց մարմնաւորաց անիւ
 եւ զողովթեամբ եւ միամտութեամբ
 սրտից ձերոց՝ որպէս եւ Քրիստոսի :
 6 Մի՛ առ ականէ ծառայել իբրեւ մար-
 զանձնոք , այլ իբրեւ ծառայք Քրիս-
 7 տոսի աննել զկամես Աստուծոյ . Սրտի
 մտօք ծառայել իբրեւ Տեառն , եւ մի՛
 8 իբրեւ մարդկան : Գիտասցիք թէ իւ-
 րաքանչիւր ոք որ զինչ աննէ զբարին ,
 զնոցն ընդունի եւ ի Տեառնէ , եթէ՛
 9 ծառայ , եւ եթէ՛ աղատ : Եւ զուրք ,
 տեսիք , զնոցն առնիջիք առ նոսա ,
 ներելով աննել զպատուհասն , զիտաս-
 ցիք թէ եւ նոցա եւ ձեր Տէր զոյ յեր-
 կինս . եւ ակնառութիւն ոչ զոյ առա-
 ջի նորա :
 10 ³Այսուհետեւ զօրացարուք Տերամբ
 եւ կարողութեամբ զօրութեան նո-
 11 րա : Եւ զգեցարուք զսպառազինու-
 թիւնն Աստուծոյ , զի կարող լինիջիք

12 կալ ընդդէմ հնարից Սատանայի : Ձի
 ոչ է մեզ պատերազմ ընդ մարմնոյ եւ
 ընդ արեան , այլ ընդ իշխանութիւնս
 եւ ընդ պետութիւնս եւ ընդ աշխար-
 հակալս խաւարիս այսորիկ , ընդ այսս
 չարութեան որ ի ներքոյ երկնից :
 13 ԹԶ . Վասն այսորիկ առէք զսպառա-
 զինութիւնն Աստուծոյ , զի կարող լի-
 նիջիք ի զիմի հարկանել ⁴չարին յա-
 14 ւուրն չարութեան : Եւ իբրեւ զամե-
 նայն ինչ կատարիցէք , հաստատուն
 կացէք , զտեղի կալջիք , սնդեալ զմէջս
 ձեր ճշմարտութեամբ , եւ զղեցեալ
 15 զգրանն արգարութեան , եւ ազու-
 ցեալ զոտս սպարաստութեամբ աւե-
 16 տարանին խաղազութեան : Եւ ի վե-
 րայ ամենայնի առէք զվահանն հաւա-
 տոց , որով կարող լինիջիք զամենայն
 17 նետս մուխս չարին չիջուցանել : Եւ
 առէք զսաղաւարտն փրկութեան եւ
 զսուսեր Հողոցն , որ է բանն Աստու-
 18 ծոյ . Ամենայն աղօթիւք եւ խնդրուա-
 ծովք աղօթս աննել յամենայն ժամա-
 նակի Հողով , եւ ի նոցն տքնեծիք ա-
 մենայն ժուժկալութեամբ եւ խըղդ-
 19 րուածովք վասն ամենայն սրբոց , Եւ
 վասն իմ , զի ինձ տացի բան ի բանալ
 բերանոյ իմոյ համարձակութեամբ զու-
 20 ցանել զինորհուրդ աւետարանին . Վասն
 որոյ պատգամաւորիմ կասկանօքս , զի
 նովին համարձակեցայց որպէս եւ
 պարտ իցէ ինձ խօսել :
 21 Բայց զի զիտիցէք եւ զուրք զինէն
 զինչ զործիցեմ , զամենայն ինչ ցուցցէ
 ձեզ Տիւքիկոս սիրելի եղբայր եւ հա-
 22 ւատարիմ սլաշտօնեայ ի Տէր . Չոր ա-
 տաքեցի առ ձեզ զմին իրի , զի զիտաս-
 ջիք զուրք զմէնջ , եւ մխլթարեսցէ
 23 զսիրտս ձեր : Խաղազութիւն ընդ եզ-
 րարս , եւ սէր հաւատովն հանդերձ
 յԱստուծոյ է ձօրէ եւ ի Տեառնէ Յի-
 24 սուսէ Քրիստոսէ : Ծնորնք ընդ ամե-
 նեսին ոչք սիրեն զՏէր մեր Յիսուս
 Քրիստոս անեղծութեամբ :⁵

Առ Եփեսոսիս բրեցաս ի Հռովմէ ի յեռն
 Տիւքիկոս :

¹Ուստի, Տէր
²Ի Յռովմէ պատու
³Ուստի, Այսուհետեւ, եղբայր իմ,

⁴Ի Յռովմէ պատու
⁵Ուստի ի Յոյն եւ է Հայ յեռասփոյց յառեւտն, Ամեն :

ԱՌ ՓԻԼԻՊԵՑԻՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ՅԿ. ՊԱՒՂՈՍ եւ Տիմոթէոս, ծառայք Յիսուսի Քրիստոսի, ամենայն սրբոց ի Քրիստոս Յիսուս, որ են ի կողմանս Փիլիպեցոց, եպիսկոպոսակցօք եւ 2 սարկաւազօք. Շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ եւ ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ:

3 Գոհանամ զԱստուծոյ իմոյ ի վերայ 4 ամենայն յիշատակաց ձերոյ, Յամենայն ժամ յամենայն խնդրուածս իմ վասն ձեր ամենեցուն առնել աղօթս 5 խնդութեամբ, Վասն հաղորդութեան ձերոյ ընդ աւետարանին յօրէ յառաջ 6 նրմէ մինչեւ ցայժմ. Վստան եմ յայդ թէ որ սկսան ի ձեզ զգործս բարեաց կատարեացէ մինչեւ յօրն Յիսուսի 7 Քրիստոսի. Որպէս իրաւ իսկ թուի ինձ խորհել զայս վասն ձեր ամենեցուն, վասն ունեկոյ ՝ ինձ զձեզ՝ ի սրտի ի կապանս իմում, եւ ի պատասխանատուութեան իմում եւ ի հաստատութեան աւետարանին, կցորդս ինձ 8 չնորհազ զձեզ ամենեւին լինել, 2 վկայ է ինձ Աստուած, որպէս անձկացեալ եմ առ ձեզ ամենեւին զթովքն Քրիստոսի Յիսուսի. եւ զայն աղօթս առնեմ, զի սէրն ձեր եւս քան զեւս առաւել լիցի ի զիտութեան եւ յամենայն իմաստութեան, Ընտրել ձեզ զլան՝ զի իցէք 3 հաստատունք եւ առանց զայթակրութեան յօրն Քրիստոսի. Լցեալ պտղովք արդարութեան ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի ի փառս եւ ի գովեստ Աստուծոյ:

12 ԺԴ. Կամիմ թէ զիտիցէք, եղբարք,

զի որ ինչ վասն իմ էր, եւս քան զեւս ի յառաջադիմութիւն աւետարանին եկն. Մինչեւ կապանաց իմոց յայտնի լինել ի Քրիստոս յամենայն հրապարակիս եւ առ այս ամենեւեան.

14 Եւ առ բազում եղբարս ի Տէր, որ վստան են կապանօքս իմովք առաւել եւս համարձակել առանց երկիւղի 15 զբանն Աստուծոյ խօսել: Ոմանք առ նախանձու եւ հակառակութեան, եւ ոմանք մտազիւրութեամբ իսկ զՔրիստոս քարոզեն. Եւ ոմանք ի սիրոյ, քանզի զիտեն եթէ ի պատասխանատուութիւն աւետարանին կամ. Եւ ոմանք առ հետութեան զՔրիստոս պատմեն, այլ ոչ սրբութեամբ. քանզի համարին նեղութիւնս յարուցանել ի 18 վերայ կապանաց իմոց: Բայց այս զինչ է. որով օրինակաւ եւ իցէ, եթէ՛ պատճառանօք եւ եթէ՛ ճշմարտութեամբ, Քրիստոս պատմի, եւ ընդ այս խնդամ, այլ եւ ուրախ եւս եղէց:

19 Զի զիտեմ եթէ այս պահի ինձ ի փրկութիւն ի ձերոց խնդրուածոց եւ ի պարզեւաց Հոգւոյն Յիսուսի Քրիստոսի, 20 Ըստ ակնկալութեան եւ յուսոյն իմոյ, զի մի՛ իւրիք յամօթ եղէց, այլ ամենայն համարձակութեամբ, որպէս յամենայն ժամ եւ այժմ, մեծացի Քրիստոս ի մարմնի իմում, եթէ՛ կենօք եւ 21 եթէ՛ մահու: Զի ինձ կեանք Քրիստոս է, եւ մեռանել՝ չահ: Ապա եթէ կեանքս մարմնոյ այս ինձ պտուղ գործոց է, եւ զինչ ընտրեցից՝ զայն ոչ 23 զիտեմ: Նեղեալ եմ յերկոցունց, զցանկալն ելանել եւ ընդ Քրիստոսի լինել 24 առաւել լաւ համարիմ. Եւ կալ մնալ աստէն ի մարմնի՛ կարեւոր եւս վասն 25 ձեր: Եւ զայս յուսացեալ զիտեմ, եթէ կացից եւ մնացից ամենեցուն ձեզ,

1Կ-Մ, ձեզ զիս
 2Յ-ՆՆ, Զի վկայ
 3Յ-ՆՆ, առանց կեղծաւորութեան

ի ձեր զարգանալ եւ խրախ լինել ի
 26 հաւատս . Զի պարծանք ձեր առաւել
 լիցին ի Քրիստոս Յիսուս ինեւ ի միւս-
 անդամ գայտեան իմում առ ձեզ : ՎՋ
 27 Միայն թէ արժանի շաւտարանին
 գնայցէք . զի եթէ՛ գայցեմ եւ տեսա-
 նիցեմ զձեզ , եւ եթէ՛ հեռի իցեմ եւ
 լսիցեմ զձէնջ զի հաստատուն կայցէք
 ի մի հողի , եւ միով շնչով նահատա-
 28 կիցիք ի հաւատս աւետարանին . Եւ
 մի՛ զանդիտիցէք եւ մի՛ իւրիք ի հա-
 կառակորդաց անտի , որ է նոցա հան-
 զէս կորստեան , եւ ձերոյ փրկութեան :
 29 Եւ այդ Աստուծոյ է , որ ձեզ շնորհե-
 ցաւ վասն Քրիստոսի , ոչ միայն ի նա
 հաւատալ , այլ եւ վասն նորա չարչա-
 30 րել : Զնոյն պատերազմ ունել՝ զոր
 յին տեսէք եւ այժմ լսէք շիրին :

ՔԼ . Բ

1 Արդ եթէ միթարութիւն ինչ իցէ
 ի Քրիստոս , եթէ սփոփութիւն սիրոյ ,
 եթէ հաղորդութիւն Հոգւոյ , եթէ
 2 զիմութիւն եւ ողորմութիւն , լցէք
 զինգութիւնս իմ , զնոյն խորհիջիք ,
 զնոյն սէր յանձին ունիջիք , համա-
 3 շունչք , միախորհուրդք . Մի՛ ինչ ըստ
 գրդոութեան , եւ մի՛ ինչ ըստ սնա-
 պարծութեան , այլ խոնարհութեամբ
 զմիմեանս լաւ համարել առաւել քան
 4 պանծինս . Մի՛ զանձանց եւեթ զիտել ,
 5 այլ իւրաքանչիւր ոք զընկերին : Զայն
 խորհեցի իւրաքանչիւր ոք ի ձէնջ որ
 6 եւ ի Քրիստոս Յիսուս . Որ ի կերպա-
 րանս Աստուծոյ էր , ոչինչ յափշտակու-
 թիւն համարեցաւ զլինելն հաւատար-
 7 Աստուծոյ . Այլ զանձն ունայնացոյց՝
 զկերպարանս ծառայի առեալ , ի նմա-
 նութիւն մարդկան եղեալ , եւ կերպա-
 8 րանօք գտեալ իրրեւ զմարդ , ինտար-
 հեցոյց զանձն , լիեալ հաւալանց մահու
 9 չափ եւ մահու խաչի : Վասն որոյ եւ
 Աստուած զնա առաւել բարձրացոյց ,
 եւ շնորհեաց նմա սնունն որ ի վեր է
 10 քան զամենայն անուն . Զի յանուն
 Յիսուսի Յիսուսի 3 փրիստոսի ամենայն ծուր
 կրկնեսցի , երկնաւորաց եւ երկրաւո-
 11 րաց եւ սանդարամետականաց , Եւ

ամենայն լեզու խոստովան լիցի թէ
 Տէր է Յիսուս Քրիստոս ի փառս Աս-
 տուծոյ Հօր :
 12 ԺՁ . Այսուհետեւ , սիրելիք իմ , որ-
 պէս յամենայնի հնազանդեցարուք ,
 մի՛ միայն ի գալստեան իմում , այլ ա-
 ռաւել եւս այժմ յորժամ հեռիս եմ ի
 ձէնջ , ահիւ եւ զողութեամբ զանձանց
 13 փրկութիւն գործեցէք : Զի Աստուած
 է որ յաջողէ ի ձեզ զկամելն եւ պառ-
 14 նելն վասն հաճութեան : Զամենայն
 ինչ գործեցէք առանց տրտնջելոյ եւ
 15 քրթմնջելոյ . Զի եղիջիք ամբիժք եւ
 անարաք , որզիք Աստուծոյ , անմեղք
 ի մէջ կամակոր եւ խեղաթեւր ազգին ,
 յորոց միջի երեւիցիք իբրեւ լուսա-
 16 լորք յայխարհի , Զբանս կենաց ունել
 յանձինս ի պարծանս ինձ յաւուրն
 Քրիստոսի , զի ոչ ընդունայն ինչ ըն-
 թացայ եւ ոչ ընդունայն վաստակեցի :
 17 Այլ թէպէտ եւ նուիրիմ ի վերայ պա-
 տարագի եւ պաշտաման հաւատոցն ձե-
 18 րոց , խնդամ եւ ուրախակից եմ ամե-
 նեցուն ձեր : Նոյնպէս եւ զուրք խնդա-
 19 ցէք եւ ուրախակից եղերուք ինձ :
 19 Բայց յուսամ ի Տէր Յիսուս զՏիմո-
 թէոս վազպազակի արձակել առ ձեզ ,
 զի եւ ինձ սրտի գեւր յինիցի , յորժամ
 20 զիտիցեմ ինչ զձէնջ : Զի ոչ զոք ունիմ
 համաշունչ , եթէ ընտաներար հոգայցէ
 21 վասն ձեր : Զի ամենեքին զանձանց
 խնդրեն , եւ ոչ զՅիսուսի Քրիստոսի :
 22 Բայց զփորձ նորա զիտէք եւ զուրք ,
 զի իբրեւ որզի հօր ծառայեաց ընդ իս
 23 յաւետարանին : Արդ զսա ակն ունիմ
 24 արձակել՝ որպէս նոյնհետայն զանձնէ
 25 ստուպեցից : Այլ յուսացեալ եմ ի Տէր
 26 թէ եւ ես իսկ ընդ հուպ եկից : Բայց
 լաւ համարեցայ զԵպափորոզիտոս զեզ-
 րայր եւ զգործակից եւ զինտորակից
 իմ , զձեր առաքեալ եւ զպաշտօնեայ
 26 իմոց պիտոյից՝ առաքել առ ձեզ : Քանզի
 եւ ինքն իսկ յոյժ անձկացեալ է տե-
 սանել զամենեսին զձեզ . եւ հոգայր ,
 27 զի ձեր լուեալ էր թէ խօթացաւ : Եւ
 արդարեւ խօթացաւ մերձ ի մահ , այլ
 Աստուած ողորմեցաւ նմա . ոչ նմա
 միայն՝ այլ եւ ինձ , զի մի՛ տրտմու-
 թիւն ի վերայ տրտմութեան կրիցեմ :
 28 Արդ փութապէս յեցի զնա , զի տեսեալ

1 Բաւաւտ , աւետարանին Քրիստոսի
 2 Ի Յիսուսի յամենայն , ինս , յամենայն գոյսի
 3 Ի Բաւաւտ գոյսի

4 Բաւաւտ , անձկացեալ է ամենեցուն ձեզ

զնա միւսանգամ ուրախ լինիցիք, եւ
 29 ես առանց արտուութեան եղէց : Ընկալ-
 ջիք զնա ի Տէր ամենայն խնդութեամբ,
 եւ զայնպիսինս առ պատուականս ու-
 30 նիջիք . Զի վասն զործոյ Տեառն մին-
 չեւ ի մահ մերձեցաւ, գուն զործեալ
 ոգևովք չափ, զի լցցէ զձեր պակասու-
 թիւն իմոյ սպասաւորութեան : ՎՋ

ԳԼ. Գ

1 Այսուհետեւ, եղբարք իմ, ուրախ
 լերուք ի Տէր . զնոյն զրեւ առ ձեզ ինձ
 ոչ զանդազեկի է, եւ ձեզ կարի զգու-
 2 շալի : Զգոյ՛ ճեղերուք ի շանց անտի,
 զգոյ՛ ճեղերուք ի չար մշակաց անտի,
 զգոյ՛ ճեղերուք ի կրճատութիւնէ անտի :
 3 Զի թրխատութիւնն մեք եմք, որ ¹ Հաղ-
 ւոյն Աստուծոյ՝ սաչտեմք, եւ սար-
 ծիմք ի Քրիստոս Յիսուս, եւ ոչ ի
 4 մարմին սրանձացեալ եմք : Թէպէտ եւ
 ես իսկ զնոյն վատահովիւն ունիմ
 եւ ի մարմնի . եթէ ² որ համարիցի այլ-
 ազգ վտահ՝ լինել ի մարմին, առաւել
 5 եւս ես . Թրխատութեամբ ութօրեայ,
 յազգէ Իսրայելի, ի ցեղէ Բենիամինի,
 Երրայեցի յերրայեցուոյ, ըստ օրինացն
 6 փարիսեցի . Ըստ նախանձայոյդն լինե-
 լոյ՝ հարձէի զեկեղեցիս . ըստ արդա-
 րութեան օրինացն՝ լիեալ անարատ :
 7 Այլ որ ինչ ինձ շահն էք՝ զայն յլեաս
 8 համարիմ վասն Քրիստոսի : Այլ եւ
 համարիմ իսկ զամենայն յլեաս վասն
 առաւել զիտութեանն Յիսուսի Քրիս-
 տոսի Տեառն մերոյ . վասն որոյ յամե-
 նայնէ զրկեցայ, եւ համարիմ կզկզանս,
 9 զի զՔրիստոս շահեցայց, եւ զտայց
 ի նմա . իբրեւ ոչ եթէ զիմ ինչ ար-
 դարութիւն որ յօրինաց անտի է՝ ու-
 նիցիմ, այլ ³ զհաւատոցն Քրիստոսի,
 որ յԱստուծոյ արդարութիւնն է՝ հա-
 10 ճատովք . Ճանաչել զնա եւ զզօրու-
 թիւն յարութեան նորա եւ զհազօր-
 դութիւն չարչարանաց նորա, կերպա-
 11 րանակից լինել մահու նորա . Թէ որ-
 պէս հասից ի մեռելոցն յարութիւն :
 12 Իբր ոչ եթէ արգէն առեալ իցեմ, կամ
 արգէն կատարեալ իցեմ . զհետ մտեալ

եմ թէ հասից, ⁴ մանաւանդ թէ ըմբռ-
 նեալ իսկ իցեմ՝ ի Քրիստոսէ Յիսու-
 13 սէ : Եղբարք, ես ոչ համարիմ զանձն
 իմ թէ հասեալ իցեմ . բայց մի ինչ է՝
 զի զառ ի յետոյսն մոտացեալ է, եւ ի
 14 յառաջադէմն նկրտեալ եմ . Ուշ եղեալ
 ընթանամ ի կէտ ⁵ կոչմանն Աստուծոյ
 15 ի Քրիստոս Յիսուս : Այսուհետեւ որ
 միանգամ կատարեալք էք՝ զայս խոր-
 հեցարուք, եւ եթէ այլազ ինչ խոր-
 հիցիք, սակայն եւ զայն Աստուած
 16 ձեզ յայտնեցէ : Բայց յոր ժամանե-
 ցաքս, զսոյն խորհել եւ սմին կանոնի
 17 միաբան լինել : Նմանողք ինձ եղիջիք,
 եղբարք, եւ զիտասլիք զայնպիսինս
 որ այնպէսն գնայցիս, որպէս ունիւք
 18 զմեզ՝ ձեզ օրինակ : Զի բարձրք զնան,
 զորոց բազում անգամ ասէի ձեզ, բայց
 արդ եւ չաղով իսկ ասեմ, զթշնամեաց
 19 խաչին Քրիստոսի : Որոց կատարածն
 կորուստ է, որոց աստուած որովայնս
⁶ իւրեանց է, եւ փառք՝ ամօթն իւր-
 եանց, որք զերկրաւորս եւեթ խորհին :
 20 Այլ մեր առաքինութիւն յերկինս է,
 եւստի եւ Փրկչին ակն ունիմք, Տեառն
 21 Յիսուսի Քրիստոսի . Որ նորոգեցէ
 զմարմին խոնարհութեան մերոյ՝ կեր-
 պարանակից լինել մարմնոյ փառաց իւ-
 րոց, ըստ զօրութեանն առ ի կարող
 լինելոյ հնազանդեցուցանել ընդ իւրեւ
 զամենայն :

ԳԼ. Գ

1 Այսուհետեւ, եղբարք իմ սիրելիք եւ
 անձկալիք, ուրախութիւն իմ եւ սրտակ,
 այսպէս հաստատուն կացէք ի Տէր,
 սիրելիք :
 2 Զեւողիա աղաչեմ եւ զՍիււաթիք ա-
 3 զաչեմ, զնոյն խորհել ի Տէր : Այլ, ա-
 զաչեմ եւ զքեզ, մտերիմ իմ եւ լծա-
 կից, եւ գու օղնական լինիջիք նոցա
 որք յաւետարանին նահատակեցան ընդ
 իս կղեմաւ հանդերձ եւ այլովք զօր-
 ծակցօք իմովք, որոց անուանքն ի
 4 զպրութեան կինաց : Ուրախ լերուք
 ի Տէր յամենայն ժամ . զարձեալ ա-
 5 սեմ, Ուրախ լերուք : Հեղութիւն ձեր
 յայտնի լիցի ամենայն մարդկան . Տէր

¹ Ուրախ, հոգևով զԱստուած
² Բարձր, այլ որ համարիցի վտահ
³ Կամ, զարդարութիւն հաւատովքն Քրիստոսի
 որ յԱստուծոյ է

⁴ Գնի, որոյ վասն ըմբռնեալ եմ
⁵ Գնի, վերին կոչմանն ⁶ Ի Գնին պաշտ

6 մերձ է : Մի՛ ինչ հոգայք , այլ ¹ամեն-
 նայն ազօթիւք եւ խնդրուածովք , գո-
 հութեամբ խնդրուածք ձեր յայտնի
 7 լիցին առ Աստուած : Եւ խաղաղու-
 թիւնն Աստուծոյ որ ի վեր է քան զա-
 մենայն միտս՝ պահեցէ զսիրտս ձեր
 եւ զմիտս ի Քրիստոս Յիսուս :
 8 Ապ. Այսուհետեւ , եղբարք , որ ինչ
 ճշմարտութեամբ է , որ ինչ պարկեշ-
 տութեամբ , որ ինչ արդարութեամբ ,
 որ ինչ սրբութեամբ , որ ինչ սիրով ,
 որ ինչ համբաւ բարեաց , որ ինչ քա-
 ջութեամբ , որ ինչ գովութեամբ՝ զայն
 9 խորհի՛ջիք : Զոր ուսարուքն եւ ըն-
 կայարուք եւ լուայք եւ տեսէք յիս-
 զայն արարէք . եւ Աստուած խաղա-
 զութեան եղիցի ընդ ձեզ :
 10 Ուրբախ եղէ ես ի Տէր յոյժ , զի եւ
 զուք զմտաւ ածէք հոգալ ինչ վասն
 11 բարէիք իմնէ՛ : Իբր ոչ առ կարօտու-
 թեան ինչ ասեմ , զի ես ուսայ որովք
 12 կարեմ բաւական լինել : Գիտեմ՝ նուա-
 ղել , գիտեմ առաւելուլ . յամենայնի
 ամենեւին խելամուտ եմ ե՛ւ յագել ե՛ւ
 քաղցնալ , ե՛ւ առաւելուլ ե՛ւ նուա-
 13 ղել : Յամենայնի կարող եմ ³այնու որ
 14 զօրացոյցն զիս : Բայց բարւոք արարէք

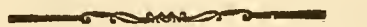
զի կցորդ եղերուք ինձ ի նեղութեանս
 15 Գիտէք եւ զուք , Փիլիպեցիք , զի ի
 սկզբան աւետարանին իբրեւ ելի ես
 ի Մակեդոնիայ , եւ ոչ մի եկեղեցի հա-
 զորդեաց ինձ յաղազս տալոյ եւ առնլոյ,
 16 բայց միայն զուք . Զի եւ ի Թեսալո-
 նիկ միանգամ եւ երկիցս զպէտս իմ
 17 հաուք բերել : Իբր ոչ կի՛է խնդրեմ
 զտուրսն , այլ խնդրեմ զպտուղն որ
 18 յաճախէ ի բան ձեր : Այլ իմ առեալ
 զամենայն եւ առաւելելալ եմ . ընկա-
 լայ , եւ լի եմ ի ձեռն Եպափրոզիտեայ,
 որ է ի ձէնջ հոտ անուշից , պատարագ
 19 ընդունելի՛ հաճոյ Աստուծոյ : Եւ Աս-
 տուած իմ յի արասցէ զամենայն պէտս
 ձեր ըստ իւրում մեծութեանն փառօք
 20 ի Քրիստոս Յիսուս : Այլ Աստուծոյ
 եւ Հօր մերում փառք յաւիտեանս յա-
 ւիտենից : Ամէն :
 21 Ողջոյն տալիք ամենայն սրբոց ի
 22 Քրիստոս Յիսուս : Ողջոյն տան ձեզ
 23 որ ընդ իս են եղբարք : Ողջոյն տան
 ձեզ ամենայն սուրբք , մանաւանդ որ
 24 ի տանէ կայսեր են : Շնորհք Տեառն
 Յիսուսի Քրիստոսի՝ ⁴ընդ ողւոյդ ձե-
 րում : Ամէն :

Առ Փիլիպեցիս գրեցաւ ի Հռովմէ ի յեռն
 Եպափրոզիտեայ :

¹ Գուն , յամենայնի
² Ունն , Քրիստոսին

³ Այսինքն , չէր մարթ

⁴ Ունն , ընդ ձեզ ընդ ամենեկն

ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԱՐ. ՊԱՒՂՈՍ, առաքեալ Յիսուսի Բրիստոսի կամօքն Աստուծոյ, եւ Տի-
 2 մոթէոս եղբայր, Առ Կողոսացիս սուրբս
 եւ հաւատացեալս եղբարս ի Բրիս-
 տոս. շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղու-
 թիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ՝ ¹եւ ի
 Տեառնէ Յիսուսէ՝ Բրիստոսէ՝։
 3 Գոհանամք զԱստուծոյ եւ զՀօրէ
 Տեառն մերոյ Յիսուսի Բրիստոսի, յա-
 մենայն ժամ վասն ձեր աղօթս ²առնել,
 4 Իբրեւ լուաք՝ զհաւատան ձեր որ ի
 Բրիստոս Յիսուս ³ի Տէր մեր՝, եւ
 զսէրն զոր ընդ ամենայն սուրբս ունիք։
 5 Վասն յուսոյն որ պահի ձեզ յերկինս,
 զորմէ յառաջագոյն լուարուք բանին
 6 ճշմարտութեան աւետարանին, Որ ե-
 հաս առ ձեզ, որպէս ընդ ամենայն
 աշխարհ աճէ եւ պողաբերէ, որպէս
 եւ ի ձերում միջի, յօրէ յորմէ լուա-
 րուք եւ ծանեայք զշնորհան Աստուծոյ
 7 ճշմարտութեամբ. Որպէս եւ ուսա-
 րուք յեպափրեայ սիրելոյ ծառայակցէ
 մերմէ, որ է հաւատարիմ վասն ձեր
 8 պաշտօնեայ ⁴Յիսուսի. Որ եւ պատ-
 մեաց մեզ զձեր սէրն Հոգւով։
 9 Վասն այնորիկ եւ մեք, յօրէ յորմէ
 լուաք, ոչ զաղարեմք վասն ձեր
 զօթս առնել եւ խնդրուածս մատու-
 ցանել, զի ինուցուք ⁵զգիտութիւն կա-
 մաց նորա ամենայն իմաստութեամբ
 10 եւ հոգեւոր հանճարով. Գնալ ձեզ ար-
 ժանի Տեառն յամենայն հաճութեան,
 յամենայն զործս բարութեան պողա-
 բերք եւ աճեցունք զիտութեամբն Աս-

11 տուծոյ. Ամենայն զօրութեամբ զօրա-
 ցեալք ըստ զօրութեան փառաց նո-
 րա յամենայն համբերութիւն եւ եր-
 կայնմտութիւն ուրախութեամբ։
 12 ԱՅ. Գոհանալ ⁶զՀօրէ որ ⁷կոչեացն
⁸զմեզ ի մասն վիճակի սրբոցն ի լոյս.
 13 Որ փրկեացն զմեզ յիշխանութենէ խա-
 ւարի, եւ փոխեաց ³զմեզ յարքայու-
 14 թիւն Որդւոցն իւրոյ սիրելոյ. Որով
 ունիմք զփրկութիւն արեամբն նորա,
³եւ զթողութիւն մեղաց՝ ³մարմնովն
 15 նորա.՝ Որ է պատկեր աներեւութին
 Աստուծոյ, անդրանիկ ամենայն արա-
 16 րածոց. Զի նովաւ հաստատեցաւ ա-
 մենայն որ ինչ յերկինս եւ որ ինչ
 յերկրի, որ երեւին եւ որ ոչն երեւին,
 եթէ՛ աթոռք, եթէ՛ տէրութիւնք, եթէ՛
 պետութիւնք, եթէ՛ իշխանութիւնք.
 17 ամենայն ինչ նովաւ եւ ի նոյն հաս-
 տատեցաւ. Եւ նա է յառաջ քան զա-
 մենայն, եւ ամենայն ինչ նովաւ եկաց
 18 բովանդակ. Եւ նա է զլուս մարմնոյ,
 եկեղեցւոյ. որ է սկիզբն, անդրանիկ
 ի մտելոց, զի եղիցի ինքն յամենայնի
 19 յառաջացեալ. Զի ի նմա հաճեցաւ ա-
 մենայն լրումն ³Աստուածութեանն
 20 բնակել. Եւ նովաւ հաշտեցուցանել
 զամենայն ի նոյն, արար խաղաղու-
 թիւն արեամբ խաչին իւրոյ, ⁹որ ինչ
 յերկրի եւ որ ինչ յերկինս։
 21 Եւ զձեզ որ երբեմն օտարացեալքն
 էիք եւ թշնամիք խորհրդովք ի զործան
 22 չարութեան, Այժմ աւաղիկ հաշտե-
 ցոյց անդամովք մարմնոյ իւրոյ ի ձեռն
 մահուան ¹իւրոյ, յանդիման կացու-
 ցանել զձեզ սուրբս եւ ամբիծս եւ

¹ Յոհանն պաւստ
² Յոյն, արարեալ, (4) Լուեալ
³ Ի Յոհանն պաւստ
⁴ Յոյն, Բրիստոսի ⁵ կամ, գիտութեամբ

⁶ Ուստ, զԱստուծոյ Հօրէ
⁷ Բարեբախտ, բաւականս արար
⁸ Ուստ, զձեզ
⁹ Յոյն, նովաւ, որ

23 անարատս առաջի նորա . Եթէ կայցէք
 ի հաւատոս արմատացեալք եւ հաս-
 տուեալք, եւ անչարք ի յուսոյ ա-
 լետարանին զոր լուարուք, քարոզե-
 լոյ ընդ ամենայն արարածս ի ներքոյ
 երկնից, որոյ եղէ ես Պաւղոս պաշ-
 տօնեայ :

24 ԱՂ. Եւ արդ ուրախ եմ ի չարչա-
 րանս իմ վասն ձեր, եւ չնու՛մ զպակա-
 սութիւն նեղութեանցն Քրիստոսի ի
 մարմնի իմում վասն մարմնոյ նորա,

25 որ է եկեղեցի . Որոյ եղէ ես Պաւղոս
 պաշտօնեայ ըստ անտեսութեանն Աս-
 տուծոյ, որ տուեալ է ինձ ի ձեզ կա-

26 տարել զբանն Աստուծոյ, Չխորհուրդն
 որ ծածկեալ էր ի յաւիտեանցն եւ յազ-
 գաց, որ այժմ յայտնեցաւ սրբոց իւ-

27 բոց . Որոց կամեցաւ Աստուած ցու-
 ցանել թէ զինչ է մեծութիւն փառաց
 խորհրդոյն նորա ի հեթանոսս, որ է

28 Քրիստոս ի ձեզ, յոյսն փառաց . Չոր
 մէքն քարոզեմք, եւ խրատեմք զամե-
 նայն մարդ, եւ ուսուցանեմք զամե-
 նայն մարդ ամենայն ՚հոգեւոր իմաս-
 տութեամբ, զի կացուցուք զամենայն
 մարդ կատարեալ ի Քրիստոս Յիսուս :

29 Յոր եւ աշխատիմ պատերազմեալ ըստ
 յաջողութեան նորա որ յաջողեալ է
 յիս զօրութեամբ :

ԳԼ Բ

1 Կամիմ զի զիտիցէք զուք որպիսի՛
 ճգնութիւն ունիմ յանձին վասն ձեր եւ
 վասն Լաւոզիկեացոցն, եւ որոց չիցէ
 2 տեսեալ զերեսս իմ մարմնով . Չի միս-
 թարեացին սիրտք նոցա տեղեկացեալք
 սիրով, եւ յամենայն մեծութիւն լու-
 թեան իմաստութեան՝ ի զիտութիւն
 խորհրդոյն Պատուծոյ ի Քրիստոս Յի-
 3 սուս . Յորում ամենայն զանձք իմաս-
 տութեան եւ զիտութեան ծածկեալ
 4 կան : Այլ զայս ստեմ, զի մի՛ ոք զձեզ
 5 զառանցուցել պատիր բանիւք : Չի
 թէպէտ եւ մարմնով հետի եմ, այլ հոգ-
 ւով ընդ ձեզ եմ . խնդամ, իբրեւ տե-
 ւանեմ զկարդն ձեր եւ զհաստատու-
 թիւն հաւատոցն ձերոց որ ի Քրիստոս
 6 Յիսուս : Արդ որպէս ընկալարուք

զՔրիստոս Յիսուս զՏէր, նովին զնաս-
 7 ջիւք . Արմատացեալք եւ շինեալք ի նա
 եւ հաստատեալք ի հաւատս որպէս
 ուսարուքն, առաւելեալք ի նմին գո-
 հութեամբ : ՎՃ

8 Չդոյ՛ լերուք մի՛ ոք իցէ որ զձեզ
 կողոսկրիցէ ճարտարմութեամբ եւ
 անտի խաբէութեամբ, որք ըստ մարդ-
 կան աւանդութեան եւ ըստ տարերց
 աշխարհիս, եւ ոչ ըստ Պիտուսի Քրիս-
 9 տոսի . Չի ի նմա բնակէ ամենայն
 լրումն Աստուածութեանն մարմնա-
 10 սէս : Եւ էք զուք նովաւ ցեալք, որ
 է զլուսն ամենայն իշխանութեան եւ
 11 սետութեան . Որով թրխանցարուք
 ՚հաւատովք զանձեռագործ թլփատու-
 թիւնն՝ ի մերկանալ զանդամս մարմ-
 նոյ թրխատութեամբն Քրիստոսի .
 12 Թաղեալք ընդ նմին ի մկրտութեանն,
 որով եւ ընդ նմին յարեալք հաւա-
 տովք Աստուծոյ աղղցելութեանն, որ
 13 յարոյց զնա ի մեռելոց : Եւ զձեզ որ
 երբեմն մեռեալն էիք ի մեզս եւ յան-
 թրխատութեան մարմնոյ ձերոյ՝ կեն-
 զանացոյց յանձին իւրում . չնորհեաց
 14 մեզ զամենայն յանցանս մեր, Եւ ջրնջ-
 եաց զձեռագիր մերոյ հակառակու-
 թեանն հրամանօքն Յիսուսի որ կայր
 մեզ հակառակ, երարձ զայն ի միջոյ
 եւ բեւեռեաց ընդ խաչափայտին .
 15 Մերկեաց զիշխանութիւնս եւ զպե-
 տութիւնս, յայտ յանդիման խայտա-
 ռակեաց նշաւակեալ զնոսս յանձին
 իւրում Յիսուսի յարութեան իւրում :

16 Մի՛ ոք այտուհետեւ զձեզ պատեսցի
 ուտելով կամ ըմպելով կամ մասամբք
 տօնից, կամ ամսամտիւք, կամ շա-
 17 բաթուք . Որ են ստուերք հանդերձե-
 18 լոցն, այլ մարմինն Քրիստոս է : Մի՛
 ոք զձեզ խաբեսցէ, որ կամիցի խո-
 նարհութեամբ եւ կրօնիւք հրեշտա-
 կաց, զոր չիցէ տեսեալ, զրահտ վա-
 19 մարմնոյ իւրոյ . Եւ ոչ ունիցի զՊլուին
 Քրիստոս, ուստի ամենայն մարմինն
 յօղիւք եւ խաղալեօք տարաբերեալ
 եւ խառնեալ՝ աճէ զաճումն Աստու-
 20 ծոյ : Եթէ մեռարուք ընդ Քրիստոսի
 ի տարերց աշխարհիս, զի՞ եւս իբրեւ

1ի Բազմոս պատմութիւն 3ի Գառնի պատմութիւն
 2Ունի, Աստուծոյ Հօր եւ Քրիստոսի

4Ունի, մարմնոյ մեղաց
 5Յանն, Քրիստոսի

զկենդանիս աստէն յայխարհի կրօնա-
 21 ւորիք . Մի՛ մերձենար , մի՛ ճաչա-
 22 կեր , մի՛ հուպ լինիր . Որ է ամենայն
 ինչ ի պէտս ասլականութեան , ըստ
 պատուիրանաց եւ վարդապետութեան
 23 մարդկան , Որ յիմաստութիւն իմն հա-
 մարէ ինքնակամ կրօնիւք եւ խոնար-
 հութեամբ եւ անխայռութեամբ մարմ-
 նոյ , եւ ոչ ի պատիւ ինչ լրութեան
 մարմնոյ :

ԳԼ . Գ

1 Եթէ յարերուք ընդ Քրիստոսի , ապա
 զվերինն խնդրեցէք , ուր Քրիստոսն
 2 նստի ընդ աջմէ Աստուծոյ : Զվերինն
 խորհեցարուք , մի՛ զայս որ յերկրի
 3 աստ է : Քանզի մեռարուք , եւ կեանքն
 ձեր ծածկեալ են ընդ Քրիստոսի յԱս-
 4 տուած : Իսկ յորժամ Քրիստոս յայտ-
 նեցի , կեանքն ձեր , յայնժամ եւ դուք
 ընդ նմա յայտնեալիք փառօք :
 5 Սպանէք այսուհետեւ զանդամս ձեր
 զերկրաւորս . ¹ի բաց ընկեցէ՞ զպոռ-
 կուութիւն , զպղծութիւն , զբիծ , զցան-
 կութիւն չարեաց , եւ զագահութիւն
 6 որ է կոստայտութիւն . Վասն ²որոյ
 վայ բարկութիւն Աստուծոյ ի վերայ
 7 որդւոցն անհաւանութեան . Որովք
 եւ Կուք երբեմն զնայիք , մինչ կեն-
 8 զանիքն էիք ի նոսա : Արդ ի բաց
 թօթափեցէք եւ դուք զայն ամենայն .
 զբարկութիւն , զսրտմտութիւն , զչա-
 րութիւն , զչայնոյութիւն , զխեղկա-
 9 տակութիւն ի բերանոց ձերոց : Մի՛
 ստէք միմեանց . մերկացարուք զհին
 10 մարդն գործովքն իւրովք . Եւ զգեցա-
 րուք զնորն՝ նորոգեալ ի զիտութիւն
 11 ըստ պատկերի Արարչին իւրոյ . Ուր
 ոչ է Հրեայ եւ ոչ հեթանոս , թրիա-
 տութիւն եւ անթրիատութիւն , խուժ
 դուժ , Սկիւթացի , ծառայ , ազատ .
 այլ ամենայն եւ յամենայնի Քրիստոս :
 12 Զդեցարուք այսուհետեւ իբրեւ ընա-
 րեալք Աստուծոյ , սուրբք եւ սի-
 րեցեալք , զզուժ , զոգորմութիւն ,
 զքաղցրութիւն , զխոնարհութիւն ,
 13 զհեղութիւն , զերկայնմտութիւն . Նե-
 րել միմեանց , շնորհել իրեաց , եթէ
 ուրուք զումեքէ տրտունջ ինչ իցէ .

որպէս ՅԱստուած Քրիստոսիւ՞ շնորհ-
 14 եաց ձեզ , նոյնպէս եւ դուք : Եւ ի
 վերայ այսր ամենայնի զսէքն՝ որ է
 15 զօղ կատարմանն . Եւ խաղաղութիւնն
³Քրիստոսի հաստատեցի ի սիրտս ձեր ,
 յոր եւ կոչեցարուքն միով մարմնով .
 եւ զոհացողք լինի՛լիք :
 16 ԱՅ . ¹Զի բանն Քրիստոսի բնակեցէ
 ի ձեզ առատապէս , ամենայն իմաս-
 տութեամբ ուսուցանել եւ խրատել
 զմիմեանս , սաղմոսիւք եւ օրհնու-
 թեամբք եւ երգովք հողեւորօք՝ ¹եւ
 շնորհօք օրհնել ի սիրտս ձեր զԱս-
 17 տուած : Եւ զամենայն զոր եւ առնի-
 ցէք բանիւք եւ արդեամբք , զամենայն
 յանուն Տեառն Յիսուսի արասլիք . գո-
 հացողք լինի՛լիք զԱստուծոյ եւ զՀօրէ
 նովաւ :
 18 Կանայք , հնազանդ լերուք արանց
 19 ձերոց , որպէս եւ վայել է ի Տէր : Արք ,
 սիրեցէք զկանայս ձեր , եւ ⁵մի՛ դառ-
 20 նացուցանէք զնոսա՝ Որդիք , հնա-
 զանդ լերուք ծնողաց ձերոց յամե-
 նայնի , զի այն է հաճոյ առալի Տեառն :
 21 Հարք , մի՛ զայրացուցանէք զորդիս
 22 ձեր , զի մի՛ տրտմեցին : Ծառայք ,
 հնազանդ լերուք տերանց ձերոց յա-
 մենայնի , մի՛ առ ազանէ ծառայու-
 թեամբ իբրեւ մարդահաճոյք , այլ միա-
 մտութեամբ սրտի երկնչել ի Տեառնէ .
 23 Զոր ինչ առնիցէք՝ սրտի մտօք զոր-
 ծեսլիք , իբրեւ Տեառն եւ ոչ իբրեւ
 24 մարդկան : Գիտասլիք զի ի Տեառնէ
 առնուցուք զհատուցունն ժառանգու-
 թեան ⁶ձերոյ . քանզի Տեառն Քրիս-
 25 տոսի ծառայէք : Իսկ ապիրատն ըն-
 կացի ըստ իւրում ապիրատութեանն ,
 զի էիք ազնառութիւն ⁶առալի Աս-
 տուծոյ՝ :

ԳԼ . Գ

1 Տեարք , զիրաւունս եւ զհաւասարու-
 թիւն ծառայից ձերոց շնորհեցէք , զի-
 տասալիք զի եւ ձեր Տէր գոյ յերկինս :
 2 Ազօթից ստէպ կացէք , աքնել ի նմին
 3 գոհութեամբ : Ազօթս արարէք միանա-
 զամայն եւ վասն մեր , զի Աստուած

³ի ցոյս օրհնուց ամեն՝ Տէր , այլ՝ Քրիստոս
⁴Որհնէ , Աստուծոյ
⁵Յճոյն , մի՛ դառնասլիք առ նոսա
⁶ի բուզամո պոխօսի

¹ի ցոյսին պոխօսի ²ցոյնն , որոց

բացցէ մեզ դուռն բանին՝ խօսել զխորհուրդն Գրիստոսի, վասն որոյ եւ կապեալս կամ, Չի յայտնի արարից զնա, որպէս արժան իցէ ինձ խօսել :

5 ԱՁ. Իմաստութեամբ զնասջիք առ արտաքինսն՝ զնոց առեալ զժամանակս :

6 Եւ բանն ձեր յամենայն ժամ լի շնորհօք ¹Տեառն՝ իբրեւ՝ աղիւ համեմեալ լիցի, զիտել որպէս արժան իցէ ձեզ իւրաքանչիւր ումեք տալ պատասխանի :

7 Այլ որ ինչ զինէն իցէ՝ ցուցցէ ձեզ զամենայն Տիւքիկոս սիրելի եղբայր եւ հաւատարիմ պաշտօնեայ եւ ծառայակից ի Տէր . Չոր առաքեցի առ ձեզ զմին իրի, զի զիտասջիք վասն մեր, եւ մխիթարեցէ զսիրտս ձեր :

9 Ոնեսիրմաւ հանդերձ եղբարբ հաւատարմաւ եւ սիրելեաւ որ է ի ձէնջ . զամենայն ինչ ցուցցեն ձեզ որ ինչ աստ է : Ողջոյն տայ ձեզ Արիստարքոս զերեկից իմ, եւ Մարկոս եղբորորդի Բառնաբայ . (վասն որոյ առէք պատուէր եթէ եկեացէ առ ձեզ, ընկալջիք զնա .) Եւ Յիսուս որ անուանեալն է Յուստոս, որք են ի թլիատութենէ անտի . զի գորթա միայն զորձակից եւ

զեն ինձ յարքայութեանն Աստուծոյ, որք եւ եղեն իսկ ինձ մխիթարութիւն :

12 Ողջոյն տայ ձեզ Եպափրաս որ ի ձէնջ ծառայ Գրիստոսի Յիսուսի է . յամենայն ժամ պատերազմեալ վասն ձեր յաղօթս, զի կայցէք կատարեալք եւ լցեալք յամենայն կամս Աստուծոյ :

13 Վկայեմ նմա, զի բաղում աշխատութիւն ունի վասն ձեր եւ վասն Լաւոզիկեցւոցն, եւ վասն այնոցիկ որ յեւրապոլիսն են : Ողջոյն տայ ձեզ Դուկաս բժիշկ ¹եւ սիրելի, եւ Դեմաս :

15 Ողջոյն տաջիք եղբարց որ են ի Լաւոզիկիա, եւ Նիմիայ եւ որ առտնին

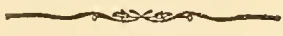
16 Եկեղեցին է նորա : Եւ յորժամ ընթեոնուցու առ ձեզ թուղթդ, արասջիք զի եւ ի Լաւոզիկեցւոց եկեղեցւոջն ընթերցցի . եւ զառ ի Լաւոզիկեցւոցն՝

17 զի եւ դուք ընթեոնուցուք : Եւ սասաջիք ցԱրքիպպոս, Չգոյշ լեր սպասաւորութեանդ զոր ընկալար ի Տէր, զի զայդ կատարեացես : Ողջոյնդ՝ ձեռին իմոյ Պաւղոսի է . յուչ լիցին ձեզ կապանքս իմ : Շնորհք ընդ ձեզ :²

Առ Կողոսացիս գրեցաւ է Հուովէ ի յեռն Տիւքիկոսի եւ Ոնեսիմոյ :

¹ Ի Յուսի պատու

² Ոնեսիմոս է Յուսի եւ է Հայ յեռագրոց յատուան, Ամեն :

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ ԱՌԱԶԻՆ

ԹՈՒՂԹ

ԳՂՈՒԽ Ա

1 ԲԿ. ՊԱՒՂՈՍ ԵՒ ՍԻԳՆԱՆՈՍ ԵՒ ՏԻ-
 մոթէոս, եկեղեցւոյդ Թեսաղոնիկե-
 ցւոց յԱստուած Հայր մեր եւ ի Տէր
 2 Յիսուս Քրիստոս. Շնորհք ընդ ձեզ
 եւ խաղաղութիւն¹։
 Գոհանամք զԱստուծոյ յամենայն
 Ժամ վասն ձեր ամենեցուն յիշատակ
 3 աննել յազօթս մեր, Անդադար յիշել
 զձեր գործն հաւատոց եւ զվաստակ
 սիրոյ եւ զհամբերութիւն յուսոյ Տեառն
 մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի առաջի Աս-
 4 տուծոյ եւ Հօր մերոյ. Գիտէք, եզ-
 րարք սիրեցեալք յԱստուծոյ, զընտ-
 5 րութիւնն ձեր. Զի աւետարանն մեր
 ոչ եղև առ ձեզ միայն բանիւ, այլ եւ
 զօրութեամբ եւ Հոգւով Սրբով եւ
 6 լրութեամբ բազմաւ, որպէս եւ գիտէք
 իսկ թէ որպիսիք եղևաք ի միջի ձե-
 7 րում վասն ձեր. Եւ դուք նմանեալք
 մեզ եւ Տեառն ընկալայք զբանն ի բա-
 8 զում նեղութեան խնդութեամբ Հոգ-
 9 ւոյն Սրբոյ. Լինել ձեզ օրինակ ամե-
 նայն հաւատացեոց որ են ի Մակեդո-
 10 նիա եւ յԱքայիա։ Զի ի ձէնջ հնչեաց
 բանն Պատուծոյ, ոչ միայն ի Մակե-
 զոնիա եւ յԱքայիա, այլ յամենայն
 անգիս հաւատքն ձեր որ առ Աստուած
 են սիրեցան, զի այսուհետեւ ոչինչ
 9 է պիտոյ մեզ եւ խօսել ինչ։ Զի նո-
 քին իսկ պատմեն վասն մեր, թէ որ-
 պէս եղև մեզ մուտ առ ձեզ, եւ որ-
 պէս դարձայք առ Աստուած ի կոոց
 անտի՝ ծառայել Աստուծոյ կենդանուց
 10 եւ ճշմարտի, Եւ ակն ունել Որդւոյ
 նորա յերկնից, զոր յարոյցն ի մեռե-

լոց, զՅիսուս, որ Յփրկելոցն է՝ զմեզ
 ի բարկութենէ անտի որ գալոցն է։

ԳՂ. Բ

1 ԲԿ. ԴՐՈՒՔ ԻՆՔՆԻՆ զԻՏԷՔ, ԵԿԲԱՐՔ,
 զմուտն մեր առ ձեզ, զի ոչ ընդու-
 2 նայն ինչ եղև. Այլ յառաջագոյն չար-
 չարեալք եւ թշնամանեալք որպէս եւ
 դուք իսկ գիտէք, ի մէջ Փիլիպեցւոց,
 համարձակեցաք Աստուծով մերով
 պատմել ձեզ զաւետարանն Աստուծոյ
 3 մեծաւ պատերազմաւ։ Զի Պիսիթա-
 րութիւնն մեր ոչ ի մոլորութենէ է եւ
 ոչ ի պղծութենէ եւ ոչ նենգութեամբ.
 4 Այլ որպէս ընտրեցաք յԱստուծոյ հա-
 ւատարիմ լինել աւետարանին, նոյն-
 պէս եւ խօսիմք, ոչ իբրև մարդկան
 հաճոյ լինել, այլ Աստուծոյ որ քննէ
 5 զսիրտս մեր։ Զի ոչ երբեք բանիւք
 ողորմանաց եղևաք առ ձեզ, որպէս եւ
 դուք իսկ գիտէք, եւ ոչ ի սպառճառս
 ազահոութեան, որպէս եւ Աստուած
 6 վկայէ. Եւ ոչ խնդրէք փառս ի մարդ-
 7 կանէ, ոչ ի ձէնջ եւ ոչ յայլոց։ Կա-
 րող էաք որպէս Քրիստոսի առաք-
 10 եալս ծանրանալ, այլ եղևաք հեղք ի
 միջի ձերում, որպէս դայեակ մի՝ որ
 8 սնուցանիցէ Պատուծոյն։ Նոյնպէս եւ
 մեք զթայաք ի ձեզ, հաճոյ թուէք մեզ
 ալ ձեզ ոչ միայն զաւետարանն Աս-
 10 տուծոյ, այլ եւ զանձինս մեր, քանզի
 9 սիրելիք մեր եղբրուք։ Յիշէք, եզ-
 րարք, զվաստակն մեր եւ զՉան, զի
 զցայգ եւ զցերեկ գործէաք վասն չճան-
 րանալոյ ումեք ի ձէնջ, եւ քարոզէաք
 10 ձեզ զաւետարանն Աստուծոյ։ Դուք

¹Ուրիշ, յաւելուի, յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ եւ
 ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ
²Բաւարէ, Տեառն

³Յոյն, փրկէն
⁴Կալ, յորդորումս
⁵Յոյն, զմանկունս եւք

ինքնին վկայէք, եւ Աստուած, որպէս սրբութեամբ եւ արդարութեամբ եւ անբժուլթեամբ ձեզ հաւատացելոցդ եղ-

11 եաք. Որպէս եւ գիտէք իսկ, զի զիւրաբանչիւր ոք ի ձէնջ, իբրեւ հայր

12 գորդիս, Մխիթարէաք եւ սփոփէաք եւ զնէաք վկայութիւն զնալ ձեզ արժանապէս Աստուծոյ, որ կոչեացն զձեզ

13 յիւր արքայութիւնն եւ ի փառս: Վասն այնորիկ եւ մեք գոհանամք զԱստուծոյ անպակաս, զի առեալ զլուր բանին Աստուծոյ առ ի մէնջ՝ ընկալարուք, ոչ իբրեւ զբան մարդկան, այլ որպէս ճշմարտիւ զբան Աստուծոյ, որ եւ յաջողեալ իսկ է ի ձեզ հաւատարուք, եղբարք, եկեղեցեացն Աստուծոյ որ են ի Հրէաստանի ի Քրիստոս Յիսուս. զի գնոյն չարչարանս չարչարեցայք եւ զուրք ի ձերոց ազգակա-

15 նաց, որպէս եւ նոքայն ի Հրէից. Որք եւ զՏէրն Յիսուս սպանին եւ Ղմարգարէան, եւ զմեզ հալածեցին, եւ Աստուծոյ յաջաց ելին, եւ ամենայն

16 մարդկան հակառակ եղեն. Եւ արգելուին զմեզ խօսել հեթանոսաց զի ապրեւոյին, զի կատարեցեն զմեզս իւրեանց յամենայն ժամ. քանզի հասաւ է ի վերայ նոցա բարկութիւն մինչեւ ի սոլառ:

17 ԲԶ. Այլ մեք, եղբարք, թէպէտ եւ որք մնացաք ի ձէնջ առ ժամանակ մի երեսօք եւ ոչ սրտիւք, առաւել եւս փութացաք տեսանել զերեսս ձեր մե-

18 ծաւ ցանկութեամբ: Վասն այսորիկ կամեցայ զալ առ ձեզ եւ Պաւղոս մի անգամ եւ երկիցս, եւ իսփանեաց

19 զմեզ Սատանայ: Քանզի ո՞վ է մեր յոյս կամ խնդրութիւն կամ պատի պարծանաց մերոց, եթէ ոչ զուրք ՚ի Տէր առաջի Տեառն մերոյ Յիսուսի ՚Քրիստոսի ի նորա պալատեանն: Ձի գուրք ք փառք մեր եւ խնդրութիւն:

ԳԼ. Գ

1 Վասն որոյ ոչ եւս ունիմք ժոյժ, զի բարւոք թուեցաւ մեզ միայն մնալ 2 յԱթէնս. Եւ առաքեցաք զՏիմոթէոս զեղբայր ՚մեր եւ զդործակից աւետա-

րանին Աստուծոյ եւ Հօրն Քրիստոսի՝, հաստատել զձեզ եւ մխիթարել վասն հաւատոցն ձերոց:

3 Ձի մի՛ տաղտկայցէք ի նեղութիւնսս յայստիկ. քանզի զուրք ինքնին իսկ

4 զիտէք զի ի սոյն կամք. Քանզի մինչ առ ձեզն իսկ էաք, յատաջագոյն առ սէաք ձեզ ինչ նեղութիւնք հասանելոց են ի վերայ մեր, որպէս եւ եղև իսկ,

5 եւ զփտացէք: Վասն այնորիկ եւ ես, զի ոչ եւս ունէի ժոյժ, առաքեցի զիտել զհաւատսն ձեր, զուրք արգելք փորձեաց եւ զձեզ փորձիչն, եւ ընդունայն լինիցի ջանս մեր: Բայց արդ իբրեւ եկն Տիմոթէոս ի ձէնջ առ մեզ, եւ ես մեզ զաւետիս հաւատոցն ձերոց եւ զսիրոյ, զի ունիք ի մտի զյիշատակս մեր բարեաց յամենայն ժամ, ցանկացեալ էք տեսանել զմեզ, որպէս

7 եւ մեք զձեզ. Վասն այնորիկ մխիթարեցաք ի ձեզ, եղբարք, ի վերայ ամենայն վշտաց եւ նեղութեանց մերոց:

8 Ի ձեռն հաւատոցն ձերոց. Ձի այժմ կենդանի եմք, եթէ զուրք հաստատուն

9 կայցէք ի Տէր: Ձի՞նչ կարեմք գոհութիւն մատուցանել Աստուծոյ վասն ձեր ի վերայ ամենայն խնդրութեանն զոր խնդամք վասն ձեր առաջի Աստուծոյ մերոյ, Զցայգ եւ զցերեկ առաւել եւս աղաչեմք տեսանել զերեսս ձեր, եւ հաստատել զպահպանութիւն

11 հաւատոցն ձերոց: Այլ ինքն Աստուած եւ Հայր մեր եւ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս ուղղեսցէ զճանապարհս մեր առ

12 ձեզ: Եւ զձեզ ինքն Տէր բաղմապատիկս եւ առաւելս արասցէ սիրով ընդ միմեանս եւ առ ամենեանս, որպէս

13 եւ մեք ի ձեզ, Հաստատել զսիրտս ձեր անարատս ի սրբութիւն առաջի Աստուծոյ եւ Հօր մերոյ ի զպալատեանն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի հանդերձ ամենայն սրբովք իւրովք:

ԳԼ. Դ

1 Գ. Սյուռհետեւ, եղբարք, աղաչեմք զձեզ եւ մխիթարեմք ՚ի Քրիստոս Յիսուս՝, զի որպէս ընկալարուք ի մէնջ,

¹ Ի Գալ. Գ. 1-2, մեր և զպաշտօնեայ Աստուծոյ և զգործակից մեր յաւետարանին Քրիստոսի. այլ՝ մեր և զպաշտօնեայ Աստուծոյ յաւետարանին Քրիստոսի

² Ի Գալ. Գ. 1, ի Տէր Յիսուս

¹ Ի Գալ. Գ. 1, զմարգարէս իւրեանց

² Ի Գալ. Գ. 1, զմարգարէս

³ Ի Գալ. Գ. 1, զմարգարէս

1 թէ որպէս պարտ իցէ ձեզ գնալ եւ հա-
 ճոյ լինել Աստուծոյ . որպէս եւ գնայքդ
 2 ի նոյն : եւ զիտէք թէ որպիսի պատ-
 ուիրանս տուաք ձեզ ի Տէր Յիսուս :
 3 Զի այս են կամք Աստուծոյ՝ սրբու-
 թիւն ձեր , ի բաց լինել ձեզ ի պոռնը-
 4 կութեանէ . Գիտել իւրաքանչիւր ումեք
 ի ձէնջ զիւր աման ստանալ սրբու-
 5 թեամբ եւ պատուով . Մի՛ իցաւս ցան-
 կութեան , որպէս եւ ՚այլ հեթանոսք
 6 որ ոչ զիտեն զԱստուած : Մի՛ զան-
 ցանել եւ զրկել յիրիդ յայգմիկ գեղ-
 բայր իւր , քանզի վրէժխնդիր է Տէր
 ի վերայ ամենայնի այդորիկ . որպէս
 յատաջադոյն ասացաք ձեզ եւ եղաք
 7 վկայութիւն : Քանզի ոչ կոչեաց զմեզ
 Աստուած ի պղծութիւն , այլ ի սրբու-
 8 թիւն : Այտուհետեւ որ անարգէ , ոչ
 զմարդ անարգէ , այլ զԱստուած , որ
 եւ ետ զՀոգին Սուրբ ²ի ձեզ :
 9 Այլ վասն եղբայրսիրութեան չէ ինչ
 սխտոյ գրել առ ձեզ , զի գուք ինքնին
 իկի աստուածուսոյցք էք առ ի զմիմ-
 10 եանս սիրելոյ : Քանզի եւ առնէք իսկ
 զգոյն յամենայն եղբարս որ են յամե-
 նայն կողմանս Մակեդոնացւոց . աղա-
 չեմք զձեզ , եղբարք , առաւել եւս ա-
 11 ռաւելուլ եւ առատանալ . Հանգարտել
 եւ գործել զիւրաքանչիւր , եւ գործել
 ձեռօք ձերովք , որպէս եւ պատուիրե-
 ցաք ձեզ , զի գրասցէք պարկեշտու-
 թեամբ առ արաքիսնս , եւ մի՛ իւրիւր
 կարօտեալք իցէք :
 12 Ոչ կամիմ , եղբարք , եթէ տղէտք
 իցէք վասն ննջեցելոցն , զի մի՛ արտմի-
 ցիք որպէս եւ այլքն որոց ոչ գոյ յոյս :
 13 Եթէ հաւատամք եթէ Յիսուս մեռաւ
 եւ յերեւաւ , նոյնպէս եւ Աստուած
 զննջեցեալսն ի ձեռն Յիսուսի ամցէ
 14 ընդ նմա : ³Բայց զայս ասեմք՝ Տեառն
 բանիւ , եթէ մեք որ կենդանիքս մեք
 մնացեալք ի գալստեանն Տեառն՝ ոչ
 15 ⁴ժամանեմք ննջեցելոցն : Զի ինքնին
 Տէր հրամանաւ , ի ձայն հրեշտակապե-
 տի եւ ի փող Աստուծոյ իջանէ յերկ-
 նից , եւ մեռեալք ի Քրիստոս յարիցեն
 16 յատաջադոյն : Ապա եւ մեք որ կեն-

գանւոյն մնացեալ իցեմք՝ նոքօք հան-
 դերձ յափշտակեսցուք ամպովք ընդ
 առաջ Տեառն յօրս , եւ այնպէս յամե-
 17 նայն ժամ ընդ Տեառն լինիցիմք : Այ-
 սուհետեւ միսիթարեցէք զմիմեանս բա-
 նիւքս այսոքիւք :

ԳԼ. Ե

1 ԳԳ. Այլ վասն ժամուց եւ ժամանա-
 կաց , եղբարք , չէ ինչ պիտոյ գրել առ
 2 ձեզ . Զի գուք ինքնին իսկ ստոյգ գի-
 տէք , թէ օրն Տեառն իբրեւ զգող գի-
 3 չերի՝ այնպէս հասանէ : Յորժամ ասի-
 ցեն թէ խաղաղութիւն եւ շինութիւն
 է , յայնժամ յանկարծակի հասցէ նոցա
 սատակումն , որպէս երկն յղւոյ , եւ
 4 մի՛ ասրեցեն : Այլ դուք , եղբարք ,
 ոչ էք ի խաւարի թէ օրն ձեր իբրեւ
 5 զգող ի վերայ հասանիցէ . Զի ամենե-
 քին դուք որդիք յուսոյ էք եւ որդիք
 տուրնջեան . չեմք գիչերոյ , չեմք խա-
 6 ւարի : Ապա մի՛ զքնով անկանիցիմք
 որպէս եւ այլքն , այլ արթունք եւ
 7 գուարթունք եղիցուք : Զի որ ննջենն՝
 գիչերի ննջեն , եւ որ արբենանն՝ գի-
 8 չերի արբենան : Այլ մեք զի տուրնջեան
 եմք , արթունք եղիցուք , եւ զղեցուք
 զղրահան հաւատոյ եւ զսիրոյ , եւ զի-
 ցուք զսաղաւարտն յուսոյն փրկու-
 9 թեան : Զի ոչ եդ զմեզ Աստուած ի
 բարկութիւն , այլ ի փրկութիւն կեն-
 դանութեան ի ձեռն Տեառն մերոյ Յի-
 10 սուսի Քրիստոսի , Որ մեռաւն վասն
 մեր . զի եթէ՛ արթունք իցեմք եւ
 եթէ՛ ննջիցեմք , նովաւ հանդերձ կեց-
 11 ցուք : Վասն որոյ միսիթարեցէք զմիմ-
 եանս եւ շինեցէք զիրեարս , որպէս
 եւ առնէրդ իսկ :
 12 ԳԶ. Աղաչեմք զձեզ , եղբարք , ձա-
 նաչել զվաստակաւորս եւ զվերակա-
 ցուս ձեր ի Տէր , եւ զխրատիչս ձեր .
 13 Եւ համարեցարուք գնոսս արժանիս
 առաւել սիրոյ վասն գործոյ նոցա .
 խաղաղութիւն արարէք ընդ միմեանս .
 14 Աղաչեմք զձեզ , եղբարք , խրատեցէք
 զստահակս , միսիթարեցէք զկարճա-
 միտս , պատասպարան լերուք տկարաց ,
 երկայնամիտ լերուք առ ամենեսին :
 15 Զգոյ՛ լերուք գուցէ ոք չարի չար հա-
 տուցանիցէ . այլ յամենայն ժամ զբար-
 եաց զհետ երթայք առ միմեանս եւ

¹ի Յաննիս գլխի
²Ուրի , ի մեզ
³Յաննիս , Քանզի զայս ասեմք ձեզ
⁴կա՛մ , յատաջեմք քան զննջեցեալսն

46 առ ամենեսին : Յամենայն ժամ ուրախ
 47 լերուք : Անդազար աղօթս արարէք :
 48 Յամենայնի զոհացարուք , զի այս են
 կամք Աստուծոյ Քրիստոսիւ Յիսուս
 49 սիւ ի ձեզ , ՉՀոգին մի՛ շիջուցանէք ,
 20 Զմարդարէութիւնս մի՛ արհամարհէք ,
 21 Զամենայն ինչ փորձեցէք , զբարին ըն-
 22 կայարուք : Յամենայն իրաց չարաց
 23 ի բաց կացէք : Եւ ինքն Աստուած խա-
 ղազուութեան սուրբս արասցէ զձեզ հա-
 մօրէնս . եւ բովանդակ ձեր ոգի եւ
 շունչ եւ մարմին անարատ ի գալուստ
 Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի պա-

24 հեսցի : Հաւատարիմ է որ կոչեացն
 զձեզ , որ եւ արասցէ զնոյն :
 25 Եղբարք , աղօթս արարէք եւ ի մեր
 26 վերայ : Ողջոյն տաջիք եղբարց ամենեւ-
 27 ցուն ի համբոյր սրբութեան : Երդմեւ-
 ցուցանեմ զձեզ ի Տէր բնթեանու
 զթուղթոյ առաջի ամենայն եղբարց
 28 սրբոց : Շնորհք Տեառն մերոյ Յիսուս-
 սի Քրիստոսի ընդ ձեզ :¹

Աւ թեառննիկնիս առջին խոյն Գրեցա-
 յԱլեկեսայ :

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԹՈՒՂԹ

ԳՆՈՒԽ Ա

1 ԴԿ. ՊԱՒՂՈՍ եւ Սիզուանոս եւ Տի-
 մոթէոս , եկեղեցւոյդ թեաղանիկեցւոց
 յԱստուած Հայր մեր եւ ի Տէր Յի-
 2 սուս Քրիստոս . Շնորհք ընդ ձեզ եւ
 խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ
 եւ ի Տեառնէ Յիսուսէ Քրիստոսէ :
 3 Գոհանալ պարտիմք զԱստուծոյ յա-
 մենայն ժամ վասն ձեր , եղբարք , որ-
 պէս եւ արժան իսկ է . զի եւս քան
 զեւս աճես հաւատք ձեր , եւ յաճախէ
 սէր իւրաքանչիւր ամենեցուն ձեր առ
 4 միմեանս . Որպէս եւ մեզ ձեւք պար-
 ձել յեկեղեցիսն Աստուծոյ վասն համ-
 բերութեան ձերոյ եւ հաւատոց յամե-
 նայն հալածանս ձեր եւ ի նեզութիւնս ,
 5 որում զուքն համբերէք . Յօրինակ
 արդար դատաստանին Աստուծոյ , ար-
 ժանի լինել ձեզ արքայութեանն Աս-
 տուծոյ , վասն որոյ եւ զճզնութիւնդ
 6 կրէք . Եթէ պարտէ առաջի Աստուծոյ
 հատուցանել նեղչացն ձերոց նեզու-
 7 թիւն . Եւ ձեզ նեղկոյող հանդիսա-
 ընդ մեզ ի յայտնութեանն Տեառն մե-

րոյ Յիսուսի յերկնից հրեչտակօք զօ-
 8 ճրութեան իւրոյ , ի բոց հրոյ առնուլ
 զյրէժս յայնցանէ ոյք ոչ ճանաչեն զԱս-
 տուած , եւ որ ոչ հնադանդին աւետա-
 րանին Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիս-
 9 տոսի . Որք տայցեն վրէժս ի սատա-
 կումն յաւիտեանից յերեսաց Տեառն եւ
 10 ի փառաց զօրութեանն նորա , Յորժամ
 գայցէ փառաւոր լինել ի մէջ սրբոց
 իւրոց , եւ սքանչելի ի մէջ ամենայն
 հաւատացելոց , (զի հաւատարիմ եղեւ
 վկայութիւնն մեր ի վերայ ձեր) յաւուր
 11 յայնմիկ : Յոր եւ աղօթս առնեմք վասն
 ձեր յամենայն ժամ , զի զձեղ արժա-
 նիս արասցէ կոչմանն ²ձերում ³Աս-
 տուած , մինչեւ լցցէ զամենայն հա-
 ճութիւն բարութեան , եւ զգործս հա-
 12ւատոցն զօրութեամբ . Զի փառաւոր
 լիցի անուն Տեառն մերոյ Յիսուսի
 Քրիստոսի ի ձեզ , եւ զուք՝ ի նմա ,
 ըստ շնորհացն Աստուծոյ մերոյ եւ
 Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի :

¹ Ունս յաւելուս Ալեկէ :
² Յամենայն պարտիմք :
³ Բազմաթիւ , Աստուած մեր , և

ԳԼ. Բ

1 ԳՂ. Ազաչեմ զձեզ, եղբարք, վասն գալստեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, եւ մերոյ ժողովելոյն առ
 2 նա, Մի՛ վազվազակի խոռովել ձեզ ի մտաց եւ մի՛ զարհուրել, մի՛ հողուով եւ մի՛ բանիւ եւ մի՛ թղթովք իրրեւ թէ ի մէնջ, որպէս թէ եկեալ հասեալ
 3 իցէ օր Տեառն, Մի՛ ոք զձեզ խաբեսցէ եւ մի՛ իւրիք իրօք. զի եթէ ոչ նախ եկեսցէ ապստամբութիւնն, եւ յայտնեսցի մարդն անօրէնութեան, որզին
 4 կորստեան, Հակառակորդն հսլարտացեալ ի վերայ ամենայնի որ անուանեալ իյէ Աստուած կամ սլաշտօն, մինչեւ նստել նմա ի տաճարին ¹Աստուծոյ, եւ ցուցանել զանձն թէ Աստուած
 5 իցէ, Ո՞չ յիշիցէք զի մինչ առ ձեզն
 6 իսկ էի, ասէի զայս: Եւ արզ դուք ինքնին զիտէք զայն որ ունին, յայտնել նմա յիւրում ժամանակի: Զի խորհուրդն անօրէնութեան արգէն իսկ զօրանայ. բայց ցայնժամ՝ մինչ ի միջոյ
 8 քարձցի որ այժմզ ունի: Եւ ապա յայանեսցի անօրէնն. զոր Տէր ²Յիսուս սատակեսցէ հողուով բերանոյ իւրոյ, եւ խախանեսցէ յայտնութեամբ
 9 գալստեանն իւրոյ. Որոյ զալուստն ըստ ազդեցութեան Սատանայի է ամենայն զօրութեամբ եւ նշանօք եւ ար-
 10 ունեանիք ստովք, եւ ամենայն պատրանօք անիրաւութեան ի վերայ կորուսելոյն. փոխանակ զի զսէրն ճշմարտութեան ոչ ընկալան, զի ապրեսցին. եւ վասն այնորիկ առաքեսցէ նոցա Աստուած ազդեցութիւն մոլորութեան
 11 հաւատայ նոցա ստութեանն. Զի դատապարտեսցին ամենեքեան որ ոչ հաւատացին ճշմարտութեանն, այլ հաճեսցան ընդ անօրէնութիւնն:
 12 Այլ մեք պարտիմք զոհանալ զԱստուծոյ յամենայն ժամ վասն ձեր, եղբարք սիրեցեալք ի Տեառնէ, զի ընտրեաց ³զմեզ Աստուած ի սկզբանէ ի փրկութիւն սրբութեամբ Հոգւոյն եւ
 13 հաւատովքն ճշմարտութեան. Յոր եւ կոչեսցն զձեզ աւետարանաւն մերով

ի փրկութիւն փառացն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:
 14 Այսուհետեւ, եղբարք, հաստատուն կացէք եւ պինդ կալարուք զաւանգութիւնն զոր ուսարուք, եթէ՛ բանիւ եւ եթէ՛ թղթով մերով, Այլ ինքն Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս եւ Աստուած եւ Հայր մեր, որ սիրեացն զմեզ եւ ետ մեզ մխիթարութիւն յաւիտենից եւ յոյս բարեաց շնորհօք,
 16 Մխիթարեսցէ զսիրտս ձեր եւ հաստատեսցէ յամենայն բանս եւ ի գործս բարութեան:

ԳԼ. Գ

1 ԳՁ. Այսուհետեւ, եղբարք, ազօթս արարէք ի վերայ մեր, զի բանն Տեառն ընթանայցէ, եւ փառաւոր լինիցի յամենայն տեղիս, որպէս եւ առ ձեզդ.
 2 Զի ապրեսցուք յանօրինաց եւ յանդամաց մարդոց. զի ոչ ամենեցուն են
 3 հաւատք: Այլ հաւատարիմ է Տէր, որ եւ հաստատեսցէ զձեզ եւ պահեսցէ
 4 ի չարէ անտի: Վստահ եմք ի ձեզ Տերամբ, թէ զոր պատուիրեցաքն ձեզ, եւ առնէք եւ առնիցէք, Այլ Տէր ուզղեսցէ զսիրտս ձեր ի սէրն Աստուծոյ եւ ի համբերութիւնն Քրիստոսի,
 6 Պատուիրեմ ձեզ, եղբարք, յանուն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, խորշել ձեզ յամենայն եղբօրէ որ ստահական գնացեն, եւ ոչ ըստ աւանգութեանն զոր ընկալարուք ի մէնջ,
 7 Զի դուք ինքնին զիտէք թէ որպէս պարտ է ձեզ նմանել մեզ. զի ոչ երբեք ստահակեցաք առ ձեզ, եւ ոչ ձրի զուրուք հաց կերաք, այլ ջանիւ եւ վաստակով զցայգ եւ զցերեկ գործէաք
 9 վասն չժանրանալոյ ումեք ի ձէնջ. Ոչ եթէ չունէք իշխանութիւն, այլ զի զանձինս օրինակ արասցուք ձեզ նմա
 10 նոզս լինել մեզ: Քանզի մինչ առ ձեզն իսկ էաք, զայս պատուիրէք ձեզ, թէ Որ ոչն կամիցի գործել, եւ կերիցէ
 11 մի: Արգ լսեմք զօմանց ի ձէնջ թէ ստահակութեամբ գնան, գործ ինչ ոչ գործեն, այլ յուլացեալ հետաքրքիր
 12 չըջին: Այնպիսեացն պատուէր տամք, եւ ազաչեմք ի Տէր Յիսուս Քրիստոս, զի հանգատութեամբ գործեսցեն եւ
 13 զիւրեանց հաց կերիցեն: Այլ դուք,

¹Ուստ, Աստուծոյ իբրեւ զԱստուած
²Յիսուս պիւստ ³Բաւուս, զձեզ

եղբարք , մի՛ ձանձրանայք զբարիս
 14 գործել : Ապա եթէ ոչ ոք հնազանդե-
 ցի բանիս մերում թղթովդ այդուիկ ,
 զուք նշանակեսձիք զնա , եւ մի՛ խառ-
 նակեսձիք ընդ նմա , զի պատկառեսցէ :
 15 Բայց մի՛ իբրեւ զթշնամի համարեա-
 ջիք , այլ խրատեսձիք իբրեւ զեղբայր :
 16 Եւ ինքն Տէր խաղաղութեան տացէ
 ձեզ խաղաղութիւն յամենայն ժամ

յամենայն իրս . Տէր ընդ ամենեսին
 17 ընդ ձեզ : Ողջոյնս իմոյ ձեռին Պաւղոս
 սի է , որ է նշանակ յամենայն թուղթս .
 18 այսպէս դրեմ : Շնորհք Տեառն մերոյ
 Յիսուսի Քրիստոսի ընդ ամենեսին
 ձեզ :

Առ Թեառնէկէնցի երկուրդ՝ գրեցու-
 յԱրեւայ :

ԱՌ ՏԻՄՈԹԵՆՍ ԱՌԱԶԻՆ

ԹՈՒՂԹ

ԳՂՈՒԽ Ա

1 ԱԿ. ՊԱՒՂՈՍ , առաքեալ Յիսուսի
 Քրիստոսի ըստ հրամանի Փրկչին մե-
 րոյ Աստուծոյ եւ Քրիստոսի Յիսուսի
 2 յուսոյն մերոյ . Տիմոթեայ , որզւոյ սի-
 րելւոյ հաւատովք , շնորհք , ողորմու-
 թիւն , խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ
 եւ ի Տեառնէ մերմէ Յիսուսէ Քրիս-
 տոսէ :
 3 Որպէս աղայեցի զքեզ կալ յԵփե-
 սոս , մինչ երթայի ի Մակեդոնիա , զի
 պատուէր տացես ոմանց չլինել օտար-
 4 ուսմունս , եւ չհայել յառասպելս եւ
 ի տոհմաթիւս անչափս . որ մանաւանդ
 ինդիրս յուզեն , եւ ոչ ¹զտնտեսու-
 5 թիւն Աստուծոյ հաւատովք : Քանզի
 զլուխ պատուիրանին սէր է , ի սուրբ
 սրտէ եւ ի մտաց բարեաց եւ յանկեղ-
 6 ծաւոր հաւատոց . Յորոց ոմանք վրի-
 պեցան խոտորեալք յունայնութիւն
 7 բանից . կամին լինել վարդապետք օ-
 րինաց , ինքեանք ոչ իմանան զինչ
 խօսին , եւ ոչ վասն որոց պնդեալն են :
 8 Քիտեմք եթէ բարեոք են օրէնք , եթէ
 9 ոք զնոսս օրինօք կրեսցէ : Բայց զայս
 զիտասցէ , զի ի վերայ արդարոց օրէնք

ոչ կան , այլ ի վերայ անօրինաց եւ
 անհնազանդից , ամբարշտաց եւ մեղա-
 ւորաց , անսրբոց եւ պղծոց , զհայր եւ
 զմայր ²անարգողաց , մարդասպանաց ,
 10 Պոռնկաց , արուաղիտաց , մարդերու-
 զաց , ստոց , ստերգմանց , եւ եթէ այլ
 ինչ իցէ հակառակ ողջամիտ վարդա-
 11 պետութեանս , Որ ըստ աւետարանի
 փոռաց երանելոյն Աստուծոյ է , ո-
 րում եղէ ես հաւատարիմ : ՎՋ
 12 Շնորհ ունիմ այնմիկ որ զօրացոյցն
 զիս , ³ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր՝ ,
 զի հաւատարիմ համարեցաւ կարգել
 13 ի սպասաւորութիւն . Որ յառաջագոյն
 հայհոյիչն էի եւ հալածիչ եւ թշնա-
 մանիչ , այլ զտի ողորմութիւն , զի
 զայն յանդիտութեան եւ յանհաւա-
 14 նութեան գործէի . Եւ առաւել եղեն
 շնորհք Տեառն մերոյ հաւատովքն եւ
 15 սիրով որ ի Քրիստոս Յիսուս : Հաւա-
 տարիմ է բանս եւ ամենայն ընդու-
 նելութեան արժանի է , զի Քրիստոս
 Յիսուս եկն յայսար՝ փրկել զմեզա-
 16 ւորս որոց զլուխն ես եմ : Այլ վնան
 այնորիկ զտի ողորմութիւն , զի նախ
 յիս կցոյց Յիսուս Քրիստոս զամենայն

¹Ունէ , զչնութիւն

²Յռն , հարկանողաց

³Յռն , Քրիստոսի Յիսուսի Տեառն մերում

երկայնատուժիւն յորինակ այնոցիկ որ հաւատարոցն իցեն ի նա ի կեանսն յա-
 17 ւիտենից: Այլ Թագաւորին յաւիտե-
 նից, անեղծի եւ աներեւութի, միոյն
 Աստուծոյ՝, փառք եւ պատիւ յաւիտե-
 18 անս յաւիտենից: Ամէն:
 18 Չայս պատուիրան աւանդեմ քեզ,
 որդեակ իմ Տիրոթէոս, ըստ կանխե-
 19 ղի ի քեզ մարգարէութեանցն, զի դու
 զինուորիցիս նոքօք զղեղեցիկ զինուո-
 19 րութիւնն. Ունիցիս հաւատս սրբովք
 մտօք, զոր ոմանց մերժեալ յանձանց
 իւրեանց նաւակոծեցան ի հաւատսն.
 20 Որոց սակի եւ Հիմնոս եւ Աղեք-
 սանդրոս, զորս մատնեցի Սատանայի,
 զի խրատեսցին չհայհոյել:

ԳԼ. Բ

1 Եւ արդ աղաչեմ նախ քան զամենայն
 առնել աղօթս, խնդրուածս, սպաղա-
 տանս, դոճութիւնս վասն ամենայն
 2 մարդկան. Վասնաւանդ վասն թաղա-
 տորաց եւ ամենայն իշխանաց, զի խա-
 զաղութեամբ եւ հնազարտութեամբ
 վարեացուք զկեանս մեր ամենայն
 3 աստուածայաշտութեամբ եւ սրբու-
 3 թեամբ: Չի այն է բարի եւ ընդունելի
 4 աստ՛ջի Փրկչին մերոյ Աստուծոյ, Որ
 զամենայն մարդիկ կամի զի կեցցեն եւ
 ի դիտութիւն ճշմարտութեան եկես-
 5 ցեն: Չի մի է Աստուած, եւ մի միջ-
 նորդ Աստուծոյ եւ մարդկան, մարդն
 6 Յիսուս Քրիստոս, Որ ետ զանձն փրո-
 կանս ընդ ամենեցուն՝ վկայութիւն
 7 ժամանակաց իւրոց. Յոր եղայ ես քա-
 րոզ եւ առաքեալ, (ճշմարիտ ասեմ
 3ի Քրիստոս եւ ոչ ստեմ,) Չեղէ վար-
 զայտա հեթանոսաց հաւատովք եւ
 ճշմարտութեամբ:
 8 ԱԳ. Կամիմ զի արք կայցեն յաղօթս
 յամենայն տեղսն, բառնայցեն զսուրբ
 ձեռս ի վեր զոմանց բարկութեան եւ
 9 երկմտութեան: Նոյնպէս եւ կանայք
 ի զարդ խոնարհութեան ակնածու-
 թեամբ եւ զղաստութեամբ զարգարել
 զանձինս, մի՛ ի հիւսս ոսկեմանս ըն-
 զելուղեալս մարգարտով, կամ ի հան-
 10 զերձս սաճուճեալս, Այլ, որպէս վա-

յեղէ կանանց զաստուածայաշտութիւն
 յանձն առելոց, գործովք բարութեան:
 11 Կին մարդ ճշմութեամբ ուսցի, ամե-
 12 նայն հնազանդութեամբ: Այլ ուսու-
 ցանել կնոջ մարդոյ ոչ հրամայեմ, եւ
 ոչ ճոխաբան լինել քան զայր մարդ,
 13 այլ ի լուծութեան կալ: Չի Աղամ նախ
 14 ստեղծաւ եւ սպա Եւս: Եւ Աղամ
 ոչ սպտեցաւ, այլ կինն պատրեցաւ
 15 եւ յանցեաւ. Բայց կեցցէ վասն որ-
 գեծնութեանն, եթէ կայցեն ի հաւատս
 եւ ի սէր եւ ի սրբութիւն պարկեշ-
 տութեամբ:

ԳԼ. Գ

1 Հաւատարիմ է բանս, եթէ ոք եպիս-
 կոսոսութեան ցանկայ, բարւոյ գոր-
 2 ծոյ ցանկայ: Պարտ է եպիսկոպոսին
 անարատ լինել, միոյ կնոջ այր, ճեղ,
 ցած, պարկեշտ, հիւրասէր, ուսուցիչ:
 3 Մի՛ թշնամանող, մի՛ հարկանող, այլ՝
 հանդարտ. մի՛ կոռոզ, մի՛ արծաթա-
 4 սէր. Չի իւրում տանն իսկ բարւոք
 վերակացու լինել իցէ, որդեակս ու-
 նիցի որ ի հնազանդութեան կայցեն
 5 ամենայն պարկեշտութեամբ: (Յ.պա
 եթէ ոք իւրում տանն վերակացու
 չզիտիցէ լինել, զիւրդ եկեղեցւոյ Աս-
 6 տուծոյ խնամակալ լիցի:) Մի՛ մատա-
 զատունկ, զի մի՛ հպարտացեալ ի դա-
 7 տաստանս Սատանայի անկանիցի: Այլ
 յարտ է նմա վկայութիւն բարի եւ
 յարտաքնոցն ունել. զի մի՛ ի նախա-
 տինս անկանիցի եւ յորողայթս Սա-
 տանայի:
 8 Նոյնպէս եւ զսարկաւաղունս սպար-
 կեշտս. մի՛ երկբանս, մի՛ զինեսէրս, մի՛
 9 զօշաքաղս. Այլ ունիցին զսորհուրդ
 10 հաւատոցն սուրբ մտօք: Ինքեանք
 նախ փորձեսցին, եւ սպա ի սպառօնն
 11 մատրցեն, զի անարատք իցեն: Նոյն-
 պէս եւ կանայք նոցա պարկեշտք. մի՛
 չարախօսք, ճեղք, հաւատարիմք յա-
 12 մենայնի: Սարկաւաղք լինիցին միոյ
 կնոջ արք, որոց որդւոց իւրեանց բար-
 13 իւրեանց. Չի որ բարւոքն սպառիցեն՝
 աստիճան բարի անձանց իւրեանց շա-

1ՂԼԷ, միայնոյ իմաստնոյն Աստուծոյ
 2ի Յոանն պալտէ 3Յոանն պալտէ

4Յոանն, լուծութեամբ
 5Յոանն, արթուն, լա՛մ, զգաստ
 6Ո՛րան, մի՛ հարկանող, մի՛ զօշաքաղ, այլ

հին, եւ բազում համարձակութիւն ի հաւատան որ ի Գրիստոս Յիսուս: ՎՋ
 14 Չայս գրեմ առ քեզ, զի ահն ունիմ
 15 ի մօտոյ զայ: Ապա թէ յամեցից, զի
 զիտասցես թէ որպէս պարտ իցէ քեզ
 ի տան Աստուծոյ շրջել, որ է եկեղեցի
 16 հաստատութիւն ճշմարտութեան: Եւ
 յայտնի իսկ մեծ է խորհուրդն աստուածապաշտութեան, չոր երեւեցաւ մարմնով, արդարացաւ Հոգւով, յայտնեցաւ հրեշտակաց, քարոզեցաւ ի հեթանոսս, հաւատարիմ եղեւ յաշխարհի եւ վերացաւ փառօք:

ԳԼ. Դ

1 ԱՋ. Այլ Հոգին Սուրբ յայնապէս
 2 ասէ թէ ի ժամանակ յետինս քահեցիին ոմանք ի հաւատոցն, եւ հայեացին յայս մոլորութեան եւ ի վարդապետութիւնս զիւաց, կեզձաւորութեամբ ստարանք, խարեալք իւրեանց խզճիւն
 3 մտաց: Որ արդեւոցուն յամուսնանալոյ, եւ մեկնիցեն ի կերակրոց զոր Աստուած հաստատեաց ի վայելել² հաւատացելոց, եւ ոչք հասեալ իցեն ի
 4 ճշմարտութեանն վերայ: Զի ամենայն արարածք Աստուծոյ բարի են, եւ չիք ինչ խտտան. մանաւանդ որ գոհու
 5 թեամբ ընդունիցին: Զի սրբի բանիւն
 6 Աստուծոյ եւ ազօթիւք, Չայս խրատ տուեալ եղբարց՝ բարեք պաշտօնեայ լինիցիս Գրիստոսի Յիսուսի, սնանիցիս բանիւք հաւատոց եւ բարեք վարդապետութեամբն զորոյ զհետն իսկ
 7 եզեր: Այլ ի պիզձ բանից եւ յառասպելաց պատուանց հրաժարեսցիր, բայց կրթեա զանձն քո յաստուածապաշտու
 8 թիւն: Զի մարմնոյ կրթութիւն առ սակաւ ինչ օգտակար է, իսկ աստուածապաշտութիւն առ ամենայն ինչ օգտակար է, եւ զաւետիս կենաց ունի
 9 զարգիս եւ զհանդերձելոցն: Հաւատարիմ է բանս եւ ամենայն ընդու
 10 նեղութեան արժանի է: Զի ի սոյն իսկ փաստակեմք եւ նախատինս յանձն առնումք, զի յուսացեալ եմք յԱստուած կենդանի, որ է Փրկիչ ամենայն մարդկան, մանաւանդ հաւատացելոց:

¹ Ունա, Աստուած
² Բարեք, գոհութեամբ հաւատացելոց

11 ԲԿ. Պատուէր տալիր զայդ եւ ու
 12 սուցանիցիր: Զի մի՞ ոք զքո մանկու
 թիւնդ արհամարհիցէ. այլ օրինակ լինիցիր հաւատացելոց բանիւք, զհացիւք, սիրով, հաւատովք, սրբութեամբ: Մինչեւ գամ ես, միտ զիր ընթացուածոց, մխթարութեան, վարդապետութեան: Մի՞ անփոյթ առներ զչնորհացդ որ ի քեզ են, որ առաւ քեզ մարգարէութեամբ ի ձեռնադրու
 13 թեանէ երիցութեան: Յայդ խորհեաց եւ ի դոյն կանխեսցիր, զի քո յատաջազիմութիւնդ ամենեցուն յայտնի լիցի:
 14 Զգոյ լինիցիր անձին եւ վարդապետութեանդ եւ ի դմին յամեսցիր. զայդ եթէ առնիցես, ե՛ւ զանձն ասրեցուցես, ե՛ւ զայնոսիկ որ քեզն լիցին:

ԳԼ. Ե

1 Զձերն մի՞ պատուհասիցես, այլ մխթարեսցիր իբրեւ զհայր. զերիտա
 2 սարդս՝ իբրեւ զեղբարս, Զպառուունս՝ իբրեւ զմարս, զմանկամարդս՝ իբրեւ
 3 զքորս ամենայն սրբութեամբ: Զայրիս պատուեա որ ստոյգ այրիքն իցին:
 4 Ապա թէ ոք այրի որգիս եւ թոռունս ունիցի, ուսանիցին նախ իւրեանց տանց բարի առնել, եւ զվոխարէնն հատուցանել ճնողացն. զի այն է բարի
 5 եւ ընդունելի առաջի Աստուծոյ: Իսկ որ ճշմարտիւ այրին իցէ եւ մենացեալ, յուսացեալ յԱստուած, եւ ճկանխեալ յազօթս եւ ի խնդրուածս զցայդ եւ
 6 զցերեկ: Իսկ զիրգ այրին կենդանւոյն
 7 մուռեալ է: Զայս պատուիրեա զի ա
 8 նարատք իցին: Իսկ եթէ ոք իւրոց եւ մանաւանդ ընտանեաց ինամ ոչ ամանիցի, ի հաւատոցն ուրացեալ է,
 9 եւ չար եւս քան զանհաւատան է: Այրի ընդ այրիս անուանեսցի որ չիցէ պակաս ի վաթմասմենից, միոյ առն կին լիեալ, եւ ի գործս բարիս վկայեալ. եթէ մանկունս անուցեալ իցէ, եթէ զհիւրս ընկալեալ իցէ, եթէ զսրբոց զոտս լուացեալ իցէ, եթէ նեղելոց բաւական լիեալ իցէ, եթէ զամենայն գործոց բարեաց զհետ երթեալ իցէ: Այլ ի մանկամարդաց այրեացն հրաժարեա, զի յորժամ խայտան զԳրիստոսիւ,

¹ Յոյն, յուսայ
² Յոյն, կանխէ

12 ամուսնանալ կամին . Իսկ զղատաս-
 13 տանս ընդունին , զի զառաջին հա-
 եւ զատան արհամարհեցին : Միանգամայն
 եւ զատարկանձունք ուսանին , չըջողք
 տանէ ի տուն . եւ ոչ միայն զատարկք ,
 այլ եւ փասքուսք եւ հետաքրքիրք .
 14 եւ խօսին որ ինչ ոչ է պիտոյ : Կամիմ
 զմանկամարդացց ամուսնանալ , որդիս
 ծնանել , անարարս լինել , եւ մի' ինչ
 պատճառս տալ հակառակորդին ի հայ-
 15 հոյութեան ազագս : Ձի արդէն իսկ
 ոմանք խտորեցան զկնի Սատանայի :
 16 Եթէ ոք հաւատացեալ այրիս ունիցի ,
 բաւական լիցի նոցա , եւ մի' ծանրաս-
 ցի եկեղեցւոյն , զի ճշմարիտ այրեացն
 բաւական լինիցի :
 17 Եւ Որ բարեոք վերակացու լինին
 երիցունքը կրկին պատուոյ արժանի ե-
 շիցին , մանաւանդ որ այլատիցին բա-
 18 նիւ եւ վարդայետութեամբ : Քանզի
 ասէ զիր , Մի' կապեսցես ղցողկ եզին
 կալոտուոյ , եւ Արժանի է մշակն վար-
 19 ձու իւրոյ : Ձերիցուէ չարախօսու-
 թիւն մի' ընդունիցիս , բայց եթէ եր-
 20 կուք եւ երիւք վկայիւք : Իսկ որ մե-
 ղանչենն՝ առաջի ամենեցուն յանդի-
 21 մանեա , զի եւ այլքն երկիցեն : Վկա-
 յութիւն զնեմ առաջի Աստուծոյ եւ
 Յիսուսի Քրիստոսի եւ բնարեւոյց հրեչ-
 տակաց , զի զայդ պահեսցես առանց
 մտահաճութեան , մի' ինչ առնել աչա-
 22 ռանօք : Ձեռս վազվազակի յուրուք
 վերայ մի' դնիցես , եւ մի' կցորդ լինի-
 ցիս մեղաց օտարաց . զանձն քո սուրբ
 պահեսջիր :
 23 Այսուհետեւ մի' ջուր եւեթ ըմպիւ-
 ցես , այլ սահաւիկ մի եւ զինի խառ-
 նեաջիր վամն ստամոքսի եւ ստէպ
 հիւանդութեանց :
 24 Են մարդք որոց մեղքն յայտնի են ,
 եւ յառաջադոյն հասեալ ի զատաստան ,
 25 եւ են՝ որոց զկնի երթան : Նոյնպէս
 եւ բարի գործքն յայտնի են . եւ որ այ-
 լազդ եւս ինչ իցեն՝ թաքել ոչ կարեն :

ԳԼ . Զ

1 Որ միանգամ ընդ լծով ծառայութեան
 իցեն , զիւրաքանչիւր տեարս պատուի
 արժանի համարեսցին , զի մի' անուսն

13-15, ամենայն պատուոյ

Աստուծոյ եւ վարդապետութիւնն հայ-
 2 հոյեսցի : Իսկ որ հաւատացեալ տեարս
 ունիցին , մի' արհամարհեսցեն զի եղ-
 բարք են , այլ առաւել ծառայեսցեն ,
 զի հաւատացեալքն են եւ սիրունք ,
 որք զբարերարութիւնն յանձին ունի-
 ցին . զայս ուսուցանիջիր եւ միսթա-
 3 թեսջիր : Իսկ եթէ ոք այլազգ ինչ ու-
 սուցանիցէ , եւ ոչ անսայցէ ողջմտու-
 թեան բանից Տեառն մերոյ՝ Յիսուսի
 Քրիստոսի , եւ ըստ աստուածպաշ-
 4 տութեան վարդապետութեանն , Այն-
 պիսին հոյարտացեալ է եւ ոչինչ ոչ
 զիտէ , այլ տասի ի ինդիրս եւ ի բանս
 հակառակութեան . ուստի լինին նա-
 խանձ , հեռ , հայհոյութիւնք , կարծիք
 5 չարեաց , իյարդախութիւնք սպակա-
 նելոց մտաց մարդկան եւ օտարացելոց
 ի ճշմարտութենէ անտի , որք չահա-
 վաճառ համարին զաստուածպաշտու-
 թիւնն . բայց դու մերժեսջիր յայն-
 պիսեաց անտի :
 6 Եւ Այլ չահավաճառ մեծ աստուած-
 պաշտութիւնն է բաւականութեամբ
 7 հանդերձ : Ձի ոչ բերաք ինչ յաշխարհս ,
 8 եւ ոչ՝ տանիլ ինչ կարասցուք : Այլ
 ունիմք կերակուր եւ հանդերձս , եւ
 9 այնու շատասցուք : Իսկ որք կամինն
 մեծանալ՝ անկանին ի փորձութիւն եւ
 յորոգայթ եւ ի բաղում ցանկութիւնս
 անմիտս եւ մխասակարս , որք ընկղմեն
 զմարդիկ ի սատակումն եւ ի կորուստ :
 10 Ձի արմատ ամենայն չարեաց արծաթ-
 սիրութիւն է . որում ոմանց ցանկա-
 ցեալ վրիպեցան ի հաւատոցն , եւ զան-
 ձինս արկին ընդ բաղում ցաւովք :
 11 Այլ դու , ո՛վ մարդ Աստուծոյ , փա-
 խիր յայնցանէ , եւ երթ զհետ արդա-
 րութեան , զաստուածպաշտութեան ,
 զհաւատոց , զսիրոյ , զհամբերութեան ,
 12 զհեղութեան . եւ մարտիր զբարեոք
 մարտն հաւատոց , եւ բուսն հար զկե-
 նացն յաւիտեանականաց յոր կոչեցարն ,
 եւ զաւանեցեր զբարեոք զաւանու-
 13 թիւն առաջի բաղում վկայից : Պատ-
 ուիրեմ քեզ առաջի Աստուծոյ որ կեն-
 զանի առնէ զամենայն , եւ Յիսուսի
 Քրիստոսի որ վկայեաց առաջի Պոն-
 տացւոյ Պիղատոսի զբարեոք զաւա-
 14 նութիւնն , Պահել քեզ զպատուիրանն

2 ղիւնէ , և յայտ իսկ է թէ և ոչ

անբիծ , անարատ , մինչև ի յայտնութիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Բրիստոսի . 2 որ յիւր ժամանակս ցուցցէ Երանելին եւ միայն Հօր , Թաղաւոր 16 Թագաւորաց եւ Տէր տերանց . Որ միայն ունի զանմահութիւն՝ բնակեալ ի լոյս անմատոյց . զոր ոչ ոք ետես ի մարդկանէ եւ ոչ տեսանել կարող է , որում պատիւ եւ զօրութիւն յաւիտեանս : Ամէն :

17 Մեծատանց որ են յայսմ աշխարհի՝ պատուէր տալիք մի՛ հպարտանալ եւ մի՛ յուսալ ի մեծութիւն սնտոսի , այլ 1 յԱստուած որ տայ մեզ զամենայն ա- 48 ռատապէս ի վայելել , Զբարիս զործել ,

մեծանալ զործովք բարութեան , ա-
նատս , 2 սիրունս , հաղորդս լինել .
49 Գանձել անձանց հիմն բարի ի հան-
դերձեալսն , զի բուն հարկանիցեն
3 զճշմարիտ կենացն :
20 Ով Տիմոթէէ , պահեա զաւանդն՝
խտորեալ 4 ի պղծոց եւ ի նորածայն
բանից եւ ի հակառակութենէ եւ ի
21 մոլարանուն գիտութենէ՝ , Զոր ոմանց
յանձն առեալ՝ վրիպեցան ի հաւատոց
անտի : Շնորհք ընդ քեզ : 5

Ա- Տիմոթէս առաջին Բարեցա-
նէ Լատարիկէայ , որ է Եայր Կառապոյ Պա-
կարդիանացաց :

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՆՍ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԹՈՒՂԹ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԳԿ. ՊԱՒՂՈՍ , առաքեալ Յիսուսի Բրիստոսի կամօքն Աստուծոյ , ըստ աւետեաց կենացն որ ի Բրիստոս Յիսուսուս , Տիմոթեայ որդւոյ սիրելւոյ շնորհք , ողորմութիւն եւ խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ եւ ի Բրիստոսէ Յիսուսէ Տեառնէ մերմէ :

3 Շնորհ ունիմ Աստուծոյ զոր պաշտեմն ի նախնեաց մտօք սրբովք . իբրև զի անպակաս ունիմ զքէն յիշատակ 4 յաղօթս իմ զցայց եւ զցերեկ . Յանկացեալ եմ տեսանել զքեզ՝ յիշատակեալ զարտասունքս , զի լցայց ու- 5 րախութեամբ . Զմտաւ ածեալ զանխիղճ հաւատան որ են ի քեզ , որ յառաջադոյն բնակեցաւ ի հանոյ քում Լաւողեայ , եւ ի մօր քում Եւնիկեայ . 6 հաստատեալ եմ թէ եւ ի քեզ է : Վասն որոյ յիշեցուցանեմ քեզ արձարծել

զնորհան Աստուծոյ որ են ի քեզ ի 7 ձեռնադրութենէ իմմէ : Զի ոչ ետ մեզ Աստուած հոգի վհատութեան , այլ զօրութեան եւ սիրոյ եւ զգաստութեան : 8 Մի՛ այտուհետեւ ամօթ համարիցիս զվկայութիւն Տեառն մերոյ , եւ մի՛ զիս զկապեալ նորա . այլ կցորդ լեր չարչարանաց աւետարանին ըստ զօրութեանն Աստուծոյ . Որ փրկեացն զմեզ եւ կոչեաց ի կոչումն սուրբ , ոչ ըստ զործոց մերոց , այլ ըստ իւրում յատաջաղրութեանն եւ շնորհաց , որ տուաւ մեզ ի Բրիստոս Յիսուս յատաջ քան զժամանակսն յաւիտեանից :

10 ԳԿ. Բայց յայտնեցաւ այժմիկ յերևել Փրկչին մերոյ Յիսուսի Բրիստոսի . որ խափանեաց զմահ եւ լուսաւոր արար զկեանս եւ զանեղծութիւն ի ձեռն

1 Ո՛ւստ , յԱստուած կենդանի

2 Ի Յաննիս գ-յ-տէ
3 Ո՛ւստ , զկենացն յաւիտեանականաց
4 Յաննիս , ի պղծոց բանից սնտեաց (Բ Տիմ. Բ. 46) եւ հակառակութեանց մոլարանուն գիտութեան
5 Ո՛ւստ յաւիտեան , Ամէն :

11 աւետարանին . Որոյ եղայ ես քարոզ
 եւ առաքեալ եւ վարդապետ հեթանոս-
 12 սաց : Վասն որոյ եւ զայս չարչարանս
 կրեմ , այլ ոչինչ ամօթ համարիմ ,
 քանզի զիտեմ յո հաւատացեալն եմ ,
 եւ հաստատեալ եմ թէ կարող է զա-
 13 ւանդն իմ պահել յօրն յայն : Ունիցիս
 օրինակ ողջմտութեան բանիցն զորս
 յինէն լուար , հաւատովք եւ սիրով
 14 որ ի Քրիստոս Յիսուս : Զբարւոք
 աւանդն պահեսցիր ի ձեռն Հոգւոյն
 Սրբոյ ի մեզ բնակելոյ :
 15 Զայս զիտասցիր զի մեկնեցան ի
 մէնջ ամենեքին որ էին յԱսիա , որոց
 սակի են Փիգեղոս եւ Հերմոգենէս :
 16 Տացէ Աստուած ողորմութիւն տանն
 Ունիսիրոայ , զի բաղում անդամ հան-
 զոյց զիս , եւ զկապանս իմ ոչ ամօթ
 17 համարեցաւ . Այլ իբրեւ եկն ի Հռովմ ,
 սնդագոյնս խնդրեաց զիս եւ եզիտ .
 18 (Տացէ նմա Տէր ողորմութիւն գտանել
 ի Տեառնէ յաւուրն յայնմիկ .) եւ որ-
 չափ ինչ միանգամ յեփեսոս սպաս կա-
 լաւ ՚ի ննձ զայն գու ինքնին քաջ զիտես :

ԳԼ Բ

1 Այլ գու , որգեակ իմ , զօրացիր չնոր-
 2 հօքն որ ի Քրիստոս Յիսուս : Եւ զոր
 լուար յինէն բաղում վկայիւք զայն
 աւանդեացես հաւատարիմ մարդոց ,
 որք բաւական իցեն եւ զայլս ուսու-
 ցանել :
 3 ԳԶ . Վշտակից լնր իբրեւ զբարւոք
 4 զինուոր Քրիստոսի Յիսուսի : Ոչ ոք
 զինուորեալ աստէն ընդ կեանս աշ-
 խարհիս պատազի , եթէ զօրավարին
 5 հաճոյ լինիցի : Եւ եթէ մարտիկ ոք
 իցէ , ոչ պսակի , եթէ ոչ ըստ օրինին
 6 մարտիցէ : Եւ հոգապօրծին աշխատելոյ
 7 պարտ է նախ ի սրտոյն վայելել : Իմա՛
 զինչ ստեամ . տացէ քեզ Տէր իմաս-
 8 տութիւն յամենայն . Յիւշա զՔրիս-
 տոս Յիսուս յարուցեալ ի մեռելոց , ի
 զաւակէ Դաւթի , ըստ աւետարանիս
 9 իմում . Յորում չարչարիմ կապանօք
 չափ իբրեւ զչարագործ , այլ բանն Աս-
 10 տուծոյ ոչ եթէ կապեալ իցէ : Վասն
 այնորիկ ամենայնի համբերեմ վասն
 ընտրելոցն , զի եւ նոքա փրկութեանն

հասանիցեն որ ի Քրիստոս Յիսուս
 11 երկնաւոր փառօքն հանդերձ : Հաւա-
 տարիմ է բանս . զի եթէ ընդ նմա մե-
 12 ոսք , ընդ նմին եւ կեցցուք . Եթէ
 համբերեմք , ընդ նմին եւ թաղաւո-
 13 րեսցուք . եւ եթէ ուրանամք , եւ նա
 ուրանայ զմեզ . Եւ եթէ չհաւատամք ,
 նա հաւատարիմ մնայ , ուրանալ զանձն
 իւր ոչ կարէ :
 14 ԿԻՐ . Զայս յուշ արասցիր՝ վկայու-
 թիւն եղեալ առաջի Ստտուծոյ , մի՛
 բանակո՛ւ լինել յոչինչ այէտս ի կոր-
 15 ծանուէն լսողաց : Փութասցիր զանձն
 քո ընտիր կացուցանել առաջի Աս-
 տուծոյ , մշակ առանց ամօթոյ , ուղիղ
 համառօտել զբանն ճշմարտութեան :
 16 Այլ ի պղծոց եւ ի սնտոի խօսից մեր-
 ժեացիր , զի առաւել յառաջ զայցեն
 17 յամբարշտութիւնս . Եւ բանք նոցա
 իբրեւ զքաղցիկ ճարակ գտանեն . ու-
 րոց սակի են Հիմենոս եւ Փիգետոս .
 18 Որք վրիպեցան ի ճշմարտութենէ , եւ
 ասենեթէ Յարութիւն մեռելոց արգէն
 իսկ եղեալ է , եւ կործանեն զհաւատս
 19 ումանց : Այլ հաստատուն հիմն Աս-
 տուծոյ կայ եւ ունի զկնիքս զայս , թէ
 Ծանեաւ Տէր զայնոսիկ որ իւրն են .
 եւ՝ Ի բաց լիցի յանիրաւութենէ ամե-
 նայն որ անուանէ զանուն Տեառն :
 20 Այլ ի տան մեծի ոչ միայն են անօթք
 ոսկեղէնք եւ արծաթեղէնք , այլ եւ
 վայտեղէնք եւ խեցեղէնք . են որ ի
 պատուի են եւ են որ յանարգութեան
 21 եթէ ոք սրբեցէ զանձն իւր յայնպիս-
 եաց անտի , եզիցի անօթ պատուական՝
 սրբեալ եւ պիտանի Տեառն Վերում՝
 յամենայն գործս բարութեան պատ-
 22 րաստեալ : Այլ յերիտասարդական ցան-
 կութեանց փախիր , եւ երթ զհետ ար-
 զարութեան , զհաւատոց , զսիրոց ,
 զխաղաղութեան , զսրբութեան , ընդ
 այնոսիկ որ կարգան զանուն Տեառն
 23 սուրբ սրտից : Այլ ի յիմար եւ յան-
 խրատ խնդրոց հրաժարեա , զիտասցիր
 24 թէ անտի ծնանին կոիւք . Բաց ծա-
 ոայի Տեառն ոչ է պարտ կոուել , այլ
 հեղ լինել առ ամենեսեան , ուսուցիչ ,
 25 անտխակալ . Հանդարտութեամբ խրա-
 տել զհակառակողան , թերեւս տացէ

2 Յոյն , յաւիտենական
 3 Ուրեք , Տեառն
 4 Ի Յունի պատուի

նոցա Աստուած ապաշխարութիւնն ի
26 գիտութիւնն ճշմարտութեան . եւ սթա-
փեացին յորդայթից Մատանայի՝ որ-
սացեալք ի նմանէ ի նորա կաման :

ԳԼ. Գ

1 ԿԻՐ. Չայս գիտաստիք եթէ յաւուրս
յետինս եկեացեն ժամանակը չարք .
2 Ձի եզրիցին մարդիկ անձնասէրք , ար-
ծաթասէրք , հպարտք , ամբարտաւանք ,
հայհոյիչք , անհաւանք ծնողաց , ան-
3 չնորհք , անսուրբք , Աննուէրք , ան-
ղութք , բանասարկութք , անժոյժք , վէսք ,
4 անբարեւէրք , Մատնիչք , յանդողունք ,
ամբարհաւածք , ցանկասէրք մանա-
5 ւանդ քան աստուածասէրք . Որ ունի-
ցին զկերպարանս աստուածպաշտու-
թեան , եւ ի գորութիւնէ անտի նորա
ուրացեալ իցեն . եւ խորշուժիր ի նո-
6 ղանէ : Քանզի ի նոցանէ են որ մտա-
նեն տանէ ի տուն , եւ գերեն զկանայս
չեղձակուտեալս մեղօք՝ վարեալս ի
7 պէսպէս ցանկութիւնս , Որ յամենայն
ժամ ուսանին , եւ երբեք ի գիտու-
թիւնն ճշմարտութեան ոչ հասանեն :
8 Այլ որպէս Յանէսն եւ Յամբէս հա-
կառակ կացին Մովսիսի , նոյնպէս եւ
սոքա նակառակ կան ճշմարտութեանն .
մարդք սուրկանեալք մտօք՝ անպի-
9 տանք ի հաւատս : Այլ ոչ երբեք զայ-
ցեն յառաջ ի լաւ անդր . քանզի ան-
մտութիւնն սոցա յայտնի լիցի ամենե-
ցուն , որպէս եւ նոցայն իսկ եղեւ :
10 Այլ զու զհետ եկիր վարդապետութեան
իմոյ , առաջնորդութեան , յօժարու-
թեան , հաւատոց , երկայնմտութեան ,
11 սիրոյ , համբերութեան , Հալածանաց ,
չարջարանաց , որպիսիք եղեն ինձ յԱն-
տրոք եւ յԿոնստնուս եւ ի Լիւստրոս ,
որպիսի՝ հալածանաց համբերի , եւ յա-
12 մենայնէ փրկեաց զիս Տէր : Եւ ամե-
նեքին որ կամիցին աստուածպաշտու-
թեամբ կեալ ի Քրիստոս Յիսուս՝ ի
13 հալածանս կացցեն : Այլ մարդք չարք
եւ կախարդք յառաջ եկեացեն ի չար
անդր . մոլորեալք եւ մոլորեցուցա-
14 նիցեն : Այլ զու հաստատուն կաց յոր
ուսարդ եւ հաւատարիմ եղեր , գիտես
15 ուստի ուսար . Ձի ի մանկութենէ
զգիրս սուրբս գիտես , որ կարող են
իմաստուն առնել զքեզ ի փրկութիւնն

ի ձեռն հաւատոցն որ ի Քրիստոս Յիսուս :

16 ՔՇ. Ամենայն Գիրք աստուածա-
չունչք եւ օգտակարք ի վարդապետու-
թիւնն են եւ ի յանդիմանութիւնն եւ
յուզղութիւնն եւ ի խրատս արդարու-
17 թեան . Ձի կատարեալ իցէ մարդն Աս-
տուծոյ յամենայն գործս բարութեան
հաստատեալ :

ԳԼ. Գ

1 Չայս վկայութիւնն զնեմ առաջի Աս-
տուծոյ եւ Յիսուսի Քրիստոսի , որ
դատելոց է զկենդանիս եւ զմեռեալս
ի յայտնութեան իւրում եւ յարքու-
2 թեան . ¹Եւ զու՝ քարոզեալ զբանն ,
հաս ի վերայ ժամու եւ տարաժամու ,
յանդիմանեա , սաստեա , մխիթարեա
ամենայն երկայնմտութեամբ եւ վար-
3 դապետութեամբ : Քանզի եկեացէ ժա-
մանակ զի ողջմտութեան վարդապե-
տութեանն ոչ անսայցեն , այլ ըստ
իւրաքանչիւր ցանկութեանց կուտես-
ցեն իւրեանց վարդապետս , ըստ մար-
4 մաջելոյ լսելեաց իւրեանց . Եւ ի ճըշ-
մարտութենէ անտի զարձուցանիցեն
զսելիս , եւ յառասպելս կործանեցին .
5 Այլ զու զուարթ կաց յամենայնի ,
ճգնեաց , զգործս աւետարանչի գոր-
ծեա , զպաշտօնն քո կատարեալ կալ :
6 Ձի ես այսուհետեւ նուիրեալ եմ , եւ
ժամանակ զարձի իմոյ հասեալ կայ :
7 Չբարեոք պատերազմ պատերազմեցայ ,
զրնթացսն կատարեցի , զհաւատսն պա-
8 հեցի : Այսուհետեւ կայ մնայ ինձ ար-
դարութեան պատկն , զոր հատուցէ
ինձ Տէր յաւուր յայնմիկ արդարն Դա-
տաւոր , ոչ միայն ինձ , այլ եւ ամե-
նեցուն որ սիրեցին զյայտնութիւնն
նորա :

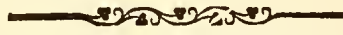
9 ՁՇ. Փութաստիք զալ առ իս վաղվա-
դակի . զի Դեմաս եթող զիս եւ սիր-
եաց զայխարհ , եւ զնաց ի Թեսաղո-
10 նիկէ . Կրեսկէս՝ ²ի Գալիլեա , Տիտոս՝
ի Դադմատիա . Ղուկաս միայն է ընդ
11 իս : ՉՄարկոս առեալ ընդ քեզ ածի-
ցես , զի է ինձ պիտանի ի սպասա-
12 ւորութիւնն : ՉՏիւքիկոս առաքեցի

¹ի Գալիլեա պատկ
²ի Գալիլեա , Բաղսսի՝ ի Գաղատիա , Բաղսսի
ի Գաղատիա

13 յեփեսոս, Չփիլոնն ¹Թողի ի Տրովադա առ Կարպոսի, յորժամ գայցես, բեր-
 14 ջիր, եւ զգիրսն, մանաւանդ զմատ-
 15 ինանս: ²Աղեքսանդրոս բազում չար-
 16 չարանս եցոյց ինձ. հատուցէ նմա
 17 Տէր ըստ գործս նորա, Յորմէ եւ
 18 դու անձնապահ լինիջիր, զի շատ
 19 հակառակ եկաց բանից մերոց: Յա-
 20 ռաջնում ատենին ոչ ոք ինձ ի թի-
 21 կունս եկաց, այլ ամենեքին թողին
 22 զիս. մի՛ համարեսցի նոցա այն: Այլ
 Տէր օգնեաց ինձ, եւ զօրացոյց զիս,
 զի ինեւ քարոզութիւնն հաստատեա-
 ցի, եւ լուիցեն ամենայն հեթանոսք.
 եւ ապրեցայ ես ի բերանոյ առիւծունս
 Քրկեսցէ զիս Տէր յամենայն գործոց
 չարաց, եւ զերծուցէ զիս յարքայու-

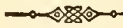
թիւն իւր որ յերկինս է, որում փառք
 յաւիտեանս յաւիտենից, Ամէն:
 19 Ողջոյն տալիր Պրիսկեայ եւ Ակիւ-
 20 ղեայ եւ Ռնեսիփորայ տանն: Երաս-
 21 տոս մնաց ի Կարնիթոս. զՏրովիմոս
 22 թողի ի Մեկիտոս հիւանդագին, Փու-
 թասլիր յառաջ քան զձմեռն գալ,
 Ողջոյն տան քեզ Երուղոս եւ Պուզէս
 եւ Ղինոս եւ Կղաւդիա եւ եղբարք
 22 ամենեքեան: Տէր Յիսուս Բրիստոս
 ընդ ողբոյդ քում: Շնորհք ընդ քեզ ³

Առ Տիմոթէոս երկրորդ Լուդի, որ էր
 Եփեսոսացոց եկեղեցոյն Եպիսկոպոս առաջն
 յեանաբրեււ, գրեցաւ է Հռովմէ, յորժամ
 երկրորդ անգամ էկաց յարեւել Պապոս առա-
 ջի Ներսէի կայսեր Հռովմայ:

ԱՌ ՏԻՏՈՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳՂՈՒԽ Ա

1 ԿԻՐ. ՊԱԻՂՈՍ, ծառայ Աստուծոյ եւ
 առաքեալ Յիսուսի Բրիստոսի, ըստ
 հաւատոց ընտրելոցն Աստուծոյ, եւ
 ի գիտութիւն ճշմարտութեան որ ընդ
 2 աստուածապաշտութեանն է, Յուսով
 կենացն յաւիտենից, զոր խոստացաւ
 3 անսուսն Աստուած յառաջ քան զժա-
 4 մանակս յաւիտենից, Բայց յայանեաց
 իւրովք ժամանակօք զբանն իւր քա-
 5 րոզութեամբ, որոյ եղէ ես հաւատա-
 6 րիմ ըստ հրամանի Փրկչին մերոյ Աս-
 7 տուծոյ, Տիտոսի սրբւոյ սիրելւոյ ըստ
 հասարակաց հաւատոց, շնորհք եւ
 խաղաղութիւն յԱստուծոյ Հօրէ եւ
 8 Գի Բրիստոսէ Յիսուսէ՝ Փրկչէ մերմէ:

5 Վասն այնորիկ իսկ թողի զքեզ ի
 Կրեատէ, զի որ ինչ միանգամ պակաս
 իցէ՝ ուղղեացես, եւ կացուցես ըստ
 6 քեզ պատուիրելի. Եթէ ոք անարատ
 իցէ, միոյ կնոջ այր, որդեակս ունիցի
 հաւատացեալս, եւ ոչ յամբաստանու-
 7 թիւն անատակութեան կամ անհաս-
 8 ղանդս: Չի սլարտ է եպիսկոպոսին
 անարատ լինել, որպէս եւ Աստուծոյ
 սնտեսի. մի՛ յանդուզն, մի՛ բարկա-
 9 ցող, մի՛ թշնամանող, մի՛ հարկանող,
 10 մի՛ ղօշաքաղ, Այլ հիւրասէր, բարե-
 11 սէր, ցած, արդար, սուրբ, ժուժկալ,
 12 վերակացու լինել հաւատարիմ բանին
 վարդապետութեան, զի կարող իցէ
 եւ միսիթարել ողջմտութեամբ վար-
 13 ղապետութեանն, եւ զհակառակորդն
 14 կշտամբել: Գանդի բազումք են ան-
 հաղանդք, զրախօսք եւ մտախաբք,
 մանաւանդ որ ի թրփատութեանէ անտի-

¹Յուդ, զօր թողի
²Յուդ, Աղեքսանդրոս դարբին
³Ողև, յաւիտենի, Ամէն:
⁴Ողև, ի Տեառնէ Յիսուսէ Բրիստոսէ

11 են . Ջորս պարտ է ըմբերանել սրք զամենայն տունս կործանեն , եւ ուսուցանեն զոր չէ արժան , վասն զօշաքազութեան :

12 ԴՇ . Ասաց ոմն ի նոցանէ , իւրեանց իսկ մարդարէ , կրետացիք հանապազատուաք , չարածճիք , դատարկա-

13 պորտք : Եւ ստոյգ է վկայութիւնս այս . վասն որոյ կշտամբեացես զնոսս խստագոյնս , զի առողջասցին ի հա-

14 ւասս . Եւ մի՛ հայեցին ի Հրէական առասպելս , եւ ի պատուէրս մարդկան զառածեղոյն ի ճշմարտութենէ :

15 Ամենայն ինչ սուրբ է սրբոց , բայց պղծոցն եւ անհաւատից ոչինչ է սուրբ , այլ պղծեալ են միտք եւ խորհուրդք :

16 Նոցա : Խոստանան զիտել զԱստուած , եւ զործովք իւրեանց ուրանան . պիղծք եւ անհաւանք եւ յամենայն գործս բարեաց անպիտանք :

ԳԼ . Բ

1 Այլ զու խօսեաց որ ինչ վայելէ ող-

2 ջամիտ վարդապետութեանդ . Ծերոց զգաստս լինել , պարկեշտս , ցածունս , ողջամիտս ի հաւատս , ի սէր , ի համբերութեան , ՚ի ժուժկալութեան :

3 Պատուանց նոյնպէս ի զդաստութեան , ի սուրբ վայելչութեան , մի՛ բանտարկուս , մի՛ զինեմոյս , այլ բարեխրատս .

4 Ձի զգաստացուցեն զմանկամարդան

5 այրասէրս լինել , որդեսէրս , Յաճունս , սուրբս , տնարարս , բարեգործս , հնազանդս իւրեանց արանց . զի մի՛ բանն Աստուծոյ ²եւ վարդապետութիւնն՝

6 հայոցեացի : Ձերիտասարգս նոյնպէս

7 ազաչեսլիր ցածունս լինել . ³Ամենեցուն զանձն՝՝ օրինակ կացուցանել գործոց բարութեան , վարդապետութեամբ զանեղծութիւն ունել , ²զսրբութիւն ,

8 զպարկեշտութիւն , Ձբանն ողջմտութեան , անպարսաւ լինել , զի որ հակառակորդն իցէ՝ յամօթ լիցի , եւ մի՛ ինչ ունիցի սակ զմէնջ չարութիւն : Ծառայից՝ իւրեանց սերանց հնազանդ լինել եւ հաճոյս յամենայնի :

10 մի՛ հակառակորդս , Մի՛ հատուս , այլ զամենայն հաւատս ցուցանել բարու-

¹ի Յանն պատե
²ի բարեմ պատե
³Յանն , Յամենայն զանձն քո

թեամբ . զի զվարդապետութիւն Փրկչին մերոյ Աստուծոյ զարդարեացեն յամենայնի :

11 Քանզի երեւեցաւ Հնորն Աստուծոյ

12 փրկիչ ամենայն մարդկան . Որ խրատէն զմեզ զի ուրասցուք զամբարըշտութիւն եւ զաշխարհական ցանկութիւնս , զգաստութեամբ եւ արդարութեամբ եւ աստուածպաշտութեամբ :

13 Կեցցուք յաշխարհիս , Եւ ակնկալցուք երանելի յուսոյն , եւ յայսնութեան փառաց մեծին Աստուծոյ եւ Փրկչին

14 մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի . Որ եւ զանձն վասն մեր , զի փրկեաց զմեզ յամենայն անօրէնութենէ , եւ սրբեացէ իւր ժողովուրդ սեպհական , նա-

15 խանձաւոր գործոց բարութեան : Ձայգ խօսեաց եւ միտխարս եւ յանպիտանեա ամենայն սասաիւք , զի մի՛ ոք իցէ որ զքեզ արհամարհիցէ :

ԳԼ . Գ

1 ԶԵ . Եւ յուչ արասլիր նոցա , իշխանութեանց եւ պետութեանց հնազանդ լինել եւ հպատակ կալ , եւ ամենայն գործոց բարութեան պատրաստ դատանել . Մի՛ զոք հայոցել , անկուրս լինել , հեզս , զամենայն ցածութիւնս առ

3 ամենայն մարդիկ ցուցանել : Ձի էաք երբեմն եւ մեք անմտք , անհաւանք , մոլորեալք , ծառայէաք ցանկութեանց եւ պէսպէս անատակութեանց . չարութեամբ եւ նախանձու շրջէաք , ա-

4 տեցեալք՝ եւ զմիմեանս ատէաք : Իսկ յորժամ քաղցրութիւն եւ մարգարութիւն Փրկչին մերոյ Աստուծոյ

5 յայսնեցաւ , Ոչ ի գործոց արդարութեան զոր արարաք մեք , այլ ըստ իւրում ողորմութեան ասրեցոյց զմեզ ի ձեռն աւազանին միւսանդամ ծնունդեանն , եւ նորոգութեամբ Հսկւոյն

6 Սրբոյ , Ձոր եհեզ ի մեզ առատութեամբ ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի Փրկչին

7 մերոյ , Ձի արդարեացեալք չնորճքն՝ եղիցուք ժառանգաւորք յուսով կե-

8 նացն յաւիտենականաց : Հաւատարիմ է բանս . եւ ի սոյն կամիմ զքեզ հաստատուն լինել , զի փոյթ արասցեն զործոց բարեաց վերակացու լինել հաւատացեալքն յԱստուած , զի այն է

9 բարի եւ օգտակար մարդկան : Այլ

զյնմարութեան խնդիրս եւ զտոհմա-
 թիւս եւ գհնո եւ զօրինական կոխան
 ի բայ մերժեսջիր . զի անօգուտք են
 10 եւ սնտալք : Յասնէ հերձուածողէ ,
 յետ մի անգամ եւ երկիցս խրատերոյ ,
 11 հրաժարեսջիր . Գրասսջիր զի թիւր-
 եալ է այնպիսին , եւ մեղանչէ՝ ան-
 ձամբ դանձն դատապարտեալ :
 12 Այլ յորժամ յղեցից առ քեզ զԱրտե-
 մա կամ զՏիւքիկոս , փութասսջիր զալ
 առ իս ի նիկոպոլիս , զի անդ եղի ի
 13 մահ ձմերիւ : Եւ զՋենոն զօրինական
 զպիր եւ զԱպողոս փութով արձակես-

ջիր , զի մի՛ ինչ պակասիցէ նոցա :
 14 Ուսցին եւ մերքն եւս բարեաց գոր-
 ծոց վերակացու լինել ի պէսս կարե-
 15ւորս, զի մի՛ անպտուղք լինիցին : Ող-
 ջոյն տան քեզ որ ընդ իս են ամենե-
 քին . ողջոյն տուր սիրելեաց մերոց
 հաւատովք . շնորհք ընդ ձեզ ամենե-
 սին :¹

Առ Տիրոս, Կրեոսոցոց Էկեղէցոցոյն առա-
 ջին յեւանաբերէալ Էպիսկոպոս, Գրեցաւ է նէ-
 կոպուէ Մակեդոնացոց :

Ձ ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՎՆ

ԵՒ ԱՌ ԱՐԳԻՊՊՈՍ ՍԱՐԿԱՒԱԳ ԵՒ ԱՌ ԱՊՓԻՍ

ԹՈՒՂԹ՝

1 ՊԱՒՂԱՍ , կապեալ Յիսուսի Բրիս-
 տոսի , եւ Տիմոթէոս եղբայր , Փիլի-
 մոնի Սիրելւոց եւ զործակցի մերոյ ,
 2 եւ Ապրիկոյ ³ քու , եւ Արքիպպեայ
 զինուորակցի մերոյ , եւ առանին եւ
 3 կեղեցւոյդ . Շնորհք ընդ ձեզ եւ իս-
 զազութիւն յԱստուծոյ Հօրէ մերմէ
 եւ ի Տեաննէ Յիսուսէ Բրիստոսէ :
 4 Գոհանամ զԱստուծոյ խոյ յամե-
 նայն ժամ յիշատակեալ յաղօթս իմ
 5 վասն քո , իբրեւ լսեմ զքո հաւատոն
 եւ զսէր զոր ունիս առ Տէր Յիսուս
 6 եւ առ ամենայն սուրբս , Ջի հազոր-
 զութիւն հաւատոցն քոց արդոյ լինի-
 ցի զիստութեամբ ամենայն բարու-
 թեան որ ի ձեզ է ի Բրիստոս Յիսուս :
 7 Խնդութիւն յոյժ ընկալայ եւ մխիթա-
 ղութիւն ի վերայ սիրոյն քո , զի
 գութք սրբոց քեւ հանդուցեալ են ,
 եղբայր :

8 վասն որոյ բազում համարձակու-
 թիւն ունիմ ի Բրիստոս՝ հրաման տալ
 9 քեզ զարժանն , վասն սիրոյ մանա-
 ւանդ թէ աղաչեմ իսկ , այնպիսի լի-
 նել որպէս ես Պաւղոս ձերացեալ , արգ
 եւ կապեալ եւս Յիսուսի Բրիստոսի :
 10 Աղաչեմ քեզ վասն սրգւոյ իմոյ զոր
 11 ծնայ ի կապանս իմ , զՈնեսիմոս . Որ
 երբեմն անպիտան էր քեզ , բայց արգ
 12 քեզ եւ ինձ պիտանի . Չոր յղեցի առ
 քեզ . եւ դու զգա ընկալջիր , այսինքն
 13 է զիմ աղիւս . Չոր կամէի առ իս ար-
 դելուլ , զի ընդ քո սննիցի ինձ ոպաս
 14 ի կապանս աւետարանին , Բայց ա-
 ռանց քո կամաց ոչինչ կամեցայ առ-
 նել , զի մի՛ բարիքդ քո ի հարկէ լի-
 15նիցին , այլ կամաւ : Եւ թերեւս վասն
 այնորիկ մեկնեցաւ առ ժամանակ մի ,
 16 զի յաւիտեան ունիցիս զգա , Մի՛ եւս
 իբրեւ զժառոյ , այլ ի վեր քան զժա-
 ռոյ , իբրեւ զեղբայր սիրելի . եթէ ինձ
 պապէս , ո՞րչափ եւս առաւել քեզ
 17 մարմնով եւ Տերամբ : Եթէ զիս քեզ
 հազորդ համարիցիս , ընկալ զգա իր-
 18 րեւ զիս : Եւ եթէ յանցուցեալ ինչ իցէ

¹ Ունիւս , յաւելուս , Ամեն :
² Ունիւս , Էփ , Աւ Փիլիմոնիս , այլ՝ թուղթ Պաւ-
 զոսի առաքելոյ առ Փիլիմոնիս
³ Ունիւս , սիրելւոյ

կամ պարտիցի, զայն ինձ համարեաց :
 19 Ես Պաւլոս գրեցի իմով ձեռամբ, ես
 հատուցից զի մի՛ ասիցեմ քեզ թէ եւ
 20 դու զանձն քո ինձ պարտիս : Այո,
 եղբայր, ¹եւ քո փոխանակ եղէց՝ ի
 Տէր. հանգո զաղիսդ իմ ի Քրիստոս :
 21 Յուսացեալ ի հնազանդութիւնդ քո
 զրեցի առ քեզ, քանզի զիտեմ թէ ա-
 սուել եւս քան զոր ասեմդ՝ տանիցես :
 22 Միանպամայն եւ պատրաստեալիք
 ինձ վանս, քանզի յուսամ եթէ ազօ-
 23 թիւք ձերովք շնորհեցայց ձեզ : Ողջոյն

տայ ձեզ Եպափրաս դերեկից իմ ի
 24 Քրիստոս Յիսուս, Եւ Մարկոս եւ Ա-
 ըրիստարքոս եւ Դեմաս եւ Դուկաս՝
 25 զործակիցք իմ : Ծնորդք Տեառն մերոյ
 Յիսուսի Քրիստոսի ընդ սպւոյզ ձե-
 րում :²

Աս Փիլիմոն եւ Ապֆիա, որեսք Ուեւիմայ,
 և առ Արտիպպոս, սարկասաք Կոլոսացոց
 էկեղէցայն, քրէցաւ է Հրոմէի է յեռն Ո-
 նեւիմայ Զառայի :

ԱՌ ԵՐՐԱՅԵՑԻՍ

ԹՈՒՂԹ

ԳՂՈՒԻՍ Ա

1 ԵՎ. ԲԱԶՈՒՄ մասամբք եւ բազում
 օրինակօք կանխաւ խօսեցաւ Աստուած
 2 ընդ հարսն ³մեր մարդարէիւք. ի վախ-
 ձան աւուրցս այսոցիկ խօսեցաւ ընդ
 մեզ Որդւո՞վք զոր եզ ժառանգ ամե-
 նայն, որով եւս զյաւիտեանն արար :
 3 Որ է յոյս փառաց եւ նկարագիր էու-
 թեան նորա, որ կրէ զամենայն բա-
 նիւ զօրութեան իւրոյ, ⁴սրբութիւն
 մեղաց մերոց արարեալ՝ նստաւ ընդ
 4 աջմէ՛ Մեծութեանն ի բարձունս : Այն-
 ճափ առաւել եղեալ քան զհրեշտակս,
 որչափ լու եւս քան զնոսս սնուն
 5 ժառանգեաց : Քանզի զո՞ երբեք սասց
 ի հրեշտակաց, Որդի իմ ես զու, ես
 այսօր ծնայ զքեզ. եւ գարձեալ թէ
 Ես եղէց նմա ի Հայր, եւ նա եղիցի
 6 ինձ յՈրդի : Այլ յարժամ միւսօրն զամ
 մուծցէ զանդրանիկն յաշխարհ, ասէ,
 Երկիր սրպոցին նմա ամենայն հրեշ-

7 տակք Աստուծոյ : Այլ ⁵առ հրեշտակն՝
 ասէ, Ո արար զհրեշտակս իւր հոգիս,
 8 եւ զպաշտօնեայս իւր՝ բոց հրոյ : Իսկ
 զՈրդին ⁶ասէ, Աթոս քո, Աստուած,
 յաւիտեանս յաւիտենից. զաւազան
 ուղղութեան՝ զաւազան արքայու-
 9 թեան քո : Սիրեցեր զարգարութիւն եւ
 ատեցեր զանօրէնութիւն. վասն այսօ-
 րիկ օծ զքեզ, Աստուած, Աստուած քո
 իւզով ուրախութեան առաւել քան
 10 զընկերս քո : Եւ, Դու, Տէր, ի սկզբա-
 նէ զերկիր հաստաակեցեր, եւ գործք
 11 ձեռաց քոց երկինք մաս. նոքա կորնչին,
 եւ գու կար ինաս. ամենեքեան
 12 իրբեւ զձորձս մաշեցին, Եւ իրբեւ
 զվերարկու ⁷զալարեացես զնոսս՝ ⁸Իր-
 բեւ զճանդերձ, եւ ⁹զալարեացին. բայց
 դու նոյն իսկ ես, եւ ամբ քս ոչ պա-
 13 կասեցին : Յո՞ երբեք սասց ի հրեշ-
 տակաց, Նիստ ընդ աջմէ իմմէ, մին-
 ճեւ եղից զվշնամիս քս սպասուանդան
 14 ոտից քոց : Ո՞չ ապաքէն ամենեքեան

¹Յայն, օգտեցայց, իմ, ուրախ եղէց քեւ
²Ո՞րնս՝ յաւելան, Ամէն :
³Ի բազմաւ պատե
⁴Ո՞րնս, անձամբ սրբութիւն

⁵Կամ, զհրեշտակաց
⁶Ի Յաննի պատե
⁷Յայն, փոխեցին
⁸Ո՞րնս, փոխեցես

հողիք են հարկաւորք որ առաքին ի սպասաւորութիւն վասն այնոցիկ որ ժառանգելոցն են զվրկութիւն :

ԳԼ Բ

1 ԵՂ. Վասն այնորիկ պարս է մեզ առաւել եւս ունկնդիր լինել բանիցն ասացելոց, զի մի՛ երբեք նուազես : 2 Եւս. Զի եթէ որ ի ձեռն հրեշտակաց յօսեցաւ բանն՝ հաստատուն եղեւ, եւ ամենայն յանցաւորութիւն եւ անհնազանդութիւն ընկալաւ զպատիժ : 3 պատուհասի, Մեք զիա՛րդ ասրեսցուք հեղձացեալք յայնպիսի փրկութենէ, որ սկիզբն ա՛ռ խօսելոյ ի Տեառնէ, եւ ի ձեռն այնոցիկ որ լուսնն՝ ի մեզ հաս :

4 Կառեցաւ. Վկայեալ յԱստուծոյ նշանօք եւ արուեստիւք եւ սխալէս զօրութեամբք եւ մասամբք Հոգւոյն Սրբոյ բսա իւրոց կամաց : 5 Զի ոչ եթէ հրեշտակաց հնազանդեցայց զհանդերձեալ աշխարհն, վասն 6 որոյ մեքս խօսիմք : Վկայեաց ոք ուրեք եւ ասէ, Զինչ է մարդ եթէ յիշեացես զնա, կամ որդի մարդոյ թէ չայց արասցես նմա : Փոքր մի խոնարհ արարեր զնա քան զհրեշտակս. փառօք եւ պատուով պսակեցեր զնա, եւ կացուցեր զնա ի վերայ ձեռակերտաց 8 քոց. Զամենայն ինչ հնազանդ արարեր ի ներքոյ սոխց նորա. արդ ի հնազանդեցուցանենք զամենայն՝ ոչինչ եթող անհնազանդ ի նմանէ. բայց այժմ ոչ եւս տեսանեմք հնազանդեալ նմա :

9 զամենայն : Այլ զփոքր մի խոնարհեալ քան զհրեշտակս տեսանեմք զՅիսուս վասն չարչարանաց մահուն, փառօք եւ պատուով պսակեալ, զի չնորհօքն Աստուծոյ վասն ամենեցուն զմահ ճա : 10 չակեսցէ : Զի վայել էր իսկ նմա (վասն որոյ ամենայն եւ որով ամենայն) բաղում որդիս ի փոսս ածէլ՝ զառաջնորդ փրկութեան նոցա չարչարանօք կատարել :

ՎԶ

11 Զի որ սրբէն եւ որ սրբին՝ ի միտջէ չէին ամենեքեան, վասն որոյ ոչ ամօթ համարի եղբարս անուանել զնոսս եւ 12 ասել, Պատմեցից զանուն քո եղբարց իմոց, ի մէջ եկեղեցւոյ օրհնեցից զքեզ :

13 Եւ զարձեալ թէ՛ Ես եղէց յուսացեալ ի նա. եւ զարձեալ՝ Ահաւասիկ ես եւ մանկունք ՚իմ, զոր ես ինձ Աստուած :

14 Արդ որովհետեւ մանկունք հազորդեցին արեան եւ մարմնոյ, եւ ինքն իսկ մերձաւորութեամբ կցորդ եղեւ նոցունց, զի մահուն ՚իւրով խափանեսցէ զայն որ զիշխանութիւն մահուն :

15 ունէր, այսինքն է՝ զՍատանայ. Եւ ասրեսցուցէ զայնոսիկ որ մահուն երկրէիւ հանապաղ կէին վտարանդեալք :

16 ի ծառայութիւն : Քանզի ոչ երբեք զհրեշտակաց բուռն հարկանէ, այլ զզաւակէն Արքաճամու բուռն հարկանէ :

17 Ուստի պարտ իսկ էր նմա ամենայնիւ եղբարց նմանել, զի ողորմած լինիցի եւ հաւատարիմ քահանայապետ յաստուածակոյս կողմանէ անսի, առ :

18 ի բաւելոյ զմեզս ժողովրդեանն : Զի որով ինքն չարչարեցաւ զփորձ առեալ կարող է եւ փորձանաւորացն օգնական լինել :

ԳԼ Գ

1 Աւստի, եղբարք սուրբք, երկնաւոր կոչմանն բաժանորդք, նայեցարուք ընդ Առաքեալն եւ ընդ Քահանայապետ խոստովանութեան մերոյ ընդ Յիսուս :

2 Քրիստոս. Որ հաւատարիմ է արարչին իւրոյ, որպէս եւ Մովսէս յամենայն տան նորա :

3 Զի առաւել եւս փառաց քան զՄովսէս արժանի եղեւ, որչափ առաւել պատիւ ունիցի քան :

4 զտունն՝ տանն առնելի : Զի ամենայն տուն կազմի յումէ կազմի. իսկ որ :

5 զամենայնն արար՝ Աստուած է : Մովսէս հաւատարիմ է յամենայն տան նորա իրբեւ զժառայ առ ի վկայութե :

6 նէ բանից ասացելոց. Այլ Քրիստոս իբրեւ որդի ի վերայ տան իւրոյ. որոյ տունն մեք իսկ եմք, միայն թէ զհամարձակութիւն եւ զպարճանս յուսոյն մինչեւ ի վախճան հաստատուն ունիցիմք :

7 Վասն որոյ այսպէս ասէ Հոգին Սուրբ, Այսօր եթէ ձայնի նորա լուսնցէք, Մի՛ խստացուցանէք զսիրտս ձեր իբրեւ ի դառնութեանն՝ յաւուրն փորձութեան յանապատի, Ուր փորձեցին :

զիս հարքն ձեր, քննեցին զիս եւ տե-
 10 սին զգործս իմ զքառասուն ամ. վասն
 որոյ տաղտկացայ ազգաւն այնուիկ,
 եւ ասացի, Միշտ մորբերալ են սրտիւք,
 եւ նոքա ոչ ծանեան զճանապարհս
 11 իմ. Որպէս երգուայ ի բարկութեան
 իմում թէ Մտցեն ի հանդիստ իմ:
 12 ԵՁ. Տեսէք, եզրարք, գուցէ երբեք
 լինիցի յումեք ի ձէնջ սիրտ չար ան-
 հաւատութեան՝ ապտամբ լինել յԱս-
 13 տուծոյ կենդանուոյ: Այլ միխիթարեցէք
 զմիմեանս զօրհնապաղ՝ մինչդեռ՝ աշ-
 14 օրդ առաջի կայ՝ զի մի՛ ոք խտտացի
 ի ձէնջ խաբէութեամբ մեղաց: Քանզի
 բժէ զսկիզբն հաստատութեանն մինչեւ
 15 ի վախճան պինդ կայցուք. Յասեյն,
 Այսօր եթէ ձայնի նորա լուիցէք, մի՛
 խտտացուցանէք զսիրտս ձեր իբրեւ ի
 16 դառնութեանն: Քանզի 2 ոմանք լուան
 եւ գառնացուցին, այլ ոչ ամենքեան
 որ՝ ելեալ էին յԵզրիպտոսէ ի ձեռն
 17 Մովսիսի: Յու՛մէ՞ տաղտկացաւ զքա-
 ռասուն ամն. ո՞չ ապաքէն ի յանցու-
 18 ցելոցն, որոց ոսկերքն անկան յանա-
 19 պատի անդ: Ո՞ւմ երգուաւ չմտանել
 ի հանդիսան իւր, եթէ ոչ՝ անհաւա-
 19 տիցն: Եւ տեսանեմք զի ոչ կարացին
 մտանել վասն անհաւատութեանն:

ԳԼ. Գ

1 Երկիցուք այսուհետեւ, 3 զուցէ ի թո-
 ղուլ զաւետիսն՝ ի մտանելոյ՝ ի հան-
 զիստ նորա, գտանիցի ոք ի ձէնջ
 2 նուազեալ: Քանզի եմք աւետարան-
 եալք որպէս եւ նոքայն. այլ նոցա
 ոչինչ օգնեաց լուր բանին, 3 չամօքե-
 լոցն ի հնազանդութիւն հաւատոց՝:
 3 Այլ մեք մտանեմք ի հանդիսան որք
 հաւատացաքս. որպէս եւ ասացն թէ
 Որպէս երգուայ ի բարկութեան իմում,
 թէ Մտցեն ի հանդիստ իմ. թէպէտ
 եւ արդինքնն ի սկզբանէ աշխարհի
 4 լինեալ էին: Քանզի ասէ ուրեք վասն
 աւուրն եւ թներորդի այսպէս. Եւ

1 Յ-նն, այսօր կոչի
 2 Կ-ի, ո՞ք լուան եւ դառնացուցին. ո՞չ ամե-
 նքեան որ
 3 Յ-նն, գուցէ, մինչդեռ կան մնան աւետիքն
 մտանելոյ
 4 Կ-ի, զի ոչ ամօքեցաւ հաւատովք յոր լուանն

հանգեաւ Աստուած յաւուրն եւ թնե-
 5 րորդի յամենայն գործոց իւրոց: Եւ
 6 աստ դարձեալ ասէ թէ Մտցեն ի հան-
 զիստ իմ: Եւ արգ՝ 5 քանզի արդեւան
 ոմանք մտանել՝ ի նա, եւ որք յառա-
 ջագոյն աւետարանեալն էին՝ չմտին
 7 վասն անհաւատութեանն: Դարձեալ
 այլ օր սահմանէ, զԱյսօրն ի Դաւթի
 եւ ասէ յետ այնչափ ժամանակաց,
 որպէս յառաջագոյնն ասաց, Այսօր
 եթէ ձայնի նորա լուիցէք, մի՛ խտտա-
 8 ցուցանէք զսիրտս ձեր: Զի եթէ զնո-
 սա Յետուայ հանգուցեալ էր, ապա
 վասն այլոց աւուր ոչ խօսել յետ այ-
 9 նորիկ: Արգ ուրեմն 6 նուազեալ է՝
 չարաթումն ժողովրդեանն Աստուծոյ:
 10 Զի որ եմուտ ի հանգիստն նորա, եւ
 նա հանգեաւ յիւրոց գործոց անտի,
 որպէս եւ Աստուած յիւրայոցն: ՎՁ
 11 Փութագուք այսուհետեւ մտանել
 յայն հանդիստ, զի մի՛ ոք ընդ նովին
 օրինակաւ անհաւատութեանն անկա-
 12 նիցի: Զի կենդանի է բանն Աստուծոյ
 եւ ազդող եւ հատու քան զամենայն
 սուր երկսայրի, եւ անցանէ մինչեւ
 ցորոշումն շնչոյ եւ ողւոյ եւ յօղից
 եւ ուզող, եւ քննիչ է մտաց եւ խոր-
 13 հրգոց սրտից. Եւ չիք արարած անե-
 րեւոյթ յերեսաց նորա, այլ ամենայն
 ինչ մերկապարանոց կայ առաջի աչաց
 նորա՝ զորմէ մեր բանքս են:
 14 Ունիմք այսուհետեւ Քահանայապետ
 մեծ անցեալ ընդ երկինս, զՅիսուս
 զՈրդին Աստուծոյ, պինդ կայցուք
 15 զխոստովանութիւնն: Քանզի ոչ եթէ
 ունիմք քահանայապետ որ չիցէ կարող
 չարչարակից լինել տկարութեան մե-
 րոյ, այլ փորձ է ամենայնիւ ըստ
 նմանութեան, առանց մեղաց:
 16 ԶԿ. Մատիցուք այսուհետեւ համար-
 ձակութեամբ առաջի աթոռոյ շնոր-
 հացն նորա, զի ընկայցուք զողոր-
 մութիւն եւ գոցուք շնորհս ի դէպ
 ժամանակի օգնականութեան:

ԳԼ. Ե

1 Զի ամենայն քահանայապետ ի մարդ-
 կանէ առեալ վասն մարդկան կայ

5 Յ-նն, քանզի կայ մնայ ոմանց մտանել
 6 Յ-նն, կայ մնայ 7 ի Յ-նն պ-իս-ի

յաստուածակոյս կողմն անդր, զի մատուցէ պատարագս եւ զոնս վասն
 2 մեղաց . Չափով չարչարակից կարող է լինել տղիտաց եւ մորթելոց , քանզի եւ ինքն իսկ տկարութեամբ զգածեալ
 3 է . Վասն այնորիկ հարկ է որպէս վասն ժողովրդեանն , նոյնպէս եւ ընդ անձին մատուցանել պատարագս վասն
 4 մեղաց : Եւ ոչ եթէ անձամբ ոք առնու պատիւ , այլ կոչեցեալն յԱստուծոյ ,
 5 որպէս եւ Ահարոն : Նոյնպէս եւ Քրիստոս ոչ եթէ անձին ինչ չուք եղ լինել քահանայապետ , այլ որ խօսեցանս առ նա՝ թէ Որդի իմ ես դու , ես այս-
 6 օր ծնայ դքեղ . Որպէս եւ ի միւսուումս սսէ , Դու ես քահանայ յաւիտեան
 7 ըստ կարգին Մելքիսեղեկի : Որ յաւուրս մարմնոյ իւրոյ աղօթիս եւ պաղատանս առ այն որ կարողն էր ասլրեցուցանել դիւս ի մահուանէ՝ ուժղին զոչմամբ եւ արտասուօք մատուցանէր , եւ լսելի լինէր առ լաւութեանն :
 8 Թէպէտ եւ Որդի է , ուսաւ ի չարչարանաց անտի զհնչողութիւն . Եւ իբրեւ կատարեալ , եղեւ ամենայն հնազանդելոց իւրոց պատճառք փրկու-
 10 թեանն յաւիտենից . Եւ անուանեցաւ յԱստուծոյ քահանայապետ յաւիտենից ըստ կարգին Մելքիսեղեկի :
 11 ԶԻ . Վասն որոյ բազումք են մեղքանք , եւ զժուարպատում ի մեկնել , քանզի խօթամիտք եղերուք լսելուք .
 12 Փոխանակ զի պարտ էր ձեզ լինել վարդապետս վասն ժամանակին , դարձեալ պիտոյ է ձեզ ուսանել թէ զինչ են նշանակիրք սկզբան բանիցն Աստուծոյ . եւ եղերուք կարօտք կաթին ,
 13 եւ ոչ հաստատուն կերակրոյ : Զի ամենայն որ կաթնկեր է՝ տղէտ է բանին արդարութեան , քանզի տղայ է :
 14 Այլ կատարելոցն է հաստատուն կերակուր , որոյ Վասն ի չափսն հասանելոյ՝ ճաշակելիքն կիրթ են ընտրութեան բարւոյ եւ չարի :

ԳԼ Զ

1 Վասն որոյ թողեալ զբան սկզբանն Քրիստոսի՝ ի կատարումն եկեցուք .

¹ Ի բազմա պատե
² Յայն , առ ընդելութեան

մի՛ միւսանգամ արկանել հիմն ապաշխարութեան ի մեռելոտի գործոց ան-
 2 տի , եւ հաւատոցն որ յԱստուած , եւ մկրտութեանցն վարդապետութեան , եւ ձեռնադրութեան ձեռաց , եւ յարութեան մեռելոց , եւ դատաստանին
 3 յաւիտենից : Եւ արք արասցուք զայն ,
 4 եթէ Աստուած հրամայեցէ : Քանզի անհնար է միանգամ ³ մկրտելոցն որ ճաշակեցին յերկնաւոր պարզեացն ,
 5 եւ հաղորդք եղեն Հոգւոյն Սրբոյ , եւ զգեղեցիկ բանին Աստուծոյ ճաշակն ճաշակեցին , եւ զդօրութիւնս հան-
 6 դերձելոյ աշխարհին , եւ կործանեսցին , միւսանգամ նորոգել յապաշխարութիւն , եւ վերստին ի խաչ հանել անձանց զՈրդին Աստուծոյ , եւ դար-
 7 ձեալ խայտառակել : Քանզի երկիր որ ըմպիցէ զանձրեւ բազում անգամ եկեալ ի վերայ նորա , եւ ծնանիցի արդինս չայեկանս նոցա վասն որոց գործիցին , ընդունի զօրնութիւն յԱս-
 8 տուծոյ . Իսկ որ բերէ փուշ եւ տատակ , անպիտան է եւ մերձ յանէծս , եւ վախճան նորա յայրումն :
 9 ԶԶ . Բայց հաստատեալ եմ վասն ձեր սիրելիք , ի լաւ անդր եւ որ լին է փրկութեամբ , ⁴ զի թէպէտ եւ այսպէս
 10 խօսիմք : Ոչ եթէ անիրաւ ինչ է Աստուած մոռանալ զգործն ձեր եւ զսէրն զոր ցուցէք յանուն նորա , զի պաշ-
 11 առիք զսուրբանս եւ պաշտէք : Եւ մեք ըղձանամք զի իւրաքանչիւր ոք ի ձէնջ զնոյն փոյթ ցուցանիցէ ի հաստատու-
 12 թիւն յուսոյն մինչեւ յվախճան . Զի մի՛ հիւանդամիտք լինիցիք , նմանողք եղերուք այնոցիկ որ հաւատովքն եւ երկայնամտութեամբ ժառանգեցին զա-
 13ւետիսն : Զի Աբրահամու խոստացեալ զաւետիսն՝ Աստուծոյ , քանզի յայլ ոք
 14 ի մեծ ոչ գոյր երդնուլ , Յանձն իւր երկուաւ եւ ասէ , Այո , օրհնելով օրհնեցից զքեզ , եւ բազմացուցանելով
 15 բազմացուցից զքեզ : Եւ այնպէս երկայնամիտ եղեալ՝ եհաս աւետեացն :
 16 Ապաքէն մարդիկ որ ինչ ի վեր է քան զինքեանս՝ յայն երդնուն , եւ ամեհ նայն հակառակութեան նոցա վճիռ ի
 17 հաստատութիւն՝ երդումնն է : Որով առաւել եւս կամեցեալ Աստուծոյ

³ Յայն , լուսաւորելոցն ⁴ Ի հանին պատե

յուզանել ժառանգաւորաց աւետեացն
 զհաստատութիւն խորհրդոյն իւրոյ,
 18 միջնորդեաց երգմամբ . Ձի երկու ան-
 փոփոխելի իրօքն որովք անհնար իցէ
 ստել Աստուծոյ՝ հաստատուն մխիթա-
 ռութիւն ունիցիմք, որք ասպասան
 եղեաք բուռն հարկանել զհանդերձեալ
 19 յուսոյն . Ձոր իբրեւ զխարխիս հաս-
 տատուն եւ անշարժ ունիցիմք ան-
 ձանց մերոց, որ եւ մտանիցէ ի ներքին
 20 կողմն վարագուրին . Ուր կարգապետն
 մեր Յիսուս եմուտ վասն մեր, ըստ
 կարգին Մեքիսեղեկի եղև քահանա-
 յապետ յաւիտենից :

ԳԼ Է

1 Քանզի այս Մեքիսեղեկ թաղաւոր էր
 Սաղիմայ, քահանայ Աստուծոյ բարձ-
 րելոյ, որ ել ընդ առաջ Աբրահամու,
 յորժամ դարձեալ գայր ի կոտորածէ
 2 թագաւորացն, եւ օրհնեաց զնա . Ու-
 ռում եւ տասանորդս յամենայնէ ետ
 Աբրահամ . նախ թարգմանի թագաւոր
 արդարութեան, ապա թագաւոր Սա-
 ղիմայ՝ որ է թագաւոր խաղաղութեան .
 3 Անհայր, անմայր, չհամարեալ յաղզս,
 որոյ ոչ սկիզբն աւուրց եւ ոչ կատա-
 րած կենաց . նմանեալ Որդւոյն Աս-
 տուծոյ՝ կայ մնայ քահանայ մշտնջե-
 նաւոր :
 4 Արդ տեսէք որպիսի ոք էր սա, ու-
 ռում եւ Աբրահամ տասանորդս ետ
 5 յաւարէ անտի, նահապետն : Եւ որք
 յորդուցն Ղեւեայ զքահանայութիւնն
 առնուն՝ պատուէր ունին տասանորդել
 զժողովուրդն ըստ օրինացն, այսինքն
 է զեղբարս իւրեանց . թէպէտ եւ ել-
 6 եալ իցեն յերանացն Աբրահամու . Իսկ
 չհամարեան յաղզս ի նոցանէ՝ տասա-
 նորդուց զԱբրահամ, եւ զնա որոյ
 7 զաւետութիւն ընկալեալ էր՝ օրհնեաց : Ձի
 առանց ամենայն հակառակութեան՝
 նուազն ի լաւէ անտի օրհնեսցի :
 8 Եւ աստ մարդք մահկանացուք տա-
 սանորդս առնուն . բայց անդ՝ ՚վկայե-
 9 ցաւ թէ կենդանի է : Եւ որպէս բա-
 նից կարդ է ասել, թէ Աբրահամաւ
 եւ Ղեւի իսկ որ զտասանորդան աւ-
 10 նոյր՝ տասանորդեցաւ . Ձի դեռ եւս

յերանս հօր իւրոյ էր, յորժամ ընդ
 առաջ եղև նմա Մեքիսեղեկ :
 11 Իսկ արդ՝ եթէ կատարումնն ի ձեռն
 Ղեւեացուց քահանայութեանն էր,
 (քանզի ժողովուրդն յայն օրէնսդրե-
 ցաւ,) զինչ պիտոյ էր ըստ կարգին
 Մեքիսեղեկի այլում քահանայի յառ-
 նել, եւ ոչ ասել թէ ըստ կարգին Ա-
 12 հարոնի : Այլ ի փոփոխել քահանայու-
 թեանն հարկ էր եւ օրինացն փոփո-
 13 խումն լինել : Ձի զորմէ այսպէսն ասի՝
 յայրմէ ազգէ կալաւ հազորութիւն,
 յորմէ ոչ ոք երբեք եղև հազորդ սե-
 14 զանոյն : Արդ յայտ իսկ է թէ յաղգէ
 Յուդայ ծաղեաց Տէր մեր, յորմէ ազգէ
 վասն քահանայից Մովսէս ինչ ոչ ճառ-
 15 եաց : Եւ եւս առաւել յայտ է թէ ըստ
 նմանութեան Մեքիսեղեկի յամենայն
 16 է այլ քահանայ, Որ ոչ ըստ մարմնա-
 ւոր պատուիրանին եղև, այլ ըստ
 զօրութեան կենացն անվախձանից :
 17 Քանզի վկայեցաւ թէ Դու ես քահա-
 նայ յաւիտեան ըստ կարգին Մեքի-
 18 սեղեկի : ՉԱբրահամարութիւն լինէր ա-
 ռաջին պատուիրանին վասն նորին
 տկարութեանն եւ անշահութեան .
 19 Քանզի ոչինչ կատարումն գործեցին
 օրէնքն, ³եւ մուտ ազնուական յու-
 սոյն որով մերձենամք առ Աստուած :
 20 Եւ այնչափ զի ոչ առանց երգման .
 (զի են ոմանք որ առանց երգման են
 21 կացեալ քահանայք . Բայց սա երդ-
 մամբ ի ձեռն այնորիկ որ ասացն ի նա,
 Երդուաւ Տէր եւ ոչ եւս զըջացի,
 22 Դու ես քահանայ յաւիտեան⁴.) Եւ
 այնչափ լաւագոյն ուխտի եղև երաշ-
 լաւոր Յիսուս :
 23 Եւ բաղում են կացեալ քահանայք
 վասն մահու արդել լինելոյ ի մշտնջե-
 24 նաւորել : Իսկ սա վասն յաւիտեան
 կալոյ՝ առանց սնցանելոյ ունի գրա-
 25 հանայութիւնն . Ուստի եւ կենդանի
 առնել համօրէն կարող է զմատու-
 ցեալսն նովաւ առ Աստուած . քանզի
 միշտ կենդանի է լինել բարեխօս վասն
 նոցա :
 26 Ա. Ձի այսպիսի իսկ եւ վայել էր
 մեզ քահանայապետ, սուրբ, անմեղ,

¹Յոնն, որ վկայեցաւն

²Յոնն, Ձի արհամարհութիւն
³Յոնն, այլ
⁴Բաւարժ յաւիտեան, ըստ կարգին Մեքիսեղեկի

անարատ, զատեալ ի մեղաւորաց եւ
 27 բարձրացեալ քան զերկինս . Որում ոչ
 հանապազ հարկ է, որպէս այլոց քա-
 հանայապետիցն, նախ վասն իւրեանց
 մեղացն պատարագս մատուցանել եւ
 ապա վասն ժողովրդեանն . իսկ սա
 զայն միանգամայն կատարեաց, զի
 28 զանձն իւր մատոյց պատարադ : Օ-
 շննքն զմարդիկ կացուցանեն քահա-
 նայապետս, զղածեալս տկարութեամբ,
 իսկ բանն երդման յետ օրինացն՝ զՈր-
 զի, որ յաւիտեան կատարեալ է :

ԳԼ Ը

1 Եւ բանից զուրի խօսիցս՝ այնպիսի
 ունիմք քահանայապետ, որ նստաւ
 ընդ աջմէ Մեծութեան աթոռոյն յեր-
 2 կինս, Սրբութեանցն պաշտօնեայ, եւ
 խորանին ճշարտութեան զոր Տէրն
 3 կանդնեաց եւ ոչ մարդ : Զի ամենայն
 քահանայապետ վասն մատուցանելոյ
 զղոճա եւ զպատարագս կայ . ուստի
 հարկ է եւ նմա ունել ինչ զոր մատու-
 4 ցանիցէ : Զի եթէ էր յերկրի, թերեւս
 չէր իսկ քահանայ . զի ՚գոյնն որ՝ մա-
 տուցանէին ըստ օրինացն պատարագ .
 5 Որք առակաւ եւ օրինակաւ պաշտէին
 երկնաւորացն, որպէս եւ հրամայեցաւ
 Մովսիսի, յորժամ գործելոց էր զվրան
 ժամուռն, Տեսչիբ, ասէ, արասցես
 զամենայն ըստ օրինակին որ ցուցաւ
 6 քեզ ի լերինն : Բայց արդ առատագոյն
 եւս պաշտաման եհաս Յիսուս, որչափ
 լաւագոյն եւս ուխտի է միջնորդ՝ որ
 յառաւել աւետիսն օրինադրեցաւ :
 7 Զի եթէ առաջինն անարատ էր, ա-
 8 պա երկրորդին տեղի ոչ խնդրէր : Նա
 աւանիկ բամբասէ զնոսա . եւ ասէ,
 Ահաւասիկ աւուրք եկեցեան, ասէ
 Տէր, եւ կատարեցիցի ի վերայ տանն
 Խորայելի եւ ի վերայ տանն Յուզայ
 9 ուխտ նոր . Ոչ ըստ ուխտին զոր եղի
 ընդ հարս նոցա յաւուրն յորում առի
 ի ձեռն հանել զնոսա յերկրէն Եդիպ-
 տացոց . եւ զի նոքա ոչ կացին յուխ-
 տին իմում, եւ ես անփոյթ արարի
 10 զնոցանէ, ասէ Տէր շամենակալ : Այլ
 այս է ուխտն զոր եղից տանն Խորա-

յելի յետ աւուրցն այնոցիկ, ասէ Տէր,
 տաց զօրէնս իմ ի միտս նոցա, եւ ի
 սիրտս նոցա գրեցից զնոսա, եւ եղէց
 նոցա Աստուած, եւ նոքա եղիցին ինձ
 11 ի ժողովուրդ : Եւ ոչ եւս ուսուցանի-
 ցեն իւրաքանչիւր զքաղաքակից իւր
 եւ իւրաքանչիւր զեղբայր իւր, եւ ա-
 սիցեն թէ Ծանիր զՏէր . զի ամենե-
 քին ծանոցեն զիս ի փոքրիկանց մինչեւ
 12 ցամեծամեծս նոցա . Զի քաւիչ եղէց
 անիրաւութեանց նոցա, եւ զմեզս նո-
 ցա եւ զանօրէնութիւնս այլ ոչ եւս
 յիշեցից :

13 Արդ ասելովն նոր՝ հնայոց զառա-
 ջինն . եւ որ հնանայն եւ ձերանայ՝
 մերձ է յապականութիւնս : ՎՋ

ԳԼ Թ

1 Ունել ունէր եւ առաջինն իրաւունս
 պաշտաման Յայնժամ զաշխարհական
 2 սրբութիւնն : Զի խորանն առաջին
 հանդերձեցաւ շայսպէս, յորում աշ-
 տանակն եւ սեղանն եւ հացն նուի-
 3 րաց, որ Սրբութիւնն կոչէր : Եւ յետ
 երկրորդ վարազուրին խորանն որ կո-
 4 չէր Սրբութիւն սրբութեանց . Յորում
 կայր բուրվառն ոսկի, եւ արկղն կտա-
 կարանաց պատեալ ներքոյ եւ արտա-
 քոյ ոսկւով, յորում սափօրն ոսկի լի
 մանանայիւ, եւ գաւազանն Ահարոնի
 որ ծաղկեցաւ, եւ տախտակը կտակա-
 5 րանացն . Եւ ի վերայ նորա քերտվէքն
 փառաց որ հովանի ունէին ի վերայ
 քաւութեանն, վասն որոյ ոչ է այժմ
 ասել մի ըստ միոջէ :
 6 Եւ այն ամենայն իբրեւ այնպէս
 հանդերձեալ կայր, յառաջին խորանն
 յամենայն ժամ մտանէին քահանայքն
 7 զպաշտամունսն կատարել . Բայց յերկ-
 րորդն մի անգամ ի տարւոջն քահա-
 նայապետն . եւ զայն ոչ առանց ար-
 եան, զոր մատուցանէր վասն իւր եւ
 վասն ժողովրդեանն անդիտութեան .
 8 Զայս ցուցեալ Հոգւոյն Սրբոյ մինչ-
 չեւ յայտնեալ էր ճանապարհի սրբու-
 թեանցն, քանզի դեռ առաջին խորանն
 9 ունէր զհաստատութիւն . Որ է առակ
 ժամանակին որ առաջի կայր, յորում
 պատարագքն եւ զոհք մատչէին, որք

1 Ունէր, գոյին քահանայք որ
 2 ի Եւսեօն պատե

3 կու, և

ոչ կարէին ըստ միտս կատարել զպաշ-
տօնեայան, բայց միայն կերակրովք
10 եւ ըմպելեօք, Եւ պէսպէս մկրտու-
թեամբք՝ մարմնոյ արգարութիւնքն
որ մինչեւ ի ժամանակս ուզողութեանն
11 ի վերայ կային: Այլ Քրիստոս եկեալ
Քահանայապետ հանգերձելոցն բար-
եաց, մեծաւն եւ կատարելով եւ ան-
ձեռագործ խորանաւն, այսինքն է՝ որ
12 ոչ յայց արարածոց, Եւ ոչ արեամբ
նորիացաց եւ զուարակաց, այլ իւրով
արեամբն եմուտ մի անգամ ի սրբու-
թիւնսն, չաւիտենականս գտեալ զիբը-
13 կութիւն: Զի եթէ արիւն ջրուցն եւ
նորիացաց եւ մոխիր երնջոցն ցանեալ՝
զպղծեալսն սրէր առ ի մարմնոյ սրբու-
14 թիւնէ, Ո՛րչափ եւս առաւել արիւնն
Քրիստոսի, որ ի ձեռն Հոգւոցն յա-
ւիտենականի մատոյց զանձն անարատ
՚պատարագ Աստուծոյ, սրբեցէ զսիղծ
մտաց ձերոց ի մեռելոտի գործոց ան-
15 տի՝ պաշտել զԱստուած կենդանի: Եւ
վասն այնորիկ նորոյ ուխտիս է միջ-
նորդ, զի յորժամ մահ լինիցի ի փրկու-
թիւն վասն առաջին ուխտին յանցա-
նաց, զաւետիս առցեն հրաւիրեալքն
16 ի ժառանգութիւնն յաւիտենից: Քան-
զի ուր կտակ է, հարկ է զմահ ի մէջ
17 բերել զկտակազրին: Զի կտակ յետ
մահու հաստատուն է. ապա թէ ոչ՝
զիւրդ իցէ հաստատուն, մինչ կտա-
18 կազիրն կենդանի է: Ուստի եւ ոչ
առաջինն առանց արեան նորոգէր:
19 Քանզի իբրեւ սլատմեցան ամենայն
պատուիրանք օրինացն ի Մովսիսէ
ժողովրդեանն, առեալ զարիւն ջրուցն
եւ նոխազացն, ջրով եւ բրդով կար-
մրով եւ զոպայիւ, զկտակարանօքն իսկ
եւ զամենայն ժողովրդեամբն սրսկեաց,
20 Եւ սսէ, Այս է արիւն կտակին զոր
21 պատուիրեաց ձեզ Աստուած: Եւ զսո-
րանաւն եւ զամենայն կահիւ սպա-
22 սուն նոյնպէս սրսկեաց զարիւնն: Եւ
զրեթէ ամենայն ինչ արեամբն սրբէր
ըստ օրինացն, եւ առանց հեղման ար-
եան չլինէր թողութիւն:
23 Ապա հարկ էր Յօրինաւորացն այն-
պիսեօքն սրբել. եւ բուն իսկ երկնա-
ւորացն՝ առաւել եւս պատարագօք

24 քան զնոյնս: Զի ոչ եթէ ի ձեռագործ
սրբութիւննս մեռու Քրիստոս յօրի-
նակս ճշմարտութեանն, այլ ի բուն
իսկ յերկինս, ՚յանդիման լինել երե-
25 սացն Աստուծոյ վասն մեր: Ոչ զի բա-
զում անգամ մատուցանիցէ զանձն
՚պատարագ՝ որպէս քահանայապետն
որ մտանէր ՚սրբութիւն սրբու-
թեանցն՝ ամի ամի արեամբ օտարաւ:
26 Ապա թէ ոչ՝ սլարտ էր նմա բազում
անգամ չարչարել ի սկզբանէ աշխարհի.
բայց արգ աւասիկ մի անգամ ի կա-
տարած յաւիտեանց յանարգութիւն
մեղաց իւրով պատարագաւն յայտ-
27 նեալ է: Եւ զոր օրինակ կայ մնայ
մարդկան մի անգամ մեռանել եւ յետ
28 այնորիկ գատատան, Նոյնպէս եւ
Քրիստոս մի անգամ մատուցեալ ՚պա-
տարագ առ ի բառնալոյ զմեզս բազ-
մաց. իսկ յերկրորդումն առանց մեղաց
յայանեսցի այնոցիկ, որ ակն ունիցին
նմա ՚հաւատովք ի փրկութիւն:

ԳԼ Ժ

1 Բ. Քանզի զստուեր հանգերձելոյ
բարեացն ունէին օրէնքն եւ ոչ զնոյն
կերպարանս իրացն, ամի ամի զնոյն
պատարագս մատուցանեն ցանդ, որք
ոչ են կարող զմատուցեալսն կատա-
2 րել. Ապա թէ ոչ՝ զազարէին ի մա-
տուցանելոյ, վասն եւ ոչ մի ինչ այ-
նունետեւ խիղճ մտաց ունելոյ սլաշ-
3 տօնէիցն մի անգամ սրբեցելոյ. Այլ
անգէն ի նմին ի յիշատակս մեղացն
4 կային ամի ամի. Քանզի ոչ կարէր
արիւն նոխազացն եւ ջրուց բառնալ
5 զմեզս: Վասն որոյ ի մտանել իւրում
յաշխարհ՝ ասէ, Զգոհս եւ զպատա-
6 տատեցր ինձ. Ընդ ողջակէզս եւ ընդ
7 վասն մեղացն ոչ հաճեցար: Յայնժամ
ասացի թէ Ահաւասիկ եկի (ի ճառս
զրոց յրեալ է վասն իմ) առնել զկամս
8 քո, Աստուած: Վերադոյնն ասէ թէ
Ընդ գոհս եւ ընդ պատարագս եւ ընդ
ողջակէզս եւ ընդ վասն մեղացն ոչ
հաճեցար, եւ ոչ կամեցար (որք ըստ
9 օրինացն մատչէին), Ապա ասէ,

13-նն, յաւիտենական փրկութիւն գտեալ
14-նն, զմիայն պատու
15-նն, օրինակացն երկնաւորաց

4-նն, այժմ յանդիման
5-նն, ի սրբութիւնն
6-նն, ի բառնալոյ

Ահաւատիկ զամ առնել զկամս ըր, Աստուած. մերժէ զառաջինն զի զերկ-
 10 րորդն հաստատեցէ. Որով կամօք եւ մեր սրբեցաք ի ձեռն պատարագի մարմնոյն Յիսուսի Քրիստոսի մի անգամ,
 11 Եւ ամենայն քահանայապետ կայ հանապազորդ ի պաշտաման, եւ զնոյն պատարագս մատուցանէ բազում անգամ, որք ոչ երբեք կարող են բառ-
 12 նալ զմեզս. Իսկ սա զմին վասն մեզաց մատոյց պատարագ, եւ մշանջենաւոր
 13 նստաւ ընդ աջմէ Աստուծոյ. Եւ այստուհետեւ ակն ունի, մինչեւ զիցին թշնամիք իւր ի ներքոյ օտից իւրոց:
 14 Քանզի միով պատարագաւ կատարեաց զսրբեալսն ի մշանջենաւորս:
 15 Այլ վկայէ մեզ եւ Հոգին Սուրբ
 16 յետ ասելոյ յառաջագոյն, Եթէ՛ Այս է ուխտն զոր եպից² ընդ հարս նոցա՝ յետ աւուրոյն այնոցիկ, ասէ Տէր, տաց զօրէնս իմ ի սիրտս նոցա, եւ ի
 17 խորհուրդս նոցա զրեցից զնոսա, Ապա՝ ասէ թէ՛՝ Ձմեզս նոցա եւ զանօրէնութիւնս նոցա այլ ոչ եւս յիշեցից:
 18 Իսկ ուր թողութիւն է, ոչ եւս պիտոյ է վասն մեզաց պատարագ: ՎՋ
 19 Ունիմք այստուհետեւ, եղբարք, համարձակութիւն ի մուտս սրբութեանցն
 20 արեամբն Յիսուսի, Չոր նորոզեաց մեզ ճանապարհ նորոզ եւ կենդանի ի ձեռն վարագործին, այսինքն է՝ մարմնոյն իւրոյ, եւ քահանայ մեծ ի վերայ
 22 տանն Աստուծոյ, Մատիցուք ճշմարիտ սրտիւք, լուծթեամբ հաւատոց, լուացեալ զսիրտս ի իւզձէ՛ չարեաց եւ մկրտտեալ զմարմին ի ջուրն սրբութեան:
 23 Պինդ կայցուք զխոստովանութիւն անչարժ յուսոյն, զի հաւատարիմ է
 24 որ խոստացաւս: Եւ զգուշացուք միմեանց յորդորմամբք սիրոյ եւ զօր-
 25 ծոց բարեաց. Եւ մի՛ թողցուք զժողովս միմեանց, սրպէս եւ սոյնոր են ոմանք. այլ միսխարեսցուք, եւ այնչափ եւս առաւել՝ որչափ տեսանիցէք զօրն մերձեալ:
 26 Ձի կամակար մտք եթէ յանցանիցեալք յետ ընդունելութեան պիտուցեան ճշմարտութեանն, այնուհետեւ ոչ եւս պիտոյ է վասն մեզաց պատար-

27 րագ, Այլ անեղ ակնկալութիւն դատաստանին, եւ նախանձ հրոյն որ ու-
 28 տիցէ զհակառակորդան: Արհամարհեալ ուրուք զօրէնսն Մովսիսի, առանց ո-
 29 վկայիւք մեռանէք. Իսկ ո՛րչափ սաստիկ պատժոց արժանի համարիցիք զայն, որ վրդին Աստուծոյ առ օտն ենար. եւ զարիւն Յնորոյ ուխտին խառնակ համարեցաւ որով եւ սրբեցաւն, եւ զՀոգին չնորհաց թշնամա-
 30 նեաց: Այլ զիտեմք զայն որ ասացն, Իմ են վրէժխնդրութիւնք, եւ ես հատուցից, ասէ Տէր. եւ զարձեալ թէ՛
 31 Դատի Տէր զժողովուրդ իւր: Ահ մեծ է անկանել ի ձեռս Աստուծոյ կենդանոյ:
 32 Արդ յիշեցէք զաւուրսն զատաջինս, յորս լուսաւորեալք բազում ճգանց
 33 եւ չարչարանաց համբերէք. Մերթ ի նախատինս եւ ի նեղութիւնս խացտառակեալք, մերթ կցորդ այնպիսեաց
 34 վաստակաւորացն լինել: Քանզի եւ ընդ կասեալս՝ չարչարեցարուք, եւ զյայտաւորութիւն ընչից ձերոց խնդու-
 35 թեամբ ընկալարուք, քանզի զիտէիք թէ լաւագոյն եւս ստացուածս ունիք անձանց յերկինս, ուր կանն եւ մնան:
 36 Արդ մի՛ մերժէք ի ձէնջ զհամարձակութիւնն ձեր, յորում կայ մեծաց
 37 վարձուց հատուցումն: Պիտոյ է ձեզ համբերութիւն, զի զկամս Աստուծոյ
 38 արարեալ՝ հասջիք աւետեացն: Ձի փոքր մեւս եւս քան որչափ որ դա-
 39 լոցն իցէ՛ եկեցէ, եւ ոչ յամեցէ: Ձի արդարն ծիմ ի հաւատոց կեցցէ. եւ եթէ յերկմիտս ոք իցէ, ոչ հաճեցիք
 40 ընդ նա անձն իմ: Բայց մեր ոչ եթէ երկմտութեամբ եմք ի կորուստ, այլ հաւատովք ի վերկութիւն հողուց:

ԳԼ ԺԱ

1 Ձինչ են հաւատք, եթէ ոչ յուսա-
 2 զիմանութիւն որոց ոչն երեւին: Ձի նովաւ վկայեցան առաջինքն:
 3 Հաւատովք իմանամք հաստատեալ զյաւիտեանս բանիւ Աստուծոյ, յաներեւութից զերեւելիսս եղեալ:
 4 Հաւատովք լաւ պատարագս Հարէլ

¹Թշնն, զի յետ
²Յոյն, ընդ նոսա

³Ի Յոանին պատմե

⁴Որհն, ի կապանս իմ

⁵Յօանն պատմե

քան զկայէն մատուցանէր Աստուծոյ, որով վկայեցաւ իսկ արդար լինել. զի ի վերայ պատարագացն եղև վկայութիւն նմա յԱստուծոյ. զի թէպէտ եւ մեռաւ ի նմին, սակայն տակաւին խօսի:

5 Հաւատովք Ննովք փոխեցաւ, զի մի՛ զմահ՝ ճաշակեսցէ. եւ ոչ ուրեք գտանէր, քանզի փոխեաց զնա Աստուած. եւ յառաջ քան զփոխելն նորա վկայեցաւ հաճոյ լինել Աստուծոյ:

6 Բայց առանց հաւատաց անհնար է հաճոյ լինել. այլ հաւատալ արժան է այնո՛ր որ մերձեհայ առ Աստուած՝ թէ է՛ Աստուած. եւ որ խնդրենն զնա՝ լինի պարգեւատր:

7 Հաւատովք առեալ հրաման Նոյի վասն չիւ եւս երեւելեացն, գահի հարեալ կալմէր զտապանն ի փրկութիւն տան իւրոյ, որով դատեցաւ զաշխարհ, եւ հաւատոցն արդարութեան եղև ժառանգաւոր:

8 Հաւատովք ²որ Աբրահամն կոչեցաւ՝ ունկնդիր եղև երանելի տեղին զոր առնլոց էր ի ժառանգութիւն. ել զնաց, եւ ոչ գիտէր յո՛վ երթիցէ:

9 Հաւատովք պանդխտեցաւ յերկրին աւետեաց իբրև յօտարութեան, խորանօք բնակեաց Իսահակաւ եւ Յակոբաւ հանդերձ, ժառանգակցօք նոցին աւետեաց: Քանզի ակն ունէր հիմարք հաստատելոյ քաղաքին, որոյ ճարտարարև եւ արարիչ Աստուած է:

11 Հաւատովք եւ ինքն Սառա ³որ աժուըն էր՝ զօրութիւն առնլոյ զսերմն ³որդեծնութեան՝ բնդունէր, եւ ի սարժառ հասակի ³ծնանէր. քանզի հաւատարիմ համարեցաւ զայն որ խոստացան:

12 Վասն որոյ եւ ի միօջէն ծնանէին, եւ այն՝ ⁴յանցեալ ժամանակի՝, իբրև զառտեղս երկնից բազմութեամբ, եւ իբրև զաւազ առ ափն ծովու առանց թուոյ:

13 Ըստ հաւատոյ մեռան ամենեքին սոքա, եւ չիւ եւս ընկալեալ զաւետիսն. այլ ի հոռուստ տեսին զնոսա՝ ⁵եւ զնծացան, եւ խոստովան եղևն եւ թէ օտարք եւ պանդուխտք են յերկրի:

14 Զի որք զայնպիսինս խօսին՝ յայտ առնեն եթէ գաւառ իմն խնդրեն: Զի եթէ զայն յիշէին ուստի ելինն՝ գոյր

16 ժամանակ դառնալոյ անդրէն: Նա աւանիկ աղնուականի իմն ցանկացեալ են, այսինքն է երկնաւորին. վասն որոյ ոչ ամօթ համարի Աստուած կոչել նոցա Աստուած, քանզի պատրասեաց նոցա քաղաք:

17 Հաւատովք մատոյց Աբրահամ ի փորձութեան իւրում զԻսահակ՝ չպատարազ. եւ զմիամօրն մատուցանէր, որոյ զաւետիսն ընկալեալ էր: Որում ասացան, թէ Իսահակաւ կոչեսցի:

18 Բեզ զաւակ. եզ ի մտի իւրում թէ եւ ի մեռելոց կարող է յարուցանել Աստուած. ուստի եւ յառակս իսկ ընկալաւ զնա:

20 Հաւատովք վասն հանդերձելոց իրաց օրհնեաց Իսահակ զՅակովբ եւ զՆսաւ:

21 Հաւատովք Յակովբ ի մեռանէն իւրում զիւրաքանչիւր ոք յորդոցն Յովսեփու օրհնեաց, եւ երկիր եպազ ի ծագ զաւազանի իւրոյ:

22 Հաւատովք Յովսեփ ի վախճանել իւրում յիշեաց զբն որդւոցն Իսրայելի, եւ վասն ոսկերաց իւրոց սլատուերեաց:

23 Հաւատովք ⁶զՄովսէս իբրև ծնան՝, թաքուցաւ ամիսս երիս ի հարց իւրոց, քանզի տեսին կայտառ զմանուկն, եւ ոչ զանգիտեցին ի հրամանէ թագաւորին:

24 Հաւատովք Մովսէս, իբրև աճեաց, ուրացաւ կոչել որդի գտներն Փարաւոնի: Լաւ համարեցաւ չարչարել ընդ ժողովրդեանն Աստուծոյ, քան առ ժամանակ մի վայելի ի մեզս:

26 Կարեւոր համարեցաւ զնախատիսն Քրիստոսի քան ⁸զմեծութիւն զանձուցն՝՝ Եգիպտացւոց, զի հայեցեալ ակն ունէր վարձուցն հատուցման:

27 Հաւատովք թողոյր զերկիրն Եգիպտացւոց, եւ ոչ երկնչէր ի ցասմանէ թագաւորին, զի ⁹զաներեւոյթման իբրև զտեսեալ համարութեամբ համարեցաւ: Հաւատովք արար զղատիկն եւ զհեղունն արեանն, զի մի՛ սատակիչն անդրանկաց մերձեհայցէ ի նոսա:

¹ Ի Զաւն, Կալուստ
² Կալ, կոչեցեալ Աբրահամու
³ Ի Բաւալ, Կալուստ
⁴ Զաւն, ի մեռելոյ

⁵ Ուստ, և հաւատոցին և
⁶ Զաւն, Մովսէս իբրև ծնաւ
⁷ Զաւն, Առաւել մեծութիւն
⁸ Զաւն, զգանձս ⁹ Զաւն, զԱներեւոյթն

29 Հաւատովք անցին ընդ ծոփն Կարմիր իրբեւ ընդ ցամաք երկիր . զորոյ զփորձ առեալ եղիպտացւոցն՝ ընկզմեցան :

30 Հաւատովք պարիսպքն Երիքովի անկան , չուրջ եկեալ զնորօք զեւթն օր :

31 Հաւատովք Րախաբ պոռնիկ ոչ կորեաւ ընդ անհաւատսն , որոյ ընկալեալ էր զըրտեսսն խազազուծեամբ :

32 Եւ արգ զինչ եւս ասացից . զի չէ բաւական ժամանակս պատմելոյ վասն Գեղէնի , Բարակայ , Սամիսոնի , Յեփթայեայ , Դաւթի եւ Սամուելի եւ :

33 Վայոյց մարգարէիցն . Որք հաւատովք պարտեցին զժագաւորութիւնս , գործեցին զարգարութիւն , հասին աւելտեաց , խցին զբերանս առիւծուց , Շիջուցին զզօրութիւն հոյ , ապրեցան ի բերանոյ սրոյ , զօրացան ի սկարութիւնէ , եղևն զօրաւորք ի պատերազմի ,

35 ասին զրանակն օտարաց . Ընկալան կանայք ի յարութիւնէ զմեռեալս իւրեանց . կէսք կոչկոծեցան , եւ չեւ եւս ընկալեալ զբիրկութիւն , զի լաւագոյն

36 յարութեանն հասանիցեն . Եւ կէսք զտանջանաց եւ զզանից զփորձ ափն ,

37 զկապանաց եւ զբանտից . Քարկոծեցան , սղոցիցան , փործեցան , սպանմամբ սրոյ մեան , չըջեցան լաշկամաշկօք եւ մորթովք այծենօք . կաբօտեալք , նեղեալք , չարչարեալք :

38 (Զորս ոչ արժէ աշխարհս .) յանապատի մոլորեալք եւ ի լերինս եւ յայրս եւ ի փապարս երկիր :

39 Եւ սօքա ամենեքին վկայեալք ի հաւատոցն , չեւ եւս ընկալան զաւելտին . Սատուծոյ վասն մեր Չլաւագոյն համարեալ՝ , զի մի՛ առանց մեր կատարեսցին :

ԳԼ ԺԲ

1 Այսուհետեւ եւ մեք որ այսչափ չուրջ զմեկք մածեալ ունիմք զբազմութիւն վկայից . Յիշարտութիւն զամենայն իրաց ընկեսցուք եւ զմեզ ⁴կարեւորս , համբերութեամբ ընթացուք ի պատերազմ որ առաջի կայ մեզ :

¹ Ի Բաղւառ պատմ
² Յայն , լաւագոյն տեսեալ կանխաւ
³ Կաթ , զծանրութիւն
⁴ Յայն , որ զիւրաւն պաշարեն

2 Հայեսցուք ի զօրագլուխն հաւատոց եւ ի կատարինն Յիսուս , որ փոխանակ ուրախութեանն որ նմա առաջի կայր՝ յանձն առ զխաչն , արհամարհեաց զամօթն , նստաւ ընդ աջմէ աթոռոյն Աստուծոյ :

3 Աղէ ամէք զմտաւ , որ զայսպիսի համբերութիւն ի մեզաւորաց հակառակութենէ անտի կրեաց , զի մի՛ աշխատք լինիցիք անձամբք ձերովք եւ լքանիցիք :

4 Զի չեւ եւս արեամբ չափ պատերազմեալք հակառակ կացէք մեզացն . Եւ մոռացարուք զմխիթարութիւնն որ ընդ ձեզ իբրեւ ընդ որդեակս խօսի :

5 Գ . Որդեակ իմ , մի՛ լքանիր ի խրատու Տեառն , եւ մի՛ վատիցիս յանդիմանեալ ի նմանէ :

6 Զի զօր սիրէ Տէր՝ խրատէ , տանջէ զամենայն սրղի զոր ընկուսի :

7 Ի խրատու համբերութեան կայք , իրբեւ յորդիս մատուցեալ է ի ձեզ Աստուած . ո՞ր որդի է զոր ոչ խրատիցէ հայր :

8 Զի եթէ առանց խրատու լինիցիք , որով ամենեքին բաժանորդք եղևն , ապա խորթք իցէք եւ ոչ որդիք :

9 Զի եթէ ի մարմնաւոր հարցն մերոց զոր ունիմք խրատիչս՝ պատկանեմք , բ՛րչափ եւս առաւել հնազանդեսցուք Տօրն հողոց ,

10 եւ կեցցուք : Զի սօքա առ սակաւ ժամանակս ըստ կամաց իւրեանց խրատեն . իսկ նա վասն օգտի , առ ի յընդունելոյ զարբութիւն նորա : Ամենայն խրատ առ ժամանակն ոչ ուրախութեան թուի , այլ՝ տրտմութեան , բայց յետոյ օտուղ խազազուծեան նովաւ կրթեցելոցն հատուցանէ յարգարութիւն :

11 Վասն որոյ զձեռս լքեալս եւ զծուկս կթոտս հաստատեցէք . Եւ զշաւիզս ուղիզս արարէք ոտից ձերոց , զի մի՛ որ կազն իցէ՛ զլորիչի , այլ մանաւանդ բժշկեսցի :

12 Զխազազութեան զհետ երթայք ընդ ամենեկին եւ զսրբութեան , առանց իրոյ ոչ ոք տեսանիցէ զՏէր :

13 Զգոյշ ըրուք , զուցէ ոք յեսնեալ գտանիցի ի շնորհացն Աստուծոյ . մի՛ ոք արմատ զանութեան ի վեր երեւեալ նեղիցէ , եւ նովաւ բազումք պղծիցին :

14 Մի՛ ոք պոռնիկ եւ պիղծ իբրեւ զԵսաւ , որ ընդ միոյ կերակրոյ զանդրանկութիւնն վաճառեաց , Գիտէք

զի թէպէտեւ յետոյ կամեցաւ ժառանգել զօրհնութիւնսն, խոտան զտաւ . զի եւ ապաշխարութեան տեղի ոչ եզրիտ, թէպէտեւ արտասուօք խնդրեաց զնա :

- 18 Դ. Զի ոչ էք մատուցեալ առ լեառն շօշափելի, որ հրովն վառեալ էր, ¹եւ միտով եւ մատախողով եւ խաւարաւ
- 19 եւ մթով, Ուր փողն հնչէր եւ բարբառ պատգամացն՝. ուստի որք լուանն՝ ²հրաժարեցին, զի մի՛ կրկնեսցի առ
- 20 նոսա բանն . Բանզի ոչ հանդարտէին հրամանին . ³Թէպէտեւ դազան մերձենայր ի լեառն, քարկոծ լինէր՝
- 21 եւ այնպէս անազին էր տեսին, զի եւ Մովսէս ասէր եթէ Զահի հարեալ
- 22 եմ եւ գողամ : Այլ մատուցեալ էք ի Սիովն լեառն, եւ ի քաղաք Աստուծոյ կենդանւոյ, յերուսաղէմ յերկինս, եւ
- 23 ի բերաւոր բանակս հրեշտակաց, եւ յեկեղեցիս անդրանկաց զրկոց յերկինս, եւ առ դատաւորն ամենեցուն Աստուած, եւ յոգիս արդարոց կատարելոց, եւ ի նորոց կտակարանաց միջնորդն Յիսուս, եւ ի հեղումն արեան նորա որ առաւել խօսի քան զՀաբելին :
- 25 Զոյոյ լերուք, զուցէ հրաժարիցէք յայնմանէ որ խօսեցաւս . զի եթէ նոքա ոչ կարացին զերծանել, հրաժարեալք յայնմանէ որ յերկրին հրաման տայր, ս՛րչափ եւս առաւել մեք, եթէ յերկնաւորէն թիկոնս դարձուցանիցցեմք . Որոյ ձայնն զերկիր շարժեաց յայնժամ, եւ այժմ խոստացեալ է եւ ասէ, Միւսանդամ շարժեցից ոչ միայն
- 27 զերկիր, այլ եւ զերկինս : Այլ միւսանդամն յայտ առնէ զշարժելոցն իբրեւ զեկելոց փոփոխումն, զի հաստատուն
- 28 կացցեն անարժքն : Վասն որոյ թագաւորութիւն անշարժ ընկալեալ սինդ կայցուք զչնորհան, որով սլաշտեմք զԱստուած հաճութեամբ՝ անհր եւ զորութեամբ . Բանզի Աստուած մեր հուր ծախիւ է :

ԳԼ. ԺԳ

- 1 Եղբայրս թրութիւն հաստատեցի ⁴առ
- 2 ձեզ՝ : Զօտարս թրութիւն մի՛ մոռանայք, զի այնու ոմանք յանպէտս ընկալան զհրեշտակս : Յուշ լիցին ձեզ կապեալքն, որպէս թէ զուք ընդ նոսա կապեալք իցէք . եւ չարչարեալքն, որպէս թէ եւ զուք իսկ ⁵մարմնաւորք
- 4 էք՝ : Պատուական է ամուսնութիւն ամենեւին, եւ սուրբ՝ անկողինք . բայց զչունս եւ զսլոտնիկս դասի Աստուած :
- 5 Բարք անարձաթասէրք լինիցին, բաւական համարել որչափ ինչ ի ձեռս իցէ . քանզի ինքն իսկ սաց, Ոչ թողից զքեզ եւ ոչ ընդ վայր հարից .
- 6 Որպէս զի համարձակ լիցուք ասել, Տէր է իմ օգնական եւ ես ոչ երկեաց, զի՛ արասցէ ինձ մարդ : Յիշեցէք զառաջնորդս ձեր որ խօսեցան ձեզ զբանն Աստուծոյ . հայեցեալք յելս գնացից նոցա՝ նմանողք եղբորուք հաւատոցն :
- 8 Յիսուս Բրիտոս երէկ եւ այսօր,
- 9 նոյն եւ յաւիտեանս : Յուսմունս պէտս եւ յօտարաձայնս մի՛ զանդաչէք . զի լաւ է շնորհօք հաստատել զսիրտս եւ ոչ կերակրովք . որովք ոչինչ օտանեցան որ այնպէսն զնացին :
- 10 Ե. Ունիմք մեք սեղան, ուստի ոչ ունին իշխանութիւն ձաշակել որք
- 11 սլաշտն զպաշտօն խորանին . Զի որոց անասնոց մատչէր արիւնն ի սրբութիւնսն վասն մեղաց ի ձեռն քահանայապետին, նոցուն մարմինք այրէին
- 12 արտաքոյ բանակին : Վասն որոյ եւ Յիսուս, զի սրբեսցէ իւրով արեամբն զժողովուրդն, արտաքոյ զբանն չար
- 13 չարեցաւ : Արդ եկալք ելցուք առ նա արտաքոյ բանակին՝ առեալ յանձն զնա
- 14 խատինս նորա : Բանզի ոչ եթէ ունիմք քաղաք որ աստէն մալոց իցէ,
- 15 այլ զհանդերձեալսն խնդրեմք : Արդ ի ձեռն նորա մատուցուք պատարագ օրհնութեան յամենայն ժամ Աստուծոյ . այսինքն է՝ զպտուղ չբթանց խոտ
- 16 տովանկոց յանուն նորա : Զբարերարութիւնս եւ զհաղորդութիւնս մի՛ մոռանայք, զի ընդ այնպիսի սլատարագս
- 17 հաճի Աստուած : Ունինդ լերուք

¹ Յօնն, եւ ոչ ի մեզ եւ ի խաւար եւ ի մրբիկ,
 (19) Եւ ի հնչումն փողոյ եւ ի բարբառ պատգամոց
² Ամ, աղաչեցին
³ Յօնն, Մինչեւ իսկ գազան մերձենայցէ ի լեառն, քարկոծեսցի, սննդ յառեւան, կամ նետիւք խոցոտեսցի

⁴ Ի Յօնն ուստի ⁵ Յօնն, էք ի մարմնի

առաջնորդաց ձերոց, եւ հպատակ կացէք ¹նոցա, զի նոքա տքնին վասն ոգւոց ձերոց, որպէս թէ համարս տալոց իցեն ²ընդ ձեզ: զի խնդութեամբ արասցեն զայն եւ մի՛ յոգւոց հանելով, զի այն ոչ յօգուտ ձեր է:

18 ԿԻՐ. Աղօթս արարէք վասն մեր, զի հաստատեալ գիտեմք եթէ բարւոք միտս ունիմք, յամենայնի կամիմք

19 բարւոք զնացս ցուցանել: Եւ առաւել ազաչեմ զի զայն առնիցէք, զի վա-

20 զաղոյն պատասպարեցայց ձեզ: Եւ Աստուած խաղաղութեան որ եհան ի մեռելոց զՀովիւն հօտից, զմեծն արեամբ յաւխտեալսն ուխտին, զՏէր

21 մեր Յիսուս, Հաստատեսցէ զձեզ ի

գործս բարութեան առնել զկամս նորա, եւ արասցէ ³ի մեզ զհաճոյսն առաջի իւր ի ձեռն Յիսուսի Բրիստոսի, որում փառք յաւխտեանս: Ամէն:

22 Ազաչեմ զձեզ, եղբարք, անսալ բանիս մխիթարութեան, քանզի սակա-

23 ւուք գրեցի ձեզ: Եւ ճանաչէք զեղբայրն ⁴մեր զՏիմոթէոս զարձակեալն ⁵առ ձեզ: Ընդ որում, եթէ վաղադոյն

24 դայցէ, տեսից զձեզ: Ողջոյն տալիք ամենայն առաջնորդաց ձերոց եւ ամենայն սրբոց. ողջոյն տան ձեզ որ

25 ի կողմանս Խալիպացւոց են: Շնորհք ընդ ամենեսին ձեզ:⁵

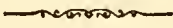
Առ Եբբայեցիս Գրեցաւ յԻրաբնոյ է յեռն Տէմաբեայ:

ԹՈՒՂԹ

ՄՐԲՈՅ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ ՅԱԿՈՎԲԱՅ

ԿԱԹՈՂԻԿԷ՝

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԱՐ. ՅԱԿՈՎԲՈՍ, Աստուծոց եւ Տեառն Յիսուսի Բրիստոսի ծառայ, երկոտասան ազդացդ որ ի սփիւռոզ էք՝ ողջոյն:

2 Ամենայն ուրախութեան արժանի համարիչիք, եղբարք, յորժամ ի պէսպէս փորձութեանց ի մէջ անկանիցիք.

3 Գիտասալիք զի հանգէս ձերոց հաւատոցն յօրինեալ գործէ զհամբերութիւնս:

4 Իսկ համբերութիւնն գործ կատարեալ ունիցի, զի իցէք ողջանդամք եւ կատարեալք, եւ ոչ ինչ իւրիք նուազեալք:

5 Ապա թէ ոք ի ձէնջ իցէ նուազեալ յիմաստութեանէ, ինչորեսցէ յԱստուծոց որ տայն ամենայնի առատապէս

6 եւ ոչ նախատէ, եւ տացի նմա: Բայց

խնդրեսցէ հաւատովք եւ մի՛ երկմտեսցէ. զի որ երկմտան է՝ նման է հողմակոծեալ եւ տատանեալ պեաց ծո-

7 վու: Մի՛ ակնկայցի մարդն այն առ-

8 նուլ ինչ յԱստուծոց. Զի այր երկմտատանց հաստատութեան է յամենայն ճանապարհս իւր:

9 Պարծեսցի եղբայր խոնարհ ի բարձ-

10 րութիւնս իւր, եւ որ մեծատունն իցէ՝ ի խոնարհութիւնս իւր. քանզի իբրեւ

11 զծագիկ խոտոց անցցէ. Զի ծագեաց արեւ հանդերձ խորշակաւ եւ ցամաքեցոց զիտոսն, եւ թօթափեցաւ ծաղիկն նորա, եւ կորեաւ վայելչութիւն երեսաց նորա. նոյնպէս եւ մեծատունն ⁶հանազերձ շահիւքն իւրովք՝ թարշամեսցի:

¹ի բարձրագուստս
²ի բարձրագուստս
³Որման, ի ձեզ
⁴Յամենայն պատեմ
⁵Բարձրագուստ յաստուծոց, Ամէն:

⁶Որման, Թուղթ Յակովբայ կաթողիկէ. այլ, որպէս եւ մասն է Հայեցի յեռնագրաց, Թուղթ Յակովբայ
⁷Յայն, ի Տեառնէ
⁸Յայն, ի գնացս իւր

42 Երանեալ է այր որ համբերիցէ փորձանաց . զի եթէ ընտիր եւս գտանիցի, առցէ գպսակն կենաց՝ զոր խոստացաւ սիրելեաց իւրոց ¹Տէր :

43 ԱԵ. Մի՛ ոք որ ի փորձութեան իցէ ասիցէ թէ յԱստուծոյ փորձիմ . զի Աստուած անփորձ է չարեաց , փորձէ նա

44 եւ ոչ զոր : Իւրաքանչիւր ոք փորձի առ ի յիւրոցն ցանկութեանց ձգեալ

45 եւ պատրեմալ : Ապա այնուհետեւ ցանկութիւնն յղացեալ՝ զմեղս ծնանի , եւ

46 մեղքն կատարեալ՝ զմահ ծնանին : Մի՛

47 խարիք , եղբարք իմ սիրելիք . Ձի ամենայն տուրք բարիք եւ ամենայն պարգեւք կատարեալք ի վերուստ են իջեալ առ ի Հօրէն լուսոյ , յորում չիք փոփոխումս եւ կամ չըջկոյ ստուեր :

48 Կամեցեալ ծնաւ զմեղ բանիւն ճշմարտութեան , լինել մեղ ²պտուղ ինչ ստացուածոց նորա :

49 ³Փիտասջիք , եղբարք իմ սիրելիք , եղիցի ամենայն մարգ արագ առ ի լսել , եւ ծանր առ ի խօսել , եւ ծանր առ ի բարկանալ : Ձի բարկութիւն մարգոյ զարգարութիւն Աստուծոյ ոչ զոր :

21 ծէ : Որով ի բաց թօթափեալ զամենայն ազտեղութիւն եւ գյաւելուածս չարեաց , հեղութեամբ ընգունիջիք զբանն ընդարդս , որ կարօղն է կեցուցանել զոգիս ձեր : Լինիջիք առնելիք բանին , եւ մի՛ լսելիք միայն ⁴համարեսիք զանձին : Ձի եթէ ոք լսելի միայն իցէ բանին եւ ոչ առնելի , նման է նա մարդոյ որ պուցեալ հայիցի ընդ ⁵երեսս իւր որ ծնանիցին՝ ի հայելուջ . Ձի հայեցեալ ետես զինքն եւ զանց արար , եւ անդէն մոռացաւ թէ

25 որպիսի ոք էր : Իսկ որ յառեալ ի կատարեալ օրէնս ազատութեանն հայիցի եւ ի նմին կացցէ , ոչ եղև նա լսող մոռացութեան , այլ՝ առնելի զործոյն . նա յառնեն իւրում լիցի երանելի :

26 Եթէ ⁶ոք կամիցի կրօնաւոր լինել եւ ոչ սանձահարիցէ զեղու իւր , այլ ⁷զբաղեցուցանիցէ զսիրտն իւր , այնպիսւոյն վայրապար է կրօնաւորութիւնն : Կրօնաւորութիւն սուրբ եւ

անարատ առ ի յԱստուծոյ եւ ի Հօրէ այս է , Այցելու լինել որոց եւ այրեաց ի նեղութեան իւրեանց , անարատ պանել զանձն յայխարհէ :

ԳԼ Բ

1 ԱԶ. Եղբարք իմ , մի՛ աչառանօք ունիցիք զհաւատսն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի , ⁸որ Տէրն է՝ փառաց : Եթէ մտցէ ի ժողովուրդ ձեր այր որ ունիցի մատանի ոսկի եւ հանաղերձս պայծառս , մտանիցէ անդր եւ աղբատ ոք ի հանդերձս աղտեղիս ,

3 Հայիցիք ընդ այն որ ունիցի զհանաղերձսն պայծառս , եւ ասիցէք եթէ Դու նիստ աստ պատուով , եւ ցաղքատն ասիցէք եթէ Յսան կաց զուպոյի , կամ թէ՛ Եկ նիստ առ պատուանդանիս իմում , Ո՛չ լաղճիցէ յանձինս եւ լինիցիք զատաւորք չարացն

5 խորհրդոց , Լուարուք ⁹ինձ , եղբարք իմ սիրելիք . ո՛չ ապաքէն Աստուած ընտրեաց զաղքատս աչխարհիս , որ են մեծատունք հաւատովք , եւ ժառանգաւորք արքայութեանն զոր խոստացաւ սիրելեաց իւրոց : Եւ զուրք անարգէք զաղքատս . ո՛չ մեծատունք յաղթահարեն զձեզ , եւ նոքա քարչեն զձեզ ի զատաստան : Ո՛չ նոքա հայհօյնս զբարւոք անունն որ կոչեցեալ է

8 ի վերայ ձեր : Ապա թէ՛ զօրէնսն կատարիցէք զարքունականս ըստ Գրոց , եթէ՛ Սիրեսցես զընկեր քո իբրեւ

9 զանձն քո , բարւոք առնէք . Իսկ եթէ աչառիցէք , մեղս գործէք յանդիմանեալք յօրինացն իբրեւ օրինազանցք :

10 Որ ոք զամենայն օրէնսն պահիցէ , եւ միով իւրիք ինչ զթիցէ , եղև ամենայն

11 օրինացն պարտապան : Ձի որ ասացն թէ՛ ⁹Մի՛ սպանանիցես , ասաց թէ՛ Եւ մի՛ չնայցես . զի եթէ սպանանիցես ոչ , բայց չնայցես՝ , եղև յանցաւոր

12 օրինացն : Այնպէս խօսեցարուք եւ այնպէս արարէք , որպէս զի ազատութեան օրինօքն իցէք զատկոյն : Ձի անողորմ զատաստան լինելոց է այնմ որ ոչ առնիցէ զողորմութիւն , ¹⁰քանզի

¹Յօւան է Յօն եւ է Հոյ յեռօրաց պատե
²Յօն , երախայրի
³Որտե՛ս , Ուստի
⁴Կա՛մ , խարելով
⁵Յօն , երեսս ծնանիան իւրոյ
⁶Որտե՛ս , ոք ի ձեզ
⁷Յօն , խարիցէ

⁸Ի Յանն պատե
⁹Եւրօտ , Մի՛ չնայցես , ասաց թէ՛ Եւ մի՛ սպանանիցես . զի եթէ չնայցես ոչ , բայց սպանանիցես
¹⁰Ի Յօն յեռօրաց յօւան , և , յայլ՝ պատե

բարձր ի գլուխ պարծի ողորմութիւնս առ դատաստանաւն :

- 14 ԱԵ. Զինչ օգուտ իցէ, եղբարք իմ, եթէ ասիցէ ոք հաւատս ունել եւ դործս ոչ ունիցի. միթէ կարիցիս հաւատքն
- 15 ապրեցողանել զնա : Եթէ եղբայր ոք կամ քոյր իցին մերկք կամ կարօտեալ
- 16 առուրն կերակրոյ, Ասիցէ ոք ի ձէնջ ցնոսս, Երթայք խաղաղութեամբ, ջեռարուք եւ յագեցարուք. եւ տայցէք ոչ նոցա զպէտս մարմնոցն, զինչ օ-
- 17 գուտ իցէ : Սոյնպէս եւ հաւատք եթէ գործս ոչ ունիցին, մեռեալ են առան-
- 18 ձինն : Այլ թերեւս ասիցէ ոք, եթէ՜ Դու հաւատս ունիս, եւ ես գործս ունիմ. ցոյց ինձ զհաւատսն քո առանց գործոց, եւ ես ցուցից քեզ ի գործոց
- 19 իմոց զհաւատսն : Դու հաւատաս զի մի է Աստուած, բարևոք առնես. եւ
- 20 դեւք հաւատան եւ սարսեն : Կամիս գիտել, ով մարդ մտախ, զի հաւատք
- 21 առանց գործոց ¹դատարկ են : Աբրահամ հայր մեր ո՞չ ապաքէն ի գործոց արդարացաւ՝ հանեալ ի սեղան զորդին
- 22 իւր զԻսահակ ²պատարադ : Տեսանէս զի հաւատքն եզեն գործակից գործոց նորա, եւ ի գործոց անտի հաւատքն
- 23 կատարեցան : Եւ կատարեցաւ Գիբն որ ասէ, Հաւատաց Աբրահամ յԱստուած, եւ համարեցաւ նմա յարդարութիւնս. եւ կոչեցաւ բարեկամ Աս-
- 24 տուծոյ : Տեսանէք զի ի գործոց արդարանայ մարդ, եւ ոչ ի հաւատոց
- 25 միայն : Սոյնպէս եւ Բախար պոռնիկ ո՞չ ապաքէն ի գործոց արդարացաւ, ընկալեալ զյրաւսան, եւ ընդ այլ ճա-
- 26 նապարհ արձակեաց : Զոր օրինակ մարմին առանց հոգւոյ մեռեալ է, սոյնպէս եւ հաւատք առանց գործոց մեռեալ են :

ԳԼ. Գ

1 ԲԱ. Մի՛ բազում վարդապետս լինել, եղբարք իմ, զիտասջիք զի մեծ դատաստան ընդունելոց հմբ. Իանդի բազում ինչ յանցանեմք ամենեքեան. եթէ ոք բանիւ ոչ յանցանիցէ, նա է մարդ կատարեալ, որ կարօզն է սան-

3 ձահարել զամենայն մարմին իւր : Տես

զի ձիոց սանձս ի բերան զնեմք առ անսալոյ նոցա մեզ, եւ զամենայն մարմինս նոցա նուաճեմք : Ահաւասիկ եւ նաւք որպիսի՛ ինչ են, եւ ի սաստիկ հողմոց վարին. եւ փոքր թեւոյն շրջին յոր կոյս եւ միտք ուղղին կամիցին :

5 Սոյնպէս եւ լեզու փոքր ինչ անդամ է եւ մեծամեծս բարբառի. անա եւ սակաւ ինչ հուր զորպիսի՛ անտասս հրդեհէ : Եւ լեզու հուր՝ ³զարդ անիրաւութեան. լեզու հաստատեալ է յանգամս մեր, որ զամենայն մարմինս ապականէ, եւ վառէ հրով զանի՞ծննդեան, եւ բորբոքեալ տոչորի ⁴ի

7 գեհենի : Ամենայն բնութիւն զազանաց եւ թոչնոց եւ սողնոց եւ որ ի ծովու են, հնազանդեալ է եւ հնազան-

8 զի մարդկեղէն բնութեան. Բայց զլեզու մարդկան ոչ ոք կարէ հնազանդել, զչարն եւ զանկարգ եւ զի թու-

9 նօք մահաբերին : Նովաւ օրհնեմք ⁵դՏէրն եւ զՀայր. եւ նովաւ անիծանեմք զմարդիկ որ ըստ նմանութեան

10 Աստուծոյ արարան : Ի նմին բերանոյ ելանեն օրհնութիւնք եւ անէծք. ոչ է պարտ, եղբարք իմ, այսմ այսպէս լինել :

11 Միթէ աղբւր անզատին ի միոյ

12 ականէ բլխիցէ՞ քաղցր եւ դառն : Միթէ մա՛րթ ինչ իցէ, եղբարք իմ, թղենւոյ ձէթ բերել, կամ որթոյ թուզ, ⁶եւ ոչ աղտաղտին տեղոյ ջուր քաղցր առնել :

13 ԲԲ. Ո՛վ իցէ իմաստուն եւ հանձարեղ ի ձեզ, ցուցցէ ի բարևոք զնացից զգործս իւր հեղութեամբ իմաստութեան :

14 Ապա եթէ նախանձ եւ զանութիւն եւ հակառակութիւն ունիցիք ի սիրտս ձեր, մի՛ պարծիք սուտ

15 առնել զճշմարտութիւնս : Ոչ է իմաստութիւնս այս իջեալ ի վերուստ, այլ

16 երկրաւոր, շնչաւոր եւ զիւրական : Զի ուր հեռ եւ նախանձ, անդ է անկար-

17 զութիւն եւ ամենայն իրք չարք : Իսկ վերին իմաստութիւնն նախ զի սուրբ է, եւ ասյա խաղաղարար, հեղ, զիւրահաւան, լի ողորմութեամբ եւ պտղովք բարեաց, անխիղճ, առանց

³Կ-ժ, աշխարհ
⁴Յ-ն, ի գեհենէ
⁵Ո՛ւն, զԱստուած
⁶Ո՛ւն, նոյնպէս և ոչ իմիք տղերք ջուր քաղցր և աղտաղտին առնել

¹Բազում, մեռեալ ²Ի Յ-նին պատե

18 կեղծաւորութեան : Պտուղ արգարութեան խաղաղութեամբ սերմանի այնոցիկ՝ որ առնեն զխաղաղութիւն :

Գ. Գ

1 Աւստի՞ պատերազմունք, եւ ուստի՞ կոիւք ի ձեզ . ո՞չ յայդպիսի ցանկութեանց ձերոց որ զօրացեալ են յանդամս ձեր : Յանկայք, եւ ոչ ունիք . սպանանէք եւ նախանձիք, եւ ոչ կարէք հասանել . պատերազմիք, կոտիք, եւ ոչ ունիք, վասն զի ոչ խնդրէք .
3 Խնդրէք եւ ոչ առնուք, վասն զի չարաչար խնդրէք . զի անդէն ի ցանկութիւնս ձեր մաշեցիք : Ենացողք, ո՞չ զիտէք զի սէր աշխարհիս թշնամութիւն է առ Աստուած . զի որ ոք կամիցի սիրել զաշխարհ, թշնամի առնէ զանձն Աստուծոյ : Կամ թէ վայրապա՞ր համարիցիք զոր ասէ Գիւրն, ¹Առ նախանձ ինչ որում փափաքէ հոգին՝ որ
6 քնակեաց ի մեզ . ²Տայ զառաւել չբնորհան՝ . վասն որոյ ասէ, Տէր ամբարտաւանից հակառակ կայ, տայ շնորհս խոնարհաց :

7 ԲԳ. Հնազանդեցարուք այսուհետեւ Աստուծոյ . եւ կացէք հակառակ չարախօսին, եւ ինչի փախտական առ
8 ի ձէնջ : Մերձեցարուք առ Աստուած, եւ մերձեցի առ ձեզ . սրբեցէք զձեռս, մեղաւորք, եւ ուզիղ արարէք զսիրտս, երկմիտք . Տառապեցարուք, սգացարուք եւ լացէք . ծաղր ձեր ի սոզ գարձցի, եւ ուրախութիւն ձեր՝ ի
10 տրտմութիւն : Խոնարհեցարուք առաջի Տեառն եւ բարձրացուցէ զձեզ :
11 Մի՛ բամբասէք զմիմեանս, եղբարք . որ բամբասէ զեղբայր իւր կամ զատի զեղբայր իւր՝ զօրէնսն բամբասէ եւ զօրէնսն զատի . իսկ եթէ զօրէնսն զատիցիս, ոչ առնելի օրինացն ես, այլ
12 զատաւոր : Մի է Օրէնսդիր ³եւ Դատաւոր՝, որ կարօն է փրկել եւ կորուսանել . զու մ՛ ես որ զատիս զքնկերն :
13 Ահաւասիկ են որ ասեն, Այսօր եւ վաղիւ երթիցուք յայս անուն քաղաք, եղիցուք անդ տարի մի, վաճառեցուք

14 եւ շահեցուք . Որք ոչ զիտէք զվա
15 զիւն . Որպիսի՞ ինչ իցեն կեանք ձեր, զի իբրեւ զմըրիկ էք, որ առ սակաւ մի երեւեալ եւ ասոյա ապականեալ . փոխանակ զի ասէիք, Եթէ Տէր կամեսցի, եւ կեցցուք, արասցուք զայս
16 ինչ կամ զայն : Եւ արդ սլարծիք յամբարտաւանութեան ձերում . ամենայն ինչ այսպիսի պարծանք չարութեան
17 են : Որ ոք զիտիցէ զբարին եւ ոչ առնիցէ, մեղք են նմա :

Գ. Ե

1 ԲԳ. Արդ այսուհետեւ, մեծատունք, լացէք եւ ողբացէք ի վերայ թշուառութեանցն, որ զայոց են ի վերայ ձեր :
2 Զի մեծութիւնդ ձեր յոչինչ է, եւ
3 հանդերձք ձեր՝ կերակուր ցեցոյ : Եւ արծաթ ձեր եւ ոսկի ժանդահար, եւ ժանգ նոցա լիցի ձեզ ի վկայութիւն, եւ կերիցէ զամբօմինս ձեր իբրեւ զհօուր .
4 զանձեցէք աւուրցն յետոց : Ահաւասիկ վարձք մշակաց որ զօրձեն զանդս ձեր, ⁴առ ձեզ են,՝ զրկեալն ի ձէնջ, աղաղակէ, եւ բողոք հնձողացն եհաս
5 յականջս Տեառն զօրութեանց : Փափկացայք ի վերայ երկրի եւ զբօսայք, սնուցէք զսիրտս ձեր իբրեւ աւուր
6 սպանման : Զրկեցէք, սպանէք զարգարն, որ ոչ կայ ձեզ հակառակ :
7 Երկայնամիտ լերուք, եղբարք իմ, մինչեւ ի զարուստն Տեառն . ահա մշակ երկայնամտեալ սպասէ պատուական պաղօնս երկրի, մինչեւ ասցէ ⁵զկասնոխ եւ զանագան՝ Երկայնամտեցէք եւ զուք, հաստատեցէք զսիրտս ձեր .
9 զի զայլուստն Տեառն մերձեալ է : Մի՛ ⁶տրտմեցուցանէք զմիմեանս,՝ եղբարք, զի մի՛ զատիցիք . ահաւասիկ Դատաւորն առ զուքս կայ : Օրինակ ասէք, եղբարք, չարչարանաց եւ երկայնմտութեան զմարդարէսն որ խօսեցան
11 յանուն Տեառն : Ահաւասիկ երանեմք համբերողաց . զհամբերութիւնն Յովբայ տարուք, եւ զվատարումն Տեառն տեսէք, զի բաղմագուծ է Տէր եւ ողորմած :

¹Գ. Գ, Առ նախանձ ինչ փափաքէ հոգին . Կամ, Առ նախանձ ինչ փափաքեցէ հոգին
²Գ. Գ, Այլ տայ առաւել շնորհս
³Գ. Գ, Կարօնս

⁴Ի Գ. Ե, Կարօնս
⁵Ի Գ. Ե, զպատուին զկանուխ եւ զանագան . այլ, զանձրեւն զկանուխ եւ զանագան
⁶Գ. Գ, լինիք տրտունջ զմիմեանց

12 ԲԵ. Յառաջ քան զամենայն ինչ, եղբարք իմ, մի՛ երզնուցուք, մի՛ յերկինս, մի՛ յերկիր, մի՛ յայլ ինչ երզուան, այլ եղիցի ձեր այոն՝ այո, եւ ոչնչ՝ ոչ, զի մի՛ ՚ի կեղծաւորութիւնս 13 ինչ՝ անկանխիցիք: Վշտանայցէ՞ ոք ի ձէնջ, յաղօթս կայցէ. բերկրիցի՞ ոք, 14 սաղմոս ասասցէ: Հիւանդանայցէ՞ ոք ի ձէնջ, կոչեսցէ զերեցունս եկեղեցւոյն, եւ արասցեն ի վերայ նորա աղօթս, օծցեն լուղով յանուն Տեառն. 15 Եւ աղօթքն հաւատովք փրկեսցեն զայլսատեալսն, եւ յարուսցէ զնա Տէր. եւ եթէ մեղս ինչ իցէ զործեալ, թողցի 16 նմա: Խոստովան եղերուք միմեանց զմեզս, եւ աղօթս արարէք ի վերայ

միմեանց որպէս զի բժշկեսլիք. քանզի յոյժ զօրաւոր են աղօթք արգարոյ 17 յօղնականութիւն: Եղիա մարգ էր իբրեւ զմեղ չարչարելի. եւ յաղօթս ²եկաց, եւ ոչ տեղաց յերկիր զերիս 18 ամս եւ զվեց ամիս: Եւ զարձեալ եկաց յաղօթս, եւ ետուն երկինք զանձարեւ, եւ բուսոյց երկիր զպտուղ իւր: 19 Եղբարք իմ, եթէ ոք ի ձէնջ մոլորեսցի ³ի ճանապարհէ ճշմարտութեան, 20 եւ զարձուսցէ ոք զնա, Գիտասցէ զի որ զարձուսցէ զմեղաւորն ի մոլորութեան ճանապարհէն իւրմէ, փրկեսցէ զոզի ⁴իւր ի մահուանէ եւ ծածկեսցէ զբազմութիւն մեղաց:

ԹՈՒՂԹ
ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՋԻՆ՝

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 ԲՁ. ՊԵՏՐՈՍ, առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի, ընտրելոցդ՝ նժդեհից որ ի սիրիւոս Պոստոսղոս, Գաղատացւոյ եւ Կապադոկեացւոյ եւ Ասիացւոյ եւ 2 Բիւթանացւոյ, Ըստ կանոնի դիտութեանն Աստուծոյ Հօր, սրբութեամբ Հոգւոյն, ի հնազանդութիւն եւ ի հեղուան արեանն Յիսուսի Քրիստոսի. շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն բաղմապի: 3 Օրհնեալ է Աստուած եւ Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ բաբազում սղորմութեան իւրում ծնաւ զմեզ վերստին ի յոյսն կենդանի ձեռն յարութեանն Յիսուսի Քրիստոսի ի

4 մեռելոց, Յանկոծ եւ յանարատ եւ յանթառամ ժառանգութիւնն որ պահեալ է յերկինս ձեզ, Որ զօրութեամբն Աստուծոյ պահեալ ⁶էիք հաւատովք ի պատրաստեալ փրկութիւնն, յայտնել 6 ի յետին ժամանակս. Որով ուրախ լինիջիք որք այժմ սակաւի ինչ ըստ պատշաճի իրացդ տրտմեալ էք ի պէս- 7 պէս փորձութիւնս. Զի հանդէս ձերոց հաւատոցն ՚առաւել քան զոսկի կորստական պատուական է, որ հրով փորձեալ զտաւ՝ ի գոյութիւն եւ ի փառս եւ ի պատիւ ի յայտնութեանն 8 Յիսուսի Քրիստոսի, Զոր ոչն տեսէք եւ ⁸սիրեցէք, ընդ որ այժմ ոչ հայեցեալք բայց ⁹հաւատացէք, եւ ուրախ էք անձառ եւ փառաւորեալ ինդու- 9 թեամբն. Ընկալեալ զկատարումն

¹ Գլ. 1, ընդ դատաստանաւ
² Գլ. 1, եկաց զի մի՛ տեղացցէ
³ Ո՛րհնէ, ի ճշմարտութեանէ
⁴ Ի Գլ. 1, պատիւն Գլ. 1, նորա
⁵ Ո՛րհնէ, Թուղթ Պետրոսի կաթողիկեայ Առաջին. այլ՝ Թուղթ Պետրոսի Առաքելոյ կաթողիկեայ Առաջին

⁶ Կ. 1, էք
⁷ Գլ. 1, որ առաւել քան զոսկի կորստական, թէպէտեւ հրով փորձեալ, պատուական է, գտանիցի
⁸ Գլ. 1, սիրէք
⁹ Գլ. 1, հաւատացք

հաւատոցն ձերոց՝ զողոտցն փրկու-

10 Թիւն : Վասն որոյ փրկութեան խնդ-
րեցին եւ քննեցին մարգարէքն, որք
վասն որոյ ի ձեզ լինելոց էին շնորհքն՝

11 մարգարէանային : Քննէին յորում եւ
յորպիսի ժամանակի գուշակէր ի նո-
սա Հոգին՝ Քրիստոսի, որ նախ զչար-
շարանացն՝ Քրիստոսի վկայէր, եւ յետ

12 այնորիկ զփառացն : Որոց եւ յայտնե-
ցաւ իսկ զի ոչ եթէ անձանց, այլ մեզ
մատակարարք լինէին նոցին, որք
այժմ պատմեցան այնորեւք որ աւե-
տարանեցինն ձեզ Հոգւովն Սրբով, որ
առաքէրն յերկնից . զոր ցանկային տե-
սանել ՚գոնեայ ընդ ազօս՝ հրեշտակք :

13 Բէ . Որով սնուեալ զմէջս մտաց ձե-
րոց, զուարթացեալք, բովանդակ սպա-
սեցէք հասելոց ձեզ շնորհացն ի յայտ-

14 նութեանն Յիսուսի Քրիստոսի, իբրեւ
զորդին հնազանդութեան, մի՛ կեր-
պարանեալք առաջին ձերովք անգի-

15 տութեանն ցանկութեամբք . Այլ ըստ
Սրբոցն որ կոչեաց զձեզ՝ եւ գուք
սուրբք յամենայն զնացս ՚ձեր լինիջիք :

16 Վասն որոյ զրեալ է եթէ եղերուք

17 սուրբ, զի ես սուրբ եմ : Եւ եթէ Հայր
կոչիցէք զայն որ առանց ակնառու-
թեան զատի ըստ իւրաքանչիւր գոր-
ծոց, ապա երկիւղեւ զձերոյ պանդխ-

18 տութեան ժամանակդ զնասլիք : Գի-
տասլիք զի ոչ ապականացու արծա-
թեղինօք եւ ոսկեղինօքն փրկեցարուք
ի ձերոց ունայնութեան հայրենատուր

19 զնացիցն, Այլ պատուական արեամբն
Քրիստոսի, իբրեւ անրիժ եւ անարատ

20 գառին . Որ յառաջմանօթն էր նախ
քան զիսկղբանէ աշխարհի, եւ երե-
ւեցաւ ի վախճան ժամանակաց վասն

21 ձեր, Որք նովաւ հաւատացէք յԱս-
տուած որ յարոյց զնա ի մեռելոց, եւ
ետ նմա փառս . զի հաւատքն ձեր եւ

22 յոյս իցեն յԱստուած : Ձանձինս ձեր
սրբել հնազանդութեամբ ՚ճշմարտու-
թեան, յեղբայրսրբութեան առանց
կեղծաւորութեան, ի սուրբ սրտէ սի-

23 բել սերտիւ զմիմեանս : Ծնեալք վե-
րըստին ոչ յապականութեան սերմա-
նէն, այլ յանապականացուէն՝ կենդա-
նի եւ մշտնջենական բանին Աստու-

24 ծոյ : Քանզի ամենայն մարմին իբրեւ
զխոտ է, եւ ամենայն փառք մարդոյ
իբրեւ զծաղիկ խոտոյ . խոտն ցամա-

25 քեցաւ եւ ծաղիկն թօթափեցաւ . Եւ
բան Տեառն մնալ յաւիտեան, այսինքն
է բանն որ ի ձեզ աւետարանեցաւ :

ԳԼ Բ

1 ԳԱ . Ի բաց թօթափել այսուհետեւ
զամենայն չարութիւն եւ զամենայն
նենգութիւն եւ զկեղծաւորութիւնս
եւ զնախանձ եւ զամենայն չարախօ-

2 սութիւն, իբրեւ զարդի ծնեալ ման-
կունս խօսուն եւ անխարզախ կա-
թիւնս փափաքիցէք, զի նովաւ աճիցէք

3 ի փրկութիւն, եթէ ճաշակիցէք զի

4 քաղցր է Տէր . Առ որ մատուցեալ,
ի վէմն կենդանի, որ թէպէտ ի մարդ-
կանէ անարդեալ, այլ առ ի յԱստու-

5 ծոյ ընտրեալ եւ պատուական է . Եւ
գուք իբրեւ զվէմն կենդանիս չինիք
տաճար հոգեւոր, յանարատ քահա-

նայութիւն, մատուցանել զնոգեւորն
պատարագս հաճոյս Աստուծոյ ի ձեռն

6 Յիսուսի Քրիստոսի : Քանզի կայ իսկ
ի գրի եթէ Ահաւասիկ զնեմ՝ ի Սիւրբ
վէմ ընտիր, դուրս անկեան պատուա-

կան, եւ որ ի նա հաւատացե՛մ մի՛ ա-

7 մաչեացէ՛ Ձեզ այսուհետեւ հաւատա-

ցելոցդ ՚վէմ պատուական, իսկ անհա-

ւատիցն՝ վէմն զոր անարգեցին չի-

8 նողքն, նա եղեւ զլուս անկեան . Եւ
վէմ զլորման եւ վէմ զայթակղու-

թեան, որ զայթակղին ապստամբեալք

9 ի բանէն յոր եւ եղան : Այլ գուք աղդ
էք ընտիր, ՚Թաղաւորութիւն, քա-

հանայութիւն՝, ազգ սուրբ, ժողո-

վուրդ սեպհական, որպէս զի ՚զձեր
առաքինութիւնսն նուիրիցէք այնմ,
որ՝ զձեզ ի խաւարէն կոչեաց յիւր

10 սքանչելի լոյսն : Որք երբեմն չժողո-

վուրդ, բայց արդ ժողովուրդ Աստու-

ծոյ . որք չողորմեալք, այժմ ողոր-

մութիւն զտէք :

11 Սիրելիք, ապաչեմ իբրեւ զպան-

դուխտս եւ զնժգեհս ի բաց մեթեյ ի
մարմնաւոր ցանկութեանցն որ զին-

12 ուորին ընդդէմ ողոց, Զվարս ձեր

1 ի ցանկն պատե
2 Ուն, ճշմարտութեան ի ձեռն Հոգւոյն

3 ցանկն պատե
4 ցանկն, Թաղաւորական քահանայութիւն
5 ցանկն, ցուցանեցէք զառաքինութիւնս այնու-
րիկ որ

ի մէջ հեթանոսաց պարկեշտս ցուցանել, զի որով բամբաստիցեն զձեզ իբրեւ զչարագործս: Ի բարւոք գործոցն ձերոց զիտեալ՝ փառաւոր առնիցեն զԱստուած յաւուրն այցելութեան:

- 13 ԳԲ. Հնազանդ լերուք ամենայն մարդկեղէն ստեղծուածոյ վասն Տեան, եթէ թագաւորի՝ իբրեւ առաւել ու-
- 14 մեք, եթէ դատաւորաց՝ իբրեւ ի նմանէ առաքելոց ի վրէժիւնգրութիւն չարագործացն եւ ի գովութիւն բարե-
- 15 գործացն: Զի այսպէս են կամք Աստուծոյ, բարեգործացն սպասանձեցուցանել զանգրամ մարդոց զանդիտու-
- 16 թիւն: Իբրեւ զազատս լինել, եւ մի՛ իբրեւ պատրուակ չարութեան ունել զազատութիւնն, այլ իբրեւ Աստուծոյ
- 17 ծառայք: Զամենեսեան պատուեցէք. զեղբայրսիրութիւն սիրեցէք. յԱստուծոյ երկերուք. ¹ զթագաւորս պատուեցէք:
- 18 Ծառայք հնազանդ լինել յամենայնի երկիւղել տերանց, ոչ միայն բարե-
- 19 րացն եւ հեղոցն, այլ եւ կամակորացն: Զի այս՝ շնորհք ² յԱստուծոյ են, եթէ բարւոք ինչ մտօք տանիցի ոք
- 20 վշտաց՝ յանիրաւի: Քանզի զինչ ³ եւրաստիք իցեն, եթէ յորժամ մեղանչիցէք՝ տանջիցիք եւ համբերիցէք. այլ եթէ բարև գործիցէք, չարչարիցիք եւ համբերիցէք, այն շնորհք ⁴ յԱստուծոյ են: Քանզի ի դոցն իսկ կոչեցարուք, զի եւ Քրիստոս վասն ձեր
- 22 ⁵ մեռաւ, եւ ձեզ եթող օրինակ՝ զի զհետ երթացէք հետոց նորա. Որ ոչն արար մեզս եւ ոչ գտաւ նենգութիւն
- 23 ի բերան նորա. Որ բամբաստել, եւ ոչ փոխարէն բամբասէր. չարչարեալ, եւ ոչ սպանէր սպանալիս, բայց ⁶ իրաւամբք մատնէր դատաւորին. Որ զմեր մեզս իւրով մարմնովն վերացոյց ի խաչափայտն, զի լիցուք զերծեալք ի մեղաց անտի, եւ իցեմք արգարութեանն կենակիցք. որոյ վիրօքն բժշկե-
- 25 ցայք: Քանզի էիք իբրեւ զոչխարս

մոլորեալս, այլ այժմ դարձարուք առ Հովիւն եւ Տեսուչ ոգւոց ձերոց:

ԳԼ Գ

- 1 ԳԳ. Սոյնպէս եւ կանայք հնազանդ լինել արանց իւրեանց, զի եթէ իցեն նոքա ապստամբք ի բանէ անտի, յազադս կանանց գնացից եւ առանց բանի
- 2 իսկ շահեսցին, Դիտել երկիւղել զձեր՝
- 3 պարկեշտ գնացս, Որոց լինիցի ոչ արտաքուստ հիւսիւք եւ ոսկեհուռ ծամակալօք կամ պաճուճեալ զգեստուք
- 4 զարդ. Այլ ծածուկ սրտին մարդն անեղծութեամբ հեղութեան եւ հանազարտութեան հոգւոցն, որ է առաջի
- 5 Աստուծոյ բազմապատիկ: Քանզի այսպէս երբեմն եւ ⁸ կանայք որ յուսացեալ էին յԱստուած՝ զարդարէին զանձինս ⁹ հնազանդել իւրեանց արանց: 6 Որպէս եւ Ստու զի հնազանդ էր Աբրահամու, եւ տէր իւր կոչէր զնա, որոյ եղբուքն ուրք որդիք, ¹⁰ Բարեգործք էին եւ ոչ կասկածէին՝ եւ ոչ ի միտջէ ինչ երկիւղէ:
- 7 Սոյնպէս եւ արք իմաստութեամբ բնակեցեն ընդ նոսա, իբրեւ տկար անօթոյ ստնիցեն սրտիւ կանանց, իբրեւ ժառանգակցաց նորհացն կենաց, զի մի՛ խափան լիցին աղօթիցն
- 8 ձերոց: Եւ զլուս ամենայնի՝ զի համամիտք իցէք, համակարիք, եղբայրասէրք, ազնուագութք, խոնարհք:
- 9 Մի՛ չար փոխանակ չարի հատուցանել, կամ բամբասանս ընդ բամբասանաց. այլ զնորին հակառակն օրհնել, զի յայս իսկ կոչեցարուք, զի զօրհնութիւնն ժառանգիցէք:
- 10 ԳԴ. Զի որ կամիցի զկեանս սիրել եւ տեսանել աւուրս բարութեան, լռեցուցէ զեղու իւր ի չարութենէ, եւ զչրթունս իւր ի չխօսելոյ զնեն-
- 11 գութիւն. Խոտորեցի ի չարէ եւ արացէ զբարի, խնդրեցէ զխաղաղու-
- 12 թիւն եւ երթիցէ զհետ նորա: Զի այնք Տեանն ի վերայ արգարոց, եւ ականջք նորա՝ յաղօթս նոցա. երեսք Տեանն

¹ Գ-ն, զթագաւորն
² Գ-ն, են, եթէ իղձիւ առ Աստուած տանիցի որ վշտաց զոր կրեցէ
³ Գ-ն, պարծանք
⁴ Գ-ն, են առ Աստուծոյ
⁵ Ու-ն, չարչարեցաւ
⁶ Գ-ն, յանձն առնէր զանձն որում դատէն իրաւամբք

⁷ Գ-ն, զձեր երկիւղել
⁸ Գ-ն, սուրբ կանայք
⁹ Ա-ն, հնազանդեալ
¹⁰ Գ-ն, եթէ բարեգործք լինիցէք, եւ ոչ կասկածիցէք

13 ի վերայ չարագործաց : Եւ ո՞ իցէ որ չարչարիցէ զձեզ, եթէ զուրբ բարւոյնս
 14 նախանձաւորք լինիցիք : Այլ թէ եւ չարչարիցիք եւս յազազս արդարութեան, երանելի էք . բայց յերկիւզէ նոցա մի՛ երկնչիցիք եւ մի՛ խոսովես-
 15 ջիք : Այլ զՏէր, ¹ զնոյն զՔրիստոս սուրբ առնիջիք ի սիրտս ձեր . սլատրաստ իցէք տալ պատասխանի ամենայնի որ խնդրիցէ զբանն՝ որ է վասն յուսոյն ձերոյ, ² այլ հեղութեամբ եւ
 16 երկիւզիւ . Ունիցիք բարւ քաղցունս, զի որով չարասօսիցեն զձէն՝ ³ յամօթ լիցին որք բամբասեն զձեր բարւոր զնացս ի Քրիստոս : Զի լաւ է բարեգործաց, եթէ կամիցին ըստ Աստուծոյ կամացն չարչարել, քան չարագործացն՝ : Զի եւ Քրիստոս մի անգամ վասն մեզաց ի վերայ մեր ⁵ մեռաւ, արդարն ի վերայ անարդարոց, զի զմեզ մերձեցուցէ առ Աստուած . զի թէ պէտեւ մեռաւ մարմնով, այլ կենդանի է հոգևով . Որով եւ ոգւոցն որ էին ի բանտին՝ երթեալ քարոզեաց .
 20 Երբեմն ապստամբելոցն, յորժամ ներէր նոցա Աստուծոյ երկայնատութիւնն յաւուրս Նոյի յորս տապանն կազմէր, ⁶ յորս նուազունք, այսինքն ոգիք իբրեւ ութ, ապրեցան ի ջրոյն .
 21 Որ եւ ⁷ զձեզ ըստ նմին օրինակի կեցուցէ մկրտութիւնն, (ոչ զմարմնոյ ազան ի բաց ընկենուլ, այլ զբարւոր մտաց հանդէս առ Աստուած) ի ձեռն
 22 յարութեան Յիսուսի Քրիստոսի . Որ է ընդ աջմէ Աստուծոյ, երթեալ յերկինս, ի հնազանդել նմա հրեշտակաց եւ իշխանութեանց եւ զօրութեանց :

ԳԼ. Դ

1 ԳԵ. ⁸ Քրիստոսի չարչարելն՝ մարմնով վասն մեր, եւ զուրք ի նոյն միտս վանեցարուք . զի որ չարչարի մարմնով, ² գազարէ ի մեղաց . Զի մի՛ եւս ըստ

¹ Ո՛հ, զԱստուած :
² Զ՛հ, զաշուիտ :
³ Ո՛հ, յաւելու, իբրեւ զչարագործս
⁴ Զ՛ն, լաւ է բարիս գործեալ, եթէ կամք իցեն Աստուծոյ, չարչարել, քան չար գործեալ
⁵ Երկուս, չարչարեցաւ
⁶ Զ՛ն, յորում
⁷ Ո՛հ, զմեզ այժմ
⁸ Կ՛մ, եւ զի Քրիստոս չարչարեցաւ

մարդկան ցանկութեանց, այլ ըստ կամացն Աստուծոյ ⁹ կեցցէ գայլ եւս
 3 ժամանակն : Բանգի ¹⁰ բաւական է անցեալ ժամանակն՝ լինելոյ կամացն հեթանոսաց, ¹¹ որք գնային՝ զիջութեամբք, ցանկութեամբք, գինեհարութեամբք, անտակութեամբք, արբեցութեամբք, անօրէն կոտորատութեամբք : ¹² Որով օտարացեալք՝ ոչ ընդ ձեզ վարին՝ ի նոյն անկարգութեան զեզխութիւն, եւ հայոցն : Որ տացեն պատասխանի այնո՛ր որ ի պատրաստին ունի զատել զկենդանիս եւ
 6 զմեռեալս : Զի ի սոյն իսկ եւ մտելոց խոտացեալ է, զի զատեսցին ըստ մարդկան մարմնով եւ կենդանի լիցին ըստ Աստուծոյ հոգևով :
 7 Ամենեցուն վախճան մերձեալ է . զպատացարուք այսուհետեւ եւ լեւ
 8 ըուրք զուարթունք յազօթս : Նախ քան զամենայն սէր սերտ ունել ընդ միմեանս . զի սէր ծածկէ զբազմութիւն
 9 մեղաց : Օտարասէրք լինել ընդ միմեանս առանց տրանջելոյ : Իւրաքանչիւր ոք որպէս եւ ընկալաւ շնորհս ինչ, ի միմեանս զնոյն մատակարարել իբրեւ զբարւորք հազարապետս այէսպէս
 11 շնորհացն Աստուծոյ : Եթէ ոք խօսիցի, իբրեւ զԱստուծոյ պատգամս . եթէ ոք մատակարարիցէ, իբրեւ ի զօրութենէ զոր շնորհէ Աստուած, զի յամենայնի փառաւորեսցի Աստուած ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի . որում փառք եւ զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից : Ամէն :
 12 ԳԶ. Սիրելիք, մի՛ օտարոտի համարել զեռանգն ինչ որ ի փորձութիւն ձեզ լինիցի, որպէս թէ օտար ինչ իրք
 13 ձեզ զիպիցին . Այլ իբրեւ հազորդեալք Քրիստոսի չարչարանացն ուրախ լինիջիք, զի եւ ի յայտնութեան փառաց
 14 նորա ցնծացեալք բերկրեսջիք : Իսկ եթէ նախատիցիք եւս վասն փառեանն Քրիստոսի, երանելի էք . զի փառացն ² եւ զօրութեանն ¹³ անուն եւ Աստուծոյ

⁹ Զ՛ն, կեցցէ ի մարմնի
¹⁰ Ո՛հ, բաւական է մեզ անցեալ ժամանակն կենաց
¹¹ Կ՛մ, որ գնայաք
¹² Զ՛ն, Զայն իմն օտարոտի համարին զի ոչ վարիք ընդ նոսա
¹³ Ի ց՛նիս զաշուիտ

15 Հոգին ի վերայ ձեր հանգուցեալ է՝ Մի՛
 ոք ի ձէնջ չարչարեցի իբրեւ զսպա-
 նող, կամ իբրեւ զգող, կամ իբրեւ
 զչարագործ, կամ իբրեւ զօտարատե-
 16 սուչ: Ապա եթէ իբրեւ զբրիտոնեայ՝
 մի՛ ամաչեսցէ, այլ փառաւոր առնիցէ
 17 զԱստուած ՝անուամբս այսուիկ՝: Զի
 ժամանակ է սկիզբն լինելոյ դատաս-
 տանին ի տանէն Աստուծոյ. զի եթէ
 նախ ի մէնջ, իսկ զի՛նչ կատարած իցէ
 այնոցիկ որ ոչ հաւանեցան Աստուծոյ
 18 աւետարանին: Եւ եթէ արդարն հա-
 զիւ կեցցէ, իսկ ամբարիշտն եւ մե-
 19 շարուն ո՞ւր գտանիցի: Որպէս զի որ
 չարչարիցին ըստ Աստուծոյ կամացն՝
 հաւատարիմ Հասաչին աւանդեսցեն
 զիւրեանց ոգիս բարերարութեամբք:

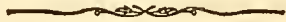
ԳԼ Ե

1 ԳԵ. Զերիցունս այսուհետեւ աղա-
 չեմ, իբրեւ զերիցակից եւ վկայ չար-
 չարանացն Քրիստոսի, որ եւ հանդեր-
 2 ձեալ փառացն յայտնելոյ հաղորդ. Ա-
 րածեցէք՝ որ ի ձեզ հօտ է Աստուծոյ,
 վերակացու լինել մի՛ իբրեւ ազամայ,
 այլ կամաւ ՝ ըստ Աստուծոյ՝. մի՛ զօ-
 չաքաղութեամբ, այլ յօժարութեամբ:
 3 Մի՛ իբրեւ արիւրով վիճակացն, այլ
 4 լինել օրինակ հօտին: Զի յերեւել Հով-
 ոււապետին ընդունիջիք զանթառամ
 փառաց պսակն:
 5 Սոյնպէս եւ, երիտասարդք, հնա-

զանդ լերուք ծերոց. ամենեքին ընդ
 միմեանս զխոնարհութիւն ունիցիք.
 զի Աստուած ամբարտաւանից հակա-
 6 խոնարհեցարուք ընդ հօր ձեռամբն
 Աստուծոյ, զի զձեզ բարձրացուցէ
 7 ի ժամանակի: Զամենայն հոգս ձեր
 ընկեցէք ի նա, զի նա է որ հոգայ
 վասն ձեր:
 8 ԴԱ. Արթուն լերուք, հսկեցէք, զի
 ոտին ձեր Սատանայ իբրեւ զառեւծ
 գոչէ, չըջի եւ խնդրէ թէ զո՛՛ կլանիցէ:
 9 Որում ի դիմի հարկանիցիք հաստա-
 տեալք հաւատովք. զիտասջիք զնոյն
 անցս չարչարանաց եղբայրութեան ձե-
 10 րոյ յաշխարհի յանձինս կատարեալ:
 Եւ Աստուած ամենայն չնորհաց որ
 կոչեաց ՝ զձեզ յիւր ի յաւիտենական
 ի փառսն Քրիստոսիւ Յիսուսիւ, ո-
 րում փոքր մի եղերուք չարչարակիցք,
 նա կաղզուրեցուցէ, կարողացուցէ,
 11 հաստահինս ՝ արասցէ: Նմա իշխանու-
 թիւն եւ փառք յաւիտեանս: Ամէն:
 12 Ի ձեռն Սիղուանոսի հաւատարիմ
 եղբօր, որպէս կարծեմ, փոքր ի շատէ
 դրեցի ձեզ՝ միսիթարել եւ ի վերայ սո-
 րին վկայել, զի եւ այս ճշմարիտ
 չնորհք յԱստուծոյ են յոր հաստատեալ
 13 կայցէք: Ողջոյն տայ ձեզ որ ի Բաբե-
 լոն ընտրելակիցն ՝ եկեղեցի է, եւ
 14 Մարկոս որդի իմ, Ողջոյն սաջիք մի-
 մեանց ի համբոյր ՝ սրբութեան: Խա-
 զաղութիւն ընդ ձեզ ամենեւեան, որ
 էք ի Քրիստոս Յիսուս: Ամէն:

¹ Ունչ, յաւիտեն, թէպէտ եւ ի նոցանէ հայհոյի,
 այլ ի ձէնջ փառաւորի
² Ունչ, յայսմ մասին
³ Յ. 22, Զերիցունս որ ի ձեզ
⁴ Յ. 12, պատի

⁵ Ունչ, զձեզ
⁶ Ունչ, արասցէ զձեզ
⁷ Ի Բաւաթի պատի
⁸ Յ. 22, սիրոյ

ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԳԼՈՒԽ Ա

ԴԲ. ՇՄԱԽՈՆ Պետրոս, ծառայ եւ առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի, որոց հանդիտապատիւ մեզ հասէքդ հաւատոց յարգարութիւն Աստուծոյ մերոց եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի .

2 Շնորհք ընդ ձեզ եւ խաղաղութիւն բազմասցի զիտութեամբն Աստուծոյ եւ Յիսուսի Քրիստոսի Տեառն մերոյ .

3 Որպէս ամենայն ինչ մեզ իւրոյ ատուածեղէն զօրութեանն առ ի կեանս եւ յաստուածայաշտութիւն շնորհեալ ի ձեռն զիտութեան այնորիկ, որ կոչեացն զմեզ յիւր ի փառսն եւ ի վայելութիւն՝. Որովք մեծամեծքն եւ պատուական աւետիք պարգեւեալ են թեանն լինիցիք հաղորդակիցք, փախուցեալք ի ցանկութեանց աշխարհիս 5 եւ յապականութեանց՝. Եւ ոմին այսմիկ զամենայն փոյթ ի մէջ առեալ ձերովքն հաւատովք մատակարարեսցիք զառաքինութիւն, եւ առաքինութեամբն զղիտութիւն, Եւ զիտութեամբն զժողովակալութիւն, եւ ժողովակալութեամբն զհամբերութիւն, եւ համբերութեամբն զաստուածայաշտութիւն, Եւ աստուածայաշտութեամբն զեղբայրսիրութիւն, եւ եղբայրսիրութեամբն զաւեր, Զայսոսիկ ձեր յանձին կայեալ եւ ի սոյն յաճախեալ՝ ոչ դատարկս եւ անպատուզս հաստատիցեն զձեզ ի Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի զիտութիւնն . Իսկ յոր ոչն իցեն սոքա մերձ՝ կայր է եւ զաչացու . ի

մոռացոնս զարձուցեալ զսրբութիւն 10 առաջնոց իւրոցն յանցանաց . Վասն որոյ, եղբարք, առաւել փութասցիք զի ՚բարեացն գործովք՝ հաստատուն զձեր կոչումնն եւ զընտրութիւն պահեցէք . զայս արարեալ ոչ երբեք յանցանիցէք . Զի այսպէս առատապէս 11 շնորհեսցի ձեզ մուտ ի յաւիտենական արքայութիւն Տեառն մերոյ եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի .

12 ԴԳ. Որով պատրաստ իցեմ միշտ ձեզ յիշեցուցանել վասն սոցին, առաւել եւս՝ զիտակացն եւ հաստատելոցն եկեալ հասեալ ճշմարտութեանն . Քանզի իրաւունս համարիմ, մինչդեռ եմ ի մարմնի աստ, զարթուցանել զձեզ յիշատակօք . Գիտեմ թէ վաղվազակի է լինելոց մերկանալ յինէն մարմնոյս, որպէս եւ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս 13 եցոյց ինձ . Եւ փութամ ձեպիմ միշտ զձեզ յորդորել, զի եւ յետ իմոյ եւ յանելոյ յաշխարհէս առնիցէք զյիշատակս այսոցիկ . Քանզի ոչ եթէ պաճուծեալ ինչ առասպելաց զհետ երթեալ ցուցաք ձեզ զՏեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի զզօրութիւն եւ զզայուսան, այլ մեղէն եղեալ ականատեսք նորա 14 մեծութեանն . Քանզի առեալ յԱստուծոյ Հօրէ զփառս եւ զպաաիւ, յեկեալ յայնպիսի բարբառոյ ի մեծվախելութեան փառաց անտի, եթէ Գա է Որդի իմ սիրելի ընդ որ ես հաճեցայ . Եւ զայս բարբառ մեք իսկ լուար եկեալ յերկնից սր ընդ նմա իսկ էաք ի սուրբ 15 յերինն . Եւ ունիմք հաստատադոցն զբանն մարգարէական, սրում եթէ անսայցէք, բարեոք առնէք, իրբեւ ճրաղի որ տայցէ լոյս ի խաւարչտին

1 ի բազմա գլխոսի
 2 Ոմն, փառք եւ զօրութեամբ
 3 Ոմն, յապականութեանն որ յաշխարհի ցանկութեամբ

4 ի Յաննի գլխոսի

տեղուով, մինչեւ տիւն լուսաւորեացէ
 եւ արուսեակն ծագեացէ ի սիրտս ձեր :
 20 ԳԴ. Բայց նախ այսմ զիտակ լինի-
 ջիք, զի ամենայն մարդարեւթիւն
 21 Լուրոց զրոց լուծուան ոչ ունի : Բանդի
 ոչ եթէ ըստ կամաց մարդկան տուաւ
 մարդարեւթիւն երբեք, այլ ի Հող-
 ւոյն Սրբոյ կրեալք՝ խօսեցան մարդիկ
 յԱստուծոյ :

ԳԼ. Բ

1 Լինէին եւ սուտ մարդարեւք ի ժողո-
 վրդեանն, որպէս եւ այժմ ի ձեզ լինի-
 ցին սուտ վարդապետք, որք սպրդեալ
 մուծանեն հերձուածս կորստեան, եւ
 2 Զոր Տէր զնեաց զնոսա՝ ուրացեալ, ա-
 ծին ի վերայ անձանց զարագահասն կո-
 2 բուստ : Եւ բազումք անկեալ երթիցեն
 զհետ նոցա անառակութեանցն, վասն
 որոյ ճշմարտութեանն ճանապարհ
 3 հայհոյիցի : Եւ ազահուլթեամբ մոտ-
 ցածին բանիւք առնիցեն զձեզ լիտա-
 րանդիս . որոց դատաստանն ի բնէ
 ոչ դատարկանայ, եւ կսրուսան նոցա
 ոչ նիրհէ :

4 Զի եթէ ի հրեշտակն յանցուցեալս
 Աստուած ոչ խնայեաց, այլ խաւարին
 կասպանօք արկեալ ի տարտարոսն՝ եւ
 5 պահել ի դատաստան . նա՛ եւ ոչ ի
 սկզբանն աշխարհի խնայեաց . բայց
 զութերորդն զնոյ, զարդարութեանն
 քարոզ, պահեաց ի ջրհեղեղէ աշխարհի
 6 ամբարշտեղոցն ամեալ, եւ զբազաքս
 Սողոմոնացոցն եւ Գոմորացոց զար-
 ձուցեալ յաճիւն՝ դատեցաւ, օրինակ
 առ յապայ ամբարշտեղոցն կացուցա-
 7 նէր : Եւ զարդարն զՂովոս ձանձրա-
 ցեալ յանկարգ զիջութեան զնացից՝
 8 փրկեաց . Բանդի ապանատես եւ ա-
 կանջարուր արդարոս բնակեալ ի մէջ
 նոցա, օր ըստ օրէ զիւր սուրբ ողիմն
 նոցա անօրէն զնացիւքն տանջէր :

9 ԳԵ. Գիտէ Տէր զաստուածապաշտս
 փրկել ի փորձութենէ, եւ զանիրաւս
 պահել ի տանջանս աւուրն դատաս-
 10 տանի : Մանաւանդ որ զհետ մարմնոյ
 պղծակից ցանկութեանց իցեն երթեալ
 արհամարհողք տէրութեանն, ժպիրհք,
 յանդուներ, չզանդիտեն զփասն հայ-
 11 հոյել : Ուր հրեշտակք զօրութեամբ

եւ կարողութեամբ քան զնոսա մե-
 ծամե՞ք չածեն զնոքօք ի Տեառնէ
 12 զհայհոյութեանն դատաստան : Այլ սո-
 քա իբրեւ զանխօս անասունս ըստ
 բնածին բարուցն յեղծունն եւ յապա-
 կանութիւն, որոց չենն զիտակ՝ հայ-
 հոյեն, յապականութեան իւրեանց՝³ եւ
 13 ապականեցին, Տանջեալք որ վար-
 ձուցն՝ անիրաւութեան . որ ցանկու-
 թիւն զաւուրն փափկութիւն համա-
 րին . բժկանք, արատաւորք, փափ-
 կացեալք ի պատիրս իւրեանց՝ լիեալ
 14 ձեզ խրախճանակիցք . Աչս ունին հան-
 դոյնս սյունկաց, անդադալս ի մեղաց,
 պատրեն զանձինս յողորդաց . որ ու-
 նին սիրս հարեալ զազահութեան ,
 15 մանկուներ անիծից : Թողեալ զուղորդ
 ճանապարհն՝ մոլորեցան, զհետ երթեալ
 ճանապարհին Բաղամայ Բէռօրեան՝
 4 զվարձս անիրաւութեան սիրեցին :
 16 Որ կշտամբանս իւրոյ անօրէնութեանն
 5 ստացաւ զէչն անխօսուն . մարդկե-
 ղէն՝ բարբառո՞ղք բարբառեալ արդեւ
 17 զմարդարեւք զանօրէնութիւնն : Այս-
 պիսիքն են աղբուրք անջրդիք եւ մէգք
 վարեալք ի մրրիէ, որոց աղջամուղջք
 խաւարին յաւիտեան պահեալ կան :
 18 Քանզի մեծաբանս մոտեաց բարբառ-
 եալ պատրեն զիջութեամբք, ցանկու-
 թեամբք մարմնոյ զայնոսիկ՝ որ ստոյգն
 19 իախչիցին յայնօրէնէ՝ որ ի մոլորուն
 թեանն չըջիցին . նոցա ազատութիւն
 խոստանան, եւ ինքեանք ապականու-
 թեանն ծառայք են . զի որով իւրք եւ
 20 յաղթիցի ոք, նորին եւ ծառայ է : Զի
 եթէ փախուցեալք ի պղծութեանց աշ-
 խարհի՝ զիտութեամբ Տեառն մերոյ եւ
 Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի, եւ դար-
 ձեալ ընդ նոցն չաղեալք պատիցին,
 եղեւ նոցա վախճանն չար քան զա-
 21 ոռայնն : Զի լաւ էր նոցա եթէ բնաւ
 իսկ չէր ծանուցեալ զարդարութեանն
 ճանապարհ, քան, զի ծանեան եւ յետս
 կացին ի սուրբ պատուիրանէն որ նո-
 22 ցա աւանդեցաւ : Եկեալ ի զէպ նոցա
 ճշմարիտ առակին զգծութեան, եթէ
 Շուն դառնայ անդրէն ի փխսած իւր,
 եւ խոզ լուացեալ ընդ տիղմ թաւալեալ :

զնեացն զնոսա զՏէրն ³Բաղամայ, ապականեցին,
 (13) Ընկալեալք վարձս ⁴Բաղամայ, որ զվարձս
 անիրաւութեան սիրեալք ⁵Գ. Եւ, ստացաւ. էչն
 անխօսուն մարդկեղէն ⁶Գ. Եւ, զանմտութիւնն

¹Ուր, մարդիկ սուրբք Աստուծոյ ²Գ. Եւ, որ

ԳԼ. Գ

1 ԴԶ. Չայս ¹ձեզ, սիրելիք, երկրորդ
 թուղթ գրեմ, որով զարթուցից ի յի-
 2 շատակ զհաստատուն միտս ձեր, Յի-
 շել զյառաջագոյն ասացեալ պատգամն
 ի սրբոց մարգարէից եւ յասարերոցն
 3 Իայց զայս նախ զիտասջիք, զի յա-
 ռուրս յետինս եկեացեն արհամարհողք,
 4 կուլեանցն գնայցեն. Եւ ասիցեն,
 Ո՛ւր են աւետիք զարտեան նորա.
 5 զի յորմէ հետէ հարքն ննջեցին, ամե-
 նայն ինչ նոյնպէս կայ մնաց ի սկզբանէ
 6 արարածոց: Եւ զայն մտապահել իցէ
 նոցա, որք զայսն կամին, եթէ եր-
 7 կինք եղեն ի սկզբանէ, եւ երկիր ի
 ջրոց եւ ²Չուրք հաստատեալ կան բա-
 8 նիւն Աստուծոյ. Վասն որոյ երբեմն
 աշխարհ ջրեցեղաւ ապականեալ կոր-
 9 եաւ: Եւ այժմ երկինք եւ երկիր նո-
 10 վին բանիւ գանձեալ են, հրոյ պահ-
 եալք յօրն զատաստանի եւ կորստեան
 11 ամբարիշտ մարզկան: Եւ այս եւս մի՛
 լիցի ի ձէնջ ծածկեալ, սիրելիք, զի
 մի օր Տեառն իբրեւ զհազար ամ է,
 12 եւ հազար ամ՝ իբրեւ զմի օր: Ոչ յա-
 մեցուսցէ Տէր զաւետիան, որպէս ու-
 13 մանք յամբ համարին, այլ երկայնա-
 միտ լինի առ ³ձեզ. քանզի ոչ կամի
 եթէ ոք կորիցէ, այլ զամենեցուն հա-
 սանել յապաշխարութիւն:

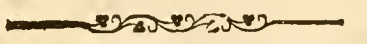
14 ԴԷ. Այլ եկեացէ օր Տեառն իբրեւ
 15 զզոռ, յորում երկինք տազնասպաւ

անցցեն, եւ բնութիւնք հրով կրկեալ
 լուծցին, եւ երկիր եւ որ միանգամ
 16 ի նմա գործք ⁵գտանիցին: Եւ ի լու-
 ծանել այսպէս այսր ամենայնի, որ-
 պիտի՞ ինչ պարտ իցէ ձեզ գտանել,
 17 այլ սուրբ եւ աստուածադաշտ կար-
 զաւ ահն ունել Եւ փութալ հասանել
 զարտեան աւուրն Տեառն. յորում
 երկինք հրայրեացք լուծանիցին, եւ
 18 բնութիւնք հրգեհեալ հալիցին: Նորոյ
 երկինից եւ նորոյ երկրի ըստ աւետ-
 եացն հայեցեալ սպասեմք, յորս ար-
 զարութիւնն բնակէ:

19 Վասն որոյ, սիրելիք, այսոցիկ
 սպասեալ, փոյթ յանձին ունիջիք ան-
 20 լիծք եւ անարատք գտանել նմա՝ ի
 խաղաղութիւն. Եւ զՏեառն երկայն-
 մտութիւնն փրկութիւն համարեալիք.
 21 զոր օրինակ եւ սիրելի եղբայրն մեր
 Պաւղոս ըստ շնորհելոյ իմաստութեանն
 22 նմա ⁶Աստուծոյ զրեաց ձեզ. Որպէս
 եւ յամենայն իսկ թուղթսն խօսի վասն
 այսոցիկ. յորս գտանի ինչ ինչ զժուա-
 23 րիմաց, զոր անուամունքն եւ յող-
 փոզքն կամակորեն, որպէս եւ զա-
 մենայն իսկ զիրս առ իւրեանց ան-
 24 ձանցն կորուստ: Դուք այսուհետեւ,
 սիրելիք, իբրեւ զկանխադէտս զյու-
 շասջիք, զի մի՛ անատակ մուրու-
 25 թեամբն զգածեալք՝ անկանիջիք ⁷յաս-
 տեաց հաստատութեանն՝, Աձեցէք
 շնորհօք եւ զիտութեամբն Տեառն մե-
 26 րոյ եւ Փրկչին Յիսուսի Բրիստոսի.
 27 Նմա փառք եւ այժմ եւ յօրն յաւիտե-
 սից: Ամէն:

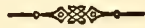
¹Յայն, ձեզ այժմ ⁴Ունեւ, զզոռ է գիշերի

⁵Ունեւ, սյրեացին
⁶Ի Յայնիս պիտի
⁷Յայն, յանձանց հաստատութեանէ

ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՋԻՆ՝

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ԵՍ. Որ էրն ի սկզբանէ, զորմէ լուաքն, որում ականատեսն իսկ եղեաք, ընդ որ հայեցաքն, եւ ձեռք մեր շօշափեցին

2 ի վերայ Բանին կենաց. (եւ կեանքն յայտնեցան, եւ տեսաք եւ վկայեմք եւ պատմեմք ձեզ զյաւիտենական կենացն, որ էրն առ Հօր եւ երեւեցաւ

3 մեզ.) Զոր տեսաքն եւ լուաք, պատմեմք եւ ձեզ, զի եւ զուք հաղորդութիւն ունիցիք ընդ մեզ, եւ մեր հաղորդութիւնն ընդ Հօր եւ ընդ Որդւոյ իւրում Յիսուսի Քրիստոսի:

4 Եւ զայս զրեմք ձեզ, զի ձեր ուրախութիւնն կատարեալ իցէ:

5 Եւ այս են աւետիք զոր լուաք առ ի նմանէ եւ պատմեմք ձեզ, զի Աստուած լոյս է, եւ խաւար ի նմա չիք

6 եւ ոչ մի: Եթէ ասիցեմք եթէ Հաղորդութիւն ունիմք ընդ նմա եւ ի խաւարի չըջիցիմք, ստեմք եւ ոչ առնեմք

7 զճշմարտութիւնն: Իսկ եթէ ընդ լոյս գնայցեմք, որպէս նա ի լոյս է, հաղորդութիւն ունիմք ընդ միմեանս, եւ արիւնն Յիսուսի Որդւոյ նորա սրբէ

8 զմեզ յամենայն մեղաց: Եթէ ասիցեմք եթէ Մեղս ինչ մեք ոչ ունիմք, զանձինս խաբեմք, եւ ճշմարտութիւն ի մեզ

9 ոչ գոյ: Ապա եթէ խոստովան լինիցիմք զմեզս մեր, հաւատարիմ է նա եւ արգար առ ի թողուլ մեզ զմեզս մեր, եւ սրբել զմեզ յամենայն անիրաւութենէ:

10 Եւ. Եթէ ասիցեմք, եթէ Ոչինչ մեզաք, սուտ առնեմք զնա, եւ բանն նորա ոչ է ի մեզ:

ԳԼ. Բ

1 Որդեակք իմ, զայս զրեմ ձեզ զի մի՛ մեղիցէք. եւ եթէ մեղիցէ ոք, ունիմք բարեխօս առ Աստուած զՅիսուս Քրիստոս, զարդարն ³եւ զանարատ՝. Եւ նա է քաւութիւն մեղաց մերոց, եւ ոչ եթէ մերոցն միայն, այլ եւ ամենայն աշխարհի:

2 Եւ յայսմիկ զիտեմք եթէ ծանեաք զնա, եթէ զպատուիրանս նորա պա-

3 հիցեմք: Որ ասիցէ եթէ Ծանեայ զնա, եւ զպատուիրանս նորա ոչ պահիցէ, սուտ է եւ ճշմարտութիւն ի նմա ոչ

4 գոյ: Իսկ որ պահէ զբանս նորա, արգարեւ ի նմա կատարեալ է սէրն Աստուծոյ. այսուիկ ճանաչեմք եթէ ի

5 նմա եմք: Որ ասիցէ ի նմա բնակել՝ այնպէս պարտի զնալ, որպէս եւ նայն գնաց:

6 ԵՊ. ⁴Սիրելիք, ոչ եթէ նոր ինչ պատուիրան զրեմ ձեզ, այլ զին պատուիրանն զոր ի սկզբանէ ունէիք. եւ հին պատուիրան բանն է զոր ⁵լուա-

7 բուք: Դարձեալ նոր պատուիրան զրեմ ձեզ որ է ճշմարտիւ ի նմա եւ ի ձեզ. զի խաւարն անցանէ, եւ լոյսն

8 ճշմարտ արդէն իսկ երեւի: Որ ասէ եթէ ի լոյսն իցէ եւ զեղբայր իւր ա-

9 տիցէ, ⁶սուտ է եւ՝ ի խաւարի է տա-

10 կաւին: Որ սիրէ զեղբայր իւր՝ ի լոյս բնակէ, եւ զայթակղութիւն ի նմա

11 չիք. Իսկ որ ատեայ զեղբայր իւր՝ ի խաւարի է, եւ ընդ խաւար չըջի, եւ ոչ զիտէ յո երթայ, զի խաւարն կուրացոյց զաչս նորա:

¹Ունի, Թուղթ Յովհաննու Կաթողիկեայ Առաջին. այլ, Թուղթ Յովհաննու Առաքելոյ Կաթողիկեայ Առաջին
²Ունի, Յիսուսի Քրիստոսի

³Ի Յաննի պատմէ
⁴Ունի, Եղբայր
⁵Ունի, լուարուք ի սկզբանէ
⁶Ի Բաւստի պատմէ

12 Գրեմ ձեզ, որդեակք, զի թողեալ են ձեզ մեղքն ձեր վասն անուան նո-
 13 րա: Գրեմ ձեզ, հարք, զի ծանեայք զուրբ զայն որ ի սկզբանէն է: Գրեմ ձեզ, երիտասարդք, զի յաղթեցէք ձեզ, ի սկզբանէն է: Գրեցի ձեզ, զի ծանեայք զուրբ զՀայրն: Գրեցի ձեզ, հարք, զի ծանեայք զուրբ զայն որ ի սկզբանէն է: Գրեցի ձեզ, երիտասարդք, զի էք զուրբ հղորացեալք, եւ բանն Աստուծոյ ի ձեզ բնակէ, եւ
 15 յաղթեցէք զուրբ չարին: Մի՛ սիրէք զայշխարհս, եւ մի՛ որ ինչ յաշխարհի
 16 է: Եթէ ոք սիրէ զայշխարհ, ոչ է ի նմա սէր Հօր, զի ամենայն որ ինչ յաշխարհի է՝ ցանկութիւն է մարմնոյ եւ ցանկութիւն է աշաց եւ ամբարտաւանութիւն աստի կենացս, ոք չէ առ ի Հօրէ, այլ յաշխարհէ աստի է:
 17 Ե՛ւ աշխարհս անցանէ եւ զցանկութիւնն, իսկ որ առնէ զկամս Աստուծոյ՝ մնայ յաւիտեանս:
 18 Ե՛ր. Որդեակք, յետին ժամանակ է, եւ որպէս լուարուք եթէ նեոն զալոց է, եւ արդէն իսկ նեոինք բազումք եկեալ են, որով մարթեմք իմանալ
 19 եթէ յետին ժամանակ է: Առ ի մէջ ելին, այլ ոչ էին ի մէջ. զի եթէ ի մէջ էին, ապա առ մեզ մնային. այլ զի յայտնի լինիցին եթէ ոչ էին ամենքեանս նոքա ի մէջ: Եւ զուրբ օծութիւն ունիւք առ ի Սբբոյն, եւ զի-
 21 տէք Յամենեկին: Ոչ գրեցի ձեզ եթէ ոչ զիտէք զճշմարտութիւնն, այլ թէ զիտէք զնա եւ թէ՛ զի ամենայն ստու-
 22 թիւն ոչ է ի ճշմարտութենէ անտի: Իսկ ո՞րպէս սուտ, եթէ ոչ՝ որ ուրա-
 23 նայ եթէ Յիսուս չէ Քրիստոսն. նա իսկ է նեոն, որ ուրանայ զՀայր եւ
 24 զՈրդի: Ամենայն որ ուրանայ զՈրդի՝ եւ ոչ զՀայր ընդունի. զիսկ որ խոստովանի զՈրդի՝ նա եւ զՀայր ընդուն-
 25 չի: Ի՞նչ գործ զոր ստարուքն ի սկզբանէ՝ ի ձեզ բնակեցէ. զի եթէ ի ձեզ բնակեցէ զոր ի սկզբանէն լուարուք, եւ զուրբ յՈրդի եւ ի Հայր բնակեցէք:
 25 Եւ այս են աւետիքն զոր աւետարանեաց նա մեզ, զկեանսն յաւիտեանա-
 կանս:

26 Ե՛ւ. Զայս գրեցի ձեզ, զի մի՛ ոք զձեզ մոլորեցուցանիցէ: Եւ զուրբ օծութիւնն զոր ընկալարուք ի նմանէ՝ բնակեցէ ի ձեզ. եւ չէ ինչ պիտոյ եթէ ոք զձեզ ուսուցէ, այլ որպէս զի նորա օծութիւնն ուսուցանիցէ՝ զձեզ վասն ամենայնի, եւ ճշմարիտ է եւ չէ սուտ. եւ որպէս ուսոյցն զձեզ, կայք ի նմա:
 28 Եւ այժմ, որդեակք, կացէք ի նմին, զի եթէ յայտնեցի, ունիցիւք համարձակութիւն, եւ մի՛ ամաչեացուք ի նմանէ ի զայստեանս նորա: Զի եթէ զիտեցէք եթէ արգար է նա, իմասջիք եթէ ամենայն որ առնէ զարգարու-
 29 թիւն՝ առ ի նմանէ է ծնեալ:

ԳԼ. Գ

1 Տեսէք, որպիսի՛ սէր չնորհեաց մեզ Հայր, զի որդիք Աստուծոյ կոչեցուք մեք. վասն այսորիկ աշխարհ ոչ ճանաչէ զմեզ, քանզի ոչ ծանեաւ զնա:
 2 Ե՛ւ. Մի՛րեկիւք, այժմ որդիք Աստուծոյ եմք, եւ չեւ եւս է յայտ եթէ զինչ լինելոց իցեմք. զիտեմք, զի յորժամ նա յայտնեցի, նման նմա լինելոց եմք, զի տեսանելոց եմք զնա որպէս
 3 եւ էն: Եւ ամենայն որ ունի զայս յոյս յամենին՝ սրբէ զանձն իւր, որպէս
 4 եւ նայն սուրբ է: Ամենայն որ զմեզս գործէ, նա եւ զանօրէնութիւնն առնէ, եւ ինքն իսկ մեղքն անօրէնութիւն է:
 5 Եւ զիտեմք զի նա յայն սակա յատնեցաւ, զի զմեզս բարձցէ, եւ ի նմա
 6 մեղք ոչ են: Ամենայն որ ի նա է հատատեալ՝ ոչ մեղանչէ. եւ ամենայն որ մեղանչէ՝ ոչ ետես զնա եւ ոչ
 7 ծանեաւ զնա: Մանկունք, մի՛ ոք զձեզ խաբեցէ. որ առնէ զարգարու-
 8 թիւն, արգար է՝ որպէս եւ նայն ար-
 9 գար է: Եւ որ առնէ զմեզս ի Սատանայէ է, ի ի սկզբանէ Սատանայ մեղանչէ. վասն այսորիկ յայտնեցաւ Որդին Աստուծոյ, զի լուծցէ զգործս
 10 Սատանայի: Ամենայն որ յԱստուծոյ է ծնեալ՝ մեզս ոչ առնէ, զի սերմն նորա ի նմա մնայ. եւ ոչ կարէ մեղանչել,

1 Ի Յաննի գլխի 4
 2 Եւս, ցանկութիւն նորա
 3 Որպէս, զամենայն
 4 Յոսիան գլխի 4

5 Որպէս, օծութիւնն այն ուսուցանէ. այլ՝ Հօրն նորա ուսուցանէ
 6 Որպէս, կացէք
 7 Յոսիան, ի նմա
 8 Բաւաւտ, զիտէք
 9 Բաւաւտ, զմեզս մեք

10 զի յԱստուծոյ է ծնեալ: Այսուիկ յայտ-
նի են ՚ի միմեանց որդիք Աստուծոյ
և ողիք Սատանայի:

Ե՛ք. Ամենայն որ ոչ առնէ զարդա-
րութիւն՝ չէ նա յԱստուծոյ, և ուր ոչ
11 սիրէ զեղբայր իւր. Զի այս է պատ-
ուիրանն զոր լուարուք ի սկզբանէ,
12 զի սիրեցողք զմիմեանս: Ոչ որպէս
կայէնն ի չարէ անտի էր և սպան
զեղբայրն իւր. և յո՞ր սակս սպան
գնա. զի իւր գործքն չար էին, և
13 եղբորն՝ բարի: Եւ մի՛ ինչ զարմանայք,
եղբարք, եթէ աշխարհ զձեզ ատեայ:
14 Մեք զիտեմք զի փոխեցաք ի մահ-
ուանէ ի կեանս, քանզի սիրեմք զեղ-
բարս. իսկ որ ոչն ՚սիրէ, անդէն ի
15 մահու մնայ: Ամենայն որ ատեայ զեղ-
բայր իւր՝ մարդասպան է, և զիտէք,
զի ամենայն մարդասպան ոչ ունի
զկեանս յաւիտեականս յանձին հաս-
16 տատեալ: Այսուիկ զիտացաք զսէրն,
զի նա զանձն իւր եզ վասն մեր, և
մեք վասն եղբարց ՚մերոց պարտիմք
17 գնել զանձինս: Որ ունիցի զկեանս
ինչ զաշխարհիս, և տեսանիցէ զեղ-
բայր իւր կարօտեալ իւրք, և փա-
կիցէ զգուժս իւր առ ի նմանէ, զի մըդ
սէրն Աստուծոյ ի նմա իցէ բնակեալ:
18 ԶԱ. Որդեակք, մի՛ բանիւք եւ լեղ-
ուօք սիրեցողք, այլ արդեամբ և
ճշմարտութեամբ:

19 Եւ այսուիկ լիցուք ծանուցեալք
եթէ ի ճշմարտութենէ անտի իցեմք,
և առաջի նորա արացողք հանդէս
20 սրտից մերոց: Եթէ սողտանիցեն զմեզ
սիրտք մեր, այլ Աստուած մեծ է քան
21 զսիրտս մեր և զիտէ զամենայն: Սի-
րելիք, եթէ սիրտք մեր զմեզ ոչ
սողտանիցեն, համարձակութիւն ու-
22 նիմք առ Աստուած. Եւ զոր ինչ հայ-
ցեմք՝ առնումք ի նմանէ, զի զպատ-
ուիրանս նորա պահեմք, և զհաճոյս
23 առաջի նորա առնեմք: Եւ այս է պատ-
ուիրանն նորա, զի հաւատացողք յա-
նուն Որդւոյ նորա Յիսուսի Քրիս-
տոսի, և սիրեցողք զմիմեանս, որ-
24 պէս և ետ մեզ պատուէր: Եւ որ
պահէ զպատուիրանս նորա՝ ի նմա է
հաստատեալ և նա ի սմա. և յայս-

մանէ զիտեմք եթէ բնակէ ի մեզ, ի
Հոգւոյ անտի զոր ետ մեզ:

ԳԼ. Դ

1 ԶԲ. Սիրելիք, մի՛ ամենայն հոգւոյ
հաւատայք, այլ ընտրեցէք զհոգիսն՝
եթէ յԱստուծոյ իցեն. զի բազում
սուտ մարգարէք ելեալ են յաշխարհ:
2 Եւ ՚մեք այսուիկ ճանաչեմք՝ զՀոգին
Աստուծոյ. ամենայն հոգի որ խոս-
տովանի զՅիսուսս Քրիստոս մարմնով
3 եկեալ՝ յԱստուծոյ է նա: Եւ ամե-
նայն հոգի որ ոչ խոստովանի զՅիսուսս
Քրիստոս մարմնով եկեալ՝ չէ նա յԱս-
տուծոյ, և և այս Նեոխնն է, զորմէ
լուարուք եթէ զալոց է, և արդէն
4 իսկ յաշխարհի է: Դուք յԱստուծոյ
էք, որդեակք, և յաղթեցէք նոցա.
5 յաշխարհին է: Նորա յաշխարհէ են,
վասն այնորիկ յաշխարհէ խօսին, և
6 աշխարհ լսէ նոցա: Մեք յԱստուծոյ
եմք. որ զԱստուած ճանաչէ՝ լսէ մեզ,
և ուր չէ յԱստուծոյ՝ ոչ լսէ մեզ.
այսուիկ ճանաչեմք զՀոգին ճշմար-
տութեան և զհոգին խաբէութեան:

7 ԶԳ. Սիրելիք, սիրեցողք զմիմեանս,
զի սէր յԱստուծոյ է. և ամենայն որ
սիրէ՝ յԱստուծոյ է ծնեալ և ճանաչէ
8 զԱստուած: Եւ որ ոչն սիրէ՝ ոչ ճա-
նաչէ զԱստուած, զի Աստուած սէր է:
9 Եւ զի յայսմ երեւեցաւ սէրն Աստու-
ծոյ ի մեզ, զի զՈրդին իւր միածին
ասաքեաց Աստուած յաշխարհ, զի ե-
10 զիցուք նովաւ կենդանիք: Յայսմ է
սէրն, ոչ զի մեք սիրեցաք զԱստուած,
այլ զի նա սիրեաց զմեզ, և առաք-
եաց զՈրդին իւր ի քառութիւն մեղաց
11 մերոց: Սիրելիք, եթէ Աստուած այս-
պէս սիրեաց զմեզ, ապա և մեք պար-
տիմք զմիմեանս սիրել:

12 ԶԲ. ՉԱստուած ուրուք երբեք չիք
տեսեալ. եթէ սիրեցողք զմիմեանս,
Աստուած ի մեզ բնակէ, և սէր նորա
13 ի մեզ կատարեալ է: Այսուիկ զիտեմք,
եթէ մեք ի նմա եմք բնակեալ, և նա՝
ի մեզ, զի ի Հոգւոյն իւրմէ ետ մեզ:
14 Եւ մեք տեսաք եւ վկայեմք, զի Հայր
առաքեաց զՈրդին իւր Փրկիչ աշխարհի:

1 ի Յաննէս պատմ
2 Ուրուք, սիրէ զեղբայրն

3 Քրիստոս, ճանաչէք

45 Որ ոք խոստովանեսցի եթէ Յիսուս է Որդի Աստուծոյ, Աստուած ի նմա
 46 բնակէ, եւ նա՝ յԱստուած: Եւ մեք հաւատացաք եւ ծանեաք զսէրն Աստուծոյ զոր ունի առ մեզ. Աստուած սէր է. եւ որ կայ ի սէրն՝ բնակեալ է յԱստուած, եւ Աստուած ի նմա բնա-
 47 կէ: Յայսմիկ կատարեալ է սէրն ընդ մեզ. զի համարձակութիւն ունիմք յաւուրն զատաստանի. զի որպէս եւ նայն է՝ նոյնպէս եւ մեք եմք յաշխար-
 48 հնա յայսմիկ: Երկեւզ ոչ գոյ ի սէր, այլ սէրն կատարեալ ի բաց մերժէ զերկեւզն. զի երկեւզ ընդ տանջանօք է. իսկ որ երկնչին՝ չէ կատարեալ ի սէրն:
 49 Մեք ²սիրեսցուք զԱստուած՝, վասն
 20 զի նա նախ սիրեաց զմեզ: Եթէ ոք ասիցէ եթէ Սիրեմ զԱստուած, եւ զեղբայր իւր ատիցէ, սուտ է. որ ոչ սիրէ զեղբայր իւր զոր տեսանէ, զԱստուած զոր ոչն ետես զիա՞րդ կարիցէ
 21 սիրել: Եւ զայս պատուէր ունիմք՝ առ ի նմանէ, զի որ սիրէ զԱստուած՝ սիրէ նա եւ զեղբայր իւր:

Գ. Ե

1 ՁԵ. Ամենայն որ հաւատայ եթէ Յիսուս է Քրիստոսն՝ յԱստուծոյ ծնեալ է, եւ ամենայն որ սիրէ զճնորդն՝ սիրէ
 2 եւ զծնեայն ի նմանէ: Այսուիկ ճանաչեմք եթէ սիրեմք ³զՈրդին Աստուծոյ, յորժամ զԱստուած սիրեսցուք եւ զպատուիրանս նորա արասցուք:
 3 Քանզի այս է սէրն Աստուծոյ, եթէ զպատուիրանս նորա պահեսցուք. եւ պատուիրանս նորա չեն ինչ ծանուցի:
 4 Զի ամենայն որ յԱստուծոյ ծնեալ է՝ յաղթէ աշխարհի. եւ այս է յաղթութիւնն որ յաղթէ աշխարհի, հաւատքն
 5 մեր: Եւ ո՞ իցէ որ յաղթիցէ աշխարհի, եթէ ոչ՝ որ հաւատայցէ եթէ Յիսուս է Որդի Աստուծոյ:
 6 Մա է որ եկն ջրով ⁴եւ հողով՝՝ եւ արեամբ, Յիսուս Քրիստոս. ոչ ջրով
 7 միայն, այլ եւ արեամբ եւ ջրով. Եւ Հոդին է որ վկայէ, զի Հոդին իսկ է
 8 ճշմարտութիւն: ⁵Սոքա երեքին՝՝ են

որ վկայեն, Հոդին, ջուրն եւ արեւն.
 9 եւ երեքին մի են: Եթէ զմարդկան ինչ վկայութիւն ունիցիմք, այսքէն Աստուծոյ վկայութիւնն մեծ իցէ. այս է վկայութիւնն Աստուծոյ, որ վկայեաց ի վերայ Որդւոյն իւրոյ: ՎՁ.
 10 ՁԶ. Որ հաւատայ յՈրդին Աստուծոյ՝ ունի յանձին զվկայութիւնս զայս. որ չհաւատայ ⁶Որդւոյ Աստուծոյ՝ սուտ առնէ զնա. քանզի հաւատայ վկայութեանն զոր վկայեաց Աստուած ի վերայ Որդւոյն իւրոյ: Եւ այս իսկ է վկայութիւնն, զի կեանս յաւիտենականս ետ մեզ Աստուած, եւ այս են
 12 կեանքն որ յՈրդին նորա են: Որ ընդ ունի զՈրդին, ընդունի եւ զկեանսն. եւ որ ոչ ընդունի զՈրդին Աստուծոյ, եւ ոչ զկեանսն ընդունի:
 13 ՁԷ. Զայս վրեցի ձեզ զի զիտասցիք եթէ կեանս յաւիտենականս ունիք, եւ զի հաւատայցէք յանուն Որդւոյն
 14 Աստուծոյ: Եւ այս է համարձակութիւնն զոր ունիմք մեք առ նա, զի զոր ինչ հայցեսցուք ըստ կամաց նորա՝ լսէ մեզ: Զի եթէ զիտիցեմք եթէ լսէ հայցուածոցն մերոց, այսա զիտեմք եթէ առնումք զհայցուածսն զոր հայցեմք առ ի նմանէ:
 16 Եթէ ոք տեսցէ զեղբայր իւր մեղուցեալ մեզս որ ոչ առ ի մահ, խնդրեսցէ եւ տացէ նմա կեանս մեղուցելոյն ոչ առ ի մահ. են մեզք որ մահուչափ են, ոչ վասն այնորիկ ասեմ եթէ ⁶խնդրեսցես:
 17 Մե: Ամենայն անիրաւութիւն մեզք են. եւ են մեզք որ մահուչափ են:
 18 Գիտեմք եթէ ամենայն որ յԱստուծոյ է ծնեալ ոչ մեղանչէ. այլ որ յԱստուծոյն է ծնեալ՝ պահէ զանձն,
 19 եւ չարն առ նա ոչ մերձենայ: Գիտեմք եթէ յԱստուծոյ եմք, եւ աշխարհ ա-
 20 մենայն ի չարի կայ: Եւ զիտեմք եթէ Որդին Աստուծոյ եկն, եւ ետ մեզ միտս զի ծանիցուք զճշմարտիւն. եւ եմք ի ճշմարտին Որդւոյ նորա Յիսուսի Քրիստոսի. ⁸զի նա է ճշմարտ Աստուած եւ կեանք յաւիտենական:
 21 Որդեակք, պահեցէք զանձինս ի կուսապաշտութենէ:

¹Բ-դ-ւ-է, ունիցիմք

²Ունչ, սիրեմք զնա. այլ՝ սիրեմք զԱստուած

³Յայն, զորդիս

⁴Ի Բ-դ-ւ-է գ-լ-ու-է

⁵Յայն, Զի երեք

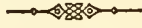
⁶Բ-դ-ւ-է, խնդրեսցէ

⁷Բ-դ-ւ-է, չեն

⁸Ի Յ-ւ-էն գ-լ-ու-է

ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԵՐԿՐՈՐԴ՝

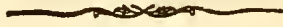

1 Էս. ՅԵՐԻՅՈՒԷ առ ընտրեալդ Կիւրիա
 եւ առ որդեակս իւր, զոր ետդ սիրեմ
 ճշմարտութեամբ, եւ ոչ եթէ ես միայն,
 այլ եւ ամենեքեան ոյք զիտակ են
 2 ճշմարտութեանն . վասն զորոյ ճշմար-
 տութեանն որ ի մեզ հաստատեալ է,
 3 զի եւ ընդ ձեզ իցէ՞ . 2 եւ դուք յա-
 3 Լիտենից ընդ մեզ իցէք՝ Շնորհք, ու-
 զորմութիւն, խաղաղութիւն յԱստու-
 ծոյ ի Հօրէ եւ ի Տեառնէ Յիսուսէ
 Քրիստոսէ Որդւոյն Հօր, ճշմարտու-
 թեամբ եւ սիրով եզիցին ընդ ձեզ .
 4 Ուրախ եղէ յոյժ, զի դատի յորդե-
 կացդ քոց որ դնան ճշմարտութեամբ
 ըստ պատուիրանին զոր առաք ի Հօրէ .
 5 Եւ այժմ ազաչեմ զքեզ, Կիւրիա, իբ-
 րեւ ոչ եթէ նոր ինչ պատուիրան
 գրեմ քեզ, այլ զոր ի սկզբանէն ու-
 6 նէաք, զի սիրեսցուք զմիմեանս . Եւ
 այս է սէրն, զի դնասցուք ըստ պատ-
 ուիրանաց նորա . եւ այս է պատուի-
 րանն, զի որպէս լուարուք ի սկզբա-
 7 նէ՝ ըստ նմին գնասցիք . Զի բազում

մոլորեցուցիչք ելին յաշխարհ . 2 որ ոք
 ոչ խոստովանի՝ զՅիսուս Քրիստոս
 եկեալ մարմնով, նա մոլորեցուցիչ է
 եւ Նեոն .
 8 Է՛հ . Զգոյ՛ լինի՛ջիք անձանց զի մի՛
 5 կորուսանիցէք՝ զոր վաստակեցէքն,
 այլ զի առնուցուք՝ բովանդակ զվարձանս .
 9 Ամենայն որ յանցանիցէ եւ ոչ կայցէ ի
 վարդապետութեանն Քրիստոսի՝ զԱս-
 տուած ոչ ճանաչէ . որ կայ ի վարդա-
 պետութեանն՝ նա եւ զՈրդին եւ
 10 զՀայր ընդունի . Եթէ ոք գայցէ առ
 ձեզ եւ զվարդապետութիւնս զայս ոչ
 ունիցի, մի՛ ընդունիցիք զնա ի տուն,
 11 եւ մի՛ ողջոյն տայցէք նմա . Որ ա-
 սասցէ նմա Ողջոյն՝ կցորդ լիցի չարաց
 զործոց նորա .
 12 Բազում ինչ ունէի գրել առ ձեզ,
 այլ ոչ կամեցայ քարտիսիւ եւ գեղով .
 զի ակն ունիմ ինձէն իսկ գալ առ
 ձեզ, եւ բերան ի բերան խօսել . զի
 ուրախութիւնն մեր իցէ կատարեալ .
 13 Ողջոյն տան քեզ որդիք քո ընտ-
 րելոյ . 6 Շնորհք ընդ ձեզ .

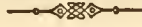
1 Ունէ, Թուղթ Յովհաննու Առաքելոյ Երկրորդ
 2 Ի Յաննի պատմութեան
 3 Բազում, եւ ընդ մեզ իցէ յաւիտեան

4 Յանն, որ ոչ խոստովանի
 5 Ունէ, կորուսանիցեմք զոր վաստակեցաքն,
 այլ զի առնուցուք 6 Ի Բազում պատմութեան

ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԵՐՐՈՐԳ՝

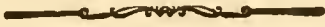

1 ԷԳ. ՅԵՐԻՑՈՒԷ առ Գայիոս սիրելի,
2 զոր եսդ սիրեմ ճշմարտութեամբ: Սիրելի,
վասն ամենայն իրաց քոց յաջողութեան եւ առողջութեան աղօթս աննեմ. որպէս է իսկ յաջողութիւն
3 անձինդ քո: Յոյժ ուրախ եղէ ի զայլ եղբարց եւ լինել վկայ քոյոյ ճշմարտութեանդ,
որպէս զնասոջ զու ճշմարտութեամբ:
4 Մեծ եւս ինչ ուրախութիւն քան զայս ոչ ունիմ, զի լսեմ եթէ իմ որդեակքն ճշմարտութեամբ
5 զնան: Սիրելի, հաւատարիմ գործես զայդ,
զոր եթէ անսիցես առ եղբարս՝ 6 զդոյն եւ առ օտարս. Որք վկայեցին քոյոյ սիրոյդ առաջի եկեղեցւոյ. որոց բարիս արարեալ յուղարկես արժանիս
7 Աստուծոյ, Զի վասն 2 անուանն ելին, եւ 3 ոչինչ յումեքէ անուուն զհեթանոս
8 սականացն: Մեք այսուհետեւ սլարտիմք ընդունել զայնպիսիսն, զի զործակիցք լիցուք ճշմարտութեանն:
9 ԷԳ. Գրեցի ինչ եկեղեցւոյն. այլ որ

10 յառաջագէմն ի նոցանէ է Դիոտրեիէս, ոչ ընդունի զմեզ, վասն այսորիկ եթէ եկից,
յիշեցուցից զգործս նորա զոր աննէ,
բանիւք չարօք շատխօսութեան աննէ զմեզ աշխատ. եւ ոչ այսոքիւք շատացեալ,
ոչ ինքն ընդունի զեղբարս, եւ զայնոսիկ որ ընդունինն՝ արգելու,
11 նա՛ եւ յեկեղեցւոյ եւս հանէ: Սիրելի, մի՛ լիցիս նմանող չարի, այլ բարւոյ. զի որ զբարին աննէ՝ յԱստուծոյ է. եւ որ զչարին գործէ՝ նա ոչ ետես երբեք
12 զԱստուած: ԶԴեմեարեայ վկայեալ է յամենեցունց 4 եւ յեկեղեցւոյն՝ եւ ի ճշմարտութենէն, եւ մեք վկայեմք. եւ զու գիտես զի ճշմարիտ է մեր վկայութիւնն:
13 Բազում ինչ ունէի գրել քեզ, այլ ոչ կամիմ 5 քարտիսիւ եւ դեղով գրել. Զի ակն ունիմ ի մօտոյ իսկ տեսանել զքեզ,
եւ բերան ի բերան խօսել: 14 Խաղաղութիւն ընդ քեզ. որչոյն տան քեզ 6 սիրելիք. որչոյն տաջիր սիրելեաց 7 մերոց իւրաքանչիւր յանուանէ:

1 Ո՛հնէ, Թուղթ Յովհաննու Առաքելոյ Երրորդ
2 Ո՛հնէ, անուան նորա
3 Ո՛հնէ, ոչինչ անուուն ի հեթանոսաց

4 Ի Բաղարի գլխաւ
5 Յոյն, դեղով եւ եղեգամբ գրել քեզ
6 Ո՛հնէ, եղբարք
7 Ի Յասնի գլխաւ

ԹՈՒՂԹ

ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ

1 Է՛՛՛ Ե. Յուդա, Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ, եւ եղբայր Յակովբայ, ¹հեթանոսաց որ՝ յԱստուծոյ Հօրէ էք սիրեցեալք, եւ Յիսուսի Քրիստոսի պահ-
2 եալք եւ ²ընտրեալք, Ողորմութիւն ձեզ եւ խաղաղութիւն եւ սէր բազմասցի։

3 Սիրելիք, զամենայն փոյթ յանձին կալեալ գրել ձեզ վասն մերոյ հասարակաց փրկութեանն, հարկ յանձին կալայ գրել ձեզ, եւ աղաչել զի ճգնիցիք ի վերայ հաւատոցն, որ միանգամ ⁴աւանդեցան սրբոց։ Քանզի սպրդեցին մայրն ոմանք, որ յառաջագոյն իսկ ³կատարեալ էին ի սոյն դատաստան, ամբարիչաք, որ զԱստուծոյ մերոյ շնորհան դարձուցին յանկարգութիւն։ եւ զմի միայն ²զիշխանն եւ զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս ուրացեալք։

5 Յիշեցուցանել ձեզ այսուհետեւ կամ է ինձ որ զիսէքք ⁵զամենայն, զի Աստուած միանգամ՝ զժողովուրդն փրկեաց յԵգիպտոսէ, երկրորդ անգամ ⁶զանհաւատսն կորոյս։ Եւ զհրեշտակս որ ոչ պահեցին զիւրեանց իշխանութիւնն, այլ թողին զիւրեանց բնակութիւնն, ի դատաստանս մեծի աւուրն մշտնջենաւոր կապանօք պահեաց ի ⁷խաւարի։ Որպէս Սողոմն եւ Գոմոր եւ որ շուրջ զնոքօք քաղաքքն, որ ըստ նմին օրինակի պոռնկեցան զհետ ընկերացն մարմնոց, կան առաջի օրինակ՝ զյաւիտեանական հրոյն ընկալ-
8 եալ զդատաստան։ Ըստ նմին օրինակի

եւ սոքա իբրեւ քնով դանդաչեալք՝ զամբմին պղծեն, զսէրութիւնս քա-
9 մանեն, զփառան հայհոյեն։ Ուր Միքայէլ հրեշտակապետն յորժամ բանսարկուն Սատանայի վիճեալ տայր պատասխանի վասն Մովսիսեանն մարմնոյ, ոչ ժպրհեցաւ հայհոյութեանն դատաստանի հանդուրժել. այլ ասէ,
10 Սատեսցէ ի քեզ Տէր։ Իսկ սոքա զոր ինչ ոչն իմանան՝ հայհոյեն. եւ զայլն եւս զոր բնութեամբ իբրեւ զանխօս անասուն զիսեն, ի նոսին ապա-
11 կանեսցին։ Վայ է նոցա, զի ըստ ճանապարհին Կայենի զնացին, եւ ըստ մորորութեանն Բաղամայ զեղիւնցան զհետ վարձուց, եւ ըստ հակառակու-
12 թեանն կորիսայ կորեան։ ⁶Սոքա են ատեցեալք շողմոյք՝ երթեալ զհետ ցանկութեանց իւրեանց, ի սէրս իւրեանց խորախոսութեամբ, լինին ընդ ձեզ ուրախակիցք, աներկեղ՝ զանձինս ճարակին. ամաք անմըղիք հողմակոծեալք, ծառք պտղակորոյսք, անպտուղք, կրկնամեռք, խրեալք ար-
13 մատաքի։ Անաստ ալիք ծովու, որ միշտ փրփրեն զիւրեանց անձանցն զամօթ. աստեղք մոլաքք, որոց ⁷վիհ խաւարին յաւիտենից պահեալ է։

14 Է՛՛՛ Ե. Մարգարէացաւ վասն նոցա եւ եւթներորդն յԱղամայ Ենովք, եւ ասէ, Ահաւասիկ եկն Տէր բիւրովք սրբովք ⁸հրեշտակօք, Առնել դատաստան ⁹ըստ ամենայնի՝, եւ յանդիմանել զամենայն ամբարիչտս վասն գործոց իւրեանց զոր ամբարչտեցին. եւ վասն ամենայն

¹Յ.Ն., որոց
²Յ.Ն., կոչեցեալք
³Յ.Ն., գրեալ
⁴ՈՒՆԻ, զիշխանն զԱստուած
⁵ՈՒՆԻ, միանգամ զայս զԵ Տէր

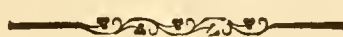
⁶Բազմութ, Սոքա են ի սէրս ձեր արատք, խրախճանակիցք իւր ձեզ աներկեղ
⁷Յ.Ն., աղջամուղջ
⁸Բազմութ, իւրովք
⁹Կ.Մ., ի վերայ ամենեցուն

խիստ բանից զոր խօսեցան զնմանէ
 16 մեղաւորք ¹եւ ամբարիշտք : Սոքա
 են տրանջողք եւ չողմոզք, երթեալ
 ըստ իւրեանց անձանց ցանկութեանց,
 եւ բերանք նոցա զամբարտաւանս բար-
 բառին, առնուն ակն երեսաց վասն
 օգտի :
 17 Էջ. Բայց դուք, սիրելիք, յիշեցէք
 զկանխասաց բանս զառաքելոցն Տեառն
 18 մերոյ Յիսուսի Գրիստոսի . Ձի ասէին
 ձեզ եթէ ի յետին ժամանակս եղիցին
 մարդք արհամարհողք, երթեալ ըստ
 իւրեանց ամբարշտութեանցն ցան-
 կութեանց :
 19 Սոքա են ²նշաւակեալք, ³նշաւորք,
 20 որ զՀոգին ոչ ունիցին : Այլ ³մեք,
 սիրելիք, եղիցուք՝ շինել զանձինս
 սրբութեամբն ³նաւատոց, ի Հոգին
 21 Սուրբ ⁵կայցուք յաղօթս՝, Պահել զան-

ձինս սիրովն Աստուծոյ ակն ունել ու-
 զորմութեանն Տեառն մերոյ Յիսուսի
 Գրիստոսի ի կեանսն յաւիտենականս :
 22 Եւ ⁶ոմանց զատապարտելոց լինիջիք
 23 կշտամբելչք՝ . Եւ զոմանս ապրեցու-
 ցանիջիք յափշտակեալ ի հրոյ . եւ ու-
 մանց ողորմեսջիք երկիւղիւ, ⁷դատել
 եւ զպատմուճանն որ ի մարմնոյն իցէ
 աղտեղեալ :
 24 Եւ այնմ, որ կարօղն իցէ սլահել
 զձեզ անարատս եւ ⁸ամբիծս, հաս-
 տատեալ առաջի իւրոց վառաց աներ-
 25 կեանն ցնծութեամբ, Միոյն Աստու-
 ծոյ ¹եւ Փրկչին մերոյ ⁹Յիսուսի Գրիս-
 տոսի Տեառն մերոյ վառք, մեծու-
 թիւն, զօրութիւն եւ իշխանութիւն
¹⁰յառաջ քան զամենայն յաւիտեանս՝,
 եւ այժմ՝ եւ յամենայն յաւիտեանս :
 Ամէն :

¹ Ի Գ. անի գ. 1-11 ⁵ Գ. ան, կալ յաղօթս
² Գ. ան, զատուցեալք
³ Բ. ան, գուք, սիրելիք, եղիջիք
⁴ Ի Գ. անի, աման՝ հաւատոց ձերոց . այլ՝ հա-
 ւատոց մերոց

⁶ Գ. ան, ոմանց երկմտելոց ողորմեսջիք
⁷ Գ. ան, ատել
⁸ Ի Բ. ան, գ. 1-11
⁹ Ոման, ի ձեռն Յիսուսի
¹⁰ Գ. ան, գ. 1-11

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՒՆ

ՍՐԲՈՅՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

ԵՒ

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆ ԱԻԵՏԱՐԱՆԶԻ՝

ԳԼՈՒԽ Ա

1 ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ Յիսուսի Քրիստոսի,
 2 ի ձեռն որոյ ետ Աստուած՝, ցուցանել
 ծառայից իւրոց որ ինչ ինչերոց է վաղ-
 վաղակի, եւ նշանակեաց առաքելով
 ի ձեռն հրեշտակի իւրոց առ ծառայ
 2 իւր Յովհաննէս, Որ վկայեաց զբանէն
 Աստուծոյ, եւ զվկայութիւն Յիսուսի
 Քրիստոսի՝ զոր ետես, 3 որ էր՝ եւ որ
 3 ինչերոցն էր յետ այնորիկ՝՝ Երանի
 4 որ ընթեանուն զբան մարդարէու-
 թեանս այսորիկ, եւ որ լսէ եւ պահէ՝
 զոր ինչ ի նմա զրեալ է. զի ժամա-
 նակս մերձեալ է։
 4 ի Յովհաննէս առ եւթն եկեղեցիս որ
 են յԱսիա, չորհրդ ընդ ձեզ եւ խա-
 զաղութիւն յեկն եւ որ էն՝՝ եւ որ
 գալոցն է, եւ յեւթն՝՝ զօրութեանց
 Հոգւոյն՝ որ է՝՝ առաջի աթոռոցն իւրոց։
 5 Եւ ի Յիսուսէ Քրիստոսէ հաւատարիմ
 վկայէն, որ է անզրանիկ ի մեռելոց,
 եւ իշխան թաղաւորութեանց երկրի.
 որ սիրեաց զմեզ, եւ 7 ելոյծ զկա-
 պանս մեզաց մերոց՝՝ արեամբն իւրով։
 6 Եւ արար զմեզ 8 թաղաւորս եւ քա-
 հանայս՝՝ Աստուծոյ եւ Հօր իւրոյ.
 նմա փառք եւ զօրութիւն յաւիտեանս
 յաւիտենից։ Ամէն։
 7 Ահաւասիկ 9 զալոց է՝՝ ընդ ամպս.

եւ տեսցեն զնա ամենայն աչք, եւ
 որք խոցեցինն զնա. եւ կոծեսցին ի
 վերայ նորա ամենայն ազգք երկրի։
 8 Այս, Ամէն։ Ես եմ Այս եւ ես եմ
 Քէ¹⁰, առէ Տէր Աստուած, որ էն եւ
 11 որ է՝՝ եւ որ գալոցն է, Ամենակալ։
 9 Ես Յովհաննէս եղբայր ձեր եւ հա-
 ւատարակից նեղութեան եւ արքայու-
 թեան եւ համբերութեան սր ի 12 Քրիս-
 տոս Յիսուս. եղէ ես ի կղզւոջն որ
 անուանեալ կոչի Պատմոս՝ վասն բա-
 նին Աստուծոյ եւ վասն վկայութեան
 10 Յիսուսի 12 Քրիստոսի։ Եւ 13 եղեւ յիս
 Հոգի՝՝ յաւուր կիրակէի, եւ լուայ
 զինի իմ ձայն մեծ իբրեւ զփողոց, որ
 11 առէր յիս, 12 Ես եմ Աբիա եւ Ով, Ա-
 11 աջին եւ վերջին։՝՝ Ձոր տեսանես
 զրեա ի գիրս, եւ սուր տանել յեւթն
 եկեղեցիս, որ յեփեսոս եւ ի Չմիւս-
 նիա եւ ի Պերդամոն եւ ի Թիւատիր
 եւ ի Սարգիկէ եւ ի Փիղազիզիւա
 12 եւ ի Լաւոզիկիա։ Եւ դարձայ տեսա-
 նել զձայնն որ խօսէր յիս. եւ ի դառ-
 նայն իմում տեսի եւթն ճրագարան
 13 ոսկի։ Եւ ի մէջ եւթն ճրագարանացն
 նման Որդւոյ մարդոյ, զգեցեալ պատ-
 մուձան պճղնաւոր. եւ զօտեւորեալ
 14 առ ստեամբքն գօտի ոսկեղէն. Եւ
 զլուսն նորա եւ հերքն իբրեւ զասր
 սպիտակ եւ որպէս զձիւն. եւ աչք
 15 նորա որպէս բոց հրոյ. Եւ ոտք նորա
 նմանեալ պղնձոյ ծխելոյ ի մէջ հնոցի
 հրաչէկ. եւ ձայն նորա իբրեւ զձայն
 16 ջուրոց բաղմայ։ Եւ ունէր յաջոյ ձե-
 սինն իւրում աստեղս եւթն, եւ ի
 բերանոյ նորա սուր երկսայրի սրեալ

1 Ուստ, Յայտնութիւն Յովհաննու. այլ՝ Յայտ-
 նութիւն Սրբոյ Յովհաննու Աստուածաբանի
 2 Յան, զոր ետ նմա Աստուած
 3 ի Յաննի պատմ
 4 Յան, որ ընթեանու, և որ լսեն զբանս մար-
 դարէութեանս և պահեն
 5 Յան, յԱյսմանէ որ էն և որ էրն
 6 Յան, Հոգւոց որ են
 7 ի Յաննի, մանտ՝ ելոյծ զմեզ ի մեզաց մերոց,
 այլ՝ լուաց զմեզ ի մեզաց մերոց
 8 Ուստ, թաղաւորութիւն, քահանայս
 9 Յան, գայ

10 Ուստ, յաւելու, Սկզբն և վախճան
 11 Յան, որ էրն
 12 Յան, պատմ
 13 Յան, եղէ Հոգւով

երանէր, եւ երեսք նորա իրբու ¹ դա-
 17 րեղահն ճառագայթեալ երեւէին՝: Եւ
 իրբու տեսի զնա, անկայ առ ոտս նո-
 րա իրբու զմեռեալ. եւ եղ ի վերայ
 իմ զաջ իւր եւ ասէցիս, Մի՛ երկնչիբ,
 ես եմ Սկիզբն, եւ ես եմ Վախճանս:
 18 Եւ ես եմ ² կեանք եւ ես եմ որ մե-
 ռայն. եւ աւասիկ կենդանի եմ յա-
 շխտեանս յաւիտեանից: ³ Սմէնս Եւ ու-
 նիմ զիականս մահու եւ զժոխոց:
 19 Գրեա զոր տեսանեսդ, որ էն, եւ որ
 հանդերձեալ է լինել յետ այնորիկ:
 20 Զխորհուրդ եւթն աստեղացդ զոր տե-
 սերդ յաջ իմ, եւ զեւթն ճրագարանս
 ոտկիս. եւ եթն աստեղքն հրեշտակք
 եւթն եկեղեցեացն են, եւ եւթն ճրա-
 գարանքն եւթն եկեղեցիքն են:

ԳԼ Բ

1 Առ հրեշտակ Նփեսացւոց եկեղեցւոցն
 զրեա. Այսպէս ասէ որ ունի զեւթն
 աստեղս յաջ իւր, եւ չրջի ի մէջ եւթն
 2 աշտանակաց ոսկւոյ. Գիտեմ զզործս
 քս եւ զվաստակս քս եւ զհամբերու-
 թիւն քս. եւ զի ոչ կարես ³ բառնալ
 զչարսն՝, եւ փորձեցեր որ ասեն զինք-
 եանս առաքեալս եւ ոչ են, եւ զտեր
 3 զնոսս սուտս: Եւ համբերեցեր եւ
 վշտացար վտոն անուան իմոյ՝ եւ ⁵ աշ-
 4 խտեցար: Այլ ⁶ ասեմ առ քեզ, զի
⁵ զսէրն քո զառաջին թողեր: Յիշեա
 այժմ ուստի անկարն, եւ ասպշաւեա,
 եւ զառաջին զործան ⁷ քո արա. ապա
 թէ ոչ՝ ⁸ զամ ես՝ ⁹ վազվազակի, եւ
 շարժեցից զաշտանակս քո ի տեղս յէ
 6 իւրմէ, եթէ ոչ ասպշխարեցես: Արդ
 զայս ¹⁰ արա՝ զի ատեցես՝ զզործան
 7 Նիկողայոսի, զոր ես ատեամ: Որ ու-
 նի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ զինչ ասէ
 Հոպին առ եկեղեցիս. Որ յաղթէն,
 տաց նմա ուսել ի փայտէն կենաց որ է
 ի մէջ դրախտին Աստուծոյ:
 8 Եւ առ հրեշտակ Զմիւսնացւոց եւ

կեղեցւոցն զրեա. Այսպէս ասէ ¹¹ Ան-
 սկիզբնն եւ Անվախճանն՝, որ եղեւ
 9 մեռեալ եւ կենդանացաւ. ¹² Տեսի
 զզործս քս եւ զնեղութիւնս եւ զաղ-
 քատութիւնս, (¹³ այլ աղքատութիւնս
 քս մեծութիւնս եղիցի՝,) եւ զհայհոյու-
 թիւնն, որ ասէին վինքեանս Հրեայս
 զոչ եւ չէին ինչ, այլ ժողով Սատա-
 10 նայի: Մի՛ երկնչիբ, ¹⁴ վասն որոյ կա-
 միս չարչարել՝. անա հանդերձեալ է
 Բանասարկունս արկանել ի ձէնջ ի բանտ,
 զի փորձիցիք, եւ ունիցիք նեղու-
 թիւնս աւուրս տանս. լեր հաւատարիմ
 մինչեւ ի մահ, եւ տաց քեզ զսպահն
 11 կենաց: Որ ունի ականջս լսելոյ՝ լուի-
 ցէ զինչ Հոպին ¹² Սուրբ ասէ առ եւ-
 կեղեցիս. Որ յաղթէ, ¹⁵ ոչ անիրաւի՝
 յերկրորդ մահուանէ:
 12 Եւ առ հրեշտակն որ ի Պերդամոյ
 եկեղեցին՝ զրեա. Այսպէս ասէ որ
 13 ունի զսուրն երկսայրի սրեալ. ¹² Տեսի
 թղործս քս, եւ՝ զի բնակեալ ես ուր
 ամոռն է Սատանայի, եւ ունիս զա-
 նունս իմ, եւ ոչ ուրացար զհաւատս
 իմ յաւուր յորում Անթիպոսս վկայն
 իմ հաւատարիմ ¹⁶ եղեւ. զի վկայ է
 իմ հաւատարիմ ամենայն հաւատա-
 ցեալ որ սպանաւ ի ձէնջ, որ կայք՝
 14 ուր Սատանայ է բնակեալ: Այլ ունիմ
 տու քեզ սակաւ, զի ¹⁷ կայ առ քեզ
 վարդապետութիւնն՝ Բաղամուս, որ
 ուսոյց զԲաղակ զնել վայթակղութիւնս
 առաջի որդւոցն Իսրայելի, ուսել նո-
 15 ցա զոհեալ եւ սրտնկել: Այսպէս եւ
 զու ունիս զվարդապետութիւնն Նի-
 16 կողայեցեաց զոր ես ատեամ: Արդ ա-
 պաշխարեա, ապա թէ ոչ ¹⁸ զամ վաղ-
 վաղակի, եւ պատեցար զմեցոյց ընդ
 17 նոսս սրով բերանոյ իմոյ: Որ ունիցի
 ականջս լսելոյ՝ լուիցէ զինչ Հոպին
 ասէ առ եկեղեցիս. Որ յաղթէ՝ տաց
 նմա ուսել ի մանանայէն թաքուցելոյ,
 եւ տաց նմա ¹⁹ զղիրն սրբութեան՝,

¹ Գ-նն, զարեգակն որ ծագէ ի զօրութեան
 իւրում
² Գ-նն, որ կեամ
³ Ի Բաւոսն պատե
⁴ Կ-մ, տանել չարաց
⁵ Գ-նն, ոչ թուլացար
⁶ Գ-նն, ունիմ
⁷ Ի Զատին պատե
⁸ Գ-նն, զամ առ քեզ
⁹ Գ-նն, զմանս պատե
¹⁰ Գ-նն, ունիս զի ատես

¹¹ Գ-նն, Առաջինն եւ վերջինն
¹² Գ-նն, Գիտեմ
¹³ Գ-նն, այլ մեծատուն ես
¹⁴ Գ-նն, յորոց կրեցն իցես
¹⁵ Կ-մ, ոչ փնտեսցի
¹⁶ Գ-նն, որ սպանաւ ի միջն ձերում
¹⁷ Գ-նն, ունիս անդ զորս ունին զվարդապե-
 տութիւնն
¹⁸ Գ-նն, զամ առ քեզ
¹⁹ Գ-նն, իիճ սպիտակ

եւ զրեալ անուն նոր ¹ի գրին , զոր
 ոչ ոք զիտէ՝ բայց միայն որ անունն :
 18 Եւ առ հրեշտակն որ ի Թիւատրոյ
 եկեղեցին՝ զրեա . Այսպէս ասէ Որդին
 Աստուծոյ , որոյ անք իւր են իբրեւ
 զրոց հրոյ , եւ ոտք նորա նման պղնձի
 19 ծխելոյ . ²Տեսի զգործս քո եւ զսէր
 եւ զհաւատ եւ զպաշտօն քո ³համբե-
 րութեամբ , զի բազում է վաստակ քո
 20 վերջինն քան զառաջինն : Այլ ⁴ասեմ
 առ քեզ ⁵բազում . զի թողեր զկիրն
 զՅեզարէլ , որ ասէր զինքն մարգարէ ,
 եւ ուսուցանէր ⁶մտրութիւն զծա-
 21 ւայս իմ՝ պունկիլ եւ ուտել զզոհեալ ,
 եւ ետու ⁷նոցա ժամանակ ապաշխա-
 րել ⁸զպտոնկութիւնն իւրեանց եւ ոչ
 22 ապաշխարեցին : Ահաւասիկ ես ար-
 կանեմ զնա ⁹ի հնոց , եւ զգործակիցս
 իւր ընդ որս չնացաւ՝ ի նեղութիւնս
 մեծամեծս , եթէ ոչ ապաշխարեցն
 23 ի գործոց իւրեանց : Եւ զորդիս ¹⁰նո-
 ցա սպանից մահուամբ , եւ ծանիցն
 ամենայն եկեղեցիք թէ ես եմ որ յան-
 զիմանեմ զերիկամունս եւ զսիրտս ,
 եւ տամ ձեզ իւրաքանչիւր ըստ զոր-
 24 ծոց իւրեանց : Այլ ձեզ ասեմ , որք
 ի Թիւատիր էք եւ ոչ ունիք զվարդա-
 պետութիւնս զայս , որ ոչ ծանեայք
 զխսրս Սատանայի զոր խօսին , Ոչ
 25 արկից զձեւք այլ ծանրութիւն . Այլ
 զոր ունիք , պահեցէք մինչեւ ես գամ :
 26 Եւ ուր յաղթէ եւ պահէ զգործս իմ
 մինչեւ ցլախճան , տաց նմա իշխա-
 27 նութիւն ի վերայ ազգաց : Եւ հով-
 ուեացէ զնոսա զաւագանաւ երկա-
 թեաւ , եւ իբրեւ զանօթ բրտի փշրե-
 28 ցէ զնոսա : Որպէս եւ ես ընկալայ ի
 Հօրէ իմմէ , եւ տաց նոցա զաստղն
 29 առաւօտուն : Որ ունի ականջս՝ լուիցէ
 զինչ Հոգին ասէ առ եկեղեցիս :

ԳԼ. Գ

1 Եւ առ հրեշտակ Սարգիսցոց եկե-

¹Յ-յն , ի վերայ խճին
²Յ-յն , Գիտեմ
³Յ-յն , և զհամբերութիւն
⁴Յ-յն , ունիմ
⁵Ու-ւ+ , սակաւ . յայլ՝ պատե
⁶Յ-յն , և մտրեցուցանէր
⁷Յ-յն , նմա
⁸Յ-յն , ի պունկութենէ իւրմէ , և ոչ ապաշ-
 խարեաց
⁹Յ-յն , ի մահիւնս 10 Յ-յն , նորա

զեցւոյն զրեա . Այսպէս ասէ որ ունի
 զեւթն ¹¹Հոգին Աստուծոյ եւ զեւթն
 2 աստեղս . ²Տեսի զգործս քո զի անուն
 2 կենդանւոյ ունիս եւ մեռեալ ես : Լեր
 արթուն եւ հաստատեա ¹²այսուհետեւ ,
 զի հանդերձեալ ես՝ մեռանել . քանզի
 ոչ գտի զգործս քո կատարեալ առաջի
 3 Աստուծոյ : Արդ յիշեա թէ որպէս
 լուարն , եւ սլահեա եւ ապաշխարեա .
 ապա թէ ոչ զուարթանաս , գամ սր-
 պէս զող . եւ ոչ ¹³ոք իմանայ՝ զգա-
 4 լուստ իմ առ քեզ : ¹⁴Ունիս սակաւ
 մի զանուն Սարգիսցոցն՝ որք ոչ
 ազտեղացուցին զհանդերձս իւրեանց ,
 եւ ¹⁵չրջին ի սպիտակս որուում արժանի
 5 եղևն : Որ յաղթէ ¹⁶այսպէս զեղեցի
 սպիտակս , եւ ոչ ¹⁷ջնջեսցի անունն՝
 նորա ի զարութենէն կենաց . եւ խոս-
 տովանեցայց զանուն նորա առաջի
 Հօր իմոյ եւ առաջի ¹⁸հրեշտակաց :
 6 Որ ունի ականջս՝ լուիցէ զինչ ասէ
 Հոգին առ եկեղեցիս :
 7 Եւ առ հրեշտակն Փիղագեղփեաց ե-
 կեղեցւոյն զրեա . Այսպէս ասէ Սուրբն ,
 Ճշմարիտն՝ որ ունի զփականս Դաւթի .
 բանայ՝ եւ ոչ ոք է որ փակէ , եւ փակէ՝
 8 եւ ոչ ոք է որ բանայ . ²Տեսի զգործս
 քո . ահա ետու առաջի քո զուսն բայ-
 հալ , զոր ոչ ոք կարէ փակել . զի սա-
 կաւիկ ունիս զօրութիւն , եւ պահեցեր
 զբանս իմ , եւ ոչ ուրացար զանուն
 9 իմ : Ահաւասիկ ես տամ քեզ ¹⁹զժո-
 զովն Սատանայի , որք ասին զինքեանս
 Հրեայս գո՛ւ՝ եւ ոչ են , այլ ստին . ա-
 րարից զնոսա , զի եկեսցեն եւ երկիր
 պաղցեն առաջի օտից քոյ , եւ ծանի-
 10 ցեն զի ես սիրեցի զքեզ : Զի պահեցեր
 զբան համբերութեան իմոյ , եւ ես
 պահեցից զքեզ ի ժամ փորձութեան
 քո . որ հանդերձեալ է զալ յամենայն
 տիեզերս՝ փորձել զամենայն բնակեալս
 11 յերեսս երկրի : Ահա գամ վազլազակի .
 կալ զոր ունիսդ , զի մի՛ ոք ատցէ
 12 զպսակ քո : Որ յաղթէ՝ արարից զնա

¹¹Յ-յն , Հոգին
¹²Յ-յն , զմնացեալն որ հանդերձեալ են
¹³Ու-ւ+ , իմացիս
¹⁴Յ-յն , Այլ ունիս սակաւ անունս ի Սարգիկէ
¹⁵Յ-յն , չրջեսցեն ընդ իս ի սպիտակս , քանզի
 արժանի են
¹⁶Ու-ւ+ , նա ¹⁹Յ-յն , ի ժողովոյն
¹⁷Յ-յն , ջնջեցից զանուն
¹⁸Յ-յն , հրեշտակաց նորա

ԳԼ Ե

1 Եւ տեսի յաջոյ ձեռինն որ նստէր ի վերայ աթոռոյն զիրս գրեալ ներքոյ եւ արտաքոյ, եւ կնքեալ եւթն կնքով:

2 Եւ տեսի հրեշտակ մի զօրաւոր զի քարոզէր ի ձայն մեծ, Ո՞ է արժանի բանալ զգիրս եւ լուծանել զկնիք նո-

3 րա: Եւ ոչ ոք կարէր ոչ յերկինս եւ ոչ յերկրի եւ ոչ ի ներքոյ երկրի բա-

4 նալ զգիրսն, ՚՛գի ոչ տեսին զնա՞: Եւ ես լայի ուժգին զի ոչ ոք գտաւ ար-

5 Եւ մի յերիցանցն ասէ ցիս, Մի՛ լար. առեա՛սիկ յաղթեաց Առեւծն յազգէն Յուդայ յարմատոյն Դաւթի՛ բանալ զգիրսն եւ լուծանել Դեւթն կնիքսն

6 նորա: Եւ տեսի ի մէջ աթոռոյն եւ ի մէջ չորից կենդանեացն եւ ի մէջ ե-

7 ընդ ամենայն երկիր: Եւ Յեկն ընկալաւ՝ յաջոյ ձեռանէ նորա որ նստէր

8 ի վերայ աթոռոյն: Եւ յորժամ առ զգիրն, չորք կենդանիքն եւ քսան եւ չորք երիցունքն անկանէին առաջի Գառինն. եւ ունէին իւրաքանչիւր քնար եւ բուրվառ ոսկի յի խնկով:

9 որ է աղօթք սրբոցն: Եւ օրհնէին երգս նորա եւ ասէին, Արժանի ես առնուլ զգիրդ եւ ընկալ զկնիք դորա, զի զենար եւ զնեցեր զմեզ Աստուծոյ ար-

10 Եւ արարեր ՚՛զսոսա Աստուծոյ մերոյ ՚՛Թագաւորս եւ քահանայս՝ Թագաւո-

11 րել ի վերայ երկրի: Եւ տեսի, եւ լուայ զձայն հրեշտակաց բազմաց որք կային շուրջ զաթոռոյն եւ զչորիւք կենդանեօքն եւ ՚՛ղքահանայիւքն, եւ էր թիւն նոցա բերք ըիւրուք եւ հա-

12 զարք հաղարաց: Ասէին ձայնիւ մե-

13 Եւ արհնութիւնս եւ ամենայն արա-

14 Եւ արհնութիւնս եւ ամենայն արա-

զորութիւն եւ զպատիւ եւ զփառս
 13 եւ արհնութիւնս: Եւ ամենայն արա-
 րածք որ են յերկինս եւ ՚՛յերկրի եւ
 ի ծովու եւ որ ի նոսա՝ լուայ զի ա-
 սէին, ՚՛Որ նստի յաթոռն եւ Գառնն՝
 օրհնեալ, բարձրացեալ եւ փառաւոր-
 14 եալ՝ յաւիտեանս յաւիտենից: Եւ չորք
 կենդանիքն ասէին, Ամէն. եւ ՚՛երի-
 ցունքն անկանէին առաջի նորա եւ
 ՚՛Երկիր պագանէին՞:

ԳԼ Զ

1 Եւ տեսի զի երաց Գառնն՝ զմին
 12 յեւթն կնքոցն՞, եւ լուայ ի միոյ ի
 չորից կենդանեացն իբրեւ զձայն ո-

2 րոտման զի ասէր ՚՛Թէ Գամ՞: Եւ տե-

3 սի եւ ահա ձի սպիտակ, եւ որ հեծ-

4 եալն էր ի նմա՝ ունէր աղեղն, եւ
 տուաւ նմա պսակ, եւ ՚՛Եկն յաղթողն
 զի յաղթեցէ՞:

5 Եւ յորժամ երաց զկնիքն երկրորդ,
 լուայ յերկրորդ կենդանուոյն զի ասէր,
 6 ՚՛Գամ: Եւ ել այլ ձի կարմիր, եւ որ
 հեծեալն էր ի վերայ նորա՝ տուաւ նմա
 առնուլ զլսադադութիւն յերկրէ, զի
 զմիմեանս զենցեն, եւ տուաւ նմա
 սուր մի մեծ:

7 Եւ յորժամ երաց զկնիքն երրորդ,
 լուայ յերրորդ կենդանուոյն զի ասէր
 8 ՚՛Թէ Գամ՞: Եւ տեսի, եւ ահա ձի
 չրոտս, եւ որ նստէին ի վերայ նորա՝
 9 ունէր զՄահ՞, եւ Դժոխք երթային

1 Յ-ն, ե ոչ հայել ի նա
 2 Յ-ն, իբրեւ զենեալ
 3 Ո-ն, եկն եւ առ զգիրն
 4 Յ-ն, ի ժողովրդոց ե ի հեթանոսաց
 5 Ո-ն, զմեզ
 6 Ո-ն, Թագաւորութիւն եւ քահանայութիւն
 7 Յ-ն, զերիցամբքն

8 Բազմ-ի, յերկրի ե ի ներքոյ երկրի
 9 Յ-ն, Ա-նմ որ նստի յաթոռն եւ Գառնն
 օրհնութիւն եւ պատիւ եւ փառք եւ զօրութիւն
 10 Ո-ն, քսան եւ չորք երիցունք
 11 Ո-ն, երկիր պագանէին կենդանուոյն յաւիտեանս
 12 Ո-ն, ի կնքոցն
 13 ի Յ-ն, սահմ ի կ, այլ ի կ եւ տես
 14 ի Յ-ն, սահմ եւ յաղթող ե զի յաղթեցէ
 այլ եւ յաղթող ե յաղթեաց
 15 Յ-ն, կենդանեացն որ ասէր
 16 Յ-ն, անուն նմա Մահ

եւ 1 շնորհք Տեառն Աստուծոյ մերոյ |
 43 յաւիտեանս յաւիտենից : Ամէն : Եւ
 ասէ ցիս մի յերիցանց անտի , Սոքա
 որ զդեցեալ են զհանդերձս սպիտակս՝
 44 ո՞ք են , եւ 2 կամ ուստի՞ զան : Ես
 ասացի ցնա , Տէր , դու գիտես . եւ
 ասէ ցիս , Սոքա են որ զան ի վշտաց
 մեծաց , եւ լուացին զարկանելիս իւր-
 եանց եւ սպիտակացուցին արեամբ
 45 Գառինն : Վասն այնորիկ են առաջի
 անթոռոյն Աստուծոյ , եւ պաշտեն զնա
 զտիւ եւ զգիշեր ի տաճարի նորա , եւ
 որ նստի ի վերայ անթոռոյն՝ 3 բնակեալ
 46 է ի նոսա՝ : 4 Ոչ քաղցիցեն եւ 5 ոչ ծա-
 րաւիցեն , եւ ոչ մտիցիցէ նոցա ոչ ա-
 47 րեզակն եւ ոչ տօթ : 6 Եւ Գառնն ի
 միջոյ անթոռոյն 2 իւրոյ հովուեսցէ զնո-
 սա , եւ առաջնորդեսցէ նոցա 6 ի կենաց
 աղբեր ջրոյ կենդանւոյ . քանդի ե-
 հատ՝ Աստուած զամենայն արտօսր
 յաշաց նոցա :

ԳԼ Ը

1 Եւ յորժամ երաց զկնիքն եւ թնքերոյդ ,
 եղեւ լուծիւն յերկինս որպէս կէս
 2 ժամու : Եւ տեսի 7 հրեշտակս եւ թն՝
 որ առաջի Աստուծոյ կային . եւ տուաւ
 3 նոցա եւ թն փող : Եւ այլ հրեշտակ
 եկն եւ եկաց առ սեղանն , եւ ունէր
 խնկանոց ոսկի , եւ տուաւ նմա խունկ
 լազոււմ , զի մատուցէ 8 զազօթս ա-
 մենայն սրբոց ի վերայ ոսկեղէն սե-
 4 զանոյ առաջի անթոռոյն : Եւ ել ծուխ
 խնկոցն՝ 8 ազօթք սրբոցն 9 ի ձեռաց
 5 հրեշտակացն՝ առաջի Աստուծոյ : 10 Եւ
 ելից հրեշտակն զխնկանոցն՝ ի հրոյ
 սեղանոյն , եւ արկ զնա յերկիր . եւ
 եղեւ որոտումն եւ ձայնք եւ փայլա-
 6 տակուսն եւ շարժումն մեծ : Եւ եւ թն՝
 հրեշտակքն որ ունէին եւ թն փողս՝
 պատրաստեցին զինքեանս առ ի հար-
 կանել :

1 Յ. 2. , կարողութիւն
 2 ի Յ. 2. 1. 4-1-1
 3 Յ. 2. , եղիցի վրան ի վերայ նոցա
 4 Յ. 2. , Ոչ եւս
 5 Յ. 2. , Զի
 6 Յ. 2. , յարեւար կենաց ջրոց . և ջնջեսցէ
 7 Յ. 2. , զեւթն հրեշտակն
 8 Յ. 2. , յազօթս , 1-1 , ընդ աղօթս
 9 Յ. 2. , ի ձեռանէ հրեշտակին
 10 Յ. 2. , Եւ առ հրեշտակն զխնկանոցն և ելից զնա

7 Եւ առաջին հրեշտակն եհար զփողն ,
 եւ եղեւ կարկուտ եւ հուր եւ արիւն
 խառնեալ , եւ անկաւ յերկիր , եւ գեր-
 րորդ մասն երկրի այրեաց , եւ զերրորդ
 մասն ծառոց այրեաց , եւ զամենայն
 դալար խոտոյ այրեաց :
 8 Եւ երկրորդ հրեշտակն փողեաց , եւ
 իբրեւ զլեռան մի մեծ հրդեհեալ ան-
 կաւ ի ծով , եւ եղեւ երրորդ մասն
 9 ծովու արիւն . Եւ սատակեցաւ եր-
 րորդ մասն 11 լուզակաց , եւ որ ունէր
 շունչ կենդանի սպականեցաւ :
 10 Եւ երրորդ հրեշտակն փողեաց , եւ
 անկաւ յերկնից աստղ մի մեծ՝ բոր-
 բոքեալ իբրեւ զղամբար , եւ անկաւ
 յերրորդ մասն գետոց եւ աղբերաց .
 11 Եւ էր անուն աստեղն 12 Գառնու թիւն .
 եւ բազումք մեռան ի դառնութենէ
 ջուրցն :

12 Եւ չորրորդ հրեշտակն փողեաց , եւ
 վիրաւորէր երրորդ մասն արեգական
 եւ երրորդ մասն լուսնի եւ երրորդ
 մասն աստեղաց . 13 Եւ խաւարէր՝ եր-
 րորդ մասն նոցա , 14 Եւ երրորդ մասն
 զիշերոյ՝ նոյնպէս :
 15 Եւ տեսի եւ լուայ ձայն 15 հրեշտակի
 թոռուցելոյ ի մէջ երկնից զի ասէր ի
 ձայն մեծ , Վայ , վայ , վայ , 16 որ
 բնակեալ են յերկրի , յորժամ վնիցի
 ձայն երիցն եւս փողոց զոր կամիցին
 հրեշտակքն՝ հարկանել :

ԳԼ Թ

1 Եւ հինգերորդ հրեշտակն փողէր , եւ
 տեսի զի աստղ մի անկաւ յերկնից ,
 եւ տուաւ նմա բանալի դրոյն անդըն-
 2 դոց . 17 Եւ ելանէր՝ ծուխ ի դրոյն որ-
 պէս զծուխ հնոցի մեծի . եւ խաւարեւ-
 3 ցաւ արեգակն եւ 18 օդք : Եւ ի գրոյն՝

11 Յ. 2. , արարածոց որ ի ծովու , որոց էր շունչ .
 և երրորդ մասն նաւուց բնկղմեցաւ
 12 Յ. 2. , Աշխիդր , և երրորդ մասն ջուրց եղեւ
 յաւշինդր , և բազումք ի մարդկանէ մեռան
 ի ջուրցն , զի դառնացան
 13 Յ. 2. , զի խաւարեսցի
 14 Յ. 2. , և տիւն մի՝ ծագեսցէ զերրորդ մասն
 իւր , և գիշեր
 15 Ո՛ւր , արծուոյ
 16 Յ. 2. , որոց բնակեալ են յերկրի ի մնացելոց
 ձայնից փողոյն երեց հրեշտակաց որ հանդեր-
 ձեալ են
 17 Բ. 2. 1. , Եւ երաց զգուրն անդճոց , և ելանէր
 18 Յ. 2. , օդք ի ծխոյ գրոյն (3) Եւ ի ծխոյն

եղանէր մարախ յերկիր . եւ տուաւ նոցա ի շխանութիւն իբրեւ զխայթոցս 4 կարճի . Եւ ասացաւ նոցա զի մի՛ մեզիցին խոտոյ երկրի ¹եւ մի՛ ամենայն ծառոց, բայց միայն ²մարդոյ երկրայնոյ՝, որ ոչ ունիցին ³զկնիք ի վերայ

5 ճակատու իւրեանց : Եւ տուաւ նոցա հրաման զի մի՛ սպանանիցեն զոտսա, այլ չարչարեցեն զոտսա ամիսս հինգ . եւ չարչարանք նոցա իբրեւ զխայթոցս 6 կարճի որ հարկանիցէ զմարդ : Եւ յաւուրան յայնոսիկ խնդրեսցեն մարդիկ զմահ, եւ մի՛ գացին . եւ ցանկան մեռանել, եւ փախիցէ ի նոցանէ մահ :

7 Եւ նմանութիւն մարախոյն՝ նմանութիւն ձիոյ պատրաստելոյ ի սլատեւրազմ, եւ ի վերայ զլսոց նոցա իբրեւ զգոսակ՝ նմանեալ ոսկւոյ, եւ երեսք 8 նոցա իբրեւ զերեսս մարդոյ . Եւ հերք նոցա իբրեւ զհերս կնոջ, եւ ատա- 9 մունք նոցա իբրեւ զափածու : Եւ ունէին զրահս իբրեւ զգրահս երկաթի . եւ ձայն թևոց նոցա իբրեւ զձայն կոսովար ձիոց բազմայ որ արշաւեն 10 ի պատերազմ : Եւ ունէին ագիս ըստ նմանութեան կարճի, եւ խայթոց յազիս նոցա . եւ ունէին իշխանութիւն

11 չարչարել զմարդիկ ամիսս հինգ : Եւ ունէին թագաւոր ի վերայ իւրեանց զհրեշտակն զՍտոյ, եւ անուն նորա Երբայեցերէն ⁴Ս. Ղըբադոն, որ կոչի ⁵ի

12 Հայ բարբառ Կորուստ՝ Անաւասիկ վայ մի էանց, եւ վայք երկու գալոց են :

13 Եւ վիցերորդ հրեշտակն հարկանէր զփողն, եւ լուայ ⁶ձայն ի չորից կենդանեացն՝ որ էին առաջի սեղանոյն՝

14 Աստուծոյ, Ձի ասէր ցհրեշտակն վիցերորդ որ ունէր զփողն, Լոյծ զչորս հրեշտակն զիստեալս ի վերայ զետոյն

15 մեծի եփրասայ : Եւ լուծան չորք հրեշտակքն պատրաստեալք ի ժամ եւ յօր եւ յամիս եւ ի տարի, զի սսլան- 16 ցին զերրորդ մասն մարդկան : Եւ համարք հեծելոց զօրաց նոցա ⁷բեւբք

բւբուց եւ հազարք հազարաց լուայ՝

17 զթիւ նոցա : Եւ տեսի ձիս ի տեսութանն, եւ հեծեալս ի նոսա՝ որք ունէին զրահս հրեղէնս եւ ⁹յակինթոս հրեհեհեալս ծծմբով՝. եւ զլուխք ձիոցն իբրեւ զլուխս ափուծուց . եւ ի բերանոյ նոցա հուր եղանէր եւ ծուխ

18 եւ ծծուծուր : Եւ ¹⁰ի հարուածոցս յայսցանէ՝ մեռաւ երրորդ մասն մարդկան ի հրոյն եւ ի ծխոյն եւ ի ծծմբոյն որ

19 եղանէր ի բերանոյ նոցա : Ձի ¹¹իշխանութիւն ի բերանս է նոցա եւ յագիս նոցա, եւ ագիք նոցա նմանութիւն օձի . եւ ունէին զլուխս որով ¹²սատակէին զանիրաւս՝, Եւ այլք ի մարդկանէ որ ոչ մեռան ի հարուածոցս յայսցանէ՝ ոչ սպաշխարեցին եւ ոչ զարձան ի գործոց ձեռաց իւրեանց, յերկրաբազուկենէ զլուաց եւ կոտց յուկեղինաց եւ յարծաթեղինաց եւ ի պղնձոյ եւ ի քարէ եւ ի փայտէ, որք ոչ տեսանել կարեն եւ ոչ լսել եւ ոչ

21 գնալ . Եւ ոչ սպաշխարեցին ի մարդասպանութենէ եւ ի զեղատուութենէ եւ ի պոռնկութենէ եւ ի գողութենէ իւրեանց :

ԳԼ Ժ

1 Եւ տեսի այլ հրեշտակ զօրաւոր զի իջանէր յերկնից, եւ զզեցեալ էր ամպ, եւ ծիածան ի գլուխ նորա . եւ երեսք նորա իբրեւ զարեգակն, եւ ոտք նորա որպէս սիւն հրոյ : Եւ ունէր ի ձեռին իւրում զրկոյք մի բացեալ . եւ եզ զոտն իւր զաջ ի վերայ ծովու, եւ զձախն ի վերայ երկրի : Եւ ազազակեաց եւ ձայն մեծ, գոչեաց իբրեւ զասուած . եւ յորժամ աղաղակեաց, խօսեցան եւ յոր որոտմունք յիւրեանց

4 ձայնս : Եւ յորժամ խօսեցան եւ թն որոտմունքն, կամէի զրել . եւ լուայ ձայն յերկնից զի ասէր, Կնքեա զոր խօսեցան եւ թն որոտմունքն, եւ մի՛

5 զրեր : Եւ հրեշտակն զոր տեսի, որ եզ զոտն իւր ի վերայ ծովու եւ զմեւան ի ցամաքի, համբարձ զձեռն իւր զաջ

¹Ի-զ-ւ-տ, եւ մի՛ ամենայն դաւարւոյ, եւ
²Յ-յն, մարդկան
³Ի-զ-ւ-տ, զկնիք Աստուծոյ
⁴Ը-ո-բ-ւ-գ-ւ-ն, Աբադ-դ-ո-ն
⁵Յ-յն, ի Յոյն բարբառ Ապոդդոն
⁶Ի Յ-ւ-ն-ի, աւառ՝ ձայն մի ի չորից եղջերաց սեղանոյն ոսկւոյ որ տուալի . ալ՝ ձայն մի յեղջերաց սեղանոյն, եւն . ալ՝ մի ի սեղանոյն, եւն
⁷Յ-յն, երկու բեւբք բւբուց, եւ լուայ

⁸Յ-յն, այսպէս տեսի
⁹Յ-յն, յակնթեղէնս եւ ծծմբեղէնս
¹⁰Որ-ւ-տ, յերկց հարուածոց աստի
¹¹Որ-ւ-տ, իշխանութիւն ձիոցն
¹²Յ-յն, վնասէին

6 յերկինս . Եւ երդուաւ ի Կենդանին յաւիտենից որ ¹հաստատեաց զերկիր եւ որ ի նմա , զի ոչ եւս կայ՝ այլ ժամանակ . Այլ յաւուրս ձայնի եւ թնեւորոգ հրեշտակին , յորժամ հարցէ զփողն , կատարեսցի խորհուրդն Աստուծոյ որ աւետարանեցաւ ²ի ձեռն ծառայից իւրոց մարգարէիցն :

8 Եւ ձայնն զոր լուայ յերկնից՝ զարձեալ խօսեցաւ ընդ իս եւ ասէ , Ելի՛թ , առ զգրկոյսն զոր ունի հրեշտակն բացեալ ի ձեռնն իւրում , եւ կայ ի վերայ ⁹ծովու եւ ցամաքի : Եւ ես երթեալ ³առ հրեշտակն՝ խնդրեցի ի նմանէ՝ . եւ ասէ ցիս , Առ զաս եւ կեր զգոյն , եւ զստնասցի յորովայն քո , այլ ի բերանն քո է քաղցր իբրեւ զմեղր : Եւ առի զգրկոյսն ⁴բացեալ ի հրեշտակէն՝ եւ կլայ զնա . եւ էր ի բերանն իմ որպէս մեղր . եւ յորժամ կերայ , գառնացաւ որովայն իմ : Եւ ասէ ցիս , Հասանէ՛ քեզ զարձեալ մարգարէանայ ի ժողովուրդս եւ ի հեթանոսս եւ ի լեզուս եւ ի թագաւորս ⁵երկրի :

ԳԼ ԺԱ

1 Եւ տուաւ ինձ եղէզն նման գաւազանի . եւ կայր հրեշտակն եւ ասէր ցիս , Արի եւ չափեա զտաճարն Աստուծոյ եւ զսեղանն եւ զերկրոյազուան ²որ ի նմա : Եւ զգաւ թիւնն որ արաւքոյ տաճարին՝ թող զնա եւ մի՛ չափեր , զի տուեալ է զնա հեթանոսաց . եւ զքաղաքն սուրբ կոխեսցեն ամիսս քառասուն եւ երկուս : Եւ ասց երկուց վկայից իմոց եւ մարգարէացին աւուրս հաղար երկերիւր եւ վաթսուն ⁴զղեցեալ քուրձ : Սորա են երկու ձիւթեանիքն եւ երկու ճրագք , որ կան ⁵առաջի ⁶Աստուծոյ ⁷յերկրի : Եւ որք կամիցին վաասել նոցա , հուր ելցէ ի բերանայ նոցա եւ կերիցէ զթշնամիս

նոցա . եւ որք կամիցին մեզանչել նոցա՝ այսպէս սատակեսցին : Սորա ունին իշխանութիւն վահել զերկինս զի մի՛ տեղացցէ զաւուրս մարգարէութեանն նոցա . եւ ունին իշխանութիւն ի վերայ ջուրց զարձուցանել զնոսս յարիւն , եւ հարկանել զերկիր յամենայն հարուածս՝ քանիցս անգամ եւ ⁷կամիցին : Եւ յորժամ կատարեսցեն ⁸զամենայն աւուրս վկայութեան՝ իւրեանց , յայնժամ դադանն որ ելանէ յանդնոց՝ տացէ ընդ նոսս պատեւրազմ , եւ յաղթեսցէ նոցա եւ սպանցէ ⁸զնոսս : Եւ զի նոցա ⁹անկեալ կայցէ ի մէջ հրապարակաց քաղաքին նոցա մեծի՛ , որ անուանեալ կոչի ըստ հոգւոյն Սողոմ եւ Եգիպտոս , ուր եւ ⁹Տէրն ¹⁰նոցա խաչեցաւ : Եւ տեսցեն զնոսս ամենայն ցեղք եւ ժողովուրդք եւ ամենայն լեզուք եւ հեթանոսք , զի զի նոցա անկեալ կայցէ զերիս ¹¹աւուրս . եւ ոչ տացեն թաղել ի ¹⁰զերեզմանս զոսկերս նոցա : Եւ որ բնակեալ են յերկրի՝ ուրախ լինին եւ խնդան ի վերայ նոցա , մինչեւ ընծայս եւ պատարագս տանել միմեանց . վասն զի սորա երկոքին մարգարէքս ¹²չարչարեսցեն զքնակիչս երկրի :

11 Եւ յետ երից աւուրց եւ կիսոյ հոգի կենդանի յԱստուծոյ ¹³մացէ ի նոսս . եւ ¹⁴յարիցեն կացցեն՝ ի վերայ ոտից իւրեանց , եւ ա՛հ եւ երկեզ մեծ անկաւ ի վերայ ամենեցուն որ տեսինն ¹²զնոսս : Եւ ¹⁵լուայ զձայն մեծ որ ասէր ցնոսս , ¹⁶վերացէ՛ք՝ ելէ՛ք սաստ՝ . եւ ելին յերկինս ամպովք , եւ տեսին ¹³զնոսս թշնամիք իւրեանայ : Եւ ի ժամուռն յայնմիկ շարժուին մեծ եղեւ , եւ տաններորդ մասն քաղաքին ընկղմեցաւ , եւ մեռան ի շարժմանէն արք եւ թն հաղար . ¹⁷եւ յետ այնորիկ ա՛հ մեծ եղեւ յամենեսեան՝ եւ փառս տալիսն Աստուծոյ երկնաւորի : Ահաւասիկ

¹Յ. 2. 1, հաստատեաց զերկինս եւ որ ի նմա , եւ զերկիր եւ որ ի նմա , եւ զժող. եւ որ ի նմա , զի ոչ եւս իցէ
²Ի Յ. 2. 1. պատեւ
³Յ. 2. 1, առ հրեշտակն , ասացի ցնա , Տուր ինձ զգրկոյսն
⁴Յ. 2. 1, ի ձեռանէ հրեշտակին
⁵Յ. 2. 1, բազումս
⁶Յ. 2. 1, Տեսան
⁷Յ. 2. 1, երկրի

⁸Յ. 2. 1, զվկայութիւն
⁹Յ. 2. 1, ի հրապարակի քաղաքին մեծի
¹⁰Ուրախ , մեր
¹¹Յ. 2. 1, աւուրս եւ կէս
¹²Յ. 2. 1, չարչարեցին
¹³Յ. 2. 1, եմուտ
¹⁴Յ. 2. 1, կայցին
¹⁵Յ. 2. 1, լուան
¹⁶Յ. 2. 1, Ելէք սյսր
¹⁷Յ. 2. 1, եւ որք փոսցինն՝ զահի հարան

վայն երկրորդ էանց, եւ վայն երրորդ զալոց է վազվազակի :

15 Եւ յորժամ եւթներորդ հրեշտակն հարկանէր զփողն, ¹եղեւ ձայն յերկինս եւ ասէ՛, Եղեւ թագաւորութիւն ²ամենայն տիեզերաց Տեառն մերոյ եւ Գորիստոսի իւրոյ . եւ թագաւորեաց ²ի վերայ ամենայնի՛՝ յաւիտեանս յա-

16 ւիտենից : Եւ քսան եւ չորք երիցունքն որ նստէին յաթոոս իւրեանց առաջի Աստուծոյ՝ անկանէին ի վերայ երեսաց իւրեանց եւ երկիր պազանէին

17 ²Տեառն Աստուծոյ, եւ ասէին, Գոհանամք զքէն, Տէր Աստուած Ամենակալ, որ էն եւ ³ես եւ ⁴առեր զգորութիւն քո մեծ եւ թագաւորեցիր :

18 Եւ հեթանոսք բարկացան, եւ եկն բարկութիւն քո, եւ ժամանակ մեռելոց զի դատեցին . եւ տաս վարձս ծառայից քոց մարգարէից եւ սրբոց, երկիւզաճաց անուան քո, փոքունց եւ մեծամեծաց, եւ ասպականես զասպականիչս երկրի :

19 Եւ բայաւ տաճարն Աստուծոյ որ յերկինս, եւ երեւեցաւ ⁵տապանակն ⁶Աստուծոյ ի տաճարն իւր, եւ եղեն փայլատակմունք եւ ձայնք եւ որոտմունք եւ շարժումն եւ կարկուտ մեծամեծ :

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ նշան մեծ երեւեցաւ յերկինս . կին մի արկեալ զիւրեւ զարեղակն, եւ լուսին ի ներքոյ օտից նորա . եւ ի վերայ զիտոյ նորա սրակ աստեղեայ յեր-

2 կոտասանից : Եւ էր յղի, եւ ճչէր յերկնեին, եւ բազում վշտօք մերձ էր ի ծնանել :

3 Եւ երեւեցաւ այլ նշան յերկինս, եւ ահաւասիկ վիշապ մի մեծ հրեղէն, որոյ էին զլուսք եւ թն եւ եղջերք տասն . եւ ի վերայ զլիտոց նորա եւ թն ⁴իտոյրք : Եւ սուտան նորա քարչէր զեր-

¹ Յօշն, եղեն ձայնք մեծամեծք յերկինս որ ասէին
² Ի Գորիստոսի պատմութեան
³ Յօշն, որ էրն
⁴ Որտեւ, յաւիտեանս, որ գալոցն է
⁵ Յօշն, տապանակն ուխտին
⁶ Ի Գորիստոսի, որտեւ իւրոյ, այլ՝ Տեառն

զնոսս յերկիր . եւ վիշապն կայր առաջի կնոջն որ հանդերձեալ էր ծնանել, զի յորժամ ծնցի կինն զորդի իւր, ⁵կլցէ զնա ²վիշապն : Եւ ծնաւ ²կինն արու որ հանդերձեալ է հովուել զամենայն հեթանոսս զաւազանաւ երկաթեաւ . եւ յախշտակեցաւ որդի նորա առ Աստուած եւ առ աթոս նորա :

6 Եւ կինն փախեաւ յանապատ ուր էր տեղի նմա պատրաստեալ յԱստուծոյ, զի կերակրեցի անդ աւուրս հազար երկիրեր եւ իաթսուէն :

7 Եւ եղեւ ստատերազմ յերկինս . Միւքայէլ եւ հրեշտակք իւր կոտէին ընդ վիշապին . եւ վիշապն ստատերազմէր ⁸Պոթօք իւրովք՝ : Եւ ոչ կարացին կալ ընդդէմ, եւ տեղի ոչ գտաւ նոցա յեր-

9 կինս : Եւ անկաւ վիշապն մեծ, օձն առաջին, որ անուանեալ կոչի ⁹Բէէկզ-զերուզ եւ Աստուծոյ որ մոլորեցոց զամենայն տիեզերս ²երկրի . եւ հրեշ-

10 տակք նորա ընդ նմա անկան : Եւ լուսայ ձայն մեծ յերկնից որ ասէր, Արդ եղեւ զօրութիւնս եւ փրկութիւնս եւ արքայութիւնս Աստուծոյ մերոյ, եւ իշխանութիւնս Օծեւոյ նորա . զի անկաւ չարախօսն եղբարք մերոց, որ չարախօսէր զնոցանէ առաջի Աստու-

11 ծոյ զաբւ եւ զղիշեր : Եւ նոքա յաղթեցին նմա արեամբ Գառինն, եւ բահիւ վկայութեան ⁹նորա . եւ ոչ հաճեցան ընդ վիշապն՝ մինչեւ ի մահ :

12 Վասն այտորիկ ¹⁰ուրախ լիցին երկինք՝ եւ ամենայն որ բնակեալ ¹¹են ի նմա . ¹²վա՛յ երկրի եւ ծովու զի անկաւ Բանսարկունս առ ձեզ, որ ունի զցատումն բազում, ¹³եւ կացցէ առ սակաւ մի ժամանակս :

13 Եւ յորժամ ետես վիշապն թէ անկաւ յերկիր, զճետ եղեւ կնոջն որ

14 ծնաւ զմանուկն արու : Եւ սուտան կնոջն երկու թեւք արժուոց մեծի զի թոիցէ յանապատ ի տեղի իւր . ուր կերակրէր անդ ժամանակ եւ ժամանակս եւ կէս ժամանակի յերեսաց օձինս :

⁷ Յօշն, եւ հրեշտակք նորա
⁸ Յօշն, Բանսարկու
⁹ Յօշն, իւրեանց . եւ ոչ սերեցին զորդի իւրեանց
¹⁰ Յօշն, ուրախ լերուք, երկինք
¹¹ Յօշն, էք
¹² Որտեւ, վա՛յ բնակչաց
¹³ Յօշն, զիտացեալ եթէ ունի սակաւ ժամանակ

45 Եւ եհեզ Օձն ի բերանոյ իւրմէ զհեա
 46 կնոջն ջուր զի ընկզմեսցէ զնա : Եւ
 օգնեաց երկիր կնոջն , եւ երաց երկիր
 զբերան իւր եւ եկուլ զջուրն զոր
 47 հեհզ վիշապն ի բերանոյ իւրմէ : Եւ
 ցասեալ վիշապն ընդ կնոջն , եւ զնաց
 պատերազմել ընդ այլ զաւակս նորա
 որք պահէին զպատուիրանս Աստու-
 ծոյ , եւ ունէին զվկայութիւնն Յիսու-
 48 սի : Եւ ՚կաց ի վերայ աւազոյ ծովու :

ԳԼ ԺԳ

1 Եւ տեսի զի երանէր ի ծովէն գազան ,
 եւ ունէր գլուխս եւթն եւ եզջեւերս
 տասն , եւ ի վերայ եզջերաց նորա
 տասն խոյր , եւ ի վերայ զխոյ նորա
 2 անուն հայնոյութեան : Եւ գազանն
 զոր տեսի նման ընծու , եւ ուրք նո-
 րա իբրեւ զարջու , եւ բերան նորա
 որպէս զտիւրեւ . եւ ետ նմա վիշապն
 զզորութիւն իւր եւ զաթոռ իւր եւ
 3 զիշխանութիւն մեծ : Եւ մի ի զխոյ
 նորա ՚վիրաւորեալ էր ՚ ի մահ . եւ վէր
 մահուան նորա ողջանայր . եւ զար-
 մացաւ ամենայն երկիր ընդ գազանն ,
 3 զի ետ նմա վիշապն զթագաւորու-
 4 թիւն իւր : Եւ երկիր պազին վիշապին
 որ ետ զիշխանութիւնն զազանին , 4 եւ
 ասէին , Ո՞վ իցէ նման գազանիս .
 կամ ո՞վ կարիցէ պատերազմել ընդ
 5 դմա : Եւ տուաւ նմա բերան խօսել
 զմեծամեծս եւ զհայնոյութիւնս . եւ
 տուաւ նմա իշխանութիւն զամիսս
 6 քառասուն եւ երկու : Եւ երաց զբե-
 րան իւր հայնոյութեամբ առ Աստուած ,
 եւ հայնոյեաց զանուն նորա եւ զխո-
 րանն նորա , եւ 5 զերկնային խորանն :
 7 Եւ ՚ տուաւ նմա իշխանութիւն ի վե-
 րայ ամենայն ազգաց եւ լեզուաց եւ
 8 ժողովրդոյ : Զի երկիր պազցեն նմա
 ամենայն որ բնակեալ են ընդ երեսս
 երկրի . որոց ոչ են զբեալ անուանք
 նոցա ի զպրութիւն կենաց Գառինն
 9 զենոյ ի սկզբանէ աշխարհի : Ոյք ու-

40 նին ականջս լսելոյ լուիցեն : 6 Զի են
 ոմանք՝ որք ի գերութիւն վարեացին ,
 եւ են ոմանք՝ որ սրով մեռցին , եւ են
 ոմանք՝ որ անձամբ զանձինս սպանա-
 նիցեն . աստ է համբերութիւն եւ հա-
 ւատ սրբոց :
 41 Եւ տեսի այլ գազան զի երանէր
 յերկրէ , եւ ունէր եզջեւրս երկու
 նման զառիւնն , եւ լսօսէր իբրեւ զվի-
 42 շապն : Եւ զիշխանութիւն զամենայն
 զատաջնոց գազանին գործէր առաջի
 նորա . եւ առնէր զերկիր եւ զամե-
 նայն բնակիչս նորա զի երկիր պազա-
 նիցեն գազանին առաջնոյ , 7 մինչեւ
 43 ողջասցի վէր մահու նորա : Եւ առնէր
 նշանս բազումս , եւ տայր հրոյ ի ջանել
 44 յերկնից յերկիր առաջի մարդկան : Եւ
 մոլորեցուցանէր զորս բնակեալ են
 յերկրի՝ նշանօքն որ տուեալ են ի ձեռս
 նորա , առնել առաջի գազանին . 8 ասեն
 ցնա բնակիչք երկրի , Արա զպատկեր
 գազանին , որ ի վիրաց սրոյն եկեաց :
 45 Եւ տուաւ նմա 3 իշխանութիւն զի
 տացէ հոգի պատկերի գազանին , եւ
 զի խօսեսցի պատկերն . եւ երկիր պազ-
 ցեն նմա ամենայն բնակիչք երկրի ,
 եւ որ ոչ պազցէ երկիր պատկերի գա-
 46 զանին՝ սպանցէ զնա : Եւ 9 արասցէ
 զամենայն , զվորքունս եւ զմեծամեծս
 եւ զմեծատունս եւ զաղքատս , եւ
 զաղատս եւ զծառայս , զի տացէ նոցա
 զրոշմ յաջու ձեռին 10 եւ ի վերայ ճա-
 47 կատու նոցա : Եւ ոչ ոք կարացցէ
 զնել եւ վաճառել , եթէ ոչ ունիցի
 զգրոշմ 10 գրոյն՝ եւ ՚ զանուն գազանին
 48 10 եւ զթիւ անուան նորա : Աստ է ի-
 մաստութիւն . որ ունի միտս՝ համա-
 րեսցի զթիւ գազանին . 11 թիւ եղեալն
 մարդոյ , եւ թիւ անուան նորա է
 այս , ՚ վեց հարեւր վաթսուն եւ վեց :

1 Ունի , կացի
 2 Յան , էր որպէս վիրաւորեալ
 3 Ի Յանին պոլստ
 4 Յան , եւ երկիր պազին գազանին եւ ասէին
 5 Յան , զորս բնակեն յերկնս : (7) Եւ տուաւ
 նմա առնել պատերազմ ընդ սուրբս եւ յաղ-
 թեւ նոցա , եւ

6 Յան , եթէ որ ի գերութիւն վարէ , ի գերու-
 թիւն վարեսցի . եթէ որ սրով սպանանէ ,
 սրով սպանցի
 7 Յան , որոյ ողջացեալ էին վէրք մահուան նորա
 8 Յան , եւ ասէր ցորս բնակեալ են ի վերայ
 երկրի առնել պատկեր գազանին որ ունի զվէրս
 սրոյն , եւ եկեաց
 9 Յան , առնէ զամենեանս
 10 Յան , կամ
 11 Յան , զի թիւ մարդոյ է , եւ թիւ նորա

ԳԼ. ԺԻ

1 Եւ տեսի, եւ ահա Գառն կայր ի վերայ լերինն Միոփելի . եւ ընդ նմա հարեւր քառասուն եւ չորք հազարք, որ ունէին զանունն ՚Նորա եւ անունն՝
 2 Նորա : Եւ լուայ ձայն յերկնից որպէս զձայն ջուրց բազմաց եւ ձայն որոտման մեծի . եւ լուայ իրրեւ զձայն քնարահարաց, զի հարկանիցեն զքնարս
 3 իւրեանց : Եւ երդէին գերզս նորս առաջի աթոռոյն եւ առաջի չորից կենդանեացն եւ առաջի երիցանցն . եւ ոչ ոք կարէ գիտել զերզս նոցա, ըայց միայն հարեւր քառասուն եւ չորս հազարքն, որք պատեայ են յերկրէ :
 4 Սոքա են որք ընդ կանայս ոչ խառնակեցան, եւ են կուսանք . սոքա զկնի երթման Գառինն ուր եւ երթիցէ . սոքա ՚ընտրեցան ի մարդկանէ՝ առաջի՝
 5 Աստուծոյ եւ Գառինն, Եւ ի բերանն նոցա ոչ զտաւ սուս, զի անբիծք են՝
 6 Եւ տեսի այլ հրեշտակ թռուցեալ ի մէջ երկնից . եւ ունէր աւետիս յաւիտենական աւետարանել ՚ամենայն ազգաց եւ լեզուաց որ բնակեալ են
 7 յերկրի՝ : Եւ ասէր ի ձայն մեծ, Երկերուք յԱստուծոյ եւ տուք փառս նմա, զի եկն ժամ զատաստանի նորա . եւ երկիր պաղէք Արարչին երկնի եւ երկրի եւ ծովու եւ աղբերաց ջուրց :
 8 Եւ այլ հրեշտակ երկրորդ գայր զհետ նորա եւ ասէր, Անկաւ, անկաւ Բարեւոն մեծն, ՚ի գլխուոյ արբեցութենէ՝ ի ցասմանէ՝ ի սլոտնկութենէ իւրմէ՝ որ արբեցոյց զամենայն հեթանոսս :
 9 Եւ այլ հրեշտակ երրորդ գայր զհետ նոցա, եւ ի ձայն մեծ ասէր, Ով ոք երկրպագեաց զազանին եւ սպտկերի նորա, եւ կամ զգրոշմ նշանի նորա առ ի ճակատ իւր եւ կամ ի վերայ աջոյ
 10 ձեռին իւրոյ, Այնպիսին արբցէ ի բաժակէ ցասմանն Աստուծոյ, արկելոյ

յանապակէ բարկութեան բաժակին, եւ տանջեսցի հրով եւ ծծմբով առաջի
 11 6 Աստուծոյ եւ Գառինն : Եւ ծուխ ՚նոցա ելցէ՝ յաւիտեանս յաւիտենից . եւ ոչ ունին ՚հանգիստ որք երկիր պաղին զազանին ի տուէ եւ ի գիշերի, եւ որք երկիր պաղին պատկերին, եւ
 12 առին զգրոշմ եւ զանունն նորա : Եւ համբերութիւն սրբոցն աստ է . ՚այս՝ որք պահեն զպատուիրանս Աստուծոյ
 13 եւ զհաւատս Յիսուսի : Եւ լուայ ձայն յերկնից որ ասէր ցիս, Գրեա, Երանի մեռելոցն որք ի Տէր ննջեցին՝ ՚այժմիկ վազվաղակի՝ զայս ասէ Հոպին, քանզի հանգեան յաշխատութենէ իւրեանց .
 14 11 րայց միայն՝ գործք իւրեանց չհետ նոցա :
 14 Եւ տեսի, եւ ահա ամոյ սպիտակ, եւ ի վերայ ամպոյն նստէր նման Որդուոյ մարդոյ, եւ ի զլուխ իւր սլակ ոսկի, եւ ի ձեռին իւրում ունէր գերանդի սրեալ :
 15 Եւ այլ հրեշտակ ելանէր յերկնից, սղազակէր ի ձայն մեծ եւ ասէր, Որ նստիսդ ի վերայ ամպոյդ՝ առաքեա զգերանդիդ քո եւ հնձեա, զի եկն ժամանակ հնձոց, եւ հասեալ են հուսձք
 16 երկրի : Եւ արկ որ նստէր ի վերայ ամպոյն՝ զգերանդին իւր յերկիր, եւ հնձէր զամենայն բնակիչս երկրի :
 17 Եւ այլ հրեշտակ ելանէր ի տաճարէն որ յերկինս, եւ ունէր եւ սա զերանդի սրեալ : Եւ այլ հրեշտակ ելանէր ի սեղանոցն որ ունէր իշխատութիւն ի վերայ հրոյ, եւ աղազակեաց ի ձայն մեծ առ հրեշտակն որ ունէր զգերանդին սրեալ, եւ ասէր, ՚12 կթեա զողկոյզս յայդուոյ երկրէ, զի հասեալ է լազողդ
 18 ի զմա : Եւ արկ հրեշտակն զգերանդի իւր յերկիր, եւ կթէր զխաղող նորա, եւ արկանէր ՚13 ի հնձանն Աստուծոյ
 20 ի մեծ : Եւ կոխեցաւ հնձանն արտաքոյ քաղաքին, եւ ելանէր ի հնձանէն

1 Յ-նաւ պալատ
 2 Յ-նաւ, գնեցան ի մարդկանէ յերեսայրիս
 3 Ոմնոք յաւելան, առաջի աթոռոյն Աստուծոյ
 4 Յ-նաւ, որոց բնակեալ են ի վերայ երկրի, ամենայն ազգաց եւ լեզուաց եւ ժողովրդոց
 5 Յ-նաւ, զի ի գինւոյ ցասման պռնկութեան իւրոյ արբոց ամենայն հեթանոսաց

6 Յ-նաւ, հրեշտակաց սրբոց
 7 Յ-նաւ, տանջանաց նոցա ելանէ
 8 Յ-նաւ, հանգիստ ի տուէ եւ ի գիշերի որք երկիր պաղանեն զազանին եւ պատկերի նորա, եւ որ միանգամ առնու զգրոշմ անուան նորա
 9 ի Յ-նաւն, յաւնա պալատի, յայլ՝ աստ
 10 Յ-նաւ, այսուհետեւ
 11 Յ-նաւ, զի
 12 Յ-նաւ, Զգեա զգերանդիդ սրեալ եւ կթեա
 13 Յ-նաւ, ի հնձան ցասմանն

արիւն մինչեւ ի սանձս ¹ձիոյն՝ եւ երկայնութիւն նորա՝ հազար եւ վեց հարեւր ասպարէզ :

ԳԼ ԺԵ

1 **Եւ տեսի այլ նշան յերկինս մեծ եւ սքանչելի . հրեշտակս եւթն որք ունէին եւթն վէրս զկնի . զի նոքօք կատարէր բարկութիւնն Աստուծոյ :** Եւ տեսի որպէս ծով ապակեղէն խառնեալ հրով . եւ որք յաղթեցին զազանին եւ պատկերի նորա եւ թուոյ անուան նորա ²եւ զրոշմի նորա՝, նոքա կային ի վերայ ծովուն ապակեղինի, եւ ունէին զքնարս Աստուծոյ . Եւ երգէին զերգս Մովսիսի ³առաջի Աստուծոյ, եւ զերգս Գառնին՝ ասելով թէ Մեծամեծ եւ սքանչելի են զործք քո , Տէր Աստուած Ամենակալ , որդար եւ ճշմարիտ են ձանապարհք քո , Թաղաւոր ⁴ամենայն ⁵հեթանոսաց : Եւ ո՞վ որ ոչ ⁶երկիցէ եւ փառաւորեացէ ⁷զսուրբ անուն՝ քո . զի զու միայն ես սուրբ , ⁸եւ արժանի երկրպագելոյ , զի ամենայն հեթանոսք եկեացեն եւ երկիր պաղցեն առաջի քո , ⁹Տէր , յորժամ արպարութիւն քո յայանեսցի :

5 Եւ յետ այսորիկ տեսի եւ բայաւ տաճարն խորանին վիպութեան որ էր յերկինս : Եւ երանէին ի տաճարէն եւթն հրեշտակք որք ունէին եւթն հարուածս , եւ զգեցեալ էին կտաւս մաքուրս եւ սպայճառս , եւ գօտեւորեալ էին առ ստեամբք իւրեանց ⁶գօտիս ոսկեղէնս : Եւ ⁷ի նորից կենդանեացն ¹⁰սուաւ եւթն հրեշտակացն եւթն ¹¹սկաւառակս լի ցասմամբն Աստուծոյ կենդանուոյն յաւիտեանս յատուենից : Եւ լցաւ տաճարն ծխով փառացն Աստուծոյ եւ զօրութեան նորա . եւ ոչ որ կարէր մտանել ի տա-

ճարն՝ մինչեւ կատարեսցին եւթն հարուածքն եւթն հրեշտակացն :

ԳԼ ԺԶ

1 **Եւ լուայ ձայն մեծ ի տաճարէն զի ասէր զեւթն հրեշտական , Երթաք , հեղէք զեւթն սկաւառակս ցասմանն Աստուծոյ յերկիր :**

2 Եւ զնաց ¹²առաջին հրեշտակն՝ եւ եհեղ զսկաւառակ իւր յերկիր . եւ եզեն հարուածք չարաչարք ի վերայ մարդկան որ ունէին զլորսւմ գազանին , եւ երկիր սպազէն պատկերի նորա :

3 Եւ ¹³երկրորդ հրեշտակն՝ եհեղ զսկաւառակ իւր ի ծով , եւ ¹⁴զարձան ջուրքն յարիւն մտեալ . եւ ամենայն շունչ կենդանի որ էր ի ծովու՝ սատակեցաւ :

4 Եւ ¹⁵երրորդ հրեշտակն՝ եհեղ զսկաւառակ իւր ի գետս եւ յաղբուրս ջուրքն :

5 Եւ եղև արիւն : Եւ լուայ ¹⁶ի հրեշտակէն զի ասէր , ¹⁷Արդար է՝ որ էնն եւ է , եւ սուրբ ի գործս իւր՝ զի այսպէս դատեցաւ . Վասն զի զարիւն սրբոց եւ զարիւն մարգարէիցն հեղին ¹⁸ամպարիւտք . վասն զի սպարիւն արիւն ¹⁹եւ ըմպելի նոցա ըստ արժանուոյն : Եւ լուայ ի սեղանոյ անտի զի ասէր , Այո , Տէր Աստուած Ամենակալ , որդար եւ ճշմարիտ են դատաստանք քո :

8 Եւ ¹⁹չորրորդ հրեշտակն՝ եհեղ ²⁰ի սկաւառակէ իւրմէ՝ ի վերայ արեգակն : Եւ սուաւ նմա խորշակահար առնել զմարդիկ հրով . եւ տապացան մարդիկ ի տապ մեծ , եւ հայհոյեցին ²¹դԱստուած որ ունի իշխանութիւն ի վերայ հարուածոցս այսոցիկ . եւ ոչ ապաշխարեցին ²²ի փառս Աստուծոյ :

10 Եւ ²³հինգերորդ հրեշտակն՝ եհեղ

13-յն , ձիոց ընդ
 23-ւն . պոստ
 33-յն , ծառայի
 4 ի ցանին պոստ
 5 կ-մ , ազգաց . այլ՝ յաւիտենից . ե այլ՝ սրբոց
 63-յն , երկիցէ ի քէն , Տէր ,
 73-յն , զանուէն
 83-յն , զի արդարութիւն քո յայտնեցաւ
 93-յն , մին ի չորից
 103-յն , ետ
 113-յն , սկաւառակս ոսկեղէնս

123-յն , առաջինն
 13բ-պոստ , երկրորդն
 143-յն , եղև արիւն իբրև զմեռելոյ
 15բ-պոստ , երրորդն
 163-յն , ի հրեշտակէն ջուրք
 173-յն , Արդար ես որ էն եւ որ էրն , սուրբք , զի այսպէս դատեցար
 183-յն , Եւ արիւն ետուր նոցա ըմպել զի արժանի են
 19բ-պոստ , չորրորդն
 203-յն , զսկաւառակ իւր
 213-յն , զանուն Աստուծոյ
 223-յն , տալ փառս
 23բ-պոստ , հինգերորդն

¹ի սկաւառակէ իւրմէ՝ ի վերայ աթոռոյ գաղանին, եւ եղև թագաւորութիւն նորա խաւարեայ. եւ ծամէին

41 զլեզուս իւրեանց յախտէ ցաւոցն, եւ հայհոյեցին զԱստուած երկնից ի ցաւոց իւրեանց եւ յախտէ դառնութեանն, եւ ոչ ապաշխարեցին ի գործոց իւրեանց:

42 Եւ ²վեցերորդ հրեշտակն՝ եհեղ ՚ի սկաւառակէ իւրմէ՝ ի վերայ գետոյն մեծի Եփրատայ, եւ ցամաքեցան ջուրք նորա զի պատրաստեցի ձանապարհ՝

43 ³Թագաւորի կլիցն՝ արեւու: Եւ տեսի ՚զի ելանէին՝ ի բերանոյ վիշապին եւ ի բերանոյ գաղանին եւ ի բերանոյ սոււտ մարդարէին ողիք երեք ան-

44 սուրբ իրբև զգորտս: Քանզի նոքա էին ողիք պիւականք, որք աննէին զնշանս եւ երթային առ թագաւորս ամենայն երկրի ժողովի զնոսա ի պատերազմ յորն մեծ Տեառն Ամենակալի:

45 (⁴քանզի այսպէս ասաց Տէր.՝ Ահա գամ իրբև զոռ, երանի որ իցեն արթունք, եւ պահեսցին զճանդերձս իւրեանց. զի մի՛ մերկ չըջեցին, եւ ե-

46 րևեսցին ամօթանք իւրեանց.) Եւ ժողովեցին զնոսա ի տեղի մի, որ կոչի Երբայեցերէն Արմազեղոն:

47 Եւ ⁵եւթներորդ հրեշտակն՝ եհեղ ՚ի սկաւառակէ իւրմէ՝ ի վերայ օդոյ. եւ ել ձայն մեծ յերկնից եւ՝ յաթոռոյն

48 ասելով, Եղև: Եւ եղև փայլատակմունք եւ ձայնք եւ որոտումնք. եւ եղև շարժումն մեծ, սրայիտի չիք եղև եւ ի սկզբանէ յորմէ հետէ եղև մարդ ի վերայ երկրի այնպիսի շարժումն մեծ:

49 Եւ եղև քաղաքն մեծ յերիս մասունս, եւ քաղաքք աղղացն անկան. եւ Բաբելոն մեծ յիշեցաւ առաջի Աստուծոյ տալ նմա զբաժակն պիււոյ ցասման

20 բարկութեանն նորա: Եւ ամենայն կըզիք վախեան, եւ լերինք ի միջոյ

21 բարձան: Եւ կարկուտ մեծ իրբև կշիռ տաղանդոյ միոյ ի ջանէր յերկնից ի վերայ մարդկան. եւ հայհոյեցին մարդիկ զԱստուած չյերկինս վասն հարուածոյ

կարկտին զի մեծ էր ⁷հարուածն եւ սաստիկ՝:

ԳԼ ԺԷ

1 Եւ եկն մի ոմն յեւթն հրեշտակացն որք ունէին զեւթն սկաւառական, խօսեցաւ ընդ իս եւ ասէ, Եկ այսր, եւ ցուցից քեզ զգատաստանս մեծ պոռնկին որ նստի ի վերայ ջուրք բազ-

2 մաց. Ընդ որում պոռնկեցան թագաւորք երկրի, եւ արեւցան լնակիչք երկրի ի զինուոյ արբեցութեան պոռ-

3 նըկութեան նորա: Եւ առ տարաւ զիս յանապատ հոգւոյն. եւ տեսի կին մի զի նստէր ի վերայ կարմիր գաղանի, եւ լի էր անուամբ հայհոյութեան, եւ զաղանն զոր տեսի ունէր պուլիս եւթն

4 եւ եղջեւրս տասն: Եւ կինն զգեցեալ էր ծիրանիս եւ կարմիրս, եւ զարգարեալ ոսկւով եւ մարգարտով եւ ակամբք պատուականօք, ունելով բաժակ ոսկի ի ձեռին իւրում, եւ լի էր զարշելի եւ անմաքուր պոռնկու-

5 թեամբ: Եւ ի ձակաթն նորա զրեալ անուն՝ ⁶Խորհրդով՝ մեծն Բաբելոն, մայր պոռնկաց եւ զարշելեաց երկրի:

6 Եւ տեսի զկինն արբեցեալ յարևնէ սրբոց եւ յարևնէ ⁹ամենայն վկայիցն՝. եւ զարմացայ տեսեալ զնա՝ զարմա-

7 ցունն մեծ: Եւ ասէ զիս հրեշտակն, Ընդէր զարմացար. ես ասացից քեզ զխորհուրդս կնոջն, եւ գգաղանին որ բարձեալ ունի զնա. որ ունի զեւթն

8 զլուխս եւ ասան եղջեւրս: Եւ գաղանդ զոր տեսեր, որ էր եւ չէ, եւ հանդերձեալ է ելանիկ ի դժոխոց եւ ի կորուստ երթալ. եւ ¹⁰զարմացան ամենքեան՝ որ բնակեալ են ի վերայ երկրի որոց ոչ էին գրեալ անուանք նոցա ի զիր կենաց ի սկզբանէ աշխարհի, ¹¹զոր տեսանէիր՝ զղաղանն

9 զի էր եւ չէ, եւ մերձ է: Աստ է ¹²իմաստութիւն՝ որ ունի միտս՝. եւ թն զլուխն եւթն լերինք են, ուր կինն նստեալ էր ի վերայ նոցա. եւ նորքին

¹Յ-նն, զսկաւառակ իւր
²Բ-ւ-ւ, վեցերորդն
³Յ-նն, թագաւորաց որ յերկնն
⁴Ի Յ-նն գ-ւ-ւ-ւ
⁵Բ-ւ-ւ, եւթներորդն
⁶Ի Յ-նն, ունէր ի տաճարէն, այլ ի տաճարէն երկնից,

⁷Յ-նն, հարուած նորա յոյժ
⁸Յ-նն, խորհուրդ,
⁹Յ-նն, վկայիցն Յիսուսի
¹⁰Յ-նն, զարմացին
¹¹Յ-նն, տեսեալ
¹²Յ-նն, միտք որչ է իմաստութիւն

10 թագաւորք են եւ թն, ¹եւ թագաւորք
 11 եւ թն գորով, ²Հինգն անկան, եւ մին
³եկաց, եւ մինն ոչ է եկեալ. եւ յոր-
 12 ժամ գայ՝ սակաւիկ մի ժամանակ ունի:
 13 Եւ գազանն որ էր եւ չէ, եւ նա ութե-
 14 րորդ է. եւ է յեւթանց անտի, եւ ի
 15 ջերոստ երթալոց է: Եւ տասն եղ-
 16 ջերոց զոր տեսեր՝ տասն թագաւորք են,
 17 որոց չեւ եւս է առեալ զթագաւորու-
 18 թիւն, այլ ³առնուն եւ կան իշխանք
 ի մի ժամ. եւ առնուն նոքա զիշխա-
 19 նու թիւն՝ ընդ գազանին: Սոքա մի
 20 կամս ունին, եւ զզորութիւն եւ զիշ-
 21 խանութիւն գազանին տան: Եւ ընդ
 22 Գառնին պատերազմին, եւ Գառնն
 23 յալթէ նոցա. զի Տէր է ⁴նոցա եւ
 24 թագաւոր թագաւորաց, եւ որք ընդ
 25 նմա՝ կոչեցեալք են, ընտրեալք եւ
 26 հաւատացեալք: Եւ ասաց ցիս, Եւ
 27 ջուրքն զոր տեսեր, ուր նստէր պոռ-
 28 նիկն, ժողովուրդք են եւ բազմու-
 29 թիւնք եւ ազգք եւ լեզուք: Եւ տասն
 30 եղջերքն զոր տեսեր ⁵գազանին, նո-
 31 քա տեսցեն զպոռնիկն եւ ատեսցեն
 32 զնա՝ եւ զմարմին նորա կերիցեն եւ
 33 այրեսցեն զնա հրով: Քանզի Աստուած
 34 եղ ի սիրտս նոցա առ ի լինել նոցա
 35 մի կամս, եւ սալ զթագաւորութիւն
 36 գազանին մինչեւ կատարեսցի բանն
 37 Աստուծոյ: Եւ կինն զոր տեսեր է
 38 քաղաքն մեծ, որ ունի զթագաւոր-
 39 ութիւն ի վերայ թագաւորութեանց
 երկրի:

ԳԼ ԺԸ

1 Եւ յետ այսորիկ տեսի այլ հրեշտակ
 իջեալ յերկնից որ ունէր իշխանու-
 2 թիւն մեծ, եւ երկիր լուսաւորեցաւ
 3 ի փառաց նորա: Եւ աղաղակեաց ի
 4 ձայն մեծ՝ ասելով, ⁶Անկաւ Բաբելոն
 5 մեծն, որ եղեալ էր՝ ընակու թիւն զի-
 6 ւաց եւ արդել ամենայն այսոց պղծոց,
 7 եւ բանտ սլանպանութեան ամենայն

¹Ի Գ-ին գ-լ-տ
²Գ-ին, կայ
³Գ-ին, առնուն իշխանութիւն իբրեւ թագա-
 4 քաւորք զմի ժամ
⁴Գ-ին, տերանց
⁵Գ-ին, ի վերայ գազանին, նոքա ատեսցեն
 զպոռնիկն և ամայի արասցեն զնա և մերկ
⁶Բ-լ-տ, Անկաւ, անկաւ Բաբելոն մեծն, և
 եղեւ

3 7 ոգւոց անսրբից եւ ատեսցելոց: Վասն
 4 զի ի բարկութենէ զինւոյ պոռնկու-
 5 թեան նորա արբին ամենայն ազգք,
 6 եւ թագաւորք երկրի ¹որ ընդ նմա
 7 պոռնկեցան. եւ վաճառականք երկրի
 8 ի նորա զօրութեանն յորանալոյ մե-
 9 ծացան: Եւ լուսայ ⁸ձայն յերկնից զի
 10 ասէր, Ելէք ի միջոյ դորա, ժողովուրդ
 11 իմ, զի մի՛ հազորդ լիցիք մեզաց դորա,
 12 եւ մի՛ ⁹զհարուածս դորա ընդունի-
 13 ցիք. Զի հասին կցեցան մեզք դորա
 14 մինչեւ յերկինս. եւ յիշեաց Աստուած
 15 զամպարչտութիւնս դորա: ¹⁰Եւ հա-
 16 տուցանէ՝ զմա որպէս եւ հատոյցն
 17 ¹¹մեղ. եւ ¹²աոցէ զա՝ երկպատիկ
 18 ըստ գործոց իւրոց. եւ զբաժակն որով
 19 խառնեացն՝ խառնեցէք զմա կրկին:
 20 21 Որչափ փառաւորեաց զինքն եւ խայ-
 22 տաց, այնչափ հատուցէք զմա ¹³սուգ.
 23 զի ի սրտի իւրում ասէր թէ Յամե-
 24 նայն ժամ նստայց եւ թագուհի, եւ
 25 26 այրի ոչ եւս եղէց՝ ¹⁴. Վասն այնորիկ
 27 ի միում աւուր եկեսցեն ի վերայ դորա
 28 հարուածք՝ մահ եւ սուգ եւ սով, եւ
 29 ի հուր այրեսցի. զի հզոր է Տէր Աս-
 30 31 տուած որ դատեցաւն զգա: Եւ լայցեն
 32 եւ կոծեսցին ի վերայ դորա թագաւորք
 33 երկրի, որք ընդ զմա պոռնկեցան եւ
 34 խաղացին. եւ հեծեսցեն, յորժամ տես-
 35 ցեն զծուխ կիզման տանջանաց դորա:
 36 37 Ի հետաստանէ կայցեն վասն երկիւղի
 38 տանջանաց դորա եւ ասացեն, ¹⁵Վա՛յ
 39 քաղաքիդ մեծի Բաբելոնի, քաղաք
 40 հզոր, զի ի միում ժամու եկին հասին
 41 42 զատաստանք քո: Եւ վաճառականք
 43 երկրի ողբացցեն եւ սգացցեն ի վերայ
 44 ¹⁶քո, զի զբեռն նոցա ոչ ոք զնէ:
 45 46 Եւ շահք որ ի քէն՝ ոչ եւս իցէ՝
 47 ¹⁷նսկւոյ եւ արծաթոյ եւ ակնայ պատ-
 48 ուականաց եւ մարգարտոյ եւ բնեկոյ
 49 եւ ծիրանոյ եւ ¹⁸ոսկեթիւի եւ որդան,

7 Գ-ին, թուոց
⁸Գ-ին, ոյլ ձայն
⁹Գ-ին, ի հարուածոց
¹⁰Գ-ին, Հատուցէք
¹¹Ի Գ-ին, է Բ-լ-տ գ-լ-տ. ոման ս-նին՝ ձեզ
¹²Գ-ին, կրկնեցէք
¹³Գ-ին, տանջանս և սուգ
¹⁴Բ-լ-տ-ի յ-տ-ւ-ն, և սուգ ոչ տեսից
¹⁵Գ-ին, Վա՛յ, վա՛յ
¹⁶Գ-ին, նորա
¹⁷Գ-ին, Բեռն, Բեռն, Կ-ի, Վաճառ
¹⁸Գ-ին, մետաքսի

եւ ամենայն փայտ խնկոյ եւ ամենայն անօթ փղոսկրեայ եւ ամենայն անօթ ի փայտէ պատուականէ եւ ի պղնձոյ ,
 13 եւ յերկաթոյ եւ ի կճոյ , եւ կլինամոմոն եւ ամենայն խոռնկ եւ եւզ եւ կնդրուկ եւ զխնի եւ ձէթ եւ նաչի՛ն եւ ցորեան , եւ ՚ստացուածք ամենայն ,
 արջառ եւ ոչխար . եւ երիվարաց եւ կառաց 2 որ վայել է մարմնոց”
 14 եւ ողւոց մարդկան : եւ ամենայն 3 ցանկութիւն անձինքո գնաց ի քէն , եւ ամենայն ՚լուսափայլ վայելչութիւնն , ՚պարարտն եւ գէրն” եւ սպիտակն գնաց ի քէն , եւ ոչ եւս գտցես
 15 զայդ : եւ ամենայն շահավաճառք 4 այս սօքիւք մեծացեալք՝ ի քէն” ի բաց կացցեան վասն երկիւղի տանջանաց 5 քոյ
 16 լալով եւ սուգ առնլով , Ասասցեն , վայ , վայ , քաղք մեծ , որ զգեցեալ էիր բեհեզս եւ ծիրանիս եւ որդան , ոսկեզօծս եւ քարինս պատուականս
 17 եւ մարգարիտս . Ձի ի միում ժամու պակասեցաւ այնչափ մեծութիւն քո . եւ ամենայն նաւալար եւ ամենայն որ ի տեղիս տեղիս նաւեն , եւ նաւաղք եւ որք միանդամ 6 ուռկանաւ գործեն” ի հեռաստանէ 7 կայցեն լալով ,
 18 եւ 8 աղաղակեսցեն տեսանլով զծուխ կիղման նորա , ասելով , Ո՞ նման է
 19 քաղաքիս այսմիկ մեծի : եւ 9 արկցեն հող ի վերայ զլսոց իւրեանց , եւ զուժայրով ձայնիւ մեծաւ , լալով եւ սգալով 10 ասասցեն , վայ , վայ , քաղք մեծ , 11 որով ամենեւեան մեծանայաք որք ունէաք զնաւս ի ծովս վասն պատուականութեան քո , զի՞ ի միում ժամու ապականեալ կործանեցար” :
 20 Ուրախ լերուք ի վերայ նորա , երկինք եւ սուրբ առաքեալք եւ մարգարէք , զի դատեցաւ Աստուած զդատաստան ձեր ի դմանէ :

21 եւ ա՛ն հրեշտակ հօր քար մի իբրեւ զերկան մեծ , եւ ընկէց ի ծով ասելով , Այսպէս 12 արձակմամբ անկցի Բարելոն քաղաք մեծ , եւ այլ ոչ եւս գտցի :
 22 եւ ձայն քնարերգաց եւ երաժշտականաց , 13 արուեստականաց եւ փողահարաց եւ թմբկի” այլ ոչ եւս լուիցի
 23 14 ի քեզ . եւ լոյս ճրագի եւ ձայն երկանի” այլ ոչ եւս երեւեսցի ի քեզ , եւ ձայն փեսայի եւ ձայն հարսին այլ ոչ եւս լուիցի ի քեզ . 15 եւ ոչ՝ վաճառականք քո 16 փառաւորք եւ” մեծամեծք երկրի , 17 որ զուարճացեալ էին ի քեզ , վասն զի կախարդութեամբ զեղատուութեան քո մոլորեցան ամենայն աղքդ : եւ 17 ի քեզ ամենայն” արիւն մարգարէից եւ սրբոց գտաւ , եւ ամենայն 18 զերկոց յերկրին կենդանեաց” :

ԳԼ ԺԹ

1 եւ յետ այնորիկ լուայ ձայն մեծ բազմութեան յերկինս ասելով , Ալէլուիա , իրկութիւն եւ փառք եւ պատիւ եւ
 2 զօրութիւն 19 Աստուծոյ մերում . Ձի ճշմարիտ եւ արդար են դատաստանք նորա . զի դատեաց զպոռնիկն մեծ 20 ի պոռնկութեան իւրում , եւ խնդրեաց զվրէժ արեան ծառայից իւրոց ի ձեռաց նորա : եւ կրկին անդամ 1 օրհնեցին եւ” ասացին , Ալէլուիա . եւ ծուխ նորա ելանէր յաւիտեանս յաւիտեանից .
 4 եւ անկան քսան եւ չորք երկոցունքն եւ չորք կենդանիքն , եւ երկիր պահին Աստուծոյ որ նստէր յաթոռ 1 փառաց , ասելով , Ամէն , Ալէլուիա : եւ ձայն յաթոռոյն ելանէր՝ ասելով , Օրհնեցէք զԱստուած մեր , ամենայն ծառայք նորա , եւ որք երկնչիք ի նմանէ ,
 6 փոքունք եւ մեծամեծք : եւ լուայ

1 ի Յ-նէն ու-լ-տ-է
 2 Յ-նէն , և մարմնոց
 3 Յ-նէն , պտուղ ցանկութեան
 4 Յ-նէն , սոցս մեծացեալք ի նմանէ
 5 Յ-նէն , նորա
 6 Յ-նէն , ի ծովու
 7 Յ-նէն , կացին
 8 Յ-նէն , աղաղակէին
 9 Յ-նէն , արկին
 10 Յ-նէն , ասէին
 11 Յ-նէն , յորում մեծացան ամենեքին որ ունէին նաւս ի ծովու վասն պատուականութեան նորա . զի ի միում ժամու աւերեցաւ

12 Յ-նէն , ուժգնութեամբ
 13 Յ-նէն , արեգահարաց եւ փողահարաց
 14 Յ-նէն , ի քեզ . և ամենայն արուեստագէտս ամենայն արուեստի մի՛ եւս գտցի ի քեզ . և ձայն երկանի մի՛ եւս լուիցի ի քեզ . (23) եւ լոյս ճրագի
 15 Յ-նէն , քանզի
 16 Յ-նէն , էին
 17 Յ-նէն , ի նմա
 18 Յ-նէն , սպանելոց ի վերայ երկրի
 19 Ու-ն-է-տ , Տեառն Աստուծոյ
 20 Յ-նէն , որ ապականեաց զերկիր ի պոռնկութեան

1 ձայն բազմութեան մեծի, եւ իբրեւ զձայն ջուրց բազմաց, եւ իբրեւ զձայն հզօր որոտման, ասելով ²զարձեալ, Աւլէլուիա, վասն զի թաղաւորեաց ³Աստուած ⁴մեր Ամենակալ, խնդամբ եւ ցնծամբ եւ տամբ վառտ նմա, զի եկն հարսանիք Գառինն, եւ կինն՝ ⁵հարսն 8 նորա պատրաստեաց զինքն: Եւ սուլա նմա զգեհուլ բեհեզս սպիտակս սուրբս ⁶եւ լուսափայլս՝, որ է բեհեզն՝ ար- 9 զարութիւն սրբոցն, եւ ⁷մի յերիցանցն՝ ասէր ցիս, Գրեա ⁸ղայգ, Երանելիք են ամենեքեան որ կոչեցեալ են յընթրիս հարսանեաց Գառինն՝ ⁹ 10 Եւ ես ⁶անկեալ առաջի օտից նորա, ⁷երկիր պապի՝ նմա. եւ ասէ ցիս, ⁸Անտա, մի՛ անկանիք ատաջի իմ, քանզի եւ ես՝ ⁹ձառայակից քո եմ եւ եզբարց քոց որք ունին զվկայութիւնն Յիսուսի ¹⁰Քրիստոսի. Տեառն՝ Աստուծոյ ¹¹միայն երկրպագեա. ¹²քանզի հաստատութեամբ Յիսուսի է տեսիլդ եւ հոգի մարգարէութեանդ, զի վկայութիւն Յիսուսի է ¹³ճողակն Սրբով որ ի մարգարէան էր՝:

11 Եւ տեսի զերկիրն բացեալ եւ ահա ձի սպիտակ, եւ որ հեծեալն էր ի նմա՝ ¹⁴ ¹⁰Հաւատարիմ եւ ճշմարիտ, եւ արգարութեամբ զատի եւ պատերազմի. 12 Եւ աչք նորա բոց հրոյ, եւ ի վերայ զլից նորա պսակս բազումս. եւ ունէր անուն զրեալ, զոր ոչ ոք գիտէ 13 բաց միայն ինքն: Եւ արկեալ զիւրեաւ հանդերձ ներկեալ արեամբ. եւ կոչէր անուն նորա Բան Աստուծոյ:

14 Եւ ¹⁵զօրսովարք երկնից եւ՝ զօրք երկնից զհետ երթային նորա ¹⁶ձիովք, զընցեալք բեհեզս սուրբս եւ սպի- 15 ապա: Եւ ի բերանոյ նորա երանէր սուր արեալ, զի նոյաւ հարցէ զազգս. եւ նա հովուեսցէ զնոսա զաւազանաւ

երկաթեաւ, եւ նա կոխեսցէ զհնձան զինւոյ ցատման բարկութեան Աստու- 16 ծոյ Ամենակալի: Եւ ունէր ի վերայ պատուածանի իւրոյ եւ ի վերայ ¹⁷անգամոց իւրոց՝ զիբ զրեալ, ԹԱԳԱԻՈՐ ԹԱԳԱԻՈՐԱՅ ԵՒ ՏԵՐ ՏԵՐԱՆՅՅ:

17 Եւ տեսի այլ հրեշտակ որ կայր ի վերայ արեգական, զի ազազակեաց ի ձայն մեծ ամենայն հաւուց թողցելոց ընդ մէջ երկնից՝ ասելով, Եկայք ժողովեալարուք ¹⁸ յընթրիս մեծին Աստուծոյ. Եւ՝ կերիջիք զմարմինս թաղաւորաց, ¹⁹ ¹⁴եւ զմարմինս հզօրաց, եւ զմարմինս երկվարաց եւ ²⁰ ²ամենայն հեծելոց ի նոսա, եւ ¹⁵զմարմինս ազատաց եւ ծառայից, մեծի եւ փոքու: 19 Եւ տեսի զգազանն եւ զթաղաւորս երկրի եւ զօրս նոցա ժողովեալս՝ առնել պատերազմ ընդ այնմ որ հեծեալն էր ի ձին սպիտակ եւ ընդ զօրս նորա: 20 Եւ ըմբռնեցաւ զազանն եւ որ ընդ նմա սուտ մարգարէն որ ասնէր զնշանն առաջի նորա, ²¹ ¹⁶եւ զորս մոլորեցոյց եւ ետ առնուլ՝ զզրոշմ զազանին, եւ զերկրպագուս պատկերի նորա. եւ կենդանւոցն ¹⁷արկին զնոսա՝ ի յիճ 21 հրոյ այրեցելոյ ծծմբով, եւ այլքն մեռան ի սրոյ հեծելոցն ի վերայ ձիոցն, յորոյ բերանոյ երանէր սուրն. եւ սամենայն թռչունք յազեցան ի մարմնոց նոցա:

ԳԼ Ի

1 Եւ տեսի այլ հրեշտակ զի իջանէր յերկնից, եւ ունէր զփականս զժոխոց 2 եւ շղթայս մեծ ի ձեռին իւրում. Եւ ըմբռնեաց զվիշապն, զօձնս տառջին, որ է Բանասարկուն եւ Սատանայ, եւ 3 կապեաց զնա հազար ամ: Եւ արկ զնա յանդունդս ⁴զժոխոց, եւ փակեաց եւ կնքեաց ⁵զնա, զի այլ մի՛ եւս մոլորեցուցէ զազգս, մինչեւ կատարեսցի հազար ամն. եւ յետ այնորիկ

1 Յ. ան, իբրեւ զձայն
 2 ի Յ. անիքն պապի
 3 Բ. ան, Տ. Եր Աստուած
 4 ի Բ. անիքն պապի
 5 Յ. ան, յառեւլա, և ասէ ցիս, Ա. ցս են բանք ճշմարիտք Աստուծոյ
 6 Յ. ան, անկայ
 7 Յ. ան, երկիր պապանել
 8 Յ. ան, Ձգոյշ լեւ, մի.
 9 Յ. ան, Հոգին մարգարէութեան
 10 Բ. ան, կոչի Հաւատարիմ
 11 Յ. ան, ձիովք սպիտակօք

12 Յ. ան, ազգեր իւրոյ
 13 Բ. ան, ի մեծ ընթրիս Աստուծոյ, (18) Ձի
 14 Յ. ան, և զմարմինս հազարապետաց, և
 15 Յ. ան, զմարմինս ամենեցուն,
 16 Յ. ան, որովք մոլորեցոյց զզրս առին
 17 Յ. ան, արկան երկրին
 18 Յ. ան, ի վերայ նորա

պարտ է լուծանել նմա սակաւ մի ժամանակ :

4 Եւ տեսի աթոռս , եւ նստան ի վերայ նոցա . եւ զատաւորութիւն տուաւ նոցա . ¹ընտրել զհոգիս ²չարչարելոցն վասն վկայութեանն Յիսուսի եւ վասն բանին Աստուծոյ , եւ զորս ոչն երկիր պագին ³զազանին , եւ ոչ առին զըրոշմ նորա ի ճակատս իւրեանց եւ ոչ ի վերայ ⁴աջոյ ձեռին իւրեանց . եւ կացին եւ թագաւորեցին ընդ Բրիտտոսի հա-

5 զար ամ : Եւ ⁵յետ այսորիկ ի մեռելոց ոչ ոք եկեաց , մինչեւ ի կատարել հազար ամին . այս է յարութիւն առա-

6 ջին : ⁶Երանի սրբոցն , որք ունին՝ բաժին ի յարութեանն առաջնում . ի վերայ սոցա երկրորդ մահն ոչ ունի ի խանութիւն , այլ եղիցին քահանայք Աստուծոյ եւ ⁴Տեսան Յիսուսի՝ Բրիտտոսի . եւ թագաւորեացեն ընդ նմա հազար ամ :

7 Եւ յետ հազար ամին ⁷լուծցէ զՍատանայ եւ հանցէ ի բանտէ անտի . ելցէ՝ եւ մոլորեցուցէ զաղզս ամենայն ընդ չորս կողմանս երկրի , ⁸զԳոգ եւ զՄագոգ աոցէ ի ձեռս ժողովել նոքօք զամենայն զօրս՝ ի պատերազմ . որոց թիւ նոցա իբրեւ

8 ցաւազ ծովու : Եւ ⁹ելցեն ի լայնութիւն երկրի եւ ¹⁰պատեսցեն շուրջ զբանակս սրբոցն եւ ¹¹զքաղաքին սիրերւոյ : Եւ իջցէ՝ հուր յերկնից առ ի Սատուծոյ եւ ¹²կերիցէ զնոսա , եւ ¹³զզօրագլուխն նոցա զՍատանայ որ մոլորեցոյց զնոսա . եւ արկցէ զնոսա ի ծովն՝ հրոյ եւ

10 ծծմբոյ , ուր էր զազանն Եւ սուտ

մարգարէն . եւ չարչարեսցին զտիւ եւ զգիշեր¹⁴ :

11 Եւ տեսի աթոռ սպիտակ մեծ , եւ ի վերայ նորա նստեալ յորոյ երեսացն երկնչէին եւ փախչէին երկինք եւ եր-

12 կիր , եւ տեղի ոչ գտաւ նոցա : Եւ տեսի զմեռեալս մեծամեծս եւ զփոքունս , որ կային առաջի ¹⁵աթոռոյն . եւ զրեանք քանային , եւ այլ զիրք բացան կենաց . եւ զատեցան մեռեալք ¹⁶ի զրեւոյցն ըստ գործոց իւրեանց :

13 Եւ ետ ծով զմեռեալս իւր , եւ մահ եւ զժոխք զիւրեանց մեռեալս . եւ զատեցան իւրաքանչիւր ըստ գործոց

14 իւրեանց : Մահ եւ զժոխք մատնե-

15 ցան ի լիճ հրոյն¹⁷ : Եւ որ ոք ոչ գտաւ ի գիրն կենաց գրեալ՝ արկաւ ի լիճ հրոյն :

ԳԼ. ԻԱ

1 Եւ տեսի երկին նոր եւ երկիր նոր . քանզի առաջինն երկինք եւ երկիր

2 էանց . եւ ծով ոչ գոյր : ¹⁸Եւ զքաղաքն սուրբ զնորն Երուսաղէմ տեսի զի իջանէր ¹⁹յԱստուծոյ եւ յերկնից , զարդարեալ եւ պատրաստեալ որպէս

3 հարսն առն իւրոյ : Եւ լուայ ձայն յերկնից որ ասէր , Ահաւասիկ խորանն Աստուծոյ ի մէջ մարդկան , եւ բնակեսցէ ընդ նոսա . եւ նոքա ժողովուրդք նմա . եւ ²⁰սա Աստուած

4 նոցա : Եւ ջնջեսցէ զամենայն արտօսք յաչաց նոցա . եւ մահ ոչ եւս ²¹դոյ , ոչ սուգ եւ ոչ ազազակ եւ ոչ ցաւք ²²եւ ոչ աշխատանք . ոչ

5 եւս գոյ՝ , զի առաջինն էանց : Եւ ասաց զիս որ նստէրն ի վերայ աթոռոյն , Ահաւասիկ առնեմ զամենայն նոր . եւ ասէ ցիս , Գրեա , այս բանք ճշմարիտ եւ հաւատարիմք :

6 Եւ ասէ ցիս , ²³Եղէ ես՝ Ալիա եւ Ով ,

13-յն , և
 23-յն , զխատելոցն
 33-յն , զազանին և պատկերի նորս
 4ի 3-նին պատկեր
 53-յն , Թագաւորք ի մեռելոց ոչ կեցին
 63-յն , Երանելի և սուրբ է որ ունի
 73-յն , լուծցի Աստանայ ի բանտէ իւրմէ , և ելցէ
 83-յն , զԳոգ և զՄագոգ , ժողովել զնոսա
 93-յն , երկն
 103-յն , պատեցին
 113-յն , զքաղաքն սիրելի : (9) Եւ էջ
 123-յն , կերաւ
 133-յն , Բանասարկուն որ մոլորեցոյց զնոսա՝ արկաւ ի լիճն

143-յն յաւելա , յաւիտեանս յաւիտեանից
 153-յն , Աստուծոյ
 163-յն , ի գրեւոցն ի գիրսն
 17ի 3-նին , Բազմա յաւելա , այս է մահն երկրորդ . առնի այս է մահն երկրորդ , լիճ հրոյն
 183-յն , Եւ ես Յովհաննէս
 193-յն , յերկնից , յԱստուծոյ
 203-յն , ինքն Աստուած եղեցի ընդ նոսա ,
 213-յն , իցէ
 223-յն , ոչ եւս իցեն
 233-յն , Եղեւ . ես եմ

Սկիզբն եւ կատարած . ես ծարաւեւ-
 7 Որ յաղթէ՝ ժառանգեցէ զայս ամե-
 նայն . եւ ես եղէց Կոցա Աստուած ,
 8 եւ նորա եղիցին ինձ որդիք՝ : Եւ
 2 ծուլացն եւ անհաւատից , սպանողաց
 եւ պոռնկաց եւ կախարդաց եւ կոտ-
 պաշտից 3 եւ զեղատուաց , եւ ամե-
 նայն ստոց 4 ամպարչտաց , որոց՝ բա-
 ժինն իւրեանց ի լծին այրեցելոյ հրով
 եւ ծծմբով , որ է մահն երկրորդ :
 9 Եւ եկն առ իս մի յեւթն հրեշտա-
 կացն , որք ունէին զեւթն սկաւա-
 ռակսն լցեալս եւթն 5 պախճանաւ կա-
 տարածովք , եւ խօսեցաւ ընդ իս եւ
 ասէ , եկ ցուցից քեզ զհարսնն , 4 եւ
 10 զկին Գառնն : Եւ առ տարաւ զիս
 ի լեան մի բարձր եւ մեծ , հողուփն ,
 եւ եցոյց ինձ զքաղաքն 6 մեծ եւ՝
 սուրբ՝ Երուսաղէմ . զի իլեալ էր
 11 յերկնից առ ի Սասուծոյ . Եւ ունէր
 զփառս Աստուծոյ . եւ էր ի նմա
 լուսաւորութիւն նմանեալ ականց
 պատուականաց 7 քար յասպիս սառ-
 12 նատեսակ եւ կենդանի՝ : Եւ էին պա-
 րիսպք նորա մեծ եւ բարձր , եւ
 ունէր զբունս երկոտասան . եւ 8 յեր-
 կոտասան զբունսն՝ երկոտասան հրեշ-
 տակս , եւ 9 անուանք իւրաքանչիւ-
 րոցն ի վերայ զբանցն գրեալ էին
 ըստ երկոտասան ցեղիցն Իսրայելի՝ :
 13 Յարեւելից կողմանէ զբունք երեք ,
 եւ ի հիւսիսոյ կողմանէ զբունք ե-
 րեք , եւ ի հարաւոյ կողմանէ զբունք
 երեք , եւ յարեւմտից կողմանէ զբունք
 14 երեք : Եւ պարիսպ քաղաքին ունէր
 հիմունս երկոտասան , եւ ի նոսա եր-
 կոտասան անուանք երկոտասան ա-
 15 ռաքելոց Գառնն : Եւ որ խօսէրն ընդ
 իս , ունէր եղէգն ոսկի ի ձեռին իւ-
 րում զի չափեսցէ զքաղաքն եւ զբունս
 16 նորա եւ զպարիսպս նորա : Եւ էր

քաղաքն քառակուսի , եւ որչափ եր-
 կայնութիւն նորա՝ նոյնչափ եւ լայ-
 նութիւն , 10 եւ բարձրութիւն հաւա-
 սար , եւ էր չափ երկայնութեան նորա
 երկոտասան հազար ասպարէզս . եւ
 լայնութիւն նորա եւ՝ բարձրութիւն
 17 միաչափ կիւովս : Եւ չափեաց զպա-
 րիսպն նորա հարեւր եւ քառասուն
 եւ չորս 11 ասպարէզս . չափ մարդոյ որ
 18 է հրեշտակի : Եւ էր շինուած 12 պարս-
 պաց քաղաքին՝ յասպիս . եւ քաղաքն
 էր ոսկի մաքուր՝ նման սուրբ 4 եւ
 19 սպիտակ՝ ապակոյ : Եւ հիմունք
 13 քաղաքին յամենայն ականց 14 պատ-
 ուականաց . հիմն առաջին 2 պարսպին՝
 յասպիս , երկրորդն՝ չափիղայ , եր-
 րորդն՝ պղնձագոյն , չորրորդն՝ զրմ-
 20 ռուխտ , Հինգերորդն՝ եղնգնաքար ,
 վեցերորդն՝ սարդիոն , եւթներորդն՝
 ոսկեքար , ութերորդն՝ բիւրեղ , ին-
 ներորդն՝ տպազիոն , տասներորդն՝
 քրիւսոպրասոս , մետասանն՝ յակինթ ,
 21 երկոտասանն՝ ամեթովս : Եւ էին եր-
 կոտասան զբունք յերկոտասան մար-
 դարտաց 2 միաձեւ . եւ իւրաքանչիւ-
 րոցն զբունքն էին մի մի զբունն ի
 միոյ միոյ մարգարտէ . եւ 15 ընդար-
 ձակութիւն քաղաքին ոսկի մաքուր
 22 որպէս զապակի պայծառ : Եւ տաճար
 ոչ տեսի ի նմա , քանզի Տէր Աստուած
 Ամենակալ տաճար 16 էր ի նմա եւ
 23 Գառնն : Եւ քաղաքին 17 էին պէտք
 արեղական եւ լուսնի , զի լուսա-
 ւորեսցեն զնա . քանզի փառքն Աս-
 տուծոյ լուսաւորէին զնա յամենայն
 24 ժամ , եւ ճրագ ի նմա՝ Գառնն : Եւ
 18 գնային հեթանոսք ի լոյս նորա .
 եւ թաղաւորք երկրի 19 լուսաղբեաց
 25 լինէին ի փառաց նորա՝ : Եւ զբունք

1 Բաւաւի , նմա Աստուած . եւս եղիցի ինձ որդի
 2 Յայն , երկշտաց
 3 Յայն , եւ պղծոց և սպանողաց
 4 Ի Յաւիլն պախճ
 5 Յայն , հարուածովք վերջնովք
 6 Ի Բաւաւն պախճ
 7 Յայն , երբեւ զքար յասպիս սառնատեսակ
 8 Յայն , ի վերայ գրանցն
 9 Յայն , անուանս գրեալս ի վերայ , որ են երկո-
 տասան ցեղից որբուցն Իսրայելի

10 Յայն , և չափեաց զքաղաքն եղեգամբ ասպա-
 րէզս երկոտասան հազար . երկայնութիւն և
 լայնութիւն և բարձրութիւն նորա հաւասար
 էին
 11 Յայն , կանգուն
 12 Յայն , պարսպի նորա
 13 Յայն , պարսպի քաղաքին
 14 Յայն , պատուականաց զարդարեալ
 15 Յայն , հրապարակ
 16 Յայն , է
 17 Յայն , չին
 18 Յայն , գնացեն
 19 Յայն , զփառս իւրեանց բերցեն առ նա

նորա ոչ ¹փակէին ի տուէ եւ ի գիւ-
 շերի, այլ բաց կային հանապազորդ .
 26 եւ գիշեր ոչ եւս լինէր ի նմա . Այլ
 27 փառք եւ պատիւ ազգաց” : Եւ ոչ
 մտցէ անդ ամենայն ²չարակամ եւ
 սլիղծ” եւ ստուծիւն , բայց միայն
 որ գրեալ են ի զպրուծիւն կենաց
 Գառինն :

Գ Լ Ի Բ

1 Եւ եցոյց ինձ ³մաքուր ⁴գետ կենդանի
 ջրոյ սառնատեսակ” , որ ելանէր յա-
 2 թոռոյն Աստուծոյ եւ Գառինն : Եւ
⁵գնայր ի մէջ հրապարակաց քաղա-
 քին . եւ զեզերբ գետոյն” աստի եւ
 անտի ծառ կենաց որ բերէր պտուղս
 երկոտասան , ըստ միոյ միոյ ամոյ
 տային զպտուղս իւրեանց . եւ տերեւ
 ծառոյն էր բժշկուելիւն հեթանոսաց :
 3 Եւ նոյզք անդ ոչ եւս էին . եւ արժո՞ն
 Աստուծոյ եւ Գառին նորա էր ի նմա ,
 4 եւ ծառայք նորա ⁶պաշտէին զնա . Եւ
⁷տեսանէին զերեսս նորա . եւ անուն
 5 նորա գրեալ ⁸էր ի ձակատս նոցա : Եւ
 զիշեր ⁹ոչ անդ , եւ չէր ինչ անդ պէտք
¹⁰ճրագի եւ լուսոյ արեգական , վասն
 զի Տէր Աստուած ¹¹լուսաւորէր զնո-
 սա . եւ թաղաւորեցեն յաւիտեանս
 յաւիտենից :
 6 Եւ ասէ ցիս , Այս բանք հաւատա-
 րիմ են եւ ճշմարիտ , եւ Տէր Աստուած
¹²մարգարէից սրբոց” առաքեաց զհրեշ-
 տակ իւր ¹³ծառայիդ իւրում” ցուցա-
 7 նել զոր լինելոց է վաղվազակի : Ահա
 զամ վաղվազակի . երանի որ պահէ
¹⁴զբան մարգարէութեանս զայս” :

¹Յ-նն, փակեցին ի տուէ, զի գիշեր ոչ եղի-
 ցի անդ. (26) Եւ բերցեն զփառս և զպատիւ
 ազգաց առ նա
²Յ-նն, խառնակ, և որ առնէ պղծութիւն
³Ի Բ-ւ-ն գ-ւ-ս-է
⁴Յ-նն, գետ ջրոյ կենաց պայծառ իրեւ զակն
 վանի
⁵Յ-նն, ի մէջ հրապարակի նորա և գետոյն
⁶Յ-նն, պաշտեցեն
⁷Յ-նն, տեսցեն
⁸Ի Յ-ւ-ն գ-ւ-ս-է
⁹Յ-նն, ոչ եղիցի
¹⁰Ու-ւ-ս, լուսոյ ճրագի
¹¹Յ-նն, լուսաւորեցէ
¹²Ու-ւ-ս, ոգւոց մարգարէից
¹³Յ-նն, ծառայից իւրոց
¹⁴Յ-նն, զբանս մարգարէութեանս պսոբիկ

8 Եւ ես Յովնանէս լուայ եւ տեսի
 զայս ամենայն . եւ յորժամ լուայ եւ
 տեսի, անկայ ¹⁵եւ երկիր պագի” հրեշ-
 տակին որ ցուցանէր ինձ զայս ամե-
 9 նայն : Եւ ասէ ցիս, ¹⁶Մի’ անկանիր
 առաջի իմ եւ երկիր պագաներ” . քանզի
 եւ ես ծառայակից քո եմ եւ եղբարց
 քոց որ պահեսցեն զբան մարգարէու-
 թեան գրոյս այսորիկ . Աստուծոյ եր-
 10 կիր պագ : Եւ ասէ ցիս ⁸զարձեալ ,
 Մի’ կնքեր զբանս մարգարէական գրոցս
 այսմիկ , քանզի ժամանակս մերձ է :
 11 Որ ¹⁷ամպարչտելոցն է” ամպարչտես-
 ցի, եւ որ ¹⁸աղտեղանալոցն է” աղ-
 տեղացցի, եւ որ ¹⁹արդարանալոցն է”
 արդարացցի, եւ որ ²⁰սրբելոցն է”
 12 սրբեցցի : Ահա զամ վաղվազակի, եւ
 վարձք իմ ընդ իս՝ հատուցանել իւ-
 13 բաքանչիւր ըստ գործս իւրեանց : Ես
 եմ Ս.բիւս եւ Ուլ, Սկիզբն եւ Կատա-
 14 բաժ, Առաջին եւ Վերջին : Երանելիք
 են որ պահեն զպատուիրանս նորա .
 նոքա ունին իշխանութիւն ²¹ուտել
 ի փայտէն” կենաց եւ մտանել ընդ
 15 զբունս քաղաքին : Այլ ելցեն արտաքս
 շունք եւ զեղատուք ²²եւ սպանողք
 եւ կոտպաշտք, եւ ամենեքեան որ
²³սիրեն զստուծիւն :
 16 Ես Յիսուս առաքեցի զհրեշտակ իմ
 վկայել զայս ձեզ եկեղեցեացդ . ես
²⁴արմատ եւ սեռ ի Գաւթայ” , եւ աստղ
 17 պայծառ առաւօտին : ²⁵Եւ Հոգի, եւ
 Փեսայն” որ գալոցն եմ . եւ որ լսէ՝
 ասելով թէ՛ Եկ, եւ որ ծարաւի իցէ՝
 եկեսցէ, եւ որ ոք կամի առնուլ զճուրն
 կենաց ձրի :
 18 Վկայեմ եւ ես ամենայնի որ լսէ
 զբանս մարգարէութեան գրոցս այս-
 միկ , թէ՛ ոք յաւելցէ ի սա , յաւելցէ՛

¹⁵Յ-նն, երկիր պագանել
¹⁶Յ-նն, Զգրչ լեր, մի’
¹⁷Յ-նն, ամպարչտին
¹⁸Յ-նն, աղտեղին
¹⁹Յ-նն, արդարն է
²⁰Յ-նն, սուրբն է
²¹Յ-նն, ի վերայ փայտին
²²Յ-նն, և պոռնիկք և
²³Յ-նն, սիրեն և առնեն
²⁴Յ-նն, եմ արմատ և սոգ Գաւթի
²⁵Յ-նն, Եւ Հոգի և հարսն ասեն, Եկ . և որ
 լսէն ասացէ, Եկ . և որ ծարաւի իցէ՝ եկես-
 ցէ, և որ կամիցն՝ առցէ

Աստուած ի վերայ նորա ¹զեւթն հար-
 19 ուածսն՝ գրեալս ի զերս յայս : Եւ եթէ
 ոք պակասեցուսցէ ի բանից մարդա-
 րէութեան գրոյս այսմիկ, պակասե-
 ցուսցէ եւ հատցէ Աստուած զբաժին
 նորա ²ի ծառոյն կենաց եւ ի քաղա-

քէն սրբոյ, ³որ գրեալ է ի զերս յայս :
 20 Ասաց որ վկայեացն զայս, Գամ ես
 վաղվաղակի : Ամէն, Եկ, Տէր Յիսուս
 21 ⁴Քրիստոս : Ենոր՝ք Տեառն մերոյ Յի-
 սուսի Քրիստոսի ⁵ի վերայ ամենայն
 սրբոց : Ամէն :

¹ Յ. 1. 1, զհարուածսն
² Ո՛հ, ի դպրութենէն
³ Ո՛հ, ե ի գրեւոց ի մատենիս յայսմիկ

⁴ Ի Յ. 1. 1, պ. 1. 1
⁵ Ի Յ. 1. 1, յ. 1. 1, ընդ ամենայն սուրբս, այլ՝
 ընդ սուրբս, ե այլ՝ ընդ ձեզ ամենեսին

ՎԱԽՃԱՆ ՆՈՐՈՅ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ

ՅԱՆԿ ԶԱՓՈՒՅ, ԿՇՌՈՅ ԵՒ ԴԱՀԵԿԱՆԱՅ ՅԻՇԵԼՈՅ Ի ՍՈՒՐԲ ԳԻՐՍ

1. ԶԱՓՔ ԵՐԿԱՅՆՈՒԹԵԱՆ

	Էնդուգն է 100-րդ	Մեքր է 100-րդ
Ուղուկ = մասնաշափք 4	0.12	0.07
Թիզ = ուղուկք 3	0.36	0.23
Կանգուն = թիզք 2	0.71	0.46
Գիրկ = կանգունք 4	2.85	1.85
Զող (եզեկիէլեան) կամ Եղէգն = կանգունք 6	4.27	2.77
Ասպարէզ = գիրկք 100	284.62	184.94
Շաքաթու ճանապարհ = ասպարէզք 6	1,707.69	1,109.60
Մշոն = ասպարէզք 8	2,276.95	1,479.50

2. ԶԱՓՔ ՀԵՂԱՆԵԻԹՈՅ

	Ըստ Յովսէպոսի			Ըստ Ռաբբունեայ		
	Օգգո	Տրամ	Լէրր է 100-րդ	Օգգո	Տրամ	Լէրր է 100-րդ
Ճաշակ	0	172	0.55	0	88	0.28
Հիմէն = ճաշակք 12	5	64	6.56	2	253	3.35
Մաք = հիմէնք 6	30	384	39.37	15	320	20.12
Քոռ կամ Խոմէր = մաքք 10	309	240	393.75	158		201.22

3. ԶԱՓՔ ԱՐՄՏԵԱՅ

	Ըստ Յովսէպոսի			Ըստ Ռաբբունեայ		
	Օգգո	Տրամ	Լէրր է 100-րդ	Օգգո	Տրամ	Լէրր է 100-րդ
Կապիճ	1	288	2.18	0	351	1.11
Օմէր կամ Զափ = ասաներորդ արդուր 3		38	3.94	1	232	2.01
Գրիւ = կապիճք 6	10	128	13.12	5	106	6.71
Արդուր = գրիւք 3	30	384	39.37	15	320	20.13
Քոռ կամ Խոմէր = արդուրք 10	309	240	393.75	158		201.27

4. ԿՇՌՈՒԹ

	Օգգո	Տրամ է 100-րդ	Կրամ է 100-րդ
Դանգ կամ Կերատ		0.22	0.71
Սիկզ = դանգք 20		4.49	14.25
Մնաս = սիկզք 100	1	49	1,425.51
Տաղանդ կամ Քանքար = սիկզք 3,000	33	270	42,765.50

5. ԳԻՆ ԱՐԾԱԹԻ ԵՒ ՈՍԿԻ ԴՐԱՄՈՅ ԵՒ ԿՇՌՈՅ ԵՐԿԱՅՆՅԵՏԻՈՅ

ԱՐԾԱԹԻ	Դահեխան Փարս	Ֆրանս է 100-րդ
Սիկզ	12	24
Մնաս	1,260	16
Տաղանդ կամ Քանքար	37,812	20
ՈՍԿԻ		
Սիկզ	201	27
Մնաս	20,166	27
Տաղանդ կամ Քանքար	605,000	137,500

6. ԳԻՆ ՀՌՈՎՄԵՆԱԿԱՆ ԴՐԱՄՈՅ

	Դահեխան Փարս է 100-րդ	Ֆրանս է 100-րդ
Լուսնյ	1.57	0.01
Նաբարակիտ = լուսնյք 2	3.15	0.02
Դանգ = նաբարակիտք 4	12.60	0.07
Դահեխան = դանգք 10	3	0.66
Երկդրամեան (Դիդրամն) = դահեխանք 2	6	1.43
Սատեր = դահեխանք 4	12	2.4
Մնաս = դահեխանք 100	315	00
		71.59

ՎՐԻՊԱԿԲ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Էջ	Սիւն	Տող			
9	1	37	Հեփթաղիմացիս	ընթերցիր	Նեփթաղիմացիս
38	1	42	գղա	»	գղա
50	1	34	զերիկըս	»	զերիկըս
53	1	25	ղե-բարք	»	եղ-բարք
74	1	41	անորիկ	»	այնորիկ
81	2	37	49	»	40
88	1	16	ի Յի սրբութիւն	»	Յի սրբութիւն
90	2	34	ա-առաջի	»	առաջի
117	1	41	25	»	26
159	2	28	կաս	»	կամ
189	2	24	պատուրեաց	»	պատուիրեաց
200	1	17	ի ի միջոյ	»	ի միջոյ
204	2	51	զնպաստակ	»	զնպաստակ
209	1	47	ծարակոյտ	»	ծերակոյտ
391	2	29	զքառասուն	»	զքառասուն
419	1	18	տանն	»	տանն
463	2	34	*Տէր	»	Տէր
475	2	46	¹ սեղանոյն	»	¹¹ սեղանոյն
500	1	50	զօրութեան	»	զօրութեանց
539	2	40	⁴ եքր	»	⁵ եքր
555	2	3	ցՅոբ	»	զՅոբ
557	2	49	յանձ	»	յանձն
559	1	50	հողց	»	հողջ
559	2	10	յանձնէ	»	յանձնէ
562	1	23	² զամենայն	»	զամենայն
568	2	50	ել-տ	»	⁹ ել-տ
575	1	44	երբ	»	երբեւ
581	1	42	բարձեալ	»	բարձրեալ
603	1	14	զայթաղկեսցի	»	զայթակղեսցի
605	2	42	մոց	»	իմոց
653	2	51	⁷ եքր. Տե	»	⁷ Տե
653	2	52	Բի- 7	»	Բի- Տ
660	1	46	սուրհանմակ	»	սուրհանդակ
660	1	50	երթ	»	երթ
661	1	50	երեք	»	իմեք
662	2	47	յաշեալհի	»	յաշեարհի
666	2	4	ի պատուիրանեն	»	ի պատուիրանէն
671	2	12	իմասնոց	»	իմաստնոց
675	1	50	հաստահացին	»	հաստատեցին
677	2	19	պատրտասեա	»	պատրաստեա
683	2	37	ի-	»	ի-
698	1	41	ինչ	»	ինչ
718	2	13	բարցձի	»	բարձցի
867	1	46	զօրացե ⁹ ն	»	զօրացի ⁹ ն
876	1	50	հերձուեր	»	հերձուեր
886	1	8	ոսկերք	»	ոսկերքդ

ՎՐԻՊԱԿԻ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Էջ	Սիւն	Տող			
901	1	48	բենչեւ	ընթերցիր	միշեւ
907	1	51	նորք	»	նորք
918	2	21	բեւր	»	բեւրք
923	2	26	եւ մտցէ	»	եւ մտցէ
943	2	48	իջ	»	իջ
979	1	23	իրբեւ	»	իրբեւ
982	1	36	փախեալք	»	փախեալք
984	1	20	ձորոց	»	ձերոց
986	2	6	եկեալ	»	եկեալ

